Universidad de Deusto
Biblioteca

CONCILIA OMNIA

T. II

Universidad de Deusto
Biblioteca

454789
262.5"..15"
T 62

Universidad de Deusto
Biblioteca

Estante 110
Plúteo 1

H2620

Universidad de Deusto
Biblioteca

TOMVS SECVNDVS

CONCILIO-RVM OMNIVM, TVM GENERALIVM, TVM PROVINCIALIVM

ATQVE PARTICVLARIVM, QVAE IAM INDE AB Apoſtolorum Temporibus vſque in præſens habita ſunt, quibus iam demùm non pauca acceſſerunt, multo ſtudio hincindè conquiſita, atque hactenùs non parùm deſiderata.

Horum nomenclaturam & ordinem, verſæ paginæ ob oculos ponent.

137950

COLONIAE AGRIPPINAE
Apud Geruuinum Calenium, & Hæredes Iohannis Quentelij,
anno Domini M. D. LXVII

Cum gratia & Priuilegio Imperiali in decennium.

BIBLIOTHECA PONTIFICIA DE COMILLAS
BIBLIOTECA SOCIETATIS IESU

Universidad de Deusto
Biblioteca

CONCILIA HOC TOMO SECVNDO COMPRAEHENSA.

Quæ præfixum habent asteriſcum, ea nunc primùm acceſſerunt.

CHalcedonenſe concilium ſexcentorum ac triginta patrum, pagina I.
Veneticum concilium circa tempora Leonis papæ I. 276.
Turonicum concilium primum circa Leonis I. papæ tempora. 278.
Romanum concilium ſub Hilario papa. 280.
Tarraconenſe concilium ſub Felice papa tertio. 290.
Epaunenſe concilium ſub Gelaſio primo. 321.
Romanum concilium ſecundum ſub Symmacho. 329.
Romanum concilium tertium ſub eodem. 331.
Romanum concilium quartum ſub eodem. 334.
Romanum concilium quintum ſub eodem. 347
Romanum concilium ſextum ſub eodem. 350.
Ilerdenſe concilium ſub rege Theodorico. 355.
Valentinum Hiſpaniæ concilium ſub rege Theodorico. 358.
Aurelianenſe concilium I. circa tempora Hormiſdæ papę. 371.
Gerundenſe concilium circa eiuſdem Hormiſdæ tempora. 374.
Cæſarauguſtanum concilium duodecim epiſcoporum. 375.
Toletanum concilium 2. circa tempora Ioannis papę ſecundi. 386
Conſtantinopolitanum concilium quintum circa tempora Agapeti, Siluerij & Vigilij. 409.
*Conſtantinopolitauum quintum, idemque germanum. 490.
Aurelianenſe concilium ſecundum circa tempora Vigilij papę. 603.
Aurelianenſe concilium tertium tempore Childeberti regis. 604.
Aruernenſe concilium circa tempora Vigilij papę. 633.
Aurelianenſe concilium quartum circa Pelagii I. papę tempora. 637.
Turonicum concilium ſecundum circa tempora Pelagij papę I. 641.
Pariſienſe concilium primum circa Pelagij papę primi tempora. 648.
Aurelianenſe quintum concilium tempore Childeberti regis. 650.
Pariſienſe aliud concilium. 654.
Hiſpalenſe primũ concilium circa tempora Pelagij papę primi. 667.
Toletanum tertium concilium ſub Pelagio papa ſecundo. 668.
*Lugdunenſe primum concilium ſub rege Guntramno. 677.
Matiſconenſe primum concilium circa tempora Pelagij papę 2. 678.
*Lugdunenſe ſecundum concilium ſub rege Guntramno. 680.
*Valentinum Gallię concilium ſecundum ſub rege Gũtramno. 681.
Matiſconenſe concilium ſecundum. 682.
*Concilium Romanum ſub Gregorio primo, tempore Mauritij, Tiberij & Theodoſij imperatorum. 688.
Lateranenſe concilium ſub eodem. 714.
Antiſiodorenſe concilium circa tempora Deuſdedit papę. 715.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Spalenſe concilium ſecundum tempore Siſebuti regis. 718.
Toletanum concilium quartum circa tempora Honorij I. 725.
Toletanum concilium quintum circa tempora Honorij primi. 739.
Toletanum concilium ſextum circa tempora Honorij Papæ I. 741.
Bracarenſe concilium primum circa tempora Honorij primi. 746.
Bracarenſe concilium ſecundum ſub rege Ariamiro. 749.
Toletanum concilium ſeptimum circa tempora Theodori Papę primi. 759.
*Lateranenſe concilium excellentiſſimum ſub Martino papa primo. 763.
Toletanum concilium octauum circa tempora Martini papæ primi. 854.
Toletanum concilium nonum ſub rege Receſuintho. 867.
Toletanum concilium decimum ſub eodem rege Receſuintho. 870.
Cabilonenſe in Gallia concilium. 874.
Toletanum concilium vndecimum ſub rege Vuambano. 879.
Bracareñ concilium tertium ſub rege Vuambano. 888.
Anglicanum Concilium ex Beda. 891.
Anglicanum concilium aliud ex eodem Beda. 892.
Conſtantinopolitanum cõcilium ſextum ſub Agathone papa & Leone eius nominis ſecundo. 899.

EORVM,

EORVM, QVAE HOC

SECVNDO TOMO CONTINENTVR, SERIES ET ORDO, NON TAMEN OMNIVM, SED PRAECIPUORUM, & quæ commodè huc referri potuerunt: Cætera Lector in totius operis Indice Alphabetico offendet.

SYnodi Chalcedonenſis præambula, in quibus nonnullæ ſunt Leonis I. Pontificis Maximi, item aliquot Auguſtorum & Auguſtarum epiſtolę, atque alia quædam. pagina 1.
Synodus Chalcedoneñ. pag. 11. Huic Synodo inſerta ſunt pleraque acta Synodi Epheſinæ ſecundæ, quæ prædatoria dicitur, atque etiàm Conſtantinopolitanæ, ſub Flauiano contra Eutychetem habitę, & alia multa.
Acta quędam Synodi Epheſinę primæ. pag. 79. &c.
Canones Synodi Chalcedonenſis. 197.
Sacra Martiani Imper. contra hæreticos. 215.
Epiſtolæ aliquot Martiani Imper. & Pulcheriæ Auguſtæ, atque Iuuenalis Epiſcopi Hieroſolymitani. 219.
De miris illis & circularibus Leonis primi Pijque Imperatoris literis pro ſynodo Chalcedonenſi. ex Nicephoro. 223.
Literę ipſæ (quas vocant) circulares Leonis primi imperatoris, ſub duplici verſione. 224.
Epiſtola Aegyptiorum epiſcoporum & cleri Alexandrini pro epiſcopo ſuo Proterio, ad Leonem I. Imperatorem. 225.
Epiſtola eorundem ad Anatolium Conſtantinopolitanum epiſcopum de miſerabili cęde epiſcopi ſui Proterij. 228.
Epiſtola aliorum epiſcoporum, ſed hæreticorum, diœceſis Aegyptiacæ, pro ſuo Aeluro ad Leonem I. imperatorem. 230.
Catalogus ſeu ordo epiſcoporum illorum, ad quos illæ circulares literæ Leonis primi Imperatoris miſſæ. 231.
Epiſtola Leonis Papæ primi ad Imperatorem Leonem primum. 232.
Epiſtola Anatolij epiſcopi Conſtantinopolitani ad Leonem Imperatorem I. 233.
Epiſtola epiſcoporum Europæ ad Leonem primum Imperatorem. 234.
Epiſtola Luciani metropolitani Byzeñ ad Leonem Imperatorem primum. 235.
Epiſtola Valentini metropolitani Philippopoleñ, ad Leonem primum imperatorem pium. 235.
Epiſtola Sebaſtiani epiſcopi * ad Leonem primum imperatorem. 236.
Epiſtola Theotimi epiſcopi Scythiæ ad Leonem primum imperatorem. 277.
Epiſtola epiſcoporum Mœſię ſecundæ ad Leonem primum imperatorem. 237.
Epiſtola epiſcoporum Syriæ primæ ad Leonem primum imperatorem. 237.
Epiſtola Varadati excellentiſſ. monachi ad Leonem primum imperatorem. 239.
Epiſtola epiſcoporum Syriæ ſecundæ ad Leonem primum imperatorem. 241.
Epiſtola epiſcoporum Oſrœnæ prouincię ad Leonem primum imperatorem. 242.
Epiſtola epiſcoporum Meſopotamię ad Leonem primum imperatorem. 242.
Epiſtola epiſcoporum Phœnicię maritimę ad Leonem I. imperatorem. 243.
Epiſtola epiſcoporum Phœnicię ſecundę ad Leonem I. imperatorem. 244.
Epiſtola epiſcoporum Iſauriæ prouinciæ ad Leonem I. imperatorem. 245.
Epiſtola epiſcoporum Cilicię primę ad Leonem I. imperatorem. 247.
Epiſtola epiſcoporun Antiochię Piſidię ad Leonem I. imperatorem. 248.
Epiſtola epiſcoporum Lydię ad Leonem I. imperatorem. 251.
Epiſtola epiſcoporum Pamphylię ad Leonem primum imperatorem. 251.
Epiſtola epiſcoporum Lycię prouincię ad Leonem I. imperatorem. 253.
Epiſtola Agapiti epiſcopi inſulę Rhodi ad Leonem I. imperatorem. 255.
Epiſtola Iuliani epiſcopi inſulæ Coi ad Leonem I. imperatorem. 256.
Epiſtola epiſcoporum ſynodi Cyzicenę in Helleſponto ad Leonem I. imperatorem. 257.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Epistola episcoporum Armeniæ primæ ad Leonem I. imperatorem. 258.
Epistola episcoporum Armeniæ secundæ ad Leonem I. imperatorem. 259.
Epistola episcoporum Cappadociæ primæ ad Leonem I. imperatorem. 262.
Epistola episcoporum Cappadociæ secundæ ad Leonem I. imperatorem. 263.
Epistola episcoporum prouinciæ Ponti ad Leonem primum imperatorem. 264.
Epistola episcoporum prouinciæ Hellesponti ad Leonem I. imperatorem. 267.
Epistola episcoporum Paphlagoniæ ad Leonem I. imperatorem. 269.
Epistola episcoporum Dardanię ad Leonem I. imperatorem. 270.
Epistola episcoporum prouincię Corrinthieñ ad Leonem I. imperatorem. 270.
Epistola episcoporum primæ Galatiæ ad Leonem I. imperatorem. 271.
Epistola episcoporum prouinciæ Epiri ad Leonem I. imperatorem. 273.
Epistola episcoporum prouinciæ Dyrrhachenę ad Leonem I. imperatorem. 274.
Epistola episcoporum prouinciæ Cortynæ ad Leonem I. imperatorem 275.
Concilium Veneticum. 276.
Concilium Turonicum. 278.
Decreta & Epistolæ Hilarij Papæ. 279.&c.
Concilium Romanum. 280.
Decreta & epistolæ Simplicij Papæ. 285.
Decreta & epistolæ Felicis Papæ 3. 287.
Concilium Tarraconense. 290.
Decreta & epistolæ Gelasij Papæ 1. 292.&c.
Concilium Epaunense. 321.
Decreta Anastasij 2.& epistolæ. 324.
Decreta & epistolæ Symmachi. 327.
Synodus Romana 2.sub Symmacho. 329.
Synodus Romana 3.sub Symmacho. 331.
Synodus Romana 4.sub Symmacho. 334.
Ennodij Diaconi liber apologeticus pro 4.& 5. Synodo sub Symmacho. 336.
Synodus Romana 5. sub Symmacho. 347.
Synodus Romana 6.sub Symmacho. 350.
Concilium Ilerdense. 355.
Valentinum Hispaniæ Concilium. 358.
Hormisdæ decreta & epistolæ 359.
Iustini Imperatoris ad Hormisdam epistola. 326.&368.
Concilium Aurelianense 1. 371.
Concilium Gerundense. 374.
Concilium Cæsaraugustanum. 375.
Decreta & epistolæ Ioannis 1. 376.
Decreta & epistolæ Felicis 4. 379.
Decreta & epistolæ Bonifacij 2. 383.
Decreta & epistolæ Ioannis 2. 385.
Concilium Toletanum 2. 386.
Confessio fidei Iustiniani Imperatoris. 387.
Epistola Pontiani episcopi ad Iustinianum. 399.
Decreta & epistolæ Agapeti. 399.
Decreta & epistolæ Siluerij. 401.
Decreta & epistolæ Vigilij. 404.
Constantinopolitana Synodus V.409.In hac Synodo diuersæ diuersorum habentur epistolæ,& alia pleraque.
Constitutio Iustiniani Imper.contra Anthimum &c. 462.
Synodus quædam Hierosolymitana. 463.
Epistola Orientalium episcoporum ad Agapetum. 474.
Synodus V.Constantinopolitana germana. 790.
Acta cuiusdam Synodi Ciliciæ secundæ. 542.

Synodus

Synodus quædam Mopsuestena. 543.
Epistola Procli Constantinopolitani ad Ioannem Antiochenum episcopum. 556.
Gesta quędam Synodi Ephesinæ primæ. 560.
Epistola Cælestini Papę ad Nestorium. 564.
Epistola Cyrilli & Synodi Alexandrinę ad Nestorium. 566.
Epistola Vigilij Papę,in qua excommunicat Rusticum & Sebastianum diaconos. 582.
Epistola alia Vigilij Papę ad Valentinianum Scythię episcopum. 586.
Eiusdem alia epistola ad episcopum Arelatem. 587.
Concilium Aurelianense secundum. 603.
Concilium Aurelianense tertium. 604.
Breuiarium Liberati Archidiaconi Carthaginensis. 609.
S.Quintiani episcopi Esculani fides. 632.
Concilium Aruernense. 633.
Decreta & epistola Pelagij primi. 635.
Concilium Aurelianense quartum. 637.
Synodus Turonensis secunda. 641.
Concilium Parisiense primum. 648.
Concilium Aurelianense quintum. 650.
Concilium aliud Parisiense breue. 654.
Decreta & epistola Ioannis 3. 654.&c.
Decreta & epistola Benedicti primi. 657.
Decreta & epistolæ Pelagij secundi. 659.&c.
Concilium Hispalense vel Spalense 1. 667.
Concilium Toletanum tertium. 668.
Concilium Lugdunense primum. 677.
Concilium Matisconense primum. 678.
Concilium Lugdunense secundum. 680.
Concilium Valentinum Galliæ secundum. 681.
Concilium Matisconense secundum. 682
Prœceptum Guntramni regis de obseruando die Dominico. 686.
Decreta & epistolæ Gregorij primi. 687.&c.
Concilium Romanum sub eodem. 688.
Epistola Felicis Siculi episcopi ad eundem. 710.
Concilium Lateraneñ sub eodem. 714.
Decreta Pontificis Deusdedit. 714.
Concilium Antisiodorense. 715.
Decreta Honorij primi. 717.
Concilium Spalense secundum. 718.
Concilium Toletanum quartum. 725.
Concilium Toletanum quintum. 739.
Concilium Toletanum sextum. 741.
Concilium Bracarense primum. 746.
Concilium Bracarense secundum. 749.
Capitula Græcarum Synodorum,collecta per Martinum episcopum Bracarensem. 752.
Gesta Theodori Papę. 758.
Concilium Toletanum septimum. 759.
Gesta Martini primi. 762.
Concilium Lateraneñ sub eodem. 763.
Epistola Sergij episcopi Cyprienſis ad Theodorum Papam. 778.
Epistola Africanorum episcoporum ad Theodorum Papam. 779.
Epistolę duę Martini primi. 848.& 853.
Concilium Toletanum octauum. 854.
Concilium Toletanum nonum. 867.

Con-

Universidad de Deusto
Biblioteca

Concilium Toletanum decimum. 870.
Gesta Eugenij primi. 874.
Concilium Cabilonense. 874.
Gesta & epistolæ Vitaliani Papæ. 877.&c.
Concilium Toletanum vndecimum. 879.
Concilium Bracarense tertium. 888.
Concilium Anglicanum. 891.
Concilium Anglicanum aliud. 892
Decreta Doni Papæ. 893.
Decreta Agathonis Papæ. 893.
Decreta Leonis tertij. 895.
Epistola Mansueti episcopi & Synodi Mediolanensis ad Constantinum Imperatorem. 896.
Synodus sexta Constantinopolitana. 899.
Epistola Agathonis Papæ ad Augustos. 908.
Epistola alia Agathonis & Synodi Romanæ ad eosdem. 922.
Epistola Sophronij Episcopi Hierosolymorum ad Sergium Constantinopolitanum. 967.
Edictum Constantini Pogonati. 1025.
Epistola Leonis 2. ad Constantinum Augustum. 1031.
Canones 9. falso adscripti sextæ Synodo. 1034.
Canones 102. qui sextæ Synodi dicuntur. 1036.

IN CHAL

IN CHALCEDONEN-

SE CONCILIVM SVB LEONE PAPA primo, præambula.

Chalcedon Phrygiæ Hellespontiæ vrbs in ponti Euxini ora sita ab ea parte, quæ coëuntibus terris angustum mare reddit, Procerastis antè dicta, dein Compsa, postèa cæcorum oppidum, quòd locum eligere nescissent, septem stadia distans à Byzantio, tanto feliciore omnibus modis sede, vt inquit Plinius libr. 5. cap. 32. Meminit eius Ptolemæus lib. 5. cap. 1. Strabo lib. 12. qui eam dicit à Megarensibus conditam, atq; Antoninus in suo Itinerario.

EPISTOLAE PRAEAMBVLAE, CONCERNENTES CONcilia Ephesinum secundum prophanum, & Chalcedonense sanctum.

EPISTOLA FLAVIANI ARCHIepiscopi Constantinopolitani, ad Theodosium Imperatorem de fide.

Rescriptum de fide, factum manu propria Flauiani archiepiscopi Constantinopolitani, datum ab eo postenti Imperatori.

FLAVIANVS Episcopus Constantinopolitanæ, pijssimo & amatori Christi Imperatori nostro Theodosio salutem. Nihil ità cóuenit sacerdoti

1.Petr.3.c

Dei & dogmatib⁹ erudito diuinis, quàm paratum esse ad satisfactionem omni poscenti

Rom.1.b

eum rationem de spe, quę in nobis est, & gratia. Non enim erubesco euãgelium Dei. Virtus enim Dei est ad salutem omni credenti. Quia igitur & nos misericordia regis omnium Christi Dei, sacerdotium tale euangelij sortiti sumus, sapimus rectè atq; inculpabiliter, semper scripturas diuinas sequentes, & expositiones sanctorum patrum qui in Nicea conuenerunt, & centum quinquaginta qui hic congregati sunt, & qui in Epheso sub sanctæ memoriæ Cyrillo, qui fuit Alexãdrinus episcopus: Et prædicamus Dominũ nostrum Iesum Christum, ante secula quidem ex Deo patre sinè principio natum secũdùm diuinitatem, in nouissimis autem diebus eũdem propter nos & propter nostram saluté, ex Maria virgine secundùm humanitatem, Deum perfectum, & hominem perfectũ eundem in assumptione animę rationalis & corporis, consubstantialem patri secundùm diuinitatem, & consubstantialem matri eundé secundùm humanitatem, ex duabus vtiquè naturis confitentes Christum post incarnationem ex sancta virgine, & inhumanatum in vna subsstantia & in vna persona vnũ Christum, vnum filium, vnum Dominum confitemur. Et vnam quidem verbi dei naturam, incarnatam tamen & inhumanatam, dicere non negamus, eò quòd ex ambobus vnus atq; idem sit dominus noster Iesus Christus. Eos verò qui aut duos filios, aut duas subsistentias, aut duas personas annunciant, & nó vnum eundem Dominum Iesum Christum, filium Dei viui prędicãt, anathematizamus, & alienos esse ab Ecclesia iudicamus. Et ante omnes Nestorium impiũ anathematizamus, & sapientes quę eius sunt ac loquentes ea, vt abscindantur huiusmódi à filiorum adoptione, promissa rectè credentibus. Et post hęc adiecit & in annotationibus scripsit: Domine Christe, adiuua nos Deus. Et iterùm: Hęc scripsi mea manu ad satisfactioné vestræ potestatis, & vt confundantur calumniam facientes nostræ bonæ & simplici in Christo cõuersationi.

EPISTOLA LEONIS ARCHIEpiscopi Romę, ad Eutychem Constantinopolitanum abbatem.

Dilectissimo filio Eutycheti presbytero Leo episcopus. Ad notitiam nostrã tuæ dilectionis literis &c. *Quære reliqua epistola sexta in epistolis Leonis Papæ.*

EPISTOLA PETRI RAVENNAtis episcopi ad Eutychem abbatem.

Dilectissimo & *meritò honorabili filio Eutycheti presbytero, Petrus episcopus Rauennæ. Tristis legi tristes literas tuas, & scripta mœsta mœrore debito percurri: quia sicut nos pax ecclesiarum, sacerdotum concordia, tranquillitas plebis, gaudere facit gaudio cęlesti, ità nos affligit & deijcit fraterna dissensio, præsertim cùm talib⁹ oriatur ex causis. Triginta annis humanæ leges humanas adimunt quæstiones: & Christi gene-* Esa.53.c *ratio, quæ diuina lege scribit inenarrabilis, post tot secula disputatione temeraria vẽtilatur? Quid Origenes principiorum scrutator incurrerit, quomodò Nestorius lapsus sit disputans de naturis, non latet prudentiam tuam. Magi Iesum in cunabulis Deum mysti-* Matth.2. *cis muneribus cõfitentur: & sacerdotes, quis sit qui virginali partu de spiritu sancto natus est, dolẽda interrogatione disquirunt? Cùm vagitus daret Iesus in cunis, Gloria in excel-* Luc.2.b *sis Deo, clamat cælestis exercitus: & modò, quãdò in nomine Iesu omne genu flectitur* Phil.2.b *cęlestium, terrestrium & infernorum, originis eius quęstio cõmouetur? Nos frater charissime vnà cum Apostolo dicimus: Et si no-* 2.Cor.5.d *uimus*

*honore di gno filio

Universidad de Deusto
Biblioteca

uimus Iesum secundùm carnem, sed nũciam
*iniuriosè non nouimus. Nec possumus * curiosè perscrutari, qui iubemur honorẽ dare & timorem reddere, expectare, non discutere quem iudicem confitemur. Hæc breuiter respõdi, frater, literis tuis, plura rescripturus, si ad me frater & coepiscopus noster Flauian⁹ aliqua de hac causa scripta misisset. Si enim tibi displicet, quoniam scripsisti electum iudicium, nos quomodò de his iudicare poterimus, quos neque vidimus propter absentiam, & quid intellexerunt, eorum taciturnitate nescimus? Iustus mediator nõ est, qui sic vnam partem audit, vt nihil alteri parti reseruet. In omnibus autem hortamur te frater honorabilis, vt his quæ à beatissimo Papa Romanæ ciuitatis scripta sunt, obedienter attẽdas, quoniam B. Petrus, qui in propria sede & viuit & præsidet, præstat quærentibus fidei veritatẽ.
Authoritas summi põtificis vrbis Romæ. Nos enim pro studio pacis & fidei, extra consensum Romanæ ciuitatis episcopi, causas audire nõ possumus. Incolumem tuam dilectionẽ Dominus tempore longissimo cõseruare dignet, charissime & honorãtissime fili.

EPISTOLA LEONIS PAPAE AD Flauianum Constãtinopolitanum archiepiscopum, in qua querit, cur Eutyches à communione Ecclesiæ fuerit separatus.

Dilectissimo fratri Flauiano, Leo episcopus. Cùm Christianissimus & clemẽtissimus Impator sancta & laudabili fide &c. *Quære reliqua in epistolis Leonis papæ, epist.* 8.

EPISTOLA FLAVIANI ARCHIepiscopi Constantinopolitani, siue rescriptum ad Leonẽ papam vrbis Romæ.

Domino beatissimo & deo amabili patri Leoni, Flauianus in Deo æternam salutem. Nulla res diaboli venena compescit &c. *Quære reliqua in epistolis Leonis papæ, in epistola quæ præmissam epistolam* 8. *sequitur.*

EPISTOLA SANCTISSIMI ARchiepiscopi Romę Leonis, ad Faustum presbyterum.

Dilectissimo Fausto presbytero Leo episcopus. Gratum semper est mihi, tuam alloqui charitatem, & affectum salutationis exoluere: quoniam & scio te probabilẽ, & syncerissimæ fidei esse custodẽ, & qui non circunducitur omni vento doctrinæ, sed in fundamento prophetarum & apostolorum (qui Christus est) firmè consistere, vt cùm venerit filius hominis in diuinitate sua ad purgationem totius mundi, in electione reperiaris frumentum æternitatis, qui dignus thesaurizari possis in horreis. Susceptis itaq; literis per filium meũ Parthenium, reciprocã salutationem exoluens, exhortor tuam beatitudinem fili charissime, vt non confundaris de euangelio generationis Domini Iesu Christi filij Dauid, filij Abraham secundùm carnem, quoniam hæc fides vincit mundum, quandò quis credit quia Iesus est filius Dei. Si quæ verò fidei quæstiones inueniuntur, admonemus, vt de his quæ ad communem vtilitatem pertinent, latiùs nobis scribas, libenter nobis suscipientibus qui ista detulerint.
Matth. 1. a t. Ioan. 3. a

EPISTOLA EIVSDEM SYNOdica ad Flauianum Constantinopolitanum archiepiscopum.

Omnem quidem fraternitatem &c. *Hæc epistola quæ in numero proœmialiũ epistolarum septima habenda est, hoc loco intermittitur, in fine tertiæ actionis Chalcedonẽsis concilij inferenda. Est quoquè in epistolis Leonis papæ, epistola* 59.

EPISTOLA LEONIS PAPAE AD Iulianum episcopum Coënsem.

Dilectissimo fratri Iuliano. Licèt per eos, quos ab vrbe pro fidei causa direximus &c. *Quære reliqua in epistolis Leonis Papæ, epistola* 11.

EPISTOLA FLAVIANI ARCHIepiscopi Constantinopolitani, ad Leonem papam vrbis senioris Romę.

Sanctissimo & beatissimo patri & consacerdoti Leoni, Flauianus in Domino salutem. Pietate & recta prædicatione verbi veritatis nihil honorabilius sacerdotibus, sicut nõsti Deo amantissime. Omnis enim nostra spes atque salus, & retributio promissorum bonorum, in his est. Propterea omnia facienda à nobis sunt, & laborãdum pro vera fide, & expositionibus dogmatibusq; sanctorum patrum, quatenùs per oñia & inter omnes concussiones rerum integra hæc & inuiolata saluentur atque custodiantur. Necessarium itaque fuit nunc, etiàm nos videntes lædi orthodoxã fidem, & renouari Apollinaris & Valentini hæreses ab Eutyche monacho, non hoc dispicere, sed in aperto hoc pro cautela populi reuelare. Iste enim Eutyches absconditum in se languorem malæ sectæ retinens, insiliens nostræ mansuetudini, inuerecundè & impudenter in multos impietatem propriã præsumpsit inferre, dicens ante inhumanationem quidem Saluatoris nostri Iesu Christi duas naturas esse diuinitatis & humanitatis, post vnitatem verò, vnã naturam factam, neque sciens quod dicit, neque de quibus affirmat. Neque enim vnitas conuenientium in CHRISTO duarum naturarum sic vt vna re proprietates suas in vnitate confudit, sed manent in vnitate perfectæ naturarum proprietates. Adiecit au tem & aliam impietatem, dicens corpus Domini, quod ex Maria factum est, non esse nostræ substantiæ, neque humanæ conspersionis, sed humanum quidem illud vocat, non tamen nobis consubstantiale, neque genitrici eius secundùm carnem. Et hęc aiebat, cùm in gestis Ephesi habitis & sancto & vniuersali concilio, in epistola scripta ad impium damnatumq; Nestorium, apertè sic habeatur: Quia diuersę quidem ad vnitatem verã concurrêre naturę, vnus autem ex ambob⁹ Christus Dei filius, non tanquàm naturarum differentia sit perempta propter vnitatem, sed potiùs effecerit nobis vnum Dominũ Iesum Christum, diuinitatis & humanitatis per ineffabilem & inintelligibilẽ ad vnitatem concursionem. Et hoc nõ latet tuam sanctitatẽ, dum omninò legerit gesta, quæ Ephesi sunt confecta. Quæ pro nihilo ponens idem Eutyches, arbitratur non se daturum pœnam præfinitam à sancto illo & vniuersali concilio, quoniam per hæc multi simpliciores ex eius eloquijs in fidei sermone læduntur. Accusatum verò eum à reuerẽdissimo Eusebio, & occurrentem in sanctum cõcilium, & vo-
*detegentẽ, *retexẽtem, ce sua sectam propriam * retegentem, alienumq; existẽtem à recta fide, damnauimus, sicut docebunt vestram sanctitatem omnia, quæ super eo sunt gesta, qnæq; direximus cũ nostris his literis. Iustum autẽ est, & hoc vobis (sicut arbitror) intimari, quia idem Eutiches passus iustam canonicã damnationem, cùm debuisset secundis saluare priora, & per pœnitẽtiam perfectam multasq; lachrymas placare Deum, nostrumque cor vehementer contristatum in eius ruina, per veram sanare pœnitentiam: non solùm hoc non fecit, sed etiàm per omnia conturbare sanctam, quæ apud nos est, ecclesiam festinauit, propositiones iniuriarum publicè ponens & maledictionibus plenas, super hæc & preces offerẽs pijssimo & Christi amantissimo nostro Imperatori, & eadem arrogantia & petulantia plenas, per omnia diuinas regulas conculcare conatus est. Sed his ità gestis, literæ nobis datæ sunt vestrę sanctitatis per admirabilem comitem Pansophium, per quas sumus edocti, quia idem Eutyches libellos direxit vobis plenos oñi fallacia atque calliditate, dicens, Iudicij tẽpore libellos se dedisse appellationis & nobis & hîc conuenienti sancto cõcilio, & appellãsse vestrã sanctitatẽ, quod nequaquàm ab eodem factũ est. Sed etiàm & in hac parte mentitus est, tanquàm per fallaciam mẽdacij subrepere se sanctis vestris auribus putans. Commotus itaque sanctissime pater in his omnibus, quæ ab eo præsumpta sunt, & ob ea quæ in nos & sanctissimam Ecclesiam facta sunt, atq; fiunt, pro consueta fidutia fidutialiter age, secũdùm quod sacerdotio competit: propriamq; faciens commu nem causam, & sanctarum ecclesiarum disciplinam, simul decernere damnationẽ adnersùs eum regulariter factã, & per propria scripta dignare, confortari autem & pijssimi & Christo deditissimi nostri Imperatoris fidẽ. Causa enim eget solummodò vestro solatio atq; defensione, qua debeatis consensu proprio ad tranquillitatem & pacem cũcta perducere. Sic enim hæresis quæ surrexit, & turPrima Eutychetis impietas.

Secũda Eutychetis impietas.

bæ quæ propter eum factæ sunt, facilimè destruentur, Deo cooperante per vestras sacratissimas literas. Remouebitur autem & concilium, quod fieri diuulgatur, quatenùs nequaquàm vbiquè sanctissimæ turbentur ecclesię. * Omnium quę vobiscum est, fraternitatem ego & qui mecum sunt, salutamus. Incolumis in Domino, & orans pro nobis, doneris Ecclesiæ & nobis, religiosissime & sanctissime pater.
Ephesinum 1. prophanũ.
*Omnem

EPISTOLA LEONIS PAPAE I. ad Faustum, Martianum & reliquos archimandritas Constantinopolitanos.

Dilectissimis filijs Fausto & Martiano & reliquis archimandritis, Leo Episcopus. Cùm propter causam fidei, quam Eutyches perturbare tẽtauit, de latere meo mitterem, qui defensioni veritatis assisterẽt, cõgruum credidi, vt etiàm ad vestram dilectionem scripta dirigerem, quos certum habeo ità studere pietati, vt blasphemas & impias voces nullatenùs æquanimiter audire possitis, manente in cordibus vestris Apostolica institutione, qua dicitur: Si quis vobis euangelizauerit præter id quod accepistis, anathema sit. Sensum autem prædicti Eutychetis, qui sicut gestorũ lectione cognouimus, meritò reprobatus est, etiàm nos detestandum esse decernimus, ità vt, si assertor insipiens in sua prauitate voluerit permanere, habeat cũ his cõsortium, quorum est secutus errorem. Meritò enim fiet extra Christi ecclesiam, qui in Christo humanam, id est, nostrã, negat esse naturam. Sed si idem spiritu DEI miserante correctus, impietatem sui erroris agnouerit, & quæ catholici execrantur, plena satisfactione damnauerit: volumus ei misericordiam non negari, vt Ecclesia Domini nullum sentiat damnum: cùm & resipiscẽs possit recipi, & solus debeat error excludi. De sacramẽto autem pietatis magnæ, in qua nobis per incarnationem verbi Dei iustificatio est & redemptio, quæ sit nostra ex patrum traditione sententia, in literis quas ad fratrem meum Flauianum episcopum misi, nunc sufficiẽter (quantùm arbitror) explicatum est, vt per insinuationem præsulis vestri, quid secundùm euãgelium Domini Iesu Christi in omnium fidelium cordibus fixum esse cupiamus, noscatis. Datum Idibus Iunij, Asterio & Protogene consulibus.
Gal. 1.

EPISTOLA EIVSDEM, AD Imperatorem Theodosium.

Gloriosissimo & clementissimo Theodosio Augusto, Leo episcopus. Quantùm rebus humanis consulere prouidentia diuina dignetur, &c. *Quære reliqua in epistola Leonis Papæ, epistola* 12.

EPISTOLA EIVSDEM, AD Pulcheriam Augustam.

Quantùm sibi fidutię de fide vestrę clementiæ &c. *Quærantur reliqua in epistolis Leonis Papæ, epistola* 17.

Universidad de Deusto
Biblioteca

EPISTOLA EIVSDEM, AD Ephesinam synodum secundam, in qua prouocat cõgregatos episcopos Eutychetis blasphemias condemnare.

Et hęc quidem epistola licèt sit missa, est tamen occultata, propterea quòd non fuerit concessa publicari episcopis.

LEo episcopus sanctę synodo quæ apud Ephesum conuenit. Religiosa clementissimi principis fides, sciés ad suam gloriam &c. *Quærãtur reliqua in epistola Leonis papę 14.*

EPISTOLA EIVSDEM AD THEodosium Augustum, qua rogat illum, speciale concilium in Italia fieri, & in nullo alio loco, eò quòd contraria canonibus facta sit synodus Ephesina, & in ea acta, iudicantur illegitima nec ritè facta.

Vide hæc plenius in epistola 25. Leõis papę.

GLoriosissimo & clementissimo Theodosio Augusto, Leo episcopus. Olim & ab initio in cõcilijs celebratis tantam nos percepimus à beato Petro apostolorum principe fidutiam, vt authoritaté habeamus, ad veritatem pro nostra pace defendendã, quatenùs nulli liceat, sic eam munitam in aliquo commouere, dum repentè læsio remouetur. Igitur quia concilium episcoporum, quod propter Hauianum in Ephesina ciuitate fieri præcepistis, & ipsi fidei probatur obesse, & omnes ecclesias vulnerare, & hęc à nobis cõperta sunt non incerto nuncio, sed ab ipsis reuerendissimis episcopis, qui à nobis missi sunt, & fidelissimo rerũ quæ gestæ sunt, narratore Hilario diacono nostro. Hæc autem ideò culpa processit, eò quòd non pura conscientia & recto iudicio secundùm consuetudinem hi qui collecti sunt, de fide & erratibus protulerunt. In ipso autem iudicio non omnes qui conuenerant, interfuisse cognouimus. Nam alios relictos, alios didicimus intromissos, qui pro supradicti sacerdotis arbitrio, impijs subscriptionibus captiuas manus déderent, quòd & nociturum statui suo scirẽt, nisi imperata fecissent: talemq; ab ipso prolatam esse sententiã, vt in omnes per eam sæuiretur ecclesias. Quod nostri ab apostolica sede directi, ad eò impium & catholicę fidei contrarium videntes, nobis significare noscuntur. Vndè tranquillissimi * principũ, remouete (quæsumus) à vestræ pietatis conscięntia periculum religionis & fidei, vt Christi euangelio vim non inferat humana præsumptio. Eccè ego Christianissime & venerabilis Imperator, cum cõsacerdotibus meis implens erga reuerentiam clementiæ vestræ synceri amoris officium, cupiensq; vos per omnia placere Deo, cui pro vobis ab Ecclesia supplicatur, ne ante tribunal Domini, rei de * consilio iudicemur, obsecramus coram vnius Deitatis inseparabili Trinitate, (quæ tali facto læditur, cùm ipsa vestri sit custos & author imperij) & corã sanctis angelis Christi, vt omnia in eo statu esse iubeatis, in quo fuerunt ante omne iudicium, donèc maior ex toto orbe sacerdotum numerus congregetur. Nec alieno peccato patiamini vos grauari, quia (quod necesse est nos dicere) veremur, nè cuius religio dissipatur, indignatio prouocetur. Præ oculis habete, & tota mentis acie reuerenter adspicite beati Petri gloriam, & communes cum ipso omnium apostolorum coronas, cunctorumq; martyrum palmas, quibus alia non fuit causa patiendi, nisi confessio verę diuinitatis & verę humanitatis in Christo. Cui sacramento quia impiè nunc à paucis imprudẽtibus obuiatur, omnes partium nostrarum ecclesiæ, omnes mansuetudini vestræ cum gemitibus & lachrymis súpplicant sacerdotes, vt quia & nostri fideliter reclamauerũt, & eisdem libellum appellationis Flauianus episcopus dedit, generalé synodũ iubeatis intra Italiam celebrari, quæ omnes offensiones ità aut repellat, aut mitiget, nè aliquid vltrà sit vel in fide dubiũ, vel in charitate diuisum, cõuenientibus vtiquè orientalium prouinciarum episcopis, quorũ si qui superati minis atq; iniurijs, à veritatis tramite deuiárũt, salutaribus remedijs in integrum reuocentur: ipsiq; quorum est causa durior, si cõsilijs mélioribus acquiescant, vt ab Ecclesiæ vnitate non excidant. Quàm autem post appellationem interpositã hoc necessariò postuletur, canonum Niceæ habitorum decreta testantur, quæ à totius mundi sunt sacerdotibus constituta. Faucte catholicis vestro more parentumq; vestrorum, date defendendæ fidei libertatem. Cùm enim Ecclesię causas, tum regni vestri agam⁹ & salutis, vt prouinciarum vestrarum quieto iure potiamini: defendite contra hęreticos inconcussum ecclesię statum, vt & vestrũ Christi dextera defendatur imperium. Datũ tertio Idus Octobris, Asterio & Protogene viris clarissimis consulibus, ęra qua suprà.

Dioscori s.

EPISTOLA EIVSDEM, AD THEodosium Augustum, in qua culpat secundam Ephesinam synodum.

GLoriosissimo & clementissimo Theodosio Augusto, Leo episcop⁹, & sancta synodus quę in vrbe Roma conuenit. Literis clementię vestrę, quas dudùm ad beati Petri apostoli sedem &c. *Quęrãtur reliqua in epistolis Leonis papæ, epistola 23.*

* principes

EPISTOLA EIVSDEM, ET SANcti concilij, quod Romę collectum erat, ad Pulcheriam Augustam.

GLoriosissimę & clementissimę filię Pulcherię Augustę, Leo episcopus, & sanctum cõcilium Romę collectum. Si epistolę, quę pro fidei causa per nostros clericos directę sunt &c. *Quęrantur reliqua in epistolis Leonis papæ, epistola 24.*

* concilio

EPISTOLA HILARII DIACONI Romani ad Pulcheriam Augustam.

Glo-

GLoriosissimę atq; pijssimę Augustę, Hilarius diaconus. Studium mihi fuisse, post synodum aduenire Constantinopolim, dicere nõ debeo: quoniam manifesta necessitas erat, quæ me literas beatissimi papæ ad vestram clementiam directas offerre compelleret, vt pariter & vestræ pietati, ac inuictissimo & Christianissimo principi officiũ, quod debebam, venerationis exoluerem. Sed huic congruo meo proposito illud impedimentum euenit, quod omnium bonorum inimicum est, & Christianorũ ingemiscit affectus, hoc est, Alexandrinus episcopus, in damnatione virorum inculpabilium potẽtissimus. Nam posteaquàm iniustę eius voluntati atq; sententiæ communicare non potui, ad aliud cõcilium terroribus atq; insidijs me euocare conatus est: quatenùs me (quod absit) aut seductionibus faceret consentire ad condemnandum sanctissimum Flauianum episcopum, aut resistentem teneret, vt mihi non esset licentia ad pietatem vestram Constantinopolim percurrere, aut ad Romanã Ecclesiam remeare. Veruntamen cõfidens de auxilio Christi, quòd attinet ad damnationem reuerendissimi & sanctissimi viri, innocentẽ me integrumque seruaui, licèt nulla flagella, nulla tormenta me possent facere eius consentire sententiæ, sed omnibus derelictis, exindè discessi, per incognita & inuia loca Romam veniens, vt reuerendissimo Papę, omnium quæ in Epheso gesta sunt, idoneus nunciator existerem. Vestra itaq; veneranda clementia cognoscat, à prædicto Papa cum omni Occidentali concilio reprobari omnia, quæ in Epheso contra canones per tumultus & odia secularia à Dioscoro Episcopo gesta sunt, & nulla ratióe hæc in his partibus susci pi posse, quæ per potentiam prędicti, non sinè læsione fidei & præiudicio sanctissimi viri innoxijq;, commissa sunt. Quæ verò constanti acforti authoritate pro fide à me nunciata sunt, superfluũ credo narrare. Nam hęc ex literis beatissimi Papæ poteritis agnoscere. Vndè domina splendidissima atq; clemẽtissima Augusta, adoranda vestra pietas in quibus libenter fecit initium, relinquere nõ debet, sed hæc zelo religioso fidei, constanti voluntate seruare.

EPISTOLA GALLAE PLACIdiæ ad Pulcheriam Augustam, qua acta cõcilij Ephesini secundi detestantur, & petuntur annullari.

GAlla Placidia pijssima semper Augusta, Aelię Pulcherię pijssimę semper Augustæ filiæ. Vt Romam frequentibus concursionibus adæquè desideramus inspicere, causa nobis est amplectẽdæ religionis, vt terminis quos certum est, pro suavirtute in cęlestibus constitutos, neque inferiora despicere. Nos itaq; sacrilegum esse credimus, si solennium ordinem denegemus. Cùm igitur beato apostolo Petro nostrã præsentiam dedissemus, illic multitudine sacerdotũ reuerendissimus Leo papa circundatus, pro dignitate sui loci nos primus adijt, qui propter interpositam gemitũs sui tristitiam, desiderium plenè suũ verbis insinuare non poterat. Vicit tamẽ cõstantia sapiẽtię sacerdotis, vt lachrymas paululùm retineret, & causam violatæ fidei, tanquàm huius vindex, manifesto sermone proferret. In quo sermone cognouimus, nostris temporibus catholicã fidem esse turbatam, quam à diuo patre nostro Constantino nostri generis parentes hactenùs seruauerunt. Secundùm voluntatem nanq; eiusdem, prauum aliquid aduersùs sacerdotem Constantinopolitanum excitatum dicitur. Nos itaq; in Ephesino cõcilio, in quo nullus ordinem sacerdotum custodiuit, neq; mensuram, sinè consideratione diuinitatis omnia esse gesta cognouimus, quatenùs prę sumptio & iniustitia in quorundam damnationem vim obtinere dicatur, quę nostris temporibus terribilia esse videntur. Debet itaq; fides propriè valere sanctissima atque venerabilis filia Augusta. Igitur tua clementia secundùm catholicam fidem, quod semper nobiscum fecit, & nunc similiter conspirare dignetur: vt quicquid in illo tumultuoso miserrimoq; concilio constitutum est, omni virtute remoueat, vt omnibus integris permanẽtibus, ad Apostolicæ sedis, in qua primus apostolorũ beatus Petrus, q etiàm claues regni cęlestis suscipiens, sacerdotij principatum tenuit, episcopatũs causa mittatur. Debemus enim primatum in omnibus immortali cõuersationi tribuere, quæ totum mundum proprię virtutis dominatione compleuit, & nostro imperio orbem gubernãdum seruandumq; cómisit.

SACRAE LITERAE TAM à DOmino nostro Valẽtiniano, quàm à diuæ memoriæ Placidia, necnon & Eudoxia Augustis, ad Theodosium diuæ memorię, vt iuberet in partibus Italię concilium celebrari, in qua quoquè Romani pontificis authoritas commendatur.

DOmino meo Theodosio, gloriosissimo victori & triumphatori perpetuo Imperatori & patri, Valentinianus gloriosus victor ac triumphator semper Augustus & filius. Cùm aduenissem in vrbem Romam ad diuinitatem placãdam, sequenti die ad basilicam apostoli Petri processi, & illic post venerabilem noctem diei apostoli, & à Romano episcopo & ab alijs cum eo ex diuersis, prouincijs congregatis, rogatus sum scribere vestræ mansuetudini de fide, quę cum sit cõseruatrix omnium fidelium animarum, dicitur perturbata, quam nos à nostris maiorib⁹ traditam, debemus cum omni competenti deuotione defendere, & dignitatẽ proprię ve-

neratiõis beato Apostolo Petro intemeratam & in nostris temporibus cõseruare: quatenùs beatissimus Romanæ ciuitatis episcopus, cui principatum sacerdotij super omes antiquitas contulit, locum habeat ac facultatem de fide & sacerdotibus iudicare, Domine sanctissime pater & venerabilis Imperator. Hac enim gratia secundùm solennitatem Conciliorum & Constantinopolitanus Episcopus eum per libellos appellauit, propter cõtentionem, quæ orta est de fide. Huic itaque postulanti, & coniuranti salutem nostram communem, annuere nõ negaui, quatenùs ad tuam mansuetudinem meam petitionem ingererem, vt prædictus sacerdos congregatis ex omni orbe etiàm reliquis sacerdotibus, intra Italiam, omni præiudicio submoto, à principio omnem causam quæ vertitur, solicita probatione cognoscens, sententiam ferat, quam fides & ratio veræ diuinitatis expostulat. Non debet enim nostris temporibus cõtra religionem turbarum petulantia præualere, dum incommota fides hactenùs fuerit cõseruata. Ad perfectiorem verò agnitionem vestræ dignitatis, direximus etiàm gesta, per quæ & desideria & exclamationes omnium pietas vestra cognoscat.

EPISTOLA GALLAE PLACIDIAE Augustæ ad Theodosium Imperatorem filium illius, data in fauorem Romani pontificis, & Flauiani Constantinopolitani.

DOmino victori Theodosio triumphatori, semper Augusto filio, Galla Placidia pijssima & perpetua Augusta mater. Dum in ipso ingressu ciuitatis antiquæ hanc curam habuissemus, vt cultum beato Petro apostolo redderemus, in ipso adorando altari martyris reuerẽdissimus Leo Episcopus paululùm se post orationem retinens, propter catholicam fidem apud nos desleuit, ipsum similiter summum apostolorum, quẽ nupèr adieramus, testem obijciens, episcoporum multitudine circunseptus, quos ex innumerabilibus ciuitatibus Italiæ, pro principatu proprij loci seu dignitate collegit: & verbis permiscens lachrymas, ad communionem sui fletũs, nostros quoquè gemitus, prouocauit. Non modicum detrimentum est ex his quæ gesta sunt, vt fides quæ tantis temporibus regulariter custodita est à sacratissimo patre nostro Constantino, qui primus imperio splenduit Christianus, perturbata sit ad arbitriũ vni⁹ homimis, qui in synodo Ephesinæ ciuitatis, odium & contentiones potiùs exercuisse narratur, militũ præsentia & metu impetens Constãtinopolitanę ciuitatis episcopum Flauianum, eõ quòd libellum ad Apostolicam sedem miserit & ad omnes episcopos harum partium, per eos qui directi fuerunt in concilio à reuerendissimo episcopo Romæ, qui secundùm diffinitiones Niceni concilij consueti sunt interesse, domine sacratissime fili venerabilis Imperator. Hac itaq; gratia, tua mãsuetudo tantis turbis resistens, veritatem immaculatam fidei catholicæ religionis seruari præcipiat, vt secũdùm formam & diffinitionem Apostolicæ Sedis, quam & nos tanquàm præcellentem similiter veneramur, in statu sacerdotij illæso manente per omnia Flauiano, ad cõcilij & Apostolicæ Sedis iudicium transmittatur, in qua primus ille, qui cælestes claues dign⁹ fuit accipere, principatum episcopatũs ordinauit, quandò scilicet decet nos huic maximè ciuitati, quę domina omnium est ciuitatum tuarum, in omnibus reuerentiã conseruare. Diligentiùs autem etiàm in hoc prouidete, nè quod priscis temporibus nostra generatio custodiuit, sub nobis imminui videatur, & per præsens exemplum schismata generẽtur inter episcopos ac sanctas ecclesias.

EPISTOLA LICINIAE EVDOXIAE Augustæ ad Theodosium, de Ecclesiæ catholicæ turbatione, ac Flauiani Constantinopolitani depositione.

DOmino Theodosio inclyto semper Augusto & patri, Licinia Eudoxia pijssima & perpetua Augusta. Omnibus notum est, tuam mansuetudinem curam atque solicitudinem habere Christianorum & catholicæ fidei intantùm, vt iuberetis ad iniuriam eius nihil omninò faciendum. Cùm igitur feliciter Romam fuissemus ingressi, & in liminibus basilicæ sanctissimi Petri venissemus, Leo beatissim⁹ Romanæ ciuitatis episcopus, etiàm cum alijs plurimis episcopis postulationem nobis obtulit, dicens omne dogma religionis per Orientem fuisse turbatum, & accidisse, quatenùs tota Christianorum fides ad confusionem omnem perduceretur. Nam Flauianum Constantinopolitanæ ecclesiæ episcopum, propter inimicitias Alexandrini episcopi ingemiscebat expulsum, & hoc cum alijs episcopis postulauit, protestans & ipsorum venerabilium locorum cultum, & mansuetudinis nostræ salutem, quatenùs ad tuam clementiam ex hac causa eas literas destinarem, domine sanctissime pater & adorabilis Imperator. Salutans igitur iusta posco, quatenùs his literis curam vestra tranquillitas præbere dignetur: & quę malè gesta sunt, emendari præcipiat, donèc omnibus quæ etiàm diffinita sunt, reuocatis ex integro, causa fidei & Christianæ religionis, quæ mota est, in partibus Italiæ congregato concilio, perquiratur. Scriptũ est enim, hinc omnem cõtentionem motam, quatenùs Flauianus Episcopus ex ecclesiasticis rebus potuisset auferri.

EPI-

EPISTOLA THEODOSII IMperatoris ad Valentinianum Imperatorem: *in qua, licèt iniustè atque indebitè, commendantur & Ephesina synodus secunda prophana, & Flauiani archiepiscopi Cõstantinopolitani depositio.*

DOmino meo Valentiniano Augusto Theodosius. Et Romam peruenisse tuam mansuetudinem, & petitionem oblatam à Leone reuerendissimo patriarcha, in ipso principio literarum ex tua maiestate significatum est. Et de tua quidem incolumi in Romanam vrbem reuersione gratias competentes diuinæ maiestati reddimus, domine sanctissime fili & venerabilis Imperator. De his autem quæ dixit memoratus reuerendissimus vir, indicatum est ad eundem latiùs atq; pleniùs, (sicut arbitrati sumus) & cognouit nos in nulla parte à paterna religione & Maiorum traditione resilijsse. Nihil aliud volumus, quàm sacramenta paterna per successionem nobis tradita, inuiolabiliter custodire. Propter hãc igitur causam, quoniã quosdam cognouimus sanctissimas ecclesias nocibili nouitate turbare, synodum decreuimus Ephesi fieri. In præsentia quippe reuerendissimorum episcoporum, cum multa libertate & integra veritate, & indigni sacerdotio remoti sunt, & qui iudicati sunt esse digni, susceptí sunt. Nihil igitur ab his contrarium regulæ fidei aut iustitiæ factum esse cognouimus. Omnis igitur contentio sacro iudicio examinata est. Flauianus autem qui reus inuentus est lęsibilis nouitatis, debitum recepit. Et hoc remoto, omnis pax & omnis concordia regnat in ecclesijs, & nihil aliud quàm veritas viget.

EPISTOLA EIVSDEM AD Gallam Placidiam Augustam, *eadem scribens vel tractans, quæ & prior.*

DOminæ meæ Placidiæ venerabili Augustæ Theodosius. Ex literis tuæ mansuetudinis nostra cognouit serenitas, quid reuerendissimus patriarcha Leo à tua serenitate poposcerit. His itaq; literis indicamus, quoniam de his quæ dicta à reuerendissimo episcopo, pleniùs atque apertiùs sæpiùs scriptum est: ex quibus sinè dubitatione manifestum est, nihil nos præter paternam fidem aut dogmata diuina vel diffinitiones reuerendissimorum episcoporum, qui tam sub diuæ memorię Constantino in Nicea ciuitate, quàm dudùm nostro præcepto in Epheso congregati sunt, definisse, aut decreuisse, aut intellexisse: sed hoc solùm in Epheso constitui iussimus, vt omnes qui nocibili lęsiõe ecclesias sanctas turbauerunt, dignè remouerentur. Hæc sunt, quæ nõ ad refragationem, sed ad concordiam & purum vinculum adorandę religionis à reuerendissimis presbyteris sunt decreta. Flauianus autẽ princeps contentionis huius, sacra sententia ab ecclesiasticis rebus expulsus est. Hæc igitur sciens tua mansuetudo, domina sacratissima mater & venerabilis Augusta, nihil nos aliquãdò cõtrarium à tradita fide sentire (sicut à quibusdam dicitur) suspicemini, aut cogitetis.

EPISTOLA EIVSDEM AD Eudoxiam Augustam. *Eiusdem teneris est, cuius duæ priores.*

DOminæ meæ Eudoxiæ venerabili Augustæ Theodosius. Semper equidem tui desiderij literis delectamur, ac tota animæ suauitate complectimur, & omnibus tuis petitionibus consueuimus gratanter annuere, domina sacratissima filia venerabilis Augusta: sed de pśenti causa, hoc est, de Flauiano qui fuit episcopus, quę in hac causa subsequuta sint, reuerendissimo archiepiscopo Leoni perfectè nostra mãsuetudo significauit. Tuę verò dulcedini hoc solùm approbauim⁹ intimandũ, quia memoratus Flauianus sacro iudicio ab ecclesiasticis rebus ablatus est, quatenùs totius dubietatis contentio à sacris remoueretur ecclesijs, & nihil vlteriùs post hæc definire possibile est, cùm iam ista semèl decisa sint.

EPISTOLA LEONIS PAPAE & Romani concilij, ad clericos, & honorabiles, & oñem populum Constantinopolitanum.

LEo episcopus & sancta synodus, quæ in vrbe Roma conuenit, clero, honoratis, & plebi consistenti apud Cõstantinopolim dilectissimis filijs, in Domino salutem. In notitiam nostram &c. *Quærantur reliqua in epistolis Leonis papæ, epistola vigesimaprima.*

EPISTOLA EIVSDEM ET Romani cõcilij ad archimandritas Cõstantinopolitanos.

LEo episcopus & sancta synodus, quæ in Romana ciuitate collecta est, Fausto, Martino, Petro, Magno & Eliæ, presbyteris & archimandritis monasteriorũ Constantinopolitanorum, dilectissimis filijs in Domino salutem. Quanuis ea quæ ad Constantinopolitanam ecclesiam &c. *Quærantur reliqua in epistolis Leonis Papæ, epistola 26.*

EPISTOLA VALENTINIANI ET Martiani ad archiepiscopũ Romæ Leonem, & est inuitatoria pro Chalcedonensis concilij celebratione ad bonum fidei & pacis.

VIctores Valentinianus & Martianus, glorioſi triumphatores semper Augusti, Leoni reuerendissimo archiepiscopo gloriosę ciuitatis Romę. Ad hoc maximũ imperium venimus Dei prouidentia & electione senatũs excellentissimi, cunctæq; militiæ.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Vndè pro reuerenda & catholica religione
*Christianæ fidei, cuius auxilijs virtutem no
strę potentiæ confidimus gubernari, tuam
sanctitatem principatum in episcopatu diui-
næ fidei possidentem, sacris literis in princi-
pio iustum credimus alloquendam, inuitan-
tes atque rogantes, vt pro firmitate & statu
nostri imperij, æternâ diuinitatẽ tua sanctis-
tas deprecetur, vt & tale propositũ atq; desi-
deriũ habeamus, quatenus omni impio errore
sublato per celebrãdam synodum te author
re, maxima pax circa omnes episcopos fidei
catholicę fiat, ab omi scelere pura & intemera-
ta cõsistens. Actum Constantinopoli, cõ-
sulatu domini Valẽtiniani perpetui Augusti.

*Christia-
norum, cuius

EPISTOLA PIISSIMI IMPERA-
toris Martiani ad archiepiscopũ Romæ Le-
onem, qua excitat illum, vt deliberet de
concilio futuro, & de conue-
nienti loco.

LEoni reuerendissimo episcopo ecclesię
glorioſissimæ ciuitatis Romæ, Martia-
nus. De studio & oratione nostra, sanctitas
tua nõ dubitat: quoniam veram Christianoꝝ
religionem & Apostolicam fidem firmam volumus permanere, & ab omni popu-
lo pia mente seruari. Deniquè solicitudinem
nostræ potentiæ, ex recta religione & propi-
ciatione saluatoris nostri consistere, nõ am-
bigimus. Quapropter reuerendissimos vi-
ros, quos ad nostram pietatem sanctitas tua
direxit, libenter & sicut decebat, animo gra-
to suscepimus. Superest, vt si placuerit tuæ
beatitudini in has partes aduenire, & syno-
dum celebrare, hoc facere religionis affectu
digneturꝝ nostris vtiquè desiderijs vestra san
ctitas satisfaciet, & sacræ religioni quæ vtilia
sunt, decernet. Si verò hoc onerosum est, vt
tu ad has partes aduenias: hoc ipsum nobis
proprijs literis tua sanctitas manifestet, qua-
tenùs in omnem Orientem & in ipsam Thra
ciam & Illyricum sacræ nostræ literæ dirigã-
tur, vt ad quẽdam diffinitum locum, vbi no-
bis placuerit, omnes sanctissimi episcopi de-
beant conuenire, & quę Christianorum re-
ligioni atque catholicæ fidei prosint, sicut
sanctitas tua secundùm ecclesiasticas regulas
diffiniuerit, sua dispositione declarent.

¶ Missæ sunt etiàm diuinæ syllabæ à diuæ
memoriæ Pulcheria ad eundem virum san-
ctissimum, nunciantes eo amicissimum ar-
chiepiscopum Constãtinopolitanum Ana-
tolium, omni errore sepositoꝝ epistolę nupèr
missæ ad sanctæ memoriæ Flauianum, absq;
vlla mora subscripsisse, & sustinere iam, vt q̃-
dam synodus fieret in partibus Oriẽtis: cor-
pus verò eiusdem sanctæ memoriæ Flauiani,
Constantinopolim fuisse perductum, vt in
basilica apostolorum sepeliretur. Episcopi
etiàm, qui vnanimes erant sanctæ memoriæ
Flauiano, & ad exilium fuerant destinati, &
hos reuocandos fore, vt ad recipiendas eccle
sias suas, synodi sententiam sustinerent.

EPISTOLA PVLCHERIAE AV-
gustæ, ad sanctissimum archiepiscopum Ro-
mę Leonem, qua Anatolij episcopi probitas
commendatur, & admonet fieri concilium
maturum ac catholicum: & sepultura
corporis sancti episcopi Flaui-
ani, condecens facta si-
gnificatur.

LEoni reuerendissimo episcopo eccleſiæ
glorioſæ ciuitatis Romæ, Pulcheria Au
gusta. Literas tuæ beatitudinis cum omni
decenti omnem episcopum veneratione su-
scepimꝰ, per quas tuam fidem puram & talẽ
cognouimꝰ, qualis debet cum sanctitate sa-
cro ꝓberi templo. Ego verò similiter ac me-
us dominus tranquillissimus Imperator me-
us coniunx, in eadem semper & mansimus &
manemus, omnem prauitatem atque pollu-
tionem & maleficium declinantes. Sanctiſſi-
mus igitur glorioſæ Constantinopolis epi-
scopus Anatolius, in eadem fide permansit
atque religione, & tuarum literarũ Apoſto-
licam confeſſionem complectitur, illo erro-
re ſublato, qui ab aliquibus nunc ortus eſt,
ſicut ex eiꝰ quoquè literis clariùs tua ſanctis-
tas agnoſcere poterit. Et epiſtolæ ſimiliter ca
tholicæ fidei, quam ad ſanctæ memoriæ Fla-
uianum epiſcopum tua beatitudo direxit,
ſinè aliqua dilatione ſubſcripſit. Et propter-
eà tua reuerentia quocunque modo *pro-
ſpexerit, ſignificare dignetur, vt omes etiàm
totius Oriẽtis epiſcopi, Thraciæ atque Illy-
riciſ (ſicut etiàm noſtro domino piiſſimo Im-
peratori meo coniugi placuit) in vnam ciui-
tatem velociter ab Orientalibus partibus va
leant conuenire, & illic facto concilio, & de
catholica confeſſione, & de his epiſcopis qui
ante hoc ſegregati ſunt, ſicut fides & Chriſti-
ana pietas exigit, te author decernãt. Super
hæc autem ſciat tua ſanctitas, quoniam præ-
cepto noſtri domini & tranquilliſſimi prin-
cipis mei coniugis, in glorioſa ciuitate Con-
ſtãtinopoli ſanctæ memoriæ epiſcopi Flaui-
ani corpus allatum eſt, & in baſilica apoſto-
lorum, in qua conſueuerunt prędeceſſores epi-
ſcopi ſepeliri, competenter eſt poſitum. Et
hos ſimiliter epiſcopos, qui propter eandem
cauſam, quoniam cum ſanctiſſimo Flauiano
ad concordiam fidei catholicæ concurrerãt,
exilio deportati ſunt, reuerti debere, robore
pragmatici ſui præcepit, quatenùs per appro
bationem ſynodi atque ſententiam omnium
epiſcoporum conuenientium, epiſcopatum
& eccleſias proprias recipere decernantur.

*perſpexe-
rit,

SACRAE LITERAE MISSAE
à Valẽtiniano & Martiano vbiquè
ad religioſos epiſcopos, quа-
tenùs omnes in Nicea m
conuenirent.

IMperatores Cęſares Valẽtinianus & Mar-
tianꝰ, victores & triumphatores maximi,
ſemper Auguſti, ad omnes vbiquè reueren-
diſſimos

diſſimos epiſcopos. Omnia ad veram fidem
& Chriſtianam orthodoxam religionem ten
dentia, præponẽda alijs rebus exiſtimamus.
Deo enim propicio exiſtente, & noſtrum im
perium & communes cauſas meliores fore
confidimus. Quia igitur dubitationes quæ-
dam circa orthodoxã fidem motæ ſunt, ſicut
indicant & literæ ſanctiſſimi archiepiſcopi
feliciſſimæ Romæ Leonis, placuit nobis, ꝑ
priè, ſanctum cõcilium fieri in Nicea Bithy-
niæ ciuitate: quatenùs cunctis concordanti-
bus, veritate examinata, & vacante omnium
ſtudio, quo quidã iam abuſi, religionẽ tur-
bauerunt orthodoxam, vera ac ſaluberrima
fides ſic omni mundo manifeſtetur, vt decæ-
terò omnis quæſtio & dubitatio auferatur.
Vndè tua ſanctitas cum quantis approbaue-
rit reuerẽdiſſimis epiſcopis ſub ſuo ſacerdo-
tio conſtitutis ſanctarum eccleſiarum, exper
tas habentibus diuinas ſcripturas, & in ſciẽ-
tia & doctrina orthodoxæ & veræ fidei præ
cunctis eminentibus, ad memoratam Nice-
nam ciuitatem proximis calẽdis Septembri-
bus aduenire feſtinet. Quiſquis enim gene-
ralem & omni mundo vtilem futuram ſyn-
odum refutauerit, peccet equidẽ & circa di-
uinitatem ipſam, & pietatem noſtram offen-
dat. Agnoſcat autem & tua ſanctitas, quoniã
noſtra pietas aderit in ipſo cõcilio, niſi quæ-
dam publicæ & ineuitabiles curæ nos in ex-
peditione fecerint occupari.

SIMILITER ALIAE SACRAE
literæ eorundem piiſſimorũ Im-
peratorum ad Anatolium
epiſcopũ Cõſtan-
tinopolitanũ.

VIctores Valentinianꝰ & Martianus in-
clyti triũphatores, Imperatores ſem-
per Auguſti, Anatolio epiſcopo Conſtanti-
nopolitano. Oĩbus negocijs diuinæ res prę-
ponendę ſunt. Deo enim omnipotẽte ꝑpicio,
Remp. & cõſeruandã & meliorandã eſſe cõ-
fidimꝰ. Quia igiſ dubitatiões q̃dam ĩ ortho-
doxa religiõe noſtra videnſ eſſe cõmiſſę, ſic-
ut etiàm epiſtolæ viri reuerẽdiſſimi epiſcopi
almę vrbis Romę Leonis teſtanſ, id ſpeciali-
ter clementiæ noſtræ placuit, vt venerabilis
Synodꝰ in Nicena ciuitate, ꝓincię Bithynię
celebreſ, quatenùs conuenientibꝰ animis &
omni veritate diſcuſſa, ceſſantibꝰ etiã ſtudijs,
quibꝰ antehàc vſi quidã, ſacroſanctã ortho-
doxã religionẽ cõturbãſſe noſcunſ, vera fi-
des noſtra cũcto ſeculo manifeſtiùs innote-
ſcat, vt deincèps nulla poſſit eſſe dubitatio
vel diſcordia. Qua de re ſanctitas tua cũ qui-
bus placuerit reuerẽdiſſimis epiſcopis, quos
de eccleſijs ſub ſui ſacerdotij cura cõſtitutis
idoneos & inſtructos orthodoxæ religio nis
eſſe ꝓbauerit, ad prædictã Niceã ciuitatẽ in-
tra diẽ kalẽdarum Septẽbriũ ire deproperet.
Sciat aũt religio tua etiàm ſerenitatẽ noſtrã
venerabili ſynodo interfuturã, niſi fortè pu-
blicæ neceſſitates in expeditiõibus detinue-

rint. Diuinitas te ſeruet ꝓ multos annos ſanc-
te ac venerabilis pater. Data x. Calẽdas Iu-
nij, Conſtantinopoli, cõſulatu dñi Martiani
ꝑpetui Auguſti primo, & q̃ fuerit nũciatus.

9

SACRAE LITERAE EMISSAE
ad ſynodum in Nicea à Valentiniano
& Martiano imperatoribus.

STudij noſtri eſt, cõgruenter decerni ea, Nicena ſyno
quæ ſanctæ & orthodoxę religionis exi- dus tẽpore
ſtunt, quatenùs omnis anbiguitas perimatur, Leonis pa-
& decẽs pax ſanctiſſimis & catholicis redda- pæ.
tur eccleſijs. Hoc enim omnibus rebus ꝓmonẽ-
dum exiſtimamus. Quia igitur volumus in-
tereſſe ſancto cõcilio, retinẽt verò nos publi
cæ & neceſſariæ vtilitates in expeditione: di-
gnetur veſtra religio non arbitrari graue, no
ſtræ trãquillitatis abſentiã ſuſtinere: ſed ora-
re, quatenùs ea quę inter manꝰ habemꝰ, Deo
auxiliante benè diſponẽtes, illuc venire poſ-
ſimus, vt noſtra pietate pręſente decernãtur,
quę omnem diſcordiam queſtionemq; ſub-
moueant, & confirment veram & venerandã
orthodoxorum fidem.

SACRAE LITERAE MISSAE A
piiſſima & Chriſtianiſſima Auguſta Pulche-
ria ad cõſularem Bithyniæ Strategum,
vt curam haberet circa diſciplinã
ſynodi perhibendã, anteq̃ pla-
cuiſſet de Nicea ad Chalce
donẽ mutari conciliũ.

INtentio noſtræ tranquillitatis eſt, ante ci-
uiles cauſas, ſanctas Chriſti eccleſias, eisq;
dicatos, in pace conſiſtere, & orthodoxam
fidem, quam cõtinere iudicamus imperium,
imperturbatam & immotam ab omi homi-
num genere cuſtodiri. Vndè dudùm praua
quadam emergente diſcordia, multam curã
habuimꝰ, vt vndiquè multitudo ſanctorum
epiſcoporũ ſimul congregareſ in Nicea, qua-
tenùs vniuerſorum concordia, omnis turba
de medio tollereſ, & in futuro firma & im-
mobilis fides venerabilis ꝑualeret. Quia er-
gò ſecundùm noſtram ſanctionem reueren-
diſſimi q̃dem epiſcopi vniuerſi cõuenerunt,
*ſuſtinentes poteſtatis noſtræ ꝑſentiam, quę *expectãtes
non poſt multùm deo cooperante aderit: q̃-
dam autem, ſicut agnouimus, cùm ſint ſoli-
ti conturbare & confundere Deo placitã di-
ſciplinam, ſuperuenientes in Nicea clerici ac
monachi atque laici, tumultus facere tentãt,
contendentes abſque his quæ nobis placue-
runt: neceſſariè has pias literas ad tuam dire-
ximus claritatẽ, quatenùs cum omni virtute
eos, ſi præter noſtrã euocationẽ aut permiſ-
ſionem ſuorũ epiſcoporũ ibidẽm cõmorantur, clericos, ſiue intra hunc ordinẽ conſtitu-
tos, ſiue alicuiꝰ eorũ à proprijs epiſcopis ſunt
remoti, vel monachos atq; laicos, quos nul-
la ratio ad concilium vocat, omnimodò de-
beas de ciuitate & ipſis locis expellere, vt cũ
omni diſciplina confidente ſancta ſynodo,
ſinè aliqua commotione atque contentio-
ne, quæ à Domino Chriſto reuelata fuerint,

communiter ab omnibus confirmétur. Scito enim, quia si quis decæterò inuentus fuerit tumultuosus ibidèm commorari, aut antè præsentiam nostrę tranquillitatis, aut certè post præsentiam, non fortuitum sibi imminere periculum.

SACRAE LITERAE MISSAE sancto concilio, quod in Nicea secundò concurrerat, vt deberet Chalcedoné migrare.

VIctores Valentinianus & Martianus glorioſi ac triúphatores maximi ſemper Auguſti, Deo amabili ſynodo. *Feſtinãtes ad ſanctum venire cõcilium, retinuit nos cauſa publicarum & nimis neceſſariarum rerum. Cognouim⁹ autem ex his quę à veſtra ſanctitate ſcripta ſunt, quoniam plurimi veſtrûm propter corporis infirmitatem aliasq; diuerſas cauſas laborant. Vndè licèt plurimarum publicarum cauſarum nobis ſit hîc remorandi neceſſitas, tamen præponendam omnibus curam ſanctæ & orthodoxæ fidei iudicamus. A reuerendiſſimo nanque Leone archiepiſcopo feliciſſimæ vrbis Romæ, reuerendi epiſcopi & presbyteri venerunt, & poposcerunt à noſtra tranquillitate, quatenùs omnimodò nos adeſſe debeamus ſancto concilio, affirmantes, quoniam non paterentur illi, abſente noſtra pietate, venire. Secundùm petitionem verò veſtræ ſanctitatis, nos ipſi valdè quærentes velociter ſanctiſſimum veſtrum cõcilium celebrari, feſtinamus ad vos citiùs aduenire. Vndè ſi perſpicit veſtra religio, in Chalcedonenſium ciuitatem venire dignemini: illic enim præcurremus, licèt hîc nos publicæ cauſæ retineant: quoniam quæ proſint veræ & orthodoxæ fidei, & paci & diſciplinæ ſanctarum catholicarum eccleſiarum, omnibus arbitramur eſſe præponenda, nec dubitamus quin etiàm veſtræ ſanctitati hoc placebit. Nè etiàm anguſtia ciuitatis ampliùs vos faciat laborare, & abſente noſtra trãquillitate, ſanctum concilium longiùs protrahatur: orare ergò dignemini pro noſtro Imperio, quatenùs & hoſtes ſubditi nobis efficiãtur, & pax in vniuerſo orbe firmetur, & Romanæ res ſecurè conſiſtant, quod etiàm nunc vos facere iudicamus. DEVS vos cuſtodiat per multos annos ſanctiſſimi.

*Cùm feſtinaremus ad

EXEMPLAR SIMILITER IMPERIALIUM literarum, quæ Niceam miſſæ ſunt ſancto concilio, dum adhuc pijſſim⁹ Imperator in Thracia reſideret, vt deberet indilatè Chalcedonem migrare.

IMperatores Valẽtinianus & Martian⁹ victores ſemper Auguſti, ſancto concilio quod Niceæ per Dei voluntatem noſtra ſanctione collectum eſt. Dudùm quidem & per alias diuinas noſtras literas indicauimus veſtrę religioni, quatenùs in Chalcedonẽſium ciuitatem veniretis, vt ea quæ de ſancta & orthodoxa fide à ſanctis patribus noſtris ſunt diffinita, confirmaretis, nè diutiùs orthodoxorum multitudo diuerſis modis errãdo ſeduceretur, ſed vt omnes dominum noſtrum & ſaluatorem Chriſtum (ſicut congruit, & ſicut ſanctiſſimi patres noſtri decreuerunt) confiteantur. Nos enim propter feruentiſſimum fidei zelum, publicarum rerum neceſſarias vtilitates in præſenti diſtulimus, multùm deſiderantes ea, quę orthodoxæ & veræ ſunt fidei, tranquillitatis noſtræ præſentia confirmari. Nam ea quæ in Illyrico contigerunt, & ad veſtras aures peruenìſſe confidimus, quæ licèt Dei volũtate competenti vindicta contigerunt, tamen publicarum rerum vtilitas exigebat ad Illyricum noſtræ tranquillitatis profectionem. Sed quoniam (ſicut prædictum eſt) nihil orthodoxæ fidei, & vt hæc roboretur, præponendum eſſe iudicamus, propterea huic quidem expeditioni interim ſuperſedemus. Et nunc propriè veſtram veneration em per has noſtras ſacratiſſimas literas adhortamur, quatenùs ſinè vlla dilatione accedatis Chalcedonenſium ciuitatem: quoniam Attico diacono regiæ ciuitatis ſanctiſſimæ & catholicæ eccleſiæ referente noſtræ tranquillitati, cognouimus veſtram ſanctitatem formidare, nè ſortè Eutychetis ſectatores, aut alter aliquis, ſeditiones aut tumultus aliquos præparare pertentent. Qua gratia ſignificamus vobis, vt prędictam cauſam nullatenùs formidantes, aduenìatis in Chalcedonenſium ciuitatem. Speramus enim de Dei clementia, quia præter aliquam turbam atque tumultum, omnibus ſecundùm orthodoxam & veram fidem iuſtè & Deo placitè cõſtitutis, vnuſquiſque veſtrûm ad propria ſub celeritate reuertetur. Feſtinate itaque aduenire, & nullam dilationem negocio facere, nè per veſtram ſegnitiem dilationem habeat inuentio veritatis. Nobis eñ ſtudium eſt, Diuinitate propicia, proſperum finem æcipiente cauſa, velociter iterùm ad expeditionem feliciſſimã remeare. Deus vos cuſtodiat p multos annos, ſanctiſſimi & Deo amantiſſimi patres. Datum decimo calẽdas Octobris, Heracleæ.

Finis eorum, quæ ante Chalcedonenſe concilium geſta ſunt.

SYN-

SYNODVS CHALCEDONENSIS SEXCENTORVM TRIGINTA EPISCOPORVM,

habita contra omnes hæreſes, maximè contra Eutychem & Dioſcorum, Valentiniano ſeptiès & Auieno viris clariſſimis conſulibus, æra 488.

SYNODI CHALCEDONENSIS Actio prima.

IN NOMINE nomini noſtri Ieſu Chriſti, conſulatu pijſſimi & amatoris Chriſti Imperatoris Flauij Martiani perpetuò Auguſti, & qui fuerit nunciatus, ſub die octauo Idus Octobris, indictióe quarta, in Chalcedoneñ ciuitate metropoli prouinciæ Bithyniæ, facta eſt ſynodus ex decreto pijſſimorum & fidelìſſimorum Imperatorum Valentiniani & Martiani, cõgregatis in eccleſia ſanctæ ac triumphatricis martyris Euphemiæ glorioſiſſimis iudicibus, id eſt, magnificentiſſimo & glorioſiſſimo magiſtro militum & excõſule ordinario ac patricio Anatolio, & magnificentiſſimo & glorioſiſſimo præfecto ſacrorum prætoriorũ Palladio, & magnificẽtiſſimo & glorioſiſſimo præfecto vrbis Taciano, & magnificentiſſimo & glorioſiſſimo magiſtro ſacrorum officiorum Vincomalo, & magnificẽtiſſimo & glorioſiſſimo exmagiſtro Martiali, & magnificentiſſimo comite deuotiſſimorum domeſticorum Sporatio, & magnificentiſſimo comite* ſacrorũ priuatorũ Genethlio. Appoſitis etiàm exglorioſo & ampliſſimo ſenatu, id eſt, magnificentiſſimo & glorioſiſſimo expræfecto ptorij ſexiès, & excõſule ordinario ac patricio Florẽtio, & magnificẽtiſſimo & glorioſiſſimo excõſule ordinario & patricio Senatore, & magnificentiſſimo & glorioſiſſimo exmagiſtro officiorũ, & excõſule ordinario ac patricio Nonio, & magnificẽtiſſimo & glorioſiſſimo expræfecto & excõſule ordinario ac patricio Protogene, & magnificẽtiſſimo & glorioſiſſimo expręfecto Zoilo, & magnificẽtiſſimo & glorioſiſſimo expſecto vrbis Theodoro, & magnificẽtiſſimo & glorioſiſſimo expræfecto vrbis Apollonio, & magnificẽtiſſimo & glorioſiſſimo exprępoſito ſacri cubiculi Romano, & magnificẽtiſſimo & glorioſiſſimo expræfecto Illyrici Theodoro, & magnificentiſſimo & glorioſiſſimo expręfecto prętoriorũ Cõſtantino, & magnificẽtiſſimo & glorioſiſſimo exprępoſito ſacri cubiculi Artaxerxe, & magnificentiſſimo & glorioſiſſimo expræfecto Illyrici Eulogio. Cõueniẽte etiàm ſancto & vniuerſali concilio ſecundùm ſacrã preceptionẽ in Chalcedonẽſi vrbe cõgregato, i. Paſchaſino & Lucentio reuerendiſſimis epiſcopis, & Bonifacio religioſiſſimo preſbytero, tenentibus locum ſanctiſſimi & reuerendiſſimi archiepiſcopi almæ vrbis Romæ Leonis: & Anatolio reuerendiſſimo epiſcopo inclytę vrbis Cõſtantinopolitanę nouæ Romæ, & Dioſcoro reuerendiſſimo epiſcopo magnæ Alexandrinæ ciuitatis, & reliquis ſanctiſſimis & religioſiſſimis epiſcopis, id eſt, maximo Antiochię Syrię, Iuuenali Hieroſolymę, Quintillo Heracleę Macedonię, agẽte vices Anaſtaſij epiſcopi Theſſalonicẽſis, Thalaſſio Cæſareæ Cappadociæ, Stephano Epheſi, Luciano Byzię, & agẽte vices Cyriaci epiſcopi Heracleæ Thraciæ, Euſebio Ancyræ Galatiæ, Diogene Cyzici, Eleutherio Chalcedonę, Petro Corinthi, Baſilio Seleuciæ metropolis Iſauriæ prouinciæ, Florẽtio Sardeorũ Lydiæ metropolis, Amphilochio Sidenæ ciuitatis metropolis Pamphyliæ prouincię, Eunomio Nicomedię metropolitanæ ciuitatis, Theodoro Tarſeñ ciuitatis metropolis Ciliciæ prouincię, Euſebio & Cõſtantio presbytero, agẽtibus vicem Anaſtaſij epiſcopi Niceę, Iuliano ciuitatis Coẽnſis, & ipſo agẽte vicem ſedis Apoſtolicæ priſcæ vrbis Romæ Leõis, Meletio ciuitatis Lariſſenæ ſanctæ eccleſiæ, & agente vicem Domni epiſcopi Apameæ metropolis Syriæ ſecundæ, Cyro Anazarbi ciuitatis metropolis Ciliciæ ſecundæ, Conſtantino Boſtrenæ ciuitatis metropolis Arabiæ, *Photio Tyri ciuitatis metropolis Phœnices maritimę, Theodoro Damaſcenę ciuitatis metropolis, Stephano Hierapolis ciuit. primæ Syriæ, *Nomio Edeſſæ ciuitatis primæ Syriæ, Simeone Almedenæ ciuitatis metropolis Meſopotamię, Epiphãio epiſcopo & agẽte vices Olympij epiſcopi Conſtantiæ *Meſopotamiæ, Ioanne Sebaſtiæ ciuitatis metropolis primę Armeniæ, Seleuco Amaſię ciuitatis metropolitanę, Conſtantino Melitenę ciuitatis metropolis Armenię, Patricio Tyanæ ciuitatis metropolis Cappadociæ ſecundæ, Petro Gangræ ciuitatis metropolis Galatiæ ſecundæ, Ioanne *Chryſopolis, Apragmonio Tij ciuitatis, agente vices Calogeri Epiſcopi ciuitatis metropolis Claudiopolis Ponticæ Honoriadis, Atarbio Trapezuntis ciuitatis, agente vices Theoctiſti epiſcopi Peſſinuntis ciuitatis metropolis Ponti Galatiæ ſecundæ, Romano Myreñ ciuitatis metropolis Lyciæ prouinciæ, Critoniano Aphrodiſiadis ciuitatis metropolis Cariæ, Nunechio Laodicęę ciuitatis metropolis Phrygię Pacatianę Trimitarię, Marmiano Synnadæ ciuitatis metropolis Phrygię Pacatiãæ, Onefiphoro Iconij ciuitatis metropolis Lycaoniæ, Pergamio Antiochiæ ciuit. metropolis Piſidiæ

*rerum priuatarum

*Nonno

*ciuitatis metropolis inſulæ Cypri, Ioanne

*Cyropolis

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pisidiæ Phrygiæ salutariæ, puinciæ, Epiphanio Pergæ ciuitatis metropolis Pamphyliæ prouinciæ, Iordano Abilæ Syriæ, Attico Nicopolis ciuitatis metropolis veteris Epiri, Martyrio * Gortynæ ciuitatis Cretæ insulæ, Luca Dyrrhachij ciuitatis metropolis nouæ Epiri, Francione Philippopolis ciuitatis metropolis Thraciæ prouinciæ, Constantino Demetriadis Thessaliæ, agente vices Vigilātij episcopi Lariſſæ ciuitatis Thessalię, Sebastiano *Beroeę ciuitatis, Basilio Traianopolis sanctæ ecclesię ciuitatis metropolis Rhodopæ prouinciæ, Tryphone Chij insulæ ciuitatis, agente vices Ioannis episcopi metropolis insulę Rhodi, Theoctisto *Berrhoę ciuitatis Syrię, Eusebio Dorylei ciui. Phrygię Salutariæ prouinciæ, Gerontio Seleuciæ ciuitatis Syrię, Saba Paltos ciuitatis primæ Syriæ, Eusebio presbytero, agente vices Macarij episcopi Laodiceę ciuitatis Syriæ, Olympio Aratopolis Phœnicię, puincię, Peto Gabalæ ciuitatis Syriæ, Sophronio Constantiæ ciuitatis, Patricio Neocæsareæ ciuitatis Augustæ Euphratesiæ prouinciæ, Mara Anasarthæ ciuitatis, Romulo Chalcidis ciuitatis, Eustathio Beryti ciuitatis Phœnices maritimæ, Leontio Ascalonæ ciuitatis Palæstinæ, Aniano Capitoliadis ciuitatis, Zebenno Pellæ ciuitatis, Ioanne Tiberiadis ciuitatis, Antiocho Archelaidis ciuitatis Palæstinæ, Beryllo * Alalæ ciuitatis, Areta Elusæ ciuitatis Palæstinæ secūdæ, Musonio *Zoaræ Palæstinæ secundæ, Rufino Bybli ciuitatis Phœnices maritimæ, Pancratio Libyadis ciuitatis, Zosimo Minoidis ciuitatis, Polychrōio Antipatridis ciuitatis, Ioanne Gadaræ ciuitatis Palæstinæ secundæ, Paulo Anthedonis ciuitatis, Photio Lyddæ ciuitatis, Heraclio Azoti ciuitatis, Glycone Cæsareensi per Zosimū Minoideū, *Martiano Gerrhæ ciuitatis, Stephano Iamniæ ciuitatis Palæstinæ, Epicteto Diocletianopolis ciuitatis, Romano Eudoxiupolis, id est, Selymbriæ ciuitatis Thraciæ prouinciæ, Theodoro Claudiupolis ciuitatis Isauriæ prouinciæ, Iuliano Calendiritis ciuitatis Isauriæ, * Tyranno Germanicopolis ciuitatis Isauriæ, Ioanne Diocæsareę ciuitatis, Acacio Antiochię ciuitatis, Aeliano Selenuntis ciuitatis, Epiphanio Cestriæ ciuitatis, Gaio Aegeorum ciuitatis, Ammonio Iotapæ ciuitatis, Megalo Philadelphiæ ciuitatis, Marco Arethusę ciuitatis Syrię secundę, Timotheo balaneorū ciuitatis Syrię secūdę, Eusebio * Seleucobeli ciuitatis, Eutychiano Epiphaniæ ciuitatis Syriæ secundæ, Paulo *Mariammæ ciuitatis Syriæ secundæ, Lampadio Rhaphaneorum ciuitatis Syriæ secundæ, Alexādro Sebastæ ciuitatis sanctæ ecclesiæ Tarsi Ciliciæ, Philippo Adanæ ciuitatis, Hypatio Zephyrij ciuitatis, Theodoro Augustę ciuitatis, Chrysippo Malli ciuitatis, Iuliano *Rhosi ciuitatis, Polychronio Epiphaniæ ciuitatis Ciliciæ secundæ, Ioanne Hauiadis ciuitatis Ciliciæ, Indimo *Hirinupolis ciuitatis Ciliciæ secundæ, Proclo Adranæ ciuitatis, Sophronio chorepiscopo, agente vices Bassiani *Mopsuestiæ ciuitatis, Leomandito Antiochiæ Ciliciæ vel Hauriæ, Eulogio Philadelphiæ ciuitatis metropolis Arabiæ prouinciæ, Theodosio Cauōthæi ciuitatis, Hormisda Philippopolis Arabiæ, Damiano Sidonis ciuitatis, Theodoro Tripolis ciuitatis Phœniciæ primæ, puinciæ, Olympio Paneadis ciuitatis, Paulo Ptolemaidis ciuitatis, Paulo Aradi ciuitatis, Thoma Porphyrionis ciuitatis, Porphyrio Botrorū ciuitatis, Phosphoro Orthosiadis ciuitatis Syriæ, Ioseph Heliopolis ciuitatis Phœnices Libani, Porphyrio Archidiacono agēte vices Vranij episcopi Emisæ ciuitat. Phœnices Libani, Mara Vrimorū ciuitatis, Valerio Laodiceę ciuitat. Phœnices, Thoma Euromę ciuitatis Phœnices, Rufino Samosatæ ciuitatis, Ioanne Germaniciæ ciuitatis, *Euphrate Idis ciuitat. Timotheo *Dolichis insulę ciuit. Euoltio Zeugmatis ciuit. Athanasio Pari insulę ciuitatis, Zebēno Martyropolis ciuitatis, Ioāne Carthæ ciuitatis, Abraamio † Castricircensis, Ioanne Sarracenorum gentis, Noe * Cephacastelli * Insulæ, Hieraco Asinæ ciuitatis, Sabino Deli insulæ ciuitatis, Apollonio Taneæ ciuitatis, Irone * Tenissæ ciuitatis, Athanasio Busiridis ciuitatis Tripolis Aegypti prouinciæ, Pasmeio Pralai ciuitatis, Isidoro Sethroiorum ciuitatis, Theophilo Cleopatridis (q̄ & Arsinoē) ciuitatis, Theodulo Ticelię Pentapolis ciuitatis, Ianuario Leontos ciuitatis, Ioanne Pselchis ciuitatis, Auxonio Sebennitæ ciuitatis, Eulogio Athribis ciuitatis, Esaia * Hermupolis minoris ciuitatis, Nestorio Phanagoriæ ciuitatis, Theophilo Erythræ ciuitatis, Macario Cabassenæ ciuitatis, Callinico Apameę Bithyniæ ciuitatis, Leucadio * Thinnienſis insulæ ciuitatis, Ioanne Polemonij ciuitatis, Gratidiano Cerassuntis ciuitatis, Iuliano * Tabię ciuitatis, Meliphthōgo Iuliopolis ciuitatis, Hypericio Asponensis ciuitatis, Acacio * Cinos ciuitatis, Euphrasio Laganiæ ciuitatis, Cecropio Sebastopolis ciuitatis, Ioanne Nicopolis ciuitatis Armeniæ primę, Attico Zelorum ciuitatis, Dorotheo presbytero, tenente locum Anatolij episcopi Satalorum ciuitatis, Daniele Macedonopolis, Antiocho Sinopæ ciuitatis, Heraclio Comanorum ciuitatis, Euchario diacono tenente locum Paralij episcopi Andrapæ ciuitatis Hellesponti, Damiano Callinicopolis, Paulo presbytero agente vices Vranij episcopi Himerorum ciuitatis, Olympio Prusiadensi, Adelphio chorepiscopo agente vices Adoli episcopi Arabissi ciuitatis, Martiano Stephanorum, Euphronio presbytero agente vices Domni episcopi Cocusi ciuitatis, *Marciano Iluæ, Otreio presbytero agente vices Ioannis episcopi Arcæ ciuitatis, Musonio * Brimenæ, Theodosio Nazianzi ciuitatis

*Cortynę *Beroeæ *Berrhoeę *Berrhœę *Aileæ *Sigor *Segor *Sigartæ *Marciano *Seleucoualle *Mariamnę *Mariānię *Irenopolis *Hermupolis *Mopsuestię *Tenix *Hermopolis *Ptiusæ ciuitatis, for. *Nablis *Cynnæ *Eupho *Dolyches for. *Castri cornelien for. *Cephalenię, *Thenæ *Tenix *Belminæ

ciuitatis Cappadocię secundę, Aristomacho Colonæ ciuitatis Cappadociæ secūdæ prouinciæ, Rheno Iunopolis ciuitatis, Theodoro Heracleæ ciuitatis Ponti prouinciæ, Epiphanio presbytero agēte vices Aetherici episcopi Pōpeiopolis ciuitatis, Philotimo presbytero agēte vices Themistij episcopi Amastridis ciuitatis Pōti prouincię, Eulogio presbytero, agente vices Genethlij Cratiæ ciuitatis, Pelagio presbytero agente vices Theophili episcopi Adrianupolis ciuitatis, Helpidio Thermensis mansionis, Aquila Eudoxiadis ciuitatis, Chrysippo presbytero agente vices Cyriaci episcopi Trogmadorum ciuitatis sanctæ ecclesiæ Dei, Lógino * Orchisti ciuitatis, Docimasio Maroneæ ciuitatis Rhodopæ Thraciæ sanctæ ecclesiæ Dei, Sereno Maximianopolis ciuitatis Rhodopæ, Aetherico Smyrnæ ciuitatis Asiæ, Eusebio Clazomenæ ciuitatis, Cyriaco * Egaræ ciuitatis Asiæ, Mama * Amnitensis ciuitatis, Leontio Magnesiæ Mæandri ciuitatis, Quinto Phociēsis ciuitatis, Proclo Argissæ ciuitatis, Thoma Alalcoméæ ciuitatis, Olympio Theodusiopolis ciuitatis, Philippo Nouæ aulæ vel Theodosiupolis ciuitatis, Rufino Brullenæ ciuitatis, Marcellino Metropolis ciuitatis, Esaia * Elaitanæ ciuitatis, Paulino Theodosiupolis Asiæ prouinciæ, Iuliano Hypepę ciuitatis, Hesperio Pitanæ ciuitatis, Proterio Myrrhenæ ciuitatis Asiæ prouinciæ, Basilico * Palæapolis ciuitatis, Meonio Nysę ciuitatis Asiæ prouinciæ, Petro Dardani ciuitatis Hellesponti prouinciæ, Thalassio Parij ciuitatis Hellesponti prouinciæ, Dauid * Andrianæ ciuitatis Hellesponti, Eulalio Pionię ciuitatis Hellespōti prouinciæ, Pionio Troadæ ciuitatis Hellespōti prouinciæ, Stephano Prymnesię ciuitatis Hellesponti prouinciæ, Theosebio Ilij Hellesponti prouinciæ, Hermia Abydi ciuitatis sanctæ ecclesiæ Dei Hellesponti, Daniele Lampsaci ciuitatis, Patricio Adrianuterorum sanctæ ecclesiæ Dei Hellesponti prouinciæ, Menecrate Caryssorū ciuitatis Lydiæ prouinciæ, Paulo Thyforum ciuitatis, Cosinio Hierocæsareæ ciuitatis Lydiæ, agente vices Andreæ episcopi Sectoriorum Lydię prouinciæ, Helia Bleandri ciuitatis, Polycarpo Cabalæ ciuitatis Lydiæ, puinciæ, Patricio Cressen ciuitatis, Paulo Tripolis ciuit. Lydiæ, puinciæ, Amachio Septoriorū ciuit. Lydiæ prouinciæ, Leucio Apollinis fani vel tēpli ciuit. Gemello Stratonicæ ciuit. Alchimede * Silādi ciuit. Lydiæ prouinciæ, Dionysio Attaliæ ciuit. * Lydiæ, Nicolao Aciassenæ ciuit. agēte vices Stephani episcopi Lymiræ ciuit. Lyciæ, Zenodoto Telmessenæ ciuit. & Eniandos ciuit. ac Iōnię sanctæ ecclesiæ Dei, Frontone Phaselidis ciuit. Philippo * Liburnę ciuit. Natriniano Pōpeiopolis Ciliciæ, Māpreto Titiopolis Ciliciæ secundæ vel Isauriæ, Ioanne * Chrysopolis Arabiæ, Theodoro Antiphelli ciuit. Leōtio Araxi ciuitatis Lyciæ, Antipatro Cauni ciuitatis Lyciæ, Andrea * Dedalorū ciuitatis, Romano Buboneorū ciuitatis, Nicea Megaræ ciuit. Helladis, puincię, Athanasio Opuntenæ ciuit. Achaiæ & Helladis, Dōnino Plateę ciuitatis Helladis prouinc. Onesimo Argorū ciuitatis Helladis, Marco * Euriæ ciuitatis, Peregrino Phœnicæ ciuitatis Helladis, Eutychio Adrianopolis ciuitatis veteris Epiri, Claudio Anchiaxi veteris Epiri ciuitatis, Soterico Corcyrę ciuitatis veteris Epiri, Dionysio Antiochię ciuitatis Cariæ Pisidiæ, puinciæ, Ioanne Alnidenæ ciuitatis Cariæ, puincię, Flacillo Assi ciuitatis, Papia * Erezorū ciuitatis, Dionysio Heracleæ ciuitatis Lynceſtidum, Menādro * Heracleę ciuitatis * Latmos, Eupythio Stratonicę ciuitatis * Cariæ, *(forte * Macedoniæ, aliās tamen in vno loco huius cōcilij additur, Lydiæ.)* Ioāne Amyzonis ciuitatis Cariæ, Tynchanio Apolloniadis ciuitatis Cariæ, Theodoreto Alabandorum ciuitatis Cariæ, Ioanne * Cnidi ciuitatis Cariæ, Daniele Cadi ciuitatis ecclesiæ sanctæ Dei, Iuliano presbytero agente vices Calendionis episcopi ciuitatis Halycarnassi, Macario Enos Thracię, Paulo Aristij ciuitatis, Eulalio Silbij ciuitatis, Charitone Dionysiopolis ciuitatis, Ioanne Trapezopolis ciuitatis, Gennadio * Acmoniorum ciuitatis Phrygiæ Pacatianæ, puinciæ, Thoma Theodosiopolis ciuitatis Phrygiæ Pacatianæ prouinc. Gēnadio Mosinnorū ciuitatis, Euandro Diocliæ ciuitatis, Gerontio Basilianupolis ciuitatis, Alphio Myndi ciuitatis Carię, Theoctisto presbytero agente vices Diogenis Episcopi Orthosię ciuitatis Carię, Theoctisto presbytero agēte vices Diogenis episcopi Orthosię ciuitatis Carię, Theoctisto presbytero agēte vices Zotici episcopi Arpasæ ciuitatis: Miro Euladræ ciuitatis, Luciano * Ipsensis ciuitatis Phrygiæ, Philippo Lysiadis ciuitatis, Epiphanio Midañ ciuitatis, Abertio Hierapolis ciuitatis Phrygię, Cyriaco Eucarpię ciuitatis, Eustochio Docimei ciuitatis Phrygiæ, Aquila Androsiorum ciuitatis, Basilio Nacoliæ ciuitatis, Strategio Polydororū ciuitatis Phrygiæ, Neoptolemo Cornen ciuitatis, Paulo Derbæ ciuitatis Phrygiæ, Plutarcho * Lystris ciuitatis, Rufo Hydæ ciuitatis, Eugenio Cannorū ciuitatis, * Tyranno Homonadorum ciuitatis, Acholio Larandæ ciuitatis, Eutropio Adadæ ciuitatis, Paulo Philomelij ciuitatis, Paulino Apameæ ciuitatis Pisidię prouincię, Theoteeno Tyri ciuitatis, Eorticio Nicopolis metropolis ciuitatis Pisidię prouinciæ, Cyro Syniandi ciuitatis, Libanio * Parij ciuitatis, Alexandro Seleuciæ ciuitatis Pisidiæ, Olympio Sozopolis Hemimontis ciuitatis Pisidiæ prouinciæ, Fonteiano Sagalassi ciuitatis, Bassona Neapolis ciuitatis, * Adilo chorepiscopo tenente locum Messalini episcopi Laodiceæ ciuitatis, Florētio Adrianopolis ciuitatis, † Musonio Lymerorum

*Oresten *Aegeæ *Antimoen *Itonanen *Eleæ *Palescepsis *Anderæ * Chalnidæ Lyciæ prouinciæ *Lyciæ for. *Lyrnesi *Cyropolis *Ceœorum *Euiæ *Eresiorum *Salmacis Cariæ, * Gnidi *Ispen *Lystræ *Parilyeæoniæ *Malaneæ

rorũ ciuitatis, Euelpisto chorepiscopo, agẽte vices Florẽtij episcopi ciuitatis Insulæ Tenedi emporij Hellesponti & *Lydorũ, Sotere Theodosianæ ciuitatis, agente vices Heliodori episcopi Amathuntis ciuitatis, & pro Echio episcopo Arsinoæ ciuitatis. Epaphrodito Tamassij ciuitatis episcopo, agẽte vices & Didymi episcopi Lapethos ciuitatis. Dionysio diacono agente vices Photini episcopi Chrytrorum ciuitatis, Ioanne Messenæ ciuitatis prouinciæ Achaię & Helladis, Ophelimo Tegeæ ciuitatis Helladis, Irenæo Naupacti ciuitatis Helladis, Cyrillo Subriti ciuitatis, Gennadio Gnosi ciuitatis, Demetrio Lappæ ciuitatis, Euphrate Eleuthernæ ciuitatis Cretæ prouinciæ, agente vices & Pauli episcopi *Cantari ciuitatis, Zozonte Philippi ciuitatis Macedoniæ, Eusebio Topiris ciuitatis Macedoniæ primæ prouinciæ, Maximino* Serres ciuitatis primę Macedonię prouinciæ, Nicolao Stoborum ciuitatis Macedoniæ secũdę prouincię, Dardanio *Bargalę ciuitatis, Ioãne Parthenopolis ciuitatis Macedoniæ primæ prouincię, Honorato Thassos ciuitatis insulæ Helladis prouincię, Theophilo *Orei ciuitatis, Neone ciuitatis Pfyllij, Diodoto *Lysimachiorum ciuitatis, Mara Cordilusorũ ciuitatis, Marcellino *Isidis ciuitatis, Eugenio *Cotenorũ ciuitatis, Macedonio Magidis ciuitatis, Eudoxio Etenorũ ciuitatis, Marcellino Carissorũ, Obrimo Coracesij ciuitatis, Petro Echineorũ ciuitatis, Eustathio gẽtis Saracenorũ, Aurelio Adrumetino, Rustico Aphro, trecentis sanctissimis & reuerendissimis episcopis. Eccè aduenientibus omnibus ante cancellos sancti altaris, cũ magnificẽtissimo & eximio senatu, aduenientę etiàm pijssimo Imperatore Martiano in supradicta sanctissima basilica, presente etiàm zelo diuino & calore fidei accensa pijssima & fidelissima regina Augusta Pulcheria, sanctam synodum allocutus est hęc:

*Lycorum,

*Chameræ
*Candæ

*Derres
*Scyros

*Bargylæ

*Ariassi
*Lysimiæ
*Isundis
*Cocheno num

Oratio martiani Imperatoris.

Cùm primùm p electionẽ in regnũ decreto Dei, puecti sumus, inter tãtas publicas vtilitates nullũ magis nos constrinxit negociũ, q̃ rectam & veram fidem Christianorũ, quæ sancta & veneranda consistit, indubitatam omnibus declarare. Manifestũ est enim, quòd ex auaritia vel vano studio hi, qui prędẽtibus tẽporibus diuersa sapuerũt, & docuerunt populũ, prout eis placuit, nõ prout conuenit, neq; quod veritas aut doctrina patrum exquirit, multi ad errorẽ seducti sunt. Vndè, vt sanctam synodum ad istam ferre pfectionem properemus, laborem vobis arbitrati sumus imponere, vt omni errore caliginis detersõ, secundùm quod ipsa diuinitas hominibus se fieri manifestam esse voluit, vt patrum demonstrauit doctrina, sic fides nostra, quæ pura & sancta consistit in omnium ingrediens animas, proprię veritatis effulgeat luce. Decæterò audeat nemo de natiuitate Domini & saluatoris nostri Iesu Christi aliud disputare, præter quod Apostolicũ pœmium CCC.XVIII. sanctorum patrũ consonãs huic doctrinæ, tradidisse noscitur, sicut sanctissimi papæ Leonis, qui Apostolicũ gubernat thronum, ad sanctæ memoriæ Flauianum regiæ vrbis Constantinopolitanæ quondàm episcopum, testantur literæ. Nos enim ad confirmandam fidem, non ad ostendendam virtutẽ, exemplo Imperatoris Constantini adesse synodo excogitauimus, nè in posterum multitudo populi institutionibus prauis attracta, inueniatur dissentiẽs. Facilè enim simplicitas quorundam commentis, ceu locuti sumus, vsque nunc delusa est: quoniam manifestæ diuersorũ prauis doctrinis discordiæ & hæreses ostensæ sunt.

Nobis autem omne studium adhibendum est, vt populum propter veram sanctamque doctrinam idipsum sentientem, vni rectæ applicare Ecclesiæ: & ideò veram fidem catholicamque etiàm exponere secũdùm patrum doctrinam, concordantibus animis vestris, vestra properet reuerentia, vt qualiter in Nicena synodo vsq; in hoc *tempore, abscisso errore, vera fides est hominibus cognita: sic & nunc per hanc sanctam synodum deposita nebula, quæ in eis paucis annis (vt superiùs diximus) ex prauitate & auaritia quorundam visa est exoriri, semper seruẽtur quę statuta sunt. Erit quidem diuinæ prouidentiæ, quod piè fieri volumus, in secula hoc conseruare firmissimè. Et post regis hæc verba, omnes episcopi clamauerunt: Martiano nouo Constantino, multi anni Regi, multi anni Reginæ, Orthodoxis multi anni, Martiani amatoris Christi regnum in secula permaneat, digni orthodoxæ fidei amatoris Christi, Sit à nobis, pcùl inuidia. Et post hæc residentibus magnificẽtissimis & gloriosissimis iudicibus, & amplissimo senatu in medio ante cancellos sanctissimi altaris, & ex læua quidem parte sedentibus sanctissimis & reuerendissimis episcopis, & vicarijs DEO amicissimis sanctissimi & reuerendissimi Leonis antistitis priscæ vrbis Romæ, & Anatolio religiosissimo archiepiscopo Constantinopolitanæ regiæ ciuitatis, & Maximo religiosissimo episcopo Antiochiæ, & Thalassio religiosissimo episcopo Cæsareæ Cappadociæ, & Stephano religiosissimo episcopo Ephesi, & cæteris religiosissimis episcopis Orientis & Ponti, & Asianæ & Thraciæ regionum, exceptis Palæstinis. Ex dextera verò parte similiter considentibus, Dioscoro religiosissimo archiepiscopo Alexandriæ, & Iuuenali religiosissimo episcopo Hierosolymorum, & Quintillo religiosissimo episcopo Heraclææ primæ Macedoniæ, & agente vices Anastasij religiosissimi episcopi Thessalonicensis, & Petro religiosissimo episcopo Corinthi, & reliquis Aegyptiacæ diœcesis & Illyrici, insuper etiàm

*tempus

àm & Palęstinis religiosissimis episcopis, antepositis in medio sacrosanctis & venerabilibus euãgelijs: Paschasinus verò reuerẽdissimus episcopus & vicarius sedis Apostolicæ, cùm in medio vnà cum his viris reuerendissimis collegis suis stetisset, dixit: Beatissimi atque apostolici viri papæ vrbis Romæ, quæ est caput omnium ecclesiarum, pręcepta habemus præ manibus, quibus præcipere dignatus est eius apostolatus, vt Dioscor* Alexandrinorum archiepiscopus non sedeat in concilio, sed audiendus intromittatur. *Hoc nos obseruare necesse est. Si ergò pcipit vestra magnificẽtia, aut ille egrediatur, aut nos eximus. Quibus in Græco interpretatis per Beronicianum virum deuotissimum & secretarium sacri consistorij, gloriosissimi iudices & amplissimus senatus dixerunt: Quid enim specialiter ingeritur Dioscoro reuerendissimo episcopo? Paschasinus verò reuerẽdissimus episcop* & vicarius sedis Apostolicæ, dixit: Cùm intromissus fuerit, necesse est vt illi obijciatur. Gloriosissimi iudices & amplissimus senatus dixerunt: Vt iam interfati sumus, causa quæ obijcitur, specialiter manifestetur. Lucentius reuerendissimus episcopus & vicari* sedis Apostolicæ, dixit: Iudicij sui necesse est eum dare rationem, quia cùm personam iudicandi non haberet, præsumpsit, & synodum ausus est facere sinè authoritate sedis Apostolicę, quod nũquàm licuit, nunquàm factum est. Paschasinus verò reuerendus Episcopus & vicarius sedis Apostolicæ, dixit: Nos contra præcepta beatissimi atque apostolici Papæ gubernatoris sedis Apostolicæ, venire non possumus, nec contra ecclesiasticas regulas, vel contra patrum instituta. Gloriosissimi iudices & amplissimus senatus dixerunt: Conuenit, vos specialiter, quid errauerit, exponere. Lucentius vir venerandus episcopus & vicarius sedis Apostolicæ, dixit: Non patimur tantam iniuriam nec vobis fieri, nec nobis, vt iste sedeat, qui iudicandus aduenit. Gloriosissimi iudices & amplissimus senatus dixerunt: Si iudicis obtines personam, non vt accusator debes prosequi. Et Dioscoro religiosissimo episcopo Alexandriæ, secundùm iussionem gloriosissimorum iudicum & amplissimi senatus, residente in medio, & residẽtibus Romanis & reuerendissimis episcopis in propris locis, & tacentibus, Eusebius religiosissimus episcopus Dorylei ciuitatis, transiens in mediũ, dixit: Per

Vide Eusgniũ historiæ ecclesiasticæ lib. 2.

*Quod

Quæ parnis characteribus adijciũtur, ex Acumicẽsiũ codice græco delumpta sunt.

Per sanctam Trinitatem vos adiuro, quæ custos est principum, quamq; colitis, & in qua baptizati estis, & cuius inuocatione saluamini, iubete preces meas relegi. Clementissimi iudices, per salutem vos adiuro imperatorum. Hauianus iniquè occisus est. Clementissimi iudices, miseremini & adestote fidei, q̃ violata est à Dioscoro.

Vide Eusgniũ historiæ ecclesiasticæ lib. 2.

*Quod

Quæ parnis characteribus adijciũtur, ex Acumicẽsiũ codice græco delumpta sunt.

Per sanctam Trinitatem vos adiuro, quæ custos est principum, quamq; colitis, & in qua baptizati estis, & cuius inuocatione saluamini, iubete preces meas relegi. Clementissimi iudices, per salutem vos adiuro imperatorum. Hauianus iniquè occisus est. Clementissimi iudices, miseremini & adestote fidei, q̃ violata est à Dioscoro.

vos dominorũ vniuersi mundi, iubete preces meas legi, sicut placuit pijssimo imperatori. Læsus sum à Dioscoro. Læsa est fides. Occisus est Hauianus sanctus episcopus. Lachrymis impleor. simul mecũ iniustè ab eo damnatus est. Iubete preces meas perlegi. Gloriosissimi iudices & amplissimi senatus dixerunt: Preces legantur. Et residẽte in medio eorum, iussione omnium, Eusebio reuerendissimo episcopo, Beronicianus vir deuotus, à secretis sacri consistorij, accipiens pteces ab eo, recitauit.

EPISTOLA EVSEBII EPISCOPI Dorylei, ad Imperatores Valentinianum & Martianum.

AMatorib* Christi religiosissimis & pijssimis Imperatoribus nostris Flauijs Valentiniano & Martiano perpetuis Augustis, ab Eusebio humilimo episcopo Dorylei, faciente verba pro se & pro orthodoxa fide, & sanctæ memoriæ quondàm Flauiano episcopo Constantinopolitanæ ciuitatis.

Intentio & propositum est clementiæ vestrę, vniuersis quidem sibi subditis prouidere, & manum porrigere omnibus iniustè oppressis, præcipuè tamen fungentibus sacerdotio: in hoc diuinitati placentes, à qua vobis imperare & dominari sub hoc sole donatum est. Ergò quoniam multa & dira & contra omnem consequentiam, fides (quæ in Christo est) & nos sumus perpessi à reuerendissimo Dioscoro episcopo Alexandriæ magnę ciuitatis, adimus vestram pietatem, supplicantes iustitiam promereri. Causa autẽ in his est: *In nuper facto concilio in Ephesiorum metropoli, quod vtile fuit non fieri, vt non malis & perturbatiõibus vniuersum mundum repleret, suauis iste iste Dioscor*, pro nihilo ponens iustitiæ rationem & DEI timorem, similis constitutus & consentaneus Eutychi vaniloquo & hæretico, occultus autem multis, sicut posteà seipsum manifestauit, inueniens tempus ex facta à me aduersùs Eutychem eius similem accusatione, & sententia in eum à sanctæ memoriæ Flauiano episcopo prolata, multitudinem seditiosorum populorum congregans, & potentiam sibi pecunijs acquirens, piam religionem catholicorum (quantùm ad ipsum pertinet) violauit, & perfidiam Eutychis monachi, quæ olim à sanctis patribus reprobata est, confirmauit. Quoniam igitur non modica sunt, quæ ab ipso vsurpata sunt aduersùs CHRISTI fidem, & aduersùs nos, prouoluti precamur vestram clementiam, vt præcipiatis reuerendissimum episcopum Dioscorum respondere de his, quæ à nobis ei ingeruntur, relectis sinè dubio in hoc concilio monimentis, ab eo contra nos gestis, per quæ possumus ostendere, cum & alienum esse à catholica fide, & impietate repletam hæresim roborantem, & iniustè nos damnantem, & gratia in nobis operatum, sacrum & venerabile vestrum mandatum dirigentes sanctæ & vniuersali synodo

Universidad de Deusto Biblioteca

do religiosissimorum episcoporũ, quó posit inter nos & præfatum Dioscorum audire & perferre ad scientiam vestrę pietatis omia quæ geruntur, ad quod placuerit vestræ clementiæ: quod consecuti, incessanter offeramus DEO preces pro vestro æterno imperio
*diuinissimi * sacratissimi Imperatores. Gloriosissimi iudices & amplissimus senatus dixerũt: Solu antur quæ ingeruntur. Dioscorus reuerendissimus episcopus Alexandriæ, dixit: Præcepit pijssimus Imperator synodum celebrari, quę secundùm sacrum nutum pijssimi Imperatoris nostri congregata est. De his autem, quæ gesta sunt propter Constantinopolitanæ sanctæ Ecclesiæ quódàm episcopum Hauianum, monimenta sunt facta in sancto cõcilio, & ea postulo recẽseri. Eusebius religiosissimus episcopus Dorylei, dixit: Hęc & nos postulamus. Gloriosissimi iudices & amplissimus senatus dixerunt: Omnia quæ in hoc negocio subsecuta sunt, per ordinem recitẽtur. Et antequàm legerentur, Dioscorus reuerendiss. episcopus Alexandriæ, dixit: Supplico per vestram magnificentiam, inprimis quæ de fide sunt, examinari. Gloriosissimi iudices & amplissimus senatus dixerũt: Interim aduersùs accusationem te conuenit respondere. Ergò sustine actorum fieri lectionem, quod & ipse fieri postulâsti. Constantinus deuotissim⁹ à secretis sacri cõsistorij, dixit: Habentur sacræ literæ, sæpiùs directæ ꝓ synodo pridèm facta, prę manib⁹ ad legẽdũ. Et ex codice recitauit: EPHESI ACTA.

EPISTOLA DIVAE MEMORIAE Theodosij & Valentiniani Imperatorum, ad Dioscorum Alexandriæ episcopum.

IMperatores Cæsares Theodosius & Valẽtinianus, victores ac triumphatores maximi, semper venerabiles Augusti, Dioscoro. Cunctis constitit manifestum, quia nostræ reipublicæ status & omnia humana, diuina pietate moderantur atque firmantur. Deo enim propicio constituto, prosperè & secũdùm vota nostra gubernari res, & proficere solent. Imperium ergò diuino nutu sortiti, subditis pro pietate & mansuetudine similiter necessariò plurimam solicitudinem impartimus, quatenùs & vera religio, & nostra respublica cultu Dei purissimo & pietate firma, præfulgeat. Quoniam igitur in præsenti subita emergente dubitatiõe ad catholicæ & apostolicæ doctrinæ ac nostræ fidei custodiam, quę (vt fit) diuersis sententijs impugnata, conturbat & confundit hominum sensus & animas: intolerabile duximus, huiusmodi delictum contemnere, nè per talem negligentiam ipsi Deo inferre contumelias videremur. Ideoq; sancimus, in vnũ sanctissimos & Deo placitos conuenire viros, quibus pro pietate catholica atque vera fide plurimus sermo est, vt vniuersa quidem talis vana dubitatio, subtili proposita inquisitione soluatur, vera autem & DEO *amica catholica fides firmetur. Igitur & tua sanctitas, sumptis secum decem reuerendissimis metropolitanis episcopis, qui sub tua degunt diœcesi, & alijs similiter decem sanctis episcopis, sermone & vita ornatis, qui in doctrina & scientia rectæ & immaculatæ fidei præ cunctis apud cunctos eminent, proximis kalendis Augustis Ephesum metropolim Asiæ conuenire absque vlla dilatione *festinet, nullo scilicet alio præter prædictos viros sanctam synodum molestante, quatenùs vniuersis sanctissimis & beatissimis episcopis, quos conuenire per sacras nostras epistolas sancimus, ad prædictam concurrentibus ciuitatem, & subtilissimè inuestigantibus & quærentibus, omnis de medio error contrarius auferatur, catholica autem doctrina & orthodoxę fidei saluatoris nostri CHRISTI amicissima solidetur, & consuetè effulgeat, quod vniuersi in posterum inconcussum DEO propicio & intemeratum custodiant. Si quis verò tam necessariam & verè DEO *amicam synodum prætermiserit, & non omni virtute secundùm prędictum tempus ad præfinitum locum peruenerit, nullam excusationem neque apud DEVM, neque apud nostram inueniet pietatem. Sacerdotalem enim conuentum non, nisì quis mala propria conscientia sauciatus, euitat. Theodoretum sanè episcopum Cyri ciuitatis, quem pridèm iussimus suæ soli vacare ecclesiæ, sancimus nõ priùs ad sanctam synodum cõuenire, nisi vniuerso sancto placuerit cõuenienti concilio & ipsum concurrere, & pariter interesse. Si verò aliqua discordia de eo emerserit, absque illo sanctam synodum conuenire, & quæ iussa sunt ordinare, præcipimus. Datum tertio kalendas Aprilis, Constantinopoli, Zenone & Posthumiano viris clarissimis cõsulibus. CHALCEDONE ACTA.

*chara

*festinet

*charam

Cyrus oppidum est in Syria situm, à Iudęis è captiuitate dimissis, in gratiã Cyri regis Persarũ cõditum. Vide Procopiũ.

Constantinus deuotiss. à secretis sacri consistorij, dixit: Eodem tenore scriptum est & alijs reuerendiss. episcopis, vt in synodum conuenirent. Gloriosissimi iudices & ampliss. senatus dixerunt: Ingrediatur & reuerend. episcopus Theodoretus, vt sit particeps synodi, quia & restituit ei episcopatum sanctiss. archiepiscopus Leo, & * sacratissimus & pijssimus Imperator sanxit eum adesse sanctæ synodo. Et ingresso Theodoreto reuerendiss. episcopo, Aegyptij & Illyriciani & Palæstini reuerendiss. episcopi clamauerunt: Miseremini, Fides perit, istum canones eijciunt, hunc foràs mittite, magistrum Nestorij foràs mittite. Orientales & Pontici & Asiani & Thraces reuerendiss. episcopi clamauerũt: NOS in pura charta subscripsimus. Cæsi sumus, & ità subscripsimus. Manichæos foràs mittite, inimicos Hauiani foràs mittite, aduersarios fidei foràs mittite. Dioscorus reuerẽdissimus episcopus Alexãdriæ,

*diuinissimus

driæ, dixit: Cyrillus cur eijcitur, qui ab isto est anathematizatus? Orientales & Pontici & Asiani & Thraces reuerendissimi episcopi clamauerunt: Dioscorum homicidam foràs mittite, Dioscori acta quis ignorat? Aegyptij & Illyriciani & Palæstini reuerend. episcopi clamauerunt: Multos annos Augustæ. Orientales & qui cum ipsis reuerendiss. episcopi clamauerũt: Homicidas foràs mittite. Aegyptij & qui cum ipsis reuerend. episcopi clamauerunt: Augusta Nestorium eijcit, Multos annos catholicæ Augustæ: synod⁹ orthodoxa Theodoretum non susceptt. Theodoret⁹ reuerendissimus episcopus transiens in mediũ, dixit: Preces obtuli *sacratissimis & pijssimis & Christianissimis mundi dominis, & enarraui quæ in me acta sunt funera, & precor has perlegi. Gloriosissimi iudices & amplissimus senatus dixerũt: Theodoretus reuerend. episcopus propriũ recipiẽs locum à sanctiss. episcopo inclytę vrbis Romæ, in locũ nũc accusatoris ingressus est. Vndè patiamini ea q̃ inchoata sunt, finiri: * vt nè aliqua confusio auditorio fiat. Præiudicium em ex *persona reuerẽd. Theodoreti episcopi nulli generabitur, reseruata videlicet post hæc omni accusatione & vobis & illi, & quæ inuicèm exercere volueritis, quia rectam tenẽt fidem, maximè cùm & sinè scriptis appareat, & testimonium catholicæ fidei perhibẽs reuerendissimus episcopus Antiochiæ magnæ ciuitatis. Et postquàm sedit in medio reuerend. episcopus Theodoretus, Orientales & qui cũ ipsis reuerend. episcopi clamauerunt: Dignus dignus. Aegyptij & qui cum ipsis reuerend. episcopi, clamauerunt: Nolite eum dicere episcopum, Non est episcopus, Impugnatorem DEI foràs mittite, Iudæum foràs mittite. Orientales & qui cum ipsis reuerẽd. episcopi clamauerunt: Orthodoxum synodo, seditiosos foràs mittite, homicidas foràs mittite. Aegyptij & q̃ cum ipsis reueren. episcopi clamauerũt: Impugnatorem Dei foràs mittite. Qui iniuriã dixit in Christum, foràs mittite. Multos annos Augustæ, Multos annos Imperatori, Catholico Imperatori multos annos, Cyrillũ iste anathematizauit. Orientales & q̃ cum ipsis reuerend. episcopi clamauerũt: Homicidã Dioscorũ foràs mittite. Aegyptij & q̃ cũ ipsis reuerend. episcopi clamauerunt: Multos annos senatui. Vocem nõ habet. Coram vniuersa synodo damnat⁹ est. Basilius reuerend. episcopus Traianopolis prouincię Rhodopæ exurgẽs, dixit: Et à nobis Theodoretus damnatus est. Aegyptij & qui cum ipsis reuerẽd. episcopi clamauerũt: Et Cyrillum Theodoretus accusauit. Cyrillum eijcimus, si Theodoretum acceperim⁹. Canones istum eijciunt. Hunc Deus auersatus est. Glorioſissimi iudices & amplissim⁹ senatus dixerunt: Acclamationes istæ populares neque episcopos decent, neque partes iuuant. Patiamini ergò vniuersorum fieri lectionem. Aegyptij & qui cum ipsis reuerend. episcopi clamauerunt: Vnum eijcite, & omnes audimus. Pro pietate clamamus, ꝓ catholica fide hęc dicimus. Gloriosissimi iudices & amplissimus senatus dixerunt: Magis acquiescite secundùm ordinem audientiam fieri, & *permittite omnia secundùm ordiné recenseri. Et quiescentibus cunctis, Constãtinus deuotissimus agens in rebus, & à secrẽtis sacri consistorij, ex eodẽ codice recitauit:

*diuinissimis

* vt sinè aliqua confusione auditorium

*præsentia

*patimini

EPHESI ACTA, ET CHALCEDONE LECTA.

EPISTOLA IMPERATORIS ad Dioscorum Alexandrinum.

SAcræ literæ scriptæ venerandissimo episcopo Alexandriæ Dioscoro. Peruenit ad nostræ serenitatis auditum, quia multi reuerend. Orientalium Archimandritę, simul cum catholicis populis aduersùs quosdam episcopos, qui Nestoriana impietate egrotare dicũtur, in quibusdam Orientalium ciuitatibus constituti, laborarent, & pro catholica fide contenderent. Hac ergò de causa nostræ serenitati complacuit, religiosiss. presbyterum & archimandritam Barsumam, puritate vitæ & catholica fide ꝓbatissimum, adesse Ephesinę ciuitati, & tenentem locũ cunctorum Orientalium archimãdritarum, cõsedere tam tuę sanctitati, quàm vniuersis sanctissimis patribus ibidèm conuenientibus, quatenùs Deo placita de omnibus sententia proferatur. Dignetur proindè tua religio peruidens, quia omnis nobis est pro catholica fide solicitudo, affectuosè & prædictum reuerend. archimandritam susc̃ipere, & operam dare, vestræ eum sanctæ synodi participem fieri. Data Idibus Maij, Protogene viro clarissimo consule, & qui fuerit nunciatus. Eodem tenore Iuuenali reuerend. episcopo Hierosolymorum, idem ipse de eodẽ codice recitauit. Sacræ literæ, Barsumæ reuerendo archimandritæ, destinatæ.

EPISTOLA IMPERATORIS AD Barsumam archimandriten.

NOstram pietatem latere non potuit, in quali sint certamine cõsituti per Orientem religiosissimi & sanctissimi archimandritæ, pro fide laborantes catholica, & quosdam episcopos in ciuitatibus Orientis constitutos, Nestorianæ hęreseos participes auersantes, collaborante etiàm orthodoxo populo eisdem religiosissimis archimãdritis. Quũ igitur & tua sanctitas pro catholica fide tantum laborem sustinuit, vt ad nostram peruenire pietatem: iustum esse duximus, tuã sanctitatẽ puritate vitæ & catholica fide probabilem, ad Ephesinam pergere ciuitatẽ, & locum tenẽtem omniũ religiosissimorũ archimandritarũ Orientaliũ, cõsidere sanctę synodo, quę ibidèm dispositа est cõuenire, & cũ alijs sanctis patrib⁹ & episcopis, q̃ sunt Dño placita, ordinare. Datũ pridiè id⁹ Maij, in Ale-

xandriæ. Et postquàm legit, Beronician⁹ deuotissimus secretarius sacri cõsistorij, ex eodem codice recitauit: Sacrum commonitorium datum Elpidio viro spectabili comiti sacri consistorij.

IMPERATORIS COMMONITORIUM, AD ELPIDIUM COMITEM SACRI CONSISTORIJ.

SAnctæ quidẽ synodi pridẽ apud Ephesum factæ, Nestorij impij contra Deum blasphemia, extitit causa: & ideò à sanctis patribus, qui ibidẽm conuenerunt, dignam suscepit sententiam. Quoniam igitur & nunc altera iterùm contra diuinam fidem excitata est dubitatio, secundam hanc Ephesi fieri synodum sancimus, mali radicem omninò excidere festinantes, quò vndiquè conturbationem dogmatis eijcientes, mundam orationis iustitiam in cordibus reseruemus, & sit hoc reipublicæ munimẽ, & humanitatis vtilitas. Ideò igitur tam tuam claritatem, quàm Eulogium virum spectabilem tribunũ & notarium, ad ministerium elegimus fidei, sicut probatos, *tam in alijs rebus rectissimos, q̃ circa Dei cultum opinatissimos, & valentes nostris diligenter iussionibus ministrare, de his quæ in Epheso à sancta synodo fuerint cõstituta, & nullum fieri tumultum permittere: sed & si quem videritis conturbationibus & tumultui studentem, ad læsionem sanctæ fidei, hunc custodiæ mancipare, & ad nostram perferre notitiam, & causam quidem ordine prouenire: interesse autem iudicio, & operam dare, celerem & circunspectam ꝓbationem à sancta synodo fieri, & nobis cognitã facere, his, qui pridèm Eutychetis religiosiss. archimandritæ iudices extiterunt, præsentibus quidem & tacẽtibus, nullum tamen iudicantium habẽtibus locũ, sed communem aliorum omnium sanctorum patrum sententiam expectantibus: quoniam ea, quæ dudùm ab ipsis iudicata sunt, nunc retracten tur. Non licere autem vllum aliquid mouere ex pecuniarijs *capitulis, antequàm ea, q̃ de fide sunt catholica, effectui mancipentẽ. Ideò nanque & ciuile per literas, quas ad virũ spectabilem procõsulem ac reliquos scripsim⁹, & militare vobis auxilium delegauim⁹, quatenùs & vos super proprium studium his fulti auxilijs, sufficere possitis ad ea, quæ præcepimus, adimplenda: quæ tãto alijs omnibus bonis meliora sunt, quanto solent humanis diuina præcellere: & quę in hac causa fuerint cõstituta, ad nostram perferre notitiam. Eodem tenore, Eulogio viro spectabili tribuno notario, Beronician⁹ vir deuotus à secretis sacri consistorij, ex ipso codice recitauit. Et similiter sacras literas directas Proclo viro spectabili proconsuli Asiæ.

* rectè & mundè ea q̃ ad Deũ pertinẽt, colẽtes, quàm etiam quæ

* causis

IMPERATORIS EPISTOLA AD PROCLUM PROCONSULEM ASIÆ.

SAnctę quidem synodi pridẽ apud Ephesum factæ, Nestorij impij contra Deum blasphemia, extitit causa: & ideò à sanctis patribus ibidẽm cõuenientibus, dignam suscepit sentẽtiam. Quoniam igitur altera iterùm cõtra diuinam fidem excitata est dubitatio, secũdam hanc in Epheso fieri synodum sancimus, mali radicem omninò excidere cupientes, quò vndiquè cõturbationes dogmatis eijcientes, mundam orationis iustitiam in cordibus reseruemus, & sit hoc reipublicæ munimẽ, & humanitatis vtilitas. Ideò igitur & Elpidium virum spectabilem comitem sacri nostri cõsistorij, & Eulogium virum spectabilem tribunum & notarium, ad hãc causam elegimus, sicut dignos hoc administrare negocium, & idoneos multorum testimõio comprobatos: quibus volumus necessarium à te conferri præsidium, per quod omnis ab his, quæ aguntur, conturbatio repellatur, & ex nostræ serenitatis iussione nullus tumultus fieri permittatur: à quibus si fuerim⁹ edocti, nostræ & à te mãsuetudinis præcepta neglecta, & nõ in omnibus, qbus voluerint, obsecutum, tuam læsionem ex tua negligentia fieri decernemus. Idem deuotiss. Beronicianus à secretis sacri consistorij, ex eodem codice recitauit:

IMPERATORIS EPISTOLA AD SYNODUM EPHESINAM SECUNDAM.

SAnctæ synodo Ephesinæ. Vellemus quidem absque vlla conturbatione sanctas ecclesias Dei persistere, & vos sanctis imminẽtes ecclesijs, consuetè ea quę ad diuinitatis placationem pertinẽt celebrare, & non tantum vobis laborem & afflictionem fieri. Sed quoniam *beatissimus episcopus Flauianus aliqua de sancta fide mouere voluit aduersùs reuer. archimandritam Eutychen, & concilium congregans, aliqua cœpit agere: nos quidem sæpiùs dirigentes ad eundem beatissimum episcopum, voluimus, quæ mota est, conturbationem compescere, persuasi sufficere nobis traditam à sanctis patribus in Nicea synodo catholicam fidem, quam & sancta synodus, quæ in Epheso facta est, confirmauit. Sed quoniam sæpiùs à nobis rogatus idem beatissimus episcopus, desistere à tali quæstione, nè conturbatio vniuersitati fieret, minimè acquieuit: cogitantes nõ esse tutum, absque vestra sancta synodo & vbiquè sanctarum ecclesiarum præsulibus huiusmodi quæstionem de fide renouari, necessarium duximus, vestram conuenire sanctitatem, quatenùs vos, quę hic acta sunt, cognoscentes, & quæstionem moram, & omnẽ diabolicam stirpem possitis euellere, & eos, qui Nestorij impij blasphemiã sectantur aut retinent, à sanctis ecclesijs repellere, catholicam verò fidem firmissimam & inconcussam custodiri disponere: quoniã nostra omnis spes & nostri imperij firmitas, ex catholica fide & vestris sanctis orationibus pendet. Idẽ deuotissimus Beronicianus à secretis sacri cõsistorij, ex eodem codice recitauit:

* religiosiss

IMPERATORIS EPISTOLA AD DIOSCORUM ALEXANDRINUM.

DIoscoro reuerendo Episcopo Alexandriæ. Ante hoc quidem Theodoretũ episcopum Cyri ciuitatis præcepimus in sanctam synodum minimè cõuenire, donèc de eo, quæ placuerit, synodus sancta constituat, auersati eum, quia assumpsit proferre cõtraria his, quæ conscripsit de fide sanctæ memoriæ Cyrillus Alexandrinæ quondàm ciuitatis episcopus. Quoniam verò suspicamur, aliquos sectatores Nestorij assumere studium & conferre, vt omnimodò interfit sancto concilio: hac de causa necessarium duximus, his sacris literis vti ad tuam reuerentiam, per quas manifestum facimus tuæ beatitudini, & vniuersæ sanctæ synodo, quòd nos regulas sanctorum patrum sequentes, non solùm propter Theodoretum, sed alios omnes, qui ad congregatam sanctam synodum pertinent, authoritatem & primatum tuæ prębemus beatitudini, scientes diligentiùs, quòd & reuerendissimus archiepiscopus Hierosolymorum Iuuenalis, & beatissimus archiepiscopus Thalassius, & omnis talis feruens amator & æmulator orthodoxæ fidei, consentanei erunt tuæ sanctitati, radianti per DEI gratiam honestate vitæ & catholica fide. Eos nanque, qui aliquid per additamẽtum aliquod aut imminutionem conati sunt dicere, præter quæ sunt exposita de fide catholica à sanctis patribus, qui in Nicea, & postmodùm qui in Epheso congregati sunt, nullam omninò fiduciam in sancta synodo habere patimur: sed & sub vestro iudicio esse volumus, quia hac de re & nũc sanctam synodum disposuimus conuenire. Eodem tenore Iuuenali reuerendissimo Episcopo Hierosolymorũ. CHALCEDONE ACTA.

Hic Dioscorus, dum ośa Ephesi per se gesta, firma esse desiderat, inuidiam facti à se in alios deriuat.

Dioscorus reuerendissimus Episcopus Alexandriæ, dixit: Comperit vestra clementia, quia non mihi soli sacratissimus noster Imperator commisit iudicium, sed & beatissimo Iuuenali, & sanctissimo Episcopo Thalassio authoritatem synodi dedit. Nos ergò iudicauimus quæ iudicata sunt. Consentit nobis & vniuersa synodus. Quarè in me solum ista extenduntur, quandò authoritas executionibus data est, & iudicatis à nobis consensit (vt dixi) vniuersa synodus, & confessa est proprijs vocibus, & subscripsit, & relatum est pijssimo Imperatori diuæ memoriæ Theodosio, & confirmauit omnia, quæ iudicata sunt à sancta & vniuersali synodo, generali lege? Orientales & qui cum ipsis reuerendissimi omnes episcopi dixerunt: In damnationem beati Flauiani Constantinopolitani archiepiscopi & Eusebij Episcopi, nullus voluntariè consensit. Violenta facta est vis cum plagis, in pura charta subscripsimus. Minabatur nobis damnatio, minæ exilij tendebantur, milites cum fustibus & gladijs instabant. Timebamus & fustes & gladios. Vbi gladij & fustes, qualis synodus est? Milites ꝓpter hoc accepit Dioscorus, vt nos terreret. Nam milites eos magis deposuerũt, quàm nos: quia quicquid egimus, terrore compulsi fecimus. Homicidam foràs mitte, Flauianum milites deposuerunt.

Aegyptij & qui cum ipsis reuerendissimi Episcopi, clamauerunt: Ipsi primi subscripserunt clerici, nunc quarè clamant? Synodus Episcoporum est, non clericorum. Superfluos foràs mitte. Qui subscripserunt, in *medio veniãt. Post vos nos subscripsimus.

* medium

Stephanus reuerẽdissimus episcopus Ephesi, dixit: Quia violentia & necessitas facta est in hoc quod actũ est, Deus testis est, & quia nolentes, in damnationẽ beati Flauiani subscripsimus, Deus testis est: Etenim omes clericos eius in Ephesiorum metropolim venientes, vt episcopus suscepi, & communicaui eis, & omnem affectum in eis ostendi.

Gloriosissimi iudices & amplissimus senatus dixerunt: Quis vobis vim intulit? Stephanus reuerendissimus Episcopus Ephesi, dixit: Cùm suscepissem in communionẽ Elpidium presbyterũ, & alios diaconos, & episcopum Eusebium, (scit enim & ipse episcopus Eusebius, quia suscepi eos) superuenerũt mihi in episcopio Elpidius & Eulogius, & milites & monachi Eutychis vsque trecenti numero, & voluerunt me interficere, dicentes: Quia aduersarios Imperatoris suscepisti, aduersarius IMPERATORIS es. Dico ego, Ego *xenodochus sum, in nullo communico causæ. Ego non potui excommunicare communicatores venientes, & ità vi & necessitate omnia facta sunt. Gloriosissimi iudices & amplissimus senatus dixerunt: Dioscorus reuerendissimus violentias tibi fecit? Stephanus reuerẽdus Episcopus Ephesiorum ciuitatis, dixit: Per homines eius & comites non sum permissus egredi de ecclesiæ secretario, vsquequò subscripsi sententię Dioscori & Iuuenalis & domini Thalassij & aliorum Episcoporum, à quibus scriptum fuerat. Thalassius reuerendissimus Episcopus Cæsareæ, dixit: In secretario fueram positus. Ego autem nescij, quomodò sum positus. tamen cùm fierent aliqua, ego prohibui, & volui differre, & festinaui, & sunt testes. Theodorus reuerendissimus episcopus Claudiopolis Isauriæ, dixit: Dioscorus & Iuuenalis, & quicunque primitùs subscripserunt, quibus præceperat dominus orbis terræ, sicut orthodoxos, dijudicare de fide, meditantes apud semetipsos dolos ac consilia, nos simpliciter sedentes introduxerunt, * quomodò homines iudices ignorantes causam. Et legebamus quidem actorum series, & laudabatur beatæ memoriæ Flauianus. Cùm laudaretur autem, nos tacebamus, sicut benè gestis quæ acta sunt. Post hęc verò, vt nos exterreret, exclamauerunt,

* id est, hospitalis

* velut

Universidad de Deusto
Biblioteca

runt,de vicina Neſtoriana hæreſi infamantes nos: In duo ſeparate eos,qui dicunt duas naturas. Qui dicunt duas,diuidite,interficite, eijcite.vt terrore Neſtorianæ hæreſeos, non ſicut catholici iudicaremur,ſed vt hæretici damnaremur. Et vnuſquiſque verens,nè vt hæreticus deiectus, perderet quos baptizauerat,& non ei eſſet periculum, ſed baptizatis & fidelibus Chriſti, & his qui in Chriſto crediderũt,& non oportuit quidem nos tũc tacere. Poſtmodùm & aliud fecerũt. Iuſſum eſt à domino orbis terræ, vt ſynodus de Flauiano priùs iudicaret. Iſti multas ſynodos *pro prędi- *in hoc ipſo facientes, & neque ſubſcriben- ctis faciẽtes, tes,neque perſcribentes ſtatuta, neq; legentes alicui, neque ſciente aliquo, obtulerunt nobis puras chartas Dioſcorus & Iuuenalis, multitudinem habẽtes ſeditioſorum hominum,clamantium & conturbantium,& commouẽtium ſynodum. Centũ trigintaquinq; rectiùs for. eramus omnes in *Conſtãtinopolitana ſy- *Epheſina nodo,Quadragintaduo iuſſi ſumus tacere,reliqui erant Dioſcorus & Iuuenalis,& multitudo ſeditioſorum. Iam quindecim tantùm homines remanſeramus. Quid eſſemus facturi?In ſanguine noſtro ludebant iſti hæretici cõſtituti. vna voce dicebant. omnes nos terruerunt.hæreticos nos deiecerunt,& eiecti ſumus vt hæretici. Orientales & qui cum ipſis reuerendiſſimi Epiſcopi clamauerunt: Omnes eadem dicimus, hæc ità ſe habent. Aegyptij & qui cum ipſis reuerẽdiſſimi Epiſcopi,clamauerũt: Chriſtianus neminem timet,catholicus neminem formidat.ignis ponatur, & diſcimus. ſi homines timerentur, martyres non fierẽt. Dioſcorus reuerendiſſimus Epiſcopus Alexandriæ,dixit: Quia aſſerunt ſe non audiſſe quæ iudicata ſunt vel diſpoſita, ſed ſimpliciter in oblata ſibi pura charta ſubſcripſiſſe eos,maximè quidem nõ oportuit eos ſubſcribere, quibus ſatisfactũ non erat de his quæ dixit ſynodus, quia de fide erat ſermo.Sed quia cauſantur in oblata ſibi pura charta ſubſcripſiſſe,interlocutiones eorum quis ordinãrit, ſupplico, dicere eos præcipiat magnificentia veſtra. Glorioſiſſimi iudices & ampliſſimus ſenatus dixerunt:Quæ acta ſunt,recitentur. Conſtantinus deuotiſſimus agens in rebus, & adiutor ſacri ſecretarij,ex ſcheda data ſibi ab Etio archidiacono regiæ vrbis ſanctæ Eccleſiæ, legit ſacras literas directas Dioſcoro religioſiſſimo epiſcopo,vt conueniret ad Epheſinam ſynodum,quæ ſuperiùs iam comprehenſæ ſunt,& ex codice relectæ.Idem ex eadẽ ſchеda recitauit, EPHESI ACTA.

Tempore Zenonis & Poſthumiani venerabilium conſulum,ſub quarto Idus Auguſti,quæ eſt ſecundũ Aegyptios,Meſori quintadecima,indictione tertia,ſynodo congregata in Epheſo metropoli, ex præceptione religioſiſſimorum & Chriſtianiſſimorum, Deo amiciſſimorum & amantium Chriſtum Meſori is Aegyptiacè dicitur mẽſis Iulius.

Imperatorum,& reſidentibus in ſancta eccleſia quæ vocatur Maria,reuerẽdiſſimis & ſanctiſſimis epiſcopis,Dioſcoro Alexandriæ,& Iuliano Epiſcopo agente vices & tenente locum ſanctiſſimi & beatiſſimi Epiſcopi Romanæ eccleſiæ Leonis.Et cùm legerentur,

CHALCEDONE ACTA,

Orientales & qui cum ipſis reuerendiſſimi Epiſcopi clamauerunt:Eiectus eſt,nullus ſuſcepit nomen Leonis.Conſtantinus deuotiſſimus à ſecretis,ex eadem ſcheda recitauit ſubſequentia: EPHESI ACTA.

Et Iuuenale Hieroſolymorũ,& Domno Antiochiæ,& Flauiano Conſtantinopolis. Et cùm legerentur, CHALCEDONE ACTA. Contra Nicenos canones Antiochenũ poſt. poſuerunt Hieroſolymitano inconuenienter & irregulariter.

Oriẽtales & qui cum ipſis reuerendiſſimi Epiſcopi,clamauerunt:Flauianus vt adiudicatus,ingreſſus eſt.Hæc manifeſta calumnia. Flauianus in proprio loco quarè non ſedit? Conſtantinopolitanum Epiſcopum quarè quintum poſuerunt? Paſchaſinus reuerendiſſimus epiſcopus dixit:Eccè nos, Deo volente,dominum Anatolium primum habemus.Hi quintum poſuerunt beatum Flauianum. Diogenes reuerendiſſimus Epiſcopus eccleſiæ Cizyci,dixit: Quoniam vos regulas ſcitis. Aegyptij & qui cum ipſis reuerendiſſ. Epiſcopi,clamauerunt:Petimus, ſuperfluos foràs mitte. Imperator Epiſcopos vocauit. ſynodus Epiſcoporum eſt. ſuperflui quarè clamantur? Theodorus Epiſcopus Claudiupolis Iſauriæ,dixit: Dioſcori notarij clamãt. Dioſcorus reuerendiſſimus epiſcopus Alexandriæ,dixit: Duos ſolùm habeo notarios, duo tumultum quomodò faciunt? Glorioſiſſimi iudices & ampliſſimus ſenatus dixerunt:Sequentia percurrantur.Conſtantinus deuotiſſimus à ſecretis ſacri conſiſtorij, ex eadem ſcheda recitauit ſequentia:

EPHESI ACTA. Et Stephano Epheſi, & Thalaſſio Cæſareæ Cappadociæ primæ,& Euſebio Ancyræ Galatiæ primæ, & Ioanne Sebaſtiæ Armeniæ primę,& Cyro Aphrodiſiadæ Cariæ, & Eraſiſtrato Corinthi Helladis,& Quintillo Heracleæ, agente etiãm vices reuerendiſſimi Epiſcopi Anaſtaſij Theſſalonicenſis,& Meletio Lariſſæ Syriæ, agente etiàm vices reuerendiſſimi epiſcopi Domni Apameæ,& Cyriaco epiſcopo Trogmadorum,agente vices reuerendiſſimi epiſcopi Theoctiſti Peſſinuntis Galatiæ ſecundæ,& Diogene Cizyci,& Baſilio Seleuciæ Iſauriæ, & Ioanne Rhodi,& Theodoro Tarſi,& Romano Myrorum Lyciæ, & Photio Tyri, & Theodoro Damaſci,& Iuliano Tabię,& Horentio Lydię,& Mariniano Synnadorum,& Muſonio Nyſæ,& Conſtantio Boſtræ,& Ioanne Nicopolis Armeniæ primæ, & Acacio Ariarathiræ Armeniæ ſecundæ,agente vices Conſtantini reuerendiſſimi epiſcopi Melitenæ:& Stephano Hierapolis, & Attico Nicopolis Epiri veteris,& Euſtathio Beryti,& Nunechio Laodiceæ Trimitariæ, & Olympio Catalogus Epiſcoporũ prophani concilij Epheſini.

Con-

Conſtãtiæ Cypri,& Candidiano Antiochiæ Piſidiæ,& Stephano Anazarbi, & Gerontio Seleuciæ Syriæ, & Rufino Samoſatæ, & Indimo Irenupolis, & Timotheo Balaneæ, & Theodoſio Canothę,& Eutychio Adrianupolis veteris Epiri,& Claudio Anchiaxi Epiri veteris,& Helia Adrianupolis Aſiæ,& Seleuco Amaſiæ,& Petro Gãgræ,& Luca Dyrrhachij,& Antonio Lychnidi,& Marco *Euriæ,& Vigilantio Lariſſæ Macedoniæ,& Baſilio Traianupolis Rhodopæ prouinciæ,& Docimaſio Maroneæ Rhodopæ prouinciæ, & Conſtãtino Demetriadis Theſſaliæ & Alexandro Sebaſtæ Tarſi, & Sozonte Philippi, & Euſebio Topiritano Macedoniæ primæ, & Maximo *Derrenſi Macedoniæ primæ,& Hermogene Caſſandriæ primæ Macedoniæ puincię,& Luca *Beroęę primę Macedonię, & Diogeniano * Remeſſianenſi Daciæ, & Vranio * Himerorum ciuitatis prouinciæ *Oſroënæ,& Ioãne Meſſenæ ciuitatis Achaię,& Theodoro ciuitatis Claudiupolis Iſaurię,& Athanaſio *Opũtinę ciuitatis Achaię, & Leontio Aſcalonæ ciuitatis, & Photino Lyddæ ciuitatis, & Theodoſio Amathuntis ciuitatis,& *Paulo *Maiumenſis ciuitatis, & Zoſimo Minoidæ ciuitatis, & Epiphanio *Pergis ciuitatis,& Baruchio Oruzę Paleſtinæ ciuitatis,& Heraclio Azoti ciuitatis, & Ioanne Tiberiadis ciuitatis,& Muſonio Zoarę ciuitatis,& Dionyſio Sycacinonenſis ciuitatis, & Caiuma Phaneenſis ciuitatis, & Aetherico Smyrnæ ciuitatis, & Conſtantio Sebaſtæ ciuitatis.& Zebenno Pellenſis ciuitatis,& Alypio *Bachtrenſis ciuitatis,& Polychronio Antipatridis ciuitatis, & Pancratio Libyadis ciuitatis, & Auxilao Hippodion gentis Saracenorum fœderatorum, & Domnino Plateæ ciuitatis Helladis,& Theodoſio Maſtaurę ciuitatis,& Cyriaco * Aegenſis ciuitatis,& Flauiano Adramytinæ ciuitatis,& Cyriaco Lebedi ciuitatis.& Leontio Magneſiæ Mæandri ciuitatis, & Eutropio Pergami ciuitatis Aſiæ,& Gennadio * Tienſis ciuitatis, & Olympio * Ebaganenſis ciuitatis, & Iuliano Hypepenæ, & Chryſanto Balcenæ ciuitatis, & Polycarpo, Gabilæ ciuitatis,& Paulo Tripolis ciuitatis Lydiæ, & Meliphthongo Iuliopolis, & Oneſiphoro Iconiæ ciuitatis,& Docimaſio Maroneæ Thraciæ,& Longino * Cherſoneſi ciuitatis, & Eudoxio Boſphori ciuitatis, & Timotheo * Primopolis ciuitatis Pamphyliæ, & Theopempto Caballæ ciuitatis, & Caloſirio Arſinoitenſis ciuitatis, & Heraclide Heracleę ciuitatis,& Ioanne * Hepheſtij ciuitatis, & Iſaac * Elearchienſis ciuitatis, & Gemellino Erythręę ciuitatis,& Apollonio Tanienſis ciuitatis, & Gennadio * Herinupolis maioris ciuitatis,& Cyro Babulinæ ciuitatis,& Athanaſio Buſiridis ciuitatis,& Theophyto Cleopatridis ciuitatis, & Paſmeio Paralaiorum ciuitatis, & Photino Tenty-

*Euiæ *Serreñ *Bercææ *Rhueſſieñ *Hymiræ *Oſrœnæ *Paulino *Mameñ *Aegaræ *Thieñ *Dieñ *Euaganeñ *Vranopolis *Epheſtij *Libyarchię *Hermupolis

*Ruſo *Auſonio *Irenupolis

renæ ciuitatis, & Soſia Sozuſæ ciuitatis, & Theodulo Ticliç ciuitatis, & Theodoro *Barcis ciuitatis, & * Rufino Cyrenenſis ciuitatis,& Zenone Rhinocorurẽlis ciuitatis, & Lucio Zygrenſis ciuitatis,& Iuliano Moſtenæ ciuitatis, & * Auxonio Sebennitenſis ciuitatis,& Iſaac Tauenſis ciuitatis,& Philocalo Zagylenſis ciuitatis,& Eſaia * Herinupolis minoris ciuitatis, & Barſuma presbytero & archimandrita, & Longino presbytero agente vices Dorothei Epiſcopi Neocęſareæ ciuitatis,& Anthimo presbytero agẽte vices Patricij epiſcopi Tyanorum ciuitatis Cappadociæ ſecundæ,& Ariſtone presbytero agẽte vices Eunomij Epiſcopi Nicomediæ ciuitatis,& Olympio presbytero, agẽte vices Calogeri epiſcopi Claudiupolis ciuitatis Ponticæ, & Hilario diacono Romano, & Dulcitio notario Romano, Ioannes presbyter & primicerius notariorum dixit: Placuit & nunc pijſſimis & Chriſtianiſſimis Imperatoribus noſtris ſancire, ſanctam & magnam veſtram ſynodũ huc concurrere, quatenùs,quæ nuper emerſerunt de catholica & immaculata noſtra fide, quærantur, & ea radicitùs euellantur:vt nè fortè trahẽtia & retrahentia, ſimpliciſſimos aliquos in foueam perfidiæ & erroris impingant, quia tanta eis eſt de pietate ſolicitudo:& vt ea cuſtodiantur in perpetuum inconcuſſa & immaculata, quæ de orthodoxa religione noſtra pridèm quidem à beatiſſimis patribus qui in Nicæa conuenerunt,ſunt expoſita : confirmata autem nuper à patribus,qui in hac ciuitate cõgregati ſunt, qui tantùm ſibimet inuicẽm conſenſerunt,& cõſonuerunt, vt nihil omninò aut ſaperent,aut diſſinirent diuerſum.Et præ manibus noſtris ſunt venerabiles literæ. & hęc ipſa intimamus ad id quod placuerit veſtrę ſanctitati. Dioſcorus reuerendiſſimus Epiſcopus Alexandriæ,dixit: Legantur pijſſimæ & religioſiſſimæ Chriſtianiſſimorum Imperatorum literæ, redditæ vnicuiq; metropolitano, & prefulgeant in actorum ſerie.Ioannes presbyter & primicerius notariorum recitauit:

THEODOSII ET VALENTINIANI Imperatorum epiſtola ad Dioſcorum Alexandrinum Epiſcopum.

IMperatores Cęſares Theodoſius & Valẽtinianus,victores triumphatores maximi, ſemper venerabiles Auguſti, Dioſcoro. Omnibus conſtat manifeſtum quia noſtræ reip.diſpoſitio & vniuerſa humana per pietatem circa Deũ cõtinentur & cõfirmantur, & rel.quę ſuperiùs ſub numero 16, tametſi aliter verſa,habentur. Iulianus epiſcop* agens vices ſanctiſſimi archiepiſcopi Romanæ eccleſię Leonis,& interpretante eum Horentio epiſcopo Lydiæ,dixit:Eodem tenore à pijſſimis & Chriſtianiſſimis Imperatoribus ſanctiſſimus noſter

Universidad de Deusto
Biblioteca

noster Papa Romanæ Ecclesiæ præpositus Leo, vocatus est. Hilarius diaconus Romanus, interpretante eum Florentio episcopo, dixit: Gloriosissimi & Christianissimi Imperatores, charitatem circa catholicam fidem & affectum tenentes, beatissimum episcopũ nostrum Leonem Apostolicæ Sedis præsulem, vt huic venerabili & sancto concilio adesset, dirigentes venerabiles epistolas, supplicârunt, cuius pietati placere potuit, si in hac re teneretur aliqua similitudo. Nam meliùs vestra potest cognoscere sanctitas, quia neq; in Nicea, neque in Ephesina sancta synodo, neque in alio tali sancto concilio papa perpetuæ sanctissimæ sedis adfuit. Pro qua re, huius formæ sequens consuetudinẽ, nos direxit. qui sanctissimus non dubitãs se in nobis hîc adesse, quos præcipuè cognoscit, omnia quæ ad fidei catholicæ synceritatem, & quæ ad sancti Petri apostoli pertinẽt reuerentiã, agere, qui etiàm per nos ad vestram beatitudinem cõgruas sanctorum patrum concilijs direxit epistolas, quas susципere & recenseri præcipite. Dioscorus reuerẽdissimus episcopus Alexandriæ, dixit: Susципiantur quæ scripta sunt ad hãc sanctam & vniuersalem synodum à sanctissimo fratre nostro & coepiscopo Leone. Et porrectis eis, Ioannes presbyter & primicerius notariorum, dixit: Alię diuinæ literæ redditæ sunt reuerẽdissimo & sanctissimo archiepiscopo nostro Dioscoro, quæ præ manib* nostris sunt, ad id quod placuerit vestræ sanctitati. Iuuenalis episcopus Hierosolymæ, dixit: Legantur, & videãtur fidei monimenta. Et cùm legerentur,

CHALCEDONE ACTA. Aëtius archidiaconus Constantinopolitanus dixit: Neq; susцepta est epistola sanctissimi episcopi Leonis, neque lecta est. Orientales & qui cum ipsis sanctissimi episcopi, clamauerunt: Non est nobis lecta epistola. Si enim fuisset lecta epistola per omnia, & cõtineretur per omnia.

Eusebius episcopus Dorylei, dixit: Non est lecta, sed retenta ab eo epistola synodica. Aëtius archidiaconus Constãtinopolis, dixit: Neque susцepta est epistola, neque lecta est. Et septiès iurauit ante omnes facere eam recitari, & non est lecta. Et peierauit, quia iurauit. Theodorus reuerendissimus episcopus Claudiopolis Isauriæ, dixit: Quia iurauit, omnes scimus: & quia non est lecta, confitemur. Gloriosissimi iudices & amplissimus senatus dixerunt: Reuerendissimi Episcopi, quibus authoritas tunc eorum, quæ agebantur, ab imperiali data est clementia, dicant, pro qua re epistola sanctissimi archiepiscopi Leonis non est recitata, præcipuè procedente interlocutione, vbi eam iussum est recitari. Dioscorus reuerendissimus episcopus Alexandriæ dixit: Gesta demonstrãt, quia secundò interlocutus sum, recitari epistolam reuerendissimi episcopi Romani.

Gloriosissimi iudices & amplissimus senatus dixerũt: Ob quam ergò causam post tam interlocutionem lectio epistolæ non est facta? Dioscorus reuerendissimus episcopus Alexandriæ, dixit: Interrogentur & alij episcopi, quibus fuerat causa commissa, cuius rei gratia non est recitata. Gloriosissimi iudices & amplissimus senatus dixerunt: Quos maximè vis interrogari, apertiùs dicito. Dioscorus reuerẽdus episcopus Alexandrię, dixit: Beatissimum, deo colendissimũ (quod vbiquè religiosissimum posui) Episcopum Iuuenalem & beatissimum episcopum Thalassium. Gloriosissimi iudices & amplissimus senatus dixerunt: In primo loco ipse responde, quam ob causam lectio non est facta. Consequenter enim & ipsi interrogabũtur. Dioscorus reuerendissimus episcopus Alexandriæ, dixit: Semèl dixi, quia secundò interlocutus sum recenseri eam. Eusebius episcopus Dorylei, dixit: Mentitur. Gloriosissimi iudices & ampliss. senatus dixerunt: Dicat *beatissimus episcopus Iuuenalis, cur interloquẽte reuerend. episcopo Dioscoro, ob recitandam epistolam sanctiss. Romani archiepiscopi, lectio eius non est facta. Iuuenalis reuerend. Episcopus Hierosolymæ, dixit: Statim respondit presbyter & primicerius notariorum Ioannes, habere se præmanibus sacras literas religiosissimorum & pijssimorum Imperatorum, & responderi, & imperiales literas relegi. Gloriosissimi iudices & ampliss. senatus dixerunt: Post lectionem ergò sacrarum literarum & reuerendiss. archiepiscopi Leonis epistola recitata est? Iuuenalis reuerendiss. episcopus Hierosolymæ, dixit: Decæterò neq; primicerius notariorum, neque alter quis dixit, habere se præ manib* reuerend. episcopi Romani literas. Gloriosissimi iudices & ampliss. senatus dixerunt: Nunc & reuerendiss. Thalassius Episcopus dicat, quam ob rem non est recitata epistola sanctissimi archiepiscopi Leonis. Thalassius reuerend. episcopus Cæsareæ Cappadociæ, dixit: Vnum scio ego, quia neque prohibui: neq; enim tantam authoritatem habebam, vt ego solus possem disponere fieri lectionẽ. Gloriosissimi iudices & ampliss. senatus dixerunt: Actorum sequentia percurrantur. Constantinus deuotus à secretis sacri consistorij, ex eadem scheda recitauit:

*Deo amantissimus

EPHESI ACTA. Ioannes presbyter & primicerius notariorum recitauit *sacras literas scriptas reuerend. episcopo Dioscoro, vt in concilio Barsumas cõueniret, sicut superiùs continentur relectę ex codice. Iuuenalis episcopus Hierosolymæ, dixit: Hęc eadẽ & mihi scripta sunt de reuerend. presbytero & archimãdrita Barsuma à pijssimis Imperatoribus. vndè *decẽter visum est sanctæ synodo. Dioscorus reuerend. episcopus Alexandriæ, dixit: Si qui habent quod doceant, quib* iunctum est de hoc negocio, viri spectabiles, Elpidius comes simul & Eulogius tribunus &

*diuinas

*consequẽter interfuit sanctæ

& notarius, dicant. Elpidius venerandus comes dixit: Neque malorum princeps dæmon aliquãdò negligit aduersùs sanctas ecclesias prælia concitare, & pijssimus Imperator semper ei non iustè pugnanti restitit, rectè cogigens, quia habebit Deum propugnatorẽ sui imperij, si ad certamen & ipse pro pietate armetur, & in nullo se reprehendit, sic sentiens. Desursum nanq; omnia ei magis quàm armis reguntur. Ideoq; & aduersùs Nestorij arrogantiam protulit vnam vobiscum communem sententiam, quoniam ad Dei seruitium ordinatus, impij dogmatis extitit pater & doctor, vtpotè à dæmonibus sacerdotiũ, & non magis à diuina pietate, susципiens. Sed ille quidẽ condecenti sibi loco interim condemnatus, ad inexcusabilem pœnam in futura vita seruatur, qui ad tam maximam impietatẽ tam ipse effusus est, quàm etiàm plures secum fallendo pertraxit. Eam verò, quæ nunc orta est dubitatio, pijssimus Imperator ad vos, sicut ad patres & iudices, perducit, à vobis desiderans inuenire propositę quæstionis solutionem, communẽ tam sibi quàm suis subditis credẽs fore tutelam. Qualia autem sunt, quæ pijssimus Imperator & nobis mãdauit, & vobis dignatus est scribere, ilicò faciam manifesta, tantũ antè dicturus, quantum vnus ex *his cõstitutus, qui à vobis pro pietate rectè imbuti sunt. Hodiè cunctorum Dominus & Deus, *verbum, saluator, vobis se ad iudicandum tradit, & patitur iudicantes, & honorat *potestate decreti, innuens vt vos de se iusta iudicantes, & hîc honorificet, & coram patre rursùs cõfiteatur. Si verò aliquos repererit de suis cordibus synceritatẽ pietatis eijcientes, & ea quæ creduntur, arte verborum in dubium perducẽtes, præter expositionem sanctorum patrum, væ illis ab vtraque sententia, Dei & Imperatoris. Bonũ erat illis, sicut ait scriptura, si non fuissent nati, quia post latronem, & publicanum, & meretricem, & Chananęam, syncerè non confitentur eum in gloriam Dei, qui propter nos se sponte humiliauit. Recenseam etiàm, quæ & nobis commissa sunt à sacratissimo & pijssimo nostro Imperatore. Elpidius venerandus comes recitauit sacrum commonitoriũ, quod ei & Eulogio viro spectabili tribuno & notario datum est, quod superiùs cõtinetur, relectum ex codice. Elpidius venerãdus comes dixit: Nunc iubete susципi & recenseri & ea, quæ ad vos scripta sunt à diuino apice. Dioscorus reuerendus episcopus Alexãdrię, dixit: Susципiatur venerabilis epistola Christianissimorum Imperatorum, scripta ad sanctam synodum, & legatur. Ioãnes presbyter & primicerius notariorum, recitauit. Sacræ literæ in Epheso scriptæ synodo de sanctæ memoriæ Flauiano, vtpotè innouãte aliqua de fide contra Eutychen, quæ superiùs continentur perlectæ ex codice. Thalassius episcopus Cęsareæ Cappadocię, dixit: Pijssimus

*hic cõstitutis, qui for. *omniũ saluator,

* potestatibus decretorum

Marc. 14. c
Luc. 23. c
Luc. 18. c
Matth. 21. c
Matth. 15. b

& Christianissimus Imperator desiderauit fidem, quæ hactenùs est, inconcussam manere, præcepit, nihil aliud neque dicere, neq; agere in sancta synodo, nisi priùs de fide statuatur. Vndè omnia vacent. quæ sunt autem de fide, prouenient. Iulianus episcopus agens vices sanctissimi episcopi Romanæ ecclesiæ Leonis, interpretante eum Florentio episcopo Lydiæ, dixit: Neq; enim aliud præceptũ est. Elpidius venerandus comes dixit: Quoniam ergò nunc fundamentum fidei est hæc fides, pro qua & congregati estis, dignaminì annuente vobis deo, quæ de fide sunt terminare, quatenùs secundo in loco secũdùm ordinem tempus oriatur ad legendum ea, quæ in regia vrbe aduersùs reuerendũ Eutychen archimandritã acta sunt. Dioscorus reuerend. episcopus Alexandriæ, dixit: Manifestę nobis factæ sunt pijssimæ literæ Christianissimorum Imperatorum, & quia aliquibus in Constantinopolim motis, synodum præceperunt fieri: quæcunq; ergò nũc mota sunt, primitùs aperiantur, & ità inferantur, quæ superiore tempore iure acta sunt in sanctis cõcilijs: aliqua enim statuerunt cànones, aliqua verò sunt ordinata in synodis. Hæc transgredi nõ debemus. Pijssimus & Christianissimus noster Imperator pro aliquibus, quæ emerserunt, iussit hanc congregari synodũ, nõ vt fidem nostram exponamus, quam exposuerunt iam patres nostri: sed vt inquiramus, quæ emerserunt, si cõueniant sanctorũ patrum nostrorũ statutis. Oportet ergò ea, quæ contigerunt, primitùs inquirere, & nos probare, si consonantia sint statutis à sanctis patribus. *aut vultis fidem sanctorum patrũ innouare? Sancta synodus dixit: Si quis innouat, anathema sit: Si quis discutit, anathema sit. Sanctorum patrũ fidem seruemus. Et cùm legerentur, CHALCEDONE ACTA. Orientales & qui cum ipsis reuerendiss. episcopi clamauerunt: Ista nõ diximus. Ista quis dixit? Theodorus reuerẽdus episcopus Claudiopolis Isauriæ, dixit: Deducat notarios suos. Eijciens enim omnium notarios, suos fecit scribere. Veniant notarij, & dicant, si ista scripta sunt, aut nobis præsentib* lecta sunt, aut quis cognouit & subscripsit. Gloriosissimi iudices & amplissimus senatus dixerũt: Monimẽta gestorum cuius manu perscripta sunt? Dioscorus reuerendus Episcopus Alexandriæ, dixit: Vnusquisque per suos notarios scripsit, mei mea: religiosissimi episcopi Iuuenalis, fui: religiosissimi episcopi Thalassij, fui. Erant autem & aliorum reuerendissimorum episcoporum multi notarij excipiẽtes. sic non est meorum notariorum littera, quia vnusquisq; proprium habet. Iuuenalis reuerendiss. episcopus Hierosolymę, dixit: Vnus notarius meus erat excipiens cum aliorum notarijs. Thalassius reuerendus episcopus Cæsareæ Cappadociæ, dixit: Et meus vnus erat, qui excipiebat. Dioscorus reuerendus

*an

uerendus episcopus Alexandriæ,dixit: Eccè notarius episcopi Iuuenalis excepit,& notarius episcopi Thalassij & Corinthi excepit, nunquid mei tantummodò?Eusebius reuerendus episcopus Dorylei,dixit: Supplico beatissimum episcopum Stephanum Ephesinum perquiri,si non exceperût acta sanctæ synodi notarij ipsius,& qualia perpessi sunt a notarijs religiosissimi episcopi Alexandrię Dioscori. Gloriosissimi iudices & amplissimus senatus dixerunt: Quid ad hæc dicit reuerend.episcopus Stephanus?Stephanus reuerendus episcopus Ephesi, dixit: Excipiebant notarij mei Iulianus,qui nunc est reuerend. episcopus Lebedi, & Crispinus diaconus:& venerunt notarij reuerendiss. episcopi Dioscori,& deleuerût tabulas eorum, & digitos eorum penè fregerunt,volentes tollere & thecas eorum. Et neq; eorum actorum exemplaria accepi,neq; noui decæterò,quid actum sit. Sed & in eadem die, in qua facta est examinatio,subscripsimus in charta, & si qui Episcoporû non subscripserunt,ego eos in fide mea suscepi,& alio die subscripserût. Eusebius reuerendissimus Episcopus Dorylei,dixit:Peto religiosissimû episcopû Ephesi Stephanum dicere, in quam chartam subscripserunt. Stephanus reuerêdissimus episcopus dixit: In pura charta,in eadem enim hora,in qua damnatio facta est, mox & subscriptio secuta est.Dioscorus reuerendissim' Episcopus Alexãdriæ,dixit: Legatur professio reuerêdissimi episcopi Stephani.Putásne ego eum compuli talia profiteri? Acacius reuerendus episcopus Ariarathiræ,dixit: Puræ chartæ subscripsimus compulsi & violenter, & multa mala perpessi nolêtes,sed & per potentiam oppressi, subnotauimus. vsq; enim vesperam tenuerunt nos,recludentes in Ecclesia.Et ægrotantes nos neque quiescere pmiserunt, neque recedere, vt aliquantulùm recolligeremur,sed milites nobis & monachos cum fustibus & gladijs imposuerunt,& sic nos fecerunt subnotare.Gloriosissimi iudices & amplissimus senatus dixerunt: Reliqua percurrantur. Constantinus deuotus à secretis sacri consistorij,ex eadem scheda recitauit: Et cùm venisset ad locum,vbi dicit,

EPHESI ACTA. Dioscorus Episcopus Alexãdriæ,dixit:Ego pro satisfactione cunctorû & firmitate fidei, & pro euersione eorum,quæ emerserût,patrum statuta scrutor, qui in Nicea & in Ephesò conuenerunt.Sancta synodus dixit: Hoc mundum saluat,hoc fidem saluat. Et cùm legeretur, CHALCEDONE ACTA. Eusebius reuerêdus episcopus Dorylei, dixit: Eccè, scrutor, dixit. Et ego hoc feci. Dioscorus reuerendus episcopus Alexandriæ,dixit:Scrutor,dixi, non,innouo.Nam & saluator præcepit nobis,dicés: Scrutamini scripturas. Qui enim scrutatur, non innouat. Eusebius reuerendus episcopus Dorylei,dixit:Saluator dixit:Quærite,& inuenietis. Constantinus deuotus à secretis sacri consistorij, ex eadem scheda recitauit: EPHESI LECTA. Dioscor' episcop' Alexandriæ,dixit: Etsi duæ dicûtur synodi, tamen ad vnam pertinent fidem.Sancta synodus dixit: Plenè omnia statuerunt patres. Anathema præuaricanti ea,Nemo addat,nemo minuat. Dioscorus reuerend. episcopus Alexandriæ,dixit:Quoniam voces vestras & Deus suscepit, & vos ipsi firmas eas esse acquiescitis,& placabiles Deo,si quis præter ea quæ acta sunt,aut præter ea quæ placuerunt patribus,qui in Niceam conuenerunt,& qui hic cõgregati sunt,aut inquirit, aut discutit, aut retractat,anathema sit. Sancta synodus dixit:Magnus custos fidei Dioscorus archiepiscopus. Dioscorus episcopus Alexãdrię, dixit:Et aliud dico,quod est terribile & formidabile:Si,inquit,peccans peccauerit vir in virum, & orabunt pro illo ad Dominum: si autem in * Domino peccauerit, quis orabit pro eo? Si ergò sanctus spiritus consedit patribus,sicut & manifestè consedit,& ordinauit quæ ordinata sunt, qui retractat ea, Spiritûs cassat gratiam. Sancta synodus dixit: Omnes hæc dicimus. Anathema sit qui retractat. Ejiciatur retractans. Dioscorus reuerendissimus episcopus Alexandriæ, dixit: Nemo ordinat ordinata.Sancta synodus dixit:Hæ voces sanctispiritûs. Custos regularum.Per te viuêt patres,custos fidei. Et cùm legerentur, CHALCEDONE ACTA. Theodorus reuerendus episcopus Claudiopolis,dixit:Hæc nullus dixit: Dioscorus reuerendissimus episcopus Alexandræ, dixit: Ex confessis omnia negare volunt. Dicant & hoc,quia nec præsentes fuimus. Constantinus deuotus à secretis sacri consistorij,ex eadem scheda recitauit: EPHESI ACTA. Elpidius venerabilis comes dixit: Patefactû est,quod vobis visum est de sancta fide,& cũctorum vocibus consentientium & laudantium vestrum,qui præsidetis,decretum. Iubete religiosissimum archimandritam Eutychem, super quo iudicata sunt, quæ iudicata sunt,& qui est author totius actionis, & cuius gratia præcipnè scriptum est vobis sacris literis adesse,& quæ ei visa fuerint,docere vestram religiositatem. Sancta synodus dixit:*Consequens est. Iuuenalis episcopus Hierosolymæ,dixit: Rationabile est adesse religiosissimum archimandritam Eutychen, & suis vti documentis. Et cùm ingressus fuisset,Thalassius episcopus Cęsareę Cappadociæ,dixit:Quod iustum fore suæ vtilitati putat reuerendus archimandrita Eutyches, insinuet sanctæ huic atque magnę synodo.Eutyches archimandrita dixit: Ego cõmendaui meipsum patri,& filio,& sanctospiritui,& verbo veritatis vestræ iustitiæ, & testes vos habeo meæ fidei, pro qua & laboraui cum sancta synodo, quæ ante vos * hîc congregata est,sicut & vestra sanctitas testis est. Habeo

1.Reg.2.c

*Dominum

*Cõsequenter

*Constantinopoli for.*Ephesi

Ioan.5.f

Matth.7.a

beo autem præ manibus & libellũ fidei meę, & iubete eum recitari,& confessionem fidei, quæ in eo continetur. Stephanus episcopus Ephesi,dixit: Iustum est, confessionem & libellos reuerendissimi archimandritæ Eutychis susceptos inferere fidei monimẽtorum. Et cùm porrecti fuissent, Ioannes presbyter & primicerius notariorum recitauit:

LIBELLVS CONFESsionis Eutychetis.

SAnctissimæ & Domino amantissimæ vniuersali synodo cõgregatæ in Epheso metropoli, ab Eutyche archimandrita. Gratias ago per omnia sancto Deo præsenti die,in qua per vos pietas recepit fiduciam,& edoceo vestram sanctam synodum,quæ in me, magis autem contra rectã fidem, commissa sunt. Propositum quidem mihi fuerat à pueritia, in silentio absque vllo negocio vsque ad decrepitam senectutem degere, & absque vlla conturbatione * consistere. Non sum autem permissus tali frui proposito,sed & pessimis periculis insidiantium circundatus sum, eò quòd secundùm diffinitionem prioris vestri * hic congregati sancti Concilij, non acquieui contra eam quæ in Nicea à sanctis patribus fides est expositа,sapere. necessarium verò arbitror,antequàm ea quæ in me commissa sunt, doceam ad satisfactionẽ vestræ sanctitatis, quam habeam de sancto dogmate confessionem, iterùm facere manifestã, attestante mihi tam Deo,quàm vestra sanctitate,cum qua & ipse semper iuxta virtutem meam pro catholica fide aduersùm hæreticos steti. Credo in vnũ Deum patrem omnipotentem, omnium visibilium & inuisibilium creatorẽ. & * vnum Dominum Iesum Christum, filiunr Dei,natum de patre vnigenitum, id est, de substantia patris,Deũ de Deo,lumen de lumine,Deum verum de deo vero,natum,'non factum, homousion patri, id est, vnius cum patre essentiæ,per quem omnia facta sunt,quę in cęlo & quæ in terra, qui propter nos homines, & propter nostram salutem descendit, & incarnatus est, & homo factus est, & passus, & resurrexit tertia die, ascendit iu cælos, vndè venturus est iudicare viuos & mortuos. Et in Spiritum sanctum.Eos autem qui dicunt, erat quandò non erat, & antequàm nasceretur,non erat, & quia ex nullis extantibus factus est,aut ex alia subsistẽtia vel essentia dicentes esse,aut cõuertibilem,aut mutabilem filium DEI,hos anathematizat catholica & Apostolica Ecclesia. Sic ab initio à progenitoribus meis accipiens, credidi:in hac autem & genitus sum, & statim cõsecratus sum Deo,& suscepit me ipsius misericordia.Et in hac fide baptizatus, signatus sum, & vsque hodiè vixi in ea,& opto mori. Hanc fidem & memorata hæc anterior sancta & vniuersalis synodus confirmauit, cuius præsul fuit

*persistere

Ephesi s. cõtra Nestorium

for. * & in

beatæ & sanctæ recordationis pater noster & episcopus Cyrillus, & diffinitionem protulit, cum, qui præter ista addiderit aliquid, aut minuerit,aut docuerit, damnationibus, quæ tunc scriptæ sunt, subiacere. Quorum exemplaria in codice destinauit mihi memoratus pater noster & episcopus Cyrillus, quę & prę manibus habeo.Subijciens igitur meipsum sanctę synodo,& diffinitionem eius vsque nunc custodiui.Et cùm legerentur,

CHALCEDONE ACTA. Eusebius reuerendus episcopus Dorylei, dixit: Mentitus est. Non est diffinitio talis, non est regula hoc præcipiens. Dioscorus reuerendus episcopus Alexandriæ, dixit: Quatuor codices sunt,qui hanc diffinitionem continẽt. Quod diffiniêrunt episcopi, non est diffinitio? Nunquid habet quia regula est, non est regula? Aliud est regula, & aliud est diffinitio. Accusa quinque synodicos codices, & ego habeo, & ille & ille habent, proferant omnes codices. Diogenes reuerendissimus episcopus Cyzici, dixit: Dolosè præposuit synodum sanctorum patrum, quæ in Nicea facta est.Accepit nanque * addimenta à sanctis patribus, propter peruersum intellectũ Apollinaris & Valentini, & Macedonij, & qui eis similes sunt. Et additum est in symbolo sanctorum patrum, Qui descendit, & incarnatus est de Spiritusancto ex Maria virgine.Hoc nanque prętermisit Eutyches,sicut Apollinarista. Nam Apollinaris suscepit sanctam synodum,quæ in Nicea facta est, secundùm propriam peruersitatem intelligẽs verba, Circa illud, Effugit de sancto spiritu & Effugit de maria virginem ex exemplari prius scripto habebatur,Ex maria virgine. quo accipitur argumentum,eam mutationem non carere singulari intellectu.

Spũsancto & MARIA virgine, vt

* nè omninò vnionem carnis confiteretur. *Etenim sancti patres,qui in Nicea cõuenerunt, quòd incarnatus est, dixerunt. sancti autem pa- *in Græco propriè ità est, Sancti enim tres qpost tres qui posteà fuerunt, id quod est, ipsos fue- incarnatus est, quod dixerunt sancti parût, expla tres in Nicea.

Hic Aegyptij & qui cũ ipsis excludũt synodum, locũ faciẽdo hæreticis.

nauerunt dicentes, de Spiritusancto & Maria virgine. Aegyptij & qui cum ipsis reuerendissimi episcopi,clamauerunt: Nemo susceptadiectionẽ,nemo diminutionẽ. Quę in Nicea constituta sunt,teneant.Catholicus Imperator hoc iussit.Orientales, & qui cum ipsis reuerendissimi episcopi clamauerunt: Hæc Eutyches dixit. Aegyptij & qui cum ipsis reuerendissimi episcopi, clamauerunt: Adiectionem nullus suscipit: Teneant quæ patrum sunt,teneant quæ in Nicea constituta sunt, teneant quæ de Spiritusancto sunt, catholicus Imperator hoc iussit. Constantinus deuotissimus magistrianus, & à secretis sacri consistorij, ex eadem scheda recitauit: EPHESI ACTA, Et omnes enim sanctos pẽs, sicut & vestra sanctitas, catholicos

Universidad de Deusto
Biblioteca

licos habui, & fideles, & doctores meos posui, anathematizans Manichæum, Valentinum, Apollinarium, & Nestorium, & omnes hæreticos vsque ad Simonem Magum, & eos qui dicunt carnem Domini & DEI nostri IESV CHRISTI de cælo descēdisse. Et cùm legerentur, CHALCEDONE ACTA. Eusebius reuerendus episcopus Dorylei, dixit: Fugit quidem quod de cælo, vndè autem, quod non addidit. Diogenes reuerendus episcopus Cyzici, dixit: Vndè ergò, dic. Per potestatem vestram rogauimus eum, dicentes: Domine Eutyche, vndè ergò? dic. & non concessit. Basilius reuerendus episcopus Seleuciæ Isauriæ, dixit: Rogauimus eum tunc, sicut memorat Dñs Eusebius, & Sozon Philippensis, vt diceret modum incarnationis & humanæ assumptionis, si secundùm assumptionem carnis scit DEVM verbum factum hominem. Et iusserunt non inuestigatum dimitti istud, & non susceperunt prosequutionem nostram. Dioscorus reuerendus episcopus Alexandriæ, dixit: Religiosissimus episcopus Basilius reprehendit in gestis suam vocem, dicens quia sic non dixi, sed falsè scriptum est: Si verò Eutyches præter dogmata Ecclesiæ sapit, non solùm pœna dignus est, sed & igne. Ego verò fidei catholicæ & Apostolicæ solicitudinem gero, & nó alicuius hominis. Ad ipsam nanqüe diuinitatem mentem intentam habeo, & ad personam non attēdo, neque pro quolibet curo, nisi pro mea anima & recta & syncera fide. Basilius reuerendus episcopus Seleuciæ Isauriæ, dixit: Dum legerentur gesta, quæ in Eutyche acta sunt, mea interloquutio lecta est, & in medio prolata est, quam feci sequens patres, qui in Epheso primitùs conuenerunt, laudans epistolam beatissimi Cyrilli illius beatæ synodi præsulis, per quam insanum Nestorium arguit, malè interpretantem trecentorum decē & octo patrum fidem. Habebat autem interlocutio mea, sicut & hactenùs habet: Adoro Dominum nostrum IESVM CHRISTVM filium DEI vnigenitum, DEVM verbum, post incarnationem & inhumanationem in duabus naturis cognitum. Aegyptij & qui cum ipsis reuerendissimi episcopi clamauerunt: Impartibilem, nemo separet. Vnum filium nemo dicit duo. Orientales & qui cum ipsis reuerendissimi episcopi clamauerunt: Anathema diuidenti, anathema partienti. Basilius reuerendus episcopus Seleuciæ Hauriæ, dixit: Anathema partienti, anathema diuidēti duas naturas post adunationem. Anathema autem, & qui non cognoscit * naturarum proprietatem. Aegyptij & qui cum ipsis reuerendi episcopi, clamauerunt: Sicut natus est, sic passus est. Voces nostras Imperatori. Vnus Dominus, vna fides, vnum Dominum nemo dicit duo. Hæc Nestorius sapit, Hæc Nestorius clamat. Orientales & qui cum ipsis reuerendissimi episcopi, clamauerunt: Anathema Nestorio & Eutychi.

Initiū certaminis de duabus naturis Christi.

*quod est propriū naturarum.

Aegyptij & qui cum ipsis reuerendissimi episcopi, clamauerunt: Dominum gloriæ nolite partiri, impartibilem nolite partiri.

Basilius reuerendus episcopus Seleuciæ Isauriæ, dixit: Quod dicebam, in duabus naturis cognoscēdum post adunationem deitate perfecta & humanitate perfecta. Nanq; vnam habebat ex patre ante secula, alteram verò ex matre secundùm carnem suscipiens, idem ipse vnijt sibi secūdùm subsistentiam, & vocatus est filius DEI filius hominis. Hac lecta interlocutione, vnus quidem nescio quis (etenim caligo causarum, & animæ oculum confundebat & corporis) proiecit seipsum in medio, & dicere cœpit: Quia hæc vox ecclesias conturbauit. Et surrexerunt postmodùm omnes Aegyptij, & monachi qui sequebantur, Barsumas & omnis turba, & cœperunt dicere: Eum qui dicit duas naturas, in duo incidite. Qui dicit duas naturas, Nestorianus est. Post hæc recitata est iterùm mea vox, post impiam & peruersam Eutychis vocem. Interrogatus nanque à reuerendiss. episcopo Eusebio, dicis duas naturas in Chō: dicit, ex duabus quidé naturis scire Chm ante adunationé, post verò adunationem, vnam. Ego verò tunc, sicut nunc, intuens monimenta, recordatus sum, & dixi: Si non post adunationem inseparatas & inconfusas duas naturas dixeris, confusionem dicis & commixtionem. Lecta autem hac voce, tantus ab illis factus est plausus, vt omnium nostrorum commoueréturanimæ, & maximè nostræ, qui iudicabamur. & qui iussi sumus synodi expectare sententiam. Caligine repletus dixi, quia ego non recordor his verbis ista dixisse. Scio quidem dixisse: quòd si vnam naturam dicas absolutè post adunationem, confusionem dicis & commixtionem. Si verò addideris incarnatā & inhumanatā, & intellexeris iuxta beatum Cyrillum incarnatiōem & inhumanationem, eadem nobiscum dicis. Manifestum enim, quia aliud est diuinitas eius quę ex patre: aliud verò humanitas, quæ ex matre est. Et qui priùs reprehenderunt, posteà approbauerunt me ista dixisse. Glorioßissimi iudices & amplissimus senatus dixerunt: Et sic catholicè docēs, pro qua re in damnatiōe sanctæ recordationis Hauiani subscripsisti? Basilius reuerendus epūs Seleucię Isaurię, dixit: Qm in iudiciū centū viginti aut triginta episcoporū tradit⁹, necessitatē habui parére his, q̄ ab illis ordinabant. nioscor⁹ reuerēdus epūs Alexandriæ, dixit: Nunc completū est, quod scriptū est: Ex ore tuo condemnaberis. Erubescens homines, præuaricatus es quod bonū est, & fidem spreuisti. Non *audisti quod scriptum est, non erubescas in ruinam tuam?

Imperitia & impia Barsumæ dicta.

Matt. xii

*attendisti

Basilius reuerendissimus episcopus Seleuciæ Isauriæ, dixit: Si apud iudices habuissem marty-

martyrium, sustinuissem. etenim apud Constantinopolim ostendi fidutiam meam. A patre autem qui iudicatur, iustis non vtitur: Filius enim patri etiàm iusta dicens, moriatur. Orientales & qui cum ipsis reuerendissimi episcopi clamauerunt: Omnes peccauimus, omnes veniam postulamus. Glorioßissimi iudices & amplissimus senatus dixerunt: Et quidem vos primitùs docuistis, quia per vim & necessitatē in pura charta coacti estis subscribere ad damnationem sanctæ memoriæ Hauiani. Orientales & qui cum ipsis reuerendissimi episcopi, clamauerunt: Omnes peccauimus, omnes veniā postulamus. Thalassius & Eusebius & Eustathius reuerendissimi episcopi, dixerunt: Omnes peccauimus omnes veniam postulamus. Beronicianus deuotissimus magistrianus & à secretis sacri consistorij, ex eadē scheda recitauit: EPHESI ACTA, SED CHALCEDONE LECTA. Sed secundùm hanc fidem & viuens, & permanens in orationibus, accusationem ex insidijs Eusebij episcopi Dorylei sustinui, libellos porrigentis aduersùm me reuerendissimo episcopo Hauiano, & diuersis alijs episcopis, qui tūc pro priuatis causis in vrbe degebant regia, hæreticum me iniuriosè in eis vocantis, nullam autem speciem hęreseos libellis inferentis. Vt subitò in altercatiōibus quæstionum, lapsum linguæ (sicut assolet) ex tumultu & nouitate vocum perpessus, irruerem in peccatum, me quidem aduersùs libellos accusationis memoratus reuerendus episcopus occurrere ad satisfactiōem accusatoris præcipiebat. Ipse tamen in multis cum accusatore degebat, & penè inseparabilis erat ab ipso, putans me (sicut solebam) semper in monasterio perdurare, non meam exhibere præsentiam, & ideò quasi non occurrentem damnare. Sed subitò postquàm pueni in regiam ciuitatem de monasterio meo, discens à viro laudabili magno filētiario, quem mihi pijssimus & fidelissimus noster Imperator delegauit, ad non concedendum, me comminatum periculum salutis sustinere, qui superfluam decæterò meam esse præsentiam respondit, vt iam ante discussionem damnati, sicut & posteà facta à viro laudabili silentiario prosequutio docet: sed quoniam etiàm sic in iudicium ad satisfaciendum occurri, causa quidem, quæ pro diuina confessiōe à me facta est & subscripta doctrina, secundùm eam quæ exposita est à sanctis patribus in Nicea fidē, & posteà confirmata est à priore sancta synodo Ephesina, neque suscipere dignabatur, neq; permittebat recitari: & tumultu & cōturbatione secretarium replebatur, multis inordinatè supernenientibus, & vndiquè clamoribus me perturbātibus, sicut posteà prolatæ interloquutiōes iudicum, quæ scriptis tenētur, de tali facto tumultum designāt. Et cùm iussus fuissem per meipsum confessionem fidei dicere, & dixissem sape-

Cōtinuatio cōfessionis Eutycheris, paulisper interruptæ.

re sicut trecenti decem & octo patres, qui in Nicea sanxerūt, & quæ in Epheso sancta synodus confirmauit, exigebat me alia aliqua, *præter q̄ exposita sunt in Nicea & in Epheso priùs, dicere. Ego verò timens præuaricari, prolatam definitionem à sancta synodo, quæ hīc Dei voluntate priùs congregata est, & ea, quæ diffinita erant de fide à sanctis patribus, qui in Nicea conuenerunt: rogabam innotescere vestro sancto Concilio, vt his quæ à vobis approbarentur, acquiescerem, præparatus in his manere. Et hæc dicenti, subitò contra me longè antè scripta (vt ipsi videbatur) damnatio legebatur, & secretò iam posteà aliquæ ipsorum voces ac professiones meæ, & aliæ allegationes, & maximè vbi ego secundùm sanctos patres in Nicea, & posteà in Epheso congregatos, sapere confitebar, in monimentorum seriem mutabantur, sicut posteà scriptis acta ex mea supplicatione & iussione pijssimi & Christianissimi Imperatoris ostendunt, nullum verbum faciente de appellatione mea ad vestram sanctitatē reuerendissimo episcopo Hauiano, neque meos erubescente canos, in prælijs contra hæreticos & pietatis confessione senescentis: sed sicut potestatem habens omnia de fide solus agere, & nihil vestræ sanctitati de tali æquitate tanti iudicij reseruare, cōdemnauit me, & ab ecclesia (vt putabat) abscidit, & sacerdotio (vt arbitratus est) primauit, & à diuinorum ac canonum communione prohibuit, & præesse monasterio consequenter impediuit, & tradidit multitudini ab eodem præparatæ, vt per episcopium & per publicum, sicut hereticum ac blasphemum, Manichæumq́ue, protraherēt, nisi diuina me prouidentia conseruans vsque in præsentem diem, vestræ beatitudini custodiret. Sed & in diuersis oratorijs memorijsq; sanctorū, post appellationē fecit in me prolatam legi sententiam. Et anathematizabat me, & eos qui conueniebant ad me, & colloquebantur mecū, alienos faciens à sancta communione, non expectans vestræ sanctitatis iudicium: sed & subscribere dictatam aduersùs me sententiā monasteria compellebat, nunquàm (sicut & vestra nouit reuerentia) tali habita consuetudine, nec contra apertos hæreticos. Et in Oriente & per alia diuersa loca chartas destinauit, vt eriàm & ab alijs religiosis episcopis & monachis, & hoc qui non iudicauerunt, subscriberentur, cùm magis oportuerit antè omnib⁹ pontificibus scribere, quos & appellaueram. Tunc ergò vix saluat⁹, per libellos manifesta feci vestrę sanctitati, quę subsequuta sunt, & pijssimo & fidelissimo Imperatori supplicaui, vos sanctos & Deo dignos, atq; omnem iniustitiam & factionem abominantes, iudices fieri eorum quæ iudicata sunt. Rogo igitur nunc vestram sanctitatem, considerate compositam mihi calumniam & factionem,

*præterquā

Ephesi cōtra Nestorium

Universidad de Deusto
Biblioteca

& ex hac causa factam vbiquè sanctis ecclesijs perturbationem, & ex hoc pullulans plurimis scandalum: & per insitam vobis Christianissimam sapientiam, eos qui huius mali occasio facti sunt, ecclesiasticis regulis subdite. Omnem verò radicem blasphemiæ & impietatis abscinde. Ego enim vestræ beatitudinis iudicium ab initio proclamaui, & iterùm contestor coram IESV CHRISTO, qui testimonium perhibuit sub Pontio Pilato bonam cõfessionem, quia sic sapio & cõgito & intelligo, sicut tradiderunt nobis fidem sancti patres in Nicea conuenientes, quam & in *Epheso secundo Concilio sancti patres roborauerunt. Et si quis præter istam fidem glorificat, hunc anathematizo secundùm diffinitiõnem eorum. Eutyches archimãdrita sic credo, sicut suprà scriptum est, & subscripsi manu mea, & tradidi libellos. Flauianus episcopus Constantinopolitanus, dixit: Iste accusatorem habuit Eusebium, iubete eum adesse. Et cùm legerentur,

CHALCEDONE ACTA. Eusebius reuerendus episcopus Dorylei, dixit: Accusatus à me Eutyches, dans libellos in sancta synodo, cõmemorauit, quia accusator ipsius sum. Quo autem modo, cùm sanctæ memoriæ Flauianus, qui iudicauerat, postularet me accusatorem eius ingredi, & consequentia ac regulis ità volentibus, prohibitus sum ingredi, rogo perquiri. Gloriosissimi iudices & amplissimus senatus dixerunt: Postulante Flauiano sanctæ memoriæ Eusebium accusatorem Eutychis ingredi, quapropter secundùm regulas vos, quibus potestas iudicandi data fuerat, hoc fieri non præcepistis? Dioscorus reuerendus episcopus Alexandriæ, dixit: Postulo recitari prosequutionem Elpidij. Non enim habui prohibere, nisi commonitorium detulisset Elpidius, confirmans quia Imperator eum iusserat non ingredi. Iuuenalis reuerendus episcopus Hierosolymorum, dixit: Venerandus comes Elpidius non iussit eum ingredi. Thalassius reuerendus episcopus Cæsareæ Cappadociæ, dixit: Ego non eram author. Gloriosissimi iudices & amplissimus senatus dixerunt: In iudicio fidei non est ista defensio. Dioscorus reuerendus episcopus Alexandriæ, dixit: Quoniam igitur nunc culpatis me, sicut qui transgressus sum regulas, & audissem Elpidium: nunc quæ custodiuntur regulæ, vt Theodoretus ingrederetur? Gloriosissimi iudices & amplissimus senatus dixerunt: Theodoretus episcopus vt accusator ingressus est, sicut ex voce eius audistis. Dioscorus reuerendus episcopus Alexandriæ, dixit: Et quamobrem in ordine episcopi sedet? Gloriosissimi iudices & amplissimus senatus dixerunt: Et episcopus Eusebi* & episcopus Theodoret*, in ordine accusantium sedent, sicut & vos in loco *accusatorum sedetis. Vndè reliqua relegãtur.

*Epheſio

Dioſcorus vafrè à propoſitis ad alia vergit.

*eorum qui accuſantur,

Constantinus deuotus à secretis sacri consistorij, ex eadem scheda recitauit:

EPHESI ACTA. Elpidius venerandus comes dixit: * Sacratissimus Imperator implens ipse primùm ordinem legum, quarum est & inuentor & custos, præcepit, eos qui dudùm iudices fuerunt, in loco eorum esse qui iudicandi sunt, neque habere tempus docendi, neque fiduciam à vobis accipere. Ad ea ergò quæ nunc ab archiepiscopo Flauiano dicta sunt, & hoc doceo, quia accusator quidem suam accusationem impleuit: & vt arbitratus est, vicit: & iudex accusatoris causam iam in semetipso transtulit sicut & in publicis sententijs custoditur. Nunc igitur vos conueniistis, vt eos qui iudicauerant, iudicetis: non vt iterùm accusatoris personam suscipiatis, & perturbationis iterùm initium alterum fiat. Iubete ergò (sicut placet) secundùm ordinem reliqua omnia, quæ in causa acta sunt, relegi ad id quod vobis visum fuerit. Dioscorus reuerendus episcopus Alexandriæ, dixit: * Consequenter docuit venerand* comes Elpidius. Vndè porrecto libello & relecto, legantur & ea, quæ in regia vrbe de hoc negocio, quod mouetur, gesta sunt. Dicant etiàm & præsentes reuerẽdissimi episcopi, si hoc eis placet. Iuuenalis episcopus Hierosolymorum, dixit: Consequẽs est sententia tuæ sanctitatis. Vndè rationis est gesta recitari. Stephanus episcopus Ephesi, dixit: Iusta constituta interlocutione sanctissimi & beatissimi patris nostri Dioscori & archiepiscopi, hoc fiat. Cyrus episcopus Aphrodisiadis, dixit: Iusta est & cõsequens interlocutio sanctissimi & DEO amantissimi archiepiscopi Dioscori, ad recitanda quæ super hac causa acta sunt in regia vrbe. Thalassi* episcopus Cæsareæ Cappadociæ, dixit: Consequens est, ea quę interlocuta est vestra sanctitas, effectui mancipari. Pro qua re proferantur chartæ quæ recitari debent in hoc sancto Concilio. Eusebius Ancyræ Galatię, dixit: Et mihi similia placẽt, vt secundùm sentẽtiam sanctorum patrum, fiat gestorum lectio. Diogenes episcopus Cyzici, dixit: Et ego ad hæc eadem consentio, quatenùs secundùm sententiam sanctæ & magnæ synodi percurratur actorum series, quæ in regia vrbe facta sunt. Florẽtius episcopus Lydię, dixit: Concors sum propositi benè inquirẽtium lectionẽ actorũ. Theodorus eps Tarsi, dixit: Secũdùm quod puisum est sanctissimis archiepiscopis, iustũ est recitari, q̃ acta sunt in regia vrbe. Ioannes episcop* Sebastię dixit: Secũdùm decretum sanctissimorum & Deo dignissimorũ episcoporũ, necessaria est q̃ in regia vrbe gesta sunt, monimentorum lectio. Roman* episcopus Myron, dixit: Iustũ puto, recitari gestorũ serię, q̃ in regia vrbe sunt acta, sicut & sanctissimi pres interlocuti sunt. Nunechius eps Laodiceę Trimitarię, dixit: Secundùm interlocutionẽ sanctissimo-

*diuiniſſimus

id eſt, rationabiliter

simorum patrum, cõsequens & mihi visum est actorum fieri lectionẽ. Marinian* episcop* Sinnadæ, dixit: Sicut interlocuti sunt sanctissimi patres, recitẽtur gesta quę facta sunt propter Eutychen in regia vrbe. Eustathius episcop* Berytius, dixit: Necessaria est actorum lectio ad notionem eorum, qui cognitioni minimè interfuerunt. Quintillus eps Heracleæ, agẽs vices reuerendissimi episcopi Anastasij Thessalonicẽsium, dixit: Cõsequens est recitari quæ acta sunt apud magnificentissimam vrbem Cõstantinopolim, sanctæ synodo pro perfectiore negocij notione. Atticus episcopus Nicopolitanus veteris Epiri, dixit: Cõsequens est interlocutioni sanctissimi archiepiscopi nostri Dioscori, & acta recitari vniuerso sancto Concilio ad subtilem inquisitionis notionem. Sozon episcopus Philippensis primæ Macedoniæ, dixit: Necessaria est lectio eorum, quæ in regia vrbe acta sunt, in hoc negocio. Ità enim possunt diligentiùs intelligi, quæ ibi mota sunt. Vranius episcopus Himeriæ prouinciæ Osrœnæ, interpretante se Eulogio presbytero Edessenę ciuitatis, dixit: Consequẽter iudicauit sanctissimus & Deo dignissim* archiepiscopus Dioscorus, vt ea priùs, quæ in vrbe regia de præsenti negocio acta sunt, recitentur. Sancta synodus dixit: Omnes volumus acta recitari. Legantur q̃ gesta sunt. Dioscorus episcopus Alexandriæ, dixit: Dicat & beatissimus Iulianus episcopus, vicarius sanctissimi episcopi Romanæ ecclesiæ Leonis, si congruit huic sanctæ synodo, & vult & ipse relegi, quæ de hoc negocio acta sunt in Constantinopoli. Iulianus episcopus agẽs vices sanctissimi episcopi Romanæ Ecclesiæ Leonis, interpretante se Florentio episcopo Lydiorum, dixit: Hac ratione volumus gesta relegi, vt priùs Papæ legatur epistola. Hilarius diaconus Romanæ Ecclesiæ, interpretante se Florentio episcopo Lydiorum, dixit: Quoniam & sanctissimus episcopus Romanæ Ecclesiæ, relectis sibi istis monimentis, quorum nunc quæritis lectionem, transmisit epistolam, eam legi iubete. Quo dicente, Eutyches archimandrita dixit: Directi religiosissimi viri à sanctissimo & Deo amãtissimo Leone archiepiscopo Romanæ Ecclesiæ in sanctam vestrã synodum, suspecti mihi facti sunt. Manserunt enim apud religiosissimum Flauianum episcopũ, & *prandiderunt apud eũ, & munerati sunt, & omne obsequium eis præbuit. Postulo ergò sanctitatem vestram, si quid iniustè ab eis factum fuerit cõtra me, id præiudicium mihi non generare. Dioscorus reuerendissimus episcopus Alexandriæ, dixit: Consequens & rationabile est, primitùs quæ in hoc negocio acta sunt, relegi, & ità epistolã beatissimi episcopi Romani. Vndè secundùm quod placuit sancto Concilio, acta percurrantur. Ioannes presbyter & primicerius notariorũ, dixit: Præcepit sancta vestra & magna synodus, quæ acta sunt in regia vrbe Cõstantinopoli, legi de negocio quod præ manibus habemus. Sed quia obtulit ea religiosissimus episcop* Constantinopolitanus Flauianus, porrexit etiàm & similia reuerendus archimandrita Eutyches, recitabimus sicut præcepistis.

*prandi ſunt

ACTIO PRIMA CONSTANTINOPOLI habita de Eutychete, lecta in Ephesino secundo Concilio, relecta in Chalcedonensi.

COnsulibus Flauijs Zenone & Posthumiano viris clarissimis, sub die sexto idus Nouembris, in Christianissima & regia vrbe Constantinopoli noua Roma, congregata sancta & magna synodo reperta, in prędicta magnificentissima vrbe in secretario episcopij, prędicente sanctissimo & beatissimo archiepiscopo Flauiano, & recitantibus relationem directam à Florentio beatissimo episcopo Sardis metropolis prouinciæ Lydiorum, aduersùs sub eo constitutos reuerendissimos episcopos Ioannem & Cossinium, præsentibus etiàm clericis his, qui easdem relationes detulerunt. Et data forma de aliquibus quę lecta sunt, exurgens Eusebius reuerendissimus episcopus Dorylei, vn* cõstitutus de considentibus, libellos obtulit sancto Concilio, coniurans eos relegi, & inferri monimenta actorum: instante verò eo, sanctissimus archiepiscopus Flauian* dixit: Susceptus libellus legatur, ad cognoscendã causam quæ in eo continetur. Et suscipiens Asterius notarius legit:

¶ Epistola Eusebij episcopi Dorylei ad Flauianum Constantinopolitanum archiepiscopum.

EXemplar libelli Eusebij reuerendissimi episcopi Dorylei. Sanctissimo & beatissimo archiepiscopo Flauiano, & præsenti magno & sancto Cõcilio, in hac regia vrbe religiosissimorum episcoporum ab Eusebio episcopo Dorylei. Optaueram quidem non sic prefocatum sensum & ebrium cogitatione & excessu mentis capi Eutychen presbyterum & archimãdritam, vt oblitus quidem timoris Dei, sperneret etiàm terribile tribunal Chri, saluatoris omnium nostrũm, & iustum eius iudicium & retributionẽ, qui venturus est iudicare orbẽ terrę in æquitate, & reddere vnicuiq; secundùm opera sua: nec vt ità auderet aduersùs saluatorem omnium nostrũm Christum blasphemam linguã mouere, & patres, qui inter sanctos connumerantur, hæreticos nominare, & nos, qui eorũ sumus fidei sectatores. Quoniam verò non cessat, inobseratum habens os & infrenem linguam, negans pijssimam rectæ religionis doctrinam, derogans autem & sanctissimis patribus, * & me qui nunquàm hæreticus suspicatus sum, sed econtrariò magis semper

Pſal. 95. Matth. 16. d

for. * & hæreſcos me accuſans, q

Universidad de Deusto
Biblioteca

hæreticis repugnantem, & orthodoxam fidē secundùm meas vires defendentem, permanentemque in fide sanctorum patrum trecētorum decem & octo in Nicea congregatorum, & omnibus quæ in Ephesia metropoli à sancta & magna synodo acta sunt, & his, q̄ sapuit & exposuit beatissimus Cyrillus, Alexandriæ magnæ ciuitatis quondàm episcopus, EPHESI LECTA. Et clamans sancta synodus dixit: Semper memoria Cyrilli, Dioscorus & Cyrillus vnam fidem habent. Sic sapit omnis synodus, Cyrillo æterna memoria. Si quis retractat, anathema sit: si quis super ista inquirit, anathema sit. Maledictus qui addit, maledictus qui aufert, maledictus qui innouat. Voces nostras Imperatori. Iulianus episcop⁹ agens vices sanctissimi episcopi Romanæ Ecclesiæ Leonis, interpretāte se Florētio episcopo Lydiorū, dixit: Apostolica sedes sic sapit. CHALCEDONE ACTA. Sancta synodus dixit: Et hęc vniuersalis synod⁹ sic sapit. Et post has voces sequētia libelli Eusebij. CONSTANTINOPOLI ACTIONE PRIMA ACTA, LECTA EPHESI, RELECTA CHALCEDONE. & magnus Athanasius, & Gregorius, & Atticus, & Proclus sancti episcopi, supplico & peto, vestrā sanctitatem minimè despicere hanc meam supplicationē: sed iubere Eutychen presbyterum & Archimandritam occurrere in sanctum vestrum concilium, & respondere his, quæ à me ingerūtur. Paratus enim sum eum conuincere, falsò habere catholicum nomen, & alienum omninò à recta fide. Et cōiuro vos per sanctam & homousion trinitatem, quæ saluat Christianissimos nostros Imperatores, & per salutem & per reuerentiam pijssimorum nostrorum Imperatorum Theodosij & Valentiniani perpetuorum Augustorum, prædictum Eutychen iubere occurrere in vestram sanctam synodū, & satisfacere his à me ei obiectis: quatenùs hoc ità conuicto à me, & qui ab eo subuersi sunt, erigantur: & catholica fides vincens & nunc, appareat omnes mūdi terminos circumplexa: quo proueniente, gratias semper vestræ confitear sanctitati. Eusebius episcopus Dorylei sanctæ Dei ecclesiæ, offerens hos libellos meos, subscripsi manu mea. Sanctissimus Flauianus archiepiscopus, dixit: Stupefaciūt quidem nos quæ lecta sunt, eò quòd talis ingeritur reprehensio reuerendo presbytero & archimandritę Eutychi. Tamen dignetur tua reuerentia conuenire ad eū, & disputare cum eo de recta fide: & si inuenietur ꝑ vero non recta sentiens, tunc vocabitur in for. *sanctū concilium, * sancto concilio, & aderit sibi. Eusebius reuerēdus episcopus Dorylei, dixit: Ego quidem amicus illi eram priùs. Non semèl autem nec secundò, sed sępiùs conueni ad eum pro hac causa, ex qua læsus est, & locutus sum cum eo, & inuēni eum non recta sapere, & monui, & docui: sed instabat, dicens ea quæ

aliena sunt à recta nostra fide. Et hoc possum ostendere per multos testes, qui præsentes fuerunt & audierunt. Coniuro igitur vos, & iterùm per Dominū nostrum Iesum Christum, quatenùs destinetis ad eum, vt veniat, & respondeat. Et postquàm victus à me fuerit, cesset à peruersa doctrina: quia multi ab eo læsi sunt.

Sanctissimus archiepiscopus Flauianus, dixit: Patiatur nos tua reuerentia, & mox fatigationem sustineat vsque monasteriū, & quę condecēt, loquatur ei, & quæ ad pacem pertinent, vt non commotio, cursus & conturbatio oriatur sanctis ecclesijs Christi. Eusebius episcopus Dorylei, dixit: Impossibile est, me iam postquàm perrexi frequenter, & non persuasi, iterùm ad eū accedere, & blasphema verba audire. Sed dignet vestra sanctitas dirigere ad ipsum, vt occurrat: nec em̄ permitto, inexaminatum tantum negocium relinqui. Sancta synodus dixit: Oportuerat quidem tuā reuerētiam acquiescere suasionib⁹ sanctissimi & beatissimi archiepiscopi nostri. Sed quia perstantem te videm⁹, fiet quod postulāsti. Nūc ergò primitùs à te datos libellos fides teneat monimentorum, ad diligētem agendorum examinationem. Ioannes autem religiosissimus presbyter & defensor, simul cū religioso diacono Andrea, pergentes ad religiosissimum presbyterum & archimadritam Eutychen, porrectum aduersùs eum libellum ei relegant, & commoneant occurrere ad hoc sanctum concilium, & sibi adesse. Non enim in leui accusat causa, Et cùm legerentur,

CHALCEDONE ACTA.

Gloriosissimi iudices & amplissimus senatus dixerunt: Cùm Eusebius reuerēdus episcopus apud Constantinopolim accusaret Eutychen, considerate, quia ipse postulauit, vt pręsens Eutyches discuteretur: quomodò igitur in Ephesō similiter non est obseruatum, neque susceptus est Eusebius reuerendus episcopus? Et omnibus tacentibus, Gloriosissimi iudices & amplissimus senatus dixerunt: Reliqua percurrantur. Beronicianus deuotissimus à secretis sacri consistorij, ex eadem scheda recitauit: ACTIO CONSTANTINOPOLITANA SECVNDA DE EVTYCHETE, LECTA IN EPHESINA SYNODO PROPHANA, RELECTA IN CHALCEDONENSI.

COnsulatu Flauij Zenonis & Posthumiani virorū clarissimorū, sub die pridiè idus Nouembris, in Christiana rægia apud Constantinopolim noua Roma, congregata sancta & magna synodo, conuersante in prædicta magna vrbe, præsidente sanctissimo & beatissimo archiepiscopo Flauiano in secretario episcopij, Eusebius episcopus Dorylei dixit: Interpellans vestram sanctitatem, dudùm libellos obtuli, accusans Eutychen presbyterum & archimandritā huius ciui-

ciuitatis, sicut doctrinas orthodoxę Ecclesię corrumpētem, tam per disputationes quàm per admonitiones ad se conuenientium, per quos possibile est (postquàm idem adūenerit) probationes me in certamen præsentare, & cum palàm ex multis conuincere probationibus. Quoniam igitur paratus sum hunc talem probare, rogaui vestram sanctitatem, vt eum regulariter commonitum, peruenire ad sanctum Cócilium iuberetis. Et hoc fieri præcepistis per quosdā reuerendissimos clericos. Suggero autē, vt perfectiùs vestra doceatur sanctitas, quoniā sanctæ & beatæ memoriæ quondàm Alexandriæ magnæ ciuitatis sanctissimæ Ecclesiæ archiepiscopus Cyrillus, Nestorium peruersam introducentem doctrinam & prædicantē in Ecclesia, habēs amorem DEI & zelum fidei, cognoscens de eo, suasorias ad eum literas destinauit, continentes expositiones sanctorum patrum, qui in Nicea congregati sunt, & quemadmodum oporteat illam spiritalē expositionem & intelligere, & sapere. Hanc suscipiens Nestorius epistolam, rescripsit ad eūdem beatæ memoriæ Cyrillum, peruersa sua & prophana dogmata manifestās, pro quibus secūdùm præceptionem Christianissimorum Imperatorum nostrorum synodus in Epheso metropoli congregata est. Et primo loco postulauit beatæ memoriæ Cyrillus, relegi sanctæ & magnæ synodo epistolam à se Nestorio de-

RESCRIPTVM EPISTOLAE RELIGIOSISSIMI CYRILLI ALEXANDRIAE EPISCOPI, AD NESTORIVM MENSE MECHIR, INDICTIONE XIIII.

EDITIO VNA.

Mechir Aegyptij Februariū vocāt, q apud illos tūc inchoatur, qū apud nos habet mēsis Ianuarius dies 23.

OBloquūtur quidem (sicut audio) quidam æstimationi meæ apud tuam religiositatem, & hoc frequenter, processionum vel conuentuum tempora maximè obseruātes: & eo magis forsitan arbitrātes delectare se aures tuas, & incōsideratas aduersùm nos voces emittunt, læsi quidem nihil, obiurgati autem & hoc leuiter, vnus quidem eorum, q̄ cæcos & pauperes vexabat iniurijs: alter autem, quòd contra matrem euaginauerat gladium: tertius verò, quia cum ancilla aurum furatus est alienum, & qui talem semper habuerit existimationem, qualem nullus saltē ꝓuenire grauissimis inimicis optauerit. Verùm non multus mihi de talibus sermo est, vt neq; supra Dominum & magistrum, neq; supra patres, pusillitatis quæ mihi inest, modus crescat. Non enim facile est cuiquā, (quālibet vitam suam habeat circunspectam) nequam hominū maledicta vitare: sed illi quidem maledictiōe & amaritudine plenum os habentes, reddent quandoq; omnium iudici rationem. Conuertar autem nunc ego ad id quod me maximè decet, & commonebo etiàm nunc te, tāquàm fratrē in Christo, doctrinę ratione & sensu fidei cum omī cautela plebibus prædicandæ. Exhortabor quoquè

Psalm. 13.

cogi-

flinatam, vt approbaretur ab ea, vtrùm consonans esset expositioni sanctorum patrum, an aliter haberet. Et interloquente igitur sancta illa & magna & vniuersāli synodo, lecta est ipsa epistola. Et omnes, qui in illa magna & vniuersāli synodo confederunt, decreuerunt eam consonam esse expositioni sanctorum patrum & sanctarum scripturarum, & in nullo ab eis dissonare, consentire verò se his, quæ in eadem continebantur epistola. Hanc & nunc, vestram deprecor sanctitatem, vt iubeat recenseri, & omnibus fieri manifestam, quia secundùm expositiones, quæ in memorata epistola continentur, sic sapimus, & sic credimus. Est enim & secunda epistola memorati sanctæ recordationis Cyrilli, scripta ad sanctam Orientalem synodum, quandò inter eos concordia facta est, quomodò habent de incarnatione saluatoris nostri Christi, & quomodò oportet vbiquè sanctas Dei ecclesias sapere & prædicare. Et has supplico sub fide monimentorum lectas inseri, vt manifesta sint omnibus Ecclesiæ dogmata. Sanctissimus archiepiscopus Flauianus dixit: Et si hæc omnibus fidelibus nota sunt, qui nutriuntur, & meditantur in libris sanctorum patrum, propter profectum & robur, quod ex eorum lectione quotidiè insitæ nobis fidei procreatur: nihil tamen prohibet pro tua postulatione, etiàm nunc relegi, ad inserenda omnia, quæ aguntur, fidei monimentorum.

EPISTOLA CYRILLI
Alexandrini ad Nestorium hæreticum.

EDITIO ALTERA.

CYrillus Nestorio. Comperi quosdam existimationi meæ detrahentes apud reuerentiam tuam, multa garrire: & id crebrò frequenterq; agere, & maximè tūc, cùm virorum illustrium atq; prudentium pręstò esse plurimos vident, & fortasse opinātes tuas aures delectari, non adeò ex voluntate tales aduersùm nos voces emittunt homines, nulla quidem in re à me prorsùs offensi, nec læsi, sed modestè à nobis clementerq; conuicti: vnus, quia cæcis vim egentibusq; faciebat: alter, quia supra matrem suam erexit gladium: alius, quia cum ancilla aurum rapuit alienum, & hac semper existimatione vixit, quam nullus inimicissimo suo optat euenire. Cæterùm talium hominum nullam omīnò habeo curam, nè videar supra nominum aut magistrum, vel supra patres nostros mensuram meæ mediocritatis extendere. Neque enim fieri potest, vt aliquis, maledicorum virus & molestiā vitare possit, quāuis rectissimè viuat. Sed illi maledictionis & amaritudinis os plenū habētes, rationē iudici oīm reddituri sunt. Ego aūt me cōuerto ad id, quod me maxīè decet: & te nūc quoquè admonebo quasi fratrē in Dño, vt doctrinam verbi, & sensum fidei cautè & cum omni obserua-

cogitare debere, qa si offendatur solùm vnus
Matth. 18. de pusillis qui credũt in Christum, quàm sit intolerabilis indignatio Dei. Si verò tãta fuerit multitudo læsorum, quomodò (quæso) non omni arte studendum est, vt prudenter auferatur huiusmodi offensio, & sanæ fidei ratio intuetur exposcentibus veritatem? Erit autem hoc *rectè faciendum, si sanctorũ patrum libros legentes, magni eos momenti *habere studeamus, & probantes nosmetipsos, si sum⁹ in fide, secũdùm quod scriptum est illorum *rectis & irreprehensibilibus definitis, nostros sensus benè atq; optimè roboremus. Ait ergò sanctũ illud & magnum Concilium patrum, ipsum de Deo patre genitum secundùm naturam vnicum filium, Deum verum de Deo vero, lumen de lumine, per quẽ omnia creauit pater, descendisse, incarnatum esse, atque inhumanatum, passum, mortuũ, resurrexisse tertia die, & in cælum assẽdisse. Hæc etiàm nos sequi oportet, & verba atq; doctrinas, cogitãtes quid significet, incarnari & *inhumanari Dei verbum. Non enim dicimus, quia Dei verbi natura trãsformata, facta est caro: sed nec, quia in totum hominem (qui est ex anima & corpore) commutata est: sed illud potiùs sentiẽdum, quia carnem animatã, anima videlicet rationali, vniens sibimet secũdùm *subsistentiam Deus verbum, inenarrabiliter atq; inscrutabiliter factus est homo, & appellat⁹ est filius hominis, non tantùm secundùm volũtatem aut bonum placitum, nec sicut in personæ tantummodò susceptione, sed quia diuersæ quidem ad veram vnitionem cõuenẽre naturæ. Vnus autẽ ex vtrisq; naturis Christus & filius, nõ quasi naturarum earum per vnitatem diuersitate consumpta, sed magis ĩpsdem naturis, id est, perficientibus nobis diuinitate & humanitate, vnum Dominum & Christum & filium, per inenarrabilem & inscrutabilem concursum ad vnitatem. Et sic dicitur certè (dum sit ante omnia secula subsistentiã habens, & natus ex patre) generari etiàm secũdùm carnem ex muliere: nõ quòd diuina eius natura (in qua consubstantiuus, al. consubstantialis vel coẽssentialis, id est, homousios est patri) in sancta virgine initium, vt esset, acceperit: neque quia ex necessitate propter seipsum, secunda eguerit natiuitate post patrem: (est enim hoc vanum simul & imperitum, hunc existentem ante omnia secula, & coæternum patri, dicere, indiguisse secundo, vt esset, initio) sed quoniam propter nos & propter nostrã salutẽ, vniens sibi *secũdùm subsistentiam humanitatem, processit ex fœmina, propterea dicitur *secundùm carnẽ natus. Nõ enim priùs homo cõmunis ex sancta est *genit⁹ virgine, & sic posteà verbũ superuenit in eo: sed *ex ipsa vulua cum carne vnitus, natiuitatẽ carnalem creditur & dicit⁹ pertulisse, tanq̃ natiuitatem proprię carnis suã faciẽs. Sic eum dicimus & passum esse, & resurrexisse, non quia Dei verbũ in sua natura passum est aut plagas, aut pforationes clauorum aut reliqua vulnera pertulerit: (impassibilis est nanq; diuinitas, quoniã & incorporea) sed quia quod factũ est propriũ ei⁹ corpus, pertulit *, ipse mortẽ pro nobis dicitur pertulisse. erat enim hic impassibilis in carne passibili. Simili autẽ modo & de morte eius sentimus. Immortalis enim secũdùm naturã & incorruptibilis & vita, & viuificans est De⁹ Dei verbũ, sed quia iterùm propriũ eius corpus gratia Dei (sicut dicit Paulus apostolus) Hebr. 2. ,,p omibus gustauit mortẽ, ideò dicit⁹ mortẽ pro nobis ipse perferre: & nõ q̃ in experimẽtum venerit mortis, quòd attinet ad eius naturã, (summa em̃ demẽtia est, hoc sentire vel dicere) sed qa (sicut nupèr dixi) caro eius gustauit mortẽ. Sic etiã resurgẽte eius carne, rursùs eius resurrectio dicitur, nõ quasi ipso ad corruptionẽ (quod absit) delapso, sedqa eius iterùm corpus surrexit. Sic vnũ Christũ Dominumq̃; *fatebimur, nõ vt hoiem coadorãtes verbo, nè *diuisiõis imaginatio presentẽ vel inducat, dum dicit⁹, co: sed sicut vnũ atq; eundem adorãtes, quia nõ alienũ est corpus eius à verbo, sed eius magis propriũ est, cum quo ipsi cõsidet patri non iterùm sicut duobus rursùs filijs considentibus, sed sicut vno *ineffabilẽ cum carne secũdùm vnitionem. Si verò *secundùm subsistentiam vnitionem, aut vt inconuenientẽ, aut vt indecentẽ recusamus, irruim⁹ in id, vt duos filios p̃dicemus. Necesse est em̃ omia diuidere, & dicere hominẽ quidem specialiter filij honoratum vocabulo: & rursùs, speciãliter Deum verbum filiationis nomẽ atq; appellationis naturaliter habere. Nõ ergò in duos filios vnus Dñs Iesus Christus diuidẽdus est. Nullo enim modo oportet rationẽ rectę fidei sic habere: sed nec personarum vnitionem, sicut aliqui opinantur. Non enim dixit scriptura, quia Deus verbũ personam hominis vniuit sibi, sed quia caro Ioan. 1. factum est verbum. Verbũ verò carnem fieri, nihil est aliud, nisi quia iuxta nos participatus est carni & sanguini. Nostrum aũt corpus fecit propriũ, & processit homo ex muliere, Deus esse non desinens, & ex Deo patre progenitus, sed & in assumptione carnis, quod fuerat, perseuerans. Istud allegat vbiquè subtilis fidei ratio: sic sanctos patres sentisse cõperimus, sic ausi sunt Dei genitricem sanctã virginẽ dicere, nõ qa natura verbi vel deitas eius ex sancta virgine initiũ, vt esset, accepit: sed quia quod ex ea genitũ est sanctũ corpus rationabiliter animatũ, cui est subsistentialiter vnitum verbũ, secundùm carnem dicitur natum. Hæc etiàm nunc ex charitate, quę in Christo est, scribo, rogans vt fratrẽ, & contestans sicut in cõspectu Christi & electorum angelorum, hæc nobiscum sentire pariter & docere, vt ecclesiarũ pax perstet incolumis, & sacerdotibus Dei indicissum concordiæ atq; charitatis vinculum perseueret.

*& omninò rectè
*ritè
*facere festinemus, &
*dictis
*hominem fieri
*subsistentialiter
Istud parenthesi claudum, non est in Græco.
*subsistentialiter
*carnaliter
*generatus
*in
*ità, aut ob hoc ipse iterùm
*non quòd experimentum terrenę mortis diuina eius natura ptulerit,
*fateamur
*incisionis
*ineffabilẽ

sed quia corpus illud, quod ipsius proprium factum est, passum est, ideò hæc omnia pro nobis ipse dicitur passus. Inerat enim in eo corpore quod patiebatur, Deus qui pati nõ poterat. Simili modo & mortem ipsius intelligimus. Immortale enim & incorruptibile est naturaliter, & vita, & viuificans Dei verbum. Sed quia corpus ipsius proprium gratia Dei, iuxta Pauli vocẽ, pro omnibus mor- Hebr. 2. tem gustauit, idcircò ipse dicitur mortẽ passus esse pro nobis. Non quòd ipse mortem esset expertus, quantùm ad ipsius naturam pertinet, (insania est enim, hoc vel sentire vel dicere) sed quòd (vt suprà diximus) vera caro ipsius mortem gustauit. Ità & resurgente carne, ipsius rursùs resurrectionem dicimus: non quia in corruptionem ceciderat, (quod absit) sed quia eius resurrexit corpus. Ità Christum vnum & Dominum confitemur, non tanquàm hominem cum verbo coadorantes, nè diuisionis quædam species inducatur, sed vnum iam & eundem adorantes: quia non est alienum à verbo corpus suum, cum quo ipsi etiàm adsidet patri. nec hoc ità dicimus, quasi duobus filijs adsidẽtibus, sed vno cum carne per vnitatem: quia si talẽ copulationem factam per subsistãtiam, aut quasi impossibilem, aut quasi parùm decoram noluerimus accipere, in id incidimus, vt duos filios esse dicamus. Necesse enim est discernere, & dicere, hominem separatum, fuisse sola filij appellatione honoratum: & rursùs Ioan. 1. verbum, quod est ex Deo, & nomine & veritate, filium Dei. sed discernere in duos filios non debemus vnum dominum Iesum Christum. Neque enim id adiuuat rectam fidei rationem, licèt nonnulli copulationem (nescio quam) perhibeant personarum. Non dixit enim scriptura, verbum Dei personam sibi hominis assumptisse, sed carnem factum Ioan. 1. esse. Id autem est, ostendere Dei verbum similiter ac nos participatum habuisse carnis & sanguinis, & corpus nostrum propriè suum fecisse, & hominem ex muliere processisse, non abiecta nec deposita Deitate, aut generatione illa quam habebat ex patre, sed mansisse etiàm in assumptione carnis Deum, quod erat. Hoc vbiquè rectę fidei ratio protestatur. In tali sensu sanctos patres fuisse cõperimus. Ideò illi non dubitarunt sanctam virginem dicere theotocon, non quòd verbi natura Deitasque in sancta virgine sumpsit exordium, sed quòd ex ea natum sit sacrum illud corpus animatum anima rationali, cui subsistantialiter adunatum DEI verbum, carnaliter natum esse dicitur. Hæc igitur pro charitate in Christo scribo, quærens te tanquàm fratrem, & contestans corã Christo & electis angelis, vt hæc nobiscum & sentias simul & doceas, vt ecclesiarum pax salua seruetur, & concordiæ charitatisque vinculum indissolubile maneat sacerdotibus DEI.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Acta in prima synodo Ephesina, lecta Constantinopoli, relecta Ephesi & Chalcedone.

QVAE SEQVVNTVR, ACTA SVNT IN PRIMA SYNODO EPHESINA.

Cyrillus episcopus Alexandrię, dixit: Audiuit hæc sancta & magna synodus quæ scripsi reverendissimo Nestorio, defendens rectam fidem. Arbitror autem quia nullo modo transgressus inuenior rectę fidei rationę, vel in aliquo præteriens expositum symbolum à sancta & magna synodo, quæ suo in tempore in Nicea collecta est. Et peto vestrā sanctitatem dicere, vtrùm rectè & irreprehensibiliter & consonè illi sancto Concilio scripserim, nécne, Iuuenalis episcopus Hierosolymorum, dixit: Relecta sancta side, quæ in Nicea exposita est, & epistola sanctissimi & beatissimi episcopi Cyrilli, & q̄ à sancta synodo edita sunt, consona inueniūtur. Et istis pijs dogmatibus consentio & acquiesco.

Firmus episcopus Cæsareæ Cappadociæ, dixit: Quæ in breui & capitulatim à sancta Nicena synodo dicta sunt, exponens tua religiositas, subtiliter & gradatim manifestam nobis & efficaciorē reuelationem editæ sanctę fidei fecit, vt sit nihil in his quę dicta sunt ambiguū, omnibus inuicèm consonantibus & cōfirmantibus fidē. His ergò diligēter & immutabiliter se habentibus, ac nullā nouitatem inferentibus, & ego consentio, eādem doctrinā à sanctis patribus & episcopis meis susciens. Memnon episcopus Ephesiorū metropolis, dixit: Expositę fidei à sanctis trecentis decem & octo patribus in Nicea conuenientibus, cōsona & in epistola relecta sanctissimi & beatissimi patris nostri & episcopi Cyrilli cōtinentur, quibus & acquiescimus, & consentimus, nihil minus neq; dissonū inuenientes. Interlocutum est autem eadem & omne sanctum magnumq; Concilium.

¶Epistola scripta Deo amantissimo episcopo Antiochiæ Ioanni, à sanctissimo episcopo Alexandriæ Cyrillo de pace.

EDITIO VNA.

FXultent cæli, & lętetur terra. Solutus est eñ medius paries macerię, & quod cōtristabat, quieuit: arq; dissensionis oñis modus abcisus est, omnium nostrūm saluatore Christo pacē suis ecclesijs tribuente, conuocantibus auté nos ad hoc & pijssimis ac Deo amantissimis atq; Christianissimis Imperatoribus, qui originalis pietatis facti imitatores egregij, tutā quidē & inconcussam in ꝓprijs animis rectam fidem custodiunt, maximam verò curam impendunt pro sanctis ecclesijs, vt *opinabilē habeant in secula gloriam, & præclarissimum proprium ostendant imperium. Quibus & ipse Dominus virtutū diuite manu bona * impertit, & tribuit subiugare quidem aduersarios, donat autem & victoriam. Neq; enim mētitur, dicens: Viuo ego, dicit Dominus, quia glorificantes me, glorificabo. Venienteigitur in Alexandria domino meo religiosissimo & cōsacerdote fratre Paulo, impleti sumus omni lætitia, & nimis dignè, tanquàm tanto viro mediante, & supra vires in laboribus acquiescente versari, vt diaboli superaret inuidiam, & cōiungeret separata, & interiecta scandala circuncidēs, cōsensu & pace coronet ecclesias, quæ apud nos & apud vos sunt. Quo enim modo diuisæ sunt, superfluū arbitror dicere. Oportere autem reor, ea quæ pacis tempori cōuenientia sunt, & sapere & effari. Delectati ergò sumus colloquijs memorati reuerendissimi viri, qui fortè & certāmina se non parua habiturum suspicabatur ad persuadendum nobis, quoniam oportet ad pacem coniungere ecclesias, & hęreticorum risum abolere, sed & hebetem facere super his aculeum diabolicæ malignitatis. Paratos autem ità in hoc nos inuenit, vt nullum laborem penitùs

*inenarrabilem

*partitur,

1.Reg. 2.

¶Epistola Cyrilli ad Ioannem Antiochenū, de partu diuinæ genitricis virginis, & vnigeniti filij DEI humanitatis assumptione.

EDITIO ALTERA.

LAetentur cæli, & exultet terra. Solutus est enim medius paries sepis, & cessauit illud, quod afferebat tristitiam, & totius dissensionis sublata est via, omniū nostrūm saluatore Christo suis ecclesijs pacem præstante, prouocantibus nos & adhortantibus ad hocipsum pijssimis & deo amātissimis principibus nostris, qui patrum suorum religionis æmuli existentes, veracem & incōcussam & rectam in suis animis conseruant fidem, egregiam autem faciunt solicitudinem pro sanctis ecclesijs, vt inenarrabilē habeāt sempiternam gloriam, & suum imperium dignū omni laude conseruent. Quibus & ipse oñium virtutum Dominus, ditissima manu distribuit bona, & præstat obtinere resistētes, & donat victoriā: Nec enim mentitur, dicēs: Viuo ego, dicit Dñs, quoniā eos qui me glorificant, glorificabo. Adueniēte igitur nunc Alexandriā dño meo venerabili fratre Paulo, lætitia repleti sumus, & valdè necessariè, vtpotè tali viro mediatore, & de his laboribus & causis (quæ vires excedunt) animosè volēti disputare, vt diaboli vincat inuidiā, & coniungat diuisa: & quæ in medio fuerāt inter hæc adspersa scandala, auferat, & coronet concordia & pace ecclesias, quę sunt & apud nos & apud vos cōstitutæ. Quemadmodùm enim diuisę sunt, superfluū est dicere. Oportere autem arbitror ea loqui & sentire, quæ decent pacis tempora. Gauisi sumus igitur occursu & notitia memorati religiosi viri, q ferè nō leuiter sę laborare putauit, vt persuadeat nobis ecclesias oportere coniungere, & adunare ad pacem, & eorū qui aduersa nobis sentiunt, dissipare ridicula, obscurare autē & hebetare adhuc diaboli malignitatis stimulum. Inuenit autē nos ità paratos ad hoc, vt omni-

1.Reg.2.

Ioan.14. Esaiæ 26. c

sustineret. Recordamur enim saluatoris dicentis: Pacem meam do vobis, pacem meam relinquo vobis. Edocti autem sumus & in orationibus nostris dicere: Domine Deus noster, pacem da nobis: omnia enim reddidisti nobis, intantùm, vt si quis particeps fuerit pacis, q̄ à Deo datur, non indigebit oñi bono. Quoniam verò omninò superflua & inopportuna ecclesiarum diuisio facta est, nunc magis nobis est satisfactum, domino meo religiosissimo Paulo episcopo chartam nobis proferente, quæ irreprehensibilē continet fidei confessionem, & affirmante hanc à tua sanctitate & ab alijs Deo amantissimis ibidèm constitutis episcopis esse compositam. Habet autem scriptura ità, & ipsis verbis inserta est huic epistolæ meę: De genitrice autem Dei virgine, quemadmodùm & sapimus & dicimus, & de modo incarnationis vnigeniti filij Dei necessariò, nō quasi in additamenti parte, sed in specie satisfactionis, sicut ab initio tā ex diuinis scripturis, quàm ex traditione sanctorum patrum susciptentes, habuimus: breuiter dicim⁹, nihil penitùs addentes sanctæ fidei, quæ à patribus in Nicea est exposita. Sicut enim anticipando diximus, sufficit ad omnem pietatis cognitionem, & abdicationem totius hęreticæ prauitatis. Dicimus autem, nō quasi audentes aliquid contra ineffabilia, sed confessione propriæ infirmitatis, pro excludēdis his, qui cōtra nos tentant assurgere, in quibus ea quæ sunt supra hominē, cogitamus. Confitemur etenim dominum nostrum Iesum Christum filium Dei vnigenitum, Deum perfectum, & hominē perfectū ex anima rationali & corpore, ante secula quidem ex patre natum secundùm deitatem, * qui fuit verò dierum, eundem propter nos & propter nostram salutem de Maria virgine secundùm humanitatem, consubstātialem patri secundùm deitatem, & consubstantialem nobis secundùm humanitatem. Duarum enim naturarū vnio facta est. Propter quod vnum Christum, vnū filium, vnum dominum confitemur. Secundùm hunc inconfusæ vnitionis intellectum, cōfitemur sanctam virginem Dei genitricē, propter quod Deus verbum incarnatus est, * & homo factus est, & ex ipsa conceptione sibimet vnierit templum, quod ex ipsa suscepit. Euāgelicas verò & Apostolicas de domino voces, scimus Deiloquos viros quasdam quidem * vnificantes, tanquàm in vna persona: quasdam verò diuidētes, tan q̄ in duabus naturis: & diuinitatē quidem decētes, secundùm deitatem Christi: humiles autem, secūdùm humanitatem eius tradētes. His vestris relectis sacris vocibus, & ità vt nos quoquè sapere inuenientes, (vnus enim Deus, vna fides, vnum baptisma) glorificauimus omnium saluatorem Deum, alterutrùm congaudētes, quoniam scripturis diuinitùs inspiratis, & traditioni sanctorū patrum nostrorum con-

for. * in fine verò

*inhumanatus, & ex

*cōiungētes *communificantes

omninò nullum laborem sustineamus. Meminimus enim saluatoris nostri, dicentis: Pacem meam do vobis, pacem meam relinquo vobis. Docti etiàm sumus dicere in orationibus nostris: Domine Deus noster, pacē da nobis, omnia enim reddidisti nobis. Si quis igitur particeps fiat à Deo pacis huius tributæ, inops non erit omnis boni. Quoniam ergò superflua & nullis ex causis ecclesiarū dissensio facta est, nunc maximè plenius docti sumus & cognouimus, domino meo venerabili Paulo episcopo chartam nobis proferente, irreprahensibilem habentem fidei cōfessionem, & hanc ipsam chartam confectā esse adstruens & confirmans à tua sanctitate, & à venerabilibus iliarum partiū episcopis: quæ conscriptio ità continetur, & ipsis verbis apponetur in hac epistola nostra: De partu autem diuinæ genitricis virginis, quemadmodùm & sentiamus & dicamus, & de humanitatis assumptione vnigeniti filij Dei, * necessarij, non partem aliquā addentes, sed plenissima satisfactione & ratione speciali, à principio & de diuinis scripturis, & traditiōe sanctorum patrum susciptentes & docti, breuiter dicimus, nihil prorsùs addentes in sanctorum patrum conuentu & synodo Niceni cōcilij expositæ & expressæ fidei. Sicut enim prædiximus, ad omnem sufficit pietatis scientiam, & vniuersæ hæreticæ & prauę doctrinę abdicationem. Dicimus autem non temerè audentes se incomprahensibilibus, sed confessione propriæ infirmitatis, excludēres eos qui oboriri volunt, in quibus ea cogitamus, quę sunt vltra hominem. Confitemur igitur Dominum nostrum Iesum Christum filium Dei vnigenitum, Deum perfectum & hominem perfectū ex anima & corpore rationali, ante secula quidem de patre natum secundùm deitatem, in nouissimis verò temporibus eundē ipsum propter nos & propter nostram salutem de Maria virgine secūdùm humanitatem, consubstantiuū vel consubstantialem patri secundùm deitatem, consubstātialem nobis secundùm humanitatē. Duarū em naturarū vnitio facta est. Propter quod vnū Christū, vnum Dñm cōfitemur. Secundùm hanc incōparabilis vnitatis fidem, confitemur sanctam & diuinam genitricem Dei virginem, propter hoc quòd Dei verbum incarnatum est, & humanitatem assumpsisse, & ex ipso cōceptu adunāsse sibi templū, quod ex ipsa assumpsit. Euangelicas autem & Apostolicas de Domino nostro voces, nouimus * viros aliquas quidē cōmunes faciētes, tanq̄ in vna persona: aliquas autē diuidentes, tanquàm ex duabus naturis: & illas quidē, quæ Deo conueniunt, secundùm deitatem Christi: humiles verò, secundùm humanitatē ipsius tradētes. His ergò cognitis sacris vocibus vestris, & sic vos sentientes cum cognouissemus, (vnus enim Dñs, vna fides, vnum baptisma) glorificamus omniū Dominum saluatorem

Ioan.14.d

*necessaria

*veras

Ephes.3.

Universidad de Deusto
Biblioteca

consonántem fidem habent & nostræ & vestræ ecclesiæ. Quoniam verò comperi quosdam, vituperare amantes, vesparum agrestidam modo circunsonare, & malignos contra me sermones eructare, tanquàm ex cælo depositum, & non ex sancta virgine sanctum corpus Christi esse confitear, consideraui, *dici debere pauca pro hoc ad eos * dicere oportere. O insensati, & tantùm calumniari docti, quem ad modum in hoc estis sensu lapsi, & hac tanta stultitia languistis? Oportebat enim apertè intelligere, quoniam nobis penè omne certamen de fide prouenit, confirmatibus quoniam sancta virgo Dei genitrix est. Sed si de cælo, & non ex ipsa, sanctum corpus omnium nostrum saluatoris Christi factum esse dicamus, quomodò *am intelligatur DEI genitrix esse? Quem enim omninò peperit, nisi est verum, quod peperit secundùm carnem, Emmanuel est? Rideantur, hæc de me garrientes. Nec enim beatus propheta Esaias mentitus est, dicens: Eccè virgo in vtero habebit, & pariet filium, & vocabitur nomẽ eius Emmanuel, quod est, interpretatũ, Nobiscum Deus. *Verè autem omninò & sanctus Gabriel ad beatam Mariam virginem dicit: Noli timere Maria, inuenisti enim gratiam apud DEVM. Et eccè, concipies in vtero, & paries filium, & vocabis nomẽ eius IESVM. Ipse enim saluabit populum suum à peccatis eorum. Quandò autem dicimus, de cælo, & desursùm nominum nostrum IESVM CHRISTVM, non quasi desursùm & de cælo, deposita ei⁹ sancta carne, talia dicimus, sed magis sequentes diuinum Paulũ, apertè clamantem: Primus homo de terra, terrenus: secundus homo de cælo, cælestis. Meminimus autem & ipsum saluatorem, dicentem: Et nemo ascendit in cælum, nisi qui de cælo descendit, filius hominis, qui vtiquè & secũdùm carnem (sicut nupèr dixi) ex sancta virgine natus est. Quoniam verò desursùm, & de cælo descendens DEVS verbum, exinaniuit semetipsum, formam serui accipiens: & nuncupatus est filius hominis, permanens id quod erat, id est, DEVS: (Inconuertibilis enim & immutabilis est secũdùm propriam naturam, vtãtùm quia vt vnus iam intelligitur cum propria carne, de cælo dicitur descendisse) nuncupatus est verò & homo de cælo, perfectus in deitate, & perfectus idem ipse in humanitate, & tanquàm in vna persona intelligendus: vnus enim Dominus IESVS CHRISTVS, quanuis non ignoretur differentia naturarum, ex quibus inenarrabilem vnitionem factam esse dicimus. Eos autem qui dicunt, quia commixtio vel confusio aut fermentatio Dei verbi facta est ad carnem, dignetur tua sanctitas refrenare. Suspicor eũ & hoc de me aliquos diuulgare, quasi * aut tali multiloquio vsus sim, aut talia dixerim. Ego aũt tantùm absum ab huiusmodi sensu, vt & furere arbitrer eos, q vel suspi-

torem Deum, inuicèm congaudentes, quoniam scripturis, quæ à Deo inspiratæ sunt, & traditioni sanctorum patrum cõuenientem habẽt fidem, quæ apud nos & apud vos sunt ecclesiæ. Quoniã igitur * interrogaui quosdam, qui amant ex more suo vituperare, velut crabrones agrestes circunstrepere, & molesta eructare contra me verba, eò quòd dixerim de cælo aduenisse, & nõ de sancta virgine sanctum corpus Christi, oportere arbitratus sum, pauca super hoc ad eos dicere: O stulti, & solùm calumnias mouere scientes, quomodò ad hoc consilium deducti estis, & tanta stultitia ægrotãstis? Oportebat enim, & valdè oportebat, apertè vos intelligere, quoniam penè omne nobis quod pro fide est, luctamen aduenit, adfirmantibus, quoniam sancta virgo diuini partûs est genitrix. Sed si dixerimus, de cælo, & non ex ipsa sancta, natum esse corpus omnium nostrũ saluatoris Domini, quomodò enim dicemus genitricem Dei, quæ eum omnimodò peperit, nisi est verum illud, quod peperit secundùm carnem, qui est Emmanuel? Derideantur ergò, qui de me ista garriérũt. Non enim mentitur beatus Esaias propheta, dicens: Eccè virgo in vtero concipiet, & pariet filium, & vocabitis nomẽ eius Emmanuel, quod interpretatur, Nobiscum DEVS. Verùm quoquè testatur & sanctus Gabriel, ad eandem beatam virginem dicens: Noli timere Maria, inuenisti enim gratiam apud DEVM: Eccè concipies in vtero & paries filium, & vocabis nomen eius IESVM. Ipse enim saluabit populum suum à peccatis eorum. Quandò autem dicimus, de cælo, & de supernis Dominum nostrum Iesum Christum, non tanquàm de cælo deposita sancta ei⁹ carne, talia dicimus, sed sequimur magis mirabilem Paulum, clamantem apertè: Primus homo de terra, terrenus: secundus homo de cælo, cælestis. Meminimus autem & ipsum saluatorem dicentem: Nemo ascendit in cælum, nisi qui descendit de cælo filius hominis. Natus est enim secũdùm carnem (sicut pauloantè prędixi) de sancta virgine: & quoniam qui de cælo & de superioribus aduenit Deus verbum, exinaniuit seipsum, formam serui accipiens, appellatus est filius hominis, manens quod erat, hoc est, Deus: (Immutabilis enim & inconuertibilis secundùm naturam est) tanquàm vnus iam intellectus cum propria carne, de cælo dicitur descendisse: appellatus est etiàm & homo de cælo perfectus, cùm esset etiàm in Deitate perfectus, idem ipse in eadem humanitate perfectus, & tãquàm in vna persona intelligendus. Vnus enim DOMINUS Iesus Christus, etsi naturarum differentia nõ ignoretur, de quibus inenarrabilem vnitionem factam fuisse sentimus & dicimus. Eos autem qui dicunt, quoniã temperamentum, aut confusio, aut cõspersio facta est Dei verbi ad carnem, dignetur tua sanctitas refrenare.

*intellexi

Esa.7.c
Matth.1.d

*verum Luc.1.

Phil.2.

*tanquàm *tamen

*ità fuerim aut dixerim,

suspicati sunt omninò, quia mutationis adumbratio circa naturã dei verbi potest contingere. Manet enim, quod est, semper, & nõ est mutatus: sed neq; mutabitur aliquandò, vel conuersionis est capax. Impassibile autẽ super hæc Dei verbum omnes confitemur, licèt ipse sapientissimè disponens mysteriũ, sibimet applicans videatur accedentes carni

1. Pet. 4. propriæ passiones. Ideò vtiquè & sapientissimè Petrus inquit, Christo passo pro nobis carne, & non natura inenarrabilis Deitatis. Vt enim ipse saluator esse omnium crederetur, secundùm proprietatem dispensatiuam ad semetipsum (vt dixi) carnis suæ refert passiones, quale est illud, quod per prophetæ

*prædicat: Esa.50.c vocẽ tanquàm ab ipso *prædicitur: Dorsum meum dedi ad verbera, & maxillas meas ad palmas, faciem autẽ meam non auerti à fœditate sputorum. Quoniã verò vbiq; sequimur sanctorum patrum sententias, maximè autem patris beatissimi & *opinabilis Athanasij, omninò in aliquo ab eo deuiare metuentes, tua quidem sanctitas credat, aliorũ verò ambigat nemo. Appositissem vtiq; & testimonia multa eorum, ex ipsis mea verba confirmans, nisi prolixitatem meæ epistolæ timuissem, nè fortè per hoc fastidium legentibus generetur. Nullo verò modo moueri ab aliquibus patimur fidem, aut ipsum fidei symbolum, quod à sanctis patribus nostris in Nicea conuenientibus, illo tempore diffinitum est: sed neque permittimus nobismetipsis, aut alijs, vel * verbum mutare ibidèm positorum, vel vnam saltem syllabam præterire. Meminimus enim & dicentis: Noli transgredi terminos æternos, quos posuerunt patres tui. Neque enim ipsi erant, qui loquebantur: sed spiritus Dei & patris, qui procedit quidem ex ipso. Est autem & à filio non alienus secundùm vnius essentiæ rationem, & ad hoc ipsum nos * sanctarum arcana docentium verba confirmant. In

*vnum mutare dictorum, Prou.22.d Matth.10.

Actor.16.b actibus nanque Apostolorum scriptum est: Venientes autem in Mysiam, tentabant ire in Bithyniam, & non permisit eos spiritus Iesu. Scribit autem & admirabilis Paulus:

Rom.8.b Qui autem in carne sunt, Deo placere non possunt. Vos autem non estis in carne, sed in spiritu, si quidem spiritus DEI habitat in vobis. Si quis autem spiritum Christi non habet, hic non est eius. Quandò autem quidam eorum, qui recta peruertere solent, meas voces in sibimet placitum vertunt: non admiretur hoc tua sanctitas, sciens, quoniam & omnes hæretici de scriptura diuinitus inspirata, sui cõligunt erroris occasiones, ea quæ à sancto spiritu rectè dicta sunt, sua malitia corrumpentes, & super sua capita flammam inextinguibilem haurientes. Quoniam verò didicimus, quòd epistolam *opinatissimi patris nostri Athanasij ad beatum Epictetum destinatam, rectè habentem, corrumpentes quidam ediderunt, vt

nare. Forsitan enim esse quosdam nõ ambigo, qui hæc me iactitent, tanquàm garrientem aut dicentem. Ego autem intantùm ab his lógè sum, vt nihil tale sentiã, vsqueadeò, vt insanire putem, qui hoc de me suspicati sunt, quòd omninò mutatiõis adumbratio accidere potest circa diuini verbi naturam. Manet enim id quod semper est, & nõ mutatur, nec vnq̃ mutabitur, nec susciet mutationem. Impassibile enim ad hoc Dei verbũ esse confitemur vniuersi, tametsi sapientissimè ipse disponẽs mysterium, *video in propria carne passiones, quæ acciderũt. Eadem & sapientissimus Petrus: Christo, inquit, pro nobis passo in carne, & non natura inenarrabilis deitatis. Vt enim ipse omniũ saluator esse credatur, secũdùm dispositionẽ propriã in se (vt dixi) propriæ carnis reuocat passiones. Quale est illud secũdùm prophetæ vocẽ prædictũ, tanq̃ ex ipso intelligendum: Dorsum meũ dedi ad flagella, & maxillas meas ad verbera, faciẽ autẽ meã non auerti à confusionibus sputorũ. Quoniã autẽ sanctorũ patrũ doctrinis obtẽperantes vbiq;, maximè autẽ beati & per omnia laudabilis patris nostri Athanasij præcepta, omninò de his aliqd foràs eijcere recusantes, discat quidẽ tua sanctitas, & nullus alius societur. Posuissem aũt etiàm illorũ plura verba, quibus meis dictis fidẽ adhiberẽ, si nõ prolixitatẽ scriptorũ reuererer, nè ex hoc ipso fieret horribile. Nullo aũt modo patimur à quibusdã cõcuti definitã fidẽ, siue fidei symbolũ à sanctis patribus nostris, qui apud Niceã conuenerũt illis tẽporibus. Nec permittiẽ aut nobis aut alijs, mutare aliquod verbum ex his, quæ ibidèm continentur, aut vnã syllabã immutare, memores eius dicentis: Nè transferas terminos æternos, quos posuerũt patres tui. Nõ enim erant ipsi loquẽtes, sed spiritus Dei & patris, qui procedit quidẽ ex ipso: nõ est autẽ alienus à filio secundùm essentiæ rationẽ, & ad hoc nos eorũ sanctorũ, quæ mysteria tradiderunt, dicta cõfirmãt. In actibus enim apostolorũ scriptũ est: Veniẽtes autẽ circa Mysiam, tentabãt in Bithyniã ire, & nõ eos permisit spiritus Iesu. Scribit etiã & venerabilis Paulus: Qui autẽ in carne sunt, Deo placere nõ possunt. Vos autẽ nõ estis in carne, sed in spiritu, si tamẽ spiritus Dei habitat in vobis. Si quis autẽ spiritum Christi non habet, hic nõ est eius. Quãdò autẽ quidã qui consueti sunt, quæ recta sunt peruertere, meas voces deuiare & abstrahere æstimãt ad id, quod eis videtur: non miretur hoc sanctitas tua, sciẽs, quoniã qui sunt ab omni hæresi, ex diuinis scripturis erroris sui colligunt causas, & ea q̃ p spiritũ sanctũ rectè dicta sunt, malignitatibus mẽtis suæ corrũpentes, proprijs capitibus suis ignis inextinguibilis exhauriũt flãmam. Et quoniã cognouimus, & ad beatum Epictetũ epistolã per omnia laudabilis patris nostri Athanasij rectã fidẽ habentem, q̃ im-

*for. sibi tribuat in 1.Pet.4.a

Esa. 50. c

per hoc plurimis noceatur: propterea vtile aliquid & necessarium fratribus prouidentes, ex antiquis exemplaribus, quę apud nos sunt, & nullum errorem habentibus, tuæ sanctitati paria destinauimus.

Finit.

Et cùm legeretur epistola sanctæ memoriæ Cyrilli reuerendissimi episcopi, CHALCEDONE ACTA. Illyriciani clamauerunt: Sic credimus, sicut & Cyrillus: Cyrilli æterna memoria. Theodoretus episcopus dixit: anathema ei, qui dicit duos filios. Vnũ enim filium adoramus dominum nostrum Iesum Christum vnigenitum. Omnes reueren. episcopi clamauerunt: Nos sicut Cyrillus credimus, sic credimus, sic credimus. anathema, q sic non credit. Orientales, & qui cum ipsis reuerẽ. episcopi, clamauerunt: Flauianus sic credebat, Flauianus ista vindicabat, pro his Flauianus dãnatus est, Eusebius Nestorium deposuit, Dioscorus fidẽ corrumpit. Aegyptij, & qui cum ipsis reuerẽdissimi episcopi, clamauerunt: Nestoriũ Deus deposuit. Orientales, & q cũ ipsis reuerẽd. episcopi, clamauerũt: Leo sic sapit, Leo sic credit, Anatolius sic sapit. Aegyptij, & qui cum ipsis reueren. episcopi clamauerunt: Omnes sic credimus, omnes sic sapimus, Satanas locũ non habeat, Satanas occasionem non inueniat. Orientales, & qui cum ipsis reueren. episcopi, clamauerunt: Et Imperator & senatus & omnes ità sapiunt. Gloriosissimi iudices, & ampliss. senatus, & vniuersa synodus reueren. episcoporum clamauerũt: Imperator sic sapit, Augusta sic sapit, Omnes sic sapimus. Aegyptij, & qui cũ ipsis reueren. episcopi, clamauerũt: Sic sapit vniuersus mundus. Statuta patrum benè habent. Orientales, & qui cũ ipsis reueren. episcopi, clamauerunt: Intersectorem Flauiani foràs mittite, temeratorem Patrum foràs mittite. Aegyptij, & qui cũ ipsis reueren. episcopi, clamauerunt: Vniuersi sic credimus. Multos annos senatui, multos annos Imperatoribus, multos annos Catholicis. Vniuersi sic credimus. Per vos pax fiat. Oẽs rectè glorificamus. Gloriosissimi iudices & ampliss. senatus dixerunt: Et qua ratione Eutychen quidem his contraria dicentem, in communionem suscepistis: Flauianũ verò sanctæ memoriæ, & Eusebium reuerendum episcopum his vsos, deposuistis? Dioscorus reueren. episcopus Alexandriæ, dixit: Monimenta ipsa veritatem docebunt. Beronicianus deuotus à secretis sacri consistorij, ex eadem scheda recitauit: EPHESI ACTA. Eustathius Episcopus Beryti, dixit: Postq̃ lectæ sunt epistolæ, necessarium est manifestum facere vestræ sanctitati, quia præstitit Deus beatæ & sanctæ memoriæ patri nostro & archiepiscopo Alexandriæ Cyrillo, in vita ipsius dubitari de aliquibus, quæ ab eo scripta sunt, ab his, qui benè dicta non rectè intelligunt, quatenùs ipse per sapientissimam & doctissimam suam linguam manifestum faceret, volentibus peruertere scripta benè composita, & sequi suum pium dogma omnibus persuasit: sed alijs quibusdam prę parantibus de epistolis in præsenti perlectis beatissimi & sanctiss. viri dubiam facere sententiam, rursùs necessitatem habuit, magis autem audaciã. Omne autẽ suum tẽpus hoc pio labore consumpsit, vt seipsum interpretaretur, suamq; intentionem ostenderet, & palàm omnibus faceret per ea, quæ scripsit ad beatæ & sanctæ memoriæ quondàm episcopos Acacium Meletinæ, & Valerianum Iconij, & Successum Diocæsareæ Isauriæ prouinciæ, quomodò oportet intelligi & nupèr lectas epistolas, & cultum aduentûs saluatoris nostri. Adiacet enim & hoc inter alia in his epistolis, quas ad illos beatos viros direxit: Non oportet igitur intelligere duas naturas, sed vnam naturam DEI verbi incarnatam. Et hanc suam vocem, testimonio beatissimi viri Athanasij confirmauit. Allegatio Eustathij pessimæ & hæreticæ.

CHALCEDONE ACTA. Orientales, & qui cũ ipsis reueren. episcopi, clamauerũt: Ista Eutyches dixit, hęc Dioscorus dicit. Dioscorus reuerend. episcopus Alexandriæ, dixit: Neq; confusionem dicimus, neque diuisionem, neque conuersionem. Anathema dicenti aut cõfusionem, aut conuersionẽ, aut commixtionem. Gloriosiss. iudices & ampliss. senatus dixerunt: Dicat sancta synodus, si canonicis epistolis sanctæ memoriæ Cyrilli, quæ in synodo publicatæ & hic lectæ sunt, consonat interloquutio Eustathij reueren. episcopi. Et antequàm responderet sancta synodus, Eustathius reueren. episcopus Beryti transiens in medium, & gestans librum, dixit: Si malè dixi, eccè codex, liber Cyrilli anathematizetur, & anathematizer. Aegyptij, & qui cum ipsis, reuerend. episcopi clamauerunt: Eustathius episcopus benè dixit, orthodoxus benè dixit. Probatissimi venerabilis Cyrilli æterna memoria. Eustathius reuerend. eps Beryti, dixit: Epistolæ sanctæ memorię Cyrilli sic habẽt. Et memoriter recitauit tenorẽ epistolæ, inter cætera sic cõtinentẽ: nõ oportet igit intelligere duas naturas, sed vnã naturã Dei verbi incarnatam. Et post pronunciationem prædictæ epistolæ idem reuerend. episcopus Eustathius Beryti, dixit: Et qui dicit vnam naturam ad negationem carnis Christi, quæ & consubstantialis est nobis, anathema sit. Et qui dicit duas naturas ad diuisionem filij Dei, anathema sit. Et pro beato Flauiano dicere volo, ipsa nuda accepit beatus Flauianus, & porrexit pijssimo Imperatori, & iubete recitari manũ ipsius,

ipsius, vt dicat vniuersa synodus, quia iustè susceptæ est. Gloriosiss. iudices, & ampliss. senatus dixerunt: Cur ergò Flauianum reuerendæ memoriæ deposuistis? Eustathius reueren. episcopus Beryti, dixit: Erraui. Beronicianus deuotissimus à secretis sacri consistorij, ex eadem scheda recitauit: Et postquàm lecta sunt, ACTIONE II. CONSTANTINOPOLI HABITA, LECTA EPHESI, RELECTA CHALCEDONE. Eusebius reuerend. episcopus Dorylei, dixit: Hæc meipsum sapere sciens, & de his falsare rectum dogma volentibus existens aduersarius, ad vestram peruẽni sanctam synodum: & peto vestram sanctitatem, consentaneã his quæ lecta sunt, fieri, quatenùs omnes sciant, quia si quis has expositiones soluerit, inimicus sit catholicæ Ecclesiæ, & à sacerdotali conuentu alienus. Sacratissimus archiepiscopus Flauianus dixit: Necessarium & pium est, consentire nos rectæ fidei placitis. Quis enim sancti spiritũs verbis resistere potest? Lectæ nanq; sunt epistolæ sanctæ memoriæ inter sanctos patris nostri Cyrilli, quondàm episcopi Alexandrinæ sanctæ ecclesiæ, diligenter sanctorum patrum, qui in Nicea eo tempore conuenerunt, sensum interpretantis: docentis ea, quę nos sapimus semper, quia Dominus noster Iesus Christus filius Dei vnigenitus, Deus perfectus, & homo perfectus est ex anima rationali & corpore, ante omnia quidem secula ex patre sinè initio genitus secundùm Deitatẽ, in fine autem & in nouissimis temporibus, idem ipse propter nos & propter nostram salutem, de Maria virgine natus secundùm humanitatem consubstantialis patri secundùm Deitatem, & consubstantialis matri secundùm humanitatem. Etenim ex duabus naturis cõfitemur Christũ esse post incarnationem in vna subsistentia, & in vna persona vnum Christum, vnũ Dominũ, vnũ filium confitentes. Volentes autem præter hæc sapere, abdicamus à sancta sacerdotali synodo & Ecclesiæ plenitudine. Singuli autem præsentes reuerend. Episcopi, suam voluntatem & fidem in actorũ deponant monimentis. Et cùm legerentur, CHALCEDONE ACTA. Gloriosissimi iudices & ampliss. senatus dixerunt: Quid dicunt venerand. episcopi præsentis sanctæ synodi? Itáne exponens fidem sanctę memorię Flauianus, orthodoxã & catholicam religionẽ saluauit, an errauit in ea? Paschasinus reuerendus episcopus, vicarius sedis Apostolicæ, dixit: Sanctè & integrè & catholicè exposuit beatę recordationis Flauianus. Siquidem eius fidei expositio cum beatissimi atque Apostolici viri Papæ Romani epistola concordat. Qua voce Græcè interpretata per virum deuotissimum Constantinũ secretarium sacri consistorij, Anatolius venerand. Archiepiscopus Constantinopolitanæ ciuitatis, dixit: Beatus Flauianus benè & orthodoxè sanctorum patrum nostrorum fidem exposuit. Lucentius reuerendus Episcopus, vicarius sedis Apostolicæ, dixit: Quoniã sanctæ memoriæ Flauiani fides concordat cum Apostolica sede & patrum traditione, sententiam, qua illum ab hæreticis constat damnatum, ipsam in eos retorqueri à sancta synodo necesse est. Qua voce Græcè interpretata per Constantinum venerandum secretarium sacri consistorij, Maximus reueren. episcopus Antiochiæ Syriæ, dixit: Orthodoxè sanctæ memoriæ Archiepiscopus Flauianus & consonanter beatissimo & sanctissimo archiepiscopo Leoni fidẽ exposuit, & omnes eam promptè suscepimus. Thalassius reuerend. episcopus Cæsareæ Cappadociæ, dixit: Beatæ memorię Flauianus consonanter locutus est sanctæ memoriæ Cyrillo. Eusebius reuerend. episcopus Ancyræ Galatiæ, dixit: Cõsentimus, & approbamus sanctissimi Flauiani pro catholica fide interlocutionem. Eustathius reueren. episcopus Beryti, dixit: Secutus est beatæ memoriæ archiepiscopus regię vrbis quondàm Flauianus, doctrinam beatissimi & sanctiss. patris nostri & quondàm episcopi Alexandriæ Cyrilli. Orientales & qui cum ipsis reueren. episcopi, clamauerunt: Martyr Flauianus fidem benè exposuit, Archiepiscopus Flauianus fidem benè exposuit. Dioscorus reueren. episcopus Alexandriæ, dixit: Legãtur reliqua eius verba, & sic respondebo. In sequẽtibus enim inuenitur se impugnans, & dicens post adunationem duas naturas. Iuuenalis reueren. episcopus Hierosolymæ, dixit: Cõsona dictis beatæ memoriæ Cyrilli & sanctissimus episcopus Flauianus dixit, Supplicamus verò sequentia recitari, vt sensus eius manifestior fiat. Reuerend. episcopi palæstini dixerunt: Eadem dicimus, quæ & sanctissimus archiepiscopus Iuuenalis. Exurgens reueren. episcopus Iuuenalis simul cum ipsis, transijt in alteram partem, & clamauerunt Orientales, & qui cum ipsis reueren. episcopi: Deus benè adduxit te orthodoxe, benè venisti. Petrus reueren. episcopus Corinthi, dixit: Ego quidem tũc non affui in Ephesina synodo: (necdùm enim eram * gratia Christi ordinatus Episcopus) ex his verò, q̃ lecta sunt, reperi dicta à beatæ memoriæ Flauiano zelum habentia pro expositionibus sanctę memoriæ Cyrilli, & piget me reprehendere. Reliqua verò, cùm lecta fuerint, perfectiùs me edocebunt. Et exurgens & ipse, transijt in alteram partem. Et acclamauerunt Orientales, & qui cum ipsis reuerẽdi episcopi: Petrus ea quæ Petri sunt, sapit. Benè venisti orthodoxe. Irenæus reueren. episcopus Naupacti Helladis prouinciæ, dixit: Nec ego quidem * sanctæ Ephesinæ nuperè sanctæ synodo. Ex his verò expositiõibus, quæ nunc nobis lectæ sunt, sanctæ memoriæ Flauiani, piget me eam reprehendere. Reliqua verò

Hanc interlocutionem Latinis literis habẽt codices Græci Acumicen, prout hic iacet.

Acumicẽse non habet, gfa Christi.

Sanctam dixit nefandã ephesiã synodum secũdũ, idq; consuetè magis quàm verè.

Universidad de Deusto
Biblioteca

verò petimus recitari. Cæteri venerand. episcopi Helladis, dixerunt: Hæc eadem & nos super his, quę lecta sunt, docemus. Et omnes in alteram partem transiérunt.

Quintillus & Sozon, & cæteri reuerend. episcopi Macedoniæ & Cretæ, dixerunt: In recitata interlocutione sanctę memoriæ Flauiani, nihil inconsequens inuenimus. Petimus autem reliqua recitari. Nicolaus reuerendus Episcopus Stobenus secundæ Macedoniæ prouinciæ, dixit: In præscripta quidé Synodo non affui. De his verò, quæ lecta sunt, nihil inuenio contrarium definitis à beatis patribus, & à beato Cyrillo, dixisse sanctæ memoriæ Flauianum. Athanasius reuerendus Episcopus Busireus Tripolis Aegypti prouinciæ, dixit: Secutus est epistolas sanctissimi Cyrilli & sanctus Archiepiscopus Flauianus. Etenim benè exposuit fidem. Ausonius reuerendus Episcopus Sebennitenus, dixit: Consona his, quæ exposita sunt à sanctæ memoriæ Cyrillo, interlocutus est & sapuit sanctissimus & venerandus Episcopus Flauianus, sicut & quæ lectæ sunt, epistolæ sanctissimi Cyrilli continent. Nestorius venerandus episcopus Flauoneus, dixit: Consequentia his, quæ lecta sunt ex side monimentorum, & expositione, quam exposuit beatæ memoriæ Cyrillus, & beatę memorię Flauianus exposuit. Macarius venerandus Episcopus Cabassi, dixit: Ego hæc eadem dico. Benè enim exposuit sanctissimus episcopus Flauianus, secutus fidem sanctissimi Cyrilli. Constantinus venerandus Episcopus Demetriadis Thessaliæ, dixit: Metropolita quidem meus ægritudine detentus, adhuc in Helenopoli est. Ego tamen secundùm fidem trecentorũ decem & octo sapio, & consentio his, quæ nupèr lecta sunt beatissimi Cyrilli. Et si sapio aliter, aut aliquādò aliter sapui, anathema mihi. Et cõsentio eis, sicut consensit beato Cyrillo & beatę memoriæ Flauianus. Eutychius venerandus episcopus Adrianopolis veteris Epiri, Claudius episcopus Anchiaxi, Marcus reuerend. episcopus *Euriæ, Peregrinus reueren. episcopus Phœnicię, & Sotericus reueren. episcopus Corcyrę, dixerũt: Sanctissimus quidem pater noster Atticus metropolita episcopus Nicopolis, ante paululum recessit, durè ægrotans. Nos verò tantùm confitemur, quia lectis epistolis beatissimi & sanctissimi patris nostri Cyrilli consona & beatissimus Flauianus interloquutus est, & petimus sequentia omnium gestorum relegi. Et omnes in alteram partem transiérunt. Dioscorus reueren. episcopus Alexandriæ, dixit: Manifestè ideò damnatus est Flauianus, quoniam post adunationem duas dixit naturas. Ego autem testimonia habeo sanctorum patrũ, Athanasij, Gregorij, Cyrilli in multis locis, quia non oportet dicere post adunationẽ duas naturas, sed vnam naturam Dei verbi incarnatã. Ego cum patribus eijcior, ego defendo patrũ dogmata, nõ trãsgredior in aliquo, & horũ testimonia nõ simpliciter neq; transitoriè, sed in libris habeo. Vt verò oẽs petiérunt, & ego rogo reliqua recenseri. Religiosissimi iudices & amplissimus senatus dixerunt: Sequentia relegãtur: Beronicianus deuotissimus à secretis sacri consistorij, ex eadem scheda recitauit.

*Euiæ

Hæretica Dioscori responsio contra catholicam fidem.

ACTIONE II. CONSTANTINOPOLI habita de Eutyche, lecta in Ephesino concilio, relecta in Chalcedone.

REuerendus Episcopus Basilius metropolis Seleuciæ Isauriæ, dixit: Quis poterit beatissimi patris nostri Cyrilli reprehendere voces, qui impietaté Nestorij futuram mũdum inundare, compescuit per propriam sapientiam? Et illo quidem diuidente in duas personas & duos filios vnum dominum nostrum & deum saluatorem Christũ, ipse ostendit in vna persona & filij & Domini & dominatoris creaturæ Deitatem agnoscendam perfectam, & humanitatem perfectam. Approbamus igitur omnia ab eo scripta & directa, sicut vera & pia continẽtia, & adoramus vnum Dominũ Iesum Christum in duabus naturis agnoscendum. Vnã enim habebat in semetipso ante omnia secula, sicut splendor gloriæ patris: alteram autem, sicut ex matre natus, propter nos accipiens ex ea, sibi vniuit secundùm subsistẽtiam. Et vocatus est perfectus Deus & filius Dei, & perfectus homo & filius hominis, omnes nos volens saluare in eo, quòd factus est per omnia nobis similis absq; peccato. Cõtrarios verò his doctrinis, inimicos catholicæ Ecclesiæ esse asserimus. Reuerend. episcopus Seleucus metropolis Amasiæ, dixit: Repleuerunt corda nostra lætitia, quæ nupèr sunt nobis lectæ doctrinæ sancti patris nostri & quondàm episcopi Cyrilli, & prudentia sanctissimi archiepiscopi Flauiani, & præsens professio sanctissimi episcopi Basilij. Vndè cùm recta & apostolica & pia sint talia dogmata, & ego cõsentio & confiteor: & qui ità nõ sapit, anathematizo, & alienum esse iudico ab ecclesiastica & catholica vnitate. Credimus enim & nos in vnum Deum Dominum nostrum Iesum Christum, ex Deo verbum, lumẽ ex lumine, de vita vitã, in duabus naturis post incarnationẽ, & ex sancta Maria assumptionem prædicari. Et eum qui præter hæc sapit, sicut alienum ab Ecclesia abdicamus.

Apertiùs dictum hic, quàm à Basilio, de duabus naturis.

EPHESI ACTA. Sancta synodus dixit: Nemo duo dicit dominum post vnitionem. Non erat Amasiæ episcopus. Indiuisum noli diuidere. Hæc Nestorius sapuit, sic Nestorius sapuit. Non erat Amasiæ episcopus, non erat Amasiæ, Sinopis est. Dioscorus reueren. episcopus Alexandriæ, dixit: Tacete modicùm. Audiamus alias blasphemias. Quid culpam Nestoriũ solùm? Multi sunt Nestorij. Ioannes presbyter & primiceri notariorũ, dixit:

Ex

Ex his quæ lecta sunt, illud annotemus, quia alteram fidem præter eam, quæ in Nicea exposita, & hìc priùs confirmata est, exposuerunt, qui ista dixerunt. Olympius episcopus *Euazon, dixit: Si initium fides habet ex gestis, qui dederunt initium, sint anathema.

*Ebagen.

CONSTANTINOPOLI ACTIONE II. GESTA, SED CHALCEDONE RELECTA. Deo amantissimus Episcopus Saturninus Martianopolis metropolis, dixit: Si quis aliter sapit, præter ea quæ nupèr lecta sunt in hac sancta synodo, hic secũdùm formam sanctorum patrũ alienus sit & excommunicatus à nobis, sicut non permanens in his, quæ benè à sanctis Patribus definita sunt. Deo amantissimus Episcopus Aethericus ciuitatis Smyrnæ, dixit: Sicut præsentes patres consenserunt, & ego consentio & concordo, & antè & nunc, & in futuro seculo. EPHESI ACTA. Aethericus Episcopus Smyrnæ, dixit: Ego ista non dixi. Dioscorus Episcopus Alexandriæ, dixit: Quid dicit? Ioannes presbyter & primicerius notariorum, dixit: Falsum reprehendit. Dioscorus Episcopus Alexandriæ, dixit: Doceat reueren. Episcopus Aethericus, quæ voluẽrit. Aethericus Episcopus Smyrnæ, dixit: Subitò vt ingressus sum Constãtinopolim, accedebant ad me auersores, ducentes hunc ipsum monachum cum ipsis, qui dixit: Domine, subscribe. Dico & ego: Interim sine videamus, si, quæ audiuimus iniqua de eo, certa sint. Posteà dicit: Expone. Ego verò dixi: Exponere non possum. Verè quidem scio, sed non possum dicere. Tamen dico, si quis non credit, sicut trecẽti decem & octo, & qui in Epheso, anathema sit & hìc, & in illo futuro seculo. Dioscorus Episcopus Alexandriæ, dixit: Hæc ergò quæ lecta sunt, falsa sunt? Aethericus Episcopus Smyrnæ, dixit: Ego nescio. Dioscorus episcopus Alexandriæ, dixit: Aliud his amplius nõ dixisti? Aethericus episcopus Smyrnæ, dixit: Non. Dioscorus episcopus Alexandriæ, dixit: Audiuisti autem, quæ tunc *si à te dicta sunt? Aethericus Smyrnæ episcopus, dixit: Audiui. Dioscorus episcopus Alexandriæ, dixit: Et non ea dixisti? Aethericus eps Smyrnæ, dixit: Non. Dioscorus episcopus Alexandriæ, dixit: Manifesta sunt, quę à præsente viro deposita sunt. Vndè reliqua percurrantur. Et cùm legerentur, CHALCEDONE ACTA. Aethericus reueren. episcopus Smyrnæ, exurgens, dixit: Priùs quidem consensi & subscripsi, tãdèm abij Ephesum. Statim adhæsit mihi Dioscorus veneran. episcopus, & dixit: Quarè subscripsisti contra Eutychen? Dico, Ego subscripsi, sicut omnes patres nostri. Si verò aliud est, dicite mihi. Dixit: Quid subscripsisti? Dico: Sicut obtulerunt mihi, subscripsi. Anathema, si quis nõ credit, sicut trecenti decem & octo, & sicut qui in Epheso, ille anathema sit. Posteà quid scripserũt? Nescio, præsentibus omnibus dixi. Dioscorus veneran. Episcopus Alexandriæ, dixit: Deducat duos testes. Aethericus veneran. episcopus Smyrnę, dixit: Sicut Cyrillus credo. Gloriosissimi iudices & amplissimus senatus dixerunt: Quo præsente, hæc tibi dixit Dioscorus reuerend. episcopus? Aethericus veneran. episcopus Smyrnæ, dixit: Coram omnibus dixit. Thalassius reueren. episcopus Cæsareæ Cappadociæ, dixit: Hæc quæ scripta sunt, dixisti sinè vlla necessitate. quid vis ea modò destruere? Dioscorus venerand. episcopus Alexandriæ, dixit: Calumniatus nihil patitur. Si ego essem reprehensus, nõ patiebar? Beronicianus deuotiss. à secretis sacri consistorij, ex eadẽ scheda recitauit: CONSTANTINOPOLI ACTIONE II. ACTA, SED CHALCEDONE RELECTA. Reuer. episcopus Valerianus dixit: Ego cõfiteor duas naturas in Christo diuinitatis & carnis. Diuinitatis ex patre, carnis ex matre, vnum tamen filium Dei, quem admodùm vniuersi patres cõstituerunt duas naturas in vna persona. Sic ergò cõfiteor, sicut patres trecenti decem & octo, congregati in Nicea ciuitate, & vt sancta synodus Ephesi decreuit, & beatę memoriæ Cyrillus Alexandrinæ vrbis eps antè statuit, sic credo atq; cõfiteor. Deo *amantiss. eps Longinus *Chersonensium ciuitatis, dixit: Sanctam & magnã synodum trecentorũ decem & octo congregatam in Nicea, sequẽs & sanctus pater noster Cyrillus eps, doctrinã *in epistola cũ omni diligentia exposuit. Vndè & ego beatissimi archiepiscopi Flauiani consensui & beatissimorum Episcoporum concordo, sciens post inhumanationem ex duabus naturis adorare diuinitatem vnigeniti filij Dei & saluatoris nostri Iesu Christi. Contrarios autẽ huiusmodi fidei, alienos existimamus à fide pia sanctæ Ecclesiæ. Et cùm legerentur, CHALCEDONE ACTA. Dioscorus veneran. episcopus Alexandriæ, dixit: Ex duabus suscipio, duas non suscipio: Cogor & impudenter agere, de anima est mihi sermo. Eusebius veneran. episcopus Dorylei, dixit: Tu enim dudùm occidisti sanctissimum archiepiscopum Flauianum, mihi autem vitæ intulisti discrimen. Dioscorus reuerendus episcopus Alexandriæ, dixit: Satisfacio Deo hic & tibi. Eusebius reuerendus episcopus Dorylei, dixit: Sed & legibus, sicut dicis. Ergò quarè interpellaui? Vtiq;, vt pœnas de te exigam. Nunquid ad salutandum huc ingressus es? Paschasinus venerandus episcopus dixit: Licuit Flauiano episcopo, isto audiente, tantum loqui quãtum iste loquitur? Gloriosissimi iudices & amplissimus senatus dixerunt: Sed in *præsentia synodus cũ iustitia celebratur. Lucentius reueren. episcopus, vicarius sedis Apostolicę, dixit: Iusta est synodus. Detur ergò in illo iusta sententia. Beronicianus deuotissimus à secretis sacri

*amicissim.

Dogma Dioscori.

*præsenti

Universidad de Deusto
Biblioteca

cri consistorij, ex eadem scheda recitauit: CONSTANTINOPOLI ACTIONE II. ACTA, ET CHALCEDONE LECTA. Deo amantissimus episcopus Meliphthongus Iuliopolis ciuitatis, dixit: Secundùm diuinum Apostolum, si angelus de cælo euangelizauerit vobis aliud quid, præter ea quæ nupèr lecta sunt, sanctorum qui in Nicea & in Epheso patrum, anathema sit. Et qui non confitentur ad veram vnitatem cõiunctas duas naturas in vnum eundemq; filium DEI, Deum verum de Deo vero, Christum Iesum, sint anathema. Qui verò innouant aliquid, præter expositiones Apostolorum & sanctorum patrum, & conturbantes Dei Ecclesiam, portent iudicium, quicunq; illi fuerint. Deo amãtissimus episcopus Iulianus Coënsis, dixit: Nullus sapientum contraire potest expositæ fidei à sanctis patrib⁹, q̃ in Nicea, & iterùm à sancta & magna synodo in Epheso metropoli congregata. Confitemur igitur duas naturas in vna persona, propter quod vnum filiũ, vnum Dominum Iesum Christum. Et si quis diabolica insania agitatus, & propriam cogitationem (sicut putat) sequẽs, aliud quid sapit, præter ea quę à prædecessoribus sanctissimis patribus accepimus, sit ab Ecclesia alienus. Et cùm legerentur, CHALCEDONE ACTA. Dioscorus reuerendissimus episcopus Alexandriæ, dixit: Eccè hoc repræhendo, quia post vnitionem non sunt duæ naturæ. Beronicianus deuotissimus à secretis sacri consistorij, ex eadem scheda recitauit: CONSTANTINOPOLI ACTIONE II. ACTA, SED CHALCEDONE LECTA. Deo amantissimus episcopus Sabas Paltos ciuitatis, dixit: Didicimus sanctos patres sequi. Etenim patres nostri, qui in Nicea cõuenerant, non à semetipsis locuti sunt, sed quod Spiritus sanctus dictauit. Similiter & sanctissimus & DEO amicus beatus Cyrillus ex spiritu sancto, quę sunt sanctorum patrum, loquutus est & docuit. Secutus est autem eum & princeps Orientis, Deo amantissimus Ioannes quondàm episcopus Antiochiæ. Hunc etiàm & qui superiùs interlocutus est, Deo dignus episcopus Basilius est secutus. Hoc & ego sapio & confiteor. Et si quis in vniuerso mundo hãc fidem non sapit, non solùm mihi est alienus, sed & omnibus rectè credentibus. Rogo verò vestrã sanctitatem, hunc tomũ & in Orientẽ dirigere, & liberare nos à blasphemijs. Et si quis non subscripserit in hoc tomo, sit nobis alienus. Deo amantissimus episcopus Thomas Valentinianopolis, dixit: Cùm vtilia sint animæ pietatis dogmata, exposita à sancta synodo, quæ in Nicea congregata est, & in Epheso metropoli, sic & credimus, & populos, qui sub nobis sunt, docemus: & eũ, qui ità non sapit, alienũ decernimus esse à catholica Ecclesia. Deo amantissimus episcopus Tryphon ciuitatis insulæ Chij, dixit:

amicissim⁹

Galat.1.b

Hic Dioscorus suũ dogma rursũm occinit.

Sabæ petitio.

Secũdùm expositionem patrum sanctorum in Nicea, & beatissimi & sanctissimi archiepiscopi Cyrilli, sic & credidimus & credim⁹. Et qui non credunt sanctorum patrum doctrinis, anathematizamus, & alienos eos à sancta Ecclesia iudicamus. Deo amantissimus episcopus Timotheus Primopolitanus, dixit: Piè & rectè statuta à sanctis patribus, q̃ in Nicea cõuenerunt, & beatæ memoriæ pater noster Cyrillus quondàm Alexãdriæ episcopus ea secutus, digna DEO dogmata nobis tradidit, his & concordamus & cõsentimus. Vndè si quis hæc non sequitur, alienus sit à sanctis Dei ecclesijs. Deo amantissimus episcopus Bosphori, dixit: Terbeatissimus pater noster Cyrillus secutus Nicenam sanctam & magnam synodum, manifestum nobis fecit de Christi & saluatoris nostri præsentia, quia qui ante secula est Deus, & filius est patris, in nouissimis temporibus inhumanatus est, vt disrumperet contra nos scriptum chirographum, & hominem perfectũ assumpsit propter nostram salutem. Omnis ergò, qui non consentit expositionibus sanctorũ patrum, seipsum alienat ab omni sacerdotali communione, & à Christi præsentia. Et cùm legerentur, CHALCEDONE ACTA. Eustathius reuerendissimus episcopus Beryti, dixit: Hominem nõ assumpsit, sed homo factus est, carnem autem assumpsit. Beronicianus deuotus à secretis sacri cõsistorij, ex eadem scheda recitauit. CONSTANTINOPOLI ACTIONE II. ACTA, SED CHALCEDONE LECTA. *Eustathius Deo amantissimus episcopus nocimei ciuitatis, dixit: Factã à synodo in Nicea sanctorũ patrũ expositionẽ, & lectas nobis epistolas sanctissimi & Deo digni quondàm episcopi Cyrilli, & expositas regulas, & fidem à sancta & magna Ephesina synodo, cõsona omnia ad inuicèm comperimus. Igitur & ego sic credo, & cõfiteor. Et qui præter hæc sapit, alienum iudico à sancta catholica Ecclesia, & à fide rectè credentiũ.

Iulianus Deo amantissimus episcopus ciuitatis Mostenæ, dixit: Cùm sint certa & vtilia animæ lecta nobis canonica scripta, exposita à beatissimo & sanctissimo Cyrillo, & Niceno & Ephesino sanctis concilijs, ità & ego sapio & credo. Et si quis præter hæc sapit, *sit alienus à sanctæ Ecclesiæ recta fide.

Cossinius Deo amantissimus episcopus ciuitatis Hierocæsareæ, dixit: Audiẽs has sanctorum patrum nostrorum lectas epistolas, & quæ in Epheso metropoli acta sunt, secundùm sanctas regulas in Nicea ciuitate expositas, ità sapimus & credimus, & docemus populum, qui sub nobis est. Et si quis aliud sapit, alienus sit à sancta Catholica Ecclesia.

Ioannes Deo amãtissimus episcopus ciuitatis Hyrcaniorũ, dixit: Nupèr lectis, & pridẽ expositis à sanctis patribus in Nicea congregatis, & orthodoxè p̃dicatis à sanctis episcopis, cõsentio & acquiesco. Aliter autem sapien-

Coloss.2.c

*rustochi⁹

*sit

sapientem, sicut insipientẽ & auersor, & alienum iudico à fide recta, per gratiã Christi cum omnibus patribus stabilitus. Eusebius episcopus Dorylei, dixit: Quoniam quidam venerandissimorum episcoporum in hac regia vrbe degentium, quòd aut propter infirmitatem, aut ignorantes ad conuocationem sanctæ synodi non conuenerunt, peto absentes per reuerẽdissimum presbyterũ & notarium Asteriũ, & per religiosissimos diaconos & notarios commoneri, quatenùs & ipsi agnoscentes, quæ acta sunt, suam manifestam faciant voluntatem. Sanctissimus Flauianus archiepiscopus dixit: Reuerendissimi notarij, absentes Deo amantissimos episcopos commonefaciant, perlegẽtes eis quæ acta sunt, quatenùs vnusquisq; propriã voluntatẽ exponat. ACTIONE TERTIA CONSTANTINOPOLI ACTA, SED CHALCEDONE LECTA. Præsidente sanctissimo & beatissimo archiepiscopo nostro Flauiano, & considẽte ei sancta synodo, rursùs in secretario episcopi secunda feria XV. die mensis Nouẽbris, consulatu suprascripto, Eusebius reuerendissim⁹ episcopus Dorylei, dixit: Quartus hodiè excessit dies, ex quo vestram interpellaui sanctitatem, postulans Eutychen presbyterum & archimandritam in sanctam vestram synodum occurrere, arguendum à me, pro eo q̃ orthodoxa dogmata corrupit, & aliter sapit quàm credit catholica Ecclesia. Et peto tunc directos à sanctitate vestra interrogatos dicere, qualia ab eo acceperit responsa. Flauianus sanctissimus archiepiscopus dixit: Dicãt notarij, qui sunt dudum directi. Notarij dixerunt: Ante hoc vestra iusserat sanctitas, religiosissimum presbyterum & defensorem Ioannem, & reuerendissimum diaconum Andream, pergere ad venerandissimũ presbyterum & archimandritam Eutychen, & vtriq; præstò sunt. Flauianus sanctissimus archiepiscopus dixit: Adstent sanctę synodo, & dicat priùs religiosissimus presbyter & defensor Ioannes, si abijt ad vocandum presbyterum, & archimãdritam Eutychen, & si vidit eum, & quid ab eo audierit.

Religiosissimus Ioannes presbyter & defensor dixit: Pridèm venerãdissimo episcopo Eusebio interpellãte in cõuentu vestram sanctitatem, & accusante venerandissimum presbyterum & archimandritam Eutychen, & libellum scriptis porrigente, in quo manifestabat eum hæreticis passionibus ægrotare, & postulante, euocatum eum apud vestrã sanctitatem satisfacere pro his, quæ obijciebantur: prouidens vestra indeclinabilis sapientia præcepit, pergere tam me quàm reliquum diaconum Andream ad eum in eius monasterium, & ad satisfaciendum, eum vocare. Quo facto, cùm peruenissemus ad eum in eius monasterium, libellos ei legimus, & exemplaria ei dedimus, & accusatorem ei manifestauimus, & vocationem ei denunciauimus, & satisfactionem apud vestram sanctitatem: Ipse autem occurrere quidem & satisfacere penitùs abnegauit, dicẽs, hoc apud se esse decretum, & diffinitione quadam ab initio teneri, vt nusquàm alibi egrediatur à sua fraternitate: quodammodò enim, tanq̃ in sepulcro, degere in mõasterio. Innotescere autẽ vestræ sanctitati per nos postulauit, eõ quòd reuerendissimus episcopus Eusebius inimicus ei iamdudùm existens, detractionis & iniuriæ causa hanc accusationem aduersùs eum confecerit. Paratum enim se esse asserebat, expositioni sanctorum patrũ, qui in Nicea & in Epheso congregati sunt, consentire, & subscribere interpretationib⁹ eorum confitebatur. Si verò aliquid contigit eos in aliquibus dictis aut falli, aut errãsse, hoc neq; repræhendere, neq; subscribere: solas autem scripturas scrutari, tanquàm firmiores sanctorum patrum expositionibus. Post incarnationem verò Dei verbi, hoc est, post natiuitatẽ Domini nostri Iesu Christi, vnam naturam adorare, & hanc DEI incarnati, & inhumanati. Et librum aliquem huiusmodi proferẽs perlegebat. Adijciebat verò derogationes aliquas aduersùs se ab aliquibus dictas, quasi quòd dixerit, quia Deus verbum carnem secum de cælo deduxerit: se innoxium ab huiusmodi derogatione esse: ex duabus autem naturis vnitis secundùm subsistentiam, factum fuisse Dominum nostrum Iesum Christum, neque didicisse in expositionibus sanctorum patrũ, neque suscipere, si contigerit ab aliquo ei tale aliquid legi, quia diuinæ scripturæ (vt dicebat) meliores sunt patrum doctrinis. Et hæc dicens, confitebatur perfectum Deum esse & perfectum hominem, qui natus est de Maria virgine, non habentem consubstantialem nobis carnem. Hoc autem mecum colloquens dixit. Flauianus sanctissimus archiepiscopus dixit: Hæc ipsa tu solus audisti, an &, qui pariter tecum directus est, Andreas diaconus? Ioannes presbyter & defensor dixit: Dum hæc mihi mandaret ad insinuandum vestræ sanctitati, præsens erat & venerandus Andreas diaconus. Flauianus archiepiscopus dixit: Dicat & venerãdus Andreas diaconus, si hæc à venerando presbytero & archimandrita Eutyche dicta audiuit.

Reuerendus diaconus Andreas dixit: Iuxta vestræ sanctitatis iussionem, perreximus ad venerandum presbyterum & archimandritam Eutychem: & colloquentes ei, hęc ab eo audiuimus, quę & reuerendus presbyter & defensor Ioannes iam exposuit. Ioannes religiosiss. presbyter & defensor dixit: Ipso collocutionis tempore reuerend. presbyteri & archimandritæ Eutychis, quandò hæc nobis mandabat vestræ sanctitati referre, & religiosissimus diaconus reuerend. episcopi Basilij ibi præsens fuit, & quæ dicta sunt, audi-

Universidad de Deusto
Biblioteca

audiuit. Quapropter peto vocatum eum interrogari, si horum aliquid audiuit. Flauianus sanctissimus archiepiscopus dixit: Dicant religiosissimi notarij, si diaconus, qui adesse solet venerãdo episcopo Basilio, qui & à reuerendo presbytero & defensore Ioãne cõmemoratus est, hic præsens est. Notarij dixerunt: Adest diaconus, qui adesse solet reuerendo episcopo Basilio, qui & vestræ cõsidet sanctitati. Flauian⁹ sanctissimus archiepiscopus dixit: Stet in medio. Et cùm stetisset, sanctissim⁹ archiepiscopus dixit: Quis vocaris? Et ait: Athanasius. Sanctissimus archiepiscopus dixit: Quo gradu fungeris Ecclesiastico? Athanasius dixit: Diaconus sum. Flauianus sanctissimus archiepiscop⁹ dixit: Cuius ciuitatis? Athanasius diaconus dixit: Seleuciæ sub sanctissimo episcopo Basilio. Flauianus sanctissimus archiepiscop⁹ dixit: Dic, quæ audisti, præsentibus reuerend. Ioanne presbytero & defensore, & Andrea diacono, à reuerend. presbytero & archimandrita Eutyche de fide.

Athanasius diaconus dixit: Hæc audiui, q̃ & Deo amantissimus presbyter & defensor Ioannes exposuit, & reuerend. diaconus Andreas. Eusebius Deo amantissimus episcop⁹ dixit: Sufficiunt quidem, quæ prolata sunt à reuerend. presbytero & defensore Ioanne, & reuerend. diacono Andrea, & quæ facta est professio ab Athanasio reuerend, diacono sanctæ Ecclesiæ Seleuciæ, ad manifestandum quem habeat impiũ sensum, & cõtrarium expositioibus sanctorum patrum. Tamen supplico vestræ sanctitati, & iterùm secundò eum vocari. Paratus enim sum arguere eum multorum testimõijs, malè sapuisse, & sapere, & docere. Flauianus sanctissimus archiepiscopus dixit: Vrinàm veniẽs, & agnoscẽs suum delictũ, ad pœnitentiam respiciat, quoniam Dominus noster Christus lætatur de salute perditorum, & circumiens ipse prior ouem errantem requirit. Quapropter & nunc directi, Mamas & Theophilus reuerend. presbyteri cõmoneant eum, reddentes ei à nobis transmissa vocationis scripta, quatenùs ad nostram sanctam perueniat synodũ, scandalizatam non solùm ex accusatorijs libellis aduersùs eum porrectis ab Eusebio Deo amãtissimo episcopo, sed etiàm ex facta professione, quasi malè sentiente eo, & permanente, vt dictum est à religiosissimo Ioanne presbytero & defensore, & Andrea, & Athanasio reuerendis diaconib⁹, si quandò veniens & euomens priorem suã impietatem, & cognoscens rectam fidem & expositionem sanctorum patrum nostrorũ, veniam mereatur, quam decet dari à nobis his, qui ad pœnitentiam respiciunt. Eusebi⁹ Deo amantissimus episcopus, dixit: Dignetur vestra sanctitas, iubere priùs recitari & dictata à sancta synodo vocationis scripta, vt & ipsa inserantur monimentis. Flauianus sanctissimus archiepiscopus dixit: Legantur & inserantur fidei monimentorum.

Luc. 15. a b

EPISTOLA CONSTANTINOPOLITANI CONCILII AD EUTYCHEN ARCHIMANDRITEN.

SAncta & magna synodus secundùm dei gratiam degens in Christianissima & regia Constantinopoli *Roma, reuerẽdo presbytero & archimandritæ Eutychi. Et nunc secunda ista te vocatione vocamus per Mamam & Theophilum reuerendos presbyteros, vt occurras absque dilatione, ad satisfaciendum sancto concilio, incusatus à DEO amãtissimo episcopo Eusebio, sicut qui aliena à fide sapuisti, & sapis, & ad aliquos ex eis locutus es. Veni ergò in cõuentum nihil differens, nè, vt subterfugiens in faciem conuinci, subiaceas diuinarum regularum seueritati. Nec enim rationabilis est satisfactio, dicere, te decreuisse non procedere de monasterio, qui de talibus accusatus es. Adhuc sedente sancta synodo, & expectante Mamã & Theophilum reuerend. presbyteros, qui missi sunt vocare reuerend. Eutychen presbyterum & archimandritam, dum legerent eis expositiones de fide sanctorum patrum, exurgens in medio Eusebius Deo amantissimus episcopus, dixit: Nihil *intemeratum relinquitur adeò impiè agenti, & aliena à recta fide sapienti, audacter pergit omnia facere. Comperi enim, quia Eutyches presbyter & archimãdrita volumẽ direxit per monasteria, & ad seditionẽ excitat monachos. Et quia hoc ipsum ad tutelã Ecclesiasticã & sanctæ synodi pertinet inquirere hoc & cognoscere, qualia conficit & machinatur tumultum faciens, postulo, hic præsentẽ presbyterum *Martyrij, quod est in *Septimo, dicere, si destinauit volumen, & fecit fieri subscriptiones. Flauianus sanctissimus archiepiscopus dixit: Hic præsens est, de quo talia professus es? Notarij dixerunt: Adest.

for. *noua Roma,

*intentatũ

*Martyrij ãs mine, tẽplũ honori martyris extructum capo. Septimum, vnum est ex suburbijs Constantinopolis. Procopius.

Sanctissimus archiepiscopus dixit: Sistatur in medio. Et cùm stetisset, archiepiscop⁹ dixit: Quis vocaris? Ille respondit: Abrahamus. Flauianus sanctissimus archiepiscopus dixit: Quo gradu fungeris honoris? Abrahamus dixit: Presbyter sum in Septimo sub tua sanctitate.

Flauianus archiepiscopus dixit: Audisti, quæ exposuit reuerend. episcopus Eusebi⁹?

Abrahamus dixit: Etiàm per vestigia tua.

Flauianus sanctissim⁹ archiepiscopus dixit: Dic, quæ ista? Abrahamus dixit: Emmanuel presbyter & archimandrita, direxit me ad Asterium presbyterum, hæc ei denunciare, quæ Eutyches presbyter & archimandrita direxit ei, tomum de fide, & suadebat ei in eo subscribere. Et hæc mandauit, vt prædictus presbyter Asterius vestræ suggerat sanctitati.

Eusebius Deo amantissimus dixit: Quoniam

Quoniam nõ solùm in monasterio Emmanuelis presbyteri hoc ausus est facere, peto te dirigere & in alia monasteria, & addiscere, vtrùm & illic direxerit tomũ ad subscribendum, quasi fides contempta sit, nec ne. Flauianus sanctissimus archiepiscop⁹ dixit: Iuxta postulationes religiosissimi Eusebij episcopi, pergãt ad monasteria ciuitatis quidem Petrus reuerendus presbyter, & Patricius reuerend. diaconus, trans verò in Sycas, Rhetorius presbyter & Eutropius diaconus, in Chalcedonem autem Paulus & Ioannes presbyter, ad cognoscendum ab eis, si directus est eis tomus ab Eutyche presbytero & archimandrita, suadente eis subscribere. Et cùm hæc à sanct. episcopo dicerentur, Aetius diaconus & notarius dixit: Qui hodiè directi sunt à sanctitate vestra venerandi presbyteri Mamas & Theophilus ad Eutychen reuerend. presbyterum & archimandritam, præstò sunt. Sanctissimus archiepiscopus dixit: Dicant reuerend. presbyteri, q̃ mandata sancti concilij pertulerunt, quid audierunt ab Eutyche reuerend. presbytero & archimandrita. Et si paratus est conuẽtui sanctæ huius synodi præsentari. Mamas reuerend. presbyter dixit: Peruenientes ad monasterium Eutychis reuerend. presbyteri & archimandritæ, reperimus ante ianuas monachos stãtes. Et ingressi cum eis monasterium, diximus: Nunciate. Loqui enim habemus archimandritæ, directi à sanctissimo archiepiscopo & præsente sancta synodo. Et dicebant nobis, quia dominus archimãdrita ægrotat, & videre vos nõ potest. quid ergò vobis placet, aut pro qua re estis directi, dicite nobis. Nos autẽ nõ acquieuimus, dicentes eis, quia nos ad illum ipsum sumus directi, & scriptam iussionem complemus, & præ manibus habemus, quæ ad eum scripta sunt à sancta synodo. Qui ingressi, iterùm regressi sunt, & deduxerũt secum Eleusinium quendam monachũ, dicentes: Quoniam archimandrita noster ægrotat, hunc loco suo direxit, vt huic, quæ sunt mãdata, dicatis. Nec sic acquieuimus dicere ei, sed diximus, si suscepit nos missos à sanctissimo & beatissimo archiepiscopo & à sancta & magna synodo, dicite nobis. Deindè vidimus eos turbatos, & ad alterutrum susurrãtes, & dicentes aliqua. Et cùm non acciperemus responsum, conturbatis eis, eò quòd in scriptis esset mandatum, diximus eis: Quid cõturbamini? Nihil est durũ. Quæ scripta sunt, non sunt occulta, sed dicimus & nos, quid scriptura contineat. Cõmonuit eũ ecce hoc secundò sancta synodus, quatenùs occurrat, & in his, in quibus accusatus est à Deo amãtissimo Eusebio episcopo, se sistat, & satisfaciat inclamatus. Tunc ingressi nunciauerũt, & suscepit nos prædictus reuerẽdus presbyter & archimandrita Eutyches. Ingressi porreximus ei missam chartulã, & fecit eam nobis præsentibus legi. Et postquàm lecta est, dixit: Ego apud me definitum habeo, citra mortis necessitatem nõ egredi monasteriũ. Peruidet autem & sancta synodus, & DEO amantissimus archiepiscopus, quoniam & senex sum, & effœtus. Diximus & nos: Dignare venire, & in his, quibus accusaris, satisfacere apud sanctam synodũ. Qui respõdit: Ego non egredior de monasterio meo, quia sic habeo definitum. Si autem voluerit beatissimus archiepiscopus & sancta synodus aliquid agere, quod eis placet, agãt. Hoc vnum peto, nullum huc altera vice fatigari. Definitum enim mihi est, non egredi monasterium. Nè ergò & iterùm dirigant. Quod volunt, & ante tertiam vocationem meam faciant. Mihi enim, àc si vocãssent, sunt. Petijt autem nos dicere sanctitati domini hęc. Compellebat autem nos & chartulam aliquam scriptam deportare, & non acquieuimus susc ipere, dicentes: Si quid volueris, pueniens doce. Ità nobis talia ad eum dicentibus, delata est charta, & voluit eam nobis legere. Et nec sic acquieuimus audire: sed accipiens, subscripsit eam. Et nos valefacientes, egressi sumus, dicente eo: Quia dirigo sanctæ synodo hanc chartulam cum subscriptione mea. Flauianus sanctissimus archiepiscopus dixit: Dicat & reuerend. presbyter Theophilus, quæ, pergens ad reuerendum presbyterum & archimandritam Eutychen pariter cum religiosissimo presbytero Mama, audiuit. Theophilus reuerend. presbyter dixit: Perueniens pariter cum Mama presbytero in monasterium Eutychis presbyteri & archimandritæ, hæc eum audiui dicentẽ: Nisi forte mors ejiciat me de hoc monasterio, quia definitum mihi est, & impossibile mihi est egredi. Et alia omnia, quę dicta sunt à reuerendo presbytero Eutyche, exposuit religiosissimus presbyter Mamas, quę ego audiui. Eusebius Deo amantiss. episcopus dixit: Excogitatio est semper & occasio obnoxijs, vt delatioibus vtantur. Nec enim in arbitrio eorum qui accusantur, est recusare, aut loco seipsos circunscribere. Sed peto & nunc regularum sanctarum inuigilare potẽtiam aduersùs accusatum, & iubete eum etiàm inuitum huc aduenire. Sanctissimus archiepiscopus dixit: Audiens sancta synodus, quæ mandata sunt ab Eutyche reuer. presbytero & archimandrita p reuer. presbyteros, q ad eũ directi fuerãt, quod placet, declaret. Sancta synodus dixit: Rationis est, & tertiò à sancta & magna hac synodo reuerend. presbyterũ & archimandritã Eutychen commoneri, vt ad hãc sanctam synodum occurrat. Quòd si hoc minimè fecerit, seipsum culpabit. Flauianus sanctiss. archiepiscopus dixit: Religiosissimi presbyteri, Memnon sacrorũ vasorũ custos, & Epiphanius, & German⁹ diacon⁹, euntes ad reuerend. presbyterũ Eutychẽ & archimãdritam,

Pertinacia Eutychetis.

Universidad de Deusto
Biblioteca

tam, tertiæ euocatiõis scripta, à sancta synodo ei directa, insinuent: quatenùs veniens, satisfaciat super his, quæ ei irrogantur. Cõtinebat verò directa à sancta synodo vocationis chartula, sic:

EPISTOLA CONSTANTINOpolitanæ synodi actionis 3. ad Eutychen presbyterum.

SAncta & magna synodus per Dei gratiã degens in Christianissima & regia Constantinopoli*Roma, Eutycheti reuerendiss. presbytero & Archimandritæ. Arbitramur te non ignorare, quæ à sanctis regulis diffinita sunt aduersùs minimè obedientes, & nolentes ad satisfaciendum occurrere, cùm & tertia ad eos facta vocatio fuerit. Nè ergò teipsum his, quæ piè ab eis statuta sunt, configas, vel nunc etiàm tertiò à nobis vocatus p reuerendiss. presbyteros, id est, Memnonẽ custodem sacrorum vasorum, & Epiphaniũ, & reuerend. Germanum diaconum in sanctum concilium, acquiesce præsens esse in subsequenti die maturè, hoc est, die, quarta feria, decimaseptima mensis Nouembris.

for. *noua Roma,

ACTIO CONSTANTINOpolitanæ synodi 4. sed Chalcedone lecta.

ET sequenti die tertia feria, quæ est 16. mensis Nouembris, presidente sanctiss. archiepiscopo sanctæ synodo, & disputante de diuinis dogmatibus eodem ipso sanctissimo Archiepiscopo, Asclepiades diaconus & notarius nunciauit, dicens: Quidam monachi à presbytero & archimandrita Eutyche directi, & Abrahamus reuerend. presbyter & archimandrita, foris sunt, & postulant ingredi. Sanctissimus archiepiscopus dixit: Ingrediãtur. Et cùm ingressi fuissent Abrahamus reuerend. presbyter & archimandrita, & Eleusinius, & Cõstantinus, & Constãtius diaconi monasterij reuerend. presbyteri & archimandritę Eutychis, sanctissimꝰ archiepiscopus dixit: Quid est fatigata ad nos reuerentia vestra? Abrahamus reueren. presbyter & archimandrita, dixit: Directi sumꝰ. Sanctissimus archiepiscopus dixit: Quis vos direxit? Abrahamus reuerend. presbyter & archimandrita, dixit: Archimandrita. Sanctissimus archiepiscopus dixit: Quis archimandrita? Abrahamus reuerend. presbyter & archimandrita, dixit: Eutyches. Sanctissimus archiepiscopus dixit: Quid maximè? Abrahamus reuerend. presbyter & archimãdrita, dixit: Direxit me ægrotans. Per orationes enim tuas, totam noctem dormire nõ potuit, gemens. Nec ego verò dormiui, eo gemẽte. A vespere enim propter hoc me vocauit. Dixit autem mihi, vt aliqua dicerem domino. Sanctissimus archiepiscopus dixit: Et intermittimus, * non imminemus. DEI enim est dare sanitatem, nostrum autem expectare sospitatẽ ipsius. Nec enim in abscisionem inspicimus, sed ad incrementũ. Nec enim delectatur Deus in perditiõe viuorũ: nec sumus filij inhumanitatis, sed clementiæ Dei. Si enim ꝓpter nos, qui diues erat, pauper factus est, & nos excelsam eius sequi paupertatem debemus. Ad misericordiæ enim opera à Deo facti sumus. Abrahamus reuerend. presbyter dixit: Mihi per vestigia tua, & alia aliqua mandauit, quæ si interrogatꝰ fuero, dico. Sanctissimus archiepiscopus dixit: Quomodò (rogo te) est possibile, altero accusato, pro eo alterum dicere? Sed magis intermittimus, & non imminemus. Adueniat huc ad patres, veniat & ad fratres, non ad ignorantes eum, immò hactenùs in amicitia permanentes. multi audiẽrunt, & scandalizati sunt. Nã accusator eius instat, & debet satisfacere. Si enim tũc, Nestorio aduersante veritati, pro veritate iste ingressus est: quanto magis nunc debet pro veritate, & ꝓ semetipso ingredi? Homines sumus: multi & magni scandalizati sunt, & per imprudentiã & imperitiam decepti sunt, putantes se recta sapere. Pœnitentia non affert confusionem: sed permanere in peccato, opprobrium est. Sicut enim vermis consumit lignum ex quo nascitur, ità & peccatum permanens in faciente illud. Sed magis adueniat, & confitenti ei delictum, & anathematizanti, dabimus pro præcedentibus veniam, & de futuris nos & sanctam synodum muniat, quòd similia expositionibus sanctorum patrũ sapiat, & præter has postmodùm neque doceat aliquos, neque in aliquorum præsentia disputet. sic oportet, obsecro te. Nam & anteq̃ tu eum scires, scio eum: & antequàm te ille cognosceret, me cognouit.

Sap. 1.d

2. Cor. 8.b

Abrahamus reuerend. presbyter & archimandrita, dixit: Ità habet per vestigia vestra. Et postquàm surrexerunt, Flauianus sanctissimus archiepiscopus dixit: Cognoscitis zelum accusatoris, quoniam & ipse ignis, frigidus illi videtur propter pietatis zelum. Et Deus scit. Et monui, & rogaui, dicens: Noli, obsecro, intermitte. Cùm autem immineret, quid eram facturus? Nunquid ego dispersionem vestram volo? Absit, & non magis congregari vos? Inimicorum est dispergere, patrum autem conseruare.

ACTIO QVINTA CONSTANtinopolitani concilij, lecta Ephesi, sed relecta Chalcedone.

SEquenti die, id est, septimadecima mensis Nouembris, rursùs congregata sancta synodo in secretario episcopij, Aëtiꝰ diaconus & notarius dixit: qui directi sunt hesterno die, qui erat sextusdecimus dies mensis Nouẽbris, religiosissimi presbyteri Memnõ sacrorum vasorum custos, & Epiphanius, & Germanus diaconus in tertiam vocationem ad reuerend. Eutychen presbyterum & archimandritam, adsunt, volentes intimare, q̃ à memorato viro audiẽrunt * ministrantes literis

*ministrant

suspẽdim cognitionẽ negocij donec connalescat, nõ vrgemꝰ ægrotantem, vt viuat.

literis vestræ sanctitatis. Flauianus sanctiss. archiepiscopus dixit: Priore loco dicat Memnon reuerendus presbyter, quale responsum accepit ab Eutyche presbytero & archimandrita super his, pro quibus directus est à sancta synodo. Memnon presbyter & sacrorum vasorum custos, dixit: Secundùm iussionem vestræ sanctitatis & vestræ sanctæ congregationis, peruenientes vsq; ad reuerend. presbyterum Eutychen & archimandritam, reddidimus ei scripta, quæ à vestra sancta synodo transmissa sunt ei. Et accipiens autem, & perlegẽs, dixit nobis: Quia direxi reuerẽd. presbyterum & archimandritam Abrahamum ad sanctum & beatissimũ archiepiscopum nostrum, necnon & sanctũ concilium, quatenùs ex persona mea cõsentiat omnibus, quæ dicta sunt à sanctis patribus in Nicea, vel in Epheso congregatis, & omnibus quæ à B. Cyrillo. Et adhuc eo dicente, Eusebius reuerẽ. episcopus dixit: Nũc venit consentire. Ego non de futuris eum, sed de præteritis accusaui. Nunquid modò, si ei quidam ediderunt aliquam expositionem, dicentes, Propter necessitatem consenti & subscribe, ꝓptereà ego iam victus sum? Flauianus sanctiss. archiepiscopus dixit: nullus neq; tibi concedet recedere ab accusatione, neq; illi, vt non satisfaciat de præteritis. Eusebius Deo amantiss. episcopus dixit: Postulo hanc vocem mihi non ꝑiudicare. Ego enim fidelissimos testes habeo, sub quorum præsentia peruersa docebat, & admonebat, & contentiõem expertus est, non semèl, nõ bis, sed & sæpiùs admonitꝰ à me, vt recta saperet, nec ità acquieuit. Nam si dicas his, qui in carcere sunt, Ex hodiè nõ latrocinemini, & omnes promittunt. Flauianus sanctissimꝰ archiepiscopus dixit: Nullũ ꝑiudiciũ generatur tuæ sanctitati in accusatione à te proposita, etsi milliès ſponderit subscribere expositionibus sanctorum patrũ. Sicut eñ sæpiùs iam à nobis dictum est, oportet eum, priùs conuictum in quibus accusatus est, & satisfacere. Et cùm adhuc dicerentur, adiecit reuerẽ. presbyter & vasorum custos Memnõ: Dicebat verò: Eò ꝙ in infirmitate cõstitutus sum, hac de causa direxi presbyterũ & archimandritã Abrahamũ. Cùm verò ferentiùs ei imminerem, quia debes peruenire, & ꝑsentare te in sancta synodo, & satisfacere de his quibus impeteris, hoc ait: Quia sustineo papam Abrahamum, fortè supplicat domino & sanctæ synodo. Dico ei: Quid ergò? Nos manemus hic, donèc venias? Respondit: Peto supplicare Domino archiepiscopo & sanctæ synodo, quatenùs inducias mihi tribuant præsentis septimanæ, & secũda feria, volente Deo, ingredior, & satisfacio & domino & sanctæ synodo. Flauianus reuerend. archiepiscopus dixit: Dicat & reueren. presbyter Epiphanius, quid audierit à reuerend. presbytero & archimandrita Eutyche. Religiosissimus presbyter Epiphanius dixit: Secundùm iussionem vestræ sanctitatis perueniens ego & reuerend. presbyter sacrorum vasorum Memnon, pariter cũ reuerendo Germano diacono, reddidimus reuerend. presbytero & archimandritæ Eutychi commonitoriũ scriptum à vestra sancta synodo. Et plegens ipsum, illa dixit, quæ reuerend. presbyter Memnon prosequutus est. Flauianus sanctissimus archiepiscopus dixit: Dicat & religiosiss. Germanus diaconus, quę audierit. Religiosiss. diaconus Germanus dixit: Secundùm iussionem vestræ sanctitatis & sancti concilij, peruenimus ad reuerend. presbyterum & archimandritam Eutychen. Et hæc eadem nobis dixit, quæ & reuerend. presbyteri prosequuti sunt. Eusebius Deo amantissimus episcopus dixit: Iam & pridèm postulaui vestram sanctitatem pro seditione ab eo meditata, quoniam conturbationes immittit etiàm monasterijs, quatenùs dirigatur ad monasteria ad cognoscendum: quia omnes commonet, debere eos alicui chartulæ ab ipso conscriptæ, aut (nescio quomodò) ad eum perductæ subscribere. Pro quo vestra sanctitas p̃cepit certos reuerendos clericos pergere ad monasteria. Iubete ergò eos adesse, & sub fide monimentorum ea, quæ à monachis audierint, profiteri. Sanctiss. archiepiscopus dixit: Dicãt notarij, qui sunt directi ad monasteria ciuitatis. Notarij dixerũt: Reuerendus Petrus presbyter & Patricius diaconus, & hic præsentes sunt. Flauianus sanctissimus archiepiscopus dixit: Dicant quid audierint ab vnoquoque reuerend. archimandritarum. Reuerendus Petrus presbyter dixit: Secundùm iussionem vestræ sanctitatis & sanctæ synodi, peruenientes ad monasterium reuerend. presbyteri & archimandritæ Martini, requisiuimus, si aliquam *char- tulam directam à reuerendo presbytero & archimandrita Eutyche susceperit. Qui respondit, directã ad se quidem fuisse præterita sexta feria, quæ est duodecima mẽsis Nouembris, per aliquem Constantinum diaconum, *petens, vt subscriberem, & non acquieui, dicens: Non est meum subscribere. Episcoporum tantùm est, & eorum qui digni sunt. Dicebat: Si nunc mihi conspirare nolueritis, & humiliauerit me episcopus, postmodùm & vobis impositurus est. Exindè egressi, venimus ad reuerend. presbyterũ & archimandritã Faustũ. Flauianus sanctiss. archiepiscopus dixit: Quid enim continere reuerend. presbyter & archimandrita Martinus dicebat tomũ, quẽ subscribere noluit?

*tomum

*qua peretur, vt

Petrus presbyter dixit: Vt dicebat, quæ in Epheso acta sunt. Flauianus sanctissimus archiepiscopus dixit: Legerat & cognouerat? *aut tantummodò audiens, hæc illi respon- *an dit? Petrus reuerend. presbyter dixit: Nõ legerat quidẽ. Dicebat verò, quia ista sunt beati

Universidad de Deusto
Biblioteca

ad Cyrilli, & eorum quę in Epheſo. Subſcriptus verò erat & tomus, & occultabat ſubſcriptionem. Similia verò & reuerend. presbyter & archimandrites Fauſtus dicebat, directum ad ſe tomum per Conſtantinum & Eleuſinium, quaſi deberet à ſe ſubſcribi. Et exigebat virtutẽ chartulæ. Dicebant illi: Trecentorum decem & octo eſt expoſitio, & in Epheſo congregatorum beatiſſimorũ epiſcoporum. Et reſpondi eis: Nunquid exemplaria eorum ſaluantur apud nos? Et date nobis ad pertractãdum, nè fortè aliquod additamentum habeat. Et non acquieuerũt, ſed receſſerunt, dicentes: Nos verò & Eccleſiæ filij ſumus, & vnum patrem poſt Deum habemus archiepiſcopum. Et dõminus Iob dixit: Tomum quidem non direxit ad nos. Dicebant verò, quia in his diebus tomum ad te directurus eſt epiſcopus, vt ſubſcribas, & nè perſuadearis ab eo. Perreximus verò & ad Emmanuelem. Et dixit, non ad ſe directum. Similiter ad Abrahamum: Et ipſe dicebat, neque tomum, neque aliquod reſpõſum ad ſe fuiſſe directum.

Flauianus ſanctiſſimus archiepiſcopus dixit: Dicat & Patricius reuerend. diaconus, quid à reuerend. presbyteris & archimandritis audierit. Patricius reuerend. diaconus dixit: Directus à veſtra ſanctitate, & à veſtra ſancta ſynodo, vnà cum reuerendo presbytero Petro, audiui illa, quæ & memoratus reuerendus presbyter profeſſus eſt. Euſebius Deo amantiſſimus epiſcopus dixit: Peruidet veſtra ſanctitas, quæ ab Eutyche archimandrita commiſſa ſunt, & quia aliena à fide ſapiebat. Talia enim & reuerend. presbyter & defenſor Ioannes proſequutus eſt, & cum eo directus Andreas reuerend. diaconꝰ, & Athanaſius reuerend. diaconus reuerendiſſimi Baſilij epiſcopi, qualia & nunc reſponſa reuerendi archimandritæ per directos ad ſe reuerẽd. clericos innotuerunt veſtræ ſanctitati. Qualis ergò adhuc ei ſatisfactionis locus relinquitur? Pro quo peto, q̃ præcipiũt ſanctæ regulæ, ad præſens in eum iam exerceri. Qui enim conturbatiões emittit, & aliena à fide ſapit, qua ſorte dignus eſt inter Dei ſacerdotes & archimandritas connumerari? Perſpicitis verò, quia & de periurio arguitur. Qui enim dixit, quia definitũ eſt mihi non egredi, & ſepulcrum mihi eſt monaſterium, ipſe promittit venire, ad dilationem reſpiciens, & alia aliqua machinans, quatenùs fugiat comprobationes, & nõ ſuſtineat pœnã. Flauianus ſanctiſſimus archiepiſcopus dixit: Sufficiunt quidem vniuerſa, quæ aduersùs Eutychen presbyterum & archimandritam propoſita ſunt, ad oſtendendum nobis, quia aliena à recta fide ſapit, & conturbare feſtinauit Eccleſiam, quatenùs amodò iam vindictæ canonicæ ſubiaceret, & alienaretur & à ſacerdotali, qua fungitur, dignitate, & à principatu monaſterij. Propter pleniorem verò examinationem, & poſtulatas ab eo præſtamus inducias: ſic enim occurrens, & in faciem conuincetur. Si verò ſecundùm propriam promiſſionem Eutyches presbyter & archimãdrita minimè occurrerit proxima ſecunda feria, id eſt, viceſimo ſecundo die præſentis menſis Nouemb. priuabiť omĩnò & presbyterij dignitate, & alienabitur *præeſſe monaſterio. ACTIO VI. CONSTANTINOPOL. LECTA EPHESI, SED RELECTA CHALCEDONE. Confidente ſancta & magna ſynodo in ſecretario epiſcopij, Euſebius Deo amãtiſſimus epiſcopus dixit: In quibus ſcripto accuſaui Eutychẽ presbyterum & archimandritam, ſupplico veſtram ſanctitatem, neceſſarios inibi, propter motũ à me aduersùs eum negocium, præcipere in veſtram venire ſanctam ſynodum die proxima ſecunda feria, in qua & ille ſe venire promiſit. Sunt autem qui à me quærunť, Narſes presbyter, & *ſyncellus eius Maximꝰ archimandrita & amicus eius, & Conſtantinꝰ diaconus & apocriſarius eiuſdem Eutychis, & Eleuſinius diaconus eiuſdem monaſterij, vt eis præſentibus facta cognitione, veritas manifeſtetur.

*nè præſit

*id eſt, cohabitator.

Flauianus ſanctiſſ. archiepiſcopꝰ dixit: Inquiſiti à reuerend. Euſebio epiſcopo, vocenť ad occurrendum præfinito die. Euſebiꝰ Deo amantiſſ. epiſcopus dixit: A quibuſdam cõperi, quia ſecunda facta vocatione à ſancta veſtra ſynodo, directi à vobis religioſiſſimi presbyteri Mamas & Theophilus, aliqua ab Eutyche presbytero & archimandrita audiẽrint, quæ ſub fide monimentorum nõ ſunt profeſſi. Et hæc ſi manifeſta fuerint, cõprobatio eſt certa quid ſapiat. Peto igitur, vocatos Mamam & Theophilũ presbyteros, propoſitis ſanctis euangelijs, dicere quæ audiẽrunt ab Eutyche presbytero & archimandrita. Flauianus ſanctiſſimus archiepiſcopus dixit: Dicant notarij, ſi ſupradicti reuerendiſſimi presbyteri in præſenti ſunt. Notarij dixerunt: Adeſt quidem reuerẽd. Theophilus presbyter, reuerendus verò Mamas presbyter abſens eſt.

Flauianus ſanctiſſ. archiepiſcopꝰ dixit: Audiſti, quæ à Deo amãtiſſimo epiſcopo Euſebio dicta ſunt. Propter quod timorem Dei præ oculis habens, omnia cum veritate profitere, quæ ab Eutyche presbytero dicente audiſti, cùm ad vocandum eum, à nobis & à ſancta ſynodo directus es. Theophilus religioſiſſimus presbyter dixit: Secũdùm iuſſionẽ ſanctitatis veſtræ, ego & religioſiſſimꝰ presbyter Mamas peruenimus ad monaſterium reuerẽd. presbyteri & archimandritæ Eutychis, & porreximꝰ ei à veſtra ſancta ſynodo directum commõitorium euocationis eius. Cœpit velle diſputare nobiſcum. Reuerendo autem presbytero Mama dicente ei, quia non pro hoc venimus, vt cum tua reuerentia diſputemus, ſed euocaret et ad occurren-

rendũ in ſancta ſynodo, cœpit idẽ reuerẽd. presbyter & archimandrita, præſente Narſete presbytero & Maximo archimandrita, & alijs monachis, dicere: In qua ſcriptura iacẽt duæ naturæ? Deindè verò, quis ſanctorum patrum expoſuit Deum verbũ habere duas naturas? Ad hæc nobis reſpondentibus, & tu oſtende nobis vbi cõtinetur homouſion, aut quæ ſcriptura hæc dicit, reſpondit idem reuerend. presbyter Eutyches: Non continetur in ſcripturis, in expoſitione verò patrum iacet. Ad hæc reuerend. presbyter Mamas reſpondens, dixit: Eo modo, ſicut homouſion in ſanctis ſcripturis non iacet, ſed à ſanctis patribus expoſitũ eſt, ità & de duabus naturis idem ſancti patres expoſuerũt. dixi ad hæc & ego: Perfectus eſt Deus verbũ, *an *aut non? Dixit idem presbyter: Perfectus. Dixi ego: Perfectus & homo incarnatus, an non? Dixit idem presbyter: Perfectus. Dixi: Si ergò Deus perfectus & homo perfectus, duo perfecta vnum perficiunt filium. Quid igitur prohibet nobis dicere, ex duabus naturis vnum filium? Et ad hæc reſpondit reuerend. presbyter & archimandrita Eutyches: Abſit à me, dicere ex duabus naturis eſſe Chriſtum, aut de natura loqui ſeu diſputare Dei mei. Si ergò volunt deponere me, aut ſi deſiderant facere aliquid aduersùm me, ſecundùm permiſſum Dei faciant. Ego enim in fide, quam accepi, in ipſa ſteti, & cõſummari deſidero. Hæc ſunt, quæ ab eo audiui. Flauianus ſanctiſſimus archiepiſcopus dixit: Dic nobis, qua de re talia de fide à reuerendiſſimo Eutyche audiẽs, hæc ipſa aduenienſ priùs tacueras? Theophilus reuerẽdiſſimus presbyter, dixit: Scit & veſtra beatitudo, quia non pro hac cauſa ſumus directi, ſed tantummodò vocare presbyterũ Eutychen. Propter quod minimè interrogati, ſuperfluum putauimus hæc dicere, de quibꝰ mandatum non accepimus.

Lepida & ſyncerè catholica legatorũ cum Eutyche diſputatiũcula.

Lepida alia conflictatiuncula.

*de quo loquutus eſt

Notarij dixerũt: Aduenit & Mamas presbyter, *quem memoratus eſt Euſebius neo amantiſſimus epiſcopus. Flauianus ſanctiſſ. archiepiſcopus dixit: Relegatur reuerendo presbytero Mamæ proſequutio reuerendi Theophili presbyteri. Et poſtquàm lecta eſt, Mamas religioſiſſimus presbyter dixit: Si de homine eſſet, quod inquireretur, quũ nomen clerici habeam, non mentirer. De fide autem loquẽdo, abſit vt negem aut mentiar. Quoniã directi nihil aliud à ſancta ſynodo in mandatis accepimus, niſi tantummodò commonitorium dare, & reſponſum accipere, ſi venit, aut non: pro hoc in prima proſequutione, quæ voluit ille loqui, ſuperflua putaui profiteri. Sed quia interrogauit reuerendiſſ. Euſebius epiſcopus, & quæ loquuti ſumus profiteri, hæc eadem & ego ꝓfiteor, q̃ etiàm reuerendiſſ. presbyter Theophilus profeſſus eſt. Nam nobis tacentibus, & minimè ei volentibus de vlla cauſa loqui, ipſe certabat, dicens de dogmate, ſicut ſapiebat. Et leniter reprehendimus eum. Dicebat enim, quia Deus verbũ incarnatus, humanam naturam, quæ ceciderat, venit erigere. Statim reſpondens dixi: Qualem? Dixit iterũm ille: Quia humanam naturam. Dico ego: Fige in memoriam, quia humanam naturam, & à qua natura hæc ſuſcepta eſt? Dicebat: Quia ego à ſanctis ſcripturis non didici de duabus naturis. Dixi ego: Quia neq; de homouſion à ſanctis ſcripturis edocti ſumus, ſed à ſanctis patribus, qui ſcripturas & piè intellexerunt, & expoſuerunt fideliter: ſic ergò accepimus & de homouſion, & de ex duabus naturis eſſe Chriſtum filium Dei. Ait ad hæc: Quia ego deitatem non poſſum aſſerere naturam, neque dico duas naturas. Abſit. Et hic ſum, & ſi damnatus fuero, ſepulcrum mihi ſit monaſterium: & ſi permiſerit Deus pati me aliquid, libenter patior. Ego tamen duas naturas non confiteor. Pro ea ergò cauſa, quam dixeram, quia non ad cõquærendum miſſi ſumus, ſed tantummodò reſponſum dare, & accipere, ideò hæc priùs minimè ſumus proſequuti. Flauianus archiepiſcopus ſanctiſſ. dixit: Manifeſta ſunt ab vtriſque reuerendiſſ. presbyteris expoſita, vndè hæc geſtorũ fides accipiat. ACTIO VII. CONSTANTINOPOLI, LECTA EPHESI, RELECTA CHALCEDONE.

Congregata rurſùs ſancta & magna ſynodo, prolatis ſanctis & tremendis euangelijs, & præſidente ſancto & venerabili archiepiſcopo nro Flauiano in ſecretario epiſcopij, ſtatuto tempore, ſecũda feria, quæ eſt 10. Calen. Decembris, Aſterius presbyter & primicerius dixit: Aduenit ſtatutus dies, & neo amantiſſimus Euſebius epiſcopus præ foribus ſtans, petit ſe intromitti. Flauianus ſanctiſſimus archiepiſcopus dixit: Ingrediatur. Cumq; ingreſſus fuiſſet, Flauianus ſanctiſſ. archiepiſcopus dixit: Eant Philadelphius & Cyrillus diacones, & requirãt reuerẽd. presbyterum & archimandritam Eutychen circa epiſcopium, ſi occurrerit ſecundùm promiſſionem ſuam, & vocent eum ad concilium. Et paulopòſt redeuntes prædicti, dixerunt, quęſitum quidem illum per vniuerſam eccleſiam, ſed non inuentum, nec ipſum, nec quenquam ipſius. Flauianus ſanctiſſ. epiſcopus dixit: Et rurſùs Criſpinus & Diogenianus diaconi euntes, requirant eum circa eccleſiam, & vbicunq; eſſe didicerint, euocent eum. Et cùm abiiſſent, & reuertiſſent, dixerunt ipſum quidem non repertum, ſed didiciſſe, quòd cum maxima multitudine militum & monachorũ ac ꝑfectianorum apparitorum eſſet ventarus. Et cùm iſta dicerentur, & expectaret ſancta ſynodus, Ioãnes venerabilis presbyter & defenſor dixit: Occurrit reuerendus presbyter & archimandrites Eutyches cum magna multitudine militum & monachorum, & ꝑfectianorum ap-

Universidad de Deusto
Biblioteca

apparitorũ sublimissimæ potestatis pfectorum prorio,& non aliter eum volunt dimittere,vt ingrediatur in vestrum sanctum concilium, nisi eis promiserimus, restituturos eius personam. Est verò pariter & magnus & mirandiss. Silentiarius & ipse vnà cum eo præsoribus cupiens ingredi, vtpotè direct' à pijssimo & amante Christum Imperatore nostro. Flauianus sanctissimus archiepiscopus dixit: Ingrediantur. Cumq; ingressi fuissent, mirandiss. magnus Silentiarius dixit: Per vestigia sanctitatis vestrę, si iubetis susci pere responsum domini Imperatoris? Certa enim quædam scripto mandauit, quæ (si placet) relegam.

Sancta synodus dixit: Relege, quæ à pijssimo & religiosissimo nostro Imperatore pcepta sunt *, fili. Et legit mirificentiss. magn' Silentiarius ità: Nos pacem cogitamus sanctarum ecclesiarũ & catholicę fidei, & custodiri volumus rectam & Deo inspirante prædicatam fidem à sanctis patribus nostris, qui in Nicea congregati sunt, trecentis decem & octo, & ab his qui Ephesi interfuerunt damnationi Nestorij. Hoc ergò volumus, nè scandalum in prædicta catholica fide immittatur. Et quoniam scimus magnificentissimum Patricium Florentium esse fidelẽ, & testimonijs probatum in recta fide, volumus ipsum interesse audientiæ synodi, quoniam sermo de fide est. Adhuc cùm hæc legerentur, sancta synodus dixit: Multos annos Imperatori, Magna fides Imperatorum, Custodibus fidei multos annos, Orthodoxis Imperatoribus multos annos. Pio & orthodoxo, pio Imperatori, pontifici Imperatori. Audite sancti patres, Gratias agimus orthodoxis Imperatoribus. Flauianus sanctissimus episcopus dixit: Dominum Florẽtium fidelem omnes scimus, & testificatiõibus probatum in catholica fide, & volumus eum interesse. Discamus autem & ab Eutyche presbytero, si vult & ipse eum interesse. Eutyches presbyter & archimandrita dixit: Quod vult Deus & sanctitas vestra, facite, ego me vobis commendo. Flauianus sanctiss. episcopus dixit: Veniat & magnificentiss. Patricius Florentius. Dignare ergò fili Silentiarie, fatigari ad eum.

Vir laudabilis magnus Silentiarius dixit: Iubete & aliquem clericorum mecum mitti, nè fortè dubitet, quòd vestra sanctitas miserit. Flauianus sanctissimus archiepiscopus dixit: Si iussisset pijssimus Imperator noster nos mittere, misissemus. Quoniam verò non iussit, ipse solus pergo ad eius amplitudinem. Et cùm venisset magnificentissimus & glorioss. ex pfectis & ex consulibus & patricius Florẽtius, sancta synod' dixit: Stẽt in medio accusator & accusatus, & legantur ab initio quæ acta sunt de negocio, quod vertitur inter Deo amantissimum episcopum Eusebium & venerabilẽ presbyterum & archimandritam Eutychen, vt instructi ex his q̃ gesta sunt, cõgruentẽ æquitati & sanctis canonibus, terminum demus his quæ mota sũt. Et transiens in medium Aetius diaconus & notarius, legebat factam cognitionẽ gestorum. Et cùm legeret, puenit ad partem secundæ epistolæ sanctæ memoriæ Cyrilli, scriptæ ad beo amantissimos episcopos Oriẽtales, in qua hæc continebãtur: Confitemur itaque Dominum nostrũ Iesum Christum filium Dei vnigenitum, deum perfectum, & hominem perfectum ex anima rationali & corpore, ante secula quidem ex patre natum secũdùm diuinitatem, in vltimis autem diebus eũdem propter nos & propter nostram salutẽ de Maria virgine secundùm humanitatem, consubstantialem patri secundùm diuinitatem, & consubstantialem nobis secundùm humanitatem. Duarum enim naturarũ vnitio facta est. Propter quod vnum Christum, vnum Dominũ confitemur secundùm gratiam inconfusæ vnitionis. Cõfitemur sanctam virginem theotocon, propter incarnationem Dei verbi & hominis assumptionem, & quia ex eius conceptione vnijt sibi templum, quod accepit ex ipsa. Eusebius Deo amãtiss. episcopus dixit: Iste per vestigia vestra hoc non confitetur, nec his aliquandò consensit, sed contraria illis sensit, & locutus est ad vnumquenq; ad se venientem, & docuit. Magnificentissimus & glorioss. Florentius ex præfectis & ex cõsulibus & patricius, dixit: Si placet vestrę sanctitati, interrogetur papas Eutyches, vtrũ his consentiat. Eusebius Deo amantissimus episcopus dixit: Patimini igitur, vt legatur omnis actio gestorum. Sufficiunt enim mihi priùs acta ad eum conuincẽdum: nam mihi iam manifestatus est. Neque enim si modò consenserit, sumens alicundè documentum, debeo pati præiudicium. Nam ego demonstraui eum, & per sanctiones, quæ ad eũ missæ sunt à sancta synodo, & per testes episcopos sanctiss. eadẽ possum rursùs ostendere, si negauerit. Est enim dñs Meliphthõgus, & dominus Iouinus, & dominus Iulianus scientes certissimè. Flauianus sanctiss. archiepiscopus dixit: Nemo neque tibi concedit, Eusebi episcope eum non conuincere, neq; presbyterũ Eutychen cõtinuò suscipiet aliquis consentientem, nisi conuincatur quid antè senserit.

Eusebius Deo amantiss. episcopus dixit: Metuo ipsius concussionem. Ego pauper sum, nihil possidens. Minatur mihi exilium. Diuitias habet. Nam designat mihi iam nũc eas in loco exilij. Flauianus sanctissimus archiepiscopus dixit: Licèt milliès ista perseueres dicendo, nos tamen nihil pręponimus veritati. Eusebius episcopus dixit: Si conuictus fuero ego calumniæ, amittam dignitatem. Magnificentissimus & glorioss. ex pfectis patricius Florentius, dixit: Spatiũ offera-

offeratur Eutychi presbytero, vt exponat, quemadmodùm credit, & tunc rursùs interrogetur, cur modò ista asserés, antè aliter asserebat. Eusebius episcopus dixit: Sicut prędixi, præiudicium mihi non fiat ex eius repentina consensione, & interrogetur. Ego enim ex his, quæ antè acta sunt, documentis conuici eum non rectè sentientem. Flauianus sanctiss. archiepiscopus dixit: Non erit tibi præiudicium, si modò consenserit. Nam quæ antè acta sunt, habent propriam firmitatem. Eusebius episcopus dixit: Consentit istis, quæ modò lecta sunt beatæ memoriæ Cyrilli, & cõfitetur duarum naturarũ vnitionem factam in vna persona, & in vna subsistentia, an non? Flauianus sanctiss. archiepiscopus dixit: Audisti presbyter Eutyches, quid accusator tuus dicit? Edicito nunc, si ex duabus naturis vnitionem cõfiteris. Eutyches presbyter dixit: Etiàm ex duab' naturis. Eusebius episcopus dixit: Confiteris duas naturas domine archimandrita post *incarnationem, & consubstantialem nobis esse Christum dicis secundùm carnem, an non? EPHESI ACTA.

*incorporationem

Sancta synodus dixit: Tolle, incende Eusebium. Iste viuus ardeat, iste in duo fiat. Sicut partitus est, partiatur. Dioscorus episcopus Alexandriæ, dixit: Tolerabilis est vobis iste sermo, post inhumanationem duas naturas dicere? Sancta synodus dixit: Anathema, qui dixerit. Dioscorus episcopus Alexandrię, dixit: quoniam & voces vestras necessarias habeo & manus, si quis non potest clamare, manum extendat. Et cùm legerent, CHALCEDONE ACTA. Orientales, & qui cum ipsis reuerendiss. episcopi, clamauerũt: Nullus dixit ista, Dioscorus dixit, Ista Aegyptij dixerunt. Aegyptij reuerendiss. episcopi clamauerunt: Ista tunc diximus, & nunc dicimus. Constantinus deuotissimus à secretis sacri consistorij, ex eadem scheda recitauit: CONSTANTINOPOLI ACTIONE VII. ACTA, CHALCEDONE AVTEM LECTA. Eutyches presbyter dixit: Ego non vẽni disputare, sed vẽni suggerere sanctitati vestræ, quid sentiam. Scriptum est autem in hac chartula, quid sentiã: iubete eam legi. Sanctiss. archiepiscopus dixit: Ipse lege. Eutyches presbyter dixit: Non possum. Sanctiss. archiepiscopus dixit: Quarè? Tu non exposuisti? aut alterius est expositio? Si tua est, lege ipse. Eutyches presbyter dixit: Mea quidem est dictatio, quæ dictatio æqualis est expositioni sanctorum patrum. Sanctiss. archiepiscopus dixit: Dic, quorũ patrum? Dic per te ipsum. Quid opùs habes charta? Et cùm legerentur, EPHESI ACTA. Ioãnes reuerendiss. episcopus Ephesi, dixit: Quandoquidem abfuit, & in concilio venire minimè sperabatur, omis ei quasi promitti clementia videbatur. Quãdò verò aduenit, in omem tentationem inhumanitatis inducitur. CONSTANTINOPOLI, ACTIONE VII. ACTA, SED CHALCEDONE LECTA Eutyches presbyter dixit: Sic credo: adoro patrem cum filio, & filium cum patre, & spiritum sanctũ vnà cum patre & filio. Confiteor autem factam eius in carne *præsentiam ex carne sanctæ virginis, & incorporatum eum perfectè propter nostram salutem. Sic confiteor corã patre & filio & spiritu sancto, & vestra sanctitate. Dioscorus episcopus Alexandrię, dixit: Admittimus hãc vocem. EPHESI ACTA. Sancta synodus dixit: Hæc fides patrum. Dioscorus episcopus Alexandriæ, dixit: Quoniam dicit religiositas vestra, hæc est fides patrum, quæ fides? quam quis exposuit? Sancta synodus dixit: Eutyches. Nam Eusebius impius est. Dioscorus episcopus Alexãdrię, dixit: Audistis fidem Eutychis archimandritæ. Eccè omnibus vobis manifesta est eius intentio. Ioãnes presbyter, & primicerius notariorum, reliqua recitauit: CONSTANTINOPOLI VII. ACTIONE ACTA, CHALCEDONE VERÒ LECTA. Flauianus archiepiscopus dixit: Confiteris consubstantialem patri secundùm diuinitatem, & consubstantialem matri secũdùm humanitatem, eundem ipsum vnum filium Dominum nostrum Iesum Christum? Eutyches presbyter dixit: Ego quoniam commẽdaui me sanctitati vestræ, dixi, quid sentiam de ipso patre & filio & spiritu sancto, nihil vlteriùs me interrogetis. Sanctiss. archiepiscopus dixit: Num Christum confiteris ex duabus naturis? Eutyches presbyter dixit: Quoniam confiteor Deum meũ, Dominum cæli & terræ, hactenùs de eius natura disputare non mihi persuadebam. Consubstantialem autem nobis, hactenùs nunquàm me dixisse confiteor. Sanctiss. archiepiscopus dixit: Nõ dicis consubstantialem patri secundùm diuinitatem, & consubstãtialem nobis eũdem secundùm humanitatem? Eutyches presbyter dixit: Vsque ad hodiernum diem nõ dixi corpus Domini & Dei nostri consubstantiale nobis. Sanctam autem virginem confiteor nobis esse consubstantialem, & quoniã ex ipsa incarnatus est Deus noster. Sanctissimus archiepiscopus dixit: Consubstantialis ergò nobis est virgo, ex qua incarnatus est dominator Christus? Eutyches presbyter dixit: Dixi, quia virgo consubstantialis est nobis. Basilius reuerendus episcopus dixit: Si mater est nobis cõsubstãtialis, & ipse: quoniam filius hominis vocatus est. Si ergò mater eius consubstantialis est nobis, & ipse secundùm carnem consubstantialis est nobis. Eutyches presbyter dixit: Quoniã modò diciris, omnibus consentio. Magnificentissimus atq; glorioss. ex pfectis & cõsulib' Florentius Patricius dixit: Cùm mater nobis consubstantialis sit, sinè dubio & filius consubstantialis est nobis. Eutyches presbyter dixit: Hactenùs non dixi, quoniam ipsum

*præsentationem

Universidad de Deusto
Biblioteca

corpus Dei confiteor.animaduertis, nõ dixi corpus humanum corpus Dei:humanum autem corpus, & quoniam ex ipsa virgine incarnatus est Dominus.Si autem oportet, vt dicatur ex virgine cõsubstantialis nobis, & hoc dico domine: tamen filium Dei vnigenitum,dominum cæli & terræ, condominantem & conregnantem patri, cui cõsidet, & collaudatur. Neq; enim dico consubstãtialẽ negâsse,eõ quòd ipse sit filius DEI,antè quidem non dicebam: dico quidem modò tibi:puto, quod in exordio dixi. Nunc autem, quia vestra sanctitas hoc dicit, dico, Sanctiss.archiepiscopus dixit: Ergò per necessitatem,non per voluntatem, veram fidẽ confiteris.Eutyches presbyter dixit: Nunc domine ità habet. Vsq; ad hanc horam metuebam dicere, quoniam scio Dñm nostrũ Deum,& de eius natura disputare mihi non persuadebam. Quoniã autem vestra sanctitas permittit & docet,dico. Sanctiss.archiepiscopus dixit: Non nos nouitatem inducimus,sed patres nostri exposuerunt. Et sicut expolita ab eis fides habet,sic credentes,in his perseuerare omnes volumus, & nullum aliquid innouare. Magnificentiss.Florentius Patricius dixit: Cõsubstantialem & ex duabus naturis post incarnationem Dominum nostrum,qui ex virgine est,dicis,an nõ? Eutyches presbyter dixit: Cõfiteor ex duabus naturis fuisse Dominum nostrum ante adunationem, post verò adunationem, vnam naturam cõfiteor. EPHESI ACTA. Dioscorus episcopus Alexandriæ,dixit:Consentimus* hic & nos omnes. Sancta synodus dixit: Cõsentimus.Et cùm legerẽtur, CHALCEDONE ACTA. Orientales & qui cũ ipsis reuerendi episcopi, dixerunt: Ista nemo dixit. Anathema ei qui dixit ista,homicida dixit, Aegyptij dixerunt,Ista Pharaonis sunt, Anathema qui ista dixerunt.Hæc Dioscori sunt. Hæc homicidæ sunt. Post hæc quid quęrim⁹? Voces nostras Imperatori, Multos annos Imperatori, Multos annos Augustæ, Multos annos senatui.Eustathius reuerend. episcopus dixit: Et intẽtio pijssimi Imperatoris, & intẽtio pijssimę Augustę, & intẽtio vestra vult vnire ecclesias. Ergò nè, postquã hinc fuerimus egressi, incipiant aliq dicere, qñ docuerunt duas naturas dicere post adunatiõem diuisas:Et cùm hæc diceret, Basilius reuerend. episcopus Seleucię Isaurię,dixit:Cognoscimus duas naturas,non diuidimus:neque diuisas, neq; confusas dicimus.

*huic

Gloriosissimi iudices & amplissimus senatus dixerunt: Percurre reliqua. Constantinus deuotissimus à secretis sacri consistorij, recitauit ex eadem schęda: CONSTANTINOPOLI ACTIONE VII. ACTA, EPHESI AVTEM LECTA, SED IN CHALCEDONE RELECTA. Sãcta synodus dixit: Oportet te clarè confiteri, & anathematizare omne dogma quod contrarium est his,quæ modò lecta sunt.Eutyches dixit: Dixi sanctitati vestræ, quoniam ante hoc non dicebam.Nunc autem quoniam hoc docet sanctitas vestra, dico, & sequor patres. Neque autem in scripturis inueni manifestè hoc explanatum, neq; omẽs patres dixerunt. Si verò anathematizauero, væ mihi est, quòd patres meos anathematizo.Exurgens sancta synodus, clamauit dicens: Anathema ipsi.Et post hæc sanctissimus archiepiscopus dixit:Dicat sancta synodus,quid meretur iste præsens,neque confitens rectam fidem, neq; consentire volens his,quæ hæc sancta synodus sentit,sed in sua peruersa & iniqua malignitate pśistens. Seleucus deo amantiss.episcop⁹ Amasiæ,dixit: Dignus est quidem damnatione iste, in vestræ tamen sanctitatis humanitate consistit.

Sãctissimus archiepiscopus dixit: Si quidem confitens proprium peccatum, persuaderetur anathematizare propriam doctrinam,& consentiret nobis sequentibus traditiones sanctorum patrum, meritò dignus esset venia. Sed quoniam permanet in sua malignitate,subiacebit vindictis canonum. Eutyches presbyter dixit:Dico quidem ista, quoniam & vos nunc iussistis, non autem anathematizo. Quod enim dico, in veritate dico.Magnificẽtissimus & gloriosissimus ex præfectis & consulibus Florentius patricius dixit: Duas naturas dicis, & consubstantialem nobis esse? Eutyches presbyter dixit: Ego sequor legem beati Cyrilli, & sanctorum patrum,& sancti Athanasij, quoniam ex duabus quidem naturis dixerunt ante adunationem, post autem adunationem & incarnationem, non iam duas naturas, sed vnam naturam dixerunt. Magnificentissim⁹ & glorioſissimus ex præfectis & consulibus Florentius Patricius,dixit: Confiteris duas naturas post adunationem?dic. Si non dixeris,damnaberis. Eutyches presbyter dixit: Legi iubete sancti Athanasij scripta, vt aduertatis,quoniam nihil tale dicit. Basilius Deo amantissimus episcopus dixit: Si non duas naturas post adunationem dixeris, cõmixtionem & confusionem dicis. EPHESI ACTA Exurgens Basilius episcopus Seleuciæ Isauriæ, dixit: Hanc vocem, quam dicũt me dixisse,ego non dixi his verbis, neq; scio ista.Dicente verò monacho, ex duabus naturis dico Dominum Iesum Christum,post verò adunationem vnam naturam, & non addente incarnatam & inhumanatam, scio dixisse. Quia si dixeris, ex duabus naturis, post verò adunationem vnam, & non addideris incarnatam & inhumanatam, putaberis confusionem dicere & commixtionem. Si autem addideris incarnatam & inhumanatam, similia patrum nostrorum dicis manifestè:quia secundùm expositionem patrũ, aliud quidem est diuinitas eius,id est,vnius Domini IESV CHRISTI, & aliud ca-

Hic error Eutychis, & sequacium eius prodit ad lucem.

ro eius quę ex matre est.Iuuenalis episcopus Hierosolymæ, dixit:Hæc ergò vox adulterata est?Basilius episcopus Seleucię Isauriæ, dixit:Nõ sum memor,neq; scio dixisse.CONSTANTINOPOLI ACTIONE VII. ACTA, EPHESI LECTA, CHALCEDONE AVTEM RELECTA. Magnificentissimus & gloriosissimus Florentius dixit: Qui nõ dicit, ex duabus naturis,& duas naturas, non credit rectè.Exurgens vniuersa sancta synodus, exclamauit:Quę ex necessitate est,fides nõ est. Multi anni Imperatorum catholicorũ, Imperatorum multi anni. Florentius vir illustris dixit:Fides vestra semp vincit. Synodus dixit:Non consentit.Quid illi persuades?Sanctissimus archiepiscopus dixit: Per omnia Eutyches quondàm presbyter & archimandrita,& ex his,quæ anteà acta sunt, & pprijs eius confessionibus,Valentini & Apollinaris peruersitate repertus est ægrotare, & eorum blasphemias incommutabiliter sequi,q nec nostrã reuerens persuasionẽ atq; doctrinam, rectis noluit consentire dogmatibus. Vndè lachrymantes & gementes perfectam eius perditionem, decreuimus per Dominũ nostrum Iesum Christum ab eo blasphematum, extraneum eum esse ab oñi officio sacerdotali, & à nostra communione, & primatu monasterij, scientibus hoc omnibus, qui posteà colloquentur ei, & ad eum conuenerint, quoniam rei erunt & ipsi pœnæ excommunicationis,sicut qui non declinauerunt confabulationes eius.

¶Flauianus episcopus Constantinopolitanus nouæ Romæ, iudicans subscripsi. Saturninus episcopus Mattianopolis, iudicãs subscripsi.Basilius episcopus Seleuciæ Isauriæ,iud.subscripsi. Seleucus Dei gratia episcopus Amasiæ Hellesponti, iud.subscripsi. Eulalius episcopus Chalced.iud.subscripsi. Timothe⁹ episcop⁹ *,iud. subscripsi. Dorotheus episcopus misericordia Dei Neocæsareæ,consensi & subscripsi.

Aethericus episcopus Smyrnæ, iud. subscripsi & definiui,si quis aliud sapit de fide, prẽter ea quæ in Nicea ab omni sancta synodo diffinita sunt, anathema sit.Callinicus * Apameæ,quę est in Bithynia,iud. subsc.Cecropius misericordia DEI episcopus Sebastopolis,iud.subscripsi.Meliphthongus misericordia Dei episcopus sanctæ Dei ecclesię,quę est Iuliopolis,iud.subscripsi.Longinus misericordia dei episcopus Chersonen, iud.subscripsi.Tryphon episcopus Chij ciuitatis insulæ sanctæ Dei ecclesiæ, iud.subscripsi manu mea.Paulus episcopus Apolloniadæ ciuitatis sanctæ ecclesiæ,iud.subs. Sabas episcop⁹ Palti primæ Syriæ,iud. subscripsi mann mea. Iouinus episcop⁹ Deuelten, iud.subs. Iulianus minim⁹ episcopus Coen, iudicio subs.Sauinian⁹ episcopus Thelmissi,& Eniandos,& Ioniæ sanctæ Dei ecclesiæ, iud.subs.Eustochius misericordia Dei episcopus sanctæ Dei ecclesiæ Docimei Phrygiæ,iud.subsc. Pionius minimus episcopus Troadis ciuitatis sanctæ Dei ecclesiæ, iud. subs. Cossinius episcop⁹ Hierocęsareæ,iud. subs.Ioannes minimus episcopus Hyrcaniorum ciuitatis,iud.subs.Diapherentius episcopus ciuitatis Olbæ, iud.subs. Romanus episcopus Eudoxiupolis,iud.subs. Iulianus episcopus ciuitatis Mostenę, iud.subs. Eudoxius episcop⁹ ciuitatis Bosphori, iudicãs & definiẽs per presbyterũ meũ Basiliũ subs. Thomas minimus episcopus Valentinianupolis,iud.subs. Amelius episcopus*Opotanæ ciuitatis,subs. Secundin⁹ episcopus*Noselaneñ,his gestis subs. Ianuarius episcopus ciuitatis*macrianę,subs. Timothe⁹ episcop⁹ Primopolis,iudicãs subs.Genethlius episcopus Argos,iud. subs. Andreas presbyter & archimandrita,subscripsi in depositione Eutychis,p presbyterum Timotheum.Faustus presbyter & archimandrita,subscripsi in depositione Eutychis quondàm presbyteri & archimãdritæ. Martinus presbyter & archimãdrita monasterij B.Dionysij,subs.in depositione Eutychis quondàm presbyteri & archimandritæ,p fratrem Philippũ.Manuelius presbyter & archimandrita, subs.in depositione Eutychis. Petrus presbyter & archimãdrita monasterij B.Thalassij, subs. in damnatione Eutychis,quondàm presbyteri & archimandritæ,p Theodorũ monachũ. Iob presbyter & archimandrita, subs.in depositione Eutychis per diaconũ meum Andream.Antiochus presbyter & archimãdrita monasterij B.Theoteeni,subscripsi in depositione Eutychis.Abramius presbyter & archimandrita, subscripsi in depositiõe Eutychis.Theodorus monachus & archimandrita,subs.in depositione Eutychis. Theodorus presbyter & archimandrita monasterij Aegyptiorum,subs.in depositione Eutychis.Pientius presbyter & archimãdrita Basilicæ paruulorum, subscripsi in depositiõe Eutychis.*Flauianus archimandrita monasterij sancti Hermilli,subscripsi in depositione Eutychis. Eusebius presbyter & archimandrita monasterij Heliç, subs. in depositiõe Eutychis.Eusebius presbyter & archimandrita monasterij sancti Eulogij,subscripsi per Theodulũ diaconum meum, in depositione Eutychis. Tryphon archimãdrita,subsc.in depositione Eutychis.

for.*Nocẽtianus, *Marianæ, *Maceri populi.

Subscriptio archimandritarum.

*Claudius,

Iacobus diaconus & archimãdrita Syrorum,subscripsi per Zotum monachũ meum, in depositione Eutychis. Elpidius presbyter & archimandrita, subscripsi in depositione Eutychis.Paulus presbyter & archimãdrita*Etyhij,subsc.in depositiõe Eutychis.

Carosus presbyter & archimandrita,subscripsi in depositiõe Eutychis.Asterius presbyter & archimandrita monasterij beatæ memorię Laurentij,subscripsi in depositiõe Eutychis. *Callinicus monachus & archi-

Universidad de Deusto
Biblioteca

mādrita monasterij Theodoti, in Eutychis depositione subscripsi. Germanus presbyter & archimandrita, subscripsi in depositione Eutychis per Glycerium diaconum. Marcellus exiguus presbyter & archimandrita, subscripsi in depositiõe Eutychis manu mea. * Omnes quinquagintatres subscripserunt. Cumq; lecta fuissent, EPHESI ACTA. Eutyches archimandrita dixit: Certa ex gestis, quæ lecta sunt, adulterata sunt. Et sunt, quæ in hoc negocio acta sunt, & peto ea recenseri.

*53. qui subscripserunt.

Iuuenalis episcopus Hierosolymæ, dixit: Suscepta percurrantur, & fidei inserant monimentorum. Ioannes presbyter & primicerius notariorum, legit exempla gestorũ habitorum idibus Aprilis: CONSTANTINOPOLITANA ACTIO IN EPHESO LECTA, ET IN CHALCEDONE RELECTA. Flauio Protogene, & qui fuerit nunciatus, consulibus, cùm sedissent ex sacro mandato in maiore porticu sanctæ Ecclesiæ, Flauianus reuerend. episcopus huius inclytæ vrbis, Florentius magnificentissimus & gloriosissimus ex præfectis vrbis, & præfectus prætorij sexiès, & exconsul & Patricius, Thalassius reuerend. episcopus Cæsareæ ciuitatis prouinciæ Cappadociæ, Eusebius reuerendissimus episcopus Ancyranorum ciuitatis, Seleucus reuerendus episcopus ciuitatis Amasiæ, Basilius reuerẽdissimus episcopus Seleuciæ ciuitatis Isauriæ, Alexander reuerend. episcopus Tomitanorum ciuitatis prouincię Scythię, Marinianus reuerẽd. episcopus Synnadorum, Meliphthõgus reuerendiss. episcopus Iuliopolitanorum ciuitatis, Acacius reuerend. episcopus Ariarathiræ ciuitatis, Proculus reuerend. episcopus Adrianopolitanus, Daniel reuerendissimus episcopus ciuitatis Cadenæ, Sabas reuerẽd. episcopus ciuitatis Paltenæ, Longinus reuerend. episcopus Chersoneñ ciuitatis, Ioãnes reuerend. * presbyter Parthenopolitanus prouinciæ Cariæ, Paulinus reuerendus episcopus Theodosiopolitanus prouinciæ Asiæ, Thomas reuerend. episcopus Theodosiopol. prouinciæ Phrygię Pacatianæ, Timotheus reuerend. episcopus Saracenorum ciuitatis prouinciæ Palæstinæ, Eusebius reuerend. episcopus Dorylei ciuitatis prouinciæ Phrygiæ Salutariæ, Paulus reuerẽd. episcopus Apolloniadis ciuitatis prouincię Bithyniæ, Eudoxius reuerendiss. episcopus Bosphorenæ ciuitatis, *Eustochius reuerẽ. episcopus Docimenæ ciuitatis, Timotheus reuerend. episcopus Primopolitanæ ciuitatis, Petrus reuerend. episcopus Theodosiopolis ciuitatis prouinciæ Armeniæ, Secundinus reuerendiss. episcopus *Nocentianæ ciuitatis, Candidianus reuerend. episcopus Antiochiæ ciuitatis prouincię Pisidiæ, Iulianus reuerend. episcopus Coẽnsis, Longin' reuerend. episcopus * Talbondanæ ciuitatis prouinciæ Pisidię, Gerontius reuerendus episcopus Basiliopolitanus, Pergamius reuerend. episcopus Antiochiæ prouinciæ *Pisidię, Paulus reuerẽd. episcopus ciuitatis Anthedoneñ, *Natira reuerend. episcopus Gazenę ciuitatis, Euphrates reuerend. episcopus Eleutheropolitanus prouinciæ Cretæ, Tryphon reuerẽd. episcopus ciuitatis Chij, Aurelius reuerẽd. episcopus ciuitatis Adramytinę, pręsente Mama viro spectabili comite, & proximo sacri scrinij libellorum sacrarumq; cognitionum, Macedonius reuerend. tribunus, notarius & referendarius dixit: Sub die sexto Iduum Aprilium, ex sacro mandato iussus sum, reuerẽdissimos episcopos fidem pridèm factorum monimentorum de accusatiõe, quę inter Flauianum reuerendiss. episcopum, & Eutychen archimãdritam mouetur, perquirere, quod & in pśenti identidèm fieri Imperialis præcepit authoritas. Flauius Florentius magnificentiss. ex pręfectis vrbis, & pręfectus pretorij sexiès, & exconsul, & patricius, dixit: Quæ acta sunt in prosecutione viri spectabilis Macedonij referendarij, præsente sancta synodo, lectione pandantur. Cumq; prolata fuisset scheda à sacro scrinio libellorum & sacrarum cognitionum, à Ioãne deuotissimo exceptore eiusdem sacri scrinij recitata est: CONSTANTINOPOLITANA ACTIO, EPHESI IN CONCILIO LECTA, CHALCEDONE AVTEM RELECTA. Flauio Protogene viro clarissimo, & qui fuerit nũciatus, cõsulibus, sub die quinto Iduum Aprilium in Constantinopoli, cùm sedissent ex sacra iussione in sanctissimo baptisterio catholicæ ecclesię, Thalassius reuerend. episcopus Cæsareæ ciuitatis Cappadocię, Eusebius reuerend. episcopus Ancyrę ciuitatis Galatię, Constantinus reuerendus episcopus Meletinę ciuitatis, Basilius reuerend. episcopus Seleucię ciuitatis Isaurię, Saturninus reuerend. episcop' Martianopolitanus, Marinianus reuerẽdiss. episcopus Synnadę ciuitatis, Patricius reuerend. episcopus ciuitatis Chij, Seleucus reuerend. episcopus Amasię ciuitatis, Candidianus reuerend. episcopus Antiochię ciuitatis prouincię Pisidię, Timotheus reuerẽd. episcop' Saracenę ciuitatis, *Natira reuerẽd. episcopus Gazenę ciuitatis, Eustathius reuerend. episcopus Pharnacię ciuitatis, Paulus reuerend. episcopus Anthedoneñ ciuitatis, Thomas reuerend. episcopus Theodusiopolitanę ciuitatis, Eustathius reuerend. episcopus ciuitatis Docimenę, Gerõtius reuer. episcopus Basiliopolitanus, Aquilas reuerẽ. episcopus ciuitatis * Aurocyrorum, Secundinus reuerend. episcopus * Nouensenę ciuitatis, Acacius reuerendus episcopus Ariarathirenæ ciuitatis, Iulianus reuerendus episcopus Coẽnsis ciuitatis, Proclus reuerendus episcopus ciuitatis Adraorum, Eudoxius reuerendus Episcopus Bosphori, Sabas

*Phrygiæ Salutariæ.

*Natyra

*Natyra

*Ariocenitorum, vel Acrotorum, vel *Acrocorum *Nofalenæ

Sabas reuerend. episcopus ciuitatis Paltenæ, Timotheus reuerẽ. episcopus Primopolitanus, Paulinus reuerẽ. episcopus Theodosiupolis ciuitatis prouinciæ Asiæ, Paulus reuer. episcopus Apolloniadæ ciuitatis, Longinus reuerend. episcopus *Madinæ ciuitatis, Macedonius vir spectabilis tribunus, notarius & referendarius dixit: Eutyches reueren. archimandrita, oblatis precibus sacratissimo Imperatori, suggessit pridèm se repperisse & reliqua, quæ in sacris scrinijs continentur. Magnificentissimus Patricius dixit: Oblatæ preces reuerendi Eutychis monachi, perlegantur, & venerabilis tribunus & notarius & referendarius doceat, si qui obseruãt pro persona agentes eiusdem reuerendi monachi. Et antequàm legerentur, Macedonius tribunus, notarius & referendarius, dixit: Obseruant, qui pro persona monachi possint dicere. Magnificentissimus Patricius dixit: Quid pro hoc placet reuerendiss. episcopis? Eusebius reuerendissimus episcopus Dorylei ciuitatis, dixit: Si per procuratorem dicit, me iubete recedere. Magnificentissimus Patricius dixit: Quod Imperialis præcepit authoritas, omnibus modis obseruandum est. Vndè si cõsentiunt reuerendissimi episcopi, vt susципiantur hi, qui pro persona reueren. monachi agere parati sunt, dicant. Meliphthongus reuerendiss. episcopus dixit: Tali facta accusatione, consequès est, adesse eum qui accusatur, præsertim quia huiusmodi accusationes non sine periculo fiunt. Nec enim leue est ac transitorij, quod vertitur, & ideò alterum pro altero decertare non licet. Quoniam igitur pijssimus Imperator ex auita traditione cõsueuit orthodoxam continere fidem, & in nullo sanctas regulas irrumpere, postulamus eus referri clementiæ. Et si iusserit in criminali causa alterum pro altero decertare, & hoc susципimus, præcipuè quia vniuersalem præcepit fieri synodum. Et necesse est, maiores causas in * eum reseruare concilium. Et vocati sunt multi, & iustum est, quæ à pijssimo principe præcepta sunt, effectui mancipari. Magnificentissimus Patricius dixit: Quod sibi de hoc venerabilis tribunus notariorum & referendarius mandatum esse cognoscit, exponat. Macedonius venerabilis tribunus notariorum & referendarius, dixit: Pijssimus Dominus noster cognoscens damnatum esse prædictũ virum, iussit pro eo omnibus modis directos ingredi, vt cognoscant in relectione chartarum, quæ ab episcopo ad eum dicta sunt, & quæ ab eo ad sanctissimum episcopum. Magnificentissimus Patricius dixit: Simplex est quod postulatur. Et propter hoc illi ingrediantur, & sub eorum præsentia preces recitentur. Et cùm ingressi fuissent, & stetissent in medio Constantinus, Eleusinius, & Constantius reuerendi monachi, Macedonius venerabilis tribunus, notarius & referendarius, proferens sanctum Euangelium, dixit: Oportet omnia, quæ mandata sunt ab eorum pietate, dicere me. Iussit igitur eos, qui dudùm præsentes fuerunt, sacratissimos episcopos, sub sacramento dicere, si veræ sunt legendorum monimentorum professiones ab vtraq; parte illatæ. Basilius reuerendissimus episcopus Seleuciẽsium ecclesiæ, dixit: Hactenùs iuramentum episcopis nescimus oblatum. Sed & præceptum est nobis à Domino Christo, non iurandum, neq; per cælum, quia thronus Dei est: neq; per terram, quia scabellum pedum Dei est: neq; per caput suum, quenquã iurare, quia nullus potest vnũ capillum, qui à Deo creati sunt, ipse facere. Vnusquisq; verò sicut ante altare stans, Dei timorem habens præ oculis, & propriã conscientiam mundam seruans Deo, quod in memoriam retinet, nullatenùs habet intermittere. Magnificentissimus Patricius dixit: Sicut semèl dictum est, precum lectio sequatur. Et per eundem deuotissimum exceptorem recitatum est: Pijssimis & fidelissimis amicis Christi, Imperatoribus nostris, Theodosio & Valentiniano patribus patriæ Augustis, Eutyches archimãdrita: In omnibus mihi post Deum & salutis & veritatis manifestatio facta est vestra pietas, in nulla re prætermittens inquisitionem facere eorum, quæ vel de fide, vel aduersùs me calumniosè mota sunt. Gesta enim, quæ sunt composita à reuerendissimo archiepiscopo Flauiano aduersùm me, legi hesterno die, & repperi contraria his, quæ acta sunt, contineri in chartis. Nec enim, quæ ipse ad me locutus est, iacebant in eis: neque, quæ ego locutus sum, inseruerunt eidem monimento. Supplico igitur vestræ serenitati, consuetè orthodoxæ fidei patrocinanti, & meæ paruitatis opinioni, vt dignetur præcipere beatissimos episcopos, qui in hac causa tunc resederunt, & notarios reuerendissimi episcopi Flauiani, & reueren. clericos, qui ad me directi fuerant, vocantes vt occurrerem, & reuerend. diaconum Athanasium reuerend. episcopi Basilij, conuenire in præsentia sanctissimi episcopi Thalassij, quatenùs interrogati dicant, omni cum veritate * scriptis, quid nouerint: vt hoc consecutus, more solito laudans, gratias agã Domino & Deo omnium Christo & vestræ semper pietati. Idem deuotissimus exceptor dixit: Est in recitata prece etiàm diuina annotatio * sacratissimi & pijssimi Imperatoris nostri. Magnificentissimus Patricius dixit: Summa cum veneratione percurratur. Et per eundem deuotissimum exceptorem recitatum est: Deponant apud reuerend. episcopos non solùm, qui dudùm conuenerant, verùm etiàm & apud reuerendum episcopum Thalassium, vt omnibus his præsentibus, quos supplicatio loquitur, negocij veritas inquiratur.

*Mantinæ

*illud

Matt 5.f

*diuinissimi

tatur. Flauianus reuerend. episcopus dixit: Reuerendi diaconi & notarij, Asterius & Aetius, Nonnus, Asclepiades, Procopius, præstò sint. Cumque in medio stetissent, Asterius, Aëtius, Nonnus, Asclepiades, Procopius, notarij Flauiani reuerend. episcopi, magnificentissimus Patricius dixit: Præsentibus omnibus monimenta ex ordine relegantur. Et priùs quàm offerrentur, Aëtius reuerend. diaconus & notarius dixit: Nescimus per vestigia vestra, cur vocati sumus.

Magnificentiss. Patricius dixit: Religiosiss. diaconi & notarij reuerend. episcopi Flauiani, monimenta in hoc negocio celebrata offerant relegenda. Aëtius diaconus & notarius dixit: Neq; causam scimus, pro qua hìc assistimus, neq; pro quo gestorum exiguntur monimenta. Hac de re differimus, & supplicamus scire, pro quo adstamus, & respondere debemus. Magnificentissimus Patricius dixit: Gesta quæ in causa Eutychis monachi acta sunt, inquirimus publicari. Aëtius diaconus & notarius dixit: Accusatio enim aliqua aliquandò talis aduersùm nos emersit. Magnificent. Patricius dixit: Causam requirere iussus sum, & propter hoc necessaria est gestorum oblatio. Cur ergò dilatione & calliditate vteris? Aëtius diaconus & notarius dixit: Qui exordium inquisitionis negocio præstitit & originem, det nobis tempus respondendi, vtrùm proferamus, aut non proferamus. Magnificentiss. Patricius dixit: Vos gesta excepistis, à vobis ergò offerenda sunt. Aëtius diaconus & notarius dixit: Quis est accusator? Seleucus reuerend. episcopus dixit: Preces Eutychis archimandritæ lectæ sunt nobis, continentes, quòd peruiderit gesta, & deprehenderit in eis non contineri, quæ in sancta synodo acta sunt. Iustum ergò nobis hoc videtur, vt proferantur illa monimenta, quæ legisse se asseruit, & ex eis causæ fieri examinationem.

Magnificentissimus Patricius ad Aëtium dixit: Authenticis monimentis opùs est, in quibus subscriptiones episcoporum continentur. Propter quod (vt sæpè interlocutus sum) hæc à notarijs proferantur. Aetius diaconus & notarius dixit: Dignetur magna & sancta synodus, & vestra magnificentia tempus nobis dare, de quibus volumus dicere. Nec enim sinè periculo nobis est. Magnificentiss. Patricius dixit: Monimenta priùs conuenit publicari. Postmodùm enim, si quid docere desideras, facultas tibi præstabitur. Aetius diaconus & notarius dixit: Nihil incongruum, neq; iniustum postulamus. Et præ omnibus magnificentia vestra cognoscit, & sicut dixi, quia non de paruo nobis est periculum. Audiuimus autē, quia interpellatio aduersùm nos facta sit à quodam apud pijssimum & Christo amantissimum (& qui à Domino Deo conseruatur) Imperatorē. Supplicamus has nobis declarari obiectiones, & causas agnoscere, & personam statui, & manifestam accusationem aduersùs certas personas fieri, atq; ità respōdebimus, & nos defendemus, præsumentes de vestra iustitia. Magnificentissimus Patricius dixit: Aduersùs vos interim nihil depositum est, sed gesta quæruntur, quæ sic (vt sæpiùs dictum est) à vobis offerenda sunt.

Iniustæ interpellationes.

Iustæ petitiones.

Aëtius diaconus & notarius dixit: Monimentorum acta nos deducunt in medum. Neque enim ab alijs scripta sunt. Magnificentissimus Patricius dixit: Nè aliqua suspicione percussus, hæc proferre formides. Aëtius diaconus & notarius dixit: A me tale aliquid nec dictum, nec gestum est. Magnificentissimus Patricius dixit: Monimenta proferantur. Et priusquàm offerrentur, reuerend. episcopus huius inclytæ ciuitatis, dixit: Cognoscitis, quia tunc sancta synodo congregata, & voces ab vtraque parte vos excepistis? Et subtiliter cognoscitis, quæ à vobis scripta sunt. Et si hæc vera sunt, expressim & cum Dei timore dicite. Sin verò aliqua falsa sunt, quasi ante tribunal Christi nolite mentiri, & falsarium nō taceatis. Hæc ità interloquente reuerendissimo episcopo, magnificentissimus Patricius dixit: Propositum reuerend. episcopi nouimus, quia propria cōscientia fisus, interfatus est religiosiss. notarios gesta proferre, & docere de omnibus veritatem. Quapropter gesta (sicut sæpiùs dictum est) offerantur. Aëtius diaconus & notarius dixit: Admonitio sanctissimi & beatissimi archiepiscopi nostri, nostræ tribuit voluntati, quatenùs inter acta veritatem dicamus. Si ergò *nobis dicentibus digni fide constabimus, & confitebimur & proferemus, & veritatem dicemus. Magnificentissimus Patricius dixit: Monimentorum lectio celebretur. Aetius diaconus, & notarius dixit: Peto & sanctam synodum, quæ tunc fuit præsens, præcipere nobis proferre monimentorum seriem. Reuerendissimus episcopus Seleuciæ dixit: Semèl sanctissimo archiepiscopo nostro iubente proferri monimentorum gesta, nullam dilationem in proferendis actis conuenit fieri. Et, quasi si à reuerendiss. episcopis dictum sit, hæc eadem omnes dicimus. Magnificentissimus Patricius dixit: Dum singula capitula releguntur, quid in his reprehensibile probat pars reuerendi monachi, prosequatur: & rescripta, quæ penès se habet pars prædicti reuerendi monachi, oblata lectione, cum gestis authenticis conferantur. Et cùm vtraq; pars obtulisset monimenta, Aëtius diaconus & notarius dixit: Si iubet magnificentia vestra, habemus aliquid dicere: Didicimus, quòd per supplicationē docuit reuerend. Eutyches, se gesta recensuisse, & exindè causas pro suis assertionibus reperisse, hæc acta petimus. Quo dicente, magnificentissimus Patricius dixit: Propter

pter hoc, conferri authenticis gestis rescripta diximus. Aëtius diaconus & notarius dixit: Petimus agnoscere, vtrùm authentica sint, an exemplaria, aut si quid tale ab aliquo ei est præstitum. Magnific. Patricius dixit: Reueren. Constantinus, si hæc quæ profert, exemplaria sunt aut authentica, doceat.

for. *Constantinus

*Aëtius diaconus & notarius dixit: Exemplaria sunt. Magnificentiss. Patricius dixit: Nunc lectio subsequatur. Et priusquàm legerentur, Aëtius diaconus & notarius dixit: Petimus considerare seriem gestorum, quæ ab eis offertur, vt cognoscamus, cuius manus sit, vel à quo data sit, aut si à notarijs sit edita. Suscipite nostras petitiones. quæ non sunt incongruæ. Magnificentissimus Patricius dixit: Si authenticis gestis schedæ non concordant, hæc iustè posteà requirentur.

Satis prudēter Aetius manūs proprietatem quærebat agnoscere, vt videret, an aliquis notariorū Eutychis dementiæ cōsentiret.

Aëtius diaconus & notarius dixit: Nihil prohibet. Semper iudicāstis, & iudicando claruistis. Magnificentissimus Patricius dixit: Superfluis prætermissis, lectio celebretur. Et relecta per Asterium deuotissimum exceptorem authentica scheda, à notarijs oblata, & ab alio collatis exēplaribus, prolatis à parte Eutychis reuerend. presbyteri & archimandritæ, relecta sunt, & ab exordio recensita sunt prima & secunda acta, quæ & in monimentis ità inserta sunt: Consulatu Flauiorum Zenonis & Posthumiani venerabilium consulum, sub die sexto Idus Nouembris in amica Christi & regia vrbe Constantinopoli * Roma. Et reliqua. Et postquàm lecta sunt prima & secunda actorum series, & suppletis depositionibus reuerend. episcoporum, Aëtius diaconus & notarius dixit: Petimus sanctam & magnam synodum interrogari, auditis proprijs vocibus & gestorum serie, nè aliquid falsatum sit vel corruptum. Magnificentissimus Patricius dixit: In hoc ipso quòd tacent, consentire monstrantur. Vndè conuenit & reliqua recenseri. Et per eundem deuotiss. exceptorem tertia gestorum series est relecta, quæ est & monimentis inserta. Et relecta prosecutione viri religiosiss. Ioannis presbyteri & defensoris, Constantinus diaconus & monachus dixit: Ità non est dictum per vestigia vestra, vt continet. Idem deuotiss. exceptor, repetita eadem lectione, relegit: Et si alicubi contigit, aliqua ab eis in aliquibus verbis falli, aut errari, hoc neque accusare, neque suscipere, solas autem scripturas scrutari, vt firmiores sanctorum patrum expositionibus. Dum lectum fuisset, Constātinus reuerend. diaconus & monachus, dixit: Quoniā diuersis modis locuti sunt sancti patres, & omnia suscipio. In regula autem fidei non suscipio, & quādò perturbatio & inusitatio facta est. Constantinus reuerend. diaconus & monachus, dixit: Hoc rogo, vt qui egressi sunt, & audiērunt ab archimandrita cum integra conscientia, quasi in præsentia Domini, quæ audiērunt, cum veritate dicant, præiudicio minimè generato archimandritæ. Et ex mea prosecutione rogo reuerend. clericos, qui interfuerunt, deponere, quæ ab eo audiērint, vt religiosum diaconum Athanasium. Seleucus reuerend. episcopus dixit: Ante prosecutionem fratris Cōstantini, qui in persona directi sunt ipsius, qui precem porrexit, promiserunt omnia, quæ ipsi dixerunt, rata habere eorum archimandritam, & petimus vocem præiudicantem non facere præiudicium monimentis actorum. Constantinus diaconus & monachus dixit: Supplico illud auferri, quod est in regula fidei, quia in perturbatione nesciens sum locutus. Seleucus reuerendus episcopus dixit: Quia, cùm quies esset ante perturbationem, hanc vocem frater Constantinus deposuit, attestantur & sanctissimi episcopi, necnon & ipsorum potestas. Magnificentissimus Patricius dixit: De postulatione vtriusque partis, quid considerandum putant, reuerend. episcopi Thalassius & Eusebus dignentur dicere. Reuerend. episcopus Thalassius dixit: Non potest directus à reueren. monacho certa quidem de his, quæ ipse voce sua confitetur, suscipere, incerta autem minimè suscipere. Reuerendus episcopus Eusebius Ancyranorum ciuitatis, dixit: Et mihi similiter placet, vt qui personam religiosi archimandritæ suscepit, omnia ei firma consistant, quę ex eius voce prolata sunt: & non in parte velle ea teneri, in parte verò quæ dicta sunt, improbare. Magnificentiss. Patricius dixit: Reuerend. Ioannes presbyter & Andreas, quæ cognoscunt se ab Eutyche monacho audisse, memores suæ opinionis, exponant. Et cùm in medio stetissent Ioannes reuerend. presbyter & defensor sanctæ ecclesiæ huius glorioſæ ciuitatis, & Andreas reuerend. diaconus, Cōstantinus diaconus & monachus dixit: Nō diximus, quia complacent omnia archimandritæ quæ dico. Magnificentiss. Patricius dixit: Voces tuæ in monimentis continentur. Seleucus reuerend. episcopus dixit: Veniens magnificentiss. referendarius, directus à pijssimo & Christi amico Imperatore nostro, deposuit in propria persona archimandritæ Eutychis directos Constantinum, & qui cum eo sunt, suscepturos omnia, quæ in eum inferuntur. Magnifi. Patricius dixit: Verba similiter tua eisdem monimentis continentur. Et adiecit Religiosus presbyter Ioannes, quę ab Eutyche reueren. monacho audiuit, exponat. Et priusquàm exponeret, Meliphthōgus reuer. episcopus dixit: Ex prouidētia quadā in exordio statim, accusatione instāte, cōmemorauī, & dixi, qa nō de qualibetcunq; re accusatio cōmouet, neq; per procuratorē tā periculosa causa tētari aut fieri debet: sed necessaria est & accusati psentia, legibus hoc præcipientibus. Si verò fortè videtur pijssimo

principi,

Universidad de Deusto
Biblioteca

principi, per procuratorem ventilari criminale negocium, & accusare sinè periculo, & hoc constituerit, innotescat ipsi. Et necessè nos erit in omibus Imperatoris Christi amici cedere iussioni. Reueren. episcopus Seleucus dixit: Firmitatem tenentibus etiã his, quæ & hodiè acta sunt, ex prosecutione magnifici referendarij, & consensu sanctorum episcoporum, & magnificẽtiss. & gloriosiss. exconsulis & patricij Florentij, exponant & reueren. Ioannes presbyter & Andreas diac. quæ nouerũt. Ioannes reueren. presbyter & defensor, dixit: Ea quidẽ quę professus sum, & sanctissimo & Deo amabili concilio sunt relecta, prẽsente & magnificentissimo, & per omnia gloriosissimo exconsule ac patricio Florentio, quoniam hæc veritate subsistunt, hoc & religiosiss. diaconus. Quo dicente, Constantinus diac. dixit: Non omnia sunt relecta. Idem Ioannes reuerẽ. presbyter & defensor, dixit: Etiàm, eccè hoc dico. Constantinus reuer. diac. dixit: Ego vnum verbũ dixi perturbatus, & scriptum est. quo dicente, reueren. episcopus Thalassius dixit: Sufficiebat quidẽ & opinio Ioannis presbyteri. Quoniam verò euangelium nobis omnibus est antè positũ, rationabile est, & ipsum super his quæ dicit, corã euangelio roborare. Idem Ioannes reuerẽ. presbyter & defensor subiungens, dixit: Quoniã verò hæc veritate subsistunt, & ex eo quod placuit aduersario dubitare, maiore ea vinculo veritatis obstrinxit, & hoc agnouit DEO amabile sanctumq; cõcilium ex eo, q; posteà verba propria refutare tentauit. Sed quoniam oportet perfici lectionem, & satisfieri mihi & consequentibus, quatenùs cognoscam ea, quæ dicta sunt à reueren. archimandrita Eutyche, & si conuenientia dixi his, quę tunc à me dicta sunt, aut denegem, si à me non cognosci contigerit, peto vestram Deo amabilitatem, & plenissimam fieri lectionem, vt & cuncta perspiciam propter reuerẽtiam sancti euangelij, quod vestra deo amabilitas proposuit, & verbum consequar veritatis. Magnificentissimus Patricius dixit: Rursùs Ioannis presbyteri voces ex monimentis repetãtur, vbi aliqua ab Eutyche se audisse confessus est. Et per eundem deuotissimum exceptorem denuò voces Ioannis presbyteri recitatæ sunt. Religiosus Ioannes presbyter & defensor, dixit: Ante hoc reueren. Eusebio episcopo interpellante vestram sanctitatem in synodo, & accusante reuerẽ. Eutychen presbyterum & archimandritam, & libellum scriptis porrigẽte, declarantem ægrotare eũ hęreticorum passione, & postulante euocari eum ad vestram sanctitatẽ, & satisfacere pro his, quæ ei ab eo ingerebantur, prouidens vestra incircunscripta sapiẽtia præcepit, peruenire me & reueren. Andream diac. ad monasteriũ ipsius, & euocare eum ad satisfaciendum. Quo facto, peruenientes ad eum in monasterio ipsius, libellos ei legimus, & exemplaria eorum dedimus, & accusatorem manifestauimus, & nunciauimus ei vestræ sanctitatis euocationẽ, pro satisfactione apud beatitudinem vestram. Qui occurrere quidem, & satisfacere modis omnibus abnegauit, dicens, hoc apud se decretum ex diffinitione quadam ab initio contineri, vt nullo modo alibi à sua congregatione discederet, sed quodammodò eũ velut in sepulcro degere in monasterio. Cognitum verò per nos sanctitati vestræ fieri postulauit, quia Deo amantiss. episcopus Eusebius olim inimicus eius existens, detractionis atq; iniuriæ gratia, hanc accusationem aduersùs eum cõflauerit. Paratum enim se esse dicebat expositionibus sanctorum patrum, qui in Niceno & Ephesino concilio congregati sunt, consentire & subscribere eorũ interpretationibus fatebatur. Si verò alicubi contigerit, ab ipsis in aliquibus verbis vel falli, vel errâsse, hoc neque accusare, neq; susc ipere, solas autem scripturas inquirere, sicut patrum expositionibus firmiores. Post inhumanationem verò Dei verbi, id est, post natiuitatem Domini nostri Iesu Christi, vnam naturam adorare, & hanc Dei incarnati & inhumanati. Et de huiusmodi codicem proferẽs, legebat. Addebat autem detractionem quãdam contra se vbiq; diffusam, quasi ipse dixerit, quòd de cælo carnẽ Deus verbum deduxerit, se verò liberum esse ab huiusmodi detractione. Ex duabus verò naturis adunatis secundùm subsistentiam factum Dominũ nostrum Iesum Christũ, neq; didicisse in expositionibus sanctorũ patrum, neq; susc ipere, si contigerit ei aliquid huiusmodi à quolibet relegi: quoniã diuinæ scripturæ, sicut dicebat, meliores sunt sanctorũ patrũ doctrinis. Et hæc dicẽs, confitebatur perfectũ Deũ esse, & perfectum hominem, qui natus est ex Maria virgine, non habentem carnem consubstantialem nobis. Hoc autem mihi colloquens, dixit. Sanctiss. archiepiscopus dixit: Hęc eadem solus audisti, an & qui tecum directus est, Andreas diaconus? Reuerend. Ioannes presb. & defensor dixit: Cùm ista mihi mandaret vestræ suggerere sanctitati, præsens erat & reuerend. diaco. Andreas. Et postq̃ lectum est, Ioannes reuerẽ. presbyter & defensor, dixit: Scit & vestra magnificentia, & Deo amabilis & sancta synodus, quoniam impossibile est, eisdem verbis vti eum, qui dirigitur enunciationem aliquibus intimare. Nec enim hoc vel probatissimorũ rhetorum aliquis forsan efficit, aliena verba deferre, & aliquibus deportare. Veruntamen quandò hęc à reuer. archimandrita Eutyche inquirebam, præsens fuit & reuerẽ. Andreas diaconus, & insuper reuerẽ. Athanasius diaconus. Ego autẽ eo tempore cõmemoratorium faciens apud meipsum, vt putabã, q̃ ille dixit, custodio, atq; apud me habeo. Oportuit

Sequentia antè habeantur post tertiæ actionis initium.

tuit autem eundẽ reueren. archimandritam Eutychen esse præsentẽ his, quæ hodiè peraguntur præ confusione mea. Hoc enim & à vestra incircunscriptibili prudentia credidi cõprobari, vt ipse, qui dixerat mihi, præsens hic, quæ à me dicebantur, audiret: & interrogatus, contradiceret sermonibus meis, aut consentiret eis. Nec enim puto religiosum virũ propositis sanctis euãgelijs verba mea destruere, quæ tunc ipse locutus est, maximè cùm & præsens reuerendissimus Diaconus Constantinus aliquandò quidem consentit his, quæ à me dicuntur, aliquandò autem & suspicatur, & aduersatur his, quæ à me dicta sunt. Et rogo, nè satis à me expressiùs verba quærantur, quæ ille locutus est. Nec enim hoc quisquam facere potuit, ipsis prorsùs verbis redintegrare alicuius eloqa. Cõscriptos aũt à me sermones tunc in *commemoratorio iubete relegi. Magnificentissimus Patricius dixit: * Cõmemoratoriũ, quod postulat, relegatur, & conferatur professioni, quæ gestis continetur, vt si quid ex sensu vel ex verbis dissonat, agnoscatur. Et priusquàm legeretur, Ioannes reueren. presbyter & defensor, dixit: Rogo primum, vtrũm diaconus Andreas & reuerend. diaconus Thalassius præsentes dicant, si consonãt his, quæ iam lecta sunt, & à me iampridèm exposita. Magnific. Patricius dixit: Interim lectio subsequatur. Et cùm protulisset * commentariũ reueren. Ioannes presbyter & defensor, per eundem deuotissimum exceptorem relectum est: Ante hæc religioso Eusebio episcopo in concilio vestrę beatitudinis interpellante, & accusante Eutychen reuer. presbyterũ & archimandritam, & libellum contra eum dante, quo indicatur hæretica eum ægrotare perfidia, ac postulante eundẽ reuerend. archimandritam accersitum, satisfacere de ijs, quæ ei ab ipso impingebantur, ꝓuidens catholicæ fidei incircunscriptibilis vestra prouidentia, abire ad illum præcepit me & reueren. diaconum Andream, & vocare eum satisfacturum. Hoc autem facto, nobisq; ei in suo monasterio præsentatis, relectaq; ei accusatione conscripta, atq; exemplaribus traditis, accusatoreq; etiàm declarato, & euocatione ad satisfactionem apud vestrum Deo amabile sanctumq; concilium memorata, huc quidẽ venire, & his, de quibus inclamatur, occurrere, modis omnibus distulit, dicens decretum sibi, & diffinitione quadam ab exordio cõseruatũ, vt nusq̃ alibi à sua congregatione discedat, propterea quòd velut in sepulcro quodã in monasterio degat: innotescere verò per nos vestræ sanctitati postulauit, q; olim inimicus eius existens Deo amantissimus Eusebius, iniuriæ & derogationis gratia hanc contra eum accusationẽ instituit: ipse enim sequi se expositiones sanctorum & beatissimorum patrum, qui in Niceno atque Ephesino concilio fuerunt, & subscribere eas, paratum esse promittit. Si verò fortè alicubi (vt dicebat) circa aliqua verba vel errauerunt patres nostri, vel falli potuerunt, ea se (quòd ad ipsum attinet) neque accusare, neque susc ipere, sed solas diuinas scripturas scrutari de huiusmodi, vtpotè firmiores. Dicebat autem memoratis aliquibus, vanas contra se derogationes dispersas, quasi Deus verbum carnem de cælo deduxerit, alienum se autem ab huiusmodi derogatione. Nam post incarnationem Dei verbi, hoc est, post natiuitatem domini nostri Iesu Christi, vnam naturam adorare, & hanc Dei incarnati atq; inhumanati, & de hoc codicem proferens, relegebat. Duabus enim de naturis post vnitionem Domini nostri Iesu Christi disputare, neque didicisse in expositionibus patrum, neq; susc ipere, si contingat ei fortè tale aliquid relegi, eõ quòd diuinæ scripturæ (vt dixit) nullam de naturis faciant mentionem, & meliores sint expositionibus magistrorum. Et hęc dicens, addebat quoniam Deus perfectus, & homo perfectus est natus ex virgine. Magnific. Patricius ad Constantinum monachum dixit: Secundùm narrationem * commemoratorij, an secundùm monimentorũ seriem locutum fuisse reuerend. monachum Eutychen clericis dicis? Constãtinus reuer. diac. & monachus, dixit: quicquid allegauerint, qui audiẽrunt, hoc susc epit archimandrita cum veritate. Magnific. Patricius dixit: Andreas, quæ ab ipso monacho audiuit, edicat, relectis priùs eius vocibus ex monimentis gestorũ. Et priusq̃ legerentur, Eleusinius reuer. monachus dixit: Non habentẽ carnem cõsubstantialem nobis, hoc mihi in locutione dixit, sed in prolato ab eo * commentario non continetur. Magnific. Patricius dixit: Quid ad hæc dicit religiosus Ioannes? Ioannes reuer. presbyter & defensor, dixit: Sanctas scripturas ꝓposuit nobis humilibus vestra beatitudo & vestra magnificentia: & quæ habet * cõmemoratoriũ meũ, ista & confessio in gestis: & si contigit in sermonibus ea dissonare, non scio quid dicere. Magnifi. Patricius dixit: Sed nõ est modicũ, quod dicitur immutatũ. Ioannes presbyter & defensor, dixit: Et qs potest aliena verba redintegrare cuilibet, sed magis ipsum intellectum, quẽ dixit? Quo dicente, Magnific. Patricius dixit: quid ergò istum in hac parte dixisse cõfirmas? Ioannes religiosus presbyter & defensor dixit: Quid enim extat ambiguũ de consubstantiali? Dixit, qa matri consubstantialis est, nõ dixit, nobis hoĩbus. Aut vbi vultis, iuro qa dixit, cõsubstantialis matri est, nõ nobis cõsubstantialẽ habet carnẽ. Magnific. Patricius dixit: Rursùs hæc pars tã de monimentis, q̃ de * cõmemoratorio relegatur, & reuer. Ioannes specialiter fateatur, quid in hoc ab eo audierit. Quo facto, Ioannes reuer. presbyter & defensor, dixit: Istud mihi

* cõmentario
* Commentarium
* cõmemoratorium
* cõmemoratorij
* cõmemoratorio
* cõmentarium
* commentario

Universidad de Deusto
Biblioteca

mihi soli disputãs dixit, quoniam consubstantialem nobis carnem non habet, sed matri. Magnific. Patricius dixit: Oblitus es quę audisti, & propterea hæc *cõmemoratorio non indidisti? Ioannes relig. presbyter & defensor, dixit: Quoniã præsentes mecũ viri reueren. diaconi non audierunt, quæ mihi postea dicta sunt, propterea hæc non indidi *commemoratorio. Constantinus diaconus & monachus dixit: Et hoc rogamus, vt reueren. diaconi veniãt, & cum veritate profiteantur, quæ audierunt ab archimandrita: &, si semotim illi locutus est. Magnific. Patricius dixit: Sicut superiùs interlocut⁹ sum, præsente Andrea voces ipsius publicentur. Et per eundem virum deuotissimum exceptorem ex eisdẽ gestis relecta sunt: Sanctissimus archiepiscopus dixit: Dicat reuerend. diaconus Andreas, si hæc audiuit à reueren. presbytero & Archimãdrita Eutyche dicta. Reueren. diaconus Andreas dixit: Secũdùm præceptum vestræ sanctitatis iuimus ad reuerend. presbyterum & archimandritam Eutychen, & locuti illi, hæc ab ipso audiuimus, quæ & reueren. presbyter & defensor Ioannes iam professus est. Magnificentiss. Patricius dixit: Andreas reuerend. diaconus quid ab Eutyche audiuit, referat. Andreas reuer. diaconus dixit: Quoniam Deus cõsidet vobis, & timor & tremor sensum meũ detinet, non possum à veritate excedere. Primitùs etenim directus à domino meo sanctissimo archiepiscopo Flauiano, & sanctissimo cum ipso conuentu ad reuer. archimandritã Eutychen, ea quidẽ, quæcunq; de euocatione edocuit reuerẽ. presbyter & defensor Ioannes, hęc & cõprofessus sum, & conscius sum. De consubstantiali autẽ cùm interrogationẽ faceret reuer. presbyter & defensor Ioannes reuer. archimandritæ Eutychi, vtrùm dicat consubstantialẽ patri Deum verbũ secũdùm Deitatẽ, & consubstantialẽ nobis secundùm humanitatem, inquit archimandrita Eutyches, dicens: Symbolũ quemadmodùm habet? Dicit dominus Ioannes, quia anathema consubstantialem patri habet tantùm. Opposuit archimand. Eutyches, dicẽs: Ità ergò habe & tu, quoniam & ego ità teneo. Aliud quid nescio in hoc negocio. Magnific. Patricius dixit: Semotim tamen aliquid Ioannes cum Eutyche monacho & absente locutus est? Andreas diaconus dixit: Quædã locutus est per vestigia vestra, quę ego non audiui. Magnific. Patricius dixit: Nunc reuer. diaconus Athanasius adueniat. Et cùm stetisset in medio Athanasius diacon⁹, magnific. Patricius ad eum dixit: Propositũ tuum considerans, cũ veritate dic, quid monachũ Eutychen Ioanni viro reuer. vel Andreæ dixisse cognoscis? Athanasius reuer. diaconus dixit: Quoniã de anima est sermo, & non est absq; periculo, non proferenti veritatẽ, quæ comperi, hæc & dico. Non sum directus ego pro hac causa cum Deo amãtissimo presbytero Ioanne, vel Andrea reuer. diacono: vocatus tamẽ à prædicto Deo amãtissimo presbytero & defensore Ioanne, tãquàm eo sibi præsente & audiẽte, quæ ab eo dicta sunt, & requisitus à sanctissimis episcopis, professus sum, qa hæc & ego præsens ibi audiui, quæcunq; & ipse professus est. Sed & nunc hoc cõmemoratorio relecto, quod tenebat prædictus Deo amantissimus vir, cognoui omes alios sermones, solùm verò de consubstantiali non agnoui. Sed tunc eodem presbytero interrogante archimandritam, ac dicente, quia confiteris nominum consubstantialem quidem patri secundùm diuinitatẽ, consubstantialem verò nobis secundùm humanitatem, idem archimandrita dixit: Symbolum quemadmodùm habet? Deindè respondens presbyter, ait: Consubstantialem patri. Dicit ille: Ità habeto, quia & ego ità habeo. Magnific. Patricius dixit: Sermocinatiões tũ quasdã inter se priuatim Eutyches reuer. monach⁹ & Ioãnes reuer. presbyter habuerunt? Athanasius reuer. diaconus dixit: Nõ intẽdi p vestigia vestra. Eleusinius reuer. monachus dixit: Precamur virũ reuer. Athanasiũ diaconũ, requisitũ, profiteri de ijs, qbus in secunda interrogatione reprehendit virum reuer. presbyterum Ioannem. Docuit nanq;, quòd post primam professionem alia iterùm legebantur, & repræhendit, protestans quòd nõ sunt scripta hæc, q̃ professus est priùs, quãdò venit de monasterio, siue hæc siue alia: sed postea cõgregatione habita, & iubente sanctissimo archiepiscopo acta gestorũ proferri, in quibus professus est Deo amantissimus Ioannes presbyter, relectis eis, repræhendit reueren. diaconus Athanasius, dicens: quia hæc non audiui. Magnific. Patricius dixit: Ioannis voces ex monimentis relegantur: & quod ampliùs de ijs Athanasius paratus est docere, prosequatur. Et cùm iterùm recitatę fuissent, idem Ioannes reuerend. presbyter & defensor dixit: Præcedens reueren. diaconus Andreas, nec non & reueren. Athanasius diaconus, omnibus quæ à me dicta sunt in commemoratorio, cõsenserunt, præter consubstantialem, vt dixerunt: & hoc profitentes, qualiter dictum est à reuer. archimandrita, & poterit intelligere & venerabile sanctumq; hoc concilium & vestra magnificentia, quia hoc ipsum, quod dixerim, quoniã scis Deum cõsubstantialem patri secundùm diuinitatem, & consubstantialem nobis secundùm humanitatẽ, quia hoc ipsum quod econtrariò interrogauit, dubitationis erat signum. Et precor vocem reueren. diaconorum, quæ confirmat omnem professionem meam factam in *cõmemoratorio, iam nullatenùs euerti debere. Magnific. Patricius dixit: Athanasius, quod requisitus est, dicat. Athanasius reueren. diaconus dixit: In tertia discussione hæc professio, quę nunc deposita est

*cõmẽtario

*cõmẽtario

*cõmẽtario

ta est à presbytero, relegebatur in secretario, & nouum hunc sermonem accepi, qui in fine positus est, vbi dicit, non habentẽ carnem consubstantialem nobis, & cõtradixi. Dixit enim idem presbyter Ioannes: Hoc mihi soli locutus est. Magnific. Patricius dixit: Absente te tamẽ, singulatim aliquid cũ illo sermocinatus est? Athanasius reuer. diac. dixit: Nõ vidi. Ioannes reuer. presbyter & defensor, dixit: Quoniam quidẽ omnia, quæ à me dicta sunt, & secundò & tertiò requisiti reuer. diacones cõfirmauerunt proprijs vocibus, hoc & vester Deo amabilis sanctus conuentus à vestra magnificentia & audiuit, & cognoscit. De consubstantiali autẽ, quoniã vir reuerẽ. diacon. Athanasius dixit, nouũ se comperisse sermonẽ, sed & conturbationem etiàm quandã cõcitasse, hoc etiàm ego confiteor: semotim enim hoc dixi eum retulisse mihi, quod quidẽ & dixit. Quia verò & ipsi ex parte audierint me ei dicentẽ, quia scis eũ patri consubstantialẽ secundùm Deitatẽ, & consubstantialẽ nobis secundùm humanitatem, etiàm ipsi proprijs vocibus affirmauerunt. Completis autẽ primis gestis, Marinus lector & notarius Cæsareen ecclesiæ Cappadociæ primæ, relegit. Magnific. Patricius dixit: Pars gestorũ reliqua relegatur. Et per eundem virum deuotum exceptorem relectũ est. Reueren. presbyter & defensor Ioannes, dixit: In eodem tẽpore collocutionis nostrę. Et reliqua tertię cognitionis. Et cùm relectum fuisset, Constantinus diaco: & monachus ait: Hoc non dixit, q̃ nisi conspiraueritis mihi, & humiliauerit me episcopus, postmodùm etiàm vobis imponet. Hoc nõ dixit per vestigia vestra. Cõstantinus diaco. & monachus ait: Quoniam neq;, qui directi sunt, hîc sunt, neq; presbyter archimandrita in præsente reperitur, si iubetis, hoc transeat. Magnifi. Patricius dixit: Patricius, qui simul cũ Petro ad monachum iuit, hîc esse dicitur. Dicite ergò: Vultis istũ interrogari, an reue. Martinum? Eleusinius reuer. diac. & monachus, dixit: Necessaria pertractate per vestigia vestra. Magnifi. Patricius dixit: Nè fortè aliter gesta continent, q̃ ipsa veritas. de hac parte non dicitis? Cõstantinus diac. & monachus dixit: Non habent aliter per vestigia vestra in hac parte. Magnifi. patricius dixit: Sequẽtia relegãtur. Et per eundẽ virum deuotum exceptorẽ de eadem scheda relectũ est: Sanctus archiepiscopus dixit: Quod autẽ contineretur, reuer. presbyter & archimandrita Martin⁹ in tomo retulit. Et reliqua. Et postq̃ lecta sunt, Aetius diac. & notar. dixit: Precamur præsentẽ sanctũ conuentũ, sed & vestrã magnificentiã, interrogationẽ adhiberi viris reuer. clericis, quorũ nobis mentionẽ præsens lectio gestorũ continuit, & profiteri, nè qd dubitẽt super his, q̃ relecta sunt, & ab eis tunc expolita, id est, Mamæ presbytero, Theophilo, Mẽnoni, & Ioanni presbytero & defensori, Andreæ & Athanasio diaconis. Magnific. Patricius dixit: Nunquid ambigentibus illis, præsens requisitio proponitur viro reuer. Eutychi monacho, cuius & homines in præsenti stant? Et addidit: Reliqua relegãtur. Et per eundẽ virũ deuotum exceptorẽ relectũ est: Die sabbati, quæ est 20. mẽsis Nouembris. Et reliqua. Et cùm lecta fuissent, Cõstantinus diac. dixit: Rogamus interrogari eos, si hæc audierunt. Magnifi. Patricius dixit: Theophilus, professionibus suis publicatis, si hæc eum audisse vel dixisse scit, dicat. Et cùm in medio steterisset Theophilus vir reuer. presbyter, dixit: Directus ego & presbyter Mamas à sanctiss. archiepiscopo & à sancto conuentu, peruenimus ad monasterium viri reuerẽ. archimandritæ Eutychis. Et primùm quidẽ hæc, quæ nupèr relecta sunt, cœpit dicere. Posteà verò noluimus cum ipso certare, sicut corã Christo cõpulit nos, & propria voce dixit: Quoniam impossibile est, dicere me Christum ex duabus naturis. Neq; enim de natura disputo Domini mei. hæc ergò ipsa quæ relecta sunt, audiẽtes ex ore viri reueren. Eutychis, professi sumus. Et neq; additamentum, neq; ablationem aliquam fecimus. Constantinus monachus dixit: Aliud nihil audiuit?

Magnific. Patricius dixit: Extra hæc, quæ confessus es, nihil aliud audisti? Theophilus vir reuer. presbyter dixit: Dicebat, quia & patrum expositiones sequor. Ista dixit. Magnific. Patricius ad monachos dixit: Quid ampliùs requiritis? Constantinus monachus & diaconus dixit: Supplicamus & dominum Mamam dicere. Magnific. Patricius dixit: Similiter & reuerend. Mamas, quę cognoscit, profiteatur. Et antequàm profiteretur, Eleusinius diaconus & monachus, dixit: Ipse confessus est, quoniam dicebat, & patrum expositiones sequor. Et non est insertum in gestis. Magnific. Patricius ad Theophilum dixit: Quarè in gestis nullo modo cõtinetur, quod ab Eutyche dictum est, in tua professione, quam posteà addidisti? Theophilus reuerend. presbyter dixit: Et alia dixit per vestigia vestra, quę in memoria non habeo. Quę autem in mentem venerũt, confessus sum. Magnific. Patricius dixit: Quarè hoc in gestis illo tempore non inseruisti? Eleusinius monachus dixit: Certè superiùs dixit, neque additamentum, neque detractionem se fecisse. Theophilus presbyter dixit: Quæ audiui ex ore archimandritæ, hæc dixi. Si autem volunt, vt ampliora dicã, quæ non audiui ab eo? Quo dicente, magnific. Patricius dixit: Mamas presbyter (sicut dictum est) prosequatur. Mamas reueren. presbyter dixit: Relegatur per vestigia vestra professio, quæ tunc habita est, quoniam oblitus sum. Magnific. Patricius dixit: Voces illius ex gestis publicẽtur, vt relectis his, quæ se audisse cognoscit, dicat. Et per eun-

Plenè habetur istud suprà, actione quinta Cõstãtinopolitanæ synodi, recitatũ in Chalcedonẽ.

Universidad de Deusto
Biblioteca

dem virum deuotum exceptorem ex gestis voces eius relectæ sunt: Sanctiss. archieps dixit: Dic nobis cuius gratia. Et cætera. Quæ postquàm relecta sunt, Mamas presbyter dixit: Ità est per vestigia vestra. Hæc professus sum, quæ mihi relecta sunt, & nihil ampliùs prosecutus sum. Constantinus diaconus & monach⁹ dixit: Arbitror, quia cõtraria sunt sibimet, quæ dixit domin⁹ presbyter, quantùm ex relectis professionibus Theophili & Mamæ. Magnific. Patricius dixit: Nè fortè aliter habent gesta. Eleusinius monachus dixit: Non habent aliter per vestigia vestra. Magnific. Patricius dixit: Si quid aliud est, relegatur. Et per eundem virum deuotum exceptorem, relectum est: CONSTANTINOP. SYNODI ACTIONIS (VT VIDETVR) VII. ACTA, LECTA EPHESI, RELECTA CHALCEDONE. Congregato rursùs sanctissimo & magno conuentu, propositis sacris ac venerabilibus euangelijs, & præsidente sancto archiepiscopo nostro Flauiano in secretario episcopij, diffinita dilatione, id est, secunda feria, quæ est 22. mensis Nouembris. Et cætera. Et postquàm relecta sunt, magnificentissimus Patricius dixit: Interlocutio mea posita est, continens, quoniã requisitio oblata est presbytero Eutychi, quẽ admodùm credit, & quid dicit, vsq; hoc dixi. Addiderunt verò quod nõ est dictũ, quod & insensatum est. Et nunc igitur interrogetur, cur nunc hoc dicens, primùm aliter sapiebat. Et addidit: Quõ hoc potui dicere, necdùm aliquid reuer. archimandrita Eutyche dicẽte? Reuerendiss. episcopus huius glorioſæ ciuitatis, ad notarios dixit: Quẽ admodùm hæc, quæ nunc est interlocutus magnific. Patricius, gestis inserta sunt? Aëtius reuer. diaconus & notarius dixit: Habemus quid de his dicere. Reueren. episcopus huius glorioſæ ciuitatis, dixit: Quis vobis hęc dictauit? Ego vobis aliquid addere dixi, aut à vobis, vel certè ab alijs hæc audientes, feciſtis? Aëtius diac. dixit: Iam quasi persuasa sanctitas vestra, q̃ additamentum factum est, hæc interrogat. Magnific. Patricius dixit: Relegantur sequentia. Similiter per eundem virum deuotum exceptorem relectũ est. Eusebius episcop⁹ dixit: Sicut & anteà dixi, nullo mihi præiudicio generato ex moderna huius professiõe. Et cætera. Et postq̃ relectum est, Eleusinius diaconus dixit: Non sunt secundùm ordinẽ posita. Priùs libellum porrigebat, in quo fides trecentorum decem & octo patrũ continebatur, sicut & in Epheso sanctus conuentus cõfirmauit. Et hũc offerentem libellũ non susceperit neo amãtiss. episcopus. Sed & magnificentia vestra dicẽte, quoniã susciperi oportet, nec tunc auditus est. Reueren. archiepiscopus huius glorioſæ ciuitatis dixit: Et vndè hoc certum est, quia trecentorum decem & octo patrum fidem, illa chartula continebat? Eleusinius reuerend. diaco. dixit: Oportuerat ergò susciperi eum. Eusebius reueren. episcopus Dorylei, dixit: Coniuro vos per sanctã & homousion Trinitatem, futuro conuentui secundùm sanctionem Christi amicorum principum hoc negocium reseruari, vt ibi cum omni diligentia ostendatur Eutyches iam abdicatus sicut hæreticus, quia hæretica & sapiebat, & sapere non quiescit. Aëtius reueren. diac. & not. dixit: Rogamus magnificentiã vestram & præsentem sanctum conuentum. Quo dicente, magnificent. Patricius dixit: Neq; neo amantiss. archiepiscopus Flauianus de hoc ambigit, quoniam offerente libellum reuer. archimãdrita Eutyche, noluit susciperi, sed vt per semetipsum responderet, interlocutus est. Reuerend. episcopus Seleucus dixit: Anticipans reuer. diac. Eleusinius, dixit libellũ obtulisse sancto conuentui reuer. archimandritam Eutychen, in quo dicebat expositionem fidei contineri. Quoniã verò ante paucos dies literæ sanctiss. archiepiscopi Romanorum Leonis insinuatæ sunt nobis, continentes, quia accusauit reuer. archimandrita Eutyches, & appellauit in tempore examinationis vestram audientiam per dationem libelli, & ideò post damnationem eum archimandritam renominauerunt, quemadmodùm nunc stans & dicens de fide esse libellum, dicit illum quem tunc apud Rom. sanctiss. episcopum appellationem eum nominauit. Et hinc doceri debetis, quoniã non in eisdem permanet reuer. archimandrita. Et postulo epistolam prolatam relegi. Magnific. Patricius dixit: Postq̃ quieuit conuentus reuer. episcoporum, obtulit mihi reuer. Eutyches exemplum libelli, quẽ dicebat se obtulisse sancto conuentui. Et cùm legeret, idẽ vt exceptor subiunxit: Eutyches presbyter dixit: Ego non veni disputare, sed satisfacere sanctitati vestræ, quemadmodùm sapio. Scriptum autẽ est in hac charta, quemadmodùm credo, & iubete eam relegi. Sanctiss. archiepiscopus dixit: Tu relege. Eutyches presbyter dixit: Non possum. Sanctiss. archiepiscopus dixit: Quarè? Tu non exposuisti? An alterius est hæc expositio? Si tua, ipse relege. Eutyches presbyter dixit: Dictatio quidem mea est, dictatio verò hæc, sanctorũ patrum est. Sanctiss. archiepiscopus dixit: Quorum patrum? Dic per te. Quid opùs habes charta? Eutyches presbyter dixit: Ità credo, Adoro patrem cũ filio, & filium cum patre, & spiritum sanctum cum patre & filio. Confiteor verò & incarnatam eius præsentiam factam ex carne virginis, & inhumanatum eum perfectè propter salutem nostram. Ità confiteor corã patre & filio & sancto spiritu & vestra sanctitate. Et postq̃ relecta sunt, Eleusinius diac. dixit: Vt coact⁹ est per se fidem cõfiteri, dicit q̃ stans in cõspectu patris & filij & spiritus sancti, quẽ adoraui, & adoro, & adoraturus sum: quia ità sapio, quemadmodùm sancti patres trecẽti decẽ & octo sanxerunt, qui in Nicea, sed & sanctiss. conuentus confirmauit in Epheso, & hæc in gestis inserta nõ sunt. Aetius diaconus & notarius dixit: Precamur sanctitatẽ vestram, sed & vestram magnificentiã, interrogationem adhiberi tunc præsentibus sanctiss. episcopis, qui & interlocuti sunt ea, quæ produxit lingua ipsorum, & hæc manu propria cõfirmauerunt, si ea, quæ nunc ab his dicta sunt, eo tempore à reuer. Eutyche dicta sunt, & si aliquid immutatũ est in his, quæ gesta continent. Basilius episcopus dixit: Vt verè dicam, ego memoriã eorum diligenter nõ habeo. Seleucus episcopus dixit: Relegantur mihi voces, quibus reuer. diaconus Eleusinius ministrauit. Et cùm de tabulis voces Eleusinij relegerentur, Seleucus reuerẽ. episcopus dixit: Neque ego commemoror hæc dicta à reuer. archimandrita Eutyche. Tryphon episcopus dixit: Sicut sub Dei veritate, sicut in gestis continetur, ità hæc locutus est ille. Longinus episcopus dixit: Sicut gesta relecta continent, ità & ego commemoror Eutychen archimandritã dixisse. Quod autẽ dicitur modo ab Eleusinio reuerendissimo, quoniã dixit, vt trecẽti decem & octo, qui in Nicea & Epheso confirmãrunt, ità ab eo ostenditur, & ex vltimis, vbi noluit confiteri Dominum nostrũ Iesum Christum consubstantialem nobis secundùm carnem factum, & sicut coram Deo ità hæc dico. Meliphthongus reuerẽ. episcopus dixit: Vt coram Deo dico, quia nihil aliter comperi tũc factum, q̃ nunc relectum est. Quòd verò dixit diacon⁹ Eleusinius, quia tales emisit voces Eutyches, ipse scit, qui corda hominum scrutatur Deus, quia nõ audiui, non cõmemoror. Iulianus reuerend. episcopus dixit: Et ante verba mea arguet & infidelitatẽ Eutychis gestorũ series. Nos enim ea, quæ nunc professa sunt ab Eleusinio diacono, ignoramus. Neq; enim aliquid tale dictũ est ab Eutyche. Paulus reuer. episcopus dixit: In veritate dico, quasi nouam sum audiens vocẽ, cùm hæc ab Eleusinio diacono audio. Scio autẽ quia, quę cõtinentur in gestis, vera sunt omnia, & neq; vel vnius syllabæ aut additio est, aut detractio. Eudoxius reuerẽ. episcopus dixit: Coram Deo dico, obstupesco nũc audiens hęc ab Eleusinio diacono. Tunc enim non est dictum tale aliquid à reueren. archimand. Eutyche, sed tantùm quæ gestis inserta sunt. Eustochius reuer. episcopus dixit: Sicut coram Deo, quę dixerunt, qui ante me sunt, hæc & ego dico. Quoniam illa tantùm scio, quæ gestis inserta sunt. Timotheus reuerend. episcopus dixit: Quia audiui dicentem ea, quoniam ità credo, sicut patres nostri. Scit tamen & vestra magnificentia, quia siue sursùm, siue deorsùm, audiui eum dicentem, ità sapio, sicut patres nostri. Valerianus reuerend. episcopus dixit: Hæc &

Locus obscurus.

1. Par. 18, b
Rom. 8. c

ego dico. Sabas reuerend. episcopus dixit: Testis mihi est Deus, cui in die iudicij pro his ipsis reddituri sumus rationem, quoniã quæ in gestis inserta sunt, hæc locutus est archimand. Et laboraui ego, supplicans ei, vt confiteretur consubstãtialem nobis, & nullo modo eum persuadere potui. Secundinus reuerend. episcopus dixit: Extra ea, quæ gestis inserta sunt, nihil audiui, nihil dictum est. Aurelius reueren. episcopus dixit: Hęc quæ nunc nobis relecta sunt, priùs & illo tempore ab archimand. dicta esse commemoror. Constantinus diaconus dixit: Rogo sanctum cõuentum vestrum, interrogari dominum episcopum Basilium, quid est quod dixit, quandò dominus Eusebius episcopus insurrexit contra eum, & obiurgauit sicut coram Deo? Quid est quod dixit? Surrexit dicens, quoniam libellos contra eum daturus sum. Et ità eum corripuit. Magnific. Patricius dixit: Interim acquiesce fieri lectionem. Et si inferiùs hæc non continentur, tunc istis allegationibus vtere. Et per eundem virum deuotum exceptorem relectum est: Sanctissimus archiepiscopus dixit: Confiteris consubstantialem patri secundùm Deitatem, & consubstantialem nobis secundùm humanitatem eundem vnum filium? Et cætera. Et postquàm relecta sunt, Constantinus diac. dixit: Quandò dixit archimand. vnam naturam, tunc dominus episcopus ità dixit, quo dicẽte, Eleusinius diac. dixit: Sicut corã deo. Nunquid anathematizatus est tunc à religiositate vestra, qa dicit, exurgens sancta synodus anathematizauit eum? Magnifi. Patricius dixit: Tunc nihil tale dictũ est? Seleucus reuer. episcopus dixit: Ego non audiui. Iulianus reuerẽ. episcopus dixit: Verè hoc nec ego audiui. Basilius reu. episcop⁹ dixit: Verè frater, ex lingua mea talis vox non est egressa. Meliphthongus reu. episcopus dixit: Ego in illa hora à quibusdã iniuriatus sum, tanq̃ indignus cõuentui, qa dilationẽ clamaui, & nescio. Sabas reuerẽ. episcopus dixit: Ante iudices quandò introierit martyr ad martyrium, & loqui non potuerit, annuit capite suo, & habet coronam martyrum. Omnes ergò nos subscribentes manibus nostris, quæ & confessi sumus scriptis, quomodò negare possumus? Tryphon reuer. episcopus dixit: Sicut semèl impia eo verba locuto, & extra expositionẽ sanctorũ patrũ trecentorũ decem & octo, & S. Ephesinæ synodi, omnes anathematizauerunt eũ præsentes clerici. Aëtius diac. & notarius dixit: In talibus sanctissimis cõcilijs contingit tio & sẽã. frequẽter, vnũ ex præsentibus reuer. episcopis aliquid dicere, & quod ab vno dictũ est, tanq̃ ab omnibus simul dicatur, & scribitur, & intelligitur. Hoc ab exordio subsecutum est, intantùm, vt vno dicẽte, scribamus, Sancta synodus dixit. Si ergò inuẽtus fuerit nũc vnus aut secundus, dicens, qa & professi sunt

Hic loc⁹ est vbi anathematism⁹ dict⁹ Eutychi ab aliqbus negabatur.

Optima ra-

Universidad de Deusto
Biblioteca

Deo amantissimi episcopi, & consonauerũt, & acclamauerũt tunc sanctissimi clerici, petimus nullatenùs hanc vocem excludi, aut submoueri de gestis, quoniã videtur omnes sancti episcopi subscripsisse. Quo dicente, Magnific. Patricius dixit: Quæ vnusquisque professus est, firma sunt. Quæ veritas continet, nullatenùs dubitantur. Aetius diaco. & notar. dixit: Rogamus de hoc professionem nunc reuer. episcopi Sabæ, & reuer. episcopi Tryphonis fieri manifestã præsente sanctitate vestra, sed & Pauli reuer. episcopi. Magnific. Patricius dixit: Manifesta sunt, gestis inserta sunt. Vndè reliqua relegantur. Similiter per eundem virum deuotum exceptorẽ relectũ est: Et post hæc sanctiss. archiepiscopus dixit: Dicat sanctus cõuentus, quid meretur præsens, neq; apertè rectã fidem confitens, neq; volens doctrinæ præsentis sancti concilij consentire, sed permanẽs in peruersa ac maligna sua sententia. Deo amantiss. episcopus Seleucus dixit: Dignus est iste quidẽ damnari. In humanitate autẽ sola vestræ sanctitatis positum est. Sanctiss. archiepiscopus dixit: Siquidem confitens proprium peccatum, acquieuisset condemnare suam doctrinam, & consentiret nobis, sequentibus traditiones sanctorum patrum, consequenter dignus erat venia. Sed quoniam permanet in malignitate sua, subiacebit canonũ vindictis. Eutyches presbyter dixit: Dico quidẽ ista, quoniam & vos nunc iussistis, non autẽ anathematizo. Quod enim dico, cum veritate dico. Magnificentiss. & glorioßissimus ex præfectis & consulibus & Patricius Florentius, dixit: Duas naturas dicis, & consubstantialem nobis? dic. Et postquàm recitatũ est, magnificẽtissimus Patricius dixit: Quod dixi, dic, non quasi interloquẽs dixi, sed exhortans eum, vt consentiret his, quæ à sancta synodo dicebantur. Constantinus diaconus dixit: Propter quæ damnatus est archimandrita? Nónne qa religiosissimus & sanctissimus archiepiscopus noster interrogabat eum, dicis duas naturas post adunationem, & anathematizas eos, qui nõ dicunt? Et quoniam nõ acquieuit anathematizare, pro hoc condemnatus est, & voces eius nõ continentur in gestis. Magnific. Patricius dixit: Reliqua relegantur, vt si nullatenùs in gestis posita sunt, quæ Constantinus confirmauit, sciamus. Statim simul per eundẽ deuotissimum exceptorem recitatum est: Eutyches presbyter dixit: Ego legi scripta beati Cyrilli & sanctorum patrum & sancti Athanasij, quoniam ex duabus quidẽ naturis dixerunt ante adunationem, post adunationẽ verò & incarnationem, iam non dixerunt duas naturas, sed vnam. Magnificentissimus & glorioßissimus ex præfectis & consulibus & Patricius Florentius, dixit: Confiteris duas naturas post adunationem? dic. Si non dixeris, damnaberis. Et cùm recitarentur, magnificentissimus Patricius dixit: Istud, dic, Si non dixeris, damnaberis: non quasi interloquẽs dixi, sed quia videbam instantes ei omnes, hortabar eum consentire. Similiter & per eundem virum deuotum exceptorem relectum est: Eutyches presbyter dixit: Legi iubete sancti Athanasij scripta, vt aduertatis, quoniam nihil tale dicit. Deo amantissimus Basilius dixit: Si non duas naturas & post adunationem dicis, commixtionem quandam & confusionem dicis. Magnificentissimus & glorioßissimus Patricius Florentius dixit: Qui non dicit, ex duabus naturis, & duas naturas, non credit rectè. Et cùm legerentur, magnificentissimus Patricius dixit: Hanc interlocutionem non dixi. Neq; enim idoneus eram dicere. Religioßissimus & glorioßissimus episcopus huius glorioßæ ciuitatis, dixit: Quæ dicuntur non fuisse tunc dicta, gestorum tamen serie continentur, Annotate vos notarij. Contra vos enim de hoc certamen est, & opportuno tempore requirenda sunt hæc diligentiùs. Aetius diaconus & notarius dixit: Nunc est tempus, & conuinci, & non conuinci. Hic etenim sunt & præsentes sanctissimi episcopi, qui & audierunt. Sed & magnitudo ipsorum audiuit sæpè gesta, & his etiàm qui in præcelsis dignitatibus sunt, præsentibus & multis sanctissimis episcopis. Et nunquid magnificentia ipsorum nos vnquàm repræhendit? Quo dicente, magnificentissimus Patricius dixit: Quandò enim mihi relecta sunt gesta, vt quid repræhenderem? quippe dum quærenti mihi relegere, non dederunt. Aetius diaconus & notarius dixit: Nemo nobis dixit. Similiter per eundem virum deuotum exceptorem relectum est: Exurgens sancta synodus, exclamauit: Ex necessitate fides non est. Multi anni Imperatorum catholicorum, Imperatorum multi anni, Fides vestra semper vincit. Non consentit. Quid illi persuades? Et postquàm relectum est, reuerendissimus diaconus Constantinus dixit: Hæc synodus dixit. Aetius reuerendissimus diaconus dixit: Interrogetur sancta synodus. Sabas reuerendissimus episcopus dixit: In omnibus ecclesijs anathematizatus est, & in vno angulo non habuit anathematizari? Tryphon reuerendissimus episcopus dixit: Et ego hæc eadem dico. Constantinus reuerendissimus diaconus dixit: Propter quid damnatus est archimandrita? Vox non est posita. Dominus enim archiepiscopus noster exegit eum, dicens, quoniam dic duas naturas post adunationem, & anathematiza eos, qui non dicunt. Et quoniam noluit anathematizare, dicens, Væ mihi est, si sanctos patres anathematizauero, tunc fecit damnationem eius, & hæc vox non est posita. Et tunc relectum est. Et Dominus Basilius episcopus nouit, quandò interrogatus est archimandrita, quia dicis duas naturas? Et dixit:

dixit: Ego vnã confiteor. Et subiunxit mox dominus Basilius episcopus, dicens, quia & à sancto Athanasio dictum est, vna natura Dei verbi incarnati. Et nec hoc positum est. Sed & Dominus episcopus Seleucus interlocutus est, quia relegãtur confessiones nostræ: & si consentit his archimandrita, videamus. Et iubente domino archiepiscopo nostro relegi, surrexit subitò religioßus presbyter Asterius, & damnationem relegit. Et hoc non est positum. Magnificentissimus Patricius dixit: Iuxta me sedens religioßissimus Seleucus, dixit: Iubeat sanctitas vestra expositiones nostrũm omnium, quas de fide fecimus, relegi, & dicere virum Eutychem, si consentit eis. His ità dictis, dixi sancto episcopo Hauiano, vt præciperet fieri lectionẽ. Et interlocutus est relegi debere expositiones. Et nihil ex his factum est, sed subitò damnationes relectæ. Sciunt autem hoc & Deo amantissimi episcopi Seleucus & Basilius.

Seleucus reuerendissimus episcopus dixit: Memini me interlocutum. Basilius reuerendissimus episcopus dixit: Sicut in veritate dico, ipsa verba quæ tunc interlocutus sum, rememorari non possum, quia & multum tempus transiuit. Domino autem & concilio dicẽte, dicis cognosci duas naturas in Domino Deitatem & humanitatem, archimandrita autem dicente, ex duabus quidem naturis dico nominum nostrum Iesum Christum ante adunationem: post autẽ vnitionem, vnam dico naturam: scio & ego talem me quandam sententiam protulisse, si ex duabus naturis dicis ante vnitionẽ, post vnitionem autem vnam dixeris absolutè, confusionem putaberis inducere & commixtionem. Post hæc autem scio, quia conuersus sum, & dicens in mente mea, qualẽ scit Christus, quippe & dominum archiepiscopum placans, & ipsum archimandritam trahens sensim, vt consentiret nobis, dixi: Si autẽ dixeris vnam naturam, Dei verbi incarnatam & humanatam, eadem dicis nobis & patribus. Manifestum est enim, quòd aliud quidẽ est quiddam Deitas, quæ ex patre est: aliud verò quiddam caro, quæ ex matre est, qua se incarnauit. Aetius diaco. & notarius dixit: Multa sæpiùs tanq̃ in collocutione communi, & in parte concilij in conuentu, à præsentibus sanctissimis episcopis dicuntur, quæ scribi non præcipiuntur. Longinus reueren. episcopus dixit: Et dictũ est, & positum est, & relectum est. Constantinus religioßus diaconus dixit: Quia damnatio, quæ relecta est, non eadẽ hora dictata est, sed anteq̃ veniret archimãdrita, in episcopio dictata est. Aetius diac. & notariꝰ dixit: Precamur, confiteri eum, vndè hæc didicit, & ostendere, si vera sunt q̃ dicit. Seleucus episcopus dixit: Si quidem nunc regulariter esset inquisitio facienda, aptum erat religioßiss. diaco. Constantino accusare sententiam & nos & notarios, & debere nos de hac purificare. Quoniam verò nunc iussit pijss. noster Imperator fieri inquisitionem, si falsata sunt gesta, nũc arbitror non conuenire de hoc loqui. Constantinus reuerend. diac. dixit: Hæc in gestis non iacent. Basilius reuer. episcopus dixit: Quoniam commemorauit meam religioßus diac. Constantinus vocem, nè fortè negans, noceam propriã animam: propter hoc dixit, hæc autem dixi tunc disputans, non diffiniens. Vndè & reue. episcopus Eusebius suspicans, ꝙ archimandritæ suaderẽ, visus est exasperari contra me. Aetius diac. & notarius dixit: Supplicamus etiàm sanctiss. episcopũ Seleucum dicere, si ea, quæ dixit se tunc interlocutum, quia oportet legi professiones, ista sic dicta sunt, vt gestis insererentur. Magnificentiss. Patricius dixit: Quid enim dicebat S. episcopus Seleucus, vel alter aliquis, quæ deberent scribi, quæ autẽ non? Aetius diac. & notarius dixit: Quoniam audiuimus ab ipso dictum, Dignemini. Quo dicente, Constantinus reuer. diac. dixit: Archimandrita audiuit, & vos non audistis? Seleucus reuer. episcopus dixit: In mente habeo, tales me dixisse voces. Euenit tamen, excrescente tumultu, vocẽ meã omninò non scribi. Constantinus reuerẽ. diac. dixit: Etiàm dixi, quia dominus archiepiscopus noster interrogauit archimandritam: dicis duas naturas post adunationem, & anathematizas eos, qui nõ dicunt duas naturas? Et hic sermo nõ est insertus in gestis. Pro his enim & damnatꝰ est, quia eos, qui post vnitionem duas naturas negant, anathematizare noluit. Reuer. episcopus Thalassius dixit: Audiuit sancta synodus ea, quæ dicta sunt à Constantino reue. diac. Dignetur ergò sancta synodus, si scit hæc dixisse Deo amantiss. & sanctiss. archiepiscopum Flauianum, facere manifesta præsenti conuentui. Basilius reuerend. episcopus dixit: Quia Eusebius reueren. episcopus dixit, & semèl & secundò accusauit eum tanquàm non dicentem duas naturas post adunationem, recolimus: & quoniam ipse dixit, quia audis quid tibi dicit, & quid tibi proponit, quid dicis ad hæc? reminiscimur. Constantinus reueren. diac. dixit: Ipsos ergò sermones à domino nostro archiepiscopo non audistis? Basilius reueren. episcopus dixit: In principio quartæ examinationis & reueren. Eusebius episcopus dixit ad monachum: dicis duas naturas post adunationem, & consubstantialem nobis Dominum nostrum Iesum Christum secundùm carnem? Et dixit: Anathematizas eos, qui non ità sapiunt? Et dominus archiepiscopus obtulit ei interrogationem: Si dicis hæc, quæ proponit ei accusator? In postremis autem turba maxima facta, verè nõ recordor, si talem ei episcopus sanctiss. fecerit obiectionẽ. Cõstantinus reuer. diac. dixit: Hoc rogo sanctum conuentum vestrũ. Audistis à domino meo archiepiscopo

Universidad de Deusto
Biblioteca

piſcopo dicente, qa dicis duas naturas? Quo dicente, Seleucus reuerend. episcopus dixit: Quoniam quidem dictum est in interrogatione, siue à Deo amantissimo Eusebio, siue à Deo amantiss. & sanctiss. nostro archiepiscopo Flauiano dictum est. Quali autē tempore dictum est, non recordor, de duabus naturis. Magnific. Patricius dixit: Recolo & ego, tunc quia dictum est hoc à sanctiss. episcopo, quia cōfiteris duas naturas & post adunationem? Et respōdit ille, dicens: Quoniam codex est sancti Athanasij, & aliorum episcoporum, qui non habet ità, & piget me dicere. Aetius religiosus diac. & notarius dixit: Talis interrogatio à Deo amantiss. episcopo Eusebio, dum gesta fierent, dicta est. Timotheus episcopus dixit: Ità audiui, quomodò reuer. episcopus Basilius dixit. Iulianus reueren. episcopus dixit: Dum turba esset, non recolo, à quo dicta est. Eudoxius reueren. episcopus dixit: Recordor quidem sanctissimum episcopum Eusebium dixisse, & archiepiscopum consentiētem ei, & compellentem archimandritam cōsentire his, quæ ab Eusebio dicebantur. Longinus reueren. episcopus dixit: Coram Domino dico, quia ista non possum rememorari, quia confusio iam orta erat: & quæ antè agebantur, nos qui retrò eramus, non cognouimus. Sabas reuerend. episcopus dixit: Recordor ego, quia dixi ad ipsum archimandritam, qa nisi confitearis ex duabus naturis vnum vnigenitum, aut dispēsationem negas, aut Deitatem. Constantinus reuer. diac. dixit: Eutyches, dū legeretur damnatio, appellauit sanctum concilium episcopi Romani, & Alexandrini, & Hierosolymitani, & Thessalonicēsis. Et hæc in gestis nō sunt inserta. Magnificentissimus Patricius dixit: turba facta & dissoluto conuentu, dixit ad me silenter, appellans Romanū, & Aegyptium, & Hierosolymitanum concilium. Et ego arbitratus indecens esse, latere hoc sanctissimum & reuerendiss. archiepiscopum Flauianum, ascendens, dixi ei. Basilius reuerē. episcopus dixit: Iam in veritate dico. Adhuc ipso conuentu sedente, & proponēte sancta synodo, vt diceret iste duas naturas inseparabiles & inconfusas in vno Domino, & post adunationem, scio quia dixit religiosus archimandrita Eutyches: Si præceperint mihi patres Romanus & Alexandrinus, dico hoc ipsum. Hoc autem non quasi appellans, dixit, sed dicens, non sum ausus dicere propter patres. Sanctiss. archiepiscopus huius gloriosę ciuitatis, dixit: Non audiui ego ab illo, sed à viro magnificentissimo & gloriosissimo exconsule & Patricio, ascendente *in me in hospitiū superiora domūs post solutam synodum.

*ad me in hospitio

Magnificentissimus Patricius dixit: Si cognouerunt appellantem virum religiosum monachum cæteri sanctissimi episcopi, dicant. Iulianus reuerē. episcopus dixit: Coram Deo dico. Nihil tale ab Eutyche monacho audiui in confessu. Seleucus reuerend. episcopus dixit: Dum esset concilium, & interrogatio proueniret, nihil tale cognouimus dictum ab archimandrita Eutyche. De appellatione à reuerend. episcopis dictū est, & nos eadem confitemur. Similiter per eundem deuotissimum exceptorem relectum est. Sanctissimus archiepiscopus dixit: Per omnia apparet Eutyches quondàm presbyter & archimandrita, tam ex his, quæ antè acta sunt, & proprijs eius confessionibus, Valentini & Apollinaris ægrotare perfidia, & eorum blasphemias incommutabiliter sequi. Qui nec nostram reuerens persuasionē & doctrinam, rectis noluit consentire dogmatibus. Vndè lachrymantes & gementes propter perfectam eius perditionem, decreuimus, per Dominum nostrum Iesum Christum ab eo blasphematum, extraneum eum esse ab omni officio sacerdotali, & à nostra communione, & primatu monasterij, scientibus illud omnibus, qui posteà cum eo colloquentur, & ad eum cōuenerint, quoniam rei erunt & ipsi pœnæ excommunicationis, sicut qui non declinauerunt confabulationes eius. Subscriptiones: Flauianus episcopus Constantinopolitanæ Romæ, iudicans subscripsi. Et reliqui omnes episcopi subscripserunt & archimandritæ. Magnific. Patricius dixit: Omnia referantur ad cognitionē clementiæ Imperialis. Aetius reueren. diac. dixit: Vsque ad præsens approbauimus nosmetipsos, in quibus potuimus, & quia sæpè lectione facta nemo nos reprehendit: quoniam verò ante multum tempus, dum chartæ priùs apud nos essent, Asterius, qui nobiscum est presbyter, & notarius nobiscum constitutus, & agens, descendit, & omnes chartas nostras abstulit & schedas authenticas, & est duorum aut trium mensiū tempus, & nihil ex his habemus. Si ergò in posterum aliquid aut mouetur, aut agitur, aut dicitur de præsenti negocio, nos liberos esse decet.

Eutychis condemnatio.

Florentius magnificentissimus ex præfectis vrbis prætoriorum sexiès, & ex consule Patricius, dixit: Et hoc præsentibus inseratur monimentis, vt ad imperialem veniat notionē. CONSTANTINOPOLI ACTA, LECTA EPHESI, RELECTA CHALCEDONE. Consulatu Hauij Protogenis viri clarissimi, & qui fuerit nunciatus, sub die v. Kaleñ. Maij, in Cōstantinopoli, ex sacra iussiōe cognoscēte Martiali magnificentissimo comite & magistro sacrorum officiorum, præsente Castorio viro spectabili comite, & proximo sacri scrinij libellorum sacrarumque cognitionum, ingressis Macedonio viro spectabili, tribuno, notario & referendario, & magno viro deuoto Silentiario cum Constantino reueren. monacho & diacono, Constantinus reueren. diac. dixit: Preces obtulit Eutyches archimandrita pijssimo

pijssimo dño nostro certa cōtinentes, & has eius pietas subnotauit. Suscepit verò eas vir spectabilis tribunus & referendarius. Supplico, vt hæc eadem ipse profiteatur, & preces relegāntur, & quæ eius pietati placuerūt, manifesta fiāt. Flauius Ariouindus Martialis magnificentissimus comes, & magister sacrorum officiorum, dixit: Quæ diffiniuit principalis clementia, per virum spectabilē, tribunum, notarium & referendarium, nostris mentibus intimentur. Macedonius reuerend. tribunus, & notarius referendarius, dixit: Eutyches archimandrita, oblatis precibus principali serenitati, certa quædā edocuit, & dignata est præcipere eius tranquillitas in iudicio vestræ magnificētiæ, relectis precibus, magnum virum deuotum Silentiariū, pfiteri, quid in eo negocio subsecutū esse cognoscit. Magnificentissimus comes & magister sacrorum officiorum, dixit: Preces, quæ à reuerend. Eutyche presbytero inuictissimis principib⁹ porrectæ sunt susceptæ, lectione pandantur. Et per Euithium virū deuotum exceptorem sacri scrinij libellorū, sacrarumq; cognitionum, relectæ sunt: Pijssimis & fidelissimis ac Christi amatoribus principibus nostris Flauio Theodosio & Valentiniano perpetuis Augustis, ab Eutyche archimandrita. Vestra pietas superiùs & à principio non ignorans circa rectam fidem, religionem mundam & irreprehensibilē fidem meā, pro calumnia mihi compositā, & meditatis insidijs ab Eusebio episcopo Dorylei, quasi rectè non sapiam, sancire dignata est, ingrediente me in conciliū, adesse mihi virū *laudabilē magnū Silentiariū custodiæ causa. Qui vadens ad episcopium, & pſentiam meam nuncians, quędam audiuit à religiosissimo episcopo Flauiano de dānatione mea, & vidit. Precor igitur vestrā tranquillitatē, dignetur sancire apud quem placuerit vestræ pietati, eundem virum mirandissimum laudabilem magnum Silentiariū cum veritate scriptis profiteri ea, quæ audiuit (vt superiùs dixi) & vidit, quō his impetratis, solitas orationes Deo semper pro vestra salute referam, pijssimi & fidelissimi Imperatores. Magnificentissimus comes & magister sacrorum officiorum, dixit: Sacra subnotatio recitetur. Et per eundem virum deuotum exceptorem relecta est: Profiteatur vir deuotus Silentiarius omnia, quæ super hoc negocio subsecuta cognouit. Magnificentissimus comes & magist. fac. offic. dixit: Necessarium est, quæ sanxit clementia principalis, effectui mancipari. Vndè vener. magnus Silentiarius, si qua cognouit, secundùm sacram prȩceptionem profiteatur. Magnus deuotissimus Silentiarius dixit: Sæpè directus sum à sacratissimo & pijssimo domino nostro ad archiepiscopum Flauianū, vt adesset magnificentiss. & gloriosiss. ex pfectis & consulibus & patricius Florentius

*mirandissimum

Sententia Theodosij pro Eutyche cōtra S. Flauianum data, quæ vno teste tā tam causam examinari assensit, atq; subscripsit.

synodo, quæ futura erat in episcopio Constantinopolitanæ huius regiæ ciuitatis, & distulit archiepiscop⁹, dicēs: Quia nō oportet hic fatigari eundem virum magnificentissimum & gloriosissimum ex præfectis & consulibus & patricium Florentium, quia iam de hoc forma data est, & damnatus est Eutyches monachus, quoniam secundò vocatus, non obediuit. Postmodùm verò obtulerunt mihi chartam quandam, habentem damnationem eius. Magnificentissimus comes & *magistratus sacrorum officiorū, dixit: Prosecutio magni viri deuoti Silentiarij monimentis publicis inseratur. Constantinus diaconus & monachus dixit: Postulo & hoc, vt profiteatur Dominus magnus Silentiarius, quia ante synodum damnatio facta est. Magnificentissimus comes & *magistratus sacrorum officiorum, dixit: Quæ cognoscit, profiteatur. Magnus deuotus Silentiarius dixit: Et priùs dixi, eó qp ante synodum damnationem Eutychis mihi ostenderunt. Magnificētissimus comes & *magistratus sacrorum officiorum, dixit: Et hæc professio gestis inseratur. Constantinus monachus & diaconus dixit: Precor & hoc, vt reuerend. tribunus & referēdarius prosequat ea, quæ audiuit ab Asterio viro reuerendo presbytero & monacho. Magnificentissim⁹ comes & *magistratus sacrorum officiorū, dixit: Quanuis in precibus hæc petitionis pars minimè contineatur, attamen propria voluntate, si voluerit reuerend. tribunus, notarius & referendarius, quæ cognouit, pfiteatur. Macedonius reuerend. tribunus, notarius & referēdarius, dixit: Ante hoc sacratiss. & pijssimus noster Imperator præcepit colligi tam episcopos, quàm magnificentissimum & gloriosissimum ex præfectis & cōsulibus & patricium Florentium, precibus datis ab Eutyche reuerend. archimādrita, & accusante gesta quæ acta sunt, tanquàm malignè à notarijs immutata, & certa subsecuta sunt in facta synodo. Cùm verò recederem, obuius mihi factus est Asterius presbyter & notarius, cōiurans me audire ab ipso, quę volebat effari. Accusabat autem reuerēdissimum Abraamium & notarios, tāquàm immutantes in gestis quædam capitula. Et quia necessitatem habet, ipse metuens huiusmodi malignitatem, illos quidem ostenderet alia, sed sinè eius scientia, cōmisisse. Flauius Ariouindus Martialis vir magnificus, comes & *magistrat⁹, dixit: Et hæc similiter professio gestis inseratur. Edantur. Flauius Charisius venerabilis comes & proximus sacri scrinij, libellorum sacrarumq; cognitionum gesta edi præcepi. Flauius Euithius vir deuotus, exceptor sacri scrinij, libellorū sacrarumq; cognitionum gesta edidi. Basilius episcopus Seleucię Isaurię, dixit: Consentio fidei sanctorū patrū, q in Nicea fuerunt, & q in Epheso eadē iterum confirmauerūt. Eos verò,

Universidad de Deusto
Biblioteca

verò, qui contraria ſentiũt in aliquo, vel his quæ in Nicea, vel his quæ in Epheſo ordinata ſunt, auerſor, anathematizans diuidentes poſt vnitionem in duas naturas, vel *ſubſtãtias vel perſonas vnum Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum, accuſans & reprehendens propriam vocem, quam de duabis naturis profeſſus ſum, in geſtis habitis apud regiam ciuitatem, & adoro vnã naturã deitatis vnigeniti inhumanati & incarnati. Et cùm legerentur, CHALCEDONE ACTA. Baſilius reuerend. epiſcopus Seleuciæ Iſauriæ, dixit: nõ vtor alijs teſtibus. Per beatum Ioannem epiſcopum rogaui emendari interlocutionem meam, timens ac metuens te reuerend. Dioſcorum. Magnam enim nobis neceſſitatem impoſuiſti tunc, tam quidem ab his qui foris erant, q̃ ex lingua tua. Irruebant enim in eccleſiam milites cum armis, inſtabant monachi, qui cum Barſuma, & qui Parabolani nuncupantur, & multitudo alia grandis. Coniurentur omnes. Coniuretur Aunoxius epiſcopus Aegyptius, coniuretur Athanaſius, quia dicebã, Noli dñe, ſoluiſti totius orbis opinionem. Dioſcorus reuer. epiſcopus Alexandriæ, dixit: Ego te coẽgi? Baſilius reuerẽ. epiſcopus Seleuciæ Iſaurię, dixit: In tale nos homicidium tu cõpuliſti per minas multitudinis poſt dãnationẽ beatiſſ. Flauiani. Conijcite, quantam tunc intulit violentiam, omnium rerum poteſtatem adeptus & iudicij, quum etiàm & nunc omne conturbet concilium. Sex illi tantùm relicti ſunt, & omnes nos cõturbat. Dioſcorus reueren. epiſcopus Alexandriæ, dixit: Et meus notarius Demetrianus parat⁹ eſt approbare, quia clàm ab ipſo rogatus eſt vocem ſuam immutare. Baſilius reuerend. Epiſcopus Seleuciæ Iſauriæ, dixit: Precor magnificẽtiam veſtrã, ſingulos metropolitanos epiſcopos & Lycaoniæ & Phrygiæ, & Pergenſem, & cæteros venire huc, & præſentibus ſacroſanctis euãgelijs dicere, ſi non poſt damnationem beati Flauiani omnibus nobis triſtibus effectis, & aliquantis quidem nolentibus emittere vocem, aliquantis autem fugientibus, exurgens ipſe, & ſtans in alto, deſignabat, & dicebat: Videte, q̃ nõ vult ſubſcribere ad me, abeat. Coniuretur dominus Euſebius, nisi periclitatus ſit ipſe damnare, quia parùm diſtulit vocem. Dioſcorus reuerend. epiſcopus Alexandriæ, dixit: Necdùm diſceptatis his, quæ contra Flauianum agebantur, vocem ſuam reprehendit, & rogauit auferri. Baſilius reuerend. epiſcopus Seleuciæ Iſaurię, dixit: Quicquid profeſſus eſt contra me, iubete manifeſtum mihi fieri, vt aduersùs eum reſpondeam. Oneſiphorus reuerend. epiſcopus Iconij, dixit: Poſtq̃ lecta ſunt hæc omnia, quę nunc relecta ſunt, regula legebatur, in qua cõtinebatur, nullum debere iam de fide q̃rere aliquid, neq; epiſcopum, neq; clericum, alioquin eſſe eum condemnatum.

*ſubſiſtentias

Si autem laicus eſt, vt excommunicatus exiſteret. Dico his, qui iuxta me conſidebant, epiſcopis ſub ſilentio: Regula iſta propter nihil aliud legitur, nisi vt Flauianus dãnetur epiſcopus. Erat autem mecum Epiſcop⁹ Synnadæ Marinianus reuerend. & Pergenſis dominus Epiphani⁹. Dicit mihi Pergeñ: Abſit. Sed ſi aliqua fortè indignatio procedat, contra Euſebium vtiq; futura eſt. Nam contra Flauianum nemo erit inſanus, vt fruſtrà tale aliquid faciat. Poſt lectam hanc regulam, conſeſtim dicit: Da hîc notarios. Et allata & relecta eſt damnatio beatiſſ. Flauiani. Tollens ergò ego alios epiſcopos, ſurrexi, & tenui genua ipſius, dicens: Noli per veſtigia reuerẽtiæ veſtræ. Nihil dignum dãnatione egit. Si autem & reprehenſione dign⁹ eſt, reprehendatur. Et exurgens de throno, ſtans ſuper ſcabellum ſuum, dixit: Seditionem mihi mouetis? Da comites. Et ità timẽtes, ſubſcripſimus.

Superbia Dioſcori.

Dioſcorus reuerend. epiſcopus Alexandrię, dixit: Mentitur. Pœnas ſuſtineat. Non dixi, da comites. Da, qui dicant. Et exurgenti Mariniano reuerẽd. epiſcopo Synnadeñ, dixit ad eum Dioſcorus reuerend. epiſcop⁹: Interminatus dixi, adduc comites intùs? Marinianus reuerẽd. epiſcop⁹ Synnadeñ, dixit: Dum vellet proferre ſententiã, ſurrexi ego, & dominus Oneſiphorus, & dñs Nunechius Laodiceñ, & alij, & tenuimus pedes eius, dicentes: Quia & tu presbyteros habes, nõ debet propter presbyterum damnari dominus epiſcop⁹. Deindè ipſe dicit: Etiàm ſi lingua mihi præcidatur, aliam vocem nõ emitto. Sic corruit multitudo, & permanebamus nos, tenentes genua eius, & rogãtes eum. Et tunc emiſit hanc vocem: Vbi ſunt comites? Amãs veritatem dico. Ingreſſi ſunt comites, introduxerunt proconſulem cum multitudine magna & catenis. Poſt hoc vnuſquiſq; noſtrûm ſubſcripſit. Dioſcor⁹ reuerẽd. epiſcopus dixit: Non erant decem, aut viginti, aut triginta, aut centum ſoli ex ipſis, ego adduco teſtes, quia ex ijs quæ dixit, nihil verũ eſt. Quoniam verò laborauit magnificentia veſtra, ſi placet, differatur: & iterùm q̃quid tractaueritis, facimus. Glorioſiſſimi iudices & ampliſſimus ſenatus dixerunt: Cætera relegantur. Beronicianus ſecretarius ſacri cõſiſtorij, ex eadem ſcheda recitauit: EPHESI ACTA. Seleucus Epiſcopus dixit: Congruo & cõſentio ijs, q̃ in Nicea à ſanctis patribus expoſita ſunt, & in Epheſo cõfirmata ſunt. Et reprehendo vocẽ meã quã dixi in glorioſiſſima Cõſtantinopoli, habentem, quia oportet in duabus naturis dñm noſtrum Ieſum Chriſtũ poſt adunatiõem p̃dicari, anathematizans eos, qui in duas naturas, vel in duas ſubſtãtias, aut in duas p̃ſonas poſt adunationẽ diuidũt dñm nr̃m Ieſum Chr̃m, & alienos arbitror ab eccleſiaſtica cõmuniõe.

Eutyches archimandrita dixit: Peruidet & veſtra

veſtra reuerẽtia, quia relectorum actio oſtẽdit, geſta priora eſſe falſata. Habemus verò & nunc profeſſionem viri laudabilis magni Silentiarij, factam ſub viro magnifico magiſtro, & poſtulamus hãc relegi. Flauianus epiſcopus Conſtantinopolitanæ vrbis, dixit: Falſa ſunt. Dioſcorus epiſcopus Alexãdriæ, dixit: Si quid ſcit Deo amantiſſ. epiſcopus Flauianus ſuæ opinioni congruum, in ſcriptis dicat. Flauianus epiſcopus Cõſtantinopolitanæ vrbis, dixit: Occluſiſti mihi omem iuſtam allegationem. Dioſcorus epiſcopus Alexandriæ, dixit: Scit præſens ſancta ſynodus, ſi tibi aliqd occluſi. Si quid ergò ſcis congruũ tibi, dic. Flauianus epiſcopus Cõſtantinopolitanæ vrbis, dixit: Non mihi permiſſum eſt loqui. Dioſcorus epiſcopus Alexandriæ, dixit: Nemo te ꝓhibuit. Scit & hæc ſancta ſynodus. Flauianus Conſtantinopolitanæ vrbis epiſcopus, dixit: Secunda acta nihil habent falſum, ſcit & dominus Thalaſſius, & dominus Euſebius.

Thalaſſius epiſcopus Cæſareæ Cappadociæ, dixit: Nemo prohibuit loqui ſanctitatẽ veſtram. Si quid ergò tibi ſperas congruere, dic. Dioſcorus epiſcopus Alexandriæ, dixit: Domine Euſebi, dicas, ꝓhibui eum loqui? Euſebius epiſcopus Ancyræ Galatiæ, dixit: Sicut nouit Deus, optamus te loqui. Iuuenalis epiſcopus Hieroſolymæ, dixit: Sed & nunc, quicquid vult, dicat. Flauianus Epiſcopus Conſtantinopolis, dixit: Coram domino Thalaſſio & dño Euſebio, p̃ſente etiàm magno Silẽtiario, geſta facta ſunt, & examinata ſunt, & nihil tale approbatum eſt. Singuli, qui tunc præſentes fuerunt epiſcopi, vt coram Deo, quæ audiẽrunt, dixerunt: & nihil falſi dictum eſt. Dioſcor⁹ epiſcopus Alexandriæ, dixit: Dñe epiſcope Stephane, dic, ſi prohibui eũ. Stephanus epiſcopus Epheſi, dixit: Eccè ibi eſt. Si ꝓhibuiſti eum, dicat. Dioſcorus epiſcopus Alexandriæ, dixit: Dicite omnes, ſi prohibuiſtis eum.

Sancta ſynodus dixit: Non eum ꝓhibuimus. Flauianus epiſcopus Conſtantinopolis, dixit: Me acta illa nihil terrent propter Deum. Neq; enim aliter glorificaui, aut ſapui aliquandò, vel ſapio. Dioſcorus epiſcopus Alexandrię, dixit: Manifeſtis factis, quæ relecta ſunt, dicant ſinguli præſentes ſancti epiſcopi, quomodò ſciunt archimandritam Eutychen credere, & quid de eo ordinant.

Iuuenalis Hieroſolymæ epiſcopus dixit: nũ frequenter confiteatur, eó q̃ ſequatur expoſitionem fidei ſynodi, quæ in Nicea habita eſt, & ea quæ priùs in magno concilio apud Epheſum geſta ſunt, orthodoxum ſummè eum eſſe in his, quæ locutus eſt, comperi. Et ego autem decerno, & volo eum in ſuo monaſterio degere, & in proprio gradu. Sancta ſynodus dixit: Hoc iuſtum iudicium. Domnus epiſcopus Antiochiæ, dixit: Quoniã dudùm ex tranſmiſſa mihi epiſtola à ſancta ſynodo in Conſtantinopoli congregata, in damnationem viri religioſi Eutychis archimandritæ ſubſcripſi, ex nupèr autem oblatis ab ipſo libellis ſanctæ ſynodo in hac Epheſina metropoli congregatæ, confeſſus eſt ſe acquieſcere & fidei ſanctorum trecentorum decem & octo patrum, qui in Nicea conuenerunt, ſed & priori concilio, quod in hac eadem vrbe Epheſina ſimiliter conuenit, cõprobaui & ego ipſe cũm veſtra ſanctitate, recipere eum & presbyterij dignitatem, & primatum ſub eo degentium reuerendiſſimorum fratrum. Stephanus epiſcopus Epheſi, dixit: Ex ijs, quæ relecta ſunt, & ex oblatis libellis à viro reuerendo presbytero & archimandrita Eutyche, oſtenditur, quia & rectè glorificat, & orthodoxam habet fidem. Vndè & ego ſequens ſententiam ſanctiſſimi ac Deo amantiſſimi epiſcopi Iuuenalis, cõſentio & cõcordo, eſſe eum presbyterum & archimandritam. Thalaſſius epiſcopus Cæſareæ Cappadociæ primæ, dixit: Laudo, & approbo virum reuerẽdiſſ. presbyterum & archimandritam Eutychen, nil extra Nicenam ſynodum ſapientem, neq; expoſitam fidem in ſancta ſynodo in aliquo corrumpentem: ſed & approbans, volo eum habere gradum presbyterij. Euſebius epiſcopus Ancyræ Galatię, dixit: Et reuerend. presbyterũ & archimandritam Eutychen, & omnem hominem conſona ſapientem, ſanctiſſ. conuentui Niceno, & ſanctiſſ. Epheſino concilio, quod & confirmauit ea, quæ in Nicea facta ſunt, orthodoxum arbitror, & à catholica fide non alienum. Rationabile autem ſuſpicor, & in doctrina fidei irreprehenſibilem, id eſt, prędictum virum reuerend. presbyterum & archimandritã Eutychen, nõ priuari ſacerdotali dignitate & primatu monachorum. Cyrus epiſcopus Aphrodiſiadæ Carię, dixit: ex oblatis libellis à viro reuerẽd. Eutyche presbytero & archimandrita, & relectis, appãret ipſum ei, quod fides ſanctorum patrum habet, q̃ in Nicea & hic cõgregati ſunt, cõſonãſſe. Vndè & ego cõſentio ſententiæ ſanctorum patrũ, vt & presbyterij habeat dignitatem, & præſit monaſterio. Eraſiſtratus epiſcopus Corinthi in Hellade, dixit: Oſtendit per libellos ſuos reuerend. archimãdrita Eutyches, q̃ ſemper ea ſapuit, quæ orthodoxa fides continet, & ſequutus eſt expoſitiones ſanctorum patrum, qui in Nicea congregati ſunt, quæ confirmata ſunt in hac etiàm metropoli, per pridèm collectam ſanctiſſ. ſynodum. Vndè & ego conſonè decerno, vt fruatur & dignitate presbyterij, & præſit monaſterio, vbi à principio ordinatus eſt. Quintillus epiſcopus Heracleæ, agẽs vices Anaſtaſij epiſcopi Theſſaloniceñ, dixit: Ex nupèr oblatis libellis ſanctæ & magnæ huic ſynodo à viro reuerend. archimandrita Eutyche, repperi eum rectè credentem expoſitæ fidei à ſanctis trecẽtis decem & octo patribus, qui in

Universidad de Deusto
Biblioteca

ilæ Nicea congregati sunt, sed & ijs, quæ acta sunt à sancta synodo hic collecta ad impij Nestorij damnationem. Necessariè ergò sustinens hanc eius fidem, dignum eum iudicipiens hanc eius fidem, dignum eum iudico & presbyterio, & primatu monasterij.

Meletius episcopus Larissenæ ciuitatis, & agens vices Domini reuerēd. episcopi Apameæ, dixit: Cōsono & ego sentētijs sanctorum patrum. Conspexi em ex ijs, quæ lecta sunt, orthodoxè eum credere. Vndè dignū eum iudico priore sacerdotio, & monasterij gubernaculo. Cyriacus episcopus Trogmadensium, locum tenens & Theoctisti reuerend. episcopi Pessinuntis Galatiæ secūdæ, dixit: Sanctissimo presbytero & archimandrita Eutyche interpellante sanctum conuentum per libellos, & docente ità eum colere fidem, sicut sancti trecēti decē & octo, & sequi sanctam Ephesinam synodum, orthodoxum eum inuenimus, & volumus eū habere gradum presbyterij, sed & principatum monachorum. Dixi autem hæc, & pro me & pro ꝑdicto metropolitano, eō quòd ille grauī infirmitate deprimatur. Diogenes episcopus Cyzici, dixit: Ex ijs, quæ nunc, ꝓfessus est reuerend. presbyter & archimandrita Eutyches, cognouimus, eō quòd & ipse consensit expositæ fidei à sanctis patribus, qui in Nicea conuenerunt, & qui postcà in hac Ephesia vrbe congregati sunt. Et propter hoc iudico eum, tanquàm ista sapientem, & sacerdotali dignitate frui, & monasterium procurare secundùm priorē consuetudinem. Ioānes episcopus Sebastiæ Armeniæ primæ, dixit: Hoc est rectè credere, sequi sanctos patres. Et reuerend. igitur presbyter & archimandrita Eutyches, sequens expositam fidem à sanctis patribus apud niceam, & consonantia sanctorū patrum apud Ephesum, orthodoxus est, & dignus vt præsit monasterio, & secundùm priorem consuetudinem fungatur sacerdotio.

Basilius episcopus Seleuciæ Isauriæ, dixit: Ex oblatis libellis à reuerendo Eutyche presbytero & archimandrita nunc sancto congregato cōuentui, secundùm sancti spiritus inspirationem, cognoscens eum consona patribus, qui in Nicea & in Epheso ante hoc conuenerunt, sapere, restituo ei iuxta præcedentes patres & presbyterij gradum, & primatum monasterij. Theodorus episcopus Tarsenæ ciuitatis, dixit: Cognouimus reuerend. presbyterum & archimandritam, tam ex oblatis ab eo libellis, quàm ex confessione ipsius, quæ in gestis continetur, sequentem fidem sanctorum patrum, quæ in Nicea est expositā, & confirmata ab ijs, qui dudùm in Epheso conuenerunt. Et iustum est habere eum sacerdotium, & præesse monasterio, quoniam hoc omni sancto cōplacuit concilio. Romanus episcopus Myrorum ciuitatis prouinciæ Lyciæ, dixit: Reuerend. presbyter & archimandrita Eutyches sequens fidem sanctorum patrum, fruatur & honore presbyterij, & præsit reuerendo monasterio. Photius episcopus Tyri, dixit: Cōdecens, & omni cōsequentia dignum est, ità sequēti catholicā fidem, q̄ expolita est à sanctis patribus in Nicea, & quæ confirmata est à sancta synodo ante hoc in Epheso cōgregata, sacerdotali eum frui dignitate, & curā consuetè sui gerere monasterij decernimus. Eum enim, qui recta fide & vitę claritate decoratus est, omi honore, qui ei à diuina collatus est gratia, secundùm anteriora frui, iustum est. Theodorus episcopus Damascenę ciuitatis, dixit: Per nupèr porrectos libellos à viro reuerend. presbytero & archimandrita Eutyche peruidimus, quoniam expositionibus sanctorum patrum, qui in Nicea, & synodo quę in hac clara vrbe Epheso postea congregata est, cōsentit. Et propter hoc cōsona etiàm & ego sanctis patribus decernēs, iustum arbitror, eum & sacerdotium habere presbyterij, & monasterij principatum. Iulianus episcopus Tabiæ, dixit: Sanctorum patrum trecentorum decem & octo concordiam inspiratam à gratia Dei, in Nicena vrbe congregatorum, quæ exposuit dogmatum diligentiam, manifestè esse sancti spiritus vocem omnes confitentur, qui pietatis iura nō negant. Et quæ in hac splendida metropoli non ante multa tempora concurrens synodus confirmauit, sicut illi priores in initio scripserūt per spiritum, hoc & qui post ipsos colentes ea, quę illorum sunt, diligentissimā horum decreuerunt cautelam. Reuerēdum igitur presbyterum & archimandritam Eutychen, ea, quæ in Nicea à patribus sunt expolita, & ab ijs, qui in Epheso fuerunt confirmata, clara voce pronunciantem, iustum est & pietatis gratia, & sacerdotali frui dignitate, & sacrum habere promittētium meliorem viam primatum. Florentius episcop⁹ Lydiæ, dixit: Porrigente libellos viro reuerendiss. archimandrita Eutyche, in quibus spondet se coniunctum fidei sancti conuentūs Niceni, & nupèr congregati in Ephesina metropoli, addente etiàm super hæc, eō ꝙ omnem hæresim inscriptam libello anathematizet, & tanq̄ sub deo patre & filio & sancto spiritu ex animo ꝓferat ea, quæ in libello credens indidit, & ego similia præcedentibus decerno, decorari quidē eum nomine presbyterij, ꝓsse autem secundùm præcedētem cōsuetudinem fraternitati. Marinianus episcopus Synnadensis dixit: Eutyches reuerend. archimandrita, spondens per libellos proprios sequi sanctam synodū Nicenā, & ea quæ tunc in Epheso de ijs diffinita sunt à beatissimo & sanctiss. Cyrillo & cum ipso sancto conuentu, fruatur presbyterio & cōmunione nostra, ac præsit secundùm Deum decenter monasterio. *Musonius episcopus Nysenæ ciuitatis, dixit: Custodem fidei trecentorum decem & octo, & definitionum

num sanctorū patrum, qui apud Ephesum, ostendit virum religiosum presbyterum & archimandritam Eutychen porrectus ab ipso libellus, necnon & professiones, quas gestis inseruit. Vndè & habere eum sacerdotium, & ꝓsse viris reuerendiss. monachis iustum arbitror, propter rectam eius fidem.

Constantinus episcopus Bostrenæ ciuitatis, dixit: Manifestū effectum est, & ex relectis gestis, & ex oblatis libellis à viro reuerendiss. presbytero & archimandrita Eutyche, eò ꝙ consequētia sapit expositæ orthodoxæ fidei in Nicea à sanctis patribus, id est, trecentis decem & octo, & ijs, qui in Epheso cōgregati sunt sanctis patribus. Vndè & ego iustū reor, habere eum & sacerdotiū presbyterij, & primatum monasterij. Ioannes episcopus Nicopolitanæ ciuitatis Armenię primæ, dixit: Ex porrectis libellis sanctiss. conuentui à viro reuerendiss. presbytero Eutyche, cognoscentes eum rectè glorificare, secundùm expositiōem sanctorū patrū, qui in Nicea, & qui pridèm in Epheso congregati sunt, & nos eadem, q̄ sanctiss. synodus, decernimus, dignum eum esse iudicantes & sacerdotio fungi, & ꝓsse monasterio. Acacius episcopus Ariarathirensis secūdæ Armeniæ, & agens vices Constantini viri religiosissimi episcopi Melitenæ, dixit: Religiosissimus & sanctissimus presbyter Eutyches, & per porrectos libellos, & per ea, quæ nunc professus est, ostendit se rectè sapere, sicut & ij, qui in Nicea trecenti decem & octo patres nostri, & qui pòst in Epheso congregati sunt. Dignus ergò est recipi in sacerdotium, & primatum habere monasterij.

Stephanus episcopus Hierapolitanæ ciuitatis dixit: His, quæ benè complacita sunt sanctis patribus nostris de viro religiosiss. presbytero & archimādrita Eutyche, & ego consentiens sum, propterea ꝙ ex relectis psuasus sum, eum esse orthodoxum. Vndè habere eum & gradum sacerdotij, & primatu monasterij dignum iudico. Atticus episcop⁹ Nicopolitanæ ciuitatis Epiri veteris, dixit: Oportebat quidem sufficere promissiones sanctorum atque eximiorum patrum nostrorū, in quibus concordes & nunc inueniuntur immutabilibus factis sanctorū pridē habitis patrum decretis, qui in illis temporibus in Nicena ciuitate, & qui in hac Ephesiorū Deo amica metropoli, cuius princeps atque magister factus est oīm laude dignissimus, & ter beatus inter angelos, qui olim pater noster erat Cyrillus, qui vbiquè terrarum illustrauit sanctum nostræ fidei mysterium. Condecet enim verè, viros religiosos ac fideles sanctorum patrum fidei conuiuere. Intantùm igitur etiàm ego profiteor, eō quòd consonantem inuenimus virum reuerendiss. presbyterum & archimādritam Eutychen, præsertim ex nupèr nobis lectis gestis, & ex oblatis ꝑ manus ipsius libellis, sancto huic & vniuersali Concilio, expositionibus sanctorum patrum, & est rationabile secundùm sententiam sanctorum patrum, quæ & vera est, esse eum presbyterum, & primatum habere à Deo illi traditi monasterij. Eustathius episcopus Beryti, dixit: Sic piè doctrinam fidei exposuit exactus reuerend. archimandrita Eutyches, vt cogeret præsentem sanctum conuentum omnem sacris & cōsonis vti vocibus, & collaudare, quia hæc est fides patrum. Quis ergò ità alienus est à pietate, qui huncalem patiatur non frui & sacerdotij gradu, & monasterij primatu? Nu- *Phrygiæ nechius episcopus Laodiceæ *Trimitariæ, Pacatianæ, dixit: Iustum est & consequens, & humanissimæ huic synodo conueniens, Eutychē virum reuerend. presbyterum & archimādritam, sequentem expositionem fidei sanctorum patrum, qui in Nicea & sanctissimorū, qui pridèm in hac splendida vrbe congregati sunt, sicut ab ipso porrecti libelli cōtinēt, frui & sacerdotali dignitate, & regere monasterium, sicut placuit & sanctis patribus.

Olympius episcopus Constantiæ Cypri insulæ, dixit: Ego consentio definitis à sanctitate vestra, in restitutione viri reuerendiss. presbyteri & archimandritę Eutychis. Candidian⁹ episcopus Antiochiæ Pisidiæ, dixit: Piè & canonicè decretis à sanctiss. & religiosiss. patribus de Eutyche viro reuerendiss. presbytero & archimandrita, etiàm ego cōsentio. Stephanus episcopus Anazarbi dixit: Manifestè monstratum est ex nupèr relectis, eō quòd nihil extra sanctos patres sapuit reuerendiss. presbyter & archimādrita Eutyches, sed sæpè confessus est, sequentia se sapere sanctis patribus trecētis decem & octo in Nicea, sed & in hac posteà ciuitate cōgregatis episcopis sanctissimis. Vndè ego similem sanctis patribus profero sententiam, vt habeat & presbyterij dignitatē, & sacerdotium, & curam monasterij. Gerontius episcopus Seleuciæ Syrię, dixit: Ex porrectis libellis à viro religiosiss. presbytero & archimandrita Eutyche, inuenimus eum consentientem & sanctæ synodo, quæ in Nicea, & quæ in Epheso. Et volumus eum habere presbyterij dignitatem, sed & præesse solitè ijs, qui sub ipso erant, religiosissimis monachis. Rufinus episcopus Samosatenæ ciuitatis, dixit: Ex relectis libellis coram sancta synodo, qui porrecti sunt à viro religiosissimo presbytero & archimādrita Eutyche, reperi eum *cōsonè sanctæ synodo Nicenæ & Ephesinæ sapere. Et consentio vnà cum sanctis patribus, & volo eum habere presbyterij dignitatem, & præesse solitè sub se cōstitutis monachis. Indim⁹ episcopus Irenopolitan⁹ dixit: Per oīa q̄ nūc relecta sunt, oībus satisfecit ꝓfessio viri religiosiss. pbri & archimādritæ Eutychis, eo ꝙ sequentia sanctis patribus in Nicea congregatis trecētis decē & octo, sed & ijs, qui apud hanc metropolim, sapuit, & *consona

Universidad de Deusto
Biblioteca

nihil extra diuinos canones: ideò & ego eádem profero sententiam, quam & sancti patres, & definiui habere eũ & presbyterij dignitatem, & mõasterij principatum. Timotheus episcop' Balaneen, dixit: Libellis porrectis à reuerendiss. presbytero & archimãdrita Eutyche, in quibus profitet se acquiescere & permanere in fide, quæ pro tempore exposita est à sanctis patribus in Nicea cõgregatis, & nupèr in Ephesina vrbe, & ego profiteor, sicut sancti patres probauerunt, habere eum & dignitatem presbyterij, & archimandritæ. Theodosius episcopus Canothenæ ciuitatis, dixit: Sequor & amplector iussionem sanctorum patrum, in restitutiõe reuerendiss. presbyteri & archimãdritæ Eutychis. (Hoc enim decretum, à Deo prolatũ est per sanctum Concilium.) Simul & decerno esse eundem loco suo presbyterum & archimandritam.

Eutychius episcopus Adrianopolitanus veteris Epiri, dixit: Sanctis approbantibus patribus, & reperiens ex gestis in vrbe regia Constantinopoli habitis, & ex oblatis libellis à Deo amantissimo presbytero & archimandrita Eutyche, quòd extranea non sentit ijs, quæ à sanctis patribus apud Niceam, & in Deo amantissima Epheso confirmata sunt, & mea humilitas concors sit sententiæ, in habendo per eum presbyterio, & præesse monasterio sicut & pridèm. Nam & sanctiss. pater meus & episcopus Atticus Nicopolitanus, similia sanctis patribus de prædicto reuerend. presbytero & archimandrita professus est. Claudius episcopus Anchiaxi veteris Epiri, dixit: Profitente Deo amantiss. & sanctiss. metropolitano episcopo nostro Attico consequentia huic sanctæ & magnę synodo, & ego hæc sequens profiteor, sicut eius sanctitas est professa pro reuerendissimo presbytero & archimandrita Eutyche. Simeon episcopus Amidenę ciuitatis Mesopotamiæ prouinciæ, dixit: Ex ijs quæ nupèr lecta sunt, & subtiliter approbata in hac sancta synodo, quibus placuerunt omnia, quæ gesta sunt in negocio religiosiss. presbyteri & archimandritæ Eutychis, & ego sequor, quæ ab eorum sanctitate sunt ordinata, esse eundem religiosissimũ presbyterum Eutychen in antiquo presbyterij ordine, & tenere eum primatum proprij monasterij. Seleucus Amasiæ episcopus, dixit: Consentiente reuerendiss. presbytero & archimãdrita Eutyche sequi, quæ exposita sunt à sanctis patribus apud Niceam, & quæ in Epheso confirmata sunt, iustum iudico, habere eundem reuerendissimum presbyterum sacerdotale ministerium, & monachorum principatum.

Petrus episcopus Gangrenæ ciuitatis, dixit: Et ego concors sum sententiæ ordinatæ à sanctis patribus, in iudicio reuerend. presbyteri & archimandritæ Eutychis. Lucas episcopus Dyrrhachenus, dixit: Reuerend. presbyter & archimandrita Eutyches, per oblationes libellorum & gestorum docuit sanctam & magnam synodum, sobriũ se esse in Christo & cõfiteri decẽter expositã fidẽ, tam à sanctis patribus & doctoribus, quàm à sancto Niceno concilio expositã & confirmatam in Ephesina vrbe congregata magna & vniuersali synodo, & à collectis nunc in eadem metropoli sanctissimis & beatiss. episcopis, & per probationem reddẽtibus memorato reuerendiss. presbytero & archimãdritæ sanctam presbyterij communionem, & primatum monasterij. Et ego hæc eadem profiteor, & paria definio. Antoninus episcopus Lychnidensis, dixit: Et ego consona ijs, quæ ante me sanctissimus episcopus Lucas metropolitanus confessus est, & adæquè sapiens, approbaui. Marcus episcopus Euriæ, dixit: Et ego consentaneus sum ijs, quæ professa sunt à sancto episcopo metropolitano meo Attico, propter reuerẽd. presbyterum & archimandritam Eutychen. Vigilantius episcopus Larissenæ ciuitatis, dixit: Ex lectis nobis monimentis & porrectis libellis à reuerendiss. presbytero Eutyche, considerantes sapere eum sicut & nos, secundùm expositam in Nicea à sanctis patribus fidem, quæ & supèr signata est à facta in Epheso sancta synodo, concordes sumus etiàm nos in sententia nunc congregatorum sanctorum patrum & consacerdotum, secundùm iussionẽ pijssimorum Imperatorum, pro restitutiõe presbyterij prædicti Eutychis ad monachorum suorum primatum. Basilius episcopus Traianopolitanus Rhodopæ ꝓuinciæ, dixit: Consona sanctis patribus & mea paruitas, pro persona viri religiosi presbyteri & archimandritæ Eutychis decernit. Cõstantinus episcopus Demetriadis, dixit: Omnib' consentio, quæ à sanctis patribus sunt definita in sancto Ephesino Concilio, quatenùs habeat reuerend. presbyter Eutyches sacerdotium & primatum monasterij, qui cõfessus est consentaneum se esse Nicenæ fidei, & omnibus, quæ à sanctis patribus sunt exposita in catholica fide. Alexander episcopus Sebastenę ciuitatis sub Tarso positæ, dixit: Reuerendiss. & glorioss. presbytero & archimandrita Eutyche consentiẽte fidei trecentorum decem & octo qui in Nicea fuerunt, & fidei beatæ memoriæ sanctissimi & religiosissimi Cyrilli, confirmatæ in Epheso, iustum arbitror habere presbyteriũ eundem reuerend. presbyterum & archimãdritam, & principatũ monasterij tenere. Zozon episcopus Philippensium, dixit: Libelli, qui nunc dati sunt à reuerend. presbytero & archimandrita Eutyche, consonãt ijs, q̃ à sanctis patribus in Nicea sunt exposita, & ijs, qui statuta sanctorum patrũ in hac vrbe cõsignauerunt. Talem ergò eum habentem fidem, decerno secundùm omnium iudicium, & sacerdotalẽ eum honorẽ habere, & monachorum principatum. Eusebius episcopus Topiritanus Macedoniæ primæ, dixit: Hæc eadem & mihi placent de reuerend. presbytero & archimandrita Eutyche. Maximus episcopus Derreñ Macedoniæ primæ, dixit: Hæc eadem & mihi placẽt de reuerend. presbytero & archimãdrita Eutyche. Hermogenes episcopus Cassandriæ Macedonię primæ, dixit: Hæc eadem & mihi videtur de reuerend. presbytero & archimandrita Eutyche. Lucas episcopus *Beroæ Macedoniæ primæ ciuitatis, dixit: Monachorum principem, & in multitudine piorum primatem reuerend. & Deo amantissimum Eutychen in nullo repræhensibilem inueniens, sed sectatorem sanctorum patrũ apud Niceam, & in hac vrbe conuenientium catholicę fidei, volo eum priorem honorem habere presbyterij, & præsulatũs monachorum. Ioannes episcopus Messenæ ciuitatis prouinciæ Achaię, dixit: In nullo delinquens reuerend. presbyter & archimandrita Eutyches, eorum quę piè decreta sunt in Nicea à sanctis patribus, & ab ijs, qui conuenerunt in Epheso, fruatur sacerdotali dignitate, & præsit secũdùm pristinam consuetudinem honesto habitaculo fratrum. Vranius episcopus *Himerię Osroenæ prouinciæ, interpretante eum Eulogio presbytero Edesseno, dixit: Ex ijs, quæ lecta sunt, agnitus est reuerend. presbyter & archimandrita Eutyches rectè sapere, & sectari fidem trecentorum decem & octo, qui in Nicea congregati sunt, quam & in Epheso sancta synodus confirmauit. Et iustum est, recipere eum presbyterij dignitatem, & esse presbyterum & monasterij primatum habere. Athanasius episcopus Opũtinæ ciuitatis ꝓuinciæ Achaiæ, dixit: Rectè & irreprehensibiliter inuestigans semitas sanctorum patrũ, qui pro tempore collecti sunt sancto spiritu in Nicea & in Epheso, sicut docuit per libellos & confessiones suas, quas intra gestorum seriem deposuit reuerendissimus presbyter & archimandrita Eutyches, iustum iudicamus, vt fruatur sacerdotali ordine, & præsit monachis secundùm præcedentem consuetudinem. Theodorus episcopus Claudiopolitanus prouinciæ Isauriæ, dixit: Secũdùm relectam instructionẽ Deo amantissimi presbyteri & archimandritę Eutychis, & ex eius voce & scriptis prolata professione, manifestum est, rectè eum sapere. Vndè & ego concors sententię constitutus sancti conuentũs, confirmo habere eum presbyterij honorem & præsulatum sancti sui monasterij. Leontius episcopus Ascalonensis, dixit: Laudo diuinitùs datam sententiam per sanctos & religiosissimos nostros antistites. Vndè & ego sequens optimam eorum sentẽtiam, supplico recipi reuerend. Eutychen in sacerdotio, quod pridèm habebat: & retinere eum monachorum principatum. Photinus episcopus Lyddeñ, dixit: Apparuit per omnia, & per proprias in scriptis probatas voces religiosiss. archimandrita Eutyches rectè credere, & cõsequentia sapere sanctis patribus Niceni Cõcilij, & qui post eos hìc collecti sunt. Propter quod sanctos patres sequens, consensi, & simul decreui, habere eum presbyterij locum & sacerdotij dignitatem, & secundùm consuetudinẽ prospicere proprio monasterio. Paulus episcopus * Maiumensis, dixit: Reuerendissimum presbyterum & archimãdritam Eutychen, sequutum canones sanctorum patrum nostrorum, qui in Nicea, & qui in Epheso cõuenerunt, & ego iustum iudico, gradum eum presbyterij & archimãdritæ recipere. Zosimus episcopus *Minoidenæ ciuitatis, dixit: Quoniam per omnia repertus est religiosus presbyter & archimandrita Eutyches sapere rectam fidẽ, quę à sanctis patribus in Nicea & hìc est exposita, decerno & ego eum sacerdotij perfrui dignitate, & præesse sanctæ fraternitati. Epiphanius episcopus Pergensis dixit: Secundùm ea, quę benè placita sunt sancto Concilio, & ego omnibus consentio quæ sancti patres professi sunt. Baruchius episcopus Oruzæ Palęstinæ prouinciæ, dixit: Secundùm veram vocem religiosissimi & sanctiss. archiepiscopi Iuuenalis, consonam constitutam ijs, quæ à nostro Domino saluatore Christo & sanctis Apostolis dicta sunt, & à sanctis patrib', qui in Nicea, & qui in Epheso conuenerunt, & ego similiter decerno, reuerendissimum presbyterum & archimandritam Eutychen recipere proprium presbyterij gradum, & præesse solitè sancto suo monasterio, ac clarè & per omnia manifestum catholicum. Heraclius episcopus Azotensis, dixit: His, qui rectè de fide sapiunt, omnes cõsentire iustum est. Vndè & ego religiosum presbyterum & archimãdritam Eutychen, sequutum canones sanctorũ patrũ, qui in Nicea, & qui in Epheso conuenerunt, iustum iudico, recipere presbyterij dignitatem, & præesse fraternitati, quæ sub eo est. Ioannes episcopus Tiberiadis dixit: Audiui confessiones religiosi presbyteri & archimãdritę Eutychis, ex ijs quę in vrbe felicissima Constantinopoli, & hìc gesta sunt, & in nullo eum inueni repræhensibilem, sed secũdùm expositam sanctam fidem trecentorum decem & octo sanctorum patrum, qui in Nicea, & qui hìc conuenerũt, & volo eum, sicut sancti patres probauerũt, habere dignitatem presbyterij. & principatum detinere sancti sui monasterij. Musonius episcopus Zoareñ, dixit: Custodem fidei trecentorum decem & octo, & diffinitionis sanctorum patrum, qui in Epheso congregati sunt, manifestauit religiosissimum presbyterum & archimandritam porrectus ab eo libellus, & professiones, quæ ab eo in monimentis factæ sunt. Propter quod, detinere eum sacerdotium, & præesse reuerendissimis monachis propter eius catholicam fidem.

* Beroæ

* Himeriæ

* Maiumensis, for. * Mamugensis, vel Manien.

* Minoëñ

Universidad de Deusto
Biblioteca

iustum existimo. Dionysius episcopus Sycacinonensis, dixit: Ex omnibus gestis præsens religiosissimus presbyter & archimandrita Eutyches * manifestus est integerrimè ea, quæ à catholicis probata sunt, sapere. Neque enim prætermisit, nec aliquid violauit eorũ, quæ in Nicea à sanctis trecentis decẽ & octo patrib⁹ ordinata sunt de catholica fide, necnon quæ in Epheso confirmata sunt. Vndè & ego similiter decerno, sicut & sancti patres, & volo hunc suo monasterio consuetè præsse, & presbyterij honore perfrui. Caiumas episcopus * Phaneen, dixit: Nihil errantem reperiens reuerend. archimandritam Eutychẽ, sequutus & ego quę benè sunt placita sanctissimo nostro archiepiscopo, consentio & ego restitui ei pristinum gradum presbyteratus, & præsse eum secundùm cõsuetudinem suo proprio monasterio. Aethericus episcopus Smyrnensis, dixit: Reperiens deo amantissimum presbyterum & archimandritam Eutychen cõsentientem sancto concilio, quod in Nicea conuenit, & sanctæ synodo, quæ hic priùs collecta est, & nũc firmata à sancto vestro conuentu, & ego in hoc consentiens, & confiteor catholicũ prædictum religiosum virum esse, & habere presbyteratûs dignitatem, & præsse monasterio. Zebẽnus episcopus Pelleñ, dixit: Ex porrectis libellis, per quos catholicam fidem planè exposuit reuerend. presbyter & archimãdrita Eutyches secutus canones, & ex gestis verò manifestata est eius recta fides. Vndè & ego iustum iudico, per omnia catholicum demonstratum, recipere sacerdotalem gradum & primatum archimandritarum. Pancratius episcopus Libyadis dixit: Iustum est, religiosissimum presbyterum & archimandritam Eutychen secutum regulas sanctorũ patrum, qui in Nicea, & in Epheso conuenerunt, & ob hoc recipientem à sanctissimo archiepiscopo nostro Iuuenali gradum presbyteratûs & archimand. quippe plenius rectam fidem sapientem, consona decernere de eo decet & meam paruitatem. * Auxolaus episcopus Hippodion gentis Sarracenorum fœderatorum, dixit: Annuo & consentio omnibus benè placitis de Eutyche reuerendissimo archimandrita, & iustum iudico, restitui ei presbyterij gradum, & præsse eum proprio monasterio. Olympius episcopus Vazateñ, dixit: Ex relectorum nobis gestorum serie, necnon etiàm ex porrectis libellis à religiosissimo presbytero & archimandrita Eutyche, cognoscens diligenter concordem eum esse sanctæ fidei, quæ exposita est à trecentis decem & octo sanctis episcopis tam in Nicea, quàm qui in Epheso cõuenerunt, secundùm iustum decretum sanctissimi archiepiscopi nostri Iuuenalis, & reliqui sancti concilij, & ego consentio eum esse presbyterum & archimandritam. Polychronius episcopus Antipatridę, dixit: Sequor & consentio ea, quæ benè placita sunt sanctissimo archiepiscopo Iuuenali, & sacro huic Concilio: & iudicaui restitui ministerio reuerendissimum Eutychem archimandritam, & præsse eum solenniter proprio monasterio. Domninus episcopus Plateę ciuitatis prouinciæ Helladis, dixit: In omnibus declaratus benè peragens pietatis verbum religiosus presbyter & archimandrita Eutyches, dignus est gradum presbyterij decorare, & præsse secundùm consuetudinem fratribus. Theodosius episcopus Mastaurensis, dixit: Consequens est discipulos sectari doctores, & eos, qui probauerunt ex præcedentibus religiositatem reuerendissimi presbyteri Eutychis circa sanctorum patrum regulas & custodiam, eorum qui in Nicea, & in hac splendidissima metropoli conuenerunt. Et ego igitur comprobo iustum esse, eum perfrui & presbyterij dignitate & monasterij principatu. Cyriacus episcopus Aegeensis, dixit: Consequenter sancti patres definierunt in persona religiosissimi & reuerendissimi presbyteri & archimandritæ Eutychis, reperientes eum orthodoxè sapere, quæ à sanctis patribus statuta sunt, qui in Nicea, & in Epheso metropoli conuenerunt. Quem reuerendissimum virum & mea decreuit paruitas tenere eum & presbyterij gradum, & dignitatem archimandritæ. Flauianus Episcopus Adramytinus, dixit: Reuerendissimus presbyter & archimandrita ostendit propriam voluntatem, quoniam consentit & confitetur sancto Concilio sanctorum patrum, qui in Nicea congregati sunt, & eorum confirmationi, quæ facta est in Ephesina metropoli. Vndè quemadmodùm sancti patres definiẽrunt, qui in hac eadem metropoli conuenerunt, dignus est in sacerdotali presbyterij ordine connumerari reuerendissimus archimandrita Eutyches, & præsse monasterio reuerẽdissim. monachorum, qui sub ipso sunt constituti. Leontius Episcopus Magnesiensis, dixit: Et in dogmaticis doctrinis, & in spiritualibus fungentes sacerdotio magisterijs patres, nos filios conuenit sequi. Quoniam igitur iudicatum est ab hoc honestissimo & diuino collegio, reuerend. presbyterum & archimandritam Eutychen, recipere & gradum presbyterij, & primatum monasterij, quod ei nuper ablatum est, vndè & mea concordat paruitas, ad perfruendum eum & presbyterij dignitate, & principatu monasterij. Eutropius episcopus Pergamenus Asiæ prouinciæ, dixit: Reuerendissimo presbytero & monacho Eutyche probato per libellos ab eo sanctæ synodo porrectos, credere rectè secundùm expositionẽ sanctorum patrũ Niceni & Ephesini concilij & ego sanctorum patrũ sententiæ sanctæ & magnæ synodi, quę secũdùm diuinam iussionem in Ephesina metropoli collecta est, consentio, qua-

quatenùs dignus habeatur fungi sacerdotio, & præsse monachis. Maximus episcopus Tralleñ, dixit: Et ego interlocutiões sanctorum & Deo amantissimorum patrũ nostrorum sequẽs, propter quod probatus est Deo amantissimus presbyter & archimãdrita Eutyches custodire catholicam fidem, decerno tenere eum sacerdotiũ, & monasteriũ quod antè sortitus est. Oneliphorus episcopus Iconiẽtis, dixit: Et ego approbo iustum esse, religiosissimum presbyterum & archimandritã Eutychen, & in ordine esse sacerdotij, & præsse eum proprio monasterio. Ioannes episcopus Rhodi insulæ, dixit: Ex porrectis libellis ab Eutyche reuerẽdissimo archimãdrita, demonstratum est, quia & rectè sapit, & dignus est tenere dignitatẽ presbyterij, & principatum monasterij. Vndè & ego consentio his, quæ à sancta vestra & magna synodo in eo sunt ordinata. Diogenes episcopus ciuitatis * Remesianensis, dixit: Secũdùm consensum patrum Eutyches presbyter habeat cõmunionem & sacerdotium, & habitaculum proprij monasterij. Theodosius episcopus Amathuntenę ciuitatis, dixit: Auditor factus lectionis monimentorum, quæ de reuerendissimo archimandrita Eutyche gesta sunt, & inueniens eum rectè sapere, & vnitum tam sancto Niceno cõcilio, quàm ei quod pridèm hic, & nunc gratia dei collectũ est, consentio (sicut placuit sanctis patribus) tenere eum & gradum sacerdotij, & primatũ monasterij. Cyriacus Episcopus Lebedẽsis, dixit: Et ego * concors prolatæ sententiæ sanctorum patrum in persona reuerẽdissimi archimãdritæ Eutychis. Vndè iustum iudico, tenere eum gradum presbyterij, & primatũ monasterij. Gennadius Episcopus Thien prouinciæ Helladis, dixit: Ex lectione monimẽtorum, & datis libellis, cognoui catholicum esse reuerendissimum archimãdritam Eutychen. Vndè & ego consentaneus factus sententiæ sanctorum patrum, iustum iudico, tenere eum gradum presbyterij, & principatum monasterij. Olympius episcopus * Euazensis, dixit: Reuerendissimum archimandritam Eutychen cognoui tam ex lectione monimentorum, quàm per propria manu conscriptos & porrectos libellos, & ex proprijs vocib⁹, quas professus est præsente vniuersali Cõcilio, (cui præsul & primus est sanctissimus pater noster & vniuersalis archiepiscopus Dioscorus magnæ Alexandriæ ciuitatis) catholicum, & similia sapientem, & cõcordem constitutum sanctis trecẽtis decem & octo patribus in Nicea conuenientibus, in recta & vera fide, quæ est ab eis exposita, & quæ in Ephesino Concilio dudùm confirmata est. Concors & ego existens sanctorum patrum prolatæ sententiæ, iustum iudico, reuerendissimum archimandritam Eutychen tenere pristinum sacerdotium, & præsse reuerendissimis fratribus, quos sub sua manu iampridèm habebat. Iulianus episcopus Hypepenæ ciuitatis, dixit: Et ego ità decerno sicut definijt sancta & vniuersalis synodus quæ secundùm Dei gratiã, & iuxta sanctionem pijssimorum & Christi amicorum nostrorum Imperatorum, in Ephesina metropoli collecta est, quatenùs reuerendissimus archimandrita Eutyches teneat presbyterij gradum, & fruatur sancto ministerio Domini nostri Christi, & præsit procurationi reuerendissimorum fratrũ eius (quod sub eo est) monasterij. Theopemptus episcopus Cabassenus, dixit: Sicut videtur, etiàm nunc iudaizant, perscrutantes saluatorem omnium Christum. Ignorantes enim ipsius cum carne dispensationis mysterium, hactenùs perdurárunt errãtes, & decipientes, sicut beatus Paulus dixit. Eutychen igitur reuerendissimum & Deo amantissimum presbyterum & archimandritam, pridèm & ab exordio scientes non solùm catholicũ, verùm etiàm sceleratis Nestorij dogmatib⁹ fortiter repugnãtem cognouimus, & nunc ex lectione monimentorum iniustè, & contra leges damnationem perpessum. Et quia nunc per oblationem libellorum manifestã fecit huic sancto & magno concilio rectam suam & immaculatam fidem, hunc & nos habeamus communicatorem, & inter presbyteros numerandũ & præsulem sui monasterij secũdùm sanctorum patrum sententias. Calosirius episcop⁹ Arsinoitæ ciuitatis, interpretante eum Helia diacono suo, dixit: Comperi ex facta hodiè chartarum lectione, reuerend. presbyterũ & archimãdritam Eutychen rectè sapere de fide catholica. Quapropter sicut semper eum communicatorem habuimus, secundùm decreta huius sanctæ synodi & dignũ eum existimo recipere presbyterij ordinẽ, & præsulatum proprij monasterij. Ioannes episcop⁹ * Ephesiæ ciuitatis, dixit: Religiosiss. presbyter & archimand. Eutyches (qui neq; minis inimicissimi iudicis, neq; varietate accusatoris victus, sed in tanta tempestate insidiarum influctuosam suam animam conseruauit, & aduersùs omnimodos conturbantes eum & impugnãtes fluctus restitit. hæc enim nuper facta lectio, eorum quæ in persona eius contra leges gesta sunt, demonstrauerunt) fruatur presbyterij dignitate, & psulatu sub ipso degentium reuerẽdissimorum monachorũ, circa rectam & immaculatã fidem piè & indeclinabiliter demonstrans custodiam, quæ ei facta est scutum in tempore tanti belli, tantis vndiquè inimicitiarum & impietatum iaculato sagittis. Heraclides episcopus Heracleensis, dixit: Ex gestis & libellis Eutychis reuerendissimi presbyteri & archimandritæ hodiè lectis, cognouimus eum, sicut semper recta sapere, & ei sanctam communionẽ dedimus, quatenùs & recipiat presbyterij gradum, & primatum proprij monasterij secundùm decreta sanctæ synodi. Isaac episcopus * Elear-

* manifestatus

* Phœniceñ

* Auxilaus

for. * Rhuesiensis

for. * cõcordo

* Ebagineñ

* Hephestiæ vel Ephestij

Universidad de Deusto
Biblioteca

*Libyarchi-ani.

Hilarchienſis,dixit: Ex libellis porrectis & monimentis,quæ & hodiè lecta ſunt,inuentus eſt reuerendus presbyter & archimãdrita Eutyches ſequẽs fidem ſanctorum patrũ, quæ in Nicea eſt expoſita, & in hac Epheſiã ciuitate ante hoc confirmata. Et concors exiſto ſanctis patribus, quatenùs habeat presbyterij ordinem,& archimandritæ honorẽ.

Gemellinus epiſcopus Erythræẽ, dixit: Ex lectione monimentorum,quæ in magnifica & Chriſtianiſſima Conſtãtinopoli acta ſunt, de quibus accuſabatur reuerẽdiſſimus & Deo amantiſſimus Eutyches & presbyter & archimãdrita,per eadẽ agnoſcentes, quoniam ipſe quidẽ ſemper catholicè & ſapuit, & ſapit:q; verò eum(ſicut arbitrati ſunt) depoſuerunt,inuenti ſunt contraria ſapere Niceno & Epheſino Cócilio, iuſtum iudicauit ſancta hæc & magna ſynod', quatenùs idem ſit & presbyter,& archimandrita ſecundùm priorem cóſuetudinem. Vndè & ego his cõſentio. Apollonius epiſcopus Taneeñ, dixit: Rectè repertus eſt ſapere & credere reuerendiſſimus presbyter & archimandrita Eutyches. propter quod conſentio his, quæ à ſanctis patribus in eo diffinita ſunt, in recipiendo honore presbyteratûs, & vt teneat gubernationem,ſicut & pridèm,proprij monaſterij. Gennadius epiſcopus magnæ*Herinopolitanæ ciuitatis, dixit: Ex oblatis libellis huic ſanctæ ſynodo, lectione hodierna facta monimẽtorum,cognouimus Eutychen reuerendiſſimum presbyterum & archimandritã rectè ſapuiſſe,& ſapere. Et propter hoc cõſentio,quatenùs recipiat presbyterij gradum & honorem archimandritæ.

*Irenopolitanæ

Cyrus epiſcopus Babyloniæ,dixit: Quantùm conſtat ex oblatione libellorum & lectione monimẽtorum, conſenſi & ego pręceſſoribus ſanctis, reperiens catholicum & fidem tenentem inconcuſſibilem, reuerendiſſimum presbyterum & archimandritam Eutychen, ad tenendam presbyterij dignitatem, & monachorum procurationem.

Athanaſius epiſcopus Buſiriteñ,dixit: Cùm oſtenſus ſit reuerendiſſimus presbyter & archimãdrita Eutyches ſapere & credere, ſicut & ſancta ſynodus continet,quæ eo tempore in Nicea congregata eſt, cõfirmata verò & à ſancta ſynodo,quæ pauloantè in hac ciuitate facta eſt,acquieſco & ego,& cõſentio(ſicut & hæc ſancta ſynodus decreuit) recipere eum presbyterij dignitatem, habere etiàm & ſui monaſterij principatum. Photinus epiſcopus Teuchireñ,dixit: Quantùm ex oblatis à reuerendiſſimo presbytero & archimãdrita libellis,& lectione monimentorum,rationabile & iuſtum eſt,reſtituere in ſacerdotio,necnon & procuratione ſecundùm conſuetudinem proprij monaſterij. Theophilus epiſcopus Cleopatridis,dixit: Et vita, & mores,& ab exordio conuerſatio perhibent teſtimonium fidei reuerendiſſimi presbyteri & archimandritæ Eutychis,qui & tantùm laborem iampridèm ſuſtinuit aduersùs Neſtorij inſanias, ex quibus apud omnes extitit laudabilis. Et nunc verò nihilominùs ſequentem eum expoſitiones ſanctorum patrum in Nicea congregatorum,& in Epheſina ciuitate confirmatas,(cui præfuit ter beatus archiepiſcopus quondàm noſter Cyrillus)& ego cõſentio, quatenùs permaneat in quibus pridèm permanebat,id eſt,in presbyterij & archimãdritæ honore. Paſmeius epiſcopus Paralaiorum,dixit: Ex porrectis à reuerend. presbytero & archimandrita Eutyche libellis cognouimus eum irrepręhenſibiliter rectam noſtram & immaculatam fidẽ tenere. Propter quod & ego cõſentio, & cõcordo his, quæ à ſanctis patribus terminata ſunt. Soſias epiſcopus * Sozuſenſis, dixit: Bona & iuſta ſanctorum patrum & pietatem in ſe habens ſententia,quam proferre dignati ſunt pro reſtitutione reuerendiſſ. presbyteri & archimandritæ Eutychis,reſpicientes integra ſubtilitate hęc,quę hodiè lecta ſunt, quibus & ego concordo, iuſtum arbitrans, reddi ei tam locum presbyteratûs,quàm primatum honeſtiſſimi monaſterij. Theodorus epiſcopus Ticeliæ ciuitatis,dixit: Libellis à religioſiſſimo presbytero & archimandrita Eutyche porrectis huic ſanctæ ſynodo,& lectione monimentorum,in omnibus cognouimus eum rectè ſapere,& ſapuiſſe. Et ego iuſtum exiſtimo,reddi ei presbyterij locum & honorem archimãdritæ. Theodorus epiſcopus Barcenſis,dixit: Rectè hodiè chartæ quæſtionis gratia aduersùs religioſiſſimũ presbyterum & archimandritam Eutychen factæ, probauerunt eum recta ſapere, & ſapuiſſe. Et in hoc concors exiſto, ob reſtituendum ei & gradum presbyterij,& principatum proprij monaſterij. Rufinus epiſcopus Cyreneñ, dixit: Rationabiliter & iuſtè ſacerdotium & principatum monaſterij reſtituit hæc ſancta & magna ſynodus reuerendo presbyt. & archimandritæ Eutychi. Pium enim eum & fidelem acta monimentorum, & qui porrectus eſt ab eo libellus, mõſtrauit. Et huic ego concordo ſententiæ.

*Zoricæ

Zenon epiſcopus Rhinocorureñ,dixit: Planè approbatum eſt, tam ex nũc facta lectione geſtorum,quàm ex porrectis irrepræhenſibilibus libellis à ſanctiſſimo presbytero & archimandrita Eutyche,quia diligens eſt circa piam religionem,& quia ſequutus eſt catholicam fidem,quæ ante hoc eſt expoſita à ter beatis patribus noſtris Epiſcopis in Nicea conuenientibus, & circa hæc, quæ hic pauloantè ſtatuta ſunt à ſanctæ memoriæ & inter ſanctos conſtituto Cyrillo Alexandrinæ ciuitatis antiſtite & confirmata à ſancta & vniuerſali ſynodo. Vndè & mea humilitas conſentanea ſit ſancto & magno huic Concilio, quatenùs * memoratus ſanctiſſimus Presbyter & Archimandrita Eutyches

*miſeric.

tyches,non ſit extra ſacerdotalẽ dignitatem, ſed & presbyterij gradum & principatum religioſiſſimorum teneat monachorum. Lucius epiſcopus Zygrenſis,dixit: Ex porrectis à reuerend. presbytero & archimandrita Eutyche libellis, cognouimus eum recta ſapere in catholica fide. Et ob hoc & ego conſentio cunctorum ſententiæ, quatenùs ei reſtituatur & dignitas presbyterij,& honor archimãdritæ.

*Auſonius

*Auxonius epiſcopus Sebennitenæ ciuitatis,dixit: Ex lectione actorũ monimentorum, & ex porrectis libellis, reuerend. archimãdrita Eutyches approbatus eſt ſapere & dicere & credere,ſicut expoſitio fidei continet,quæ facta eſt à ſanctis patribus olim in Nicea cógregatis, quæ & cõfirmata eſt à ſynodo pauloantè in hac ciuitate facta, cui pręfuit ter beatus & omninò laudabilis memoriæ antiſtes noſter Cyrillus. Et iuſtum eſt,vt memorat' vir reuerẽdus (ſicut & ſancta ſynodus decreuit) recipiat presbyterij dignitatem, & permaneat, in quibus degebat priùs, habere verò eum & patrociniũ proprij monaſterij. Iſaac epiſcopus*Tanieñ,dixit: Lectis hodiè monimentis,& porrecto libello à reuerendiſſimo Eutyche,conſona proſequuti ſunt Deo digniſſimi patres,qui nũc in hoc ſancto & vniuerſali cõcilio congregati ſunt. Et ego igit' conſentaneus factus ſum his,quę acta ſunt,&peto eum tenere presbyteratum, & præeſſe proprio monaſterio. Philocalus epiſcopus Zagylenſis,dixit: Ex libellis ſanctę ſynodo à reuerendiſſimo presbytero & archimandrita Eutyche porrectis, docentibus de catholica fide,cognouimus,quia irrepręhenſibiliter ſapit,quæ à ſancto Niceno concilio definita ſunt, inſuper etiàm in Epheſina ſynodo confirmata. Propter quod & nos cognoſcentes eum ſic ſapere,decernimus reſtitui ei presbyterij dignitatem, & archimãdritæ honorem. Eſaias epiſcopus*Herinopoleos minoris, dixit: Sancta hac & magna ſynodo iudicio & decreto geſtorum ſuſcipiente religioſum & Deo dignum presbyterũ & archimandritam Eutychen,ſicut conſona priori & magnæ ſynodo Nicenæ & Epheſiæ credentem, neceſſariè & ego cõſentio,& decerno,tenere eum & presbyteratûs honorẽ, & principatum monaſterij. Barſumas presbyter & archimandrita,per interpretem Euſebium monachum,dixit: Et ego vt filius ſequor proprios patres, & teſtimonium perhibens catholicæ fidei ſanctiſſimi & DEO amantiſſ. archimandritæ Eutychis, conſentio,& concordo,& gratulor, quoniam reſtituitis ei ſacerdotij gradũ, & principatũ ſancti ſui monaſterij. Dioſcorus epiſcop' Alexandriæ dixit: Omnes ſancti huius & vniuerſalis Concilij ſententias ſuper reuerendiſ. archimandrita Eutyche confirmans, & meam ipſius ſimul introduco volũtatem,quatenùs numeretur in ordine presbyterij, pręſit etiàm & proprio monaſterio ſicut anteà. Ioãnes presbyter & primicerius notariorum,dixit: Clerici & monachi monaſterij,quod ſub reuerendiſſimo presbytero & archimandrita Eutyche eſt vel degit, libellum obtulerũt ſancto veſtro Concilio,quẽ legemus,ſi præceperit veſtra ſanctitas. Euſebius epiſcopus Ancyræ Galatiæ,dixit: Suſceptus libellus recitetur. Ioannes presbyter & primicerius notariorum,recitauit:

Impias iterlocutiones Dioſcorus impiè cõfirmat.

¶Epiſtola monachorum,qui ſub Eutyche,ad Concilium Epheſinum ſecundum.

SAnctæ huic & Deo amantiſſimæ vniuerſali ſynodo,congregatæ in Epheſia metropoli,à Narſete presbytero, & Timotheo,& Euſebio,& Coſtantino, & cæteris diaconibus, ſubdiaconibus, & omnibus monachis ſub religioſiſſimo archimandrita conſtitutis. Promiſſa à miſericorde Deo in eum credentibus dona, ex diuinis edocti eloquijs, & cognationes & pecunias,& quibus vnuſquiſque noſtrũ decorabatur, dignitates & diuerſas militias, & *ſemèl omnia quæ videntur bona humana deſpicientes,quibus fruebamur,fruique adhuc ſperabamus,in vnam omnes monachorum conuerſationem & continentiam concurrimus,trecentorum numerum iam complentes gratia Domini Chriſti, & ſub præpoſito reuerendiſſimo archimandrita Eutyche pietatis & iuſtitiæ doctrinis obedientes, & triceſimo anno plùs minúsve plures ex nobis in hac * continentia perdurantes: ſed reuerendiſſimus epiſcopus regiæ Conſtãtinopolitanæ ciuitatis Hauianus, cùm oporteret eum & præſentia laudare, & ad meliora cohortari,& omni prouidentia continere eos, qui humana derelinquentes,ad Deum cõfugimus,contrà quàm decuit,operatus eſt,noſtrum quidẽ paſtorem calumnijs & blaſphemijs circunueniens, & non veram occaſionem damnationis eius, velut ex pietate, ſimulans,eò quòd non blaſphemat cum ipſo, præter diffinitionem fidei, quam expoſuit quidem ſanctum Nicenum Concilium,confirmauit autem & quæ priùs in hac Epheſo congregata eſt ſynodus. nobis autem præcipiebat per directũ ab eo Theodotũ presbyterum, & cum eo ptæſentibus alijs clericis, recedere à paſtore, & neq; loqui cum eo deçeterò,ſed & res monaſterij aduersùs ipſum cuſtodiri, (hoc ipſum enim negociabatur ſub nomine pauperum) aut hoc non facientes, prohiberi & nos cum noſtro magiſtro à communione diuinorum miniſteriorum. Et ſanctum quidem altare,quod ipſe ante ſex menſes,quàm inſidias meditaretur,* cõſecrauit, vacuum diuino remanſit ſacrificio. Permanſimus autem nos hactenùs, vſq; ad hanc ſanctam veſtram ſynodum,iniquis eius ſententijs alligati. Aliquãti autem ex fratribus noſtris obierunt ſub eodem iniquo penè*ſchemate,

*inſtantia

*inunxit

Universidad de Deusto
Biblioteca

mare, & alia quidem conuersationis monasterialis soleniter celebramus secundùm monasteriorum regulas. Alieni verò extitimus, sicut impietate damnati. Et in hac infidelitate lachrymãtes nos inuenit salutaris dies natalis saluatoris nostri Dei & Domini Iesu Christi, & quę omnibus Christianis est in lętitia, eam nos in luctu peregimus, p orationibus diuini ministerij lamentationes ex lingua nostra perfundentes. In his nos & sancta Epiphaniorum dies suscepit. Et sicut morti propinquantes, & animam suam diligentes, finem suum deflent, ità nos in sacri ministerij oblatione lugentes, peregimus. Superuenit & salutaris passionis dies, & sacra nox, & resurrectionis festiuitas, in qua quidẽ & plurimis peccatoribus à sanctis patribus nostris damnationes soluuntur: verùm & ab Imperatoribus, reis criminalia vincula relaxãtur: iusta verò lætitia omnis domus, & omne forum repletur: nos verò iniustis detenti sententiæ vinculis, nullam clemẽtiam nostri vidimus damnatoris, sed vsq; in præsenti perseuerauit indeclinabilis, iam nouem penè transactis mensibus, talem vtiquè * super se à vobis sententiam ordinans, vt pro suo iniquo contra nos prolato iudicio, dignum inueniat fructum, iusta aduersùm se à vobis prolata sententia, vt secundùm sanctas scripturas iudicetur, quemadmodùm iudicauit & fruatur, sicut insidiatus est. Propter quod supplicamus vestræ sanctæ synodo, condolere nobis quidem pro tanto tamq; iniquo cruciatu, quem pro pietate sufferimus à sacerdote, reddere verò nobis quidẽ communionem iniustè ablatam, illi verò talia perpetranti vicissitudinem eorum, quæ iudicauit iniustè, Narses presbyter manu mea subscripsi. Timotheus diaconus manu mea subscripsi. Eusebius diaconus manu mea subscripsi. Constãtinus diaconus manu mea subscripsi. Eustathius diaconus manu mea subscripsi. Zenobius diacon⁹ manu mea subscripsi. Auxentius diaconus manu mea subscripsi. Zenobius diaconus manu mea subscripsi. Smaragdus diaconus manu mea subscripsi. Eleusinius diaconus manu mea subscripsi. Constãtinus diaconus manu mea subscripsi. Theodorus subdiaconus manu mea subscripsi. Gerõtius subdiaconus manu mea subscripsi. *Prosphori⁹ subdiacon⁹ manu mea subscripsi. Martyrius monachus manu mea subscripsi. Pãcharius monachus manu mea subscripsi. Paulonas monachus manu mea subscripsi. Philinius monachus manu mea subscripsi. Abraami⁹ monachus manu mea subscripsi. Iulian⁹ monachus manu mea subscripsi. Antoninus monachus manu mea subscripsi. Macedonius monachus manu mea subscripsi. Timotheus monach⁹ manu mea subscripsi. Ioãnes monachus manu mea subscripsi. Euprepius monachus manu mea subscripsi. Dorotheus monachus manu mea subscripsi. Cortasius monachus manu mea subscripsi. Timotheus monachus manu mea subscripsi. Eugenius monachus manu mea subscripsi. *Theotinus monach⁹ manu mea subscripsi. Iulianus monach⁹ manu mea subscripsi. Malchus monach⁹ manu mea subscripsi. Eubul⁹ monachus manu mea subscripsi. Gymnasius monachus manu mea subscripsi. Hypatius monachus manu mea subscripsi. Dioscorus episcopus Alexãdriæ, dixit: Quoniam excõmunicatos vos dixistis factos esse, ignoratis verò culpam, & cõijcimus & nos pro qua re, dicite manifestè, propriam fidem quomodò habeatis. Hæc enim est vestra fruitio, confessio fidei. Eleusinius monachus & diaconus dixit: Sicut per libellum Deo *dignus archimandrita noster edocuit vestram sanctitatẽ, sic sapimus sicut trecenti decem & octo sancti patres in Nicea sanxerunt, & sicut hic congregata sancta synodus confirmauit. Et prẽter istam fidem nũquàm neq; intelleximus, neque sapuimus aliquid. Dioscorus episcopus Alexandriæ, dixit: De incarnati saluatoris nostri præsentia sic sapitis, sicut beatus Athanasius, & beat⁹ Cyrillus, & beatus Gregorius, & omnes catholici episcopi? Eleusinius diaconus & monachus, dixit: Omnes sic sapimus, & sicut qui in Nicea conuenerunt, & qui hìc cõgregati sunt sancti patres.

Dioscorus episcopus Alexandriæ, dixit: Quoniã dedit libellos reuerendissimus presbyter & archimãdrita Eutyches, acquiescitis his, quæ ille scripsit? Sequimini fidem eius? Eleusinius diaconus & monachus, dixit: Etiàm. Dioscorus episcopus Alexandriæ, dixit: Nè præuaricemini. Eleusinius diaconus & monachus, dixit: Non. Dioscorus Episcopus Alexandriæ, dixit: Hæc eadem sapitis? His contenti estis? Anathematizatis, qui sic non sapiunt? Eleusinius diaconus & monachus, dixit: Etiàm per vestigia vestra. Iuuenalis episcopus Hierosolymorum, dixit: Consequens est, sic eos rectam fidem confitentes in Nicea expositam, & in Epheso confirmatam, participes existere & sanctæ communionis, & propriorũ graduum. Sancta synodus dixit: Omnes consentimus his verbis, omnes hæc dicimus. Dioscorus episcopus Alexandriæ, dixit: Placet ergò religiositati vestræ, in interlocutione & hoc inseri, quia cum reuerend. archimandrita Eutyche, absoluimus & qui cũ eo sunt, clericos siue monachos? Sancta synodus dixit: Absoluimus eos. Dioscorus episcopus Alexãdriæ, dixit: Communicamus eos & dignitate & mysterijs? Sancta synodus: Etiàm hoc iustum iudicium. Dioscorus episcopus Alexandriæ, dixit: Manifestis constitutis gestis, & omni sancto hoc Concilio consentiente, & restituente communionem reuerend. archimandritę Eutychi, verùm etiàm & presbyterij dignitatem, super his verò absoluente omnes, qui cum ipso sunt, tam clericos

*vestrã contra se

*Phosphorius
*Bosphori⁹

*Theotinus

*religiosissimus

Dioscorus hic mandauit ipsum sanctæ synodo Ephesinæ diuinæ Christi congregationi

ricos eius, quàm monachos, iustum est decẽterò & consequens, ea quæ de recta fide nostra acta sunt in cõgregata pridèm in hac ciuitate beatiss. synodo, recitari. Quæ proferens reuerend. presbyter & primicerius notariorum Ioannes, relegat, si hoc & vniuerso Concilio placuerit. Domnus episcopus Antiochiæ, dixit: Si placuerit recitari, recenseatur. Thalassius episcopus Cæsareæ Cappadociæ, dixit: Necessarium nobis est, relegi fidem sanctorum patrum trecentorum decem & octo, & qui apud Ephesum, quatenùs nos audientes, plùs aliquid imbuamur. Eusebius episcopus Ancyræ Galatię, dixit: Vtilis sanctorum conciliorum lectio & confirmatio. Illic enim habemus tutelam nostræ catholicæ fidei. Stephanus episcopus Ephesi, dixit: Legatę expositio, quæ facta est à sanctis trecentis decem & octo patribus in Nicea, & confirmata in Epheso ad cautelam catholicæ fidei. Sancta synodus dixit: Omnes hoc volumus. Ioãnes presby. & primicerius notariorũ, recitauit: EPHESINAE PRIMAE SYNODI ACTA QVAEDAM, RECENSITA EPHESI IN SYNODO PROPHANA, RVRSVS RELECTA IN HAC CHALCEDONENSI SYNODO, CVM SVBSCRIPTIONIBVS.

¶Ephesinum Concilij primum.

¶Post consulatum dominorum nostrorum, Hauij Theodosij terdeciès, & Valentiniani tertiò perpetuorum Augustorũ, sub die XI. kalendarũ Augusti, qui est secundùm Aegyptios vicesimus octauus dies, cõgregata synodo in Ephesina metropoli, ex sanctione religiosissimorum, & amantium Christum Imperatorum nostrorũ, & sedentibus in episcopio Deo amantissimi Memnonis episcopi, Deo amantissimis & religiosissimis episcopis, Cyrillo Alexandriæ, & agente vices sanctissimi & beatissimi archiepiscopi Romanę Ecclesiæ Cælestini, Iuuenali Hierosolymorum, Memnone Ephesino, Flauiano Philippensi, & agente vices Rufi reuerendi episcopi Thessalonicẽ, *Firino Cæsareæ Cappadociæ primæ, Theodoto Ancyræ Galatiæ primæ, Acacio Meletinæ Armeniæ, Iconio *Gortynæ Cretæ, Peregrino Corinthi Helladis, Cyro Aphrodisiadis prouinciæ Carię, Valeriano Iconij, Palladio Amasiæ Hellesponti, Hesychio Parij, Hellanico Rhodi, Dynato Nicopolitano veteris Epiri, Euchario Dyrrhacheno nouæ Epiri, Perrhebio *Pharmachi, Eudoxio Chomatis Lyciæ, Syluano *Cheratapeñ Phrygiæ, Beriniano Pergensi prouincię Pamphyliæ, Amphilochio Sidensi, Epiphanio Cratiensi prouincię Honoriadis, Gregorio Ponti Polemoniaci, Senecione Scodrensi, Dalmatio Cyziceno, Docimasio Maronẽsi Thraciæ, Ioanne insulæ *Præconnensi, Daniele Colonensi secundæ Cappadociæ, Romano Rhaphiensi, Pauliniano *Maiumensi, Paulo Anthedonẽsi, Fido Iop-

*Firmo
*Cortynæ
*Pharnaciẽ.
*Hierocæsariẽ
*Manieñ,

pensi, Ioanne *Sycomazẽsi, Theodoro Gadarensi, *Letogio Libyadensi, Apelle Eleusij, Theodoro *Ariddelẽsi, Petro Parempolensi, Ioanne Augustopolitano, Saida Phœnicensi, Rufino Thabẽsi, Anysio Thebẽsi, Callicrate Naupactẽsi, Domnino Opuntẽsi, Nicea Megarensi, Agathocle *Colonensi Achaiæ vel Coromeñ, Felice Apollonieñ ac Bellidensi, Theodoro Toroneñ, Andrea *Chersoneñ Cretæ, Prothymio *Conanẽsi, Paulo Lãpensi, Zenobio Gnosensi, Luciano Topirensi Thraciæ, Nepio Maximianopolitano, Secundiano Lamiensi, Dione Thebẽsi Thessaliæ, Theodoro Echinensi, Martyrio *Helectrensi, Thoma Derbensi, Athanasio Parosen, Themistio Iassensi, *Aptonito Heracleensi, Philippo Amyzonensi, Apelle Cebyrensi, Spudatio Ceramẽsi, Archelao Myndensi, Phania Arpasensi, Promaxio Alindẽsi, *Philippo Pergamensi Asię, Maximo Assuẽsi, Dorotheo Myrinensi, Maximo Cymensi, Ephoro Hypepensi, Alexãdro Adiadupolitano, Eutyche Theodosiupolitano, Rhodone Palescepsitano, Eutropio *Euasensi, Aphobio Chologensi, Nestorio Cionensi, Eradione Tralleñ, Theodoto Nysensi, Theodoro Alyddensi, Timotheo *Briulensi, Theodosio Mastaurensi, *Tychico Erythrensi, Eusebio Clazomenensi, *Eulalio Colophonensi, Modesto Athenien si, Theosebio Prienensi, Eusebio Magnetiensi Sipyli, Sapritio Paphensi insulæ Cypri, Zenone Curiensi, Rhegino Constantiensi, Euagrio Silonensi, Cæsario chorepiscopo Arcesenæ, Tribuniano Aspendensi Pamphyliæ, Nunechio Selgensi, Solone Corydallensi, Acacio *Cottianensi, Pauisco Apollianensi, Anysio Culibrassensi, Matidiano Coracesiensi, Eutropio Etoniensi, Tariano Lyrbensi, Eusebio Asponensi Galatiæ, Philomeno Cinnensi, Strategio & Eusebio Heracleę Honoriadis, Palladio Andraponẽsi Hellesponti, Hermogene Rhinocorurensi, Euoptio Ptolemaidę Pẽtapolis, Eusebio Peluseñsi, Adelphio Oniphensi, Paulo Pharbetẽsi, Phibãnione Coptẽsi, Macario Meteleñsi, Adelphio Saensi, Macedonio Xoitensi, Marino *Herinupolitano, Eulogio *Teremitẽsi, Metrodoro Leõtẽsi, Macario Anteeñ, Petro Oxyrinchitano, Strategio Athribiteñ, Athanasio Paralieñ, Syluano Corpidateñ, Ioãne Ephestẽsi, Aristobulo Thinithiñ, Theõe Sethroiensi, Lampetio *Bilitensi, Cyro Achieñ, Publio Olbieñ, Samuele *Oisteñ, Zenobio Barcensi, Zenone Tentyrensi, Sosipatro Septimiaceñ, *Danielo Darneensi, Eusebio Iuliopolitano, Heraclide Heracleeñ, Chrysaorio Aphroditano, Andrea *Herinopolitano maioris, Sauino Panẽsi, Abraamio Ostracinẽsi, Hieriaco Afanien si, Alypio Selinuntensi, Alexãdro Cleopatridẽsi, Theopempto Cabassensi, Isaac Tauiensi, Ammonio Butensi, Heraclio Ptenethensi, Isaac *Elearchiensi, Herac-

*Sycæinoneñ, vel Sycaminoneñ, *Arudeñ,
*Coroneñ *Dodoneñ
*Chyleñ, *Comaneñ,
*Philetæ
*Ebagineñ
*Brullitenñ
*Cottialeñ
*Hermupolitano *Trẽmintẽ.
*Diñeeñ
*Hermupolitæ
*Libyarchieñ.

Universidad de Deusto
Biblioteca

dio Thamatudeñ, Theona Pſinchenſi, Ammonio Panephyſeñ, Beſſula diacono Carthagineñ, Archadio & Proiecto epiſcopis & legatis, Philippo religioſiſſimo presbytero Apoſtolicæ Romanæ ſedis & legato, Petrus presbyter Alexandriæ & primicerius notariorum, dixit: Sancta & magna veſtra ſynodus omnem faciens prouidentiam rectæ & Apoſtolicę fidei, & veritati dogmatum, prouidens verò & ſtatui & diſciplinę ſanctarum Eccleſiarum, terminum promulgauit, quem & prę manibus habentes (ſi præceperit veſtra ſanctitas) legimus. Sancta ſynodꝰ dixit: Promulgata ſententia à ſancto & vniuerſali hoc Concilio recitetur, & geſtis inſeratur. Quæ in Nicea congregata eſt ſynodus, fidē hanc expoſuit.

NICENAE SYNODI FIDES.

CRedimus in vnum Deum patrem omnipotentem, omnium viſibilium & inuiſibilium factorem. Et in vnum Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum filium Dei, natum *ex patre vnigenitum, hoc eſt, de ſubſtantia patris, Deū de Deo, lumen de lumine, Deum verum de Deo vero: natum, non factum, homouſion patri, per quem omnia facta ſunt, quæ in cælo & quæ in terra. Qui propter nos homines, & propter noſtram ſalutem, deſcēdit, & incarnatus eſt, & inhumanatus eſt, paſſus eſt, & reſurrexit tertia die, aſſcendit in cęlos, venturus indè iudicare viuos & mortuos. Et in ſanctum Spiritum. Eos autem, qui dicunt, Erat aliquandò quandò non erat, & antequàm naſceretur non erat, & quia ex nō exiſtentibus factus eſt, vel ex altera ſubſiſtētia, aut eſſentia dicētes eſſe, aut mutabilē aut conuertibilem filium DEI, hos anathematizat catholica & Apoſtolica Eccleſia. Huic quidem ſanctæ fidei omnes conuenit conſentire. Habet enim piè & ſufficiēter ad vtilitatem ijs, qui ſub cælo ſunt. Quoniam verò quidam ſimulant quidem confiteri eam, & conſentire ei, falsè verò interpretantur ad id, quod eis placet, intellectūs virtute, & circunueniūt veritatem, erroris & perditionis filij conſtituti: neceſſarium viſum eſt, ſanctorum & catholicorum patrum proferre teſtimonia, quæ poſſunt ſatisfacere, quemadmodùm eam intellexerunt, & prædicare conſiſi ſunt, quatenùs ex manifeſto, & omnes rectam & immaculatam fidem habentes, ſic & intelligant, & interpretentur, & prædicent eam. Petrus presbyter Alexandriæ & primicerius notariorum, dixit: Quoniam præ manibus habentes libros ſanctorum & beatiſſimorum patrum & epiſcoporum & diuerſorum martyrum, elegimus verò ex his pauca capitula, quæ (ſi præcipitis) recitamus. Flauianus epiſcopus Philippēnſis, dixit: Et hæc recitata monimentis inſerantur. Et lectum eſt ità: Petri ſanctiſſimi epiſcopi & martyris Alexandriæ, ex libro de diuinitate: Quoniam & verè gratia & veritas per Ieſum Chriſtum facta eſt, vndè & gratia eius ſalui ſumꝰ, ſecundùm Apoſtolicum dictum: & hoc, inquit, non ex vobis, (Dei enim donum eſt, nó ex operibus) vt nè quis glorietur. Voluntate Dei verbum caro factum eſt, & habitu inuētus vt homo, nō deſtitit à diuinitate. Neque enim vt à virtutis ſuæ aut gloriæ perfectione recederet, pauper factus eſt, cùm diues eſſet, ſed vt & mortem pro nobis peccatoribus ſuſciperet, iuſtus pro iniuſtis, quatenùs nos offeret Deo, mortificatus quidem carne, viuificatus verò ſpiritu. Et poſt aliquanta: Vndè & Euangeliſta veraciter dicit: Et verbum caro factū eſt, & habuit in nobis. Tunc vtiquè, ex quo angelus ſalutauit virginem, dicens: Aue gratia plena, Dominus tecū. quòd enim ait, Dominus tecum: nunc eſt audire Gabrielem, hoc eſt, Deus verbum tecum. Significat enim ipſum natum in vulua, & carnem factum, ſicut ſcriptum eſt: Spiritus ſanctus ſuperueniet in te, & virtus altiſſimi obumbrabit tibi. Ideoque & id, quod naſcetur ex te ſanctū, vocabitur filius Dei. Et iterùm poſt alia: Deus autem verbum, abſque viri præſentia, ſecundùm voluntatem DEI, qui omnia operari poteſt, factus in vulua virginis caro, non indiguit viri operatione aut p̄ſentia. Efficaciùs enim viro in operata eſt dei virtus, obumbrans virginem cum ſuperueniente ſanctoſpiritu. Sancti Athanaſij quondàm epiſcopi Alexandriæ, de libro cōtra Arrianos: Multi igitur ſanctificati ſunt, & mundi ab omni peccato. Hieremias verò & ex vtero ſanctificatus eſt, & Ioannes adhuc conſtitutus in vtero, exilijt in exultatione, in voce Dei genitricis Mariæ. Et tamen regnauit mors ab Adam vſque ad Moſen, & ſiper eos, qui non peccauerunt, in ſimilitudine præuaricationis Adę: & ità manebant nihilominùs homines mortales & corruptibiles, capaces ſuæ naturæ paſſionum. Nunc verbo facto homine, & ſua faciente, quę carnis ſunt, vltrà hæc corpus non tangunt, propter verbum quod in eo factū eſt, ſed ab ipſo quidem conſumpta ſunt: Decęterò verò homines nullatenùs ſecundùm ſuas paſſiones peccatores permanent & corruptibiles, ſed ſecundùm verbi virtutē reſurgentes, immortales & incorruptibiles ſemper permanent. Vndè & carne naſcente ex dei genitrice Maria, ipſe dicitur eſſe natus, qui alijs genituſ, quó ſint, præſtat, vt noſtram in ſemetipſum transferret natiuitatem, vti nè decæterò ſicut terra tantùm conſtituti, in terram eamus, ſed ſicut cælo verbo coniuncti, in cælum ab eo perducamur. Ergò ſic & reliquas corporis paſſiones nó indecenter in ſeipſum trāſtulit, vt nō iam ſicut homines, ſed ſicut proprij verbi æternæ vitæ efficiamur participes. Nec vltrà enim ſecundùm priorem natiuitatem in Adam morimur, ſed iam natiuitate noſtra & omni carnali infirmitate tranſlatis in verbo, reſurgimus à terra, ſoluta maledictione

Petrꝰ Alexādrinus martyr. Ioan.1.b

Ephe.2.b
Ioan.1.b
Philip.2.a
2.Cor.8.b
1.Pet.3.d
Idem II.
Ioan.1.b
Luc.1.c
Ibidem.
Idem III.
Athanaſ. cōtra Arr. nos.
Hiere.1.c Luc.1.b
Roma.5.

Idem. V.

ctione peccati, propter eum, qui in nobis p̄ nobis factus eſt maledictū. Eiuſdem ex epiſtola ad Epictetum: quomodò autem addubitare auſi ſunt, qui dicuntur Chriſtiani, ſi is, qui ex Maria proceſſit Dominus, filius q̄dem eſt Dei eſſentia & naturā: id verò, quod eſt ſecundùm carnem, ex ſemine eſt Dauid, carne autem ſanctæ Mariæ? Qui autem (putas) iſti tam temerarij ſunt, vt dicerent Chriſtum (qui carne paſſus eſt & crucifixus) non eſſe Dominum, & ſaluatorem, & Deum, & filium patris? Aut quomodò Chriſtiani volunt nominari, qui dicunt, in hominem ſanctum, ſicut in vnum de prophetis, ſuperueniſſe verbum, & non ipſum hominem factū, accipientem ex Maria corpus, ſed alterū eſſe Chriſtum, & alterum Dei verbum, qui ante Mariam, & ante ſecula filius eſt patris? Aut quomodò Chriſtiani eſſe poſſunt, dicentes alterum eſſe filium, & alterum eſſe DEI verbum? Et poſt aliquanta iterùm: Non appoſitiuè autem hæc facta ſunt, (abſit) ſicut quidam iterùm arbitrati ſunt: ſed propriè in veritate homine facto ſaluatore, totiꝰ hominis ſalus factus eſt. Si em̄ appoſitiuè fuit in corpore verbum ſecundùm eos, (quod autē poſitiuè dicitur, imaginatio eſt) inuenitur putatiua & ſalus & reſurrectio hominum dici ſecundùm impium Manichæum. Sed vera, non phantaſtica, eſt ſalus noſtra: neque corporis ſolius, ſed totiꝰ hominis, animę & corporis veraciter ſalus facta eſt. Humanum ergò corpus natura id quod ex Maria, ſecundùm diuinas ſcripturas & verum fuit Domini ſaluatoris.

Idem. VI.

Iulius Papa. VII.

Ex epiſtola ſanctiſſimi Iulij quondàm epiſcopi Romani ad *Proſdocium: Prædicatur verò ad ſupplementum fidei & incarnatus ex Maria virgine Dei filius, & habitans in hominibus, non in homine operatus. Hoc enim in Prophetis præfatus fuerat & Apoſtolis. Perfectus Deus in carne, & homo perfectus in ſpiritu, non duo filij, vnꝰ quidem proprius filius aſſumens hominem, alter verò mortalis ſuſceptus à deo: ſed vnus vnigenitꝰ in cælo, vnigenitus Deus in terra.

Felix papa. VIII.

Ex epiſtola Felicis epiſcopi Romani & martyris ad Maximinianum epiſcopum & clericos Alexandriæ: De incarnatione verò verbi & fide, credimꝰ in Dñm noſtrū Ieſum Chrm, ex Maria virgine natū, qm̄ ipſe eſt æternꝰ Dei filius, & verbum, & non homo à Deo ſuſceptus, vt alter eſſet pręter ipſum: nec enim hominem aſſumpſit dei filius, vt eſſet alter pręter ipſum: ſed DEVS exiſtens perfectus, factꝰ eſt ſimul & homo perfectꝰ, incarnatus ex virgine. Sanctiſſimi Theophili epiſcopi Alexandriæ, ex quinta epiſtola paſchali: Sunt enim & nunc, tanc factorum miraculorum reliquiæ. Non ſint incredulꝰ, quoniam virtus DEI potens eſt facere, virginem parere, in qua factus eſt viuens DEI verbum, vt nobis ſieret ſimilis. Aliter enim nobiſcum colloqui eum propinquiùs impoſſibile fuit, vt

Theophilꝰ Alexādrinꝰ IX.

non exꝰ voluptate & ſomno (ſicut in alijs habetur hominibus) ſuſciperet corpꝰ, quod in ſimilitudinē huius accepit ex virgine genitus homo, appārens quidem ſicut nos ſecundùm ſeruilem formam, ex operibus verò approbatus, quoniam vniuerſorum factor & dominus eſt, agens opera DEI. Item eiuſdem ex paſchali epiſtola: Sicut enim artifices optimi non in precioſis ſolis materijs artem oſtendentes, mirandi ſunt, ſed qui ex vili luto & cera ſolubili, ſæpè ſuæ diſciplinæ operando demonſtrant virtutem, multo magis ſunt laubabiles: ità omnium optimus artifex, viuus & efficax Dei verbum, decorans conuenientia ordinis vniuerſa, non quaſi accepta corporis precioſa materia, ad nos puenit, ſed in luto maieſtatē ſuę artis oſtendit, reformans hominem, qui de limo plaſmatus eſt: ipſe ex virgine, non decoris homo, procedens, modum quidem natiuitatis immutans, per omnia verò noſtram ſecundùm nos, abſque peccato, ſimilitudinem non iudicans fugiendam, naſcens pannis inuolutus eſt, nutritus eſt infans in præſepio poſitus, naturę noſtrę infirmitatem propter præcedentes cauſas excipiens. Sed dum adhuc infans eſſet, ſimul & inimicum & eius cuneum conturbauit, magos attrahens ad pœnitentiam, & imperans eis contemnere regem, à quo fuerant deſtinati.

*voluntate & ſemine

Idē ibidem. X.

Luc.2.a

Matth.2.b

Cyprianus XI.

Sancti Cypriani epiſcopi & martyris, ex libro de pietatis opere & eleemoſynis: Multa & magna ſunt, fratres dilectiſſimi, beneficia diuina, quibus in ſalutē noſtram Dei patris & Chriſti larga & copioſa clementia & operata ſit, & ſemper operetur quòd conſeruandis ac viuificādis nobis pater filium miſit, vt reparare nos poſſet: quodq; filius miſſus eſt, & hominis filius dici voluit, vt nos Dei filios faceret. Humiliauit ſe, vt populū, qui priùs iacebat, erigeret. Vulneratus eſt, vt vulnera noſtra curaret. Seruiuit, vt ad libertatem ſeruientes extraheret. Mori ſuſtinuit, vt moriens, immortalitatem mortalibus exhiberet. Sāctiſſimi Ambroſij epiſcopi quondàm Mediolanēſis, de libro ad Gratianum: Si mihi non credunt, credant Apoſtolo dicenti: Poſtquàm verò venit plenitudo temporis, miſit Deus filium ſuum, factum ex muliere, factum ſub lege. Filium (inquit) ſuum, non vnum de multis, non communem, ſed ſuum. Suum cùm dicit, generationis æternæ proprietatem ſignauit. Hunc poſteà factum ex muliere aſſeruit, vt factura non diuinitati, ſed aſſumptiōi corporis aſſcriberetur, factum ex muliere per carnis ſuſceptionem, factum ſub lege per obſeruantiam legis. Generatio autem illa cæleſtis ante legem, iſta poſt legem.

*ſanares

Amb. ad Gratia. li. 1. ca. 6.

XII.

Galat. 4.a

Eiuſdem de libro ſecundo: Sileant igitur inanes de ſermonibus quæſtiones, quia regnum DEI (ſicut ſcriptum eſt) non in perſuaſione verbi eſt, ſed in oſtenſione virtutis

Idem li. 2. ca. 4.

XIII.

1. Cor. 2.a

Universidad de Deusto
Biblioteca

virtutis. Seruemus distinctionem diuinitatis & carnis: vnus in vtroque loquitur Dei filius, quia in eodem vtraque natura est. Et si idem loquitur, tamen nō vno semper loquitur modo. Intende in eo nunc gloriam Dei, nunc hominis passiones. Quasi Deus loquitur, quæ sunt diuina, quia verbum est: quasi homo dicit, quæ sunt humana, quia in mea substantia loquebatur: Hic est panis *viuus, qui descendit de cælo. Panis hic caro est, sicut ipse dixit: Hic panis quem ego dabo, caro mea est. Hic est qui descēdit, hic est quem pater sanctificauit, & misit in hūc mundū. Hæc ipsa litera nos docet, sanctificationem non diuinitatem eguisse, sed carnem. Sanctissimi Gregorij maioris episcopi Naziāzeni, ex epistola ad *Celidonium: Nec decipiant homines, neque decipiantur, hominem sinè mente susci pientes Dominum, cùm ipsi dicunt, magis autem Dominum nostrum & Deum. neque enim hominem separamus à deitate, sed vnum eundemque prædicamus, priùs quidem non hominem, sed Deum, & filium dei tantummodò, & ante secula absque commixtione corporis, & omnibus quæ corporis sunt: in finem verò, & hominem assumptum pro nostra salute: passibilem carne, impassibilem deitate: circūscriptum corpore, incircunscriptum diuinitate, eūdem terrenum & cælestē, visibilē & *intelligibilem, cōpræhensibilem & incōprehensibilem, vt toto homine eodemq; & Deo, totus homo reformaretur, qui cecidit sub peccato. Si quis nei genitricem, Mariā nō æstimat, alienus est à deitate. Si qs quasi per fistulā, ità per virginē trāscurrisse, & non potiùs in ipsa plasmatum plasma esse dicit diuinè pariter & humanè: Diuinè quidem, quia sinè viro: humanè autem, quia iure nascendi. Si quis plasmatum dicit esse hominem, deindè subintrāsse deum, damnandus est. Neque enim Dei natiuitas hæc est, sed fuga natiuitatis. Si quis introducit duos filios, vnum quidem ex Deo patre, secundum verò ex matre, sed non vnum eundemque, ab adoptiōe *excidat, quæ promissa est rectè credētibus. Naturæ quidem duæ, Deus & homo, quemadmodùm & anima & corpus: filij verò non duo, neque dij. Neque enī hic duo homines, etsi ità Paulus id, quod intùs est, hominis, & id quod foris est, nominauit. Et si oportet breuiter dicere, aliud *est quidem & aliud *ea ex quibus constat saluator, quoniam non idem est illud inuisibile huic visibili, & id quod sinè tēpore, ei quod sub tempore: non alius verò, & alius. Absit. Nam vtraque vnum sunt propter temperamentum, DEO quidem humanato, homine verò deificato, siue quocunque modo quis nominauerit. Dico autem aliud & aliud ecōuersò, quàm in Trinitate habetur. Ibi enim alius & alius est, vt non subsistentias confundamus, non aliud verò & aliud. Vnum enim idemque sunt tria & idipsum diuinitate. Siquis velut in propheta dicit secundùm gratiam operatum, & non secundùm essentiam coniunctum & cōfirmatum esse, sit vacuus melioris *operationis, magis autē plenus nugis. Econtrariò, si quis non adorat eum qui crucifixus est, anathema sit, & connumeretur *cum deicidis. Si quis ex operib⁹ perfectum aut post baptisma, aut post resurrectionem ex mortuis, adoptionem meruisse dicit, sicut pagani eos fictos subintroducunt, anathema sit. quod enim cœpit, & profecit aut perficitur, non est Deus, etsi per modicum augmentum ità dicitur. Sanctissimi Basilij quondàm episcopi Cæsareæ primæ Cappadociæ: Nō enim tantùm cælum & terra, & magnitudines pelagorū & in aquis degentia, & terrena animalia, & arbores, & stellæ, & aēr, & horæ, & varia vniuersitatis decoratio excellentiam fortitudinis demonstrāt, quantùm est quòd possibile fuit Deo incōprehensibili impassibiliter per carnem cum morte confligere, vt nobis propria passione impassibilitatem donaret. Sanctissimi Gregorij Episcopi Nysseni: hoc enim *sapite (inquit) in vobis, quod & in Christo Iesu, qui cùm in forma Dei esset, non rapinam arbitratus est, esse se æqualem Deo, sed semetipsum exinaniuit, formam serui susci piens. Quid pauperius in Deo, quàm forma serui? Quid humilius in rege vniuersorum, quàm in communionem pauperis nostræ naturę voluntariè peruenire? Rex Regum & DOMINVS Dominantium, forma seruitutis induitur: iudex omnium, fit sub tributo potentium: creaturæ DOMINVS, in speluncam diuertit: & qui omnia palmo tenet, nō inuenit locum in diuersorio, sed in præsepio animalis proijcitur. Mundus & *incōtaminabilis, humanæ naturæ susci pere dignatur sordes: & per omnem paupertatem nostram pertransiens, vsque ad mortis processit experimentum. Videte voluntariæ paupertatis mensuram. Vita mortem gustat, iudex in iudicium adducitur: vitæ vniuersorum Dominus, sit sub sententia iudicantis: omnium cælestium potestatum rex, carnificum manus non repulit: ad hoc tibi, inquit, exemplum respiciat humilitatis mensura. Attici episcopi Cōstantinopolitani: Hodiè Christus Dominus *clementiæ natiuitatem susci pit. Natiuitas enim diuinæ maiestatis iam præexistebat. Deindè post hæc iterùm subiungit: Misericordiæ verbum exinanitur, qui natura exinaniri non potest. Seipsum exinaniuit, formam serui accipiens, incorporeus propter te incarnat⁹: verbum enim caro factum est. Palpatur, qui propter incorpoream naturam tactui non subiacet: qui sinè initio, est sub corporeo initio. Qui perfectus est, crescit: incommutabilis, proficit. Qui diues est, intrat in diuersorio: qui operit cælum nubibus, pannis inuoluitur, rex in præsepio ponitur. Amphilochij episcopi Iconij: Quoniam**

Ioan.6.d *verus, Ioan.6.c

Ioan.10.g

Gregor.Nazian. xiiij.

*inuisibilē

*excidit

2.Cor.4.d

*est

*opinionis

*inter sacros.

Basilius xv.

Atticus epūs XX.

Gregor. Nyssenus xvj. *feruit Philip.

Matt.2.b

Idem, XIX.

Philip.2.b Ioan.1.b

Atticus epūs xvij.

Philip.

Ioan.1.d

*Photio

Pala. Lucæ 2. Aug. de chri. xvij.

TOM. 2.

niam enim idē ipse, est & rex & Deus, mortem propter dispensationem passionis gustauit. Dona, mysterij sunt indicia. Offerunt aurum, agnoscunt enim eum esse regem. Offerunt & thus sicut Deo, offerentes & myrram, propter mortem in mysterio passionis. Item eiusdem: Nisi enim ille nasceretur carnaliter, nunquàm tu nat⁹ fuisses spiritaliter. Nisi ille dignatus fuisset formam serui susci pere, nunquàm tu gloriā adoptionis lucrareris. Propter hoc venit in terram cælestis, vt tu terrenus eleuareris in cælum. Propter hoc Christ⁹ semetipsum exinaniuit, vt nos oīes de plenitudine eius acciperem⁹. Illius mors, nostra facta est imortalitas. Domini passio, seruo facta est exaltatio. Tu verò beneficiū accipis ad occasionem blasphemiæ. Attici episcopi Constantinopolitani: Si quem discernit incarnatio vnigeniti, & partus virginis, & passionum communio, & crux, & passio, atq; mors, discens cognoscat, prouisoria hæc vniuersalis salutis, sed nō indigna diuinæ clementiæ. Si enim turpe est Deo, habitare in virgine: turpius est omninò, creare. Si autem creans non sustinuit cōtumeliā, neq; habitare in creatura, dignum verecundia iudicauit. Et si pati malum est, quale est à passionibus liberare? Ideò & mortuus est, vt immortali morte mortē mortificaret: & resurrexit, nostrā disponens resurrectionē. Et oīa hæc susci pit, non natura diuinitatis, sed susceptione carnis, illa quidem in inuiolabilitate proprię impassibilitatis permanens, hæc verò omnes passiones sustinens, quatenùs optimæ conuersationis fieret legislator & princeps. EPHESINAE PRIMAE SYNODI ACTA ALIQVA, CHALCEDONE RELECTA. Secundùm sanctionem pissimorum & amicorum Christi Imperatorum Theodosij & Valentiniani, congregata in Ephesia metropoli ex omni (sicut dicitur) mundo sancta hac synodo religiosissimorum omnium sanctarum ecclesiarum episcoporum, & considente, & definiente obtinere ac firmam esse fidem, quæ exposita est per sanctum spiritum à sanctis patribus, pro tempore in Nicea ciuitate congregatis numero trecentis decem & octo, & ordinante de his, quemadmodùm oportebat, Charisius quidam nomine presbyter, qui fuit & œconomus sanctæ ecclesiæ Philadelphenæ ciuitatis, docuit, quia quidam de Lydia prouincia descendentes hæretici, voluerunt suum quidem errorem relinquere, ad veritatis verò lumen conuerti, & imbui catholicæ Ecclesiæ recto & pio dogmate. Et cùm oporteret eos in veritatem perduci, ampliùs decepti sunt, & quasi ex fouea in deteriorem foueam ceciderunt. Docuit enim, quoniam Antoninus & Iacobus presbyterorū nomen habentes, descenderunt de Constantinopoli, commendatitias portantes epistolas à quodam Anastasio & *Photino, illo tempore cum hæretico Nestorio constitutis, & ijsdem verò presbyterorum habentibus nomina. Et cùm oporteret Apostolicam atque euangelicam traditionem fidei, quam exposuerunt pro tempore patres, qui in Nicea ciuitate congregati sunt, tradere ijs, qui ex errore ad veritatem conuertebantur, & à tenebris venire ad lucem desiderabant: protulerunt expositionem aliquam impiorum dogmatum, sub obtentu symboli compositam, & huic fecerunt subscribere miseros illos, omnem modum impietatis superantes in ijs. Pro manifestissima verò explanatione eorū q̄ dicta sunt, insertus est, qui porrectus est libellus à memorato presbytero Charisio, & impiæ illius hæreseos expositio de inhumanatione vnigeniti filij DEI, cum subscriptione eorum, qui decepti sunt, sanctissimo & vniuersali concilio DEO amabili congregato in Ephesina ciuitate metropoli à Charisio presbytero & œconomo Philadelphiæ:

¶Oratio quidem est omnium, qui benè sapiunt, honorem semper & decentem reuerentiam spiritualibus, maximè patribus & doctoribus, exhibere. Si verò alicubi contigerit, eos, qui docere debent talia subiectos, de fide insonare, quæ omnium *aures nocēt & *corda: necessarium est, ordinem commutari, & eos qui malè docere conantur, à minoribus redargui. Igitur quia vnus ex his Nestorius est, suæ carens perfidiæ fructu, qui pessimè de fide (quæ in CHRISTO est) sapiens, & docens multa sæpiùs quæ non oportebat, omnem omninò, qui sub sole est, orbem pariter cōturbauit, vt *& CHRISTI anātissimos Imperatores cogeret sancire vestram sanctitatem hic congregatam, ea, quæ catholicæ sunt fidei, dogmata confirmare. Et hoc propter suam clementiam Dominus Deus præstans, omnes vos sanctos patres hic propterea congregauit. Huius gratia ego prouolutus vestræ sanctitati, doceo, quia nō solus iste, sed & qui cum eo sunt impietatis eius participes Anastasius & *Photius presbyteri, eandem hæresim & in alijs ciuitatibus volentes dispergere, Iacobum quendam similia ijs sapientem continuerunt, & hactenùs continent, immensam fiduciam ei præstantes, quem & per literas iamdudùm sicut orthodoxum commendauerunt reuerēdissimis episcopis Lydiæ. Talia verò ab isto temerata sunt, quæ cùm sanctitas vestra cognouerit, omnibus modis mouebitur ad regulare aduersùs eum pœnam, & aduersùs eos, qui eum continent. In Philadelphiam enim ciuitatem prouinciæ Lydiæ perueniens, & quosdam simplices decipiens, (clerici autem sunt isti) sanctorum patrum Nicenorum expositionem fidei spernens, alterius expositionem fidei, magis autem perfidiæ, subscribere fecit. Et hoc fecerunt, sicut simpliciores, subscribentes: quia hic orthodoxæ fidei acquieſcimus, quæ expositio hæreticis*

Matt.2.b

Idem, XIX.

Philip.2.b Ioan.1.b

Atticus epūs XX.

*auribus *Cordibus

*Photius

*Photio

TOM. 2.

Universidad de Deusto
Biblioteca

hæreticis blaſphemijs plena, & habens ſubſcriptiões eorum, quibus ſubrepſit, ſalua eſt. Quam rogo coram veſtra ſanctitate relegi, vt manifeſta ſit, quæ ab ijs meditata ſit contra catholicam fidem ſubuerſio. Non ſolùm verò hoc, ſed & literæ prædictorum, vbi Iacobo quidem hæretico conſtituto, qui talia commiſit, teſtimonium catholicæ fidei perhibent: me autem, ſicut hæreticum, miniſterio & communione priuauerunt, piè ſapientem, ſicut ſubnexum eſt. His enim lectis, docebitur omnibus modis veſtra reuerentia, quæ aduersùs catholicam fidem ab eis commiſſa ſunt, quæ Dominus per veſtram ſanctitatem vſque ad finem deſtruat.

¶ Chariſij fidei profeſſio catholica.

Credo in vnum Deum, patrem omnipotentem, omnium viſibilium & inuiſibilium factorem, & in vnum DOMINUM Ieſum Chriſtum filium eius vnigenitum, Deum de DEO, lumen de lumine, Deum verum de Deo verò, homouſion patri, qui propter nos & propter noſtram ſalutem deſcendit de cælo, incarnatus eſt, natus ex ſancta virgine: & inhumanatus, crucifixus eſt, propter nos mortuus, & reſurrexit tertia die, aſcendit in cælos, & iterùm venit iudicare viuos & mortuos: & in ſanctum ſpiritum veritatis paracletum, conſubſtantialem patri & filio: & ſanctã catholicam Eccleſiam, reſurrectionem mortuorum, & vitam æternam. Ego Chariſius hos libellos dedi, ſicut ſuperiùs ſcriptum eſt, ſubſcribens manu mea.

¶ Exẽplar expoſitiõis falſati ſymboli, quod eos, qui nunc inprimis imbuuntur eccleſiaſtici dogmatis diligentia, aut ex aliquo volunt hæretico errore ad veritatem cõuerti, doceri & confiteri oporter.

Quia credimus in vnum Deum, patrem ſempiternum, neque poſteà incipiẽtem vt eſſet, ſed qui eſt ab æternitate ſempiternus Deus, neque verò poſteà factum patrem, quoniã vtiquè ſemper Deus erat & pater. Credimus verò & in vnum Dei filium vnigenitum, de ſubſtantia exiſtẽtem patris ſicut verè filium, & eiuſdem ſubſtantiæ exiſtentem illi, cuius eſt & creditur filius: & in ſpiritum verè ſanctum, qui ex Dei eſt ſubſtantia, non filium, Deum verò, ſicut eiuſdem exiſtentem ſubſtantiæ, cuius eſt Deus pater, ex quo ſecundùm eſſentiam eſt. Nos enim (inquit) non ſpiritũ mũdi accipimus, ſed ſpiritũ q ex Deo eſt, à creatura quidem eũ vniuerſa ſeparans, Deo verò coniungens, ex quo eſſentialiter eſt ſpeciali modo præter omnem creaturam, quam non ſecundùm ſubſtantiam, ſed ſecũdùm cauſam creationis ex Deo eſſe arbitramur, ſed neque filium æſtimantes, neque per filium ſumpſiſſe ſubſtantiam. Confitemur verò patrem perfectum perſona, & filium ſimiliter, & ſanctum ſpiritum identidem, ſalua nobis pietatis ratione: id eſt, patrem & filium, & ſpiritum ſanctum, non tres aliquas diuerſas ſubſtantias æſtimari, ſed vnã identitate deitatis cognoſcendam. Oportet verò & de diſpenſatione, quam pro noſtra ſalute in Deum, ea, quæ eſt ſecundùm Chriſtum, diſpenſatione Dñs Deus perfecit, ſcire quoniam Deus verbum, hominem perfectum aſſumpſit ex ſemine Abrahæ & Dauid, ſecũdùm pronunciationem diuinarum ſcripturarum, hoc exiſtentem natura, quod erant illi, ex quorum erat ſemine, hominem perfectum natura ex anima intellectuali & carne humana conſtantem, quem hominẽ exiſtentem ſecundùm nos per naturã, ſpirituſſancti virtute in virginis vulua formatum, factum Galat. ex muliere, & factum ſub lege, vt omnes nos à ſeruitute legis redimeret, antè iam prædeſtinatam adoptionẽ accipietnes inenarrabiliter ſibimet vniẽs, mortem quidem eum ſecundùm legem humanam experiri conſtituens, ſuſcitans verò ex mortuis, & perducens in cælum, & conſidere faciens ad dexteram Dei: vndè ſuper omnes cõſtitutus principatus, & poteſtates, & dominationes, & virtutes, & omne quod nominaẽ nomen non ſolùm in hoc ſeculo, verùm etiàm & in futuro, ab omni creatura accepit adorationem, ſicut inſeparabilem ad diuinam naturã habens copulationem relatione dei & intelligentia, omni creatura ei adorationẽ exhibente. Et neque duos filios dicimus, neque duos dominos: quoniam vnus filius ſecundùm ſubſtantiam, Deus verbum, vnigenitus filius patris, cui iſte coniunctus & participans filiatione, communicat nomine filij & honore, & Dominus ſecundùm eſſentiam, Deus verbum, cui iſte coniunctus honore communicat: & ideò neque duos filios dicimus, neq; duos dominos: quia manifeſto cõſtituto ſecundùm ſubſtantiam Domino, & filio, inſeparabilem tenet ad eum copulationem, qui cauſa noſtræ ſalutis aſſumptus, conrefertur nomine & honore filio & Domino. non ſicut vnuſquiſque noſtrũm, & ſecundùm ſeipſum conſtitutus eſt filius: vndè & multi, ſecundùm beatũ Paulum, dicimur filij: ſed ſolus prẽcipuum habens hoc, quòd in ea, quæ Galat. eſt ad Deum verbum, copulatione, filiatiõe & diuinatiõe participãs, aufert quidẽ omnẽ ſuſpicionem dualitatis filiorum & dominorum, præſtat verò nobis in copulatione ad Deum verbum, omnem habere ipſius fidem & intelligentiam & ſpeculationem, pro quibus & adorationẽ pro relatione Dei ab omi ſuſcepit creatura. Vnum igitur filium dicimus, & Dominum noſtrum Ieſum Chriſtũ, per quem omia facta ſunt, principaliter quidem Deum verbum intelligentes, ſubſtantialiter filium Dei & Dominum: cointelligẽtes autem aſſumptum Ieſum à Nazareth, quẽ Actor. vnxit Deus ſpiritu & virtute, ſicut in verbi dei copulatione filiationis participantem & domina-

1. Cor. 2. c

1. Cor. 15. f

dominationis, qui & ſecundus Adam, (ſecũdùm beatum dicitur Paulum) ſicut eiuſdem naturę conſtitutus cuius Adam, demonſtrãs verò nobis futurum ſtatum, & tantam habẽs ab illo differẽtiam, quantã quippe eſſe oportet inter eum, qui inenarrabilia miniſtrat in futuro ſeculo bona, & inter eum, qui prẽſentium tribulationũ dedit initium. Simili verò modo & ſecundus Adam vocatur, ſicut ſecundum ſtatum demonſtrans: quoniã primi quidem exordij factus eſt Adam mortalis, & paſſibilis, & multis plenus doloribus, cuius & nos ſuſcepimus ſimilitudinẽ: ſecundum verò oſtendit Dominus Chriſtus, qui de cælo in futuro appãrens, omnes nos ad ſuam perducet communionem. Primus enim (inquit) homo ex terra terrenus, ſecũdus homo Dominus de cælo, id eſt, exindè appariturus, vt omnes ad imitationẽ perducat ſuã. Vndè ſubiũxit: Qualis terren⁹, tales & terreni: & qualis cæleſtis, tales & cæleſtes. Et ſicut portauimus imaginem terreni, portemus & imaginem cæleſtis. In eo verò apparente, & ab omnibus videndo, qui in futuro iudicandi ſunt, inuiſibiliter exiſtens, faciet iudicium diuina natura. Tempora enim ignorãtiæ noſtræ prætermittens Deus, nunc præcepit omnibus hominibus vbiquè pœnitentiam agere, quoniam ſtatuit diem, in qua iudicaturus eſt vniuerſum orbem in iuſtitia, in viro quem prædeſtinauit, fidem præſtans, reſuſcitans eum à mortuis. Hæc eſt eccleſiaſticorum dogmatum doctrina, & omnis qui his contraria ſapit, anathema ſit. Omnis qui ſalutarem pœnitentiam non ſuſcipit, anathema ſit. Omnis qui nõ celebrat ſanctum diẽ paſchæ ſecundùm ſanctæ catholicæ Eccleſiæ ſtatuta, anathema ſit. Budi⁹ iunior Philadelphienſis Quartodecimanus, cognoſcens veram & catholicã fidem, & poſtulans ſanctiſſ. epiſcopum Theophanium, acceſſi ad ſanctã & catholicam Eccleſiam. Et anathematizo omnem hæreſim, præcipuè Quartodecimanorum, in qua priùs erraueram, & conſentio ſupraſcriptæ expoſitioni catholicæ fidei, anathematizans & eos, qui nõ celebrant ſanctum diem paſchæ, ſicut ſancta catholica & apoſtolica Eccleſia celebrat, iurans per ſanctam & homouſion Trinitatem, & pietatem & victoriam dominorum orbis terræ, Hanij Theodoſij & Flauij Valentiniani perpetuorum Auguſtorũ: ſi verò aliquid eorũ quandoquè tranſgreſſus fuero, ſubiacere me legis ſeueritati. Et relecta mihi expoſitione, & placente, ſubſcripſi per Flauium *Eſychium Philadelphię principalem, propterea quòd literas ignoré, Flauius Eſychius * Cerdanepenſis principalis Quartodecimanus, cognoſcens veram & ſanctam & catholicam Eccleſiam. Et anathematizo omnem hæreſim, præcipuè verò Quartodecimanorum, conſentio autem ſupraſcriptæ expoſitioni catholicæ fidei, anathematizans & eos, qui non celebrant ſanctum diem paſchæ, ſicut ſancta & catholica Eccleſia celebrat, iurans per ſanctam & homouſion Trinitatem, & pietatem & victoriam religioſiſſimorum & Chriſti amicorum Imperatorum, Flauij Theodoſij & Flauij Valẽtiniani perpetuorum Auguſtorum. Si verò aliquid de his quandoquè tranſgreſſus fuero, ſubiacere me legis ſeueritati. Et ſubſcripſi manu mea. *Rufinus ſecundæ Philadelphiæ Quartodecimanus, cognoſcẽs veram catholicam fidem, ſupplicaui, exorãs ſanctam & catholicam Eccleſiam. Et anathematizo omnẽ hęreſim, præcipuè verò Quartodecimanorum. Conſentio verò cum omi domo mea ſupraſcriptæ expoſitioni rectæ fidei, anathematizans & eos, qui non celebrant ſanctum diem paſchæ, ſicut ſancta & Catholica & Apoſtolica Eccleſia celebrat, iurans per ſanctam & homouſion Trinitatem, & pietatem & victoriam Chriſti amicorum Imperatorum, Flauij Theodoſij & Flauij Valẽtiniani perpetuorum Auguſtorum: ſi verò de his aliquid aliquandò trãſgreſſus fuero, ſubiacere me cum omni domo mea legis ſeueritati. Et relecta mihi expoſitione, & placente, ſubſcripſi propria mea voluntate & propoſito. Eugenius ſecundę Philadelphiæ Quartodecimanus, cognoſcens cum omni domo mea rectam & catholicam fidẽ, obſecrans ſanctiſſ. epiſcopum Theophaniũ, acceſſi ad ſanctam & catholicam Eccleſiam. Et anathematizo omnem hęreſim, præcipuè verò Quartodecimanorum, & eos, qui non celebrant ſanctum diem paſchæ, ſicut ſancta & catholica & apoſtolica Eccleſia. Conſentio verò cum omi domo mea præſcriptæ expoſitioni catholicæ fidei, iurans per ſanctam & homouſion Trinitatem, & pietatem & victoriam & diuturnitatem, Chriſtianiſſimorum Imperatorum, Flauij Theodoſij & Flauij Valẽtiniani perpetuorum Auguſtorum. Si verò aliquid eorum præuaricatus fuero quandoquè ſubiacere me cum omni domo mea legis ſeueritati. Et relecta mihi expoſitione, & placita, ſubſcripſi manu mea. *Fauſtinus laicus ſecundæ Philadelphiæ Quartodecimanus, cognoſcẽs veram & catholicam fidem, obſecrans ſanctiſſ. Epiſcopum Theophanium, acceſſi ad catholicam Eccleſiam. Et anathematizo omnem hæreſim, prẽcipuè verò Quartodecimanorum, in qua priùs erraueram. Et conſentio præſcriptæ expoſitioni catholicæ fidei, anathematizans & eos, qui non celebrant diem ſanctum paſchæ, quemadmodùm ſanctæ & catholicæ & apoſtolicæ eccleſiæ celebrant, iurãs per ſanctam & homouſion Trinitatem, & pietatem & victoriam dominorum orbis terræ, Flauij Theodoſij & Flauij Valentiniani perpetuorum Auguſtorum. ſi verò aliquid horũ præuaricatus fuero quãdoquè, ſubiacere me legũ ſeueritati. Et relecta mihi expoſitione, accedens cũ omni domo mea, ſubſcripſi manu

Ididẽm.

Act. 17.

Theophani ut epiſcop⁹ vnus fuit ex his, qui erãt cum Orientalibus.

*Hefychiũ

* Cardanẽſis

* Carditenſis

*Rufinus Diſſilius

*Fauſtinus laicus Diſſilius

Universidad de Deusto
Biblioteca

*Demahus mea. *Damali⁹ & Alexãder manu vſi Eutropij filij Theodori reuerendiſſimi diaconi, cognoſcentes catholicam fidem, & obſecrãtes ſanctiſſimum epiſcopum Theophanium, acceſſimus ad catholicã Eccleſiã, anathematizãtes omnẽ hæreſim, præcipuè verò Quartodecimanorũ, in qua erraueramus, & eos, qui non celebrant ſanctum diem paſchæ, quemadmodùm catholici. Et relecta nobis expoſitione, iurantes venerabili iuramento ſanctæ Trinitatis, & per victoriam & ſalutem dominorum orbis terræ, Flauij Theodoſij & Flauij Valentiniani perpetuorũ Auguſtorum, nõ tranſgredi aliquid præſcriptorum, & credentes cùm domibus noſtris ſubſcripſimus. Flauius Nymphidianus ſecundæ Philadelphiæ ſcholaſticus, omnibus dogmatibus & cõſuetudinib⁹ Quartodecimanorũ, hæreſim non ſuſcipiens, cõſentiens verò his quæ ſunt orthodoxę fidei, abrenuncio, confitẽs quoquè communicare huic rectæ fidei in omnibus, & hanc ſuſcipere. *Polychroni⁹ Taciani Philadelphieñ, manu vtẽs Flauij, Eſychij & Danielis Philadelphenorũ principalium, propterea quòd tardè ſcriberé, cognoſcens cath. fidem, & obſecrans S. Epiſcopum Theophaniũ, acceſſi catholicæ fidei, anathematizans oẽm hęreſim, præcipuè verò Quartodecimanorum, in qua erraueram, & eos, q non celebrant ſanctum diem paſchæ, quemadmodùm & orthodoxi. Et lecta mihi hac expoſitione, iuraui venerabili iuraméto ſanctæ Trinitatis, & per victoriam & ſalutẽ dominorũ orbis terræ, Flauij Theodoſij & Flauij Valẽtiniani perpetuorum Auguſtorum, non trãſgredi aliquid præſcriptorum, & credens cum omni domo mea, & quia conſtãt mihi omnia præſcripta, Polychronius mutuatus ſum manum Euſtathij. Flaui⁹ Marcellus aurifex Quartodecimanus, cognoſcens catholicam fidem, & obſecrãs ſanctiſſimum epiſcopum Theophaniũ, acceſſi propria mea voluntate & propoſito ad ſanctam Dei & catholicam Eccleſiam. Et anathematizo omnẽ hæreſim, præcipuè verò Quartodecimanorum, & eorum, qui non celebrant ſanctum diem paſchæ, quemadmodùm catholici. Et iuraui per ſanctam Trinitatem, & pietatem Chriſtianiſſimorũ Imperatorum Flauij Theodoſij & Flauij Valentiniani perpetuorum Auguſtorum: ſi autem aliquid tranſgreſſus fuero horum præſcriptorum, reum me eſſe legum ſeueritati. Et ſubſcripſi manu mea.

*Eutychius Marcellini filius aurifex. *Eutychius ſecundæ Philadelphiæ cognoſcens catholicam fidem, & obſecrãs ſanctiſſ. epiſcopum Theophanium, acceſſi propria mea voluntate & propoſito ad ſanctam Dei catholicam Eccleſiam. Et anathematizo oẽm hæreſim, præcipuè verò Quartodecimanorum, & qui non celebrant ſanctum diem paſchæ, ſicut catholici. Et iurans per ſanctam Trinitatem, & pietatem Chriſtianiſſimorũ Imperatorum, Flauij Theodoſij & Flauij Valentiniani perpetuorum Auguſtorum: ſi verò tranſgreſſus fuero aliquid de his, quę præſcripta ſunt, ſubiacere me legum ſeueritati. *Stratonicus Eunomij filius Et ſubſcripſi manu mea. *Stratonicus Ammonij Philadelphiæ Quartodecimanus, cognoſcens catholicam fidem, & obſecrans ſanctiſſ. epiſcopum Theophaniũ, acceſſi ad ſanctam DEI catholicam Eccleſiam. Et anathematizo omnem hæreſim, præcipuè verò Quartodecimanorum, & qui non celebrant ſanctum diem Paſchæ, ſicut catholici. Et iuraui per ſanctam Trinitatem, & pietatem Chriſtianiſſimorum Imperatorum noſtrorum Flauij Theodoſij & Flauij Valentiniani perpetuorum Auguſtorum: ſi autem trãſgreſſus fuero de his omnibus, quæ præſcripta ſunt, ſubiacere me legum ſeueritati. Et ſubſcripſi per nepotem meum Alexandrum ob id, quòd literas ignorarem. *Theodorus, & Alexander, & *Philadelphus ſcribentes per vnum ex nobis, id eſt, Alexandrum, cognoſcentes catholicam fidem, & obſecrantes ſanctiſſimum epiſcopum Theophanium, acceſſimus ad ſanctam DEI catholicam & Apoſtolicam orthodoxam Eccleſiam. Et anathematizamus omnem hæreſim, præcipuè quæ dicitur Catharon, & qui non faciunt ſanctum diem paſchæ, ſicut catholici. Et iuramus per ſanctam Triniratem, & pietatem & victoriam dominorum orbis terræ, Flauij Theodoſij & Flauij Valentiniani perpetuorum Auguſtorum: ſi autem tranſgreſſi fuerimus quid de his omnibus, quæ præſcripta ſunt, ſubiacere nos legum ſeueritati. Et relectæ nobis huic expoſitioni ſubſcripſimus. Marinianus Euithij, manu vtens Neotorij lectoris catholicæ fidei, cognoſcẽs catholicam fidem, & obſecrãs ſanctiſſimum epiſcopum Theophanium, acceſſi ad ſanctã DEI catholicam & apoſtolicam Eccleſiam. Et anathematizo omnem hæreſim, præcipuè autem Quartodecimanorum, qui non celebrant ſanctum diem paſchæ, ſicut catholici. Et iuraui venerabili ſacramento, ſi tranſgreſſus fuero quid de his omibus, q̃ præſcripta ſunt, ſubiacere me legum ſeueritati. Et *Pacidius ſubſcripſi. *Pacidius Philadelphianus ſubſcripſi manu mea, cognoſcens catholicam fidem, & obſecrans ſanctiſſimum epiſcopum Theophanium, acceſſi ad ſanctam catholicam & Apoſtolicam catholicorum Eccleſiam. Et anathematizo omnem hæreſim, præcipuè Quartodecimanorum, & qui non celebrant ſanctum diem paſchę, ſicut catholici, iurans venerabili ſacramento, ſi quid trãſgreſſus fuero de his omnibus, quæ præſcripta ſunt, ſubiacere me legum ſeueritati. Et perlecta mihi expoſitione, ſubſcripſi manu mea.

Cyriacus Philadelphen⁹ Nouatianæ hęreſeos, cognoſcens orthodoxã fidẽ, & obſecrans ſanctiſſimũ Epiſcopũ Theophaniũ, acceſſi ad ſanctam Dei catholicam & orthodoxorũ Ec-

Eccleſiam. Et anathematizo omnẽ hæreſim, præcipuè verò Catharõn, & iurans venerabili ſacramento, ſi quid præuaricat⁹ fuero de his omnibus, quę præſcripta ſunt, ſubiacere me legum ſeueritati. Et relecta mihi expoſitione, ſubſcripſi per Euſebium Syrũ Calliopium. *Auxonius Philadelphenus Nouatianus cognoſcens catholicam fidem, & obſecrans ſanctiſſimum Epiſcopum Theophanium, acceſſi ad ſanctam Dei catholicam & orthodoxorum Eccleſiam. Et anathematizo omnem hæreſim, præcipuè autem Nouatianorum. Et conſentio cũ omni domo mea præſcriptæ expoſitioni catholicæ fidei, iurans venerabili ſacramento per ſanctam & homouſion Trinitatẽ, & pietatẽ & victoriã dominorũ Imperatorũ Flauij Theodoſij & Flauij Valẽtiniani perpetuorũ Auguſtorum: ſi autem aliquid horum præuaricatus fuero, ſubiacere me cum omni domo mea legum ſeueritati. Et perlecta mihi expoſitione, & complacens ſubſcripſi manu mea. Diomedes habitans in vico Caccaba, cognoſcens catholicam fidem, & obſecrãs ſanctiſſimum Theophanium epiſcopum, acceſſi propria mea voluntate & ſponteneo ꝓpoſito ad ſanctam Dei catholicam & apoſtolicam orthodoxorũ eccleſiam. et anathematizo omnem hæreſim, præcipuè verò Tetraditorũ, in qua priùs erraueram. Et iuro per ſanctam & homouſion Trinitatem, & victoriam & pietatem dominorum orbis terræ, permanere me in his, q̃ pſcripta ſunt, & in nullo tranſgredi, ſed in omnibus cuſtodire permanentem catholicã fidẽ. Si verò inuẽtus fuero vnquàm præuaricari aliquid eorum, quę mihi placẽt, ſubiacere me legum ſeueritati. Et audiens expoſitionem, ſubſcripſi manu mea. Iulianus ſecundæ Philadelphiæ, cognoſcens catholicam fidem, acceſſi ad ſanctam DEI catholico rum Eccleſiam. Et anathematizo omnem hęreſim, præcipuè autem quartodecimanorum, & iuro per venerabile ſacramẽtũ, ſi quid trãſgreſſus fuero de his oñibus, q̃ præſcripta ſunt, ſubiacere me legum ſeueritati. Et complacẽs, per Martyrium lectorem ſubſcripſi. Eutychius Chorepiſcopus *Aulacæ, princeps Quartodecimanorũ hæreſeos, cognoſcẽs verã catholicorũ fidẽ, & obſecrãs ſanctiſſimum epiſcopum Theophanium, & reuerẽdiſſimum Chorepiſcopum Iacobum, & reuerẽdiſſimum presbyterum & œconomum Chariſium, acceſſi ad ſanctã & catholicam Eccleſiam. Et anathematizo omnem hęreſim, præcipuè verò quartodecimanorũ, in qua priùs erraueram. Et cõſentio præſcriptæ expoſitioni catholicę fidei, anathematizans & eos, qui non celebrant ſanctum diem paſchæ, ſicut & ſancta catholica & apoſtolica Eccleſia celebrat, iurans per ſanctam & homouſion Trinitatem, & pietatem & victoriam dominorum orbis terræ, Flauij Theodoſij & Flauij Valentiniani perpetuorum Auguſtorum: ſi verò aliquid de his præuaricatus vnquàm fuero, ſubiacere me legum ſeueritati. Et ſubſcripſi manu mea. Patricius presbyter de vico Paradioxilo, manu vtens Maximi compresbyteri, ob hoc quòd literas ignorarem, cognoſcens veram fidem catholicorum, & obſecrans ſanctiſſimũ & neo amantiſſimum epiſcopum Theophanium, & reuerendiſſimum presbyterum Iacobum, & reuerendiſſimum presbyterum & œconomum Chariſium, & obſecrans, acceſſi cõmunicare in ſancta Dei catholica & apoſtolica Eccleſia catholicorũ fidei & orthodoxę. Et anathematizo oẽm hæreſim, ſpcipuè verò Quartodecimanorũ, & eos, q non celebrant ſanctũ diẽ paſchæ, ſicut ſancta Dei & catholica Eccleſia, iurans per ſanctã & ꝙviuificatricem Trinitatem, & pietatem & victoriam dominorum orbis terræ, Flauij Theodoſij & Flauij Valentiniani perpetuorum Auguſtorum: ſi verò de his aliquid præuaricatus fuero, ſubiacere me legum ſeueritati. Et lecta mihi expoſitione, & complacens, ſubſcripſi manu mea. Zenon Chorepiſcopus quartodecimanorum hæreſeos, cognoſcens veram fidem catholicorum, & obſecrans ſanctiſſimum epiſcopum Theophanium, & reuerendiſſimum Iacobum Chorepiſcopum, & reuerendiſſimum presbyterum & œconomum Chariſium, acceſſi ad ſanctam DEI & catholicam Eccleſiam. Et anathematizo omnem hæreſim, præcipuè verò Quartodecimanorum, in qua priùs erraueram. Et cõſentio præſcriptæ expoſitioni orthodoxæ fidei, anathematizans & eos, qui non celebrant ſanctum diem paſchæ, ſicut ſancta catholica Eccleſia celebrat, iurans per ſanctum & homouſion Trinitatem, & pietatem & victoriam dominorũ orbis terræ, Flauij Theodoſij & Flauij Valentiniani perpetuorum Auguſtorum: ſi verò de his aliquid præuaricatus fuero vnquàm, ſubiacere me legum ſeueritati. Manum verò accommodaui pro eo ego Flauius Palladius, ob hoc, quòd præſens diceret literas ſe ignorare. His igitur perlectis, ſtatuit ſancta ſynodus, alteram fidem nemini licere proferre, aut conſcribere, aut componere præter diffinitam à ſanctis patribus, qui in Nicea cum ſpiritu ſancto congregati ſunt. Qui verò auſi fuerint. aut componere fidem alteram, aut proferre, vel offerre conuerti volentibus in agnitionem veritatis, ſiue ex gentilitate, ſiue ex Iudaiſmo, ſiue ex qualicunque hereſi, hos quidem, ſi ſunt epiſcopi aut clerici, alienos eſſe epiſcopos ab epiſcopatu, & clericos à clericatu iudicamus. Si verò laici fuerint, anathema eſſe. Secundùm ſimilem verò modum, ſi inuenti fuerint ſiue Epiſcopi, vel clerici, aut laici, ſiue ſapere, ſiue docere ea, quæ ſunt in oblata expoſitione à Chariſio presbytero de inhumanatione vnigeniti filij DEI, ſiue ſcelerata & peruerſa Neſtorij dogmata, quę

Universidad de Deusto
Biblioteca

que & subnexa sunt, subiaceant sententię sanctæ huiꝰ & vniuersalis synodi, quatenùs manifestum sit, quia episcopus quidem priuabitur ab episcopatu, & erit damnatus, clericum vero similiter cadere à clericatu. Si verò laicus quis sit, & ipse anathematizetur, sicut superiùs dictum est.

¶Ex codice Nestorij, quaternione xvij. de dogmatibus.

Quotiès igitur diuina scriptura dictura est aut natiuitatem Christi ex virgine Maria, aut mortem: nusquàm videtur ponere, deus, sed aut Christus, aut filius, aut dominus: quoniam hæc tria duarum naturarum sunt significationes, aliquandò quidem huius, aliquàdò illius, aliquandò verò & huius & illius. Est autem tale quod dico. Quandò ex virgine natiuitatem nobis scriptura narrat, quid dicit? Misit Deus filium suum. Et non dixit, misit DEVS Deum verbum: sed profert nomẽ, quod significat duas naturas. Quoniam enim filius homo est & deus, dicit, misit Deus filium suum, factũ ex muliere: vt cùm audis, factum ex muliere, deindè videas nomẽ præpositum, quod indicat duas naturas, vt natiuitatem ex beata virgine factam, filium quidem voces. Filium enim genuit Dei, & q̃ peperit Christum virgo. Sed quoniam filius Dei duplex est secundùm naturas, non genuit quidem filium Dei, sed genuit humanitatẽ, quę est filius propter coniunctum filiũ. Galat.4.a

¶Similiter eiusdem de quaternione xxj.

Vide quid contingat, hæretice. Non inuideo voci dicenti, Christi genitricem virginem, sed scio venerabilem, quæ suscepit Deum, per quam processit omnium dominator, per quam illuxit iustitiæ sol. Iterùm suspectum habeo plausum, quomodò quod dixi, processit, intellexistis? Non est dictum à me, processit, quasi genitus est: nec enim ità citò obliuiscor meorũ. Nam procedere Deum ex Christi genitrice virgine, à sanctis scripturis didici: nasci verò Deum ex ipsa, nusquàm didici. Et post alia: Nusquàm igit diuina scriptura Deum de Christi matre virgine dicit natum, sed Iesum Christum filium Dominum. Hæc omnes cõfitemur. Quæ em̃ docuit diuina scriptura, infelix qui nõ continuò susc ipit. Surgẽs, accipe infantẽ & matrẽ eius. Hæc angelorũ vox est. Fortàsse verò meliùs te (q̃ pertinẽt ad natiuitatẽ) sciebãt archangeli. Surgẽs, tolle infantẽ & matrẽ eius. Non dixit: Surge, tolle deum & matrem eius. Matth.2.

¶Similiter eiusdem quaternione xxiiij.

Quod igitur dicebamus, Noli timere tollere Mariam coniugem tuam: quod enim in ea natũ est, (quod Grecè dicit γεννηθὲν: quod siue per vnam n literam, siue per duas scribatur, sensui nihil præiudicat: quoniam si duas posueris n literas, apud Græcos natus intelligitur: si verò vnã, factꝰ) de spiritu sancto est. Si verò dixerimus, quia Deus verbum natus est in vtéro: aliud enim, coëssse illi, qui natus est: & aliud, nasci. quod em̃ (inquit) in ea natum est, de spiritu sancto est, id est, spiritꝰ sanctus creauit, quod in ipsa est. Viderunt ergò patres, sicut docti in diuinis scripturis, quòd si pro incarnato posuerimus natum, inueniretur aut filius spiritus sanctus, aut Deus verbum duos patres habens, aut (per vnam n literã, sicut apud Græcos inuenitur) Deus verbũ, creatura esse spiritus sancti. Fugientes igit natiuitatis sermonem, posuerunt, descẽdisse propter nos homines & ꝓpter nostrã saluté, & incarnatũ esse. Quid est incarnatũ esse? Nõ mutatũ à diuinitate in carné. Incarnatũ em̃ ex sancto spiritu, secuti sunt euangelistã. nam & euangelista veniens ad incarnationẽ, fugit natiuitatem dicere in verbum, & posuit incarnationem. Vbi *audi, Et verbum caro factum est. Non dixit, Verbum per carnem natum est. Nanq; vbi cõmemorant apostoli & euangelistæ filium, ponunt, quia natus est ex muliere. Intende quod dicitur, obsecro. Vbi dicunt nomen filij, & quoniam natus est ex muliere, ponũt, quia natus est. Vbi verò commemorant verbum, nullus eorũ ausus est dicere natiuitatem per humanitatem. Audi: Beatus Ioannes euangelista veniẽs ad verbum, & ad incarnationem eius, audi, qualia dicit: Verbum caro factum est, hoc est, susc epit carnem, & habitauit in nobis, id est, nostram natũrã indutus est. Et habitauit in nobis, & vidimus gloriã ipsius filij. Non dixit, Vidimus natiuitatem verbi. *audi Ioan.1.a

¶Similiter eiusdem ex quaternione xv. de dogmate.

Ità & secundùm carnem Christum Deum nominamus propter coniunctionẽ Dei verbi, hoc, quod videtur, scientes vt hominem. Audi itaq; Paulũ prędicãtem. Ex Iudæis (inquit) Christus secundùm carné qui est super omnia Deus. Confitetur hominem priùs, & tunc propter coniunctionem Dei, Deum ꝓdicat, quod videtur, vt nullus Christianissimum hominem colere suspicetur. Roma.9.

¶Similiter eiusdem ex quaternione xxvij.

Non autem sicut dicebamus Deũ omniũ creatorem, & deum Mosen. deum em̃ (inqt) posũi te Pharaoni, & filium Dei Israel. Filius enim (inquit) primogenitus meus Israel. Et sicut dicebamus Christũ Saul. Non em̃ (inqr) mittam manum meam super eum, quoniam Christꝰ Domini est. & Cyrũ identidèm. Hęc enim (inquit) ait Dominus Christo meo Cyro, & Babyloniũ sanctũ. Ego enim (inquit) impero eis: sanctificati sunt, & ego adduco eos, ità dicimꝰ Dñm Christũ, & Deũ, & filiũ, & sanctũ, & Christũ. Sed cõmunio quidem nominũ similis, non eadem verò dignitas. Exodi 4 1.Reg.15 Esaiæ 45

¶Similiter eiusdem de quaternione xv.

Hoc sentiatur in vobis, quod & in Christo Iesu. Qui cùm in forma Dei esset, semetipsum exinaniuit, formã serui accipiens. Nõ dixit, Hoc sentiatur in vobis, quod & in deo verbo. Qui cùm in forma Dei esset, formam serui Philip.2

serui accepit: sed dicens, Christus, (tanquàm vocem duas naturas significantem) sinè periculo eum & formam serui, quam accepit, & Deum nominat: quia ea, quæ dicuntur in naturarum duplicitatem, irreprehensibiliter diuiduntur.

Ibidèm. ¶Similiter eiusdem ex quaternione xiij.

Vt in nomine Iesu (inquit) omne genu flectatur cælestium, & terrestrium, & infernorum, & omnis lingua confiteatur, quia Dominus Iesus Christus. | Propter induentem, veneror eum quem induit indumento. Pro occulto adoro visibile. Inseparabilis em̃ à visibili DEVS, ideoq; inseparabilis honorem non separo. Separo naturas, sed adorationem vnio.

¶Similiter eiusdẽ ex quaternioe xvij. de deo:

Erat quidem DEVS verbum & ante inhumanationem filius, & Deus, & ens cum patre. Suscepit verò in vltimis temporibus serui formam, sed ante hoc filius constitutus & vocatus. Post susceptionem nõ potest vocari separatus filius, vt nè duos filios doceamus: sed quoniam illi filio copulatus est, qui in principio erat, qui ad eum copulatus est secundùm filiationis dignitatem, diuisionem susc episse secundùm dignitatem dixi filiationis, non secundùm naturas. Propterea & Deus verbum Christꝰ nuncupatur, q̃m habet copulationem cum Christo perpetuã.

¶Similiter eiusdem ex quaternione xij. de dogmate.

Inconfusibilem igitur naturarum seruemus copulationem. Confiteamur in nomine Domini, veneremur eum, qui diuina copulatione omnipotenti DEO coadoratur homo.

¶Similiter eiusdem de quaternione vj.

Attende & hoc confestim coniunctum. Vt misericors (inquit) fiat, & fidelis sacerdos apud Deum. In quo enim passus est ipse & tentatꝰ, potẽs est hos, q tentant, adiuuare. Ergò qui passus est, sacerdos est misericors: passibile autem est templum, nõ ille qui passibilem viuificat Deus. Heb.2.d

¶Similiter eiusdem ex quaternione xxvij.

Et discatis (inquit) quoniam nimia erat aliqua copulatio deitatis, quæ & in infantia carnis Dominicę videbatur. Erat enim ipse & infans, & infantis Dominꝰ. Laudãstis vocem, sed nec propter eam sinè examinatione plaudatis. Dixi em̃, quia ipse erat infans, & infantis habitator.

¶Similiter eiusdem ex quaternione primo.

Cõmunes igit sunt operationes Trinitatis, & tãtùmodò subsistẽtijs diuisionẽ habẽtes. Gloria ergò vnigeniti aliquãdò ad patrẽ refert. Est em̃ (inquit) pater, qui me glorificat. Aliquãdò verò ad spiritũ: Spiritꝰ em̃ (inquit) veritatis me glorificat. Aliquandò verò ad Christi potestatem. Ioan.8.g Ioan.15.d

¶Similiter eiusdẽ ex quaternione xiij. de filio dicens:

Iste qui dicit, Deus meus, Deus meus, quarè me dereliquisti? Iste qui triduanam sustinuit mortem. Adora verò eum cum deitate, sicut diuinæ authoritatis cooperatorem. Matth. 27.a & Psalm.21.

¶Et post aliquanta:

Propter eum qui indutus est, eum quem induit, colo. Propter absconditum, adoro visibilẽ. Inseparabilis à visibili meus: ideoq; eius qui non separatur, honorem non separo. Separo naturas, sed vnio adorationem. Nõ secũdùm se Deus, quod in vulua plasmatũ est. Non secũndùm se Deus, quod creatũ est de spiritu. Nõ secũdùm se Deus, quod in sepulcro sepultũ est: sic enim erimus hominicolę, & mortuorum cultores aperti: sed quoniã in illo susc epto Deus à susc ipiente, qui susc eptꝰ est, sicut susc ipienti copulatus, cõnuncupatur Deus.

¶Similiter eiusdem ex quaternione iij. cõtra hæreticos de spiritu dicens:

Quomodò em̃ seruus sit, (inquit) qui cum filio & patre operat? Et si requirat quis actiones spiritũs, inueniet filij & patris in nullo minores: Non quia vna partitur deitas, sed quia sancta scriptura ea, quæ vnius virtutis sunt, & in singulas partitur subsistentias in approbatione similitudinis Trinitatis. Et attende mihi hanc similitudinem, ex maioribus operibus incipientem. DEVS verbum factus est caro, & habitauit in nobis. Cõsidere fecit sibi pater susc eptam humanitatem. Dixit enim (inquit) Dominus Domino meo, sede ad dexteram meam. Eius, qui susc eptus est, gloriam, descendẽs spiritus sustentauit. Quandò enim (inquit) veniet spiritus veritatis, ipse me glorificabit. Ioan.1.b Psalm. 109. Ioan.15.d

¶Eiusdẽ ex quaternioe vj. de Christo dicẽs:

Quia missus est prædicare captiuis remissionem, sicut Apostolus subiungit, & dicit: Hic fidelis Deo factus pontifex. Factus est enim iste, qui non priùs erat æternus: iste qui paulatim in pontificis ó hęretice proficit dignitate. Et audi manifestiore tibi hoc voce clamantem: In diebus (ait) carnis suæ preces supplicationesq; ad eum, qui poterat illum saluum facere à morte, cum clamore valido & lachrymis offerens, exauditus est ꝓ sua reuerentia. Et quidem cùm esset *filius, didicit ex his quæ passus est, obedientiam: & consummatus, factus est omnibus obtemperantibus sibi causa salutis æternæ. Consummatur verò, quod paulatim ó hæretice proficit: De quo & Lucas in euangelijs clamat: IESVS proficiebat ætate & sapientia & gratia. Quibus consona & Paulus loquitur: Consummatus, inquit, factus est omnibus obtemperantibus sibi causã salutis æternæ, appellatus à DEO pontifex iuxta ordinem Melchisedech. Et post alia: Pontifex vocatus: quid ergò econtrariò interpretaris Paulo, impassibilem DEVM verbum terrenæ commiscens similitudini, & passibilem pontificem faciens? Heb.2.d *filius Dei. Heb.5.b c Lucæ 2.f Heb.5.c Heb.3.a

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶Et iterùm eiusdem ex quaternione vij.

Vndè fratres sancti, vocationis cęlestis participes, considerate apostolum & pōtificem confessionis nostræ Iesum, qui fidelis est ei, qui *fecit illum. ¶Et post alia:

*præfecit

Hęb.3.a

Ixistente ergò nobis hoc solo pontifice cōpatiente, & cognato, & firmo, ab eius fide ne recedatis. Ipse est enim nobis promissæ benedictionis destinatus ex semine Abrahę, pro se & genere suo sacrificium corporis offerens. Attendendum est hîc, quia confitens omnem pontificem egére sacrificio, & excipiens Chrm, vt q non indiguit, hîc dixit. & pro seipso offerre, & pro genere sacrificiū.

¶Similiter eiusdem ex quaternione iiij.

Ioan.6.f

Audite igitur attendentes verba: Qui mā ducauerit (inquit) carnem meam. Memorate, quia de carne est, quod dicitur, & quia non à me additum est carnis nomen, vt non videar illis malè interpretari, Qui manducauerit carnem meam, & biberit sanguinem meum. Nunquid dixit, Qui manducauerit Deitatem meam, & biberit Deitatem meam? Qui manducauerit carnem meam, & biberit sanguinem meum, in me manet, & ego in eo. Cōmemoramini, quia de carne dicitur: Sicut misit me, qui viuus est pater, me, qui visibilis sum. Si fortè malè interpretor, ex his q̄ sequuntur, audiamus: Sicut misit me, qui viuus est pater. Ille dicit Deitatę, ego humanitatem. Videamus quis est, qui malè interpretat, sicut misit me, q viuus est pater. Dicit hęretic⁹, hîc diuinitatē dicit, misit me Deū verbū, sicut misit me viu⁹ pater, secūdùm illos, & ego viuo De⁹ verbū ꝓpter patrē. Deindè quod post hæc est, & q me manducat, & ipse viuet. Quē māducam⁹? Deitatē, aut carnem?

¶Similiter eiusdem ex quaternione xvj.

Et omninò (inquit) si omnem simul nouam scripturam effoderis, nusquàm inuenies in ipsa mortem ad deum pertinentem, sed aut ad Christū, aut ad filiū, aut ad Dominū. Christus enim, & filius, & Dominus in vnigenito à diuina scriptura positum, duarum naturarum significatiuum est, & aliquandò quidem designans Deitatem, aliquandò verò humanitatem, aliquandò etiàm vtraque, vt est illud, cùm Paulus in epistola prædicat: Si etiàm cùm inimici essemus, recōciliati sumus deo per mortem filij eius. humanitatem clamat filij. Cùm verò iterùm idem ad Hebræos dicit, Deus locutus est nobis in filio, per quem fecit & secula, diuinitatem significat filij. Neque enim caro creatrix est seculorū, quę post multa creata est secula. Et post alia: Nō Deitas fratrem Iacobum habuit, nec dei verbi mortē nos annunciamus, cùm Dominico corpore & sanguine pascimur.

Roma.5.b

Hęb.1.a

Galat.1.d & 1.Cor.11.f

¶Similiter eiusdem ex quaternione 23.

Considero (inquit) nostros populos multam reuerentiam possidentes & feruentissimam pietatem, per ignorātiam verò diuinæ scientiæ lubricantes. Hoc verò non crimen est populi, sed (vt decenter dicam) eō quòd non habuerint doctores tempus, quo possint aliquid de doctrina nobis commendare subtiliùs. Petrus presbyter Alexādriæ & primicerius notariorum, dixit: Eccè manifestè in his dicit, quoniā corū, qui ante eū fuerunt doctorū, nullus hęc loquutus est populis.

¶Cyrillus episcopus Alexandriæ, subscripsi. Archadius episcopus legatus sedis Apostolicæ, subs. Iuuenalis episcopus Hierosolymæ, subs. Proiectus episcopus legatus sedis Apostolicæ, subs. Philippus presbyter sedis Apostolicæ atque legatus, subs. Firmus episcopus Cęsareensis, subs. Theodorus episcopus Ancyritanus, subs. *Berinian⁹ episcopus Pergeñ metropolitanus, per Timotheum episcopū subs. Marinianus episcopus Synnadeñ, subs. Peregrinus episcopus Corinthi, subs. Iconi⁹ Gortyneñ Cretæ, subs. Memnon episcopus Ephesi, subs. Rheginus episcopus Constantiæ Cypri. subs. Acacius episcopus Meliten⁹, subs. Palladius episcop⁹ Amasenus, subs. *Herenianus episcopus Myreñ, subs. Valerianus episcop⁹ Iconien, subs. *Pius episcopus metropolis Pessinuntis, subs. Cyr⁹ humilis episcopus Aphrodisien, subs. Amphilochi⁹ episcopus Sideñ metropolis, subscripsi. Meonius episcopus *Sardeñ, subs. Hellanicus episcopus Rhodien, subs. Dalmatius episcopus Cyzicenus, subs. Hauianus episcop⁹ Philippen, subs. Aristonicus episcopus Laodicęus, subs. Paralius misericordia Christi episcopus Chij, subs. Idduas episcopus Smyrnensis, subs. Olympius episcopus Claudiopolitanus, per episcopum Epiphaniū & Eusebium, subs. Domninus episcopus *Carthaenensis, subscripsi. Eustathius episcopus Dor⁹ *Cassen. cimeensis, subs. Epiphanius episcopus Cratienſis, subs. Gregorius episcopus Cerassuntinus, subs. Elladius episcopus Adramyten⁹, subs. Anysius episcopus ciuitatis Thebanæ Helladis, subscripsi. Domninus episcopus Opuntinus, subscripsi. Callicrates episcopus Naupactenus, subscripsi. *Niceas episcopus Megarensis, subscripsi. Callinicus episcopus Apamenus Bithyniæ, subscripsi. Petrus humilimus episcopus Prusensis, subscripsi. Euprepius episcopus Byzensis, subscripsi. Dion episcopus Thebeus, subscripsi. Perrhenius episcopus Thessalonicensis Sardorum, subscripsi. Paulus episcopus *Anthedonensis, subscripsi. Theodorus episcopus Magnetiæ ciuitatis, subscripsi. Eusebius episcopus Heracleēsis, subs. Ioannes episcopus Lesbos & Tenedi emporij Hellespōti & Lyciorū, subs. Thomas episcopus Derbeñ, sub. *Seneció episcopus Scodrenę ciuitatis, subs. *Scotin. Tribunianus episcopus Primopolitanæ sanctæ ecclesię, subs. Martyrius episcopus *Electreñ, subs. Anysius episcop⁹ Colobrassenæ ciuitatis, subs. Acacius episcop⁹ *Cotiaieñ ciuitatis, subs. Ablabius episcopus *Amorieñ, subs. Philippus episcop⁹ Pergameñ, subs. Heraclion

raclion & Theophilus episcopi Tralleñ ciuitatis, subscripsi. Daphnus episcopus Magnesiæ Męandri, subscripsi. Eusebius episcopus Magnesiæ Sipyli ciuitatis, subscripsi. Andreas humilis episcopus Chersoneñ, subscripsi. Paulus humilis episcopus Lampenæ ciuitatis, subscripsi. Eutropius humilimus episcopus *Euazeneñ, subscripsi. Seuerus minimus episcopus Sozopolis prouincię Pisidiæ, subscripsi. Siluan⁹ episcopus *Cheratapeñ, subscripsi. Commodus minimus episcopus Tripolis, subscripsi. Constātinus episcop⁹ Diocletianopolis, subscripsi. Nestorius episcop⁹ *Cioneñ, subscripsi. Aphobius minim⁹ episcopus Chologeñ, subscripsi. Dioscus episcopus Entetenæ ciuitatis, subscripsi. Paulus episcopus Dedicanæ ciuitatis, subscripsi. Limeni⁹ *Heptenæ ciuitatis, subscripsi. Dorotheus episcopus Smyrneñ, subscripsi, Theodorus episcopus Atalieñ, subscripsi. *Aptonitus minimus episcopus Heracleotanæ ciuitatis, subscripsi. Spudasius minim⁹ episcopus Ceramen, subscripsi. *Philetus minimus episcop⁹ Amyzonis, subscripsi. Docimasius episcop⁹ Maronęæ, subscripsi. Ennepius episcopus Maximianopolitan⁹, subscripsi. *Eulalius episcopus Colophoneñ, subscripsi. Lucianus episcopus Topireñ, subscripsi. Rufinus episcop⁹ Tabeñ ciuitatis, subscripsi. Romanus episcopus Rhaphiæ ciuitatis, subscripsi. *Fidus episcopus Ioppis, subscripsi. Hesychius episcopus Parij ciuitatis, subscripsi. Timotheus episcopus Telmissi, & Eniandos ac Iōniæ, subscripsi. Euchari⁹ episcopus Dyrrhachenæ ciuitatis, subscripsi. Euagrius episcopus Soloneñ ciuitatis insulæ Cypri, subscripsi. Nectarius episcopus * Casoneñ ciuitatis, subscripsi. Agathocles episcopus * Coroniæ ciuitatis, subscripsi. Azanus episcopus *Sycamazoneñ, subscripsi. Edesius episcop⁹ Posidoneñ, subscripsi. Secūdinus episcopus Lamieñ, subscripsi. Nunechius episcopus Selgeñ, subscripsi. Matidianus Coracesieñ, subscripsi. Cyrillus episcopus Celeñ, per manus Hellespōti presbyteri subscripsi. Sapritius episcop⁹ Paphi Cypri insulæ, subscripsi. Themistius minim⁹ episcopus Iasseñ, subscripsi. Promaxius episcop⁹ Alindineñ ciuitatis, subscripsi. Eudoxius episcopus Chomateñ ciuitatis, subscripsi. Libanius episcopus Veteris ciuitatis, subscripsi. *Tarian⁹ episcopus Lyrbensenæ ciuitatis, subscripsi. Alexander episcopus Archadiupolis, subscripsi. Theodor⁹ episcopus Nyseñ, subscripsi. Rhodon episcopus veteris ciuitatis, subscripsi. Tychicus minimus episcopus Erythręæ ciuitatis, subscripsi. Eugenius episcopus Apolloniadæ, ciuit. subscripsi. *Etius episcopus Peonien Hellesponti, subscripsi. Archelaus minimus episcopus Myndeñ, subscripsi. Apelles humilis episcopus Cyberitę ciuitatis, subscripsi. Philadelphus minim⁹ episcopus Traianupolis, subs. * Eutherius humilis episcop⁹ Stratoniæ Lydiæ prouinciæ, subs. Ioannes minimus episcopus Aureliupolis ciuit. subs. Maximus episcopus Cymeñ, subs. Modestus episcopus *Anathenæ ciuitatis, subs. Theodoli⁹ humilis episcopus Mastaureñ, subs. Thomas episcopus Valentiniapolitanus, subsc. Eusebius episcopus Clazomeneñ, subs. Eusebius episcopus Asponeñ Galatiæ subs. Euporus episcop⁹ Hypepeneñ, subs. Sadus episcop⁹

*Ebagineñ,

*hierocepiensis,

*Aphthoni⁹

*Philippus

*Eutalius

*Caſſeñ.

*Coronæ

*Sycacineneñ. vel, Syeaminensis,

*Anithenæ

subs. Dōninus episcopus *Orcelleñ, subs. Ioannes episcopus Augustopolitanus subsc. Petrus episcopus Parembol. subs. Natiras episcopus Gazæ, subs. Zenon episcopus Curieñ ciuitatis, subs. Euoptius episcopus Ptolemaidæ Pentapolis prouinciæ, subs. Macarius episcopus Meteleñ, subs. Eusebius episcopus Peluſieñ, subs. Hermogenes episcopus Rhinocoruren, subs. Marinus episcopus * Herinupolitanus, sub. Ioānes episcopus Ephesieñ, subs. Heraclius episcop⁹ Thamatudeñ, subs. Strategius episcop⁹ Athribiteñ, subs. Aristobulus episcopus Thiniteñ, subs. Theon episcopus Heracleæ, subs. Heraclius episcopus Sethroieñ, subs. Solon episcop⁹ ciuitatis Corallieñ, subs. Alypius episcopus Selinūtensis, subs. Macedonius episcopus Zoēteñ, subsc. Petrus episcopus Oxyrincheñ, subs. Metrodorus episcopus Meonteñ, subs. Paul⁹ episcopus *Pharbeteñ, subs. Ammonius episcopus Panephyseñ, subs. Publius episcop⁹ Olbieñ, subs. Hieracus episcopus Aphaeñ, subsc. Samuel episcopus Distieeñ, subs. Sopatrus episcopus Lybiæ Septimiacæ prouinciæ, subscr. Isaac episcopus *Elearchien, subsc. Isaac episcopus *Tauateñ, subs. Heraclides episcopus Heracleæ, subs. Theonas episcopus Singeñ, subs. Cyrus episcopus Acheeñ, subs. Eulogi⁹ episcop⁹ *Treminteñ, subs. Syluan⁹ episcop⁹ Corpidateñ, cōsensit. Ego verò Heracli⁹ episcop⁹ ꝓ eo subscripsi, eō q infirmabat. Adelphius episcopus Onupheñ, subs. Abrahā episcop⁹ Ostracineñ, subs. Athanasius Parali eps subs. Adelphius eps Saeñ, subs. Lampeti⁹ episcopus Calię ciuitatis, subs. Chrysaorius eps Aphroditeñ, subs. Ammoni⁹ episcop⁹ Buteñ, subs. Eutychi⁹ episcop⁹ Theodosiupolitan⁹, subs. Venātius episcopus Hierapolitanæ ciuit. subs. Subscripsi verò per notarium meū Theodosium. Zenobius eps Barcenæ ciuit. subs. Zenon eps Tentyriteñ, subs. Eusebius eps Iuliopolitanæ ciuit. subs. Heraclides eps Heracleæ superioris, subs. Macarius eps Anteeñ ciuit. subs. Sauin⁹ eps subs. Athanasius episcop⁹ Scepsię, subs. Philumen⁹ episcopus Cinnensis, subs. Felix episcopus, agēs vices sedis Apostolicę, ciuit. *Apollinēsium & Bellidensium, subs. Timotheus episcopus Tomitanæ ciuit. prouinciæ Scythiæ, subsc. *Paulian⁹ episcopus Maiumæ, subs. *Phibamon episcop⁹ Coptēsis, subs. Zenobius episcopus Gnosensis ciuit. subs. Pauise⁹ episcopus Apollianēsis, subs. Andreas eps Herinupolitanus, subs. Phanias minim⁹ episcop⁹ Ar-

*Oresteñ

*Libyarchi, eū,

*Tremyteneñ

*Paulinus, vel, Paulus

Universidad de Deusto
Biblioteca

paſenſis,ſubſcripſi. Theoſebius epiſcopus Priẽeñ ciuitatis,ſubſc. Maximus epiſcopus Aſſueñ,ſubſ. Theoctiſtus Phoceñ epiſcopus ſubſc. Hermolaus minimus epiſcopus * Atuſenſis,ſubſ. Theodorus epiſcopus Gadarenſis per alterius manum,id eſt,*Etherij archidiaconi,ſubſ. Athanaſius epiſcopus Pari inſulę,ſubſcrip. Paulus*Orymeñ epiſcopus, ſubſcripſi. Timotheus epiſcopus Briulenſis, ſubſcripſi. Daniel epiſcopus Colonę Cappadociæ ſecundæ, ſubſcripſi. Aſclepiades epiſcopus Trapezopolitanns,ſubſc. Theodor epiſcop Echineñ, ſubſcripſi. Beſſula diaconus eccleſię Carthagineñ,ſubſcripſi. Stephanus epiſcopus Theopolitanus Aſiæ prouinciæ,ſubſcripſi. Cæſarius chorepiſcopus Arceſenæ ciuitatis,ſubſcripſi. Theodul epiſcopus Eleuſeñ,ſubſcripſi. Theodorus epiſcop *Ariddeleñ, ſubſcripſi. *Letoius epiſcopus Libyadis,ſubſcripſi. Ariſtocritus epiſcopus Olympi, ſubſcripſi. Timotheus Thermeñ Helleſponti epiſcopus,ſubſcripſi. Alexãder epiſcopus Cleopatridis,ſubſcripſi.

*Atuſeñ,

*Vrimeñ

*Arudeñ

EPHESINI CONCILII ACTA QVAEDAM, hic interpoſita pro inſtructione priùs dictorum, & ad ea plurimùm conducentia.

¶Neſtorij blaſphemiarum capitula, quibus,epiſtolis ad eum miſſis à ſancto Cæleſtino Romanæ vrbis archiepiſcopo, & Cyrillo Alexandrino epiſcopo,contradicit,& diſputatione breuiſſima reſoluẽdo 12 capitula fidei,quæ ad illũ miſſa fuerant,refellit. Et primùm quidem Cyrilli capitula ponũtur,quæ eccleſia approbauit: & deindè Neſtorij reſponſa,è Græco in Latinum verſa.

Cap. 1. Cyrillus dixit: Si quis non confitetur Deum eſſe ſecundùm veritatem eum, qui eſt Emmanuel,& ob hoc ipſum Dei genitricem ſanctam virginem,peperit enim carnaliter verbum,quod ex Deo eſt,carnem factum,ſecũdùm quod ſcriptum eſt: Verbum caro factum eſt,anathema ſit.

Ioan. 1.b

Neſtorius reſpondit: Si quis eum qui eſt Emmanuel,Deum verbum eſſe dixerit,& nõ potiùs, Nobiſcum Deus, hoc eſt, inhabitare eam,quæ ſecundùm nos eſt naturam, per id, quòd vnitus eſt maſſæ noſtræ, quam de Maria virgine ſuſcepit,matrem etiàm Dei verbi, & non potiùs eius, qui Emmanuel eſt, nuncupauerit,ipſumque Dei verbum in carnem verſum eſſe,quam accepit ad oſtenſionẽ deitatis ſuæ, vt habitu inueniret vt homo,anathema ſit.

2 Cyrillus dixit:Si quis non confitetur carni ſecundùm ſubſiſtentiã vnitum eſſe verbum patris, vnitum quoquè eſſe Chriſtum cum propria carne, eundẽ ipſum ſinè dubio Deum & hominem,anathema ſit.

Neſtorius reſpondit:Si quis in verbo Dei coniunctionem,quæ carne facta eſt, de loco in locum mutatione diuinæ eſſentiæ dixerit factam,eiusq; diuinæ naturæ carnem capacẽ eſſe dixerit,ac ſpecialiter vnitã carni, aut iterùm in infinitum incircunſcriptæ diuinę naturæ,quod extenderit carnem,accipiendum Deum dicat & hominem,anathema ſit.

3 Cyrillus dixit:Si quis in vno Chriſto diuidit ſubſiſtẽtias poſt vnitatem, ſola eos ſocietate cõnectens ſecundùm dignitatem,aut authoritatem, aut potentiam, & non magis cõuentu ad vnitatem naturalẽ,anathema ſit.

Neſtorius reſpondit: Si quis nõ ſecũdùm coniunctionem vnum dixerit Chriſtum qui eſt etiàm Emmanuel, ſed ſecundùm naturã, ex vtraq; etiàm ſubſtantia, tam Dei verbi, q̃ etiàm ab eo hominis ſuſcepti, in vnam filij connexionem,quam etiàm nunc inconfuſè ſeruamus, minimè cõfiteatur, anathema ſit.

4 Cyrillus dixit:Si quis in duabus perſonis aut ſubſiſtentijs diſcernit eas voces, quæ tam in euãgelijs,quàm in apoſtolicis ſcriptis continentur, aut etiàm eas, quæ à ſanctis dicuntur,vel ab ipſo Chriſto de ſeipſo, & aliquas quidem ex his tanquàm homini,q̃ prę ter dei verbum quaſi ſpecialiter intelligatur, applicandas crediderit,aliquas verò tãquàm Deo decentes,ſoli verbo Dei patris deputauerit,anathema ſit.

Neſtorius reſpondit:Si quis eas voces quę tam euãgelicis, quàm epiſtolis apoſtolicis de Chriſto,qui eſt ex vtroq;,cõſcriptæ ſunt, accipiat tanquàm de vna natura,ipſiq; Dei verbo tẽtat paſſiones tribuere,tam carne,quàm etiàm dignitate,anathema ſit.

5 Cyrillus dixit:Si quis audet dicere,hominem Deo vtentem Chriſtum, & non potiùs Deũ eſſe ſecundùm veritatem, tanquàm vnum filiũ, qui naturaliter ſecundùm quod verbum caro factum eſt,participauerit ſimiliter nobiſcũ carni & ſanguini,anathema ſit.

Neſtorius reſpondit: Si quis vnũ eſſe poſt aſſumptionem hominis naturaliter Dei filiũ audet dicere, cùm ſit Emmanuel, anathema ſit.

6 Cyrillus dixit: Si quis dicit Deum vel Dominum eſſe Chriſti verbum patris, & nõ magis eundem ipſum confitetur Deũ,& hominem ſimul, tanquàm verbum carnem ſecundùm ſcripturas,anathema ſit.

Neſtorius reſpondit:Si quis poſt incarnationem Deum verbum, alterum quempiam præter Chriſtum nominauerit,ſerui ſanè formam initium non habere cum Deo verbo, & increatã, vt ipſe eſt, dicere tentauerit eſſe, & non magis ab ipſo creatam confiteatur tanq̃ naturam & creaturam ex Deo, quam & ſuſcitare propria virtute promiſit, Soluite, dicẽs ad Iudæos,templum hoc, & in triduo ſuſcitabo illud,anathema ſit.

Ioan. 2.

7 Cyrillus dixit:Si quis dicit tãquàm in homine Ieſum Deum verbum fuiſſe inoperatũ,& vnigeniti dignitatẽ, tanq̃ alteri præter ipſum exiſtẽti, tributã eſſe, anathema ſit.

Neſtorius reſpõdit: Si quis hominẽ,qui de virgine creatus eſt in virgine,hunc eſſe dixerit vnigenitum,qui ex vtero patris ante luciferum

ferum natus eſt,& non magis propter vnitionem eum, qui eſt naturaliter vnigenit patris, vnigeniti appellatione confiteatur eum participem factum, ſeſum quoquè alterum quempiam præter Emmanuel dicat,anathema ſit.

8 Cyrillus dixit:Si quis audet dicere, aſſumptum hominẽ coadorari cum Deo verbo oportere,& conglorificari,& connuncupari Deum,tãquàm alterum alteri (adiectio enim vnius ſyllabæ,hoc eſt,co,hoc cogit intelligi)& non magis vna reuerẽtia veneratur Emmanuel, vnamq̃; ei glorificationem dependit, ſecundùm quod verbum factum eſt caro,anathema ſit.

Neſtorius reſpondit:Si quis ſerui formam per ſeipſam, hoc eſt, ſecundùm propriæ naturæ rationem,colendã eſſe dixerit,& omnium dominam, & non potiùs propter ſocietatem,qua beatæ & ex ſe naturaliter dominę vnigeniti naturæ coniuncta eſt, veneratur, anathema ſit.

9 Cyrillus dixit:Si quis eum, qui eſt vn, Dominum Ieſum Chriſtum glorificatum dicit eſſe à ſpiritu ſancto, tanquàm aliena potentia,qua per eum vteretur,ab eoq̃; meruiſſe inoperari poſſe aduersùs immundos ſpiritus, & per eum implere diuina ſigna, & non magis proprium eius ſpiritum dicat,per quẽ ſigna operatus eſt,anathema ſit.

Neſtorius reſpondit: Si quis formæ ſerui conſubſtantialem dixerit ſpiritum ſanctum, & non potiùs per illius mediationẽ, quæ eſt ad Deum verbum, ex ipſa conceptione habuiſſe dixerit coniunctionem,per quã communes nonnunquàm & in homines mirandas curationes exercuit,& ex hoc fugandorum ſpirituum eueniebat ei eſſe poteſtatem, anathema ſit.

Heb.3.a

Heb. 9. d

10 Cyrillus dixit pontificem & apoſtolũ confeſſionis noſtræ Chriſtũ factum eſſe,ſancta ſcriptura deſignat. Obtulit autẽ ſeipſum pro nobis Deo patri in odorem ſuauitatis. Si quis ergò pontificem noſtrum & apoſtolum dixerit eſſe factum, non ipſum Dei verbum (quandò factum eſt caro, & ſecundùm nos homo)ſed quaſi alterum præter ipſum ſpecialiter hominem ex muliere,& ſi quis dicit, quia pro ſe obtulit ſeipſum oblationem, & non magis pro nobis ſolis, (non enim indiguit oblatione,qui peccatum neſcit)anathema ſit.

Neſtorius reſpondit:Si quis illud in principio verbum pontificem & apoſtolum confeſſionis noſtræ factum eſſe, ſeq; ipſum obtuliſſe pro nobis dicat, & non Emmanuelis eſſe apoſtolum dixerit,oblationemq̃;ſecundùm eãdem diuidat rationem, ei qui vniuit, & ei qui vnitur, ad vnam communitatem filij,hoc eſt,Deo quæ Dei,& homini quæ hominis,deputans,anathema ſit.

11 Cyrillus dixit: Si quis non confitetur carnem Domini viuificatricem eſſe, tãquàm propriam ipſius dei verbi patris,ſed quaſi alterius cuiuſpiã præter ipſum,coniuncti quidem ei ſecundùm dignitatem, aut tanquàm ſecũdùm quod ſolam diuinam habitationẽ habuerit,& non potiùs (ſicut dixi) viuificatricem eſſe, quia facta eſt propria verbi Dei, cui omnia viuificare poſſibile eſt, anathema ſit.

Neſtorius reſpondit: Si quis vnitam Deo carnem,ex naturæ proprietate poſſibilitate viuificatricem eſſe dixerit, ipſo Domino & deo pronunciante,Spiritus eſt qui viuificat, caro nihil prodeſt.anathema ſit.Spiritus Deus eſt,per quem hoc à Deo pronunciatũ eſt. Si quis ergò Deum verbum carnaliter ſecundùm ſubſtantiam carnem factum eſſe dicat, hoc autẽ modo & ſpecialiter cuſtoditè, maximè Domino Chriſto poſt reſurrectionem diſcipulis ſuis dicẽte: Palpate & videte,quia ſpiritus carnem & oſſa non habet, ſicut me videtis habere,anathema ſit.

Ioan. 6.g

Luc. 24.f

12 Cyrillus dixit: Si quis non confitetur Deum verbum paſſum eſſe carne, & crucifixum carne,& mortẽ carne guſtãſſe,factumq̃; primogenitum ex mortuis,ſecundùm quod eſt viuificator & vita tãquàm Deus, anathema ſit.

Neſtorius reſpondit:Si quis confitens paſſiones carnis,& has quoquè tanquàm verbo dei tribuerit,quaſi etiàm carni,in qua factus eſt adhibuerit, non * decernens dignitatem naturarum,anathema ſit.

¶His igitur recitatis,decreuit ſancta & magna ſynodus,aliam fidem nulli licere proferre,vel conſcribere,vel componere,præter illam,quæ cõſtituta eſt à ſanctis patribus, qui in Nicea cum ſancto ſpiritu conuenerunt. Illos autem qui audeant fidem aliam componere vel proferre volentibus ſe cõuertere ad agnitionẽ veritatis ex paganitate, ſiue ex Iudaiſmo, ſiue ex alia qualibet hæreſi,eos,ſi epiſcopi ſint aut clerici, alienos eſſe epiſcopos ab epiſcopatu,clericos à clericatu. Sin verò laici ſint,anathema eſſe ſimili modo. Si qui verò deprehẽſi fuerint,ſiue epiſcopi ſiue laici vel credentes,vel docentes ea, quæ ſcripta ſunt in expoſitione à Chariſio presbytero prolata de incarnatione vnigeniti filij DEI, aut certè ſcelerata & pueriſa Neſtorij dogmata,quæ etiàm ſuprà ſcripta ſunt, eos ſubiacere ſanctæ & magnæ ſynodo, ſit perſpicuum, & epiſcopus quidem ſciat ſe alienum futurum ab epiſcopatu, & fore depoſitum,clericus verò à clericatu ſe ſubmouendum. Si verò laicus ſit, eum fore anathema, ſicut ſuprà dictum eſt.

Et ſubſcripſerunt. Cyrillus epiſcopus Alexandriæ ſubſcripſit.Archadius epiſcopus legatus ſedis apoſtolicæ,ſubſcripſit. Iuuenalis epiſcopus Hieroſolymitanus ſubſcripſit. Et cæteri epiſcopi ſubſcripſerũt, qui in eodem concilio fuerunt,numero centum nonaginta quatuor.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Et cùm legerent, CHALCEDONE ACTA. accensis cereis Constãtinus deuotissimus secretarius sacri consistorij, ex eadem scheda recitauit ità: EPHESI GESTA. Dioscorus episcopus Alexandriæ, dixit: Existimo omnibus placere, quæ sunt exposita à sanctis patribus, qui in Nicea olim cõgregati sunt, quę & confirmauit & sola tenere diffiniuit, quæ hic pridèm sancta synodus collecta est, Deo amabilia & sufficienter habentia. Audiuim⁹ autem diffinientes eos ità: Si quis præter hęc dixerit, aut sapuerit, aut retractauerit, aut quæsierit, subiaceat sententiæ. Quid vobis videtur? Vnusquisq; qualem habet voluntatem, subscriptis dicat. Non enim possumus hæc aut quærere, aut retractare. Si verò aliquis inquisiuit vltra ista quæ dicta sunt, & ordinata sunt, & placuerũt, nónne iustè subiacebit patrum sententiæ? Dicat igitur vnusquisque vestrũm, si eius est voluntatis. Thalassius episcopus Cæsareæ Cappadociæ, dixit: Trecentorum decem & octo patrum in editione fidei laudem illis temporibus diuina gratia demonstrauit, cui illi accommodãtes linguas, prædicauerunt. Confirmauit verò maximè, & quæ in hac splendida metropoli conuenit sanctorum concordia, quam tenere omninò est necessarium sinè aliquo additamento aut detrimento, quia hęc simiiter nocere solent regulæ pietatis sancitæ à sanctis patribus, qui in Nicea cõgregati sunt, & confirmatæ ab his, qui hìc ante hoc cõuenerunt. Eos autem, qui contraria ijs sapiunt, abominabor, sicut soluentes rectam fidem. Sozon episcopus Philippensis, dixit: A trecentis decem & octo sanctis patribus, qui in Nicea conuenerunt, expositam fidem & credidi, & credo, & in hac vrbe congregatę synodo consentimus. Et eos, qui præter hæc sapiunt, aut docẽt, minimè esse catholicos credidi.

Ioannes episcopus ciuitatis Sebastiæ primæ Armeniæ, dixit: Morbum in veritate introducere, nihil est aliud quàm audere impietatem fidei commiscere. Qui enim spernit fidem, quæ in se firmitatẽ possidet, pręmultitudine & tempore & authoritate eorum, qui exposuerunt, nullum habet stabilitatis terminũ, mutabili volũtatis impietate ęgrotans. Vndè & ego omnem hæresim & nouitatem abominans, colo solam hanc fidem, quę à sanctis patribus est exposita, quia omnis pietatis nostræ est subsidium.

Theodorus episcopus Tarsensis ciuitatis prouinciæ Ciliciæ primæ, dixit: Et fidei quæ exposita est à sanctis patribus, q in Nicea cõuenerunt, & q pridèm in Epheso congregati sunt, similia & ego ipse sẽpiens permaneo, & eos qui præter hæc sapiunt, non iudico catholicè sapere. Basilius episcopus ciuitatis Seleuciæ prouinciæ Isauriæ, dixit: Et expositam fidem à sanctis patribus, qui in Nicea conuenerunt, & quæ sunt lecta sanctorum patrum dogmata, & quæ pridem in hac ciuitate à sanctis patribus congregatis ordinata sunt, eiusdem sancti spiritũs operationis esse credo. Et eos, qui præter hæc aut sapiunt, aut docẽt, inimicos orthodoxorũ ecclesiæ existimo. Stephanus episcopus ciuitatis Ephesinę, dixit: Manifesta sunt, quę à sanctis patribus sancita & diffinita sunt trecentis decem & octo, qui in Nicea ciuitate congregati sunt, & confirmata sunt à sancta & vniuersali synodo, collecta in hac Ephesia metropoli. Vndè si quis præter ea, quæ sancita sunt, dixerit, anathema sit, quoniam hęc est vera & catholica fides. Vranius episcopus ciuitatis Himeriæ prouinciæ Osroenæ, interpretante se Eulogio presbytero Edesseno, dixit: In his quæ exposita sunt à sancto concilio in Nicea congregato, & sententia quæ diffinita est in hac metropoli de eadem fide aduersùs prævaricatores eius, permaneo. Et qui præter hæc ausi fuerint aut dicere, aut inqrere, anathematizo, & alienos esse à recta fide diffinio. Theodorus episcopus Damasci, dixit: Qui istis, quæ nupèr lecta sunt, non obtemperat, alienus est à catholica fide, & dignus anathemate, quod à sanctis patribus diffinitum est. Iulianus episcopus tenens locũ Leonis sanctissimi episcopi Romanæ ecclesiæ, interpretãte se Florentio episcopo Lydię, dixit: Hæc tenet Apostolica sedes. Stephanus episcopus Hierapolitan⁹, dixit: His & nos cõsentimus, & pręter hęc neq; sapuimus, neque sapiemus, & vsq; ad vltimũ suspirium nostrum hæc sequemur, & nullis præter hæc conantibus docere permittimus. Meletius episcopus Lariss enæ ciuitatis, faciens verbum pro sanctissimo episcopo Domno Apamenæ ciuitatis secundæ Syriæ, dixit: Semper ab infantia his credidi, & nunc hanc eãdem teneo fidem, & amplector eam, quæ nupèr nobis lecta est, sanctorum patrũ expositionem.

Cyrus episcopus Aphrodisię ciuitatis prouinciæ Cariæ, dixit: Et ego non solùm à puerili ac monachali mea vita, sed etiàm ex paterna doctrina hanc fidem possideo. Florentius episcopus ciuitatis Lydiæ, dixit: Et ego huic adhęreo fidei, quę nupèr lecta est, & duduùm à sanctis patribus cũ sancto spiritu diffinita est, & tutelam meæ spei esse confiteor, & placent mihi, quæ sancita sunt. Candidianus episcopus ciuitatis Antiochię prouinciæ Pisidiæ, dixit: Et à pueritia nutritus sum in catholica fide, & archidiacon⁹ regię ciuitatis fui, & gratia Dei & Christi sinè querela hactenùs (sicut arbitror) cõuersatus sum, & vsq; hodiè sanctorum patrum trecentorum decẽ & octo qui in Nicea, & eorum qui in hac metropoli congregati sunt, inconcussibiles expositiones custodio, & vsq; in finem hęc eadem & sapui & sapio. Hilarius diaconus Romanæ ecclesiæ, interpretãte se Florentio episcopo Lydiensi dixit: Quæ nupèr lecta sunt de

de fide prolata, tam quæ in Nicea est exposita, quàm à sancta synodo, quæ in hac Ephesia ciuitate à sanctis patribus cõfirmata est, Apostolica sedes & docet, & veneratur. Hæc ergò scio sanctorum patrum consonare dogmatibus, hæc & proprijs, ô vos sanctissimi, literis, quas ad vos destinauit, Apostolica sedes inseruit. Quas si iusseritis recitari, cognoscetis consonas esse veritati. Basilius episcopus Traiãopolitan⁹, dixit: Et mea paruitas in hac sancta fide nutrita est, & in ipsa oro vitam finire. Polychronius episcopus Antipatridis ciuitatis, dixit: Diuinas & veras constitutiones sanctorum patrũ, & tenemus gratia Dei apud nosmetipsos, & in hac nos fide semper custodiri oramus. Sancta synod⁹ dixit: Oẽs eiusdem sumus voluntatis & fidei. Dioscorus episcopus Alexandriæ, dixit: Quoniam sancta & magna synodus, quæ iamdudùm in Nicea congregata est per voluntatem DEI, rectam nostram & immaculatam fidem exposuit, quam & nupèr hic congregata sancta synodus confirmauit, & hanc solam teneri, & in Ecclesia tradi diffiniuit, ordinãs & hoc, quatenùs nulli liceat alteram fidem præter hãc vel exponere vel inquirere, vel innouare, aut penitùs cõmonere de nostra venerabili religione: eos autem, qui pręter hæc tentant aut sapere aut quærere, aut componere, aut omninò quæ ordinata sunt, retractare, certis subiecit damnationibus, ità vt si episcopi sint, alieni sint ab episcopatu, & clerici à clericatu: si verò laici, priuentur communione. Hæc nanque ex nupèr lectis monimentis didicimus. Appárent verò, sicut omnis vestra sancta & vniuersalis synodus peruidet, omnia penè renouantes & immutantes, Flauianus ecclesię quondàm Constantinopolitanæ vrbis episcopus, & Eusebi⁹ Dorylei, & scandali & conturbationis facti occasio sanctissimis ecclesijs, & vbiquè catholicis populis, certũ est, hos ex semetipsis synodicis olim à sanctis patribus diffinitis damnationibus subiacere. Vndè & nos, quæ eorum sunt confirmantes, memoratos, id est, Flauianum & Eusebium, ab omni sacerdotali & episcopali dignitate esse iudicauimus alienos. Confiteatur verò & vnusquisque religiosissimorum episcoporum suam propriam volũtatem, & manifestam hanc faciat sub fide monimentorũ. Vniuersa autem quæ acta sunt hodiè, innotescant pijssimis & Christianissimis Imperatoribus. Flauianus dixit: Appello à te.

Hilarius diaconus Romanæ Ecclesiæ, dixit: Contradicitur. Et cùm legerentur,

CHALCEDONE ACTA. Orientales, & qui cum ipsis, reuerendissimi episcopi clamauerunt: Anathema Dioscoro. Hac hora damnauit, hac hora damnetur. Sancte domine, tu illum vindica. Domine domine, tu illum vindica: Catholice Imperator, tu illum vindica. Leoni multos annos. Patriarchæ multos annos. Constantinus deuotissimus secretarius sacri consistorij, recitauit:

EPHESI ACTA. Iuuenalis Episcopus Hierosolymitanus dixit: Sese alienos à sacerdotio & gradu episcopali monstrauerunt Flauianus & Eusebius qui conati sunt addere & minuere aliquid de sancta fide, quæ in Nicea à sancto cõcilio exposita est, quam & confirmauit sancta & vniuersalis synodus, in hac Ephesia ciuitate pridèm collecta. Quapropter iustum est, eos, qui audent addere aliquid fidei, aut minuere, alienos esse à sacerdotio, & maximè, qui tantam fecerunt confusionem. Vndè & ego consona decerno in sancta & vniuersali synodo, & sanctissimo archiepiscopo Dioscoro, alienans eos ab episcopatús dignitate. Dominus Episcopus Antiochiæ, dixit: Consors sum & ego sanctæ vestræ synodo, damnanti Flauianum & Eusebium, tanquàm non permanentes in sancto Niceno concilio, & quod pridèm hic congregatum est. Et consentio in eos à vobis prolatæ iustæ sententiæ.

Thalassius episcopus Cæsareæ Cappadociæ, dixit: Quotquot præter constitutiones patrum, quas de fide decreuerunt, agere conantur, sibimet induxunt correptiones canonicas. Vndè Flauianus & Eusebius, qui transgressi sunt cõstituta, quæ in Nicea & in Epheso à sanctis patribus exposita sunt, secundùm decretum vestræ religiositatis & nostrum, episcopali gradu priuati sunt. Eusebius episcopus Ancyræ Galatiæ, dixit: Mihi quidem amabilis est semper misericordia. Sed quoniam religionis ratio mouet sanctos patres ad prolatam iusto iudicio sententiam aduersùs Flauianum & Eusebium, & ego consentio. Stephanus Episcopus Ephesiæ ciuitatis, dixit: Iusta est, quę est prolata sententia contra Flauianum quondàm episcopum & Eusebium. Vndè consentio vtrorunque depositioni, & subscribo. Cyrus episcopus Aphrodisiadæ ciuitatis, dixit: Nemo ità insipiens, aut DEO inimicus existit, qui diffinitionibus & sententijs patrum audeat contraire. Vndè & ego concors pręcedentibus sententijs sanctorum patrum factus sum in damnatione Flauiani & Eusebij quondàm episcoporum. Erasistratus episcopus Corinthi Helladis, dixit: Præsens, & cognoscens ab his, quæ lecta sunt, non consona sapere Catholicæ fidei Flauianum & Eusebium, neque obtemperare Niceno sancto concilio, necnon & Ephesio, quod paulò antè est collectum, & ego consentio sanctis patribus, & alienos hos omni episcopali dignitate esse existimo, id est, Flauianum & Eusebium. Quintillus episcopus Heracleæ, vicarius Anastasij reuerendissimi episcopi Thessalonicensis, dixit: Quę paulò ante in hac ciuitate collecta est sancta & magna synodus, in damnationem impij Nestorij diffinijt, nulli licere alteram quandoquè proferre fidem, quàm quę in Nicea exposita est

Universidad de Deusto
Biblioteca

est à sanctis trecẽtis decem & octo patribus. Sequens igitur & egoipse illam diffinitionẽ, omnes quidem, qui permanent in prædicta fide, catholicos esse iudico: HOS verò, qui aliquid peruerterunt, anathematizo, & alienos esse catholicæ fidei decerno. Meletius episcopus Larissenæ ciuitatis, & agens vices omni reuerẽdissimi episcopi Apamenę ecclesiæ, dixit: Consentio & ego vestræ sanctitati, quæ iusta & legitima est in depositione Flauiani & Eusebij quondàm episcoporũ, quoniam demonstrati sunt pręuaricari constituta, quæ tradita sunt à sanctis & magnis concilijs, quæ in Nicea & in Epheso congregata sunt, & alienos eos esse episcopali dignitate vnà vobiscum existimo. Diogenes episcopus Cyzicenæ ciuitatis, dixit: Hæc eadem & ego consentio sanctis nostris patribus in ijs, quæ aduersùs Flauianum & Eusebium ordinata sunt, alienans eos ab episcopali dignitate. Ioannes episcopus Sebastiæ primæ Armeniæ, dixit: Omnis innouatio, quæ contra iustitiam ab aliquibus committitur, super se trahit regularem sententiam. Quoniam igitur & Flauianus & Eusebius conuicti sunt prævaricari, & innouationem fecisse in ea fide, quæ à sanctis patribus apud Niceam constituta est, & apud Ephesum confirmata, iusto iudicio sacerdotio priuati sunt, secũdùm formam reuerendissimi & sanctissimi Alexãdrini archiepiscopi, & sancti & vniuersalis concilij, & ego eisdem consentio. Basilius episcopus Seleuciæ Isauriæ, dixit: Sequor ea, quæ à sanctitate vestra aduersùs Flauianũ & Eusebiũ quondàm episcopos ordinata sunt, & consentio omnibus diffinitis à vestra beatitudine. Etenim ipsi sequuti estis ea, quę pridèm sancti patres sanxerunt, & iusserunt aduersùs prævaricatores fidei; si quidem sacerdotes sunt, alienos esse à sacerdotio: si verò laici sint, hos fieri sub anathemate. Theodorus episcopus Tarsẽn ciuitatis, dixit: Prolatæ aduersùs Flauianum & Eusebium sentẽtiæ à sancta synodo, sicut iustæ & canonicè promulgatæ, & ego consentio. Romanus episcopus Myreñ ciuitatis prouinciæ Lycię, dixit: Et ego concors sum ijs, quæ à sanctis patribus sancita sunt aduersùs Flauianum & Eusebium, iustè aduersùs eos prolatæ sententiæ. Photius episcopus Tyri ciuitatis, dixit: Consona & mea profitetur paruitas sententiæ sancti huius & vniuersalis cõcilij, alienos facienti Flauianum & pessimũ Eusebium à sacerdotio, tanquàm contraria sapientes sancto Niceno concilio, & quod paulò antè in hac splẽdida Ephesina metropoli congregatum est. Iulianus episcopus Tabiæ ciuitatis, dixit: Doleo quidem, ad hanc tristẽ vocem veniens. Talis ęnim prudentium lex est. Sed quoniam pro pietatis assertione magni vniuersalis concilij præsules, Flauianum & Eusebium diffinitioni patrum subiecerunt, his quæ legitimè facta sunt, consentio. Florentius episcopus Lyddeñ ciuitatis, dixit: Quoniam hoc sanctæ & magnæ synodo placuit, eos, qui diuinas leges prevaricantur, ex eius sancto ore damnari, aduersùs Flauianum & Eusebium quondàm episcopos, similia & ego vestræ sanctitati decerno. Marinianus episcopus Synnadensis, dixit: Sequor in omnibus, quæ sunt ordinata à sancta synodo, quæ & meam supereminent paruitatem, aduersùs Flauianum & valdè pessimum Eusebium. Et consentio eorum damnationi. Musonius episcopus Nysenæ ciuitatis, dixit: Quoniam spernere reperti sunt sanctam synodum, ante hoc in Ephesia metropoli congregatam, Flauianus & Eusebius quondàm episcopi, ideò & ego in regulari eorum facta damnatione consentio. Constantinus episcopus Bostrenæ ciuitatis, dixit: Consentio & ego iustæ depositioni, quæ aduersùm Flauianum & Eusebium quõdàm episcopos à sancta synodo prolata est, & cõcors sum sententiæ, benè ab ipsa diffinitæ. Stephanus episcopus Hierapolitanæ ciuitatis, dixit: Sequor & ego à vestra sanctitate aduersùs Flauianum & Eusebium quondàm episcopos prolatam sententiam, tanquàm prævaricantes sanctos canones, qui in Nicea, & hîc pridèm constituti sunt, & alienos eos esse consequenter vestræ diffinitioni cõsentio. Atticus Episcopus Nicopolitanæ ciuitatis veteris Epiri, dixit: Sequor & ego, quæ à sanctis patribus diffinita sunt in sententia, quæ aduersùs Flauianum & Eusebium prolata est, alienans eos, sicut iudicauit sanctorum sententia ab episcopatûs dignitate. Eustathius episcopus Beryti, dixit: Manifesta omnibus facta est forma diffinita à nostris sanctis patribus, qui hic pridèm ex iussione pijssimorum & Christianissimorum nostrorum Imperatorum cõgregati sunt, apertè iubẽs eos, qui conãtur aliquid inquirere, aut scrutari, aut addere fidei sanctorum patrum, qui in Nicea conuenerunt, & hos proprio gradu priuari. Flauianus ergò quõdàm Constantinopolitanus episcopus, & Eusebius olim Dorylei pręsulatũ habens, contraria his sapiẽtes, seipsos illi omĩnò terribili subiecerunt sententiæ. Nunechius episcopus Laodiceæ Trimitarię, dixit: Cõsentio & ego ipse prolatæ sententiæ à sanctis patribus aduersùs Flauianũ & Eusebium quondàm episcopos. Olympius episcopus Constantiæ ciuitatis Cypri insulæ, dixit: Concors & ego sum vestro sancto & glorioso concilio, damnanti Flauianum & Eusebiũ tãquàm prævaricatores eorum, quæ placita sunt in sancta Nicena synodo, & in ea, quæ hîc sub tẽ beato & sanctę memorię patre nostro & episcopo Cyrillo congregata est, & consentio iustè diffinitis à vestro magno & sancto concilio. Ioannes episcopus insulæ Rhodi, dixit: Consentio & egoipse his, quæ diffinita sunt à sancta & magna vestra synodo in alienatione

nationeFlauiani & Eusebij, eô quòd prævaricati sunt, quæ in sancta & magna Nicena synodo diffinita sunt, & quæ sub reuerendo & sanctæ memoriæ patre nostro & episcopo Cyrillo in hac Ephesia metropoli ordinata sunt. Candidianus episcopus ciuitatis Antiochiæ prouinciæ Pisidię, dixit: Omnibus regulariter ordinatis ab omni sancta synodo sanctorum patrũ aduersùs Flauianum & Eusebium & ego consentio. Stephanus episcopus Anazarbenæ ciuitatis, dixit: Consentio & ego iustè prolatæ sententię à vestra sanctitate aduersùs Flauianum & Eusebium quõdàm episcopos, & alienos eos decæterò existimo ab huiusmodi dignitate, eô quòd prevaricati sunt prolata statuta à sancta & magna in Nicea congregata synodo, necnon & quæ cõsequenter in hac ciuitate collecta est. Gerontius episcopus Seleuciæ Syriæ, dixit: Et ego ipse cõsentio sancto vestro concilio, & alienos decerno Flauianum & Eusebium ab episcopatûs dignitate, tanquàm prævaricatores eorum, quæ sancita sunt à sanctis patribus, qui in Nicea, & qui in Ephesia ciuitate collecti sunt. Rufinus episcopus Samosatenæ ciuitatis, dixit: Consentio omnibus, quæ iustè prolata sunt aduersùs Flauianũ & Eusebiũ quondàm episcopos, & alienos esse existimo à sacerdotij dignitate, tãquàm prevaricatores eorum, quæ à sanctis patrib⁹ statuta sunt Niceæ & Ephesi congregatis. Indimus episcopus Irenupolitanę ciuitatis, dixit: Iustè promulgato iudicio à vestra sanctitate in damnatione Flauiani & Eusebij quõdàm episcoporum, qui prævaricati sunt prolata statuta à sancta & magna synodo sanctorum patrum, qui in Nicea ciuitate collecti sunt, necnon etiàm qui pauloantè in hac Ephesia ciuitate, consentio, & alienos eos decæterò ab episcopali dignitate existimo. Timotheus episcopus Balaneeñ, dixit: Consentio & ego prolatæ iustæ sententiæ à vestra sancta synodo in damnationem Flauiani & Eusebij quondàm episcoporum, in quibus trànsgredi ausi sunt ea, quæ placita sunt synodo, quæ in Nicea ciuitate, & q̃ nupèr in Epheso collecta est. Theodosius episcopus Canothæ ciuitatis, dixit: Permaneo in omnibus diffinitis à sancta synodo de Flauiano & Eusebio quondàm episcopis, & alienos eos existimo ab episcopatûs dignitate, tanquàm prævaricatores statutorum patrum, qui in Nicea, & qui in Epheso cõuenerunt. Selęucus episcopus Amasiæ, dixit: His quæ legitimè & regulariter de Flauiano & Eusebio à sancta synodo definita sunt, & ego ipse concors efficior, & consentio alienos eos ab omni sacerdotali ministerio. Petrus episcopus Gangrenæ ciuitatis, dixit: Et ego concors sum sententiæ sanctorum patrum in damnatione Flauiani & Eusebij. [Eutychius episcopus Adrianupolis veteris Epiri, dixit similiter. Claudius episcop⁹ ciuitatis Anchiaxi veteris Epiri, dixit similiter. Simeon episcopus *Amydæ, dixit similiter. Helias episcopus Adrianupolitanus, dixit similiter. Lucas episcopus Dyrrhachenæ ciuitatis, dixit similiter.] Basilius episcopus Traianupolitanus Rhodopenæ prouinciæ, dixit: Sententiæ huius magnæ & sanctæ synodi, & mea consentit paruitas aduersùs Flauianum & Eusebium. Docimasius episcopus Maroneæ, dixit: Prolatæ sententiæ à sancta & magna synodo aduersùs Flauianum & Eusebium, cõsentit & mea humilitas. Alexander episcopus ciuitatis Sebastię, dixit: Quæ prolata est sententia à sanctis patribus aduersùs Flauianum & Eusebium, & ego similiter consentio. Vranius episcopus Himerorum ciuitatis prouinciæ Osroenæ, interpretante se Eulogio presbytero Edesseno, dixit: Quotquot ausi sunt prevaricari sententiam sanctorum patrum qui in Nicea, & qui in Epheso conuenerunt, hi nõ solùm ab ecclesiastica dignitate debent expelli, verùm etiàm gladio submitti. Oportebat enim, videntes eos, qui ante se fuerunt, quali subiacuerunt pœnę, recedere ab huiusmodi conatibus. Quoniã igitur Flauianus & Eusebius prævaricatores eorum extiterunt, hos & ego alienos ab episcopatûs dignitate, & dignos multis millibus malis esse diffinio. Athanasius episcopus Opuntenæ ciuitatis, dixit: Et ego concors effectus prolatæ sententiæ à sancta synodo in damnatione Flauiani & Eusebij, eadem profiteor. Theodorus episcopus Claudiupolitanus, dixit: Consentio his, quę à sancta synodo iudicata sunt in damnatiõe Flauiani & Eusebij, vt qui non permanserũt in regulis trecentorum decem & octo patrũ, & statutis sancti cõcilij, quod dudùm in hac Ephesia ciuitate collectum est, & similia decerno eorum, quæ iustè à vestra sancta synodo dicta sunt. Leontius episcopus Ascalonensis, dixit: Consentio omnibus, quę à sanctis patribus aduersùs Flauianum & Eusebiũ decreta sunt, quatenùs alieni sint ab omni sacerdotali dignitate. Photin⁹ episcopus *Lydæ, dixit: Rectè & iustè, quod hic pridèm conuenit sanctum concilium, definiuit nihil ab aliquo mutilari eorum, quæ in Nicea, vel in eo ordinata sunt. Propter quod cõsentio his, quæ nunc à sanctis patribus statuta sunt, & alieno ab episcopatûs gradu Flauianum & Eusebium, qui ausi sunt prævaricari ea, quæ in sancta ordinata sunt synodo. Anastasius episcopus *Areopolitanorum, dixit: Audiẽs cognitionem, quæ inter reuerend. presbyterum & archimandritam Eutychen, & Eusebium & Flauianum habita est, & ex prolatis monimentis & porrectis libellis reprehendens eorum perfidiam, concors effectus & ego sanctis patribus, alienos eos feci ab omni sacerdotali dignitate, id est, Flauianũ & Eusebium. Theodosius episcopus Amathuntenæ ciuitatis, dixit: Flauianus & Eusebius, qui sanctorum patrum, qui in Nicea, & qui

sequiẽ, quæ sunt intermedia, non habentur in aliquib⁹ exemplaribus.

*Lydæ

*Aureliopolitanorum

Ab hoc signo vsq; ad signũ quod paulò post

Universidad de Deusto
Biblioteca

in hac pridèm ciuitate collecti sunt, definitiones non custodiérunt, & à sanctis patribus damnati sunt, etiàm alieni ab episcopali dignitate facti sunt. Sequor enim ea, quę à sanctis patribus decreta sunt. Paulus episcopus Maiumenæ ciuitatis, dixit: Flauianum & Eusebium, qui sanctorũ patrum, qui in Nicea, & qui pridèm in Epheso conuenerunt, statuta pręuaricati sunt, & propter hoc damnati sunt à nunc collecta sancta synodo, decreui & ego alienos esse ab episcopali dignitate. Zosimus episcopus Minoidæ ciuitatis, dixit: Flauianus & Eusebius, quoniam in sanctorũ patrum, eorum qui in Nicea, & qui in Epheso cõuenerunt, diffinitionibus minimè permanserunt, & præuaricati sunt, & mutilárũt, & propter hoc damnati sunt sententia huius præsentis sanctæ synodi, & à me episcopali priuati dignitate. Epiphanius episcop⁹ Pergenæ ciuitatis, dixit: Execrabile quidem erat hoc mihi, lachrymans verò anima, concors & ego efficior in damnatióe Flauiani quondàm Constantinopolitani episcopi, & Eusebij, qui olim Dorylenæ ciuitatis tenuit præsulatum. Baruchius episcopus * Sozusenæ ciuitatis, dixit: Custodes fidei sacerdotes semper spiritussanctus producit. Qui ergò contraria committunt, quàm peragere debuerunt, damnandi sunt. Inter quos Flauianus, necnon & Eusebius canonicis expositionibus sanctorum patrum, qui in Nicea, & qui in Epheso conuenerunt, audacter rebelles inuenti, episcopatûs decidét gradu, propriæ temeritatis iustum luentes iudicium.

*Oruzenæ

Heraclius episcopus Azoti ciuitatis, dixit: Eos, qui cõturbare conãtur & mutilare semper, & quæ à sanctis patribus benè statuta sunt, sancta hęc & magna synodus benè fecit *abscindere Flauianũ & Eusebium ab omni sacerdotali ministerio. Vndè & ego iustè diffinita sequens, consentio. Ioannes episcopus Tiberiadis, dixit: Iusta est & legitima, quæ aduersùs Flauianum & Eusebium à sancta synodo est prolata sententia. Vndè & ego hæc eadem profiteor. Musonius episcopus Zoarensis, dixit: Non aduersantur hominibus, sed DEO, qui, quæ à trecentis decem & octo sanctis patribus in Nicea, à sancto spiritu congregatis, & post ipsos iterùm in hac magna Ephesia metropoli sancita sunt, existunt contraria. Vndè Flauianus & Eusebius contraria sanctospiritui loquentes & peragentes, episcopatûs vtrique decident gradu, sibimetipsis causam ruinæ, non nobis, qui ab eorum impietate recessimus, scribentes. Dionysius * Sycamazonensis episcopus, dixit: Iusta & Deo amabilia, à patribus diffinita sunt aduersùs Flauianum & Eusebium quondàm episcopos, qui rectè de fide non sapuerunt. Vndè & ego hæc eadem decerno, quæ & sancta synodus. Caiumas Episcopus * Phaneensis, dixit: Et ego iusta reperiens, quæ à sanctis patribus aduersùs Flauianum & Eusebium quondàm Episcopos decreta sunt, abscidi eos à sacerdotio, consentientes sanctæ synodo. Aethericus episcopus Smyrnensis, dixit: Nullus audet contraire statutis sanctorum & magnorum conciliorum, quæ diuinitùs definiérunt, eos, qui præuaricati sunt catholicam religionem, regulari repræhensioni subiacere. Vndè * ego cõcors sententiæ vestrę sanctitatis factus, Flauianum & Eusebium quondàm episcopos, sacerdotali nudaui dignitate. Constantius Episcopus Sebastæ ciuitatis, dixit: Flauianus & Eusebi⁹, quia ad acerbissimum bellum, eorum quę in Nicea olim, & postmodùm in Epheso defide sunt regulariter exposita, seipsos armauerunt, episcopali decidant gradu, per propriã ruinam vniuersum orbem ab scãdalo, quod operati sunt, liberantes. Zebennus episcopus Pellensis, dixit: Deo amabilia & vtilia à sanctis patribus decreta sunt aduersùs Flauianũ & Eusebium, qui non sequuti sunt sanctum & vniuersale Nicenum concilium, & quæ in hac Ephesia ciuitate aduersùs temeratores ecclesiasticorum terminorũ cõfirmata sunt. Vndè & ego concors sententię effectus, alienos feci ab omni sacerdotali dignitate Flauianum & Eusebium. Alypius episcopus Bachatensis, dixit: Præsens & audiens examinata cognitione, quæ inter reuerendissimum presbyterum & archimandritam Eutychen, interq; Flauianum & Eusebium facta est, & ego cognoscens, & ex relectis nobis monimentis & porrectis libellis esse reprehensibiles eosdem Flauianum & Eusebiũ, & reos perfidiæ apparuisse, concors effectus sanctissimis patribus, alienos eos feci, id est, Flauianum & Eusebium, à sacerdotali dignitate. Polychronius episcopus ciuitatis Antipatridis, dixit: Secundùm sententiam sanctorum patrũ, quę aduersùs Flauianũ & Eusebium prolata est, vt extranei sint à sacerdotio & dignitate episcopatûs, & ego consentio. Pancratius episcopus Libyadis ciuitatis, dixit: Flauianus & Eusebius, episcopatûs ruina sui orbe ab scandalo liberato, docent oẽs oportere perseuerare in regulis, quę à sanctis patribus in Nicea & in Epheso promulgata sunt, & non se amare ad manifestissimũ prælium, quemadmodùm hi. * Auxolaus episcopus gentis Sarracenorũ fœderatorum, dixit: Iustum est, ea quę à sanctis patribus diffinita sunt, sequi. Vndè & ego cõsentio, platis diffinitionibus aduersùs Flauianũ & Eusebium quõdàm episcopos. Domninus episcopus Plateæ ciuitatis, dixit: Cùm manifesta sit interloquutio sanctorũ patrũ, & prolata diffinitio aduersùs Flauianũ & Eusebium, & ego concors effectus sententię, hęc eadem profiteor. Theodosius episcopus Mastaurensis, dixit: Iusto consistente decreto sanctorũ patrum in damnatione Flauiani & Eusebij, & ego cõcors sententiæ factus sum. Cyriacus episcopus * Eglensis, dixit: Etsi pter nostras * Aor oratio-

*Sycacinonẽ vel Sycamineẽ

*Phœniceẽ

*& ego

*Aux

orationes factum est, nõ obedire Flauianum & Eusebium regulari expositioni sanctorũ patrum apud Niceã prolatæ, & in hac Ephesia metropoli confirmatæ, & propter hoc iusta aduersùs eos à sancta synodo est prolata sententia, cui & ego concors effectus sum, in damnatione memoratorum. Flauianus episcopus Adramytenæ ciuitatis, dixit: Et ego consentio diffinitioni, quæ à sanctis pontificibus prolata est Dioscoro, Iuuenali, Domno, & Stephano, & Thalassio, & ab omni simul collecto vnà cum ipsis sancto cõcilio, Flauiani & Eusebij causa, & alienos istos iudico ab omni simul sacerdotio. Cyriacus episcopus Lebedensis, dixit: Concors & ego factus sum sanctorum patrum decreto. Vndè consentio in damnationem Flauiani & Eusebij, qui veritatem contempserunt. Leontius episcopus Magnesiæ Mæandri ciuitatis, dixit: Non optabam quidem, neq; ea quę aduersùs sanctiss. & reuerend. presbyterum & archimãdritam Eutychen audacter cõmissa sunt, fieri: neq; Flauianũ & Eusebium quondàm episcopos, extra catholicam fidem conuinci sapere: sed quoniam quæ facta sunt, regulari integritate calcata sunt, prædictus qdem religiosissimus archimandrita iustam promeruit ab hoc sancto & vniuersali concilio clementiam, recipiens & gradum, & cõmunionem, & principatum proprij monasterij, Flauianus verò & Eusebius sibimetipsis adscribant ex propria blasphemia acquisitã perditionem. Propter quod & ego cõsentio his, quæ aduersùs eos ab omni ac Deo amabili & vniuersali synodo diffinita sunt. Eutropius episcopus Pergamensis, dixit: Concors & ego factus sum sanctorũ patrum sententiæ, in damnatione Flauiani & Eusebij.

*Dieñ

Gennadius episcopus * Thieñ ciuitatis prouinciæ Achaiæ, dixit: Et ego similiter cõcors efficior sanctis patribus, quatenùs alieni sint Flauianus & Eusebius à participatione sacerdotalis gradûs.

* Euazeneñ vel Ebageneñ

Olympius episcopus * Euazonẽsis, dixit: Secundùm præcedentem sententiam sanctorum patrum vniuersalis synodi Ephesi congregatæ, decerno & ego, lachrymans multùm apud memetipsum, Flauianum & Eusebium alienos esse ab omni sacerdotali collegio. Maxim⁹ episcopus Tralensis, dixit: Consentio & ego in damnatiõe Flauiani & Eusebij quõdàm episcoporum, iuxta terminum à sanctis patribus datum. Iulianus episcopus Hypepeñ, dixit: Et ego concors efficior diffinitioni à sanctis patribus prolatæ, qui secundùm gratiam DEI in Ephesia metropoli collecti sunt, quatenùs Flauianus & Eusebius alieni sint ab episcopatûs dignitate, & non fruantur sancto & arcano mysterio Domini Christi & nei nostri, tanquàm cõtraria sapientes sanctæ fidei, quę exposita est à sanctis patribus, qui in Nicea ciuitate collecti sunt, & qui postmodùm in Ephesia ciuitate congregati sunt. Theopemptus episcopus Cabassenus, dixit: Graue prælium quidem, quod à manifestissimis inimicis est: à fictis verò & deceptorib⁹ amicis, durius: nocent enim per simulationes, & quàm maximè simpliciores & à pietate abstrahunt, & longè ab ecclesiasticis seducunt dogmatibus. Reuerendissimus igitur Flauianus magnę Constãtinopolitanę vrbis quondàm episcopus, cõfirmare desiderans pernicioſi Nestorij dogmata, per multa offensus est hæreticus, necnõ & Dorylei ciuitatis malè factus quõdàm Eusebius episcopus, similia Flauiano sapiens, depræhensus est. Quoniam ergò & sancta hęc & magna synodus, quia non permanserunt ijdem in sanctorum patrum doctrinis, iustam damnatiõis aduersùs eos sententiam protulit, concors & ego sum his omnibus, quæ à sancto concilio super his statuta sunt, quatenùs manifestũ sit, alienos eos esse ab episcopatûs dignitate, & omni sacerdorali ministerio. Calosirius episcopus Arsinoënsis, interpretãte se Helia diacono suo, dixit: Et ego hæc eadem, quæ & præcedentes sanctissimi episcopi in damnatione Flauiani & Eusebij quondàm episcoporum confiteor. Et consentio in omnibus quæ definita sunt à sancta synodo. Ioannes episcopus * Ephestieñ ciuitatis, dixit: Si eum qui scandalizauerit vnum de pusillis, reum amarissimæ pœnæ diuina salutaris definiuit sententia: quid patientur dignum sua impietate, qui omnem ferè orbem terręin presenti conturbauerunt, & fidutiam his (qui scelerata Nestorij dogmata colunt, quantùm ad ipsos pertinet) præstiterunt? Insuper etiàm paganis & Iudæis ad deridendum & detrahendum Christianæ fidei dederunt licentiã, quasi vsque in hodiernam diem recta & immaculata nostra fides ignorata sit, quæ à sanctis patribus per sanctumspiritũ in Nicea est exposita, consignata verò pauloantè in hac metropoli, & hoc sanctissimo concedente collegio sancta & iusta præcipiente sententia abscidi à sacerdotio eum, qui ausus fuerit nouam aliquam inquisitionem, aut expositionem superintroducere his, quæ plenissimè per sanctumspiritũ (sicut dixi) sunt exposita. Sed hoc quidem iustum decretum suprà memorati contemnentes, quod sibi placuit, peregerunt. Occasio verò fuerat inimicitiarum aduersùs prædictum presbyterum Eutychen, illa circa catholicam fidem tuitio, quam vsque in finem idem religiosissimus vir immutabilem conseruauit. Et hoc damnationis eius crimen inuentum est abominatio est enim peccatori Dei cultus. Flauianus igitur & Eusebius decenter sanctorum patrum nostrorum subiacent sententiæ à sancto hoc concilio sacerdotio expulsũ, innouare fidem volentes, & Nestorij imprudenter dogmatibus congruere, quatenùs decæterò nulla innouatio perpetretur aduersùs piam & rectam religionem. Hera-

*Matth. 18. a

Eccl. 1. c

Universidad de Deusto
Biblioteca

des episcopus * Heracleapolitanæ ciuitatis, dixit: Secundùm ea, quæ diffinita sunt à sancta vestra synodo, concors & ego sum, & cósentio in damnatione Flauiani & Eusebij quondàm Episcoporum. Isaac Episcopus *Elearchiensis ciuitatis, dixit: Hæc eadem & ego profiteor, quemadmodùm & ante me sanctissimi patres & episcopi in damnatione Flauiani & Eusebij quondàm episcoporum. Gemellinus episcopus Erythrænæ ciuitatis, dixit: Qui sanctorum patrum doctrinis benè expositis & habentibus non obtemperât, seipsos ecclesiasticis subijciût sentêtijs. Hoc & in præsenti est inuenire. Quoniam ergò aliqua displicentia spiritualibus nostris patribus, qui venerabilem illum trecentorum decem & octo episcoporum numerum compleuerunt, & his qui dudùm in Ephesia metropoli eorum acta confirmauerûr, inquisitio facta est ab Eusebio Doryleiorû episcopo, & Flauiano Constantinopolitano iudicante & acquiescente retractari aliquid eorum, quæ non continentur in prædictis doctrinis, necessarium est, subijcere eos diffinitæ sentêtiæ à sanctis patribus, pridê in Ephesia metropoli hoc approbantibus, & deponendos esse, & ab omni ecclesiastico agmine effici alienos. Apollonius episcopus Taneos, dixit: His quæ à sanctis patribus eo tempore in Nicea congregatis, exposita sunt pro catholica fide, quæ in Christo est, & nupèr confirmatis in hac Ephesia metropoli, quia contraria sapientes & gerentes Eusebius & Flauianus inuenti sunt, & increpationibus quæ ibi continentur, subiacuerunt, & à sancta hac & vniuersali synodo sunt damnati, & alieni ab omni sacerdotali agmine facti. Ideoque & ego concordo & consentio. Gennadius episcopus maioris *Herinopolitanæ ciuitatis, dixit: Hæc eadem & ego, quæ prædecessores mei sancti patres super damnatione Flauiani & Eusebij quondàm episcoporum statuerunt, profiteor, & damnandos hos esse decerno. * Christus episcopus Babulinus, dixit: Et ego consentio his, quæ à sanctis patribus super damnatione Flauiani & Eusebij quondàm episcoporum definita sunt. Athanasius episcopus Busiridis ciuitatis, dixit: Sequens & ego iustè promulgatam sententiam aduersùs Flauianum & Eusebium, profiteor & consentio decretis, quæ super *eos definita sunt. Photinus episcopus Tentyrenæ ciuitatis, dixit: Secundùm ea quæ constituta sunt à sanctis patribus, & ego decerno, cófirmans ab eis factam damnationem Flauiani & Eusebij quondàm episcoporum, & cósentio decretis omnibus, quæ contra eos defixa sunt. Theophilus episcopus Cleopatridis ciuitatis, dixit: Concordo & cósentio his, quæ sancta hæc & vniuersalis synodus diffiniuit aduersùs Flauianû & Eusebiû quôdàm episcopos, & cócors efficior in oñibus, quæ aduersùs eos statuta sunt. Pasineius episcopus Parali, dixit: Concors & ego efficior his, quę placuerunt sancto & magno huic cócilio super damnatióe Flauiani & Eusebij quôdàm episcoporum. Sosias episcopus *Sozusę ciuitatis, dixit: Quæ diffinita sunt à sanctis patribus, super damnatione Flauiani & Eusebij quondàm episcoporum, iusta cognoscens, his & ego cócors efficior. Theodulus episcopus Ticelieñ ciuitatis, dixit: Expedisset Flauiano & Eusebio quondàm episcopis, si nati non fuissent, sed mola asinaria suspêdi circa colla eorum, & in mare proijci, quoniã scandalizauerunt animas simplices. Et propter hoc concors efficior in damnatione eorum, tanquàm qui præuaricati sunt diffinitiones sanctorum patrum in Nicea & in Epheso ante hoc congregatorum. Theodorus episcopus Barcenæ ciuitatis, dixit: Hæc eadê & ego habeo dicere, & agere, & sapere, quæ placuerunt sancto huic conuentui. Et in his consentio & concordo super damnatione Flauiani & Eusebij quondàm episcoporû. Rufus episcopus Cyreneñ, dixit: Flauian⁹ & Eusebius quondàm episcopi, sibimetipsis causa dânationis effecti sunt, qui sanctorû patrum dogmata ausi sunt retractare. Et ego igitur consentio & cócordo in eorû damnatione, quę à sancta & magna hac synodo, pmulgata est. Zenon episcopus Rhinocorureñ ciuitatis, dixit: Licèt seuera, & omni tristitia plena, & amarissimis lachrymis digna, aduersùs quôdàm episcopos à sancta & magna synodo sententia prolata sit, veruntamé propter multã iniquitatê & impietatê impij Eusebij, & seducti eius insania & cęcitate Flauiani, sicut hæc monimentorum lectio manifestat, sequêtes cõpassionis & fraternę charitatis iura, cõgemiscêtes cósentimus aduersùs eos pmulgato iusto iudicio. Lucius episcopus Zygrenæ ciuitatis, dixit: Flauianû & Eusebium quondàm episcopos, conuictos in pręuaricatione eorû, quę in Nicea, & quę in Epheso à sanctis patribus pridèm congregatis diffinita sunt, condêno & ego secûdùm statuta totius hui⁹ sancti cócilij. Auxonius episcopus Sebennitenæ ciuitatis, dixit: Licêt lachrymis digna sit, quæ aduersùs Flauianû & Eusebiû sentêtia, plata est, (oportet enim nos iuxta cópassionis legê cõtristari, & repleri mœstitia) attamen sequês & ego sanctû hoc & vniuersale concilium, cõsentio his quę aduersùs eos diffinita sunt. Isaac episcopus * Tauenę ciuitatis, dixit: Cõtra semetipsos Flauian⁹ & Eusebius quondàm episcopi elicuerunt sententiam, quantùm * in gestis, quę in Niceno & in hac ciuitate collecto cócilio acta sunt, intelligitur tantorû congregatorum episcoporû, prędente eis & sanctoſpiritu, ex eô quòd prę-uaricati sunt ea, quæ illo tempore gesta sunt. Consequês ergò, secûdùm voces religiosissimorû patrû, alienos eos esse ab oñi sacerdotali ordine. Philocalus episcopus Zagyleñ ciuitatis, dixit: Rectis synodalib⁹ formis, quę à sanctis patribus de catholica fide statuta sunt, cognouimus ex his, quæ nûc prolata & relecta sunt, monimentis, Flauianum & Eusebium quondàm episcopos, * retractantes ea quæ benè sunt placita à sanctis patrib⁹: ideò & ego cósentio in eorum damnationem, secundùm ea, quæ ab hac sancta synodo ordinata sunt. Esaias episcopus * Herinopolis minoris ciuitatis, dixit: Aduersùs seipsos Eusebius & Flauianus, secundùm quod ex gestorum serie ostenditur, protulerunt sententiam: quia post diffinitionem sancti & vniuersalis (id est) Niceni concilij & Ephesij, alteram fidê exponere ausi sunt, inferentes sibimetipsis increpationes, quæ in præcedentibus sanctis concilijs diffinitæ sunt, & præsenti hac sancta & vniuersali synodo eos damnante, sanctis diffinitionibus eorum concors efficior. Barsumas presbyter & archimãdrita, interpretâte Eusebio monacho, dixit: Et ego sequens sanctos patres, qui in Nicea conuenerunt, & qui in Epheso priùs, nunc verò vestram sanctitatem, Flauianum quondàm Constantinopolitanæ ciuitatis episcopum, & Eusebium, damnatos à vobis, condemnabo, sciens, q à vestra sanctitate acta sunt, secundùm Dei timorem esse confecta.

Vide num desit cõtradixisse, aut, restitisse, aut simile aliqd.

SVBSCRIPTIONES EPISCOPORVM EPHESINAE SYNODI SECVNDAE, RECENSITAE IN HAC SYNODO CHALCEDONENSI.

¶Dioscorus episcopus Alexandriæ, diffiniens subscripsi. Iuuenalis episcopus Hierosolymorum, diffiniẽs, subſ. Domnus episcopus Antiochenæ ciuitatis, diffiniẽs subſ. Stephan⁹ Ephesi episcopus, diffiniens subſ. Thalassius episcopus Cæsareæ Cappadociæ, diffiniens subſ. Eusebius misericordia Dei episcopus metropolis Ancyrę, diffiniens subſc. Ioannes episcopus Sebastiæ, diffiniens subſ. Cyrus minimus episcop⁹ Aphrodisiadis metropolis sanctæ Dei ecclesiæ, diffiniens subſ. Quintillus episcopus Heracleæ, & agens vices sanctissimi archiepiscopi Thessalonicensis Anastasij, diffiniens subſ. Meletius episcopus Larissæ, agens vices Domni reuerendissimi episcopi Apameę & pro meipso, definiens subſ. Diogenes episcopus Cyzici, definiens subſ. Basilius episcopus Seleuciæ Isaurię, diffiniens subſ. Theodorus episcopus Tarsi, diffiniens subſ. Romanus episcopus Myrorum, diffiniens subſ. Photius episcopus Tyreñ, diffiniens subſc. Theodorus episcopus Damasci, diffiniens subſ. Iulianus episcopus Tabeæ, definiens subſ. Horentius episcopus Sardiorû Lydiæ metropolis, diffiniens subſ. Marinianus episcopus Synnadæ, diffiniens subſc. Musonius episcopus Nysæ, diffiniens subſ. Constantinus episcopus Bostrenorum, diff. subſ. Ioãnes gratia Dei episcopus Nicopolitanus primę Armenię, diff. subſ. Acacius episcopus * Ariarathyræ secundæ Armeniæ, diff. subſ. Stephanus episcopus Hierapolitanus, definiens subſ. Atticus episcopus Nicopolis, quæ est metropolis veteris Epiri, decernens cum sanctis patribus ac definiẽs subscr. Meletius episcopus Larissenæ sanctæ ecclesiæ, faciens sermonẽ tam pro episcopo Domno Apamenorum, quàm etiàm pro me, definiens subſ. Quintillus episcopus Heracleę, tenens locû sanctissimi archiepiscopi Thessalonicensis Anastasij, definiens subſ. Eustathius episcopus Beryti, definiens subsc. Nunechius humilis episcopus Laodiceę metropolis, definiens subſ. Cãdidianus episcopus Antiochiæ metropolis, definiens subsc. Stephanus episcopus Anazarbi, decernens subſ. Gerontius episcopus Seleuciæ Syrię, definiens subſ. Rufinus episcop⁹ Samosatenus, definiens subſ. Indimus episcopus * Hirenupolitanus, definiẽs subſ. Timotheus episcopus ciuitatis Balaneorum, definiens subſ. Theodosius episcopus Canothæ, definiens subsc. Eutychius episcopus Adrianopolis veteris Epiri, definiens subſ. Claudius episcopus ciuitatis Anchiaxi veteris Epiri, definiens subſ. * Simeon episcop⁹ * Amidæ metropolis Mesopotamiæ, definiens subſ. Helias episcopus Hadrianupolitanus, definiens subſ. per Romanum episcopum Myrorum, eô quòd nesciam literas. Seleucus gratia Christi episcopus metropolis Amasiæ, definiens subsc. Petrus episcopus Gangrenę ciuitatis, definiens subſ. Lucas episcopus Dyrrhachij, definiens subscr. Antoninus episcopus Lychnidensis, definiens subſ. Marcus episcopus * Euriæ ciuitatis, definiens subſ. Vigilantius episcopus ciuitatis Lariſſæ, definiens subſ. Basilius episcopus sanctæ ecclesiæ Traianopolis prouinciæ Rhodopæ, definiens subscr. Docimasius episcopus sanctæ ecclesiæ, quæ est Maroneæ prouinciæ Rhodopæ, definiens subsc. Constantinus episcopus Demetriadis, definiens subsc. Alexander episcopus ecclesiæ, quæ est Sebastę Tarsensis, definiens subſ. Zozon episcopus Philippẽsis, definiens subſ. Eusebius episcopus Topiritanus primæ Macedoniæ, definiens subſ. Maximianus episcopus * Derrensis ciuitatis Macedoniæ, definiens subsc. Hermogenes episcopus Cassandriæ primæ Macedoniæ, definiens subſ. Diogenian⁹ episcopus * Remessianeñ Daciæ mediterraneæ, definiens subſ. Eucas episcopus * Beroëæ Macedoniæ primæ, definiẽs subſ. Cyriacus episcopus Trogmadorum ciuitatis, & agens vices Theoctisti reuerendissimi episcopi Pessinunteñ metrop. secundæ Galatiæ, definiẽs subſ. Ioannes episcopus Messenę, q̃ est Achaiæ, definiẽs subſ. Athanasius episcopus Opũtis, quę est Achaię, definiens subſ. Theodor⁹ episcopus Claudiopolis Isauriæ, definiens subſ. Olympius episcopus metropol. Constantiæ Cypri, definiens subſ. Leontius episcopus Ascalonæ, definiẽs subſ. Phorin⁹ episcopus Lyddæ, definiens subscr. Anastasius episcopus Archeopolis, definiẽs subſ. Theodosius

Universidad de Deusto
Biblioteca

*Maniæ *Sozusæ

*Sycasinonēs, vel Sycaminen *Phanuseñ, vel Phaneēn

*Euazeñ,

dosius episcopus Amathuntenus, def.subsc. Paulus episcopus *Maiumæ, def.subs. Baruchius episcopus ecclesiæ *Oruzæ, def.subsc. Heraclius episcopus Azoti, def.subs. Ioannes episcopus ciuitatis Tiberiadis, def.subs. Musonius minimus episcopus Zoarensis, defin. subs. Dionysius episcopus *Sycamazonēsis, def.subs. Caiumas episcopus ciuitatis *Phœnicensis, def.subsc. per coēpiscopum meum Dionysium, propterea quòd literas ignoré. Constantius episcopus Sebastiæ, def. subsc. Zebēnus episcopus Pellensis ciuitatis, defin. subs. Alypius episcopus Bachateñ, def.subs. Polychronius episcopus Antipatridę, defin. subs. Pācratius episcopus Libyadæ, def.subs. *Auxolaus episcopus *Hypopodion gentis Saracenorum fœderatorum, def.subsc. Domninus episcopus Plateę, def.subs. Theodosius episcopus Mastaurensis, def.subs. Cyriacus minimus episcopus *Egaræ, defin.subsc. Flauianus minimus episcopus Adramyten⁹, def.subsc. Cyriacus reuerendissimus episcopus Lebedi, def.subs. Leontius minimus episcopus Magnesię Męandri, def.subsc. Eutropius episcopus Pergami, def.subscr. Gennadius humilis episcopus ciuitatis Thieñ, def. subsc. Olympius minimus episcopus ciuitatis *Ebageñ, defin.subsc. Maximus minimus episcopus Trallensis, def.subsc. Iulianus humilis episcopus Hypepeñ, def.subs. Chrysanthus minimus episcopus Balcenus, definiens subs. Polycarpus minimus episcop⁹ Gabalenus, definiés subs. Paulus humilis episcopus Tripolis, definiens subs. Epiphanius humilis episcopus Perges Pamphylię, definiens subs. Petrus episcopus Chersonēsius, faciens verba & pro Cyriaco episcopo Heracleæ Thracię, definiens subsc. Olympius episcopus Sozopolis prouinciæ Pisidiæ, definiens subscrip. Florentius episcopus Lesbos & Tenedi emporij Hellesponti *Etlicorum, subscripsi, Aethericus episcopus Smyrnēsis, definiens subscripsi. Bassus episcopus ciuitatis Chij, definiens subsc. Daniel minimus episcopus ciuitatis, quōdàm Cadoniæ sanctæ Dei ecclesię, definiens subscr. Symmachus minimus episcopus Attaliæ sanctæ Dei ecclesiæ, def. subs. Philetus episcop⁹ sanctæ Dei ecclesię, quę est Hierocepiæ, definiens subs. Zosimus episcopus Minoidis, definiens subsc. Maras episcopus ciuitatis Dionysiæ, definiés subsc. Eulogius presbyter hortatu Vranij episcopi ciuit. Himerorum prouinciæ Syrię Osroēnæ, subscripsi pro eo, definiente cum synodo. Erasistratus episcopus Corinthi sanctæ Dei ecclesiæ, definiés subs. Theopemptus episcop⁹ Cabassenæ ciuitatis, definiés subscripti. Calosirius episcopus Arsinoēnsis ciuitatis, definiens subscripti, per Heliam primum diaconum meum. Ioannes episcopus ciuitatis Hephestiensis, definiens subscripsi. Heraclides episcopus Heraclenæ ciuitatis, definiés subscrip. Gemellinus episcopus Erythręeñ, definiens subs. Apollonius episcopus Taneæ ciuitatis, definiens subs. Gennadius episcopus *Herinupolis maioris ciuitatis, definiēs subs. Cyrus episcopus ciuitatis Babulinæ, definiens subs. Athanasius episcopus ciuitatis Busiridis, definiens subs. Photinus episcopus ciuitatis Tentyrenæ, definiens subs. Theophilus episcopus Cleopatridis, definiens subscr. Pasmetius episcopus Paralaiorum ciuitatis, definiens subs. Sofias episcopus *Sozusę, definiens subs. Theodorus episcopus Ticelieñ, definiens subs. Theodulus episcopus Barcenus, definiens subsc. Rufus episcopus ciuitatis Cyreneñ, definiés subs. Zenon episcopus ciuitatis Rhinocorurensium, definiens subs. Lucius episcopus Zygreñ, definiens subscr. Auxonius episcopus Sebennitensis, definiés subs. Isaac episcopus ciuitatis Tauanensium, definiens subs. Philocalus episcopus Zagylenorum, definiens subs. Esaias episcopus Herinupolis minoris, definiens subs. Marinian⁹ episcopus Gazæ, definiens subsc. Martyrius episcopus Gortynæ Cretæ, def.subs. Gennadius episcopus ciuitatis Gnidi, defin. subsc. Barsumas presbyter & archimand. def.subs. Longinus presbyter agens vices Dorothei reuerend. episcopi Neocæsareæ, defi. subscr. Antemius presbyter, agens vices Patricij episcopi Tyaneñ prouinciæ Cappadociæ secundæ, def.subsc. Ariston presbyter, agens vices Eunomij reuerend. episcopi Nicomedię, definiens subs. Olympius presbyter, agēs vices Calogeri reuerendissimi episcopi Claudiopolis prouinciæ Ponti, definiens subscripsi.

*Oruz

CHALCEDONE ACTA. Gloriosissimi iudices & amplissim⁹ senatus dixerūt: De recta quidem & catholica fide perfectiùs sequenti die cōuenienti concilio, diligentiorem examinatiōem fieri oportere perspicimus. Qm̄ verò Flauianus religiosę memoriæ, & Eusebius reuerēd. episcopus ex gestorū & cognitionum scrutatione, & ipsa voce quorūdam, qui tunc synodo prę fuerunt, cōfitentium se errâsse, & frustrà eos dānâsse, quia nihil circa fidem monstrātur errâsse, ostenduntur iniustè depositi, videtur nobis (secūdùm quod deo placitum est) iustum esse (si placuerit diuinissimo & pijssimo dño nostro) eidē pœnę Dioscorum reuerend. episcopū Alexandrię, & Iuuenalem reuerend. episcopum Hierosolymorum, & Thalassium reuerē. episcopum Cæsareæ Cappadociæ, & Eusebium reuerend. episcopum Ancyræ, & Eustathium reuerēd. episcopum Beryti, & Basilium reuerend. episcopum Seleuciæ Isauriæ, qui potestatem & principatū tunc synodi tenuerūt, subiacere, & à sancto cōcilio secundùm regulas ab episcopali dignitate fieri alienos, omnibus quæ acta sunt, ad sacrū apicē referendis. Orientales, & qui cum ipsis reuer. episcopi clamauerunt: Hoc iustū iudiciū. Illyriciani reuer. episcopi dixerūt: Omnes errauimus, oēs veniam mereamur. Orientales, & q cum ipsis reuerend.

uerend. episcopi dixerunt: Multos annos senatui. Sanctus Deus, sanctus fortis, sanctus immortalis, miserere nobis. Multos annos Imperatoribus. Impius semp fugit. Dioscorum Christus depositi. Homicidam Christ⁹ deposuit. Hæc iusta sententia. hoc iustū concilium, hoc sanctum concilium. Iustus senatus, iustum concilium, Martyres deus vindicauit. Gloriosissimi iudices & amplissimus senatus dixerūt: Vnusquisque reuerend. episcoporū præsentis sancti concilij, quomodò credit, in scriptis sinè vllo metu, DEI timoré ante oculos suos ponens, exponere festinet, cognoscens, quoniam diuinissimus & pijssimus dominus noster secundùm expositionē in Nicea congregatorum trecentorum decem & octo sanctorum patrum episcoporū, & secundùm expositionem, qui post eos fuerunt, centum quinquaginta, & secundùm canonicas epistolas & expositiones sanctorum patrū, Gregorij, Basilij, Hilarij, Athanasij, Ambrosij, & Cyrilli, duas canonicas epistolas in Ephesina prima synodo publicatas & confirmatas, credit, nullo modo ab earum fide recedens. Etenim reuer. archiepiscopus senioris vrbis Romę Leo, aduersùs eutychis infidelem & contrariam catholicæ religioni emergētem dubitationem, visus est ad reuerēdę memorię Flauianum misisse epistolam. Legi, legimus. Aētius archidiaconus regnantis Constātinopolitanæ nouæ Romæ. & primicerius notariorum, dixit: Completum est.

¶ Finis primæ cognitionis Chalcedonensis concilij, quæ finita, emendata, & collata est anno Domini *417. feria 4. Indict. 13. Kaleñ Aprilis 12. Rusticus, per gratiam Dei diaconus sanctæ ecclesiæ Romanæ, contuli, annotaui, distinxi. *Deo gratias.*

*aut *454
*aut *457

COGNITIO SECVNDA SANcti Chalcedonensis concilij.

COnsulatu domini nostri Martiani perpetui Augusti, & qui fuerit nunciat⁹, sub die sexto Id⁹ Octobris, Chalcedone secundùm iussionem diuinissimi & pijssimi domini nostri Martiani perpetui Augusti, conuenientibus in sancta ecclesia sanctæ martyris Euphemię gloriosissimis iudicibus, id est, magnificentissimo & glorioſissimo magistro militum, & excōsule ordinario ac patricio Anatolio, & magnificentissimo & gloriosissimo præfecto sacrorum prætoriorum Palladio, & magnificentissimo & gloriosissimo præfecto vrbis Tatiano, & magnificentissimo & gloriosissimo magistro sacrorum officiorum Vincomalo, & magnificentissimo & gloriosissimo exmagistro Martiali, & magnificentissimo comite deuotissimorum domesticorum Sporatio, & magnificētissimo comite sacrorum priuatorum Genethlio, insuper & gloriosissimo & amplissimo senatu, id est, magnificentissimo & gloriosiss. exprefecto Prętoriorum, & excōsule ordinario ac patricio Florentio, & magnificentissimo & gloriosissimo excōsule ordinario & patricio Senatore, & magnificentissimo & gloriosissimo exmagistro officiorum, & excōsule ordinario ac patricio Nomo, & magnificentissimo & gloriosissimo exprefecto & exconsule ordinario ac patricio Protogene, & magnificentissimo & gloriosissimo exprefecto Zoilo, & magnificentissimo & gloriosissimo exprefecto vrbis Theodoro, & magnificentiss. & gloriosiss. exprefecto Apollonio, & magnifi cētissimo & gloriosiss. exprępposito sacri cubiculi Romano, & magnificētiss. exprefecto Illyrici Theodoro, & gloriosiss. exprefecto ptoriorum Cōstantino, & magnificentissimo & gloriosissimo exppposito Artaxerxe. Conueniente verò & sancto & vniuersali concilio, secundùm sacram sanctionem in Chalcedonensi ciuitate congregato, id est, Paschasino & Lucentio reuerendissimis episcopis, & Bonifacio reuerendissimo presbytero, agentibus vices sanctissimi & Deo amantissimi archiepiscopi senioris Romę sancti Leonis, & Anatolio sanctissimo archiepiscopo magni nominis Constantinopolitanæ ciuitatis nouæ Romę, & cætero sancto concilio, & consedentibus ante cancellos sanctissimi altaris, Magnificentissimi iudices & amplissimus senatus dixerunt: Priore conuentu de damnatiōe sanctæ memoriæ Flauiani & Eusebij reuerendissimorū episcoporum inquisitio facta est, & omnibus vobis manifestum constitutum, quàm iustè & secundùm consequentiam prouenit examinatio. Et ostensi sunt, tunc crudeliter & non decenter damnati. Quæ nobis igitur visa sunt super hoc capitulo fieri oportere, tunc per interlocutiones vobis manifesta facta sunt. Nunc autem hoc quærendum, & studendum & iudicandum est, vt vera fides contineatur, pro qua maximè & concilium factum est. Scientes igitur quia & Deo rationem reddituri estis, tam pro proprijs animabus singuli vestrùm, quàm & pro nostris omnibus, qui & doceri, quæ ad religionem pertinent, rectè desideramus, & omnem ambiguitatem auferri, ex omnium sanctorum patrum concordia, & consensu, & consona expositione, & doctrina: festinate igitur sinè vllo timore & gratia atque inimicitia fidem puram exponere, ità vt, qui videntur non eadem cum omnibus sapere, per veritatis agnitionem ad concordiam reuocentur. Scire enim vos volumus, quia tam diuinissimus & pijssimus orbis terræ dominus, quàm nos, catholicam fidem à sanctis trecentis decem & octo, & à sanctis centum quinquaginta, necnon etiàm & à cæteris sanctissimis & gloriosissimis patrib⁹ traditam, custodimus, & secundùm ipsam eredimus. Reuerendissimi episcopi clamauerunt: Expositionem alteram nullus facit, neque tentamus, neq; audemus exponere. Docuerunt enim patres, & in scriptis custodium-

Universidad de Deusto
Biblioteca

tur quæ ab eis sunt exposita, & citra ea dicere non possumus. Cecropius reuerendissimus episcopus Sebastopolitanꝰ, dixit: Emerserunt, quę ad Eutychen pertinebãt, & superijs forma data est à sanctissimo archiepiscopo Romanę vrbis, & cõstat nobis, & epistolæ omnes subscripsimus. Reuerendissimi episcopi clamauerunt: Ista oẽs dicimus, sufficiunt quę exposita sunt, alterã expositionẽ non licet fieri. Gloriosissimi iudices & amplissimus senatus dixerũt: Si placet vestræ reuerentię, sanctissimi patriarchæ singularum prouinciarũ eligẽtes singulos aut binos suę propriæ quisq; prouinciæ, in medio trãseũtes, & cõmuniter de fide tractantes, quæ cõplacita fuerint, omnibus manifesta cõstituantur: quatenùs si (sicut optamus) oẽs cõsenserint, soluatur omnis ambiguitas: sin verò aliqui cõtraria (quod non putamus) sapuerint, ità fiat, vt & eorum voluntates manifestæ constituantur. Reuerendissimi episcopi clamauerunt: In scriptis expositionem non facimus. Regula est, quæ prædicat sufficere, quæ sunt exposita. Regula vult aliam expositionem non fieri. Ea, quæ sunt patrum, teneantur. Horétius episcopus reuerend. Sardæorum, dixit: Quoniam non est possibile, subitò dictare de fide eos, qui docti sunt sequi Nicenam sanctam synodum, et quæ in Epheso rectè & piè roborata est, secundùm fidem sanctorum patrum Cyrilli et Cælestini, & epistolæ sanctissimi Leonis, precamur vestram magnificentiam, præstari nobis inducias, quatenùs vt decenti tractatu accedere ad veritatis causam possimus, quanuis in nostra persona (qui epistolæ sanctissimi Leonis subscripsimus) non indigeamus correctione. Cecropius reuerend. episcopus Sebastopolitanæ ciuitatis, dixit: Fides benè disceptata est à trecentis decem & octo sanctis patribus, & firmata à sanctis patribus Athanasio, Cyrillo, Cælestino, Hilario, Basilio, Gregorio, & nunc iterùm per sanctissimum Leonem. Et precamur, vt ea, quæ sanctorum patrum trecentorum decem & octo sunt, & quæ sanctissimi Leonis, recitentur. Gloriosissimi iudices & amplissimus senatus dixerunt: Recitentur, quæ exposita sunt à sanctis trecentis decem & octo patribus in Nicea congregatis. Eunomius reuerend. episcopus Nicomedię ciuitatis, ex codice recitauit symbolum trecentorum decem & octo patrum.

EXPOSITIO FIDEI CONcilij habiti in Nicea.

COnsulatu Paulini & Iuliani virorũ clarissimorum cos. anno post Alexandrũ sexcẽtesimo tricesimosexto, mẽsis (secundùm Græcos) Dęsij die nonodecmo, quod est tertiodecimo Kaleñ Iuliarũ, in Nicea metropoli prouinciæ Bithynię. Credimus in vnum Deum, patrem omnipotẽtem, omnium visibilium & inuisibilium creatorem. Et in vnum Dominum Iesum Christũ filium Dei, de patre natum vnigenitum, hoc est, de substantia patris, Deum ex Deo, lumẽ ex lumine, Deum verum ex Deo vero, natũ, non factum, homousion patri, hoc est, eiusdem cum patre substantiæ, per quem omnia facta sunt, quæ in cælo & quæ in terris. Qui propter nos homines & propter nostram salutem descẽdit, & incarnatus est, & inhumanatus, passus est, & resurrexit tertia die, & ascendit in cælos, indè vẽturus iudicare viuos & mortuos. Et in spiritum sanctũ. Eos autẽ, q dicunt, Erat aliquandò quandò non erat, & antequàm nasceretur, nõ erat, & quia ex nullis extantibus factus est, aut ex alia subsistentia vel substantia dicunt esse, aut conuertibilem aut mutabilem filium Dei, anathematizat sancta Ecclesia catholica & Apostolica. Reuerendissimi episcopi clamauerunt: Hæc catholicorum fides. Huic omnes credimus. In hac baptizati sumus, in hac baptizamus. Beatus Cyrillus sic docuit. Hæc vera fides, hæc sancta fides, hæc sempiterna fides. In hac baptizati sumus, in hac baptizamus. Omnes ità credimus. Papa Leo sic credit. Cyrillꝰ ità credit. Papa Leo ità interpretatus est. Gloriosissimi iudices & amplissimus senatus dixerunt: Recitentur & quę à sanctis centũ quinquaginta patribus exposita sunt. Aëtius reuer. archidiaconus Constantinopolitanę ecclesiæ, ex codice recitauit symbolum centũ quinquaginta patrum: Sancta fides, quã exposuerunt sancti centum quinquaginta patres, consona est sanctæ & magnæ synodo.

SYMBOLVM SYNODI Cõstantinopolitanæ.

CRedimus in vnum Deum, patrem omnipotentem, factorem cæli & terræ, visibilium omnium & inuisibilium. Et in vnum Dominum Iesum Christum filium Dei vnigenitum, ex patre natum ante omnia secula, Deum de Deo, lumen ex lumine, Deum verum ex Deo vero, natum, non factũ, homousion patri, hoc est, eiusdem cum patre substantiæ, per quem omnia facta sunt. Qui propter nos homines & nostram salutem descẽdit, & incarnatus est de spiritu sancto & Maria virgine, humanatus est, & crucifixus pro nobis sub Pontio Pilato, & sepultus, & tertia die resurrexit, & ascendit in cælos, & sedet ad dexteram patris, & iterùm venturus cum gloria iudicare viuos & mortuos, cuius regni non erit finis. Et in spiritum sanctum, Dominum & viuificatorem, ex patre procedentem, cum patre & filio coadorandum & conglorificãdum, qui loquutus est per prophetas. *In vnam catholicam & apostolicam* Ecclesiam. Confitemur vnum baptisma in remissionem peccatorum, & expectamus resurrectionem mortuorum, & vitam futuri seculi, amen. Oẽs reueren. episcopi clamauerũt: Hæc omnium fides, hæc orthodoxorum fides. Omnes sic credimus. Aëtius reueren. archi-

archidiaconus dixit: Est & epistola sanctæ & beatę memorię Cyrilli Alexandrinæ magnæ ciuitatis quõdàm episcopi, scripta ad Nestorium, quæ ab oẽibus sanctissimis episcopis priùs in Epheso in damnationem eiusdẽ Nestorij congregatis & approbata est, & subscriptione omnium confirmata. Est autem & altera epistola eiusdem sanctæ memoriæ Cyrilli, ad beatę memoriæ Ioannem Antiochenæ magnæ ciuitatis quondàm episcopũ scripta, quæ similiter & confirmata est, & si placuerit, eas recitabo. Gloriosissimi iudices & amplissimus senatus dixerunt: Recẽseantur epistolæ sanctæ memoriæ Cyrilli. Aëtius archidiaconus regiæ Constantinopolitanæ ciuitatis, legit: Reuerendissimo & religiosissimo consacerdoti Nestorio Cyrillus. Obloquuntur &c. *suprà actione prima præsentis concilij plenè habita sub biformi interpretatione.* Similiter idem archidiaconꝰ Aëtius recitauit: Domino meo dilectissimo fratri & consacerdoti Ioanni, Cyrillus in Domino salutẽ. Exultent cæli &c. *quæ similiter habita est in prima huius concilij actione sub duplici translatione.* Et cùm legerẽtur, reuerend. episcopi clamauerunt: Omnes sic credimus. Papa Leo sic credit. Anathema ei qui partit, & ei qui diuidit. Hæc fides Leonis archiepiscopi. Leo sic credit. Leo & Anatolius ità credunt. Omnes sic credimus. Sicut Cyrillꝰ, ità credimus. Aeterna memoria Cyrilli. Sicut epistolæ Cyrilli habẽt, ità sapimus, sic credimus, sic credimꝰ. Leo archiepiscopꝰ sic sapit, ità credit, ità scripsit. Gloriosissimi iudices & amplissimus senatus dixerunt: Recitet & epistola Deo dilectissimi archiepiscopi regiæ & senioris Romæ Leonis. Beronicianus deuotissimus secretarius sacri consistorij, recitauit ex codice porrecto sibi ab Aëtio archidiacono Constantinopolitanæ ecclesiæ.

EPISTOLA LEONIS PAPAE VRbis Romę scripta ad Flauianum episcopum

de hæresi Eutychianorum, siue propriè de ipso Eutyche. Dilectissimo fratri Flauiano Leo.

LEctis dilectionis tuæ literis, quas miramur fuisse tam seras, & gestorum episcopalium ordine recensito, tandèm quid apud vos scandali contigerit, atque cõtra integritatem fidei exortum fuisset, agnouimus, & q priùs videbãtur occulta, nũc nobis referata. *Et reliquæ. Quæ in epistolari Leonis papæ, epist. 10. habentur.* Post lectionem aũt prædictæ epistolæ, reuerend. episcopi clamauerunt, Hæc patrum fides, hæc apostolorum fides. Omnes ità credimus. orthodoxi ità credimꝰ. anathema, qui ità nõ credit. Petrus per Leonem ità loquutus est, apostoli ità docuerũt. Piè & verè Leo docuit, Cyrillus ità docuit, Cyrilli æterna memoria, Leo & Cyrillꝰ similiter docuerunt, anathema qui sic non credit. Hæc vera fides. Catholici ità sapimus. Hæc patrũ fides. Hæc in Epheso cur lecta non sunt? Hęc Dioscorus occultauit. Et cùm legeretur pars prædictę epistolę, quæ continet, Et ad resoluendum conditionis nostræ debitum, natura inuiolabilis, naturę est vnita passibili, vt quod nostris remedijs cõgruebat, vnus atq; idem mediator Dei & hominũ, homo Christus Iesus, & mori posset ex vno, & mori non posset ex altero: dubitantibus Illyricianis & Palæstinis reuerend. episcopis, Aëtius reuer. archidiac. sanctę Cõstãtinopolitatæ ecclesiæ ciuitatis, legit Cyrilli sanctæ memoriæ Alexandrinæ magnę ciuitatis quondàm episcopi capitulum, ità continens: Quoniam verò iterũm proprium eius corpus gratia Dei (sicut ait Paulus) pro omnibus gustauit mortem, ideò dicitur ipse passus propter nos morte, non tanquãm in experimentũ veniens mortis, quod ad suam pertinebat naturã, (demẽtiæ est enim, hoc dicere aut sapere) sed quia (secũdùm quod nuper dixi) caro eius gustauit mortem. Similiter, cùm legeretur ex epistola pars, quæ continet, Agit enim vtraque forma cum alterius communione, quod, prium est, verbo scilicet operante, quod verbi est: & carne exequẽte, quod carnis est: vnũ horum coruscat miraculis, aliud succumbit iniurijs: dubitantibus Illyricianis & Palęstinis reuerendiss. episcopis, Aëtius archidiaconus sanctæ Constantinopolitanæ ecclesiæ, legit sanctæ memoriæ Cyrilli capitulum cõtinens ità: Quædam sunt voces quàm maximè Deum decentes, quædam verò decentes humanitatem, quędam verò medium tenentes ordinem, insinuantes filium Dei, Deum esse & hominem simul. In eisdem similiter cùm legeretur ex eadẽ epistola pars, quæ ità continet, Quanuis in Domino Iesu Christo Dei & hominis vna persona sit, aliud tamen est, vndè in vtroque cõmunis est cõtumelia, aliud vndè communis est gloria: De nostro enim illi est minor patre humanitas, de patre illi est æqualis cum patre diuinitas: dubitantibus Illyricianis & Palæstinis reuerend. episcopis, Theodoretus reuer. episcopus Cyri, dixit: est similiter exemplum beatiss. Cyrilli, ità habens: Et factum hominem, non mutantem quod proprium est. Permansit enim id quod erat, intelligitur verò omninò & aliud in alio quod habitat, id est, diuina natura in humanitate. Magnificentissimi iudices & amplissimus senatus dixerunt: Post hæc omnia adhuc quis dubitat? Reuerendissimi episcopi clamauerunt: Nemo dubitat. Atticus reuerendissimus episcopus Nicopolitanæ ciuitatis, dixit: Quoniam præstitit magnificentia vestra suarum aurium facilitatẽ cum patientia, precamur (si iubetis) inducias dari nobis, vt intra paucos dies tranqlla mente, & nõ turbato animo, q̃ Deo placent, à sanctis patribus ordinẽtur. Qm verò nunc dñi nostri & sanctissimi patris & archiepiscopi Leõis, adornãtis apostolicã fedẽ, lecta est epistola, oportet vero & beatę memoriæ

Universidad de Deusto
Biblioteca

rię Cyrilli epistolam scriptam ad Nestorium, (in qua iubet eum consentire duodecim capitulis)& hanc dari nobis,vt in tempore disceptationis parati inueniamur. Reuerend. episcopi clamauerunt: Si iubetis dari nobis inducias,petimus patres perscrutari.Magnificentiss. iudices & amplissimus senatus dixerunt: Differatur audiętia vsque ad quinque dies,vt inter hos cõueniat vestra sanctitas ad sanctissimum archiepiscopum Anatolium, & communiter de fide tractetis,vt qui dubitant,doceantur. Omnes reuer.episcopi clamauerunt:Nos ità credimus. Omnes ità credimus.Sicut Leo,ità credimus.Nostrũm nullus dubitat. Nos iam subscripsimus. Magnificẽtissimi & gloriosissimi iudices & amplissimus senatus dixerunt:Non est necessarium omnes vos conuenire.Sed quia conueniens est,dubitantibus persuadere,reuerẽdissimus archiepiscopus Anatolius eligat de his, qui subscripserunt, quos putauerit idoneos esse ad docendum eos qui dubitant. Reuerendissimi episcopi clamauerunt: Pro patribus petimus, patres synodo reddite, consentaneos Leoni in synodo,patribus in synodo, Has voces Imperatori, Has preces catholico,Has preces Augustæ. Omnes peccauimus,omnibus indulgeatur. Clerici Constantinopolitani clamauerũt: Pauci clamãt, Non tota dicit synodus. Orientales, & qui cum ipsis reuerend. episcopi, clamauerunt: Aegyptium in exilio. Illyriciani, & qui cum ipsis reuerend.episcopi,clamauerunt:Precamur,omnibus miseremini. Oriẽtales,& qui cum ipsis reuerendi episcopi,clamauerunt: Aegyptium in exilio. Illyriciani & qui cum ipsis reuer.episcopi,clamauerũt: Omnes peccauimus,omnium miseremini. Has voces catholico Imperatori.Ecclesię scinduntur.Clerici Constantinopolitani clamauerunt: Dioscorum in exilio. Hæreticum in exilio.Dioscorum Christus damnauit. Illyriciani, & qui cum ipsis reuerend. episcopi, clamauerunt: Omnes peccauimus, omnibus indulgete. Dioscorum in synodo, Dioscorum in ecclesijs.Sub vobis malum non fiat.Sub imperio vestro malum non fiat. Sub imperio vestro dissidium non fiat. Clerici Constantinopolitani clamauerunt: Qui communicat Dioscoro,Iudæus est. Orientales, & qui cum ipsis reuerend. episcopi, clamauerunt: Aegyptium in exilio. Hæreticum in exilio. Illyriciani, & qui cum ipsis reuerendiss. episcopi, clamauerunt: Patres in synodo. Magnificẽtissimi & gloriosissimi iudices,& amplissimus senatus dixerũt: Quæ interloquuta sunt, effectui mancipentur.

TERTIA COGNITIO CONcilij Chalcedoneñ.

COnsulatu pijssimi & Christianiss. Imperatoris nostri Martiani primo, & qui fuerit nunciatus, sub die tertio Idus Octob. in Chalcedonensi ciuitate Bithynię prouinciæ, secundùm Dei gratiam ex sanctione pijssimorum & fidelissimor. Imperatorũ,congregato vniuersali concilio, & considentibus in sancta basilica sanctæ & bonæ victricis martyris Euphemiæ omnibus sanctiss.& reuerendiss.episcopis, Aëtius archidiaconus regiæ Constantinopolitanæ nouę vrbis Romæ, & primicerius notariorum,dixit: Retinet vestra sanctitas, quoniam pridèm lectis precibus,quæ & pijssimis & Christianiss.Imperatoribꝰ nostris à religiosiss.episcopo Dorylitanę ciuitatis Eusebio,aduersùs religiosiss.episcopum Alexandriæ Dioscorum porrectæ sunt: certa gesta monimentorum subsecuta sunt,præsente hoc sancto concilio, & gloriosiss. & magnificentiss.iudicibus,& amplis.& gloriosiss. senatu, examinantibus inter vtrosque causam vsque * profundàsse ad *fere* vltimam vesperam. Quoniã igitur idem religiosissimus episcopus Eusebius & núc alios libellos vestræ sanctitati obtulit,aduersùs memoratum sanctissimum episcopum Dioscorum,hos præ manibus habẽtes, intimamus ad id faciendum, quod vobis placuerit, Paschasinus episcopum Lilybæi prouinciæ Siciliæ, agens vices sanctissimi episcopi senioris vrbis Romæ Leõis,per interpretẽ dixit: Notũ est nẽpe huic Deo amabili concilio, & ad beatum & apostolicũ & catholicum papã Leonẽ sacras esse literas destinatas, quatenùs huic sancto concilio se pśentare dignaretur. Sed quoniam neq; antiqua hoc tenuit consuetudo,neq; generalis temporis necessitas permittere videbatur, nostrã paruitatẽ huic sancto concilio pro se præsidere præcepit. Ideoq́ue necessarium est, hæc,qúæ in mediũ proferuntur, per nostram interlocutionem disceptari. Propter hoc igitur, porrectus libellus à religiosissimo fratre nostro & coẽpiscopo Eusebio,susceptus à religiosissimo archidiacono & primicerio notariorũ,recitet. & suscipiẽs Aëtius archidiacon⁹ & primicerius notariorũ,recitauit: ¶ Sanctæ & vniuersali synodo,ex sanctione pijssimorum Imperatorum nostrorum congregatæ in Chalcedonensium ciuitate prouinciæ Bithyniæ,ab Eusebio Doryletanæ ciuitatis episcopo,faciente verba tam pro se, q̃ etiàm pro sanctæ memoriæ Flauiano quondàm episcopo Cõstantinopolitanæ ciuitatis, & pro catholica fide.] Scientes vestræ sanctitatis mores Deo amabiles, & contrarios malitiæ, & circa inqua passos iustam cõpassionem vestrã, multa & dira & contra omnem consequentiam perpessi à reuerendissimo episcopo Dioscoro Alexandriæ magnę ciuitatis, adimus vestram reuerentiam, iustitiam impetrare deprecantes,causam verò in his cõtentam. Pridèm cõgregata vfa sancta synod⁹ pariter cũ gloriosissimis & excellentissimis iudicibus, & amplissimo senatu in hac sancta ecclesia, audiuit ex precibus nostris, quas obtulimus pijssi-

pijssimis nostris imperatoribus aduersùs Dioscorum reuerendissimum Alexandriæ magnæ ciuitatis episcopum, & propositum nobis certamẽ discussit inter nos,& arguit,quæ audacter cõmissa sunt à Dioscoro aduersùs me,& sanctę memorię Flauianum,& orthodoxam fidem.Accusauimus eũ prædictum Dioscorum,tanquàm consentaneum Eutychi hęretico cõstitutum,& damnato,& anathematizato, & ga volens perfidiam confirmare in nupèr facto in Ephesia metropoli concilio,multitudine seditiosæ turbę collecta, potentiam sibimet acquirés per suas diuitias,rectam fidem(quantùm ad ipsum pertinet)contaminauit,& fermentum hæreseos insolitæ in catholica Ecclesia introduxit, & nos sacerdotali dignitate priuauit. Quia ergò cognitione facta, sicut nouit vestra reuerentia, prædictus Dioscorus aliena sapere à catholica fide,à nobis demõstratus est,& me non permisit ingredi, facto in Ephesina metropoli concilio, & adesse meis allegationibus, insupèr verò & Flauianũ sanctæ memorię quũdàm Cõstantinopolitanæ vrbis episcopum,pro quo & sermonem feci, pro tempore suis allegationibus vti *non sinit, prætereà verò voces, q̃ à synodo tunc dictæ nõ sunt, monimentis indidit, & in puris chartis compulit eos subscribere,& omnem iniquitatem operatus est contra ipsam pietatem,& contra diuinas regulas,& contra legum consequẽtiam: precor & supplico vestræ sanctitati,miseremini nostri sancti patres. Et dum adhuc in memoria retinetis,quæ anteà inter nos & præfatum Dioscorum acta sunt,decernite omnia, quæ aduersùs nos gesta sunt, viribus carere, & nihil nobis ea monimenta,q̃ iniustè cõtra nos facta sunt,nocere. Habere verò nos & sacerdotalem dignitatẽ, anathematizare autem eius sceleratum dogma,pietatis autem verbum corroborare, & illum, eorum quę audacter commisit,luere pœnas, quatenùs exemplum factus, in reliqua vita omnes corrigat,similia actis ei⁹ agere conantes. Quod impetrantes,incessanter gras agamus vestræ sanctitati. Eusebius episcopus Doryletanę ciuitatis prouinciæ Phrygię Salutariæ, hos libellos manu mea subscribens, porrexi. Et cùm lecti fuissent, Eusebius episcopus dixit: Supplico aduersarium meum euocari. Aëtius archidiaconus & primicerius notariorũ,dixit: Dudũm(sicut iussistis) pergẽtibus nomnino & Cyriaco diaconib⁹, quẽadmodùm ad alios sanctissimos episcopos,& ad Dioscorũ sanctiss.episcopũ maturiùs pro eo,vt hic vobis cõsideret,& hortantibus eũ,vt conueniret & ipse in hoc cõcilio, nũciauit se quidem velle venire,nõ autẽ permittì à custodientibus se, sicut dicebat. Paschasinus episcopus dixit: Qm̃ non videmus pręsentem esse Dioscorũ sanctissimũ episcopum, egrediẽtes reuerẽdissimi clerici inquirant eum, si præ foribus concilij inuenitur. Aëtius archidiaconus & primicerius notariorũ, dixit:quemadmodùm iussistis,Epiphanius & Helpidius presbyteri circumeuntes sanctam hanc basilicam, quæsiérunt religiosissimum episcopum Alexãdrię Dioscorum, &(si placuerit)pręsentati interrogẽtur.Anatolius episcopus Constantinopolitanæ ciuitatis nouæ Romæ,dixit: Dicant reuerendissimi Epiphanius & Helpidius presbyteri,si quæsiérunt reuerẽdissimum episcopum Dioscorum. Epiphanius & Helpidius dixerũt: Peragrantes atria sancti huius loci, quæsiuimus,& non eum inuenimus. Anatolius episcopus Cõstantinopolitanæ vrbis nouę Romæ,dixit: Si complacet vestræ sanctitati, aliquos ex Deo amãtissimis fratribus & coẽpiscopis nostris destinare ad eum in domum, in qua manet,& commonefacere eum, vt in hoc sanctum concilium adueniat? Maximus episcopus magnæ Antiochiæ ciuitatis,dixit: Benè placuit sanctissimo archiepiscopo Anatolio,dirigi Deo amantissimos episcopos ad accersendum rursùs deo amantissimũ Dioscorum magnæ Alexandriæ ciuitatis episcopum, & manifestum ei facere, quæ aduersùs eum facta est accusatio. Sancta synodus dixit:Consequens est, mandare Deo amãtissimo episcopo Alexandriæ ciuitatis Dioscoro. Vndè deo amantissimi episcopi, Cõstantinus metropolitanus Bostrensis, & Acacius Ariarathirensis,& Atticus Zelensis pergẽtes, cõmoneant Deo amantissimum episcopum Alexandrię Dioscorũ occurrere ad sanctum hoc cõcilium.Et cùm abissent reuerẽdiss. episcopi Constantinus,& Acacius,& Atticus cũ Himerio lectore & notario, & reuersi fuissent, Aëtius archidiacon⁹ & primicerius notariorũ, dixit: Qui pauloantè destinati sunt sanctissimi episcopi Constantinus metropolitanus Bostrensis, & Acacius Ariarathirensis,& Atticus Zelensis, ad Deo amãtissimum episcopũ Alexandriæ Dioscorũ à vestra sanctitate,aduenerũt. Et hoc ipsum suggerimus ad notitiã vestræ sanctitatis. Anatolius episcopus Constantinopolitanæ ciuitatis nouę Romę, dixit: Dignẽtur Deo amantissimi reuerẽdi episcopi docere hanc sanctam synodũ, quale acceperunt respõsum à deo amantissimo Dioscoro episcopo. Constantinus episcop⁹ metropolitanus Bostrẽsis,dixit:Secundùm pręceptũ vestrę sanctitatis pergẽtes ad reuerendiss.episcopũ Alexandrię Dioscorũ,in scriptis ei quæ nobis mandata sunt,diximus.Et postulam⁹,vt quę Himerius lector & notarius, qui pariter nobiscũ directus est, excepit,dicat,q̃ sunt,quæ à nobis dicta sunt, & quale nobis dedit responsum. Paschasin⁹ episcopus dixit: Præsens Himerius notarius secũdùm professionẽ Deo amantissimi fratris nostri & coẽpiscopi,ea quæ respõdit episcopus Dioscorus,recitet, vt possit hæc beatissima synodus communi consilio tractare, quid debeat agere. Himerius lector & notarius

Universidad de Deusto
Biblioteca

tarius recitauit. Et lectum est ità: Constantinus episcopus metropolis Bostrensis, ad episcopum Dioscorum dixit: Sancta synodus tuam obsecrat sanctitatem, vsq; ad ipsam occurrere, q̃ congregata est in basilica sanctæ & bonæ victricis martyris Euphemiæ. Dioscorus reuerendiss. episcopus Alexandriæ, dixit: Custodior ego. Si verò permittunt me descendere, dicant magistriani. Acacius episcopus Ariarathirẽsis, dixit: Nos ad deuotissimos magistrianos non sumus directi, sed ad tuam sanctitatem, quatenùs digneris fatigare te, & peruenire ad sanctum concilium, congregatum in basilica sanctæ martyris Euphemiæ. Dioscorus episcopus Alexandrię, dixit: Paratus sum aduenire ad sanctum & vniuersale concilium: sed prohibeor. Atticus episcopus Zelensis, dixit: Libelli porrecti sunt & nunc ab Eusebio Deo amantissimo episcopo, sancto & vniuersali concilio aduersùs tuam sanctitatem, & per nos sancta & magna synodus tuæ sanctitati mandauit, quatenùs peruenias, & satisfacias super his, quibus accusaris. Dioscorus episcopus Alexandriæ, dixit. Semèl dixi, & ego paratꝰ sum venire ad sanctum & vniuersale cõciliũ: sed, vt videt vestra religiositas, ꝓhibeor à deuotissimis magistrianis & scholaribus. Et cùm hæc lecta fuissent, Himerius lector notariorum dixit: Sed postquàm descendi cũ Deo amãtissimis episcopis, occurrit Eleusiniꝰ venerandus adiutor magnificẽtissimi & gloriosissimi magistri sacrorum officiorum, & reuersi iterùm DEO amantissimi episcopi ad eundem Deo amãtissimum episcopum Dioscorum, & assendentes, rursùs commonuerunt eum occurrere, & certa locuti sunt, q̃ in exceptis habeo. Si placet vestræ sanctitati, & hæc recenseo. Sancta synodus dixit: Relege. Himerius lector & notarius legit: Dioscorus Alexandriæ episcopus, dixit: Tractans apud memetipsum, & cognoscẽs quid expedit mihi, hęc respõdeo: Quoniam ante hæc in congregatione sedẽtes magnificentissimi iudices, certa diffiniẽrũt post multam vniuscuiusq; interlocutionem, nũc verò in prædictorum infirmatione, secundò me euocat congregatio: obsecro, vt qui pridèm ad hoc sanctum concilium gloriosissimi iudices & amplissimus senatus conuenerũt, & nũc sint præsentes, vt iterùm sub eorũ præsentia hæc eadem examinẽtur. Acacius episcopus Ariarathirensis, dixit: Nõ ità sancta & magna synodus vestrã sanctitatẽ euocauit, ad subuertendum ea, quæ sub magnificentissimorum & gloriosissimorum iudicum & sacri senatũs præsentia acta sunt: sed mandata destinauit, quatenùs ad concilium peruenias, & non absit ab eo tua sanctitas.

Dioscorus episcopus dixit: Dixistis mihi nunc, eò ꝙ libellos porrexerit Eusebius aduersùs *tuam religiositatem, postulo iterùm præsentibꝰ iudicibus & glorioso senatu approbari, quę ab ipso dicuntur. Atticus episcopus Zelensis, dixit: Nos ad tuã directi sumus sanctitatem ad cohortandum. Et interrumpens ei Dioscorus episcopus, dixit: Respondi iam, quia sub præsentia magnificentissimorum iudicum & sacri senatũs iterùm, quæ de me sunt, volo discuti. Constantinus episcopus metropolitanus Bostrẽsis, dixit: Statim, vt venimus, respondit nobis tua sanctitas: Quoniam si permissus fuero à me custodientibus, peruenio ad sanctũ concilium. Quoniam igitur aduenientę viro clarissimo adiutore gloriosissimi magistri officiorũ, permissus es (si volueris) ad sanctã synodum peruenire, de hoc (si placet) da nobis respõsum. Dioscorus episcopus dixit: Nũc didici, quia non sunt præsentes magnificentissimi & gloriosissimi iudices, & sanctus senatus, & ideò nunc ità respondi. Et cùm lectum fuisset, Eusebius episcopus Dorylenæ ciuitatis, dixit: Precor sanctitatem vestram, quæ nunc à destinato notario cũ Deo amãtissimis episcopis ad reuerendissimum episcopũ Dioscorũ lecta sunt, iubete indi præsentibus monimentis. Maximus episcopus magnę Antiochenę ciuitatis, dixit: Ea quidẽ, quæ nũc ab Himerio notario lecta sunt, actis inserẽt monimentorum. Consequẽs tamen est, secundùm regulas sanctorũ patrũ, & rursus dirigi ad Deo amantissimum episcopum Dioscorum Deo amantissimos episcopos, ad vocandũ eum secundò, vt aduẽiat in hoc vniuersale sanctumq; concilium.

Eusebius episcopus Dorylenæ ciuitatis, dixit: Deo amantissimus episcopus Dioscorus dissimulationes & occasiones emittit, nẽ ad hanc sanctam perueniat synodũ. Super certis enim capitulis iam conuictus est, tam sub vestræ sanctitatis, quàm sub magnificentissimorum iudicũ & sacri senatũs præsentia. Et sunt alia capitula, quę debent coram vestra sanctitate ventilari & approbari, & iubete eum adesse. Neq; enim subuertimus aliquid eorum, quę dudùm acta sunt. Aetius archidiaconus & primicerius notariorũ, dixit: Quid videtur vestrę sanctitati de interloquutione secũdæ vocationis? Sancta synodus dixit: Consequens & regulare est, & secundò eũ euocare. Eant igitur ad Dioscorũ sanctissimum Alexandrinorũ episcopũ Deo amãtissimi episcopi Pergamius & Cecropius & Rufinus, ad cohortandum eum, vt ad nos veniat. Aetius archidiaconus & primicerius notariorum, dixit: Placet ergò sanctitati vestræ, *scriptis ad eum ex persona totius sancti concilij destinare? Amphilochius episcopus metropolitanus Sidensis, dixit: Vno aut duobus diebus causa differatur. Menecrates episcopus Cyrasseñ prouinciæ Lydiæ dixit: Vnus homo vniuersum orbem desolauit, & tres mẽses assidem ei. Et destinatum est secũdò ità:

*meam

LITERAE DIRECTAE A CONcilio Dioscoro episcopo, ad vocandum eum secundò.

SAncta & vniuersalis synodus deo amantissimo episcopo Alexandrinorum Dioscoro. Priùs placuit sacratissimis dominis orbis terræ, tam sub magnificentiss. & gloriosiss. iudicibus, quàm etiàm sub sacratissimo & amplissimo senatu, inter tuã religiositatẽ atque reuerendissimũ episcopũ Eusebiũ, & à nobis causam examinari, & nũc placuit, quatenùs confidẽte sancta & magna synodo, habente regularem authoritatem, nihil de prioribus, quæ de te seu coram te acta sunt in illo sacro concilio, retractari: sed de aliis quibusdam, de quibus nunc idem Deo amãtissimus episcopꝰ Eusebius per libellos accusans tuam religiositatẽ, à nobis petit fieri examinationem. Sinè vlla igitur excusatiõe tua religiositas perueniat ad nos, satisfactura, sicut ordo expetit regularum. Eccè enim & secundam regularem vocationem ad tuam fecimꝰ religiositatem, dirigentes Pergamium & Cecropium & Rufinum, Deo amãtissimos fratres & coepiscopos nostros, debentes commonefacere tuã religiositatẽ, quatenùs ipse ad nos indubitanter peruenias, & satisfacias de his, quę tibi ingeruntur. Et his remeantibus, Aetius archidiaconꝰ & primicerius notariorum, dixit: Qui secundæ ministrauerũt vocationi sanctissimi episcopi, Pergamius & Cecropius & Rufinus, aduenerunt, & hoc ipsum suggerimus. Stephanus episcopus Ephesi, dixit: Dicãt Deo amãtissimi episcopi, si quid à beatissimo episcopo Alexandrinæ magnæ ciuitatis Dioscoro audierunt, & sanctæ synodo, quę audierũt, cũ veritate denuncient. Pergamius episcopus metropolitanus Antiochiæ Pisidiæ, dixit: Consequẽter his, quæ præcepta sunt à vestra sanctitate de secunda regulari vocatione, cõmonefecimus Deo amantissimum episcopum Alexãdrinorum Dioscorum, & super hæc, quę ei in scriptis mandata sunt, certum fecit respõsum: quod si placuerit vestrę sanctitati, à lectore & notario Hypatio, qui nobiscum directus fuerat & exceperat, recitentur. Diogenes episcopus metropolitanus Cyzici, dixit: Lector Hypatius, quę à Deo amãtissimo episcopo Dioscoro excepit, huic sanctæ & magnæ & vniuersali recenseat synodo. Hypatius lector & notarius relegit ità: Pergamius episcopus metropolitanꝰ Antiochiæ Pisidiæ, dixit: Cõgregata in basilica sanctæ martyris Euphemiæ vniuersalis sancta synodus, secundam vocationem faciens ad tuam sanctitatem, paruitatem nostram direxit, facientem cõmonitionem in scriptis denuncians, quæ nunc tuę sanctitati relegentur. Et cùm episcopo Dioscoro, quę à sancta synodo per Deo amãtissimos episcopos ei mãdata sunt, lecta fuissent, Dioscorus episcopꝰ dixit: Iamdudùm perueniens demandaui vestræ religiositati, quia & infirmitate detineor, & postulo & magnificẽtissimos iudices & sacrum senatum esse præsentem, in eorum quæ nunc examinanda sunt, audientia. Quoniam verò ampliùs mihi ægritudo inualuit, huius gratia feci dilationem. Cecropius episcopus Sebastopolitanꝰ, dixit: Pauloantè tua sanctitas non se asserebat infirmari, sed postulauit sacratissimum senatum & magnificentissimos iudices esse præsentes, nũc verò hoc addidit. Dignare ergò (sicut te decet) agere, & regulis satisfaciẽs, obedire sanctæ & vniuersali synodo, quatenùs, quæ negocio cõpetunt, consequenter & secundùm regulas proueniant. Dioscorus episcopus dixit: Semèl dixi, quia postulauit gloriosissimos & magnificentissimos iudices, & sacratissimum senatum adesse his, quæ nunc debent examinari. Rufinus Samosatenꝰ episcopus, dixit: Canonica sunt quæ mouentur. Potest & nunc tua proueniens sanctitas, quę vult, postulare à sancto cõcilio. Dioscorus Episcopus dixit: Venerunt religiosissimi episcopi ad sanctum cõcilium Iuuenalis & Thalassius, Eusebius, Basilius & Eustathius? Pergamius episcopus dixit: De hac interrogatione à tua reuerentia facta, respõsum nunc facere, nõ præcepit nobis sancta & vniuersalis synodus. Vt verò satisfacias regulari secundæ vocationi, sufficienter commonefecimus. Tuę igitur sanctitatis est, & sanctissimam & vniuersalem synodũ (prout decet) per obedientiam honorare, & tuæ reuerentię cognitas regulares formas similiter in honore habere, consequenter illis obtẽperando. Dioscorus episcopꝰ dixit: Et nũc eadem dico. Petij pijssimum & Christianissimum nostrũ Imperatorem, quatenùs & nũc, ante hoc constituti in sancta synodo magnificentissimi & gloriosissimi iudices, vnà cum sacro senatu præsentes sint his, q̃ examinanda sunt, præsentibus etiàm & religiosissimis episcopis, qui simul mecum *seruntur in accusatione, quæ nobis ingeritur ab Eusebio. Cecropius episcopus dixit: Tuam tantummodò religiosissimus Eusebius sanctitatem accusat, & hæc societas necessaria nõ est. Sed vt cõsequenter & regulariter impleatur obedientia, & q̃ canonica sunt, ventilenẽ. Quandò enim quædam regularia examinantur, neque iudices, neque alios aliquos laicos interesse oportet, nisi tantummodò tuam sanctitatem, quæ in propria accusatur persona. Non est igitur opùs ista tarditate aut dilatione, si quidem voluẽris & DEO & canonibus obedire, & non per dilationes confirmare ea, quæ ab accusatore dicuntur. Dioscorus episcopus dixit: Semèl precatus sum pijssimum & amicum CHRISTI nostrum Imperatorem, quatenùs & alij episcopi vnà mecum interfint. Neque enim aduersùs me specialem causam habet Eusebius, sed potiùs de quibus omnes pariter egimus. Pergamius epi-

*fuerunt

Optima & canonica ratio contra Dioscorum.

Universidad de Deusto
Biblioteca

episcopus dixit: Secundùm quod Deo amātissimus coepiscopus Cecropius tuam commonuit reuerentiam, religiosissimi Eusebij episcopi accusatio, sicut aduersùs tuam reuerentiam facta, tuam quærit personā. Ideoq; tuam sanctitatem consequenter & regulariter vocauit, & vocat sanctissima & catholica synodus. Dioscorus episcopus dixit: Semèl dixi, quæ dixi, & vltra hæc compendiosiùs quod dicam, nō habeo. Et cùm prædicta relecta fuissent, Eusebius episcopus Doryletanæ ciuitatis, dixit: Et per preces, quas victoribus & triūphatoribus dominis nostris obtuli, aduersùs solum religiosissimum episcopum Dioscorum accusationem institui, tanquàm ab eo passus iniqua, vnà cū sanctæ memoriæ patre nostro & quōdàm archiepiscopo Flauiano. Et nunc sub fide monimentorū profiteor, quoniam aduersùs nullum alterū facio accusationem, nisi tātummodò aduersùs Dioscorum magnæ Alexandriæ ciuitatis episcopum. Non ergò fingat occasiones Dioscorus, neq; cōpellat me alijs, quibus nolo accusationē ingerere. Quippe & si ab alijs lęsus essem, licebat mihi, aduersùs vnū, quem vellem, accusationem deponere. Cùm verò non profiteor, quia neq; ab altero lęsus sum, supplico vestræ sanctitati, & tertia eū accersitum vocatione, adesse vestro sancto cōcilio, & meas contra eum factas conuentiones suscipere. Et cùm diceret, Aētius archidiacon' & primicerius notariorum, dixit: Ante hoc, aliqui dicentes se esse clericos, vnà cum alijs laicis ab Alexandria orti, aduersùs Dioscorū sanctissimum episcopum libellos porrexerunt. Hi ante sanctum constituti concilium vestrū, clamoribus vsi sunt, & obsecrāt, coniurantes vos per sanctam & homousion Trinitatem, & salutem & victoriam pijssimorū & Christi amicorum nostrorum Imperatorum, introitum impetrare. Et hoc ipsum ad id (quod placuerit) suggerimus. Sancta synodus dixit: Ingrediantur qui libellos porrexerunt. Et cùm ingressi fuissent, Athanasius dicens se esse presbyterum magnæ Alexandrię ciuitatis, dixit: Multa, & dira, & omninò sæuissima, & omni plena impietate & auaritia, perpessus sum à reuerendissimo episcopo Dioscoro. Preces obtuli pijssimis & Christi amicis nostris Imperatoribus, docens, quas ab eo sustinui circunuentiones pariter & insidias, necnon & huic vniuersali cōcilio easdem preces obtuli. Et precor sanctissimos & Deo amantissimos episcopos, & patres nostros, quatenùs & mei misereamini, & clemēter me suscipiatis, docentē, quæ ad meipsum pertinent. Et post ipsum Ischyrion, dicēs se esse magnæ Alexandriæ ciuitatis diaconum, dixit: Vt non putet reuerend. episcopus Dioscorus, solum reuerēdissimū episcopū Eusebiū accusationē aduersùs eum instituisse, sed vt sciat & alios, & q sint, qui eū accusant, & quæ sunt, quæ ei ingeruntur, obsecramus libellos recitari. Lucentius episcopus dixit: Libelli, qui aduersùs reuerendissimum episcopum Dioscorum à diuersis nobis oblati, sunt susceptī, ab Aētio archidiacono & primicerio notariorum recensēatur, quatenùs omnis hæc sancta synodus scire possit, quid continent. Et suscipiens Aētius archidiaconus & primicerius notariorum libellum Theodori, legit. Et cùm lectū fuisset, Paschasinus reuerendus episcopus dixit: Quid ad hæc dicit præsens accusator Theodorus? Si cōfidit approbare ea, quæ ingerit aduersùs reuerendissimum episcopum Dioscorum, proprio ore confiteatur, si non vult aduersùs se regularem conuerti sententiam. Theodorus diaconus dixit: Supplico porrectum libellū monimentis inseri, paratus eū sum mihijpsi adesse. Paschasinus episcopus dixit: Perlect' libellus monimentis ecclesiasticis societur, reliqua verò dicat Theodorus, adueniente ei' aduersario, quæ ei competunt.

LIBELLVS THEODORI DIACONI, ad Leonem papam & Chalcedonen̄ concilium.

SAnctissimo & DEO amantissimo & vniuersali archiepiscopo & patriarchæ magnę Romę Leōi, & sanctę & vniuersali Chalcedonen̄ synodo, quæ voluntate diuina Dei præceptione congregata est, à Theodoro ecclesiæ Alexandrinæ diacono. Quæ à reuerēdiss. Dioscoro Alexandriæ magnæ ciuitatis commissa sunt, lingua quidem egēt antiquā, quæ possit docere singula, quæ ab ipso perpetrata sunt * tam in sanctorum patrum regulas, necnon etiàm & in diuersos & plurimos illius prouinciæ. Quæ enim in ipsa deuotione ab eo confecta sunt gesta, sub diuersis iudicibus habita, vestram sanctitatem docebunt. Tamen vt omnia compēdiosè dicam, quæ ab eo in nostram pusillitatem perpetrata sunt, adsum vestram deprecans sanctitatem: Viginti & duos plùs minùs annos in schola deuotiss. magistrianorum militās, conuersatus sum, nullam aduersùs memetipsum dans aliquandò reprehensionem aut querelā, sperans magnæ illius scholæ mereri priuilegium. Sed sanctæ & beatæ memoriæ Cyrillus, qui nominatissimæ Alexandriæ ciuitatis triginta & duos annos fuit archiepiscopus, rectæ & immaculatæ fidei aduocat', deputatum me habuit, & maximè in tempore quo facta est sub eo in Epheso synodus, & sinè vlla querela ministrans sancto illi, & per Deum facto cōcilio, ità vt pro synceritate & studio meo, magnę Alexādrinę ciuit. clericatū ab ipso mererer. Siquidem videbar fructu multorū annorū fraudari militię meę: maiorē tamē honorē existimās diuini & venerabilis mysterij ministeriū, quindecim annos in clero permānsi, sperans & maiorē honorē mereri. Sed inter hæc sancto & beatæ memoriæ Cyrillo de hac humana vita migrante, succedens ei (quod vtinàm nunquàm contigisset) memo-

memoratus reuerendus episcopus Dioscorus, nulla aduersùs me accusatione p scripturam vel sinè scriptura facta, sed neq; simplici querela in principio episcopatūs sui, (quē, nescio quo ordine, fortitus est) statim me clericatu priuauit, cōminās & à magna illa ciuitate fugare, ꝓpter nihil aliud, nisi ob id, q̄ familiaritate & continentia sanctæ memorię Cyrilli vtebar. Intentio eñ eius talis est, non solùm parentes eius ex illa ciuitate exagitare seu vita priuare, verùm etiàm & familiares ipsius. Exercens inimicitias aduersùs eius rectam fidem, hæreticus constitutus, & semper quę Origenis sunt sapiens, & hic homo neq; à sanctę Trinitatis blasphemia abstinens, neq; homicidij expers, neq; alienas parcēs excidere arbores, neq; incēdia facere, neq; domos destruere, sed * eñ & turpiter semper viuens, q̄ sum paratus ostēdere. Qñ igitur vestra Deo amabilitas peruidet, quia nō leuem iniquitatem sustinui, militiam tantorum annorum contemnens, maiorem sacerdotalem ordinem arbitrans, supplico permittere mihi in sancto vestro cōcilio adesse, & meis allegationibus vti, vt nè ex vtraq; parte videar cadere, qui & in militia (sicut dixi) irreprehensibiliter conuersatus sum, & in venerabili clero (quantùm ad me pertinuit) cum modestia memoratis temporibus ministraui. Ostendam enim, eum omnia quę dicta sunt, perpetrāsse, necnon etiàm & contra gestum in metropoli Nicena concilium, temerarium extitisse. Hic nanque sanctissimus, magis autem circa omnia ferocissimus, in consuetudine habens leges pręuaricari, nihil arbitrās, quod ab ipso in sanctæ & sacræ memorię Flauiano commissum est, insupèr ad mala maiora se vertit. Excommunicationem nanque faciens contra sanctissimum & beatissimum apostolicæ sedis magnæ Romæ episcopum, suasit subscribere eis, qui cum ipso de Aegypto exiērunt sanctissimis episcopis plùs minùs numero decem, (neque enim ampliores ausi sunt exire cū ipso, propter * quæ ab ipso in Epheso contra leges peracta sunt) aliquotiès comminans, aliquotiès nolentes decipiens. Vndè Iachymantes atque gementes, nefandæ illi chartæ subscripserunt. Considerate igitur sanctissimi & reuerēdissimi patres, quàm neque Deo placita sint, quæ ab eo cōmissa sunt, neque hominibus toleranda. Et obsecro vestram sanctitatē præcipere (si placet) eos, qui subtèr designati sunt, sub custodia fieri, quatenùs quæ veritatis sunt, ostendantur. Sunt autem Agorastus, Dorotheus, Eusebius, Ioannes notarius. Tempore nanq; opportuno * vacante, offero vestro angelico choro, & sanctissimos viros, & reuerentia & rectitudine adornatos, qui super singulis capitulis possint testimoniū perhibere. Et ipse ego hanc accusationem propria subscripsi manu. Similiter & reliq accusatores suas accusatiōes singuli per singula se probare spo-

for. *etiàm

*ea quæ

*vocato me in synodo

ponderunt, & singulos accusationis libellos propria manu subscripserūt. Theodorus diaconus sanctæ & catholicæ ecclesiæ magnæ Alexandrinæ ciuitatis suprascriptus, sancto & vniuersali concilio hos libellos obtuli. Et post hoc idem ipse Theodor' dixit: Paratus sum, adueniente reuerendo episcopo Dioscoro, in hoc sanctum vestrum conciliū meis adesse accusationibus. Bonifacius presbyter Romanæ Ecclesiæ, vicarius & ipse beatissimi papæ Leonis, dixit: Et proclamantis præsentis Ischyrionis iustum est recitari libellos.

Romanus episcopus metropolitanus Myrensis prouinciæ Lyciæ, dixit: Secundùm interlocutionem religiosissimi presbyteri Bonifacij, oblati libelli ab Ischyrione recensēantur. Et suscipiens Asclepiades diaconus & notarius, legit. Et postquàm lectū est, Petrus episcopus metropolitanus Corinthi, dixit: Et ab Ischyrione reuerendissimo porrectus libellus, ex lectione notus factus sancto huic & vniuersali concilio, præsentibus inseratur monimentis.

LIBELLVS ISCHYRIONIS DIACONI, ad Leonem papam & Chalcedonen̄ concilium.

SAnctissimo & beatissimo vniuersali archiepiscopo & patriarchę magnæ Romę Leoni, & sanctę & vniuersali Chalcedonensi synodo, voluntate Dei & diuina præceptiōe congregatæ, libellus ab Ischyrione magnæ Alexādrinę ciuitatis diacono. Nunc quandò liberam vocem vnusquisq;, qui malè passus est, recipit, & iusti patroni humano generi ꝓsunt, & perijt deceterò omnis circunuentio & auaritia, & quæ erāt quasi in dira tyrannide tunc, & ego ausus sum hunc libellum vestræ sanctitati offerre, & docere, quanta aduersùs me & aduersùs multos alios commissa sunt à reuerendissimo magnæ Alexandrinorum ciuitatis episcopo Dioscoro, si mihi lingua dicere & pro illis sufficeret. Neq; eñ quisquam fuit expers illius crudelitatis & inhumanitatis. Aliquorum enim vastata sunt prædia excisione arborum perpetrata, aliorum verò domus destructæ sunt, alij in exilium pulsi sunt, alij verò mulctatione vexati sunt, quidam verò & ab Alexandrina magna ciuitate, sicut de propria eius possessiōe, exclusi sunt: Quoniamquiden impia deuotiōe non intermisit maxima peccare, hoc magni & clari viri sciunt, necnon etiàm & omnis illa magna ciuitas Alexandria, sicut & acta habita sub diuersis iudiciibus manifestant. Quę enim contra sanctam & homousion Trinitatem ab ipso sæpè contumeliosè dicta sunt, omnia nominatissimo illius ciuitatis populo, necnon etiàm venerabili clero, reuerendissimis quoquè monachis nota sunt. Tanta autem contra omnes (non sicut decebat Episcopū, & maximè tantę ciuitatis, & euangelicæ illius sedis præsulem constitutum) perpe-

Universidad de Deusto
Biblioteca

perpetrare ausus est, vt etiàm & frumentum, quod à pijssimis nostris Imperatoribus eccle-
Libyæ cur opùs sit tritico externo. ijs Libyæ (propter ariditatem illius prouinciæ, & quia ibi omninò triticum non nascitur) prælatum est, inprimis quidem vt incruenta ex ipso hostia offeratur, deindè vt & peregrini, necnon etiàm & prouinciales pauperes aliquod mereãtur solatium, non permitteret suscipere sanctissimos episcopos illius prouinciæ, sed æstimaret memoratum frumentum largissimis precijs, ipsum verò in tempore famis amarissimis æstimationibus
Cõtra eos qui sacrificij Missæ. venũdaret. Et ex hoc neq; terribile & incruentum sacrificium celebratum est, neq; (sicut dixi) peregrini aut prouinciales hoc solatio fruiti sunt. Cæterùm clarissimæ memoriæ Peristeriæ negocium nullus ignorauit, maximè eorum, qui in hac regia vrbe noua Roma habitare noscuntur. Illa nanque pro suæ animæ salute testamentum condens, iussit multam quantitatem pecuniarum præstari monasterijs, necnon etiàm Xenodochijs & parochijs, & alijs pauperibus Aegyptiacæ prouinciæ. Quod molestè ferens idem reuerendissimus vir, ob id ꝙ in persona eius hæc minimè sunt dimissa, fecit easdem pecunias pro eleemosyna scortis & alijs theatricis dispartiri personis, vt neque incensum ex oblatione illius clarissimæ memoriæ Peristeriæ (quãtùm ad eum pertinuit) Deo offerretur, sed illius quidem manifestum propositũ demonstratum est. Quoniam verò & vita prædicti reuerend. viri, & luxuria omni illi prouinciæ non ignorata est, (impudicis mulieribus frequenter in episcopio, & in balneo eius apertè delicianttbus, præcipuè famosissima Pansophia, quæ cognominatur Orini, de qua & numerosus Alexandriæ populus frequentissimas voces emisit, tã ipsius, quàm amatoris eius faciens mentionem) vestro angelico choro manifestabitur. Non solùm verò hæc, sed etiàm homicidia per occasionem istius admirabilis doctoris perpetrata sunt. Quoniam verò, & quæ in me miserabili ab ipso commissa sunt, tolerabilia non sunt: accedo, & precor vestram sanctitatem, misereri mei, hominis qui multis temporibus in sancta illa magnæ ciuitatis ecclesia laboraui, & hac de causa clericatũ eius merui, sæpiùs destinatus in peregrinationes sub sanctæ memoriæ Cyrillo, qui ipsam euangelicam sedẽ ornauit, & maximè ad hanc regiam nouam Romam, aliquandò quidem in hyemis tempore cum animalibus iter omne perficiens, aliquandò verò & pro ꝯmissis mihi à sanctæ memoriæ Cyrillo necessarijs causis, per mare omne nauigio trãsmeans, aliquandò per Lyciam, aliquandò per Pamphyliam, ità vt debile mihi corpus laborum faceret magnitudo, sicut & ipsis adspectibus intuetur vestra beatitudo. Obtinui enim dignus fieri & familiaritate, & gratia sanctę memoriæ archiepiscopi Cyrilli, quod reuerend. episcopum Dioscorum cõtristabat. Quippe mox, vt migrauit sanctæ & beatæ memoriæ Cyrillus in cælos, iste (quod vtinàm nunquàm cõtigisset) successit, qui prohibuit me in sancto & venerabili ministerio obsequium facere. Nihilominùs etiàm aduersùs nostras vilissimas possessiones, monachos & alios aliquos destinauit, & tradidit eas incendio, ità vt & ipsa in eisdem possessionib⁹ ædificia (ex quibus nutrimenti mei haberem solatium, pauper constitutus, & solutus corpore) plenius ignis consumeret, diuersas quoquè arbores ibi succideret, atque ipsam incenderet teram, & mihi vltrà inutilem faceret, & in reliquum mendicans, nec victus necessarios haberem. Sed neque his contentus summittit aduersùs miserabilem me ecclesiasticorũ cateruam (vt veriùs autem dicam, latronum) pariter cum Petro & Arpocratione diaconibus, & Mena presbytero, vt me de humanis rebus auferrent, mãdans corpus meum mortuum sibi deportari. Quod nisi per misericordiam DEI ante punctum temporis mihi innotuisset, & fugissem, (sicut priùs dixeram) iam tunc ab humanis reb⁹ efficerer alienus. Postquàm verò saluari per misericordiam DEI potui ex insensibilitate facta diuinitùs corporis mei, & quia multùm meorum obsequio indigebam, præcipuè verò quia & ex ea essem ciuitate ego & mei maiores, & quia domum in ea haberem, iratus super his, quasi nihil factum esset, in ipsis paschalibus diebꝰ iterùm me iubet, raptum per Arpocrationem diaconum, rapi (semper eius ministrauit furori) pariter cum prædicto Petro diacono, sicut demonstrant, quæ apud Ephesum gesta sunt aduersùs sanctæ memoriæ Hauianum quõdàm archiepiscopum huius nouæ Romæ, & contra multos eius, insupèr etiàm & contra reuerendissimum, nunc quidem episcopum, tunc verò presbyterum, & œconomum constitutum magnæ Alexandrinæ ciuitatis ecclesiæ Neorium: & recludor in vno xenodochio tabidorum, nullo modo alicui obnoxius constitutus. Neque (sicut docui) accusatione aliquandò aduersùs me facta, immittit iterùm & in eodẽ Xenodochio aliquos, qui me occiderent, sicut & omnibus, qui in ipso xenodochio sunt, manifestatũ est, intãtùm, vt horrentes malitiam, iuuare me dignarẽtur: propter quod & viuo hactenùs. Nec priùs me ab illis iniquissimis absoluit vinculis, nisi & à magna Alexandria alienum me fieri promitterem in tali corporis statu, & alia aliqua, quæ illi erant desiderabilia, agerem. Quoniam igitur consideratis sanctiss. & beatissimi, quia omnia quæ ab eo cõmissa sunt, neque DEO placita, neque legibus toleranda sunt, sed neque vlli homini: peto, & deprecor vestigia angelicæ vestræ militiæ, misereri mei, & præcipere, me sanctum & vniuersale vestrum intrare concilium, hæc omnia probaturum,

baturum, quatenùs & ex omni iniquitate in me illæsus effectus, proprio gradui (si vestræ placuerit sanctitati) restituar, homo, qui multis tẽporibus syncerè insistionibus sanctę memorię & catholicę fidei aduocati Cyrilli ministraui, debilis factus, & non habens aliunde necessaria vitæ nutrimenta, quatenùs hæc iustè promeritus, solitas orationes & gratias referam omnium nostrũ saluatori Christo pro vestro angelico choro. Et supplico, pro documẽto eorum, quę à me dicta sunt, in tuto collocari Agorastum & Dorotheũ, Eusebiũ, Didionẽ, Arpocrationẽ, Petrum, Gaianum, & Mediastinũ episcopalis balinei, nũc
*non est eum comitantem, qui *est imperitus, & qui potest omnia subtiliter dicere. Paratus enim sum, tempore cognitiõis & sanctiss. viros, vita & fide probabiles, producere, ex iussione vestrę sanctitatis, qui de his omnibus, quę in libellis accusatiõis sunt inserta, testificari valeant. Ischyrion diaconus hos libellos obtuli, factos secundùm meam voluntatem & dictatos, & manu mea subscriptos. Et cùm recitatus fuisset libellus, Pascliasinus episcop⁹
*diaconus dixit: Lit libellus prętentis Athanasij, qui nobis oblatus est, recensеatur. Et suscipiens eũ Procopius *lector & notarius, legit. Et cùm lectus esset, Lucentius episcopus dixit: Quæ per libellũ docuisti aduersùs Deo amantissimum Dioscorum episcopum, hæc cõsidera, & si cõfidis, per te notũ nobis facito, & proprio ore manifesta. Athanasius dixit: Paratꝰ sum, & mihi confido, aduenientẽ eum in vestro sancto concilio, in omnibus, de quibus eum accusaui, conuincere. Est post ipsum Ischyrion dixit: Si deductꝰ fuerit in hac sancta & vniuersali synodo Dioscorus reueren. Alexandriæ episcopus, paratus sum per euidentissimas approbationes demõstrare hæc omnia, quę vestrum angelicum chorum do-
i. cohabitatores, vel conictores. cui, nihilominùs & per nominatos à me testes, *syncellos eius cõstitutos, qui hactenùs cum ipso degere & manere videntur, cùm ꝓducti fuerint, quatenùs & ex domesticis eius veritas ostendatur. Per oratiões enim vestras quidã in honore promoti sunt, pro eo quòd illis homicidijs, quę in epheso facta sunt, ministrãssent, & hic cum ipso sunt. Et cùm lecti fuissent libelli, Marinianus episcopꝰ metropolitanus Synnadæ, dixit: Oblatus libellus aduersùs Deo amantiss. Dioscorum Episcopum ab Athanasio viro reuerend. fidei monimentorum cum alijs *misceatur. Pergamiꝰ
*inseratur episcopus metropolitanꝰ Antiochię Pisidię, dixit: Lectum libellum, quem obtulit Athanasius reuerend. in quo DEO amantiss. Dioscorum Alexãdriæ ciuitatis episcopum accusauit, oportet monimentis, ꝙ nunc aguntur, inseri. Dicat verò idem Athanasius propria voce, si suis accusationibus aderit.

¶ LIBELLVS ATHANASII PRESbyteri, ad Leonem papam & ad Chalcedonẽ concilium.

Sanctissimo & beatiss. vniuersali patriarchę magnę Romę Leõi, & sancto & vniuersali concilio, secundùm Dei voluntatem & diuinum nutum cõgregato in Chalcedonensi ciuitate, à miserabili Athanasio quondàm presbytero magnæ Alexandriæ ciuitatis, & filio sororis sanctæ & beatæ memoriæ episcopi Cyrilli. Sanctæ & beatæ memoriæ Cyrillus, magnæ Alexandrię ciuitatis quondàm triginta & duobus annis archiepiscopus, irrepræhensibiliter & cum recta fide viuens, mihi quidem Athanasio, & clariss. memoriæ Paulo fratri meo auunculus fuerat, meæ verò matris Isidorę germanus. Hic moriturus testamentũ cõdens, honorauit eum, quicunque ille post eum fuisset ordinatus archiepiscopus, plurimis & magnis legatis de sua substantia, coniurans eum in scriptis per venerabilia & terribilia mysteria, vt ipsius soueret genus, & in nullo eis laborem incuteret. Sed reuerendiss. Dioscorus, qui malo nõ solùm nostro, sed etiàm totius illius diœceseos, succedens throno, inimicitias exercẽs, contra eius rectam fidem hæreticus constitutus, non solùm non souet, sed pro nihilo ducens eius terribiles adiurationes, contraria in nos operatur, omnes aduersùs nos exquirens insidias: & in principio quidem episcopatũs (quem, nescio qua ratione, sortitus est) mihi & fratri meo adhuc tunc superstiti, mortem minitans, à nominatissima Alexandria quadam nos intentione exclusit, vt persequutionem passi, exindè ad feliciss. Constãtinopolitanam vrbem peruenirem⁹, sperantes mereri auxilium. Sed intentio reuer. viri talis erat, quatenùs hîc teneremur, & affigeremur tam ab iniquę memorię Chrysaphio, quàm etiàm & à magnificentissimo & glorioſissimo Nomo, tũc res totius orbis habenti, quæ manifesta sunt præ manibus. Hoc enim mandauit per literas, quasi magnum aliquid prouidens memoratis, vt nos quidẽ ab eis consumeremur, ipsis verò nostræ captionis gratiam se debere cõfiteretur. Quippe ilicò cùm in regiam vrbem peruenirem⁹, sperantes mereri auxilium, sub custodia habiti, diuersis sum⁹ pœnis subiecti, quousquè omnia, quæ in mobilibus habebamus, daremus, ità vt, cùm tormentis nõ sufficeremus, quasi pro remedio cogeremur cum grauissimis vsuris multos fœneratores inquirere, ità vt noster quidem frater clarissimæ memoriæ Paulus, non sustinens cruciatus & iniurias, humanis rebus excederet. Ego autem Athanasius, & nostra matertera, & vxor & filij fratris mei, malo nostro in humanis rebus permansimus, nihil aliud quàm fœneratores habentes sub grauissimis (sicut dixi) vsuris, vt decæterò nec procedendi haberemus licentiam, pro frequentissima fœneratorum contra nos interpellatione, cùm non haberemus, vndè absolueremus debitum. Infinitam nanq;, & excedentem non solùm no-

Universidad de Deusto
Biblioteca

nostram virtutem, sed etiàm diuitũ insigniũ, pecuniam exacti sumus, ità vt nihil nobis relinqueretur. Super hæc autem, vt neque habitationem aliquam haberemus, nostras domos præparauit ecclesias fieri, meam Athanasij quarto tecto superiacentem, & quę pro sui positione fieri non posset ecclesia, quia complectitur cum prædictis domibus, alias etiàm vicinas domos & redditus tenens. Sed neque his contentus, me presbyterio priuauit, & alienũ ab ecclesiastico fecit collegio, nulla aduersùs me facta accusatione. Etiàm agimus annũ iam septimũ errantes de loco in locum, aliquandò quidem à creditoribus fugientes, aliquãdò & ab ipso neq; in ecclesijs, neque in monasterijs habitare permissi. Sic ergò perueniente me Athanasio in metanœa, (id est, huius nominis suburbano magnæ Alexandriæ ciuitatis, quod aliquandò Canopos vocabatur, quod suburbanum ab initio & ex antiqua consuetudine, ad refrigerium confugientium constitutum est. Totum enim videtur esse sub tutela venerabilis monasterij Tabennensium) verùm etiàm & intra fines sanctæ Dei ecclesiæ, habens & publicum balneum, in quo & reficere nostrum miserabile corpus, & tutelam ab insidiantibus sperabamus habere: intantùm autem ad impietatem memoratus reuerendiss. episcopus declinauit, vt misericordibus omni miseria nobis effectis, neque misereretur, neque aliquandò aliquod mandatum Christi præciperet impendi. Nam præcepit, neque publicum balneum exhiberi, neque panem transmitti, aut alterum aliquem cibum ibidèm venundari, ad hoc vnum respiciẽs, quatenùs sub angustia nõ lauandi & famis, periremos. Vndè ex multa angustia & penuria
id est, ferè *paulominùs de humanis rebus excesseram, quod mihi quidem optabile erat, vt à tantis malis liberarer. Non autem cõtigit mihi per dei misericordiam. Pecuniæ itaque, quas exacti sumus, quædam quidem de propria nostra substantia, aliæ verò sub grauissimis vsuris (sicut diximus) accommodatæ, vsque ad mille quadringentas plùs minùs auri libras extendũtur, quas à nobis magnificentissim⁹ & glorioſissimus Nomus, per virum deuotũ Seuerum magistrianum, & quondàm subadiutorem eiusdem deuotissimæ magistrianorum scholæ, accepit. Nec enim faciem illius barbari Chrysaphij vidimus. Has verò nostras & huiusmodi calamitates pro nihilo ducens, in possessionem relictarum mihi Athanasio rerum *mittitur, ità vt vndiquè mihi & necessarius victus deficeret, & posteà mendicando ab his qui misereri piè consueuerunt, mihi & reliquis diaobus aut tribus mancipijs victum colligerem. Post has autem oẽs pecunias exegit à nostris materteris, sororibus verò sanctæ & beatæ memoriæ Cyrilli, vsque ad ipsam animam, extremamque expugnationem afflictis metu mortis, imposi-
* mittor vel mittimur

tis auri pondo octogintaquinq;, nihilominùs & filios clarissimæ memoriæ mei fratris orbitate infelices, & eius vxorem, mortem mariti sui plangentem, auri pondo quadraginta. Cõsiderate igitur omnia, Deo amantissimi, quia nec barbari aliquandò aduersùs subiectos sibi talia commiserunt, qualia iste mirabilis doctor, qui alijs prædicare debuit obliuiſci malitiam. Talia autem ipse nõ solùm contra nos, sed etiàm contra multos alios ppetrauit, & precamur vestrã sanctitatẽ, vt vel nunc mereamur auxiliũ, & cognitione nobis proposita, quæ iniustè à magnificentiss. & glorioſiss. Nomo exacti sumus, recipiamus, vt reddamus fœneratoribus. Parati enim sumus, ostendere hunc magnificentiss. virum, qui nos illam quãtitatem exegit, & reuerendiss. episcopum Dioscorum, & in ipsum Christum contumelias perpetrãsse, & multa alia commisisse, quæ non solùm legibus abdicata sunt, sed etiàm immanissimis & ferociss. Barbaris. Istius enim commissa, illorum crudelitatem & omnem circa Deum impietatem vicerũt. Et precamur, sicut & anteà obsecrauim⁹, vestrum mereri auxilium, quatenùs gratias agentes Deo & vestræ religiositati sanctæ, solitas orationes pro vestra sanctitate Christo omnium nostrũm saluatori fundamus. Rogamus verò, neque testes abesse, qui possunt tẽpore cognitionis de omnibus, quæ à nobis dicta sunt, testimoniũ perhibere. Miserabilis Athanasi⁹ presbyter nominatissimę Alexãdrinæ ciuitatis, hos libellos porrexi sanctissimo & vniuersali archiepiscopo & patriarchæ Leoni, & sanctissimo & vniuersali cõcilio sanctissimorum patrum episcoporum. Et post hæc Athanasius dixit: Possum adesse meæ voci & opinioni, & per manifestissimas approbationes ostendere, omnia hæc aduersùs me à reuerẽd. & DEO amantissimo Dioscoro perpetrata, in totis octo hodiè annis eo circunueniente me, & insidias faciente vsque ad ipsam salutem mihi, & omni nostro generi, & meis materteris, & ter beatissimo fratri meo, & vxori eius & orphanis infantib⁹. Ioannes episcop⁹ metropolis Sebastiæ primæ Armeniæ, dixit: Quid etiàm adstans desiderat, manifestiùs doceat. Sophronius dixit: Multa iniqua perpessus & ego à Dioscoro reuerendiss. Alexandrinæ ciuitatis episcopo, ad sanctum hoc peruẽni concilium. Et interpellans, dudùm libellos porrexi, & iubete eos relegi. Ioannes episcopus metropolitanus Sebastiæ, dixit: Et libelli pſentis Sophronij recitentẽ. Et accipiens Asclepiades diaconus & notarius, recitauit. Et cùm lecti fuissent, Sophroni⁹ dixit: Peto & meos libellos inseri monimẽtis. Patricius episcopus metropolitanus Tyanensis, dixit: Lecti libelli secundùm postulationem Sophronij, monimentorum seriei
socientur.

¶LIBELLVS SOPHRONII CHRIstiani, ad Leonem papam & ad Chalcedoneñ concilium.

SAnctissimo & beatiss. vniuersali archiepiscopo & patriarchæ magnæ vrbis Romæ Leoni, & sanctissimo cõcilio secundùm voluntatem Dei & diuina mandata in Chalcedonensi ciuitate cõgregato, à Sophronio Christiano. Orationis meæ opus fuit, non
* verè solùm * verò mihi minimo, verùm etiàm omnibus, qui à Dioscoro episcopo lęsi sunt, vt secundùm voluntatem Dei, & sanctionem sanctissimorũ dominorum orbis terræ, sanctum vestrum & euangelicum cõgregaretur concilium, quatenùs interpellans edocerem, quantam tyrannidem & violẽtiam à memorato reuerend. episcopo sustinui. Precor igitur vestram sanctam synodum, suas mihi aures accommodare, vt, quæ in me commissa sunt, pro meis viribꝰ doceã, licèt maiore sermone, quia magna sunt, egeant. Læsus enim sum maximè, & ego in paupertatẽ deductus, per diuersas circunuentiones reuerend. Dioscori magnæ Alexandrinæ ciuitatis episcopi, per quas sæpiùs aduersùs me pauperẽ malignè operatus est. Adiens doceo, diuersos habens obnoxios, necnon etiàm & iniqua passus à Macario magnæ Alexandrinæ ciuitatis curiali. Hic enim coniugem meam nomine Theodotẽ, ex qua & filios suscepi, neq; repudio consequente, neq; tristi aliquo commisso, sed in communi connubio constitutam, desiderio iniquo captus, raptam apud se habuit, ad hoc concitatus, quod neq; Barbari vnquàm facilè perpetrauerunt. Vix tandèm perueniens ad dominos orbis terræ, & magnificẽtissimos & excellẽtissimos præfectos, accusaui memoratum Macarium, & certa super his acta sunt. Et præcepi, eũ, qui contra iura perpetrare præsumpſit, repręsentari vnà cum mea coniuge Theodote, quatenùs legitima examinatio cognitionis proueniret, nominãs & alios, qui mihi in scriptis vel sinè scriptis probationibꝰ obnoxij sunt. Habens itaq; diuina decreta, sed & maximas sentẽtias magnificentiss. & glorioſiss. pfectorũ, necessariè verò & eorũ executorẽ, id est, virũ strenuum Theodorum ex amplissimo officio, reuersus sum in magnam Alexandrinam ciuitatem, quatenùs hæc executioni traderentur. Sed reuerẽdus episcopus Dioscorus omnia indeuotè agens, arbitratusq; se super omnes esse, neq; immobilia decreta, neq; magnificas concessit exequi sententias, suã magis prouinciam quàm Imperatorum esse dicens. Quippe immittit aduersùs me Isidorũ, nomen quidem habentẽ diaconi, sui verò furoris ministrum, cum latrocinantium agmine tam rusticorum quàm quorundam aliorum, vt me de rebus humanis facerent alienum: exequutorem verò mihi ab amplissimo officio delegatum, sinè vlla accusatione abigerent: quod & factum est. Qui diaconus, secundùm præceptionem memorati reuerend. episcopi Dioscori, non contentus ijs, insuper omnes meas abstulit facultates, quas in nauibus & multis rebus alijs possidebam, ex quibus cum nostris infantibus victum habebam. Ex insperato enim illa cognoscens, aliquo mihi memorati insaniam nunciante, fugiens, saluatus sum. Quoniam igitur, quæ perpetrata sunt à reuerend. episcopo Dioscoro, neque à Barbaris aliquandò sunt commissa, ideò & deprecor vestram angelicam militiam, miseremini mei, & præcipite per DEI prouidentiam, hic compræhensum tyrannum mihi facere responsum. Præparatus enim sum ostendere, reuerend. episcopum Dioscorum & aduersùs sanctam homousion Trinitatem sæpiùs blasphemas emisisse voces, necnon etiàm adulteria perpetrãsse, & in ipsam deuotionem peccãsse. Nam & sacra laureata, cùm pro felicitate orbis terræ & in Alexandrinam ciuitatem introissent, non recusauit agere, multas dispergens pecunias per Agoraſtum & Timotheum & alios quosdam, vt ea de ciuitate depelleret. Molestè enim ferebat, eò quòd talis, orbis terræ dominus prædicaretur. Sæpiùs enim magis Aegyptiacæ * diœcesęos imperare volebat, sicut & gesta, apud diuersos iudices confecta, demonstrant.
* diœcesi

Nam & vir spectabilis, tribunus & notarius Ioannes, testimonium perhibet, & nisi qua ex diuina prouidentia contigissent, magnificentissimum & glorioſissimum Theodorum Aegyptiacæ prouinciæ gubernare negocia, fortem legum patronum, olim à prædicto tyranno magna Alexandrinorum ciuitas fuisset deleta. Quia enim non ego solus, sed etiàm multi sunt alij experti insaniam prædicti reuerendissimi Dioscori, manifestum est, licèt qui pertulerunt, siue pro paupertate, siue pro timore eius tyrannidis, non sunt ausi, ad vestram sanctitatem peruenientes, eum accusare: peto ergò & deprecor vestrum angelicum chorum, Agoraſtum hic compræhensum, vnum ex cooperatoribus eius insaniæ, & syncellum eius existentem, adduci, & iubete me apud vestrum sanctum & vniuersale concilium ingredientem, omnia probare quæ docui. Paratus enim sum, si meruero à sanctis vestris auribus audientiam, ostendere, reuerendissimum episcopum Dioscorum hæc omnia perpetrãsse. Suprascriptus Sophronius Christianus hunc libellum obtuli sancto & vniuersali concilio, sicut præscripta sunt. Et post hæc sancta synodus dixit: Omnes hi libelli gestis inserantur. Oportet enim eos rursùs recitari, aduciente sanctiss. Dioscoro, & querelam suscipiente. Florẽtius episcopus metropolitanus Sardensis, dixit: Certis constitutis quæ lecta sunt, & tertiò voceẽ religiosiss. Alexandrinorum episcopus Dioscorus: quoniã hoc vult

Universidad de Deusto
Biblioteca

ecclesiastici ordinis cõsequentia, vt si & post hanc tertiam euocationem venire recusauerit, regulæ suo itinere gradiantur. Paschasinus episcopus dixit: Consequẽter Deo amãtissimus episcopus Florentius prosequutus est, vt tertiò commoneatur per sanctissimos fratres nostros, quatenùs venire nõ differat, ad respondendũ se accusantibus. Et pro hoc (si placet sanctæ & vniuersali synodo) & tertiò vocetur reuerend. episcopus Dioscorus. Aetius archidiaconus & primicerius notariorum, dixit: Quoniam tertiam vocationem à sancta synodo ad religiosissimũ episcopũ Dioscorum fieri iudicatis, si placet, iubete aliquos sanctissimos episcopos pergere, & commonefacere eum, vt occurrat vel nunc in sacratissimum vestrum concilium. Sancta synodus dixit: Deo amãtissimi episcopi Frãcion, Lucianus & Ioannes, pergentes ad sanctissimum episcopum Dioscorum, manifestam ei tertiam constituãt vocationem, cum fraternè monentes.

¶LITERAE DIRECTAE à CONcilio ad Dioscorum, quibus iam tertiò vocatus est.

SAncta & magna vniuersalis synod' sanctissimo episcopo Dioscoro. Quæ à tua religiositate mandãtur, multam & diuersam habent varietatem. Aliquandò enim teneri te à deuotissimis magistrianis atque scholaribus significãt. Deindè post eorum permissionem oportere confingunt, præsentes esse debere magnificẽtissimos & gloriosissimos iudices. Rursùs ægritudinem proferunt, & iterùm magnificentissimorum & gloriosissimorum iudicum confessionem simulant expectare. Insuper postulâsse etiàm à pijssimo & Christi amico nostro Imperatore, & Deo amantissim. episcopos Iuuenalẽ, Thalassiũ, Eusebium, Basilium, & Eustathium vnà tecũ adesse in ijs, quæ contra te dicta sunt, significant. Quorum singula nullo modo veritati concordant, quoniam vnumquodq; dictorum tuorum repellit ex differentia veritatẽ. Quoniam igitur neque pijssimus & Christi amicus Imperator noster, ea quæ dixisti, decreuit, sed permisit sancto huic & vniuersali concilio audientiam, neque aliud aliquid à præsenti regulari examinatione nos prohibet, omni depositа occasione, dignare aduenire in sacrum hoc concilium, ad satisfaciendum simul & reuerendo Eusebio episcopo, & ijs quæ tibi nunc ingeruntur, respõsur', & qui in præsenti aduersùs te alios accusatorios dederunt libellos, non paucis constitutis, & qui ab Alexandria orti sunt, clericis & laicis, quorũ nomina sunt, Athanasius, Theodorus, Ischyrion, Sophronius, & Theodorus, sciens quòd si post tertiam hanc regularem vocationem, ex omni parte nullam habentem suspicionem, ad veniendum distuleris, præsens sancta & magna & vniuersalis synodus ad illum veniet modum, qui contra pertinaces & contemptores synodalis vocationis scit mouere pœnam à canonibus constitutam. Direximus verò ad te & nunc tertiæ euocationis gratia, DEO amantissimos coëpiscopos nostros Francionem metropolitanum Philippipoleos, & Lucianum Byzenum prouinciæ Thraciæ, & Ioannem Germaniciæ ciuitatis Orientalis. Anatolius Deo amantissimus archiepiscopus dixit: Dignentur Francion & Lucianus & Ioannes Deo amantissimi episcopi, sicut complacuit, pergere ad DEO amantissimum episcopum Dioscorum, rogare eum, vt vel nunc adsit huic sancto concilio. Francion episcopus metropolitanus Philippipoleos, dixit: Vnũ de excipientibus notarijs iubete nobiscum venire, ad perlegenda Deo amantissimo Dioscoro episcopo, quæ ei mandata sunt à vestro sancto concilio. Sancta synodus dixit: Pergat Palladius diaconus & notarius Deo amantissimi episcopi Patricij, & quæ à nobis ei dicta sunt, ex exceptis suis Deo amantissimo episcopo Dioscoro, præsentibus directis * cum Deo amantissimis episcopis, relegat. Et redeuntibus rursùs ijs reuerendissimis episcopis, Aetius archidiaconus & primicerius notariorum, dixit: Qui destinati sunt sanctissimi episcopi, ad Deo amantissimum episcopum Dioscorum, ob faciendam ad eum secundùm diuinas regulas tertiam vocationem, adsunt. Et hoc ipsum suggerο, Anatolius episcopus Constantinopolitanus nouæ Romæ, dixit: Dignemini referre nobis, quale & ipsi nunc pro tertia vocatione à Deo amantissimo episcopo Dioscoro accepistis responsum. Maximus episcopus Antiochiæ magnæ ciuitatis, dixit: Relegantur ea, quę à Deo amantissimo episcopo Dioscoro in tertia euocatione mandata sunt. Francion episcopus metropolitanus Philippipoleos, dixit: Sicut præcipere dignata est vestra sanctitas, pergere nos ad Deo amãtissimum Dioscorum episcopum, peruenimus, & quæ mandata fuerant, verbis ei nunciauimus, & tertiam vocationem in scriptis directam, perlegi fecimus, & petimus, tam quæ à nobis ad eum dicta, quàm quæ ab ipso responsa sunt, relegi sancto concilio. Maximus episcopus magnæ ciuitatis Antiochiæ, dixit: Legantur, quæ à reuerend. episcopo Dioscoro pro tertia vocatione mandata sunt. Palladius diaconus & notarius Patricij DEO amantissimi Episcopi Tyanensis, recitauit ità: Francion episcopus Philippipolitanus, ad Dioscorum Alexandrinæ ciuitatis Episcopum dixit: Sancta & vniuersalis synodus congregata in basilica sanctæ martyris Euphemiæ, nostram humilitatem ad tuam religiositatem destinauit, tertiã iam hanc vocationem faciens, secundùm consequentiam sanctorum canonum. Et hanc vocationem, quam in scriptis fecit, iubeat tua reuerentia reci-

recitari, vt digneris aduenire in sanctam eorum congregationem, ob respondendum ad ea quæ ingeruntur. Dioscorus episcopus dixit: Sufficienter docui vestram religiositatem, quibus addere aliquid non possum. illa enim sufficiunt mihi. Lucianus episcopus Byzetanus, dicit: Decet tuam sanctitatem, obedire sancto & magno & vniuersali concilio, & confidentia suæ conscientiæ aduenire ad satisfaciendum super ijs, quæ sibi ingeruntur, nè ampliùs contradicens, regulari increpationi succumbat, præcipuè iam tertia hac ad te à sancta & magna synodo facta vocatione. Dioscorus episcopus dixit: Quæ dixi, dixi: quibus addere aliquid nõ possum. Ioannes Episcopus Germaniciæ, dixit: Ante tres dies secundùm præceptionem pijssimi & Christi amici nostri Imperatoris, magnificentissimi & gloriosissimi iudices, & sacratissimus senatus, vnà cum sancta & magna synodo examinationem de ijs peccatis, quæ ingerebantur tuæ religiositati à religiosissimo episcopo Eusebio, fecit, & decernens aduersùs tuam reuerentiam, promulgauit sententiam, si hoc placuisset sanctissimis episcopis, quibus hanc inferre à Domino Deo creditum est. Sed quod ipsam decet, sancta & magna synodus mente concipiens, hactenùs tuæ religiositati dedit inducias. Dignare igitur (si conscientia veteris munda) aduenire, & sanctæ & magnæ synodo respondere. Dioscorus episcopus dixit: Et tertiò hæc eadem dico, quòd addere aliquid ijs, quæ iam dicta sunt, non habeo. Francion episcopus dixit: Sed necessarium ducimus, ad sanctam synodum tuam religiositatem aduenire, & respondere, vt quæ DEO placuerint, ordinentur. Dioscorus episcopus dixit: Iterùm hæc eadem dico, & nihil ampliùs addere habeo ijs, quæ dicta sunt. Lucianus episcopus dixit: Non parua neque leuia inferuntur in libellis, qui aduersùs tuã reuerentiã sancto & vniuersali cõcilio oblati sunt. Si ergò tibijpsi cõfidis, quasi potens adesse super ijs, quę ingerũtur, petimus te adesse, vt ostendas, quia per omnia ab ijs, in quibus repræhenderis, innocens & alienus existis. Dioscorus episcopus dixit: Quid me compellis alia dicere? Hæc eadem, quę priùs, dico. Ioannes episcopus dixit: Non est violentię causa. Magna & vniuersalis & sancta est synodus. Et credimus, quia sicut placitum est Deo, ità iudicat. Si igif scit tua sanctitas, posse destruere querimonias, quæ sibi ingerunt tam à Deo amãtiss. episcopo Eusebio, quàm ab ijs, qui hodiè interpellantes obtulerũt libellos, adesto, & à macula libera sanctam DEI Ecclesiam. Dioscorus episcopus dixit: Maculam nõ habet Ecclesia. Absit. Ego enim scio, quomodò occurri respõsionibus. Ioannes episcopus dixit: Delicta sacerdotum, communis est turpitudo. Si igitur scit tua sanctitas calumniam se ab aliquibus pati, non est longè sancta synodus. Fatigare, vt conuincas mendacium. Dioscorus episcopus dixit: Quæ dixi, dixi: & hæc mihi sufficiunt. Et postquàm recitatum est, Paschasinus episcopus dixit: Cognouit Deo amabilis & beatissima synodus, quoniam tertiò vocatus per Deo amantissim. episcopos, Francionem, Lucianum & Ioannem, Dioscorus episcopus ad respondendum suis accusationibus, sciens se esse obnoxium, venire contempsit. Quo igitur dignus est ità contemnens, vestra sanctitas ore proprio faciat manifestum. Sancta synodus dixit: Indignatione, quæ contra inobedientes à sanctis regulis constituta est. Dioscori, immò hæreticorũ omnium pernicies specimẽ.

Stephanus episcopus Ephesi metropolis, dixit: Hoc consequens est, vt qui secundùm sanctos canones vocatus, eosdem canones conculcauit, eorum sententiæ subiaceat.

Paschasinus episcopus dixit: Iterùm rogamus vestram beatitudinem. Eccè tertiò à sanctis fratribus & coepiscopis nostris vocatus, & contemnens, & non veniens, quo dignus est? Quid placeat vestræ sanctitati, volumus discere. Sancta synodus dixit: Quæ placita sunt Canonibus. Lucianus episcopus dixit: A beatissimo patre nostro & episcopo Cyrillo in sancta Ephesia synodo cõtra Nestorium quædam acta sunt: ipsâ inspicientes, formam, quæ placuerit, date. Paschasinus episcopus dixit: Iubet religiositas vestra, vt vltione Ecclesiastica contra eum vtamur? Consentitis? Sancta synodus dixit: Omnes consentimus, quæ regulis sunt placita, in eo fieri. Paschasinus episcopus dixit: Iubet religiositas vestra, vt Ecclesiastica sententia aduersùs eum vtamur? Sancta synodus dixit: Etiàm consentimus. Quintus episcopus Phocensis dixit: Quòdò sanctum virum Flauianum catholicæ fidei custodem interfecit, neque Canones protulit, neque lecti sunt, neque aliquo ecclesiastico ordine vsus est, sed propria vtens authoritate, eum damnauit. Nunc verò omnia canonicè placuerunt, & non debent iterùm dilationibus protrahi. Proterius episcopus Smyrnensis, dixit: Quandò interfectus est sanctus Flauianus, nihil consequenter super eum actum est. Nunc verò tanti sunt patres, & nunc iterùm protractiones tentatis exqrere, omnibus piè in sancto Concilio congestis? Iulianus episcopus Hypepensis, dixit: Sancti patres audite: Quandò in Ephesia metropoli primatum habebat Dioscorus, ad iudicandum inter sanctum Flauianum & religiosissimum Eusebium Episcopum, inter quæ Eutyches, ex omni parte iniquam proferens sententiam, ipse priùs prosequutus est iniustum iudicium, & omnes * cum necessitate sequuti sunt. Nunc vestra sanctitas primatum tenet sanctissimi Leonis, & cognouit vestra sanctitas & omne sanctum Concilium, quod secũdùm Dei gratiam & sanctionem pijssimorum nostrorum Imperatorum con- * eum

Primatus Romani põtificis.

Universidad de Deusto
Biblioteca

cõgregatum est, & cognouit singula, quæ in Epheso iniustè facta sunt, & omnia quę ibi gesta sunt, vestræ sanctitati innotuerunt. Et semèl, & secundò, & tertiò vocauit Dioscorũ, & nullatenùs voluit obedire. Petimus vestrã sanctitatem, qui habes, magis autem qui habetis locum sanctiss. papæ Leonis, promulgare in eum, & regulis insitam contra eum proferre sententiam. Omnis enim & tota vniuersalis synodus concors efficitur vestræ sanctitatis sententiæ. Paschasinus episcopus dixit: Iterùm dico: Quid placet beatitudini vestræ? Maximus episcopus magnæ Antiochenæ ciuitatis, dixit: Quod videtur sanctitati vestræ, & nos concordes efficimur. Paschasinus episcopus Lilybætanus prouinciæ Siciliæ, & cum ipso Lucentius episcopus Esculancũ, & Bonifacius presbyter magnæ Romanæ Ecclesiæ, tenentes locum sanctiss. & beatiss. archiepiscopi Apostolicæ sedis magnæ & senioris Romę Leonis, pronunciauerunt: Manifesta facta sunt, quæ à Dioscoro quondàm Alexandriæ magnæ ciuitatis episcopo commissa sunt, aduersùs sanctarũ regularum ordinem, & ecclesiasticam disciplinam, tam ex ijs, quæ dudùm examinata sunt in priori cõfessu, quàm ex ijs quæ hodiè acta sunt. Hic enim (vt plurima intermittamus) Eutychen similia sibi sapientem, & regulariter à proprio damnatum episcopo (id est, sanctissimo patre nostro & archiepiscopo quõdam Flauiano) præsumens sibi primatum, irregulariter in communionẽ suscepit, priusquàm consideret in Epheso cum Deo amantissimis episcopis. Sed illis quidem Apostolica sedes veniam præstitit de ijs, quę ibi non voluntariè ab eis gesta sunt, qui & hactenùs permanserunt obedientes sanctissimo archiepiscopo Leoni, & omni sancto & vniuersali Concilio. Huius gratia, & in sua communione eos sicut confideles suscepit. Hic autem & hactenùs permãsit glorians in eis, pro quibus eum oportebat gemere, & se terræ prosternere. Super hæc verò, neq; epistolam legi permisit beatissim. papæ Leonis, scriptam ad sanctæ memorię Flauianum, & hoc frequenter rogatus à portitoribus recitari eam, & cũ iuramento fieri lectionem promittens. Qua non lecta, scãdalum & læsionem sanctæ Dei ecclesiæ per totum orbem terræ pertulerũt. Sed tamen talibus ab eo audacter commissis, deliberabamus, vt de priore sua pessima actione aliqua ei præstaretur clementia, sicut & cæteris reuerend. episcopis, & ijs qui neque similem ei authoritatem iudicãdi habuerunt. Sed quoniam secundis excessibus priorem iniquitatem valdè trãscendit, (præsumpsit enim & excommunicationem dictare aduersùs sanctiss. & beatiss. archiepiscopum magnæ Romæ Leonem, insuper etiàm & multi libelli multis eius pleni iniquitatibus, cõtra eum in sancto & magno concilio oblati sunt, & semèl, & secundò, & tertiò per Deo amãtiss. episcopos regulariter vocatus, minimè voluit obedire, propria vtiquè conscientia stimulatus, & hos, qui à diuersis Cõcilijs regulariter damnati sunt, cõtra diuinas leges suscepit) ideò ipse contra se elicuit sententiam, sæpiùs ecclesiasticos cõculcans Canones. Vndè sanctiss. & beatiss. archiepiscopus magnæ & senioris Romę Leo, per nos & per præsentem sanctam synodum, vnà cum beatiss. & omni laude digno beato Petro apostolo, qui est petra & crepído catholicæ Ecclesiæ, & ille qui est rectæ fidei fundamẽtum, nudauit eum tam episcopatûs dignitate, quàm etiàm & ab omni sacerdotali alienauit ministerio. Igitur sancta hæc & magna synodus, quæ placent regulis, super memorato Dioscoro decernat. Anatolius archiepiscopus regiæ Constantinopolis nouę Romæ, dixit: Hæc eadem Apostolicæ sedis per omnia sapiens, concors sententiæ efficior super damnatione Dioscori quondàm Alexãdrinæ magnæ ciuitatis episcopi, qui seipsum ab omni sacerdotali ministerio ostendit alienum, eò quòd in omnibus sanctorum patrũ regulis extitit inobediẽs, & tertiò canonicè vocatus, noluit obtẽperare. Maximꝰ episcopus magnæ Antiochiæ ciuitatis, dixit: Optabam quidem, nullum ex fratribus & consacerdotibus quondàm meis, talibus peccatis irruere, vt etiàm regulis subiaceret. Quoniam verò Dioscorus quondàm Alexandrinæ magnæ ciuitatis episcopus, super alia & tertiò ad se facta regulari vocatione, inobediẽs visus est, non occurrens: ideò eum ecclesiasticæ sententiæ subijcio, sicut & sanctissimus & beatiss. archiepiscopꝰ & pater noster Leo regiæ senioris vrbis Romæ, per vicarios suos sanctissimos episcopos Paschasinum & Lucentium, & religiosissimum presbyterũ eiusdem magnæ Romæ Bonifacium, & sanctiss. & beatiss. regiæ nouæ Romæ archiepiscopus Anatolius interlocuti sunt. Et ego his concors effectus, alienum eum iudico ab omni episcopali siue sacerdotali dignitate & ministerio. Stephanus episcopus Ephesi metropolis, dixit: Et ego his, quæ dicta sunt à religiosiss. & sanctiss. Leone & Anatolio super damnatione Dioscori quondàm Alexãdrinæ magnæ ciuitatis episcopi, concors efficior, & alienum eum ab omni sacerdotali dignitate esse definio. Lucianꝰ episcopus Byzię ciuitatis, agens vices Deo amãtissimi episcopi Cyriaci metropolitani Heracleæ, pro ipso dixit: His, quæ secundùm Deum, & magno cõcilio super dãnatione Dioscori quondàm magnæ Alexandrinæ ciuitatis episcopi benè placuerunt, consentio, alienans eum ab omni sacerdotali ministerio & dignitate. Diogenes episcopꝰ metropolis Cyzici ciuitatis, dixit: Dioscorus quõdàm magnæ Alexandrinæ ciuitatis episcopus, aduersùs eum oblatis libellis, tertiò regulariter per religiosissimos episcopos vocatus, & non obediẽs, semetipsum huiusmodi increpationibus fecit obnoxium. Vndè & ego consentio his, quæ aduersùs eum sunt definita, alienãs eum ab omni sacerdotali ministerio, consentiens his, quæ statuta sunt à sanctissimo & beatissimo archiepiscopo Romano Leone, & his quæ à sanctissimo & beatissimo regiæ nouæ Romæ Anatolio, & præsente sancto & vniuersali Concilio. Iulianus episcopus Coẽnsis & legatus Romanæ Ecclesiæ, dixit: Mihi quidem lachrymarum fontes distillant, & tenet linguam ad explanationem communis compassio: sed quoniam præter meum votum Dioscorus magnæ Alexandrinæ ciuitatis episcopus, tot seipsum per inobediẽtiam criminibus monstrauit obnoxium, accusatus à diuersis in multis delictis, & tertiò vocatus, regulariter occurrere minimè voluit, debilitate conscientiæ tentus, dolens & gemens dico, alienus est ab episcopatûs dignitate, & omni sacerdotali ministerio. Eunomius episcopus Nicomediæ ciuitatis metropolitanus, dixit: His, quæ sub diligentia sancti huius & vniuersalis concilij examinatio. nibus super Dioscoro, qui fuit magnæ Alexandrinæ ciuitatis episcopus, cum legitima cautela gesta sunt, & ego consequenter decerno, alienum eum iudicans à sede sacerdotali. Petrus episcopus metropolitanus Corinthi Achaiæ prouinciæ, dixit: Consentio & ego his interloquutionibus, tam vicariorum sanctissimi & beatissimi archiepiscopi maximæ Romæ Leõis, & sanctissimi & Deo amantissimi & *omni laude supergressi Anatolij, super damnatiõe Dioscori, & alienum eum ab omni sacerdotali ministerio esse decerno. Eleutherius episcopus Chalcedonensis, dixit: Omnibus iustè definitis à sancta hac & vniuersali synodo aduersùs Dioscorum, quondàm magnæ Alexandrinæ ciuitatis episcopum, concors effectus, alienum eum esse iudico ab omni sacerdotali dignitate & ministerio. Theodorus episcopus metropolitanus Tarsensis, dixit: Seipsum alienum fecit à sacerdotali dignitate Dioscorus, Eutychen, damnatum à sanctæ memoriæ Flauiano, in communionem suam irregulariter suscipiens, super criminibus verò grauissimis accusatus, & vocatus à sancto & vniuersali Concilio, non obtemperans: vndè & à maximis sedibus tam magnę Romæ, quàm nouæ Romę sanctissimarum ecclesiarum archiepiscopis, Leone & Anatolio iustè damnatus est. Quibus & ego concors effectus, interlocutus sum, alienum eum iudicans ab omni pontificali ministerio. Romanus episcopus metropolitanus Myrenę ciuitatis, dixit: Dioscorum accusatum per oblationem libellorum à religiosissimo episcopo Eusebio, insuper etiàm & à diuersis clericis in sancta & vniuersali synodo, congregata secundùm sanctionem pijssimorum & Christianissimorum nostrorum imperatorum, in Chalcedonensi ciuitate, tertia ad eum regulariter facta vocatione per reuerend. episcopos, vt veniret, & de his quæ ab eis ingerebantur, sibi adesset, & minimè obedientem, consono & ego, sequens sanctissimum & Deo amantissimum Leonẽ senioris Romæ, & sanctiss. & Deo amantissimum archiepiscopum nouæ Romæ Constantinopolitanum Anatolium, & omne sanctum & vniuersale Concilium profiteor prędictum Dioscorum Alexandrinæ ciuitatis quondàm episcopũ, contemnentem, & non obedientem, alienũ esse tam ab episcopatûs dignitate, quàm ab omni sacerdotali ministerio. Cyrus episcopus metropolitanus Anazarbenæ ciuitatis, dixit: Lamentatione quidem dignum est, aliquem patrem quondàm nostrorum huiusmodi incidisse delicta, quæ sacerdotalis eum alienarent dignitate. Quoniam verò ea quæ super Dioscoro quondàm episcopo magnæ Alexandrinæ ciuitatis subsecuta sunt, & tres quæ ad eum factæ sunt vocationes, quibus noluit obedire, compulerunt sanctos & beatissimos nostros patres regulariter & consequenter eum ab episcopali dignitate & ministerio exterum constituere: hęc & ego, quæ ab eis rectè & iustè iudicata sunt, sequens, eadem decerno, alienum eum iudicans ab episcopali dignitate & ministerio. Constantinus episcopus metropolis Melitenæ ciuitatis, dixit: Ploro quidem, & plango, per fuos actus ruentem de episcopali gradu Dioscorum, quondàm Alexandrinæ magnę ciuitatis episcopum. Tamen quoniam consequenter & canonicè & iustè aduersùs eum à sancto & beatissimo archiepiscopo Leone, & beatissimo Anatolio archiepiscopo nouæ Romæ Constantinopolitano, & sancto & magno & vniuersali Chalcedonensi concilio est prolata sententia, concors efficitur his, quæ super prædicto definita sunt, alienũ eum iudicans ab omni sacerdotali ministerio. Seleucus Episcopus metropolitanus Sebastiæ Armeniæ primæ ciuitatis, dixit: His quę legitimè & canonicè nupèr prolata sunt ab Apostolica Romana Sede, per sanctissimos episcopos, qui in eius loco aduenerunt, & à sanctissimo & DEO amantissimo archiepiscopo nouæ Romę Anatolio, & ab omni sancto Concilio super Dioscoro magnæ Alexandrinæ ciuitatis quondàm episcopo, & ipse consentio & concordo, & ab omni eum alienum iudico pontificatûs ministerio. Ioannes episcopus metropolitanus Sebastiæ ciuitatis, dixit: Iusta & regularis prolata sententia est à Deo amantissimo & sanctissimo patre nostro & archiepiscopo Romano Leone, & deo amantiss. & sanctissimo archiepiscopo Anatolio nouę Romę Constantinopolitano, & à sancto hoc & vniuersali Concilio super Dioscoro Alexandrinę magnę ciuitatis quondàm episcopo. Et ego omnibus, quę super eum sunt placita, con-

ne periurio notatur Dioscorus.

Universidad de Deusto
Biblioteca

consentiens, alienum eum iudico ab omni sacerdotali ministerio. Constãtinus episcopus metropolitanus Bostrenæ ciuitatis, dixit: Cõsentio & ego his, quæ definita aduersùs Dioscorum Alexãdrinæ ciuitatis quondàm episcopũ à vicarijs sanctissimi Leonis, Deo amantiss. episcopis, & à sancto & beatissimo archiepiscopo regię Constantinopolitanæ ciuitatis nouæ Romæ Anatolio, & alienum eum iudico ab omni sacerdotali dignitate & ministerio. Calogerus episcopus Claudiopolis ciuitatis metropolitanus, dixit: Consentio his, quæ regulariter & iustè super Dioscoro Alexandrinæ magnæ ciuitatis quondàm episcopo facta sunt, decernens eum alienum esse ab omni sacerdotali dignitate & ministerio. Patricius episcopus Tyanæ ciuitatis metropolitan⁹, dixit: Ego quidem optabam, non interesse audaciæ Dioscori, ità contemnẽtis tam diuinos Canones, quàm etiàm sanctissimos patres & archiepiscopos magnæ Romæ Leonem, & nouæ Romæ Anatolium, & omne sanctum & vniuersale Concilium. Quoniam verò, quæ commissa sunt, omnem repulerunt regularem consequentiam, concors sum omnibus his quæ super eo à maximè Deo amabili synodo ordinata sunt, alienum eum iudicans ab omni pontificali ministerio. Amphilochius episcopus metropolitanus Pamphylię prouinciæ Sidenæ ciuitatis, dixit: Votum quidem mihi erat, nec qualecúque quidem, maximè autem honoratum Ecclesiæ membrum, abscindere. Quoniam verò Dioscorus Alexandrinæ magnæ ciuitatis quondàm episcopus, super quibus accusatus est à quibusdam, tertiò vocatus à sancto & vniuersali concilio, minimè occurrit, & super seipsum sanctæ synodi attraxit sententiam, sibimet hoc ipsum iustè reputet. Epiphanius episcopus metropolitanus prouinciæ Pamphyliæ Pergenæ ciuitatis, dixit: Optabam quidem ex nulla parte, neque super minores talem proferre sententiam, qualem aduersùs Dioscorũ magnæ Alexandrinæ ciuitatis quondàm episcopum. Sed quoniam seipsum obnoxium constituit, nolens tertiò à sancto & vniuersali Concilio vocatus, aduenire, & satisfacere de his, quæ ei ingerebantur, consentio cum omnibus his, quæ super eo iudicata sunt. Theodorus episcopus metropolitanus Damascenæ ciuitatis, dixit: Rectè & iustè, & secundùm sanctorum Canonum normam, sancta & magna synodus diffiniuit, quatenùs Dioscorus sit alienus à sacerdotali & episcopali dignitate. Propter quod & ego alienum eum ab omni sacerdotali ministerio iudico, concors effectus his, quæ placita sunt (sicut prædixi) sanctæ & magnæ synodo. Atticus episcopus metropolis veteris Epiri Nicopolitanę ciuitatis, dixit: Regularem fidem sanctorum patrum decernentium damnationem Dioscori, magnæ Alexandrinę ciuitatis quondàm episcopi, & ego sequens, concors efficior. Onesiphorus episcopus metropolis Iconij ciuitatis, dixit: Oportebat quidem, reuerẽdissimum Dioscorum & scientem regulas, & consuetudinem minimè ignorãtem, obtemperare his quæ à sancto & vniuersali Concilio præcepta fuerant, & tertiò vocatum eum per Deo amãtissimos episcopos, aduenire in sanctum concilium, ad satisfaciendum de his, quæ ei ingerebantur. Basilius episcopus metropolitanus Traianopolis ciuitatis, dixit: His, quæ placuerunt sancto Concilio super Dioscoro, consentit & mea paruitas. Florentius episcopus metropolis Sardenæ ciuitatis, dixit: Sequens & ego hæc, quæ decreta sunt à sanctiss. & beatiss. papa Leone, per eius beatitudinis hic inter gesta vicarios, & per alios sanctos episcopos, Dioscorum magnæ Alexandrinæ ciuitatis episcopum, alienum à sacerdotio & cõmunione Ecclesiastica decerno, propter suprascriptas culpas. Francion episcopus metropolitanus Philippipolis ciuitatis, dixit: Concors & ego efficior Apostolicæ sedi, & sanctiss. & Deo amantiss. archiepiscopo Anatolio nouæ Romæ Constantinopolitanæ ciuitatis, & præsenti sancto & vniuersali concilio, de damnatione Dioscori Alexandrinæ magnæ ciuitatis quondàm episcopi, & iudico alienum eum esse tam à dignitate sacerdotali, quàm etiàm communione terribilis mysterij. Ioannes episcopus metropolitanus Rhodi insulæ, dixit: Omnibus iustè & regulariter de his, à sancta hac & vniuersali synodo aduersùs Dioscorũ, magnæ Alexandrinæ ciuitatis quondàm episcopũ, concors & ego effectus, alienum eum iudico ab omni sacerdotali, siue etiàm episcopali dignitate & ministerio. Petrus episcopus metropolitanus Gangrenæ ciuitatis, dixit: Quæ placuerunt Apostolicæ sedi, & sanctis patribus super damnatione Dioscori, his & ego cõsensi. Photius episcopus metropolitanæ ciuitatis Tyri, dixit: Iustæ & regulari sententiæ, quæ facta est in Dioscorum magnæ Alexandrinæ ciuitatis quondàm episcopum, à sanctissimo & beatissimo archiepiscopo Leone, & sanctissimo & beatissimo archiepiscopo huius regiæ vrbis Anatolio, & à sancto & vniuersali Concilio, quod secundùm decretum DEI & imperialem sanctionem, in Chalcedonensi ciuitate factum est, consentio, & decerno ea, quæ super eo sunt placita, & alienũ eum habeo ab omni sacerdotali dignitate. Nunechius episcopus metropolitanus Laodiceæ ciuitatis, dixit: Secundùm ea, quæ definita sunt à neo amantissimo & sanctissimo patre nostro & archiepiscopo senioris ro[mæ] Leone, per directos ab eo DEO amantissimos episcopos, & Deo amantissimum presbyterum Bonifacium, & à Deo amãtissimo & sanctissimo Anatolio archiepiscopo nouæ Romæ Constantinopolitanæ ciuitatis,

& omni præsenti Concilio, iudico & ipse Dioscorum Alexãdrinæ magnæ ciuitatis, quòdàm episcopum, alienum esse ab omni sacerdotali ministerio. Pergamius episcopus metropolitanus Pisidiæ prouinciæ Antiochenæ ciuitatis, dixit: Plurimam olìm confusionem cõtra diuinos Canones operantem Dioscorum, magnæ Alexãdrinę ciuitatis quòdàm episcopum, & post multa aduersùs eum à diuersis personis in sancta & magna synodo in scriptis deposita, vocatum eum probabiliter non semèl, neque secundò, sed tertiò, & aduenire minimè passum, sed aliqua inconsequenter & indecenter responsa facientem, & propter hoc iustè damnatum ab vniuersali hoc sancto Cõcilio, alienum eum esse à sacerdotali ministerio & dignitate, similiter & ego prędictis increpatiõibus subiacere eum decerno. Meletius episcopus Larissenæ ciuitatis, faciẽs verba pro Domno sanctissimo episcopo metropolitano Apameæ ciuitatis, dixit: Hæc eadem & ego decerno, concors effectus sanctis patribus aduersùs Dioscorum, magnæ Alexandrinæ ciuitatis quondàm episcopum, & eum alienum facio ab omni sacerdotali ministerio & dignitate. Critonianus episcopus metropolitanus Aphrodisiadæ ciuitatis, dixit: Secundùm prolatam sententiam aduersùs Dioscorum, magnæ Alexandrinæ ciuitatis quondàm episcopum, à sanctissimis & Deo amantissimis archiepiscopis & patribus nostris magnarum & regalium vrbium, secundò & tertiò regulariter vocatum, & minimè obedientem, & ego concors effectus eidem sententiæ, alienum eum definio ab omni sacerdotali ordine & ministerio. *Simeõ episcopus metropolitanus *Amidenæ ciuitatis, dixit: Concors & ego sum regulariter gestis super damnatione Dioscori, quondàm episcopi Alexandrinæ magnæ ciuitatis, à sanctissimo & Deo amantissimo archiepiscopo nouæ Romę Constantinopolitanæ ciuitatis Anatolio, & sanctissimis & Deo amantissimis episcopis in sancto hoc Concilio cõgregatis, alienum iudicans eundem Dioscorum ab omni episcopali dignitate & ministerio.

*Simeonius
*Amydenæ

Theoctistus episcopus metropolitanus Pessinuntenæ ciuitatis, dixit: Consentio & ego omnibus quæ aduersùs Dioscorum, Alexandrinæ magnæ ciuitatis quódàm episcopũ, ordinata sunt à sancto & vniuersali Concilio, per Photinum religiosissimum archidiaconum meum alienans eum ab omni sacerdotali dignitate & ministerio. *Phontennus Episcopus Sagalassenæ ciuitatis, dixit: Concors efficior his, quæ statuta sunt à sanctissimis patribus super damnatione Dioscori, magnæ Alexãdrinæ ciuitatis quondàm episcopi, & alienum eum existimo ab omni sacerdotali ecclesiastico ordine. Neoptolemus episcopus Cornẽlis, dixit: Necessarium est & nos sequi, quę regulariter aduersùs Dioscorum sanctis patribus & metropolitanis episcopis sunt placita. Vndè & ipse cõsentio factæ super eo damnationi. Acholius episcopus Larandenæ ciuitatis, dixit: Iustè & regulariter iudicatis à sanctis patribus aduersùs Dioscorum, Alexandrinæ magnæ ciuitatis quondàm episcopũ, concors & ego effectus sum in eius damnatione. Julianus episcop⁹ Hypepæ, dixit: Et ego consentio omnibus, quæ interloquuti sunt sanctissimi episcopi Paschasinus & Lucentius, & Bonifacius reuerend. presbyter, vicarij sanctissimi & beatissimi archiepiscopi Romani, & sanctissim⁹ & beatissimus archiepiscopus regiæ Constãtinopolitanæ ciuitatis nouæ Romæ Anatolius, & omnibus quæ definiuit sancta & vniuersalis synodus super Dioscoro, magnæ Alexandrinæ ciuitatis quondàm episcopo, & iudico eum esse alienum ab omi sacerdotali dignitate, & à fruitione sancti & inenarrabilis mysterij Dei nostri. Leõtius episcopus Magnesiæ ciuitatis dixit: Lex est pia, patribus obedire, & eorum sequi iudicia. Hãc legem & in præsenti custodiens, eis quæ ordinata sunt super Dioscoro, concors & ego efficior, alienãs eum ab omni sacerdotali dignitate. Eudoxius episcopus *Chomatenæ ciuitatis, dixit: Secundùm ea, quæ à sanctis patribus approbata sunt super damnatione Dioscori, quondàm Alexandrinę magnę ciuitatis episcopi, & ego consentio, & alienum eum ab omni sacerdotio iudico. Stephan⁹ episcopus Lymirę ciuitatis, dixit: Consentio regulariter factæ Dioscori, Alexandrinę magnæ ciuitatis quondàm episcopi, damnationi. Propter quod & ego minimus definio, eũ esse ab oñi sacerdotio alienum. Fronto episcopus Phaselidenæ ciuitatis, dixit: Concors sum & ipse damnationi factæ super Dioscoro magnæ Alexandrinæ ciuitatis quondàm episcopo, & alienum eum ab oñi episcopali & sacerdotali ministerio esse approbaui, sicut & sancti patres, & sanctum decreuit Concilium. Theodorus episcopus Antiphellenæ ciuitatis, dixit: Consentio damnationi Dioscori, Alexãdrinæ magnæ ciuitatis quódã episcopi, sicut sanctis regulis placuit, alienum eum existimans ab omni sacerdotali dignitate. Leontius episcopus Zarenę ciuitatis, dixit: Secundùm prolatam sententiam à sanctis per omnia patribus aduersùs Dioscorum, magnę Alexandrinæ ciuitatis quondàm episcopum, concors efficior in eius damnatione, ab oñi sacerdotali dignitate, alienum eum existimans. Antipater episcopus Cauninę ciuitatis, dixit: Consentio in Dioscori Alexandrinæ magnæ ciuitatis quódàm episcopi, damnatione, & ab oñi sacerdotali ministerio alienum eũ iudico. Philippus episcopus *Liburnę ciuitatis, dixit: Concors efficior confessionibus sanctorum patrum, factis super damnatione Dioscori, Alexãdrinæ magnæ ciuitatis quòdàm episcopi, & ap-

*Fontenus hucusquè dictus.

*Lyrnensis

Universidad de Deusto
Biblioteca

probo & ego,alienum eum esse ab episcopatûs dignitate & omni sacerdotali ministerio. Cratianus episcopus Panormẽtis,dixit: Cõcors & ego efficior in damnatione Dioscori, magnæ Alexandrinæ ciuitatis quódàm episcopi,facta à sanctis patribus, & alienũ eum existimo ab omni sacerdotali dignitate.Andreas episcopus *Coënsis,dixit:His quæ definita sunt à præcedentibus sanctis patribus de damnatione Dioscori Alexandrinæ magnæ ciuitatis quõdàm episcopi, in omnibus concors efficior,& ab omni eum honore sacerdotali alienum iudico. Nicolaus episcopus Acrassenus,dixit:Consentio damnationi Dioscori, Alexandrinæ magnæ ciuitatis quondàm episcopi,factæ à sanctis patribus & à sancta synodo alienum eum iudicans ab omni sacerdotali dignitate. Romanus episcopus Bubonensis,dixit:Hæc eadem & ego profiteor, quæ & ante me sanctiss. patres, & concors ego sum in damnatione Dioscori, Alexandrinæ ciuitatis quódàm episcopi, ab omni sacerdotali honore alienum eum iudicans. Atticus episcopus Zelensis,dixit: Lachrymor equidem de his, quæ contigerunt ob ea,quòd frater noster aliquandò & consacerdos,in talibus ruerit delictis.Quoniam verò consequens est & iustum, regulariter memorata eadé aduersùs eum definire, huius rei gratia consentaneus & ego super damnatione Dioscori, Alexãdrinæ magnæ ciuitatis quondàm episcopi, sanctis patribus efficior,& alienum eum iudico ab omni sacerdotali dignitate.Paulus episcopus Philomelensis,dixit: Concors & ego efficior tam sanctissimo archiepiscopo Leoni, quàm regulari & iustæ sententiæ,factæ super damnatione Dioscori, Alexandrinæ magnæ ciuitatis quondàm episcopi,& alienum eum iudico ab omni sacerdotali ministerio. Florentius episcopus Adrianopolitanus,dixit: Alexandrinæ magnę ciuitatis quondàm episcopus Dioscorus,super * quibus gessit iniquè, luit supplicium. Igitur & ego his,quæ à sanctis patribus & archiepiscopis, & omni sancto Concilio super eum definita sunt, consentio,ab oñi ecclesiastico ministerio cessare eum decernens. Messalinus Laodicensis episcopus,dixit:Ostendit diuinitas,quia nó protractione temporum solent magnitudines delictorum obliuionẽ suscipere; sed diuinorum ac sanctorum patrũ regulæ apprehenderunt iniqua gerentem,& per nos iudicant,Dioscorum magnæ Alexandrinæ ciuitatis quõdàm episcopum, foris abijci ab ecclesiastico ordine, & diuina & sacerdotali operatione.Helpidius episcopus mansionis Thermensis,dixit:Concors efficior prolatæ sententiæ à sanctis patribus contra Dioscorum, Alexandrinæ magnæ ciuitatis quõdàm episcopũ,& ab omni sacerdotali ministerio alienum eum esse iudico. Longinus episcopus Orchistensis ciuitatis, dixit: Concors efficior sanctis patribus in damnatione Dioscori, quondàm Alexandrinæ magnæ ciuitatis episcopi, & ab omni sacerdotali ministerio alienum eum esse iudico. Mysterius episcopus Amorij ciuitatis,dixit: Prolatæ à sanctissimis & DEO amantissimis patribus, & episcopis nostris aduersùs Dioscorum,quondàm magnæ ciuitatis Alexandriæ episcopum, sententiæ & ego minimus consentio,alienum eum ab omni sacerdotali ministerio esse existimans. Petrus episcopus Dardani ciuitatis, dixit: Definitionibus sanctorum patrum aduersùs Dioscorum promulgatis, & ego concors efficior, alienans eum ab omni sacerdotali ministerio. Iouinus episcopus Debeltensis, dixit: Dioscorum magnæ Alexandrinæ ciuitatis quondàm episcopum, in multis & diuersis accusatum criminibus,insupèr & perfidiam Eutychis secutum,& iustè à sancta & magna synodo damnatum,concors & ego effectus, ab omni eum episcopali ministerio existimo alienum. Indimus * Herinupolitanus secundæ Ciliciæ, dixit: Consentio prolatæ sententiæ aduersùs Dioscorum,magnæ Alexandrinæ ciuitatis quondàm episcopum, à sanctissimo & beatissimo archiepiscopo Romano Leone,per eos, q ab ipso directi sunt, sanctissimos & beatissimos episcopos, necnó etiàm & à sanctissimo & beatissim.archiepiscopo regiæ Constantinopolitanæ vrbis nouæ Romæ Anatolio,& à cæteris sanctissimis patribus, & alienum eum existimo ab omni episcopali dignitate & ministerio. Aquilas Episcopus Eudoxiadæ ciuitatis, dixit: Agnosco iustè damnatum Dioscorum in hac sancta synodo à sanctis patribus,*qui præter regulas, beatæ memoriæ episcopum Flauianum damnauit,hûc & cum omni synodo damnatum habeo. Eutropius episcop' Adadeñ,dixit: Factæ damnationi Dioscori, Alexandrinæ magnæ ciuitatis quõdàm episcopi,à sanctissimis & beatissimis archiepiscopis Leone & Anatolio antiquę Romę & nouæ, & à sancto & vniuersali hoc concilio, cõsentio & cõcors sum, ab oñi eum ecclesiastico ministerio alienum iudicans. Marcus episcop' * Arethusinæ ciuitatis,dixit:Ad hęc eadem & ego consentio sanctis patribus aduersùs Dioscorum, magnæ Alexandrinæ ciuitatis quõdàm episcopum, & alieno eum ab omni sacerdotali ministerio. Proterius episcopus *Myrrhinæ ciuitatis,dixit: Cum omnibus sanctis patribus & ego concors efficior in damnatione Dioscori, magnæ Alexandrinæ ciuitatis quõdàm episcopi.Olympius episcopus Theodosiupolitanus, dixit: Consentio & ego sanctissimis & Deo amantiss. patribus, in damnatione Dioscori, Alexandrinorum quondàm episcopi. Marcellin' episcopus Metropolitanus ciuitatis*, dixit: Consentio & ego sanctis patribus vniuersalis & sancti Concilij in damnatione Dioscori,

*Ceoënsis

*ijs quæ

ri,iustè susçipientis damnationem. Eusebius episcopus Clazomenæ ciuitatis,dixit: Et ego concors efficior sanctiss. & Deo amantissimis patribus, in damnatione Dioscori magnæ Alexãdrinæ ciuitatis quondàm episcopi. Mamas episcopus * Aninitenæ ciuitatis,dixit: Prolato termino à sanctis patribus super damnatione Dioscori,Alexandrinæ ciuitatis quondàm episcopi, & ego consentio. Gerontius episcopus Seleuciæ ciuitatis,dixit: Et ego consentio factæ damnationi à sanctis patribus super Dioscoro,Alexandrinæ magnę ciuitatis quondàm episcopo. Iulianus episcopus Rhosi ciuitatis, dixit: Consentio damnationi factæ à sanctis patribus super Dioscoro, Alexandrinę magnę ciuitatis quondàm episcopo,& alienum eum iudico ab omni sacerdotali ministerio.

*Amnitenæ

Hypatius episcopus Zephyrij, & Alexander episcopus Sebastæ secundæ Ciliciæ, & Theodorus episcopus Augustæ,& Chrysippus episcopus Malli,dixerunt:Consentimus omnibus regulariter & iustè iudicatis, super damnatione Dioscori, Alexandrinæ magnæ ciuitatis quondàm episcopi, à sancta & vniuersali synodo,& alienum eum habemus ab omni sacerdotali ministerio. Chrysippus presbyter,verba faciens pro Deo amantissimo & sanctissimo Cyriaco Episcopo Trogmadenę sanctæ Dei ecclesię,dixit:Concors & ego efficior his, quæ determinata sunt à sanctis patribus super damnatione Dioscori, magnæ Alexandrinæ ciuitatis quondàm episcopi, quatenùs alienus sit à sacerdotali ministerio & episcopali dignitate. Daniel minimus episcopus Cadenæ ciuitatis,dixit: Secundùm ea,quę ordinata sunt ab Apostolica sede senioris & regiæ Romæ,& ab omni præsente sancto Concilio,& ipse iudico alienum esse Dioscorum, Alexandrinæ magnæ ciuitatis quondàm episcopum, ab omni ecclesiastico ministerio & sancta communione. Thomas episcopus Theodosiupolitanę ciuitatis,dixit: Et ipse concors efficior tam Apostolicæ sedi,quàm vniuersæ sanctæ synodo,aduersùs Dioscorum, Alexandrinæ ciuitatis quondàm episcopum,quatenùs alienus sit ab ecclesiastico ministerio & sancta communione. Ioannes episcopus Trapezuntis,dixit: Concors efficior & ego omnibus præcedentibus sanctis patribus aduersùs Dioscorum, & alienum iudico eum ab omni sacerdotali ministerio & dignitate.

*Mossynon

Athanasius episcopus * Mossynorum,dixit: Et ego concors efficior omni sancto Concilio, & alienum iudico Dioscorum ab omni sacerdotali dignitate & sancta cõmunione. Patricius episcopus Neocæsareę Augustæ,prouinciæ Euphratesiæ,dixit:Consentio sancto & vniuersali Concilio,& iudico Dioscorum ab omni sacerdotali dignitate & ministerio alienum. Epictetus episcop' Diocletianopolis,dixit: Vestigia sequens & ego sanctorũ patrum, cum sanctis viris alienũ iudico Dioscorum ab episcopali honore & dignitate. Alexander episcopus Seleuciæ Pisidiæ prouinciæ,dixit: Concors & ego in omnibus efficior his,quæ iudicata sunt ab angelico vestro consessu aduersùs Dioscorum, Alexandrinæ magnæ ciuitatis quõdàm episcopum. *Natyras episcopus Gazæ,dixit: Consentio beatissimis & sanctiss.patribus nostris aduersùs Dioscorum, Alexandrinæ magnæ ciuitatis quondàm episcopum,& iudico eum alienum esse ab omni episcopali dignitate & ministerio,contemnentem vocationes sanctorum patrum. Valerius episcopus Laodiceæ *Phœnicis,dixit: Cõsona & ipse sancto Cõcilio aduersùs Dioscorum quondàm episcopum,decerno,iudicans eum ab oñi ecclesiastico ministerio & episcopali dignitate alienum. Cyrinus episcopus ciuitatis Pataræ, dixit:His,quę iudicata sunt à sanctissimis patribus & archiepiscopis, concors & ego efficior,& consentio aduersùs Dioscorũ quondàm episcopum, & alienum eum existimo à sacerdotali dignitate & ministerio. Theophilus episcop' ciuitatis Orei,dixit: In oñibus,quæ ordinata sunt à sancta & vniuersali synodo aduersùs Dioscorum, quõdàm episcopum,cõsentio & cõcordo his, quæ super eo gesta sunt. Neon episcopus ciuitatis Sylbij,dixit:Omnibus,quæ prolata sunt vel decreta à sancta & vniuersali synodo aduersùs Dioscorum quondàm episcopum,cõsentio, & concordo omnibus quæ aduersùs eum facta sunt. Eudoxius episcopus ciuitatis Etenorum,dixit:Sicut præcedẽtes sancti patres, & ego cõcors efficior ad damnationem Dioscori quondàm episcopi. Martianus episcopus Stephanorum,dixit:Sicut præcedentes sancti patres, & ego concors efficior ad damnationem Dioscori quõdàm episcopi. Diodotus episcop' ciuitatis Lysimachiorũ, dixit:Et ego cõsentio omnibus decretis super dãnatione Dioscori, qui fuit episcopus. Ioannes episcopus Hauiadis prouinciæ Ciliciæ,dixit: Consentio prolatæ à sanctis patribus sententiæ aduersùs Dioscorum quondàm episcopum, & alieno eum ab omni sacerdotali ministerio. Tryphon episcopus insulæ Chij, dixit: Concors efficior sanctis patribus aduersùs Dioscorum quõdàm episcopum, & alienum eum iudico ab omni sacerdotali dignitate & ministerio. Paulus episcopus Ptolemaidis ciuitatis,dixit:In omnibus,quæ ordinata sunt à sancto & vniuersali Concilio super Dioscoro quondàm episcopo,& ego consentio, & alienum eum adiudico ab omni episcopali dignitate & ministerio.Dionysius episcopus Heracleotanæ ciuitatis,dixit:Prolatæ sententię à sanctissimis & beatissimis archiepiscopis & patribus magnarum & regalium vrbiũ, super Dioscoro quondàm episcopo,vocato secundò & tertiò,& non obediente,& ego cõcors efficior, alienum

*Phœnicię

*Phœnices

Universidad de Deusto
Biblioteca

alienum eum existimãs ab omni sacerdotali dignitate & ministerio. Ioãnes episcopus ciuitatis Alyndæ,dixit:Cõcors & ego efficior sanctis patribus senioris & nouæ Romæ, & cæteris sanctis patribus aduersùs Dioscorũ quõdàm episcopum,& alienum eum existimo ab omĩ sacerdotali dignitate & ministerio.Eustathius episcopus Stratonicæ ciuitatis, dixit: Secundùm prolatam sententiam à sanctis archiepiscopis & patribus aduersùs Dioscorum quondàm episcopum, vocatum secundò & tertiò,& ego cõcors eis efficior, & alienum eum existimo ab omni sacerdotali dignitate & ministerio. Ioannes episcopus ciuitatis * Amyzonum,dixit: Et ego in omnibus concors efficior his,quæ super Dioscoro,quondàm episcopo,acta sunt,alienũ eum iudicans ab omĩ episcopali dignitate & ministerio. Papias episcopus ciuitatis Eresiorum,dixit:Secundùm prolatam sentẽtiam à sanctis patribus aduersùs Dioscorũ quondàm episcopum,concors & ipse efficior eis, & alienum eum iudico ab omni episcopali ministerio. Dionysius episcopus Antiochię ciuitatis prouinciæ Cariæ,dixit:Et ipse concors efficior omĩbus sanctis patribus,& alienum iudico Dioscorum quõdàm episcopũ, ab omni sacerdotali dignitate & operatiõe. Tynchanius episcopus Apolloniadę ciuitatis,dixit:Et ego similia sanctiss.& Deo amãtiss.archiepiscopis & patribus nostris decerno super damnatione Dioscori episcopi.
Theodoretus episcopus ciuitatis Alabandenæ,dixit:Et ego similia decerno Deo amantiss.& sanctiss.archiepiscopis & patribus nostris super damnatione Dioscori quondàm episcopi,alienum eum iudicans ab omni sacerdotali dignitate & operatione. Menãder episcopus Heracleæ ciuitatis, dixit: Similia & ego decerno ijs,quæ sancti archiepiscopi & patres nostri super Dioscoro quõdàm episcopo,alienans eum ab omni sacerdotali dignitate & operatione.Flacillus episcopus ciuitatis Assi,dixit: Secundùm prolatũ decretum à sanctiss. archiepiscopis & patribus super Dioscoro quõdàm episcopo, vocato secundò & tertiò,& minimè obediente,& ego alienum eum existimo ab omni sacerdotali dignitate & operatione. Ioannes episcopus ciuitatis * Gnidi,dixit: Concors & ego efficior sanctis patribus, & alienum iudico Dioscorum quondàm episcopum, ab omni sacerdotali dignitate & ministerio. Iulianus presbyter,& agẽs vices Calãdionis episcopi *Halycarnassenæ ciuitatis,dixit:Secũdùm prolatam iustam sententiam à sanctis archiepiscopis & & patrib⁹ aduersùs Dioscorũ quõdàm episcopum,vocatum & secundò & tertiò,& minimè obedientem, & ego eum alienum existimo ab omni sacerdotali dignitate & ministerio.Theotecnus episcopus Therę, dixit:Omnibus,quæ à sanctis patribus secũdùm Dei timorem, & secundùm diligẽtiam sanctorũ canonũ ordinata sunt sup Dioscoro quondàm episcopo,& ego cõsentio, alienans eũ ab omĩ episcopali ministerio. Eorticius episcop⁹ Nicopolitanę ciuitatis ꝓuincię Pisidię,dixit:Concors & ego efficior sanctis patribus senioris & nouæ Romæ, & cęteris omĩbus sanctis patribus aduersùs Dioscorũ quõdàm episcopũ,&alienũ eum existimo ab omĩ sacerdotali dignitate & ministerio. Aethericus episcopus Smyrnæ ciuitatis, dixit: Decreto sanctorũ patrum, super damnatiõe Dioscori quõdàm episcopi facto,& ego cõsentio,alienũ eum existimãs ab episcopali dignitate & sanctorum cõmunione, secũdùm quod placuit sanctiss.archiepiscopo Leõi & sanctiss.archiepiscopo Anatolio,& sancto cõcilio. Florẽtius episcopus Tenedi insulæ,dixit:Seipsum nndãs põtificatũs dignitate Dioscorus quõdàm episcopus,pro eo ꝙ vocat⁹ secũdùm ecclesiasticas regulas tertiò per diuersos sanctiss.episcopos,obaudire, minimè passus est,inordinatis vsus occasionibus, dignus est alienus esse à sacerdotali ordine & omni ministerio & cõmunione, secundùm quod placuit p̃cedentibus sanctiss. patribus & episcopis.Zenodotus episcopus ciuitatis Telmessi,dixit:Nõ debet indignari Dioscorus,iusto succumbẽs iudicio,qui sanctæ memorię quondàm episcopum Flauianũ,nullo modo dãnatione ostẽsum dignũ,iniquè damnauit,sicut lecta moniméta antehàc in hoc sancto cõcilio ostenderũt,& in p̃senti vocat⁹ à sancta synodo p sanctiss. patres semèl & secundò & tertiò,secũdùm diuinorũ Canonũ ordinem occurrere, & accusatoribus respondere minimè passus est.Iustè igitur auferatur ab episcopali sede & omĩ ecclesiastico statu. Sabas episcopus ciuit.Palti,dixit:Iustè & sanctè sancti patres dãnauerunt nouũ Cain Dioscorũ.Alexãdrinę magnę ciuitatis quõdàm episcopũ. Hũc & ego dãno,& alienũ ab omĩ ecclesiastico ministerio esse decerno. Theoctistus episcopus ciuitatis *Beroæ,dixit:Cõsentio omĩbus,q̃ decreta sunt à sanctis patribus sup dãnatione Dioscori, & alienũ eum duco ab omĩ sacerdotali ministerio & cõmunione.Macarius episcopus Enos ciuitatis,dixit:Cõsentio oĩbus decretis p̃cedentium sanctorũ patrũ sup dãnatione Dioscori. Cyriacus episcop⁹ ciuitatis Aegęæ,dixit:Cõsentio oĩbus q̃ regulariter & legitimè à sanctis patrib⁹ sup Dioscoro Alexãdrinæ magnæ ciuitatis quõdàm episcopo terminata sunt, alienũ eũ faciẽs abomĩ sacerdotali honore& episcopali dignitate. Eulogi⁹ presbyter agẽs vices reuer.episcopi Genethlij Cratię ciui.dixit:Cõsentiẽs subscriptli his, q̃ definita sunt à sancta synodo.Philipp⁹ episcop⁹ ciuit.Theodosiopolis,siue nouę aulę,dixit: Et ego cõcors efficior sanctis patribus aduersùs Dioscorum, quõdã episcopũ Alexandrinorũ,alienũ eum faciẽs ab episcopali dignitate & omĩ sacerdotali ministerio. *Basili⁹ episcop⁹ ciuitã. Polæaspoleos,

aspoleos,dixit: Secũdùm terminum sanctorum patrum, quem sanxerunt aduersùs Dioscorum quondàm episcopum Alexandrinorum,regulariter super eo proferentes sententiam,& ego concors eis efficior,vt sit extraneus tam à sacerdotali dignitate, quàm à communione. Paulinus episcopus ciuitatis Apameæ Pisidiæ,dixit:Consona & ego profiten⁹ patribus veteris & nouæ Romæ in ijs, quibus Dioscorus(qui intolerabiliter in diuinitate deliquit)mala operatus est,super ei⁹ dignè facta damnatione concors efficior.
Basilius episcopus ciuitatis Nacoliæ, dixit: Et ego similia decerno, sicut & sancta patrũ synodus aduersùs Dioscorũ Alexãdrię quõdàm episcopum,& extraneum eum existimo ab omni sacerdotali ministerio, regulis minimè obtemperantem. Ioannes episcopus Germaniciæ ciuitatis, dixit: Manifestus est Dioscorus Alexandrinæ ciuitatis quondàm episcopus, quia mala vsus conscientia, pro his quæ ei crimina ingerebantur, occurrere ad hoc sanctum & vniuersale Cõcilium minimè voluit. Vndè regulariter aduersùs eum prolatæ sententiæ & ego consentio. Cecropius episcopus Sebastopolitanę ciuitatis,dixit:Concors sum ego Apostolicę sedi & magnæ huic synodo, in his quæ regulariter ordinata sunt aduersùs Dioscorũ,& consentio alienum eum esse à sacerdotali ministerio.
Acacius episcopus Ariarathirenæ ciuitatis, dixit:Iusto & recto iudicio tam Apostolicæ sedis, quàm sanctæ & vniuersalis synodi, & ego consentio super Dioscoro inobediente regulis,& alienum esse profiteor ab omni sacerdotali ministerio.Ioannes episcopus Nicopolitanus, dixit: Boni cõsilij bonus est finis.Sed quoniam non rectè cogitans Dioscorus,Alexandrinæ magnæ ciuitatis quondàm episcopus, & secundùm regulas tertiò vocatus,minimè obediens,vltimam super se traxit sententiam: indè & ego concors sum omnibus,& alienum eum ab omni sacerdotali ministerio esse iudico. Rufinus episcop⁹ Samosatenę ciuitatis,dixit:Sequens sanctos archiepiscopos & patres,concors & ego efficior his, quæ iustè secundùm regulas ordinata sunt,& super damnatiõe Dioscori, magnæ Alexandrinæ ciuitatis quondàm episcopi,& alienum eum ab omni ministerio sacerdotali esse existimo.Lucianus episcopus Byzeñ,dixit:Sequẽs & ego sanctos patres, cõcors efficior iustæ secundùm regulas prolatę sententiæ aduersùs Dioscorum, Alexandrinæ magnæ ciuitatis quondàm episcopum,& alienum eum ab omni dignitate & sacerdotali ministerio esse existimo. Sebastianus episcopus *Beroeñ Macedoniæ, dixit: Dioscorus regularibus laqueis compeditus,alienus sit ab episcopali sede. Vndè omnibus sanctis patribus concors aduersùs eum efficior,secundùm apostolicæ scripturæ eloquium, dicentis: Tollite malum ex vobisipsis. 1.Cor.5.

Menecrates episcopus * Cyrassorum ciuitatis,dixit:Hæc eadem & ego profiteor,quę & metropolita meus & sancta synodus, cõcors effectus in damnatione Dioscori, Alexãdrinæ ciuitatis quondàm episcopi, alienãs eum ab omni sacerdotali dignitate. Cosinius episcopus ciuitatis * Hierocæsareæ Lydiæ ꝓuinciæ,dixit: Concors & ego efficior huic sancto & magno Concilio super factam damnationem Dioscori,& alienum eum decrevi ab omni sacerdotali ordine & ministerio.
Patricius episcopus Acamasenæ ciuitatis, dixit: Cõsentio in facta damnatione ab omĩ sancto Concilio aduersùs Dioscorum, Alexandrinum quondàm episcopum, alienum eum iudicãs ab omni sacerdotali ministerio. Domninus episcopus Plateæ,dixit:Consentio iustæ & regulariter factæ damnationi super Dioscorum Alexãdrinorum quondàm episcopum,à sancto & vniuersali concilio,& alienum eum existimo ab omni sacerdotali ministerio. Dionysius episcop⁹ Attaliæ Lydiorum ciuitatis, dixit: Consentio iustæ & regulari damnationi, quæ facta est in Dioscorum,qui fuit episcopus Alexandrię,à sancta & vniuersali synodo,& alienum eum existimo ab omni ecclesiastico ministerio.
Paulus episcopus Tripolitanus dixit: Consentio & ego iustæ & regulariter à sancta hac & vniuersali synodo aduersùs Dioscorum Alexandrinorum quondàm episcopum factæ damnationi,& alieno eum ab omĩ sacerdotali ministerio. Gemellus episcopus Stratonicæ ciuitatis,dixit:Consentio in damnatione Dioscori Alexandrinæ ciuitatis quondàm episcopi,ab hac sancta & magna synodo facta,& extraneũ eum esse iudico ab omĩ episcopali sede. *Meonius episcopus Nysæ ciuitatis prouinciæ Asiæ, dixit: Non parua, neque leuia aduersùs diuinos Canones deliquit Dioscorus, Alexandrinorum quõdàm episcopus,sicut pridèm ante excellẽtissimos iudices & sacratissimum senatum ostensum est,sicut diuersæ accusationes, à diuersis hodiè factæ, ostendunt. Vndè & ego sequens sanctos patres,decerno, nudum eum esse ab omni sacerdotali dignitate.Esaias episcopus *Eleitanæ ciuitatis, dixit: Iusta prolata forma à sanctis patribus, contra se Dioscorus Alexandrinæ ciuitatis quondàm episcopus, super his,quę ab eo perpetrata sunt in sanctę memoriæ episcopo Flauiano,audiat Domini per meam paruitatem vocem: In quo iudicio iudicaueritis,iudicabimini.Proiectus est igitur à sancto & vniuersali hoc concilio,cui & ego concors efficior. Hesperus episcopus Pitanensis,dixit:Iustè sanctis patribus iudicantibus secũdùm sanctas regulas, super damnatione Dioscori, Alexãdrinę vrbis quõdàm episcopi,alieno eum & ego cum omnibus ab omĩ ecclesiastico ministerio. quintus episcop⁹ Phoceæ ciuitatis, dixit:Iustè & sanctè à sanctis patribus determinatis super damnatio- *Nacrasæ *Hieracęsarex *Mysonius *Maxonius *Elaitanæ Matth.7.a

Universidad de Deusto
Biblioteca

mnatione Dioscori quondàm episcopi consentio. Eustochius episcopus Docimeorũ, dixit: Dioscorum quondàm Alexandrinorum episcopum, damnatum regulariter à sanctis & beatissimis patribus, alienũ esse & ipse existimo ab omni sacerdotali consequentia.

Musonius episcopus Nyssenus Lyciæ, dixit: Eiusdem sum & ego sententiæ, quæ à sanctis patribus promulgata est super damnatione Dioscori Alexandrinorum quondàm episcopi, & alieno eum ab omni sacerdotali dignitate. Zenus episcopus Iunopolitanus, dixit: His, quæ Apostolica sedes & sanctum concilium in Chalcedona cõgregatum, terminauit aduersùs Dioscorum, Alexãdrinorum quondàm episcopum, & ego cõsentio.

Paulus episcopus * Mariamniæ ciuitatis, dixit: Omnibus sanctis patribus consentio, & condemno Dioscorum quondàm episcopum, & alieno eum ab omni sacerdotali ministerio. Eustathius episcopus gentis Saracenorum, dixit: Omnibus, quæ placita sunt sanctis regulis, & sanctis patribus, cõsentio.

Thalassius episcopus Parij ciuitatis, dixit: Quæ à sancta synodo iustè definita sunt aduersùs Dioscorum, Alexandrinorum quondàm episcopum, & ego decerno, & alienum eum iudico ab omni episcopali dignitate.

Athanasius episcopus Parien sis, dixit: Consentio omnibus, quę sancto placuerunt Cõcilio super damnatione Dioscori, Alexandrinæ ciuitatis quõdàm episcopi, & alienum eum iudico ab omni episcopali dignitate.

Sub isto Vranio & ab ipso monachis fertur caput S. Ioannis inuentum, & loco, vbi oportuit collocatum.

Vranius episcopus Emisenus, dixit: Eadem & ego, quæ sancti patres, decerno de Dioscoro, Alexandrinorum quondàm episcopo, & volo eum esse alienum ab omni episcopali ministerio. Damianus episcopus ciuitatis Sidoniorum, dixit: Hæc eadem & ego, quæ & sancta synodus, decerno, & iudico Dioscorum Alexandrinorum quondàm episcopum, alienum esse ab omni sacerdotali ministerio. Noe episcopus * Cephacastelli, dixit: Et ego concors sum in omnibus, quæ placita sunt sancto Concilio super damnatione Dioscori, Alexãdriuæ magnæ ciuitatis quõdàm episcopi. Paulus presbyter, agens vices Deo amantissimi Vranij episcopi Himerorum ciuitatis, dixit: Dioscorus aliquandò Alexandrinæ magnæ ciuitatis Episcopus, ipsum concilium condemnans, alienauit se à sacerdotali dignitate. Vndè & ego talia accipiens à Deo amantissimo Vranio episcopo mandata, cõcors efficior sanctissimis & Deo amantissimis episcopis, qui iustam super eo protulerunt sententiam. Polychronius episcopus Epiphaniæ ciuitatis, dixit: Consentio sanctis patribus super facta damnatione iusta & regulari aduersùs Dioscorum, magnæ Alexandrinæ ciuitatis quondàm episcopum cõstitutum, iudicans eum alienum esse ab omni sacerdotali dignitate. Theodorus episcopus Tripolitanæ ciuitatis prouinciæ

*Cephalenię insulæ,

primæ Phœniciæ, dixit: Miratus sum huius sancti & magni Concilij sapientiam, & compassionem atque magnanimitatem circa Dioscorum, magnæ Alexandriæ ciuitatis quondàm episcopum, huius verò memorati viri duritiam cordis. Nanque tertiò euocatus à sancta hac & magna synodo, vt in Deo amãtissimam congregationem veniret, atque accusationibus criminalibus satisfaceret, non acquieuit, mala conscientia vulneratus. Vndè & ipse ijs, quæ rectè & regulariter à sancta hac & beata synodo aduersùs eum decreta sunt, & consentio & concordo, alienans eum ab omni sacerdotali ministerio. Lucianus episcopus * Ipsensis ciuitatis, dixit: Audiens hæc quæ gesta sunt & decreta à sanctis patribus, & omni sancto Concilio de Dioscoro quondàm Alexandriæ episcopo, vt minimè obtemperãte sanctis Canonibus, & ego alienum eum iudico ab omni sacerdotali dignitate & ministerio. Cyrus episcopus ciuitatis Syniandi, dixit: Dioscorum aduersùs sanctos Canones agentem, & super sceleratis & nefandis actibus accusatum, & tertia clamatione vocatum, & minimè obedientem, secundùm præcedentes sanctos patres, & ego alienum eum iudico à pontificatûs collegio, & ab omni sacerdotali dignitate.

Proclus episcopus ciuitatis Adranorum, dixit: Hęc eadem & ego, quę placuerũt Deo amantissimis & sanctissimis archiepiscopis & sanctæ synodo, decerno, alienum esse iudicans Dioscorum ab omni episcopali & sacerdotali dignitate. Amachius episcopus Septenæ ciuitatis prouinciæ Lydiæ, dixit: Et ego hæc eadem decerno, quæ regulariter à sancto & vniuersali Concilio ordinata sunt super damnatione Dioscori, magnę Alexandrinæ ciuitatis quondàm episcopi, ab omni eum alienans sacerdotali dignitate. Alchimedes episcopus Silandi ciuitatis prouinciæ Lydiæ, dixit: His quæ consequenter & secundùm diligentiam meam memini à sancto hoc & vniuersali Concilio super damnatione Dioscori, Alexandrinæ magnæ ciuitatis quondàm episcopi ordinata, consentio, alienum eum esse iudicans ab omni sacerdotali ministerio. Polycarpus episcopus Gabalenæ ciuitatis prouinciæ Lydiæ, dixit: Et hæc eadem decerno, quæ & sancta & vniuersalis synodus secundùm prolatam sententiam super damnatione Dioscori Alexandrinæ magnæ ciuitatis quondàm episcopi, alienans eum ab omni sacerdotali dignitate & ab Ecclesiastico ministerio. Eleutinius episcopus ciuitatis Phani Apollinis prouinciæ Lydiæ, dixit: Eadem & ego profiteor, quæcunque & sancta synodus super damnatione Dioscori, Alexandrinæ magnæ ciuitatis quondàm Episcopi, & alieno eum ab omni sacerdotali ministerio & episcopatûs dignitate. Patricius Episcopus Ecclesiæ Adramyteorum prouinciæ Helle-

lesponti

lesponti, dixit: Concors & ego efficior huic sanctæ & beatissimæ synodo, & Dioscorum Alexãdrinæ ciuitatis quondàm episcopum, in plurimis & in magnis delictis accusatum, & damnatũ à sanctis archiepiscopis, damno, ab omni eum ecclesiastica communione alienum decernens. Helias episcopus Bleãdrenæ ciuitatis, dixit: Consentio & ego, quæ à synodo super Dioscori damnatiõe ordinata sunt, & alienum eum iudico ab omni sacerdotali ministerio. Eusebius episcopus * Seleucobeli ciuitatis, dixit: Rectum & iustum & regulare iudicium sanctæ huius & magnæ & vniuersalis synodi sequens, & his, quæ ab ea aduersùs Dioscorũ, Alexandrinæ magnæ ciuitatis quõdam episcopum, definita sunt, concors effectus, alienũ eum definio ab omni sacerdotali dignitate & ministerio. Theodosius episcopus Conathę, dixit: Concors efficior sanctę & vniuersali huic synodo aduersùs Dioscorum, quondàm Alexãdrinæ ciuitatis episcopũ, & alieno eũ ab omni episcopali dignitate & omni ministerio. Hermias episcopus Abydi sanctæ ecclesiæ, dixit: Cõcors efficior sanctis patribus super damnatione Dioscori Alexandriæ quondàm episcopi, & alienum eum esse iudico ab omni ecclesiastico ministerio. Gẽnadius episcopus ciuitatis Acmoniorũ Phrygiæ Pacatianæ, dixit: Concors efficior sanctis patribus, ac his quæ placent sancto magnoque Concilio super damnatione Dioscori, Alexandrinæ magnæ ciuitatis episcopi, & alienum eum esse & ego iudico ab omni ecclesiastico ministerio. Eulalius episcopus Pionitanorum ciuitatis prouincię Hellesponti, dixit: Secundùm quæ determinata sunt à sanctis patribus, consentio, & alienum dico ab omni sacerdotali ministerio Dioscorum, Alexandrinę magnę ciuitatis quondàm episcopum. Theosebius episcopus Ilij Hellesponti, dixit: His, quæ determinata sunt aduersùs Dioscorum, Alexandrinę magnę ciuitatis quondàm episcopum, à sancto & vniuersali Concilio, cõcors efficior, & alienum eum esse iudico ab omni sacerdotali ministerio. Pioni* episcop* ciuitatis Troadæ, dixit: Omnibus quæ definita sunt à sanctis patribus aduersùs Dioscorum, quondàm Alexandrinę magnę ciuitatis episcopum, consentio, alienum eum esse existimans ab episcopali honore, & omni sacerdotali ministerio. Stephanus episcop* ciuitatis Iamnæorũ, dixit: His, quæ determinata sunt à sanctissimis patribus super Dioscoro Alexandrinorũ quondàm episcopo, consentio, & alienũ eũ iudico ab omni sacerdotali ministerio. Callinicus episcopus Apameæ, dixit: Tribus vocationibus à sancto & vniuersali Concilio regulariter factis, inobediens Dioscor*, seipsum alienum à sacerdotali dignitate ostẽdit, regulis cõtraria perpetrans. Igitur & ego ipse sequens sententiam tam Romani sanctissimi archiepiscopi Leõis, quam

* Seleucobeli

aduersùs eum protulit per eos, qui ab eo directi sunt, quàm etiàm magnę Constantinopolitanæ ciuitatis sanctissimi archiepiscopi Anatolij, & Antiochiæ, hæc eadem & ego de eo decerno. Romanus episcopus Eudoxiopolis Thraciæ prouinciæ, dixit: Sequens fidem & decretum sanctorum patrum, Dioscorum alienum iudicaui ab omni ministerio sacerdotali & ecclesiastica dignitate. Andreas episcopus ciuitatis Sectorien sis prouinciæ Lydiæ, dixit: Hæc eadem ego profiteor, & cõsentio factæ damnationi super Dioscorum à sanctissimo & vniuersali Concilio, & alienum eum facio ab omni sacerdotali ministerio & episcopali dignitate. Sophronius episcopus Cõstantię ciuitatis, dixit: Consentio his, quæ à sanctissimis & Deo amantissimis archiepiscopis definita sunt, insuper etiàm & à confidentibus eis sanctissimis patribus aduersùs Dioscorum, Alexandrinæ magnæ ciuitatis quõdàm episcopum, decernens eum alienum esse ab omni sacerdotali dignitate & ministerio. Hormisda episcopus Philippipolitanus prouincię Arabię, dixit: Consentio his quæ regulariter & iustè à sancto & vniuersali Cõcilio aduersùs Dioscorum, Alexandrinæ magnæ ciuitatis quondàm episcopum, facta sunt, & alienum eum iudico ab omni ecclesiastico ministerio. Paulus episcopus Aradensis, dixit: Dioscorus Alexandrinæ magnę ciuitatis quõdã episcopus, ostensus est, quia mala compunctus conscientia, vocatus à vestra hac sancta & vniuersali synodo, in Deo amantissimũ hoc Concilium aduenire minimè voluit & de his, quę ei criminaliter ingerebãtur, satisfacere. Vndè legitimè aduersùs eum facta damnatione à sanctis patribus, & ipse concors sum, alienans eũ ab omni sacerdotali dignitate & ministerio. Timotheus episcop* Balaneorum, dixit: Et mea concors constituta est paruitas prolatæ canonicę interloquutioni aduersùs Dioscorũ, Alexãdrinę magnæ ciuitatis quõdàm episcopum, à sancto hoc & vniuersali Concilio, & alienũ eum esse existimo ab omni sacerdotali dignitate & ministerio. * Theodotus episcopus Nazianzenus prouinciæ secundæ Cappadociæ, dixit: Concors efficior sanctis patribus ad damnationem prolatam aduersùs Dioscorum, Alexãdrinę magnę ciuitatis quõdàm episcopum, & alienum eum esse iudico ab omni sacerdotali ministerio & episcopali dignitate. Aristomachus episcop* Colonæ prouinciæ Cappadociæ secundæ, dixit: Similia sanctis patribus & regulis sapiens & iudicans, alienum esse cognosco Dioscorum ab omni sacerdotali ministerio.

* theodosi*

Petrus episcopus Gabalenus, dixit: Consentio omnibus, quæ definita sunt à sancto & vniuersali Concilio super damnatione Dioscori, Alexãdrinæ magnæ ciuitatis quõdàm episcopi, & alienum eum iudico ab omni sacerdotali ministerio. Rufinus epi-

Universidad de Deusto
Biblioteca

scopus *Briullenus, dixit: Consentio & ego damnationi Dioscori, Alexandrinæ magnæ ciuitat. quondàm episcopi, sicut & sancta & vniuersalis synodus determinauit, & alienum eum iudico ab omni sacerdotali ministerio. Olympius episcopus Sozopolitan⁹, dixit: Consentio sanctis patribus super damnatione Dioscori Alexandrinæ magnæ ciuitatis quondàm episcopi, & alienum eum iudico ab omni sacerdotali ministerio. Euphratas episcopus Eleutherne, dixit: Cósentio sanctis patribus super damnatione Dioscori Alexandrinæ magnæ ciuitatis quódàm episcopi, & alienum eum esse iudico ab omi sacerdotali ministerio. Caiumas Marcopolitanus*

*Carrheñ *Ioannes episcop⁹ *Carensis, dixit: Hæc eadem, quæ sancti patres, decerno aduersùs Dioscorum Alexãdrinorum quondàm episcopum, & alienum eum iudico ab omni sacerdotali ministerio. Abraamius episcop⁹ *Castricircensis, dixit: Hæc eadem quæ & sancti patres, aduersùs Dioscorum Alexandrinorũ quódàm episcopum, decerno, & alieno eum ab omni ecclesiastico ministerio. Demetrius episcopus ciuitatis Lappæ, dixit: Consentio sanctis patribus super damnatióe Dioscori, Alexandrinorum quondàm episcopi, & alienum eum esse iudico ab omni sacerdotali ministerio. Bassonas episcopus Neapolitanus, dixit: Concors efficior professionibus sanctorum patrum super damnatione Dioscori, Alexandrinorum quondàm episcopi magnæ ciuitatis, alienum eum existimans ab omni sacerdotali & ecclesiastico ministerio. Musonius episcopus Brimeneñ, dixit: Concors & ego efficior super damnatione Dioscori, magnæ Alexandrinorũ ciuitatis quondàm episcopi, & alienum eum esse iudico ab omni sacerdotali & ecclesiastico ministerio. Antiochus episcopus Sinopensis, dixit: His, quæ legitimè & iustè & regulariter definita sunt à Deo amãtiss. & sanctiss archiepiscopo Romano Leone, & à sanctiss. archiepiscopo regię ciuitatis Anatolio, super Dioscoro Alexandrinę magnæ ciuitatis quondàm episcopo, & ipse concors efficior, alienans eum ab omni sacerdotali ministerio. Helpidius presbyter, agẽs vices Deo amantiss. episcopi Paralij Adrapenẽsis, dixit: His, quæ legitimè ab archiepiscopis & ab vniuersali Concilio aduersùs Dioscorum, Alexandrinæ magnæ ciuitatis quondàm episcopum, decreta sunt, concors efficior. Euphronius presbyter, verba faciẽs pro Domno, Deo amantiss. episcopo Cocusenorũ, dixit: *Iustè prolatæ à sancto hoc & vniuersali Concilio aduersùs Dioscorũ, Alexandrinæ magnę ciuitatis quondàm episcopum, sententię consentio & concordo, alienãs eum ab omni sacerdotali ministerio & dignitate. Helpidius presbyter, agens vices Deo amantissimi episcopi Antonini *Amissenorum, dixit: Legitimè & regulariter à sanctissimis archiepiscopis, & à sancto & vniuersali Concilio aduersùs Dioscorum, Alexandrinæ magnæ ciuitatis quódàm episcopum prolatæ sententiæ, & ipse cõcors efficior. Theodorus episcopus Claudiupolitanus prouinciæ Hauriæ, dixit: Consentio ijs, q̃ iustè decreta sunt à sanctissimo archiepiscopo regiæ vrbis Romæ Leone, per Paschasinum & Lucentium Deo amãtissimum presbyterum, vicarios eiusdem Deo amantissimi archiepiscopi Leonis, & sanctissimo archiepiscopo regię vrbis nouæ Romæ Cõstantinopolitano Anatolio, & ab omni sancta synodo super Dioscoro Alexandrię sanctæ Ecclesiæ quondàm episcopo, probans eum alienum esse ab episcopatûs dignitate. Paschasinus episcopus ecclesiæ Lilybætanæ vice beatissimi atque Apostolici vniuersalis Ecclesię papę vrbis Romę Leóe, sanctæ synodo prælidens, in Dioscori damnatione cõsensu vniuersalis Concilij subscripsi. Lucentius episcopus Esculanæ ecclesiæ, similiter. Cælius Bonifacius presbyter sanctæ ecclesię Romanæ, similiter. Anatolius episcop⁹ Constantinopolis Nouæ Romæ, definiens pariter cum sancta synodo in damnatióe Dioscori subsc. Maxim⁹ episcopus Antiochenus, similiter. Stephanus episcop⁹ metropolitan⁹ Ephesi, subsc. Quintillus episcopus Heracleæ Macedoniæ, subsc. Andreas presbyter Thessalonicẽsis, ꝓ Anastasio episcopo meo subscripsi. Lucianus episcopus Byzię, pro Cyriaco reuerendo episcopo Heracleæ Thraciæ, subscripsi. Diogenes episcopus metropolitanus Cyzici, subscripsi. Iulianus episcopus in Coo, & legat⁹ Ecclesiæ Romanæ, subscripsi. Petrus episcopus Corinthi prouinciæ Achaiæ, subscripsi. Eunomius episcop⁹ metropolitan⁹ ciuitatis Nicomediæ, subscripsi. Theodorus episcopus Tarsensis metropolitanus, subscripsi. Ioannes episcopus *Ephestij, subsc. Romanus episcopus metropolitanus Myrenæ ciuitatis, subsc. Eleutherius episcopus Chalcedonensis, subscripsi. Seleuces episcopus Amasiæ, subscripsi. Constantinus episcopus metropolitanus Melitenæ ciuitatis, subsc. Eustathius episcopus Beryti, subsc. Cyrus episcop⁹ metropolitan⁹ Anazarbenæ ciuitatis, subscripsi. Ioannes episcop⁹ metropolitan⁹ Sebastiæ ciuitatis, subscripsi. Constãtinus episcopus metropolitanus Bostrenę ciuitatis, subscripsi. Patricius episcopus Tyanæ, subscripsi. Theodosi⁹ episcopus ciuitatis Damascenæ, subscripsi. Petrus episcopus Gangrenę ciuitatis, subscripsi. Basili⁹ episcopus metropolitanus Traianupolitanæ ciuitatis, subsc. Calogerus episcopus metropolitanus Claudiupolitanæ ciuitatis, subscripsi. Amphilochius episcopus metropolitanus Sidenæ ciuitatis prouinciæ Pamphyliæ, subscripsi. Epiphanius episcopus metropolitanus Pergenæ ciuitatis prouinciæ Pamphyliæ, subscripsi. Atticus episcopus metropolitanus

*Iustę

tanus Nicopolitanæ ciuitatis veteris Epiri, subsc. Onesiphorus episcopus metropolitan⁹ ciuitatis Iconij, subsc. Ioannes episcopus metropolitanus insulæ Rhodi, subsc. Horentius episcopus metropolitanus Sardenę ciuitatis prouinciæ Lydię, subsc. Photius episcop⁹ metropolitanus ciuitatis Tyri, subsc. Francion episcopus metropolitanus Philippupolis ciuitatis, subsc. Tryphon episcop⁹ insulæ Chij, subsc. Nunechius episcopus metropolitanus Laodiceę, subsc. Pergamius episcopus metropolitanus Antiochenæ ciuitatis, pro me & ꝓ Domno reuerendissimo episcopo metropolitano Apamenæ ciuitatis, subsc. Eulogi⁹ episcopus Philadelphiæ ciuitatis metropolitanus, subsc. Proclus episcop⁹ ciuitatis Adrion, subsc. Critonianus episcopus metropolitan⁹ Aphrodisiadę ciuitatis, subsc. Simeon episcopus metropolitanus Amidenę ciuitatis, subsc. Stephanus episcopus Hierapolis, subsc. Theoctistus episcopus metropolitan⁹ Pessinuntenæ ciuitatis, subscripsi. Fonteianus episcopus Sagalassenæ ciuitatis, subscripsi. Lucas episcopus Dyrrhachenæ ciuitatis, metropolitanus prouinciæ nouæ Epiri, subscripsi. Marinianus episcopus Synadæ, subsc. Ioannes episcopus Germaniciæ, subscripsi. Theodorus episcopus ciuitatis Claudiopolis, subscr. *Nonnus episcopus ciuitatis *Edessæ, subscr. Nomius *Edessæ Sebastianus episcopus Beroetanæ ciuitatis, subscripsi. Paulus episcop⁹ Ptolemaidę, subsc. Ioannes episcopus Nicopolis Armenię prouinciæ, subsc. Cecropius episcopus Sebastopolitanæ ciuitatis, subsc. Aristomach⁹ episcopus ciuitatis Colonæ, subscripsi. Thalassius episcopus ciuitatis Parij, subscripsi. Acacius episcop⁹ Ariarathirę ciuitatis, subscripsi. Heraclius episcopus ciuitatis Camanon, subscr. Meletius episcopus Lariſſæ, faciens sermonẽ pro Domno episcopo Apameæ Syriæ, subscripsi. Meletius episcop⁹ Lariſſæ, subscripsi. Marcus episcop⁹ Arethusæ ciuitatis, subscripsi. Callinicus episcopus Apameæ ciuitatis, subscripsi. Paulus episcopus Anthedonis ciuitatis, subscripsi. Sabas episcopus Paltenæ ciuitatis, subscripsi. *Theodosius episcopus Nazianzenæ ciuitatis, subscripsi. Philippus episcopus ciuitatis Adanæ, subscripsi. Euolti⁹ episcop⁹ Zeugmatis, subscripsi. Polychronius episcop⁹ Epiphanię, subscripsi. Neoptolemus episcopus Cornę, subscripsi. Acholius episcopus Larandenæ ciuitatis, subscripsi. Iulianus episcopus Hypepæ, subscripsi. Gerõtius episcopus Seleuciæ, subscripsi. Theoctistus Episcopus ciuitatis Hypepæ, subscripsi. Zenodotus episcopus Telmessenæ ciuitatis, subscripsi. Gratianus episcopus Panormensis, subscripsi. Leontius episcopus ciuitatis Magnesiæ, subscripsi. Eudoxius episcopus Chomatenę ciuitatis, subscripsi. Vranius episcopus Emisenæ ciuitatis, subscripsi. Epictetus episcop⁹ Diocletianupolitanæ ciuitatis, subscripsi. Timotheus episcopus Balaneon, subscripsi. Theotecnus episcopus ciuitatis Theræ, subsc. Paulus episcopus ciuitatis Philomelienſis, subsc. Paulinus episcopus ciuitat. Apameę Pisidię, subsc. Bassonas episcop⁹ Neapolitanæ ciuitat. subsc. Theophilus episcopus ciuitat. Orei, subsc. Cyrus episcopus ciuitat. Syniandi, subsc. Macarius episcopus ciuitatis Laodiceæ, subsc. Indimus episcopus *Herinupolis ciuitat. prouinciæ secũdæ Ciliciæ, subsc. *Hermopolis Hypatius episcopus ciuitatis Zephyrij, subsc. Aethericus episcopus Smyrnę ciuitatis, subsc. Antiochus episcopus ciuitatis Sinopæ, subsc. Lucianus episcopus ciuitat. Ipsinorum, subsc. Basilius episcopus ciuitat. Nacoliæ, subsc. Eustochius episcopus ciuitat. Docimeorũ, subsc. Apragmonius episcopus ciuitat. Tij, subscripsi. Eorticius episcopus Nicopolitanæ ciuit. prouinciæ Pisidiæ, subsc. Alexander episcop⁹ Seleuciæ ciuitat. prouinciæ Pisidiæ, subsc. Timotheus episcopus Dolychenæ ciuitat. subsc. Gratidianus Episcopus Cerassuntenæ ciuit. subsc. *Rhenus episcopus Iunopoleos, subsc. Patricius episcopus ciuitatis Neocæsareæ & Augustæ, prouinciæ Euphratesię, sub. Sophronius episcopus ciuitat. Constantiæ, subsc. Ioannes episcopus ciuitat. Hauiadis, subsc. Theodorus episcopus Augustæ, subsc. Cyrin⁹ episcopus Patarę ciuitat. subscripsi. Ioannes episcopus Gadarę ciuitatis, subsc. Cyriacus episcopus Eucarpię, subsc. Abertius episcop⁹ Hierapolis, subsc. Paulus episcopus Mariamnięnsis ciuitatis, subsc. Eusebius episcopus Clazomenæ ciuitatis, subscripsi. *Mirus episcopus Euladrenæ ciuitatis, subsc. Paulus episcopus Tripolitanę ciuitatis, subsc. Eutropi⁹ Episcopus Adadæ, subsc. Olympi⁹ Episcopus Sozopolis ciuitatis, subsc. Leontius episcopus Zarenus, subsc. Mamas episcopus *Aninitenæ ciuitatis, subsc. Proterius episcopus ciuit. Myrrhinæ, subsc. Marcellinus Episcopus *Metropolis ciuitatis, subsc. Esaias episcop⁹ Elaitanæ ciuitatis, subscripsi. Hesperius episcopus Pitanæ ciuit. subsc. Abraamius episcopus *Circencnsis, subsc. *Meonius episcopus Nysenæ ciuitatis, subscripsi. Caiumas episcopus Marcopolitanę ciuitatis, subscripsi. Ioannes Episcopus Carrhenæ ciuitatis, subscripsi. Theodorus episcopus Antiphellenę ciuitatis, subscripsi. Quintus episcopus Phociæ, subscripsi. *Musianus episcop⁹ ciuitatis *Lymerorum, subscripsi. Iulianus Episcopus ciuitatis Rhosi, subscripsi. Valerius Episcopus ciuitatis Laodiceæ, subscripsi. Philippus episcopus Lystadis ciuitat. subscripsi. Alchimedes Episcopus, ciuitatis Silandi prouinciæ Lydiæ, subscripsi. Amachius episcopus ciuitatis Septenæ, subscripsi. Polycarpus episcopus ciuitatis Gabalenæ prouinciæ Lydiæ, subscripsi. Eleusinius episcopus Phani Apollinis, subscripsi. Dionysius Episcopus Ataliæ ciuitatis, subscripsi. Gemellus Episcopus Stratonicæ ciuitat. subscripsi. Niceas Episcopus Megarenæ ciuitatis, subsc. Athanasius episcopus

Theodor⁹

*Hermopolis

*Castricircensis

*Meonius

*Musianus

*Lymerorum

*Myrus

Universidad de Deusto
Biblioteca

pus Opuntenæ ciuitat. subſ. Philippus epiſcopus *Nouæ aulæ ciuitat. subſcripſi. Atarbius Epiſcopus ciuitatis Trapezuntis, subſ. Irenæus epiſcopus ciuitatis Naupacti, subſ. Ophelimus Epiſcopus Tegeę ciuitatis, subſ. Domninus Epiſcop⁹ ciuitat. Plateæ, subſcripſi. Stephanus epiſcopus *Lymiræ ciuitatis, subſ. Fronton Epiſcopus Phaſelidenæ ciuitatis, subſ. Philippus Epiſcopus Liburnæ ciuitatis, subſcripſi. *Antipatrus Epiſcopus Cauninę ciuitatis, subſ. Nicolaus epiſcopus Acaraſſenę ciuitat. subſcripſi. Leontius epiſcopus Araxenæ ciuitatis, subſcripſi. Andreas epiſcopus Sectoriorum ciuitatis, subſcri. Romanus epiſcopus Bubonẽſis ciuit. subſ. Alexander epiſcopus Sebaſtiæ, subſ. Stephanus epiſcopus Prymneſiæ ciuitat. subſcripſi. Hermias Epiſcop⁹ Abydi ſanctæ Dei eccleſiæ, subſcripſi. Coſſinius epiſcopus ciuitatis *Hierocæſareę prouinciæ Lydię, subſcripſi. Patricius epiſcopus Adramyteorum ſanctæ Dei eccleſiæ prouinciæ Helleſponti, subſcri. Strategius epiſcopus *Polybotis ciuitatis, subſcripſi. Olympi⁹ epiſcopus Theodoſiupolis ciuitatis, subſcripſi. Damianus epiſcopus ciuitatis Sidonis, subſcripſi. Theodoſius Epiſcopus ciuitatis Canothæ, subſcripſi. Docimaſius Epiſcopus Maroneę, subſcripſi. Thomas epiſcop⁹ Porphyrionis, subſcripſi. Epiphanius Epiſcop⁹ Ceſtriæ ciuitatis, subſ. Megalus epiſcopus Philadelphiæ, subſ. Helianus Epiſcop⁹ ciuitatis Selenuntis, subſcripſi. Euandrus epiſcopus Diocliæ, subſcripſi. Eulogius presbyter, pro Genethlio reuerẽdiſſimo meo epiſcopo Cratiæ ciuitatis, subſcripſi. Pelagius presbyter, pro Theophilo reuerendiſſimo epiſcopo meo Adrianupolis, subſcripſi. Modeſtus presbyter, pro epiſcopo meo Pruſiadis ciuitat. Olympio, subſcripſi. Serenus epiſcopus Maximianupolis ciuitatis, subſcripſi. Ioãnes Epiſcopus Polemonij, subſcripſi. Soter Epiſcop⁹ Theodoſianæ ciuitatis. subſcripſi. Epaphroditus epiſcopus Tamaſſij, subſcripſi. Leontius epiſcopus ciuitatis Aſcalonæ, subſcripſi. Patricius epiſcopus Acamaſſenæ ciuitatis, subſcripſi. Sebennus epiſcop⁹ Pellenſis, subſcripſi. Ibas Epiſcopus Edeſſenæ ciuitatis, subſ. Aetherius epiſcopus Sardonæ ciuitatis, subſcripſi. Alexander epiſcopus Tomitanorũ prouinciæ Scythiæ, subſcripſi. Photinus epiſcopus Lyddę ciuitatis, subſcripſi. Anianus Epiſcopus ciuitatis Capitoliadis, subſcripſi. Theophilus Epiſcopus Ariaci ciuitatis, subſcripſi. Martyrius epiſcopus Gortynę ciuitatis, subſcripſi. Nicolaus Stobenę epiſcopus. subſcripſi. Cyrillus Epiſcopus Apolloniæ Cretæ ciuitatis *Subriti, subſcripſi. Euſebius epiſcopus *Topſris ciuitat. ſubſcripſi. Peregrinus Epiſcopus *Phœnicis, subſcripſi. Claudius Epiſcopus Anchiaxi, subſcripſi. Euphrates Epiſcopus ciuitatis Eleuthernæ, subſcripſi. Gennadius Epiſcopus ciuitatis Acmoniorũ prouinciæ Phrygiæ, subſcripſi. Demetrius epiſcopus Lappenę ciuitatis, subſcripſi. Paulus epiſcop⁹ ciuitatis Derbæ, subſcripſi. Plutarchus epiſcopus Liſtrenę ciuitatis, subſcripſi. Eugenius epiſcop⁹ ciuitatis Cannorum, ſubſ. Rufus epiſcopus ciuitatis Hydæ, ſubſ. *Tyrannus epiſcopus Homonadorum ciuitatis, ſubſ. Petrus epiſcopus Gabalenæ ciuitatis, ſubſ. Noe epiſcopus Cephacaſtelli, ſub. Maras epiſcopus Anaſarthenæ ciuitatis, pro Romulo epiſcopo Chalcidenſis ciuit. ſubſ. Eulalius epiſcopus Silbij ciuitatis, ſubſcripſi. Petrus epiſcop⁹ Echineorum, ſubſ. Theoſebius epiſcop⁹ ciuitatis Ilij, ſubſ. Dionyſius epiſcopus Heracleæ ciuitatis, ſubſcripſi. Ioannes epiſcopus ciuitatis Alindenæ, ſubſ. Eupythius epiſcopus Stratonicę, ſubſ. Papiras epiſcopus Erezorum, ſubſ. Theodoretus epiſcop⁹ Alabandenæ ciuitatis, ſub. Ioannes epiſcop⁹ ciuitatis Amyzonis, ſubſ. Tychanius epiſcopus Apolloniadæ, ſubſ. Dionyſius epiſcopus Antiochiæ Piſidiæ, ſubſ. Florentius epiſcop⁹ Adrianupolitanæ ciuitatis, ſubſ. Atticus epiſcopus Zelenſis ciuitatis, ſubſcripſi. Meſſalinus epiſcopus Laodicenſis, ſubſ. Helpidius monaſterij manſionis Thermẽ, ſubſ. Menander epiſcop⁹ Heracleæ, ſubſ. Flacillus epiſcopus ciuitatis Aſſi, ſubſ. Ioannes epiſcopus Gnidi, ſubſ. Aquilas epiſcop⁹ Eudoxiadis ciuitat. ſubſ. Roman⁹ epiſcop⁹ Eudoxiupolis ciuit. id eſt, Selymbriæ, puinciæ Thraciæ, ſubſ. Theodor⁹ epiſcop⁹ Heracleę, ſubſ. Rufin⁹ epiſcop⁹ Samoſatenæ ciuit. ſub. Athanaſius epiſcopus Pari inſulę ciuit. ſubſ. Rufinus epiſcop⁹ *Briulenæ ciuit. ſubſ. Pionius epiſcop⁹ ciuitat. Troadæ, ſubſ. Hormiſda epiſcopus Philippopolis ciuita., puinciæ Arabiæ, ſubſ. Iulianus epiſcop⁹ Celenderitis ciuitat. ſubſ. *Tyrann⁹ epiſcopus Germanicopolis ciuitat. ſubſ. Acaci⁹ epiſcop⁹ Antiochiæ, ſubſ. Ammonius epiſcop⁹ Iotapenæ ciuitat. ſubſ. Gennadius epiſcop⁹ *Moſſynorũ ciuitat. ſubſ. Paulinus epiſcop⁹ Theodoſiupolis ciuit. ſubſ. Ioannes Epiſcopus Trapezupolitanæ ciuit. ſubſ. Florentius epiſcopus Lesbos Tenedi, ſubſ. Daniel epiſcop⁹ Lampſaci, ſubſ. Antiochus epiſcopus Arcæ, ſubſ. Aquilas *Aurocyron epiſcopus, ſubſ. Ioannes Epiſcopus Diocæſareæ, ſub. Eulalius epiſcopus Pioniæ ciuitat. prouinciæ Helleſponti, ſubſ. Rufinus epiſcopus ciuitat. Bybli, ſubſ. Alexander epiſcopus Antaradi. ſubſ. Ioannes epiſcopus Debaltenæ ciuitat. ſubſcripſi. Ioannes epiſcopus Tiberiadis ciuitatis ſubſcripſi. Theodorus epiſcopus Tripolitanę ciuitatis, ſubſ. Paulus epiſcopus ciuitat. Ariſtis, ſubſcripſi. Zozon epiſcop⁹ Philippẽſis, ſubſcripſi. Cyriacus epiſcopus Trogmadorum ciuitatis, ſubſcripſi. Diodotus epiſcopus Lyſimachiorum ciuitatis, ſubſcripſi. Macedon epiſcopus. Magidenæ ciuitatis, ſubſcripſi. Neon epiſcopus ciuitatis Pſyllenæ, ſubſ. Myſteri⁹ epiſcop⁹ ciuit. Amorij, ſubſ. Longinus

*Thcodoſiupolis.
*Antipater
*Polydoræ
*Phœniciæ
*Phœnices
*Aegææ
*Baſilicus
*Paleſcepſis
Lagariæ vel Lagiæ

nus epiſcopus Orchiſtenæ ciuitatis, ſubſcripſi. Petrus epiſcopus ciuitatis Dardani, ſubſ. Chryſippus epiſcopus ciuitatis Malli, ſubſ. Daniel epiſcopus Cadenæ ciuitat. ſubſcripſi. Thomas epiſcopus Theodoſiupolis ciuitat. ſubſ. Athanaſius epiſcop⁹ *Moſſynorũ, ſub. Dauid epiſcopus Adrianæ ciuit. ſubſ. Cyriacus epiſcop⁹ ciuit. *Egaræ, ſubſ. Paulus Tloſorum Epiſcopus, ſubſ. Iulianus presbyter agens vices Calãdionis epiſcopi, *Alicarnaſenæ ciuitatis, ſubſ. Iuuenalis epiſcopus Hieroſolymę, ſubſ. Thalaſſius epiſcop. Cęſareæ, ſubſ. Nyteras epiſcopus ciuitatis Gazæ, ſubſ. Euſebius epiſcopus Ancyræ, ſubſ. Eudoxius epiſcopus ciuit. Etennorum, ſubſ. Martianus epiſcopus Stephanæ ciuitat. ſubſ. Macarius Epiſcopus ciuitat. Enos, ſubſ. Cyriacus epiſcopus ciuitat. Eucarpiæ, ſubſ. *Baſilius epiſcopus *Palæaſpoleos, ſubſ. Patricius epiſcopus Acamaſſenæ ciuitat. ſubſ. Eutychius epiſcopus Adrianupolis veteris Epiri ciuitatis, ſubſ. Euſtathius epiſcopus gentis Sarracenorum, ſubſ. Paulus presbyter, agẽs vices Vranij reuer. epiſcopi Himerorum ciuitat. ſubſ. Helias epiſcopus Bleandrenę ciuit. ſubſ. Euſebius epiſcopus ciuit. Seleucoallæ, ſubſ. Patricius epiſcopus Adramyteorum, ſubſ. Iulianus epiſcopus Tabiæ, ſubſ. Meliphthõgus epiſcopus Iuliopolis, ſubſ. Stephanus epiſcopus ciuit. Iamniæ, ſubſ. Acacius epiſcopus ciuit. Cynnæ, ſubſ. Andreas epiſcopus ciuitat. Sectoriorum, ſubſ. Paulus epiſcopus Aradi, ſubſ. Leucadius epiſcopus *Tynnieñ ciuit. ſubſ. Euphraſius epiſcopus *Laganiæ ciuit. ſubſ. Muſonius epiſcopus Brymenæ ciuitat. ſubſ. Antiochus epiſcopus ciuit. Sinopi, ſub. Helpidius presbyter, agens vices reuer. epi Paralij Adrapenę ciuitatis, ſubſ. Euphronius presbyter, agens vices Domni reuer. epiſcopi Cocuſenæ ciuitatis, ſubſcripſi. Helpidius presbyter, agens vices reuer. Antonini epiſcopi ciuitat. Amiſſinorum, ſubſcripſi.

*confidentes,

¶EPISTOLA CONCILII CHALcedonenſis, ad Valẽtinianum & Martianum Imperatores.

PIiſſimis & fideliſſimis & Chriſtianiſſimis Imperatoribus ac triumphatorib⁹, Valentiniano & Martiano ſemper Auguſtis, ſancta & magna ſynodus ſecundùm Dei gratiam & ſanctionem veſtræ pietatis congregata in Chalcedonenſium ciuitate.

Magnæ ægritudines & medicamine fortí, & medico indigent ſapiente. Propter hoc igitur omnium Dominus, paſſionibus orbis terræ ſicut medicum optimum veſtrã ſuperinſtituit pietatem, vt has cõgruentibus ſanctis medicaminibus. Vos verò Chriſtianiſſimi diuinum ſuſcipientes decretum præ alijs hominibus, competentem diligentiam adhibuiſtis eccleſijs, pontificibus cõcordiæ medicinam machinantes. Vndiquè em̃ nos congregãtes, omne commodãſtis auxilium, quatenus vt factæ interimantur diſcordiæ, & paternæ fidei doctrina roboretur. Nos igitur *conſidentes, & vniuerſo orbi factę tempeſtatis cauſam inquirẽtes, huius rei authorem comperimus Dioſcorũ quondàm Alexandrinorum Epiſcopum. Primùm quidem, quia epiſtolam à ſanctiſſimo archiepiſcopo ſenioris Romæ Leone directã, ad ſanctæ memoriæ Flauianũ, quondàm Conſtantinopolitanæ vrbis Epiſcopũ, recitari prohibuit reuerẽdiſſimis epiſcopis Epheſi cõgregatis, & hæc poſt, pmiſſiones ſuas & iuramẽta plurima, ſicut nos præſentes nouimus. Secundò verò, quia Eutychi egrotãti impietate Manichęi, & legitimè abdicato, tam ſacerdotiũ q̃ monachorũ principatũ, ante decretum ſynodale irregulariter reddidit. Et hæc cùm ſanctiſſimus & beatiſſimus magnæ Romæ archiepiſcopus Leo per ealdẽ literas cõuenientia decreuiſſet, & ſceleſtã Eutychis inſcriptis damnãſſet perfidiã, dicentis: Confiteor quidem ante adunationẽ ex duab⁹ naturis Dominũ noſtrum Ieſum Chriſtũ, poſt verò vnitionem vnam eſſe naturam: & quia in DEO amantiſſimum Epiſcopum Euſebium iniqua commiſit, adhuc autem & quoſdã à diuerſis concilijs ritè damnatos, in communionem propria authoritate ſuſcepit, ſanctis regulis præcipientibus, excommunicatos ab alijs, in communionem alios non debere ſuſcipere. Et fortè ſuper tantis ac talibus iniquitatibus veniam adipiſci potuiſſet, ſi per dignam pœnitentiam adſciſceret medicinam ab hoc vniuerſali cõcilio. Sed quoniam ſuper alias ſuas nequitias & aduersùs ipſam Apoſtolicã ſedem latrauit, & excommunicationis literas aduersùs ſanctiſſimum & beatiſſimum papam Leonem facere conatus eſt, & in prioribus arroganter perſtitit iniquitatibus, & aduersùs præſentem ſanctã vniuerſalem & magnam ſynodum procax exiſtens, atque diuerſis contra ſe factis accuſationibus, omninò contemnens, reſpondere non paſſus eſt, ſemèl quoquè ac ſecundò & tertiò ſecũdùm ſanctas regulas euocatus, deſpexit occurrere: decenter ab vniuerſali cõcilio ſacerdotio eſt nudatus, & ab epiſcopali dignitate pronunciatus eſt alienus, vt his ſimilia perpetrare tentantibus, diſciplinę fieret & ſobrietatis exemplum. Quoniamquidem & diuinæ præcipiunt leges, apertè dicentes: Expellite malum à vobiſmetipſis. Quid autem peius eſt tantis in rebus delinquente, & ità diuinos canones conculcante, & vniuerſum orbem terræ fluctuatione & tempeſtate replente, & membra Eccleſiæ diſſipante, & hæc eadem aduersùs ſe inuicèm armante? Quoniam verò inueniet aliquis & medicum (quãdò viderit membrum teneri incurabili paſſione, & corpus omne peſtiferum) ferro vrentem, & abſcindentem malè ſe habentia, vt alijs corporis pãrtibus conferat ſanitatem, hæc verè pium veſtrum docemus imperium, vt & illius malitiam, & in

Regula ſiue decretũ de excommunicatione,

Deute. 13. b & 19. b. c
1. Cor. 5. e

Universidad de Deusto
Biblioteca

in eum prolatę(quod Deo teste dicimus)iustæ sententiæ synceritatem cõsideretis. Credimus enim consonos nobis fieri & vos piissimos & Christianissimos Imperatores,scientes vestri venerabilis imperij circa malos horrorem,& quantam pacis ecclesiasticę geritis prouidentiam,experiméto edocti. Cuius gratia & omnium Deum petim⁹, vestrum ampliùs custodire imperium,& pietatem solito more protegés, & tranquillè vniuersum orbem terræ regés, & iustitiam singulis subditis iudicans, & resistentes manus hostium subiugans, & vestris sceptris obtemperare compellens. Vt autem, quæ benè & secundùm DEVM cum sanctis regulis definita sunt, manifestiùs cognoscat Christianissimũ vestrum imperiũ,& ipsa,quæ subsecuta sunt monimentorũ gesta, cum omnium nostrorũ subscriptione huic relationi sociauimus.

¶PROPOSITO EDICTI Chalcedonensis concilij contra Dioscorum.

SAncta & magna & vniuersalis synodus, quæ per gratiam Dei secundùm sanctionem pijssimorum & Deo amantissimorum Imperatorum nostrorum in Chalcedonensi prouinciæ Bithyniæ ciuitate collecta est, in ecclesia sanctissima & decore ornata victricis sanctissimæ martyris Euphemiæ, omni dilecto in CHRISTO Constantinopolitanæ ciuitatis populo simul & Chalcedonẽsis. Peruenit ad sanctum magnumque concilium, quòd post sacerdotij ablationem ex diuinis regulis descendentem, Dioscorus, qui fuit Alexandrinorum magnæ ciuitatis episcopus, diffamare præsumit, rursùs se fore sacerdotium recepturũ,quod priùs habuit: & non ad placandum largitorem Christum,sed ad iniquitatem, corruptionemque canonum diuinorum, ecclesiastico est ordine hocabusus. Vt igitur cuncti, qui sanæ fidei sunt alumni,certum & indubitatũ teneatis,quòd iusta sit super eum à sancto vniuersali concilio decreta deiectio, iustum iudicauimus has literas promulgare, signantes, quòd qui talia perpetrauit, quæ ab omnium dominatore DEO, & à tanta episcoporum multitudine ignosci non debeant, sacerdotali gratia denudatus, omninò nullã restaurationis spem poterit obtinere: quippe quo proiecto, vnà quieuit & scandalum.

¶DAMNATIO MISSA DIOSCORO à sancto cõcilio Chalcedonẽsi.

SAncta & magna & vniuersalis synodus, quæ gratia DEI secundùm constitutum pijssimorum & Deo amantissimoram principũ nostrorũ collecta est in Chalcedonensium ciuitate Bithynię, * i basilica sanctissimę & bonæ victricis martyris Euphemiæ, Dioscoro. Cognosce teipsum,propterea quòd diuinos canones despexisti, & inobediens extitisti huic sancto & vniuersali concilio, super quæ hæc, præter alia tua commissa, in quibus inuentus es reus,etiàm tertiò euocatus ab hac sancta & magna synodo secũdùm diuinas regulas, vt accusationibus respõderes, minimè occurristi, Octob. mensis præsentis tertiodecimo diè, à sancto & vniuersali concilio esse ab episcopatu depositum, & ab omni ecclesiastica functione submotum.

¶ITEM CLERICIS ALEXANdrinis, qui erant Chalcedone,de damnatione Dioscori.

SAncta & magna & vniuersalis synodus, quæ gratia DEI secundùm sanctionem pijssimorum & amantium Christum Imperatorum nostrorum collecta est in Chalcedoneñ ciuitate Bithyniæ regionis,in martyris sanctissimæ & bonæ victricis Euphemiæ ecclesia, Charmosino presbytero & dispensatori,& *Euthalio diacono reuerẽdissimis, & cæteris clericis, qui hìc sunt. Cognoscat reuerentia vestra,Dioscorum(qui fuit vester episcopus) multis modis depræhensum in diuinarum regularum lęsione & ecclesiastici ordinis, insupèr verò & huic sanctæ & vniuersali synodo contumelias irrogantem,& quòd tertiò euocatus secundùm diuinos canones, contempsit occurrere, hesterno die, qui est præsentis Octobris mensis tertius decimus dies sabbati,à sancta & vniuersali synodo, secũdùm quod placuit ecclesiasticæ disciplinæ, tam ab episcopatu esse depositum, quàm & ab omni ecclesiastico gradu factum extraneum. Custodite igitur res ecclesiasticas vniuersas, tanquàm qui reddituri estis rationem ei, qui secundùm DEI voluntatem, & nutum pijssimorum & Deo amantissimorum Imperatorum nostrorum,Alexandrinæ magnæ ciuitatis sanctissimæ ecclesiæ est ordinandus episcopus.

¶EX CODICE ACVMICENSI Græco.Relatio sanctæ synodi Chalcedoneñ,ad sanctę memorię Pulcheriam Augustam de damnatione Dioscori.

PIjssimę & Christum diligenti,Deoq; dilectissimæ Reginæ & Augustæ, custodi catholicę & orthodoxę fidei filię Pulcheriæ sancta & magna synodus, quæ secũdùm Dei gratiã & vestri imperij sanctionem, in Chalcedonensium metropoli congregata est.

Multa tibi bona pręstentur,quæ donante digna sunt saluatore,quæ amas Christum filia & Augusta. Loquentes eũ nos ad alumnã fidei,oportet ab orationibus inchoare,atq; hinc Deo laudes offerre, qa iuxta ipsam nomini euangelicam vocem,lucet lux meritorum vestrorũ corã cunctis hominibus,& bona opera vestra cernentes, glorificãt patrem nostrum, qui est in cælis. Eccè enim cuncta pietatis vestræ fulgor irradiat, impletus est per vos doctrinæ apostolicæ cursus, & zelo vestri amoris in Deũ, ignorantię caligo perculsa est,& fidei declarata concordia, nec vltrà hæreticæ pestilentiæ nobis sunt importuna zizania. Cõsonamus vniuersis magisterijs pietatis,vestris id adiuti laboribus impetrantes. Per vos enim nobis fideliũ gregibus caule replentur: per vos nunc, qui olim fuerãt dispersi,concurrunt:suntq; pastores quibus restituti,& magistri discipulis. Qui enim dispergebat, extinctus est: sopitus est persecutor, princeps tẽpestatis explosus est,ipsiq; naues suas in cursu repetiere rectores, Christo ad intelligentiam prosperè dirigente,qui ostendit in Leõe mirabili veritatem,qa sicut sapiente Petro,ità & isto vtiturassertore. Et nos quidem desideruimus, vt omne membrum nobiscum pariter fraterna concordia chorum gaudij celebraret: sed quia solus ille qui Alexandrinorum tenuit præsulatum, vltrò semetipsum à tantorum bonorum collegio pepulit, & nos ei cum tristitia & lachrymis denegauimus communionis nostræ consortium: quia & saluator noster, qui vult omnes homines saluos fieri, & ad agnitionẽ veritatis venire, illum quem sordida indutum veste conspexit, regali aula competenter exclusit. Cui quia similem comperimus esse Dioscorum, ob hoc eum à sacerdotij dignitate contra vota nostra desiximus alienum. Fratribus enim scãdala ponebat, vt nequam in ore suo abundauit nequitia, fallacia sua literarum Romani pontificis abnuẽs lectionem. Vndè quia semetipsum non exhibuit bonis exemplum, remãlit sicut statua salis,vt terreat delinquentes, dum per illa, q̃ gessit, pro nobis suis adiudicatoribus satisfaciat, eô quòd ex nulla duritia, qnimò nec quanta adhuc exigebat iustitia, sententiæ aduersùs eum decreta protulimus. Vndè præsumentes,ea quæ placuerunt,vestro insinuamus imperio,vt illum pro suis erroribus execretur, nostram verò sententiam probet, à quibus pro totius corporis prouidentia, quod computruerat, est abscissum. Estote igitur incolumium protectores, & sicut pij roborate fideles, & diuinæ in vobis prouidentiæ largitori hanc vicissitudinem repensate, vt tali precio illum obtineatis honorem, qui nulla successione finietur, & imperiali corona coronã immarcescibilem comparetis. His enim,qui piè dispẽsationem rerum peragunt terrenarum, necessariò cælestia rependuntur,& maximè vobis, ô fidelissimi,quibus & inter tanti onera principatũs, in orationibus tota vita consistit, quorum conuersatio est in psalmis, * & apud quos dignitate videntur ornati, qui se humiliant propter Deũ: quibus religiõis est,vt ad eos facilè accedatur:& zelo ille cælestis, quatenùs omnibus, qui ad vestrum pertinent principatum, fructum prouideant veritatis.

Tim.2.a

Matth.22.

qui dõ dignitatẽ gerãtis,estis & humiles propter Deum:

¶EDICTVM SIVE LEGES SANctæ memoriæ Valentiniani & Martiani Imperatorum, quas quidem leges beatissimus papa Leo in suis confirmauit epistolis, quibus interdicuntur prohibenturque disputationes de fide coram vulgo, & confirmantur Chalcedonen concilij decreta atq; statuta.

IMperatores Cæsares, Flauius Valentinianus pontifex inclytus,Germanicus inclytus, Alamanicus inclytus, Sarmaticus inclytus,tribunitię potestatis viciesseptiès,Imperator viciesseptiès, consul septiès: & Flauius Martianus pontifex inclytus,Germanic⁹ inclytus, Sarmaticus inclytus, Alamanicus inclytus,Franc⁹ inclytus, tribunitiæ potestatis viciesseptiès, Imperator⁹, cõsul semèl,de,phibitis disputationibus à Christianis ciuib⁹ nostris Constantinopolitanis. Tandèm aliquãdò,quod summis votis atq; studijs optabamus, euenit. Remota est de orthodoxa Christianorum lege cõtentio,tandèm remedia culpabilis erroris inuenta sunt,& discors populorum sententia in vnum consensum, concordiamque conuenit. Ex diuersis enim prouincijs religiosissimi sacerdotes Chalcedonam venerunt iuxta nostra præcepta, & quid obseruari in religiõe debeat, perspicua definitione docuerũt. Cesset igitur iam prophana contentio. Nam verè impius atque sacrilegus est, qui post tot sacerdotum sententiã,opinioni suæ aliquid tractandũ relinqt. Extremæ quippe dementiæ est, in medio & perspicuo die cõmentitium lumẽ inquirere. Quisquis enim post veritatem repertam,aliquid vlteriùs discutit, mendaciumq; quærit. Nemo itaq; vel clericus, vel militaris, vel alterius cuiuslibet cõditionis, de fide Christiana publicè turbis adunatis & audientibus tractare conetur in posterũ,ex hoc tumultus & perfidiæ occasionem requirens. Nam iniuriam facit iudicio religiosissimæ synodi, si quis semèl iudicata ac rectè disposita, reuoluere & publicè disputare contendit,cùm ea, quæ nunc de Christiana fide statuta sunt,iuxta apostolicas expositiões & statuta sanctorum patrum trecentorum decem & octo, & centum quinquaginta,definita esse noscuntur. Nam in contemptores huius legis pœna non deerit, quia non solùm contra fidem benè compositam veniunt,sed etiàm Iudæis & Paganis ex huiuscemodi certamine prophanant veneranda mysteria. Igitur si clericus erit, qui publicè tractare de religione ausus fuerit,à consortio clericorum remouebitur: Si verò militia prędituS sit,cingulo spoliabitur. Cæteri etiàm huius criminis rei,de hac sanctissima vrbe pellentur, pro vigore iudiciario etiàm competentibus supplicijs subiugandi. Constat enim,hinc hæreticę insaniæ exordia,somitemque præberi, dum publicè quidam disputant atque contendunt. Vniuersi ergò, quæ à sancta synodo Chalcedonensi

L.Nemo.C. de fum. tri. & fide cath.

Universidad de Deusto
Biblioteca

nensi statuta sunt, custodire debebunt, nihil posteà dubitaturi. Hoc itaque nostrę commoniti serenitatis edicto, abstinere à prophanis vocib⁹, & vlteriùs definite de diuinis disputare, quod nefas est. Quia non solùm diuino iudicio peccatum hoc (prout credim⁹) punietur, verùm etiàm legum & iudicum authoritate coercebitur. Datum Cõstantinopoli, VII. Kalendas Februarij, Sporatio viro clarissimo, & qui fuerit nunciatus, consulibus.

¶MARTIANI IMPERATORIS edictum ad Constantinopolitanos ciues, de confirmatione gestorum Chalcedonen synodi, & eorum obseruatione.

VEnerabilem catholicæ orthodoxorũ fidei sanctitatem, manifestam & indubitatam vniuersis cõstituere cupiens nostra serenitas, vt maior erga diuinitatis obsequia hominibus religio traderetur, tantam atque talem synodum ex omnibus penè prouincijs coadunatis episcopis, in Chalcedonensi ciuitate colligi iussit, atque ibi plurimis diebꝰ tractatu habito, quod verum & infucatum Christianæ fidei esset, inuenit. Votis etenim & orationibus plurimis exorauêre diuinitatem, quatenus sancta & plena eos veritas nõ lateret. Secutique sunt statuta venerabilium patrum, ea videlicet, quæ apud Niceam trecentorum decem & octo sanctorum episcoporum sunt sententia definita, similiter & q̃ centum quinquaginta in hac amplissima coadunati vrbe constituerunt, atque ea quæ apud Ephesum pridèm statuta sunt, cùm beatissimæ recordationis Cælestinus Romanę vrbis, & Cyrillus Alexandrinæ ciuitatis episcopi, inuenêre veritatem. Quo tempore etiàm Nestorianꝰ error exclusus est, eius authore damnato. Quibus ità ritè & venerabiliter apud Chalcedonã inquisitis, Eutyches, q plura affirmabat illicita, cum sua assertione deiectus est, nè decipiẽdorum vlteriùs ei hominum præberetur facultas. Ordinatis itaq; religiosè & fideliter, quæ venerãdam orthodoxorum fidem fundãsse noscuntur, ità vt nulla in posterum dubitatio, vel illis qui calumniari diuinitatem assolẽt, relinqueretur: sacro nostræ serenitatis edicto venerandam synodum confirmantes, admonuimus vniuersos, vt de religione disputare desinerent, quoniam vnus & alter tanta secreta inuenire non posset, maximè cùm summo labore & amplissimis orationibus tot venerabiles sacerdotes, nisi Deo (vt credẽdum est) authore, ad indaginem veritatis nõ potuerint peruenire. Verùm sicut manifesta ratiõe cognouimus, non desinunt quidam in eadem peruersitatis insania pmanere, & publicè de religione contendere populis coadunatis, & mysteria diuina, Iudęorum Paganorumq̃ue sub obtutibus, publicare & prophanare, quę rectiùs colẽda sunt, quàm inquirẽda. Oportuerat itaque in eadem pertinacia consistentes, statuta dudùm animaduersione compesci, vt pœna corrigeret, quos reuerentia iussionum emendare nõ potuit. Verùm in hoc secuti consuetudinem nostram, noscentes præ omnibus, quòd diuinitas pietate lætetur, pœham nocentium credidimus differendam, iterata hac sancientes nostræ clemenię iussione, vt in futurum à prohibitis omnes abstineant, nec cõuenticula colligant super religiõe certãtes: quia in huiusmodi peruersitate & vanitate detecti, & staturas dudùm susciperit pœnas, & iudiciario motu (prout religiosis temporibus conuenit) punientur. Oportet em̃ Chalcedonẽ synodum sequi, in qua, omnibus diligenter quæsitis, ea definita sunt, q̃ pridèm tres prædicti cœtus apostolicam fidem secuti, omnibus obseruanda tradiderunt ciuibus Constantinopolitanis. Datum 3. Idus Martij, Cõstantinopoli, Sporatio viro clariss. & q̃ fuerit nunciatus, consulibus. Et eodem exemplo scriptum Palladio viro illustri prætori Orientis, Valentiniano viro illustri prætori Illyrici, Taciano viro illustri præfecto vrbis, Vincomalo viro illustri, magistro officiorum & consuli designato.

INTERPRETATIO LEGIS THEODOSIJ IUNIORIS, quam pro Eutyche, seductus à Chrysaphio, promulgauit. Quæ nunc ideò ponitur, vt quæ beatę memoriæ principis Martiani lex hanc subsecuta destruxit, etiàm tali collatiõe noscatur, quid amplectendum, quidq; euitandum sit. De hæreticis Nestorianis, & fide catholica.

OLim quidem prius Nestorius, qui fuit Constantinopolitanus episcopus, noua & pestifera (præter illa quæ tradita sunt, tentans inducere) dogmatum Christianorũ puræ & orthodoxæ fidei contraria, à sancta synodo est eiectꝰ, quę Ephesi ex vniuerso orbe principali sanctione conuenit. Quæ sancta synodus pariter cõfirmauit etiàm catholicam fidem, ab episcopis qui Niceæ congregati sunt, traditam. Et nos confirmãtes, quæ salubriter definita sunt ab eodem sancto cõcilio, quod Ephesi congregatum est, generalem promulgauimus legem, quæ tam prædictum Nestoriũ, quàm eos, qui ei similia sapiunt, damnat, præcipientes, nè Christiano tã nomine censerentur, sed vt Simoniani potiùs vocarentur, qm̃ blasphemiã Simonis dilexerunt. Diffiniuimus em̃, cæteris eos debere vltionibus subiacere, quas continet præfata præceptio. Quoniam verò præsenti tempore, dum post illa iam pridèm quietæ ecclesiæ, Flauianus Constantinopolitanus Episcopus & Eusebius alter episcopus, perniciosas seductiones sequendo, Nestorii vschismata ecclesijs iniecerunt, præcepimus rursùs in eiusdem ciuitatis Ephesiæ sanctã ecclesiam vtiquè denuò conuenire concilium

Hæc sunt verba Petri Crabritij.

lium, vt cum omni subtilitate vera fide firmata à sanctis ecclesijs, iniecta per eos hæresis auferret. Hæc ipsa igitur sancta synodus definiuit, obtinere quidem fidem, quę Niceę à trecẽtis decem & octo patribus tradita est, excludi verò ab episcopatu non solùm Flauianum & Eusebium, sed & Domnum, qui fuit Antiochenus episcopus, & Theodoretum, & alios quosdam, qui in eadem præfatæ hæreseos cæcitate participant, & ob hoc sacerdotalibus indigni sunt sedibus. Et nos igitur eiusdem sanctæ synodi decreta laudamus atque firmamus, hanc orthodoxam fidem putantes atque nominantes, quæ à trecentis decem & octo patribus exposita est, & firmata in sanctis concilijs, quæ Ephesi congregata sunt. Vt verò & in reliquum tempus perfectissima fiat totius solutio quæstionis, iubemus, vt in omni orbe terrarum, huic ipsi fidei, quæ in Nicea prolata est, vndiquè episcopi vniuersi subscribant per metropolitanos singulorum locorum, & hoc ipsum nobis per proprias eorum literas intimetur. Omninò autem nullus, qui Nestorij ac Flauiani, & eorum, qui eiusdem sententia hæreseos detinentur, vllo modo episcopus ordinetur: sed & si quis iam maligno præuẽtu est ordinatus, aut si quis decæterò per concursum fuerit simulationemque prouectus, hic orthodoxorum proijciatur decreto pontificum, & nec vsque ad verbum eidem sanctæ fidei vel adijciatur aliquid, vel dematur. Sed nec habeat aliquid aut legat, aut transcribat, proferátve Nestorium vel terminos eius, aut codices noxios, & maximè, quos contra solas Porphyrius edidit Christianas literas, neque Theodoreti scripta: sed quicunque huiusmodi codices habet, publicè illos proferat, & cunctis videntibus igni tradantur. Et eos, qui hanc religionem colunt, vel doctores eorum, nullus neque in ciuitate, neque in agro, neque in suburbio suscipiat, neque cos secum patiatur habere confessum: alioquin rebꝰ eius publicatis, ipse perpetuo exilio relegabit, quisquis hoc egerit, vel qualislibet extiterit, vel quisqs codices habuerit, interdictam fidem Nestorij ac Theodoreti continentes, vt interpretationes eorum, vel qui vocantur sermones allocutorij, siue traditiones, ijsdem tormẽtis subiaceat, vel si ea quæ sunt ab illis composita, alterius nomine fuerint prænotata.

Hæc lex in Nestorium rectè promulgata est, contra orthodoxos verò non benè. Sed pro illa nihilominùs vtilitate inserta est, vt sciat lector, quia sequens lex principis Martiani, ideò nominatim de Iba nil dixit, quoniã nec in ista sic legitur: sed specialiter ab ista damnatos, specialiter soluit: generaliter verò, & illa generaliter attingit. Siquibi autẽ de Iba in huius legis (quæ sequitur) exemplaribus inuenitur, vt superfluum deputetur: quia & nos, ità nos alicubi posuisse, recolimus, quod ex veteribus Acumicen. exemplaribus duximus emendandum.

DE INFIRMANDIS IIS, QVAE contra sanctæ memoriæ Flauianum episcopum Constãtinopolitanæ vrbis sunt iniustè prolata, & confirmandis ijs, quæ meliori tractatu posteà de eo sunt prolata à sancta synodo Chalcedonensi,

ijdẽ Augusti, id est, Valentinianus & Maetianus, Palladio præfecto prætoriorũ Orientis.

GLoria nunquàm gloriosa morte perimitur: nec pereunt, cùm deficient, virtutes. Immò etiàm obitu existimatio augetur bonorum, quia omnis aduersùm mortuos euanescit inuidia. Indè tanto studio ac pconijs Maiorum facta laudantur: indè optimorum maxima cum veneratione memoria celebratur: indè magnorum animi virorum, exitus appetiuêre verè glorioſos: quia compertũ erat, eos solummodò perpetuè mori, quorum de vita ac morte taceretur. Iudicia vel inuidiam esse, etiàm præsenti in tempore diuinum ostendit, humanumque iudicium. Cùm enim falsa inuidia & improbè concinnata calumnia, religiosæ ac venerabilis recordationis Flauianus huius almę vrbis episcopatu fuisset expulsus, (quanuis hoc fuit plenius retinere sacerdotium, fidem, quam acceperat, cõseruare: is enim solus est, q̃ esse meretur episcopus) tamen ità eius reliquias & expetijt hæc sacratissima ciuitas, & recepit, vt beatior omni viuenti videretur: vt exitus ille, qui putabatur acerbus, optandus credatur fuisse, quo illam immortalem mercetus est laudem: sequutumq; est illud, quod meritis eius diuinitas pstitit, vt venerabilis synodus innumerabilium penè sacerdotũ Chalcedone conueniret: quę dum fidem diligenter inquirit, authoritate beatissimi Leonis episcopi ęternę vrbis Romę & religiõis fundamenta constituit sanctę ciuitati, & Flauiano palmã mortis tribuit glorioſę. Ergò quoniam venerabilis recordationis Flauianus, tanto actali decoratus est testimonio, vt Eutyches, qui contrà senserat, cum sceleratis dictis suis ab omnibus vno ore damnaretur, aboleatur ille à constitutione, quæ subreptione sceleratorum, post obitũ sanctæ memoriæ Flauiani, aduersùs eum lata cognoscitur, cesserq; in totũ, cuius initiũ fuit iniquũ & iniusta sententia. Nihil obstit Eusebio quoquè & Theodoreto religiosis episcopis, qui eadẽ legę cõtinentur: quoniã nõ possunt sacerdotes constitutione damnari, quos synodicum ornat super conseruanda religiõe decretum. Expulsa itaque illa sanctione, retineat vitæ gloriæque Flauianus, quam meretur, perpetuam laudem, cæteris constantiæ erga fidem futurus exemplum. Illa igitur & magnifica authoritas tua hanc saluberrimã legem, edictis propositis, ad omnium notitiam faciat peruenire. Datum Constantinopoli pridiè Nonas , Sporatio viro clarissimo, &

loc⁹ obscurus

Universidad de Deusto
Biblioteca

qui fuerit nunciatus, consulibus, Palladio præfecto prætorij.

DE CONFIRMANDIS, QVAE à synodo Chalcedonen contra Eutychen & eius monachos constituta sunt, ijdem Augusti Palladio præfecto prætorij. Et eodem exemplo Valentiniano præfecto Illyrici, Taciano pfecto vrbis, Vincomalo magistro officiorum & consuli designato.

AMplæ omnipotenti Deo referendę ac tribuendæ sunt gratiæ, quòd scelera nec latere cõcedit, nec durare impunita permittit. Horum enim alterum, lædendi habet plurimam facultatem: alterum, peccandi cæteris pstat exemplũ. Curæ igitur esse diuinitati hominum actus, & maximè reuerẽtiam religiõis, proximè in confirmanda catholica fide euidẽter apparuit, cùm Eutychen sceleratorum dogmatum sectatorem, nec latere, vt diù lateret, fiuit: nec, patefacto scelere, passo est pœnam sceleris euitare. Sententijs itaq; diuinis humanisq; damnatus, synodicũ decretum (vt merebatur) excepit, reus diuinitati, cui faciebat iniuriã: reus hominibus, quos decipere conabatur. Proximè etenim innumerabiles ex toto penè orbe beatissimi episcopi Chalcedone congregati, improba pdicti Eutychis, vnà cum synodo eius causa habita, expulere commẽta, sequuti sanctorum definita Maiorũ, quæ vel apud Niceam à trecentis decem & octo constituta sunt, vel in hac posteà alma vrbe à centũ quinquaginta sunt episcopis *decreta, vel apud Ephesum, cùm Nestorij est error exclusus, pręsidentib⁹ Cælestino Romanæ vrbis, & Cyrillo Alexandrinæ ciuit. episcopis. Ea igitur, q̃ sunt iuxta pristinam disciplinam à reuerenda synodo Chalcedone definita, illa fide, qua Deum colimus, per omnia seruanda censuimus atque
*630 censemus: quia valdè consequens est, *quingentorum viginti sacerdotũ, pura mente neum colẽtium, definita, quæ pro orthodoxorum fide sacrosancta secũdùm patrum regulas processerunt, summa cum veneratiõe seruare. Verùm quoniam principalis prouidentiæ est, omne malum inter initia opprimere, & serpentem morbum, legum medicina resecare: hac lege decernim⁹, eos, qui Eutychetis decipiuntur errore, ad exemplum Apollinariorũ, quos Eutyches sequutus est, quosq; venerabiles parentum regulæ, id est, ecclesiastici canones, & principũ diuorum sacratissima scita condemnant, nullum episcopum, nullum habere presbyterum, nullos *habere vel appellare clericos, ipsumq; Eutychen nomine presbyteri (quo & indignus, & spoliatus est) in totum carere. Si qui tamen contra definita nostra episcopos, presbyteros, cęteros q; clericos ausi fuerint creare, tam factos, quàm facientes, vel præsumẽtes sibi clericorum gradum, bonorum amissiõe perculsos, exilio perpetuo præcipimus contineri: coẽundi, vel colligendi, vel cõgregandi monachos, aut ædificandi monasteria, nullam eos iubemus habere licẽtiam, locaq; ipsa (in quæ fortè cõuenire aliquandò tentauerint) confiscari, si tamen domino loci sciente conuenerint: Quòd si ignaro actore, cõductorem loci fustibus cæsum, deportationem subire censemus. Ipsos pręterea nihil ex testamento cuiusquam capere, nihil eis, qui eiusdem erroris sunt, relinquere testamento, ad nullam eos patimur adspirare militiã, nisi fortè ad *cohortaliciam vel limitaneã. Si quis etiàm extra prædictam militiã inuentus fuerit militare, vel quia ignorabatur eius in religione peruersitas, vel quia post adeptum cingulũ ad hunc deuenerit errorem: solutus militia, infidelitatis suæ fructũ hunc habeat, vt optimorum hominum & palatij cõmunione priuetur. Nec alibi, quàm in quo natus est vico vel ciuitate, versetur. Quòd si qui eorum in hac alma vrbe (quod credi nefas est) gentiles sunt, tam hac ciuitate venerabili, quàm sacratissimo comitatu, & omi excludãtur metropolitana ciuitate. Et hęc quidem generaliter circa omnes constituimus, qui tali labe polluti sunt, vel polluentur. Eos autem, qui antehàc *clerici orthodoxorum fidei & monachi, qui quõdàm Eutychis habitauêre diuersorium, (neque enim monasterium dicendũ est, quod religionis habuit inimicos) qui ad hoc vsque insaniæ ꝓcesserunt, vt relicto venerabilis religionis cultu, & synodico decreto, quod totius penè orbis Chalcedone coadunati *decreuêre sacerdotes, infaustã Eutychetis sequantur assertionem: quia vera luce deserta, tenebras eligẽdas esse crediderũt, omnibus pœnis, quę vel hac, vel pręcedentibus legib⁹ aduersùs hæreticos definitæ sunt, iubem⁹ teneri: immò extra Romanũ expelli solum, sicut præcedentes religiosissimę constitutiones de Manichæis constituêre, nè eorum venenatis fraudib⁹, sceleratisq; cõmentis, innocẽtum & infirmorum animi decipiantur. Comperimus pręterea, quędam eos in cõtumeliam religionis & inuidiam venerabilis synodicæ definitionis fuisse mentitos, conscriptisq; libris & chartarum tomis plura finxisse, quę eorum insaniam aduersùs veram fidem apertè signarent: atq; ideò præcipimus, vbicunquè huiusmodi scripta reperta fuerint, ignibus cõcremari. Eos verò, qui vel scripserint, vel alijs legenda tradiderint docẽdi studio vel discẽdi, censem⁹ deportatione puniri. Docendi etenim hãc infaustam hæresim, sicut pridèm edictis serenitatis nostræ continetur, omnibus adimimus facultatem: quia vltimo supplicio coẽrcebitur, qui illicita docere tentauerit: Eos verò, q̃ discendi studio audierint scelerata differẽtem, decem librarum auri mulcta compescimus. Sic enim materia subtrahetur erroris, si peccatorũ & doctor defuerit, & auditor, Palladi parens charissime. Illustris itaque & magnifica

authoritas tua, edictis propositis, omnibus faciat nota q̃ iussimus, cognoscentibus moderatoribus prouinciarum, eorumque officijs, defensoribus etiàm ciuitatum. Quòd si
*vera ea quę *mera fide & sancto proposito custodienda censuimus, aut neglexerint, aut permiserint temerari: denarum librarum auri mulcta perculsi, vt religionis legumque proditores, etiàm existimatione laborabunt.

Datum 15. Kaleñ Augusti, Constantinopoli, Sporatio, & qui fuerit nunciatus, consulibus. Legi. Eodem exẽplo scripta Valẽtiniano viro illustri pfecto Illyrici, & Taciano pfecto vrbis, & Vincomalo magistro officiorum, & consuli designato. Datum 15. Kaleñ Augusti, Cõstantinopoli, Sporatio viro clarissimo, & qui fuerit nunciatus, consulibus.

RELATIO SANCTAE SYNODI Chalcedonen, ad B. Papam Leonem, de omnibus gestis generaliter.

SAncta & magna & vniuersalis synodus, quę per gratiam Dei, & sanctionem pijssimorum & amatorum Christi Imperatorũ nostrorum, collecta est in Chalcedonẽsium metropoli prouinciæ Bithyniæ, sanctiss. & beatiss. Romanorum archiepiscopo Leoni.
Psal. 125. Repletum est gaudio os nostrum, & lingua nostra exultatione. Hanc tãquàm propriam nobis prophetiam gratia coaptauit, à quib⁹ pietatis est restitutio confirmata. Quid enim fide sublimius ad lætandum? Quid agnitiõe Dominica festiuius ad coronas, quam nobis olim saluator ipse tradidit ad salutẽ, inquiMatt. 28. d ens: Euntes, docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine patris, & filij, & spiritussancti, docentes eos seruare omnia, quæcunque mandaui vobis. Quam velit auro textam seriem, ex veste Christi & pręcepto legislatoris venientem vsque ad nos, ipse seruasti, vocis B. Petri omnibus constitutus interpres, eius fidei beatificationem super omnes adducẽs. Vndè & nos, quippe vt inchoatore bonorũ, ea ad vtilitatem vtentes, Ecclesiæ filijs hæreditatem sortemque veritatis ostendimus, nõ singulatim faciente in occulto vnoquoque doctrinam, sed vno spiritu, vna conspiratiõe atque concordia confessiõnẽ fidei declarantes, & eram⁹ in cõmuni corona gaudij, quasi in Imperialibus cœnis, delicijs spiritalibus epulantes, quas per tuas literas Christus prępararat inuitatis, & supercælestem sponsum inter nos cõuersantem nos cernere putabamus. Si enim vbi sunt duo aut tres congregati in nomine eius, ibi se in medio eorũ
Matt. 18. c fore perhibuit: quantam circa sacerdotes peculiaritatẽ potuit demonstrare, qui & patrię & labori suæ confessionis notitiam prætulerũt? Quibus tu quidem sicut membris caput præeras, in his qui tuum tenebant ordinem, beneuolentiam pręferens: Imperatores verò ad ornandum decentissimè præsidebãt, sicut Zorobabel & Iesus, ecclesiæ Hierusalẽ ædificatiõnẽ renouare circa dogmata admitẽtes.

Et fuerat vtiquè aduersarius tanquàm bestia extra caulas apud semetipsum rugiens, nullũ pręualens capere, nisi semetipsum ei ad capiendũ iniecisset is, qui Alexandrinorũ quondàm pontifex fuit. Qui multa priùs pessimè operatus, superuicit: priora sequentibus superauit. nam beatum illũ inter sanctos Constantinopolis pastorem Hauianum, apostolicam proferentem fidem, & DEO amantiss. episcopum Eusebium, præter omnem canonum consequentiã deposuit atq; damnauit, Eutychen pro impietate damnatum, suæ tyrannidis decretis innoxium statuit, & dignitatem, quæ à vestra illi ablata fuerat sanctitate, (quippe vt ab eo, qui hac gratia erat indigⁿ) ille restituit, & in summa (sicut singularis ferus) in vineã irruens, quam optimè reperit plãtatam, euertit: quam verò vt infructuosam, eradicatã rursùs induxit. Et eos qdem, qui ea, quæ pastorum sunt, sapiunt, abscidit: eos verò, qui lupi demõstrati sunt, super oues imposuit. Et post hęc omia, insupèr & cõtra ipsum, cui vineæ custodia à saluatore commissa est, extẽdit insaniam, id est, contra tuam quoquè Apostolicam sanctitatem. Et excommunicationem meditatus est contra te, qui corpus Ecclesiæ vnire festinas. Et dum de talibus pœnitere eum potiùs oporteret, dum deberet misericordiã lachrymis postulare, tanquàm malè sobrius exultabat, epistolam quidem tuæ respuens sanctitatis, omnibus verò dogmatibus veritatis aduersans. Et quidẽ oportebat eũ mox inter illos, vt in quorũ se ipse statuit parte, relinquere.
1. Tim. 2. a Quoniã verò saluatoris profitemur nos esse discipulos, qui omnes homines saluos fieri vult, & ad cognitionem veritatis accedere, opere hanc in eo misericordiam festinauim⁹ confirmare, & eum cum fraterna mansuetudine ad iudicium vocabamus, nõ quasi tentantes abscindere, sed excusationis ei locum saluandi causa tribuentes. Et orabamus eum declarari victorem cõtra eos, qui eum diuersis accusationibus inscribebant, vt festiua celebriquè lætitia concilium consummantes, in nullo superaremur à satana. Sed ille in semetipso inscriptam conuictionem conscientiæ habens, refutatione iudicij, accusationib⁹ suis assensit, & legitimas ad se factas tres euocationes abiecit. Propterea ergò decretum, quod ipse contra semetipsum peccando ꝓtulerat, hoc (prout potuim⁹ leuigando) firmauimus, Iupum pastorali pelle nudãtes, qua priùs quoquè figuraliter, seu in speciem tantummodò cõuincebatur obtectus. Vsq; ad hęc nobis tristia prouenientia cessauerũt, & bonorum gratia mox effulsit: & vnũ zizaniorum euellentes, nũdo tritico vniuersum mundũ cum voluptate cõpleuimus. Et tanq̃ euellendi ac plantandi potestatem sumẽtes, incisionem quidem vnius tantũmodò ingemuimus, bonorum verò vbertatem diligenter plantauimus. Deus enim erat, qui operabatur.

Universidad de Deusto
Biblioteca

batur. Et quæ suo sponso cõcilium coronauit ornata decore victoriæ Euphemia, quæ tanquàm propriam confessionem, fidei definitionem susciens à nobis, suo sponso p pissimum Imperatorem & amicam Christi Augustam obtulit, omnem quidem perturbationem cõtrariorum sedans, veritatis autem confessionẽ roborans, vt amicam, & manu ac lingua vniuersorum decretis pro demonstratione subscriptã. Hæc sunt q̃ tecum, qui spiritu præsens eras, & complacere tanq̃ fratribus deliberãsti, & qui penè per tuorum vicariorum sapientiam videbaris à nobis, effecimus. Indicam^v verò, quia & alia quædam pro rerum ipsarũ ordinata quiete, & propter ecclesiasticorum statutorum definiuimus firmitatem, scientes quia & vestra sanctitas addiscens, & probatura, & confirmatura est eadem. Eam nanq; consuetudinẽ, quæ ex longo iam tẽpore permansit, quam habuit Constantinopolitanorum sancta Dei ecclesia, ad ordinãdum metropolitanos prouinciarum, tam Asianæ q̃ Ponticæ, vel Thraciæ, & nunc synodali decreto nõ tantùm firmauim^s, sed aliquid Cõstantinopolitanę pstantes, quantùm metropolitanis vrbibus ad quietem cõgruere visum est, eõ quòd frequenter episcopis vitã finientibus, multæ turbæ nascuntur, absque rectore clericis ac populis remanentibus, qui per easdem sunt ciuitates, & ecclesiasticum confundentes ordinem, quod nec vestrã latuit sanctitatem, quàm maximè propter Ephesios, vndè quidã vobis sępiùs importuni fuerunt. Cõfirmauimus autẽ & centum quinquaginta sanctorum patrum, qui in Constantinopoli congregati sunt, regulã, sub piæ memoriæ maiore Theodosio, quæ præcepit, post vestram sanctissimam & Apostolicam sedem, honorem habere Cõstantinopolitanam, quæ secunda est ordinata, confidentes, quia lucente apud vos Apostolico radio, & vsque ad Constantinopolitanorum ecclesiam consuetè gubernando illum spargentes, hunc sępiùs expãditis, eo quòd absq; inuidia consueueritis vestrorum bonorum participatione ditare domesticos. Quæ igitur definiuimus, ad interemptiõem quidem totius confusionis, confirmationem verò ecclesiasticæ ordinationis definiuimus. Hæc, sicut propria & amica, & ad decorem conuenientissima, dignare complecti sanctissime & beatissime pater. Qui enim locum vestræ sanctitatis obtinent sanctissimi episcopi Paschasinus & Lucentius, & qui cum eis est reuerendissimus presbyter Bonifacius, ijs ità constitutis vehementer resistere tentauerũt, proculdubiò à vestra prouidentia inchoari & hoc bonum volentes, vt sicut fidei, sic bonæ ordinatiõis vobis deputetur effect^s. Nos enim curantes tam pissimos & Christi amicos Imperatores, qui super hoc delectantur, quàm clarissimũ senatum, & totam (sicut decere conuenit) imperij ciuitatem, opportunum credidimus esse, honoris eius cõfirmationem ab vniuersali cõcilio celebrari, & vellut hæc à tua sanctitate fuerint inchoata, cõ q̃ fouere semper studeas, roborauim^s pręsumentes, dum nouerimus, quia q̃quid rectitudinis à filijs fit, ad patres recurrit, sacientes hoc proprium sibi. Rogamus igitur, & tuis decretis nostrum honora iudicium, & sicut nos capiti in bonis adiecimus cõsonantiam, sic & summitas tua filijs (quod decet) adimpleat. Sic enim & pij principes cõplacebunt, qui tanquàm legem tuę sanctitatis iudicium firmauerunt, & Constantinopolitana sedes susciet præmium, quæ omne semper studium vobis ad causam pietatis expleuit, & semetipsam vobis ad cõcordiam eodem zelo coniunxit. Vt autem cognoscatis, quia nihil alicui donando per gratiam fecimus, aut per inimicitias aduersando, sed (quippe nutu gubernati diuino) omẽ vobis gestorum vim insinuauim^s, ad cõprobationem nostræ synceritatis, & ad eorum quę à nobis gesta sunt, firmitatem & consonantiam. Scripsi pridiè Calẽ Aprilis, feria tertia, indictione 13.

videlicet anno Domini 385.

EPISTOLA SANCTISSIMI ET BEatissimi atque apostolici, Dei gratia per omnia ipleni Leonis papę, omnia gesta sanctæ Chalcedonẽsi synodi confirmantis, & sola illa infringẽtis, quæ per ambitionem Constantinopolitanorum gesta sunt cõtra Nicæni statura concilij. Quę quidem epistola respondet ad relationem sanctæ synodi suprascriptam:

OMnem quidem fraternitatem vestram nósse non ambigo, definitionem sanctæ synodi &c. *Hæc epistola in epistolari Leonis papæ, epistola 59. ponitur.*

ACTIO QVARTA CHALcedonẽ concilij.

COnsulatu domini nostri Martiani perpetui Augusti, & q. fuerit nunciatus, 16. Kalẽ Nouemb. Chalcedone secundùm iussionem sanctissimi & pissimi domini Martiani perpetui Augusti, congregatis in sanctissima ecclesia sanctę martyris Euphemię, gloriosissimis iudicibus, hoc est, magnificentissimo & gloriosissimo pręfecto sacrorum prętoriorum Palladio, & magnif. & glorios. prefecto vrbis Taciano, & magnif. & glorios. magistro sacrorũ officiorum Vincomalo, & magnif. & glorios. ex magistro Martiali, & magnif. comite deuotissimorum domesticorũ Sporatio, & magnif. comite sacrorum priuatorũ Genethlio: ad hæc & gloriosissimo senatu, hoc est, magnif. & glorios. exprefecto & exconsule ac patricio Florẽtio, & magnif. & glorios. exconsule ac patricio Senatore, & magnif. & glorios. exmagistro & *consule & patricio Nomo, & magnif. & glorios. exprefecto & exconsule & patricio Protogene, & magnif. & glorios. exprfecto vrbis Zonilo, & magnif. & glorios. exprfecto vrbis Theodoro, & magnif. & glorios. exprfecto Apollonio, & magnif. & glorios. expræposito sacri cubiculi Romano, & magnif. & glorios. ex-

*Edessæ,

*concilio

exprefecto Illyrici Theodoro, & magnif. & glorios. exprefecto prætoriorum Constãtino, & magnif. & glorios. expræposito sacri cubiculi Artaxerxe. Congregato autẽ & sancto vniuersaliq; concilio, quod secũdùm diuinam sanctionem in Chalcedonensium ciuitate collectum est, Paschasino & Lucentio reuerend. episcopis, & Bonifacio reuerend. presbytero, habentibus locũ sanctiss. & Deo dilectiss. episcopi senioris Romæ Leonis, & Anatolio magni nominis Constantinopolis nouæ Romæ episcopi, & reliquis sanctiss. & reuerend. episcopis, id est, Maximo Antiochiæ Syrię, Quintillo Heracleæ Macedonię, habente locum Anastasij episcopi Thessalonicẽsis, Stephano episcopo Ephesi, Luciano Byziæ, habente locum Cyriaci episcopi Heracleæ Thraciæ, Diogene Cyzici, Petro Corinthi, Horẽtio Sardeorum, Eunomio Nicomedię, Eusebio & Constantino presbyteris, habentibus locum Anastasij episcopi Niceæ, Eleutherio Chalcedonæ, Meletio Lariss æ, habente locũ Domni episcopi Apameæ Syriæ secundæ, Amphilochio Sidæ, Iuliano Coẽnsis ciuitatis, habente locum & ipso sedis apostolicæ Romæ, Theodoro Tarsi, Cyro Anazarbi, Constantino Bostrorum, Photio Tyri, Theodoro Damasci, Nonno * Edessæ, Simeõe Amidæ, Ioãne Sebastiæ, Seleuco Amasiæ, & reliqua synodo. Et residentibus omibus ante altaris sanctissimi cancellos, propositis in medio sacrosanctis euangelijs, Gloriosissimi iudices & amplissimus senatus dixerunt: Vt sciamus, quæ gerenda sint, relegãtur ea quæ in præcedentibus sunt audientijs constituta. Constantinus vir deuotus magistrianus & secretarius, ex scheda gestorũ sub consulatu domini nostri Martiani perpetui Augusti, & qui fuerit nũciatus, octauo Idus Octobris Chalcedõe inter alia legit: Magnificentissimi & gloriosissimi iudices, & amplissimus senatus dixerunt: De orthodoxa quidem & catholica fide integriùs & subtiliùs in concilio post hunc diem inquisitionẽ fieri oportere perpendimus. Quoniam autẽ Hauianus reuerendæ memoriæ, & Eusebius reuerend. episcopi, ex gestorum & cognitionum perscrutatione, & ipsa voce aliquorum, qui priores fuerant in illo concilio, & se errãsse dicentium confessione, quòd vanè fuerint cõdemnati, qui nihil in fide peccauerãt, probãtur iniustè damnati, videtur nobis secũdùm hoc, quod Deo est placitum, iustum esse, si visum fuerit sacratiss. & pissimo domino nostro, increpationi simili subiacere Dioscorum Alexandriæ, & Iuuenalem reueren. episcopum Hierosolymorũ, & Thalassium reuerend. episcopum Cæsareæ Cappadociæ, & Eusebium reuerend. episcopum Ancyræ, & Eustathium reuerend. episcopum Beryti, & Basilium reuerend. episcopum Seleuciæ Isauriæ, qui potestatem habuerunt, & principes tunc fuere concilij, & cadere secũdùm canones de sancta synodo, vt alieni à dignitate episcopatũs existant, omnibus quę subsequuta sunt, à sacro vertice cognoscẽdis. Post aliqua magnificentissimi & gloriosiss. iudices & amplissimus senatus dixerũt: Vnusquisq; reuerendiss. episcoporũ huius præsentis sancti concilij, quomodò credit, per scripturam sinè aliquo metu, solius DEI timorem præ oculis habens, festinet exponere, sciens quia sacratissimus & pijss. dominus noster Imperator secundùm Nicenam expositionem sanctorum patrum trecẽtorum decem & octo, & secũdùm expositionem sanctorũ patrum centum quinquaginta, qui post hæc collecti sunt, & secundùm canonicas epistolas & expositiones sanctorum patrũ, Gregorij, Basilij, Hilarij, Athanasij, Ambrosij, & Cyrilli canonicas duas epistolas, q̃ sunt in primo ephesino publicatæ concilio atq; firmatæ, credit, nullo modo ab eorum side recedens. Nam & reueren. archiepiscopus senioris Romæ Leo pro cõtentione, quæ ab Eutyche infideliter & cõtra catholicam religionem facta est, videtur ad reuerendissimæ memoriæ Hauianũ epistolam direxisse. Beronicianus vir deuotus secretarius, ex alia scheda gestorum, recitauit ea quæ acta sunt: Consulatu domini nostri Martiani perpetui Augusti, & eius qui fuerit nunciatus, sexto Idus Octob. Chalcedonę. Et post alia legit: Magnificẽtissimi & glorios. iudices & ampliss. senatus dixerũt: Differatur auditio vsq; ad dies quinq;, vt inter hęc vestra sanctitas cõgregetur ad sanctiss. archiepiscopum Anatolium, & de side cõmuniter cogitetis, vt ij qui dubitãt, doceãtur. Et post reliqua, magnif. & glorios. iudices & ampliss. senatus dixerunt: Necessarium non est, omnes vos conuenire. Sed quoniam consequens est credere dubitantes, reueren. episcopus Anatolius eligat ex ijs, qui subscripserunt, quos putauerit esse dignos, vt doceant dubitãtes. Post reliqua, magnif. & glorios. iudices, & amplissimus senatus dixerunt: Interloquutio, quæ præcessit, tradatur effectui. Magnificẽtissimi & glorios. iudices & ampliss. senatus dixerũt. Manifestatis ijs, quæ iam pridèm constituta sunt, quod placuit reuerendo cõcilio de sancta side, ipsum nos doceat. Paschasinus & Lucentius reuerendissimi episcopi, & Bonifacius reuerend. presbyter, vicarij sedis Apostolicæ, per Paschasinum virũ reuer. episcopũ dixerũt: Sancta & beatissima synodus fidei regulam, quę apud Niceã à patribus est cõstituta, sequitur & tenet, sed etiàm & centum quinquaginta apud Constãtinopolim, sub sanctę recordationis Theodosio maiore cõgregata synodus, ipsam fidem confirmauit, cuius symboli expositionem à beatæ recordatiõis viro Cyrillo apud Ephesum expositam (quãdò Nestorius est pro sui calliditate damnatus) similiter amplectitur. Tertiò verò beatissimi & apostolici viri vniuersalis ecclesiæ papæ Leonis, Nestorij & Eutyches de sancta synodo, vt alieni à dignitate episcopatũs existant, omnibus quę subsequuta sunt, à sacro vertice cognoscẽdis. Post aliqua magnificentissimi & gloriosiss. iudices & amplissimus senatus dixerũt: Vnusquisq; reuerendiss. episcoporũ huius præsentis sancti concilij, quomodò credit, per scripturam sinè aliquo metu, solius DEI timorem præ oculis habens, festinet exponere, sciens quia sacratissimus & pijss. dominus noster Imperator secundùm Nicenam expositionem sanctorum patrum trecẽtorum decem & octo, & secũdùm expositionem sanctorũ patrum centum quinquaginta, qui post hæc collecti sunt, & secundùm canonicas epistolas & expositiones sanctorum patrũ, Gregorij, Basilij, Hilarij, Athanasij, Ambrosij, & Cyrilli canonicas duas epistolas, q̃ sunt in primo ephesino publicatæ concilio atq; firmatæ, credit, nullo modo ab eorum side recedens. Nam & reueren. archiepiscopus senioris Romæ Leo pro cõtentione, quæ ab Eutyche infideliter & cõtra catholicam religionem facta est, videtur ad reuerendissimæ memoriæ Hauianũ epistolam direxisse. Beronicianus vir deuotus secretarius, ex alia scheda gestorum, recitauit ea quæ acta sunt: Consulatu domini nostri Martiani perpetui Augusti, & eius qui fuerit nunciatus, sexto Idus Octob. Chalcedonę. Et post alia legit: Magnificẽtissimi & glorios. iudices & ampliss. senatus dixerũt: Differatur auditio vsq; ad dies quinq;, vt inter hęc vestra sanctitas cõgregetur ad sanctiss. archiepiscopum Anatolium, & de side cõmuniter cogitetis, vt ij qui dubitãt, doceãtur. Et post reliqua, magnif. & glorios. iudices & ampliss. senatus dixerunt: Necessarium non est, omnes vos conuenire. Sed quoniam consequens est credere dubitantes, reueren. episcopus Anatolius eligat ex ijs, qui subscripserunt, quos putauerit esse dignos, vt doceant dubitãtes. Post reliqua, magnif. & glorios. iudices, & amplissimus senatus dixerunt: Interloquutio, quæ præcessit, tradatur effectui. Magnificẽtissimi & glorios. iudices & ampliss. senatus dixerũt. Manifestatis ijs, quæ iam pridèm constituta sunt, quod placuit reuerendo cõcilio de sancta side, ipsum nos doceat. Paschasinus & Lucentius reuerendissimi episcopi, & Bonifacius reuerend. presbyter, vicarij sedis Apostolicæ, per Paschasinum virũ reuer. episcopũ dixerũt: Sancta & beatissima synodus fidei regulam, quę apud Niceã à patribus est cõstituta, sequitur & tenet, sed etiàm & centum quinquaginta apud Constãtinopolim, sub sanctę recordationis Theodosio maiore cõgregata synodus, ipsam fidem confirmauit, cuius symboli expositionem à beatæ recordatiõis viro Cyrillo apud Ephesum expositam (quãdò Nestorius est pro sui calliditate damnatus) similiter amplectitur. Tertiò verò beatissimi & apostolici viri vniuersalis ecclesiæ papæ Leonis, Nestorij & Eu-

Habentur actione huius concilij prima.

Epistola 8.

Universidad de Deusto
Biblioteca

tychetis hæresim damnantis,directa scripta, quid vera fides habeat,exposuerũt. Similiter verò & sancta synodus hãc fidem tenet,hanc sequitur,nihil ampliùs nec addere potest, nec minuere. Qua expositione interpretata græcè per Beronicianum, videlicet secretarium diuini consistorij,reuerend.episcopi clamauerũt: Omnes sic credimus, Sic baptizati sumus. Sic baptizam⁹,sic credimus. Gloriosissimi iudices & amplissimus senatus dixerũt: Quoniam sacra euãgelia posita à reuerentia vestra perspicimus,singuli reuerend.episcopi,qui conuenerunt,doceãt,si expositio trecẽtorum decem & octo sanctorum patrum, qui olim in Nicea collecti sunt, & post hæc centum quinquaginta,qui in regia congregati sunt ciuitate,consonant epistolæ reuer. papæ Leonis. Anatolius reuerend.episcopus regiæ Constantinopolis,dixit: Epistola sanctissimi & Deo amãtissimi archiepiscopi Leonis,cõsonat symbolo trecentorum decem & octo sanctorũ patrum,qui apud Niceam, & centum quinquaginta,qui apud Constantinopolim posteà sunt collecti, qui eandem fidem cõfirmauerunt: sed & ijs,quę in Epheso sub beatissimo & sanctissimo Cyrillo gesta sunt ab vniuersali & sancto cõcilio,quandò maledictum Nestoriũ cõdemnauit. Quapropter consensi,& eidem epistolæ libenter subscripsi. Paschasinus & Lucẽtius viri reuerend.episcopi,& Bonifacius presbyter,vicarij sedis Apostolicę,per virum reuerend. Paschasinum dixerunt: Manifestum est,nec poterit dubitari,vnam fidẽ beatissimi papæ sedis Apostolicæ rectoris Leõis, cum trecẽtorum decẽ & octo apud Niceam patrum concordare atque detineri,cẽtum quoquè quinquaginta apud Constantinopolim cõgregatorum sacerdotum, qui eãdem fidem firmauerunt: sed & Cyrilli sanctę recordatiõis viri apud ephesum (quandò Nestorius pro suo errore damnatus est) statuta in nullo penitùs discordare. Ideoq; etiàm beatiss. papæ epistolam,quę illam fidem exposuisse, causa erroris Eutychis,est visa,vno sensu, vno quoquè spiritu videt illi fidei esse cõiuncta. Maximus reuer.episcopus Antiochiæ Syriæ,dixit: Cõcordat epistola sanctiss. archiepiscopi regiæ Romæ Leonis,expositionibus trecentorum decem & octo apud Niceã sanctorum patrũ, & centũ quinquaginta apud Constãtinopolim nouam Romam,& in Epheso à sanctiss. episcopo Cyrillo expositę fidei. Et subscrip. Stephanus reueren. episcopus Ephesi, dixit: Concordat, & subscripsi. Diogenes reuer. episcop⁹ Cyzici,dixit: Cõsonat,& subsc. Cyr⁹ episcop⁹ Anazarbi,dixit similiter: Cõsonat, & subsc. Constãtinus reue.episcopus Bostrorum Arabiæ,dixit: Consonat,& subsc. Ioãnes reue.episcopus Sebastiæ Armeniæ primę,dixit: Secũdum intellectũ meum intentio epistolæ sanctiss. archiepiscopi Romæ Leonis, cõsonat fidei trecentorũ decẽ & octo,& centum quinquaginta,qui post hæc apud Constantinopolim cõgregati sunt,& expositiõi, quæ in Epheso in dãnatione impij Nestorij facta est,cui beatiss. Cyrillus psidebat. Et in ea epistola subsc. Constãtinus episcopus Meletinæ,similiter. Seleucius episcopus Amasię similiter. Patricius episcopus Tyanorum,similiter. Theodorus episcop⁹ Damasci,similiter. Photius episcop⁹ Tyri,similiter. Simeonius episcopus Amidæ,similiter. Pergamius episcopus Antiochiæ Pisidiæ,similiter. Theodorus episcopus Tarsi,similiter. Francion episcopus Philippopolis,similiter. Eusebius episcopus Dorylei,similiter. Florentius episcopus Sardeorum,similiter. Amphilochius episcopus Sidæ,similiter. Marinian⁹ episcopus Synnadorum,similiter. Epiphanius episcopus Pergę,similiter. Onesiphorus episcopus Iconij,similiter. Petrus episcopus Gangrorum,similiter. Theodosius episcopus Cynothæ,similiter. Sabas episcopus Palti,similiter. Epiphanius presbyter,habẽs locũ *Actherici episcopi Pópeiopoleos,similiter. Philotimus presbyter,habẽs locum *Themistij episcopi Amastridis,similiter. Abraami⁹ episcopus Castri Circeũ,similiter. Eudoxi⁹ episcopus Etennorum,similiter. Eugenius episcopus Cotenorũ,similiter. Obrimus episcopus Coracesij,similiter. Neon episcop⁹ Physilij,similiter. Theophilus episcopus Orei,similiter. Verus presbyter,obtinens locũ Mariæ episcopi Cordiluforũ,similiter. Sebastianus episcopus *Beroeæ,simil. Aristomachus episcopus Colonæ,simil. Iulianus episcopus Coënsis,simil. Theodoretus episcop⁹ Cyri,simil. Cecropius episcopus Sebastopolis,similiter. Acacius episcop⁹ Ariarathiræ,similiter. Atticus episcopus Zelorum,simil. Heraclius episcopus Comanorum,simil. Meletius episcopus Lariſſæ,simil. Olympi⁹ episcopus Paneadis,simil. Timotheus episcopus Balanorum,simil. Iulianus episcopus Rhosi,simil. Paulus episcopus Mariamniæ,simil. Atarbę episcopus Trapezuntis,simil. Photinus diaconus,vicarius Dorothei,episcopus Neocæsareæ,simil. Ioannes episcopus Polemonij,similiter. Gratidian⁹ episcopus Ceraſſuntis,simil. Ioannes episcop⁹ Carrhæ,simil. Rhenus episcopus Iunopolis,simil. Caiumas episcopus Marcopolis,simil. Athanasius episcopus Paphi insulæ, simil. Basilius episcopus Traianopolis,simil. Docimasius episcop⁹ Maronępolis,simil. Seren⁹ episcopus Maximianupolis,similiter. Eusebius episcopus Seleucobeli,similiter. Eusebius & Constãtinus presbyteri & vicarij Anastasij Niceæ,simil. Porphyrius archidiaconus, locũ tenens Vranij episcopi Emesę,simil. Theodorus episcopus Claudiopolis,simil. Ioannes episcopus Germanicopolis,simil. Euoltius episcopus Zeugmatis, simil. Quintillus episcopus Heracleæ, tenens locum Anastasij Thessaloniceñ,& Petrus episcopus Corinthi,& Atticus episcopus Nicopolis, & Lucas

* Subritis

Lucas episcop⁹ Dyrrhachij,& Martyrius episcopus Gortynæ,& Constantinus episcopus Demetriadis,tenens locũ Vigilãtij episcopi Lariſſæ,& reuerend. Macedoniæ primæ episcop⁹,id est, Zoson Philipporum episcopus, & Eusebius episcopus Topiri, & Maximus episcopus Cherſoneſi,& Nicolaus episcopus Stoborũ,& Ioannes episcopus Parthenopolis,& Dardanius episcopus Bargylæ, & Honoratus episcopus Thassi,& Niceas episcop⁹ Megarę Helladis,& Ioannes episcopus Messenæ,& Ophelim⁹ episcopus Tegeę,& Athanasius episcopus Opuntiorũ & Irenęus episcopus Naupacti,& Domninus episcopus Platęæ,& Onesimus episcopus Argorũ, & Marcus episcopus Eurię veteris Epiri,& Peregrinus episcopus Phœnicię,& Eutychi⁹ episcopus Adrianupolis,& Claudius episcop⁹ Anchiaxi,& Sotericus episcop⁹ Corcyræ,& Petrus episcopus Echineorum nouæ Epiri,& Eusebius episcopus Apolloniæ Cretæ,& Cyrillus episcopus *Subritis Cretæ, & Gennadius episcopus Gnosi, & Demetrius episcopus Lappæ,& Euphrates episcop⁹ Eleutheruæ,tenens locum Pauli episcopi Candiæ, ex charta dictauerunt notis per Zosontem episcopum Philipporum: Nos sanctorum patrũ trecentorum decem & octo fidem, quæ est salus nostra,& seruamus,& cum ipsa vitã nostram complere oramus. Necnon & centum quinquaginta, per nullum modum antedictæ fidei dissonat,quam & seruantes exequimur,& omnia quæ acta sunt & decreta in prima Ephesiaca synodo,cuius præsides fuerũt beatiss. Cælestinus apostolicæ sedis præsul,& beatiss. Cyrillus episcopus magnæ ciuitatis Alexandrię,& summè orthodoxum esse sanctissimum patrem nostrum archiepiscopum Leonem,pẽrfectissimè nouimus. Factum est autẽ nobis certũ, de epistola missa ab ipsius beatitudine sanctiss. episcopis Paschasino & Lucentio,qui locum continent Apostolicæ sedis,qui nobis dilucidauerunt, quæ linguæ obscuritas secernere subsãnabat. Quandò enim secundùm iussionem potestatis vestrę, ad sanctiss. archiepiscopum Constãtinopolis magnæ ciuitatis Anatoliũ, & ad consideratem ei sanctiss. synodum,peruenimus, volentes, de quibus paulantè dubitabamus, doceri,inuenimus ipsorum sanctitaté paratissimam ad expellendam omnem dubitationẽ. Omnem enim hominem anathematizabant separantem à diuinitate carnem Dñi & Dei saluatoris nostri Iesu Christi,quam sibi adunauit de sancta virgine Maria genitrice Dei, & non dicentem,quæ Deum decent, & quæ conueniunt ipsius essentiæ incõfusè,& indiuisè,& sinè cõuersione. Et per hoc nobis satisfactum est. Et per omnia cõsonare æstimãtes præscriptis sanctis patribus,huic epistolę consensimus & subscripsimus omnes antedicti reuerend.episcopi. Omnes de Illyrico eãdem vocem dedimus, cui omnes consentimus. Leontius episcopus Ascalonis, & Photinus episcopus Lyddæ,& Paulus episcopus Anthedonis, & Heraclius episcopus Azoti, & Stephanus episcopus Iamniæ,& Polychronius episcopus Antipatridis, & Pancratius episcopus Libyadis, & Zosimus episcopus Minoidis,& *Anianus episcopus Capitoliadis,& Zebẽnus eps Pellę,& Ioannes episcop⁹ Tiberiadis,& Ioãnes episcopus Gadaron,& Beryllus episcop⁹ *Aialę,& Aretas episcopus *Ailæ Elusæ,& Musonius episcopus Zoaræ,& Marcianus episcopus *Illi. ex charta dictauerũt p *Illj Anianũ episcopũ Capitoliadis: Nos sanctorũ patrum trecentorũ decem & octo,qui in Nicea ciuitate conuenerunt, fidem semper seruauimus,& seruamus, & cum ea vitæ nostræ finem complere oramus. Sequimur autẽ & centum quinquaginta nullo modo dissonãtem. Consentimus autem actis & constitutis in prima ephesina synodo à beatiss. & sanctissimæ memoriæ Cyrillo, qui fuit episcopus Alexandriæ magnæ ciuitatis. Sed & lecta est nobis epistola beatiss. & Deo amantissimi archiepiscopi Romani Leonis,in plurimis rectè habens & prædictis consonans,& cõsentimus. Aliqua autem nobis ex ipsa apparuerunt verba, vt partitionem & separationem aliquam demonstrantia sic volentibus sapere. De quibus & ab initio ante vestram clementiam certabamus, & tunc à vestra iussi exire magnificentia,audiebamus à sanctissimis patribus & episcopis & presbyteris locũ continentibus sanctissimi & D E I amatoris præcipui archiepiscopi Leonis, quia nullam dicunt partitionem in Domino & saluatore nostro Iesu Christo, sed vnum eundemque Dominum filium Dei. Propter quod consensimus,& tomo subscripsimus. Existimauimus autem & nunc ipsos, quia si inuitati fuerint à vestra magnitudine,eadem *confitebuntur. Pro vtilitate totius mundi omnes prædicti reuerendissimi episcopi eadem diximus,& his cõsentimus. Nunechius episcopus Laodiceæ Phrygiæ Pacatianę,dixit: Epistola beatissimi Leonis, in qua & subscripsi, cõsonat expositioni fidei sanctorum patrũ, qui in Nicea, & centum quinquaginta, qui congregati sunt in Constantinopoli, & synodo Ephesina,cuius præsidens fuit beatissimus Cyrillus. Nonnus reuerend. episcopus *Edesæ, similiter. Polychronius episcopus Epiphaniæ,similiter. Alexãder Sebastiæ episcopus,similiter. Eunomius episcop⁹ Nicomediæ,similiter. Callinicus episcopus Apameæ Bithyniæ,simil. Theodorus episcopus Tripolis,sim. Apragmonius episcopus Chij, sim. Cossinius episcop⁹ *Hierocæsareæ,sim. Eulogius episcopus Philadelphiæ,sim. Epiphanius episcopus Cestriæ,sim. Andreas eps Sectoriorũ,sim. Iulian⁹ eps Celẽderitis,sim. Patricius eps Acamasæ,simil. Dionysius episcopus Attaliæ,sim. Helias eps Bleãdri,simil. Romanus eps Myron,sim. Neoptolemus eps Carnon,

* rectiꝰ fer. * cõfessus.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Carnon,simil. Florentius episcopus Adrianupolis Galatiæ,simil.Paulus episcop⁹ Derbæ,simil. Acholius episcopus Larandon,simil. *Mirus episcopus Euladrō,simil.Lucianus episcopus Ipsi,simil. Philippus episcop⁹ Lysiadis,simil.Eustochius episcopus Docimei,simil.Basilius episcopus Nacoliæ,simil. Cyriacus episcopus Eucarpias,simil. Abertius episcopus Hierapolis,similit.Strategius episcopus Polybotis,simil. Epiphanui⁹ episcopus Midaij,simil. Critonianus episcopus Aphrodisiadis,simil.Ioānes episcop⁹ *Amyzonis,sim. Dionysius episcopus Antiochię, simil.Papias episcopus Eresiorum, similiter. Eupythius episcopus Stratonicę,simil.Theodoretus episcopus Alabandorū,simil. Menander episcopus Heracleæ,similit. Ioannes episcopus Gnidi, sim. Tynchanius episcop⁹ Apolloniadis,simil.Dionysius episcop⁹ Heracleę,sim. Gemellus episcopus Stratonicę, simil.Leucius episcop⁹ Apollinis Phani, sim. Polycarpius episcopus Gabalon,simil. Ioānes episcop⁹ Alyndæ,simil.Iulianus presbyter continens locum Calandionis episcopi *Alicarnassi,simil. Magnificentissimi & gloriosissimi iudices & amplis.senatus dixerūt: Et si reliqui omnes reuerē.episcopi,qui non specialiter sunt confessi, consentiunt dictis eorum,qui iam confessi sunt sanctorum patrum,propria voce docēt. Omnes reueren. episcopi clamauerūt: Omnes acquiescimus, omnes consentimus, omnes similiter credimus,omnes eadem sapimus. Sic sapimus,sic credimus:patres ad synodū, cōcredentes ad synodum, qui subscripserunt, ad synodum. Multi anni Imperatoribus, multi anni Augustæ. Patres ad synodum, concredentes ad synodum.Multi anni Imperatoribus,consapientes ad synodum, Multi anni Imperatoribus.Ipsi quinque episcopi fidei subscripserunt.Sicut Leo,sic sapiunt. Magnificentissimi & gloriosiss.iudices,& amplis.senatus dixerunt:Suggessimus diuo & pijssimo domino nostro Imperatori propter ipsos,& expectamus pietatis eius mandata. Vestra autem reuerentia & de Dioscoro,qui à vobis dānatus est,ignorante diuo vertice & nobis,& de ipsis quinq;, pro quibus petitionem facitis, & de omnibus actis in sancta synodo dabit rationē Deo.Omnes reuerendissimi episcopi clamauerunt:Dioscorum Deus deposuit, Dioscorus iustè dānatus est,Dioscorū Christus deposuit. Et paucis horis trāsactis, dum expectabatur diui & pijssimi domini nostri Imperatoris mandatum, Magnificentissimi & gloriosiss.Iudices & amplis.senatus dixerunt: Pijssimus noster Imperator addiscens vestras preces, sententiæ vestræ permisit de Iuuenale deliberare,& de Thalassio,& de Eusebio,& de Basilio,& de Eustathio reuerendissimis episcopis,quæ vobis placuerint.Ergò vestra religiositas cognoscens, quia Deo de his,quæ fiunt,dabit rationē, quid fieri de ipsis debeat,cogitate. Anatolius reuerend. episcopus Constantinopolis,dixit: Petimus eos intrare. Omnes reuerendissimi episcopi clamauerūt:Rogamus eos intrare. Qui credunt similiter ad synodū,qui eadem sapiunt synodo. Adsint,qui subscripserunt epistolæ Leonis,ad synodum. Magnificentissimi & gloriosissimi iudices & amplissimus senatus dixerunt:Intrent. Et postquàm intrauerunt præfati reuerendissimi episcopi, & consederunt,omnes reuerendissimi episcopi clamauerunt: Vnus Deus qui hoc fecit.Multi anni Imperatorum.Magnorum Imperatorū multi anni.Multi anni senatus. Multi anni iudicum.Orthodoxorum multi anni. Hæc integra adunatio,hæc pax ecclesiarum. Magnificētissimi & gloriosissimi iudices,& amplissimus senatus dixerunt:Pridiè certi episcopi Aegyptiacæ regionis petitiones porrexerūt diuinissimo & pijssimo Imperatori domino nostro,propriam fidem exponentes, & placuit pietati eius ante vestram sanctam synodum eas recitari. Ergò obedientes decretis diui & victoris apicis,& intrare eos præcipimus,& petitiones ipsis præsentibus recitari, & vestram reuerentiam docere, quod de eis placuerit.Vt intrauerunt Hieracus,Sabinus, Apollonius,Parmius,Ianuarius,Eulogius,Ioannes, Isaac, Iron, Stephanus, Theophilus, Isidorus,reuerendissimi Aegyptiorū episcopi,& iussione omnium consederunt,magnificentiss.& gloriosiss.iudices & amplis. senatus dixerunt:Vos petitiones porrexistis?Reuerend.Aegyptiorum episcopi dixerūt:Etiàm per vestigia vestra.Magnificentiss.& gloriosiss.iudices,& amplis.senatus dixerūt: Et subscripsistis eis? Et conspexerunt ijdem reuerend. Aegyptiorum episcopi subscriptionem petitionum,& dixerunt: Etiàm per vestigia vestra cognoscim⁹ subscriptiones. Nos subscripsimus,nostræ sunt literæ. Magnificentissimi & gloriosissimi iudices & amplissimus senatus dixerunt: Recitentur petitiones.Constantinus deuotiss. secretarius sacri cōsistorij,recitauit: Pijssimis & Christi amatoribus nostris Imperatoribus, Flauio Valentiniano,& Flauio Martiano, victorib⁹ ac triumphatoribus semper Augustis, ab omnibus episcopis Aegyptiacæ vestræ regionis. Quæ à principio tradita est nobis à sanctiss.& spiritualibus patrib⁹ orthodoxa fides, à sancto euāgelista Marco,& vbiquè audito episcopo & martyre Petro,& sanctis patribus nostris & Athanasio, & Theophilo, & sanctissimæ memoriæ Cyrillo,& nos seruamus, & cōfessionis eorum sumus discipuli.Eam colimus, & secundùm eam sapimus, sicuti & trecenti decem & octo,qui in Nicea, & beatus Athanasius,& qui sanctis cōnumeratur Cyrillus exposuerunt,anathematizātes omnes hereses,& Arrij,& Eunomij,& Manichæi, & Nestorij,& illos,qui dicunt è cælo carnem Dominī nostri fuisse,& non ex sancta Dei genitrice

trice virgine Maria ad similitudinem omniū nostrūm sinè peccato,super hæc & omes hereses,quæ extra Ecclesiam catholicam sapiūt & docent. Et subscriptiones: Hieracus epi- *Oasforum, scopus *Asuitorum porrexi.Sabinus episco- *Tuccitorū pus *Doctitorum,porrexi.Ianuarius episcopus Leonton,porrexi. Apollonius episcop⁹ Taneorum,porrexi.Ioannes episcopus Pselchis, porrexi. Isaac episcopus *Taneorum, porrexi.Pasmeius episcopus *Paralteorum, porrexi. Eulogius episcopus Athribitorum, porrexi. Iron episcop⁹ Tenissæ,porrexi.Stephanus episcopus Gerisorum,porrexi. Theophilus episcopus Erythræ,porrexi. Theophilus episcop⁹ Cleopatridis,porrexi.Isidorus episcopus Sethroitorum,porrexi. Omes reuerend.episcopi clamauerūt: Dogma Eutychis quarè nō anathematizauerunt? Cum impostura petitiones porrexerunt.Epistolæ Leonis subscribant, anathematizātes Eutychē & dogma eius. Consentiant epistolæ Leonis.Eludere nos volunt. & discedere.

Diogenes reuerend.episcopus Cyzici,dixit: Synodus propter Eutychē facta est,nō propter alterum aliquem. Romanus episcopus propter ipsum scripsit. Omnes consensimus epistolæ consequenter habenti expositioni sanctorum patrum. Consentiant & isti epistolæ sanctiss.Leonis. Paschasinus & Lucētius viri reuerendiss. episcopi, & Bonifacius presbyter,vicarij sedis apostolicæ, p Paschasinum,dixerunt: Dicant,si consentiunt epistolæ Apostolicæ sedis, & si anathema dicūt Eutycheti.Acacius reueren.episcopus Ariarathiræ,dixit: Suggerimus anathematizare eos Eutychen,qui dixit ante incarnationem duas naturas saluatoris nostri, & post incarnationem,vnam. Cecropius reuerend. episcopus Sebastopolis,dixit: Subscribant epistolæ beatissimi papæ Leonis, & Eutychen anathematizent & dogma eius. Hieracus reuerendissimus episcopus Aegypti,& cæteri reuerend. episcopi Aegyptij, per eundem Hieracum dixerunt:Si quis præter ista, quæ à nobis in petitionibus porrecta sunt, sapit, siue Eutyches,siue alter aliqs, anathema sit. De epistola autem sanctiss. & Deo amantiss. archiepiscopi Romani Leonis, sciunt omnes sanctissimi patres nostri,quia in nobis expectamus sententiam beatissimi nostri archiepiscopi,& petimus vestram clementiam expectare præsidis nostri sententiam,quia eum in omnibus sequimur. Et sanctissimi patres, qui in Nicea congregati sunt trecenti decem & octo,regulam dederunt,vt sequatur omnis Aegyptiaca regio archiepiscopū magni nominis ciuitatis Alexandrinæ,& nihil absque ipso agatur ab aliquo ei subiacēte episcopo.

Eusebius reuerendissimus episcopus Dorylei, dixit: Mentiuntur. Florentius reuerendissimus Episcopus Sardeorum, dixit: Ostendant, quod dicunt. Omnes reuerendissimi Episcopi clamauerunt: Manifestè anathematizate dogma Eutychis. Qui non subscribit epistolæ, cui omnis sancta synodus consensit, hæreticus est. Anathema Dioscoro, & amantibus eum. Si non recè sapiunt, quomodò possunt eligere Episcopum?Reuerendiss.episcopi Aegyptij clamauerunt:De fide est certamen. Cecropius reuerēdus episcopus Sebastopolis,dixit: Non nouerunt isti,quomodò credunt,& nūc volunt discere.Photius reueren.episcopus Tyri, dixit: Consentitis epistolæ beatissimi & sanctissimi archiepiscopi Romæ Leōis,sicut & vniuersalis synodus consensit, & subscripsit,*aut non?Paschasinus & Lucentius viri *an reuerendiss.episcopi, & Bonifacius presbyter,vicarij sedis Apostolicę,per Paschasinum virum reuerend. episcopum dixerunt: Tot annorū episcopi in Ecclesia senescentes, vsq; ad hoc tempus fidem rectam & catholicam ignorant,& expectant adhuc alienam sentētiam?Et interpretata in Græcam linguā prædicta interloquutione,Omnes reuerendissimi episcopi clamauerunt: Qui non cōsentit epistolæ sanctissimi archiepiscopi Leonis, hæreticus est.Diogenes reuerend.episcopus Cyzici,dixit: Qui necdùm cognouit,quod credunt,isti ordinare habēt episcopum?Oēs reueren.episcopi clamauerūt: Qui non anathematizat Eutychen,hereticus est. Reuerē- Hic Aegyptij epis- dissimi episcopi Aegyptij clamauerūt: Ana- copi anathe- thema Eutychi,& credentibus ei. Reueren- matizāt Eu- dissimi episcopi clamauerūt,& dixerūt:Sub- tychen. scribant epistolæ Leonis. Qui non ei subscribit,hæreticus est. Reuerendissimi episcopi Aegyptij clamauerūt: Extra voluntatem archiepiscopi nostri non possumus subscribere. Acacius reuerend. episcopus Ariarathiræ, dixit:Incōgruum est, vniuersalem synodum prætermittere, & in vna persona attendere, quæ susceptura est episcopatum Alexandriæ magnæ ciuitatis. Intentio enim his est, sicut in Epheso perturbauerunt omnia,& scandalis compleuerunt vniuersum mundū, & nūc istam sanctam & magnam synodum perturbare.Petimus,vt non eis concedatur:sed aut consentiant epistolæ,aut regularem damnationem suscipiant,& cognoscant quia excōmunicati sunt. Photius reuerend.episcopus Tyri,dixit:Quomodò conantur ordinationem facere,non eadem sapientes huic sanctę & vniuersali synodo? Si enim recta sapiunt, ostendant propriam intentionem qualis est circa fidem, & suscipiant epistolam sanctissimi archiepiscopi Leonis.Si enim nolūt,excommunicati sunt. Omnes reueren.episcopi clamauerunt:Hæc omnes dicimus. Omes sic sapimus. Reuerend.episcopi Aegyptiorum per vnum ipsorū,Hieraeum scilicet, dixerunt:Iam per petitiones nostram fidē manifestam fecimus,& non extra catholicā fidē credentes apparuimus. Quia verò episcopi nostræ regionis nimis multi sunt, nos pauci, nō possumus pauci numero,illorum perso-

Universidad de Deusto
Biblioteca

nas suscipere. Petimus autem vestram sublimitatem, & hanc sanctam & magnam synodum, vt misereamini nobis, & expectetis nostrum archiepiscopum, vt secundum antiquam consuetudinem illius sequamur sententiam. Quia si extra voluntatem præsidis nostri aliquid faciamus, sicut præsumptores & nō seruantes secundum canones antiquam cōsuetudinem, omnes Aegyptiacę regiones insurgent in nos. Ergò miseremini nostræ senectutis. Miseremini, & non nos faciatis in peregrinatione nostram vitam consumere. Et ijdem reueren. episcopi iactauerūt se in terra, & dixerunt: Clementes estis, miseremini nostri. Cecropius reuerendiss. episcopus Sebastopolis, dixit: Vniuersalis hæc synodus, Aegyptiaca regione maior est, & fide dignior. Et non est iustum, decem hæreticos audiri, & prætermitti mille ducentos episcopos. Non enim eos exigimus, vt pro alijs suam fidem ostendant, sed dicimus, vt ipsi pro sua persona rectæ fidei consentiant. Reuerend. episcopi Aegyptiorū clamauerunt: Iam non possumus habitare in prouincia. Miseremini nostri. Eusebius reuerē. epis. Dorylei, dixit: Procuratores sunt isti omnium Aegyptiorū, & debent vniuersalem synodum sequi. Lucentius reuerendissimus episcopus, vicarius sedis Apostolicæ, dixit: Si errant, doceantur per vestigiorum vestrorum magnificentiam, quia non possunt decem homines præiudicium facere synodo sexcentorum episcoporum, nec catholicæ fidei. Reuerend. episcopi Aegyptij clamauerunt: Occidimur. Miseremini nostri. Omēs reuerend. episcopi clamauerunt: Videtis, quomodò testimoniū perhibent suis episcopis, dicentes, quia occidimur? Aegyptij reuerend. episcopi dixerunt: Morimur per vestigia vestra, miseremini nostri. Moriamur à vobis, & non illic. Fiat hīc archiepiscopus, & subscribimus, & cōsentimus. Miseremini canorum nostrorum. Detur hīc archiepiscopus. Nouit Deo amantissimus archiepiscopus Anatolius, quia talis consuetudo Aegyptiacam regionem obtinuit, vt omnes episcopi obediant archiepiscopo Alexandriæ. Non quia non obtemperam⁹ synodo, sed occidimur in parria. Miseremini nostri. potestatem habetis. Subditi sumus, nō recusamus. Libētius est nos mori à domino mundi, & à vestra magnificentia, vel ab hac sancta synodo, quàm illic. propter Deum miseremini istorum canorum, parcite decem hominibus. Omnes episcopi reuerendissimi clamauerunt: Isti hæretici sunt. Reuerendissimi episcopi Aegyptij dixerūt: Potestatē habetis in animam nostram, parcite decem hominibus. Morimur illic. Melius est hīc mori. Misericordes sunt domini. Nouit consuetudinem Anatolius archiepiscopus. Hīc sumus, vsque dum fiat archiepiscopus. Sedes nostras volunt, tollant. Nolumus esse episcopi. Solummodò non moriamur. Date archiepiscopum, & si cōtradixerimus, punite nos. Consentimus his, quę decreuerit potestas vestra. Non contradicimus, sed eligite archiepiscopum. Hic expectamus, vsquedum ordinetur. Omnes reuerend. episcopi clamauerunt: Subscribant damnatiōi Dioscori. Magnificentissimi & gloriosissimi iudices & amplissimus senatus dixerunt: Quoniam reuerend. episcopi Aegyptiorum, non vt repugnantes catholicæ fidei, subscribere in præsenti distulerunt epistolæ sanctiss. archiepiscopi Leonis, sed dicentes consuetudinem esse in Aegyptiaca regione, extra sententiam & iussionem archiepiscopi nihil tale se posse, (poscūt autem sustineri se, donèc consecretur episcopus, qui ordinandus est magnæ ciuitatis Alexandriæ) rationabile nobis & clemens esse apparuit, vt in eodem habitu expectent in regia ciuitate, & dilationē habeant vsque ad ordinationem archiepiscopi magnę ciuitatis Alexandrię. Paschasinus vir reuerendiss. episcopus, vicarius sedis apostolicæ, dixit: Si præceperit gloria vestra, & iubetis illis aliquid præstari humanitatis, fideiussoribus datis, non exeant de ista ciuitate, quàm diu Alexādria episcopum accipiat. Magnificentiss. & gloriosiss. iudices & amplissimus senatus dixerunt: Sanctiss. Paschasini sit firmum iudicium. Vndè permanentes in proprio habitu reuerendiss. episcopi Aegyptiorum, aut dent fideiussores, si hoc illis est possibile: aut per sacramenta eis creditur, quia expectant ordinationem futuri episcopi magnæ ciuitatis Alexandriæ. Per iussionem gloriosissimorum iudicum & amplissimi senatūs, & sanctæ synodi, intrauerunt Faustus, Martino, Petro, Manuele, Abramio, Iob, Antiocho, Theodoro, Paulo, Iacobo, Eusebio, Tryphone, Marcello, Timotheo, Pergamio, Petro, Asterio, Ioanne, reuerendiss. presbyteris & archimandritis, & considentibus, magnificentiss. & gloriosiss. iudices & amplissimus senatus dixerunt: Petitiones porrectæ sunt diuiniss. & pijssimo nostro Impatori, ex nomine Caroli & Dorothei reuerendissimorum archimandritarum, & ¤alterutrum aliquorum. Nomina autem illorum, qui eas porrexerunt, manifesta fiant his, qui introierunt reuerendissimis, vt dicant, si omnes nouerunt esse archimandritas. Et audientes reuerēd. archimandritæ nomina eorum, qui petitiones porrexerunt, per Faustum reuerend. archimandritam dixerunt: Carosus & Dorotheus archimandritæ sunt. Helpidius monimentorum ¤procupientium custos est. Photinus autem quis est, non nouimus. Eutychius de basilica Cælestinę est, quia monasterium non habet. Theodorus in monimētis habitat. Moyse non nouimus. Maximus, archimandrita vel magister Eutychis. Gerontiū non nouimus. Nemesinum non nouimus, sed & nomen eius miramur. Theophili & nomē miramur. Tho-

mam similiter nō nouimus. Leontius ex Vrsario est. Hipsius in monumētis habitat, habēs duo vel tria nomina in Xylocerco. Callinicus habet decem nomina in memoria in Xylocerco. Paulus de Bithynia est, habitans in monumento. Gaudentius in monumentis habitat. Habet quinq; nomina in Philippianis. Eugnomenem non nouimus. Rogamus aliquos mitti à vestra magnificentia, & à vestra sancta synodo, vt ambulent, & videant monasteria eorū, & dicant, si habēt monasteria, an deludant, & noceant honoribus archimandritarum, & an modò debent accipere disciplinam, vt non se dicant archimādritas, qui in monumētis habitant. Petimus etiàm, vt & illi, qui se dicunt esse monachos, & non agnoscuntur, nec à vestra magnificētia, nec à sanctissimo archiepiscopo, nec à nobis, vt exeant à ciuitate, sicut impostores propter scādalum, quod conati sunt facere.

Xylocercus nomen loci est, vbi duo vel tres monachi habitant.

Magnificentissimi & gloriosissimi iudices & amplissimus senatus dixerunt: Intrent reuerēdissimi monachi, qui petitiones porrexerunt. Et intrauerūt Carosus & Dorotheꝰ, & Helpidius, & Photinus, & Eutychiꝰ, & reliqui reuerēd. monachi, & Barsumas monachus, insuper etiàm & Calopodiꝰ eunuchus.

Magnificentissimi & gloriosissimi iudices & amplissimus senatus dixerunt: Petitiones olim reuerētia vestra victori summo porrexit. Ergò respicientes, quæ vobis proferunt, dicite, si eas agnoscitis à vobis porrectas. Carosus & Dorotheus reuerendissimi Archimandritæ, & reliqui respicientes petitiones, dixerunt: Istæ sunt petitiones, quas nos porreximus. Magnificentissimi & gloriosissimi iudices & amplissimus senatus dixerūt: Recitentur petitiones. Et antequàm recitarētur, Anatolius reuerendissimus archiepiscopus Constantinopolis, dixit: Calopodius & Gerontius, qui inter eos presbyteri sunt, olim damnati sunt, & non illis licet intrare. Calopodius & Gerontius dixerunt: Nemo nobis dixit quia damnati sumus. Modò nobis dixerunt. Aetius archidiaconus sanctæ ecclesiæ Constantinopolitanæ, vadens ad Calopodium eunuchum, dixit ei: Archiepiscopus per me archidiaconum dicit tibi, quia damnatus es. Et exi. Calopodius dixit: Pro qua causa? Aetius archidiaconus dixit: Vt hæreticus. Calopodius dixit: Suggero, vt legantur petitiones nostræ. Gloriosissimi & magnificentissimi iudices & amplissimus senatus dixerunt: Recitentur. Beronicianus deuotissimus magistrianus & secretarius sacri consistorij, recitauit.

DIVERSORVM ARCHIMANdritarum epistolium ad Martianum Augustum.

PIissimo & Christi amantissimo Imperatori nostro nouo Constantino Martiano, à Caroso, Dorotheo, Helpidio, Photino, Eutychio, Theodoro, Moyse, Maximo, Gerontio, Nemesino, Theophilo, Thoma, Leontio, Hipsio, Callinico, Paulo, Gaudentio, Eugnomene, viris archimandritis, & ab omnibus in Christo comitibus suis, & reliquis clericis & monachis & laicis. Semper Imperium Romanorū, & præsertim à Theodosio maximo & beato, vniuersum mundum pacis bono compleuit, laborans pro recta fide. Sed quoniam quisque suum quærit, non etiàm proximi, (sicut sancit sancta scriptura) omnia soluta sunt, apostolorum fides turbata est, & ea quidem quæ sunt inimicorum, Iudæorum dicimus & Paganorum, quanuis pessima, tamen in pace constituta sunt. Nostra autem in bello irreconciliabili persistunt. Hæc autem correctio seruabatur vestro amico Christi Imperio, vt non in recta fide fiat schisma, sed vt fides firmaretur à diuinitate vestra. Omnis enim iustitia omnem quidem iudicem decet, sed præcipuè Imperatorem, & maximè pium. Vndè ad ipsum pertinet, ius promulgare legitimum. Suggerimus ergò pietati vestræ, vt præcipiat vniuersalem heri synodum, quam vestra pietas prouidentiam faciens, nostrum omnium saluti iam cōuenire sanciuit. Vacent autem turbationes & subscriptiones, quæ per violentiam fiunt, & persecutiones, quæ semper à clericis contra nos meditantur, & quas conantur facere, latentes vestram pietatem. Et petimus diuinitatem vestram, iam neminem iactare, nec à monasterio, nec ab ecclesia, neque à Basilica martyris, vsque ad iustum sanctæ synodi iudicium, nè canonicis regulis obuiare videamur, & nè fortè aliqui, alijs seditionem facientibus, hæc pietati vestræ putent asscribenda, quam pacem diligere, & pro ipsa pro omnibus nouimus cogitare, vt iterum per sanctos patres, sancta fide confirmata, possimus reliquum tempus vitæ nostræ castè & piè viuere, & in pace incessanter consuetas orationes offerre Domino nostro Christo pro diuturnitate æterni vestri Imperij, qui & sua bona voluntate inuisibiliter nobis donauit imperium diuinissimi Augusti. Diogenes reuerendus episcopus Cyzici, dixit: Barsumas, qui inter illos intrauit, occidit beatum Hauianum. Ipse instabat, & dicebat: Occide. Et non est positus in petitionibus, quarè introiuit? Omnes reuerend. episcopi clamauerunt: Omnem Syriam Barsumas euertit, Duxit super nos mille monachos. Magnificentissimi & gloriosiss. iudices & amplissimus senatus, ad monachos dixerunt: Secundùm vestram petitionem, quam per suggestiones dedistis, diuus & pijssimus Imperator & sanctam synodum conuenire, & vos introire præcepit. Ergò postquàm intrāstis, sustinete discere, quæ ab ipsa sancta synodo de fide formantur. Carosus & Dorotheus reuerend. archiman-

Philip. 2. a

Universidad de Deusto
Biblioteca

dritæ, & cæteri monachi, dixerunt: Rogam⁹ vt recitetur libellus, qui à nobis offertur.

Omnes reuerēdissimi episcopi clamauerūt: Homicidā Barsumā mitte foràs, Homicidā in arena, Anathema Barsumæ, Barsumā ī exilium. Magnificentiss. & gloriosissimi iudices & amplissimus senatus dixerunt: Recitetur libellus, q à reuerēd. monachis porrectus est.

Constantinus deuotiss. secretarius diuini consistorij, accipiens ab eis, recitauit:

EPISTOLA ARCHIMANDRITARUM ad Chalcedonēū concilium, pro Dioscori rehabilitatione.

SAnctæ synodo, quæ hîc modò profecta est, ab archimandritis & omni in Christo fraternitate. Ad primam vocationem conuenire habuimus ad vestram sanctitatē: sed quia pijssimus Imperator, sanctiss. archimādritæ & presbytero Carosо mandauit nō venire, nisi & ipsius pietas præsens fuerit, nos autem sinè ipso intrare superuacuum putauimus, quia pater est noster, sicut & vestræ sanctitati per rescripta mandauimus, ob hoc non venimus. Nunc autem ad vos venientes, petimus vestram sanctitatem, vt omnia consequenter procedant, & ad hoc concilium conueniant sanctiss. archiepiscopus Dioscorus, & qui cum ipso sunt sanctiss. episcopi. Et cùm legerentur, Omnes reuerend. episcopi clamauerunt: Anathema Dioscoro, Dioscorum Christus deposuit. Istos mitte foràs. Tolle iniuriam à synodo, Vōces Imperatori. Tolle violentiam à synodo, tolle iniuriam à synodo, tolle notam à synodo. Faustus reuerendus & qui cū ipso reuerendi archimādritæ, dixerunt: Tolle iniuriam à monasterijs. Omnes reuerēd. episcopi clamauerunt: Petitiones istas synodum audire non licet. Illum, qui dānatus est ab omni synodo, episcopum nominare non licet. Episcopum nominare auti sunt. Regulæ quarè calcantur? Magnificentiss. & gloriosiss. iudices & amplis. senatus dixerūt: Sinè prejudicio recitetur libellus. Constantinus deuotiss. secretarius sacri consistorij, libelli reliqua recitauit: Nāq; & ipse pijssimus noster Imperator, ex quo congregare hanc synodum constituit, pollicitus est nobis, cōfirmare tantùm expositionem fidei trecētorum decem & octo sanctorum patrū, & nihil aliud ante hoc moueri vel fieri. Isto autem placito vtiq; irrationabilis est facta damnatio contra sanctissimum archiepiscopum Dioscorum, quia nec sinè eo & sanctiss. episcopis, qui cū ipso sunt, possumus aliquid de fide aut dicere, aut facere. Ergò præcipite venire eundem sanctissimum archiepiscopū Dioscorum, & omnes Episcopos qui cum ipso sunt, vt & scandala, quæ facta sunt dehinc, incidantur, & orthodoxi populi nō habeant inter se discordiam. Debebat enim in hac parte vobis esse studium ante omnia vitæ necessaria. Si autē contra hæc, quæ nos tam consequenter requirimus, vestra nititur reuerētia, & velit authoritate vti, quæ contraria est vtilitatibus: testamur Dominum Christum, & pijssimum Imperatorē, & magnificentiss. iudices & amplissimū senatum, & vestram conscientiam, & vestes nostras excutimus, & extra communionem vestram nosmetipsos efficimus. Non enim patimur (symbolo fidei trecentorum decem & octo recusato) communicatores fieri eorum, qui hunc respuūt. Ad integriorem autem probationem, quòd nihil nos contrarium symbolo fidei sapiamus, neque locum habeat aliqua calumnia, quæ aduersùm nos facta est, subdidimus & ipsum symbolum, & diffinitionem quæ hoc supersignauit, prolatam à sancta & vniuersali synodo, quæ Nestorium condemnauit. Aetius archidiaconus Constantinopolis sanctæ & vniuersalis ecclesiæ, dixit: Regula est hæc cū alijs posita à sanctis patribus, quam custodientes sanctissimi patres episcopi, docent & clericos, & monachos, & omnes Christum colentes. Si autem inueniant aut insultantes, aut acquiescere non volentes, hac vtuntur regula. Et ex codice relegit hæc: De clericis & monachis, qui semetipsos à communione suspendunt: Si quis presbyter aut diaconus suum contemnens episcopum, à communione semetipsum suspendit ecclesiæ, & secretiùs collectam fecerit, & altare constituerit, & noluerit euocanti episcopo consentire, & noluerit eidem acquiescere, neq; obedire & priùs & secūdò vocāti, hîc omninò damnari, nec vnquàm hunc curationē mereri, nec recipere eum posse honorem ordinamus. Si autem permanserit turbas faciens & seditiones ecclesiæ, per extraneam potestatem, tanquàm seditiosum debere conuerti. Omnes reuerendissimi episcopi clamauerunt: Hęc iusta regula, Hæc regula patrum. Magnificentissimi & gloriosissimi iudices, & amplissimus senatus dixerunt: Secundùm vestram petitionem (& contradicentibus reuerendissimis episcopis) oblata vobis libelli, relecti sunt. Dicite igitur, si vultis dogmatibus totius sanctissimæ synodi consentire. Carosus reuerendissimus archimandrita dixit: Fidem trecentorum decem & octo patrum, qui conuenerunt apud Niceam, in qua & baptizatus sum, noui. Nam ego aliam fidem nescio. Episcopi sunt. Potestatem habent, & excommunicare & damnare, & quicquid volunt, potestatem habent ampliùs. Ab hoc ego aliud nescio. Me sanctus Timotheus in Tomo baptizauit. Iussit mihi nihil aliud sapere. Dorotheus reuerendus archimandrita dixit: Permaneo in fide sanctorum patrum trecentorum decem & octo, qui apud Niceam conuenerunt, in qua baptizatus sum, & constituta eorum, qui apud Ephesum Nestorium damnauerunt. Et sic credo, & præter hæc non noui aliam fidem.

Barsu-

Barsumas reuerēdus monachus per proprium hominem, interpretantem eum Syricè loquentem, dixit: Sic credo quomodò trecēti decem & octo. Et sic baptizatus sum in nomine Patris, & Filij, & Spiritūs sancti, sicut Dominus docuit Apostolos. Helpidius monachus dixit: Ego credo sicut trecenti decem & octo patres, qui apud Niceam, & qui in Epheso Nestorium damnauerunt, & permaneo in constitutis, sicut exposuerunt. Alij monachi, qui cum ipsis erant, dixerunt: Et nos eadem dicimus. Aetius Archidiaconus Constantinopolitanæ sanctissimæ Ecclesiæ, vadens ad eos, dixit eis: Sanctum hoc magnumque concilium sic credit sicut trecenti decem & octo sancti patres, qui apud Niceam tunc congregati sunt, & exposuerunt hoc symbolum, & ipsi custodiunt, & omnes aduenientes edocent. Quoniam autem inter hæc discordiæ sunt per aliquos generatę, & aduersùs has repugnantes sancti patres Cyrillus & Cælestinus, & nunc sanctissimus & beatissimus Papa Leo, epistolas interpretantes symbolum, non fidem aut dogma exponentes, dederant, quas veneratur omne concilium vniuersale, & cōsentit, & interpretationem earum tradit cupientibus edoceri: & vestra dilectio huic sententiæ totius sanctæ synodi conquiescit, & anathematizat Nestorium & Eutychen, tanquàm nouas voces introducentes, aut non?

Carosus reuerendissimus monachus dixit: Ego quid habeo anathematizare Nestorium, qui & semèl, & secundò, & tertiò, & multotiès anathematizaui & damnaui eum? Aetius archidiaconus Cōstantinopolis sanctissimæ ecclesiæ, dixit: Et Eutychen igitur modò anathematizas, sicut sancta synodus, *an aut non?

Carosus reuerendissimus monachus dixit: Non est scriptum tibi, Non iudices, nè iudiceris? Episcopi sedēt, & tu cur loqueris?

Aetius reuerendus Archidiaconus Constantinopolitanæ sanctæ Ecclesiæ, dixit: Ad ea, quę per me interrogatus es à sancto concilio, dic. Acquiescis sanctissimo & vniuersali concilio, an non?

Carosus reuerendissimus monachus dixit: Ego secundùm expositionem trecentorum decem & octo sanctorum patrum sic credo, sic baptizatus sum: aliud quid mihi dicis, nescio. Potestatem habetis, Episcopi estis. Vultis in exilium mittere? vultis dānare? Quicquid vultis, suscipio à vobis. Sanctus Apostolus dicit: Si angelus de cælo annunciauerit vobis, præterquàm quod accepistis, anathema sit. Quid habeo facere? Si non credit Eutyches, sicut credit vniuersalis Ecclesia, anathema sit. Magnificentissimi & gloriosissimi iudices & amplissimus senatus dixerunt: Relegantur preces, quæ à Fausto reuerendissimo, & ab alijs archimandritis oblatæ sunt. Beronicianus deuotissimus secretarius sacri consistorij, legit:

FAVSTI, MARTINI, PETRI, & aliorum archimandritarum literæ ad Martianum Imperatorem.

ADiuina semper manu protecto pijssimo & Christianissimo dominatori & Imperatori Martiano perpetuo Augusto, preces & supplicationes à Fausto, Martino, Petro, Manuele, Abraamio, Iob, Antiocho, Theodoro, Paulo, Iacobo, Eusebio, Tryphone, Marcello, Timotheo, Germano, Petro, Asterio & Ioanne, presbytoris & archimandritis. Christianissimum & pium vestrum Imperium sanctam orthodoxorum religionem augere, atq; continere meditas, sanctarum ecclesiarum expulit turbationē. Eutychen enim, qui pollutas & prophanas aduersùs omnium Saluatorem Christum voces euomuit, & seminare Christi Ecclesiæ multa zizania machinatus est, proiecit Christianissima vestra potentia. Qui autem ab illo edocti sunt, nolunt piæ & orthodoxæ fidei subscribere, & sequi sanctorum patrum pijssima dogmata, sed dura ceruice manserunt, resultantes atq; aduersantes rectæ patrum confessioni. Multa verò admonitione eis illata à Deo amantissimo archiepiscopo Anatolio, & his qui cum eo sunt, sanctissimis episcopis & presbyteris, & diuinis dogmatibus eis relectis, sicut hi, qui à nobis directi sunt, vobis hoc declarārunt. Hac causà rogamus vestram fancire potentiam, quatenùs non ampliùs eorum augeatur impietas. Præcepit autem nobis, vt monachorum spiritalibus constitutis subdantur, qui sic inuerecundè à nostra fide recta recesserunt: aut si emēdati fuerint, (quod oramus) cum his, qui saluantur, hos quoq; partem habere. Si autem ampliùs in sua mala fide permanserint, decentem eos suscipere disciplinam. De spelunca autem, vbi digni bestijs habitant, & quotidiè blasphemant saluatorem omnium Christum, disponi nobis præcipiat Christianissimum vestrum imperiū, sacra vestra subnotatione transmissa ad nostram personam.

Petitio Catholicorum archimandritarū cōtra pseudoarchimandritas hæreticos.

Dorotheus reuerendissimus monachus dixit: Quoniam Eutychen dicunt, quia ante vnitionem duas naturas dixit, & post vnitionem vnam naturam, & anathematizant eum sicut hæreticum: vbiq; propositiones posuit Eutyches, & vestra magnificentia audiuit, quę sunt ab eo propositæ, quia orthodoxus est homo, & fit ei calumnia. Magnificentissimi & gloriosissimi iudices & amplissimus senatus dixerunt: Eutyches ait, quòd corpus saluatoris nostri Christi non fuit nostræ substantiæ. tu de hoc quomodò confiteris? Dorotheus reuerendus monachus dixit: In nomine patris, & filij, & spiritūs sancti cuncti baptizati sumus, cōtēn-

Matth. vlt. c

Matth. 7. a

Hereticorū consuetudo, in peruersitate hęrere, nec timore concuti.

Galat. 1. b

Universidad de Deusto
Biblioteca

tes saluatorem nostrũ Iesum Christum, qui descendit, & incarnatus est ex sancta virgine Maria, qui inhumanatus est, & crucifixus est pro nobis temporibus Pontij Pilati. Sustine autem, & si quid me transit, corrigar. Hunc ex trinitate esse fatemur. Nam & ipse Dominus noster, in cuius faciem expuerunt, & telo percussus est, & alapam accepit, cùm surrexisset à mortuis, dixit sanctis suis discipu-
Matth. vlt. c lis: Euntes, dotete omnes gentes, baptizantes eos in nomine patris, & filij, & spiritus sancti. Ergò credimus illum passum, Trinitatis esse, & aliam fidem non nouimus, Oēs reuerendissimi episcopi dixerunt: Subscri-
*an bit epistolæ, * aut non? Dorotheus reuerendus monachus dixit: Ego in baptismate credo, epistolæ autem non subscribo. Magnificentissimi & gloriosissimi iudices & amplissimus senatus dixerũt: Cùm diuinissimus noster Imperator & magnificentissimos iudices, & amplissimũ senatum ad vos destinauit, promisistis nõ contradicere his, quæ à sancta synodo promulgantur: quarè igitur in præsenti non consentitis decretis sanctæ synodi? Dorotheus reuerẽdus monachus dixit: Tunc nos locuti sumus iudicibus & senatui. Et intùs intrantes, rogauimus Imperatorem, vt hæc synodus, quę prę-sens est, fidem confirmaret trecentorum decem & octo patrum, in qua & baptizati sumus, vnà cum definitione, quæ ab ipsis patribus definita est. Magnificẽtissimi & gloriosissimi iudices & amplissimus senatus dixerunt: quia diuinissimus Imperator noster pius est, & nos intentionem eius sequimur, si vultis, inducias duorum aut trium dierũ ad cogitandũ accipite. Hoc enim, vt vobis cõcedatur, nos petimus sanctam synodum, vt recogitantes, confessionem fidei sanctorum patrum sequamini. Carosus reuerendissimus archimãdrita dixit: Hìc sum. Quid opùs habetis duos aut tres sustinere? Eccè modò, si vultis aliquid facere, potestatẽ habetis. Dorotheus reuerendus monachus dixit: In fide permaneo trecentorum decem & octo patrum, in qua & baptizatus sum, & in definitione Ephesia, & aliud aliquid non dico. Magnificentissimi & gloriosissimi iudices & amplissimus senatus dixerunt: A sancta synodo formula dabitur.

ACTIO QVINTA CHALCED. concilij.

COnsulatu domini nostri Martiani perpetui Augusti, & qui fuerit nunciatus, sub die 11. Kalend. Nouembris in Chalcedone, secundùm iussionem diuinissimi & pijssimi domini nostri Martiani perpetui Augusti, cõuenientibus in sanctissima Ecclesia sanctæ martyris Euphemiæ, magnificentissimo & gloriosissimo magistro militum excõsule ac Patricio Anatolio, & magnificentissimo & gloriosissimo præfecto sacrorum prætoriorum Palladio, & magnificentissimo & gloriosissimo magistro sacrorum officiorum Vincomalo: conuenientibus etiàm Paschasino & Lucentio reuerendissimis episcopis, & Bonifacio reuerendissimo presbytero, agentibus vices sanctissimi archiepiscopi senioris Romæ Leonis, & Anatolio reuerendissimo archiepiscopo magni nominis Constantinopolis, & Maximo reuerendo episcopo Antiochiæ Syriæ, & Iuuenali reuerendissimo episcopo Hierosolymorum, & Quintillo reuerendissimo episcopo Heracleæ Macedoniæ, agente vices sanctissimi episcopi Anastasij Thessalonicensis, & Thalassio reuerend. episcopo Cæsareæ Cappadociæ, & Stephano reuerend. episcopo Ephesi, & Luciano reuerẽdissimo episcopo Byziæ, agente vices Deo amantissimi Cyriaci episcopi Heracleæ Thraciæ, & Eusebio reuerendissimo episcopo Ancyræ Galatiæ, & Diogene reuerẽdissimo episcopo Cyzici, & Petro reuerendissimo episcopo Corinthi, & Florẽtio reuerẽdissimo episcopo Sardeorum, & Eunomio reuerendiss. episcopo Nicomediæ, & Anastasio reuerendo episcopo Niceæ, & Iuliano reuerendissimo episcopo Coënsi, & eodem agente vices sedis Apostolicæ senioris Romæ, & Eleutherio reuerendissimo episcopo Chalcedonæ, & Basilio reuerend. episcopo Seleuciæ Isauriæ, & Meletio reuerendo episcopo Larissæ, agente vices reuerendissimi episcopi Apameæ Syriæ Domni, & Amphilochio reuerendiss. episcopo Sidæ, & Theodoro reuerendissimo episcopo Tarsi, & Cyro reuerend. episcopo Anazarbi, & Constãtino reuerend. episcopo Bostrorum, & Photio reuerend. episcopo Tyri, & Theodoro reuerend. episcopo Damasci, & Stephano reuerend. episcopo Hierapolis, & Nonno reuerend. episcopo Edessæ, & Simeone reuerendissimo episcopo Amidæ, & Epiphanio reuerendiss. episcopo agente vices reuerendi episcopi Olympij Constantię, & Ioanne reuerend. episcopo Sebastię, & Seleucio reuerendissimo episcopo Amasiæ, & Constantino reuerend. episcopo Melitenę, & Patritio reuerend. episcopo Tyanensi, & Petro reuerend. episcopo Gangrorum, & Eustachio reuerend. episcopo Beryti, & Apragmonio reuerend. episcopo Tij, agente vices reuerendi episcopi Calogeri Claudiupolis, & Atarbio reueren. episcopo Trapezuntis, agente vice Theoctisti reueren. episcopi Petrinuntis, & Romano reuerend. episcopo Myrorum, & Critoniano reueren. episcopo Aphrodisiadis Cariæ, & Nunechio reuerendiss. episcopo Laodiceæ Phrygiæ, & Mariniano reuerend. episcopo Synnadorum, & Onesphero reuerend. episcopo Iconij, & Pergamio reuerend. episcopo Antiochiæ Pisidiæ, & Epiphanio reuerend. episcopo Pergami, & Attico reuerend. episcopo Nicopolis Epiri, & Martyrio reuerendiss. episcopo Gor-

tynæ, & Luca reuerend. episcopo Dyrrhachij, & Vigilantio reueren. episcopo Larissæ Thessaliæ, & Francione reuerend. episcopo Philipporum, & Sebastiano reuerendo episcopo Beroæ, & Basilio reuerendo episcopo Gratianupolis, & Tryphone reuerend. episcopo Chij, & Theoctisto reuerend. episcopo Beroæ, & Gerontio reuerend. episcopo Seleucię Syrię, & Eusebio presbytero, agente vices Macarij reuerend. episcopi Laodiceæ Syriæ, & Eusebio reuerendiss. episcopo Dorylei, & reliqua sancta & vniuersali synodo, secundùm præcepta diuinissimi & pijssimi domini nostri cõgregata in Chalcedone ciuitate. Et consedentibus omnibus ante cancellos sanctissimi altaris, Magnificentis-
Hic non se- simi & gloriosissimi iudices dixerunt: Hæc,
dit senatus. quæ decreta sunt de fide, manifesta nobis iubete perfici. Asclepiades diaconus mãgni nominis sanctissimæ ecclesiæ Constantinopolis, recitauit diffinitionem, quam nõ placuit ijs gestis inserere. Et post lectionem dubitantibus aliquibus, Ioannes reuerend. episcopus Germaniciæ, transiens in medio, dixit: Non benè habet diffinitio, sed debet integrè fieri. Anatolius Deo amantissimus archiepiscopus nominatissimæ Constantinopolis, ad sanctam synodum dixit: Placet vobis diffinitio? Omnes reuerendissimi episcopi, præter Romanos & aliquos Orientales, clamauerunt: Diffinitio omnibus placet. Hæc fides patrum. Qui præter ista sapit, hæreticus est. Qui aliter sapit, anathema sit. Nestorianos mitte foràs. Hæc diffinitio omnibus placet. Qui non anathematizat Nestorium, exeat. Anatolius Deo amantissimus archiepiscopus regiæ vrbis Constantinopolis, dixit: Heri omnibus diffinitio fidei placuit? Prædicti reuerendissimi episcopi clamauerunt: Diffinitio omnibus placuit. Aliter non credimus. Anathema illi, qui aliter credit. Ista fides patrum. Diffinitio Deo placuit. Ista fides orthodoxorum. Fides fraudẽ non patitur. Sancta Maria theotocos scribatur. In symbolo sic addatur. Paschasinus & Lucentius viri reuerendissimi episcopi, & Bonifacius presbyter, vicarij sedis Apostolicæ, dixerunt: Si non consentiunt epistolæ apostolicæ, & beatissimi viri papæ Leonis, iubete nobis rescriptam dari, vt reuertamur, & ibi synodus celebretur. Magnificentissimi & gloriosissimi iudices dixerunt: Si placet, ab Orientalibus reuerendissimis episcopis sex, & ab Asiana regione tres, & ab Illyrico tres, & à Pontica tres, & à Thracia tres, præsentibus etiàm sanctissimo archiepiscopo Anatolio, & reuerendiss. Romanis, conueniant intrò in oratorio sanctæ martyris, & omnibus ab ijsdem consequenter requisitis, quæ placuerunt de sancta fide, manifesta nobis fiant. Prædicti reuerendi episcopi clamauerunt: Omnibus diffinitio placuit. Has voces Imperatori. Ista diffinitio ortho-

doxorum est. Et iterùm Ioanne reuerendissimo episcopo Germanicię veniente ad gloriosissimos iudices, reuerendi episcopi clamauerunt: Nestorianos mitte foràs. Inimicos Dei mitte foràs. Qui sunt, vix apparent. Vniuersus mundus orthodoxus est. Heri diffinitio omnibus placuit, Imperator orthodoxus est, Augusta orthodoxa est, Iudices orthodoxi sunt. Multi anni Augustæ, multi anni Imperatori. Heri diffinitio omnibus placuit. Multi anni iudicibus. Petimus vt diffinitio subscribatur coram euangelijs. Omnibus placuit. Iubete subscribi diffinitionem. Contra fidem fraus non fiat, qui nõ subscribit diffinitioni, hæreticus est. Sancta Maria Theotocos est. Qui non sic sapit, hæreticus est. Orthodoxi iudices, fidem custodite orthodoxorum Imperatorum Orthodoxi iudices, à diffinitione nullus abscedit. Spiritus sanctus diffinitionẽ dictauit. Diffinitio orthodoxa est. Diffinitio modò subscribatur. Qui non subscribit, hæreticus est. Hæreticos foràs mitte. Virgo Maria Theotocos est. Hæreticũ mitte foràs. Maria Theotocos diffinitioni addita est. Nestorianos mitte foràs. Christus Deus est. Magnificentissimi & gloriosissimi iudices dixerunt: Dioscorus dicebat, ppter hoc se damnasse Hauianum, quia duas naturas aiebat esse. Diffinitio autem, ex duabus habet naturis. Anatolius reuerendus archiepiscopus Constantinopolis, dixit: Propter fidem non est damnatus Dioscorus, sed quia excommunicationem fecit domino archiepiscopo Leoni, & tertiò vocatus est, & non venit, & ideò damnatus est. Magnificentissimi & gloriosissimi iudices dixerunt: Epistolam sanctissimi Leonis suscipitis? Prædicti reuerendissimi episcopi clamauerunt: Etiàm suscepimus, & subscripsimus. Magnificentissimi & gloriosissimi iudices dixerunt: Ergò quæ in ea inseruntur, inferantur diffinitioni. Prædicti reuerendi episcopi clamauerunt: Altera diffinitio non fit. Nihil deest diffinitioni. Eusebius reuerendus episcopus Dorylei, dixit: Alia diffinitio non fit. Prædicti reuerendi episcopi clamauerunt: Epistolam diffinitio firmauit. Archiepiscopus Leo, vt credimus, sic credit. Diffinitio subscribatur. Diffinitio habet omnia. Diffinitio fidem habet. Leo eadem dixit, quæ & Cyrillus. Cælestinus, q & Cyrillus dixit, firmauit. Christus roborauit, quæ Cyrillus dixit: Vnum baptisma, vnus Dominus, vna fides. Tolle fraudem à diffinitione. Magnificentissimi & gloriosissimi iudices dixerunt: Suggerentur diuinissimo & pijssimo domino nostro Imperatori clamores isti. Et per iussionem gloriosissimorum iudicum vadens in diuinum palatium Beronicianus deuotissimus secretarius sacri consistorij, & post paululum rediens, ista sanctæ synodo interlocutus est: Præcepit diuinissimus & pijssimus dominus noster

Universidad de Deusto
Biblioteca

ster Imperator, sicut placuit magnificentissimis & glorioſissimis iudicibus, ſex reuerendiſſimos epiſcopos ab Orientali regione, & tres ex Pótica, & tres ab Aſiana, & tres à Thracienſi, & tres ab Illyrico, præſentibus etiàm archiepiſcopo Anatolio, & reuerendiſſimis Romanis, & conuenientibus in oratorio ſanctæ martyris, de fide rectè & irrepræhenſibiliter conſtituatur, quibus omnes conſentiant, & nihil dubium relinquatur. Si enim vobis hoc non placet, ſinguli fidem ſuã per ſuũ metropolitam manifeſtã cõſtituant, vt nulla ſimiliter dubietas aut diſcordia relinquatur. Si autẽ neq; hoc veſtra velit ſanctitas, cognoſcite, quia in partibus occidẽtalibus fieri habet ſynodus, eõ quòd religioſitas veſtra hîc noluit de vera & orthodoxa fide indubitanter diffinire. Reuerendiſſimi epiſcopi clamauerũt: Multi anni Imperatori: Aut diffinitio perſiſtat, aut vnus intereat. Multi anni Imperatoribus.

Cecropius reuerendiſſimus epiſcopus Sebaſtopolis, dixit: Petimus recitari diffinitionem, & ij qui contradicũt, & nõ ſubſcribũt, ipſi ambulẽt, quia nos cõſentimus benè decretis, & in nullo contradicimus.

Reuerendiſſimi epiſcopi Illyrici dixerũt: Qui contradicunt, manifeſti fiant. Qui contradicunt, Neſtoriani ſunt. Qui contradicunt, Romam ambulent. Magnificentiſſimi & glorioſiſſimi iudices dixerunt: Dioſcorus dicebat, Quòd ex duabus naturis eſt, ſuſcipio. Sanctiſſimus autem archiepiſcopus Leo duas naturas dicit eſſe in Chriſto vnitas inconfuſè, inconuertibiliter, & indiuiſibiliter in vno vnigenito filio ſaluatore noſtro. Quem autem ſequimini? ſanctiſſimum Leonem, an Dioſcorum? Reuerendiſſimi epiſcopi clamauerunt: Vt Leo, ſic credimus. Qui contradicunt, Eutychianiſtæ ſunt. Leo rectè expoſuit. Magnificentiſſimi & glorioſiſſimi iudices dixerunt: Ergò addite diffinitioni ſecundùm iudicium ſanctiſſimi patris noſtri Leonis, duas eſſe naturas vnitas in Chriſto inconuertibiliter, inſeparabiliter, & inconfuſè. Et rogati ab omnibus glorioſiſſimi iudices, intrauerũt in oratorio ſanctiſſimæ martyris Euphemiæ, vbi cum Anatolio reuerendo Archiepiſcopo Conſtantinopolitano, & Paſchaſino, & Lucentio reuerendiſſimis epiſcopis, & Bonifacio presbytero, & Iuliano reuerendo epiſcopo Coẽnſi, vicario Apoſtolicæ ſedis Romanæ magnæ ciuitatis, necnon & Maximo reuerendo epiſcopo Antiochię Syriæ, & Iuuenale reuerendo epiſcopo Hieroſolymitano, & Thalaſſio reuerendiſſimo epiſcopo Cæſareæ Cappadociæ, & Euſebio reuerẽdo epiſcopo Ancyræ Galatiæ, & Quintillo, & Attico, & Zozonte reuerẽdiſſimis epiſcopis Illyricis, & Diogene reuerẽdo epiſcopo Cyzici, & Leontio reuerend. epiſcopo Magneſiæ, & Horentio reuerendo epiſcopo Sardeorum, & Euſebio reuerendo epiſcopo Dorylei, & Theodoro reuerẽdo epiſcopo Tarſi, & Cyro reuerendo epiſcopo Anazarbi, & Conſtantino reuerẽdo epiſcopo Boſtrorum, & Theodoro reuerẽdo epiſcopo Claudiupolis Iſauriæ, & Francione, & Sebaſtino, & Baſilio reuerendis epiſcopis Thracibus. Et poſtquàm tractauerunt de ſancta fide, & exierunt, & conſtituerunt omnes, magnificentiſſimi & glorioſiſſimi iudices dixerũt: Dignetur ſancta ſynodus fidem continens, cum taciturnitate audire, quæ decreta ſunt in præſentia noſtra congregatis ſanctiſſimis patribus, qui & diffinitionẽ fidei interpretati ſunt. Actius archidiaconus ſanctæ eccleſiæ magnæ ciuitatis Conſtantinopolis, recitauit: Sancta & magna & vniuerſalis ſynodus, quæ per gratiam Dei, & præcepto pijſſimorum & Chriſtianiſſimorum Imperatorum, Valẽtiniani & Martiani Auguſtorum, congregata eſt in Chalcedone metropoli prouinciæ Bithyniorum, in Eccleſia ſanctæ & victricis martyris Euphemiæ, hæc diffiniuit, q̃ ſubtèr ſcripta ſunt.

DIFFINITIO CONCILII CHALCEDONENSIS, SVB QVADRVplici editione.

Editio I.

Dominus noſter et ſaluator IESVS Chriſtus, notitiam fidei diſcipulis ſuis firmans, dixit: Pacem meam do vobis, pacem relinquo vobis: vt nullus diſſonet à proximo circa dogmata pietatis, ſed vt pariter veritatis oſtẽderent prædicationem. Quia verò non deſinit per zizania ſua diabolus contra ſemina pieta-

EDITIO II.

Dominus & ſaluator noſter Ieſus Chriſtus, fidei agnitione proprios confirmans diſcipulos, ait: Pacem meã do vobis, pacem relinquo vobis: vt nulla fidei diſſenſio in proximos oriatur, ſed ex æquo veritatis prædicatio oſtendatur. Sed quia nõ deſinit malignus in ipſis pietatis ſeminibus zizania ſua inſere-

EDITIO III.

Dominus noſter et ſaluator IESVS Chriſtus, notitiam fidei confirmãs diſcipulis ſuis, ait: Pacẽ meam do vobis, pacem relinquo vobis: vt nullus à proximo ſuo diſſonet in doctrina pietatis, ſed æqualiter prædicatione veritatis oſtendatur. Quoniam verò non quieſcit nequiſſimus per ſua zizania inſurgẽs ſatio-

EDITIO IIII.

Dominus et ſaluator noſter IESVS Chriſtus, fidei intellectu diſcipulos confirmari præcipiens, ait: Pacem meam do vobis, pacẽ meam relinquo vobis: vt nulla diſſenſio inter nos ex religioſitate veneranda oriatur, ſedde æquo veritatis oſtendatur progenium. Et quoniã non deſinit per ſordidentas quaſ-

pietatis inſurgere, & ſemper aliquid nouũ cõtra veritatem inuenire: propter hoc Dominus (vt conſueuit) prouidens humano generi, piiſſimũ & fideliſſimum ad æmulationẽ erexit Imperatorẽ, & vndiq; ſacerdotij præſides ad ſe conuocauit, vt gratia Domini omniũ noſtrũ Chriſti operante, omnem quidem mendacij à Chriſti ouibus peſtilentiã remoueret, floribus antè veritatis eas pingueſcere faciat. Quod & perfecimus, communi iudicio dogmata expellentes erroris, & inenarrabilem patrum renouantes fidẽ ſymbolũ trecẽtorũ decẽ & octo omnibus prædicantes. Et eos, vt proprios patres etiàm aſſcribimus, qui poſtea in magna Conſtãtinopoli congregati ſunt centum quinquaginta, & eandẽ fidem ipſi quoq; cõfirmauerũt. Diffinimus igitur, ordinẽ & omnes formalas cuſtodientes, quæ de fide ſunt cõſtitutæ, & hac ſynodo quondã in Epheſo facta, cuius præſides fuerunt ſanctiſſimæ memoriæ Celeſtinus Romanorum, & Cyrillus Alexãdrinorum, præfulgere quidẽ rectę & immaculatæ fidei expoſitionẽ ſanctorũ & beatiſſimorum trecentorũ decem & octo patrũ, qui in Nicea tẽporibus piæ memoriæ Conſtantini Imperatoris cõgregati ſunt, ſeruari autem & eas, quę apud Conſtantinopolim à ſanctis quinquaginta patribus decreta ſunt, ad expellendas quidẽ omnes germinantes hæreſes, & ad confirmationem eiuſdem catholicæ & Apoſtolicæ noſtræ fidei.

ferere, & noui aliquid aduersùs veritatem ſemper excogitare: idcircò Dominus noſter humano generi ſolitè cupiens prouidere, piiſſimum hunc & fideliſſimũ Imperatorẽ erexit ad zelũ, qui vndiquè ſacerdotum pontifices ad ſe cõuocauit, vt gratia Domini noſtri cooperante, omnè mendacij peſtilẽtiã ab ouibus Chriſti remoueat: quod & fecimus communi decreto, peregrinas errorij quidẽ ſectas abiicientes, & patrum rectam fidẽ renouantes, trecentorum decem & octo ſymbolum cũctis prædicãtes, & velut horũ domeſticos centũ quinquaginta patres, qui Conſtãtinopolim cõuenerũt, huic piiſſimo titulo aſſcripſimus, quoniã & ipſi eandem fidem ſubſignauerunt. Statuimus igitur, ordinem & omnes fidei formulas cuſtodientes, etiàm ſanctã ſynodum Epheſi factam, cuius fuerunt authores venerabilis memoriæ Cęleſtinus Romanæ vrbis, & Cyrillus Alexãdrinæ eccleſiæ ſacerdotes, vt præfulgeat quidem rectæ & inculpabilis fidei expoſitio trecentorum decẽ & octo ſanctorũ, qui in Nicea ſub Conſtãtino piæ memoriæ Imperatore cõuenerũt. Contineatur & centũ quinquaginta patrum ſanctorum in vrbe Conſtantinopolitana decretum, ad peremptionẽ quidem ſectarũ tũc pullulantium, confirmatio nem verò ipſius catholicæ atque Apoſtolicæ noſtræ fidei.

ſationibus pietatis inſpergere, & noui aliquid contra veritatem ſemper inuentens: ob hoc conſuetẽ Dominus noſter prouidens humano generi, piiſſimum hunc & fideliſſimũ principẽ ad zelũ fidei ſuſcitauit, et vndiq; ſacerdotij principes ad ſe cõuocauit, quatenùs gratia Domini omniũ noſtrũ Chriſti operante, ab omnibus Chriſti omnẽ peſſem quidem mẽdacij ſubmouerent, germinibus autem veritatis pingues efficeret. Quod quidem & fecimus, communi decreto dogmata fugãtes erroris, & inenarrabilem verò patrum renouauimus fidem trecentorum decẽ et octo ſymbolum omnibus prędicantes, & tãquàm domeſticos, qui pietatis huius cõpoſitionẽ receperunt, patres aſſcribentes, qui poſteà apud Conſtantinopolim cõuenerũt cẽtũ quinquaginta, qui & ipſi eãdẽ fidẽ ſubſignauerũt. Definimus igitur, ordinẽ & omnes formalas fidei conſernãtes, nos quoquè eius, quæ apud Epheſum olim facta eſt ſynodus, cuius præſides fuerunt ſanctæ memorię Celeſtinus Romanorum vrbis antiſtes, & Cyrillus Alexãdrinę eccleſiæ, præfulgere rectæ quidem et immaculatæ fidei expoſitionẽ trecentorũ decẽ & octo ſanctorũ & beatiſſimorum patrũ, apud Niceã ſub piæ recordationis Conſtãtino principe congregatorum, obtinere autem etiàm centum quinquaginta ſanctorum patrum apud Conſtantinopolim definitam, ad interemptionem tunc exortarum hęreſeon, confirmationem verò eiuſdem Catholicæ & Apoſtolicæ noſtræ fidei.

dam malignus inſidiari pietatis ſeminibus, ſed ſemper nouũ quiddã aduersùs veritatẽ indagat: ob hoc habens Dominus noſter prouidentiã humani generis, hũc clemẽtiſſimũ & fidelẽ aduerſum æmulum nobis, conceſſit principem, qui vndiq; ſacerdotes ad ſe cõuocauit, vt gratia Domini noſtri Ieſu Chriſti cooperante, totam falſitatis noxam à grege ſuo abũciat, & veritatis eã corroboret germinibus. Quod & fecimus, communi decreto vel iudicio erroris perſequentes & ſectas: ſed & perfectiſſimorum patrum innouauimus fidem, trecẽtorum decem & octo ſymbolũ omnibus prædicantes, et quod ſyncera agnitione animo concepiſſe cognoſcimꝰ ſacerdotes, attitulantes notauimus, q̃ poſt hæc conuenerunt in vrbe Conſtãtinopolitana numero centũ quinquaginta, etiàm hi hanc cõfirmantes fidem. Nos verò nunc ordinẽ et omnes fidei formulas cuſtodiẽtes, decernimꝰ, ſanctum Epheſianorum cõcilium, cuius authores fuerunt venerabiles Cæleſtinus vrbis Romę, & Cyrillus Alexandrinę vrbis epiſcopi, vnanimiter ſentientes, iuſtè præcellere inculpabilis fidei expoſitionem trecentorum decẽ & octo venerabilium & beatiſſimorum patrum, qui in Niceam tẽporibus diuæ memoriæ Conſtantini Imperatoris conuenerunt, obtinere etiàm centum quinquaginta venerabilium epiſcoporum apud Conſtantinopolim decreta aduersùs interemptionem ſectarum pullulantium & creſcentium, & manifeſtationem huius Catholicæ & Apoſtolicæ noſtræ fidei.

Universidad de Deusto
Biblioteca

ALIA DIFFINITIO CHALCEDONENsis synodi, similiter sub quadruplici editione:

Comprehendens eorum quæ in conciliis, Niceno primo, Constantinopolitano prima, Ephesino prima, decreta sunt, approbationem, & duarum naturarum in vna Christi persona assertionem.

EDITIO I.

AD cognoscendam quidē confirmandamq; perfectissimè pietatem, consultissimū ātis hoc diuinę gratię symbolum, saluberimūq; sufficeret. De patre nanque, & filio, ac Spiritu sancto quod plenissimæ fuerat institutionis, edocuit, & incarnationem Domini fideliter excipientibus euidenter insinuat. Verùm quoniā quidam ea quæ syncera veritas prędicat, depranare conati, nouas auditu suas hæreticas perfidias ediderūt: & alij quidem dispensationis Dominicæ sacramentū, quod nostri causa est celebratū, ausi fuere corrūpere, dum à sancta virgine partum processisse diuinum, vocis abnegatione dissimulāt: alij confusionem siue permixtionem rursùs inducunt, vt vnam esse naturam diuinitatis & carnis stultè confingant, ac per hoc vnigeniti confusione portentuosā, diuinā naturam passibilem esse significant: Eapropter ab vniuersa contra veritatē machinatione veniente, volens eos excludere, quę modò præsto est, sancta et magna hæc synod⁹, quod antiquitùs in fide prædicatur, immobile semper hoc dicens, ante omnia statuit, vt trecentorum decem & octo patrū venerabilium fides illibata permaneat. Et propter eos quidē, qui sancto spiritui obuiare nituntur, eam traditionem, quæ in augustissima Constātinopolitana vrbe posteà, cōgregatis centum & quinquaginta patribus, de substantia sanctiſſpiritūs fuerat decreta, cōfirmat. Hanc etenim cunctis in-

EDITIO II.

SVfficiebat quidē ergō ad perfectam pietatis cognitionē & confirmationem, sapiens & salutare hoc diuinę gratiæ symbolum (de patre enim & filio ac spiritu sancto edocet perfectè, et Domini humanationem) fideliter suscipiētibus ad probationem. Verū quia veritatis prædicationem reprobare conantes, per proprias hæreses varias voces parturiērunt, hi quidem Domini propter nos dispensationis mysterium vitiare conati sunt, & vocem, theotocos, id est, Dei genitrix, in virgine abnegant. Alij autē confusionē & cōmixtionē introducentes, vnāq; esse naturam carnis & deitatis insensatè fingentes, passibilem vnigeniti naturam diuinam confusione monstruantur. Propter hoc omnem ipsis claudi contra veritatem machinam volēs præsens nunc ipsa sancta magna & œcumenica synodus, illud prædicationis superiùs immotum edocens diffiniuit, præcipuè trecentorum decem & octo sanctorum patrū fidem immutilatam manere. Propter spiritūs sancti quidem impugnatores, posterioribus temporibus doctrinam de spiritu sancti subſtantia, à centum quinquaginta patribus in regia vrbe traditā, au thorizat, quā illi omnibus notificārūt, non tantùm aliquid deficiens præcedentibus introducentes, sed de spiritu sancto ipsorum cogitationem vel intellectum, cōtra attentantes ipsius dominationem reprobare, scripturarum testimonijs expreſerunt. Propter autē

EDITIO III.

SVfficeret quidem ad plenissimam pietatis agnitionē & confirmationem, sanctissimum & salutare diuinæ gratiæ symbolū. De patre enim & filio & spiritu sancto plenitudinem edocet, & incarnationē Dominicam fideliter suscipientibus manifestat. Sed quoniam hi, qui prędicationem veritatis destruere conantur, quasdā propriæ hæreseos notitates parturiūt: (quidam enim mysteriū pro nobis actum diuinæ dispensationis audentes corrūpere, & matris Dei vocem illam diuini patris factā ad virginē denegant, alij temerariū peramētum confusionēq; inducentes, & vnam esse naturam carnis & deitatis insensatè componentes, passibilem vnigeniti diuinam naturam tali cōfusione prodigiosè diulgant) idcircò omnem aduersùs veritatem opponendam ab ipsis machinationē volens excludere sancta & magna vniuersalis synodus, hāc prædicationem immobilem docens, statuit, præcipuè trecentorum decē & octo sanctorum patrū fidem incontaminatam manere. Et propter eos, qui Spiritui sancto aduersantur, centum quinquaginta patrum paulò posteriore tēpore in vrbe Constātinopolitana conuenientium de substantia spiritus sancti traditā doctrinam corroborat, quam etiàm illi omnibus insinuauerunt, non quasi præcedētibus deesset aliquid, adijcientes, sed de spiritu eorundem intellectum aduersùm eos, qui deitatis eius dominationem nitūtur demergere, scri-

EDITIO IIII.

SVfficeret quidem ad plenitudinem cognoscendam pietatis & cōfirmatiōem, prudens hoc & salutare per Dei gratiam symbolū. De patre autem & filio & spiritu sancto plenitudinem docet, & Domini inhumanationē fideliter accipientibus repræsentat. Sed quoniam lędere prędicationē veritatis conantes, propriis hæresibus nouas voces proferunt, hi quidem mysterium Dominicæ propter nos diuinę dispensationis audentes corrūpere, & matris Dei vocem illam diuini patris factā ad virginē appellationem denegant, alij verò cōfusionem permixtionēmque introducunt, & vnā naturā carnis & Deitatis stultè confingunt, passibilem vnigeniti diuinam esse naturam confusione portentosa dicentes: Odiosè illis omnem aduersantes, contra fidem volens claudere præsens nunc sancta & magna atq; vniuersalis synodus, prędicationem hanc ab vniuersis inconcussam docēs, constituit præ cæteris trecentorum decē & octo sanctorum patrū fidem manere illæsam: & propter illos, qui aduersùm sanctum pugnatores, Macedonianos, posterioribus tēporibus à patribus tēporibus ad Constantinopolitanā centū quinquaginta congregatis, de essentia spiritus corroborat traditam disciplinam, quam omnibus notam faciens, non, quasi deesset aliquid præcedentibus, intulit, sed de sanctorum suam sententiā promulgātes, aduersùm eos, qui veritatem lædere tentauerunt, scripturarum testimonijs roborantes,

notescere memorati fecerūt, nō quasi aliquid deesset decedentibus ducētes, sed de spiritu sancto quid ipsi sentirent, cōtra illos, qui eius potestati refragari cōati sunt, sanctarū scripturarū testimonijs illustrātes. Propter eos autē, qui dispēsationis Dominicæ tētauere peruertere sacramētum, & hominē solum de sancta Maria virgine procreatum esse vaniloquijs suis autumāt impudentes, sancti Cyrilli, qui Alexandrinæ pastor ecclesiæ, synodales epistolas ad Nestorium scriptas atq; Orientales, vtiq; sibi conuenientes, amplexa est, ad arguendam quidem Nestorianam dementiam, interpretationem verò desiderantium pio zelo concipere salubertimi sacramenti sententiā. Quibus epistolam quoq; beatiss. Romanæ antiquioris vrbis antistitis, ac venerabilis papę Leonis, Flauiano sanctæ memoriæ archiepiscopo scriptam, ad expugnandam prauitatis Eutychianę perfidiam, vtpotè maximi Petri confessioni satis conuenientem, & velut monimentum cuiusdam statuæ cōmunis extantē, contra cunctos hęreticos meritò copulauit, vt recto dogmati sua firmitas inconcussa permaneat. Nā & in duos filios dispensationis tentātibus diuidere sacramentum restitit hostiliter, & eos, qui passibilis audent diuinitatis vnigenitum dicere, collegis sacerdotali detrudit, & confusionem siue cōmixtionē in duabus Christi naturis excogitantibus reluctatur, & cęlestem vel alterius cuiusdā substantię esse, quā de nobis assumpsit sibi formā seruilem, delirantes, exterminat: necnò & eos, qui duas quidem ante vnitionē

dispēsationis mysterium vitiare conantes, & tenuem hominem esse ex sancta virgine Maria natum impudicè maledicentes, beati Cyrilli Alexandrinorum ecclesię pastoris synodicas epistolas ad Nestoriū & ad ipsos Orientales, conuenientes existentes suscepit, in redargutionē quidem mēte captionis Nestorij, in interpretationē autem salutaris symboli pio zelo desiderantiū intellectū. Quibus & epistolam magnæ & antiquæ Romæ præcedentis sanctī & beati Leonis, scriptā sanctissimo episcopo Flauiano, ad extinctionem quidem prauæ intelligētię Eutychis, magni PETRI professioni conuenientem, ac cōmunem quendam cippū calumniam existentē cōtra malè opinantes meritò adnexuit ad orthodoxorum dogmatum cōfirmationem. Conantibus enim in filij diuinitate dispensationis dinellere mysteriū obuiat, & passibilem vnigeniti deitatis dicere audentes, sacrorū colloquijs repellit, & excogitātibus commixtionem vel confusionem in duabus naturis Christi obsistit, & eos, qui insanunt, dicentes cęlestem vel alienios alterius essentiæ substantiā, ex nobis assumptam impiè seruī formam existere, exagitat: & confabulantes duas quidem ante vnionē naturas Domini, vnā autem post vnionem antumantes, anathematizat. Sequētes igitur sanctos patres, vnum & ipsum confiteri filiū Dominum nostrum Iesum Christum consonanter eis docemus, perfectum ipsum in deitate, & perfectū ipsum in humanitate, Deum verè & verè hominem, ipsum ex anima rationali et corpore,

scripturarum testimonijs plenius manifestantes. Propter eos sanè, qui dispēsationis mysteriū tentant corrumpere, & purum hominē esse, qui ex sancta Maria virgine natus est, impudicè diuulgant, beatissimo quōdam Cyrilli Alexādrinæ ecclesiæ sacerdotis synodicas epistolas, tam ad Nestorium, quàm ad cæteros per Orientem, congruas & sibi consentientes suscepit, ad confutationem quidem Nestorianæ amētiæ, interpretationem verò eorum, qui religioso zelo salutaris symboli cupiunt intellectum. Quibus & epistolam sancti ac beatissimi primæ sedis archiepiscopi Leonis, scriptā ad Flauianum sanctæ recordationis archiepiscopum, ad permendam Eutychetis malignitatē, atq; magni Petri confessioni cōcordantem, & communem quandam paginam consistentem contra eos qui nō rectè glorisiant, ad confirmationem catholicæ religionis euidēter subiunxit. Nam eos, qui in duos filios dispensationis Dominicæ mysterium scindere moliūtur, execratur: & eos, qui passibilem diuinitatem vnigeniti filij auditt asserere, de concilio sacerdotum repellit: et eis, qui in duabus naturis Christi permixtionē vel confusionē argumentantur, aduersatur. Et qui cęlestē aut alterius cuiusq; substantiam existere formā serui, quā ex nobis assumpsit, insanendo asserūt, procul abiecit. Et eos, qui duas ante aduationem naturas Domini delirāt, vnā verò post aduationem confingunt, anathematizat. Consentientes ergò sanctis patribus, vnū eundemq; filium confiteri Dominum nostrū Iesum verò propter illos, qui mysterium dispēsationis violare conantur, & purum hominē esse, qui ex sancta virgine Maria natus est, impudētius delirātes, epistolas B. Cyrilli Alexādrinę ecclesię præsulis synodicas vtiq; literas ad Nestorium, & ad alios per Orientem, acceptissimas habet ad cōuincendas Nestorij blasphemias, & ad interpretationem synceriorem salutaris symboli, his, qui nōsse illud desiderāt. Quibus etiàm subiūxit epistolā magnæ & senioris vrbis præsulis beatissimi sanctī episcopi Leonis, quæ scripta est ad sanctę memoriæ archiepiscopum Flauianum, & ad sensus pessimos Eutychis auferendos, quippe magni illius Petri confessionibus cōgruentē, & quādam columnā nobis aduersùm prauæ dogmata iure connectam, ad confirmationē rectī dogmatis. His enim, qui in duarum filiorum dispensatione connellere mysteriū nituntur, præcipit & illos, qui passibilem deitatem vnigeniti ausi sunt dicere, sacerdotali numero submouet: & his, qui in duabus naturis Christi permixtionē aut cōfusionē dici æstimāt, repugnādum, vel eos, qui cęlestē, aut alterius esse substantia carnē, quæ illi est assumpta de nobis, formam serui abiecit: & qui duas quidem ante vnionē naturas Domini fabulātur, vnam verò post vnionem cōfingūt, anathematizat. Sequentes igitur sanctos patres, vnū eundemq; cōfiteri filium, & dominū nostrum Iesum Christum consona voce omnes clamamus, eundem perfectū in Deitate, eundem perfectū in humanitate, Deum verè & hominē verè eundem ex anima rationali & corpore, cōsisten-

Universidad de Deusto
Biblioteca

tionē, vnā verò post vnitionem, naturas in Christo fabulosè confingunt, anathematizare nō cessat. Beatiss. igitur sequēdo patres, vnum & eūdem filium confiteri Dominum Iesum Christum, concordātibus omnes institutionibus, edocemus eundem in deitate perfectum, eundem in humanitāte perfectū, Deū verè & verè hominem eūdē ex aīa rationali & corpore, cōsubstātialē patri secundū deitatē, consubstantialē nobis eundē secundū humanitatem, in humanitate per oīa similem nobis sinè sorde peccati, ante secula quidē à patre progenitū secundum deitatē, in vltimis verò dieb⁹ eūdē propter nos, & propter nostram salutem ex Maria virgine, quę deū peperit, secundū incarnationem vnum & eundē Christū Iesum, filiū, Dūm, vnigenitū, quē in duabus naturis inconfusè & incōmutabiliter, indiuisè atq; inseparabiliter agnoscim⁹, nunq; sublata differentia naturarum propter vnitionē, sed potiūs vtriusq; naturæ proprietate seruata, & in vnā cōcurrente personā, nō in duas deductū diuisiuēve personas, sed vnū & eundē filiū vnigenitū, Deū verbū, Dūm Iesum Christū, sicuti nos ab initio prophetæ de eo, & ipse nos Iesus Christo edocuit, & paternū nobis tradidit symbolū. His igitur à nobis vndiq; cū omni diligentia & solicitudine formatis, definiuit sancta & œcumenica synodus, aliā fidē nemini licere προφερειν, vel cōscribere, vel cōponere, vel sapere, vel docere aliter. Audentes autē vel cōponere fidem alterā, ἑτερον, vel producere, vel docere, vel tradere aliud symbolū volentibus cōuerti ex gentilitate, vel Iudaismo ἑτερον, vel hæresi quacūq; hos, si quidē episcopi fuerint, vel clerici, alienos esse episcopos episcopatu, & clericos clericatu: si autē monachi vel laici fuerint, anathematizari.

consubstantialem patri secundum deitatem, nouissimis autem diebus ipsum propter nos, & consubstantialem nobis ipsum secundum humanitatem, per omnia similem nobis sinè peccato, ante secula quidē ex patre natum secundum deitatem, nouissimis autem dieb⁹ ipsum propter nos & nostrā salutē, ex Maria virgine natum secūdum humānitatē, vnū & ipsum Iesū Christū Dūm vnigenitū, in duabus naturis incōfusibiliter, inconuertibiliter, indiuisibiliter, inseparabiliter cognoscendū, nulla naturarum differentia sublata propter vniōem, sed salua magis vtriusq; naturæ proprietate, & in vnam personā & in vnā subsistentiā concurrente, nō in duas personas distributū vel diuisum, sed vnū & ipsum vnigenitū filium, Deū verbum Iesum Christū, sicut superiùs prophetæ de ipso, & ipse Iesus Christus nos edocuit, & patrū symbolum nobis tradidit. His igitur cum omni vndiq; diligentia & solicitudine à nobis formatis, definiuit sancta & œcumenica synodus, aliā fidē nemini licere προφερειν, ἑτερον, vel cōscribere, vel cōponere, vel sapere, vel docere aliter. Audentes autē vel cōponere fidem alterā, ἑτερον, vel producere, vel docere, vel tradere aliud symbolū volentibus cōuerti ex gentilitate, vel Iudaismo ἑτερον, vel hæresi quacūq; hos, si quidē episcopi fuerint, vel clerici, alienos esse episcopos episcopatu, & clericos clericatu: si autē monachi vel laici fuerint, anathematizari.

sum Christū consona voce pariteredocem⁹, perfectum eundem in diuinitate, perfectū eundem in humanitate, Deū verum & hoīem verū eūdem ex aīa rationali & corpore, secundū diuinitatē vni⁹ cū patre naturæ, secundū humanitatē eundē vnius naturę nobiscū, per oīa similē nobis absque peccato, ante secula quidē ex patre natum secundū diuinitatē, in nouissimis verò dieb⁹ eūdē propter nos & propter nostrā salutē hoīem factū, hūc vnū, eūdemq; Christū, filiū, Dominum, vnigenitū in duas naturas incōfusè, immutabiliter, indiuisè, inseparabiliter cognoscendum, in nullo naturarū differentias propter vnitatē perimendas, magis autē salua vtriusq; naturæ proprietate, & in vna coēunte p̄sona, moq; statu concurrente, non in duabus personis partiendum vel diuidendū, sed vnū eundemq; filiū, vnigenitum, Deū verbū, Dominū Iesum Christū, sicut ab exordio prophetæ de eo, & ipse nos eruditus, & nobis tradidit symbolū. His itaq; cū omni vndiq; sollicitudine & diligētia à nobis ordinatis, statuit sancta & vniuersalis synodus, aliā fidē nulli licere profiteri, aut scribere, aut docere, aut dicere aliter. Qui autem audēt exponere aliā fidem, aut proferre, aut docere aliud symbolum, volētibus conuerti ad scientiā veritatis ex gentilibus, ex Iudæis, vel hæreticis qui, buscūq; si quidē episcopi aut clerici fuerint, alienos esse eōs ab episcopatu, & clericos à clero: si verò mōachi vel laici fuerint, anathema fieri.

tialem patri secundum deitatem, coēssentialem nobis eūdē secūdum humanitatem, per omnia nobis similem absq; peccato, ante secula quidem de patre genitum secundum deitatem, in nouissimis autem diebus eundem propter salutem nostram ex Maria virgine theotoco secundum humanitatem, vnum, eundem Christum, filiū, Dominum, vnigenitum, in duab⁹ naturis incōfuse, immutabiliter, indiuisè, inseparabiliter agnoscendum, nusquàm sublata essentia naturarum propter vnionem, magis salua proprietate vtriusque naturæ, & in vnam personam atque existentiam concurrente, non in duas personas partitum atque diuisum, neq; diuisum, sed vnum, & eundem filium, vnigenitum Deum verbum Iesum Christum, sicut antè prophetæ de eo, & ipse nos Iesus Christus eruditus, & patrū nobis symbolum tradidit. His igitur cum omni vndiq; veritate, diligentia & solicitudine à nobis definitis, statuit sancta & vniuersalis synodus, alteram fidem nulli licere proferre, vel conscribere, aut componere, aut sentire, aut docere aliter. Eos autem, qui ausi sunt componere fidem alteram, aut proferre, aut docere, aut tradere alterū symbolum volētes vel cōuerti, vel ex gentilibus ad cognitionem veritatis venire, vel ex Iudæis, vel hæresi quacunq; hos, si episcopi fuerint aut clerici, alienos esse episcopos ab episcopatu, & clericos à clero: si verò monachi aut laici fuerint, anathematizari.

eos, qui audēt vel cōponere aliā fidē, vel proferre, vel docere, vel tradere aliud symbolū volētibus ad cognoscendā sē cōuertere veritatē ex ritu pagano, siue Iudaico vel qualicunq; hæretico: eos, si quidē episcopi sunt, vel clerici, alienos esse episcopos ab episcopatu, & clericos à clero: Quòd si monachi vel laici fuerint, anathematizari.

Et post lectionem diffinitionis, omnes reuerendi episcopi clamauerunt: Hęc fides patrum. Metropolitani modò subscribāt. Quæ benè diffinita sunt, dilationem non suscipiant. Hæc fides apostolorum. Huic omnes consentimus. Omnes ità sapimus. Magnificentissimi & gloriosissimi iudices dixerunt: Quæ à sanctis patribus statuta sunt, & omnibus placuerūt, manifesta fiāt diuino vertici.

Finis actionis quintæ Chalcedonēn concilij.

CHALCEDONEN. CONcilij Actio 6.

COnsulatu domini nostri Martiani perpetui Augusti, & qui fuerit nunciatus, octauo Kalēn Nouemb. in Chalcedona secundùm iussionem diuini & pijssimi nostri domini Martiani perpetui Augusti, conueniente in sanctissima ecclesia sanctæ & bonę victricis martyris Euphemiæ sancta & vniuersali synodo, quę secundùm diuinam sanctionem in Chalcedonensium ciuitate congregata est, id est, Paschasino & Lucentio reuerendissimis episcopis, & Bonifacio reuerendo presbytero, locum tenentibus sanctissimi & Deo amantissimi Archiepiscopi senioris Romæ Leonis, & Anatolio sanctissimo Archiepiscopo splendidissim. Constantinopolis nouæ Romæ, & reliquis sanctissimis & reuerendissimis episcopis, id est, Maximo Antiochiæ Syriæ, Iuuenale Hierosolymorum, Quintillo Heracleæ Macedoniæ, tuente locum Anastasij episcopi Thessalonicensis, Thalassio Cæsareæ Cappadociæ, Stephano Ephesi, Luciano Byziæ, tuente locum Cyriaci Heracleæ Thraciæ, Eusebio Ancyræ Galatiæ, Diogene Cyzici, Petro Corinthi, Florentio Sardensium, Eunomio Nicomediæ, Anastasio Niceæ, Eleutherio Chalcedonēsi, Iuliano ciuitatis Cō, tuēte & ipso locum Apostolicæ sedis senioris Romæ Leonis, Basilio Seleuciæ Isauriæ, Meletio Lariss æ, tuente locum Domni episcopi Apameæ Syriæ, Amphilochio Sidis, Theodoro Tarsi, Cyro Anazarbi, Constantino Bostrensi, Photio Tyri, Theodoro Damasci, Stephano Hierapoleos, *Nonno Edessę, Simeone Amidæ, Epiphanio episcopo Pergæ, tuente locum Olympij episcopi Constantiæ, Ioanne Sebastiæ, Seleuco Amasiæ, Constantino Melitenæ, Patricio Tyanensi, Petro Gangrensi, Apragmonio Tij, tuente locū Calogeri episcopi Claudiupolis, Atarbio Trapezuntis, tuente locum Dorothei episcopi Neocæsareæ, Photino archidiacono, tuente locum Theoctisti episcopi Pessinuntis, Romano Myrensi, Critoniano Aphrodisiadis Cariæ, Nunechio Laodiceæ Phrygiæ, Mariniano Synnadæ, Onesiphoro Iconij, Pergamio Antiochiæ Pisidiæ, Epiphanio Pergensi, Attico Nicopolis veteris Epiri, Martyrio Gortynę, Luca Dyrrhachij, Vigilantio Lariss æ Thessaliæ, Francione Philippopolis, Sebastiano Beroæ, Basilio Traianopolis, Tryphone Chij, Theoctisto Berrhoæ Syriæ, Gerontio Seleuciæ, Eusebio presbytero, tuente locum Macarij Laodiceæ Syriæ, Eusebio Dorylei, Saba Palti, Petro Gabalæ, Sophronio Constantiæ, Patricio Neocæsareæ, Mara Anazarthæ, Rhomulo Chalcidæ, Eustathio Beryti, Leontio Ascalonæ, Aniano Capitoliadis, Zebenno Pellæ, Ioanne Tiberiadis, Antiocho Archelaidis, Beryllo * Ailæ, Areta Elusæ, Musonio Zoaræ, Rufino Bybli, Pancratio Libyadis, Zosimo Minoidis, * Natyra Gazæ, Polychronio Antipatridis, Ioanne Gadaræ, Paulo Anthedonis, Photino Lyddæ, Heraclio Azoti, Martiano Gerræ, Stephano Iamniæ, Epicteto Diocletianupolis, Romano Eudoxiupolis, Theodoro Claudiupolis Isauriæ, Iuliano Celendereos, Tyranno Germanicopolis, Ioanne Diocæsareæ, Acacio Antiochiæ, Epiphanio Cestriæ, Aeliano Selenuntis, Ammonio Iotapis, Megalo Philadelphiæ, Marco Arethusæ, Timotheo Balaneorum, Eusebio Seleucobeli, Eutychiano Epiphaniæ, Paulo * Mariamniæ, Lampadio Rhaphaneorum, Alexandro Sebastiæ, Philippo Adanæ, Hypatio Zephyrij, Theodoro Augustæ, Chrysippo Malli, Iuliano Rhosi, Polychronio Epiphaniæ, Ioanne Flauiadis, Indimo * Hermupolis, Sophronio Chorepiscopo, tuente locum Basiliani Episcopi Mopsuestiæ, Proclo Adranæ, Eulogio Philadelphiæ Arabiæ, Theodosio Canothæ, Hormisda Philippopolis, Damiano Sidonis, Theodoro Tripolis, Olympio Paneadis, Paulo Ptolemaidis, Paulo Aradi, Thoma Porphyrionis, Porphyrio Botrorum, Phosphoro Orthosiadis, Porphyrio archidiacono, tuente locum Vranij Emisæ, Ioseph Heliopolis Phœniciæ, Iordane Abilæ, Valerio Laodiceæ Phœniciæ, Theona * Europi Phœniciæ, Theodoreto Cyri, Rufino Samosateno, Ioanne Germaniciæ, Timotheo Dolychis, Euoltio Zeugmatis, Athanasio Pari insulæ, Zebenno martyropolis, Caiuma Marcopolis, Ioanne Carrensium, Abraamio Circensi, Ioanne Saraceno, Noé Cephacastelli, Callinico Apameæ Bithyniæ, Leucadio Tinniēn, Ioanne Polemonij, Gratidiano Cerassuntis, Iuliano Tabiæ, Meliphthógo Iuliopolis, Hypericio Asponensiū, Acacio * Cynnæ, Euphratio Lacinien Laganiæ, Cecropio Sebastopolis, Ioanne Nicopolis Armeniæ, Dorotheo presbytero, tuente locum Anatolij Satalorum, Attico Zelorū, Antiocho Sinopis, Euchario diacono, tuente locum Paralij Andraponensis, Paulo presbytero, tuente locum Vranij Episcopi Himerorum, Acacio Ariarathiræ, Heraclio Comanorum, Adelphio chorepiscopo tuente locum Adolij Episcopi Arabissi

*Nomio

*Natira

Euphro-

Universidad de Deusto
Biblioteca

Euphronio presbytero, tenente locum Domni episcopi Cocusi: Otreio presbytero, tenente locum Ioannis episcopi *Arcis: Theodosio Nazianzeno, Aristomacho Colonæ, Rheno Iunopolis, Epiphanio presbytero, tenente locum Aetherici episcopi Pompeiopolis, Photino tenente locum Aetherici episcopi Pompeiopolis, Photino tenẽte locum Themistij Amastrię, Theodoro Heracleę, Eulogio presbytero, tenente locum Genethlij Cratię episc. Pelagio presbytero, tenẽte locũ Theophili episcopi Adrianopolis, Helpidio *Thermeñ, Aquila Eudoxiadis, Mysterio Amorij, Longino Orchistij, Nocimasio Maroneæ, Sereno Maximianopolis, Aetherico Smyrneñ, Eusebio Clazomeneñ, Cyriaco Aegeñ, Mama *Aniniteñ, Leontio Magnesię Mæandri, Quinto Phoceæ, Proclo Argissæ, Thoma Alalcomenę, Olympio Theodosiupoleos, Philippo Nouæ aulæ, Rufino *Brueleno, Marcellino metropolis, Esaia Elaitano, Paulino Theodosiupolis Asiæ, Iuliano Hypepę, Hesperio Pitanę, Proterio Myrrhinæ, Basilico Palęscepsis, Meonio Nysę, Petro Dardani, Thalassio Parij, Dauide Adrianæ, Eulalio Pioniæ, Pionio Troadis, Stephano Prymnesię, Theosebio Ilij, Hermia Abydi, Daniele Lampsaci, Patricio Adramyteorũ, Menecrate *Cyrassorum, Cossinio Hierocæsareę, & tuente locũ Andreę episcopi Sardeorum Bleandri, Polycarpo Gabalon, Patricio Acamassæ, Paulo Tripolis, Amachio Septenorum, Leucio Apollinis Phani, Gemello Stratonicæ, Alchimede Silandi, Dionysio Attaliæ, Nicolao *Acrasseno, & tuente locum Stephani episcopi *Limiræ, Zenodoro Telmessi, Frontone Phaselidis, Philippo Liburnę, Theodoro Antiphelli, Leontio Araxi, Antipatro Cauni, Andrea Sectoriorum, Paulo Tlosorũ, Romano Buboniorũ, Nicea Megaron, Athanasio Opuntis, Dõnino Plateæ, Onesimo Argos, Marco Euriæ, Peregrino Phœnices, Eutychio Adrianupoleos, Claudio Anchiaxi, Soterico Corcyræ, Dionysio Antiochię, Ioanne Alindæ, Flacillo Tarsi, Papia Eressorum, Dionysio Heracleæ Lyncestidum, Menãdro Heracleę *Latmos, Eupythio Stratonicæ, Ioanne Amizonis, Tynchanio Apolloniadis, Theodoreto Alabandorum, Ioanne Gnidi, Iuliano presbytero, tuente locum Calandionis episcopi *Alycarnassi, Daniele Cadi, Modesto Sebastæ, Paulo Aristij, Eulalio *Silbij, Charitone Dionysiopolis, Ioanne Trapezopolis, Gennadio *Agmonios, Thoma Theodosiopoleos, Gennadio *Mossiunorũ, Euãdro Dioclias, Gerõtio Basilinopoleos, Alphio Myndi, Theoctisto presbytero, tuente locũ Diogenis episcopi Orthosiæ, Philotheo presbytero tuente locum Zotici episcopi Arpaseñ, Miro Euladreñ, Luciano Ipseñ, Philippo Lysiadis, Epiphanio Midaij, Abertio Hierapoleos, Cyriaco Eucarpias, Eustochio Dociarcæ
*Amniteñ
*Briullenæ
*Caryssorũ
*Arceseno
*Saluacis
*Halicarnassi
*Agmoniorum
*Mosianorum

meeñ, Aquila *Aurochron, Basilio Nacoliæ, Strategio Polybotis, Neoptolemo Cornęõ, Paulo Derbeñ, Plutarcho Lystreñ, Eugenio Canorum, Rufo Hydę, Tyranno Homonadon, Acholio Larandæ, Eutropio Adadon, Paulo, Philomelij, Paulino Apameeñ, Theoteeno Teræ, Eorticio *metropoleos, Cyro Syniandi, Libanio Parilycaoniæ, Alexãdro Seleuciæ, Olympio Sozopoleos, Fonteiano Sagalassi, Adilo Chorepiscopo, tuente Mesalini episcopi Laodiceæ, Bassona *Neaspoleos, Florẽtio Adrianopoleos, *Maiano Limerorum, Euelpisto chorepiscopo, tuẽte locum Florẽtij episcopi Tenedi, Sotero Theodosię, tuente locũ Heliodori episcopi Amathuntis, & pro Echio Arsinoę, Epaphrodito Thamassij, tuente locum & Didymi episcopi ciuitatis Lapethon, Dionysio diacono, tuente locum Photini episcopi Chitrorum, Ioanne Messene, Ophelimo Tegeæ, Irenæo Naupacti, Cyrillo *Subritos, Gẽnadio Gortynæ, Eusebio Apollonieñ, Demetrio Lappeñ, Euphrate Eleutherneñ, tuente locũ Pauli episcopi Candiæ, Zozonte Philipporum, Constantino Demetriados, Eusebio Topiris, Maximino *Serres, Nicolao Stoborum, Dardanio Bargylæ, Ioanne *Partecopoleos, Honorato Thassi, Theophilo Orei, Neone *Psyllij, Diodoto Lysimachiorum, Mara Cordillorũ, Marcellino *Isundis, Macedone Magidorum, Eudoxio Etennon, Eugenio Contennorum, Marcellino Corydallorum, Obrimo Corycesij, Petro Echineorũ, Eustathio gẽtis Saracenorum, Aurelio Aphro, & *Restitutiano Afro. Et reliqua sancta synodo. Aduenientes in eadem sanctiss. ecclesia diuinissimus & pijssimus dominus noster Martianus perpetuus Augustus, sub die sanctissimorum martyrũ sancti Callinici & Euphemię, præsente ex diuino zelo & feruore fidei etiàm pijssimi & Christianiss. regina Augusta Pulcheria, vnà cũ magnific. & glorios. iudicibus, id est, gloriosiss. magistro militũ, & excõsule ac patricio Anatolio, & gloriosiss. prępfecto sacrorum prætoriorum Palladio, & magnific. prępfecto regiæ Cõstantinopolitanę vrbis nouæ Romæ Taciano, & gloriosiss. magist. sacrorum officiorum Vincomalo, & viris magnificis exmagistris Martiali & Placito, & viro magnif. exmite domesticorũ Sporatio, & viro magnif. comite sacrorum priuatorum Genethlio, & viro magnif. comite domesticorum & sacrorũ stabulorum *Etio, & viro magnif. primicerio clarorum tribunorũ & notariorũ Leontio. Superijs etiàm amplissimo senatu, id est, glorios. exprępfecto & cõsule ac patricio Florentio, & gloriosissimo exconsule & patricio Senatore, & gloriosissimo exmagistro & exconsule & patricio Nomo, & gloriosissimo expræfecto & exconsule ac patricio Protogene, & viro magnificentissimo expræfecto & patricio Antiocho, & viro magnificentissimo exprępposito Romano, & magn-

magnifi. expræfecto Zoilo, & viro magnifi. expræfecto vrbis Theodoro, & viro magnificentiss. Apollonio, & viro magnifi. expræfecto vrbis Antiocho, & viro magnific. expræfecto vrbis Anysio, & viro magnific. expræfecto Illyrici Theodoro, & viro magnif. exprępposito Artaxerxe, & viro magnifi. expræfecto Cõstantino, & viro magnificentiss. Artaxio *Parnasio, & viro magnificentiss. expræfecto Illyrici Eulogio, & viris magnificentissimis exquæstoribus, Apollodoro, Theodoro & Mena, & viro magnifi. excomite priuatorum Seuero, & viro magnif. excomite largitionum Basilio, & viro magnif. excomite priuatorũ Iuliano, & viro magnif. expræfecto Tryphone, & viro magnific. exquæstore Polychronio, & viro magnifi. excomite Constantino, & viro magnifi. excomite Seueriano, & viro magnific. excomite Heracliano, super ijs etiàm spectabilibus comitibus & tribunis notarijs, alloquutus est quæ subsequuntur:

Dominus noster Martianus perpetuus Augustus alloquutus est sanctã synodum primùm Latinè, & postmodũ græcè, cuius alloquutionis virtus est ista:

¶Vbi primùm diuino iudicio ad imperium sumus electi, inter tantas necessitates Reip. nulla nos magis causa constrinxit, quàm vt orthodoxa & vera fides Christiana, quę sancta atque pura est, indubitata omnium animis insideret. Constat autem, auaritia vel studijs quorũdam per media tempora nonnullis diuersa sentientibus, & pro voluntate sua (non prout veritas atq; doctrina patrum postulat) populos seducentibus, in errorem quàm plurimos esse deductos. Qua de re sanctam synodum hoc videlicet proposito fieri studuimus, & vobis laborem indixisse videmur, quatenùs omni errore atq; caligine detersa, prout se diuinitas hominib' manifestare voluit, & doctrina patrum ostendit: religio nostra, quæ pura atq; sancta est, vniuersorum mentibus insinuata, suæ veritatis luce fulgescat. Nec in posterum quisquã audeat de natiuitate Domini & saluatoris nostri Iesu Christi aliter disputare, quàm apostolica prædicatio, & instituta trecentorum decem & octo sanctorũ patrum, eidem conuenientia, posteritati tradidisse noscuntur, sicut etiàm sancti Leonis papę vrbis Romæ, qui sedem Apostolicam gubernat, missa ad sanctæ memoriæ Flauianum Constantinopolitanæ vrbis episcopum, scripta testantur. Remotis itaque studijs, ablatis patrocinijs, cessante auaritia, cunctis veritas innotescat. Nos em ad fidẽ confirmandã, non ad potentiam aliquam exercendam, exemplo religiosi principis Constantini, synodo interesse voluim', nè vel vlteriùs populi prauis persuasionibus separentur. Facilè enim simplicitas quorũdam, hactenùs nonnullorum ingenijs atq; superflua verbositate decepta est: & constat, diuersorum prauis insinuationibus dissensiones & hæreses natas. Studium autẽ nostrum est, vt omnis populus per veram & sanctam doctrinam vnum sentiens, in eãdem religionẽ redeat, & veram fidem catholicam colat, quam secundùm institutiones patrum exponere concordantibus æquè animis religio vestra festinet, quatenùs sicut à Nicena synodo vsq; ad proximum tẽpus, erroribus amputatis, vera fides cunctis innotuit, ità & nunc per hanc sanctã synodũ remotis caliginibus, quæ in his paucis annis (sicut superiùs dictum est) prauitate atq; auaritia quorundam emersisse videntur, perpetuò, quæ statuta fuerint, cõseruentur. Erit autem diuinæ maiestatis, id quod sancto animo fieri desideramus, in æternum firmiter custodire. Omnes clamauerunt: Multi anni Imperatori, multi anni Augustæ, orthodoxis multos annos. Vnus filius Constantinus Martiano nouo Constantino.

Oratio Martiani Latina ad Cõcilium.

Diuinissimus & pijssimus dominus noster Martianus perpetuus Augustus virtutem præscriptæ alloquutionis & græcè alloquutus est ità:

Oratio Martiani habita ad Synodũ græcè.

¶Vbi primùm diuino iudicio ad imperium sumus electi, ante alias omnes publicas & summè necessarias causas, nihil sic & *concilio & studio dignũ putauimus, nisi vt circa orthodoxam fidem, quæ sancta & vera est, omnes vnius essent sententiæ, & nihil de ea dubitabile in animabus hominum insideret. Repertum est enim, medio tempore quosdam tam pecuniarum cupiditatibus, q̃ prauissimis studijs diuersa sensisse, & præter sanctorum patrum fidem multitudini doctrinæ expositionem plenam erroribus edidisse. Huic rei remedium volentes imponere, sanctam vestram collegimus synodum, laboribus, quos ex itinere suscepistis, euentũ maximum fore credentes, vt vera religio firmaretur, quatenùs omnis interiectus error atque caligo auferretur ab intelligentijs seductorum. Et prout se diuinitas hominibus propria voluntate manifestauit, & vt sanctorum patrum doctrina, purissimam & verissimam animis omnium præfulgentẽ exposuit fidem, sic humanum genus incolere, & de reliquo omnẽ auferri audientibus præsumptionem, de natiuitate Domini & saluatoris nostri Iesu Christi aliter sapere aut disputare, præter hæc, quæ prædicta quidem sunt à sanctis apostolis, tradita autem consonè à trecentis decem & octo sanctis patribus nostris, sicut etiàm deo amantissimi Leonis papæ vrbis Romæ, qui sedem Apostolicam gubernat, missa ad sanctæ memoriæ Flauianum nouæ regiæ Romanæ vrbis episcopum scripta testantur. Amputato igitur omni inconuenienti studio, & eiecto omni patrocinio, & locum nullum habente auaritia, cunctis veritas vestris expositionibus innotescat. Nos enim ad fidem confirman-

*consilio

O dam,

Universidad de Deusto
Biblioteca

dam, non ad potentiam ostendendam, exemplo religiosi principis Constantini synodo interesse voluimus, vt inuenta veritate, non vltrà multitudo, prauis doctrinis attracta, discordet. Multi enim mentis simplicitate, à quibusdam perterriti, superflua & callida introducere conantibus, meritò decepti sunt. Non est enim dubium, quòd imperfectis & prauis diuersorum expositionibus, tam dissensiones, quàm multæ exortæ sunt hæreses. Nostræ autem tranquillitati operæprecium est, omnes populos, vnam eandemque circa diuinitatem habentes sententiam, veram & Catholicam religionem fidemque colere, quam, secundùm tradita à sanctis patribus dogmata, exponetis. Hoc ergò operis sit sanctitatis vestræ, vt consentienti animo, sicut in Niceno sanctissimorum patrum concilio manifestata fides, ab errore quidem homines liberauit, ad lucem autem prolata, omnibus cognita est: similiter & nunc per vestrum concilium, omnis quidem ambiguitas, in hoc paruo medio tempore nata (sicut diximus) prauitate atq; auaritia quorundam, amputetur. In perpetuum autem, quę à vobis terminata fuerint, seruentur. Erit autem hoc diuinæ prouidentiæ, vt id, quod pio proposito fieri festinamus, semper ad vtilitatem, quæ per vos orta est, firmiter conseruetur. Omnes clamauerunt: Martiano nouo Constantino multos annos. Imperatori multos annos. Augustæ orthodoxæ multos annos. Martianę amator Christi, vestrum nobis duret Imperium, semper nobis imperetis, digni ex orthodoxa fide. Ab amatoribus Christi procùl inuidia sit. Et post has voces Aetius archidiaconus Constantinopolitanæ vrbis nouæ Romæ, & primicerius notariorum, dixit: Quoniam nutu supernæ gratiæ & diuino zelo serenitatis vestræ pijssimæ & fidelissimæ omnibus imperare à DEO vobis datum est, hæc magna & sancta & vniuersalis synodus, quæ per præceptum vestrum congregata est, cum nimio studio, & diuina diligentia per multos dies omnem discordiam, quæ in præterito * quoquo modo aduersùs rectam & immaculatam Catholicam nostram fidem exorta est, expelli fecit, per verbum veritatis omnesh nouam vocem abijciens, sicut in scriptis monimentis singula, quæ contigerunt, manifestant. Diffinitionem autem nûc ab omni errore alienam prædicauit, diuinarum scripturarum virtute munitam, seruata in hanc sanctorum & beatorum patrum sententia, ad certam quidem scientiam syncerè legentium, & ad perpetuam coronam vestri pij imperij. Hanc præ manibus habens, si placet, annuente vestra serenitate, recitabo. Diuinissimus & pijssimus dominus Imperator dixit: Lege. Aetius archidiaconus Constantinopolis nouæ Romæ, legit: Sancta & magna * vniuersalis synodus, quæ secundùm Dei gratiam & sanctionem pijssimorum Christianissimorumque Imperatorum nostrorum Valentiniani & Martiani Augustorum, congregata est apud Chalcedonam metropolim Bithynię prouinciæ, in basilica sanctæ & venerabilis martyris Euphemiæ, diffiniuit subtèr annexa: DOMINVS noster & saluator IESVS Christus notitiam, &c. sicut habetur in actione quinta huius Chalcedonen̄ concilij, vnà cum tractatu fidei, cuius initium est, Sufficeret quidem &c. vsq; ad passionem exclusiuè, vbi legitur, Et post lectionem diffinitionis, ad quem continuentur, quæ hic sequuntur. Paschasinus episcopus, vice domini mei beatissimi atque Apostolici vniuersalis Ecclesiæ papæ vrbis Romæ Leonis, synodo præsidens, statui, consensi, & subscripsi. Lucentius episcopus ciuitatis Ecclesiæ Esculanæ, vicarius domini mei beatissimi atque Apostolici viri vniuersalis Ecclesiæ papæ vrbis Romæ Leonis, in synodo Græcè relecta subscripsi. Bonifacius presbyter vrbis Romæ, vicarius domini mei beatissimi & Apostolici viri vniuersalis Ecclesiæ papæ vrbis Romæ Leonis, cum vniuersa synodo consensi & subscripsi. Anatolius episcopus Constantinopolis nouæ Romæ, definiens subscripsi. Maximus episcopus Antiochiæ, statuęs subscripsi. Iuuenalis episcopus Hierosolymorum, statuens subscri. Quintillus episcopus Heracleæ, obtinens locum Anastasij episcopi Thessalonicensium, statuens subsc. Thalassius episcopus Cæsareæ Cappadociæ, militer. Stephanus episcopus Ephesi, simil. Lucianus episcopus Byziæ, habens locū Cyriaci episcopi Heracleæ, simil. Eusebius episcopus Ancyræ, similit. Diogenes episcopus Cyzici, simil. Petrus episcopus Corinthi, simil. Florentius episcopus Sardeorum, simil. Eunomius episcopus Nicomediæ, similiter. Anastasius episcopus Niceæ, simil. Iulianus episcopus, & legatus sedis Apostolicæ, simil. Eleutherius episcopus Chalcedonen̄, simil. Basilius episcopus Seleuciæ, simil. Meletius episcopus Lariſſæ, sermonem faciens & pro Domno episcopo Apameę Syrię, simil. Acholochius episcopus Sidæ, simil. Theodorus episcopus Tarsi, simil. Cyrus episcopus Anazarbi, simil. Cōstantinus episcopus Tyrstrensium, simil. Photinus episcopus Tyr simil. Theodorus episcopus Damasci, simiter. Stephanus episcopus Hierapolis, simiter. * Nonnus Episcopus * Edesæ, simiter. Simeon Episcopus Amidæ, per prestrum presbyterum, similiter. Olympius episcopus Cōstantiæ, similiter. Ioannes episcopus Sebastiæ, sim. Seleucius episcopus Amasiæ, sim. Constantinus episcopus Melitenæ, sim. Patricius episcopus Tyanorum, sim. Petrus Episcopus Gangrorum, sim. Calogerius episcopus Claudiupolis, per Apragmonium episcopum Tij, simil. Dorotheus episcopus Neocæsareæ, per Atarbium episcopum Trapezuntis, simil. Theoctistus episcopus Pe-

*vel quæ modò

*venerabilis

nuntis, per Photinum archidiaconum, sim. Romanus Episcopus Myrorum, simil. Critonianus episcopus Aphrodisiadis, sim. Nunechius episcopus Laodiceæ, sim. Marinianus episcopus Synnadæ, sim. Onesiphorus episcopus Iconij, sim. Epiphanius episcopus Pergæ, similit. Pergamius episcopus Antiochiæ, sim. Atticus episcopus Nicopolis, sim. Martyrius episcopus Gortynæ, simil. Lucas episcopus Dyrrhachij, sim. Vigilantius episcopus Lariſſę, sim. Francion episcopus Philippopolis, sim. Sebastianus episcopus * Beroæ, simil. Basilius episcopus Traianopolis, simil. Tryphon episcopus Chij, pro Ioanne episcopo Rhodi, simil. Theoctistus episcopus * Berroeæ, sim. Gerontius episcopus Seleuciæ, simil. Macarius episcopus Laodiceæ Syriæ, per Eusebium presbyterum Antiochiæ sim. Eusebius episcopus Dorylei, sim. Sabas episcopus Palti, per Thalassium diaconum sim. Lucianus episcopus Byziæ, sim. Petrus episcopus Gabalæ, sim. Sophronius episcopus Constantię, sim. Patricius episcopus Neocæsareę, sim. Maras episcopus Anasarthæ, sim. Romulus episcopus Chalcidis, per manū Marę coepiscopi Anasarthę, simil. Eustathius episcopus Beryti, sim. Leontius episcopus Ascalonis, simil. Anianus episcopus Capitoliadis, sim. Zebennus episcopus Pellæ, simil. Ioannes episcopus Tiberiadis, simil. Antiochus episcopus Archelaidis, sim. Beryllus episcopus * Ailę, sim. Aretas episcopus Elusæ, sim. Musonius episcopus * Segor, simil. Rufinus episcopus Bybli, sim. Pancratius episcopus Libyadis, simil. * Natiras episcopus Gazæ, sim. Polychronius episcopus Antipatridis, sim. Ioannes episcopus Gadarensium, sim. Paulus episcopus Anthedonis, sim. Photinus episcopus Lyddæ, sim. Heraclius episcopus Azoti, simil. Martianus episcopus Gerræ, sim. Stephanus episcopus Iamniæ, simil. Epictetus episcopus Diocletianopolis, sim. Romanus episcopus Eudoxiopolis, simil. Ibas episcopus Edessæ, sim. Theodorus episcopus Claudiopolis, similit. Iulianus episcopus Celendirion, simil. Tyrannus episcopus Germanicopolis, similiter. Ioannes episcopus Diocæsareæ, per lectorem meum Iulium, similiter. * Helianus episcopus Selenuntis, per subdiaconum meum Paulum, similiter. Acacius episcopus Antiochiæ, similiter. Epiphanius episcopus Cestriæ, similiter. Ammonius episcopus Iotapæ, similiter. Megalus episcopus Philadelphiæ, similiter. Marcus episcopus Arethusæ, per Timotheum episcopum Balaneorum, similiter. Eusebius episcopus Seleucobeli, per Paulum episcopum Mariamniæ, similiter. Eutychianus Episcopus Epiphaniæ, per Meletium episcopum Lariſſæ, similiter. Paulus episcopus Mariamnæ, similiter. Lampadius episcopus Rhaphaneorum, per Ianuarium diaconum meum, similiter. Alexander episcopus Sebastæ, similiter. Philippus episcopus Adanæ, sim. Hypatius episcopus Zephyrij, similiter. Theodorus episcopus Augustæ, sim. Chrysippus episcopus Malli, sim. Polychronius episcopus Epiphaniæ, similit. Ioannes episcopus Hauiadis, simil. Indimus episcopus Irenopolis, simil. Iulianus episcopus Rhosi, simil. Sophronius Chorepiscopus, sermonem faciens pro Basiliano episcopo Mopsuestię, simil. Eulogius episcopus Philadelphiæ, sim. Proclus episcopus Adranorum, similit. Theodosius episcopus Canothæ, similit. Hormisda episcopus Philippopolis, simil. Damianus episcopus Sidonis, simil. Theodorus episcopus Tripoleos, similiter. Olympius episcopus Paneadis, similiter. Paulus episcopus Ptolemaidis, similiter. Paulus episcopus Aradi, similit. Thomas episcopus Porphyrionis, similiter. Porphyrius episcopus Botrorum, per Timotheum diaconum similiter. Phosphorus episcopus Orthosiadis, similiter per Timotheum diaconum. Ioseph episcopus Heliopolis, similiter. Vranius episcopus Emisæ, similiter, Valerius episcopus Laodiceæ, similiter. Iordanus episcopus Abilæ, similiter. Theodoretus episcopus * Cyrrhi, similiter. Theonas episcopus * Euariæ Phœnicis, similiter. Rufinus episcopus Samosatenorum, similiter. Ioannes episcopus Germaniciæ, similiter. Timotheus episcopus Dolychis, similiter. Euoltius episcopus Zeugmatis, similit. Athanasius episcopus Pari, similiter. Zebennus episcopus Martyropolis, similiter. Callinicus episcopus Apameæ, similiter. Caiumas episcopus Marcopolis, similiter. Ioannes episcopus Carrhēsium, similiter. Abraamius episcopus * Circensis, similiter. Leucadius episcopus * Thinnień, similiter. Noē ceń, episcopus Cephacastelli, similiter. Atarbius episcopus Trapezuntis, similiter. Ioannes episcopus Polemonij, similiter. Gratidianus episcopus Cerassuntis, similiter. Iulianus episcopus * Tabiæ, similiter. Mesiphthongus episcopus Iuliopolis, similiter. Hypericius episcopus Asponensium, similiter. Acacius episcopus Cynnæ, similiter. Euphrasius episcopus Laganię, similiter. Cecropius episcopus Sebastopolis, similiter. Ioannes episcopus Nicopolis, similiter. Anatolius episcopus Satalorum, per Dorotheum presbyterum, similiter. Paralius episcopus Andrapenen̄, per Eucharium diac. sim. Atticus episcopus Zelorum, sim. Antiochus episcopus Sinopis, sim. Vranius episcopus Himerorū, per Paulum presbyterum, sim. Acacius episcopus Ariarathiræ, sim. Heraclius episcop* Comanorum, sim. Adolius episcopus Arabissi, per Adelphium Chorepiscopum, sim. Domnus episcopus Cocusi, per Euphronū presbyterum, sim. Ioannes episcopus Arcæ, per Otreium presbyterū, sim. Aristomachus episcopus Colonę, sim. Theodosius episco-

Natyras

Helianus

*Cyri

*Cyrij

*Europi

*Castricicadius

*Ptiuſæ

Universidad de Deusto
Biblioteca

pus Nazianzi,sim. Rhenus episco. Iunopolis,sim.Apragmonius epis.Tij,sim. Aetherius episco. Pompeiopolis, per Epiphanium presbyterum,sim.Themistius episco. Amastridis, per Philotimum presbyterum, simil. Theodorus episcop.Heracleæ, simil. Genethlius episco.Cratiæ,per Eulogium presbyterum,sim. Theophilus episco. Adrianopolis,per Pelagium episco.sim. Helpidius epis. Thermarum,sim.Aquilas episco. Eudoxiadis,simil.Mysterius episco.Amorij,sim.Cyriacus episco. Trogmadorum, per Chrysippum presbyterum,sim. Serenus episco. Maximianupolis,sim.Longinus episco. Orchisti,simil.Petrus episco.Gangrorum,pro Polychronio episco.*Dabliorum,& Theodoro episco.*Salorum,sim. Aethericus episco. Smyrnę per Paulum diac.sim.Eusebius epis. Clazomenen,sim.Cyriacus epi. Aegeæ,sim. Mamas epi. Aniniten,sim.Leontius epi.Magnesiæ Mæandri,sim. Quintus epi.Phocien, sim.Proclus epis.Argissæ,sim. Thomas epis. Alalcomen*,sim.Philippus epis.*Nouę aulę, sim.Rufinus episco.Briullenus,sim.Marcellinus episcopus*Metropolis,sim.Esaias episcopus Elaitanus, similit. Paulinus episcop. Theodosiopolis,similit. Iulianus episcopus Hypepenus, similiter. Hesperius episcopus Pitanæ,similiter.Proterius episco.*Myrrhinæ,similiter. Basilicus episcopus*Palæapolis,simil.Meonius episco.Nysæ,simil.Petrus episcopus Dardaniorum,similit. Thalassius episcopus Parij, similiter. Dauid episcopus Adrianorum,simil. Eulalius episcopus Pioniorum, similiter. Pionius episcopus Troadis, simil. Stephanus episcopus Prymnesiæ, simil.Theosebius episco.Ilij.simil. Hermias episcopus Abydi, similit. Daniel episcopus Lampsaci, similiter. Patricius episco. Adramyteorum,simil.Menecrates epis. Cyrassorum,simil.Cossinius episco. Hierocæsareæ, similit.Andreas episc.Dadalorum, per Cossinium episcopum,simil. Helias epis. Bleandri, similiter. Polycarpus episcop. Gabalorum, simil.Patricius episc.Acamassenus,sim. Paulus episcopus Tripolis, simil. Amachius episcopus Septenorum,simil.Leucius episc. templi vel phani Apollinis, simil. Gemellus episcopus Stratonicæ,similiter. Alchimedes episcopus Silandi,similiter. Dionysius epis. Attaliæ Lydiæ, similiter. Stephanus episcopus*Lymerensium, per Nicolaum episcopum Acrassenum, simil. Zenodotus episcopus Telmessi,&*Micræ insulæ,similit.Fronton episc.Phaselidorum,sim.Philippus epis. Liburnensium,simil.Theodorus episc. Antiphelli,simil.Leontius episco. Araxi, simil. Antipater epis. Caeni, simil. Andreas epis. Tloen,simil.Nicolaus episc.Acrassi, similit. Romanus episc.Bubonensium,simil.Docimasius epis.*Burensium, simil. Niceas episc. Megarensium,simil.Athanasius epis.Opuntis,simil.Domninus epis.Plateensium,simil.

*Dacliorũ *Syopolis

*Theodosiopolis.

*Myrrhenæ *Palescepsis

*Miniæ

*Buteũ

Onesimus episco.Argorum,similit. Marcus episco.*Euriæ, simil. Peregrinus episcopus *Phœnicis,sim.Eutychius episco. Adrianopolis,sim.Claudius episc.Anchiaxi, sim.Sotericus episco.Corcyræ, sim.Dionysius episcopus Antiochiæ,simil.Ioannes epis. Alitodorum,sim. Flacillus epis. Assi,simil. Papias epis. *Erezorum,sim.Dionysius episc.Heracleæ*Latmi,sim. Menander episco. Heracleæ Salmacis,simil.Eupythius episc.Stratonicæ,sim.Ioannes episcopus Amyzonis,sim. Tynchanius episc.Apolloniadis,sim.Theodoretus episc.Alabandorum, simil. Ioannes episc.Gnidi,simil.Calandion epis. *Alycanassi,simil. per Iulianum presbyterum. Daniel episc. Cadorum, simil. Modestus episc. Sebastæ,simil.Paulus episc.Aristij,simil.Eulalius episc.Silbij,simil.Chariton epis. Dionysiopolis, simil. Ioannes episco. Trapezopolis,sim.Gennadius epis.*Acmoneorum simil.Thomas episc.Theodosiopolis,simil. *Gerdio episc.*Cliadalma,simil.Gennadius episc.*Mossiunorum,sim. Euandus epis. Diocliæ,simil. Gerontius episco.Basilianopolis,simil.Alphius episc.Myndi,sim. Diogenes episcop. Orthosiæ, per Theocritum presbyterum,simil.Zoticus episc. Arpasiæ sium, per Philotheum presbyterum, simil. *Mirus episcopus*Euladrus,sim. Lucianus episcopus*Hipsensis,simil.Philippus epis. Lysiadis,similit. Epiphanius episcopus Mdanen,simil. Abertius episcopus Hierapolis,sim.Cyriacus episc. Eucarpiæ, simil. Eustathius episcopus Docimei, simil. Aquilas episcopus Aurocyrorum,simil.Basilius episcopus Nacoliæ,similiter. Strategius episcopus Polybotis, similiter. Neoptolemus episcopus Corneñ,similiter.Paulus episcop. Dorbæ,similiter. Plutarchus episcopus Lystrorum,similiter. Eugenius episcopus Canorum, similiter. Rufus episcop. Hydæ,sim. Tyrannus episcopus Homonadorum,sim. Acholius episcopus Larandorum,simil. Eutropius episcopus Adadorum,similiter. Paulus episcopus Philomelij,similiter. Paulus episcopus Apameæ,similit.Theoctistus episcopus* Tyrij, similiter. Eorticius episcopus Metropolis, similiter.Cyrus episcopus Paniandi, similiter. Libanius episcopus Selycaonię,similiter.Alexander episcopus Seleuciæ,similiter.Olympius episcopus Sagopolis,similiter. Fonteianus episcopus Laodassi,similiter. Messalinus episcopus Laodiceæ, per *Adilum Chorepiscopum, similiter. Bassonas episcopus Neapolis, similiter. Florentius episcopus Adrianopolis, similiter. *Musianus episcopus *Limerorum, similiter. Manasses episcopus Theodosiopolis,similiter. Ioannes episcopus Bargylæ, similit. Florentius episcopus Lesbi, per Eustathium chorepiscopum,similit.Epaphroditus episcopus Tamassij, simil. Soterem epis. Theodosianus,simil.Heliodorus episcopus

*Partheno. polis, *Orei

*Isideñ

*Isundeñ

TOM. 2.

Amathuntis, per Soterem episcopum Theodosiañ,simil.Didymus episcop* Lapethos, per Epaphroditum Tamassij, simil. Echius episcopus Arsinoæ, per Soterem episcopum Theodosiañ,simil. Photin* episcopus Chytrorum,per Dionysium diaconũ,simil.Epiphanius episcopus Salorũ, per Soterem episcopum Theodosiañ,simil. Ioannes episcopus Messenæ, similit. Ophelimus episcopus Vegeæ,sim. Irenæus episcop* Naupacti,sim. Cyrillus episcop* Subritis,simi. Gennadius episcopus Gnosi,sim.Eusebius episcopus ciuitatis Apolloniæ, simil. Demetrius episcopus Lappæ,simi.Euphrates episcopus Eleuthernæ,simil. Paulus episcopus Candiæ, per Chrysogonum presbyterum, simil. Zoron episcopus Philippensium,sim.Eusebius episcopus Topirensium,simil. Maximinus episcopus *Serrensiũ, sim. Nicolaus episcopus Sroborum, sim. Dardanius episcopus*Bargylæ, simili. Ioannes episcopus*Particopolis,per Cyriacum presbyterum,sim. Honoratus episcopus Thassi,sim. Theophilus episcopus*Ariassi,sim. Neon episcopus Pfyllenus,simil.Diodotus episcopus Lysimachorum,simil.Maras episcopus Cordilusorum, simi.per Marcellinum episcopũ * Isidorum. Paulus episcopus Tlosorũ,simi.Marcellinus *Isidorum,simi.Macedon episco. Magidis, sim.Eudoxius episcopus Etennorum,simil. Aurelius episcopus Adrumetinus,sim.Marcellinus episcopus*Corydallorum,sim. Eugenius episcopus Cotennorum,simil.Obrimus episco.Coracesij,sim.Petrus Episcopus Echineorũ, per manũ Sophronij coepiscopi,sim.Eustathius episcopus gentis Sarracenorum,sim.Constantinus episcopus Demetriadis, sim.* Restituanus episcopus Africanus,sim. Sauinianus episcopus Perrhæ, sim. Eudoxius episcopus Chomatis,simil.Palladius episcopus Corydallorũ,per Eudoxium episcopũ Chomatis,sim.Diogenes episcop* Cyzici, & pro absentibus episcopis sub me cõstitutis, hoc est, Alexãdro ciuitatis Oceæ, Gemello Melitopolis, Eustorgio Scepsiæ, Eutychiano Bareñ, Acacio Proconnesi, Timotheo Germæ,cõsentiens subscripsi. Theodorus episcopus Tarsi, & pro absentibus episcopis sub me constitutis,Salustio Coryceñ,Matroniano Pompeiopolis,subs. Marinianus episcopus Synnadorũ, & pro absentib* episcopis,q sub me sunt,Helladio Thyatiræ, Paulo Gammausæ, Auxianonte Prepenissę,Otreio Cynnabarij,Auxianõte*Byssenorũ,Iacobo primessę insulę, Basilio Orei, cõsentiens subscri.Cyrus episcopus Anazarbi,& pro absentibus episcopis sub me cõstitutis,Paregorio Castabalæ, Iuliano Alexandriæ miñ.Eustathio*Rhisorum, Alexandro Egæorum, consentiens subscri. Onesiphorus episcopus Iconij, & pro absentibus episcopis sub me constitutis, Eugenio Aranæ, Diomede Ablateñ, * Etio Isauriopolis, Eustathio Ebagenorum, Hegemonio * Gadarenorum,Conone* Pertæ, Armatio Mystij, Onesimo Cyzistrorum, Olympio Sadagenorum, consentiens subscripsi. Basilius episcop* Seleuciæ Isauriæ, & pro absentibus episcopis sub me constitutis, Antonino Nephelidis,Iacobo Anemurij, Nunechio Charadrorum,Diapherentio*Olbasse,Antonio Domitiopolis, Stephano Dalisandi, Paulo Serepolis, Minodoro Irenopolis, Cynone Isidis, consentiens subscripsi. Nunechius episcopus Laodiceæ, & pro absentibus episcopis sub me constitutis, Symmacho antiquorũ * Bendos,Phileto Hierocepieñ,Epiphanio Chologeñ,Euagora Ielissorum,Zosimo Themisonij, Antiocho ciuitatis Neæ, Philadelphio ciuitatis Anthemusiæ,Arabio ciuitatis Simę,Heraclio ciuitatis Cydissorũ, Gaio* Egarorum, Matthia Trimenothuritorum, Philippo ciuitatis Peltorum, Taciano ciuitatis Philippupolis, consentiens subscripsi. Olympius Episcop* Cypri, per Epaphroditum episcopum Tamassi, & pro absentibus episcopis sub me constitutis, Hermolao ciuitatis Gatheriæ,*Aristoclides, Tiberio Nicopolis, consentiens subscripsi. Simeonius episcopus Amidæ, & pro absentibus episcopis sub me constitutis,Eusebio, Maronio,Caiuma,Gualara, Tyricio,per Petrum presbyterum, consentiens subscripsi. Pergamius episcopus Antiochiæ Pisidiæ,& pro absentibus episcopis sub me constitutis, Apellino,Protogene, Marcellino, Maximo, Timotheo, Eutropio, Armenio, Musonio, consentiens subscripsi. Stephanus episcopus Ephesi, & pro absentibus episcopis, Eutropio Pergami, Hauiano Andriaceorũ, Maximo Assi,*Aroetiano Antandri, Chrysogono Cimæ, Alexandro Magnesiæ apud Sipylum, Eustathio * Timbriæ, Dracocio Hydræ, Gennadio Therorum, Iuliano Lebedi,Alexandro Colophonis,*Zitico Neæ, Isidoro Prienæ,Maximo Trallorum, Sabatio Mastaurorum,Eustorgio * templi Ionis, Gerontio Archadiupolis,Thoma Aulij,Rufo * Ilij, Ioanne * Bargasorum,Basilio Teorum, Alexandro Naulochi, per Hesperium episcopum Pitanę,consentiens subscri.Constantinus episcopus Bostrorum, & pro episcopis absentibus sub me constitutis, Placo Gerassæ,Zosio Ebodorum,Malcho Auarę, Gantone Elanorum, Nonno Saraceñ,Chilone Neapolis, * Erreiobio ciuitatis Neclæ, Caineo ciuitatis Medinæ, Seuero ciuitatis Maximianupolis, Anastasio Anithæ,*Solemo Constantiæ, Mara Dionysiadis, consentiens subscripsi. Theodorus episcopus Damasci, & pro episcopis absentibus sub me constitutis,Ioanne * Palmyræ, *Cochena Dadachorum,Eusebio Iabrudorũ, Theodoro Dananio, Abraamio Alalorum, Petro Coarorum, consentiens subscripsi. Stephanus episcopus Hierapolis, & pro DEO

*Gandarenorum

*Olbiæ

*Zetico *Zotico *phani

*Timi *Varectorũ

*Ogdama

TOM. 2.

O 3 aman-

Universidad de Deusto
Biblioteca

amantissimis Episcopis sub me constitutis, Vranio Surorum, Mara Vrimorum, Dauid Europi, Cosma Marino, consentiens subscr. Diuinissimus & pijssimus dominus noster Imperator ad sanctam synodũ dixit: Dicat sancta synodus, si secundùm omnium sanctorum episcoporum expositioné, diffinitio nunc relecta, prolata est. Omnes clamauerunt: Omnes sic credimus: Vna fides, vna voluntas. Omnes idipsum sapimus, omnes consentientes subscripsimus, omnes orthodoxi sumus. Hæc fides patrum, hæc fides Apostolorum, hæc fides Orthodoxorum. Hæc fides orbem terræ saluauit. Martiano nouo Constantino, nouo Paulo, nouo Dauid multos annos. Dauid Imperatori pio domino vitam ei. Nouo Constantino, nouo Martiano. Vos estis pax orbis, pie domine. Dominus vitam ei conseruet. Vos fides nostra. Christus, quem honoras, ipse te custodiet. Orthodoxam fidem tu roborâsti. Sicut apostolici, ità creditis. Augustæ multos annos. Vos lumina orthodoxæ fidei. Propter hæc vbiq; pax est. Lumina pacis, Domine, tu custodi. Luminaria mundi, Domine, tu custodi. Perpetua memoria nouo Constantino: Quæ ex genere orthodoxa est, Deus eam custodiat. Custodé fidei Deus custodiat. Eam, quæ semper pia est, Deus custodiat. Pia orthodoxa, quæ cõtraria est hæreticis, Deus eam custodiat. Omnes hæreticos tu fugâsti. Nestoriũ & Eutychen tu persecuta es. Absit inuidia à vestro imperio. Fideles Imperatores sic honorantur. Deus custodiat potestatem vestram, Deus pacificet imperium vestrum. Martianus nouus Constantinus. Pulcheria noua Helena. Zelum Helenæ tu sectaris. Vestra vita, munimen cunctorum est: vestra fides, ecclesiarum gloria est. Et post has voces, diuinissimus & pijssimus noster dominꝰ Imperator ad sanctam synodum dixit: Licèt laborem vestræ reuerentiæ fatigationémq; fecerimus, tamẽ maximas gratias agimus omniũ saluatori Deo, qui multorum errantium circa fidem amputata discordia, in vnam eandemq; religionem omnes nũc vna voluntate cõuenimus, sperantes celerrimam, vestris ad diuinitatem precibus, & circa omnia pacem nobis à Deo donari. Omnes clamauerũt: Hæc digna vestro imperio. Hæc propria vestri regni. Hæc correctio vestri imperij digni fide, digne Christo, digne imperio, digne fide & religione. Propter hoc pacificatur orbis terrarũ. Hæc digna vestro imperio. Per te orthodoxa fides firmata est. Per te hæresis non est. Cælestis rex, terrenum custodi. Per te firmata fides est. Cælestis rex, Augustam custodi. Per te fides firmata est. Vnus Deus qui hoc fecit. Rex cælestis Augustã custodi, dignam paci. Hæreticos tu fugâsti. Nẽstorio & Eutychi anathema. Anathema & Dioscoro. Per vos fides, per vos pax. Hæc oratio ecclesiarum, hæc oratio pastorum. Nestorio & Eutychi & Dioscoro anathema. Et post has voces diuinissimus & pijssimꝰ dominus noster Imperator ad sanctam synodum dixit: Pia & Catholica fide à sancta & vniuersali synodo secundùm patrum expositionẽ declarata, iustum simul & expediẽs esse nostra tranquillitas approbauit, omnem decæterò contentionis occasionem de sanctę fidei religione penitùs amputari. Si qs igitur idiota, vel militaris, seu clericus, publicè de fide turbam congregans, sub obtentu disputationis tumultum fecerit, sciat, quia si quidẽ idiota sit, ab vrbe regia expelletur: militaris verò & clericus, gradûs sui periculum sustinebunt, & pœnis alijs subiacebunt. Omnes clamauerunt: Multos annos Imperatori, multos annos Augusto pio & Christiano. Ecclesias tu correxisti, orthodoxam fidem tu confirmâsti. Augustæ orthodoxæ multos anni. Multos annos piæ & amatrici Christi. Imperium vestrum Deus custodiat. Vos hæreticos expulistis. Nestorio & Eutychi & Dioscoro anathema. Trinitas hos tres damnauit. In perpetuum maneat vestrum imperium. Diuinissimus & pijssimus noster Imperator ad sanctam synodum dixit: Quædam capitula sunt, quæ ad honorem vestræ reuerentiæ vobis seruauimus, decorum esse iudicantes, à vobis hæc regulariter potiùs fore dari per synodum, quàm nostra lege sanciri. Et iubente diuinissimo & pijssimo principe, Beronicianus vir deuotus secretarius diuini consistorij, capitula relegit:

Primum capitulum.

¶ Eos qui verè & syncerè solitariam amplectuntur vitam, debito honore dignos existimamus. Quoniam verò quidam, sub prætextu solitariæ vitæ, & ecclesias & communes perturbant causas, placuit, nullum quidem ædificare monasterium præter voluntatem episcopi ciuitatis, neq; in possessionem præter voluntatem domini possessionis. Eos verò monachos, qui per singulas ciuitates siue atque prouincias, subijci episcopo, & quietem amplecti, & intendere solùm ieiunio & orationi, & neque ecclesiasticis, neq; publicis importunos rebus existere, nisi forte iubeatur eis propter necessariam causam ab episcopo ciuitatis. Sed neque potestatẽ habere monachos, susc ipere in monasterijs suis seruos aut inscriptitios, præter voluntatem dominorum.

Capitulum secundum.

¶ Quoniam verò aliqui clericorum & monachorum pecuniæ amore languentes, curis mundanarum rerum semetipsos subijciunt, aut possessionũ cõductores aut procuratores constituti, aut in domibus seculariũ obuersantes, tanq; dispensatores effecti, placuit huic sancto & magno concilio, nullum clericum cõducere possessiones, aut procurationem suscipere, nisi fortè ei à proprio episcopo iubeatur, ecclesiasticarum possessionum habere solicitudinem: Si quis autẽ post hunc terminum aut ipse cõducere præsumpserit, aut per alium quemlibet hanc curam suscipere, hunc ecclesiastico subdi supplicio: quòd si in contentione perstiterit, dignitate priuetur.

Capitulum tertium.

¶ Clericos in ecclesia constitutos, non licere alterius ciuitatis ecclesiæ deputari, sed permanere illic, in qua ministrare ab initio deputati sunt, extra illos scilicet, qui, amissis proprijs ꝓuincijs, ex necessitate in aliena ecclesia trãsiẽrunt. Si quis verò post hanc definitionem, clericum alij episcopo cõpetentẽ suscepit, placuit extra cõmunionem fieri, & eum, qui susceptus est, & qui suscepit, donèc clericus, qui excessit, ad propriam reuertat ecclesiam. Et post hanc lectioné capitulorũ à diuinis. & pijss. domino nostro, religiosissimo episcopo regię Cõstantinopolis Anatolio, Omnes clamauerunt: Multos annos Imperatori pio Christiano. Christus, quem colis, ipse te seruet. Hæc fide digna sunt sacerdoti. Imperatori multos annos. Ecclesias tu erexisti, victor bellorum, doctor fidei. Multos annos Augustæ piæ amatrici Christi. Orthodoxæ multos annos. Vestrum imperium Deus conseruet. Hæreticos vos destruxistis, fidem vos custodistis. Inuidia ab imperio vestro procùl sit. Imperium vestrũ per seculum sit. Et post hæc diuinis. & pijss. noster dominus Imperator ad sanctam synodum dixit: Ad honorem sanctæ martyris Euphemiæ, & vrbi pariter sanctitatis, Chalcedonensium ciuitatem, in qua sanctæ fidei concilium gestum est, metropolis priuilegia habere sancimus, nomine tantùm hanc honorantes, salua videlicet Nicomediensium ciuitati propria dignitate. Omnes clamauerunt: Iustum iudicium Imperatoris digni sancta martyre. Vnum pascha orbi terrarũ. Circumuentiones episcoporum vos cohibetis. Hæc sancta te custodiat, supplicamꝰ: Dimitte nos, pie Imperator, dimitte nos. Diuinis. & pijssimus dominus noster Martianus perpetuus Augustus, ad sanctum concilium dixit: Multùm quidem estis itinere fatigati, laborem perferentes. Veruntamen sustinete tres adhuc aut quatuor dies, & præsentibus magnificentissimis nostris iudicibus, quæcunque vultis mouete, competens adepturi solatium. Nullus vestrũm, anteq; perfecti termini ex omnibus proferantur, à sancto concilio discedat.

CONCILII CHALCEDONENSIS ACT. VII.

COnsulatu dñi nostri Martiani, patris patriæ, perpetui Augusti 4. Kalẽd. Nouembris Chalcedone secundùm iussionem pijss. nostri domini Imperatoris, conuenientibus in ecclesia sanctiss. beatæ martyris Euphemiæ gloriosiss. iudicibꝰ & sancto & vniuersali concilio, per sanctionem sereniss. & pijss. nostri domini in Chalcedonensium ciuitate congregato, & residentibus cunctis ante cancellos altaris, gloriosiss. iudices dixerunt: Diuiniss. & pijss. noster Dominus Imperator rogatus à Maximo & Iuuenale sanctissimis episcopis, præcepit nos agnoscere, de motis inter eos capitulis. Vndè conuenientes sanctiss. viri, quidam adinuicèm inter se ex non scripto constituerunt, quę etiàm nobis manifesta fecerunt, & videntur ex consensu iustè disposita. Hoc igitur necessarium iudicauimus, etiàm coram sancta synodo vnumquenq; corũ edocere, quatenùs & ex vestra sententia, & ex nostra allocutione, quæ fuerint placita, confirmentur. Maximus reuerẽd. episcopus Antiochiæ Syrię, dixit: Placuit mihi & reuerend. episcopo Iuuenali, propter multam contentionem per consensum, vt sedes quidem Antiochẽsium maximæ ciuitatis beati Petri, habeat duas Phœnicas & Arabiam, sedes autem Hierosolymorum habeat tres Palæstinas. Et rogatus, ex decreto vestræ magnificentiæ & sancti concilij, hæc scripto firmari. Iuuenalis sanctissimus Hierosolymorũ ciuitatis episcopus, dixit: Hæc etiàm mihi complacuerunt, vt sancta quidem Christi resurrectio tres Palęstinas habeat, sedes autem Antiochensium duas Phœnicas & Arabiam. Et rogo, quatenùs ex decreto vestræ magnificentiæ & sancti concilij ista firmentur. Conuentiones inter Antiochenũ & Hierosolymitanũ patriarchat.

Paschasinus & Lucẽtius reuer. episcopi, & Bonifacius presbyter, tenentes locũ apostolicæ sedis, per Paschasinũ teuerend. episc. dixerunt. Hæc, concordantibus fratribus nostris, Maximo reuerend. Antiochensium ciuitatis episcopo, & Iuuenale reuerẽd. & sanctiss. Hierosolymorum episcopo, pro bono pacis dicta noscuntur, hoc est, vt Antiochẽsium ecclesia duas Phœnicas & Arabiã habeat, Hierosolymorum verò tres Palæstinas possideat. Ad hoc autem & nostræ humilitatis interloquutione firmantur, vt nulla in posterum de hac causa prædictis ecclesijs contentio relinquatur. Anatolius reuerend. archiepiscopus gloriosæ Constantinopolis nouæ Romæ, dixit: Quæ placuerunt inter Deo amantissimum Episcopum Antiochensium Maximum, & Deo amantissimum Hierosolymorum episcopum Iuuenalem, & ex mea interlocutione firma cõsistant, vt sanctissima quidem Ecclesia Antiochensiũ magnæ ciuitatis habeat duas Phœnicas & Arabiã, sanctiss. verò Ecclesia Hierosolymorũ tres Palæstinas obtineat, quatenùs decæterò vtriq; Ecclesiæ huius rei causa nullius cõtentionis relinquatur occasio. Thalassius reuerendus episcopus Cæsareæ Cappadociæ, dixit: His, quæ per consensum ordinata sunt inter amantissimos episcopos Maximum & Iuuenalem, & nos consentimus. Stephanus reue-

Universidad de Deusto
Biblioteca

reuerẽdus episcopus Ephesi, dixit: Sicut placuit reuerend. episcopis, Antiochensium ciuitatis Maximo, & Deo amantissimo Iuuenali Hierosolymorũ, vt sanctissima quidẽ Antiochensium ciuitatis ecclesia habeat duas Phœnicas & Arabiam, sanctissima verò Hierosolymorum Ecclesia tres habeat Palestinas, quæ inter eos placuerunt, confirmo, quatenùs vtraq; Ecclesia decæterò nullius habeat contentionis occasionem. Eusebius reuerendus episcopus Ancyræ Galatiæ, dixit: Gratias agimus Domino Deo, in quibus duorum patrum cõtentio amicabili placito terminata est. Obtinere igitur volumꝰ ea, quæ vtrisq; partibus placuerunt. Petrus reuerendus episcopus Corinthi, dixit: Circa pacem & concordiam vtrorunq; patrũ gaudentes placitis consentimus. Iulianus reuerendus episcopꝰ Coẽnsiũ, dixit: Sicut complacuit vtriq; parti, hoc est, Maximo reuerẽdo episcopo Antiochẽsium, & Iuuenali episcopo Hierosolymorũ, vt sanctissima quidẽ Ecclesia Antiochensiũ maximæ ciuitatis habeat duas Phœnicas & Arabiam, sanctissima verò Ecclesia Hierosolymorũ tres Palæstinas obtineat, & ego, q̃ inter eos placuerunt, mediante Christi charitate, vtrisq; ad vnitatem firma esse decerno. Diogenes reueren. episcopus Cyzici, dixit: Consentio his, quæ à patribus facta sunt. Amphilochius reuer. episcopus Sidensis, dixit: Apertè diuina dispensatione ad amicabilem consensum contentionem Deo amantissimorũ episcoporũ Maximi & Iuuenalis venire iubente, gratias ago & ego Saluatori Christo de eorũ pace, consentiẽs his q̃ sunt benè disposita. Oẽs reuerendissimi episcopi clamauerunt: Nos ità dicimus, & consentimus his, quæ à patribus dicta sunt. Glorioſissimi iudices dixerunt: Et hoc efficacia est sanctæ Trinitatis, & propositi diuinissimi & pijssimi principis nostri, quatenùs ea, q̃ in lite erant apud eos, qui contendere videbantur, concordi proposito decíderentur. Per placitum igitur Maximi sanctissimi Antiochensium ciuitatis episcopi, & Iuuenalis Hierosolymorum factis consentio, sicut vtriusq; attestatio declarauit. Firma etiàm per nostrum decretũ & sententiam sancti Concilij in omni tempore permanebit, hoc est, vt Maximus quidem sanctissimus episcopus, seu Antiochensium sanctissima Ecclesia, duas Phœnicas & Abrabiam sub propria habeat potestate, Iuuenalis autem sanctiss. Hierosolymorũ episcopus, siue sanctiss. Ecclesia quæ sub eo est, tres Palæstinas itidẽm sub ꝓpria habeat potestate, vacantibus sc̃ilicet, secundùm iussionem diuinissimi & pijssimi principis, omnibus rebus, & quocunque modo sacris ab vtraque parte literis impetratis, insuper & mulctatione, quæ in eis huius rei causà nosci tur contineri. Datum Kalẽdis Aprilis, feria quarta, indictione decimaquarta.

TOM. 2.

ACTIO DE DOMNO ANTIOcheno, quæ inuenta est in codice patrum Iuliæ membranaceo, transscripta ex codice vetusto chartaceo, & dicitur ipsa fuisse Proculi & Albini Germanorum scholasticorum.

COnsulatu Domini Martiani, Petui Augusti, & qui nunciatus fuerit, sexto Kalendarum Nouembrium, Chalcedone secundùm ꝓceptum diuinissi. & clemẽtissi. domini nostri Imperatoris, conuenientibus in sancta Ecclesia sanctæ martyris Euphemiæ, magnificentissimo & glorioſissimo magistro militũ & exconsule ordinario & patricio Anatolio, magnificentissimo & glorioſissimo ꝓfecto sacri consistorij Palladio, & magnificentissimo & glorioſiss. sacrorum officiorũ magistro Vincomalo, cõuenientibus etiàm & Paschasino & Lucentio viris reuerendiss. episcopis, & Bonifacio viro reueredissi. presbytero, vicarijs sancti archiepiscopi senioris Romæ Leonis, & Anatolio reuerendiss. archiepiscopo maximi nominis Constantinopolis, & Maximo reuerendiss. archiepiscopo Antiochię Syrię, & Iuuenale reuerend. episcopo Hierosolymitano, & cætera sancta synodo, quæ ex sanctiõe diuinissimi & clementiss. domini nostri Imperatoris in Chalcedonensi ciuitate congregata est, quorum nomina infrà sunt scripta. Et residentibus vniuersis ante cancellos sancti altaris, Maximus reuerend. episcopus Antiochiæ, dixit: Deprecor magnificentissimos & glorioſissimos iudices, sanctam hanc & vniuersalem synodũ, humanitatem exercere in Domno, qui fuit Antiochiæ episcopus. dignemini & statuere ei certos sumptus de Ecclesia, quæ sub me est.

Paschasinus & Lucentius viri reuerendi episcopi, & Bonifacius presbyter, vicarij sedis Apostolicæ, per Paschasinum reuerend. episcopum dixerũt: Sanctus ac beatissimus papa, qui episcopatum sancti ac venerabilis Maximi episcopi Antiochenæ Ecclesiæ confirmauit, iusto satis iudicio eius meritũ approbâsse videtur. Siquidem memoratus vir episcopus Maximus suo arbitrio Domnum voluerit esse cõsultum, vt sumptus ei de ista ecclesia (miserationis intuitu, prout ꝑstimauerit) largiatur, vt contentus alimonijs, quas esçat in posterum. Quæ confessio Grꝛcè ꝓnunciata est per Beronicianum virum deuotissimum, secretarium sacri consistorij, translata est. Anatolius reuerend. episcopus dixit: Laudo & ego condolentiam beatiss. episcopi Antiochiæ Maximi, in quibus spõtanea voluntate ꝓpositis tales precatorias obtulit, vt sumptus prꝛberet Domno, qui fuit episcopus ecclesiꝛ sanctę, quę sub eo est, præter hoc prædicto nihil requirente. Iuuenalis episcopus Hierosolymitanus, dixit: Amplector & ego sanctissimi

filium sancti episcopi Antiochiæ Maximi.

Vniuersa sancta synodus vociferata est: Laudabiles meritò sunt benevolẽtiæ archiepiscopi. Omnes cogitatũ eius laudabimus. Hic decet eius existimationẽ humanus cogitatus pontificis. Magnificentissimi iudices dixerunt: Amplectẽte sancta synodo arbitrium Maximi viri religiosi episcopi Antiochensium, quod de Domno probauit, & nos eidem consentimus, quæ sunt, eius arbitrio derelinquentes, de Domni honorificẽtia. Et alia manu edantur.

ACTIO OCTAVA, DE COMpositione Maximi & Iuuenalis, quã inter se feciſſe leguntur, de quibusdam parochijs.

COnsulatu domini nostri Martiani perpetui Augusti, & qui fuerit nunciatus, sub die octauo Kaleñ. Nouemb. Chalcedone, secundùm iussionem sacram diuinissimi & pijssimi nomini nostri Imperatoris congregatis in sanctissima ecclesia sanctæ martyris Euphemię, magnificentissimo & glorioſissimo magistro militum & exconsule ordinario & patricio Anatolio, & magnificentiss. & glorioſiss. præfecto sacrorum prætoriotum Palladio, & magnificentiss. & glorioſiss. magistro sacrorum officiorum Vincomalo: cõgregatis autem & Paschasino & Lucentio reuerendiss. episcopis, & Bonifacio reuerendissimo presbytero, habentibus locum sanctissimi archiepiscopi senioris Romæ Leõis, & Anatolio reuerend. archiepiscopo magni nominis Constantinopolis, & Maximo reuerend. episcopo Antiocheno, & Iuuenali reuerẽd. episcopo Hierosolymorũ, & Quintillo reuerend. episcopo Heracleæ Macedoniæ, habente locum sanctiss. archiepiscopi Anastasij Thessalonicensis, & Thalassio reuerend. episcopo Cęsareę Cappadociæ, & Stephano reuerend. episcopo Ephesi, & Luciano reuerend. episc. Byziæ, habente locum reuerẽ. epis. Cyriaci Heracleæ Thraciæ, & Eusebio reuerend. episcopo Ancyræ, & Diogene reuerend. episcopo Cyzici, & Petro reueren. episcopo Corinthi, & Florentio reuerend. episcopo Sardeorum, & Eunomio reuerẽd. episcopo Nicomediæ, & Anastasio reueren. episcopo Niceæ, & Iuliano reuerendiss. episcopo Coẽnsi, habente locum & ipso Apostolicę sedis senioris Romæ Leonis, & Eleutherio reuerendissimo episcopo Chalcedonos, & Basilio reuerendissimo episcopo Seleuciæ Isauriæ, & Meletio reuerendo episc. Lariſſæ, habente locum reuerẽd. episc. Apameæ Syriæ Domni, & Amphilochio reuer. episcopo Sidis, & Theodoro reuerend. episcopo Tarsi, & Cyro reueré. episcopo Anazarbi, & Constantino reuerendiss. episcopo Bostrorum, & Photio reuerend. episc. Tyri, & Theodoro reueren. episcopo Damasci, & Stephano episc. Hierapolis, & Nunechio reuerend. episc. Laodiceæ, habente locũ reuerendiss. episcopi Constantiæ Olympij, & Ioanne reuerend. episcopo Sebastiæ, & Seleuco reuerendiss. episc. Amasiæ, & Constãtino reuerendiss. episcopo Melitenæ, & Patricio reuerẽdiss. episc. Tyanorum, & Petro episcopo Gangrorũ, & Apragmonio reuerendissimo episc. Tij, habente locum reuerendissimi episcopi Calogeri Claudiopolis, & Atarbio reuerend. episc. Trapezuntis, habente locũ reuerendiss. episc. Dorothei Neocæsareæ, & Photino archidiacono, habẽte locũ reuerẽd. episc. Theoctisti Pessinuntis, & Romano episcopo Myrorum, & Critoniano reuerendiss. episcopo Aphrodisiadis Cariæ, & Nunechio reuerẽdiss. episc. Laodiceæ Phrygiæ, & Mariniano reuerẽdiss. episcopo Synnadorum, & Onesiphoro reueren. episcopo Iconij, & Pergamio episc. Antiochiæ Pisidiæ, & Epiphanio reuerẽ. episcopo Pergę, & Attico reuerend. episc. Nicopolis Epiri, & Martyrio reuerend. episc. Gortynę, & Luca reuerẽd. episcopo Dyrrhachenorum, & Vigilantio reuerẽdiss. episc. Lariſſæ Thessaliæ, & Francione reuerendissimo episcopo Philippopolis, & Sebastiano reuerendissimo episcopo Beroæ, & Basilio reuerendissimo episcopo Traianopolis, & Tryphone reuerendiss. episcopo Chij, & Theoctisto reuerendo episcopo *Beroæ, & Gerontio episcopo Seleucię Isaurię, & Eusebio presbytero habente locum Macarij reuerendissimi episcopi Laodiceæ Syriæ, & Eusebio reuerendissimo episcopo Doryłei, & reliqua sancta & vniuersali synodo, quæ secũdùm sanctionem diuinissimi & pijssimi domini nostri Imperatoris in Chalcedonensium ciuitate collecta est. Et residentibus omnibus ante cancellos sanctiss. altaris, reuerendi episcopi clamauerũt: Theodoretus modò anathematizet Nestorium.

Theodoretus reuerendus episcopus trãsiens in medio, dixit: Preces obtuli diuinissimo & pijssimo Imperatori, & libellos obtuli reuerendissimis episcopis, agentibus locum archiepiscopi Leonis. Et si vobis videtur, legãtur coram vobis, vt (sicut sapio) cognoscatis. Reuerẽdissimi episcopi clamauerunt: Nihil relegi volumus, modò anathematiza Nestorium. Theodoretus reuerend. episcopus dixit: Ego per Dei gratiam ab orthodoxis sum nutritꝰ, & orthodoxè docui, & orthodoxè sum edoctus, & orthodoxè ꝑdicaui. Et non solùm Nestorium & Eutychen, sed & omnem hominem, qui rectè nó sapit, auersor & alienum existimo. Et dum diceret, Reuerendi Episcopi clamauerunt: Clarè dic, anathema Nestorio & dogmatibus eius, anathema Nestorio & amantibus eum. Theodoretus reuerendus episcopus dixit: Verè non dico, nisi quomodò noui Deo placere. Priùs satisfacio vobis, quia neque de ciuitate cogito, neq; honore opus habeo,

TOM. 2.

Universidad de Deusto
Biblioteca

habeo,neque ob hoc aduéni.Sed quia calumniam passus sum, véni satisfacere me esse orthodoxum,& omem hæreticum, qui cóuerti noluerit,anathematizo,& quia Nestorium,& Eutychen, & omnem hominem dicentem vel opinãtem duos filios,anathematizo.Et cùm diceret,Reuerendi episcopi clamauerunt:Dic apertè,anathema Nestorio,& qui ea,quæ eius sunt,sapiunt. Theodoretus reuerend. episcopus dixit:Ego,nisi exposuero,quomodò credo, non dico: Credo autem.Et cùm diceret, Reuerend. epis.clamauerũt: Iste hæreticus est,iste Nestorianus est. Hæreticum foràs mitte. Theodoretus reuerend.episc.dixit:Anathema Nestorio, & ei, qui non dicit Dei genitricem virginẽ Mariam,& qui in duos filios partitur vnum filiũ vnigenitum.Ego autem & fidei diffinitioni subscripsi,& epistolæ sanctiss.& Deo amantiss. archiepiscopi domini Leonis, & sic sapio.Et post omnia hæc dixit:Saluete. Gloriosiss.iudices dixerunt: Omnis iam dubitatio de Theodoreto reuerẽd.est soluta,quippe & Nestorium coram nobis anathematizauit, & à sanctiss. & Deo amantiss. archiepisc.senioris vrbis Romæ Leone susceptus est,& diffinitionem fidei à religiositate vestra prolatam libẽter suscepit,& insupèr epistolę memorati sanctissimi archiepiscopi Leonis subscripsit.Deest igitur vt sententia ꝓferatur à Deo *amabilitate vestra,vt ecclesiã suam recipiat, sicut & sanctiss. Leo archiepiscopus iudicauit.Legi.Legimus. Omnes reuerendissimi episcopi clamauerunt:Theodoretus dignus est sede ecclesiæ. Orthodoxum ecclesia pastorem recipiat, orthodoxum doctorem ecclesia recipiat. Theodoretus dignus est sede. Archiepiscopo Leoni multos annos. Post Deum Leo iudicauit.Populus orthodoxum recipiat dignum sua sede.Theodoreto catholico doctori reddatur ecclesia. Paschasinus & Lucentius reuerendiss.episcopi,& Bonifacius reuerend. presbyter,insupèr & Iulianus reuerend.episcopus Coẽnsis, habentes locum Apostolicæ sedis, dixerunt: Sanctissimum & venerandum episcopum Theodoretum,sanctiss. & beatiss.vniuersæ ecclesiæ episcopus vrbis Romæ Leo, dudùm in communionem suscepit ità,sicut literę ab eo ad nostram humilitatem directæ,testantur.Si igitur fidem catholicam promittit, sicut secundùm prædictum beatum episcopum subscriptionem in proprio libello direxit,& nostrę insupèr humilitati,alio dato libello, monstrauit, quoniam & Nestorium & Eutychen nõ solùm scripto, sed & sub prẽsentia totius consessûs ore proprio anathematizauit, hoc iudicio sanctissima & venerandissima synodus, insupèr verò & nostra humilitas reddi ei ecclesiam propriam definiuit.Anatolius reuerendus episcopus Constantinopolis, dixit: Reuerendiss.episc. Theodoretus per omnia quidem est orthodoxus demõstratus, & ob hoc verò, ꝙ anathematizauit Nestorium & Eutychen,eiusq; malè placiti hæresim,& suam igitur ecclesiam iustè recipiet. Maximus reuerendiss.episcopus Antiochię,dixit:Dudùm quidem,& à principio reuerẽd.episcopum Theodoretum noui catholicum,audiens doctrinas eius in sanctiss.ecclesiam,multo autem magìs nunc eius recipio sanctitatem, quia modò anathematizauit Nestorium & Eutychen,& sapit secundùm definitionẽ expositam ab hoc sancto Concilio.Vndè & ego decerno esse eum consuetè episcopum ciuitatis Cyri.Iuuenalis reuerend. episcop. Hierosolymorum dixit: Et ego eisdem cõsentio,quæ decreuit Anatolius Deo amantissimus Constantinopolitanus episcopus. Thalassius reuerẽd.episcopus Cæsareę Cappadociæ,dixit: Et ego decerno his similia, quæ patres sanctiss. Deo amantiss. episcopo Theodoreto firmauerunt. Eusebius reuerend.episc. Ancyræ,dixit: His, quæ firmata sunt à sanctiss. patribus nostris & archiepiscopis,consona definio de reuerend.episcopo Theodoreto.

Constantinus reuerend.episc.Bostrorum Arabię,dixit: Et ego consentio his, quæ de sanctiss.episcopo Theodoreto rectè & iustè decreta sunt.Omnes reuerend. episcopi clamauerunt:Hoc iustum iudicium, hæc iusta sententia,hoc Christi iudicium. His & nos consentimus.Hæc omnes dicimus. Gloriosiss.iudices dixerunt: Secundùm decretum sancti concilij Theodoretus sanctiss.episcopus ecclesiam ciuitatis Cyri recipiet.Relegi. Relegimus.Reuerend.episcopi clamauerũt: Anathematizet & Sophronius.

Sophronius reuerendus episcopus Constantiæ,dixit: Anathema Nestorio & Eutychi,& omnibus qui orthodoxè non sapiũt. Reuerend.episc.clamauerũt:Et Ioannes modò anathematizet. Ioannes reuerẽd. episcopus Germaniciæ,dixit:Anathema Nestorio & Eutychi, & omnibus praua sapientibus. Reuerendiss.episcopi clamauerunt: Amphilochius modò anathematizet.Amphilochius reuerendiss. episcop. Sidę,dixit:Anathema maledicto Eutychi,& qui ea, quæ eius sunt,sapiunt. Gloriosiss. iudices dixerunt: Curata per omnia sancta synodo, tempus est omnes seruare concordiam.Legi.Legimus. Legi.

Contuli die supradicta, sexto Kalendas Aprilis,Indictione *xiij.

*for. *amabili sanctitate

CHALCEDONEN. CONCILII
Act. IX.

COnsulatu dñi nostri Martiani perpetui Augusti, vij. Kalendas Nouemb.in Chalcedone secundùm iussionẽ diuiniss. & pijssimi nostri domini Imperatoris, conuenientibus in sanctissima ecclesia sanctæ martyris Euphemiæ gloriosissimis proceribus, & sancta & vniuersali synodo, quæ per decretum diuiniss.& pijssimi nostri domini Imperatoris in Chalcedone ciuitate collecta est. Et residẽtibus ante cancellos sanctiss. altaris, ingressus Ibas reuerend. qui fuit Edessenæ ciuitatis episcopus,dixit: Iniustitiam ab Eutyche & falsa figmenta perpessus,absens à quadraginta mansionibus & condemnatus,huc aduéni impetrare clementiam, & adij sacrum & immortalem verticem,& iussit vestrã magnificentiam, cum sancta hac & vniuersali synodo,quæ aduersùm me sunt gesta,pquirere. Deprecor igitur vos, vt cognoscatis, qũ falsam accusatiõem pertuli, & calumniam à quibusdam clericis. Iubete ea, quæ iudicata sunt à Photio & Eustathio reuerend. episcopis,legi.Vranius episcopus Himerorum,pro gratia Eutychis omnia ageus, prꝑparauit quosdam clericos accusare me,& iudicium sibi prædictisque transmitti. Et inuentus sum innocẽs à blasphemijs, quæ mihi illatæ sunt,& iudicatum datum est à præfatis reuerend. episcopis, accusationes quidem aduersùm me per calumniam factas arguens,testificans autem meæ rectæ fidei. Iubete omnia, quæ per absentiam meam in Epheso sub Dioscoro gesta sunt, euacuari, & iustitiam mihi seruari, qui sum in nullo culpabilis,& reddi mihi episcopatum pariter & ecclesiam.Nam & omnes clerici Edessẽi,per quæ scripserunt præfatis episcopis, testantur me esse catholicum, & alienus sum à nefaria blasphemia,quę mihi infertur.Magnificentissimi & gloriosissimi iudices dixerunt:Postulatione Ibæ reuerendiss. declarata sanctæ synodo,quid videtur? Paschasinus & Lucentius,& Iulianus reuerendissimi episcopi,& Bonifacius presbyter, vicarij sedis Apostolicæ, per Paschasinum dixerunt: Ea,quæ gesta sunt,quorum memoriam fecit reuerendus Ibas,& semetipsum mundum ab omni accusatione in episcoporum significauit iudicio,proferantur in medio,vt eorũ lectione,aut quid iudicandum sit, aut quid diffiniri oporteat,cognoscamus. Et porrecta ea sententia ab Iba reuerendissimo, Beronicianus vir deuotus, secretarius diuini consistorij,relegit.

¶ Ibę Edessenę episcopi libellus querulosus.

POst consulatum Flauij Zenonis & Posthumiani venerandorum virorum consulum,sub die quinto Kalen. Martiarum in Colonia Tyro clarissima metropoli cõsulari,anno quingẽtesimo septuagesimo quarto,mensis *Perithu die decima, secundùm Romanos autem Februarij quinta & vicesima,indictiõe prima,Photius episcopus Tyriorum metropolis, & Eustathius Berytiorum pulchræ ciuitatis,interlocuti sumus ea, quæ sunt subiecta.Magnificentiss.& gloriosissimus tribun⁹ & notarius Damascius, aduenies in Phœnicum prouincia, pias lite-

ras nobis dedit, per omnia pijssimi & amatoris Christi Imperatoris nostri, quæ iuberent auditores nos esse cum religiosissimo Vranio episcopo ciuitatis Himeriæ capitulorum eorum,quę mouentur aduersùs Deo amantiss.Ibam Edessenæ ciuitatis episcopũ, à Samuele,& Cyro,& Mara, & Eulogio reuerendis,& formam,quæ nobis videtur, iustissimam proferre.His ergò, quæ piè sancita sunt,satisfacientes,audientiam proposuimus:& partibus nobis adductis, per præfatum strenuissimum & spectabilem tribunũ & notarium Damascium, ab eodem strenuiss.viro depositione facta, manifestante Imperatoris nostri pijssimi sanctionem, necessariè hortabamur,accusatorum personã habentes docere quæ vellent. His ergò dantibus capitula quædam,& rogantibus, vt horum fieret subtilis inquisitio, incumbentes nos capitulis,& inuenientes in his accusationem quandam aduersùs Ibam religiosiss. episcopũ,quasi non rectè saperet,sed alia ꝑter piam doctrinam doceret, necessariè ex hoc priùs inquisitionem cum magna diligẽtia facere sumus impulsi. Præcepimus igitur accusatoribus dicere, quę essent, quæ à religiosissimo episcopo Iba dicta essent, (sicut ipsi dicebant) à pijs dogmatibus aliena. Dixerunt verò eorum ipsorũ quædam.Et cùm multa mota fuissent, q̃ in actis inserta sunt, nos audictium ordinem ad modicum relinquentes, & ad sanctarum ecclesiarum communem vtilitatem respicientes,pro iudicib⁹ pacis mediatores eis partibus nosmetipsos effecimus:& multis vsi cõsilijs, pietatẽ vbiq; præponentes & inquirentes, prꝑauimus religiosiss.Ibam episcopũ, quòd & ipse amplexus est,ad satisfactionem eorum,qui læsi dicebantur,ex scripto dare quod sentit, vel sapit de pia nostra fide: quod & fecit. Ex abũdanti autẽ ꝑdictus religiosiss.vir ꝑmisit, & in suæ alloqui ciuitatis ecclesia,& manifestè anathematizare malignę impietatis principem Nestorium,& eos qui,sicut ille, sapiunt, & qui vel libris vel codicibus eius vtũtur.Confessus autem sic se credere,sicut cõtinent literę,q̃ conuenerũt inter Deo amantiss.& sanctiss.memorię viros Ioannem maximę Antiochenæ ciuitatis episcopũ, & Cyrillum maximæ Alexandrinorum ciuitatis episcopũ,quibus ministrauit beatæ memoriæ Paulus Emisenorum ciuitatis episcopus, ex qbus vniuersalis concordia facta est: cõsentire autem & omnibus, q̃ nupèr gesta sunt à sancta synodo, q̃ conuenit in regia & Cõstantinopoli ciuitate: habere autem omnia, quę placuerunt in Ephesina metropoli, vt à cõcilio, quod à Spiritu sancto mouebatur: æqualem autem eam iudicare his,q̃ in Nicea sunt cõstituta,& nullam differentiã arbitrari eius ad illam. Et valdè eius religiositatem laudauimus,quòd anticipauerit curare eos, qui vel suspicione, vel alio quolibet modo læsi

Universidad de Deusto
Biblioteca

lęsi erant de opinione eius doctrinæ. His ergò placitis & promissis, & medium parietem inimicitiarum cum Deo soluentes, necessarium fuit congregare nos, & coniungere ad pacem & concordiam & dilectionem capiti membra diuisa. Dicentes igitur quæcunque dicebant, persuasimus reuerendo episcopo Ibæ, vt præfatos, sicut filios proprios, haberet & foueret & contineret, omni iniuriarũ obliuione præuia, Dei iudicium ei proponentes. Persuasimus autem, & eosdem prædictos conuenire sicut patri eidem religiosissimo episcopo Ibæ, & oẽm præbere benignitatem pariter & affectum, oẽibus quæ tristitiam commouerunt, Deo iuuante, cessantibus. Super hæc nos exegimus sacramẽtum à religiosissimo episcopo Iba, vt omnibus, qui eum in præsenti negocio cõtristãssent, vel visi fuissent aliquid aduersùs eum egisse, obliuionem donaret, & nullum penitus contristaret, neq; gradu fraudaret, neq; minores maioribus propter præfatam contristationem præferret: sed omnes, siue clerici, siue monachi, vel laici essent, tanquàm proprios filios haberet, nullam differẽtiam vniuscuiusque ad alium faciendo, sed omnibus seruaret iustitiam in honoribus, & consuetudinibus, & gradibus. De ecclesiastico verò reditu, & ex quacunque causa quæstionibus sanctissimæ Ecclesiæ motis, aliquib⁹ placuit eidem religiosissimo Ibæ ex propria voluntate promittere, quia deceterò secundùm formam Antiochenæ maximæ ecclesiæ gubernarentur res per œconomos, ex clero ordinatos ab eius religiositate. Placuit autẽ, etsi aliquandò iustè visus contristari religiosissimus Ibas episcopus voluerit corripere aliquem præfatorum reuerendiss. Samuelis, Cyri, Marꝛæ, Eulogij, non ex authoritate propria corripiat eos, sed ex sententia reuerendissimi & Deo amantiss. & sanctiss. patris & archiepiscopi Domni hoc faciat, propter præcedentem, quæ in eis pusillanimitas est effecta & excitata. Sunt autem & alia quædam ex non subscripto capitula, quæ & disposita sunt, & rata ambæ partes habuerunt, quæ à nobis sunt probata. Et subscriptiões: Photius episcopus Tyri decreui. Eustathius episcopus Berytiorum pulchræ ciuitatis, decreui. Samuel presbyter, Rata habeo, quæ decreta sunt. Maras presbyter, Rata habeo, quæ decreta sunt. Cyrus presbyter, Rata habeo, quæ decreta sunt. Eulogius presbyter, Rata habeo, quæ decreta sunt. Magnificentissimi & gloriosissimi iudices dixerũt: Audiuit sancta synodus quæ relecta sunt: quid igitur ei videatur, edicat. Paschasinus & reliqui reuerendissimi⁹ episcopi, per Bonifaciũ presbyterum Apostolicę sedis, dixerũt: Sanctiss. episcopi, qui decreto proprio inculpabilem, & ab omni accusatiõe liberum Ibam reuerendissimum declarárunt, si propriam sententiam recognoscant, edicant. Photius reuerẽdissimus episcopus Tyri, dixit: Etiàm nostrum est iudicatum. Eustathius reuerendissimus episcopus Beryti, dixit: Mea est & dictatio. Paschasin⁹ & reliqui episcopi sedis Apostolicæ dixerunt: Audiuit vestra beatitudo, quid cõtineat & sanctissimorum episcoporum decretum: similiter & vestrę puritati de statu Ibę quid videtur, declarare dignamini. Et tacentibus omnibus reuerendissimis episcopis, Magnificentissimi iudices dixerunt: Subsequenti die suam sententiam sanctissima synodus efficiat manifestã.

ἀμνησία, i. obliuio iniuriarum.

CHALCEDONEN. CONCILII Actio X.

SImiliter sexto Kalendas Nouembres eodem consulatu, in eadem sanctissima ecclesia sanctæ martyris Euphemiæ, præsidentibus eisdem magnificentissimis & gloriosissimis iudicibus, & eadẽ sancta & vniuersali synodo secundùm iussionem diuinissimi & pijssimi domini nostri Martiani perpetui Augusti, ingressus prædictus Ibas reuerendissimus episcopus, dixit: Deprecor magnificentiam vestram, & hanc vniuersalem sanctissimam synodum. Eutyches aduersùs me pro fide quædam falsa confinxit, nec me in synodum introire permisit, per quadraginta mansiones per diuersos adinuicẽtes succedentes ordines direxit me, viginti annos pliùs carceres mutaui, tanquàm nõ esset carcer in Antiochia in ordine commicianorũ. Si videt ergò dicunt mihi, quia damnatus es. Si videt ergò magnificentiæ vestræ, & sanctę vestræ synodo, quæ sinè iudicio in absentia mea aduersùm me gesta sunt, infringere, in vestra ergò potestate. Ob hoc etenim (sicut iam eo coram adij sacrum & immortalem vertice. Et iustũ vestram magnificentiam, & sanctam synodum audire, quæ aduersùm me gesta sunt. Et cognouistis ex decreto, quia in nullo culpabilis sum repertus. Magnificentissimi & gloriosissimi iudices dixerunt: Pridèm dilectione facta, vt sancta synodus, quæ ei violarentur, ediceret: de Iba reuerendo quæ placeant, manifestè declaret. Reuerendissimi episcopi clamauerũt: Absentem nemo condemnat.

Ibas reuerendus dixit: Exoro vos. Absẽs cõdemnatus sum, non aderam. Nõ obtinui, non merui satisfactionis licẽtia facere verbum. Reuerendissimi episcopi clamauerũt: Malè fecerunt, qui eum præter Canones dudùm damnauerunt. Quæ aduersùs absentem facta sunt, vacuentur. Hæc omnes dicimus. Nullus condemnat absentem. Patricius reuerend. episcopus Tyanenlis, dixit: Prædèm relecta est sententia eorum, qui tũc iudices fuerunt deputati, (Dico enim Photij & Eustathij reuerendissimorum episcoporum) & decreuerunt eum sacerdotem esse. Omnes ergò eorum definitioni consentimus, & eum esse volumus sacerdotem. Orientales reuerendi episcopi clamauerunt:

Aum est hoc decretum. Quidã reuer. episcoporum clamauerunt: Cõtradicitur. Sunt accusatores eius foris, & iubeãtur ingredi. Magnificẽtissimi & gloriosiss. iudices dixerunt: Ingrediantur, qui Ibam reuerendũ accusare voluẽrunt. Et ingressis Theophilo diacono, & Euphrasio, & Abraamio, & Antiocho, Theophilus dixit: Rogamus, quæ super Ibam in Beryto gesta sunt, relegi, vt addiscatis, quia iustè damnatus est. Magnificentiss. & gloriosissimi iudices dixerunt Theophilo: Accusaturus Ibam reuerendum aduenisti, an pro fide certaturus, gesta relegi quæris? Theophilus diaconus dixit: Accusatores manifesti sunt, & hîc nõ sunt. Ego diaconus sum, & scio violentiam ciuitatis. Et si accuso, & testes non assunt, denegat. Magnificentissimi & gloriosissimi iudices dixerunt: Scriptas probationes de re aliqua præstare potes? Theophilus diaconus dixit: Habeo moniméta, quæ sup hoc gesta sunt in Beryto, & quæ in Epheso. Ecce & dominus Thalassius religiosissimus episcopus noũit ipse, qui suscepit relationes. Adest. Interrogetur ipse, ob quam causam damnatiõem fecit. Et dominus Eusebius adest, & nouit. Eusebius reuerendus episcopus Ancyræ, dixit: Ego relationem non suscepi. Dum autẽ in Epheso relegeretur, audiui. Et est versũ charta multorum, & multorum hominum depositiones habens: si autem habet monimenta, tanquàm ad petitionem gesta, eius est probare. Ego enim cum multitudine auditor fui. Thalassius reuerendus episcopus Cæsareæ Cappadociæ, dixit: Cum omnibus audiebamus. Magnificẽtissimi & gloriosissimi iudices dixerunt: Aderat tunc reueren. Ibas in vestra audientia? Thalassius reuerendus episcopus Cæsareæ Cappadociæ, & Eusebius reuerend. episcopus Ancyræ Galatię, dixerunt: Non aderat. Orientales & Pontici reuerendi episcopi clamauerunt: Absentem nullus abijcit. Theophilus diaconus dixit: Veritas in sancta synodo demonstretur. Et dominus Eustathius dixit, quia introduxerunt tres, & sex, & duodecim testes propter dictionem quam dixit, Non inuideo Christo facto DEO. Hic est Photius episcopus: Proponatur ei euangelium. Magnificentissimi & gloriosissimi iudices dixerunt: Expertus reuerendissimus episcopus Photius sententiam synodi, iustitiam, quam in propria causa inueniet, custodire nunc quoquè festinet, narrans nobis, quomodò se habuit Ibæ negocium. Photius reuerẽdissimus episcopus Tyri, dixit: Verè dico. Neque enim decet in quacunq; causa mentiri, multo magis in tali & tanta, & quæ à vestra potestate requiritur. Et ab vniuersali synodo quæstione quadam de eo mota, venientes presbyteri & monachi à Mesopotamia, dicebãt aduersùs eum de semetipso, iste verò negabat. Nos tanquàm mediatores, & pro timore blasphemiarum, & pro importunitate monachorum & presbyterorum, iussimus egredi eos à Tyro. Scandalizabatur enim ciuitas, quæ nunquàm tale aliquid vel intellexerat, vel audierat. Post hæc, eo iurante nihil tale à se dictum, occasiõem percepimus, vt pacificaremus ambos, & communicarent sibi, (aderat, puto, & Domnus diacon⁹, Eulogius Constantinopolitanus) & nos amicos eos fecimus. Gloriosissimi iudices dixerunt: Ibas igitur reuerendissimus à suis accusatoribus est conuictus? Photius reuerendissimus episcopus Tyri, dixit: Non. Dicebat autem: Venerunt quidem tres cohabitantes ipsis clericis iniuriantibus, & litigantib⁹ cõtra eum. Nos diximus, quia non possunt cohabitantes inimicis, susceptibiles ad testimonium cõprobari. Fecimus ergò eos amicos. Sancta munera rursùm in episcopio cõmunicauerunt inuicèm presbyteri & ipse. Theophilus diaconus dixit: Per salutem Imperatorum, eorumq; victoriam, legantur q̃ super hoc gesta sunt. Magnificentissimi & gloriosissimi iudices dixerunt: Relegãtur ea quæ super Ibam reuerend. in Tyro gesta dicuntur. Et his oblatis, Constantinus vir deuotus, magistrianus & adiutor sacri consistorij, relegit commonitorium. & Eulogi⁹

¶Commonitorium pro causa Ibę Edessẽi episcopi.

DAmascio viro spectabili, & notario prætorianorum. Scientes admirationis tuæ propositum, & cognoscentes quantum habeas studium, vt ipsum Deo & nostræ pietati commendes, visum nobis est, vt tu pergas cum Vranio reuerendo episcopo Himerorum ciuitatis ad partes Orientales, & cooperantibus per singula loca iudicib⁹, inducas reuerendum Ibam Edessenæ ciuitatis episcopum, & Danielem reuerendũ Carrhenorum ciuitatis episcopum, & Ioannem reuerendum Theodosiopolitanum episcopum, in Phœnicum properare prouinciam, & ibi inquiri, quæ mouentur à reuerendis prædictarum clericis ciuitatum, tam apud prædictum religiosissimum Vraniũ, & Photium reuerendum episcopum Tyri metropolis, quàm Eustathium reuerendum Berytiorum ciuitatis, aduersùs supra memoratos religiosissimos episcopos. Festina igitur secundùm ea, q̃ nostræ diuinitatis iussa sunt, pergere ad partes Orientales, & inducere ꝑfatos reuerendos episcopos, in Phœniciam aduenire, & ibi omnia, quæ mouentur à venerabilibus clericis Edessenę, & Carrhensis, & Theodosiopolitanæ ciuitatũ, ĩquiri subtiliter apud memoratos religiosissimos episcopos, & quæ ab ijs facrint definita, effectui mancipare. Datum Constantinopoli, sexto Kalendas Nouembris.

¶Beryteñ synod⁹ habita in causa Ibæ Edessẽi episcopi, relecta Chalcedone.

Universidad de Deusto
Biblioteca

POst cõsulatum Hauij Zenonis & Post-humiani virorum clarissimorum, sub die Kalendas Septembris, indictione secunda, in Colonia Christi amica Beryto, considentibus Photio & Eustathio & Vranio reuerendissimis episcopis in nouo episcopio Beryti sanctissimæ nouæ ecclesiæ, præsidente & Damascio viro spectabili, tribuno & notario diuini palatij, & Eulogio religiosissimo diacono Christi amantissimæ Constantinopolis sanctissimæ ecclesiæ, præsentibus religiosissimis episcopis Iba, Ioãne, Daniele: stantibus autem Samuele, & Cyro, & Eulogio, & Mara, & Ablabio, & Ioanne, & Anatolio, & Caiuma, & Abibo, reuerendus Damascius dixit: Cùm præsentes reuerendi clerici adissent pijssimum & diuinissimum dominum nostrum Imperatorem, & accusassent reuerendissimũ & Deo amãtissimum Ibam episcopum, & reuerendũ Ioãnem episcopum, & reuerendum Danielem episcopum, pietas eius sanxit, (sicut continent & piæ & sacræ literę, quę ad vestram datæ sunt sanctitatẽ) vt ij, qui accusati sunt, à *Bostroena ad Phœniciam aduenirent, & ad ea, quæ ijs inferuntur, apud vestram religiositatem redderent rationem. Et deputatus sum eos deducere, & quæ à vobis fuerint definita, executioni mandare. Adsunt ambæ partes ad hoc, quod vobis placuerit. Reueren. episcopi Photius & Eustathius & Vranius, dixerunt: Pium cõmonitorium dignetur tua magnificentia demõstrare, vt per omnia intentionem pijssimi & Christianissimi Imperatoris nostri sequamur: præfulgere etenim debet ijs gestis. Quo facto, Eulogius diaconus Constantinopolis dixit: Adeuntibus reuerendiss. clericis, Samuële, Cyro, Eulogio, Mara, Ablabio, Ioãne, & Anatolio, & Caiuma, & Abibo, Deo amantissimum episcopũ nostrum in sanctissima ecclesia regiæ ciuitatis Constantinopolis nouæ Romæ, & accusantibus Ibam, Ioannem & Danielem reuerendissimos episcopos, approbauit eius sanctitas vestram religiositatem audire negocium, & ex hoc literas detuli vestræ sanctitati. Et adsunt partes ad hoc, quod vobis videt. Reuerendiss. episcopi dixerunt: Quoniã dubitamus, quomodò proferre interrogationes aut responsiones debeamus his, qui personam accusatorum obtinent, Deo amantissimus epis. Ibas nos doceat, si quid aduersùs eos actum est in sancta & magna synodo, q̃ in Antiochena pridèm facta est ciuitate. Samuel dixit: Rogamus, vt ea quæ dicuntur, dicantur Syra lingua propter sanctissimum episcopum Vranium, qm̃ integrè nouit ea, q̃ scripta sunt neo amantissimo archiepiscopo Flauiano, à DEO amantiss. reuerend. & sanctiss. archiepiscopo Dõno de nobis. Affuit enim apud Cõstantinopolim. neo amãtiss. episcopi dixerunt: Adsit vnus eorum, qui possit interpretari Deo amantiss. episc. Vranio. Notarij dixerunt: Adest Maras, qui possit interpretari Deo amantiss. episcopo Vranio. Deo amantiss. episcopi dixerũt: Iam interrogationem intulimus tibi religiosissimo episcopo Ibæ, quatenùs nos doceres, si quid de præsentib⁹ actum est in sancto magnoq; Concilio, quod est pridẽ in Antiochia Christo amantiss. congregatũ, vt congruè eis nos inferamus interrogationes siue respõsa. Religiosissimus episc. Ibas dixit: Isti quatuor q̃ stant, libellos obtulerunt religiosiss. episcopo Domno, & dignata est eius sanctitas mãdare nobis, vt occurreremus. Et quoniam quadragesima erat, post diem nos iussit occurrere. Qui scripsit mihi, vt ab excõmunicatione eos absoluerem. Erãt enim à me excommunicati. Ego omnia sententię archiepiscopi dereliqui. Qui archiepiscopus propter festiuitatem ab excommunicatiõe eos absoluit, sub ea tamẽ definitione, vt nõ excederent Antiochiam, donèc sententiam eius perciperet. Si autem exirent, anteq̃ finem causa pciperet, maiori pœnæ essent damnatiõis obnoxij. Samuel & Cyrus, antequàm adueniremus in ciuitatem, deferentes in comitatu profecti sunt. Maras autem & Eulogius remanserunt. Deindè dum continuaret sancta synodus, (erant enim illic non pauci episcopi) iussit libellos relegi. Relecti libelli sunt. Referebantur nomina quatuor accusatorum. Stabãt autem duo. Interrogauit eos: Vbi sunt vestri sodales, qui vobiscũ obtulerunt libellos? Illi autem dixerunt, Nescimus. Tamen sicut audiuimus, in Constantinopolim perrexerunt. Religiosiss. episc. dixerunt: Tua religiositas, quæ tunc præsens fuit, debet scire intentionem sancti illius & magni Cõcilij, vtrùm integrè damnâsset, an in dubio hanc sententiam protulisset. Manifestum enim est, quia non patitur tua sanctitas, quæ à sancto illo non sunt gesta Concilio, dicere quasi gesta. Nam & facilè percipitur veritas. Religiosiss. episc. Ibas dixit: Oculta nõsse non possum. Ego puto, quia perfectam horum damnationem fecit. Si autem videtur vobis ex sententia eorum, damnationem eorum non feciſſe, potest poste à iudicari. Reuerendiss. episc. dixerũt: Ea, quę gesta sunt in sancto illo conuentu, tua sanctitas præ manibus habet? Religiosiss. episcopus Ibas dixit: Habeo, & adiacent. Reuerendiss. episc. dixerunt: Suscipientes notarij, illã partem gestorum percurrant, quæ continet de his, se subtraxerũt, vt quę de his gesta sunt, agnoscamus. Samuel dixit: Omnem allegationem nobis congruam aduersùs depositiõem Reuerẽdi episcopi Ibæ, & aduersùs ea, quæ dicta sunt relegi, reseruari (sicut iustum est, vestram sanctitatẽ nostræ parti statuere) quæsumus. Deo amantiss. episcopi dixerunt: Ad præiudicium tuum non diximus *nunc fieri lectiõem. Samuel dixit: Quoniam ea quæ aguntur, consequenter aguntur, & forte [illegible]

minet vobis, vt non hæc, sed alia moueãtur. Rogauimus autem reseruari nobis allegationem, & ob hoc certamus, & ostendimus, quia non subiacemus damnationi, neq; excommunicationi: sed hoc, quod factum est, sinè ordine & præter regulas à reuerẽdo episcopo nostro Iba factum est. Deo amantiss. episcopi dixerunt: Relegatur pars illa gestorum, quæ de his, qui se de audientia subtraxerunt, pridèm in maxima Antiochia sunt confecta. Sanctum Concilium dixit: Vbi sunt, qui vobiscum obtulerunt libellos?

Maras & Eulogius presbyteri dixerunt: Eius calumnias cognoscentes, (sicut & nos dicimus) nescimus, quomodò illi discesserint. Sanctum Cõcilium dixit: Nunc autem vbi sunt? Maras presbyter dixit: Nescimus integrè. Sicut autem audiuimus, in Constãtinopolim sunt profecti. Neque verò literas eorum suscepimus, neque scimus integrè.

Sanctissimus Domnus archiepiscopus dixit: Quas calumnias metuebant, cùm ego vtiq; scripsissem religiosissimo Ibæ ob hoc, & rescripserit, relinquẽs mihi omnia, & absoluti vobiscum sunt ab excommunicatiõis pœna, sub hac definitione, vt vos quidem haberetis communionem, si quis autem vestrùm causam desereret ante finem, ecclesiasticæ disciplinæ subiaceret? Manifesti sunt igitur desertores, & excommunicationem & Apostolicum hunc thronum contemnẽtes, & semetipsos submittẽtes maiori dãnatiõis supplicio. Samuel dixit: Rogo subscriptiones eorum episcoporum, qui ibidem reperti sunt, vt subscripserunt, relegi, & inseri monimentis. Reuerendissimi episcopi dixerunt: Relegantur subscriptiones religiosissimorum & sanctissimorum episcoporum, qui in his inserti sunt monimentis pariter, & subdantur. Domnus episcopus Antiochiæ, interlocutus sum. Simeonius episcopus Amidæ, hæc eadem interloquutus sum. Stephanus episcopus Hierapolitanus, hæc eadem interloquutus sum. Constantinus Bostræ episcopus sanctissimæ ecclesiæ, hæc eadem interlocutus sum. Theoctistus episcopus Beroæ, hæc eadẽ interloquutus sum. Thomas episcopus Mopsuestiæ, hæc eadem interloquutus sum. Placus episcopus Gerasenæ sanctæ ecclesiæ, hæc eadem decreui. Euoltius episcopus Zeugmatis, hæc eadem interloquutus sum. Daniel episcopus Carrhensium, hæc eadem interloquutus sum. Dadas episcopus Batenorum, hæc eadem interlocutus sum. Deo amantissimi episcopi dixerũt: Manifesta est interloquutio Deo amantissimi, reuerendissimi & sanctissimi patris nostri & archiepiscopi Domni. Libelli igitur, qui heri oblati sunt, relegantur, & gestis indantur.

¶ Libellus Samuelis & aliorum presbyterorũ Edessę, ad Photiũ & ad reliquos episcopos contra Ibam.

SAnctissimis per omnia & deo amãtissimis episcopis Photio & Eustathio & Vranio petitio oblata à Samuele, Cyro, Eulogio, Mara, presbyteris sanctissimæ ecclesię Edessenæ. Nos equidem optabamus per omne tempus vitæ sine litigio viuere. Quoniã autem ea quę audacter gesta sunt aduersùs nostram ecclesiam, & sanctorũ nostrorum patrum fidem, à venerabili episcopo nostro Iba per summam iniustitiam, compulerunt nos ad hanc accusationem descendere tam eius quàm eius fratris Danielis, qui idẽ episcopus est Carrhensiũ ciuitatis, consequenter & secundùm Canones adeuntes conciliũ tam Orientale quàm Occidentale, oportuit nos & pijssimum atque Christianissimum pro ijs principem deprecari. Ex hoc ergò & sanctissimo archiepiscopo Flauiano pariter decernente, & cum pijssimo nostro principe disponente, à vestra sanctitate nostrum exerceri negocium, aduenimus, paratos nosmetipsos habentes, probare quæ diximus. Adsumus igitur, per hos nostros deprecantes libellos, vt iubeat à vestra sanctitate inchoari negociũ. Samuel presbyter, Libellos obtuli cũ collegis. Cyrus presbyter, Porrexi libellos cum collegis. Eulogius presbyter, Obtuli hos libellos cũ socijs. Maras presbyter, Obtuli libellos cũ socijs. Samuel dixit: Rogamus hoc nobis licitum existere à vestra iustitia, vt hæc eadem Syra lingua dicantur Deo amantissimo & sanctissimo episcopo Vranio, quoniã aderat apud Cõstantinopolim, q̃ literę de hoc scriptæ ab archiepiscopo Dõno ad archiepiscopũ Flauianũ, lectæ sunt. Et iterùm adfuit in Antiochia, quandò ex hoc moturi eramus sermonẽ. Et de hoc alia ei locut⁹ est. Et quid ei dixit, rogamus, vt dicat. Reuerẽdi episcopi Photius & Eustathius dixerũt: Omnia quæ expetistis, is, qui adest, religiosissimo episcopo Vranio propria interpretabit lingua. Et postquàm interpretata sunt, Deo amãtissimi Photius & Eustathius episcopi dixerũt: Edoceat nos venerabilis Maras, quæ religiosissimus episcopus Vranius propria voce locutus est. Maras dixit: Hæc dixit, Relectæ sunt literæ coram patricijs, & quoniam confundebant cõsessum, fecimus eos excommunicari. Tamen ego iudex datus sum, & nó possum testari. Religiosissimus episcopus Ibas dixit: Non fecit illorum mentionem domin⁹ Domnus in epistola, quã scripsit ad sanctissimũ archiepiscopum Flauianũ, qui fuerũt semèl damnati? Religiosissimi & sanctissimi episcopi dixerũt: Diximus, Clara est interlocutio Deo amãtissimi & sanctissimi patris nostri & archiepiscopi Domni, relegantur igitur rursùs libelli. Et postquàm relecti sunt, Deo amantissimi episcopi dixerunt: Libelli, qui à vobis oblati sunt, generalem quandam continent accusationẽ. In scriptis igit vnusquisq; vestrùm deponat, & quid accu-

Universidad de Deusto
Biblioteca

sare habet, & quibus deliberauit instare capitulis. Samuel dixit: Per ordinem ex ore capitula corã vestra sanctitate proferimus. Incipimus autẽ ab isto capitulo. Deo amantiss. episcopi dixerunt: Singuli propria voce deponant, si accusationi persistunt de ijs capitulis, quæ dederũt. Samuel dixit: Persisto. Maras dixit: Persisto. Eulogius dixit: Persisto. Cyrus dixit: Persisto. Deo amantissimi episcopi dixerunt: Relegantur omnia capitula, & sic vniuscuiusque inquisitionem faciemus. Samuel dixit: Et ea deprecamur inseri monimentis. Deo amantiss. episcopi dixerunt: Inserantur. Ciuitate conferente ad redemptionem captiuorum vsq; ad mille & quingentos solidos, & positis apud custodẽ sacrorum ministeriorum vsque ad sex millia solidorum & ampliùs, præter redditus, suscepit ipsius frater, habens in vasis argenti sacri vsque ad libras ducentas, & vendidit pro mille solidis solùm, (sicut nos cognouimus, non direxit) in semetipsum reliqua cõferens. Rursùm calicem gemmarum magni precij, oblatum nostræ ecclesiæ à sancto viro ante annos vndecim, inter vasa sanctę ecclesiæ non reposuit, & nescimus, quid factũ sit de eo. Tertiò adhuc & de ordinationib⁹ accepit. Quartò Abraamius quidam diaconus nostri cleri fuit. Hic Ioãnis alicuius malefici depræhensi amicus erat, & conscius. Coram reuerendissimo Episcopo nostro & omni clero conuocato ad audiẽtiam Abraamio diacono, monstratum est eodem confitente conscium esse, vt pœnam sustineret excommunicationis, & ab omnibus odiretur, & in persecutione esset multo tempore. Post hæc (nescimus quomodò persuasus) satisfactione ab eo nullatenùs proueniente, tentauit eum Batenorum ordinare ciuitatis episcopum. Et prohibitus ab eo, qui tunc archidiaconus erat, indignatus est. Et hunc quidem, qui morti erat obnoxius, apud semetipsum decreuit esse episcopum. Illum verò, qui turbam incitauerat ciuitatis, & dixit iustum non esse hoc fieri, remouit de proprio loco, & excommunicauit, & expulit ab ecclesia. Et quoniam non potuit intentioné suam explere, compulsus est eum facere xenodochum. Et retinet chartam magicarum incantationum reuerendus noster episcop⁹, qui debuit iudici prouinciæ hũc, qui ità execrabilis est, offerre secundùm consequentiam legum. Quintò Balleum nomine quẽdem virum, (de quo omnes, qui in eodem vico habitant, clamauerunt & in scriptis, & sinè scriptura, adulterũ & masculorum concubitorem) ordinauit presbyterum, &, pcuratorem in custodiam retrudens, & iudici tradẽs hos, qui clamauerũt, & hæc innotescentibus ei literis Deo amãtiss. reueren. archiepiscopi Domni. Sextò, quia ordinauit Danielem filium suĩ fratris episcopum paganorum ciuitati, dum oportebat patrem sanctum fieri, cuius possent opera reuerenti-

am facere, & psuadere, vt vel nunc ad cognitionem veritatis accederẽt, iste illic ordinauit inquietũ, & iuuenẽ existentẽ, & luxuriosissimũ. Neq; enim passus aut dignat⁹ est aliquandò latere, sed penè semper in nostram aduenies ciuitatẽ, propter Challoam quãdam maritatam, circunducens eam per loca diuersa, & in delicijs cum ea versabatur: quia omnes ecclesiasticos redditus multos existẽtes, & in infinitam tendentes quantitatem, confert suo fratri vel consobrinis. Et rogamus, vt rationẽ faciat corã vestra sanctitate, quia hæreditates & munera, & quæ vndecunq; offeruntur, & cruces positas aureas & argenteas, collecta dirigit suo fratri vel consobrinis: quia quę ex definita mẽsura in expensas captiuorum eroganda fuerant, in dombus suorum erogat cognatorum. Septimò, quia dum memoria fieret sanctorũ martyrum, non est datum vinum ad sacrificium altaris, ad sanctificationem & populi distributionem, nisi oĩnò paululum, & hoc infectum atq; lutosum, & tempore, quo fuerat vindemiatum: vt ex hoc cogerentur, qui deputati fuerãt ministrare, de tabernis & oĩnò infectos comparare sextarios, qui non sufficerẽt, intãtùm, vt hi, qui sanctum corpus distribuebant, innuerent ingredi eos, quia sanguis non inueniretur, illis bibentibus & tunc ac semper habentibus diuersum & mirabile vinum. Et hæc acta sunt, cõscio & admonito eo, qui potestatem ministeriorũ habebat. Cui & dictum est, vt & ipse admoneret episcopum cum fiducia. Et cùm nihil teciisset, illo tẽpore coacti sumus nos, & ipsum reuerendissimum episcopum rursùs admonere. Et cùm didicisset, permotus nõ est, sed cõtempsit, ità vt multi nostræ ciuitatis hinc scandalizarẽtur. Octauò, qa Nestorianus est, & B. Cyrillum hæretieũ appellat. Nonò, qa episcopus Daniel quosdã ex sua clericor⁹ ordinauit. Decimò, Pirozo presbytero testante, & sua ppria disponente, & res, quas habuit, ecclesijs relinquente redditus nullos habentibus, accensus noster episcopus illi cautionem eius se habere dixit x mille solidorum. Et mandauit ei, volens eum infringere voluntatẽ, & eum per tristitiã despire. Vndecimò, Daniele autẽ episcopo existante, & relinquẽte, quã habuit locupletem facultatẽ, & pdia ex ecclesiasticis rebus negotijs suæ amitæ & ipsi Challoæ, neq; integnatus, neq; increpauit eum, quia Challoa amita Danielis episcopi, q̃ priùs nihil habuit, multis rebus ecclesiasticis abutens, quæ apud ipsam sunt, ducẽtenos & trecẽtenos solidos fœnerat: vt ex hoc manifestũ fiat, vtharũ rerũ collectio. Duodecimò Abraam fuit qdam diacon⁹. Hic apantira erat noster ecclesię, diuersis negociabat tẽporibus, pmitùs paup & nihil ferè habẽs, ex nostra ecclesia multas & innumeras res habuit, q̃ veritate erant nostræ ecclesiæ. Suadet Daniel episcop⁹, vt scripto testamento, in

suam transmitteret hæreditatem, iurans ei, hæc se post eius mortem pauperibus erogare. Hoc enim & testamento continetur. Et postquàm hæc Daniel est adeptus, non solùm (sicut oportebat, vel sicut iurauerat) nõ dispoſuit, sed luxuriæ eius seruiunt. Challoę enim mulieri dedit ea. Tertiodecimò, quia à paganis incidentibus in peccatum sacrificiorum, accipiens Daniel episcopus sportulam, relinquit crimen, negocians & hinc sibimet lucrũ. Decimoquartò, qa & ecclesiæ Edessenæ prædiola fargaritas syluas cædentes, portauerunt ad prædia Challoæ amitæ Danielis episcopi, & ædificauerunt quę voluerunt. Deo amantissimi episcopi dixerunt: Quandò redargutio capituli sequitur, animæ periculum ferens, superfluam iudicamus inquisitiõem loci fieri cæterorumq;. Quæ igitur manifestè interdicta sunt & canonibus & legib⁹, & sunt apertè odiosa Deũ timentibus, hæc eligite primitùs, & his instate. Videntur autem nobis hæc esse principalia. Primùm quidem, rectæ esse oportere fidei, qui sacerdotio fungitur. Deindè, esse eum totius luxuriæ liberum, sed nec prodere pietatem, maximè pecuniarum causa. Ex quibus si alicuius probare potestis præuaricationem, proprio ore deponite. Samuel dixit: Sicut iam postulauimus, rogamus fieri inquisitionem capituli vniuscuiusq; per ordinem. Et si quidem primum ptidẽm capitulum increpationem talem habeat, vt eo solo sufficiat, & nihil aliud sit mouendum, benè id iudicabit vestra sanctitas, & nos hæc seruiemus. Deo amãtiss. episcopi dixerunt: Ex capitulis ità vobis oblatis, tria sunt maximè pessima, cùm soleant talia obiurgari facilimè. Hæc igitur si probare potestis, vt diximus, propria lingua testamini. Maras dixit: De fide mouemus priùs, & alia capitula pòst mouemus. Deo amantissimi episcopi dixerunt: Si proposuimus vobis, vt horum triũ capitulorum probatio subsequatur, non ex hoc inquisitionem negauimus reliquorum. Maras dixit: De fide mouemus priùs. Deo amantissimi episcopi dixerunt: Quid habes de fide mouere? Maras dixit: Alloquens dixit: Non inuideo Christo facto Deo: inquãtùm enim ipse factus est, & ego factus sum. Deo amantissimi episcopi dixerunt: Confiteatur priùs religiosissimus episcopus Ibas, si hæc ità dicta sunt. Religiosiss. episcopus Ibas dixit: Anathema ei qui dixit, & ei qui calumniatur. Ego enim non dixi. Absit. Samuel dixit: Testes nobis existunt huius rei, ex quib⁹ hîc sunt. Rogamus hos à vobis vocatos, suscipi, & propria voce testari, si eum non audierunt hæc dicentem.

Religiosissimus episcopus Ibas dixit: Deciès milliès ego secari patior, quàm dicere hoc verbum. Absit à me, hoc verbum vel cogitare. Sed scio ego, quia vnusquisque ex confessione saluatur. Deo amantissimi episcopi dixerunt: In ecclesia dicis, Deo amantissimum Ibam episcopum hæc dixisse? Samuel dixit: Cõsuetudo est, in die sancto Paschæ, aut ante diem, dare eum de manu clericis quædam pro festiuitate. Hæc daturus, alloquitur primitùs, & sic dat. Eloquutus est autem hoc, & coram omnibus præsentibus clericis, vt acciperent ea, quæ pro festiuitate dantur. Et conuincitur ab aliquibus ex his clericis hîc stantibus, qui hoc ab isto audierunt dictum. Deo amantissimi episcopi dixerunt: Ante quantum tempus hęc dixisse Deo amantissimum reuerendissimum Ibam episcopum, pfiteris? Samuel dixit: Sũt tres anni plùs minùs. Dicta sunt autẽ & alia. Hæc autem (si videtur) cõprobamus. Si autẽ & alia nos coniungere iubetis, & alia quoq; deponimus. Deo amãtissimi episcopi dixerunt: Qui sunt, qui hoc possint interim attestari? Samuel dixit: Sũt quidẽ multi. Corã omni enim clero dixit: ex his sunt hîc tres, & tres, quos Canones legesque suscipiunt. Si autem pluribus opùs est, & videtur, & aliorum dabimus nomina, & secũdùm vestram aderunt iussionem. Religiosissimus Ibas dixit: Est clerus noster plùs minùs nominum ducentorum & plurimorum. (Neque enim retineo numerum.) Omnes clerici testati sunt, siue orthodoxus siue hæreticus sum, & per confessiones scriptas, quæ directæ sunt sanctissimo episcopo Domno, & ad vestram reuerentiam scripserunt. Si consonat tantorum testimonium clericorum tribus (sicut ipse dicit) testibus, qui cum ipsis venerũt ad accusandum in Cõstantinopolim, & nũc verò cum ipsis existũt, vestrum est iudicare.

Samuel dixit: Nostrum est, qui attendimus de hoc capitulo. & accusantium (quas diximus) probationes ostendere, non religiosissimi episcopi nostri Ibæ, aut per semetipsum, aut per alium sibi testari. Negationis enim rationem nullus exigit. Dixi, quia factum est, meum est probare. Deo amantissimi episcopi dixerunt: Eos, qui testes à te adducti sunt, declara nominatim, quasi audissent Ibam religiosissimum episcopum hoc dixisse. Samuel dixit: Est Dauid diaconus ex custode sacrorum vasorum, & Maras diaconus, & Sabas diaconus, qui constituta beati Ephrem per loca singula pfert, vir inter Syros sapientissimus. Religiosissimus episcopus Ibas dixit: Et Maras cum ipsis in Antiochia adijt, & libellos cum ipsis porrexit, & ascendit Constantinopolim cum eis.

Maras autem secundùm veritatem excõmunicatus est à proprio archidiacono, (nó enim à me excommunicatus est) quoniam iniuriam fecit presbytero, ob hoc eum à cõmunione suspendit. Deindè inuenerũt eum tristem, & susceperunt eum ad accusationem. Illos qui ascenderunt aduersùs me, & contra me adierunt principem, quomodò isti ad testimonium producere poterunt?

Universidad de Deusto
Biblioteca

tu quãdò dixisti, vita mortua est, nõ tibi dixi repentè, Amice, si quidem hoc dicis, quia caro Domini viuificans est, & Christus noster vita est, & ego confiteor: Si autem de diuinitate sensisti, non recipio: & ex eo tempore communicãsti mihi annis decem. Samuel dixit: Si vocauit me secretiùs vel increpauit, vel ex hoc si mihi locutus est, sum his, quæ dicit, obnoxius, nisì quia ex illo me alloqui non præcepit.

Deo amantissimi episcopi dixerunt: Religiosissimus episcopus Ibas edocuit, quia te vocasset, & alia monuisset, tu denegas. Corã testimonijs verò nullus ex omnibus est, qui vel doceat, vel moneat. Hoc ergò tanquàm superuacuum relinquentes, ad præsens redite negocium. Samuel dixit: Sufficit mihi, q̃ coram vestra confessus est sanctitate, quoniam me increpauit ex hoc religiosissimus Ibas episcopus. Religiosiss. episcopus dixit: Nõ increpaui, sed interrogaui: Amice, quomodò dixisti vitam fuisse mortuam? Diuinitatem dicis, an carnem Dei viuificantem dicis? Etenim vita est & viuificans. Et sic credo, & confiteor ore meo, sicut iussit & ipse
Roma. 10.b Deus, quia ore fit confessio ad salutem. Deo amantissimi episcopi dixerunt: Interrogamꝰ vos, si in ecclesia religiosissimus episcopus Ibas hoc, quod dicitur à vobis, docuit: & dicitis, quia in triclinio episcopij, omni clero præsente, hoc dogmatizauit. Quoniam igitur & Canones & leges propter indigẽtiam certum numerum testium deduci ex omnibus decreuerunt, & in præsenti negocio indigentia testium nõ est, sed abundantia magis, sicut ipsi testamini: necessarium est, non solùm his, qui à vobis adducti sunt, credi, quoniam reuerend. episcopus Ibas tãquàm accusatores vobiscum hic asserit existentes: sed penè omnes interrogãdos, qui illo tempore benedictiones ab eo (sicut narratis) acceperant. Maras dixit: Fortè sunt quidam, neque scientes se audire: sed qui integrè nouerunt talia, manifesti sunt, & hos nominaturi sumus. Deo amantissimi episcopi dixerunt: Quanti aderant ibi tunc presbyteri? Maras dixit: Nescimus. Deo amãtissimi episcopi dixerunt: Dum benedictiones præberentur, verisimile est, omne reuerendum clericorum concilium affuisse. Eulogius dixit: Maximè quidem, & si venire & dicere aliqui voluissent, eius concinnatione pauescentes, non venerunt. Multi enim eligunt hunc non offendere, nè moriantur. Cuidam enim presbytero nolenti subscribere in eius laudibus, cùm accusationem in Antiochia aduersùs eum instituissemus, postquàm exindè est reuersus, calumniatus est & viro ante annos quinquaginta catholico, nec labanti aliquandò ex quo conuersus est, cui tota ciuitas testabatur, accusationem intulit per proprios dispensatores, quam nec ad exitum pducere valuit, quanuis iudex in eius gratia ageret, illo stante & clamante, Ostendatur, quæ aduersùs me calumnia instituta est, aut absoluar. Et omnis ciuitas suscepit eum cum cereis & lucernis. Et ob hoc omnes clerici metuentes, aduersùs eum testari non volunt. Deo amantissimi episcopi dixerunt: Non arbitramur, timorem Dei ante oculos habentes, & fidei causa proposita, pro gratia hominum, salutem propriam aliquem posse contemnere. Vndè quoniam ipse narrãsti, collectam reuerendissimorum multitudinem clericorum, quãdò hæc religiosissimus Ibas edocuit, nõ suscipimus trium testium, qui à vobis deducti sunt, voces, & maximè cùm suspecti sunt eidem religiosissimo episcopo, sicut deposuit. Samuel dixit: Quomodò possibile est, totum clerum ad testimonium euocari? Eulogius dixit: Dum essemus in Antiochia, fecerunt dictationem laudum, & hanc circunferebant clerici, vt subscriberent. Quidam clericorum, aut quindecim aut decem & octo subscribere noluerunt, dicentes: Fortè interrogamur aliquid, & nescimus quid dicere, & mentiri non possumus. Hos deducens in Ecclesia, violenter inclamari fecit, quasi qui deberẽt foràs mitti, quoniam minimè subscripsissent. Et excommunicauit eos coram omni ecclesia, & misit eos foràs, & ex hoc venerunt in Antiochia. ex quo autem viderunt, quia oppressumus, & nõ sunt nostræ allegationes suscepta, & quia descendit homo, qui quasi contra nos præualuerat, timuerunt descendere in ciuitatem, & necessè habuimus, vsq; hodiè eos pro testimonio pascere. Religiosiss. episcopus Ibas dixit: Sanctissimus archiepiscopus noster aduenit in Hierapolim, vt dominum Stephanum inthronizaret religiosissimum episcopum. Nos volumus, q̃ consuetudinis sunt implere, & ire, & salutare eos in Hierapolim. Dũ egredimur, audio quia Samuel & Cyrus profecti erant ad accusandum nos, subscriptiones nonnullorum clericorum accipientes. Confiteor, quia cõuocaui clerum, & dixi, quia Samuel & Cyrus iérunt ad accusandum nos. Sed & vobis dico, si quis in scriptis conmunicauerit eis libellis, (donèc videat, quem finem causa suscipiet) non communicet. Excommunicauerunt semetipsos reliqui, sua conscientia vulnerati. Religiosissimi episcopi dixerunt: Quot erant, qui semetipsos excommunicauerunt? Religiosiss. episco. Ibas dixit: Sunt plùs minùs quindecim, qui semetipsos à communione suspenderunt. Nam ego eos non excommunicaui. Maras dixit: Nullus excommunicauit semetipsum, nisi ego solꝰ, & presbyter Samuel. Quoniam nos quatuor libellos dederamꝰ aduersùs eum, ego, & Cyrus, & Samuel, & Eulogius. Duo tulerunt libellos, & pfecti sunt Hierapolim, vt susti[illegible] archiepiscopum. Dominus autem Samuel iam malè habebat. Deindè cõuocauit [illegible] secre-

secretario, & dixit: Quoniam audiui, quia Cyrus & Eulogius profecti sunt, vt me accusarent. Hos à communione suspendi, vt cognoscatis, quia excommunicati sunt. Si quis autem eis in libellis cooperatus est, vel conscius est, (quoniam audio quòd triginta sunt clerici, qui eis consenserunt) eorum dimitto sentẽtię. Nullusq; egressus est, nisi ego solus & ipse, quia non nobis consenserãt, sed remanserunt communicantes ei. Deo amantiss. episcopi dixerunt: Dicat religiosiss. episcopus Ibas, si verè ab eo dicta sunt, quæ isti dixerunt. Religiosiss. episcopus Ibas dixit: Ego nec dixi, & anathematizo, q̃ dixit: Ego enim necà dæmone audiui hoc verbũ. Maras dixit: Sunt testes, qui testantur nobis, hìc tres, quorum nomina dedimus. Sunt autem & alij nobis in Edessa. Deo amantiss. episcopi dixerunt: Necessarium est adijci & horum quoq; vocabula, quoniã non est de re modica quæstio. Eulogius dixit: Dabimus. Maras dixit: Beatum Cyrillum non vocãsti hæreticum? Religiosiss. episcopus Ibas dixit: Cum veritate dico, non sum memor. Et si vocaui eum, quandò Orientale concilium eum quasi hæreticum anathematizauit, sequutus sum primatem meum. Maras dixit: Non dixisti, quia nisi anathematizãsset capitula sua, non reciperemus eum? Religiosissimus Episcopus Ibas dixit: Dixi quia nisi semetipsum interpretatꝰ fuisset, & suscepisset eum Orientale concilium, & ego eum, cum meo principe & Orientali Cõcilio, abnegabam. Maras dixit: An nõ dixisti, (quandò flagitatum est in secreto) bonę memoriæ Cyrillum tanquàm hæreticum habui, & donèc anathematizãsset sua capitula, non recepi eum? Religiosiss. episcopus Ibas dixit: Verè non sum memor. Si autem dixi, dixi verè, quia Orientale Concilium recepit eum sua capitula retractantem, alioquin hæreticum eum haberem. Religiosiss. episcopi dixerũt: Probare potestis, quia post factam Ecclesiarum vnitionem, (quæ facta est cum beatissimæ & sanctissimæ memoriæ Ioanne, & religiosissimæ & sanctiss. memoriæ Cyrillo episcopo) eum sua confessione hæreticum nominauit religiosiss. episcopus Ibas? Maras dixit: Hoc dixit, quia habuimus eum hæreticum, donèc sua anathematizãsset capitula. Religiosissimus episcopus Ibas dixit: Ego, postquàm sua capitula interpretatus est, tantùm abstineo ab anathemate viri, quòd & literas ab eo susceperi, & literas ei direxi, & communicatorem me habuit, & communicatorem eum habui. Deo amantiss. episcopi dixerunt: Postquàm communicãstis adinuicèm, dixisti aliquid? Maras dixit: Anno hoc dixit, quia hæreticus fuit, donèc anathematizãsset. Religiosiss. episcopus Ibas dixit: nonèc semetipsum interpretatus fuisset, (quia Orientale concilium eum vocabat hæreticũ, & vt hæreticum eum condemnauit) hæreticum eum & ego putabam. Postq̃ verò adunatæ sunt Ecclesię, & beatus Paulus perrexit Alexandriam, Orientalium fide portata, & susceperit ab eo capitulorum interpretationẽ, omnes eum communicatorem habuimus & orthodoxum, & nullus eum appellat hæreticum. Religiosiss. episcopi dixerunt: Maximè quidẽ sufficit ad pietatem, hæresium abnegatio. veruntamẽ religiosissimus Ibas episcopus causam edocuit, pro qua putauit hæreticum cum omni Orientali concilio sanctiss. memoriæ Cyrillum: Vos autem dicitis, hocanno eum nominauit hæreticum. Hoc vobis est necessarium cõprobare. Maras dixit: Anno dixit, hæreticum eum habui, donèc anathematizãsset sua cap. Religiosiss. Episcopus Ibas dixit: Donèc secretiùs ad aurem Ioannis beatiss. loqueretur, & susceperet ab eo scriptã de fide confessionẽ, quã per Paulũ beatiss. destinauit, hæreticũ eum omnes habuimus: postq̃ verò suscepit eam, cõmunicauimus ei, & communicauit nobis, & nos ei. Samuel dixit: Hæc modò reueren. episcopus Ibas dicit, suum volens corrigere vitium: nostrũ verò est probare, quia Cyrillum dixit hæreticum. Et post hæc emendans semetipsum, ait: nonèc sua anathematizãsset capitula, fuit hæreticus. Religiosiss. episcopus Ibas dixit: Ego anathematis nõ feci mentionem. Ego secutus sum Orientale concilium. Vultis in scriptis proferre quæ scripta* sunt? Vultis non scripta proferre, an scripta? Deo amantiss. episcopi dixerũt: Si post mortem beatiss. Cyrilli religiosiss. Ibas episcopus eum visus est hæreticum nominasse, mõstrate. Maras dixit: Probamus. Idem vir deuotissimus secretarius similiter relegit: Interpretatio epistolæ, quæ scripta est à reuerendo Iba episcopo Mari Persi post proœmia.

*nõ sunt

FRAGMENTVM EPISTOLAE Ibæ episcopi Edessẽi, ad Marim Persam contra Cyrillum Alexandrinum.

IN breui autem clarè tuæ prudentiæ, quæ in paucis multa cognoscit, indicare, quæ pridem & nunc hìc acta sunt, festinauimus, scientes quia quæ vestræ sanctitati à nobis scripta sunt, vestro studio illic omnibus innotescent. Et quia nullam permutationem scripturæ à Deo traditæ susceperunt, facio huius argumenti principiũ ex sermonibus, quos & ipse edoctus es: Contentio facta est, ex quo hìc tua religiositas fuit, his duobus hominibus Nestorio & Cyrillo, & cõscripserũt aduersùm se nociuos vel pernicioſos libros, quia audientibus fuerunt scandalum. Nestorius emẽ dixit in suis libris, (sicut & religiositas tua nouit) quia beata Maria dei genitrix nõ est, ità vt multi putarent, ex hæresi Pauli Samosateni hunc esse, qui dixit hominem purum esse Christũ. Cyrillus autem libros Nestorij volens destruere, lapsus est, & inuentus est in Apollinarij dogma incidens.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Cõscripsit enim & iste illi similiter, quia ipse Deus verbum homo factus est, vt non esset differentia inter templum & habitantem in eo. Cõscripsit enim duodecim capitula, quæ puto & tuã cognouisse religiositatẽ, qa vna natura est diuinitatis & humanitatis nñi nostri Iesu Christi, & qa (sicut dicit) nõ oportet diuidere voces dictas, quas vel ipse Dominus de semetipso dixit, vel euãgelistæ de eo. Hæc omni impietate plena sunt. Et antequàm nos dicamus, sicut sanctitas tua nouit, quomodò accipi potest hoc, quod est in principio verbum, de templo, quod factum est ex Maria? aut illud, Minuisti eum paulominùs ab angelis, de diuinitate vnigeniti dictum? Ecclesia enim sic dicit, sicut & tua religiositas nouit, & à principio est edocta, atq; firmata diuina doctrina ex libris beatissimorum patrum, duæ naturæ, vna virtus, vna persona, quod est vnus filius Dominus noster Iesus Christus. Ob hanc contentionem victores & triumphatores iusserunt, episcoporum primores in Ephesina congregari ciuitate, & coram omnibus libros Nestorij & Cyrilli iudicari. Priùs autem quàm omnes episcopi, qui iussi fuerant congregari, venissent in Ephesum: præcedens idem Cyrillus, aures omnium quodam medicamine, quod solet sapientium oculos obcæcare, præoccupauit. Inuenit autem causam odio, quod habuit circa Nestorium. Et antequàm in synodum aduenirent sanctissimus & Deo amantissimus archiepiscopus Ioannes, Nestorium ex episcopatu depositum, iudicio & inquisitione non facta. Post duos autem dies damnationis huius, venimus in Ephesum. Et cognoscentibus nobis, quia in damnationem Nestorij, quæ ab eis facta est, duodecim capitula, quæ à Cyrillo conscripta sunt (cùm essent contraria veræ fidei) posuerunt & firmauerunt, & consenserunt eis, tanquàm veræ fidei consonis, omnes Orientales episcopi, eundem Cyrillum damnauerunt, & excommunicationem aduersùs alios episcopos, qui consenserunt eius capitulis, protulerunt. Et post hanc perturbationem vnusquisque in suam ciuitatem reuersus est. Nestorius autẽ, quia in suæ erat odio ciuitatis, & virorum, qui in ea sunt, maximorum, in eam reuerti non potuit. Et remansit Orientale concilium, non communicans episcopis, qui communicauerunt Cyrillo. Et ob hoc multa tristitia inter eos facta est, & in contentione erãt episcopi aduersùs episcopos, & populi aduersùs populos. Et completum est opere, quod scriptum est, quia erunt inimici hominis domestici eius. Et ex hoc detractiones multæ aduersùs nos factæ sunt Paganorum & hæreticorum. Non enim audebat aliquis de ciuitate ad ciuitatem, aut ad prouinciam de prouincia proficisci, sed tanquàm inimicum suum, vnusquisq; proximum suum persequebatur. Multi autem ante oculos non habentes Dei timorem, occasione ecclesiastici zeli, aduersitatẽ, quam occultam in cordibus suis habuerant, ad effectum perducere festinabant. Ex quibus vnus existit nostræ tyrannus ciuitatis, quem & ipse non nescis, qui occasione fidei non solùm conuiuentes punit, sed & hos etiàm, qui olim ad Dominũ migrauerũt. Quorum vnus est beatus Theodorus veritatis prædicator & doctor Ecclesiæ, qui non solùm in vita sua colaphis cecidit hæreticos pro veritate suæ fidei, sed & post mortem spiritualia arma in opusculis suis Ecclesiæ filijs derelinquit, sicut & tua sanctitas, ad eum conueniens, agnouit, & ex his, quæ ipse conscripsit, credidit. Hunc ausus est, qui omnia in ecclesijs præsumit, clarè anathematizare. qui propter zelum Dei, nõ solùm propriã ciuitatem ab errore ad veritatem conuertit, sed & longè existentes ecclesias sua doctrina perdocuit. & de libris quidem eius multa vbique perscrutatio facta est, non quia à vera fide existerent alieni. Vidi enim eum, (adhuc illo viuo) frequenter eum laudantem, & in libris eius legebat, sed & propter aduersitatem latentem, quam aduersùs eum habuit, quoniam manifestè eum conuicit in synodo. Hic ergò malis inter eos gestis, & vnoquoque, sicut volebat (sicut scriptum est) ambulante, adorandus Deus noster, qui semper sua clementia curam pro suis gerit ecclesijs, erexit cor fidelissimi atq; victoris principis, vt dirigeret virum magnum, & in suo palatio nutum, qui cogeret reuerendum atq; sanctissimum archiepiscopum Orientis dominum Ioannem, vt reconciliaretur Cyrillo. Abeẽ fuerat de episcopatu depositus. Et postquàm literas imperatoris accepit, sanctissimum & religiosissimum Paulum Emisenum episcopum direxit, per eum veram eidem scribens & denuncians ei, quia si hanc fidei Cyrillus consentiret, & anathematizaret eos, qui dicunt, quia diuinitas passa est, qui dicunt, quia vna natura est diuinitatis & humanitatis, vt ei communicaret. Voluit autem Dominus, qui semper suæ curam gerit Ecclesiæ, quam sanguine suo proprio redemit, vt & cor Aegyptij subigeret, & sine fatigatione fidei consentiret, eamq; suscipere, & omnes, qui absque hac crederent, anathematizaret. Et communicantibus inuicem contentio de medio est ablata, & pax in Ecclesia facta est, & non est in ea iam schisma, sed pax, sicut pridèm est. quę aũt verba sunt quæ à sanctiss. & deo amantiss. archiepõ Ioanne, ne scripta sunt, & quæ à Cyrillo rescripta, & ne suscepit, ipsas epistolas huic, quam ad tuam rexi religiositatem, coniunxi, vt relegens sanctitas, agnoscat, & omnibus amantibus pacem denunciet, quia contentio iam quieuit, & medius inimicitiæ paries est ablatus, & qui seditiosè aduersùs viuos & mortuos irruerant, in confusione sunt, satisfacientes

Psalm. 8.

Matt. 10. d

pro suis excessibus, & cõtraria docentes suæ priori doctrinæ. Non enim quisquam audet dicere, quia vna est natura diuinitatis & humanitatis, sed confitentur in templum, & in eum, qui in hoc habitat, qui est vnus filius Iesus Christus. Hæc autem scripsi tuæ religiositati ex magno affectu, quem circa te habeo, sciens quia tua sanctitas nocte & die in doctrina Dei semetipsum exercet, vt multis sit vtilis. Ibas reuerend. episcopus dixit: Iubeat vestra clementia, relegi & literas clericorum Edessenorum, vt cognoscatis, quia & ab his, quæ mihi illata sunt, alienus existo, & violentiam sum perpessus. Magnificentiss. & gloriosissimi iudices dixerunt: Relegantur ea, quæ scripta sunt à venerabilibus clericis Edessenis. Et oblatis his, Beronicianus vir deuotus sacri consistorij legit:

Clericorum Edessenæ ciũitatis ad Photium & Eustathium episcopos literæ.

INstructio & deprecatio DEO amantissimis atq; sanctissimis episcopis Photio & Eustathio, ab omni clero Edessenę ciuitatis. A multis atq; diuersis de Phœnice aduenientibus ad nos, cognouimus ea, quæ ab his, qui insurrexerunt in Deo amantissimum & sanctissimum episcopum nostrum Ibam, gesta sunt, perterriti in eo, quod dictum est, (Transcendunt enim & illos, qui sine Deo sunt, & infideles, & hæreticos, & Iudæos, & paganos ea, quæ dicta nobis sunt) quia nobis præsentibus dixisset, id est, Deo amantissimus episcopus: Non inuideo Christo facto Deo, quoniam & ego, si volo, possum fieri secundùm illum. Et omnes nos, quos dicunt audisse ea, quæ dicunt, manifestum facimus vestræ Deo amabilitati coram Dei clementia, quia neq; ab eo, neq; ab alio vllo tale dictum aliquandò audiuimus, neque in aures nostras ingressum est tale aliquid aliquandò anathematizantes nosmetipsos, & terribili gehennæ nosmetipsos obnoxios facientes, si nouimus aliquid tale dictum ab eo, aut aliud aliquid contrarium catholicæ fidei. Si enim aliquo tali dicto acquieuerimus, aut cõmunicare ei qui dixit, aut communistrare ei in sacrificio, vltimo supplicio fuissemus obnoxij, tanquàm communicantes tali execrationi. Rogamus autem & deprecamur vestram sapientiam, vt eidem DEO amantissimo suadeatis episcopo, quatenùs velociter ad suum gregem reuerti festinet, qui periclitatur ab omnibus lacerari, cùm nullus sit, qui ei adesse prævaleat, & maximè festiuitate salutifera sancti diei paschalis imminente, in qua & propter catechismos, & propter eos, qui digni sint sancto baptismate, opùs est eius præsentia. Et petimus, hanc instructionem nostram coram vestra sapientia gestis innecti, vt nullum hæc lateant. Et subscriptiones: Fecidas presbyter feci hanc suggestionem cum socijs. Vrsicinus presbyter feci hanc suggestionem cum socijs. Eulogius presbyter feci hanc suggestionem cum socijs. Et subscriptione Syra. Libanius primus presbyter feci hanc petitionem cum socijs. Rhodon presbyter similiter, & subscriptione Syra. Leontius presbyter, similiter. Miochalus presbyter, similiter. Eusebius presbyter, similiter. Basilius presbyter, similiter. Abraamius presbyter, similiter. Patroinius presbyter, similiter. Arsenius presbyter, similiter. Bassus presbyter, similiter. Strategius presbyter, similit. & subscriptione Syra. Leontius presbyter, similiter. Sabbatius diaconus, similit. Niceas diaconus, similiter. Martyrius diaconus, similiter. Eulogius diaconus, similiter. Sabas diaconus, similiter. Iacobus diaconus, similiter. Cyrus Leontij diaconus, similiter. Aphremus diaconus, similiter. Patricius diaconus, similiter. Acacius diaconus, similit. Sanctius diaconus, similiter. Sabas episcopus qui dicitur medicus, similiter, & subscriptione Syra. Eusebius diaconus, similiter. Cyrus diaconus, similiter. Abraamius diaconus, similiter. Lucianus diaconus, similiter. Anisius diaconus, similiter, & subscriptione Syra. Abibus diaconus, similiter. Andreas diaconus, similiter. Arbius diaconus, similiter, rogatus subscripsi pro viro reuerendo Hypatio diacono, qui confessus est, se fecisse hanc instructionem cum socijs. Dadeos diaconus feci hãc instructionem cum socijs, stans pro ea vsque ad mortem. Abraamius diaconus feci hanc instructionem. Abibus diaconus similiter rogatus subscripsi pro viro reuerendissimo Valentino diacono, ob hoc quòd nõ poterat, & subscriptione Syra. Eusebius diaconus feci hanc subscriptionem cum socijs. Eulogius diaconus feci hanc petitionem cum socijs, & instο pro ea vsque ad mortem. * Abraamius diaconus, similiter. Romanus diaconus, similiter. Paulus diaconus, similiter. Item Paulus diaconus rogatus subscripsi pro Marca diacono, qui hanc fecit petitionem cum socijs. Cæsarius diaconus, similiter. Apeneus diaconus, similiter. Maronius diaconus, similiter. Fecidas diaconus, similiter, & subscriptione Syra. Ioannes diaconus, similit. Gerontius diaconus, similiter. Agapius diaconus, similiter. Adelphius diaconus, similiter. Sabas subdiaconus, similiter. Bassus subdiaconus, similiter, & subscriptione Syra. Restitutus subdiacõnus feci hanc instructionem cum socijs, instans pro ea vsque ad mortem. Cyrus subdiaconus feci hanc instructionem cum socijs. Restitutus subdiaconus rogatus subscripsi pro Abibo subdiacono, qui hanc petitionem fecit cum socijs. Thomas subdiac. similit. & subscriptione Syra. Bassus subdiaconus subscripsi pro Abibo lectore, qui se confessus est hanc peritionem fecisse, & subscriptio-

Universidad de Deusto
Biblioteca

scriptione Syra. Euphrasius subdiaconus similiter, & subscriptione Syra. Romulus subdiaconus similiter, & subscriptiõe Syra. Eusebius subdiaconus similiter, & subscriptione Syra. Pœmenius subdiaconus similiter, & subscriptione Syra. Adelphius lector, feci hanc petitionẽ cũ socijs, & subscriptiõe Syra. Euphrasius subdiaconus simil. Romillus subdiaconus similiter. Eusebius subd. simil. Pœmenius subdiaconus similit. Theophilus lector similiter, & subscriptione Syra. Ioannes diaconus similiter. Theophilus diac. simil. Deprecor vos, qui detulit hanc ipsam (nescio quomodò dicitur diaconus, qui eam deportauit) postquàm indè proiectus est, si non confessus est coram omnibus clericis, quia ego mutaui verbum illud, vt placerem episcopo. Et post hæc relatio facta est ab omni ciuitate, & est verbum in relatione positum. Iubete quæri, si non confessus est diaconus, quia ego mutaui verbum: misit enim eum à Beryto. Magnificentissimi & gloriosissimi iudices dixerunt: Ea quidem quæ relecta sunt, clarent. Vt autem nihil desit iustè iudicare debentibus, relegantur, quæ in Epheso in vltimum de Iba gesta sunt.

Locus obscurus, quales hic & superiùs complures.

Paschasinus & Lucentius & Iulianus reuerend. episcopi, & Bonifacius reuerendus presbyter vicarij sedis Apostolicæ, per Paschasinum dixerunt: Synodus proferri non potest, in qua illa nefaria delicta relecta sunt, & ob hoc ad lectionem videntur esse superflua ea, quæ ibi sunt acta. Si ergò & à beatissimo Apostolico Romanæ vrbis episcopo omnia, quæ ibi gesta sunt, vana sunt habita: claret, quia & sanctissimus episcopus Antiochenæ ciuitatis extra hæc est, quem post hæc beatissimus episcopus in propria communione suscepit. Necessarium est enim, vt rursùs eundem tranquillissimum & Christianissimum principem adeamus, quatenùs illud concilium sacra & pia lege neque nominari præcipiat. Anatolius reuerendus archiepiscopus Constantinopolis nouæ Romæ, dixit: Hinc destructionem ea, quæ in Epheso gesta sunt, habuerunt, ex quo maximè hæc optimè sunt & DEO amabiliter emendata. Igitur definimus, nihil horum valere, quæ in illa (quæ synodus dicitur) sunt confecta, nisi circa sanctissimum episcopum Maximum maximæ Antiochenæ ciuitatis episcopum, quoniam & sanctissimus Leo Romanus archiepiscopus in communionem eum recipiens, præesse eum Antiochensium iudicauit ecclesiæ, in qua forma sequente ipse consensi. Et præsens omne sanctum concilium deprecatur pijssimum & CHRISTI amantissimum nostrum Imperatorem, quatenùs & pia lege sanciat, neque synodum illam, quæ post primam in Epheso facta est, nominari, neque quicquam, quod actum est in ea, tenere. Iuuenalis episcopus Hierosolymorum, dixit: Quod placet ex hoc pijssimo & DEO amantissimo Imperatori nostro, eius imperium DEO amicum sancire dignetur. Thalassius reuerendus episcopus Cæsareæ Cappadociæ, dixit: Hæc eadem & ego sapio, quæ DEO amantissimus & sanctissimus Iuuenalis episcopus. Eusebius episcopus Ancyræ Galatiæ, dixit: Consona & ego sanctissimo episcopo Iuuenali de hoc negocio & sapio & dico. Stephanus reuerendus episcopus Ephesi, dixit: Et ego iudico, vt quæ contra canones in Ephesina metropoli facta sunt, infringantur, absque his, quæ gesta sunt aduersùs Domnum Antiochenæ ciuitatis Episcopum, ob hoc, quia ordinatio DEO amantissimi Episcopi Maximi, facta pro eo canonicè in Antiochena metropoli, à sanctissimo Archiepiscopo Leone, & præsente sancto & vniuersali concilio, est susceptа. Petrus reuerendus episcopus Corinthi, dixit: Neque abstuli Ibæ sacerdotium, qui nec communicaui Ephesino concilio. Et sequor expositionem horum, qui locum sedis Apostolicæ habent, & sanctissimi Archiepiscopi Anatolij. Diogenes reuerendus Episcopus Cyzici, dixit: Et ego consentio sanctissimis Archiepiscopis. Ioannes reuerend. episcopus Sebastiæ, dixit: Simili sententia, quia sanctissimus episcopus Iuuenalis, & ego decerno, omnia authoritati Imperatoris pijssimi & Christi amici reddens. Constantinus reuerendissimus episcopus Bostræ, dixit: Et ego consentio his, quæ interlocuta sunt patres. Theodorus reuerendus episcopus Damasci, dixit: Et ego consentio omnibus, quæ à sanctis patribus iustè & sanctè formata sunt. Critonianus reuerendus episcopus Aphrodisiadis, dixit: Et ego consentio his, quæ à sanctis patribus sunt firmata. Romanus reuerend. episcopus Myrorum Lyciæ, dixit: Omnia, quæ à pijssimis & Christi amatoribus Imperatoribus nostris firmanda sunt de synodo, (quæ dicitur esse, cùm non sit) & nos pronè suscipimus. Eunomius reuerendus episcopus Nicomediæ, dixit: Quod placet sancto concilio de his, quæ in Epheso gesta sunt, & mihi placet. Cecropius reuerendus episcopus Sebastopolitanus, dixit: Illud concilium dicere non debemus, quia nec Apostolica authoritate coactum est, neque peractum. Reuerendissimi episcopi dixerunt: Omnes hæc dicimus. Igitur magnificentissimi & gloriosissimi iudices dixerunt: Quod placet ei de Iba reuerendo episcopo, sancta synodus doceat. Paschasinus & Lucentius reueren. episcopi & Bonifacius presbyter, tenentes locum sedis Apostolicæ, quia missi Apostolici semper in synodis priùs loqui, & confirmare soliti sunt, per Paschasinum dixerunt: Relectis

tis, agnouimus ex sententia reuerendissimorum episcoporum, Ibam reuerendissimum innoxium approbari. Relecta enim eius epistola, agnouimus eum esse orthodoxum. Et ob hoc decernimus, ei honorem episcopatûs restituendum, & ecclesiam, à qua iniustè & absens expulsus est, reparandam. De sanctissimo igitur episcopo Nonno, qui pro eo pauloante factus est, existimationis erit venerabilis Episcopi Antiochenæ ecclesiæ, qd oporteat de eo formari. Anatolius reuerẽ. archiepiscopus Cõstantinopolis nouæ Romæ, dixit: Deo amantissimorum episcoporum & iudicum fides, a electio omnium horum, quæ sunt subsequuta, demonstrant innoxium Ibam reuerendissimum ab accusationibus, quæ illatæ sunt in eum. Vndè omnem in præsenti de eo suspicionem abijcio, quoniam consentit & subscribit ei, quæ nunc de fide sententia data est à sancto concilio, & epistolæ sanctissimi Archiepiscopi Romæ Leonis, & dignum eum iudico episcopatu, & habere curam, in qua pridèm existebat, ecclesiæ. De Nonno autem reueren. episcopo formam dabit Maximus reueren. Antiochenus episcopus. Maximus reueren. episcopus Antiochenus, dixit: Ex ijs, quæ modò relecta sunt, constitui manifestum esse, quia ob omnibus ei illatis, reuerend. Ibas innocẽs est repertus. Ex relecto verò rescripto epistolæ, quæ probata est ab eo, qui aduersarius eius existit, orthodoxa est eius declarata dictatio. Vndè & ego decerno, eum & episcopatûs recipere dignitatem, & ciuitatem propriam, sicut visum est & sanctiss. archiepiscopis, & qui locum sanctiss. archiepiscopi Leonis retinent, & qui regiæ ciuitatis est, sanctiss. archiepiscopo Anatolio. De reuerend. quippe Nonno episcopo, qui pro eo factus est, manente in eadem Episcopatûs dignitate, manifestum est, æstimaturum me esse cum DEO amantissimis Episcopis eiusdem diœcesis meæ, & de eius ordinatione deliberare. Iuuenalis Hierosolymitanus Episcopus, dixit: Qui conuertuntur, hos scriptura diuina suscipi iubet. Quapropter & eos, qui ab hæreticis reuertuntur, suscipimus. Vndè peruideo reuerend. Ibam impetrasse clementiam, quia & senex est, & vt habeat episcopatûs gradum, orthodoxus existens. Thalassius reuerend. Episcopus Cæsareæ Cappadociæ, dixit: Reueren. episcopis Photio & Eustathio comprobantibus Ibæ negocium, & non adiudicantibus eum, horum opinione suasus & ego, volo permanere eum in sacerdotio, sicut & sanctissimis præsulibus visum est, maximè quia in gestis promisit, vt anathematizaret illa, quæ accusatores aduersùs eum deposuerant ex scripto. Eusebius Episcopus Ancyræ, dixit: Lectio sententiæ, quæ in Tyro prolata est à sanctissimis Episcopis Photio & Eustathio, docuit, quia reuerend. Ibas in illo iudicio anathematizauit Nestorium, & eius impia dogmata, & rectis consensit dogmatibus. Quapropter & præfati reuerend. episcopi hanc satisfactionem recipientes, vt oporteret eum habere episcopatum, comprobauerunt. Et in præsenti igitur eundem religiosissimum Ibam, anathematizantem Nestorium & eius impia dogmata, permanere in sacerdotio volo. Stephanus reuerend. episcopus Ephesi, dixit: Reuerend. Ibam anathematizantem Nestorium & Eutychen & eorum dogmata, & ego decerno, sicut & sancti patres, in ordine episcopatûs existere. Diogenes reuerend. episcopus Cyzici, dixit: Sententiam quæ prolata est à sanctissimis episcopis Photio & Eustathio de DEO amantissimo episcopo Iba, teneri iudico, maximè quia & eius accusatores ibi impositi, suscriptione propria expositæ illi diffinitioni consentiunt, quæ nunc relecta est in sancto hoc & vniuersali concilio. Constantinus reuerendus episcopus Bostræ, dixit: Et ego consentio ijs, quæ benè visa sunt sancto concilio de Iba DEO amantissimo episcopo. Theodorus reuerendus episcopus Damasci, dixit: His, quæ consequenter & canonicè à sanctis Patribus diffinita sunt super persona Ibæ DEO amantissimi, & ego consentio.

Meletius episcopus Lariſſæ, habens locum Domni reuerend. episcopi Apameæ, dixit: Et ego consentio ijs, quæ benè diffinita sunt à sanctissimis patribus, de reuerend. episcopo Iba. Romanus reuerend. episcopus Myrorum Lyciæ, dixit: Sicut relectorum nobis fides suasit, & ego decerno, eundem reuerendum Episcopum Ibam permanere in sacerdotio, sicuti est & à sanctissimis Patribus & Archiepiscopis diffinitum, vtiquè eo anathematizante Nestorium, Eutychen, & ea, quæ impiè sapuerunt. Eunomius episcopus Nicomediæ, dixit: Iam quidem ex ijs quæ relecta sunt, innoxius approbatus est reuerend. Ibas. In quibus etenim dicendo malè culpare visus est beatissimum Cyrillum, in postremis rectè confessus, illa, in quibus culpauerat, refutauit. Vndè & ego, anathematizantem eum Nestorium & Eutychen, & impia eorum dogmata, & consentientem ijs, quæ à sanctissimo episcopo Leone scripta sunt, & huic vniuersali concilio, dignum esse episcopatu decerno. Ioannes episcopus Sebastiæ, & Seleucus episcopus Amasiæ, & Constantinus Episcopus Melitenus, & Patricius episcopus Tyanorum, & Petrus episcopus Gangrorum, & Atarbius episcopus Trapezuntis, habens & locum reueren. episcopi Dorothei Neocæsareæ, dixerunt: Definitio reuerend. episcoporum Photij & Eustathij demonstrat innoxium reuerẽ. Ibam, similiter autem & Ibæ abnegatio, facit nos ad eum recipiendum proniores. Ami-

Universidad de Deusto
Biblioteca

ca etenim semper est Domino Christo clementia. Vndè secundùm iudicium sanctorum præsulum & totius sancti concilij, iustum decernimus & nos, eum recipere gradum episcopatûs. Francion episcopus Philippopolitanus, & Basilius Episcopus Traianopolitanus, dixerunt: Qui in iudicio neque præsens fuit, sed neque adùocatus est, eum nullo modo lædi per sententiam, quæ aduersùs eum prolata est, iudicamus.

Nunechius reuerend. Episcopus Laodiceæ Phrygiæ, dixit: Condefiniuimus ea, quæ definita sunt à sanctis patribus de Iba reuerendo episcopo. Florentius episcopus Sardeorum Lydiæ, dixit: Et ego eadem colloquor ijs, quæ præfata sunt de Iba reuerendo episcopo. Eusebius reuerend. Episcopus Dorylei, dixit: Tantis patribus sanctis episcopatum reuerend. Ibæ reddentibus, & ego consentio. Omnes reuerendi episcopi clamauerunt: Omnes eadem dicimus. Nestorium modò anathematizet, Eutychen & eius dogma modò anathematizet. Ibas reuerend. Episcopus dixit: Et iam in scripto anathematizaui Nestorium, eiusq; dogma, & nunc anathematizo eum deciès milliès. Quod enim semèl cum satisfactione fit, si fiat deciès milliès, non contristat. Anathema & Nestorio & Eutychi, & vnam dicenti naturam. Et omnem eum, qui nô sapit, sicut hæc sancta synodus, anathematizo. Magnificentissimi & gloriosissimi iudices, dixerunt: Quæ iudicata sunt à sancto concilio de Iba reuerendissimo episcopo, propriam fortitudinem retinebunt. Legi, legimus, legi. Constantinopoli, vj. Kaleñ Aprilis, indictione xiij. feria sexta.

CHALCEDONEN. CONcilij Actio XI.

COnsulatu domini nostri Martiani perpetui Augusti, & qui fuerit nunciatus, 4. Kalend. Nouemb. in Chalcedona, secundùm iussionem diuinissimi & pijssimi nostri domini Imperatoris, cóuenientibus in sanctissima ecclesia sanctissimæ martyris Euphemiæ magnificẽtissimis iudicibus, & sancto & vniuersali concilio, ex diuali decreto in Chalcedonensium ciuitate collecto, & residentibus omnibus ante cancellos sancti altaris, ingressus Bassianus reuerend. pridèm factus episcopus in Ephesiorum metropoli, adhærente sibi etiàm Cassiano reuerendo presbytero, dixerunt: Violentiam passus, adij pijssimum nostrum Imperatorem, eiq; supplicaui, & direxit diuinas literas ad sanctum & vniuersale concilium, vt me audiat. Et quoniam omnia, quæ mouentur in sancto concilio, diuinus apex præsente vestra magnificentia præcepit examinari, rogo vestram potestatem, sanctumque concilium, vt literæ diuinæ legantur, & mihi, quæ sunt iusta, seruentur. Gloriosissimi iudices dixerunt: Literæ diuinæ legantur. Quibus tra-
ditis, Beronicianus vir deuotus, magistria-
nus & secretarius diuini consistorij, legit
Imperatores Cæsares Valentinianus & Ma-
tianus, victores & triumphatores maxim
semper colẽdi Augusti, sancto cõcilio, quod
sacro nostro decreto Chalcedonæ collectu
est. Bassianus reuerendissimus multa in
congrua passus, quæ precibus eius, ijs nostris
diuinis literis subdita, continentur, petit
vestra sanctitate hæc discuti. Festinet igitur
vestra reuerentia, has nostras suscipiens lite-
ras, causam discutere, & formam, quæ vobis
fuerit visa, proferre. Gloriosissimi iudices
dixerunt: Et preces, quæ subiectæ sunt, relegantur. Idem relegit:

Bassiani Episcopi literæ ad Valentinianum & Martianum Imperatores, supplicatoriæ pro causa sua.

TErræ, marisq;, & totius humani generis
dominis, Flauijs Valentiniano & Mar-
tiano perpetuis Augustis, supplicatio & de-
precatio, à Bassiano humili & pusillo epi-
scopo. Omnis salus violentiam patientium
post Deum vestra trãquillitas est, præcipue
autem sacerdotum Christi. Quapropter &
ego ad has preces veni, prouolutus vestris
vestris, vt meî misereamini. At verò, quæ
me præsumpta sunt, lachrymis & gemitibus
plena, & inenarrabilia esse noscuntur. Sed
breuiter pietati vestræ suggeram, quæ
eorum, qui sacerdotio funguntur, nec
& alij, crudelia & interdicta legibus, in
facere præsumpserunt, & talia, quæ neque
Barbaris sunt aliquandò commissa. Spe-
nentes enim Dei timorem, & immaculato
virtutem mysteriorum, quam ex humilia
manibus meis Dei misericordia suscepe
postquàm à nobis mysteriorum perfec
celebrata est, repentè appræhendentes me
abripientes de sancta ecclesia, plagis affi
bant, ducentes & portãtes in foro, aliq
dò quidem & recludentes, & gladijs per
bantes. In ijs itaq;, dum ipsius vitæ per
lum sustinerem, furentes & abripientes
lium sacerdotij mei, in sede posuerũt qu
dam ex ijs, qui & ipse præsumpserat ea
in me incongruè facta sunt, & in locum
um. Et post hæc, quascunque res habu
mobiles vel immobiles, abstulerunt, &
voluerunt, sibi partiti sunt. Super hæc
àm, multos hominum meorum diuersis
gis morti tradiderunt, ità vt funera ante
nuas sanctæ Dei ecclesiæ quidam exp
rent. Quia ergò (Deo mihi teste &
nibus potentibus atque venerabilibus
nullo culpabilis extiti in ijs, quæ in me
sunt, atque in me præsumpta: supplico
strę pietati, & voluor diuinis vestris
tisque vestigijs, quatenùs sancire dig
vestra cælestis potestas, sacra vestra
tatione missa ad sanctum concilium,

gnitio fiat inter me miserrimum, & eos, qui in me talia præsumpserunt, atque dicunt aliquid se aduersùm me habere. Hoc insuper sancire vestram diuinitatem exoro, vt nulli liceat exactionem mihi quandâ inferre, donèc terminus proferatur eorum, quæ inter me & aduersarios aguntur. Quoniam verò consuetudo illorum est, hoc facere, nè in eos videar præualere, & vt ea, quę mihi ab eis inferuntur, vel à me dicuntur coram sacerdotibus in sancto concilio, vestris sacratissimis auribus referantur, & vt detur nobis, qui debeat, q̃ ab eis definita fuerint, effectui mancipare, vt ijs potitus, consuetas orationes referam incessanter Deo pro vestræ potestatis imperio. Gloriosissimi iudices dixerũt: Dicat Bassianus reuerend. nomina eorum, qui ab eo sunt accusati. Bassianus reuerend. dixit: Multi quidem sunt, princeps tamen horum ipse est, qui nunc episcopus est, Stephanus. Hic enim & sedem meam tenet & res, & rogo omnia examinari. Necessarium est enim potiùs sacerdotium, quàm possessiones. Quæratur enim, si quid peccaui: probent patres nostri, & sicut volẽt, decernant. Gloriosissimi iudices dixerunt: Stephanus reuerend. episcopus ad ista respondeat. Stephanus reuerend. episcopus dixit: Sunt hic episcopi Asianæ diœcesis. Veniant, & probamus quæ nostra sunt. Est episcopus Magnesię Leontius, Meonius episcopus Nyssæ, Proterius episcopus Smyrnæ, & cæteri, qui hic sunt. Gloriosissimi iudices dixerunt: Interim tu responde. Stephanus reuerend. episcopus Ephesi, dixit: Iste neque ordinatus est in Epheso, sed vacante sancta ecclesia, colligens seditiosorum turbam cum gladijs & alijs quibusdam arenarijs, superingressus est, & sedit ibi. Si hunc iudicat vestra magnificentia esse episcopum, alia ratio est. Hoc ergò expulso, secundùm regulas, & proiecto, dignè me quadraginta episcoporum Asianorum decreto, & nobilium, & plebis, & totius reuerendi cleri, & omnis ciuitatis ordinauerunt: Hodiè enim quinquaginta annos habeo in Ephesino clero. Bassianus reuerendissimus Episcopus dixit: Noli me circunuenire. Et ego regulariter factus sum episcopus, & ostendo hoc, & à nullo depositus sum, nec accusatus ab aliquo, neque culpatus ab aliquo. Sed ego à iuuenili ætate mea vixi cum pauperibus, & ptochium feci, & in eo posui septuaginta lectos, & omnes languentes & vlceratos hospitio suscipiebam. Memnon autem, qui fuit episcopus Ephesi, inuidiam habens in istis, quoniam diligebar ab omnibus, hoc egit, vt expellerer è ciuitate, & immisit manus suas, vt me ordinaret episcopum *Euasorum, & hoc fecit. Ego autem non æquiescebam, sed ab hora tertia vsq; sextam coram altari me plagis expendit, & afflixit, & sanctum euangelium & altare sanguine est impletum. His igi-

turità gestis, ego permansi sic, neq; ad ciuitatem vadens, neq; penitùs ecclesię illi communicans, in qua nominatus fueram, neque penitùs ipsam ciuitatem videns. Mansi ergò sic, & contigit ipsum Memnonem finem vitæ suscipere. Post hæc ordinatus est Basilius. Is autem euocans concilium prouincię, & agnoscens ab eis violentiã, quam fueram passus, & quoniam *machinatio fuerat in il- *malignatio
la ciuitate, alium ordinauit episcopum, mihi verò reddidit communionem, & locum episcopatus. Contigit iterùm, & hunc finem vitæ suscipere, me autem cum multa necessitate & vi, inthronizauerunt in eadem ciuitate Ephesi populus & clerus & episcopi, quorũ vnus, episcopus Olympius hic est. Agnoscés autem hæc noster pijssimus Imperator, repentè hoc confirmauit, & cõtinuò per commonitorium apertè declarauit, confirmans episcopatum. Postea direxit sacram per Eustathium silẽtiarium, quibus iterùm confirmauit episcopatum. Veni autem in regiam Cõstantinopolim, & suscipiẽs nos idem *re- *reuerẽdus
rum dominus, id est, me, & eum, qui erat in dominus,
ipsa regia ciuitate, episcopum Proclum, amicos nos fecit. Et communicaui cum eo, & cũ omnibus episcopis, qui per singula tempora sunt reperti. Et faciens synodicam idem sanctissimus Proclus, direxit, & ciuitati, & episcopis, & clericis. Mãsi itaq; sic ego quatuor annis, ità vt decem episcopos ordinarem, & multos clericos. Et cum in pace degeremus, quæ etiàm per relationem suam manifestauerunt ipsi reuerendi episcopi, & reuerendus clerus, pijssimo nostro Imperatori, & perpetuæ Augustæ, & placida voluntate suscipiens eorum pietas, repentè rescripsit mihi, & ipsis sanctissimis episcopis, & clericis, & direxerunt per Silentiarium. Relectis autem diuinis syllabis, omnes nos glorificauimus Deum, quia eorum pietas de ecclesiarum pace sic cogitauit. Crastina autem die Missas celebrauimus omnes simul, & post Missas, manus inijcientes, incluserunt me, & cum vi abripuerunt pallium sacerdotij mei, & omnia bona mea, & fumentes vnum ex ipsis hunc Stephanum, fecerunt eum episcopum. Stephanus reuerẽdus episcopus Ephesi, dixit: Iubeat vestra potestas, episcopos, qui sunt hic, venire, vt appareat veritas corã vestra magnificentia. Gloriosissimi iudices dixerunt: Pro qua re vocas reuerendos episcopos? Stephanus reuerendus Episcopus Ephesi, dixit: Vt testentur de vniuersis, quæ gesta sunt, quandò ipse superintrauit in sanctam ecclesiam cũ gladijs & arenarijs, & Arenarij
alijs quibusdam, & sedit in sede. Et pro hoc sunt, q̃ pu-
expulsus est à sanctis patribus, & à sanctissi- gnãt in are-
mo regiæ ciuitatis Romæ Leone, & à beatis- na gladia-
simo sanctæ memoriæ Flauiano Constanti- tores.
nopolitanæ vrbis, & ab Alexandrino, & Antiocheno: ab his enim expulsus est. Ecclesiastico enim iudicio mea humilitas constituta

Universidad de Deusto
Biblioteca

est. Cognouerunt omnes, & consenserunt, & sanctæ memoriæ Theodosius Imperator, & vniuersa synodus. Pro his enim misit sanctæ memoriæ Imperator Theodosius Eustathium primicerium silentiariorum, vt cognosceret inter eum & clerum, & pauperes qui ab eo iniustitiam fuerant passi. Venit in *Epheso beatę memorię Eustathi⁹. Tres mẽses fecit cognoscendo. Quædam cognouit, & terminum, quem decreuit, beatæ memoriæ Eustathius suscepit, & confessiones exposuit, & clericis & pauperibus ecclesiæ hæc manifesta sunt. Sunt hîc episcopi. Veniant huc, & fateantur, si aliter dico. Iubeat ergò vestra magnificentia venire eos. Nunquid cum eis ordinatus est? Superintrauit ibi. Hodiè quatuor anni sunt. Et Romanus episcopus eum deposuit, & Alexandrinus eum damnauit. Videat epistolam scriptam à beatissimo Papa Leone vestra magnificentia. Glorioſissimi iudices dixerunt: Confiteris reuerendissimum Bassianum quatuor annis obtinuisse sanctam Ephesiorum ciuitatis ecclesiam, velut episcopum? Stephanus reuerendissimus episcopus Ephesi, dixit: Vt tyrannum, non vt episcopum. Quomodò enim obtinere poterat, qui per manûs impositionem constitutus non est, sed cum gladijs est ingressus, & sedit ibi? Iubeat vestra magnificẽtia episcopos ingredi. Glorioſissimi iudices dixerunt: Ostendat Bassianus reuerend. si per synodum reuerendorum episcoporum, & consueta lege episcopus Ephesiorum metropolis est constitutus.

Bassianus reuerend. episcopus dixit: Euazorum ego neq; factus sum, neq; profectus illuc, sed vim passus, denominatus sum episcopus. Canones manifesti sunt. Dicant patres, si præiudicium est ordinari, nec proficisci. Ipsi dicant. Nouerunt regulas. Supplico, vt audiar. Interim præsumptio declaretur, qua authoritate sua clauserunt me, & tunc de sacerdotio quęrimus. Violentia primò quæratur. Stephanus reuerend. episcopus Ephesi, dixit: Supplico, vt canones relegantur, qui dicunt, vt is qui in alia ciuitate ordinatus est, constitui non possit in altera. Glorioſissimi iudices dixerunt: Relegantur hi canones. Leontius reuerendissimus episcopus Magnesiæ, ex codice relegit regulam

Antioch.cõcili.ca.16. nonagesimamquintam: Si quis Episcopus vacans, super Ecclesiam vacantem semetipsum inijciens, subripuerit sedem præter perfectum concilium, hunc expellendum esse, licèt omnis populus, quem arripuit, eum elegerit. Perfecta verò synodus illa est, cui interest & metropolitanus episcopus. Idem reuerendus Leontius ex eodem codice legit

Antioch.cõcilij.ca.17. regulam nonagesimamsextam: Si quis episcopus ordinationem acceperit episcopatûs, & populo præesse decretus, non acquieuerit ordinationi, neque ei persuasum fuerit proficisci ad Ecclesiam sibi commissam, hunc excommunicatum esse, donèc coactus acquiescat, aut quicquam de eo episcoporum prouinciæ synodus perfecta definiat.

Glorioſissimi iudices dixerunt: Reuerendissimus episcopus Bassianus edoceat, quis eum fecit episcopum. Bassianus reuerendissimus episcopus dixit: Vnus eorum, qui me inthronizauerunt, hîc est, Olympius. Nescio alios. Hunc recordor. Lucianus reuerendissimus episcopus Byziæ, dixit: Quem habuit ius, suscepit eũ bonæ memoriæ Proclus, & suscepit eum beatæ memoriæ Theodosius pijssimus Imperator. Et vocans eos amicos effecit, sed tamen cur est expulsus? Stephanus reuerend. episcopus Ephesi, dixit: Beatus sanctæ memoriæ Flauianus expulit eum. Glorioſissimi iudices dixerunt: Quoniam memoria facta est Olympij reverendi episcopi, tanquàm is inthronizauerit Bassianum reuerendum episcopum, Olympius, si hæc ità sunt, nos edoceat. Olympius reuerendus episcopus Theodosiopolis dixit: Post mortem episcopi, qui illo tempore fuit in ciuitate, in qua ordinatus sum episcopus Theodosiopolis, in ea degebam. Mandauerunt mihi clerici eiusdem ciuitatis Ephesi, dicentes: Veni huc, vt regulariter ordinationem suscipiat ciuitas, quoniam dormiuit sanctæ memoriæ Basilius, qui fuit episcopus. Ego verò has literas accipiens, aduenj, credens quia & alij reuerendi episcopi vocarentur. Ante tres autem dies quàm ingressus essem Ecclesiam, vt is inthronizaretur, dum applicâssem in quodam hospitio, & sustinebam etiàm reuerendos episcopos regulariter secundùm morem ordinationis prouenire. Vt ergò primam & secundam & tertiam sustinuissem diem in hospitio, & nullus Deo amicissimorum est inuentus episcopus, dicebam: Solus ego quid possum efficere? Quoniam extra subtilitatem canonum est, solum episcopum disponere ecclesiam, & maximè tantæ metropolis. Cùm ergò hæc loquerer mecum, circundedit me multitudo, & (Noui enim, quo consisto coram rẽa protestate, & coram altari) quidam enudauit dium, *Holofiricus nomine, qui (puto) commitianus est, venit & ipse, & omnis multitudo, & portantes me, profecti sunt in ecclesiam. Et ità cum ducentis aut trecentis hominibus, & me, & ipsum leuauerunt ad dem, & inthronizatio celebrata est. Vidit hoc, quemadmodùm factum est, nouianus reuerendus episcopus dixit: Mortuus est. Glorioſissimi iudices dixerunt: Proclus sanctæ memoriæ, qui fuit archiepiscopus regiæ Cõstantinopolis, suscepit Bassianum reuerendum episcopum, & communicauit ei, tanquàm episcopo Ephesiorum metropolis, reuerendus clerus sanctæ Constantinopolitanæ Ecclesiæ nos edoceat.

Theophilus reuerendus presbyter Con-

stantinopolis sanctæ Ecclesiæ, dixit: Vt coram Deo, & suscepit eum sanctæ memoriæ Proclus communicantem, & synodalibus literis * honorans dimisit eum ad Ephesum, & in diptychis posuit eius nomen, & recitabatur vsque ad modicum tempus. Omnes reuerendissimi clerici sanctissimæ Constantinopolitanæ Ecclesiæ, dixerunt: Et nos hæc dicimus. Suscepit enim eum, & communicauit ei beatæ memoriæ Procl⁹, & fecit synodicas literas, & in diptychis eum posuit.

* honoretũ

Glorioſissimi iudices dixerunt: Nunc Stephanus reuerẽdus episcopus dicat, quemadmodùm nouit Bassianum reuerendum episcopum ab episcopatu remotum, & si ipse per synodum ordinatus est. Stephanus reuerendus episcopus Ephesi, dixit: Relatum est ad episcopum Alexandrinæ ciuitatis sanctissimæ memoriæ, & Theodosio principe scribente, illuc allatæ sunt literæ à beatissimo & sanctissimo papa Romano, quatenùs istum esse non oporteret episcopum, & manifestæ sunt literæ. Iubete venire notarios, vt declaretur, quomodò remotus est, & quomodò ego sum ordinatus. Nos propter fidem venimus. Nunquid sciebam, quoniam hoc potuisset emergere? Semèl finem accepit causa. Venit Silentiarius, ibi tres menses fecit, cognoscens inter eum & clericos. Clarent ea, quæ definita sunt. Bassianus episcopus dixit: Stephanus presbyter meus fuit. Quatuor annis mecum Missas celebrabat, mecum communicabat, & communicabat mihi tanquàm episcopo. Et ipsa die, qua recluserunt me, simul communicauimus, & arripuit me, & inclusit me. Et ista sum passus per virtutem Dei. Aquam quæsiui, & non mihi dederunt. Tribus mensibus habuerunt me clausum. Episcopi autem, qui à me ordinati sunt, ipsi & hunc ordinauerunt episcopum, dum essem inclusus. Si non sum ego episcopus, neque illi, qui à me sunt ordinati, esse debent episcopi neque clerici.

Cassianus presbyter, qui fuit cum Bassiano reuerend. dixit: Media hebdomada coegerunt nos, & introduxerunt in baptisterio Stephanus reuerendus episcopus, & Meonius, & dederunt mihi euangelium, & coniurauerunt me, & dixerunt: Veni, iura mihi non discedere ab eo, sed viuere cum eo, & mori cum eo, & non tradere eum. Dixi: Hodiè vigintiquinque annis communico, Constantinopoli negocium agens: & Deus est qui nouit, quia nunquàm iuraui alicui: & nunc dum presbyter sum, cogitis me iurare? Qui sumentes euangelium dederunt, & iuraui eis. Et quinta feria de sancto pascha tollentes, & ipsum incluserunt, & me cecíderunt, & debilem fecerunt calcibus. Et adduxerunt tres subdiaconos, & vesperè tulerunt & duxerunt me in domo mea, & posuerunt me semiuiuum, & phlebotomauerunt me. Vt ergò non peierarem, hodiè quatuor annos habeo, errando, mendicando Constantinopolim, vt non peierarem nomen filij DEI. Lucianus reuerendus Episcopus Byziæ transiens in medium, dixit: Obstrinxerunt nos reliqui episcopi, nobiscum residentes, vt vnusquisque, quod nouit in veritate ad pietatem tendere, dicat. Et licèt ex nobisipsis bonum esset hoc facere, veruntamen dicimus, quoniam quatuor annis operatus est in sede sinè contentione, sinè contradictione, & ordinauit decem episcopos, & clericos multos, & communicauit ei, qui nunc est episcopus Stephanus, cùm esset eius presbyter, & omnes reliqui clerici. Et quomodò possibile est, nunc Bassianum expelli præter consequentiam regularem, cùm præcipuè beatissimus Proclus regiæ Constantinopolis episcopus, ei communicauerit, & per synodicas literas firmauerit eius episcopatum? Meliphthongus reuerendus episcopus Iuliopolis, transiens in medium, dixit: Oportebat eum, qui quatuor annis sinè contentione episcopatum obtinuit, aut accusari, aut sic sinè iudicio non iactari. Et quoniam & ego coniuratus sum ab episcopis iuxta me sedentibus, quatenùs transiens in medium, dicam ea, quæ cunctos mouent, tanquàm os effectus reliquorum residentium Episcoporum, ex persona cunctorum hæc refero & sancto concilio & vestræ potestati, quæ Lucianus reuerendus episcopus dixit. Stephanus reuerendus episcopus dixit: Sanctissimus Archiepiscopus Leo Romanus hunc damnauit, quoniam præter regulas factus est. Cecropius reuerendus episcopus Sebastopolis, dixit: Domine Stephane, cognosce, quantùm potest Flauianus beatæ memoriæ & post mortem. Reuerend. episcopi & clerici Constantinopolitani clamauerunt: Veritas sic habet. Omnes hæc ipsa dicimus. Flauiano æterna memoria. Eccè vltio, eccè veritas. Flauianus post mortem viuit. Martyr pro nobis oret. Flauianus post mortem fidem exposuit. Flauianus hic est, Orthodoxus hic est. Multos annos Imperatori. Flauianus nobiscum iudicat. Glorioſissimi iudices dixerunt: Omnibus examinatis de Bassiano & Stephano reuerendis, relectis etiàm canonibus, dicat sancta synodus, de episcopatu Ephesio quid ei videtur. Reuerendi episcopi clamauerunt: Iustitia Bassianum vocat, Regulæ valeant. Glorioſissimi iudices dixerunt: Nobis quidem videtur, neque Bassianum reuerendum dignum existere, vt sit Ephesiorum ciuitatis episcopus, quoniam ex inuasione violenta episcopatum sibimet vendicauit: neque Stephanum reuerendum episcopum, qui per coniurationes, & tales adinuentiones episcopatum sibimet acquisiuit. Iustum verò esse, vt eligatur alter, q & fidem & integrè sciat, & vita noscatur ornatus, vt esse possit episcopus. Totum autem concilio san-

Sententia synodi contra hos duos episcopos ponẽtes dentes.

Universidad de Deusto
Biblioteca

cto relinquimus, quatenùs sententiam, quæ in hac causa fuerit visa, depromat. Sancta synodus clamauit: Hæc iusta sententia est. Hoc DEI iudicium est. Christus iudicauit causam. Deus per vos iudicat. Hæc sententia Christi est. Canones & leges vos custoditis. Multos annos iudicibus, multos annos concilio. Paschasinus reuerendus episcopus obtinens locum Apostolicæ sedis, dixit: Clarent, quæ ab vniuerso concilio dicta sunt, quid de hac causa siue personis vi-
*nostrum deatur, &c * nostram & horum est confirmare sententiam. Anatolius reuerendus Archiepiscopus Constantinopolis, dixit: Eos, qui se contra legem sponsæ Christi Ephesinæ ecclesiæ coniunxerunt, hos decenter legibus suis ius expellit. Igitur & qui insiliuit sedi Bassianus reuerendus episcopus, & qui post illum inordinatè semetipsum immisit Stephanus reuerendus episcopus, quietem habeant, cessantes ab operatione eiusdem Ecclesiæ. Dabitur autem Ephesiorum metropoli episcopus, à Deo monstratus, & ab omnibus, qui pascendi sunt, eligendus est ad ordinationem episcopatûs, qui rectè prædicet verbum veritatis, memoratis scilicet dignitatem in episcopatu habentibus, & communionem necessariaque salaria, quæ à sanctiss. consequentur ecclesia. Sancta syn-
Dei est odus exclamauit: Hæc iusta sententia, hoc iustum iudicium est. Eusebius reuerendus episcopus Dorylei, dixit: Inuasio reuerendi Bassiani euersionem habet, & extra regulas etiàm inordinatè facta ordinatio in Stephanum. Vndè, si videtur, ambo debent Ephesiorum metropolis episcopatu vacare. Ordinari autem regulariter debet Episcopus prædictæ metropoli, vita & fide compositus. Asiani reuerendi episcopi prostrati, dixerunt: Miseremini nostri. Nos supplicamus sancto concilio, vt misereatur filiorum nostrorum, nè fortè propter nos & nostri filij moriantur, vt nobis * clementia condonetur: nam si Bassiano successorem suadeat *clemẽter aliquis hic ordinari, & filij nostri moriuntur, & ciuitas deperit. Glorioſissimi iudices dixerunt: Quoniam secundùm voces sancti concilij, neque Bassianus, neque Stephanus reuerendi episcopi in Ephesiorum ciuitate sunt digni, Asiani autem episcopi hic reperti, dicunt: Si hic ordinetur alter Episcopus Ephesiorum, conturbari ciuitatem, dicat sancta synodus, vbi volunt episcopum Ephesinæ sanctissimæ Ecclesiæ canones ordinari. Reuerendi Episcopi clamauerunt: In prouincia. Diogenes reuerendus episcopus Cyzici, dixit: Consuetudo hoc habet, si factus fuisset à Constantinopolitano Episcopo, non habuerunt * hæc *hic locus obscurus agi. * Vbi enim salgamarios ordinant, & propterea euersio fit. Leontius reuerendus episcopus Magnesiæ, dixit: A sancto Timotheo vsque nunc, vigintiseptem Episcopi facti, omnes in Epheso sunt ordinati, solus Basilius violenter hìc factus est, & multæ cædes hinc ortæ sunt. Philippus reuerendus presbyter Constantinopolitanæ sanctissimæ Ecclesiæ, dixit: Sanctæ memoriæ Ioannes episcopus Constantinopolitanus quindecim episcopos deposuit, profectus in Asiam, & pro eis alios ordinauit, & Memnon hìc * ordinatus est. Aetius Archidiaconus Constantinopolis, dixit: Et Castinus hìc ordinatus est, Heraclides, & alij cum voluntate nostræ vrbis Archiepiscopi ordinati sunt. Basilium similiter beatæ memoriæ Proclus ordinauit, & beatæ memoriæ quidem Theodosius Imperator huiusce modi ordinationi cooperatus est, & beatæ memoriæ Cyrillus Alexandrinus episcopus. Reuerendi episcopi clamauerunt: Canones obtineant. Clerici Constantinopolitanæ Ecclesiæ clamauerunt: Ea, quæ * sanctiss. ec-
clesię sanctorum patrum centum quinquaginta sunt, teneant priuilegia Constantinopoli, nè depereant. Ordinatio secundùm modum ab archiepiscopo nostro fiat. Glorioſissimi iudices dixerunt: Perspicimus, quia hìc deliberatione opùs habet sanctum concilium, de ordinatione Ephesinæ episcopatûs Ecclesiæ. Vndè si videtur, cràs hoc perfectiùs disponatur.

CHALCEDONEN. CONcilij Actio 12.

SImiliter tertio Kalendarum Nouembrium, eodem consulatu, in eadem sanctissima ecclesia residentibus suprà scriptis magnificentissimis & glorioſissimis iudicibus, & eodem sancto & generali concilio. Glorioſissimi iudices dixerunt: Solicitudo necessaria Reipublicæ negligitur à nobis propter fidem in sancto concilio continuo occupari à diuino apice iussis. Quia ergo multùm nos à necessarijs Reipublicæ causis abduci non est possibile, velocem quæstionibus solutionem imponere festinantes primo ordine dicere sanctam synodum potius, si quid maius deliberauit de sanctissima Ephesiorum Ecclesia, vtrùm alium ei Episcopum oporteat ordinari, an certè Bassianum reuerendum Episcopum recipere episcopatum, an Stephanum reuerendum Episcopum esse. Omnia enim quæ ad eos pertinent, sicut nouit sancta synodus, hesterno die sufficienter examinata noscuntur. Anatolius reuerendus archiepiscopus Constantinopolitanus, dixit: Mihi placet, si etiàm sancto concilio videtur, neutrum horum illius esse ciuitatis Episcopum, sed alium ordinari, eò quòd præter canones sibimet episcopatum vsurpârunt: habere autem eos & dignitatem episcopatûs & à sancta pascendos Ecclesia. Paschasinus reuerendus Episcopus obtinens locum apo-

stolicæ sedis, dixit: Bassianus vel Stephanus episcopi, sicut cognitio manifestauit, non bono ordine vterque Ephesiorum ecclesiam detinuisse noscuntur. Hac ergò gratia, si omnis sanctissima synodus consentit, his remotis, alter regulariter ordinetur. Lucentius reuerendus episcopus, obtinens locum apostolicæ sedis, dixit: Non est canonicum ambos esse. Iulianus reuerendus Coënsium ciuitatis episcopus, & ipse vicarius Romanæ Apostolicæ sedis, dixit: Non debent ambo proijci. Glorioſissimi iudices dixerunt: Quoniam sæpè nobis interloquentibus & poscentibus proferri sententiam de episcopatu sanctæ ecclesiæ in Epheso constitutæ, perfecta responsio non est data, venerabile & immaculatum Euangelium in medio proferatur. Et allato sanctissimo Euangelio in medio, glorioſissimi iudices dixerunt: Similiter petitionem rursùs offerimus, propositis sanctis euãgelijs adhortantes vos, neque duorum quenquam lædere, si fortè quisquam eorum dignus est, vt in memoratis * sanctissima Ecclesia episcopatum debeat obtinere, siue si vterque indignus est, declarare. Vndè secundùm Deum, & secundùm quod dignum est atque decens ac vtile sanctæ ecclesiæ, quæ sunt iusta, decernite. Anatolius reuerendus episcopus Constantinopolitanus, dixit: Et dudùm dixi, mihi videtur, si etiàm sanctissimo concilio placet, vt neuter eorum sit Ephesiorum ciuitatis Episcopus, sed alius ex electione omnium, qui poscendi sunt, ordinetur ad gubernandum episcopatum, eò quòd ambo præter regulas sibimet episcopatum vsurpauerunt: habere autem eos & dignitatem episcopi, & communionem, & ab ecclesia esse pascendos. Paschasinus reuerendus episcopus, obtinens locum sedis Apostolicæ, dixit: Hæc ipsa quæ semel disposui, & in præsenti dispono de memoratis, quorum vterque Ephesiorum susceptit ecclesiam. Et propterea, si consentit omnis synodus, debet, his remotis, alter secundùm canonum statuta decerni. Maximus reuerendus episcopus Antiochiæ, dixit: Absque regulis ambo, ex his quæ relecta sunt, episcopatum obtinuerunt. Quis autem eorum dignus est esse in ciuitate, per clementiam à sanctissimæ prouinciæ episcopis est dicendum. Iuuenalis episcopus Hitrosolymorum, dixit: Perspicit sancta synodus, pasci quidem eos ab Ephesiorum ecclesia, alium verò regulariter ordinari. Thalassius reuerendus episcopus Cæsareæ Cappadociæ, dixit: Consentio interlocutionibus sanctorum patrum. Eusebius reuerendus episcopus Ancyræ Galatiæ, dixit: His, quæ à patribus sunt decreta, consentio. Iulianus reuerendissimus episcopus Coensium, dixit: Secundùm regulas quidem neuter esse debet, per clementiam verò synodus Asiana eligat, qui possit esse. Eusebius reuerendissimus episcopus Dorylei, dixit: * Crede, absq; regulis sunt facti. Diogenes reuereud. episcopus Cyzici, dixit: Qualis quisque eorum sit, plùs sciunt DEO amantissimi episcopi prouinciæ. Dicant ergò illi secundùm reuerentiam, quam de Dei timore habent, episcopatum quem oporteat obtinere, nè in ciuitate seditio generetur. Romanus reuerendus episcopus Myrorum Lyciæ, dixit: Consentio his, quæ à sanctis patribus sunt ordinata. Eunomius reuerendus episcopus Nicomediæ, dixit: Et ego consentio in his, quæ à sanctis patribus ante me definita sunt. Marinianus reuerendus Episcopus Synnadorum, dixit: Regulariter neuter eorum esse debet. Eleutherius reuerendus episcopus Chalcedonensis dixit: Docuit nos cognitio, quæ de episcopis facta est, quia nullus eorum regulariter episcopatũ Ephesinæ detinuit ecclesiæ. Glorioſissimi iudices dixerunt: Placet sancto concilio interlocutio Deo amantissimi episcopi Anatolij, & reuerendi episcopi Paschasini, obtinentis locum Romanæ Apostolicæ sedis, qua declaratum est, ambos quidem esse remouendos, tanquàm præter regulas factos, alterum verò ordinari, prædictos autem habere episcopi dignitatem, & à sanctissima Ephesina ecclesia nutriendos? Sancta synodus exclamauit: Hæc pia interlocutio, hæc secundùm regulas est. Diogenes reuerendus episcopus Cyzici, dixit: Aliarum hæc melior est. Omnes clamauerunt: Hæc iusta sententia, hæc omnibus placet. Ambo absque regulis facti sunt. Quæ canonica sunt, in his obtineant. Interlocutiones episcoporum teneãt. Glorioſissimi iudices dixerunt: Quoniam placuit vniuersis interlocutio Deo amantissimi archiepiscopi regiæ Constantinopolis Anatolij & reuerendi episcopi Paschasini, obtinentis locum Leonis Deo amantissimi Archiepiscopi senioris Romæ, præcipiens, eò quòd vtrique contra regulas facti sunt, neutrum eorum denominari, neque præesse sanctissimæ Ephesiorum ecclesiæ, & omnis sancta synodus contra regulas eos ordinatos edocuit, & interloquutionibus reuẽrendorum episcoporũ consensit, remouebuntur quidem à sancta Ephesiorum Ecclesia Bassianus & Stephanus reuerendus: habeant autem dignitatem * episcopi, & ex redditi- *sui epi-
bus memoratæ sanctissimæ ecclesiæ, nutrimenti gratia & consolationis, annis singulis solidos ducentenos accipiant, alter verò secundùm regulas eiusdem sanctissimæ ecclesiæ, episcopus ordinabitur. Omnis sancta synodus exclamauit: Hæc iusta sententia, hæc iusta forma, hæc benè sunt. Bassianus reuerendiss. episcopus dixit: Quæ mihi abrepta sunt, iubete restitui. Glorioſissimi iudices dixerunt: Quicquid Bassiano reuerend. episcopo, ex rebus competentibus ei, direptum

for. * Certè absque
for. * Vterq; absque

Universidad de Deusto
Biblioteca

est, siue à Stephano reuerendo episcopo, siue ab alijs quibuscunque personis, hoc ei post iudiciales probationes, ab his qui abstulerunt, vel causa læsionis fuerunt, restituatur.

CONCILII CHALCEDONEN Actio 13.

COnsulatu domini nostri Martiani perpetui Augusti, & qui fuerit nunciatus, tertio Kaleñ Nouemb. Chalcedone secundùm iussionem diuiniss. & pijssimi domini Imperatoris, congregatis in sanctissima ecclesia beatæ martyris Euphemiæ magnificentiss. & gloriosissimis iudicibus, & sancto vniuersali concilio, per diuinam sanctionem in ciuitate Chalcedonensium congregato, & residẽtibus omnibus ante sacri cancellos altaris, Eunomius reuerendus episcopus Nicomediensium, dixit: Preces obtuli pijssimo orbis terrarum domino, postulans, vt priuilegia metropolis Nicomediæ secundùm canones, quos antiquitùs obtinuerunt, atque consuetudines conseruentur, & iussit vestram magnificentiam cum sancto concilio cognoscere, & causæ terminum dare. Rogo itaque, vt cognoscatis preces meas, & causam meam audiatis, & mihi, quæ sunt iusta, seruetis. Gloriosissimi iudices dixerunt: Relegantur preces. Beronicianus vir deuotus, magistrianus & secretarius diuini consistorij, legit:

EVNOMII NICOMEDIEN. LIteræ, ad Valentinianum & Martianum Augustos.

TErræ, marisq; & totius gentis hominum dominis, Flauio Valentiniano & Martiano perpetuis Augustis, supplicatio & postulatio ab Eunomio episcopo, & omni clero Nicomediensis metropolis sanctę Dei ecclesiæ catholicæ. Deus vobis imperiũ, vt omnes gubernetis ad salutem orbis terrarũ, & pacem sanctarum ecclesiarum, iustè donauit. Quapropter ante omnia, & per omnia pijssimi & Christi amantissimi principes, pro orthodoxæ & saluberrimæ fidei dogmatibus cogitatis, tam hæreticorum fremitus extinguentes, q̃ pia ad lucem dogmata deducentes. Vndè prosternimus nos maiestatis vestræ vestigijs, vt iubeatis arceri iniustitiã, quæ aduersùm nos à reuerendiss. episcopo Niceno Anastasio est præsumpta, quatenùs valeamus, congrua pace fruentes, Christianis sinè intermissione mysteria diuina perficere. Memoratus enim reuerẽdus Anastasius, neque timorem DEI præ oculis sumens, neque leges pietatis vestræ reueritus, confundit & conturbat in Bithyniorũ prouincia absq; consuetudine formas ecclesiasticas & imperiales, quas hactenùs tenuisse noscuntur, inuadendo iura, quæ nobis pietatis vestræ legibus & ecclesiasticis sanctionibus sunt collata, q̃ nullus aliquandò præcessorum eius iubere aut mouere tentauit. Solus autem per ciuitatem opprimere nos & conturbare cœpit, in malis fortitudinem, gloriam esse credens, ità vt huius gratia, huic sancto & vniuersali concilio libellos cogeremur offerre. Sed quoniam audientia in dilationem cedit, & formidamus, nè forsè dilationem cedit, & formidamus, nè forsè dimisso concilio iura nostra vacuentur, supplicamus nutu vestræ maiestatis audientiam nostram sinè dilatione fieri, vt dum impetrauerimus, quæ poscimus, consuetas orationes Domino deo pro æterna vestra potestate soluamus. Gloriosissimi iudices dixerunt: Quid ad hæc reuerendiss. Anastasius allegat? Anastasius reuerendus episcopus Nicenæ ecclesiæ, dixit: Accusauit me, quasi ego aliquas nouitates inter hæc introduxissem, aut violẽtiam fecerim. quæ dicit, ostendat. Ego autem diuersa monstraturus sum. Quoniam abripuit parochias meas, & multa, quæ non est consuetudo facere Nicomedienſem, fecit in me, & passus sum in omnibus. Supplico archiepiscopo, & iura mea examinari deposco secundùm antiquitatem & regulas. Nec ego enim aliquid amplius volo. Gloriosissimi iudices dixerunt: Propterè dicat Deo amantissimus Eunomius episcopus, in quo iniustitiam ab Anastasio reuerendissimo episcopo passus est. Eunomius reuerendus episcopus Nicomediæ, dixit: Secundùm consuetudinem, quam tenebant superiores mei, & eis subiectas habebant in prouincia Bithyniorum ecclesias. Reuerendus autem episcopus Anastasius, clericos ecclesiæ Basilinopolis mihi subiectos, excommunicauit, quod canonibus prohibetur. Anastasius reuerendissimus episcopus Nicenus, dixit: Priùs ostendat, quia Basilinopolis sub ipso est, & quia ego clericos ecclesiæ suæ, excommunicatos effeci. Hæc duo probet. Ego autem ostendo Basilinopolim sub Nicea iam olim esse. nam regio fuit eius, & curia nouit. Et dicat cuius sub quo fuit Basilinopolis, aut si non fuit regio Niceæ. Gloriosissimi iudices dixerunt: Quomodò te monstrare promittis Basilinopolim sanctissimam ecclesiam sub Nicea esse, vtrùm secundùm canones, an ex qualibet consuetudine? Anastasius reuerendus episcopus Niceæ, dixit: Sicut Tacteus & Doris regiones sunt sub Nicea, sic fuit & hoc Basilinopolis sub Nicea. Imperator quidam Iulianus (aut nescio quis ante eum) fecit eam ciuitatem, & sumens ex Nicea curiales, ibi constituit, & consuetudo extunc hactenùs obseruatur. Et si fortè defuerit in Basilinopoli curialis, de Nicea mittitur ibi, & rursùs de Basilinopoli transfertur in Nicea. Quæ cùm priùs fuisset regio, postea ciuitas effecta est. ex illo videtur episcopus Nicenus ibidèm ordinasse & semèl, & secundò. Et sunt epistolæ beati Ioannis episcopi Constantinopolitani ad Nicenum episcopum, iret, & emendaret ecclesiam, tanquàm filio

met competentem. Habeo literas ad beatæ memoriæ Proclum. Ostẽdo ego, quot à Nicea ordinati sunt: & ostendat ipse, quot à Nicomedia ordinati sunt. Eunomius reueren. episcopus dixit: Neq; quidem potest ostendere ordinationem se fecisse. Quod & si fecit semèl per subreptionem, secundùm canones nequaquàm mihi præiudicare potest. Anastasius reuerendissimus episcopus dixit: Non ego, sed decessor meus fecit. Eunomius reuerend. episcopus dixit: Semèl fecit, sicut dicis, an frequenter? Si semèl fecit per subreptionem, contigit fortè, vt tunc nõ haberet episcopum metropolis Nicomedia, & indiguit à Niceno fieri. Hinc nullum mihi præiudicium secundùm regulas generatur. Possum enim ego monstrare, multos quidem à Nicomedia ordinatos. Tu verò (nescio) si possis vel vnum ostendere. Anastasius reuerend. episcopus dixit: Quandò ciuitas facta est Basilinopolis, quis priùs ordinauit? Eunomius reueren. episcopus dixit: Quia excommunicauit clericos Basilinopolis mihi subiectos, possum ostendere: Testem voco sanctissimum magnæ Constantinopolis archiepiscopum, qui suscepit eos, & reddidit eis communionem.

Anastasius reuerend. episcopus dixit: Non verè dicis. Eunomius reuerend. episcopus dixit: De epistola domini archiepiscopi, vbi reddidit eis communionem, & vbi scripsit tibi, quia præter canones feciſti: ostendo decreta Basilinopolitanorum, vbi rogauerunt de episcopo. Tu ostende, vbi rogauerunt nicenum, vt eis daret episcopum. Anastasius reuerendus episcopus dixit: Iubete me probare paululùm. Obtuli libellos archiepiscopo, qui fuit, rogans eum, vt iuberet dominũ Eunomium episcopum audire interiora nostra. Dedit literas & ad me & ad eum, scribẽs ambobus, ac dicens: Nullus vestrùm introducat aliquam nouitatem, sed consistite in rebus antiquis. Ego enim noui, quomodò debeã metropoles honorare. Et habeo huiusmodi literas & ego, & ipse. Accepi ergò (sicut dixi) tales literas. Sciunt hoc & notarij. Dicant. Et alij venerunt Basilinopolitani clerici, adeuntes me aduersùs episcopum suum. Ego custodiens mandata episcopi, dixi: Non vos suscipio, sed abite ad archiepiscopũ: & si mihi iusserit, audio. Et relinquentes illi & me & ipsum, venerunt ad sanctitatem domini Eunomij. Dederunt ei libellos aduersùs episcopum suum. Misit ipse repentè, præsentans episcopum Basilinopolis, ad me. Gloriosissimi iudices dixerunt: Canones legantur. Beronicianus vir deuotus, magistrianus & secretarius diuini consistorij, ex codice dato ab Eunomio reuerend. episcopo, legit: Episcopos oportet quidẽ præcipuè ab omnibus episcopis prouincialib⁹ ordinari: Si verò hoc difficile est, aut propter imminentem necessitatem, aut propter itineris longitudinem, ex omnibus ad hoc ipsum tribus vnà congregatis, & in vno decernentib⁹, & absentibus per literas consentientibus ordinationem fieri. Potestas autem gestorum vniuscuiusq; prouincię, metropolitano episcopo competit.

Anastasius reuerendus episcopus dixit: Consentio canoni. Si nõ sum metropolitanus, nec ego illic habeo potestatem. Gloriosissimi iudices dixerunt: Ostende quemadmodùm secundùm metropolitam ius habes. Anastasius reueren. episcopus dixit: Supplico relegi legem. Gloriosissimi iudices dixerunt: Legatur: Et dante Anastasio reuerend. episcopo, Constantinus vir deuotus, magistrianus & secretarius diuini cõsistorij, legit:

¶ Interpretatio legis.

Valentiniani & Valentis Imperatorum literæ, quibus Niceæ ciuitati confertur priuilegium, quòd sit metropolis.

IMperatores Cæsares Flauius Valentinianus & Valens, pij, felices, colendi, perpetui victores, salutem dicunt Nicenis. Licèt studium nostrum ex illo manifestum atque clarum sit cunctis, ex quo regni sublimitatem & publicam gubernationem DEI voluntate suscepimus, veruntamẽ & super principatum huius felicitatis adijcimus, quoniã vestra ciuitas completa gaudio super nostra felicitate, gratiæ atq; lætitiæ omni populo causa facta est, propterea licèt metropolitana olim est nominata, & hoc leges antiquæ continent, tamen legẽ nobis proferentibus, nulla dubitatio esse poterit, eò quòd hæc immota & firmissima maneant, & temporibus futuris augenda, & decæterò hæc etiam in nostra ciuitate proficiscẽtes, sanciuimus. Permaneat igitur in perpetuum ista consuetudo, vt ciuitas vestra sit metropolitana, cõsuetudine tamen in processu Bithyniæ iudicis permanente. Nullus enim aufert aliquid aliorum. Ergò voluntate Dei vestræ ciuitatis dignitas augeatur. Gaudentes itaq;, orationes vestras duplicate, & lætamini in his, in quibus per hæc vobis præbetur honor, omni dubietate in futuro vacante, conspicientes, quemadmodùm perpetuam pacem & prouidẽtiam ex nostris sanctionibus impetrãstis. Eunomius reueren. episcopus Nicomediæ, dixit: Rogo vestram magnificentiã, vt iubeatis legi legem Nicomedię libus post hæc concessam. Gloriosissimi iudices dixerunt: Legatur. Et dante Eunomio reuerend. episcopo, Beronicianus vir deuotus, secretarius diuini consistorij, legit:

VALENTINIANI IMPERATORIS literæ priuilegiales, datæ Nicomedien ciuitati.

VAlẽtinianus Pius, Felix, Augustus, Nicomedien sibus salutem: Circa priuilegia ciuitatis vestræ, quæ olim fuerunt, prisca

Universidad de Deusto
Biblioteca

sca consuetudo seruabitur. Neque enim honoris adiectio Nicenorum ciuitatis, ius vestrum lædere poterit, dum quandò augeat dignitas Nicomediésium ciuitatis, secúdùm quod illa secundo loco existat, metropolis nomine constituta. Gloriosissimi iudices dixerunt: Nullæ quidem ex his diuinæ literæ de episcopatu loquúntur. Vtræq; enim de honore referúntur metropolitanarum vrbium. Sacræ autem literæ diuinæ memoriæ Valentiniani & Valentis, Nicenæ ciuitati præbuerunt metropoliticum ius, propriè præcipiétes aliarum ciuitatum nihil auferri. Et regula sanctorum patrum de vno metropolita in vnaquaque prouincia decreuit. Quid igitur ex hoc concilio sancto videtur? Sancta synodus clamauit: Canones teneant, canonibus satisfaciant. Atticus reuerédus episcopus Nicopolis veteris Epiri, dixit: Regula ità præcipit, vt in vnaquaque prouincia metropolitanus habeat potestatem, & ipse constituat omnes, qui in ea prouincia sunt, episcopos, & ipse est sensus regulę. De Nicomedienśi autem, quoniam ab initio metropolis est, oportet eum omnes episcopos in eadem ordinare prouincia. Sancta synodus dixit: Hæc oés volumus, hæc oḿes supplicamus, hæc vbiq; teneant. Ioannes, Constantius, Patricius, Petrus, & reliqui reuerendiss. episcopi Ponticæ diœcesis, per vnum ipsorum Ioannem, dixerunt: Canones vnum sciunt metropolitam antiquiorem. Et manifestum est, quoniam religiosissimo episcopo Nicomediæ ordinationes competũt, quia & leges (sicut perspexit & vestra magnificentia) nomine metropolis solummodò honorauerunt Nicenum, & præponitur reliquis episcopis prouinciæ honore solummodò. Sãcta synodus dixit: Regulariter docuerunt, benè docuerũt: Oés hæc ipsã dicimus. Aëtius archidiaconus splendidissimæ Cõstantinopolis, dixit: Suggerimus vestræ magnificentiæ, rogantes, vt nullum præiudicium Constantinopolitanæ sanctissimæ sedi fiat ex his, quæ nunc proferuntur à sanctissimis archiepiscopis, vel quę mouentur inter DEO amantissimum episcopum Nicomedienśium Eunomiũ, & deo amantissimum episcopum Nicenum Anastasium, aut quæ inter eos ordinantur. Sanctissima enim Cõstantinopolitana sedes, aut ordinationem ipsa facit in Basilinopoli, aut à reliquis eam pmittit fieri, sicut literis, quæ fiunt, vel factæ sunt sæpiùs, ostendere possumus. Et rogamus, vt epistolæ proponantur. Sancta synodus clamauit: Canones teneant. Gloriosissimi iudices dixerunt: Authoritatẽ quidem metropolitanæ inter ecclesias prouinciæ Bithyniæ, Nicomedienśis reuerend⁹ habebit episcopus, Niceno habente honorẽ metropolitani tantummodò, subiacente autem ad exemplum aliorum episcoporum prouinciæ Nicomedienśi. Hoc enim visum est sancto concilio. Quæcunque autem sedi Constantinopolitanæ sanctissimæ ecclesiæ de ordinationibus prouinciæ competunt, hæc per ordinem proprium coram sancto concilio examinabuntur.

Eunomius reuerédus episcopus Nicomedię, dixit: Gratias ago iustitię iudicij magnificentiæ vestræ, & diligo archiepiscopũ ipsãdidissimæ Constantinopolis, obtinentibus vtiquè regulis. Gloriosissimi iudices dixerunt: Quæ dixisti, conscripta sunt.

CONCILII CHALCEDONEN
Actio 14.

COnsulatu domini nostri Martiani perpetui Augusti, & qui fuerit nunciatus, sub die pridiè Kaleñ Nouemb. Chalcedonę, secundùm iussionem diuinissimi & pijssimi principis, Conuenientibus in sanctiss. eccle- lia sanctę martyris Euphemię magnif. & glo riosiss. iudicibus, & sancto vniuersáliq; cilio, quod in Chalcedoneñ ciuitate diuo sanctione collectum est, & residẽtibus om bus ante sancti cancellos altaris, Sauinian reuerend. episc. dixit: Abrepta mihi inius episcopatũs mei sede, libellos obtuli sacro immortali vertici, & iussit vestram magnit vnà cum sancto & vniuersali concilio cu sam meam inquirere. Habeo autem & pe tionem ad sanctum hoc conciliũ, & supplic præcipere vestram magnificentiam, & p tionem meam legi & preces meas, & rati sunt iusta, reseruari. Gloriosiss. iudices dix runt: Legantur preces. Et oblata petitio à Sauiniano reuerendo, Constantinus deuotissimus, *adiutor diuini consist legit:

SAVINIANI PAREN. EPISCO pi, ad Valentinianum & Martianum Augustos epistola deprecatoria.

PIissimis & *Christo amantissimis, & gnè à Deo omnium honoratis Aug stis, Valẽtiniano & Martiano, preces & p plicatio à Sauiniano episcopo. Dom omnium, videns apostolicam & orthod xam fidem à dissimulatoribus interim gari, & omnem mundum seditione vex fuscitauit vestram pietatem, vniuersum dum regere atque gubernare, & tumul qui à nefandis exorti sunt, sanctorum do na reprimere, & claritatẽ atque solidita recti dogmatis confirmare. Vndè iustè stræ tranquillitati ac de vobis dicit Do Exaltaui electum de plebe mea. Inueni uid seruum meum, oleo sancto meo u eum: manus enim mea fuscepit eum, & chium meum confortauit eum. Cred itaque, nutu diuino super omnium pri patum ac dominationem consistere vest diuinitatem, adsum supplicans, atque gans vestram pietatem, vt mei prouidenti fieri, & causam meam examinari præcip

Ego enim à puero eram in monasterio dispẽsator omnium rerum, nihil de Episcopatu cogitans, neque rogans quenquam huius gratia dignitatis. Dum ergò essem in monachorum prouidentia cõstitutus, adstitit mihi repentè illius temporis metropolitan⁹ episcopus cum prouincialibus episcopis, & me Paros ordinauit episcopum, de qua, in scriptis deiectus est Athanasius, ex grauissimis capitulis accusatus, nec valens pro illatis sibi criminibus reddere rationem, qui aliquandò quidem episcopatum repudiabat. Frequenter verò citationes vocantium eum ad synodorum iudicium declinabat. Is enim in Ephesina synodo, ex præcepto Alexandrini præsulis, in meam ecclesiam superingressus est, & ego, præter voluntatem meam ordinatus, expulsus sum. Et hæc quidem acta sunt, habitatoribus illius ciuitatis dolentibus & lugentibus meam expulsionem. Supplico igitur & vestræ potentiæ, vt iubeatis & meam causam sub præsentia vestræ pietatis examinari, & placitum terminũ dari, vt & ego cum cunctis alijs, consuetas orationes pro perpetua vestra potentia semper exoluam, pijssimi atque victores principes. Sauinianus episcopus dictaui, & subscripsi, & offero vestrę pietati. Beronicianus vir deuotissimus, secretarius diuini consistorij, legit:

SAVINIANI EPISCOPI PARI epistola, deprecatoria pro iustitia obtinenda, ad Chalcedoneñ synodum.

PEr omnia Deo amantissimis & sanctissimis patrib⁹ archiepiscopis, Leõi, Anatolio, Maximo, & omni sancto concilio petitio & deprecatio data à Sauiniano reuerendo. Multa quidem atq; diuersa sunt circa genus humanũ Domini Christi beneficia. Hęc autem in præsenti tempore circa sanctas eius ecclesias cura propria quædam existit atque pręcipua, sicut ipsæ res clamant. Congregauit enim vestrum angelicum concilium per pijssimos & Christianissimos nostros Impatores, ad errorem perspiciendum, & confusionem atque seditionem, quæ ante hos paulò plùs duos annos in Epheso facta est, destruendam, & veritatem atque iustitiam declarandam. Vndè & ego illam tempestatẽ & fluctuationem expertus, ad vestrum confugi tranquillissimum portum, suggerens, quia Dioscorus Alexandrinus authoritate sua, insupèr & tyrannide, me quidem à Parenorum ecclesia, commissa mihi secundùm canones à sanctissimo episcopo metropolis nostræ Stephano, expulit. Ediuersò autem introduxit Athanasium, virum depositum in Antiochensium splẽdidissima ciuitate à multis Deo amãtissimis episcopis. Quę verò post hæc gesta sunt, & quomodò ciuitas vniuersa cum amaris lachrymis atque gemitibus circunfusa inseparabiliter erat circa me, & violentam meam lugebat exclusionem, me dicere (puto) superfluũ est. Vndè rogo, & supplico vestræ Deo amabilitati, vt iniustitiam, quam passus sum, nullatenùs despiciatis, sed etiàm iubeatis, me impetrare quæ iusta sunt, quatenùs in his Dei clementia collaudetur p vestram euangelicam, & à DEO honoratam synodum, quæ destruxit quidem errorem, & luci reddidit veritatem. Sauinianus episcopus obtuli hanc petitionem, à me dictatam atque subscriptam. Gloriosissimi iudices dixerunt: Respondeat Athanasius reuerendus episcopus. Athanasius reuerendus episcopus Paros, dixit: Mea causa à longo tempore inchoata est. Et hanc audierũt beatę memorię Cyrillus & Proclus, & certas formas scripserunt Dõno, qui fuit Antiochen⁹ episcopus, promisitq; ille eas complere. Et cùm cognouisset mortem beati Cyrilli, refiluit, & ad iudicium me vocauit. Ego rescripsi, quia si vellet permanere in datis sententijs ab arcu episcopis, paratus essem. Si verò vellet aliud aliquid, non audirem eius citationem. Semèl enim prędecedentes episcopi rem certissimam decreuerunt. Accusaui autem eos, qui aduersùm me machinati sunt. Et iusserũt nõ interesse iudicio eos, qui à me fuerant accusati. Rogo itaque, si videtur vestræ potestati, archiepiscoporum literæ relegantur. Gloriosiss. iudices dixerunt: Literæ Procli & Cyrilli reuerend. memorię relegantur. Et tradita scheda ab Athanasio reuerend. episcopo, Beronicianus vir deuotissimus secretarius diuini consistorij, legit:

CYRILLI ALEXANDRINI archiepiscopi epistola synodica ad Domnum Antiochenum, pro causa Athanasij Parenorum episcopi.

DOmino fratri & cõsacerdoti Domno, Cyrillus in Domino salutem. Condolere nos fratribus necessarium est, quandò *quidam consacerdotum aliqua se passos affirmant, & hoc à proprijs clericis, quos erat necessarium, subdere tanquàm patribus ceruicem, & esse subiectos secundùm placitum Dei, & ecclesię regulas talia decernẽtes. Hoc ergò præsumi quouis modo turpissimũ est. Tanta nanque passum se dicit reuerend. episcopus Athanasius, vt etiàm congregata in regia ciuitate synodus lachrymas daret. Ait enim quosdam clericos, q sub eo sunt cõstituti, in tãtam audaciã prosilijsse, vt ꝙ attinet ad præsumptionis vim, & expellerent eum à sacerdotio, & super eum damnationis sentẽtiam ferrent *. Volunt œconomos ecclesiæ, aut certè ecclesiasticarum rerum dispensatores ejcere, & quosdam alios sibi propria virtute constituere. Super hæc autem etiam de sacris diptychis nomen eius auferre, & alia quædam perpetrare valdè grauissima, & *quidem consacerdotes

*volentes

Diptycha erãt in quibus episcopi p ordinẽ conscribebantur.

Universidad de Deusto
Biblioteca

sceleribus plena, quæ subiectorum libellorum virtus noscitur continere. Quia verò nimis incongruum est, præsumi talia à clericis aduersùs episcopos proprios, & hæc despicere nos, impossibile est: dignetur tua sanctitas (quoniam ab Antiochia longè est ciuitas, cuius gubernationem sortitus est memoratus religiosissimus episcopus Athanasius) quibusdam per proprias literas audiẽtiam delegare, quatenùs euocati hi, qui accusati sunt, respondeát. Et si inuenti fuerint accusationibus rei, sacro *mysterio delabantur. Quod enim ipsi aduersùs patrem proprium præsumpserunt, hoc iustè sustineant, quandò omnem consequentiam prætermiserunt, & omnem legem transcendere præsumpserunt, & p nihilo esse iudicauerunt, senectutem exhonorare patris. Dicuntur autẽ non modò primũ tales esse cœpisse, sed quomodò iam in multis culpati sunt, adhuc valdè pejoribus asperioribusq; operam dederunt. Asserit autem eum se suspectum habere, quem nunc metropoliticum *prouincia eius obtinet, & (sicut iã dixi) nihil est quod contristet, *cùm qui ei suspecti sunt, iudicare nó debeant. Dicit fraternitati quę apud te est, salutem in domino, quę nobiscum est.

*ministerio

*prouinciæ suæ ius
*cũ liceat re futare, & q

Rescriptum synodicarum literarum.

PROCLI ARCHIEPISCOPI
Epistola synodica, ad Domnum episcopum Antiochenum, pro causa Athanasij Parenorum episcopi.

SAnctissimo & Deo amantissimo fratri & consacerdoti Domno, Proclus in domino salutem. Charitas Deo amica, maximum est donum. Vinciens enim ad concordiã magnus artifex Deus, naturam quam operatus in sua dispositione, verbo disponente, constrinxit, vt proprias facientes in alterutrum passiones & mores, vnicuiq; eiusdem naturæ existenti, alterius mensuram per consensum compositionis insolubilem complicaret. Ea siquidem, quæ procùl ab affectu sunt, ad corruptionem aliorum necessariò perducuntur: quæ verò voluntate vnita sunt, non facilè à tutela propria dilabuntur. Vndè & beatus Paulus multitudinem fidelium & cõtinuationem ecclesiæ, corpori comparauit, dicens: Vos estis corpus Christi, & membra ex membro, omninò prædicans multitudinis conspirationem, & per cõcordiam membrorum, interdicens esse languendum in cõtentiõe, quæ bellis amica est. Cur autem hæc scribam Deo amantissime pater, rogo paulùm vt agnoscas. Deo amantissimus ecclesiæ Parenorum episcopus Athanasius, & incredibilem simul, & audientibus non mediocriter molestam, pompam desleuit, dicẽs clericos suos velut exutos ratione subiectionis, & putantes sibi sufficere voluntatem, vt essent sacerdoti tyranni, expulisse eum ab ecclesia, cùm ratio nulla subsisteret: & quantũ ad eos attinet, in tantam vesaniam exilisse, vt etiàm damnarent eum, & operibus credere, quia in voluntate procacium, & non in de creto regularum, consistant ordines sacerdotum, œconomos autem & curatores propria voluntate constituentes ecclesiæ Dei, & episcopi nomen de sacris diptychis auferentes: & vt breuiter dixerim, nefandissimè sacclesiasticum ordinem insinuat dissolutũ, ad ijciens, quoniám nutriuit circa hæc istorum præsumptionem in veteribus eorum & sc ratis operibus, non rationabilis venia Nam præcessoribus eius similia faciẽtes, petum suum ad peiora itinera cumulãrunt cùm non olim pœnam dignam sustinuerunt vt decęterò haberent temperamẽtiviatic Sed tu Deo amantissime, dignare à nobis gatus, (potes enim) tibi proprias conlãc dotum infirmitates efficere, obediens cipuè beato Paulo dicenti: Si patitur membrum, compatiũtur omnia membra si quidem longè ab vrbe Antiochena tas constituta est, in qua hæc diuulgata scuntur, bonum est, vt pro causa præfati scopi, aliquem DEO amantissimorum scoporum, ipsi vrbi vicinum, personas accipientium, ad audiendum sanctitas deputet. Formidat eñ religiosissimum tropolitanum episcopum, tanquàm flammæ inimicorum eius aduersùs eum tutem præbentem atque materiam. Et dem conuicti fuerint, in quibus accusquos inclamat, tanquàm superbiam tes *Absalon, cùm illum fuerint imitati, mili exemplo plectantur. Sic enim odit eos, qui aduersùs patres armantur, vt inuasores, qui in omni mundo infamia tantur. Noui enim, Deo amãtissime, quam omnes complectens in Christi visce & compassibilitate plenus existens, con beris senem, & lachrymas eius tribulat absterges, & damnabis ei odium tatis, & sacerdotij aduersarios post onem furori iusto & competenti vind subijciens, expellens omnem pessimam luntatem, & communem sacerdotij pa scienter abscindes. Nam si quis conc vt præsumptoribus & incõuenienter tam procacitatem exilientibus, vt *& per pontifices cõtumeliam inferre misericordia illis sinè iudicio fiat, ex oleum iniquitatis supplicationibus tur: nihil est reliquum, nisi vt fiant ecclesiarum præsules in lusum & brium, & per hæc stabiliatur diabo instrumentum. Sed DEVS tuam religiositatem præordinauit, iustitias remoueas, & præsumptiones scindas, & sacerdotio laboranti succ & multis *maledictionibus locum non beas: sed post agnitionem, ei quidem calumniam patitur, adiutorium feras: verò, qui calumniam facit, si verè

Ephes. 5. d 1. Cor. 12.

lumniatus abscindas. Nó igitur tua religiositas arbitretur, quia tanq̃ ad iniuriam sedis Antiochenæ, huc venit memoratus DEO amantissimus epis. sed metuens quosdã (sicut ait) seditionibus congaudentes, & passiõi propriæ militantes, dedit ad tempus locum iræ: patientiam verò, & mansuetudinem, & iusticiam adhuc tuæ religiositatis prædicare non cessat. Nec in quolibet accusat, (absit hoc) sed supplicat honestiorem in se compositionem effici. Vndè & præsentibus cum literis consolantes, cõfidere iussimus ego atq; sanctiss. epis. & cõsacerdos noster Cyrillus, propter charitatem quæ cõtinetur in nobis. Habens itaq; reuerentiam scribentibus, harum literarum gerulum modis omnibus adiuuabis. Omnem, quæ tecum est, in Christo fraternitatem, plurimùm saluto. Gloriosiss. iudices dixerũt: Post epistolas quid est actũ? Sauinianus reuerẽd. epis. dixit: Supplico gesta legi, & ipsa vos edocebunt. Gloriosissimi iudices dixerunt: Interloquutiones gestorũ, quæ porrigentur, legantur. Cõstantinus vir deuotiss. secretarius diuini cõsistorij, ex scheda Sauiniani reuerend. episcopi, cuius initiũ erat disruptum, & reliqua legit.

ANTIOCHENVM CONCILIVM.

¶In Antiochensium sanctiss. ecclesia in æstiuali porticu secretarij, facto concilio, & residentibus sanctiss. epise. Domno eiusdem Antiochiæ, Theodoro Damasci, Valerio Anazarbi, Pompeiano Emisæ, Polychronio Epiphaniæ secundæ Ciliciæ, Damiano Sidonis, Iamblico Chalcidis, Theoctisto Beroæ, Gerontio Seleuciæ, Ioseph Heliopolis, Timotheo Dolychis, Benetio Bybli, Epiphanio Archæ, Paulo Ptolemaidis, Stephano Epiphaniæ Syriæ secundæ, Phosphoro Orthosiadis, Thoma Mopsuestiæ, Iordane Abilæ, Paulo Antaradi, Barane Alexandriæ, Mara Vrimorum, Saba Palti, Mara Anasarthæ, Ioanne Theodosiopolis, Daniele Carrhensium, Sophronio Constãtiæ & Vranio *Hymerorum, Mariniano Iotapæ, Tacianus diaconus & Nectarius dixit: Parenses clerici libellos & nunc iterùm obtulerunt vestræ sanctitati, aduersùs reuerẽd. episcopũ Athanasium. Quia igitur adest sanctum concilio, præ manibus habeo libellos, & si pcipit tua sanctitas, eos relego. Domnus episcop' Antiochiæ dixit: Vbi sunt qui libellos obtulerunt? Tacianus diaconus dixit: Foris sunt. Domnus episcopus Antiochiæ, dixit: Ingrediantur. Tacianus diaconus dixit: Adstitit Isacius, qui libellos obtulit. Domnus episcopus Antiochiæ, dixit: Solus Isacius libellos obtulit, an alij cum eo? Tacianus diaconus dixit: Solus Isacius obtulit libellos. Domnus epise. Antiochiæ, dixit: Dicat Isacius, si ipse libellos obtulit. Isacius primicerius lectorum, dixit: Etiãm, quęso sanctitatem tuã. Domnus episcopus Antiochię, dixit: Quoniam memoria facta est & Ioannis subdiaconi, & ipse ingrediatur. Tacianus diaconus dixit: Adest Ioannes subdiaconus. Domnus episc. Antiochię, dixit: Præsentibus lege cũctos libellos. Et lecti sunt. Domnus episcopus Antiochię dixit: Vbi sunt ipsi libelli?

Tacianus dixit: Habeo eos præ manibus.

Domnus episc. Antiochiæ dixit: Lege etiàm eos. Et lecti sunt. Dõnus Antiochię epis. dixit: Quandò delegauimus causam beatiss. Panolbio, qui tũc metropolitanus erat eius prouincię, vt causam audiret, quæ subsecuta sunt? Tacianus diaconus dixit: Habeo eiusdem beatiss. Panolbij epistolam, per quã edocuit, quæ secuta sunt. Domnus dixit: Lege eam. Et lecta est. Domnus episcopus Antiochiæ dixit: Habes exemplaria repudij reuerendi episcopi Athanasij? Tacianus diacon' dixit: Præ manibus habeo & exemplaria & authentica, quæ accepi à Deo amantiss. episcopo Ioanne Hierapolitanorum metropolis. Domnus episcopus Antiochię dixit: Legantur authẽtica per ordinem. Et lecta sunt. Theodorus episcopus Damasci, dixit: Quoniam fauorabilis erat circa reuerend. episcopum Athanasium beatę memoriæ Panolbi' Hierapolitanus quondàm episcopus, per p̃prios repudij libellos edocuit reuerend. episcopus Athanasius. Manifestus est igitur, litẽ fugiens, & neq; amico proprio audientiam suam credens. Valerius episcopus Anasarbi, dixit: Manifestus est reuerend. episcop' Athanasius, tanquàm conscius sibi, in quibus accusatur, tũ quòd noluerit apud amicũ proprium Panolbium causam dicere, secundùm epistolas repudij ab eo conscriptas. Pompeianus episcopus Emisæ, dixit: Dum amicus eius existeret beatę memorię Panolbius episcopus, certus est reuerendus episc. Athanasius, quia hoc conscientia mala fecit. Polychronius episcopus Epiphanię, dixit: Reuerendiss. episcopus Athanasius neq; suo amico committens accusationem suam, certus est praua conscientia declinãsse iudicium. Iamblicus epis. Chalcidis, dixit: Si confideret reuerend. Athanasius, audientiam Panolbij amici proprij non fugisset, sicut ipse in literis repudij ad eum datis professus est. Sed forsan conscientia compulsus, euocatiõem declinauit, à prędicto beato Panolbio factã. Damianus episcopus Sidonis, dixit: Maximè semetipsum nocuit, & reum canonibus sanctis effecit reuerendus episcopus Athanasius, citatus à reuerendæ memoriæ Panolbio, qui tunc erat Hierapolitanorum metropolitanus episcopus, & tertiò respuens, nec occurrens. Gerontius episcopus Seleucię, dixit: Valdè semetipsum nocuit reuerẽdissimus episcopus Athanasius, neque amicum suum prædictum Panolbium passus, & pręcipuè euocatus ad iudicium, & audientiam fugiens, sicut tria eius repudia manifestant. Benetius Episcopus Bybli,

Universidad de Deusto
Biblioteca

Bybli, dixit: Lectio literarum repudij reuerendi episcopi Athanasij docuit nos, qa purus amicus fuit ei, qui tunc metropolitanus erat, hoc est, beato Panolbio, apud quem responsum fieri oportebat. Vndè non oportuit euocationē effugere, nisi fortè eius cōscientia impediſſet. Theoctiſtus episcopus Beroæ, dixit: Si mundam habuiſſet conſciētiam reuerendus episcopus Athanaſius, nō repudiāſſet audientiam beati Panolbij, cùm eius vtiq; amicus exiſteret. Epiphanius episcopus Archæ, dixit: Oſtendit reuerendus episcopus Athanaſius, quia ſemetipſum ab episcopatu Parenorum eccleſiæ fecit extraneum, repudium tertiò mittens, dum vtiq; beatum Panolbium Hierapolitanorum episcopum haberet, qui poſſet, nisi iſte ſibi cōſcius eſſet, eius negocium benè diſponere.

Maras episcopus Vrimorum, dixit: In eo qp reuerend. episc. Athanaſius iudicium beati Panolbij declinauit, qui tunc Hierapolitanorum erat episcopus, appáret, quia conſcientia ſua conuictus eſt. Baranis episcopus Alexandrię, dixit: Maximè ſibi nocuit reuerendus episcopus Athanaſius, non obediēs tunc metropolitano beatę memoriæ Panolbio, & præcipuè dum eius amicus exiſteret. Vndè certus eſt, quia non recta conſcientia viuens, talem audientiam declinauit, & ad repudium venit. Stephanus episcopus Epiphaniæ, dixit: Superfluam rem eſſe iudico, poſt tria repudia, & terminū habentia, cauſam reuerendi episcopi Athanaſij in examinationem adduci. Quomodò enim elegit hanc à ſancto concilio iudicari, dum proprij amici ſui beatæ memoriæ Panolbij, ſicut ipſe in repudijs manifeſtauit, videat̄ declinâſſe iudicium? Phoſphorus episcopus Orthoſiadis, dixit: Ea quæ à reuerendo episcopo Athanaſio ſunt ſcripta ad beatæ memoriæ Panolbium, qui tūc Hierapolitanorum erat episcopus, manifeſtant, quoniam judicium fugiens, reus à Parenorum diſceſſit episcopatu. Daniel episcopus Carrhenſium, dixit: Palàm eſt quia directis repudij literis reuerend. epiſcopus Athanaſius ad beatæ memoriæ Panolbium, qui tunc metropolitanus erat, refutando iudicium, ab epiſcopatu ſemetipſum fecit extraneum. Ioannes epiſcopus Theodoſiopolis, dixit: In ijs, quæ placent ſancto concilio veſtro, & ego conſentio. Sophronius epiſcopus Conſtantiæ, dixit: ex repudij literis, quę relectę ſunt, certus eſt reuerend. epiſco. Athanaſius, quia ad iudicium venire noluit, & epiſcopatum quoquè repudiauit. Ioſeph epiſcopus Iuliopolis, dixit: Tertiò repudiando reuerend. epiſcopus Athanaſius, & nolēdo apud amicum ſuum beatæ memorię Panolbium, qui tunc metropolitanus erat epiſcopus, occurrere, & cauſam dicere, & ſemetipſum ab illatis ſibi criminibus liberare, certus eſt, *qm̄ conſcientia mala ſit vſus. Timotheus epiſc.

*quòd

Dolychis dixit: Oportebat quidem, reuer. epiſcopum Athanaſium ab exordio euocatum tertiò à beatæ memoriæ Panolbio, qui tunc metropolitanus epiſcopus erat, occurrere, & allegatiōibus ſuis vti, dum ſecūdùm ea, quæ nunc lecta ſunt, amicum ſuum eundem eſſe definiret. Quia igitur ſæpè euocatus repudiauit, reum ſemetipſum illatis ſibi conſtituit. Paulus epiſcopus Ptolemaidis, dixit: Tertiò ad audientiam euocatus reuerend. Athanaſi⁹ à Panolbio metropolitano *epiſcopo, & maximè eius amico, ſicut his, quæ ſunt lecta, didicimus, & tertiò Parenorum epiſcopatum repudians, appáret *quoniam non bona conſcientia perculſus videtur declinâſſe iudicium. Sabas epiſcopus Palti, dixit: Tertiò repudiādo reuerend. epiſcopus Athanaſius, & coniurando, alium pro ſe ordinari debere, quam de reliquo ſuo actæ Dei eccleſię nunc mouere, & ſpeque apud amicum ſuum beatæ memoriæ Panolbium cauſam non dixerit? Maras epiſcopus Anaſarthæ, dixit: Integrè ſemetipſum diligens monſtrauit reuerend. epiſcopus Athanaſius à beatæ memoriæ Panolbio metropolitano epiſcopo, per epiſtolas repudij ad eum directas. Fugiens itaq; audientiam eius, appa- ctas. Fugiens hoc conſcientia maligna feciſſe. Dicit epiſcopus Antiochiæ, dixit: Poſt hæc dia vbi degebat reuerend. epiſcopus Athanaſius? Iſacius archidiaconus dixit: Egre- eſt de prouincia Samoſatorū, degebat ſemetipſum in proprio p̄dio, & denuò ſcendit in ciuitatem Samoſatorum. Quo- am autem hîc ſunt clerici, rogo ſanctum ſtrum concilium ingredi eos & dicere, ipſi quoquè nouerunt. Domnus epiſcopus Antiochię, dixit: Ingrediantur. Taciānus aconus dixit: Adſunt reuerendi clerici. Do- mnus epiſcopus Antiochię, dixit: Stēt ſo- dùm ordinem reuerend. presbyteri, & re- rend. diaconi. Theodorus epiſcopus Da- maſci, dixit vni: Vbi degebat poſt repu- reuerend. epiſcopus Athanaſius? Qui c- reſpondiſſet, Domn⁹ epiſcopus Antioch- dixit: Quid dicunt & reliqui clerici? Tha- dorus epiſcopus Damaſci, dixit: Ex illo greſſus eſt Paros. Et poſt reſponſum, Do- epiſcopus Antiochię dixit: Quot ordi- uit? Et facto reſponſo, Theodorus epiſco- Damaſci dixit: Iſtas ordintiones, poſt re- dia à ſe facta, conſtituit? Accepto reſpon- Domnus epiſcopus Antiochiæ dixit: Do- & reliqui clerici, qui nouerūt, quid p- ſubſequutū ſit. Theodorus epiſcopus Da- maſci dixit: Vos cuius rei cauſa eſtis H- polim profecti? Et cùm dixiſſent, Dom- epiſcopus Antiochię dixit: Noui & ego midâſſe reuerend. epiſcopum Athanaſium Nam detulit mihi literas Deo amantiſſi- rum & ſanctiſſimorum epiſcoporum, i- domini Procli & domini Cyrilli. Theo-

tus reuerend. epiſcopus Damaſci, dixit: Diuinæ literæ per Deo amantiſſimum epiſcopum Athanaſium deductæ ſunt ſanctiſſim. archiepiſcoporum. Iubeat tua ſanctitas, has relegi coram ſancto concilio. Domnus epiſcopus Antiochiæ, dixit: Legantur. Et lectæ ſunt. Theodorus epiſcopus Damaſci, dixit: Videtur reuerend. eps Athanaſius nihil verū docuiſſe ſanctiſſ. & Deo amantiſſ. archiepiſcopos dominum Proclum & dominū Cyrillum, dum etiàm apud beatum Panolbiū, qui fuit eius metropolita & ei⁹ amicus, ſicut ipſe in repudijs à ſe datis oſtendit, * à Parenorum epiſcopatu, & nō à clericis eſt expulſus, ſicut edocuit, ſed ipſe tertiò ab eodem Panolbio euocatus, audientiam illatorū ſibi criminum refutauit, & propriam ciuitatem reliquit, adijciēs & hoc in repudij ſui literis, qm̄ & ante duos aut tres annos hoc apud ſe deliberatum fuiſſet, vt ab epiſcopatu receſſeret. Valerius epiſcopus Anazarbi, dixit: Perſpexi & ego, quoniam reuer. Athanaſius falsò docuerit Deo amantiſſ. & ſanctiſſ. archiepiſcopos Proclum & Cyrillum. Nam & propria volūtate ex ſcripto repudiauit eā- tum. Et tertiò à beatiſſ. memoriæ Panolbio euocatus, audientiam declinauit. Vſus etiàm repudio, & propria voluntate ciuitatem deſeruit, & nō à clericis eſt expulſus. Polychronius epiſcopus Epiphaniæ ſecundæ Ciliciæ, dixit: Manifeſta eſt Deo amantiſſimi epiſcopi Athanaſij circa cauſam eius * argumentatio, calumniam facientis (quaſi de violentia ſua) reueren. clericis. qui dum à ſemetipſo ab eccleſiaſtic. miniſterio diſceſſerit, et ante multa tempora in profectionem longinquā abierit, cauſam illis aſſcripſit. Pompeianus epiſcopus Emiſæ, dixit: * Certus eſt Athanaſius alia pro alijs docuiſſe Deo amantiſſ. & ſanctiſſ. Proclum & Cyrillum. Iamblicus epiſcopus Chalcidis, dixit: Nati repudij libelli à reuerend. epiſcopo Athanaſio beatę memorię Panolbio, qui tūc metropolitanus Epiſcop⁹ & amic⁹ eius erat, ſicut & ipſe mōſtrauit, docent nos, quia inaniter calumniā fecit apud ſanctiſſ. & venerandiſſ. archiepiſcopos Proclum & Cyrillum de reuerendis ſuis clericis, dum ipſe epiſcopatū reliquerit Parenorum, & cōiurauerit alium pro ſe ordinari epiſcopum. Timotheus epiſcopus Polychis, dixit: Hæc eadē, quæ Deo amātiſſ. epiſcopi, & ego perſpexi. Daniel epiſcopus Carrhēſium, dixit: Admiratus ſum, quō paſſus ſit reuerend. epiſcopus Athanaſius (euocatus à metropolitano epiſc. beatę memoriæ Panolbio, vt ſatisfaceret, & tertiò repudians epiſcopatum) importunus exiſtere Deo amantiſſimis epiſcopis Proclo & Cyrillo, & nihil eos veri edocere. Gerontius epiſcop. Seleuciæ, dixit: Hęc eadē & ego pſpexi, quia nihil veritatis edocuit ſanctiſſ. & Deo amantiſſ. epiſcopus Proclum & Cyrillum reuerend. epiſcopus Athanaſius. Theoctiſtus epiſcopus Beroæ, dixit: Hæc ipſa & ego perſpexi, quia falſa docuerit ſanctiſſ. & venerabiliſſ archiepiſcopos Proclum & Cyrillum reuerend. epiſcopus Athanaſi⁹. Stephanus epiſcopus Epiphanię dixit: Et ego ità perſpexi, quia magis mentitus eſt apud ſanctiſſ. & Deo amantiſſ. archiepiſcopos Proclum & Cyrillum reueren. epiſcopus Athanaſius. Nam neque à clericis videtur expulſus, ſed repudia propria voluntate fecit. Valerius epiſcopus Laodiceę Syriæ, dixit: Et ego hęc ipſa perſpexi, quę ſanctum concilium. Epiphanius epiſcopus * Archæ, dixit: Hæc ipſa & ego cognoſco, quæ ſanctum concilium: Baranis epiſcopus Alexandriæ, dixit: Et ego conſentio ſancto concilio Deo amantiſſimorum epiſcoporum, & illa conſtituo, quæ & ipſi benè ſe habere cōprobauerūt. Ioſeph epiſcopus Iuliupolis, dixit: Hæc ipſa & ego perſpexi, q̄ Deo amantiſſimi & ſanctiſſimi archiepiſcopi decreuerunt. Paulus epiſcopus Ptolemaidis, dixit: Hæcipſa & ego perſpexi, quæ præcedentes ſanctiſſimi patres, & cum eis quoquè decerno. Maras epiſcopus * Anazarthę, dixit: Si quietem diligeret reuerend. epiſcopus Athanaſius, nō eum opōrtuerat poſt repudium & iuſiurandum, inopportunū exiſtere ſanctiſſ. patribus & archiepiſcopis Proclo & Cyrillo. Ioannes epiſcopus Theodoſiupolis, dixit: Similiter & ego perſpexi. Sophronius Conſtantiæ epiſcopus, dixit: Præcedentibus me Deo amantiſſimis epiſcopis & ego conſentio. Domnus epiſcopus Antiochię, dixit: Quandò ſuſcepi literas Deo amantiſſ. epiſc. Procli & Cyrilli, memor ſum, qa & eum huc euocaui, & Deo amantiſſ. epiſcopos prouincię, vt hęc cauſa potuiſſet examinari. Relegite itaq; ambas epiſtolas. Et lectæ ſunt. Domnus epiſcopus dixit: Quid ſcribit ad hæc reuerendus epiſcopus Athanaſius? Domnus epiſcopus dixit: Lege & epiſtolam, quam ſcripſit DEO amantiſſimus Ioannes Hierapolitanorum metropolis epiſcopus. Et poſtquàm lecta eſt, Domnus epiſcopus dixit: Noui, quandò ſuſcepi à reuerēd. epiſcopo Athanaſio literas, quia mox conuocaui ſanctum hoc concilium ſecundùm eius preces, mittens etiàm ſcripta ad eum, vt adeſſet in hoc ſancto concilio. Relege itaque à me ad eum factam epiſtolam. Et ea iam lecta iterùm, Domnus epiſcopus dixit: Lege etiàm ſynodicas literas ad eum factas. Quibus lectis, Domnus epiſcopus dixit: Quæ ſunt ſuphęc ex non ſcripto dicta à reuerend. epiſcopo Athanaſio? Et iterùm Domnus epiſcopus dixit: Lege & quam habeo conſcriptam epiſtolam ſancto concilio. Qua epiſtola iam lecta, Tacianus diaconus dixit: Habeo & epiſtolas reuerendorum epiſcoporum domini Ibæ, & domini Andreæ, quas miſerunt, euocati à tua ſanctitate, & occurrere non valentes. Domnus epiſcopus dixit: Lege & eas per ordinem. Et his quoquè epi-

* nec ab epiſcopatu, ſicut ipſe docuit, non clericis eſt expulſus.

* Anaſarthæ

Hæc eadē nos co- gnouimus, ſua menti- eſt reuer. uerend. epiſcopo Athanaſio beatę memorię Panolbio, qui tūc metropolitanus Epiſcop⁹ & amic⁹ eius erat, ſicut & ipſe mōſtrauit, docent nos, quia inaniter calumniā fecit apud ſanctiſſ. & venerandiſſ. archiepiſcopos Proclum & Cyrillum de reuerendis ſuis clericis, dum ipſe epiſcopatū reliquerit Parenorum, & cōiurauerit alium pro ſe ordinari epiſcopum. Timotheus epiſcopus Polychis, dixit: Hæc eadē, quæ Deo amātiſſ. epiſcopi, & ego perſpexi. Daniel epiſcopus Carrhēſium, dixit: Admiratus ſum, quō paſſus ſit reuerend. epiſcopus Athanaſius (euocatus à metropolitano epiſc. beatę memoriæ Panolbio, vt ſatisfaceret, & tertiò repudians epiſcopatum) importunus exiſtere Deo amantiſſimis epiſcopis Proclo & Cyrillo, & nihil eos veri edocere. Gerontius epiſcop. Seleuciæ, dixit: Hęc eadē & ego pſpexi, quia nihil veritatis edocuit ſanctiſſ. & Deo amantiſſ. epiſcopus Proclum & Cyrillum reuerend. epiſcopus Athanaſius. Theoctiſtus epiſcopus Beroæ, di-

Universidad de Deusto
Biblioteca

epistolis lectis, Tacian⁹ diaconus dixit: Alios libellos obtulit sancto concilio reueren. subdiaconus Philippus sanctæ Dei Parensis ecclesię. Et si iubet vestra sanctitas, hos quoquè relego. Domnus episcopus dixit: Lege. Cumque fuissent lecti libelli, Theodorus episcopus Damasci, dixit: Ea quę posita sunt in libellis, solus nósti, an & alij simul sciunt? Philippus subdiaconus dixit: Nouit hæc etiàm reuerend. presbyter ex œconomo Fronton. Domnus episcopus dixit: Dicat reuerē. Fronton, quid de hac causa nouit. Qui cùm dixisset, Domnus episcopus dixit: Hæc *dominica quæ est? Theodorus reuerend. episc. Damasci, dixit: Quis scit hæc? Fronton dixit: Theodorus diaconus qui commanebat cũ ipso reuerend. episcopo Athanasio. Quo vocato, Theodorus episcopus dixit: Quid nôsti in causa columnarum argẽtearum? Si verè conscius *erat illo tempore reueren. episcopo Athanasio? Et cũ hic dixisset, Domn⁹ episcop⁹ dixit: Dicant etiàm isti, quorũ memoriam fecit Fróton presbyter, quid nouerunt. Theodorus episcop⁹ dixit: Si hic sunt, quorum memoriam fecit reuerendus Maris presbyter, & ipsi, quæ nouerunt, propria voce testentur. Tacianus diaconus dixit: Adstant Maris & Theophilus diacones. Theodorus episcopus dixit: Quid nôstis in causa? Qui postquàm libellorum meminerãt, Domnus episcop⁹ dixit: Lege eos. At lectis iam libellis, Theodorus episcopus dixit: Nunquid non sufficient nobis, quæ iam dicta sunt, atque deposita, scandalis complere oĩm aures? Domnus episcopus dixit: Quid perspicit vestra sancta synodus fieri oportere? Theodorus episcopus dixit: Si opinionis suæ curam habuisset Athanasius reuerendus episcopus, non declinâsset examinationem criminum sibimet illatorum, & quod maius est, audientiam delegatam à beatæ memoriæ Panolbio, qui fuit Hierapolitanus episcopus, & eius amicus, & circa eum valdè fauorabilis, sicut ipse Athanasius proprijs literis sæpiùs intimauit. A quo tertiò ad audientiam euocatus, non obediuit, sed etiàm tertiò episcopatum Pari ex scripto repudiauit per ea, quæ ad beatæ memoriæ Panolbium scripsit, in quibus etiàm rogauit, dicẽs à se silentium complectendum. Sed hoc nõ fecit, sed lõga itinera aggressus, turbauit auditus sanctissimorum & Deo amãtiss. archiepiscoporum, id est, domini Procli & domini Cyrilli, nihil verum memoratos sanctiss. viros edocens, sed etiàm posteà sæpiùs euocatus, tam à sanctiss. patre nostro & archiepiscopo, Dõno Antiocheno scilicet, quàm à præsenti concilio, quatenùs semetipsum à criminibus sibi illatis exueret, venire non voluit. *Quid ergò ecclesiasticis sanctionib⁹ placet eum, qui pro quibusdam rebus incõgruis euocatus, & tertiò euocatus non venit, cadere honore, quem habet. Videtur autem

*eras

*Vndè

memoratus Athanasius non solùm tertiò euocatus, sed etiàm frequenter, & non obediens, neque illatis volés criminibus respõdere. Huius rei gratia, alienum eum à sacerdotio secundùm ecclesiasticas leges esse decerno, & oportere Deo amantissimum episcopum Hierapolitanorum, dominum Iohannem feliciter episcopum, in ecclesia Parenorum regulariter ordinare, vt tandèm aliquandò in pacifica quiete eadem ciuitas constituatur, libera à fluctuatione atque tumultu duorum annorum tempore in ea machinato. Valerius episcopus Anazarbi, dixit: Quoniam dudùm videtur examinationem cauisse repudiâsse prædictus Athanasius, & declinando iudicium beatæ memorię Panolbij, infuper etiàm & eius successoris metropolitæ, & nunc etiàm regulariter euocatus à comprouincialis patre & archiepiscopo Dõno, & sancto concilio, similiter examinationem fugit frequenter differendo, certus est, quoniam debet aliter iudicari. Igitur extraneum eum & ego à sacerdotio iudicaui, & ab episcopi dignitate, & debet ab omnibus illic ordinari alter episcopus, tanquàm hoc semèl alienato, quatenùs vel nũc desinat esse sinè patre (quod valenter sustinuit) orbata Parenorum ciuitas ecclesia. Timotheus reuerẽd. episcopus Polychis, dixit: Recta & iusta prolata est sententia à congregato hic sancto concilio adversùs prædictum Athanasium. Nam totiès sequẽter & regulariter euocatus à metropolita suo beatæ memoriæ Panolbio, & Dei amantissimo & sanctiss. episcopo Ioãne metropolita nostro, & à præsenti sancto concilio, sed & etiã à sanctissimo & Deo amantissimo episcopo Domno, & non obaudiens, uersis verò dilationibus vsus, sibimet ipse sacerdotij priuationem asscribat. Igitur ego consentio ijs, quæ regulariter & legitimè sunt decreta à vestro sancto concilio. Et supplico, vt Parenorum sanctissimæ ecclesiæ ordinetur episcopus, vt & nos, & eadem sanctissima ecclesia contritione & miseria liberemur. Maras episcopus *Anathæ, dixit: His eisdem & ego consentio, alienum esse decerno ab honore episcopatûs Athanasiũ, qui Pari fuit episcopus, quoniam sæpè vocatus non obediuit. Et supplico, vt velociter in Parenorum ecclesia ordinetur episcopus. Pompeianus episcopus Emisæ, dixit: His, quę regulariter & ecclesiasticè definita sunt à sanctiss. & Deo amantissimis metropolitis Theodoro & Valerio, & ego consentio, quæ vtiquè iustè ab eis creta sunt, approbans. Et ego Athanasium qui Pari fuit episcopus, ab episcopatu omnimodis alienum, & ab honore pontificatûs decerno. Et rogo alium episc. pro eo constitui in eadem ciuitate, vt vel nunc à tumultu & seditiõibus eadem Parenorum sancta ecclesia liberetur.

Iamblicus episc. Chalcidis dixit: Simul

cerno & ego ea, quæ regulariter & legitimè constituta sunt à Deo amantissimo & sanctissimo episc. id est, Theodoro & Valerio metropolitis de Athanasio, qui quondàm Parenorum fuit episcopus. Vndè & ego rogo sanctissimũ Ioãnem episc. huius pridèm metropolitã, isto secundum vestram approbationem alieno ab episcopatu facto, alium pontificem constituere sanctiss. Parenorum

Himerorũ ecclesiæ. Vranius episcopus *Hymerorum, dixit: Athanasium episc. euocatum, vt satisfaceret de illatis sibi maximis nefarijsq; criminibus, & non obedientem citationi canonicę Deo amantiss. & sanctiss. archiepiscopi nostri Domni, & plentis sancti magnię; cõcilij, quoniam conscientia mala videtur alligatus, hunc & ego decerno indignum, & extraneum omni ecclesiastico ministerio, episcopiq; vocabulo. Damianus Sidonis episc. dixit: Oportebat Athanasium, qui Parenorum ecclesię fuit episc. in quibusdam criminibus accusatum, & euocatum à beatiss. Panolbio suo tunc metropolita, vt curam eius habenti, obaudire, & suis allegationibus vti: & hoc quidem non fecit, sed per longa itinera profectus est, molestus existens auribus Deo amantiss. episcoporum Procli & Cyrilli, & deferens literas, quarũ gratia & iterùm euocatus est à sanctissimo archiepiscopo nostro Domno & à sancto concilio, & obaudire contempsit. Hoc ergò non faciente eo, & ego decerno alienum eum existere à dignitate pontificatûs, & oportere amantiss. Ioannem episc. Hierapolitanorum metropolis, episc. consecrare pro eo Parenorum ecclesiæ. Polychronius episc. Epiphanię secundæ Ciliciæ, dixit: Luctus & gemitûs causa nobis effectus est Athanasius quondàm Parenorũ episc. Diuersis enim criminibus accusatus, iudicium declinauit, tertiò euocatus à beatę memoriæ Panolbio Hierapolitanorum episcopo, cùm vtiq; eius amicus existeret, sicut ipse in repudij sui literis declarauit, & nunc quidem sæpiùs à Deo amantiss. & sanctiss. archiepiscopo Domno, & hoc congregato cõcilio, obedire citationi nõ voluit, sed pmansit multo tempore illudens, & fallens ecclesiasticas sanctiones. Huius itaq; rei gratia, semetipsum omni pontificatûs ministerio denudauit, episcopiq; vocabulo, & sit quoquè depositus etiàm meo decreto, & ordinabit alter episc. sanctæ Parensi ecclesiæ, qui possit soluere malorum calamitatem. Theoctistus episc. Beroæ, dixit, Cõsentio his, quæ benè & regulariter definita sunt à sancto concilio, quatenùs alienus sit ab honore pontificatûs Athanasius, qui *Paros fuit episcopus. Et decerno, vt pro eo Parenorũ sanctiss. Dei ecclesiæ ordinetur episc. Beneti⁹ episc. Bybli dixit: His quæ regulariter à sancto cõcilio sunt ,plata, consentio etiàm ipse, iudicans Athanasium Pari quondàm episc. alienum esse à pontificatu, & oportere pro eo pontificem eccle-

*Pari

siæ Dei constitui. Gerontius episc. Seleuciæ, dixit: Quoniam sæpè vocatus Athanasius *Paros quondàm episcopus, & à metropolita suo beatæ memoriæ Panolbio, & à Ioanne Hierapolitanorũ metropolitano episcopo, & ab archiepiscopo nostro Domno, sed & à præsenti sancto concilio, non affuit, hûc & ego alienum esse decerno secundùm ecclesiasticas sanctiones ab episcopatu. Et rogo velociter episcopũ ordinari pro eo sanctissimæ Parenorum ecclesiæ. Stephanus episcop⁹ Epiphaniç, dixit: In maximis criminibus accusatus Athanasius Parenorum quondàm episcopus, & sæpiùs euocatus, & nec semèl obaudiens, sed longa itinera eligens proficisci, & molestus existere auribus Deo amantiss. episcoporũ Procli & Cyrilli, & propterea rursùs ab exarcho Oriẽtalis diœcesis euocatus, & à congregato sancto cõcilio, & neq; sic obaudiens, dignus est expelli à pontificatu, alio pro eo prædictæ ecclesiæ constituto pontifice. Ioseph episcopus Iuliopolis, dixit: Oportebat quidem occurrere Athanasium Parenorum ecclesię quondàm episcopum, & ab illatis sibi criminibus semetipsum exuere. Sed quoniam sæpiùs euocatus, hoc non fecit, sanctum præsensq; concilium in eum sententiã ,ptulit secũdùm ecclesiasticas sanctiones. vndè & ego cõsentio omnibus, quæ ab eis legaliter definita sunt, iudicans alienum eum esse à pontificatu, oportere autem alium pro eo pontificem Parenorum sanctæ Dei ecclesię ordinari. Phosphorus episcopus Orthosiadis, dixit: Consentio & ego his, quæ regulariter definita sunt à sancto concilio, alienũ esse iudicans ab episcopatu prędictum Athanasium. Rogo autem, & vnà decerno, alium pro eo Parenorum sanctissimę Dei ecclesiæ ordinari pontificem. Thomas episcopus Mopsuestiæ, dixit: Accusatoribus Athanasij frequenter olim beatæ memoriæ Panolbio, qui metropolis fuit episcopus, & sanctiss. archiepiscopo nostro Domno, & nunc etiàm sancto concilio, molestijs existentibus, & vocationibus sępè factis, vt accusatorum examinatio proueniret, non occurrés Athanasius, semetipsum extraneum ab efficacia pontificatûs effecit. Vndè post sententiam sancti concilij, necessariè Parenorũ sanctiss. Dei ecclesia, tanto tempore sinè prełule manens, suscipiat pontificem à sanctiss. metropolita, & religiosiss. episcopis prouinciæ regulariter ordinatum. Paulus episcopus Ptolemaidæ, dixit: Consentio his, quæ decreta sunt ab hoc sancto cõcilio, & alienũ ab episcopatu iudico prędictũ Athanasiũ, atq; decerno ,p eo velociter Parenorum sanctæ Dei ecclesiæ ordinandũ episcopũ. Paul⁹ episcop⁹ Antaradeñ. dixit: His quæ ecclesiasticè & regulariter à sancto concilio sunt decreta, particeps sum, alienũ iudicãs ab honore episcopatûs Athanasium Parenorum quondam episc. & decerno alium pro eo celeriùs eidem sanctiss. Dei

Universidad de Deusto
Biblioteca

ecclesiæ constituendum episc. Maras episco. Vrinorum, dixit: Et ego hæc ipsa constituo, & alienum iudico ab honore pontificatûs Athanasium Parenorum quondàm episcop. quoniam sæpiùs euocatus non obaudiuit, & decerno alium pro eo Parenorum sanctę dei ecclesiæ ordinari debere. Baranis *Alexandriæ episc. dixit: His, quæ regulariter definita sunt à Deo amantiss. episc. consona loquor & ego, alienum iudicans ab omni pontificatûs honore & dignitate episcopatûs eundem Athanasium, & decerno alium pro eo Parenorum sanctæ Dei ecclesiæ constituendum. Epiphanius Episc. *Archæ, dixit: His quæ benè & regulariter à sancto concilio sunt decreta, consentio & ipse, alienum iudicans ab honore pontificatûs Athanasium Parenorũ quondàm episc. & decerno celeriter aliũ cõstitui eidem Parenorũ ecclesiæ, qui eam possit pro Dei voluntate gubernare. Iordanus episcopus Abilæ, dixit: His, quæ secundùm ecclesiasticos canones à sancto concilio benè sunt ꝓlata, consentio, alienum iudicans ab honore pontificatûs Athanasium Parenorũ quondàm episc. & decerno alium pro eo Parenorum sanctæ Dei ecclesiæ ordinandum. Ioannes episc. Theodosiupolis, dixit: Consentio & ego ipse, quæ canonicè & legaliter definita sunt à sancto concilio, & alienum ab episcopatu iudico Athanasium, approbans alterum pontificem constituendum ecclesię Parenorum. Daniel episc. Carrheń, dixit: Cõsentio omnibus his, quæ regulariter sancto cõcilio placuerunt, & alienum iudico Athanasium ab episcopatu, approbans alterum ꝓ eo Parenorum ciuitati ordinandum episcopum. Sophronius episc. Constantię, dixit: Ea quæ regulariter atq; legaliter à sancto concilio definita sunt, & ipse sequens, alienum iudico Athanasium ab episcopatu, approbans alterum pro eo Parenorum sanctæ DEI ecclesiæ constituendum episcopum. Sabas episcopus Palti, dixit: Consentio & ego omnibus quæ dicta sunt, & vnà decerno cum sancto concilio, alienum iudicans esse ab honore pontificatûs Athanasium, quoniã euocatus ab omni sua prouincia, suisque metropolitis, & sanctissimo patre nostro atque doctore, & ab omni sancto concilio, nõ obediuit. Approbo autem, quatenùs pro eo Parenorum sanctæ Dei ecclesiæ alter ordinetur episcopus. Domnus Antiochię episcopus dixit: Mei quidem voti non fuit, talem aduersùs episcopum proferre sententiam. Quia verò sancto concilio dignè complacuit, alienum existere Athanasium secundùm ecclesiasticas sanctiones ab episcopatu, tanquàm sæpiùs quidem, & in multis magnisq; criminibus accusatum, semper verò iudicium & examinationem negocij fugientem, confirmo hæc etiàm ego, & in his quæ omnibus communiter placuerunt, concors existo, iudicans eum alienum esse à pontificatu. Et ꝓcipio Deo amantissimo episcopo Ioanni, & ipsis prouinciæ religiosiss. episc. alium pro eo Parenorum sanctæ Dei ecclesiæ episcopum ordinare. Et subscriptiones ꝓdictorum epist.

Gloriosissimi iudices dixerunt: Si qui eorum, qui tunc cũ Domno deposuerũt Athanasium reuerend. episcopum, assident sanctæ concilio, in medium transeant. Et transierunt tibus in medio, Theodoro reuerend. episc. Damasci, Theoctisto reuerend. episc. Beroæ, Gerontio reuerend. episc. Seleucię, Damiano reuerend. episc. Sidonis, Ioseph reuerend. episc. Heliopolis, Saba reuerendo episcopo Palti, Sophronio reuerend. episc. Constantię. Gloriosiss. iudices dixerũt: Dicant reu. & sanctæ epist. ꝓ qua culpa tũc Athanasiũ reuerẽd. deposuerunt de episcopatu. Theodorus reuerend. episc. Damasci dixit: Clerici Parenorum Ecclesię accusationes obtulerunt aduersùs eum & euocatus, non affuit, dicens, quosdam se inimicos habere, & secundò euocatus, nõ affuit. Dum verò tres euocationes in eum factæ fuissent, & venire recusãsset, secũdùm canones aduersùs eum depositionis eius prolata sententia est. Theoctistus reuerend. episc. Beroæ, dixit: Euocatus religiosissimus episcopus Athanasius à concilio Antiochęno congregato tertiò, non affuit: & ideò quia non affuit, adiudicatus est. Gerontius reuerend. episcop. Seleucię Syrię, dixit: Nos deposuimus eum, quoniã regulariter euocatus tertiò, non occurrit, & secundùm regulas positus est ab omnibus, qui tunc conuenerunt. Grauia enim ꝙdam posita erant in libellis, aduersùs eum ꝓlatis, & euocatus regulariter obaudire cõtempsit. Damianus reuerend. episc. Sidonis, dixit: Euocatus Athanasius reuerend. episc. à sancto concilio Antiochęno congregato tertiò, non obaudiuit. Et secundùm regulas ab omnibus, qui tunc conuenerunt, condemnatus est. Ioseph reueren. episc. Heliopolis, dixit: Euocatus à sancto concilio Antiochię congregato in auditorio & semel, secundò, & tertiò reuerẽd. Athanasius, & non adueniens, damnationi submissus est. Sabas reuerẽd. episc. Palti, dixit: Aderam in iudicio. Detulerat Athanasius sacram, vt non fieret neq; dominus Theodoret* in causa, nec Ioannes metropolita. Sedebant ambo in sacra. Dicebã ad eos: Quia si iudices estis, agnoscite negocium. Si verò nõ subscribitis, significate simpliciter. Et contentione facta, subscribere noluerunt. Ad vltimum euocatus est tertiò, & non venit. Et propterea deposuimus eum. Sophronius reuerendus episcopus Constantiæ, dixit: Nihil discussum est eorum quæ aduersùs eum erant, & in præsentia per probationem nihil examinatum est. Nos ex vna parte accusauerunt illi. Nos autem non credidimus vni parti, quoniam accusatores, quęcunq; volunt, dicunt, nec eis nõ oportet accusatoribus credi. Euocatus est autem propter hæc semèl.

dudùm accusationem aduersùs eum proposuerunt. Aut si alter còntra eum quilibet de his ipsis instare voluerit, & si quidem conuictus fuerit omnia præsumpsisse, quæ ei criminaliter seu pecunialiter sunt illata, & gestis inserta, aut vnum eorum, quod damnatione sit dignum, nõ solùm eum alienum esse ab ipso episcopatu, sed etiàm legibus publicis esse subdendum. Si verò intra hoc tempus non agatur aduersùs eum, neq; conuincatur, (sicut prędictum est) Athanasius quidem episcopatum eiusdem recipiat ciuitatis ecclesiæ per sanctissimum episcopum Antiochiæ Maximum: Sauinianus verò reuerend. episc. & dignitatẽ episcopatûs habeat, & substitutus sit, & pascatur, donec reuerend. episc. Antiochenorum Maximus, cum secundùm virtutem Parenorum sanctiss. disponat ecclesiæ. Hæc audiens sanctiss. synodus, dicat, si ea, quæ sunt ordinata, decernit, aut aliud quid disponit. Maximus reueren. episc. Antiochię, dixit: Hoc nihil iustius. Cyrus reuerẽ. episc. Anazarbi, dixit: De ꝓ vos locutus est. Sãcta synodus dixit: Nihil iustius, nihil integrius. Hæc iusta sententia. Quæ disposita sunt, effectui mancipent, quia cum Deo vos iudicatis. Gloriosiss. iudices dixerunt: Ea q̃ à nobis quidẽ approbata sunt, disposita verò à sancto concilio, firma consistant.

CHALCEDONENSIS CONCILII ACTIO XV. CANONES SYNODI EIVS COMPLECTENS.

Canones Synodi Chalcedonensis, interprete Gentiano Hervetio.

EDITIO PRIMA.

De Canonibus vniuscuiusque Concilij.

REgulas sanctorum patrum, per singula nunc vsque concilia constitutas, propriũ robur obtinere decreuimus.

EDITIO II.

De seruandis canonibus synodorum.

REgulas, sanctis patrib* in vnaquaque synodo vsque nunc prolatas, teneri statuimus.

Quòd non oporteat episcopos, aut quemlibet ex clero, per pecunias ordinari.

Quòd præmia vel pecunia non ordinentur episcopi.

CANON 1.

QVi à sanctis patribus in vnaquaq; synodo hucusq; expositi sunt, obseruari canones æquum censuimus.

CANON 2.

2 Si quis episcop* per *pecunias fecerit ordinatiõem, & sub precio redegerit gratiam, quæ non potest vendi, ordinauerit̃que per pecunias episcopũ, aut chorepiscopũ, aut presbyterũ, aut diaconũ, vel quemlibet ex his, qui cõnumerantur in clero, aut ꝓmouerit per pecunias dispẽsatorem, aut defensorem, vel mansionarium, vel quenquã omninò qui subiectus est regulæ, pro suo turpissimo lucri cõmodo, *is, qui hoc attentasse probatus fuerit, ꝓprij gradũs periculo subiacebit. Et qui ordinat* est, nihil ex hac ordinatiõe vel ꝓmotione

Si quis episcopus propter pecunias ordinationem fecerit, & nõ venalem gratiam in venditionem deduxerit, & propter pecunias ordinauerit episcopum, vel chorepiscopum, vel presbyterum, vel diaconum, vel aliquem eorum qui in clero annumerantur, vel propter pecunias promouerit œconomũ, vel defensorem, vel paramonarium, vel omninò aliquem ex canone, turpis quæstûs gratia, qui hoc tentãsse conuictus fuerit, de proprio gradu in periculum veniat: & q̃ est ordinatus, ex ordinatiõe vel promotione, quæ inſiàr

Universidad de Deusto
Biblioteca

tione, q̃ est p negociationem facta, pficiat, sed sit alten* à dignitate vel solicitudine, *quã pecunijs acq̃siuit. Si qs verò mediator tam turpibus & nefandis datis vel acceptis extiterit, & ipse, si quidẽ clericus fuerit, ꝓprio gradu dẽcidat: si verò laicus aut monachus, anathematizetur.

*ab ea

*quæsiuit

Quòd non oporteat, episcopos, clericos & monachos prædia aliena conducere.

86. Peruenit ad sanctam. 3 Peruenit ad sanctam synodum, ꝙ quidã, qui in clero videntur allecti, ꝓpter lucra turpia conductores alienarũ possessionum fiãt, & secularia negocia sub cura sua suscipiãt, Dei quidem ministerium paruipendentes, secularium verò discurrentes domos, & propter auaritiam, patrimoniorum solicitudinem sumentes. Decreuit itaq; sanctum hoc magnumq; concilium, nullum deincẽps, non episcopum, nó clericum, vel monachum, aut possessiones conducere, aut negocijs secularibus se miscere, præter pupillorũ (si fortè leges imponant) inexcusabilem curã, aut ciuitatis episcopus ecclesiasticarũ rerum solicitudiné habere præcipiat, aut orphanorum & viduarũ, earumq;, quæ sinè vlla *ꝓuisiõe sunt, personarum, quę maximè ecclesiastico indigent adiutorio, & propter timorem Dñi causa deposcat. Si quis autẽ decæterò transgredi statuta tentauerit, q̃ est huiusmodi, ecclesiasticis increpatiõibus subiacebit.

*defensione

De honore monachis competente, & vt nullus eorum tentet ecclesiastica aut secularia inquietare negocia, nec alienum seruũ præter conscientiam domini eius suscipere.

16. q. 1. qui verè pureq; 4 Qui verè & syncerè singularem sectantur vitam, cõpetenter honorentur. Quoniam verò quidam vtẽtes habitu *monachali, ecclesiastica negocia ciuiliaq; conturbant, circũeuntes indifferenter vrbes, necnõ & monasteria sibi instituere tentantes, placuit, nullũ q̃dem vsquàm ędificare, aut cõstituere monasterium, vel oratorij domũ, præter conscientiam ciuitatis Episcopi. Monachos verò per vnamquamque ciuitatem, aut regionem subiectos esse Episcopo, & quietem diligere, & intentos esse tãtummodò ieiunio & orationi, in locis, in quibus renunciauerunt sęculo, permanentes, nec ecclesiasticis verò nec secularibus negocijs communicent, vel in aliquo sint molesti, propria monasteria deserẽtes: nisi fortè his præcipiatur, propter op* necessarium ab Episcopo ciuitatis. Nullũ verò recipere in monasterijs seruũ, vt sit cum eis monachi obtentu præter sui domini conscientiã. Trãsgredientem verò hanc definitionem nostram, excommunicatum esse decreuim*, nè nomẽ Dei blasphemetur. Veruntamen Episcopũ conuenit ciuitatis, competẽtem monasteriorum prouidentiam gerere.

18. q. 2. Quidam monachum habitu.

Non transmigrandum de ciuitate ad ciuitatem.

5 De his, qui transmigrant de ciuitate in ciuitatem, episcopis aut clericis placuit, vt canones, qui de hac re à sanctis patribus statuti sunt, habeant propriam firmitatem.

Quòd non oporteat absolutè quoslibet ordinari.

6 Nullum *absolutè ordinari debere presbyterum aut diaconum, nec quemlibet in gradu ecclesiastico, nisi specialiter ecclesiæ, ciuitatis, aut possessionis, aut martyrij, aut monasterij, qui ordinandus est, pronuncietur. Qui verò absolutè ordinantur, decreuit sancta synodus, irritam haberi huiusmodi manũs impositionem, & nusquàm posse ministrare, ad ordinantis iniuriam.

*absolutè

De clericis & monachis, non manentibus in suo proposito.

7 Qui semèl in clero deputati sunt, aut monachorũ vitam expetiuerunt, statuimus, neq; ad malitiã neq; ad

sterium, aut oratorij domum, sinè conscientia ipsius ciuitatis episcopi. Eos verò, qui per singulas ciuitates seu possessiones in monasterijs sunt, subiectos esse debere episcopo, & quieti operam dare, atque obseruare ieiunia & orationes, in locis, in quibus semẽl Deo se deuouerunt, permanentes: & neq; communicare ecclesiasticis, neq; seculares aliquas tractare actiones, relinquẽtes propria monasteria: nisi fortè iubeãtur, propter vrgentes necessitates, ab ipsius ciuitatis episcopo. Et neminem seruorũ suscipi in monasterium, vt sit cum eis monachus, nisi cum domini proprij * cõscientia. Prætereuntem verò hæc, decreuimus extra communionem esse, nè nomen Domini blasphemetur. Conuenit verò ciuitatis episcopo, curam solicitudinemq; necessariam monasterijs exhibere.

De his, qui de ciuitate in ciuitatem vadunt.

5 Propter eos episcopos siue clericos, qui de ciuitate ad ciuitatem transeunt, placuit, definitiones datas à sanctis patribus, habere propriam firmitatem.

Vt in publicis locis fiat ordinatio.

6 Neminem absolutè ordinari presbyterum, vel diaconum, vel quemlibet in ecclesiastica ordinatione constitutum, nisi manifestè in Ecclesia ciuitatis, siue possessionis, aut in martyrio, aut in monasterio, qui ordinatur, mereatur ordinationis publicatæ vocabulum. Eorum verò, qui absolutè ordinantur, decreuit sancta synodus, vacuam haberi manũs impositionem, & nullum eius tale factum valere, ad iniuriã ipsius qui eum ordinauit.

Vt monachi ad militiam non redeant.

7 Eos, qui semèl in clero taxati fuerint, siue in monasterijs deputati, decreuimus neque ad militiam, neque ad hono-

nullum vsquàm ædificare, nec construere posse monasterium, vel oratoriam domum præter sententiam ipsius ciuitatis Episcopi: monachos autem, qui sunt in vnaquaque regione & ciuitate, episcopo subiectos esse, & quietem amplecti, & soli ieiunio & orationi vacare, in quibus ordinati sunt locis fortiter perseuerantes, nec Ecclesiasticis nec secularibus negocijs se ingerere vel communicare, propria relinquentes Monasteria, nisi quandoquè à ciuitatis Episcopo eis permissum fuerit. Nullum autem in monasterijs seruum recipi ad hoc vt sit monachus, præter voluntatem sui domini. Eum autem, qui hanc nostram definitionem transgreditur, definimus esse excommunicatum, nè nomen Dei blasphemetur. Ciuitatis autem episcopum oportet eam, quam par est, monasteriorum curam gerere.

CANON 5. De episcopis vel clericis, qui à ciuitate in ciuitatem transeunt, placuit eos, qui editi sunt à sanctis patribus, canones vires obtinere.

CANON 6. Nullum absolutè ordinari, nec presbyterum, nec diaconum, nec omninò aliquem eorum qui sunt in ordine ecclesiastico, nisi specialiter in Ecclesia ciuitatis vel pagi, vel martyrio, vel monasterio is qui ordinatur, designetur. Eos autem, qui absolutè ordinantur, decreuit sancta synodus irritam ac inualidam habere eiusmodi manuum impositionem, & nusquàm exercere ac operari posse ad eius qui ordinauit, iniuriam.

CANON 7. Eos qui in clero semèl ordinati sunt, & itidèm monachos, statuimus nec ad militarem expeditionem, nec ad

Universidad de Deusto
Biblioteca

dignitatem aliquam venire mundanam. Aut hoc tentantes, & non agentes pœnitentiam, quò minùs redeant ad hoc, quod propter Deum primitùs elegerunt, anathematizari.

*voluerint

*anathema esse.

De clericis qui sunt in ptochodochijs, monasterijs, atq; martyrijs, quæ sub potestate episcoporum vniuscuiusque ciuitatis existunt.

18.q.2. quidam monachorũ habitu. §. Item clerici in. Et §. Item clerici qui.

8 Clerici, qui præficiuntur ptochodochijs, qui ordinantur in monasterijs & Basilicis martyrum, sub episcoporum, qui in vnaquaque ciuitate sunt, secundùm sanctorum patrum traditiones potestate permaneãt, nec per contumaciam ab Episcopo suo dissiliant. Qui verò audent euertere huiuscemodi formam quocunque modo, nec proprio subijciũtur episcopo: si quidem clerici sunt, canonum * correptionibus subiacebunt: si verò laici vel monachi fuerint, communione priuentur.

*vltionibus

*excõmunicentur.

Quod non oporteat, clericos habentes aduersùs inuicem negocia, proprium Episcopum relinquere, & ad secularia iudicia conuolare.

11.q.1. Si clericus aduersùs clericũ

9 Si quis clericus aduersùs clericum habet negocium, non deferat proprium episcopum, & ad secularia percurrat iudicia. Sed prius actio ventiletur apud Episcopum proprium, vel certè concilio eiusdem episcopi, apud quos vtræq; partes voluerint, iudicium obtinebunt. Si quis autem præter hæc fecerit, canonicis correptionibus subiacebit. Quòd si clericus habet causam aduersùs episcopum proprium, vel aduersùs alterum, apud synodũ prouinciæ iudicetur. Quod si aduersùs eiusdem prouinciæ metropolitanum episcopus vel clericus habet querelam, petat aut primatem diœceseos, aut sedem regiæ vrbis Cõstantinopolitanę, & apud

*ipsum

*ipsam iudicetur.

Quòd non liceat clerico, in duarum ciuitatum ecclesijs ministrare.

honores seculares venire: eos autem, qui hoc ausi fuerint facere, & non eius rei pœnitere *maluerint, vt ad hocidẽ reuertantur, quod antè obtentu dei proposuerunt sibi, *anathematizari.

Vt dispensatores pauperum, Episcopo suo obediant.

8 Clerici in ptochijs, & in monasterijs, aut martyrijs cõstituti, sub potestate sint ei*, qui in ea est ciuitate episcopus secundùm traditionem sanctorum patrum, nec per præsumptionem recedant à suo episcopo. Eos verò, qui ausi fuerint rescindere huiusmodi institutionẽ quocunque modo, vel si noluerint subiacere proprio episcopo: si quidem fuerint clerici, pro personarũ ordinatione subiaceant condemnationibus canonum: si verò monachi seu Laici fuerint, * communione priuentur.

Si clericus contra alium causam habeat, ante episcopum suum examinetur.

9 Si clericus aduersùs clericum habeat negocium, nõ relinquat suum episcopum, & ad secularia iudicia non concurrat: sed priùs negocium agitetur apud propriũ episcopum, vel certè (si fuerit iudiciũ ipsius episcopi) apud arbitros, ex vtraq; parte electos, audiatur negocium. Si quis verò contra hæc fecerit, canonũ subiaceat correptionibus. Et si clericus aduersùs suum vel alium episcopum habeat causam, apud audientiam synodi prouinciæ eius conquiratur. Si verò contra ipsius prouinciæ metropolitanum episcopũ, episcopus siue clericus habeat controuersiã, pergat ad ipsius diœcesis primatem, aut certè ad Constantinopolitanæ regiæ ciuitatis sedem, vt eorum ibi proprium negocium exquiratur.

Vt non liceat de alia ciuitate in aliam transmigrare.

secularem dignitatem pos- venire. Qui autem hoc a- dent, & non pœnitentia da- cti ad id reuertuntur, quo- propter Deum priùs elegi- rant, anathematizari.

Clerici ptochotrophiorũ monasteriorum & templorum martyrum, sub potestate episcoporum, qui sunt in vnaquaque ciuitate, ex ... ctorum patrum traditio... permaneant, & non per ar... gantiam se à proprio epis... po, imperium eius detrectan... tes, subducant. Qui hanc ... tem constitutionem euer... re ausi fuerint, si sint quidem clerici, canonum pœnis ... ijciantur: si autem Mona... vel Laici, sint excommuni... cati.

Si quis clericus habet ... clerico litem aut negocium ... proprium Episcopum ... linquat, & ad secularia ... cia nè excurrat: sed ... priùs apud proprium E... scopum agat, vel de epis... sententia apud eos, ... vtraque pars elegerit, ... cium agitetur. Si quis ... præter hæc fecerit, canon... pœnis subijciatur. Si ... cus autem cum proprio ... etiàm alio Episcopo ... cium aut litem habeat, ... uinciæ synodo iudicetur. autem cum ipsius prouin... metropolitano episcopo ... clericus controuersiam ... beat, diœcesis exarchum ... at, vel imper. vrbis Con... tinopolis thronum, & ... eum litiget.

1.q.1. clerici in duarũ

10 Non licet clericum conscribi in duabus simul ecclesijs, sed & in qua ab initio ordinatus est, non ad quam confugit, quasi ad potiorem ob inanis gloriæ cupiditatẽ. Hoc autem faciẽtes, reuocari debere ad suam ecclesiam, in qua primitùs ordinati sunt, & ibi tantummodò ministrare. Si verò iã quis translatus est ex alia in aliam ecclesiam, prioris ecclesiæ, vel martyriorũ quæ sub ea sunt, aut ptochodochiorum, aut ptochiorum, aut xenodochiorum rebus in nullo communicet. Eos verò, qui ausi fuerint, post definitionem magnæ & vniuersalis huius synodi, quicquam ex his, quæ sunt prohibita, perpetrare: decreuit sancta synodus, à proprio huiuscemodi gradu recidere.

debet reuocari ad suã ecclesiam.

1.q.2. Si vero iam translatus

10 Non licere clericum in Ecclesijs duarũ ciuitatum ordinari, sed in ea, in qua ab initio ordinatus est, & cuius expetitio erat ante profugium. Et si propter vanæ gloriæ desiderium contigerit, vt pòst ad maiorem Ecclesiam cõfugerit, * eum indubitanter reuocari debere ad eam, in qua ab exordio ordinatus est, & ibi tantummodò ministrare. Si quis verò iã translatus est ab alia in aliam Ecclesiam, nihil habeat commune cum priore ecclesia, siue sub hac ecclesia constitutis martyrijs, siue in ptochijs, vel xenodochijs, aut eorum negocijs. Eos verò, qui ausi fuerint post ordinationem huius magnę vniuersalis synodi agere, q̃ prohibita sunt, statuit sancta synodus cadere de proprio gradu.

Non licere clerico in duarum ciuitatum ecclesijs eodem tempore in catalogum referri, & in ea, in qua à principio ordinatus est, & in ea, in quam tanquàm ad maiorem confugit propter inanis gloriæ cupiditatem. Eos autem qui hoc faciunt, proprię Ecclesiæ restitui, in qua ab initio ordinati sunt, vt illic solùm ministrent. Sed si iam quispiam ex alia in aliam Ecclesiam translatus est, nihil prioris ecclesiæ vel eorũ quæ sub ea sunt martyriorum, vel ptochotrophiorum, vel xenodochiorum rebus communicare. Eos autem qui ausi fuerint post magnæ huius & vniuersalis synodi definitionem aliquid eorum, quæ sunt prohibita, facere, statuit sancta synodus eos proprio gradu excidere.

CANON 10.

Egenis epistola tribus debet, honestioribus formata.

11 Omnes pauperes, & indigentes auxilio, cum proficiscuntur, sub probatione epistolijs vel ecclesiasticis pacificis tantummodò commendari decreuimus, & non commendatitijs literis, propter quod commendatitias literas honoratioribus tantummodò præstare personis conueniat.

11 Omnes pauperes, & indigentes ecclesiasticis auxilijs, cùm proficiscuntur, sub probatione epistolij, siue pacificis, quæ dicuntur ecclesiasticæ, tantummodò commendari statuimus, & non commendatitijs epistolis: qa cõmendatitias epistolas quas dicimus, eos tantùm accipere conuenit, qui in opere sunt clariores.

Omnes pauperes, & qui auxilio indigẽt, cum examinatione, cum epistolis seu pacificis ecclesiasticis solis viã ingredi statuimus, & non cũ commendatitijs: quoniã literas commendatorias ijs solis personis, quæ sunt suspectæ, præberi oportet.

CANON 11.

Vt neq; quàm in duas metropolitanas prouincia diuidatur.

41. Peruenit ad

*fieram

12 Peruenit ad nos, q̃ quidam, præter ecclesiastica statuta facientes, conuolârunt ad potestates, & per pragmaticam formã in duo vnã prouinciam diuiserunt, ità vt ex hoc facto duo metropolitani esse videantur in vna prouincia. Statuit ergò sancta synodus, de reliquo nihil ab episcopis tale tentari: alioqn, qui hoc adnisus fuerit, amissioni gradũs proprij subiacebit. quęcũq; verò ciuitates iã literis imperialib* metropolitani nois honore subnixe sunt, honore tãtummodò pfruant: & q̃ ecclesiã eius gubernat epṡ, saluis s. veræ metropoli priuilegijs suis.

Vt prouincia in duas metropolitanas episcopos non diuidatur.

12 Peruenit ad nos, quòd quidam præter ecclesiasticos ordines affectantes potentiam, per pragmaticam * formam vnam prouinciam in duas diuidant, ità vt ex hoc inueniantur duo metropolitani episcopi in eadem vnà esse prouincia. Statuit ergò sancta synodus, deincèps nihil tale attentari à quolibet epo. nos verò, q̃ tale aliqd attentauerint, de proprio gradu cadere. Si q̃ verò anteà ciuitates p pragmaticã impialẽ metropolitani nois honore decorate sunt, noĩe solo pfruantur: & q̃ ecclesiã ei* regit epṡ, priuilegio * metropolitano epo iure proprio reseruato.

Peruenit ad nos, quòd quidam, cùm præter ritus ecclesiasticos ad potẽtatus accessissent, per pragmaticas vnam prouinciã in duas diuiserunt, vt ex eo duo essent metropolitani in eadem prouincia. Statuit ergò sacra synodus, nè episcopus deinceps tale quid audeat: quoniam is qui hoc aggreditur, à suo gradu excidit. quęcunq; autem ciuitates per literas imper. metropolis nomine honoratæ sunt, solo honore fruantur, & qui eius ecclesiam administrat Episcopus, seruato scilicet veræ metropoli suo iure.

CANON 12.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Quòd non oporteat, peregrinos clericos sinè commendatitijs ministrare.

Dist. 71. Extraneo clerico.

13 Peregrinos clericos & lectores in alia ciuitate, præter commẽdatitias literas sui episcopi, nusquàm penitùs ministrare debere.

Quòd non liceat, clericos vxorem sectæ alterius accipere.

Dist. 32. oñs ſ qbuſdã p.

14 Quoniam in quibusdã prouincijs concessum est lectoribus & psaltis vxores ducere, statuit sancta synodus, non licere cuiquam ex his accipere sectæ alterius vxorem. Qui verò ex huiusmodi coniugio iam filios susceperunt, si quidem præuenti sunt, vt ex se geniti apud hæreticos baptizarentur, offerre eos Ecclesiæ Catholicæ cõmunioni conueniet: nõ baptizatos autem, non posse vlteriùs apud hæreticos baptizari. Sed neque copulari debet nuptura hæretico, aut Iudæo vel pagano, nisi fortè promittat ad orthodoxam fidem se * per personæ orthodoxæ copulam transferre. Si quis hanc definitionem sanctę synodi transgressus fuerit, correptioni canonicæ subiacebit.

*psona orthodoxę copulanda, transferre.

De diaconissis mulieribus.

27. q. 1. Diaconissam nõ

15 Diaconissam non ordinandam ante annum quadragesimum, & hanc cum summo libramine. Si verò susciplens manûs impositionem, & aliquantùm temporis in ministerio permanens, semetipsam tradat nuptijs, gratiæ Dei contumeliam faciens, anathematizetur huiusmodi, cum eo qui eidẽ copulatur.

De virginibus.

☞ 27. q. 1. Si qua virga

16 Virginem quæ se Deo Domino consecrauit, similiter & monachum, non licere nuptialia iura contrahere. Quòd si hoc inuenti fuerint perpetrantes, excommunicentur. Cõfitentibus autem decernimus, vt habeat authoritatem eiusdem loci episcopus, misericordiam humanitatemq; largiri.

De parochijs.

17 Sin-

Vt peregrini in alia ciuitate non ministrent.

13 Extraneum clericum & lectorem, extra ciuitatem suam sinè commẽdatitijs literis ꝓprij episcopi nusquàm penitùs * liceat ministrare.

Non licet, cum hæreticis aut Iudæis coniungi.

14 Quia in quibusdã prouincijs conceditur psalmistis & lectoribus vxores accipere, statuit sancta synodus, prorsùs non licere cuiquam ex his alterius sectæ accipere vxorem. Si quis verò præuenit, & habet iam de tali connubio filios, si fortè ꝓuenerint eos iam apud hæreticos baptizari, debent eos offerre sanctæ Ecclesiæ Catholicæ, vtibi communicẽt. Qui verò adhuc baptizati non sunt, omnimodò non posse eos in hæretica ecclesia baptizari, nec in matrimonio iungi hæretico, Iudæo, vel pagano, nisi fortè sponderit se veniread orthodoxam fidem, dum coniungitur personæ orthodoxæ. Si quis verò hanc diffinitionem sanctæ synodi præteriẽrit, regularum condemnationibus subiaceat.

De diaconissis.

15 Diaconissam non debere ante quadraginta annos ordinari, & hoc cum diligenti probatione. Si verò susceperit ordinationẽ, & quantocunq; tempore obseruauerit ministerium, & posteà se nuptijs tradiderit, iniuriã faciens Dei gratiæ, hæc anathema sit, cum eo qui in illius nuptijs conuenit.

Vt nec Deo dicata virgo, nec monachus nubant.

16 Si qua virgo se dedicauerit Deo, similiter & monachus, non licere eis iungi nuptijs. Si verò inuenti fuerint hoc facientes, maneant excommunicati. Statuimus verò, posse in eis facere humanitatem, si ità probauerit loci episcopus.

Singulas prouincias inconuulsas manere.

17 Per

Externos clericos & lectores in alia ciuitate, sine proprij Episcopi commendatorijs literis nusquàm modo ministrare.

Quoniam in nonnullis ꝓuincijs cõcessum est lectoribus & cantoribus vxores ducere, decreuit sancta synodus, nulli eorum licere, deuersæ à recta opinionis vxorem ducere. Eos autem, qui ex eiusmodi matrimonio liberos susceperunt, si eos prius dem baptizare apud hæreticos cos præuenerint, ad catholicæ Ecclesiæ communionem adducere. Si autem non baptizauerint, non posse apud hæreticos baptizare. Sed neq; hæretico, vel Iudæo matrimonio coniungere, nisi vtiq; prius na, quæ orthodoxæ communionis gitur, se ad orthodoxam fidem conuertendam spondeat. Si quis autem hoc ctæ Synodi decretum transgressus fuerit, canonicis nis subijciatur.

Diaconissam non esse lierem ordinandam ante num quadragesimũ, & cum accurata examinatione Si autem, postquàm ordinatione susceptа in ministerio aliquanto tempore permanserit, seipsam matrimonio didderit, Dei gratiæ iniuriam faciens, ea vnà cum illo qui coniunctus est, anathematizetur.

Virginem quæ se Deo no Deo dedicauit, similiter & monachos non licere matrimonio coniungi. Si tem hoc fecisse inuenti rint, sint excommunicati. Ostẽdendę autem in eo manitatis authoritatem bere statuimus Episcopo eius loci.

η. 5. Per gulas ecliæs. * possessionibus

17 Per singulas ecclesias rusticanas parochias siue * possessiones manere immobiles apud eos, qui eas retinent, episcopos, & maximè qui eas sinè violentia iam per triginta annos tenẽtes gubernauerũt. Si verò intra triginta annos etiàm facta fuerit, aut fiat de his altercatio, licere eis, qui se dixerũt læsos, propter eas mouere apud synodum prouinciæ certamen. Si quis verò putauerit se à proprio metropolitano grauari, apud primatẽ diœceseos, aut apud Constantinopolitanæ ciuit. sedem agat iudiciũ, sicut dictum est. Si verò quælibet ciuitas per authoritatem imperialem renouata est, aut si protinùs innouetur, ciuiles dispositiones & publicas ecclesiasticarum quoquè parochiarum ordines subsequantur.

17 Singularum ecclesiarũ rusticas parochias vel in possessionibus manere incõcussas illis episcopis, qui eas retinere noscuntur, & maximè, si per tricennium eas absque vi obtinẽtes, sub dispẽsatione rexerũt. Quòd si intra tricennium facta est de his vel fiat altercatio, licere eis, q se læsos asserunt, apud sanctam synodum prouinciæ de his mouere certamen. Quòd si quisquam à metropolitano ęditur, apud primatem diœceseos, aut apud sanctã Constãtinopolitanam sedem iudicetur, sicut superiùs dictũ est. Si qua verò ciuitas potestate imperiali * nouata est, aut si protinùs innouetur, ciuiles dispositiones & publicas ecclesiasticarum quoquè parochiarum ordines subsequantur.

Quæ sunt ꝓ vnaquaque prouincia, rurales vicinásve parochias firmas & inconcussas manere apud eos, qui illas tenent, episcopos: & maximè si triginta annorũ tempore eas sinè vi detinentes administrauerint. Si autem intra triginta annos fuit aliqua vel fuerit de ijs controuersia, licere ijs qui iniuriam sibi fieri dicunt, de ijs litem mouere apud synodum prouinciæ. Si quis autem iniuria afficiat à proprio metropolitano, apud exarchum diœcesis, vel Constantinopolitanam sedem litiget, sicut priùs dictum est. Sin autem etiàm ciuitas aliqua ab imperatoria authoritate innouata est, vel deincèps innouata fuerit, ciuiles & publicas formas, ecclesiasticarum quoq; parochiarum ordo consequatur.

CANON 17.

De coniuratione vel conspiratione.

7. coniuramũ & spirationis. exteris

18 Coniurationis vel conspirationis crimen, & à * veteribus legibus est omninò prohibitum: multò magis hoc in Dei Ecclesia, nè fiat, admonere conueniet. Si qui ergò clerici vel monachi reperti fuerint coniurãtes, aut conspirantes, aut insidias ponentes episcopis, aut clericis gradu proprio penitùs

. Si qui lerici, & ibi ..&c.

ciatur. * abscindantur.

18 Coniurationum & conspirationum crimen, quod apud Græcos dicit phratria, publicis etiàm legibus certũ est penitùs inhiberi: hoc multò magis in sancta dei Ecclesia, nè fiat, conuenit abdicari. Si qui verò clerici vel monachi inuenti fuerint cõiurantes, aut phratrias vel factiones componentes aliquas suis episcopis, aut alijs clericis, omninò cadant de proprio gradu.

Coniurationis vel sodalitatis crimen ab externis etiàm legibus est omninò prohibitum: multò magis hoc autem in Dei Ecclesia fieri prohibere oportet. Si qui ergò clerici vel monachi inuenti fuerint, vel se iactantes, vel sodalitates comparantes, vel aliquid struentes ac molientes aduersùs episcopos ac clericos, proprio gradu omninò excident.

CANON 18.

Quòd oporteat, per prouincias bis in anno concilia celebrari.

eruenit ostras ati syn- cõuẽ- orum mè rre- es

19 Peruenit ad aures nostras, ꝙ in prouincijs statuta episcoporum concilia minimè celebrẽtur, & ex hoc plurima negligantur ecclesiasticarum causarum, quæ * correctionibus indigeant. Decreuit itaq; sancta synodus, secundùm canones patrũ bis in anno episcopos i idipsum in vnamquanq; prouinciam conuenire, quò metropolitanus * episcop⁹ ꝓbauerit, & corrigere singula, si qua fortasis emerserint. Quicunq; verò nõ aduenerint episcopi, resident autẽ in suis ciuitatibus, & hoc, si in sua inco-

19 Peruenit ad aures nostras & hoc, ꝙ in prouincijs * constituta episcoporũ concilia minimè celebrentur: & quòd indè multæ, quæ correctione opùs habeant, ecclesiasticæ res negligantur. Statuit igitur sancta synodus hæc, secundùm patrũ regulas bis in anno in vnum conuenire per singulas prouincias eẽpos, vbi singula, q̃ emerserint, corrigantur. Qui verò noluerint conuenire episcopi, constituti in suis ciuitatibus, & cũ hoc maximè in sui corporis sanitate cõsistentes, etiàm oĩbus alijs vrgentibus & in-

CANON 19.

Peruenit ad aures nostras, quòd in prouincijs canonibus constitutæ episcoporum synodi non fiant, & ex eo multa ecclesiastica negliguntur, quæ correctione indigent. Statuit ergò sancta synodus secundùm sanctorum Patrum canones, vt bis in anno eundem in locum conueniant vniuscuiusque prouinciæ episcopi, vbi metropolitanus melius esse perspexerit, & singula emergentia corrigant. Episcopi autem qui non conueniunt, si in eadem metropoli versentur, atque adeò sani sint,

& ab

Universidad de Deusto
Biblioteca

lumitate consistunt, omniq; inexcusabili & necessaria occupatione probantur liberi, fraterno corripiantur affectu.

Quòd minimè clericos transmigrare conueniat.

20 Clericos in ecclesia ministrantes, sicut iam constituimus, in alterius ciuitatis ecclesia statutos fieri non oportet: sed contentos esse, in quibus ab initio ministrare meruerunt, exceptis illis, qui proprias amittentes prouincias, ex necessitate ad aliã eccleſiam transiêrunt. Si quis autem Episcopus post hanc diffinitionem susceperit clericum, ad alium episcopum pertinentẽ, placuit, & susceptum, & susipientem communione priuari, donèc is q migrauerat, clericus ad propriam fuerit regressus Ecclesiam.

principiũ ministrãdi meruerant,

De episcoporum aut clericorum accusatoribus.

71. Clericos in singulis ecclesijs. 2.q.7. clericos aut laicos. *cóprobata

21 Clericos aut laicos, accusantes episcopos aut clericos passim & sinè probatiõe, ad accusationem recipi non debere, nisi priùs eorum discutiatur existimationis opinio.

Quòd non liceat clericis post mortem sui episcopi res ad eum pertinentes diripere.

12.q.2. Non liceat cle.

22 Non licere clericis, post obitum sui episcopi, res ad eum pertinẽtes diripere, sicut antiquis quoq; est canonibus constitutum. Quòd si hoc facere tẽtauerint, graduũ suorũ periculo subiacebunt.

De clericis & monachis, qui præter voluntatem sui episcopi, ad vrbem regiam Constãtinopolim veniũt.

16.q.1. Quidã monachi

23 Peruenit ad aures sanctæ concilij, quòd quidã clerici & monachi, quibus nihil ab episcopo suo commissum est, aliquandò verò & communione ab eo priuanẽ, peruenientes ad vrbem regiam Constãtinopolitanam, in ea diutiùs immorẽtur, excitantes turbas & statum ecclesiasticum commouentes, subuertentes etiàm quorundam domos. Decreuit itaque sancta synodus, huiusmodi primò quidem per defensorem Cõstantinopolitanæ sanctiſ. ecclesiæ commoneri, vt egrediantur ab vrbe regia. Quòd si ijsdem negocijs impudenter insistant, etiàm nolentes idem defensor expellat, vt ad propria loca perueniant.

Quòd non liceat, monasteria, quæ consecrata sunt, diuersoria secularia fieri.

24. q.1. Quæ semèl sunt

24 Quæ semèl ex voluntate episcopi dedicata sunt monasteria, consilio episcoporum perpetuò manere monasteria, & res, quæ ad ea pertinent, monasterijs reseruari, nec posse ea vltrà fieri secularia habitacula. Qui verò hoc fieri permiserint, canonum correptionibus subiacebunt.

Quòd non oporteat, ordinationes episcoporum diù differri.

17. qui dã met. for. * sibi deferunt

25 Quoniam quidam metropolitanorum (quantùm comperimus) commissos * sibi greges, & ordinationes episcoporum facere differunt, placuit sanctæ synodo, intra tres menses ordinationes episcoporum celebrari, nisi fortè necessitas inexcusabilis coegerit tempus dilationis extendi. Quòd si hoc minimè fecerit, correptioni ecclesiasticæ subiacebit: veruntamen redditus ecclesiæ viduatæ, penès œconomum eiusdem ecclesiæ integri reseruentur.

De dispensatoribus singularum ecclesiarum.

29. quã busdã. 4.q.7. in quidam. gatio tio maledictionis * contumelia

26 Quoniã in quibusdam ecclesijs (vt rumore comperimus) præter œconomos episcopi facultates ecclesiasticas tractant, placuit, omnem ecclesiam, habentem episcopum, habere œconomum de clero proprio, qui dispenset res ecclesiasticas secundùm sententiam episcopi proprij, ità vt ecclesiæ dispensatio præter testimonium non sit, & ex hoc dispergantur ecclesiasticæ facultates, & sacerdo-

Statuit igitur sancta Synodus, hos quidẽ primùm commoneri per defensorem Cõstantinopolitanæ ecclesiæ, vt exeant de regia ciuitate. Si autem in eodẽ propolito improbè perduraverint, etiàm inuitos eos ipse expellat defensor, vt ad sua loca perueniant.

Vt quæ Deo sacrata sunt monasteria, cœnacula secularia non fiant.

24 Quæ semèl consecrata fuerint monasteria, cum iudicio sui episcopi maneant perpetua: & pertinẽtes ad ea res, cõseruari ipsis monasterijs decreuimus, nec vlteriùs posse ea fieri secularia habitacula. Qui verò permiserint hæc fieri, subiaceant his condemnationibus, quæ per canones constitutæ sunt.

Quòd intra tres menses episcoporum ordinationes fiant.

25 Quoniam quidam metropolitanorum (sicut ad nos perlatum est) negligunt creditum sibi gregem, & differunt ordinationes facere episcoporum, placuit sanctæ synodo intra tres menses fieri ordinationes episcoporũ, nisi forte inexcusabilis necessitas coegerit tempus ordinationis ampliùs prorogari. Si autem quis episcoporum hæc non obseruauerit, ipsum debere ecclesiasticæ condemnationi subiacere, redditus verò eiusdem viduatæ ecclesiæ integros reseruari apud œconomũ eiusdem ecclesiæ placuit.

Vt episcopi dispensatores habeant.

26 Quia in quibusdam ecclesijs (sicut ad nos peruenit) sinè œconomo episcopi res ecclesiasticas tractant, placuit, omnes ecclesias episcopos habentes, habere œconomum de proprio clero, qui gubernet ecclesiæ res cum arbitrio sui episcopi, vt non sinè testimonio sit gubernatio ipsarum rerum ecclesiasticarum, & ex hoc deueniat dispergi eiusdẽ res ecclesiæ, & sacerdotali dignitati obtrectatio generetur. Si verò quis

gò sancta synodus, vt ij priùs à sanctissimę Cõstantinopolitanæ ecclesiæ defensore admoneantur, vt imper. vrbe excedant. Si autem in ijsdem negocijs impudenter perseuerent, vt per proprium defensorem eijciantur, & in propria loca reuertantur.

Quæ semèl voluntate episcopi consecrata sunt monasteria, perpetuò manere monasteria, vt res quæ ad ea pertinent, seruari, eaque non ampliùs fieri secularia habitacula. Eos autem qui hoc fieri permittunt, canonum pœnis subijci. CANON 24.

Quoniam nonnulli metropolitani, vt sæpè à nobis auditum est, & greges sibi commissos negligunt, & episcoporum ordinationes differunt, sanctæ synodo placuit, vt intra tres menses episcoporum ordinationes fiant, nisi inexorabilis vtiquè necessitas effecerit, vt dilationis tempus prorogetur. Si autem hoc non fecerint, eos ecclesiasticæ pœnæ subijci. Viduæ verò ecclesiæ redditũ, apud ecclesiæ œconomum saluum custodiri. CANON 25.

Quoniam in nonnullis ecclesijs, vt sæpè à nobis auditum est, episcopi absque œconomo tractant res ecclesiasticas, placuit omnem Ecclesiam episcopum habentem, ex proprio clero œconomum habere: vt nec sinè testibus sit ecclesiæ administratio, nec ideò res eius dissipentur, & probrum ac dedecus sacerdotio inuratur. Si autem hoc non fecerit, eum diuinis etiàm canonibus subijci. CANON 26.

Universidad de Deusto
Biblioteca

lia procuretur. Quòd si hoc minimè fecerit, diuinis constitutionibus subiacebit.

De his, qui rapiunt puellas.

36.q.2.Eos, qui rapiunt

27 Eos, qui rapiunt mulieres sub nomine simul habitandi, aut cooperantes, aut conniuentes raptoribus, decreuit sancta synodus, vt si quidem clerici sunt, decidât gradu proprio: si verò laici, anathematizentur.

quis non obseruauerit hæc, diuinis subiaceat regulis.

De his, qui mulieres arripiunt.

27 Eos qui sibi rapiunt vxores, vel eos qui eis auxilium præstiterint, statuit sanctæ synodus, si quidem clerici fuerint, cadere de proprio gradu: si verò laici fuerint, anathema sint.

Eos qui nomine coniug[is] mulieres rapiunt, vel ope[ram] ferunt ac consentiunt ijs q[ui] rapiunt, statuit synodus, [si] sint quidem clerici, propr[io] gradu excidere: sin aut[em] laici, anathematizari.

CANON 28. Sanctorum Patrum decreta vbiquè sequentes, & canonem qui nupèr lectus [est] centum & quinquaginta Dei amantissimorum episcoporum agnoscentes, eadem quoq[ue] & nos decernimus ac statuimus de priuilegijs sanctissimæ ecclesiæ Constantinopolis [nouæ] Romæ. Etenim antiquæ Romæ throno, quòd vrbs illa imperaret, iure Patres priuilegia [tri]buere. Et eadem consideratione moti centum quinquaginta Dei amantissimi episcop[i] sanctissimo nouæ Romæ throno æqualia priuilegia tribuere, rectè iudicantes, vrbem, [quæ] & Imperio & Senatu honorata sit, & æqualibus cum antiquissima Regina Roma pri[uile]gijs fruatur, etiàm in rebus ecclesiasticis, non secùs àc illam, extolli ac magnifieri, secund[um] post illam existentem: vt & Ponticæ, & Asianæ, & Thraciæ diœcesis metropolitani soli, [pro]terea episcopi prædictarum diœcesum, quæ sunt inter barbaros, à prædicto throno [sanc]tissimæ Constantinopolitanæ ecclesiæ ordinentur: vnoquoque scilicet prædictarum dio[ece]sum metropolitano cum prouinciæ episcopis prouinciæ episcopos ordinante, quemad[mo]dùm diuinis canonibus est traditum. Ordinari autem, sicut dictum est, prædictarum [dio]cesum metropolitanos à Constantinopolitano archiepiscopo, consentientibus de [om]nibus factis electionibus, & ad ipsum relatis.

CANON 29. Episcopum in presbyteri gradum deducere, est sacrilegium. Si qua autem iusta [cau]sa illos ab episcopali actione remouet, nec presbyteri debent locum obtinere. Sin autem [ab]sque vllo crimine dignitate moti sunt, ad episcopalem dignitatem redibunt. Anatolius religiosissimus Constantinopolitanus archiepiscopus dixit: Ij qui dicuntur ab episcopo [ad] dignitate ad presbyteri ordinem descendisse, si iustis quidem de causis condemnantur, [ne]nec presbyteri quidem honore digni sunt. Sin autem sinè aliqua probabili causa ad [in]feriorem gradum depressi sunt, iure, si quidem nulli sint culpæ affines, episcopatûs autho[ri]tem & sacerdotium recipient.

CANON 30. Quoniam religiosissimi Aegypti Episcopi, non vt Catholicæ fidei aduersantes, [sed] sanctissimi Archiepiscopi Leonis epistolæ subscribere differebant, sed dicentes in Aegypti[aca] diœcesi hanc esse consuetudinem, vt præter voluntatem & mandatum episcopi nihil [om]nino faciant, & petunt concedi sibi vsq; ad ordinationem futuri megalopolis Alexandrinorum [Ar]chiepiscopi, iustum nobis & humanum visum est, vt ipsis in proprio habitu in Imperiali [vr]be manentibus, remissio concedatur, donèc ordinatus fuerit Alexandrinus Archiepis[co]pus. Vndè in proprio habitu manentes, vel fideiussores dabunt, si hoc ab eis fieri potest, [et] eorum iureiurando fides habebitur.

AD LECTOREM.

Meminerit candidus Lector, canonem hunc vicesimumoctauum de Constantinopolitani Episcopi priuilegijs & eminentia prorsùs reiectum esse à Leone sanctissimo Pontifice Romano, vt ex multis eius suprà excusis literis perspicuè videre licet: & certè coactus est Anatolius ipse Constantinopolis antistes, qui callidè à patribus Chalcedonensis Synodi canonis [hu]ius promulgationem impetrârat, reclamantibus Romani Pontificis Leonis legatis & vicarijs, [ad] pristinos se limites tenere, & ab infaustis ambitionis consilijs animum reuocare.

Canonum sancti Chalcedonensis concilij finis.

Bonifacius presbyter sanctæ Ecclesiæ Romanæ, statui & subscripsi, & cæteri episcopi diuersarum prouinciarum vel ciuitatum, subscripserunt.

Post actionem de beato Theodoreto, ista iacet in codice Acumicensium, cum præfatione hac, Octaua actio Chalcedonen.

CHAL

CHALCEDONEN. CONCILII

Actio 16.

COnsulatu domini nostri Martiani perpetuò Augusti, & qui fuerit nunciatus, quinto Kalendas Nouembris, in Chacedona, secundùm iussionem diuinissimi & pijssimi domini nostri perpetui Augusti, congregatis in sanctissima ecclesia sanctæ martyris Euphemiæ, magnificentissimo & gloriosissimo magistro militum exconsule & Patricio Anatolio, & magnificentissimo & gloriosissimo præfecto sacrorum prætoriorum Palladio, & magnificentissimo & gloriosissimo magistro sacrorum officiorum Vincomalo, congregatis etiàm & Paschasino & Lucentio reuerendis episcopis, & Bonifacio reuerendo presbytero, habentibus locum sanctissimi Archiepiscopi senioris Romæ Leonis, & Anatolio reuerendo archiepiscopo magni nominis Constantinopolis, & Maximo reuerendo episcopo Antiochiæ Syriæ, & Iuuenali reuerendissimo Episcopo Hierosolymorum, & Quintillo reuerendo episcopo Heracleæ Macedoniæ, habente locum Anastasij reuerendi Thessalonicensis episcopi, & Thalassio reuerendo episcopo Cæsareæ Cappadociæ, & Stephano reuerendo episcopo Ephesi, & Luciano reuerendo episcopo Byziæ, habente locum DEO amantissimi Cyriaci episcopi Heracleæ Thraciæ, & Eusebio reuerendo episcopo Ancyræ Galatiæ, & Diogene reuerendo episcopo Cyzici, & Petro reuerendo episcopo Corinthi, & Florentio reuerendo episcopo Sardeorum, & Eunomio reuerendo episcopo Nicomediæ, & Anastasio reuerendo episcopo Niceæ, & Iuliano reuerendo episcopo Coënsi, habente locum sedis Apostolicæ senioris Romæ, & Eleutherio reuerendo episcopo Chalcedonensium, & Basilio reuerendo episcopo Seleuciæ Isauriæ, & Meletio reuerendo episcopo Larissæ, habente locum reuerendissimi episcopi Domni Apameæ Syriæ, & Amphilochio reuerendo episcopo Sidæ, & Theodoro reuerendo episcopo Tarsi, & Cyro reuerendo episcopo Anazarbi, & Constantino reuerendo episcopo Bostrorum Arabiæ, & Photio reuerendo episcopo Tyri, & Theodoro reuerendo Episcopo Damasci, & Stephano reuerendo episcopo Hierapoleos, & Iba reuerendiss. episcopo Edessæ, & Simeone reuerendo episcopo Amidæ, & Epiphanio reuerendo episcopo Pergæ, agente locum reuerendissimi episcopi Olympij Constantiæ, & Ioanne reuerendo episcopo Sebastiæ, & Seleuco reuerendo episcopo Amasiæ, & Constantino reuerendo episcopo Melitenæ, & Patricio reuerendo episcopo Tyanorum, & Petro reuerendo episcopo Gangrorum, & Calogero reuerend. episcopo Claudiupolis, & Apragmonio reuerendo episcopo Tij, & Atarbio reuerendo episcopo Trapezuntis, & habente locum reuerendissimi episcopi Dorothei Neocæsareæ, & Photino archidiacono, agente locum Theoctisti reuerendi episcopi Pessinuntis, & Romano reuerendo episcopo Myrorum, & Critoniano reuereudo episcopo Aphrodisiadis Cariæ, & Nunechio reuerendo episcopo Laodiceæ Phrygiæ, & Mariniano reuerendo episcopo Synnadorum, & Oneliphoro reuerendo episcopo Iconij, & Vigilantio reuerendo episcopo Lariss Thessaliæ, & Pergamio reuerendo episcopo Antiochiæ Pisidiæ, & Epiphanio reuerendo episcopo Pergæ, & Attico reuerendo episcopo Nicopolis veteris Epiri, & Martyrio reuerendo episcopo Gortynæ, & Luca reuerendo episcopo Dyrrhachij, & Francione reuerendo episcopo Philippopolis, & Sebastiano reuerendo episcopo Beroæ, & Basilio reuerendo episcopo Traianopolis, & Tryphone reuerendo episcopo Chij, & Theoctisto reuerendo episcopo Beroæ, & Gerontio reuerendo episcopo Seleuciæ Syriæ, & Eusebio reuerendo presbytero, obtinente locum Macarij episcopi Laodiceæ Syriæ, & Eusebio reuerendo episcopo Dorylei, & reliquo sancto & vniuersali concilio, quod secundùm sanctionem diuinissimi & pijssimi domini nostri Imperatoris in Chalcedonensium ciuitate collectum est. Et residentibus omnibus ante altaris cancellos sanctæ martyris Euphemiæ, Paschasinus & Lucentius reuerendissimi episcopi vicarij sedis Apostolicæ, dixerunt: Si imperat magnificentia vestra, habemus quædam referre vobis. Gloriosissimi iudices dixerunt: Quod vultis, edicite. Paschasinus Deo amantissimus episcopus & Lucentius sanctissimus episcopus vicarij sedis Apostolicæ, dixerunt: Domini totius orbis pro catholica & orthodoxa fide decertantes, per quam & augetur eorum & lucet imperium, sancire dignati sunt, quatenùs vnam fidem teneant omnes ecclesiæ pro bono pacis. Maior autem eorum tranquillitati cura est, in quibus post hæc prouidere dignati sunt, nè qua rursùs contentio inter sacerdotes nei, aut schisma, aut aliquod nascatur scandalu. Hesterna enim die, postquàm potestas vestra surrexit, & humilitas nostra vestigia vestra sequuta est, quædam gesta facta dicuntur, quæ nos & præter canones ecclesiasticos & disciplinam æstimamus esse facta. Poscimus ergò vt vestra magnificentia relegi hæc præcipiat, vt omnis fraternitas inspiciat, vtrùm iusta an iniusta sint ea, quæ gesta sunt. Qua voce Græcè interpretata per Beronicianum deuotum secretarium diuini consistorij, gloriosissimi iudices dixerunt: Si qua gesta post nostrum discessum facta sunt, relegantur. Et antequàm recenseretur, Aetius archidiaconus sanctæ ecclesiæ Constantinopolis, dixit: Confitendum est, quia

Universidad de Deusto
Biblioteca

quia formam ea quæ de fide sunt, congruã susceperunt. Consuetudo autem est in synodis, postquàm ea quæ sunt omnium præcipua, fuerint definita, & alia quędam necessaria exerceri atque formari. Habuimus, hoc est, Constantinopolitana sanctissima ecclesia certa quædam, quæ agere deberemus. Rogauimus dominos episcopos de Roma, vt communicarent ijs gestis. Refutauerunt, dicentes: Non, Sed alia se suscepisse mandata. Retulimus & ad vestram magnificentiam, & iussistis, vt præsens sanctum concilium hoc ipsum inspiceret. Procedente vestra magnificentia, sanctissimi episcopi, qui hîc sunt, tanquàm de communi causa *agentes arguentes, popposcerunt hæc fieri gesta. Et adsunt hîc, neque in occulto gestum est, neque modò furtim sunt gesta, consequenter atq; canonicè facta. Glorioſissimi iudices dixerunt: Gesta, quæ confecta sunt, relegantur. Et oblata scheda ab Aetio archidiacono Constantinopolitano, Beronicianus vir deuotus, secretarius diuini consistorij, legit: Diffinitiones sanctorum patrum sequentes vbiquè & regulam, & quæ nunc relecta sunt centum quinquaginta Deo amantissimorum episcoporum, qui congregati sunt sub piæ memoriæ imperatore maiore Theodosio, in regia ciuitate Constantinopoli noua Roma, cognoscentes & nos, eadem definiuimus de priuilegijs eiusdem sanctissimæ Constantinopolitanæ ecclesiæ nouæ Romæ. Etenim sedi senioris Romæ, propter imperium ciuitatis illius, patres consequenter priuilegia reddiderunt. Et eadem intentione permoti centum quinquaginta Deo amantissimi episcopi, æqua sanctissimæ sedi nouæ Romæ priuilegia tribuerunt, rationabiliter iudicantes, imperio & senatu vrbem ornatam, æquis senioris regiæ Romæ priuilegijs frui: & in ecclesiasticis, sicut illa, maiestatem habere negocijs, & secundam post illam existere, & vt his, qui de Ponto sunt, & de Asia & Thracia, diœcesibus metropolitanos solos: rursùs autem, & qui inter Barbaros sunt, episcopos præfatarum diœcesium ordinari à prædictæ sanctissimæ Constantinopolitanæ sedis sanctissima ecclesia: quippe vt vnusquisque metropolita præfatarum diœcesium cum episcopis suę prouinciæ, ordinet suæ regionis episcopos, sicut diuinis canonibus est præceptum: Ordinari autem (sicut dictum est) metropolitas præfatarum diœcesium à Constantinopolitano archiepiscopo, decretis consonis secundùm morem factis, & ad eum rẽlatis.

Anatolius episcopus Constantinopolis, definiens subscripsi. Maximus episcopus Antiochiæ, definiens subscripsi. Iuuenalis episcopus Hierosolymorum, definiens subscripsi. Cyriacus episcopus Heracleæ, per Lucianum episcopum Byziæ, definiens subscripsi. Diogenes episcopus Cyzici, similiter. Florentius episcopus Sardeorum Ly- similiter. Romanus episcopus Myrorum, militer. Basilius episcopus Seleuciæ Isau- similiter. Cyrus episcopus Anazarbi, simi- ter. Eleutherius episcopus Chalcedonẽs, militer. Theodorus episcopus Tarsi, sim- ter. Calogerus episcopus Claudiopolis Is- noriadis, per Stephanum presbyterum, militer. Seleucus episcopus Amasiæ, sim- ter. Petrus episcopus Gangrorum, simili- Photius episcopus Tyri, similiter. Theo- rus episcopus Damasci, similiter. Conſti- tinus episcopus Bostrorum, similiter. Me- tius episcopus Lariſſæ, fermonem fac- pro Domno episcopo Apameæ, simili- Stephanus episcopus Hierapoleos, sim- ter. Basilius episcopus Traianopolis, sim- ter. Francion episcopus Philippopolis, sim- liter. Nunechius episcopus Laodiceæ, sim- liter. Marinianus episcopus Synnadorum similiter. Onesiphorus episcopus Icon- militer. Eutychianus episcopus Epipha- similiter. Pergamius episcopus Antio- Pisidiæ, similiter. Critonianus episc- Aphrodisiadis, similiter. Meletius epi- pus Lariſſæ, similiter. Eusebius epis- Dorylei, similiter. Lucianus episcopus I- ziæ & Archadiopolis, similiter. Ioanne- scopus Rhodi, per Tryphonem episcop- Chij, similiter. Ibas episcopus Edeſſæ, si- liter. Abraamius episcopus Circen, simi- ter. Theodorus episcopus Claudiopol- militer. Antiochus episcopus Sinopæ, si- liter. Rufinus episcopus Samosatorum, Callinicus episcopus Apameæ, similit- nius episcopus *Hymerorum, similiter Paulum presbyterum. Timotheus epi- pus Balaneorum, similiter. Proclus epi- pus Adranorum, similiter. Marcus epi- pus Arethuſç, per Timotheum episcop- laneorum, similiter. Theodosius episc- Canothæ, similiter. Hormisda episc- Philippopolis, similiter. Patrimus epi- scopus, pro Iordane episcopo Abilæ, sim- ter. Meliphthongus episcopus Iuliop- similiter. Ioseph episcopus Heliopolis, liter. Damianus episcopus Sidonis, sim- Ioannes episcopus Hauiadis, similiter. mus episcopus *Herinupolis, similiter. lianus episcopus Rhosi, similiter. Are- scopus Eluſæ, similiter. Beryllus episc- *Ailæ, similit. Olympius episcopus Em- dis, similiter. Vranius episcopus Emis- Theodorus episcopus Tripolis, simil. lus episcopus Aradi, similit. Daniel epi- pus Lampsaci, similiter. Leontius epis- Ascalonis, similiter. Lucianus episc. *I- similiter. Alexander episcopus Seleuc- militer. Stephanus episcopus Prymnen- militer. Polycarpus episcopus Gabalo- similiter. Leucius episcopus templi Ap- nis, similiter. *Natiras episcopus Gaz- lit. Gennadius episcopus *Mosinor-

Telmeſſæ
Cœorum
Dædalorũ
Euromæ
Lagoriæ,
Musonius
Midaneſi
Eraſſorum
Rufus
Archæ

uitatis, similiter. Alphius episcopus Myndi, similiter. Gennadius episcopus Acmoneorum, similiter. Dionysius episcopus Antiochiæ, simil. Ioannes episcopus Alindorum, similit. Dionysius episcopus Heracleæ Latmi, similit. Ioannes episcopus Gnidi, simil. Eusebius episcopus Seleucobeli, per Paulũ episcopum Mariamniæ, sim. Paulus episcopus Mariamniæ, sim. Polychronius episcopus Epiphaniæ, simil. Romanus episco. Eudoxiopolis, sim. Aurelius episco. ex partibus Aphricanis, simil. Patricius Episcopus Acamasiæ, simil. Bassianus episcop. Mopsuestenus, per Sophroniũ chorepiscopũ Anazarbi, simil. Rhenus episcopus Iunopolis, similit. Zenodotus episc. * Telmissæ & longæ insulæ, similit. Theodotus episco. Antiphelien, simil. Philippus episcop. Liburnæ, sim. Andreas episco. *Eoecorum, sim. Romanus episco. Buboneorum, sim. Thomas episc. * Euroniæ, sim. Theoctistus episcopus Pessinuntis, similit. per Photinum archidiaconũ. Florentius episc. Lesbi Tenedi, per Euelpistum chorepiscopum, simil. Tryphon episcopus Chij, sim. Docimasius episc. Maronææ, sim. Serenus episcop. Maximianopolis, similiter. Euphrasius episc. *Laganię, sim. Eustochius episcopus Docimei, similit. Basilius episco. Nacoliæ, simil. Pionius episcop. Troadæ, simil. Petrus episcop. Dardani, simil. Theosebius episcopus Ilij, similiter. Eulalius episc. Pioniorum, simil. Eutropius episcop. Adadorum Pisidiæ, simil. *Musianus episc. *Lymerorum, sim. Philippus epis. Lysiadis, sim. Gemellus episcopus Stratonicæ, simil. Cyrinus episcopus Patarorum, similiter. Eulalius episcopus Silbij, similit. Modestus episcopus Sebastiæ, similiter. Epiphanius episc. *Midaij, similiter. Thomas episcop. Theodosiopolis, similiter. Paulus episcopus Aristij, similiter. Ioannes episcopus Trapezupolis, similiter. Tynchanius episcop. Apolloniadis, similiter. Photius episcopus Tyri, similiter, pro Petro episcopo Bybli, & pro Heraclio episcopo, & pro Phosphoro episcopo Orthosiadis, & pro Porphyrio episc. Botrorum, subscrip. Papias episcopus *Erizorum, similiter. Ioannes episcopus Amyzonis, similiter. Theodoretus episcop. Alabandorum, similiter. Calandion episcopus Halicarnasi, similiter, per Iulianum presbyterum meum. Neoptolemus episcopus Cornesi prouinciæ Lycaoniæ, similiter. Plutarchus episcopus Lystreñ, similiter. Eugenius episcopus Cannorum, similiter. * Rufinus episcopus Hydę, similiter. Tyrannus episcopus Homonadorum, similit. Acholius episcopus Larandorum, similiter. Thomas episcopus Porphyrionis, similit. Euandrus episcopus Diocliæ, similiter. Ioannes episcopus * Arcæ, similiter. Dardanius episcopus Bargylæ, similiter. Dionysius episcopus Attaliæ Lydiæ, similiter. Andreas episcopus Sectoriorum, similiter, per Dionysium episcopum Attaliæ Lydię. Sabas episcopus Palti, similiter, per Acholium episcopum Larandorum. Mirus episcopus Euladri, similiter. *Albertius episcopus Hierapoleos, simi- liter. Cyriacus episcopus Eucarpiorum, similiter. Aquilas episcopus Androsiorum, similiter. Eulogius episcopus Philadelphiæ, similiter. Alexander episcopus Sebastæ, similiter. Philippus episcopus Adanorum, similiter. Hypatius episcopus Zephyrij, similiter. Theodorus episcopus Augustæ, similiter. Cyriacus episcopus Trogmadorum, similiter, per Chrysippum presbyterum suum. Polychronius episcopus Antipatridis, similiter. Ioannes episcopus Carrhorum, similiter. Eudoxius episcopus Chomatis Lyciæ, similiter. Stephanus episcopus * Lymirorum, similiter. Patricius episcopus Adramyteorum, similiter. Hermias episcopus Abydi, similiter. Dauid episcopus * Adria- næ, similiter. Heraclius episcopus Azoti, similiter. Leontius episcopus Araxorum, similiter. Sauinianus episcopus Pari, similiter. Daniel episcopus ciuitatis Cadorum, similiter. Paulinus episcopus Apameæ, similiter. Tyrannus episcopus Germanicopolis, similiter. Atticus episcopus Zelorum, similiter. Noe episcopus Cephacastelli, similiter. Valerius episcopus Laodiceæ, similiter. Cyrus episcopus * Siniadi, similiter. Bassonas episcopus Hierapolis, similiter. Eupythius episcopus Stratonicæ, similiter. Eorticius episcopus Nicopolis Pisidiæ, similit. Theodoretus episcopus Cyri, similiter. Ioannes episcopus Germaniciæ, similiter. Timotheus episcopus Dolychis, similiter. Thalassius episcopus Parij, similiter. Gerontius episcopus Seleuciæ, similiter. Petrus episcopus Gabalæ, similiter. Euoltius episcopus Zeugmatis, similiter. Leontius episcopus Araxorum, similiter. Fonteianus episcopus Sagalassi, similiter. Rusticus episcopus Apher, similiter. Annianus episcopus Capitoliadis, similiter. Zebennus episcopus Pellæ, similiter. Ioannes episcopus Tiberiadis, similiter. Menecrates episcopus Cyrasorum, similiter. Pancratius episcopus Lybiadis, similiter. Cossinius episcopus Hierocæsareæ, similiter. Alchimedes episcopus Silandi, similiter. Amachius episcopus Septenorum, similiter. Aethericus episcopus Pompeiopolis, per Epiphanium presbyterum, similiter. Themistius episcopus Amastridis, per Philotimum presbyterum, similiter. Paulus episcopus Tripolis, similiter. Musonius episcopus Zoararum, similiter. Messalinus episcopus Laodiceæ, similiter. Olympius episcopus Theodosiopolis, similiter. Fronton episcopus Phaselidorum, similiter. Diogenes episcopus Cyzici, subscripsi pro absentibus religiosissimis episcopis, qui sub me sunt, Timotheo Germæ, Alexandro Ocer. Phi- lostor-

*Andrianæ
*Syniandi

Universidad de Deusto
Biblioteca

loſtorgio Schepſiæ, Gemello Melitopolis, Eutychiano Bareñ, Acacio Proconneſi. Stephanus episcopus Hieraſpoleos, ſubſcripſi pro abſentibus, qui ſub me ſunt, religioſiſſimis episcopis, Vranio, Mara, Dauid, Coſma, Marino. Nunechius episcopus Laodiceæ, ſubſcripſi, & pro his, qui ſub me ſunt, religioſiſſimis episcopis, Symmacho, Heraclio, Philippo, Philadelphio, Phileto, Taciano, Antiocho, Zoſimo, Epiphanio, Arabio, Gaio, Euagora, ſimiliter.

Lucentius reuerendus episcopus, ſedis Apoſtolicæ vicarius, dixit: * Primò gloria veſtra perpendat, qua circunuentione cum ſanctis episcopis geſtum ſit, vt non conſcripris canonibus, quorum mentionem fecerunt, ſubſcribere ſint coacti. Et interpretata voce per Beronicianum deuotum ſecretarium diuini conſiſtorij, reuerendi episcopi clamauerunt: Nemo coactus eſt. Lucentius reuerendus episcopus, vicarius ſedis Apoſtolicæ, dixit: Accedit ad cumulum, quòd trecentorum decem & octo conſtitutionibus poſtpoſitis, centum quinquaginta, qui in ſynodicis canonibus non habentur, mentionem tantùm feciſſe noſcuntur, quæ dicunt ante octoginta prope annos conſtituta fuiſſe. Si ergò his temporibus hoc beneficio vſi ſunt, quid nunc requirunt? Si nunquàm vſi ſunt, quarè requirũt? Qua voce per Conſtantinum deuotum ſecretarium diuini conſiſtorij Græcè interpretata, Aëtius archidiaconus ſanctiſſimæ Conſtantinopolitanæ eccleſiæ, dixit: Si de hoc capitulo aliquod mandatum acceperunt, proferant. Bonifacius presbyter ſedis Apoſtolicæ vicarius, dixit: Beatiſſimus & Apoſtolicꝰ vir papa, inter cætera hoc nobis mandauit, & ex chartula recitauit: Sanctorum quoquè patrum conſtitutionem prolatam, nulla patiamini temeritate violari, ſeruantes omnimodis perſonæ noſtræ in vobis, quos vice noſtra trãſmiſimus, dignitatẽ: Ac ſi q̃ fortè, ciuitatum ſuarum ſplendore confiſi, aliquid ſibi tentauerint vſurpare, hoc, qua dignum eſt conſtantia, retundatis. Glorioſiſſimi iudices dixerunt: Vtraque pars canones proponant. Paſchaſinus vir reuerendus episcopus, vicarius ſedis Apoſtolicæ, recitauit: TRECENTORVM DECEM ET OCTO SANCTORVM PATRVM CANON SEXTVS: Quòd Eccleſia Romana ſemper habuit primatum. Teneat autem & Aegyptus, vt episcopus Alexandriæ, omnium habeat poteſtatem, quoniam & Romano episcopo hæc eſt conſuetudo. Similiter autem, & qui in Antiochia conſtitutus eſt, & in cæteris prouincijs primatus habeant eccleſiæ ciuitatum ampliorum. Per omnia autem manifeſtum ſit, vt ſi quis præter voluntatem metropolitani episcopi fuerit ordinatus, quia hunc ſtatuit hæc ſancta ſynodus, non debere eſſe episcopum. Sanè ſi communi conſenſu & rationabiliter probato, & ſecundùm eccleſiaſticam regulam ſtatuto, duo aliqui aut tres per contentionem ſuam contradicunt, illa obtineat ſententia, in qua plures fuerint numero ſacerdotes. Quoniam verò mos antiquus obtinuit & vetuſta traditio, vt Aeliæ id eſt, Hieroſolymorum episcopo deferatur, habeat conſequenter honorem ſuum. Sed & metropolitano ſua dignitas ſalua ſit. Conſtantinus deuotus ſecretarius diuini conſiſtorij, ex dato codice ab Aëtio archidiacono Conſtantinopolitanorum ſanctiſſimæ eccleſiæ, recitauit: REGVLA SEXTA TRECENTORVM DECEM ET OCTO SANCTORVM PATRVM: Antiquæ conſuetudines teneant in Aegypto, vt Alexandrinus episcopus omnium habeat potestatem, quoniam & Romano episcopo hæc conſuetudo eſt. Similiter autem & Antiocheno, & in alijs prouincijs primatus habeant eccleſiæ ciuitatum. Vniuerſaliter autem hoc lud manifeſtum eſt, quia quiſquis præter voluntatem metropolitani fiat episcopus, hunc ſancta ſynodus diffiniuit, non eſſe episcopum. Sanè ſi communi omnium conſenſu rationabiliter probato, & ſecundùm eccleſiaſticam regulam ſtatuto, duo aliqui aut tres per contentionem ſuam contradicunt, diffinitio obtineat plurimorum. SYNODVS CVM PRIMI CONCILII ſub Nectario episcopo Conſtantinopolis, episcopo centum quinquaginta: Hæc conſtituerunt episcopi, qui in Conſtantinopolim Dei gratia conuenerunt ex diuerſis prouincijs ſecundùm euocationem Deo amantiſſ. pocipis Theodoſij, ſub Nectario episcopo Conſtantinopolitano, non recuſare fidem, regulas trecentorum decem & octo patrum, qui in Nicea Bithyniæ cõuenerunt, ſed maneat illa propria. Et anathematizentur omnes hæreſes, & propriè Eunomianorum, vel similem filium patri credentiũm, & Arianorum, ſeu Eudoxianorum, & ſemiarianorum, ſeu Pneumatomachorum, & Sabellianorum, & Marcionitarum, & Photinianorum, & Apollinariorum. Epiſcopi autem per diœceſim, quæ trans finem ſunt eccleſiarum, non tranſcendant, neque confundant eccleſias: ſed ſecundùm regulas, Alexandrinum quidẽ episcopꝰ ea ſolùm, quæ ſunt in Aegypto, diſponat. Orientis aũt episcopi, Orientem ſolùm gubernent, ſeruatis autem ecclematibus, ſecũdùm canones Nicenos, Antiochenæ eccleſiæ, & episcopos Aſianæ diœceſis, Aſianam diœceſim tantummodò gubernare, & Ponticos Ponticã, & Thraciæ, Thraciam ſolùm. Ineuocatos aũt episcopos per diœceſim, neq; ſuper ordinationẽ, vel alijs eccleſiaſticis ordinationibꝰ nullatenus inueniri, ſeruata autem ſupraſcripta de prouincijs vel regionibus regula. Manifeſtum eſt, quia ſecundùm vnamquamq; prouinciam eiuſdẽ ſynodus prouinciæ gubernatura ſecun-

*Videt ergò præ alijs vſurpata gloria, qua circunuentione actũ eſt circa epos, qua etiã faſtinatiõe factũ eſt, vt præter ſanctas regulas, ſub neceſſitate ſubſcriberent episcopi.

Niceni concilij cap. 6.

Nic. cõ. ca. 3. Cõſt. cõ. cap. 4. & 5.

ſecundùm ea quæ in Nicea ſunt conſtituta. Eas autem quæ ſunt in Barbaricis gentibus, Dei eccleſias gubernari oportet ſecundùm hanc, quæ per patres conſuetudo tenet. Epiſcopatum tamẽ Conſtantinopolitanum habere primatũs honorem poſt Romanũ episcopum, propterea quòd ſit noua Roma.

Glorioſiſſimi iudices dixerunt: Hi, qui relecto tomo ſubſcripſerunt Aſiani & Ponti ſanctiſſ. episcopi, dicant, ſi volũtate propria, vel impoſita ſibi aliqua neceſſitate coacti, ſubſcripſerunt. Et tranſeuntibus in medio Ponticis & Aſianis episcopis, qui ſubſcripſerunt, Diogenes reuerend. episcopus Cyzici, dixit: Coram Deo cum volũtate ſubſcripſi. Horentius reuerẽd. episcopus Sardeorum Lydiæ, dixit: Nulla mihi illata eſt neceſſitas, ſed ſponte ſubſcripſi. Romanus reuerend. episc. Myrorum, dixit: Non ſum coactus. Ego gratum habeo, ſub ſede Conſtantinopolitana eſſe, quoniam & ipſe me honorauit, & ipſe ordinauit. Mihi iuſtum videtur, & volũtate ſubſcripſi. Calogerus reuerend. epiſc. Claudinpolis Honoriadis, dixit: Secundùm ſententiam ſanctorum patrum centum quinquaginta, voluntate propria, non coactus, ſubſcripſi. Seleuc' episcopus Amaſiæ, dixit: Ante me tres ſunt ab hac ſede ordinati episcopi, & inueniens hãc conſequentiã, & ego ſequutus ſum. Et nunc propria voluntate feci, ſub hac ſede eſſe volens, quia & *prouidè videtur mihi. Eleutherius episcopus Chalcedonæ, dixit: Sciens quia & per canones, & per conſuetudinem præcedentem habet hęc iura Conſtantinopolitana ſedes, cum voluntate ſubſcripſi. Petrus reuerendus episcopus Gangrorum, dixit: Ante me tres ſunt ordinati à ſede regiæ ciuitatis, & ego poſt tantos ſimiliter. Et ob hoc conſenſi his, quæ conſuetudo habuit, & ſponte ſubſcripſi. Nunechius reuerend. episcopus Laodiceæ Phrygię, dixit: Gloria ſedis Cõſtantinopolitanæ, gloria noſtra eſt. Huius enim honoris nos ſumus quoquè participes, quoniam ſolicitudines noſtras ſuſcepit. Et diligim', vt vniuſcuiuſq; prouinciæ metropolis à ſede hac ordinetur. Vndè & ſponte ſubſ. Marinianus episcopus Synnadorum, dixit: Sicut & priores mei à ſede Conſtantinopolitanæ ſanctæ eccleſiæ ordinati, & ego quoquè ipſe ſubſcripſi, quoniam & canones primatum prębent Conſtantinopolitanæ ſanctiſſ. ſedi.

Pergamius reuerendus episcopus Antiochiæ Piſidię, dixit: Et propria voluntate ſubſcripſi, & in omnibus ſanctiſſ. archiepiſcopũ regię ciuitatis nouę Romę in honore & cura ſicut patrem præcipuum, habere nos conuenit. Hoc ſolùm rogo, vt ſi qua aut per eorum ſanctitatis ignorantiam, aut per ſurreptionem inueniuntur agi, pro eius gloria, vel pace ſanctarum eccleſiarum, & eius ad Deum coram omnibus comprobatiõe, tanquàm coram hoc patre diſcutiantur atque ſeruentur. Critonianus reuerend. episcopus Aphrodiſiadis, dixit: Ex propria voluntate ſubſcripſi, ſequens intentionem ſanctorum patrum, & debitor huius ſedis exiſtens, quoniam & ego ordinatus ſum, & priores mei, & omne patrocinium noſtra eccleſia promeretur. Euſebius reuerend. epiſc. Dorylei, dixit: Sponte ſubſcripſi, quoniam & hanc regulam ſanctiſſimo papæ in vrbe Roma ego relegi, præſentibus Clericis Cõſtantinopolitanis, eamq; ſuſcepit. Antiochus reuerend. epiſco. *Synopis, dixit: Sponte ſubſc. ſequẽs metropolitanum meum, & regulam centum quinquaginta. Cæteri reueren. epiſc. clamauerunt: Sponte ſubſcripſimus. Glorioſiſſ. iudices dixerunt: Relectis ſubſcriptionibus, & vniuſcuiuſque ſubſcribentium depoſitione manifeſtata, quia nulla neceſſitate, ſed voluntate propria ſubſcripſerunt: hi, qui nó ſubſcripſerũt ſanctiſſimi epiſcopi, quid docent? Euſebius reuerẽ. epiſ. Ancyrę Galatiæ, dixit: Ego meum dicturus ſum verbum, nullum in cõmune iudicium faciens. Quoniã penitùs deſiſto à deſiderio ordinationis, rebus oſtendi. Petrus etenim episcopus, qui modò teſtatus eſt, de Gangris eſt epiſc. Ante hunc enim q̃ fuit, ego ordinaui. Oñis enim ciuitas ad me venit in Ancyra, decreta portantes. Reſpondi eis, dicens: Ego nõ ſum ex ijs, qui ordinare deſiderãt. Commemorabãt verò me priores, qui fuerãt ordinati ab epiſ. Ancyranorum, duos, tres. Ego dixi: Quæcunq; mihi dicatis, ego meipſum iudicio nõ ſubmitto. Poſt hæc veniunt rogantes beatũ Proclum. Et cùm diceret, Philippus reuerendus presbyter Conſtantinopolitanę ſanctæ eccleſię, dixit: Religioſitas tua ſcripſit de Callinico, & poſt ſanctitatem tuam Petrum ordinauit beatus Proclus. Euſebius reuerend. episcopus Ancyræ Galatiæ, dixit: Direxit beatus Proclus ad me ſcripta. Ordinaui eũ. Hoc totum allegatio non eſt, ſed meæ probatio voluntatis, vt poſt hæc inferam, quod peto, vel id quod contradico. Profectus ſum in Gangra, inthronizaui episcopum. Sic euenit, vt moreretur intra paucos dies. Rurſùs omnes de ciuitate adeuntes, rogabant, vt fieret alter episcopus. Dixi: Dixi hęc ipſa vobis, & nunc reſpondeo: Ego non deſidero ordinare. Reſpicientes meum ex his rebus faſtidium, venerunt ad Conſtantinopolim, & deduxerunt dominum Petrum, qui nunc confeſſus eſt. Hoc ergò ſit pro meę teſtimonio voluntatis. Et ego ordinare non cupio. Rogo autem, vt ciuitates pro ordinationibus non ſoluantur. Si enim non in ciuitatibus ipſis hi, qui eliguntur à ciuitate, ordinantur, à ſynodo prouincię comprobati, ſoluuntur ſubſtantia. Et hoc probatum habeo, qui pro eo, qui ante me fuit, multa reddidi debita. Philippus reuerendus presbyter dixit: Ex regula hoc interruptum eſt. Hæc legibus & regulis

Aut ſubſcribitur mẽtitur, aut ad horã ſanctũ Leonẽ fetellit.

Universidad de Deusto
Biblioteca

interempta sunt. Altaria munda sunt. Eusebius reuerendus episcopus Ancyræ Galatiæ, dixit: Propter deum opinio clara est sanctissimi Episcopi Anatolij, sed nulli immortalis existit. Anatolius reuerendus episcopus regiæ Constantinopolis, dixit: A quo ordinatus es ipse? Eusebius reuerēdus episcopus Ancyræ Galatiæ, dixit: Hic malo meo repertus sum, & ordinatus à beato Proclo. Thalassius reuerendus episcopus Cæsareæ Cappadociæ, dixit: Pergimus ad dominū archiepiscopum Anatolium, & ordinamus illud. Gloriosissimi iudices dixerunt: Ex his, quæ gesta sunt, vel ab vnoquoq; deposita, perpēdimus omnem quidem primatum & honorem præcipuum, secūdùm canones, antiquæ Romæ Deo amantissimo archiepiscopo cōseruari. Oportere autē sanctissimum archiepiscopum regiæ Cōstantinopolis nouę Romæ, eisdem primatibus honoris & ipsum dignum esse, & potestatē habere ordinare metropolitas in Asiana & Pontica & Thracia diœcesibus, secundùm hunc modum, vt decreto facto à clericis vniuscuiusq; metropolis, & possessorib⁹, atq; clarissimis, super hæc & à reuerēdissimis episcopis, puinciæ omnibus aut plurimis, eligi quemcunque præfati metropolitanæ ecclesiæ Episcopi dignum esse probauerunt. Referri autem ab omnib⁹ eligentibus sanctissimo archiepiscopo regiæ Constantinopolis, vt penès eum sit (si velit) hunc, qui electus est, deductum hic ordinari, aut secundùm eius permissionem in prouincia episcopatūs mereri decretum: vniuscuiusque tamen ciuitatis sanctissimos episcopos, ab omnibus ordinari, aut plurimis prouinciæ reuerendissimis episcopis, potestatem habente metropolitano secūdùm patrum regulas diffinitam, etiàm nihil communicante in illorum ordinationibus sanctissimo archiepiscopo regiæ Constantinopolis. Hæc à nobis inspecta sunt. Quæ autem videntur, sanctum & vniuersale concilium docere dignetur. Reuerēdi episcopi dixerunt: Hæc iusta sententia, hæc omnes dicimus, hęc omnibus placent; hæc omnes dicimus, hoc iustum decretum. Quæ constituta sunt, valeant. Hæc iusta sententia. Oīnia ordinatè decreta sunt. Supplicamus, dimitte nos. Per salutem Imperatorum, dimitte nos. Omnes in sententia permanemus. Lucentius vir reuerendus episcopus, vicarius sedis Apostolicę, dixit: Sedes apostolica quæ nobis præcepit, præsentibus humiliari non debet. Et ideò quæcunq; in præiudicium canonum vel regularū, hesterna die gesta sunt nobis absentibus, sublimitatem vestram petimus, vt circunduci iubeatis: sin aliàs, contradictio nostra his gestis inhæreat, vt nouerimus, quid apostolico viro vniuersalis ecclesiæ papę referre debeamus, vt ipse aut de suæ sedis iniuria, aut de canonum euersione possit ferre sententiam. Ioannes reuerendissimus episcopus Sebastiæ, dixit: Omnes in sententia vestræ magnificentiæ permanemus. Viri illustrissimi iudices dixerunt: Quod interlocuti sumus, tota synodus approbauit.

¶ RESPONSIO SEV ALLOCVTIO sancti & vniuersalis Chalcedonensis concilij, habita apud Martianum pijssimū & amatorem Christi Imperatorem. Quòd non nouās aliquid aduersùs Nicenam fidē nouauerit, sanctissimi archiepisc. Leo, scripsit epistolam sanctæ memoriæ Flauianum, Constantinopolitanæ regię vrbis episcopum: sed sanctissimus ... patres secutus sit, qui & post magnam synodum, cōdum Nicenam, hæreses, quę per vnūquodq; tempus exortæ sunt, similiter refutauerunt, & hoc vestrum decebat imperium, vt ... subiectos sibi prouidentia ex his, quę ad ... um pertinent, initium sumeret, & prima ... tra diabolum pro pietate militia ... ret. Vndè nobis * impenetrabilem in ... errore propugnatorem Deus puidit, & ... manæ ecclesię Papam ad victoriam præp... uit, doctrinis eum per omnia veritatis ... stringens, vt (quemadmodùm Petrus) & ... affectu feruentiore decertans, omnē ad ... um sensum, intelligentiamq; perducat. ... nè quis fidei eius concordiam vitans, & ... prię seductionis conuictionem celare ... tendens, quasi peregrinam quādam & ... ratam regulis, epistolæ eius seriem acc... asserens, quòd non licuerit cuiquam ... nere fidem pręter patres, qui apud Nic... concorditer conuenerunt, vnam quidem ... se velut principali loco trecentorum ... & octo patrum doctrinę confessionem ... nobis ecclesię pręcepit, quam velut ... ne sanctorum decretum, ad eorum, qui ... cantur in adoptionem filiorum, tradi... mitatem. Aduersùs eos autem, qui ... resistunt, varię nobis certaminum caus... butę sunt, à pijs viris congruenter ad... contra ea, quę ab his fallaciter inseru... Et credētibus quidem sufficit ad vtili... fidei indiscussa perspectio, ad * confessio... pij dogmatis deuotos pertrahēs anim... autem, qui doctrinam rectam puertere ... liuntur, ad singula, quę malè pariunt, ... tet occurrere, & eorum obiectis ... quęque prouidere. Nam si omnes ... ti essent fidei constituto, & pietatis ... tam nulla innouatione turbarent, ... Ecclesiæ filios, nihil ampliùs exco... quàm symbolo constat esse declara... Sed quia multi à recta linea per ... erroris exorbitant, nouum quoddam ... met iter mendacij construentes: neces... bis est, veritatis eos inuentione conu... commenta quoquè eorum deuia ... bus adiectionibus refutare, non ... ad pietatem (quasi fidei desit) semp... quid exquirentes, sed vt contra ea, q... illis innouata sunt, excogitantes quæ ... bria iudicantur. & vt * mansuetudini ...

Locus obscurus.

fingētes,

certan-

quod dicimus, euidenter appareat, ab ipsis fidei sermonibus inchoemus, sanctorum patrum, qualiter quisque de his senserit, decreta subdentes. Dixit fides: CREDO IN VNVM DOMINVM IESVM CHRISTVM FILIVM DEI, CONSVBSTANTIALEM PATRI. Hoc verbum perfectum est, atq; sufficiens his, qui ad confessionē fidei deuotum animum deferre contendunt, vnam diuinitatis naturam patris filijq; significās, ità vt non alterius quidem substantiæ patrem, alterius verò filium sensus excogitet, & Arrij, contra pietatem sentientis, malignitatibus * inferatur. Sed quia Photinus atque Marcellus alias aduersùs filium blasphemias innouantes, non eum prsùs existere, audacię calumnia negauerunt, sed vnum eundemq; ipsum patrem & filium & spiritum sanctum, appellatum esse firmātes, & vsq; ad vocabulorum tantummodò sonum Trinitatis definiuēre distantiam: contra eos quoq; trium subsistentiarum patres intulēre doctrinam, non extra scripturam sanctam hanc inuentionem sibi * fungentes, nec intelligentia fidei veluti imperfectam penitùs transeuntes, sed etiàm diuinitùs inspiratis explanantes eloquijs, & pro Homousij, id est, vnius essentiæ confessiōe, optimè * desudantes, & ostendētes, q; vnam duarū personarum nobis essentiam fides ediderit, nequaquàm filij substantiam denegauerit iterùm ait symbolum: CREDO ET IN SPIRITVM SANCTVM, sufficientem intelligentiam, quòd spiritus sanctus Deus sit, pijs mentibus tradens. Si enim similiter, vt in patrem & filium, ità etiàm & in spiritum sanctum credere censuit: manifestum est, q; quippe vt in Deum spem nos habere præcepit, vnam naturam insinuans in Trinitate credentibus. Sed quia tunc fidem, simplicemque de spiritu sancto doctrinam protulit, nullo adhuc certamen asserente de eo: illi, qui de Arrij stirpe progeniti sunt, apud semetipsos hanc pestilentiam retinentes, veris refutationibus conuicti de filio, & in spiritum sanctū suam blasphemiam transtulerunt, arbitrantes calumniam suā non posse detegi, cùm temerariè eum inter creaturæ vilia deputarent. Vndè qui defensionem veritati posteà detulerunt, pijs renisi argumentationibus, eorum penitùs expulēre contagia, Dominum eum & Deum ex patre procedentem, secundùm fidei documenta declarantes. Sic igitur audaces aduersùs diuinitatem, qui colore pietatis circa fidem, regulam fidei subruebant, ab assertoribus Trinitatis capti atque protriti sunt. Sed qa etiàm illo, quæ benè de dispensatione Dominicæ incarnationis probantur esse, dispositā, alijs hæretici malignis inuentionibus, subuertere sunt molīti, iterùm gratia & contra eorum ferales impetus nobis propugnatores veritatis ostendit, confidentiùs asserētes, quòd integra & diuina de incarnatione Dei verbi, dignaque tantæ clemētiæ symboli intelligentia, comprobetur. Ait enim: DESCENDIT ET INCARNATVS EST, ET INHVMANATVS EST. Quòd descendit quidem, hæc dicta sunt, spontaneæ potestatis condescensionem describentia: dicens verò, Incarnatus est, veram assumptionem nostræ carnis, & ex virgine per veritatem natiuitatis ostēdit. Quòd verò inhumanatus est, in ipso nostræ naturæ plenitudinē ex anima ratiōali & corpore manifestat. Sed nescio quomodò contra fidem hāc malign⁹ pniciem excogitauit hominibus, tanquam inimicus, arcem diuinæ prouidētię circa nos violare contendens: & illis quidem, iuxta id, quod assumptum est, natiuitatem persuasit ex virgine denegare, velut in honorem atq; reuerentiam nostri saluatoris & Domini glorię, vocabulum Dei genitricis ab eius generatione subripiens: illos autē aduersùs ipsam eiusdem vnigeniti diuinitatem impiè atque impudenter armauit, cōuertibilem eam atq; passibilem, prophanis instigans prædicare sermonibus, distributor planè malarum rerum dignis ministratoribus, quæ sunt blasphema sacrilegaque dispertiens, ità vt per illos quidem assumptæ formæ adimerentur indicia, per istos autem tantummodò carnis * vnitio diceretur. Et illi quidem negarent * viuere animæ medicinā, hi verò inesse quidem animam corpori, sed eam præter intelligentiam esse faterentur. Per hos iam hostis antiquus vnitionis nisus est sacramenta diuidere, & purum (tanquàm de propheta aliquo) id, quod apparuit pro nobis, asserere: per illos autem, differentiam negare naturarum, & nihil redemptoris nostri diuinitatis, humanitatisque relinquere proprium, simulq; fermenti instār dispensationis negocia vniuersa miscere. Verùm non latuit indormitabilem oculum, naturę nostrę communis inimicus: sed tanquàm luminaria confestim patres nostros, his quos tenebrarum persuaserat error, ostendit, qui cunctis referarent intelligentiam fidei, & incarnationis diligenter beneficia prędicarent, quomodò dispensationis sacramentum sit ab initio ex vulua dispositū, quomodò & Dei genitrix sit virgo vocitata, propter eum, qui virginitatem eius dignatus est etiàm sacrare post partum, vulnamq; (vt decebat Deum) integritate signaret: quomodò secundùm veritatem mater dicta sit, propter carnem, quam ex se omnium nomino ministrauit: quomodò de Iessæ radice ortus sit, quomodò semen Abrahæ mundi conditor apprehenderit, quomodò in seipso nostræ probauerit naturæ primitias, quomodò perfectus Deus, & perfectus homo vnigenit⁹ apparuerit, quomodò in eo sub testimonijs claruit differentia naturarum, quomodò personæ singularitas demōstrata sit: quomodò Iesus Christus heri & hodiè, ipse & in sęcula: quomodò recès & sem-

Esa. 11. a
Heb. 2. d
Heb. 13.

Universidad de Deusto
Biblioteca

& sempiternus, quomodò cælestis atq; terren⁹, quomodò visibilis & inuisibilis: quomodò consubstantialis patri secundùm diuinitatem, & consubstantialis idem ipse matri secundùm humanitatem: quomodò idē impassibilis vt Deus, & vt homo passibilis sit, probatur. His inimicum patres nostri ꝓstrauēre sermonibus, hanc pro symbolo defensionem contra eos, qui calumniam tentauerant struere, protulerunt, non aliud nobis ad confessionem proferentes signaculum fidei, sed quod malè ab hostibus corruptum

*quæ fuerat, instaurātes, atq; obsistentes eis, * qui per illa tempora subrepere nitebantur, & custodes singulis eorum, quibus præerant, effecti sunt ad salutē. Sic magnus ille Basilius minister gratiæ, subsistentiarū per epistolam

*ἀπαιτήσασ, exigens. euidentiam mirè declarauit, & sancti spiritus doctrinam diligentiùs tradidit, consacerdotum suorum *eliciēs etiàm subscriptione consensum. Sic quoq; Damasus Romę

Epist. suarū decre. 1. vrbis decus ad iustitiam, literis ad Paulinum datis, dispensationis sacramenta patefecit, admonens, vt his, quæ benè decreta sunt, si qui communionis suæ participes velint esse, consentiant. Ità & qui postmodùm vbiquè aduersùs varias hæreticorū congregati sunt nouitates, commune de fide decretum vnanimiter ediderūt, eaq; fraterno cōsensu probauerunt, absentibus euidentissimè intimātes. Et illi quidem, qui apud *Serdicam contra reliquias Arrij conuenerunt, Orientalibus direxerunt sui cōstituta iudicij. Qui verò in hac vrbe Apollinaris detexerunt pestilentiam, Occidentalibus proprium innotuēre decretum, illisque tunc Osius ad proferendam sententiam præerat, horum autem Nectarius cum Gregorio susceperat principatum. Sic & apud Ephesum, id quod de dei genitrice iudicatum est, scripto firmatū est. Et de Deitate atque humanitate Domini testimonia cum propria subscriptiōe ꝓtulerunt, manu & lingua naturarum professionem in vna persona pariter approbantes. Si quis autem censet, hucusquè consistere eos, qui fidem pro facultate defendere cupiunt, maximè quidem hoc præceptum hæreticis promulgare debebit, illos ab impugnatione

*Sardican

*ποιμένας pastores *διαιρέτ, disiungit remouens, non auertens à protectione *pastoris. Omis enim lex iniustos à delictis cohibet, non iudices à potestate *discingit. Alias autem doceantur indociles, quia & nunc licet, vt ambiguitate quæstionis exorta, patrum interpretationibus nostrā confessionē coaptemus, satisfacientes, quòd in nullo discordem intelligentiæ eorum detulerimus

*φρόνημα, sententiā. *animum, sed his vtamur testibus ad nostræ fidei firmitatem. Sic Athanasij ad Epictetū amplectimur literas, sic tanquàm propriam Gregorij ad *Celidonium epistolam vbiquè proferimus. Et quid oportet plura dicere? Si enim per epistolas ecclesiæ dogmata declarari pro vnaquaque quæstione, dignum cul-

S. Nazianzeni. *Cledoniū

pa iudicant, ipsum inprimis beatissimum C
rillum quilibet poterit denotare, qui litte
suis Orientalibus, quod sentiebat, expreti
Necnon & magnum Proclum huic vitupe
tioni subijciet, qui eisdem Orientalibus
lumen ad Armenios pro fidei congruen
destinauit. Hic autem consociabitur ad
pam & sapientissimus Ioannes Antioch
nus episcopus, qui hæreticorum maledi
repellens, & Apostolicæ doctrinæ rec
mum dogma declarans, totius Orientis
fessionem, velut ex vno ore, sanctissimo P
clo, & ei, qui per idem tempus mundi re
bat gubernacula, destinauit. Non igitur
bis, admirandi Romanæ vrbis præsulis ep
stolam, velut innouationis offendiculum
minentur: sed, si non est diuinis scriptu
coaptata, redarguant: si non præcedentiu
patrum sententijs adunata, si nō impiore
accusationem continet, si non defensione
Nicenæ fidei profert: & si non eorū, qui
uitates appetunt, commenta subruit, si
vaniloquiorum contagia prodigiosa fab
uertit. Si quis enim patrum depraua
ligentiam, hic pœnæ transgressionis
tur obnoxius, non qui transgressionem
cura redarguit. Qui enim sponte sua,
contrà consligente, professionem verbis
prijs defert, hic, vt illatus, nō immeritò
probatur. Qui verò eis, qui praua sentie
oblectatur: is contra inimicorum adi
tiones linguam prudenter exercet, qua
illis malè prolata sunt, veritatis nitens ra
ne dissoluere. Sed ô vos Christi amantes,
imperio superno nutu vobis cōcesso dig
simi, compensate ei fidem, qui beneficia
ta concessit, studioque circa puriss
confessionem præstantiam vestræ deuo
nis ostendite, malignorum quidem mali
na refrenantes, omnibus verò piæ cons
onis declarantes in vnitate concordiæ,
velut signaculum sacræ doctrinę, co
huius, à vobis congregati, prædicatio
Petri sedis authoritate roborantes. Co
dere nanque oportet vestram pietatem,
nihil præter fidem, quæ olim à sanctis p
bus annunciata est, venerabilis Roma
pontifex innouauit, atque vt nulla his,
apostolicum virum per inuidiam lacer
nituntur, relinquatur occasio, consona
epistolæ eius ad sanctorum patrum tradi
nia, ad certiorem notitiam vestræ pietatis
multis pauca subdidimus.

¶ Testimonia sanctorum patrum, qu
duas naturas in Christo confessi sunt, &
substantialem patri DEVM verbum,
àm nobis secundùm carnem ex MA
consubstantialem factum, veraciter alio
tes.

Sancti Basilij ex his, quæ contra Eu
mium scripsit: Ego enim & hoc, quo
in forma Dei existere, àc si in essentia D
æquiualere ꝓnuncio. Sicut enim hoc,

Chrysostomus epūs.

ALLOCVTIO AD MARTIANVM IMP. 215

formam serui susceperit, in substantia humana Dominum nostrum factum esse significat: ità, quòd dicit, quod in forma Dei est, diuinæ substantiæ proprietatem, sinè dubitatione commendat.

Beati Ambrosij ex his quæ scripsit ad Gratianum Imperatorem: Seruemus differentiā diuinitatis & carnis. Vnus in vtroque loquitur filius Dei, quia in eo vtraque natura est.

Ambrosius episcopus.

Beati Gregorij Nazianzeni ex epistola ad *Celidonium: Naturæ quidem duæ, Deus & homo, quia & anima & corpus. Filij autem non duo, neque duo dij.

Gregorius Nazianzen. Cledoniū:

Eiusdem ex secundo sermone de filio: Et hoc est, quod facit hæreticis seductionem, nominum prolata seiunctio. Signum est autem, vt si quandò naturæ secernuntur intelligentijs, simul secernantur & nomina.

Sancti Athanasij ex his quæ scripsit aduersùs hæreses: Et sicut non essemus liberati à peccato atque maledicto, si non caro naturæ esset humanæ, quam induit verbū: (nihil enim commune nobis esset ad alienum) sic nequaquàm ille homo Deus fieret, si nō natura esset ex patre, & verum atque cōsempiternum eius esset verbum, quod factū est caro. Idcirco nanque talis est facta cōnexio, vt ei, qui iuxta naturam diuinitatis est, illum hominem, qui est humanæ naturæ, coniungeret.

Athanasius episcopus.

Amphilochij episcopi Iconij de explanatione Euangelij secūdum Ioannem: Discerne iam naturas tam DEI, quàm hominis. Neque enim per amissionem Dei factus est homo, neque secundùm prouectum ex hominibus Deus est. Deum enim dico & hominem. Da passiōes carni, da Deo miracula.

Amphilochius epūs.

Antiochi episcopi Ptolemaidis: Non cōfundas has naturas, & non obstupesces circa dispensationem.

Antiochus episcopus.

Flauiani episcopi Antiocheni in Theophanicon: Quis reuerà loquetur potentias Domini, auditas faciet omnes laudes eius? Quis verbo, collati nobis beneficij magnitudinē possit exprimere? Humana natura Deitati cōiungitur, ità tamen, vt in se vtraq; natura permaneat.

Flauianus episcopus Antioch. Ioſ.

Beati Ioannis episcopi Cōstantinopolitani, de explanatione Euangelij secundùm Ioannē: Quid enim intulit, & habitauit in nobis? Hoc benè dicens, nihil debet incongruū suspicari, sed hoc quod factum est. Non enim conuersionem dixi illius inconuertibilis naturæ, sed habitationem & commorationem. Id autem quod habitat, non ipsum est quod habitaculum, sed alterum in altero inhabitat. Alioquin iam non erit habitatio. Nihil enim in seipso habitat. Alterum aût dixi iuxta substantiam. Per vnitionem enim & connexionem, vnus est Deus verbum & caro, nequaq; facta confusione vel permixtiōe harum substantiarum, sed vnitione ineffabili atq; inenarrabili.

Chryſo. epūs.

Beati Attici Constantinopolitani episcopi ex epistola ad Eupsychium: Quid igitur oportebat operari sapientissimum, mediationem assumptæ carnis, & vnionem Dei verbi ad hominē, qui ex Maria est? Nam vtraque facta sunt ità, vt ex vtroq; vnitum, Christum quidem fateamur in propria impassibilis naturæ dignitate persistere, mortem gustare simul, vt & socia sibi naturæ carnis ostenderet per mortem, mortis ipsius contemptum, pariterq; etiàm vt noui testamenti per obitum iura firmentur.

Atticus episcopus Cōstātinop.

Beati Procli ex sermone: Puer natus est nobis, filius datus est nobis: Et naturam ratiōe diuide, & vnitatem mysterij diuinis extolle præconijs.

Procl⁹ epūs.

Cyrilli: Aduertentes igitur modum inhumanationis, vt dixi, videamus, q⁹ duæ naturę p indiuiduā vnitionē inconfuse atq; inconuertibiliter inuicēm sibi conuenerunt. Caro nanq; caro est, & non deitas, licèt Dei facta sit caro: similiter etiàm verbum Deus est, & *non caro, licèt dispensatoriè propriam fecerit carnem.

Cyrillus epūs.

Beati Ioannis de explanatione Euangelij secundùm Matthæum: Et quemadmodùm quis in meditullio pugnæ positus, duobus quibusdam inuicēm sibi discordantibus, vtrasq; manus extendens, sumens vtrinquè coniungat: sic etiàm Christus fecit, vetus nouo, diuinam naturam humanæ, sua nostris clementer adiungens.

Io. Chrysostomus.

Allocutio seu responsio sancti Chalcedonēsis cōcilij, cum subiectis testimonijs patrum, finit.

SACRA MARTIANI IMPERAtoris contra hæreticos.

IMperator Martianus Augustus, Palladio præfecto prętorij. Licet iam *iamq; sacratissima constitutione mansuetudinis meæ cautum ac definitum sit, q̄ in eos seueritas exercenda sit, q̄ Eutychetis vel Apollinaris hęreticā peruersitatē secuti, à religione & fide catholica deuiārunt: Alexandrinę tamē vrbis ciues atq; habitatores tātis sunt Apollinaris infecti venenis, vt necessarium fuerit ea, quę antè sanximus, repetita nūc etiàm lege decernere. Oportet em̄, vt sit numerosa seueritas sanctionum, vbi est licentia crebra culparum. Custodiendę prætereà orthodoxæ fidei cura, tāto à serenitate mea adhiberi impensior debet, quāto res humanas diuinę p̄cedūt. Quicūq; ergò vel in hac sacra vrbe, vel in Alexādrina ciuitate, vel in omni Aegyptiaca diœcesi, diuersisq; alijs ꝓuincijs Eutychetis profanā puersitatem sequuntur, & ità non credunt, vt trecenti decem & octo sancti patres tradiderunt, catholicam fidem in Nicena ciuitate fundantes, centū quoq; & quinquaginta alij venerabiles episc. q̄ in hac alma vrbe Cōstantinopolitana postea cōuenerunt, & sicut Athanasius & Theophilus & Cyrillus sanctę recordatiōis episcopi Alexandrinę ciuitatis crediderunt, quos etiàm

*etiām

L. q̄cūq; C. de hęreticis & manichęis.

Ephe-

Universidad de Deusto
Biblioteca

Ephesina synodus (cui beatæ memoriæ Cyrillus præfuit, in qua Nestorij error expulsus est): in vniuersis secuta est, quos & nupèr venerabilis Chalcedonensis synodus est secuta, prioribus Concilijs sacerdotum ex omni prorsùs parte consentiens, nihilq; adimens sacrosancto symbolo, neq; adijciés, sed Eutycheti dogmata funesta condemnans, sciant se esse hæreticos Apollinaristas: Apollinaris enim sacin orosissimā sectam Eutyches & Dioscorus mente sacrilega sunt secuti. Ideoq; omnes hi, qui Apollinaris vel Eutychetis peruersitatem sequuntur, illis pœnis, quæ diuorum retrò principum constitutionibus contra Apollinaristas, vel serenitatis nostræ sanctione postmodùm contra Eutychianistas, vel hac ipsa augustissima lege cōtra eosdem decreta sunt, nouerint se esse plectendos. Idcircò Apollinaristæ, hoc est, Eutychianistæ, quibus etsi est in appellatiōe diuersitas, est tamen in hæresis prauitate coniunctio: & dispar quidem nomen, sed idem sacrilegium, siue in hac alma vrbe, diuersisq; prouincijs, siue in Alexandrina ciuitate, seu in Aegyptiaca diœcesi sunt, neq; ità credūt, vt prædicti venerabiles patres credebāt, neq; viro reuerendissimo Alexandrinę vrbis antistiti Proterio fidem orthodoxam tenenti communicant, secundùm sacratissimas diuorum retrò principum constitutiones, quę de Apollinaristis promulgatæ sunt, non habeant potestatem faciendi testamenti, & cōdendæ vltimæ voluntatis, neque id capiant, quod ipsis ex testamento cuiusquam fuerit derelictum, nihil etiàm ex donatione aliqua consequantur: sed si quid in ipsos vel liberalitate viuentis, vel morientis fuerit voluntate collatum, id fisco nostro protinùs addicatur. Ipsi verò in nullos aliquid ex facultatib⁹ suis donationis titulo & iure transfundant. Episcopos quoq; vel presbyteros, aliosque clericos illis creare & habere non liceat, scientib⁹ tam Eutychianistas vel Apollinaristas, q̄ausi fuerint cuiquā, episcopi vel presbyteri vel clerici nomen imponere, q̄ hos, qui conati fuerint impositum sibi nomen sacerdotale retinere, pœnam exilij & facultatum suarum amissionē subituros. Eos verò qui antehàc catholicarum ecclesiarum clerici, vel orthodoxæ fidei monachi fuerunt, & relicto vero & orthodoxo omnipotentis Dei cultu, Apollinaris vel Eutychetis hæresim & dogmata abominanda sectati sunt, vel posteà sectabuntur, omnibus pœnis, quæ vel hac, vel prioribus legibus aduersùs hæreticos cōstitutæ sunt, iubemus teneri, & extra ipsum quoq; Romani Imperij solum pelli, sicut de Manichæis præcedētium legum statuta sanxerunt. Vniuersi prætereà Apollinaristæ vel Eutychianistæ, non Ecclesias, non monasteria sibi construant, parasynaxes & conuēticula tam diurna quàm nocturna, non contrahāt, neq; ad domum, neq; ad possessionē cuiusquam, neq; ad monasterium, neque quēcunq; alterius locum opatores secū nestissimæ congregentur. Quod si secerint & hoc factū fuisse nō volēte cōstiterit, rem in examine iudicis approbatam, dominum vel possessio in quam conuenerint, fisco dilatione societur: monasterium verò, ciuitatis orthodoxæ ecclesiæ, in cuius territorio est, iubemus addici. Si verò ignorante domino, sciente verò, qui pensiones exigit, vel conductore, vel procuratore, actore prædij parasynaxes & conuenticula interdicta collegerint: conductor, vel procurator, siue actor, vel quicunque eos in monasterium vel in possessionem, vel monasterium receperint, ac passi fuerint illicitas parasynaxes, conuentusq; celebrare, si vilis & abiectæ conditionis sint, fustibus publicè, & in propriam suam, & in aliorum coerceantur exemplum: Si honestę verò personæ sunt, decem libras auri mulctæ nomine, fisco nostro exigantur inferre. Nullum prætereà Apollinaristam vel Eutychianistā, ad aliquā iuberi adspirare militiā, nisi ad * cohortalinam limitaneam. Si qui verò extra p̄dicta inuenti fuerint militare, soluto cingulo, nestorum hoīm & palatij communione uent. Nec in aliqua q̄ in ea, in qua natiue ciuitate vel vico ac regione, versentur. Si verò in hac alma vrbe nati sunt, tam sacratissimo comitatu, q̄ omni per prouincias tropolitana ciuitate pellantur. Nulli in Eutychianistæ vel Apollinaristæ, publice priuatim aduocandi cœtus, & circulatores trahendi, & hæretico more disputandi, uersitatem facinorosi dogmatis asserendi facultas. Nulli etiàm contra venerabile Cedoneń synodum liceat aliquid vel de re, vel scribere, vel edere atq; emittere, orum super eadem rescripta proferre, huiusmodi habere libros & sacrilega rum audeat moniméta seruare. Quòd in his criminibus fuerint deprehēti, deportatione damnentur. Eos verò, scēdi studio audierint de insausta hæputantes, decem librarum auri, quę fistro inferendę sunt, iubemus subire dium. Oēs verò huiusce modi charbri, qui funestum Eutychetis, hoc est, Apollinaris, fuerint dogma complexi, concrementur, vt facinorosę puerilstigia ipsa flammis cōbusta depereāt. nanq; est, vt immanissima sacrilegia pænæ magnitudo percellat, Palladi patrissime, atque amantissime. Illustris magnifica authoritas tua, q̄ hac sacra constitutione decreuimus, in hac alma diuersisq; ,puincijs, ac p̄cipuè in Alexdrina ciuitate, & p vniuersam Aegy diœcesim, edictis ex more ,ppositis notitiam faciat peruenire, vt cuncti, statuimus, in eos, qui rei fuerint de ueritas protinùs exerceatur: sciētibus

ratoribus prouinciarum, eorumq; apparitoribus, defensoribus etiàm ciuitatum, quòd si ea, quæ legis huius religiosissima sanctione custodiēda decreuimus, aut neglexerint, aut aliqua permiserint temeritate violari, denarum librarum auri mulctam fisco nostro cogentur inferre, insuper etiàm existimationis suæ periculum sustinebunt. Ea quoquè, quę de Paganis per omne Romanum Imperium æqualiter valitura perennitatis nostræ lege decreuimus, instantissimè in eos exerceātur, quos constiterit, prophanos ritus ac simulacrorū impios cultus, & interdicta sibi sacrilegia, celebrare. Data sub die Kaleñ Augusti, Constantinopoli, diuo Valentiniano octauò, & Anthemio viris clarissimis consulibus.

¶ Exemplar epistolæ Paschasini & aliorum, de damnatione Dioscori Alexandrini quondàm episcopi.

PAschasinus episcopus Lilybetanus, & Lucentius episcopus Esculanus, & Bonifacius presbyter Ecclesiæ maximæ vrbis Romæ, vicarij sanctissimi ac beatissimi papæ Leonis, Apostolicæ sedis antistitis, pronunciauerunt manifestaruntque, quod Dioscorus Alexandrinæ vrbis antistes, cōtra Canonum disciplinam, regulas q̄, ecclesiasticas illicita p̄sumptione commisit, sicut præteritorum gestorum seu præsens declarauit assertio. Is nanq; (vt plura relinquamus) Eutychen consortem perfidię suæ, à proprio episcopo sanctæ recordationis Flauiano iure damnatum, in gratiam cōmunionis, antequàm cum ijs, qui cōgregati fuerāt in Ephesina vrbe, episcopis resideret, recepisse cognoscitur: sed illis quidem sedes Apostolica veniam tribuit, quia contra votum gessisse, quæ patrata sunt, approbantur, ità vt nunc vsq; adhæreant & beatissimo papæ, & vniuersali sanctoque Concilio, qua de re sacrosanctæ cōmunionis consequuti sunt medicinam. Prędictus verò, qui malorū perseuerātia ornari se æstimat, cùm debeat summissa fronte vsque ad terram cum gemitu (vt conuenit) inclinari, quoniam nec beatissimi papæ epistolam legi permisit, ad venerandæ memoriæ Flauianum Christi antistitem scriptam: quippe cùm ab his petitus, vt legi sineret, sacramenti satisfactione, quod promiserat, implere contempsit. quatenùs praui dogmatis augeretur impietas, & occasio lęsiōis vel scandali cunctis generaretur ecclesijs: paratis tamen his, voluimus his sceleribus indulgere, & veniam, quam cæteris episcopis præstitimus, dignanter impendere, cùm nec similem iudicādi reperiantur habuisse fiduciam. * Adiecit etiàm accusatorum supplicatio varijs referta criminib⁹, quòd tertiò euocatus per reuerēdissimos fratres & coēpiscopos nostros, ad monitionem canonicam venire contempsit, conscientiæ detentus arcano. Episcopos etiàm à prouinciali synodo, cui subdebātur, iure damnatos, iniqua vsurpatione contra redamnationis sententiā reuocauit, veterum patrum sępiùs statuta conculcans. Vndè sanctissimus ac beatissim⁹ papa, caput vniuersalis Ecclesiæ Leo, per nos, vt legatos suos, sancta synodo consentiente, Petri apostoli prædictus dignitate, qui ecclesiæ fundamentum, & petra fidei, & cælestis regni ianitor nūcupatur, episcopali eum dignitate nudauit, & ab omni sacerdotali opere fecit extorrem: quarè super his congregata venerabilis synodus, canonicam contra prædictum Dioscorum proferat, iustitia suadente, sententiam.

¶ Finit exemplar epistolæ.

NARRATIONIS ORDO DE prauitate Dioscori Alexandrini.

POstquàm Dioscorus Alexādrinus episcopus, qui pro facti sui qualitate, id est, quia cōsenserat Eutycheti hæretico, & damnauit Flauianū episcopum catholicum Constantinopolitanum, apud Chalcedonā, tam à principe sanctæ memorię Martiano, quàm ab aulicis potestatibus, vel à cūcta synodo damnatus est, Proterius catholicus fit sacerdos. Tunc Timotheus presbyter, cui cognomen erat Aelurus, & Petrus diaconus, sectatores Dioscori, ab Alexādrina Ecclesia se separārūt. Quos cùm Proterius episcopus ad ministeriū proprium reuocare non posset, vtrunq; damnauit. Mortuo principe Martiano, collectis turbis hęreticorum, Timotheus & Petrus veniunt Alexandriam, & ordinatur ab hęreticis Timotheus episcopus. Duo igitur apud Alexandriam episcopi cœperunt esse. Ante triduum paschale, quo cœna Domini celebratur, cōductis ab his pęrditis, occiditur in Ecclesia sanctæ memoriæ Proterius, ad quam se timore contulerat, ibique sacrosancto die in baptisterio occiditur, laniatur, ejicitur, & funus incenditur, cineresq; ipsius expargūtur in ventos. Intereà Leo sumit imperium, ad quem tanti facinoris rumor catholicorum querela peruenit. Contra quos hæretici supplicārunt, petentes, vt Chalcedonensis synodus aboleretur. Econtrà illis vindictam sceleris postulantibus, considerans Imperator, nimis esse graue, vexari tanto itinere sacerdotes, quorum aut ætas, aut infirmitas, aut paupertas hunc laborem subire prohibebat: dirigit per totum Orientem magistrianos, dirigit & Anatolius episcopus Asclepiadem diaconum suum, per quos omnes illi episcopi, qui Chalcedonæ fuerant cōgregati, quid Alexandriæ gestum sit, agnoscerent. Qui rescribunt, Chalcedonen synodum vsque ad sanguinem defendendam esse, quia non alteram fidem teneret, quàm synodus Nicena constituit. Timotheum verò non solùm inter episcopos nō haberi, sed etiàm Christiana appellatione priuari. Quo facto, fit alter

Vide hinc Nicephori hist. eccles. lib. 15. ca. 16.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Timotheus episcopus Alexandriæ. Vix ille Timotheus depellitur,& mittitur in exilium Gangram:fugit & Petrus hęreticus,& quàm diù vixit Imperator Leo, Timotheus episcopus Alexandrię vixit quietè. Sed cùm Basiliscus occupâsset imperium, damnare cœpit Chalcedonen synodũ,& fugare catholicos. Tunc ille Timotheus dãnatus,accepta libertate, Constantinopolim venit, & damnatos hæreticos locis suis reddidit. vadit Alexãdriam:fugit Timotheus catholicus,& in monasterio latuit. Petrus ille iterùm se Timotheo iunxit,cum quo fuerat antè damnatus. Redit Zeno Imperator ad regnũ, Basiliscus opprimitur. mittitur Alexãdriam,vt pulso peruersore Timotheo, Timotheus catholicus redderetur ecclesiæ. Sed illo Timotheo damnato,morte præuento, Petrus ab vno hæretico Alexandrinus episcopus ordinat: quẽ nihilominùs deijci iussit Imperator,& reduci Timotheum catholicum,sicut etiàm Acacij literis continetur. Interea scribit ad sanctę memoriæ papã Simplicium Timotheus catholicus,rogans,& dicẽs Petrum olim in diaconio esse damnatum,nũc etiàm à Christiana societate remotum,vt scriberet Imperatori,vt eundem Petrum longiùs in exilio dirigeret,quia latebat in Alexandrina ciuitate, & insidiabatur ecclesiæ per fermè triennium & ampliùs. Sanctæ memoriæ papa Simplicius nunquàm destitit scribere Acacio episcopo, vt fieret de Petro, quod Timotheus episcopus postulabat. Defuncto Timotheo episcopo,à catholicis Ioãnes catholicus episcopus ordinatur. Mittit Ioannes episcopus synodicam suam. Superuenit etiàm quidam contra Ioannem episcopum,Sacra principis deferendo,ivt ab episcopi illius papa se confirmatione suspenderet. Et quia in ijsdem Sacris de restituendo Petro,quem ipse damnauerat,fecerat mentionem, hæc pars omninò est abnegata. Vndè visus est Imperator offensus. Addidit etiàm Acacius illo tẽpore,quo de Petro Alexandrino dãnato retulit, etiàm de Petro & Ioanne Antiocheno sic scribit, Petrum apud Constantinopolim monasterium gubernâsse: sed hoc ꝓpter crimina derelicto, Antiochiam fugisse. Ibi pulso martyrio catholico episcopo,per vilissimum populum & hæreticos,sedem ipsius occupâsse,cõtinuoq; damnatum,ab episcopio,atq; à Leone Imperatore * Oosam deportatum. Qui fugiens, rediisse dicitur Constantinopolim, & dedisse fidem, vt pulsis vlteriùs turbis, nil facere auderet. Sed (sicut superiùs dictũ est) Basilisci temporibus à Timotheo illo dãnato,qui Constantinopolim venerat ad Antiochiam remissus est,vt iterùm illic episcopatum teneret. Quo facto,idem ipse Petrus Ioannem (de quo Acacium diximus retulisse) ordinat Apamenis episcopum: à quibus non receptus, redit Antiochiam, & Petrum episcopatûs sui pellit authorem, & inuadit eius ecclesiam. Quos simul damnatos iterùm recit Acacius,petens Apostolicam sedem, vt ad eandem fortè confugerent, nè ipso quidem digni haberent adspectu: & si iam quam indulgentiam forsitan impetrassent irritam esse debere,nec eorum pœnitentiam recipiendam esse. Quid multa? Hunc ipsum Ioannem,quem Acacius cum Petro damnauerat, & finè pœnitentiæ remedio fecerat Apostolica sede damnari, post tot damnationes, Tyriorũ misit ecclesiæ præsidere. Nam quod dicit Acacius, Petrum illum Alexandrinum,oblata petitione,Eutychianam damnâsse,hoc euidenter vel Nestorianã damnâsse,hoc euidenter probatur esse falsissimum. Nam quæ causa fecit,vt in episcopatu suo, synodo Chalcedonen,vel tomo sanctæ memoriæ Papæ Leonis diceret anathema? Quæ causa fecit,vt Timotheo nomine Proterij vel Timothei catholici Dioscori & Timothei hæretici nomina scriberet? Quæ causa fecit,si catholicus esset vt Timothei catholici episcopi corpus sub terra leuaret, qui inter episcopos catholicos sepultus fuerat,& proijceret foras? non est Petrus, qui damnato Timotheo hæretico semp adhæsit? Quomodò postea cius miris eum laudibꝰ prosequitur, de tanta se crimina antè meminerat retulisse.

Simplicius papa.

Hęc paulò aliter habẽtur apud Nicephorũ lib.15.ca.28.

* Oasin

¶Incipit fides Romanorum.

CRedimus in vnum Deum patrẽ potẽtem,& in vnigenitum filium eius Iesum Christum, Dominum & saluatorem nostrum,& in spiritum sanctum,Deum: tres deos, patrẽ & filium & spiritum sanctum, sed vnum Deum esse confitemur. Sed vnum Deum,quasi solitarium: nec eum qui ipse sibi pater sit, ipse filius, sed patrem verum, qui genuit filium verum, id est de Deo,lumen de lumine, vita ex vita, plenum de plenum de perfecto, totum à toto, plenum, no, non creatum, sed genitum, non ex nolo, sed ex patre, vnius substantiæ cum Spiritum verò sanctum, Deum: non factum, sed patris & filij, semper in filio æternum veneramur, vnum tamen um qui ex vno.

ATTICVS EPISCOPVS, liter formata epistola fiat.

GRæca elemẽta literarũ, numeros exprimere nullus, q vel tenuiter fermonis notitiã habet, ignorat. Nẽ faciendis epistolis canonicis, quas nus formatas appellat, aliqua fraus temerè pręsumeret, hoc à patribꝰ cem & octo Niceæ congregatis inuentũ est & cõstitutum, vt formatæ læ hãc calculationis seu supputationẽ, i. vt assumant in supputationẽ Græca elemẽta patris & filij & spiritus hoc est, π, υ, α. Quę elemẽta & octogenta quadringentesimũ, & primum significmerũ. Petri quoquè apostoli prima lit

Quæ numerum octoginta significat. Eius quoquè qui scripsit epistolam, prima litera: cui scribitur,secunda litera: accipiẽtis, tertia litera: ciuitatis quoquè, de qua scribit, quarta: & indictionis (quæcunque est) temporis idem qui fuit, numerus assumatur: atque ità his omnibus Græcis literis, quę (vt diximus) numeros exprimunt, in vnum ductis, vnam, quæcunque fuerit collecta, summam epistola teneat. hanc qui suscipit, omni cum cautela requirat expresè. addat prætereà separatim in epistola nonagenarium & nonum numerum, qui secundùm Græca elementa significat, Valete in Domino.

¶Exemplar hoc Chalcedonensis concilij desumptum est ex bibliotheca monasterij fratrum Ordinis Crucigerorum in ciuitate Aquen. Anno nanque Domini 1468. in Aquen pallagio, reuerendissimus dominus Petrus Ferrici, legatus Romanus in causa Leodien, postea cardinalis, excopiari exemplar disposuit ex vetustissimo codice, eidem monasterio à quodam Aquen decano, dono dato. quod pluriũ iudicio, scriptum, non ità longè post huius Chalcedonen cõcilij tempora, pręsumitur. Tantæ quidem vetustatis fuit, vt nisi cum difficultate legeretur, & vnus duntaxàt in Colonien ciuitate excopiare pręsumeret. Est verò iam postremò locis non paucis emendatum, idq; partim exemplari ab Guilielmo Sirleto viro doctissimo & lectissimo Cardinale correcto, ad fidem veterũ exemplarium, Latini manuscripti, & Græci bibliothecæ Vaticanæ. ¶Finis Concilij Chalcedonen.

CANDIDO LECTORI F. LAVRENTIVS SVRIVS.

QVemadmodùm Nicenam illam longè sanctissimã Synodum mirè lacerârunt Ariani, Constantinopolitanam primam Macedoniani, Ephesinã Nestoriani, ità Chalcedonẽsem longè celeberrimam haud mediocriter oppugnârunt Eutychiani. Non ferunt hæretici quantumuis iustam damnationem sui: facilius vinci possunt, vt ait Hieronymus, quàm persuaderi. Non vult cedere pertinax error. Vidimus idem in nostræ quoquè tempestatis hæreticis, qui Synodum Tridentinam, cui multi interfuêre doctissimi & sanctissimi viri, prorsùs reijciendam putârunt, eamq; conuicijs proscindere non dubitârunt. Verùm hanc superbiã non à Christo Deo & Domino nostro, humilitatis magistro, sed à Lucifero didicerunt. Sed cùm Eutychiani, vt diximus, amplissimum Chalcedonense Concilium diuexarent, Martiani primùm, deinde Leonis Augustorum pijssimorum authoritate repressi sunt. Leonis tempore mirè tumultuatum est Alexandriæ, eæso Proterio viro sanctissimo, & eius sedem inuadente nefario homine Timotheo Aeluro. Res ad Leonem relata est: noluit ille in causa ecclesiastica aliquid attentare sinè episcoporum consilio, quibus nouerat demandatam esse curam rerum ecclesiasticarum. Scripsit ergò ad omnes, & ab omnibus idem tulit responsum. Has epistolas, quòd lectu dignæ sint, nunc primùm in lucem emittimus. Tu illis fruere, lector, simulq; ex ijs disce, quanta sit in religione concordia apud Catholicos, cùm apud hæreticos, tot sint propemodùm religiones, quot homines: tot sententiæ, quot capita.

INCIPIVNT

SACRAE EPISTOLAE

VENERANDAE MEMORIAE MARTIANI IMPERATORIS & Pulcherię Augustæ, simul & Iuuenalis sanctissimi Episcopi, Hierosolymorum, tam Alexandrinis quàm cunctis Hierosolymitanis monachis, de statutis sancti Chalcedonensis concilij.

EXEMPLAR EPISTOLÆ, SCRIPTÆ AB IMPERATORE Martiano Alexandrinis, per Ioannem Decurionem, & Timothei nefandi personam.

INnullo quolibet modo delinquere, proprium est Dei omnium, dominiq; cunctorũ: sapientium autem virorum est, quando, dum sint homines, est eis impossibile non peccare, vt dum peccauerint, repentè pœnitentiam agant, vt pœnitẽdo vitia corrigãt. Nam permanere in peccatis, & in eis exerceri, & sestinare malo malũ accumulare, omninò malignum & valdè vesanum est. Quod aliquos Alexandriam, eiq; loca vrbi vicina habitantes reuerẽdissimos monachos passos esse cognouimus, & credentes nó per simplicitatis modum hoc eos pertulisse, diuinis literis vsi sumus, declarantibus orthodoxam nostram fidem. Et quia sancta catholicaque synodus, quæ Chalcedone facta est, circa apostolicam fidem nihil penitùs innouauit: sed per omnia Athanasij & Theophili & Cyrilli, reuerendę memorię Alexandrinorum pontificũ secuta doctrinam, damnauit quidem Eutychis blasphemiam, nihil aliud quàm Apollinaris doctrinam impia sapientem. Abscidit autem & impietatem Nestorij, & venerabile symbolũ trecentorum decẽ & octo sanctorum patrũ,

Universidad de Deusto
Biblioteca

qui in Nicea conuenerunt, integrũ per omia custodiuit, neq; *immutatiõe, neq; adiectione vexatum. Et credit quidem nostra tranquillitas, sanctas literas nostras, necnon & præcepta, ꝓposita dudùm in Alexandrinorũ magna ciuitate, sufficere ad persuasionẽ eorum, qui nescio quomodò adhuc dubitant, eô quòd nihil innouatum sit à sancto catholicoq; concilio, & quatenùs nullus decæterò dubitaret, huius rei gratia relinquatur: neq; enim quemlibet ità simpliciorem esse credimus, vt legens tantas doctrinas, sic clarè pronunciantes fidem orthodoxam, hactenùs in ipso errore permaneat. Si verò fortassè sint aliqui, quod nó credimus, insitam nobis clementiã non sequentes, volumus iterùm eis per has sacratissimas literas nostras certissimè satisfieri: quia sanctorum & venerabiliũ patrum doctrinas sequẽs sanctissima catholicaq; synodus, cuncta disposuit, & Eutychis quidem peremit impietatem: quem Dioscorus est secutus, & alij quidã, qui libros Apollinaris non dubitauerunt plebi dispergere, vocabula sanctorum patrum eis attitulãtes, quatenùs ad plenum simplicium mentes sua falsitate deciperent. Confirmauit autem trecentorum decem & octo sanctorum patrũ in Nicea conuenientium venerabile symbolum, nihil nec auferens, nec adijciens: secundùm quod baptizata nostra tranquillitas, ab ætate adolescentię sapit, & vt in eo consistat, exoptat, credens Dominũ nostrum & saluatorem Christum filium dei vnigenitum, coæternum & consubstantialem patri, propter nos & propter nostram salutem humanatũ, natum ex spiritusancto & Maria virgine dei genitrice, & esse Deum & hominem verè eũdem, non alium & alium, absit hoc, sed vnũ eundemq;, nullo modo partitum aut separatum, aut conuertibilem. Eos autem qui dicunt, aut aliquãdò duos filios, aut duas personas, etiàm nos tanquàm dei inimicos abominamur & anathematizamus. Hæc igitur & nunc agnoscentes, si qui forsitan estis adhuc falsitate decepti, ad veritatem recurrere festinate: nefandis vosmetipsos & canonibus cõtrarijs collectionibus abstinentes, nè super hoc, quòd animas vestras perditis, etiàm legali castigationi subdamini: vnite verò vos omnes sanctissimæ & catholicę orthodoxorum Ecclesiæ, quæ vna est, sicut & venerabiles diffinitiones patrum nos docẽt. Hoc eñ agentes, animam quidem vestram saluti donabitis, Deo verò cunctorum, quæ sunt placita, facietis, sed * etiàm nostræ trãquillitati cõmendantes, eius cura fruemini. Proptereà siquidem & Iohãnem videlicet Decurionẽ eligentes misimus, qui certissimè valeat ea, quæ de fide sunt, explanare. Nam & sanctorũ episcoporum vniuersali catholicorum concilio interfuit, & vniuersa quę gesta sunt, clarè nouit, vt per omnia satisfactione susceptа, hi, qui (quod nõ credimus) adhuc dubitant, tandèm aliquandò ad veram & immaculatã fidem remeare festinent.

*imminutione,

* for. & vos ipsos nr̃æ

Exemplar epistolę sanctæ à Martiano sacratissimo Imperatore ad archimandritas monachos, & reliquos habitantes in Helia, & circa eam.

AGnoscẽs nostra maiestas preces, quas ad sacratissimam, pijssimamq; dominã nostræ tranquillitatis cõiugem direxistis, rebus ipsis mihi persuasum est, vquomodò illę supplicatiões missistis, sed sub schemate pacum, impiã, & Dei legibus, Romanę q; rei contrariam existentem, vestram demonstrastis intentionem. Nam cùm oporteret vos qeti vacare, & esse sub sacerdotib⁹, eorum doctrinis obedire, doctorum potiùs ordinem audacia vehementi adsumere præsumpsistis, qui neq; à rectè docẽtibus docere patiuntur, & vobisipsis stultè persuadetis, quia eõ oporteat circa aptæ fidei scientiã vos ꝓsequi, q̃ sanctorum apostolorum, prophetarumq; volumina, & sanctæ memoriæ patrũ mandata contradita. Et quasi priorũ mandatis delinquere vos putâstis, si falsis doctrinis vestras præsumptiones obumbrare volentes nihil veritatis in vestris precib⁹ diceretis, seserentes neque incẽdiorum, neq; hominum rerum, neq; aliarum incongruarum rerũ vos authores, aut monasteria, sed & incta ciuitatis, & quosdam peregrinos memoriarum rerum originẽ extitisse. Sed nihil horum quæ testata sunt, nostrã latuit pietatem, quòd vt monimentorum gestis, & singulorum relationibus nobis apertum est, * quomodò & Heliorum ciuitas à vobis, velut hostilis capta sit, q habitare in monasterijs, * & modi locis obseruare debuistis. Insuper venerandæ memoriæ diaconi commũnis, des, & quia illius corpus post necẽ etiam muni sepultura priuatum, insensibiliter ctum subdebatur iniurijs. Quomodò ecclesiæ domus incẽsæ, & portæ clausæ sint ciuitatis & quasi legib⁹ proprijs ciuitatis custoditis muros, & carcere violenter aperto, rum præsumptoribus remissio pœnarum periculosæ fugæ prębebatur occasio. Proficientibus autem ad peiora, postremi ra fuisse præcedentia demõstrantes, lem sanctissimum, & alios reuerendi sacerdotes, per quendam ad hoc destinatum interficere voluistis. Cùm verò is, qui fuerat, fuisset spe sua deceptus, sine suam vesaniam, & eorum à quibus missus erat, esse non sinens, Seuerinum sanctæ moriæ episcopum gladio percutiens, his qui erant cum eo, pepercit. Hæc enim his peiora delicta, & quomodò præsumptis & quibus agentibus aut inuitantibus sint, manifestant ea, quæ frequenter in vestris iudicijs propriè demonstrata, & auribus nostris auribus intimata sunt, cerissimum indicium vestræ voluntatis habet

ic Theodosius, harũ barum x fuit.

mandatis

at. 4.

quàm ꝓptè ad delinquẽdum decederetis, non Dei fidem iudicare vel fouere volentes, sed vestras petulãtias & sacerdotia defendentes, quorum vos ostẽdistis omnimodis alienos, dum in perditionem ciuitatum habetis studium. Nostra siquidem pietas admiratur, qua causa Eutychen equidẽ anathematizatis, benè tamen facientes, Theodosio verò, qui peior est omnium, vos ipsos contradidistis, sapienti ea quæ sunt Eutychis, qui circa Valentini & Apollinaris cõtra orthodoxam fidem habẽs zeli vesaniam, sanctissimas quidem cõturbat ecclesias, ciuitatib⁹ verò subuersionis importabilis & vexationis existit occasio: sed etiàm vobis factus est nefandarum & iniquarum causarum princeps. Et impietatis quidẽ suæ delictorumq; pœnas dignissimas dabit omnium Domino & saluatori Christo, aduersùs quẽ rei excitãtes originem, non eum patietur sacra potestas, sinè supplicio finire ea, quæ in eius fidẽ blasphemi, & in sanctas ecclesias, & in sanctos viros miserãdè peremptos, nefandè cõmissa sunt. Nostra quidem tranquillitas nihil tale fieri contra monachos imperauit, sed vt tantùmodò Heliorum sedaretur ciuitas, quatenùs decæterò quies eius ab omnibus seruaretur: Vestra verò procacitas * mãdatorum contraria monachorum agens, bellum aduersùm communem quietem adsumpsit: & multitudinẽ congregans latronum, & aliorũ iniquè agere solitorum, armaq; contra legitimè viuẽtes cõmouens, causa cędis & deuastationis, aliarumq; crudelium rerum, pronunciæ habitatoribus fuit. Vndè mota quidẽ maiestas nostra, vt indignaretur rerum talium cõmissoribus, insita clementia superata est, vt quatenùs cædis & incendiorum replicet: etiàm aduersùs vos iustum esset, vt nostra indignatio proueniret, relinquentes quidẽ monasteria, quibus vos semper obseruare mãdata precipiunt: præsumẽtes aũt & illa, quę vltimo supplicio digna cõsistant. Quia verò etiàm docere potiùs q̃ discere ꝓsumitis, diuina nescientes eloqa, apertè ꝓcipientia, qa non est discipulus super magistrũ suũ. Quas doctrinas saluatoris animarum nostrarũ, aut sanctissimorum apostolorũ & patrũ secuti estis? Non enim, licèt proprias sequẽtes impietates, dicere præsumitis, quia per cędẽ aliaq; delicta, quæ vos egistis, sanctorũ eruditio ꝓcedebat. Proindè duas naturas audientes, perturbatas vestras animas fuisse docuistis, veluti quadã nouitate auribus vestris illata. Quapropter scitote, quia vobis quidem harum rerũ examinationem facere non cõgruit, dum subtilitatẽ huius rei intelligere nequitis. Nos aũt patrum suscipientes doctrinas, naturam intelligimus veritatẽ. Hoc enim quod sapim⁹, simul & dicimus: quia Dñs noster Iesus Christus, Deus verè & homo verè est idem. Sicut & sanctissimus apostolus Paulus veram naturam intelligens, in epistola ad Galatas clarè docet, ità dicens: Sed tunc quidem nescientes seruijstis eis, qui natura non sunt dij, hoc est, ignorantes verè Deum, eis qui verè nõ sunt dij. Ex his palàm significans, quia natura veritas est. Sed dicitis, quia de naturis in fidei symbolo nihil continetur, à trecentis decem & octo patribus sanctis expositо. Non enim quædam ob hoc tũc quæstio mota, neq; nũc aliqua nouitas aduersùs eam fidem excogitata est, sed sanctorum patrum, qui in orthodoxa fide claruerunt, firmata præcepta sunt. Vos ergò qui dicitis, non oportet naturarũ rationes exquiri, vos hoc facere comperimini, apertè in supplicationib⁹ à vobis directis, naturarum memoriam facientes, atq; dicentes: Quomodò pariet virgo, & manet virgo? Et quomodò generat per naturam eum, qui super naturam est? Quomodò autẽ factũ est, quomodò ꝺeparari potest? Factum verò est, non natura mutatũ, neq; diuinitate conuersum. Videte siquidẽ, quomodò naturæ vbiquè memoriã facitis, qui propter ipsum nomen naturæ turbamini. Et vndiquè vobis ipsis calumniandi ea, quæ à sancta synodo ꝓ fide vera firmata sunt, occasionẽ exquiritis, etiàm in hac parte peccantes, quia mentiẽres adferitis, eò quòd diffinitum sit dici debere duos filios, & duos Christos, quod ità non est. Nos enim hoc abdicantes, anathematizamus eos, qui hoc scripserunt aut dixerũt, aut dicere fortè præsumunt. Nostra nanq; tranquillitas symbolum trecentorum decem & octo patrum tempore iam præcedente secuta est, & in futuro: credo Dominum nostrũ saluatorem Iesum Christũ, ex spiritu sancto & Maria virgine, Dei genitrice natum, atque profiteor. Orthodoxam nanq; fidem sicut accepimus, seruare in perpetuum festinam⁹. Quemadmodùm etiàm sancta synodus nuper in Chalcedonensium ciuitate celebrata, credens docet, symbolumq; confirmans, & consona sapiens ipsis sanctis patribus Ephesioq; cõcilio, cuius Cęlestinus & Cyrillus reuerendæ memoriæ præsules fuerunt, errorẽ Nestorij condemnantes. Igiẽ nostra clemẽtia nulli penitùs nec essitatẽ ꝓcepit imponi, quatenùs aut subscribat, aut cõsentiat, si noluerit. Non eñ terrore aut violentia aliquos volumus ad viã trahere veritatis. Diuerso aũtẽ vos sup ea, q̃ dudũ ꝓsumpsistis gladijs, aliisq; crudelitatibus, insuper & iniurijs & tormentis in mulieribus honestis & nobilibus ꝓpetratis, etiàm necessitatẽ plurimis nõ dubitãtis inferre, vt cõsentirent quidẽ puersis doctrinis, & cum clamorib⁹ atq; subscriptionibus anathematizarent eandẽ sanctã synodum, & sanctissimum patriarchã sedis apostolicę maximę Romę Leonẽ, & sanctissimos patres, pro quibus auribus necessariè reddituri estis omnium Deo & Dño rationem, in cuius iniuriã, si dici fas est, talia facere ꝓsumpsistis, opprobriũ & irrisio scelestis paganis & hæreticis iustissimè cõstituti, quibus estis

quas pœnas in hæreticos constituerit idem Martianus, vide sub finem synodi Chalcedonẽ, pag. 216.

Universidad de Deusto
Biblioteca

exemplum confusionis effecti. Quia verò & Samaritas accusâstis, tanquàm ipsi aduersùs sanctas ecclesias crudelia & nefanda commiserint,& cædis partem & alia simul incõgrua fuerint meditati: cognoscite quia sanciuim⁹, vt inquisitiõe subtilissima subsecuta, per virum spectabilem Comitem Dorotheum ea quidem,quæ direpta sunt,sanctis Dei ecclesijs,& eis qui perdiderunt, restituantur. Illi autem,qui harum rerum inueniũtur authores,legitimè vltioni subiaceãt: nihilq; vobis in eorum defensione cõmune sit,quos oportet agnoscentes,quomodò credat nostra potentia,& à nostra pietate pariter inuitatos, à sancta & orthodoxa fide nullatenùs deuiare, sed obseruare potiùs monasterijs, & ad profectum meliorem orationibus vacare: & cõsona paternis mandatis semper efficere, nullamq; turbam omninò celebrare. Sed neque his,quæ ad perditionem animarum à prauis doctoribus proferuntur,incautè consentiẽtes,ab orthodoxa fide & DEI vos separetis ecclesijs. Collectas verò canonibus contrarias nequaquàm facere præsumatis, scientes ea, quæ dudùm sancita sunt à diuę memorię priorum temporum principibus, qui sanctã catholicamq; religionẽ conroborantes,maximis supplicijs extraneas collectas præsumentes facere subditis sanxerunt. Nos autẽ priorum vos pœnitentiam habere credẽtes, clemẽtiam nullatenùs denegauimus, multis vtiquè precibus vtẽte sanctissimo Iuuenale, p̃ quas nos exorauit hæc ad vos scripta transmitti. Agnoscentes autem diuersorum precibus, quia à militibus custodire iussis Heliorum ciuitatem,multitudine caballorũ atque virorum vestra monasteria conturbantur, etiàm in hoc indignati, Dorotheum virum spectabilem Comitem ab hac ea molestia liberare sanciuimus, licèt nec anteà iniuriam fieri monasterijs,aut vestra refugia sustinere præciperemus angustias.

Hęreticorũ cõuenticula non ferẽda.

¶ Aelia Pulcheria sacratissima & pijssima,pp. Augg. Archimandritis & reliquis monachis in Helia & circa eam habitantibus.

PRECES equidem, quas ad nostram direxistis pietatẽ,indiciũ vestri erroris ostẽdunt. Sacratissimus autem & mãsuetissimus Imperator, nostræ tranquillitatis coniunx, & nostra serenitas pietatem omnibus rebus præponere iudicauimus,& clementiam insitam nobis amplectimur. Quæ autẽ eius pietas,vestras supplicationes agnoscens, vobis scripserit, literæ diuinitatis eius ostendunt, quas vobis multis precib⁹ Iuuenalis sanctissimi episcopi, eius exorata tranquillitas destinauit. Nostra verò serenitas culpat equidẽ ea,quæ dudùm à vobis aduersùs venerabilẽ religionem communemq; disciplinam præsumpta sunt,agentibus illa,quæ videtur præceptionibus monachorum valdè contraria. Monet autem diuinis syllabis, vt licèt tardè, tamen ad meliora respicientes, omnem v[e]strarum animarum abijciatis errorem,& [a]ritatẽ fidei cognoscatis, quam à progeni[to]ribus susc[i]pie[n]s nostra pietas,tẽpore vo[bis] so conseruat,sicut etiàm tradiderunt sanc[ti] memoriæ trecẽti decem & octo venerabi[les] patres,sinè cõtradictione credẽs, & Nest[o]rio,cui Cęlestinus & Cyrillus reuerẽdæ me[m]moriæ præsidebant,tanq̃ inimicã Dei iust[i]simè respuit Eutychis resultationem co[n]rectam doctrinam: & qui Valentini & Apollinaris aduersùs fidem orthodoxã dogma[ta] bus eruditus,religionem veram studuit co[n]turbare,odio necessariè simul habet: sc[i]autem sanctum conciliũ, quod nupèr Ch[al]cedonæ congregatũ est,quandò interpr[e]tione cõsona,trecentorũ decẽ & octo p[a]symbolũ cõfirmauit,& credit dñm nostr[um] & saluatorẽ Iesum Christũ ex spiritu sa[n]& Maria virgine natũ,erudita intelligere[n]turam esse veritatem, & Dñm nostrũ Ie[su]Christum deum verè & hominem,verè [e]dem. Sic enim & sanctissimus Paulus apo[s]lus docet in epistola ad Galatas,his verbis quens: Sed tunc quidem nescientes Deu[m] seruistis natura non existẽtibus dijs: hoc nescientes eum,qui verè Deus est,his qui rè Dij nõ sunt,seruistis. His itaq; verbis nos docet naturam dicere veritatem. Fr[a]verò vestras animas falsa percussit op[i]quia sancta Chalcedonensis synodus [e]gata docuerit,aut tranquillitas nostra [e]derit duos filios,aut duos Christos per[so]naturas intelligendos: sed non ità veri[ta]bet. Nos enim abdicãtes hoc, anathem[a]mus eos,qui hoc dixerunt,aut scripser[un]dicere fortè pręsumunt. Nostra nanq; [pi]stas vnum eundemq; filium Iesum Chr[i]Deum perfectũ,& hominẽ perfectũ, [e]nullo modo diuisum, saluatorem Chr[i]confiteꝛ, semperq; in ea fide optamus [e]cusèque persistere. Agnoscẽtes igit̃ simpli[ci]veritatemq; nostrę fidei, quam custodi[re]demus secũdùm sanctorũ patrum verã [e]tionem, scientes etiàm orthodoxã fid[em]clementissimam intentionẽ tranquilli[ta]rerũ Dñi & pietatis meæ iugalis, & rel[i]credentes, per quas solùm pietatẽ respi[ce]eos q̃ sic peccare pręsumpserũt, digna [e]gari vltione præcipiet, in futuro tẽpore [e]nore, nostrisq; beneficijs cumulari spe[ra]decęterò cunctã dubitationẽ ab ani[mo]vestris auferte, & in vestris monasteri[is p]rantes, & solitariã vitã reuerenter ade[re]recta fide & vnitate ecclesiarũ vos nob[is]iungere, nè (quod nõ sperat nostra cl[e]tia) tanq̃ veritatis impugnatorib⁹, no[n]scribat hęreseos. Scitote siquidẽ, q[uo]tas ei⁹, diuinis literis ad Dorotheũ vest[ru]mitem destinatis, iussit subtilissimã [in]tionẽ fieri de subreptione rerũ, q̃ à Sa[m]dicit esse pręsumpta, quęcunq; dirept[a]

strãtur,à sanctissimis ecclesijs,& q̃ eas perdiderũt,ab eis reddi sanciuit,vtq; raptarũ rerũ authores pœnas debeãt legitimas sustinere. Monasteria verò & habitacula vestra, importunitate militum, eiusdem virtutis solicitudine, libera & sinè molestia conseruari præcipit. Credit enim nobiscum eius tranquillitas, qa per hanc prouidẽtiam atque exhortationẽ, & priorum vos actuũ pœnitebit, vt catholicæ Ecclesiæ concordi fidei possitis vniri in pace & vnanimitate, orthodoxa religiõe seruata. Et alia manu, Deus vos custodiat multis annis reuerendissimi.

Rescriptum synodicarum literarũ Iuuenalis sanctissimi episcopi Hierosolymorum, ad reuerendos presbyteros & archimãdritas, & reliquos monachos Palęstinę ꝓuinciæ, sub eius diœcesi constitutos.

CVm summus & primus apostolorũ Petrus dixisset, Tu es Christus filius DEI viui, Dominus intulit, dicens: Beatus es Simon Bariona, quia caro & sanguis non reuelauit tibi, sed pater meus q̃ in cęlis est. Et ego dico tibi, quia tu es Petrus, & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meã, & portæ inferi non prævalebunt aduersùs eam. Super hanc cõfessionem roborata est Ecclesia Dei, & fidẽ, quã nobis sancti tradiderũt apostoli, hanc Ecclesia custodiuit & custodiet vsq; ad finẽ mũdi. Quã & sanctũ quoq; magnumq; & vniuersale concilium Nicenum trecentorum decem & octo sanctorũ patrũ exposuit, quamque sanctum quoquè magnumque & vniuersale concilium nuper congregatum Chalcedonæ secutum est: huic neque adijci, neq; subtrahi potest. Calumniatores autẽ & transgredientes mandatum dei, quod præcipit, Non falsum testimonium dices aduersùs proximum tuum, conuenit auersari. Nam si rex Dauid propheta dicebat: Eum, qui derogabat occultè aduersùs proximum suum, hunc persequebar: superbo oculo & auaro corde, cum eo non edebã cibum: quãto magis nos debemus auersari eos, qui falsum testimonium dicunt aduersùs tantos sanctissimos patres, magis autem aduersùs cunctum terrarũ orbem? Vestra itaq; reuerẽtia fidem, quam suscepit, teneat. Gratia enim Christi hæc & apostolis data, & à patribus est sanctis exposita, hęc etiàm nunc valet, & vsq; ad finẽ mũdi vigebit. Quomodò Galatis scribẽs, dicebat Apostolus: Si q̃s vobis euãgelizauerit ꝓter quod accepistis, anathema sit. Deus aũt etiàm errantes suæ coniungat Ecclesiæ, qui per prophetam dicit: Viuo ego, dicit Dominus, Nolo mortem peccatoris, sed vt cõuertatur & viuat. Iuuenalis Episcopus Hierosolymorum, in nomine valere vos opto. Ireneus Episcopus Cæsareæ, in Dño valere vos opto. Paulus episcop⁹ Parali, in Domino valere vos opto. Et cõsequenter trium Palæstinarum episcopi subscripserunt.

¶ Incipiunt epistolæ diuæ memoriæ Leonis Imperatoris ad diuersos metropolitanos episcopos totius Orientis & Occidẽtis, de statutis Chalcedonensis concilij, & de Timothei parricidæ nefandissima præsumptione: simul & rescriptum omnium sanctissimorũ episcoꝑum ad eundem principem, quod memoratus Augustus postmodùm in Sicilia voluit memorari.

POst terminum in Chalcedona gestorũ, & allocutione facta à pijssimis Imperatoribus Martiano & Pulcheria, necnon & Iuuenale sanctissimo episcopo, ad monachos qui Hierosolymam conturbabant, quorum exemplaria sunt præposita, quidam in stultitiam peruenerunt, vt ità piam sacerdotũ multorumque virorum hanc synodum atq; sententiã non dubitarent accusationi subijcere, & dogmatum repugnantium sanctionibus, quæ Niceæ à sanctis patrib⁹ statuta sunt, matrem vocare. Erat itaq; qui talia diuulgabat, & diffinitiones omniũ molestè ferebat, Alexãdrinæ popul⁹ ciuitatis, naturaliter ad iras immensasque turbas acutus, & multitudo simul Palæstinæ, quæ non cum subtilitate dogmatum, monachicã elegerat vitam, & quicunque alij diuersis modis cum illis, circa rectitudinẽ fidei claudicabant. Martiano autem sacratissimæ memorię, qui Chalcedonæ conuentum collegit episcoporum, religiosa vita in imperio terminata, ad Leonem quidõ Christianissimum, Dei voluntate imperialis principatũs gubernacula transierunt. Illi autem, qui vniuersalem synodum respuebant, credentes se habere licentiã agendi quæ vellent, turbarum repentè cogitauerũt vias. Et alij quidem venientes ad Cõstantini regiam ciuitatem, infringi imperiali iussione ea, quę Chalcedonæ benè sunt statuta, poscebant: multi verò Alexãdrinæ populi ciuitatis Proteriũ, qui tunc gubernabat ecclesias, iracundè & odiosè ferebant, culpantes eum, quia Dioscori pridèm sacerdotis, adiudicato quidem illo & dignitate ꝓiecto, & extra terminos degere condemnato, ipse pontificatum eius sedis acceperat: propter hęc itaque contra eum omnes populi impetu vesano irrationabiliter vtentes, comprehenderunt quidẽ eum refugientem ad septa sacri baptismatis, crudeli verò & feroci morte perimẽtes eum, quendã Timotheũ ꝓ eo finẽ iudicio in eius cõstituerunt sedem, nullũ Ecclesiasticæ legis ordinẽ obseruãtes, honoratũ quidẽ presbyterij dignitate, sed qui ꝓbatus fuerat cõmunis fidei nequaq̃ cõsentire decretis, & ꝓptereà sententia Proterij ab Ecclesia videbat expulsus. Hãc igit̃ sic inordinatã & indispositã nõ ferentes iniuriã sacerdotes, q̃ in Aegypto rectè sapiebãt, ad Imperatoris auxiliũ, quod solũ relictũ fuerat, cõcurrerunt, & supplicatiões porrigẽtes, patrũ venerabiles sanctiões cõculcatas ab Alexandrinis indisciplinatiõib⁹ debere nõ despici, supplicabãt. Cõtigit aut tẽ, vt eodẽ tẽpore Imperatorẽ adirẽt etiàm q synodi

Vide Nicephor. Eccles. Histor. lib. 15. cap. 16.

Proterius episcopus immaniliter trucidatur.

Universidad de Deusto
Biblioteca

synodi dogmatibus derogarent, & non eam habere rectè, scripta accusatiõe quererẽtur. Has aũt preces vtriusq; rei suscipiens fidelissimus imperator, & gubernat⁹ à Christo, velocẽ simul & irreprehensibilẽ examinationẽ causæ huius effecit. Et colligere quidem rursùs ex omi terra sacerdotes abnuit, tanq; laboriosum & tumultuosum: & quod nõ mediocrẽ vexationẽ ecclesijs potuisset adferre: sed literas ad vniuscuiusq; prouinciæ ciuitatisque pontifices scribens, & in his, quæ fuerant ei ab vtraq; parte ablata, cõiungens, singulos voluntatẽ propriam rescribere apertè præcepit, vtrùm ea quę apud Chalcedonam synodicè definita sunt, eis placerẽt, & Timo-

Nicephor⁹ scribit lib. 15. cap. 16. supra millo fuisse hos episcopos.

EXEMPLAR *epistolæ Leonis Imperatoris primi ad Anatolium Episcopum Constantinopolitanum.*

Hæ literæ Imperatoris vocãtur ab alijs circulares.

Hoc modo scriptum est & alijs metropolitanis episcopis.

EDITIO I.

IMperator Cæsar Leo pijssimus victor, & triumphator maximus, semper Augustus, Anatolio regię ciuitatis episcopo. Votũ quidẽ meæ pietatis fuit, vniuersas orthodoxorũ sanctas ecclesias, necnõ & ciuitates sub Romano imperio constitutas, maxima frui quiete, nihilq; cõtingere, quod possit earũ statum, tranquillitatemq; turbare. Qualia verò in Alexandrinorũ ciuitate nupèr euenerint, iam quidẽ nõsse tuã credimus sanctitatẽ. Vt tamen perfectiùs cuncta cognoscas, quæ causa tanti tumultũs confusionisq; fuerit, exemplaria precũ, quas reuerẽdissimi episcopi & clerici à pdicta ciuitate & Aegyptiaca diœcesi ad regiã Cõstantinopolim veniẽtes, contra Timotheum meę clementiæ porrexerũt, necnõ & exẽplaria precũ, quas hi q in sacratissimũ nostrum expeditum pro Timotheo ab Alexandrina ciuitate veniẽtes, obtulerũt nostrę tranquillitati, tuę sanctitati direxim⁹, q̃tenùs quod actũ est de pdicto Timotheo, quẽ Alexandrinorũ populus, & honorati & curiales, & naucleri episcopũ sibi petunt, alijsq; negocijs, quæ ipsarũ precũ cõtinet text⁹: ad hæc autem & de Chalcedonensi concilio, cui nullo modo cõsentiũt, clarè possit agnoscere. Tua siquidem reuerentia omes orthodoxos episcopos, qui in præsenti in hac vrbe regia cõmorantur, necnõ & reuerẽdissimos clericos ad se repentè faciat cõuenire, & diligenter omnia pertractantes atque discutiẽtes, quoniam Alexandrinorũ ciuitas perturbata est, pro cuius disciplina & quiete maxima solicitudo nobis exiſtit, aut de prædicto Timotheo, aut de Chalcedonensi concilio, quid in commune sapitis, sinè quolibet humano terrore, & absque gratia cuiuscunque vel odio, solummodò omnipotentis Dei timorem vestris oculis proponentes, (quoniam sicut nõstis, de tali causa intemeratæ diuinitati rationem eritis sinè dubio reddituri) cum omi celeritate meã facite cognoscere pietatem, vt ex omnib⁹ vestris literis hæc integrè cognoscentes, formam congruam dare possimus, quatenùs Aegyptiaca diœcesis

thei pontificatũ tãquàm incompetẽter fi
reprehenderent: An illum quidẽ suscipi
& inter sacerdotes haberẽt, & quæ verò
odi erant, nequaquàm confiterentur at
perent. Et hæc quidem inscriptis pijssim
clementissimè cõstitutis, proprijs liter
perauit. Illi verò sacerdotes voluntatẽ
singulatim, vt eis placere videbatur, Imp
tori, & magnæ Constãtinopolis præsul
stolis proprijs indicauerunt. Quæ e
omnes cum integritate veraci ipsis ferm
bus in græco positæ, & in latinitatẽ tra
per dispositionẽ libri huius propter leg
um veram notitiam, consequenter, &
ordo habet, pandentur.

EPISTOLA LEONIS IMPER
toris Lex 18. capite libri xv. Histor
Ecclesiast. Nicephori.

EDITIO II.

IMperator Cęsar Leo, pi⁹, victor, trio
tor, maximus, semper colẽdus Aeg
Anatolio episcopo. In votis quidem p
meæ fuit, vt vniuersæ orthodoxæ rec
sentientes & sanctissimæ ecclesię, necn
bes sub Imperio Romano omnes, qui
tissima fruerentur, neque quicquam,
statum illarum & tranquillitatẽ turbare
set, intercederet. Quid autem nupèr a
dùm apud Alexandrinos acciderit, sa
tem tuã iam nósse credimus. Vt verò p
de rebus omnibus, & quę causa tanti m
tûs & cõfusionis extiterit, certior fias, e
pla precũ, quas religiosissimi episcopi &
rici ex Alexãdriæ vrbe & diœcesi Aeg
aduersùs Timotheum in vrbe Cõstan
politana pietati meæ obtulẽre atque
supplicum libellorum exempla, quo
motheo internuncij eius Alexandri
nientes serenitati nostræ in comitat
stro dederunt, ad pietatem tuam mi
quid actum sit ab eo, quem diximus,
theo, quem sibi populus Alexandrin
ibi magistratus gerunt, ciuesque & n
seu nauium gubernatores, episcopu
tunt, & alijs quoquè de rebus, quas
cationum complectitur contextus: a
de Synodo Chalcedonensi, cui neque
assentiuntur, quemadmodùm libelli
cti ostendũt, clariùs sanctitas tua cogn
possit. Itaque pietas tua orthodoxos
& sanctos episcopos, qui nũc in vrbe
perante degũt, & religiosissimos cleros
festim ad se cõuocet, & rebus omnibus
cura & fide tractatis atque deliberatis
doquidem hoc tempore Alexãdrina
turbulenta, & status eius trãquillitat
bis maximè curæ est, nobis sententia
de Timotheo ipso, & Concilio Chal
neñ, timore humano omni, gratia
odio semoto, solùm omnipotentis D
tũ ob oculos ponens, significet. (Scitis
vos omnes de negocio tanto immac
uinitati rationem esse reddituros) v

& Alexandrinorum ciuitas, pro cuius quiete nos præ omnibus cõuenit cogitare, tranquillitate sanctarum ecclesiarum & disciplina & inconcussa pace potiatur.

Huic subiectę sunt & sequentes preces, & directæ vniuersis metropolitanis episcopis.

EPISTOLA AEGYPTIORVM Episcoporum & cleri Alexandrini ad Leonẽ Augustũ. Pijssimo, & Christianissimo, & diuinitùs electo victori, triumphatori, semper Augusto Leoni.

OBlatę preces ab vniuersis episcopis vestrę Aegyptiacę diœcesis & clericis sanctissimę ecclesię vestrę maximę ciuitatis Alexandrinæ. A superna gratia modò diuinitùs condonatus, iustè non cessas pro communi vtilitate cogitare, post deum cunctorum venerabilis Imperator. Quapropter etiàm omnis fortitudo verborum tuis vincitur actibus, quibus diuinitas exoratur: & verba quidem ad hæc eis necessaria non sunt, quibus opera facere noscuntur indicium. Nuper enim electus à Deo, & purpura exornat⁹, optimũ iudicasti propositum tuum magnum ostendere, quem ipse omnium creator elegit, benignis initijs largitorem remunerando bonorum, quãdò repentè in ipso principio, voce vestra ex scripto procedente pijssima ad sanctissimos metropolitanos episcopos, inerũpibilem Ecclesiæ catholicæ crepidinem roborãstis, & priorum omniũ pijssimorumq; principum constituta, pro orthodoxa religione firmãstis. Insuper & ea, quæ nupèr à sanctæ & beatę memorię Martiano principe nostro sancita sunt, consona decernẽtes, nihil aliud estis mercati, q̃ pacem omnium & stabilitatẽ reipublicæ frenãtes, linguas eorũ, q aduersùs ecclesias Christianas consurgunt, & blasphemant Deum, aut in eum quocunque modo delinquunt. Iniuria nanque Dei manifesta est, hæreticorum abscindentium semetipsos à recta fide licentia. Quapropter hanc optimè sciẽs venerabilis imperator maligni prolem exiſtere, insidiantis quieti sanctarũ Christi semper ecclesiarum, earumque immutilatam pacem consistere non sinentes, rectè prouidentiam tuam studuisti mox adhibere ei per omnia resistẽtem: quod est opꝑ pijssimorum principum, pro orthodoxa fide pugnantium, & resistentium primitùs malis extrinsec⁹ venientibus, & animabus fidelium aduersantibus. Hunc igitur animum te possidente religiosum & tutorem humani generis, tantumque circa Christum studium demonstrante adimus & nos, importabilia mala passi, licèt peccatores, Christi põtifices, quæ neque sermonibus sufficimus ꝑsentare, nec lugere dignè valemus. Quemadmodùm autẽ nostra sit gesta calamitas, enarramus. Catholica siquidẽ intemerata & apostolica fide in Nicea à sanctis tũc trecẽtis decẽ & octo patribus polita, & vbiquè firmata, & apud oẽs verbum veritatis rectè prædican

tes habita, quam etiàm vnaquæque per tempora orthodoxorum episcoporum, ad peremptionem quidem sępiùs exortarum contra rectam fidem vanarum quæstionum, custodiam verò rectè cõsidentium patrum firmauit atq; roborauit. Simili quoquè modo & Chalcedõe sanctũ & vniuersale cõcilium congregatũ dudùm sub pio sanctę memorię principe Martiano hãc inuiolatã incontaminatamq; seruauit, abscindẽs quidem zizanię pestẽ, à quibusdã rectis supseminatã dogmatib⁹, cõfirmans autẽ venerabilis Nicenę fidei (sicut dixim⁹) symbolũ salutare, & fingẽs inuersibiles terminos sup eũ, sicut gratia spiritussancti dictabat: formamque constituit, per quam omnẽ adiectionem, omnem immi nutionẽ aduersùs cõfessionem rectã penitùs abnegauit. Quapropter & nostro Aegyptio cõcilio necessariè cum archiepiscopo nostro sanctæ memorię Proterio, indubitãter ei cõsentiente, & ea sapiẽter & vnanimiter cũ vniuersis totius orbis Christi sacerdotib⁹, & prę omnib⁹ summis sanctis episcopis, id est, Romano Leone, regiæ Constantinopolis Anatolio, & Antiocheno Basilio, & Iuuenali Hierosolymorũ, & omnib⁹ orthodoxis episcopis: laborantibus nobis secũdùm sanctũ apostolum pro euangelicę fidei firmitate, & in Christo sapientibus cum nostris ecclesijs & ciuitatibus, & incommutata pace orthodoxi populi apud nos, & apud Alexãdriam consistente, excepto Timotheo, qui semetipsum ab ecclesiæ catholicæ fide disrupit pariter & abscidit, mox post sanctum Chalcedonense Concilium, dum tunc dignitate presbyterij fungeretur, cum quatuor aut quinque solis episcopis & paucis monachis, hæretica Apollinaris & eius similium secta lãguentibus, propter quam damnati tunc regulariter à sanctæ memoriæ Proterio, & omni Aegyptiaco concilio, etiãm imperiali nutu digne exiliũ sunt experti. Hunc Timotheum malignus inuenit arma suę machinationis aptissima, quem nouimus quidẽ boni cuiuslibet extorrem, diabolicæ verò mentis solummodò instrumentũ opportunum exiſtere. Qui dudùm inhians in episcopatũ Alexãdrinę maximę ciuit. sicut rei euentus ostẽdit, appetens quod eũ oportebat effugisse, si tamẽ saperet, benè pręponens schema, quod vitare se primitùs dolosè fingebat, insidiatusq; tranſitũ sanctę memorię principis Martiani, quo migrauit ad deũ, blasphemis vocib⁹ impudẽter aduersùs eũ insurgẽs, & sanctũ & vniuersale Chalcedonẽse concilium anathematizãs inuerecũdè, & vulg⁹ populi seditiosorũ & vilium cõgregans, eumq; cõtra sanctas regulas

Timothei Aeluri impia quędam facinora.

Universidad de Deusto
Biblioteca

regulas, ecclesiasticam disciplinam, & communem rempublicam legesq́; coarmans, irruit in ecclesiam sanctam Dei, habentem pastorem atque doctorem sanctissimũ nostrũ tunc patrem, archiepiscopumq́ue Proteriũ, & collectas solitas celebrantem, & orationes fundẽtem omnium nostrũ saluatori Christo pro vestræ pietatis imperio, & Christianissimo vestro palatio, cõgregatis in ipsa ciuitate magnificẽtissimis iudicibus, & curia, & plebe fideli, omniq́; clero simul & monachis. Hoc itaque malo procedente, & vix adhuc facta die, dũ in episcopio secundùm cõsuetudinem degeret Deo amabilis Proteri⁹, adsumens secum Timotheus iustè condemnatos duos episcopos, & clericos similiter q́ (sicut diximus) in exilio fuerant habitare damnati, tanquàm manũs impositionem suscepturus à duobus, nullo penitùs orthodoxorũ episcoporum ex diœcesi Aegyptiaca præsente, vt moris est in talibus Alexandrinorum episcoporum ordinationibus interesse, vt credit, adeptus est pontificatũs sedem, adulterium apertè præsumens in ecclesia, proprium sponsum habente, & agentem in ea diuina mysteria, & sedem propriam regulariter exornantem. Iste optimus odibilem Deo & vndiquè periculosam differri nõ
for. incõprehẽsibili sinens actionem, cum rabie quadam *incontemnibili repẽtè semetipsum inthronizauit, legem & ordinem ecclesiasticum, irrationabilem iram populi permixti esse confidens,
Nota hæreticorũ audaciã & impudentiam, & neque regulas patrum, non legem imperialem, aut sanctiones ecclesiasticas, nõ ordinem, non potestatem imperialem, non iudicialem seueritatem mente percipiẽs, mox ordinationes effecit episcoporum simul & clericorum, episcopus sinè impositione manũs existens. Sed neq; priorem habens presbyteratũs ordinẽ, baptisma fecit: & omes operationes, quæ ei nullatenùs agere competebant, exercuit. His ità audacter & nefandè p eum quotidiè procedentibus, post aliquot dies dum alibi degeret, magnific⁹ & gloriosissimus dux Dionysius ciuitati adfuit laboranti, & egit quatenùs pestifer ecclesiæ crudelissimus tyrãnus, etiàm ab ipsa ciuitate recederet. Quo facto, ecclesiæ & ciuitati communem vtilitatẽ consuluit. Sic ergò decursis paucis diebus, dum commotio & irrationabilis ira pro Timotheo meditaretur ab aliquibus contra sanctæ memoriæ Proterium, nihil aliud erat quod faceret ille beatæ memoriæ, quàm vt locum daret iræ, secundùm
Rom. 12. quod scriptum est, vt ad sacrum baptisteriũ se conferret, inuasionem fugiens contra suã concurrentium necem: In quo scilicet loco, & barbaris & cunctis ferocibus hominibus timor fuit, etiàm nesciẽtibus loci culturam, & exindè gratiam emanãtem. Tamẽ hi verò, qui ab initio intentionem Timothei ad effectum perducere festinabant, neq; in illis intemeratis locis eum saluari volentes, neque cultum loci metuẽtes, nec tempus, cùm t
salutaris Paschæ festiuitas, nec ipsum
dotium paueſcentes, quod est mediato
& hominum: percusserunt inculpabilem
rum, eumq́ue crudeliter occiderunt,
cum alijs sex, & circunducentes eus v
cadauer vulneratum, crudeliterq́; trah
per omia penè ciuitatis loca, insensibile
pus plagis sinè misericordia verberabi
uidentes membratim eum, & neq; inte
more canum gustare parcẽtes illius v
nupèr habere se mediatorem Dei & hom
putauerunt, tradentesq́; reliquũ eius co
igni, etiàm dispergebant eius cineres
tos, ferocitatem bestiarũ omnium tran
dentes. Horum siquidem omnium au
fuit & sapiens (si Deo placet) architect
motheus: primò siquidẽ adulter, post
àm homicida, penè manib⁹ proprijs
fas efficiens: & ꝓptereà cõdemnandu
dò agẽti, qui iubet malum fieri, in sup
proximus est. Adiecit etiàm his malis
more peiora, dum iniquè cõtra regulas
ratur. Hactenùs agit sacra mysteria, qu
laicorum communionem habere sanc
nonibus potest: & gubernat quidem
ritate sua sanctam Alexãdrinorum ec
res autem eius, vt visum fuerit ei, malè
stat, & habentes alimenta pauperes ab
sia, eius solatio priuat omnimodis,
sceleratissimis expendẽdo. Et aperte
episcopos condẽnatos quatuor aut q
contrarios orthodoxæ fidei, sicut dix
existentes, alios quidem secum habe
verò per ciuitates mittit, vt in eis epi
orthodoxos persequantur: sed & alio
nare non cessat. Eos autem, qui reg
consistunt, velut communicatores
vniuersalis concilij, & sanctæ memoriæ
terij, anathematizauit, & sic expulit
sanctissimum vrbis Alexandrię clerum
municantem similiter generali concil
sanctę memorię Proterio archiepisco
etiàm clericos qui in nostris ecclesijs
bis sunt ordinati, omes velut hæretico
thematizando verè mõstrauit. Ortho
verò senes, & sanctæ memoriæ Theop
Alexandrinorum ciuitatis episcopum,
ctæ memoriæ Cyrillum, & beatæ me
Proterium, omnes antiquitùs ordina
vt diximus, anathematizauit, & à sacer
cuncto prohibuit. Addidit autem isti
etiàm hoc, quòd ex venerabilibus dip
abstulit quidẽ sanctæ memoriæ Prote
cabulum: posuit verò suum nomen,
oscori ab vniuersali concilio condẽna
us nec ordinationes susceptit. Sic
velut ebrius esse varia calliditate cõ
& per singulas ciuitates & venerabil
nasteria præcipit, vt nullus commu
susciꝑiat aut ab episcopis aut clericis
municatores sunt aut fuerunt sancti
uersalis Chalcedonensis cõcilij, &

venerandæ Proterij, nec putet clericos, qui à nobis sunt ordinati. Sed pro illis iubet alios introduci tam quos ipse ordinat, q̃ quos alios facere iubet. Hinc igitur cunctas Aegyptiacæ diœcesis sanctas ecclesias obtinente caligine atque mœrore, eisq́; confusione rerum in eis sic existentium cumulatis coacti sumus, contemnentes salubritatem propriã, multo itineris labore susceptο, de ciuitatib⁹ nostris exire, & leporibus atq; ranis formidolosiorem agere vitam, propter calumnias à Timotheo eique concordantibus contra nos singulos meditatas, & tanquàm ad sereniſſimum & influctuabilem portum, id est, ad vestræ tranquillitatis vestigia conuolare, deserentes cõsacerdotes nostros, in quibusdam latentes locis, propter insidias ab his factas, nec valentes nobiscum longa itinera ꝓperare, expectantesque per nos vestræ pietatis auxilia, & vnam eãdemque nobiscum simul cum Alexandrinis omnibus clericis habentes fidem. Quia verò sic aperta sunt, quæ quotidiè à Timotheo præsumuntur, vt neq; conuictionibus aut laboribus egeant ad ꝓbandum, quandò eius superbia manifestata est, & contra regulas patrũ & contra sanctiones ecclesiarum, contraque ipsam rempublicam, contra omne cingulum & potestatem: præsumimus autem dicere aperte, etiàm contra vestræ pietatis imperium, supplicamus & deprecamur vestram Christianissimam potestatem, vt orthodoxam & intemeratam fidem & integrè vbiquè seruatam, & indubitabiliter consistentem, nulloque nostrorum circa eam discrepãte, sed, sicut diximus, concordantibus nobis, cum omnibus totius orbis sacerdotibus, non patiamini tyrãnidem rectitudinẽ fidei sustinere, sed vindicare potiùs sanctas patrum regulas & ordinẽ ecclesiasticum, ciuilemq́; disciplinam, & sanctorũ magnorumq́; conciliorum, diuersis temporibus pro orthodoxę fidei vigore celebratorum iniuriam: & scribere dignamini sanctissimo Romanæ ciuitatis archiepiscopo, quatenùs hæc ei à vestra trãquillitate nota fiant: necnõ & Antiocheno, & Hierosolymitano, & Thessalonicensiũ vrbis episcopo, & Ephesio, alijsq́; quib⁹ visum vestræ fuerit potestati, (Nam archiepiscopo huius regiæ ciuitatis Anatolio declarata est nostris libellis huiusmodi causa) vt eorum sanctitas certissimè cognoscẽs, mala q́ prouenerũt cõtra orthodoxorũ ecclesias & episcopos ꝑ Timotheũ, vestræ pietati renũciet, quid in tãtis malefactis sanctorũ patrũ regulis sit decretũ. Et tũc sanciat quidẽ vestra potẽtia, vt q ità vastauit ecclesiasticas sanctiones, ab Alexandrinorũ ecclesia sancta recedat, cui prẽsederat tyrãnico modo, & nõ legitima dispositione tentauit atq; perfecit, tantarumq; ꝓsumptionum pœnæ subiaceat. Deinde iubeat, sicut sanctę patrũ regulæ ꝓscipiunt, & antiqua consuetudo tradit, Aegyptiacę diœcesis omnem synodũ orthodoxã & communicatricem totius orbis episcoporum, quempiam sanctæ vitæ eligere dignũ sacerdotio virum, & communicatorem vniuersalis cõcilij, & vestræ pariter pietatis, & qui sedi sancti Marci euangelistæ irrepræhensibilis esse videatur, quiq́; possit vita Alexandrinorũ populum in sanctitate atq; iustitia gubernare, nosq́ue valeat velut propria membra defendere, & sit ad satisfaciendum idoneus verbo simul & doctrina, secundùm Apostolum, vt possit erudire re- Tit. 1.
sultantes, & ad veritatẽ cum satisfactione reducere. Si verò, quod non credimus, postq́ secuta fuerint hæc, quæ popoſcimus supplicantes, opùs fuerit etiàm synodo, non pro causa fidei, quia (sicut prędiximus) nullo modo dubitamus, sed propter Timothei nouitates & vanitates, & nefandos actus: neq; hoc euitamus, neq; segnes ad hoc erimus, sed potiùs confidentes accedimus: quia ipsa nostra iustitia defensionem nobis apportat, quandò nobis nullum sermonem facientibus pro redargutione vel probatione eorũ, ipsa q́ ab illis iam cõtra sanctas regulas prauè cõmissa sunt, & hactenùs perpetrantur, penè vocem suã aduersùs eos emittunt, nec occultari possunt. Cumq́; ipse cum suis instãter vsq; ad p̃sens, impudenterq́; deroget & anathematizet summos archiepiscopos, id est, Romanũ Leonẽ, & Constantinopolitanũ Anatoliũ, & Basiliũ Antiochenũ, cunctumq́; Chalcedonẽse cõcilium, omnesq́; totius orbis episcopos, & vndiq́; orthodoxos clericos simul & laicos: hinc itaq; vestrã tranquillitatẽ supplicitèr exoramus, quatenùs dũ petitiones nostræ perueniãt ad effectũ, sancire iubeatis vestræ syllabis pietatis, Timotheũ ab appetita vesania ꝓhiberi: vt nec ordinationes aliquas tanq̃ episcop⁹ faciat episcoporũ, seu clericorũ, aut quorũlibet aliorũ, neq; collectas debeat celebrare, aut quodlibet aliud episcopi opus efficere, vel contra nostras ciuitates aut ecclesias, aut aduersùs nos aliquid tẽtare vel innouare, quandò absolutè cõtrarius apparuit & concilio, & catholicæ simul Ecclesiæ: sed neque vt res Alexandrinæ ecclesiæ, vt visum ei fuerit, dispergat, nè sicut malè putat, per pecunias suæ vtilitati prospiciat: sed vt concilio senioris cleri Alexandrinæ ciuitatis, præter eos scilicet, qui ab ipso nunc sinè iudicio, & contra regulas ordinati sunt, constituat, qui etiàm dudùm indiciũ diligentiæ fauorisque sanctæ Ecclesiæ temporibus patrum præcedentium præbuerunt: quatenùs & prouidere rebus ecclesiæ, & custodire eius reꝺitus possit Domino, hæc forma à vestra pietate proferatur. Clericos verò vniuersos, honore dignos, & in reuerentia senescentes, qui ab eo sunt, sicut iam diximus, expulsi, sanciri prẽcipite sinè calumnia ad suas ecclesias, in pace celebrãtes, ꝓ vestra pietate solennes oratiões, cũ quiete seruari, vrbemq́; pariter & i ea sanctas ecclesias cõstitutas, ad Chri

gloriam

Universidad de Deusto
Biblioteca

gloriam, & salutem, & perpetuitatem vestræ Christianissimæ pietatis: literas dirigentes pro his, quę poscimus, ad magnificentissimũ Dionysium ducem, necnõ & ad singularum ꝓuinciarum iudices: quatenùs ea, q̃ à vestra mansuetudine sunt sancita, & seruentur, & effectui contradantur.

Nestor episcop⁹ ciuitatis Hagonitorum, his precibus subscripsi. Athanasi⁹ episcop⁹ Toicenæ ciuitatis, similiter. Plusaminon episcopus Niciotorum ciuitatis, similiter. Theonas episcopus Vantenæ ciuitatis, similiter. Pœmen episcopus Elesmatis, similiter. Athanasius episcopus Thoitorũ, similiter. Apollo episcopus Antithorum, similiter. Harpocras episcopus Gaueorum, similiter. Paulus episcopus *Thineos, similiter. Isaias episcopus ciuitatis *Naucratenus, similiter. Isaac episcopus Thineos, similiter. Petrus episcopus Scinorum Mandrorum, similiter. Maurion episcopus Cotenopolitanus, similiter. Maximus episcopus Gazulenus, similiter. Ammonius presb. Alexandrinus & œconomus, similiter. Timotheus presbyter & œconomus eiusdem ecclesiæ, similiter. Aaron presbyter, Macarius presbyter, similiter. Theodorus diaconus, Proterius diaconus similiter.

*Taneos, *Naucratenæ,

Epistola Episcoporum Aegyptiacæ diœcesis, ad archiepiscopum Anatolium Constantinopolitanum.

SAnctissimo & DEO amantissimo archiepiscopo Constantinopolitanæ & catholicę ecclesię Anatolio, episcopi Aegyptiacæ diœcesis. Sicut paterni pontificatus & successionis gubernacula retines, sic & illorum integritate imitaris zelum, & omnes quidem diuersis temporibus sæuientes exasperatos contra sacras regulas, & sanctam intemeratamque fidem, & hæreticos operarios, à sancta & venerabili ecclesia remouisti, liberamque eam omni discordia & hæretico sensu monstrâsti: quod etiàm nunc credimus & à tua sanctitate fieri, & ab alijs sanctissimis archiepiscopis, qui eiusdẽ honoris sortiti sunt sedem, magis autem ab omnibus sanctissimis totius orbis archiepiscopis cõtra Timotheum: qui Alexandrinæ ecclesiæ pontificalem sedem sibi tyrannico abripuit modo, & contra eos, qui tantæ vesaniæ cooperatores existunt, eò quòd commune sit omnibus Christi põtificibus, bellum aduersùs eos adsumere. Iam itaque preces offerentes pissimo & Christianissimo nostro principi, licèt non omnia, quæ præsumpta sunt, valeremus edicere propter multitudinem iniquitatum ab eo factarum, cõtra sacras venerabilesque regulas, & aduersùs ipsam rempublicam. Veruntamen vt virtutis nostræ verę humilitatis fuit, hæc, tanquàm in tabula depingentes, eius pietati narrauimus, poscentes auxilium præberi sanctis ecclesijs in Aegypto constitutis, & correctionem vitijs, quæ cõmissa sunt, adhiberi. Nihilominus autem & tuam sanctitatem adimus per hos libellos & denuò summus, quod, narrantes ore proprio docuimus, effecimus, quæ quidem præsumpta sunt uersùs sanctas regulas à memorato Timotheo, quæ verò etiàm contra sanctam culatamque fidem commissa sunt, quæ modùm iura ab eo sint sacerdotij ta, & ad quantam derisionem Iudæis gentilibus, & alijs, qui nõ rectè circa doxam Ecclesiam catholicamque Christianorum sacramenta perduxerit quemadmodùm ipsam rempublicã rem statum mutauerit, qui sanctissimas dem ecclesias in Aegypto positas, orthodoxos pastores, & cũ disciplina sti ouilia gubernantes, expulit ab sacerdotibus suis: venerabilia verò ria, & quæ olim side orthodoxa iuuenum, virginumque subuertit, omnes Aegyptiacæ ecclesiæ, vnà cum sterijs propter prædictas causas, & ones à Timotheo factas, in calamitate positæ. Obscurè loquentes, nè credamus perflua quædam dicere veritati, fermus breuiter ea, quæ aduersùs nos, stro ponentes ordinem, conamur vtem, quæ aduersùs veritatem sunt promere. Igitur post turbã, quæ nuper est sanctis ecclesijs à quibusdam hæretunc clerici erant, & sanctissimæ Alexnorum ecclesię sedis pontificatum debant, cùm in sancta pace consisterent ptiacæ & Alexandrinæ sanctissimæ & concordarent oẽs sancto vniuersali cedonensi cõcilio, eò quòd cõsonet mutatum habeat, neque augmentum minutionẽ obtineat à sancto concilio certo tempore in Nicea ciuitate à decẽ & octo sanctissimis episcopis tũ est, præsumpta sunt, religiosissimæ contra Alexandrinam sanctissimam am, quæ nec sermo, nec omne seculum libet tempore nouit effecta, sed neque norũ quilibet tale malo sui capitis dò tractauit. Quidam enim Timoxandrinæ ecclesiæ presbyter, maligni signis existens, & sub figmento sempertinentem ostendẽs vitam, & opportupriæ voluntatis cognomen habens, illo tempore desiderio detentus in sexandrinæ pontificatu, & hoc nõ adspecipuè dum sacerdotio fuisset decotẽtia synodali Dioscorus, nihil mali quo molitus non est contra sanctam am, donèc desiderium proprium ret. Insidiatus ergò mortem, magis itum ad cælos pij & beate memoritoris Martiani, & hunc quasi congiudicauit, vt suam perficeret voluntadimens quosdam monachos neglig in suburbanis habitare nosceuntur, ipsos, sicut & ille, ex quo Chalcedo-

ctum & vniuersale concilium celebratũ est, à cõmunione generalis Ecclesiæ suspenderũt, turbisq; gaudẽtibus semper adhuc superstite sanctę memoriæ archiepiscopo nostro Proterio, & solennia atq; decentia põtifice celebrãte mysteria, & collectas sinè aliqua seditione faciente nobiscũ, & cum omi Alexãdrino clero, & concurrente omni curia ad collectas, quæ ab eo celebrabantur pro cõmuni salute, ꝓ pijssimo atq; Christianissimo principe nostro, & omni palatio & eius exercitu: misit in ciuitatem, vt turbam atque tumultũ facerent, tanquàm nouitas quædam, aut permutatio reipublicæ & orthodoxæ fidei facta fuerit, in trãsitu pię memorię principis Martiani: tãtamq; commouit seditionem, totam vt vrbem complens simplicium virorũ & seditiosis consentientiũ, & sinè iudicio talium voluntatibus cõsonantium, vt etiàm nefarij clamores fierent, nullusq; posset liberorũ, & mansuetè viuentium illo die procedere. Deindè alia congregata est multitudo permixta atque redempta, eiusdem Timothei molitione collecta in maiorem Alexandrinæ ciuitatis ecclesiã, vnà cum prędictis monachis, & fumens duos episcopos cõsentientes sibi, & propterea sub indignatione factos Ecclesiæ à pontificali sede Alexandrinæ ecclesiæ, nullamque communionẽ habentes cum sancta catholicaq; Ecclesia, semetipsum inthronizauit, & quasi archiepiscopum demõstrauit, dum verè catholicus archiepiscopus cũ omi clero in episcopio cõsisteret. Et repentè quidem accessit baptismata & ordinationes efficere diaconorum atque presbyterorũ, necnon & episcoporum: & alia cœpit niti, quæcunque facere competunt vero pontifici. Et eos quidẽ quos ordinauit, distribuit in Alexandrinas sanctas, Aegyptiacasq; ecclesias: præcipiens omnes religiosissimos presbyteros ecclesiarũ, atque diaconos à ꝓcessoribus, transitum ad cælos habentibus, ordinatos, id est, à Theophilo, & Cyrillo, & Proterio, ab ecclesijs expelli, nullũ ⁎ alterius sacerdotij ministerium habituros. Extẽdens autem suam vesaniam, & quasi incrementum suæ superbiæ & cõcupiscentiæ operat⁹, cõsiderans quia non possit aliter studium suæ intentionis efficere, nisi ab humanis rebus auferret, quod etiàm fecit, eũ qui regulariter iure archiepiscopus, & catholicæ pastor fuit ecclesiæ, sanctæ memoriæ Proterium, suadens aliquos, sicut rerum euentus ostendit. homicidas veros cõtrà insurgere, qui eum orantem in baptisterio peremerũt, & per omnẽ (vt ità dicamus) vrbem trahentes, & velut in pompa eius reliquias deducẽtes vndiquè vulneratas, & membratim incisas, non respuerunt etiàm carnis eius & internorum viscera sancta gustare, ignique tradentes reliquum eius corpus, ventis etiàm cinerem dispargebant, omnem bestiarum transcendentes ferocitatem. Non senectutem, non canos, non pontificatum, mediatorem Dei & hominum, nõ tempus erubescẽtes. Commiserunt enim homicidium tempore sancto Paschæ, quo etiàm dæmones salutari passione perterriti conquieuerunt. Rursùm etiàm augmentum malorum efficiens per eos, qui cum eo dudùm fuerunt, & quasi semetipsum in malis exercens, condemnatos quidem in scripto clericos & episcopos, in communiõem suscepit, & ministrare præcepit sanctis & venerabilibus sacrificijs: sanctũ verò & vniuersale concilium Chalcedonę celebratũ, quod nec augmentum, nec imminutionem, sicut prædixim⁹, habet à sancta Nicena synodo, anathemati subdidit cum omnibus ei communicãtibus: nullumque religiosorum episcoporũ ex Aegypto, aut Alexandrinorum clericorũ ei communicantium suscepit, nisi qui illi abrenunciare præsumunt, quod hactenùs nemo fidelium fecit. Insuper omnes totius vrbis episcopos, eorumque venerabiles clericos anathematizans, parua siquidem hęc esse iudicans, & ad satietatem hæreticæ suæ vesaniæ non posse sufficere, etiàm in venerabili diptycho (in quo pię memorię transitum ad cælos habẽtium episcoporum vocabula cõtinentur, quæ tempore sanctorum mysteriorum secundùm sanctas regulas releguntur) posuit suum nomen & ꝓioscori, qui sub damnatione anathematis à DEO & vniuersali concilio esse decretus est, & deleuit exindè sanctæ memoriæ, & secũdùm DEVM viuentis Proterij nomen regulariter archiepiscopi cõstituti. Et nè polluamus vltrà sermonem, dum ad singula eius volumus præsumptiones edicere, vsque ad ea quæ dicta sunt, linguam pręcurrentem refrenantes, aliquo modo reticuimus. Nolum⁹ enim recordari, quemadmodùm conatus est in sanctissimas Aegyptiacę diœcesis ecclesias, in quibus Deo amantissimi & orthodoxi episcopi constituti sunt, hæreticos episcopos destinare, & in venerabilib⁹ monasterijs clericos, & quẽadmodùm concutiat virginũm monasteria, conturbans eas, & terrorem eis suæ tyrannidis imponens, vel ad quantam vesaniam insiliuit, ità vt etiàm põtificales sedes, in quib⁹ resedit sanctæ memoriæ Proteri⁹, postquàm fregit eas, igni contraderet, aqua marina venerabilia sanctaque altaria in sanctis ecclesijs, vbi ædificata sunt atque dicata, diluerit, nè audientes in incredulitatem fortè ducantur, aut certè rectæ fidei inimici lætentur: à quo & alia multa valdè præsumpta sunt, quę narrari sermone nõ possunt. Quia verò terribilia sunt, & omnem vesaniam valdè transcendunt, quę in talibus sanctissimis temporibus sunt ab eo commissa aduersùs sanctam intemeratamque fidem, & contra sanctas & venerabiles regulas, communemque disciplinam: magis autem contra sanctarum ecclesiarum statum, & aduersùs ipsam rempublicam eiusque leges hæc ferre minimè prę-

diptychum quid.

V ualen-

Universidad de Deusto
Biblioteca

ualentes, neque permittenda censentes, multam itineris fatigationem, marinaq; pericula, & incertam vitam ipsius, nostrarumq; ecclesiarum curas secundo loco ponentes: ad hanc regiam venimus ciuitatem, cõsacerdotes in occulto velut in persecutiõe tyrannica dimittentes, & preces pijssimo & Christianissimo principi, & tuæ sanctitati fundẽtes, atque poscentes, quatenùs misericordiam p̃ beatis statui communi, & saluti orthodoxæ plebis, ecclesiarũ pariter vnitati: necnõ & sanctorum & deo amantissimorũ patrũ nostrorum laboribus feratis auxilium, qui diuersis temporibus pericula sunt perpessi, multaq; contra inimicos habuẽre certamina: quatenùs sancta & intemerata fides, immobilis & intẽtabilis possit ab oñi hęretica sapiẽtia custodiri, nostrosque gemitus synodicis literis sanctissimo Ecclesię Romano põtifici Leõi, necnon & Antiocheno, & Hierosolymitano, atq; Thessalonicẽsi, & Ephesino, deo amãtissimis episcopis, vel alijs, quib⁹ fuerit visum, ecclesijs indicetis, (quoniam hoc delictum læsio est communis) vt omnes totius orbis episcopi cognoscentes ea, quæ p̃sumpta sunt à Timotheo, & quia nouitates exercuit contra sanctas regulas, & religionem orthodoxam, literis synodicis pijssimo & Christianissimo principi nostro, vestræq; sanctitati secundùm venerabiles patrum regulas rescribentes, dignam formã, quæ in hoc placuerit, præbere non differant. Si verò prospexeritis oportere fieri vniuersale conciliũ pro salute fidelium populorũ, & statu sanctarũ ecclesiarum, vt terminus debeat regulariter in his, quæ à Timotheo sunt nefandè commissa, p̃ferri, nè malignis alijs viris occasio perpetrãdi similia p̃beatur, & hoc fieri deprecamur sanctissime & Deo amãtissime põtifex. Paulò minùs autem nos transierat etiàm hoc ad obiurgatiõem eorum, quę à Timotheo sunt præsumpta cõtra sanctæ memoriæ Proteriũ, declarare. Quod facimus, vt nullam ille possit habere in suis delictis excusatiõis occasionẽ, & omnes audientes agnoscant, quia nihil contra eum pro inimicitiarum causa suggessimus. Nam cũ post mortẽ sanctæ memoriæ archiepiscopi nostri Proterij tantã rabiẽ contra eũ & vesaniam demõstrauerit, vt etiàm pontificalẽ sedẽ, in qua ille sedit, igne cremaret, & de venerabili diptycho eius nomẽ auferret, & qui ab eo fuerant ordinati, ecclesiasticum & sacerdotale ministeriũ celebrare prohiberet, eiusque generis proximos valdè persequeretur: substantiam quoquè eius, quam à parẽtibus habuerat, deuastaret, quomodò manifestus non est, quia cædem contra eum ipse commisit, rebus ipsis volũtatem Timothei valdè pandentibus, & quẽadmodùm esse vesanus apparuit contra memoriam illius, qui beatè defunctus est? Supplicamus igitur, vt nulla subreptio apud vanimũ gelũ vestræ sanctitatis obtineat, per eos qui pro eo sermonẽ vidẽtur efficere, sed respicite, quia nõ solùm aduersùs viuos inspicite, quia nõ solùm aduersùs viuos festus existit, sed etiàm contra defunctum sanctis regulis placitam contra eum fore dare dignemini.

¶ Epistola quorundam episcoporum Aegyptiacæ diœcesis pro Timotheo nefando archiepiscopo Alexãdrinæ ecclesiæ, ad Leonem imperatorem & Augustum.

PIjssimo & Christianissimo imperatori orthodoxo Leoni, victori, triũphatori semper Augusto, episcopi & clerici Aegyptiacæ diœcesis ab archiepiscopo Timotheo Aeluro destinati. Scriptũ est, Oñi poscenti nobis rationẽ esse reddẽdã de spe, q̃ in nobis est, multò magis pijssimo & Chr̃ianissimo principi. Nos itaq; sanctissimi & Deo amãti patris nostri & archiepiscopi Timothei ras tranquillitati vestræ detulimus, gratiarum actione plenissimas, & quòd Alexandrinorum magna ciuitas (auspice Deo) sub pietatis imperio pacem habeat, & ciuiliæ & venerabilia monasteria gubernentur. Quia verò necessariè visum est, etiàm fidem & fidem breuiter vestrę manifestare: declarare: suggerimus, nos trecẽtorum & octo sanctorum patrum, qui in Nicęa uitate collecti sunt, & per sanctum spiritum sunt locuti, symbolum atque fidem teneamus, custodire, & neq; augmentum aliquod, neq; imminutionem recipere. Ea nanque, quæ sancto spiritu dicta atque cõscripta sunt, nõ est aliquo modo retractari, nec augmentum aliquod, nec imminutionem eis fieri, sicut scriptum est: Noli trãsponere terminos æternos, quos posuerunt patres tui: neq; interpretatione eget prædictorum patrum fidei symbolum, cùm interpretatum sit, & clarè prædicet unamquamque pietatis. Hanc ergò fidem firmẽ & immobiliter detinemus. Hanc factionem perfectam mansuetudini gerimus, & ità credimus tam nos, quàm amantissimus archiepiscopus noster Timotheus. Hoc autem manifestum tuæ pietati de p̃dicto archiepiscopo nostro Timotheo, quia cõfidens de tua pietate symbolo trecẽtorum decem & octo patrum, in quo baptizati estis, confessionem confessi credere, & in sistere, & spem salutis habere. Et cauit tuæ pietati, & confitetur orthodoxa ità sapientem atque credentem, vt electas & sinè sanguine sacrificia celebrare vestra potentia. Quia verò satisfecisti cepto vestræ tranquillitatis, supplicamus, vt annuatis precibus nostris, & amãtissimo & sanctissimo archiepiscopo stro rescribatis, & nos ad eius sanctitatem tinùs dirigatis: speramus enim, quòd qui tuæ serenitati pium hoc donauit um, pacẽque in Alexãdrina ciuitate

sare dignatus est, vestrum corroborauit amplius principatũ, maioremque pacem donauit cuncto terrarum orbi & sanctis ecclesijs. Quia verò vestra pietas imperauit, quemadmodùm de synodis sapiamus; nostram sentẽtiam facimus manifestam, quoniam communicat ecclesia synodis in Epheso celebratis. Synodum verò centũ quinquaginta nescimus: nouim⁹ autem, quia beati patres nostri & archiepiscopi post cõcilium, atque in Cõstantinopolitana ecclesia cõgregati sunt. Synodũ enim Chalcedonensem ecclesia maximæ ciuitatis Alexandrinæ non suscipit.

LECTORIB.

QVibuscunque scriptũ est à Leone pijssimo principe, simul cum eius literis sunt adnexæ duæ peritiões Episcoporum Aegypti, & clericorum Alexandrinę ciuitatis, & eorum qui ex persona Timothei Aeluri preces similitẽ obtulerunt, necnon & literę Anatolij Constantinopolitanę ciuitatis archiepiscopi: & sic vbiquè directę sunt metropolitanis totius orbis episcopis. Quorum etiàm omnium epistolæ siue relationes per ordinem sunt conscriptæ, condemnantium quidem Timotheum Aelurum, tanq; adulterum & homicidam pariter & hæreticum, approbantium verò & concordiã confitentiũ Chalcedonensis sancti concilij, cum trecentorum decem & octo, & centum quinquaginta sanctorum iudicio patrum. Scriptum est autem his, qui subtèr adnexi sunt:

LEoni, reuerendissimo vrbis Romæ pontifici. Anatolio, reuerendissimo Constantinopolitatæ ciuitatis episcopo. Basilio, reuerendissimo episcopo Antiochiæ Syriæ. Iuuenali, reuerendiss. episcopo Hierosolymorum. Epiphanio, reuerendiss. episcopo Syrię secundæ. Dorotheo, reuerendiss. episcopo Damasci Phœniciæ Libanisiæ. Pelagio, reuerendiss. episcopo Tarsi Ciliciæ primæ. Oresto, reuerendiss. episcopo Anazarbi Ciliciæ secundæ. Stephano, reuerendiss. episcopo Hierapoleos, Ibæ, reuerendiss. episcopo Edessæ Osroenæ. Simeoni, reuerendiss. episcopo Amidæ Mesopotamiæ. Antipatro, reuerendiss. episcopo Bostrorum Arabiæ. Basilio, reuerendiss. episcopo Seleucię Isauriæ. Olympio, reuerendiss. epo Scythopoleos. *Suauino reuerendiss. epo Constantiæ Cypri. Iohãni, reuerendiss. *episcopo Patrensi. Eustathio, reuerendiss. epo Beryti. Iacobo, reuerendiss. monacho Nisibeno. Simeõi, reuerendiss. monacho. Varadato, reuerendiss. monacho. Eunomio, reuerendiss. epo Nicomedię. Anastasio, reuerendiss. epo Ancyræ. Theoctisto, reuerendiss. epo Pessinũtis. Alypio, reuerendiss. epo Cesareæ Cappadociæ primæ. Patricio reuerendiss. epo Tyanẽsi. Charterio, reuerendiss. epo Claudiopoleos. Petro, reuerendiss. epo Gangrẽsi. Seleuco, reuerendiss. epo Amaseæ. Iohanni, reuerendiss. epo Sebastię. Ortio, reuerendiss. epo Molitianẽsi. Petro, reuerẽdiss. epo *Cæno. Eleutherio, reuerendiss. epo Chalcedonensi. Iuliano, reuerendiss. episcopo Tabiæ. Adelphio, reuerendiss. episcopo Arabyssi. Euethio, reuerendiss. episcopo Cyzici. Iohanni, reuerendiss. episcopo Ephesi. Eutherio, reuerendiss. episcopo Sardensi. Agapito, reuerendiss. episcopo Rhodi. Critoniano, reuerendiss. episcopo Aphrodisiadis. Petro, reuerendiss. episcopo Myrẽsi. Pergamio, reuerendiss. episcopo Antiochiæ Pisidiæ. *Episanio, reuerendiss. episcopo Pergæ. Pal- for. *Epiladio, reuerendiss. episcopo Iconij. Nonecio, phanio reuerendiss. episcopo Lauciæ. Marmiano, reuerendiss. episcopo Synnadensi. Amphilochio, reuerendiss. episcopo Sidæ. Aetherico, reuerendiss. episcopo *Tynirnæ. Philippo, *Smyrnæ reuerendiss. episcopo Hierapoleos. Iohanni, reuerendiss. episcopo Heracleæ Europæ. Basilio, reuerendiss. episcopo Traianopolis. Gregorio, reuerendiss. episcopo Adrianopolis. Valeriano, reuerendiss. episcopo Martianopolis. Valentino, reuerendiss. episcopo Philippopolis. Euxitheo, reuerendiss. episcopo Thessalonicensi. Petro, reuerendiss. episcopo Corinthi. Eugenio, reuerendiss. episcopo Nicopolitano. Martyrio, reuerendiss. episcopo Cortynensi. Vigilantio, reuerendissimo episcopo Lariss. Lucæ, reuerendissimo episcopo Dyrrhacheno. Vrsicino, reuerendissimo episcopo Scupẽsi. Zosimo, reuerendissimo episcopo Sardicæ. Iuliano, reuerend. episcopo× .Luciano, reuerendissimo episcopo Byzano. Theotimo, reuerendiss. episcopo Tomizano. Et cæteris episcopis metropolitanis.

Explicit ordo Episcoporum.

Ex Nicephori Historia Ecclesiast. lib. 15. cap. 19. quę idcirco huc adscribimus, vt his epistolis certior constet fides.

AD hunc modum (puta vt suprà habentur in literis Leonis Augusti) Leo ad Anatolium & cæt. vbiquè episcopos scripsit. In eandẽ sẽtẽtiam quoquè literas dedit ad illustres monachos, & qui vitæ sanctitate præclari erãt alios, mores suos ad vitã spiritualẽ dirigẽtes, inter quos celeberrimus omniũ fuit Symeones ille, qui primus stationẽ super columnã inuenit, cuius antea etiàm meminimus, præterea Varadatus, & Iacobus Nisibenus, quorũ etiàm Theodoretus in Dei amantiũ historia mentionẽ facit. Porrò Leo Romanus episcopus primus, Chalcedonensi Synodo cõprobata, electionẽ atq; consecrationem Timothei vt illegitimã improbauit, cuius epistolã Leo Imperator Timotheo Aelure per silentiarios misit. Cæterum Aelurus ad imperatorẽ rescripsit, Leonis epistolã refellens, & Chalcedonensem Synodũ quãmaximè reprehendens. Episcopi reliqui itidem vt papa fecerũt. Solus Amphilochius Sidites ad Imperatorem scribens, Timothei quidem consecrationem damnauit, Synodi autem Chalcedonẽsis Decretum nõ recepit. Quæ omnia à Zacharia Rhetore in historiam sunt relata, qui Amphilochij etiàm epistolam ei inserat.

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶EPISTOLA LEONIS PAPAE ad Leonem Imperatorem.

LEo Episcopus Leoni Augusto. Literas clementię tuæ, plenas virtute fidei & lumine veritatis, veneranter accepi: quibus cuperem etiàm in eo, quòd præsentiam meam pietas vestra necessariam existimat, obedire, vt maiorem fructum, conspectu vestri splendoris adsequerer: sed magis id vobis arbitror placiturum, quod eligendum ratio demonstrauit. Nam cùm sancto & spiritali studio in vniuerso mundo pacem Ecclesiæ muniatis, nihilq; sit cõuenienti⁹ fidei defendẽdę, quàm his, quę per omnia instruente spiritusancto irreprehensibiliter definita sunt, inhærere, ipsi videbimur benè statuta conuellere, & authoritates, quas ecclesia vniuersalis amplexa est, ad arbitrium hæreticæ petitionis infringere: atque ità nullum colligendis ecclesijs modum ponere, sed data licẽtia rebellandi, dilatare magis q̃ sapere certamina. Vndè, quia post illas ephesinę synodi impietates, quibus Dioscori scelere fides catholica refutata est, peruersitas Eutychiana susceptа est, nihil ad cõseruationem fidei Christianæ vtilius potuit ordinari, quàm vt prædicti facinus sancta synodus Chalcedonensis aboleret, & tanta illic haberetur cælestis cura doctrinæ, vt nihil in cuiusquam opinióe resideret, quod à prædicationibus vel ꝓpheticis vel Apostolicis dissonaret, ea scilicet moderatione seruata, vt rebellibus tantùm ac pertinacibus ab Ecclesię vnitate iectis, nulli correcto venia negaretur. Quid probabilius, quid religiosius poterit pietas vestra decernere, quàm vt quę non tam humanis, quàm diuinis sunt statuta decretis, nullus vltrà sinatur impetere, nè verè digni sint tãtum Dei munus amittere, qui de veritate ipsius ausi fuerint dubitare. Cùm ergò vniuersalis Ecclesiæ per illi⁹ principalis petrę ædificationem facta sit petra, & primus apo-
Matth. 16. stolorũ beatissimus Petrus voce Domini dicentis, audiérit: Tu es Petrus, & super hanc petram ędificabo Ecclesiam meam: quis est, nisi aut Antichristus, aut diabolus, qui pul-
* veritatem sare audeat inexpugnabilem *firmitatẽ, qui in malitia sua inconuertibilis perseuerans, p vasa iræ, suæ apta fallaciæ, falso diligẽtię nomine, dum veritatem se mentitur inquirere, mendacia desiderat seminare? Atque contemnẽda & vitãda meritò sibi incõtinens furor, & impietas cæca pscripsit, vt dũ diabolico instinctu in sanctã Alexãdrinã sęuit ecclesiã, quales essent q̃ Chalcedonẽsem synodũ retractari cupiũt, disceretur, in qua nullo modo accidere potuit, vt à nobis cõtra sanctam Nicenã synodũ sentiret, quod hæretici mentiũt, qui se fidẽ Niceni cõcilij tenere cõfingũt, in quo sancti & venerabiles patres nostri cõtra Arriũ cõgregati, nõ carnẽ Dñi, sed deitatẽ filij homousion patri esse firmauerũt: in Chalcedonẽsi aũt concilio aduersùm Eutychianam definitum est, de substantia vir-
nis matris dominum IESVM CHRISTV
sumpsisse nostri corporis veritatem. A
Christianissimum igitur principem, &
Christi prædicatores digno honore h
randum, vtor catholicę fidei libertate,
cõsortium te apostolorum ac prophetar
securꝰ exhortor, vt cõstanter despicas
pellas eos, qui se Christiano nomine p
uêre: nec patiaris impios parricidas sa
simulatione de fide agere, quos cõstr
velle vacuare. Cùm em clementiã tuã D
nus tanta sacramenti sui illumination
uerit, debes incunctanter aduertere,
potestatẽ tibi nõ solùm ad mũdi regim
maximè ad ecclesiæ psidium esse c
ausus nefarios comprimendo, & q̃ ben
statuta, defendas, & verâ pacem his, qua
turbata, restituas: depellendo scilicet
sores iuris alieni, & antiquę fidei sed
drinę ecclesię reformãdo: vt correcti
tuis DEI iracundia mitigata, regiæ c
nõ retribuat q̃ admissa sũt, sed remittat
stitue ante oculos cordis tui venerabil
perator oẽs, qui per totũ orbẽ sunt D
sacerdotes, ꝓ ea tibi fide, in qua totius
di est redemptio, supplicare: in qua re
aliùs ambiũt, qui apostolicę fidei se
Alexãdrinę ecclesię pfederunt agentes
pietatẽ tuã, nè homines hæreticos, &
ꝓ sua puersitate dãnatos, vti sua pfun
tiamini, cùm siue impietatẽ erroris
as, siue opùs ppetrati furoris attende
lùm ad sacerdotij honorẽ admitti
sed ab ipso Chriano nomine mereant
scindi. nã (quod exorata pietatis vę
xerim) quodã cõtagio splendorẽ pelli
nitatis offuscant, cùm sacrilegi parric
audeãt petere, quod nec innocẽtes
tinere. Oblatæ sunt gloriosissimæ p
vestrę preces, quarũ exẽpla vestris lit
didistis: sed ĩ his, q̃ catholicorũ sũt
tiũ, subscriptio cõtinetur: & quia
bilis est, fidutialiter nomina singulo
dignitas sui honoris aperiẽ. In illis
orthodoxo principi hæretica porrig
formidauit obreptio, sub incerto cõ
uersitatis vocabulo, ideò certũ nom
hiẽ, nè nõ solùm paucitas personarũ,
àm meritum detegatur. Latere
vtile existimãt eorum quantitas, quo
qualitas iudicata: nec incongruè, cùm
homines sint, profiteri metuunt, qui
êre damnari. In vna ergò catholicorum
plicatio continetur, in alia hæreticor
menta panduntur, hîc sacerdotum D
& totius Christiani populi, ac mon
rum defletur euersio: ibi immanium
rum continuatio demonstratur, vt
non licuit audiri, liceat dilatari. Nõ
spicuum est, quibus pietas vestra fauc
re, & quibus debeat obuiare, nè
drina ecclesia, quæ semper fuit

tionis, spelunca nunc sit latronum? Manifestum quippe est, per crudelissimam immanissimamque vesaniam, omne illic cęlestium sacramentorum lumen extinctum. Intercepta est sacrificij oblatio, defecit chrismatis sanctificatio, & parricidalibus manibus impiorũ omnia se subtraxére mysteria: nec vllo modo ambigi potest, quid de his decernendũ sit, qui post nefanda sacrilegia, post sanguinem probatissimi sacerdotis effusum, & conceremati corporis cinerẽ in contumeliam aëris cælique dispersum, audent sibi ius peruasę dignitatis expetere, & apostolicę doctrinæ inuiolabilẽ fidem ad concilia prouocare. Magnũ ergò vobis est, vt diademati vestro de manu Domini etiàm fidei addatur corona, & de hostib⁹ Ecclesiæ triũphetis. quia si laudabile vobis est, aduersarum gentium arma conterere, quanta erit gloria, ab infanissimo tyranno Alexandrinam ecclesiam (in cuius contritione, omnium Christianorum est injuria) liberare? Vt autẽ pietati tuę literę meę colloquium quasi præsentis exhibeãt, quicquid de communi fide fueram suggesturus, scriptis prosequentibus insinuandũ esse perspexi. Ac nè hui⁹ epistolæ pagina in nimiam longitudinem tẽderetur, alijs literis, quæ adsertioni catholicę fidei congruunt, comprẽdi vt licẽt ea, quæ à sede Apostolica sunt prædicata, sufficerent, insidias tamen hęreticorum etiàm hæc q̃ sunt adiecta, referarent: sacerdotalem nanque & apostolicũ pietatis tuæ animum, etiàm hoc malum ad iustitiam vltionis debet accendere, quòd Cõstantinopolitanę ecclesiæ puritatẽ pestilentes obscurant, in qua inueniuntur quidã clerici, hæreticorum sensui consonantes, & intra ipsa catholicorum viscera, adsertionibus suis hęreticos adiuuantes. In quibus deturbãdis si frater meus Anatolius, cùm nimis benignè parcit, segnior inuenitur: dignamini pro fide vestra etiàm istam ecclesiæ præstare medicinã, vt tales non solùm ab ordine clericatũs, sed etiàm ab vrbis habitatione pellãtur, nè vlteriùs sanctus Dei populus, peruersorũ hominum contagio polluatur. Cultores autẽ pietatis tuæ, Iulianum episcopum, & Aetiũ presbyterum mea petitione commendo, vt sug gestiones eorum pro catholicæ defensione fidei, placidè digneris audire: quia verè sunt eiusmodi, vt fidei vestræ possint per omnia vtiles inueniri. Data Kalendis Decembris, Constantino & Rufo vv. cc. consulibus.

¶ Epistola Anatolij episcopi, ad Leonem Imperatorem.

PIissimo & Christianissimo Imperatori Augusto, victori ac triumphatori, Leoni, Anatolius Constantinopolitanus episcopus. Orationi siquidẽ nostræ opùs est, Christianissime & fidelissime Imperator, vt non circa meditationem à diabolo peruenientiũ rerum, contra communem ecclesiarum pacẽ occupemur. Quia verò, sicut apparet, aduersarius non sinit præsentem sinè fluctuatione nauigare nos vitam, necesse est supernæ gratiæ gubernaculo vsos oportere nos omnes, qui Deo authore sumus in sacerdotio cõstituti, illius certaminib⁹ obuiare. Vndè etiàm nunc in his, quæ sunt præsumpta in Alexandrinorum ecclesia, non quieui, sed sequens vestræ Christianę tranquillitatis intentionẽ, volentem & sanctorum patrum regulas non sperni, & ciuilia iura seruari, quod me facere congruebat, scilicet sedem gubernantẽ huius regiæ ciuitatis, egi: & hęc manifesta vestrę pietati fient per ea, quæ scripsi tã Romano sanctissimo & venerando Leoni põtifici, quàm omnibus vniuscuiusque diœcesis venerabilibus metropolitanis episcopis, apud quos ingemui, petulantiam contra sanctorum patrum regulas perpetratã, & facta scelesta Timothei, sicut accusationes aduersùs eum vestrę pietati & nobis scriptę testãtur, qui concusauit Ecclesiasticas sanctiones, legesque ciuiles, quiq; secundùm quod scriptum est, malam potius partem libenter elegit, & quæ illis, quę in rebus decentibus deficiũt, commodatur. Ait enim: Impius dum ceciderit in
Prou. 18. profundum malorum, spernit. Significaui nihilominùs eis & de sancto beatoq; nostro concilio Chalcedonensi quę digna sunt. Ergò quoniam alijs hæc cõuenienter exposui, pronior nũc extiti, vt cum fiducia clariùs de rebus præsentibus meam possim publicare sententiam. Notum igitur facio vestræ tranquillitati, quòd pijssimis vestris syllabis à nobis fieri præcepistis, quia constituo Timotheum quidem, quantùm ad integritatẽ sanctorum canonum, aduersùm quos semper ea quæ gessit & gerit, hactenùs irritauit, in ordinatióe sacerdotij nullatenùs esse dignum. Quomodò enim sacerdos erit, qui ità à proprio pontifice, & ab omnib⁹ totius orbis sacerdotib⁹ sponte semetipsum abrupit, & hęreticum per omnia demonstrauit, dudùm se à sancto & famosissimo Chalcedonensi concilio separando, & reuerendissimos episcopos Aegyptiacę diœcesis, & clericos, necnon & orthodoxorum multitudinem, & monachorum catholicæ fidei, & ipsi vniuersali cõcilio communicantium, veluti hæreticos ab ecclesijs proprijs expellendo: insuper & aliarũ multarũ malarumq; rerũ author existens, sicut accusatiões aduersùs eũ oblatę proclamant? De Chalcedonẽsi verò sancto & vniuersali cõcilio hoc apertè pronũcio, qa tentare omninò retractare aliquid eorũ, q̃ ab eo definita sunt, hominum est insidiantiũ solũmodò catholicę ecclesiarũ Chri concordiæ, congaudentiũ turbis atq; tumultui: quandò apostolica quidẽ & paterna dogmata, olim nobis tradita, in eo roborata sunt & affirmata: nullũ aũt dogma, rectitudini ecclesiasticę cõtrarium, illic peregrinè aut nouiter est ꝓbatũ. Illa siquidẽ Deo amabilis ac venerabilis synodus ex imperiali tunc sanctiõe cele-

Universidad de Deusto
Biblioteca

brata, ad peremptionem scandalorum, quæ tunc contra fidem intemeratam videbantur exorta, non aliam innouauit fidem, nō peremit antiquitùs existentem, non adiecit aliquid olim confessioni contraditæ, non imminuit eam, quę semper custoditur & saluatur: sed trecentorum decem & octo sanctorū patrum symbolum, incontaminabile & inuiolabile à domesticis fidei custodiri, & eis, qui imbuūtur ab impietate cū terrore, tradi præcepit. Necnō & synodos sanctas & orthodoxas, post illam maximam, ei consonas existētes, & pro illius confirmatione diuersis temporibus celebratas, rectè probauit, & solummodò, sicut diximus, semen zizaniorum tūc ortum exterminauit, nè vlla ex hoc malitiæ radix per eos, qui inerudite contendunt, denuò pullularet, & puram intemeratamq; nostram fidem in aliquo noceret, quatenùs ab hoc aliqui simplicium fœdarētur. Nunc igitur famosissime & fidelissime noster princeps, insertę tibi iustitiæ congruit sancire, nè quorundam mala voluntas, seu hæretica prauitas, cuncto orbi terrarum & omnib⁹ Christi sacerdotibus, vnitis secundùm Deum, & pacem habentibus, vexationis communis & contritionis fiat occasio, & sacris canonibus suum robur contra Timotheū spernentem eos, per nos demōstrantibus decernere, vti quę necessaria sunt, vt per vestræ pietatis imperium, sicut in illis quoquè contra taliū rerum præsumpta prouenire sancitū est, hæc secundùm legum seueritatem effectui cōtradantur, ad vindictam cōremptarum ecclesiæ sanctionū, & innoxij sanguinis, hoc est, sanctæ memoriæ Proterij, orthodoxi Alexādrinę ciuitatis episcopi, sicut visum fuerit pietatis vestrę tranquillitati, Christianissime ac fidelissime Imperator August. immaculata & & intemerabili dextera.

¶ Epistola episcoporum Europæ, ad Leonem Imperatorem.

PRotecto, pio & Christianissimo domino totius orbis terrarum, & Imperatori perpetuo August. Leōi, Iohannes reuerendissim⁹ Heracleæ, Theophronius episcopus Aphrodisiadis, Theotegn⁹ episcop⁹ Cyclensis, & Babulas episcopus nouæ Theodosiopolis Europæ vestræ. Pietatis vestrę & Christianitatis imperiū, clariùs purpura atq; diademate pro fidei causa lucet. Verè nanq; pijssime & Christianissime imperator, Leo q̄dem contra hostes existis, circa mites autem & subditos, mansuetissimi Dauid imitator agnosceris, quippe diuinitùs adeptus imperium. Eodē nanq; modo etiàm eos, q̄ inordinati videnī, & contra sanctas regulas semetipsos armauerūt, & seditiōes impias & scelestas arripiūt, imperiali authoritate cōprimis, & de mundi quiete cogitātes, incōmotas & sinè fluctib⁹ sanctas vbiquè cōseruatis ecclesias. Præstet igit̄ omniū dominus Christus vestrū imperiū, indeclinabiliter confessionē fidei conseruantē, lōgęuis annorū curriculis sanctorū intercessionib⁹ pmanere. Sacratissimas literas, à vestra tranquillitate directas, cū multo studio relegentes, in quib⁹ p̄cepistis nobis clariùs exponere, qd de sancto magnoq; & vniuersali Chalcedonēsi cōcilio sentiam⁹, & de Timotheo, quē Alexandrinorū popul⁹ sibimet ordinauit episcopū, per hanc humilē nostrā relationē vestrę pietati significam⁹, quomodo omnē vestrę pietati significam⁹, quomodo omnētis sanctissimis orthodoxisq; cōcilijs, & cordamus & cōsentimus. Primùm quidē gmata & expositionē trecētorū decē & octo sanctorum sequimur patrū, eorumq; indeclinabiliter custodim⁹, in q̄ etiàm baptizati sumus & baptizamus. Post quos centum quinquaginta sanctorū patrum, q̄ in regia Cōstantinopolim congregati sunt, cōcilium seruamus. Necnon etiàm Ephesiū cōcilium, quod sub beatæ memoriæ Cęlestino, sore sancti & venerādi & custodis clauis gni cælorū Petri, & sub sanctę memoriæ rillo Aldxādrino pōtifice congregatū, pter hęresim nefandā prophanāq; nestorii cipuè tamen p Dei gr̄am Chalcedonēse ctū magnū sanctumq; & vniuersale concilium, eō q̄ prædicta cōcilia firmauerit, nec augmētum quoddam vel detrimentum fecerit, aut quicquam ex his, q̄ rite definita, commouerit, aut aliquid inconenter interpretatū sit. Quod concilium ancorā cautā firmamq; seruamus, quā tra oēm hęreticā tyrānidē scutū inexpugnabile & arma extitit, q̄ nequeāt superari. Igit̄ formas siue definitiōes null⁹ rectę fidei tiū mutilare p̄sumat: & neque vnum ex vnū apicē possum⁹ aut cōmouere, aut vore horū, q̄ ab ea rectè sunt & inculpabiliter definita. Seqmur aūt & famosissimorum ctorū patrum doctrinas rectas, miserationes regis omniū Christi euangelicū adeptus dotium, rectè sapimus semper, & sicut Apostolica Romanorū sedis Ecclesia, & ut sapuerunt beatæ famosæq; memoriæ tres & episcopi regiæ Constantinopolis, sicut omnes totius orbis episcopi, recte bum p̄dicantes veritatis sapimus, sic reg populos p̄dicamus, rectā eis proponentes temeratamq; doctrinā. De Timotheo vestris & Deo amantissimis literis, quas missione sanctæ memoriæ Proterius doxus, sanctusq; pater & Alexandrinus episcop⁹, in sacratissimi baptisterij lou emptus est, membratimq; concisus, & oībus circuntractus, & post hęc igni ditus, aliaq; passus, q̄ p̄pter sceleris rationem terretur lingua proferre sanctum quidem Proterium in ordine & sanctorum martyrum ponim⁹, & ceſſionibus misericordem & propitium um nobis fieri postulam⁹: Timotheū

talia ppetrauit in beatæ memorię Proterio, qui fuit episcopus, cuiusque consilio atque tractatu factum est scelus huiusmodi, quod etiàm humanos auditus propter excellentiam crudelitatis obturat, tanquàm tyrānum, & sanguinarium, & propter immensam sui crudelitatem antiquos tyrannos, qui semetipsos aduersùs triumphatores martyres armauerunt, transcendentem, quiq; episcopatum arripuit, alienum à sacerdotio & episcopatūs dignitate & extraneū esse decernimus. Sanctissimos autē & consacerdotes nostros, qui ab eo cōtra ecclesiasticas sanctiones excommunicati sunt atq; damnati, & consacerdotes nostros eos, & comministros, & coēpiscopos, & cōmunicatores habemus, & optamus sanctis eorum orationibus Dei clementiam promereri. Similiter autem siue archimandrita, siue presbyter, siue diaconus, siue quis alius in clero constitutus, excommunicatus ab eo est propter bonæ memoriæ Proterium Alexandrinæ ciuitatis episcopū, huic communicamus, & esse eum in clericatūs dignitate decernimus. Nam lupus, qui pastori non pepercit, nec ouibus parcit. Eos autem, qui in damnatorum locis ab eo sunt constituti, siue episcopi sint, siue archimandritæ, siue presbyteri, siue diacones, siue quilibet in clero humiliori consistens, hos indignos Graduum, in quibus sunt præter ecclesiasticam cōsequentiam ordinati, cùm obumbratam velut theatralem dignitatem videantur sortiti esse, decreuimus. Vestræ siquidē tranquillitatis est, Alexandrini populi curam habere, & à sancta Dei aula lupum expellere, & inuulneratum inconsumptumque gregem saluatoris Christi seruare, & concordiā multamq; pacem Alexandrinorum ciuitati concedere, ad gloriam Christi, & exaltationem pijssimi vestræ Christianitatis imperij. Iohānes episcopus: Incolumem vestram pietatem Deus omnium nobis donet longęuis temporibus sanctorum orationibus. Theotegnus episcopus Cyclensis, similiter. Theophronius episcopus Aphrodisiadis, sim. Babulas episcopus nouę Theodosiopolis, sim.

Epistola Luciani episcopi ad Leonem Imperatorem.

PIjssimo & Christianissimo Domino Imperatori, perpetuo Augusto Leoni, Lucianus humilis Byzæ metropolitanus episcopus. Datis mihi pijs atq; venerabilibus literis vestræ Christianitatis imperij, & relegēte me sacros apices vestros, ac inueniente in eis feruētissimum circa orthodoxam fidem zelum, & excellentem pietatis intentionem, & quia valdè pro sanctarum ecclesiarum pace curatis, necnon & vestras ciuitates sub quiete manere, & omnes subiectos in tranquillitate consistere festinatis, & sacerdotes Christi, pro fidei robore ad cōcordiam inuitatis, & ea quæ discerpta sunt insidijs inimici, voluntate Dei cōiungere decertatis: & mea humilitas suam indicat volūtatem, inquantūm intelligere potest, principaliter equidem de Timotheo, quē etiàm lectioni subiectę preces edocuerūt sacerdotij appellatiōe & operatione nimis indignum, qui secundùm sanctorum patrū regulas expellendus, nisi fortè propter magnitudinē clemētiæ sanctis summorum thronorum archiepiscopis quicquā de eo aliud videatur: eō quòd & pijssimę vestræ diuinitùs factæ, clementesq; literæ manifestant, valdè vos de vrbe Alexandrina cogitare. De sancto verò & vniuersali Chalcedonensi concilio, quod concordat & trecentis decem & octo sanctis patribus, qui in Nicea conuenerunt, & centum quinquaginta, qui post hæc in vrbe regia congregati sunt, & eis, qui in Epheso sub Cælestino Romanę vrbis, & Cyrillo Alexādrinorum sanctis episcopis cōuenerunt, etiàm animo quicquam sumere, quod sit ei contrarium, impij atque hæretici sensūs esse iudicaui.

Epistola Valentini episcopi, ad Leonem Imperatorem.

PER omnia pijssimo & Christianissimo Imperatori, triūphatori & Augusto Leoni, humilis Valentinus in Domino æternū salutem. Cùm & ante imperiū virtutibus regnauerit Christianissima vestra trāquillitas, & in imperio supra purpuras & diadema fidei rectitudine decoratur & coronatur: nam compensationem iustitiæ potiùs quàm donum à Christo regalia sceptra percipientes, compensationem rursùs DEO redditis, vestrum imperium cōseruanti, dum incessabiliter cogitatis, quatenùs securā ab omni hæretica tempestate Ecclesiam eius, & sinè fluctuatione seruetis. Quemadmodùm gentiū bella amātium superbas cogitationes ad terram deponere festinātis, ità & prauos sensus hæreticorum aduersùs Christum latrātium, velut puluerem exufflantes ad nihilum vsq; perducetis, & secundùm vocabulū vestrum inimicis quidem Dei & vestri imperij, tanquàm Leo fœuus occurritis: circa eos aūt, qui piè Deū colunt, & imperij vestri sceptris obediunt, ouium pastoris imitatores & oues simpliciores existitis. Igitur pro ecclesiastica pace & salute filiorum Ecclesię multam prouidentiam pietas vestra gerens, sacratissimis suis syllabis adorādisq; sanciuit, vt mea paruitas sanctissimos, puinciæ episcopos in vnū colligens, q̄ humilitati nostrę placerēt, & regulis cōuenirent, & fidei rectæ cōgruerent, iudicarem⁹ vestrę Christianitatis impio: maximè aūt de crudelib⁹ malignisq; reb⁹, & ois tragœdiæ narratione maiorib⁹ q̄ nuper Alexandrię p̄uenerūt, simul & de Chalcedonēn sancto magnoq; & vniuersali (gra Chri) celebrato cōcilio: cuius termini nō ex nobis, sed gr̄a sanctiſpiritūs sunt cōfixi, nihil metuētes, neq; p̄ gratia vel inimicitijs decernētes, sed Dei solummodò iudicium iniudicabile formidātes, ad notitiam vestrę Christianissimæ tran-

Universidad de Deusto
Biblioteca

tranquillitatis referre deberemus. Quapropter & in vnum,nosq́; simul & nostri clerici congregati,habentes timorem Dei præ oculis, sub ea, quæ à vestra sunt pietate sancita, suggerimus vestræ tranquillitati, quoniam & vnitatem colimus,& iniquorum communionem abominamur,& sanctorum patrum concilia complectimur,& ea,quæ ab eis sunt definita atq; decreta, custodire intransgressibiliter exoramus. Timotheum verò,qui totius malitiæ culmen excellit, & inhumanitatis crudelitatem transcendit,homicidam patrisq́; necatorem,qui episcopo superstite ecclesiam eius adulterauit,& sponsum eius occidit,& tyrannico modo & impudenter semetipsum in sedē eius imposuit,sicut preces oblatæ tranquillitati vestræ declarārunt, nō oportere neq; inter viuos examinari, palàm est: nunq̄ dignitate pontificatūs indui, & in sancto altari stare, & diuinitati ministrare credendus est. Quid etiàm dicamus de populo indiscreto,qui ab eo ad impietatem armatus est,& ampliùs quàm eorū fluuius inundauit iniqtatibus,malitiæ turre vltra Pharum,qui apud eos excellenter accenditur,& vsque ad cęlos,flammas impietatis extendit? Victoriam dicam iudicans hāc esse, ad comparationem aliarum rerum, quæ ab eo sinè timore commissa sunt,qui etiàm vnam naturam negantes,cuncta ferocitate vestiti sunt. De sancto verò & vniuersali Chalcedonensi concilio,cuius princeps nō homo,sed Christus,qui est super omia Deus & rex ęternus, deindè pastores totius orbis extitēre doctores,præsentibus eis & sacratissimo vestro senatu,& culmine eminentium potestatum, & diuæ memoriç ter beato principe Martiano, omnibus obsignantibus hanc esse pietatis viam,patrumq́; fidem impollutam & immutabilem,sanctorumq́; apostolorum doctrinam in nullo mutatam, neque discordātem expositæ fidei à sanctis patribus in Niceno concilio congregatis: cùm vtiquè ea doceat simul & alliget,& apertè ab omi hęretica nos secta discernat. In hac ergò perduramus, hāc tenemus,& ea,quæ in ea sunt explanata, intransgressibiliter obseruamus,omnemq́; hęreticam prauitatem abominamur,Deo semper hymnos pacificos exoluentes,qui nobis custodem rectæ fidei vestram pōtentiam cōdonauit. Valentinus episcopus Philippopolitanæ metropolis sanctissimæ ecclesiæ, manu mea subscribens, his quæ sunt suprà scripta,consentio. Epictetus episcopus Diocletianopolis,similiter. Et reliqui similiter.

Epistola Sebastiani Episcopi ad Leonem Imperatorem.

POst Deum domino totius orbis pijssimo & Christianissimo nostro principi Leoni, in Domino salutem, humilis & vltimus Sebastianus episcopus. Tuum quidem, pijssime Imperator,laudabilem & gloriosissimum inter homines principatum omnis Dominus Christus quotidianis diebus nis incrementis,maximū splendidissimo demonstrat, & decæterò demonstrabit, semper efficiens propter fidem rectam, ab infantia est vobis inserta,& propter rentiam, quam diuinitati salubriter tis. Quod autem supplicamus,sacratiss Imperator,illud est,nè patiamini illius rabilis & inter sanctos habitātis maxim Martiani,tanti talisq́; principis post mo opinionem nūcà culicibus lacerari,neq; ità præcipuum,& vltra gloriam consti imperium contemptibile illudere volit ostendatis: sed veritatis experimento mant stulti,scientes quia terribile est in re in manus Dei viui. Hoc autem in primo pijssime nōsse supplicamus,quia soli ad demōstrandum quia sol est, nus est:ità illi magno sanctoq; & vniu Chalcedonensi concilio, bonorum qui omninò nihil deest:neq; enim eget aug to,neq; detractione,cùm sit à sancto velut diuino quodam sale conditum, qui in eo illo tempore condemnati, & gni pontificali statu esse decreti sunt, tia hoc magni Dei tanquàm impij pe runt. Qui verò susceptisunt,velut in & tyrannicam circunuētionem para pore sustinentes,repentè decreto sanct ritūs iustè susceptisunt:inter quos no temporum secundus Abel beatus Fla existit. Tanti siquidem & talis prole concilij amplectere iudicium fercun orthodoxe Imperator. Taliter nan puisse comperimus omnes,qui verbo, ctrina,& vita mirabili Deo per diuer pora placuerunt,id est,beatum Athan qui sæpiùs proprijs sanciuit dogma quia erat in corpore passibili impassib in mortali immortalis. Sic & Basilius & Gregorius Nazianzenus,& alter Gre us Nyssæ,& pòst Ioannes Constantino tanus,verborum simul & cogitationu lagus benedictum. Scito siquidem Timotheum,& eos,qui similia cum eo sa tyrannide sapuerunt ac sapiunt, a nobis factos ab orthodoxorum episc Benè autem & dignè tuorum tempor perator egregie,si preces ab Aegypto cilio tibi datas rationabiles existētes, approbatione dignas,tanquàm orthod susciptas,& alia cuncta tanquàm sata ra & cogitationes animas corrumpen fugias,solumq́; vobis sufficiat Chalce se cōcilium,cùm solùm omnia orthod rum antiqua concilia, in semetipso p sancti virtute constringat. Incolum per consistens atque crescens vestru perium,Dominus orbi terrarum longis dignetur seruare tem poribus,Imperator sa cratissime.

Epistola Theotimi episcopi ad Leonem Imperatorem.

DOmino pijssimo, & Christianissimo Imperatori nostro Leoni, Theotimus humilis *Scutiæ regionis episcopus. Decet tuam pietatem, venerabilis Imperator Auguste,ecclesiarum tranquillitate gaudere, & tribulationes populi conturbati & tempestates, trāquillissimis vestris allocutionibus ad pacis iura transferre. Propterea siquidem vos Deus cælitùs diuino nutu suo muniuit, vt ea quidem, quæ sana sunt, imperiali potestate integra semper saluaq́; custodiatis: quę verò vexata sunt atq; corrupta, vestræ pietatis medicina curetis. Nihil itaq; Deo amabilius est,nihil acceptius,quàm vt illa vos sapiatis, quæ à Dei patris sapientia didicistis,& illa doceatis, quæ ab ipsis fidei vestræ incunabulis saluberrimè estis eruditi. Et quoniā sacratissimis vestris syllabis admonuistis, vt quæ sapimus de sancto Chalcedonensi concilio, nostris literis referamus ad vestræ notitiam pietatis, cognoscat vestra serenitas, quoniam nihil amplius, nihil minus, quàm quæ in Chalcedonensi concilio à sanctis patribus integrè atq; perfectè definita sunt, credimus aut consentimus: Neque enim aliud nos vltrà sapere,quàm ea,quæ tantorum patrum termino sanctus spiritus eruditi. Vnde mansuetissime Imperator & ego, & omis Ecclesia Dei sic sapimus, & in consensu nostro sanctorum patrum definitiones fide & deuota confessione firmamus. De Timotheo verò sic sapimus: Quoniam secundum virtutem precū, adhuc viuo & existente episcopo,impudenti intentione ab excommunicatis est ordinatus, exordinatū & excommunicatum ecclesiastica regula eum esse decernit:Neque manūs impositionem illorum episcoporum in sancta Ecclesia permittit quādam habere virtutem, qui Christi fidem violātes, ordinationem impositam sibimet amiserunt. Nunc igitur nostræ confessionis verbum facientes saluberrimis vestris auribus manifestum,deposcimus nominum nostrum Iesum Christum,vt vestrum imperium catholicæ fidei robore confortatum, & crucis virtute munitum, ab omni suspectione bellorum intactū, semper custodire dignetur. Optamus vestram tranquillitatem diuina prudentia semper incolumem, & coronā imperij vestri intemeratam & impollutam multis annis nobis diuinitas donare dignetur, Domine sacratissime & venerabilis Imperator.

Epistola infrascriptorum episcoporum, ad Leonem Imperatorem.

DOmino pijssimo, victori semper Augusto Leoni, Martian*, Martialis, Monophilus, Marcellus, Petrus & Dittas, episcopi secundæ Mœsiæ. Tranquillissime princi-

pum,desiderium habens pij propositi, verbum fidei,quam tenes,tibi fieri manifestum, sacris literis hoc à nostra humilitate fieri præcepistis, vt vobis apertè significaret de sancta & incomprehensibili Deitate, quam humana lingua nec comprehendere, nec scribere potest, sed potiùs cum mundo corde colere debet & adorare. Hoc autem adstruimus,confiteri nos,& perdurare in fide, quam in vrbe nicena trecenti decem & octo patres, condemnata impietate Arrij, tradiderunt in toto orbe terrarum:necnō & quæ à sanctis centum quinquaginta patribus in vrbe Cōstantinopolitana de sancto spiritu, pro defenda Macedonij persona,prolata est: insuper & quæ in Epheso ad depositionem impietatis Nestorianæ formam accepit: super hæc autem & quę ad peremptionem Eutychianæ vesaniæ de humanatione saluatoris in Chalcedonensium ciuitate multis sanctis episcopis cōuenientibus, per iussionem Leonis Romani pōtificis, qui verè caput est episcoporū, & venerabilis sacerdotis & patriarchæ Anatolij cōcilio celebrato, sub duobus Imperatoribus confirmata est. Quod concilium nos cum omi clero & populo Christiano vsque ad finem tenentes & possidentes,in eo concupiscimus permanere. Timotheum verò, qui postea per odium atq; crimen,sicut publicis libellis agnoscitur, sceleratissimè contra Proterium reuerendissimum virum, Alexandrinæ ciuitatis episcopū, operatus est,& cōdemnatis viris sibimet per obreptionē indignè episcopatūs nomē imposuit,hunc cum his qui similia præsumpserūt, in ordine sacerdotum nec numerari, sed sub anathemate,& inter simoniacos reputādum esse decernimus. De synodo verò, quam petunt fieri quidā post decretum patrum, qui Chalcedonæ definierunt,nos nec optamus, nec fieri consentimus,nè maiora scandala generentur,sed magis cōtra principes tanti sceleris vltionem proferri decernimus. Martianus episcopus ciuitatis *Abriticæ, confirmaui & subscripsi. Martialis episcopus ciuitatis Apiarensis, similiter. Monophilus episcopus ciuitatis Dorostrij,similiter. Marcellus episcopus ciuitatis Nicopoleos,similiter. Petrus episcopus ciuitatis Nouensis, similiter. Ditta episcop⁹ ciuitatis Odyssæ Scythiæ, similiter. Et hæc Latinè quidem data,est in Græco interpretata, & iterùm translata de Græco in Latinum.

Papa,caput episcoporū.

Epistola infrà scripterum episcoporum, ad Leonem Imperatorem.

SAcratissimo & pijssimo amatori Christi Augusto,& à Deo cōpetenter honorato Impatori Leōi,Basilius,Maximus,Theoctistus,Dōnus,Gerōtius,Flauianus. Sabacurus & Petr⁹ episcopi primę Syriç. Oibus siquidē, sicut lux, vestra potētia ad beneficia ꝓposita ęquos radios indigētibus velut in mēsura con-

Universidad de Deusto
Biblioteca

condonat, præcipuè verò illis, qui amatores rectæ fidei & eandem circa DEVM quam vos, obtinent pietatem: cuius præceptores quidem sunt doctores rectorum dogmatũ, & qui diuersis temporibus extiterunt lumina veritatis. Custos autem omnium præcipuus præes, quandò & culturæ à vobis dilatæ susceptor & fidelissimus conseruator existis. Quapropter non auream in his coronã vobis offerimus, nec qualem hi qui mundanarum rerum obtinent potestatem, propter beneficia sibi collata, beneficiorum grates exoluunt, sed ex famosissimis actionibus compositam, quas consuêrunt studia virtute bonaque vita fulgentia generare. Quarum natura immarcescibilis, non ad breue tempus apud suscipientes manet, sed in æternum benè agentibus præmia & vbertatem epulationis extendit. Quomodò enim repẽsare possumus ei terrena, qui vtitur cælesti prudẽtia? Quid de nostris retribuamus illi, cui diuina carpere moris est? Transeant ergò paupertatis nostræ negocia ad fauoris culmen, diuina dogmata deducantur ad mediũ, quæ etiàm vos amplectẽtes, æternam vobis gloriam radicâstis. Hæc enim à nobis saluator docenda prædicauit, & spiritus gratia * sancta cõstruxit, dudùm quidem scripturas sanctas legentibus hæc prænunciãs, postea verò à Nicenis patribus pro communi vtilitate confirmãs. Non enim tempus aliquod horum fidei symbolum permutauit, nec quælibet ars verborum eorũ sensus conuertit: sed velut in quãdam petram omnis hæreticorum impetus in hæc verba percussus, in spumam repentè dissoluitur. Siue enim creaturam dicat aliquis filium DEI secundùm patris naturam, per hanc fidem malè sentire cõuincitur: siue nostræ formæ veritatem in eo neget, tanquàm pietatis inimicus expellitur: siue sancti spiritũs diuinam tentauerit permutare substantiam, velut fidei alienus abijcitur. Nam hæc quasi vera lux, obumbrationem nullatenùs recipit falsitatis. Dum enim dicit, Ex DEO natus est, hoc est, de substantia patris ante secula, & non factum, consubstantialitatẽ confirmat, & omnem eis, qui aduersa sapiũt, somitem impietatis excludit. Rursùs cùm dicit: Qui propter nostram salutem descendit, & incarnatus est, & humanatꝰ est, & natus ex Maria virgine, dispensationis interpretatur omne miraculum. Similiter autem cùm in sancto spiritu vnam & eandem, quam in patre & filio, profitetur fidem, impietatẽ perimit eorum, qui sancto spiritui reluctantur. Ex his itaque sermonibus coarmati, etiàm posteri veritatis propugnatores, considerantes verborum virtutem, malis adinuentionibus fidem violare tentantibus, linguas oppo fuerunt, non ipsi quicquam nouitatis & per contentionem inuenientes, sed verbis symboli patrum velut in acie repugnantes. His enim, qui diuinitatis vnigeniti naturam passibilem esse calumniantur, respõsionem contrariam obijciunt, inconuertibilem & immutabilem substantiam Dei docentes. Et qui primitias nostræ naturæ in vnigenito spuunt, ex eodem similiter arguunt, ea nuncupatione explanantes, quòd ad incarnationem & humanationem nihil aliud quàm adsumptionem & vnitionem nostræ naturæ monstrauit. Hos ità exquinquaginta magni patres, & qui vniuersale concilium Chalcedonense sancti spiritus volũtate celebrauêre, secuti sunt, eundemque filium, & secundùm diuinam & secundùm humanam naturam docentes, eundemque de patre secundùm diuinitatem, eundem de matre secundùm humanitatem, tanquàm DEVM impassibilem eundem secundùm quod sumptum est nobis, consubstantialem nobis: eundem secundùm natiuitatem de patre consubstantialem genitori, & hoc quod fuit ante natum, manifestantem: & quod in seculi ipsit nouissimis diebus, veritate seruante, non alium & alium per hæc denunciantes, sed eundem filium Dominum & DEVM & quæcunque de eo dicuntur, competenter glorificantes. Hanc synodum, tanquàm cordem illis, per omnia custodimus, & quidẽ, qui in ea anathematizati sunt, & anathematizamus, Eutychen & Nestorium verò, qui in ea claruerunt, valdè laudo & omnes absolutè, qui paternam fidem nobiscum vnà custodiunt, tanquàm fratres respicimus. Eos autem, qui parentalem tudinem negãt, velut extraneos iudicantes. nihil aliud in eis amplius cogitantes. enim alienos fides efficit, quid oportet bis alijs omninò delictorum suppliciis Timotheo siquidem, qui Alexandrinum pontificatum & Aegyptiacæ diœceseos puit potestatem, superuacaneum existimo quid dicere iudicamus. Quid enim pliùs dicamus de eo, qui à conditione per ea, quæ dudùm & nunc agit & tur, sicut ex precibus vestræ maiestati tis ostenditur, semetipsum fecit exsul. Denique ipse & defensores eius aperis, quas vestræ obtulerant trãquillitati lum se habere contra Ecclesiam mouerunt, tanta concilia, hoc est, cẽtum quaginta, & eorum, qui in Chalcedona cti, abdicantes audacter. Quapropter tis maximisque accusationibus eum factis, non arbitramur oportere, à nobis examinentur, nisi fortè etiàm les, qui à pietate segregati sunt, omnes pemus, * quomodò non omnes ecclesiastodiunt sanctiones. Contra hos enim prima fronte alienigenæ sunt, & in rebus nequaquàm nobis communicaponunt, decernere aliquid de reliquis uersatione, nullus derelictus est locus tanquàm legum aliquarum trangres-

castigare, dum vtiquè alienatione fidei ab omni corpore sint abscisi, & procùl à rebus nostris semetipsos abstraxerint. Si quis em in diuinis causis elegerit, quæ nostra sunt, sequi, tunc in eum definitiões canonum in reliquis delictis examinamus. si verò summitate concordiæ cõmunionis nostræ ab ecclesiasticis legibus lõgè discordat, iste nimis extraneus est. De delictis autem & præsumptionibus, quas nefandè commisit, reipublicæ legibus, & earum præsulibus secundùm rationem iudicio competenti subdetur. Vestræ igitur erit clementiæ, ea quidem, quæ sunt pietatis, extendere & ornare, & ad celsitudinẽ decoris subuehere: ea verò, quæ huic sunt aduersa, resoluere: ostendentis simul ad clementiã & malignitatis abiectionem, per quæ in vobis imitatio diuina formatur, advtilitatem subiectorum cuncta disponens, & verã mansuetudinem & pacem tribuẽs vniuersis, quæ vestrę pietati repẽsationẽ bonorum per ea quæ geritis, pollicetur. Basilius episcopus opto incolumem vestram pietatẽ multis annorum curriculis conseruari Dei ecclesijs & Romano imperio, religiosissime & pijssime, & Christo amabilis Imperator. Maximus episcopus Laodiceę, similiter. Theoctistus episcopus Beroeæ, similiter. Gerontius episcopus Seleuciæ, similiter. Flauianus episcopus Gabalæ, similiter. Domnus episcopus Chalcidis, similiter. Cyrus episcopus * Onosarthæ, similiter. Petrus episcopus Gabbi, similiter. Sabas episcopus Palti, similiter.

Epistola Varadati monachi, ad Leonem Imperatorem.

TErræ marisq; & totius generis humani domino, orbis terrarum victori & pijssimo Augusto Leoni Imperatori, pauper Varadatus in Domino salutem. Terribiles literas imperij vestri susciptens per Eutropium Magistrianum, vestrę diuinitatis famulũ, valdè gauisus sum. semper enim gratiã tranquillitatis vestrę suscepimus, eò quod possit potestas vestra solicita pro sanctis ecclesijs domini Iesu Christi, cunctisq; pauperibus sub vestro imperio constitutis. Propterea enim in omni Imperio Romanorum vestram pietatẽ Deus elegit, conferens vobis intellectum sapientiæ, sicut scriptum est: Principium sapientiæ timor Domini, quæ sapientes mundi transcendit: quatenùs cõterat vestra diuinitas eos, qui iniquissimè conuersantur, & liberet iustos de manibus impiorum. Audiuimus enim, quomodò incedũt lupi super greges, & rapiũt oues ab ouilibus suis, & nõ metuunt à voce pastorum. Quapropter repentè amice Leo rugies, fiesq; illis valdè terribilis, & pro metu, leonis impetum fugiẽtes, quod abripuerunt, de suo redimittunt. Sic ergò vestram facere condecet pietatẽ, vt sicut nomẽ est imperij vestri, ità prædicetur in toto mundo terribile pietatis vestrę decretũ, sicut scriptum est: Secundùm nomen tuum Deus, ità & laudatio tua. Sed & Salomõ, Dauid filius, ait: Similis est ira regis furori leonis. Et Deus omnipotens glorificauit nomen Leonis super omia, quæ in terra sunt, vt subijciat oẽs volentes extolli contra timorem Dei. Scriptum est enim, quia dixit Deus omnipotens Semei prophetę, vt iret ad Hieroboam regẽ, & argueret eum in quibꝰ deliquerat: dixitq; Deus prophetæ, nè comederet panẽ, aut biberet aquam in illo loco. Et cùm locutus fuisset propheta regi Hieroboam secundùm verba Dominica, & audiuit verba mendacij, cumq; comedisset panem, & bibisset aquam in illo loco: iussit leoni Deus, & deposuit de asino suo prophetã, & discerpsit eum, & mẽbratim in via proiecit, eõ quòd transgressus est præceptum Domini. Dixerat enim ei, nè comederet aut biberet: & comedit, & bibit. Et scriptum est, quid fecit leo prophetę, vsq; in hodiernum diem. Sic decet nomen pietatis vestræ terribilia ferre præcepta in omni terra cõtra oũes qui præsumunt diuina mãdata corrumpere. Isti enim sunt filij Timothei, qui latenter egit iniquè, necauit hominem, & tulit eius vxorem. Et quidem Deus omnipotens eum facere noluit, sed neq; vestra diuinitas hoc ppetrare præcepit: & cùm deberent omnipotenti supplicare Deo, vt q miseretur eis, rogarent vestræ pietatis imperium, vt eis cederet de sanguine quem habẽt in manibus, per diuersa discurrunt, fallacijs volentes, sicut scriptum est, multos à fide recta decipere, si potuerint, faciunt etiàm electos errare, sicut scriptum est in sancto euangelio. Fides enim hæc recta est & inuicta, vt scriptum est: In principio erat verbũ, & verbum erat apud Deum, & Deus erat verbum. Et ipsum verbum habitauit in Maria, & sicut legitur, induit corpore de figmento Dei patris & Domini nostri Iesu Christi. Et testis est beatus Paulus, quia Christus Iesus de Maria est natus ex semine Dauid in spiritu sancto, missus à patre qurin cælis est, vt in mundum veniẽs & ambulans, renouaret omnem carnem in carne sua, & resurgere nos faceret à morte in carne sua, & omnia in eo nobis ostendit. Nam & protoplastus homo ab eius patre factus est, & propterea postquàm periit, in filij vita quæsitus est. Et iterùm propter aduersarium diabolum, qui filius noluit fieri lucis, & propterea debellabat homines, & omnem carnem hominis in concupiscentia obligabat. DEVS omnipotens facturam suam deperire non voluit, sed misit spiritum sanctum suum, ad Mariam Galilæam in corpore, quod ille deceperat, in quo etiàm seducebat inimicus, vt per eum deuinceretur atque confunderetur.

Corpus enim Domini nostri Iesu Christi omnem carnem viuificauit, vt per corpus proprium ostenderet iustitiæ templum. Per ipsum enim sumus liberati, sicut beatus Paulus

Psalm. 47.
Prou. 19.
3. Reg. 13.
Matth. 24.
Rom. 1.
Ioann. 1.
Luc. 1.
Galat. 5.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Paulus ait,& Esaias propheta testatur. Cùm enim vidisset Dominum Deum,ait: Væ mihi in labijs iniquis, & dominum Deum vidi. Esa. 6. Et sumens angelus carbonem ignis ab altari per ferrum, posuit in ore prophetæ, dixitq; prophetæ angelus: Trãsijt iniquitas tua. Rogamus vestrum imperiũ, vt ad eos dicere iubeatis, quarè per ferrum carbonem sustulit angelus,& Esaias propheta digitis carnis appropinquare non potuit, quoniam vrebantur. Et dicere si nequiuerint coram vestro imperio & victoria,etiàm nos,quod nobis iussit vestra tranquillitas, dicimus cum veritate, monstrantes sicut in sanctis scripturis de virga ferrea legitur,(est enim virga Christus) Psalm.2. sicut scriptũ est,in igne,& sit ignis. Nunquid possunt digiti carnis appropinquare ei,& nõ vrĩ? Sed per forfices ferreas, quæ similes ferro sunt,& dum per eas tenta fuerit virga ferrea,iam tunc teneret carnis digitis,nec vruntur. Sed etiàm & ipsi, qui tenent in fundum virgam ferream,& ignem, qui similis est, in aqua,& tunc possunt digiti tenere, & nõ vri. Matth.3. Ità factum est & in Iohanne, qui secundùm similitudinem artificis,tenuit baptizando in aqua Dominum ad similitudinem ignis. Et tunc datum est sanctis sacerdotibus Dei, tenere corpus sanctum filij Dei, & non vrũtur communicantes hominibus cibum æternũ. Eccl. 29. Legitur, Vita hominis,panis & aqua: non est panis, qualem comedunt Iudæi, & operarij Panis. non credẽtes,quia vita est hominũ: sed corpus,quod intùs est filius Dei, ex Maria virgine,& est figmentum Dei, qui est filius DEI, Iohan. 6. panis qui de cælo descẽdit. Non enim aqua, quæ ex multis est fontibus, vita est hominũ: Aqua. Nam sunt multi aquã nõ habentes: sed aqua, quæ vita hominum est,aqua est baptismatis, quæ est ex D E O. Sicut enim virga ferrea sit Ioan.1. ignis,& absq; forcipe ferrea non tenetur, sic & verbum quod erat in principio, teneri nõ poterat & fieri vita hominum, nisi induisset carnem, vt in eo corpore secũdùm similitudinem teneretur. Non poterat autem sinè corpore hominis hoc teneri, sicut nec Esaias illud tenuit digitis carnis, quoniam nõdùm indutum carne verbũ Dei. Quomodò enim ostẽdere poterũt, ex quo est plasmatus Adã, vsq; dum venisset Christus,& indutus fuisset carnem ex Maria virgine, quia potuit quisPsalm. 109. quam electorum tenere verbum, quod ante luciferum est, sicut multi nunc comedunt? Nunquid non diligebat Deus, sicut diligit nunc eos, qui in hac generatione sunt? Diligebat eos,& in eis valdè gaudebat. Sicut oñ sapiens artifex massam fermentat, & non repentè eam cõspersionem permisceat, sed spatio alicuius momenti quiescit: & tunc sumẽs conspersionem, fermentat eam, & ità amicis suis præbet ad comedendum: Ità nunc gestũ Gene.18. est, vt sufficiant hæc exempla non credentibus. Abraham, cùm dixisset Saræ vt faceret fermenti sata tria, nõ dixit ei nomẽ, eõ q nõ erat fermento conspersum. Et cùm venis-
Deus, & donãsset gratiam patris, ait: Sa-
est regnum cælorum homini, qui accepe-
rinæ sata tria, & abscondit in eis mod-
fermenti. Quis enim prophetarum anti-
rum aut nouissimorum dixit, vt misc-
conspersioni fermentum, nisi ipse Christ-
qui venit, vt diuinitas eius voluit, & p-
scuit plasma patris secundùm volunt-
patris sui, sicut scriptum est: Vẽni facere
luntatem tuam Deus? Scimus enim, qu-
bum in principio erat ante plasma & ante
lem, & sic mansit, donèc hoc plasmat-
esset-nam & fermentum mundi ante pla-
Quod autem præsumpserũt atq; locuti
coram vestræ serenitatis imperio, sicut
cimus ex his quæ conscripta sunt, quo-
dicunt sufficere sibi concilium in Nicea
be celebratum,& nequaquàm in Chalce-
nensi concilio consentire: exprobret
stra diuinitas per sapientiam sanctor-
stolorum, qui dum congregati essent in
rusalem, præter Paulum apostolum, o-
simul librum Actuum conscripserunt,
pter fidem Domini Iesu Christi,& per-
in sanctis ecclesijs quod scripserunt,
multos annos venerũt ex eis in magn-
uitatem Antiochenam,& venit simul
Paulus ad eos. Et congregatis eis in
magnaq; ecclesia, surgens beatus Paul-
ut scriptum est, arguit beatum Petrum
oñi ecclesia. Sic enim dixit Petro: Si tu
sis Iudæus, in præputio viuis, quomod-
gis gentes Iudaicè viuere? Et non cou-
xit Petrus,& reliqui apostoli Paulo, se
ba Pauli cum gratia susceperunt, p
tes in vera fide, quæ per Paulum e
est. Et si isti, qui cùm essent lumina mu-
multo tempore cum Christo Domino
uersati, susceperunt sermonem Pauli,
in nouissimo Deus elegit: quanto ma-
bent, qui missi sunt à Timotheo ad
imperium, suscipere doctrinam sanct
lij,& beati, semperq; memorabilis Ma-
& quæcunq; iusta sunt de vera fide C
donensi? Dispositа verò nequaquam
gna sua machinatione consentiunt in
concilio, & in prophetis aut in Apo-
Sufficit beatus Dauid exprobrans
dens non sentientes suscipere verbum
quem quotidianis diebus in suis
diunt. Ait enim Dauid: Ante solem
men eius. Et quandò natus est de
gine Maria, dixit ei denuò Deus om-
Ego hodiè genui te. Et metuendum
terribile, putare mentiri Deum in
bus suis, quibus ait: Ante solem fuit
eius. Et iterùm cùm natus esset de Ma
gine, Ego hodiè genui te. Sed rursus
Sion nominatus est,& ipse fundauit
ipse Dauid in sanctoSpiritu ait de
xit Dominus Domino meo, sede
meis. Hęc ergò, quæ thesaurizauerunt

apostoli & prophetæ, & iusti, habitantes in montibus & in speluncis, qui placuerunt in conspectu Dei, ea scripsimus vestræ pietati, ad gloriam Dei & Christi & spiritussancti. Et dudùm quidem sancti & venerabiles archiepiscopi vestræ tranquillitati verã fidem scripserunt, & de Chalcedonensi cõcilio, (similia enim sunt coram Deo) & qualis fuit oblatio Abrahã priùs, & Iob in medio, & sanctorum nouissimè offerentium: ità suscepit Deus legislationem sancti cõcilij prioris & posterioris. Vellem autem, vt iuberet vestra diuinitas coram se filijs Timothei: Abraham vnum agnum obtulit, & suscepit Deus & lætatus est: & Iob septem agnas & septẽ boues vnam oblationem Deo, & suscepit Deus, & lætatus est: & sancti apostoli tres panes, qui sunt corpus Christi, & suscepit. Quid putas dicturi sunt Timothei filij, similis est ouis Abraham illis quatuordecim, quas obtulit Iob? An certè dicturi sunt, quia non fuit similis vna ouis Abraham, illis quatuordecim Iob? Iam nos omes filij Abraham sumus, vocati in vera fide. Sed Abraham & Iob qui placuerunt deo, minimè hoc baptisma susceperunt. Nũquid nos diuisi sumus ab eis? Absit, sed credimus, quia & ipsi & nos filij sumus omnipotentis. sic decet credere vestrum imperium, & veram statuere fidem. Deus enim perfectus est, & nõ possunt homines perscrutari diuinitatem eius. Sicut enim solem non potest quilibet minuere aut mutare, sic nec factorem solis poterit in æternum. Hęc cum tremore scripsi vestræ pietatis imperio, septima & vicesima die Augusti mensis, anno secundo Imperij, indictione decima. Saluto vestram diuinitatẽ, & omnes diligẽtes tranquillitatem vestram, & deprecor omnipotentem Deum, vt statuat vestrum imperium longæuis in hoc mundo temporibus, & in futuro seculo coram Deo.

Epistola infrascriptorum episcoporum, ad Leonem Imperatorem.

REligiosissimo atq; pijssimo, & Christianissimo Augusto, & honorato competenter à Deo Imperatori Leoni, Epiphanius, Eusebius, Elias, Diogenes, Maximus, Paulus & Magnus episcopi secundæ Syriæ. Ostendit, pijssime principũ, Dominus oñium Christus amorem circa sanctas ecclesias suas eximium, & ad terminum etiàm nunc adduxit promissionem, qua in sanctis euangelijs Petro dictum est: Tu es Petrus, & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam, & portę inferi non preualebũt aduersùs eam: quandò vestram tranquillitatem pij imperij Augusta vestę circundedit, & mirabile non est. Nam cùm Deus sit, & sinè mendacio verba protulit, & firmas suas promissiones semper ostendit. Vndè vos largitorem potestatis optimè cognoscẽtes, ea quæ gloriam eius declarare nouerunt, hæc statuere laboratis, confidentes quoniam ex hoc vestræ gloriæ culmen augebitur, dum eum, qui glorificauit, glorificare denuò festinatis. Quapropter nos beneficiorum nostrorum culmẽ experti, pro pietate vestra diuinitati incessabilibus orationibus supplicamus, vt suo decreto terrarum orbi gubernatorem donatum, longo tempore conseruare dignetur ad exaltationem sanctarum ecclesiarum, & æternam constantiam rerum. Confidimus autem, quoniã nostras suscipiet preces, videns nos pro sua gloria cogitantes, & propterea oratiões pro vestro facientes imperio. Igitur dignatũ est vestri culmen imperij, pijs syllabis indicare, vt affectum quem circa fidem habemus, aperiamus. Complentes ergò quod scriptũ est, sinẽ aliqua dilatione, vestræ sanctioni velociter obedimus. Ait enim: Parati semper ad 1.Petr.3. satisfactionem omni petenti vos rationẽ de spe, quæ in vobis est. Et si vnicuiq;, pijssime principum, iubet sermo diuinus de pietate proferre cum præparatione responsum, quãto magis nobis, qui propter cõmunem vtilitatem hoc facere festinamus? Significamus ergò, quam sententiam habemus circa venerabilem confessionem, & quæ concilia veneramur, quæ hanc fidem firmam esse per sanctas scripturas adseruerunt. Est itaque prima quidem synodus post Apostolicam fundationẽ, velut crepido quædam immobilis trecẽtorum decem & octo patrum, qui in Nicea sub diuæ memoriæ Constantino collecta est, & Arrij vesaniam publicauit, & consubstantialitatis scientiam cunctis aperuit. Post illam verò, centum quinquaginta patrum, quæ in regia Constantinopoli congregata est, quæ Deum sanctum spiritũ declarauit apertè, confessionem: & his duabus cõsentire ea, quę in Epheso sunt priùs gesta, didicimus. Post quas sanctas & vniuersales synodos, & eam, quæ Chalcedonæ celebrata est, & cum summa integritate tradi per oñia festinauit, tanquàm voluntatem D E I dicimus & congregatam pariter, & firmatam. Rectam enim & immaculatam adseruit fidẽ, nihil vlteriùs dici aut sanciri consentiens, q ea, quæ posita sunt in venerabili symbolo trecentorum decem & octo patrum. Hęc aũt & dudùm scripsimus vestræ potentiæ, cum subscriptionibus subditis reuerendissimorũ episcoporum prouincię destinantes. Quia verò & de Timotheo, qui Alexandrinorum ecclesiam quadam fluctuatione commouit, nos significare sanxistis, sacratissimas regulas sequentes, & his edocti per Dei gratiam, ecclesiastico tramite nostrum peragere tẽpus, authorem homicidij & adulterij, hũc talem operarium esse decernimus, legentes ea, quæ precibus sanctissimorum episcoporũ, vestrã maiestatẽ adeuntium, continentur. Ex qui- Hebr.4. bus etiàm nos extincti super eum decretum tale protulimus, cùm & efficacẽ & penetrantem super omnem gladium bis acutum proponentes

Universidad de Deusto
Biblioteca

ponentes Dei sermonem: & licèt neq; ab initio possederit, (Nam quomodò habere potuit, qui, secundùm quod scriptũ est, non accepit?) tamen alienum eum à cuncta dicimus
1.Cor.4. sacerdotij dignitate. Vestræ igitur pietatis est, sanctissimum etiàm in hoc agere zelum, & illa sancire, quę legibus & sacris canonib⁹, & cunctis Dei ecclesijs pacem conferre videantur. Incolumem pietatem vestram multis annorum curriculis conseruari Dei ecclesijs, & Romano principatui deprecamur religiosissime & Christo amabilis Imperator. Epiphanius episcopus Epiphaniæ, similiter. Eusebius episcopus Arethusæ, similiter. Elias episcopus Seleucię, similiter. Diogenes episcopus Lariss̃e, simil. Magn⁹ episcopus *Mariammæ Eufratesiæ, similiter.

Epistola infrascriptorum episcoporum, ad Leonem Imperatorem.

DEo amãtissimo & pijssimo, atq; Christianissimo Augusto, dignè à Deo coronato Imperatori Leoni, Nonnus, Damianus, Iohãnes, *Abrahamus, Iohannes, Petronius, Elias, Basilius, Abrahamus, Episcopi
*Osroenæ *Osrenæ prouinciæ. Non est mirabile, ô victor atq; Christianissime principum, vt qui desupèr sceptrorum potẽtiam sumpsit, cum consilio Dei, qui hæc prębuit, cuncta faciat, atq; immobilia sacerdotij iura custodiat, nihilq; patiatur propter multam mansuetudinem rerum sibi cõpetentium præter eius decernere volũtatem. Et hoc maximum est inter alia nimis indicium, quod designant etiàm literæ vestræ, quas nupèr nobis dirigere tranquillitas vestra dignata est, per quas ea, quæ crudeliter sunt præsumpta contra sanctas regulas à Timotheo, qui tyrannicè sedẽ diuinitùs sacerdotibus condonatam tenuit in Alexandrina ciuitate, cognouimus. Omnium enim iniquitatum res plenæ sunt, & piæ intentioni vestræ tanquillitatis, & immaculatæ fidei valdè contraria. Vos enim, ex quo purpuram & coronam geritis, orthodoxum lumen, ecclesiarum omnium Domini Christi diuersam semper habuistis curam. Quæ verò in Alexãdria gesta sunt, sicut preces cõtinent eorũ, qui eas pietati vestræ apices obtulerunt, omnem transcendũt iniquitatem. Vos fidem orthodoxam custoditis, scientes ab ea optimè commoneri. Timotheus autẽ ad eius destructionem nihil nõ præsumpsit. Vos pacis estis authores, illi nouorum certaminum inuentores: Vos sinè sanguine subiectos viuos virtute Dei legibus custoditis: illi nutricem suam pontificali sanguine compleuerunt. Vos cum benedictione competenti ad diuina loca semper acceditis, illi principiũ sceleris ibidẽm cõmiserunt. Quomodò ergò possibile est his ità se habentibus, aut humilibus nobis, aut vobis piè regnantibus inter sacerdotes constituere harum rerum authorem? Et de Timothei quidem causa hanc sentẽtiam nos habemus. Vt aut correctio eo fieri debeat, estis vos domini per aud
tatem imperij, quam estis iustitiæ fulg
consecuti. De sancto autem concilio C
cedõnæ celebrato, ex quo semetipsos
tùs absciderunt, id est, Timotheus, & hu
milia sapientes, ad peremptionem dog
benè expositorum à beatis patribus in
collectis, quæ etiàm idem sanctũ Chal
nense conciliũ confirmauit, non infr
conroborauit, non subuertit: laudauit,
infregit: quid oportet aliquid nòs ver
re, orantes cum his, quæ ab illis decret
quibus etiàm præfulget symbolum à
patribus in Nicena vrbe signatum, &
& vitam huius seculi terminare? Ab illo
nos sancto & beato concilio, nullus
mortem poterit separare, quomodò
tranquillissimi quæ ab his sancita sunt
mè vestris syllabis cõfirmãstis. Nonn
scopus Edessenę metropolis, incolum
stram pietatem multis annorum curs
cõseruari Dei ecclesijs, & Romano im
Dominus præstet Christus, pijssime &
stianissime amabilis Imperator. De
episcopus *Callinicis, similit. Abraha
scopus Circisij, similiter. Basilius epi
Baliensis, similiter. Iohannes episco
rensis, similiter.

Epistola infrascriptorum episcopo
ad Leonem Imperatorem.

REligiosissimo, atq; pijssimo, & C
anissimo Augg. & à DEO coro
honorato Imperatori Leoni, Maras,
nius, Noẽ, Eusebius, Riticius, Valar
Abramius, episcopi vestræ Mesopot
gionis. Omnium Christus atq; salua
humanum genus tãquàm factura
miserat⁹, ab impietatis profunditate
ratione peccati ad celsitudinem scien
tatis euexit, & lumen quidem Eccle
am, id est, corpus fidelium nomina
ctam verò eam etiàm inferni porta
stituit, & operationibus eam tanquã
vndiquè roborauit: non solùm per
res discipulos suos, magnum mysteri
ritatis annunciantes, non iam huma
dentiæ verbis, sed cælesti sapientiæ,
sancti spiritũs lingua fundauit & au
etiàm per pios posteà principes, &
rãtes piscatoribus, ad prædicationem
tis euexit. Quorum pij imperij fruc
& fidei salutaris hæredẽ etiàm nunc
nauit ecclesijs, & omnibus quæ sub ea
rebus, tranquillissimam Christian
stræ potentiam, ad confirmationem
asticæ pacis, saluantis vos spe simul &
& constantiam totius orbis terrarum
lagi rationalis fidelium populorum
tur à DEO propter infertam vob
hanc & pietatem regalia sceptra
entes Christianissime principum

TOM. 2.

tudine atque clementię largitorem remuneratis imperij, quandò pro humana salute & ecclesiarum pace cum sacerdotibus Christi curam congruam ante alias cogitationes, & beneficia tanquàm pij principis exhibetis: & vt fideles Christi sacerdotes regalibus vestris & pijs literis honoratis, eosq; ad hãc vtilitatẽ participes vos habere non piguit. Huic ergò consilio obedientes, voluntati ac prouidentiæ vestræ potentiæ altam pacem & longæuã optantes vitam, cõgregati in vestram Mesopotamiam, ex his quæ apud vos pio proposito gesta sunt, nostram sententiam declaramus. Sanciuit itaq; Christianitatis vestrę potestas, vt relegẽtes oblatas vobis aduersus Timotheum preces, syllabis pietatis vestrę subiectis, indicaremus vestræ tranquillitati, quã de eo sententiam habere possumus, cum Dei videlicet hoc timore facientes. Quas preces non sinè dolore, nõ sinè lachrymis relegentes, & scelus non modicum, & narrationem auribus terribilẽ in eis inuenientes, nihil aliud præter hoc dicimus, Christianissime principum, qui sufficit omni auditui & menti fidelium, in his quæ nefandè à Timotheo gesta sunt, cùm hæc vera probentur, iustam cõtra eum habere vos indignationẽ, & pias leges vestras erigere, & vt sacerdotes Christi lugeant eum, qui talium rerum cooperator effect⁹ est, & hoc in schemate sacerdotis, cùm
men⁹ vtiquè neq; possit esse, neq; laicorum vti cõmunione fideliũ, non quis sacerdotis & hominum sibi debeat nomen imponere. Igitur de rebus tristitia plenis & fletibus, hæc à nostra humilitate ad notitiam pietatis vestræ pducta sunt, cùm possitis per sapientiam vobis à deo celebratã, quandò in manibus eius
21. vestra corda seruantur, & cogitare decenter ecclesias Christi ab huiusmodi scelere liberare. De spe autem & fide, quæ in nobis est, in qua nutriti sum⁹, & in qua ex hac vita oramus abire, confessionem quam habuimus & habemus, mansuetissime principum, sequẽtes principaliter, & velut super firmissimum fundamentum nostra verba & vitam, super Euangelicam & Apostolicam prædicationẽ Trinitatis ædificantes, deindè & expositam à sanctis patribus, qui in Nicea collecti sunt, sequimur fidem, reuerẽter autem & velut tutamen nostræ vitæ, etiàm sanctum concilium, quod Chalcedonæ celebratum est, obtinemus atq; seruamus: quòd nihil in symbolo fidei expositio Niceæ à sanctis trecentis decẽ & octo patribus est adiectum. Sancta siquidem Chalcedonensis synodus impietatẽ hęreticorum singulorũ temporum abdicauit, & prædicationem Trinitatis confirmare secundùm diuinas scripturas, & pijssimorum patrum expositiones atque traditiones per omnia festinauit. Hæc & de fide & de spe, quæ in nobis pro satisfactiõe est, etiàm cum timore DEI manifesta vestræ facimus potestati, hæc tãquàm solita saluare defendimus,

TOM. 2.

Epistola infrascriptorum episcoporum ad Leonem Imperatorem.

DOmino amantissimo & Christianissimo, & à Deo decenter honorato Imperatori Leoni, Dorotheus, Eustathius, Megas, Theodorus, Rufinus, Cassius, Paulus, Heraclitus, Antiochus, Nonnus, Magnus, Thomas, episcopi oræ maritimæ Phœniciæ in Domino salutem. Glorificat quidem omnẽ genus humanum Dominum Christũ, quoniam scriptis vestræ pietatis lætari promeruit: plùs autem collaudat Deum chorus sacerdotum, quoniam vestris bonis in communi participatur, & quia rursus ratiõe præcipua honorem vobis ipsis debitum promereturi decebat enim eum, qui culmen imperij diuina largitate sortitus est, DEI sanctas ecclesias venerari. Optimè nanque confiditis, quoniam his benè dispositis, omnis manus hostium vertitur in timorem: & qui pridèm imprudenter resistere didicerant, propter vestræ fidei magnitudinem confusi, venient ad ruinam. Imitatores enim eorũ principum constituti, qui iustitia & equitate claruerunt, facilimè rebus præsentibus præualebitis. Pro Dei siquidem legibus dimicãstis, velut integri custodes earum, & sanctorum habentes curam, æquo cum eis honore fruemini, cogitantes vt nullius hominis disciplina minor inueniatur, & pro subiectorũ quiete præcipuam studetis habere solicitudinẽ. Et hæc quidem quantùm ad consolationem pertinet corporalem, pro eius vtilitate gerere vestra serenitas non quieuit: potiorem verò habet industriam, vt fidei orthodoxæ cultus in hominum animabus oriatur: quatenùs vestra pietate adducantur regi regum, qui à DEO, vt essent, plasmati sunt. Hanc itaque deuotionem possidens apud Deum, & sanctas Ecclesias multiplicare quotidiè studens vestra tranquillitas, sequendo quidem reuerendæ memoriæ, & in sanctorum Psalm.19.

Universidad de Deusto
Biblioteca

choro laudantem Constantinum, & tenẽdo vestigia piæ memoriæ Martiani, pro pace ecclesiarum maximam diligentiam gerit vestra religio. Quapropter sancire dignati estis, vt per vniuersos prouinciarum episcopos manifestum vestræ tranquillitati fiat, quam voluntatem habemus de glorioso concilio Chalcedonæ celebrato. Qua de re nostram apertè sentẽtiam declaramus, quia nulla ratione aut modo discordat ab expositione sanctorũ patrũ Niceę congregatorũ: nec tanquàm minus habeat doctrina Maiorum, qui in Nicea fuerunt, hoc gestum est, sed vt per Chalcedonense concilium, illorum expositionis reueletur intentio. Quia enim alij aliter, &, vt volunt, pijs syllabis violenti sunt, & familiarem malæ sectæ nequitiam immaculatæ fidei superimponere moliuntur, huius rei gratia pestiferam eorũ & callidam redarguens voluntatem, & oñem putatiuam opinionem Dominicæ inhumanationis abdicans, eos qui prodigiosè, non ex Dei genitrice virgine, esse nostrũ fermentum credũt, destruxit, & vesanam rabiem figmenta talia cogitãtium publicauit. Neq; enim augmentum aut correctionẽ, neq; imminutionẽ aut decisionem fecit Chalcedonense concilium patrum spiritali concordia collectorum. Est enim & ex hoc indicium sumere manifestũ, eô quòd diuino decreto & approbatiõe cũcti conuenientes, rectæ cõfessioni in his, quę sunt placita, consenserunt, & nulla (Dei gratia) secuta est discordia. Et de his quidem, vt congruit, indicauimus, immobiliter nostram sentẽtiam roborantes, & scientes quia oñipotenti Deo valdè placemus, & vestræ maiestati hoc modo satisfacimus, quandò nihil contrarium nec extraneum à Nicenorum patrum symbolo sectatur Chalcedonense cõcilium diuinitùs inspiratũ, sed magis dictis Maiorum consonat atq; concordat. ità contra maleuolos semper amplectitur. De eo siquidem, qui Episcopalem vocationem Alexandrinæ ciuitatis abripuit, sicut eum preces oblatæ plurima contra patrũ regulas fecisse designant, hoc tantummodò dicimus: quia secundùm ea, quæ precibus sunt inserta, mẽsuras ecclesiasticæ vindictæ transcendit. Cur enim dicat quilibet, vt ei dignitatis nuditas inferatur, quam neq; primitùs habuit, nec illi post hæc accessit? Hic enim, sicut preces deeo edocent, & legum, & ecclesiasticorum canonum pro nihilo habuit sanctiões. Et quæ aures huius sceleris dicta non respuant? quæ lingua ea, quæ scripta sunt in illis precibus, explicare cuncta præualeat? Vestrę siquidem solummodò erit iustitiæ atq; sapientiæ cogitatio, celerem terminum rebus imponere. Quod autem nunc nostram mentem effugerat, non erat reminisci superfluum: quia eñ quasi gloriãtes hi, qui pro eo petitiones obtulerunt, dixerunt, eó quòd Timotheus symbolum trecentorum decem & octo patrum, sicut affirmauerunt, amplectitur, ex[illegible] parebit hic simulatione & arrogantia[illegible] vsus. Nam qui præter eorum formam minos inuerecundè omnia perpetra[illegible] apertè cõtra eos bella suscepit, illos pr[illegible] impugnauit, in quorum minimè co[illegible] permansit. Igitur pijssime Imperato[illegible] vestrum est, vt in eum formam cõgru[illegible] seratis. Extingue armiger Dei, sicut [illegible] uenit religioni, impetus frequentiu[illegible] pestatum, & sanctis ecclesijs Dei iã d[illegible] pacem, quatenùs pro vestra potentia [illegible] sacro palatio & victoria fidelis exerc[illegible] tiones suas emittant, pro omni vita [illegible] tempore, quam Deo placeat cõseru[illegible] rotheus episcopus Tyri: Incolumem p[illegible] strum & Christianum imperium, pr[illegible] ficio & pace cunctarum ecclesiarum [illegible] Trinitas custodire dignei, pijssime & [illegible] sto amabilis Imperator. Eustathius [illegible] pus Berytiorum, similiter. Megas ep[illegible] Sidonis, similiter. Theodorus epi[illegible] Tripolis, similiter. Heraclitus episcop[illegible] cœsi, similiter. Nonnus episcopus Or[illegible] dis, similiter. Atticus episcopus Ar[illegible] stantiæ, similiter.

Epistola episcoporum infrà scriptor[illegible]
ad Leonem Imperatorem.

DEo amãtissimo, & pijssimo, at[illegible] stianissimo domino totius o[illegible] rarum, & à Deo decenter honorato [illegible] tori Leoni, Iohannes, Veranius, Pet[illegible] hannes, Iohannes, Thomas, Dada, Eu[illegible] Theodorus, Abramius, Petrus & Eu[illegible] episcopi Phœniciæ secundæ Libaniã[illegible]

Verè cor regis in manu Dei, & cor [illegible] consilio regis: propterea qui ab eo [illegible] retinacula sunt sortiti, nunquàm dec[illegible] tur, subiectos autem magna solicitu[illegible] bernantes: Dei enim cor habent, vn[illegible] dent donum sapientiæ atque * sola[illegible] meruerint coronari. Ex illa siquidẽ[illegible] nu, rerum domine, adeptus sapientia[illegible] bes immobilem atque robustam in [illegible] rectæ crepidinem. Igitur cõsulere no[illegible] serenitas pia sanctione dignata est de[illegible] culata fide, quę in nobis est, quam vid[illegible] habere voluntatem. Hoc enim nos [illegible] apostolicæ sanctiones, quod à patrib[illegible] ctis cautè percipim⁹, tam ab his qui in [illegible] per sanctum spiritum congregati sunt, [illegible] sunt sancti spiritũs, ibi sanxerũt, quàm[illegible] tum quinquaginta patribus, qui cum [illegible] ritu, inimicis eiusdẽ spiritũs corde p[illegible] restiterũt. Necnõ & de beatis patribu[illegible] cedonæ collectis, qui superiora quiq[illegible] cilia multitudine transcenderunt, nihi[illegible] horum, quę ab illis rectè probata sun[illegible] querunt, quod non competenter [illegible] uerunt. Si enim ea, quæ à patribus [illegible] cedonæ congregatis sancita sunt, [illegible] iudicauerimus: & ea quæ in Nicea d[illegible] sunt, sinè dubitatione destruimus. [illegible]

nanq; illa non peremptio, sed robur existũt. Si autem ea, quæ in Nicea constituta sunt, vel vsque ad vnum sermonem refutare voluerimus, & apostolorum sanctiones læsisse videbimur. Vbi enim fundamentum rectę & immobilis fidei posuerunt sapientissimi architecti, illic prædictorum patrum sanctiones ædificatę sunt. Qua gratia nostras animas nõ negamus, neque sanctos patres, aut quæ ab eis nosc̃untur esse sancita. De sancto quidem Chalcedonensi concilio, & quæ illic piè definita sunt, hãc nos habemus cum vestra pietate sententiam. De impia verò tyrannide Timothei Aegyptij, qua vsus est, sacerdos equidẽ factꝰ nõ est, sed potiùs ecclesiæ adulter apparuit. Quid dicam, qui eam, quam saluator proprio sanguine liberauit, ille pontificali sanguine voluit adipisci, & factus est non pastor ouium Christi, sed importabilis lupus: non pater, sed parricida: non sponsus, sed thalami violator? Hæc enim omnia continentur in precibus, tranquillitati vestræ porrectis, quas relegentes, amarè fleuimus. Quomodò enim ingemiscere non poteramus, audientes hæc in canonum subuersionem fuisse commissa, & per mutationem ecclesiasticarum sanctionum, & disciplinæ digressionem, sacerdotum necem, sacrorum, quantùm ad præsumptiones attinet, pollutionem? Nam licèt sacra oñi violatione sint libera, veruntamẽ audacium nisus eorumq; cõscientia violata est, secũdùm Apostoli dictum. Hæc itaque de illius præsumptione proferimus, quoniam nõ est fas, vt vestræ fidei tranquillitas hunc dignum debeat iudicare. Qui enim rebus diuinis illusit, magis autem tyrannidem ei intulit, quiq; eiusmodi malis semina ministrauit quidẽ, monstrauit etiàm posteris causas scandalis plenas, & suæ malitiæ imitatores effecit, nequaquàm nos vocamus sacerdotem, aut suis criminibꝰ innoxium esse decernimus. Nos itaq; ex his quæ agnouimus, oñi venia hunc virũ exuimus: vestra Christianissima maiestas de ciuitatis illius emendatione deliberet. quicquid enim vultis mansuetissimi domini, adimplere poteritis. Pio nanq; principi nihil impossibile, quod non possit modo pietatis adimplere. nominus enim vniuersorum gubernat imperium, & ipse authoritate sua imperauit fluctuãti mari vt quiescat, & tam vobis mũdi rectoribus, quàm eis, qui regũtur à vobis, suo imperio tranquillitatis pignora condonauit. Iohannes episcopus, incolumem vestram pietatẽ, multis annorum curriculis custodiri ecclesijs dei, & Romano deprecamur imperio, venerabilis & pijssime, atq; Christianissime Imperator. Vranius episcopꝰ Emesę, similiter. Petrus episcopus Heliopolis, simil. Ioannes episcopus Abilæ, simil. Ioannes episcopus Almirensis, simil. Thomas episcopus Euarius, simil. Dadas episcopus Comoarenus, simil. Eusebius episcopus Abydenꝰ, simil. Theodorus episcopus Castridanabeni, simil. Abramius episcopus Coradensis, similiter. Eustathius episcopus Saracenorum similiter.

Epistola infrascriptorum episcoporum
ad Leonem Imperatorem.

PIissimo & Christianissimo Imperatori nostro Augusto, & à Deo competenter honorato principi Leoni, Episcopi Isauriæ prouinciæ, Basilius, Iohãnes, Iulianus, Nonnechius, Epiphanius, Ammonius, Paulus, Cono, Euphronius, Sabbatius, Athanasius, Hermophilus, Iulianus, Theon, Dacianus, Paulus, Orention.

Quem alterum decebat Imperatorem, talia pro talibus pcipere, & scribere nobis subiectis, & leges pro rebꝰ diuinis ponere sacerdotibus æquo iudicio puras, præter vestram solummodò pietatem, quã ipse propriè Deus elegit, & ex totius mundi potentia coronauit, & supra reipublicæ retinacula constituit, violentia tempestatis nullatenùs imminente? Quapropter bonam retributionem * quæ, pspicitis, Christo referre desideratis: Abel sacrificiorum puritatẽ fecistis: in * quo enim æquale est sacrificium cum veritate fidei & amicitia pacis. Zelatus es actibus tuis, tranquillissime Imperator, Constantinum illum memoriæ immortalem, maximum, pium, amatorem Christi, & indubitanter apud omnes beatum, qui Abelis viuens imaginem in animabus hominum possedit in ęternum: qui cum Dauid quidem sicut rex & propheta stat apud Deum, cum Petro autem & Paulo, & tonitrui filijs, quasi similis eis, in prædicationibꝰ veritatis effulget. Ille enim, quãdò eum Romanorum sceptris Deus ordinauit, ecclesiæ membris intexuit, multam caliginẽ & tempestatem quandam imminere luci purissimæ dogmatum veritatis inspiciẽs, & creaturarum adoratione imminuta, à fallis simulatoribus pietatis denuò eam videns instituit contra Christianam fidem, & sacerdotes, qui verè filium esse Dei, & de substantia patris ante secula natum credunt & prædicant, semetipsum per sanctum spiritum increatæ Trinitatis Imperio & adorationi subijciens, suum in terra firmauit regnum, & pietatis radios in terra mixtos omni caligine, ex illo tempore vsque ad præsens per omnes (vt ità dixerim) terras explicuit: factus semẽ, & radix, & cultura, & scintilla nobis salutis inextinguibilis. Sed rursùm Christianissima vestra * honorabilis Imperator ad illius tendit intentionem. Ecclesię siquidem Alexandrinæ ædificatore nequitiæ languorem serente certaminis, & membra corporis vniuersorum fidelium dissipante, quæ pro salute communi debebãt alterutris esse sociata: quatenùs qui sanæ sunt mentis, in definitionibus Niceni cõcilij permanerent, quas dudùm patres congregati Chalcedonæ signan-

Gen. 4. * eo enim

* deest maiestas, aut aliud quiddã

Universidad de Deusto
Biblioteca

nouilibus tes, nouilium rationalium ouiũ tradiderunt. Alijs verò quendã Timotheum eligentibus, repugnãtem dogmatibus patrum, qui Chalcedonæ collecti sunt, & peretribus eum principem, ouiumq; pastorem, qui illis derogare ſsumit, quæ admirari magis oportet. & accusat patrũ Chalcedonenſiũ cõſtituta, & fratres hæc amplectentes expellit. Ità cùm his rebus odia & persecutiones variæ sint obortæ, sicut oppressorum preces contra opprimentes eos, pietati vestræ oblatæ denunciant, tu pijſſime velut manſuetiſſimus pater potiùs quàm regnator, potestate regali interim quiescendum rebus ità commiſſis decreuiſti, & sacerdotibus huius passionis medicinam impartire dignatus es, & spiritalem aduocãſti sententiam, decreto sacerdotum communi magis volens ad incolumitatem membra languẽtia reuocare, vt hæc res quãdam reuerentiam & memoriam Dei prẽheret, & asperitatem rerum, & certamen exortum, & feruorem iracũdiæ crescentis egerit, ipse cœpisti. Itaq; pijs vestri imperij sanctionibus, vt sententiam, quam vnuſquiſque noſtrũm in suo gerit animo, reuelaret, & apertè vestræ maiestatis imperio declararet, de his quæ à patribus Chalcedonæ sancita sunt, & Timotheo, quem aliqui Alexandriæ præſidere depoſcunt. Volentes autem examinatione certiſſima fulgere deo amabilẽ vndiquè veritatem, etiàm timorẽ nobis propoſuiſtis futuri iudicij, quatenùs neq; inimicitia, neq; circa quoſdã gratia faciente, deberemus obumbrare, quod iniſtum eſt: ſeruientes igitur nutui vestræ poreſtatis, & omnes pariter congregati, & tractantes atq; vniuerſa conſiderantes, vt erant, hoc dicimus: quia Chalcedonenſis concilij intentio eſt valdè firmiſſima. Sequitur enim prædicationes Euangelij, & sanctorum patrum, qui dudùm in Nicena vrbe collecti sunt, symbolum inuiolatum omninò cuſtodit: omnem quidem dogmatis nequitiam ab impijs adinuentam, pcùl abijciens, & senſum verborum symboli sanctæ fidei subtiliter inueſtigans, & hæc faciens manifeſta: necnon & centum quinquaginta patrum, qui olim in regia ciuitate conuenerunt, pijſſimam legem immobilem, inuiolatamque cuſtodiens, quam illi vniuerſi, de sancti spiritũs ſubſtantia, eiusq; dominatione poſuerũt, blaſphemam Macedonij religantes linguam, & vnam naturam eſſe eandemq; patri, & filio, & sanctoſpiritui publicè confitentes. Deſtructæ sunt autem hoc conſtituto etiàm impietates variæ, importabiliaq; commenta Manichæorũ, quæ ſub figmẽto reuerentiæ obumbrata videbantur. Multis etenim rãtionibus egit illa ſynodus, multisq; verbis, non quo nouitates aliquas contra definitiões iam benè fixas introduceret: ſed vt interpretatione latiori, conamen contra ſymbolum meditatum, latronib⁹ veritatis auferret. Quia enim ſtultitiam ſectantes Eutychis, veram naturam Dominicę pietatis prædicationi ſubripiebant, eum omninò facientes à nobis, qui eſt, nominum Ieſum Chriſtum, nihil matre ſua ſecundùm carnẽ beata virgine aſſumpſiſſe cõfitentes, ſimulabant ſe patrum in Nicea conuenientium ſequi, necnõ & Cyrilli amplecti nimis honorare decreta. cùm ſint valdè callidi, trum noſtrorum concordiam & habere mentiantur, quandò volu filijs fraudes ingerere: remoti patres one ſanctiſpiritũs, pijſſimã beati Cyguam ad accuſationẽ veſaniæ iſtorum care crediderunt, qui olim dum Alexnam gubernaret eccleſiã, & apertè cõſtorij veſaniã dimicaret, & beato Cyincolumis eccleſiæ Romanorũ paſſiticeps eſſet, aduersùs Neſtorij impietpriori patrum Epheſi concilio, pro vdefenſione maximus propugnator quandò vno fonte & ijſdem ſyllabis ſcriptis, & impietatẽ Neſtorij perculſo, tra zizania prauæ ſectę Eutychis, quædem tunc germinabãt, nondùm tamẽbãtur apertè, falcem ſectionis aperuit parauit. Propterea nanq; epiſtolam, ſapientiſſimo patre cõſcriptam, patrum medium deduxerunt, in qua cum omtilitate nos docuit diſpenſationis Dosacramentum: quomodò & incarnatus filius permanſit filius vnus cum demonſtrans in eo & humanę naturæ adſumpſit ex virgine, inconuertibilẽ proprietatem, & paternæ ſubſtãtiæ glosinè aliquo temperamento cõſtitere, quàm adſumptam à Domino carnem filium in glorificatione Trinitatis cens, quod Neſtorius nouiter adfereb existẽtem ante ſecula filium inuiſibnouiſſimis diebus reuelatum nobis. ſecundùm Eutychis vanitatem, carnemini cognationem docens hominum nare: propter quod Deus verbum factus, Homo factus eſt, apprehendens Paulus ait) ſemen Abrahæ, & partic ximè nobis factus ſanguinis & carnis mam ſerui ſuſcipiens, totius Domin aturæ, & per omnia ſimilis factus nobis peccato, qui eſt impermutabilis per ſe paternæ ſubſtantiæ. Huic autem eccl epiſtolam, quæ à patribus orientalis ſcripta dinoſcitur, patres ſanctiſſimi xerunt, ſtudentes vndiquè celſam & mam itineri regio pietatis circunſcrib riam, nè forſan agẽtes inter puſilli ſenſus circunuentionẽ concluſi, aut Neſtorij ruerent, aut in alterius prædfunditatem inciderẽt, quam Eutyches eà ſuffodit, quam tamen iam priùs & à diligentibus cultoribus cooperta denuò in interitum ſuæ animæ rurſus ruit. Miramur igit, quomodò hi qui

pietati preces pro Timotheo porrexerunt, confitentur cognoſcere & amplecti ſynodũ patrum, qui Epheſi contra Neſtorium cõuenerunt, homines qui per ea, quę geſſerũt, etiàm illam vt Chalcedonenſem, penitùs denegãt. Nam literæ eiuſdem epiſtolæ ad impium Neſtorium à Cyrillo conſcriptæ, in concilio vtroq; florentes, in Epheſino quidem blaſphemantem Neſtorium arguerunt, in Chalcedonẽ verò Eutychis veſaniam deſtruxerũt, & propter eaſdem ſyllabas in illo quidẽ concilio, omnium laudibus Cyrillus coronatus eſt, ſapiẽs Alexandrinorũ pater: & rursùs in iſto concilio poſt mortẽ quaſi præceptor prædicatus eſt pietatis, nihil ampliùs ex epiſtolis beatiſſimi Cyrilli, his qui Chalcedonæ conuenerunt, ad medium deducẽtibus, niſi illas literas, quas deo amabilis Leo, Romanę pater Eccleſiæ, ad ſanctæ memoriæ Hauianũ contra Eutychis veſaniam conſtituens deſtinauit, in quib⁹ & ipſe vocib⁹ beatiſſimi Cyrilli cõcordare dinoſcitur. Et has quidẽ ſynodus deduxit ad medium, non quaſi validiores eas ſymbolo patrum, in Nicea conuenientium eſſe decernens, (null⁹ hoc putet) ſed apertè volẽs per ipſas arguere eos, qui ſimulant ſe quidem ſymbolum Nicenorum patrũ amplecti, dum autem nullum volunt proferre ſermonẽ, quo veritas carnis dominicę deſignatur, peſſima ſemina Manichęorũ latenter ſimpliciorum inſerunt animabus, à quib⁹ maiore cuſtodia opus eſt, quàm ab impia calliditate Neſtorij. Ille ſiquidem apertè vnum Chriſtum in duos diuidens filios, patrũ ſymbolo ſemetipſum pandit inimicum: iſti verò vnum quidẽ eundemq; ſe venerari, colere, & adorare dicentes, ſicut ſymbolum docet, vnitarum verò duarum naturarum proprietates pimentes, & neque paſſibilitatẽ carnis Dominicę, neque impaſſibilitatẽ diuinitatis ei⁹ eſſe cõfitentes, dubiã circa incautos habẽtes ſententiã, maximas læſiones eis inſpirare moliũtur. Nam aut cõuerſionẽ factam ſuſpicari concedũt circa diſpenſationis ſacramẽtum, aut aliquid puratiuum, aut phãtaſiam, aut confuſionem, aut tranſitum falsè per virginem figuratum, & nõ geſtam verè natiuitatem Domini, dicunt. Hæc enim omnia germina ſunt doloſæ radicis, quæ mortem animabus his obedientibus afferunt. Propterea ſiquidem ad peremptionem veſaniæ totius hæreticę, prædictis epiſtolis eguerunt. Nam & poſt expoſitionem ſubtiliſſimam harũ literarum rursùs patres, qui ſanctum concilium Chalcedonenſe celebrauerunt, ſymbolum patrum Nicenorum pro lapide ſumẽtes, vbiquè hoc ſolùm circũferri & prędicari ad illuminationem fidelium ſanciuerunt. Quapropter omnium manſuetiſſime & venerabilis Imperator, quiſquis laudat Chalcedonẽſe concilium, & Epheſium & Nicenum valdè miratur: qui autem hoc reſpuit, neque illorum legibus acquieſcit, ſed ſimulat tantũ modò ſe colere pietatem. Pro cauſa verò Timothei, quid ampliùs veſtræ pietatis potentiæ nos dicamus? Si enim preces contra eum datas ſequuntur vt cauſæ, & omnia, quæ ibi ſunt poſita, opere (ſicut illi aſſerunt) facta noſcuntur, nullus ei per canones ſanctorum patrum veniæ ſermo relinquitur. Hęc ergò vobis ſcribere, veſtra tranquillitate præcipiente, curauimus: Deus autem ſapientia veſtræ pietatis imperij mẽbra Eccleſiæ ſemper vniat, ſitque communium medicus paſſionum, & manſuetiſſimum veſtrum imperium perpetuò tranquillè & manſuetè cuſtodiat, aſſectu nos paterno regentem. Baſilius Epiſcop⁹ miſericordia dei Seleucię metropolis veſtręq; Iſaurię, incolumem veſtram pietatem multis annorum curriculis, Eccleſiæ Dei & toti orbi terrarum, oro ſeruari pijſſime & Chriſtianiſſime triumphalis Imperator.

Iulius epiſcopus Calendereos, ſimiliter.

Nonnechi⁹ epiſcopus Latmi & Calendri, ſimiliter. Stephanus epiſcopus Daliſandi, ſimiliter Epiphani⁹ epiſcop⁹ Ceſtri, ſimiliter. Ammonius epiſcopus Zotapæ, ſimiliter. Paulus epiſcopus Hieraſpoleos, ſimiliter. Conon epiſcopus Ijbidæ, ſimiliter. Acacius epiſcopus Antiochiæ, ſimiliter. Sebaſtianus epiſcopus Sebaſtiæ, ſimiliter. Euphronius epiſcopus Anemorij, ſimiliter. Athanaſi⁹ epiſcopus Philadelphiæ, ſimiliter. Hermophil⁹ epiſcop⁹ Diocæſareæ, ſimiliter. Iulianus epiſcopus Hermopolis, ſimiliter. Theon epiſcopus Hellinorij, ſimiliter. Paulus epiſcopus Olbi, ſimiliter. Orentio epiſcopus Domitiopolis, ſimiliter.

¶ Epiſtola ſubdeſcriptorum Epiſcoporum, ad Leõem Imperatorem.

DEo amãtiſſimo atq; pijſſimo, & Chriſtianiſſimo Auguſto, à Deo competenter honorato Imperatori Leoni, Pelagius, Alexander, Philippus, Hypatius, Chryſipp⁹, Seleucus, Euſtathius, Titus, epiſcopi primæ Ciliciæ, in Domino ſalutem. Chriſtianiſſima intentio veſtræ potentiæ, & propoſitum pietatis ex multis quidem rebus nobis innotuit, præcipuè autem ex literis veſtręq; pietatis nuper ad nos directis: quibus peruigilem circa pietatem laborem ſuum tranquillitas veſtra demonſtrauit. Quapropter omniũ Deum laudantes, & linguas ad fauorem, & corda ad ſupplicationes inceſſabiliter commonẽtes, pro pio veſtrę ſerenitatis imperio, congregauimus DEO amantiſſimos Epiſcopos vniuerſæ prouinciæ, pro quibus ſancire ſuis literis pietas veſtra dignata eſt, & concordi mente decreuimus, Timotheũ quidẽ cõtra ſanctorum patrum regulas, & eccleſiaſticas ſanctiones ſacerdotiũ inuaſiſſe ſeditione populi pariter & tumultu. Hæc enim nos lectæ contra eum preces edocuerunt, quẽ neq; ſacerdotem arbitramur, nec omninò in ordine epiſcoporum conſtitui patimur. Magnam etenim ſynodũ ſanctorũ patrũ Chalcedonæ

Universidad de Deusto
Biblioteca

collectam amplectimur,& salutarem esse decreuimus: & non solùm propter multitudinem pontificum ibidèm congregatorum, & sententiam sancti,& pij Imperatoris Martiani vnà cum eis prolatam: sed quia & sanctorum patrum in Niceno concilio congrua & conuenientia, & in nullo cótraria eam sapuisse conspicimus. Hæc quidem per nostram sententiam declaramus. Vestra verò pietate Romano Imperio incolumi permanẽte, credimus in pace & cõstantia sanctas Dei ecclesias conseruari Christo, vestrum pium propositum Deo dirigente, ad illa gerenda, quæ eius ecclesijs videatur esse vtilia, & per vestrã mansuetudinem eis pacis iura præbente. Pelagius episcopus Tarsi, incolume vestrũ imperium tẽpore longo sanctis ecclesijs, & Romano conseruet imperio, pijssime atq; Christianissime. Alexander episcopus, Philippus episcopus, similiter. Hypatius episcopus, Seleucus episcopus, Eustathi⁹ episcopus, similiter. Titus episcopus similiter.

¶ Epistola infrà scriptorum Episcoporum, ad Leonem Imperatorem.

PEr omniq; Christianissimo victori atq; triumphatori, & à Deo competẽter honorato imperatori Leoni, Pergami⁹ episcop⁹ Antiochiæ Pisidiæ metropolis, Eutropius episcopus Adandenus, Paulinus episcopus Apamenus, Libanius Paralenus, Alexander Seleucię, Mœnus Gorten⁹, Bassus Paneaspoleos, Florentius Adrianopolis, Metrophilus Metropolis, Theodorus Theodosiopolis, Martianus Philomeli, Eugenius Synnadorũ, Politianus Sozopolis, Attalus Malinopoleos, Cæstinus Limenopoleos.

COgnoscentes sanctionem vestram zelo diuino esse completam, & placationem Dei voluntate sancta conferentem, & subiectis per fidem inenarrabilem quietem ac disciplinam, quæ ad salutem pertinẽt, pijssimè prouidẽtem, per quam pręcepistis nobis, vt de Timotheo, qui in omni impietate noscit̃ accusatus, necnon & de his, q̃ pro fide catholica placuerunt sancto & vniuersali concilio Chalcedonę celebrato, quid cõmuniter sentiamus, sinè timore cuiusquam hominis, & absq; gra vel inimicitijs indicemus, tãquàm reddituri incircunscriptibili Dei iudicio rationem: vestræ potentiæ nostris significam⁹ apicibus, Timotheum quidem, qui iam damnatus ostenditur, sicut plurimi venerabilium Episcoporũ Aegyptiacæ dicœcesis, & reuerendissimi clerici in scriptis affirmantes, vestræ clemẽtiæ suggesserũt nouissimè, contra ecclesiasticas sanctiões ad sacerdotij ministeriũ fuisse perductũ: sed etiàm eos, q̃ cùm scirẽt eũ fuisse damnatũ, cõmunicare illi sinè periculo crediderũt, extraneos eos esse à Dei Ecclesia iudicamus, secũdùm cõsequentiam regularẽ nulla eis venia nec spe restitutionis vllo modo remanente, sicut tertia & octogesima regula de talibus apertè decernit, cuius initiũ est: Si quis Episcopus à synodo depositus, aut presbyter, aut diaconus ab episco-
po proprio &c. Nam vt is, qui & illi sentio-
succubuit, & antè tantorũ inenarrabilium
malorum, & multis lachrymis lugendo,
author extitit, dignum debeat secundũ
leges subire supplicium, postquàm cog-
scitur talia præsumpsisse, nostrum non
edicere, sed probare decet, & iudicare ve-
Christianissimam maiestatem: quatenus
pro omnibus cogitetis, & pia quiete p-
ꝛeum, & propriũ muniatis imperiũ, & fi-
ctos ab iniqua peste huiusmodi ţiberetis.
verò fidem sancti Chalcedonensis vniu-
lisq; concilij Timothe⁹ negare præsum-
quicunq; nefandorũ eius actuũ minist-
cijq; reperiũtur, nihil mirũ est. Nam qui
uina pace monstrantur extranei, sinè
& ab ecclesiasticis sanctionibus simul, &
tatis contra Romanũ imperiũ * cõtem-
inimici, non est mirandũ, si etiãm à seru-
ꝓprijs exciderunt, vesanè blasphemantes,
anathematizantes saluberrimæ fidei d-
res atque custodes sanctissimos, & o-
licos patres, & archiepiscopos, omnes q-
mul Deo amantissimos episcopos, q-
tes sanctiss. episcopos, qui per genera-
singulas rectæ fidei lumina fuisse nosc-
& deo amantissimos senioris & nouæ R-
archiepiscopos, q̃ his cõcordes exist-
rũ firma & immobilis & inexpugnab-
des in Christo ꝓbata est, apud sanctã &
uersalẽ synodũ Chalcedonæ celebrat-
p Dei gratiã cõmunicatores & fuit-
ad vitæ terminũ in deo pmanebim-
dùm centũ quinquaginta sapiẽtes &
os médicos, qui diuerso modo pas-
subtiliter pscrutantur, & tũc cõgruam
& singularẽ medicinã offerunt ægro-
Cogitantes, ꝓ correctione eorũ, quæ
xandria contigerunt, diuino zelo fer-
in memorata sanctiõe præcepistis, qu-
omnia diligenter tractentur, & sanct-
episcopis cõprobentur, quoniam nunc
xandrina ciuitas cõturbatur, pro cuius
te & disciplina, maximã se habere soli-
nẽ significauit vestra clementia. Quap-
edicimus, Timotheo siquidẽ consen-
& qui pro eo vestræ Christianitati p-
prias obtulerũt, velut epi & clerici Ae-
acæ diœcesis, cùm non sapiunt, vt sp-
pere se cõfidunt, quandò sic aperto
cio impudenter incumbunt. Videa-
in ꝑdictis precibus, pietatis vestræ
subiectis, contra literas mãsuetudini
locuti, & contra gloriosam cogitatio-
pro Alexãdrina ciuitate & eius disci-
ritis, tractãsse. Affirmantes eũ maxim-
cem, memoratam ciuitarem, & sanct-
ecclesias, & monasteria possideri, ꝓp-
bus ipsis capti sunt, & aduersùs pie-
stręvocẽ, & cogitationẽ sinẽ metu lo-
nã nanq; caliginẽ, & à malis immine-

bẽ, disciplinã esse dicẽtes & pacẽ, & in ecclesia Alexandrinorũ diuinitùs attributã, quoniam huiusmodi viri putabantur contra veritatem & vestra optima consilia properantes, pacemq; Dei vocantes persecutiones, & bellum cõtra orthodoxos sacerdotes & clericos gestum, nouamq; tyrannidem contra sacras regulas inquirentes, clare in sacrum illud incurrere videtur eloquium: Non est, inquit, indisciplinationis, sed pacis meus, sicut in sanctorum vniuersis ecclesijs agnoscitur. Hi etenim ad perditiõem parati sunt, secundùm prophetam, dicentem, Perdes omnes q̃ loquuntur mendacium. Quomodò autẽ isti credẽdi sunt sapere, & tenere causãm ab omĩ mendacio segregatam, * aurẽ diuinã, sapientiam salutarẽ, hoc est, salubrem fidem, quam præcipuè seruare promittunt, dicẽtes in prędictis precibus suis, inconcussè atq; firmè & immobiliter se credere symbolo, in Nicea ciuitate à sanctis trecẽtis decem & octo patribus explanato, & neque augmentum, neque detractionẽ hoc posse recipere, neque opus habere qualibet interpretatione, cùm per se, vt aiũt, videat interpretatũr centũ q̃nquagin-
ta verò sanctorũ patrũ conciliũ ignorare se
ꝓfitentes, docentesq; cõmunicare Alexãdri-
nam ecclesiã Ephesijs concilijs. Adijcientes
& hoc, quòd synodũ Chalcedonæ celebratã
ecclesia Alexandrina nõ recepit. Per hæc igit̃
ostenduntur similes esse eorũ, qui nescientes
exponentẽ optimè salutis remedia medici-
nã, & passiones prouenientes subtiliter edo-
centẽ, impudenter totũ se nõsse promittũt.
Sic enim & isti, neq; temporum diuersorum
lãguores hæresim scientes, nec medicinã cõ-
gruã infirmis opportunè prolatã ab spiritu-
alibus medicis, sanctis scilicet & orthodoxis
sacerdotibus, qui per tẽpora synodos imple-
uerunt, inspicientes, harum rerũ non haben
tes discretionẽ, superfluos & erroneos in su-
is precibus posuerunt sermones. Nã si hæc, q̃
memorauimus, agnouissent, nõ arbitrarent
augmentũ aut detractionẽ factam in sancto
symbolo, à trecentis decẽ & octo sanctis pa-
tribus explanato, nec p se dicerẽt illud inter-
pretatũ, quod paucissimis quidẽ sermonib⁹,
sed perfectis sentẽtijs scripturę diuinæ p viros
eius scientię perissimos videꝛetur esse com-
pletum. quorũ veritatẽ ignorantes, & qualis
quantaq; hæretico tunc ꝓcedente languore
ꝓlata sit medicina, diuinitùs inspirata, in il-
lud incurrisse diuinũ videnꝛ eloquiũ, quod
ait: Nolite fieri sapientes apud vosmetipsos.
ꝓpter hęc eũ ignorauerũt hęreticos, q̃ post-
eà p diuersa tẽpora varijs languoribus sunt
exorti, necnon etiàm eos, qui opportunè &
necessariè eorũ infirmitatib⁹ saluberrimæ fi-
dei congruam obtulerũt salutaris adiutorij
medicinã, sicut sanctiss. centũ quinquaginta
pẽs episc. infirmitati lãguoris Macedonij, q̃
diuinitatẽ sancti spiritũs negauit, obtulerũt,
aptè firmitatẽ rectę fidei docẽtes, & diuinita-

tẽ vnitatis inseparabiliter adorandã. Rursùs igitur alia passione nata circa inhumanationẽ Dei verbi per callidũ erroneumq; Nestoriũ, sancti patres, qui illo tẽpore Ephesi conuenerũt, suscipientes pariter Orientaliũ episcoporũ probatissimã sibi concordiã, perfectè ꝑdictum languorẽ inenarrabili fide curauerũt. Similiter autem Timothei sequaces ignorare videntur, quẽadmodùm posteà Eutyches, cùm in profundum phantasiæ praua ignorãtiæ suæ secta corruerit, principatu hęretico suffocatus sit, & quia pro eo duo sunt celebrata concilia, priùs in Epheso, & posteà Chalcedonę, & quia q̃ Ephesi quidẽ facta est, nõ sufficit eꝛ ægritudinis, vt oporꝛebat, discernere passionẽ, & offerre q̃ erant necessaria medicinæ. Quę verò Chalcedonę p Dei gratiã congregata est, eius solario ità pualuit, vt ęgritudinẽ apertè cognosceret, & remedium medicinę salutaris offerret. Igit̃ notũ est sapientibus vniuersis, qa nisi diuersæ, diuersisq; temporibus hęreses exortæ fuissent, nequaq̃ opùs esset consilio spiritaliũ medicorũ. Nam vbi infirmitas, illic opùs est sinè ꝺubio medicina. Et qa nõ sicut defensores Timothei putãt, adiectio q̃dam symbolo trecentorum decem & octo patrũ est facta, quandò emergẽtibus varijs ęgritudinibus spiritalis & necessaria eis oblata est medicina, simul qa corpori est ęgrotãti similis incredulitas. Et quẽadmodùm oculis dudùm ęgrotantib⁹, & cautè atq; cõpetenter à medicis, qui tunc inuẽti fuerint, curatis, si rursùs contingat aliquẽ viscerib⁹ fortè dolere, quicunq; posteà reperti fuerint, nõ desinũt adhibere medicinam: ità hęretica infirmitate tẽporibus diuersis exortæ, mirũ nõ est, si à pijssimis temporum quorũque principib⁹, deo amantissimi episcopi, pro imminente cura cõuocati, medicinę vtilia remedia porrexerunt. Quæ cùm ità sint, nonne ignorãtia manifesta est, & nouissima in Timothei * insciẽtia atq; superbia, quãdò omĩbus quidẽ orthodoxis & religiosissimis episcopis quicunq; nunc sunt, & qui ad Deũ iã migrauerũt, apertè calũniãtur, quasi adiectionẽ quandã in sacro trecentorũ decem & octo sanctorũ patrũ symbolo feciss̃e videantur & quasi pro credulitate sua dicant, Quia ꝑdicto sacro symbolo nullũ ipsi augmẽtum, aut detractionẽ quamcunque recipiant, nõne plenum est hoc totius falsitatis indicium, cùm dicant centũ quinquaginta sanctorũ patrũ se ignorare concilium? Vndè magis videntur, quia non solùm talium medicorum necessariam curam prorsùs ignorant, sed etiàm ipsam infirmitatem Macedonij, pro qua videntur esse collecti. Quã scilicet ignorantes, cùm sit vtiquè manifesta, & nimis insignis, etiàm simplicibus orthodoxis, & in laico ordine constitutis, multò magis variũ Nestorij erroꝛẽ, necnon eutychis impietatẽ, vesaniã, phantasiamq; nescire pandunt. Et propterea inaniter & indiscretè i suis precib⁹ dixerũt, se

Ephesijs

for. * defensoribus insciẽtia

* Quia in

De secunda Ephesina synodo dicunt, quę ꝑdatoria vocatur.

Cõcilia cur celebrata.

Pſal. 5.

Cor. 14.

ut diuinã

Universidad de Deusto
Biblioteca

Ephesijs communicare concilijs, cùm prius vtiquè sit sinè dubitatione susceptum, secũdum verò non solùm priori conlistat aduersum, sed etiàm vniuersis sanctis episcopis, q̃ olim luminaria fuisse probant Ecclesię, quorum famosissimam & religiosissimam multitudinem dinumerare difficile est. Præcipuè tamen aduersarij esse pandũtur immortalis & beatæ memoriæ Athanasio, Alexandrinæ ciuitatis episcopo, cui dum inueniantur esse contrarij Timothei sequaces, omnibus indubitanter orthodoxis, & maximè fidelibus Aegyptijs, & DEI zelum habentibus omnibus, omninò videbuntur inimici. Sed hæc equidem dicta sunt de vnoquoque capitulo petitionibus eorum inserto, quàtùm breuiter à nostra dici potuit paruitate, vt vestrę pietatis imperio, sicut pijs literis imperare dignati estis, indicarem⁹. Religiosissima nanq; vestra pietas decenter egit, vt se contineret & necessariè discretioni Deoq; placenti cõmitteret examinationẽ horum, qui nullam impietatis speciẽ reliquerunt, sed super alia mala etiàm hoc adiecerũt, vt diabolica inspirati virtute, examinatione nõ facta, sanctissimos episcopos & religiosissimos clericos, in sanctis orthodoxisque ecclesijs enutritos, expellerent à ministerijs, quæ Christi Domini gratia sunt sortiti. Vt autem vndiquè diuino lumine veritatis mendacij tenebræ sequacium Timothei destruãtur, & à religiosissima pietate vestra simul & æquitate, hæc impietas, iniquissimaq; superbia radicitùs euellatur, decet eos apertè conuinci, quia cùm sibi rectè credere videãtur, multùm extra hanc scientiam esse nosc̃ntur, nequaquàm diuinum intendentes eloquium, & nõ cognouerunt, neque intellexerunt, in tenebris ambulant. Vt autem talis omnibus ostendatur, & præcipuè populo volenti Timotheum habere põtificem, diuino nobis proposito timore, cõfidimus & hoc sacræ vestræ maiestati suggerere, quatenùs valdè celerrimè, & sinè qualibet obumbratione in sua ignorãtia, & praue sectæ sententia cõuincatur Timotheus, & eius sequaces episcopi simul & clerici. Igitur si placet vestrę pietatis imperio, sub custodia eos foris Alexandrina ciuitate esse prȩcipite, & seorsùm eorum singulos habitare, & diuinę scripturæ libros quos voluerint, dato primitùs ab eis breue, quos habeãt necessarios, accipe, vt intra certos dies arctissimè custoditi, ità vt nulli liceat ad eos accedere, & verba eis sensusq; disseminare, iubeantur exponere, quã virtutẽ scripturæ diuinę respicientes, rectæ fidei symbolum susceperint, & fidẽ trecentorũ decẽ & octo sanctorũ patrũ, immobiliter se tenere & custodire polliciti sũt, q̃ fuerunt Arrianorũ variæ blasphemiæ at q; languores, quas nefandè sanctarum scripturarum textu nitebãtur adstruere, & quemadmodùm hæc à p̃dicto symbolo sunt excluse. Non solùm enim Arrianorũ, sed & plurimæ ante hanc hęreses exortę, in diuinę scrip- proloquijs putãtur incumbere. Illi qui- si venerabiliter reminiscuntur omnium ectæ memoriæ orthodoxorũ patrum, & les quiq; fuerunt, agnoscunt inter eos rendę memorię Athanasium simul & C lum doctrina copiosa pollentes, & Alexandrinæ ciuitatis insignes, quos orthodoxi sequunt, & p̃cipuè fideles A ptiorum. Quæ cùm ità sint, in scripti ces Timothei declarare iubẽtur, quę memorati sancti patres saluberrimè ero runt, & quomodò horũ inueniuntur si, qui cum Arrio fuisse nosc̃ntur hęre qui sunt isti, aut qui sapientes à rectæ cesserũt: quo facto, & caligo erroris prauæ sectæ sequentium Timotheum protinùs aperitur, ipsis insuper, qui discretione, sed sinè quadam probati uenti sunt, indicatur. Et ex hoc om monstrabuntur extranei, qui rectę fi uersale concilium nefandissima ve & sceleratissima lingua anathematizare munt. Tũ etiàm præter concilii De tissimorum episcoporum, sapient semp memorabiliter, velociter vestra efficiet, vt dum primitùs conuicta fu notata, praua eorum nefandissima damnetur, & ea, q̃ pro recta fide sunt Christo placent, & diuinæ disciplinę conueniunt, roborentur. Turpe fu ctitudini vestræ nimis indignum est, getur generali synodo nunc opus hæc aperta sint & valdè certissima vt dictum est, plùs valere videãtur, bolo tradiderũt, & eius impietate vt insignis pompa concilij, occasio multi conceptùs sacræ fidei, & de existit: frequẽtia verò multorum loquentium, paganorum, aut infidẽ præcipuè hęreticorum, plurimi q simplicium trahũtur ad lapsum: qui putentur quidem, de quibus volum loqui, ad varias autẽ blasphemias dogma perducant. Cur enim hoc eligunt, qui hactenùs quod sapiũt, unt, vt pro sua fide frequenter eg nire? Pergamius Episcopus Anti die, subscripsi, quę sunt subiecta nibus omniũ sanctorum, armatus & omnia quæ pietati sunt aduersa, Multo tempore à clementia diuina Christo amabilis, & honorate diui perator. Eutropius episcopus Ad rũ ciuitatis, similiter. Paulus epis menus, similiter. Libani⁹ Episcop similiter. Alexãder Episcopus Tor militer. Maximus Episcop⁹ Nou militer. Bassianus Episcop⁹ militer. Florentius Episcopus Ad tanus, similiter. Minophil⁹ episc politanorũ, similiter. Theodorus Theodosiopolis, similiter. Marti

Hæretici sua commenta scriptis diuinis adstruere conati.

pus Philomeli, similiter. Eugenius Episcopus Synnadorum, similiter. Politianus Episcopus Sozopolitan⁹, similiter. Attalus Episcopus Malinopoleos, similiter. Castin⁹ episcopus Limenopoleos, similiter.

¶EPISTOLA INFRA SCRIPTORum Episcoporum, ad Leonem Imperatorem.

DOmino pijssimo, Christoq; amantiss. Imperatori nostro Leoni, ppetuo augusto, parua & humilis synodus, congregata in metropoli Sardianorum vestrę Lydię Primitùs vestræ pietatis imperiũ nupèr adeptæ sanctissimę Dei ecclesię in Lydia constitutę, augmẽtum magnæ tuitionis & zeli circa orthodoxam fidem vestræ trãquillitatis agnoscunt. Vndè incessabiliter pro vestræ Christianitatis imperio preces offerentes Deo, vt lógęua & in pace vestra seruetur vita, nónulli magis aliquã sibi & suis sacerdotibus atq; populis quietam negociãtur vitam. Pro quibus eñ hæc à nostra paruitate suggesta sunt, breuiter indicamus. Quoniam diuina sanctione per Eudoxium virum deuotum magistrianũ, religiosissimo nostro metropolitæ Eutherio data, conuocati sumus in ciuitate Sardinorum literis memorati sanctissimi viri metropolitæ nostri directis, congregatisq; nobis in vrbe prædicta, vestræ pietatis literæ sunt directæ, necnon & preces, quæ videbantur de quibusdem capitulis eis esse subiectę: quas audientes, de vtroq; capitulo vestræ pietati suggerim⁹. De principali namque capitulo, & quod ad ipsam Christianorum fidei respicit summitatem, id est, de sancto & vniuersali concilio Chalcedonæ collecto, cui regulariter præsederunt & maximæ Romę sanctissimus & beatissimus archiepiscopus Leo, per venerabiles Episcopos directos & clericos, necnon & regię Constãtinopolis sanctissimus & venerabilis archiepiscopus Anatolius, & summi sacerdotes, q ei cõcordes fuerũt, & similia decreuerũt, necnõ & cõmes sanctissimi totius orbis episcopi, etiàm hoc fatemur, quia necessariè per illorũ vestigia gradientes, & reuerentiã eis habentes, eosque venerantes, quæ piè & diuina inspiratione constituta sunt, quæ in prædicto sancto & vniuersali cõcilio sancita nosc̃untur, eis concordes sumus, quãdò nihil dissonant à sancto & vniuersali Niceno concilio trecentorum decem & octo sanctorum patrum. Deus enim, qui per illos olim fidẽ regulariter exposuit, ipse etiàm nunc per istos eam denuò, quoniã vnus & idem, secundùm beatum Apostolum, spiritus sanctus operat⁹ est vniuersa. De Timotheo nanq;, qui tyrannicè sicut agnouimus, & contra regulas sedẽ sanctissimæ ecclesiæ Alexãdrinę ciuitatis inuasit, dũ vtiquè esset ecclesiasticę correptioni cõtraditus, relegentes preces quæ syllabis pietatis vestræ subiectæ sunt à Deo amantis-

simis episcopis Aegyptiacę diœcesis, & venerabilibus clericis Alexandrinæ ciuitatis, per eas agnouimus, quia cum adulterio, quod in pontificatu cõmisit, & homicidio, etiàm anathematizare sanctum concilium Chalcedonense non timuit. Quibus auditis, animæ nostræ profundo vulnere sunt percussę, deflentes quòd in tam venerabilibus temporib⁹ ab aduersario pietatis & inimico orthodoxę fidei, tantæ obsessiones nobis insurgunt. Legẽtes etiàm preces, ab aliquibus Timotheo consentientibus mansuetudini vestræ pietatis oblatas, ampliùs deflemus⁹, & nostra mens nimis excessimus pro tanta præsumptione. Quia super ea, quæ iam commiserunt, nõ eos piguit etiàm prędicto magno sanctoque concilio, quantùm ad eos attinet, contumelias inferre, & illud prorsùs expellere. Totũ tamen hoc vestro iudicio, non personam respicientes, cõmittimus, supplicãtes vt omnium totius orbis sanctissimorũ Episcoporũ post Deum vitam nostram pietas faciat esse securam, & sanctis ecclesijs, quietis & pacis iura concedat. Scimus enim, quia Deus, qui vobis ppetua regni sceptra donauit, secũdùm vbeatum Salomonem, poscentibus sapientiã & prudẽtiam prębebit etiàm in hac causa, quatenùs benignitatem imperialem per omnia demonstretis Christianissimi atque pijssimi. Eucherius episcopis Synnadorum: Christus DEVS Christianissimum & inuictissimum vestræ pietatis imperium in augmento fidei & pacifica vita sanctorum intercessionibus conseruare dignetur, pijssime & religiosissime & CHRISTO amabilis Imperator. Paulus episcopus Daldi, similiter. Atianus episcopus Philadelphiæ, similiter. Ioannes Episcopus Hercanidis, similiter. Polycarp⁹ Episcopus Tabanius, similiter. Iulianus Episcopus Mustinæ, similiter. Ioannes Episcopus Meoni, similiter. Rufinus episcopus Areopolis, similiter. Lucius episcopus Apollinis, similiter. Gemellus Episcopus Stratonicię, similiter. Dionysius episcopus Attaliæ, similiter. Cyriacus episcop⁹ Apolloniadis, similiter. Theodotus episcopus Gordi, similiter. Anatolius episcopus Helleonorum, similiter. Leonides episcopus Beas, similiter. Heraclidianus episcopus Senus, similiter. Diamonius Episcopus Thraterenus, similiter. Onesiphorus episcopus Blandi, similiter. Iulianus episcopus Satalæ, simil. Iohãnes Episcop⁹ Tripolis, similiter.

EPISTOLA SVBDESCRIPTORum Episcoporum, ad Leonem Imperatorem.

PIjssimo & Christianissimo Domino Imperatori Leõi, Epiphani⁹ episcopus Pergensis, & qui cũ eo sunt reuerẽdi episcopi, Ephesius, Porphyri⁹, Diodot⁹, Noysimaras, Paul⁹, Martianus, Auxenti⁹, Pieri⁹, Iohãnes, Mice⁹, Innocẽtius,

Prou. 2.

Universidad de Deusto
Biblioteca

tius, Polemon, Theosebius, episcopi Pamphyliæ regionis. Decet quidem DEVM omnis humana laus,& omnis pariter oratio, pium verò principem famosissimus sermo. Nam & ipse cum subiectis adorat imperij largitorem,& pacis prouisorem nominũ Christum,qui protegit inuisibiliter, & eos q aduersùs pacem gerunt bella,concidit. Ait cũ quodam loco sacra scriptura, dum Aegyptiorum multitudinẽ populus formidaret:Dominus pugnabit pro vobis, & vos tacebitis: & hoc quidem frequẽter operatus est Christus, sub vestræ verò pietatis imperio palàm gerens seruida,& vehementer expauit. Quæ cùm esset ad capiendum difficilis, & nõ crederetur posse subdi, sic potuit repentè cõsumi, vt decęterò neque nomen eius valeat inueniri.Ità siquidem Deus protegit ac prouisor existit eorum, qui in eo cordis pietate confidunt, qualẽ te quoq; esse contigit Deo amabilis Imperator,qui non solùm extranearum rerum prouisor esse dinosceris,sed etiàm sanctarum Dei ecclesiarum pacem multo labore cõquiris, vt habeas eam tu quoq;, qui pro ea decertas,& pro eius vniuersitate cũcta diligenter operaris, quomodò & vno Christi corpore, omnes qui eius sunt,alligãtur. Quis itaq; sermo dignè possit vestram laudare tranquillitatem, circa vtrunque, sic piè & paterna charitate laborantem,& tuitionẽ suam summo studio cõferentem? Quapropter competit vobis Psalmistæ verbum: Sperauit in Dño, & in misericordia altissimi non commonebitur. Inueniatur manus tua omnibus inimicis tuis,& dextera tua inueniat omnes odientes te. Et hæc quidem à nobis humilimis pro gratiarum actione referuntur pijssime & Christo amabilis Imperator. Dudùm itaq; literas ad vestram pietatem dirigens ego humilis, declaraui meam vestræ pietati sententiã, qualis sim circa orthodoxam fidem, necnon & sanctum Chalcedonense concilium. Quia verò etiàm núc diuinis syllabis tranquillitas vestra præcepit, vt vnà cum Deo amantissimis episcopis,qui mecum sunt, conueniẽs significare debeam, quid sentiamus de eodem sancto Chalcedonensi concilio,& de Timotheo Alexandrino,sicut aiunt,episcopo:etiàm rursùs cõmuniter vestræ maiestati significamus, quoniam gratia Dei nulla parte ab eius pietate recedimus, nisi quia læsionẽ iudicamus, diuisionem simplicium populorum,quam nescio quomodò ignorantiam facientem patiantur.Sicut eñ iamdudùm Christianissimis vestris auribus indicaui, nulla alia doctrina tradita est à nobis accedentibus ad salutare sanctumque baptisma,nisi quæ à sancto Niceno concilio gratia spiritali prolata est, per quam & nos meruimus peccatorum redemptione saluari, & donum adoptionis adipisci, vndè bona futura percipere sustinemus, & mundus pariter vniuersus. Non enim nos quidem per ea ad Christum accessimus, alios autem eadem nobiscum participari gratia prohibemus,dũ omnia cõpleat, & omnibus valdè sufficiat, nullusq; respuere potest, quo ipse saluatus est.Non igitur dicant, quia nos hanc solùm prædicamus,& non eam colimus: sed & colimus, & veneramur, & prædicamus,& cum ea de præsenti vita optamus egredi, & Christo Domino per hanc credimus præsentari.Non ergò mentem simplicium subuertentes hæc dicant: Nos enim & Nicenam synodum debito honore venerамur, & Chalcedonensem quoquè susci-pimus,veluti scutum eam contra hæreticos opponentes, & nõ anathema fidei existentes. Nõ enim ad populum à Papa Leone,& à sancto Chalcedonensi concilio scripta est, vt ex hoc debeant scandalum sustinere,sed tũmodò sacerdotibꝰ,vt habeant quo possint repugnare contrarijs. Duarum nanque naturarum siue substãtiarum vnitatem, in vnaturarum siue substãtiarum vnitatem,in vna CHRISTO declaratam inuenimus à plerisque apud nos consistentibus sanctis & religiosissimis patribus, & nequaquàm vel anathema, aut symbolum his qui baptizantur, hoc tradimus, sed ad bella hostiũ reuocamus.Si verò propter medelam eorum, qui per simplicitatem scandalizati noscuntur placuerit vestræ potentiæ Christo amabilis Imperator, sanctissimo Leoni Romanæ vetustatis Episcopo, necnon aliorum patrum sanctitati, propter istorum (sicut dixi) descensionem & satisfactionem, quatenus idem sanctissimus vir literis suis declaret, quia non est symbolum, neque mathema epistola,quæ tunc ab eo ad sanctæ memoriæ Proclum archiepiscopum Flauianum directa est, & quod à sancto concilio dictum est, in hæreticæ prauitatis potiùs increpatio, sit & illud,quod ab eis est dictum in duabus naturis,quod fortè eis dubium esse dinoscitur, quòdum à patre prolatum sit propter eos, qui veram Dei verbi incarnationem negant. In sermonibus apertiùs indicatum, ità tamen vt in nullo sanctæ synodi fiat iniuria. Nihil enim differt, siue duarum naturarum vnitas incõfusa dicatur, siue ex duabus eodem modo referatur. Sed neque si vna dicatur natura, inferatur autẽ incarnata, aliud quàm significat, sed idem honestiori sermone declarat. Nam & inuenimus sæpiùs hoc dixisse sanctos patres. Apud vestræ pietatis imperium, quod significat decenter ago vestra potentia, quia ipsa synodus permanebit, pax ecclesię mẽbra discerpta copulabunt hæc ipsa mone curata,& ea,q̃ cõtra sacerdotes meos dè committũtur, cessabũt, & ora hæreticorum cõtra nos aperta damnabũtur,& omnis redcentꝰ ad pacẽ, & fiet, sicut scriptũ est,vnꝰ grex & vnꝰ pastor. Quoniã & Dominus Christus multa condescensione circa nos vsus,humanum saluauit genus:& quia cùm diues esset, vtiquè diuinitate,pauper factus est,p nobis

Exod.14.

Locus mẽdosus

Psal.10.

secũdùm quod homo fieri voluit, vt nos illa pauptate ditaremur,sicut beatus Paulus edicit. Et iterùm quomodò relinquens nonagintanouem oues in cælis,perrexitq; quærere perditam,quod constat in nobis. Et qa cùm inuenisset,multam nobis tuitionem exhibuit,ità vt eam humeris suis imponeret, & cælestibus ordinibus copularet. in quo & magnum gaudium factum dicit in cælo, & pro eius inuentione, & pro numeri supplemento.His itaque quid sentiamus de Chalcedonensi concilio, nos humiles vestræ pietati suggessimus. De Timotheo verò,quantùm nos humiles probare potuimus, vestræ tranquillitati suggerimus:quia si ea,quæ de eo continentur in precibus oblatis vestræ tranquillitatis imperio, tanta & talia vera comperiuntur,sicut asserunt reuerendissimi episcopi, qui ea suppliciter obtulerunt: extraneus ab omni sacerdotali honore, & pia canonũ integritate dinoscitur, sicut nos humiles valemus inspicere. Omnis enim causa eius in iudicio & probatione vestri pendet imperij, & integritate sanctorum summorumq; patrum, quibus & nos humiles iustũ est obedire propter maximam eorum scientiam ac sapientiam, subtiliter talia iudicare valentium. Nobis autem dari veniam à vestra potestate poscimus, si quid vt homines in his literis incautè suggessimus. Inuitati enim potiùs aut iussi,& quod maius est,coniurati, hæc scribere vestrę tranquillitati præsumpsimus. Epiphanius Pergenæ ciuitatis episcopus, incolumẽ pietatem vestram Dei ecclesijs,& Romano impio in Christo opto seruari semper, pijssime & Christo amabilis Imperator. *Ephesius episcopꝰ Comanenus, similiter. Porphyrius episcopus Palæopoleos, similiter. Diodotus episcopus Clisimensis, similiter. Polemon episcopus Trebennorum, similiter. Miccus episcopus Adrianopolis, similiter. Maras episcopus Codri, similiter. Neon episcopus Gilsatenus, similiter. Paulus episcopus Poglensis,similiter.Martinus episcopus Pellenensis, similiter. Hierius episcopus Panemotici,similiter. Iohãnes episcopus * Ariæ, similiter. Theosebius episcopus Maximianopolis, similiter. Auxentius episcopus Termissæ, similiter. Innocentius episcopus Eudacianus,similiter.

Matt.18. Lucæ 15

*Ephesius

¶Epistola infrà scriptorum Episcoporum ad Leonem Imperatorem.

CHristo amantissimo victori atque triumphatori,& à sancta Trinitate seruato Imperatori Leoni: Synodus, quæ per sanctionem vestræ maiestatis in Myrena metropoli vestræ Lyciæ prouinciæ congregata est: Literas tranquillitatis vestræ suscepimus per Branemundum magistrianum, plenas fide ac pietate, zeloque iustitiæ & agnitionis Dei. Manum itaque tuam commodaturus Christo, sacerdotes cooperatorios aduocãsti, & pro orthodoxa religione propugnaturus, præsules eius socios tibi in dimicationibus adesse decreuisti,& sanctiones ecclesiasticas regulasque sanctorum patrum contemptas agnoscens,eos qui hæc orãt inuiolabiliter conseruari, ad defensionem cõcurrere præcepisti, pontificisque necem vlciscens sicut Moises maximus, per syllabas sacras penè clamare visus es:Qui est nomini, veniat ad me. Sed & preces criminibus cumulatas suscipiens,vindictam interim suspẽdisti, vt cùm iustè reum punire videreris, & iudices ad hoc constituisti orthodoxos totius orbis episcopos, vt apud omnes iudicatus,quasi præsens ab omnibus iustam videretur ferre sentẽtiam, ille qui cunctos in eo, qui iniquè necatus est, vexasse cognoscitur, auditores. Singulos autẽ à ciuitate propria non traxisti, ne forsitan euocationem quasi violentiam is qui euocabatur, accusaret. Sed permisisti,tanquàm compatiens vniuersis, vt consistentes in prouincia iudicarent, quatenùs satisfactione careat, quisquis post hæc fortè suam voluerit mutare sententiam. Igitur & nos ô Christo amabilis, & qui imperium à Christo sortitus es, in tuis consilijs exultamus,videntes te pro orthodoxa fide ità feruentissimè laborantem. Deum propter perpetuam vestram maiestatẽ deprecamur, vt longo tempore vestrum nobis conseruet imperium, & nequaquàm alij subiecti esse videamur.Suggerimus igitur,quia de singulis, quę in sacris literis vestris continentur, lectio apud nos cum laudibus celebrata est atque lętitia:sed precum cognitio, eisdem literis subditarum, nostra gaudia violauit, Christo amabilis & triumphabilis Imperator. Tremor enim & terror rectè singulorũ corda commouit,& fontes lachrymarum de pupillis oculorum valdè fluxerunt, fletibus etiàm genæ rigatæ sunt, procellęque malorum, & multa iacula calamitatum subindè reuelata sunt, & amara nuncia alia crudelia prçuenerunt.Et donèc audiremus quidem, quia viuente adhuc nostro sacerdote ordinatus est,cognouimus quia velut adulteri filius,sic Abessalon impudenter insurrexit in patrem, & sponsam viui genitoris abripuit, & quia nefandè semetipsum constituit & irregulariter sacerdotem.Quasi pelagi tempestate commota ea, quę à populo inconsideratè fiunt,ad modicum quidem prævalent: tempore verò supueniente soluuntur. Cùm verò audissemus & necem præcedentem lectionem,& in venerabilibus locis factam, & bestiarum modo laceratiõem corporis perpetratam, & mortui nefandas iniurias, & membrorum humanorum crudelissimas sectiões,& exusti corporis cinerem, & nullam compassionem Timotheum, aut auersionem

Exod.32.

1.Reg. 16.

Universidad de Deusto
Biblioteca

nem aut odium habuisse contra huiusmodi
præsumptores, cùm oportuerit eum mox
dare locum, vt aliena violentia magis quàm
eius proposito hæc facta monstrarentur: sed
potius eum festiuitatem cum eis celebrâsse:
tunc exilium, & vultum, secundùm quod
Esa. 49. scriptum est, tristem habêtes atq; demissum,
& vtranque manum ad inuicèm cõferentes,
atque dicentes: Oblitus est nostri dominus,
reliquit nos dominus. Quid iam nos sacer-
dotes faciemus? Quomodò pastores, cùm
mercenarium vidimus greges ità dispergere?
Quomodò compatientes, cùm hæc exa-
minari minimè supplicamus? Quomodò re-
uerendi, qui cultum sancti baptismatis ob-
scuratum despicimus? Quomodò ecclesiæ
præsules, nefandum adulterium reticentes?
Quomodò exemplum fidelium, cùm pater-
narum regularum custodes in temporibus
pietatis ecclesiæ fluctuantur? Tranquillitas
diuinæ scientiæ continet vniuersa, & nauis
orthodoxorum duceretur forsitan in pro-
fundum, nisi Imperator pius existeret, pro
purpura virtutibus fulgens, armis vtens ad-
uersùs hostes venerabili cruce: & hac voca-
tus appellatione, qua per clementiam Chri-
stus vocari dignatus est: Recubans, inquit:
Gen. 49. soporatus est sicut leo. Oportebat tunc se-
cundùm prophetæ Hieremiæ vocem, nouis-
simum quærere locum, & die noctuque ea,
Hiere. 9. quæ sunt cõmissa, lugere. Non enim vna est
mulier, secũdùm historiam, quę iniustitiam
& vim pertulisse dinoscitur. Breuiter itaque,
Christo amabilis Imperator, historiã quoq;
Iudic. 19. audire dignare. Aliquandò Leuita vir vio-
lentiam passus in coniuge, & contumeliam
ferre non valens, & iniuriam sceleris immen-
sam esse conspiciés, dum mulier manè mor-
tua fuisset inuenta, plurimis contumeliã in-
ferentibus, diuidés eam in vndecim partes,
vndecim Israel tribubus destinauit: & pro-
terea vndecim, & non duodecim, quia vnã
Iudic. 20. tribum sciebat iniuriosos & luxuriosos ha-
bere viros. Tunc omnes vndiquè ad vltio-
nem velocissimè concurrerũt, pro literis mu
lieris membra suscipientes, & velut inimicos
fratres proprios expugnantes, dum tanti
sceleris præsumptio atq; mortis, dilectiõem
cognationis excluderet. Insupèr etiàm ana-
thematizauerunt eos, nè sponsam ab eis su-
merent, aut darent sponsum eis, & nisi reme-
Iudic. 21. dium sapientiæ fuisset post hæc inuentum,
etiàm nomen tribus Beniamin esset ablatũ.
Ea siquidem, quæ nunc gesta sunt, illis com-
parata, crudelitate maiora sunt. Non enim
vna ecclesia hanc pertulit læsiõem, nec vnus
sacerdos occisus est, sed omnis ecclesia, &
omnis pontifex est necatus. (Vnum enim,
1. Cor. 10. & 12. secundùm beati Pauli vocem, omnes pariter
Ephe. 4. sumus, & vnum membrum, & fratres, vnum
habemus caput CHRISTVM:) eccle-

asticæ sanctiones & constituta concultet,
regulæ sanctorum patrum spretæ sunt. De-
minus totius orbis terrarum Christus, ma-
gnus tritor pietatis, & orthodoxæ fidei propu-
gnator, occasionem dedit loquendi coram
regibus, & non timendi. Antiqui iura lo-
quebantur etiàm audire nolentibus. Ipse au-
tem mitissimè atque clemens nostras imbe-
it aures, vt malum tanquàm malum noremus.
Væ, inquit, qui dicit malum bonum, & amarum
rum dulce. Ad iustam igitur indignationem
rogamus, excitamus atque supplicamus, vt
baptisteria & altaria, sacerdotiũ, regulas vin-
dices patrum, sceleris domino feruentissimè
vlto, prouideas ecclesijs saluatoris quietem.
Quantum enim ex lectione precum & sce-
rum cõmissorum, quę illic referũtur, agno-
uimus, mercenarius, & non pastor, proba-
est Timotheus. Occultè nanque latrocinan-
ter, & non regulariter, per ianuas sanctæ
regularum ad ouiũ * aulas ingressus est. Al-
ulter Timotheus: viuo adhuc sponso, in-
sedem vesanissimus insiliuit. Homicida Ti-
mothens: particeps est enim eorum, qui
um spiritalem patrem, & CHRISTV
implacabiliter lacerârunt. Sacerdotio no-
gnus Timotheus: abripuit enim, non ac-
pit, honorem. Incredulo peior Timothe-
negat enim sanctum Chalcedonense con-
lium, sicut per eos, quos destinauit, scri-
se dinoscitur. quod nullo modo à de-
sanctorum patrum in Nicea conuenti
Dei vtiquè & hominum celebrato
discordat. Cui enim eorum, qui ibidem
gregati sunt, sicut sub Dioscoro in Ep
aduersùs bonæ memoriæ Hauianum, t
illatus est, qui, sicut ibi dextera calamum
gens, atque digito demonstrans eos, qui
te ianuas obseruabant, aliquid reclam
aut plagas fortè sustinuit? Nullus per
sellia semetipsum abscondit, fugiens
scriptionis iniquitatem. Hic nouum m
diuimus: (nam neque consentire pote
Quæ tradiderunt nobis ab initio inspe
res & ministri verbi, trecenti decem &
sancti patres, qui in Nicea conuenerun
Constantinopoli, aut qui in Epheso
randè collecti sunt, hæc in nobis ipsis
dudùm in Chalcedone per nos obligam
mus, & non hæc in aerem & inaniter
soluta CHRISTO amabilis Impera
Sed etiàm his literis mox ad vestram
quillitatem vsi sumus, & penè lachrymis
stram supplicationem, non atramento
scripsimus, rogantes & supplicantes, &
quàm prostrati præsentes, vt non
inimicos Ecclesiæ sanctas Dei eccles
turbare: sed & faciatis eas sub quiete
sistere, & occasionem fieri symbolum
rentibus abscindatis. In nullo enim
damus in rebus, in quib⁹ est nobis

aut de fide saluberrima dubitamus, & si qd
Gal. 1. annunciauerit nobis, præter quod accepim⁹,
anathema sit. Expellite, secundùm quod
scriptum est, De concilio pestilentiam, & vi-
rum sanguinum auferte de medio, & con-
sacerdotes, qui persecutionem iniustè pas-
si sunt, tanquàm pij, vestro more protegi-
te, ecclesijs proprios sponsos redonate, &
monasteria congregate, & sudores sanctæ
memorię Athanasij, & Theophili & Cyril-
li, qui orthodoxę fidei principes extiterunt,
nequaquàm inutiles esse permittite: Et
Proterium sanctæ memoriæ, qui mediator
Dei fuit & hominum, magna voce clamitan-
tem, clementer audite. Celare enim eius san-
guinem, sicut Zachariæ, terra non patitur, nè
iterùm celans, secunda vice maledicatur. Pe-
trus misericordia Dei episcop⁹ Myrenæ me-
tropolis sanctæ Dei ecclesiæ, subscribens re-
tuli: Incolumem in Christo longo tempore
maiestatem vestræ pietatis oro.
Eudoxius episcopus Zomatenus, similiter.
Cyrinus episcopus Patarenus, similiter.
Stephanus episcopus Lymerenus, similiter.
Eudoxius episcopus Acalandenus, simili-
ter. Leontius episcopus Araxenus, simili-
ter. Andreas episcopus Gleorum, similiter.
Nicolaus Episcopus Acrasenus, similiter.
Athanatius episcopus Xanthensis, similiter.
Hypatius Episcopus Sidimensis, similiter.
Pannitius episcopus Ascandenus, similiter.
Anatolius episcopus Olympinensis, simili-
ter. Cyrinus episcopus Oenoandenus, simi-
liter. Nicolaus episco. Gaunenus, similiter.
Aquilinus episcopus Padullenus, similiter.
Nicolaus episcopus Balburenus, similiter.
Aristodemus episcopus Phalisitenus, simi-
liter.

Eustathius presbyter subscripsi pro The-
odoro episcopo Antefallitino, & manibus
dolente. Carporus presbyter subscripsi
in loco Palladij Episcopi Corydallani, si-
militer. Gelasius presbyter subscripsi in lo-
co Romani, episcopi Bunensis ciuitatis, si-
militer. Nicolaus archidiaconus subscripsi
in loco Heliodori episcopi Narensis, simili-
ter. Timasius presbyter subscripsi in loco
Leontij, episcopi Catateni, similiter.

¶Epistola Agapiti Episcopi, ad Leonem Imperatorem.

DOmino Christo amabili, atque vi-
ctori Leoni, Agapitus misericordia
Dei Christi episcopus vestræ Rhodi. Desu-
pèr sceptra regni suscipiens, sacratissime &
inuictissime principum, pro munere vestræ
Imperatorẽ qd scripue decerat. pietati collato, Deum cælestem regem pri-
mitijs decentibus honorâstis. Prima enim
oblatio & acceptabile sacrificium est, vt au-
riga mundi, & princeps totius orbis, qui sub
sole consistit, adorandæ Trinitatis fidem
seruet incolumem, & doceat ex his, quæ fa-

cit & colit, timere & homines DEVM, &
talia sectari, per quæ nostrum seruatur ge-
nus, & cogitare pro communi republica, &
totius populi disciplina: quatenùs optima
causa pacis & nomen vbiquè præcellat &
vigeat, & non instàr bestiarum contra suum
genus homines singuli rabiem feritatis ex-
erceant. His itaque bonis & alijs multipli-
cibus dudùm, & nunc per vestrum impe-
rium constitutũ diuinitùs perfruentes, omes
oramus innumeris vos conseruari tempori-
bus. (Verè nanque sacerdos & natura Im-
perator existis) sed & omne genus humanum
DEO conuenit supplicare pro imperij
vestri longeuitate. Nam in principijs vestræ
serenitatis imperij, tantam barbarorum mul
titudinem manu dextera subiugâstis, & ni-
mis importabilem destruxistis, vt perpetuũ
erigeretis trophæum in oñi orbe terrarum,
& altam pacem toto pręberetis in mundo.
Nihilominus autem & nũc pro humano ge-
nere cogitatis, saluberrimas has literas et vti-
les animarum sacerdotibus destinantes, his
quibus ligare & soluere peccata concessum
est, communionis sacræ solicitudinem com-
mittentes. Quapropter corroborati piarum
vestræ serenitatis authoritate literarum, ad
hoc responsum confidentes accessimus, sup-
plicantes Deo & vestræ serenitatis imperio,
vt nostras humiles voces dignemini placan-
ter accipere, & si quid tanquàm idiotæ pau-
lulùm delinquimus, veniam condonare. Sa-
cræ siquidem & incomparabiles vestræ syl-
labæ potestatis, & mala quæ incredibiliter
Alexandriæ prouenerunt, & Timothei gesta
pessima declarârunt, qui, sicut aiunt preces
oblatæ pietati vestræ à quibusdã Deo aman-
tissimis episcopis Aegyptiacæ diœcesis, au-
thor tanti sceleris esse dinoscitur. Super hæc
autem & ea, quę satisfactores Timothei fieri
postulant, nostræ paruitati manifestata sunt.
Iussistis itaq; considerare concilium vestræ
prouincię insularum, quid sentiat de sancto
& vniuersali Chalcedonensi concilio: & mi-
hi quidem fuit optabile & nimis vtilissimũ,
secundùm vestræ pietatis iussionem, cum
omnibus episcopis nostrę prouincię prębe-
re responsum. Sed quoniam euocatio qui-
dem, & ante susceptionem sacrarum pieta-
tis vestrę literarum, & rursùs postquàm sus-
ceptæ sunt, à me festinanter effecta est, sed
hyemalis temporis qualitas, sicut pietas ve-
stra prospicit, eos venire ad metropolim nõ
permisit, dum tribus millibus aut quatuor
millibus stadiorum quidam abesse videant:
necessarium fuit, nè quod impedimentum
fieret Eudoxio viro deuoto magistriano,
præcepti pietatis vestrę ministro, ad reli-
qua responsa prouinciarum & commissa, vt
velociter meam sententiam facerem manife-
stam. Hoc enim etiàm ipse videlicet magi-
strianus compulit adimplere. Gradior itaq;
gratia DEI ad narrationem capitulorum

Universidad de Deusto
Biblioteca

præsentium, atq; probationem hæreticam qua possum. Memoratus enim Timotheus si talis esse paruerit, qualem eum oblatæ preces vestræ pietati à Deo amantiss. Aegyptiacæ diœcesis atq; clericis esse declarauerunt, non solùm inter episcopos siuè clericos, sed neq; inter fideles laicos, iustè constituendus est, qui & piorum canonum disciplinam vastauit, & Romanam rempublicam confusione compleuit. Veruntamen quoniã imperialis lex, & ecclesiasticarum sanctionũ consequentia custoditur, si placet, hoc supplico, vt vocetur accusatus sacro vestræ pietatis edicto: quatenùs in præsenti conuinci possit coram vestris auribus, quę circunueniri nõ possunt, aut corã sancta synodo, quę pro qualitate temporis in ciuitate regia poterit inueniri, si tamen placuerit potestati vestræ, & ità dignam suorum actuum suscipiat vltionem. Si verò, quod non credo, in tantis & talibus criminibus accusatus, diuinæ iussioni vestræ obedire noluerit, nec ad proprium dominum ità pium, mãsuetumq; principem cõcurrere festinãrit, nõ solùm ab ordine sacerdotij, sed & à deo simul & principe, & cũctis hominibus, sicut reus, erit abijciendus. De sancto siquidẽ vniuersali concilio, Chalcedõæ impiali sanctiõe collecto, ad cõfirmationẽ qdẽ atq; cautelã orthodoxæ & catholicę fidei, & damnationẽ atq; destructionẽ prauitatis Eutychianę, quid dicamus, qñ per oñia cõcordem sensum intemeratæ fidei, à trecẽtis decem & octo patribus, qui in Niceam Christi gratia conuenerunt, & patrum Chalcedonæ conuenientium reperimus? Non enim aliud quicquam præter illam immobilem & fundatã rectæ fidei expositionem eos decreuisse, nec aliquod augmentum aut detractionem in symbolo sancto feciſse cognouimus: ob quam rem & penè omnes occidentalium partiũ DEO amabiles Episcopi, consentientes sibimet, & pariter decernente sanctissimo atq; beatissimo Leone Romanæ vrbis archiepiscopo, literis proprijs & oris sui confessione ea, quæ ab ipsis sanctis patribus Chalcedonæ collectis interpretata seu explanata sunt de dñi nri Iesu Chri incarnatione, confirmauerunt atque cõsignauerũt. Vndè vestrãpietatẽ suppliciter exoram⁹, vt dum vna sit dñatio patris & filij & spiritussancti, & eiusdem fidei vniuscuiusque baptismatis, & nos vnum atque idem sapimus, & in vna sancta & consubstantiali
Matt. 28. & adoranda trinitate baptizati sumus, sicut & dominus noster Deus & saluator IESVS CHRISTVS sanctis discipulis suis iniunxit: Pacem quidem & nunc sanctis ecclesijs conseratis, & retinaculum ori apponatis hęretico, quod indisciplinabilem eorum & inobedibilem arceat intellectum. Non enim ad ecclesiarum ædificationem, sed ad destructionem simplicium populorum, contentiones excitare noscuntur. Hæc itaque

à mea paruitate mediocriter, vt potui, dicta sunt: tu verò domine Christo amabilis atq; laudabilis, cuius potestas & virtus in manu Domini est, quod tibi reuelauerit Deus, & in tuo corde fuerit consuetè locutus, hoc in omnibus sancire dignare. Nouimus enim & credimus, quoniam qui te vnxit in regem IESVS CHRISTVS Deus & saluator noster, ipse tibi sicut Dauid & Danieli suam sapientiam condonauit, ad robur quidem & augmentum sanctarum Christi ecclesiarum, & ad ædificationem atque constantiam fidelium populorum. Quæ tamen acta fuerint apud consacerdotes in concilio apud nos celebrando, secundùm sacram vestram & adorabilem sanctionem, postmodum vestrę pietati declarabuntur. Ego Agapitus Episcopus Rhodiorum, oro dominum incolumem valere, & longo oculo conseruari Christo amabile vestræ serenitatis imperium, manu mea subscripsi.

¶Epistola Iuliani Episcopi, ad Leonem Imperatorem.

PIissimo atque fidelissimo victori atque triumphatori, Leoni principi semper Augusto, Iulianus humilis Episcopus Cyzęnsis. Ego domine Christo amabilis Imperator, illam sapientissimam monitionem mente percipiens, qua dictum est, Cognosce temetipsum, volui taciturnitate quietis, & maiorum patrum iudicium sustinere, & maiorum patrum iudicium sustinere. Non enim euocationis æqualitas, pares rerum seruat effectus: sed quandò concilium cum euocatione concordat, tunc similitudo nominum habet rerum quoquè imperturbabilem veritatem. Veruntamen quoniam consultare nos tranquillitas vestra præcepit de vnoquoque capitulo, quod continetur in precibus Deo amabilium consacerdotum Aegyptiacę diœcesis, manifestam meæ humilitatis facio voluntatem, mœstus exilium, quod lachrymarum imbribus irrigatus, quasi ignorans, captiuitatem ac destructionem vtiquè pietatis, illam tamen & posteris cis lugés inopinabilem necem: ea siquidem quę in Alexandrina ciuitate commissa sunt, ex ipsa narratione declarant animi passionem & ad vindictam tanti facinoris, vestram summodò prouocant æquitatem. Nam constituti, vt orbem debeatis gubernare rerum, indisciplinationis ęgritudinem teritum perducẽtem mederi summo studio festinantes, non gladium euaginantes, sed interminationis verbo indigestos regulariter perducentes ad obedientię voluntatem. Sententiam itaq; quam contra se Timotheus nefandus exegit, sanctiones apertiùs explanârunt, quas sua tyrannis sępiùs abnegauit, disciplinam ecclesiasticam confundendo, & iniurias inferendo. Hinc cus nescio quõ totius Christianitatis Captus enim in talibus, vestrã iustitiã experiri solummodò, qñ ad magnitudi-

commissorum eius, sicut in precibus continetur, potestas ecclesiasticarum non sufficit sanctionũ. Pando siquidẽ vestræ potentię, & quid de sancto Chalcedonensi concilio sentire dinoscor. Hoc etenim nullatenùs à veritate discordat, quoniam fidem traditam à sanctis beatisq; trecentis decem & octo patribus, consona voluntate diuina inspiratiõe firmauit, non dogma aliud introduxit, non alterum symbolum, nõ vanam expositionẽ, non dualitatem vnigeniti filij Dei, neq, nouitatem aliquam celebrauit: sed per omnia consonat etiàm sacro concilio centũ quinquaginta sanctorũ patrũ, pariter & ephesio, cui pśederunt ter beati & sanctissimi patres Celestinus Romanæ põtifex ciuitatis, & Cyrillus Alexandrinus epis. Supplicam⁹ igitur vestræ potẽtię, vt inuiolabiliter conseruetis ea, q̃ à Christo p ipsum de ipso benè sunt cõstituta. Vbi emẽ tantorũ erat cõgregata multitudo pontificũ, & sanctorũ pśentia euãgeliorum, & frequens simul oratio, illic creaturæ totius opificẽ, inuisibili virtute credimus fuisse pśentem. Terror enim tunc nullus fuit imperialis authoritatis, qm̃ sanctæ pięq; memoriæ Martianus, amoris diuini diademate coronatus, spiritalẽ quoq; susciens curam, festinauit apostolorũ dogmata confirmari à præsulibus ecclesiæ, desiderio fidei accensus orthodoxę: quẽ cùm vestra pietas imitatur, & victoriã contra barbaros adipiscit, & veritatis quoq; destruit inimicos. Iulianus humilis epis. definiens retuli.

¶Epistola subdescriptorũ Episcoporum ad Leonem Imperatorem.

PIissimo & Christianiss. & iustè à Deo potestatem totius orbis & dñationem sortito victori semp Augusto Leoni, Concilij humiliũ Episcoporũ, gratia Christi & nutu vĩæ tranqllitatis in Cyzicorũ metropoli celebratũ, q̃ est Hellespõtinę regiõis: Quãtùm ad fidem tuã, Christo amabilis atq; pijssime principũ, neq; sermo ad fauorem elle valebit æqualis. Claret enim, qm̃ diuina pietas apud vos potiùs gubernat imperiũ. Nam ꝓpter ei⁹ fidei cõstantiam, voluntatẽ requiritis sacerdotum, quatenùs ex omni cõcordia venerabilis fidei iura seruentur. Vndè studio vestrę serenitatis Christus oĩm nõs ꝓbet effectum. Igitur sanctiõi vestræ pietatis omni virtute & celeriter ministrãtes, ea q̃ nobis cũ magna deliberatione atq; concilio placuerũt, p has mediocres literas indicamus. Sacras etenim vestrę mãsuetudinis literas relegentes, directas nobis per Eudoxium virum deuotũ magistrianum, mox in ipsis principijs inuenimus fulgere pietatem, & maximum vestræ serenitatis & fidele certamen. Super hęc autem & de morte sacerdotis inquisitionem illic positã, quã homicidę quidã non timuerunt suo iure cõmittere in sanctæ memorię Proteriũ Alexandrinę ciuitatis episcopum, & sicut positum est in precibus eorum, qui & post mortem eius animam venerãtur, ipsum quidem perimere sanctissimo in baptisterio non timuerũt, per totam ciuitatem trahentes. Post hæc autem igni eius reliquias contradentes, cinerem in vẽtos dispergere præsumpserũt: quod peccatum omni quidem tragœdia, & qbullibet fabulis aut huiusmodi ligmẽtis verborum poẽticorum videtur immensius, & nihil horum lamentationi Hieremiæ secundum. Quis etenim sensum habens, non clamet, hos præsumptores crudeliores esse q̃ bestias, q̃ tamen post mortem se in consanguineis nesciunt vindicare? Quis autem mortuum ità violare præsumẽs, vel solo nomine sit acceptabilis Christianus? Sacerdotis autẽ sanguis velocem habuit vltionem à Domino Christo, quem sacerdotij esse constat authorem, sicut in sanctis docemur scripturis: quia sanguis sancti Zachariæ Matt. 23. Hierusalẽ non esse pertulit impunitam. quia etsi fuisset aliquid ab eo cõtra leges factum, quod possit eum facere à dignitate episcopatus alienum, oportebat nõ homicidis manibus, sed legum iudicio sacrarum & ciuiliũ hæc finiri. Ergò quod in eo præsumptũ est, si veritas precibus inest, valdè crudelissimum esse dinoscitur: vestra tamen hoc solũmodò, maxime principũ, vindicta indiget, aut certè clementia. Et pręcipuè quidem ciuitati Alexandrinę parcendum est, sicut etiàm prospicit vestra tranquillitas. Si verò etiàm populum, qui indisciplinationem æstimat esse legem, oportet sinẽ emendatione dimitti, & hoc in vestrę pędet pietatis arbitrio. Timotheus autem, qui nunc Alexandrię est cõstitutus episcopus, sicut in precibus cõtinetur, in ea sede permanere nõ potest: Si verò amisit presbyterij dignitatem, & habuit cum iusta damnatione exilium: quę tamen rursùs non ex concilio sanctorum patrum regulariter sunt abolita: deindè cùm secundùm sacras regulas episcopi consecratio celebretur, conueniẽtibus prouincię cunctis episcopis, & si per ægritudinem fortè aut pro alijs necessarijs & ineuitabilib⁹ causis absentes sint, proprijs tamen literis ordinationi factæ cõsentientibus: si duo homines, & hi quoquè damnati, Timotheum ordinauerũt, nequaq̃ Aegyptiaco consentiente concilio, superfluum est huiusmodi hominem in episcopatũs ordine permanere, si tamen, vt diximus, preces nequaq̃ à veritate discedunt. Sed & petitiones pro eo vestrę tranquillitati porrectas legentes, inuenimus gratiarũ actiõem apud vestram pietatem factam, & post hęc proprię fidei expositionem. Dixerunt enim sanctam quidem synodum in Nicea factã susciperc, & secundùm eorum expositionem se credere: Centum quinquaginta verò reuerendissimorum episcoporum concilium, & quod pridèm Chalcedonæ celebratum est, penitùs ignorare. Vndè huiusmodi sensus ostendit, quòd contrarij cultores sint sanctorum epi-

Universidad de Deusto
Biblioteca

scoporum, qui in toto orbe consistunt. Nam si concilium factum contra hæreses respuunt, quale est & sub Nectario sanctæ memoriæ in maxima ciuitate regia ex diuersis prouincijs congregatum, palàm est quoniam illas hæreses prohibere nolint, sed eas potiùs amplectũtur, quas sanctissimi patres hæc piè constituentes anathemati subdiderunt: deniquè prima regula in eis est posita, quæ anathematizat apertis sermonibus hæreses vniuersas. Qui ergò hanc synodum refutãt, ità sanctam ac venerandam, quam præ omnibus quidem veritas confirmauit, deindè & tanto tempore robur accepit, certũ est, quia nõ in vno capitulo sustinent scandalũ, sed in multis hærelibus languere noscuntur. Nam qui legem veritatis adiutricẽ refugiũt, aperti sunt veritatis ipsius inimici, quandò hanc synodum, quam se ignorare confingunt, & Timotheus Deo amabilis tunc Alexandrinę ciuitatis episcopus, vir anima venerandus, vnà cum eis præsens & ipse firmauit. Nos autem eorum maximam ignorantiam de ineffabili inhumanatione damnamus, quia dum à Cyrillo sanctæ ac beatæ memoriæ, & ipso Alexandrinæ ciuitatis episcopo, Diuinas literas doceri putentur, aut definitiões ab eo diuina inspiratione de ineffabili humanatione expositas ignorãrunt, aut hactenùs sub pietatis figmento latuerunt, quandò sanctæ memoriæ Cyrillo vsque ad mortem communicauerunt, & post eius terminum diuersa sentire noscũtur. Nos igitur mox vt syllabas pietatis vestrę suscepimus cógregati, vestræ tranquillitati significamus, quia nouimus Chalcedonense concilium fuisse secutum expositionem trecentorum decem & octo sanctorum patrum, qui in Nicena vrbe conuenerunt, assidente quoquè tunc tẽporis ipsi venerando concilio sanctæ piæq; memoriæ Martiano, & sacratissimo Christianissimoque senatu. Vndè sanctorum patrum sequimur per omnia voluntatem. Nos ergò vestræ pietatis iussionibus omni virtute velociter ministrauimus: Dominus autẽ omnium & protector Christus cõseruet vestræ pietatis imperium, vt ad tempora longa procedat: quatenùs vestra tranquillitate salua, in pace Dei sanctissimę Ecclesiæ & totius orbis terræ consistat. *Euetius humilis episcopus metropolis Cyzici, incolumem propter omnes vestram pietatem & longo tempore conseruari, sanctam & consubstantialem deprecans Trinitatem, subscripsi.

*Euotius

Petrus episcopus Dardani, similiter. Timotheus episcopus Germensis, similiter. Thalassius episc. Parij, similiter. Dauid episc. Adrianæ, similiter. Pionius episcopus Troadis, similiter. Alexander episcopus *Occæ, similiter. Theosebi* episcopus Ilij, similiter. Hermias episcopus Abydi, similiter. Patritius episcopus Adrianotheres, similiter. Sotominus episc. Meleti, similiter. Polytenus episcopus Scipseos, similiter. Sabas episcopus Pianiæ, similiter. Armonius episcopus Lampsaci, similiter. Iohannes episcopus Pergameneus, similiter. Domninus episcopus Varonus, similiter.

¶Epistola subdescriptorum Episcoporum ad Leonem Imperatorem.

PIissimo & Christianissimo Imperatori Victori semper Augusto Leoni, Iohannes, Gregorius, Auxentius, Eustathius, Epiphanius, episcopi primæ Armenię, in domino salutem. Deus verus Dominus noster Iesus Christus, semper optima naturæ bonæ dona concedens, nullum tempus sine [illegible] prouidentia dereliquit. Qua gratia et nunc fidei verę prospiciens, quæ nostræ [illegible] lutis spes est, in te pio & Christianiss. [illegible] pe quodam secundo Dauid, cornu impo[illegible] reclinauit: quem sibi nouit religiosè à cun[illegible] bulis seruiturum, hunc sua sententia in [illegible] orbe terrarum imperare sanciuit: quatenus ex vestro imperio profluerent bona subd[illegible] ctis, & vbiquè pietatis prædicatio prae[illegible] ret, vestra vtiquè mansuetudine nihil [illegible] præter fidem sceptra regalia iudicante. Q[illegible] rum rerum testis est, & præsens zelus, & [illegible] dium illa firmandi, vndè firmitas vestri [illegible] cedat imperij. A DEO nanque vnctus [illegible] gem, mox ei qui vnxit, ipsa principia [illegible] mendãsti, optimè satis cogitationibus [illegible] & vocibus ei deseruiens, & vt hæc benè [illegible] sisterent, præteritis omnibus apud cun[illegible] pro fide orthodoxa decertatus es, omn[illegible] licet mala secta prorsùs expulsa atque [illegible] ta, in idem conuenientibus & adim[illegible] concordantibus, qui nupèr, quod fier[illegible] oportuerat, videbantur esse diuisi. Qua[illegible] prospicit vestræ pietatis intentio, ad vn[illegible] reduxistis Ecclesiam, non solùm eos, qu[illegible] dissensionem noua passione languebant[illegible] etiàm eos, quorum erat à priscis temp[illegible] bus mens corrupta, & à recta & regia vi[illegible] cedentes, ad loca praua & spinosa blasph[illegible] erroris abiérant: vt secundùm Euangel[illegible] vocem, omnes ecclesiæ vnum ouile con[illegible] rent, & vnus pastor Dominus Christu[illegible] set. Sed hæc quidem omnia prouenia[illegible] vestro semper imperio. Quia verò & m[illegible] mul humilitati pijs literis estis iubere dig[illegible] ti, vt quid sentiam de his, quę in Alexan[illegible] facta sunt, manifestẽ, licèt & exaggeratio [illegible] rum ibi gestarum neq; sententię tribue[illegible] cultatem, caligine rerum tristium mem[illegible] obumbrante: hoc tamẽ vobis insinuo, [illegible] si vera sunt, quę in precibus religiosiss[illegible] rum episcoporum & clericorum Aegy[illegible] cę Diœcesis continentur, & author Dio[illegible] theus inuenitur tantorum & talium [illegible] rum, quæ propter nimietatem, vt arbi[illegible] non creduntur, alienus à sacerdotio [illegible] his, qui similia perpetrãrunt, apud [illegible] ctos canones iudicabitur. Et hæc [illegible]

dem de his, quæ in Alexandria gesta sunt, cũ sancto concilio quod mecum est deliberãs, religiositati vestræ significaui: Fidem verò solam trecentorum decem & octo sanctorum patrum, qui Dei gratia conuenerunt in Nicena vrbe sub piæ memoriæ principe Cõstantino, seruamus, qua ab infantia sumus imbuti, & in sacerdotio alios imbuere nouimus, quamque & post hæc episcopi congregati in ciuitate regia firmauerunt, & propriam iudicãrunt, & ipsa sibi cooperatrice vtentes, & doctrina diuinitùs inspirata, sancti scilicet spiritũs blasphemias & zizania radicitùs amputantes, quamque nihilominùs & definitio à sancto Chalcedonẽsi concilio explanata firmauit, præcipuè repugnãs vesaniæ nefandi Nestorij, & sanctam synodum, quæ Ephesi est celebrata, confirmans, cuius præsules fuerunt Deo amabiles & sanctissimæ memoriæ Romanorum & Alexandrinorum Episcopi, Cælestinus & Cyrillus, qui maximè aduersùs sceleratam blasphemiam Nestorij suis responsionibus doctrinisque claruerunt: quorum epistolæ aduersùs eundem impium Nestorium ad Orientales vniuersos datæ, & ab eodem sanctæ memoriæ Cyrillo contra eundem Nestoriũ anathemata proposita, sunt firmata atque roborata. Igitur indicamus prolatã diffinitionem à sancto Chalcedonensi concilio, non sicut fidei symbolum, sed sicut diffinitionem esse positam, ad peremptionem *Nestorianæ vesaniæ, & exclusionem eorum, qui salutem incarnationis Domini nostri IESV CHRISTI denegare noscuntur: & agnoscant omnes, q ob hoc scandalũ patiuntur, quia neq; nos post orthodoxũ symbolum, à trecentis decem & octo sanctis patribus traditum, aut augmentũ, aut diminutionẽ in his, q̃ sunt perfectè & à sancto spiritu definita, suscipimus, fidẽ aliã nescimus: quia neq; est, nec patimur hoc audire, licèt quidã esse dicant. Si verò quibusdã volunt calũniari verbis, etiàm hoc vestræ serenitati indicare confidimus, quoniã ea, quæ illis videntur esse dubia ad intelligendũ, sic respicere noscantur effectum. Sunt enim quædã in diffinitione, quæ rectè intelligantur orthodoxa: sunt verò aliqui, qui si ea aliter velint adspicere, inuenient hæc sensus dubios parientia. Multi quidẽ & scripturas diuinas nõ intelligentes, sicut scriptæ sunt, propriæ blasphemiæ dogmata genuerũt, quos Dñs Christus sua clemẽtia, vt sacra pietatis vestræ prudentia, diligentiaq; conuertat, & verè prædicare verbũ veritatis edoceat, & hoc sapere, quod sancta dictat Ecclesia, cuius caput quidẽ est Christus, vos autẽ robur ac fundamentum, Matt. 16. imitantes immobilẽ Christi petrã, super quã omniũ creator Ecclesiã suã ædificans, omnibus Christianis pietatis requiẽ condonauit: qui etiàm vestrã serenitatẽ semper conseruare dignetur in talibus vigilantẽ, & insidiantem bestiã Christi ouilibus à septis fidei orthodoxæ repellentem. Credimus enim, quia postquàm nostris literis hæc indicauimus, cuncta veritatis via & omnis modus vestræ panditur pietati: quatenùs sopiãtur scãdala, & ad fidem rectã membra discordantia reducantur, Dño Christo desuper quadam inspiratione vestram tranquillitatem ad bona omnia deducente. Ioannes episcopus misericordia DEI Sebastiæ metropolis sanctæ Dei ecclesiæ, manu mea subscribens, secundùm sanctionem vestræ pietatis prædictam epistola meã sententiã nunciaui, quam habeo pro fide trecẽtorũ decẽ & octo sanctorum patrum in Nicea cõuenientium, quam & sanctum Chalcedonense concilium confirmauit: simul & pro Timotheo, quem preces his aduersarium ostenderunt, & conseruari vestram potestatem temporibus longis exopto. Ioannes episcopus Nicopolitanus, similiter. Gregorius episcopus Sebastopolis, similiter. Maxentius episcopus Barissæ, similiter. Eustathius episcopus Colonæ, similiter. Epiphanius episcopus Ataleni, similiter.

*Eutychianæ

EPISTOLA SVBDESCRIPTORUM Episcoporum, ad Leonem Imperatorem.

REligiosissimo & pijssimo & Christianissimo Imperatori, semper Augusto Leoni, Otrius, Acacius, Ioannes, Adelphius, Hormisda, Longinus, secũdæ Armeniæ episcopi, in Domino salutem. Deus, qui glorificantes se glorificat, secundùm cor suum 1. Reg. 2. apicem vestræ tranquillitatis inueniens inexpugnabilem palmam & honorẽ fidei confitentem, placidus præbuit vobis Christianissimi principũ super omnes homines sinè prohibitione aliqua potestatem. Insurgẽtes enim inopinabiliter subdidit victorijs atq; incomparabilibus triumphis, & vestrã pietatem excellentissimis honoribus exornauit, immutilata & sinè litigio, & ab alijs indiuisa præbens sceptra vestri imperij, vt firmas atq; claras in vobis diuinas seruãtes formas, optima voluntate seruetis. Bonũ enim circa Dñm Deum fauorẽ vobis habentibus, mansuetis vocibus, ad legalẽ & mirabilẽ vitã cõuersationemq; deducitur, quicquid sub sceptro vestri imperij gubernatur: æqua verò sorte salutis vestræ vtilitati reliquorũ hominum ponens, inconcussam catholicis totius orbis ecclesijs pacẽ sinè tumultuatiõe cõferis, & nei clementiã imitantes, neq; paruulos neq; humiles despicitis, quandò per cõmodum condescẽsionis fumitis culmen, ad nos etiàm pro fidei causa deponitis, sociosq; nos qui pro abiectione nostra nihil in terra sumus, inter vestras accipitis curas, nõ egentes collatiõe nra: & in hoc vtiq; magnitudinẽ incõparabilis Dei clemẽtiæ demõstrãtes. Quapropter qm̃ iussi sum⁹, vltra nos quoq; præsumimus, & quid sentiamus, vestræ pietati suggerimus. Nos igit, venerabilis Imperator,

Universidad de Deusto
Biblioteca

in vltimo mundi loco degimus, multo spatio à regia ciuitate distantes, sed à vestræ potentiæ in nullo diuisi fauore, circa fidem equidé rectam sententiã possidemus, ad sermones verò contentionũ linguas habemus segnes. Cohabitam⁹ eñ circa Armenios barbaros, fideles quidé, sed rectè Romano eloquio nõ vtentes, breui quodã spatio ab eis, magis aũt intercisiõe Euphratis fluminis separati, & propter frequentẽ barbarorũ permixtionem, lõgos nequiuimus proferre sermones. Vitamus autem etiàm doctrinas extraneas proferentes, quia eloquia quidẽ sancti spiritũs renuunt, & propriã doctrinam in Euangelicis eruditionibus adferre noscuntur. Nos etenim secundam inhabitantes Armeniam, vna & immobili vtimur voluntate, & in vna fide consistimus, communiter omnes, & seorsùm singuli pro vestra maiestate ad deum facientes orationem, ab omni hæresi & lingua blasphema separati, vnamq; doctrinam super omnia claram à sanctis trecentis decem & octo patribus percipientes, patrum fidem inuiolabilem conseruamus, quæstiones verò de Deo tanquàm inutiles & nostra cogitatione superiores effugimus, & aliud quicquam aut dicentes valdè declinamus, à superfluis quæstionibus abstinemus, & lectiones impias refutantes, ab earum prauitate inimica Ecclesiæ sumus extranei, & triticum fidei à zizanijs separatum vobis fidelibus imperantibus conseruamus: in traditione patrum doctrinę sufficientiam possidentes, & nihil superuacaneum quenquam loqui sinentes. Superflui nanque perscrutatores diuinarum rerum, & dogmatum quæsitores, & quasi pietatem suis syllabis compræhendentes, cùm loquuntur, aut aliud quicquam de sciẽtia diuina delinquunt, eleuantur mox contra Deum, & volens vnus quis aliquid constituere, propriam fidem scribit, à Catholica Ecclesia semetipsum abrumpit, rectis dogmatibus contradicit, fideles & fortiter instantes & manentes in fide vehementer impugnare nititur, & lingua propria debellatur. Vndè nè sępiùs aduersitate diaboli diuisi, & in multas discreti sententias, rectam patrum imminuamus fidem, propugnatores vos fidei, quia immensis iam beneficijs Dei imaginem conseruâstis, Deus instituit, quatenùs contra operantes scandala vestra obijcientes auxilia, atque solatium laborantibus in Euangelio conferentes, triumphum cum eis pariter habeatis. Sancta siquidem & Catholica Ecclesia, Euangelicam percipiens fidem, in qua tu quoquè vocatus es pijssime principum, & confessus bonam confessionem, in ea consistis, atque traditiones tenes quascunque præcepit, & vocante Iesu Christo, non poteris amoueri: ab iniquis autem comprimitur quidem, non tamen annihilatur, sed floret potiùs, pietatis illustrata dogmatibus, & vestra simul irradiata fide, susc[ipit bella ho]stium sibi placentium, & eorum mala con[silia nihilominùs auersatur, peregrinis & va]nis doctrinis per diuersa non fertur. Omn[ibus enim blasphemijs impietatis initium est] languor pessimus, quo se magis amare vo[lunt. Vnusquisque enim horum vocatio]nem Christi ad nomen proprium transfer[volens, iniquas blasphemias aduersùs Chri]stum eructare dignoscitur, qui ex nobis [exierunt, non manserunt nobiscũ. A recta ma]& regia digressi via, & redemptorem nost[Christum impudenter abnegantes, & ip]vocatione, qua vocati sunt, facti proban[extorres, & obedientes sibimet, impiè sum]habere vocabulum proChristiana religio[fecerunt, qui non in alia baptizati sunt fid]aut alios Christi discipulos habuerũt, all[modũ baptismatis introducentes, aut Chr]stum alium prædicantes. Vnus enim Dom[nus, vna fides, vnum baptisma. Quidam v]rò imitantes Iudæ voluntatem, à semetip[blasphemiæ malitiam genuerunt, & Chri]vocabulo cum ipsa pietate priuati, eos q[sub eorum nomine crediderunt, fuo nom]ne vocari quadam deceptione fecerũt. Fi[enim trecenti decem & octo patres fidei v]diuersis corporibus habentes vnam, co[denter bellum pro pietate gesserunt, & v]ritatem nimis mansuetissimè defender[& mentem vesanam hostium Ecclesiæ re]lantes, eos quoquè, qui & tunc simul er[& nos qui post multum tempus sumus o]orti, symbolo fidei ad veritatis iura per[cere non quiescunt. Accedentibus enim] baptisma, tradimus, quod & accepimus, [augmentum aliquod facientes aut dem]mentum hoc. Huic nanque doctrinæ [affectione minus est. Contra omnes im]abominandas hæreses, veritatem contra[ter opponimus, nè velut impræparati fic]dùm scripta spiritalia condemnemur. Et[quidem, qui sacrilegium in diuinas pag]trant scripturas, & corda sibimet facitis [hærere simplicium, nos qua possumus v]tute resistimus: nerui verò & arma eccles[rum & virtus, vos estis Christianissimi p]cipum. Nam & beatæ memoriæ Const[nus, princeps militiæ omnipotentis Chri]trecentos decem & octo sanctos patres [bens armigeros, & Dominico bello vi]maximus quidem apud regem regum [ruit: in omnibus autem Dei ecclesijs]pore longo & obliuione memoriam [dit fortiorem, & ab omni pio ore laud]Igitur quasi paternę succedentes hæ[ti sacratissimi principes, qui sceptra]susceperunt, in synodo centum quin[ginta patrum, & fidem trecentorum,]& octo patrum, pijs & Deo decibilibus [ctionibus firmauerunt, & inuentorem]uorum dogmatum confuderunt, [depellentes ab Ecclesia pestem, æqualem

Fides Armenię secũdæ.

Traditio patrum.

Imperator, Ecclesię patronus.

tris & filij & spiritũs sancti substantiam, virtutem atq; diuinitatẽ annunciantes, in nullo dignitatem, authoritatẽ aut dominationem penitùs imminutam. Rursùs ergò diabolus arma suæ malitiæ Nestorij linguã exacuens, in duos filios diuidere, vnũ & solum Christum nefanda voluntate præsumpsit, & rem vnitatis verę dissoluens, seorsùm in hominẽ, & seorsùm in Dominũ Christum filium dei viui impia machinatione discreuit. Quo facto, mox beatæ memoriæ Cælestinus Petri sedis sententiæq; successor, & Cyrillus Alexandrinæ ciuitatis episcopus, & Acacius magnus noster pater & doctor, cum multitudine sibimet aggregata sapientes, impetum contra veritatem factum destruentes, inuentorem mendacij, cum ipso mendacio pariter expulerunt, & sanctorum trecentorum decem & octo patrum fidem roborauerunt. Sed neque hac diabolus deuictione confusus, dogma Valentini olim sopitum, per Eutychen denuò renouauit, surrexitq; dicens cæleste corpus assumpsisse Dominum Iesum Christum, & ad homines aduenisse. Quem si fas esset callidum verbis, non verò intellectu contendentem, vt non dicam, dogmatum nummularium, vt cum corpore ad cælos educeretur, ostenderimus ei Dominum gloriæ, figuras clauorum in manibus habentem, & his potiùs quàm inaccessibili luce fulgentem. In carne enim is, qui semper est, apparuit: factus est ex muliere creator omnium, factus sub lege, vt eos qui sub lege erant, redimeret, vt filiorum adoptionem reciperemus. Pauper factus est, cùm esset diues: & participationem meæ carnis elegit, ex semine Abrahæ factus est, & sanguine & carne participatus, proximè nobis vnions & compaginans in vnum diuinæ naturæ peccatricem nostram ex transgressione naturam. Caro enim & ossa, secundùm Euangelistam, DEVM ostenderunt, & DEVS naturæ, in carne & ossibus manifestatus est, vt cùm à vita nostra mortalitas sit absorpta, nequaquàm sit iam mors, vita viuente per mortem. Viuus enim DEI sermo in morte semetipsum ostendens, quia vita est, mortem nequaquàm esse declarauit, & robur atque integritatem suæ præsentiæ demõstrare volens, ad discipulos ait: Palpate me & videte, quia spiritus carnẽ & ossa non habet, sicut me videtis habere. Factus vtiq; secundùm nos homo, qui permansit Deus: mediator effectus dei & hominum, primitiæ dormientium, primogenitus ex mortuis, secundus Adam, caput corporis ecclesiæ. Ait nanq; propheta: Et homo est, & quis agnoscet eum? Quod enim ait, Et homo est, augmentum & assumptionem ostendit, eius qui est, & futuri in secula diuinitatẽ interpretatur. Cùm itaq; adoramus Christũ, qui & dispensatiuè pro nostra salute susc[epit carnẽ passionis, & diuinæ nobis impassibili-

Ioan. 20.

Galat. 4.

2. Corin. 8.

Luc. 24.

2. Corinr. 5.

Luc. 24.

2. Timot. 2. 2. Corin. 15. Coloss. 1.

Psalm. 86.

tatis iura donauit. Sic enim concilij sanctorum patrum Chalcedonæ celebratũ sapiens, & trecentorum decem & octo patrum inuiolabilem & intentabilem custodiuit fidem, & fortiter in eruditis viris fatuitatibus resistens, catholicis Ecclesijs in toto orbe fundatis, contulit bona pacis. Cum quibus nos quoquè in vno corpore congregati per fidem, vestrum imperium immutilatum, & ad filiorum filios peruenire, ab omnium domino deprecamur. Si verò quidam decerpentes congruentia syllabarum compositionesque verborum, bella & lites mouere tentant aduersùs ecclesias, Deus restitit eis. Nos autem intentionẽ exponentium fidem, & mentem probantes, nequaquàm à verborum compositione recedimus, sed & propugnatores dogmatum, & perfectos custodes fidei trecẽtorum decem & octo patrum habemus, & sanctos patres Chalcedonæ collectos, sicut & ipsos trecentos decem & octo patres, honoramus. Nihil enim adijcientes illorum symbolo, os obnoxium multis supplicijs damnauerunt. Igitur sanctionem pietatis vestræ susc[ipiens vnà cum sanctissimis] episcopis nostræ prouinciæ, relegensq; preces ab Alexandrinis clericis vestræ maiestati porrectas priores atq; posteriores, in prioribus quidé inuasionẽ ouiũ factam contra pastorem fleui, & contra ipsum sacerdotiũ seditionem noui Dathan & Abiron, nimis ingemui. Pudor enim cunctus per arrogantiã est expulsus, omnis lex & timor imperialis & iudiciũ est contemptui, & sacerdotales sanctiones vexauerũt nefandissimę voluntates, manus contra sacerdotes armantes, quas debuerãt optimè tẽperare, & donum perceperunt, dignũ suę salutis pignus. Habes etenim mentem ratione priuatam, sicut precibus fumus edocti, si tamen veræ sunt, sceleratus Timotheus principatũs amorẽ vtilitati præponens, ad res nefandas accessit, sedibus nõ sibi competentibus irruens, adhuc viuo ecclesiæ sacerdote, dispensationemque ecclesiæ petulanti voluntate diripiens, & principium sacerdotij faciens sanguinis effusionem: sed etiàm sanctorum gregum cædis factus occasio, impudenter custodem constituit semetipsum, qui neque vocari dignatus est Christianus, quandò cruentis manibus venerabilia mysteria non dubitat impia præsumptione contingere, & post damnationem illam operari, quæ eum neque alios agentes sanctorum patrum regulæ videre permittunt. Qui neque sustinens, vt secundùm regulas ordinaretur Ecclesiasticas, & ab his qui simili castigationi videbantur esse subiecti, factus episcopus, ab omnibus Ecclesijs semetipsum excommunicâsse dinoscitur, quasi faciens diuinæ gratiæ donis iniuriam. Deindè cùm non valeat curare, quæ ab eo malè præsumpta sunt, si tamen quæ de ipso dicta sunt, cum

Num. 16.

Universidad de Deusto
Biblioteca

cum veritate concordant, patrum concilijs obloquitur, & cùm ei mala patriæ non sufficiant, omnes conturbare tentat ecclesias: quasi potestatem habens gerendi quæcunq; voluerit, & neque viuis neq; mortuis præsulibus parcit Ecclesiæ, sed quasi contra omnes potestatis impietatis adeptus, primùm & patrum synodo derogat, quam spiritu diuino statuit sedes Alexãdrina. Quod mihi videtur feciſſe, vt effugiat homicidij, adulterijq́ue supplicia. Illic nanque in ipsis principijs contra homicidas excommunicationis decreuerunt pœnam. Non suscipit autem sanctum & vniuersale Chalcedonense concilium, nesciens quia etiàm ante hocà trecentorum decem & octo sanctorum patrum fide semetipsum fecit extraneum, quã sanctum vtiquè Chalcedonense concilium confirmauit ac roborauit. Oportebat enim eum assendentem tyrannicè ad thronum beatæ memoriæ Cyrilli, illius libris incumbere, & doctrinam illius possidere. Sed vos pij, tãquàm vniuersos principes optima virtute superantes, fidem defendite tyrannidem sustinentem, patrum sanctionibus conferte virtutem, sacerdotibus donate à periculis libertatem, prohibete eos, qui irregulariter contra Ecclesias nituntur insurgere: quatenùs sinè seditione & lite atq; bello vestris temporibus sanctæ Dei ecclesiæ constitutę, incessabiliter pro vestra lõgæuitate atq; salute emittant Domino Christo suas orationes, vt longis pacificisq́: temporibus vniuersõ orbi terrarum & omnibus sanctis & catholicis dei ecclesijs condoneris, per omia inuictissime & Christianissime triumphator semper Auguste. Tresius, misericornia Dei episcopus Melitenæ metropolis sanctæ & catholicæ ecclesię, propria manu subscribés, secundùm sanctionem vestræ pietatis, meam sententiam per præfatam epistolam protuli, quid sentio in confessione sanctorum patrum in Nicea conuenientium, quam secutum est & Chalcedonense sanctum & vniuersale concilium, simul & quod sapio super Timotheum, quem preces accusauerunt, & custodiri vestram potestatem sanctis ecclesijs, & omni orbi terrarum temporibus longis exoro. Ioannes episcopus Archæ, Adelphus episcopus Arabiæ, similiter.

EPISTOLA INFRASCRIPTORum Episcoporum, ad Leonem Imperatorem.

RElegiosissimo & à Deo insulas imperiales adepto, Leoni Augusto, Olympius episcopus Cęsareæ Cappadocię, in Domino salutem. Maximus omnium Dominus Deus, munus optimum & sanctis dei ecclesijs & toti orbi terrarum vestrum condonauit imperium. Et hoc nos nõ aliqua coniectura dicimus, sed ipso rerum experimẽto eruditi, proferimus. Nã quãdò in ipso principio vestri regni, quod à Deo in omni orbe susceptistis, non aliundè, nisi vndè decebat imperij feciſtis initium, maximum est indicium voluntatis vestræ, quam habetis erga beneficij largitorem. Mox enim vt ad imperium accessistis, benè etiàm hoc dispensantes pro nobis Domino nostro Iesu Christo, repentè iusta Dei sententia in vestra pietate monstrata est, magìs autem in nobis. Nam virtus imperantis commune bonũ est, & vtile singulorum, redditusque per vos & à vobis cunctis sanctis Dei ecclesijs honor, lucris vbiquè currentibus atq; significans bus & quam habeatis circa fidem orthodoxam voluntatem, & quia nihil veritati præpontis. Hinc itaque nobis fidutia concedit & bonorum omnium spem habere contur sub tali principe constitutis, qui & iectorum salutem rebus omnibus superpnit. quia verò contigit turbas atq; tumul emergere, & in his magìs rebus, vbi vo maximum est studium, id est, circa dei ec fias pacis iura conferre, quam bonitatis micus diabolus ab eis auferre, & violen inferre tentauit: neque in hac causa nostr probaris neglexisse cautelam, inuigilas & cuncta consideras secundùm bonos p stores, nè lupis liceat oues arripere: aut secundùm optimos medicorum alligas nera, & eis præbes denuò medicinam. G peretur itaq; Dominus huic vestræ pi intentioni, & modum inueniat, quat omnia, quę diuisa sunt, copulentur, & c pta totius corporis membra, rursùs com ginentur, & totum Ecclesiæ corpus sala tati reddatur, vnitumq́; seruetur. De his vndè mihi vestris literis præcepistis, id c sancto Chalcedonensi concilio, & Alex drinis malis, quæ cùm fieri non oportu facta dicuntur: hoc tantùm dico, quia liter ignoraui, & quæ Chalcedonæ sunt sta, quia nec in synodo fui, & ea quę Alex driæ facta sunt, nũc vix audiui, simul & modò defunctus est sanctæ memoriæ terius, & quia eoviuente is, qui nunc epus pus factus dicitur, ordinatus est. Quis v iussistis de his omnibus ignorantem, m vobis sententiam declarare, colligere naui episcopos sub me cõstitutos, (sun duo) quorum vnus, sicut præcepistis, ad nit, & ipse mecum fecit sententiam ma stam: alter verò infirmitate detentus, ex rere quidem non valuit, suam verò ve tatem, ad me datis literis indicauit, quas àm meæ suggestioni coniungens, pariter stinaui. His itaque sic se habentibus, ve pietati significo, qui ea quidem, quæ p culariter examinata sunt atq; gesta à sa episcopis in Chalcedonensi collectis c te, non legi, (neque enim à sanctæ me tunc episcopo Thalassio, qui interfuit cto concilio, aliquid hic amplius est all

ex his, quæ gesta noscuntur) sed tantummodò diffinitionem expositam ab illo sancto concilio, ab eo delatam inspexi: quam relegẽs salubriter, congruenterq; suscipiens atq; intelligens, & (vt reor) mente recta eam vt oportebat examinans, comperi à recta fide non dissonare. Nam & trecentorum decem & octo sanctorum patrum Niceæ conuenictium laudat fidem, & eam sequi omni intentione festinat, & inuiolabiliter immobiliterque custodit: in qua, gratia Domini nostri Iesu Christi, & baptizati sumus, & credimus, & in qua credere accedentes ex gentibus edocemus. Sed & reliquos omnes sanctos sequitur patres, & eos, qui post illos in regia ciuitate collecti, & rursùs qui Ephesi conuenerunt: & vt simpliciter dicatur, omnes qui in fide & recto dogmate sunt præclari, socios asserit & fidei communicatores. Inscribit & sanctæ memoriæ Cælestinum, & maximum Cyrillum, qui vbiq; noscitur approbatus, & maximè in anathematibus prolatis contra Nestorium, & ei similia sapientes: sed etiàm eos, qui cum illis pro pietate dimicauerunt atque decertarunt contra Nestorium veritatis inimicum, & qui iniquitatem locutus est in excelsum: necnon aduersùs eos, quicunque adulterare vera dogmata cognoscuntur, & quod summum est, Dominum nostrum IESVM Christum non confitentur ex sancta Maria virgine DEI genitrice incarnatum nostra carne, & per omnia secundùm nos factum peccatum propter salutem nostram, quod ab omnibus, qui rectè crediderunt & credunt, intelligi & dici omnes agnoscimus, quia hanc gratiam adepti sumus. Ergò quantùm ad diffinitionem, quam etiàm legi, nihil habeo, in quo sanctum concilium possim de mala secta culpare: Si verò non propter fidem, sed propter alia quædam quasi non secundùm regulas à sanctis trecentis decem & octo Patribus in Nicena vrbe prolata facta sunt, quæstio nunc exorta est, hæc non vniuersalem debent tumultum facere, sed vestræ indigent examinationi pietatis. Vobis nanque hæc inquirentibus, & sacras regulas relegentibus, benè noui, quia correctionem causa suscipiet. Nullus itaque iudicet, quia supra me, & vltrà quàm mihi conuenit, hæc locutus sum. Nam neque hæc ipsa dicerem, nisi coniurationem in vestræ pietatis syllabis positam formidarem, compellentem nos quæ vera sunt cum fiducia declarare. De his autem, quæ in Alexandrina ciuitate facta vulgantur, hoc tantummodò dico: quia lamentatione digna sunt, quæ gesta dicuntur, & si vera facta sunt, aut à Timotheo, qui Episcopus dicitur ordinatus, aut à quolibet alio, & sicut conscripta sunt in libellis, pietati vestræ ab accusatoribus eius oblatis, ità contigerunt, indignos sacerdotio huiusmodi operarios esse dico. Vestrum est autem omnia disponere sapienter, & prouidè huius mali impetum cohibere, ne vlteriùs possit accidere. Igitur quæ de prædictis causis noui, atque dicere debui, hæc sunt. Quæ verò ipsius negocijs, & omni mundo profutura sint, opto si quid meæ orationes profint, vt Dominus IESVS CHRISTVS cuncta bona sua vestro imperio præstet, & nobis in se sperantibus longis temporibus vestrum custodiat principatum, dispensantem mansuetè atque clementer religiosè quæ nostra sunt. Alypius, misericordia DEI Episcopus metropolis Cæsareæ primæ Cappadociæ, sanctæ DEI ecclesiæ, obediens his, quæ piè mihi à vestra potestate præcepta sunt, hæc meis scriptis insinuaui. * Vuius Episcopus Nyssenus, similiter.

EPISTOLA EPISCOPORVM infrascriptorum, ad Leonem Imperatorem.

PIissimo & Christianissimo, amabili Imperatori, semper Augusto Leoni, Patritius, Eustathius, Nebulius, Theodosius, Aristomachus, Cyrus, Ambrosius, Patrophilus, episcopi secundæ Cappadociæ. Intentio pia & studium, quod circa rectam fidem geritis, munus Romanorum vobis contulit principatum, ô sacratissime & Christo amabilis Imperator. Quam fidem in vtroque conseruans, vis equidem sanctas ecclesias esse, & eas augeri, necnon vnumquenque ad fidem rectam, quam à prima iuuentute serenitas vestra seruauit, adducere, quamque etiàm vobis nunc tempus est apertè omnibus explanare. Quia verò nostram sententiam, quid sapiamus, sacris literis manifestare sanctis, & agnoscere voluistis, quid de sancto Chalcedonensi concilio sentiamus, & de his, quæ Alexandrię gesta dicuntur, conuocatis in vnum sanctis Episcopis secundæ Cappadociæ hoc egimus. Conuenientes enim in vnum vnà cum clericis, primùm quidem pro vita vestræ tranquillitatis orauimus ad custodiam sanctarum Ecclesiarum, necnon ipsius rectæ & venerabilis fidei, & pace vndiquè per victoriam cunctarum gentium longiùs propaganda. Relectis autem precibus ex vtraque parte vobis oblatis, hoc est, à sanctissimis Episcopis Aegyptiacæ diœcesis, & ab alijs, indicamus quia & ab initio in his, quę diffinita sunt à sancto & vniuersali Chalcedonensi concilio, tunc consensimus: & nunc in præsenti subscripsimus, & ea ità seruamus, sicut antiquum sanctum & vniuersale concilium sanctorum trecentorum decem & octo Patrum, in Nicena vrbe celebratum, secundùm quod & baptizati

Universidad de Deusto
Biblioteca

zati sumus, & nosmetipsos bonæ confessioni tradidimus, sacerdotiumque sortiti clementia Domini nostri saluatoris Christi, ad fidem eius eos qui imbuuntur, adducimus. Necnō & alias synodos, quas p singula tempora congregari necessariæ res exegerunt, sicut in his * iudicatur, p omnia custodim⁹, q; à sancto spiritu celebratæ sint, & de his q placuerunt, constitutę noscantur, & arbitramur qa quicunq; sancto & vniuersali Chalcedonensi concilio aduersari nituntur, semetipsos non intelligunt, quādò & sanctorum trecentorum decem & octo patrū Niceno concilio inimici apertissimè cōprobantur. Nam si sancta Chalcedonensis synodus hanc synodum susscepit atq; firmauit, tanquàm veritatem habentem, & rectæ fidei firmitatem, (Vtraque enim inest in se) quomodò non apertè illi quoq; repugnare noscuntur? Non enim prudentis est animi, in parte quidē susscipere, in parte verò aliquid reprobare, & propria abijcere sententia, quæ ab illis sunt vtiliter definita. Et de sancto quidem Chalcedonensi concilio hæc dicta sufficiant. De his autem, quæ Alexandriæ non benè gesta sunt, dudùm quidem sufficienter fleuimus, & nunc etiàm nequaquàm lamentari quiescimus. Qui enim modus nostrarum erit lachrymarum, cùm multa & importabilia videantur, quæ in ea vrbe contigerunt, sanctis ecclesijs passis iniurias, licèt hoc vel dicere præsumptiuum sit, & neque pudore prohibitis eis, qui sanctum baptisterium inuaserunt, quiq; forsitan & in eo sanctam gratiam adepti sunt, ad redemptionem pristinorum vtiq; peccatorum? Cùm verò adijcitur, quia & in his locis sacerdotis interfectio perpetrata est, quomodò non erit ità terribile, vt omnem auditum valeat obturare? Dum autem etiàm depompatum dicatur omne corpus, iniurijsq; subiectum, cùm iam caruerit sensu, & membra diuisa, igniq; contradita, collectusq; cinis, secundùm quod illis placuit, dispersus est, quomodò non erit hoc miserandum, & multarū lachrymarum rigatione dignissimum? præcipuè dum quis animo cogitet, quia neq; post mortem, defuncto sacrificij oblationem fieri permiserunt, sed tanquàm extra naturæ legem eum puniri festinauerunt, qui iam nequaquàm harum iniuriarū videbatur habere sensum. Ea verò, quæ de Timotheo gesta sunt, penitùs non laudamus: sacerdotium habere non potest. Primùm quidem, quia oportet eum, qui ex quacunq; causa deponitur, sustinere, & neq; ad eum gradum accedere, neque ad maiorem currere dignitatem, antequàm is, qui eum deposuit, soluat sententiam in eo prolatam, aut certè sanctorum Episcoporum synodus, quæ perspexerint iusta, definiant. Depositos autem episcopatu seu clericatu alijs hanc conferre dignitatem, lex ecclesiastica nulla permittit. Si autem etiàm si-

namus per concessionem, quia duo episcopi fuerunt fidei præconio digni, neque modo deficiente numero ordinatio episcopi potuit prouenire, quandò hoc sacris canonibus inhibetur. Dum verò habente episcopo in sua ecclesia sacerdotium, & in propria parte reprehenso, neque remoto, alter ecclesia dicatur introductus, & culpabilis omni ratione probatur incongruum. Quod verò, sicut precibus indicatur, omnia quæ de Timotheo gesta sunt, sinè venia sunt, & omni consequentia vidētur extranea, & sacerdotio dissonantia, non solùm si hęc omnia in eo probantur effecta, sed vel si vnum tantummodò horum, quæ prædicta sunt, contigit, neque sic eum subtilitates canonum sacerdotium habere permittunt. Quod etiàm insidiatus agnoscitur sanctæ memoriæ Proterio, aut voluntate, aut opere, pulsus est, quia & sacris canonibus expellitur, & apud leges benè positas, odibilis inuenitur. Hæc itaque sunt, quæ in vnum conuenientes atque deliberantes pariter approbamus: vestra verò pijssima Christianissimitas serenitas, quæ super nos prouidè sortita detur imperium, multis bonisque temporibus: & sicut oramus, sanctissimo sub quiete seruet ecclesias, & pacem conferat mundo, omnesq; gentes vobis, sub sole sunt constitutæ, succumbant, quæ dudùm gratia Domini Christi conspirat iam factum, vt rursùs ad meliorem statum Romanus perueniat principatus. Patrophilus episcopus Tyanorum metropolis, secundùm vestræ pietatis sanctionem, meam manifestaui sententiam de Chalcedonensi synodo, quia eam suscipio, nihil contrarium sanctis patribus sapientem. Similiter autem & de Timotheo, sicut suprà scriptum est, manu mea subscripsi, & potestatem vestram multis oro custodiri tēporibus. Eusthatius episcopus Paternus, similiter. Theodosius episcopus Nazialis, similiter. Aristomachus episcopus Colonorum, similiter. Cyrus episcopus Cubistulię, similiter. Ambrosius episcopus * Asunæ, similit. Patrophilus episcopus Iustinopolis, similiter. Anebrius episcopus Doalæ, similiter.

EPISTOLA SVBTVS ANNEXORVM EPISCOPORVM, AD LEONEM IMPERATOREM.

PIissimo & Christianissimo Imperatori Cæsari Leoni, triumphatori semper Augusto, Euippus, Petrus, Iohannes, Constantianus, episcopi prouinciæ vestræ Pontianus, episcopi prouinciæ vestræ Ponti.

Vos equidem inuictissimos atq; Christianissimos principum quis non laudet, terrarum orbem sapientia gubernantes, principatū fortiter obtinentes, & optimæ æquitatis fundamentum, hoc est, amorem quem circa nos geritis, digna ædificia ponentes? Apertè nanq; per hæc monstratur, quia nulli fuit aliquandò cuiusli-

sic feruentissimus amor, sicut vestræ pietatis imperio, vt Christianorum populus possit augeri, & ad maximā gloriam potestatemq; perduci, quem penitùs in malis esse nō finitis. Nec vos ab huiusmodi voluntate suspendit, neq; fauor populi, neq; multitudo pecuniarum, nec quæstus gloriæ, neq; quòd rex regum esse videris & nominaris, nec omnia reliqua, quibus agnoscitur humana felicitas. Nihil itaque horum omnium vos ità lætificat, quomodò vt per vestram maiestatem nos exultemus, & per nos vestrum apud Deum & homines approbetur imperium, & insolubilis apud vos potestas permaneat in æternum. Propterea siquidem alienigenarum quidam populus, qui pridèm nostram prouinciam, veluti suam inuaserat, non magno labore subiectus est, sed & omnes circa Romanum imperium gentes inimicæ destructæ sunt. Vos autem hæc omnia secundo loco ponentes, tanquàm diuina manu protecti, nostram concordiam valdè requiritis: benè scientes, quia vestra securitas ecclesiarum pacē cōsistit. Nam si fuerit pax incōcussa, immobiliter seruabuntur vniuersa. Nos itaq; quis dignè possit flere, sciens verborum facta cōsiderare, & passiones lamentationibus æquare? Quoniam pacem, quam à patribus percepimus, non seruamus, & eius tantùm nomen audiuimus, hanc nec leuiter venerari cognoscimur. Solutum est enim vinculum charitatis, thesaurorum nostrorum pax direpta est. O quanta sunt mala. protrahimur enim passionibus nostris ad gemitus. Nostra fuit charitas aliquandò, paterna est hæc hæreditas, quam in nobis per discipulos Dominus thesaurizauit, dicens: Mandatum vobis do nouum, vt diligatis adinuicèm. Sed hanc hæreditatem priores quidē successores filij à patribus susscipiētes, vsq; ad nostros patres inuiolabiliter seruauerunt, hæc autem luxuriosa generatio non seruauit. Quomodò lapsæ sunt de manibus nostris, charitate defluente, diuitiæ? Nos charitate pauperes sumus, & inimici de malis nostris locupletātur. Ait enim Psalmista: Zelatus sum super iniquos. Nos paululùm transeuntes, quod scriptum est, legamus. Zelati sumus super iniquos, pacem peccatorum videntes. Illi siquidem sunt concordes alterutris, & sibimet copulantur, & velut funes sua perplexione roborantur. Nos autem nec consentimus adinuicèm, neque nostris sententijs concordamus, cùm nullus ignoret, quia sanctæ & laudabilis Trinitatis primùm bonum, sit pax & indiuisio. Vndè & Deus vnus & est, & esse creditur, non minùs propter concordiam aut æqualitatem substantiæ, sed etiàm vt nomen hoc vnitatis DEO sit commune cum alijs quibus gaudet. Pax enim, & charitas, & similia vocitatur, per hæc nomina nobis præstans, vt his virtutibus transformemur ad DEVM.

Pax ecclesiarū, Imperij securitas.

Ioan. 13.

Psalm. 72.

Pax, præcipuum Dei donum.

Secundæ verò post Deum potestates, id est, angelicæ cælestesque virtutes nihil ità libenter habent, quomodò quietem tumultusq; vacationem. Deindè siue leges creaturæ respiciamus, quia cælum & terra & mare, & totus hic mundus, maximum Dei elementum atque mirabile, quod etiàm Deus declarat, donèc constiterit, & pacem ad semetipsum habuerit, manens in proprijs naturæ terminis, & nihil alterius contingens, neque vincula suæ harmoniæ digrediens, quibus artifex ratio omnia colligauit, mundus est, quod vocatur præcipua pulchritudo, qua nihil poterit quilibet hic clarius aut magnificentius inuenire. Mox autem vt pacem amiserit, & mundus esse cessauit, & illud pacis bonum quale fuerit, tumultuatione monstratur. Et vt relinquamus populos, & ciuitates, & choros, & militias, & domos, & nauium complementa, & coniugia, atque societates pace quidem creuisse, tumultuatione verò defeciſſe: ad Israel veniamus, & aliorum flagello corripiamur. Illi nanque donèc pacem habuerunt & adinuicēm, & ad DEVM, sanctus populus, & pars Domini, & regale sacerdotium vocabantur, & à principibus regebantur gubernatis à Deo, & columnæ eos ignis & nubis nocte dieque deducebant, vt inter eos adstantes, mare verò eos Moysis virga percussum, velut vitrum in aliqua summitatis parte vsque ad finem sectum, ab initio littoris vsque ad terminum alterius probatur esse diuisum, vt & Moyses cum omni populo in fundo constitutus sinè vlla infusione, adustus etiàm sole, & pedibus abyssos in siccitate fundi ingrediens, non timuerit repentinum murum ex fluctibus fabricatum, hinc & hinc instàr muri conspiciens aquas fuisse coagulatas. Esurientibus autem cibus est cælitùs allatus, fontem petra sitientibus ministrauit: pugnantibus autem manuum extensio, pro innumeris millibus fuit, & triumphos oratio contulit, itinera præparauit. Ab horum facie flumina recedebant, simitantia mare cognatum. Sol stetit iusti oratione vinctus, & proprio cursu subsistens, occasionem persequendi * consensit, augmentum quotidianæ mensuræ largitus est. Sed & propter sacerdotum ambitum, turbarumque sonum, murus hostium fortissimus est commotus. At vbi iam mente languere cœperunt, & legem vmbram futurorum sæpius conculcare, & prophetas clamantes spernere, deindè Euangelica miracula, quæ per Christum sunt facta, respicientes, id est, conceptum sinè permixtione, incorruptam natiuitatem ex virgine, & desuper inuisibiliter testificantes voces ei, cuius supereminet dignitas, & naturalium infirmitatum salubritatem non aliqua medicina, sed puro sermone & iussu voluntatis effectam, & mortuorum regressionem, &

Deut. 7.
Deut. 32.
Exod. 19.
Exod. 23.
Exod. 14.
Exod. 16.
Num. 20.
Exod. 17.
Iosu. 3.
Iosu. 10.
* concessit,
Iosu. 6.

Universidad de Deusto
Biblioteca

timorem Dæmonum, & poteſtatem paſſionum in aëre. Et ſuper maria greſſum, Matth.14. non diuiſo per vtranque pelago, nec in fundo nudato gradientibus ſecundùm miracula Moſeos, ſed ipſa ſuperficie greſſibus quaſi terræ conſtipatione ſubſtrata, per quandam fortitudinem procedente veſtigio, & ciborum copiam, quantam ille voluit miniſtratam, & epulas in deſerto largiſſimas, cùm multa millia paſcerentur, quibus non cælitùs Manna Matth.14. & 15. fluebat, neque terra frugifera de ſua natura res neceſſarias dabat, ſed de ineſſabilibus horreis diuinæ virtutis hæc munificentia procedebat: panisque præparatus miniſtrorum fructificatus in manibus, & amplificatus ſatietate comedentium: ità vt reliquiæ multis alijs menſis copiam miniſtrarent, & de panum epulis totidem numero cophini, quot ſunt Apoſtoli, remanerent. Hæc itaque miracula videntes ſinguli, grauiter valdè reſpiciebant: ſed & piſcium epulas, quas maria non præbebant, ſed ille, qui etiàm mari hoc genus inſeruit, pro tantis beneficijs mordacitate concuſſi, & inuidentes ſuæ ſaluti, vt Domini bona paterentur, crimen hoc maximum iudicantes, aduersùs Saluatorem & CHRISTVM magis accenſi ſunt, in multásque diuiſi partes, aduersùs ſemetipſos poſteà ſunt conuerſi, crucifixo DOMINO eos ad hanc pœnam vtiquè compellente. Igitur quanta in oppreſſione Vide Ioſephũ de bello Iudaico. ſint paſſi, non victum porrigentes filijs, ſed eos pro victu negantes, & famis remedium charorum pignora facientes, longum eſt enarrare. Veruntamen vna eſt horum maxima valdè calamitas, quòd in totum mundum diſperſi ſunt, vt & cultus deficeret eorum, & Hieruſalem pauimentum vix poſſit agnoſci: ad quam eis ad hoc tantùm licet accedere, quantum poſſunt deſolationem eius in die lugere. Sed nos etiàm huiuſmodi habentes exempla, ad diſcordiæ malæ procedimus. Heu mihi, quia ditati ſumus in malis, & omnia tenebræ conceperunt, & operuerunt vniuerſa, multùm nouem plagis Aegyptiorum grauiora. Palpabiles tenebras iam timemus, nè fumus expectati illius ignis, hæc præſentia comprehendat, nè in his Antichriſtus adſit, & * tempus habeat ſuæ potentiæ noſtra * id eſt, occaſionem & opportunitatem. vitia præſentesque labores. Non enim contra benè valentium muros accedit, aut charitate coarmatos aggreditur. Propterèà, inquit, Hieremias: Ego de- Hierem. 9. fleo in lamentationibus, & quæro oculis meis fontes lachrymarum. Paſſiones ſufficientes & voto ſapientes, vt lamentationem operentur, & vtero do-

leo, non eſt quomodò releuetur dolor, aut quibus ſermonibus hoc agatur, quia deuictus inimicus, à nobis ipſis modò deſtruimur, tanquàm veſani carnes proprias comedentes, nec ſentientes quia alterutros iaculamus, & ab alterutris in fugam conuertimur. Nam ſi preces oblatæ veſtræ potentiæ à religioſiſſimis Epiſcopis Aegyptiacæ prouinciæ, & reuerendiſſimis clericis cum veritate concordant, quæ magnitudo eſt relicta nequitiæ? aut vbi hic amarus terminus alicuius Tragœdiæ poterit inueniri? Quis ad- nè lachrymis in hac narratione grauatem philoſophiæ non poſſit excedere- audiens Mediatorem DEI & hominum, qui cum Angelis ſtetit, qui cum Archangelis choros egit, in venerabili ſuæ tempore, quo etiàm latrocinantium collegia requieſcunt, arma non mouentur, prætoria nihil agunt, & omnibus Chriſtianis ſtudium eſt, à rebus alijs vacantibus, CHRISTO per orationis puritatem in paſſionis atque reſurrectionis Sacramento communicare, ab ſpiritaliter pariente matre ſuſcipere, protractum, & ab eis, qui ab ipſo in fonte naſcuntur initiati, pariter & quæ Sacerdos ſacrificiorum ſinè ſanguine celebratorum necatus eſt, & manus ſacrificia faciens, ſuo Sanguine violata ſunt, quia in multas partes ferro diuiditur corpus eius, diuerſis contumelijs ſauciatum, & irrationali populo in effectum, Viris atque Mulieribus atque iuuenibus calamitatem hanc pro pace gerentibus, igniſque contraditum in pyramide tracta in ciuitate Chriſti in cinerem diſſolutum? Hoc tamen ſtum eſt, vt per omnia Elementa Sa- dos victor exiſteret, in terra pumigne conſumptus, in aërem diſperſus, vt aſſolet, per minutas partes & atomos direptus, ad vicinas aquas vndis fuſus, ità vt nec ſepulturam ſanctam mereretur, quæ etiàm impijs non negatur. Quantum credendum eſt, tum ganos atque Iudæos, taliter conſpirantes noſtra myſteria deriſiſſe? Hæc erunt poſteris fabulæ incredibiles & ræ. Sed quis horum malorum auſi tamen accuſatores veri ſunt? Iu- què, qui adhuc viuente Pontifice, Marci ſedem prorupit aſcendere, & tero modo thalamos inuiolabiles tare, ad ſacrum altare pedibus non accedens, qui ſuis manibus Pontifex dinatus eſt, qui omnes ſimul patrum minos commouit, & ſententiam damnatione prolatam, ipſe ſicut uit, abſoluit: & alio iudicio Episcopum non indigens, nefandam atq; imagi-

ordinationem ſuam à damnatis Epiſcopis, & hoc duobus, accepit, cùm regulæ patrum, ſanctam & venerabilem colentium Trinitatem, vel tres Epiſcopos corporaliter adeſſe in huiuſmodi diſpenſationibus omninò proſpiciant. Hic autem non tali obſeruatione prouectus, quoniam non poterat virtute hanc bonitatem præſulis eccleſiæ Alexandrinæ tranſcendere, alium molitus eſt modum, per quem conſpicuus è contrario videretur, & idem paſſus, quod prouenit eis, qui furoris immenſitate cæcantur, & quicquid prius occurrerit eis, irrumpunt, licèt fit quoquo modo parcendum: Qui cùm tales ſint, alios medicare contendunt, neque hoc manſuetè aut mitiſſimè faciunt, ſed velut quidam medicus imperitus, incidere ſolummodò & * incidere præparatus, cui rectè dicendum eſt, Medice, cura teipſum. Luc. 4. Abſtulit itaque de diptychis eum, qui lege & ordine aſcenſu ſpiritali honorãdus erat, Dioſcorum & conſcripſit illum, qui dogmate tantorum Epiſcoporum de Pontificali cathedra proiectus eſt. His igitur ità geſtis, vt dictum eſt, (non enim nos harum rerum integritatem nouimus, in vltimo quodam loco Ponti degentes) huiuſmodi emendatio veſtra tranquillitate nunc eget: quia niſi cauſa languoris ablata fuerit, non poterit ſanitas reparari. Quia verò etiàm de concilio fecerunt memoriã hi, qui multa primitùs commiſerũt, etiàm de cauſa quiduis nos pati cõtingat, pro veritate licèt ſuſtinentes pericula non celamus, dum liberam poteſtatem & fiduciã vtiq; ſumpſerimus: quatenùs in nullo diſſimilitudinis imago poſita, principali figura diſiungi, & propterea ſpiùs vera ſententia ſupplantari, multis vtiq; propter honoris affectum atq; potentiæ, qui neq; præſumptionem, neq; faſtum, ſed vitam deberẽt ſequi, virtutum contraria facientibus, quiq; à veritate propterea diuelluntur, & cum eis abrũpitur etiàm multa pars plebis, cui mos eſt ſeditionibus cõgaudere, & cum * voluntatibus pariter aduolare. Huuiſmodi ſiquidem conſpirationibus amatorum acquieſcẽdum eſt, dum magis ordo ſpiſcopalis per miracula conquiratur, quid enim de eis, qui * Gregorij magni, ciuitatis noſtræ epiſcopi, & aliorum eiuſdem vocabuli Epiſcoporum, & Baſilij, & immortalitatis amatoris Athanaſij dogmata ſapiunt, aliud poſt tanta tẽpora poteſt credi? Aut aliquid cõuertibiliter de inconuertibili poterũt cogitare, & ſecundis ſemper priora diſſoluere, & non magis per quietem impetum tergiuerſantium, ſemper quæſtiones de neo quærentium, deſtruere, & aliquandò poſt longas turbas, ſanctis Dei eccleſijs, pacis iura conferre? Sicut enim rerum materies, vehementi ſpiritu irruente, in ſemetipſa contrita, ignem & flammam ſpontè frequenter emittit, nequaquàm priùs hoc paſſa, donèc ſpiritus ſtare ceſſabit, aut certè ſi celatus ignis in paleis, nulla reſpiratione flammæ conceſſa, neque ea quæ ſunt vicina conſumit, nec omninò valet extingui, ſed pro flamma vapor quidem per paleas ferturin aera, ſi verò quandam reſpirationem ſumit, fumum conuertit in flammas: Sic & nunc agitur, dum adhuc intùs ſunt querimoniæ, quę contra nos machinari noſcuntur. Si verò conuenientes contra nos certamen decreuimus excipere, quod neque aures audiant, neque oculi videant aliquandò, pia veſtra potentia ſceptra imperij gubernante, metus eſt, nè forſitan ad impudentiſſima bella peruenia- mus, & confuſio magna prævaleat, & nullam pacem alterutrùm expectemus. Vndè conſiderandum eſt, quia iam rex cæleſtis ad ianuas eſt, nouiſſima ſuſtineamus, & ipſum Dominum in gloria paterna venturum, iam non ſub imagine, ſed apertè reſpiciendum, iudicaturum omnem humanam naturam, timoris & ſpei futurorum ambiguitatem pendentem, & propter euentum vtriuſque rei fortiter inhiantem. Quia verò etiàm de his, qui Chalcedone cõuenerunt, conſulere nos veſtra tranquillitas dedignata non eſt, dicimus, quoniam multitudinem illorum virorum reſpicientes, ſenectute ſapientiaq; pollentium, in cunctis ſpiritalibus donis admirandorum, ſuper hæc & fidem glorificantium pij numeri, quos in Nicena vrbe ſanctus ſpiritus congregauit, necnon & quos idem ſpiritus in regia vrbe collegit, cui etiàm nos conformati eſſe dinoſcimur, & piè conſeruamus, quæ ab eis prouiſa ſunt, & nunquàm tantum concilium denegamus. Hæc ergò breuiter piſcatoriè & non Ariſtotelicè ſuggeſſimus. Si quid verò inerudité dictum eſt, aut velut ignorantibus compoſitionem ornatumque ſermonis, aut velut à negocijs longè poſitis, veniam ſupplicamus veſtram tribuere pietatem. Euippus miſericordia Dei Epiſcopus metropolis Neocæſareæ ſanctæ Dei eccleſiæ, ſubſcripſi, & oro pacificum veſtræ imperium pietatis longis conſeruari temporibus, pro ſanctarum Dei eccleſiarum & totius orbis ſtatu, pijſſime & Deo amabilis Imperator. Petrus epiſcopus Comanus, ſimiliter. Iohannes epiſcopus Polimonij, ſimiliter. Gratianus epiſcopus Ceraſuntis, ſimiliter.

EPISTOLA EPISCOPORVM infrà ſcriptorum, ad Leonem Imperatorem.

PIJſſimo & Chriſtianiſſimo terræ domino, poſſidenti cæleſte regnum, perpetuo Auguſto, Imperatori Leoni, Seleucus, Oranius, Erythetus, Aelianus, Hyperitius, Paulus, humiles Epiſcopi Helleſponti prouinciæ.

Digne ſanctiones actuum veſtrorum, qui

Universidad de Deusto
Biblioteca

vobis imperij retinacula*gubernárunt. Secundùm fidem nanque Apostolicam catholicamque virtutem vobis agentibus Deus potentiam mundi commisit, quam pace Deo placita gubernatis. Sancti itaque prouinciæ nostræ Deo amabiles Episcopi conuenientes in vnum, relegére vestræ serenitatis epistolam & preces annexas, vt quod secundùm sanctiones Ecclesiasticas placeret, vobis indicaretur. Considerantes ergò prædictas preces, & earum lectiones velut oculis inspicientes, necem sanctissimi sacerdotis in venerabili baptisterij loco præsumptam, in quo etiàm his, qui pessima facinora committunt, refugientibus salus est: necnon & peregrinam quandam & ineffabilem, quæ neq; apud feroces barbaros agitur, in eius corpore factam rabiem, & nõ solùm aduersùs eum, sed etiàm contra totius ordinem sacerdotij & pietatis pariter perpetratam, horumq; scelerum, Iudaica vesania atq; superbia commissorum, authorem fuisse Timotheum: lamentatione simul & lachrymis etiamnunc sumus impleti, & neque medium tempus luctũ nostrum potuit imminuere: quia temporibus Christianis & vestris, à Christianis quoq; talia in sacerdote proprio committuntur, quæ à seculo facta non sunt, nec quilibet sermo hæc retulisse cognoscitur. Quæ audientes, & vix abstinentes à lachrymis, indicamus, quoniam qui hoc scelus verè gesserunt, nequaquàm Episcopatu digni sunt: sed neque is, qui ab eis ordinatus est, sacerdotium poterit obtinere, vel si regulariter prouenisset, quandò etiàm is, qui dicitur ordinatus, vt vaudiuerũt, damnatus erat à sanctissimæ memoriæ Episcopo suo Proterio, & concilio sanctorum Episcoporum Aegyptiacæ diœcesis, quiq; à duobus solummodò similiter secum condemnatis, & neque numerum ordinantium complentibus regularem, nefandam ordinationem dicitur suscepisse, viuo pontifice, & ea quæ sunt sacerdotij celebrante. Et super hoc orthodoxos ac venerabiles Episcopos penè totius Aegyptiacæ diœcesis à proprijs sedibus exclusisse, necnon & clericos & monachos à proprio ciuitatum suarum ordine repulisse, & irregulares homines & mendaces in locis expulsorũ tentauit euehere. Sed & alia plurima perpetrata dicuntur, quæ cuncta sacris canonibus fieri prohibentur, & ea sanctionibus ecclesiasticis excluduntur. Super hæc autem, dicit se non suscipere sanctam & vniuersalem synodum Chalcedonę celebratã, quæ per omnia fidem trecentorum decem & octo sanctorum patrum, in Nicea conuenientium, inuiolabilem custodiuit, simul & quæ in reliquis concilijs definita sunt, hoc est, & sanctorũ patrum in regia ciuitate congregatorum, & prioris Ephesij, & nascentes hæreses, spiritalibus gladijs radicitùs ampu-

tauit, & ità fidem inuiolatam prædictorum trecentorum decem & octo sanctorum patrum per omnia roborauit, in qua & nati sumus, & baptizati, & baptizamus, & in ea vitã finire semper oramus. Si verò lucem cæci, & veritatem mendaces accusant, illi quidem propter cæcitatem visûs, illi verò eo quòd eorum error & malitia pariter arguãtur, nouimus quia omnes hæretici sanctas synodos, eorum malas sectas destruentes, accusant. Sic enim Arriani & Eunomiani, detrecentis decem & octo Nicenis patribus agũt. Macedoniani verò de centum quinquagin-ta, in Constantinopolitana vrbe congregata, in Constantinopolitana vrbe congregatis, Nestoriani autem Ephesiæ synodo, Eutychianistæ verò & Apollinaristæ, & cæteri malorum adinuentores, sexcentis triginta patribus Chalcedonæ conuenientibus aduersantur, inimicas veritati destructiões extendunt, & per suam vesaniam mentiri probantur. Igitur Timotheum, qui Apollinarista cognoscitur, & propterea semetipsum à sancto concilio facit extraneum, irregulariter ordinatum, & tanti mali reum, si tamen accusatores veri probantur, nequaquàm Episcopum nominamus, aut communicatorem sacerdotij sumimus, qui his ità malis videtur obnoxius: & supplicamus piæ vestræ potentię, quatenùs sanctarum ecclesiarum prouidentiam solenniter habeatis, & disciplinam Aegyptiacæ diœcesis dignemini vestra rectitudine teneatis: quatenùs fugientium quidem persecutionem patientium depelatur, & eis qui turbati fuerant, pax alta reuocetur, sanctisq; ecclesijs illic positis vnitas conferatur. Nostræ verò Ecclesiæ, DEI gratiæ, vestra prouidentia pietatis, in pace & vnanimitate & fidei rectæ concordia magna consistunt, nostraque voce depoſcimus, quatenùs resistatur eis, qui synodum quærunt. Nam si sæpiùs conueniamus, aliquicquam sapere poterimus præter ea, quæ nobis sunt tradita à sanctis patribus, & sanctis cõcilijs explanata. Nihil enim aliud faciunt, qui optant synodos congregari, nisi vt vasa sacra plurimi sanctorum Episcoporum vendentes, pro sumptibus & expensarum & subuectionibus animalium precia vniuersa consumant, & aliqui eorum in peregrinatione aut mari vitæ huius luce priuentur. onus hoc atque peccatum congregantibus concilium prouidere noscantur. Sed iubeat potiùs singulos sacerdotum, in propria Ecclesia positos, & vbi constituti sunt, permanentes, orationes & preces pro vestræ serenitatis imperio celebrare. Seleucus grata Dei Episcopus Amasinæ metropolis sanctæ Christi Ecclesiæ, manu mea subscripsi, secundùm religiosam sanctionem vestræ pietatis, meam sententiam per prædictam epistolam manifestans, vnà cum DEI amantissimis Episcopis cunctæ prouinciæ, quæ sentiam, & pro recta fide trecentorum

cem & octo sanctorum patrum in Nicea conuenientium, quam & Chalcedonense concilium confirmauit: Necnon & de Timotheo qui precibus accusatus est, & multis temporibus à Deo seruari vestrum oramus imperium. Oranius Episcopus Iboreæ, similiter. Erythrius episcopus Amasi, similiter. Aelianus episcopus Sinopensis, similiter. Hyperitius episcopus Tili, similiter. Paulus episcopus Adratenus, similiter.

EPISTOLA EPISCOPORVM infrà scriptorum, ad Leonem Augustũ Imperatorem.

PIissimo & Christianissimo, amabili Imperatori, & regnum cælestium possidenti Augusto Leoni, Petrus, Aetherius, Olympius, Saturnellus, Hypedius, episcopi Paphlagonię regionis. Erexistis equidem olim Dei sanctas ecclesias, primum hoc iustum sacrificium offerentes Domino Christo, quòd iura omnia pietatis transcendat, & propriam virtutem habeat: & quatenùs ea, quæ à diuæ memoriæ Martiano constituta sunt, firma permaneant. Nunc itaque orta nobis est Christo amabilis, & regnum à diuinitate suscipiens vestra tranquillitas, vt magna intentione concordiæ & indiuisè recta piaque seruetur fides in sanctis DEI vbiquè constitutis ecclesijs. Agnouimus etenim vestræ pietatis oraculo, quia pro Alexandrinæ ciuitatis pace curam maximam habeat vestra serenitas. Ex precibus autem subiectis inuenimus Proterij quidem beatæ memoriæ ab eadem ecclesia facta exclusione, & voluisse Timotheum in eadem ciuitate sumere pontificatûs officium, & machinatum vt memoratus vir cum pœna de præsenti vita recederet. Ad hæc autem confiteri Timothei sectatores, quia trecentorum quidem decem & octo patrum, & concilij Ephesi congregati sequantur fidem: centum verò quinquaginta sanctorum patrum concilium, in regia ciuitate celebratum, & sanctam & vniuersalem Chalcedonensem synodum denegare noscuntur. Sancientes ergò, quæ communiter sapimus, Episcopi Paphlagonię regionis, ad notitiam pietatis vestræ deducimus. Præcedente siquidem nostra oratione ac supplicatione, ad Dominum nostrum Iesum Christum emissa pro vestræ serenitatis imperio, & vnitate sanctarum ecclesiarum, & cum multa deliberatione diuinas literas intuentes, & preces subiectas eis, vestræ pietati suggerimus: quia cuncti ante nos Deo amabiles Episcopi doctrinam sanctorum Euangeliorum & Apostolorum percipientes, & sequentes fidem sanctorum patrum Apostolicam confessionem docentium, tradiderunt nobis vnam cum fideli populo huiusmodi fidem. Vndè Dominum & Deum nostrum orantes, Rempublicam potentiamque vestram à DEO nobis concessam longa ætate seruari, nequaquàm separamur à traditione decem & octo sanctorũ patrũ, neq; concilium sanctorũ centum quinquaginta in regia ciuitate celebratum, neque sanctam & vniuersalem synodum in metropoli Chalcedonensi factam: sed neque augmentum aut imminutionem à traditione sanctorum trecentorum decem & octo patrum eas habere dicimus, sed ad peremptionem eorum factas, qui quantùm ad se, gratiam sancti spiritûs denegare noscuntur, & in sancti mysterij Christi Domini dispensatione*. Quamobrem repugnant & contumelias inferunt etiàm illi magno sanctoq; concilio trecentorum decem & octo sanctorum patrum. Non enim sinè periculo esse putauerunt sancti patres, si tacerent hæreticorum incredulitatem, nitentium sancti illius concilij iura conuertere, & non aperta narratione sanctam veramque fidem omnibus explanarent. Quapropter ostenditur, quia isti, qui nunc sancta concilia denegant, non zelo pietatis, sed inconstanti contentioſaque sententia, non solùm contumelias patribus sanctis inferunt, sed etiàm vniuerso ordini sacerdotum. De Timotheo verò, & quæ ab eo machinata dicuntur, (si tamen veræ preces sunt, quas vestræ serenitati porrexerunt reuerendissimi clerici Alexandrinæ ciuitatis, & sanctissimi Episcopi Aegyptiacæ diœcesis) dicimus quia dura videntur & valdè crudelia, quæ ab eo commissa sunt, & cunctos iniquitatis terminos tali operatione transcendunt, ità vt non solùm sacerdotij gradu probetur indignus, sed etiàm ab ordine sit laicorum remouendus, præsumens cum multis criminibus, quæ gessit, contumelias quoquè concilijs sanctis inferre, de quo Domini quidem Dei opus est, vt ei remittatur opus quod fecit aduersùs sacerdocem, nihil sibi nocentem: vestrum verò triumphator est maxime principum, vt iustum sacrificium offeratis Domino DEO, tantorum scelerum vindictam vobis placitam facientes. Deprecamur autem, & vestram pietatem totis viribus exoramus, vt Apostolicam doctrinam, in quã creditis, immobilem conseruetis in pace multa & tranquillitate sub vestræ pietatis imperio, & in clero & omni populo in fide saluberrima constituto, & vt eis qui inaniter alia concilia fieri desiderant, resistatis, & vt nobis vestra pietate donetis, quatenùs sub quiete degentes, secundùm fidem & traditionem sanctorum patrum confitentes, in pace inuiolabili & disciplina seruemur, orationi diuinæ supplicationique vacantes, & vita atque conuersatione Domino CHRISTO placentes ad hono-

*deest, errãt, vel huiusmodi qd.

Universidad de Deusto
Biblioteca

rem orthodoxæ fidei: & fundentes Domino DEO preces pro vestra serenitate, quatenùs Dominus Christus vestræ pietatis imperio suæ infundat dexteræ claritatem, quæ vos sua pace conseruet, & fortitudinem vobis atque virtutem præstet, simul magnificentissimis maximisque proceribus, & gloriosè sapienti iustissimoque vestro senatui, ad peremptionem ferocitatis malignorum, & vnanimitatem sanctarum Christi ecclesiarum, & totius Romanæ pacis & disciplinæ. Petrus episcopus Gangrenæ metropolis sanctæ Dei ecclesiæ, manu mea subscripsi, & secundùm sanctionem vestræ pietatis propria sententia declaraui, sicut in hac epistola probatur esse prædictum, vnà cum Deo amantissimis episcopis nostræ prouinciæ, quam habemus voluntatè in orthodoxa fide trecentorũ decem & octo sanctorũ patrum Niceæ conuenientium, quam & sanctum Chalcedonense concilium confirmauit: necnon & de Timotheo, qui in precibus accusatus est, & oramus orthodoxum & Christi amabilem principatum vestrum multis à Deo Domino conseruari temporibus. Aetherius episcopus Pompeiopolis, similiter. Olympius episcopus Surensis, similiter. Saturnellus episcopus Amastrenæ ciuitatis, * pro sanctissimo episcopo, eô quod ægrotaret, subscripsi similiter.

for. * p me & sanctiss. eſo Hypedio, eô qp

EPISTOLA INFRA SCRIPTORum Episcoporum, ad Leonem Imperatorem.

DOmino pijssimo & inuictissimo atq; Christianissimo, perpetuo Augusto, Imperatori Leoni, Vrsilius, Dalmatius & Maximus, Episcopi vestræ Dardaniæ. Et agnouimus & inuenimus in lectione imperij vestri, saluatoris Dei iudiciũ, & quia virtute suæ cunctas regno vestro subdidit barbaras nationes, & per vos eius pietas firma inuiolabilisque consistit, & vt nemo præsumat apud pium Imperatorem aliquid iniquum petulantia scelerata suggerere: qa sicut in sua pace omnia diuina consistunt, ità nihil sacramentorum Dei per fidem tranquillitatis vestræ, humana varietate mutatur. Quid enim ità præceps est, aut sic impiũ poterit iudicari, quàm credere pietatẽ fidei, terminis Apostolicis communitam, innumerabilibus sacerdotibus & omnibus sanctarum scripturarum testimonijs roboratã, necnõ & decretis Niceni, Chalcedonensisq; concilij iudicio confirmatam, inanibus & prophanis præsumptionibus posse violari, dum ad omnem perfectionem catholicæ fidei, sapientissimi Salomonis doctrina sufficiat? Ait enim: Sentite de Domino in bonitate, & in simplicitate cordis quærite eum. Quid ergò pessima calliditate nequitia faciet, cui vltra bonitatem nequaquã licet excedere? sed sicut ostenderunt literæ, meæ humilitati directæ, hæc Timotheus respuisse dinoscitur, qui Episcopatum ambiens Episcopi morte percipit: quapropter aliorum scelus eius ruina factum est, & in fraterno concilio non vocatur, quandò fratris necator esse cognoscitur: vtiq; à reuerendæ memoriæ Proterio, quantùm ad fidem eius, nullo læsus, cuius tali morte hic ordinatus, vestræ tranquillitatis iudicio nullum poterit eius gradûs habere robur. Igitur religioni vestræ pietati commissa ab æterno Deo, inuictissime principum, conseruetur: eius clementia imperium, quod vobis collatum est, in omni gloria longa ætate muniatur. Et sic ut vestra mansuetudo diuina propitiatione continuis temporibus custoditur, sic & sacra mysteria nullorum scelestis præsumptionibus vulnerentur, sed pietatis vestræ laboribus pax mundo collata, in sua soliditate intransgressibili pietate seruetur. Vtilitatem tuam pro pace mundi & catholicis ecclesijs, multis annis virtus æterna custodiat, domine pijssime & inuictissime perpetue Auguste. Dalmatius episcopus Neocæsariensis, similiter. Maximus episcopus Dicliconensis, similiter.

EPISTOLA EPISCOPORVM subdescriptorum, ad Leonem Imperatorem.

PIjssimo & inuictissimo domino totius terrarum orbis, & Christianissimo Imperatori Leoni, Petrus episcopus metropolis Corinthi, & reliqui episcopi reuerendissimi sub me constituti, Iohannes, Athanasius, Timotheus, Aphobius, Epictas, Menander, Zoilus, Plutarchus, Gerontius, Anastasius, Rufinus, Alexander, Caredimus, Apollonius, Alexãder, Architim*, Cyriacus, * Thalis, Domitius, Osius, Constantinus, Ethelis, Domitius, Osius, Constãtinus, Ethelis, in Domino salutẽ. In omnibus quibus propter religiosum imperiũ vestrum Respublica benè regitur, omnium Dominus glorificatur Christus: præcipuè autem in quibus orthodoxæ fidei inconcussa [illegible] seruare studet vestra tranquillitas, præ cæteris sancta & adoranda Trinitas intentionibus vestram remunerans, & victorias de inimicis, & omnia sicut optatis præbuit, & præbit vestræ pietatis imperio. Vndè verò dignata est nobis scribere vestra tranquillitas & apertè iussit nostram manifestare sententiam, hæc pietatis vestræ potentiæ dedicatum, quia ea, quę à Chalcedonensi sancto vniuersali concilio definita sunt, tanquam sanctis synodis præcedentibus consona, & in nullo contraria, aut sanctorũ trecentorum decem & octo patrum Niceno concilio, aut Constantinopolitano 150. aut Ephesino, beatę memorię Cyrillo celebrato, omnimodis sententijs manere immutilata decreuimus. Nihil enim dubium in eadẽ sancta [illegible]

Non in verbis, sed fide & moribus, salua sita est.

fide derelictũ est, nec conuenit de tali causa sæpiùs fieri tractatus vniuersales, quasi in verborum nouitate, & non in fide inconcussa, rectaque conuersatione, salus humani generis cõstituta sit. Timotheum verò, sicut ex his, quę sunt scripta, cognouimus, nec regulariter nec consequenter sacerdotium obtinere prospicimus. Quo tamen modo oporteat eius causam, & sanctas ecclesias in illa constitutas regione, disponi secundùm Deum, in vestrę pietatis & iustitiæ pendet arbitrio, quæ non minùs paci ecclesiarum, quàm securitati ciuitatum & subiectorum prouidere dignatur, perfectè sciens quibus imperare diuino iudicio constituta sit, docta pariter ecclesiasticas sanctiones & proprias leges, & per vtraq; tam orthodoxam fidem, quàm reipublicę iura disponẽs. Nostras igitur orationes, quas pro vestrę serenitatis imperio incessanter offerimus, omnium Deus & Dũs placatus accipiat, quatenùs & omnis mundus per vos, & sanctæ eius ecclesię cum omni pace & tranquillitate & fide orthodoxa gubernentur. Petrus episcopus metropolis Corinthi: sancta & consubstantialis Trinitas, quæ tuum genus ad munimen fidei orthodoxæ & salutem generis humani constituit, pium tranquillitatis tuę lõgissimo tempore seruet imperium, venerabilis Imperator. Athanasius episcopus Athenien, similiter. Rufinus episcop* Thespien, similiter. Alexãder episcopus Patrenus, similiter. Candidus episcop* similiter. Agathemerus episcopus Megarensis, similiter. Alexander episcopus * Helatiæ, similiter. Architimus episcopus Thebarum, similiter. Cyriacus episcopus Caristenus, similiter. * Thalis episcopus Argi, similiter. Domitius episcopus * similiter. Osius episcopus Lacedæmonis, similiter. Constantinus episcopus Chalcidis, similiter. * Isitius episcopus Tanagrensis, similiter. Iohannes episcopus Missinæ, similiter. Athanasius episcopus Proponti, similiter. Timotheus episcopus Megalopoleos, similiter. Fouius episcopus Coronæ, similiter, Zoilus episcopus * Carsiæ, similiter. Plutarchus Episcopus * Platẽsis, similiter. Georgius episcop* similiter.

*for. Thales

*Corsicæ,

¶EPISTOLA EPISCOPORVM infrascriptorum, ad Leonẽ Augustum Imperatorem.

RElegiosissimo & Christianiss. amabili Imperatori, Augusto Leoni, Anastasius, Iulianus, Proclianus, Euphanius, Daniel, Armatius & Euphrasius, Episcopi primæ Galatiæ. Qui sermo sufficiat ad laudẽ Domini Christi, tãtam felicitatem humano generi conferentis, & suam prouidentiam in totius vitæ tempore demonstrantis? Eccè cùm venerandæ memoriæ principem Martianum ad Deum proficiscentem, & de gloria ad gloriam demigrantem, & de terrenis sceptris cælestę imperium possidentem, vestram potentiam Deus inuexit in regnum eius, & pietati pariter succedentem: quatenùs hæc per Apostolicam vestram religionem in ecclesijs conseruata permaneant. Quapropter mox vt Deus vos ad solitũ imperiale perduxit, primitias largitori vestro clarissimas obtulistis, id est, legem hanc erroneis dogmatibus resistentem, Ecclesiasticæ veritatis adiutricem. Semper enim diuinarum rerum curam habentes, neque tumultum, qui Alexandriæ proueniſſe dicitur, sinè examinatione dignissima reliquistis: sed vestræ pietatis oraculis primæ Galatiæ synodum sanctorum Episcoporum in metropoli Galatię conuenire sanctis, quatenùs deliberationem subtilissimam adhibentes, & relegentes vtriusque partis subiectas oraculo vestro preces, oblatas à sancto Aegyptiaco concilio & clericis Alexandrinæ ciuitatis, necnon & Timothei defensoribus, nostram sententiam pãderemus, quid de sancto Chalcedonensi cõcilio, & de his, quæ Alexãdriæ gesta sunt, sentiamus. Quapropter omnibus nobis celeriter cõgregatis, hæc principia, hoc nostrum fuit initium, vt omnium dominũ rogaremus: quatenùs vobis tantum studium pro Ecclesia eius habentibus, supernam retributionem conferat, pietatemque vestram maxima longeuitate custodiat pro dogmatum sacrorũ *. Deindè considerantes etiàm preces, quę sapimus, vestro imperio declaramus, fidẽ itaq; habemus atq; seruamus, in qua & nati sumus, & cum qua pgere ad Dei terribile iudicium omnes oramus, in qua etiàm baptizati sumus, & absq; merito ad sacerdotium euocati, ad fidem gratiam accipientes imbuim*. Quã fidẽ venerabilis euãgelistarum numerus, & chorus tradidit gloriosus apostolorum, quibus vtiq; sacramenta cælestia desuper inspirata sunt, sed & numerus trecentorum decem & octo sanctorũ episcoporũ, collect* in Nicena vrbe sanciuit, apostolicã religionem perfectè & apostolico spiritu conscribens, & diuina ecclesiæ nostræ dogmata cum magnanimitate custodiens: necnon & alię sanctorum Episcoporum Ecclesiæ Catholicę synodi, q̃ necessariò pro insurgentibus hæresibus sunt collectæ, hanc seruari cum integritate iusserunt. Nihilominùs & Chalcedonensis, nutu Christianissimi principis congregata, æquam de ea habuit voluntatem, definiẽs illorum sanctorum patrum dogmata intemerata immobiliaq; seruari: & quasi ex quodã diametro vtranq; redarguens veritatis aduersitatem, quę duo æqua impietate perducere probantur in præceps. Ex destruens Nestorij nefandi vesaniam, diuisionem & sectionem dispensatio-

* deest, defen fidę, aut id genus qp piam.

Universidad de Deusto
Biblioteca

sationis domini Christi pessimè dictantis, necnon & Apollinaris furorem, qui confusionem in eiusdem vnigeniti inhumanationem introduxit, & multa alia vanè locutus est à veritate posita. Bonam igitur confessionem fidei trecentorum decem & octo nostrorum patrum, & Chalcedonẽsis synodus & aliæ decreuerunt inuiolabilem permanere, & nos qui ecclesiarum Galatiæ prouinciæ sortiti sumus Episcopatum, cum omnibus ecclesiarum populis hanc perfectè seruam[a]. Insolubilis enim est firmitas dogmatũ Apostolorũ patrũq; nostrorũ, augmẽto nõ egẽs, imminutionẽ nequaquàm suscipiens: sed qualis fuit à patrib[a] cõscripta & tũc prædicata, vsq; ad finem seculi conseruãda est, & ab omni nouitate manebit extranea. Nullus itaque ad ratiõem ecclesiasticæ veritatis Act. 9.
Apostolo Paulo maior est, quia vas electionis esse promeruit. Hic enim doctrinas imbuit, quarum eruditionem, in tertium cælum ascendens, accepit. Nullus ad ministrãdum supernis sacramentis decẽtior angelo, quoniam pura natura nouit ministrare purissimis. Sed siuè Paulus voluẽrit aliquid iubere, quod primitùs ipse nõ docuit, seu angelus, hoc ecclesia Dei non suscipit, sciens quia scriptum est: Ergo siuè angelus prædicet, præter quod Paulus docuit, & chorus trecentorum decem & octo sanctorum prædicauit Episcoporum, non terremur angelica dignitate, vt aliud doceamus, præterquàm sumus à sanctis patribus eruditi: nec Pauli merito subdimur, qui raptus est in paradisum, eiq́ue verba ineffabilia sunt credita. Hæc enim lex est: Siue ego, inquit, vel angelus de cælo annunciauerit vobis, præter quod accepistis, anathema sit. Non quia Paulus erat in suis dogmatibus permutandus, qui per CHRISTVM & monebatur & loquebatur, nec quia angelus de cælo ad ministerium nostræ salutis mittendus erat, vt aliquid extra gratiam sacramentorum prædicare pateretur: sed vt tantorum merito, cunctis aliquid contra ecclesiastica dogmata nitentibus omne conamen nouitatis abrogaretur. Nos itaque omni virtute seruamus sanctorum patrum dogmata, & sanctum concilium Chalcedonense cognoscimus, quod scilicet paternorum dogmatum diuitias sanctis ecclesijs inuiolabiliter conseruabit. Qui verò ab eo concilio semetipsos abscindunt, ignorant quia nomine Chalcedonense concilium denegantes, rebus autem ipsis à cuncto totius mundi collegio sacerdotum sinè dubio segregantur. Illud ab omnibus celebratum est, quòd eorũ qui ibi collecti sunt, nullus penitùs discordauit. Sed & si pauci quidam pro aliquibus necessitatibus per prouincias remanserunt, ad communionem eius attracti sunt, quoniam antiqua Ecclesiæ Ibidẽm.
Galat. 1.

dogmata seruare dinoscitur. Ea siquidem, quæ Alexandriæ perpetrata diuulgantur, dudùm quidem fama ad nos perduxit, sed nunc integritatem insertam precibus agnoscentes, & mensuram nostri gemitũs non habentes, fontes requirimus lachrymarum, & luctus Hieremiæ lamentationibus pares, scientes vtiquè fletum passionibus adæquare. Quis enim valeat abstinere, licèt animum habeat adamante fortiorem, audiens in sacris locis nullum pudorem fuisse seruatum, sanctumq́ue locum communis redemptionis nostræ, hoc est, venerabile baptisterium, multorum virorum, quàm ad eorum attinet voluntatem, inquinatum fuisse temeratum, dum diuina omnipotentia nequaquàm iniuriarum moli succumbant, & hæc perpetrata ab illis forsitan, qui peccatorum redemptionem ibidèm suscepturunt? Et quid est crudelius, sacerdotis necem etiàm auribus valdè terribilem, iram nec vsque ad interitum illius habentem finem, sed vltra naturam indisciplinabiliter excandentem? Solet enim contra aduersarium furor insurgere: quem verò quilibet inimicum non habet, hunc honorandum natura docet. Omnis ciuitas scelerum immanitate completa est, & per omnes plateas & omnes porticus secta membra, mysteria sacra celebrantis, tractare seruntur, & nouissimum incensa, atque consumpta ad cineres vsque redacta. Et nequè in solummodò doctorem atque pontificem sistere passi sunt, sed etiàm in ventos miserabiliter dispersерunt. Hæc igitur quàm tùm virtus fuit valdè deflentes, de Timotheo tantorum malorum authore, sicut preces docuerunt, quas benè se habere credimus, secundùm piam sanctionem vestræ potentię nunciamus, si reuerà accusantium verba cum accusationis veritate concordant, alienum eum ab omni sacerdotio esse demonstrant. Nam eum, qui ex quacunque causa depositus est, non licèt ad maiorem gradum venire lex ecclesiastica non permittit, sed nequè in ordine, in quo fuit permanere, nisi deponens propria sententia eum rursùs absoluat, aut certè synodus sanctorum Episcoporum aliquid de eo disponat. sed etiàm is qui scopi, qui à sua dignitate depositi videbantur, sicut edocuerunt, lex non est, vt eum possint ad officium euehere, quod ipsi videbantur amisisse: & duo solummodò, licèt super omnes honorabiles existerent, & omni accusatione liberi essent, ordinationẽ tamẽ Episcopi celebrare ecclesiasticam eo ordine prohibẽtur. Quòd autem & vnus pontifice ecclesiã gubernãte, & nullo præcedente ordinationẽ regulariter procedente deceptus, constitutus dicitur, omnem transcendit iniquitatem. Quòd verò & necem ita ergo

delem aggressus est, aut cooperatus, sicut edocuerunt, non solùm hoc regulis interdictum, sed etiàm legibus & communi iure naturæ prohibitum est. Igitur si veræ mõstrantur accusantium preces, nihil horum sacerdotio conferre potest sacrarum subtilitas literarum vestrarum. Itaq; inuictum & triumphale imperium agnoscens, quæ benè se habere decreuimus, æquum ordinem suæ prudentiæ sanctis seruet ecclesijs, atque dignetur disciplinam communi pietatis custodire collegio, omniq́ue virtute ac fortitudine bono CHRISTI corporis vnanimitatem pacemq́ue seruare. Sciatq́ue vestra tranquillitas, & agnoscant, qui nescio quomodò sunt seducti, quia neque Chalcedonense concilium, neque quilibet alius, cui pietatis Ecclesiæ Apostolicæ participium inest, alienam tenet fidem præter antiquam illam Euangelicam, quam chorus trecentorum decem & octo patrum, superna gratia inspiratus, Ecclesijs CHRISTI immobili religione dereliquit. Qui verò proprijs quidem passionibus instigati, zeli autem figmentum sibimet apponentes, & simpliciores seducentes, Alexandrinam Ecclesiam turbauerunt, ipsi iudicium portabunt, quicunque esse noscuntur. Intantùm enim nec recta intentione, nec sermone veritatis vtuntur contra sanctum Chalcedonense concilium, quia non solùm ab illo se separant, sed neq; sanctorum patrum concilium, in regia ciuitate factum, se suscipere profitentur, cùm & ibi dogmata sanctorum trecentorum decem & octo patrum subtiliter reseruari præceptum sit, & in ipsa sancta synodo inter primos fuerit, cui illo tempore pontificium Alexandrinæ ciuitatis videbatur esse commissum, vir Apostolicus, & ab omni macula sermonum aut actuum segregatus. Sed qui donauit venerabile vestræ pietatis imperium Romano principatui, & Dei sanctis ecclesijs, longa serenitatis vestræ tẽpora dignetur efficere, pacemq́ue per vos & vnitatem ouilibus CHRISTI conferre, subijciatq́ue vobis omnes aduersarias nationes: quatenùs vndiquè pace CHRISTI muniti, patrum dogmata inuiolabilia conseruetis, & omnem rempublicam æquitatis ordine disponatis.

Anastasius episcopus Ancyræ metropolis sanctæ DEI ecclesiæ, manu mea subscribens secundùm pietatis vestræ sanctionem, per prædictam epistolam insinuaui, quid sentiam de confessione sanctorum patrum Niceæ congregatorum, quam Chalcedonensis sancta synodus secuta esse dinoscitur, & de Timotheo, qui precibus accusatus est, & seruari vos temporibus longis oro.

Iulianus episcopus similiter.
Proclianus episcopus similiter.
Euphanius episcopus similiter.
Armatius episcopus similiter.
Daniel episcopus similiter.
Euphrasius episcopus similiter.

EPISTOLA SVBDESCRIPTORUM Episcoporum, ad Leonem Augustum Imperatorem.

DEO amantissimo atque pijssimo & Christianissimo, victori, triumphatori, semper Augusto Leoni, humilis Episcopus Eugenius in Domino salutem.

Nos equidem humilimi voluimus, & hoc superna gratia promerentes, nostra mẽte quiescere, & taciturnitatis pelagus in sancti & adorandi spiritũs pace retinere, vt sic abstinentes, siue propter humanam inopiam, aut infirmitatem, dicendi timorem tanti delicti apud nos haberemus. Sed quia proprij principatũs adulter extollitur, & in sublime semper eleuatur, suisque scintillis multorum corda succendit, vt pulchritudinem sapientissimam solummodò DEI conturbet Ecclesiarum, summa necessitas nobis incubuit mutare propositum, vt à vobis prouocati, per hanc dicendi orationem egrediamur in aerem, DEI fide nostros obturantes auditus, vt ità Sirenarum mortiferum peccatum, siue earum (secundùm Hieremiam) filiarum mortem transeuntes, p ipsum pelagus vitæ tecum sobriè veniamus. Suscipe igitur hoc pijssime, suscipe libenter à nobis munus nostrum omnium sacerdotum, & reliquorum in ministerio diuinæ scientiæ qui constituti sunt, prædicationem tuæ iussionis, quasi ex vna curia consensuq́ue scriptam. Fideli nanque fideliterq́ue interroganti principi lucrum est sacerdotibus, immortalis libri sanctam offerre responsionem, vt ex te denuò Christianissime & tuæ tranquillitatis imperio, in omnem terram & cunctos homines cum mansuetudine pietatis poculum ministrẽt, vno omniũ nostro nomine vnigenito Dei filio gubernante, qui solus in omnibus seculis perpetuè regnans, & tibi Imperatori coronam, quandò oportuit, latenti, immò magis claro nutu superimposuit. Primum tibi signum regalis dignitatis, beati Dauid fundibulam laudabili voluntate committens, per deserta discurrens, aptissimè bestias iacularis. Nos autem sub arbore pacis positi, sinè timore in aura delectabili commoramur. Iaculare ergò, iaculare potentissime, secundùm Danielem, etiàm Libyæ Hier. 9.
Dan. 1.

hir-

Universidad de Deusto Biblioteca

circum paternæ fidei iaculo, vt nequaquàm perditus ventilet ea, quæ sunt ad Austrum. Ille nanq; paululùm exiliēs ad vltima Libyę regionis, illam immedicabilem Alexandrinorum vrbi influit passionem, vt sacerdotis sui interemptorem, amatorem Dei populo demonstraret, & viro sacrilego sacerdotij priuilegia nefandè committeret, qui nō solùm à sacerdotali voluntate, sicut preces de eo conscriptæ referunt, alienus ostenditur, sed etiàm omni affectioni vulgi peregrinus agnoscitur, licèt quibuscunq; verbis, gestorum delere nitatur auditus. Nam si ei animo concepti adulterij non imminuerit crimen, hoc solùmodò paternæ traditionis destructori possit, quod est, sufficere, vt in eo iustè possit vltio prouenire. Cui nanq; clarū non est, nisi qui fortè spōtè bona scire despicit, quid per sacratissima sanctissimi & beatissimi, & post Deum patris nostri Leonis scripta sancitum est? Tacemus enim, quę primitùs sub sanctæ memoriæ principe Martiano coram omni populo in ciuitate Chalcedonensi de fide orthodoxa sunt prolata ad cōfusionem quidem maleficorum & vesanorum hominum, & commemorationem atq; consolationem piorum & fidelium. Quę fides & ab illo sancto omnibusq; honorando concilio testimonium bonum promeruit, & definitio scientiæ clarioris vno nutu ab omnibus obsignata est, ipsam formam detinens, quę dudùm in sancto Niceno cōcilio, & Ephesino primo apud rectè sapientes cōstituta dinoscitur. In qua præcipuè æternitas & humanitas (sic enim dicendum est) vnius vnigeniti custoditur, hoc est, in vno Domino nostro Iesu Christo incarnato dei verbo oratione seruata, vt in nomine IESV Philip.2. Christi, sicut ait Apostolus, omne genu flectatur cælestium, terrestrium & infernorū, & omnis lingua cōfiteatur, quia Dominus Iesus Christus in gloria est Dei patris. Quiescant igitur, quiescant, & hoc per te pijssime, qui modicū bonum putāt munus taciturnitatis existere. Quiescāt confundere, & Dei ecclesias cōturbare, & curiosis sermōibus auditus personare simpliciū: vel tuam rectam fidem, si metum futuri iudicij nō habent, erubescant. Cur ventis sermonū tranquillitatem sanctæ fidei nostræ conturbāt? Cur concilia aduersùs Deum in omni loco & gente faciunt residere vilissima? Cur tela contra nos dæmonibus submininistrant? Cur Locus men- de morte paruulorum cogitātes, nostræ im- dosus. mortalitatis authorem pascua sectātur, qui adhuc terrenas causas tractare noscuntur? Cur certant sua scientia secundùm Adam Gen.3. fieri velut dei, qui adhuc nec quæ sunt hominum, agunt? Cur lenē nostram mollemq; pacem impugnant pro zelo, simplicitatem sancti nostri & celandi mysterij suffocantes?

quo mysterio non solùm nos, sed & omnes ministri spiritūs superantur. Quapropter gloriamur velut codicillos nos habere coditæ dignitatis huius, qua diuinitas tractatur, & immensæ scientiæ cum mensura congrua ministrare dicatur. Iterùm à nobis dicatur & hoc, Domine Deo amantissime, & cum omnibus hominibus in omni loco pacifitis. In hoc enim tibi librum responsionis de confessione & oratione concludimus, quod à sanctis patribus, & ab initio & hactenùs dicitur: Pater & filius & spiritus sanctus in æterna trinitate est, vnius principatūs virtus, qui est super omnia benedictus in secula Deus. Eugenius Episcopus Epiri. Incolumem vestram pietatem omnium non minus noster IESVS Christus pollentem magna longæuitate conseruet, & sanctę nostræ & beatissimę fidei sanctionibus præ omnia DEO amantissime atque pijssimo. Valerianus Episcopus Phœniciæ, similiter. Claudius episcopus Anciasmi, similiter. Sotericus Episcopus Corcyræ, similiter. Hypatius Episcopus *Adriani, similiter. Didacus episcopus Foticæ, similiter. Eugenius episcopus Eurocæ, similiter. Orus Episcopus *Dodonæ, similiter. Stephanus episcopus Botroti, similiter.

for. *est

¶EPISTOLA INFRASCRIPTORUM Episcoporum, ad Leonem Imperatorem.

PIJssimo & Christo amantissimo, à Deo principe constituto victori, triumphatori semper augusto Leoni, Lucas archiepiscopus, Artemius, Antonius, Filocarus, Eusebius, Nazarius & Paulus Episcopi Epiri. Relegentes ea, quæ nobis à vestra tranquillitate sunt scripta, & agnoscentes inter ipsa principia non solùm pro catholica sanctarum Ecclesiarum, sed pro ciuitate, quæ sub vestri imperij sceptro numeratur, tantam vos habere solicitudinem, quantam oportet gerere diuino timorem, tu Romana imperia conscendentem, & quillè omnia gubernantem, vt vndique tius orbis terrarum inconcussa & sinctu sit nauis, maximas gratias saluator stro IESV Christo debere nos confitorantes pariter, vt Christianum nobis strum imperium multis temporibus seruetur, quod nobis & singulis vtiq; riter vniuersis spes maximas & demonet donat. Decet enim & simul & singulos vniuersos, quasi de quodam pectoris stri cubiculo bona vestra proferre, prima & maxima est, pacis vtilitas. gentes igitur oblatas nobis prēces ab xandrinis, in malorum tempestate constitutis, & agnoscentes scelera à da-

ne ibi commissa, amarissimè in his ingemiscentes, & propria membra lugentes, quæ tali calamitate noscuntur afflicta: paululumque respirantes, & communem de his rebus tractatum habentes omnes Episcopi in vestra Epiro constituti, secundùm ea quę à vestra tranquillitate sancita sunt, hæc vestris pijs auribus indicamus: gratias primitùs etiàm in hoc agentes, quoniam parcentes nostris infirmitatibus atque laboribus, & maximam propter hyemis vehementiam nostri solenniter curam habentes, præcipitis vt singuli nostrūm in regione propria de præsentibus rebus suam debeant proferre sententiā. Quapropter dicimus, quòd si ea, quæ ab Alexandrinis in accusatione deducta sunt, cum veritate concordant, (non em ex vna parte verba susципienda sunt) nec ordinatio Timothei firma consistit, & ab Episcopatu, quem arripuisse dicitur, est penitùs alienus. Si autem oportet eum sermonem satisfactionis in præsentia vocatum pbere pro his, quæ commisit, sicut & conuenit, & iustum simul & pium*, si etiàm vestræ tranquillitati complacet, vt secundùm petitiones supplicum nihil ab eo in medio tēporę aduersùs fidem catholicā penitùs innouetur: cùm præcipue Imperator piæ memoriæ Martianus deponendos esse sanciuerit etiàm rectè factos Episcopos, si quid mutilare aut commouere ex his, quæ Chalcedonæ à sancto & vniuersali concilio sunt definita, tentauerit, sicut ipsa moniméta ibi confecta testantur, in quibus quoddam signaculum definitionibus, memorati principis sanctio suppositā est. Ea verò, q̄ Chalcedonæ constituta sunt à sancto & vniuersali concilio de fide catholica, inquantùm doctrinas & expositiones & interpretationes perfectorum patrum nostrorum sequi valuimus, esse cōsona iudicauimus his, quæ Niceæ à sanctis trecentis decem & octo patribus definita sunt, & posteà in regia ciuitate à centum quinquaginta patribus explanata, in quibus etiàm perduramus. Et licèt plurimis sermonibus extendatur expositio fidei Catholicæ Chalcedonæ celebrata, tamen ad illas respicit, quarum in præcedentibus probatur fuisse memoria, & veluti paucarum illarum est interpretatio syllabarum. Si quis igitur sobriè ac fideliter, & non contentiosè de his voluerit cogitare, in tantorum decretis consentit, quorum etiàm multus numerus ad satisfactionis sufficit rationem. Non enim in verbo fidei omnium vnanimiter potuit sententia conuenire, nisi sanctus spiritus illic pro causa veritatis interfuisset. Cùm ergò grandia sint hæc, quæ mota noscuntur, & egeant vestræ Christianitatis auxilio, supplicamus tantis malis resistere, & rebus inoptabilibus repugnare. Dignum q̄;

Concordia fidei ex spiritu sancto est.

vestra pietate trophęum cum superno solatio contra diabolum confidenter erigite, flammam hanc, antequàm in sublime conscendat, extinguite: languoremque, priusquàm velut morbus inficiat vniuersa, curate. Nam medicorum ægritudines curantium illos potiùs admiramur, qui neque ad ægritudinem venire permittunt. Non patiaris horum scelerum cumulum fieri posteris in exemplum: habeant loca sancta proprium cultum, Ecclesiæ inuiolabile securitatis ius, pontificisque cautela baptisteria purgentur à nece. Dele iam venerabilis Imperator, impietatis monumenta: doceantur * omnis pieta- *omnes tis exercere culturam. Lucas Episcopus Dyrrhachenus: Incolumem semper in omnibus modis pium vestræ serenitatis principatum, multis in pace temporibus Dominus CHRISTVS conseruare dignetur, DEO amabilis victor & triumphator Auguste.

Artemius Episcopus Escampenus, similiter. Antoninus Episcopus Lychnidius, similiter. Hylocaris Episcopus Vallidi, similiter. Eusebius Episcopus Apolloniadis, similiter. Nazarius Episcopus Aulonæ, similiter. Paulus episcopus Prinatenus, similiter.

¶EPISTOLA SVBDESCRIPTORVM EPISCOPORVM, AD LEONEM IMPERATOREM.

PIJssimo Imperatori & CHRISTO amabili domino, Augusto Leoni Martyrius humilis episcopus vestræ Cortynæ. Tempus nobis est lyram sumere diuinitùs inspirati Psalmistæ Dauid, principatu tranquillitatis vestræ. Ille nanq; solus idoneus est hymnus piæ vestræ magnitudini proferri, in quo ait: Saluum Psal.19. fac domine regem, & exaudi nos. Et iterùm Psalm.20. in alijs modulationibus dicit: Domine, in virtute tua lætabitur rex, & in salutari tuo exultabit vehemēter, & reliqua, quę in ipso Psalmo sunt, pro vestræ potentię ordinatione dicta creduntur. Sciens enim ex illo Loca muti- tempore gestorum talia Prophetarum, quia lat. per quæ confirmatio ea quę DEI sunt, per ea quoquè vestrum roboratis imperium. De his autem, quę nos vestra sanciuit pietas iudicare, ego & mei consacerdotes rectè consistentes insinuauimus, quia sanctum Chalcedonense concilium cōcordare credimus expositioni fidei trecentorum decem & octo patrum in Nicea vrbe cōgregatorum, in qua baptizati & baptizātes, & prolatū exindè omnibus symbolum intemeratū inuiolatumq; seruātes, vitā in eo cōplere reliquā

Universidad de Deusto
Biblioteca

postèà definita sunt à sanctis centum quinquaginta sacerdotibus, in ciuitate regia Cõstantinopoli congregatis: necnõ & his, quæ in Ephesina synodo priori, q̃ Nestorij diabolicas blasphemias abscidit, & vesaniã Eutychis vnà destruxit, & quæcunque inter hæc orta est hæretica blasphemia. Et dicim' trãquillitati vestræ, quia ab initio totius hęreticæ blasphemiæ inexperta est vestra Creta, decem martyribus prouincialibus passionis tempore deprecantibus saluatorem Deum, vt libera à tentationibus hæreticis, semper ab æstu eorũ prouincia seruaretur.

2. Tim 2. Et secundùm magniloquum Apostolum Paulum, scribentem fugiendas quæstiones legales, quæ lites noscuntur sæpè generare. De his enim, q̃ in sanctæ memorię Proteriũ gesta sunt, nõ est qui nõ grauiter & absque humana natura hæc facta decernat. Vestræ

Prou. 21. verò pietatis est, cuius anima, secũdùm scripturã diuinã, in manu diuina cõsistit, secundùm ꝓpriam clementiã ea, q̃ sunt cõmissa, corrigere. Timotheus verò, si viduata sanctissima ecclesia Episcop' ordinatus est, decreto ciuiũ vniuersorũ & religiosissimorum Episcoporum vniuersæ ꝓuinciæ, aut oĩm aut plurimorũ cõueniẽtium vnà, & reliquis aut propter senectutem, aut propter ęgritudinẽ aut quamcunq; necessariã causam absentibus, à tribus tñ vt parùm Episcopis inculpabilibus & communicatoribus regulariter ordinatus atq; cõstitutus est, firmitatẽ eum sedis habere decernimus. Si verò aliqd horum defuit, necesse est ordinationẽ pariter dijudicare. Martyrius episcopus Cortynæ: Incolumem vestram potestatem, tuẽtem pacem sanctarum Dei ecclesiarum, sancta & viuificatrix Trinitas omni tempore vitæ conseruet, pijssime & Christo amabilis Imperator. Cyrillus episcopus *Subtuus, similiter. Euphroni' Episcopus Hierapinę, similiter. Gennadius episc. Gnosi, similiter. Prosdocius Episcopus Lappæ, similiter. Euphrata epis. Cersonissi, similiter. *Nicais episcopus Catamensis, similiter. Sebon episc. Doniæ, similiter.

¶Expliciunt epistolæ Episcoporum, numero quingentorum, feliciter. Amen. Nicephorus scribit supra mille fuisse hos episcopos.

Ex Nicephori Callisti Historia Ecclesiast. lib. 15. cap. 19.

NOn episcopi verò solùm, sed & cõbris memoriæ Simeones de his re epistolas duas dedit, alterã ad Imperator Leonẽ, alterã ad Basiliũ episcopum Anti chenum: quam, q̃ breuior sit, hîc appon verbis hisce conscriptam. Domino meo p jssimo & sanctissimo, Dei amãti Basilio chiepiscopo, peccator & humilis Simeon in Domino saluté. In tempore nunc dicim possumus, dñe, Benedictus Deus, qui n reiecit precationem nostram, & miseric diam suam à nobis peccatoribus nõ r uit. Acceptis enim sanctitatis vestræ lit ardorem & veram pietatem Dei amãti Imperatoris nostri erga sanctos patres certam stabilemq́; eorum fidem admir sum, quam pietatem ille & anteà exhib & etiàm nũc exhibet. Atq; hoc quidem num non ex nobis ipsis, quẽadmodũ àm S. Apostolus dixit, sed ex deo est, qui li eam animi alacritatem propter oratio vestras indidit. Et post pauca: Proindè humilis & tenuis, atq; adeò abiectus nachus, imperiali eius celsitudini insin meũ de fide sanctorum patrum, qui C ced one sexingenti triginta sex cõuenér qua persisto, & per quam confirmor, vt q̃ à spiritu sancto manifestata sit, signifi Quòd si enim duabus aut tribus in nom eius conuenientibus, medius inter eos Saluator: quó ad tot & tam sanctos pat ille aduenisset, nisi ab initio cũ eis Spir sanctus fuisset? Et post alia: Itaq; fortis & in vera pietate viriliter age, quemadm dùm & Iesus Nauæ filius, seruus Dom populo Israëlitico. Clerum religiosum, sub sanctitate tua est, omnem, & benedo fidelissimumq́; populum verbis meis lare. Timotheus Aelurus, vt inquit Nic cephorus li. 15. cap. 16. ad hunc modum demnatus, & Alexãdria eiectus, Gangr quò etiàm magister eius Dioscorus dep tatus fuerat, exulatum missus est.

VENETICVM CONCILIVM CIRCA TEMPORA LEONIS PAPAE primi vel Hilarij. Est Prouinciale.

CVm duplex sit Venetia, alia quidem Lugdunensis Galliæ, quę à Britonibus incolitur iuxta Oceani Gallici littora, vt author est Plinius li. 4. cap. 18. & Strabo lib. 4. alia verò Italiæ vrbs, Adriatico mari adposita, multis nominibus longè clarissima, cuius incolæ Veneti à Troianis duxêre originem, vt ex Plinio lib. 3. cap. 19. author est Cato, itemq́; Strabo lib. 4. probabilius appáret, Synodum hanc in isthac posteriori celebratam.

DOmino beatiss. & nobis in Cl sto omni charitatis honore v nerandis fratribus, Victurio Thalassio episcopis, Perpet Paternus, Albinus, Arthemius, Nunc & Liberalis episcopi. Cùm semper à n cura religionis haberi debeat in prom necaliundè debeat esse meditatio, eo cipuè tempore, quo nos aut volũtas

easio congregârit, vt communis ex multorũ collatione tractatus, consentiẽte in Christo spiritu, multarum sententiarum authoritate firmetur, nè p singularẽ pro arbitrij sui qualitate definitio aut imperitiæ decipiatur errore, aut tumore præsumptionis vel iracundiæ deprauetur: & dum vnusquisq; sinè fratrum collatione suo tantùm credit arbitrio, statuit quod meritò omnibus possit displicere. Itaque quoniam nos in ecclesia Venetica causa ordinandi episcopatũs congregauit, rectum esse credidimus, de regula ecclesiastica, quæ nobis donante Domino credita est, & de districtione, cuius curam non si-

*collatione, nè culpa nostra omittemus, habita *consultatione, vt quæ in priorum patrum statutis vidimus omissa, & procedente tempore ex nimia licentia prolabente seculari libertate prę̃sumpta, statutis saluberrimis sanciremus. Quod in notitiam beatitudinis vestræ, quia præsentia vestra nobis necessitate faciente fraudata est, credimus deferendum, vt si probabile duxeritis, id quoque & vestra authoritate firmetur, & districtione seruetur.

Agathen cõ ci. cap. 37. 1 Itaque censemus homicidas, & falsos testes à cõmunione ecclesiastica submouendos, nisi pœnitentiæ satisfactione crimina admissa diluerint.

Matth. 5. e 2 Eos quoquè, qui relictis vxoribus suis, sicut in Euangelio dicitur, excepta causa fornicationis, siue adulterij probatione, alias duxerint: statuimus à communione similiter arcendos, nè per indulgentiam nostram

*permissa *prætermissa peccata, alios ad licentiam erroris inuitent.

3 Pœnitẽtes quoquè, qui susceptam publicè pœnitentiam intermiserint, & ad prioris erroris consuetudinem reuoluti, vitæ se seculari conuersationique reddiderint, non solùm à communione dominicorum sacramentorum, sed etiàm à conuiuijs fidelium submouendos.

4 Eas etiàm, quæ virginitatem professæ, & benedictionem fuerint per manũs impositionem sub contestatione huius propositi consecutæ, si fuerint in adulterio deprehensæ, cum adulteris ipsarum arcendas à communione censemus.

5 Clericis aut monachis, sinè commendatitijs epistolis episcopi sui, licentia non pateat ambulandi, aut euagandi, & in omni loco, ad quem sinè epistolis episcopi sui (vt dictum est) venerint, à communione habeantur alieni.

6 In monachis quoquè parsentẽtiæ forma seruetur. Quos si verborum increpatio non emendauerit, etiàm verberibus statuimus coerceri.

7 Seruandum est de monachis, nè eis ad solitarias cellulas liceat à congregatione discedere, nisi fortè probatis post emeritos labores, aut propter infirmitatis necessitatem asperior ab abbatib' regula remittatur. Quo ità demùm fiet, vt intra eadem monasterij septa manentes, tamen sub abbatis potestate, separatas habere cellulas permittantur.

8 Abbatibus quoquè singulis, diuersas cellas aut plurima monasteria habere non liceat, nisi tantùm propter incursum hostilitatis intra muros receptacula collocare. Agathen cõ ci. cap. 38.

9 Clerico, nisi ex permissu Episcopi sui, seruorum suorum secularia iudicia adire nõ liceat. Sed si fortasse Episcopi sui iudicium cœperit habere suspectum, aut ipsi de proprietate aliqua aduersùs ipsum episcopum fuerit nata cõtentio, aliorum episcoporum audientiam, non secularium potestatum, debebit ambire. Aliter, à communione habeatur alienus.

10 Clericos quoquè ab episcopis ordinatos, sinè permissu eorum à quibus fuerant ordinandi, promouere ad superiorem aliquem ordinem non præsumant, nè concordiam fraternam iniuria illata contaminet.

11 Presbyteri, diaconi, atque subdiaconi vel deincèps, quibus ducendi vxores licentia non est, etiàm alienarum nuptiarum cuitent cõuiuia, nè his cœtibus misceantur, vbi amatoria cantant & turpia, aut obscœni motus corporis, choris & saltibus efferuntur, nè auditus & obturus sacris mysterijs deputati, turpium spectaculorum atque verborũ contagio polluantur. dist. 34. Phil, diaconos Et Agat. cõ. cap. 39.

12 Omnes deincèps clerici Iudæorum conuiuia euitent, nec eos ad cõuiuium quisquam excipiat: quia sicut apud Christianos cibis communibus non vtuntur, indignum atque sacrilegum est, eorum cibos à Christianis sumi, cùm ea quæ, Apostolo permittente, nos sumimus, ab illis iudicentur immunda: ac sic inferiores incipiãt esse clerici, quàm Iudęi, si nos, quę ab illis apponũtur, vtamur, illi à nobis oblata contemnant. 28. q. 1. Oẽs deincèps Tit. 1. d

13 Ante omnia à clericis vitetur ebrietas, quæ omnium vitiorum fomes ac nutrix est. Nec quis potest liberum corporis sui ac mẽtis habere iudicium, cùm captus vino, à sensu probetur alienus, & procliuis ad vitium, mente labefacta, ducatur, ac plerunquè possit peccatum aut crimen, dum nescit, incurrere. Sed ignorantia talis non potest nõ subiacere pœnæ, quam ex voluntaria amentia manasse constiterit. Itaque eum, quem ebrium esse constiterit, (vt ordo patitur) aut triginta dierum spatio à communione statuimus submouendum, aut corporali subdendum esse supplicio. Dist 35. Ante oia. Et agat. cõcilij. ca. 41.

14 Clericus, quem intra muros ciuitatis suæ manere constiterit, & matutinis hymnis sinè probabili excusatione ægritudinis inuentus fuerit defuisse, septem diebus à communione habeatur extraneus: quia ministrũ sacrorum, eo tempore, quo non potest *ab officio suo vlla honesta necessitas occupare, fas non est à salubri *cessare. Dist. 35. Ante omnia. for. *eũ ab for. *opere cessare.

15 Rectũ quoquè duxim', vt vel intra, quin-

Universidad de Deusto
Biblioteca

ciam nostram sacrorum & ordo psallédi vna fit consuetudo, vt sicut vnam cum Trinitatis confessione fidem tenemus, vnam & officiorum regulam teneamus, nè, variata obseruatione, in aliquo obseruatio nostra discrepare credatur.

16 At nè fortassè id videatur omissum, quod maximè fidem catholicę religionis infestat, quòd aliquanti Clerici studentaugu-

pist.26.q.5 Aliquanti. Et in decr. Iuo. lib.8. Et aga then cõcil cap.42.

rijs, & sub nomine confictæ religionis (quas sanctorum sortes vocãt) diuinationis scientiam profitentur, aut quarumcúque scripturarum inspectione futura promittũt, in hoc quicunque clericus detectus fuerit vel consulere, vel docere, ab Ecclesia habeat extraneos. Incolume regnum & cororam vestrarum Ecclesiæ suę deus protegat, domini fratres.

FINIS CONCILII VENETICI.

TVRONICVM CONCILIVM PRIMVM CIRCA TEMPORA Leonis Papæ primi vel Hilarij.

TVrones, populi sunt inter Celtas, Carnutibus & Andegauensibus finitimi, proximi oceano. Ciuitas est metropolitica, cuius omnes suffraganei sunt in Celtica. Eam vrbem, sicut & Andegauensem, diuus Lodouicus Frãcorum rex, Britannię ducatui detraxit.

TVRONENSE CONCILIVM primum, & illius Canones. Estq; prouinciale.

SEuerino viro clariss. cõsule, sub die xviij. Kaleñ Decemb. cùm ad sacratissimã festiuitatem, quo domini Martini receptio celebratur, in ciuitate Turonorum beatissimi sacerdotes, quorum subscriptio subtèr adiecta est, venissent, necessariò crediderunt, vt quia per longam incuriam in aliquo de rebꝰ ecclesiasticæ disciplinæ regula fuisset vitiata, diffinitiõem suam, quæ cum patrum authoritate concordat, prę sentis scripturæ emanatione firmarent, non quæ priùs illicitè commissa sunt, reuoluentes, sed in posterum vniuersorũ vtilitati prospicientes, vt secundùm euangelica præcepta & apostolicam doctrinam, patrum statuta seruantes, Ecclesia Domini pura & immaculata permaneat.

Capitulum primum.

Mat.5.b ¶Primo ergò loco, sacerdotes vel ministri Ecclesiæ (de quibus dictum est, Vos estis lux mundi) ità in omni sancta conuersatione à Dei timore actus suos dirigant, vt & diuinæ possint placere clementiæ, & bonum fidelibus præbeant exemplum: quia sicut væ eis

Leui.24.c & Esa.1.b interminatur, per quos nomẽ Dei blasphematur, ità illi immortalitatis gloriam consequentur, per quorũ actũ nomẽ Dei benedicitur. Si enim vniuersis fidelibus, secundùm

1.Cor.7.c apostolicam doctrinam, castitas custodienda indicitur, vt qui habent vxores, ità sint, quasi non habentes: quanto magis sacerdotes Dei ac Leuitæ diuino mancipati altario, custodire debent, vt nõ solùm cordis, verùm etiàm corporis puritatẽ seruantes, pro plebe supplicaturi, preces illorum ad diuinum mereantur introire auditum? quia secũdùm authoritatem Apostoli, qui in carne sunt, Deo

Roma.8.b placere non possunt. Vos autem non estis in

Tit.1.d carne, sed in spiritu. Et iterùm: Omnia munda mundis, coinquinatis autem & infidelibus nihil est mundum: sed polluta est eorum & mens & conscientia. Cùm ergò laicæ abstinentia imperetur, vt possit orationi vacari & DEVM deprecans, exaudiri: quanto magis sacerdotibus vel Leuitis, qui omni momento parati esse debent in omni mundicia & puritate, securi, nè aut sacrificium offerre, aut baptizare, si id temporis necessitas poposcerit, cogantur imparati aut immũdi? Quid si contaminati fuerint carnali concupiscentia, qua fronte excusabunt, quo pudore vultũ pabunt, qua cõscientia, quo merito exaudiri se credent?

2 Et licèt à patribus nostris è commu authoritate id fuerit constitutũ, vt quicun sacerdos vel Leuita, filiorum procreatio operam dare fuisset conuictus, à commu one dominica abstineret, nos tamen hoc strictioni moderationem adhibentes, & sta constitutione mollientes, id decreuim vt sacerdos vel Leuita coniugali concupi tiæ inhærens, vel à filiorum procreatione desinens, ad altiorem gradum non consc dat, neque sacrificia DEO offerre, vel p ministrare præsumat. Sufficiat his tantũ à communione non efficiantur alieni. Sed hæc valeant vobseruare, fomitem omn vitiorum oportet abscindi, Apostolo pra piente: Nolite inebriari vino, in quo est luxuria. Et quàm grauí ebrietas supplicio pietur, eadem Apostolica manifestat doctrina, inter cætera dicens: Neque fornicatores, neque idolis seruientes, neque ebriosi regnum Dei possessuros. Si quis verò in officio clericali Deo militans, ab ebrietate non abstinet, secundùm statũs sui ordinem competens in eum vindicta vtribuatur.

3 Et quia nullum diabolo locum dare uimus, vt nullam clerici cum extraneis fa nis habeant familiaritatem, nè vllam occ quendi vel sentiendi hominibus aditum buant: quia frequenter per hanc indu tem occasionem contingit, vt diabolus, infidiatur sicut leo in cubili suo, de ru seruorũ Dei exultet. Si quis clericus pos terdictũ episcopi sui illicitis familiarita-

extraneárum fœminarum voluérit inhærere, à communione habeatur alienus.

4 Et vt clericus, cui datur nubendi licentia, innuptam nó accipiat vxorem. Quod si fecerit, vltimum in officio clericali teneat locum.

5 Si quis verò clericus, relicto officij sui ordine, laicam voluérit agere vitã, vel se militiæ tradiderit, excommunicationis pœna feriatur.

6 Qui verò se sacratis virginibus per cõiunctionem nefandam miscuerit, vel propositum professæ religionis dereliquerit, vtriq; à communione habeãtur alieni, (quia si quis

1.Cor.3.c templũ Dei violauerit, disperdet illum Deus) donèc resipiscentes à laqueo diaboli, à quo capti tenentur, *ab ipsius voluntate ad auxilium pœnitentiæ reuertãtur.

*ad ipsius voluntatem, ad

7 Homicidis penitùs non communicãdum, donèc per confessionem pœnitentiæ ipsorum crimina diluantur.

8 Si quis verò post acceptam pœnitentiam, sicut canis ad vomitum, ità ad seculares

2.Pet.2. illecebras, derelicta, quam professus est, pœnitentia, fuerit reuersus, à communione ecclesię, vel à conuiuio fidelium extraneus habeatur, quò faciliùs & ipse compunctionem per hanc confusionem accipiat, & alij eius terreantur exemplo.

9 De præsumptoribus etiàm placuit obseruari, vt si quis episcopus in ius fratris sui, suam conatus fuerit inferere potestatem, vt aut diœceses alienas, transgrediendo terminos à patribus constitutos peruadat, aut clericos ab alijs ordinatos, vel sanctimoniales promouere præsumat: ab vniuersorum fratrum & consacerdotum suorum communione se alienũ efficiendum nõ dubitet: quia,

2.Thess.3.a Apostolo docente, cognoscimus, nullã nos cum fratribus inordinatè ambulantibus, & non secundùm traditionem à patribus constitutam, posse habere participationẽ.

denuncia mus 10 Ordinatiões verò illicitas, irritas denuncamus, nisi per satisfactionem, quę ad pacem pertinent, componantur.

11 Si quis verò clericus absq; episcopi sui permissu, derelicta ecclesia sua, ad alium se transferre voluérit locum, alienus à communione habeatur.

12 Et vt clerici nõ absq; sacerdotũ suorũ commendatione, ad alias prouincias siue ciuitates ambulare disponant.

13 Illud etiàm secundùm scripturarum authoritatem, vel patrum constitutionẽ addẽdũ credidimus, vt nè quis clericus qui negociandi studiũ habere voluerit, vsuras accipiat: quia scriptum est, Qui pecuniam suam nõ dedit ad vsuram. Et alio loco: Et non defecit de plateis eius vsura & dolus. Manifestum est enim, beatitudinis non posse consequi gloriam, qui à præceptis diuinis deuiauerit. Et humilitatis nostræ constitutio, vt adiuuante Domini misericordia valeat cu-

Psal.14. Psal.54.

stodiri, sancti ac beatiss. sacerdotis domini Martini, quæ Deo accepta est, obtinebit intercessio. Cõfidimus enim, sacerdotum Domini consensu diffinitionẽ nostram firmandam, quæ cum patrum nostrorum authoritate concordat.

¶Perpetuus Turonicæ ciuitatis episcopꝰ, interfui & subscripsi. Victurius episcopus Cenomannicæ ciuitatis, huic diffinitiõi interfui & subscripsi. Leo episcopus Biturícæ ciuitatis, interfui & subscripsi, Eusebius episcopus Nanneticæ ciuitatis, interfui & subs. *Amandinus episcopus Cathalaunicæ ciui- *Amandus tatis, interfui & subscripsi. Germanus episcopus Rothomagẽsis ciuitatis, interfui & subscripsi. *Arthemius episcopus Rhedonicę ci- *Anthemi uitatis, huic diffinitiõi interfui & subscripsi. Mansuetus episcopus Britannorum, subscripsi. Iocundinus presbyter, iussu domini mei venerandi episcopi, quia ipse non cerneret, subscripsi. Thalassius peccator, hanc diffinitiõem dominorum meorum, ab ipsis ad me transmissam, in ciuitaticula mea relegi, subscripsi, & consensi.

DECRETA HILARII PAPAE.

Ex libro Pontificali.

Anno Domini 465.

HIlarius natiõe Sardus, ex patre Crispino, sedit annos sex, mẽses tres, dies 10. Hic fecit decretalem, & per vniuersum Orientem sparsit, & epistolas de fide catholica, confirmans tres synodos, Nicenam, Ephesinam, & Chalcedonensem, & tomum sancti archiepiscopi Leonis. Et damnauit Eutychẽ & Nestorium, & omnes eorum sequaces, & omnes hæreses, confirmans dominationem & principatũ sanctæ sedis catholicæ & apostolicæ. Hic fecit constitutum de ecclesia in basilica ad sanctam Mariam, consulatu Basilisci & Hermenerici, 16. Kaleñ Decemb. Hic fecit oratoria tria in basilicæ Cõstantinianæ baptisterio, sancti Ioãnis baptistæ, & S. Ioannis euãgelistę, & sanctę Crucis, oía ex argẽto & lapidibꝰ preciosis. Cõfessionem aũt sancti Ioãnis Baptistæ fecit ex argento, pẽsante lib. 100. & crucẽ aureã. Et confessionẽ S. Ioannis Euãgelistæ fecit ex argẽto pẽsante lib. 100. & crucem auream. Et in ambobus oratorijs ianuas æreas argento clusas. In oratorio verò S. Crucis fecit confessionem, vbi lignum posuit Dominicũ, & crucem auream cum gemmis, pensantem pondo librarum 20. In confessione fecit ianuas ex argẽto, pensante lib. 50. Supra confessionem arcum aureum, qui pensat lib. 4. quem portãt colũnę onychinę, & eo loci stat agnus aureus, qui pensat libras duas. Coronam auream ante confessionem. Pharũ cũ delphinis, pensantẽ libras quinq; Lampades aureas 4. pensantes libras duas. Nympheũ & triporticũ ante oratoriũ sanctę Crucis, vbi sunt colũnæ mirę magnitudinis,

Universidad de Deusto
Biblioteca

quæ dicuntur Hecatonpenta. Lacus & conchas citharacas duas, cum columnis porphyreticis *ſoraitis, aquam fundentes. Et in medio lacum porphyreticum cum cõcha *raita in medio, aquam fundente, circundata à dextris & à ſiniſtris in medio cancellis æreis & columnis, cum faſtigijs & epiſtylijs, vndiquè ornatis ex muſiuo, & columnis Aquitanicis, & tripolitis, & porphyreticis. Ante confeſſionem B. Ioannis poſuit coronam argẽteam, penſantem libras 20. Pharum cantharũ, penſantem lib. 25. Item ad ſanctum Ioannem intra ſanctum fontem lucernam auream cum *nixis luminum 10. penſantem lib. 5. Ceruos argenteos tres fundentes aquam, penſantes ſingul. lib. 30. Turrim argenteã cum delphinis, penſantem lib. 60. Columbam auream, penſantem lib. 2. In baſilica Conſtantiniana pharos cantharos argenteos, pendentes ante altare 10. penſantes ſingul. lib. 20. Scyphum aureum, penſantem lib. 6. Alium ſcyphum aureum, pẽſantem lib. 5. Calices aureos 5. pẽſantes ſingul. libras *ſingulas. Scyphos argẽteos 5. penſantes ſingul. lib. 10. Calices miniſteriales 20. penſantes ſingul. lib. 2. Amas argenteas 5. penſantes ſingulæ lib. 10. Ad beatũ Petrum apoſtolum ſcyphum aureum, pẽſantem lib. 5. Alium ſcyphum aureum cum gẽmis Praſinis & hyacinchinis, pẽſantem lib. 4. Calices argenteos miniſteriales 10. pẽſantes ſingul. lib. 2. Amas argenteas 2. pẽſantes ſingul. lib. 8. Pharos cantharos argenteos 14. penſantes ſingul. lib. 5. Ad beatum apoſtolũ ſcyphum aureum, penſantem lib. 5. Scyphos argenteos 4. penſantes ſingul. lib. 6. Calices miniſteriales 10. pẽſantes ſingul. lib. 2. Amas argenteas 2. penſantes ſingul. lib. 10. Ad B. Laurentium martyrem ſcyphum aureum cũ gemmis praſinis & hyacinthinis, penſantem lib. 4. Lucernam auream *nixorum 10. penſantem lib. 5. Scyphum aureum puriſſimum penſantem lib. 5. Lampades aureas 2. penſantes libras ſingulas. Pharum cantharum aureum, penſantem lib 2. Turrim argenteam cum delphinis, penſantem lib. 25. Scyphos argenteos tres, penſantes lib. 24. Calices miniſteriales 12. penſantes lib. 2. Altare argenteum penſans lib. 40. Lampades argenteas 10. penſantes lib. 20. Amas argẽteas duas, penſantes ſingul. lib. 10. In baſilica beati Laurentii martyris, pharos cantharos argenteos duos, penſantes lib. 10. Cantharos æreos viginti. Miniſteria ad baptiſmum ſiue ad pontem argentea, pẽſantia libras decem. Pharos 05 50. In vrbe Roma conſtituit miniſteria qui circuirent conſtitutas ſtationes, Scyphum aureum anſatum vel ſtationarium, penſantem lib. 08. Scyphos per titulos viginti quinque penſantes lib. 10. Amas argenteas 25. penſantes lib. 10. Calices miniſter. 50. penſantes ſingul. lib. 2. Hæc omnia in baſilica Cõſtantiana, vel ad ſanctam Mariã conſtituta reparauit & didit. Hic fecit monaſteria ad ſanctum Laurentium, & balneũ, & prætorium ſanctæ Syrrentium. Fecit autem oratoriũ ſancti Stephani in baptiſterio Lateranẽſi. Fecit autem & bibliothecas duas in eodẽ loco. Ad Lunam monaſterium in vrbe cõſtruxit. Hic fecit ordinationem vnam in vrbe Roma per mẽſem Decembrem, presbyteros viginti quinque, diacones quinque, epiſcopos per diuerſa loca vigintiduos. Qui etiãm ſepultus eſt ad ſanctum Laurẽtium in crypta, in cimiterio pontificis beati Sixti. Et ceſſauit epiſcopatus annos decem.

*perforatis
*citharia-ca

*lychnis

*duas.

*Baſilifeo

ROMANVM CONCILIVM TEMPORE HILARII PAPAE.

ROMANI CONCILII AC DECRETORVM HILARIJ PAPÆ, TITVLI.

Vt canones Niceni, vel apoſtolicæ ſedis decreta, cuſtodiantur. 1

Vt bigami, aut viduæ, aut corruptæ mariti, ad eccleſiaſticos gradus non accedant. 2

Vt pœnitentes, aut inſcij literarum, ſiue defectu membrorum, aut deciſione aliquid minùs habentes, ad ſuperiorem ordinem non accedant. 3

Vt ea, quæ illicitè epiſcopus, vel deceſſor eius ordinauit, ab eo, qui ſupereſt, emendẽtur. 4

Vt nullus eps ſibi eligat ſucceſſorem. 5.

ROMANI CONCILII, ET EPISTOLÆ HILARIJ PAPÆ, CAPITVLA.

FLauio *Baſilico & Herminerico viris clariſſimis conſulibus, ſub die decimo quinto Kaleñ Decembriũ, reſidente viro venerabili Hilario papa in baſilica ſanctæ Mariæ, & Maximo [illegible] ciuit., Quincię Galliarũ, Ingen[illegible] Medunẽſi, Quincię *SS. Saturnino Aulnionen[illegible] Quinciæ *SS. Saturnino Aulnionenſi, *Paulino Quinciæ *SS. Petro Portuenſi, *Paulino Suiuenſi, Primo Atellano, Palladio Saonenſi, Gaudẽtio Albingenſi, Sotere Neapolitano, Tiburtio Capuano, Gaudẽtio Scyllitano, Felice Lucẽſi, Eubodio Tifernenſi, Eutropio Senẽſi, Maioriano Aſteñ, Iuſto Faucentino, Felice Sipõtino, Cõcordio Barino, Vincentio Caprario Caſſitano, Ianuario Puteolano, Cõſtãtino Aquati, Adeodato Cumano, Contextato Interãnino, Tiberio Cuniculano, Claudio Puteolano, Gerõtio Cumano, Adeodato Veliterno, Lucifero Tiburtino, Narciſſo Narnũ, Criſpiano Subauguſtano, *Romano Subanẽſi, Seruodei Nomẽtano, Florentino, Hilario Amerino, Cãdido Tiburtino, Apollo Foronouano, Euſeb. Sutrino, Apollo

*Valſinieñ. vel Vulſinieñ.

quinieñ, Gaudentio Antiatino, Aſterio Gabinati, Proiectitio Nepeſino, Aſterio Foroiulienſi, Philippo Numanati, Gaudentio *Veioconenſi, Reſtituto & Octauio Aphriſi: Reſidentibus etiàm vniuerſis presbyteris, adſtantibus quoquè diaconibus, Hilarius epiſcopus Eccleſiæ catholicę, vrbis Romę, ſynodo præſidens, dixit:

CAPITVLVM I.

QVoniam religioſus, ſanctoſpiritu congregante, conuẽtus hortatur, vt quæcunq; pro diſciplina eccleſiaſtica neceſſaria ſunt, cura diligẽtiore tractemus: ſi placet, fratres, ea, quæ ad ordinationum tenorẽ pertinent, iuxta diuinæ legis præcepta & Nicenorum Canonum conſtituta, ità adiuuãte Domino in omne *æuum mãſura ſolidemus, vt nulli fas ſit ſinè ſtatus ſui periculo, vel diuinas conſtitutiones, vel Apoſtolicæ ſedis decreta temerare: qa nos, qui *potiſſimi ſacerdotis adminiſtramus officia, taliũ tranſgreſſionum culpa reſpiciet, ſi in cauſis DEI deſides fuerimus inuẽti: quia meminimus, quod timere debemus, qualiter comminet Dominus negligentię ſacerdotum: ſiquidem reatu maiore delinquit, q potiori honore perfruitur: & grauiora facit vitia peccatorum, ſublimitas dignitatum.

*tempus

25. q. 1. c. Nulli fas ſit.

*potiſſimũ

Ezech. 3. f & 23. b

2 Cauendum ergò inprimis eſt, nè ad *ſacratos gradus, ſicut geſtis priorib⁹ antè præſcriptum eſt, quiſquam, qui vxorem nõ virginem duxit, adſpiret. Repellendus eſt etiàm quiſq; qui in ſecundæ vxoris nuptias cõtra Apoſtolica præcepta conuenit.

Diſt. 34. Cauendum eſt

3 Inſcij quoq; literarum, necnon & aliqua membrorũ damna perpeſſi, & hi qui ex pœnitentibus ſunt, ad ſacros ordines adſpirare non audeant. Quiſquis talium conſecrator extiterit, factum ſuum ipſe diſſoluet.

Diſt. 51. c. Pœnitentes vel Inſcij

4 Sed & quod quis commiſit illicitè, aut à deceſſoribus ſuis inuenit admiſſum, ſi proprium periculum vult vitare, damnabit. nos enim in nullo volumus ſeueritatem vltionis exercere. Sed qui in cauſis Dei vel contumacia, vel in aliquo exceſſu deliquerit, aut ipſe quod perperàm fecit, abolere noluerit: in ſe, quicquid in *alium non reſecãrit, inueniet. Quod vt deincèps poſſit tenaciùs cuſtodiri, ſi placet, ſententias, cauſas & ſubſcriptiones proprias omnes commodate, vt ſynodali iudicio aditus claudatur *illicitis. Ab vniuerſis epiſcopis & presbyteris acclamatum eſt: Exaudi Chriſte, Hilario vita: dictum eſt ſexiès. Hæc & confirmamus, & hęc docemus: dictum eſt octiès. Hæc tenenda ſunt, hæc ſeruanda ſunt: dictum eſt quinquiès. Doctrinæ veſtræ gratias agimus: dictum eſt deciès. Iſta vt in perpetuũ ſeruent, rogam⁹: dictũ eſt qndeciès. Iſta p ſanctũ Petrũ, vt in perpetuũ ſeruent, optam⁹: dictũ eſt octiès. Hæc pſumptio nunquàm fiat: dictũ eſt deciès. Qui hæc violauerit, in ſe inueniet: dictum eſt ſeptiès. Et facto ſilentio, Hilarius epiſcopus dixit:

*alio

*illicitus.

5 Præterea fratres, noua & inaudita (ſicut ad nos, miſſis de Hiſpanijs epiſtolis, ſub certa relatione peruenit) in quibuſdã locis peruerſitatum ſemina ſubindè naſcuntur. Deniquè nonnulli epiſcopatum, qui non niſi meritis præcedentibus datur, non diuinum munus, ſed hæreditarium putant eſſe compendium: & credunt, ſicut res caducas atque mortales, ità ſacerdotiũ, velut *legali aut teſtamentario iure, poſſe dimitti. Nam pleriq; ſacerdotes in mortis confinio conſtituti, in locum ſuum ferũtur alios deſignatis nominibus ſubrogare: vt ſcilicet non legitima expectetur electio, ſed defuncti gratificatio, pro populi habeatur aſſenſu. Quod quàm graue ſit, æſtimate. Atque ideò, ſi placet, etiãm hanc licentiam generaliter de eccleſijs auferamus, nè (quod turpe dictu eſt) homini quiſquam putet deberi, quod Dei eſt. Vt autem, quod ad nos prolatum eſt, ad veſtram etiãm poſſit peruenire notitiã, Hiſpanorum fratrum & coepiſcoporum noſtrorum ſcripta legantur. Paulus notarius recitauit:

*legatorio

8. q. 1. c. Plerique facerdocts

EPISTOLA TARRACONENSIVM EPISCOPORVM AD HILARIVM.

BEatiſſimo, & Apoſtolica reuerentia à nobis in Chriſto colendo papæ Hilario, Aſcani⁹ & vniuerſi epiſcopi Tarraconenſis prouincię.

Quam curam Apoſtolatus veſter de prouinciarum ſuarum ſacerdotibus gerat, filio noſtro illuſtri Vincẽtio, duce prouincię noſtræ, referente cognouimus: cuius impulſu, votum noſtrum in auſum ſcribendi prona deuotione ſurrexit. Ergò prouinciali literario ſermone debita coronę veſtræ obſequia deferentes, his quęſumus, vt dignatione, qua cæteros, etiãm humilitatem noſtram in orationibus veſtris in mente habere dignemini, beatiſſime & Apoſtolica reuerentia in Chriſto à nobis colende pater: illud ſpecialiùs deprecantes, vt factum noſtrum, quod tam voto penè omnis prouinciæ, quàm exemplo vetuſtaris in notitiam veſtram defertur, perpenſis aſſertionibus noſtris, roborare dignemini. Et cùm *legeret, ab vniuerſis epiſcopis & presbyteris acclamatum eſt: Exaudi CHRISTE, Hilario vitã: dictum eſt deciès. Hæc præſumptio nunquàm fiat: dictum eſt ſexiès. Quæ DEI ſunt, ab homine dari nõ poſſunt: dictum eſt ſexiès. Per dominum Petrum, rogamus, vt in perpetuum ſeruentur: dictum eſt ſexiès. Hæc vt ſeruentur, rogamus. Hilarius epiſcopus dixit: Lege. Paulus notarius recitauit: Epiſcopus Barchinonenſium ciuitatis ſanctus Nundinarius, ſortem expleuit cõditionis humanæ. Hic epiſcopo venerabili fratri noſtro Irenæo, quem ipſe anteà in diœceſi ſua nobis volentibus conſtituerat, derelinquens ei, quod potuit habere paupertas, ſupremæ voluntatis arbitrio, in locum ſuum vt ſubſtitueretur,

*legeretur,

Universidad de Deusto
Biblioteca

optauit:sed defuncti iudicium, in eius meritum non vacillat. Et cùm *legeret, Prob⁹ epi-
*legeretur, scopus è consessu surgens, dixit: Illud licuit, hoc non licuit. Successores deus dat. Authoritate vestra restitite huic rei per apostolatũ vestrum. Hilarius episcopus dixit: Percurre quæ cœperas. Paulus notarius recitauit: Siquidem omnis clerus & plebs eiusdem ciuitatis & optimi & plurimi prouinciales, vt idẽ eius locum obseruaret, à nobis sperauerunt, dato consensu. Nos cogitantes defuncti iudicium, & probantes eius vitam, & eorũ nobilitatem atque multitudinem, qui petebãt, simul & vtilitatem ecclesiæ memoratæ, optimum duximus, vt tanto sacerdoti, qui ad diuina migrauerat, non minoris meriti substitueretur antistes, præsertim cùm Ecclesia illius municipij, in qua antè fuerat ordinatus, semper huius ciuitatis Ecclesiæ fuisse dicœcesis constet. Ergò suppliciter precamur Apostolatum vestrum, vt humilitatis nostræ decretum, quod iustè à nobis videtur factum, vestra authoritate firmetis. Iamdudùm sanè questi fueramus literis nostris de præsumptione Syluani episcopi: & miramur, quòd nulla apostolatûs vestri responsa susceperimus. Nunc hęc eadem suggerentes, petimus, vt qd super his rebus obseruandum sit, Apostolicis sermonibus nos dignemini informare. Et nè forsitan per negligentiam portitoris, aut per longinqui itineris difficultatem, humilitatis nostræ ad vos scripta non potuerint ex hoc negocio peruenire, etiàm suggestionem nostram maluimus iterare. Et subscriptio: Orãtem pro nobis sanctum Apostolatũ vestrũ, iugi æuo diuina conseruet æternitas nobis
*venerande omnibus & Ecclesiæ suæ, domine *verè noster & Apostolice papa. Hilarius episcopus dixit: Alia epistola recitetur. Paulus notarius recitauit:

¶EPISTOLA SECVNDA TARraconen Episcoporum ad Hilarium Papam.

DOmino beatissimo, & Apostolica reuerẽtia à nobis in Christo colendo papę Hilario, Ascanius episcopus & vniuersi episcopi Tarraconẽsis prouinciæ. Etiàm si nulla *extaret necessitas Ecclesiasticæ
*dictaret disciplinæ, expetendum reuerà nobis fuerat illud priuilegium sedis vestræ, quo susceptis regni clauibus, post resurrectionem saluatoris per totum orbem beatissimi Petri singularis prædicatio vniuersorum illuminationi prospexit: cuius vicarij principat⁹ sicut eminet, ità metuendus est ab omnibus & amandus. Proindè nos Deum in vobis primitùs adorantes, cui sinè querela seruitis, ad fidem recurrimus Apostolico ore laudatam, indè responsa quærentes, vndè nihil errore, nihil præsumptione, sed pontificali totum deliberatione præcipitur. Cùm hæc ità se habeant, est tamen inter nos falsus frater, cuius præ-
Matth.16.c
Roma.1.a

sumptionem sicut diutiùs tacere non [illegible] ità & loqui futuri iudicij necessitas [illegible] uit. Syluanus quidem episcopus Calag[illegible] in vltima parte nostræ prouinciæ constitu[illegible] diuinationes sibi indebitas vsurpando, [illegible] militatẽ nostram ad hoc vsque perduxit, [illegible] contra eius vanissimam superstitionem [illegible] vestrę vnicum remediũ flagitemus. Hic [illegible] que iam ante septem & octo amplius [illegible] postponens patrum regulas, & vestra [illegible] ta despiciens, nullis petentibus populis, [illegible] scopum ordinauit: cuius præproperum [illegible] ctum existimantes fraterna & pacifica [illegible] admonitione sanari, profecit in peius. Do[illegible] què contra vetustatem Canonũ, contra [illegible] odi constituta, *alteri⁹ fratris nostri pre[illegible] teri, spiritu tantùm præsumptionis [illegible] sus, in eodem loco, qui illi fuerat delibe[illegible] cui inuito & repugnanti imposuerat m[illegible] & qui nostro iam cœtui fuerat adgre[illegible] episcopum fecit. Hinc factum est, vt de[illegible] miserrima temeritate, ad nos Cæsarau[illegible] næ vrbis episcopus frater noster vniuer[illegible] ferret, cuius diligentia & solicitudo [illegible] dùm prospexerat, si in aliquo prosuiss[illegible] quidem cunctis in vicinia positis epis[illegible] nè se schismatico adiungerẽt, frequen[illegible] contradixit: sed obstinatione damnabi[illegible] tum, quod erat illicitum, & quod nobis [illegible] dor est dicere, nõ erubuit solus ille con[illegible] tere. Proindè quia his præsumptiõibus [illegible] vnitatem diuidunt, quæ schisma facium[illegible] lociter debet occurri: quæsumus sedu[illegible] stram, vt quod super hac parte obseruan[illegible] litis, Apostolicis affatibus instruamur, [illegible] tenùs fraternitate collecta, prolatis in me[illegible] um venerandæ Synodi constitutis, [illegible] rebellionis spiritum vestra authoritate [illegible] nixi, quid oporteat & de ordinatione, [illegible] ordinato fieri, intelligere (DEO [illegible] possimus. Erit profectò vester tripu[illegible] si Apostolatûs vestri temporibus, quo[illegible] cti Petri cathedra obtinet, catholica [illegible] Ecclesia, si nouella zizaniorum semina [illegible] rint extirpata. Et subscriptio: Orantes [illegible] nobis sanctum Apostolatum vestrum [illegible] æuo diuina conseruet æternitas. Ab[illegible] sis episcopis & presbyteris acclamatum [illegible] Vt hæc emendentur, rogamus: dictum [illegible] xiès. Vt hæc *recidantur, rogamus: dictum [illegible] est septiès. Vt disciplina seruetur, rog[illegible] dictum est octiès. Vt antiquitas seruet[illegible] gam⁹: dictum est quinquiès. Vt canon[illegible] stodiãtur, rogamus: dictum est septiès. [illegible] psumptoribus vindicet, rogam⁹: dictum [illegible] septiès. Ordinatio apostolica illibata [illegible] tur: dictũ est octiès. Exaudi Christe, Hil[illegible] vita: dictum est quinquiès. Dignum pa[illegible] gnus doctor: dictum est octiès. Hilarius [illegible] scopus dixit: Acceptis, quæ recitata [illegible] ombus nunc fratres speciales sentẽtias [illegible] vobis inspirãte, depromite. Maximus [illegible] pus Ecclesię Tauritanę, dixit: In cuius

ecrę ordi- omnibus, quę ad *sacras ordinationes perti-
tiõis per- nent, disciplinis, meliùs sententiæ meæ pro-
sent disci- fessione *denũcio, nihil à me vnquàm eorũ,
nam, quæ prohibita sunt, esse faciendum. De reli-
efinio quis censeo, vt quisquis talia fecerit, aut detecta in ecclesijs resecare noluerit, se graues causas in Apostolicæ sedis iudicio redditurum, in quo illi necesse erit subire sententiã. Ingenuus episcopus Ebredunẽsis, dixit: Mihi quoquè eadem de omnibus partibus sententia est, qua me *ipse cõstringo, nè quid à
ipsum me vnquàm de his, quæ sunt interdicta, tentetur: quia noui statum & professionem meam. De cæteris etiàm censeo, vt quisquis statutorum transgressor extiterit, sciat se ecclesiasticæ regulæ laqueis innodari, & reatum apostolicæ sedis incurrere. *Paulus episcopus Aquæuiuæ, dixit: Ego quoquè simili me lege constringo, & de cæteris, qui transgressores fuerint, pariter censeo, nè eis sinè periculo sui quicquam tale tentare liceat, quod meritò debeat vindicari. Primus episcopus Ecclesiæ Atellanæ, dixit: Hoc & ego censeo obseruandum. Palladius episcopus Ecclesiæ Salpinatis, dixit: Nihil me cõtra disciplinam ecclesiasticam, vel statuta sanctorum canonũ facturum esse polliceor. Tiberius episcopus ecclesiæ Sabinensis, dixit: Profiteor me statuta sedis Apostolicæ in omnibus custodire: & si in Ecclesia mea clericorum aliquem, cõtra præcepta sanctorum Canonum deprehendero aut mulierem duxisse, aut duas habere vxores, ab ecclesiastico officio separari. Ab vniuersis episcopis dictum est: Sententias fratrum omnes sequimur, omnes confirmamus, & obseruandas esse decernimus. Exaudi Christe, Hilario vita: dictũ est sexiès. Quę malè admissa sunt, per te corrigantur: dictũ est octiès. Quod non licet, non fiat: dictum est octiès. Hilarius episcopus Ecclesiæ vrbis Romæ, synodo præsidens, dixit: Quoniam præsentis definitionis formã, quæ secũdùm sanctorum est statuta sentẽtiam, in omnium ecclesiarum notitiam peruenire decernim⁹, nè cuiquam pro sui posit ignoratione licere, quod non licet, edere gesta notariorum solicitudo curabit.

CAPITVLA EPISTOLAE SEQVENTIS.

Vt nullus sinè consensu episcopi metropolitani, episcopus ordinetur. 1
Vt nullus episcoporũ, relicta propria ecclesia, ad aliam transeat. 2
Vt Irenęus, remotus à Barchinonẽsi ecclesia, ad propriam reuertatur. 3
De remouendis episcopis, qui illicitè ordinati sunt, & nè in vna ecclesia duo episcopi habeantur. 4
De damnatione Irenæi, si ad suam Ecclesiam non reuertatur. 5

HIlarius episcopus Ascanio & vniuersis episcopis Tarraconẽn. prouinciæ. Postq̃ literas vestræ dilectionis accepimus, quibus præsumptiones Syluani episcopi Calagurẽ-

sium Ecclesiæ retundi petisti, & tursùm Barcinonensium quæritis nimis illicita vota firmari: honoratorum, & possessorum Turiasonensium, Cascantensium, Calaguritanorum, Virgilienſium, Tricienſium, Legionensium, & Ciuitatensium, cum subscriptionib⁹ diuersorũ, literas nobis constat ingestas: per quas id, quod de Syluano querela vestra deprompserat, excusabant. Sed reprehensione iustissima, eorum pariter iusta allegatio non carebat: quia præter conscientiam metropolitani, fratris & coepiscopi nostri Ascanij, nõnullis ciuitatibus ordinatos claruit sacerdotes. Vndè, quoniã quicquid ab alterutra parte est indicatum, omni videmus peruersitate confusum, temporum necessitate perspecta, hac ratione decernimus ad veniam pertinere, quod gestum est, vt nihil deincèps contra præcepta beati Apostoli, nihil contra Nicenorum Canonum constituta tentetur. 1.q.7.c.Qũ quicquid 1.Tim.5.b & Heb.10.b Nicę. conc. 4.& 6.

¶Capitulum primum.

HOc autem primùm, iuxta eorundẽ patrũ regulas, volumus custodiri, vt nullus præter notitiam atque consensum fratris Ascanij metropolitani, aliquatenùs consecretur antistes: quia hoc & vetus ordo tenuit, hoc trecentorum decem & octo sanctorum patrum definiuit authoritas: cui quisquis obuias tetenderit manus, eorum se consortio fatetur indignum, quorum præceptionibus resultãrit.

2 In quorum contumeliam, à superbo spiritu etiàm pars illa contemnitur, qua vetatur, nè quis, relicta Ecclesia sua, ad alteram transire præsumat. Quod nimis improbè conniuentibus, & (vt doleatur grauiùs) vobis adherentibus, Irenæus episcopus conatur admittere, *qui nostra authoritate roborari cupitis, quos maximè de rebus illicitis magna indignatione probatis accendi. Lectis ergò in conuentu fratrum, quos natalis mei festiuitas congregãrat, literis vestris, quæ de ordinandis episcopis secundùm statuta Canonum vel prædecessorum meorum decreta sunt, prolata sententia, gestorum, quæ pariter direximus, tenore discetis. Sardic. cãe cap.1. & 2. *quod*quæ

3 Vndè remoto ab ecclesia Barcinonẽsi, atq; ad sua remisso Irenæo episcopo, sedatis per sacerdotalem modestiam voluntatibus, quæ per ignorantiam ecclesiasticarum legũ desiderant, quod non licet, obtinere: talis, pũtinùs de clero proprio Barcinonensibus episcopus ordinetur, qualem te præcipuè, frater Ascani, oporteat eligere, & deceat consecrare: nè si *similiter fortè factum fuerit, non sinè obiurgatione tui maximè nominis *retũdatur dat nostra præceptio, quod in iniuriam Dei, à quo specialiter sacerdotalium est gratia dignitatum, didicerimus admissum. Nec episcopalis honor hæreditarium ius putetur, quod nobis sola dei nostri benignitate Christi confertur. 7.q.1.c.Re. moto. *aliter *retũdatur

4 Ordinatos ergò nunc episcopos (qui,

Universidad de Deusto
Biblioteca

licèt te ignorante prouecti sunt, cum suis authoribus meruerunt submoueri) hac ratione firmamus, si nec viduarum maritus fuerit
*nec in secund. coniugio Leuit. 21. c Ezech. 44. f
quisquã, * & in vnã virginis nuptias ac vota cõuenerit, sicut & legalia cõstituta ꝑcipiunt, dicendo: Sacerdos virginem vxorem accipiat, non viduam, non repudiatam: secũdùm quod etiàm beatus apostolus Paulus, magister gentium, de his, qui fieri desiderant sacerdotes, propria institutione non tacuit, dicens: Vnius vxoris virum. Cuius sanè tenore
1. Tim. 3. a
sententiæ ità informati esse debetis, fratres charissimi, vt inter cętera, quę cauenda sunt, hæc studeatis ꝑcipuè custodire, quæ cognoscitis ante vniuersa mãdari. In quibus etiàm
*perspiciendum
*prospiciendum est, nè duo simul sint in vna ecclesia sacerdotes, nec literarũ ignarus, aut carens aliqua parte membrorum, vel etiàm ex pœnitentibus aliquis ad sacrum ministerium prorsùs sinatur accedere. Nec tantũ putetis petitiones valere populorum, vt cùm his parère cupitis, voluntatem Dei nostri, q̃ nos peccare prohibet, deseratis. Cuius indignatio ex hoc grauiùs cõmouetur: quia benignitas ei⁹, dum fuit illicita per eos, qui sunt interpretes placationis, offenditur.

5 Vt autem omnia, secundùm hæc quæ scripsimus, corrigant̃ præsentes literas, Traiano subdiacono nostro veniente, direxim⁹. Quòd si Irenæus episcopus ad ecclesiam suam, depositio improbitatis ambitu, redire neglexerit, quod ei non iudicio, sed humanitate præstabitur, remouendum se ab episcopali consortio esse cognoscat. Deus incolumes vos custodiat fratres charissimi. Data
*Basilisco
3. Kaleñ Ianuarij, * Basilico & Herminerico viris clarissimis consulibus.

EPISTOLA HILARII PAPAE, ad Leontium, Veranum & Victurium episcopos.

Dilectissimis fratribus, Verano, Leõtio & Victurio episcopis, Hilarius papa.
*Monemur
*Mouemur ratiõe iustitiæ, quę licèt ab oĩbus, qui recta sapiunt, debeat custodiri, tamẽ præcipuè Domini sacerdotibus non est temerè negligenda, quorum cæteros informari conuenit institutis. Frater igitur & coẽpiscopus noster Ingenuus Ebredunensis, Alpium maritimarum prouinciæ Metropolitanus, semper honore subnixus, in præiudicium suum, sicut adnexa declarauit querimonia, quædam nos, petente fratre & coẽpiscopo nostro Auxamio, statuisse commemorat, quæ vniuersis in hac eadem causa defensionibus contrairent. Siquidem relationibus in nostro iudicio recensitis, quas frater & coepiscopus noster Veranus ad sanctæ memoriæ decessorem meum cum cæteris, prouinciæ sacerdotibus misit, & Apostolicæ sedis, quæ tũc directa fuerat, patefacta responsione manifestatum est, nihil posteà debuisse tentari, nec ad iniuriam synodalium regula-

rum, quicquam per obreptionem, quæ maximè facta est, debere constitui. Nam hoc etiàm, quòd à nobis est illicitum,
atur infirmum, quia ex ipso infirmo exequi noluisse, qui meruit; tamen vel gratia moueamur, quæ in causa ptationibus esse non debet, ità veltati cognitionem adnexæ querimogamus, vt nihil aduersùm venerandines, nihil contra sanctæ memoriæ mei iudiciũ valeat, quicquid obrepbis esse constiterit. Nolumus namq; charissimi ecclesiarũ priuilegia, quæ sunt seruanda, confundi: nec in alteruincia sacerdotis, alterum ius habeat timus: quia per hoc nõ minùs in traditionum delinquitur sanctiones, in iniuriã ipsius Domini prohibitus, pectatio fructũs nostri ministerij, titudine regionum, sed in acquisnitur animarum. Habeat itaq; frater & coepiscopus noster Ingen ciæ suæ, de cuius dudùm ab Apost est illicita cessiõe culpat⁹: & custodibus, quæ super ecclesijs Cemeliacis, vel castelli Niceen sis, sicut ex ętę memorię decessoris mei defin ritas, nihil ecclesiarum iuri noceat, alterum memoratorum, à prędict excludendam cupiditatem quend prohibuit ambitiõis alienę; proxim scopus consecratus: sed statutę forma permaneat, vt ad vnius amẽ men prædicta loca reuertantur, q diuidi non decuit sacerdotes. De incolumes custodiat, fratres dilect

¶Epistola Hilarij papæ ad Aonium episcopum.

Dilectissimo fratri Ascanio Hscopus. Diuinę circa nos gramores esse debemus, qui nos per d suæ misericordiã ob hoc ad fastigdotale prouexit, vt mandatis ipsius tes, & in quadam * sacerdotij eius stituti, prohibeamus illicita, & ic ceamus. Vndè directis per Traian aconum nostrum literis, admonem malè sunt facta, corrigantur. Etiam modùm dilectionem tuã Barchinpetitiones non solũm nulla auctotudisse, verùm etiàm, directis ad *consummationẽ praui desiderii adhibendo in epistolarum procelij mentionem: tanquàm culpæ excessus per multitudinem * impcùm si etiàm sub significatione sui nominis tecum pariter retractscriptiones proprias factas singuldãssent, dilectionem tamen tuam displicet, summa tangebat: quæ honore tibi debito, cæteri facerendi fuerant, non sequendi. Vale

generalibus literis indicaui, Irenæus ad propriam reuertatur ecclesiam, & Barcinonensibus de suo clero protinùs consecretur antistes, cui tamen statuta canonum & Apostolica præcepta cõcordent. Et licèt hi, qui præter notitiam atq; consensum tuæ dilectionis ordinati sunt sacerdotes, cum suis debuerint authoribus submoueri, nè quid tamen in tãta necessitate decernamus austerum, eos, qui episcopi facti sunt, ità volumus permanere, vt in Apostolicis præceptionibus & statutis sanctorum patrum non reperiãtur obnoxij, ac deincèps nihil, quod contra disciplinam ecclesiasticam veniat, sicut hactenùs factum est, perpetretur. Tuæ solicitudinis est, frater charissime, oĩa debita tibi authoritate tueri, & illicitis non modò non præbere assensum, sed etiàm cuncta, quæ contra regulã facta repereris, coercere, atq; ante omnia, quæ sola vnitate decernimus, Irenæum ad ecclesiam suam redire compelle. Ad quam sponte potiùs redire debebit, si à sacerdotali consortio non metuit separari. Nec vnius ecclesiæ duo esse permittãtur antistites, quod opportunius supradicti subdiaconi fieri delegam⁹ instantia, quem etiàm pro cõseruanda ecclesiæ disciplina, commeare ad Hispanias, dispositionis nostræ fecit authoritas. Deus autem incolumẽ te custodiat frater charissime.

¶DECRETVM HILARII PAPAE, IVxta Gratianum, quod in ꝓtioribus non ponitur.

Corpus Christi in singulis portionibus singuli totum accipiunt.

Vbi pars est corporis, est & totum. Eadem ratio est in corpore Domini, quæ in manna, quod in eius figura præcessit. De quo dicit:
odi. 16. d
Qui plùs collegerat, nõ habuit amplius: neq; qui minùs parauerat, habuit minùs. Non eñ est quantitas visibilis in hoc æstimanda mysterio, sed virtus sacramenti spiritualis.

¶ALIVD DECRETVM EIVSDEM, ex codice librorum sexdecim, cap. xix.

De contentiosis.

Cor. 11. c
Si quis videtur contentiosus esse, dicente Apostolo, nos talem cõsuetudinem non habemus, sed neq; Ecclesia DEI: si quis facit, notetur, vsquequò se corrigat.

Finis decretorum Hilarij papæ.

DECRETA SIMPLICII PAPAE.

Ex libro pontificali.

nno Domini 471.
Implicius natione Tiburtinus, ex patre Castino, sedit annos xv. mẽsem vnũ, dies vij. Hic dedicauit basilicam sancti Stephani in Cælio monte in vrbe Roma. Et basilicã beati apostoli Andreæ iuxta basilicam sanctæ Mariæ, & aliam basilicam sancti Stephani iuxta basilicam sancti Laurentij. Et aliam basilicam intra vrbem Romam iuxta palatium Licinianum beatæ martyris Bibianæ, vbi corpus eius requiescit. Hic constituit ad sanctũ Petrum apostolum, & ad sanctum Paulum apostolum, & ad sanctum Laurẽtium martyrem hebdomadas, vt presbyteri manerent ibi ꝓpter pœnitentes & baptismum. Regionẽ tertiam ad sanctum Laurentium, regionem primam ad sanctum Paulum, regionem sextam vel septimam ad sanctum Petrum. Sub huius episcopatu venit relatio de Græcia ab Acacio Constantinopolitano episcopo, & affirmauit Petrum Alexandriæ vrbis Eutychianistam hæreticum, facta petitione ab Acacio episcopo, chirographo constructa. Eodem tẽpore fuit ecclesia, hoc est, prima sedes apostolica executrix. Tunc Simplicius ꝑsul hoc audiẽs, damnauit Petrum Alexandrinum, de quo Acaci⁹ innumerabilia crimina affirmabat: ità tamen, vt pœnitentię reseruaret tempus. Eodem tempore rescripsit Timotheus catholicus & Acacius, dicentes, ꝙ etiàm in mortem Proterij catholici Petrus esset permixtus. Tunc archiepiscop⁹ Simplicius dissimulans, nunquàm rescripsit Acacio: sed damnauit Petrum, expectãs tempus pœnitentiæ. Hic fecit in Ecclesia Romana scyphum aureum, pensantẽ libras v. Cantharos argenteos ad beatum Petrum xvj. pensantes singul. libras xij. Hic fecit ordinationes in vrbe Roma 3. per mensem Decembrem & Februarium, presbyteros lviij. diacones xj. episcopos ꝑ diuersa loca numero xxxvj. Hic sepultus est in basilica beati Petri apostoli, vj. Nonas Martij, & cessauit episcopatus dies vj.

EPISTOLA PRIMA SIMPLICII papæ, ad Zenonem Spalensem episcopum, de commissa vice Apostolicæ sedis.

Dilectissimo fratri Zenoni, Simplicius. Plurimorum relatu comperimus, dilectionem tuã feruore spiritus sancti ità te ecclesiæ gubernatorem existere, vt naufragij detrimenta, Deo authore, non sentiat. Talibus ideircò gloriantes indicijs, congruum duximus, vicaria sedis nostræ te authoritate fulciri, cuius vigore munitus, Apostolicę institutionis decreta, vel sanctorum terminos patrum, nullo modo transcendi permittas: quoniam digna honoris remuneratione cumulãdus est, per quem in his regionibus diuinus crescere innotuit cultus. Deus te incolumem custodiat, frater charissime.

¶Epistola II. Simplicij papæ, ad Ioannem Rauennatem episcopum.

Simplicius episcopus Ioãni episcopo Rauennati. Si quis esset intuitus ecclesiasticę disciplinę, vel si quid apud te sacerdotalis modestię teneretur, nunq; plectibiles perpetrarẽtur excessus: à quibus si nullo te paternarum regularũ poteras cõtinere ꝓcepto, saltem

Universidad de Deusto
Biblioteca

salté sanctæ memoriæ prædecessoris tui fueras reuocãdus exemplo. Qui cùm minùs deliquisset, faciendo presbyterum inuitũ, sensérat tamen dignum pro tali vsurpatione iudicium. Vbi ista didicisti, quæ in fratrem & coepiscopum nostrum Gregorium, non electione, sed inuidia perpetrãsti, quem inexcusabili violentia pertrahi ad te passus es, atque vexari, vt ei honorem tãtùm, non per animi tranquillitatem, sed per amentiam (sicut dicendum est) irrogares? Neq; enim talia potuissent fieri sanitate cõsilij. Nolumus exaggerare quod gestum est, nè cogamur iudicare quod dignum est. Nam priuilegium meretur amittere, qui permissa sibi abutitur potestate. Sed vna nos ratio facit esse sententiæ mollioris, quam maluimus te, fratre & coepiscopo nostro Proiecto referẽte, cognoscere, nõ nostris literis propter opprobrium publicare. Nam scandalum, cuius author cognoscens, ità moderatio nostra compescuit, vt frater & coepiscopus meus Gregorius (quẽ nõ prouectum constat esse, sed pulsum) nullam causam (sicut petijt) tecum habiturus, Mutinensem gubernet ecclesiam, & contubernium *spiritale, quod sortiri nõ oportebat inuitum, non recuset amplecti. Cui si quid negocij forsitan emerserit, nostrum * ex eo vel contra eum petatur examen. Necessitatibus etiàm, quas (faciente te) compellitur sustinere, hac definitione cõsulemus, vt refuso prędio, quod ante annum *sibi datum esse commemorat, atq; ad ecclesiam Rauennatem reuerso, possessio in Bononiensi xxx. solidorũ *redditus liberorum sinè dubitatiõe tradatur in diem f. vitæ eius. saluo proprietatis iure Rauennatis ecclesiæ, ad quam post prędicti obitum reuertetur. Quòd si non fuerit nostris paritum constitutis, quid post transgressionem maneat contumacem, ipse perpendis. Denunciamus autem, quòd si posthàc quicquam tale præsumpseris, & aliquem seu episcopum seu presbyterum, seu diaconum, inuitum facere fortè credideris, ordinationes tibi Rauennatis Ecclesiæ vel Aemilienſis noueris auferendas. Data 3. Kaleñ. Iunij, Seuerino viro clariſſ. conſ.

*speciale

*ab

*sibi

*reditus

11.q.3. Priuilegiũ omninó. Et est verbũ Gregor. in Regiſtro.

25.q.2. Denunciamus autem,

¶EPISTOLA TERTIA SIMPLICIJ papæ, ad Florentium, Equitium & Seuerum, episcopos.

SImplicius episcopus, Florentio, Equitio & Seuero episcopis. Relatio nos vestræ dilectionis instruxit, & gestorum series plenius intimauit, Gaudentium Ausinienſis ecclesiæ sacerdotem, contra statuta canonum ac nostra præcepta, ordinatiões illicitas perpetrãsse, quarum illi totã penitùs auferri præcipimus potestatem. Scripsimus enim ad Seuerum fratrem & cõepiscopum nostrum, vt (si necesse fuerit) ipse in supradicta ecclesia, consideratis patrũ regulis, hoc fungatur officio, quo ille abusus esse conuictus est, ità vt hi qui illicitè ab eodem sunt prouecti, ecclesiasticis ministerijs sint remoti. Sim... 5.d
àm de redditibus ecclesię vel oblatio... ternam
lium, quid deceat nescienti, nihil li...
mittat, sed sola ei ex his *quarta portio... tatur. Duę ecclesiasticis fabricis, & cop...
ni peregrinorum & pauperũ proiun...
Onagro presbytero subpericulo sui ... ministrentur: vltima inter se clericis pro... gulorum meritis diuidatur. At verò do... ria ecclesiæ, quæ alienata comperim... rare præsumptor, prædicti fratris ex... instantia, cùi etiàm hoc specialiter ... mus imminere, vt tres illas portiones ... triennium dicitur sibi tantummodò ... cãsse, restituat. Data *xiij. Kaleñ. Dec... um, post consulatum Leonis Augu...

¶Epistola quarta Simplicij ad Acacium.

DIlectissimo fratri Acacio Sim... Cogitationum serias non ... cans
nec enim quiescere nos cauſa permi... si relinquamus, apud Christum D... nostrum, cuius interest, inexcusabil... Et mirum est, dilectionem tuam tot ... tẽporibus, & tot opportunitatibus ... nientibus, nihil nos de Alexandrina ... quæ tam grauiter quatitur, instruer... se, cùm monere te nec increpatio ... stiterit, vt, participata solicitudine ... meas apud Christianissimum & clem... mum principem, præsentibus tuis ... nis prosequereris alloquijs, & instan... ris memor, in orthodoxorum defen... nobiscum sic semper incũbere, vt ... nostrũm, Christiana plebe percunc... deditiõis incurrat, & mercenarius ... deatur esse, quàm pastor. Vndè hortor ... lectionem tuam, vt opportunè atq... tunè pijs auribus insinuare nõ dedig... tenùs remotis scandalis, quæ in Alex... ecclesiã recidiuis ausibus irruerit, p... ta reddatur, & celeriter vigilantiæ tu... ctus, posthabitis difficultatibus, in... Data viij. Idus Nouem. Seuerino e... recta per Restitutum.

¶Rescriptum Acacij ad Simplicium.

Romæ archiepiscopus. *Do-
486.

DOmino beatissimo sancto ... episcopo Simplicio, Acacius ... dinem omnium ecclesiarum se... stolum circunferentes, nos ind... tamini, quanuis sponte vigilantes ... rẽtes: sed vos diuinùm zelum fo... stratis, statum Alexandrinæ eccl... requirentes, vt pro paternis ca... piatis laborem, pijssimo stillãtes ... his, sicut semper est approbatum, ... stus Dominus noster, qui dilig... bonum cooperatur, nostris co... insidẽs, & vnam nobis in his ... eandem pro gloria sua esse cognos... victoriam ipse perfecit, consonu...

trãquillissimo principe faciens, & Timotheum quidem decessorem, spirantem procellas, & ecclesiasticam tranquillitatem (sicut apparuit) conturbantem, vitæ subduxit humanæ, dicens ei: Tace, & obmutesce. Petrum quoq;, qui ab Alexandria more similiter, pcellæ surrexerat, dissipauit, atq; in æternam fugam (sancto spiritu flante) cõuertit, vnum & ipsum de his, qui olim fuerant damnati. Sicut enim in nostris archiuis inuentum est, & de vestris scrinijs, si dignamini requirere, poteritis agnoscere, quæ in tempore de eodẽ subsequuta, ab Alexãdrino episcopo Romã ad alterutrùm sint relata. Qui Petrus noctis existens filius, & operum diei lucentium alienus appãrens, omninò tenebras ad latrocinium peragendum congruas, earum cooperator inueniens media nocte, adhuc iacente cadauere illius, qui paternos canones subuerterat, insepulto, subreptit in sedem, sicut ipse arbitratꝰ est, vno & solo præsente, & eo, qui consors illius insistebat insaniæ, ità vt ꝑpter hoc maioribus supplicijs subderetur: nec, quod sperabat, effectum est. Sed ille quidem de se ex parte vel minima *indicãs, nusquàm penitùs omninò comparuit. Timotheus autem paternorum canonum custos, qui Dauidicæ mansuetudinis exemplo subditur, & vsque in finem patiens, atq; potestati propriæ restitutus à Christo, propriæ sedis honore lætatur: & spiritualium filiorum voces accipiens, gratiam curationis expectat, multiplicato in se honore à Christo principe sacerdotum: propter quem & tolerantiæ coronam sibimet religauit. Attentiùs igitur oret vestra beatitudo, & pro Christianissimo Imperatore, & pro nobis ipsis. Nihil em̃ prætermittitur eorum, quæ ad custodiam ecclesiasticæ respiciunt disciplinæ. Vniuersam fraternitatem, quæ vobiscum est in Christo, & ego, & qui mecum sunt, salutamus. Et alia manu: In nomine conserueris sanctissime & beatissime pater.

Finis decreti Simplicij papæ.

DECRETA FELICIS PAPAE III.

Ex libro pontificali.

FElix natione romanus, ex patre Felice presbytero de titulo Fasciolæ, sedit annos 8. menses 11. dies xviij. Hic fuit rẽporibus Odoacris regis, vsq; ad tempora Theodorici regis. Hic fecit basilicam sancti Agapeti iuxta basilicam sancti Laurentij martyris. Sub huius episcopatu iterùm venit relatio de Græcia, Petrum Alexandrinum reuocatum ab Acacio Constantinopolitano. Tunc venerabilis Felix archiepiscopus sedis Apostolicæ vrbis Romæ, mittens defensorem cum concilio sedis suæ, facto concilio, damnauit Acacium cum Petro. Post annos tres iterùm venit relatio ab Imperatore Zenone, vt pœnitẽs rediret Acacius. Tunc papa Felix misit duos episcopos, Mesenum & Vitalem, vt si inuenirẽt complicem Petri Acacium, iterùm damnarent eos, si non offerrent libellum pœnitẽtiæ. Qui dum introissent in ciuitatem Heracleã, corrupti sunt pecunia data suprascripti episcopi, & nõ fecerunt secundùm præceptum Apostolicæ sedis. Venientes verò Romam ad sedẽ Apostolicã, venerabilis Felix papa fecit synodũ: & facta discussiõe inuenit ambos episcopos (id est, Mesenũ & Vitalem) reos, & eiecit eos à cõmunione. Tunc Mesenus episcopus non se tacuit corruptum pecunia, cui concilium concessit tempus pœnitentiæ. Hoc factũ est tempore Odoacris regis. Hic fecit ordinationes duas in vrbe Roma per mẽsem Decembrem, presbyteros xxviij, diaconos v, episcopos per diuersa loca xxxj. Hic sepultus est in basilica beati Pauli apostoli. Et cessauit episcopatus dies v. Et post transitum eius factũ est à presbyteris & diaconibus constitutum de omni Ecclesia.

¶TITVLI CAPITVLORVM SEquentis epistolæ decretalis.

De his, qui rebaptizati doluerunt, & postea pœnitere noluerunt. 1
De presbyteris vel diaconibus, qui in lapsu, hereticorũ sese baptismati dediderunt. 2
De his, qui se rebaptizandos impiè dederunt. 3
De his, qui per ignorantiam ætatis rebaptizati sunt. 4
De his, qui ab hæreticis baptizati, aut rebaptizati sunt, vt ad ecclesiasticam militiam non perueniant. 5
De pœnitentibus, vt ab alijs episcopis non suscipiantur. 6

¶EXEMPLAR GESTORVM, quibus allegatum est præceptum papæ Felicis.

FLauio Boethio viro clariſſim. conſ. sub die 3. Iduum Martiarum, in basilica Cõstantiniana, residente venerabili viro papa Felice, vnà cum Candido Tiburtino, Paschasio Centumcellen, *Constantio Aquinati, Equitio Mattellicatensi, Philippo Numanati, Epiphanio Spoleti, Bono Ostiẽsi, Hærennio Portuensi, Constantino Trebiati, Agnello Torcelino, Constantino Capuano, Vrbano Fulginati, Seuero *Cassinati, Martiniano Firmiano, Martiano Amerino, Crescõnio Tudertino, Herculio Otriculano, Basilio Tolentinati, Maximo Blerano, Proiectitio Tarquinien, Petro Subaugustano, Maximino *Ferentanensi, Basso Feretinati, Felice Antiatino, Innocẽtio Neuanatẽ, Felice Anagnino, Benigno Aquæuiuẽli, Andrea Gabinati, Decio Trũ taberñ, Cypriano Nomẽtano, Athanasio Albanẽli, Vitale Fundano, Petro

*Cõstãtino

*Cassinẽs,

*Frentanẽs

Universidad de Deusto
Biblioteca

tro Lorensi, Constãtio Sutrino, Felicissimo Sabinensi, Gaudentio Foroclodiensi, Bonifacio Veliterno, Asterio Foronouano, Romulo Prænestino, Victore, Donato, Rustico & Pardalio Aphris episcopis: & presbyteris, Rustico, Firmino, Castino, Simplicio, Laurentio, *Vnicomalo, Laurentio, Canusio, Cassio, Petro, Leõe, Eugenio, Ianuario, Martiano, Gordiano, Petro, Lepido, Maxentio, Epiphanio, * Epiphanio, Asterio, Petro, Iustino, Felice, Alexandro, Redempto, Proiectitio, Bonifacio, Laurẽtio, Iouino, Epiphanio, Bono, Seruo Dei, Petro, Seruãdo, Marcellino, Petro, Iuliano, Vrbico, Paulino, Petro, Valente, Petro, Asterio, Sorano, Valentino, Paschasio, Asterio, *Asterio, Asello, Bonifacio, Petro, Smaragdo, Bonifacio, Sixto, Petro, Paschasio, Felice, Petronio, Laurẽtio, Fulgentio, Calisto, Romano, Ioanne, Valentino, Sebastião, Martiniano, Epiphanio, Andrea, Petro, Opilione, Sebastiano, Romano, *Domnino, Agapeto, & Abundantio, adstãtibus quoq; diaconibus, Felix episcopus ecclesiæ catholicæ vrbis Romanæ, præsidens synodo, dixit: Communis dolor, & generalis est gemitus, quòd intra Aphricam rebaptizatos etiàm episcopos, presbyteros, diaconosq; cognouimus, quæ res sinè dubio ad vestrę quoquè peruenit notitiã sanctitatis: de quo quid obseruari debeat, ordinare nos conuenit. Proindè, vt manifesta sit super hoc nostra sentẽtia, quę nobis sunt visa, recitentr.

*Vincomalo,

Anastasius diaconus recitauit:

DIlectissimis in Christo Iesu fratribus, vniuersis episcopis per diuersas prouincias constitutis. Qualiter in Aphricanis regionibus astutia diaboli sæuierit in populum Christianum, atque in id multiplici deceptione proruperit, vt nõ modò vulgus incautum, sed ipsos quoquè in mortis profunda demerserit sacerdotes, nullus non orbis gemuit, nulla terra nesciuit. Vndè in grandi mœrore positi, dissimulare non possumus peuntium, atque à nobis exigendarum diserimen animarum. Quapropter competens adhibenda est talibus medicina vulneribus, nè immatura curandi facilitas mortifera captis peste nihil prosit, sed segniùs * tracta pernicies, reatu non legitimæ curationis inuoluat pariter saucios & medentes.

*tractata

Capitulum primum.

INprimis itaq; venientis ad vos, & remedium postulantis, solicitè discutienda est, professio & persona decepti, vt medela possit cõgruens exhiberi. Et qui, satisfacturus Deo per pœnitentiam, se rebaptizatum legitimè doluerit: vtrùm ad hoc facinus *concurrerit, an impulsus accesserit, requiratur: sciens, ꝙ se decipiat ipse, qui fallit, nihilq; per nostram facilitatem tribunalis *excelsi iudicio derogari, cui illa sunt rata, quæ pia, quæ vera, quæ iusta sunt: & aliter necessitatis, aliter tractanda est ratio voluntatis. Deterior est causa illius, qui fortè precio solicitus vt periret. Nihil enim intentatum relinquit inimicus, cui nè de sua liceat gaudere ruina, succurrendum est irretitis, & cõtra quos est venantis laqueus, vt infucatum lapsum tibus lapsum, tam iustitiæ moderatione compunctione pietatis, ad aulam, quam liquerant, sit regressus. Nec pudeat aut pigeat indictis ieiuniorum temporibus obedire, aut alijs obligatis salubrioris obtemperare præceptis. Similibus datur gratia, non superbis. Qui ruinæ suæ dolore prostratus, quisquis esto fieri quærit erectus, & per alios nostræ ministerium quod vestras uenit charitatem, nec alicui fas est posse transcendere causas eius, qui Apostolicam doctrinam, ad iterandi baptismatis nimis infaustã dedicit qui aliquibus argumentis excusatum lidè proprium putauerit esse consensum Sacerdotali vigore & humanitate vt in eis fides, quæ nisi est vna, tam adiutorio Domini iudicis, ad salutem nostræ operationis offensione reparetur, non præter laudem nostram cùm peccatoris à nobis satisfactio tur, non præter laudem nostram tiam, mens eius ad veniam purgatur nitur. Et ideò memineritis, hanc nos habere sententiam, vt seruata ne peccantium, non eadem eunctis sunt, lance pensentur: quoniam stigationis exigendus est vsura, cui Domini commissa fuerit disciplina.

populari-

2 Vt ergò ab Ecclesię summitate choëmus, eos, quos episcopos, vel diaconos fuisse constiterit, & tes forsitan, seu coactos lauacri salutarisq; claruerit fecisse iacturam, stum, quem non solùm dono regen verùm etiàm gratia percepti hono rant, exuisse, cùm constet, neminem dam tinctionẽ venire potuisse, nisi Christianum negauerit, & profes esse paganum. Quod cùm generale omnibus execrandum, multo ma scopis, presbyteris, diaconibus dictuque probatur horrendum. idem Dominus atque saluator mus est, & neminem vult perire, vi itûs sui diem, in pœnitẽtia (si relip cere conueniet: nec orationi con delium, sed nec catechumenorum dis interesse, quibus communio in morte *reddenda est. Quam tiùs explorare vel facere probat dotis cura debebit.

cus ob-
rus.

3 De clericis autem & monachis ellis Dei, aut secularibus, seruari hunc tenorem, quem Nicena synodus eos qui lapsi sunt, vel fuerint, seruandum constituit, vt scilicet, qui nulla

nullius rei timore aut periculo, se, vt rebaptizentur, hæreticis impiè dediderunt, si tamen eos ex corde pœniteat, tribus annis inter audientes sint. septem autem annis subiaceant inter pœnitẽtes manibus sacerdotum: duobus autem annis oblationes modis omnibus non sinantur offerre, sed tantummodò * secularibus in oratione socientur. Nec cõfundatur Deo colla submittere, qui non eum timuit abnegare. Quòd si, vtpotè mortales, intra metas præscripti temporis cœperit vitę finis vrgere, subueniendum est implorãti, & seu ab episcopo, qui pœnitentiam dederit, seu ab alio, qui tamẽ datam esse probauerit, aut similiter à presbytero viaticum abeunti de seculo non negetur.

*populari-

4 Pueris autẽ, quibus (quòd adhuc *imberbes sunt) à *pubertate vocabulum est, seu clericis, siue laicis, aut etiàm similibus puellis, quibus iguorantia suffragatur ætatis, aliquandiù sub manûs impositione detentis, reddenda cõmunio est: nec eorum expectanda pœnitẽtia, quos excipit à coercitione censura. Quod est à nobis prouidè constitutum, nè hi, quibus in terreni labe cõtagij plus minúsve restat ad vitam, dum adhuc in pœnitẽtia sunt, pœnitenda committãt. Quod si ante præfinitum pœnitentiæ tempus desperatus à medicis, aut euidentibus mortis pressus indicijs, recepta quisquam cõmunionis gratia conualescit: seruemus in eo, quod Niceni cánones ordinauerũt, vt habeatur inter eos, qui in oratione sola cõmunicant, donèc impleatur spatium temporis eidem præstitutũ. Nec catechumenos nostros, qui sub tali professiõe baptizati sunt, * prętermittimus: quia nó est causa dissimilis (sicut ijdem sancti canones ordinauerunt) eius, qui quolibet modo Christum, quem semèl confessus, abiurãrit. tribus annis inter audientes sint, & postèà cum catechumenis permittantur orare, per manûs impositionem communionis catholicæ gratiã percepturi, exceptis sanè tantummodò episcopis, presbyteris, & diaconibus, quos solo mortis suæ tempore reconciliandos esse iam diximus. Cæteros, id est, seu clericos, siue monachos, seu laicos vtriusque sexûs personas, quos violentiæ periculis coactos iterationem baptismatis subisse constiterit, vel qui aliquo commẽto, huius se facinoris piaculo dixerint non teneri, his pœnitentiam per triennium durare decreuimus, & per manûs impositionem ad societatem recipi eos sacramenti.

*imberbes
*pubertate

*prętermi-

5 Illo per omnia custodito, nè ex eis vnquàm, q in qualibet ætate, alibi quàm in Ecclesia catholica aut baptizati, aut rebaptizati sunt, ad ecclesiasticã militiam prorsùs permittantur accedere. Quibus satis esse debet, quòd in catholicorum numero sunt recepti, quoniam de suo ordine & communione videbitur ferre iudiciũ, quisquis hoc violauerit institutum, vel qui non remouerit eum, quem ex eis ad ministerium clericale obrepsisse cognouerit.

6 Curandum verò maximè & omni cautela est prouidendum, nè quis fratrum coepiscoporumque nostrorum, aut etiàm presbyterorum, in alterius ciuitate vel diœcesi pœnitentem, vel sub manu positum sacerdotis, aut eum qui recõciliatum se esse dixerit, sinè episcopi vel presbyteri testimonio & literis, ad cuius pertinet parochiam, presbyter aut episcopus in ciuitate suscipiat. Quod si aliqua dissimulatione negligitur, culpa tangit etiàm clerum, qui in locis, in quibus hoc minùs curatum fuerit, commoratur. His itaque ritè dispositis, & ad ecclesiarum vestrarum notitiam nostra deliberatione perlatis, parére vos conuenit: quibus, licèt ad animarũ reparationem nihil deesse videatur, tamen si cui noui aliquid, & quod præterire nos potuit, fuerit reuelatum, secundùm beatũ apostolum Paulum, tacente priore, fideliter insinuet: quia spiritus sanctus vbi vult spirat, maximè cùm sua causa tractatur. nec nos pigebit audire, & si quæ sunt omissa, non arrogãter abnuere, sed rationabiliter ordinare. Deus custodiat vos, dilectissimi fratres. Data Idibus Martij, *Diuamio & Sisidio viris clarissimis coss.

1. Cor. 14. f
Ioan. 3. b

*Dinamio

EPISTOLA EIVSDEM AD ACACIVM CONSTANTINOPOLITANVM EPISCOPVM, QUA EUM CONDEMNAT PROPTER EUTYCHIANORUM COMMUNIONEM.

FElix episcopus sanctæ Ecclesiæ catholicæ vrbis Romæ, Acacio. Multarũ transgressionum reperiris obnoxius, & in venerabili concilij Niceni contumelia sæpè versatus, alienarum tibi prouinciarum iura temerariè vindicãsti. Hæreticos peruasores, atq; ab hæreticis ordinatos, & quos ipse damnaueras, atq; ab Apostolica institisti sede dãnari, non modò communioni tuę recipiendos putãsti, verùm etiàm alijs ecclesijs, quod nec de catholicis fieri poterat, præsidere fecisti: aut etiàm honoribus, quos non merebãtur, auxisti. Testatur hoc Ioãnes, quem à catholicis Apameæ non receptum, pulsumque de Antiochia, Tyrijs prefecisti: & * Humerius, tũc de diaconio deiectus, atq; Christiani nominis appellatiõe priuatus, à te etiàm in presbyterij prouectus officium. Et quasi hęc mi nora tibi viderẽtur, in ipsam doctrinæ Apostolicæ veritatem ausus superbiæ tuæ tetendisti, vt Petrus, quem dãnatum à sanctæ memoriæ decessore meo ipse retuleras, sicut testantur annexa, beati euãgelistæ Marci sedẽ, te cõniuente rursùs inuaderet, & fugatis orthodoxis episcopis & clericis, sui procul dubio similes ordinaret, pulsoq; eo, qui illic fuerat regulariter constitutus, captiuã teneret ecclesiã. Cuius tibi adeò grata persona est, & ministri eius accepti, vt episcopos & clericos plu-

Universidad de Deusto
Biblioteca

plurimos orthodoxos, nunc Constantinopolim venientes, detegaris affligere, & apocrisarios eius confouere, atq; anathematizãtem eundem Petrum Chalcedonensis decreta concilij, & violãtem sanctæ memoriæ Timothei sepulturã, sicut ad nos certiores nũc quoquè nuncij detulerunt, per Mesenum & Vitalem credideris excusandũ: nec eum laudare deſieris, & multis efferre præconijs, ità vt damnationem ipsius, quã antè retuleras, veram nõ fuisse iactãris. Tantùm autem perseueras in hominis defensione peruerſi, vt quondàm episcopos, nunc verò honore & communione priuatos, Vitalem atque Mesenum, quos ad eius expulsionem specialiter miseramus, sublatis chartis, custodiæ passus fueris mancipari: & ad processionem, quę tibi cum hæreticis habetur, exindè productos sicut eorum professione patefactum est, ad hæreticorum, tuamq; cõmunionem, contempta, quę vel gentium iure seruari debuit, legatiõe, pertraxeris, præmijsq; corruperis, & in læsionem beati Petri apostoli, à cuius sede profecti fuerant, non solùm inefficaces redire feceris, sed etiàm impugnatores omnium, quæ fuerant mãdata, mõstrãris. In quorum deceptione tuam nequitiam prodidisti, & ad libellum fratris & coepiscopi mei Ioannis, qui te grauissimis obiectionibus impetiuit, in Apostolica sede secundùm canones respondere dissidens, obiecta firmâsti: Felicẽ quoquè defensorem fidelissimum nobis, necessitate faciente seriùs subsequutum, indignum tuis censuisti oculis. Eos quoquè tecũ literis tuis cõmunicare testatus es, quos constat hæreticos. Quid enĩ sunt aliud, qui post obitum sanctæ memoriæ Timothei, ad ecclesiam sub Petro redeunt, vel qui se ex catholicis eidem tradiderũt, nisi quòd Petrus ab vniuersa ecclesia, atq; à te fuerat iudicatus? Habe ergò cum his, quos libẽter amplecteris, portionem ex sententia præsenti, quã per tuæ tibi direximus ecclesiæ defensorem: sacerdotali honore, & communione catholica, necnon etiàm à fidelium numero segregatus, sublatum tibi nomen & munus ministerij sacerdotalis agnosce, sanctiſpiritũs iudicio & Apostolica authoritate damnatus, nũquamq; anathematis vinculis exuendus. Cælius Felix episcopus sanctæ Ecclesiæ Catholicæ vrbis Romæ, subscripsi. Data 5. Kalend. Augusti. Venantio viro clariſſ. consule. Simul 67. episcopi absq; Papa, subscripserũt.

FELIX PAPA ZENONI
episcopo.

Dilectissimo fratri Zenonj, Felix papus. Filius meus vir clarissimus Tertianus, ad Italiam dudùm veniens, dilectionis tuæ singularis extitit prędicator, bonitate esse vulgauit, *qui ità Christi gratia te dares, vt inter mundi turbines grãdines ecclesiæ præcipuus appareres. Quapropter frater charissime, cùm ad prouinciam tuam remearet, sedulęq; deposceret nostras ad te dilectionem tuam literas destinari, gratanter annuimus: *qui & dignum Deo sempereq; plecti cuperemus antistitem, & per omnia quàm maximè vellemus id fieri, cuius nobis fides dibus intimatus. Quanuis ergò sanctitudo tuam vir præfatus adstruxerit, multo maiorem dutiæ de tua beneuolentia iam tempore equum est, vt quod desiderabat magis consequatur: quatenùs, qui tuis oblectis est animis, contemplatione nostri roboris acceptior, simulque materna & sollicitudine foueatur, peregrinationis consolatione foueatur, præsidium pastorali pietate reperiat. Istræ dignitatis affectu apparear apud te ritatem tuam, nostrum quoquè nomen mùm salutantis valuisse colloquium. incolumem custodiat frater charissimus.

FELICIS PAPAE III. DE
ta duo desumpta ex Gratiano, quæ habentur in præmissis.

PRIMVM.

¶ In ecclesiasticis causis regia volun
cerdotibus est postponenda.

Certum est hoc rebus vestris esse vt cùm de causis Dei agitur, iuxta ipsius stitutionem, regiam voluntatem bus Christi studeatis subdere, non & sacrosancta per eorum prędices scere, quàm docere: ecclesiasticam sequi, non huic, humanitùs obsequera præfigere: neque in eius sanctionibus le dominari, cuius clemẽtiæ Deus vo piæ deuotiõis colla submittere sura cælestis dispensationis exced in contumeliam disponentis.

SECVNDVM.

¶ Non vltrà in eum procedere op in hæresim damnatam recid

Acacius non fuit noui vel propr tor erroris, vt in eum noua scita p alieno facinori suam cõmunionem Itaque necesse est, vt in illam recid lance sententiam, quam cum suis bus per cõniuentiam synodalem author erroris.

Antiqui res lata

Subtẽr annexos

TARRACONENSE

CONCILIVM TEMPORE FELICIS PAPAE III.

Est prouinciale.

TArraco citerioris Hispaniæ vrbs opulentissima, quæ potiori totius Hispaniæ parti nomen dedit: metropolis ipsa, & ciuitatum Hispaniæ ma-

ter, ad Pyrenæa iuga posita, Scipionum [illegible] admodum Carthago Pœnorũ: ad excipiendos [illegible] peregrinationes egregiè nata. Vide [illegible]

lib. 2. cap. 4. Plin. lib. 3. cap. 1. & 3. itemq; lib. 4. cap. 20. & Strabonem lib. 3.

CAPITVLA CONCILII Tarraconensis.

Vt etiàm ad proximas sanguinis cum testimonio clerici vadant. 1
Vt clericis emendi viliùs, vel vendendi cariùs, non permittatur licentia. 2
Vt quantum clericus præstiterit, tantum recipiat. 3
Vt nullus episcopus vel infrà positus, die dominica causas iudicare præsumat. 4
Vt, qui in metropolitana ciuitate episcopus non fuerit ordinatus, post duos menses se metropolitano præsentet. 5
Vt episcopus, qui à metropolitano commonitus, ad synodum non venerit, excommunicetur. 6
Vt diœcesani clerici septimanas teneant, & die sabbato omnes in vnum cõueniant. 7
Vt annis singulis episcopi diœcesim visitẽt, & nõ plùs quàm tertiam partem de parochijs accipiant. 8
De clericis & ostiarijs, qui adulteris mulieribus admiscentur, vt prohibeantur. 9
Vt nullus episcopus pro iudicijs munera accipiat. 10
Vt monachus missus alicubi, ministeriũ clericatũs agere non præsumat, nec negociator existat. 11
Vt si episcopus intestatus obierit, inuentarium de rebus eius clerici faciant, & nullus exindè aliquid auferat. 12
Vt episcopi diœcesanos presbyteros, & quosdam ex laicis, moneat literis cõuenire. 13

CONCILII TARRACONENSIS decem episcoporum, procœmium:

IN nomine Christi habita synodus Tarracone, anno sexto Theodorici regis, cõsulatu Petri, sub die octauo Idus Nouẽb. *Antiquorum patrum statuta de his censuisse videntur, quæ in tempore aut ad illos * relata peruenerunt, aut acta certè testimonio proprio comprobauerunt. Cuius rei & nos sequentes exemplum, illa, quæ nunc fiunt, placuit obseruãda decernere, vt præterita, absq; ambage custodiantur: & præsentia, hac obseruatione sint firma. Igitur cùm in vnum pariter conueniſſemus in vrbem Tarraconẽsem, quæ est metropolitana obseruantissimè fundata, titulos * suprà annexos conscripsimus obseruandos.

Capitulum primum.

DE his, quibus cura pro parẽtelę proximitate haberi permittitur, ea cautela earum necessitates sustineant, vt pietatis beneficia, quæ eis sunt necessaria, a longiũ præbeant. Ipsi verò pro visendis eis, cùm ingressi fuerint, celeri salutatione recurrant, nec ibi faciant mansionem. Qui tamen cùm ad earũ visitationem pergunt, testem solatij sui, fide & ætate probatum, adhibeant secum. Si quis hæc à nobis statuta contempserit, si clericus est, loci sui dignitate priuetur: si verò religiosus vel monachus, in cella monasterij inclusus, pœnitentiæ lamentis incumbat, vbi singulari afflictiõe panis & aquę victum ex abbatis ordinatione percipiat.

2 Canonum statutis firmatum est, vt qui- 14. q. 4. Cacunque in clero esse voluerit, emendi viliùs, nonum statuvel vendendi cariùs studio non vtatur. Certè tis.
si hæc voluerit exercere, cohibeatur à clero.

3 Si quis clericus solidum in necessitate 14. q. 5. Si qs prẽstiterit, hoc de vino vel frumẽto accipiat, clericꝰ in nequod mercãdi causa, tempore statuto decre- cessitate.
tum fuerit venundari. Cæterùm, si speciem nõ habuerit necessariam, ipsum quod dedit, sinè vllo augmento recipiat.

4 Nullus episcoporum, aut presbyterorum, vel clericorum, die Dominico propositum cuiuscunq; causæ negocium audeat indicare, nisi hoc tantùm, vt Deo statuta solennia peragant. Cæteris verò diebus, conuenientibus personis, illa, quę iusta sunt, habeant licentiam iudicandi, exceptis criminalibus negocijs. 15. q. 4. Nullus episcoporum, aut presb.

5 Si quis in metropolitana ciuitate non Distin. 65. Si
fuerit episcopus ordinatus, postea quàm sus- quis in mecepta benedictiõe per metropolitani literas tropolitana
honorem fuerit episcopi adeptus, id optimum esse decreuimus, vt postmodùm, statuto tempore, id est, impletis duobus mẽsibus, se metropolitani sui repræsentet adspectib⁹, vt ab illo monitis ecclesiasticis instruct⁹, pleniùs, quid obseruare debeat, recognoscat. Quòd si fortè hoc implere neglexerit, i synodo increpatus à fratribus, corrigatur. Et si fortè infirmitate aliqua (nè hoc impleat) fuerit præpeditus, hoc suis literis metropolitano indicare procuret.

6 Si quis episcoporum cõmonitus à me- Distin. 18. Si
tropolitano, ad synodum, nulla graui inter- quis episcocedente necessitate corporali, venire cõtemporum commonitus
pserit, sicut statuta patrum * censuerunt, vsq; * sanxerunt
ad futurum concilium, cunctorũ episcoporũ charitatis communione priuetur.

7 De diœcesanis ecclesijs, vel clero id placuit diffiniri, vt presbyteri vel diaconi, q inibi constituti sunt, cũ clericis septimanas obseruent, i. vt presbyter vnã faciat hebdomadamq; expleta, succedat diaconus ei similiter, ea scilicet conditione seruata, vt omnis clerus die sabbati ad vesperã sit paratus, quò facilius die Dnico solẽnitas cum omniũ presentia celebretur: ità tamẽ, vt oñibus diebus vesperas & matutinas celebrẽt: quia desistente clero, quod est pessimũ, cõperimus in basilicis nec luminaria ministrari. Si qui sanè negligẽtiæ vitio hęc implere noluerint, nouerint, se secũdùm statuta canonũ, pro modo pœnarũ, canonicę disciplinę subdẽdos.

8 Multorum casuum experientia magi- 10. q. 1. Destrãte, reperimus nõnullas diœcesanas eccle- creuimus, vt
sias esse destitutas. Ob quam rem hac consti- antiquæ.

Universidad de Deusto
Biblioteca

tutione decreuimus, vt antiquę consuetudinis ordo seruetur, & annuis vicibus ab episcopo diœceses visitentur. Et si qua fortè basilica reperta fuerit destituta, ordinatióe ipsius reparari præcipiatur: quia tertia pars ex omnibus per antiquam traditionem, vt accipiatur, ab episcopis nouimus statutum.

9 Si quis lector, adulteræ mulieris voluerit misceri vel adhærere consortio, aut relinquat adulteram, aut à clero habeatur extraneus. Simili sententia ostiariorum lasciuia punietur.

15.q.2. Obseruandum quoquè. 10 Obseruandum quoquè decreuimus, nè quis sacerdotum vel clericorum, more secularium iudicum audeat accipere pro impensis patrocinijs munera, nisi fortè in ecclesijs oblata gratuitò, quæ non fauore muneris videantur accepta, sed collatione deuotionis illata. Quòd si quis ista probatur accipere, velut exactor fœnoris aut vsurarũ possessor, secundùm statuta patrum se nouerit degradandum.

16.q.1. Monachi à monast. 11 Monachi à monasterio foràs egredientes, nè aliquod ministeriũ ecclesiasticũ præsumãt agere, prohibemus, nisi fortè cum abbatis imperio. Similiter, vt nullus eorum, id est, monachorum, forẽsis negocij susceptor vel executor existat, nisi quod monasterij exposcit vtilitas, abbate sibi nihilominùs imperãte, canonum ante omnia Gallicanorum de his constitutione seruata.

12.q.5. Sicubi defunctus. 12 Sicubi defunctus fuerit episcopus intestatus, post defunctionem eius à presbyteris & diaconibus de rebus ipsius *inuentarium fideliter conscribatur, à minimo vsq; ad maximum, id est, de vtensilibus vel omni supellectile: ità tamẽ, vt si quis exindè vel præsumpsisse aliquid, vel occultè fuerit tulisse conuictus, secundùm furti tenorem restituat vniuersa. *breue

13 Epistolæ tales per fratres à metropolitano sunt dirigendæ, vt non solùm è cathedralis ecclesiæ presbyteris, verùm etiàm de diœcesanis ad concilium trahant, & aliquos de filijs ecclesiæ secularibus secum adducere debeant. Ioannes in Christi nomine episcopus Tarraconensis ciuitatis, constitutionibus à nobis conscriptis subscripsi. Paulus in Christi noĩe episcop' in Tirassoneñ ciuitate, subscripsi. Hector episcopus Carthagineñ metropol. subscripsi. Fortunianus subscripsi. Agricius in Christi nomine episcopus Gerundeñ ciuitatis, subscripsi. Oruntius in Christi nomine episcopus Eliberitanæ ciuitatis, subscripsi. Vincentius in Christi nomine Episcopus Cæsaraugustanæ ciuitatis, subscripsi. Vrsus in Christi nomine episcopus Dertosanæ ciuitatis, subscripsi. *Cinidius in Christi nomine episcopus Ausoneñ ciuitatis, subscripsi. Nibridius in Christi nomine minimus sacerdotum ecclesiæ *Egareñ minister, constitutioni sanctorum canonum subscripsi. *Emidius *Bigerreñ

¶ Decretum eiusdem Tarraconeñ concilij ex Gratiano desumptum, quod scribitur esse cap. 6. nec tamen habetur inter priora capitula, scilicet:

¶ Secundò aũt vel tertiò nullus affirmetur.

¶ Dictum est nobis, quòd quidam clerici bis vel tèr, vel eo ampliùs episcopum ordinantibus, tamen ab eisdem episcopis confirmentur. Vndè visum est nobis, eandem confirmationẽ, sicut nec baptismũ, iterari non debere: ꝙa bis vel tèr, vel ampliùs, ordinatos aut confirmatos, non seculo, sed Deo, sub habitu regulari vel clericali seruire ossissimè famulari, decretum est.

Finis decretorum Tarraconeñ concilij.

DECRETA GELASII PAPAE I.

Ex libro pontificali.

Elasius natione Afer, patre Valerio, sedit annos 4. mẽses 8. dies 18. Fuit autem tempore Anastasij imperatoris regis, & Zenonis. Huius tempore Manichæi uenientes de Roma, quos in exilio deportari præcepit, quorum quoquè codices ante foras basilicæ sanctæ Mariæ incendio cõcremauit. Hic gesta synodica, cum fletu & sub satisfactionis libelli purgatũ Mesenũ episcopũ reuocauit, quem & ecclesiæ suæ restituit, ꝙ per eius causã Acacij & Petri. Hic fuit amator pauperum, & clerũ ampliauit. Hic liberauit periculo famis ciuitatẽ Romanam. Fecit constitutũ de omni Ecclesia-stuiura reparanda. Hic iterùm venit relatio de Græcia, ab episcopis ibus de rebus ipsius *inuentarium fideliter conscribatur, à minimo vsq; ad maximum, id est, de vtensilibus vel omni supellectile: ità tamẽ, vt si quis exindè vel præsumpsisse aliquid, vel occultè fuerit tulisse conuictus, secundùm furti tenorem restituat vniuersa.

13 Epistolæ tales per fratres à metropolitano sunt dirigendæ, vt non solùm è cathedralis ecclesiæ presbyteris, verùm etiàm de diœcesanis ad concilium trahant, & aliquos de filijs ecclesiæ secularibus secum adducere debeant. Ioannes in Christi nomine episcopus Tarraconensis ciuitatis, constitutionibus à nobis conscriptis subscripsi. Paulus in Christi noĩe episcop' in Tirassoneñ ciuitate, subscripsi. Hector episcopus Carthagineñ metropol. subscripsi. Fortunianus subscripsi. Agricius in Christi nomine episcopus Gerundeñ ciuitatis, subscripsi. Oruntius in Christi nomine episcopus Eliberitanæ ciuitatis, subscripsi. Vincentius in Christi nomine Episcopus Cæsaraugustanæ ciuitatis, subscripsi. Vrsus in Christi nomine episcopus Dertosanæ ciuitatis, subscripsi. *Cinidius in Christi nomine episcopus Ausoneñ ciuitatis, subscripsi. Nibridius in Christi nomine minimus sacerdotum ecclesiæ *Egareñ minister, constitutioni sanctorum canonum subscripsi. *Emidius *Bigerreñ

¶ Decretum eiusdem Tarraconeñ concilij ex Gratiano desumptum, quod scribitur esse cap. 6. nec tamen habetur inter priora capitula, scilicet:

¶ Secundò aũt vel tertiò nullus affirmetur.

¶ Dictum est nobis, quòd quidam clerici bis vel tèr, vel eo ampliùs episcopum ordinantibus, tamen ab eisdem episcopis confirmentur. Vndè visum est nobis, eandem confirmationẽ, sicut nec baptismũ, iterari non debere: ꝙa bis vel tèr, vel ampliùs, ordinatos aut confirmatos, non seculo, sed Deo, sub habitu regulari vel clericali seruire ossissimè famulari, decretum est.

Finis decretorum Tarraconeñ concilij.

DECRETA GELASII PAPAE I.

Ex libro pontificali.

Elasius natione Afer, patre Valerio, sedit annos 4. mẽses 8. dies 18. Fuit autem tempore Anastasij imperatoris regis, & Zenonis. Huius tempore Manichæi uenientes de Roma, quos in exilio deportari præcepit, quorum quoquè codices ante foras basilicæ sanctæ Mariæ incendio cõcremauit. Hic gesta synodica, cum fletu & sub satisfactionis libelli purgatũ Mesenũ episcopũ reuocauit, quem & ecclesiæ suæ restituit, ꝙ per eius causã Acacij & Petri. Hic fuit amator pauperum, & clerũ ampliauit. Hic liberauit periculo famis ciuitatẽ Romanam. Fecit constitutũ de omni Ecclesia-stuiura reparanda bus iterùm venit relatio de Græcia, ab episcopis ta mala & homicidia fierẽt à Petro & Acacio Constãtinopolitano. Eodem tempore ens Ioãnes Alexãdrinus episcopus venit Romã ad sedem Apostolicã. Qui Gelasius suscepit cum gloria, cui etiam cundã sedẽ p̃buit. Ipsis tẽporibus odum, & misit per tractũ Orientis, & damnauit in perpetuũ Acaciũ & Petrum, non pœnitentes, sub satisfactione libelli stularent pœnitentiã, secundùm huius primæ sedis Ecclesiæ. Hic dedicauit sanctę Euphemię martyris in ciuitate tina, milliario 20 ab vrbe. Dedicauit basilicas alias sanctorũ Nicãdri & Eusebii & Andreę, via Lauicana in fundũ tusa. Fecit autem & basilicã S. Martę rentina in fundo Crispini, milliario *20. Hic fecit 5. libros aduersùs Nestorium, Eutychem, q hodiè in bibliotheca uo Ecclesiæ continentur. Fecit & hymnum modum B. Ambrosij episcopi. Item bros aduersùs Arrium. Fecit etiam & mentorũ præfationes & orationes consecrationis mone, & epistolas fidei elimato sermone. Multũ sub huius episcopatu clerus creuit. fecit ordinatiões duas in vrbe Romæ

Februarium & Decemb. presbyteros 32, diaconos duos, episcopos per diuersa loca numero 67. Qui etiàm sepultus est in basilica B. Petri apostoli 11. Kaleñ Decemb. Et post obitum eius cessauit episcopatus dies 7.

DECRETALIS SEQVENTIS GELASIJ papæ, tituli.

De institutis ecclesiasticis, moderatè pro temporis qualitate dispositis. 1
Vt, vbi nulla perurget necessitas, constituta patrum inuiolata seruentur. 2
Vt, cùm defuerint clerici, de monachis eligantur. 3
Vt, si delaicis eligantur ad clerum, quantum temporis obseruetur. 4
De digamis, alijsq; personis, qui ad ministeum clericatús nullatenùs applicantur. 5
Vt ab episcopis sinè præceptione Papæ, nouæ basilicæ non dedicentur. 6
Vt nulla precia de baptizandis consignandisq; fidelibus exigantur. 7
De presbyteris, vt nihil de his, quæ sunt episcoporum, præsumant. 8
Vt diacones mensuram propriam, iuxta patrum decreta, custodiant. 9
Quòd diaconi in presbyterio residere non possunt. 10
Quòd Apostolica sedes paternos canones pio studio, deuoteq; custodiat. 11
Vt præter paschale tempus vel pentecostes, nemo baptizare præsumat. 12
De presbyterorum & diaconorum ordinationibus, certis temporibus celebrãdis. 13
De virginibus sacris, quandò velentur. 14
Vt viduæ non velentur. 15
Vt serui, obtentu religionis nõ suscipiantur in clerum, vel in monasterium. 16
Vt clerici nullas negociatiões inhonestas & turpia lucra sectentur. 17
Vt nemo literas nescięs, vel aliqua parte corporis imminutus, ad clerũ ꝓmoueaẽ. 18
De his, qui seipsos abscindunt. 19
De criminosis, vt ad clerum non prouehantur. 20
Quòd *dęmonijs, alijsq; passionibus irretitis, ministeria sacra tractare non liceat. 21
Quòd hi, qui sacris virginibus se sociant, & fœdera incesta commiserunt, communicare non possunt, nisi publicam pœnitentiam gesserint. 22
Quòd viduę (vt supradictum est) non velentur, sed si professam continentiam, propositio mutato, calcauerint, ipsæ pro se rationem Deo reddant. 23
Quòd secũda coniugia secularibus non negentur, quibus tamen ad clerum minimè venire conceditur. 24
Vt si quis susceperit ecclesiæ propriæ desertorem, & in aliquam prouexerit dignitatem, vterq; subiaceat sententiæ, quam canones præfixerunt. 25
De laicis vel monachis, qui per prẽmium ordinantur, vt dantem & accipiẽtem Simonis Magi crimen inuoluat. 26
Vt nulla basilica, sub defunctorum constitutanomine, dedicetur. 27
De fœminis, vt sacris altaribus nõ ministrẽt, vel aliquid ex his, quæ virorum sunt officijs deputata, præsumant. 28
De reᵈditibus ecclesiæ vel oblatione fideliũ, vt quatuor portiones fieri debeant. 29
Vt episcopus, presbyter, & diaconus, q contra hæc constituta fecerit, sui honoris periculo subiaceat. 30

¶ EPISTOLA GELASII PAPAE.

Dilectissimis fratribus vniuersis episcopis, per Lucaniam & Brutios & Siciliam constitutis, Gelasius.

Capitulum primum.

NEcessaria rerum * dispensatione constringimur, & Apostolicę sedis moderamine cõuenimur, sic canonum paternorũ sacra decreta librare, & retrò præsulũ decessorũq; nostrorum præcepta metiri, vt quę præsentium necessitas temporum restaurandis ecclesijs relaxanda deposcit, adhibita consideratione diligenti, quantùm potest fieri, temperemus: quò nec in totum formam veterum videamur excedere regularũ, & *reparandis militiæ clericalis officijs, quę p diuersas Italiæ partes, ità belli famisq; consumpsit incursio, vt in multis ecclesijs (sicut fratris & coepiscopi nostri Ioannis, Rauennatis ecclesiæ sacerdotis, frequenti relatione cõperimus) vsquequaquè deficiẽte seruitio ministrorũ, nisi remittendo paulisper ecclesiasticis promotionibus antiquitùs interualla præfixa remaneant (sinè quibus administrari nequeãt) sacris ordinibus ecclesiæ funditùs destitutæ: atque in plurimis locis, per inopiam competentis auxilij, salutare subsidium rediméda-rum desit animarum: nosq; magno reatu, si tanto coarctante periculo, non aliquatenùs consulamus, *innecti. *dispositiõe 1.q.7. Necessaria for. *in *videamur

2 Priscis igitur pro suî reuerentia manentibus cõstitutis, quæ, vbi nulla vel rerum, vel temporũ perurget angustia, regulariter conuenit custodiri, eatenùs ecclesijs, quę vel cũctis sunt priuatę ministris, vel sufficientibus vsqueadeò despoliatæ seruitijs, vt plebibus ad se pertinentibus diuina munera supplere non valeant, tam instituendi, quàm promouendi clericalis * obsequij fic spatia dispensanda concedimus: Distin. 55. c. Priscis. * officij

3 Vt si quis etiàm de religioso proposito, & disciplinis monasterialib' eruditus, ad clericale munus accedat, inprimis eius vita præteritis acta tẽporibus inquiratur, si nullo grauj facinore probatur infectus, si secundã nõ habuit fortasis vxorem, nec à marito relictã fortitus ostẽditur: si pœnitentiam publicam fortasis nõ gessit, nec vlla corporis parte vitiatus appáret: si seruili aut originariæ nõ est conditioni obnoxius: si curiæ iam probatur Dist. 77. 51 & quis de religioso. cum seq.

Universidad de Deusto
Biblioteca

nexib⁹ absolutus: si assecutus est literas, sinè quib⁹ vix fortassis ostiarij possit implere ministerium: vt si his omnibus, quæ sunt prędicta, fulcitur, cótinuò lector vel notarius, aut certè defensor effectus, post tres menses existat acolythus, maximè si huic ętas etiàm suffragatur: sexto mense subdiaconi nomen accipiat: ac si modestæ conuersationis, honestęque voluntatis existit, nono mense diaconus, completoque anno sit presbyter: cui tamen, quod annorum interstitia fuerant collatura, sancti propositi sponte susceptа doceatur præstitisse deuotio.

Dist.77.c.finali,parag. Si verò laicus. 4 Si verò de laicis quispiam ecclesiasticis est aggregandus officijs, tanto solicitiùs in singulis, quæ superiùs cõprehensa sunt, huiusmodi decet examinari personã, quantùm inter mũdanam religiosamq; vitam constat esse discriminis: quia vtiquè cõuenientia ecclęsiæ ministeria reparanda sunt, non inconuenientibus meritis ingerenda: tantoq; magis, quod sacris aptum possit esse seruitijs, in eorum quærendum est institutis, quãtùm de tempore, quo fuerant hæc assequenda, decerpitur: vt morũ habere doceatur hoc probitas, quod prolixior consuetudo non contulit: nè per occasionem supplẽdę penuriæ clericalis, vitia potiùs diuinis cultibus intulisse, non legitimæ familiæ computemur procurâsse compendia: quorum promotionibus, super anni metas, sex menses nihilominùs subrogamus: quoniam (sicut dictum est) distare conuenit inter personam diuino cultui deditam, & de laicorum conuersatione venientem. Quæ tamẽ eatenùs indulgẽda credidimus, vt illis ecclesijs, quibus infestatiõe bellorũ vel nulla penitùs, vel exigua remanserunt, ministeria renouentur: quatenùs his Deo propicio restitutis, in ecclesiasticis gradibus subrogandis canonum paternorum vetus forma seruetur: nec contra eos vlla ratione prævaleat, quod pro accidentis defectũs remedio prouidetur, non aduersùs scita Maiorum noua lege proponitur: cæteris ecclesijs ab hac occasione cessantibus, quas non simili clade vastatas, pristinam faciendis ordinationibus conuenit tenere sententiam. Quo magis hac opportunitate commoniti, obseruantiam venerãdorum canonum propensiùs delegamus, singulorum graduũ conscientias admonẽtes, nè in illicitos prorumpere moliantur excessus.

Dist.50.Nõ confidat. 5 Nec fas esse confidat quisque pontificum, bigamos, aut cõiugia sortientes ab alijs derelicta, siue quoslibet post pœnitentiam, vel sinè literis, vel corpore vitiatos, vel conditionarios, aut curiæ publicarumq; rerum nexibus implicatos, aut passim nulla temporis congruentis expectatione discussos, diuinis seruituros applicare mysterijs: neq; pro suo libitu iura studeant aliena peruadere, absque sedis Apostolicæ iussa dispositione mandante.

6 Basilicas nouiter institutas, non prex more præceptionibus, dedicare deant: nec ambiant sibimet vindicare cos potestatis alienæ.

7 Baptizandis, consignandisq; fi- Matth.16. precia nulla præfigant, nec illationibus buslibet impositis exagitare cupiant scentes: quoniã quod gratis accipimus tis dare mandamur. Et ideò nihil à prorsùs exigere moliantur, quó vel tate cogente deterriti, vel indignatiõe uocati, redemptionis suæ causas adciant, certum habentes, quòd qui prædepræhensi fuerint admisisse, vel cõnon potiùs sua sponte correxerint, fubituri proprij sint honoris. Cant.2.a Cor.14.g Gal.47.

8 Nec minùs etiã presbyteros vlum suum tendere prohibemus: nec dum celebrant, vel ecclesiasticum pali fastigio debita, sibimet audaciter re: non conficiendi chrismatis, non cõtionis pontificalis adhibendæ sibimet pere facultatem: non, præsente quoltistite, nisi fortassè iubeatur, vel oratactionis sacræ supplendæ sibi præsumlicentiam: neque sub eius adspectu, beantur, aut sedere præsumant, aut da tractare mysteria. Nec sibi meminela ratione cõcedi, sinè summo põtifidiaconum aut acolythum ius habere di: nec prorsùs addubitent, si quispiscopale ministerium specialiter posuo motu putauerint exequendum, sese presbyterij dignitate & sacra comuturo, si immoderata facientem distrit vindicare.

7. Et si

9 Diaconos quoquè propriam cõmus seruare mẽsuram, nec vltra temternis canonibus deputatum, quippiam tare permittimus: nihil eorũ permisnisterio applicare, quæ primis ordiprièdecreuit antiquitas. Absq; epipresbytero baptizare non audeant, dictis fortassè officijs longiùs cõstitu cessitas extrema compellat. Quod Christianis facere plerunquè consue- cõsil. dist. baptizãdi

75.ca.fi.

10 Non in presbyterio residere, uina celebrantur, vel ecclesiasticus quicunq; tractatus. Sacri corporis tionẽ, sub cõspectu põtificis seu pnisi his absentibus, ius non habeat

11 Cùm enim decreta venerabi- 9.1. Do. ctionum nos quoquè magnoperè cõnitamur, ac sinè eorum dispendio quæ pro alicuius vtilitatis competassè videantur laxanda, * credamus nobis contra salutarium reuerentiam larum cupiamus temerè nihil licere, sedes Apostolica superior his omnibus uẽte Domino, quæ paternis canoni-

præfixa, pio deuotoque studeat tenere proposito: satis indignũ est, quẽquam vel pontificum, vel ordinum subsequentium, hanc obseruantiam refutare, quam B. Petri sedem & sequi videat, & docere: satisque conueniens sit, vt totum corpus Ecclesiæ in hac sibimet obseruatione concordet, quam illic vigere conspiciat, vbi Dominus Ecclesiæ totius posuit principatum, dicẽte scriptura: Ordinate in me charitatem. Et item: Oñia cum ordine fiant. Atque iterùm Psalmista prædicãte: Circundate Sion, & complectimini eã, narrate in turribus eius: Ponite corda vestra in virtute eius, & distribuite grad⁹ eius, vt enarretis in progenies alteras: quoniã hic est Deus Deus noster in æternum, & ipse reget nos in secula. Hic proculdubiò, qui in ecclesiasticarum narratur altitudine dignitatum, & in cuius virtute bonis operibus corda ponẽda sunt, gradibus vtiquè distributis, cũctis Deus noster & rector populis prædicandus est Christianis: vbi nemo sibimet aliquid iã existimet imminutum, cùm & de vniuscuiusq; gradus perfectione nihil deperit, & cõuenienter retinendo, quod cælesti dispensatione collatum est, pariter nobis & cognoscibilem Deum fieri, & tribuit esse rectorem. Nam & si quid indulgetur de temporum quãtitate, moribus aggregata strenuitate pẽsaturis vitæ iam proposito continetur, quod protelata fuerat ætate curãdum, dummodò illa nullatenùs dissimulata subrepant, quorũ quodlibet si inesse claruerit, meritò clericalibus insulis reprobabilem connũcat esse personam. Etsi illa nonnunquàm sinẽda sunt, quę, si cæterorum constet integritas, sola nocere non valeant: illa tamẽ sunt magnoperè præcauenda, quæ recipi nisi manifesta decoloratione nõ possint. Ac, si ea ipsa, quæ nullo detrimento aliquotiès indulgenda creduntur, vel rerum temporumque cogit intuitus, vel accelerate prouisiõis respect⁹ excusat: quanto magis illa nullatenùs mutilãda sunt, q̃ nec vlla necessitas, nec ecclesiastica prorsùs extorquet vtilitas?

12 Baptizãdi sibi quisquam passim quocunque tempore nullã credat fiduciã, præter paschale festũ & pẽtecostes venerabile sacramentũ, excepto dũtaxàt grauissimi lãguoris incursu in quo verendũ est, nè morbi crescẽte periculo, sinè remedio salutari fortassis ægrotans exitio præuentus abscedat.

13 Ordinationes etiàm presbyterorum & diaconorum, nisi certis temporibus & diebus, exercere non audeãt, id est, quarti mẽsis ieiunio, septimi, & decimi, sed & etiàm q̃dragesimalis initij, ac mediana quadragesimæ die, sabbati ieiunio circa vesperã nouerint celebrãdas. Nec cuiuslibet vtilitatis causa, seu presbyterum seu diaconũ his præferre, qui ante ipsos fuerint ordinati.

14 Deuotis quoquè Deo virginib⁹, nisi aut in Epiphaniarũ die, aut in albis paschalibus, aut in apostolorum natalitijs sacrũ minimè velamen imponant, nisi forsitan (sicut de baptismate dictum est) graui languore correptis, nè sine hoc munere de seculo exeant, implorantibus non negetur.

15 Viduas autem velare, pontificum nullus attẽtet, quod nec authoritas diuina delegat, nec canonum forma præstituit. Non est ergò penitùs vsurpandum: eisque sic ecclesiastica sunt ferenda præsidia, vt nihil committatur illicitum.

16 Generalis etiàm querelæ vitanda præ- Dist.54. ge- sumptio est, qua propemodùm causantur neralis. vniuersi, passim seruos & originarios, dominorum iura possessionumque fugientes, sub religiosę conuersationis obtentu, vel ad monasteria sese conferre, vel ad ecclesiasticum famulatum, conniuentibus quoquè prępositis, indifferenter admitti: quę modis omnibus est amouenda pernicies, nè per Christiani nominis institutũ, aut aliena peruadi, aut publica videatur disciplina subuerti, præcipuè cùm nec ipsam ministerij clericalis hac obligatione fuscari conueniat dignitatẽ, cogaturq; pro statu militantium sibi conditioneq; iurgare, aut videri (quod absit) obnoxia. Quibus solicita competẽter interdictione prohibitis, quisquis episcopus, presbyter, aut diaconus, vel eorum qui monasterijs præesse noscũtur, huiusmodi personas apud se tenẽtes, nõ restituẽdas patronis, aut deinceps vel ecclesiasticæ seruituti, vel religiosis congregationibus putauerint applicandas, nisi voluntate forsitan dominorum, sub scripturæ testimõio primitùs absolutas, vel legitima transactione concessas, periculum se honoris proprij nõ ambigant communionisq; subituros, si super hac re cuiusquã verax nos querela pulsauerit. Magnis quippe studijs, secundùm beatum Apostolum, præcauendũ est, nè fides & disciplina Domini blasphemetur. 1.Tim.6.a.

17 Consequens fuit, vt illa quoquè quæ Dist.88.cõde Piceni partibus nupèr ad nos missa relatio nunciauit, non prætereunda putaremus, id est, plurimos clericorum negociationibus inhonestis & lucris turpibus imminere, nullo pudore cernentes Euangelicam lectionẽ, qua ipse dominus negociatores è tẽplo, verberatos flagellis, asseritur expulisse, nec Apostoli verba recolentes, quibus ait: Nemo militans Deo, implicat se negocijs secularibus: Psalmistam quoquè Dauid, furda dissimulãtes aure, cantantem: Quoniam non cognoui negociationes, introibo in potẽtias domini. Proindè huiusmodi aut ab indignis posthàc quæstibus nouerint abstinendum, & ab oñi cuiuslibet negociationis ingenio, vel cupiditate cessandum: aut in quocunque gradu sint positi, mox à clericalibus officijs abstinere cogantur: quoniam domus dei, domus orationis & esse debet, & dici, nè officina negociationis & spelunca potiùs sit latronum. Luc.19.g

sequens. In can.apo. ca. 44. Et Nic. cõc.ca.17.& Laodic. ca. 15. Mat.21.b

2.Tim.2.a

Psalm.70.

14.q.4.Cle.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Dist.36.Illiterator.

18 Illiteratos quoquè, & nonnulla parte corporis imminutos, linè vllo respectu ad ecclesiasticum didicimus venire seruitium. Quod simul antiqua traditio,& Apostolicæ sedis vetus forma non recipit: quia nec literis carens, sacris esse potest aptus officijs, & vitiosum nihil prorsùs DEO offerri legalia præcepta sanxerunt. Itaque decęterò modis omnibus hæc vitentur, nec quisquam talis

Leui.21.c Deuter.17

1.q.7. Si qui vel propria.

suscipiatur in clerum. Si qui verò vel temeritate propria, vel incuria præsidentium tales antè susceptì sunt, in his, quibus constituti sunt, locis eatenùs perseuerent, vt nihil vnquàm promotionis accipiàt: satisque habeant, hoc ipsum sibi pro nimia miseratione permissum.

Nicenę synodi ca.1.Et in ca.apostolorũ, ca.25.

19 De his autem, qui scipsos abscindunt, paterni canones euidenter sequenda posuerũt, quorum tenorem sufficiat indidisse. Dicunt enim, talia perpetrantes, mox vt agniti fuerint, à munere clericali debere secludi. quod modis omnib⁹ custodire nos cõuenit, quia fas esse nulli suppeditat, quicquam pter illa, q̃ memorabilis decreuit forma, censere.

20 Comperimus etiàm horrendis quibusdam criminibus implicatos, tota discretione submota, non solùm de factis atrocibus necessariam pœnitudinem non habere, sed nec aliqua correctione penitùs succedente, ad diuinum ministerium honoremq; contendere. Nonnullos autem etiàm in ipsis ordinibus constitutos, grauibus delinquentes facinoribus, non repelli, cùm & Apostolus clamet, nemini citò manus imponendas,

1.Tim.5.d

neque communicandum peccatis alienis: &

niceni cõcilij ca.9.& 10

maiorum veneranda constituta pronuncient, huiusmodi, etiàm si fortè subrepserint, tam qui antè peccauerũt, detectos oportere repelli, quàm sacrę professionis oblitos, pręuaricatoresque sancti propositi, proculdubiò submouendos.

21 Vsqueadeò sanè comperimus, illicita quæque prorumpere, vt dæmoniacis similibusque passionibus irretitis, ministeria sacrosancta tractare tribuatur. Quib⁹ si in hoc opere positis aliquid propriæ necessitatis occurrat, quis de sua fidelium salute confidet,

dist.35. Vsq; adeò.

vbi ministros ipsos curationis humanæ tanta perspexerit calamitate vexari? Atque ideò necessariò remouendi sunt, nè quibuslibet,

Roma.14.c

pro quibus Christus est mortuus, scãdalum generetur infirmis. Postremò, si corpore sauciatum fortasis aut debilẽ, nequaquàm sancta contingere lex diuina permittit: quanto magis doni cęlestis dispensatores esse nõ cõuenit, quod est deterius, mente perculsos?

Leui.21.c

22 Virginibus autẽ sacris temerè se quosdam sociare cognouimus, & post dicatũ deo propositum, incesta fœdera sacrilegaque miscere. Quos protinùs æquum est à sacra communione detrudi, & nisi per publicam probatamque pœnitentiam, omninò non recipi: sed tamen his viaticum de seculo transeuntibus, si tamen pœnituerint, non te[illegible]

23 Nam de viduis sub nulla be[illegible] ne velandis, superiùs latiùs duximus [illegible] dum. Quæ si propria voluntate [illegible] pristini coniugij castitatem mutauer[illegible] calcauerint, periculi earum interer[illegible] Deum debeant satisfactione placare [illegible] (iuxta Apostolum) primam fidem irr[illegible] cerunt. Sicut enim, si se forsitan cu[illegible] non poterant, secundùm Apostolum, [illegible] tenùs nubere vetabantur, sic, habita [illegible] liberatione, promissam deo pudicitiã [illegible] debuerũt custodire. Nos autem talib[illegible] lum laqueum debem⁹ inijcere, sed sa[illegible] hortationes pręmij sempiterni, pœn[illegible] proponere diuini iudicij, vt & nostra [illegible] soluta cõscientia, & illarum pro se ra[illegible] deo reddat intẽtio. Cauendũ est q; pr[illegible] earũ moribus actibusque beatus P[illegible] stolus testatur, quod planiùs exp[illegible] terimus, nè sexus instabilis non tam [illegible] ri, quàm admoneri videatur.

24 Secundas nuptias sicut secul[illegible] ire conceditur, ità post eas nullus [illegible] le sinitur venire collegium. Alia est [illegible] manæ fragilitati generaliter concess[illegible] tia, alia debet esse vita, diuinarum [illegible] uitio dedicata.

25 Quisquis propriæ deserto[illegible] nullis existentibus causis, ad alium [illegible] transeundum, temereque susceptu[illegible] promotus: reuerendorum canonum [illegible] vel receptor eius atque prouector, [illegible] ta non effugiet, quæ de huiusmodi [illegible] ptoribus præfixere seruanda.

26 De monachis laicisque, in [illegible] piosiùs præceptionis huius parte [illegible] est, quæ vel quatenùs his pro rerum [illegible] rumque necessitate concessa sint, [illegible] admodùm, vbi nullius necessitat[illegible] probatur, nõ nisi vetus institutio [illegible] stodiri. Quos verò constiterit ind[illegible] ritis, sacrã mercatos esse precio d[illegible] conuictos oportet arceri, non fin[illegible] facinus tale perpetrantes: quia d[illegible] ter & accipientem damnatio Sim[illegible] sacra lectio testatur, inuoluit.

27 De locorum consecratione [illegible] quanuis superiùs strictim fuerit [illegible] sum, nobis quoque patefactum [illegible] absque præcepto sedis Apostolicæ [illegible] li factas ecclesias vel oratoria sacra[illegible] mant: hoc sumus tamen iudicio [illegible] ore permoti, quòd in quocunque [illegible] defunctorum, & (quantùm dicitur) [illegible] nò fidelium, constructiones gestato[illegible] processionibus audacter inibitur[illegible] rantur. Quæ quoniam tam acerb[illegible] sunt, vt eadem vix noster ferre p[illegible] si reuerà Christianitatis affectum [illegible] onibus certus & fixus est, & distinc[illegible] rantur, & à quibus fuerint gesta, [illegible] quoniam sicut latentibus in hoc [illegible]

nominibus, non extat in quem sententia debita proferatur, ità cùm manifestis fuerit documentis expositus, quę tanti sceleris poscit immanitas, non effugiet vllatenùs vltionem.

28 Nihilominùs impatienter audiuimus, tantũ diuinarũ rerũ subisse despectum, vt fœminæ sacris altaribus ministrare ferantur: & cuncta, quæ non nisi virorum famulatui deputata sunt, sexum, cui nõ cõpetit, exhibere: viso quòd omnium delictorum, quæ figillatim perstrinximus, noxa omnis & crimẽ eos respicit sacerdotes, qui vel ista committunt, vel cõmittentes minimè publicando, prauis excessibus se fauere significant: si tamẽ sacerdotũ iam sint vocabulo nuncupãdi, qui delegatum sibi religionis officiũ sic prosternere moliunt, vt in peruersa quęq; prophanaq; decliues, sinè vllo respectu regulæ Christianæ, ꝑcipitia funesta sectentur. Cumq; scriptũ sit, minima qui spernit, paulatim decidit: quid est de talib⁹ existimandũ, q immẽsis ac multiplicibus prauitatũ molib⁹ occupati, ingentẽ ruinã multimodis impulsionibus ediderunt, q̃ nõ solùm ipsos videatur obruere, sed & ecclesijs vniuersis mortiferã, si non sanentur, inferre pernicie? Nec ambigãt, q hæc ausi sunt exercere, sed etiàm, q hactenùs cognita siluerũt, sub honoris proprij se iacere dispendio, si nõ quanta possint celeritate festinent, vt læta lia vulnera competenti medicatione curentur. Quo eñ more teneãt iura pontificũ, q pontificalibus excubijs eatenùs iniuncta dissimulãt, vt contraria domui dei, cui ꝑsident, potiùs operentur? qui quantùm apud Dñm possent, si non nisi conuenientia procurarẽt, tantùm quid mereant, adspiciãt, cùm execrabili studio sectentur aduersa. Et quasi magis hęc regula sit, qua ecclesię debeant gubernari, si q̃quid est ecclesiasticis inimicum regulis, 'perpetratur, cùm & si cognitos habuit canones vnusquisque põtificum, intemerata debuerit tenere custodia. Et si forsitan nesciebat, cõsulere fidẽter oportuerit scientem. Quo magis excusatio nulla succurrit errantibus: quia nescię, proposuit seruare quod nouerat, nec ignorãs curauit nõsse quod gereret.

q.2. qua vt autem

29 Quatuor autẽ tam de redditu, quàm de oblatiõe fidelium, prout cuiuslibet ecclesię facultas admittit, sicut dudùm rationabiliter est decretum, conuenit fieri portiones. Quarum sit vna põtificis, altera clericorum, pauperum tertia, quarta fabricis applicanda. De quibus, sicut sacerdotis intererit, integrã ministris ecclesiæ memoratã depẽdere quantitatem, sic clerus vltra delegatã sibi summã nihil insolenter nouerit expetendum. Ea verò, quæ ecclesiasticis ędificijs attributa sunt, huic operi veraciter prærogata, locorum docebit instauratio manifesta sanctorum: quia nefas est, si sacris ędibus destitutis, in lucrum suum præsul impendia, his designata, cõuertat. Ipsam nihilominùs adscriptam pauperibus portionem, quanuis diuinis rationibus se dispensãsse mõstraturus esse videatur, tamen iuxta quod scriptũ est, vt videant opera vestra bona, & glorificẽt patrem vestrum, qui in cælis est, oportet etiàm præsenti testificatione prædicari, & bonæ famæ prędicijs non taceri.

Matth.5.b

30 Quapropter nec clericorum quisquã se huius offensæ futurum confidat immunẽ, si in his, quæ salubriter sequẽda deprõpsim⁹, siue episcopũ, siue presbyterũ, siue diaconũ viderit excedentem, non protinùs ad aures nostras deferre curauerit, probationib⁹ dũtaxàt cõpetenter exhibitis, vt trãsgressoris vltio, fiat & cęteris interdictio delinquẽdi. Sui verò modis omnibus erit vnusquisque pontificum ordinis & honoris elisor, si cuiquam clericorum, vel ecclesiæ tot⁹ auditui hęc putauerit supprimẽda. Data 5 Idus Martij, Asterio & Præsidio viris clarissimis consulibus.

1.q.2. Quapropter. Et in can. apostolorũ ca. 40.41. Et in Antioch. cap.25.

EPISTOLA EIVSDEM AD Siculos.

De benè regendis rebus ecclesiæ ab episcopis. 1

De tricenali præscriptione. 2

CAPITVLVM I.

GElasius Romanæ Ecclesiæ episcop⁹, dilectissimis & in Christi charitate vnanimiter cõnexis fratribus episcopis, qui in Sicilia sunt constituti. Præsulũ authoritas nostrorũ emanauit, vt * facultates ecclesiæ epi- 16.q.3. Præsulũ autho.
tamen, vt viduarum, pupillorum atque pauperum, necnon & clericorum, stipendia distribuere debeant. Hoc eis etiàm statuimus dari, quod hactenùs decretum est. Reliquũ sibi episcopi vindicẽt, vt (sicut antè dixim⁹) peregrinorum atque captiuorum largitores esse possint.

2 Illud etiàm annecti placuit, vt si (quod abfit) facultates ecclesiæ, necnõ & diœceses, quæ ab aliquibus possidentur episcopis, iure sibi vindicent, quod tricenalis lex conclusit, quia & filiorum nostrorum principũ ità emanauit authoritas, vt vltra triginta annos nulli liceat pro eo appellare, quod legum tẽpus exclusit. Data Idib⁹ Maij, Asterio & Præsidio viris clarissimis consulibus.

12.q.2. Facultates eccl. Et 16.q.7. ꝓsulum aut. §. Itẽ cela sius

TOMVS DE ANATHEMATIS vinculo, Gelasij papę.

NE fortè, quod solent, dicant, quòd si synod⁹ Chalcedonẽ admittit, omnia constare debeant, quæ illic videntur esse deprompta. Aut em ex toto eam admitti oportere, aut si ex parte repudiabilis est, firmam ex toto constare non posse. Cognoscant igit illud secundùm scripturas sanctas, traditionemque Maiorum, secundùm canones regulasque Ecclesiæ, pro fide communi, & veritate catholica & apostolica, pro qua hanc

Abruptum principium Tomi grauis.

fieri

Universidad de Deusto
Biblioteca

fieri sedes Apostolica delegauit, factamque firmauit, à tota Ecclesia indubitâter admitti: alia autem, quæ per incompetêtem præsumptionem illic prolata sunt, vel potiùs ventilata, quæ sedes Apostolica gerenda nullatenùs delegauit, mox à vicarijs sedis Apostolicę contradicta, manifestum est, q̃ sedes Apostolica, etiàm petête Martiano principe, nullatenùs approbauit, quę præsul ecclesię Cõstantinopolitanæ tunc Anatolius, nec se presumpsisse professus est, & in Apostolicę sedis antistitis non negauit posita potestate: quæ ideò (sicut dictum est) sedes Apostolica non recepit, quia quæ priuilegijs vniuersalis Ecclesię contraria probantur, nulla ratione sustinet. Quid em̃? Quia in libris sanctis, quos vtiquè veneramur & sequmur, quoniã quorundam illic & prophanitates esse feruntur, & scelera gesta narrantur, ideò nobis pariter aut veneranda sunt, aut sequenda, quia in illis sanctis libris & venerabilibus continẽtur? Sanctus Petrus primus apostolorum, sic existimans noui testamenti gratiam prædicandam, vt à legis veteris non recederet institutis, quædam per simulationem legitur inter Iudæos Gentilesque gessisse. Nunquid ideò aut illa eius sequẽda sunt, quę meritò & coapostolus eius facta redarguit, & postea consequenter ipse vitauit, pariterque assumenda sunt cum his, quæ (vtpotè primus apostolus) salubria prædicauit? Nunquidnàm aut eius recta doctrina cum his, quę humanitùs acciderant, repudianda est, aut illa adhuc imbecillis insicitia, cum perfecta eius suscipiẽda est doctrina? Nunquidnàm in ipsorum hæreticorum libris non multa, quę ad veritatẽ pertineant, posita releguntur? Nunquidnã ideò veritas refutanda est, quia illorum libri, vbi prauitas inest, refutantur? Aut ideò praui libri suscipiendi sunt eorum, quia veritas, quę illic inserta est, non negatur? Ait Apostolus: Omnia probate: quæ bona sunt, tenete. Scimus Apostolum etiàm de paganorum libris aliqua posuisse. Nunquid ideò etiàm cuncta recipienda sunt, quæ cum his pariter sunt ꝓlata? Ipse Apostolus ait, multos prędicatores aliter atque aliter Christum prædicare, vbi licèt quocunque modo Christum prædicatum oportet admitti, tamen non ideò illum morem, quo non rectè prædicatum est, non admonet euitare. Malos operarios ipse conqueritur, quorum alia refutanda, alia docet esse sectãda. Hæc & huiusmodi exempla nos edocent, & testimonia diuina confirmant, non omnia passim à quocunque dicta, vel vbicunquè scripta, indifferenter accipere: sed retentis bonis, quæ noceant, refutare. Peccatori homini mors illata est, & tamen homini IESV CHRISTO mors illata, reum fecit esse diabolũ: quia vbi causa mortis non erat, putà peccatum, nõ debebatur & pœna. Sententia præfigitur, vel præfixa est semp errori. Quæ sententia huic errori ꝑfixa, nunq̃ omninò resoluetur. Sicut em̃, inquibus ipse error, nunq̃ error esse desistit, ista sententia ꝑfixa nũquàm resoluetur, quia qui agnoscitur esse damnatus, & eadẽ diù manet error, probatur adstrictus: qui in eo errore sunt, sententia erroris ẽcti sunt: & quãdiù in eo manent, nullus absoluti sunt, sicut nec ipse, in quo error absoluit. Error em̃ ipse nunquam ꝓmeretur: sed qui eo veraciter errante ab ei⁹ participatione discedit. Quãdiu in eis est, error damnationẽ suam tenet, quamquè resoluitur, quia error semper nam meretur. Participes verò eius, si per sunt & eius pœnæ participes, si in perstare non desinant: aut si ab eodem errore discreti fuerint, quàm alieni facti sunt ab errore, tam & pœnæ eius participatione discreti, tam & pœna erunt consequenter alieni. Cùm errãti na ꝓfigitur, quãdiù manet errans, eadẽ constringitur: quia errans, esse non pœnè pœna errati. Hęc eadẽ pœna perpetua nunquamquè soluenda, quandiù error perstiterit. Qui si errãs esse desisterit, errãti est præfixa perpetua, non erranti alteri effecto, quàm cui ꝑfixa est, non nõ potest esse perpetua, sed nec effecta. Non est em̃ ipse, cui ꝑfixa est. Errans fixa est, non, non erranti. Quæ enim ꝓfixa perpetua est, & perpetuò errante: nõ errante, nõ potest iam errãti dicta fore perpetua, sit errãti quàm esse soluẽda. manet omninò & tumq̃; est, quòd in ea ꝑfixum est. nec prorsùs absolui, quãdiù manẽti ꝑfixum errãti. Nõ errãti aũt nec pœna potest nõ errãti nõ debetur inferri. Nec omninò, nec soluit, q̃ debet errãti. In tenore illa ꝑfixa est, i suo iure nõ resoluit: in non suo tenore, q̃ esse non iã docetur esse vacuata: & ius illic habere, vbi causam nõ haber existens sunt sanctæ scripturæ tali forma istius citur: Pereãt peccatores à terra, & vt nõ sint peccatores, vt desistant esse tores. In hoc pereant, vt esse deficiant tores. Cæterum si prorsùs peccatores dùm prophetæ sentẽtiam, vsquequaque perirent, vt substantialiter non esse saluari potuissent à redemptore mundo vénit non iustos vocare, sed peccatores de quibus dicit Apostolus: Christus Iesus hũc mundũ peccatores saluos facere, primus ego sum? Et, cùm peccatores misit Dei filiũ suũ, & cætera huiusmodi reuerà plurimi, etiàm substãtialiter, peccatores, in peccatis suis vtiquè permanentes, veraq̃; in eis sentẽtia dicta permanet quamq̃; resoluta est: & tamẽ eadẽ quibus ꝑfixa est, permanente peccato dam genere factũ est, vt in talibus quaquè manẽtibus, id est, in peccatis vsquequaquè durantibus, sententia

Galat.2.c

1. Thess.5.d
Act.17.e
2. Cor.15.d
1. Ti.1.b

Philip.1.c

præfixa talib⁹ permaneret. Nam & ipsi pereunt: sed esse peccatores, (vt dictum est) non pœnaliter, sed remediabiliter, quodã & ipsi genere pierunt: quodã genere & in ipsis mãsit præfixa sententia, donèc permanens eos efficeret non esse peccatores, vel peccatores non esse perficeret. Completa est & in eis sententia, nec quo tenore peracto permanẽs illa sentẽtia pereuntibus peccatoribus, ità vt nõ essent vtiquè peccatores. At ea iã in non peccatoribus manere non potuit: quia in eis, q̃bus inflicta non fuerat, iùs manendi pentiùs nõ habebat. Ità nec in suo iure vel tramite vllatenùs sententia resoluta est: & eadem in his, q̃bus inflicta est, pmanẽte, ab his q̃ ab ei⁹ iure discreti sunt, aliena, prsùs effecta est nec in his, sãlua sui cõditione, fas haberet manẽdi, q̃bus inflicta nõ erat. Dixit Dñs, quòd in spũm sanctũ peccantibus nec hic esset, nec in futuro seculo remittendũ. Quãtos aũt cognoscimus in spiritum sanctum delinquẽtes sicut hæreticos diuersos, Arrianos, Eunomianos, Macedonianos, ad fidem catholicam reuertẽtes, & hic remissionem suæ percepisse blasphemiæ, & in futurum spem sumpsisse indulgentiæ consequendæ? Nec ideò nõ vera est Domini sententia, aut putabit esse vllatenùs resoluta, cùm circa tales, si hoc esse permaneant, nunq̃ omninò soluenda persistat, effectis aũté non talibus, non irrogata. Sicut etiàm est consequẽter & illud beati Ioannis apostoli: Est peccatũ ad mortem: non dico, vt oretur pro eo. Et est peccatũ non ad mortem: dico, vt oretur pro eo: est peccatum ad mortem, in eodem peccato manentibus: est peccatum non ad mortem, ab eodem peccato recedentibus. Nullum est quippe peccatũ, pro quo aut non oret Ecclesia remittendo: aut quod, data sibi diuinitùs potestate, desistentibus ab eodem, nõ possit absoluere, vel pœnitentib⁹ relaxare, cui dicitur: Quæcunq; dimiseritis super terram, dimissa erunt & in cælis: & quæcunque solueritis super terram, erunt soluta & in cęlis. In quibuscunq;, oñia sunt, quantacunque sint, & qualiacunq; sint: veraci nihilominùs eorum manente sententia, * nunquàm soluenda esse denunciatur: in eorũ tenore consistens, non etiàm ab hoc eodem pòst recedens. Quod etiàm in Acacij sententia rationabiliter intuendũ est, in qua etiàm si ei dictum est, nunquamquè soluendus non est adiectũ tamen, Etiàm si resipueris, Etiàm si ab errore discesseris, Etiàm si ꝓuaricator esse desiteris. Quapropter in aperto est ità dictum, nunquàm soluendus, sed talis scilicet, qualis est & ligatus, non autem talis effectus, qui sicut ligandus nõ erat, sic absolutus esse docebatur. Sicut carebat obligatione, cùm obligationis causa caruisset: sic vtiquè absolutus existeret, quatenùs & ipse non necessitate dictę sententię, videretur nõ posse quodammodò iam solui * talis effect⁹, & obligatione carens, fieret absolut⁹: & circa

* obscu-

eth.12.c

Iuan.5.d

1.16.18.

quæ

quam

tales præfixa sententia, nullo modo insolubilis redderetur. Nunquid enim misit, quæsiuit, expetijt, & abiectus est? Itaque ipse in se insolubilem fecit esse sententiam, qui talis permanere delegit, qualis veraciter nõ posset absolui: & noluit talis effici, circa qualẽ, permanente sententia circa tales, effectũ non talem, insolubilis sentẽtia non maneret, quæ circa effectum non talem, non haberet licentiam permanendi. quo magis (vt dictum est) exemplo atque periculo admoniti, qui eodẽ tenore sunt cõstricti, festinare debent, vt nõ tales esse permaneant, quibus sententia illa non soluenda præfixa est, & esse tales incipiant, qualibus, non insolubilis præfixa sententia, possit esse solubilis. Quoniam autem effecto non tali, quali non soluenda præfixa sententia est, effecto (inquam) nõ tali, potelt solubilis esse sententia: quia iam Acacio, non volenti non * talem esse, sicut tali vsque in finem permanenti, permansit inabsoluta sententia: ità iam non tali effici non volenti, solubilis non potest esse sententia. Nõnne tantos habebat Acacius, quorum exemplum sequi potuisset, antistites, q̃ in Ephesino ꝓ- lapsi latrocinio, quolibet modo in consensionem reciderant prauitatis? Vtiquè tamen (& si dictum non erat) & perpetuam damnationẽ ferre potuissent, nisi resipiscentes & nõ tales effecti, quales illic facti fuerant, damnationemquè perpetuam merebantur, resolui circa se damnationem, recedẽtes à perpetuæ damnationis causa, meruissent: quam, qui pstitere, circa se insolubilem reddiderunt. Nihil interest igitur, nihil differt, vtrum dicatur, nunquàm soluendus, an non dicatur: qa ecclesiastica sententia reos & prævaricatores obligat: quia sicut ei non potest suffragari, q̃ non est dictus nunquàm soluendus, sed, si in errore permanserit, insolubilis modis omnibus pseuerat: nec potest indè, nisi non talis effectus, absolui: sic cuiquam prꝑiudicare nõ potest, tametsi dictum est, nunquàm esse soluendum, manifestã ratione monstrante, quia nunquàm sit omninò soluẽdus, si talis, qualis ligat⁹ est, esse persistat: vel talis vtiquè nũquàm soluendus, qualis est obligatus. Non adiecto aũté, etiàm si resipiscat & corrigat, patére prorsùs & liberum esse non dubium sit, vt non talis effectus, qualis nunquàm dictus est esse soluendus, sed talis, qualis non est dictus, nũquàm esse soluend⁹, id est, correctus & emendatus, cõsequenter correctus & possit * solui. Notandum, quòd quolibet genere blasphemantib⁹ in spũm sanctũ, si resipiscãt & corrigãt, & hîc eis & in futuro seculo remittatur: nec indè possit Dñi nutare sententia, q̃ circa tales, vtiquè ꝑmanentes, ꝑmanere dicta est, nõ circa nõ tales effectos. Quandiù aũt i hoc manẽt, tales sunt, q̃bus nõ remittendũ esse ꝑfixum est. Cùm aũt ab hoc recesserint, nõ tales efficiunt, qualib⁹ nõ remittẽdũ esse ꝑdictũ est. Et ideò nõ talib⁹ effectis

Dea. Ephesina synodo dicit, quæ prædatoria appellatur.

* alls

* absolui

potest

Universidad de Deusto
Biblioteca

potest & hîc & in futuro seculo iam remitti. Alioquin (quod absit) frustrà videretur Ecclesia huiusmodi sua reconciliatione susci-pere. Quia autem frustrari nõ potest, hoc intellectu modis omnibus, salua Domini sententia, ꝓdicandum est, quãtùm ad nos pertinet, omninò posse. Talis igitur dict⁹ est Acacius, qualis ligatus est, nunquàm esse soluendus. Talis vsque in finem esse permansit, talis esse non destitit. Ità talis est hodiè, qualis est dictus. Nõ talis esse iam nõ potest: nũquàm igitur, talis permanendo, soluendus est: qui si talis esse desisteret, nec in nõ tali pmansisset, & nunquàm esse soluendum: quia non talis, qualis dictus est nunquàm esse sol-
for. à non uendus, posset absolui, & ✳nõ tali nunquàm solui recederet, & ideò, vt solui posset, accederet. Quod sedes Apostolica non cõsensit, nec Imperator imposuit, nec Anatolius vsurpauit. Totumque (vt dictũ est) in sedis Apostolicæ positum est potestate. Ità quod firmauit in synodo sedes Apostolica, hoc robur obtinuit: quod refutauit, habere nõ potuit firmitatem: & sola rescindit, quod præter ordinem congregatio synodica putauerat vsurpandum, non promulgatrix iteratæ sententiæ, sed cum Apostolica sede veteris executrix. Hoc tamen, quod de vno eodemque homine dictum est, siue tali persistente, qualis sententiam competenter accepit, siue nõ tali effecto, & ab illa sententia, quæ non tali non dicta est, absoluto, & in vnaquaque ciuitate legitur similiter esse præfixũ, & in populo ac gẽte simul depromptum potiùs, quæ in toto orbe portio est. Idem enim mundus est, qui & periturus est dictus, & sermo DEI non potest excidere, & in ipso mundo nihilominùs à prauis intentionibus recedẽte nõ
Hiere. 47. c promitur. Sic Tyrus & ✳ Beryton, Gaza &
Hie. 44. per totum. Aegyptus pronunciatæ sunt perituræ, quas
Luc. 10, c postea per euangelium nouimus esse saluatas. Periẽrunt itaque duplici modo: aut permanentes in eo, quo talem sententiam susceperunt: aut deficientes ab eo, quo tales fuerant, & incipientes esse, quo non tales fuerant: quibus est illa præfixa sententia, vt consequẽter ad non tales nõ pertineret illa sententia, quæ non talibus præfixa non fuerat. sic etiàm de gente Iudæorum à Deo etiàm p
Esa. 6. c Esaiam prophetam peremptoriè veluti pronunciatum est: Claude oculos eorum, & obtura aures eorum, & videntes nõ videant, & audientes non audiant, nè quandò intelligant, & obdura cor populi hui⁹, nè vnquàm conuertantur, & sanem illos. Hîc etiàm correctio & emendatio interdicta monstratur, & resipiscendi quoquè spes prorsùs abscinditur. De quo tamen populo apostolos & ec
Actor 2. g clesiam primitiuam nouimus processisse, & tot millia hominũ vna die baptismate fuisse saluata. Eccè & in persistẽtibus, qualis est illa sententia promulgata, permansit, nec ad correctionem prorsùs venire sanitatis admissi

sunt, sed adiudicati sunt in sua
perire, & manente diuina sententia
ipsorum propriã emendatione
lectu vel motu, suaq; virtute
conuersi sunt, vt sanarentur, sed
Dei sanati sunt, vt conuerterentur
uertantur, inquit, & sanem eos, nè
te, nè suis operib⁹, quib⁹ vtique
nè suam iustitiam sectantes, iustitiæ
debeant esse subiecti, de suis
tes, non diuinæ se misericordiæ
tionique subdentes. Et ideò
perbæ præsumptionis effectus, nõ
tur suis intentionibus, suis
rant: & sanẽ eos, nè eorũ quasi
pria facultate veniẽtibus, saluatrix
retur, atq; ità gratia iam nõ
gratis data esset immeritis, sed
meritis restituta. Non ergò ipsi
& sanẽ eos: sed sanati per gratiã
humilitatẽ Christi conuertantur
Ità in vtrisq;, hoc est, & in eo
in quo talem sententiam perceperit
uatis exindè sententia Dñica
tamen illa permanente, sic
nitas introducta est, vt illa
tata videretur: sed eadem
non illorum confidentia, sed
re prouenire. Quòd si hæc
nec ad suæ pertinere
potestatis, cui tantùm
dicare permissum est, nõ etiàm
quomodò de his, p quos
iudicare ꝓsumunt? Fuerint
Christi, vt quidã figuraliter
nalib⁹ actionibus cõstituti
sterent, & pariter sacerdotes
Melchisedech fuisse sacra
Quod in suis quoquè
vtpotè qui semper
rẽt, sibimet tyrannico
tẽdit, vt pagani Imperatores
pontifices dicerentur. Sed
tum est eundem regem
sibi nec Imperator
fuit, nec pontifex
uit. Quanuis enim
regis atque pontificis
tionem naturæ, magnificè
generositate
gale genus & sacerdotale
Christus memor fragilitatis
orũ saluti cõgrueret, dis
tẽperans, sic actionib⁹
distinctis officia potestatis
uit, suos volens
ri, non humana
& Christiani Imperatores
põtificibus indigerent
poralium cursu
tionibus
à carnalibus
tans DEO, minimè

implicaret: ac vicissim non ille rebus diuinis præsidere videret, qui esset negocijs secularibus implicatus, vt & modestia vtriusq; ordinis curaretur, nè extolleretur vtroque fastus, & cõpetens qualitatibus actiõum specialiter professio aptaretur. Quibus omnibus ritè collectis, satis euidẽter ostenditur, à seculari potestate nec ligari prorsùs, nec solui posse pontificem. Quo manifestiùs approbatur, Alexandrinum Petrum per Imperialem tantummodò sententiam nullo modo potuisse prorsùs absolui: vbi si pontificum quoquè sociatur assensus, quærim⁹ vtrùm ꝓcesserit, an fuerit subsecutus. Si subsecutus est, nihilominùs ad id reditur, vt absolutio seculari potestate præcepta, & principaliter inchoata, valere non possit: pontificumq; secutus assensus, adulationis potiùs fuerit, q̃ legitimæ sanctiõis. Si præcessit, doceatur à quibus, & vbi ille sit gestus, si secũdùm Ecclesiæ regulam celebratus, si paterna traditione ✳profectus, si maiorum more prolatus, si competenti examinatione depromptus. Vbi procul dubio requirendum est, si synodali congregatione celebratus, quod in receptione damnati, & depulsione catholici, quia noua est causa, fieri debuisse certissimum est: si ad primam sedem, cuius intererat sententiæ, qua Petrus tenebatur obstrictus, secundum Ecclesiæ regulas est relatum: si eadem, quæ ligauit, absoluit: si illa, q̃ ligauerat, non resoluente, immò etiàm nesciente, potuisset dissolui: Si hæc gesta non sunt, quo more, quo ritu Alexandrinus Petrus prætenditur absolutus, cum nec à pontificib⁹ legitimè & ecclesiasticis legibus fuerit expeditus, nec à seculari potestate potuerit præter Ecclesiæ tramitem prorsùs absolui? Sed dicatur forsitan, Non imperator absoluit, sed à pontificibus popposcit absolui. Tanto magis poscenti Imperatori à pontificibus fuerat suggerendum, vt si eum legitimè vellet absolui, legitima ecclesiastici tenoris absolutio proueniret, & hæc omnia q̃ superiùs dicta sunt, secundùm Ecclesiæ tramitem seruarentur: præcipuè cùm de secundæ sedis ageretur antistite, nec ab inferiore qualibet, sed à prima sede iure posset absolui. Inferior quippe potiorem absoluere nõ potest: sola ergo potior inferiorem conuenienter absoluit. Proindè inferioris loci põtifices, qui nullatenùs se nouerant potiorem sibi, sine prima sede se posse resoluere, præcipuè quem eius sententia nouerat obligatum, præuaricatoria absolutione potiùs nõ illum penitùs exuerunt, sed se præuaricatione potius nexuerunt. Ità Petri absolutio ex vtroq; non constat, quia nec præuaricatoria absolutione rei reum absoluere potuerunt, & depulsis vndiq; pontificibus catholicis hæreticisq; simpolitis, vel his, qui hæreticorum tenebantur cõmunione polluti, etiàm sacrę religiõis insyncritate polluti, participé suũ tam absoluere nequiuerũt, q̃ ipsi non erant absoluti. Ac proindè tam ecclesiasticæ regulæ præuaricatores, q̃ sacrosanctæ communionis integritatem maculantes cõsortio persidorũ, quod de reo similimo potuerunt ferre iudicium? De catholicis enim pontificibus per totum Orientem aut quicunq; pstitit, est iectus: aut ille restitit, qui consensit errori, & se ab errantium cõtagio non retraxit. Quod igitur eorum potuit de cuiusquam errore esse iudicium, qui nusq̃ non errasse monstrantur, & hereticorum simul catholicorumq; confessione permixta, cunctas religionis verę & syncerę sedes turbasse, catholicamque apostolicamq; confudisse puritatẽ? Eccè qui reum absoluere potuerunt, qui rei præ omnibus docebãtur effectis? Eccè cum quibus de absoluendo reo synodus fuerat ineunda. Si fides & communio catholica retinebatur, cur catholici pellebantur antistites? Si catholici pellebantur antistites, quomodò non tantummodò hęretici seruabantur?

SANCTI GELASII PAPAE commonitoriũ ad Faustum magistrum, fungentem legationis officio Constantinopoli.

EGo quoq; mente percepi Græcos in
fua obstinatione mãsuros, nè cui velut ☜
inperatum videri possit, quod est in antè
præcognitum. Quapropter nõ iam propter
religionis causas studeant dispositionibus
publicis obuiare, sed potiùs per occasionẽ
legationis regiæ, catholicam fidem moliuntur euertere, & tali commento niruntur
sperata præstare. Quid sibi vult autẽ, quod
dixerit Imperator, à nobis se in religiõe damnatum, cùm sup hac parte & decessor meus non solùm minimè nomẽ eius attigerit, sed insuper quandò principia adeptus regiæ potestatis exeruit, in eius se rescripsit imperij promotione gaudere: & ego nulla ipsi⁹
vnq̃ scripta percipiens, honorificis (vt nõstis) eum literis salutare curauerim? Decessores mei, sacerdotes, qui suaricatoribus se
communicasse propria voce confessi sunt,
à communione Apostolica submouerunt.
Si isti placet se miscere damnatis, nobis non
potest imputari: si ab eis velit abscedere, tãto magis à nobis nõ potest esse damnatus,
sed potiùs ad gratiam syncerę communionis admissus. Ad senatum verò pertinet Romanum, vt memor fidei, quam à parentibus
se suscepisse meminit, contagia viter cõmunionis externæ, nè à communione huius sedis Apostolicæ (quod absit) reddatur externus. Veniam sibi dari proponunt. Legatur, 14. q. 2. Le-
ex quo est religio Christiana, vel certè del gatur, ex
exemplũ, in Ecclesia Dei à quibuslibet põtificibus, ab ipsis apostolis, ab ipso deniquè
saluatore, veniam, nisi corrigentibus se, fuisse cõcessam. Auditũ autẽ sub isto cælo nec

Universidad de Deusto
Biblioteca

legitur omninò, nec dicitur, quod eorũ voce depromitur: Date nobis veniam, dum tũ nos in errore duremus. Id quoquè pariter ostendant, qui nobis canones nituntur opponere, quibus hoc canonibus, quibus regulis, qua lectione, quóve documento, siuè à maioribus nostris, siue ab ipsis Apostolis, (quos potiores merito fuisse, non dubium est) seu ab ipso Dño saluatore, quj iudicaturus creditur viuos & mortuos, siue factum

Matt. 9. c & Marc. 5. d & Luc. 8. d Ioan. 11. f est vnq̃, vel faciendũ esse mandatur. Mortuos suscitasse legimus Chr̃m, in errore mortuos absoluisse non legimus. Et qui certè hoc faciendi solus habuit potestatẽ, beato Petro

Matt. 16. c principaliter mãdat apostolo: Quæ ligaueris super terrã, ligata erunt & in cælis: & quę solueris super terram, erunt soluta & in cælis. Super terram, inquit: nam in hac ligatiõe defunctum, nusq̃ dixit absolui. Quod ergò nunq̃ factũ est, vel mente concipere formidamus, scientes in diuino iudicio nõ posse penitùs excusari. Si autem, quod nunc prętendunt, à Romana ecclesia se sunt diuisuri, id iamdudùm fecisse monstrantur. Euphemiũ verò miror, si ignorantiã suam ipse non pspicit, qui dicit Acacium ab vno non potuisse damnari. Itá ne non perspicit, secundùm formam synodi Chalcedonensis, Acacium fuisse damnatum? nec nouit eam aut se nõsse dissimulat, in qua vtiq, per numerosam sententiã sacerdotum, erroris huius authores constat fuisse dãnatos, sicut in vnaquaq; hęresi à principio Christianæ religionis, & factum fuisse, & fieri manifesta rerum ratione monstratur, decessoremq; meum, executorem fuisse veteris constituti, non nouæ cõstitutionis authorem? Quod nõ solùm pręsuli Apostolico facere licet, sed cuicunque pontifici, vt quoslibet & quemlibet locum, secundùm regulam hæreseos ipsius antè damnatæ, à catholica communione discernãt.

24 q. 1. Acacius nõ fuit Acacius quippe non fuit noui vel ꝓprij inuentor erroris, vt in eum noua scita prodirent, sed alieno facinori sua communiõe se miscuit. Itaq; necessè est, vt in illam recideret iusta lance sententiam, quã cum suis successoribus per conuenientiam synodalem susceperat author erroris. Nobis opponunt canones, dum nesciunt quid loquãtur. Cõtra quos hoc ipso venire se produnt, quòd primæ sedi, sana rectaq; suadenti, parére fugiunt. Ipsi sunt canones, qui appellationes totius Ecclesiæ, ad huius sedis examen voluere deferri. Ab ipsa verò nusq̃ ꝓrsùs appellari debere, sanxerunt: ac per hoc illam de tota ecclesia iudicare, ipsam ad nullius cõmeare iudiciũ, nec de eius vnq̃ ꝓceperunt iudicio iudicari: sententiamq; illius cõstituerũt non oportere dissolui, cuius potiùs decreta sequenda mandárunt. In hac ipsa causa Timotheus Alexãdrinus, & Petrus Antiochenus, Petrus, Paulus, Ioannes, & cæteri nõ solùm vnus, sed plures, vtiquè nomẽ sacerdo-

9. q. 3. Ipsi sunt canones.

tij ꝓferentes, sola sedis Apostolicę sum
ritate deiecti, cuius rei testis etiã
cetur Acacius, qui ꝓceptionis huius
executor. Quod vtiq; sicut Apostol
iuxta formã synodicã fecisse manifes
sic neminẽ resultare potuisse, cert
Hoc igit modo recidens in consort
torum, est dãnatus Acacius, qui eor
tionem, anteq̃ ꝓuaricator existeret,
executus. Nobis ausi sunt facere
mentionẽ, contra quos semper am
bus illicitis fecisse mõstrantur. Qua
odo, vel secundùm cuius synodi
Alexandrinum Ioannem de eccles
dinatus fuerat, expulerunt? qui nul
euidentibus, nec antè conuinci, ne
ꝓuocans, etiàm in iudicio cõpetens
accusari. Quòd si dicunt, Imperator
cit: hoc ipsum quibus canõibus, qu
gulis est ꝓceptũ? Cur huic tam pra
cõsensit Acacius, cùm authoritas di
cat, Non solùm qui faciunt prau
sed etiàm qui cõsentiunt facientibus
bus canonibus, quibúsve regulis
excluſus est, vel primi vrbium diuer
tholici sacerdotes? Qua traditiõe
Apostolicam sedem in iudicium vo
secũdæ sedis antistites & tertiæ, ce
nè sibi conscij sacerdotes, depelli
& qui religionis extitit inimicus, d
debuit? Viderint ergò, si alios habe
nes, qbus suas ineptias exequant. C
ifti, qui sacri, q̃ ecclesiastici, q̃ legi
brantur, sedẽ Apostolicã ad iudici
non possunt: & Cõstantinopolitan
tis episcopus, q̃ vtiq; ꝓ canones
nullum nomẽ accepit, in cõmunio
dens pfidorũ, non debuit subm
homini mentitus dicitur Imperat
Imperatorẽ lęsisse phibentur, d
erunt: & in Deum, qui summus
Impator, Acaciũ delinquente, s
communionem diuini lactam
miscere cùm pfidis, secundùm
hæc est damnata pfidia, non
cludi? Sed velint nolint, ipsius
quæ canonũ cõstitutiones firm
religiosi viri atq; pfecti, secund
concessam sedi Apostolicæ
mirùm conantur eripere, & ubi
tra canones vsurpare contendun
num magistros atq; custodes.
lum fas est inire certamen cum
communionis alienę, diuina
dicante, hoĩem hæreticum
cundam correptionẽ deuita
modi delinquat, ꝓprio iudi
tus. Eccè cognoscant, qui
alio, sed à se quoq; ipso
Illud autem nimis est
veniam postulásse confingunt
tisse difficiles. Testis est frater
meus vir illustris Andromachus,

TOM. 2.

bis abundanter instructus est, vt cohortaretur Acacium, deposita obstinatione, resipiscere, & ad sedis Apostolicæ remeare consortium, quiq; se sub iureiurando magnis cum eodem molitionibus egisse testatur, nec ad ea, quæ recta sunt, potuisse deflecti, sicut rerum probatur effectu. Certè proferatur iudicium, quandò miserit, quãdò veniam postulárit, correctionemq; suam nobis promiserit exhibendam: nisi fortè hũc animum gessit, quem successores eius habere perspicimus, vt tamen si veniam postularet, sic sibi vellet impendi, vt nihilominùs in errore persisteret: vbi vtiq; non tam à nobis recipi videretur, q̃ nos potiùs in suam traduceret prauitatem. Quem reatum se cõfessuros asserunt ante certamen? Si reatus est, vtiq; corrigendus est. Si corrigendum non putant, fallaciter se reatum perhibent profiteri, nisi quod est infelicius, cùm & fatentur reatum, & non æstimant corrigendum. Illud quoquè me ridere libuit, quod ait, Si necesse fuerit veniam postulare: existimans nimirùm, tunc se peccati veniam necessariò postulare, si ei concedamus, nè peccare desistat, immò etiàm (quod absit) cum eodem consentiamus nos quoq; peccare. Nescio, inter quæ mundi prodigia hæc vox possit admitti. Remitti culpa de præterito potest, correctione sine dubio subsequente. Nam si deinceps sinitur mansura peruersitas, nõ est benignitas remittentis, sed consentientis assensio. Non mirum, si isti sedem B. Petri apostoli blasphemare præsumunt, qui talia portenta vel corde gerunt, vel ore diffundunt, & nos insuper superbos esse pronunciant, cùm eis prima sedes, quicquid est pietatis, non desistat offerre, illi eam ipso proteruo spiritu subiugare se posse confidant. Sed captos mente, facere ista nõ mirum est. Sic phrenetici solent medicantes quosque, velut hostes putare vel cædere. Quæro tamẽ ab his, iudicium quod prætendunt, vbinàm possit agitari, an apud ipsos, vt ijdẽ sint inimici, & testes, & iudices? Sed tali iudicio nec humana debent committi negocia, nedùm diuinę legis integritas. Si quantùm ad religionem pertinet, non nisi Apostolicæ sedi iuxta canones debetur summa iudicij totius: si quantùm ad seculi potestatem, illa à põtificibus, & ꝓcipuè à B. Petri vicario, debet cognoscere, q̃ diuina sunt, nõ ipsa eadẽ iudicare nec sibi hoc quisquã potentissim⁹ seculi (q tã Christian⁹ est) vindicare ꝓsumit, nisi religionẽ forsitan ꝓsequens. Quid tamẽ dicerent, si non chartis suis in omĩbus vincerentur? Ineptias itaq; suas sibi seruẽt, nisi resipiscant potiùs, cogitãtes Christi vocem nõ esse superfluã, q̃ confessiõi B. Petri Apostoli inferni portas nunq̃ ꝓfuturas asseruit. Quapropter non veremur, nè Apostolica sententia resoluatur, quam & vox Christi, & maiorũ traditio, & canonũ fulsit autho-

Matth. 16. c

TOM. 2.

ritas, vt totã potiùs Ecclesiã semper ipsa dijudicet. Sed cogitent magìs, si quis in eis religionis est sensus, nè prauitatem suam nullatenùs deponẽtes, apud Deum homines q̃; sedis Apostolicę perpetua constitutiõe damnentur. Sic autem dicitur fuisse definitũ, vt deinceps de negocio nihil dicatur, quasi vel nunc eos (quemadmodùm nõstis) meo duxerim nomine specialiter alloquendos. Neq; planè cum istis non corrigentibus in eunda congressio, quẽadmodùm cum aliarum quoq; hæresium sectatoribus dimicatio renuenda. Vos autem saluos & sospites quantocyùs huc reuerti, continuis diuinitatem votis expetimus.

EPISTOLA GELASII AD Anastasium Augustum.

FAmuli vestræ pietatis, filij mei, Faustus magister & Irenæus viri illustres, atque eorum comites publica legatione fungentes, ad vrbem reuersi, clemẽtiam vestram q̃sisse dixerunt, cur ad vos meæ salutationis scripta non miserim. Non meo (fateor) instituto, sed cùm directi dudùm de partibus Orientis, vel videndi me licentiã, sibi vestris ꝓceptionibus abnegatam tota vrbe dispeserint, à literis credidi temperãdum, nè onerosus potiùs q̃ officiosus existerem. Videtis igitur nõ mea dissimulatiõe prouenisse, sed competentis fuisse cautelæ, nè respuentibus animis molestias irrogarem. Sed vbi serenitatis tuę beneuolentiam cõperi, ꝓfatis indicantibus, humilitatis meę clementer expetisse sermonem, iam reuerà perpendi, imputandum non immeritò mihi, si tacerem: qa gloriose fili, te sicut Romanus natus, Romanum principem amo, colo, suscipio: & sicut Christianus, cum eo, qui zelum Dei habet, secundùm scientiam veritatis habere desidero: & qualiscunq; Apostolicæ sedis vicarius, quodcunq; plenę fidei catholicę deesse comperero, ꝓ meo modulo suggestionibus opportunis supplere contendo. Dispẽsatione etenim mihi diuini sermonis iniũcta, væ mihi est, si non euãgelizauero. Quod cùm vas electionis beatus Paulus Apostol⁹ formidet & clamet, multo magis mihi exiguo metuendum est, si diuinitùs inspiratũ, & paterna deuotione transmissum, subtraxero ministerium ꝓdicandi. Pietatem tuam precor, nè arrogantiam iudices diuinæ rationis officium. Absit (q̃so) à Romano principe, vt intimatam suis sensibus veritatem, arbitretur iniuriam. Duo quippe sunt, Imperator Auguste, quibus principaliter mundus hic regitur, authoritas sacra pontificũ, & regalis potestas. In quibus tantò grauius ꝓp. est pondus sacerdotum, quantò etiàm pro ipsis regibus hominum in diuino reddituri sunt examine rationem. Nosti etenim fili clementissime, q̃ licèt ꝓsideas humano generi dignitate, rerum tamen præsulibus diuinarũ deuotus colla submittis, atq; ab eis

1. Cor. 9. c

Dist. 96. Duo quip-

CC 2 cau-

Universidad de Deusto
Biblioteca

causas tuæ salutis expetis, inq; sumendis cę-
lestibus sacramentis, eisq; (vt competit) dis-
ponendis, subdi te debere cognoscis reli-
gionis ordine potius, q̃ præesse. Itaque inter
hæc, ex illorum te pendere iudicio, nō illos
ad tuam velle redigi voluntatem. Si enim,
quantùm ad ordinem pertinet publicæ di-
sciplinæ, cognoscentes imperium tibi supe-
na dispositione collatum, legibus tuis ipsi
quoq; pārent religionis antistites, nè vel in
rebus mundanis exclusæ videantur obuia-
re sententiæ, quo (rogo) te decet affectu eis
obedire, qui prærogandis venerabilibus
sunt attributi mysterijs? Proindè sicut non
leue discrimen incumbit pontificibus, silu-
isse pro diuinitatis cultu, quod congruit: ità
his (quod ablit) nō mediocre periculum est,
qui, cùm parére debeant, despiciunt. Et si
cunctis generaliter sacerdotibus, rectè diui-
na tractātibus, fidelium cōuenit corda sub-
mitti: quanto potiùs sedis illius præsuli cō-
sensus est adhibendus, quem cunctis sacer-
dotibus & diuinitas summa voluit præmi-
nere, & subsequens Ecclesiæ generalis iugi-
ter pietas celebrauit? Vbi pietas tua euiden-
ter aduertit, nunquàm quolibet penitùs hu-
mano consilio eleuare le quenq; posse illius
priuilegio vel cōfessioni, quem Christi vox
Matt. 16.c ꝓtulit vniuersis, quem Ecclesia veneranda
confessa semper est, & habet deuota prima-
tem. Impeti possunt humanis præsumptio-
nibus, quæ diuino sunt iudicio constituta,
vinci autem quorumlibet potestate nō pos-
sunt. Arq; vtinàm sic contrà nitentibus per-
niciosa non sit audacia, quemadmodùm,
quod ab ipso sacræ religionis authore præ-
fixum est, non potest vlla virtute conuelli.
2. Tim. 2. Firmamentum enim Dei stat. Nunquidnàm
cùm aliquibus infestata religio est, quanta-
cunq; potuit nouitate superari, & non ma-
gis hoc inuicta permansit, quòd æstimata est
posse succumbere? Desinat ergò (quæso te)
temporibus tuis quidam per occasionē per-
turbationis ecclesiasticæ ꝓcipitanter ambi-
re quæ non licet, nè & illa, quæ malè appe-
tunt, nullatenùs apprehendant, & modum
suum apud Deum & homines non teneant.
Quapropter sub conspectu dei purè ac syn-
cerè pietatem tuā deprecor, obtestor, & ex-
hortor, vt petitionem meam non indignan-
ter accipias: rogo, inquam, vt me in hac vita
potiùs audias deprecantem, q̃ (quod absit)
in diuino iudicio sentias accusantem. Nec
me latet, Imperator Auguste, quod pietatis
tuę studium fuerit in priuata vita. Optāsti
semper fieri particeps promissionis æternæ.
Quapropter noli precor irasci mihi, si te tā-
tum diligo, vt regnum, quod temporaliter
assecutus es, velim te habere perpetuum: &
qui imperas sęculo, possis regnare cū Chri-
sto. Tuis certè legib⁹ Impator pateris nihil
pire, Romano nomini nullū admittis ingeri
detrimentū. Itáne verū est, princeps egregie,

Dist. 96. Duo quip-pe.

q nō solùm p̃sentia Chri bñficia, sed futu-
ras & futura, vt religioni, vt veritati, vt fi-
ceritati catholicæ cōmunionis & fidei, tu-
poribus tuis patiaris quenq; inferre dispē-
um? Qua fidutia (rogo te) illic eius ꝑsona
titurus es, cuius hic damna nō ꝓhibes? Nō
sint grauia, q̃so te, q̃ ꝓ tuę salutis æterni-
dicuntur. Scriptū legisti: Meliora sunt vul-
nera amici, q̃ oscula inimici. Quæso pietā
tuā, vt quo affectu dicunt à me, eo tuis in
bus intimētur. Nemo pietatē tuā fallat. N
est, quod figuraliter per Prophetā scripta
testatur: Vna est colūba mea, vna est pū
mea, vna est Christiana fides q̃ est catho
Catholica autē veraciter illa est, q̃ ab oīn
fidorū, atq; ab eorū successoribus atq;
sortibus, syncera, pura, immaculata cō
nione diuisa est. Alioquin nō erit diui
mādata discretio, sed miserāda cōfusio. N
vlla causa iam supest, si hoc in quolibet
tagio voluerimus admittere, nè cunctis
resibus aditum, ianuamq; pandamus.
enim in vno offenderit, omnium reus
qui minima spernit, paulatim decidit.
est quod sedes Apostolica magnopere
uer, vt quia mundo radix est Apostol
riosa confessio, nulla rima prauitatis,
prorsùs cōtagiōe maculetur. Nam si
Deus auertat, quod fieri non posse cre
mus) tale aliqd ꝓueniret, vndè cuiquam
sistere auderemus errori? vel vndè cō
onem errantibus posceremus? Proin
pietas tua vnius ciuitatis populū nega
se pace componi, quid nos de totius
terrarū fumus vniuersitate facturi, si (
absit) nostra fuerit prævaricatione vic
Si totus correctus est mundus, prop
trum suorum traditione despecta, qu
dò non corrigatur vnius ciuitatis pop
si ꝑdicatio sida succedat? Ergò, gloriosi
perator, nolo ego ecclesiarum pacem, q
etiàm si cum mei sanguinis impendio
uenire posset, amplector? Sed (precor te
usmodi debeat esse pax ipsa, non vc
sed veraciter Christiana mente libem
Quomodò em̄ potest esse pax vera, cu
ritas intemerata defuerit? Charitas sa
liter esse debeat, nobis euidenter Apo
prædicat, qui ait: Charitas de corde p
conscientia bona, & fide non ficta.
modò (quæso te) de corde erit pura
tagio inficiatur externo? Quomodò
scientia bona, si prauis fuerit malig
mixta? Quemadmodùm fide non ficta
maneat sociata cum perfidia? Quæ
nobis sæpè iam dicta sint, necesse est
incessabiliter iterari, & tam diu non
quandiù nomen pacis obtenditur,
strum non sit (vt inuidiosè iactatur)
pacem, sed talem velle doceamus,
sola pax esse, & præter quam nulla
strat. Eutychianū certè dogma, cō
Apostolicę sedis cautela puigilat, si

ua fidei catholicæ posse veritate constare,
promatur, asseratur, & quantislibet viribus
adstruatur, vt non solùm per seipsum, q̃ ini-
micum sit fidei Christianæ, possit ostendi,
sed, quantas & q̃ lœtales hæreses in sua cō-
tineat colluuione, monstrari. Si autem (vt
magis cōfidimus) à catholicis iudicatis men
tibus excludendum, quęso te, cur non & cō-
tagia simul eorum, qui hæc probantur esse
Rom. 1. d polluti, decernitis refutāda, cùm dicat Apo-
stolus, non solùm qui non facienda faciunt,
reos videri, sed etiā qui cōsentiunt facienti-
bus? Proindè sicut non potest, peruersitatis
communicatore susceptо, non pariter per-
uersitas approbari: sic nō potest refutari p-
uersitas, complice sectatore puersitatis ad-
misso. Legibus certè vestris criminū cōsci,
susceptoresq; latrocinantium, pari iudicio-
rum pœna constringuntur: nec expers faci-
noris æstimatur, qui licèt ipse non fecerit,
facientis tū familiaritatem, fœdusq; receperit. Proindè cùm Chalcedonense concilij,
ꝓ fidei Catholicæ atq; apostolicæ veritate,
cōmunioneq; celebratū, damnauerit Euty-
chen detestandi furoris authorem: nō satis
habuit, nisi vt pariter eius quoq; cōsortem
Dioscorum, cæteroq; percelleret. Hoc igit
modo, sicut in vnaquaq; hæresi vel factum
semper, vel fieri non habetur ambiguum,
successores eorū Timotheū, Petrum atq; al-
terum Antiochenum Petrum, non viritim
ꝓpter singulos quosq; rursùs facto cōcilio,
sed synodi semèl acta regula consequenter
elisit. Quemadmodùm ergò non euidenter
appāret, etiàm cūctos simili tenore cōstrin-
gi, & qui eorum communicatores & cōpli-
ces extiterunt, atq; omnes omninò à catho-
lica atq; Apostolica meritò cōmunione dis-
cerni: hinc Acacium quoq; iure dicimus à
nostro consortio submouendum, qui ma-
luit in sortem transire psidiæ, q̃ in catholicæ
atq; Apostolicæ communionis synceritate
cōstare, cùm ferè ꝑ trienniū, nè in id veniret,
Apostolicæ sedis epistolis doceatur cōpetē-
ter instructus. Postq̃ verò communionis est
factus alienæ, non potuit nisi à catholicæ &
Apostolicę mox societate ꝑcidi, nè per eum,
si vel paululùm cessaremus, nos quoq; vide-
remur subijsse cōtagia perfidorū. Sed reue-
Ironia. rà vel tali ꝑculsus pœna resipuit, correctio-
nem ꝓmisit, emendauit errorē: aut ille tr-
ctatus leniùs voluerat coerceri, q etiàm ver-
bera dura non sensit. Quo in sua perfidia &
damnatione moriente, tam eius in ecclesia-
stica recitatione nō potest nomen asscribi,
q̃ externę contagium non debet communi-
cationis admitti. Quapropter aut doce-
atur ab hæretica participatione syncerus,
quorum se ille communioni permiscuit, aut
cū eisdem non potest non repelli. Sic autem
sufurrant Orientis episcopi, q ad eos sedes
Apostolica non ista conscripserit: quasi vel
ipsi de recipiendo legitimè Petro sedē Apo-

* Qui

* vtrinq; reuincat

stolicā suis literis fecerint certiorē, vel hui-
us receptionis inconditæ nō iam pariter cō-
plices extitissent, quę sicut verè nō possunt
docere ab hæretica prauitate fuisse purgatū,
ità se hæreticorum nullatenùs poterunt ex-
cusare consortes. * Quòd si fortasis adstru-
xerint, q ad Apostolicam sedem de susceptі-
one Petri per Acacium cuncti consona vo-
ce retulerint, per eūdem sibimet omnes pari
voce sentiunt fuisse rescriptum. Apostolicæ
verò sedis authoritas, q cūctis seculis Chri-
stianis, ecclesię prolata sit vniuersę, & cano-
num serie paternorū, & multiplici traditio-
ne firmatur. Sed vel hinc, vtrū sibi quisquā
contra Nicenæ synodi constituta quippiam
valeat vsurpare, collegio potest vnius cōmu
nionis ostendi, non mentibus externę socie-
tatis aperiri. Apud illos si quis cōsidit, egre
diatur in medio, & apostolicam sedem * de
vtraq; parte reuincat & instruat. Tollat er-
gò nomen è medio, quod ecclesiarū discre-
tionem, ꝑcul à catholica communione op-
atur, vt syncera pax fidei communionisque
reparetur, & vnitas: & tūc quis nostrūm cō-
tra venerandam vel insurrexerit, vel nitatur
insurgere vetustatē, cōpetenter & legitimè
perquiratur. Et illic apparebit, quis mode-
sto ꝓposito custodiat formā, traditionemq;
maiorum: quis supra hęc irreuerenter insili-
ens, rapina æqualem posse fieri arbitretur.
Quòd si mihi populi Cōstātinopolitani p-
sona proponitur, per quam dicatur nomen
scandali, id est, Acacij, non posse remoueri:
taceo, quia & hæretico quondàm Macedo-
nio pulso, & Nestorio nuper eiecto, plebs
Constantinopolitana catholica permanere
delegerit potiùs, q̃ maiorū præsulū damna-
torum affectione retineri. Taceo quòd qui
ab eisdem, ipsis damnatis ꝑsulibus, baptiza-
ti fuerant, in fide catholica manentes, nulla
sint exagitatione turbati. Taceo, q ꝓ pro re-
bus ludicris populares tumultus nūc etiàm
vestræ pietatis authoritas refrenārit: atque
ideò multò magis pro salute animarum sit-
arum, necessariò vobis Constantinopolita-
næ ciuitatis obtemperat multitudo, si eam
ad catholicam & apostolicam communio-
nem vos principes reducatis. Etenim, Impa-
tor Auguste, si contra leges publicas aliquid
(quod absit) quispiam fortasse tētaret, nul-
la pati id ratione potuisses: ad diuinitatis pu
ram synceramq; deuotionem, vt tibi plebs
subdita redigatur, conscientię tuę nō putas
interesse? Postremò, si vnius ciuitatis populi
animus non putatur offendi, nè diuina (vt
res postulat) corrigantur: quanto magis, nè
diuina offendantur, catholici nominis vni-
uersi piam fidem nec lædere debemus omi-
nò, nec possumus? Et tamen ijdem nostra se
possunt voluntate sanari. Competentibus
ergò sināt curari se posse remedijs: alioqui
(quòd absit) in eorū transeūdo pniciem, cū
illis pire possumus, ipsos verò saluare non

Universidad de Deusto
Biblioteca

possumus. Iam hîc quid sit magis sequendũ, sub diuino iudicio vestrę conscientię derelinquo: vtrùm, sicut nos optamus, simul omnes certam redeamus ad vitam: an, sicut illi poscunt, manifestam tendamus ad mortem. Sed adhuc apostolicam sedem, sibi medicinalia suggerentem, superbam vocare arrogantemq; contendunt. Habet hoc qualitas sæpè languẽtium, vt accusent magis medicos, congruis obseruatiõibus ad salubria reuocantes, q̃ vt ipsi suos nõxios appetitus deponere vel reprobare consentiant. Si nos superbi sumus, qui animarum remedia cõuenientia ministramus: quid vocandi sunt, qui resultãt? Si nos superbi sumus, qui obediendum paternis dicimus institutis: qui refragantur, quo appellandi sunt nomine? Si nos elati sumus, qui diuinum cultum puro atq; illibato cupim⁹ tenore seruari: qui cõtra diuinitatem quoq; sentiunt, dicant, qualiter nuncupentur. Sic & nos cæteri, qui in errore sunt, æstimant, ꝙ eorum non cõsentiamus insaniæ. Vbi tamen spiritus superbię veraciter consistat & pugnet, veritas ipsa iudicat.

EPISTOLA GELASII PAPAE ad episcopos Dardanię, qua ostenditur, Acacium à sede Apostolica competenter fuisse damnatum.

Dilectissimis fratrib⁹ vniuersis episcopis per Dardaniam constitutis, Gelasius. Valdè mirati sumus, ꝙ vestra dilectio quasi nouam & velutì difficilem quęstionẽ, & adhuc tanquàm inauditum quippiã, nõsse desiderat, quòd Eutychianæ pestilentiæ communicatores, non habentes, quid pro suæ perditionis obstinatione respondeant, frequenti iam ratione conuicti, sola contẽtione submurmurant, non quia sit alicuius momenti quod garriunt, nec inueniunt penitùs quid loquantur. Vbi magis eos qui catholicis sensibus instituti sunt, adhuc hærere miramur, quàm illos qui à veritate exciderũt, & ab antiqua ecclesiæ traditiõe sunt deuij, prophanas vocum nouitates, & ineptias caducæ peruersitatis obtendere, quibus eos retulit vestra dilectio iactitare, ideò Acacium nõ putare iure damnatum, quòd nõ speciali synodo videatur fuisse deiectus: & insupèr dementiã suæ vanitatis accumulant, pueriliter adijcientes, p̃cipuè põtificem regiæ ciuitatis. Quapropter stultitiam respuentes inaniũ querelarũ, pquirere vos oportet ab ipsis beatis apostolis, & considerare prudenter, quoniam patres nostri, catholici videlicet, doctiq; põtifices, in vnaquaq; hęresi quolibet tempore susscitata, quicquid ꝑ fide, ꝑ veritate, ꝑ cõmunione catholica atq; apostolica secũdùm scripturarũ tramitẽ, p̃dicatiõemq; maiorũ facta semèl cõgregatione sanxerunt, incõuulsum voluẽrint deincèps firmumq; constare: nec in eadem hac causa denuò, quæ præfixa fuerant, retrà-
ri qualibet recenti præsumptione per-
rint, sapientissimè peruidentes, quoniam
decreta salubriter cuiquam liceret itera-
nullum contra singulos quosq; pron-
rores stabile persisteret Ecclesiæ consti-
ac semper ijsdem furoribus recidiuis o-
integra definitio turbaretur. Nam si simp-
bus etiàm p̃fixis positarũ semèl synodal-
regularum, non cessant elisæ pestes, resu-
ptis certaminibus, contra fundamenta
veritatis attollere, & simplicia quæq; co-
percutere: quid fieret, si subindè fas esset
fidis inire conciliũ, cùm, quãlibèt illa ma-
festa sit veritas, nunq̃ desit, quod pernic-
depromat falsitas, tametsi ratiõe vel auth-
ritate deficiens, sola tamen contentio
cedens? Quæ maiores nostri diuina inspi-
tione cernentes, necessariè præcauerun-
quod contra vnamquanq; hæresim cer-
semèl synodus, pro fide communiõe, &
ritate catholica atque apostolica pron-
gãsset, non sinerent nouis post hæc retra-
tionibus mutilari, nè prauis occasio p-
retur, q̃ medicinaliter fuerant statuta,
sandi: sed authore cuiuslibet insaniæ ac
riter errore damnato, sufficere iudicã-
vt quisquis aliquandò huius erroris co-
municator existeret, principali sentẽtiæ
mnationis eius esset obstrictus, quam
manifestè quilibet vel professione sua,
communione posset agnosci. Et vt hoc
tis causa priora taceamus, quæ diligen-
quisitor facilè poterit inuestigare, Sab-
damnauit synodus: nec fuit necesse, vt
sectatores posteà damnarentur, singula-
ritim synodos celebrari: sed pro tenore
stitutionis antiquæ, cunctos, qui vel pa-
tatis illius vel communionis extitère
cipes, vniuersalis Ecclesia dixit esse reu-
dos. Sic, ꝓpter blasphemias Arrij, toti
dei cõmunionisq; catholicæ Niceno
conuentu, Arrianos omnes, vel quos
hanc pestẽ siue sensu, siue cõmunione
derit, sinè retractatione cõclusit. Sic Eu-
mium, Macedoniũ, Nestoriũ synodus
gesta cõdemnans, vlteriùs ad noua co-
venire nõ fuit: sed vniuersos quoscun-
do in has blasphemias recidentes, tra-
bi limite synodali, refutauit Ecclesia
vnq̃ rectè cessisse manifestũ est, qualibet
cessitate cogente, nouis ausibus, quæ
salubriter constituta, temerâsse. Nõ au-
latet, in tempestate persequutionis Ari-
plurimos pontifices de exilijs, pace re-
respirantes, per certas prouincias, cõgre-
tis secum fratribus, ecclesias cõpositis
batas. Non tamen, vt illius synodi Nic-
quicquid de fide & communione cath-
definiérat, immutarẽt, nec noua quæq;
pro lapsu damnatione percellerent, sed
us tenore decreti, nisi relipuissent, iu-
rent damnatum, essetq; consequẽs, vt

corrigeret, damnationi proculdubiò subiaceret: quibus conuenienter (vt dictum est) ex paterna traditione perpensis, cõfidimus, quòd nullus iã veraciter Christianus ignoret, vniuscuiusq; synodi constitutum, quod vniuersalis Ecclesiæ probauit assensus, nullam magis exequi sedem præ cæteris oportere, quàm primam: quæ & vnamquanque synodum & sua authoritate confirmat, & continuata moderatione custodit, pro suo scilicet principatu, quem beatus Petrus apostolus Domini voce perceptum, Ecclesia nihilominùs subsequente, & tenuit semper, & retinẽt. Hæc dum Acacium certis comperisset indicijs à veritate deuiâsse, diutiùs ista non credẽs, quippe quem nouerat exequutorem sępè necessarię dispositionis suę contra hæreticos extitisse, per triennium ferè literis destinatis eundem monere non destitit, sicut per diuersos missa familiariter scripta testantur. Quibus ille primùm tanquàm dedito silentio, nihil respondere proponẽs, tandèm aliquandò missis literis profitetur, se Alexandrino Petro, quẽ expecta Apostolicæ sedis authoritate, exequutor ipse quoquè damnauerat, absque sedis Apostolicæ notitia, communione permixtum. Beati autem Petri sedes Alexandrinũ Petrum, quem se tantummodò damnâsse, non etiàm soluisse nouerat, non recepit: atq; ideò nè per Acacium in Petri consortium duceretur, ipsum quoquè à sua communione submouit, & multimodis transgressorem, à sua societate fecit alienũ. Hic ti examinatio quæritur, iam iudicio non erat opùs, postquàm literis suis ipse confessus est. Si authoritatis põdus inquiritur, Chalcedonẽsi synodi tenore illius diffinitionis exequutio reperitur, quo damnati illic erroris communicator effectus, præfixæ nihilominùs particeps damnationis existeret: quoniam idem ipse error, qui semèl est cũ suo authore damnatus, in participe quolibet prauæ communionis effectum & execrationem sui gestat & pœnam. Quo tenore Timotheus etiàm atque ipse Alexandrinus Petrus, qui secundam certè sedem tenuisse videbantur, non repetita Synodo, sed authoritate tantummodò sedis Apostolicæ, ipso quoquè Acacio postulante vel exequente, probantur esse damnati. Quòd si, vtrùm errori vel prævaricationi communicârit Acacius, forsitan dicatur oportuisse constare, breuiter præbemus ad ista rẽsponsum. Aut enim ipsi docebant Petrum legitimè veraciterq; purgatum, & ab omni cõtagione hæreticorum ritè diseretum, cùm ei communicauit Acacius, si eius communicatorem putant Acacium aliquatenùs excusandũ: aut si, vt magis est verum, conuenienter atque legitimè Petrum non probauerint expiatum, restat vt eius inexpiatione fuerit, & qui ei communicauit, infectus. Nec planè tacemus, quod

Matt. 16. c 11. q. 3. Cuncta per mũdum.

9. 33. Cũcta per mundũ

cuncta per mundum nouit Ecclesia, quoniã quorumlibet sententijs ligata pontificum, sedes beati Petri Apostoli ius habeat resoluendi, vtpotè quæ de omni Ecclesia fas habeat iudicandi, neque cuiquam de eius liceat iudicare iudicio. Siquidem ad illam de qualibet mundi parte canones appellari voluerunt, ab illa autem nemo sit appellare permissus. Quapropter cùm satis constet, Acacium nullum pontificium habuisse, sententia sedis Apostolicæ damnatum, sinè vlla eius notione soluendi, qua certè synodo hoc ille præsumpsit, quod nec sic absq; Apostolica sede fas quidẽ haberet efficere? Cuius sedis episcopus? cuius metropolitanę ciuitatis antistes? Nónne parochiæ Heracleensis ecclesiæ? Si illi certè licuit sinè synodo sententiam Apostolicæ sedis abrumpere, nulla eius consultatione quæsita: itáne verò non licuit primæ sedi, Chalcedonensis synodi constituta (sicut decuit) exequenti, huiusmodi prævaricatorẽ sua authoritate detrudere? Sed nec illa præterimus, ꝙ Apostolica sedes frequenter, vt dictum est, more Maiorum, etiã sinè vlla synodo præcedente, & soluendi, quos synodus iniquè damnauerat, & damnandi, nulla existente synodo, quos oportuit, habuerit potestatẽ. Sanctæ memoriæ qppe Athanasiũ synodus Orientalis addixerat, quẽ tamẽ exceptũ sedes Apostolica, q̃ damnationi Græcorũ non consensit, absoluit. Sanctæ memoriæ nihilominùs Ioannẽ Constantinopolitanũ synodus etiàm catholicorũ præsulum certè damnauerat, quẽ simili modo sedes Apostolica etiã sola, quia non consensit, absoluit. Itemq; S. Flauianũ, pontificum Græcorum congregatione damnatũ, pari tenore, quoniã sola sedes Apostolica non consensit, absoluit, potiusq;, qui illic receptus fuerat, Dioscorum secundæ sedis præsulem sua authoritate damnauit, & impiam synodũ non consentiendo sola submouit, & authoritate, vt synodus Chalcedonensis fieret, sola decreuit. In qua ergò, vt sola ius habuit absoluẽdi eos, quos synodica decreta perculerant: sic etiàm sinè synodo in hac eadem causa, plurimos etiàm metropolitanos dãnâsse cognoscitur. quòd si quis hæc ab Apostolica sede secundùm synodum acta reprehendit, * præter quòd prisca rerum probatione conuincitur, interim multò magis Acacio non licuisse fatebitur. Dicat ergò, qua ipse synodo, secũdæ sedis antistitẽ qualemcunq;, certè catholicũ, & à catholicis ordinatum, nec de catholica fide & communione aliquatenùs impetitũ, duxerit excludendum, & hæreticum manifestum Petrum, sua quoq; exequutione damnatum, Pontifici Catholico permiserit subrogari. Qua synodo tertiæ sedis episcopum sanctum Calendionem fecit expelli, ac nihilominùs eidem Petrum tam hæreticum manifestum, vt eidem palàm nec se communicare

Ibidem.

* præterq̃

Universidad de Deusto
Biblioteca

nicare prætenderet, sua passus est dispositione substitui? Qua deniq; per totum Orientem synodo, electis orthodoxis, nullo crimine maculatis, prauos quosq; & criminibus inuolutos, sua prouisione supposuit? Qua synodo tot aliena priuilegia nefandus populator inuasit? Sed libri non sufficient, si tragœdias eius, quas per ecclesias totius Orientis exercuit, sigillatim describere moliamur. An illud ipsius argumentum nobis æstimant opponendum, quo facinora sua in Imperialem nisus est iactare personam? Cur igitur, quàdò voluit, obstitit Basilisco tyranno, certè & hæretico vehementer infesto? Cur ipsi Imperatori Zenoni, quia palàm Antiocheno Petro communicare noluit, suam non subdidit voluntatem? Eccè potuit in alijs resultare, sed noluit. An non
Rom. 1.d Apostolus dicit, non solùm qui faciunt, sed etiàm, qui consentiunt facientibus, reatu pariter irretiri? Sed vt ea, quæ latiùs explicanda sunt, omittamus: quid quòd ipse Zenon Imperator suis literis profitetur, cuncta sese ex Acacij gessisse consilio? nec hoc cum literis suis fallere, ipse quoquè testatur Acacius, qui & eum nihilominùs vniuersa recta gessisse conscripsit, & suo consilio hęc eadem gesta non tacuit. Quasi verò tantùm in Alexandrini Petri communione Acacius præuaricator extiterit, & non in omnibus, quos vel fecit, depulsis catholicis pontificibus tanquàm tyrannus, ecclesijs quibusque apponi: vel taliter præpositis peruersa communione permixtus sit, qui hoc ipso secundùm canones fuerant ab ecclesiastica communione pellendi, quo se passi sunt successores viuis sacerdotibus adhiberi. Quis autem non perspiciat Christianus, quòd catholicis pontificibus propria sede deiectis, non nisi hæretici potuerint introduci? Quibus tamen cunctis vel author fuit Acacius subrogandis, vel subrogatis communicator accessit, his vtiq;, qui à communione hęreticorum nullatenùs discrepabant. Cur igitur vel cùm hæc fieri viderit, non sicut sub Basilisco iam fecerat, ad Apostolicam sedem referre curauit, vt si solus ipse nō poterat, coniunctis cum eodem consilijs atque tractatibus, apud Imperatorem, quæ religioni competerent, allegaret? Nam si Basiliscus (vt dictum est) tyrannus hæreticus, scriptis Apostolicæ sedis vehementer infractus est, & à plurimis reuocatus excessibus: quantò magis legitimus Imperator, qui se catholicum viderivolebat, potuit cum apostolica sede cunctorum quoq; pontificum moderata suggestione mitigari, præcipuè cùm eiusdem Acacij esset specialis fautor & amator, & qui literis suis tam ipsum Acacium quàm sanctum Papam Simplicium,
* hæretico magnis laudibus extulisset, quòd * hæreticis constantissimè restitissent? Cur tanto tempore Acacius inter ista conticuit, nisi quia præpediri nolebat vllatenùs, quæ desiderabat expleri? Ponamus tamen, etiàm nulla synodus præcessisset, cuius Apostolica sedes rectè fieret exequutrix, cum quibus erat de Acacio synodus ineunda? Nunquid cum his, qui iam participes tenebātur Acacij, & per Orientem totum (catholicis sacerdotibus violenter exclusis, & per exilia diuersa relegatis) socij euidenter exitiales communionis externæ, priùs sead hæc consortia transferentes, quàm sedis Apostolicæ scita consulerent? Cum quibus ergò synodus ineunda? Catholici pontifices fuerant vndiquè iam depulsi, soliq; remanerant socij perfidorum, cum quibus nim licebat habere conuentum, dicente Pha sta: Non sedi in concilio vanitatis, & iniqua gerentibus non introibo. Nec eccl siastici moris est, cum his, qui pollutam bent communionem, permixtamque perfidis, miscere * concilium. Rectè per Chalcedonensis synodi formam, usmodi præuaricatio repulsa est, per concilium, quod nec opùs erat pol mam synodum, nec cum talibus hab cebat. Nam & quid ageretur de fide lica, intelligere si vellent, ignorare terant, cùm viderent catholicos pon nulla synodi discussione, præcipuè cum nouas causas esse perp rent, toto Oriente depelli, & cæteri, qui uerent, ex illorum discere qualitate sent. Restat igitur, vt illius partis illos sit clarum, cui se post tot experimenta runt: meritoq; ab Apostolica sede, ca catholicis non iam consulendi erāt, fo tiùs notandi. Risimus autem, quòd gatiuā volunt Acacio comparari, q rit regiæ ciuitatis. Nunquid apud Alc num, apud Rauennam, apud Sirmi Treuiros multis temporibus non co Imperator? Nunquid harum vrbium dotes, vltra mensuram sibimet anti deputatam, quippiā suis dignitatibus pârunt? Nunquid Acacius, vt Ioannem lemlibet hominem, catholicum ta catholicis ordinatum, de Alexandria deret, Petrumque in hæresi iam dep atq; damnatum, absq; sedis Apostolic sultatione reciperet, aliqua synodo illic habita, hoc audacter arripuit? lendionem de Antiochia depellere cumq; Petrum, quē ipse damnauer notitia sedis Apostolicæ rursùs adm aliqua synodo id feciſſe monſtratur, tè de dignitate agitur ciuitatum, sedis & tertiæ maior est dignitas quàm eius ciuitatis, quæ non solùm sedes minimè numeratur, sed nec ino tropolitanorum iura censetur. Nam dicitis, regiæ ciuitatis: alia potestas secularis, alia ecclesiasticarū distribu gnitatum. Sicut enim quanuis parua

prærogatiuam præsentis regni non minuit, sic Imperialis præsentia mensuram dispensationis religiosæ non mutat. Sit clara vrbs illa potestate præsentis imperij: religio sub eodem tunc firma, tunc libera, tunc prouecta consistit, si potiùs hoc præsente propriā teneat sinè vlla perturbatione mensuram. Sed dicatur forsitan, de Alexandrino & Antiocheno, certis ex causis principem magis illa, quæ gesta sunt, non Acacium, præcepisse. Sed principi Christiano decuerat suggerere sacerdotem, maximè cuius familiaritate & fauore fruebatur, saluam fore de eius iniuria contumeliaq; vindictam, tantùm vt Ecclesiæ sineret Christianus princeps regulas custodiri: & quia noua in vtroq; pontifice causa esset exorta, & nouam discussionem consequenter inquireret: & sicut semper esset factum, sacerdotali concilio de sacerdotibus iudicia prouenirent, non à seculari viderentur qualescunque pontifices, etsi errore humanitùs accidente, non tamen contra religionem vllatenùs excedentes, potestate percelli. An & hęc iusta ratione principi suggerenda non erant? Regiæ ciuitatis honore sublimis, si factus erat illa regia ciuitate sublimior, tanto magis in his suggerendis debuit esse constantior. Si autem in his, quæ p religione fuerant exerenda, extitit contemptibilis atq; despectus, & aut segnis, aut fiducia non habens intimandi, in quo per regiam ciuitatem maior effectus est? Nathan Propheta, palàm publicèque in faciem regi
2.Reg. 12.d Dauid & commissum pronunciauit errorem, & ipsum commisisse non tacuit, & confessione correctum, consequenter absoluit. Hic autem vir bonus & sacerdos egregius, intātùm se & suggerere potuisse mōstrauit, & noluisse deprompsit, immò fauisse patefecit, vt & Imperator cuncta se ex eius consilio gessisse non taceret, & ipse Imperatorem magnis præconijs eleuaret ista facientem, seseq; prodoret his agendis rebus fuisse participem. Sed esto, Calendion nomen Imperatoris abstulerit, Ioannes principi mentitus fuisse iactetur: quæ tamē cùm nouæ essent causæ, noua debuerit Ecclesiastica prouenire discussio. An qui in hominem Imperatorem peccāsse dicebantur, nulla interueniente synodo, deijci debuerunt: & in Deum, qui summus & verus est Imperator, Acacium delinquentem, synceramq; communionem diuini sacramenti studentē miscere cum perfidis, secūdùm synodum, qua hæc est damnata perfidia, nō oportebat excludi? Quid per totum Orientem de innumeris vrbibus pulsi catholici sacerdotes, & hæretici subrogati? Nouæ certè erant causę, & his consequenter vna synodus debebatur. Cur tunc non venit in mentem, vt in talibus causis peteretur à principe, saltē qualiscunque synodus celebranda, vt quocunque vel colorato iudicio traditionis ecclesiasticæ, passim pontifices viderentur exclusi, non solùm quarumcunque vrbium sacerdotes, sed metropolitani incunctanter antistites? His omnibus cùm non restitit suggestione qua potuit, consensit Acacius, communicando cunctis, qui in catholicorum locū hæretici fuerant subrogati. Apo- Rom.1.d stolus autem dicit, Non solùm qui faciunt, sed & qui consentiunt facientibus, reos indubitanter asscribi. An hæc licuit seculari potestati, & actis talibus Acacio consentienti absque vlla synodo, quam ipsa rerum nouitas exigebat, absque sedis Apostolicæ consultatione perficere, & sedi Apostolicæ non licuit, secundùm tenorem synodi Chalcedonensis in veteri vtiquè causa, & veteri cōstituto iusta diffinitione damnatum, inimicis Synodi Chalcedonensis Acacium communicantem, à sua communione depellere? Sed inquiunt: Acacius principibus obuiare non potuit. Cur Basilisco, quia voluit, obuiauit? Cur ipsi Zenoni, ne palàm Petro Antiocheno, quanuis latenter hoc fecerit, communicare videretur, nō commodauit assensum? Eccè resultanti non restitit Imperator. Eccè vim nolenti non intulit. Eccè refugienti contagia manifesta concessit. Postremò, cur tanto tempore, cùm ista gererentur, vel gerenda cognosceret, non ad sedem Apostolicam, à qua sibi curam illarum regionum nouerat delegatam, referre curauit? Sed priùs laudator factus est ipse gestorum, quàm vel præmoneret talia non esse tentanda, vel nè tentarentur, obstitoret, sicut sub Basilisco iam fecerat. Cur illis cæteris communicare consensit, qui, depulsis catholicis sacerdotibus, indubitanter hæretici singulis vrbibus fuerant substituti? Postremò, si ille defuit suis partibus, & quæ sacerdoti catholico competerent, agere non curauit: ideò sedes apostolica, quod ad eam pertinebat, vel potuit, vel debuit prætorire? Quolibet modo hæreticorum complicem refutauit, & consortem communionis externę à sua communione dimouit: nec opùs fuit noua synodo, cùm veteris constituti sufficiēter hoc forma præscriberet: nec opus fuit vt hæc facienda episcopis Orientis intimaret, quos & expulsione catholicorum, quæ agebantur in causa fidei, non ignorāsse manifestum sit, & communicando hæreticis subrogatis, facto tali consensisse non dubium est, etiàm externæ communionis effectos: atque ideò cum eis iam nec potuisse, nec debuisse sedis Apostolicæ scita tractari. Eccè agnouerunt, in eorum professione qui constantissimè perdurārunt, quid fidei communioniq; catholicæ deberetur. Eccè agnouerunt, quemadmodùm, à talibus recedendo, immò talibus contraria moliendo, à fide & communione Catholica atque Apostolica deuiārit Acacius,

seq;

Universidad de Deusto
Biblioteca

seq; cum eodem pariter errori subdiderint. Eccè agnouerunt, quàm iustis ex causis pro fide & communione catholica atque Apostolica (cui & illi, qui in ea perstiterunt, congruebant: & illi, qui perstantibus obuiabãt, ab eadem docebantur alieni) sedis Apostolicæ authoritate sit remotus Acacius, eiusq; pariter quicunque complices extiterunt, atque ab illa meritò cum his communione discretus, à qua se ipse primùm cum suis consortibus, à catholicis pontificibus discrepando, cognoscitur separâsse: iureq; sententiam ille damnationis excepit, cæteris consortibus promulgandam, qui solus pro omnibus suis consortibus in communionem se recidisse perfidiæ, ad Apostolicam sedem missis literis est professus. Cui si communicauerant Orientales episcopi, antequàm huc referret, pari vtiquè reatu sinè dubio probabantur inuolui: iureq; per illũ transgressionis sententiam susceperunt, tanquàm facti cum eodem communionis externæ: qui vtiq; non consuli, tanquàm nostræ communionis homines, iam deberent, sed tanq̃ in contrario positi consortio, refutari. Si verò non communicauerant, antequàm Acacius huc referret, & communicantem notare debuerant, & ipsi de eodem potiùs huc referre, atque Apostolicæ sedis vigore perculsum, meritò cõprobare, cúmq; ea sede Apostolica, tantisque illis catholicis pontificibus magis tenere concordiam. Sed quia ab illorum societate desciuerant, & eorum successoribus communicare delegerant, ideò cum sede Apostolica minimè congruebant: quia in sortem recciderant præuaricatoris Acacij, illius se sinè dubio peruidebant sententia consequenter adstringi: & ob hoc videri eum nolebant esse damnatum, quia se cognoscebant in eadem præuaricatione damnatos, in qua hodieque manere persistunt. Sed sicut hi, simili conditione constricti, complicem suum nõ possunt iudicare non iure damnatum, neq; rei reum possunt competenter absoluere: sic illo iustè præuaricatore damnato, isti quoq; pari iacent damnatione prostrati: neq; nisi resipiscentes, indè poterunt prorsùs absolui: quia sicut per vnum scribentem, eorum omnium vulgata transgressio est, qui in eandem perfidiæ reciderant actionem: sic in vno eodemq;, qui pro omnibus scripserat, vel scribendo omnium prodiderat voluntates, transgressio est punita cunctorum.

Hæc ad institutionem vestræ dilectionis, satis abundeq; sufficere iudicamus, quanuis eadem latiùs (si Dominus concesserit facultatem) studeamus exponere, quatenùs & fidelium quisque cognoscat, nihil Apostolicam sedem (quod absit) præproperè censuisse. Quæ tamen sententia in Acacium destinata, etsi nomine tantummodò præsulis Apostolici, cuius erat vtiquè potestatis, legitimè probatur esse depromptam, [illegible] puè cùm secretim dirigenda videretur, [illegible] custodijs vbiquè præsentis dispositio [illegible] taris quibuslibet difficultatibus impedi[illegible] necessarium habere non posset effectum, [illegible] men quia orthodoxis vbiquè detecta, [illegible] hæreticis tantummodò, eorumque [illegible] tibus iam relictis, in Oriente catholici [illegible] tifices, aut residui omninò non esset, [illegible] nullam gererent libertatem, plurimorum [illegible] Italia catholicorum congregatio sacer[illegible] tum, rationabiliter cognouit in Acacium, [illegible] fuisse prolata. Quæ congregatio sacer[illegible] tificum, non contra Chalcedonensem, [illegible] tanquàm noua Synodus, contra veter[illegible] primamq; conuenit, sed potiùs secundam [illegible] tenorem veteris constituti, particeps Apo[illegible] stolicæ exequutionis effecta est, vt Acacius [illegible] pareat, Ecclesiam Catholicam, sedem [illegible] Apostolicam, quia alibi iam omninò non [illegible] posset, vbi potuit, & cum quibus potuit, [illegible] nihil penitùs omisisse, quod ad fratres [illegible] pertineret pro intemerata fide & [illegible] communione tractatum. *†*

*DECRETA DVO, QVAE *(GE[illegible] tiano authore) ex epistola ad Dardanos Episcopos desumpta sunt.*

PRIMVM.

¶Repeti non possunt, quæ 30. annis quietè possidentur.

Post quingẽtos annos, constituta [illegible] quosdam audio velle subuertere, quos annorum lex hominum non possit [illegible] pi.

SECVNDVM.

¶Non oportet ab eorum eleemosyn[illegible] stinere post mortem, quibus in vita communicare non desiti[illegible] timus.

Nec quisquam vobis omninò perfic[illegible] Acacio præuaricationis sue crimen [illegible] xatum: quia qui postquàm in collegium [illegible] cidens prauitatis, iure meruit ab Apostol[illegible] communione secludi, in hac eadem [illegible] stens damnatione defunctus est, absol[illegible] nem, quam superstes non quæsiuit, [illegible] nec meruit, nec mortuus iam potest [illegible] trare. Siquidem ipsis Apostolis Christus [illegible] delegatum est: Quæ ligaueritis super [illegible] Et reliqua. Cæterùm de eo, qui in [illegible] iudicio est constitutus, nobis fas [illegible] aliud decernere, præter id, in quo eum [illegible] supremus inuenit: atq; ideò, nisi eius [illegible] ne resutato, cæterisq; consortibus [illegible] roris, cum nullo prorsùs eorum pars [illegible] debetis mensæ Dominicæ puritatem, [illegible] maiores nostri semper ab hæretica [illegible] perè seruauerunt pollutione discretos.

Iuxta duo vetusta exemplaria sequitur [illegible] la alia ad Orientales episcopos, cui præpo[illegible] titulus:

De eadem re ad episcopos Orientales [illegible]

stola. Dilectiss. fratribus vniuersis episcopis Orientalibus, Gelasius. Quid ergò isti, &c. vt sequitur:

Secundùm alia exemplaria, absque medio aliquo continuatur epistola sequens ad præcedentis finem, vbi posita vides cruciculatum aliquot aut stellarum signa.

Quid ergò isti prudentes viri, & argutis mentibus totius regionis interna rimantes, in Orientis partibus constituti, si cognouerunt huiusmodi personam in Antiochena ecclesia constitutam, cur communicando talibus præbuêre consensum? Cur non ilicò reclamauerunt? Cur non se à tali contagio submouerunt, cùm iam euidenter aduerterent, ideò Calendionem depulsum, vt hæreticis panderetur introitus? quarè hic nihil de re, nihil de synodo, nihil de fide Christiana, nihil de personarum examinatione tractârunt? Si verò illi se communioni voluntariè subdiderunt, ab Apostolica sede certè separati sunt, cùm talibus, & apud tales, etiã si esset necesse fieri, nulla posset omninò synodus prouenire. Quòd se ignorâsse se dixerint, qualis in Antiochia post Calendionem succesisset antistes: quid mirum, si, qui in Oriente positi, quæ in regione sua contigerint, scire nequiuerunt: ea, quæ apud Apostolicam sedem gesta fuerant, ignorarent? Cur tamen postquàm ad eorum notitiam peruenit, qualis esset sacerdos apud Antiochiam constitutus, non eius consortia continuò respuerunt? Cur excusationẽ de ignorantiæ colore prætendunt, cùm hodieq; & manifesta contagia perfidorum, & à nobis sæpiùs exprobrata, sectentur? Quo satis appãret, quia nec tunc quidẽ, etiãm si cognoscerent, refutarent, quandò nunc, etiãm publicata, non renuunt. Prorsùs in quamlibet se partem causationemq; conuertant, manifestæ veritatis ità laqueis suffocantur, vt suis ipsi verbis possint actibusq: concludi, nec nisi solam perniciem obstinatæ perfidiæ residuam ventilare.

Hæc autem, quæ de Calendione venerabili dicta sunt, & in Ioannis Alexandrini conueniunt certa ratione personã, immò si causa eadem latiùs inquiratur, tantæ illic tragœdiæ, tanti reperiuntur errores, vt si ipsi sint iudices, qui eadem perpetrârunt, cùm euidenter fuerint conuicti, à sui damnatione non temperent. Palàm enim illic aperteque monstratur, nihil aliud quàm quæstam causam, quemadmodùm, Catholico qualicunque depulso pontifice, hæretico Petro referaretur accessus. Tunc illud nemo discutiebat, synodum nemo poscebat, passim omnia licitò fieri à quibuscunq; videbantur: nullum discrimen rerum, nulla examinatio postulabatur ecclesiæ: sed prout vnicuiq; veniisset in mentem, de suis vrbibus catholicus pellebatur episcopus, non solùm metropolitanus, sed etiãm tertiæ & secundæ sedis antistes. In his nulla rerum vestigatio quærebatur, nulla facienda consilia iactabantur: subrogabantur hæretici, nemo resultabat: sed velut muta pecora in captionem ducta, subditis volũtatibus perfidiam sectabantur. Non mirum quidem, si nunc eos defendere moliantur, quorum indiscussam cæcis mentibus sequuti sunt vilitatem. Sed miramur, cur eos non pudeat, in istorum damnatione de synodo non facta causari, cùm sciant tot tantosq; pontifices nulla synodo fuisse depulsos. In istorum reiectione si de nõ inito cõcilio conqueruntur, cognoscant se, cur non & hoc in aliorũ reiectione quæsiuerint accusari. Si verò in cæterorum reiectione concilia necessaria non fuerunt, nec in istis necessaria fuisse cognoscant. An in catholicorum detectione non fuit opus, & fuit magnoperè congregandus in præuaricatoris damnatione consessus? Quid igitur restat, nisi vt dicant hæreticos non fuisse? Non ergò de synodo conquerantur, qui se palàm communionis externæ perhibent sectatores. Cur ergò eis synodus necessaria fuisse videatur, qui se contra Chalcedonensem synodum venire cognouerunt, qua Eutychianus error cum suis authoribus generalis Ecclesiæ voce damnatus est? Nec dubium, quòd sicut in vnaquaque hæresi (quod incessabiliter repetendum est, quia firmum esse nullus ambigit Christianus) omnes complices, sectatores, communicatores damnatæ semel prauitatis, pari sorte censentur: ideoque sit consequens, vt sicut Timotheus atque Petrus talium sectatores, secundùm illius synodi tenorem, nulla recenti facta pontificum congregatione, damnati sunt: sic & qui Petro communicauit Acacius, vt criminis particeps, ità consors sit factus & pœnæ. Quid igitur ambagibus & nebulis ista prætexunt, vt impudentiam suam, mentemque vesanam inanibus potiùs fabulis celare lœtaliter, quàm prodendo medicinaliter sanare contendant? Nihil enim nobis commune cum hominibus communionis externæ. Ideò vocatur ad iudicium certè quæcunque persona, vt aut fateatur obiecta, aut conuincatur obiectis. Post confessionem porrò litterarum tenore depromptam, cur ad iudicium vocaretur Acacius, qui se confessus est Petro, quem petijt à sedis Apostolicæ præceptione damnari, communione sociâsset? Nec ei credi, externæ communionis effecto, vel pro sua, vel pro illorum, vel pro Petri defensione iam posset, cuius se priùs miscuerat nefando consortio, fecerat; se cum eius causa sinè dubitatione communem, cui examinatione præmissa & legitima, si ità esset, purgatione suscepta regulariter misceretur. Sed cùm eodem nondùm legitimè discusso atque purgato, communione sociatus, quàm adhuc reo se miscuit,

Universidad de Deusto
Biblioteca

scuit, tam pro eodem non habuit loquendi fiducutiam. Nam Acacius, cùm nullo priuilegio fulciretur, vt de secunda sede posset ferre iudiciũ, potuit iure damnari. Simili modo, nisi primæ sedis authoritate percepta, nec examinandi Petri ius habuit, nec recipiendi penitùs potestatem: quo regulariter cõstituto, nec apud nos Petro vllatenùs absoluto, quẽ damnãsse nos nouimus, examinãsse vel absoluisse nescimus: restat, vt illud etiàm demonstremus, eundem Petrum, quẽ se purgatum communione recepisse prætendit Acacius, nunquàm ab hæreticæ communionis contagione cessãsse, & non solùm ipso tempore, quo communicauit ei Acacius, sed etiàm post communionem ipsius præuaricatoris Acacij semper Alexandrinũ Petrum in hæreticorum collegio perdurãsse, atq; ità & per hunc, Acaciũ perfidę communionis susc episse contagium, & per eandem illis hæreticis, quibus Petrus communicabat, eadem peste coniunctum. Qui præsumpsit, non seruato ordine, Petrum suscipere, nec examinatum eum, nec cognoscitur recepisse purgatum: & ideò præter sedis apostolicę notitiam, non legitimam sibi eius receptionem vsurpare voluisse, vt examinationem eius & purgationem posset ,p suа voluntate metiri, atque eum nec examinatum, nec reciperet omninò purgatũ. Quẽ si reuerà vellet examinatum purgatumque recipere, ordinem in eius examinatione ac receptione potiùs custodisset: sed vt videretur magis quàm veraciter esset, iure *purgari. Sicut ergò antè nõ priùs damnauit, quàm & referret, & posceret ab Apostolica potestate damnandum: sic & in recipiendo modum seruare debuisset, vt priusquàm se ei communioni misceret, per sedem Apostolicam poscceret examinari eum, & legitima ratione purgari, cùm nec examinandi, aut recipiendi eum haberet ipse pontificium: & non nisi per illius sedis authoritatem, consensumq; hoc posset implere, sinè cuius authoritate eum non poterat ipse damnare, & cuius principali diligentia & discuti potuit, & purgari, & ad communionem conuenienter admitti. Cùm enim constet, semper authoritate sedis Apostolicæ huiusmodi personas aut discussas, vel esse purgatas, aut sic ab alijs, quibus competebat, episcopis absolutas, vt tamen absolutio earũ ex sedis Apostolicæ consensione penderet: vbi vtrunque defuit, nec discussionem legitimam, nec purgationem firmam, ac per hoc receptionem fuisse constat indebitam. Si tu absque mea communione Petrum iudicãsti esse catholicum, meque despecto, tuo eum iure recepisti: quid causaris, si illum ego à communione mea, quam tu voluisti esse contemptam, tanquàm absque tua notitia vel consultatione repulerim? Vis acquiescere? meus es. non vis acquiescere? meus non es. Qui enim mecum non est, contra me est: & qui mecum non colligit, spargit. Quæro abs te, Petrum hæreticum fuisse putas, an catholicum, an ab hæresi posteà esse correctum? hæreticum, nullatenùs ei communicare debuisti, & èidem communicando, hæreticus manifestum est factum fuisse participem. Si eius consequenter, ex synodi tenore vente, damnatione cõstringi. Si catholicum palàm totius dogmatis est defensor, quę cathoIicum esse pronuncias, ac nihilominus illius errore censeris. Si hæreticum fuisse finias, sed posteà correxisse prætendas, te purgato communicãsse pronuncies. rìm in cuius persona me negligendum credidisti, causari non potes, quòd in eadem te eius persona neglexerim: cùm sinè me ius non habueris vel abdi, vel recipiendi huiusmodi ritè persona nec purgatam legaliter, nec regulariter stat esse receptam: quàm regulariter ceptam, tam legaliter non constat eis gatam: & ideò non iure purgatam, galiter non receptam. Mea enim in mea manente sententia, te sinè me cium, vt meam sententiam resolueres, habente, qua potestate vel discussus qua authoritate receptus asseritur? terìm in his causa vestra nutat & labi si hæc sola sint, prorsùs tota subruitur adhuc aliud est, quod ad cumulum conuictionis accedit. Quid enim, si tur, non solùm priusquàm in eius nionem veniretis, neq; tantummodò ad eius communionem veniistis, sed posteà in hæreticorum nihilominùs communione durãsse? Nónne aut per apud vos communio peruenichat ca, aut in hæreticam communionẽ commercio transiebatis? Docere trum Alexandrinum ab Antiochen vnquàm communione desciuisse, & vsque ad diem, cùm Antiochenus Pe hac luce versatus est, indiuiduum fuisse consortium. An dicturi estis, ochenum Petrum fuisse correctum vsq; in finem se non communicãsse batur Acacius per seipsum? Sed fuit, quòd illi per seipsum voluit, cùm eidem per Alexandrinum trum sinè vlla se communicare uidia? Quid facimus de tot tantis tibus, ex quibus catholici pontifices expulsi? Si catholici subrogati sunt tholici sunt reiecti? Sed euidenter quia cùm catholici sunt reiecti, non lici fuerint subrogati: restat, vt catho sint, sed hæretici, quicunq; successerint eis temerè communicãstis? Cur non noua facies rerum, & tãta tragœdia tificum successione *viuẽtium, sy cuteretur, egistis? An de vno dolet quòd speciali synodo non fuerit

*purgatus.

tus, cùm proprium crimen literis suis ipse detexerit, nec audiri debuerit iam sponte confessus: & de tantis pontificibus catholicis non dolet, sinè vlla discussione seclusis? qui vtiquè si catholicos nõssent eos, quorum communionem vitauerant, his potiùs communicare maluissent, quàm non communicantes eis, dura persecutione depelli. Eccè catholici tanti sacerdotes hoc ipso se indicant, quid Apostolica sedes censuerit, cognouisse, constanterq; probãsse retinendum, quo communionem catholicam reseruantes, & eos, qui Apostolicæ sedi communicarent, elegére consortes, & illos, quibus sedes Apostolica minimè communicaret, vsque ad persecutionis incursus renuére consortes. Certè, quæ sedes Apostolica decreuerat, Orientalibus episcopis non innotuisse iactatur. Vndè ergò tot tantique pontifices, vnum idemque cum sede Apostolica sentientes, eamque pròbantes, apta religioni sacrosanctæ, veraq; sanxisse, quæ non solùm sequenda sibi iudicauerunt, sed etiàm vsque ad persecutionem viriliter exercenda? Eccè habuistis, qui Apostolicæ constitutionis & notitiam vobis ingereret, & retinendi constantiam ministrarent. Si Apostolica sedes misisset, vix duos aut tres dirigere potuisset. Eccè tot pontifices Apostolicæ sedis scita sectantes, ingerunt vobis notitiam, & præbent seruandæ veritatis exempla. Qui contra tantos clausistis oculos ibidèm cõstitutos, quomodò duos aut tres audire possetis? Hoc ipso sinè dubio cognouistis, illos Apostolicę sedi placere, quos vobis displicere videbatis. Aut illos ergò sectamini, per quos intelligebatis sedis Apostolicæ volũtatem: aut nihil est, quod de ignorantia velitis obtendere, cùm indicijs tantis & talibus abutentes, sedis Apostolicæ constituta, tantis testimonijs prædicantibus, respuere potiùs quàm recipere maluistis. Nunquid omnes isti, quos memorauimus, episcopi Imperatori mentiti sunt? Nunquid omnes Imperatoris nomen ex diptychis abstulerunt? Cùm igitur pellerentur, & viuis pontificibus catholicis successores hæretici crearentur, & non de inferioribus quibusq; ciuitatibus, sed etiàm metropolitani pontifices, in catholica communione iugiter durantes, cur igitur compassi non estis tantis fratribus vestris? cur non adijstis Imperatorem? cur non ecclesiæ causam, & sacerdotij miserabilem decolorationem continuatis vocibus defleuistis, allegantes nunquàm de pontificibus, nisi Ecclesiam, iudicãsse: non esse humanarum legum, de talibus ferre sententiam, absq; Ecclesiæ principaliter constitutis põtificibus: obsequi solere principes Christianos decretis Ecclesiæ, non suam præponere potestatem: episcopis caput subdere principem solitum, non de eorum capitibus iudicare: quibus Ecclesiæ concilijs, qua synodo pellerentur, quid denique commisissent, vt sinè vlla discussione rerum, tot ecclesiarum præsules pro humano libitu & secularis potestatis arbitrio pellerentur? inauditos, indiscussos, inconuictos non debere percelli, maximè cùm nouæ causæ, & noua rerum facies appãreret, vt rectores illi plebium repentinis incursionibus pro mundanę potentiæ voluntate sacris dignitatibus priuarentur, ex nulla veteri causa, ex nullo collegio reatũs, nec participatione cuiuslibet erroris iam antè damnati teneri eos, conuincique consortes, vt tanquàm ex præterita definitione iudicarentur obstricti: & ideò quia nullis antè precedentibus causis retenti essent, cur ejcerentur? incursus, qui illi essent, debere monstrari, & Ecclesiasticis legibus (vt semper) oportere constare. Saltem vel pro vestro loco, illorum duceretis miserijs consulendum, formidantes in vobis, quod in alijs cerneretis, præter illum morem violenter admitti. Si crimine respersi erant aliquo, Ecclesiastica debuit examinatione cognosci: taceo, & ad sedem Apostolicam ex more referri, nè nostra priuilegia curare videamur: satis sit ostendere, quid secundùm regulas patrum & canones facere deberetis, præcipuè cùm etiàm ipsæ leges publicæ ecclesiasticis regulis obsequentes, tales personas non nisi ab episcopis sanxerint iudicari. Si verò de qualibet hæresi fuerant impetiti, tanto magis eos decuit ista cognoscere, qui & secũdùm religionis tenorem possent ista discutere, & haberent pristinum, ex quo est Christiana religio, pontificium iudicandi. Aut catholici enim erant, aut hæretici, de quibus passìm illa ludibria gerebantur, & latrocinia detestanda fæniebant. Si hæretici, prodi, discuti, & legitimè conuinci modis omnibus debuerant, vel suis confessionibus, vel aliorum vocibus confutari. Taceo, quia ad nos paterna fuerat consuetudine referendum: tantumq; commoneo, quid fieri Ecclesiastico iure conuenerat. Si verò catholici probabantur, vos, qui non solùm in eorũ depulsione cessãstis, sed etiàm subrogatis communicare delegistis indubitanter hæreticis, quibus (depulsis catholicis) succedentibus, non ignorãstis causam fidei communionisq; catholicæ, per tantos antistites toto orbe patefactam: sed planè scientes volentesq;, sinè vlla discussione rerum, sinè vlla synodali examinatione, sinè vlla sedis Apostolicæ reuerẽtia, & assensistis hæreticis, libenter habentes, patienterq; sinentes, catholicos antistites inaudita priùs & miserabili sorte detrudi: quos si à fide integra communioneq; catholica putaretis errare, ad Apostolicam sedem, secundùm scita maiorum, & sicut semper est factum, referre debuistis, sicut de Petro Alexandrino, vel de Antiocheno Petro, de Ioanne, Paulòque fe-

Universidad de Deusto
Biblioteca

xisse monstratur Acacius. Sed quia noueratis eos cum Apostolica sede sentire, & quid sedes Apostolica sua diffinitione censeret, per illos tantos ac tales episcopos constat Orietales antistites nullatenùs ignorâsse, & per illos catholicæ atq; Apostolicę communioni prodijsse contrarios, & ab eadem deciisse: cur non illis estis compassione coniuncti, sed potiùs persecutoribus eorum societate connexi? Hic vobis synodus nunq̃ venit in mentem, & certè de personis (vt dictum est) nulla veteri lege constrictis. Hic nullo consilio, nõ vnius vrbis, vel vnius episcopi, sed totius Orientis ecclesiam, subijt animum vestrum, facto sacerdotali cõcilio debere curari. Sed homines, qui in contrariam partem toto proposito & toto recideratis affectu, cõcilia potiùs necessaria etiàm studio declinâstis, nè per eadem tale aliquid censeretur, quo vobis rebus euidẽter ostensis, & legitimè confutatis, in hæreticorum non liceret venire consortium. Quid ergò de ignorantia prætenditis, cùm per totum Orientem catholicam fidem, communionemq; synceram sedi Apostolicæ congruentem, non solùm cognouisse tot pontifices videbatis, sed etiàm vsq; ad extremum constantissimè defendisse? Si vos non audiêratis, quid de fide & communione catholica atq; Apostolica censeremus: illos adspicere debuistis, & aut sequi, si credebatis esse catholicos: aut apud Apostolicam sedem potiùs accusare, si credebatis errâsse quidem illos, aut suo proposito illam tenuisse sententiam, aut cognoscendo quid sedes Apostolica diffiniret. Aut igitur collegas & fratres de proximo in conspectu vestro, vel catholicos sequi debuistis, vel impetere, si credebatis errare: nec illis, à quibus nullo discrimine vexabantur, præbere consensum, donèc veritas ex omnibus patefacta constaret, & regulariter de eis Ecclesiastici iudicij forma procederet. Sin verò sedis Apostolicę regulam subsequendo perspiciebatis illos hãc tenere constantiam: consequenter per illos, & quid nostra diffinitio contineret, non habuistis incertum: & illorum persecutoribus annuendo, à sedis vos Apostolicæ, nõ ignorantes eius sententiam, consortio retraxistis: & adhuc dicitis ignorare vos, qd sedes Apostolica censuisset, cùm in illis sacerdotibus catholica fide & communione nolentibus non verbis aut literis, sed personis præ-
*vt sentibus didiceritis vniuersã, * & ab eadem vos proprio iudicio separâsse videamini?

Secũdum exemplar admodũm vetustũ, inter eũ locũ vbi habetur, separâsse videamini? *& inter illum, quo dicitur,* Et adhuc dicitis, *sunt illa intermedia, quæ hic inter dictos passus cõscribuntur. Circa quoũ tamen considerandum est, quòd eadem verba in præcedenti epistola, quæ est ad Dardaniæ episcopos scripta, præmissa sunt.*

Eccè agnouerunt, quàm iustis ex causis pro fide & communione Catholica atque Apostolica (cui & illi, qui in ea perstiterant, congruebant: & illi, qui perstantibus obiciebant, ab eadem docebantur alieni) sedes Apostolicæ authoritate sit remotus Acacius, eiusq́; pariter quicunq; complices extiterunt, atq; ab illa meritò, cum his cõmunione discretus, à qua se ipse primùm cũ suis consortibus à catholicis põtificibus discrepando, cognoscitur separâsse: iureq; sententiam ille damnationis excepit, cæteris consortibus promulgandam, qui solus & omnibus suis consortibus in communionem recidisse perfidiæ, ad Apostolicam sedẽ missis literis est professus. Cui se communicauerant Orientales episcopi, antequàm hoc referret, pari vtiq; reatu sinè dubio profabantur inuoluti: iureq; per illum trãsgressionis sententiam susceperunt, tanq̃ facti eiusdem cõmunionis externæ: qui vtiq; consuli, tanq̃ nostræ cõmunionis homines iam deberent, sed tanq̃ in contrario positi consortio refutari. Si verò non cõmunicauerant, anteq̃ Acacius huc referret, & cõnicantem notare debuerant, & ipsi de potiùs huc referre, atq; Apostolicę sedis gore perculsum meritò comprobare, cum ea sede Apostolica, tantisq; illis catholicis pontificibus, magis tenere concordiam, quia ab illorum societate descîuerant, & rum successoribus communicare delegerant, ideò cum sede Apostolica minimè cõgrebant: quia in sortem reciderant prævatoris Acacij, illius se sinè dubio peruitententia consequenter adstringi: & ob videri eum nolebãt esse damnatum, quẽ cognoscebant in eadem prævaricationis mnatos, in qua hodieq; manere perstitit. Sed sicut hi, simili cõditione cõstricti, plicem suũ nõ possunt iudicare nõ iure mnatũ, neq; rei reũ possunt cõpetenter soluere, sic illo iustè pũaricatore damnati isti quoq; pari iacent damnatione prostrati: neque, nisi resipiscentes, indè poterunt prorsùs absolui.

Et adhuc dicitis, synodum in vnius minis persona debuisse tractari, quam tãmnandis tantis pontificibus catholicis? quæsistis? Quibus autem vultis vt de tacausarum relatione credamus? catholicis hæreticis? ab omni contagione hæreticorum discretis, an hæreticorũ communionis lutis? Quis autem nõ videat illos esse licos, & ab omni hæretica peste prorsùs nos, qui proprijs vrbibus detruti, & omlium sunt redacti: & eos, qui superius catholicis successores fieri ausi sunt, licos omninò nõ esse, sed aut Eutychemanifestos, aut eorum sectatoribus municantes? Hæc pestis apud eos hodie perdurat, siquidem & cum Petro Alexdrino, & cum Antiocheno Petro, iuenter hi, qui catholicis successerant,

nione permixti sunt, & successoribus vtriusque Petri hodieq; miscẽtur. His adde etiàm illos, qui catholicis licèt nõ successerint, sed cùm catholici pontifices haberentur, talium se communioni iunxerũt. Hæc illa mixtura, hæc est illa confusio, qua per Orientem totum inter catholicam hæreticamque communionẽ nulla discretio est: immò qui discerni tentauerit, potiùs hæreticus habetur, persecutione percellitur, exilijs & afflictione mulctatur.

Restat ergò, vt in hac collunione cunctorum, sicut quisquis ab eadem separatus est, synceræ communionis, & ideò catholicus comprobatur: ità quisquis illius detestandi cõmercij particeps inuenietur, quantùm à syncera communione, tantùm à catholica atq; Apostolica sit remotus. Nec prætendat quisquam, quòd alicui forsan euidentiori non communicâsset, vel non communicare videatur hæretico. Quid enim iuuat, si illi non cõmunicet, & his tamen communione iungatur, qui ab illius non sunt cõmunione diuersi? Quòd si eorum nulli communicauit, vel omninò nõ communicat, hic erit ille synceræ, catholicæ, Apostolicæq́; communiõis & fidei. Alioquin nullo modo poterit indiscretæ illius mixtionis insyncerũ vitare contagium. Hoc modo etiàm ille vir bonus Acacius Antiocheno Petro, cui se palàm non communicare iactabat, per alios sinè ambiguo cõmunicâsse detegitur. Neq; enim ab omnium, qui Antiocheno Petro communicabãt, semet Acacius communione suspendit, ac per hoc quid profuit, quòd videri volebat illi palàm non communicare, cui per suos complices signo subcisiuæ communionis nectebatur? Alexãdrino Petro communicauit Acacius: sed donèc aduixit Antiochenus Petrus, qui vtiquè post Acacianum cum Petro Alexandrino fœdus initum defunctus ostẽditur, nunquàm Antiocheno Petro Alexandrinus Petrus communicare desiuit. Quod catholicorum continet relatio sacerdotum, cæterorumq́; in catholica fide durantium, nec conscientiam latére potest totius Orientis. Et vt taceam, quòd per ipsum Zenonem Imperatorem, q vtiq; Antiocheno Petro, quem introduxerat, & cuius sacerdotium cõprobauerat, sinè dubio communione permixtus erat, communicabat Acacius: plurimos diuersãrũ vrbium præsules possumus demonstrare, quibus, cum Antiocheno Petro communicantibus, nihilominùs cõmunicabat Acacius: & per illos Antiochenos, cõmunicabat consequenter & Petro. Sed hæc apud Græcos facilis & inculpabilis putatur esse pmixtio, apud quos nulla est veri faltiq́; discretio: & dum cũ omnibus reprobis volũt esse communes, in nulla mõstrantur probitate constare. Hic autẽ ille est Petrus Antiochenus, quẽ nec per pœnitentiã ad communionem catholicã recipi, etiàm à sede Apostolica poposcit Acacius: ac per hoc quid queruntur à nobis Acaciũ fuisse damnatũ, cum hac professione præmissa, & per anfract⁹, Antiocheni Petri recepta communione, se doceatur ipse damnâsse? Vbi tamen nõ solùm reus tenetur Acacius, sed omnes põtifices Orietis, qui pari modo in hęc recidêre cõtagia, meritoq́; simili damnatione tenẽtur obstricti. Nec indè possunt vllatenùs expediri, nisi dũ supersunt, à talibus abstinendo. Nec nos oportet in talibus causis, nisi illis credere, q aut omninò se sciant ab huius perfidię nexibus diuino beneficio seruare discretos, aut his, qui à perfidorum consortio recesserunt. Nam in perfidorum contagio constitutis, quam fidem pro synceræ communionis testificatione possumus adhibere, qui in syncera communione sunt positi? nec eorum testimonijs niti pro veritate poterimus, qui impugnare nituntur falsitatibus veritatem. Restat igitur, vt non nisi illis credere debeamus, qui ab omni contagione sunt liberi.

EPISTOLA GELASII PAPÆ ad Euphemianum.

Dilectissimo fratri Euphemiano, Gelasius. Quod plenè cupimus atq; syncera fidei cõmunionisq́; catholicæ reintegratione firmari, asserit tua dilectio, q̃ alteri solus non sufficiat auditus, nisi per literas spectauerit significantiam prouocantem de his, quæ circa nos dispensatio diuina perfecit, vt sic in secundis vicem salutationis impenderem. Nõ arbitramur vel dilectionem tuam, vel aliquẽ sic hoc sperare potuisse, vt putaret nos vel aliquempiã potiorem, quæ sunt gesta referentes, debuisse responsa promereri: quia nimis iudicaretur arrogãs, si de prima sede taliter existimâsset. Quòd si, magis opinamur, quasi socijs, quibus præesse Christi munere delegata est, Apostolicã sedem institutum sibi nouiter sacerdotẽ præeuntibus oportuisse dixisti literis indicare: fuit quondàm Ecclesiastica vetus hæc regula apud patres nostros, quibus vna catholica, apostolicaq́; communio, ab omni preuaricatorũ libera pollutione, constabat. Nunc autem cùm societatem præferre malitis extraneam, quàm ad beati Petri purum redire, illibatumq́; consortium, quomodò cãtabimus cãticum Domini in terra aliena? Quo- Psal. 136.
modò dispositiõis Apostolicæ antiqua fœdera præbeamus hominibus communionis extraneæ? Quemadmodùm vobis ordinationem renunciatura est, cui vestro etiàm testimonio hęreticos damnatos prępponitis? Dicat forsitan tua dilectio, hæreticos dãnatos dici Acacium & Petrũ. *Cur si fas nõ est, *Quod
præsentibus falsẽ literis colloquamur? Quia aliter appellamus Dominicæ mensæ participes: aliter, qui in eius nobiscum societate dissentiunt: quia ipse Dominus alio modo

Universidad de Deusto
Biblioteca

verba faciebat, à sua prædicatione discretis: alio, discipulis regni cælestis secreta pandebat. Consequenter quoquè Apostoli non ità, à suo collegio separatis, quèadmodùm fidei domesticis, consortibusq; loquebantur. Sed ait dilectio tua, tantum circa me sese charitatis habuisse, vt non solùm ad scribendum fueris contentus, sed affatu audire. Rom.10.d Lege sententiam. Fides ex auditu, auditus autem per verbum DEI: illud scilicet verbum, quod confessioni beati Apo- Matth.16.c stoli Petri portas inferni nunquàm præualituras esse promisit. Atq; ideò rationabiliter existimâsti, quia fidelis Deus in verbis suis, non, nisi aliquid tale promisisset instituere, *vnam sponsionis suæ promissionem impleret. Ait deniq; tua dilectio, nos *diuinæ prouidentiæ gratia, quòd ille monstrauerit, sanctarum ecclesiarum se non deserere charitatem, quia me in pontificali sede locauerit, non indigentem (sicut ait) doceri, sed intendentem omnia necessaria ad ecclesiastici corporis vnitatem. Ego quidem sum omnium hominum minimus, satis immeritus ad tantæ sedis officium, nisi ꝙ superna gratia semper operatur magna de paruis. Quid em̃ de me sentiam, cùm hoc ipse de se magister 1.Cor.15.b gentium testetur, qui se vltimum, & nõ vocari dignum Apostolũ, profitetur? Veruntamen, vt ad dilectionis tuæ verba redeamus, si veraciter executus es, hæc diuinitùs mihi fuisse collata, quæ & profectò quæcunque Iacob.1.c sunt bona, dona sunt dei: sequere ergò hortamenta non indigentis doceri, & secũdùm supernam dispositionem vniuersa cunctaq; inspicientis, quæ ad Ecclesiarum pertinent vnitatem, & aduersùs diabolum, conturbatorem veræ pacis atq; compagis, (vt asseris) fortiter resistentem. Si ergò de me ista pronuncias, aut sectanda tibi sunt, quæ à Christo (vt perhibes) constituta sunt: aut palàm te, quod absit, Christi dispositionibus obuiare depromis, aut ad * veniam luxuriæ de *venam me cognoscens ista iactare. Sed consequenter adnectis, condescendibilem me, & optima dispositione reuocare posse concordiã. Proindè, quoniã isto verbo frequenter vtimini, quid sibi velit, explorem. Optima em̃ illa est Ecclesiæ catholicæ, atq; Apostolicæ dispositio, ad meliora proficiendo conscendere, non ad inferiora descendendo deficere. Cùm autẽ dicis, condescendere nos debere vobiscum, interim iam vos aut descendere, aut descendisse monstratis. Vndè, quæso, vel quò ista descensio est? Vtiq; ex superiori quodam loco ad inferiora quæq; deponens. A catholica Apostolicaq; communione ad hæreticam damnatamq; prolapsos vos videtis, cognoscitis, non negatis: & non solùm vos in infimis iacere delectat, sed etiàm in superiore manentes sede, vultis impelli. Condescendere nos vobiscum inuitatis ad ima de summis, nos coascendere vos

nobiscum rogamus ad summa de imis. Ne igitur sub conspectu illius excelsæ insi- dicet genus humanũ, qs nostrũm debeat alteri obedire. An dicis, vt cætera nũc omittam, descendit Dominus ipse de cælo? Descendit planè, sed vt hominem ab errore liberaret, non vt eius misereretur error. Nõne ipse præmonuit, vt qui in tecto consistere, non descenderẽt nec ad ea, quæ in domo videntur esse, tollenda? Nónne prophetis Apostolus clamat vnus, qui plus cæteris laborauit, cùm de custodia veritatis ageretur, quibus nec ad horam cessimus subiectionis gratia, vt veritas euangelij permaneret apud vos? Videtis, cælestem magistrum condescendere noxijs recusantem? Putabo, mò, faciamus aliquem corruisse, ad quẽ nigrissimè subleuandum, paululùm quæ- am velit inflecti. Ergò, vt erigatur iacẽs, serantem conuenit inclinari, nõ vt cum dem præcipitetur in soueam. Igitur per ras, quas per Sinditium diaconẽ dedi- de his quos baptizauit, quos ordinauit cius, maiorum traditione confectam ram, præcipuè religionum solicitudini gruã, præbemus sinè difficultate me- Quò nos vultis vltrà descẽdere? Quid tis? Quid verecundamini verbis expri- quod corde gestatis? Ipsa vos saltẽ ver dia, quod nunquàm fit, debuit commu re. An forsitan, vt hæreticorum dam rumq;, & his vel eorum successoribus municantium, nomina consentiamus mitti? Hoc non est condescendere ad fi niendum, sed euidenter in inferna d Parcite (quæso) & nobis & vobis. curam vestri adeò non haberis, date nobis. Dolere & flere possum* & in hæc abrupta deduci nec possumus, debemus, qui, prẽstante deo nostro, puramq; paternæ traditionis fidem, nionemq; retinere, & ab omni præua rum contagione discretam, etiàm in periculo mortis, optamus, eligentes Deus) quælibet illa perpeti, quàm cidere damnationis æternæ. Date veniam, si cùm vos propter amorem bet hominis vel timorem hæc libere curritis, nos, propter amorem Dei & rem gehennæ, talia refutamus. Nec datis, dissimulãdo causas atq; person uslibet amicitijs posse subripere: quã vos ità subtiles estis, qui non possitis ligi: & nos, præstante Deo nostro, peritis incautos. Nónne missis huc teris indicâstis, cũ cæteris hæreticis tychen quoquè respuere? Hoc si aut eos, qui communicauerunt Eutyche successoribus, pariter abdicate: aut quoquè hæreticorum successoribus nicantes, admittite. Sed Acacius, hil contra fidem, sicut Eutyches & eius, legitur vbicunque dixisse: quasi

sit deterius, & non ignorâsse veritatem, & tamen communicâsse veritatis inimicis. Si enim, cùm aliquis rectè sapiens de fide catholica, cõmunicet illis hæreticis, inter quos Eutychetem posuistis, vel successoribus eorum, non est fas eos inter catholicorum altaria nominare: ità ergò nec illius Eutychetis successoribus communicãdo, simili sorte tenetur obnoxius? De talibus quippe conuenienter dicitur, Descendant in infernum Psalm.54. viuentes: qui dum illa vita, qua iustus viuit, Roma.1.b vera atq; catholica putantur viuere, repentè aut in prona prauitatis, aut in hæreticæ communionis inferna vergũt. Eccè quales Christo dicitis esse præponendos, cùm ille nec animas nostras sibimet præcipiat anteponi. Immò & adhuc quæritis, quandò fuerit damnatus Acacius: quasi reuerà, etiàm si cum nullus antè damnâsset, non habuerit orthodoxæ & Apostolicæ communionis, cuius præuaricator extitit & desertor, participatione secludi: sicut etiàm quilibet, qui fuerit antè catholicus, cuicunque hæresi communicans, meritò iudicatur à nostra societate remouẽdus: aut in tali sorte defunctus, inter catholicorũ nomina nullatenùs computari. Miramur tamen, quomodò ista professis, hoc est, vt & synodum Chalcedonensem vos suscipere ꝙ fide catholica profiteamini: & eos, quos damnauit, sectantiũ communicatores, non pariter generaliterq; putetis fuisse damnatos. Ostendite ergo, quæ synodus in vnaquaq; hæresi cum erroribus successores eorum his communicantes, simulq; omnes non damnet & complices. Itaq; ille vester Acacius, qui Eutychianis hæresibus detestabili communione factus est particeps, ab eadem synodo sinè dubitatione damnatus est, quæ & Eutychen, Dioscorumque cum successoribus eorum hisq; communicãtes synodico tenore prostrauit. Sic sequaces quoq; eorum, Timotheum, Petrumq;, simili definitione deiecit. Proinde si ea, quæ in synodo Chalcedonẽsi pro fide & cõmunione catholica, lege Apostolica definita sunt, verè certeq; sectamini, sicut vestra professione multiplici continetur: aut successores ab illa synodo damnatorum, hisq; communicantes abijcite: aut, si istos admittitis, ea quæ in illa synodo, pro fide & communione Catholica & Apostolica, sunt peracta, non solùm falsò vos retinere perpenditis, sed insuper labefactare conamini, & in Eutychianam hæresim sinè retractatione reciditis, meritoq; à catholicis probamini esse vitandi. Iqa vt talem pestilentiam perpetuò possem* euadere, ea, quæ contra ipsam ab illa congregatione sanctorum patrum salubriter decreta leguntur, nullatenùs mutilanda, nõ solùm sedis Apostolicæ præsules, sed etiãm Orientalium regionum catholici censuêre pontifices. An Petrum dicitis fuisse purgatum, cui com-

municauit Acacius? Veris assertiõibus edocete, hoc ostendite, hoc probate, quibus ille modis, quibus ille regulis ab Eutychiana fuerit professione vel communione mundatus, vt cùm id nihilominùs cuidenti rerũ clarueri demonstratione cõuictum, palàm aperteq; possitis aduertere, aut vos debere cedere veritati, aut aduersùs hanc manifesta dimicatione confligere. Nec vobis blandiamini, quia fidem Catholicam profitemini vos tenere, qui Eutychetis nomen ademistis: quia ea veluti prædicare videamini, quę orthodoxa prædicauit antiquitas. Clamat enim vobis illa Euangelica sententia: Aut Matt.12.c facite arborem bonam, & fructus eius bonos: aut facite arborem malam, & fructus eius malos: à fructibus enim arbor cognoscitur: id est, si voce, si fide, si professione catholica & Apostolica fideliter veraciterque gloriamini, huius & communionem recipite. Si verò hæreticorum, scilicet damnatorũ, vel his aut successoribus eorum communicantium, communio vobis placet: quid statis? quid circunspicitis? simul & eorum apertè manifesteque, remotis obstaculis, dogma defendite. Quid enim iuuat? immò & satis grauat, dictis polliceri, quod factis negatur, vt non solùm ipsa per se hæresis Eutychiana, q̃ sit funesta Christiano sacramẽto, possitis agnoscere, sed quanta & quàm grauia heresis ista in sui diffinitione contineat. Eccè ad quæ nos præcipitia condescendere, ꝓuocatis, atq; ad quæ nos vitæ æternæ pericula cupitis inclinare. Hoc descensu saluare est ægrotantem, an cum languente cõsumi? Hæc erit optima dispositio illius, quam memoras, reparandæ concordię, an illa potiùs, vt reiectis contagijs perfidorum, integra fide, syncera sui communione potiatur communio catholica atq; Apostolica, ac hæreticorum labe depulsa, intemeratam suæ fidei confessionem nitatur adstruere, atque inuicèm sibimet congruentis orthodoxæ professionis, communionisq;, sit vnitas? Hanc (sicut dilectionis tuæ literæ cohortantur) meis quoq; temporibus custodiri, qua valeo, prece deposco, quæ per tot annos ab illis patribus gloriosis illibata intactaque seruata est. Hæc enim est, sicut ipse dicis, quam Deus noster de omnibus benè futuram, & secundùm suam veritatem & regulam gubernandam, & præscius antè constituit, & singulis quibusq; temporibus sua dispositione conuenienter aptauit. Hæc est voluntas Dei, cuius tu ingeris mentionem, quam ego quoq; pro meo modulo, quẽ Dominus donare dignatur, cupio prorsùs implere, vt nõ reus de huius talenti cęlestis diminutiõe reperiar: sed in hoc talẽto (sicut ipse quoq; nos admonet) incrementum Christi gratia postulo consequi, & nullum prorsùs incidere detrimentum. Hinc est, ꝙ prioribus dilectionis tuæ literis, sicut tua quoquè pagina

Universidad de Deusto
Biblioteca

designauit, pro vestra sumpsi salute tristitiam, vbi comperi, quod erat vobis noxium, & quod veræ paci contrarium reperi. Contristatur enim Apostolus de errore deuiantium, & lætitiam recipit de eisdem sua prædicatione correctis. Si autem tua charitas, vt dixit, nescio quorum necessitate constringitur, quod (pace tua dixerim) sacerdos pro veritate proméda nec facere deberet omninò, nec dicere: ignoscite nobis hominibus timidissimis, si coarctante nos terribili & diuini iudicij grandi necessitate, constringimur, sicut qualescunq; ministros Christi decet, nos animas nostras ponere pro veritate saluandas, q̄ eas lucrari velle veritatis diminutione perdēdas, vt non dicam, contra fidem libitis cuiuslibet abdicandas. Istæ mihi sunt (quas dilectio tua commendat) certæ fidei perpetuæ cum eo, quicunq; voluerit, in Christi visceribus amicitiæ. Hic nó tam optamus præponi alijs, sicut prædicas, quàm cum fidelibus cunctis sanctum & neo placitum habere cōsortium. Hæc mihi (quā mandat dilectio tua) pax solida, inconuulsa, & perēnis: hoc vnum vinculum (sicut etiàm ipse desideras) salutare, quo cūcta vniri possit Ecclesia. Hoc quibus est creditum, (sicut & ipse deprecaris) protectio diuina perficiat. Hæc est, quæ Deus est, charitas (quam poscis) de corde puro, & conscientia bona, & fide non ficta. Quomodò ergò de corde puro, si hæreticorum fuerit participatione polluta? Quomodò conscientia bona, si malorum fuerit confusione permixta? quomodò fide nó ficta, si fuerit mixta cum perfidis? Quæ si prudentia tua (sicut eam precamur) diligenter aduertat, perspicit Apostolicam sedem non vitare pacem, sed hæreticorum damnatorumque vitare vestigia. Quæ etiàm vos rationabiliter intuentes, creditis, componēdum populum Constantinopolitannm, non permittere submoueri nomine perfidorum. Quisnam hoc in Ecclesia DEI (quæso te) possit audire, cùm vtiquè pastorem sequi grex debeat ad pascua salutaria reuocantem, non per deuia gregem pastor errantem? Dic mihi, rogo te, grex pro te, an tu pro grege redditurus es rationem? Certè si vobis hoc placet, multò magis causa est iustior, qui populum Romanum à fide illa sua, laudabili Maiorum traditione percepta, declinare non sinentem nos penitùs libenter audiuimus, si vos Constantinopolitanam plebem, ab hæretica communione discedere recusantem, non vultis offendere. Sed nos dicitis debere dirigere, qui eam valeant mitigare. Quomodò me auditura est, quem videtur habere suspectum, si præsules suos despicit admonentes? Nónne ipsis Apostolis est præceptum in aliquibus regionibus verbi prædicatione non vti: his quippe, in quibus non fuerant audiendi? Veniemus, frater Euphemiane, sinè dubitatione, veniemus ad
pauendum tribunal Christi: vt taceam, q
ex hoc sit metuenda vindicta circunstā
bus illis, à quibus fides ipsa defensa est. Non
illic inficiationibus, non dilationibus, non
inclusionibus est agendum: sed manifes
simè comprobādum, vtrùm beati Petri
riosa confessio cuiquā eorum, quos reg
dos accepit, quicquam subtraxerit ad
tem: an eam auscultare nolēs, etiàm cum
periculo rebellis extiterit obstinata, pe
cies? Ibi certè dilucidabitur, vtrùm ego
ut putatis) acerb⁹, asper, & nimis durus,
ficilisq; sim vobis, qui cum ratione vti
salutem parturio, qui clamo, etiàm si
rum videtur antidotum: Accipite, q
so, bibite, viuite, nolo moriāminī. An
qui à noxijs prohibiti, medicos ducitis
crandos, immò qui vultis vobiscum
cos ægrotare, quàm vos recipere sanitat
Et alia manu: Dominus te incolumem
stodiat.

1.Ioan.4.c
1.Timo.1.b

Actor.13.g

Finiunt Epistolæ Gelasij Papæ.

ORDO LIBRORVM VETERIS Testamenti, quem sancta & catholica Romana suscipit & veneratur Ecclesia, digestus à Gelasio papa cum Septuaginta episcopis.

GEnesis liber vnus, Exodi liber vnus, Leuitici liber vnus, Numeri liber vnus, Deuteronomij liber vnus, Iesu Naue liber vnus, Iudicū liber vnus, Ruth liber vnus, Regum libri quatuor, Paralipomenō libri duo, Psalmorum 150 liber vnus, Salomonis tres, Prouerbia, Ecclesiastes, & Canticorum. Item Sapientiæ liber vnus, Esaiæ liber vnus, Hieremiæ liber vnus, Ezechiel liber vnus, Danielis liber vnus, Duodecim prophetæ, id est, Osee liber vnus, Amos liber vnus, Michæas liber vnus, Iohel liber vnus, Abdiæ liber vnus, Ionæ liber vnus, Naum liber vnus, Abacuc liber vnus, Sophoniæ liber vnus, Aggæus liber vnus, Zachariæ liber vnus, Malachias liber vnus. Item ordo historiarū: Iob liber vnus, Tobiæ liber vnus, Esdræ liber vnus, Machabæorum liber vnus, Iudith liber vnus, Hester liber vnus.

ITEM ORDO SCRIPTVRARVM noui & æterni Testamenti.

EVangeliorum libri quatuor, secundum Matthæum liber vnus, secundùm Marcum liber vnus, secundùm Lucam liber vnus, secundùm Ioannem liber vnus: Epistolarum Apostolorum liber vnus: Epistolæ Pauli Apostoli numero quatuordecim, ad Romanos epistola vna, ad Corinthios epistolæ duæ, ad Galatas epistola vna, ad Ephesios epistolæ duæ, ad Philippēs epistola vna, ad Colossenses epistola vna, ad Thessalonicēses epistolæ duæ, ad Timotheū epistolæ duæ, ad Titum epistola vna, ad Philemonem epistola vna, ad Hebræos epistola vna. Itē Apocalypsis Ioannis liber vnus. Item Canonicæ epistolæ numero septē: Iacobi apostoli epistola vna, Petri apostoli epistolæ duæ, Ioannis apostoli epistolæ tres, Iudæ Zelotis apostoli epistola vna.

¶ Gelasij Papæ decretum, cum Septuaginta episcopis habitum de apocryphis scripturis.

POst propheticas, euangelicas, atq; apostolicas scripturas, quibus Ecclesia catholica per gratiam DEI fundata est, illud etiàm intimandū putamus, q̄ quanuis vniuersæ per orbem catholicæ Ecclesiæ vnus thalamus Christi sit, sancta tamen Romana catholica & apostolica Ecclesia, nullis synodicis constitutis cæteris ecclesijs prælata est, sed euangelica voce Domini & saluatoris nostri, primatum
Matth.16.c obtinuit: Tu es Petrus, inquientis, & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam, & portæ inferi non præualebunt aduersùs eā, & tibi dabo claues regni cælorum. Et quæcunque ligaueris super terram, erunt ligata & in cælis: & quæcunque solueris super terram, erunt soluta & in cælis. Cui data est etiàm societas beatissimi Pauli Apostoli vasis electionis, qui non diuersō, sicut hæretici
☞ garriunt, sed vno tēpore, vno eodemq; die, gloriosa morte cum Petro in vrbe Roma, sub Cæsare Nerone agonizans, coronat⁹ est, & pariter supradictam sanctam Romanam Ecclesiam Christo Domino consecrārunt, talemque oīnibus vrbibus in vniuerso mūdo sua præsentia atque venerādo triumpho prætulerunt. Est ergò prima Petri Apostoli sedes, Romana Ecclesia, non habens maculam neque rugam, nec aliquid huiusmodi.
Secunda autem sedes, apud Alexandriam B. Petri nomine à Marco eius discipulo & euāgelista consecrata est. Ipseq; à Petro apostolo in Aegyptum directus, verbum veritatis prædicauit, & gloriosum cōsummauit martyrium. Tertia verò sedes, apud Antiochiā eiusdem beatissimi Petri Apostoli nomine habetur honorabilis, eò quòd illic priusq̄ Romam veniisset, habitauit, & illic primum nomen Christianorum nouellæ gentis exortum est. Et quanuis aliud fundamentum
1.Cor.3.c nullus possit ponere, præter id quod positum est, qui est Christus Iesus, tamen ad q̄dificationem nostram eadem sancta Romana
Dist.15.Sancta Romana Ecclesia post illas veteris vel noui testamēti, quas regulariter suscepimus, etiàm has suscipi nō prohibet scripturas, id est, sanctā synodum Nicenā trecentorū decem & octo patrum, mediante maximo Cōstantino Augusto, in qua Arrius hæreticus condemnat⁹ est: Sanctam synodum Constantinopolitanam, mediante Theodosio seniore Augusto, in qua Macedonius hæreticus debitam damnationem excepit: Sanctam synodum Ephesinam, in qua Nestorius condemnatus est consensu beatissimi Cælestini papæ, mediante Cyrillo Alexandrinæ sedis antistite, & Archadio, episcopo ab Italia destinato: Sanctam synodum Chalcedonensem, mediāte Martiano Augusto, & Anatolio Cōstantinopolitano episcopo: In qua Nestoriana & Eutychiana hæreses simul cum Dioscoro eiusque complicibus damnatæ sunt. Sed & si qua sunt Cōcilia à sanctis patribus hactenùs instituta, * post horum authoritatem, & custodienda, & recipienda, & decernimus, & mandamus. Item opuscula B. Cypriani martyris & Carthaginensis episcopi. Item opuscula beati Gregorij Nazianzeni episcopi. Item opuscula beati Basilij Cappadociæ episcopi. Item Opuscula beati Athanasij Alexandrini episcopi. Item opuscula beati Cyrilli Alexandrini episcopi. Item opuscula beati Ioannis Constantinopolitani episcopi. Item opuscula beati Theophili Alexādrini episcopi. Item opuscula beati Hilarij Pictauiēsis episcopi. Item opuscula beati Ambrosij Mediolanensis episcopi. Itē opuscula beati Augustini Hipponensis episcopi. Item opuscula beati Hieronymi presbyteri. Item opuscula Prosperi viri religiosissimi. Item epistolam beati Leonis papæ ad Haurianum Constantinopolitanum episcopum destinatam. Cuius textum quispiam si vsque ad vnum iota disputauerit, & non eam in omnibus venerabiliter receperit, anathema sit. Item opuscula atque tractatus omnium orthodoxorum patrum, qui in nullo à sanctæ Ecclesiæ Romanę consortio deuiārunt, nec ab eius fide vel prędicatione seiuncti sunt, sed ipsius communionis per gratiam DEI vsque in vltimum diem vitæ suę fuēre participes, legendos decernimus. Item decretales epistolas, quas beatissimi papæ diuersis temporibus ab vrbe Romana pro diuersorum patrum consolatione dederunt, venerabiliter recipiendas. Item gesta sanctorum Martyrum, qui multiplicibus tormentorum cruciatibus, & mirabilibus confessionum triumphis irradiant. Quis ista catholicorum dubitet, & maiora eos in agonibus fuisse perpessos, nec suis viribus, sed gratia Dei & adiutorio vniuersa tolerässe? Sed ideò secundùm antiquam consuetudinem, singulari cautela in sancta Romana Ecclesia non leguntur, quia & eorum qui conscripsēre, nomina penitùs ignorantur: & ab infidelibus aut dictis superflua, aut minùs apta, quàm rei ordo fuerit, scripta esse putantur, sicut cuiusdam * Cyrici & Iulitę, sic ut Georgij, aliorumq; huiusmodi passiōes, quæ ab hęreticis perhibentur compositæ: propter quod, vt dictum est, nè vel leuis

* præter

* Quirici

Universidad de Deusto
Biblioteca

subsannandi oriretur occasio, in sancta Romana Ecclesia non leguntur. Nos tamen cũ prædicta Ecclesia omes martyres, & eorum glorioſos agones, qui Deo magis quàm hominibus noti sunt, omni deuotione veneramur. Item Vitas patrum, Pauli, Antonij, Hilarionis, & omnium eremitarum, quas tũ vir beatiſſimus deſcripſit Hieronymus, cũ omni honore ſuſcipimus. Item actus B. Sylueſtri Apoſtolicæ ſedis præſulis, licèt eius, qui conſcripſit, nomen ignoretur, à multis tamen in vrbe Roma catholicis legi cognouimus, & pro antiquo vſu multæ hæc imitantur Eccleſiæ. Item *ſcripturam de inuentione Crucis Dñicæ, & *aliam ſcripturã de inuentione capitis Ioannis Baptiſtæ, nouellæ quædam relationes ſunt, & nonnulli eas catholici legunt. Sed cùm hæc ad catholicorum manus *aduenium, B. Pauli Apoſtoli præcedat ſententia: Omnia probate: quod bonum eſt, tenete. Item Rufinus vir religioſus plurimos Eccleſiaſtici operis edidit libros, nonnullas etiàm ſcripturas interpretatus eſt. Sed quoniam B. Hieronymus eum in aliquibus de arbitrij libertate notauit, illa ſentimus, quæ prædictum B. Hieronymũ ſentire cognoſcimus: & non ſolùm de Rufino, ſed etiàm de diuerſis, quos vir ſæpiùs memoratus, zelo Dei & fidei religione reprehendit. Item Origenis nonnulla opuſcula, quæ vir beatiſſimus Hieronymus non repudiat, legenda ſuſcipimus. Reliqua autem oĩa cum authore ſuo dicimus eſſe renuenda. Ité Chronica Euſebij Cęſareenſis, & eiuſdem Eccleſiaſticæ hiſtoriæ libros, quanuis in primo narrationis ſuæ libro tepuerit, & poſteà in laudibus atq; excuſatione Origenis ſchiſmatici vnum conſcripſerit librum: propter rerum tamen notitiam ſingularem, quæ ad inſtructionem pertinent, vſquequaquè non dicimus renuendos. Item Oroſium virum eruditiſſimum collaudamus, quia valdè nobis neceſſariam aduerſùs paganorum calumnias dignam ordinauit hiſtoriam, miraq́; breuitate contexuit. Item venerabilis viri Sedulij paſchale opus, quod heroĩcis deſcripſit verſibus, inſigni laude præferimus. Item Iuuenci nihilominùs laborioſum opus non ſpernimus, ſed miramur. Cætera, quę ab hęreticis ſiue ſchiſmaticis cõſcripta vel prædicata ſunt, nullatenùs recipit catholica & apoſtolica Romana Eccleſia, è quibus pauca, q̃ ad memoriam venerunt, & à catholicis vitãda ſunt, credimus eſſe ſubdenda.

*ſcripta
*alia ſcripta

*puenerint 1. Theſſ. 5.

¶ *Item, notitia librorum Apocryphorum, qui non recipiuntur.*

Apocrypha habenda q̃.

Inprimis Ariminẽſem ſynodum, à Conſtantio Cæſare, Conſtantini Auguſti filio, congregatam, mediante Tauro pfecto, extunc & nunc, & vſq; in æternum cõſitemur eſſe damnatam. Item Itinerarium nomine Petri Apoſtoli, quod appellatur ſancti Clementis libri decem, apocryphum. Actus nomine Andreæ Apoſtoli, apocryphi. Actus nomine Thomæ Apoſtoli, apocryphi. Actus nomine Philippi, apocryphi. Euangelium nomine Thaddæi, apocryphũ. Euangelium nomine Matthię, apocryphum. Euãgelium nomine Petri Apoſtoli, apocryphum. Euangeliũ nomine Iacobi minoris, apocryphum. Euangelium nomine Barnabæ, apocryphum. Euangelium nomine Thomæ, quo vtuntur Manichæi, apocryphum. Euangelium nomine Bartholomæi apoſtoli, apocryphum. Eangelium nomine Andreæ Apoſtoli, apocryphum. Euangelia quæ falſauit Lucianus, apocrypha. Liber de infantia ſaluatoris, apocryphus. Euãgelia quæ falſauit Hieratius, apocrypha. Liber de natiuitate ſaluatoris, & de Maria & obſtetrice, apocryphus. Liber, qui appellatur Paſtoris, apocryphus. Libri omnes, quos fecit *Lucius diſcipulus diaboli, apocryphi. Liber, qui appellatur fundamentum, apocryphus. Liber, qui appellatur theſaurus, apocryphus. Liber de laudibus Adæ Geneſeos, apocryphus. Centimetrum de Chriſto, Virgilianis compoſitum natũ verſibus, apocryphum. Liber qui appellatur Actus Teclæ & Pauli apoſtoli, apocryphus. Liber, qui appellatur Nepotis, apocryphus. Liber Prouerbiorum, qui a reticis conſcriptus, & ſancti *Sixti nomine prænotatus eſt, apocryphus. Reuelationes, qui appellatur Pauli Apoſtoli, apocrypha. Reuelatio, quę appellatur Thomæ Apoſtoli, apocrypha. Liber, qui appellatur Prophani, apocrypha. Liber, qui appellatur transitus, id eſt, Aſſumptio ſanctæ Mariæ, apocryphus. Liber, qui appellatur Ogiæ nomine gigantis, qui ab hęreticis cum draconibus diluuium pugnaſſe perhibetur, apocryphus. Liber qui appellatur teſtamentum Iob, apocryphus. Liber, qui appellatur pœnitentia Origenis, apocryphus. Liber qui appellatur pœnitentia ſancti Cypriani, apocryphus. Liber, qui appellatur Iamnis & Mambrę, apocryphus. Liber, qui appellatur Sortes apoſtolorũ, apocryphus. Liber, qui appellatur Iaus apoſtolorũ, apocryp. Liber Canonum apoſtolorũ, apocryphus. Liber Phyſiologus, qui ab hęreticis compoſitus eſt, & beati Ambroſij nomine ſuperſcriptus eſt, & beati Ambroſij nomine ſuperſcriptus apocry. Hiſtoria Euſebij Pamphili, apocryph. Opuſcula Tertulliani, apocryph. Opuſcula Lactantij, apocrypha. Opuſcula Apocryph. Opuſcula Poſthumiani & Cyprianici apocrypha. Opuſcula Montani, Priſcillæ & Maximillę, apocryp. Opuſcula omia Manichęi, apocryp. Opuſcula cõmodiani apocryp. Opuſcula alterius Clementis Alexandrini, apocryph. Opuſcula Tatij Cyprianici, apocr. Opuſcula Arnobij, apocr. Opuſcula Tyconij, apocry. Opuſcula Cæſarij presbyteri Galliarum, apocryph. Opuſcula Victorini Pictauiẽſ, apocrypha. Opuſcula

*puenerint 1. Theſſ. 5.

*Fruméti Fauſti Rhegienſis Galliarum, apocry. Opuſcula *Fruméti Cæci. Epiſtola Ieſu ad Abagarum regem, apocry. Epiſtola Abagari ad IESVM, apocrypha. Paſſio Cyrici & Iulitę, apocrypha. Paſſio Georgij, apocrypha. Scriptura quæ appellatur contradictio Salomõis, apocry. Phylacteria omnia, quę nõ angelorum, (vt illi cõfingunt) ſed dæmonũ magis arte conſcripta ſunt, apocrypha. Hęc & omnia his ſimilia, quæ Simon magus, Nicolaus, Cerinthus, Marcion, Baſilides, Ebion, Paulus etiàm Samoſatenus, Photinus, & Bonoſus, & qui ſimili errore defecerunt, Montanus quoq; cum ſuis obſcœniſſimis ſequacibus, Apollinaris, Valentinus, ſiue Manichæus, Fauſtus, Africanus, Sabellius, Arrius, Macedonius, Eunomius, Nouatus, Sabbatius, Cæleſtius, Donatus, Euſtathius, Iouinianus, Pelagius, Iulianus Celanenſis, Cæleſtinus, Maximinus, *Priſcillianus ab Hiſpania, Neſtorius Cõſtantinopolitanus, Maximus, Vnicus, Lampetius, Dioſcorus, Eutyches, Petrus, & alius Petrus, è quibus vnus Alexandriam, alius Antiochiam maculauit. Acacius Conſtãtinopolitanus cum conſortibus ſuis, necnõ & omnes hæretici, eorumq; diſcipuli ſiue ſchiſmatici, docuerunt vel conſcripſerunt, quorum nomina minimè retinentur, non ſolùm repudiata, verùm etiàm ab omni Romana catholica & Apoſtolica Eccleſia eliminata, atque cum ſuis authoribus, authorumque ſequacibus ſub anathematis indiſſolubili vinculo in æternum conſitemur eſſe damnata.

*Perſillian.

EPAVNENSE CONCILIVM TEMPORE GELASII PAPAE I. EST PROVINCIALE, & multa habet conſimilia illis, quæ in ſynodo Agathenſi leguntur.

¶ Epaunẽſi concilio tẽpore Sigiſmũdi regis celebratum eſt. Huius autem ciuitatis ſitum, apud Ptolemæum, Plinium, Strabonem, & Antoninum non legi.

For. *ſceptionis

QVòd præcipientibus tãtis dñis meis, miniſterium ꝓſcrendi ſermonis aſſumo, facio hoc non tam ſumptionis auſu, q̃ *ſumptionis obſequio, dum exeq & implere contendit non audacia temeritatem, ſed obedientia iuſſionem: ſimulq; tanto maior obtemperãtis apparebit humilitas, quanto minor comprobatur facultas: maiorq; profectò ſcipientiũ reuerentia prodetur, quãdò obediẽtia nulla poſſibilitatis fiducia ſuffragatur. Sic nõs mediocritatis meæ eo ampliùs honorabit imperitiã. Charitas quoq; veſtra, ſi nequaq̃ facundo oblectabitur aut inſtruetur eloquio, ædificetur ſaltem humilitatis exemplo. Qm ergò (ſicut volumus) tacere non ſinimur, aliquid (vt poſſumus) iam loquamur. Deo propicio, ad Epaunenſem eccleſiam cõgregati, quid vel de antiquis regulis, vel de nouis ambiguitatib⁹ ſenſerimus, expreſſis ſingulatimq; diſcretis conſtitutionibus, præſentibus titulis, credidimus adnotandum.

Capitulum primum.

¶ Qualiter epiſcopus ordinetur.

PRima & immutabili conſtitutione decretum eſt, vt cùm metropolitanus fratres vel comprouinciales ſuos ad Concilium, aut ad ordinationem cuiuſcunq; cõſacerdotis crediderit euocandos, niſi cauſa euidentis tædij extiterit, nullus excuſet.

*¶ De ordinationibus clericorum.

*¶ De illicitis clericorum ordinationibus.

2 Nè ſecundæ vxoris, aut renuptæ maritus, presbyter aut diaconus ordinetur, abſidè ſufficeret ab Apoſtolo conſtitutum: ſed quia præceptum huiuſmodi excedi quorundam fratrũ ſimplicitate cognouim⁹, ſpeciali obſeruantia renouamus, ſciẽte eo, qui cõtra interdictum ordinauerit, reum fratribus ſe futurũ illo autem, qui contra fas honoré, phibit⁹ benedictiõis ambiérit, nihil ſe clericalis miniſterij præſumpturum.

1. Tim. 3. a

¶ Epiſcopi non ſint venatores, nec accipitres habeant.

3 Epiſcopis, presbyteris, atque diaconibus, canes ad venandum, & accipitres ad aucupandum habere non liceat. Quòd ſi quis talium perſonarum, in hac fuerit voluntate detectus, ſi epiſcopus eſt, tribus menſibus ſe à communione ſuſpendat: duobus, presbyter abſtineatur: vno, diaconus ab oñi officio & communione ceſſabit.

¶ Nè pœnitentes ordinentur.

4 Pœnitentiam profeſſi, ad clericatum penitùs non vocentur.

¶ Nè alterius epiſcopi clericus, in alia ciuitate conſtituatur.

5 Nè presbyter territorij alieni, ſinè cõſcientia ſui epiſcopi, in alterius ciuitatis territorio præſumat baſilicis aut oratorijs inſeruire: niſi fortè epiſcopus ſuus illum concedat epiſcopo illi, in cuius territorio habitare diſpoſuit. In quo ſi exceſſum fuerit, epiſcopus, cui⁹ presbyter fuerit, fratri ſuo noluerit culpabilẽ ſe futurum, qui clericum iuris ſui illicita facientem, ſciens ab ſcandali admiſſione non reuocat.

¶ De vagis clericis ad communionem non aſſumendis.

6 Presbytero vel diacono, ſinè antiſtitis ſui epiſtolis ambulanti, communionem nullus impendat.

¶ Nè

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶Nè quid archipresbyter vendat.

7 Quicquid parochiarum presbyter de ecclesiastici iuris possessione distraxerit, inane habeatur & vacuum, in venditorem cõparantis actione vertenda.

¶De archipresbyterorum emptionibus, & abbatum venditionibus.

8 Archipresbyter dum diœcesim tenet, de his quæ emerit, aut ecclesiæ nomine scripturam faciat, aut ab eius, quam tenet, ecclesiæ ordinatione discedat. Similis quoq; de venditiõibus, quas abbates facere præsumpserint, forma seruetur: vt quicquid sinè episcoporum notitia vẽditum fuerit, ad potestatem episcopi reuocetur. Mancipia verò monachis donata, ab abbate non liceat manumitti. Iniustum enim putamus, vt monachis quotidianum rurale opus facientibus, serui corũ libertatis ocio potiantur.

¶Vnius monasterij sit vnus abbas.

9 Vnum abbatem duobus monasterijs interdicimus præsidere.

¶De nouis monasterijs ac cõgregatiõibus.

10 Cellas nouas aut cõgregatiũculas monachorum, absque episcopi notitia prohibemus institui.

¶Qualiter clericus publicum iudicium non interpellet.

11 Clerici sinè ordinatione episcopi sui, adire vel interpellare publicum iudiciũ nõ præsumant: sed, & si pulsati fuerint, sequi ad seculare iudicium non *præsumant.

*morẽtur.

¶De venditionibus episcoporum.

12 Nullus episcop⁹ de rebus ecclesiæ suę, sinè conscientia metropolitani sui, vendẽdi aliquid habeat potestatem, vtili tamen omnibus commutatione permissa.

¶De falsis testibus

13 Si quis clericus in falso testimonio cõuictus fuerit, re⁹ capitalis criminis censeat.

¶De his, quæ aliquis ante episcoparum de alterius ecclesia possedit.

14 Quisquis clericus aliquid de munificentia ecclesiæ, cui seruiérat, adeptus, & ad summum sacerdotium alterius ciuitatis est aut fuerit ordinat⁹: quod dono accipit, vel acceperit, reddat: & quod suum est ex proprietate, vel secundùm instrumenti seriem probatur emisse, possideat.

¶De hæreticorum & Iudæorum conuiuijs.

15 Si superioris loci clericus, hæretici cuiuscunque conuiuio interfuerit, anni spatio pacem Ecclesiæ non habebit. Quòd si iuniores clerici præsumpserint, vapulabunt. A Iudæorum verò conuiuijs etiàm laicos cõstitutio nostra prohibuit: nec cum vllo clerico nostro panem comedat, quisquis in Iudæorum fuerit conuiuio inquinatus.

¶De hæreticis conuertentibus.

16 Presbytero, propter salutem animarum, quam in cunctis optamus desperatis & decumbentibus hæreticis, si conuersus subitam petant, chrismate subuenire properemus. Quod omnes conuersuri, si sanitatem ab episcopo nouerint expetendum.

¶De donationibus in testamento.

17 Si episcopus condito testamento, aliquid de ecclesiastici iuris proprietate legauerit: aliter non valebit, nisi vel tantundem iuris sui propria facultate suppleuerit.

¶De possessionibus clericorum.

18 Quod clerici etiàm sinè precario qualibet diuturnitate temporis de Ecclesiæ remuneratione possederunt, cum auctoritate Domini gloriosissimi principis nostri in ius proprietatis temporis præscriptione non vocetur: dummodò pateat, Ecclesiæ fuisse, nè videantur etiàm episcopi administrationis prolixæ, aut precatorias, cùm ordinati sunt, facere debuisse, aut diù tenere Ecclesiæ facultates proprietati suæ transcribere.

¶De correptione abbatis peccantis.

19 Abbas, si in culpa reperiatur aut de, & innocentem se asserens, ab Episcopo suo accipere noluerit *correptiõem, ad tropolitani iudicium deducatur.

¶Nè illicitis horis clericus ambulet.

20 Episcopo, presbytero, & diacono, diuersis clericis horis indebitis, id est, dianis vel vespertinis, ad fœminas pro mus accessum: qui tamen si causa fuerit presbytero aut clericorum testimo deantur.

¶De benedictione viduarum.

21 Viduarum consecrationem, quas conas vocant, ab omni regione nostra nitùs abrogamus, solam eis pœnitentię dictionẽ, si conuerti ambiunt, impone

¶De criminationibus sacerdotum.

22 Si diaconus, aut presbyter crimi pitale commiserit, ab officij honore tus, in monasterium retrudatur, ibi modò, q̃ diù aduixerit, communione mendo.

¶De pœnitentibus.

23 Si quis accepta professa q; pœnit boni immemor, ad secularia reuoluat sùs communicare non poterit, nisi fuerit, quã illicitè ptermiserat, refor

¶De propositione laicorum contra Clericos.

24 Laicis contra cuiuslibet gradũ cum, si quid criminale parant obijcere, modò vera suggerant, proponendi timus potestatem.

¶De sanctorum reliquijs.

25 Sãctorũ reliqę in oratorijs ponant̃, nisi forsan clericos cuiuscũq; chię vicinos esse contingat, q̃ sacra bus psallendi frequentia famulentur.

¶De altaribus consecrandis.

26 Altaria, nisi lapidea, infusione finatis non sacrentur.

¶De diuino officio per metropolitanum ordinando.

27 Ad celebrandum diuina officia, ordinem, quem metropolitani tenent, prouinciales obseruare debebunt.

¶De his, quos moriens episcopus excommunicatos relinquit.

11.q.3. Si episcopus ante

28 Si episcopus ante damnati absolutionem obitu rapiatur, correctum aut pœnitẽtem successori licebit absoluere.

¶De lapsis è catholica fide, Ecclesiæ restituendis.

29 Lapsis, id est, qui in catholica baptizati, puaricatione damnabili pòst in hæresim transiérunt, grandem redeundi difficultatem sanxit antiquitas. Quibus nos annorũ multitudine breuiata, pœnitentiam biennij cõditione infrascriptę obseruationis imponimus, vt pscripto biẽnio, tertia die sinè relaxatione ieiunent, & Ecclesiam studeant frequẽtare, in pœnitentium *locũ standi & orandi humilitatem nouerint obseruandã: ac etiàm si ipsi quomodò catechumeni, pcedere commonentur, abscedant. Hoc si obseruare voluérint, constituto tempore admittentur ad altariũ, & obseruatio relaxet. Quã si arduã vel durã fortè putauerint, statuta pteritorũ Canonum cõplere debebũt.

¶De incestis coniunctionibus.

30 Incestis iunctionibus nihil prorsùs veniæ reseruamus, nisi cùm adulterium separatione sanauerint. Incestos verò, nec vllo coniugij nomine præuelandos (præter illos quos nominare funestum est) hos esse censemus: Si quis relictam fratris, quæ penè priùs soror extiterat, carnali cõiunctione violauerit: si quis germanã vxorem acceperit: si quis nouercam duxerit, si quis consobrinæ se fociet: quod vt à præsenti tempore ꝓhibemus, ità ea, quæ sunt anteriùs instituta, non soluimus. Si quis relictæ auunculi misceatur aut patrui, vel priuignæ concubitu polluatur: Sanè quibus coniunctio illicita interdicitur, habebunt ineundi melioris coniugij libertatem.

¶De pœnitentia homicidarum.

31 De pœnitentia homicidarum, qui seculi leges euaserunt, hoc summa reuerentia de eis inter nos placuit obseruari, quod Ancyritani Canones decreuerunt.

Ancyrani Concilij 21. & 22. capitula.

¶De relictis mulieribus sacerdotum.

32 Relictę presbyteri siue diaconi, si cuicunq; renupserint, eatenùs ab Ecclesia elõgentur, donèc à coniunctione illicita separentur: maritum quoq; eius, simili vsque ad correctionem seueritate plectendum.

¶De basilicis hæreticorum, diuinis non applicandis.

33 Basilicas hæreticorum, quas tanta execratione habemus exosas, vt pollutionem earum purgabilem nõ putemus, sanctis vsibus applicare despicimus: sanè quas per violentiã nris abstulerant, *possim⁹ reuocare.

¶De pœna occidentiũ seruos proprios.

34 Si quis seruum proprium sine conscientia iudicis occiderit, excommunicatione biennij confusionem sanguinis expiabit.

¶De inuitandis ciuibus ad certas solennitates.

35 Ciues natalium superiorem noctẽ Paschæ, ac natiuitatis Domini, solennitatem Episcopis nec interest, in quibus ciuitatibus positus accipiendæ benedictionis desiderio non venerint expetendus. Locus offendinò corruptus.

¶Nullus in desperatione ab Ecclesia renuatur.

36 Nè vllus sinè remedio aut spe veniæ ab Ecclesia repellat̃, néve vlli, si aut pœnituerit, aut se correxerit, ad veniam redeũdi aditus obstruatur: sed si cui forsitan differimen mortis immineat, damnationis constitutæ tempora relaxentur. Quòd si ægrotum, accepto viatico, reualescere forsàsè contingit, statuti temporis spatia obseruare conueniet.

¶De laicis ordinandis.

37 Nè laicus nisi religione promissa, clericus ordinetur.

¶De monasterijs puellarum.

38 Monasteria puellarum, non nisi probatæ vitæ & ætatis proiectæ, ad quascunq; earum necessitates vel ministrationes permittantur intrare. Ad faciendas verò Missas qui ingressi fuerint, statim exacto ministerio regredi festinabunt: alias autem nec clericus, nec monachus iuuenis vllũ ad puellarum congregationem habebit accessum, nisi hoc aut paterna aut germana necessitudo probetur admittere.

¶De fugitiuis seruis.

39 Seruus reatu atrociore culpabilis, si ad Ecclesiam confugerit, à corporalibus tantùm supplicijs excusetur. De peccatis verò vel quocunq; opere, placuit, à dominis iuramenta non exigi.

¶De confirmatione Canonum.

40 Quocirca hæc superna inspiratione communi consensu placuerunt̃: Si quis sanctorum antistitum, qui statuta præsentia subscriptiõibus ꝓprijs firmauerunt, necnõ & quos eorum Deus esse voluerit successores, relicta integritate, obseruatiões excesserit, reum se diuinitatis pariter & fraternitatis iudicio futurum esse cognoscat. Auitus episcopus Viennen̄, constitutiones nostras, id est, sacerdotum ꝓuinciæ Viennen̄, relegi & subscripsi. Apollinaris episcopus Valẽtinæ ciuitatis, relegi & subscripsi. Boulcus episcopus ciuitatis Vindonen̄, relegi & subscripsi. Claudius episcop⁹ ciuitatis Vesontionen̄, relegi & subsc. Constãtius episc. ciuitatis Octodoren̄, relegi & subsc. Catulinus episco. ciuitatis Ebreduneñ, relegi & subsc. Cõstãtius episc. ciuit. Vappeñ, relegi & subsc. Philagri⁹ episc. ciuitatis Cauellicæ, relegi & subsc. Florentius episc. ciuitatis Trecallinæ, relegi

Universidad de Deusto
Biblioteca

relegi & subscripsi. Gemellus episcopus ciuitatis Vasionen, relegi & subscripsi. Gregorius episcopus ciuitatis Lingonicæ, relegi & subscripsi. Iulianus episcopus ciuitatis Carpentoracten, relegi & subscripsi. Maximus episcopus ciuitatis *Genauen, relegi & subscr. Pragmatius episcopus ciuitatis Augustudunen, relegi & subscripsi. Prætextat' episcopus ciuitatis Apten, relegi & subscripsi. Pedalius presbyter iussu domini mei Salutaris episcopi, qui huic definitioni interfui & subscripsi. Syluester episcopus ciuitatis Cabilonẽsis, relegi & subscripsi. Sanctus episcopus ciuitatis Tarãtasien, relegi & subscripsi. Seculatius episcopus ciuitatis Dien, relegi & subscripsi. Tauricianus episcopus ciuitatis Niuernen, relegi & subscripsi. Viuentiolus episcopus Ecclesiæ Lugdunen, cũ cõprouincialib' meis relegi & subscripsi. Valerius episcopus ciuitatis Segestricen, relegi & subscripsi. Victurius episcopus ciuitatis Gratianopolitanæ, relegi & subscripsi. Venantius episcopus ciuitatis Albensis, relegi & subscripsi.

¶Finis Concilij Epaunen.

DECRETA ANASTASII PAPAE II.

Ex libro Pontificali.

Anno dñi 498.

ANastasius natione Romanus, ex patre Petro, de regiõe quinta Caput tauri, sedit anno vno, mensibus vndecim, diebus 24. Hic fuit temporibus Theodorici regis. Hic fecit confessionem beati Laurentij martyris ex argẽto, pensante lib. *80. Eodẽ tempore multi clerici & presbyteri se à communione ipsius *erexerunt, eõ quòd cõmunicâsset sine cõsilio episcoporum vel presbyterorum vel cleri cunctæ Ecclesiæ catholicæ, diacono Thessaloniceñ, nomine Photino, qui communis erat Acacio, & qa occultè voluit reuocare Acacium, & non potuit. Qui nutu diuino percussus est. Hic fecit ordinationẽ vnam in vrbe Roma per mensem Decembrem, presbyteros duodecim, Episcopos p diuersa loca numero 16. Qui etiam sepultus est in basilica beati Petri apostoli, decimotertio Kalen. Decemb. Et cessauit episcopatus dies quatuor.

*100

*eruerunt, vel ieceerunt.

Ad lectorem admonitio.

Quæ hoc loco de Anastasio sanctissimo pontifice, nescio quo Authore, dicuntur, quasi fauerit Acacio, ab eius Decessoribus damnato, apertam habent & minimè ferendam vanitatem, quæ vel ex sola eiusdem Anastasij ad cognominem suum Anastasium Imperatorẽ epistola facilimè possit coargui. Videat, qui volet,

hac de re sententiã doctissimi viri Allen... gij lib. IIII. Ecclesiasticæ Hierarchiæ, ... itemq; Amplissimi & eruditissimi Card... Varmiensis Stanislai HOSII, libro 2. ... gnationis doctrinæ catholicæ: quibus lect... undè satisfit rei huius veritatem nosse cup...

TITVLI EPISTOLAE DECRET... lis sequentis Anastasij Papæ II.

Quòd pro Christo fungatur legatiõe, ... pro pace precatur Ecclesiæ.

Quòd non sit temerè iudicandum de ... ad Dominum migrauerunt.

Vt specialiter in Ecclesia nomen tace... Acacij.

Quòd magnoperè contentio sit caueni...

Vt Alexandrinos Imperator admoneat ... fidem synceram, & ad pacem redire ... tholicam.

Admonetur Imperator, vt constitutis ... stolicæ sedis obtemperet.

Quòd eos, quos post damnationem ... vel baptizauit, vel ordinauit Acacius, ... la portio lęsionis attingat.

Quòd mali, bona ministrando, sibi ... modò noceant, nec Ecclesiæ sacra... commaculent.

EPISTOLA ANASTASII ... pæ II. ad Anastasium Augu...

GLoriosissimo & clemen... filio Anastasio Augu... stasius episcopus.

Exordium pontificat... primitùs oblata populis pace, pron... consequenter pro fide catholica hum... etati tuæ precator occurro: in quo ... mihi diuinum fauorem propinqua... fido, q̃ nunc consonantia in me aug... mi nominis tui non dubium præst... lium, vt sicut præcelsum vocabulum ... tis tuæ per vniuersas gentes toto or... fulget, ità per ministerium humilitat... sicut semper est, sedes Bb. Petri in ... li Ecclesia assignatum sibi à Domino ... teneat principatum. Nec propter ... tuum, diutiùs tunica illa saluatoris, ... contexta per totum, malæ sortis pat... certum, quæ sola in discissionem ... tate sui venire non potuit, serenitat... cipuè rempublicam gubernante. C... in priuata vita tantum circa synceri... onis studium fuit, vt (sicut fama ... celebrauit) nemo magis vel inter ... os sacerdotes, præfixas à sanctis ... regulas Ecclesiæ custodisse dicatur. ... sanctum studiũ cum maiestate impe... uisse confidimus.

Capitulum primum.

LEgatione itaq; fungimur pro Ch... *nec eos propter offensionem, ... dalum patiamini publicè nominari, ... merita vel actus illum iudicem lat...

possunt, in cuius iam sunt iudicio constituti. Nec illic se potest interserere in corpore mortali adhuc temeraria præsumptio, in quo nõ solùm confessio facit aperta merita singulorũ, sed etiàm silentij ipsius non potest latere secretũ. Nanq; & prædecessor noster papa Felix, & etiàm Acacius, illic proculdubiò sunt, vbi vnusquisque sub tanto iudice nõ potest perdere sui meriti qualitatem.

2 Itaq; monente nos beatiss. Paulo apostolo, nè quod sit in hoc offendiculũ in Ecclesia, dum, quod facere non possumus, de his, qui iam transierunt, iudicare conemur, obseruandum esse tranquillitas tua cognoscat. Ait enim de his, qui de rebus ad Deum solum pertinentibus iudicare præsumunt:
Roma.14.b Nemo enim nostrũm sibi viuit, & nemo sibi moritur. Siue eñ viuim*, Domino viuimus: siue morimur, Dño morimur. Siue ergò viuimus, siue morimur, Domini sumus. In hoc enim Christus resurrexit à mortuis, vt & viuorum & mortuorum dominetur. Tu autẽ quid iudicas fratrẽ tuũ? aut tu quarè spernis fratrem tuum? Omnes eñ stabimus ante
2 Cor.5.b tribunal Christi. Scriptũ est enim: Viuo ego,
Esa.45.d dicit dominus, quoniã mihi flectetur omne
Philip.2.b genu, & omnis lingua confitebitur DEO. Itaq; vnusquisque nostrũm pro se rationem reddet Deo. Non ergò ampliùs inuicẽm iudicemus, sed hoc iudicate magis, nè ponatis offendiculum fratri vel scandalũ. Monet igit B. Apostolus, nè de his nobis præsumamus iudicium, de quibus nemo potest meliùs vel
*quippiã temerarius veriùs iudicare, quàm Deus: nec tibi in hoc
*vt *quispiam temerarios ausus vsurper, *& propter hoc pax atq; vnitas Ecclesię dissipet. Nã
1.Reg.16.b & in Regnorum libro dicitur: Non quomodò videt homo, videt & Deus: quia homo
2.Para.28.b videt in facie, Deus autem videt in corde. Item in Paralipomenõ lib. 1. Et nunc, ô Salomon, scito Deum patrum tuorum, & serui illi in corde perfecto & animo volẽte, quoniam omnia corda scrutatur Deus, & omnẽ
Ezech.11.a cogitationem nouit. Item in Ezechiele: Hæc dicit Dominus Deus: Sic dixistis dom* Israel, & cogitationes *spiritũs vestri ego noui.
*cordis Vndè & de Domino iudice dicitur in euan-
Mat.9.a gelio: Sciẽs aũt Iesus cogitatiões eorũ, dixit: Quid cogitatis mala in cordibus vestris?

3 Precamur itaq; clementiam vestram, vt specialiter nomẽ taceatur Acacij, vt quod multis ex causis scandalum vel offendiculũ Ecclesiæ concitauit, speciali appellatione taceatur, cùm (sicut diximus) in generalitate sacerdotum, vniuscuiusque meritum illum iudicem latere non possit, qui nouit quid cuiq; tribuendum sit pro æstimata dispensatione meritorũ, cui soli cogitatiões quoq; manifestæ sunt. Quantos verò excessus atq; præsumptiones habuerit Acacius, nè clemẽtiæ tuæ suggerere per singula fortasse videatur onerosum, Cresconio vel etiàm Germano, fratribus & coepiscopis meis, quos misi-

mus ad serenitatem tuam, de causis singulis Acacij, qualis fuerit, instructionem plenissimam dedimus, clementiæ vestræ specialiùs recensendam, si hoc pietati tuę placuerit curiosiùs indagare, nè in aliquo suggestionib' nostris veritas defuisse videatur: vt pro diuina sapientia vestra perspicuè videre possitis, non superbia vel elatione, sedis Apostolicæ in Acacium talem processisse sententiam, sed facinoribus certis, quantùm nos extra illud iudicium, quod solum falli non potest, æstimamus, zelo magis diuinitatis extortam.

4 Nos verò humiliter supplicantes, controuersiam in Ecclesia remanere nolumus, cùm magis vitanda contentio sit, sicut dici- *contentiones.
tur in Prouerb. Odium suscitat *contentio. Pro.10.b
Omnes autem qui non contendunt, protegit amicitia. Nam & Apostolus ad Corinthios: Cùm enim sint inter vos æmulationes & 1.Cor.3.a
contentiones, nonne carnales estis, & secundùm hominẽ ambulatis? Item ad Philippenses: Si quaergò consolatio in Christo, si qua
Philip.2.a *allocutio charitatis, si qua societas spir: tũ, *solatium
si qua viscera & miserationes, implete gaudiũ meũ, vt idipsum dicatis omnes, eandem charitatem habentes, nihil per contentionem neq; p inanẽ gloriã, sed in humilitate mentis inuicẽm æstimantes, semetipsis superiores, non sua singuli respicientes, sed aliorum.

5 Hoc tamen præcipuè insinuo serenitati tuę, gloriosissime & clementissime fili Auguste, vt cùm causæ Alexandrinorum patuerint pijssimis auribus vestris, ad catholicam & synceram fidem eos authoritate, sapiẽtia, diuinisque vestris monitis redire faciatis. Nã quid tenendum sit in religione catholica, secundùm diffinita patrum, & prædicationem omnium sacerdotum, qui in Ecclesia floruerunt, si hoc quoquè præceperitis, scientibus in memoriam transmittendo renouabimus, ignorantibus ad discendum pro officio nostræ instructionis offeremus, vt nulla extra hæc ingeniorum iactantia vel prauitatis audiatur.

6 Illud verò peculiariùs pro amore imperij vestri & beatitudine, quę consequi poterit regnum, pro Apostolico officio prædicamus, vt (sicut decet, & spiritu sanct* dictat) monitis nostris obedientia præbeatur, vt bona omnia vestram rempublicam consequantur, sicut in Exodo promittitur: Si audieris Exo.15.d
vocem Domini Dei tui, & quę placent ei, feceris coram ipso, & obedieris præceptis eius, & custodieris omnem iustitiam eius: omnem infirmitatem, quam importaui Aegyptijs, non importabo in te. Ego enim Dominus sum, qui saluum facio te. Et illic iterùm tu- Deut.10.c
ba potentissima canitur: Et nunc Israel, quid Dominus DEVS tuus postulat à te aliud, quàm vt timeas Dominum Deum tuum, & ambules in omnibus vijs eius, & diligas eum, & seruias Domino DEO tuo ex toto corde tuo, & ex tota anima tua, custodire præcepta

Universidad de Deusto
Biblioteca

Domini DEI tui, & iustitias eius, quas ego mando tibi? Hæc me suggerente frequẽtius, non spernat pietas tua, ante oculos tuos habens Domini in Euãgelio verba: Qui audit vos, me audit: & q̃ vos spernit, me spernit. Et qui me spernit, spernit eum qui me misit. Nã & Apostolus, concinens saluatori nostro, ità loquitur: Quapropter qui hęc spernit, non hominem spernit, sed Deũ, qui dedit spiritũ sanctum suum in nobis. Pectus clemẽtiæ vestræ, sacrarium est publicæ felicitatis, vt per *præstantiam vestram, quam velut vicarium Deus præsidere iussit in terris, euangelicis apostolicisque præceptis non dura superbia *resistat, sed per obedientiam, quę sunt salutifera, compleantur.

Luc.10.c

1.Thess.4.b

*instantiam

*resistatur,

Dist.19. Secundùm ecclesiæ catholic.

7 Nam secũdùm Ecclesiæ catholicæ cõsuetudinem, sacratissimũ serenitatis tuæ pectus agnoscit, quod nullum de his, vel quos baptizauit Acacius, vel quos sacerdotes siue Leuitas secundùm Canones ordinauit, vlla eos ex nomine Acacij portio læsionis attingat, quõ forsitan per iniquum tradita sacramenti gratia, minùs firma videatur. Nã & baptismum quod procùl sit ab Ecclesia, siue ab adultero, vel à fure fuerit datũ, ad percipientẽ munus peruenit illibatũ: quia vox illa, quę per columbã sonuit, oẽm maculam humanæ pollutionis excludit, qua declaratur ac dicitur: Hic est qui baptizat in spiritu sancto & igne. Nã si visibilis solis istius radij, cùm per loca fœtidissima transeunt, nulla contactus inquinatiõe maculãtur, multò magis illius, qui istũ visibilem fecit, virtus nulla ministri indignitate cõstringitur. Nam & Iudas, cùm fuerit sacrilegus atq; fur, quicquid egit inter Apostolos pro dignitate cõmissa, beneficia per indignum data, nulla ex hoc detrimenta senserunt, declarãte hoc ipsum Domino manifestissima voce: Scribæ (inquit) & pharisæi super cathedrã Mosis sedent: quæ dicũt, facite: quę autẽ faciũt, nolite facere. Dicũt enim, & non faciunt. Quicquid ergò ad hominũ profectum quilibet in Ecclesia minister officio suo videtur operari, hoc totum contineri, *implẽte diuinitatis *effectu, ità ille per quẽ Christus loquitur, Paulus affirmat: Ego plantaui, Apollo rigauit, sed Deus incremẽtum dedit. Itaq; neq; qui plantat, est aliquid, neque qui rigat, sed qui incrementum dat, Deus. A Deo autem non quæritur, quis vel qualis p̃dicet, sed quẽ p̃dicet, vt inuidos etiãm benè p̃dicare Christum cõfirmet, quo malo diabolus ipse deiectus est, & hoc ipso prædicare non desinit.

Matt.3.c & Luc.3.c

Ioan.12.a

Matt.23.a

*implendo *effectum,

2.Cor.3.b

Philip.1.c

8 Ideò ergò & ipse Acacius, cuius nomen dicimus esse reticendum, malè bona ministrando, sibi tantùm nocuit. Nam inuiolabile sacramentum, quod per illum datum est, alijs perfectionem suæ virtutis obtinuit, ei autem obfuit. Quod* cùm ità sit, aliquorum intantùm se extendit curiosa suspicio, vt imaginentur, prolato à papa Felice iudicio, posteà inefficaciter in sacramẽto Acacius vsurpauit, egisse: ac perindè eos tuere, qui vel in consecrationibus, vel in baptismate mysteria tradita susceperunt, ne rita beneficia diuina videãtur. Meminerint in hac quoquè parte similiter tractatũ ualere superiorem, quia non sinè vsurpne nominis sacerdotij, adiudicatus hoc in quo virtutem suam obtinentibus rijs, in hoc quoquè alijs, rea sibi pẽ nocuit. Nam ad illum pertinuit, quod Dauidica canitur: Veruntamen Deus quassabit capita inimicorum suorum, cem capilli perambulantium in delictis nam superbia semper sibi, non alijs, nam: quod vniuersa scripturarum testatur authoritas, sicut etiãm per sanctum dicitur in Propheta: Non habi in medio domûs meæ, qui facit superbi Vndè cùm sibi sacerdotis nomẽ vindi rit condemnatus, in ipsius verticem tumor inflictus est: quia non populus, ministerijs donum ipsius sitiebat, est: sed anima sola illa, quæ peccauerat, iudicio propriæ culpæ erat obnoxia. vbiquè numerosa scripturarum testi struction. Vndè remotis hominum ue versutijs, in hac adhuc præsenti fra positorum, secundùm preces nostras & authoritate imperiali offerte Deo vnam catholicam Ecclesiam & Apos cam: quia hoc solum est, in quo non in terris, sed etiãm in cælo triumphare tis. Subscriptio: Omnipotens Deus re & salutem tuã perpetua protectiõe cust gloriosissime & clemẽtissime semper Aug

*si est,

DECRETA DVO ANASTASII PP.
pę secũdi, desumpta ex Gratiano.

PRIMVM.

¶Sanè Thessaloniceñ episcopi, ob Imperatoris Anastasij, Timotheo Co tinopolitano episcopo consenserunt, Conciliũ Chalcedoneñ anathematiz Quadraginta verò episcopi Illyrici ciæ, conuenientes in vnum, per cõsti in scriptis factam, & à proprio meno no discesserunt, & Romam mittẽtes no episcopo cõmunicare in scriptis sunt. Et paulò pòst: Cùm Dioscorus manus impositionẽ accepisset à rege, runt multitudines populorum, dicẽtes secundùm quod cõtinent Canones rum Apostolorum, nõ est hic factus pus, & ideò non recipietur. Princeps inthronizauit eum.

SECVNDVM.

¶Malorum impietati fauet, qui ea uiare cessat.

¶Qui potest obuiare, & perturbare uersos, & nõ facit: nihil est aliud q̃ fauere pietati eorũ. Nec caret scrupulo societ cultę, q̃ manifesto facinori desinit obs

¶Finiunt decreta Anastasij papæ secun

DECRETA
SYMMACHI PAPAE.

Ex libro pontificali.

Anno Domini 499.

Ymmachus natione Sardꝰ, ex patre Fortunato, sedit annos 15. mẽses 7. dies 27. Hic fuit temporibus Theodorici regis, & Anastasij Augusti, à die 10. Kaleñ Decemb. vsque in diẽ 14 Kaleñ Augusti. Hic sub cõtentione ordinatus est vno die cum Laurẽtio, Symmachus in basilica Cõstantiniana, Laurẽtius in basilica beatæ Mariæ. Ex qua causa separatus est clerus, & diuisus est senatus. Alij cũ Symmacho erant, alij verò cũ Laurẽtio. Et facta contentione, hoc cõstruxerunt partes, vt ambo Rauennã pergerẽt ad iudicium regis Theodorici. qui dum ambo introissent Rauennã, hoc iudiciũ æquitatis inuenerunt, vt qui primò ordinatꝰ fuisset, vel vbi pars maxima cognosceretur, ipse sederet in sede Apostolica. Quod tandèm æquitas in Symmacho inuenit, & cognitio veritatis. Et factus est præsul Symmachus. Eodem tempore papa Symmachus congregauit synodũ, & constituit Laurentiũ in Nucerina ciuitate episcopũ intuitu misericordiæ. Post annos verò quatuor, aliq ex clero zelo ducti, & aliqui ex senatu, maximè Festus & Probinus, incriminauerũt Symmachũ. Et subornauerunt falsos testes, quos miserunt Rauennã ad regẽ Theodoricũ, accusantes B. Symmachũ, & occultè reuocauerunt Laurentiũ post libellũ Romæ factũ. Et fecerũt schisma. Et diuisus est iterũm clerus. nam alij cõmunicauerũt Symmacho, & alij Laurentio. Tunc Festus & Probinus senatores miserũt relationẽ regi, & cœperũt agere, vt visitatorẽ q̃ daret rex sedi Apostolicæ. Túc rex dedit Petrũ Altinæ ciuitatis episcopum, quod Canones prohibent. Eodem tempore B. Symmachus congregauit episcopos 115. & facta synodo, purgat à crimine. Et damnatur Petrus Altinãs inuasor sedis Apostolicæ, & Laurentius Nucerinus, quia viuo episcopo Symmacho, peruaserũt sedem eius. Tunc ab oñibus episcopis, & presbyteris, & diaconibus. & omni clero vel plebe, redintegrat sedi Apostolicę B. Symmachus cũ gloria apud B. Petrũ sedere præsul. Eodem tempore Festus caput senatũs excõsul, & Probinus excõsul, cœperũt intra vrbem Romã pugnare cũ alijs senatoribus, & maximè cũ Fausto excõsule, & cædes & homicidia in clero ex inuidia fiebant. Qui verò cõmunicabãt B. Symmacho iussẽ, publicè qui inuenti fuissent intra vrbẽ, gladio occidebant. Etiãm & sanctimoniales mulieres, & virgines deponẽres de monasterijs, vel de habitaculis suis, denudãtes sexum fœmineum, cædibus plagarum afflictas, vulnerabant, & omni die pugnas contra Eccle-

siam in media ciuitate gerebãt. Et multos sacerdotes occiderũt, inter quos Dignissimũ & Gordanũ presbyteros ad vincula S. Petri, & ad sanctos Ioannẽ & Paulũ fustibus & gladio interfecerunt, & multos Christianos, ità vt nulli esset securitas die vel nocte de clero in ciuitate ambulare. Solus autem Faustus exconsul pro Ecclesia pugnabat. Post hæc omnia B. Symmachus inuenit Manichæos in vrbe Roma, quorũ oñia simulacra vel codices, ante fores basilicæ Cõstãtinianæ incẽdio cõcremauit, & eos ipsos exilio relegauit. Fuit aũt à consulatu Paulini vsque ad consulatum Senatoris. Hic fecit basilicã S. Andreæ apostoli apud B. Petrum, vbi fecit ciboriũ ex argento, & cõfessionem, pensantẽ libras 120. Arcus argenteos tres, pensantes lib. 60. Ararioriũ S. Thomæ apostoli ex argento, & confessionem, pensantem lib. 20. Arcum argenteum, qui pensat lib. 16. Confessionẽ S. Cassiani, & sanctorũ Proti & *Iacynti ex argẽto, pensantẽ lib. 20. Arcum argenteum pẽsantẽ lib. 12. Oratoriũ S. Apollinaris ex argento, & confessionem cum arcu, pensantem lib. 31. Oratorium sancti Sossi ex argento, & cõfessionẽ, pensantem lib. 20. Item ad fontẽ in basilica B. Petri apostoli, oratoriũ sanctæ Crucis ex argẽto, confessionem & crucẽ ex auro cum gemmis, vbi inclusit lignum dominicũ: ipsa crux aurea pensat lib. 10. Fecit autẽ oratoria duo, S. Ioannis Euangelistæ, & S. Ioannis Baptistæ, infra quorũ confessiones fecit arcus argenteos, pensantes lib. 30. Quę cubicula omnia à fundamento perfecta construxit. Basilicam beati Petri marmoribus ornauit. Et cantharũ beati Petri cũ q̃dripartitu ex marmoribus ornauit, & ex musiuo agnos & cruces & palmas ornauit. Ipsum verò atrium omne compaginauit. Gradus verò ante fores basilicæ B. Petri ampliauit, & alios gradus sub tigno dextra lęuaq̃ construxit. Itẽ episcopia in eodem loco dextra læuaq̃ fecit. Item sub gradibus in atrio alio cantharũ foris in cãpo posuit, & vsum necessitatis humanæ fecit, & alios gradus ascendẽtibus ad B. Andream fecit. & cantharum posuit. Hic fecit basilicã sanctę martyris Agathę via Aurelia in fundo *Lardario, & à fundamẽto eã cum fonte cõstruxit, vbi posuit arcus argenteos duos. Eodem tempore fecit basilicã S. Pancratij, vbi & fecit arcum argenteum, qui pẽsat lib. 15. Fecit aũtin eodem loco balneũ. Item apud S. Paulũ apostolum in basilica renouauit absidam, quæ in ruinã imminebat, & post confessionem picturam ornauit, & cameram fecit & matronium. Et super confessionem imaginem argenteam cum saluatore, & duodecim apostolos posuit, qui pensant lib. 120. Et ante fores basilicæ gradus fecit in atrio, & cantharum, & post absidam aquam introduxit, vbi & balneum à fundamento fecit. Intra ciuitatem Romanã, basilicam S. Syluestri & Martini à fundamẽto con-

*Hyacinthi

*lardarium,

Universidad de Deusto
Biblioteca

ſtruxit iuxta thermas Traianas, vbi & ſup altare ciborium argenteum fecit, quod penſat lib. 120. Arcus argenteos 12, qui penſant ſingu li lib. 10. Confeſſionem argenteam, quæ penſat lib. 15. Ad B. Ioannem & Paulum, fecit gradus poſt abſidã. Item archãgeli Michaëlis baſilicam ampliauit, & gradus fecit, & introduxit aquã. Item ad ſanctã Mariam oratoriũ ſanctorum Coſmæ & Damiani à fundamẽto conſtruxit. Item via Tiburtina milliario 27. ab vrbe Roma, rogatus ab Albino & Glaphyra, prepoſitis illuſtribus, de proprio facientibus, à fundamento baſilicam S. Petro in fundo Paciniano dedicauit. Itẽ ad B. Petrũ & B. Paulũ apoſtolos, & ad S. Laurẽtiũ pauperibus habitacula conſtruxit. Itẽ ad B. Petrũ viginti canthara argentea fecit, penſantia ſingula libras 15. Et arcus argẽteos 22. penſantes ſingul. lib. 20. Hic reparauit baſilicã ſanctæ Felicitatis, quæ in ruinã imminebat. Hic abſidã B. Agnetis, quæ in ruinam imminebat, & omnem baſilicam renouauit. Hic conſtituit, vt omni die Dominico, vel natalitijs martyrũ, hymnus, Gloria in excelſis, diceretur. Hic fecit cœmeterium Iordanorum in melius, propter corpus Alexãdri. Hic omni anno per Aphricã vel Sardiniam epiſcopis, qui in exilio erãt retruſi, pecunias & veſtes miniſtrabat. Hic captiuos p Ligurĩã & Mediolanũ, & per diuerſas prouincias pecunijs redemit, & dona multiplicauit, & dimiſit. Hic facit ordinationes quatuor in vrbe Roma per menſem Decembrẽ & Februariũ, presbyteros 92. diacones 16. epiſcopos per diuerſa loca numero 117. Qui etiãm ſepultus eſt in baſilica B Petri apoſtoli, 14. Kaleñ Auguſti. Et ceſſauit epiſcopatus dies ſeptẽ. Qui etiãm in pace confeſſor quieuit.

DECRETALIS EPISTOLAE SYMmachi papæ, Capitula.

Vt res eccleſiæ non alienentur, ſed clericis vel monachis, aut pegrinis in vſum tantũmodò largiantur. 1
Vt nullus honorem præmijs accipiat. 2
Vt raptores viduarũ vel virginum, ab Eccleſię communione pellantur. 3
Vt viduæ vel virgines profeſſæ cõtinentiam, vltrà non nubant. 4
Vt null⁹ p ambitũ ad epiſcopatũ accedat. 5

Dilectiſſimo fratri Cæſario, Symmachus. Hortatur nos æquitas poſtulatiõis deſiderio tuę fraternitatis gratanter annuere de ſingulis, quæ ab Apoſtolica ſede concedi ſupplicas, quod à patrum cautela & prouiſione non diſcrepat. Et quanuis eccleſiaſticæ penè regulæ omnia comprehendant, tamẽ ſuperfluum eſſe non credimus, nunc, quæ ſunt ſæpiùs interdicta, reperere.

CAPITVLVM I.

16. q. 1. Poſſeſſiones quas

¶ Poſſeſſiones igitur, quas vnuſquiſque Eccleſiæ proprio dedit aut reliquit arbitrio, alienare quibuſlibet titulis atque diſtractionibus, vel ſub quocunque argumento patimur: niſi forſitan aut clericis honeſtis meritis, aut monaſterijs religiõis intuitu, aut certè peregrinis, (ſi neceſſitas largiri ſuadet) ſic tamen, vt hæc ipſa non perpetuò, ſed temporaliter perfruantur.

2 Illud magnoperè commonens, vt his qui non Dei gratia, ſed promiſſione rerum ad ſacerdotium ſacrificarum præmiſſa, ad ſacerdotium accedere, deſideriorum talium reprimatur effectus. Qui autem ab huiuſmodi intentione non cohibent, vindictis canonicis ſciant ſe ſinè dubitatione ſubijciendos. Hortamur itaque, vt pro catholicæ facilè ad ſacerdotium permittantur accedere, quibus & gradus & tẽpora cõſtituta ſunt per quæ ad hanc dignitatem debeant ascendere: quia quicunque ſinè ſtatuto promouetur, nõ facilè caret offenſa, & ſinè experimento non poteſt quis electionis obtinere ſententiam.

3 Raptores igitur viduarum vel virginum ob immanitatem tãti facinoris deteſtantes illos vthementiùs perſequendo, qui virgines vel volẽtes, vel inuitas, matrimonio ſuo ſociare tẽtauerint. Quos, pro tam nefandiſſimi criminis atrocitate, à communione ſuſpendi præcipimus.

4 Neque viduas ad nuptias tranſire patimur, quæ in religioſo propoſito diuturna obſeruatione permanſerunt. Similiter virgines nubere prohibemus, quas annis plurimis in monaſterijs ætatem peregiſſe contigerit.

5 Nullus itaque per ambitum ad epiſcopalem honorem permittatur accedere. Si cùmhic exceſſus in laica conuerſatione reprehenditur, quis dubitat, quòd religioſis & Deo ſeruientibus *incutiat opprobrium? Qui epiſcopatum deſiderat, data pecunia, promittes pſonat minimè ſuffragatrices adhibere, nec ad decretum ſibi faciendum clericos ciues ſubſcribere, adhibito cuiuſlibet generis timore compellat, vel præmijs aliquos hortetur. Decretum ſinè viſitatoris præſentia nemo cõficiat, cuius teſtimonio, cõtia ac ciuium poſſit vnanimitas declarari. Hortamur itaque, vt pro catholicæ intuitu, & eccleſiarum pace, hæc vniuerdeles deuota mente cuſtodiant; quia dubium, prævaricatores interdictorum iuxta venerandos Canones propmunionis ſubire iacturam. Hæc omnium epiſcoporum volumus obſeruari titiam. Deus te incolumem cuſtodiat, chariſſime. Data octauo Idus Ianuarias bo viro clariſſimo conſule.

CAPITVLA PRIMAE SYNODI Romanę ſub Symmacho papa.

Suggeſtio Fulgentij archidiaconi Eccl Romanæ, de congregata ſynodo ex cepto papæ Symmachi.
Interloquutio Symmachi, vt epiſcopalibitus radicitùs amputetur.
Sententia ſynodi, vt ſi quis Papa ſuper

pro Romano pontificatu cuiquam quolibet modo fauorem præſtare conuincitur, loci ſui ordine vel communione priuetur. 3
Vt ſi papa præuentus morte, nõ potuerit antè de ſui ſucceſſoris electione decernere, is ordinetur antiſtes, quem cũctus clerus, aut certè pars maior, elegerit. 4
Vt ſi quis ambientes, vel fautores ambientium, coniuratoresq; prodiderit, nõ ſolùm purgatus videatur eſſe, ſi fuerit particeps, verum etiàm remuneratione digniſſimus æſtimetur. 5

SYNODVS SECVNDA Romæ, ſub Symmacho Papa.

POſt conſulatum Paulini viri clariſſimi, Kalendis Martij in baſilica beati Petri apoſtoli, ſynodo præſidente beatiſſimo papa Symmacho, Fulgentius archidiaconus dixit: 5

CAP. 1. Beatitudo veſtra, directis antehàc per quincias authoritatibus, frequenter Italiæ ſacerdotum ſynodum conuocauit, quorum præſentia in veſtris videtur oculis conſtituta. Nunc beatitudo veſtra, quæ ad eccleſiaſticas indemnitates, vel ad pacẽ totius Eccleſiæ pertinent ſiue concordiam, dignetur tractabiliter ordinare. Acclamatũ eſt ab omnibus epiſcopis & presbyteris, Exaudi Chriſte, Symmacho vita. dictum eſt deciès. Cuius ſedem & annos. Dictum eſt nonies. Vt facias, rogamus. Dictum eſt deciès.

2 Symmachus epiſcopus Eccleſię catholicæ vrbis Romæ, dixit: Concilium dilectionis veſtrę, neglecta hyemis aſperitate, ſolicitudo noſtra pro eccleſiaſtica indẽnitate ſpecialiter congregauit, vt epiſcopalem ambitum, & confuſionis incertum vel popularem tumultum, quem per ſurreptionem diaboli vſurpatiõe aliquorum, tempore ordinatiõis meæ conſtat exortum, communicato pariter tractatu, in futurum poſſimus robuſtè ac viuaciter amputare: atque ideò caueamus in poſterum, nè ſubuerſio diſciplinæ, aut audacia præſumentium geſtiat tentare ſimilia, & pari adunatione tractemus, expreſſis ſcilicet ſententijs ſanciẽtes, quid circa Romani epiſcopi ordinationem debeat cuſtodiri. Vniuerſi epiſcopi vel presbyteri dixerunt: Vt fiat, rogamus. Dictum eſt deciès. Vt ſcandala amputentur, rogamus. Dictum eſt nonies. Vt ambitus extinguatur, rogamus. Dictum eſt *duodeciès. Exaudi Chriſte, Symmacho vita. Dictũ eſt ſexiès. Cuius ſedem & annos. Dictum eſt quinquiès. Vt de præſenti fiat. Dictũ eſt deciès. Symmachus epiſcopus dixit: Quoniam fraternitas veſtra curam prouiſionis noſtræ ſuis exhortationibus incitauit, & parilem circa Eccleſiæ tranquillitatem Dei noſtri contemplatione animum præſtat, ſicut præfati ſumus, deliberatione in præſenti habita, quid placeat ex omnib⁹ veſtris informate ſententijs, quæ in hoc venerabili concilio per eccleſiaſtica recitentur officia. Cumque ſurrexiſſent, & paulò pòſt iterùm conſediſſent, Aemilian⁹ notarius ſynodi decreta vulgauit.

*duodeciès

3 Propter frequentes ambitus quorundam, & Eccleſię nuditatem, vel populi colliſionem, quæ moleſta & iniqua incompetenter epiſcopatũ deſiderantiũ generauit auiditas, vt extinguat futuris præſumptio tã pernicioſa temporibus, conſtituit ſancta ſynodus, vt ſi quis presbyter, aut diaconus, aut clericus, Papa incolumi, & eo incõſulto, aut ſubſcriptionẽ pro Romano pontificatu cõmodare, aut *pitacia promittere, aut ſacramẽtum præbere tentauerit, aut aliquod certè ſuffragium polliceri, vel de hac cauſa priuatis conuenticulis factis deliberare atq; decernere, loci ſui dignitate atq; communione priuetur. Vniuerſa ſynodus ſurgẽs, Priuetur, acclamauit: Exaudi Chriſte, Symmacho vita. Dictum eſt deciès. Hic pax cum Symmacho. Dictum eſt quinquiès. Cuius ſedem & annos. Dictum eſt octiès. Pari ſeueritate feriẽdo eum, qui hoc viuo (ſicut dictum eſt) põtifice, quolibet modo fuerit ambiſſe cõuictus, aut certè tentaſſe, omnibus pariter huius culpæ reis anathematis pœna plectendis. Symmachus epiſcopus dixit: Ergò vniuerſitati placet, & ab omnibus recognoſcitur vel probat iſta ſentẽtia? Vniuerſa ſynod⁹ dixit: Placet, & quod omnibus placet, fiat.

*pitacia cõmittere,

Diſt. 79. Si quis papa.

4 Si (quod abſit) tranſitus Papæ inopinatus euenerit, vt de ſui electione ſucceſſoris (vt ſuprà placuit) nõ poſſit antè decernere, ſiquidem in vnum totius inclinauerit eccleſiaſtici ordinis electio, cõſecretur electus epiſcopus. Si autẽ (vt fieri ſolet) ſtudia cœperint eſſe diuerſa eorũ, de quibus certamen emerſerit, vincat ſententia plurimorũ: ſic tamẽ, vt ſacerdotio careat, qui captus promiſſione, non recto iudicio de electione decreuerit. Synodus dixit: Placet. Dictũ eſt deciès.

Diſt. 79. Si tranſitus

5 Propter occultas autẽ fraudes, & coniurationũ ſecretas inſidias, quas huius ſentẽtia diſtrictionis conſequitur, ſi quis ad eccleſiaſticam pertulerit notitiam conſilia eorum, qui cõtra hanc ſynodum de pontificali egerint ambitu, & rationabili probatione cõuicerit, particeps actionis huiuſmodi nõ ſolùm purgatus ab omni culpa ſit, ſed etiàm remuneratione, quæ nõ indigna ſit, ſubleuetur. Vniuerſa ſynodus ſurgens, acclamauit: Placent omnia, Exaudi Chriſte, Symmacho vita. Dictũ eſt tredeciès. Vt iſta ſeruẽtur, rogamus. Dictũ eſt deciès. Vt nullus aliter ad epiſcopatũ Romanum deinceps veniat, precamur. Dictum eſt deciès. Vt decreta noſtra cõfirmes, rogam⁹. Dictum eſt deciès. Symmachus epiſcopus catholicæ Eccleſiæ vrbis Romæ, dixit: Acclamationes veſtras, ſynodiq; iudicium præſentia geſta ſuſcipient. Et ad-

Ibid. Si quis papa ſuper.

Universidad de Deusto
Biblioteca

adiecit: Ea quæ ad sopiendos veternosę prę-
sumptionis errores, vel infensæ rebus eccle-
siasticis ægritudinis morbos, quib⁹ vniuer-
salis afficiebatur Ecclesia, deliberatio religi-
oni congrua paciq; constituit, firmitatem p-
petem sortiantur, vt, prestante Deo, quę cu-
stodem rerum constat esse bonarū, synoda-
lis ordinatio vigeat, atq; omnes sinè perso-
næ alicuius distinctiõe constringat. Contra
quam si quis sub qualibet occasione venire
præsumpserit, indicta superiùs districtione
plectetur. Et subscripserunt episcopi nume-
ro 73. Cælius Symmachus episcopus sanctæ
Ecclesiæ catholicæ vrbis Romæ, his synoda-
libus constitutis, à me probatis atq; firma-
tis, consentiens subscripsi. Cælius Rusticus
episcopus ciuitatis Minturneñ, subscripsi, &
consensi synodalibus constitutis, atque in
hac profiteor me manere sententia. Cælius
Bonifaci⁹ episcop⁹ Ecclesię Veliterneñ, sub-
scr. & consensi synodalibus constitutis, atq;
in hac me profiteor manere sententia. Ade-
*Acerrensis odatus *Ceruiensis, Aucupius Puteolanus,
Adeodatus Formiẽsis, Basilius Tollẽtinatis,
Benignus Aquæuiuensis, Bassus Ferentinus,
Bellator Ostiensis, Cresconius Tudertinus,
Constãtius Otriculanus, Candidus Tibur-
tinus, Clarus Aliphanus, Constantinus Ca-
puanus, Colonius Foroclodieñ, Constan-
tius Venafranus, Decius Triumtabernensis,
Dulciti⁹ Sabineñ, Epiphani⁹ Beneuentanus,
Fortunatus Anagninus, Fortunatus Suessa-
nus, Felicissimus Forosempronieñ, Florenti⁹
Pestanus, Fortunatus Fulginatis, Felix Nepe-
sinus, Gaudentius Tindarieneñ, Gaudentius
Vulsinienſis, & idem pro Proiectitio episco-
po Foronouano, German⁹ Pisaurensis, Gau-
dẽt us Salernitanus, Iustus Acherontin⁹, In-
nocentius *Meuanatis, Ioannes Ariminẽsis,
*Mibanatis Ioannes Spoletanus, Ioãnes Viboneñsis, Lau-
*Menseuus rentius Trebiensis, Lucianus Tarquinienſis,
Lampadi⁹ vrbis Albensis, *Misenus Cuma-
nus, Maximus Bleranus, Martyrius Terraci-
nensis, Maximian⁹ Perusin⁹, Molensius Cen-
tumcelleñ, Maximianus Subaugustan⁹, Mer-
curius Sutrinus, Marius Tiferninus, Pascha-
sius Vulturnensis, Palladius Sulmontinus,
Quint⁹ *Theatinus, Rufinus Canusinus, Ro
sarius Surrentinus, & p fratre meo Vrso
episcopo subscripsi. Stephanus Nursiẽsis,
Serenus *Nument. Sanctulus episcopus Si-
gninus, quia subscribere non potuit manu
propria, subscripsit pro eo Fortunat⁹ episco-
pus ecclesiæ Anagninæ. Stephanus Neapoli-
tanus, Salustius Amerinus, Serenus Nolanus,
Saturninus Terdonitanus, Timothe⁹ Abel-
linatis, Valentinus Amiterninus, & p Roma-
*Bithinatiũ no epo ecclesiæ *Pinnanatiũ, Vitalis *Fane-
*calineñ, stris, Vitalin⁹ Narnieñ, Vitalis Fũdanus, Vi-
talianus Rusellanus, Vindemius Antiatinus,
Valerius *Calenotanus, Vrsus Stabian⁹. Sub-
scripserunt presbyteri numero sexaginta se-
ptem. Cælius Laurentius archipresbyter tit.
sanctę Praxedis, his subscripsi & cõsensi
odalibus cõstitutis, atque in hac me profes-
or manere sententia. Asterius presbyter tit.
sancti Pudẽtis, Andreas presbyter tituli
ẽcti Matthæi, Abundantius presbyter titu
sanctæ Sabinæ, Asellus presbyter titu
ctæ Susannæ, Agatho presby. tit. s. Susan
Anastasius pres. tit. s. Anastasiæ, Aconti
tit. Fasciolę, Agapetus pres. tit. s. Apost
Adeodatus pres. s. Martini, tit. Equitij, A
di⁹ pres. tit. s. Marci, Bon⁹ pres. tit. s. Cre
tianæ, Benedictus pres. tit. s. Gaij. Boni
pres. tit. s. Cæciliæ, Crescẽtius, pres. tit. s. Ap
stolorum, Cyprian⁹ pres. tit. s. Marci, Do
nicus pres. tit. s. Crescẽtianæ, Dionysius pr
tit. s. Aemilianæ, Dominic⁹ pres. tit. s. Pu
Epiphani⁹ pres. tit. s. Cyriaci, Epiphani⁹ pr
tituli s. Apostolorum, Epiphanius pres. ti
Fasciolæ, Eutyches. pres. tit. s. Aemiliane, Ge
lix pres. sancti Martini, tit. Equitij, Gor
pres. tit. Pammachij, Genesius pres. tit. L
comedis, Hilarius pres. tituli s. Laurent
Lucina, Ianuarius pres. tit. Vestinæ, Iu
pres. tit. s. Pudẽtis, Iouinus pres. tit. s. Ac
anæ, Ioannes pres. tit. Pammachij, Iul
pres. tituli s. Anastasiæ, Laurentius pres.
s. Laurentij in Lucina, Martian⁹ pres. tit.
ctæ Cæciliæ, Martinus pres. tituli sanct
riaci in thermis, Marcellinus pres. tituli
ẽcti Iulij, Marcellus pres. titul. sancti Ro
Marcus pres. tituli s. Laurẽtij in Lucina,
lio pres. tit. Vestinæ, Petrus pres. titul
mẽtis, Paulinus pres. tituli s. Iulij, Petru
tituli s. Chrysogoni, Proiectitius pres.
sancti Laurentij in Damaso. Paschasi
tituli sancti Eusebij, Petr⁹ pres. tituli
sogoni, Paulinus pres. tituli Fasciolæ,
presbyter tituli sanctæ Praxedis, Pa
pres. tit. s. Laurentij. Redemptus pres
Chrysogoni, Roman⁹ pres. tit. Trigi
demptus pres. tit. Trigidæ, Soranus pr
Vestinæ, Sebastianus presbyter tit. s. Cle
medis, Seruus Dei presbyter tit. s. Equit
Sebastianus pres. s. Martini, tituli Equit
uerus pres. tituli s. Gaij, Stephanus pr
sancti Marcelli, Septimius pres. titu
Iulij, Stephanus presbyter tituli sanct
bij, Timotheus presbyter tituli sancti
celli, Vrbicus presbyter tituli sanct
tis, Valẽs presbyter tituli sanctę Sabin
lentinus presbyter tituli sancti Eusebi
ctorius presbyter tituli sanctæ Cre
comalus presbyter tituli sanctæ
næ, Venantius presbyter tituli
celli. Subscriptio diaconorum: Cy
diaconus sanctæ ecclesiæ Romanæ
7. his subscripsi, & consensi synodalibu
stitutis, atque in hac me, p fiteor ma
tentia. Anastasius diaconus regionis
subscripsi. Ioannes diaconus regionis
næ, subscripsi. Tarnensis diaconus
primæ, subscripsi. Tertullus diacon
nis quartæ, subscripsi.

ROMANA SYNODVS TERTIA, TEMPORE Symmachi papæ.

Tituli capitulorum sequentis synodi, in fine huius synodi videantur.

¶EXEMPLAR CONSTITVTI, facti à domino Symmacho papa, de rebus ecclesiæ conseruandis.

FLauiano Auieno viro clarissimo iuniore cõsule, sub die 8. Iduum Nouembrium, in basilica beati Petri Apostoli, residente venerabili viro papa Symmacho, vnà cum venerabilibus viris & episcopis, Laurentio, Maximo, Petro, Laurẽtio, Aemiliano, Tigridio, Felice, Bassiano, Cresconio, Pacatiano, Benigno, Rusentio, Innocentio, Ioanne, Maximo, Stephano, Ioanne, Sereno, Eulalio, Proculeiano, Fortunato, Laurentio, Eustathio, Martiano, Iocũdo, Candido, Fortunato, Felice, Eutychio, Elpidio, Aprile, Innocentio, Mercurio, Hilario, Fortunato, Concordio, Asello, Innocentio, Stephano, Gerontio, Paschasio, Vitale, Memore, Seuerino, Hilario, Venerioso, Innocẽtio, Casto, Colonico, Syluano, Maximilião, *Aristone, Seuerino, Propinquo. Martyrio, Valentino, Sebastiano, Romano, Vindemio, Victore, Dulcitio, Vrso, Mercurio, Asello, Seruo Dei, Adeodato, Asterio, Martiniano, Felice, Eusebio, Augusto, Proiectitio, Chrysogono, Venantio, Rustico, Salustio, Probo, *Amando, Basilio, & Florentio. Residentibus etiàm presbyteris, Proiectitio, Martino, Epiphanio, Sebastiano, Seruo Dei, Epiphanio, Octauiano, Anastasio, Abundãtio, Vincomalo, Paulino, Iuliano, Marcello, Agathone, Benedicto, Crescentiano, Paschasio, Iuliano, Seuero, Paulino, Adeodato, Ioanne, Timotheo, Laurentio, Hilario, Adeodato, Marco, Stephano, Venantio, Petro, Petro, Chrysogono, Litorio & Chrysogono, Tinulo vel *Maximo, Fortunato adstantibus quoquè diaconibus Anastasio, Hormisda, Ioanne, & Agapeto, Symmachus episcopus Ecclesiæ catholicæ vrbis Romæ, dixit:

*Aristo.

*Amantio,

*Maximino

¶Cap. 1. Benè quidem fraternitas vestra ecclesiasticis legibus obsequuta, sub diuini timore iudicij quę erant statuẽda, definiuit, & ad iustitiæ cumulum *peruenit, dum sufficienter vniuersa complectitur, nec adiectione indiget plenitudo, maximè de clericis, quos amor dominationis inuasit, & iugum disciplinæ ecclesiasticæ fecit respuere, quos propterea schisma fecisse apud *vos cõstitit, quibus misericordiam tamen, quam Deus mandat vniuersis impendi, (sicut oportuit) non negãstis, si duritia cordis eorum non sibi acquirat pœnam, dum contemnit oblata remedia, quorum excessus enarrare difficile est. Vnum tamen, quod occurrit, venerando ordini vestro intimare non differo. Dixerũt inter alia, scripturam quandam illustris memoriæ Basiliũ, quasi pro ecclesiasticę amore substantiæ cõscripsisse, in qua nullus Romanæ Ecclesiæ nec interfuit, nec subscripsit antistes, per quem potuisset sortiri legitimã firmitatem. Nè verò ego indè disputem, sed vt possit vestrum iudicare concilium, requiratur & *referatur in mediũ, vt lectione agnoscatis, cuiusmodi possit habere substantiam. Sancta synodus respondit: Deferatur in medium, vt cuiusmodi sit, possit agnosci. Et dũ diceret, Hormisda diaconus recitauit:

*perduxit,

*nos Lucæ 6.

*deferatur

2 Cùm in vnum apud B. Petrum apostolum resedissent, sublimis & eminentiss. vir, pfectus ptorio atq; patricius, agẽs etiàm vices præcellẽtissimi regis Odoacris, Basili⁹ dixit: Quãquàm studij nostri & religionis interfit, vt in episcopatũs electione concordia principaliter seruetur Ecclesiæ, nè per occasionẽ seditiõis, status *ciuilitatis vocetur in dubiũ, tamen admonitione beatissim. viri papę nostri Simplicij, quã ante oculos semperhabere debem⁹: hoc nobis (meministis) sub obtestatione fuisse mandatũ, vt ꝓpter illũ strepitũ, & venerabilis ecclesiæ detrimentũ, si eum de hac luce transire cõtigerit, nõ sinè nostra cõsultatiõe cuiuslibet celebrẽ electio. Et cùm legeret, Cresconius episcopus ciuitatis Tudertinæ ecclesiæ, surgens è cõsessu, dixit: Hic perpendat sancta synodus, vti prætermissis personis religiosis, quib⁹ maximè cura est de tanto pontifice, electionẽ laici in suã redegerint potestatem, quod contra canones esse manifestũ est. Item Hormisda diacon⁹ legit: Nam & cùm quid cõfusionis atq; dispendij venerabilis ecclesia sustineret, miramur, prętermissis nobis, qcquam fuisse tentatũ: cùm etiàm sacerdote nostro superstite, nihil sinè nobis debuisset *adsumi. Quarè, si amplitudini vestrę vel sanctitati placet, incolumia omnia, quę ad futuri antistitis electionẽ respiciunt, religiosa *honoratione seruemus, hãc legem specialiter præferentes, quã nobis hæredibusq; nostris, Christianæ mentis deuotione sancimus: Nè vnquàm prædiũ, seu rusticum seu vrbanũ, vel ornamenta aut ministeria ecclesiarũ, quæ nũc sunt, vel quæ ex quibuslibet titulis ad ecclesiarũ iura puenerint, ab eo, qui nunc antistes sub electione cõmuni fuerit ordinandus, & illis qui futuris seculis sequẽtur, quocunq; titulo atq; cõmento alienentur. Si quis verò aliquid eorũ alienare voluerit, inefficax atq; irritum iudicetur, sitq; facienti, vel cõsentiẽti, accipientiq; anathema. Maximus episcopus Bleranę ecclesię, dixit: Modò sancta synodus dignetur edicere, si licuit laico homini anathema in ordine ecclesiastico dictare. Aut si potuit laicus sacerdoti anathema dicere, & contra canones, quod ei nõ competebat, constituere. Dicite, vobis quid videtur? De me licuit laico legem dare? Sancta synod⁹ dixit: Non licuit. Et adiecit: Lege sequẽtia Hormisda diacon⁹ legit: Et is, qui prędium rusticum vel vrbanũ iuris

*venerati-one

Universidad de Deusto
Biblioteca

ecclesiastici fuerit cõsequutus, nouerit se nulla lege vel præscriptiõe munitum: sed siue is, qui alienauerit, siue is qui consequenter voluntate contraria prędium huiusmodi alienatum reuocare tentauerit, id cum fructibus restituat, qui illud fuerit cõsequutus. Et cùm legeret. Stephanus episcopus Venusinę ecclesiæ, surgens è consessu, dixit: Perlegatur. Hormisda diaconus legit:

5 Quam etiàm pœnam, placuit accipientis heredes, prohæredesq; respicere. In quare cuilibet clericorũ contradicendi libera sit facultas. Iniquũ est enim, & sacrilegij instar, vt quæ vel pro salute, vel pro requie animarum suarum vnusquisq; venerabili ecclesiæ pauperum causa cõtulerit, aut certè reliquerit, ab his, quos hæc maximè seruare conuenerat, in alienitatẽ transferantur. Planè quęcunque in gemmis, vel auro atque argento, necnon & vestib⁹, minùs apta vsibus vel ornatui videbũtur ecclesiæ, quæ seruari ac diù manere non possunt, sub iusta æstimatione vendantur, & erogationi religiosę proficiãt. Cumque lecta fuisset, Laurentius episcopus Mediolanensis ecclesiæ, dixit: Ista scriptura nullum Romanæ ciuitatis potuit obligare pontificem, quia non licuit laico statuendi in ecclesia, præter papam Romanum, habere aliquam potestatem, cui obsequendi manet necessitas, non authoritas imperandi, maximè, cùm nec papa Romanus subscripserit, nec alicui⁹ secũdùm canones metropolitani legatur assensus. Petrus episcopus Rauennatis ecclesiæ, dixit: Scriptura, quæ in nostra cõgregatione vulgata est, nullis eam viribus subsistere manifestum est: quia nec canonibus conuenit, & à laica persona concepta videtur, maximè quia in ea nullus præsul sedis Apostolicæ interfuisse, vel propria subscriptione firmãsse monstratur. Eulalius episcopus Syracusanę ecclesię, dixit: Scriptura quę in sacerdotali concilio recitata est, euidẽtissimis documentis cõstat inualida. Primùm, quòd contra patrum regulas à laicis, quãuis religiosis, quibus nulla de ecclesiasticis facultatib⁹ aliquid disponẽdi legitur vnquàm attributa facultas, facta videtur. Deindè, ꝙ nullius præsulis Apostolicæ sedis subscriptione firmata docetur. Quòd si cuiuslibet ꝓuinciæ sacerdotes, intra terminos suos concilio habito, quicquam sinè metropolitani suive antistitis authoritate tentauerint, irritum esse debere patres sancti sanxerũt: quãto magis, quod in Apostolica sede, non existente præsule, qui prærogatiua beati meritis apostoli Petri per vniuersum orbem primatum obtinens sacerdotij, statutis synodalibus consueuit tribuere firmitatem, à laicis, licèt consentientibus aliquantis episcopis, (qui tamen pontifici, à quo consecrari probantur, præiudicium inferre non potuerũt) præsumptum fuisse cognoscitur, viribus carere non dubium est, nec posse inter ecclesiastica vllo modo statuta censeri. Sanctus Symmachus dixit: Liquet secundùm prosperum odus dixit: Liquet secundùm prosperum nem venerabilium fratrum nostrorum rentij, Petri, Eulalij, Cresconij, Mauri Stephani, nec apud nos incertum fuit hanc ipsam scripturam nullius esse momenti, quam, etiàm si aliqua posset subsistere tione, modis omnibus in synodali constitutu prouida beatitudinis vestrę sententia uari conueniebat, & in irritum deduci exemplum remaneret præsumendi quod bet laicis, quanuis religiosis vel potens in quacũq; ciuitate quolibet modo decernere de ecclesiasticis facultatibus rum solis sacerdotibus disponendi sè à Deo cura commissa docetur. Symmachus episcopus dixit: Modò, quia Deus præam vestram votiuam mihi sub qualicasione concessit, volo (si placet) præmam, quam credo ecclesiasticis facultaconuenire, vt agnoscant omnes, quos vanus furor excitauit, nihil memagre, quàm vt saluum esse possit, quod à Deo sub dispensatione commissum quibuslibet Deum timentibus, gratum debeat, & ad ecclesiastici custodia pernij pertinere. Sancta synodus dixit: prouisionem vestram necessarijs ideò in vestra est potestate, sequenda nere. Symmachus episcopus Ecclesiæ licæ vrbis Romæ, dixit: Magna quenerando & sacerdotali debetur cultu posito, cui imminet de studio, q̃ rednon de necessitate, disponere. Sed in aliquibus aliena postulantibus, mater auaritia, repudiatis honestatis, totum putat expedire quod libet dum prædæ inhiat, patiẽtia superatis abutitur, expectantibus correctionem lo moderante, iudicijs se existimare neri, cùm clarum sit, quòd apud cacasionẽ rapiendi procedat diuina tentiæ. Sed nobis, quos pastoralis clesiasticæ adstringit, pro dispensadita, ratio reddenda substantiæ solicitudinem nostram non solùm sentia, sed etiàm ad secutura secula mus: nè ad animæ nostræ detrimẽta gat, si hi, qui possunt statutis debere tiam, præsumentes de libertate, cùm religiosa possint & nostra, & nostri potestate fulciri, legibus ecclesiseruientes.

4 His ergò perpensis, manẽte nostri consideratione decreto, sinnulli Apostolicæ sedis præsũli, à (donèc, disponente Domino, catdei manserit doctrina salutaris) dium rusticum, quantæcunq; fugnitudinis, vel exiguitatis, sub pernatione vel commutatione ad ra transferre. Nec cuiusquam cessitatis obtentu, quippe cùm

16.q.7. Non placuit.

Nice. cõc. capit. 4. & 6.

16.q.7. Laicis quanuis rel.

nic. cõc. vbi suprà.

nale, quod loquimur: nec aliquis clericorũ, vel laicorum sub hac occasione accepta tueatur. Sed nec in vsufructuario iure aliquibus dare liceat, nec data retinere, præter clericos, & captiuos, atq; peregrinos: nè malę tractationis ministretur occasio, cùm liberalitati illi alia itinera reseruentur.

5 Sanè tantùm domus in quibuslibet vrbibus constitutæ, quarum statum necesse est expensa non modica sustentari, acceptis (si offerri cõtigerit) sub iusta existimatione redditibus, & diuini timore iudicij, commutentur.

6 Pari etiàm ecclesiarum per omnes Romanæ ciuitatis titulos, qui sunt presbyteri, vel quicunq; fuerint, adstringi volumus lege custodes: quia nefas dictu est, obligatione, qua se per charitatem Christi cõnectit summus pontifex, ea hominem secundi in ecclesia ordinis non teneri. Quicunq; tamẽ oblitus Dei, & decreti huius immemor, cuius Romanæ ciuitatis sacerdotes volumus religiosis nexibus deuinciri, in cõstitutum præsens committens, quicquam de iure titulorũ vel ecclesiæ superiùs præfatæ quolibet modo, præter aurum, argentum, vel gemmas, vestes quoquè, si sunt, vel si accesserint aliqua mobilia, ad ornamenta diuina minimè pertinẽtia, perpetuo iure, exceptis dũtaxàt sub præfata conditione domibus, alienare tentauerit, donator, alienator ac venditor, honoris sui amissione mulctetur.

17.q.4. Quicunque.

7 Præterea, qui petierit aut acceperit, vel qui presbyterorũ, aut diaconorum, seu defensorum danti subscripserit, quo iratus Deus animas petit, anathemate feriatur. Sitq; accipienti, vel subscribenti de personis superiùs compræhensis, id est, quas anathemate feriri censuimus, (institutа pœna contubernalium seruata) quam præmisimus in alienatore vindicta. Nisi fortè & alienator sibi, dũ repetit, & qui acceperit, celeri restitutiõe ꝓspexerit.

8 Quòd si minore animæ suæ cura, quisquam remedium oblatum fortè neglexerit, supra ea pœnarum genera, quæ superiùs renentur adscripta, cõtra fas si quod conceptũ fuerit documentũ, vniuersis viribus, quãuis ab initio nullas habuerit, effœtetur. Sed etiàm liceat quibuscunq; ecclesiasticis personis vocem contradictionis afferre, & ecclesiastica authoritate fulciri, ità vt cum fructibus possit alienata reposcere: nec aliquo se ante tribunal Christi obstaculo muniat, qui à religiosis animabus ad substantiam pauperum derelicta, contra fas sinè aliqua pietatis consideratione dispergit. Huius autem cõstitutionis legem in Apostolica tantùm volumus sede seruari, vniuersis ecclesijs per prouincias secundùm animarum considerãtionem, quem proposito religionis cõuenire rectores earum viderint, more seruato.

ET SVBSCRIPSERVNT.

Cælius Symmachus episcopus Ecclesię Romanæ, huic constituto, à nobis facto, subscripsi. Cælius Laurentius episcopus sanctę Mediolanensis ecclesiæ, huic constituto, à venerabili papa Symmacho facto, subscripsi. Petrus episcopus catholicæ Rauennatis sanctæ ecclesiæ, huic constituto, à venerabili papa Symmacho facto, subscripsi. Eulalius episcopus ecclesiæ Syracusanæ, huic constituto, à venerabili papa Symmacho facto, subscripsi. Felix Interamnensis, Cresconius Tudertinus, Aemilianus Vercellensis, Iocundus *Augustanus, Subaugustanus, Tigridius Taurinatis, Vitalis Fundanus, *Bassus Mutinensis, Pacatianus Comaclensis, Maximus Bleranus, Martyrius Terracinensis, Rusentius Ignatinus, Basilius Tollentinãs, Martinianus *Ortensis, Benignus Aquæuiuẽsis, Fortunat⁹ Suessanensis, Seuerinus Tyndarineñ, Eucarpus Messaneñ, Ioãnes Spoletanus, Stephan⁹ Venusinus, Valentinus Amiterninus, Romulus Prænestinus, Probus *Carmeianeñ, Vindemius Antiatinus, Candidus Tiburtinus, Fortunatus Fulginatis, Proculcianus Sepinatis, Martianus Esinus, Maximianus Perusinus, Chrysogonus Albanensis, Eutychius Tranensis, Laurentius Boianensis, Fortunatus Anagninus, Paschasius Vulturneñ, Marcus Samuinus, Aprilis Nucerinus, Memor Canusinus, Innocẽtius *Forosimpronieñ, Florentius Vestinen, Felix Nepesinus, Concordius Mesenatis, *Amandus Potentinus, Atellus Populonieñ, Colonius Foroclodieñ, Elpidi⁹ Volaterranus, *Proiectius Forinoui, Venerosus Polentis, Bonifacius Foroflaminieñ, Sebastianus Soranus, Rusticus Buxentinus, Venantius Senogallieñ, Victor Lunensis, Innocentius Tiferninus, Syluinus Veliternin⁹, Iustus Signiensis, *Ariston Ostiensis, Augustus *Liparitanus, Felix Nepesinus pro Vrso, Asterius Aquinatis, Propinquus Trebiatis, Eusebius Fanestris, & Romanus Nomentanus.

*Augustan.

*Bassianus.

*Ortonen.

*Camarinensis.

*Amantius.

*Proiectius.

*Aristen.

*Liparitan.

ITEM TITVLI EIVSDEM concilij.

1 De præloquutione papæ Symmachi, qui synodi statuta collaudans, clericorum suorum culpat excessus, quòd inter alia etiàm propter constitutum illustris memoriæ Basilij, à sua communione desciuerint.

2 Exemplar ipsius constituti, synodo recensetur.

3 Sententia ipsius synodi, qua præfatum constitutum nullius esse momenti decernitur.

4 Vt nulli Apostolicæ sedis præsuli possessionem ecclesiæ magnam, vel paruam in perpetuum liceat alienare, vel commutationis obtentu ad cuiuslibet iura transuertere.

5 De domibus ecclesiasticis, quæ sunt in vrbibus, commutandis.

6 Vt non liceat presbyteris vrbis Romæ, titulorum suorum prædia, seu quicquid iu-

Universidad de Deusto
Biblioteca

ris eorum fuerit, quolibet alienare commento: qui verò hoc agere tentauerit, ordinis sui amissione plectatur.

7 Vt qui petierit prædium ecclesiæ, & acceperit, aut si quis presbyterorum, aut diaconorum, necnon defensorum, danti subscripserit, anathemate feriatur.

8 Vt si quis anathematis pœnam parui duxerit, etiàm documento, quo se putat ecclesiæ prædium possidere, frustretur: liceatq; cuilibet ecclesiasticæ personæ vocem contradictionis adferre, & cum fructibus præteriti temporis, eadem prędia alienata reposcere.

ROMANA SYNODVS QVARTA SVB Symmacho papa.

RVsso Magno, Fausto Auieno, viris clariss. conss. sub die x. Kaleñ. Nouembris sancta synodus apud vrbẽ romam ex præcepto glorioßimi regis Theodorici diuersis è regionibus congregata in Christi nomine, dixit: Cùm ex diuersis prouincijs ad vrbem Romam conuenire sacerdotes regia p̃cepisset authoritas, vt de his, quę venerabili papę Symmacho Apostolicæ sedis præsuli, ab aduersarijs ipsius dicebantur impingi, sanctũ cõcilium iudicaret legitimè, Liguriæ, Aemiliæ, vel Venetiarũ episcopis (quos ad p̃sentiam principis ipse itineris ductus attraxit) consulendi regem incubuit necessitas, qua hos voluisset ætate fractos, debilitate corporis inualidos congregari: respondit præfatus rex pijßimus bonæ conuersationis affectu, plura ad se de papæ Symmachi actibus horrenda fuisse perlata, & in synodi oportere (si vera esset inimicorum eius obiectio) iudicatione constare. Memorati pontifices, quibus alligandi imminebat occasio, suggesserunt, ipsum, q̃ dicebatur impetitus, debuisse synodũ conuocare, scientes quia eius sedi primùm Petri apostoli meritũ vel principatus, deindè sequuta iussione Domini concilium venerandorum authoritas, singularẽ in ecclesijs tradidit potestatem, nec antedictæ sedis antistitẽ minorum subiacuisse iudicio, in propositione simili, facilè forma aliqua testaretur. Sed potẽtißimus princeps, ipsum quoquè papã in colligẽda synodo volũtatẽ suam literis demonstrãsse significauit: vndè à mansuetudine eius paginę postulatæ sunt, quas ab eo directas constabat, hasq; dari sacerdotibus sinè tarditate constituit, & quicquid in eodem negocio actũ est, scriptis Romam ex diuersis terrarum vel regionũ partibus. Dei prosequutione peruentum est. Et dum in venerabili collectione de incipiẽdo haberẽt negocio (prout poscebat causa) tractatus, sanctus papa Symmachus basilicam Iulij, in qua pontificum erat congregatio, (aput habuit cura cęlestis) ingressus est, & de uocatione synodali clemẽtißimo regi gratias retulit, & rem desiderij sui euenisse multus est. Causa ergò de sacerdotum a(quæ de cõcilio nondùm firmato, tri ministrabat) abscissa est: authoritatem nis corrigendi, sicut poscebant eccle statuta, in omnium qui ibidẽm conu episcoporum p̃sentia, se dare profes sperans, vt visitator, qui contra religio contra statuta veterũ, vel contra regu iorum, à parte cleri vel aliquibus laic rat postulatus, ex ordinatiõe antistitu ut decebat sanctum propositum) prae te cederet: & omia, quæ per suggestio micorum suorum amiserat, potestati galiter ab honorabili concilio remitte tur seu redderentur: & tanti lõci p lariter priùs statui pristino redderẽt non antè, veniret ad causam: & si ita deretur, accusantiũ propositionibus deret. Digna res visa est maximo numero, quæ mereretur effectum, de tamen aliquid synodus sinè regia præsumpsit. Sed suggestio iusta, p rum negligentiam nõ meruit secu ta responsum. Iussus est regis p papa Symmachus ante patrimoni siarum (quas amiserat) receptionem pugnatoribus suis in disceptatione gere, qui potestatis suę priuilegia, cõscientiæ (quantùm iustè æstima datione submiserat, nec hac volu sumere. Sed dum esset synodus in basilica Sessoriani palatij constituta bus sacerdotibus visum est, vt libell accusatores parauerant, qui quotid onibus appellabant, susciperetur. In quo susceptо duo erant, quæ vel inimica essent, vel ipsi (quantum ecclesiastico proposito repugnarent quia dicebant crimina memorati Symmachi papæ, apud regiam conti titiam, quod falsum esse declaraui quasi nouam causam audientiæ fieret, si eius * conscientiam conuictam re, solam sciret expectare sententiam quòd per seruos de his, quæ obiec eum loquebantur posse conuinceri, tes, vt ipse mancipia traderet, quibus tùm illi afferebant) posset in iudicio perari. Quæ res canonibus & ipsius erat legibus inimica, cùm patrũ statu xissent, vt quos ad accusationem leg non admittũt, ijs dicendi in cogn *accusandi aliquid, deneganda Et dum inter ista, quæ essent facien ctabatur: præfatus papa, vt causam currebat. Qui veniens, ab irruentiu æmulorum suorum ità tractatus est tis presbyteris, qui cum ipso erant, ipsam mortis fuisset occasio, quod recentium adhuc vestigia vulnerum lustris vir comes * Aligernus & subl Gudila & Vedeulfus, Maiores dom

perspexissent: quos secum, vndè egressus fuerat, ad beati Petri apostoli septa cõuexerat. His ità actis, & rebus varia confusione turbatis, iterùm nos ad iustitiã contulimus principalem, scientes diuinitate propicia regere Dominum, quem ad Italiæ gubernacula ipse prouiderat, cuius mansuetudini omnia per relationis seriem (sicut res poscebat) ingessimus, intimantes etiàm, sæpè nominatum Papam post cædem, cui subiacuerat cum suis, si voluntatem rursùs haberet exeundi ad iudicium, fuisse commonitum: sed allegãsse cum per directos episcopos, mãdatis canonibus sibi * concessisse affectu purgationis suæ, culmen humiliat, quantis periculis penè fuisset oppressus: dominũ regem habere, quod vellet, faciendi, se interim iustitiæ * renitentem, statutis canonicis non posse cõpelli. Ad hæc serenissimus rex taliter (Deo adspirante) respondit, in synodali esse arbitrio, in tãto negocio sequenda præscribere, nec aliquid ad se præter reuerentiam de ecclesiasticis negocijs pertinere, committens etiàm potestati pontificum, vt siue propositum vellent audire negocium, siue nollent: quod magisputarent vtile, deliberarent, dummodò venerãdi prouisione cõcilij pax in ciuitate Romana Christianis omnibus redderetur. Quæ cùm iustè offerrentur, Dei mandata complẽtes, Italiæ suum dedimus rectorem, agnoscẽtes, nullum nobis laborem alium remãsisse, nisi vt dissidentes cum humilitate propositi nostri ad concordiam hortaremur: quia vnũ tantæ rei restabat, vndè Deo pareremus, s. vt sancti principis voluntate inuitaremus senatum amplissimum, quali oportuit legatione destinata, monentes & instruẽtes, causas Dei ipsius iudicio esse committendas, qui valet corpus occidere, & animam mittere in gehẽnam, qui dicit: Mihi vindictam, & ego retribuam, apud quem conscientia nuda est, cui non abscondũtur occulta. Cogitare prudentes viros oportere, quanta inconuenienter & præiudicialiter in huius negocij principio contigissent: & nos viam per hanc, per quam ipsi vocabant, remissionem peccatis nõ aperire, sed claudere, qui, quod dicebatur, maiori iudici seruamus, instruentes eos, quia per nos illis Christus innotuit, non esse ouium, lupi insidias præuidere, sed pastoris: maxime, quia in causa p̃fata multos, quise dedignabantur cognoscere, & Deo satisfacere, error inuoluerat. Et quia non poterant plura sub hac occasione ecclesiæ mẽbra dispergi, sed magis per mansuetudinem sustineri, sicut boni nos operis Paulus magister instruxerat, dicens sanandos esse plurimos per patientiam & doctrinam. Et quicunq; putantur rei & grauibus peccatis inuoluti, (quanuis nullus est qui delicto careat, sicut Ioãnes testatur Apostolus: Si dicam quia peccatum non habeo, mendax sum) hos tamen magis pressuris hominum sustentari & perterreri, hasque passiones iudicio diuino suspendi, maximè cùm illa, quæ præmisimus, inter alia de authoritate sedis obstarent: quia quod possessor eius quondàm beatus Petrus meruit, in nobilitatem possessionis accessit, & claritatem veterem vobis dat, de Christi dote rectoribus clamantes, scriptum esse per prophetam ex persona DEI: Nunquid non valet manus mea ad consumendum eos, qui errauerũt? Hæc eadem sępissimè (sicut oportuit) commonentes, vt ab ista intẽtione discederent, & factum nostrum, quod DEVS inspirauerat iuxta mandatum principis, non discuterent, sed sequerentur, sicut decebat Ecclesiæ filios: nec sub hac intermissione contenderent, & crescerent Ecclesiæ detrimenta: quæ res poscebat cum festinatione succurri, & nobis huius celeritatis, & illis obedientiæ necessitas imminebat, maximè cùm omnem penè plebem cernamus eius cõmunioni indissociabiliter adhæsisse, cuius nos non modica cura stimulabat, nè in aliquo laberetur errore. Quibus allegatis, cum DEI nostri obtestatione decernimus, harum necessitatum vel religionum consideratione adstricti, & cælesti inspiratione perpensis omnibus, quæ in causa erant, secretis: vt Symmachus papa sedis Apostolicæ præsul, ab huiusmodi propositionibus impetitus, quantùm ad homines respicit, quia totum causis obsistentibus superiùs designatis, constat arbitrio diuino fuisse dimissum, sit immunis & liber, & Christianæ plebi sinè aliqua de obiectis oblatione, in omnibus ecclesijs suis, ad ius sedis suæ pertinentibus, tradat diuina mysteria: quia eum ob impugnatorum suorum impetitionem, propter superiùs designatas causas, obligari non potuisse cognouimus. Vndè secundùm principalia præcepta, quæ nostræ hoc tribuunt potestati, ei, quicquid ecclesiastici intra sacram vrbem Romam, vel foris iuris est, reformamus: totamque causam DEI iudicio reseruantes, vniuersos hortamur, vt sacram communiõem (sicut res postulat) ab eo percipiant, & Dei & animarũ suarum meminerint, quia ipse & amator pacis est, & ipse pax est, qui monet: Pacem meam do vobis, pacẽ meam relinquo vobis: & in quacunque ciuitate pacem esse confirmandam adfirmans, beatos esse dicit pacificos. Hæc quicunque ex instructione nostra (quod non æstimamus) vel non admittit, vel retractari posse crediderit, videat, quia in diuino iudicio cõemptús sui rationem est (sicut de Deo confidimus) redditurus. De clericis memorati Papæ, qui ab episcopo suo ante tempus aliquod contra regulas discesserunt, & schisma fecerunt, hoc fieri decreuimus, vt eos satisfaciẽtes episcopo suo, misericordia subsequatur, & officijs Ecclesiasticis se gaudeant restituti

Locus corruptus

* cõcessis se

loco obscurus.

* renitentes Dist. 17. Cõcilia. & ad hęc

Matth. 10. c
Deut. 32. c
Hebr. 3. d

Eccl 39. c

1. Tim. 4. c

1. Ioan. 1. c

Esa. 50. a

Per principalia præcepta notat principis voluntas, seu iussio.

Ioan. 14. d
Matth. 10. b

Ibidem. 5. a

Universidad de Deusto
Biblioteca

stitui: quia Dominus & redemptor noster, oues perditas ab errore lætatur inuentas, & super profugum filium paternam liberalitatem cælestis mediator accommodat. Quisquis verò clericorum, post hanc formã à nobis *prolatam, quocunque sacrato Deo loco in ecclesia Romana Missas celebrare præsumpserit, præter conscientiam papę Symmachi, dum viuit, statutis canonicis velut schismaticus percellatur. Ista sufficiat nunc cum Dei notitia nos syncerè protulisse.

*probatam,

SVBSCRIPTIONES
Episcoporum.

Laurentius episcopus ecclesiæ Mediolanensis, huic statuto nostro, in quo totã causam Dei iudicio cõmisimus, subscripsi. Petrus episcopus ecclesiæ Rauennatis, huic statuto nostro, in quo totam causam Dei iudicio commisimus, subscripsi.

Felix Interamnensis, *Bonifacius *Aquæuiuensis, Maximus Bleranus, Aemilianus Vercellensis, Maximus Ticinẽsis, Cassianus Mutinensis, Gerontius Fidenensis, Stephanus Venusinus, Laurẽtius Boianensis, Fortunatus Fulginatis, Mercurius Sutrinus, Stephan' Neapolitanus, Hilarius Tempsan', Maximianus Perusinus, Innocẽtius Ferentinatis, Cõcordius Misenatis, Vitalis Fundanus, Castus Pratensis, Aristus Ostiensis, Martyrius Terracinensis, Victor Lunensis, Asterius Aquinatis, Chrysogonus Albanensis, Amator Potentinus, Romanus *Nomentanus, Reatinus, Cresconius Tudertinus, Iustus *Meuanatis, Ioannes Spoletanus, Eusius Cremonensis, Laurentius Bergomas, Eucarpus Messanen, Rufentius, Ignatius Serenus Nolanus, Martianus Elinus, Eschius Tranensis, Fortunatus Anagninus, Eschasius Vulturnensis, Innocẽtius *Formianus, Epronien, Felix Nepesinus, Hilarius Cornetanensis, Innocentius Tiserninus, Sextianus Soranus, Mercurius Gabinus, Tyndaritanus, Syluanus Veliterninus, Atellanus, Rusticus Buxentin', Proiectus Trebiensis, Adeodatus Formianus, Iustus Camerinensis, Iustus Signanus, Vrsemius Antiatinus, Augustus Liparitanus, Valentinus Amiterninus, Fortunatus Sorianus, Iocundus Augustanus, Tigridius Tarentis, Viticanus Callien sis, Ioãnes Arimin' Proculianus Sepinatus, Candidus Tiburtinus, Aprilis Lateranensis, Asellus Popalonensis, Memor Canusinus, Callonicus Forocorneliensis, Elpidius Volaterranus, Ioannes Tudertinus, Adeodatus Syluæ cãdidæ, Venerandus Ilensis, Rogatus Taurominitanus, Deus Dei Veronensis, Probus Camarinen, Datius sancti Anthimi.

*Benignus *Aquileien.

Finiunt decreta Symmachi papæ.

IN NOMINE PATRIS ET FILII SPIRITVS SANCTI.

PRAEFATIO ENNODII DIACONI IN LIBRVM DEFENSIONIS QVARTAE

quintæ synodorum, celebratarum à ducentis triginta episcopis in Laterano Romæ, auctoritate & in præsentia Symmachi papæ, recitatũ ibidẽm præcepto tam memorati papæ, omnium episcoporum, qui in easdem synodos conuenerunt, scriptum quoque eius probatum, atque vt laude dignum ab omnibus conclamatum. Compositus cõ autem aduersùs eos, qui contra synodos scribere præsumpserant, vt nec de Apostolicę sedis præsule, aut quouis alio episcopo talia à quoquam præsumantur, qualia de papa Symmacho præsumpta fuerant.

SOlet dicendi affectum multarũ rerum ardor exigere. Sicut autẽ auarus laudis animus est, & fauorẽ desiderat fudore mercari, aut per blandimẽta gloriæ crucem narrãtis ignorat, aut lucri adstrictus compedibus, linguæ vendit obsequium: vt dum animus habendi cupidine subiugatus, præsumptum existimãt iam tenere compendium, sic ingruentia per styli exercitiũ nescit timere discrimina: aut necessitate conclusus, profert eloquium sinè quacunq; lima captiuum, & nesciam pudoris frontem monstrat in medium, vt dum intentioni famulatur, diligentiam decoris intentiones negocij, sed quietissime sunt picta verba, sed ocij. Campus stulat, pax profunda redimitum ornatum profutura asserit, loquelã, quę pernicies est colorata, cõtemnit. His ergò ita tibus, causam narrationis intinuo, & vocem prauorum latratu, religionis commendo, scriptum esse reminiscens pus tacendi, & tempus loquendi: vt dem prophetici oraculi, cuiusdã oratemplum, qui refert, nisi cùm necessitas dicendi nimìs ineptam esse condemnat ergò ministerium, pro valitudine ingecerdotibus dedo, aduersùs quos hinc effusa sunt venena linguarum, licèt lanita fidei, spiculorum imbrem patienter giosa non timeat, & ad authorem rela, quæ sinè bellandi arte diriguntur. enim pro lorica Christus est, vim non unt, & inimicos longa *expectatione

*perdat *abiuret: quia docendi ornamẽta, non sunt

nunt. Quisquámne tamen in hac acie prælių putet esse formidini, in qua Deo & pontificibus infertur sinè virium æstimatione certamen? Quisquámne fluxum & lacessentem hostem videat, & præliorum cautis aduersarium debilẽ expauescat? Inuidet ipse sibi victoriam, qui cõscientia vulneratum aggredi cessat inimicum. Ad lucrum hostis sui procedit, qui in conflictibus non priùs causas, q̃ aliud expendit. Dat vires iaculis innocentia, & mucronem acuunt ex ęquo venientia vota bellandi. Percutiendi impetum plùs iustũ dolorem scimus dedisse, quàm brachia. Indè paucorum telis multitudo non subsistit. Dicente ergò mecum propheta, Plures nobiscũ sunt, quàm cum illis: placiturum bonis, quãtùm existimo, opus incipiam.

4. Reg. 6, d

ENNODII DIACONI ROMANI
liber, synodorum duarum sub papa Symmacho habitarum, aduersùs calumniatores defensorius.

VSiceret quidẽ, schismaticam imperitiam propositione cecidisse, maximè cùm secum habeant obiecta respõsum, & mereatur titul' sinè lectiõis discussione cum authore dãnari, cùm in prænotatione ipsa, significãtia operis innotescat immũdi, dicens aduersùs synodum absolutionis *incongruè. Ego tamen nunc sic agã, quasi opùs sit, alieno ense perire mala proponentem. Illud præloquiũ potest dementissimi hominum tantùm insciti assc ribi? Est ne aliquis præter vos, sicut inter oues vlcerosas deputandus & erraticas, qui magnum gregem potuisset lacessere pastorum? dicente propheta: Filios nutriui, & exaltaui, ipsi autem spreuerunt me. Et Domino de apostolis: Qui vos spernit, me spernit. Quos episcopos fuisse propheta testatur, de Iuda dicendo: Et episcopatum eius accipiat alter. Et apostolo æquè Paulo proclamante: Obedite præpositis vestris, quoniam ipsi exorabunt pro vobis. Nec hic immoremur, sed redeamus ad grauem & venerabilem, nõ solùm ex *alia productam, sed mysticam propositionem. Non omẽs (inquiunt) sacerdotes regis ad cõcilium acciuit authoritas, nec omnes in *iudicationem consenserunt. Mancipia tartari, & liquidò satanę ministri, quoscunque nõ euocauit scriptum principis, nouis nexibus & actuum vestrorum inuolutionibus serpẽtibus spiris cauda pertraxit. Nolo dicere, in quo fuerint voto, in qua deliberatione discedentes, quibus tædium illa peperit expectatio, cùm viderent venerabilem Papam longas in vita contra fas suum inducias accepisse. Videbant æthera tantùm directis à se iaculis verberari. nisne liceret infelicibus, in malorum actuum consolatione secretò delitescere? Libris vestris nudantur absconditi, & per vos in turpi facto habere so-

*incõgruè.

Esaiæ 1. a

Luc. 10. c

Psalm. 108.

Hebr. 13.

*ala

*iudicatiõe

licitudinem non sinuntur, dicente Domino in euangelio: Omnis malus odit lucem. Post hæc absentes aduersarios Papæ Romani dici non debuisse, qui prædictum prolatis petitionibus accusabãt dolosè, videlicet hoc agẽtes, eõ q; aduersarios, suspectosq; canonica synodalibus clamante in decretis authoritate, in suam recipi accusationẽ episcopos minimè oportuisse, vos nõlatuisset, ad assertionis fidem iungentes, q; eos isto nomine præcepta regia non vocãssent. O homines omi artis lima compositos, & caminis fabrilibus exoctos, qui ad stipulationem doctorũ desudata inuenêre testimonia. Amamus reuerendi viri sententiam *veram, & (vt aiunt) in ipsam pedibus imus. Cognoscimus errata, q̃ dicitis: Inimicum vocet aliquis accusantem, & tragico nomine appellet contumeliam nõ merentem. Dehinc subiunctam quęstionem rhetorica fibula, id est, argumentatione momordistis, addendo & allegando: Testis est Romana ciuitas, si omnes episcopi, senes & debiles conuenerunt. Ecce orationem veri neruis nitentem, & ipsi ceparia proferendũ nitori sermonem. Ergò qui sę ætate valẽtes, & corpore imbecilles esse dixerunt, ipsi se ineptos iudicio esse testantur, quoniam membrorum se dixerunt iam sustinere dispendia, maximè si hoc ingerere clementissimi Domini auribus præsumpserunt. Vos putatis ab vniuersis Dei conspectibus pulsi, illo vestrorum more congressuũ vbiquè narranda confundi, & apud principẽ de *collectione pontificum alios protulisse sermonem, nisi quos ętatis maturitas *erudiẽdæ loquelæ fecit authores, quibus anni veteres reuerentiã contulerunt, qui putabantur bonorum meritorum suffragio in longũ fuisse seruati. Ipsos ergò de grauidæ ætatis fatigationibus queri decuit, quos ætas iusserat, allegare. Viri optimi, subdidistis ex præceptis regijs euocatiõis causam fuisse iam cognitam, & Italiæ summa moderantẽ, non fuisse quasi de nouo negocio cõsulendũ, plus chartæ & scriptioni religionis debitum, quàm præsentiæ principali. Nullus ergò in prædicto negocio titulus remansérat, ad cuius inquisitionem pergẽtes, illud iure præloquerẽtur exordium. Exhinc digressi, bonarum rerum in rege laudatis affectum, & colitis verbis innocentiã, quã actibus ignoratis. Si tamen cultus est in loquela vestra, quam *scabroso vomere velut agẽtes per deuium aratro proscinditis, marcenti solo zizania & lolia commendantes, recepturi pro tali impendio paleas, quibus gehennę in perniciem vestrã animetur ignis. Sed nũc (vt quidam fertur dixisse) quæ quibus antè ferã? Virg. verba contra Apostolũ dicitis impugnatores summi pontificis non auditos, qui cælestis mandati memores, partem suam à consortio adulteri subduxerunt. Hic non incesso ignorãtiam *limosam, memoriam nõ accuso. Nolo dicere q; prophetæ verba Apostolo contuli-

Ioan. 3. c

4. Reg. 6, d

*vestram

*ordiendæ

Aeneid. 4.

*tenacem

stis:qa noui & ipsos apostolos rectè vocari,
quos missos esse,nō nescio: Dauid em dicit:
Psalm.99. Furem videbas,& currebas cum eo,& cū adulteris portionem tuā ponebas. Deindè, qs
se de illa vestra enodē faciet quæstione, qua
dicitis,in criminibus obiectis,quod non ex-
cluditur,approbatur? En vocē Romanæ Ec-
clesiæ militibus cōgruentem, in qua nescies
verùm priùs nitorem prædices, an saporem.
Deut. 16.d Putásne audistis legi, Quod iustum est,iustè
exequéris?Audistis de malefactis hominum,
(si tamen aliquandò cōuersatio humana vos
Esaiæ 3. c tenuit)quicquid non suis ordinibus appro-
batur,excludi? Vbi est illud prophetę,nomi-
Esaiæ 3.b nus ad iudicium veniet cum senibus populi
sui?Et de vobis dictum: Peccatum suū quasi
Sodoma prædicauerunt. Vę animabus eorū.
Sed quid facto opùs est, quotiès desperatis
nulla medela succurrit,nisi quòd implorandus est nominus,qui promisit per prophetā,
futurum se super omnem superbum & excel
sum,& super arrogantem,vt humilietur?Sed
fœtidū opus vestigijs insequar, & ferrato (si
possum)calce cōtundam. Vt verè dicam,res
cum re,causa cum causa, ratio cum ea, quam
putant,ratione pugnabit. Obluctatos sacer-
dotes ꝓceptionibus regijs allegatis,& quod-
dam sacrilegiū creditis,& mali aliquid (cùm
cælestem nesciatis)de terreni domini iussio-
ne sentiri,opponendo, quis regi debuit,di-
cere,Papam synodum oportuisse conuoca-
re?Certè,quod in hac parte cōstat exemplū,
illum præcipuè, qui criminosis multorū,ꝓ-
positionibus iam tacebat, quem hoc fuerat
damnare,quod arguere:cui prærogatiuā cæ-
litùs asscriptam,hostium suorum iam oblu-
ctatio tulisset. Ad hanc vos dementiam, ma-
lorum actuum per gradus suos incrementa
traxerunt,vt hoc credatis esse lacessere,quod
conuincere:nec apud vos habeant à veritate
differentiam odia,quæ plerunquè cōtra me-
ritum impensis studijs,nō rationi, obsequē-
Eccl 11.a iu- tia vota cōcinnant. Vbi est illud,Priusquàm
xta lxx. agnoscas,nè adiudices,quęquam? Olim vos
accepit grex posit⁹ in sinistra collegas, apud
quos ex præiudicio excepisse sententiam cre
ditur,qui meruit ad examen adduci: & hoc
*adsistere, est reum *existere,quod libram disceptatio-
nis intrare. Præloquutioni tamē optimè di-
uinum subdidistis exemplum,quod ità qua-
dratis constat eloquijs,vt ipsum in eo Chry-
sippum tenere lineam putes. Peccatori dicit
Psalm.49. Deus, Quarè tu enarras iustitias meas? Huic
dicto conferentes, quasi ad sacerdotis apo-
strophen, (qui beati Petri apostoli vicarius
æstimatur)prohibetis archiatrū eius corpo-
ri afferre medicinam. Quomodò vos animæ
eius curationem exhibere renuitis?Magnum
per diuina ridiculū, an maxima lamēta sint,
nescio. Vos alienæ febri curā quæritis,vos fa
tiscenti animę medelā adhibere cupitis,& in
lecti proximitate,propositi vestri immemo-
res,de alterius salute tractatis. Quid si illud
verè vobis à propheta dictum sit, Nunq
parùm vobis est, ꝙ molesti estis hominib
quia molesti estis & deo meo? et iterùm Ne
dice,cura teipsum. Sed hinc aliàs nouam
quia sanari nō potest cōclamatus: & imp
bus in profundum deueniens, mira tem
tate contemnit. Sed credo, viuit in illis,
malæ conuersationis suæ morte confi
Et potèst optare quis alteri,quod ipse
didit?Nunc rectè vobis cum propheta dic
mus:Omnia quæ loquitur populus ille,
ratio est,& timorem eius nè timeatis, ne
formidetis. Facessat à nobis,qui in vobis
pruritus iste linguarum, quos verè ide
pheta arguit: Scribētes,iniustitiam *fing
runt.Non nos beatum Petrum (sicut
à domino cum sedis priuilegijs,vel su
res eius,peccandi iudicamus licentiam
pisse. Ille perennem meritorum dote
hæreditate innocentię misit ad poster
Quod illi concessum est pro actuum
illos pertinet,quos par conuersatio
dor illuminat. Quis enim sanctum e
tet,quę apex tātæ dignitatis ꝛtollit? I
si desunt bona acquisita per meritum
ciunt,quæ à loci decessore præstantur.
enim claros ad hæc fastigia erigit,aut
guntur,illustrat. Prænoscit enim,quid
fiarū fundamento sit habile,super quo
moles innititur. Sed hinc actibus vestris
lestem porētiam putatis esse suffragio,
ad prędidium beati Petri apostoli adiu
(vt dicitis)dexteram commodatis. No
stolidi, solem facibus non adiuuari,
præsidium diurnæ lucis lychnos accen
ptum est enim: Scrutatur renes & cord
us. Sed in illa parte quis argumentu
vestris respondere, nisi quia finè arte
verum,& fides mēdacio sermonum
assuitur? Cur (inquiunt) ad principe
ueniistis,si audiri non licebat impetit
vos in stuporem pecualem peccati
aut diuinus horror oblimat, vt ver
excusatio aut fraude mensuram tran
beluarum pressa hebetudine non
An fortè aliud putatis fuisse, quod
est,ipsum debuisse synodum conuoca
us opùs erat officio, vt vos videlicet
tificale examen diuina sententia
quos à capitis sui compage in salu
mento insanus furor abscideret? Post
gumentationem operi vestro (nesci
an latratibus) indidistis, compara
tistitem vestrum,qui senioris natu
cium,vnius cibi commutatione
& primogeniti charam dignitatem
faucibus obsequendo. At ista quid
ex omni obiectorum parte conclude
rogo, vestro Symmacho benedictio
patri plùs deseruit,eripuit?Cui tā
nerum Iacob * vice est collata, no
Quis ex vobis,cæci parentis deside
turus,occurrit?Quis vestrūm deuo

genitorē venerabilem captum oculis, nulla
fecit lucis damna sentire? Nónne collatione
tenebrarum vestrarum, nox putatur per iu-
dum rutilans iubar distendere?& omnis ob-
scuritas,actibus vestris collata,decorem solis
assumit?Prætereà tunc Iacob,quanuis cōgru-
Gen. 48.d entem moribus,filijs benedictionem tamen
contulit iam promissam. Nam quid his lon-
giùs immoramur,eū docendi nō sint,qui cal
ces stimulis intulerūt?Credite mihi,pacis in-
imica sunt: impugnationi non sunt idonea,
quę profertis.Sed sequitur vinculū cum ęni-
gmate,quod nescio qua replicatiōis arte sol-
uamus. Tullianæ enim profunditatis pelag⁹
*cymbulam ingressi, *combulam nostram quęstionū fla-
tibus per littorū incerta transmittunt,in qua
tamen Christo clauū tenente,portum ingre-
diar,& figillatim de turbinibus vestris vni-
uersa discutiā, habiturus & inducturus illo-
rum facultatē,non meā. Aiunt enim: Si vera
episcoporum assertio est,sedis Apostolicę p-
fulem minorū nunquàm subiacuisse senten-
tiæ, cur ad iudicium districta conuentione
perductus est? Multùm quidē annosa hīc in
vobis laborat infantia, cui ille aduocandus
est,qui ineluctatę nobiscum semper pondus
Esaiæ 10.d propositionis exuperat, cùm manifestè pro
sacerdotibus cum propheta clamitem:Nun-
quid gloriabitur securis contra eum, q secat
in eaſaut exaltabit serra contra eum, qui tra-
hit eam? Vt sit mihi illud suffragio diuinum
Ibidem. oraculū:quomodò si cessauit exactor,tribu-
tum quiescit,ità contriuit Dñs baculum im-
piorum. Tribue, Dñe,quod ꝓdixisti in illis,
vt sicut errat ebrius & vomens, ità pereat in-
credulus,qui infideliter agit. Propter hoc,ꝓ-
Esa. 28. d pheta vobis insultans,vociferat: Audite ver-
bum Domini,viri illusores. Quisqámne cau
sarum ex præcognitione sancit euentum,&
rabidis terminum posiurus conflictibus,sic
metit,vt pernix decisio, dum in inquisitiōe
seniori innotescit, anticipet fauorē, cēlentis
famā accuset? Nūc paulisper ore,actibus,an-
nis,indignos pōtificali voce vos arguā. Nos,
qui statuta vestra nō vna apud vos volumus
lance cōstare, quibus de impugnatorū qua-
litate lati sunt canones, apud quos nefas est
cana patrū definita transcendere,quibus scri
Carth. cōc. ptum est in Carthaginēsi cōcilio,quod Apo-
9.cap. 4. Et stolicæ sedis per Faustinum episcopum, qui
Africani cō. tūc ab ea missus interfuit, probauit author-
cap. 98. tas,accusatoribus de inimici domo prodeūtibus non credendū, in quibus odio succēsa
vicinitas,per nutrimēta arida, flammā perse-
quutionū exuscitat,& vniuersam doli fabri-
cam,sumptu & machinis cohærētibus,secre-
ta dispositione componit. Istos quæ domus
euomeret?q scire potuisset nostra collectio,
nisi presentes? Et impugnationis qualitatē,
vndè nisi ex scripta propositione didicisset?
In quibus sentinā criminum, dum simulatō
ferunt persecutionem se debere crimīnibus,
agnouisset? Post illa, quæ de accusatoribus
prolata sunt,addidistis: Cur psonę iussę sunt
præsentari, quas sæpè Imperialis flagitässet
authoritas? Ad defraudationē * ingenij eius *genij
pertinere,qui nunc in sede Apostolica,quasi
in quadam arce,consistit,verè vobis dicit sa-
pientia: Homo infirmus & exigui temporis,
ad intellectum non peruenit:sed laboret,vt
sciat quid acceptum sit apud Dominum. Et
iterùm dicunt prouerbia: Odit se,qui negli- Prou.8.d
git studia. Imperitis enim obuiat mors. quid
enim illam,quæ ex viperina scientia descen-
dit,ignorantiā fingitis?Quid adhibetis mira
latrocinandi arte præstigia,simplicitatē ſró-
te monstrando? De vobis verè nunc dictum
est: Qui loquitur mēdacium,ex proprijs lo- Ioan. 8. f
quitur. Istam lętitiæ faciem ex iudiciorū cen
sura venientem, vafra prouisione sacerdotis
vestri oculis abstulistis, vt eum talibus aduer
sùs acies vestras instructū monitionibus, &
innocentiæ in testimonio orbis tela deferen
tem,ab ipsis iudiciorū adytis pelleretis,pra-
uidentes, vt nec sinè impugnatione insons
viueret, nec haberet solatium de incorrupta
iudicum inquisitione pulsatus. Vos præfato
& dedistis,& inuidistis examē, cùm vno eo-
demq; itinere à vobis disceptationum dubia
subire & prohibetur,& cogitur,& per singu-
larem callem,ad causam arcendus,euocatur,
nè manifestam salutem aut nō lacessitus ob-
tineret,aut subriperet absolutus. Adolescen
tiæ meæ memini me legisse temporibus de
quodam dictum,Exuli exilium imperas,nec
das. Vos prophetæ impetit sentētia: Ifli sunt Esa.14.d
viri,qui conturbauerunt terram,& qui con-
cusserunt regna. Et iterùm: Excidentur ra- Esa.18.c
musculi eorum falcibus,& quæ derelicta fu-
erint,abscindentur. Et rursùs: Dum non spe- Esa.30.c
ratis,veniet cōtritio vestra,& comminuetur,
sicut lagena figuli,multitudo vestra. Necnō
propheta,ad hanc causam specialiter loquu-
tus,intonuit: Dominus inclinabit manū su- Esa.31.b
am & corruet,qui fert malis auxilium: & ca-
det, cui præstatur auxilium, simulq; omnes
consumentur. Redeo tamen post multa ve-
tusta exemplorum suffragia ad nouellas ca-
nonum definitiōes. Clamat in alio loco Car Carth. cōc.
thaginense concilium: Quascunq; ad accu- 7.cap.2.Et
sationem personas leges publicæ non admit African.cō.
tunt,his impugnandi alterum & nos licentiā cap.96.
submouemus. Et nullæ accusationes à iudi-
cibus audiantur Ecclesiasticis, quæ legibus
seculi prohibentur. Quæro à vobis,viri,qui-
bus indita est ad vnguē polita perfectio,cui-
us conditionis fuerint ista mancipia,quæ po
stulata scriptis principalibus intimāstis. Si ea
seruilis adhuc in potestate alterius catena re-
tinebat, & nulla ab obscœnæ obligationis
compedibus vestigia in libertatem missa la-
xabant, vel vobis disceptantibus fidem ali-
quam prædictorum verba portässent? Sed
credo, replicabitis, veritatem, quam sponte
prolata in illis vox habere non poterat,hanc * cruciatib⁹
diuersis * crucibus è latebris suis *religiosus *rigorosus
tortor

Universidad de Deusto
Biblioteca

tortor exegerit, vt dum pœnis corpora soluerentur, quæ gesta fuisse nouerat, anima nó celaret. Sed (quæso) primùm ad leges publicas, deindè ad iudices ora cóuertite, qui possunt in defensione sua sic eloqui: Nos, quos nei seruitium pro istarum rerum abiectione fecit ingenuos, qui seruulorum insultátium contumelias aut despicimus, aut ridemus, q-
bus scriptum est de famulis per Apostolum:
Ephe. 6.b Coloss. 4.a Memẽtote, quia vester & illorum Dominus in cælis est, ad hæc seculi mala reuocabimur? Faciendum à nobis est, quod facientem alterum prophanum esse contendimus? Quod per ministerium iussiõis & manûs alienæ incestaret adspectum, nostro peragetur imperio? Nolite hãc ad vniuersas ecclesias mentẽ, rapacium luporum more & natura, seruare, quia postquàm nos maculâsset fortè pro desiderijs vestris cruenta discussio, effectum in his, quò tenditis, non haberet. Sed dicente vobis propheta, Ponamus circulum in naribus vestris, & frenum in labijs, & reducamus
Esa. 37. f vos in viam qua venistis: qui eodem propheta asserente impugnamini, qui dicit: Erunt, quasi non sint, & peribunt viri qui contradicũt vobis: hoc etiàm nouo aduersùm nos
Esa. 5. a subdidistis inuento, ipsum Dominum & redemptorem nostrum, seruorum subisse iudicia, & cæli operatorem, particulæ cuidã spontè subiacuisse terrenæ, dum testatur & loquitur: O Iuda, & qui habitatis Hierusalem, iudicate inter me & inter vineam meam. Hoc etiàm beatum Petrum, hoc Paulum apostolum non horruisse narratis, & illam vestram elegantiam ad ius pertrahitis, exemplorum nexibus præcedentẽ, quasi vobis in hac parte remanserit cum renitente contentio, & validis facundiæ vestræ digitis exigantur oblata. Samuelem etiàm prophetam mirificũ de
1. Reg. 12. a conscientiæ suæ serenitate vulgi dicitis implorâsse testimoniũ. Quid enim Samuel dixit? Scire Dominum, quòd nullius vnquàm substantiam, nullius pecus abegisset, aduersatum se muneribus, & quod est supra hominem, spontè veniẽtia dona vitâsse, prouidẽs scilicet, nè pro suspicionum præiudicio, opinionis damna pateretur. Postremùm, sub diuina attestatione patefecit innocentiam, nè humanum subiret examẽ. Redemptoris nostri iudicium, quod inter se & vineam suam optat euenire, dum vestra in præsenti negocio mala respicit, magìs implorat. S. Athanasius Alexandrinæ vrbis episcopus, dum participum vestrorũ argueretur inuidia, agnoscens, sibi per cõtumeliarum multitudinem exercitium contingere, non timore: ad veræ coronæ precium iunxit, quod de dignitate submisit, & ante cęlestem de absolutiõe sententiam, personam rei, innocẽtię bonus ęstimator impleuit. Sic enim milites Christi, sudore suo honorum sibi incrementa parturiunt, dum cõcessa fastigia celsiore humilitate castigãt, indè laudũ cumulos mercaturi, vn-

dè indepta culmina sublimi parcitatem de-
rantur. Sed quanuis beatum Athanasiũ Ro-
mano antistiti (quantùm nósse datur) impe-
rem locum ostendat, facto tamen in negotio
cóparantur. Ille pstò fuit iudicibus, iste (qui-
tùm & vos dicitis) aduocauit. Ille intentan-
discussionẽ, vt Dei famulus, non refugit
triumphum suũ in discussorum collectione
cõstituit. Sed quid his longiùs collationibus
immoramur? Iudicia & iste voluit, amauit, ex-
traxit, ingressus est, & quod posset fidelium
corda doloris iusti aculeis excitare, vene-
do concilio authoritatem etiàm contra
mereret, indulsit. Quis in hac allegatione
fronte nesciret fultum ad coepiscopos
tatis testimonijs conuenisse? qui hoc, q
districtionẽ eorũ minùs licebat, exhor
æstimans, illud magìs quolibet modo
ctandum, quod statuisset censor inual
Quid præfatum incessitis canina loqua-
te? Quid læditis non merentem? Votum
est, quod vestrum putatis esse terrorem.
astutiùs in vobis, q̃ in Athanasij aduers
nouelli virus serpẽtis insibilat. Illi nesci
quod vos optimè calletis, qualiter trium
tolleretur impetito: illi prouocatũ, nè
endus non occurreret, formidabãt. Vos
ram, quam habebat examinari non ser
venientẽ iaculis repulistis, & rædiù vo
sententia pręparatũ, vltriciũ armorũ
ptione cómutâstis. O malorum comm
ratio, quæ vocẽ & pręstat, & subruit, d
los, quos in clamorẽ coegerit, eorũ et
uitate facti, verba confundit. Quis pa
vos æquo animo garrientes? Ergò no
dùm assertionem vestram nouellæ ve
cómoda nó amamus, dũ definitis sen
pręstamus obsequium? Hìc tota ingeni
suspenditis, hìc resupinæ ceruicis ex
pectoris, quicqd habuit spiritus flamin
ctus euomuit. Aiũt emm: nolis à vobis
& Heliseĩ miracula, q̃ egit, dum mort
tauit, si annosa tamẽ sectamini, scõ
tur. Quid hìc rationis inuenit scrutator
neus. Nó si auri callidus inquisitor occu
sensibus vestris latétium venarum mo
ueniet, & insuetis lucẽ latebris ferm
sor admittet. Idcircò ergò cana mira
probamus, si iuuenilibus cõsensum no
bemus excessibus? Si seruum Dñi, dis
magistro Euangelij memores, subiug
quicquid potuit prodesse, negligimus
sunt, improbissimi hominum, q̃ ad vi
centẽ sinè iniuria vetustatis adhibe
uam deindè culpã, & quam inuestigato
stra transiérat, reclusistis: quarè Papa
empli instituto prędecẽdis, synodum
cauit, vt de criminũ eius obiectione
sceret? Post hæc nos falsitatis argu
principe, quæ in pstato negocio
dicimus postulata. Pręsta, Dñe, vt lab
huius sinè errore sinuosos superemus
ctus: dirige semitã, quã flexibilis colu

Psalm. 45. xta fabricã proprij corporis aut mentis operatur, vt verè dicamus: Dominus virtutũ nobiscum, adiutor noster Deus Iacob. Et cum
Prou. 21. d Salomone exultemus, dicente: Equus paratur ad diem belli, apud Dominum autem est oñe præsidium. Superuacuum quidem est, absurdis respondere propositionibus, dicẽte propheta: Nè respõdeas imprudẽti ad imprudentiã eius. Sed si quid cõtemptûs trãsierit, vereor, nè quasi validum putetur non tetigisse formido. Melius nobis est, cum beato
Prou. 26. a Paulo insultationis causãs incidere, & plena
2. Cor. 12. c voce testari: Factus sum insipiẽs, vos me coegistis. Hoccine ergò nullo constabat exemplo, vt sacerdotum papa concilium conuocaret, cuius arbitrium est collectio synodalis? aut parua erant, quæ de vestris cum hac
8. q. 4. Nónne directa. multitudine facinoribus damnarẽtur? Nónne directa sunt verba canonum, quicunque clericorum ab episcopo suo ante sententiæ tempus pro dubia suspicione discesserit, manifestam eum manere censuram? Ad huius rei ministeriũ deuotum Deo oportuit agmẽ occurrere, vt perditi & profligati gregis vlceribus medicorũ exercitus subueniret: quia quotiès morborum violẽtia celeri gressu ad animæ secreta festinat, obuias manus afferre non potest salutare consilium, nisi ex collatione multorũ. Nam & hocà rege vestra poposcit allegatio, vt absciss is clericorum præ-
8. q. 4. Nónne directa. iudicijs, de accusatorũ papæ merito p manũ os supernum iudicaret imperium. Videmus tamen, si placet, & illas disputatoris didascalici libelli vestri relegamus argutias. Habentibus etiàm nobis ante oculos patrum sanctiões, quibus excessuum vestrorum sentina ponderetur, lex ecclesiastica pontificem ab alijs accusatum, priusquàm sub luce obiecta constiterint, exigit non relinqui. Vos verò diuini vtputà iuris memores, qui leuia errata despicitis, qui peccati nobilitate gaudetis, nè vna vos ex desertione sacerdotis culpa respiceret, accusatis eum incrementis delictorum. Ad hanc vos * valetudinem ille, qui est * valitudinẽ prævius vester, adduxit, vt post desolatum, post impetitum pontificem, sinè vllius rigore sententiæ, totius penè Italiæ improbandã antistitũ crederetis esse censuram. Quomodò quidam dixit de cohorte vestra, festinantem animã morti credidit vni: potestne mens indocilis, criminum iam ditata successibus, & detestabili proposito, velut effœta seriari? Ille vos his locupletes malis effecit, cui elaEsa. 14. c tionum copiæ opes angelicas sustulerunt, & diuinũ censum nocendi, quo exuberat, thesaurus inuidit. Sed promissionis memores, vniuersa, quæ operi ipsorum recolimus inserta, tangamus. Arguitur stylo splendidissimo papa Symmachus, quarè conuentionẽ præueniens cum populorũ cœtibus examen intrauit, & postea iudicia, cùm euocat quatèr fuisset, spreuerit. Sic à vobis veri discessit affectio, vt mendaciorum nebulis vrbis testimonium putetis inuolui, & fallacię peniculo depicta verba, plùs virium credatis habere, q̃ veritatem, Roma quam retinet? Ergóne ille disceptationẽ vel importunus adijt, vel expectatus aufugit? Ergóne illam multitudinem deuorę Deo plebis, non pro fidei diligentia, Christiana magis expectatio, q̃ furor euocauit? Quisquámne ad inferendam violentiam currens, lachrymas comites habet? & qui studet esse formidini, vultum timentis ostẽdit? Multitudo illa iuncta sacerdotis officijs, attulit ad nos lamenta, nũ iacula: nec venit telis minax, sed fletibus miserabilis, vna tãtùm intentionem vestram ostentatione grauatura, quia vberibus oculorum fluminibus demonstrabat, quàm esset per acerbitatẽ vestrã cõditionẽ dolenda pulsatus, & in sobrietate venerandi examinis, afflictione propria cõmendabat, quem voce non poterat. Sed habetis manifestũ ex hac re, qui bilem furor accẽdat: quia penè absolutus ad iudicia venit, pro quo orbis illachrymat: & dum rebus extraneã in prędictũ inuidiã sermone colligitis, paulisper reuerẽtiæ vestræ diù ceruix superba submittitur. Sacrã enim congregationem tunc vocatis, quãdò extinctorẽ nostrũ Symmachũ vultis asserere, & crudeli pietate honori nostro putatis accrescere, quod residens in ecclesiarum arce, perdiderit. Nos ità non solùm non sensimus, sed diuersa sentimus. Ad alios magis tutelę vestrę venena cõuertite. Non habet testimonij defensoris, q repugnanti impẽdit oris obsequium. Perdit, quam esse putat, beneficij gratiã, qui aliquid præstat inuito: quia nõ est munus, nisi quod velis accipere. Nunc longa non opus est admonitione iam perditis: odiũ debemus operi, de cuius iam nõ superest, quod damnetur, authoribus. Mulierum turbas asseritis vrbanis coloribus cum prędicto ad iudicia conuenisse, & illa vestra subtilitate obtenditur sexũs, qui maiorem antistiti debuisset affectũ. Prophanissimi hominum, scriptum retineo: Aliud est maledicere, aliud accusare. Et prophetam dixisse, Reprobãtes verbũ, sperãstis Esa. 30. a in calumnia & in tumultu, & estis in eo. Propterea erit vobis iniquitas hęc sicut interruptio, quia pro nobis dicit Deus: Eos qui iudicãt vos, ego iudicabo. Et iterùm ad seruos suos dicit: nolite timere opprobrium homi- Esa. 51. e num, & blasphemias eorũ nè metuatis. Rursùm etiàm vobis clamat: Accedite huc semẽ adulterę & fornicariæ. Super quem lusistis, Esa. 57. a super quem dilatâstis os, & eiecistis linguã? Nunquid non vos filij scelesti estis semẽ mẽdax? Quæ quibus copulatis, aduertite. Dicitis, Indicta causa, derelictis defensoribus, Papa discessit, fori vobis in præsenti negocio & platearum, quarum estis hypocritę, exempla proponentes. Nobis scriptum est per Paulũ apostolum: Quibus crucifixus est mundus, Galat. 6. d quid illis cũ foro? Sed ista nescitis, aut (quod est grauius) nota contemnitis. Peregrinum

Universidad de Deusto
Biblioteca

(credo) aliquid & à ratione separatum postulans Papa, discessit. Nónne hoc sperauit, pro statu labentis Ecclesię pastorali cura cõstrictus, quod & religiosa prouidẽtia, & causæ ipsius ordo flagitabat? Quæ enim iudiciorum forma præcesserat, vt vobis hostiliter disruptis, etiàm per suggestionem vestram, sublatis Ecclesiæ opibus, qui diù fuerat cibus esurientium, famis mancipium videretur effectus, dum alimentis distributor egebat, vt fieret in dominatu seruitus, & in seruitute dominatus? Quæ hoc qualitas præcedentis æui per memoriam in medium transacta reddebat? Qualis habuit effici ex censura conuictus iudicatio, in quo causam adiudicatio præcedebat? Non fuit priuilegium, quo spoliari potuit iam nudatus. Vnum vobis putâstis residere in sacra collectione subsidium, vt ad tuendorum immanitatem criminum, sacerdotes vobis comites iungeretis, & fieret impunitum facinus pollutione multorum. Nunquàm conuenienti tempore censor adscisciturr, qui ad decisum penè negocium cõuocatur. Crimino si (& si est) meritum tollit accusator, qui in eo plùs furori suo vult licere, quàm iudici. Dicit enim vobis, impetens propheta: Hæc est pars eorum qui vastauerũt nos, & fors diripiẽtium nos. Ite angeli veloces ad gregem conuulsum & dilaceratum, ad populum terribilem. Ad vos angelus missus est, scilicet p sacerdotes, quorum voce & merito perferenda Christo dona suscipiunt, & placato dominãte, impetrata à mortalibus vota cõcedunt, per quos vobis oblata sunt munera repudiata concordiæ, qui pœnam merentibus, dilectiõis prẽmia detulerunt: qui dum se considerant, in nullo, quod merebamini, respexerunt. Quis eum (inquiunt) vidit cum accusatoribus suis aperta (vt aiunt) pugna confligere? Imprudentissimi omnium, quẽ cum quibus vultis decertare, respicite, & vtriusq; partis, si quid salutis in vobis resedit, loca, tempora, & personas attendite: & si vos nefariè cõgesta cordis adhuc praui non subegit opulentia, oculos ad Dominum paulispèr attollite, & vel breui tempore sinistri monitoris iussa contemnite. Agnoscite, summi regis præceptionibus vos in his, quæ meritò plectenda sunt, non muniri: quia quanuis responsi qualitatem dictent dogmata postulata, & petitio, dum existit præuia, quæ sunt sequutura, describat, nunquàm tamen cassibus vestris libera regnãtis verba cepistis, nunquàm desideria per aucupia calliditatis Imperialia vobis scripta militãrunt. Quotiès vanis hiatib⁹ nocẽdi inefficax morsus increpuit, totiès de accusato, quicq̃d spe tenuistis, effugit, & vacuos imago præsumptiõe occupata deseruit. Deo gratias, qui hanc prouidentiã indidit ei, cui rerum humanarum summã cõmisit. Spes certa quietis est & salutis, perfecta in gubernatore sapientia. Puppis, cuius magister ad

Esa.17.d
Esa.18.a

claui regimen intellectũs dote preparat, què statione, vbiquè portum habet in

Sardicẽ Concil. cap.3.

ctionem aliquid constitutum, & non de maioribus negocijs, ad collationem (si quid occurrerit) prefatę sedis arbitrio fuisse seruatũ. Sic enim habet: Si quis episcoporum iudicio prouinciali depositus fuerit, Romanum papam (si placet) rursùs appellet, & ipse (si videtur) reparet iudicia in opitulatiõe damnati. Ecce enode est, quod ad laqueum præparâstis, nisi fortè arctissimis in illa parte nexibus adstringamur, & replicationũ nobis itinera non patescant, dum callis antè peruius, dumetis hit nouella interclusione vestitur. His enim nos eloquij vepribus, dum gradimur per plana, retinetis, cùm dicitis, læsum principem, quarè attributum visitatoré contra ecclesiasticas regulas prima voluim⁹ fronte discedere, & nihil ampliùs liceret hinc vitijs, nè durescret lolium, nè prophana messis nulla disciplinæ ante maturitatem succisa falce decũberet, & putaretur licere, quòd iudices non vetabant. Vndè ex aperto constat, nulla vos extra pstantiam pijssimi regis, quã frustrà desideratis noxæ copulari, exemplorum authoritate fulciri. Supereest, vt & ipsum doceã in his excessibus, quod bono vniuersitatis contigit, non teneri: quia directũ, non occasionem litis, nec fomitem iurgij, sed causam voluit esse concordiæ, præuidẽs scilicet, quòd nisi simplicem iussionũ suarum tutela vallaret, citò in escã dissidij toxica vestra surriperẽt. Scriptum est enim: Vir simplex credit omni verbo. Idcircò mandati limitem fixit, quem nulla liceret transgressione violari. Præfatum, ad beati Petri basilicam, mox vt Romam fuisset perductus, mandauit occurrere, faciens de sacerdotis voto regis imperium. Quis enim non putaret pontificem spontè pariturum in ea parte, quam licere sibi princeps non credidit, etiàm si vetaret? Ibiq; papam ab eo salutatum, suo ore iussit affari, vt traderet coepiscopis mancipia, nullis subdenda tormentis, seruanda profectò ad disceptationẽ synodalis examinis. O castitatẽ pcepti, q̃ dũ facié pſentibus pfert tẽporib⁹, in vmbrã cogit antiquã, q̃ rapit lumẽ veteribus inauspicato splẽdore nouitatis. Quis hoc lingua diues, quanq̃ merito pauper, vel opiniõis fabricator adiũxit? Quis taliter cõmẽdatitijs laudib⁹ locupletauit fama dominũ, actuũ suorũ veritate mendicũ? Nõ derogo vobis descriptorib⁹, quorũ beneficio cõtigit, ornata ad nos Maiorum gesta perduci: sed Dei beneficia non tacebo, quia princeps noster rebus superat decora sermonũ, si obnoxiam linguis gloriã * munerabilis causarum trutinator inspexerit, vt cùm petitioni vestræ effectus artifex præstaretur, in omnibus tamen iura ecclesiastica custodiret. Quæ ad hanc æstimationem (quanuis acutiora cæteris) corda sufficiunt, vno tempore, vna scriptione, sinè æquitatis detrimento, desideria vestra supplentur, & eadem charta ad ministerium religionis, & vestrum destinatur ad

Prou.14.b

* venerabi. lis

gaudium. Boni enim prænidet principis inquisitio, seruilem assertionem innocenti examine non probãdam. In electione enim venerandorum iudicum ipse accusantes extra ordinem repulit, ipse ad spem retulit accusatum. Videamus tamen, ista si facta sunt, si nec inimici etiàm terreni domini non fuistis, dũ Christum & regem parili temeritate despicitis, & vnus vobis ad vtranque contumeliam ductus est criminum destinatus antistes, ab ipso complendæ iussionis confinio oris vestri spiritus abripitur, & ad incentiuũ confusionis aptatur. Qui pacis militaturus aduenerat, inuisis beati apostoli liminibus, ad vsum furoris vestri iam nescius fui aduocatur: & illud, quod ex oñibus orbis cardinibus deuotos attrahit, positũ in vicinitate transitur, ecclesiarum fundamentum adire nõ permittit structura mediocris, truncus spem bonorum fructuũ perdidit à radice separatus. Dicatis forsitan, Apostoli genio decerpi, si putatur cęli ciuis terrarum locis includi. Tamẽ, quanuis benedictio poscẽtibus vbiquè præstetur, & exigat præsentiam martyris fides & deuotio supplicantis, negari non potest diligentiæ natali solo plus tribui, & maiorem affectũ loca impetrare, de quibus ad superna transitur. Quam fidem allegationi curationum multitudo iam præstitit, & vtitur post obsidiõem diabolicam testibus iam sanatis. Hęc licet per redemptorem nostrum in toto orbe celebrentur, est tamen non modica momenti illius per frequentiam comparata nobilitas, quia per eum, qui hominem mutauit in angelum, illustrari potuit natura telluris. Hanc visitatori vestro inuidistis gratiã, æstimãtes, quia errorum vestrorum sectator esse desisteret, si reuerendæ passionis penetralia contigisset. Ecce non habetis in regia authoritate subsidium. Ecce post cælestem commotiõem, iustè vos & principalis, quam sperni fecistis, censura percellit. Videamus si supereſt aliqua de regulari propositione defensio. Visitatores, inquiũt, & alijs episcopis dedit ipse, & iustũ est, vt facti sui lege teneat. Non vos in hoc titulo falsitatis incesso, diù mẽdacijs adhærẽtia verba nõ arguo. Dico tamẽ latoré iuris, diffinitiõis sue, nisi velit, terminis non includi: & nisi princeps fastigij summa moderet, frustrà ad illud, quod dederit, ius vocat. Lex pbitatis & mẽtis est, q̃ hominẽ viuentẽ sinẽ lege castigat: ppriè moribus impẽdit, q̃ necessitati nõ debet disciplinã. Aliorũ fortè hominũ causas De⁹ voluit homines terminare: sed sedis istius pſulis, suo sinè quæstione reseruauit arbitrio. Voluit B. Petri apostoli successores cælo tãtùm debere innocentiam, & subtilissimi discussoris indagini inuiolatam exhibere conscientiam. Nolite æstimare, eas animas de inquisitoribus non habere formidinem, quas Deus præ cæteris suo reseruauit examini. Nõ habet apud illum reus de allegationis nitore subsidium,

9.q.3. Aliorũ hominũ

Universidad de Deusto
Biblioteca

quandò ipsorum factorum vtitur eo teste,
quo iudice. Dicas forsitan, omnium anima-
rum talis erit in illa disceptatione conditio.
Matth. 16. c Replicabo vni dictum: Tu es Petrus, & super
hanc petram ædificabo Ecclesiam meam: &
quecunq; solueris super terram, erunt soluta
& in cælis. Et rursùs sanctorum voce patet,
pontificum dignitatem sedis eius, factã toto
orbe venerabilem, dum illi quicquid fideliũ
☞ est, vbiq; submittitur, dum totius corporis
Esa.10.a caput esse designatur, de qua mihi videtur
dictum per prophetam: Si hæc humilia-
tur, ad cuius confugietis auxilium, & vbi re-
linquetis gloriam vestram? Quid si immun-
da mihi labia habenti, & nullis succensa car-
Esa.6.b bonibus, vt Esaiæ concessum est, vt his ablu-
tis, ipsum ad possessionis suæ tuenda priuile-
gia Petrum apostolũ liceret euocare, & quod
psal.4. ait precibus, humana voce loqueretur? Quẽ
si audiretis, hæc diceret: Filij hominũ, vsque-
quò graues corde? vt quid diligitis vanitatẽ,
& quæritis mendacium? Scitote quoniam
mirificauit Dominus sanctum suum. Quid
stabilita Christi manibus cupitis fundamẽta
subruere? Quid canum possessionis genium
illius, qui per culpas iuuenescit, ariete pulsã-
tis, vt diuulsiõe ecclesiastici gregis, nouis me
& post carnem passionib⁹ subiugetis? Inau-
ditum sacrilegij genus est, quod mentitæ re-
ligiõis honore coloratis. Dehonestat vene-
randi reuerentiam nominis, qui adiutorem
se in his, quæ in Deum iactat commissa, pol-
licetur. Contumeliæ genus est, quasi in sola-
Rom.14.a tio adesse sublimi, iuxta Apostolũ: Tu quis
es qui iudicas alienũ seruum? Quid auribus
imperitis illuditis, & grauiorẽ vindictæ spe-
ciem facitis esse quàm culpæ? Si odium de-
beris excessibus, vos mundate. Cur liberiùs
condemnatis scelera, quàm vitetis? Sui im-
pugnator est, qui fornicationis officijs vr-
Psal.72. get adulteria, & per animarum stupra, carnis
accusat. Scriptum nempe retinetis: Maledi-
cti omnes qui fornicantur abs te. Fœda ergò
à nitore Domini sui obligatiõe dissoluitur,
qui statutis cælestibus minùs mera fidei de-
pendit officia. Possessionis nostræ vobis (vt
video) claritas mouit inuidiam, quem simu-
lata vt mali possessoris indignatiõe transfer-
tis, dum desudatis impendijs. Arcem, quã fu-
istis conspicui, crebris labefactatam ictibus,
nisi obsisterem, proposuistis subruere: & cæ-
lo stabilitam machinam, quãta sit, ostende-
re per ruinam. Nolite præstolari de clade ve-
stra victoriã, nolite triumphũ superãdo per-
dere, meis laboribus, meo sudore quæsitum.
Quicquid ad triumphũ ducit, obtinui: quic-
quid vos illustres faceret in sede, congessi.
Vobis tribuit claritatẽ fax ista, quam viperi-
no liquore putatis extingui. In perniciẽ pro-
priã accẽditur, qui sic sequit in gratię suę ger-
mina, vt plãtas abscindat. Liberior iusto ira-
cundia, plùs quàm alios, lacessit authorem.
Symmachi, quos vocatis, excess⁹ si sunt, illa,
qua & vos, expectatione sustineo, nesci-
peccantẽ patientiã iudicis non amare. Q
nisi vltionem flagitat, qui, dũ reus & ip
vindictæ in alterum moras accusat. Ha
à me vox debebit studijs, quoniã De
se teneo, pronũ hominem esse in mal
omnem carnẽ amicã esse peccatis. N
casione personæ, innumeris datura d
tem, fiat in abiectione possessionẽ, d
mo incessitur, lex diuina frangatur. M
dite, si sunt ista quæ dicitis, respicio:
in illis, quibus nil tale dicebatur, qui
inspexi. Errat, qui falli Deo proxim
dit. Mihi vindictã, ego retribuã, dicit D
nus. Vos potiùs olim filij, de quibus
lis ventrem partus onerabat, ad abie
cordiã redite. Pio vos sinu, sicut hab
tenùs, mater Ecclesia accipiat. Nunq
sera correctio. Scit diù expectare imm
labore quæsitos. nescit pro vilibus d
magno precio cõparatos. multis gra
cursus est ad salutẽ. Præter desperat
excludit. fructus veniæ, proxim⁹ est
Nolite Symmachũ papã pressuris ve
uare. Si reus est, mihi credite, cùm co
humanę impugnatiõis ministeriũ
mox succedet arbitriũ. Nonne spẽ
cognitoris lance p̃dicto aut pœna d
p̃mium? Syllogismos à me sermon
mata non ḡratis. Antiquo adhuc v
irrisam à sapiẽtibus seculi ⁺cymbala
qui. Illa me p mundi freta fulten
batum in captionẽ hominũ rete q
tis. Redite ergò, quia fuga vos n
agrestes, eripuit. Currite ad ouile,
rum vos exponatis insidijs, nè p
amittatis gratiam sponte veniẽtibus
contemptam inuitationem gehenna
quitur. Ego, si quid dulcedinis, vt attribu
bui: si quid districtionis, vt attribu
magister, impleui: ꝓuidete, nè d
lemcũque crucis meæ anguluṁ ra
rum corona circundet, nè dolẽs
traneis in longũ solitudo domine
bor veteri mei, sterilitatis vice hosti
risse familiã, & numerosa proles, p
actus infœcunditatem parentis o
Pauca sunt, quæ asserui: sed quãta ex
deant, ęstimate. Venite filij, audite
rem Dñi docui vos. Romam reꝑpe
ab idolorum seruitute, finè auri, fi
precio, liberam sanguinis Christi
sio: cui etiàm meam seruuli fui
impẽdi, quę per multa tempora
tum delubris exhibuit, quæ diù
in imaginibus ⁺dæmonũ, cui labo
su indiderat manus magistra terro
suspexit potestatem numinum em
cio metallorum, cui sublimiores
rit exercitatior manus artificis: &
quam homo per fabricam cõtul
mines, Dei habuit forma maiorem
Christo propicio, ad nouas form

cra rediérunt. Eccè iam de obsoleta superstitione vsus vester accepit, quod lætetur, dum de veteri tonãte noua meritò vascula præparantur. Quid hanc annitimini interrumpere quietem? Quid ludere vanis intentionibus felicitatem? Excusationem non habet furor iste, si creditis. Non interest, quibus itineribus ad mundi principem ⁺currat, qui à sancta vnitate discordat. Pingues hostias litat
☞ diabolo, qui contristat Ecclesiam. Vanas ergò repudiate tẽdiculas, simplicem habet defensionem pacis affectus. Nimis armatus est, qui illa, quæ aduersarius concordiæ ministrat, tela contemnit. Sufficit contra omnia iacula iurgiorũ, fidei nuda oppositio. Quid Eulalij & Bonifacij tempora, dum malorum solatia quæritis, reuocatis in medium? Quid incrementis excessuum præsentatis vetusta cõtagia, & per iniquam voluntatẽ senectuti in operiendis delictis facitis nil licere? Alia tunc fuit causa discordię, & nisi narrãdo cogerer sustinere transacta, ostenderem vobis, nullum euenire solatium de comparatione factorum: quia illos, quos ad pontificale fastigium intentioni obsequẽs seruor euexerat, vtrosque repuli. Hunc elegi, quia ex illis, teste exitu, nemo mihi placuit. De istis contra regulas nitentem, profugum feci: proiectum legitimè, mundo impugnante seruaui. Scitis ista, nec noua sunt: quia dum ille truditur, iste firmatur, vester mihi ministrauit assensus. neindè cur in pniciem vestrã lęditis sacerdotale concilium? Cur laceratis sententiam, in qua inspirante Christo, oracula superna patuerunt, & inter Deum atq; homines interpres extitit lingua põtificum? Quid generalis Ecclesiæ dolorem facitis, quanuis in principali, tamen in vna commissum? Illa em̃ cęli curia, variarum dotibus aucta curialiũ, & multo redẽproris nostri auro, ostroq; decorata, nihil in illa discissione authore se protulit, sed per humanæ linguæ ministerium diuino militauit imperio. Intellexit nõ esse suũ, qcqd impulsa cõstituit. Nihil habet in illa sententia, nisi vndè ⁺solata deuotione gratuletur. Peregrinum stylus sensit eloquium, indè sumens gloriam solam, quòd infusa sibi & seruauit, & coluit. Quid his de exemplis Euangelicis præparãstis calumniam, sicut de vobis scriptum est, Errauerunt præ ebrietate, nesciérunt videntem, ignorauerunt iudicium? Nam dum prophanis memoratos verbis cæditis, & inscitiam proditis, & liuorem. Isti ergò resurrectionem corporis, quam prædicant, nõ credẽtes, hæreticis miscuére contagijs. Isti qcquid abiurãt linguis, corde sectantur. Ergò quia dixerunt eum timendum esse, qui potest occidere, & animã mittere in gehennam, ideò à fide aliena texuerũt. Eccè profundam imperitiam. En B. Lucam, cuius potestis assertione comineꝛ, quid clamat? Timete eũ, qui postquàm occiderit corpus, habet potestatẽ animã mitte-

*sola

Esa.28.d

Matth.10.

Lucæ 12.a

re in gehennam. Quis hîc locus erroris, vbi congruentia pari ductu exempli & historiæ verba concurrũt, nec diuersum est ab intellectu catholico & lectionibus, quod præferturi? Nunquàm benè nodus in ſcirpo quæritur, non inuoluit nebula prædicatæ lucis authores. Resurrectionem ergò carnis nõ credunt, quia posse confitentur corpus occidi, quia peccatricem animam gehennæ mancipari? Dẽfis cor vestrum vepribus suffocatur, & interna vitia alijs certat ascribere. Ioãnis etiàm apostoli iactatis scripta violari, quia ex eius verbis dictum est: Si dicamus, quia
1. Ioan.1.a peccatum nõ habemus, nosipsos seducimus, & veritas in nobis non est. De qua dicti diuersitate nihil queror: in eo ergò corrupta sunt apostoli monita, quia non iunxerunt, nosipsos decipimus, & quia non iunxerunt, mendaces fumus, non solùm diuinæ, sed etiàm humanæ rationis ignari? Qui veritatem non habet, mendax rectè censetur: nec alia re, nisi falsitate, plenus est, qui integritate vacuus innotescit. Sed hęc in vobis non curanda sunt linguæ oratione, sed gemituum: nec magis sunt vobis exhibẽda verba quàm lachrymę, quia liquidò nocẽs est, qui insontibus aut meritum culpabilis, aut nomẽ opponit. Reliqua obiectionum vestrarum capita non reuoluam. Præstat silẽtio damnanda sepeliri. Nobilitatem dat facinorib⁹, qui vernulationem ipsorum multiplici ad aures posteras relatione transmittit. Beati Pauli
2 Tim.1.d est sequenda sententia, qui monet per discipulum cunctos, & clamat: Inanes quæstiões euita. Multa eũ sunt in vestris ꝓpositionib⁹, quæ ità fœculentis vlnis peccandi amor amplectitur, vt fiãt indigna memoratu. Plura leuitas dehonestat, dũ subductis euiscerãtur verba vra ponderibus, & de religiõis causis elocutio vẽtosa cõponitur, auris cõgruẽter sortita grauitatẽ, quę in palearũ abundantia nihil est horreis illatura de tritico, dũ infœcundam frugibus culmorũ parturit vbertatẽ, & spẽ de herbæ luxuria mẽtitur agricolis, de quibus nihil lucri vẽtilabra reperiũt igni debita, incendioq; peritura. De his scriptum
Psal.75. est: Dormierunt somnũ suũ, & nihil inuenerũt. Nihil est, charissimi, pace dulcius: si tamẽ saporem eius, amaritudine plenũ pectus nõ excludat. Breuiorem quidem admonitionẽ debuerã, quam prolixam non parua vestrî consideratio, & diù in vobis iurgijs excitata frons, protulit. Vsus est, multa peccãtiũ stricta allocutione non corrigi: & effusionẽ plurimi, quam in delictis habuerũt, in monitoris sermonibus hanc requirunt. Me satis est, & diligentiæ vestræ, & iustis cælestibus obsecutum. In his quæ secuta sunt, locũ sermonibus non relinquam: quia hæc refero, mũdi caput Romam, per vestras intẽtiones esse prostratam, & nutricẽ pontificij cathedram, quasi vltimum videre sedile despectã. Cuius vocẽ beatus Paulus excepit, & illa, qua sem-

Universidad de Deusto
Biblioteca

per vsus est, eloquij intonuit libertate, apostolorum principē lenitatis incessens, quòd fluxis & profligatis mentibus, parētis adhuc seruaret affectum, nec in profundum ductis vlceribus ferro medicāte succurreret, rescindenda docens laminis secreta morborum, & manifestæ desperationi salutiferum esse vulnus adhibēdum: nè, dum manus medici per pietatem à sectione corruptæ carnis suspenditur, de abstinentia teli inuitetur exitium: quia parcit ægris dextera, curandos interficit. Nec grandis est differentia, vtrùm lœtū inferas, an admittas. Mortem languentibus, qui cùm posſit, non excludit, inflixit. His ergò aduersùs eos oris ianuam patefecit alloquijs: Oīs qui iudicas, in quo alium iudicas, teipsum condemnas. Eadē enim, quæ iudicas, agis. Scimus enim, quia iudiciū Dei est secundùm veritatē in eos, qui talia agunt. Et iterùm: Beatus qui nō iudicat semetipsū in eo, quod probat seipsum. Quænam est ratio vt prædicet non furādum, qui furatur, & prodigam verecundię frontem, nube vestiat impugnationis alienæ? Nemo rectè monitoris personam accipit, nisi qui actibus suis errata condemnat, & amorem innocētiæ, conuersatione demonstrat. Nam adiacet etiām publicanis, amica moribꝰ vitia damnare sermone, & sceleratioribus linguæ officijs punire quod diligunt: quasi non quoddā genus sit maiorum excessuum, dare rei affectū labijs quam mente despicias, & ingenij virus colloquij melle vestire. Hæc sic ago, quasi vobis esset pudor pudicitia: venustis adspectu, liceret accusare doctorem: & aduersùs electum, oris liuidi morsus aptare, cùm antè futuri præscius, per epistolam ad vos datam, plena voce commonuissem: Quis accusabit aduersùs electos Dei? Deus qui iustificat. Quis est qui condēnet? Et iterùm: O homo, qui iudicas eos, qui talia agunt, & facis illa, putas quoniam effugies iudicium Dei? An diuitias bonitatis eius, & patientię, & lōganimitatis cōtemnis? Accusatis malitiā, repleti iniquitate, fornicatione, immunditia, auaritia, nequitia, inuidia, homicidijs, cōtētione, dolo, malignitate, superbi, elati, inuētores malorū, parētibus nō obedientes, insipientes, incōpositi, sinè affectione, sinè misericordia: docetis fornicatoribus neminē esse miscēdū, adulteri Laurētij aut sequaces, aut pręuij, per quos ille aut excercuit, quę habebat toxica, aut effundēs mōstrauit, quę accepit: post illā illecebrosæ cōmuniōis maculā, & pestē toto orbe execrabilē, sacerdotes dei, quasi obsoleta cōparatos communiōe, culpatis Reos putatis esse, qui subiēre cōsortiū, nullo teste conuicti: & sectamini hominem, toto ecclesiasticę inscriptionis non dicā stylo, sed ense perfossum. Quod licet, non licet: & quod non licet, licet. Quemadmodùm Iamnes & Mābres restiterūt veritati, sic & vos mente reprobi circa fidem, proditores, proterui, inflati, amantes voluptatē magis quā Deum, habentes speciē quidem pietatis, virtutem autem ipsius abnegantes. O vinculum interni, qui nequit expedire, quod cepit, qui profundis ingestum viscerib⁹ quendi affectū, quem imperat, vt irrepa Nihil vobis vltrà plùs eloquar: quod dictione remanet, lamenta supplebunt. Si inter manus medicorum curatiōe ægrotis, nec aliqua cœptæ salutis cōsideratio reducit, saltem orbis parentem vrbem respicite. Ipsa vos, post defensores sanctos, mœrēs aggreditur, ipsa compellatura sermonem, nè me, quam Dei si quid est pietatis, in reliquum ordinetis templa, repudiatis phanorū cultibus, uæ lucis nitore gaudentem, fecerunt spicuam: quam post sacella sordenta, to pecudum tabo polluta, ab hostiaone purgauit: quam reducta post hasanitas febrium fecit delubra conuacui non fuerunt penè numerosiora numina: quā religio sua reddebat uotione mendicam: quam egestas oprat, frequentia à dijs suis beneficia tē: quę Curios, Torquatos, Camillos ecclesia nō regenerauit, & reliquos rimæ prolis infœcunda mater ad tardum exhaustis emarcui malè fœta vquia Fabios seruata patria non redcijs multo sudore gloria parta nihil profligata est operum sinè fide immocriminosis iunctus est æqui obseruaquia Christum ignorauit, Scipio. Pvellem stylum ducere, si orbatæ pectnere pateretur, infantiam. Sed quimentationis transacta relegit, lachrytēpora videtur optare. Nemo credituse, quorum relatione non lædituriaciem de filiorum funeribꝰ referencerto teste crudelitatis arguitur. Illitas plùs mœroris attulit perdita, quditatis acquisita. Relegamus tamen,mutata sunt ista successibus. Ecce isacrario Libertatis, nihil seruile decultibus inuenitur: ecce honoraorbis genius, flos Romanus, quæ alirata est, plena sanctitate calcat altaiam curia mea ad cælum vocatur, accipitur. Nec possum dicere, persobolem post gratiā baptismi, quæ pentina mors abstulit. Multos trahcurulium possessores, supremus rnè dispendio cultūs aut dignitatis tur. Penè iam terreni munificentiæ diuinum mercatur affectum, & hoc sti gloriam proficit, quòd inundo esse venerabiles. Mentior, nisi egena aduentū consulatūs vestri in tabferiarum præstolantur. Etenim pup-

Gal.2.c

Rom.2.a

Roma.14.d

Dist.81. Nemo rectè.

Rom.8.f

Rom.2.e

Rom.1.d

2.Tim.3.b

subrepētē stra, qua animi vocabulū nobilitatis, *subripientem miseris vestimentorum largitate depellie *pellit algorem. Propè iam iterùm necessitatibus ferunt auxilium decora fastorum, & veteri infidelitate deposita, in tali præparatione censūs dispendia, efficiūtur lucra animarum. Eccè nunc ad gestatoriam sellā Apostolicæ confessionis, vel admittūt limina candidatos, & vberibus gaudio exactiore fletibus, collata Dei beneficio dona geminātur. Quis tempore, quo preciosis siccamus vbera partubus, quo prolem nostram æterna genitrix, rursùs paritura, nūc suscipit, cuiꝰ post primam natiuitatem grandæuis fœtibus aluus impletur, quæ mihi prolem regenerando dulcem facit esse, quam peperi, quæ ad se veniētes senium facit exuere, & ad vitę principia redire confractos: quis hanc felicitatē, rogo, interpellatione cōmutat? Quis per discordiam viperina mente compositam, aurei mihi seculi iubet pire beneficia? Quis in renouatione mea occasum clandestinus inspirat, & qui blandę frontis speciem inimicitijs vires acqrit? Generosam in tali negocio prosapiam non agnosco. Si qui sunt tamen summorum, quos vilibus tempestatis huius procella sociauit, alijs authoribꝰ facinorum participatiōe maculantur. Splendor sanguinis, etsi communiōem criminum incurrit, nescit tamen ducem se præbere peccātibus. Habet forsitan reatū de neglecta cautione, non habet dignum supplicium de scelerum principatu. Sub quadam verecundia iungitur delinquentibus, qui ad adulta iurgia conuocatur. Non meretur desperationem perditi, in quo facilis tantùm credulitas improbatur. Vos potiùs video triuiorum germina. Vos agnosco, in quibus naturæ vilitas conueniētes sibi mores peperit, quos degenerāsse claritas fuerat, qui per mētitæ titulum religionis gaudetis impunitate vitiorum: quorum labia nunquàm aut honorum sapor tetigit, aut quietis: qui fas omne origini parēdo violatis, quos de latebris & specubꝰ productos, præsens causa monstrauit. Quis ante concinnationē mali huius, qui essetis, agnouit? Diù fouistis secreta, quibus vos nox generatiōis abdiderat. Redite potiùs ad amicam cæcitatem, nobis serenam & diurnam lucem relinquite. Concordiā Ecclesiæ aut absentia, aut correctione præstate. Si tamen vultis vos numerari inter splendidas prosapias, actuum emendatione cognoscam.

QVINTA SYNODVS ROMANA, DVCENTORVM octodecim episcoporū sub Symmacho papa, tępore Theodorici regis, indictione nona.

POst consulatum Auieni, cùm in vnum, annuente Domino, ante confessionem B. Petri apostolorum principis resedissemus, sancta synodus dixit: Libellus, qui synodali authoritate contra eos, qui aduersùs quartam nostram synodum, quæ habita est Romæ *Palmari, mutire pręsumpserunt, ab Ennodio conscriptus est, coram omnibus deferatur, & in præsentia omnium legatur atque roboretur. Quo recitato, & ab omnibus cōsona voce roborato, sancta synodus dixit: Hæc futuris temporibus conseruentur, atq; ab omnibus teneantur, & in omnibus seruētur. Hic libellus integerrimè synodaliter ab omnibus teneatur, atque inter quartę & quintæ synodorum nostrarum actiones interponatur, & ità sicut harum synodorum decreta habeatur: quia synodali authoritate conscriptus est & roboratus. Ad quę terbeatissimus papa respondit: Iuxta vestram omnium fiat voluntatē, & vt iudicatis, Apostolica habeatur authoritate, & inter apostolica, quod dicitis, interponat decreta, & sicut cętera Apostolica ab omnibus teneatur decreta. Ad quę omnes ter vna voce responderunt, dicētes: Vt fiat, rogamꝰ: Vt fiat, rogamꝰ: Vt fiat, rogamꝰ. Postque acclamatū est ab omnibꝰ epis & presbyteris: Illi, qui papā Symmachum accusauerunt, & damnationem ei inferre tentauerunt, & illi, qui eum iudicauerunt, aut contra nostram synodum garrire, aut scribere præsumpserunt, vt damnentur rogamus. Et paulopost omnes episcopi & presbyteri voce magna clamantes, dixerunt: Exaudi Christe, Symmacho papæ vita. Dictum est octiès. Cuius sedem & annos. Dictum est deciès. Vt fiat, rogamus. Dictum est duodeciès. Quibus cessaris, Symmachus episcopus Ecclesiæ catholicæ vrbis Romæ, dixit: Quoniam fraternitas vestra singulari charitatis studio, pio ac vigilanti affectu, indefessis laboribus ac spiritu viuaci studuistis, venerādi patres, tutelam rerum Ecclesiasticarum souere, sedē Apostolicam (quæ solida Petri confessione stabilita est) tueri viriliter, cui licēt indigni, Domino sic disponente, pręsumus: ac paruitatem nostram iam dudùm multis afflictionibus impulsam, virili protectione defendistis, oblocutoribus & susurrātibus resistendo, qui nouis semper insidijs semper aliquid aduersùm nos & famam nostram moliuntur, quos spiritus ille diuisionis continuis exagitat aculeis, quibus est pax inimica, & discordia placens: & quia vestra bonitas curam prouisionis nostræ suis exhortationibꝰ incitauit, *& parilem circa ecclesiæ tranquil- *etiām litatē Dei nostri cōtemplationē animi *præ- *præstat, stet, flagitamus, vt circa insidiatores & persecutores nostros mitiùs agatis. Et licēt iustè damnent, propter misericordiam tamen cōseruentur, vt in nobis illa nomini declaretur sentētia, qua præcipitur, ità fratribus dimitti,

Universidad de Deusto
Biblioteca

ti ſicut ſibi à Domino cupiũt dimitti. Decæterò verò,nè vnquàm talia non ſolummodò in Apoſtolicæ ſedis præſule à quoquam preſumãtur,ſed nec in vllo Chriſtianorum epiſcopo vſurpentur.non ergò neceſsè eſt ſuper his noua cudere,ſed vetera recitare atque firmare. Eſt enim à multis anteceſſoribus noſtris ſynodaliter decretum atque firmatum, vt oues, quæ paſtori ſuo commiſſę fuerint, cum nec reprehendere,nisi a recta fide exorbitauerit,præſumant:nec vllatenùs pro quacunque re alia, nisi pro ſua iniuſtitia,accuſare audeant: quoniam paſtorum actus gladio oris nõ ſunt feriendi, quanquàm ritè reprehendi æſtimentur. Nec vllos epiſcopos ſuis rebus expoliatos, vel à ſedibus vi aut dolo,aut quocunq; ingenio pulſos,ſicut & vos de nobis iudicâſtis, aut ad ſynodum tam prouincialem, quàm generalem poſſe conuocare,aut in aliquo iudicare,antequàm cuncta, quæ eis ablata ſunt, legibus teſtati eorum pacificè per omnia redintegrentur, decernimus. Priùs ergò oportet, omnia illis legibus redintegrari, & eccleſias,q̃ ſublatę ſibi ſunt, cum omni priuilegio ſuo reſtitui.& poſtmodùm non ſub anguſto temporis ſpatio, ſed tantũ tẽporis ſpatium eis indulgeatur,quantum expoliati vel expulſi eſſe videntur,antequàm ad ſynodum cõuocentur,& ab omnibus, quiſque prouinciæ ſuæ,epiſcopis audiatur. Nam nec cõuocari ad cauſam,nec dijudicari poteſt expoliatus, vel expulſus: quia nõ eſt priuilegium, quo expoliari poſſit iam nudatus. Vndè & antiquitùs decretum eſt: Omnes poſſeſſiones, & omnia ſibi ſublata, atque fructus cunctos ante conteſtatam litẽ, præceptor aut Primas poſſeſſori reſtituat.Et alibi ſcriptum habetur: Ille, qui violentiam pertulit,vniuerſa in ſtatu, quo fuerãt, recipiat:& quæ poſſidet,ſecurus teneat.Et alibi in ſynodalibus patrum decretis, & regum edictis legitur ſtatutum: Redintegranda ſunt omnia expoliatis vel ejectis epiſcopis,præſentialiter ordinatione põtificum, & in eorum, vndè abſceſſerunt, poteſtatẽ funditùs reuocanda,quacunque conditione temporis,aut dolo,aut captiuitate,aut virtute Maiorũ,aut per quaſcunque iniuſtas cauſas res eccleſiæ, vel proprias, aut ſubſtantias ſuas perdidiſſe noſcũtur ante accuſationem, aut regularem ad ſynodum vocationem eorum, & reliqua. Eſt etiàm in antiquis Eccleſiæ ſtatutis decretum, vt qui aliena inuadit, nõ exeat impunitus, ſed cum multiplicatiõe omnia reſtituat. Vndè & in Euangelio ſcriptum eſt: Quod ſi aliquid defraudaui, reddo quadruplum. Et in legibus ſeculi cautum habetur: Qui rem ſubripit alienam, illi, cuius res direpta eſt, in *vndecuplum, quæ ſublata ſunt, reſtituat. Et in lege diuina legitur: Maledictus omis, qui trãsfert terminos proximi ſui. Et dicet omis populus,amen. Talia ergò non præſumãtur abſque vlla vltione, nec exerceantur abſque ſua damnatione. Accuſatoribus verò [illegible] cis,vel de inimici domo prodeũtibus, [illegible] cum inimicis immorantur,aut ſuſpecti [illegible] nè credatur: nè irati, nocere cupiant [illegible] vlciſci ſe velint.

Matt.6.b

2.q.7. Oues

q. Oia verò, q̃ ſequũtur vſq; ad Iud, quid ad hæc vobis, &c. habentur in vlt. dec. Euſebij papæ. Et ſimiliter infrà in decr. epiſtola Ioã. papæ primi.

2.q.2.In ſcripturis

5.q.1.Redintegrãda ſũt

In de.Iun. lib.4

Luc.19.b

12.q.2.In le.

*decuplum

Deut.27.c

¶Quid ad hęc vobis (chariſſimi fratres) [illegible] detur,prudentia veſtra pro eccleſiaſtica [illegible] ete vel indemnitate, vniuerſi edicite. Vnde [illegible] ſa ſynodus dixit: epiſcopalem peric[illegible] & eccleſiarum abſciſióem, vel vaſta[illegible] atque ſeruorum Dei inſectatiõem, [illegible] dicta authoritate & omnium ſanctorum [illegible] trum prohibitione,veſtraq; cõſolatione [illegible] muni tractatu pariter in futurum robo[illegible] veraciter amputantes, ſanctorum [illegible] ſtatuta firmantes,expreſſis ſententijs [illegible] nè vnquàm talia à quoquam noſtris [illegible] turis tẽporibus pſumantur.Et ſilentio [illegible] Symmachus epiſcop' Eccleſiæ catholi[illegible] bis Romę,dixit: Quòd ſi aliq; hęc prop[illegible] fuerint, & talia pſumpſerint, quid ſi [illegible] vobis videtur, pari adunatione ma[illegible] Cumq́ue ſurrexiſſent, & paulopõ [illegible] conſediſſent,vna voce dixerunt: Sta[illegible] quæ hodiè in hac ſancta ſynodo [illegible] ta ſunt, infringere præſumpſerit, aut [illegible] tariè tranſgredi tentauerit:ſi clericus [illegible] du proprio penitùs careat:ſi verò [illegible] aut laicus fuerit,communione priu[illegible] non emendauerit vitium, anathema[illegible] tur.Secretas verò inſidias vel machi[illegible] tificibus à quibuſcunque illatas, vel [illegible] huius ſanctę ſynodi ſententia compe[illegible] ſi quis ad *Eccleſiæ pertulerit notit[illegible] tiatur honore: & hi, qui aduerſã [illegible] untur, ſicut à ſanctis patribus doct[illegible] tum eſt, & hodiè ſynodali & Apoſto[illegible] thoritate firmatur, penitùs abijciãt[illegible] lio,ſuis omnibus ſublatis, perpetuo [illegible] tur.Hæc verò,quæ in hac ſancta ſy[illegible] tuta ſunt,& ea,quę in libello,quem [illegible] us noſtra authoritate cõſcripſit,licen[illegible] ſentia noſtra relecta ſunt,vt propri[illegible] roborentur, rogamus, atq; vt in pr[illegible] conſeruẽtur,(ſicut p̃dictum eſt) vi[illegible] ſtolica authoritate firmentur. Sym[illegible] Eccleſię catholicę vrbis Romæ epi[illegible] xit: Acclamatiões veſtras,ſynodi[illegible] præſentia ſuſcipient geſta. Adiecit[illegible] Ea,quę ad ſuccidẽdos veternoſe p[illegible] onis errores, vel inſenſę põtificibus [illegible] ptiõis morbos,quibus ſtatus eccle[illegible] cleſiæ, ſeruorumq́; eius, deliberatio [illegible] ni cõgrua paciq́; cõſtituit, perpetuo [illegible] tur firmitate:vt annuẽte Domino [illegible] ſtodem rerum cõſtat eſſe bonarum. [illegible] lis ordinatio vigeat,atque omnis, [illegible] ſonæ alicuius *diſtinctiones veniẽ[illegible] pſerit, impoſita ſuperiùs diſtrictio[illegible] Vniuerſa ſynodus dixit: Vt fiat, rog[illegible] ctum eſt deciès: Vt ſcandala ampo[illegible] inſidię atque detractiões erga epiſco[illegible] tẽtur,rogamus. Dictum eſt duodeci[illegible]

ão ſilẽtio, vniuerſi in ſancta ſynodo cõgregati,clamãtes,dixerũt: exaudi Chriſte,Symmacho vita. Dictũ eſt octiès. Hic eſt pax cum Symmacho. Dictum eſt octiès. Cuius fedẽ & annos. Dictũ eſt deciès. Vt de pſenti fiat. Dictũ eſt duodeciès. Et paulopõſt,cùm reſediſſẽt,facto ſilẽtio,vniuerſa ſynod' dixit: Quiſq; clericorũ, aut monachorũ, aut laicorũ, tã maioris ordinis, q̃ etiàm inferioris, poſt hãc formã à nobis prolatã, his decretis contraire præſumpſerit, ſtatutis canonicis velut ſchiſmaticus percellat. Et ſubſcripſerũt: ¶Celius Symmachus epiſcop' ſanctę Eccleſię catholicæ vrbis Romæ,huic ſtatuto,à nobis inſpirãte Domino peracto, ſubſcripſi. Laurẽtius epiſcopus eccleſię Mediolanenſis, huic ſtatuto,à nobis inſpirãte Dño peracto,ſubſcripſi. Petrus eccleſiæ Rauennatis eps,huic ſtatuto à nobis, inſpirante Dño, peracto, ſubſcripſi. Eulalius epiſcopus eccleſiæ Syracuſanę,huic ſtatuto à nobis inſpirãte Dño peracto,ſubſcripſi.Felix epiſcopus Interamnenſis,ſubſcripſi. Stephanus epiſcopus Cordubẽſis,ſubſcripſi. Fortunatus epiſcopus eccleſię Valẽſis,ſubſcripſi. Benignus Aquæuiuẽſis, Ioãnes Spoletan', Romulus Prænestin', Stephanus Venuſin', Cãdidus Tiburtinus, Valentin' Amiterninus, Fortunatus Fulginatis, Chryſogon' Albanẽſis, tutychi' Tranenſis, *Amãdus Potentinus, Laurentius Bobiẽſ, Molẽſi' Centũcelleñ, Euſebi' Faneſtreñ, Roman' Nomẽtan', Propinqu' Trebiatis, Aſterius Aquinatis, Syluanus Veliterninus, Epaphrodit' Tamaſſenus, Quint' Phocien, Helias Bleãdrenus, Paulus Tripolitanus, Polycarpus Gabalenus, Patrici' Creſſeñ, Menecrates Caryſſeñ. Florentius Sardeorũ Lydię, Iulianus Hypepenus, Paulinus Perperẽneñ, *Meonius Nyſen', Proteri' Myrrhineñ, Heſperi' Pytaneñ, Olympius *Euazoneñ, Rufinus Brulitanus, Philippus *Neaſaulitanus, Iſaac Elearchiæ, Baſilic' *Paleſcepſis, Didymus Lapeteñ, Iuſtus Firman', Ariſton Oſtieñ, Auguſt' Liparitanus, Ruſticus Buxẽtin', Venantius Senogallien, Victor Luneñ, Innocentius Tiferninus, Bonifacius Forofliminien. Sebaſtianus Soranus, Aſellus Populonien, Elpidius Volaterranus, Proiectitius Foronouanus, *Veneri' Polen, *Colonius Foroclodien, Prob' Camarineñ, Vindemi' Antiſtenus, Proculeian' Sepinatis, Fortunat' Anagnin', Paſchaſi' Vulturneñ, Martian' Eſinus, Baſſus Mutineñ, Pacatianus Comachleñ, Maras Cordiluſeñ, macedõ Magideñ, Marcellin' Iſindeñ, Paulus *Plogoneñ, Theodor' Lyſinien, Neon Syluien, Theophilus Acraſſeñ, Epiphani' Pergẽſis, Leucius phani Apollinis, Alcimedes Celandien, Eupythius Stratonicę, Dionyſius Attalien, Andreas Salenus, Amachius Sectorien, Croton Perteñ, Philippus Balburen, Theodorus Antiphellenus, Leontius Araxenus, Antipater Caunenus, Efaias *Ileitanus, *Cratinus *Pa-

*Amantius

*Muſonius *Euazoneñ *Theodoſiupolitanus *Paleæſpolitanus,

*Veneriol *Colloniꝰ

*Gratianus *Phanemu-

nemuteñ, Andreas Tloſorũ, Nicolaus Ariaſſenus, Roman' Buboneñ, Oneſiphorus Iconien, Neoptolemus Corneñ, Paulus nerbeñ, Plutarchus Lyſtreñ, Eugenius Canorũ, Ruſus Hydę, Tyrannus Homonadeñ, Acholius Larandenus, Proclus Argiſſenus, Leontius Magneſiæ Mæandri, Mamas Anemurij, Cyriacus Aegeę, Valerian' *Baſtianeñ, Phoꝰ tinus Chytrennus, Echius Arſinoeñ, Soter Theodoſien, Heliodor' Amathũtis, Olympius Conſtantien, Batrachus Naxi inſulæ, Tryphon Chij inſulæ, Florentius Mitylenę inſulæ, Ioannes Rhodien inſulæ, Gennadius Moſineñ, Euandrus Dioclię, Ioannes Trapezopolis, Philippus Aegiritanus, Thomas Theodoſiopolitanus, Gennadi' Acmoneñ, Charites Dionyſiopolitan', Paulus Ariſteñ, Matthias Themiſonien, Eulali' Siblien, Amphilochius Sideñ, Gaius Syſdreñ, Eudoxius Itoaneñ, Marcellinus Corydalleñ, Euſebius *Cotyaiorum, Obrimus Coraceſij, Romanus Myreñ, Ariſtocritus Olympeñ, Eudoxius Chomateñ, Palladius Candybeñ, Cyrinus Patareñ, Stephanus *Lymireñ, Zenodotus Telmeſſi, Maximus *Cinnoleñ, *Muſonius *Limeneñ, Florentius Adrianopolis, Baſſonas *Neapolitanus, Meſſalinus Laodiceñ, Fonteianus Sagallaſſenus, Olympius Sozopolis, Alexander Seleucien, Valerianus Aphrus, Euſebius Clazomenus, Thomas Valétinianopolis, Thomas Alalcomenus, Pergami' Antiochen', Eutropius Adadeñ, Paulius Philomelien, Strategi' *Polyboteñ, Baſilius Nacolię, Euſtochius Docimeus, Cyriac' Eucarpien, Abertius Hierapolis, Epiphani' Mydaien, Philippus Lyſiadis, Mocinius Hepheſtien, *Myrus *Euladreñ, Euſebi' Doryłei, Marinianus Synnadẽſis, Calandion Alicarnaſſenus, Ioãnes Gnidi, Theodoret' Alabandenus, Tynchanius Apollonien, Longinus Apamenus, Theotecnus Tyri, Eorticius Metropolitanus, Cyrus *Siniandeñ, Libanius Parilycaoniæ, Modeſtus Sebaſteñ, Daniel *Cadis, Nunechius Laodiceæ Trimitariæ, Aquilas *Aurocyrorum, Ioãnes Amyzoneñ, Eupythius Stratoniceñ, Menander Heraclęus *Lemnos, Papias Ereſſoneñ, Placc' Iaſſeñ, Ioãnes Alindeñ, Dionyſi' Antiochen', Critonianus Aphrodiſius, Aetheric' Smyrneñ, Stephan' Epheſinus, Patricius Adramyteus, Daniel Lãpſacen', Hermias Abydenſis, Theoſebius Ilij, Stephanus Parauij Aſiæ, Pionius Troaden, Eulalius Pionien, Dauid Anderaneñ, Thalaſſius Parij, Petrus Dardaneñ, Diogenes Cyzicenus, Olympius Pruſiaden, Theophilus Adrianopolis, Apragmonius Tieñ, Theodorus Heracleen, Calogerus Claudiopolis, Theodorus Xoanenſis, Polychronius *Daclis, Rhen' Iuliopolis, *Aetherius Pompeiopolis, Petrus Gangrenus, Antiochus Sinopenus, Atticus Zelenſis. Vrani' *Hymerorum, Paralius Andraponeñ, Leucadius *Tinien, Euphraſius Laganien, Myſterius Amo-

*Polydoreñ

*Mirus *Ilisandreñ

*Syniandeñ

*Cadoneñ *Acroceraunorum, Acrotenorum.

*Lemni

*Dalliſ *Ethericus

*Himerorũ *Melphiteñ

Universidad de Deusto
Biblioteca

rij, Aquilas Eudoxiadis, Cyriacus Trogmadeñ, Pius *Penteniſſeñ. *Petenisſen

Quinta ſynodus Romana finit.

SEXTA SYNODVS

ROMANA, SVB SYMMACHO PAPA habita tempore Theodorici regis, ſub die Kaleñ Octob. de inuaſoribus rerum eccleſiaſticarum.

CVm in vnum apud B. Petrum apoſtolũ ſancta ſexta ſynodus, canonicè à B. Symmacho Romæ congregata, reſediſſet, Symmach⁹ p̃dictus epiſcopus Eccleſiæ catholicæ vrbis Romę, eidẽ ſynodo p̃ſidens, dixit: Quoniam religioſus, ſanctoſpiritu congregante, conuentus hortatur, vt quæcunq; pro diſciplina eccleſiaſtica neceſſaria ſunt, cura diligentiore tractemus: nos enim & Apoſtolicæ ſedis moderamine compellimur, & eccleſiaſticarum rerum diſpoſitiõe conſtringimur, ſic canonum paternorum decreta librare, & retrò præſulum, anteceſſorumq; noſtrorum decreta metiri, vt quæ p̃ſentium neceſſitas temporum reſtaurandis eccleſijs relaxanda expoſcit, adhibita diligenti conſideratione, quantùm fieri poteſt, auxiliante Dño, temperemus: quia nos (qui potiſſimi ſacerdotis adminiſtramus officia) trangreſſionum culpa reſpiciet, ſi in cauſis Dei deſides fuerim⁹ inuenti: quia meminimus, quod timere debemus, qualiter comminetur Dominus negligentiæ ſacerdotũ. Sanè reatu maiore delinquit, qui potiore honore perfruit: & grauiora facit vitia peccaminum, ſublimitas dignitatum. Ideò tacere non debemus, ſed ea q̃ neceſſaria fore agnouerimus, viriliter corrigere & emendare ſatagamus, & ea quæ nociua ſunt, extirpare (prout Dominus dederit) non negligamus. Ab vniuerſis epiſcopis & p̃sbyteris acclamatum eſt: Exaudi Chriſte, Symmacho papæ vita. Dictum eſt ſexiès. Hæc cõfirmamus, & hæc docemus. Dictum eſt octiès. Doctrinæ veſtræ gratias agimus ingentes. Dictum eſt deciès. Iſta teneantur, & iſta obſeruẽtur rogamus. Dictum eſt duodeciès. Dignus papa, dignus doctor.

Et facto ſilentio, Symmachus epiſcopus dixit: Communis dolor & generalis eſt gemitus, quod intra Eccleſiam noſtris & retroactis temporibus de inuaſione rerum eccleſiaſticarum, & vexatione ſacerdotum cognouimus, quæ res nõ nos ſolos, ſed omnes Domini tangit ſacerdotes. Et licèt hæc à prædeceſſoribus noſtris iam prohibita ſint, & tales p̃ſumptores damnati, & à ſanctis canonibus anathematizati: nè tamẽ denuò p̃ſumantur, eſt etiàm ſuper his promenda ſententia, vt qui eorum caſum non timent, timeãt ſaltem eorum perpetu ãdamnatiõem: & quod ſæpè p̃ſumitur, ſæpiùs vt inhibeatur, neceſsè eſt. Sancta ſynodus dixit: Hęc, nè fiant, denuò ſynodali conuentu, prouida beatitudinis veſtræ ſententia eneruari conueniat, nè in exemplum remaneat p̃ſumendi, ſed ditùs extirpari. Symmachus epiſcopus dixit: Modò, quia Deus p̃ſentiam veſtram [illegible] uam mihi conceſſit, neceſsè eſt rem [illegible] mam, quam credo eccleſiaſticis facultat[illegible] conuenire, vt agnoſcant omnes, quos [illegible] furor & auaritia excitauit, talia abſq; [illegible] one non poſſe p̃ſumi. Sancta ſynod⁹ dixit: Scimus prouiſionem veſtram neceſſ[illegible] xit: Scimus prouiſionem veſtram neceſſ[illegible] ſtudere, & ideò in veſtra eſt poteſtate, ſ[illegible] da diſponere. Symmachus epiſcopus [illegible] licæ Eccleſiæ vrbis Romæ, dixit: Magna [illegible] dem venerando & ſacerdotali debet[illegible] tura propoſito, cui imminet de ſtudio, [illegible] recta ſunt, non de neceſſitate, diſponer[illegible] quoniam in aliquibus, aliena poſſulat[illegible] vitiorum mater auaritia, repudiatis h[illegible] tis repagulis, totum putat expedire, q[illegible] bet: & ità, dum p̃dę inhiat, patientia ſ[illegible] næ pietatis abutitur, expectantibus co[illegible] onem cælo moderante, iudicijs ſe exili[illegible] non teneri, cùm clarum ſit, q̃ apud ca[illegible] occaſionem rapiendi procedat diuin[illegible] ſententiæ. Sed nobis, quos paſtoralis [illegible] eccleſiaſtica adſtringit pro diſpenſatio[illegible] ta ratio reddenda ſubſtantiæ opus eſt, [illegible] licitudinem noſtram non ſolùm ad p[illegible] tia, ſed etiàm ad *futura ſecula porrig[illegible] nè ad animę noſtræ detrimenta contin[illegible] hi, qui poſſunt ſtatutis debere innocen[illegible] p̃ſumentes de libertate, deliquerint[illegible] religioſa poſſint & noſtra & ſucceſſor[illegible] ſtri poteſtate fulciri, legibus eccleſiaſtic[illegible] uiẽtes. Sancta ſynod⁹ dixit: Scimus Sp[illegible] cor veſtrũ eſſe ſucceſſum, & inſtinctu [illegible] ità loqui. Quapropter omnibus ſumm[illegible] conuenit obſeruare, vt oblationes fid[illegible] à nemine p̃ſumantur abſque conſe[illegible] voluntate epiſcopi, in cuius dioceſ[illegible] parochia & poteſtate, nec poſſident[illegible] mnari tẽtentur: quoniam nonnulli [illegible] res ſuũ, pro remiſſione peccaminum ſu[illegible] & pro æternæ vitæ mercatione, de f[illegible] bus ſuis tam rerum immobiliũ quàm [illegible] bilium, quędam verò per ſcripturas [illegible] tradiderunt, & Deo creatori ſuo p[illegible] ter habenda dederunt: quæ econtrà [illegible] ſis Deum minùs timẽtibus, eatenùs [illegible] ra calliditate tenentur, vt aliorum ob[illegible] lis pertineat ad ruinã. Nec intueri [illegible] ſunt diem iudicij, dum nimię cupidi[illegible] lectãtur ardore. Vndè precamur, vt [illegible] rum patrum regulas, quæ modò p[illegible] riã quorundã quaſi oblitæ habent, [illegible] tis: & tale iudiciũ ſuper eis fiat, vt [illegible] feſtè hæretici, quia Eccleſiam Dei ſ[illegible] anathematizati, atque ab Eccleſia [illegible] res habeãtur: aut per ſatisfactionem [illegible] ad pœnitentiã, & demùm iuxta regul[illegible] ſiaſticas ad reconciliationẽ, & ſi digni [illegible] ti fuerint, ad cõmunionem recipiãtur.

machus epiſcopus Eccleſiæ catholicæ vrbis Romę, dixit: His ergò ritè perpenſis, nè illi in ruinam incidant, & perpetuo damnentur exitio, & ſancta Eccleſia, precioſo Chriſti ſanguine redempta, reſtauretur, eiq; pie famulantes non opprimantur, ſed releuentur, manſura cum Dei noſtri conſideratione vnà cum veſtro iudicio ſancimus, vt quicũq; immemor aut memor interitũs ſui, res Eccleſiæ delegatas & Domino oblatas, abſq; proprij epiſcopi iuſſu poſſidens, p̃ſumpſerit deincẽps tenere, quocunq; in loco & veritate comperta, res Dei ſeruis ſuis diſſimulauerit, aut renuerit reformare, liminib⁹ eccleſiæ ab epiſcopo eiuſdem loci priùs arceatur. Indignè enim ad altare Dei properare permittit, q̃ res eccleſiaſticas audet inuadere, aut iniuſtè, i. ſinè licẽtia epiſcopi poſſidere, aut iniqua vel iniuſta defenſiõe in eis perdurat. Necatores etiàm pauperum iudicandi ſunt p̃fixo tenore, &, ſi non emendauerint vitium, extirpandi. Debet tamen eſſe prouiſio, vt vindictã admonitio manifeſta p̃cedat, & res vſurpatas iniuſtè qui abſtulit, aut iniuſtè ablatas retinet, ætate patrocinãte legib⁹ reſtituat. Quod ſi neglexerit, & neceſſitas compulerit, demùm p̃donem ſacerdotalis diſtrictio maturata percellat. Neq; quiſquã per *internas res Deum defenſare nitatur, quia Dei potentia cunctorum regnorũ terminos ſingulari damnatione cõcludit quod ſi p̃ſumpſerit, & ipſius offenſam, & p̃dictæ damnationis periculum ſuſtinebit. Cõpetitoribus etiàm huiuſmodi frena diſtrictiõis imponimus, qui facultates eccleſiæ ſub ſpecie largitatis regię, vel cuiuſcũq; poteſtatis, improba ſubreptiõe peruaſerint. Sera nanq; de his reb⁹ pœnitudine cõmouemur, cùm iam tranſactis temporibus contra huiuſmodi p̃ſonas, canonum ſuffulti p̃ſidio, ſe ſacerdotes Domini erigere debuiſſent, vt non manſuetudo indulgentiæ, ad ſimilia perpetrãda improborum audaciam adhuc quotidiè p̃uocaret. Nunc tardè, iniuriarum mole depreſſi, damnis quoq; Dominicis compellentib⁹, excitamur. Quòd ſi is, qui res Dei competit, in alijs, quàm vbi res agitur, maximè ſolet territorijs commorari, ſacerdotem loci ipſi⁹, vbi habitat huiuſmodi prauitate contemptus, neglectu perſonæ epiſcopus literis inſtructum reddat. Tunc antiſtes, ipſius fratris anxietate comperta, aut peruaſorem rerum Dominicarum admonitione corrigat, aut p̃taxata canonica diſtrictione condemnet. Vndè & in canonibus, in Gangrẽſi eccleſia apoſtolica authoritate cõditis, de fructuum oblationibus, quę miniſtris Eccleſiæ debẽtur, & de his, quæ in vſus pauperũ conferuntur, ſcriptum habetur: Si quis oblationes Eccleſiæ accipere, vel dare voluerit præter epiſcopi conſcientiam, vel eius, cui huiuſcemodi ſunt officia cõmiſſa, nec cum eius voluerit agere conſilio, anathema ſit. Et ite-

*interna defenſare

16 q. 1. In canonibus. conc. cõc. c. 7. editiõis 1.

conc. cõc. c. 8. edi prim.

rũm in eodem concilio: Si quis oblata Deo dederit vel acceperit præter epiſcopum, vel eum, qui conſtitutus eſt ab eo ad diſpenſandam miſericordiam pauperibus, & qui dat, & qui accipit, anathema ſit. Valdè iniquũ ergò, & ingens ſacrilegium eſt, vt quæcunque vel pro remedio peccatorũ, vel ſalute vel reqe animarũ ſuarũ vnuſquiſq; venerabili Eccleſiæ contulerit, aut certè reliquerit, ab his, quibus hæc maximè ſeruari conuenit, id eſt, Chriſtianis & Deum timẽtibus hominibus, & ſuper omnia à principibus & primis regionum, in aliud transferri vel conuerti. Propterea, qui hęc nõ præuiderit, & aliter quàm ſcriptum eſt, prædia eccleſijs tradita petierit, vel acceperit, aut poſſederit, vel iniuſtè defenderit, aut retinuerit: niſi citò ſe correxerit, quo iratus neus animas percutit, anathemate ſeriat: ſitq; accipiẽti & danti * & poſſidẽti anathema, & inſtitutę pœnę cõtuberniũ aſſiduũ. Nec aliquo ſe ante tribunal Chriſti obſtaculo muniat, q̃, à religioſis animabus ad ſubſtantiam pauperum derelicta, contra fas ſinè aliqua pietatis conſideratione diſpergit. Ab vniuerſis epiſcopis & p̃sbyteris acclamatum eſt: Vt hæc penitùs abſcindantur, rogamus. Dictum eſt quinquiès. Vt hæc amputentur, precamur. Dictum eſt ſexiès. Vt res eccleſiæ, quibus traditæ ſunt, intemerato iure ſeruentur, rogamus. Dictum eſt ſeptiès. Vt ſecundùm hoc, quod proſequuti eſtis ſynodali conuentu, per omnia fiant, vnanimiter deprecantes, rogamus. Dictum eſt octiès. Vt in p̃ſumptoribus vindicetur, rogamus. Dictum eſt deciès. Vt diſciplina ſeruetur, rogamus. Dictum eſt vndeciès. Quæ malè admiſſa ſunt, per vos corrigantur. Dictum eſt duodeciès. Vt illicita facta amputentur ità, vt deincẽps non fiant, rogamus. Dictũ eſt tredeciès. Vt apoſtolica ordinatio illibata ſeruetur. Dictum eſt quatuordeciès. Dignus papa, quod nõ licet, non fiat. Dictum eſt quindeciès. Exaudi Chriſte, Symmacho vita. Dictum eſt ſexdeciès. Vt canones cuſtodiantur, rogamus. Dictum eſt quindeciès. Vt ordinatio Apoſtolica ſeruetur. Dignus papa, dignus doctor. Dictũ eſt nouieſdeciès. Hęc omnes vnanimiter confirmamus, & vt vnanimiter ſeruentur, rogamus. Dictũ eſt vigeſiès. Hæc tenenda, hæc ſeruanda ſunt. Dictum eſt vigeſiès. Per dominum Petrum, vt perpetuò ſeruentur, rogamus. Dictum eſt vigeſiès. Qui hæc violãrit, in ſe iuxta p̃taxatum modum mueniat. Dictum eſt vigeſiès. Et facto ſilentio, Symmachus epiſcopus Eccleſiæ catholicæ vrbis Romæ, dixit: Præſentis diffinitionis formam, quæ iuxta ſanctorum patrum eſt ſtatuta ſententias, in omnium eccleſiarum notitiã peruenire decernim⁹, nè cuiquã pro ſua poſſit ignoratione licere, quod non licet. Et qui talia p̃ſumpſerint, ſciant ſe p̃taxato condemnatos eſſe modo. Si-

* vel

Universidad de Deusto
Biblioteca

militer & hoc ad omnium ecclesiarum notitiam, vestra cunctorum exhortatione & iudicio cẽsemus peruenire, & ab omnibus firmiter teneri, quia episcoporum res, Ecclesię nõ dubitantur esse, si in eorum facultatibus simili fuerit crudelitate grassatum, puasores rerum memoratarũ, prædictæ canonum districtiõis feriantur vindicta, vt qui moribus proprijs ac nulla cõsciẽtiæ castigatione corriguntur, saltẽ ecclesiasticæ & canonicę vindictæ perfodiantur aculeis. Generaliter verò, quicunq; res Ecclesiæ cõfiscare, aut competere, aut peruadere periculosa, aut sua infestatione psumpserit, nisi se citissimè p Ecclesiæ, de qua agitur, satisfactionem correxerit, ppetuo anathemate feriatur. Similiter & hi, q res ecclesiæ iussu vel largitione principum, vel quorundam potentum, aut quadam inuasione, aut tyrannica potestate retinuerint, & filijs vel hæredibus suis (vt à quibusdã iam factum audiuimus) quasi hæreditarias reliquerint, nisi citò res Dei, admoniti à pontifice, agnita veritate, reddiderint, perpetuo anathemate feriantur. Iniquũ enim esse censemus, vt potiùs custodes chartarum, quàm defensores rerum creditarum (vt præceptum est) iudicemur. Sanandum est ergò hoc celeriùs, nè longiùs execrandus animis morbus inserpat, vt si medicus, cùm viderit huius terreni corporis aliquem esse languorẽ, magnũ suæ artis æstimat documentũ, si citò qs illius interuentu desperatus euadat, vel cùm postea vulnus adspexerit, adhibet fomenta vel cætera, quibus illud posset, quod natum fuerat vulnus, obducì: ac, si id manens sanari non poterit, nè corpus reliquũ sua tabe corrumpat, ferro amputat, quod nocebat, quô reliquum integrum seruet & intactum. Præcidendũ id ergò est, quod velut puro sanoq; nimiũ corpori vulnus obrepsit, nè cùm tardiùs abstergitur, in ipsis penè viscerib⁹ huius mali non exhaurienda pòst sentina consi-

16.q.1. Ferro abscin. dat. Ferro enim abscindenda sunt vulnera q fomẽta non sentiũt. Similiter & illi extorres debẽt fieri ab Ecclesia, q sacerdotali admo-

Deut. 13.b nitione nõ corrigũtur, dicẽte Domino: Auferte malũ à vobis. Vniuersa synodus surgẽs,

Isa.1.e Ose 14.a acclamauit: Vt *ista fiant, rogamus. Dictũ est

*ista fiat, octiès. Ista seruẽ precamur. dictũ est deciès. Vt in perpetuũ maneãt, & vra authoritate firmẽt. Dictũ est duodeciès. Exaudi Christe, Symmacho papę vita. Dictũ est duodeciès.

Et facto silentio, Symmachus episcopus

1.Ioan.2.a 1.Ioan.5.e Ecclesię catholicę vrbis Romę, synodo præsidẽs, dixit: In hoc cognoscim⁹ oẽs, quia nẽũ diligam⁹, si mãdata ei⁹ faciam⁹. Hęc est charitas Dei, vt mandata ei⁹ custodiam⁹, & mãdã-

Psal. 14.uo. ta eius grauia nõ sunt. Iustus est ẽm Domin⁹, & omnia iudicia eius iusta sunt, atq; oẽs viæ eius misericordia & veritas & iudiciũ. In ma-

Eccle.10.a c nu Dei potestas terræ, cui execrabilis est oĩs iniqtas. In manu Dei potestas hoĩs, & super faciẽ scribæ imponet honorem suum. Perdit Deus memoriam superborũ, & iniquorentium, & relinquit memoriã humilium bonorum hominum. Hoc autem pro habet omnis, qui rectè colit Deum, qui eius, si in probatione fuerit coronabitur si in tribulatione, liberabitur: si verò rectione fuerit, ad misericordiam perue Omne enim, quod irrepræhensibile tholica defendit Ecclesia. Non licet ergo peratori, vel cuiquam pietatem custo aliquid contra mandata diuina præsum nec quicquam, quod euangelicis, propcisq; & apostolicis regulis obuiat, agere iustum enim iudicium, & definitio regio metu vel iussu à iudicib⁹ ordinar valet. Nec quicquam, quod contra cam, vel propheticam, aut apostolicã nam, constitutionemq; eorum, siue rum patrum actum fuerit, stabit: & q infidelibus, aut hæreticis factũ fuerit, nò cassabitur. Nociua ergò sanctã præfores mei damnare confidenter studeo quorum & pusillitas mea, licèt imbe nima, pro suscepto tamẽ diuina dignã ministerio, pedissequa cupit existere. enim erit nobis, qui huius ministerij ceptum habemus, si veritatem saluatoris Iesu Christi, quam apostoli prædi runt, pdicare neglexerimus. Væ erit silentio veritatẽ oppresserimus, qui nũmularijs iubemur, id est, Christian pulos imbuere & docere. quid in ipsi sti futuro dicturi sumus examine, num eius veritatem confundimur pre re? Quid erit de nobis, cùm de cõ bis animabus, & de officio suscepto nẽ iustus iudex Christus Deus nolle ctam exegerit? Ideò nos oportet seep ciua resecare, & auxiliãte Domino, erigere. Vndè obiurgãdo, hortãdo, do, blandiendo, *confulendo prodes bus possum⁹, festinemus. Lingua no nis fomẽtum sit, prauis aculeus, tim tũdat, iratos mitiget, pigros excuset hortando succendat, refugientibus h asperis blandiatur, desperatos cõsole quia doctores dicimur, viã salutis g tibus ostẽdamus. Simus in custodis tes, aditus contra hostis insidias sol niamus: & si quandò ouem perditã missis gregibus error abduxerit, tota annisu ad caulas reuocare Dominic tendamus, vt de pastoris nomine, bem⁹, nõ suppliciũ, sed pmium cõsc Quia ergò in his oĩbus diuinę gratię rio opùs est, omnipotẽtis Dei adiũ bus clementiam exoremus, quatenus operãda nobis & velle tribuat, & p cedat, atque inea nos via cũ fructu ris, quam se pastor pastorum esse t dirigat, vt sinè quo nihil agere pos ipsum oĩa implere valeam⁹. Vniu odus surgens, acclamauit: Placeat

vt perpetua stabilitate firmentur, rogamus. Dictum est octiès. Et adiecit, Exaudi Christe, Symmacho vita. Dictũ est octiès. Vt hæc intemerata seruentur. Dictum est deciès. Vt ista intemerato iure custodiãtur, precamur. Dictum est duodeciès. Qui hæc spõtè violauerit, perpetuo anathemate feriaẽ, rogamus. Dictum est qndeciès: Vt decreta nostra confirmes, precamur. Dictũ est deciès & octiès. Et facto silentio, Symmachus episcopus Ecclesię catholicę vrbis Romę, dixit: Acclamationes vestras, synodicq; iudicium præsentia

*suscipient gesta *suscipiant. Et adiecit: Ea, quæ ad sopiendos veternosæ presumptionis errores, vel infensæ rebus ecclesiasticis ægritudinis morbos, quibus vniuersalis afficiebatur ecclesia, deliberatio religioni congrua paciq; constituit, firmitate perpete socientur, vt præstante Deo, quem custodem rerũ constat esse bonarũ, synodalis ordinatio vigeat, atq; omnis

*distinctiõe *contrauenire q sinè personæ alicuius *districtione *venire psumpserit, indita superiùs districtione plectatur. Et subscripserunt Cælius Symmach⁹ episcopus Ecclesiæ catholicæ vrbis Romæ, his cõstitutis synodalib⁹ à me probatis atq; firmatis, annuens subscripsi. Petrus episcop⁹ Rauennatis ecclesiæ, his constitutis synodalibus à nobis probatis atq; firmatis, annuens subscripsi. Innocãtius Tiferninus, Felix Interãneñ, Seuerinus Tyndaritanus, Bonifacius Aquileieñ, Siluan⁹ Veliterninus, Maxim⁹ Bleranus, Sebastianus Soranus, Aemilianus Vercelleñ, Mercurius Gabinat⁹, Maxim⁹ Ticineñ, Felix Atellanus, Cassian⁹ Mutineñ, Rustic⁹ Buxẽtinus, *Cerẽtius Siculus, Propinquus Trebiat⁹, Stephanus Venusin⁹, Adeodatus Formianus, Laurentius Bobieñ, Bonifacius Camerin⁹, Fortunat⁹ Fulginat⁹, Iustus Signinus, Mercurius Sutrinus, Vindemius Anteatinus, Stephanus Neapolitanus, Augustus Liparitanus, Hilarius *Tempsanus, Valẽtinus Amiterninus, Maximian⁹ Perusinus, Fortunatus Suessanus, Innocentius Ferentinat⁹, Iucũdus *Augustanus, Concordi⁹ *Mesenat⁹, Trigidius Taurinatis, Vitalis Fundanus, Viticanus Celineñ, Castus Portueñ, Ioãnes Arimineñ, *Arist⁹ Ostieñ, Proculeianus Sepinat⁹, Martyrius Terracineñ, Candidus Tiburtinus, Victor Luneñ, Aprilis Lateraneñ, Asterius Aquinat⁹, Asellus Populonieñ, Chrysogonus Albaneñ, Memor Canusi-

*Cuperfaneñ, *Subauguflanus, *Aron *Amantius nus, *Amandus Potentinus, *Colonius Fo- *Calonicus roclodieñ, Romanus sumentanus, Elpidius Volaterran⁹, Vrsus Reatinus, Ioãnes Thuritanus, Cresconi⁹ Tudertinus, Adeodatus Silnę candidę, Innocentius Meuanat⁹, Venerius Poleñ, Ioannes Spoletanus, Rogatus Tauromenitanus, Eusthathius Cremoneñ, Seruus Dei Veroneñ. Laurentius Bergomat⁹, Probus Camarineñ, Eucarpius Messaneñ, Dulcitius *sancti Antimi, Rufenti⁹ *Ignatin⁹, Leucadius *Melphiteñ, Seren⁹ Nolanus, Euphrasius Laganieñ, Martianus Esinus, Theoctistus Peßinuntis, Eutychius Traneñ, Elpidi⁹ Thermeñ monasterij, Fortunat⁹ Anagninus, Mysterius Amurij, Paschasius Vulturneñ, Aqlius eudoxiadis, Innocentius Forosimponieñ, Cyriacus Trogmadeñ, Felix Nepesin⁹, Pius Petenisseñ, Longinus Oresteñ, Ioannes Nicopolitanus, Thalassius Cęsareeñ, Cõstantinus Meliteneñ, *Meonius Nysenus, Acaci⁹ *Musonius Ariarathirenus, Firminus Thermus, Adoni⁹ Grauiscæ, Patricius Tyaneñ, Ioannes Arcis, Theodosius Nazianzen⁹, Dorothe⁹ Neocęsareeñ, Aristomachus *Coloneñ, Cyr⁹ *Colacieñ, vel Cholo- Cy- sistreñ. Ioannes Sebastieñ, Cecropius Sebageñ. stopolis, Ioannes Polemonieñ, Gratidianus *Cybistreñ. Cerassuntis, Atarbius Trapezuntis, Seleucus Amasenus, Ioannes Amyzoneñ.

¶ Sexta synodus Ro. sub Symmacho, finit.

EPISTOLA EIVSDEM AD Laurentium Mediolaneñ episcopum.

Dilectissimo atq; charissimo fratri Laurentio Mediolanensis ecclesiæ archiepiscopo, Symmach⁹ episcopus in Dño salutẽ. Prodit religiosæ votũ cõscientiæ, mẽs laudib⁹ deuota pontificum: assertio ingenij est, Deo obsequentibus mãcipare quod loquimur, in quorũ præconijs fortè angustus sermo vulget imperitiam, manifestat tamen, si abstinea⁹, infantiã. Quis mendicam narrationẽ æstimet, quam vota locupletant? Sepẽ in facundię doctibus pauper inuenitur vena prædicantis, & ediuersò thesaurus cordis irradiat in egestate verborum. Qui vice Dei iudicat, nó desiderat picta *alloquia, sed quę * colloquia infucatus commendat nitor ingenij: quia in his etiàm sinè amore blanditur eloquentia, in illis splendorem suum veritas nuda commendat. Sinè phaleris est omne, quod dictat affectio. ad vnguem fabricantur illa, q̃ volumus non tam speciem recti habere, quàm similitudinẽ. Ad te, venerabilis mihi antistes, maximè sermo est, cui cum meritorum testimonio, virtus cœpit à vocabulo, in quo act⁹ eloquitur, qui nomẽ appellat. Prouida parẽtum diligentia tuorum, priùs te eligi voluit, quàm probari. Te olim sæcularibus inhęrentem titulis, castrensis fudor excoluit, & ad ecclesiæ gubernacula pars aduersa solidauit, Luæ 15.e sicut Dominus loquitur in Euangelio: Qui in minimo fidelis, & in magno fidelis est. Te sacrum iudex & consilij comitem meruit, & laboris. Benè, venerandis initiandus altaribus, & in laica conuersatione quod sacrum esset, elegisti. Tu pudicitiæ in illa ætate custos inuentus es, in qua & lex obsequitur desiderijs. Satis enim est, puritiæ ambitum *quam licentia fulcit, horreri. Christus mili- *quem tes suos, quos in personam ducis attollat, interacies quærit hostiles. Adscitus ecclesiæ, põtificem actibus implesti ante tempora dignitatis. Nõ fuit aduena benignitas, quæ naturę innixa radicibus, de cano flore germen

Universidad de Deusto
Biblioteca

ostendit. Temporale enim est omne, quod fingitur: perpetuum, quod cum ætate matuescit. Non tibi sacerdotium rem doni credimus euenisse, sed prę mij. Alij vulgari gratia lenocinante commendantur: tibi rigida circa culpabiles districtio dedit affectum. Manet te singularis sapientia, quæ licèt generaliter optanda est, tamen existit in magistro necessaria. Fruſtrà monitoris personam suscipit, qui impacti non prævalet æstimare pondus officij. *Vilissimis comparādus est, *vilissimus cōputandus
nisi præcellat scientia & sanctitate, qui est honore præstantior. Dedit tibi apicē res iudicij, non fauoris. Dignus pontifice amor est, quem censura conciliat. Deuenustat institutoris genium, qui per solam gratiā vult placere. Tu his eruditus & formatus cæli beneficijs, plùs agendo populum instituis, quàm docendo. Illa monita discipulorum conscientiam erudiunt, quæ *probantur exemplo. Sinè pudore inuitat ad innocentiam, qui illam fuerit ipse sectatus. Te inter secreta penetralium quasi testem metuunt, qui peccare disponūt. Nascentibus culpis metus & reuerētia tua negat *effectū. Qui inter exordia occurrit vitijs, & occasionē lapsuū adimit, & cōcupiscentiæ purgat authorē. Hæc beatitudini tuæ quasi strictim pro linguę meę commendatiōe dedicaui, si precib⁹ tuis vitæ successus arriserit, gestorū tuorū plena me relatiōe cōsecrabo, vt q̄ vniuersis nota sunt, māsuris in posterum literis, quatenùs gaudeat ætas sequutura, seruentur. *præbent

¶Epistola eiusdem ad Liberium Patricium.

SYmmachus episcopus Ecclesiæ catholicæ vrbis Romę, Liberio Patricio salutē.

Cùm pro veneranda religione cōscientiæ verba dirigitis in Aquileiēsis electione pontificis, & diuinis initiata lingua cultibus militat consecrando, in ignoti nos diligentia sermonū vincula tenuerūt: qa nihil superat iudicijs, quotiès aliquid probatus extulerit. Quid enim sentētię sequacium derelinquat, quandò iustitiæ obsequitur, cuius in examē definitio non vocatur? Agitis bono conscientiæ, quod vestro vix negaretur imperio. Exhibuit inter arbitros Marcellini venerabilis collegam Maximus hominum humilitate sublimior, & nè potestati fauor p obliquos ascriberetur interpretes, quod de proprio descripsit ingenio, laudati iūxit ad precium. Egistis mediocrem, nè precelsi esset suspecta prædicatio: clarissimorū testimonia, vt vires accipiant culmina, castigant Felix sacerdotium, cui facie prętulit plena mens luminis. Beata conuersatio, quæ idcircò in discussionem deducta est, vt tanto viro adstipulante superaret, quæ non didicisset saporē victorię, nisi subiacuisset incertis. Semper innocentibus gloriam aduersa peperērunt: prouidet defensores fortissimos mediocris impugnatio. Sed quid epistolæ terminos loquacitate produxi, coactas lege pagi-

nas in humana concinnatione transgrediar? Iungo & ego amplissimis patribus vestrę modulo exiguitatis propriæ, vobis ipsis non sequente consensum: & quod mirabile est, hoīes habetur, cōsideratione vestri attracti ad amorē. Inspirata mihi per alterū placatio, dū manet charitas imis inserta visceribus. Peregrinate psona, comitē se tamē gratia desiderijs iungat: & dū cupitis, tur effectus, aut veniat bonum pontificis aut faciat. Data 18. Kalend. Nouembr. die, indictione octaua.

EPISTOLA SYMMACHI PAPAE ad clerum Dardaniæ &c.

PResbyteris, diaconibus, archimādritis & cuncto ordini plebeio, per Illyricum Dardaniam & Daciā cōstitutis, Symmachus episcopus Romanus. Nullus stupeat, si hactenùs nos nunc soluisse silentiū, cum dentissimi Solomonis ista vox personet: pus tacendi, & tēpus loquēdi. Quod tamen nitatē psentis tēporis expugnās, inter accidūt, nūc silere me fidei stimulis excitat, magni cōstat esse fastidij. Quippe vbi reonis reuerentia & summa cōcutitur, xta diuinā scripturā dicere, eos q̄ mitedebere esse pugnaces: siquidē spirituali est & Deo accepta, cōgressio vniuersa biliter tolerat, nè quisquā à diuina separetur. Sed nō congruū est, illis offerre dogmata disciplinæ, à quibus tionis ipsius expectat plena pfectio. Sed uiter clara perstringemus. Cui incogni Cōstātinopolitana ecclesia qua Nestotagione laborauerit? Nestorij, inquā, putre corporis membrū, à societate ce communiōis excisus est. Vbi terrarū caē congregatio Chalcedonēsis sanctū cilij, quæ Eutychen, Dioscorū, duo famosa & magnę perfidiæ, vnius sentētegritate damnauit, iniquitatis compavno spiritu diuinis dogmatibus aduerpestes? Quis Petrum & Timotheū pravernulas, ignorauit, ppugnatores iuaddictæ, & authores ac ministros sueerrore vincētes? Illū Timotheū loquaricidā, qui sanctæ recordatiōis Proterstitis nō solùm ecclesiā nō religiosis rib⁹ occupauit, verùm etiām effusione sanguinis ad crimē psuasionis adiecit. nēpe dānationē vniuersalis est Ecclesiæ *loquuta, dū eum nomine quoque honoris exuerit. Cuius Petrū sequaces fecerūt orthodoxorū plurimę passiōbus ille virtutē animi sui exultauit ostNouit Ephes⁹ cū tota societate Dioscum proprij amore peccati, finem suū uiani operatus innotuit: tacēda sunt chiæ mala, vbi per alterius Petri ordibria, reuerendū sacerdotij nomen est. Quis Apameæ *Ethyrij gemitus criminibus cōparandos, vel si solis gna possit lamētatiōe deflere? quid de

loco obscurus. cio? quæ de bonis suis fascino quodam grauatis basilicis coimperāte præmiserat, nouo exemplo pœnæ deprehēsus est, aduersùs seipsum dicens sententiam, illos mutata volūtate defendens, quos priùs glorioſum putauit addicere: & laborās sociare fidelib⁹, quos dudùm hęreticos manifestæ pręuaricationis ostenderat: propter quos maximè fugiēdus, & designato superiùs damnatorum agmini coæquandus, illa propter quæ fidelis probatus est esse, dissoluens, & permixtus his, per quos Ecclesiæ læsio generalis euenit. Aduersùm hos si patrum dogmata ratio suadet esse seruanda, cogitate, si possunt maiore transgressione calcari, quàm nunc per eos, qui in partibus vestris Eutychetis dogmata recidiua resuscitant. Si verò tanquàm infirmæ cōstitutæ sententiæ, sinè periculo negligantur, citra vllum ruborē credulitatis nostrę summa subsistit, semper succedentibus nobis vetera constituta soluentibus. Quandò enim paternarum regularum despiciuntur inuenta, nec eorum, quæ benè instituta sunt, firmitas vindicatur, huiusmodi impietatē necesse est fidei semper venire. Nam vbi facilis dissolutio est rationabilis cōstitutionis, ibi omnis sanctitatis forma corrumpitur, Christus imperitur: & quis hoc fidelium patienter accipiat? Instituta patrum reuerēda caleantur: & quis non vitæ mortem iusta electione præponat? Vbi catholicę fidei adoranda reuerētia? vbi multorum ore sanctorum dogmata cōstituta? vbi doctorum veterum fidelis authoritas? vbi illa religiosarum mentium stupenda patientia, proprijs bonis cōtenta? nuda videtur spe æternæ hæreditatis excidere, quasi suis ambiens passiones, nè incorruptibilis illius boni iudicaretur indigna. Nam nulla maiora documēta sunt fidei, quàm vbi tēporis ratio suadet, vitam subdere passiōi. Et ideò, qui pro ea periculū persecutionis obire meruerit, dignum se cælestē ostendit esse militem. Christus vos pio sanguinis sui precio comparauit, gratię libertate concessa, nihil inuenientibus humanis operibus, quod dignum pro tanta mercede tribueret. Atque ideò, vbi religionis iniuria est, amore fidei omnem transcendere oportet affectū. Vnusquisque ergò exilia & peregrinationes tanquàm domum patriamq; respiciat, nè desiderijs retētus humanis, Christi societate priuetur. Eccè tempus, quo repetit fides milites suos, & inclamat ad defentionem suī, feruorem gratiæ consequutos. Fidem ipsam dicere iudicemus? Eccè tēpus optabile, eccè fructuum congregatio desiderata fidelium, vt paruis passionibus munera magna compensēt. Pluribus charitatem vestram, pro dispensatione nobis credita, cuperem⁹ hortari: sed quid opùs nostræ vocis stimulis, vbi ad tolerandas pro Christo magnanimiter passiōes, apostolicis patrum docemur exemplis, quæ per damnum humanarum rerum, cælestium vobis ostendunt augmenta virtutum? Ergò pronunciemus inter alia, & dicamus cū sancto Dauid: Quàm bonū & quàm iucundū, habitare fratres in vnum? vt & de vobis apostolus Paulus dixerit, Vos autem fratres in Christo vnum estis. Dum hæc enim vanitas ista non reducat, nullus ambigat, eadem nihilominùs esse vētura, quæ in Constantinopolitana nupèr Ecclesia cōtigerunt, de quibus pariter mihi, ingemiscere necesse est & tacere. Nam qui Apostolicæ sedis admonitionem negligendam esse crediderunt, meritò inciderunt in ea, quæ venire solent solatio destitutis. Si quis ergò salutem propriam cogitans, seruare cupit Apostolica iudicia, cùm se à præfatorum scelere seiūxerit, nostræ cōmunionis se nouerit sinè dubitatione participem. Quia qui se ab eorū, quos Apostolica sedes damnauit, societate nō remouerint, sciant, nullo colore, nullo figmento, nulla calliditate se Ecclesiasticæ custodiæ posse subripere: quia sicut illos, qui à supradictorū, hoc est, Eutychetis, Dioscori, Timothei, Petri & Acacij se venenis dissociāt, amplectimur: ità nostra circa istos cura & solicitudo, nè subrepere possint, semper inuigilat. Deus vos incolumes custodiat, chariſſimi fratres. Psalm. 132.a Galat. 3.d

ILERDENSE CONCILIVM, OCTO EPISCOPORVM, HABITVM ANNO 15. Theodorici regis, octauo Idus Augusti, circa tempora Symmachi papæ vel Hormisdæ.

Ilerda, Hispaniæ interioris oppidum est iuxta Sycoris fluuium: vulgò Leryda & Leyda dicitur. Vide Ptolemæum lib. 2. cap. 6. Plinium lib. 3. cap. 3.

¶CAPITVLA CONCILII Ilerdensis.

De his, qui altario ministrant, vt à sanguine hominis se abstineant. 1
De his, qui abortiuum faciunt, vel natos suos extinguunt. 2
De monachis, vt clerici ordinentur cum voluntate abbatis, & quę monasterio offerūtur, non auferantur, & de basilicis quas laici fecerint. 3
De incestis, vt, quandiū in scelere sunt, inter catechumenos habeantur. 4
De his, qui altario seruiunt, si subitò in fragilitatem carnis inciderint. 5
De eo, qui viduę pœnitenti, vel religiosę virgini stuprum intulerit. 6
De his, qui sacramento se obligant, nè ad pacem

Universidad de Deusto
Biblioteca

cem redeant. 7
Si clericus seruum vel discipulum de ecclesia traxerit, vt pœnitentiam agat. 8
De his, qui rebaptizati sunt, quantùm pœniteant. 9
De his, qui iubente episcopo, remissa culpa, ab ecclesia exire contemnunt. 10
De clericis, qui in mutuam cædem prorumpunt. 11
De his, qui contra canones ordinati sunt, vt deponantur. 12
De catholicis, qui filios suos hæreticorũ baptismati tradiderunt. 13
De catholicis, vt cum rebaptizatis non conuersentur. 14
Vt clerici cum extraneis mulieribus non habitent. 15
Cùm sacerdos moritur, quid de rebus ecclesiæ obseruetur. 16

Capitulum primum.

Dist.50. De his clericis, qui in obsessio.

DE his clericis, qui in obsessionis necessitate positi fuerint, id statutum est, vt qui altario ministrant, & Christi corpus & sanguinem tradunt, vel vasa sacro officio deputata contrectant, vt ab omni humano sanguine, etiàm hostili, se abstineant. Quòd si in hoc inciderint, duobus annis tam officio, quàm communione corporis Domini priuentur, ità vt his duobus annis, vigilijs, ieiunijs, orationibus, & eleemosynis pro viribꝰ, quas Dominus donauerit, expientur, & ità demùm officio vel communioni reddãtur, ea tamen ratione, nè vlteriùs ad officia potiora prouehantur. Quòd si *in definito tempore negligentiores circa salutem suam extiterint, *protelãdi ipsius pœnitentiæ tempus in potestate maneat sacerdotis.

*infra præfinitũ tempus

*protelãdæ

2 Hi verò, qui malè conceptos ex adulterio fœtus, vel editos necare studuerint, vel in *ventribus matrum potionibus aliquibus collíserint, in vtroq; sexu adulteris, post septem annorum curricula communio tribuatur, ità tamen, vt omni tempore vitæ suæ fletibus & humilitati insistant. Si verò clerici fuerint, officium eis ministrandi recuperare non liceat: attamen in choro psallentium, à tempore receptæ cõmunionis intersint. Ipsis autem veneficis in exitu tantùm, si facinora sua omni tempore vitæ suæ defleuerint, communio tribuatur.

*vteris

Ca.27.cõcilij Agathen. 16.q.1.Cùm p vtilitate. 10.q 1.Si ex laicis qspiã

3 De monachis id obseruari placuit, quod synodus Agathensis noscitur decreuisse, hoc tantùmodò adijciendo, vt cùm pro ecclesiæ vtilitate aliquos episcopus probauerit in clericatũs officio promouendos, cũ abbatis voluntate debeant ordinari: Ea verò, quę in iure monasterij de facultatibus offeruntur, in nullo diœcesana lege ab Episcopis contingantur. Si aũt ex laicis quisquam, à se factam basilicam, consecrari desiderat, nequaquàm eam sub monasterij specie, vbi congregatio non colligitur, vel regula ab episcopo nõ cõstituitur, à diœcesana lege audeat segregare.

4 De his, qui se incestũs pollutionibus maculant, placuit, vt quousque in iudicio stando & illicito carnis contubernio perseuerant, vsq; ad Missam tãtùm catechumenorum in ecclesia admittantur, cumque ab eis àm nec cibum sumere vllum Christianum (sicut Apostolus iussit) oportet.

5 Hi qui altario Dei deseruiunt, si in flẽda carnis fragilitate corruerint, & respiciente, dignè pœnituerint, ità vt contificato corpore, cordis contriti sacrificium Deo offerant, maneat in potestate pontificis vel veraciter afflictos nõ diù suspendere, delidiosos prolixiore tempore ab Ecclesiæ corpore segregare, ità tamen, vt fructus suorum loca recipiant, nè possint ad officia vlteriùs promoueri. Quòd si velut canes ad vomitum, reuerti fuerint, veluti sues in volutabris futi iacuerint, solùm dignitate officij careant, sed communionem, nisi in exitu, non cipiant.

6 Qui pœnitenti viduæ, vel virgini ostrare noluerit, pariter à communione stianorum & consortio segregentur. illa, quę vim pertulit, ad sanctam rediérit, in illo solo sententia excocationis teneatur, quoadusquè publiniteat.

7 Qui sacramento se obligauerit, gans cum quolibet, ad pacẽ nullo modeat, pro periurio, vno anno à commatum suum eleemosynis, fletibus, potuerit, ieiunijs absoluat. Ad verò, quæ operit multitudinem celeriter venire festinet.

8 Nullus clericorum, seruum lum suum ad ecclesiam cõfugientem here audeat, vel flagellare præsumat, si fecerit, donèc dignè pœniteat, honorem non dedit, segregetur.

9 De his, qui in præuaricatione zati, sinè aliqua necessitate, vel lapsi sunt, placuit, vt circa eos illa odi statuta seruentur, quæ de præbus *censita esse noscuntur, id est, inter catechumenos orent, & cathòlicos, & postea, moderatione tia episcopi, fidelibus in oblatione ristiæ communicent.

*censita

10 Qui, iubente sacerdote, culpa ecclesiam exire cõtempserit, xa cõtumaciæ tardiùs recipiatur.

11 Si qui clerici in mutuam cẽperint, prout dignitas officiorum cessu contumeliam pertulerit, à strictiùs vindicetur.

12 Qui contra decreta canonũ, tè clericos vsq; nunc ordinauerunt, min* vel sancta & ecclesiastica scat. Amodò verò si in tali ausu

decretum canonum, quod circa eorum personas statutum est, id est, vt nullum ordinare iam audeãt, obseruetur: vel, qui deinceps ordinati fuerint, deponantur. Hi verò, qui tales hactenùs ordinati sunt, nullo tempore promoueantur.

13 Catholicus, qui filios suos in hæresi baptizandos obtulerit, oblatio illius in Ecclesia nullatenùs recipiatur.

14 Cum rebaptizatis fideles religiosi nec in cibo participent.

15 Familiaritatem extranearum mulierũ, licèt ex toto sancti patres antiquis monitionibus præceperint ecclesijs euitãdam, id nũc tamen nobis visum est, vt qui talis probabitur, si post primam & secundam commonitionem se emẽdare neglexerit, donèc in vitio perseuerat, officij sui dignitate priuet. Quòd si se (Deo iuuante) correxerit, sancto ministerio restauretur.

16 Licèt de re huiusmodi, quam constituere salubri ordinatiõe decernimus, prisca authoritas canonũ nequaquàm siluerit, sed euidenti sanctione præceperit, vt cuiuscunq; ecclesiæ pontifice defuncto, non passim pro libitu suo in earum rerum direptionẽ, quas obiens dereliquit, quisquã irruat, domumq; subuertat: sed sacerdos, qui exequiarum tẽpore est, ea omnia, quæ ad vtilitatem & conseruationem pertinent, debeat diligenti circunspectione munire: tamẽ quia ipsa sanctio (quod peius est) à multis clericis nũc cognoscitur violari, ità vt *non iubente sacerdote, expectorato affectu, totaq; disciplinę seueritate posthabita, immaniter, quæ in domo pontificali reperiuntur, inuadũt & abradũt: ideò nunc hæc huius placiti cõstitutione inter nos cẽsura placuit custodiri, vt defuncto antistite, vel etiàm adhuc in supremis agẽte, nullus clericorum cuiuslibet ordinis, officij, gradũsve sit, quicquam de domo præsumat, vel quod de vtilitate instrumẽti domũs esse agnoscitur, i. mobilis & immobilis rei ecclesiasticæ conetur inuadere, nihil furto, nihil dolo supprimens, auferens, atq; abscõdens: sed is, cui domus commissa est, subiunctis sibi cum consilio vno vel duobus fidelissimis clericis, omnia vsq; ad tempus põtificis substituendi debeat cõseruare, & his, qui in domo inueniuntur, clericis consuetam alimoniam administrare. Substitutus autem antistes susceptæ sedis commoda ordinabit, vel *imperauit, vt Deus *imperabit, vt eis vti cũ his debeat, quos cognouerit disciplinæ & charitati prædecessoris sui fideliter paruisse. quòd si quisquam post hæc cuiuslibet ordinis (vt superiùs dictum est) clericus quacunq; occasione de omni facultate quippiam probatus fuerit abstuliſſe, vel forsitan dolo aliquo suppressisse, reus sacrilegij, prolixiori anathemate cõdemnetur, & vix quoquè peregrinã ei cõmunio concedatur: quia durũ est, vt hi, quos constat in seruitio Dñi cum primæ sedis an-

*eũ obeũte

*imperauit,

11.q.1. Hæc huius placiti

tistite defudãsse, ab his, qui suarũ rerum incubitatores vatq; vagantes fuisse noscũtur, despecti aliquatenùs crucient. Sergius in Christi nomine episcopus, has constitutiones, secundùm quod nobis cum fratribus, Deo inspirante, complacuit, relegi, & subscripsi. Iulius in Christi nomine episcopus, subs. Ioannes in Christi nomine episcopus, subs. Petrus in Christi nomine episcopus, subs. Marulio in Christi nomine episcopus, subs. Taurus in Christi nomine episcopus, subs. Febrorius in Christi nomine episcopus, subsc. Gratus in Christi nomine episcopus, directus à domino meo Stephano episcopo, his constitutionibus interfui, & subscripsi.

*vel vtilitatibus seruientes, atque vacantes

EX GRATIANI DECRETO quatuor capitula, desumpta de Ilerdẽ concilio, & similiter Iuonis.

PRIMVM.

¶ In diebus quadragesimæ nuptias celebrare non licet.

33.q.4. Non oportet in lxx. ni dec. Iuonis li. 6.

Non oportet à lxx. vsque in octauam Paschę, & tribus hebdomadibus ante festiuitatem sancti Ioãnis Baptistæ, & ab aduẽtu Domini vsq; post Epipbaniam, nuptias celebrare. Quod si factum fuerit, separentur.

SECVNDVM.

¶ Non prohibetur à sacris ordinibus, qui à medicorum incisione claudus efficitur.

Dist.55. Si ęs in infir. ni dec. Iuo. li. 2

Si quis in infirmitate positus clericus, medicorum incisione claudus efficitur, promoueri ad sacros ordines eum non denegamus.

TERTIVM.

¶ De purgatione clericorum, si conuinci non potuerunt.

Si quis presbyter, à plebe sibi commissa, mala opinione infamatus fuerit, & episcopus legitimis testibus approbare non potuerit: suspendatur presbyter vsq; ad dignam satisfactionem, nè populus fidelium in eo scãdalum patiatur. Digna eñ satisfactio est, si eis, à quibus reus creditur, post rectam securitatẽ de impositio crimine, innocens esse manifestetur. quod ità à nobis, & à Maioribus constitutum esse docetur, si siue secũdùm canones, siue ad arbitrium episcopi, sibi collegas septem adiungat, & iuret in sacro coràm posito Euangelio, quòd eum sancta Trinitas, & Christus filius Dei, qui illum fecit, & docuit quod Euangeliũ continet, & sancti quatuor Euangelistæ, qui illud scripserunt, sic adiuuent, quòd ille prænominatam actionem ità non perpetrãrit, sicut ei de illo oblatum est. et in hac satisfactione purgatus, securè deinceps suum exerceat ministerium. Quam satisfactionem nonnulli precedentium patrũ, S. Leonem papam in basilica S. Petri apostoli, coram reuerendissimo Cæsare Carolo, ac clero & plebe, ità fecisse commemorãt, atq; ità mox venerandum principem, contra eiusdem sancti papæ aduersarios, dignæ vltionis vindictam exercuisse.

2.q.4. Presbyter si à plebe, & in dec. Iuo. li. 5

QVARTVM.

¶ Ad

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶ Ad baptizandi officium, & ad vestimenta altaris lauanda, sacerdos propria debet habere vasa.

Decōs. dis. 4. Ois presbyter qui fontem.

Omnis presbyter, qui fontem lapideum habere nequiuerit, vas conueniens solūmodò ad baptizandi officium habeat, quod extra ecclesiā non deportetur. Similiter ad corporale lauandum & ad pallas altaris, propria habeantur vasa, in quibus nihil aliud fiat.

EX DECR. IVO. LIB. VII. ET ex 7. lib. vetusti codicis librorum sexdecim, numero 5.

¶ Vt duobus vel tribus testibus testimoniū dicentibus, consanguinei separentur.

Deute. 19. d 17. b

Vt omnis cōtrouersia, quæ de ecclesiasticis rebus fit, secundùm diuinam legem sub duobus vel tribus testibus terminetur, [illegible] est Dominus, cùm dicit: Non vnus ster[illegible] alium, sed in ore duorum vel trium [illegible] ster omne verbum.

¶ Decreta duo Ilerden concilij, quorum [illegible] mum desumptum est ex vetusto co[illegible] ce librorum 5. cap. 134. libri secundi.

Immemor definiti mo. tis

Episcopi, presbyteri, diaconi relicto[illegible] ritum acceperit, in fine non commu[illegible]

Decretum 2. desumptum ex lib. 9. libr[illegible] sexdecim librorum, cap. 4.

¶ Vt in Christianorum nuptijs non [illegible]

Quòd non oporteat Christianos [illegible] ad nuptias, plaudere vel saltare, sed v[illegible] biliter cœnare vel prandere, sicut C[illegible] nos decet.

VALENTINVM H[illegible]

SPANIAE CONCILIVM, SEX EPISCOPORVM, HABITV[illegible]

anno 15. Theodorici regis, circa tempora Symmachi papæ vel Hormisdæ.

Valentia Hispaniæ citerioris maritima ciuitas, authore Plinio lib. 3. cap. 3. tribus millibus passuum à mari distans, nunc verò vnico milliari remota, archiepiscopatus est atque metropolis regni eiusdem nominis, nobilitate non minus, quàm rerum variarum vbertate ac cæli amœnitate insignis.

CAPITVLA CONCILII Valentini.

Vt euangelium post apostolum legatur. 1
Vt defuncto episcopo, de rebus ipsius vel ecclesiæ, nullus quicquam præsumat inuadere. 2
Vt propinqui morientis episcopi, de rebus eius nihil vsurpent, sinè metropolitani & comprouincialium conscientia. 3
De exequijs morientis episcopi, & qualiter humetur. 4
De vagis & inobedientibus clericis. 5
Vt clericum alienum nullus ordinet, nec sit clericus, qui non spondeat locum, vbi sit delegatus. 6

Capitulum primum.

*pridiè *Nouēbris.

ANNO quintodecimo Theodorici regis, sub die *secundo Nonas *Decembris, in nomine Domini nostri Iesu Christi Valentino in concilio congregati, dum Ecclesiasticas regulas tractaremus, antiquos canones relegentes, inter cætera hoc esse censuimus obseruandum, vt sacrosancta Euangelia, ante munerum illationem in Missa catechumenorum, in ordine lectionum post Apostolum legantur, quatenùs salutaria præcepta Domini nostri Iesu Christi, vel sermones sacerdotis, nō solùm fideles, sed etiàm catechumeni ac pœnitentes, & omnes, qui ediuersò sunt, audire licitum habeant. Sic enim pontificum predicatione audita, nonnullos attractos ad fidem euidenter scimus.

2 Hoc etiàm placuit, vt episcopo ab hoc [illegible] seculo (iubēte Domino) accersito, [illegible] omi omninò supellectili, vel quecum[illegible] in domo ecclesiæ, vel episcopi, in [illegible] ciebus, vtensilibus, vasculis, frugibus, [illegible] bus, animalibus, vel omni omino re, [illegible] manus abstineāt, & nihil latronū mo[illegible] piant. Qui si nec canonū authoritate [illegible] biti fuerint, omnia quæ peruaserint, [illegible] politani vel omnium comprouincialiū [illegible] cerdotum districtione coacti, in pri[illegible] statū redintegrare cogātur, vt nihil [illegible] vel dispensatori futuro necessario [illegible] hac iusta cōstitutione depereat. Qu[illegible] fidentiùs, iustitia manēte, seruetur, [illegible] Regiensis synodi cōstituta, episco[illegible] pore recedente, vicinior illi accedat [illegible] pus, qui, ex more exequijs celebratis, [illegible] ecclesiæ ipsius curam districtissimè [illegible] quid ante ordinationē futuri pontifi[illegible] manentium clericorum subuersion[illegible] reptioni iam liceat, ità vt directis [illegible] inspectio certior, & descriptio fidel[illegible] fieri potest) intra octauas defuncti, [illegible] gētia presentis episcopi peragatur, [illegible] ad metropolitani notitiam habita o[illegible] descriptio deferat, vt eius electione [illegible] sona ordinandæ domui ecclesiasticæ [illegible] retur, quę vel consueta clericis stipe[illegible] pensetur, & creditarum sibi rerum [illegible] tarditas in episcopo ordinando [illegible] metropolitano cōgruis temporibus [illegible] re possit rationem, vt sub hac salubri [illegible] tione clerici stipendijs suis omnino [illegible] ti, labores non diripiant episcopi d[illegible] & in vacuam ecclesiæ domum futur[illegible] tisex non sinè dolore succedat: sed [illegible] prædecessoris sui dimisso, possit & [illegible] dere, & alijs ministrare.

3 Simili quoq; modo parentibus [illegible] pinqs decedentis episcopi, si intellec[illegible]

rit, denūcietur, vt sinè metropolitani, vel cōprouincialium sacerdotū cōscientia, nihil de rebus defuncti occupare pertentēt, nè fortè cum hereditarijs rebus etiàm aliqua ad ecclesiam pertinentia vel permixta vsurpent, sed vsque ad ordinationē futuri expectent antistitis, aut certè (si longū fuerit) ad metropolitani (vt dictum est) ordinationem recurrāt. si quis aūt contēptor diuini timoris, contra hæc sancta synodica clericus quisque vel laicus venire improba mente tentauerit, & cōmunione & cōsortio priuetur Ecclesiæ: quia durum est, vt ad illam cōueniat, quam expoliare nō metuit nisi fortè, spū meliore correptus, dum à psumptiōe cessauerit, recuperet indulgentiā. Si aūt rationabiliter modesteq; vnusquisq; repetit, quod sibi iure debetur, ei absq; aliqua animaduersiōe à metropolitano, vel cui iniunxerit, aut res, aut ratio non negetur. Hoc etiàm canone oēs sunt cōstringendi, qui tam in pteritum, q̄ in futurum, res ecclesię vel episcopi vsurpantes diripuerint.

4 Illud etiàm prouidō consilio decretū est, vt, quia sæpè sanctorū antistitū per absentiā cōmendatoris episcopi exequiæ differūtur, ità vt veneranda pontificis mēbra, dū tardiùs funerantur, iniuriæ omninò subiaceāt: episcopus, qui post mortē fratris ad sepeliēdū eū solet inuitatus occurrere, infirmū magis, & adhuc in corpore positū, admonit⁹ visitare non differat, vt aut de releuatiōe cōsacerdotis ampliùs gaudeat, aut certè de ordinatione domūs suæ fratrē admoneat, eiusq; probabilē voluntatē in effectū trāsmittat, ac recedentē à seculo, post oblatū in eius commendatiōe sacrificium Deo, mox sepulturæ tradat diligētissimè, & superiùs cōstituta canonicè nō differat adimplere. Si aūt antistes repētino obitu decesserit, & collimitanei sacerdotes (vt fieri solet) de lōginquo minimè adesse potuerint, vno die tantùm cū sua nocte, exanimatū corpusculū sacerdotis maneat, nec sinè fratrū ac religiosorum frequētia, vel psallentiū excubatione seruatū, à presbyteris cū omni diligētia in loco conditū seorsùm, nō statim humet: sed honorificè commendetur, donèc sinè mora inuitato vndecunq; pōtifice, sacerdotis corpus ab ipso (vt cōdecet) soleniter tumuleē, vt & iniuriæ tollat occasio, & mos antiquus in sepeliēdis sacerdotibus obseruetur.

5 Hoc etiàm placuit, vt vagus atque instabilis cleric⁹, siue etiàm in diaconi ministerio vel presbyteri officio cōstitutus, si episcopi, à quo ordinatus est, præceptis nō obedierit, vt in delegata sibi ecclesia officium depēdat assiduum, quousquè in vitio permanserit, & communione & honore priuetur.

6 Vt nullus alienum clericum, secūdùm decreta canonum, sinè consensu episcopi sui audeat ordinare: sed nec vllum sanctorū sacerdotum quispiā ordinet, qui localē se futurum primitùs non spopōderit, vt per *hoc

*hoc

Hic defidcrator vnius subscriptio, si modò tamen non fallit.

¶ Finit Concilium Valentinum.

HORMI[illegible]

SDAE PAPAE VITA, EX LIBRO PONTIFICALI.

Anno Domini 514.

HOrmisda natione Campanus, ex patre Iusto, de ciuitate Frusinona, sedit annos 8. dies 17. Fuit autem temporibus Theodorici regis & Anastasij Augusti, à consulatu senatoris, vsq; ad consulatū Symmachi & Boethij. Hic cōposuit clerū, & psalmis eruditiuit. Hic fecit basilicam in territorio Albanensi, in possessione Mesontis. Eodem tempore ex constituto synodi misit in Græciam, humanitatē ostendens sedis Apostolicæ, quia Greci obligati erāt sub vinculo anathematis propter Petrū Alexandrinum, & Acacium Constātinopolitanum episcopū. Sub Ioanne episcopo Cōstantinopolitano, cum consilio Theodorici regis, direxit Ennodium episcopū Ticinen̄, & Fortunatum episcopum Catanen̄, & Venantium presbyterum vrbis Romæ, & Vitalem diaconum sedis Apostolicæ, & Hilariū notarium, ad Anastasium Augustum: sed nihil egerunt. Item secundò misit Ennodium episcopum, & Peregrinum Mesenatem episcopum, portantes epistolas consortatorias fidei, & contestationes secretas numero xix. & textum libelli. In quo libello noluit assentire Anastasius Augustus, quia & ipse in hæresi Eutychiana communicauerat. Voluit itaq; eos legatos per remunerationē corrūpere. Legati verò sedis Apostolicæ, contempto Anastasio Augusto, nullatenùs consenserunt accipere pecunias, nisi satisfactionem sedis Apostolicæ operaretur. Tunc Imperator repletus furore, eiecit eos per posterulā, & imposuit eos in naui periculosa cum militibus, & magistrianis, & plectis nomine Heliodoro & Demetrio. Quibus hoc dedit in mandatis Imperator Anastasius, vt nullam ciuitatem ingrederentur. Legati verò sedis Apostolicæ secretiùs suprascriptas epistolas fidei 19. per manus monachorum & orthodoxorum exposuerunt per omnes ciuitates. Quas tamen episcopi ciuitatum, qui erāt cōplices Anastasij Augusti, omnes eas epistolas timore pro crimine, Constantinopolim direxerūt. Tunc furore repletus Anastasius Augustus cōtra papam Hormisdā, inter alia sacra sua hoc scripsit, dicens: Nos iubere volumus, non nobis iuberi. Eodē tēpore nutu diuinitatis, percussus est fulmine diuino Imperator Anastasius, & obijt. Sumpsit itaq; imperiū Iustin⁹ orthodoxus, & direxit authorita-

Digna tyrā. no sentētia.

tem suam ad papã Hormisdam sedis apostolicæ per Gratum, illustrem nomine, petens à sede Apostolica, vt redintegraret pax ecclesiarum. Tunc Hormisda episcopus cum consilio regis Theodorici, direxit à sede Apostolica Germanum Capuanũ episcopum, & Iohannem & Blandum presbyteros, & Felicem & Dioscorum diaconos sedis Apostolicę, & Petrum notarium, munitos ex omni parte fido & textu libelli pœnitentiæ. Qui venientes iuxta Constãtinopolim, tanta gratia fidei illis refulsit, vt multitudo monachorũ orthodoxorum, & illustrium virorũ maxima multitudo, in quibus Iustinus Imperator & Vitalianus consul, simul occurrerunt ad castellũ rotundum, quod ducit vsq; in ciuitatẽ Constãtinopolim: qui cum gloria & laude ingressi vnà cum Grato Illustri, susceptí sunt à Iustino orthodoxo Augusto cum gloria. Omisitaq; clerus vnà cum episcopo Ioanne Constantinopolitano, sensit quòd gratãter susceperi sunt. Sentientes quoquè hoc, qui erant complices Acacij, incluserunt se in ecclesiam maiorem, quæ vocatur sancta Sophia: & cõsilio facto, mandauerunt Imperatori, dicentes: Nisi nobis reddita fuerit ratio, quarè damnatus est episcopus noster Acacius, nullatenùs consentimus sedi Apostolicæ. Hic papa Hormisda perrexit ad regem Theodoricum Rauennã, & cum eius consilio misit authoritatem ad Iustinum, & cum vinculo chirographi, & textum libelli redintegrauit ad vnitatem sedis Apostolicæ, damnãs Petrum & Acacium, vel omnes hæreses. Hic inuenit Manichæos, quos etiàm discussos cum examinatione plagarũ exilio deportauit. quorũ codices ante fores basilicæ Constantinianæ incendio concremauit. Huius temporibus

*lxxix. *lxxxiiij. episcopat⁹ in Aphrica post annos *74. reuocatus est, qui ab hæreticis fuerat exterminatus. Eodem tempore venit regiũ donũ cum gemmis preciosis à rege Francorum Clodoueo Christiano, beato Petro apostolo. Sub huius episcopatu multa vasa aurea vel argentea venerunt de Græcia, & Euangelia cum tabulis aureis cum gemmis preciosis, pensantibus lib. xv. Patena aurea cũ hyacinthis, quæ pensat lib. xx. Patenæ argenteæ duæ, pensantes singulæ lib. xxv. Scyphus aureus cũ gemmis, pẽsans lib. 8. Scyphus aureus circundatus regno, pensans lib. viij. Scyphi argentei deaurati 2. pẽsantes singuli lib. 5. Gabata electrina, *pensans lib. 2. Thecæ cereæ aureæ 2. pensantes lib. 6. Palliolum * Oloforum *blateum cũ tabulis auro textis de chlamyde vel de stola Imperiali, subcinctorium super confessionem beati Petri apostoli. Hæc omnia à Iustino Augusto orthodoxo, votorum gratia oblata sunt. Eodem tempore Theodoricꝰ rex obtulit beato Petro apostolo ceroſtrata argentea 2. pensantia lib. lxx. Eodem tempore fecit papa Hormisda apud B. Petrum apostolum trabem, quam ex argento cooperuit,

*blaterum

pensantem lib. mille xl. Hic fecit in basilica Constantiniana arcum argenteũ ante altare, qui pensat lib. 20. Canthara argẽtea xvi. quę pensant singula lib. 12. Item ad beatum Paulum fecit arcus argẽteos duos, pensantes singul. lib. 20. Canthara argentea 16. pensantia singula lib. 15. Amas argẽteas 3. pensantes lib. 3. Scyphos argenteos stationales 6. cum ducibus, pensantes singul. lib. 6. Hic fecit ordinationes in vrbe Roma per mensem Decẽb. presbyteros 21. episcopos p diuersa loca numero 55. Qui etiàm sepultus est in basilica B. Petri apostoli, 8. Idus Augusti, consulatu Maximi. Et cessauit episcopatus dies 7.

¶ Primæ epistolæ decretalis Hormisdæ papæ, tituli.

Aduersùs Nestorij & Eutychetis blasphemias. 1

De mysterio Trinitatis, quid personæ, quid designent substantiæ. 2

De diuinitate & humanitate Domini nostri Iesu Christi. 3

GLoriosissimo atq; clementissimo filio Iustino Augusto, Hormisda episcopus. Inter ea, quæ ad vnitatem ecclesiæ pertinẽt, propter quã Deus clementiæ vestræ elegit Imperiũ, in literis cõtuliſtis, hoc quoq;, venerabilis Imperator, cura fidei (cui multipliciter vos studere declarâſtis) adiecit, vt aliquorum preces perferendæ ad humilitatis meæ notitiam, ingerentur: quibus vel quid quęstionis oriretur, agnoscerem, vel ad submouendum propositæ consultationis ambiguum, respõsum à me religiosæ sententiæ conueniens adderetur. Legi omnia solicitudine qua decebat, & licèt ad responsi plenitudinem sufficere potuisset, si illa tantùm quæ ab authoribus sunt definita, rescriberem: tamen vt religioſi propositi vestri remunerarem affectum, non subtrahendum credidi mei quoquè sermonis obsequium.

Capitulum primum.

¶ Quid enim est, quod emergentibus Nestorij & Eutychetis venenis, paterna omisit instructio? Penè omnes impietates cum inuentoribus tam nefandorum dogmatũ, conuenientia in vnum synodica decreta pressêrunt, nec vlteriùs remãsit locus vllus tam diris perfidiæ seminibus amputatis, aut Christum dominum nostrum credere sinè carnis fuisse veritate, aut eundem non & Deum & hominem, de materni vteri intemerata secunditate prodijsse, cùm alter eorum dispensationem, qua saluati sumus, negando (quãtùm in se est) irritam faceret, alter opinione contraria, sed impietate consimili, in eodem Domino nostro Iesu Christo potestatem diuinam à vera humanitate secluderet: neq; ille recordatus, quia palpandã carnẽ suã Christus ostenderit, neque ille Euangelij memor, verbum carnem factum esse dicẽtis, cui vox Dñi indeficienter insonare debuerat, quæ di-

Ioan. 3. b

xit & docuit: Nemo ascendit in cælum, nisi qui de cælo descendit filius hominis, qui est in cælo. Sæpè hæc & multis præcedentiũ sunt comprehensa sententijs: sed nec clemẽtia vestra (licèt iam dicta sint) fastidiosè poterit repetita cognoscere, nec nobis pudor est, ea, quæ sunt à pdecessoribus nostris pdicata, reuoluere. Neq; cm̃ possibile est, vt sit diuersitas pdicationis, vbi est vna forma veritatis. Nec ab re iudicabitur alienũ, si cum his, cum quibus cõuenimus fide, cõgruam⁹ & dogmate. Reuoluantur pijs mansuetudinis vestræ auribus decreta synodica, & beati papæ Leonis conuenientia sacræ fidei cõstituta. Eadẽ inuenietis in illis, q̃ recensueritis in nostris. Quid ergò est? Post illum fontem fidelium statutorum, quid ampliùs (si tũ fidei terminos seruat) quamlibèt curiosus scrutator inquirat? Non opùs est aut adiectione plenis, aut *instructiõe pfectis, nisi fortè mauult q̃squã dubitare q̃ credere, certare q̃ nõsse, sequi dubia q̃ seruare decreta.

*institutione

2 Nam si Trinitas Deus, hoc est, pater, & filius, & spirituſsanct⁹, Deus autẽ vnus, specialiter legislatore dicente: Audi Israel: Dñs Deus tuus, Deus vnus est: qui aliter habet, necesse est aut diuinitatẽ in multa diuidat, aut specialiter passionẽ ipsi essentiæ Trinitatis impingat: & (quod absit à fideliũ mentibus) hoc est aut plures deos more prophanæ gentilitatis inducere, aut sensibilem pœnam ad eam naturam, quæ aliena est ab omi passione, transferre. Vnum est sancta Trinitas: non multiplicatur numero, *nec crescit augmento: nec potest aut intelligẽtia comprehendi, aut hoc, quod Deus est, discretione seiungi. Quis ergò illi secreto ęternæ impenetrabilisq; substantiæ, quod neq; vlla visibilium vel inuisibilium creaturarum potuit inuestigare natura, prophanam diuisionem tentet ingerere, & diuini arcani mysterium reuocare ad calculum moris humani? Adoremus patrem & filium & spiritum sanctum, indistinctam distinctè, incomprehensibilem & inenarrabilem substantiam Trinitatis: vbi & si admittit numerum ratio personarum, vnitas tamen non admittit essentiæ separationem: ità tamen, vt seruemus diuinæ propria naturæ, seruemus propria vnicuiq; personæ, vt nec psonis diuinitatis singularitas denegetur, nec ad essentiam hoc, quod est proprium nominum, transferatur. Magnum est sanctæ & incomprehensibile mysterium Trinitatis. Deus pater, Deus filius, Deus spiritusſanctus, Trinitas indiuisa. Et tamen notum est, quia propriũ est patris, vt generaret filium: proprium filij Dei, vt ex patre patri nasceretur æqualis: proprium spiritusſancti, vt de patre & filio procederet sub vna substantia deitatis.

Deut. 6. a

*non

1 Pet. 1. a Ioan. 1. b

3 Propriũ quoq; filij Dei, vt iuxta id quod scriptum est, in nouissimis temporibus verbum caro fieret, & habitaret in nobis: ità in-

tra viscera sanctæ Mariæ virginis genitricis Dei, vnitis vtrisq; sinè aliqua cõfusione naturis, vt qui ante tempora erat filius Dei, fieret filius hominis, & nasceretur in tempore, hominis more, matris vuluã natus nõ aperiens, & virginitatẽ matris, deitatis virtute non soluens. Dignum planè Deo nascente mysterium, vt seruaret partum sinè corruptione, qui cõceptum fecit esse sinè semine, seruans quod ex patre erat, & repræsentans quod ex matre susceperit. Nam iacens in præsepio, videbatur in cælo: inuolutus pannis, adorabatur à Magis: inter animalia editus, ab angelis nũciatur: vix egressus infantiam, annuncians mysticam sinè instituente doctrinam: inter rudimenta annorum puerilium, edens cælestium signa virtutum. Idem enim Deus & homo, non (vt ab infidelibus dicitur) sub quartę introductione personę, sed ipse Dei filius Deus & homo, idem virtus & infirmitas, humilitas & maiestas, redimens & venditus, in cruce positus, & cęli regna largit⁹: ità nostræ infirmitatis particeps, vt possit interimi: ità *ingenitæ potentiæ Dñs, nè possit morte consumi. Sepultus est, iuxta id quòd homo voluit nasci: & iuxta id quòd patri erat similis, resurrexit: patiens vulnerum, & saluator ægrorũ, vnus defunctorum, & viuificator obeuntium: ad inferna descendens, & à patris gremio non recedens. Vndè & animã, quam pro communi conditione posuit, pro singulari virtute & admirabili potentia mox resumpsit. Hæc ità esse, nec vllam dubitationem oportere recipere, id est, nè Dñs noster Iesus Christus aut inter corporis passiones Deus non esse crederetur, aut nè Deus tantùm, non etiàm homo, inter opera mirabilium stupẽda virtutum, proposito nos duorum Apostolorũ *informauit exemplo, Deum esse se Chm̃ Dñm nostrum, Petri fide: hominẽ, Thomæ dubitatione declarans. Quid enim intererat, vt quem se homines dicerent, discipulos suos vellet inquirere, nisi, vt respõdente Petro, Tu es Christus filius Dei viui, *fateret, nõ hoc de carne & sanguine proditum, sed, patre Deo inspirante, reuelatum, vt per testimonium laudatæ responsionis, fides patefieret veritatis? Quid etiàm intererat, vt apparẽte post resurrectionẽ Domino, Thomas tantũ aut abesset cæteris, aut solus ambigeret, nisi vt mundus crederet, quod ambigens discipulus explorâſſet, vt dum vnius manibus se patereturꝰ tangi, ab vniuersitate fidelium, *quis esset, possit agnosci? Non ergò ad explorãdum discipulum interposita est dubitatio, sed q̃sita posteritatis instructio. An ne aliud expectat, q̃ se idem Dñs Cleophæ cum alio discipulo, cùm ad Emmaum tendentes, de se loquerentur, inseruit? Et quanq̃ de resurrectione Dñi p mulieres, q̃ primę ad monumentum cõuenerant, agnouissent, tñ vt p eorũ dubitationẽ daret

*informamur

Matt. 16. c

*notum faceret,

Ioan. 20. f

*quid

Lucæ 24. c

Matt. 28. a

futu-

futuris seculis credendi firmitatem, incipiés à Mose & omnibus Prophetis, oportuisse Christum pati, & ità intrare in gloriam suã, interpretatus, ostendit & per passionem humanam naturam, & diuinam in eo esse per gloriam, multiplicibus hæc sanctarum scripturarum insinuantur exemplis. Nec apud religiosam conscientiam tuam, venerabilis Impator, tanq̃ ignota dicunt: fides eñ ipsa, q̃ à te cõstanter asseritur, tibi hoc reddit muneris, vt sensibus tuis & affectũ suĩ inserat, & scientiã, per quam diligentiùs asseraĩ, infundat. Et tñ interest dispensatiõis mihi creditæ, vt ego quoq; vel apud scientes nota non taceam, vt succedente sibi p vices temporũ catholicorũ p̃dicatione sensuũ, quod indeficienter asserit, sinè fine credaĩ. Latiùs hęc, q̃ ad deitatẽ humanitatemq̃; Dñi nostri Iesu Chri ptinent, & in eo vnitas duas sinè cõfusiõe naturas, potui secundùm veterũ definita disserere, si esset aduersùs eos, q̃ his dissentiunt, disputandum. Sed cùm in manib⁹ oĩm sint & synodica constituta, & beati papæ Leonis dogmata, pstrinxisse potiùs pauca, q̃ euoluere, credidi cõuenientiùs, vniuersa. Nunc verò agnoscere satis est, & cauere, ità ꝓprietatẽ & essentiã cogitandam, vt sciatur, quid psonæ, quid nos oporteat deferre substantiæ. Quæ qui indecenter ignorant, aut callida impietate dissimulãt, dum omittunt, q̃d sit ꝓprium filij in Trinitate, tẽdunt insidias vnitati. Sed ũ, q̃ prædicata sunt, validis teneantur fixa radicibus, nec à paterna traditione receditur, & constanter quæstionibus obuiatur. Datum ix. Kaleñ Aprilis, Valerio viro clariss. cons.

¶SACRA IVSTINI IMPERAtoris ad Hormisdam papam.

SAcratissimo ac beatiss. archiepiscopo almæ vrbis Romæ, & patriarchæ Hormisdæ, Iustinus Imperator. Scias nobis pater religiosissime, quod diù summis studijs q̃rebatur, patefactũ, & anteq̃ aduenerint, q̃ à nobis destinati sunt, q̃ Ioãnes vir beatiss. antistes nouæ Romæ noster, vnà cum clero vobis cõsentiunt, nullis variantes ambiguitatibus, nullis diuisi discordijs. Scias, libellum ab eo subscriptũ, quẽ offerendũ indicaueras, sanctissimorũ patrũ cõcilio cõgruentem, quò oẽs cõcurrunt alacri opere ad suscipienda vota tam nostrę q̃ Cõstantinopolitanæ sedis, quos veritatis coruscus fulgor illuminat. Oẽs accelerant libẽtissimè, quos oblectat via dilucida, vt sequant scita patrũ sanctissima, leges probatissimas, & consilijs quorundam firmatis, qui rectum tenebant tramitẽ, aliorum correctis, qui vagabant incerti. In eo res colligitur, vt vnitatẽ in diuiduæ Trinitatis, ipsi quoq; in vnitate colant mentium. Negatũ est, inter diuina mysteria memoriã in posterum fieri libelli (quem diximus) Acacij ꝓuaricatoris, quondàm regiæ huius vrbis episcopi, necnõ & aliorũ sacerdotum, qui vel primi contra constituta venerunt apostolica, vel successores erroris facti sunt, & nulla vsq; ad vltimum diem, sunt pœnitentia * correcti. Et q̃ñ omnes nostræ religionis admonendi sunt, vt exemplum imitentur ciuitatis regiæ, destinanda vbiq; principalia p̃cepta ediximus. Tanto flagramus religiõis officio, tanto affectamus studio pacem catholicæ fidei, ꝓ remuneranda celeriter pace nostræ reipub. ꝓ conciliando subiectis meis superno p̃sidio. Quid enim gratius repiri potest, quid iustius, quid illustrius, q̃ quos idem regnum cõtinet, idemq; fidei cultus irradiat, eos non diuersa contẽdere, sed * collectis in eisdem sensibus instituta venerari, non humana mente illata, sed in diuinę prouidentię spiritu? Oret igitur vestræ religionis sanctitas, vt quod peruigili studio pro concordia ecclesiarum catholicæ fidei procuratur, diuini muneris opitulatio iugi perpetuitate seruari annuat. Data x. Kaleñ. Maij, Constantinopoli.

* corpoti

* collectis

LIBELLVS FIDEI IOANNIS Constantinopolitani episcopi, directus ad sanctũ Hormisdam papam, in quo anathematizat Nestorij & Eutychetis, & reliquorum hæreticorum blasphemias.

REdditis mihi literis vestræ sanctitatis, in Christo frater charissime, per Gratum charissimum comitem, & nũc per Germanum & Ioannem reuerendissimos episcopos, & Felicem & Dioscorum sanctiss. diaconos, & Blãdum presbyterum, lætatus sum de * speciali charitatis vestræ sanctitate, ꝙ vnitatem sanctissimarum DEI ecclesiarũ secundùm veterum patrum requiris traditionem, & dilaceratores * ratiõabilis gregis Chri amore, ꝓpulsare festinans. Certus igit scito, per oĩa sanctissime, quia secundùm quod vobis scripsi, tecum cum veritate sentiẽs, oẽs à te repudiatos hæreticos renuo: & ego pacem diligens, sanctissimas DEI ecclesias, id est, superioris vestrę & nouellæ istius Romæ vnam esse accipio, illam sedem Apostoli Petri, & istius augustę ciuitatis, vnã esse definio. Omnibus actis à sanctissimis quatuor synodis, id est, Nicena, Constantinopolitana, Ephesina & Chalcedonẽsi, de confirmatione fidei institutis ecclesię assentio, & nihil titubare de benè iudicatis putor. Sed & conantes, aut nisos, vsque ad vnũ apicẽ placitorũ perturbare, lapsos esse à sancta Dei generali & Apostolica Ecclesia scio: & tuis verbis rectè dictis euidenter vtens, p ꝑsentia scripta hæc dico: ꝙ prima salus est, rectæ fidei regulam custodire, & à patrum traditione nullatenùs deuiare: quia non potest dñi nostri prętermitti sententia, dicẽtis: Tu es Petrus, & super hanc petram ædificabo ecclesiam meam. Hæc, quæ dicta sunt, rerum probantur effectibus, quia in sede Apostolica inuiolabilis semp catholica custoditur religio. Hanc igitur fidem nequaq̃ cadere cupientes, sed patrum sequentes in omnibus constituta, anathematizamus oẽs hæreses, & præcipuè Nestorium hæreticum, qui quondàm Constantinopolitanæ vrbis fuit episcopus, damnatum in cõcilio Ephesino à beato Cælestino papa vrbis Romæ, & à venerabili viro Cyrillo episcopo Alexandrinæ ciuitatis, & vnà cum illo anathematizamus Eutychen & Dioscorum Alexandrinæ ciuitatis episcopum, damnatũ in sancta synodo Chalcedonensi, quam venerantes sequimur & amplectimur, quæ sequens sanctam synodum Nicenam, Apostolicam fidem prædicauit. ijs coniungentes Timotheum parricidam, Aelurum cognominatum, anathematizamus, & huius discipulum & sequacem in omnibus Petrum Alexandrinum similiter condemnantes. Anathematizamus similiter Acacium quõdàm Cõstantinopolitanæ vrbis Episcopũ, complicẽ eorum & sequacem factum, necnon & perseuerantem in eorum communione & participatione. Quorum enim quis communionem amplectitur, eorum similem adiudicationem in condemnatione consequitur. Simili modo & Petrum Antiochenum cõdemnãtes, anathematizamus cum sequacibus suis, & omnibus suprascriptis. Vndè ꝓbamus & amplectimur epistolas omnes beati Leonis Papæ vrbis Romæ, quas conscripsit de recta fide. Quapropter (sicut prædiximus) sequentes in omnibus sedẽ Apostolicam, & prædicamus omnia, quæ ab ipsa decreta sunt, & propterea spero in vna cõmunicatione vobiscum, quam Apostolica sedes prædicat, me futurum, in qua est integra deuotio Christianæ religionis & perfecta soliditas: promittens in sequẽti tempore, sequestratos à communione Ecclesiæ catholicæ, id est, in omnibus non consentientes sedi Apostolicæ, eorum nomina inter sacra non recitanda esse mysteria. Quòd si in aliquo à professione mea deuiare tẽtauero, his, quos condemnaui, per condemnationẽ propriam cõsortem me esse profiteor. Huic verò professioni subscripsi manu mea, & per scripta direxi * per scriptam tibi Hormisdæ, sancto & beatissimo fratri & papæ magnæ Romę, per supradictos Germanum & Ioannem venerabiles episcopos, Felicem & Dioscorum diaconos, & Blandum presbyterum. Et alia manu: Ioannes misericordia Dei episcopus Constantinopolitanę nouellæ Romæ, huic meæ professioni consentiens, omnibus supradictis subscripsi, sanus in Domino. Ora pro nobis, sanctissime & beatissime frater.

Data mẽse Martio, die vigesimo octauo, indictione * vndecima, Consulibus domino Iustino Imperatore Augusto & Heradio viris clarissimis.

* per scripta

EPISTOLA HORMISDÆ secunda, ad Ioannem episcopũ licitanæ ecclesiæ, vbi de communione Constantinopolitanæ Ecclesiæ scribens gratulatur.

VOta nostra charitatẽ tuam latére nolumus, nè qui particeps fuit solicitudinis, gaudiorum fructu reddatur extorris. Et ideò Cõstantinopolitanam ecclesiam ad communionem nostram redijsse, Domino propiciante, tradentibus significamus alloquijs, & mandatorũ, quę legatis nostris dedimus, in omnibus seriẽm fuisse completã. De qua parte vt ad dilectionem tuam pleniùs perfectum gaudium peruenire, libelli Ioannis fratris & cõsacerdotis nostri episcopi Cõstantinopolitani, & Iustini clemẽtissimi principis Orientis sacrarum literarũ exemplaria pariter credidimus destinanda, indicantes nihilominùs per Orientis partes plurimos episcopos sic fecisse. Superest, vt à nobis competentibus precibus Diuinitas exorata cõcedat, quatenùs de aliarũ quoq; ecclesiarum redintegratione gratulemur. Ea verò quæ significare curauimus, in eorũ sacerdotum, qui fraternitati tuę vicini sunt, curabis perferre notitiam, vt & ipsi de effectu tantæ rei, gratias nobiscum cælestis misericordię beneficijs referre nõ cessent. Deus te incolumẽ cudiat frater charissime.

¶Eiusdem epistola ad Ioãnem episcopum, de directis institutis & vice commissa.

DIlectissimo fratri Ioanni, Hormisda. Fecit dilectio tua rẽ charitati & fidei congruẽtem, vt aduentũ suum ad Italiã nobis directis literis indicaret, & quæ in te sit summa religiosę voluntatis, ostẽderet. Atq; vtinàm ad plenioris affectũs satietatem, p̃sentię tuæ nobis gaudia contigissent, vt gratulemur nos & colloquio & p̃sentia frui, quam sumus antè per scripta complexi. Veruntamen probãsti, dilectissime frater, quo Christianã fidem veneraris affectu, dum ea quę ad regulas patrum pertinent, & ad mãdata catholica, sinè aliqua cupis transgressione seruare, sperans, vt prorogatis generalibus ad Hispanienses ecclesias constitutis, quæ aut negligentiùs aut irreligiosiùs fiunt, Ecclesiasticis disciplinis congruentia sanciamus: quod amplexi sumus, captata istius desiderij facultate. Quid enim aut nobis dulcius, q̃ cum fidelib⁹ loquiaut deo * aptius, q̃ deuiantes ab errore reuocare? Salutantes igitur charitatẽ qua iungimur, per Cassianum diaconum tuum significamus, nos direxisse generalia cõstituta, quibus vel ea, quę iuxta canones seruari debeant, competenter ediximus, vel circa eos, qui ex clero Græcorum veniunt, quam habere oporteat cautionem, sufficienter instruximus. Sed & cauſæ

* acceptius,

causæ ipsius ordinem instructionemq; abūdè decretis Ecclesiasticis vos docebunt, vt agnoscentes & impiorum transgressionem, & Apostolicæ sedis curam pro patrum regulis excubantem, ostendatis vos perosos damnatorum consortia, & amare fidelium. Et quia per insinuationem dilectionis tuæ huius nobis est viæ patefacta prouidentia, remuneramus solicitudinem tuam, & seruantis priuilegijs metropolitanorū, vices vobis Apostolicæ sedis eatenùs delegamus, vt inspectis istis, siue ea quæ ad canones pertinent, siue ea, quæ à nobis sunt nupèr mandata, seruentur, siue ea, quæ de Ecclesiasticis causis tuę reuelationi *contigerint, sub tua nobis insinuatione pandantur. Erit hoc studij ac solicitudinis tuæ, vt talem te in his, q̄ iniungūtur, exhibeas, vt fidē integritatemq; cius, cuius curā susscipis, imiteris. Data quarto nonas Aprilis, Agapeto viro clariss. coss.

25. q. 2. Seruantis priuilegijs

*contigerit nunciari,

¶Epistola Hormisdæ ad episcopos per Hispaniam constitutos.

De sacerdotibus, iuxta instituta canonum, ordinandis. 1

Vt, p̄ episcopatu præmiū non accipiatur. 2

De cōcilio, p̄ annos singulos celebrando. 3

Dilectissimis fratribus vniuersis episcopis per Hispaniam constitutis, Hormisda. Benedicta Trinitas Deus noster, q̄ per misericordiam suam Romanæ reipublicæ p̄ vniuersas partes, suæ pacis tranquillitate diffusa, nobis quoq; viam demonstrandę circa nos inuicèm charitatis indulsit, vt qui cohæremus firmitate fidei, iūgamur quoq; votiua iucunditate colloquij, quō faciliùs, dum per literarum ministeria ad vos vsque pertendimus, etiàm corda vestra ad religiosum cultum Apostolicis admonitionibus incitemus: & dum *dilectionis nostrę pignus reddimus velut quoddam debitum, plenum circa Deum monstremus affectum. Iungamus igitur, dilectissimi fratres, continuas & humiles preces, & Dominū nostrū oris & cordis lachrymis supplicantes, iugi deprecatione poscamus, vt & institutione & opere illi, cuius esse mēbra cupimus, hæreamus: nec vnquàm ab illa via, quæ Christus est, deuio tramite declinemus, nèab eo iustè, quem nos impiè relinquimus, deseramur. Quod, cum superni fauoris auxilio, ea nobis potest ratione contingere, si Apostolica dogmata, si patrum mandata seruemus.

*dilectioni spei

Ioann. 14. c Dicit em̄ Dominus noster: Qui diligit me, sermonem meum seruabit: & pater meus diliget eum, & ad eum veniemus, & mansionē apud eum faciemus. Et licèt hæc possint generaliter dicta sufficere, vt vel declinemus errata, vel custodiamus catholica constituta, tamen quia Ioannis fratris & coēpiscopi nostri nobis insinuatione vulgatum est, cōtra canonū reuerentiā nonnulla p̄sumi, piculum, quod doctoribus imminet de taciturnitate, declinans, & prophetica voce cōpunctus, qua dicitur, Loquere, nè taceas, generalibus edicendum credidi constitutis.

Esa. 58. a

Capitulum primum.

Dist. 21. Sacerdotio

¶Vt in sacerdotibus ordinandis, q̄ sunt à patribus præscripta & definita, cogitetis: qa sicut est caput ecclesiæ Christus, Christi aūt vicarij sacerdotes, sic & in eligendis his curā oporter esse perspicuam. Irreprehensibiles enim esse conuenit, quos præesse necesse est corrigendis: nec quicquā illi deesse p̄sonæ, penès quam est religiōis summa & substantia disciplinę. Aestimet quis precium nīici gregis, vt sciat, quod meritum constituendi deceat esse pastoris. Hoc ità fiet, si non sacerdotij gradus, saltu quodam passim laicis transferantur. Longa debet vitam suam p̄batione monstrare, cui gubernacula cōmittuntur ecclesiæ. Non negamus esse in laicis Deo placitos mores, sed milites suos probatos sibi quærunt instituta fidelia. Discere priùs quisq; debet, anteq̄ doceat: & exemplum religiosæ conuersationis de se potiùs alijs præstare, q̄ sumere. Emendatiorem esse conuenit populo, quem necesse est orare p̄ populo. Longa obseruatione religiosus cultus tradatur, vt luceat, & clericalibus obsequijs erudiendus inseruiat, vt ad venerandi gradūs summa perductus, qui sit fructus humilitatis, ostendat. * Nec leue nec vacuum fuit, q̄ nec apud veteres quidem, nisi Leuitici generis viri, ad sancta admittebantur altaria, nè pessimè, meritis contēptis, aut precio, aut p̄sumptione ad sacros cultus impar accederet. Tunc migrabant, per illam p̄rogatiuam familiarum, ad instituta cultorum: nunc est doctrina pro genere. Quod il lis fuit nasci, hoc nobis imbui. Illos tabernaculo dabat natura, nos altaribus parturit disciplina. Nec tantùm de laicis consecrari inhibem⁹, sed nec de pœnitentibus quisquā quidem ad huiusmodi gradum prophanus temerator adspiret. Satis illi postulāti sit venia, Qua conscientia absoluat reum, qui se peccata sua, populo scit teste confessum? Quis enim, quem paulò antè vidit tacentē, veneretur antistitem? Præferens miserandi criminis labem, nō habet lucidam sacerdotij dignitatem.

Dist. 81. Sacerdotij

Nota

2 Hoc quoq; ad * p̄missa adiungimus, nè bñdictionem, q̄ diuina esse creditur per impositionē manūs, qs precio cōparet: qm̄ ante oculos esse cōuenit, q̄ Simon spiritūsanctum volēs redemptiōe mercari, apostoli fu erit detestatiōe pcussus. Tunc deindè quis non vile putat esse quod venditur? Istam sacerdotibus ordinandis reuerentiam seruet electio, vt in graui murmure populorum, diuinum credatur *esse iudicium. Ibi enim Deus, vbi simplex sinè prauitate consensus. Verū nec hanc quidē partē solicitudinis & admonitionis omittimus, nè vel ille se à cul pa ęstimet alienum, q̄, & si ipse quidē à receptione liber, initiauerit bñdictione mystica

Act. 8. d

*vel iudicium

sacerdoté, & tñ ad alterius redempti voluntatem, vel spōtè in hoc vel necessitate cōsenserit. Quid prodest illi suo errore non pollui, qui consensum p̄stat errantiProcul dubio contra mandata cōmittit, & qui habet peccatum proprium, & qui peccatum sequit alienū. Incassum animus resistit cupiditati, si non resistit & timori. Aduersùs hæc facilius, Deo adiuuante, p̄uidebitur, si circa metropolitanos priuilegia à sanctis patrib⁹ cōstituta, permaneant: si metropolitani circa parochias suas ordinē suū ea, qua decet, veneratione custodiant, vt nec electio p̄sulis empta detur precijs, & nec obsequentis sit q̄sita operibus: sed ità fixa habeātur in cordibus, quē admodùm relegunt in scripturis. Si nulla sint in tēplis emptionū sem ina, nulla erunt fomēta discordiæ: sed regnante charitate, sub illa, quam nobis promisit Deus & retribuit, pace viuatur.

3 Ob hoc patres, prouidentia, qua spiritus sanctus cultores suos cōpungere dignatus est, incitati, bis in anno p parochias singulas concilia haberi debere docuerunt, vt in vnum iuxta salubris institutiōis dogmata congregati, p̄ ecclesiasticis causis tractandis liberè conuenirent: vt si iuxta votū vniuersa cōsistunt, Deum iunctis vocibus, qui p̄stat desiderata, collaudēt. Difficile est em̄, vt cuiusquā cor prauis sic cogitatiōibus indueretur, vt à se patiatur culpanda fieri, cùm nouerit se iudicium subiturum esse Cōcilij. Præcinctos ad hanc viā semper lumbos habeant, scientes rationē actuū suorū esse reddendam. Suspendantur ab illicitis per formidinem, & qui nequiuerint per pudorem. De conueniendo bis in anno, notum est, canones sanctos constituisse: & p̄finitum q̄dem, si possibile est, inuiolabiliter conuenit custodiri. Sed si aut temporum necessitates, aut emergentes causæ hoc nō patiuntur impleri, semèl saltem (quanuis non licuerit) sinè vlla excusatiōe p̄cipimus cōuenire. Hæc, fratres charissimi, & alia, q̄ patrū regulis cōtinentur, in labijs & in cordibus nostris indiuisa retractatione meditemur: & sicut scriptum est, narremus ea filijs nostris, vt ea meditentur in cordibus suis sedentes in domo, ambulantes in itinere, dormientes atq; surgentes: quia beatus in Dño, qui in lege eius meditabit die ac nocte. Hoc & magister gēnens: Hæc meditare, in his esto. & subijciens plenitudinem, Attende tibi & doctrinæ, inquit: quia si fidelibus sinè intermissione incumbim⁹ instituris, separamur à vitijs, dum impensa cura diuino operi, humano locum non relinquit errori. Data 4. nonas Aprilis, Agapeto viro clarissimo coss.

Pſalm. 77.

Deut. 6. b

Pſal. 1.

1. Tim. 4. d

¶*Epistola Hormisdæ Papæ ad episcopos Hispaniæ, in qua eis Ioānis Constātinopolitani episcopi professionem dirigit, propter Orientales clericos, qui eorum cōmunionem poposcerant.*

Dilectissimis fratribus vniuersis episcopis p Hispaniā constitutis, Hormisda. Inter ea, quæ notitię nostræ Ioannes frater & coēpiscopus noster, studio ecclesiasticæ vtilitatis ingessit, hoc quoq; pro affectu catholicæ fidei & Apostolicæ sedis veneratiōe consuluit, quo ordine ex clero Græcorū veniētibus tribui deberet sancta cōmunio, p̄pter causam scilicet Acacij, à prędecessoribus nostris pro hæreticorum cōmuniōe damnati, in qua, qui se ab eius cōtagione non diuidunt, à nostra cōmunione habeātur excepti. Laudo p̄positum viri hoc zelo circa fidem & Apostolica instituta feruentis, vt nec p ignorantiam quidem quenquam cœno erroris alieni pateretur immergi. Digna hæc cura fidelibus, vt solicito studio semp inuigilent, & inculpatos se ab omni puersitate conseruent. Ipsa est enim fidei innocētia, vt p̄uideat, nè vel casu possit errare. Satisfacientes igitur & laudabilibus desiderijs memorati viri, & memores nr̄i (sicut oportet) officij, documēta quęq; de ecclesię scrinijs assumentes, ad Conciliū vestrum p̄ generalitatis instructione direximus, vt ex illis pleniùs, q̄ sunt acta discentes, ab om̄i vos errantium *communione seperetis. Neque enim est p̄sonalis odij causa, in impios trāsgressores dicta (deo inspirante) sententia, in qua quidem causa *nequaq̄ à p̄dicatiōe cessauimus, & principi supplicādo, & sacerdotes & populos admonendo, vt trāsgressores absoluti, ad rectā se fidem & affectu Dei & iudicij timore cōuerterent. Sed obstinatio miserāda eò p̄duxerat illos, vt nullis modis mortifera venena vincātur, sed mala semina fixis in deteriùs pullulent radicibus. Ergò dilectissimi fratres, ad omnia competenter instructi, seruate vos & Ecclesiā dei, apostoli exhortatiōe cōpuncti. Nos autē libellum misimus, sub quo, si quis cōmunionē vestrā de Orientalibus clericis poposcerit, ad eam possit admitti, secundùm quam & de Thracię & Scythię, Illyriciq; partib⁹, vel Epiri veteris, sed & secūdùm quod de Syria multos iam constat esse susceptos, gaudētes ad recta confluere, & deuia declināsse. Vndè pro subreptione mandamus, vt omnis cura & solicitudo omnis inuigilet, & vt iam nullus sit ignorantię locus, nullus vtatur simplicitatis excusatione *præterita. Scienti peccare, necessaria cōfessio est. * Necesse est, vt errorem sibi scribat, qui mōstratur institisse prauo itineri. Bonifacius notarius S. Ecclesiæ Romanæ, ex scrinio editi exemplaria libelli exequitur.

Act. 20. f

*contagiōe

*neq;

*præteritis.

*& necesse

Prima salus est, rectę fidei regulam custodire, & à constitutis patrum nullatenùs deuiare, & quia nō potest p̄ni nostri Iesu Chri p̄termitti sententia, dicētis: Tu es Perrus, & super hāc petram ędificabo Ecclesiam meā. Et hæc, q̄ dicta sunt, rerum p̄bantur effectibus, quia in sede Apostolica extra maculam

25. q. 1. Prima sal⁹ est.

Matt. 16. c

semper est catholica seruata religio. De qua spe & fide minimè separari cupientes, & patrum sequentes constituta, anathematizam⁹ omnes hæreses, & pcipuè Nestorium hæreticum, qui quondàm Constantinopolitanæ fuit vrbis episcopus, damnatũ in Concilio Ephesino à beato Cęlestino papa vrbis Romæ, & à venerabili viro Cyrillo Alexandrinæ ciuitatis antistite. Similiter & anathematizamus Eutychen, & Dioscorum Alexandrinum in sancta synodo, quam sequimur & amplectimur, Chalcedonẽsi damnatum, quæ secuta sanctum Concilium Nicenum, fidem Apostolicam prędicauit. Detestamur & Timotheum parricidã, Aelurum cognomento, discipulum quoq; ipsius, & sequacẽ in omnibus Petrum Alexandrinum condemnamus. Etiàm anathematizamus Acaciũ Constantinopolitanum quondàm episcopum ab Apostolica sede damnatum, eorum complicem & sequacem, vel qui in eorũ cõmunióe aut societate pmanserint. Qui Acacius quorum se communiõi miscuit, ipsorum similẽ habere meruit in dãnatione sententiam. Petrum nihilominùs Antiochenũ dãnamus cũ sequacib⁹ suis & oñibus suprascriptis. Suscipimus autẽ & ꝓbamus epistolas B. Leonis papæ vniuersas, quas de religione Christiana cõscripsit, sicut ꝓdixim⁹, sequentes in oñibus Apostolicã sedẽ, & ꝓdicantes eius oĩa cõstituta. Et p oĩa spero, vt in vna cõmunione vobiscũ, quã sedes apostolica ꝓdicat, esse merear, in qua est integra & & vera Chriane religiõis & pfecta soliditas, promittens in sequenti tempore sequestratos à cõmunione Ecclesiæ catholicæ, id est, non consentientes sedi Apostolicæ, eorum nomina inter sacra non recitãda esse mysteria. Quòd si in aliquo à mea ꝓfessiõe deuiare tentauero, his, quos damnaui, cõplicem me mea sententia esse profiteor. Hanc autẽ ꝓfessionem meã ego manu mea subscripsi, & Hormisdæ sancto ac venerabili papę vrbis Romæ direxi.

¶ *Epistola Hormisdæ Papæ ad Epiphanium Constantinopolitanum Episcopum, de reconciliatione Romanæ & Constantinopolitanæ Ecclesiæ.*

¶ Præsens Hormisdæ epistola, sub alia interpretatione inferiùs ponitur in Actiõe 1. cõc. Cõstantinop. 5. circa tempora Agaperi, Syluerij & Vigilij Pap.

Dilectissimo fratri Epiphanio Episcopo, Hormisda. Multo gaudio sum repletus, q̃ circa Ecclesiæ pacem, & sanctissimi Imperatoris & dilectiõis tuæ tale studiũ literis indicãsti, quod legatorũ quoq; meorum assertione cognoui manifestum. Hinc enim supernæ misericordiæ documentum perdocetur, qñ & mũdani principes causas fidei cum Reipublicæ ordinatione coniungunt, & ecclesiarũ p̃sules, quod ad dispensationem sui pertinet officij, memores exequuntur. Talibus enim indigebat post discordiæ procellas religio Christiana rectoribus, qui compressis prouida dispensatione turbinibus, diù peregrinatam pacem depulsa tempestate reducerent, vt in futura pòst secula ad propositi sui exempla tendentes, sibi ad scribendum indubitanter ostenderent, quicquid Deo placitum posteris pro sua imitatióe fecissent. Benedicamus nñm, fratres charissimi, hoc diebus nostris fuisse concessum, & totis orationum & curarũ viribus adnitamur, vt q̃ nei opere benè cœpta sunt, ipso adiuuante per omnia cõpleantur. Sperandum enim est, vt ad compagem corporis sui reliqua, q̃ adhuc desunt, membra festinent, & à potioribus minora nõ discrepent. Ad quod me, cùm dilectio tua Christianæ studio charitatis hortaſ, debet, quod inuitat, sequi: & quod amandũ suadet, amplecti. Similem enim iam fidei curam gerẽtes, per religiosam patientiã par etiàm pmiũ de boni operis speramus affectu. Neq; enim difficultatibus est cedendum. Non enim fatigatur asperis fides, nec ad cælorum arduа per procliue contenditur, nec remunerationem citra laboris exercitium quis meretur. Vndè, nè facientes bona deficiamus, specialiter admonemur, etiàm teste Psalmista: Beati, qui custodiunt iudiciũ, & faciunt iustitiam in omni tempore: quia non initium laboris, remunerationem præmij cõsueuit inuenire, sed terminus. Ergò studium solicitudinis assumentes, quibus est vna in cõmunione societas & credulitas, quẽadmodùm de vnitate sedis Apostolicę & Constantinopolitanę ecclesiæ pariter exultamus in nñ, ità de reliquorum quoq; (sicut affectiõe admones) redintegratione lætemur, & curemus primùm, vt fidem integritatemq̃ nostram immaculatam ab omni contagione seruemus. Nõsti enim, frater charissime & sanctissime, quia ecclesiastica seruant vincula concordiam, quæ nos ab hæreticorum tuentur insidijs, per quæ etiàm canonum custoditur integritas. His in robore suo omni circunspectione seruatis, remedia sperantibus conferuntur. Habet enim ecclesiasticarum ordo regularum, & ipsius forma iustitię, vt medicina rationabilis benignè & fideliter sperantibus non negetur: nec quisquam ità est ab humanitate discretus, quem non à rigore districtiõis inclinet cauta simplicitas. Sed vt cautè hoc, cæterasq; quæreles aut errores alicuius *eo valeas expedire, dilectissime frater, personã meam te in hoc oportet induere, scientem in huiusmodi causis (sicut prędictum est) quid cauendum sit, & ità omnia *pręuidendum, vt non ambigas, à te rationem dispensatiõis huius neo esse reddendam, ità tamen, vt eos, qui vobis fuerint cõmuniõe sociati, vel p vos sedi Apostolicæ, vel vestra nobis scripta declarent, q̃ stibus etiàm & qui continẽtiam libellorũ obtulerint, inseranſ. Sic eñ & Seueri vel Sulpitij

tij, vel cõplicũ aut similiũ absoluemus errores. Nec eorũ q̃ sanari poterunt, dispẽdia patiemur. Quod ideò vobis specialiter credidimus imponendum, ad diligentiã vestram à nostro onere transferentes, quia non parua iam documenta resistentes hæreticis reddidistis: nec debet de eo ambigi, quem benè cõtigerit explorari. Simul assume medelam medicinæ, simul accingere authoritate iustitiæ. Et sic circa simplices humanitate mollire, vt in hæreticorum contagione perdurantes, aut eos, qui innocentiam simulãt, & cum nostris sola voce consentiunt, ab his, quibus pro Ecclesiæ redintegratione consulitur & prouidetur, excludãtur. Nec enim expedit circa eos ecclesiasticam temperare censuram. Non enim erunt iam miserationes bonæ, pro eorum, quibus consuli oportet, necessitate collatæ, si indiscretè fuerint bonis malisque communes. Et quia Hierosolymitanorum faciendam credidit in literis tua dilectio mentionem, quorum etiàm ad nos quędam delata professio est, necessarium duximus respondere, quæ congrua sunt his qui sanctorum patrum constituta custodiunt. Si illa fidei fundamenta venerantur, ab his quoq;, quę per eos spiritusancto componente, definita sunt, non remouentur. Aut eñ perfecta sunt, & adiectione non indigent: aut benè valida, & ideò non mutanda: quandò per ea omnia hæreticorum venena compressa sunt, nec quicquam Chalcedonensis Synodus, quod vtilem quamlibet diligentiam potuisset * exercitare & separatem re, præterijt: quæ præcedentium quoq; dogmata vel clariùs manifestauit, vel repetita authoritate firmauit, speciale quoddam aduersùs Nestorium & Eutychen aggressa certamen, & alterum, Deitatem Domini nostri Iesu Christi à carne separantem, & ideò sanctam Mariam Dei genitricem pronunciare vitantem, alterum veritatem carnis in Domino renuentem, quandò Dominus noster Iesus Christus, idem filius Dei, idem filius hominis, vna in duabus naturis persona diuinitatis & carnis, nec naturis ad vnitatem confusis, nè velut quarta persona addita Trinitati, sed ipse filius DEI exinaniuit semetipsum, formam serui accipiens. Propter quod & vnam nec diuisibilem profitemur essentiam Trinitatis, & proprietatem tamen suam scimus inesse personis: vnam enim patris profitemur esse personam, vnam filij DEI cum assumpta carne, vnam spiritussancti, & personas proprietatibus designantes, & per vnitatem essentiæ inseparabile Trinitatis mysterium confitentes. Neque enim ambigi potest, verbum DEI intra virginis viscera per carnem humanam assumpsisse naturam, * nec ab obstetrice sactum intra vuluam naturarum munitione diuisum. Nam sicut non est in eo humanitas sinè Deo edita, sic in cruce non est impassibilis diuinitas à carnis passione diuisa, quod virginis partus & intemerata fœcunditas, & singularis à mortuis resurrectio, & ad cælos declarat asscensio. Hæc sic quemadmodùm à patribus constituta sunt credant, nec definita transcendant: à quo tramite qui declinant, ipsi sibi nebulam dubitationis obtendunt. Nos autem illud Apostolicum contemplantes, contentiosis respondere non necesse est, & nos hanc consuetudinem non habemus, & nec Ecclesia Dei. Hæc ideò breuiter definiui, quia nec ambigi conuenit de rebus ità per fidem definitis sæpiùs, & penè superuacua est allegatio, quę adhibetur instructis, cùm super hęc ad clementissimum principem non parua iam perstrinxerimus. Et quia de Hierosolymitanorum professione respondimus, hoc quoquè existimauimus salutis eorum causa competenter addendum, vt si communionis Apostolicæ se dederint vnitati, & professionem suam scripto indicent, quam legatis nostris apud Constantinopolim positis offerant, aut per suos ad nos dirigant, aut fraternitati vestræ tradant, eodem tamen (vt diximus) tenore conscriptam, quæ ad nos modis omnibus seu sub nostra ordinatione deferatur. De Thessalonicensibus, quorum ad nos legati per clementissimi & fidelissimi principis filij nostri ordinationem venerunt, nè quid omisisse credamur, nõsse vos volumus, secũdùm quod Domino nostro Iesu Christo inspirante placuerit, omnẽ causam nostra dispositione tractandam, & sicut oportet impleri, ordinandam. Hæc per fratrem & coepiscopum nostrum venerabilem virum Ioannem, sed & filios nostros, Heraclium, Probum, & Constantinũ diacones ecclesiastico honore dignissimos, ad causam pertinentia rescripsisse contenti, gratulati sumus in viro ordinis nostri, emeritum & religiosum nos inuenisse propositum, & cum legationis mandato sapientia & moribus congruens, votiua eorũ res & plena gaudij est, vt sint *iuxta ęstimationẽ probabiles, quos sanctæ communionis officij contigerit esse consortes.

1.Cor.11.e

*iusta æstimatione

HORMISDAE PAPAE AD Salustium Hispalensem episcopum, de commissa vice per Bæticam & Lusitaniam prouincias.

Charissimo fratri Salustio, Hormisda. Suscipientes plena fraternitatis tuæ votiua gratulatione colloquia, quæ nos geminę salutis tuæ lætificauerunt indicio, (siquidem retulerunt te corporali cum spiritualibus officijs incolumitate subnixũ) congruum esse perspeximus, hanc ipsam, quam mẽte gerimus, verbis *expedire lætitiã. Edidisti enim boni documenta pontificis, dum & prædicanda facis, & ea suadere nõ differs.

*aperire

Prærogatiuam de nostri sumpsimus electione iudicij, quãdò id te sponte *amplecti dicimus, quod cæteris imperamus. Oramus siquidem * diuinã clementiã cunctos agnoscere, & hæc ad studia ecclesiasticæ pacis instrumenta transmisimus. Tu vota nostra & fideli intelligentia percepisti, & officij protinùs deuotione complesti, cunctis fratribus innotescens, quæ per cælestem gratiam cunctis profutura cognoueras. Suffragantibus igitur tibi tot meritis piæ solicitudinis & laboris, certè iam delectat iniungere, quæ ad nostri curam constat officij pertinere, vt prouincijs tanta longinquitate disiunctis, & nostram possis exhibere personam, & patrum regulis adhibere custodiã. Vices itaq; nostras per Bæticam Lusitaniamq; prouincias, saluis priuilegijs, quæ metropolitanis episcopis decreuit antiquitas, præsenti tibi authoritate cõmittimus, augẽtes tuam huius participatione ministerij dignitatem, releuantes nostras eiusdem remedio dispẽsationis excubias. Et licèt de singulis non iudigeas edoceri, quem iam probauimus cautiùs vniuersa seruare, gratius tamen esse solet, si iterùm trames ostendatur, & * laboris iunctio superiùs formata monstretur. Paternas igitur regulas, & decreta à sanctis definita concilijs, omnibus seruanda mandamus. In his vigilantiam tuam, in his curam fraternæ monitu exhortationis extẽdimus. His ea, qua dignum est reuerentia, custoditis, nullum relinquit culpæ locum, nec sanctæ obseruationis obstaculũ. Ibi fas nefasq; præscriptum est, ibi prohibitum, ad quod nullus audeat adspirare: ibi cõcessum, quid debeat mens Deo placitura pſumere. Quotiès vniuersalis poscit religionis causa, ad Concilium te cuncti fratres euocãte conueniant: & si quos eorũ specialis negocij pulsat contentio, iurgia inter eos oborta compesce, discussa sacris legibus determinando certamina. Quicquid autem illis pro fide & veteribus constitutis, vel prouida dispositione præcipies, vel personæ nostræ authoritate * formabis, totum ad sciẽtiam nostram instructæ relationis attestatione perueniat, vt noster animus officij charitate dati, & tuus securitate perfruatur accepti. Deus te incolumem custodiat, frater charissime.

*operari

* diuina beneficia

*laboratoris

*firmabis,

¶ Rescriptum Hormisdæ papæ ad episcopos Bæticæ prouinciæ, de congratulatione pacis.

Eadẽ epistola, quo ad magnam illius partem, in decre. Marcellini papæ secunda, habita est.

FRatribus dilectissimis vniuersis episcopis per Bæticam prouinciam constitutis, Hormisda episcopus. Quid tam dulce solicito, quàm quòd mihi de vobis innotescunt illa q̃ cupio? Quid tam religiosis conueniẽs institutis, quàm vt inter se sacerdotes pacem, quam eos necesse est alijs pro officio annunciare, conseruent? Planè (fateor) gratulatione suscepi, quod votiua mihi de charitate (quæ inter vos est) ecclesiarum & pace, literis indicãstis. Spontè mihi, quicquid hortari poteram, quicquid monere, delatũ est. Confirmet hoc Deus, quod operatus est in nobis: & quæ præcepit pro animarum salute facienda, hæc ipse qui præcepit, pro ea, qua nos redemit, pietate faciat, & his tam bonis nuncijs nos quoq; religiosorum vicem reddimus nunciorum. Quicquid cum Orientalibus, quos ad Ecclesiæ corpus vnitatemq; reuocatos, dudùm dei nostri literis significauimus destinatis, denuò, cùm aptũ fuerit, repetitis vobiscum * participabimus indicijs. Mox * post nostrorum reditum ab Oriẽtalibus missa legatio est, certa sperauit, certa consuluit. Sed facimus de his, quę fuerant dicenda, compendium, ipsi potiùs ad instruẽdam notitiam vestram, quæ * à nobis sunt responsa, dirigentes, nè quid sibi sub spatio prolixiore terrarum, aut opinio vindicet, aut error assumat, cùm ad rerum fidẽ, ipsam teneri sufficiat veritatem. Quod autẽ ad continentiam vestrarum pertinet literarum, oportuit quidem desideria plenius expedire, vt, æstimatis omnibus, respõsum rationi congruum redderetur. Sed quia priuilegiorum veterum & statutorum paternorum indidistis ijsdem literis mentionem, ad Salustium fratrem & coepiscopum nostrum sub hac parte rescripsim*, vobis quoquè strictìm, quę dicta sunt illis latiùs, indicantes, nè priuilegia * nobis indulta conuellerent, & nihil tam conueniens fidei iudicare, quàm vt in honore suo à patribus decreta seruentur. Deus autem vos incolumes custodiat, fratres charissimi.

*participabis

*pro nostro edito

*nobis

*conuellerent

¶ Iustinus Imperator Hormisdæ Papæ.

QVo fuimus semper, & quo sumus studio pro conciliandis sententijs catholicam fidem * colentium, vt eodem animo cuncti venerentur lumen indiuiduum Trinitatis, palàm fecisse dignoscimur, nunc legatum ad vestram beatitudinem vltrò ob hoc ipsum dirigentes Gratum virum spectabilem magistrum scrinij, quo remedium tandèm reperiatur discordijs variè certantium, nunc prono libentique suscipientes affectu viros religiosissimos, quos interuentores vnitatis, vestra sedes Apostolica credidit destinandos. Profectò etenim tanquàm ipsam pacem & iocundis eos oculis adspeximus, & extensis manibus duximus amplectendos, quin etiàm omni intentione ordinauimus, vt venerabilis Ecclesia Constantinopolitana, necnon complures aliæ vota suscipiant vestra, non solùm in cæteris, sed in auferendis etiàm nominibus ex sacris diptychis, quæ remouenda maximè * postulãstis. Verùm nonnullæ fuerunt vrbes & Ecclesiæ, tam Ponti, quàm Asiæ, ac præcipuè Orientales, quarum clerici vel populi, omnibus pertentati minis atque persuasionibus, tamen nequaquàm flexi sunt, vt tollant antistitum & repellãt nomina, quorum apud eos opinio floruit: sed morte vitam duriorem æstimant, si mortuos condemnauerint, quorum gloriabantur vita superstitum. Quid igitur faciamus huiusmodi pertinaciæ, quæ nec dicto audiens existit, & tormenta intantùm despicit, vt amplum sibi ac festiuũ iudicet, si corpore priùs, quàm religioso desistat cõsilio? Nobis quidem videtur opus esse molliùs agendi & clementiùs, quæ si non in tua sanctitudine, iam nec in alio poterunt inueniri. Nam neque sanguinis & suppliciorum cupidi, (quod dictu etiàm graue est) libellũ suscepimus, neq; vt paruo discrimine remaneant imperfecta concordiæ desideria, sed ad prorogandam, quo possumus ordine, coniunctionẽ membrorum Ecclesię. Vtrum itaque præstantius erit, minorum gratia in totum esse nobis * acceptas tantas multitudines, an concessis exiguis & remissis, maiora & omni ratione quærenda corrigi, vt quæ non licuit per omnia, saltem ex necessarijs partibus alligentur? Veniam itaque nominum postulamus, non Acacij, non vtriusque Petri, non Dioscori, vel Timothei, quorum vocabula ad nos datæ sanctitatis tuæ epistolæ continebant: sed quos in alijs celebrauit ciuitatibus episcopalis reuerentia, & hoc exceptis vrbibus, vbi vestræ beatitudinis libellus iam in plenum admissus est, nisi hanc quoquè partem vestra beneuolentia statuerit mitiùs corrigendam. Verùm nec iudicio cãrent res sedis Apostolicæ, vt non magis venia dicenda sit, quàm deliberata iam ac perspecta definitio. Anastasius siquidem religiosissimæ memoriæ, vestræ culmen Ecclesiæ, palàm aperteque constituit, cùm hoc idem scriberet negocium decessori nostro, satis esse pacem affectantibus, si nomen tantùm reticeatur Acacij. Ergò priora vestræ sedis constituta sequitur, qui non omnes memorias mortuorum iudicat contemnendas: vt indignum habeatur & incongruum, si nõ placidior omnibus non solùm defunctis, sed etiàm superstitibus, vestra diuulgetur in omni fine terrarũ lenitas. Et hoc quidem non dubitauerimus, ità gratiosum vobis futurum, vt pacifico statìm responso lætior mundus reddatur. Retineat autem vestra sanctitas, quod dudùm scripsimus, ex Oriente supplicationes nobis esse destinatas, voluntatem ipsorum continentes & arburium, in quo sese duraturos ostendunt æstimant. Hanc itaq; chartulam secundùm nostra promissa, per Ioannem virum reuerendissimum episcopum, dirigẽdam vobis in præsenti meritò credidimus, vt à vestra sede etiàm tenor eius admissus, ad colligendas proficiat & adunandas vbiq; venerabiles ecclesias, & Hierosolymitanã præcipuè, cui tantum omnes fauòrem impendunt, quasi matri Christiani nominis, vt nemo audeat ab ea sese discernere. Cõsensum itaq; proprium tuam sanctitudinem epistolari quoq; pagina conuenit declarare, vt cognito omnibus atq; patefacto, tenorẽ eiusdem chartulæ à vobis etiàm laudari, & tenaciter custodiri, lætior mundus existat. Data 5. Idus Septembris, Chalcedone, Rustico cõsule, accepta Prid. Kaleñ Decemb.

*abfentes, *aduerfas

à quo firmiter, & quo nulla ratione desistendum

*postulãstis

¶ Exemplar Precum.

DEO amabili ac pijssimo Imperatori ex DEO Augusto, & principi Iustino Christianissimo: deprecatio & supplicatio ab Hierosolymitanis & Antiochenis, & secundæ Syriæ clericis, & abbatibus, & possessoribus prouinciæ Syriæ. Haurite aquam cum lætitia ex fontibus salutis, vociferator Esaias propheta exclamat, fontes salutis * euangelicæ veritatis prædicationes manifestè ostendens, ex quibus B. Apostoli, & eorum qui per ordinem fuerunt, discipuli & sapientes Ecclesię doctores, salutarem aquã fidei haurientes, omnem sanctam DEI Ecclesiam irrigauerunt, quæ in petra summi apostolorum subnixa, rectam & inflexibilẽ confessionem custodiens, fidutialiter cum eo ad vnigenitum filium Dei omni tempore exclamat, dicẽs: Tu es Christus filius Dei viui. Hãc salutarem confessionem à sanctis quatuor synodis, quæ euangelicis pręceptis sunt honoratæ, susciptentes, nunquàm per Christi gratiam à traditis nobis rectis dogmatibus deuiauimus, sicut rerum testatur probatio, & tempore necessitatis fidei constantia demonstrat. Si igitur, vt Christiani, rationis fidei sumus participes, domine pijssime, & ad communem pacem, & ad vnitatem festinamus, nostram fidem, quam ab initio suscepimus, per hanc satisfactionem nostram, manifestam vestræ facimus pietati: vt notum sit, quia & paci concurrimus, & à recta cum Dei iuuamine non diuertimus fide, sed omnem ex æquo hæresim execramur, nõ solùm Eutychianistas & Acephalos, sed & Nestorianos & hominẽ colentes, toto animo odientes anathematizamus. Nos aũt domine Christianissime Imperator, (sicut superiùs dictum est) in patrem & filium & spiritum sanctum ab initio baptizati quoq; & credẽtes, vnam essentiam Dei in tribus subsistentijs adoramus, secundùm sanctorũ patrum mathema & symbolum, credentes in vnum Deum patrẽ omnipotentẽ, & in vnũ nominũ nostrũ Iesum Christũ, vnigenitum, Deũ * verbũ, similiter & in vnũ spiritum sanctum: & secũdùm hoc diuinũ mathema, definitionẽ à sancta Chalcedonẽ synodo promulgatã, intelligimus quoq; & suscipimus, credẽtes & cõfitentes, qa vna subsistẽtia vel psona, quod idẽ ipsa sancta synodus in duabus naturis, id est, in Deitate & humanitate indi-

Esa. 12. b

*euangelicas veritates

Matt. 16. a

*verum

Da indiuisè & inconfusè prædicauit, * Deum verbum, & Dominus noster Iesus Christus vnus est ex sancta & vnius essentiæ Trinitate. Sic enim vnum Deum in tribus subsistentijs (sicut dictũ est) accipimus: pater autem non est incarnatus, nec Spiritus sanctus, Deus verbum incarnatus est. Filius verò incarnatus & homo factus, est vnus ex sancta & vnius essentiæ Trinitate, secundùm filiationis proprietatem. Sic itaque secundùm prædictas sanctas quatuor synodos credentes, & secundàm Dei verbi natiuitatem secundùm carnem confiteri non renuimus. Vndè propriè Dei genitrix sancta virgo esse creditur, tanquàm quę natura & veritate, vnius essentię patris filium Deũ verbum per naturam immutabilem ex ipsa factum hominem enixa est: & duas naturas in Christo per essentiam vel substantiam vnitas confitentes, sicut in vnius persona vel subsistentia. Neq; harum diuersitatem vel proprietatem post vnitionem auferimus, nec eas diuidere in duabus personis & subsistentijs per vnitionem sumus edocti: eundemq; scimus vnigenitum filium DEI, & ante incarnationem eius, & post, id est, Deum simul & hominem, passibilem carne, impassibilem Deitate: circunscriptum corpore, non circunscriptum spiritu, id est, terrenum & cælestem, quem mundus vt hominẽ cepit, & vt Deum continere nõ potuit, mortalem & immortalem, nusquàm naturarũ diuersitate sublata, neq; diuidentes per essentiam vnitionem: hoc enim verè magnum pietatis mysterium: qa vnus ex sancta & vnius essentiæ Trinitate incarnatus & homo factus Deus verbum, in vtraq; natura Deitatis & humanitatis, indiuisè & inconfusè cognoscitur & adoratur, non conuersionem vel mutationem sustinens, sed proprietatem vtriusque naturæ in vna persona in semetipso conseruans. Ob hanc igitur fidem prædictas sanctas synodos suscipientes & custodientes, anathematizamus omnes, qui aduersùs eas quocunq; tempore vel modo aliquid conscripserunt, præcipuè Ioannem * Egotam, qui aduersùs memoratam sanctam Chalcedonẽ synodũ multas, vt Nestorianus, blasphemias euomuit: similiter condemnantes & Timotheum, Aelurum cognominatum, sicut Eutychianistam, aduersùs eam cum suis latrantẽ sequacibus. Ità ergò cũ Dei iuuamine semper sensimus, & iam nũc sentimus. Quapropter hanc satisfactionem vestræ obtulimus pietati. iubere enim dignata est nos propriũ intellectum, & quemadmodùm de sana fide sentimus, exponere, quia quidam hæretici, dum suam malam fidem occultare festinãt, nostram in Christo libertatem & rectam fidem detrectare conantur. Supplicamus igitur clementiam vestram, solicitudinem de perfecta ecclesiarũ vnitione sanctarum habere debere, vt vnitas, quæ cũ Dei facta fuerit iuuamine, nec vllo deincèps rationabili aut irrationabili occasionis fomite inquietari pax possit. Deus autẽ omnium vestrũm pium adimpleat desiderium, in gloriam sui & Reipublicæ disciplinam.

* Ergotam,

¶ Hormisda presbyteris, diaconibus, & archimandritis secundæ Syriæ.

Hec epistola, ut dicitur, caret habiti, circa initium 1. Actionis, & Synodi Chalcedonẽsis interpretatione.

LEctis literis dilectionis vestræ, quibus inimicorum Dei patefacta vesania est, & infidelium pertinax furor dolenter expositus, qui dum rediuiuo spiritu oderunt Deum, membra illius impiè persequuntur: quantùm ad constantiæ vestræ agnitionem, benedixi Deum, fidem militum suorum inter aduersa seruantem. Sed rursùm ecclesiarum concussionem & seruorum Dei molestias, laboresq; considerans propheta.

DECRETA HORMISDAE PAPÆ quinq;, ex Gratiano desumpta, quę in prioribus epistolis non habentur.

PRIMVM.

¶ Qui ad pœnitentiam agendam in monasterio recluditur, presbyter non ordinetur.

Dist. 50. Si ille qui.

Si ille, qui vltrò petit pœnitentiam, quamuis eam perfectè agat, non potest episcopus aut presbyter ordinari, ità vt etiàm, si per ignorãtiam ordinatus fuerit, & postèa conuincitur pœnitentiam accepisse, deijciatur. ille ergò, qui inuitus ad pœnitentiam agendam mittitur in monasterium, (qui vtiquè nihil aliud quàm pœnitẽs dicendus est) qua conscientia ad sacerdotium peruenire permittitur? Nemo mihi talia quælibet contra authoritatem sedis Apostolicæ, vel contra trecẽtorum decem & octo episcoporum, & reliquorum canonum constituta obijciat: quia quicquid contra illorum definitionẽ, in quibus Spiritum sanctum credimus loquutum, dictum fuerit, recipere, non solùm temerarium, sed etiàm periculosum esse nõ dubito.

SECVNDVM.

¶ Nuptias occultas celebrare non licet.

Nullus fidelis, cuiuscunq; conditionis sit, occultè nuptias faciat: sed benedictione accepta à sacerdote, publicè nubat in Domino.

TERTIVM.

PALEA. Idem Eusebio epõ.

Tua sanctitas requisiuit à nobis, frater venerande, de filio adulto, quem pater matrimonium contrahere vult, si sine voluntate filij adulti facere potest. Ad quod dicimus. Si aliquo modo non consentit filius, fieri non posse. Potest autem de filio nondùm adulto, voluntas cuius nondùm discerni potest, pater eum, cui vult, in matrimonium tradere: & postquàm filius peruenerit ad perfectam ætatem, omninò obseruare & adim-

adimplere debet. Hoc ab omnibus orthodoxæ fidei cultoribus, sancitum à nobis, tenendum mandamus.

QVARTVM.

¶ Quorum vnum futurum est corpus, vnus debet esse animus: atque ideò nulla est inuita copulanda alicui.

¶ Hormisda Sacratio regi Aragonum.

31. q. 2. De neptis tuę

De neptis tuæ coniugio, quam te cuidam militi daturum necessitatis instante articulo, sub fidei pollicitatiõe firmâsti: hoc, equitate dictante, decernimus, vt si illa virum illum omninò (vt dicitur) renuit, & in eadem voluntatis authoritate persistit, vt viro illi prorsùs se deneget nupturam, nequaquàm eam inuitam & renitentem eiusdem viri cogas coniugio sociari. Quorum enim vnum corpus est, vnus debet esse & animus: nè fortè virgo cùm fuerit alicui inuita copulata, contra Domini Apostolicique præceptum, aut reatum dissidij, aut crimen fornicationis incurrat, cuius videlicet peccati malum in eum redundare constat, qui coniunxit inuitam. Quod pari tenore de viro etiàm est sentiendum.

QVINTVM.

¶ Absque Episcopi permissu, in ecclesia consecrata non erigatur altare.

Dec. 5. dist. 2. Nullus presbyter

Nullus presbyter in ecclesia consecrata aliud altare erigat, nisi quod ab episcopo loci fuerit sanctificatum vel permissum, vt sit discretio inter sacrum & nõ sacrum. Nec dedicationem fingat, nisi sit. Quod si fecerit, degradetur, si clericus est: si verò laicus, anathematizetur.

AVRELIANENSE CONCILIVM PRIMVM TRIGINTATRIVM

Episcoporum, circa tempora Hormisdæ papæ. Est Prouinciale.

Avrelia, aliàs, Aureliæ, Galliæ Celticæ vrbs insignis, olim Genabum, vt quidam putant, dicta, cuius crebra fit mentio in Commentarijs Cæsaris.

CAPITVLORVM AVRELIANEN. synodi primæ, Tituli.

Clodouei Franciæ regis epistola ad synodum. 1
Rescriptum episcoporum ad regem Franciæ Clodoueum. 2
De his, qui pro qualibet culpa ad ecclesiam confugerint. 3
Si raptor cũ rapta ad ecclesiã cõfugerit. 4
Si seruus à dño, de ecclesia excussus vel ductus, iniuriam aut cædem pertulerit. 5
Vt filij vel nepotes clericorum, in episcopi sint potestate, & de laicis sinè voluntate episcopi non ordinandis. 6
Qualiter ab episcopo facultas ecclesiæ dispensetur. 7
Eum, qui episcopum proprio iure inuitat, non excommunicandum. 8
Nullus clericorum sinè commẽdatitijs episcopi sui ad regem accedat. 9
Si nesciente domino, sciens episcopus seruum alienum promouerit. 10
Si presbyter aut diaconus crimen capitale commiserit. 11
De clericis, qui purè ad fidem nostram conuersi fuerint ex hæreticis. 12
De pœnitẽtibus, q ad secularia rediêrint. 13
De clericis pœnitentibus. 14
Si relicta presbyteri aut diaconi, alij se coniunxerit. 15
De his quæ in altario offeruntur. 16
De his, quæ à fidelibus parochianis in ecclesijs offeruntur. 17
Vt episcopus & pauperes, & infirmos tueantur. 18
Vt basilicæ, in cuius territorio sunt, in eius episcopi maneant potestate. 19
De incestis, vt excommunicentur. 20
Vt abbates in potestate episcoporum sint, & de monachis vagis. 21
Vt monachi oratorio vel zonis non vtantur. 22
Si monachus vxorem duxerit. 23
Vt monachus, sinè permissu episcopi vel abbatis, cellulas non construat. 24
Si episcopus cuiquã terrulas præstiterit excolendas, sinè præiudicio iudicio iuris ecclesiæ tenebuntur. 25
Vt ante pascha quadragesima teneatur. 26
Vt nullus ciuium festiuitates maiores in villa celebret. 27
Vt populus ante completam Missam, & benedictionem acceptam egredi non præsumat. 28
Vt litaniæ ante assensionem Domini celebrentur. 29
De clericis, qui ad officium venire contemnunt. 30
De familiaritate extranearum mulierum. 31
De religiosis secularibus, qui diuinationibus attendunt. 32
Quòd episcopus die Dominica ab ecclesia abesse non debet. 33

¶ Epistola Clodouei regis Franciæ ad synodum.

Capitulum primum.

DOminis sanctis & Apostolica sede dignissimis episcopis, Clodoueus rex.

Enun-

Enunciante fama, quid actum fuerit vel præceptum omni exercitui nostro, priusq; in patriã Gothorum ingrederemur, beatitudinem vestram præterire non potuit. In primo quoquè de ministerio Ecclesiarum omnium præcepimus, vt nullus ad subripiendum in aliquo conaretur, neq; de sanctimonialibus, neq; de viduis, quę in religione Domini deuotæ esse probarentur. Simili conditione & de clericis vel filijs supradictorum tam clericorum quàm viduarũ, qui cum illis in domo ipsorum consistere videbantur. Idem & de seruis ecclesiarum, quos de ecclesijs tractos per episcoporum sacramenta constiterit, præceptum est obseruare, vt nullus ex ipsis aliquam violẽtiam vel damnum patiatur. Quod ità ad integrum est intelligendũ, vt ex his supradictis, si aliquis vim captiuitatis pertulisset, siue in ecclesia, siue extra ecclesiam, omninò sinè aliqua dilatione præcipiamus esse reddendos. De cęteris quidem captiuis laicis, qui extra pacẽ sunt captiuati, & fuerint approbati Apostoli, aut cui volueritis, arbitrij vestri est non negandum. Nam de his, qui in pace nostra tã clerici quàm laici subrepti fuerint, si veraciter agnoscitis, vestras epistolas de annulo vestro infrà signatas, sic ad nos omnimodis dirigatis, & à parte nostra præceptionem
*firmãdam: latam noueritis esse *firmandam: sic tamen populus noster petit, vt cuicunq; epistolas vestras præstare fueritis dignati, cum sacramento per Deum, & benedictione vestra dicere non tardetis, rem istam, quæ poscitur, veram esse, quia multorũ varietates vel falsitates inuentæ sunt, vt comprehendantur,
Gen.18.c sicut scriptum est: Perit iustus cum impio. Orate pro me, domini sancti, & Apostolica sede papæ dignissimi.

¶Rescriptum Episcoporum synodi ad Regem Franciæ.

Capitulum secundum.

DOmino suo Catholicæ Ecclesiæ filio Clodoueo glorioss. regi, omnes sacerdotes quos ad concilium venire iussistis.

Quia tanta ad religionis Catholicæ cultũ gloriosæ fidei cura vos excitat, vt sacerdotalis mentis affectu sacerdotes de rebus necessarijs tractaturos in vnum colligi iusserit is, secundùm vestræ voluntatis consultationem, & titulos, quos dedistis, ea, quæ nobis visa sunt, definitione respondimus, ità vt si ea, quæ nos statuimus, etiàm vestro recta esse iudicio comprobantur, tanti consensûs regis ac domini maiori authoritate seruanda, tantorum firmet sententia sacerdotum.

3 Cùm, authore Deo, in Aurelianensi vrbe fuissent Conciliũ summorum antistitum congregatum, communi omnium collatione complacuit, vt hoc, quod verbis statuerũt, etiàm scripturæ testimonio roborarẽt.

De homicidis, adulteris, & furibus, si ad ecclesiam confugerint, id constituimus 17. q. 4. Id cõstitutum
obseruandum, quod ecclesiastici Canones decreuerunt, & lex Romana constituit, vt ab Ecclesiæ atrijs vel domo episcopi, reos abstrahere omninò non liceat, sed nec alteri consignare, nisi ad Euangelia datis sacramentis, de morte & debilitate, & omnium pœnarũ genere sint securi, ità vt ei, cui reus fuerit criminosus, de satisfactione conueniat. quòd si quis sua sacramenta conuictus fuerit violâsse, reus periurij, non solùm à communione Ecclesiæ, vel omnium clericorum, verùm etiàm & à catholicorũ coniuuio separetur. Quòd si is, cui⁹ reus est, noluerit, intentione faciente componi, & ipse reus de ecclesia, actus timore, discesserit, ab ecclesiæ clericis non quæratur.

4 De raptoribus autem id constituendum esse cẽsuimus, vt si ad Ecclesiam raptor 36. q. 2. Non
cum rapta confugerit, & fœminã ipsam violentiam pertulisse constiterit, statim liberetur de potestate raptoris, & raptor mortis vel pœnarum impunitate concessa, aut seruiendi cõditioni subiectus sit, aut redimendi se liberam habeat facultatẽ. Si verò, quæ rapitur, patrem habere constiterit, & puella raptori cõsenserit: potestati patris exculpata reddatur, & raptor patri, superioris conditionis sasisfactione, teneatur obnoxius.

5 Seruus qui ad ecclesiam confugerit ℣ 17. q. 4. Id
qualibet culpa, si à Domino ℣ admissa cui- cõstitutum
pa sacramentum susceperit, statim ad seruitium domini sui redire cogatur: & posteaq; dato sacramento, domino suo fuerit consignatus, si aliquid pœnæ pro eadem culpa, qua excusatur, probatus fuerit pertulisse: ℣ contemptu ecclesiæ & præuaricatione fidei, à cõmunione & cõuiuio catholicorum extraneus habeatur. Si verò seruus pro culpa sua ab ecclesia defensatus, sacramẽta domini, clericis exigentibus, de impunitate perceperit, exire nolentem à domino liceat occupari.

6 De ordinationibus clericorum id obseruandum esse decreuimus, vt nullus secularium ad clericatûs officium præsumat accedere, nisi aut cum regis iussione, aut cum iudicis voluntate, ità vt filij clericorum, id est, patrum, auorum, ac proauorum, quos in supradicto ordine parentum constat obseruationi subiunctos, in episcoporum potestate & districtione consistant.

7 De obligatiõibus vel agris, quos Dominus noster rex, ecclesiæ suo munere conferre dignatus est, vel adhuc non habentibus, deo sibi inspirante, contulerit, ipsorum agrorum vel clericorum immunitate concessa, id esse iustissimum definimus, vt in reparationibus ecclesiarum, alimonijs sacerdotum, & pauperum refectione, vel redemptionibus captiuorum, quicquid Deus in fructibus dare dignatus fuerit, expendatur, & clerici ad adiutorium ecclesiastici operis constrin-

gantur. Quòd si aliquis sacerdotũ, ad hanc curam minùs solicitus ac deuotus extiterit, publicè à comprouincialibus episcopis confundatur. Quòd si nec sub tali se confusione correxerit, donèc emẽdet errorem, cõmunione fratrũ habeatur indignus: minores verò (vt dignũ est) distringantur.

6. q. 7. Si qs ab epo

8 Si quis ab episcopo suo, vel de ecclesia, vel de proprio iure crediderit aliquid re-
*cõuentiõe petendum: si nihil conuicij aut criminationis obiecerit, eum pro sola * contentione, à cõmunione ecclesiæ non liceat submoueri.

9 Abbatibus, presbyteris, omniq; clero, vel in religionis professione viuentibus, sinè discussione vel commendatione episcoporum, pro petendis beneficijs ad dominos venire non liceat. Quod si quisquã præsumpserit, tam diù loci sui honore & cõmunione priuetur, donèc per pœnitentiã plenam,
Dist. 54. Si eius satisfactionem sacerdos accipiat.
seruꝰ absẽs.

10 Si seruus absente vel nesciente domino suo, episcopo tamẽ sciente, quòd seruus sit, diaconus aut presbyter fuerit ordinatus, ipso in clericatûs officio permanente, episcopus eum domino duplici satisfactione compensẽt. Si verò episcopus eum seruum nesciẽrit, qui testimonium perhibent, aut eum supplicauerint ordinari, simili redhi-
Dist. 81. Si diaconus aut bitioni teneantur obnoxij.

11 Si diaconus aut presbyter crimen capitale cõmiserit, simul & ab officio & communione pellatur.

12 De hæreticis clericis, qui ad fidem catholicam plena fide & voluntate venerint, vel de basilicis, quas in peruersitate sua Gothi hactenùs habuerunt, id censuimus obseruari, vt si clerici fideliter conuertantur, & fidem catholicam integrè confiteantur, vel ità dignam vitam morum & actuum probitate custodiãt, officium, quo eos episcopus dignos esse censuerit, cum impositæ manûs benedictione suscipiant, & ecclesias simili,
De presbꝛis dist. 1. De hijs qui quo nostræ innouari solent, placuit ordine consecrari.

13 De his, qui susceptã pœnitentia, religionem suæ professionis obliti, ad secularia relabuntur, placuit, eos & à communione suspendi, & ab omnium catholicorum coniuijs separari. Quòd si post interdictum,
Dist. 81. Si diaconus cum eis quisquam præsumpserit manducare, & ipse communione priuetur.

14 Si diaconus vel presbyter, pro reatu
*hic suo se ab altaris communione sub pœnitentia professione submouerit, *sic quoq; si alij defuerint, & causa certæ necessitatis exoriatur, poscentem baptismum liceat baptizare.
dist. 28. 6 fe.

15 Si se cuicunq; mulier duplici coniugio, presbyteri vel diaconi relicta, coniun-
*cõfligatꝰ xerit, aut * castigati separentur: aut certè, si in
sententia criminum intentione perstiterint, pari excommunicatione plectantur.
50. q. 3. Antiquos

16 Antiquos canones relẽgentes, priora statuta credimus renouanda, vt de his, quæ

in altario oblatione fidelium conferuntur, medietatem episcopus sibi vendicet, & medietatem sibi dispensandam secundùm gradus clerus accipiat, tam de prædijs proprijs, quàm de omni commoditate in episcoporum potestate durantibus.

17 De his, quę parochijs in terris, vineis, 10. q. 1. De his q̃ paroc.
mãcipijs, atq; peculijs quicunq; fideles obtulerint, antiquorum canonum statuta seruentur, vt omnia in episcopi potestate consistant. De his tamen, quæ in altario accesse- Ex dec. Iuo. li. 2 additio.
rint, tertia fideliter episcopis deferatur, duæ clericis. Decimæ autem, secundùm quosdã, singulis annis tertia pars, aut in tertio tota. Sed tamen nos sequentes Romanos, singulis annis quartam partẽ, aut in quarto anno, totam episcopi recipiant.

18 Episcopus pauperibus, vel infirmis, Dist. 81. Epꝰ
qui debilitate faciente non possunt suis manibus laborare, victum & vestimentum, inquantùm possibilitas habuerit, largiatur. pauperibꝰ,

19 Omnes basilicæ, quæ per diuersa lo- 6. q. 7. Oẽs
ca constructæ sunt, vel quotidiè construuntur, placuit, secundùm priorum canonum regulam, vt in eis episcopi, in cuius positæ sunt territorio, potestate consistant. basilicæ

20 Nec superstes frater torum defuncti fratris asscendat, nec se quisquã amissæ vxoris sorori audeat sociare. quod qui fecerint, ecclesiastica districtione feriantur.

21 Abbates, pro humilitate religionis, in 18. q. 2. Abbates ℣ humilit.
episcoporum potestate cõsistant. Et si quid extra regulam fecerint, ab episcopis corrigantur. Qui semèl in anno, in loco vbi episcopus elegerit, accepta vocatione, conueniant. Monachi autẽ abbatibus omni obedientia & deuotione subiaceant. Quòd si quis per contumaciam extiterit indeuotus, aut p aliqua loca vagari, aut peculiare aliqd habere præsumpserit: omnia, quæ acquisierit, ab abbatibus auferãtur, secundùm regulam monasterio profutura. Ipsi autem, qui fuerant peruagati, vbi inuenti fuerint, cum auxilio episcopi, tanquàm fugaces, sub custodia reuocentur. Et reum se ille abbas futurũ esse cognoscat, qui in huiusmodi personis non regulari animaduersione distrinxerit, vel qui susceperit monachũ alienum.

22 Monacho orarium in monasterio vel 27. q. 1. Monacho orarium
zonas habere non liceat.

23 Monachus in monasterio conuersus, si pellici postèa vel vxori fuerit sociatꝰ, tantæ præuaricationis reus, nunquàm ecclesiastici gradûs officium sortiatur.

24 Nullus monachus, cõgregatione mo- 18. q. 2. Nullꝰ monachus
nasterij derelicta, ambitionis & * vanitatis *varietatis
impulsu cellulã construere, sinè epi permissione, vel abbatis sui voluntate, præsumat.

25 Si episcopus humanitatis intuitu, vi- 16. q. 3. Si episcopus
neolas, vel terrulas clericis vel monachis ℣ stiterit excolẽdas, vel pro tẽpore tenendas, etiàm si longa transisse annorũ spatia comprobẽtur, nullum ecclesia præiudicium pa-

tiatur, nec secularis legis præscriptio, quæ ecclesiæ aliquid impediat, opponatur.

De cō. dist. 3. Sacerdotibus

26 Id sacerdotibus omnibus est decretum, vt ante paschæ solennitatem, nō quinquagesima, sed quadragesima teneatur.

De cō. dis. 3. Nulli ciuiū

27 Vt nulli ciuium paschæ, natalis Domini, vel quadragesimæ solennia in villa liceat celebrare, nisi quem infirmitas probabitur tenuisse.

De cō. dist. 1. cū ad celeb.

28 Cùm ad celebrandas Missas in DEI nomine conuenitur, populus non antè discedat, quàm Missæ solennitas compleatur: & vbi episcopus non fuerit, benedictionem accipiat sacerdotis.

De cō. dis. 3. Rogatiōes

29 Rogationes, id est, litanias, ante ascensionem Domini placuit celebrari, ità vt præmissum triduanum ieiunium, in Dominicæ Ascensionis solennitate soluatur: per quod triduum serui & ancillæ ab opere relaxentur, quò magis plebs vniuersa conueniat. Quo triduo omnes abstineant, & quadragesimalibus cibis vtantur.

Dist. 91. clerici verò,

30 Clerici verò, qui ad opus sanctum adesse contempserint, secundùm arbitrium episcopi, Ecclesiasticam suscipiant disciplinam.

31 De familiaritate extranearum mulierum tam episcopi, quàm presbyteri, vel diaconi, præteritorum canonum statuta custodiant.

26. q. 5. Si qs clericus

32 Si quis clericus, monachus, vel secularis, diuinationem vel auguria crediderit obseruanda, vel sortes (quas mentiuntur esse sanctorum) quibuscunq; putauerint intimandas, cum his qui eis crediderint, ab Ecclesiæ communione pellantur.

De cō. dist. 3. Epī, & infra

33 Episcopus, si infirmitate non fuerit impeditus, Ecclesię, cui proximus fuerit, die Dominico deesse non debet.

¶ Nomina episcoporum, qui in eadem synodo fuerunt, & mecum subscripserunt, numero 33.

*Dinien *Dinū, vel Digen.

Auentinus * Dinień metropolis, Adelphius Rauracensis, Boethius Cadurceń, Cyprianus Burdegaleń metropolis, Cronopius Petragoricensis, Camilianus Trecasinus, Eusebius Aurelianeń, Euphrasius Aruernorum, Edibius Ambianeń, Eustochius Andegaueń, Epiphani⁹ Namneticeń, Eraclius Parisiacensis, *Etilius * Vasioneń, * Gildardus Rothomagensis metropolis, Leontianus Constantień, Lupicinus Engolismanus, Litharedus Lexouiēsis, Lupus Suessionensis, Leuanianus Siluanectensis, Licinius Turonensis metropolis, Leontius Tolosanæ metropolis, Maurusius Ebroicensis, Melanius Rhedonensis, Modestus Venetensis, Melanius Viromandensis, Nepos Abrinceń, Petrus * Xanctoneń, Principius Cenomanneń, Quintianus Rutheneń, Sophronius Nouiomeń, Theodosius Antisiodoreń, Tetradius Auscìorum, Tetradius Bituricensis metropolis.

*Sedūlius *Vasēs. *Gildardus

*Sanct.

Finis concilij I. Aurelianens.

GERVNDENSE CONCILIVM CIRCA TEMPORA HORmisdæ papæ. Est Prouinciale.

GErunda, citerioris Hispaniæ celebre cum primis oppidum est, Latinorum veterum ditionis subiacens, cuius populi Gerundenses Augustani cognominātur. Vide Plinium lib. 3. cap. 3. & Ptolem. lib. 2. cap. 6.

¶ Capitula concilij Gerundensis.

Vt vnaquæq; prouincia in officio Ecclesiæ vnum ordinem teneat. 1
Vt litaniæ post pentecosten, à quinta feria vsque in sabbato celebrentur. 2
De secundis litanijs faciendis Kalendis Nouembris. 3
Vt in Pascha tantùm & Pentecoste baptismum detur, exceptis his, qui in languore consistunt. 4
Vt vnius dici infans, si in discrimine est, baptizetur. 5
Vt coniugati, ab episcopo vsq; ad subdiaconum, non sinè testimonio viuant. 6
Vt qui sinè vxoribus ordinantur, extraneas in domo non habeant. 7
Nè laici, qui viduam aut dimissam acceperint, in clero admittantur. 8
De his, q̄ publicè pœnitētiā nō accipiūt, sed tātùm viaticū, vt in clero promouēatur. 9
Vt omnibus diebus horis vespertinis & matutinis oratio Dominica dicatur. 10

CONCILIVM GERVNDENSE, Anno 7. Theodorici regis, 7. Idus Iunij, Agapeto viro clarissimo consule.

¶ Capitulum I.

*Dedicatio templi

VT institutio missarum, sicut in metropolitana ecclesia agitur, ità in Dei nomine in omni Tarraconensi prouincia tam ipsius Missæ ordo, quàm psallendo vel ministrando, consuetudo seruetur.

2 Vt expleta solennitate Pentecostes, in sequēti septimana à quinta feria in sabbatū, per hoc triduum abstinentia celebretur.

3 Item secunda litania facienda est Kalendis Nouembris, ea tamen cōditione seruata, vt si ijsdem diebus Dominica intercesserit, in alia hebdomada, secundùm prioris abstinentiæ obseruantiam, à quinta feria incipiatur, & in sabbati vespere Missa facta finiatur, quibus tamen diebus à carnibus & vino decreuimus abstinendum.

4 De catechumenis baptizandis id statutum est, vt in Paschæ solennitate, vel Pentecostes, quāto maioris celebritatis celebritas maior est, tanto magis ad baptizandū veniant. Cæteris solēnitatibus infirmi tantūmodò debeant baptizari, quibus quocunq; tempore conuenit baptismum non negari.

De cō. dist. 4. Epī, & infra

Pentecostes

5 De paruulis, qui nupēr è materno vtero editi sunt, placuit constitui, vt si infirmi (vt assolet) fuerint, & lac maternum non appetūt, etiàm eadem die, qua nati sunt, si oblati fuerint, baptizentur.

6 De conuersatione vitę id statuere placuit, à pontifice vsque ad subdiaconatum, post susceptī honoris officium, si quis ex coniugatis fuerit ordinatus, vt semper alterius fratris vtatur auxilio, cuius testimonio vita eius debeat clarior apparére.

7 De his, qui sinè vxoribus ordinantur, & familias domūs habēt, habito secum pro vitæ conuersatione fratre in testimonium, non per quamcunq; fœminei sexūs personam eorum substantia gubernetur, aut per puerum, sed aut per amicum, domum suam debeant ordinare, nisi matrē, aut sororem in domo habuerint, vt secundùm priorum canonum statuta, per earum personas eorum debeat contutari substantia.

8 Si quis de laicis post vxorem, aliam cuiuscunq; conditionis cognouerit mulierem, in clero nullatenùs admittatur.

Dist. 50. Is verò qui

9 Is verò, qui ægritudinis languore depressus, pœnitentiæ benedictionem, quam viaticum deputamus, per communionem acceperit, & postmodùm reconualescens, caput pœnitentiæ in Ecclesia publicè non subdiderit, si prohibitis vitijs non detinetur obnoxius, admittatur ad clerum.

De cō. dist. 5. Id semper pla.

10 Item nobis semper placuit obseruari, vt omnibus diebus post matutinas & vesperas oratio Dominica à sacerdote proferatur. Ioannes in Christi nomine episcopus subscripsi, Fortunianus episcopus subscripsi, Paulus episcopus subscripsi, Agricius episcopus subscripsi, * Emidius episcopus subscripsi, Nibridius episcopus subscripsi, Orontius episcopus subscripsi.

*Cinidius

Concilium Gerundense finit.

CONCILIVM CAESARAVGVSTANVM DVODECIM EPISCOporum. Est Prouinciale.

CAesaraugusta in Tarraconensi prouincia, vrbs mediterranea inprimis nobilis: Vide Melam lib. 2. cap. 6. Plinium lib. 3. cap. 3. Strabonē lib. 3. Est regni Aragonum ciuitas metropolis, solo vbertate inter Hispaniæ vrbes commendata.

¶ Capitula Concilij Cæsaraugustani.

Vt fœminæ fideles à virorum alienorum cœtibus separentur. 1
Vt diebus Dominicis nullus ieiunet, nec diebus quadragesimæ ab ecclesia se absentet. 2
Vt qui Eucharistiam in ecclesia accipit, & ibi eam non consumit, anathematizetur. 3
Vt tribus hebdomadis, quæ sunt ante epiphaniam, ab ecclesia nemo recedat. 4
Vt qui à suis episcopis communione priuantur, ab alijs non recipiantur. 5
Vt clericus, qui propter luxum monachus voluerit esse, excommunicetur. 6
Vt doctoris sibi nomen quis non imponat, cui concessum non est. 7
Vt ante quadraginta annos sanctimoniales virgines non velentur. 8

Capitulum primum.

QVarto Nonas Octobris, Cæsaraugustæ in secretario residētibus episcopis, Siradio, Delphino, Raticio, Ampelio, Augentio, Lucio, Italio, Splendinio, Valerio, Symposio, Catetentur sententiæ. Lucius episcopus legit:

VT mulieres omnes Ecclesiæ Catholicæ fideles, à virorum alienorum lectione & cœtibus separentur, nec ad ipsas legentes alij studio vel docendi, vel discendi conueniant, quoniam & hoc Apostolus iubet. Ab vniuersis episcopis dictum est, anathema futuros, qui hanc Concilij sententiam non obseruauerint.

1. Cor. 14. g & 1. Tim. 2. c

De cō. di. 5. Nè quis ie.

2 Item legit: Nè quis ieiunet die Dominica causa temporis, aut persuasionis, aut superstitionis. Nec quadragesimæ diebus ab ecclesijs fideles desint. Nec habitent in latibulis cubiculorum ac montium, qui in suspicionibus perseuerant, sed exemplum & præceptum custodiant sacerdotum. Et ad alienas villas agendorum conuentuum causa non conueniant. Ab vniuersis episcopis dictum est: Anathema sit, qui hæc commiserit.

3 Item legit: Eucharistiæ gratiam si quis probatur acceptam non consumpsisse in ecclesia, anathema sit in perpetuum. Ab vniuersis episcopis dictum est, Placet.

4 Item legit: Vicesimo & primo die, id est, à decimosexto Kalendas Ianuarij vsque in diem Epiphaniæ, qui est octauo Idus Ianuarij, continuis diebus nulli liceat de Ecclesia se absentare, nec latére in domibus, nec secedere ad villam, nec montes petere, nec nudis pedibus incedere, sed concurrere ad Ecclesiam. Quod qui non obseruauerit, de suspectis anathema sit in perpe-

Universidad de Sevilla
Biblioteca

tuum. Ab vniuersis Episcopis dictum est: Anathema sit.

5 Item lectum est: Vt hi, qui per disciplinam aut sententiam episcopi ab ecclesia fuerint separati, ab alijs episcopis non sint recipiendi: Quod si scientes episcopi fecerint, non habeant communionem. Ab vniuersis episcopis dictum est: Qui hoc commiserit, episcoporum non habeat communionem.

6 Item legit: Si quis clericus propter luxum, vanitatisq; præsumptū, de officio suo spōte discesserit, ac velut obseruatorem legis, monachū videri se maluerit esse, quàm clericum, ità de ecclesia repellendum, vt nisi rogando atq; obsecrando plurimis temporibus satisfecerit, non recipiatur. Ab vniuersis episcopis dictum est: Ità fiat.

Heb.5.a 7 Item lectum est: Nè quis doctoris nomen sibi imponat, præter has personas quibus concessum est, secundùm quod scriptum est. Ab vniuersis episcopis dictum est: Placet.

8 Item lectum est: Non velandas esse virgines, quæ se DEO vouerunt, nisi quadraginta annorum probata ætate, quam sacerdos comprobauerit. Ab vniuersis episcopis dictum est: Placet.

Concilium Cæsaraugustanum finit.

DECRETA
IOANNIS PAPAE I.
Ex libro Pontificali.

Anno Dñi 523.

Oannes natione Tuscus, ex patre Constantio, sedit annos duos, mēses nouem, dies septendecim. Fuit autē à consulatu Maximi vsq; ad consulatum Olibrij, temporibus Theodorici regis & Iustini Augusti Christiani. Hic vocatus est à rege Theodorico Rauēnam, quem ipse rex rogans misit in Constantinopolim cum legatione ad Iustinum Imperatorem orthodoxum. Eodem quippe tempore Imperator vir religiosissimus summo amore religionis Christianæ, voluit hæreticos extricare. Nam summo feruore religionis Christianitatis hoc consilio vsus est, vt ecclesias Arrianorū catholicas consecraret. Pro hac causa rex Theodoricus hæreticus hoc audiens, exarsit in iram, & totam Italiam voluit gladio extinguere. Eodem tempore Ioannes papa ægrotus egressus, cum fletu ambulauit pergens ad vrbē Cōstantinopolim & senatores cum eo, scilicet Theodorus, Importunus & Agapetus exconsules, & alius Agapetus Patricius, accipientes hoc in mādatis legationum ab ipso rege, vt redderentur ecclesiæ hereticis in partibus Orientis. quòd si non, omnem Italiam gladio perderet. Qui cùm ambulāssent cum Ioanne papa, occurrerunt B. Ioanni papę, à milliario duodecimo, omnis ciuitas cum cereis & crucibus in honorem beatorum Apostolorum Petri & Pauli: quia veteres Græcorum hoc testificabantur, dicentes, à tempore Constantini & à B. Syluestro sedis Apostolicæ episcopo, vsq; ad Iustini tempora, non meruisse partes Græciarum vicarium B. Petri apostoli suscepisse cū gaudio & gloria. Tunc Iustinus Augustus dans honorem beo, humiliauit se pronus in terram, & adorauit beatissimum Ioannem papam. Eodē tempore B. Ioannes papa cum senatoribus suprà scriptis cum grandi fletu rogauerunt Iustinum Augustum, vt legatio acceptabilis esset in conspectu eius. Qui Ioannes papa & senatores viri religiosi omnia meruerunt, & liberata est Italia à Theodorico rege hæretico. Iustinus autem Imperator gaudio repletus est, quia meruit temporibus suis vicarium B. Petri Apostoli videre in regno suo, de cuius manibus cum gloria coronatus est Iustinus Augustus. Eodem autē tempore cùm hi suprà scripti, id est, papa Ioannes cum senatoribus, Theodoro, Importuno, & Agapeto excōsulibus (Agapeto patricio defuncto Thessalonicæ) positi Constantinopoli essent, Theodoricus rex hæreticus tenuit duos senatores præclaros & exconsules Symmachum & Boethium, & occidit, interficiens gladio. Eodem tempore reuertens papa Ioannes venerabilis, & senatores cum gloria, dum omnia obtinuissent à Iustino Augusto, rex Theodoricus hæreticus cum grandi dolo & odio suscepit eos, s. Ioannem papam & senatores, quos etiam gladio voluit occidere, sed metuebat indignationem Iustini Augusti. Tamē in custodia omnes afflictos macerauit, ità vt beatissimus Ioannes episcopus primæ sedis, in custodia afflictus, deficiēs morereturQui defunctus est Rauennæ * duodecimo Kalēn Iunij. Post hoc factum, nutu omnipotentis Dei, 98. die postquàm defunctus est Ioannes beatiss. papa in custodia, Theodoricus rex hæreticus subitò interijt, & mortuus est. Hic papa Ioannes refecit cœmeterium beatorum martyrum Nerei & Achillei, via Ardeatina. Item renouauit cœmeterium sanctorum Felicis & Adaucti. Item renouauit cœmeterium Priscillæ. Eodem tēpore positum est ornamentum super confessionē B. Pauli Apostoli de gemmis prasinis & hyacinthinis. Item huius temporibus Iustinus Imperator obtulit patenam auream cū gemmis, pensantem libras viginti. Calicem aureum cum gemmis, pēsantem libras quinq;. Scyphos argēteos quinq;. Pallia auro texta quindecim, quæ ipse Ioannes detulit ad beatos Apostolos Petrum & Paulum, & ad sanctam Mariam, & ad sanctum Laurentium. Hic ordinauit episcopos per diuersa loca ꝛſ. Cuius corpus translatum est de Rauenna, & sepultum est in basilica beati Petri sub die sexto

sexto Kalendas Iunias, Olibrio consule. Et cessauit episcopatus dies quinquaginta octo.

DECRETA
IOANNIS PAPAE I.

De non accusandis Episcopis, Epist. I.

Oannes vrbis Romæ episcopus, Zachariæ archiepiscopo salutem. Exigit dilectio tua, frater charissime, præceptum Apostolicæ sedis, in quo patrum decreta cōsentiunt, quod nec tibi, nec vlli rectè viuentium & credentium sacerdotum, negare fas esse credimus. Et licèt tibi pro merito & honore sacerdotij, quo plurimùm polles, viuendi & docendi Ecclesiasticæ regulæ nota sint omnia, tamē quia Romanæ Ecclesiæ normā atq; authoritatē magno pè postulāsti, scriptis tuis breuiter respōdere curauimus. De occultis eñ cordis alieni temerè iudicare, iniquum est: & eum, cuius non videntur opera, nisi bona, peccatum est ex suspicione reprehēdere. 2.q.7. Oues q̄ pastori Oues ergò, quæ pastori suo commissæ fuerint, eum nec reprehendere, nisi à recta fide exorbitauerit, debent, & nullatenùs accusare possunt: quia facta pastorum oris gladio ferienda non sunt, quanquàm rectè reprehendenda videātur. Ideò ista dicimus, quia 2.q.3. Inferi in scriptis vestris reperimus, quosdam episcopos vestris in partibus à proprijs ouibus accusatos, aliquos videlicet ex suspicione, & aliquos ex certa ratione, & idcircò quosdam suis esse rebus expoliatos, quosdam verò à propria sede pulsos. Quos scias nec ad synodum comprouincialem, nec ad generalem posse conuocari, nec aliquid dijudicari antequàm cuncta, quæ eis ablata sunt, legibus potestati corū redintegrentur. Priùs ergò oportet omnia illis legib⁹ redintegrari, & ecclesias, quę sibi sublatę sunt, cū omni priuilegio suī restitui, & postmodùm non sub angusti tēporis spatio, sed tantum temporis spatium eis indulgeatur, quantum expoliati vel expulsi esse videntur, antequàm ad synodum conuocentur, & ab omnibus quisq; suæ prouinciæ episcopis audiatur. Nam nec conuocari ad causam, nec dijudicari potest expoliatus vel expulsus: quia nō datus est priuilegiū, quo expoliari possit iam nudatus. Vndè & antiquitùs decretum est: Omnes possessiones, & omnia sibi sublata atq; fructus cunctos ante litem contestatā, præceptor vel primas possessori restituat. Et alibi scriptum habetur: Ille, qui violentiam pertulit, vniuersa in statu, quo fuerant, recipiat, & quæ possidet, securus teneat. Et alibì in synodalibus patrum decretis, & regum edictis legitur statutū: Redintegranda sunt omnia expoliatis vel eiectis Episcopis præsentialiter ordinatione pōtificum, & in eorum, vndè abscesserunt, potestatē funditùs reuocāda, quacunq; conditione temporis, aut dolo, aut captiuitate, aut virtute maiorum, aut per quascunq; iniustas causas, res ecclesiæ vel proprias, aut substātias suas perdidisse noscuntur ante accusationem, aut regularem ad synodum vocationem eorū, & reliqua. Est etiàm in antiquis Ecclesię statutis decretum, vt qui aliena inuadit, non exeat impunitus, sed cum multiplicatione omnia restituat. Vndè & in Euangelio scriptum est: Quòd si aliquid defraudaui, reddo quadruplum. Et in legibus seculi cautū habetur: qui rem subripit alienam, illi, cuius res direpta est, in vndecuplum, quæ sublata sunt, restituat. Et in lege diuina legitur: Maledictus omnis, qui transfert terminos proximi sui. Et dicet omnis populus, Amen. 3.q.1. Rodin tegranda. In decret. Iuo. lib. 4. Luc.19.b 12.q.2.legibus cautū. Deut.27.c

Talia ergò non præsumantur absq; vltione, nec exerceātur absq; sua damnatione. Tu verò, frater charissime, hæc, vide, nè trāsgrediaris, & reliquos Episcopos, tam tuæ curæ commissos, quàm & alios firmiter tenere doceto, quia transgredi Apostolica statuta absque transgressoris gradūs periculo nullatenùs possunt. Inimicis verò accusatoribus, vel de inimici domo prodeuntibus, seu qui cum inimicis morantur, non credatur: nè irati, nocere cupiant, nè lęsi, se velint vlcisci. Hi quoq; reijciendi sunt, non approbandi. Hæc (charissime) tene, & prohibita semper caue. Illud adimplere stude, quod benè ad Iesum filium Sirach dictū est: Vsq; ad mortē certa pro veritate, & semper Dominus Deus tuus pugnabit pro te. Huius ergò rei gratia vobis & nobis sancta commissa est Ecclesia, vt pro omnibus laboribus & cunctis opem ferre nō negligamus: quoniam dum fortis armatus custodit atrium suum, in pace sunt omnia quæ possidet. Ideoque tanta vrgente necessitate, summopere vestra Apostolicaque authoritate, & reliquos episcopos oportet reprimere infestos, releuare oppressos, vt absq; graui (Domino auxiliante) difficultate, ipsi gratanter omni tempore sacrificarę mereamur illæsi. Ad vos quoquè me reuerti cogit propositi operis amica conditio, qui melioribus hactenùs operam volui nauare sermonibus, dum tālem rationem exigit toxicata necessitas. Mandati cælestis habitatio nos aut miscet, aut separat. Nec interest, quæ interualla nos segregent, si vnà in supernæ mansionis claue retinentur. Nec vobis tales nocere valebunt, si inuicèm adiutorium ferre non distuleritis. Inauditum autem genus sacrilegij est, quod mentitæ religionis honorem præfixi æmuli colorant. Dehonestat enim venerandi reuerentiam nominis, qui adiutorē se in his, quæ in Deum iactat commissa, Eccl. 4.d Luc. 10.c

missa pollicetur. Contumeliæ genus est, quasi in solatio adesse *sublimi, iuxta Apostolum: Tu quis es, qui iudicas alienum seruum? Quid auribus imperitis illudūt, & grauiorem vindictæ speciem faciunt esse quàm culpæ? Si odium habent, excessibus * emendent. Cur ergò liberiùs condemnant scelera, quàm vitant? Sui profectò impugnator est omnis, qui patres insequitur, aut detrahere non formidat. Nihil est enim, in quo inimicorum tela (Domino opem ferente) superare non valeatis, si (iuxta veritatis vocem) talem, qualem Dominus præcepit, habueritis dilectionem adinuicem. Data xv. Kalend. Nouembris, Maximo & Olibrio viris clarissimis consulibus.

*sublimis Rom.14.a

*emundent

Ioan.13.d

AD EPISCOPOS ITAliæ de Theodorico Rege.

Epist. 2.

IOannes episcopus omnibus per prouincias Italiæ constitutis episcopis, in Domino salutem.

Sæpissimè multo iam experimento didici, sanctum pietatis vestræ studium circa religionem Christianam glorioſis crescere & dilatari augmentis, & fides recta, quæ non solùm me, sed omnes Domini sacerdotes consolatur & roborat, vestris in mentibus & opibus per sacerdotale agnoscitur opus & dilatatur. Quapropter (fratres) hortor vos & moneo, contra Arrianam perfidiam, quæ olim non semèl, sed sæpè damnata est, & modò in quibusdam reuiuiscit, armari gladio spiritūs sancti, vt eam ità (adminiculante diuina gratia) opprimere & extirpare valeamus, vt nec radix eius in posterum inueniatur. Ecclesias verò Arrianorum vbicunquè inueneritis, catholicas eas diuinis precibus & operibus absque vlla mora consecrate: quia & nos, quandò fuimus Constantinopoli, tam pro religione catholica, quàm & pro regis Theodorici causa negocij, suadente atque hortante, Arrianosque extirpante pijssimo atque Christianissimo Iustino orthodoxo Imperatore, quascunq; illis in partibus eorum ecclesias reperire potuimus, catholicas eas (Domino opem ferente) consecrauimus. Et quanquàm prædictus Theodoricus rex, eorum peste tactus intrinsecùs, & obuolutus extrinsecùs, nos & omnem regionem nostram perdere, & gladio & igne consumere minetur, nolite tamen propterea deficere, sed viriliter in agro Dominico elaborare studete, & (iuxta veritatis vocem) nolite timere eos, qui occidūt corpus, animam autem non possunt occidere, sed potiùs eum timete, qui potest & animam & corpus mittere in gehennam. Et egregius gentium Apostolus inquit: Non enim nosmetipsos prædicamus, sed Iesum Christum Dominum nostrum, nos autem seruos vestros per Iesum: quoniā Deus, qui dixit de tenebris lumen splendescere, ipse illuxit in cordib⁹ nostris ad illuminationem scientię claritatis Dei in faciem Christi Iesu. Hābemus autē thesaurū istum in vasis fictilibus, vt sublimitas sit virtutis Dei, & non ex nobis. In omnibus tribulationē patimur, sed non angustiamur: aporiamur, sed non destituimur: persecutionem patimur, * & non derelinquimur: deijcimur, * & non perimus: semper mortificationem Iesu Christi in corpore nostro circunferentes, vt & vita Iesu in corporibus nostris manifesteturr. Semper enim nos, qui viuimus, in mortem tradimur, ꝓpter Iesum, vt & vita Iesu manifestetur in carne nostra mortali. Ergò mors in nobis operatur, vita autem in vobis. Habentes autem eundem spiritum fidei, sicut scriptum est: Credidi, propter quod locutus sum: & nos credimus, propter quod & loquimur: scientes, quoniam qui suscitauit Iesum, & nos cum Iesu susciabit, & constituet vobiscum. Omnia enim propter vos, vt gratia abundās per * multas gratiarū * actiones, abundet in gloriam Dei. Propter quod non deficimus. Sed licèt is, qui foris est, noster homo corrumpatur, tamen is qui intùs est, renouatur de die in diem. Id enim, quod in præsenti est momentaneum & leue tribulationis nostræ, supra modum in sublimitate æternum gloriæ pondus operatur in nobis, non contemplātibus nobis quæ videntur, sed quæ nō videntur. Quę videntur esse, temporalia sunt: quæ autem non videntur, æterna sunt. Scimus enim, quoniam si terrestris domus nostra huius habitationis dissoluatur, quòd ex Deo ædificationem habemus, domum non manu factam, æternam in cælis. Nam & in hoc ingemiscimus, habitationē nostram, quę de cęlo est, superindui cupientes, si tamen vestiti, & non nudi inueniamur. Nam & qui sumus in hoc tabernaculo, ingemiscimus grauati, eò quòd nolumus spoliari, sed superuestiri, vt absorbeatur, quod mortale est, à vita. Qui autem efficit nos in hoc ipsum, Deus, qui dedit nobis pignus spiritūs. Audētes igitur semper, & scientes, quoniā dum sumus in hoc corpore, peregrinamur à Domino: (per fidem enim ambulamus, & non per speciem) audemus autē, & bonā voluntatē habemus, magis peregrinari à corpore, & ꝑsentes esse ad Deū: & ideò contēdimus, siue absentes, siue ꝑsentes, placere ei. Omnes em̄ nos manifestari oportet ante tribunal Christi, vt referat vnusquisq; propria corporis, prout gessit, siue bonum, siue malum. Scientes ergò timorē nomini, hominibus suademus, Deo autē manifesti sumus. Spero autē & in conscientijs vestris manifestos nos esse. Non iterùm nos cōmendamus vobis, sed occasionē damus vobis gloriandi pro nobis, vt habeatis ad eos, qui in facie gloriātur, & nō in corde. Siue enim mēte excidimus, Deo: siue sobrij

Psalm. 115

* multiformi

* multiplicata

Matt.10.c

2.Co.4.bcd

brij sumus, vobis. Charitas em̄ Christi vrget nos, æstimantes hoc, quoniam si vnus pro omnibus mortuus est, ergò omnes mortui sunt, & pro omnibus mortuus est Christus, vt & qui viuunt, iam non sibi viuant, sed ei, q̄ ꝓ ipsis mortuus est & resurrexit. Itaq; nos ex hoc neminē iam nouimus secundùm carnem: & si agnouimus secundū carnē Chm̄, sed nunc iam non nouimus. Si qua ergò in Chro noua creatura, vetera transierunt, ecce facta sunt omnia noua. Omnia autem ex Deo, q̄ reconciliauit nos sibi per Chm̄, & dedit nobis ministeriū reconciliationis: q̄m quidem Deus erat in Christo, mundum reconcilians sibi, non reputans illis delicta ipsorum, & posuit in nobis verbum reconciliationis. Pro Christo ergò legatione fungimur, tanq̄ Deo exhortante per nos. Obsecramus pro Christo, reconciliamini Deo. Eum, qui non nouerat peccatum, pro nobis peccatum fecit, vt nos efficeremur iustitia Dei in ipso. Adiuuantes autem exhortamur, nè in vacuū gratiam Dei recipiatis. Ait enim: Tępore accepto exaudiui te, & in die salutis adiuui te. Eccè nunc tępus acceptabile, Eccè nunc dies salutis. Nemini dantes vllam offensionem, vt non vituperetur ministerium nostrum, sed in omnibus exhibeam⁹ nosmetipsos sicut dei ministros, in multa patientia, in tribulationibus, in necessitatibus, in angustijs, in plagis, in carceribus, in seditionibus, in laboribus, in vigilijs, in ieiunijs, in castitate, in scientia, in lōganimitate, in suauitate, in spiritu sancto, in charitate nō ficta, in verbo veritatis, in virtute Dei per arma iustitię à dextris & à sinistris, per gloriam & ignobilitatem, per infamiam & bonam famā: vt seductores, & veraces: sicut qui ignoti, & cognoti: quasi morientes, & eccè viuimus: vt castigati, & nō mortificati: quasi tristes, semper autem gaudentes: sicut egentes, multos autem locupletantes: tanquàm nihil habētes, & omnia possidētes. Decęterò fratres gaudete, perfecti estote, exhortamini, pacem habete, vt Deus pacis & dilectionis sit semper vobiscum, Amen. Data iij. Idus Iunij, Maximo & Olibrio viris clariss. coss.

Eſa.61.a b Eſa.49.c 2.Cor.4.a

1.Cor.13.d

DECRETA FELICIS PAPAE QVARTI.

Anno Domini 527.

Ex libro Pontificali.

HElix natiōe Samnius, ex patre Castorio, sedit annos 4 mēses 2. dies 13. Fuit aūt tēporibus Theodorici regis & Iustiniani Augusti, à cōsulatu * Maburti vsque ad consulatum Lampadij & Orestis, à die 4. Iduum Iuliarum, vsq; in diē 4. Idus Octobris. Hic fecit basilicā sanctorum Cosmę & Damiani in vrbe Roma, in loco, qui appellatur Via sacra, iuxta templum vrbis Romę. Huius temporibus consumpta est incēdio basilica sancti Martyris Saturnini, via Salaria, quam à solo refecit. Qui etiàm ordinatus est cum quiete, & vixit vsque ad tempora Athalarici. Hic fecit ordinationes duas in vrbe Roma per mensem Februarium & Martium, presbyteros 55. diaconos 4. episcopos per diuersa loca, 29. Qui etiàm sepultus est in basilica beati Petri Apostoli, 4 Idus Octobris. Et cessauit episcopatus dies 3.

*Maburti

TITVLI CAPITVLORVM sequentis Epistolæ.

Quòd Missarum celebratio alibi, quàm in Deo dicatis locis, non debeat fieri, nisi magna compulerit necessitas. cap. 1

De ecclesiarum sacrationis dubitatiōe quid sit agendum. cap. 2

Dilectissimis fratribus omnibus Episcopis per diuersas prouincias constitutis, Felix episcopus in Domino salutē. Magno munere misericordiæ Dei, totius Ecclesiæ catholicæ multiplicata sunt gaudia, cùm ecclesiarū status eo viget ordine, quo apostolorū successores illū statuerūt. Et cùm antiqui hostis astutia eum turbari agnoscimus, non modico cōtristamur mœrore. Quam ab causam (fratres) hortamur vos, monemus & flagitamus, vt à tramite Apostolicę institutiōis nequaquàm recedatis, nec à capite dissideatis, sed fidē & ordinē, quē Apostoli & apostolici viri statuerūt, absq; vlla hæsitatiōe teneatis. Nam si colūnę alicuius magnę domūs ruerint, ipsa posteà domus minimè stabit. Sic & vos, q̄ columnæ Ecclesiæ estis, si labefactari cœperitis, sancta Ecclesia, quæ per vos regitur, tabescit & labitur. Hæc (fratres) quæ dico, valdè timenda sunt, & summo moderamine pensanda, atque nè fiant cauenda. Ipsa enim per se veritas ait: Vos estis sal terræ. Quòd si sal euanuerit, in quo salietur? Ideò (chariſſimi) vos moneo, q̄a debitor sum vobis, & valdè vos diligo. Et quandò bona audio de vobis, nimis sum gauisus: & ecōtrà quandò mala, nimis conturbatus. Ego verò, quanuis à vobis per longa terrarū atque maris interualla disiunctus sim, sum tamē omninò vobis corde coniunctus. Idque de beatitudine vestra erga me modis omnibus cōfido, quia cum me vicissim diligitis, à me longè non estis. Vndè gratias referim⁹ illi grano sinapis, q̄ ex modici despicabilisque seminis specie, ità ramis ex eadē radice surgētibus, atq; se distendēti-b⁹, vsq; quaquè diffusis, vt in eis volatilia cęli nidificent, gratiaq; sit fermento illi, quòd trib⁹ farinæ satis totius humani generis massam in vnitate conspersit, atq; paruo lapidi, q̄ abscissus est de monte sinè manibus, & occupauit vniuersam faciem orbis terrę, qui ad

Matth. 5. b

Matth. 13.d Lucæ 14. d

Daniel 2.e

hoc se vsquequaq; distẽdit, vt omni humano genere in vnitatem redacto, totius corpus perficeretur Ecclesiæ, atq; ità ad totius compagis pertineret commodũ, membrorum partialis ista distinctio. Vndè nos quoquè à vobis non longè sumus: quia in illo, qui vbiq; est, vnum sumus. Agamus ergò ei gratias, qui solutis inimicitijs in carne sua fecit, vt in omni orbe terrarũ vnus esset grex, Ioan. 10. & vnum ouile sub se vno pastore, semp memores, quid nos egregius prędicator admoneat, dicens: Soliciti seruate vnitatem spiritũs in vinculo pacis. Sanctitatis vestræ scripta, quæ ad sedem Apostolicam misistis sup quibusdam consultis, quasi ad caput, vt indè acciperetis responsa, vndè omnis Ecclesia totius religionis sumpsit exordium, gratanter suscepi, & breuiter vobis respondere curaui. Ephe. 4.a

CAPITVLVM PRIMVM.

In decretis Iuo. lib. 2. Dẽ ecclesiarum enim consecratione, & de Missarum celebrationibus, nõ alicubi q̃ in sacratis Dño locis, absque magna necessitate fieri debere, liquet omnibus, quibus sunt nota noui ac veteris testamenti p̃cepta. Tabernaculum verò Moses Domino p̃cipiente fecisse, & sacrãsse cum mensa & altari eius, & cæteris vasis vtensilibus ad diuinum cultum explendum legimus, & nõ solùm diuinis præceptis ac precibus, ea sacrãsse, sed etiàm sancti olei vnctione, Domino iubente, perliniſſe nouimus. Qualiter autẽ hæc facta sint, & quomodò ipsa sacra non alij, quàm sacerdotes sacra vnctione delibuti, nominoq; cum vestibus sanctis sacrati, & Leuitæ tractabant, ferebant, erigebãt, & deponebant, in ipsis institutionibus, quę (nõ iubente) per Mosen conscriptæ sunt, in lege nõi reperitur. Qualiter ergò Dauid regum pijssimus amplificauerit cultum Dei, & templum *Dñi ędificare voluit, sed ꝓpter multum sanguinem, quem effuderat, prohibit⁹ est, & ipse collegerat expensas, Salomonq; filius eius idipsum, quod ipse facere optauerat, iubente & auxiliante DEO perfecit, & templum cum altarib⁹, & reliqua, ad diuinum cultum peragendũ, consecrauit, in lib. Regum inter cætera legitur ità: Aedificans (inquit Salomon Dño) ædificaui inhabitaculũ tuum, *fortissimum solium tuum in sempiternum. Conuertitq; rex faciẽ suam, & benedixit omni ecclesiæ Israel. Omnis enim ecclesia Israel stabat, & ait: Benedictus Dñs Deus Israel, qui locutus est ore suo ad Dauid patrem meum, & in manibus eius perfecit, dicẽs: A die, qua eduxi populum meum Israel de Aegypto, non elegi ciuitatem de vniuersis tribubus Israel, vt ædificaretur domus, & esset nomen meum ibi, sed elegi Dauid, vt esset super populum meum Israel. Voluitque Dauid pater meus ædificare domum nomini Domini Dei Israel, & ait nñs ad Dauid patrem meum. Quòd cogitâsti in *nomino 3. Reg. 8. p totum. *firmissimũ 2. Reg. 7.

corde tuo ædificare domum nomini meo, benè fecisti, hoc ipsum mente tractans. Veruntamen tu non ædificabis domum, sed filius tuus, qui egredietur de renib⁹ tuis, ipse ędificabit domum nomini meo. Confirmauit Dñs sermonem suum, quẽ loquutus est, stetiq; pro Dauid patre meo, & sedi super thronum Israel, sicut locutus est Dominus. Et ædificaui domum nomini Domini DEI Dei Israel. Et constitui ibi locũ arcæ, in qua fœdus Dñi est, quod pcussit cum patribus nostris, qñ egressi sunt de terra Aegypti. Stetit autẽ Salomon ante altare Dñi in cõspectu Ecclesiæ Israel, & expandit manus suas in cęlum, & ait: Domine Deus Israel, non est similis tui in cælo desupèr, & super terrã deorsùm, qui custodis pactum & misericordiã seruis tuis, qui ambulãt corã te in toto corde suo. Qui custodisti seruo tuo Dauid patri meo, quæ locutus es ei. Ore loquutus es, & manibus perfecisti, vt hæc dies probat. Nunc igitur Dñe Deus Israel, cõserua Dauid famulo tuo patri meo, quæ loquutus es ei, dicens: Non auferẽs de te vir coram me, qui sedeat super thronum Israel, ità tamẽ, si custodiẽrint filij tui viam suam, vt ambulẽt coram me, sicut tu ambulãsti in cõspectu meo. Et nunc Deus Israel firmentur verba tua, q̃ loquutus es Dauid seruo tuo patri meo. Ergõne putãdum est, q̃ verè Deus habitet super terram? Si enim cælum & cæli cælorum te capere non possunt, quãto magis domus hæc, quam ędificaui? Sed respice ad orationem serui tui, & ad preces eius, domine Deus meus. Audi Dñe hymnum & orationem, quam seruus tuus orat coram te hodiè, vt sint oculi tui aperti super domum hanc nocte & die, super domum de qua dixisti, Erit nomen meum ibi, vt exaudias orationem, quam orat in loco isto ad te seruus tuus, vt exaudias deprecationem serui tui, & populi tui Israel, quodcunq; orauerint in loco isto, & exaudias in loco habitaculi tui in cælo, & cùm exaudiẽris, propici⁹ eris. Si peccauerit homo in proximum suum, & habuerit aliquod iuramẽtum, quo teneatur adstrictus, & venerit propter iuramentum coram altari tuo in domum tuam, tu exaudies in cælo, & facies, & iudicabis seruos tuos, condemnans impium. & reddens viam suam super caput eius, iustificansq; iustum, & retribuẽs ei secundùm iustitiam suam. Si fugerit populus tuus Israel inimicos suos, (quia peccaturus est tibi) & agentes pœnitentiam, & confitentes nomini tuo, venerint & orauerint, & deprecati te fuerint in domo hac, exaudi in cælo, & dimitte peccatũ populi tui Israel, & reduces eos in terram, quam dedisti patribus eorũ. Si clausum fuerit cælũ, & nõ pluerit, ꝓpter peccatũ eorũ, & orãtes in loco isto pœnitẽtiã egerint nomini tuo, & à peccatis suis cõuersi fuerint ꝓpter afflictiõem suam, exaudi eos in cælo, & dimitte peccata seruo-

seruorũ tuorũ, & populi tui Israel, & ostende eis viam bonam, per quam ambulent, & da pluuiam super terram, quam dedisti populo tuo in possessionem. Fames, si oborta fuerit in terra, aut pestilentia, aut corruptus aër, aut ærugo, aut locusta, vel rubigo, & aflixerit eum inimicus eius portas obsidens, omnis plaga, vniuersa infirmitas, cunctaquo deuotatio & imprecatio, quæ acciderit omni homini de populo tuo Israel: si quis agnouerit plagam cordis sui, & expanderit manus suas in domo hac, tu exaudies in cælo, in loco habitationis tuæ, & propiciaberis, & facies, vt des vnicuique secundùm omnes vias suas, sicut víderis cor eius, (quia tu nõsti solus cor omnium filiorum hominum) vt timeant te cunctis diebꝰ, quibus viuunt super faciem terræ, quam dedisti patribus nostris. Insupèr & alienigena, qui non est de populo tuo Israel, cùm venerit de terra longinqua propter nomen tuũ, (audietur enim nomen tuum magnum, & manus tua fortis, & brachium tuum extentum vbiq;) cùm venerit ergò, & orauerit in loco hoc, tu exaudies in cælo, in firmamento habitaculi tui, & facies omnia, pro quibꝰ inuocauerit te alienigena, vt discant vniuersi populi terrarum nomen tuum timere, sicut populus tuus Israel: & probẽt, quia nomen tuum inuocatũ est super domum hãc, quam ædificaui. Si egressus fuerit populus tuus ad bellum contra inimicos suos, per viam quócunq; míseris eos, orabunt te cõtra viam ciuitatis, quam elegisti, & contra domum quam ædificaui nomini tno, & exaudies in cælo orationem eorum & preces eorum, & facies iudicium eorum. Quòd si peccauerint tibi, (non est enim homo, q̃ nõ peccet) & iratus tradideris eos inimicis suis, & captiui ducti fuerint in terram inimicorum longè vel propè, & egerint pœnitẽtiam in corde suo in loco captiuitatis, & cõuersi deprecati fuerint te in captiuitate sua, dicentes: Peccauimus, iniquè egimus, impiè gessimus, & reuersi fuerint ad te in vniuerso corde suo, & tota anima sua, in terra inimicorum suorum, ad quam captiui ducti fuerant, & orauerint te contra viam terræ suæ, quam dedisti patribus eorum, & ciuitatis quam elegisti, & templi quod ædificaui nomini tuo: exaudies in cælo, in firmamento solij tui, orationem eorum & preces eorum, & facies iudicium eorum, & propiciaberis populo tuo, qui peccauit tibi: & omnibus iniquitatibus eorum, quibus p̃uaricati sunt in te: & dabis misericordiam coram eis, qui eos captiuos habuerint, vt misereantur eis. Populus eñ tuus est & hæreditas tua, quos eduxisti de terra Aegypti, de medio fornacis ferreæ, vt sint oculi tui aperti ad deprecationem serui tui & populi tui Israel, & exaudies eos in vniuersis, pro quibus inuocauerint te. Tu eñ separâsti eos tibi in hæreditatem de vniuersis populis terræ, sicut loquutus es per Mosen seruum tuum, qñ eduxisti patres nostros de * terra Aegypti Dñe Deus. Factum est autem, cùm complesset Salomon orans Dñm omnem orationẽ & deprecationem hanc, surrexit de conspectu altaris Domini. Vtrunque enim genu in terra fixerat, & manus expanderat ad cælum. Stetit ergò, & benedixit omni Ecclesiæ Israel, voce magna, dicẽs: Benedictus Dñs, qui dedit requiem populo suo Israel, iuxta omnia quæ loquutus est: Non cecidit, ne vnus qui- *ex omnib⁹ dem sermo *in omnibus, quę loquutus est bonis, per Mosen seruum suum. Sit Dñs Deus noster nobiscum, sicut fuit cum patribus nostris, non derelinquẽs nos, neq; proijciens, sed inclinet corda nostra ad se, vt ambulemus in vniuersis vijs eius, & custodiamus mandata eius, & cæremonias, & iudicia, quęcunq; mandauit patribus nostris, & sint sermones mei isti, quibus deprecatus sum coram Dño, appropinquantes Dño DEO nostro die ac nocte, vt faciat iudiciũ seruo suo, & populo suo Israel p singulos dies, & sciant omnes populi terrę, qa dñs ipse est Deꝰ, & non est vltrà absq; eo. Sit quoq; cor nrm pfectum cum Dño Deo nostro, vt ambulemus in decretis eius, & custodiamꝰ mandata eius, sicut & hodiè. Igit rex & omis Israel cũ eo immolabant victimas corã Dño. Mactauitq; Salomõ hostias pacificas, quas immolauit dño, boũ viginti duo millia, & ouium centum viginti millia, & dedicauerunt templum Dñi rex & filij Israel. In die illa sanctificauit rex medium atrij, quod erat ante domum Dñi. Fecit autẽ ibi holocaustum, & sacrificium, & adipem pacificorum: quia altare æneum, quod erat corã Dño, minus erat, & capere non poterat holocaustum & sacrificium & adipem pacificorum. Fecit ergò Salomon in tempore illo festiuitatem celebrem, & omis Israel cum eo, multitudo magna ab introitu Emath vsq; ad riuum Aegypti, corã Dño Deo nostro septem diebus & septem diebus, id est, quatuordecim diebus, & in die octaua dimisit populos. Iudæi ergò loca, in quibus Dño sacrificabant, diuinis *habebant supplicationibus consecrata, nec in alijs, q̃ in Deo dicatis locis muneра Dño offerebãt. Si enim Iudæi, qui vmbrę legis deseruiebant, hæc faciebant: multo magis, quibꝰ veritas patefacta est, & gratia & veritas per Iesum Christũ data est, templa Dño ędificare, & (prout meliùs possumus) ornare, eaq; diuinis precibꝰ, & sanctis vnctionibus suis cum altaribus & vasis, vestibus quoq; & reliqs ad diuinũ cultũ explendum vtẽsilibus, deuotè & soléniter sacrare, & nõ in alijs locis q̃ in nño sacratis ab episcopis, & De cõ. di. t. nó à chorepiscopis, q̃ sępè ꝓhibiti sunt, nisi Sicut nõ (vt ꝓdictum est) summa exigẽte necessitate, alij q̃ Missas celebrare, nec sacrificia offerre Domino debemus. Et hoc, si summa necessitas

*Aegypto, *supplicatiõibus cõsecrabant Ioan. 1. b

agere

Universidad de Sevilla
Biblioteca

egerit compulerit, non in domibus, quia in sacris canonibus sacrificia in domibus offerri prohibita sunt: sed in tabernaculis, diuinis precibus à pontificibus dicatis, & in mensis Dño sacratis, & sacra vnctione à pontificibus delibutis, pro summa (vt prefixum est) necessitate, & non *pro libito cuiusquã & pigritia agatur. *Satius ergò est, Missam non cantare aut non audire, q̃ in illis locis, vbi fieri non oportet: nisi (vt sæpè dictũ est) pro summa contingat necessitate, quoniam necessitas non habet legem. Vndè scriptum est: Vide, nè offeras holocausta tua in omni loco, quem videris, sed in loco quem elegerit dñs deus tuus. Et in Exodo legitur: Vos vidistis, quia de cælo locutus sum vobis: Nõ facietis deos argenteos, nec deos aureos facietis vobis: Altare de terra facietis mihi, & offeretis super illud holocausta & pacifica vestra: Oues vestras & boues in omni loco, in quo memoria fuerit nominis mei. Et sicut non alij, q̃ sacrati Dño sacerdotes, debẽt Missas cantare, nec sacrificia super altare offerre: sic nec in alijs, q̃ in pfatis Dño sacratis locis, Missas cantare aut sacrificia offerre licebit. Si autẽ, vt legitur in concilio Laodicensi cap. xxvj. ℣ hi, qui non sunt ab episcopis ordinati, tam in ecclesijs, q̃ in domibus *minùs exorcizare nõ possunt: multo* magis maioris gradũs ministeria, nisi ab eis, qui ad eos gradus sunt sacrati, quibus fungi debent, officia agi vel sacrificia offerri licet. Quòd aũt (vt paulò superiùs plibatum est) oblationes in domibus offerri nõ debent, in eodẽ concilio cap. 58. prohibitum habetur, ità: Non oportet in domibus oblatiões celebrari ab episcopis & presbyteris. Solennitates verò dedicationum Ecclesiarum & sacerdotum, per singulos annos solenniter sunt celebrãdæ, ipso Dño exempla dante, qui ad festum dedicationis templi, omnibus, id faciendo, dans formam, cum reliquis populis eandem festiuitatem celebraturus, venit, sicut scriptum est: Facta sunt encænia in Hierosolymis, & hyems erat: Et ambulabat Iesus in tẽplo, in porticu Salomonis. Quòd autẽ octo dierum sint encænia celebrãda, in libro Regum, peracta dedicatione templi, reperies.

*libitu
*Statutum

Deut. 12. b

Exod. 20. d

De cõ. dis. 1. Sicut non alij.

*minùs

De cõ. di. 1. Sicut non alij.

De cõ. di. 1. Solennitates dedicationum.

Ioan. 10. c

3. Reg. 8. g

2 De ecclesiarum verò cõsecratione quotiès dubitatur, & nec certa scriptura, nec certi testes existunt, à quibus consecratio sciaꝰ, absq; vlla dubitatione scitote eas esse cõsecrandas, nè talis trepidatio faciat deteriorationem: quoniam non monstratur esse iteratum, quod nescitur factum. His, fratres, testimonijs scripturarum apostolica authoritate confirmatis, consultis vestris breuiter respondisse sufficiat. Vobis tamen præuidendum est, & omnibus prædicandum, vt illicita non agantur, & Domini præcepta conseruentur, & fideliter peragantur. Rogamus autem vos, fratres, vt dicta Apostoli replicemus, corripite inquietos, consolamini pusillanimes, suscipite infirmos, patiẽtes estote ad omnes. Videte, nè quis malum pro malo alicui reddat, sed semper, quod bonũ est, sectamini in inuicèm & in omnes: Semp gaudete, sinè intermissione orate, in omnibus gratias agite. Hæc est enim voluntas dei in Christo Iesu in omnibus vobis. Spiritum nolite extinguere, prophetias nolite spernere. Oñia autem probate: quod bonum est, tenete. Ab omni specie mala abstinete vos. Ipse autem Deus pacis sanctificet vos per omnia, vt integer spiritus vester, & anima, & corpus sinè querela in aduentu Dñi nostri Iesu Christi seruetur. Data Kaleñ Martij, Lampadio & Oreste viris clariss. coss.

1. Thess. 5. c

¶ Epistola eiusdem exhortatoria ad Sabinam.

SIngulare membrum Ecclesiæ, tuæ religionis amplitudinem existere, & à nobis reuerentissimè coli, satis est omnib' manifestũ. In ipso enim apice nobilitatis, multo nobiliorem Ecclesiæ deuotionem impẽdis, & magis læta Christi agnitione præceptis eius obtemperas, & in fide potiùs exultas, quàm tanti generis flore iactaris. Summa virtus est, viciſſe gloriam carnis: & magna est Christi gratia, nobilitatem moribus superãsse, domina filia merito illustris. Certa igitur existens, dilectissima, vitę huius (q̃cunque sunt) spatia æternis diuinisq; officijs illustrare contende, vt qui insignem te præstitit, reddat sibi per secula clariorem. Quapropter tuam hortamur dilectionem, vt bonum, quod cœpisti, semper impleres nõ differas: quia non laudatur initium, sed finis. Sapientiam enim te hortamur diligere & scrutari, vt rationabiliter & sapienter disponas & iudices ea, quæ tibi commissa sunt, dicente Domino per prophetam: Eruditmini, qui iudicatis terram. Time ergò Dominum, & mãdata eius serua, & dilige eum totis visceribus, & proximum tuum sicut teipsum. Deus altissimus creauit sapiẽtiam in spiritu sancto, & vidit, & dinũerauit ea terrã, & mensus est, & effudit illam super omnis opera sua, & super omnem carnem: secundùm datum suum præbuit illam diligentibus se. Timor Domini, gloria & gloriatio, & lętitia, & corona exultationis. Timor Domini delectabit cor, & dabit lætitiã & gaudium in longitudinem dierũ. Timenti Dominũ benè erit in extremis, & in die defunctionis suę benedicetur. Dilectio dei honorabilis sapientia: quibus autem apparuerit in visu, diligunt eam in visione, & in agnitione magnalium suorum. Initium sapientiæ, timor Domini: & cũ fidelibus in vulua creatus est, & cum electis fœminis gradietur, & cum iustis & fidelibus agnoscitur. Timor Dñi, scientię religiositas. Religiositas custodiet & iustificabit cor, iucunditatem atque gaudium dabit. Timẽti Dominũ benè erit, & in diebus consummationis illius benedicetur.

cetur. Plenitudo sapientię est, timere Dominum, & plenitudo à fructibus illius. Oñem domum illius implebit à generationibus, & receptacula à thesauris illius. Corona sapientiæ, timor Domini, replens pacem & salutis fructum: & vidit, & dinumerauit eam. vtraq; autem sunt dona Dei*, scientia & intellectus prudentiæ. Sapientia compartietur, & gloriam tenentium se, exaltat. Radix sapiẽtiæ, est timere dominum, & rami illius longæui. In thesauris sapientiæ, intellectus & scientiæ religiositas: execratio autem peccatoribus, sapiẽtia. Timor Domini expellit peccatum. Nam qui sinè timore est, non poterit iustificari. Iracundia enim animositatis illius, subuersio illius est. Vsq; in tempus sustinebit patiens, & posteà redditio iucunditatis. Bonus sensus vsq; ad tempus abscondet verba illius, & labia multorum enarrabunt sensum illius. In thesauris sapientiæ, significatio disciplinæ: execratio autem peccatori, cultura Dei. Fili, concupiscens sapiẽtiam, serua iustitiam, & Deus prębebit illam tibi. Sapientia enim & disciplina, timor domini: & hoc, quod beneplacitũ est illi, fides & manſuetudo, & adimplebit thesauros illius. Cõtumax non sis, & incredibilis timori Domini, & nè accesseris ad illum duplici corde. Nè fueris hypocrita in conspectu hominum, & non scandalizeris labijs tuis. Attende in illis, nè fortè cadas, & ponas scandalum animæ tuæ, & adducas inhonorationem tibi, & reuelet Deus absconsa tua. Pro fide & iustitia, ac p̃ salute animæ certa semper, & pro adiutorio fratrum viriliter age, vt à Domino recipias remunerationẽ. Scriptum est enim: Fili, conserua tempus, & deuita à malo. Pro anima tua non confundaris dicere verum. Est enim cõfusio adducẽs peccatum, & est confusio adducens gratiam & gloriam. Nè accipias faciem aduersùs faciem tuam, nec aduersùs animam tuã mendacium. Non reuerearis proximum tuum in casu tuo, nec retineas verbũ in tempore salutis. Non abscondas sapiẽtiam tuam in decore eius. In lingua enim agnoscitur sapientia, & sensus, & scientia, & doctrina in verbis veritatis, & firmamẽtum in operibus iustitiæ. Non contradicas veritati vllo modo, & de mendacio ineruditionis tuæ confundere. Non confundaris cõfiteri peccata tua, & nè subijcias te homini pro peccato. Noli resistere contra faciem potentis, nec conenizare contra ictum fluminis. Pro iustitia agonizare pro anima tua, & vsq; ad mortem certa pro iustitia, & DEVS expugnabit pro te inimicos tuos. Noli citatꝰ esse in lingua tua, & inutilis & remissus in operibus tuis. Noli esse sicut leo in domo tua, euertens domesticos tuos, & opprimens subiectos tibi. Nõ sit tibi manus tua porrecta ad accipiendũ, & ad dandũ collecta. His sulta scripturarum authoritatibus, semper sta recta, & à via ve-

* Scientia & intellectus prudentiæ sapientia

Eccli. 4. c. d

* verbo sensus

ritatis nè auertaris, vt gratiam Dei acquiras, & bonorum hominum amicitia fruaris: tãtoq; tua voluntas faciliùs ab amore huius seculi exeat, quanto & impellitur, dũ vocatur. Nam nos & p̃sentes vos videre cupimus, & absentibus p epistolã saltẽ colloq; desideramus. Vndè & optamus, vt vos beatus Petrus apostolorum princeps ad sua limina feliciter perducat, quatenùs in omnipotentis gratia perfrui vestra præsentia mereamur. Data 12. Kaleñ Nouembris, Lampadio & Oreste viris clariss coss.

DECRETA
BONIFACII PAPAE II.

Ex libro Pontificali.

Anno Dñi 529

BOnifacius natiõe Romanus, ex patre Sigibuldo, sedit annos 2, dies 26. Fuit autem tẽporibus Athalarici regis hæretici, & Iustiniani Augusti. Hic cum Dioscoro ordinat sub cõtentione. Qui Dioscorus ordinatur in basilica Cõstantiniana, Bonifacius verò in basilica Iulij. Et fuit dissensio in clero & senatu dies 29. Eodem tempore defunctus est Dioscorus pridiè Idus Octobris. Ipsis diebus Bonifacius zelo & dolo ductus, cũ grãdi amaritudine sub vinculo anathematis & chirographi reconciliauit clerum, quẽ chirographum Ecclesiæ archiuo reclusit, quasi damnans Dioscorum. Et cõgregauit clerũ, cui tamen in episcopatu nullus subscripsit, dum plurima multitudo fuisset cũ Dioscoro. Hic presbyteris & Diaconibus & subdiaconibus & notarijs scutellas de adeptis hæreditatibus obtulit, & alimonijs multis in periculo famis clero subuenit. Hic congregauit synodũ in basilica beati Petri apostoli, & fecit constitutum, vt sibi successorẽ ordinaret. Quo constituto cum chirographis sacerdotum & iureiurando, ante confessionem beati Apostoli Petri in diaconem Vigilium constituit. Eodem tempore facta iterùm synodo, hoc censuerunt sacerdotes omnes propter reuerentiam sanctæ sedis, & quia contra canones fuerat hoc factum, & quia culpa eum respiciebat, vt successorem sibi cõstitueret, ipse Bonifacius papa reum se confessus est maiestatis, quòd diaconem Vigilium sua subscriptiõe chirographi ante confessionem B. apostoli Petri cõstituisset, ac ipsum constitutum in præsentia oñium sacerdotum & cleri & senatũs, incendio cõsumpsit. Eodẽ tẽpore venit relatio ab Afris episcopis de constitutione, & vt cum cõsilio sedis Apostolicæ omnia Carthaginensis episcopus faceret. Qui Bonifacius sepultus est in basilica B. Petri Apostoli, sub die 17. mensis Octob. post consulatum Lampadij. Et cessauit episcopatus menses 2, dies 15.

EPI-

EPISTOLA EIVSDEM AD EVlalium Alexandrinum episcopum, de reconciliatione Carthaginensis ecclesię, directa.

BOnifacius episcopus Eulalio coepiscopo salutẽ. Olim & ab initio tantam percepim⁹ à beato Petro apostolorum principe fidutiam, vt habeamus authoritatem vniuersali Ecclesiæ (auxiliante Domino) subuenire, & quicquid nociuum est, authoritate apostolica corrigere & emendare. Ad hoc enim diuinæ *dispositionis prouisio gradus diuersos & ordines constituit esse distinctos, vt dum reuerentiam minores potioribus exhiberent, & potiores minoribus dilectionẽ impenderent, vna concordiæ fieret ex diuersitate contextio, & rectè officiorũ *generaretur administratio singulorum. Neq; enim vniuersitas alia poterit ratione subsistere, nisi huiusmodi magnus eam differentiæ ordo seruaret. Quia verò quæq; creatura in vna eademque æqualitate gubernari vel viuere non potest, cælestium militiarum *exempla nos instruunt: quia dum sint angeli, sint archangeli, liquet quia non æquales sunt, sed in potestate & ordine (sicut nõstis) differt alter ab altero. Si ergò inter hos, qui sinè peccato sunt, constet istam esse distinctionem: quis hominum abnuat, libẽter illorum se dispositioni submittere? Hinc emẽ pax & charitas mutua se vice complectuntur, & manet firma concordia, ac in alterna & Deo placita dilectione synceritas. Quia igitur vnumquodq; salubriter tunc completur officium, cùm fuerit vnus, ad quem possit recurri, præpositus: vota nostra charitatem tuã latére nolumus, nè, qui particeps fuit solicitudinis, gaudiorũ fructũs reddatur extorris. Et ideò Carthagineñ ecclesiã ad communionem nostram redisse (nomino propiciante) tradentibus significamus al loquijs, & mandatorum, quę legatis nostris dedimus, seriem in omnibus fuisse completam. De qua parte, vt ad dilectionem tuam pleniùs perfectè gaudium perueniret, libelli Eulalij fratris & consacerdotis nostri Carthaginensis episcopi, & Iustini clementissimi principis Orientis sacrarum literarũ exemplaria pariter credidimus destinãda, indicantes nihilominùs, per Orientis partes plurimos episcopos sic fecisse. Supereſt, vt à nobis cõpetentibus precibus diuinitas exorata concedat, quatenùs de aliarum quoq; ecclesiarum redintegratiõe gratulemur. Ea verò, quæ significare curauimus, in eorum sacerdotum, qui fraternitati tuę vicini sunt, curabis perferre notitiã, vt & ipsi de affectu tantæ rei gratias nobiscum cælestis misericordiæ beneficijs referre non cessent. Aurelius enim præfatę Carthaginensis ecclesiæ olim episcopus, cum collegis suis (instigante diabolo) superbire temporibus prædecessorum nostrorum Bonifacij atq; Cælestini, contra Romanam ecclesiam cœpit: sed videns se * modò *peccatis Aurelij Eulalius à Romanę Ecclesiæ communione segregatum, humiliãs recognouit se *, pacem & cõmunionem Romanæ Ecclesiæ petens, subscribendo vnà cum collegis suis, damnauit Apostolica authoritate omnes scripturas, q̃ aduersùs Romanæ Ecclesiæ priuilegia factę quoquo ingenio fuerunt.

Dist. 89. Ad hoc dispẽs.

*dispensationis

*gereretur

*exemplar nos instruit:

*amore *peccatis

*peccatis

EXEMPLAR PRECVM EIVS, & Iustini prædicti principis.

PRima salus est, rectę fidei regulam custodire, & à constitutis patrum nullatenùs deuiare, & quia nõ potest Domini nostri Iesu Christi prętermitti sententia, dicẽtis: Tu es Petrus, & super hanc petram ędificabo Ecclesiam meam. Et hęc, quę dicta sunt, rerum probantur effectibus, quia in sede Apostolica extra maculam semper est catholica seruata religio. De qua spe & fide minimè separari cupientes, & patrum sequentes cõstituta, anathematizamus omẽs, qui contra sanctam Romanam & Apostolicam Ecclesiam superbiẽdo suas erigunt ceruices: sequentes in omnibus Apostolicam sedem, & prędicantes eius omnia constituta, & per omnia spero, vt in vna communione vobiscum, quam sedes Apostolica prædicat, esse merear, in qua est integra & vera Christianę religionis & perfecta soliditas, promittens sequestratos à communiõe Ecclesię catholicæ, id est, non consentientes sedi Apostolicæ, eorum nomina inter sacra non recitanda esse mysteria. Quòd si in aliquo à professione mea deuiare tentauero, his quos damnaui, complicem mea sentẽtia me esse ꝓfiteor. Hãc autem professionẽ meam manu mea subscripsi, & Bonifacio S. & venerabili papę vrbis Romę direxi, damnans & antecessores & successores meos, & oẽs q̃ S. Romanæ & Apostolicę Ecclesiæ priuilegia cassare nituntur. Hinc enim supnę misericordię documentum perdocetur, quandò & mundani principes causas fidei cum reipub. ordinatione coniungunt, & ecclesiarum pręsules, quod ad dispensationẽ suam pertinet, officij memores exequũtur. Talibus enim indigebat post discordię ꝓcellas religio Christiana rectoribus, qui cõpressis prouida dispensatione turbinibus, diù peregrinatam pacem depulsa tempestate reducerent, vt in futura pòst secula ad ꝓpositi sui exempla tendentes, sibi asscribendum indubitanter ostenderent, quicquid Dño placitum posteris pro sua imitatione fecissent. Benedicamus Dominum, fratres charissimi, nostris hoc diebus fuisse concessum, & totis orationum & curarum viribus adnitamur, vt quę dei ope benè cœpta sunt, ipsò

ipso adiuuante per oĩa cõpleantur. Sperandum enim est, vt ad compagem corporis sui reliqua, quæ adhuc diuisa sunt, membra festinent, & à potioribus minora non discrepent. Ad quod, cùm me dilectio tua Christianæ studio charitatis hortat, debet, quod inuitat, seq, & quod amandũ suadet, amplecti. Similẽ enim iam fidei curam gerentes, p religiosam patientiã, par etiàm ꝑmiũ de boni operis speramus affectu. Neq; enim difficultatibus est cedendum. Non enim fatigat asperis fides, nec ad cælorum ardua per ꝓpria tenditur, nec remuneratiõem citra laboris exercitium quis meretur. Vndè, nè facientes bona deficiamus, specialiter admonemur etiàm testante Psalmista: Beati, qui custodiunt iudicium, & faciũt iustitiã in omi tempore: quia nõ initium laboris, remunerationem præmij cõsueuit inuenire, sed terminus. Ergò studium solicitudinis assumẽtes, quibus est vna in communione societas & credulitas, quemadmodùm de vnitate sedis Apostolicæ & Constantinopolitanæ ecclesiæ pariter exultamus in Dño, ità de reliquorum quoq; (sicut affectione admones) redintegratione lætemur, & curemus *præmium, vt fidem integritatemq; nostram immaculatam ab omni contagione seruemus. Nõsti enim, frater charissime ac sanctissime, quia ecclesiastica seruant vincula cõcordiã, quæ nos ab hæreticorum tueatur insidijs, p quam etiàm canonum custoditur integritas. His in robore suo omni circunspectiõe seruatis, remedia sperantibus conseruantur. Habet enim Ecclesiasticarum ordo regularum, & ipsius forma iustitiæ, vt medicina rationabilis benignè & fideliter sperantibus non negetur, nec quisquam est ità ab humanitate discretus, quem non à rigore districtionis inclinet cauta simplicitas. Sed vt cautè hoc, cęteras q̃; querelas, aut errores alicui⁹ rei *æqui valeas expedire, dilectissime frater, ꝑsonam meam te in hoc oportet induere, scientẽ in huiusmodi causis (sicut prædictum est) quid cauendum sit, & ità omnia ꝓuidendum, vt à te non ambigas rationem dispensationis huius Deo esse reddẽdam, ità tamẽ, vt eos, qui vobis fuerint communiõe sociati, vel per vos sedi Apostolicæ vestra nobis scripta declarẽt, q̃bus etiàm & quã cõtinentiam libellorum obtulerint, inseratur. Sic quoquè humilitatem debemus tenere in mente, vt indè ordinis nostri dignitatem seruemus in honore, quatenùs in nobis nec humilitas timida, nec ratio sit supba. Omipotens Deus, charissime, sua te protectione custodiat, atq; ad cælestis remunerationem patriæ multiplici animarum fructu perducat. Deus te incolumem custodiat, reuerendissime frater. Amen. Data 8. Kaleñ Octob. Iustiniano 3. & Oreste viris clariss. coss.

Psalm. 105.

*loc. primũ,

DECRETA IOANNIS PAPAE II.

Ex libro pontificali.

IOannes, qui & Mercurius, natione Romanus, ex patre Proiecto de Cælio mõte, sedit annos duos, mẽses 4. dies 6. Fuit autem temporibus Athalarici regis, & Iustiniani Augusti. Eodẽ tempore vir religiosus Augustus Iustinianus summo amore Christianę religiõis misit fidem suã scriptam chirographo proprio ad sedem Apostolicam per episcopos Hypatium & Demetrium. Ipsis diebus obtulit Christianissimus Imperator B. Petro apostolo scyphum aureum circũdatum gemmis prasinis & albis, & alios calices argenteos 2. Scyphum pensantẽ lib. 5. Calices argẽteos *, singulos pẽsantes lib. 6. Et alios calices argẽteos 2. pensantes lib. 15. Palliola verò auro texta, 4. Hic fecit ordinationem in vrbe Roma vnam p mensem Decembrium, presbyteros 15. episcopos per diuersa loca numero 21. Qui etiàm sepultus est in basilica beati Petri Apostoli, 6. Kaleñ Iulias, post cõsulatum iterùm Lampadij. Et cessauit episcopatus dies sex.

Anno Dñi 531

EPISTOLA IOANNIS PAPAE 2. ad Valerium episcopum.

REuerẽdissimo fratri Valerio episcopo, Ioãnes. Scripta tuæ sanctitatis suscipiens, plena ea fidei regula, qua plurimùm polles, inueni, & Deo gratias retuli, q̃ anima & corpore te benè vigere didici. Sanè ea, q̃ significasti quosdam dicere, q̃ nõ sit filius ęqualis patri, & q̃ in euangelio scriptum sit, Pater maior me est, scias non rectè intelligere tales fidei regulas, nec rectã fidem penès se habere. Paulus apostolus non secundùm deitatis naturam Christũ creatum insinuat, sed secundùm humanæ naturę substantiam eundem creatum affirmat, ipso Ephesijs cõscribente: Renouamini (inquit) spiritu mentis vestræ, & induite nouum hominem, qui secundùm Deum creatus est in iustitia & sanctitate veritatis. Et ad Hebræos: In eo em, in quo passus est ille & tẽtatus, etiàm potest his qui tentãtur, auxiliari. Vndè fratres sancti, vocationis cælestis participes, considerate apostolum & pontificem confessionis nostræ Iesum, fidelem existentem ei qui creauit eum. Et ad Coloss. Nunc autem deponite & vos vniuersa, iram, indignationẽ, malitiam, blasphemiam, turpiaq̃; ex ore vestro non procedant. Nolite mentiri inuicem, expoliantes vos veterem hominẽ cum actibus suis, & induentes nouum eum, qui renouat in agnitionẽ secundùm imaginem eius, qui creauit eum. Nũquid is, qui vniuersam creatu-

Ioann. 14. d

Ephe. 4. f

Heb. 2. d 3. a

Col. 3. b

aturâ, visibilia & inuisibilia, propria potestatis virtute procreauit ac fecit, seipsum anteà vel postmodùm (quod dicere nefas est) creauit, vel facere potuit? Filius minor est patre in assumpti hominis forma, æqualis verò patri est in deitatis naturæ substantia, eodem protestante: Ego & pater vnum sumus. Ioann. 10.f
Et iterùm: Qui me videt, videt & patrem. Et iterùm: Qui me odit, odit & patrem. Et iterùm: Vt omnes glorificent filium, sicut honorificant patrem. Et iterùm: Vt sint in nobis vnum, sicut & nos sumus vnum. Et iterũ: Tu in me, & ego in eis. Et iterùm: Omnia tua mea sunt. Et iterùm: Ego in patre, & pater in me. Et iterùm: Pater in me manens, facit opera hæc. & Ioannes Euangelista ait: In principio erat verbum, & verbum erat apud Deum, & Deus erat verbum. Et iterùm ipse ad Parthos: Tres sunt, inquit, qui testimonium perhibent in terra, spiritus, aqua, & sanguis: & *tres vnum sunt. Et tres sunt, qui testimonium perhibent in cælo, pater, verbum, & spiritus: & hi tres vnum sunt. Nos itaq; in natura deitatis, quia vnum sunt pater & filius, nec patrem credimus aliquo tẽpore ꝓcessisse, nè maior sit filio: nec filium postea natum esse, vt deitate patris minoretur. Si æqualis patri filius non est, cur ità de illo Ioannes Euangelista testatus est? Propterea (inquit) persequebãtur Iudæi Iesum, & quærebant eum occidere, quia nõ solùm soluebat sabbatum, sed & patrem suum dicebat Deum, æqualem se faciens DEO. Et Paulus Apostolus: Hoc sentite in vobis, Philip. 2.a quod & in Christo IESV: qui cũ in forma Dei esset constitutus, non rapinam arbitratus est, esse se æqualem deo, sed semetipsum exinaniuit, formam serui accipiens. Et in Salomone: Qui genuit me, requieuit in taber- Eccl. 24.f naculo meo. Et Ecclesiast. Sicut est ab initio, ità vsq; in seculum: neq; adiectum est, Eccl.42.d neq; minuetur illi. Ipse est enim Dominus creaturæ suæ, qui nihil eguit ab aliquo. Et in Psalm. 72. Quid enim mihi est in cælo? & à te quid volui super terram? Hæc omnia filium non inferiorem natura demonstrant, sed & æqualitatẽ Deitatis annũciant: quoniam qui vtraque loquutus est, verum dixit, quia veritas mentiri non potuit. Taliter, frater charissime, semper age, cæterosq; omnes agere mone, vt abolito hoc, qui natus videbatur, errore, in laudem & gloriam Dei per totum mundum vna fides sit, & vna eademq; confessio, vt in nomine Iesu omne genu flectatur cælestium, terrestrium, Philip. 2.a & infernorum, & omnis lingua confiteatur, quia Dominus IESVS CHRISTVS in gloria est Dei patris. Data Nonis Augusti, Iustiniano & Athalarico viris clariss. coss.

Ioann. 14.b
Ioann. 1.a
1. Ioan. 5.a
Ioan. 5.c

TOLETANVM CONCILIVM SECVNDVM, HABITVM ANNO QVINTO *Amalrici regis, circa tempora Ioannis Papæ secundi.*

CAPITVLA CONCILII SECVNDI Toletani.

De his quos parentes ab infantia in clericatûs officio mancipauerunt, si posteà voluntatem habeant nubendi. 1
De clerico, qui ad aliam transit Ecclesiam, & qui eum receperit. 2
Vt nullus à subdiaconatu & suprà, extraneam habeat mulierem. 3
Vt quicquid de iure Ecclesiæ clerici tenuerunt, post obitum eorum ad ecclesiam reuertatur. 4
De his, qui se proximis suis copulant, vt à communione Christi separentur. 5

PRAEFATIO.

Vm in voluntate Domini apud Toletanã vrbẽ sanctorum episcoporum prẽsentia cõuenisset, & de institutis sanctorum patrum canonumq; decretis commemoratio haberetur, nobis in vnum positis, placuit, vt si qua in antiquis canonibus minimè cõmemorata sunt, salubri tractatu ac diligenti consideratione instituantur. Si qua verò in anteriorib⁹ sunt neglecta, rediuiuã ordinationis censurã obtineant, quatenùs dum his (q̃ in cõcilijs sunt decreta, sed abusione temporum hactenùs dimissa, & ad cultum fidei pertinent) studiũ religiosæ impendimus obseruationis, DEI misericordiam faciliùs impetremus.

CAPITVLVM PRIMVM.

¶ De his, quos voluntas parẽtum à primis infantiæ annis in clericatûs officio vel monachali posuit, pariter statuimus obseruandum, vt mox cùm detõsi vel ministerio electorum contraditi fuerint, in domo ecclesiæ sub episcopali ꝑsentia à ꝓposito sibi debeãt erudiri. At vbi octauumdecimũ ætatis suæ compleuerint annum, coram totius cleri plebisq; conspectu, voluntas eorum de expetẽdo coniugio ab episcopo pscrutetur, quibus si gratia castitatis (Deo inspirãte) placuerit, & promissione castimoniæ suæ absque coniugali necessitate responderint seruaturos, hi tanq̃ appetitores arctissimæ viæ, leuissimo Domini iugo subdantur: ac primò subdiaconatûs ministerium, probatione habita professionis suę, à 20. anno suscipiãt. Quòd si inculpabiliter ac inoffensè 20 & 5. annum ætatis suæ peregerint, ad diaconatûs officium (si scientes implere posse ab episcopo comprobentur) ꝓmoueri debent. Cauendum tamen est his, nè quandò suę sponsiõis immemores ad terrenas nuptias, aut abortiuos concubitus vltrà recurrant. Quod si fortè fecerint, vt sacrilegij rei, ab Ecclesia habeãtur extranei. His autem, quibus volũtas ꝓpria interrogationis tempore desiderium nubendi persuaserit, cõcessam ab Apostolo 1. Cor. 7.a licentiam *sententiam, auferre non possumus, ità vt cùm prouectæ ætatis, in coniugio positi, renunciaturos se pari consensu operibus carnis spopõderint, ad sacros gradus adspirẽt.

2 Similiter placuit custodire, nè quis ex eis, qui tali educatione imbuuntur, qualibet occasione cogente, propriam relinquẽs ecclesiam, ad aliam transire ꝑsumat. Episcopus verò, qui eum suscipere absq; conscientia proprij sacerdotis fortasse ꝑsumpserit, totius fraternitatis se reum esse nouerit: quadurum est, vt eum, quem alius rurali sensu à squalore infantiæ exuit, alius suscipere ac vendicare præsumat.

3 Illud verò ꝑtereà speciali ordinatione decreuimus, quod nec antiqua concilia in vniuersis canonibus siluerunt, vt nullus clericorum à gradu subdiaconatûs & suprà, in consortio familiaritatis habeat mulierem, vel ingenuam, vel libertam, vel ancillam: sed si sunt ei huiusmodi seruitia, matri, vel sororiꝫ, vel alij propinquæ cõtradat: & quicquid * ꝑfecerint suis manibus * perfecerit, proprio domino * ꝓpinquitatis memoria deferatur. Aut si * propinquitatis memoria deest, alterius domûs adhærentis habitaculum requiratur, dummodò nulla occasio introẽũdi domum clerici, fœminæ permittatur, vndè aut laqueũ possit incurrere, aut noxialis fama innocenti fortasse possit * inuri. Sanè deincèps post datam hanc admonitionem, quisquis earum cõsortio frui voluerit, nouerit se nõ solùm à clericatûs officio retrahi, vel ecclesiæ foribus expelli, sed etiãm omnium Catholicorum, clericorum vel laicorum, cõmunione priuari, nulla ꝓrsùs vel colloquij consolatione relicta, quatenùs malæ consuetudinis abrasa rubigo, in posteris radicis suæ veneno serpe nõ possit.

4 Si quis sanè clericorum agellos, vel vineolas, seu alia ędificia in terris Ecclesiæ sibi fecisse probatur, sustentandæ vitæ suæ causã, vsq; ad diem obitûs sui possideat. Post suũ verò de hac luce decessum, iuxta priorum canonum constitutiones, ius suum Ecclesiæ sanctæ restituat: nec testamentario ac successorio iure cuiquam hæredum, aut ꝓpinquorum relinquat, nisi forsitan cui episcopus pro seruitijs ac præstatione ecclesię largiri voluerit.

5 Nam & hæc ꝑcauenda salubriter sancimus, nè quis fidelium propinquam sanguinis sui, vsquequò affinitatis lineamenta generis successiõe cognoscit, in matrimonio sibi desideret copulari: qm̃ scriptum est, Oĩs homo ad proximam sanguinis sui non accedat, vt reuelet turpitudinem eius. Nec sinè denunciatione sit sententiæ. nam paulopòst infert, & dicit: Anima, quæ fecerit de abominatiõibus istis quippiam, peribit de medio populi sui.

Leuit. 18.a
Leuit. 18.d

Si quis ergò huius decreti temerator extiterit, ac vetitum violare pũsumpserit, tanto grauiori sententia mulctãdum se recognoscat, quanto eam ꝓpinquiorem, cui copulari se maluit, * serie originis esse non ambigit, tantoq; * annosiori excommunicatiõis tempore à Christi corpore & fraternitatis consortio sequestretur, quanto fuerit propinquioris sanguinis contagione pollutus. Huius institutionis regulam, qui subscripsimus, irrefragabili authoritate nos spondemus seruaturos. Si quis autẽ tam * nostrũm, q̃ vel eorum, qui nũc sanctæ synodo ex hac prouincia defuerunt, huic tam salubri ordinationi obuiare ꝑsumpserit, vel solerter adimplere neglexerit: conuictus, totius fraternæ charitatis aliquandiù habeatur extraneus. Sanè iuxta priorum canonum decreta, concilium apud fratrem nostrum Montanũ episcopum (si nõs voluerit) futurum pronũciamus. Itaq; statuim⁹, vt frater & coepiscopus noster Montanus, qui in metropoli est, ad comprouinciales nostros Domini sacerdotes literas, de congregãda synodo aduenìente tempore, debeat destinare. Nunc ergò in nomine Domini, finitis his, quę in cõsultationem venerunt, gratias agimus omipotenti DEO, deindè domino nostro glorioso Amalrico regi, diuinam clementiam postulantes, vt innumeris annis regni eius ea, quę ad cultum fidei proueniunt, peragendi nobis licentiã prẽstet. Montanus in Christi nomine episcopus, his constitutiõibus acquieui, relegi, & subscripsi, die & anno quo suprà. * Pancarius episcopus his cõstitutionibus acquieui & relegi, & subscripsi. * Canonius episcopus subscripsi. Paulus episc. subsc. Domitianus episcopus subsc. Marracinus episc. subsc. Nibridius in Christi nomine Ecclesiæ Catholicæ Agragensis episcopus, hanc constitutionem consacerdotum meorum in Toletana vrbe habitam, cùm post aliquãtum temporis aduenissem, sãlua authoritate canonum, relegi, probaui, atque subscripsi. Iustus in Christi nomine Ecclesię Catholicæ * Vrgellitanę episcopus, hanc constitutionem consacerdotum meorum, in Toletana vrbe habitam, cùm post aliquantum temporis aduenissem, sãlua authoritate priscorum canonum, relegi, probaui, & subscripsi.

* fuæ
* annosioris
* nostrorũ
* Panacrius
* Cantonius
* Virgilitanæ

EDICTVM PIISSIMI IMperatoris Iustiniani, fidei confessionem continens & refutationem hæresium, quæ aduersantur Catholicæ Dei Ecclesiæ, Ioanni Papæ secundo transmissum, vt patet in vita eiusdem Papæ ex libro pontificali.

Confessio Iustiniani Imperatoris, erudito, pio & catholico Imperatore digna.

CIētes ꝙ nihil aliud sic potest misericordem Deum placare, q̄ vt oēs Christiani vnum idemq; sapiāt in recta & immaculata fide, nec sint dissensiōes in sancta Dei ecclesia: necessariū putauimus, omnem occasionem interimētes eis, qui scandalizant, vel q̄ scandalizant, rectæ fidei confessionē, q̄ in sancta DEI ecclesia p̄dicatur, p̄senti edicto facere manifestam: vt & illi, q̄ rectā fidē confitent, firmiter eam custodiant: & illi, qui aduersùs eam cōtendunt, discentes veritatē, festinent semetipsos vnire sanctæ Dei Ecclesiæ.

COnfitemur igitur credere in patrē, & filium, & spiritumsanctū, Trinitatem consubstantialem, vnam deitatem, siue naturam & substātiam & virtutem & potestatem in tribus subsistentijs siue personis adorantes, in quibus baptizati sumus, in quas credimus, & quibus confessionem dedim⁹, proprietates quidem separantes, deitatem autem vnientes. Vnitatem enim in Trinitate, & Trinitatem in vnitate adoramus, mirabilem habentem & diuisionem & vnitionē. Vnitatē quidē, secundùm rationem substātiæ seu deitatis: Trinitatē autem, secundùm proprietates, vel subsistētias, siue personas. Diuiditur enim sinè diuisione, (vt sic dicamus) & cōiungitur *diuisè. Vnum enim est deitas in tribus, & tria vnum, in quibus deitas est. Aut (vt subtiliùs dicamus) ipsa tria est deitas, Deus pater, Deus filius, Deus spiritussanctus, cùm vnaquęq; persona solùm intelligitur, mēte separante inseparabilia. Et tria vnus Deus, cùm simul intelligūtur propter eandem virtutem, eandemq; naturā, quam oportet & vnum Deum cōfiteri, & trēs subsistentias p̄dicare seu tres p̄sonas, & vnamquanq; *cum sua proprietate. Et vnitatem confitentes, confusionē nō facimus, secundùm Sabellium, dicentem, Trinitatem vnā esse personam, trinomium eundem patrem, & filium, & spiritumsanctum, nec diuidentes proprietates, alienamus à Dei patris substantia filium aut spiritumsanctum, secundùm Arrij furorem, in tres diuersas naturas incidentes deitatem. Vnus igitur Deus pater, ex quo omnia: & vnus vnigenitus filius, p quē oīa: & vnus spiritussanct⁹, in quo oīa.

*diuisa.

*in

*Confitemur

*Credimus autem ipsum vnigenitum filium Dei, Deū verbū, ante secula & sinè tempore ex patre natum, nō factū, in vltimis diebus ꝓpter nos & ꝓpter nostrā salutē descēdisse de cælis, & incarnatum esse ex spiritusancto, & sancta gloriosa Dei genitrice semper virgine Maria, & natum ex ipsa, qui est Dñs Iesus Christus, vnus de sancta Trinitate, consubstantialis Deo patri secūdùm deitatem, & consubstantialis nobis idem ipse secundùm humanitatē, passibilis carne, impassibilis idem ipse deitate. Non enim alius *quidem est p̄ter Deum verbum, qui passionem & mortem susc epit: sed ipse impassibilis & sempiternus Deus verbum, generationem carnis humanæ sustinere dignatus impleuit omnia. Ideò nō alium Deū verbū esse, qui miracula opatus est, & alium Christum, qui passus est, cognoscimus: sed vnum eundemq; Dominum nostrum Iesum Christum, Dei verbum, incarnatum & hominem factum, & eiusdem ipsius miracula & passiones, quas carne voluntariè sustinuit, confitemur. Non enim homo aliquis pro nobis semetipsum dedit, sed ipse Deus verbum, suum corpus pro nobis dedit, nè in hominem fides & spes sit nostra, sed in ipsum Deum verbum nostram fidem habeamus. Et Deū igitur eum confitētes, nō abnegamus ipsum esse & hominem: & hominem dicētes eum, non abnegamus ipsum esse & Deum. Si enū Deus tantummodò esset, quomodò patiebatur? quomodò crucifigebatur & moriebatur? Aliena enim ista sunt Deo. Sin autem homo solùm, quomodò per passionem vincebat? Quomodò saluos faciebat, quō viuificabat? Hæc enim supra hominis naturam erant. Nunc autem idem ipse patitur, & saluos facit, & per passionem vincit, idem ipse Deus, diem ipse homo: vtrunque tanq̄ vnū, vtrunq; tanq̄ solum. Vndè ex vtraq; natura, id est, ex deitate & humanitate vnum Christum cōpositum dicentes, confusionē vnitioni non introducimus. Et in vtraq; autem natura, id est, in diuinitate & humanitate vnum Dominum nostrum Iesum Christum Dei verbum incarnatum, & hominem factū cognoscentes, diuisionem quidem ꝑ partes, vel incisionem non ferimus vni eius subsistentiæ. Differentiam autem naturarum, ex quibus compositus est, significamus non interemptam ꝓpter vnitatem, q̄m vtraq; natura in ipso est. Cùm enim compositionem dicamus, necessè est cōfiteri & partes in toto esse, & totum in partibus cognosci. Nec enim diuina natura in humanam transmutata est, nec humana natura in diuinam cōuersa est. Magis autem intelligitur, ꝙ vtraq; in proprietate & ratiōe suæ naturæ manente, facta est vnitas secundùm subsistentiam. Vnitas autem secundùm subsistētiam significat, ꝙ Deus verbum, id est, vna subsistentia ex tribus deitatis subsistentijs, non antè plasmato homini vnitus est, sed in vtero sanctæ virginis creauit sibi ex ipsa in sua subsistentia carnē, animatam anima rationali & intellectuali, quod est natura humana. Hāc autem secundùm subsistentiam vnitatē Dei verbi ad carnē, docens nos & diuinus Apostolus, dicit: Qui cùm in forma Dei esset, nō rapinam arbitratus est, æqualem se esse deo: sed semetipsum exinaniuit, formā serui accipiens. Per hoc enī quod dixit, qui cùm in forma Dei esset, verbi subsistentiā in natura Dei esse ostēdit. Per hoc autem quod dixit, For-

Formam serui accepit, naturæ hominis, & non subsistentiæ siue personæ, vnitum esse verbum significauit. Nec enim dixit, quòd eum, qui in forma serui erat, accepit: nè antè plasmato homini vnitum esse Deum verbum ostenderet, sicut Theodorus & Nestorius impij blasphemauerūt, assectualem dicentes vnitatem. Nos autem sequentes diuinas scripturas & sanctos patres, confitemur quòd Deus verbum caro factus est, quod est secundùm subsistentiam sibi vnire naturam humanam. Ideò & vnus est Dominus noster Iesus Christus, habens in semetipso perfectionem diuinæ naturæ, & perfectionē naturæ humanæ. Et est vnigenitus quidem & verbū, vtpotè ex Deo patre natus, & primogenitus autem in multis fratribus, idem ipse cùm factus hom⁹: filius enim Dei, filius hominis factus est: & manens quod erat, nō transmutauit quod factus est. Vndè & duas natiuitates eiusdē ipsius vnigeniti dei verbi confitemur. Ante secula quidem ex patre incorporaliter nati, in vltimis autem diebus eiusdem ipsius incarnati, & nati de sancta gloriosa Dei genitrice & semp virgine Maria. Qui enim de patre splenduit supra intellectum, ex matre ortus est supra rationem. Et cùm Deus verus esset, factus est verè homo. Ideò propriè & verè Dei genitricē sanctam, gloriosam & semper virginem Mariā confitemur: non quia deus verbum initium ex ipsa accepit, sed quòd in vltimis diebus vnigenitus Deus verbum, qui ante secula erat, incarnatus ex ipsa, immutabiliter homo factus est: & cùm inuisibilis in suis esset, visibilis factus est in nostris: & cùm impassibilis Deus esset, non dedignatus est passibilis esse homo, & immortalis, mortis legibus subiacere. Istū qui in Bethlehem de semine Dauid natus est secundùm carnem, & similis factus hominibus, & crucifixus est pro hominibus sub Pontio Pilato, prædicauerunt sancti Apostoli ipsum esse Deum, ipsum hominem, ipsum filium DEI, ipsum filium hominis, ipsum de cælo, ipsum de terra, ipsum impassibilē, ipsum passibilem. Deus enim verbum, qui natus est desursùm ex patre ineffabiliter, inenarrabiliter, incōprehensibiliter, sempiternè, ipse in tempore nascitur deorsùm de virgine Maria, vt illi, qui deorsùm priùs nati sunt, desursùm secundò nascerentur, id est, ex Deo. Ipse igitur matrem tantummodò habet super terram, & nos tantummodò patrem habemus in cęlo. Cùm enim accepisset mortalem patrem hominū Adam, dedit hominibus suum patrem immortalem, secundùm hoc quod dicitur: Dedit eis potestatem filios Dei fieri. Vndè & mortē secundùm carnem gustat filius Dei, propter carnalem suum patrem, vt filij hominis, vitæ eius participes fierent, ꝓpter suum secundùm spiritum patrem Deū. Ipse igitur secundū naturā filius est Dei, nos aūt secundùm gratiā: & iterùm ipse secundū dispensationē & ꝓpter nos filius fuit Adā, nos autē secundùm naturā sumus filij Adā. Pater em̄ est eius Deus secundùm naturam, noster autē secundùm gratiā. Et Deus ei fuit secundùm dispensationē, eò ꝙ homo factus est: noster autem secundùm naturā dominus est & Deus, & ideò deus verbum, qui est filius patris, vnitus carni, factus est caro, vt homines vniti spiritui, fierēt vnus spiritus. Ipse igitur verus filius dei, omnes nos indutus est, vt omnes induamur vnum Deum, & est post incarnationē vnus de sancta Trinitate, vnigenitus filius dei dñs noster IESVS Christus, cōpositus ex vtraq; natura. Cōpositum aūt Chm confitemur, sanctorū patrū doctrinā sequentes. In mysterio em̄ Christi vnitas secundùm cōpositionē, confusiōem & diuisionē reijcit, & seruat quidē vtriusq; naturæ ꝓprietatem. Vnā aūt substantiā seu p̄sonam dei verbi, & cum carne ostendit, & est vnus idemq; pfectus in deitate, & pfectus in humanitate, nō tanq̄ in duab⁹ subsistentijs siue personis, sed in diuina natura & humana cognoscendus, vt vnus sit vtraq; perfectus deus & pfectus homo. Idem ipse dñs noster Iesus Christus, vnus de sancta Trinitate cōglorificandus patri & sancto spiritui. Nec enim quartæ p̄sonę adiectionem suscepit sancta Trinitas, & incarnato vno de sancta Trinitate Deo verbo. Istam igitur bonā traditionem, quam à sanctis patribus accepim⁹, custodim⁹, in qua viuimus & conuersamur, & quā, ab hac vita proficiscētes, oramus nobiscū habere, q̄ est in patrem & Christum filiū dei viui, & sanctū spiritū cōfessio. Hæc itaq; cōfitentes super alias S. Cyrilli de fide recta doctrinas, & hoc, quod dictū est ab ipso, vnam naturam dei verbi incarnatā, susc ipientes: cōfitemur, ꝙ ex diuina natura & humana vnus Christus effectus est, & nō vna natura, ꝓput quidam malè intelligentes dictionem, conantur dicere. Vndè & ipse pater, quotiès vnam naturam dixit verbi incarnatam, in hoc, *naturę nomine pro subsistentia vsus est. Et in quibus libris dixit hanc dictionem, in sequentibus sæpiùs intulit. Est quādò filium, est quandò verbum aut vnigenitum, quæ non naturam, sed subsistentiam seu personam significant. Subsistentia igitur verbi incarnata, non vnam naturam, sed vnum Christum cōpositum, effecit eundem ipsum deū & hominem. Eos autem qui deum & hominem Christum cōfitentur, vnam naturam siue substantiam ipsius dicere, impium est. Impossibile est enim, nominum rostrum IESVM Christum, secundùm vnam eandemque naturā seu substantiam, & ante secula esse & in tempore, aut impassibilem & passibilem: Quod in vna subsistentia siue persona eius rectè confitemur: ex ipsis autem dictis eiusdem sancti Cyrilli, ostendemus de memorata dictione

Ioann. 1, b

Cyrillus de fide recta.

* natura

Idem Cyrillus.

Tom. 1. b

ctiõe manifestam ipsius doctrinam. In prima eñ ad Successum epistola, cùm dixisset vnam naturam nei verbi & incarnatam, statim intulit: Ergò quantùm quidem ad intellectum pertinet, & ad videndum tantummodò oculis animę, quemadmodùm incarnatus est vnigenitus, duas naturas esse dicimus, vnum autem filium, & Christũ, & dominum, deum verbum incarnatum, & hominem factum. Per ista autem pater modũ incarnationis volens manifestare, & indiuisam & inconfusam custodiẽs vnitiõem, & numerum naturarum, quæ conuenerũt, demonstrauit, & vnum Christum prædicauit, & non vnam naturam deitatis & carnis. Et in secunda autem ad eundem Successum epistola similia docens, ità scribit: Nam si quidem vnam dicentes verbi naturam, tacuissemus, non inferentes incarnatam, sed quasi extrà ponentes dispensatiõem: erat illis forsitan & verisimilis ratio confingentibus interrogare, vbi perfectio in humanitate, vel quomodò *subsistit humana substantia. Quoniam autem & perfectio in humanitate, & nostræ substantię demonstratio introducta est, dicendo, incarnatam: cessent, arũdineam virgam sibi supponentes. Eijcientẽ enim dispensationem, & abnegãtem incarnationem, oportebat iustè accusari, auferẽtem à filio perfectam humanitatem. Sin autem (vt dixi) incarnatum esse dicẽdo ipsum, manifesta est & indubitabilis confessio, q̃ factus est homo: nihil iam prohibet intelligere, quia cùm vnus sit & solus filius Christus, idem ipse Deus & homo, sicut in deitate perfectus, ità & in humanitate perfectus. Rectissimè autem & nimis prudenter tua pfectio de salutari passione rationem exponit, non ipsum vnigenitum filium DEI, secundùm quod intelligitur & est Deus, passum esse in sua natura, q̃ sunt corporis, affirmans, magis autem passum esse terrena natura. Oportet enim necessariò vtraq; seruari vni & vero filio, & non pati, secũdùm deitatem: & dici, passum esse eundem ipsum secundùm humanitatem: ipsius enim passa est caro. Et in tertiodecimo cap. scholiorũ idẽ S. Cyrillus similiter reijciẽs eos, qui duos filios introducunt, & eos, qui vnam dicunt naturam deitatis & carnis Christi, ità scribit: Non discernendum vnum Dñm Iesum Christum in hominem separatim, & in Deũ separatim: sed vnum eundemque Dominũ IESVM Christum dicimus, naturarũ scientes differentiam, & inconfusas eas sibi inuicèm conseruantes. Si igitur (prout docet nos S. Cyrillus) vnus est Dominus noster Iesus Christus, perfectus in deitate, & perfectus idem ipse in humanitate, & non est passus diuina natura, sed terrena natura, scit autem & naturarum differentiam, & quòd inconfusè sibi inuicèm in vna subsistentia cõseruantur: certum est, quòd eundem ipsum

Idem Cyrillus.

*subsistit

Idem 13. ca. Scholiorũ.

in diuina natura, & in humana dicit pater cognosci, & vtranq; naturã in ipso esse, ex q̃bus & compositus est, & non aliquis sic insaniat, vt arbitretur eos rectè sapere, qui dicunt vnam esse naturam siue substantiã carnis & deitatis Chri, eandem & diuinã & terrenam, passibilem & impassibilem. Qm̃ autẽ & alio modo quidã ostendere conãtur, vnã esse naturam deitatis & humanitatis Christi, exemplũ hoĩs, pponentes, & dicentes, q̃ sicut ex diuersis naturis anima & corpore consistens homo, vna natura dicit, sic ex duabus naturis deitatis & humanitatis Chrm dicentes, debemus vnam ipsius dicere naturam: illud ad eosdem dicemus, q̃ homo q̃dem est, licèt ex diuersis cõstet, id est, anima & corpore: tñ ideò vna natura dicitur, qm̃ in omnibus subsistentijs siue pſonis, q̃ sub eadem specie referuntur, cõmuniter pdicat. Licèt eñ vnaquęq; subsistentia siue pſona, sicut Petrus & Paulus, pprietatibus à se inuicèm separantur, sed tamen nõ natura diuiduntur, (ambo enim hoĩes) & iterùm nec anima sinè corpore, nec corpus sinè anima homo est: sed ex eo quod non erat, ad hoc quod est, ex aĩa & corpore creatus est: vnaquęq; autẽ creatura, licèt ex diuersis cõstet, sed tñ vnam illã habere dicitur naturam, secundùm quã ex Deo creata est. Christus aũt non sic, nec eñ vnam naturam siue substantiã significat, q̃ cõmuniter in plurimis subsistentijs siue pſonis pdicatur, sicut homo. Si eñ hoc esset, multi Christi inuenirentur, in quib⁹ cõmunitas vnius naturę pdicabatur, quod & dicere impiũ est. Sed neq; ab initio ex deitate & humanitate, sicut homo ex aĩa & corpore, Christus creatus est: vt hoc sit natura Christi: sed cũ deus esset ante fecula dei verbum, & esset eiusdẽ naturę siue substãtiæ patri, & creator oĩm, in vltimis dieb⁹ hominis naturã secundùm subsistentiã sibi vniẽs, factus est homo manens deus. Est igit Christus vna subsistentia siue persona, & habet in semetipso pfectionem diuinę & increabilis naturæ, & pfectionẽ humanę & creabilis naturæ. Quomodò igit, in quo duę naturæ cognoscuntur, increabilis & creabilis, in eo vnam naturam siue substantiam dici possibile est? Licèt eñ vna subsistentia siue persona Christus sit, sed cõsubstãtialis Deo & patri, & consubstantialis nobis idem ipse est, non tamen secundùm vnam eandemq; naturam seu substantiam. Sin autem vna natura siue substantia esset Christus, aut sinè carne est, & soli Deo patri consubstantialis est, qm̃ vna deitas substantia siue natura est: aut purus homo existens, nobis est solùm consubstantialis, quoniam vna natura humanitatis est: aut immutata vtraque natura, alteram effecit naturam, præter eas quę conuenerunt, & secundùm illos neq; Deus mãsit, neque homo factus est Christus: & ideò neque patri, neq; nobis idem ipse consubstan-

stantialis est. Sic autem sapere, omni plenum est impietate: & ista dicimus, nõ ignorantes quòd & quidam sanctorum patrum hominis exemplo in mysterio Christi vsi sunt; sed illi quidem, vt ostenderent, quòd sicut homo ex anima & corpore vnus efficitur, & non duo homines: sic & Christus ex deitate & humanitate compositus, vnus est, non in duos Christos vel in duos filios diuidendus. Isti autem hominis exemplo vtuntur, vt vnam naturam siue substantiam Deitatis & humanitatis CHRISTI introducerent: quod demonstrauimus alienum esse pietatis. Sed cùm per hæc conuincuntur, quòd præter rectam patrum doctrinã, sibi confingunt vnam naturam seu substãtiam Deitatis & carnis, ad alia transeunt, dicentes non oportere numerum naturarum in CHRISTO dicere, vtporè numero diuisionem introducente. Sciant igitur quòd numerus, quandò in diuersis personis siue subsistentijs dicitur, rerum ipsarum per partes habet diuisionem, sicut in duobus vel etiàm pluribus hominibus. Quandò autem in rebus vnitis, tunc verbo solo & intellectu, non tamen ipsarum rerũ, habet diuisionem, sicut in vna subsistentia hominis, ex anima & corpore constituta. Duæ enim & hìc naturæ intelliguntur, altera animæ, & altera corporis: & tamen non propter hoc in duos homines diuiditur, sed vnum scimus hominem esse, & vnam substãtiam eius. Et in mysterio igitur Christi facta vnitione, licèt diuersa intelligant, quæ vnita sunt, sed non ipsa re, & per partes à se inuicèm separantur ea, ex quibus Dominus noster Iesus Christus compositus est: differentiam tamen considerantes, & hanc significare volentes, numerum assumimus, & duas in CHRISTO naturas esse dicimus. Nec ideò vnus Christus in duos Christos, vel in duos filios diuiditur. Et testimonium præstat nostris dictis S. Gregorius theologus, scribens in primo libro ad Cledonium sic: Si quis introducit duos filios, vnum quidem ex DEO patre, secundum autem ex matre, sed non vnum eundemque, ex adoptione cadat, quæ promissa est rectè credentibus. Naturæ enim duæ, Deus & homo, quomodò & anima & corpus: non autem duo filij, nec dij duo. Nec enim hìc duo homines, licèt Paulus sic appellauerit, quod est intùs hominis, & quod est extrinsecùs: & vt compendiosè dicamus, aliud quidem & aliud ea, ex quibus saluator est, cùm non idem sit inuisibile & visibile, & hoc quod sinè tempore est, & hoc quod sub tempore est, non autem alius & alius. Absit.

Ecce per hæc euidenter docet sanctus Gregorius, quòd in mysterio CHRISTI ille quidem, qui in personis numerum discit, vt impius condemnatur: ille autẽ, qui in naturis, ex quibus vnus Christus compositus est, numerum accipit, rectè confitetur, vtpotè differentiam quidem naturarum, quæ conuenerunt, per hoc significans: diuisionem autem, quæ per partem est, nullo modo faciens. Sicut enim altera natura est animæ, & altera corporis, & tamen vnus secundùm compositionem homo efficitur, & nõ duo homines: sic & in Christo licèt duæ intelligantur naturæ, altera quidem Deitatis, altera verò humanitatis, sed non propter hoc duo Christi, aut duo filij introducuntur. Ergò qui numerum naturarum, quæ in Christo sunt, secundùm prædictum modum dicere recusant, manifesti sunt differentiam naturarum abnegantes, & confusionem introducentes dispensationi. Si verò differentiam cõfitentur, necessè est omnimodò, ad eam significandam, & numerum dicere naturarum, quę sinè confusione in vnam subsistentiam conuenerunt. Vbi eñ differentia seruatur, ibì omni modo & numerus sequitur. Ad confirmanda autem ea, quæ diximus, sanctorum patrum testimonio vtentes, ostendemus eos, dicẽtes, quòd in vno Domino nostro IESV CHRISTO rationes quidem diuiduntur, secũdùm differentiam naturarum Deitatis & humanitatis, ex quibus & compositus est, & numerum in hoc assumunt, non tamen ipsa re & per partes naturarum faciunt diuisionem in duas subsistentias siue personas. Dicit enim sanctus Cyrillus in Leuitici interpretatiõe, sic: Totum in his iterùm circunspice apertè saluatoris nostri mysterium, & emundationem, quæ per sanctum baptisma fit. Duas enim auiculas sumi iubet viuas & mundas, vt intelligas per volatilia, cælestem hominem simul & Deum, in duas naturas, quantùm pertinet ad rationem, diuidendum, vnicuique conuenientem. Deus enim verbum, qui ex Deo patre est, splenduit in carne, quæ ex muliere est, veruntamen non partiendum. Vnus enim ex vtrisque Christus. Et iterùm idem S. Cyrillus in secunda ad Successum epistola, ità dicit: Sed ignorauerũt, quòd quæ per solum intellectum diuidi solent, non hæc necessariò etiàm in alteritatem, quæ est per partes, omnimodò & specialiter à se inuicèm separabuntur. Sed & S. Basilius in 4. libro cõtra Eunomium, interpretans hoc, quod est, Dominus creauit me, & ante omnes colles genuit me, ità scribit: Intelligendum hoc quidem quòd dicit, genuit, de Deo filio: hoc autem quòd dicit, creauit, de eo, qui formam serui accepit. In his autẽ omnibus non duo dicimus, Deum separatìm, & hominem separatìm, vnus eñ erat, sed secundùm intellectum, vtriusq; naturam existimantes. Sed & sanctus Gregorius theologus in libro secũdo de filio, docens nos, quomodò in Dño nostro IESV CHRISTO oportet naturas, quæ in eo

Gregorius Nazianzen.

2. Cor. 4. d

S. Cyrillus Leuit. 14. a

Idem Cyril lus.

S. Basilius Pro. 8.

Gregorius Nazianzen.

Universidad de Deusto Biblioteca

sunt, secundùm intellectum discernere, ità scribit: Cùm naturæ intellectu distant, simul diuidúntur etiàm nomina. Paulum dicentem audi, vt Deus Domini nostri Iesu Christi pater gloriæ, Christi quidem Deus, gloriæ autem pater. Nam etsi vtrunq; vnum est, tamen non natura, sed conuentu. Et sanctus autem Gregorius Nyssenus in 4. libro contra Eunomium, eadem nos docens, ità scribit: Et nè aliquis incorruptibili naturæ, crucis passionem applicaret, per alia manifestiùs talem emẽdat errorem, mediatorẽ ipsum Dei & hominum, & hominem & neũ ipsum nominans: vt cùm duo de vno dicãtur, congruum intelligatur circa vtrunq;, circa Deitatem quidem impassibilitas, circa humanitatem autem dispensatio passionis. Intellectu igitur diuidente hoc, quod per misericordiam quidem vnitum est, ratione autem discernitur, cùm hoc quidem, quod superpositum est & supereminens, omnẽ sensum prædicat: altiorib⁹ vtitur nominibus, super omnia Deum, & magnum Deum, & virtutem Dei, & sapientiam, & talia vocans. Cùm autem passionum experimẽtum, necessariò propter nostram infirmitatem acceptũ, verbis significat, ex nostro nominans vtrunq; hominem ipsum appellat, non communicãs per vocem ad cæteram naturam eum, qui significatur, sed vt circa vtrunq; pietas cõseruaretur. His ità demonstratis per sanctorũ patrum doctrinam, cessent, qui numerum naturarum, quæ in Christo sunt, occasionẽ sui erroris faciunt, & earum differentiã numeri recusatione negando, cõfusionem introducere conantur. Quomodò enim non est necessarius numerus, quo ad significandam differentiam naturarum, quæ in vnam subsistentiam vnitæ sunt, & non ad diuisionem per partes earum, vsi sunt patres? Demonstrato igitur vndiq; (quod impium est dicere) vnam naturam siue substantiã Deitatis & carnis Christi, & illud dicimus, quia nec secundùm quod vnam subsistẽtiam dicimus Deitatis & humanitatis Christi, sic possibile est & vnam naturam Christi dicere: quoniã non idem est natura & subsistentia. Omnes enim sancti patres consonanter nos docent, aliud esse naturam siue substantiam & formam, & aliud subsistentiam siue personam: & naturam quidem vel substantiam & formam, hoc quod est commune, significare: subsistentiam autem siue personã, hoc quod est speciale. Sin verò dixerint qdam, quòd sicut vna subsistẽtia composita dicitur Christi, sic oportet & vnam naturam compositam dicere: ostẽdemus, & hoc alienum esse pietatis: vnam esse naturã siue substantiam Deitatis dicentes, tres ipsius confitemur subsistentias, in vnaquaque subsistentia eandem naturam siue substantiam cognoscentes, & rectè ex tribus subsistentijs vnam subsistentiam verbi ad carnem compositam esse dicimus. Nemo enim vnquàm ausus est in catholica Ecclesia dicere, quòd sicut tres subsistentiæ, sic & tres naturæ sunt sanctæ Trinitatis: vt possibile sit dicere, vnam naturam ex tribus naturis compositam esse ad carnem. Tres enim naturas in sancta Trinitate solus Arrius ausus dicere, tanquàm blasphemus condemnatus est. Ideò igitur secundùm rectam rationẽ, duarum naturarum dicimus vnitatem & vnam subsistentiam: quoniam Dei filius, cùm esset secundùm subsistentiam alter præter patrẽ, eandem autem habet patris in sua subsistentia, plasmauit sibi carnem animatam anima rationali & intellectuali: quod significat, humanæ naturæ vnitum esse Deum verbũ, & non subsistentiæ seu personæ cuiusdam. Est igitur Deus verbum & incarnatus, vna subsistentia in vtraq; natura cognoscendus, in diuina, in qua erat, prout dictum est, qui cùm in forma Dei esset, & in humana secundùm hoc, quod est in similitudine hominis factus: & ideò rectiùs dicat aliquis vnam subsistentiam Dei verbi compositam, q̃ vnam naturam compositam: quoniam cùm per se absolutè natura dicitur, non adiecta ei speciali cuiusdã persona, infinitum & non subsistens aliquid significat: infinitum autem, ad nihil potest componi. Sin autem aliquis & post tales rationes ad contentionem solam respiciens, opponere conetur, dicens, quòd secundùm redditam naturæ rationẽ, oportet & humanam naturam Christi suam subsistentiam seu personam propriam habere: manifestus est talis, quòd antè subsistenti homini vnitum esse dicit Deum verbum, & affectualem factam esse vnitatem. Duæ enim subsistentiæ seu personæ, secundùm subsistentiam vniri non possunt. Qui igitur hæc dicit, Dei potentiam verbis humanæ sapientiæ euacuare festinans, ignorat magnum pietatis mysterium, quod corde quidem creditur ad iustitiam, ore autem confessio fit in salutem. Neq; enim humana Christi natura per se absolutè vnquàm dicitur, sed nec suam subsistentiam seu personam habuit: sed in subsistentia DEI verbi, natura humana initium, vt esset, habuit: vndè ipsum DEVM verbum, immutabiliter hominem factum esse confitemur, & non in hominem quendam venisse: & eiusdem DEI verbi incarnati esse natiuitatem ex virgine, & propter hoc DEI genitricem sanctam, gloriosam semper virginem Mariam esse. Ideò & ante incarnationem DEI verbi, & post eius incarnationem, tres subsistentias dicimus Patris & Filij & Spiritus sancti. Non enim sanctæ Trinitas quartæ subsistentiæ vel personæ adiectionem suscepit. Ex his igitur omnibus conuincuntur, qui dicunt ante vnitionem duas naturas esse, quòd antè plasmatũ dicunt hominem, & sic vnitum esse DEO verbo, secundùm insaniam Theodori & Nestorij impiorum. Qui autem dicunt, quòd non oportet post vnitatem duas naturas in Christo, sed vnam dicere, confusionem & phantasiam introducunt, secundùm Apollinarium & Eutychen impios. Sed isti quidem hæc. Sancti verò patres, post Dei verbi incarnationem considerantes ea, ex quibus Christus est, & quòd inconfusæ manserunt naturæ, rectissimè duas naturas, diuinam & humanam, in Christo esse dixerunt. Nec eñ ante incarnationem duæ naturæ erant Domini, nec post incarnationem duæ naturæ vna factæ sunt, licèt in vna subsistentia cognoscantur. Hæc autem & ex diuinis scripturis, & patrum doctrina edocti, ad refutandos eos, qui confundunt & diuidunt diuinæ dispẽsationis mysterium, meritò scripsimus, & non eò, quòd declaramus ea, ex quibus est, & in quibus cognoscitur Christus, confusionẽ vel diuisionem diuinæ dispensationi facimus. Itaq; glorificationem & * vnitatis rationem proferentes, vnum Christum & filium & Dominum, verbum Dei incarnatum, & hominem factum confitemur, & adoramus cum patre & spiritu sancto. Hæc ità cum vniuersali Dei Ecclesia confitentes, scire volumus omnes Christianos, quòd sicut vnum Deum & Dominum habemus, ità & vnam fidem. Vna enim definitio fidei est, cõfiteri & rectè glorificare patrem, & Christum filiũ Dei, & spiritum sanctum. Istam confessionem conseruamus, in qua & baptizati sumus, donatam quidem à magno Deo & saluatore nostro Iesu Christo sanctis suis discipulis & apostolis, ab eis autem prædicatam in toto mundo. Trecenti autem decem & octo sancti patres, collecti in Nicea aduersùs Arrium, illo cum sua impietate condemnato, eandem confessionem, id est, sanctum mathema & symbolum fidei tradiderũt sanctæ Dei Ecclesiæ, & post illos, centum quinquaginta sancti patres Constantinopolim collecti aduersùs Macedonium, sancto spiritui repugnantem, & Magnum Apollinaristam, illis condemnatis cum sua perfidia, secuti per omnia idem sanctum symbolum traditum à trecentis decem & octo sanctis patribus, explanauerũt de Deitate sancti spiritũs. Insuper autem & qui in Epheso priùs collecti sunt sancti patres aduersùs Nestorium impium, & qui in Chalcedone conuenerunt sancti patres aduersùs Eutychen impium, secuti per omnia prędictum sanctum symbolum siue mathema fidei, condemnauerunt prædictos hæreticos vnà cum eorum impietate, & hos qui similia illis sapuerunt, vel sapiunt. Et super hæc anathematizauerunt eos, qui aliam definitionem, siue symbolum, siue mathema tradunt accedentibus ad sanctum baptisma, vel ex quacunque hæresi conuersis, præter traditum (sicut dictum est) à trecentis decem & octo sanctis patribus, & explanatum à centum quinquaginta sanctis patribus. His ità se habentibus, perspeximus & capitula supponere, quibus tam rectæ fidei compendiosa confessio, quàm hæreticorum condemnatio continetur.

Si quis non confitetur patrem & filium & spiritum sanctum Trinitatẽ consubstantialem, vnam Deitatem seu naturam & substantialem, & vnam virtutem & potestatem in tribus subsistentijs seu personis adorandam, talis anathema sit.

Si quis autẽ non confitetur eum, qui ante secula & sinè tempore ex patre natus est, Deum verbum in vltimis diebus descendisse de cælis, & incarnatum esse de sancta gloriosa dei genitrice & semper virgine Maria, & hominem factũ, natum esse ex ipsa, & propter hoc eiusdem Dei verbi duas esse natiuitates, quę est ante secula incorporaliter, & quæ est in vltimis diebus secũdum carnem, talis anathema sit.

Si quis dicit alium esse Deum verbũ, qui miracula operatus est, & alium Christum, q̃ passus est, aut Deum verbum cum Christo esse nascente ex muliere, vel in ipso esse tanquàm alterum in altero, sed non vnum eundemq; Dominum nostrum Iesum Christũ, Deum verbum incarnatum, & hominem factum, & eius ipsius miracula & passiones, quas carne spontè sustinuit, talis anathema sit.

Si quis dicit secundùm gratiã, vel secundùm operationem, vel secundùm dignitatẽ honoris, vel secundùm authoritatem, vel relationem, vel affectum, vel virtutem, vnitionem Dei verbi ad hominem factam esse, vel secundùm * homonœam, per quam Nestoriani & Deum verbum vocantes Christum & hominem, separatim Christum nominantes, solo vocabulo vnum Christum dicunt, aut si quis per bonam volũtatem dicit vnitionem factam esse, sicut Theodorus hæreticus ipsis verbis dicit, quasi quòd placuit Deo verbo homo, eò quòd benè visum est ei de ipso, sed non secundùm subsistentiam Dei verbi ad carnem animatam anima rationali & intellectuali vnitionem confitetur, & ideò vnam eius subsistentiam compositam esse, talis anathema sit.

Si quis per relationem aut abusiuè, DEI genitricem sanctam, gloriosam semper virginem Mariam, dicit aut hominis genitricẽ, aut Christotocon, tanquàm Christo Deo non existente, sed non propriè & verè Dei genitricem ipsam confitetur, eò quòd ipse, qui ante secula ex patre natus est Deus verbum, in vltimis ex ipsa incarnatus & natus est, talis anathema sit.

Si quis non confitetur Dominũ nostrum Iesum Christum, qui carne crucifixus est, Deum esse verum & Dominum gloriæ, & vnũ de sancta Trinitate, talis anathema sit.

Si

De his capitulis vide in quinta synodo œcumenica, Cõstantinopoli habita, vbi sub alia tralatione leguntur.

Si quis in duabus naturis dicens non tantùm in Deitate & humanitate, vnum Dominum nostrũ Iesum Christum, Deum verbum incarnatum confitetur, nec ad significandam differentiam naturarum, ex quibus cõpositus est, sed pro diuisione per partem, talem excipit vocẽ in mysterio Christi, quasi separatim vnaquaque natura suam habente subsistẽtiam, sicut Theodorus & Nestorius blasphemauerunt, talis anathema sit.

Si quis in vno Domino Iesu Christo, hoc est, Deo verbo incarnato, numerum confitens naturarum, non intellectu differẽtiam earum, ex quibus & compositus est, excipit, vtpotè nõ interemptam propter vnitatem, sed pro diuisione per partem numero vtitur, talis anathema sit.

Si quis dicens vnam naturam Dei verbi incarnatam, non sic hoc intelligit, quòd ex diuina natura & humana vnus Christus effectus est, consubstantialis patri secundùm Deitatem, & consubstantialis nobis idem ipse secũdùm humanitatem, sed quòd Deitatis & carnis Christi vna natura siue substantia effecta est, secundùm Apollinarij & Eutychetis perfidiam, talis anathema sit.

Aequaliter enim & eos, qui per partem incidunt vel diuidunt, & eos qui confundunt diuinæ dispensationis mysteriũ Christi, reijcit & condemnat vniuersalis Dei Ecclesia.

Si quis non anathematizat Arrium, Eunomium, Macedonium, Apollinarium, Nestorium, & Eutychen, & eos, qui similia eis sapuerunt vel sapiunt, talis anathema sit.

Si quis defendit Theodorum Mopsuestenum, qui dixit alium esse Deum verbum, & alium Christum, à passionibus animæ & desiderijs carnis molestias patientẽ, & ex profectu operum melioratũ, & baptizatum in nomine patris, & filij, & spiritussancti, & per baptisma gratiam sancti spiritûs accepisse, & affiliationem meruisse, & ad similitudinem imperialis imaginis in personam Dei verbi adorari, & post resurrectionem, immutabilem cogitationibus, & impeccabilem omninò factum fuisse: & iterùm dixit talem factã esse vnitionem Dei verbi ad Christum, qualem dixit Apostolus de viro & muliere, Erunt duo in carne vna: & super alias suas innumerabiles blasphemias ausus est dicere, quòd post resurrectionem, cùm insufflãsset Dominus discipulis suis, & dixisset, Accipite spiritumsanctum: non dedit eis spiritum sanctum, sed figuratim tãtummodò insufflauit: sed etiàm confessionẽ, quam fecit Thomas cùm palpâsset manus & latus Domini post resurrectionem, dicens, Dominus meus & Deus meus, inquit non esse dictum à Thoma de Christo, (nec enim dixit Theodorus Deum esse Christum) sed ad miraculum resurrectionis stupefactum Thomam, glorificâsse Deum, qui Christũ resuscitauit:

Eph. 5. g

Ioan. 20. c

Ibidẽm g

& quod peius est, etiàm in interpretatione, quam in Actus Apostolorum scripsit Theodorus, similẽ fecit Christũ Platoni & Manichæo, & Epicuro, & Marcioni, dicens quòd sicut illorum vnusquisq; ex dogmate, quod inuenit, suos discipulos fecit vocari Platonicos, & Manichæos, & Epicureos, & Marcionistas, simili modo, & cùm Christus dogma inuenisset, ex ipso Christianos vocari. Si qs igitur defendit eundem Theodorũ, qui talia blasphemauit, & non anathematizat eũ & eius conscripta, & eos, qui similia illi sapuerunt vel sapiunt, talis anathema sit.

Si quis defendit conscripta Theodoreti, quæ exposuit pro Nestorio hæretico aduersùs rectam fidem, & Ephesinam primã sanctam synodum, & sanctũ Cyrillum, & duodecim eius capitula, in quib⁹ sceleratis conscriptis idem Theodoretus affectualem dicit vnitatem Dei verbi ad hominẽ quendã, de quo blasphemans dixit, q⁹ palpauit Thomas eum qui resurrexit, & adorauit eũ qui resuscitauit, & propter hoc impios vocat doctores Ecclesiæ, qui vnitatem secundùm subsistentiam Dei verbi ad carnem cõfitentur, & super hæc Dei genitricẽ abnegat sanctam & gloriosam semper virginem Mariã. Si quis igitur memorata conscripta Theodoreti defendit, & non anathematizat ea, talis anathema sit.

Propter tales eius blasphemias ab episcopatu deiectus est, & posteà in sancto Chalcedonensi concilio cõpulsus est omnia contraria memoratis suis conscriptis facere, & rectam fidem confiteri.

Si quis defendit impiam epistolã, quam ad Marim Persam hæreticum Ibas scripsisse dicitur, quæ abnegat Deum verbum hominem factum esse, & dicit non Deum verbum ex virgine incarnatum esse, sed purum hominem ex ipsa esse natum, quem templum vocat, vt alius sit Deus verbũ, & alius homo. Et super hęc iniuriat Ephesinam primam synodum, quasi sinè inquisitione & examinatione ab ipsa Nestorio condemnato, & sanctum Cyrillum vocat hæreticum, & duodecim eius capitula impia dicit, Nestorium autem & Theodorum cum impijs eorum conscriptis, collaudat & defendit. Si quis igitur (sicut dictum est) eandem ipsam epistolã vindicat, vel rectam esse dicit ipsam vel partem ipsius, sed non anathematizat eam, anathema sit.

Tali ergò impia epistola iustè anathematizata ,ppter insertas ei blasphemias, Theodori & Nestorij impiorũ sequaces conantur dicere, susceptam esse eam à sancto Chalcedonensi concilio: hoc autẽ dicunt, sanctam quidem Chalcedonensem synodũ calumniantes, nomine autem eius festinantes debitã cõdemnatione liberare Theodorum & Nestorium, & impiam epistolam, pro qua Ibas sæpiùs accusatus, nõ est ausus eam suam dicere

cere propter insertas ei blasphemias: & hæc demonstremus ex his, quæ diuersè de ista causa mota sunt. In his autem, quæ apud Photium & Eustathium Tyri acta sunt, cùm accusaretur prædictus Ibas de iniurijs sancti Cyrilli, manifestè confessus est, post vnitatem Orientalium, quæ ad sanctæ memoriæ Cyrillum facta est, nihil iniuriosum de eo dixisse. Epistola autem plena prædictis blasphemijs, pro quibus accusãbatur Ibas, multas contra sanctum Cyrillum iniurias continens, facta esse ostenditur post vnitatẽ ad Orientales factã, ex quo demonstratur Ibas eam abnegâsse. Vndè prædicti Photius & Eustathius satisfacientes accusatoribus, in scriptis definiêrũt, prædictum Ibam omnia contraria epistolæ peragere, sicut iudicium ab eis datum significat. Sed cùm Ibas non adimplêsset ea, quę illi iudicauerunt, eiectus est ab episcopatu propter blasphemias prædictæ epistolæ, & Nonnus pro illo ordinatus est, qui & consedit sancto Chalcedonẽsi concilio. De eisdem igitur etiàm in Chalcedone accusatus memoratus Ibas, post lectionem impiæ epistolæ non est ausus eam suam esse confiteri, sed statim ipsis verbis intulit alienum se esse eorum, quæ ei inferebantur. Vndè sancta synodus, cùm ei non sufficeret abnegatio Ibæ, quæ facta est de epistola, compulit eum contraria ei peragere, id est, reprobatam in ea rectã fidem confiteri, & Ephesinam primam sanctam synodum susçipere, & sanctum Cyrillum patrem & doctorem asscribere, quæ in eadem impia epistola iniuriantur, & Nestorium & impiũ eius dogma anathematizare, quę impia epistola defendit & collaudat. Si igitur & ipse Ibas propter impiam epistolam sæpiùs accusatus, non est ausus eam suam dicere, sed etiàm Chalcedonense sanctum concilium omnia ei contraria compulit eum peragere: quomodò eadem sancta synodus memoratam epistolã susciperet, & condemnationi impietatis, quæ in ea cõtinetur, sese subijceret, à qua Ibam liberare festinauit? quoniam autem omnes blasphemias epistolæ prætermittentes hæretici, hoc solum ex ipsa proferunt, quòd ad decipiendos simpliciores scriptor epistolæ dixit, hoc est, duas naturas, vnam virtutẽ, vnam personam, (quod ipsum & nos demonstramus) in hoc suã cõfusçuit impietatem. Cuius em̃ dicit duas, naturas & vnam personã, qui abnegat deũ verbum, incarnatum de sancta & gloriosa Dei genitrice & semper virgine Maria, natũ esse ex ipsa? Sed certum est, quòd vnicuiq; naturæ suam personam attribuit, sicut Theodorus & Nestorius in suis libris blasphemantes exposuerunt, quos defendit scriptor epistolæ cum eorum impietate. Illi enim apertè dicentes duas naturas Dei verbi & Christi, quem purũ hominem vocant per affectualẽ coniunctionem, & per eandẽ dignitatem & honorem, vnam personam apparére dicũt: sed & duarum naturarum vnam virtutẽ siue potentiam dicens scriptor epistolæ, manifestus est, quòd & in hoc memoratos hæreticos sequitur, Theodorum quidem, dicentem in diuersis libris de incarnatione impiè expositis, Nestorium autem in multis quidẽ scriptis, & maximè in epistola scripta ad Alexandrum Hierapolitanũ hæreticum, quòd duarum naturarũ vna est authoritas, & vna virtus siue potentia, & vna persona per dignitatem eundemq; honorẽ: ex quo ostenditur, qui scripsit epistolam, secundùm illorum perfidiam pro personis vsus vocabulo naturarum. Vna enim authoritas, & vna virtus siue potẽtia, & vna dignitas & idem honor, non in diuersis naturis, sed in diuersis personis eiusdem subsțantiæ dicitur, quod in sancta Trinitate confitemur. Vndè & sancti patres anathematizauerunt eos, qui per authoritatem, aut virtutem, siue potentiam, aut dignitatem, aut æqualitatem honoris, dicunt Deum verbum vnitum esse Christo: quem purum hominem vocant Theodori & Nestorij sequaces, sed non secundùm subsistentiam DEI verbi ad carnem animatam anima rationali & intellectuali, vnitatem factam esse confitentur. Et hæc quidem sufficiebant ad conuincendam impietatem eorum, qui sceleratam epistolam vindicant: tamen & in fine scriptor eiusdem epistolæ ostendit suam perfidiam, dicendo, quòd oportet credere in templum, & in eum qui habitat in templo, per quæ apertè duas introducit personas. Sed istam impietatem à Theodoro & Nestorio scriptor epistolæ edoctus est. Catholica autem Ecclesia talem condemnans perfidiam, non in templum, & in eum qui habitat in tẽplo, sed in vnum Dominũ nostrum Iesum Christum, Dei verbum, incarnatum & hominem factũ *confitetur, & credere tradit. Nihil autem mirandum est, si vocabulo naturarum vsus est scriptor illius impiæ epistolæ. Solent em̃ hæretici, vt simpliciores deciperẽt, vocibus quidem vti, quæ ab orthodoxis piè dicuntur, rectum autem earum intellectum & expositionem, ad suam impietatem transferre. Quoniam autem eædem voces, quandò benè exponuntur, & intelliguntur, cum pietate sunt: quandò autem malè ab hæreticis intelliguntur & proferuntur, impietatem habent: itaq; Nestorium duas quidem naturas & vnam personam dicentem, non confitentem autem earum vnitatem secundùm subsistentiam, Ephesina prima synodus, cuius authores erant Cælestinus & Cyrillus sanctæ memoriæ, non susçepit, sed condemnauit. Nos autem sanctorũ patrum doctrinam per omnia sequentes, & vnitatem duarũ naturarum, ex quibus Dominus noster Iesus Christus vnus sanctæ Trinitatis, Deus verbum, incarnatus compositus est, & quòd

* for. credere se cõfitetur, & tradit.

carum

earum differentia non interempta est propter vnitatem, in superioribus apertiùs demonstrauimus: & sufficiebant quidem, quæ prædiximus, satisfacere eis, qui nolunt contendere. Sed quoniam illi, qui semèl ad impietatem declinauerunt, & alia proponere conantur, necessariò nos & tales eorum occasiones vanas ostendemus. Dicunt enim nó oportere vituperare impiam epistolam, eò quòd in aliquantis fertur codicibus. Sed si hoc aliquis secundùm eorum dementiam susciat, oportet & Nestorium & Eutychen susci, quoniam plurima & de his in gestis continentur, quę apud synodum acta sunt. Sed nemo sapiens dictis eorum animum intendet. Quæ enim de hæreticis proferuntur in synodis, & pars gestorum fiunt, non ad liberationem inferuntur, sed ad maiorem condemnationem eorum, & qui eis similia sapiunt. Oportet autem etiàm illud attendere eos, qui veritatem perscrutantur, quòd forsitan in concilijs quædam à certis ibi conuenientibus dicuntur, aut per fauorem, aut per contrarietatem, aut per ignorantiam. Nemo autem attendit ea, quæ per partem à quibusdam dicuntur: sed sola illa, quæ ab omnibus communi consensu definiuntur. Si enim aliquis secundùm illos voluerit attendere eiusmodi contrarietates, vnaquæq; synodus inuenietur semetipsam destrués. Propter hæc igitur oportebat eos, si sanctum concilió rectè susciperent, nõ tales blasphemias ei applicare, sed sequi doctores catholicæ Ecclesię, & maximè sanctũ Athanasium, qui fuit Alexãdriæ episcopus, & plurimos & magnos labores susceptit pro recta Christianorum fide aduersùs omnem hæresim, & maximè contra impijssimos Arrianos. Ipsis enim Arrianis ad decipiendos populos suo errori cõiungentibus Dionysium, * qui ante multos annos Athanasij fuit Alexandriæ episcopus, & dicentibus, ꝙ & ipse Dionysi* similia eis sapuit, Athanasius magnus Ecclesiæ doctor multis modis ostẽdit in scriptis, rectam fidem Dionysium ab initio prædicâsse, nulloq; modo participem Arrianæ impietatis fuisse. Isti autem hæretica sapientes, suam impietatem eidem synodo applicare festinant. Qualis autẽ est condemnatio, & qualis imminet maledictio eis, qui in patres peccãt, docet nos & diuina scriptura. Si enim Cham filius Noæ cùm vidisset nudum suum patrem, quoniam non cooperuit patris corporalem nuditatem, sed egressus nunciauit eam fratribus, & illi vestimento eã cooperuerunt, ipse quidẽ Cham, & illi, qui ex ipso nati sunt, sub maledictióe facti sunt: qui autem cooperuerunt, magnã benedictionem meruerũt: multo magis isti maiore & ampliore condemnatione digni sunt, qui ad synodum minimè pertinentem infamiam, festinant per impietatem epistolæ & Theodori, eidem sanctæ synodo applicare. Sed non ideò impia epistola, vel defendentes eam, condemnationẽ suæ impietatis effugient: sed neq; Theodorus, qui paganos & Iudæos, & omnes hęreticos impietate superat. Impio enim Theodoro nó sufficit, super alias eius blasphemias ad suum errorem malè interpretari symbolum trecentorum decem & octo sanctorum patrũ sed etiàm contempto eo, aliud symbolum exposuit omni impietate plenum, in quo anathematizare ausus est eos, qui aliter sapiunt vel tradunt, vt quantùm ad illius insaniam pertinet, omnes sancti Apostoli & patres condemnarentur. Hoc autem Theodori impium symbolum & in Ephesina prima synodo prolatum, & in Chalcedonensi recitatum, ab vtraque synodo cum eius expositore, & eis, qui illud susciunt, condemnatum est. Quoniam autem quidam, verba pro Theodoro facientes, cùm proferuntur impia eius conscripta, propter insertam eis blasphemiam confingunt quidẽ dicere, quòd impia sunt, ipsum autẽ, qui talem impietatem euomuit, recusant anathematizare: miramur eorum dementiam, quòd diuinæ scripturæ contraria agunt, euidenter dicenti, quia æqualiter horribilia sunt apud Deum impius & impietas eius. Actio enim cum actore punietur. Si autem similiter impietati horribilis est neo ille qui impiè agit, certè separatus est talis à Deo, & anathemati iustè subijcitur, Anathema enim nihil aliud significat, nisi à Deo separationem, sicut in veteri & nouo testamento iudicium de anathemate significat. Quòd autem & Dominus eos, qui non permanent in verbo veritatis ipsius, separatos esse ab ecclesia dicit, in Euangelio secundùm Ioannem Iudæos alloquens, sic ait: Omnis qui facit peccatum, seruus est peccati. Seruus autem non manet in domo in æternũ, filius autem permanet in æternũ. Quòd autem, quã Dominus nominat domum, diuina scriptura Ecclesiam dei viui vocat, Apostolus testatur in epistola prima ad Timotheum. Si verò quidam dicunt, non oportere Theodorum post mortem anathematizari, sciãt qui talem hæretici defendunt, ꝙ omnis hæreticus, vsq; ad finẽ vitæ in suo errore permanens, iustè perpetuo anathemati & post mortẽ subijcitur, & hoc in multis hæreticis & antiquioribus, & propioribus, factum est, id est, Valentino, Basilide, Marcione, Cerintho, Manichæo, Eunomio, & Bonoso. Hoc autem idem & in Theodoro factum est, & in vita accusato, & post mortem anathematizato à sanctis patribus, quibus si credere noluerint, vt hæretici eius defensores, vel impiæ epistolæ, quã ipsi defendunt, credant. Quę licèt Theodorum collaudet, manifestè tamen dicit, quòd in Ecclesia à sanctis patribus anathematizatus est, & ex illo plurima inquisitio facta est de eius conscriptis, vtpotè plenis impietate. Hoc autem tunc faciebant catholicę Ecclesię doctores, nè simpliciores legẽtes illius impia cõscripta, à recta fide declinarẽt. Quòd autem impij, licèt non in vita in suam personã anathema susceperint, tamẽ & post mortem anathematizãtur à catholica Ecclesia, ostẽditur à sanctis synodis. Nicena enim synodus eos, qui impij Arrij sectam colunt, finè nomine anathematizauit. Quæ autem in Constantinopoli congregata est, impiam Macedonij hæresim similiter condemnauit, sed tamẽ Dei sancta Ecclesia & post mortẽ Arrium & Macedoniũ nominatim anathematizat. Cùm autẽ ex multis probationibus conuincuntur, quòd superuacuè & impiè agunt, qui Theodorum & impietatem eius defendunt, ad aliam vanam occasionẽ confugiunt, dicẽtes non oportere eum anathematizari, cõ quòd in cõmunicatione ecclesiarum mortuus est. Oportebat autem scire eos, quòd illi moriuntur in communicatione ecclesiarum, qui commune pietatis dogma, quod in vniuersali Ecclesia prędicatur, vsq; ad finem seruauerunt. Iste autem vsque ad mortem in sua permanens impietate, ab omni Ecclesia iectus est. Itaque & omnis plenitudo Mopsuestenę ecclesiæ, in qua episcopus dicitur fuisse, cùm inuenisset, quòd Paganis & Iudæis & Sodomitanis à sanctis patribus connumeratus est, deleuerunt ipsi ex illo à sacris ecclesiæ diptychis eius nomẽ, sicut gesta in eadem ciuitate apud concilium episcoporum illius prouinciæ confecta ostendunt. Miramur igitur Theodori sequaces, qui eum & impietatẽ eius tanquàm suam defendũt, cùm ecclesia, in qua fuit episcopus, vtpotè hæreticum ex multis temporibus eum iecit. Quòd autem ad cõdemnationem suam talem occasionem proponunt defensores Theodori, scire licet & ex ipso aduersùs Iudam facto tremendo iudicio. Ille enim cùm putâsset latére eũ, qui occulta hominum cognoscit, sacramentis communicauit cum apostolis: sed tamen nihil ei profuit, quod cum dolo cõmunicauit. Sed licèt post mortem eius duodecim nominati sint discipuli, sicut Ioannes euãgelista dicit, Thomas autem, qui Didymus dicebatur, vnus ex duodecim, non erat cum ipsis, quando venerat Iesus: tamen hoc non liberat Iudam à condemnatione, aut connumerari facit apostolis. Vndè post assensionem domini, apostoli p suam sententiam eundem Iudam etiàm post mortem condemnauerunt, & alium pro illo introduxerunt. Quòd autem vanam occasionem proponunt, dicentes nõ oportere hæreticos mortuos anathematizari, & ex ipsis Domini verbis ostendemus. Impios enim, & adhuc viuos, mortuos nominat, dicens: Dimitte mortuos sepelire mortuos suos: sicut iustos & iam defunctos, viuos nominat. Dicit enim de Abraham & Isaac & Iacob, quòd Deus non est mortuorum, sed viuorum. Si ergò secundùm verba illorum non oportet hæreticos mortuos anathematizari, nec viui hæretici anathematizabuntur, quos Dominꝰ mortuos vocat, quia separati sunt ab ipso, qui dixit: Ego sum vita. & secũdùm eos iam nec viui, nec mortui hæretici anathematizabuntur: & sinè causa, secundùm illos, Apostolica doctrina tradit anathematizari eos, qui tradũt præter quod accepimus: sinè causa sanctæ synodi hæreticos condemnauerũt, sinè causa & alij sancti patres & doctores Ecclesiæ hæreticos anathematizauerunt. Inculpent autem & Hieremiã prophetam, dicentem: Execrãdus, qui opera Domini facit negligenter. & Dauid prophetam, dicentem: Execrandi, qui declinant à mandatis tuis. & vt compendiosè dicamus, omnem diuinam scripturam in diuersis locis tales condemnationes impijs inferentem. Sin autem illi, qui negligenter opera DEI faciunt, & peccant in mandatis eius, talibus cõdemnationibus subijciuntur: quãto magis impius Theodorus, qui talia aduersùs ipsum magnum Deum, & saluatorem nostrum Iesum Christum blasphemauit, iustè condemnatus est & anathematizatus? Et hęc quidẽ sufficiebant, sup memoratas & alijs nostris libris insertas, pbatiões, quas protulimus, ostendẽtes, quòd oportet etiàm post mortem hæreticos condemnari, confundere eos, qui Theodorum defendunt, & compescere à tali impietate.

Quoniam autem contentiosè in ijsdem permanent, etiàm quod est amplius, dicemus, quia quidam ex ipsis, qui in Nicena sancta synodo conuenerunt, & expositæ ab ea fidei definitioni vel symbolo subscripserũt, quoniam postea contraria sapientes apparuerũt, alij quidem viui, alij autem post mortẽ anathematizati sunt à Damaso sanctæ memoriæ papa antiquioris Romę, & ab vniuersali Sardicẽsi synodo, prout testatur sanctus Athanasius. sed & Chalcedonẽsis sancta synodus Domnum Antiochiæ factum episcopum, post mortem condemnauit, quòd ausus est subscribere, oportere solùm taceri duodecim capitula sancti Cyrilli. Quoniã autem Theodori defensores hæretici, omni propositione & conatu * excidentes, præsumunt dicere ad deceptionem ignorantium, quòd sanctæ memoriæ Cyrillus in aliqua parte epistolæ illum collaudauit, ex multis ostẽditur, quòd non conuenit eorum conamen dictis à sancto Cyrillo in diuersis eius libris contra impium Theodorum, in quibus magis impium omnibus alijs hæreticis eum ostendens, deindè non sustinens plurimas & maximas eius blasphemias cõtra magnum Deum & saluatorem nostrum Iesum Christum dictas, exclamauit, ità dicens: Expauit cælum super hoc, & horruit ampliùs vehementer, dicit Dominus: O intolerabilem malignitatem, ó linguam loquentem iniquitatem contra Deum, & mẽtem in altitudinem cornu

Athanasius Alexandrinus.

* qui multis annis ante Athanasium

Vide in Panoplia Euthymij, parte 1. Titulo xj.

Gene. 9. c d

Sapien. 4

Anathema

Ioan. 8. d

1. Tim. 3. d

Ioan. 20. f

Act. 1.

Matth. 8. c

Matth. 22. c

De morte hæreticorũ legitur in de. ca. 24. q. 2. Sanè prosettur.

Io. 11. 14. a

Hiere. 48. b

Psalm. 118.

Athanasius Alexãdrinꝰ.

Chalcedonensis synodus.

* excedẽtes

cornu extollentem. Et iterùm: Impone homo tuæ linguæ ostium & seram, cessa cornu in altitudinem extollens, & loquens iniquitatem aduersùs Deum. Quousq; insultas patienti Christo? In mente habe scriptum à diuino Paulo: Sic autem peccãtes in fratres, & percutientes eorum infirmam conscientiam, in Christum peccatis. Et vt aliquid etiàm ex propheticis loquar codicibus, iustificata est Sodoma ex te, superãsti paganorum verbositates, quas contra Christum fecerũt, stultitiã existimantes crucem, nihil esse ostendisti Iudaicæ superbiæ crimina. His igitur ad condemnationem Theodori, sic à sancto Cyrillo dictis, licèt aliquis concedat, secũdùm illorum verba, sanctum Cyrillum aliquid ꝓ Theodoro dixisse, neq; hoc liberat illum à cõdemnatiõe. Inuenimus enim, quòd multi sanctorũ patrum quosdam hæreticos collaudauerũt, sicut & sancti Damasus & Athanasius & Basilius Apollinarium, & sanctus Leo Eutychen: & tamẽ, cognita eorũ impietate, non propter hoc euaserũt hæretici condemnationẽ & anathema, quod posteà contra eorum personam & impietatem factum est. Tantus autem est furor defendentium Theodorum, quia præsumunt aduersùs Gregorium Theologum, & Ioannem Constantinopolitanum mentiri, dicentes epistolas ad eundem Theodorum plenas laudis eos direxisse: quod falsum est. Gregorius enim, cùm in Constantinopoli pro veritate laborans, conuersis per eum ab Arriana insania ad catholicam fidem populis, ad suam patriam reuersus, epistolas, quas hæretici dolosè proferunt, non ad Theodorum Mopsuestenum scripsit, sed ad Theodorum episcopum Tyanon, quæ est secundæ Cappadociæ metropolis. Eiusdem autem prouinciæ sunt & Nazianzus ciuitas, cuius fuerat episcopus sanctæ memoriæ Gregorius, & Arriãzus prædium, vndè ortus fuerat. Hoc enim & ipsæ epistolæ apertè significant, memoriam facientes consuetudinum & collectionum & eiusdem prædij Arrianzi, & aliorum prædiorum eiusdẽ prouinciæ, & mẽsis lingua Cappadocum nominati, & Bosphorij episcopi sub eodẽ Theodoro cõstituti, q̃ tũc tẽporis Colonę ciuitatis eiusdẽ prouinciæ ep̃us erat, & aliorũ episcoporũ, & chorepiscoporũ, & monasteriorum, quæ sub Theodori iurisdictione erant, quorum vsq; nunc eadem nomina seruantur. Qualis enim esset communio Cappadocibus ad secundam Ciliciam, vel tunc, vel modò diuisa earum prouinciarum gubernatione? Et quos episcopos sub se habere poterat Mopsuestenus episcopus, cùm ipse sub metropolitano secundæ Ciliciæ constitutus esset? Ioannes autẽ Constantinopolitanus scripsit quidem epistolam ad Theodorum Mopsuestenum, nõ tamen laudibus, sed querimonijs & increpationibus plenã, vtpotè illo à bona cõuersatione lapso. Quoniã enim cum eo monachicam vitam in vno eodemq; monasterio exercuit, conuersationis ibi factæ eum admonuit, & pro his testimoniũ præbent Zozomenus & Hesychius, & Socrates & Theodoretus, q̃ multas pro Theodoro laudes fecit. Si autem testimonia proferunt Ioannis Antiocheni, & Orientalis concilij sub eo constituti, facta pro Theodoro & eius impietate, necesse est eos & illa suscipere, quæ (quantùm ad illos pertinet) ad condemnationem sancti Cyrilli, & reprobationem rectæ fidei fecerunt Ioannes, & qui cum illo erant, necnon etiàm quæ scripserunt, Nestorium & eius perfidiam diutiùs defendentes. Et hoc ostenditur ex diuersis eorum libris & epistolis, quas ad Theodosium piæ recordationis, & ad alios diuersos scripserunt. Et vt hæc quidem, sicut nihil subtilitatis habentia, prætermittamus, necessarium putauimus memorare etiàm illa, quæ ab Augustino sanctæ memoriæ Aphricano episcopo scripta sunt. Quæstione enim aliqua post mortem Cæciliani de eo mota, quòd ab ecclesiastica traditione declinãsse dicebatur, & propter hoc quibusdam à catholica Ecclesia separatis, scribit ad Bonifacium idem Augustinus sanctæ, quòd non oportebat, aliquos ideò separare sese à catholica Ecclesia. Si enim vera essent ea, quæ Cæciliano inferebantur, & manifestatus esset contrarium aliquid ecclesiastico statui sapuisse, etiàm post mortem eum anathemati subijcerem. Sed & regula sanctæ synodi Aphricanæ statuit, episcopos, q̃ suas facultates in testamento, vel ex intestato hæretico relinquunt, oportere & post mortem anathematizari. Super hæc autem omnia, quis ignorat ea, quæ nostris temporibus in Ecclesia antiquioris Romæ contra Dioscorum acta sunt? Qui cùm nihil in fidem peccãsset, tamen propter solum ecclesiasticum ordinem post mortem ab eadem sancta Ecclesia Romana anathematizatus est. Si igitur nihil in fidem peccantes episcopi, propter solum ecclesiasticum ordinem, & propter causam pecuniariam anathemati & post mortem subijciuntur: quanto magis Theodorus, qui in ipsum DEVM peccauit? Quantùm autem ad insipientiam dicentium, non oportere anathematizari post mortem eos, qui in sua impietate mortui sunt: oportebat nec eos, qui iniustè condemnati sunt patres, post mortem reuocari, quale contigit in Ioanne sanctæ recordationis episcopo Constantinopolitanæ ciuitatis, ab vniuersali Ecclesia post mortem reuocato, & in Flauiano sanctæ memoriæ & ipso episcopo Constantinopolitanæ ciuitatis, iniustè quidem in vita condemnato, iustè autem post mortem reuocato tam à sanctæ memoriæ papa LEONE, quàm à sancta Chalcedonensi synodo. Ex hoc autem contingit secũdùm illorum verba, hereticos quidem sanctis patribus connumerari, vtpotè liberatos debita eis condemnatione, sanctos autem patres iniustè condemnatos, hæreticis coniungi, vtpotè nõ soluta contra eos facta iniqua damnatiõe. Omnibus autem magis credendus est doctor Dominus Deus noster Iesus Christus, de se dicens: Sic enim dilexit Deus mundum, vt filium suum vnigenitum daret, vt omnis qui credit in eum, non pereat, sed habeat vitam æternam. Non enim misit Deus filiũ suum in mũdum, vt iudicet mundum, sed vt saluetur mundus per ipsum. Qui credit in eum, non iudicatur: qui autem non credit, iam iudicatus est, quia non credit in nomine vnigeniti filij dei. Et spiritus autem sanctus per prophetam Dauid dicit, impios non resurrecturos in iudicio. Tali igitur dñi sententia prolata aduersùs omnem impium, & nihil discernẽte inter viuos & mortuos hæreticos, quomodò audent resistere tali sententię, & eos, qui semèl impiè egérunt, & propter hoc iam à Domino condemnati sunt, dicere, nõ oportere post mortem condemnari? Et diuinus autem Apostolus, qui Christũ in semetipso habet loquentem, non solùm aduersùs homines, sed etiàm aduersùs angelos talem protulit sententiam, dicẽs in epistola ad Galatas: Sed licèt nos aut angelus de cęlo euangelizauerit, prętereq̃ quod euangelizauimus vobis, anathema sit. Et qs ità impius est, vt pręsumat dicere, quòd Theodori impia scripta, vel pars eorum, tradita est aliquandò sanctæ Ecclesiæ Dei, & nõ statim, qui ausus est aliquid tale loqui, anathemati subiectus est à sanctis patribus? Si quis igitur post eiusmodi rectam confessionem, & hæreticorum condemnationẽ, saluo manente pio intellectu, de nominibus vel syllabis vel dictionibus contendens, separat se à sancta Dei Ecclesia, tanquàm nõ in rebus, sed in nominibus solis & dictionibus posita nobis pietate: talis, vtpotè dissensiõib⁹ gaudẽs, rationem pro semetipso, & pro deceptis & decipiendis ab eo, reddet magno Deo & saluatori nostro Iesu Christo in die iudicij.

Ioan.3.b

Pſal.24

Galat.1.b

EPISTOLA PONTIANI EPIscopi ad Iustinianum Imperatorem de tribus Capitulis.

CLementissimo atq; pijssimo filio Iustiniano Imperatori, Põtianus episcopus in Domino salutem. Principaliter nomen ab ipsis cunabulis iustitiæ suscepisti, & iust⁹ Dominus, qui ità præsciuit, vt nomen antè iustitiæ tribueret, cui imperij postmodùm gubernacula contulisset. Adunata est igitur gratia creatoris nõ solùm in nomine, verùm etiàm & merito, cuius vita exaltata est imperando, & imperium iustè viuendo. Dignatus es nos in Aphricanis partibus commanẽtes literis admonere, qualẽ fidem teneas & defendas. Cognouim⁹, quòd Domin⁹ B. Petro

statuit, dicens: Super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam, & portę inferi non præualebunt aduersùs eam, & tibi dabo claues regni cęlorũ. Exultauit spũs noster, hoc firmiter te pijssime esse Imperator, quod Apostolica fides prædicat, credentes, quòd à rectæ credulitatis tramite nõ declines. Talẽ enim decet esse Imperatorem, pium, iustum, fidelem, qualẽ te nos esse cognouimus. In extremo itaq; epistolæ vestrę cognouimus, quod nos non mediocriter remordet, debere nos Theodorum, & scripta Theodoreti, & epistolam Ibæ damnare. Eorum dicta ad nos vsq; nunc minimè peruenerunt. Quòd si & peruenerint, & aliqua ibi apocrypha, quæ cõtra fidei regulã dicta sint, legerimus: dicta possumus respicere, nõ authores dictorum iam mortuos, præcepti condẽnatione dãnare. Quòd si adhuc viuerent, & correpti errorem suum nõ condemnarent, iustissimè damnarentur. Nunc autẽ quibus recitabit sententia damnationis nostræ? Quod in eis recorrigatur, non est. Sed timeo, pijssime Imperator, nè sub obtentu damnationis istorũ, Eutychiana hæresis erigatur: & dum minima iudicia non spernimus, ad maiorem hæresim collisionemq; veniamus. Et quid nobis cum mortuis inire bellum, vbì nulla inuenitur in congressione victoria? Apud iudicẽ verum iam tenẽtur, ad quem nullus appellat. Per ipsum, in quo nos honoratis & diligitis, supplicamus clemẽtiam tuam, vt pax permaneat temporib⁹ tuis, nè, dum quæris damnare iam mortuos, multos inobedientes interficias viuos, & exindè cõpellaris reddere rationem ei, qui venturus est iudicare viuos & mortuos.

Matth. 16.c

DECRETA
AGAPETI PAPAE.

Ex libro pontificali.

AGapetus natione Roman⁹, ex patre Gordiano presbytero, clericus ad sanctos Ioannem & Paulũ, sedit mẽses 11. dies 18. Hic in ortu episcopatũs sui libellos anathematis, quos inuidię dolo extorserat Bonifaci⁹ presbyteris & episcopis contra canones & contra Dioscorum, in medio ecclesiæ congregatis oñibus, incendio cõsumpsit, & absoluit totã Ecclesiam ab inuidia persidorũ. Hic missus est à Theodatò rege Gothorum, ad dñm Iustinianũ Augustũ in legationẽ: quia eodẽ tempore Imperator dñs Iustinianus Augustus indignatus est Theodato regi, eò ꝙ occidisset reginã Amalasuntham filiam Theodorici regis, cõmendatam sibi, qui eum regem fecerat. Qui Agapetus pergens Constantinopolim, 10. Kalẽ Maij ingressus, susceptus est cum gloria. Et primùm cœpit habere altercationẽ cũ pijssi-

Anno Dominí 533.

mo principe Imperatore domino Iustiniano Augusto de religione. Cui beatiss. Agapetus episcopus cõstantissimè fidei apostolicæ responsum reddidit de Dño Iesu Christo, Deo & homine, hoc est, de duabus naturis in Christo. Et dum contentio versaretur, ità Dominus adfuit, vt episcopum Cõstantinopolitanum, nomine Anthimum, inueniret Agapetus papa hæreticũ. Cumq; contentio verteretur cum Augusto & Agapeto papa, dixit ei Imperator Iustinianus: Aut cõsenti nobis, aut exilio deportari te faciam. Tunc beatiss. papa Agapetus respondit cum gaudio, dicẽs ad Imperatorem: Ego quidem peccator ad Iustinianum Imperatorem Christianissimum venire desideraui, nunc autem Diocletianum inueni. Qui tamen minas tuas non ptimesco. Et dixit ei iterùm Agapetus venerabilis papa: Tamẽ, vt scias tu cum idoneum non esse religioni Christianæ, episcopus tuus cõfiteatur duas naturas in Christo. Tunc accersito ex præcepto Augusti episcopo Constantinopolitano, nomine Anthimo, & discussione facta, núquàm voluit confiteri in doctrina catholicæ responsionis ad interrogationem B. papæ Agapeti duas naturas in vno Domino Iesu Christo. Quem cùm vicisset S. papa Agapetus, glorificat⁹ est ab omnibus Christianis. Tunc pijssimus Augustus Iustinianus gaudio repletus humiliauit se sedi apostolicę, & adorauit beatiss. Agapetum papam. Eodem tempore eiecit Anthimum à communione, & expulit in exilium. Tunc pijssimus Augustus Iustinianus rogauit beatiss. papam Agapetum, vt in locũ Anthimi, episcõpum catholicũ consecraret nomine Mennam. Qui Agapetus papa omnia obtinuit, pro quibus missus fuerat. Post dies verò aliquantos ægritudine correptus, defunctus est Constantinopoli. Cuius corpus in loculo plumbeo translatum est Romam, vsque in basilicã B. Petri apostoli, vbi & sepultus est 12. Kaleñ Octobris. Hic fecit ordinationem in vrbe Roma, diacones 4. episcopos per diuersa loca numero 11. Et cessauit episcopatus mensem vnum, dies 28.

¶Ex Gratiani decreto desumptum.

De cõ. dist. 1. Agapetus

Agapetus papa, vas catholicum, euangelij tuba, præco iustitiæ, sacra altaris sedisque velamina, sacrilegis Anthimi infecta fabulis, suis catholicis precibus deleuit.

EPISTOLA AGAPETI PAPÆ ad Anthimum Constantinopolitanum episcopum. de duabus naturis in vno Christo.

AGAPETVS Anthimo episcopo salutem. Multo gaudio essem repletus, si te talem circa Ecclesię pacem & gloriosissimi Imperatoris atque populi doctrinam reperissem, qualem te in primordio esse audiui. Sed nunc, qa didicimus à reuerendissimis fratribus, te contra statuta patrum, Imperatorem & reliquos populos docere, ità vt negata humanæ carnis atque animæ veritate, tantùm Dominum nostrum Iesum Christum vnius asseras esse naturæ, tanquàm verbi Deitas ipsa se in carnem animamque verterit, & tanquàm concipi ac nasci, nutriri & crescere, crucifigi ac mori, sepeliri ac resurgere, & ascendere in cælum, sedere ad dexteram patris, venire ad iudicandos viuos & mortuos, diuinæ tantùm voluntatis fuerit, quæ nihil horum in se sinè carnis recipit veritate: quæ natura, vnita naturæ patris, natura est spiritussancti, simulque impassibilis, simulque incommutabilis, sempiternæ Trinitatis indiuisa vnitas, & vnius voluntatis æqualitas. Vndè si aliquis malæ voluntatis homo, aut infidelis quisque desciscit, nè conuincatur Deitatem passibilem sentire atque mortalem, & tamen verbi incarnati, id est, verbi & carnis, vnam ausus fuerit pronunciare naturam, manifestè in apertam & Deo odibilem trãsit insaniam, qui mediatorem Dei & hominum, hominẽ Iesum Christum, simulatoriè credit omnia egisse, nec verũ in ipso corpus, sed phantasticam eius corporis speciem, oculis apparuisse cernentium. Quę impietatis mendacia quoniam olim fides catholica detestatur, & talia assertionum sacrilegia concordibus per totum mundum beatorum patrum dudũ sunt damnata sententijs, nõ dubium est, eam nos fidem prędicare atque defendere, quam sancti apostoli docuerunt, & hactenùs eorum, suorumque successorum sequens sancta hæc Romana & apostolica Ecclesia doctrinam, tenuit ac tenet, docuit & docet. Si quidam enim ità sunt obcæcati, & à lumine veritatis alieni, vt verbi Dei à tempore incarnationis denegent veritatem: ostendant, in quo sibi Christianum nomen vsurpẽt, & cum euangelio veritatis, qua ratione cõcordẽt, si per virginis partum aut caro sinè deitate, aut deitas est orta sinè carne. Sicut enim negari non potest, (Euangelista dicente) quòd verbum Ioan.1.b caro factum est, & habitauit in nobis: ità negari non potest, (beato Apostolo Paulo prędicante) quòd DEVS erat in CHRISTO, 2. Cor. 5.d mundum reconcilians sibi. Quæ autem reconciliatio esse posset, qua humano generi repropiciaretur DEVS, si hominis causam mediator DEI & hominum non susciperet? Qua verò ratione veritatem mediatoris implet, nisi quia, qui in forma DEI æqualis est patri, in forma serui particeps esset & nostri, vt mortis vinculũ, vnius prævaricatione contractum, vnius morte, qui solus morti nihil debuit, solueretur? Effusio enim iusti sanguinis Christi, tam fuit diues ad precium, vt si vniuersitas captiuorum in redemptorem fieret, nullum diaboli vinculum retineret. Quoniã (sicut Apostolus ait) Vbi abũ- Rom. 5.d dauit peccatum, superabũdauit & gratia. Et

cùm sub peccati præiudicio nati, poestatem acceperint ad iustitiam renascendi, validius factum est donum libertatis, quàm debitum seruitutis. Quam itaq; sibi in huius sacramẽti prędidio spem relinquunt, qui in saluatore nostro negant humani corporis veritatem? Dicant, quo sacrificio reconciliati, quo sanguine sunt redempti? Quis est (vt Apostolus ait) qui tradidit semetipsum pro nobis oblationem & hostiam Deo in odorem suauitatis? aut quod vnquàm sacrificiũ fuit sacratius, quàm quod verus & æternus pontifex altari crucis per immolationẽ suæ carnis imposuit? In conspectu Domini preciosa mors iustorum fuit: nullius tamẽ insontis occisio, redemptio fuit mundi. Acceperũt iusti, non dederunt, coronas. De fortitudine fidelium exempla nata sunt patientiæ, nó dona iustitiæ. Singulares quippe in singulis mortes fuerunt, nec alterius quisquam debitũ suo fine persoluit, cùm filius hominis, vn⁹ solus Dominus noster IESVS CHRISTVS, qui verè agnus erat immaculatus, extiterit, in quo omnes crucifixi, omnes mortui, omnes sepulti, omnes sunt etiàm suscitati. De quibus ipse dicebat: Cùm exaltatus fuero à terra, omnia traham ad meipsum. Fides etenim iustificans impios, & creans iustos, ad humilitatis retracta participium, in illo acquirit salutem, in quo solo homo se inuenit innocentem, liberum habens per gratiam DEI de eius potentia gloriari, qui contra hostem humani generis in carnis nostræ humilitate congressus, his victoriam suã tribuit, in quorum corpore triumphauit. Licèt ergò in vno Domino nostro Iesu Christo vero dei atque hominis filio, verbi & carnis vna persona sit, quę inseparabiliter atque indiuisè habeat actiones communes, intelligendæ tamen sunt ipsorum operum qualitates. Et sic verę fidei contẽplatione cernendum est, ad quæ prouehatur humilitas carnis, & ad quæ inclinetur altitudo Deitatis: quid sit, quod caro sinè verbo non agit: & quid sit quod verbum sinè carne nó efficit. Sinè verbi enim potentia nec conciperet virgo, nec pareret, & sinè veritate carnis obuoluta pannis infantia non iaceret. Sinè verbi potentia non adorarent Magi puerum stella indice declaratum, sinè veritate carnis non iuberetur transferri in Aegyptum puer, & ab Herodis persecutione subduci. Sinè verbi potentia non diceret vox patris missa de cælo, Hic est filius meus dilectus, in quo mihi benè complacui, ipsum audite: & sinè veritate carnis non protestaretur Ioannes: Ecce agnus DEI, eccè qui tollit peccata mundi. Sinè verbi potentia redintegratio non fieret debilium, & viuificatio mortuorum, & sinè veritate carnis, nec cibus ieiuno, nec somnus esset necessarius fatigato. Postremò sinè verbi potentia non se Dominus patri profiteretur æqualem, & sinè veritate car-

Ephe.5.a

Psal.115.

Ioan.12.c

Luc.2.c Luc.2.a

Matth.2.c

Matth.3.d Matth.17.a

Ioan.1.d

Ioan.10.f Ioan.14.b

nis, non idem diceret patre se esse minorem, cùm Catholica fides vtrunque suscipiat, vtrunque defendat, quæ secundùm confessionem beati Petri Apostoli, vnum CHRISTVM DEI viui filium, & hominem credit & verbum. CHRISTVS verò DEVS noster ità inter DEVM & hominem mediator apparuit, vt in vnitate personæ copulans vtranque naturam, & solita sublimaret insolitis, & insolita solitis temperaret. Quid igitur? Cùm CHRISTVS sit DEVS & homo, loquitur homo, & calũniaris Deo? Ille in se naturam commendat humanam, tu in illo audes deformare diuinam? Gemina ergò est substantia CHRISTI, diuina scilicet, qua æqualis est patri: humana verò, qua minor est patre. Vtrunque autem simul non duo, sed vnus CHRISTVS, nè sit quaternitas, non Trinitas, DEVS. Sicut enim vnus est homo in anima rationali & carne, sic vn⁹ est CHRISTVS DEVS & homo: ac per hoc CHRISTVS DEVS, anima rationalis & caro. CHRISTVM in his omnibus, CHRISTVM in singulis confitemur, Deus te conuertat in bonum, frater, & rectæ fidei normam te in omnibus tenere, & docere concedat. Amen. Data Kaleñ Maij, Iustiniano 4. & Theodato viris clariss. coss.

DECRETA SILVERII PAPAE.

Ex libro pontificali.

Anno Domini 534.

SILVERIVS natione Campanus, ex patre Hormisda Episcopo Romano, sedit annum vnũ, menses qnque, dies 11. Hic leuatus est à tyranno Theodato sinè deliberatione decreti. Qui Theodatus corruptus pecunię dato, talem timorem indixit clero, vt qui non consentirent in eius ordinatione, gladio punirentur. Sacerdotes quidam non subscripserunt in eum, secundùm morem antiquum, neque decretum confirmauerunt ante ordinationem. Iam autem ordinato Siluerio sub vi & metu, propter adunationem ecclesiæ & religionis, postmodùm subscripserunt presbyteri. Post menses verò duos, nutu diuino extinguitur Theodatus tyrannus, & leuatur rex Vittigis. Eodem tempore Vittigis ambulauit Rauennam, & cum vi tulit filiam Amalasunthæ reginæ sibi vxorem. Ob hoc indignatus dominus Imperator Iustinian⁹ Augustus, quia reginam sibi cõmendatam occidisset Theodatus, misit Belissarium patricium cum exercitu, vt liberaret omnem Italiam à captiuitate Gotthorum. Tunc veniens Patricius si-

præscriptus in partes Siciliæ, fuit ibi aliquantum temporis. Audiēs autem, quòd Gotthi sibi fecissent regem cōtra votum domini Iustiniani Augusti, venit in partes Campaniæ iuxta ciuitatem Neapolim, & cœpit obsidere eam cum exercitu suo, quia noluerunt ciues Neapolitani aperire ei. Eodem tempore pugnando Patricius cōtra ciuitatem, introiuit, & ductus furore, interfecit Gotthos, & omnes ciues Neapolitanos, & misit prædam, vtnec ecclesijs parceret prædādo, ità vt vxoribus p̄sentibus, maritos earum gladio interficeret, & captiuos filios & vxores nobilium exterminaret, nullis parcens nec sacerdotibus, nec seruis Dei, nec virginibus sanctimonialibus. Eodem tempore bellum fuit maximum, veniente Vittige contra Belisarium Patricium, & contra vrbem Romam. Ingressus autem Belisarius Patricius in vrbē Romam 4. Iduum Decemb. custodijs & munitionibus, vel fabricis murorum, ac reparatione fossati, circundedit ciuitatem Romanā & muniuit. Nocte ipsa, qua introiuit Belisarius Patricius, Gotthi, qui erant in ciuitate, vel forās muros, fugerūt, & omnes portas apertas dimiserunt, & fugerunt Rauennam. Et pòst colligens Vittigis rex multitudinem Gotthorum, regressus est contra Romam, ix. Kaleñ Martias. Et fixit castra ad pōtem Miluium, & cœperunt obsidere ciuitatē Romanam. Tunc Patricius Belisarius, qui, p nomine Romano erat, inclusit se Romæ intra ciuitatem. His diebus obsessa est ciuitas, vt nulli esset facultas exeundi, vel introēundi. Tunc omnes successiōes priuatæ vel fisci, vel ecclesiæ, incendio consunptæ sunt, homines verò gladio interēpti sunt. Quos gladius, gladius: quos fames, fames: quos morbus, morbus interficiebat. Nam & ecclesiæ, & corpora sanctorū martyrum, exterminata sunt à Gotthis. Intra ciuitatem aūt grandis fames erat, vt aqua venūdaretur precio, nisi Nympharū remediū subueniisset. Pugnæ aūt maximæ erāt cōtra ciuitatē. His diebus Belisarius Patricius repugnādo cōtra regē Vittigē vel multitudinē Gotthorū, protexit Romanos, vel ciuitatē custodia sua liberauit & nomen Romanū. Tūc obsessa est ciuitas annū vnū & portus Romanus à Gotthis. Patricius verò Belisari⁹ pugnādo vicit Gotthos. Et postmodùm fugerūt Gotthi Rauennam post annū vnū. Eodē tēpore tanta fames fuit p vniuersum mundū, vt Datius Eps ciuitatis Mediolanen, relatiōe sua hoc euidenter narrauerit, eò q̄ in partib⁹ Liguriæ mulieres filios suos comedissent penuria famis, de quib⁹ retulit ex ecclesiæ suæ fuisse familia. Eodem tēpore ambulauit Patrici⁹ Belisari⁹ Neapolim, & ordinauit eū, & postmodùm venit Romā, q̄ suscept⁹ est à dño Siluerio benignè. Et abijt Belisarius Patrici⁹ in palatiū Pincianū 6. Id⁹ Maias, indictiōe xv. Tūc erat Vigili⁹ diaconus apocrisarius in Constātinopoli. Dolēs autem Augusta pro Anthimo patriarcha, quòd depositus fuisset à sancto Agapeto papa, quia hæreticum eum reperisset, & in loco eius constituisset Mennam seruum Dei, consilio vsa cum Vigilio diacono, misit Epistolā Romam ad Syluerium papam, rogans & obsecrans, nè pigriteris ad nos venire, aut certè reuoca Anthimum in locum suum. Et cùm legisset beatus Siluerius literas, ingemuit & dixit: Modò scio, quia causa hæc finem vitæ meę adducit. Sed beatissimus Siluerius fiduciam habens in Domino & beato Petro, rescripsit, dicens: Dña Augusta, ego rem istam nūquàm ero facturus, vt reuocem hominem hæreticum in sua nequitia damnatum. Tunc indignata Augusta, misit iussiōes suas ad Belisarium patricium pèr Vigilium diaconē, ità continentes: Vide aliquas occasiones in Siluerium papam, & depone illum de episcopatu, aut festinus certè trāsmitte eum ad nos. Eccè ibi habes Vigilium archidiaconem & apocrisarium nostrum charissimum, qui nobis pollicitus est reuocare Anthimum patriarcham. Tunc suscipiens iussionē Belisarius patricius, dixit: Ego quidem iussiōem facio: sed is, qui interest in necē Siluerij papæ, ipse reddet rationem de factis suis Domino Iesu Christo. Et vrgēte iussione, exiērunt quidam falsi testes, qui dixerunt: Quia nos multis vicibus inuenimus Siluerium papam scripta huiusmodi mittētem ad regem Gotthorum: Veni ad portam, quę vocatur Asinaria, iuxta Lateranas, & ciuitatē tibi trado & Belisarium patricium. Quod audiens Belisarius, primò non credebat: sciebat enim, quòd per inuidiam hæc de eo dicebātur. Sed dum multi in eadem accusatione persisterent, pertimuit. Tunc fecit Belisarius patricius beatū Siluerium papā venire ad se in palatiū Pincis, & ad primum & secūdum velum retinuit omnē clerū. Ingressis itaq; Siluerio cū Vigilio solis in mausoleo, Antonina patricia sedebat in lecto, & Belisarius patrici⁹ sedebat ad pedes eius. Et dum vidisset eum Antonina patricia, dixit ad eum: Dic domine Siluestri papa, qd fecim⁹ tibi & *Romani, vt tu velles nos in man⁹ Gotthorū traderē? Et adhuc ea loquente, ingressus subdiaconus regionarius regionis primæ, tulit palliū de collo eius, & duxit eum in cubiculū: & expolians eū, induit eum monachicam vestem, & abscondit eum. Tunc Sixtus subdiaconus regionis sextę, videns eum iam monachum, egressus sorās, nunciauit ad clerum, dicens, quia dominus papa depositus est, & fact⁹ est monach⁹. Quod audientes fugerunt oēs. Quem suscepit Vigilius archidiacon⁹ in sua quasi fide, & misit eum in exilium ad Pōtianas, & sustentauit eum pane tribulationis & aqua angustiæ. Qui deficiēs, mortuus est, confessor factus. Qui etiàm sepult⁹ est in eodē loco, XII. Kalend. Iunij. ibiq; occurrit multitudo malè habētium, & saluantur. Hic fecit ordinationem vnam per mensem Decembris, presbyteros 13, diacones quinq;, Episcopos per diuersa loca numero 19. Et cessauit episcopatus dies sex.

EPISTOLA AMATORIS *Episcopi ad eundem.*

BEatissimo Siluerio Amator Episcopus. A quibusdam, pater dilectissime, illis à partibus aduentantibus audiuimus, vos à sede sancti Petri iniustè pulsum, exilio destinatum. Quod nimis graue ferentes, misimus parua munuscula, id est, argenti libras XXX, ad vestram vestrorumq; sustētationem: quæ petimus, vt ità grato animo suscipiatis, sicut grata mittuntur intentione. Precamur quoquè, vt per vestram epistolam nobis remandare non dedignemini, qualiter circa vos sit actum, vel modò agitur, vt certam rationem de vobis scire, & fratribus valeam nunciare. Quid em̄ putas de nobis fieri, pater summe, cùm de summo pastore, & vicario sancti Petri talia siunt? Vos tamen nolite multùm tristari, sed confortamini semper in Domino: quoniam potens est diuinitas immensæ tempestatis incerta bono serenitatis amouere. Ora pro nobis beatissime papa.

Rescriptum eiusdem ad Amatorem Episcopum.

DIlectissimo atq; amantissimo Amatori episcopo, Siluerius. O quàm bona est charitas, quæ absentia per imaginem, præsentia sibimetipsi exhibet per amorem. Diuisa tangit, confusa ordinat, inæqualia sociat, imperfecta perficit. Quā rectè prædicator egregius vinculum perfectionis vocat, quia virtutes quidem cæteræ perfectionem generāt, sed tamē eas charitas ligat, vt ab amantis mēte dissolui iam nequeant. Hac itaq; virtute, frater charissime, plenum te reperio, dum nō solùm de me scisciscitando, & visitando curam habes, sed etiàm bonis tuis me fulcire & sustentare non desinis. Quanta autem mala in me peracta sunt, nec enarrare, nec scribere tibi per omnia possum. Ante omnia verò Patricia infesta mihi erat, eò quòd non restituebam Anthimum dudùm patriarcham Constantinopolitanū, quē sanctę memorię Agapetus prædecessor meus suis meritis damnauit. Vrgente quoquè eius iussione, exiērunt quidam falsi testes dicētes aduersùm me crimina, quorum nunquàm particeps fui. Sed dum multi in eadem accusatione persisterēt, timuit Belisarius patricius noster, & mādauit me ad se venire pacificè pro quibusdam Ecclesiasticis dispositionibus in palatium Pincis, & ad primum & secundum velum retinuit omnem clerum & populum, qui mecum veniebat, & nullū permisit introire nisi me solūm, & Vigilium diaconē * meum. Me verò vi rerēto, & ante prædictam Patriciam deducto, miserunt in exilium, in quo modò sustētor pane tribulationis & aqua angustię.

Ego tamē propterea nō dimisi, nec dimitto officium meū: sed cum Episcopis, quos congregare potui, eos qui talia erga me egērunt, anathematizaui, & vnà cum illis Apostolica & synodali authoritate statui, nullū vnquàm taliter decipiendum, sicut deceptus sum: & si aliquis deincèps vllum vnquàm episcoporū ità deciperet, anathema maranatha fieret in conspectu Dei & sanctorum angelorum. Similiter sanctorum patrum roborantes decreta, statuimus (licèt sæpissimè iam statutū fuerit) nec falsos, nec inimicos suspectos accusatores vel testes vnq̄ super episcopos suscipi, eisq; nocere nullatenus posse: qa falsam, aut suspectā, aut odiosam vocem, aut funestam, potiùs interdici, q̄ audiri sanctis patribus placuit. Summoperè, charissime, tales cauendi sunt, & auertendi atq; reijciendi, si nocentes apparuerint: quia non solùm Ecclesiasticæ, sed etiàm seculi leges tales non suscipiunt, sed repellunt. Vndè scriptum est: Os impiorū deuorat iniquitatem. Et Dominus per prophetā loquitur, dicens: Cum sancto sanctus eris, & cum viro innocente innocenter ages. Cum electo electus eris, & cū puerso puertēris. Et Apostolus inquit: Peruertūt mores bonos colloqa mala. Idcircò (vt iam p̄libatū est) mali semper cauendi, & bonis atq; beneuolis est inhęrēdum, vt periculum desidiæ, quātùm possumus, deuitemus: & nè pestis hęc latiùs diuulgetur, seueritate (qua possumus) abscindamus, quoniā nō temeritas interuenit præsumptiōis, vbi est diligētia pietatis. Agat semp vnusquisq; vestrūm hac informatione, Apostolica sultus authoritate iuxta vires suas, & fraterna dilectione ac sancta religione mores proprios conseruare, & in cōmuni alterutrùm adiuuare, & in charitate permanere, & Dei voluntati indesinēter studeat inhærere, vt simul laudātes Dñm, indefessas illi gratias semper agamus. Vale in Christo charissime semper, & prædicta (put meliùs poteris) Dño opē ferente, adimplere, & reliquos fratres Apostolica authoritate informare studeto. Data 9. Kaleñ Decembris, Iustiniano 5. & Belisario viris clariss. coss.

Ephes. 3. c

1. Cor. 16. d

Prou. 19. d

Psalm. 17.

1. Cor. 15. d

EPISTOLA SILVERII *Papæ ad Vigilium.*

SIluerius episcop⁹ Vigilio. Multis te trāsgressiōibus irretitū sacerdotalis iamdudùm nouit generalitas. Et quia cruentis humano sanguine manib⁹ decessoribus nostris peruicacia tua subripiens, Leuiticis p̄sumpseris excubare ministerijs, pleriq; nouerūt fideliū. Nam quia contra iura canonica temporibus sanctæ memoriæ Bonifacij papæ, ipso viuēte, successor eius designari conabaris, nisi tibi amplissimi senatūs obuiāsset iustitia, tunc prouidentia pastorali ac pontificali authoritate tua execranda iam debuerāt auspicia detruncari. Sed dum paruum vuln⁹ in te neglectum est, insanabile accreuit apostema:

flema: quod nisi ferro altiùs abscindatur, fomentorum sentire non potest medicinam: quippe qui nequissimi spiritûs audacia, ambitionis phrenesim concipiens, in illius apostolici medici, cui animas ligandi soluendiq; Matth. 16. c collata & concessa potestas est, versaris contumeliam, nouumq; scelus erroris in Apostolica sede rursùs niteris inducere & in morem Simonis, cuius discipulum te ostendis operibus, data pecunia, meq; repulso, qui (fauente Dño) tribus iam iugiter emensis temporibus ei præsideo, tempora mea nitaris inuadere. Habeto ergò cum his, qui tibi consentiunt, pœnæ damnationis sententiam: sublatumq; tibi nomen & munus ministerij sacerdotalis agnosce, sancti spiritûs iudicio & 23.q.4. Belisarius patricius, Apostolica à nobis authoritate damnatus. 25.q.2. Sic decet quidē Sic enim decet fidē sanctorum patrū in Ecclesia seruari catholica, vt, quod habuit, amittat, qui improbabili temeritate, quod nó accepit, assumpserit. Data octaua Kalend. Iulij, principe Basilio. Cælius Siluerius papa vrbis Romæ, huic decreto anathematis in Vigilio peruasore facto, ad omnia statuta cõsensum præbens, subscripsi, pariter & quatuor episcopi subscripserunt, id est, Terracinensis, Fundanus, Firman⁹, & Minturneñ. Data ista chartula per Anastasium subdiaconum.

DECRETA
VIGILII PAPAE.

Ex libro pontificali.

Anno Domini 535. VIgilius natione Romanus, ex patre Ioanne consule, sedit annos 17. menses 6. dies 26. Eodem tempore Belisarius patricius cõmisit bellum cum Vittige rege Gothorum. Quem fugientem noctù, insecutus est Ioãnes magister militũ, cognomẽto Sanguinarius, & tenuit eum, & adduxit ad Belisarium, & ad Vigilium Romam. Tunc dederunt ei sacramenta in basilica Iulij, vt saluum illum perducerent ad Iustinianum Imperatorem. Quem cùm adduxissent in Constantinopolim, gauisus est Imperator, & fecit eum patricium, & comitẽ, & trãsmisit eum iuxta fines Persarum, & ibi vitam finiuit. Belisariũ verò interrogauit Imperator, quomodò se haberet cum Romanis, vel quomodò in loco Siluerij statuissent Vigilium. Tunc gratias ei egerũt Imperator & Augusta, & data ei dignitate, iterùm misit eum in Africam. Qui veniens in fines Africę, sub dolo pacis interfecit Gontharidem regẽ Vandalorum, & redacta est Africa sub republica. Tunc Belisarius patricius veniẽs Romam, de spolijs Vandalorum obtulit beato Petro Apostolo per manus Vigilij papæ, crucem auream cum gemmis, pensantem libras centum, in qua scripsit victorias suas. Cerostrata argẽtea deaurata maiora duo, quæ stãt vsq; hodiè ante corpus beati Petri Apostoli. Sed & alia multa dona & eleemosynas pauperum largitus est. Fecit etiàm Belissarius patricius xenodochiũ in via Lata, & in via Flaminea iuxta ciuitatem *Ortas monasterium sancti Iuuenalis, vbì possessiões & dona multa largitus est. Eodem tẽpore Theodora Augusta scripsit ad Vigilium papam: Veni, adimple nobis, quę prona volũtate tua promisisti de pãtre nostro Anthimo, & reuoca eum in officio suo. Ad hęc rescripsit Vigilius: Absit hoc à me, domina Augusta. Priùs loquut⁹ sum malè & insipienter, modò autem nullo modo tibi consentio, vt reuocem hominem hæreticum & anathematizatũ. & si indignus vicarius sum B. Petri Apostoli, quomodò fuerunt antecessores mei sanctissimi Agapetus & Siluerius, qui eum damnauerũt? Tunc Romani fecerunt suggestiones suas cõtra Vigilium, eô q; cum consilio eius depositus fuisset Siluerius beatissimus papa. Suggerimus, inquiunt, pietati tuæ, quia malè agit cum seruis tuis Romanis & cum ipsâ plebe sua, & qa homicidam illum accusamus. Sic est in furorem versus, vt daret alapam notario suo. Qui mox ad pedes eius cadẽs, expirauit. Item dedit nepotem suum Vigilius Asterio consuli filium mulieris viduæ, quo *casu faciente, fecit eum teneri nocte, & tam diù cædi quãdiù vitam finiret. Quo audito, Augusta misit Anthemium Scribonẽ cum iussione sua, & cum virtute maiore ad Romam, dicens: Exceptis omnibus in basilica sancti Petri, parce: nam si in Lateranis, aut in palatio, aut in qualibet Ecclesia inueneris Vigilium, mox imposità in nauim, perduc eum vsque ad nos. Nam per viuentem in secula excoriari te faciam. Qui Anthemius Scribon veniens Romam, inuenit eum in Ecclesia sanctæ Cæciliæ, x. Kalẽ Decembris, (erat enim dies natalis eius) munera eum erogantem ad populum. Tenẽtes ergò eum, deposuerunt ad Tiberim, & miserunt eum in nauim. Plebs autem & populus sequebatur eum, acclamantes, vt orationem ab eo acciperent. Datą; oratione, respondit omnis populus, Amen, & mota est nauis. Vidẽtes Romani, quòd mota esset nauis, in qua sedebat Vigilius, cœpit populus iactare post eum lapides, fustes *, cacabos, & dicere: Fames tua tecum. Mortalitas tecum. Malè feci- *cum adhuc mes tua tecum. Mortalitas tecum. Malè feci- bus, & sti Romanis, malè inuenias vbì vadis, et qui- dam amatores eius secuti sunt eum de Ecclesia. Qui ingressus Siciliam in ciuitatem Catanẽsem, permissus est facere ordinationem per mẽsem Decembrem presbyteros & diacones, in quibus retransmisit Romæ Amplianum presbyterum, & vicedominum suum, & Valentinum Episcopum ad sanctas Rufinam & Secundam, ad custodiẽdum Lateranas, & gubernandum clerum, & valefacieas omnibus, ingressus est Constãtinopolim in vigilia natalis Dñi nostri Iesu Christi. Tunc obuius est ei Imperator, & osculantes se, cœperunt

perunt flere, & plebs illa psallebat ante eum vsque ad Ecclesiã sanctæ Sophiæ, dicens: Ecce aduenit dominator Dominus, &c. Per biennium verò fuerunt contentiones de Anthimo patriarcha, quomodò promisisset reuocare & remittere eum in locum suum, & cautionem manûs suæ ostendebant, cùm ipse misserat eum in ordine suo reuocare. Sed Vigilius nullatenùs eis voluit cõsentire: sed tãta roborat⁹ virtute, magìs mori desiderabat, quàm viuere. Tunc Vigilius Papa dixit: Vt video, non me fecerunt venire ad se Iustinianus & Theodora pijssimi principes, sed hodiè scio, quòd Diocletianum & Eleutheriam inuẽni. Facite vt vultis, digna enim factis recipio. Tunc dedit alapam in faciem eius quidam, dicens: Homicida, nescis, quibus loquer? Nescis, quia Siluerium papam occidisti? & filiũ mulieris viduæ, ad calces & fustes interfeciſti? Tunc fugiens in basilicam sanctæ Euphemiæ, tenuit columnã altaris. Qui tractus ab ea, eiectus est foràs Ecclesiam. Fecit autem mitti funem in collum eius, & traxerunt eum per totam ciuitatem vsq; ad vesperam. Tunc misso in custodiã dabatur ei modicum panis & aquæ. Clerus autem Romanus, qui cum eo erat, missus est in exilium ad diuersa metalla incidenda. Tunc Gotthi fecerũt sibi regem Badiullam, qui Totila nuncupabatur, qui descendens Romam obsedit eã. Et facta est fames in ciuitate Romana talis, vt etiàm natos suos vellẽt comedere. Quadam die intrauit Romã à porta sancti Pauli, indictione 13. Tota enim nocte fecit buccinã clangi, vsque dum cunctus populus fugeret, aut per ecclesias se celarẽt, nè gladio Romani vitam finirent. Habitauit rex cum Romanis, quasi pater cum filijs. Tunc quidam de senatoribus fugientes, Citheus, Albinus, & Basilius patricius & cõsul, ingressi sunt Cõstãtinopolim, præsentati ante Imperatorem afflicti & desolati. Tunc consolatus est eos Imperator & ditauit eos, sicut digni erãt, tãquàm consules Romani. Eodem tempore Imperator Iustinianus misit Narsetem eunuchum & cubicularium suum in Italiam, cui, data pugna cum Gotthis, donauit Deus victoriam, & occisus est rex, & multitudo Gothorum interfecta est. Tunc adunatus clerus rogauerunt Narsetem, vt vnà cum eius suggestione rogarent principem, vt si adhuc viueret Vigili⁹ papa, aut presbyteri, seu diaconi, vel clerus, qui cum eodem Vigilio fuerãt exilio deportati, reuerterentur. Suscepta relatione Narsetis, vel cũcti cleri Romani, lętus effectus est Imperator, & omnes inclyti eius, eô q; requiem donãsset Deus Romanis. Mox misit iussiones suas per diuersa loca, vbì fuerant in exilio deportati in *Gyssa & Proconneso, & adduxit eos ante se Imperator, dicẽs eis: Vultis recipere Vigilium, vt fuit Papa vester? Gratias ago. Minusne? hìc habetis archidiaconum vestrum Pelagium, & manus mea erit vobiscum. Respondérunt omnes: Imperet Dẽus pietati tuæ. Restitue nobis modò Vigiliũ, & quandò eum voluerit Deus transire de hoc seculo, tunc vestra præceptiõe nobis detur Pelagius archidiaconus noster. Tunc dimisit omnes cum Vigilio. Venerunt itaq; in Siciliam in ciuitatem Syracusas, vbì Vigilius afflictus, calculi dolorem habens, mortuus est. Cuius corpus ductum Romam, sepultum est ad sanctum Marcellũ via Salaria. Hìc fecit ordinationes duas per mensem Decembrẽ, presbyteros 46, diacones 16, episcopos per diuersa loca numero 81. Et cessauit episcopatus menses tres, dies 5.

Vide Nicephori Hist. eccl. lib. 17. cap. 13.

CAPITVLORVM SEQVENTIS EPISTOLAE, TITVLI.

De Priscillianistis, qui ab esu carnium se subtrahunt. 1
De trina renascentium mersione. 2
De his, qui ab Arrianis iterùm baptizantur. 3
De ecclesiarum restauratione in fabricis vel dedicatione, quid sit obseruandum. 4
De paschæ festiuitate, & precum ordine, ac Missarum solennijs. 5
Quòd in noĩe Trinitatis debeat baptizari. 6
Quòd beati apostoli Petri, Romanæ scilicet Ecclesię sedes, sacerdotalis mater sit dignitatis, atq; ecclesiasticę magistra rationis. 7

DIlectissimo fratri *Eutherio Vigilius. Directas ad nos tuæ charitatis epistolas, plenas catholicæ inquisitionis solicitudine, gratanter accepimus, benedicẽtes Dei nostri clementiam, quia tales in extremis mundi partibus dignatur suis ouibus prouidere pastores, per quos & pascuis valeant salutaribus abundare, & ab *antiqui hostis rapacitate seruari, vt insidias nequeant eius subreptionis incurrere. Vndè certũ est, quia promissæ vos beatitudinis gratia subsequatur, quandò à vobis cælestium perfectio doctrinarum tam votiua scisitatione perquiritur. Scriptum est enim: Beati qui scrutantur testimonia eius, in toto corde exquirunt eum. Hoc igitur, frater charissime, propositũ tuæ consultationis tota mente tractantes, de te quoquè prouenire *contendimus, qui regulam catholicæ fidei ijsdem studes tenere vestigijs, quibus eã in Apostolica *fide cognoscis esse fundatam. Et quanuis sonus eorum toto orbe diffusus, & vsq; ad fines orbis terræ verba eorum distẽsa, dilectionis tuæ corda Christo probauerint esse fidelia: tamen sqd ex his in ecclesia, q̃ tuæ gubernatiõi (Deo auxiliante) commissa est, necdùm plena luce claruerit, ad eundem fontem, de quo illa salutaris manârat lympha, recurritis, quod debita charitate sumus amplexi, qa fidutialiter de his: vndè apud eos obseruantiã esse dixistis ambiguã, nostra voluistis respõsione firmari. Quapropter dilectionẽ tuam in Dño salutãtes, de singulis, quid iuxta catholicam disciplinã teneat Apostolicæ sedis authori- *Eleutherio *iniqui lupi *cõfidimus *sede Psalm. 118. Psalm. 18. a

tas,

tas, subiectis aliquibus etiàm sanctarũ capitulis regularum, te credimus instruendum.

Capitulum primum.

AC primùm de his, quos Priscillianę hęresis indicásti vitijs inquinari, sancta & conueniente religioni catholicę eos detestatione iudicas arguendos, qui ità se sub abstinentiæ simulatę prætextu, ab escis videtur carnium submouere, vt hoc execrationis potiùs animo, quàm deuotionis probentur efficere: in qua re qa nefandissimis Manichęis esse consimiles approbantur, iustè patrum venerabilium constitutis ab hac superstitione sub anathematis sunt interminatiõe prohibiti, quandò aliquid ciborum, cõtagione carnium credunt esse pollutum. quia de his omnibus, quæ ad humanum victum misericordia Dei contulit, nihil catholicis esse iudicatur immundum. Sic enim Titum doctor gentium Paulus monet Apostolus, dicens: Omnia munda mundis, coinquinatis autem & infidelibus nihil est mundum, sed polluta sunt eorum mens & conscientia. Deum confitentur se nõsse, factis autem negãt, abominabiles & increduli, & ad oñe opus bonum reprobi. Similiter & alio in loco ad Timotheum de huiusmodi cauẽdis erroribus prędicauit, dicẽs: In nouissimis tẽporibus discedent quidã à fide, attẽdentes spiritibus erroris & doctrinis dæmoniorum, in hypocrisi loquentium mendacium, & cauteriatam habentium suam conscientiã, prohibentes nubere, & abstinentes à cibis, quos Deus creauit ad percipiendum cum gratiarum actiõe percipitur. Hæc igitur sequẽtia patrum venerabilium constituta, specialiter eos censuerũt esse damnandos, qui cùm carnibus abstinerent, ea quoquè credebant esse vitanda, quæ carnibus fuisse videbantur admixta. Nam & ipse Dominus noster Iesus Christus ità præmonuit, dicens: Nõ, quod intrat in os, coinquinat hominem: sed quæ procedũt de ore, hæc sunt quæ coinquinant hominem. Quapropter nec abstinentiam Deo placitam reprobamus, nec eos qui execrantur Domini creaturam, recipimus in nostra societate.

Tit, 1. d

1. Tim. 4. 2

Matth. 15. b

2 De baptismo quoquè soléniter adimplẽdo, similiter quid apostolica vel sanxerit, vel obseruet authoritas, in subiectis tua charitas euidenter agnoscet. Illud autem nouelli esse iudicamus erroris, quòd cùm in fine psalmorum ab omnibus catholicis ex more dicatur, GLORIA PATRI, ET FILIO, ET SPIRITVI SANCTO: aliqui, sicut indicas, subducta vna syllaba cõiunctiua, perfectum conantur minuere vocabulum Trinitatis, dicendo: Gloria patri, & filio spirituisancto. Quanuis ergò ipsa nos ratio euidenter edoceat, quia subducta vna syllaba, personã filij & spirituſsancti, vnam quodammodò esse designent, tamẽ ad errorem taliũ conuincendũ sufficit, qp Dñs Iesus Christus, designans in inuocatione Trinitatis credentiũ debere baptisma celebrari, dixit: Ite, docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine patris, & filij, & spiritus sancti. Ergò cùm non dixerit, in nomine patris, & filij, spiritus sanctiſ: sed æqualibus distinctionibus, patrem, & filium, & spiritum sanctũ iusserit nominari, constat illos omninò à doctrina Dominica deuiare, qui aliqd huic voluerint cõfessioni derogare. Qui si in errore permanserint, socij nobis esse non possunt.

Matth. vltimo

3 De his etiàm, qui baptismatis gratia salutaris accepta, apud Arrianos iterùm baptizati, profundæ voraginis sunt morte demersi, quid per singulos ordines, vel ætates antecessorum nostrorum decreta cẽsuerunt, quæ multiplici sunt digesta ratione, è nostro scrinio releuata capitula his subiecta direximus. In quibus tamen illud speciali charitate etiàm conuenit obseruari, vt quia pro peccatis plurimis * in gẽtibus iniquitas ipsa surrexit, in æstimatione fraternitatis tuæ aliorumque pontificum per suas diœceses relinquatur, vt si qualitas & pœnitẽtis deuotio fuerit approbata, indulgẽtiæ quoquè remedio sit vicina. Quorum tamen reconciliatio non per illam impositionem manũs, quæ per inuocationẽ sanctiſspiritũs fit, operatur: sed per illam, qua pœnitentiæ fructus acquiritur, & sanctæ cõmunionis restitutio perficitur.

* singulis

4 De fabrica verò cuiuslibet ecclesię, si diruta fuerit, instauranda, & si in eo loco cõsecrationis solẽnitas debeat iterari, in quo sanctuaria nõ fuerint, nihil iudicamus officere, si per eam minimè aqua * benedicta iactetur, quia consecrationem cuiuslibet ecclesiæ, in qua spirituſsancti ara nõ ponitur, celebritatem tantùm scimus esse Missarum. Et ideò, si qua sanctorum basilica à fundamẽtis etiàm fuerit innouata, sinè aliqua dubitatiõe, cùm in ea Missarum fuerit celebrata solẽnitas, totius sanctificatio consecrationis implebitur. Si verò sanctuaria, quæ habebat, ablata sunt, rursùs earum repositione, & Missarũ soléuitate, reuerentiam sanctificationis accipiet.

* Decretũ. De fabrica.

* sanctuaria

5 Pascha verò futurũ nos (si Deus voluerit) * xj. Kaleñ Maiarum die celebraturos esse * xj. cognoscite. Ordinem quoquè precum in celebritate Missarum nullo nos tempore, nulla festiuitate significam⁹ habere * diuisum, sed semper eodem tenore oblata Deo munera cõsecrare. Quotiès verò paschalis, aut assensionis Domini, vel Pentecostes & Epiphaniæ, sanctorumq; Dei fuerit agenda festiuitas, singula capitula diebus apta subiungimus, quibus commemorationem sanctæ solennitatis, aut eorum faciamus, quorum natalitia celebramus: cætera verò ordine consueto prosequimur. quapropter & ipsius canonicæ precis textũ direximus subtèr adiectum, quẽ (Deo propicio) ex apostolica traditione

* Ecclesiam, * Ecclesiæ

* diuisim, * diuisio,

ditione suscepimus. Et vt charitas tua cognoscat, quib⁹ locis aliqua festiuitatibus apta cõnectes, paschalis diei preces similiter adiecimus. * His igitur fraternitatis tuæ inquisitioni responsis, Deum nostrum, quãtùm possumus, exoramus, vt omnibus catholicę religionis ecclesijs circa vniuersos, quos fideles sibi efficit, gratiæ suæ dona multiplicet, & ab omnibus insidijs spiritualis hostis atq; carnalis cunctos populos suos redigere dignetur immunes. Significatur etiàm beatorum apostolorum vel martyrum (sicut speramus) sancto nos affectui tuo direxisse reliquias, pſumẽtes fidem vestram eorum deincẽps pleniùs esse meritis adiuuandam.

*Sic mus.

6 Si quis Episcopus, aut presbyter iuxta Matth. 28. d præceptum Domini non baptizauerit in nomine patris, & filij, & spirituſsancti, sed in vna persona Trinitatis, aut in duabus, aut in tribus patribus, aut in tribus filijs, aut in tribus paracletis, proijciatur de Ecclesia Dei.

*Ebionis

7 Nulli vel tenuiter * sentienti, vel plenitер sapienti dubium est, quòd Ecclesia Romana fundamẽtum & forma sit ecclesiarum, à quo omnes ecclesias principium sumpsisse nemo rectè credentium ignorat. Quoniam licèt oñium Apostolorum par esset electio, beato tamen Petro concessum est, vt cæteris præmineret: vndè & Cephas vocatur, quia caput est & primus omnium Apostolorum. Et quod in capite præcessit, in membris sequi necesse est. Quamobrem sancta Romana Ecclesia eius merito Domini voce consecrata, & sanctorum patrum authoritate roborata, primatum tenet omnium ecclesiarũ: ad quam tam summa episcoporum negocia, & iudicia atq; querelæ, quàm & maiores Ecclesiarum quęstiones, quasi ad caput, semper referẽda sunt. Nam & qui se scit alijs esse prępositum, non molestè ferat aliquem esse sibi prælatum. Ipsa nanque Ecclesia, quæ prima est, ità reliquis Ecclesijs vices suas credidit largiendas, vt in partem sint vocatę solicitudinis, non in plenitudinem potestatis. Vndè omnium appellantium Apostolicam sedem Episcoporum iudicia, & cunctarum maiorũ negocia causarum, eidem sanctæ sedi referuata esse liquet, præsertim cùm in his omnibus eius semper sit expectandum * consultũ, cuius tramiti si quis obuiare tẽtauerit sacerdotum, causas se non sinè honoris sui periculo apud eandem sanctam sedem nouerit redditurum. Data Kaleñ Martij, Vuisiliano & Ioanne viris clarissimis consulibus.

Plura ex his habentur in decret. Iulij papę, Incerti patroris cõcilio, & ad Orientales episcopos. Iouinę. f

* Gallia rum, aut ali arum

Theodori episcopi Cæsareę Cappadociæ damnationis, à Vigilio papa factæ, fragmentum.

VIgilius Episcopus sanctæ Ecclesiæ catholicę vrbis Romę, dixit: Res est quidem diuinę conueniens iussioni, patientiam præbere peccantibus, quam non tamen adusquè decet extendi, vt spe continuæ impu-

pi,

pi, citius licèt, à nobis, quàm oportuit increpati, ad promerendam ficta satisfactione veniam conuolâstis. Quis autem commemorare sufficiat, quæ, te incitante atq; exequente, mala cõmissa sunt? Nam vt de magnis excessibus tuis parua narremus, totius scãdali incitametum fuisti atq; seditio. Qui domi tuæ sedens, antiquanos precio charo *cõductos, ea, quæ irrata te voce non esse facturum vsq; ad constitutum tempus, frequẽtiùs firmaueras, conscripsisti: & sub prætextu religionis, ea quę Dei ecclesiam diuiderent, sicut etiàm rebus ipsis agnoscitur, perpetrâsti. Nam vsq; ad hoc animũ Christianissimi principis falsis suggestionibus perduxisti, vt clemẽtia eius, quæ in suis hostibus pia semper apparuit, cõtra nos grauiter moueretur. Sed hæc omnia bona desideria nostra, quæ pro pace Ecclesiæ proculdubiò militabant, ità animus tuus quietis impatiens, dissipauit, vt illa, quæ fraterna collatione & tranquilla, episcoporum fuerant reseruãda iudicio, subitò contra ecclesiasticum morem, & contra paternas traditiones, contrasq; omnem authoritatẽ euangelicæ apostolicæq; doctrinę edictis propositis, secundùm tuum damnarentur arbitriũ, dum fidelium nullus ignoret, per quos Dominus ac Deus noster doctrinis cælestibus plebem suã iusserit erudiri, vel quibus ligandi soluendiq; super terram dederit potestatem. Deindè in domo Placidiana cum Græciarum vel Latinarũ partium episcopis, qui in vrbe regia aderant, & presbyteris ac diaconibus Constantinopolitanę ecclesiæ conuenistis: ibiq; sub magnæ vociferationis contestatione, tam nos quàm frater noster Mediolanensis episcopus prohibuimus, nè aliquis vestrũm, præuaricationi communis cõstituti, contẽpta fraternitate, præberet assensum. Tu autem, sedis Apostolicæ interdicentis per nos authoritate despecta, ad ecclesiã, in qua edicta ipsa pendebãt, reliquos tecum attrahens, perrexisti, ibiq; alijs adiectis præuaricationibus, Missarum solennia celebrâstis: & quasi nihil tibi esset, primæ sedis antistitem præsentem & contradicentẽ contempsisse, pontificem etiàm Alexandrinæ ecclesię sacerdotem fratrem nostrũ Zoilum, cuius nomẽ vsq; ad memoratum diem communicatũ vobis fuerat, diptychis eximẽtes, Apollinarem quendam peruersorẽ, atq; ecclesiæ ipsius adulterũ vobis sociâstis, vt vestra iniqtas non solùm in remouendo simplicissimo sacerdote, sed etiàm in recipiẽdo patefieret peruersore. Reticemus interim alia, quæ eodem die à vobis in Apostolicæ sedis & in canonum perpetrata probantur iniuriã, nè detenti enumeratióe culparũ, quarũ inuentor ostẽderis, quod tibi competit, diutiùs differamus. Et licèt ante triginta dies pro memoratis excessibus vestris ab Apostolicæ vos cõmunionis remouissemus cõsortio, credẽtes, quòd sacerdotali ꝓposito faciliùs, quæ malè gesta fuerant, satisfactione cõgrua curaretis: ideoq; ex pſona & authoritate B. Petri apostoli, cuius (licèt exigui) nos locũ gerimus, cũ Datio Mediolanẽ, Ioanne Marsicano, Zacchæo Scyllaceno, Valentino Syluæ candidę, Florẽtio Matellicatẽ, Iuliano Signino, Romulo Numanatẽ, Dñico de Calliopoli, Primasio *Adrumetino, Verecũdo *Lunẽ, Stephano Ariminensi, Paschasio *Aletrino, atq; Iordane Cortonẽ, fratribus & coẽpiscopis nostris, hac Theodorũ, Cęsareę Cappadocię ciuitatis quondàm episcopum, sententię promulgatione, tam sacerdotali honore & communione catholica, quàm vel omni officio episcopali seu potestate spoliatũ esse decernimus, nullis te vacare vlteriùs reb⁹, nisi pœnitentiæ lachrymis, censentes: quibus perceptа remissiõe culparũ, locũ cõmunionemq; tuã aut à me, aut post obitũ meũ à successore meo (si merueris) indulgentiæ recipias. Teste Mennam Constãtinopolitanæ ciuitatis episcopum, qui nõ dissimili culpa cõstringeris, cum omnibus metropolitanis & micropolitanis episcopis, ad tuam diœcesim pertinentibus, sed & tuos Orientales, vel diuersarum prouinciarum maiorum minorumq; ciuitatum episcopos, quæ his excessibus, pro quibus Theodorũ Cæsareæ Cappadocię quondàm episcopum cõdemnauimus, prębuistis assensum, humaniore *pro Dei cõsideratione, tam diù à sacra cõmunione suspendimus, donèc vnusquisq; vestrũm errorẽ suæ prędicationis agnoscẽs, culpã apud nos ꝓpriã cõpetenti satisfactione diluerit. Hęc est subscriptio sancti papæ, Deo iuuãte & ipsius gratia. Vigilius episcopus sanctę ecclesiæ catholicæ vrbis Romæ, huic damnationi atq; excõmunicationi Theodori Cæsareæ Cappadociæ, & huic communicantis Mennæ Constantinopolitanæ vrbis episcopi, vel aliorum præfectorum, subscripsi. Data 19. Kaleñ Septemb. imperante domino Iustiniano perpetuo Augusto, Anno 25. post consulatum *Iã filij viri clarissimi anno decimo.

Vigilij papæ epistola ad vniuersos.

VIgilius episcop⁹ ecclesię catholicę vniuerso populo Dei. Dum in S. Euphemiæ basilica graui laborãtes ægritudine tenemur, pijss. atq; clementiss. Impator Dñs noster, id est Kaleñ Februarij, gloriosos iurum dies, id est, Kaleñ Februarij; gloriosos iudices suos ad nos destinare dignat⁹ est, id est, Belissarium & Cethegum exconsulẽ, atq; patricios, necnõ & Petrũ exconsulẽ patricium atq; magistrum, sed & Iustinum excõsulem, *& cura palatij, & Marcellinũ excõsulem, & sec. vs. comitẽ excubitorũ, sed & gloriosum virum Constantinũ quæstorẽ, qui nobis dicerent, vt sacramẽta percipere deberemus, & de sanctæ Euphemiæ Ecclesia ad ciuitatẽ regiã rectæ meare. Quibus tale dedimus (Deo adiuuante) respõsum, dicẽtes: Nos quidẽ in hãc basilicam, pro nulla pecuniaria vel priuata causa, cõfugimus: sed pro Ecclesiæ tãto scãdalo, quod

quod iam toti mũdo pro peccatis innotuit. Et ideò, si causa Ecclesię ordinatur, vt pacem eius, quam ab auũculi sui pijssimus princeps fecit temporibus, & modò restituat, ego sacramentis opùs non habeo, sed statim egredior: si causa finita non fuerit, ijsdem sacramentis opùs non habeo: quia nunquàm de S. Euphemię ecclesia exire dispono, nisi scãdalum ab ecclesia Dei fuerit amputatũ. Nam posteaquàm edicta sua pijssim⁹ princeps iussit appendi, omnibus episcopis diuersarum partium, & presbyteris atq; diaconibus, necnon & clericis Constãtinopolitanæ Ecclesiæ ad nos venientibus in Placidiana domo, antequàm ad S. Petri confugeremus basilicam, facie ad faciem ità loquuti sumus: Rogo te pijssimum principem, vt edicta sua, quæ pręcepit appendi, remouere dignetur, & constitutum commune expectare, id est, vt scandalizati episcopi Latinæ linguæ, ad synodũ veniant: aut certè, remota omni violentia, suas scripto declarent sententias. Quòd si fortè preces vestras audire noluerit, vos nulli rei pbeatis assensum, quæ ad diuisionem tendit, nec contra constitutum cõmonitione aliqua veniatis. Quòd si hoc forsitan (quod nõ credimus) feceritis, noueritis ex præsenti die, vt præuaricatores apostoli Petri, per ministeriũ vocis *meæ haberi suspensos. Et quoniã his actis, non solùm ea, quæ commissa fuerant, nullo modo sunt correpta, sed etiàm ex alijs causis die ipso in regularum ecclesiasticarũ præiudicium, vel iniuriam sedis Apostolicæ, peiora pręsumpta sunt, nec vlteriùs eos communionis nostrę permisimus esse participes, nec adspectus eorum post tot præuaricationes nostri oculi receperũt. Ea enim, quæ verbo de memorata excommunicatione cũctis episcopis vel presbyteris, & diaconibus, alijsque clericis Constãtinopolitanæ Ecclesiæ, *nono voce publica dixeram⁹, posteà etiàm die *NOnarum Kaleñ Septembriũ nupèr præteritarum, in B. Petri basilica scripto firmauimus: in quo etiàm illũ, qui sub habitu episcopali, lupi rapacis nomine ouico gregi tendit insidias, & assumẽs totius ducatum scandali, vniuersalem perturbauit ac perturbat ecclesiam, de episcopatûs ordine deponentes, damnauimus: alios verò, qui superiùs memorati sunt, à communióe suspendimus. Sed hæc hactenùs. Paginam ipsius damnationis proferre nolumus, quoniam & clementissimum principem pro tali ac tanto scandalo, *ea quæ, facta diuini considerationе iudicij, reuocare cõfidimus, omnibus oportebat * nos spatiũ pœnitentiæ reseruare, imitantes B. Petrum, cuius sedem tenemus immeriti. Chartam verò ipsam excommunicationis, atq; damnationis cuidam Christianæ personæ tradidimus conseruandam, vt si forsitan hi, qui excesserant, *nullo modo corrigere voluissent, aut si nobis vis aliqua irrogaret, siue quælibet inquietudo fieret, vel certè humana sorte transitus de hac luce cõtingeret, mox eam in celeberrimis locis proponeret, quatenùs eius notitia Christianis omnibus patefacta, seruetur in posterum. Dum hæc autem præfatis iudicibus dicerem⁹, rogauimus eos, inuocato omnipotentis Dei iudicio, vt clementissimo Imperatori, hoc quoquè ex nomine nostro suggererent: quia illis qui à nobis excommunicati sunt, in quibus & is, quẽ prędiximus, est damnatus, communicare nõ debet, nè graue (quod absit) peccatum incurrat. His ità se habentibus, per magnificũ virũ Petrum referendarium, die pridiè Kaleñ Februarias, quędã charta nobis allata est, quam à clementissimo principe nullo modo credimus destinatam, quia nec fuerat pietatis eius manu scripta. Et dum memorato referendario dicerem⁹, vt in ea scriberet diem, & quomodò ab ipso fuerat ablata, pariter signaret.

CONSTANTINOPOLITANA SYNODVS QVINTA, CIRCA TEMPORA Agapeti, Siluerij, & Vigilij.

EX HISTOR. ECCLESIAST. Nicephori lib. 17. cap. 9. quid senserit ille de his, quæ hactenùs sub nomine V. Synodi Constantinopolitanæ edita fuere.

ILlud notare cõuenit, eum quem diximus Anthimum Epiphanij successorẽ, verbo quidem sanctam quartam synodum recepisse, re vera autem abominatum esse atq; damnãsse. Et cùm comprobare eam, atque anathemate eos iugulare, quos illa reijceret, adigeretur, & idipsum facere differret, alias ex alijs causas nouas confingens, interea accidit, vt Agapetus veteris Romæ hierarcha Constantinopolim veniret. Qui cùm de Anthimi rebus inquireret, multosq; ab archimandritis eius vrbis, & ab alijs libellos oblatos acciperet, illi ne in cõspectum quidem admisso, episcopatum abrogauit. Cuius calculum monasteria etiàm Palæstinæ, & Petrus Hierosolymitanus antistes, necnon reliqui Ecclesiarum præfecti comprobârunt. Hunc Anthimum post Agapeti obitum Synodus Constantinopoli coacta, atque ipse etiàm Agathon, Agapeti in Ecclesia Romana successor atque superstes, cohortati sunt, vt pœnitentiæ libellum exhiberet, eaque quæ in illum dicta essent, falsa esse probaret, atque ità ad priorẽ Episcopatum suum Trapezuntem rediret.

*Agapetus

Porrò cùm ille latitaret, & Synodus iterùm atque tertiò illum comparere, & causam dicere, obiectaque sibi crimina confutare, & priorem sedem Trapezunte recipere propalàm iuberet, atque ipse propter timorem se occultans, copiam sui non faceret, Synodus, sententia contra illum publicata, dignitate sacerdotali omni eum priuauit. Post Anthimum autem * Menas ad thronum episcopalem ascendit, sicuti dictum est, cui * Agathò papa, quod anteà nunquàm factum est, manus imposuit. Cùm Agathon adhucin rebus humanis esset, altera Constantinopoli prouincialis synodus coacta est, cui Agathon & * Menas præfuit. In hac Seueri Antiochiæ, & Petri Apameæ Syriæ episcoporum, necnon * Zooræ monachi Syri res in quæstionẽ deductæ sunt. Aduersùs quos Palæstinæ, vrbis Constantinopolitanæ, & secundę prouincię Syriæ monasteria libellos obtulerunt. Sed enim posteaquàm deprehẽsi sunt rebus illicitis inuoluti esse, & quod maximũ est, Synodum Chalcedonensem anathemate configere, prætereà anabaptismos, aliaque nefandæ obscœnitatis plena facinora peragere, & naturam in Christo vnam docere, & ipsi & quicunq; cum eis in eadem erant sententia, exposi sunt atque reiecti. Lata quoquè lex, Seueri scripta conseruari non debere, atque sicubi reperirentur, vt igni comburerentur: sin minus, vt capitis supplicio in eum animaduerterentur, qui scripta talia sibi seruanda esse statuisset. Hoc idem Hormisdas quoquè, qui ante Agapetum & Agathonem Episcopatum gessit, celebrata Romæ Synodo decreuit: cuius etiàm Actorum epistolæ circunferuntur. Ad hæc Synodus sanxit, vt sancta quatuor œcumenica Concilia, & diuus Leo, eiusdemque Tomus per vniuersum orbem prædicarentur. Insuper, vt Euphemius & Macedonius Constantinopolitani, & Hauianus Antiochenus, episcopi in integrum restituerentur, atque in sacrarum tabularum album referrentur: quippe qui egregiè pro veritate decertâssent, rebus omnibus, quæ aduersùs illos cœptæ actæque essent, abolendis. Quæ aliarum quoquè prouinciarum atq; ecclesiarum * ephori approbantes confirmârunt. Atque equidem quæ in vrbe imperante aduersùs Anthimum, Seuerum, Petrum & * Zooram, ante sanctam magnam vniuersalem quintã Synodum gesta sunt, sic habent. Hæc Nicephori: ex quibus appáret ea ferè omnia, quæ hactenùs sub nomine Quintæ œcumenicæ synodi edita fuère, ad prouinciales duas Constantinopoli habitas Synodos referenda videri: quæ tamen pondus & authoritatem habebunt, quòd ijs Romanorum quoquè pontificum calculus accesserit. Est verò obseruandum, Nicephorum facere Agathonẽ Agapeti successorem, quod vel lapsu memoriæ à Nicephoro, vel vitio quodam à librario factum est. Nam Agapetus successorem habuit Siluerium, non Agathonem.

Constit. 42. Nouel.

*id est, episcopi

Expositio fidei secundùm reuelationem Gregorij episcopi Neocæsareensis.

VNus DEVS pater verbi viuentis, sapientiæ subsistentis & potentiæ ac characteris sempiterni, perfectus perfecti genitor, pater filij vnigeniti. Vnus Dominus, solus ex solo, Deus ex Deo, character & imago Deitatis, verbum operatiuum, sapientia consistentiæ omnium compræhensiua, & virtus totius creaturæ factiua, filius verus veri patris, inuisibilis inuisibilis, ineffabilis ineffabilis, & immortalis immortalis, & sempiternus sempiterni. Vnus spiritussanctus ex Deo subsistentiam habens, & per filium existens scilicet hominibus imago Filij perfecti, perfecta vita, viuentium causa, sanctificatio, sanctificationis donatiuus, in quo appáret Deus pater, qui est super omnia in omnibus, & Deus filius, qui per omnia est. Trinitas perfecta, gloria & æternitate, ac regno & imperio non partita, id est, distributa, neque abalienata. Non ergò creatum quid vel seruitiũ in Trinitate, neq; aduentitium, tãquàm priùs non existens, & posteriùs adueniens. Non ergò defuit aliquandò filius patri, neque filio spiritus, sed incõuertibilis & immutabilis semper ipsa Trinitas.

¶ Basilij episcopi Cæsareensis Cappadociæ, ex sermone de fide: Increata natura & incompræhensibilis substantia, suprema potẽtia, naturalis bonitas, dignitas prædominatiua, pater, & filius, & spiritussanctus.

¶ Sancta, magna, & œcumenica synodus &c.

Quærantur hęc superiùs actione tertia Chalcedonẽ Concilij. pag. 116.

Dominus noster & saluator CHRISTVS &c. q̃ sub quadruplici interpretatione actiõe quta Chalcedonensis Concilij pag. 150. conscripta sunt, quapropter hic ea præscindimus, lectorẽ eo remittentes.

¶ Nicenum atque Constantinopolitanum symbola, quia ad plenum habentur actione secunda Chalcedonensis Concilij, pag. 104. pro illis lector ad illum locum recurrat, hic enim breuitatis grasia duntaxàt adnotantur locari debere, prout exemplaria habent.

¶ Similiter fidei expositionem hoc loco inferendam, cuius initium est, Sufficiebat quidem &c. quia sub quatuor interpretationibus ipsa est in actione Concilij Chalcedonensis quinta, habita pag. 152. hoc loco illam dũtaxàt adnotamus. & superfluitatem vitantes, ad eum locum remittimus lectorem.

¶ Antheonis episcopi * Arsinois epistola ad *Alioquin Petrum episcopum Antiochiæ, quoniam nõ oportet additionem crucis in trisagio adiungere, illam scilicet, qui crucifixus est propter nos, quam hæretici apposuerunt.

MVltùm valdè sum angustatus, frater honorandissime, quoniam per te magnum oritur scandalum, præamputante me scandala. Etenim cùm in hoc volo lachrymas

mas compescere, prohibeor à tua peruersa excogitata hæresi, quoniam Euangelia à te sauciantur, Actusque & Apostolus. Visus es sapere, enim vltra ipsos ὑπεροφίζεσθαι, dum non Christum crucifixum purè confiteris, sed trisagio crucem coadunas, sicut prima tua scripta ad Acacium Constantinopolitanæ vrbis pastorem, ostendunt. Ex quo autem in impietatem incidisti, opinionem à te iniustè prolatam, differenter peruertis, quatenùs iniquorem & stabilem ipsam apud omnes confirmes. Neque enim diuinum dicimus passibilem, sicut tu dicis: neque nudum verbum dicimus crucifixum, sed Christum Iesum. In trisagio autem, vbi non est corporis significatio, quem locum crucis appellatio accipiet? Dicis enim, Sanctus Deus. Et quis nescit, quoniam primus pater sit secundùm ordinẽ opinationis omnibus consuetę, licèt non secundùm eminẽtiam diuinæ dignitatis? Posteà dicis, Sanctus fortis. Et quis nescit secundum prophetam Esaiam, natum nobis Christum Iesum puerum, cuius principium fuit simul cum ipso, & vocatur, & est magni consilij angelus, Deus fortis? Si enim crucifixus est, ex infirmitate, infirmum nostrum assumens corpus, hoc passus est. Fortis autem DEVS existens, voluntariè ad crucem proprium exhibuit corpus, sicut dicit propheta: Ipse infirmitates nostras assumpsit. Deus autem & homo, ab omnibus simul confitetur Christus, tu solam fortitudinẽ Christi, Deitatis dicis: Et percurrens hoc, venisti ad spiritum sanctum, & confessus fuisti (sicut est verè) immortalem. Quem ergò inferens crucifixum, propter nos, præter Christum, dicis? Nónne ergò manifestus factus es quaternitatem sapere, alium præter fortem DEVM, Christum nominãs, dum spiritumsanctum, crucifixum fuisse dicis? Et quid magìs impium isto factum vnquàm fuit? Sed phãtasiam dicis, passionis dispensationem. Nónne ergò phantasia, secundùm impios Manichæos, & saluatio nostra est? Vides quomodò vndiquè præcipitaris, & ignorans vel sciens voluntariè malefacis? Eccè nunc recordatus verecũdare de tua ineruditione, & scito (sicut à Propheta recepisti) glorificare trisagiũ. Incorporaliter enim nominatur. Nullo carnis ænigmate ipsum prædices. Vnigenitus purè debet glorificari, nulla crucis additiõe inducta. Sic enim, si quis sophista sit, è recta opinione præceps efficitur. Christum autem assumo, propter nos filium Dei crucifixum, secundùm beatum Paulum dicentem: Nos autem prædicamus Christum Iesum, & hunc crucifixum. Noli negare istius nomen & passionem. Sic autem nos præueniens ille, dixit: Si quis vobis euangelizet, præter quod accepistis, anathema sit. Ego enim (inquit) non iudicaui me aliquid scire in vobis, nisi Christum Iesum, & hunc crucifixum. Si autem negas crucifixum, & trisagio passionẽ adiungis, quomodò non subintrâsti anathematizationem? Paulus est, qui anathematizat, vas electionis. Præcupias, id est, assumas Christum, & crucem noli negare. Non alterum pro altero. Plurimi enim sunt crucifixi, vnus autem qui propter nos. Porta ergò in cruce istius nomen, vt non alium suspicéris dicere crucifixum, quoniam scis, quòd multæ sunt insidiæ dolosi. Propter hoc trecenti decem & octo, & centum quinquaginta patres, vnum Dominum Iesum Christum crucifixum tradiderunt, & non trisagium. Qui autem iudicant seipsos esse meliores legislatores quàm isti patres, quomodò non ostendunt seab istis alienos?

Act. 9. c

Eccl. 11. a

Epistola Fausti episcopi Apollonidæ, ad eundem Petrum.*

QVoniam iam * permissum est, primos pungi ab his, quibus postremò mysterium DEI reuelatum est, illos autem silentium docere, à mala doctrina tanquàm pessimos dogmatistas effectos: audiui à multis coepiscopis, dilectissime, te à recta opinione deuiare, & hoc vbiquè circunstrepitur. Propter quod necessarium putaui, quærere à te, si hæcità se habent. Ostendere enim visum est, non ità te sapere debere, vt trisagio crucem adiũgas, & passioni & morti impassibile submittas: sed purè, sicut ea, quæ sunt Seraphim, & piè gloriam dicere. Quomodò Christianizant gentes, si nomen Saluatoris non inferatur Christo? Quomodò autem & ipsi Christiani fideles esse possunt, non superponentes cruci nomen Christi? Audientes enim infideles Deum immortalem propter nos crucifixum, dicent scandalum esse, credere in Christum, auertentes & dicentes, Dij nostri, qui apud Christianos populos adulteri sunt, immortales à nobis appellantur. Et quomodò ipsorum Deus, immortalis existens, mortuus est? Manifestum quòd falsa est dictio ipsa. Si enim mortuus est, non est immortalis. Adhuc neq; fortis, sed infirmus mortalitate tẽtatus. Non isti solùm, sed & Dei cultores, & nobis confideles, dicent: Vtiquè isti * Deipassionarij sunt, & nõ Christiani: Manichæi, & nõ orthodoxi: quia Trinitatem tenentes non Trinitatem, Eutychianistæ sunt, non rectè sentientes: Nestoriani, non Christianizantes. Si quis autem in cruce appẽsum audiet Christum Iesum esse, qui mortalem carnem nostram sua clemẽtia χριστὸν, CHRISTVS propriè vocatur, propter quod & crucifixerunt ipsum, quem speramus, quoniam ipse est venturus redimere Israel, tunc cadens in faciẽ, dicet: Et ego Christianus sum. Credo, in quem & isti crediderunt. Et credentur esse & passiones, & mortalitas corporis ipsius. Et propter hoc enim plurimis deliramentis iaculata est ab infidelibus fides orthodoxa sexcentorum triginta

*pronum

Esa. 6. a

Theopaschitæ hæretici.

*i. vnctus,

patrum in Chalcedona, quoniam dixerunt, duas naturas esse in Christo, vnam passibilé, mortalem, visibilem & tractabilem, quæ est caro nostra: & vnã impassibilem, immortalem, inuisibilem, intractabilé, quæ est Dei inuiolabilis natura. Vtrunque ergò in Christo oportet nos cõfiteri, quorum vnioni nõ des distantiam: neq; scindas Deum à carne, & non vociferaberis Nestorianus: neque discretionem Christi naturarũ negabis, & non suspicaberis esse Eutychianista: & non confundas Deum passionibus carnis, & non dicéris Apollinarista: neque * impassibili & immortali superbè addas Christum crucifixũ, & non asseueres quadrifactum Deum, & nõ eris habitus Manichæus. Neque in trisagio post Deum patrem, & fortem ipsius filium, & immortalem spiritum, addas * Christum crucifixum, & non habebis Samosateni hæresim. Et non redarguaris quaternitatem sapiens, non Trinitatem, neque Trinitatem in Christum induplices, ipsum patrem & filiũ & spiritumsanctum dicens, & non subibis Sabellij pœnam, id est, causam. Non velis vocari præceptor, & nõ sequutor, doctrinę Christi: & non innouabis vanæ gloriæ hæresim, & non contaminabis animam tuam: quoniã scis, Apostolos non fuisse præceptores in nouitate, sed indagantes solum præceptorem & legislatorem Christum. Videas charissime, non in finem ducas diffamationem tuã, nè derisus fias, tanquàm Deum passibilem, vel quaternitatem asserens. Si autem apprehendisti hos sermones in instinctu sensus, citò declina à malo, & fac bonum, & (vt optamus) rectum facias verbum veritatis, Christum simul confitendo secundùm carnem propter nos passum, filium DEI viuentis: & simul sic confitendo, non supplantaberis ab hæresibus: Multi enim erronei exiérunt in mundum, qui non confitentur Christum Iesum in carne venisse.

*impassibilé & immortalem

Psalm.33.

2.Ioan.d

*Epistola Pamphili episcopi * Abydarum, ad eundem Petrum.*

FIliorum meorum dilectissime, amarum excitas me luctum emanare. Si em̃ cùm in aliqua domo quis moritur, ibidèm fletus abundat: quomodò non lachrymabor, & dolebo mortem filiorum meorum, tuis suasis perniciosè delatam, quos oportebat te, tanquàm cõfratrem, studere vnà mecum ad Deum adducere? Contrarium autem à te factum est, Deo amantissime. Fuisti enim ipsorum corruptor, nõ vita: amaritudo, non dulcedo: vua amara, non dulcis botrus: zizania, non frumentum: stipula, non aurum: spina, non flos: conturbatio, non serenitas, id est, tranquillitas. Quid enim? Præcedentium nostrorum coepiscoporum attendens symbola, non sciuisti non fuisse additam Trinitati quaternitatem, dum trisagium diceres in additione crucis? Ipsa enim est draconica, & venenosarum hæresum vox, & porta inferni, & sempiternus ianitor mortis, & Christianorum laqueus, innocentium captio, orthodoxorum anomus, id est, contaminatio, fidelium prolapsus, sapiétium titubatio, industriorum scandalũ, quibus suspectus fuisti dulcis esse cum tua * exclamata expositione, qua agonizas contra Apostolicam diffinitionem & Euangelia, & trecentorum decem & octo patrum symbolum, additionem in trisagio ignorantium intellectuale venenum. Dic mihi ergò, quis deitatem dicit crucem sustinuisse? Quid DEVM verbum nudas à stola? Quid insecabilem tua ignauia seu vmbrositate secas? Quid veritatem saucias? Quid Nestorio & Eutycheti, Christi sectione, fœderatus fis, & Samosateno condiscipulus, scindis Christi Diuinam substantiam à carne, & cum Valentino eructâsti, dicens (sicut ille) immortalem crucifixum fuisse, & diuinam naturam, serui supponés passionibus? Quid? * Continebo, vel loquar? Num Paulianistã te acclamabo? Tamen in tuis literis dixisti, post Trinitatem, Christum propter nos crucifixum. Num Manichęum te dicam? Tamen tu tibijpsi repræhensibilis factus fuisti, Deum, non Christum, dicens crucifixum. Num Nestorianũ te appellabo? Sed approbâsti, post patrẽ non confiteri laudatum à fidelibus filium DEI fortem, carne crucifixum. Num Apollinaristam te dicam. Commiscuisti eũ, sicut ipse, DEVM confundens passionibus carnis. Multa itaque tristitia repletus, hæc tibi addo, simul cum Acacio, inducente me ad hoc ipsum, quorum viriliter ab orthodoxis dementiæ resistendum est. Quid contaminas Ecclesiam? quid dilaceras Christi ouile? Si malè dico, dic mihi tu. Quæro enim te doctrina rectissima excellere me & plurimos. Quid ergò? dicemus, sicut Paulus, Christum crucifixum, vel sicut tu, immortalé crucifixum? Quid? dicemus, quoniam oportet filium hominis pati, sicut multoties Dominus dixit, vel sicut tu innouando dixisti, deitatem pati? Vel Euangelia & Actus & Apostolus (sicut tu dicis) non dicunt sicut oportet, sed sunt apud te spernenda, & apud eos, qui sequuti sunt huiusmodi tuam insipientiam, dicendo trisagium crucifixum, vel post Trinitatem, Christum crucifixum? Designati enim sunt tecum quaternitatem asserétes. Si autem hæc ità se habent, ad quid sacræ scripturæ leguntur, vel ipsæ creduntur * audita? Vbiquè enim Christum tradũt propter nos crucifixum, & non trisagium, sicut tu dicis? sed reijciendos scripturæ dixerunt omnes, qui Deum passibilem dicunt. Iam autem & ante has literas, tanquàm domino meo & patri, sic rectissima sapiens manifestaui, reformari debere & * refringere impium dogma à te innouatum, & nõ acquieuisti. Propter quod ego, tanquàm ad primum inue-

*exclamata, vel excogitata appositione

*Da ergò vocẽ vnã orthodoxam, consentaneè trutinare. Verùm cõtuitor filiũ Dei videns in mũdo simul cõfiteri crucifixũ, & nõ spernat iste per te, nec ipsi * cruci nomẽ i trisagio inducendo, taliter peruertat. Num tu prim⁹ es patrũ in Nicea, vt diffinitio tua sup ipsos dñetur?

*auditæ? *audita

*for. *refringere

ctorem horum impiorum sermonũ, iaculor contra te mulctam, vt si fortè per ista monita repræhensus à minore in dignitate, citò cedas confiteri patrem, & filiũ, & spiritumsanctum: & nihil his addere vel auferre, teneas culmen throni pro nobis. Si autem sic non sustinueris, inducam supra te communionis priuationem. Dicit enim Apostolus: Hæreticum hominem post primam & secundã monitionem recusa, sciens quoniam euersus est talis, & peccat, seipso condemnatus existens. Veruntamen Dei interpellatores sumus, nè tuijpsius condemnator existas, sed recti verbi veritatis prædicator existas.

Tit.3.d

Epistola Asclepiadis episcopi Tralliarum, ad eundem Petrum.

FEcèt charissime, implet⁹ est mũdus scandalo appositionis, & palatia plena curæ facta sunt, & pastores incitãtur meritò inducere supra te maledictionẽ. * Da ergò vocẽ vnã orthodoxam. Trutinare verum connitor. Filium Deum vident in mundo simul confiteri crucifixum, & non spernatur iste per te, & istius nomen * in dicẽdo non aliter peruertat in trisagio istius crucis. Non tu primus es patrũ in Nicea, vt diffinitio tua super ipsos dominetur. Sed dicis: Ego propter Nestorium addidi in trisagio crucem, ex eo quòd repellebat ab eo Deitas, dum ipsum crucifixũ dicebat. Et quid? Non est intellectus iste iunior Nestorio. Incepit enim hoc à Photino vanè sentiẽte, quem sancti patres, qui in Nicea conuenerunt, in vita quidem nõ inuenerunt, dogma autem ipsius cõdemnauerunt. Non tamẽ propterea depræhendũt ipsi trisagium * crucifixum, quoniam hoc ipsis erat in notitia valdè graue. Photino autem amabile. Vndè trisagium in solis mysterijs vocari permiserunt, sicut illa Seraphim dicunt, nullam in isto additionem vel detractionem facientes. Rursùs autem hæc impietas, renouata in tempore Samosateni, iterùm inualuit, & sanctæ memoriæ patres in Constantinopoli congregati, licèt ipsum non inuenerint, tamen dogma ipsius cõdemnârunt: hoc est, non sapere duos filios. Ideò vnum filium in ipsorum diffinitione confessi sunt, non trisagium. Dixerunt autem ipsum crucifixum, quoniam diffinitionem patrum ante ipsos præcedentiũ sequuti sunt, & ipsorũ dogmata sequi iudicauerunt, audire videlicet in sanctis mysterijs trisagiũ impassibiliter, sicut Seraphim, & non crucifixũ. Rursùs reualescente Nestorio, & instruente impia ante ipsum dogmata illa, videlicet Photini & Samosateni, congregati propter ipsum qui circa Celestinum & Cyrillum erant, huiusmodi impietates propulsauerunt, & non apposuerunt in trisagio crucem. * Vel tu vidéris omnibus istis sapientior esse, vel habere plùs Spiritussancti quàm ipsi, quibus scientia fuit? Tua ergò additio crucis in trisagio apposita, impia blasphemia est. Verũtamen, & post hos sanctos patres, cùm graues terræ motus ciuitatẽ Constantinopolitanam occupâssent, magnus & paruus, diues & pauper, seruus & liber, extra ciuitatem in campo secedentes, simul concurrerunt, frigoribus & hyeme ibidèm perdi malentes, quàm ciuitati ipsi cõiungi. Quibus vbi Deus parcere cleméter dignatus est, reuelauit beato Proclo trisagium acclamare, cùm ipsi ad propulsandam iram litanias facerent. Et hoc clarè non vni, vel duobus notum fuit, sed toti mundo. Si ergò introduxit Deus in eo dicere crucem, quomodò nõ respicit ad iniuriam suam? Dixit enim * dicere, sanctus Deus, sanctus fortis, sanctus immortalis, miserere nostri. Quomodò ergò tu ausus fuisti apponere crucem, præter Deum & sanctos patres, patrem confundens filio & spirituisancto, in trisagio vocans crucem, tãquàm apud te pater non esset pater solùm, sed & filius: & filius nõ esset filius solùm, sed & spiritus: & spiritussanctus non esset spiritus solùm, sed & filius? Propter hoc, si quis apponat in trisagio crucem, præterquàm filio Dei, anathema sit. Si quis confundat Trinitatem, dicens eũdem esse Patrem & filium & spiritumsanctum, anathema sit. Si quis distinguit vnam substãtiam Trinitatis, anathema sit. Si quis vnum filium diuidit in dualitatem filiorum, anathema sit. Si quis Deum verbum & carnem vnam dicit naturã, ignorans naturarum differentiam, anathema sit. Etenim credimus, quòd vita, vita est, & non coincidit in mortem. Tu autem cognoscas & præcidas, quæ iniquè dixisti. Sit autem (vt est) Dei gratia cum his, qui rectum faciunt verbum veritatis.

*finitio tua sup ipsos dñetur

*for. *An

*dicit

¶ Epistola Iustiniani episcopi Siciliæ, ad eundem Petrum, quoniam non oportet additionem crucis esse in trisagio, vt non inducas duos filios.

OPortet militem armari contra bellantes, & athletam contrastantibus obsistere. Luctatio autem vestra non est carnalis, neq; luctatio corporis vnctionibus sit: neq; quis vacans à luctatione, coronam habebit Deitatis, si neglexerit repræhendendis non anteponere luctationẽ veritatis. Si enim qs certat, non coronatur, niti legitimè certauerit: & arma nostra non sunt carnalia, sed potentia deo ad demolitionem munimentorum, cogitationes destruentia, & omnem altitudinem contra scientiam DEI eleuatam: * quarè tanquàm fratrem incito hac monitione, quoniam bonum est patribus obedire, & detrahere proprias nouitates, obedias amicabiliter, charissime, & argumentis non

2.Tim.2.a
2.Cor.10.b

*for. * quarè te

addas trisagio duos filios: sed crede Seraphim, Trinitatem similiter glorificando, & non præter hęc addes languescere vana gloria, plurimum sophisma faciendo, crucem in hymno ponens, multisque factus cæcus.

Quid ergò oculos rusticorum idiotarum effodis, inculpés impiorum impietates? Quid for. *Manę *Maniam, & Valentinum, & Eutychen armas ad dicendum diuinũ passibilem, & magis Paulum Samosatenum & Nestorium, ꝓperes quòd in trisagio addis quaternitatẽ? Quia quòcunque te vertas, quod impium est, intellectum pietatis habere non potest, sed plurimarum hæresum formas ostendit. Arrius enim filium diminuebat, & Eutyches similiter: propter quod & passionem addebant diuinæ naturæ filij, ideò non dicebant filium homousion, id est, consubstantialem, sicut Eunomius. Si enim iam apud ipsos pater impassibilis est, filius autẽ diuinitate passibilis, quomodò consubstantialis est? Macedonius autem spirat à patre solo spiritum sanctum, & Nestorius similiter diuidit vnum filium in dualitate filiorum, & impossibile est (sicut tu dicis) in trisagio quaternitatem dicere, crucifixam impię addens, post cõfessionem Trinitatis. Cessa igitur ab huiusmodi tua impia præcipitatione, non addas scandalum scandalo, & non eris causa perditionis magis simplicium hominum, nè præsidens noster Felix, secundùm canones sententiam dicat contra te: & non iuuabit te dicere, Ego vtiliter hoc opposui, crucifixum in trisagio confiteri. Tolle iniquitatem de vniuerso, nè hoc citò multiplicetur: quoniam impium, facilè susceptibile est: melius autem, non. Suscipe ergò tanquàm fratris tui admonitionem: extingue hæreticorum consperſionem, & sias pastor ouili, non lupus: & secutus B. Proclum & ipsius reuelationem, in cãpo timoribus existentibus, deprecatiuè dicas trisagium ad pausationem iræ, & nè incites adhuc iram fortis. Si autem non velis tu, fraternitas mea innocens erit, & ego cum ipsis: & qui vnà mecũ de his tibi scripserunt, custodiemus nosipsos ab scandalis. Didicisti ab Esaia, dicere: Sanctus, sanctus, sanctus: Esa.6.a Non crucifixum, inquit, tibi dicere. Sed dicis: Tunc filius non erat crucifixus, & propter hoc nõ addidit tũc, crucifixus. Qui ergò nunc Seraphim in trisagio addiderunt crucifixum, quod tu dicis? Et si dicis, non puto. Et si nescis, quomodò non impius es? Iteriñ & tunc inquit Propheta passiones carnis verbi, & apertè confitetur trisagium. Propterea, quomodò & dicis, suscepta fuit synodus Chalcedonen. & tamen absolutè, sicut ipsa tradidit, tu non prædicas trisagium: sed inobedis illi, & non timuisti ipsam, dicentem: Qui non sapit sic, anathema sit. Salubriter prædica vel dic, & sanus eris: si autem non, non solus hauries mala.

¶ *Epistola Felicis episcopi Romæ ad eundem Petrum, purgans vel deponens ipsum ab Antiochena Ecclesia.*

QVoniã importabilibus verbis impiè garrulãsti, & non iudicãsti cedere prędictis sanctis patribus, qui ornãrũt sedẽ B. memoriæ & multùm triũphantis Ignatij martyris, cuius tu indignus existés, nescio, quomodò insiluisti inchoare nouitatẽ in catholica Ecclesia tuis prophanis legib⁹ & impijs dogmatibus, & iudicãsti non oportere dicere Christũ crucifixũ ꝓpter nos: sed passionem ideò impassibili impiè induxisti, & immortali patri morte imponere, & nõ horruisti ea, quæ non suscepisti ex diuinis Euangelijs & Apostolis, & *Παραγγελτικῶν gloriosorum patrum, pessimè sophisticatus ipsa intorquere, & propriã pestẽ sensus imponere simplicioribus, & scandalũ huiuscemodi hęresibus, non vt æqualiter priorib⁹ hęresibus vigeat, sed magis multipliciter excellat: & non statuisti credere veritati, & literis nostris ad te scriptis, nunc incepi sententiare contra te: immò ille, qui vertex est omniũ pastoralium sedũ, in sanctis laudibus florẽs, Apostolorũ verè optimus Petrus, cuius tu nomine æqualis es, sed non opinione neq; fide, qm̃ ab ipsius recta intẽtione, & immaculata fide, valdè declinãsti. Et non solùm cõtra te sentẽtio, sed & cõtra eos, qui non erubuerũt characteres venerabilium Euangelistarũ & Apostolorũ eos sequentiũ, ac perfectorũ doctorũ sermones: & instabili sentẽtia ex tua iniqua expositione firmati sunt, tanq; dulcissima circunsequẽdi in mala opinione, quod verè amarissimũ est, & non auerterũt huiusmodi impietatẽ. Dicemus ergò tibi, sicut & contra illos: quoniã fidem dilexisti iniquitatẽ magis loqui quàm iustitiam, dilexisti *super omia ꝓcipitationis linguã dolosam, propter hoc Deus destruet te in finẽ. Et nõ solùm ab Antiochena ecclesia, sed ab omni ciuitate deponet: & firma sit hæc tua depositio à me, & ab his, qui vnà mecum Apostolicũ thronũ regunt, & ab Acacio Cõstãtinopolitanæ ecclesiæ pastore, & à venerabilibus episcopis sibi subjectis, qm̃ ipsorum munimenta non sustinuisti. Quandoquè enim dicis Trinitatẽ ꝓpter nos crucifixã, nõ Christum, quandoquè aũt immortalẽ spiritu, Mathei. 16.c Christũ, post immortalẽ spiritum, passionem sustinuisse, sicut Samosatenus & Nestorius, vnũ filiũ diuidentes in dualitatẽ filiorũ, quandoquè aũt & his cessisti nõ detrectãdo, & venisti ad peius, nõ glorificãdo Cherubicũ hymnũ, ad filium referre ꝓstolãti tremore ἀγιο δοκιμένων venerabiliter similiter Trinitatem, sed totum hymnum ad filiũ referre, volens firmare morbum cancri rodentis, quem innocẽtib⁹ intulisti, & indè omnis generis hęresiũ laqueis circumprecipitatus, à veritate exieus,

exiens, nõ prædicas Christũ pro nobis crucifixum, nec vnigenitum filium Dei, qui in medio patris & spiritũs sancti est, piè glorificas. Quid enim isto magis interdictum, patrẽ à vobis & sancto spiritu non glorificato? Nam calumniam Seraphim vos infertis, qui Trinitatem non dicitis glorificandam, Sanctus, sanctus, sanctus: sed solùm personaliter filium. Et quæ præcipitatio hæresiũ ità confudit, id est, impudenter egit, sicut vos? Ve- *nocentiũs runtamen & in isto percurrens adhuc *nouiũs ascendistis, & strangulandas infamias à Deo, adijcitis, filiũ videlicet, patrẽ & sanctũ spũm, Sabellianizãtes, simul cõiungere iudicãtes. Trinitatẽ cõfiteri negatis, in qua baptizamur, & credim⁹, & cõfitemur. Quis ergò nõ deflere et sic dicentes de intemerato trisagio, quod mihi valdè cõuenit refutare, & fletum meritò dare in hos animarũ simpliciũ cauillatores, ac impium facinus fingentes, quos & alienos putauimus ab orthodoxa fide & catholica Ecclesia, & à communione ducis nostri glorioſi prædecessoris Petri, q claues regni à saluatore nostro recepit? Qui autem participes Apostoli esse volunt, ducuntur & doctrina ipsius, qui Christum dicit & credit propter nos crucifixum, & hoc non negat, sicut & modò depositus Petrus ex eo quòd non legitimè & inclementer in trisagio addentes, quia non Trinitatem crucifixam ab innouauit, q crucifixus est propter nos, sciApostolis suscepistis, non patrem, non spiritum sanctum, nisi carne filium Dei vnigenitum solum. Fugite ergò ab hac inclementi communione, & ero vobis communicans, inquantùm & vos mihi, dolosa fallacia, longè à nostra orthodoxia, expulsa. Custodite Christi discipuli, mei autem filij, traditiones quas à diuinis scripturis accepistis.

¶ *Epistola Cinciani episcopi Aculianarũ, ab Petrum episcopum Antiochiæ.*

*Opinianistæ *Cassianorum, vel Candidianorum.

MVltifariàm multisq; modis, charissime, à veritate deuiãsti, cõtraria faciẽs herilis mysterij, nõ sequendo euangelia, vel Apostolos, vel sanctos patres. Etem expositio tua grauẽ fert contra ipsos nouitatẽ catholicę ecclesię. Et quidẽ nõ abiecisti ipsam, multis episcopis præmonẽtibus te (maximè sanctissimo archiepiscopo Felice) ab ipsa dibris prædicationis sectatorẽ: sed certè cõtrà hæresiũ affectator fuisti, & talentum diuinæ doctrinæ in terram abscondisti, & nõ potidelicet sanã doctrinã in cordibus hominum ioser e, sed ecõtrà zizania seminãsti. Et quis adhuc sustinebit te, peruertentẽ Chri euãgelium? Non prædicando vnum filium in duabus naturis Dominum nostrum Iesum Christum, & hunc crucifixũ: sed Deum, fortẽ, immortalẽ, videlicet, vnã Trinitatis substãtiam dicens crucifixam: & nõ solum, sed & vnam naturã Dei verbi & carnis dicis. Et si vna natura Dei verbi & carnis est, vna autẽ natura Dei patris & verbi, quomodò nõ vna & ipsa natura patris & corporis & verbi? Si aũt non vna natura dei patris, & carnis hũanę, & verbi: die quomodò vna natura verbi & carnis? quomodò creata, & increatũ, vna natura est? Si aũt hoc impossibile est, quomodò caro, & increatum verbum vna natura, & non duæ *cõmutata? Si autem vnius naturę est Christus, & nõ duarum: quarum dicis Christum, creatũ, sicut Arrius, *vel increatũ, sicut Manichæus? Vbi autem est temporalis Christi generatiõis natura, & diuinitatis ipsius ętterna generatio? Vbi & illud, Hodiè genui te? Psal.2. & illud, Iesus Christus heri & hodie, ipse est Heb.13.b & in secula? Quomodò autem & dicis, ante vnionem verbi Dei & carnis, *duæ, vel antè fuit secundum subsistẽtiam ex virgine vnio? Etenim si est Christi caro ante Mariã, secundùm Valentini impium sermonem, quomodò duæ antẽ fuerũt naturę ante Mariã? Cuius autem est ipsa expressio, non Eutychis, magis Atychis, ex duabus dicere vnam naturam factam fuisse. Si ista autẽ cum illo sapis, quomodò ipsum abijcis, qui ipsius recipis pessimas innouationes? Quòd si in veritate hoc factum est, sanctos patres in Chalcedona cõtra ipsum habuisses certè acceptos. Hic verũtamẽ mihi, quomodò vnitè pater & filius & spiritꝰ sanctus dicitur Trinitas, solus existẽs Deus, si non fuscipis dicere in vno filio duas naturas? Et si Trinitas vnꝰ Deus est, quomodò Deus, & corpus nostrum ipsi vnitũ. non debet dici vnus filius in duabus naturis? Si autem vna natura, Deus verbum & caro: vel mutatum est verbum, vel caro: Et si caro mutata, facta fuit verbum, nõ erit ampliùs caro. Si autem in istis non facta est mutatio, quomodò in Christo non sunt duæ naturæ? Caro enim, caro est, quanquàm sit Dei caro: & verbum, verbum est, licèt assumpsit nostrũ assumptum. Si autem mutata est, quomodò est non consubstantialis caro & coæterna patri, sicut & verbum? Si autem alterius substãtiæ est caro patri, inquantùm recentior est, pater autem sinè tempore est, quomodò nõ recès & verbum, sicut vnam ęsse naturã carnis & verbi Dei dicis, & filium alteri⁹ substãtiæ patri dicis? Si autem non est eadem natura verbi DEI & carnis, quomodò non sunt duæ, caro & verbum? Si autem omninò Deitas caro facta est, quomodò mansit verbum quod fuit? Quomodò autem incommutabiliter incarnatum est, si non est Christus in duabus naturis? Quomodò incarnatus Deꝰ verbum mansit, quod fuit? Et si est deus verbum passibilis, impassibilis autẽ pater, quomodò vnus & solꝰ est deus? quomodò aũt & istarũ vna est natura? Si aũt & impassibilis est Trinitas, quomodò Deꝰ verbũ passꝰ est ꝓ nobis? Si aũt nõ passꝰ est, quomodo altera natura carnis nõ est passa? Et si omne patiẽs, creatũ est: quomodò Deus verbũ nõ est increatus,

for. *naturę duæ, vel antequàm

Eutyches fuit sanctũ, atyches insanctum

patiens carne? Si autem carne patitur Deus, quomodò non patit ſibijpſi Deus? Si autem idem eſt dicere, Deum paſſum carne: & dicere, Chriſtum paſſum carne: quomodò non erit idem dicere, ſpiritũ diuinum carne pati, cùm ſpiritus De⁹ ſit? Si autem non eſt ſimile, deũ paſſum carne dicere, & dicere Chriſtum pati carne: quomodò poſſibile erit, plùs appropriari deum verbum carnis, cuius⁹ appropriat pater ea, quæ ſunt Dei verbi? Quomodò autem & ſi appropriatione Deus verbum patitur carne, non erit *appropriatiõe & pater Deo verbo patiens? Et ſi mortuus eſt deus verbum carne, quomodò eſt conſubſtantialis patri immortalitate? Mortuus enim pro nobis nõ eſt immortalis: mortuus certè eſt ſecundùm ſcripturas. Et ſi vnus de Trinitate mortuus eſt, quandoq; Trinitas dualitas facta eſt. Et ſi Trinitas nunquàm dualitas facta eſt, quomodò vnus de Trinitate mortuus eſt? Et ſi altera natura verbi Dei, ſcilicet hominum natura, non eſt mortua: & ſi triſagia vox, Trinitas non ſubſiſtit, manifeſtum eſt, quòd vnius ſubſtantię eſſe dicis Trinitatem. Et quomodò nõ oſtendis *eſſe Sabellianum? & ſi in tribus hypoſtaſibus vna natura ſubſiſtit triſagiæ vocis, quomodò non dicis Trinitatem eſſe crucifixam, & ſinè Deo teipſum, ſicut Marcioniſtæ, eſſe non dicis? Omnis ergò, qui dicit vnã naturã Dei verbi & carnis, & non duas vnitas & indiuiſibiles, deponatur. Et ſi miſcet duas Chriſti naturas, dicẽs Deũ paſſum carne, & nõ paſſum Chriſtum carne, ſecũdùm Apoſtolũ, deponatur. Et ſi quis impaſſibile & immortale Domini verbũ, dicit verſũ eſſe in paſſionẽ & in mortalitatẽ, & nõ attribuit carni ipſius, deponat. Et ſi quis poſt triſagiã vocem Chriſtũ dicit crucifixũ, & nõ magis vnũ filium, qui in medio triſagię vocis laudat, deponatur. Et ſi qs hominem dicit propter nos crucifixum, ſeu Deum, ſeparans naturas, & non coniungens dum ipſe crucifigeretur, deponatur. Et ſi qs tenuẽ hominẽ dicit, ſicut Paulus Samoſatenus, aut ſicut Photin⁹, anathematizetur. Et ſi qs Dei humanitatẽ dicit, & non Deũ & hominem magis dicit, anathematizet. Et ſi quis alterius ſubſtãtiæ dicit carnẽ Chriſti à carne noſtra, & non magis nobis cõſubſtantialem ſinè peccato, deponat. Et ſi qs dicit, ſinè intellectu & ſinè anima nominũ noſtrũ Ieſum Chriſtum, & pro anima habere deitatẽ, & ſic ex hoc dicere, deum verbũ pati carne, et non potiùs intellectum habere, et deum verbum animam rationalẽ aſſumpſiſſe, et impaſſibilem ipſum dicit deitate, et paſſibilẽ humanitate, deponatur. Has duodecim depoſitiões miſi tibi, vt terrefactus iſtorũ iudicijs, remouearis ab omni tua iniqua nouitate, ſciẽs, q̃ oportet ſequi reuelationem ſanctiſſimi Procli Conſtantinopolitanæ eccleſiæ epiſcopi, quãdò in campũ cum toto populo cucurrit, fluctuãte ipſa ciuitate ſub terræ motu, & oĩbus fletum emittentibus, repentè puerum in aëra leuari à quadam virtute, et huic imponi triſagiũ litaniæ, et dicere, Sanctus Deus, ſanctus fortis, ſanctus immortalis, miſerere nobis, et hęc annũciare epiſcopo iuſſ⁹ eſt: ſicq; per tres horas in tribunali ſtans ſecus pedes ipſius epiſcopi, hæc narrauit. Et ſic poſtq̃ litanias fecerunt, ſtetit terræmotus. Sic ergò et tu litanias fac, et pauſabit ira, quæ cõtra te proferenda eſt. Si autem non, veniet ſupra te depoſitio à patre noſtro Felice. cuſtodiet autem Deus mũdum à ſcandalis. Cui gloria nunc et ſemper et in ſecula ſeculorũ. Amen.

for. *appropriatiue

for. *eſſe te

1.Pet.3.d

¶Epiſtola Acacij archiepiſcopi Conſtantinopolitani, ad Petrũ archiepm Antiochenũ. Quòd non oportet ponere in triſagio illud, Qui crucifixus eſt propter nos.

OBſtupuit cælum, & tremuit terra: Mota ſunt autem & fundamẽta ſanctę dei catholicæ & Apoſtolicæ Eccleſiæ, luctus & ploratus appræhendit ſacerdotes Chriſti in his, quæ ego & ſancta ſynodus, hic ſecũdùm Dei nutũ cõgregata, audiuimus fieri à te, frater. Quæ ſcriptura docuit, dicere ſpiritũſanctum crucifixũ eſſe, aut duos filios dogmatizare, ſeu triſagiã hymnologiã deprauare, vel quaternitatem pro Trinitate glorificare, aut angelis ſanctiorem & ſenſatũ magìs teipſum demonſtrare? Nam dicendo, Sanctus fortis, & rursùs ex altera parte inferẽdo, Qui crucifixus eſt propter nos: duos filios ſignificas, vnũ fortem, & vnũ crucifixum: quandò autem rursùs dicis, Sanctus immortalis, qui crucifixus eſt propter nos, inueniris inferre crucẽ ſancto ſpiritui. De ipſo enim dicẽtũ eſt, Sanctus immortalis. Et huiuſcemodi intellectus, tuæ totius hæreticę prauitatis propria ſunt, immò verò manichęæ furiæ idolopria ſunt, immò verò manichęæ furiæ idolatria eſt. Nã ille, quemadmodùm & tu, cùm omninò negâſſet vnigenitum DEI filium, & virginalem partum, dixit ſanctum ſpiritum in ſpecie columbæ deſcendiſſe de cælis in Iordane flumine, & ex aquis incorporatum fuiſſe, & * hominibus illuſtrâſſe, & crucifi affixum fuiſſe, & mortem pro nobis ſuſtinuiſſe. Quomodò autem & aſſcendere nunc ſacerdotalem thronum nõ erubeſcis, quem contaminâſti per tuas blaſphemias? Extra hierachicum ordinem, & alienus factus es ab ouili Chriſti. Non ſolùm enim Cherubicum hymnum corrupiſti, per quẽ & noſtra ciuitas firmata eſt, cùm olim moueretur ab interioribus terræ motib⁹ puero infante ad aëra rapto in cõſpectu totius ciuitatis vſq; ad tertium cælum, quemadmodùm diuinus Paulus, ibidẽm hanc ineffabilem hymnologiam, in qua hora in campo multitudo cum lachrymis exclamabant: Domine miſerere, ad Deum ſimul cum ſancto patre noſtro archiepo huius regalis et à Deo amatæ ciuitatis. At tu cũ multis modis conaris contraria ſapere

1.Cor.12.a

ſapere non ſolùm ſanctarum ſynodorũ, quæ in Nicea, & quæ in hac regali ciuitate, & quæ in Chalcedona, ſed & diuinarum ſcripturarum, non volens ſecundùm ipſarum traditionem dicere, Chriſtum vnigenitum filiũ dei paſſionem ſuſtinuiſſe carne, id eſt, ſecundùm carnem. ſecũdùm traditionem verticis Apoſtolorũ. Scribens enim ipſe benè dicit: Chriſtus ſemèl pro peccatis mortuus eſt, iuſtus, p iniuſtis, mortu⁹ quidẽ carne, viuificatus autẽ ſpũ, in quo & in cuſtodia ſpiritibus ambulauit, & p̃dicauit cuſtodiã, infernũ vorãs. Abſcõdens enĩ hamũ ſuæ Deitatis, intùs animã ſanctĩ ſui corporis, ſic inferno occultat⁹ eſt, & ipſi⁹ oĩm voracẽ ventrẽ abſcidit, & ab æterno mortuos viuificauit, ſecũdùm Iob, dicentẽ: Duces draconẽ in hamo. Tu aũt auertiſti aurem, à veritate ad fabulas conuerſus, ſecũdùm Arrium & Apollinarium dicens, vnum de Trinitate pati, qui eſt ineffabilis ſapiẽtia Dei patris, hoc eſt, ipſius ſplendor & character ſubſtantiæ ipſius, verbũ ſimul ſinè principio, & coæternum. In principio enim erat verbum, & verbum erat apud Deum, & Deus erat verbum. Omnia per ipſum facta ſunt, & ſinè ipſo factum eſt nihil. Sic autem ſapere feſtinâſti, cùm iam negâſti ſalutem verbi humanatam, quam pro nobis ipſe Deus & verbum, redemptionem dedit morti, quam reſuſcitans à mortuis, adduxit ad cælos, de qua ad Abraham dixit deus: In ſemine tuo benedicentur omnes gentes. Quod confirmans Apoſtolus, dixit: Abrahã dictæ ſunt repromiſſiones & ſemini ſuo: non dicit, & ſeminibus ſuis, tanquàm in multis, ſed tanquàm in vno, & ſemini tuo, qui eſt Ieſus Chriſtus. Fenetur autem à te ſic ſapere, quẽadmodùm non ſuſcipis *cognominationem Domini noſtri Ieſu Chriſti filij Dei. Et ergò omninò de te ſit hoc ſcriptum: Si quis non confitetur, Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum in carne veniſſe, ſit anathema. Et quod eſt à Ioãne dictũ, Oñis ſpiritus cõfitens Ieſum Chriſtũ, ex Deo fuit: & omnis ſpiritus, qui non confitet Ieſum Chriſtũ, ex Deo non fuit. Qui ergò ex deo fuerũt, Chriſti filij Dei paſſionem fuiſſe dicũt ſecundùm pręannũciatas de ipſo prophetias, & Apoſtolorum doctrinas: Chriſtum enim dicens filium omnipotentis Dei crucem ſuſtinuiſſe, vtrunque dicis in vno, & ipſius deitatẽ, ſecundùm quam Deus eſt impaſſibilis & conſubſtantialis *Dei & patris: & humanitatem, ſecundùm quam homo eſt mortalis & conſubſtantialis virgini matri. Dicere enim vnum Trinitatis pati, oſtendit ipſum verbum paſſibile. Si ergò verbum paſſibile eſt, ſimiliter & pater. Si autem pater & verbum paſſibile eſt, paſſibilis & ſpirituſſanctus erit, cùm vna ſubſtantia & vna iſtorum Deitas ſit. Si autem dicis (fugiens culpam paternitatis) paſſibile quidem verbum, impaſſibilem autem patrem & ſpiritũ, ſoluiſti conſubſtantialitatem, adduxiſti autem & plures

1.Pet.3.d

loco obſcur.

Iob 40.c

Hebr.1.a

Ioan.1.a

*Deo pacti

Rom.11.d

Galat.3.c

1.Ioan.5

Ioan.4.a

deos. Vt ergò non incedas per interitum & inuiam ſemitam, & præcipitatus in aciem hereſium, fias & cauſa perditiõis multorum, & à Dei ſacerdotio alien⁹, in via regali teipſum & ouile dirige, per quam & ſancti patres, qui in Chalcedona conuenerunt, ambulauerũt, & cælum appræhenderunt. Tu enim cognoſcis, quòd dolabra ad radicem infructuoſarum arborum iacet, & ſub ipſa ſicut oleaſter incideris: hoc eſt, ſancti ſpiritus virtute, vt pax & concordia firma permaneat in ſacerdotibus Chriſti. Matth.3.a

EPISTOLA FELICIS PAPÆ *Romæ, ad Petrũ epiſcopum Antiochiæ, monitoria, quoniam non oportet addere in triſagio, Crucifixus propter nos.*

QVis dabit capiti meo aquam, & oculis meis fontem lachymarum? qualẽ autem & dignum fletum adducam animæ meę, cõdolens Domini & ſaluatoris noſtri Chriſti ſanctæ catholicæ & Apoſtolicæ Eccleſiæ? Ipſa enim ploraus plorauit ſuper filios & filias ſuas, & non eſt qui conſoletur eam, ex omnibus qui diligunt eam. Vniuerſi tyranni & hęreſiarchæ perſequẽtes ipſam, apprẽhenderunt eam per te frater honoratiſſime, & affligentes ipſam, facti ſunt in caput eius. Omnis decor ipſius, quantùm in te eſt, factus eſt ad nihilum. Videntes inimici eius, gauiſi ſunt ſuper perditione filiorum eius. Quos enim fouerat, quos enutrierat, quos ad meſuram ætatis perduxerat, lacteq; pauerat propheticis & apoſtolicis doctrinis, hos tu vno temporis momento veneno necaſti. Quemadmodùm enim, qui piſcatiõem ſectantur, hamum eſca contegunt, & ex improuiſo capiunt piſces: ſic & tu angelicę laudationi additionem induxiſti, & triſagiæ deprecatiõi, quaſi pietatis obtentu, diram impietatẽ excogitaſti. Ex plurib⁹ enĩ Orientalibus, puincijs literas ſuſcepim⁹, ſignificantes nobis, quomodò veneratio tua dudùm ſopitũ Valẽtiniani dogma reſumpſit, & irritat à vobis ſaluatoris incarnatio, quodq; in Manichæorum dogma, & Arrij, & Apollinaris, Pauliq; Samoſateni incidiſtis. Dicere enĩ vnigenitũ filiũ & Dñm noſtrũ Chriſtũ Ieſum, p̃fectũ nõ eſſe in Deitate, atque in humanitate perfectũ, nec ipſum ſubijſſe paſſionẽ crucis, ſed vnã verbi dei naturã incarnatã, corpusq; Dñi ſinè anima & mẽte, Apollinaris hereſim roborat. Ille enĩ ignorauit, q̃ ab ipſis mundi naſcẽtis exordijs primùm anima primi parẽtis noſtri mortua eſt, vel in morte p̃cipitata eſt, atq; ità demùm corp⁹. Dictũ q̃ppe illi eſt à Deo: In quacunq; die comẽderis de ligno ſciẽtię boni & mali, morte morieris. Itaq; iuxta latam in illum à Deo ſententiam, qua die comẽdit ex ligno, in ipſa ſecundùm animam mortuus eſt. Nam ipſius corporis mors, poſt nongentos & triginta annos contigit. Itaq; Deus

Hiere.9.a

Thre.1.a

Gene.2.*

Deus donum non dimidiatum fecit, sed totum simul Adam ex vtero virginis sumpsit, vt etiam perditum, totum saluum faceret.
Ioan.10.c Idcirco & Dominus ipse dicebat: Ego animam meam pro ouibus pono. Valentini item & Marcionis, Manichæorumque ac gentilium inuouere vis dogmata. Si enim deus est, qui diuisibiliter atq; subsstantialiter est mortuus, similiter sanctus spiritus Deus, & ipse diuisibiliter ac subsstantialiter inuenietur: sicq; iuxta tuam & illorũ rationem, tres dij erũt, ac per hoc plurium deorũ inualescet error: quãtumq; in te est, euacuabitur illud: Audi
Deut.6.a Israel, Dominus Deus tuus, Dominus vnus
Baruch 3.d est. Item quod ait Hieremias: Hic Deus noster, non reputabitur alius ad eum. Similiter
Ioan.17.a & Dominus: Vt cognoscãt te solum verum Deum. Cumq; scriptura diuina vnũ Deum, sanctam & indiuiduam Trinitatem prædicet, tu & hi qui ante te fuerunt hæresiarchæ, tres deos dogmatizare ausi estis, alium quidem dicentes Deum patrem præter filium, & alium Deum filium præter patrem. Rursusq; alium Deum spiritum sanctum præter patrem & filium. Atq; alium quidem mortalem & nouiter genitum, alium verò æternum atque immortalem. In his autem noxijs verbis tuis, contraria sentire vis patribus, qui in Nicea, & qui in Constantinopoli, atq; Chalcedone cõuenerunt, qui & cõsubstantialem roborãrunt, & vnam Deitatem patris & filij sanctique spiritũs prædicãrunt, atque Arrij amentiam confuderunt. At verò tu in ecclesia ausus es dicere, quòd vnus increatæ atque indiuiduæ Trinitatis, passionem subijt: & per hoc consubstantialem quoq; soluere niteris, ac Deum subijcere numero. Si enim vnus sanctæ Trinitatis & coæternus,
ahic qui crucifixus est Deus, vhoc est filius: sunt autem duo sanctæ Trinitatis, pater & spiritussanctus: dicuntur autẽ dij, & non (vt habet vera ratio) Deus, (sicut tradiderunt nobis, qui ipsi inspexerunt, & ministri fuerunt
Actor.1.a verbi) inueniris quoq; consubstantialẽ soluere: Quippe mortale & immortale, cõsubstantialia iam esse non possunt: roborabitur autem sic pluralitas deorum, dum tres dij
Ioã.1.b &.a Christianis auribus ingeruntur. Cùm itaq; scriptum sit, Verbum caro factũ est, & Deus erat verbum: non alius Deus verbum, præter patrem, inuenietur: verbum nõ simpliciter, sed verbũ subsstantiale, & Deus filius inueniet
*extra vilitatẽ nostrã ur, vt *ex vilitate nostra, identitatem subsstantiæ patris & verbi & sancti spiritũs agnoscamus. Nos enim non alij, præter verbũ nostrum, inueniemur. Quoniam igitur vnigenitus dei filius, qua ratione verbum est in ꝓpria subsstantia, nõ poterit pati, nè ad omnipotentis Dei patris subsstantiam passio referatur: (est enim vna patris & filij & sancti spiritũs Deitas) patitur autem propriũ animatũ corpꝰ, quod ipsum subsstantiale dei verbũ ex ipsa sanctæ & intemeratæ virginis vulua sibi

coniungens, ex muliere processit, de qua sancto spiritu afflati prophetæ cecinerũt: Deus
Psal.79. virtutum cõuertere, respice de cælo, & vide, & visita vitem istam: & perfice eam, quã plãtauit dextera tua, & super filiũ hominis quẽ cõfirmãsti tibi: vitem & filium hominis, quẽ cõfirmauit verbum, vt inferni claustra contereret, & viuificaret eos, q à seculo mortui sunt, salutarem verbi incarnationem vocans.
Ioan.15.a Idcirco & Dominus dicebat discipulis suis:
Matth.21.d Ego sum vitis, vos aũt palmites, & pater meus agricola est. & tradetur filius hominis in manibus peccatorum. Patris enim intimum subsstantiale verbum ac Deus, per sanctę virginis aures illapsum, conceptioné ineffabiliter operatum est. Qua igitur parte vnigenitus filius est consubstantialis patri, & vnus indiuiduę Trinitatis, increatus atque inuisibilis, impassibilis & immortalis permansit. Quod ergò increatum atque immortale est, creaturæ nè applices, neque deorum pluralitatem confirmare pergas, dicens vnum S. Trinitatis mortuum esse. Rursùs, qua parte ex muliere natum est, & subsstantiæ nostrę ac generationis est particeps, absq; peccato, sustinuit passionem. Porrò, quòd non modò consubsti-
Gen.2.a tialis, verùm etiàm cognatus secundùm carnem sit nobis filius Dei, docet ipse Dominus,
Ioan.15.a nunc quidem in Euangelio his, qui in secrediderãt, dicens: Ego sum vitis, vos palmites:
Psal.21. nunc autem in Psalmis, Annũciabo nomen tuum fratribus meis. Vndè autem tibi tam pessima superbia subrepere potuit, vt te ipsis quoquè sanctis angelis intelligentiorem, sapientioremque putares? Super his ingemisco, in his plango inimicos crucis Christi, quorum finis perditio, & quorum DEVS
Philip.3 venter est, & gloria in confusione ipsorum.
Matth.16.c Non cogitãsti, quòd scandalizare vel vnum solum ex his, qui credunt in dominũ nostrũ Iesum Christum, quàm graui cruciatui sit
Genes.4.a obnoxium? Sed incautè, vt serpens Euæ, tu ipse quoquè erroris venena multitudini fidelium atque auribus infudisti, traditamq; ab angelis sanctissimam laudatiõis formam corrupisti, inferens illi: Qui crucifixus es pro nobis. Ergó ne non aduertisti, quòd Paulũ Samosatenum, Photinumq; & *Arrentium hoc *Arrium
Genes.4.a impietate trãscendis, qui duos Dei filios posuerunt, vnum quidem ante secula, alterum verò nouiter natum, cùm ipse quoquè Trinitati inuexeris pluralitatem, duos dei filios dicens vnũ fortè, alterũ crucifixũ? Ad hæc fidelissimũ Christi gregẽ in Manichęi opinionem præcipitare cõtendis, q spiritumsanctũ asserit crucifixũ. Nã ꝙ post illud, Sanctus immortalis, quod est Spiritussanctꝰ, tũc inferis
Psal.98. Qui pro nobis crucifixus es, miserere nobis? quaternitatemque, non Trinitatem, populo insinuare vidéris. Nempe si ex humana traditione manãsset hęc laus, non ità incautè crucẽ infereres laudi, in qua filij appellatio, fortis scilicet, ponitur. Quoniam verò ab angelis

nobis laus ista profluxit, qui ante crucem
Esa.6.a dicebãt: Sanctus, sanctus sanctus: sicut respicere Esaias meruit, post crucem verò cũ laude clamabant: Sanctus Deus, sanctus fortis, sanctus immortalis. Denique cùm terrę motu Constantinopolis quateretur, populusq; in campo oraret, infantulꝰ, toto populo spectante cum Proclo ciuitatis episcopo, in cælum per vnam horam raptus est, ibique huiusmodi didicit hymnum. Rursumq; descendens, nunciauit, quæ in æthere audierat, dicens de cælo quasi de multitudine psallentium, huiusmodi laudes insonuisse auribus suis, dictumque sibi, vt eam laudationem populo indicaret. Quam vbi populi inceperãt, ciuitatem receperunt, deoque per huiusmodi laudem propicio facto, ab imminenti ira liberati sunt. At tu quàm temerè, vt scripturas diuinas reliquas, ità & angelorum laudẽ peruertere ꝓsumpsisti. Quis igiẽ in huiusmodi non ingemiscat? quis non lamẽtetur? quis dolor similis inuenietur, sicut dolor ecclesię Domini & Saluatoris nostri Christi? Cõspice te constitutum, vt sis lumen his, qui in te-
Heb.6.b nebris sunt, & eruditor insipientium: immò insipientiæ præceptor es, lucem in tenebras transferens. vide à te populos semèl illuminatos, qui bona gustauerunt Dei verba, Dei mandata, Dei prophetias, prædicatiões Dei, Apostolicas euãgelicasque doctrinas abs te puerti magis, ac doceri nõ solũ crucifigere filiũ Dei & ostentui habere, verùm & cõtraria sentire scripturis diuinis, & pacta abnegare, q̃ accedentes ad sanctũ baptisma fecerũt. Nã cum coram cæleſtibus *virtutibus omnibus, coram Apostolicis euãgelicisque ordinibus sancti baptismatis tempore promiserint credere in vnum Deum omnipotentem, nunc illos in tres deos credere docuisti. Rursùm, cùm polliciti sint credere in vnum Dominũ Iesum Christum, filium DEI incarnatum, & hominem factum de spiritu sancto & Maria virgine, tu eos doces, nè dicãt Dominum Iesum Christum, filiũ DEI, crucem perpessum esse, qui Deus est secundùm sempiternam & impassibilem ex patre generatiõem, & idem homo secundùm eam, qua in nouissimis diebus ex matre prodijt, secundùm quam etiàm sustinuit passionem, sed vnum Trinitatis mortuum esse, qui est ipsum Dei verbum. Confessi sunt rursùs Spiritumsanctum, viuificum & immortalẽ, dicentes credere in Spiritumsanctum, dominum & viuificantem, & mortalem esse ponis spiritumsanctum, cùm dicis: Sanctus immortalis, qui crucifixus es pro nobis. Fuge, obsecro, huiusmodi errorem. Corruisti, noli in ruina persistere. Peccãsti, iam peccare noli. Expectat te sancta dei Ecclesia, cupit amplecti pœnitentem in vasis propositionibus tuis, & secum de Christo diuina prædicantem, neque negantem ipsius animatam incarnationem, secundùm quam etiàm passus esse memoratur, clamatq;

tibi per nos: Venite ad me omnes, qui laboratis, & ego reficiam vos. Non vult Deus (frater charissime) mortem peccatoris, sed vt cõuertatur, & viuat. Memor esto, Iesum Chri-
Ezec.18.g stum resurrexisse à mortuis, secundùm euan-
2.Tim.2.b gelium. Memento B. Matthæi scribentis: Liber generationis Iesu Christi filij dauid, filij Abraham. Recordare, quid Paulus scribat, segregatus in euangelium Dei, quod promi-
Roma.1.a serat ipse DEVS in scripturis sanctis de filio suo, qui factus est ei ex semine Dauid secundùm carnem, qui prædestinatus est filius. Memento etiàm Ioannis, clamantis: In prin-
Ioan.1.a cipio erat verbum, & verbum erat apud Deum, sicut etiàm est, & DEVS erat verbum, quodque caro factum est, homine assumpto, & quòd DEVM nemo vidit vnquàm.
Ioan.1.b Hæc tibi scripsi vnà cum præsenti synodo, conuenientes te coram DEO & sanctis angelis, vt ea doceas, ea nobiscum sentias, vt illibata fides nostra permaneat in gloriam DEI.

EPISTOLA MISSA ZENONI à Felice Romano põtifice, in qua significat depositionem Petri episcopi Antiocheni, eò quòd in trisagio apposuerat, Qui crucifixus es pro nobis.

GLoriosissimo ac serenissimo filio Zenoni Augusto, Felix episcopus in Domino salutem. Conuenit tuæ clementiæ, rerum ordinem nunciare gestarum pro tranquillitate Imperij serenitatis tuæ, & oro susciꝑias precẽ meam, ac si ipse præsens essem, benignis auribus tuis, vt Christianissimus Imperator: & nequaquàm arbitretur pietas tua, illum puro nos corde diligere, quicũque te pacem cum DEO habere non vult. Quoniam verò fideli mente credidisti, nec ambigis, & temporalis solij potestatem, & æternæ vitæ retributionem superno ex momento pendére, per nostram etiàm paruitatem dignare susciꝑe venerabilem ac diuinam beatissimi Petri confessionem, Apostolorum scilicet principis, cui & regni claues à Saluato-
Matth.16.c re traditæ sunt, qui etiàm præparabit Christianissimo Imperio vestro locum in cælo, cum sanctis angelis, quique immutabilem & immaculatam fidem in Dominum nostrum IESVM CHRISTVM, Dei filium vnigenitum primus exponẽs, à Saluatore ipso beatus est dictus. Nam cùm ipse dixisset ad Dominum, Tu es CHRISTVS fili-
Ibidem. us DEI viui, ab ipso audire meruit, Beatus es Simon Bar Iona, quia caro & sanguis non reuelauit tibi, sed pater meus qui in cælis est: & super ista cõfessione, ædificabo Ecclesiam meam, & portæ inferi non præualebunt aduersùs eam. Cùm ergò Saluator dixerit,
Ibidem. quòd portæ inferi non præualebunt aduersùs ipsius Ecclesiã, vt ab ea ipsius denominationem

tionem tollant, quæ dicitur Christus Iesus, & Deo omnipotentis filius: Petrus primogenitus & diaboli filius, & qui sanctæ Antiochenæ ecclesiæ indignissimè se ingessit, sanctamq; sedem pontificatûs Ignatij martyris polluit, qui Petri dextera episcopus ordinatus est, Eustathijq; confessoris ac præsidentis trecentorum decẽ & octo patrum, qui in Nicea conuenerût: ausus est dicere, nõ oportere Christum etiàm Dei filium nominare secundùm diuinam Saluatoris sanctionem, & traditionem diuinarum scripturarum, patrumque expositionem: sed vnum de Trinitate, passionem pro nobis pertulisse in substantia Deitatis, iuxta Arrij & Apollinaris Eunomijq; blasphemiam, volens hac voce euacuare salutarem nomini incarnationem, secũdùm quam Christus & passiõem subijt.

Heb.2.d Dicitur autẽ & vnus ex nobis, vt qui Abrahæ semen apprehendit. Augere quoq; deorum pluralitatem nititur: quippe sensus eius tres introducit deos, vnum mortuum, & duos viuẽtes. Soluit etiàm cõsubstantialis nomen, sacrasq; abijcit synodos, Nicenã, Constantinopolitanã, & Chalcedonen: sanctam quoq; Mariam, virginẽ nequaquàm admittere deprehenditur. Si enim non ex ea incarnatum verbum homo factum est, quę necessitas virginis? & quarè ad eã dixisset Gabriel: Quod ex te nascetur sanctum, vocabitur

Luc.1.d filius Dei, & dabit illi dominus Deus sedem Dauid patris eius? Post hæc autem omnia impia, & blasphemiæ suæ præsumpta, & deprauationẽ trisagiæ deprecationis, cùm illis addere voluit, qui crucifix⁹ est pro nobis, multa inconuenientia effecit, multumque à nobis, & in Christo dilectis fratribus nostris, q in Oriẽte sunt, & à venerabili Acacio vestræ regalis & à Deo amatę ciuitatis archiepiscopo admonitus, conuerti noluit. Quapropter nunc sancta Dei Ecclesia maternis te vocib⁹, vtpotè ad excellentem ipsius filium, alloqui nõ cessat: O à Christo amate Imperator, meę venerabilitatis vinculum, in quo multitudines fidelium circonstringũtur, dissolui non permittas: Domini autem Christi & vnigeniti filij Dei laudationem transgredi nõ permittas, quæ & vestram ciuitatem periclitantem saluauit, sed tanquàm angelorum traditionem indeprauatam conseruatam, Petrum Arrianæ superstitiõis sequacem, ab Ecclesia Antiochena expelle. Qua ex causa Petr⁹ scindit vestem meam desuper contextam? Deus & pater mãdauit principi Apostolorũ, quid

Matth.16. vocarent filium. Eius vnigenitus filius in cõfessione primi Apostolorũ fundauit me. sanctus spiritus quotidiè testatur mihi, dicens:

1.Cor.2.d Non iudica te scire aliquid, nisi Iesum Christum, & hunc crucifixum. Si autem inimici, increduli, insidiatores, qui extra vitem sunt, & qui vnigenitum filium Dei mactauerunt, lapidauerunt, & ligno crucis affixerunt, ve-

Ioan.19.c stem suã non diuiserunt, & Petrus fidei meæ vestem *dirupit? Portæ inferi non præualuerunt aduersùs me, & Petrus tẽtat muros meos demoliri? Ego, pijssime Imperator, te de imperio expulsum rursùs introduxi, & malignos ac inobedientes meis diuinis dogmatibus dedi pro sepultura tua, viamque potentię aperui ante te, inimicos tuos percussi vnà cum iniquo eorum dogmate, antequàm potentiam exquisiui tibi à Deo in altis regnan te, ex quo & regnare sumpsisti. Respice ad pdecessorem tuum pijssimum Imperatorem Martianum, & illius fidem libẽter amplectere, hæreticam tyrannidem Petri, quàm citissimè eradica, Valẽtini & Eutychetis discipulum expelle à ciuitate simul & Ecclesiastico regimine, & à dignitate hierarchica deiectũ esse sancito. Conspice, sanctissime fili & Imperator inuictissime, qualis in Chalcedonẽ synodo indubitabilis defensio facta fuit, & quib⁹ expugnauit *Aeschinum, & diuulgatiões hæreticæ doctrinæ Petri expedias. Hęc legat sancta Dei apostolica & catholica Ecclesia, vt ab ipsa propter prædictas causas depositum, ad communionẽ non suscipias: sed per diuinos apices vestræ serenitatis ab Antiochiæ confinio propellite, pro ipso autem constituite virum, operibus sacerdotium ornantem, custodemq; diligentẽ sanctæ Chalcedonen synodi, & eorum quæ in ea firmata sunt. Omnipotens Deus custodiat vestram potentiam in pace semper.

*dirupit

Esa.51.

*Aeschinum

Hæc continentur in præsenti libro contra Seuerum, Zoaram, Petrum, & Anthimum facta à Menna patriarcha Constantinopolitano, inter quæ habentur sequentia:

LIbellus episcoporum de secunda Syria, ad Iustinianum Imperatorem.

Libellus monachorum monasteriorum ibidẽm, & quę in Hierosolymis, & in eremo, & in secunda Syria, & in mõte Sinai, & in tribus Palæstinis erant, ad eundem.

Libellus eorundem ad ibidẽm cõgregatam synodum.

Epistola Hormisdæ papæ ad Epiphanium archiepiscopum Constantinopolitanum.

Supplicatio clericorum & monachorũ Antiochiæ, ad Ioãnem archiepiscopum Cõstantinopolitanum, & ibi congregatam synodum.

Relatio ad Ioannem archiepiscopum à congregata synodo.

Libellus abbatum Cõstantinopolitanorum ad congregatam synodum, cui & annexæ sunt quatuor synodi, quomodò in Ecclesia prædicatæ fuere.

Epistola Ioannis patriarchæ, ad Ioannẽ Hierosolymorum.

Alia epistola eiusdem patriarchę, ad Epiphanium episcopum Tyri.

Epistola Hormisdæ papæ ad clericos secundæ Syriæ & archimãdritas, & reliquos orthodoxos

thodoxos in proprio aliquo climate orientis.

Rescriptum Ioannis Hierosolymorum episcopi, & suffraganeorum suorum, ad Ioãnem Constantinopolitanum.

Epistola Epiphanij Episcopi Tyri, & episcoporum sibi subditorum, ad congregatam in Cõstantinopoli synodum, & exclamatio fidelium multitudinis Tyri, & anathematizatio Seueri & eius doctrinæ.

Epistola episcoporum de secunda Syria ad Ioannem patriarcham & synodum.

Actio formata à præsule prouinciæ contra Petrum Apamearum.

Alia actio ab eodem.

Libelli dati à monachis Apamearum, episcopis secundæ Syriæ, contra Seuerum & Petrum Apamearum.

Sententia ab illis, qui de Italia huc veuerunt, contra Seuerum & Petrum.

Sententia Epiphanij patriarchæ Constantinopolitani, & ibidẽm congregatæ synodi, contra Seuerum & Petrum.

Sententia Mennæ patriarchæ contra Seuerum, Petrum, & Zoaram.

IN SECVNDO LIBRO CONtinentur, quæ facta sunt contra Anthimum.

Constantinopolitanæ quintæ synodi ACTIO PRIMA.

Diuina ordinatio & Constitutio Iustiniani Imperatoris contra Anthimum, Seuerum, Petrum, & Zoaram, ad Petrum archiepiscopum Hierosolymorum.

ESta in Hierosolymis à Petro archiepo contra Anthimum, in quibus inserũtur & ea, quæ in Constantinopoli à Mẽna patriarcha contra eundẽ facta sunt in quatuor actionibus, quibus insertis & ipse Petrus Hierosolymorũ sententiã contra ipsum protulit. In his autem & quædam contra Seuerum, & ipsius conscripta inueniuntur.

¶ Sciendũ, quòd primò actum fuit à Menna patriarcha contra Anthimum, posteà insertio facta fuit eorum, quæ à Petro Hierosolymorum gesta fuêre. Vltima quidẽ actio est de his, quæ contra Anthimum à Menna patriarcha facta fuerunt, vbi & sententia lecta fuit, die xxj. mensis Maij, indictione xiiij. Posteà quarta mensis Iunij eadem indictione actũ est contra Seuerũ, Petrũ, & Zoaram ab ipso Menna, & per producta probatũ est, & olim, & polim anathematizati fuerũt. Constitutio autẽ fuit vj. Nonas Maias, indictiõe xiiij. quę autẽ Hierosolymis in intima tiõe cõtra Anthimum facta fuerunt, sancita sunt xiij. Kaleñ Octobrias, indictione xv. Prima ergò est sententia, quæ in Constantinopoli contra Anthimum lata est. Secunda autem sentẽtia, quæ in Constantinopoli fuit contra Seuerum & Petrũ & Zoaram. Tertia est constitutio ordinaria. Quarta autem actio in Hierosolymis. & hæc omnia prædicta, in quatuor mensibus facta & sancita fuerunt.

POst cõsulatum clarissimi Flauij Belisarij, pridiè Nonas Iunias, indict. xiiij. in Deo amata & regia vrbe Constantinopoli, præsidente autem sanctiss. & beatiss. domino nostro œcumenico & patriarcha Mẽna, in atrio *dijtico venerandæ domũs sanctę & gloriosæ Dominę nostrę, matris Dei & semper virginis Mariæ, prope sanctissimam magnam ecclesiam existentis, & à dextera quidem parte confidẽtibus illi coadiutoribus, iuxta pium iussum à Christo amati & à Deo custoditi Iustiniani Imperatoris, excellentissimis & sanctissimis, ac Deo amantissimis episcopis, Sabino Canusij, Epiphanio Esculanorum, Asterio Salernitanorũ, Leone Nolanorum, Rustico Fęsulanorũ, *Theophane diacono Romano, Pelagio diacono Romano, omnibus quidem ex Italica regione ab Apostolica sede nupèr missis. Posteà autem consentientibus Agapeto papę antiquę Romæ huc aduenienti, Petro metropolis Iustinianopolis ciuitatis secundę prouinciæ Cappadociæ, Ioanne Bosphori metropolis, Thalassio metropolis Beryti, Magno metropolis Beroæ, Ioanne Gabalorum, Christophoro Porphyrionis prouinciæ Phœniciæ Paraliæ, *Dauitho Cyrrhesticæ, Aetherio Mariamniæ, Alexandro *Pagrasorum, Domno Maximianopolis ciuitatis secundę Palæstinę, Andrea Panis, Epitynchano Germę prouincię Hellesponti, Theodoro Gordi, Eusebio Canorum prouinciæ *Pergami, nominico Theodosianopolis ciuitatis prouincię Phrygię Pacatianę, Ioãne Traianopolis ciuitatis, puincię Phrygiæ Salutariæ, Dominico Sophenæ ciuitatis, Eusebio Cyzici metrop. Thalassio metrop. Nicomediç, Theogene metrop. Synnadorum, Bacho Antiochenæ metrop. Pisidiæ, Hilariano metrop. Pergæ, Vosporio metrop. Neocæsareæ Põti Polemoniaci, Paulo metropolis Tyanorum, Acacio metrop. Pessinũtis, Epitecto Claudiopolis ciuitatis metrop. Honoriadis, Hediſco metrop. Cij, Archelao Corycorũ, Ioãne Zoororũ, Anastasio Iotapæ, Anastasio *Zichiorum, Pelagio Parnassio, Abraamio Cratiæ, Alexandro Colonæ, Paulo *Zectorij, Andrea Peltorũ, Theodoro Myrorũ, Ioãne Cęsareæ Bithyniæ, Eustathio Tiberiopolis ciuitatis, Leõtio Helenopolis ciuitatis, assistentibus illi & coaudientibus Theophane & Pelagio deo amãtissimis diaconibus Apostolicę sedis, & Petro & Mẽna Deo amantissimis notarijs, & quibusdam venerabilibus subdiaconis, procuratoribus reliquorũ clericorũ eiusdem sedis Apostolicę, qui & con-

*diptycho

Est autẽ diptychon locus, in quo scripta seruantur episcoporũ nomina.

*Theodoro

*Paraxiorũ

*Carmaniæ

*Zichiorũ,

*Sectorij

sentientes ibidèm fuerunt Agapeto sanctæ memoriæ papæ antiquæ Romæ, & Magno presbytero, & Heraclio, diaconibus & ambasiatoribus *Eufremij sanctissimi patriarchæ in diua ciuitate sanctissimę Ecclesiæ, Sabino diacono sanctæ resurrectiõis Domini nostri Christi Dei, tenente ambasiatã sanctissimi Petri patriarchæ Hierosolymorum, Stephano diacono & ambasiatore Sotherici sanctissimi Episcopi Cæsareæ metropolis Cappadocię primæ, Caiano presbytero ambasiatore Elpidij sanctissimi episcopi Ancyræ metropolis Galatiæ primæ, Dionysio & Callinico diaconibus & ambasiatoribus Photij sanctissimi episcopi metropolis Corinthi. Præsente autẽ & venerabili clero regiæ vrbis, Euphemius Deo amantiss. diac. & primicerius notariorum, dixit: Venerabiles monachi regiæ vrbis, & quidam ex ciuibus suis & Hierosolymitanis surgentes, supplicationes dederũt pijssimo & serenissimo Impatori nostro, & libellos vestræ beatitudini. Iuxta igitur piũ iussum à Deo custoditi Imperatoris nostri, conueniente sancta vestra synodo, steterunt ante præclarum secretum vestrum, Theodoro circunspecto referendario talia à serenissimo domino nostro ad vos stante, abstulimus oblatas ab ipsis supplicationes, & expetentibus introitum, submisimus ad assistentem. Sanctissimus archiepiscopus dixit: Intrent & Theodorus circunspectus referendarius pijssimi Imperatoris nostri, & venerabiles monachi. Et intrârunt. Theodorusque circunspectus referendarius à DEO custoditi domini nostri tribunus & notarius, & Marianus Deo amãtissimus presbyter, & Prior domũs Dalmatij sanctæ memoriæ, & princeps, & qui cum ipso erant venerabiles presbyteri & abbates & monachi, qui & se subscripserunt libello, ab ipsis oblato sanctissimo & beatissimo domino archiepiscopo œcumenico & patriarchæ Mennæ. Qui sanctissimus archiepiscopus dixit: Dicat secũdùm primum ordinem Theodorus circunspectus causam, pro qua ad nos venit. Theodorus circunspectus tribunus, notarius & referendarius pijssimi domini nostri, dixit: Deo amantissimi Episcopi secundæ Syriæ prouinciæ, relationem fecerunt de quibusdam ecclesiasticis capitulis pijssimo & diuinissimo domino nostro, & non solùm ipsi, sed & venerabiles abbates *Euagorum monasteriorũ regiæ vrbis huius, & quidam ex Orientali administratione, & venerabiles monachi Hierosolymæ, dederunt serenissimo domino nostro, & nõ solùm ipsi, sed & venerabiles abbates Euagorum monasteriorum, supplicationes. Et statuit imperium suum ipsas per me tradi vestræ beatitudini, & sanctissimis viris antiquę Romæ, ac reliquæ præclaræ synodo congregatæ, adducereq; ad vos ipsos venerabiles viros qui supplicatiões dederũt, vt in his interpellantes vos ipsis finẽ imponatis. Sanctissimus archiepiscopus dixit: Legantur, ꝑducta à circũspecto Theodoro. Accipiensq; venerabilis Dorus diaconus notarius duas supplicatiões, alteram quidem ex parte Episcoporum, alterã verò ex monachorũ, legit:

¶ *Libellus epistolarum ad Imperatorem Iustinianum, à Paulo Episcopo Apamearum secundæ Syriæ.*

PIjssimo & serenissimo totius orbis post Deum domino Flauio Iustiniano, Christo amato & semper Augusto Imperatori, à Paulo episcopo Apamearum secundæ prouinciæ Syriorũ. Magnificauit etiàm & nũc Dominus facere nobiscũ, facti sumus lætati, secũdùm quod scriptũ est, pijssime & Christo amantissime Imperator. Iustè enim iusta sectantes, & vera & orthodoxa dogmata sanctorum patrũ quotidiè scrutantes, & tenentes, prædicamus apertè oĩbus orthodoxis populis Christum Deum nostrum omnium Imperatorem, & caput sanctæ Ecclesiæ suæ, quam proprio sanguine acquisiuit, redimẽs nos à morte, quam nobis superinduxit diabolus superbus per malignos suppositos sibi. Et verè cognouimus, quòd magnificauit Dominꝰ sacrum & iustum imperium vestrũ, & omnes vestros aduersantes, vestræ potentiæ supposuit: quoniam sanctam & immaculatam fidem defendẽtes, purum fermentum, hoc est, recta dogmata, sicut incensum offertis suæ bonitati, paleas autem igne inextinguibili cõburitis. Dicitis itaque, hæreticos, qui non suscipiũt sanctas quatuor synodos, tanquàm vnam verę definitionem fidei, primam videlicet cccxviij. & aliam cl. patrum, Ephesinamq; primam, & sanctam vniuersalem synodum Chalcedonẽsi, cum quibus & venerabilẽ epistolam S. Leonis papæ amplectimur verè columnã orthodoxæ fidei existentem: qui sancti patres nostri omnem hęreticum errorem & opinionem prauam destruentes, longè à sanctis Dei ecclesijs fecerunt, vosque docuerunt filium Dei ex patre quidem fuisse sinè tẽpore, atque esse ipsi cõsubstantialem secundùm Deitatem, & spiritum sanctũ patri & ipsi filio coadorãdum & conglorificandũ, & vnã esse patris & filij & spũs sancti substãtiã & deitatẽ, & i trib⁹ hypostasim personis, nouissimis aũt diebus ipsum æternũ filiũ Dei & Dominum nostrũ, incarnatũ esse & hominẽ factũ, natumq; ex spiritu sancto, ex Maria verè Dei genitrice, & semper virgine, & esse nobis consubstantialem, ipsumq; esse perfectum in Deitate, & perfectum in humanitate, duarum naturarum ꝓprietates minimè abijciens, sed in vtraq; natura cognit⁹ in vna persona & vna hypostasi inconfusibiliter, inconuertibiliter, & indiuisibiliter, vt indè Nestorij & Eutychis prophana & DEO odibilia dogmata potenter ejician-

ejciãtur, & zizania radicitùs extirpẽtur, quę orthodoxis ecclesijs inseminârunt. Vndè nos quidẽ, insensati & hominis idololatræ Nestorij diuisionẽ aufugientes, confitemur, quod ille negauit, sanctam, intemeratam, & semper virginem, matrem almam nomini & Dei nostri Iesu Christi, θεοτόκον. Eutychis aũt deliri & insipientis, ꝓphanũ & fatuũ dogma anathematizãtes penitùs & expellentes, differentiam naturarũ recognoscimus, & confitemur duas naturas post vnionem in vna hypostasi, in vno Christo Deo nostro, & nõ sicut fatui Eutychianistæ, cum ipsorum doctore Eutyche & Dioscoro ipsum suscipientes, non rectè ante vnionem duas naturas dicimus, vnam verò post vnionem. Nam hoc est negare penitꝰ Dei & saluatoris nostri dispensationem, & inconuertibilem incarnationem, quam propter nostram salutem accepit. Qui enim ꝓdicta blasphemãt, fatui sunt, & alieni à confessione, quam princeps Apostolorũ Petrus cõfessus est, dicẽs: Tu es Christus filius Dei viui. Nos autẽ, qui pro vestro pio imperio rogamus, & puri fontis latices orthodoxię participam⁹, ac orthodoxis populis tradimus, hanc fidem, vestram serenitatẽ coronantẽ, conspicientes, ac exuperantem omnẽ inimicũ & rebellẽ pij imperij vestri, rogamus auerti curuum in corde, & qui non ex tota & pura mente suscipit recta & irreprehensibilia dogmata prædictorũ sanctorum patrum, sed in hypocrisi quidem sic⁹ suscipit sanctas quatuor synodos, & gloriosam epistolam sancti Leonis papæ, vt à personis fidelis iudicetur: operibus autem negat. & non cõfitetur bonam & orthodoxam fidem ipsorum, proprias voces illas, per quas Eutychen insipientem sapit, de ecclesia abscinde, & hunc expelle de vestra pia politia. Dicimus autem Anthimum, Seuerum, & Petrum anathematizatos. Et nũc auertimus, & anathematizamus, & alienos habemus ab orthodoxa communiõe, hæreticos existentes, & gaudentes super diuisione sanctarum Dei ecclesiarum, cum quibus prædictum Dioscorum, & qui non rectè (sicut dictum est) sapit, Eutychen infamem abijcimus, & anathematizamus. Sic enim tenentes & sapientes de hisipsis, per mediocrem Epistolam notificauimus sanctæ memorię archiepiscopo antiquæ Romæ Agapeto papæ, ꝓ omnium ecclesiarum beneficio, & vestræ religiosæ reipublicæ superstantis, ac vestra vestigia pia digna facienti: sed vt existimamus, mortis tę præventus, & à Christo Deo nostro vocatus, ipsam nõ accepit. transtulit enim ipsum Dominus, vt plenitudinem directionis, vestræ custodiret serenitati. Vos autem Deminus glorię custodiet pios, & zelotes & custodes orthodoxæ fidei, quam tradiderunt nobis prædicti sancti patres nostri, toti orbi & sanctissimis ecclesijs suis, in pace & lætitia & victoria contra aduersarios, prouidentes & gubernantes commissum vobis ab ipsius bonitate imperium.

¶ SVBSCRIPTIONES.

¶ Paulus miseratiõe diuina episcopus Apamearum ciuitatis, orator vestri pij & à Deo custoditi imperij, supplicaui. Seuerian⁹ mis. di. Episcopus Arethusæ ciuitatis, orator pij vestri & à Deo custod. imp. sup. Theodorus mi. di. episcopus ciuit. Balaneorum, orator pij vestri & à Deo cust. imp. supp. Stephanus mi. di. episcopus ciuit. Larissæ, orator pij vestri & à Deo cust. imp. sup. Nõnus mi. di. episcopus ciuit. Rhaphaneæ, orator pij vestri & à Deo cust. imp. sup. Dominicus mi. di. eps ciuit. *Seleucobeli, orator vestri pij & à Deo cust. imp. sup. Sergius mi. di. episcopus ciui. Epiphaniæ, orator pij vestri & à Deo custoditi imperij, supplicaui.

*Seleucouallæ

¶ Libellus monachorum, monasteriorumq; secundæ Syriæ &c.

DEo amãtissimo regi & pijssimo, Iustiniano Imperatori Augusto, supplicatio ac deprecatio à Mariano, miseratione diuina presbytero, & abbate domũs & monasterij Dalmatij beatissimi, & Priore venerabilium monasteriorũ ciuitatis & abbatum ipsorum monasteriorũ, & eorum qui in ipsa aduenerunt ab eremo Hierosolymorum, abbatũ & monachorũ, & illorũ de secunda Syria, & sancti mõtis Sinai, & triũ Palęstinarũ.

Cor vestræ pietatis in manu DEI, & quõcunque ipse voluerit, inclinari conspicientes, ꝓpter hoc rebus *continentib⁹ vestram optimam politiam, præferentes sanctam ecclesiarũ pacem, & fidelium populorum quietem, meritò inquietare audemus vestrum à DEO custoditum imperium, pro his, quę communiter vniuersis conferunt Christianis. Supplicamus itaque, sicut cùm introitum ante hos proximos dies assequuti fuimus, apud vestram pietatem supplicauimus vestris pijs vestigijs, libellum à nobis oblatum sanctissimo & beatiss. patriarchæ Mennæ, susciꝑi & canonicè agi. Cumq; igitur pro ipsis supplicemus, sanciat vestra à DEO custodita serenitas, per vestrum pium iussum mittere ad prædictum beatissimum virum prædictum libellum, factũ contra deuastantes sanctam DEI Ecclesiam, videlicet Seuerum & Petrum impios, & qui similia his sapiunt, ab Eutyche & Dioscoro Acephalis hæreticis seductos, quorum vnus est, qui maximè conturbauit, *quòd in ipso fuit, sanctam DEI Ecclesiam, Zoaras quidã Syrus, irrationabilis, plenus omni insania & furia, & qui nihil aliud ab istis didicit, quàm anathematizare sanctos patres vestros, & ipsis cõmunicãtes, & decipe veniẽtes ad ipsum, ac recõgregare, ac rebaptizare, sic supplicamus susciꝑi, & quæ in ipso insita sunt, canonicè finem accipere, conuenientibus ad idipsum prædicto patriarcha Menna, & sanctissimis ac Deo amãtissimis Romanis, & sancta syn-

*quantùm

Prou. 21. a

odo, quæ in ipsa regia vrbe congregata est. Nam hoc assequētes, magis & deuotiùs supplicatiões mittemus ad clemētissimum Deum pro vestra pietate, vt donet nobis super longitudinem annorum, vestrum pium nomen & rem, atque vestrum imperium custoditum in pace Dei, quę omnem exuperat intellectum: & ipsam donans vbiquè sanctis dei ecclesijs, & de medio tollat omnem, non communicantem ipsis & Apostolicæ sedi.

Phil.4.

¶SVBSCRIPTIONES.

¶Marianus miseratiõe diuina presbyter, & archimandrita monasterij sancti Dalmatij, & Prior venerabilium monasteriorũ huius regiæ vrbis, subscripsi & supplicaui. Agapetus mis. Dei presbyter & archim. monast. Dij, deprecatus subscrip. Agapetus Dei mi. presbyter & archim. mona. diuæ memoriæ Thalassij, sup. & sub. Alexãder Dei mi-pres. & archim. mo. S. Abramij, sub. & deprecat⁹ fui. Eleutherius Dei mis. pres. & prior mon. S. martyris Dominici, deprecat⁹ subs. Theodorus Dei mi. pres. & Pri. mo. Iob, subscribens sup. Dioscorus Dei mi. pres. & Pri. eorum, q sunt in Olymbrio, sub. deprecatus. Paulus mi. diui. pres. & Prior Romanorum prope Proinum, sub. deprecatus. Lucianus Dei mi. pres. & Prior mon. Romanorum, sup. & sub. Cosmas Dei mi. pres. & Prior sancti Prodromij & Ioannis Baptistæ existentis inter illa studij, sub. deprecatus. Ioannes Dei mi. pres. & Prior mon. S Thomæ apostoli, sub. & sup. Ioannes Dei mi. pres. & Prior mon. venerabilis S. Michaelis archãgeli, sub. & supp. Dominic⁹ Dei mi. pres. & Prior mon. illorũ Euphemij, subs. & supp. Demetri⁹ Dei mi. pres. & Prior illorum de Foca, supp. & sub. Theodorus Dei mis. pres. & Prior mon. illorum de Tryphone, sub. & supp. Focas Dei mi. pres. & Prior mon. de Iona, sub. & supp. Stephanus Dei mi. pres. & Prior mon. Promoti, sub. & supp. Dadas Dei mis. pres. & Prior mon. Caiumæ, sub. & supp. Alexander Dei mi. pres. & Prior mon. Calami, sub. & supp. Stephanus mis. Dei pres. & Prior mon. *Consta, subs. & supp. Gennadius Dei mi. pres. & Prior mon. Dominici, sub. & sup. Dominic⁹ Dei mi. pres. & Prior mon. Syrorum, sub. & supp. Atticus Dei mis. pres. & Prior mon. Eucradatorum, supp. & sub. *Cyrion Dei mi. pres. & Prior Aegyptiorum, supp. & sub. Theodorus Dei mi. presbyter & prior mon. Maronij, subs. & supp. Timotheus Dei mi. pres. & prior mon. Asterij, subs. & supp. Cosmus Dei mi. pres. & prior mon. S. Maximini, subs. & supp. Marc⁹ Dei mi. pres. & prior mo. Theodori *de Esteptoris, subs. & supp. Andreas Dei mis. pres. & prior mon. Bessorum, sub & sup. Dionysius Dei mi. presbyter & prior mon. S. Marci, sup. & sub. Stratonicus Dei mis. presbyter & prior mon. S. martyris *Domecij, subs. & supp. Marcus Dei mi. presbyter & prior mon. S. *Cyrici, subs. & sup. Ioannes Dei mi. presbyter & prior mon. Isaccij, subs. & supp. Zoilus Dei mi. presbyter & prior monast. Theodoti, sub. & sup. Dominicus mi. Dei pres. & prior mon. S. Georgij in Xerocerco, sup. & sub. Marinus Dei miser. presbyter & prior mon. *Paulini, sup. & sub. Paulus mi. Dei presbyter & prior mon. S. Zenobij, sup. & sub. Stephanus Dei mis. presbyter & prior monast. Olympij, subs. & supplic. Iacobus Dei miser. presbyter & prior monast. Abibi, subscripsi & sup. Petrus Dei mis. presbyter & prior mo. *Epiclin cognominati in Hierusalem, sub. & sup. Paulus Dei mis. presbyter & prior mon. Samuelis iuxta *Scythem, sup. & subscripsi per Zoticum diaconum. Ioannes Dei miser. presbyter & prior mon. Theodori in petra, sup. & subs. Eleutherius Dei mis. presbyter & prior mon. Neonis, sup. & sub. Modestus Dei mi. presbyter & prior mo. inclyti Lycaoniorum, sup. & subs. per manus Hauiani presbyteri & Deuterarij. Georgius Dei mi. presbyter & prior mon. Cyri, sup. & subscripsi. Antonius Dei mis. presbyter & prior mona. S. patris nostri Eusebij, sup. & subs. Tryphon mi. Dei pres. & prior mona. Manuelij, sup. & subs. Theoctist⁹ Dei mi. pres. & pri. mo. S. & glorioſę Dei genitricis semp virginis Marię, supp. & subs. *Menon Dei mi. pres. & prior mo. siti in bono agro S. Prodromij & Ioãnis Baptistæ, supp. & subs. Paulus Dei mi. pres. & prior mon. S. martyris Erimonis, siti prope *Elebychum, supp, & subscripsi. per manum Marini lectorarij. Silas Dei mis. presbyter & prior mona. Eliæ, sup. & subscripsi. Ioannes Dei miseratione presbyter & prior monasterij Maræ, prope Aetiam cisternam, sup. & sub. Basilius Dei mi. pres. & prior mon. S. Simeõis vocati Cyracona, dep. subs. Theodorus Dei mis. presbyter & prior mon. S. Laurentij, à me Dei gratia fundati, sup. & subs. Babylas Dei mi. presb. & prior mon. sanctæ memoriæ Danielis in stylo, & S. Ioannis apostoli, & S. Andreæ, sup. & sub. Polychronius Dei mi. pres. & archimand. mon. S. Michaelis archãgeli in *Ethrio, per Anastasium monachum, sup. & sub. Anastasius Dei mi. pres. & archimand. mon. Romanorũ in *Petrio, sub. & sup. Andreas Dei mi. pres. & prior mo. Romanorum, subscripsi & sup. Elpidius mi. Dei presbyter & prior mon. Bassiani, sup. & subs. Cosmus Dei mi. presbyter & prior mon. Lycaoniorum, sup. & subs. Polychroni⁹ Dei mi. presbyter & archimand. mon. *Eriticorum, subs. & sup. Ioseph prior sanctæ & glo. semper virginis Mariæ Dei genitricis in Lithostroto, sup. & subscripsi per manum Stephani presbyteri & secundarij mei. Rhodon Dei mi. presbyter & archim. mo. Theodori, sup. & subscripsi. Zoticus mi. Dei presbyter & archim. S. Andreæ prope Saturinam portam, sup. & sub. Martyrius mi. di. presbyter & archim. mon. *Vualonis S. Ioãnis Baptistę sub. & sup. Ioannes Dei mi. pres. & archim. mon.

*discertatoris,

*Cyrici,

*Vualonis

S. Anastasij prope Agogum, sup. & sub. *Isychius Dei mi. pres. & archimand. mon. beati Theodosij, faciens sermonem pro omi eremo, quæ sub sancta ciuitate est, sub. & supp. Domitian⁹ mis. diui. pres. & archim. B. Martyrij, faciẽs sermonem pro omni eremo sub ciuitate sancta, sup. & sub. Cassianus mi. diui. pres. *Lauras mon. B. Sabbæ, faciens sermonem pro omni eremo sub ciuit. sancta, sup. & sub. Dominicus mi. diui. pres. & archimand. *Lauras Turriũ, faciens sermonẽ pro omnibus qui in Iordana sunt, sup. & sub. Nestabus mi. diui. pres. & archiman. *Lauras beati Firmini, faciens sermonem pro eremo, quæ sub sancta ciuit. est, sup. & sub. *Ferenti⁹ Dei mi. presbyter nouæ Lauræ, faciens sermonẽ pro eremo, q̃ sub sancta ciuit. est, sup. & sub. Trainus Dei mi. presbyter Pyrgiorũ de Iordana, & pro omnibus ibidẽm monachis, sup. & sub. Leontius Dei mi. monachus & Prior, p. prij monasterij, facieus sermonẽ pro his, q in eremo sanctorum patrum sunt, sup. & subs. Theodorus mi. diui. diaconus, & mona. nouæ Lauræ, & pro oñibus monasterijs eremi Hierosolymorum, sup. & sub. Dominic⁹ mi. diui. diaconus & monachus eiusdem nouæ Lauræ, & pro om. mo. eremi Hierosolymorũ deprecatus sub. Polyeuctus Dei mi. diacon⁹ & monachus monast. B. Theodosij, & pro omnibus mona. eremi, sup. & sub. Anastasius Dei mi. diaconus & mona. B. Martyrij, & pro oñibus mona. de eremo Hierosolymorum, sup. & sub. Nicon Dei mi. diaconus & mona. B. Theodosij, & pro omnibus mona. eremi Hierosolymorũ, sup. & sub. Mamas Dei mis. mona. B. Martyrij, & pro omnibus mon. eremi Hierosolymorũ, sup. & sub. Iulianus Dei mi. monac. mona. B Theodosij, & pro omnibus mona. eremi Hierosolymorum, sup. & sub. Sabbatius Dei mi. monac. Lauræ B. Sabbæ, & pro omnibus mona. eremi Hierosolymorum, sup. & sub. Martyrius Dei mis. monac. nouæ Lauræ, & pro omnibus eremi Hierosolymorum mon. sup. & subs. Basilius Dei mi. monac. *Iordani, & pro oñibus mo. in Iordana, sup. & subs. Theodorus Dei mi. monac. Laurę B. Firmini, & pro oñibus mo. de eremo, sup. & subs. Theonas Dei mi. presbyter, & ambasiator sancti montis Sinai & eremi Raithæ, et sanctæ Ecclesiæ Pharan, faciens sermonem et pro omnibus mona. existentibus in prædictis solitarijs locis, sup. et subs. Ioannes Dei mi. pres. et monac. Lauræ Amniorum campestris, et pro omnibus qui in *campestre sunt, sup. et subs. Theodorus Dei mi. diaconus, et monac. monast. B. Sergij in campo, et pro oñibus qui in eo sunt monachis, sup. & sub. Cosmas Dei mi. monac. et pro omnibus mona. de prima Palæstina, sup. et subscripsi. Strategius Dei mis. diaconus et monachus et pro omnibus mona. secundæ Palęstinæ, sup. et sub. Salamines Dei mi. presbyter et prior, et pro omnibus archimãdritis tertiæ Palæstinæ, sup. et sub. Ilias Dei mis. diaconus et monachus et pro omnibus, qui in Augustopoli sunt mona. sup. et subscripsi. Anastasius misericordia diuina diaconus et monachus, et pro omnibus monasterijs in Petris tertiæ Palæstinæ, sup. et subs. Photinus Dei misericordia monachus sancti Stephani in Maoza Iamniæ primæ Palæstinæ, et pro oñibus monachis qui in ea sunt, sup. et sub. Ioãnes misericordia diuina presbyter et monachus & pro omnibus monasterijs in Aila tertiæ Palęstinę, sup. & sub. Paulus Dei misericordia diaconus, & ambasiator monasterij beati Maronis principalis venerabilium monasteriorum secundæ Syriæ, faciens sermonem pro omnibus archimandritis & monachis ipsius secundæ Syriæ, supp. & dedi.

*Hesychius

*Lauras

*Ferenti

*Eutychiũ

*Lauras

*campestre

Sanctissimus archiepiscopus dixit: Theodorus circunspectus referendarius, cùm adimpleuerit ea, pro quibus aduenit, abeat. Libelli verò nobis oblati ab ipsis venerabilibus monachis, legantur. Diodorus Deo venerabilis diaconus & notarius, accepit & legit:

¶Libellus monachorum ad Mennam patriarchã.

PEr omnia sanctiss. & beatissimo domino nostro Mennæ, regiæ vrbis archiepiscopo, & sanctiss. Episcopis, qui ex Italorum regione in ipsa conuenerunt, ac Deo amantissimis archidiaconis Apostolicæ sedis, ac sanctæ Episcoporum sanctissimorũ synodo in à Christo amata ciuitate congregatæ, Marianus presbyter. & archimandrita monasterij Dalmatij, & primas venerabilium monasteriorum regiæ vrbis, & archimandrita prædictorum venerabilium monasteriorum, & archimandritę, qui in ipsa ciuitate conuenerunt, ac monachi de eremo, quæ sub Hierosolyma est, & de sancta Syria, & sancto monte Sinai, ac de tribus Palæstinis. Cùm iudicium aduersùs Anthimum finem acceperit, & sententia contra ipsum à vobis sanctissimis iustè lata sit, eò quòd circa diuinos canones peccare depræhensus est, & dogmata Ecclesiæ catholicę vsque in finem cõfiteri abnuit, gratias agimus Deo, qui per studiũ pijssimi Imperatoris nostri sacrum cœtum vestrum in vnũ cõgregauit, vt mundaret ecclesiã suã, & ipsam sibi in perpetuũ adsciscceret gloriosam, nõ habentem maculã, neq; rugã, vel aliqd huiusmodi hæreticorũ zizaniorũ. Et erat quidẽ nobis p votũ, pprię, pmissioni vacantib⁹, huic soli attẽdere, & à nemine eorũ, qui exteriùs circũsistũt, dilaniari. Verùm qa dæmõ, q bonũ odit hoim, bonis semp inuidẽs, organa ppria inueniẽs, Seuerũ s. & Petrũ, per ipsos pacẽ sanctarũ Dei ecclesiarũ pturbare nõ cessat, huius gratia & de ipsis in libellis à nobis sanctissimo papæ Agapeto oblatis, & coram vestra beatitudine in prima synodo lectis, necnon & supplicatione pijssimo Im-

Eph.5.d

patori nostro data,& vestrę sanctitati remissa à sua pietate per Theodorum circunspectum referendarium, qui & cuiuspiam iussionem,mandantem sanctæ vestræ synodo,de omnibus contentis in supplicatione considerare percurrimus partem quandam. Non enim possibile est,omnia quæ ab ipsis,& qui similia istis sapiunt,ab Eutyche & Dioscoro Acephalis hæreticis,descendentibus, contra sanctam Dei Ecclesiam in hac regia vrbe & alijs ciuitatibus præsumpta sunt & attentan-

discurrere tur, *discutere: hi enim tanquàm parua putantes ea, quæ ab ipsis iam præsumpta fuere, totum Orientem perturbârunt: & humano sanguine sanctorum & cæterorum virorum se coinquinantes,elaborant omninò & hanc regiam vrbem huiusmodi malis inuoluere,si pręualebunt. Quæ si compendioso sermone recapitulare voluerimus, nescimꝰ, quid priùs vel quid posteriùs enarrabimus: vel quid, vti breue, silentio pętranseamus, aut quid, vti maius,patefaciamus, cùm omnia ab ipsis ppetrata,comperta æqualia sint, & vnũ alterum nõ excedat. Quid ergò dicemus? Iustorum sanguinẽ, quo manus eorũ plenæ sunt, vel excommunicationes, quas cõtra sanctos Ecclesiæ doctores, eorum dira ora protulerunt,& maximè aduersùs sanctam Chalcedonensem synodum, & beatum papam Leonem:sed & schismata sanctarum ecclesiarũ, ac fidelium populorum scandala, sed & impetus in Dei dilectos archimandritas, & in sanctos sacerdotes fecerunt,constipante eos virorum multitudine, vt excommunicationes aduersùs sanctos repeterent.Insupèr etiàm confessiones,in scriptis continentes anathematizationes aduersùs prædictos patres, quas in necessitate omni extortione immittentes quibusdam, qui sub ipsis erant sacerdotes, ab eis afferebant: quandoquidem alter Theopolitarum, alter verò Apameæ ecclesiarum thronum illicitè ac cõtra omnem sacrum canonem subripuerunt, & contaminauerunt, licèt neq; in monachos vel clericos canonicè ordinati, hãc dignitatẽ adepti sunt.Verùm quid dicemus ad sanctorum digitos cõfractos, quibus altaria circundabãt, & ad ipsa veluti ad locum aliquẽ intemeratum confugiebant propter prædictorum homicidia, vndè extracti à viris homicidis, violẽtæ morti traditi sunt, & in ipsis locis venerabilibus ab ipsa immanitate & crudelitate ordinati, non valentes discernere sanctũ locum à ꝓphano? tacemus & suffocatricis manûs impositiones ipsorum prophani & falsi sacerdotis, & pro præmortua viuentis super ordinandis verba inuocationes proferentis non diuinæ gratiæ, sed de ventre noua dicẽtis,ac de terra loquentis. Tacemus & carceres, & vincula, ac aduersùs venerabilia monasteria die noctuque latrocinia, insidias ac rapinas in ipsis, ac deuotorum violentas iugulationes:tacemus & insidias in vijs contra sanctos factas, & ipsorum sanguinis innocẽtis adspersionem, cùm diuino zelo moti, ad septa *Mandrani sancti Simeonis iter facerent, communis visitationis gratia, propter persequentes Ecclesiam, & pro his, qui mouebantur ab istis. Congregabãt enim multitudinem iniquorum latronũ Iudæorum, & immittebãt in illos honorabiles viros. Itaq; istorum inhumani ministri ad stationẽ missi,insidiabantur prędictis sanctis viris.Dũq; aderant, ipsi de insidijs surgentes, irruebant repẽtè in eos,& eorũ caniciem nõ veriti, opꝰ gladij in ipsos fecerũt, circa trecentos quinquaginta numero existẽtes, eorumq; mẽbra in strata dispersерunt, nõ tradentes sepulturę illorũ venerabiles reliquias, neq; ipsorum tugurijs parcentes ob causam fidelis populi, inferentesq; & tũc dirum opus Iudæorum. Nec mirum,si huiusmodi immania sacrificia dæmonibus,quibus seruiebant, reddebant, & maximè Seuerus, vtpotè qui gentilem superstitionem nondùm abiecit.Illorum enim erant discipuli, de quibus Dauid clamat,dicens: Et sacrificauerũt filios suos & filias eorum dęmonibus, & effuderunt sanguinem innocentem,sanguinem filiorum suorum & filiarum suarum,quas sacrificauerũt sculptilibus Chanaan:Et infecta est terra in sanguine,& contaminata est in operibus eorum,& adulterati sunt in adinuẽtionibus suis.Quis nam nescit,eorum vitam turpem admodùm & scelestam ab ineunte ætate esse, & dæmonibus *procliuã,& quòd in veneficijs Seuerus depræhensus est in ciuitate Berytiorum dęmonijs seruiẽs? Et huiusmodi calumniam aufugere volens,finxit transponere ac fingere diabolicam opinionem suam,& venire(vt dicebat) ad baptismum in Tripoli in adorabili domo sancti & serenissimi martyris Leontij. Et nondùm perfectis diebus his, quibus baptizabatur, postquàm vidit (veritatẽ paululùm simulans) perspicuè, quòd rursùs ad antiquum gentilis opinionis suæ vomitũ reuerti nõ poterat, per aliã viam ad id, quod studebat,peruenit. Nam negauit statim Ecclesiã, & cùm baptizatꝰ est, processit ad Acephalos hæreticos,qui ea,quæ Eutychis sunt, sapiunt:vocãsque sanctas Dei domos diuersoria hæresis & impietatis, reprobãs propter hoc baptismum,quem dicit se accepisse,vt & in ipso impleretur propheticus sermo, qui de huiusmodi dicit: Alienati sunt à vulua, errauerunt à veritate,locuti sunt falsum, furor ipsis ad similitudinem serpentis. Quòd autem & ipsam Acephalorum religionem simulauerit, ex sequentibus omnibus manifestum fuit. Præfidebat enim suæ Acephalæ sectæ,quod vnitiuum dicitur,non admittẽs, sed nouatiuum ipsum & diuisiuum appellans, & in suis proprijs cõscriptionibus,anathematizans. Cumque tempus habuit subripere venerabilem sedem Theopolitarum, rursùs cauillatus est, ex auersione subcurrés ac-

Theopolis, prius Antiochia dicta est.Niceph. li.14. ca.34.

Phil.2.b

Phil.2.c

cipere præsulem Alexandrinum Petrum, quem Moggum vocauit, quique tempore ipso vnionis Alexandrinorum sedem surripuerat, in sacris diptychis Theopolitarum

leo obscurat. Ecclesiæ ponit, derelinquens omnes,qui ab ipso in hoc decepti erant,& docti ab ipso fuerant,eò quòd deberet Petrus abripi de Ecclesia Alexandrina, nec verò in his omninò permansit. Erat enim illi sententia tumultus mouere,nec aliquandò in ipsis stare. Quomodò enim possibile erat non propter fidẽ Christianam certamen, non hoc solùm negociari, vt ex oñi occasione semper perturbaret sanctam Dei Ecclesiam? Iterùm ergò & Petrum liberum eodem tempore suscipit, & communicat cæteris hæreticis,postquàm putauit abscissos ab Ecclesia Alexandrina, cuius vnionem amplecti finxit, sicut superiùs dictum est. Post hæc autem omnia,nullum fuit ipsi impedimẽtum ad continuam transgressionem,eandem sanctam Chalcedonensem synodum quotidiè (vt ità dicam) anathematizare præsumit,& communicantes illi,cùm multos Episcoporũ,qui in ipsa Chalcedonensi synodo sancta cõuenerant,& qui sub ipso erant,in sacris diptychis,id est,*cõmemorantibus,habeat. Verùm & Alexãdrina ciuitas, quæ ipsos in malo suscepit, nunquid aufugit ipsorum tumultus? Nam illam inuenientes in se ipsa quiescentẽ,vt aliquandò depositа fuit,in finalem euersionem constituerunt,apponẽtes ipsis diuisiones,& adinuicẽm ibi populum cõcitantes, vt & bella ciuilia fierent,multorumque hominum sanguis effunderetur,& ipsi quidem vix aliquãdò fuga pœnas per istos aufugerunt. Quos cùm illi fefellissent, illos anathemati submiserunt, & cæteris pluribus Ecclesiæ maledictionibus, hæreticos & ipsos meritò appellantes,vt ipsis ex Dei iudicio veniat illud: In foueam ceciderunt,quã operati sunt,& conuertatur dolor eorũ in caput ipsorum. Cùm enim omnem Ecclesiam iniquè anathematizare ausi sint,meritò ab omni Ecclesia anathematizati sunt. Multa quidem & alia ausi sunt,quæ & omni Orienti nota sunt.Idcircò nos timorem istorum fugientes, & vestræ beatitudinis cœtum veriti,ac venerabilem habitum vestrum,turpes istorum actus silẽtio pertransiuimus. Cùm autem sic miserabiliter(vt prædictum est) Orientem & Alexandriã disposuerint,apprẽhendunt & hanc regiam vrbem. Nam qui ab istis & similibus istis decepti sunt,tanquàm præcursores illorum malitiæ existentes, ac ipsis viam sceleris præexplanare studentes, * & post illos rursùs Petrus,deincèps autẽ post istos Seuerus, qui & priuatas domos, ecclesiasque Dei, ac ipsam politiam (quantùm in ipsis est)deuastare non cessauerunt, conuenticulaque ac contraria baptismata, cum omni impudica audacia publicè ac priuatè præsumentes, intromittentes autem seipsos, & pecuniariarũ

Phil.2.

Phil.2.

*Petrus & Seuerus pri. sûs Petrus

rerum interuentione & sequẽstratione, tumorem & diuitias non parùm ex hoc & multorum domibus sibijpsis acquisiérunt: per quæ animas quidem *syncteriorum decepe- *simplicio runt, cautorum autem animas in strepitum deduxerunt, animas verò ad pecunias, vel gloriam, siue delicias inclinatorum, subripuerunt.Insupèr etiàm & intrantes domos, captiuas ducebant animas hominum & mulierum non firmatas: & non solùm secundùm animas, verùm etiàm & corporaliter ipsas corrumpebant,in foueam impietatis & luxûs immergentes. Verùm quid de his sermonem extendere oportet, cùm per totum orbem sciant nefarias actiones prędictorum hæreticorum Acephalorum, Seueri ac Petri, ac ipsorum diras iniustitias ac blasphemias, & manus homicidijs gaudentes? Ista enim manifestè ostendunt ea,quæ in antiqua Roma, quandò sanctæ memoriæ Hormisda illam Apostolicam sedem regebat, & ea, quæ in hac regia vrbe, & in Theopoli, atque in Hierosolymis facta sunt, & statuta monimenta.Nam & illorum scelestam vitam oñibus annunciant,& perpetuas ac indissolubiles excommunicationes, quibus prædicti percussi sunt, ꝓpter prohibitas ipsorũ actiones,quas operati sunt, in quibus * operari *optare debebant,& dicere montibus: Cadite super Luc.23.d nos,& adoperite nos: vel in profundis terræ infodi,& putare mortẽ meliorẽ vita prędente,eò ꝙ ipsi soli vltra omnes hęreticos perpetuis ac indissolubilibus excõmunicationibus percussi sint:quod non fecerũt, sed in pessimis,tanq; in honestis,gloriãtes,fremuerunt(vt dictum est)& in hac ciuitate,vt vnus quidem de die in diem impietati addit iniqtatem,in altũ loquẽs,& aduersùs sanctos patres insurgens,ipsorũ recta dogmata dilaniat & blasphemat. Petrus verò *ipsã blasphe- *ipsũ mat, & oñi turpi ac scelesto conatu seipsum immittere non recusat, deum habẽs ventrẽ, Phil.3.d & luxuriã sequentẽ ipsum, & gloriã in cõfusione sua,& in alto ac grauiter incedẽs,in publicum prodit,publicans oñibus suã impudentiam, & his qui sequuntur, & qui prędecedunt, omnes incedentes cõtrudens,oñibus seipsum potentẽ ostẽtare per hoc vult.Ah qs Hieremias,flętus passionibus adęquare potens,nostra plorabit mala,immò verò nostrã negligentiã? Quoniã cùm talem habeamus orthodoxũ Imperatorẽ,feruẽti zelo orthodoxam fidẽ fouentẽ,ac pacem sanctarũ Dei Ecclesiarum,sicut pupillam oculi, custodire promptissimum,conticemus & sustinemus, videntes prædictos hæreticos ità turpiter & impudenter, ac cum omni audacia conuersantes, super quos dolentes, non * suspica- *cessimus mur ab Apostolo præmoniti, quoniam maligni & venefici homines sunt in peius incedentes,deuiantes,& errantes. Videntes itaq; 2.Tim.3.d nos,hos ità impudenter & cum audacia agere,& vos pro cautione omnium fidelium,ni-

hil in oppositum ponere: credẽtes & persuasissimum Imperatorem nostrum conuersionis ob ipsis deceptorũ, & firmamento eorum, qui adhuc mouentur per illorum contrarias doctrinas, prouidere: & maximè cùm sciatis per memoriã nos portare proclamatum terribile iudicium scandalizanti vnum
Matth. 18. a de pusillis, quodq; ante nos considerabitis, quod communi expedit vtilitati: cumq; etiàm maximè, sicut nunquàm, vel alij hæretici, vel in alijs temporibus isti, & qui similia istis sapiunt per omnia, sanctam Dei Ecclesiã deuastent: hoc rogamus vos, immò verò & adiuramus (quanquàm præsumptuosum quid
Tit. 2. c faciamus) per magnum Deum & saluatorem nostrum Iesum Christum, & per salutẽ ac victoriam pijssimi & Christianissimi Imperatoris nostri, ac Deo propter suam rectam fidem dilecti, vt nos sequentes sententiã sancti ac apostolici viri archiepiscopi antiquæ Romæ, & eos qui huius regiæ vrbis pontificalem sedem ornauerunt, ac beatos patriarchas Theopoleos & Hierosolymorum, cæterosq; pontifices, primùm quidem condemnationi aduersùs ipsos hæreticos, à prædictis sanctis viris prolatæ, & anathemati modò, sicut & antè, & vos subijciatis Seuerum & Petrum, quilibet vestrùm nominatim coram Deo & hominibus manifestãdo & anathematizando eos, & qui similia istis sapiũt, & non pœnitent, sed in illorũ errore permanent, atq; etiàm impia Seueri dogmata & cõscripta, & qui ea suscipiunt, necnon & istorũ consentaneos, quemadmodùm in Nestorio & Eutyche ac Dioscoro, cæterisq; hæreticis facere cõsueuistis, tradẽdo populis, ac ipsos docendo, vbiquè auertere illorum mortiferum venenum, statimq; vnà nobiscum ad pedes pijssimi ac à Deo custoditi Imperatoris nostri currere velitis, & ipsius pietatem edocere omnia quidẽ, quę sequuta sunt, ipsiusq; mansuetudiné exorare, vt illa faciat, quæ sua diuina & à Christo amata anima, naturaliter facere solet pro pace sanctarum Dei Ecclesiarum, & vt ipsius à deo custoditum Imperiũ, inconcitatum ac imperturbatum custodiat, & eos qui à nobis denominati sunt, & qui similia istis sapiunt, de hac ciuitate expellere, & cessare faciat conuenticula quæ fiunt, & parabaptismata, & turbationes. Insupèr etiã & Zoaram Syrum quendam irrationabilem,
Vide Nicephor. li. 17. ca. 9. Histor. Ecclesiast. eiusdem vomiti veneni cum ipsis existentẽ, oramus eisdem cõdemnationibus submitti, omni iniustitia & arrogantia plenum existẽtem, & nihil aliud scientem, quàm quod ab illis accepit, anathema scilicet aduersùs sanctos patres nostros & his cõmunicantes: atq; coarctare ad ipsum venientes facere hoc, & cõuenticula & parabaptismata innouare, ac tumultus in sanctis Dei Ecclesijs cõmouere: ipsos denique ac istos, cæterosq; in diuersis domibus ac suburbijs latentes, de hac ciuitate tanquàm feras quasdam expellere, & loco ipsis conuenienti condemnare, cùm noluerint in ciuitatibus, quæ secundùm leges sub sua pietate gubernantur, modestè & pacificè viuere, neq; ibidèm se ipsos facere meliores ex ineffabili & diuturna patiẽtia ab ipso ostẽsa, & cura ac honore misericordissimi Imperatoris nostri, qui illorum salutem procurauit, sed ipsius excellentissimam clementiam spernentes, indignos huius se exhibuerunt, & in tantam amentiam & arrogantiam scelerauerunt, quantùm & honorati fuerunt, & licenter omnia facere permissi sunt. Generalemq; ordinationem vbiquè mittere ad sanctos pontifices, & ad magistratus, interdicentem omnia prædicta fieri, & quæ hoc sanciat, vt domus & suburbia, in quibus huiusmodi conuenticula fiunt, cõfirmentur in locum sanctiss. *ecclesijs. Nam leges Imperiales *ecclesiast. sanciũt, omnem locum & rem, in quo & per quam, siue per errorem, siue secundùm veritatem sacrum, quod confiscatum est, sanctis Dei ecclesijs offerre: & hoc vobis diuina scriptura exposuit, quandò Moses Dei seruitor Numer. 22. diuinitùs edoctus, statuit improperia nõ sacra in præparationem templi venire, quoniã & si alienus fuit ignis, tamen in ipsis sacrum sacrificium ipsis prohibitum, obtulerunt & perfecerunt Dathan & Abiron, & synagoga Chore, qui tunc contra sacerdotium & prophetam ac Deum impudenter insurgebant, quẽadmodùm & isti falsi sacerdotes, ad impietatem seipsos mercede conducunt, & veri Antichristi in domibus intrârũt, & aliena altaria erexerunt, & baptisteria ædificauerunt in contrariũ veri altaris & sancti lauacri. Sanciri aũt & supplicam⁹ suo pio imperio, omnia impia conscripta Seueri contra sanctã Chalcedonensem synodum, vbicunquè inueniatur, igni tradi. Hoc enim & immanissimis & impijs Nestorij conscriptiõibus fieri piæ ordinationes sanciunt. Ea verò, quæ canonicè facta sunt super dictas personas, oramus vestram beatitudinẽ & sacrum vestrum cœtũ, inquirere à confidentibus vobiscũ, & à sanctiss. Romanis, & à venerabilib. notarijs apud vos existẽtibus, insupèr etiàm & à Deo amãtissimis viris ambasiatoribus Orietalibus: vt his patefactis, vestra beatitudo & sancta synodus vobiscum sedens, exequatur dissimita contra ipsos à sanctis patribus nostris, qui pdictas pontificales sedes ornauerunt, & anathematizet prædictos Seuerum & Petrum, & istorum sequaces, & quæ sua sunt, sapiẽtes, & maximè Zoaram, qui intantùm sicut isti, vel plùs Ecclesiam DEI perturbauit, & qui per omnia abdicatus fuit ab Apostolica sede, & qui nõ vult istos sequi, & eis communicare.

SVBSCRIPTIONES.

¶Marianus miseratione Dei presbyter, & archimandrita dicti monasterij sancti Dalmatij, & primas venerabilium monasteriorũ huius imperialis ciuitatis, subscripsi & tradidi. Agapetus miseratione diuina presbyter &

& archimãdrita monasterij Dij, subscripsi & supplicaui. Agapetus Dei misericordia presbyter & archimãdrita monasterij S. memoriæ Thalassij, subscripsi & tradidi. Alexãder Dei misericordia presbyter & archimandrita monasterij S. Abraamij, subscripsi. Theodorus DEI misericordia presbyter & archimandrita monasterij Iob, subscripsi & dedi. Eleutherius DEI misericordia presbyter & prior monasterij S. martyris Dominici, subscripsi & tradidi. Stephan⁹ Dei misericordia presbyter & prior *Olympij, subscripsi & tradidi. Dominicus Dei misericordia presbyter & prior monasterij Syriorũ, subscripsi & tradidi. Theodorus misericordia diuina presb. & prior monasterij Tryphonis, subscripsi & tradidi. Stephanus Dei misericordia presbyter & prior monasterij *Consta, subscripsi p manus Iacobi, & porrexi. Paulus Dei misericordia presbyter & prior monasterij Romanorum, subscr. & porrexi. Iulianus Dei misericordia presbyter & prior monasterij Romanorum, subscripsi & porrexi. Ioãnes Dei misericordia presbyter & prior monasterij apostoli S. Thomę, subscripsi & porrexi. Dioscorus Dei misericordia presbyter & prior monasterij Olymbrij, subscripsi & dedi. Demetrius Dei misericordia presbyter & prior monasterij de Foca, subscripsi & porrexi. Dominicus Dei misericordia presbyter & prior monasterij Euphemij, subscripsi & porrexi. Alexãder Dei misericordia presbyter & prior monasterij Calamij, subscripsi & porrexi. Ioannes Dei misericordia presbyter & prior monasterij S. Michaelis archangeli, subscripsi & porrexi. Phocas Dei misericordia presbyter & prior monasterij de Iona, subscrip. & porrexi. Stephanus Dei misericordia presbyter & prior monasterij de Promoto, subscripsi & porr. Dadas Dei misericordia presbyter & prior monasterij de Caiuma, subscr. & porrexi. Gẽnadius Dei misericordia presbyter & prior monasterij Dominici, subscr. & porrexi. *Cirion Dei misericordia presb. & prior monasterij Aegyptiorum, subscripsi & porrexi. Theodorus Dei misericordia presbyter & prior monasterij Maronij, subscripsi & porrexi. Dionysius Dei misericordia presbyter & prior monasterij Marci, subscr. & porrexi. Ioannes Dei misericordia presbyter & prior monasterij Theodori in petra, subscripsi & porrexi. Eleutheri⁹ Dei misericordia presbyter & prior monasterij Neocordia, subscripsi & porrexi. Zoilus Dei misericordia presbyter & prior monasterij Theodori, subscripsi & porrexi. Timotheus Dei misericordia presbyter & prior Asterij, subscr. & porrexi. Marcus Dei misericordia presbyter & prior monasterij S. Dominici subscrip. & porrexi. Andreas Dei misericordia presbyter & prior monasterij S. Dei genitricis Bessorum, subsc. & porrexi. Dominic⁹ Dei misericordia presbyter & prior monasterij S. Georgij in *cyrocerco subscripsi & porrexi. Paulus Dei misericordia presbyter & prior monasterij S. Petri & Pauli, & S. martyris Sergij & Bacchij, subscr. & porrexi. Atticus Dei misericordia presbyter & monach⁹ Eucratadorum, subscripsi & porrexi. Stratonicus Dei misericordia presbyt. & prior monasterij S. martyris Domecij, subsc. & porrexi. Marc⁹ Dei misericordia presb. & prior monast. Theodori *de Esteptoris, subscr. & porrexi. Cosm⁹ Dei misericordia presbyter monast. S. Maximini, subsc. & porr. Paulus Dei misseric. presb. & prior monasterij S. Zenobij, subsc. & porr. Ioannes Dei misericordia presbyter & prior monasterij Isaccij, subsc. & porr. Iacobus Dei misericordia *presbyt. monast. Abibi, subsc. & porr. Glorius Dei misericordia presbyt. & prior monasterij Curij, subsc. & porr. Paulus Dei misericordia presbyter & prior monast. Samuelis in Scythi per Zoticum diac. subsc. Petrus Dei miseric. presb. & prior monaster. Epiclin Hierosolymorum, subsc. & porr. Marinus Dei misericordia presb. & prior monasterij. *Paulini, subsc. & porr. Modestus Dei misericordia presbyter & prior monast. *Lycaonorum, subsc. per Flauianum presbyterũ & deuterarium, & porre. Antonius Dei misericordia presbyter & prior monast. S. Eusebij, subsc. & dedi. Tryphon Dei misericordia presbyter monast. Manuelij, subsc. & porrexi. Theoctistus Dei misericordia presb. & prior monast. S. Dei genitricis Marię virginis, subsc. & porre. *Cenon Dei misericordia * presb. monasterij iacentis in bono agro S. Prodromij, & S. Ioannis Baptistæ, subsc. & porr. Paulus Dei misericordia presbyt. & prior S. Erimonis martyris in *Elibicho, subsc. per manũ Marini lectorarij. Silas Dei misericordia presbyter & prior monast. Eliæ, subsc. & porre. Ioannes Dei misericordia presbyter & prior monast. Maræ propè Actiã cisternã, subsc. & porrexi. Basilius Dei misericordia presb. & prior monasterij S. Simeonis Epiclin *Ciracona, subsc. & porrexi. Theodorus Dei misericordia presbyter & prior monasterij sancti Laurentij martyris, ã me Dei gratia fundati, subscripsi & porrexi. Babylas Dei misericordia presbyter & prior monasterij sanctæ memoriæ Danielis in Stylo, & S. Ioannis Prodromij & Baptistæ ac sancti Andreæ Apostoli, subscripsi & porrexi. Polychronius DEI misericordia presbyter & archimandrita S. Michaelis archangeli, in *Ethrio, subscripsi per Anastasium monachum & porrexi. Anastasius DEI misericordia presbyter & prior monasterij Romanorum, subscripsi & porrexi. Andreas misericordia diuina presbyter & prior monast. Romanorum. subsc. & porr. Rhodon Dei misericordia presbyter & prior monasterij Theodori, subscripsi & porrexi. Elpidius Dei misericordia presbyter & prior Basiani, subscripsi & porrexi. Cosmus DEI misericordia presbyter & prior monasterio-

*cyrocerco

*diſceptatoris,

for. *presb. & prior

*Pauli

for. *presb. & prior

rum

Universidad de Sevilla Biblioteca

sum Lycaonorum,subscripsi & porrexi. Polychronius Dei misericordia presbyter & archimandrita monaster. * Criticorum,subsc. & porrexi.Ioseph prior monasterij S.gloriosæ Dei genitricis Mariæ existentis in Lithostroto,subsc.per manum Stephani presbyteri & secundarij mei,& porrexi.Zoticus misericordia diuina presbyter & prior monasterij S.Andreæ prope Saturinam portam,subscr. & porrexi.Martyrius Dei misericordia presbyter & prior monasterij * Valentis S.Ioannis Baptistæ,subscripsi & porrexi. Ioannes Dei misericordia presbyter & archimandrita monasterij prope Agogum,subscr.& porrexi. Stephanus Dei misericordia presbyter & prior monasterij Rom. prope S.Georgium * Sycorum,subscripsi & porrexi. Sabbatius Dei misericordia presbyter & prior monasterij * Ipatij sub Photino sanctissimo episcopo Chalcedonensi metropolitano, subsc. per manum Ioannis diaconi ipsius monasterij,eò quòd nescirem ego literas.Ioannes Dei misericordia presbyter & archimandrita venerabilis magni monasterij * Acimitorũ,sub Photino sanctissimo episcopo Chalcedon. subsc.Cyprianus Dei misericordia presbyter & prior monasterij * Osyas sub dicto Photino episcopo Chalcedonensi,subscripsi. Ioannes DEI misericordia presbyter & prior monasterij Exagonij,sub Photino sanctissimo episcopo Chalcedonensi,subscripsi.Stephanus Dei misericordia presbyter & prior monasterij Orchadorum,sub Photino sanctissimo episcopo Chalcedonẽsi,subscripsi. Tryphon Dei misericordia presbyter & prior monasterij Sacrarij,sub Photino sanctiss. episcopo Chalcedonensi,subsc.Georgius Dei misericordia presbyter & prior monasterij * Crauorum,sub Photino sanctiss. episcopo Chalcedonẽsi,subscripsi.Polychronius Dei misericordia presbyter & prior monasterij Alapedorum,sub Photino sanctiss.episcopo Chalcedonẽ,subsc.Seuerian⁹ Dei misericordia presbyter & prior móasterij Syriorũ,sub Photino &c.Pacificus Dei misericordia presbyter & prior monasterij Pictorũ sub Photino &c. Paulus Dei misericordia presbyter & prior monasterij Fontis sub Photino &c. Megalimerus Dei misericordia presbyter & prior monasterij Cranidorum,sub Photino sanctissimo Episcopo metropolitano Chalcedonensi,subsc.Marcellinus Dei misericordia presbyter & prior monasterij Michaelis archangeli * Rouphinianon,subscr.Ioannes Dei misericordia presbyter & prior monasterij Barnabæ sub Photino sanctissimo episcopo,subsc. Theodor⁹ Dei misericordia presbyter & prior monast. * mi. Apollonij sub Photino sanctiss.episcopo,subsc.Paulus Dei misericordia presbyter & prior monasterij Galachrinorũ sub Photino sanctiss.episcopo subsc.Stephanus Dei misericordia presbyter & prior monasterij Antiochianorũ sub Photino sanctiss.episcopo,subsc.Stephanus Dei misericordia presbyter & prior 40.sanctorũ sub Photino sanctiss.episcopo,subsc. Dorotheus Dei misericordia presb. & prior monasterij * Patiorum sub Photino sanctiss.episcopo,subsc.Elpidius Dei misericordia presbyter & prior monast.Critinorũ sub Photino sanctissimo episcopo,subsc.Eliberius Dei misericordia presbyter & prior monasterij Rom. prope * Rouphinianon,sub Photino sanctiss.episcopo subsc. * Iordanes Dei misericordia presbyter & prior monasterij de Petra sub Photino sanctiss.episcopo,subsc.Marcell⁹ Dei misericordia presbyter & prior monasterij Dalmatij sub Photino sanctiss.episcopo,subsc.Iulius Dei misericordia presbyter & prior monasterij S. Bassis in desiderio sub Photino sanctiss.episcopo,subsc.Isidorus Dei misericordia presbyter & prior monasterij Idiæ,existentis in plantis prope S. Epimachum martyrẽ sub Photino sanctiss. episc.opo Chalcedonẽ,subsc.Eugenius Dei misericordia presbyter & pri. monast. Leucadi sub Photino sanctiss.episcopo,subscr.per manũ Pauli diaconi ipsius monast. cùm ego non potuerim propter senectutẽ. Photinus Dei misericordia presbyter & prior monast. S. * Platoni sub Photino episcopo,subsc.Ioannes Dei misericordia presbyter & prior monasterij * Broherum S. Thomæ apostoli sub Photino sanctiss. episcopo,subsc.Stephanus Dei misericordia presbyter & prior mõasterij de Stephana sub Photino sanctiss. episc. subsc.Eugenius Dei misericordia presbyter & prior monast.de Diapetris sub Photino sanctiss.episcopo,subsc.Marianus Dei misericordia presbyter & prior monasterij Adriatorũ sub Phot.sanctiss.episcopo,subsc. * Canõ Dei misericordia presbyter & prior monast.Iuliani * Broctorum sub Phot.sanctiss.episc.subsc. Ioannes Dei misericordia presbyter & prior monast.Briorũ sub Phot. sanctiss.episcopo, subsc.Ardaburius Dei misericordia presbyter & prior monast. Theodori Similiacorũ,sub Phot.sanctiss.episcopo,subsc.Stephanus Dei misericordia presbyter & prior monast.S. Zacchariæ Stibarachij sub Phot.sanctiss.episcopo,subsc.Ioannes Dei misericordia presbyter & prior monast. Thomę Epidromorum,sub Phot.sanctiss.Chalced.epis.subsc. Theodor Dei misericordia presb.& prior mon.S.Stephani * Lydanorũ,sub Phot.sanct.episc.subsc. Stephanus Dei miseric.presb. & prior mon. Coccij sub Phot.sanctissimo episcopo, subsc. Eusebius Dei misericordia pres.& prior mo. S.Christophori Tatiliorũ,sub Phot.sanctiss. episc.subsc.Iacobus Dei misericordia presb.& prior mon.Calamij inferioris sub Phot.sanctiss. episc. Chalced.subsc.Isychius Dei misericordia presb.& prior mon.B. Theodosij, faciés sermonem pro omnibus monachis de eremo sub sancta ciuitate,subscripsi & porrexi. Domitianus presbyter & archimãdrita monasterij

* Eriticorũ, vel,Cretensium,

* Vualonis

for. * Hypatij

* Acumicẽ

for. * Cranorum,

for. * martyris

nasterij B.Martyrij,faciẽs sermonẽ pro oñibus monachis de eremo sub sancta ciuitate, subsc.& dedi.Cassianus Dei misericordia presbyter & primiceri⁹ Lauræ de Sabba,sermonem faciẽs pro oñibus monachis de eremo sub sancta ciuitate,subscripsi & porrexi. nominicus Dei misericordia presbyter & archi- * Turium, mandrita Laurę * Pyrgiorum,faciens sermonem pro oñibus monachis in Iordana,subscripsi & porrexi.Nestabus Dei misericordia presbyter & monachus Lauræ B.Firmini,faciens sermonem pro omnibus de eremo sub sancta ciuitate,subscripsi & porrexi. Terentius Dei misericordia presbyter & monach⁹ nouæ Lauræ,faciens sermonem pro oñibus monachis sub sancta ciuitate,subscr. & por- * Turium rexi. Traianus Dei misericordia presbyter & monachus * Pyrgiorum * Iordani,faciẽs sermonẽ pro omnibus monachis de eremo Iordanæ,subscripsi & porrexi. Cyricus Dei misericordia presbyter & monach⁹ nouæ Lauræ,faciens sermonem pro oñibus de eremo sub sancta ciuitate,subsc.& obtuli.Leontius monach⁹ & primicerius proprij monasterij, faciens sermonem pro omnibus patribus de eremo in Iordana,subsc.& obtuli.Polyeuct⁹ diaconus & monachus monasterij B. Theodosij,faciens sermonẽ pro omnibus monachis eremi Hierosolymorum,subscr. & porrexi.Theodorus diaconus & monachus nouæ Lauræ,faciẽs sermonẽ pro omnibus monachis eremi Hierosolymorum,subsc.& obtuli. Anastasius diacon⁹ & monachus monasterij B.Martyrij,faciens sermonẽ pro omnibus monachis eremi Hierosolymorũ, subsc. & porrexi. Nicon monachus monasterij B. Theodosij, faciens sermonem pro omnibus monachis eremi Hierosolymorum,subsc.& porrexi.Mamas monach⁹ monasterij B.Martyrij,faciẽs sermonem pro omnibus monachis eremi Hierosolymorũ, subsc. & porrexi. Iulianus monach⁹ monasterij B. Theodosij, faciens sermonẽ pro omnibus monachis de eremo Hierosolymorum,subscr.& porrexi. Ioannes monachus monasterij B. Martyrij, faciẽs sermonẽ pro omnibus monachis eremi Hierosolymorũ, subscrip.& obtuli.Sabbatius monachus Lauræ B. Sabbæ, * & pro omnibus eremi monachis Hierosolymorũ, subsc.& porrexi. Martyrius monachus nouæ for. * faciens sermonem p me & pro Lauræ, * & pro omnibus eremi Hierosolymorum monachis,subscripsi & porrexi. Basilius monachus * Iordani,pro omnibus monachis de Iordana,subscripsi & porrexi. Theodorus monachus Lauræ B. Firmini, & pro omnibus de eremo,subscr. & porrexi. Thenonas Dei misericordia presbyter montis Sinai,& ambasiator eremi Raithæ,ac sanctiss. ecclesiæ Pharan, faciens sermonẽ pro omnibus monachis, q in prędictis locis sunt,subscripsi.Ioannes Dei misericordia presbyter Lauræ Amniorũ Campestris,faciens sermonem & pro omnibus monachis in ipsa Campestre,subsc.& porrexi.Theodorus diaconus & monachus Sergij, in * Campestra, faciens sermonẽ pro omnibus monachis ipsius monasterij in Campestre,subsc. Cosmas * monachus & pro oñibus in prima Palæstina,subscripsi.Strategius diaconus & monach⁹ monasterij S.Ioãnis, & pro omnibus monachis in secunda Palæstina sub Scythopoli,subscr. & porrexi.Salamines Dei misericordia presbyter & primicerius & pro omnibus monachis & archimãdritis in tertia Palęstina,subsc. Ilias diaconus & monachus,* & pro oñibus monachis in Augustopoli tertiæ Palæstinæ, subscripsi & porrexi. Anastasius diaconus & monachus & pro omnibus monachis in petris tertiæ Palæstinæ,subsc. & porrexi. Photinus monachus S.Stephani in Moaza Iamnias,id est,Palæstinæ,pro omnibus qui in ipso sunt,faciens sermonem,subscripsi. Ioannes Dei misericordia presbyter monach⁹ & ambasiator monasterij beati Maronis, primatis omnium venerabilium monachorum in secunda Syria, faciens sermonem pro omnibus archimãdritis & monachis de ipsa secunda Syria,subsc.Sanctissimus archiepiscopus dixit: Cùm manifesta sint contenta in libellis lectis secundùm primũ ordinem.dignentur dicere sanctiss. & Deo amantissimi viri, qui nobiscũ ex antiqua Roma adsunt,si quid sciãt factum propter propositam materiam. Nam hęc audierunt à venerabilibus monachis petentibus. Et venerabilis Minas lectorarius & secundicerius notariorum Apostolicæ sedis antiquæ Romæ, legit vocem, quæ sic habet:Sanctiss.episcopi partium Italię,ac venerabiliss.Apostolicæ sedis diaconi, dixerunt:In quo loco vel numero Seuerũ & Petrum iamdudùm Apostolicæ sedis decreuerunt constituta,in epistolis sanctæ memoriæ Hormisdę papæ ad monachos secundæ Syriæ, & ad beatum Epiphanium huius regiæ vrbis archiepiscopum, ostenditur diffinitũ: quarum authoritatẽ præstò habentes,ipsam in præsentibus actibus legendam porrigim⁹. Sanctiss.archiepiscopus dixit: Legatur. Et Minas venerabilis lectorarius & secundicerius notariorũ Apostolicę sedis antiquę Romæ, legit ex actis apud ipsos Romanos, epistolas scriptas ab Hormisda sanctæ memorię papa antiquæ Romę. Post quarum lectionẽ Christophorus venerabilis diaconus notarius & secretarius,interpretationẽ legit. Erat autẽ epistola per literas Latinas, cuius interpretatio per literas Græcas sic habet:

* Campo,

for. * diac & monac. faciens serm. &

for. * faciẽs sermonẽ p me &

HORMISDAS EPISCOPVS presbyteris,diaconis,& archimandritis in secunda Syria existentibus,& reliquis orthodoxis in quocunque Orientali climate degentibus,& in Apostolicæ sedis communione permanentibus.

LEctis literis vestræ dilectionis,per quas inimicorũ dei insipientia manifesta est, &

& infideliũ furia tristis manifesta facta fuit, qui quoniã in spiritu malè viuentes oderunt Domũum, membra illius impiè persequuntur, quantum à nostra certitudine est cognoscere, benedixi Dominum, qui fidem militũ suorum in medio hostium seruauit. Et rursùs Ecclesiarum commotionem, & seruorũ Dei molestias ac labores considerans, gemẽs secundùm prophetam, clamaui: Surge Domine, iudica causam tuã. Recordare opprobriorum tuorum, quæ ab insipiente sunt totis die. & cætera quæ sequuntur, similiter induco: Nè obliuiscaris vocem quærentium te. Superbia odientiũ te ascendit semper ad te. Etenim sicut oportet nos firmitatẽ fidei seruare, ità non cõuenit de iustitia diuini iudicij diffidere. Non est, fratres, hic labor Ecclesiæ nouus: tamẽ dum in ipso humiliatur, exaltatur: & per illa, per quæ depauperari videtur, ditatur. Probatio est in fidelibus Dei, per mortem corporum, vitam lucrari animarũ. Amittuntur quidem fluentia, sed acquirunt æterna: & dum persecutio viam facit probationi, probatio fit causa dignitatis. Stulti & in cæcitate furentes, ignorant quòd, quos à conuersatione hominũ separare se posse putant, eos ad regnum Dei ducunt, vbi in ipsis periculis lætitiæ studiũ certè patet. Retributor enim magnorum donorum, suscipit certamina suorum. Quis enim non frangeretur in malis, nisi per contraria ꝑmia consolaret? Illa est spes, quę non permittit in desperatione deficere. Excludit tribulationum amaritudinem dulcis gustus virtutum. Quisnam putaret præmia magna, futura nõ intelligẽs? Quis mortem abnegaret, nisi futurorum retributionem consideraret? State, dilecti mei, & firma cogitatione immobilem fidem seruantes, laudem patientiæ, in qua est salus & branium bonorum operum, nanciscemini & carpetis. Magna quippe sunt, ad quę indigni vocamur. Non tardet infirmitas, quoniam bonorum retributor fidelis, & potens adiutor est. Non decipiamur spe desideriorum, neq; voluptatũ, neq; iudicio anteponamus leuia. Non delicata, nõ adulatoria nobis Dominus noster promisit. Ille prędmia promisit, non ocia. Non conueniunt laus & pigritia. Quis remunerationis erit modus, si nulla sit cura virtutis? Arcta est porta, sed amplum regnũ. Paucis est introitus, sed est probis. Nónne isti sunt primi, sequẽtes, qui (vt ille docuit) persequẽtur & in synagogis flagellabũt vos? veruntamẽ per patientiam (sicut scriptũ est) possidebitis animas vestras. Et nè aliquãdò doleamus, ipsis per impatientiã amissis, Dominus noster, patientiæ suæ ipse doctor primus, crucem subijt, in proprio exemplo formam præbens illis, quos adiuuare debebat. Ipse inter virtutes & labores tenet lancẽ, stãs aduersùs deliramenta furentia, vt ad iram persecutionis, ipse æterni regni ꝑbeat coronas. Pensate qualis Machabæorum exitus, quæ luctatio tolerantibus, quæ historia laudum secuta est: quali Iudas & illa fratrum caterua mortis honore prædicatur, in qualibus oribus est populus, in *monte perditus. Etenim *ipsę virtutes omẽs, pro custodia legis sunt: & cùm similitudines ac vmbrę futurorũ sint, dignæ fuerunt tantorum exemplorum. Nos in patribus vidimꝰ, palpauimus, probauimꝰ, quod sequamur, quid materiæ cõueniat, qd veritati non dissonet, quid redemptori nostro debeatur. Cordialiter communicauimꝰ vobis in his dogmatibus. Dicit enim quodã in loco sapientissimus Salomon: Beatus, qui prædicat verbum inauditum. *Obientium quidem lætitia est, disputare nolentibus, & hortari ad rectam viam eos, qui non resistũt. Tenemus enim pignus fidei vestrę, instantiã ex literis confessatam, per quam à transgressorũ corruptela separati, ad dogmata & mãdata apostolicæ sedis redítis, licèt quidẽ tardè ad viam veritatis ascendatis. Sed benedictus Deus, qui nõ in finẽ obliuiscitur, quiq; castigat & sanat, neq; permittit oues sui vnili ouilis, insidiãtium luporum rapina dispergi. Qui etiàm per temperatam austeritatem, suorum non negligit tutelam neq; salutem. Sed quid miramur, si illo vno & vero derelicto pastore, astutus raptor sanguine inquinatus, insidijs oues dispersas conturbauit? Qui autem propriam tutelam dereliquerũt, ipsi seipsos periculis, in quibus dissipentur, immiserunt. Ità ergò nunc firmis gressibus institetis viæ patrum, ad quam recurritis. Potest enim DEI misericordia vestræ mercedi computare & aliorum similiter reformationem, qui à vobis ad rectũ directi fuerint. At omninò vosipsos euellite à cœno, in quo hęretici demersi tenentur, & excutite immunditiem pulueris qui adhæsit, generaliterque omnes, ab apostolicis dogmatibus declinantes, fideli abdicatione condemnate. Nulla quidem est cõmunicatio tenebris ad lucẽ, neq; ambulantes per viam rectã, vestigia sua cum errore declinantium coniungunt. Tenendũ est vinculum fidei, recusandaq; est infidelis communionis lues, id est, pestis: quoniam secũdùm Apostolum, Quemadmodũm qui adhæret Deo, vnus spiritus est cum eo: ità q adhæret meretrici, vnum corpus sit. Amant adinuicèm virtutes cõmunionem, & impietas secum demergit in profundo adhęrentes sibi. Ante oculos, in ore, in ipsis manibꝰ sint patrũ dogmata, quæ quotidiè custodire iubemur. Ad ipsorum custodiam venerabiles synodi nos adstringunt. Longum est, singulatim omnia demõstrare, quæ in Chalcedonẽ synodo sunt, in qua omniũ religio continetur. Verùm & diffinitiões, quæ à sanctissimo Leone ex ipso apostolorum corde prolatæ sunt, scire nos conuenit, & seruare in his pietatem fidei. In his propugnatores necessitatis, in his Christus cognoscitur: In his nostrę redemptionis spes & *argumentũ cultu-

*obientibꝰ

*morte *ipsis

*hypostasi

ditur. Hoc est illud fundamentum, quod in Apostolo legimus, in quo seipsum, qui decipitur, surripit: Si quis ligna, fœnum, stipulã, consumptibilia igni, superedificare conatus fuerit. In ipsis synodis necata sunt Eutychis & Nestorij venena, qui quodammodò contrario inter se syllogismo cõtendunt, aduersùs autem diuinam salutaris mysterij dispensationem sub quadam æqualitate sacrilegij concordant, inæquales sententijs, & vnanimes impietate. Quorum alter non vult, virginem Mariam Dei esse genitricem: quo, quæ in Domino vnita sunt, diuidit: alter autem, inquantùm proprietates naturarum conuenerunt, & veritates confundit, & mysterium nostræ redemptionis extinguit. Alter Photini cæcitatem, alter Manichæi insipientiã impia cognatione coniungit. Contra illos, fratres dilectissimi, prouisæ sunt medicinæ: illas cogitationis virtute vindicate, quoniam in ipsarum euersionem videtis hæreticos per impietatem pugnantes. Non sit in pigritia veritas doctrinæ. Quali studio oportet salutem diligere, quandò videtis mortiferã perditionem sic acceptatam? Vereamur segniter declarare leges veritatis, cùm obstinate errores defenduntur? Et authores quidem malarum inuẽtionum synodicæ sanctiones, quas prædiximus, iustis condemnationibus insequuntur. At nos etiàm, vt horum sequaces *declinemus, admonemus: similiter quos Apostolica sedes *etiàm deprehẽdit esse, eorum magistris & cõdemnatis coniunxit Timotheum parricidam, & Dioscorum & Petrum Alexandrinos, Acacium Constantinopolitanum cum eius sequacibus, similiter Petrum Antiochenum prædicto similem errore & nomine. Item etiàm Seuerum ipsius lodici ac veneni, Xeneam Hierapolitanum, Cyrum Edissenum, Petrum Apamearum, non solùm pro propria, verùm etiàm pro aliorũ condemnandos perditione. Qui inquãtùm seipsos sordibus proprię vnionis incessanter inuoluũt, alios similiter, q secuti sunt ipsos, in dicendo contaminauerunt. Per generale salutare mandatum vos moneo, quodcunq; *aduersariũ canonibus patrum, ex quibuscunq; actis prolatum, nullis vos incõmodis, mandatis vel nouis diffinitionibus innouet: siquidem seculares sunt, & nõ possunt ecclesias retinere, quoniam his conuenit doceri magis, quàm docere. Nefas em̃ est, venerabilibus altaribus noua offerre libamina: quoniam pijs scientijs claras diffinitiões in ipsis proœmijs proprij honoris præscripserat interLeuitas, & proprium populi ministerium diuisit, (alia est hominũ potestas, & alia sunt sacerdotum officia) cõcitauit magis Dominum, quàm placauerit, qui alienũ ignem in diuinis adytis obtulit, sacra *contaminauit. Quis est, qui in alienis sanctionibus iubendi authoritatem sibijpsi assumere potest? Etem nullum dubium est, eum punitum fuisse in

1.Cor.3.b

for. *declinemus, sim. erroneos

for. *reprehendit

Leuitic.10.a for vsurpa. mendo.

tẽplo pro solo conatu ministerij, qui honorem *non debitum protulit Ozias, nec in religione & ministerio permansit. Si autẽ monitus exemplo tãtę increpationis, à sacris ordinationibus timuisset iubendi authoritatẽ sibijpsi assumere magis, quàm aduersùs ista præsumpsisset, meliùs vtiquè regnãsset: sed quoniam, neque prohibentibus templi procuratoribus, sedulus transgressor non destitit, in ipsis altaribus abominabili lepra percussus, ministerium regni perdidit, officium sacerdotis inuadens. Cognoscant itaq; non esse DEO accepta, quæ ex ipsius mandatis à præsumptuosis subripiuntur: quãdò vnum ad ostensionem sententiæ punitio *magni inornatũs lepræ seruauit, alios velox flamma consumpsit. Idcircò si aliqua sunt aliquo colore religionis suscepta, vim habere nõ possunt tot authoribus obuiantia. clamat Paulꝰ apostolus: Et si nos, vel angelus de cælo euãgelizauerit vobis, præter quod euangelizauimus vobis, anathema sit. Et quia non sufficit semèl hoc dixisse, accedit & secundũ mãdatum: Sicut prædiximus, & iterùm modò dico, si quis vobis euãgelizauerit, ꝑter quod accepistis, anathema sit. Custodit enim prolatam pro custodia fidei sententiam, si quis apostolicam sequitur doctrinam. Et nobis quidem cura relicta est. Etenim duplicis legationis officium est, si quid in deprecationibus humile, si quid in causis iustum, si qd in mandatis sanum sustulimus. Sed non propter hoc negligenda est via iustitiæ, quoniã infidelitas proprios errores cum iniustitia *amat, non potest coniungi cum lapsu cadẽtium sinè nostra lue: pereãt, à proprijs impietatibus non declinantes, neq; errore flagellato. Et altera manu: Deus vos sanos custodiat, filij dilectissimi. Data 4. Idus Februarias post consulatum Agapeti clarissimi.

2 Par.26.d *indebitum

i. magnę dei formitatis

Galat. 1.d

Ibidẽm.

for. *armat, nec

EPISTOLA HORMISDÆ AD Epiphanium Constantinopolitanum.

Hęc epistola, alio ite rprete habetur inter decre. eiusdẽ papæ superius posita.

HOrmisdas Epiphanio episcopo Constantinopolitano. Magno gaudio impletus sum, quoniam circa pacem Ecclesiæ, & sanctissimi Imperatoris & tuæ dilectionis tale est studium, quale per literas intimãsti, & per meorum legatorum depositionẽ cognoui. Clara enim cælestis misericordiæ demonstratio procedit, quãdò reges seculi causas de fide cum gubernatione politiæ cõiungunt, & ecclesiarũ duces conferentia ad propriam dispensationem memores officij implent. Talibus directoribus indigebat Christiana religio post procellas discordiæ, qui prouidentissima dispositione, conquiescentibus turbinibus, pacem diù peregrinatam, extrà posita hyeme, reducerent. Et post hæc in futura secula proprij propositi exemplaria extendentes, sibijpsis adscribi indubitanter ostendent, si quid Deo placitum posteri ab ipsorum imitatione faciẽt. Benedicamus

Universidad de Deusto Biblioteca

Dominum, fratres, qui diebus nostris hoc
sed donauit,& omnibus orationum ac so-
licitudinum virtutibus firmemur,vt quę per
Dei cooperationem benè principiata sunt,
ipso adiuuante, in omnibus adimpleantur.
Spes enim est.quòd ad compaginem proprij
corporis & reliqua etiàm adhuc diuisa mem
bra studebunt, & à maioribus minora non
dissonabunt. Ad quod quoniam me tua affe
ctio studio Christianæ dilectiõis inuitat,de-
bes id, quod excitas,sequi:& quod diligi cõ-
suis,complecti.Similem ergò fidei curã ge-
rentes,per piam patientiam æquale præmi-
um boni operis egressu speramus.Neq; enim
difficultatibus est cedendum, neq; asperita-
tibus fides fatigatur,neque ad altitudines cę
lorum per decliuum quis extenditur, neque
sinè làboris exercitatione quis fit remunera-
Galat.6.b tione dignus.Idcircò, vt non deficiamus bo
num faciẽtes,propriè admonemur. Etenim
Psalm.105. beati(sicut testatur psalmista) qui custodiũt
iudicium,& faciunt iustitiam omni tempo-
re:quoniam non principium laboris retri-
butionem præmij inuenire consueuit,sed fi-
nis. Itaque ergò æquale studium & curam
suscipiamus, quib* vna est in cõmunione &
fide amicitia,vt quemadmodùm de Ecclesia
Constantinopolitana Apostolicæ sedi vni-
ta,æqualiter in Domino exultamus:sic & de
aliarum restitutione(sicut affectuosè admo-
nes)curamus primùm,vt fidem ac perfectio-
nem nostram,immaculatam ab omni conta-
minatione seruemus. Etenim scis,frater ho-
norandissime, quales nexus Ecclesiasticam
concordiam seruãt, qui ab hæreticorum in-
sidijs nos custodiunt, & per quos canonum
authoritas seruatur. His in proprio robore
omni attentione seruatis, sanitas sperãtibus
afferetur. Habet enim Ecclesiasticorum ca-
nonum ordo,& ipsius iustitiæ forma, vt iu-
sta cura benignè ac fideliter sperãtibus non
negetur.Neque quis est ità à clementia sepa-
ratus,quem non flectat à duritia vinculi pu-
ra simplicitas.Sed vt tutè hoc, & sinè redar-
gutione vel alicuius erroris palliatione, va-
*prouenire leat*peruenire,dilecte frater,personam me-
am in hoc te oportet subintrare,scientem,in
huiuscemodi materijs (sicut prædictum est)
quid faciendum sit,quid custodiendũ: sicq;
omnia prouidentem, vt non dubites de hac
dispositione rationem reddere Deo.Ità qui-
dem,vt literæ vestræ significent,eos,qui no-
bis communione coniungentur, tales esse,
qui per nos sedi Apostolicæ nostris literis
misceantur, & ea quæ continentur in libel-
lis,quos produxerint.Sic enim ab errore Se-
ueri, & huic coniunctorum ac similium li-
berabuntur, & damnum eorum, qui sanari
non poterunt,sustinemus.Idcircò vobis im-
ponere censuimus, ad vestram diligentiam
onera nostra transferentes:quoniã non par-
uas probitatis tuæ iam demonstrationes de-
distis hæreticis,obijciendo,vt non oporteat

de isto dubitare, assumere simul sanationis
curam,cui contingit probũ ostensum fuisse.
Accingite authoritatem iustitiæ, & sic erga
supplices humanitate mollificemini, vt ma-
nentes in hæreticorum contaminatione, vel
eos,qui innocentiã simulant, & cum nostris
sola voce concordant,ab istis secernatis,pro
quorum restitutione cura & prouidentia est
ab Ecclesia.Neq; enim erga istos expedit ec-
clesiasticam*mitigare austeritatem. Non er- *remittere
gò erunt cõferenda bona misericordię pro-
pter necessitatem prouidere debentium, si
indistinctè erunt communia bonis & malis.
Et quoniam tua dilectio Hierosolymitarum
similiter memoriam in suis literis facere cen
suit,quorum ad nos etiàm quędã professio
allata est,necessarium putauimus etiàm lege-
re,quæ scripta sunt, & respondere [illegible]
si aliqui sanctorum patrum formas custodi-
unt,si illius fidei fundamenta venerantur,&
si à definitis per ipsos,spiritusancto compu-
gente,non recedunt.Sic enim sunt perfecta,
vt additione non indigeant:& tam benè fir-
ma,vt propterea sint immutabilia, cùm per
ipsa,omnia hæreticorum deliramenta absor
pta sunt.Neque enim Chalcedonẽ synod*
aliquid vtile pertransiuit, quod qualicunq;
diligentia præcogitari potuit, quæ accepta-
torum similiter dogmata vel lucidiùs decla-
rauit,vel reassumpsit, & authoritate confir-
mauit,& proprium quoddã aduersùs Nesto
rium & Eutychen reassumpsit certamen, al-
tero quidem Domini nostri Iesu Christi deu
tatem à carne separante,& propter hoc san-
ctam Mariam Dei genitricem enunciare de-
clinãte, altero verò veritatem carnis in Dño
recusante,cùm Dominus noster Iesus Chri-
stus,hic filius Dei sit, qui & ipse homo, vna
persona in duabus naturis & deitatis & car-
nis,neq; naturis in vnione cõfusis,neq; tan-
quàm quarta persona addita Trinitati, sed *Philipp.
ipse filius Dei exinaniuit seipsum,& formam
serui accepit. Ideoque vnam & non diuisam
confitemur Trinitatis substantiam,& tamen
propriam proprietatem scimus vnicuiq; esse
personæ. Vnam enim patris confitemur esse
personam,vnam filij Dei cum assumpta car-
ne,vnam spiritussancti,& personas proprie- *significationem
tatibus*significantes, & per vnitatẽ substan
tiæ inseparabile Trinitatis mysterium confi-
temur.Neq; enim possibile est dubitare,ver-
bum Dei in visceribus matris per carnem hu
manam assumpsisse naturam,&non diuisam
post vnionem naturarum ab ipso factam in
vulua.Sicut enim non est in ipso humanitas
sinè Deo facta,sic in cruce impassibilis Dei-
tas non est carnis passione diuisã.Quod vir-
ginis partus, & inuiolabilis fœcunditas, ac
eximia à mortuis resurrectio, atque in cælos
ostendit ascensio:hæc,sicut à patribus diffi-
nita sunt, seruent, credant, & neque diffini-
enda transgrediantur. A qua semita decli-
nantes, ipsi sibijpsis nebulam dubitationis
circum-

circuminfundunt. Nobis autem illud Apo-
stolicum respondere cõtendentibus necessè
Cor.11.c est:Nos huiuscemodi consuetudinẽ non ha-
bemus,neq; Ecclesia Dei. Hæc ideò per bre-
uia scripsimus, quia non conuenit dubitare
de rebus & fide sæpiùs diffinitis.Et omninò
superflua est allegatio, quæ adducitur præ-
paratis, cùm de hac re apud humanissimum
& gloriosissimum Imperatorem filium no-
strum non pauca significauerimus. Et quo-
niam de Hierosolymitanorum professione
respondimus,& hoc subijcimus horum salu-
tis gratia, quod conuenienter additur: vt si
catholicæ Ecclesiæ desiderãt vnionem,pro-
priæ professionis texturam in scripturis in-
dicatam,quam nostris legatis in Constanti-
*missos nopoli degentibus attulerunt, per proprios
*nuncios ad nos mittãt, vel vestræ fraterni-
tati dent,ipsa quidem(sicut dixi) virtute cõ-
scriptam,quæ ad vos omnibus modis per no
stram informationem portabitur. De Thes-
salonicensibus enim, quorum ad nos legati
per informationem fidelissimi ac gloriosis-
simi Imperatoris filij nostri venerunt, vt ni-
hil reliquisse videamur, volumus secundùm
ea quæ(Domino nostro Iesu Christo inspi-
* rante)placuerunt,totam causam vestræ con-
siderationi tractandam,& si, quod oportet,
impleuerint,formandam committere. Hæc
cùm per fratrem & coepiscopum nostrũ ve-
nerabilem virum Ioannem, ac per filios no-
stros Heraclianum presbyterum,& Constã-
tinum diaconũ,ecclesiastici honoris dignos,
pertinentia ad causam,scripsisse sufficiãt,de-
lectati sumus,nos inuenisse æqualem digni-
tatem,& pium propositum in viro nostri or
dinis,& cum mandatis legationibus pruden
tiæ & moribus consonantia.Optanda prose
ctò res est,& gaudio plena, vt quos contigit
esse consortes communionis, & ordinis iu-
dicio comprobati sint.Et altera manu:Deus
te sanum custodiat,frater venerabilissime.

SAnctissimus archiepiscopus dixit: Nunc
venerabilissimi notarij sanctissimę eccle
siæ nostræ,si quæ chartæ sunt apud eos,præ-
sentem causam cõcernentes, ipsas nobis ma-
nifestas faciãt.Et productis chartis per vene-
rabilem Cosmam diaconũ, notariũ & char-
tophylacem,Macarius venerabilis diaconus
& notarius,libellum ex persona clericorum
Theopolis, & relationem synodi ibidèm in
regia vrbe congregatæ, vtrunq; ad Ioannem
inter sanctos archiepiscopum ipsius regiæ
vrbis,legit.Et Calonym* venerabilis diaco-
nus & notarius,ex codice epistolam ad Ioã-
nem sanctæ memoriæ archiepiscopum Hie-
rosolymorum, & ad Epiphaniũ piæ memo-
riæ Tyriorum episcopum,legit. Insupèr eti-
àm & epistolam missam ab ipso Ioanne Hie-
rosolymorum episcopo, & à synodo sua ad
sanctum Ioannem,legit.Et Stephanus vene-
rabilis notarius & diaconus,relationem mis-
sam ab Epiphanio Tyrio & synodo sub eo

congregata,legit. Et Paulus venerabilis no-
tarius & diaconus,relationem cum gestis de-
stinatam ab episcopis secundæ Syriæ,ad san-
ctissimum Ioannem archiepiscopum regiæ
vrbis,quæ omnia inserta fuere.

SVPPLICATIO CLERICO-rum & monachorum Antiochiæ, ad Ioannem patriarcham & synodum congregatam, contra Seuerum.

SAnctissimo ac beatissimo archiepi-
scopo œcumenico patriarchæ Ioan-
ni,& sanctæ synodo congregatę,sup-
plicatio à clericis & monachis Apo-
stolici throni Antiochenæ magnæ ciuitatis
catholicæ sanctæ Ecclesiæ Dei. Nunc est, si
quãdò fuit tempus,beatissimi patres,omnes
orbis sanctas Dei ecclesias, tanquàm ex vno Psalm.95.
ore propheticum illud clamare: Lętentur cę
li & exultet terra, & omnia quę in eis sunt,
quoniã misertus est Deus populi sui. Quòd
enim sceptra Romanorum pijs & à Christo
amatis Imperatoribus sint commissa, sic &
libertas ac fidutia orthodoxam religionem
colentibus donata sit,quomodò non meri-
tò persuadet fidelibus hanc vocem clamare?
At in tam communi festiuitate orbis, vna ex
omnibus,vel admodùm cum paucis,ecclesia
Antiochena mœstitia & luctu impleta est.
Lupum enim pro pastore(nescimus quomo
dò)suscepit,& affligitur.Quam enim tragœ-
diam non excesserunt ac superãrũt mala, at-
tentata à Seuero? Qui primùm quidem(vt
quomodò vixerit,prætereamus,vestris auri-
bus parcentes)nulli vnquàm ecclesiæ cõmu-
nicasse videtur,deindè cum calumniæ sagit-
tis sagittauit, & præparauit exagitare iustis-
simum pastorem Flauianum,beatissimiq; il-
lius sedem violenter & contra canones subri
puit,& indè ad instar mercenarij,non solùm
non pauit ouile Christi, neque fugit, quod
amandum erat, sed ipse operabatur ea quæ
ferarum sunt,oues iugulando & dispergen-
do.Nouitates autẽ & blasphemias aduersùs
Deum lingens, nulli sanctorum patrum pe-
percit:perseuerat enim tota die, sic dicendo,
abdicans synodos pro pietate congregatas.
Nam sanctam Chalcedonẽsem synodũ ana-
thematizare & impugnare ausus est,quę ma-
ximè firmauit symbolum trecentorum xviij
sanctorum patrum,quæ etiàm suscepit cen-
tumqnquaginta sanctos patres, insupèr eti-
àm & similiter sanctos patres, qui in Ephe-
so contra impium Nestorium conuenerunt.
Benè manifestũ est,quòd & prædictas auer-
tit & odit tãquàm huius sorores: & quot q-
dem homicidia sanctorum monachorum
fecerit,& cum manibus Iudaicis huiusmodi
iugulationem iniunxerit, neque nos, san-
ctissimi,neque aliorum aliquem latuit. Di-
rum enim spectaculum fuerunt iacentes vi-
ri,qui religiosis certaminibus vsque ad cani-

tiem certauerunt, nudi & insepulti iactati, vltra trecentos existentes, ex secunda Syriorum prouincia nati, canibus & auibus lacerandi, proiecti. Similia autem & similiter miseranda sunt, & quæ in xenodochijs, id est, hospitalibus ab ipso facta sunt. Vincula em ædificat nunc, & ità multos pro fide incarcerando, in tenebris & flagellando interficit. Talia, sanctissimi, & circa Fōtes in *Lauro facere præsumpsit, & veneficijs ibidèm vtens, scelestis sacrificijs dæmones colit, & hoc tota illa magna ciuitas cantat. Neq; vtiquè ipsis sanctis altaribus pepercit, neque sacris vasis parcens, alia autem conflans, similibus suis erogat. Præsumptum est autē ab ipso & hoc, ô beatissimi: nam columbas aureas & argenteas, in formam spiritussancti super diuina lauacra & altaria appensas, vnà cum alijs sibi appropriauit, dicens, non oportere in specie columbæ spiritumsanctum nominare. Pecunias quidem & domos, & quæcunq; in optimis fundis erant, exportauit & expendit, & grauissimis vsuris Ecclesiam obruit. At, beatissimi patres, non est possibile omia percurrere, quæ ab illo præsumpta fuerūt. Ideò his paucis & magnis contenti, deprecamur vestram sanctam synodum (etsi serò quasi) sedare mala, quæ nostram Ecclesiam occupant & totum ferè Orientem, & ab isto nequissimo viro nos liberare, exacta ab eo pœna eorum, quæ contra diuinos canones & politias legis fecit: prouidentiamq; facere de his rebus, quæ relicta sunt, si quid remāsit, persuadentes pijssimo ac inuictissimo principi, vt mittat aliquos bonis moribus cōprobatos, aliquo ex nostris simul veniente, qui rebus superstet, vt teneant, & rationem exigant de his, quæ à principio vsq; nunc fecerūt: & *ad multa, quæ ipsi furati sunt & custodiūt, quæ inuenientur, nè totaliter omnia exportentur. Non enim cessat vbonus homo aduersùs ea quæ sunt Ecclesiæ Dei, ea quæ ipsi Ecclesiæ conferunt, dissipādo. Cùm enim meritò ab omni spe Dei ceciderit, ad viros iniquos, à quibus nutritur, spem habet. Rogamus etiàm oratores mittere & pro fratribus nostris, sive episcopi sint, sive clerici, vel monachi, aut laici, vt relegati restituantur proprijs ciuitatibus & ordinibus. Insupèr in his omnibus veniam petentes propter dolorem nos occupantem, adiuramus vestram beatitudinem, per sanctam & cōsubstantialem Trinitatem, & pietatem, ac victoriam, & perseuerantiam dominorum totius orbis Iustini & Euphemiæ semper Augustorum, moueri, & nobis opportunè succurrere, & non despicere supplicationes nostras. Adducere autē & hæc omnia ad pios & Christianos Imperatores nostros, & persuadere ipsorum serenitati, vt omnia bona sanctiss. ecclesiæ nostræ, per ipsorum & vestram cōsequantur prouidentiam.

in eiusmodi colūba Eucharistiam asseruauit Basilius Magnus, teste Amphilochio.

*adhuc

i. pessimus

¶ Theodosius Dei miseratione presbyter Antiochiæ, porrexi. Longinus diaconus similiter porrexi. Stephanus diaconus similiter porrexi. Mauricius subdiaconus similiter porrexi. Iulianus Dei miseratione diaconus similiter porrexi. Thomas Dei miseratione diaconus similiter porrexi. Ioannes Dei miseratione presbyter similiter porrexi. Andreas similiter porrexi. Iulianus similiter porrexi. Marcellus diaconus similiter porr. Sergius *misericors similiter porrexi. Moses Dei gratia presbyter similiter porrexi. Ioannes ὑπαλογεῦσ similiter porrexi. Ioannes monachus monasterij B. Maronis, porrexi. Iacobus monachus B. viri, similiter porrexi. Constantinus monachus ambasiator sanctæ memoriæ Asterij, similiter porrexi. Nonius diaconus monasterij B. Pauli, similiter porr. Salomon monachus monasterij B. Valētini, similiter porrexi. Simeon monachus monasterij B. Agapeti, porrexi. Sergius monachus monasterij B. Simeonis, porrexi. Alphius monachus monasterij B. Iacobi, porrexi. Felix monachus beati Ioannis, porrexi. Simeō monachus monasterij Iugaporum beati Pauli, porrexi. Paulus monachus monasterij beati *Isychij, porrexi. Dominicus monachus *Hesychij monasterij beati Dorothei, porrexi.

for. longè

RELATIO AD IOANNEM

patriarcham à synodo congregata.

DOmino nostro sanctissimo & beatissimo patri patrum, archiepisc*po & œcumenico patriarcha Ioanni, synodus in hac imperiali ciuitate congregata, in Domino salutem. Cùm Deus omnium Dominus, pro commodo orthodoxæ fidei, & stabilitate catholicæ ecclesiæ, præterita Dominica & feria secūda, expleta Missa in sancta Dei Ecclesia huius regiæ vrbis, vna voce mouit innumerabilem & infinitum populum, & ad hoc diuino zelo accendit plurimùm & sedulò, petere vestram beatitudinem assēdere ambonem, & exclamare pro recta fide, p quā semper agonizāstis, & agonizatis, & cùm hoc sciētis, factæ fuerunt (vt dictum est) exclamationes plurimæ ac continuæ populi, vos laudantis pro orthodoxa fide, & patres prædecessores nostros expulsos restitui expetentis. Cùm autem vester nūcius totum nostrę examinationi tradiderit, & opportuna considerare mādauerit, necessarium putauimus, quę sequuta sunt, & à nobis formata, per relationem primùm vestræ beatitudini annūciare, & tunc per vos pijssimo & potentiss. Imperatori nostro manifesta statuere. Sunt aūt hæc Vicesima instantis mensis Iulij, indictiōn. 11, cōsulatu Magni clarissimi viri, vniuersus monachicus ordo hui' à Christo amatę imperialis ciuitatis, qui ex diuersis monasterijs conuenit, hic quidem archimandritarū, alius verò reliquorū libellos porrexit huic omi congregatę nostrę synodo: petiuerūtq; ipsos legi, & capitula in eis cōtenta, examinata à nobis fini tradere, immò verò sub forma synodali ponere. Cùm itaq; ipsos libellos legeremus, quos & subordinauimus formæ prædictæ hæc continere, in ipsis legimus primā petitionem libelli, habētis, vt sanctæ memoriæ Euphemius & Macedoni' expulsi, & in exilio mortui, iustè & canonicè reuocentur, & tradātur catalogo prædecessorum archiepiscoporum, in Domino ibidèm quiescentiū, omnibus vacuis manentibus, quæ cōtra ipsos quandocunquè facta fuerint: ponanturq; in sacris diptychis ipsorum vocabula, secūdùm quod omnis populus & monachicus ordo, sedulò & multùm exclamauit. Nos autem ordinem optatum petitioni imponere studentes, quæ fuimus facta in ipsis. Et cùm cognouimus per lectionem, & plurima horū neq; cum diligentia prouenerunt, neq; fideliter, neq; per iustitiam memorati patres eiectionem sustinuerunt, neque tanquàm aliquid amouerint de his, quæ in recta fide seruabātur: necessarium putauimus, petitioni totius populi simul cum mulieribus & pueris, ac totius dignitatis ac militiæ, atq; etiàm monachici ordinis, sedulò clamantium, secūdùm exhibitos libellos cum omni veritate satisfacere, vt secūdùm quod sanctæ memoriæ Paulus & Ioannes ac Flauianus patres huius regiæ vrbis reuocati fuerūt, sic & ipsi eiusdem honoris in sacris libris memoria digni facti sint. Quæ ergò considerauimus & reformauimus, honestum existimauimus ad vestram beatitudinē deducere, & per ipsam pijssimo Imperatori nostro. Secundum capitulum in libellis continebatur, vt qui propter causam prædictorū patrum (Euphemij dicim', & Macedonij) banniti fuerant & fugati, reuersi restituantur proprijs gradibus. quoniā igitur iusta petitio est, & primè consequens, deliberauimus, vt prædicti adiuuētur, & adducantur, ad pijssimum & serenissimum Imperatorem nostrum. Tertium capitulum in petitione continebatur, vt pro maiori scripturarū auctoramento, sancta & magna synodus 318. patrum congregatorum in Nicea, qui sanctum symbolum fidei diffiniērunt, & exclamārunt, in quo baptizati sumus, & baptizamus, & quæ in Constātinopoli sub Nectario sanctæ memoriæ congregata est, & pdictum sanctum symbolum 318. patrum cōfirmauit, ponantur in sacris diptychis. Quoniam igitur honesta petitio est, (quod enim pro vtilitate Ecclesiastici statūs factum sit) dignum iudicauimus, iuxta exclamationes populi, & acclamationem vestræ beatitudinis, & secūdùm porrectum libellum à venerabilibus archimandritis & monachis, ipsas sanctas synodos in diptychis prædicari.

Quartum capitulum in petitione venerabilium monachorum cōtinebatur, vt nomē sanctæ memoriæ præsulis Romanorum Leonis, in sacris libris similiter prædicetur, iuxta quod exclamationes populi suprà & sedulò factæ sunt. Quoniam igitur Chalcedonensis synodus nō solùm Leonis sanctę memoriæ, verùm etiàm & Cyrilli Alexandrinorum à Deo amati pastoris memoriam in orthodoxa fide fecit, & Cyrillus quidem Alexandrinus in diptychis prædicatur, Leo autem sanctæ memoriæ non prædicatur: iustū putauimus, vt quod deficit, suppleatur. Et qui æqualiter ab hac sancta synodo pro statu orthodoxæ fidei honorati sunt, similiter & in sacris diptychis pro vtilitate & pace Ecclesiæ prædicentur. Quintum capitulum in ipsis petitionibus continebatur, vt attentata contra sanctam Chalcedonensem synodum, rememorētur, & blasphema verba contra ipsam *(Seuerum dicimus, qui est in Antiochia) indispositè & perperàm, plata, anathemati subijciantur, sicut sedulæ exclamationes populi factæ sunt. Quoniam igitur oportebat & de isto formam conuenientem ecclesiastico statui proferre, necessarium iudicauimus, primùm blasphema ipsius verba in medio totius synodi legi ad redargutionē eorum, quæ ab ipso præsumpta fuerunt. Habent itaq; sic de verbo ad verbum attentata, & blasphemata ab ipso aduersùs sanctā synodum: Quæ à synodo eo tempore in Chalcedona congregata, formata fuerunt ac stabilita, & eos, qui pro ipsa pugnāt, anathematizamus. Hæc est illius scelestæ vocis blasphemia: sed non solùm immanis hæc, verùm etiàm aliæ plurimæ blasphemiæ in libris ipsius proclamantur in hac regia vrbe, quibus orthodoxiæ amatores incidentes, deridēt ipsius phrenesim, qui spuriè fertur. Quoniam igitur hoc accusatum, habet redargutionem non solùm ex prædicta voce, sed ex eo quod scriptum est, & ex alijs plurimis blasphemijs turpissimæ ipsius linguæ contra hanc sanctā synodum, idcircò hunc iustè perpetuo anathemati & nos submittimus, omni honore, nomine, dignitate, & operatione, Christiano aut *hieratico conueniente, vel conuenire valente, priuantes, & nudum diuinæ communionis secundùm ecclesiasticos canones statuentes, contra quos & blasphemare ac calumniari sanctam Chalcedonensem synodum conat' est, quæ specialiter signauit symbolum 318. sanctorum patrum, qui in Nicea conuenerunt, & quæ immotum ac immutilatum ipsum existere prædicauit, sicut & sancti patres, qui in Constantinopoli, & qui in Epheso conuenerunt, similiter confirmauerunt, cum quibus & sancta Chalcedonensis synodus similia defendit, resplēdere vbiquè hoc iussit. Quapropter non solùm tanquàm blasphemum, sed & tanquàm calumniatorē, & omnibus sanctis synodis per istam synodum iniuriātem, prædictum Seuerum omni honore destitutum esse statuētes, anathemati subiecim'. Hæc à nobis examinata & formata, ad sanctum nuncium tuæ beatitudinis festinātèr exarauimus, & propria manu subscri-

for. *per Seuerum (eum dicimus,

scripsimus, & asserri subordinauimus exhibitos vobis libellos ad agnitionem veritatis, vt & hæc per vestram beatitudinem veniant ad potentissimum & sereniſſimum Imperatorem nostrum, & ad pijſſimam & ad DEO amantiſſimã Augustam, & ad glorioſiſſimũ ipsorum ac magnum senatum.

SVBSCRIPTIONES.

¶Theophilus episcopus Gnidi, subscripsi relationi. Stephanus episcopus Nicomediæ, subscrip. relationi. Basiliscus episcopus Cyzici, subscripsi relationi. Anastasius episcop⁹ Niceæ, subscripsi relationi. Martianus episcopus Chalcedonensis, subscripsi relat. Theodotus episcopus * Gangrinorum metropolitanus, subscripsi relationi. *Ipatius episcopus Claudiopolitanorũ prouinciæ Honoriadis, subscripsi relat. Dominicus episcopus Tyaneus secundæ prouinciæ Cappadociæ, subscripsi relat. Ioannes episcopus Claudiopolitanorum regionis Isaurorum, subscripsi relat. Scholasticus episcopus Nazianzi, subsc. relat. Ioãnes episcopus Bosphori, subscripsi relationi. Pythagoras episcopus Sinopeorũ prouinciæ Hellespontiorum, subscripsi relationi. Andreas episcopus * Teorum Honoriadis prouinciæ, subsc. relat. Theodorus episcopus ecclesiæ Adrianopolis ciuitatis Honoriadis prouinciæ, subscr. relationi. Thalassius episcopus Dorylei, subs. relat. Dorotheus minimus episcopus Coorum insulæ, subscripsi relationi. Ammonius Dei permissione episcopus Abydenorum, subscripsi relationi. Eustathius episcopus Philadelphiorum ciuitatis prouinciæ Lydorũ, subsc. relat. Plato episcopus Cratianorum ciuitatis, subs. Phocas episcopus Dardani, subsc. Amantius episcopus exiguus Nicopolitanæ ciuit. Mysiæ secundæ, propria manu subs. Dominicus episcopus nouæ Cæsareæ, puinciæ Bithynię, subs. Ioannes episcopus Phanagoriæ, subscr. relat. *Acyla episcopus ciuit. Prymnesiorũ, subs. Stephanus episcopus ciuit. Anastasiopolis Phrygiæ Pacatianæ, subs. Pelagius episcopus ciuit. Azanitorum, subs. Ioannes episcopus Gangrorum prouinciæ Asię, subscr. Dominicus Basilinopolis ciuit. subs. Ioãnes episcopus Commacorũ ciuit. regionis Pamphyliorum, subs. Ioannes episcopus Metropolitanæ ciuit. Pisidiorũ regionis, subs. Photinus episcopus Homonadorũ ciuit. regiõis Pamphyliorũ, subs. Conon episcop⁹ Adrianę ciuit. subs. Mamas episcopus Ariassorũ ciuit. puinciæ Phrygiæ, subs. Macedonius episcopus Eleusorũ, subs. Martianus episcopus sanctiss. ecclesiæ ciuit. Maranæ, subs. Antipatrus episcopus Trapezũtinus, subs. relat. Gorgonius episcopus * Vadatę, subs. Photius episcopus Eudoxatorũ prouincię Lyciorũ, subsc. Ioannes episcop⁹ Olympi prouincię Lyciorum, subs. Nicolaus episcopus sanctę Dei ecclesię Rhodiapolitarũ prouinciæ Lyciorũ, subs. Paulus episcop⁹ Cęsareę Bithyniæ, subs.

*Hypatius

for. *Acylas aut *Aquila

*Vasadæ

LIBELLVS MONACHORVM

ad congregatam synodum, cui annexæ sunt & quatuor synodi, vt in ecclesia prædicatæ sunt.

DEO amantissimis & sanctissimis patribus Episcopis, Theophilo, Basiliſco, Anastasio, Martiano, Theodoto, *Ipatio, Theodoro, Ioãni, Pythagoræ, & reliquæ venerabili synodo in regia ipsa ciuitate ab Alexandro, Cõsta, Diogene, Euithio, Antonio, Acacio, Ioãne, Domno, Leontio, Ioanne, Polychronio, Anatolio, Martyrio, Dominico, Iulião, Alexandro, Iacobo, Christino, Ioãne, *Basilico, Babylo, *Ipatio, Marco, & à cęteris presbyteris & archimandritis venerabilium monasteriorum in à Deo amata imperiali ciuitate consistentium, & totius monachici ordinis.

*Hypatio

CVram equidẽ gessit vestra sanctitas rectæ fidei, & alterius bonæ ordinationis sanctissimarum Ecclesiarum etiãm ante nostram petitionem nouam: sed quia & nos oportebat partem esse eorum, quæ ad glorią Dei expediunt, necessarium putauimus, primùm regratiari intentioni sanctitatis vestrę, & pio zelo inuictissimorum Imperatorum nostrorũ: deindè sic præsentem innuere petitionem, per quam nos oẽs, & per nos reliquus venerabilium monachorum catalogus, velutì ex vna sentẽtia petimus, vt ea quę benè & vtiliter mota sunt in sanctissima magna Ecclesia huius regiæ vrbis à fidelissimo populo, & acclamata ad ipsum Christo dilectum populum à sanctissimo per omnia archiepiscopo nostro œcumenico patriarcha Ioanne, ipsa per vocẽ sanctissimæ vestrę synodi in scriptis authoritatem accipiant, & sanctæ memorię patres nostri, qui (nescimus quomodò) expulsi fuerũt, videlicet Euphemius, & Macedonius, in præsenti iustè & canonicè reuocentur, & tradantur catalogo prędecessorum archiepiscoporum, ibidẽm in Domino quiescentium, cessantibus oẽnibus, quæ quandocunquè aduersùs ipsos facta fuerunt. Quodque addatur in sacris libris simul cum ipsis & venerabile nomen Leõis Romanorũ archiepiscopi, quod oẽnium maximum est, eõ quòd oẽs ad rectam fidẽ excitauit. Petimusq; vos sanctissimi, vt & sanctę synodi pro tempore congregatę & fide, ponãtur in sacris libris, hoc est, Nicenæ, quę exclamauit sanctum symbolum, in quo baptizati sumus & baptizamus, & Constantinopolitana, quę ipsum cõfirmauit, & Ephesina, q̃ similiter confirmauit, atq; etiãm Chalcedonẽsis, quę similiter signauit. Insupèr etiàm rogamus addi & hoc, vt & Seuerus impius, qui cõtra ecclesiasticam ordinationẽ diacere ausus est, anathematizetur. Similiter aũt expetimus, vt & episcopi, clerici, archimandritæ, monachi, & laici, expulsi propter causam prædictorum sanctorum episcoporum, per

per nostram legationem factam ad sanctissimum archiepiscopum, vestrum œcumenicũ patriarcham Ioannem, & ad pijſſimos ac inuictissimos Imperatores nostros, reuocẽtur & restituantur proprio ordini. Et vt in multitudinem sermonum non extendamus supplicationes, rogamus, & exclamationes totius à Christo dilecti populi, & acclamationes factas in prædicta sanctissima magna ecclesia ab ipsio sanctissimo archiepiscopo & œcumenico patriarcha, p sacrã vocẽ vestrã & subsignationẽ, ac piã formationem inuictissimi Imperatoris nostri cõfirmari. Exclamatiões verò & acclamationes subordinauimus.

SVBSCRIPTIONES.

¶Alexander Dei miseratione presbyter, archimandrita, & primas venerabilium monasteriorum, manu mea subscripsi. Constans presbyter & archimandrita monasterij sancti Dij, subscripsi. Diogenes presbyter & archimãdrita monasterij sancti Thalassij Anipoditorũ, subscripsi. *Euethius diaconus & archimandrita monasterij *Acimitorũ, subscripsi. Ioannes presbyter sanctissimæ magnę ecclesię, & prior S. Eusebij, subscrip. Antonius presbyter & archimandrita monasterij Abraamij, subscripsi. Acaci⁹ presbyter & archimandrita monasterij sancti Dominici, subscripsi. Domnus presbyter & archimandrita monasterij sanctæ memoriæ Iob, subs. Ioannes presbyter & archimandrita monasterij sanctæ memoriæ Manuẽlis, subscripsi. Leontius presbyter & archimandrita monasterij S. Tryphonis, subscripsi. Ioannes presbyter & archimandrita monasterij de Consta, subscripsi. Polychronius presbyter & archimandrita monasterij sancti Michaelis in Ethrio, subscripsi. Sophronius presbyter & archimãdrita monasterij vocati in Calamo, subscripsi. Anatolius presbyter & archimandrita monasterij Asterij, subscripsi. Martyrius presbyter & archimandrita monast. sancti Basiani, subscripsi. Dominicus presbyter & archimandrita monasterij cognominati Syriorum, subscripsi. Iulianus presbyter & archim. monast. S. Phocæ, subs. Iacob⁹ pres. & archim. mona. Romanorũ in Petrio, subs. Christinus presb. & archim. monast. sancti Theodori, subs. Ioannes pres. & archim. monast. Studij, subscripsi. Basilius presbyter & archimandrita monasterij sanctę Euphemię Olymbrij, subscripsi. Babylas presby. & archimandrita monast. sancti Danielis in Stydrita monasterij Olympij, subscripsi. Marc⁹ presbyter & archimandrita monasterij Hierusalem, subscripsi. Dominicus presbyter & archimandrita monasterij Anastasij in Agogo, subscripsi. Sophronius presbyter & archimãdrita monasterij Theodori Aegyptij, subscripsi. Ilias presbyter & archimandrita monasterij sancti Euphemij, subscripsi. Rabulas presbyter & archimandrita monasterij nominati sanctæ memoriæ Iliæ, subscripsi. Andreas presbyter & archimandrita monasterij nominati Dominici, subscripsi. Ariston presbyter & archimandrita nominati Epiclin Ioannis, subscripsi. Cosinius presbyter & archimandrita monasterij Cyri in Elebicho, subscripsi. Timotheus presbyter & archimandrita, subscripsi. *Corilus presbyter & archimandrita monasterij Theodori, subscripsi. Dorotheus presbyter & archimandrita monasterij Theodori, subscripsi. Zoticus presbyter monasterij sancti Andreę prope portam Saturinam, & archimandrita, subscripsi. Pantaleon presbyter & archimandrita monasterij dicti Benantij, subscripsi. *Ipatius presbyter & archimandrita monasterij Charisij, subscripsi. Eugeni⁹ presbyter & archimandrita monast. sancti Georgij in Xerocerco, subscripsi. Eutychi⁹ presbyter & archimandrita monasterij Lycaonorum propè sanctum Laurentium, subscripsi. Alexander presbyter & archimandrita *, subscripsi. Simeones presbyter & archimandrita Caiumæ, subscripsi. Liberius presbyter & archimandrita monasterij Paulini, subscripsi. Ambrosius presbyter & archimandrita monasterij sanctę Mariæ in Lithostroto, subscripsi. Sabbas presbyter & archimandrita monasterij sancti Thomæ prope Cisternam, subscripsi. Paulus presbyter & archimãdrita monasterij Lycaonorum, subscripsi. Libentius presbyter & archimandrita monasterij vocati Romanorum, subscripsi. Alexander presbyter & archimandrita monasterij Cycloporum, subscripsi. Iordanus presbyter & archimandrita monasterij sanctæ Mariæ prope sanctum Lucam, subscripsi. Zenobius presbyter & archimandrita monasterij Maronij in *Sychis, subscri. Anatolius presbyter & archimandrita monasterij Philippi, subscripsi. Iacobus presbyter & archimandrita monasterij sanctæ Mariæ prope Bucholios, subscripsi. Ilias presbyter & archimãdrita Samuẽlis in Sychis, subscripsi. Leontius presbyter & archimandrita monast. sancti archangeli in Puseo, subs.

*Acemitarũ

*Corylus

*sicubus

Quomodò prædicatę sunt synodi.

INtroitu facto secundùm consuetudinem in sanctissima magna ecclesia nostra, die Dominica, 15. instantis mensis Iulij, indictione 11. à domino nostro sanctissimo archiepiscopo & œcumenico patriarcha Ioanne, (sicut non ignorat vestra erga Deũ dilectio) dum ipse vnà cum venerabili clero esset circa ambonẽ, voces factę sunt à populo, *dicẽtes: Multi anni patriarchæ, Multi anni Imperatori, Multi anni Augustæ, Multi sint anni patriarchæ. Quid manemus incommunicati? Per tot annos quarè non communicamus? Ex cuius manibus communicare volumus? Asscende ad ambonem. Deus persuade populo. Per multos annos communicare volumus. Orthodoxus es, quem times digne

πολλὰ τὰ ἔτη πατριάρχου.

Trinitate? Multi sint anni Imperatoris, multi anni Augustæ. Seuerum manichæum eijce. Qui nō loquitur, Manichæus est. Effodiant̄ ossa Manichæorum. Sanctam synodum modò prædica. Multi sint anni Imperatoris. Multi sint anni patriarchæ digni Trinitate. Sancta synodus modò prædicetur digna Trinitate. Sācta Maria θεοτόκος, id est, Dei genitrix, est digna throno. Sācta Maria, Dei genitrix est. Sancta synodus hoc dixit. Qui non loquit, Manichæus est. Vincit fides Trinitatis, vincit fides orthodoxorum. Sanctam synodum modo prædica. Orthodoxus regnat, quem times? Vincit fides Imperatoris, vincit fides Augustæ. Noui Constantini multi sint anni, nouæ Helenæ multi anni. Multi anni patriarchæ digni Trinitate. Iustine Auguste, tu vincis. Noui Cōstātini multi anni. Vel *exeas, vel prædicabis. Multi anni Imperatoris. Iustine Auguste, tu vincis. Synodum Chalcedonensem modò prædica. Quia Iustinus regnat, quem times? Seuerum Manichęū foràs eijce. Synodum Chalcedonēsem modò prędica. Qui non anathematizat Seuerum, Manichæus est. Eijce foràs Seuerū. Nouum Iudam eijce foràs. Insidiatorem Trinitatis eijce foràs. Sanctam synodum modò prædica. Heus obtestor, vel prædicabis, vel exies. Fides est, nō ἐναργεία est, fratres Christiani, vna anima. Iustine Auguste, tu vincis. Si fidē amas, Seuerū anathematiza. Heus heus obtestor, multi anni Imperatoris. Heus traho te, heus portas claude. Qui non loquitur, Manichæus est. Obtestor te, nihil est prēter te. Orthodoxus regnat, quem times? Orthodoxi Imperatoris multi sint anni. Seuerum insidiatorem Trinitatis eijce foràs, Iudam nouum eijce. Qui non loquitur, Manichęus est. Heus congregationi, synodo heus. Modò prædica per euangelium nihil prēter te. Heus obtestor, multi anni Imperatoris. Noui Cōstantini multi anni. Orthodoxi Impatoris multi anni. Nouæ Helenæ multi anni. Seuerum eijce foràs, Nouū Iudam eijce, Insidiatorem Trinitatis eijce foràs. Multi anni Imperatoris. Fratres Christiani, vna aīa fides est, non est simpliciter. Sācta Maria, Dei genitrix est. Hæc & synodus dixit. Hæc cùm exclamāssent, data est eis respōsio à sanctissimo & beatiss. archiepiscopo & patriarcha œcumenico Ioanne: Hæc patiēter sustinete fratres, vt priùs adoremus sanctū altare, & post hoc do vobis respōsionem. Et cùm intrāssent ad sanctum altare, manserunt clamantes: Multi anni Imperatoris, multi anni Augustæ. Heus obtestor, non exibis, nisi anathematizes Seuerū. Anathema Seuero apertè dic: heus resera. Heus obtestor, multi anni Imperatoris, ut demùm assendens super ambonem sanctissimus ac beatissimus archiepiscop* & patriarcha noster œcumenicus Ioannes, acclamauit hæc: Scitis labores meos, dilectissimi, quos & in antiqtate existēs subiui, & núc sustinui pro fide, & sustineo vsque ad mortem. Non opùs ergò est turbatione, aut tumultu. Neq; eū aliqd *pertransgressum est, de recta fide statuēdum: neque sanctam synodū quis anathematizare audet, sed oēs sanctas synodos, quę confirmauerunt sanctum symbolum trecentorum decem & octo patrum in Nicea congregatorum, orthodoxas cognoscim*, & maximè ipsas tres sanctas synodos, hoc est, Cōstantinopolitanam, Ephesinam, & magnam Chalcedonensem. Nam specialiter symbolum trecentorum decem & octo sanctorum patrum, in quo baptizamur, ipsæ sanctæ tres synodi consonanter confirmauerunt. post acclamationem verò insistentibus ipsis per plures horas, in ipsis vocibus addebant: Non descendes, nisi anathematizes. Multi anni patriarchę digni Trinitatis. Multi anni Imperatoris, multi anni Augustæ. Congregationem synodi Chalcedonensis modò prædica. Non recedo, nisi prædicaueris. Vsque tardè hîc sumus, congregationem ad crastinum prędica. Commemorationem patrum ad crastinum prædica. Nisi responsionem accepero, vsque serò hîc sum. Congregationem patrum Chalcedonensium crastina die prædica. Hodiè si prædicaueris, cràs perficietur. Non recedimus, nisi prædicaueris. Eos, qui Nestorium & Eutychen anathematizauerūt, ad crastinum prædica: Nisi respōsionem accepero, vsque serò hîc sum. Et acclamauit sanctissim* & beatissimus archiepiscopus noster patriarcha œcumenic* Ioannes sic: Quoniam perfici petijstis congregatiōem sanctorum patrum Chalcedonensium, cognoscentes scietis, quòd & hoc faciemus consilio pijssimi & Christo amantissimi Imperatoris nostri. Perseuerantibus autem ipsis, & easdem voces exclamantibus, & addentibus, Non recedimus per sanctum euangelium, congregationem patrum Chalcedonēsium in crastinum prædica: prædicata fuit congregatio per Samuelē diaconum, sic: Notificamus vestræ charitati, quòd crastina die perficiemus memoriam sanctorum patrum nostrorum episcoporum in Chalcedonēsi metropoli congregatorum, qui vnà cum sanctis patribus in Constantinopoli & in Epheso congregati, cōfirmauerunt symbolum 318. sanctorum patrum in Nicea congregatorum, congregabimur autem huc. Et post acclamationem cōgregationis, iterùm permansit populus, & vna voce quàmplurimum clamauit: Seuerus nunc anathematizatus est qui anathematizabat synodū Chalcedonēsem, modò anathematizatus est. Non exeo, nisi modò responsionem accipio. Obtestor, orthodoxus es. Modò anathematiza. Aut anathematiza, aut nihil. Et insistentibus ipsis plurimùm in eisdem, præsentibus Theophilo Deo amantissimo episcopo Heracleano, Theodoto epō * Gāgrinorum, Hypatio episcopo Claudiopolitano, Ioāne episco

*exies

ī. adspicere seu videre,

*præter grinum

*Quequēpiopolitano

episcopo Bosphorio, Pythagora episcopo Sinopeno, Isaacio episcopo *Quinquepolitano Græciæ, Ioanne episcopo Commacorum regionis Pamphyliorum, Amātio episcopo Nicopolitano, Ammonio epō Abydano, Platone episcopo Cratiano, Eustathio episcopo Philadelphiæ, & Pelagio episcopo Azanitano, & alijs deo amantissimis episcopis consentientibus sanctissimo ac beatissimo archiepiscopo patriarchæ œcumenico Ioanni, acclamata fuerunt hæc: Quòd Seuerus, q seipsum ab hac ecclesia seperauit, iudicio seipsum submiserit, omnib* manifestum est. Sequentes itaq; & nos diuinos canones ac sanctos patres, alienum ipsum putamus, & à diuinis canonibus per suam blasphemiam cōdemnatum, anathematizamus & nos. His sequutis, sequenti dominica, quæ est 16 mensis Iulij, indictione 11, finita memoria pdictorum sanctorum patrum, rursusque facto introitu à sanctiss. & beatiss. archiepo patriarcha œcumenico Ioanne, statim dū ipse appropinquaret amboni, voces à toto popu lo venerūt sic: multi anni pīarchę, multi anni impatoris, multi anni Augustę, Noui Constantini multi anni, Nouæ Helenæ multi sint anni. Reliqas Macedonij ecclesię restitue. Iustine Auguste, tu vincis. Euphemia Augusta, tu vincis. Eos, qui sunt in exilio propter fidē ecclesiæ, restitue. Exhumentur ossa Nestorianorū, exhumentur ossa Eutychianistarum. Quis est Nestorianus, ego nescio. Anathema sit ipse à Trinitate. Quis est Nestorianus, ego nescio. Anathema ipsi cum Eutyche. Exhumentur ossa Nestorianorum, Exhumentur ossa Eutychianistarum. Manichæos eijce foràs. Iustine Auguste, tu vincis. Seuerum Iudam eijce foràs. Manichæos de ecclesia eijce. Duos Stephanos eijce foràs. Reliquias Macedonij modò fer. Nomen Macedonij modò ordinetur, totis vocibus Imperatori supplicamus. Nouum *Ezuman eijce foràs. Nouus Ezumas, Amantius est. Maledicum eijce de palatio. Euphemium & Macedonium ecclesiæ scilicet restitue. Synodica Romana modò valeant. Multi anni patriarchæ noui Ioannis, Multi anni *digne Trinitatis. Iustine Auguste, vincas. multi anni Augustæ. Reliquias Macedonij ecclesiæ restitue. In ijs semper vinces. Euphemij & Macedonij nomina modò ordinentur ad perfectā festiuitatem ecclesiæ. Falsos testes Macedonij eijce foràs. quatuor synodos diptychis. Leonem Episcopum Romanū diptychis. Sancta Maria, Dei genitrix est. Hoc synodus dixit, diptycha amboni. Qui nō loquitur, Manichęus est. Diptycha amboni, modò Deum tibi. Iustine Auguste, tu vincas. Curatorem non habes, diptycha modò porta. Iustin* regnat, diptycha modò porta. Orthodoxi Imperatoris multi sint anni, nouę Helenę multi anni. Sic habes Dominum, modò porta diptycha. Sic habes Augustam, diptycha modò porta. Canones non ecierunt istos. Heus ordina, heus ordina, heus ordina. Et acclamata sunt hæc: Hesterna die sufficienter satisfecimus vestrę charitati. Nunc verò zelum vestrum apertè cognoscentes, illa festinauimus, & festinamus facere, quæ & Deum colunt, & vobis per omnia & in omnibus satisfaciunt. Quòd autem debeat nihil nobis remoueri de recta fide, arbitror vestram dilectionē diuersis temporibus & modis experientiam accepisse. Et idcircò fundamētum fidei sanctum, sanctorum patrum traditione firmum permanere, gratia Domini nostri & saluatoris Iesu Christi studuimus, sperantes per ipsum & dissidētes ecclesias vnire, & vndiquè ordinem diuinorum canonum inuiolabiliter tenere. Neq; enim conceditur aliquid remoueri, & de nouitate vocis, & subtilitate sermonis occupare fideles, sed adhærere sancto symbolo, in quo omnes baptizati sumus, & cum sancto spiritu Nicena synodus exclamauit, & sanctorū patrū in Constantinopoli congregatio cōfirmauit, & sancta synodus Ephesina confirmauit, & sancta magna synodus Chalcedonēsis similiter sigillauit, quam nullo modo aut ratiōe amouere quis poterit, cùm omnem malè opinantibus tollat occasionem. Hanc itaque fidem immobilem tenentes adinuicèm, non dubitemus, sed omnē vocis nouitatē, ac omnem sermonis subtilitatem abijcientes, vno ore sanctam & consubstantialem Trinitatē glorificemus, quæ custodiat in pace vitam pijssimi & Christianissimi Imperatoris nostri ac omnium nostrūm. Patri autem & filio ac spiritui sancto gloria nunc & semper, & in secula seculorum. Amen.

*digne Trinitatis

HAc autem acclamatione facta, permanserunt clamātes: Si nullus modò egreditur, obtestor te, portas claude. Fratres orthodoxi vna anima. Fratres per fidem vna anima* Iustine Auguste, tu vincas. Qui non loquitur, Manichæus est: Sanctus, Sanctus, Sanctus, TRINITAS vincit. Ex nunc non timens Amantium, nec Manichęum, Iustinus regnat. quid times Amantium? Digne Trinitatis, & hoc bonum tibi reseruatum est. Qui synodum amat, ità honoratur. Multi anni Imperatoris, Multi anni Augustæ, Multi anni patriarchæ. Vincit fides orthodoxorum. Et rursùs perseuerantibus ipsis plurimùm in eisdē vocibus, acclamata sunt eis hæc: Quòd omne studium posuerimus complacere vobis, & inscandalizatos vos conseruare, clarè cognoscitis. Sed quoniam omnia canonicè, & bono ordine fieri oportet, permittite nos congregare DEO amantissimos episcopos, vt secundùm diuinos canones omnia proueniant, consilioq; & iussu pijssimi Imperatoris nostri. Oēs enim exclamationes vestras suæ serenitati aperiem*. Et cùm ipsis clausissent portas in eisdē acclamationib* pmanētibus, accipiēs dipty-

diptycha sanctissimus & beatissimus archiepiscopus & patriarcha œcumenicus Ioānes, iussit ordinari sanctas quatuor synodos sanctorum patrum, videlicet in Nicea cōgregatorum, & in Constantinopoli similiter conuenientium sub Nectario sanctæ memoriæ, ac in Epheso congregatorum super depositione Nestorij, necnō illorum de Chalcedona super dejectiōe Eutychis & eiusdem impij Nestorij, ordinariq; iussit nomina in sancta memoria defunctorum archiepiscoporum huius regiæ vrbis Euphemij & Macedonij, ac etiàm Leonis Romani pōtificis. Tunc voce magna omnes de populo tanquàm vno ore clamārunt: Benedictus Dñs Deus Israel, quia visitauit, & fecit redemptionem populo suo. Magna autem hora ex vtraque parte consistentibus, & psallentibus hanc psalmodiam, cantores superueniētes conuerterunt se dicere trisagium. Et cùm ipsi incepissent, totus populus quieuit, & audiebat attētis auribus trisagium. Et post lectionem sancti euangelij, ex more sacra Missa finita, & ianuis clausis, ac sancta lectione iuxta consuetudinem lecta, tempore diptychorū cucurrit omnis multitudo cum magno filētio circumcirca altare, & audiebant. Et cùm solùm lectę fuissent à diacono appellationes prędictarum sanctarum quatuor synodorū & sanctæ memoriæ archiepiscoporum, Euphemij & Macedonij & Leonis, voce magna vniuersi clamauerunt, Gloria tibi Domine. Et post hoc cum omni modestia completa fuit cum Deo diuina Missa.

Luc.1.g

EPISTOLA SANCTÆ MEMORIÆ Ioannis archiepiscopi huius regiæ vrbis œcumenici patriarchæ, scripta Ioanni sanctæ memoriæ archiepiscopo Hierosolymitano, & omnibus metropolitis ibidem con gregatis. *

CHristus Deus noster, qui eiusdem animæ & fidei hominibus vinculum charitatis in pace dedit, quæ ab ipsis gesta sunt, id est, communia esse iustum dicit. Quoniam igit̄ diuin⁹ quidam cęlitùs motus fuit Christianissimi populi huius regiæ ciuitatis, ac omnia ab ipso exclamata, & à me pronūciata, mundo manifesta sunt: necessarium putaui tuæ significare charitati, vt cùm hæc spiritussancti operatione cognoueris, verbo veritatis confirmeris, maximè quæ sancta synodus congregata petitione totius monastici ordinis diffiniuit in scripturis, & quæ diffiniuit, tuæ sanctitati quàm celeriter mittere studuimus.

ALIA EPISTOLA EIVSDEM sanctæ memoriæ œcumenici patriarchæ Ioannis, specialiter scripta Epiphanio Deo amabilis memoriæ episcopi Tyri.

DEus qui omnia ad vtilitatem desupèr dispensat, tuam nūc pietatem in tribulatione secundùm prophetam dilatatam, ad angustam portam regni cælorum quietè introire preparauit. Eccè enim cælestis motus, contra apostatas Ecclesiæ, spiritu Dei factus est. Quicunque enim indigni visi fuerint inuiolabilis ministerij magni Dei & saluatoris nostri Iesu Christi, æterno iudicio subiecti sunt: qui autē orthodoxę fidei amatores apparuerunt, multò magis per huiusmodi motum clarificati sunt. Igitur cùm sancta synod⁹ in à Christo amata ciuitate ex diuersis prouincijs congregata, manifesta fecerit ea, quæ gesta sunt contra inimicos veritatis, omnìnò necessarium iudicaui, & tuæ mittere charitati, vt cùm ea, quæ ab ipsis & per ipsos formata sunt, légeris & intellexeris, sanctissime, & consentaneus & eiusdem animi sis: & si aliquandò inimici te circundederint, libereris. Vniuersa igitur gesta cōtra inimicos veritatis, manifesta facere religiosissimis, & eiusdē fidei comministris & monachis, ac Christo amantissimis populis, sicut certè teneris, fiude Deo amantissime.

Ps.118.a

RESCRIPTVM IOANNIS Hierosolymitani, & episcoporum qui sub eo sunt, ad Ioannem Constantinopolitanum.

DOmino meo, Deo amātissimo & sanctissimo comministro Ioāni, & sanctæ synodo in Constantinopoli cōgregatę, Ioānes Dei miseratione episcopus Hierosolymorum, & sancta synod⁹ trium Palæstinarum, existens sub sanctis locis Christi Dei omnium, in Domino salutem. Quoniā duplex est lachrymarū motus, alter quidē, qui in dolorem fert: alter verò, qui in lætitiam (nam Ioseph patriarcha, cum recognosceretur à fratribus, magno ex intimo desiderio lachrymatus est: & Paulus vas dilectiōis dicit, quòd tristitia mundi, mortem operatur. 2.Cor.7.b quę autem secundùm Deum est, salutem) incidentes non lachrymabiliter in his, quæ à vestra sanctitate gesta & scripta sunt, lætitia repleti sumus, ità vt & nos magno cū ꝓphęta Dauid dicamus: Lætati sumus in his, quæ dicta sunt nobis, in domum nomini ibimus. Psal.121.a Et hoc: Hæc est mutatio dexteræ excelsi. Et Psal.76.b illud: Cōfitemini Deo deorū, q̄ fecit mirabilia magna solꝰ, qm̄ in sęculū misericordia eius. Et illud: Quis loquet potentias Dñi, auditas faciet oēs laudatiōes eius? Eccè enī Deꝰ dicit per Samuelem: Facio opera mea in Israel, vt 1.Reg.3.b omnis qui audit, crepitent ambæ aures eius. Hæc & temporibus nostris opere prouenerunt. Nam abominationem illam desolationis (monstrum pestiferum, Seuerum dicimus, qui iniquitatem in altum locutꝰ est per sua blasphema verba, contra sanctam, magnam & œcumenicā Chalcedonēsem synodum dicta, cuius neque principium cognitum nobis est: neque quis sit, qui Antiochenam sedem iniquè ac tyrannicè, ac cōtra ecclesiasticos canones subripuit, & q̄ etiàm secundùm illum Aegyptium in Actibus, cōcitauit & induxit in eremum sicarios) anathemati subiecit, & alienum fecit ab omni sacerdotali collegio, dignitate & honore, per vestram sanctitatem quæ malum odit. Qui eṁ dedit Hieremiæ prophetæ superædificare & demoliri, eradicare & plantare, & Petro apostolorum principi soluere & ligare, hoc communiter donauit sacerdotio. Sanctissimos itaq; & deo dilectos monachos, qui sub magna illa & regia ciuitate habitant, ac etiàm ipsius Deo dilectum populum propter Dei zelum laudamus: quoniam & vsque ad mortem perstiterunt, vt lupum Antiochenę ciuitatis de pascuis ouium expellerent, qui se ipsum occultabat quidem, sed magis nocere conabatur, quàm ipse posset, qui secundùm illud Balac, maledicere conatur, quem Dominus non maledicit. In caput ipsius omnia maledictionis cuenerunt, & benedictus est Israel, qui intelligit: & perijt quidem Balac, similique modo & Balaam vates, qui opera actuum suorum suscepit, & anathematizatus est, & ille cum seruo ocioso & malo pœnam sustinet. Sed hæc quidem illi, nos autem idē cum his, quę gesta sunt & scripta à vestra sanctitate, sapimus, & consententiatiui sumus: anathematizamus omnē hæresim, & Nestorium *hominē idololatram, & Eutychē vana sapientem, & Manem, & Seuerum venefi-cum, necnon & ipsius cōscripta, habentes in scrinijs nostris & amplexātes sancta quatuor concilia, concilium videlicet trecentorum decem & octo sanctorum patrum, in Nicea congregatorum contra impium Arrium, exponentium sanctum symbolum, in quo baptizati sumus ac baptizamus: & cētum quinquaginta sanctorum patrū, in Constantinopoli cōtra Eunomium impugnatorem spiritūs cōgregatorum, qui prędictum symbolum cōfirmauerunt: & ducentorum patrum in Epheso cōgregatorum, qui deposuerunt Nestoriū *hominem idololatrā, qui & ipsum sanctum symbolum amplexati sunt: ac magnam & œcumenicam synodum sexcentorū patrum in Chalcedona diuinitùs congregatorum, qui etiàm confirmauerunt & tenuerunt ipsum sanctum symbolum, & sigillauerunt ea, quæ gesta fuerunt aduersùs Nestorium *hominis idololatram, & deposuerunt Eutychen vana sentientem. Suscipiunt autē & venerabiles epistolas sanctæ & Deo amabilis memoriæ Leonis Romani archiepiscopi & patriarchæ. Congratulantes itaque in his vestræ sanctitati, & cōsentientes his, quæ à vobis facta & scripta sunt, & vobis communicatiui existentes, propheticum illud eloquium dicimus: Celebra Iuda festiuitates tuas, redde Domino vota tua: ideò nō apposuisti,

Nah.1.d

vt ires in vetustatem. Nobiscum ergò eadem orate, sanctissimi. communia enim sacerdotum sunt. & sanctam ac glorificatam virginē Dei genitricem Mariam, vnà nobiscum supplicate, intercedere pro pace sanctissimarum ecclesiarum, & victoria ac perpetuitate pijssimi & serenissimi Imperatoris nostri.

SVBSCRIPTIONES.

¶Ioannes Dei miseratione episcopus Cæsareēsis, me benè valere, & domino beneplacere orate, Deo amātissimi & sanctissimi patres. Theodosius episcopus Scythopolitanus, me benè valere, & reliqua. Menobius episcopus Iamnianus, me benè valere, &c.

Ioannes episcopus Tiberiadis, valere me, & reliqua. Polychronius episcopus Aureliopolitanus, valere me, &c. Eustathius episcopus Anthedonianus, valere me, &c. Procopius episcopus Neapolitanus, valere me, &c. Stephanus episcopus *Nasamenus, valere me, &c. *Meniaten⁹

Marcellinus episcopus Neocęsareensis, valere me, & reliqua. Gregorius episcop⁹ Eleutheropolitanus, valere me, &c. Ioannes episcopus Hierichuntinus, valere me, &c. Antonius episcopus Ascalonus, valere me, & reliqua. Paulus episcop⁹ *Pellius, valere me, &c. Alphius episcopus Sycaminanus, valere me, & reliqua. Basius episcopus *Capitolianus, valere me, &c. Procopius episcopus Maiumæ Gazæ, valere me, &c. Isidorus episcopus Zoorenus, valere me, & reliqua. *Vuales episcopus Parembolanus, valere me, &c. Petrus episcopus Eleusensis, valere me, &c. Epiphanius episcopus *Rasianus, valere me, &c. Elias episcopus Ioppenus, valere me, &c. Procopius episcopus Amathuntenus, valere me, &c. Salomon Episcopus Abilanus, valere me, &c. Conon episcopus Hipponus, valere me, & reliqua. Leontius episcopus Sosusenus, valere me, &c. Cyrillus episcopus Gazenus, valere me, & reliqua. Stephan⁹ episcopus Oranus, valere me, &c. Megas episcopus Maximianopolitanus, valere me, & rel. *Capitoliadis, *Valens for. *Raphianus

Gregorius episcopus Bachatanus, valere me, & reliqua. Marochius episcop⁹ *Diospolitanus, valere me, & reliqua. Apollōni⁹ episcopus *Diospolitanus, valere me, & rel.

EPISTOLA EPIPHANII Episcopi Tyrij, & eorum qui sub eo sunt, ad synodum Constantinopolitanam.

PEr omnia deo amantissimis & sanctissimis fratribus & cōministris, Theophilo, Basilisco, Martiano, & vniuersæ sanctæ synodo, Dei gratia in regia ac Deo amantissima ciuitate congregatæ, Epiphanius & qui sub eo sunt episcopi, in Domino salutem. Benedictus Deus pacis Dominus, qui misit nobis honorabilem literam vestræ sanctitatis, ità resplēdidā circa spūalem zelū, & circa veritā-

Universidad de Sevilla Biblioteca

ritatis certamina, ac circa orthodoxę fidei p̃dicationem, quæ omnia in ipsâ coadunata accipere oportet ad firmum fundamentum, & scamnum pacis sanctissimarum ecclesiarum, & sacerdotum q̃ in eis sunt, ac cuiuslibet ciuitatis fidelium, & eorum qui rectam confessionem amplexantur. Tantâ enim facit diuinorum canonum curam, quòd eum, qui nullo vnquàm modo aut tempore amplexatus est communiõem sanctæ catholicæ & apostolicæ ecclesiæ, aut orthodoxã fidem honorauit, sed in sedem Apostolicæ Ecclesiæ Antiochenæ tyrannicè se intrusit, anathemati affixit, & nudum esse omni honore sententiauit, & nomine & dignitate & efficacia, CHRISTIANO aut hieratico conueniente, seu conuenire valente, & alienum ipsum à diuina communione secundùm diuinos canones constituit. Etenim fuit consequens, sequi intemeratorum euãgeliorum doctrinam, secundùm quam Dominus ait: Qui videtur in se ipsis aliquid habere, & hoc omninò auferat: & his qui ex iustitia habẽt, addatur. Vestræ ergò iustæ condemnationis dignus visus est impius Seuerus, qui ad blasphemiam simul & calũniam, linguã quam habet, acuit aduersùs sanctam magnam Chalcedonensem synodum, & seipsum iustificat ex impio sensu & maligna intẽtione. At Domini & saluatoris nostri Iesu Christi potentia, ipsum de prato Ecclesiæ iusta sententia extraxit, cùm in vobis Deo amãtissimis spiritualis resplẽduerit gratia, per quam & nos assentiẽtes & cõsententiatiui efficimur, eosdem nexus in illum inferentes, quos honorabilis litera vestræ sanctitatis canonicè infert. Quisnam sermo sufficiet ad enumerationem eorum, in quibus ille peccauit cõtra diuinos canones, et ecclesiasticum ordinem? Erexit supercilium in arrogãtiam, & faustus in anathematizatiõibus videtur, in homilijs & impijs conscriptionibus aduersùs sanctos patres, & (quod verius est) aduersùs spiritualem doctrinam diuinorum apostolorũ ipse seipsum ad redargutionem disponit in vniuersis vanis sermonibus, quos scripsit. Etem conuenit, in impia hęresi positos & mentem perturbare, & non sufficere vsque ad finem cooperire morbũ, quem habent & qui ipsorum corrodit intellectum. Sed non fuit ità audax, vt imponeret vinculũ ex authoritate, quo separaret clericos aliarũ ciuitatum à communione diuina, non consilio, neque consensu suorum episcoporum? Quid autẽ, quòd præsumpsit alienos clericos canonicè ligatos à proprijs episcopis, ad ipsum cõfluentes, per prædicationem animę corruptiuã ab ipso subornatos, & ad suam communionem assumptos, sinè permissione eius qui ligauerat, permittere in ecclesiasticis ministerijs ministrare? Et vtrunque horum peregit in Tyrijs. Sed & eos, qui dignitatem presbyteralem acceperant, & in principio se opponebant ipsi vanè vociferanti impiam doctrinam, postea verò secum concordantes, parauit in habitu diaconatũs ministrare, iniustè ipsos honore presbyterorum priuans. Cùm enim, qui ipsos ordinauerat, non potuerit supplantare, vt suæ doctrinæ condescenderent, huius occasione ordinationem ab ipso impositam exuit, quod iam ab ipso in ciuitate Arcenensi factum fuerat. Insuper autem nónne fuit extendens temeritatem suam, qui adulterando diuinos canones, in alienis diœcesibus *ordinat suffraganeos, alibi autem paramonarios, credẽs sufficienter habere? Hac via intendit impugnare & dissoluere iura episcopis à sacris canonibus diffinita. Ad testimonium autem horum, est accipere Tripolitanũ, item & ipsam Arcenensem ecclesias. Appáret *autẽ, quòd fuit ausus permittere episcopo ordinare in diœcesi alterius ciuitatis, cuius episcopus adhuc superat. Minister autem fuit huic Stephanus episcopus Orthosien, qui ausus fuit manum imponere in diœcesi Antaradensi, superstite adhuc Theodosio bonę memoriæ episcopo prædictæ ciuitatis. Quid autem dicemus & ad id, quod per totum orbem (vt ità dicamus) diuulgatum est? Si ergò verum est, quòd accepit ordinationem presbyteri sibi à schismaticis datã, & alijs rursùs ipsam ordinationem communicat, quod cum studio fecit, festinans nancisci rationabile ouile Antiochenum, & omnis alterius orthodoxæ ecclesiæ, & in perditionem traducere sua abominabili & sceleста voce, q̃ vermes portat, ex quibus ipse sibi thesaurizauit, nihil sanum aut rectum erga orthodoxam fidem loquens: sed est ei turpissimarum actionũ ambitio erga eos, qui ab ipso prouisionati sunt, duplici exindè apparente peccato, quod ad maiorem condemnationem ipsum repræsentat. Primum quidem, collectio auri ecclesiasticarum rerum Antiochenæ ecclesiæ, quæ dissipantur, & disperguntur, & ad incurabilem restaurationem constituta sunt. Secundum, quòd his, qui ex prouisionibus aluntur, mandauit omnem concitare turbationem, & omnem tumultum in ecclesijs ciuitatum dispergere, ac etiàm in claustris monasteriorum, & semina schismaticorum ab ipsis sparsa sunt. Ad quod est accipere, ipsum aperte repugnare diuinis doctrinis, in sacris euangelijs proclamatis, magni DEI & saluatoris nostri IESV CHRISTI, ipso quidem pacem prædicante, & ipsam inquirere, & scãdala abominari, & ipsis qui ipsorũ causa sunt, ligare ad collũ lapidem molarem, & ipsum submergere in profundum, secũdùm quod scriptum est. At hęc quidẽ desiderabilia sunt Seuero impio. Pacis authorẽ omninò refugit, quod quidẽ si per quodlibet p- currere conaremur, infinita nobis esset ora-

matt. 13. b 25. Marc. 4. c Luc. 8. c

* ordinauit

* ordinem

tio. Verumtamen hæc ediximus, & multitudinem prætermissorum alijs enarrare concessimus, & (quemadmodùm dixim⁹) idem vobiscum deo dilectis sapere facti sumus, & punitionibus, quibus eum semèl meritò ligãstis, æqualem diffinitionem superimposuimus, deponentes. anathemate alligauimus & Ioannem quendam Paramonarium venerabilis domûs sanctæ & glorioſæ DEI genitricis semper virginis Mariæ, quæ iacet in clara metropoli Tyriorum, cùm inueniremus ipsum in hypocrisi & dolo nobiscum ministrãsse, & diuina communione participasse. Propter quæ hoc iam faciẽs, & comminister nobis existens, & clanculùm cum schismaticis immediatè disputãs, spontè cucurrit ad Antiochenam ecclesiam. Et cùm Seuero impio se coniunxerit, recessit ab orthodoxa ecclesiæ fide, & illi communicauit circa dæmoniacum eius sensum, & anathematizatiõe aduersùs sanctos patres nostros ac venerabilem epistolam sanctæ memoriæ Leonis Romani archiepiscopi, propria manu conscripti, & tuetur illum, scilicet Seuerum. Adde & his, quòd reuertens ad ecclesiam Tyriorum, tradidit schismaticis deuotam domum Dei genitricis, constitutam ab illis de ciuitate, & ecclesiam ac synagogas in ipsâ: & parabaptismata facere ausus est, & dare hoc semen magnæ turbationis fidelissimo populo ciuitatis, cùm videret id, quod nullo tempore factum est, apparére scilicet processiones ex duobus locis, Neophytistis adinuicèm contrariantibus, bellaque actu- multus parantibus aduersùs sanctissimam ecclesiam nostram, & fidelissimum populũ ciuitatis: quarum rerum testimonium sunt ea, quæ in loco iudicij facta sunt. Inter quæ & venerabilis crux lapidata est ab his, qui cũ ipso nidificant in prędicto oratorio Dei genitricis, & quidam de multitudine Christianorum & venerabilium clericorum flagellati fuerunt. Contigit autem & me Tyriorũ episcopum, vsq; ad mortem periclitari, propter quod ipse cum his, qui sibi assentiunt, mortiferas insidias parabat. Vt autem nihil de opportunis relinqueretur, quæ à vestra sanctitate facta sunt, narrauimus in ecclesia his, qui de clero sunt, & fidelissimo populo ciuitatis, & spiritualem superinduti celebritatem, regratiabilem emisimus vocem Domino Deo, saluatori omnium Iesu Christo, & pijssimo ac potentissimo Imperatori nostro, & Christianissimæ Imperatrici, ac sanctissimo patriarchæ regiæ vrbis, necnon & vobis DEO dilectis, quorum communionem amplectimur, & ad eam quam habetis fidem, idem sapere disposuimus, & vobiscũ asserimur, inferentes adiudicatum anathematismum contra omnem hæreticum, præcipuè autem contra Nestorium manifestum hominibus ololatram. Insuper etiàm & contra Eutychen & Seuerum, qui obnoxij constituti sunt ad blasphemiam & calumniam. Nam hæc perpetratus est aduersùs sanctam magnam & œcumenicam synodum Chalcedonensem. Item & aduersùs Ioannẽ Paramonarium venerabilis domûs Dei genitricis, quæ iacet in clara metropoli Tyriorum, propter enarratos suos pessimos act⁹, ex quibus probatum est, ipsum venire contra diuinos canones. Et rogamus vestram sanctitatem confirmare mulctam, quæ canonicè contra ipsum posita est. Amplectimur autem & honoramus sanctam synodũ 318. patrum in Nicea congregatorum ad reprehensionẽ & depositionem Arrij, & symbolum orthodoxum, quod ab ipsa expositum est, confitemur in fidutia, & prædicamus in Ecclesia, in ipso baptizati & baptizantes. Et sanctam synodum centum quinquaginta patrum in regia vrbe congregatam, ad depositionem Macedonij impugnatoris spiritus. Ac sanctam synodum ducentorum patrum in Epheso congregatam, ad depositionem impij Nestorij. Necnon & magnam sanctam Synodum sexcentorum in Chalcedona congregatam, quę prædictũ symbolum 318. patrum confirmauit, deponendo Nestorium hominem ololatram, & impium Eutychen, & dioscorum qui idẽ cum ipso sapiebat, & qui omnem hæresim exprobrauit. Vndè est accipere, omnes hæreticis dogmatibus contaminatos, impiè se habere erga ipsam sanctam magnam & vniuersalem synodum. Hoc enim infixum est naturaliter hæreticis, vt pugnẽt contra eos, qui ipsos redarguunt. Cum ipsa autem synodo recipimus & omnes epistolas sanctæ memoriæ Leonis Archiepiscopi antiquæ Romæ, rectè ac irreprehensibiliter habentes, omnesque (vt ità dicamus) hæreses demonstrantes, præcipuè illam Nestorij & Eutychis impiorum. Rogamus itaque vestram sanctitatem, vt cognoscat intentionem nostram, & quomodò in omnibus sequimur vestras secundùm deum voluntates, pro nobis faciatis postulationes ad omnium Dominum Deum Iesum Christum, vt & pacẽ in nobis acquisitam augeat, & ad dilectam sibi iustam vnionem cõiungat sanctissimas ecclesias, ad gloriam ipsius Domini Dei, & gaudium pijssimorum & à Christo amatorum Imperatorum nostrorum, & ornatum sanctissimi archiepiscopi regiæ vrbis, ac spiritualem lætitiam omnium nostrũm, & fidelissimi ac orthodoxi populi cuiuslibet ciuitatis. Voces verò à multitudine Christianorum Tyri in ecclesia emissas, cùm & ea, quæ à sanctitate vestra facta sunt, intellexerunt, lætitia * se repletos, subiunxerunt in prædicta litera, & diuinum eorum zelum indè vestræ charitati præsentantes, & ad illam intellectum habuerunt, & mentem direxerunt, capitulis positis in nostris iustis iudicijs. De reuocatione corporum sancto-

* se repleri,

rum patrum nostrorum Euphemij & Macedonij, & inscriptione nominum illorum in sacris diptychis, quia iam intelligētiam Deo dilectam habetis, sententiam tulistis, q̃ probat ipsos esse reuocatos, & salutatiões in sacris libris inscriptas, cùm nihil omninò eorum, quæ p̃cedenti tempore cótra ipsos iniustè facta sunt, ipsorum diuinam vitam cótaminauerit. Similem deprecationem super nos extendimus, vt ex iudicio sanctissimi patriarchæ regiæ vrbis, ac vestræ sanctitatis, necnon ex supplicatiõe facta ad pijssimum Imperatorem nostrum, in veneratione accipiat & corpus spiritualis patris nostri Flauiani patriarchæ Antiocheni, & restituere catalogo patrum nostrorum in ipsa apostolica sede prædormientium, ordinariq; ipsius venerabilem appellationem in sacris libris. Iustum enim est, cum qui pro Christo Deo nostro, & eius recta fide fatigatus est, & qui sustinuit ærumnosam sententiam eorum, q. eum calumniabantur, participare his, quib' secundùm iudicium vestrę sanctitatis participârunt, qui ipsius *commystæ fuerunt, & concertatores patriarchæ regiæ vrbis, Euphemius scilicet & Macedonius sanctæ memoriæ: vt & pius ac synceriſſimus Imperator noster sancire dignet hoc, & præstò venire ad gloriam intemeratæ ac consubstantialis Trinitatis. Quæ custodiat ipsius pium & dilectum Imperium in tranquillitate, & ad destructionem totius Barbaricæ contumaciæ, custodiatq; sanctissimum patriarchã regiæ vrbis in pace vnà cum vestra sanctitate. Per vos enim, quæ ad DEVM gratiarum actionem habent, firmantur, & diabolica scandala omninò refringuntur.

*symmystæ

SVBSCRIPTIONES.

¶Epiphanius episcopus metropolis Tyriorum, subsc. Andreas episcopus Sidonen, subsc. Ioannes episcopus Ptolemaidanus, subsc. Theodorus episcopus Porphyrionis, subscripsi. Elias Episcopus * Cynopolitanus, subscripsi.

*Adrianopolis.

HAe sunt voces emissæ à Christianissimo populo in sancta antiqua Ecclesia post lectionem sancti Euangelij, & duarum epistolarum, vnius quidem à Ioanne sanctissimo archiepiscopo regiæ vrbis, alterius verò à sanctissimo Theophilo episcopo Heracleano ad sanctissimum episcopum Epiphanium, similiter & tertiæ epistolę, scriptę à sanctissimis episcopis in regia vrbe congregatis, ad commemoratũ Deo dilectum episcopum Tyriorũ, & lecta etiàm nihilominùs statim relatione facta à prædictis sanctissimis episcopis in regia vrbe congregatis, ad sanctissimum & beatissimum œcumenicum patriarcham regiæ vrbis, in qua anathematizatus fuit Seuerus episcopus Antiochenus, secundùm ea quæ continentur in ipsa charta, lecta per Sergium venerabilem diaconum, in mense secundùm Tyrios

,siue Septembris sextadecima, indictione 12. Augusti multi anni, Augustæ multi anni. Consulatûs multi anni. Multi sint anni *præfectuum. Ioannis Cometi, multi sint anni. Epiphanij patriarchæ multi sint anni. Vnus Deus est, qui hoc fecit. Magnus Deus hoc impartiatur. Vnus Deus est, & fides. Vnus Deus, & vna fides ad pacem Ecclesiarum, ad pacem orthodoxorum. Ioanni patriarchæ multi anni. Quæ synodus fecit, & tu fac. Quæ fecit synodus, hæc fac. Ioanni orthodoxo multi anni. In æternũ imperium. Hoc vincit fides Augusti. Ex Deo imperium hoc. Noui Constantini multi anni. Orthodoxi patris multi anni. Qui nõ loquitur, non est fidelis: Quæ fecit synodus, ἔμβα, fac. Quæ sancta synodus egit, ἔμβα, facito. Vincit fides Augusti. In æternum imperium hoc. Vitaliani patricij multi anni: Vitaliani orthodoxi multi sint anni. Epiphanij orthodoxi multi sint anni. ἔμβα. Anathematiza, sicut & patres. ἔμβα. Anathematiza, sicut & synodus. ἔμβα. Anathematiza Seuerum & Ioannem. ἔμβα. Anathematiza Seuerum & Mandritam. Et ascendente sanctissimo archiepiscopo in ambonem, exclamauerunt: Benè Deus *tulit te. Vnus Deus, vna fides. Vnus Deus, qui hoc fecit. Sursùm mitte episcopos, sursùm mitte orthodoxos. Et ascendentibus Deo dilectis, Ioanne episcopo Ptolemaidano, & Theodoro episcopo Porphyriono, & Elia episcopo *Rastheno, iterùm exclamauerunt: Epiphanij patriarchæ multi sint anni. Sicut sancti testificati sunt, testificatus es tu, & vicisti. Mitte sursùm episcopos, mitte sursùm orthodoxos. Iste solus propter fidem mortuus est, iste solus labores assumpsit. Testificatus es, & vicisti. Iste solus propter fidem vicit. Testificatus es, & fides tua vicit. Emisit ipsos trisagium, emisit ipsos dei genitrix. Eiecit Seuerum Dei genitrix, qui turbauit ecclesias. Eiecit ipsos mysteriũ: eiecit ipsos, quem lapidauerunt: eiecit ipsos, cui iniuriati fuerant. Eijce hos extra ciuitatem. Non est ciuitas absciſſorum. Aegyptios eijce. Imperator orthodoxus est, in æternum Imperium hoc. Speluncam latronum eijce, speluncam schismaticorũ tolle, combure. Sursùm mitte principes. Omnes dolosos foràs mitte. Mitte foràs Romaicũ. Sursùm mitte, *quos misertus es. Foràs mitte *Syndicarium Manichæum. Romaicus dolosus est. Romaicum mitte foràs. Manichæum eijce foràs, purga ecclesias. In te est & *Sycarius episcopus. Mitte foràs episcopos. Anathema Seuerus, & qui sua sapiunt, & Mandrita. Anathema Seuerus, Eutyches, & Nestorius, & Mandrita. Officina Mandritæ quarè aperta est? ἔμβα, Anathematiza, sicut patriarcha Romanus, Eliam Botryenum. Pistorem modò anathematiza. Episcopum suum ibi mitte.

*præfectorum,

*Rastheno

*quos

*Syndicarium

*Sycarius

Episcopos hæreticos foràs eijce. Iustinus imperat, Non est timere, Orthodoxus est. Augusti multi anni. In seculum imperium hoc. Iuuenis est Constantinus, Non est timere. Nouæ Helenæ multi anni. Vitaliani patricij multi sint anni. Magistratûs multi sint anni, Vitaliani * Stratelatis multi sint anni. * Præfectuum multi sint anni. Magistratûs multi sint anni. Multi sint anni totius consulatûs. Eliæ curatoris multi anni. Epiphanij archiepiscopi multi anni. Per victoriam Augusti, depone Botryenum tanquàm Manichæum. Aegyptios mercatores lignorum non vult ciuitas. Eijce foràs Acephalos. Si vicerint, morimur. Flauianum patriarcham diptychis. Trinitas vicit. Accipe Dei genitricem. Sic dicit synodus: Imperator iussit, & tota synodus schismaticis non est, susci pe Dei genitricem, ἔισθα, id est, intra, & munda sanctam domum. Qui non loquitur, non est fidelis. Ad θεοτόκον, id est, Dei genitricem, ducimus. Prædica, ducimus. Augusti multi anni. Vnus Deus, vna fides. Reliquias Flauiani mitte, fer. Ad sanctam Mariam, ducimus. Et secundò locuti sunt, quæ intùs ἔνστο τὸν σαύριον, cruciferum, da nobis crucem: lapidauerunt, & retulerunt, quæ intùs. In qua ciuitate hæc fuit? Vna fides fuit, non est * enormitas. Crux vicit, & non est tumultus. Trinitas vicit, & non est ἀταξία, id est, * enormitas. Trinitas vicit, recessit Acephalus. Augustus vicit, ducimus ad θεοτόκον, id est, Dei genitricem. Vicit Iustinus, ducimus, intramus. Vicit Iustinus, modò introducimus. Vicit Iustinus, prædica congregationem. Vicit Iustinus, diem prædica. Ioannis patriarchæ multi anni. Epiphanij patriarchæ multi anni. Augusti multi sint anni. Euphemiæ Augustæ multi anni. Epiphanij archiepiscopi multi anni. Vbi testificatus es, prædica congregationem. Ducimus, intramus intùs ad θεοτόκον, id est, Dei genitricem. Vicit Augustus, prædica congregationem. Castellum factum fuit, susci pe Dei genitricem. Synagoga facta est, susci pe Dei genitricem. Ducimus, intramus, & ibi anathematiza. Ducimus, intramus, recessit Acephalus. Ducimus, intramus, depositus est Acephalus. Iube, & vadimus crucem portantes. Vicit Augustus, ducimus, intramus. Vicit Augustus, intùs anathematiza. Quem expectas? orthodoxus es? Litaniam ibi acclamamus. Vicit Iustinus, huc introduci. Cimelia accepit * modiarij. Proclama congregationem, victoriam Augusti. Vnum ocium ciuitati, vnum ocium orthodoxis. Intra, solue ædificium. Acephalus non habet hic locum, Non habet hic locum Manichæus, Epiphanij archiepiscopi multi anni. Vnus Deus, salutem ipsi. Et cùm sanctissimus ipse archiepiscopus acclamauerit, rogo vestram charitatem sinè molestia tolerare, & concedere mihi, & Deo dilectis episcopis anathematizare Acephalum. Et hìc enim, & in oratorio sanctæ Dei genitricis & semper virginis Mariæ, & in omnibus oratorijs ac in omnibus ecclesijs, & in omnibus ciuitatibus, ac in toto mundo anathematizetur vsque in seculum. Rursusque exclamauerunt: Ocium authoritati nostræ. Et posteà sanctissimus archiepiscopus noster Epiphanius dixit ad illos de populo hæc: Rectam & immaculatam ac veram fidem, quam tradiderunt nobis à principio venerabiles & ministri sermonis, & docuerunt nos diuini & sanctissimi Apostoli, & ab ipsis accipientes terbeati patres nostri sancti, qui in recta splenduerunt fide, in Nicea videlicet 318. & in regia vrbe Constantinopolitana 150. ac in Epheso 200. & in Chalcedona 630. & reliqui omnes sancti & orthodoxi patres, idem cum ipsis sapiẽtes, acceperunt, & semper in ipsis habuerunt, & habent, & ipsum immutabile custodiérunt, quam semper in ecclesia prædicauimus, & prædicamus vobis, dilectissimi, & anathematizamus semper omnes hæreticos vnà cum suis impijs intelligentijs, & qui ipsorum impia dogmata sapiunt. Præcipuè autem & nominatim anathematizamus Arrium, Eunomium, Macedonium spiritùs impugnatorem, Ebionem, Photinum, Marcellum, Theodorum Artheman, Paulum Samosatenum, Nestorium hominis idololatram, & impium Valentinum, Scythianum, Manem, Marcionem, Vardisanum, Apollinarium, Eutychen, cum omnibus hæreticis. Et similiter cum his omnibus anathematizamus & impium Seuerum Acephalum, & absciſſum, & semper alienum factum à Domino Deo Iesu Christo, & à sancta ipsius catholicâ & Apostolica Ecclesia, & ipsius impium dogma, qui sanctos & orthodoxos patres nostros anathematizauit, & schismata ac turbationes in sanctis ecclesijs orthodoxorum Christianorum fecit per totum (vt ità dicam) mundũ. Et cùm dilaniauerunt ipsum, illi de populo exclamauerunt: Vnus DEVS qui hoc fecit. Vnus DEVS, vna fides, ad pacem ecclesiarum. Epiphanij archiepiscopi multi anni, ad pacem orthodoxorum, ad pacem Imperatoris. Anathematiza & mandritam. Implés autem ipse sanctissimus noster archiepiscopus reliqua acclamationis & anathematis, dixit ad eos hæc: Similiter autem anathematizamus & Ioannem mandritam apostatam, & Aruisitheum, qui & accepit impium sensum ab ipso impijssimo Seuero. Sint ergò prædicti, Seuerus Acephalus & Ioannes mandrita, & ipsorum impium dogma, cum communicantibus ipsis, anathema, & anathema à patre, & filio, & sancto spiritu, in cælo & in terra, in isto seculo & in futuro, Amen. Exclamârunt illi de populo: Amen, Amen, Amen. Vnus Deus, qui hoc

*militum ducis *præfectorũ

*enormitas.

*Stratelatis

*Apollinarium

Universidad de Sevilla Biblioteca

fecit, Epiphanij archiepiscopi multi anni. Ioannis Cometi multi anni. Omnes hæretici anathematizati. Vnum ocium Dei genitrici, Trinitas vicit, congregationem prædica. Crux vicit, congregationem prædica. Sursùm mitte principes, μεταβάται intùs ad Dei genitricem. Congregationem prædica. Qui non loquitur, non est fidelis. Hæc hora Deo placet & patribus, hæc hora DEO placet & Augusto. Vincit Iustinus, congregationem prædica. Intra, aperi θεοτόκον, id est, Dei genitricem. Intra, aperi, quam accepisti. Iudæi gaudent, Dei genitricem aperi. Iudæi gaudent, quoniam tuetur. clausa sunt intùs, ἔσθα. Intra, sanctifica, quam communicauerunt. Non est Anastasius, Iustinus regnat, orthodoxus est. Non est Manichæus, orthodoxus est, Iustinus regnat nouus Constantinus. Non est Manichæus, nec Anastasius. Ioannis patriarchæ multi anni, Epiphanij orthodoxi multi anni. Nepotem Mandritæ anathematiza. Qui cótra te sunt, scilicet anathematiza. Vnum ciuitati, aperi, quam rapuerant. Vnus DEVS, vna fides. Mortuus est Amantius rebellis Trinitati. Intra, indue, quam nudauerunt. Vicit Iustinus, prædica congregationem. Lucernarium intùs fac. congregationem prædica. Sancta Trinitas, sanitatem da ei. Vnus Deus, vna fides. Omnium orthodoxorũ multi anni. Mitte foràs alios episcopos. Eliam Botryenum anathematiza. Ioannis patriarchæ multi anni, Augustæ multi anni, Euphemię Augustę multi anni. Victoriam Imperatoris intra intùs. In æternum imperium hoc, *liberate ab Acephalo, *liberate ab hæreticis. Posteà verò Ioannes reuerendissimus episcop' Ptolemaidis, dixit hæc ad populum: Anathematizamus quidem omnes, quos anathematizauit sanctissimus & beatissimus noster archiepiscop' & metropolita, ac omnes hæreses: præcipuè autem impiũ & Dei impugnatorem Seuerum Acephalum & Manichæum, & Ioannem impium, & Dei impugnatorem Mãdritam, & auertimus ab ipsis communionem, & alienos ipsos notamus ab ipso nomine Christiano. Sunt ergò anathema à patre, & filio, & spiritusancto, in cælo & in terra, in hoc seculo & in futuro, Amen. Dixit autem & Theodorus reuerendissimus episcopus Porphyrionis: Hos oẽs, quos accipiens anathematizauit sanctissim' & beatissimus archiepiscopus noster metropolita, anathematizamus cum ipso. Cũ ipsis autem anathematizamus & Seuerum Acephalum, & Ioannem Mãdritam, quia & ipse consensit hæreticis, & impijs dogmatibus ipsius. Sint igitur anathema à patre, & filio, & spiritusancto, in cælo & in terra, & in hoc seculo & in futuro, Amen. Dixit autem & Elias episcopus *Rachlenus hæc: Et nos *secundùm vestigia sanctissimi & beatissimi archiepiscopi nostri & metropolitæ ambulantes, & ipsius bonæ doctrinæ persuasi, credentes, quia suprà & infrà, iusta & vera sanctissimis ecclesijs negociatur, huius gratia anathematizamus eos, qui non semèl, non bis anathematizati sunt, sed & singulis diebus anathematizãtur, Acephalum & Manichæum Seuerum, & eius impia dogmata, ac Ioannem Mandritam, & eius impia dogmata, vnà cum his qui eis communicant: de cæteris enim superfluum est dicere. Sint itaq; anathema à patre, & filio, & spiritusancto, in cælo & in terra, in hoc seculo & in futuro, Amen. Et exclamauerunt multitudo: Vnus Deus Christus regnat, Episcoporum multi sint anni, orthodoxorum multi anni. Benedictus Dominus Deus Iesus rex, quoniam visitauit & fecit redemptionẽ populo suo. Et adhuc turba expectante & exclamante, vt congregatio fieret in oratorio sanctæ & gloriosæ Dei genitricis virginis Mariæ, acclamauit ipsis sanctissimus archiepiscopus noster hæc: Quoniam magna hora est, & iustum est nos diuinam celebrare Missam, per quam colitur Deus, in vtilitatem animarum nostrarum sufficiant hæc. Multa enim sunt, quæ legenda sunt. Cum Deo igitur sancta Dominica sequenti in prædicto oratorio Dominæ nostræ gloriosissimæ Dei genitricis virginis Mariæ reliqua legem', & iterùm anathematizabimus Acephalum, & omnes qui cum eo sunt. Et posteà proclamauit huiusmodi cõgregationem Zacharias venerabilis archidiaconus: Notificamus vestræ charitati, quòd sequenti Dominica ad gloriam Christi Dei nostri, & sanctæ ac gloriosissimæ Dei genitricis virginis Mariæ Dominæ nostræ, & pro salute ac victoria ac perennitate serenissimi Imperatoris nostri Iustini, ac pijssimæ Euphemiæ reginæ, & maiorum potestatum, necnõ sanctissimi archiepiscopi regiæ vrbis Ioannis, & ibidèm congregandæ sanctæ synodi in domo sanctæ Magnæ, (quæ est in *Iamsitis) sanctam congregationem faciemus. Ipsa autem sancta Dominica in matutino ibidèm cõueniemus, vt cùm indè cum Psalmodijs & cereis ac incensis in ipsa sancta domo peruenerimus; deprecemur & sanctam congregationem excationem & sanctam congregationem expleamus. Sic itaq; omnes viri, omnesq; fœminæ cũ studio cõueniamus. Et post ipsum sanctissimus archiepiscopus noster dixit sic: Notificamus vestræ dilectioni, quomodò sequenti sancta Dominica huc conueniemus, vt indè cum psalmodijs & cera ac thuribus in oratorio domûs sanctæ Dei genitricis semper virginis Mariæ peruenientes, deprecemur, & ibi sanctam congregationem compleamus. Et exclamauit turba: *τὸν ἑτερόφρονα foràs mitte, omnes schismaticos foràs eijce. Anathema schismaticus: Anathema, qui vnum illorum recipiunt. Clericos schismaticos nullus suscipiat. Apostatas nullus recipiat. Eos, qui contra ecclesiæ

*ἀπολύσατε
*ἀπολύτρ

*Rathenus
*Etenim

cem pugnauerunt, nullus suscipiat. Et postèà acclamauit eis sanctissimus archiepiscopus noster hæc: Luminarium quoq; sabbato in vesperis in ipso oratorio sanctæ DEI genitricis semper virginis Mariæ, cum Deo faciemus. Et cùm quieuissent, finita fuit congregatio sancta.

EPISTOLA EPISCOPORVM *secundæ Syriæ ad Ioannem patriarcham, & synodum.*

DOmino nostro per omnia sanctissimo & beatissimo patri patrum, archiepiscopo & œcumenico patriarchæ Ioanni, ac sanctæ & Deo venerabili synodo in regia ciuitatum vrbe congregatæ, minimi episcopi secũdæ Syriæ. Cùm adspeximus ad *latarũ sæuorum, qui nos circundederunt, & animaduertimus confusionem ecclesijs nei inopinatè allatam, totum meritò proprijs adscribentes peccatis, Domini miramur longanimitatẽ. Cùm verò rursùs ad melius cogitamus optatam mutationẽ, Apostolicam illam prouocamur dicere vocẽ: Gratia Deo pro inenarrabili ipsius dono. Non enim despexit nos in finem, sed visitauit, & fecit redemptionẽ populo suo. Vt igitur valdè incredulis veritatis cognitio fiat, & per res appareat, quòd certè voces Domini verè sunt, & alibi διαῤῥήδην alta voce clamantis: Eccè venient ad vos in vestimẽtis ouium, intrinsecùs autẽ sunt lupi rapaces, à fructibus eorum cognoscetis eos: & vt decæterò *saluentur, & counirentur sacro ouili Christi Dei nostri oues ab ipsis dispersæ, dedit & dilatauit Deus super ornatum orbis ecclesiarum ineffabile donum pacis. Cùm enim fidelissimus regnet Imperator, qui fidei decore ex Dei prouidentia splendet, & sancto pontificedíuinæ gratiæ sententia decorato in regia vrbe, pro Apostolicis dogmatibus pugnante, quomodò est possibile, nõ multùm eleuari cogitationem, ac lætari de optimorũ à peioribus veloci mutatione, & sponte abijcere, quàm possibile est, maximè corrupti diaboli stimulos? Etenim cùm sciremus q̃ iustè ac canonicè sancta synodus vestræ sanctitatis fecit, quòd taliter sustulit iniustam & iniquã Seueri proteruiam, (quænam virtus orationis, etiàm ad modicum, attingere poterit illius malã?) & in quibus Deum blasphemauit, omni tempore sanctam, magnã, & œcumenicam synodum Chalcedonensem anathematizans, & epistolam sancti Leonis antiquæ Romæ archiepiscopi, cooperatorẽ & proximũ in omnibus habẽs Petrũ impium, qui Apamearum præsidentiã contra omnem ecclesiasticam sanctionem subripuit, meritò lætati sumus. Quomodò cm̃ non debuim' gratulatorios etiàm hymnos Domino DEO nostro emittere, cùm & nunc medelam opportunam, & difficultatum solutionem nobis omnibus largitus

*saluentur

sit? Iam itaque statìm in proœmio illorum delicta cognoscimus, & non ferentes malorum corruptam expositionem considerare, præuenientes, liberauimus animas nostras, & fideles nobis ecclesias à Seueri & Petri malitia, quos & abdicauimus, tanquàm hæresiarchas, & anathematibus subiecimus, separantes nos ab illorum communione. Verùm quia non solùm nos, qui minimi sumus, iustum contra illos protulimus interdictũ, sed etiàm & vos beatissimi (quos & nos sequi duximus) ferre non valentes tantarum absurditatum magnitudinem, gementesq; & lachrymantes super impijs non condolentibus, voluistis, in prioribus manere nullatenùs permitti. Qualia enim sunt in nobis oblatis à venerabili clero Apamearum, & ab ordine venerabilium monachorum, perquè *percurri, homicidia, ebrietates, actus præsumptuosos, obsidiones monasteriorum venerabilium, impudicarum mulierum introductiones in sacris & intemeratis templis, periuria, blasphemias, ordinationes cum datione pecuniarum, & ijs horridiora & maiora, quàm secundùm naturam humanam dici possent: quæ curiosùm quidem esset prolixiùs enarrare: sed possunt, qui fuerunt, per scripturam præscriptorum libellorum scire occasionem, & iusta semina contra illos iustæ rursùs condemnationis inuenientes nos, & nunc à quibus illi maximè propria animaduersione percussi, omnia præter canones facientes, illecebrârunt quosdam ad clericos nostros proficiscentes, qui propter coercitionem ecclesiasticam ad modicum * percussi, ad seipsos traxerunt, & adduxerunt, & ecclesijs ab ipsis deuastatis, illicitè professi sunt, vndiquè diuinos canones impugnantes. Huius gratia nos vestrarum doctrinarum sancto decreto instructi, anathematizamus & in præsenti Seuerum & Petrum hæreticos, & iudicio magni & tremendi tribunalis tradimus illorum noxias animas, priuantes similiter ipsos, quemadmodùm & vos beatissimi omni honore, dignitate, operatione sacerdotali & communione mundissima, & nudantes non solùm sacerdotio, quod habere imaginabantur vanum, sed etiàm omni participatione, ad discretionem eorum qui recta sapiebant. Timor enim est, nè synceriores perampliùs imitatores ad proprias blasphemias trahant. Omnia enim audent, vt consequantur. Rogamus sanctitatem vestram per hanc nostram epistolam modestã, cui etiàm inseruntur oblata documenta, vt cùm acceperitis veram cognitionem delictorum Seueri & Petri, confirmetis & actũ nunc à nobis expositum, & diuinis canonibus cognitum, licèt ipsos nihil sacerdotij licirè habere cognouerimus aliquandò: & etiàm adducatis ad pijssimum & orthodoxum Imperatorem nostrũ, vt & ipse cognoscat,

for. *percurrimus, homicidia s.

* ἐκλάθοντο

scat, quæ in libellis cõtinentur, & quæ à nobis indicata fuêre, & iustam scientiã habeat eorum, quæ à nobis benè & sanctè sententiata sunt, statuatq; nostris supplicationibus persuaderi, & demùm liberet sanctas DEI ecclesias ab illorũ læsione, quæ animas corrumpit. Sic enim purum fermẽtum in ipsius pio imperio incorruptum manebit, segregatis zizaniis, sicut olim & prælim. Ad bonam etiam institutionẽ beatitudinum vestrarum, copias * notificatorum à magnificentissimo principe prouinciæ gloriosissimis principibus, synodali epistolæ * nostrũm minimorum inseruimus.

Cõtũ quæ notificata sunt. Nostrũm, genitiuus est pluralis à Nos.

SVBSCRIPTIONES.

¶ Cyrus Dei miseratione episcopus Mariamnius, Valere me in Domino, & ei inseparabiliter seruire, orate domini & per omia sanctissimi ac beatissimi patres. Zoilus Dei mis. Episcopus Rhaphaneen, valere me &c. Seuerianus Dei miserat. episcopus Arethusius, valere me &c. Cosmas Dei miserat. episcopus Epiphaniæ Christo amantissimæ ciuitatis, valere me &c. Eusebius Dei miserat. episcopus Larissenus, valere me &c.

¶ Copia actionis formatæ contra Petrum Apamearum in tempore magnificentissimi prouinciæ principis.

¶ Stephanus, Petrus & Iulianus diaconi, dixerunt:

QVoniam præterito pascha sancto, sequenti noua Dominica, assecendente clero toto (vt moris est) ad salutationem Petri Episcopi nostri, audiuimus ab ipso, cùm esset indignatus contra lectorarios, (nam eramus tunc lectorarij) & diceret nobis, Quarè communicatis, id est, cõuenitis contra me, quia feci Constantinum de laicis diaconum, & vos despexi? ità per Iesum, quia probaui hac nocte facere vos de lectorarijs subdiaconos, nisi ipse crucifixus descendens, redemisset vos de manibus meis. Hæc autem & coram omni clero dixit. Et ego Stephanus scio, quòd factum est in Marato stolæ Zabdalæ. Quoniam verò præsentes DEO dilectissimi clerici coordinauerunt documentum, quod & promiserunt nobis porrigere: rogamus ipsum legi, & singula capitula, quæ in documento continentur, declarari.

¶ Ioannes Palladius Eutychianus vir clarissimus, dum esset præsens, dixit:

OBlatum instrumentum legatur iuxta petitionem eorum, qui porrexerunt. Præsentes presbyteri, diaconi, subdiaconi, lectorarij, & reliqui venerabiles clerici volunt claram facere opinionem suam, in quibus sciunt, vt Deum ad mentem habeant, & proprium * specimen, id est, habitum, & nihil ad offensionem vel gratiam faciant, sed omnia cum veritate edocebunt. Et cùm obtulissent ex officio, recitata est sanctissimis patribus & episcopis prouinciæ secundæ Syriæ, à communi clero sanctæ Dei ecclesiæ Apamearum metropolitanæ. μετρόπολις

PRoprium sacerdotij & honestæ pollicitationis Christianorum, prudentia & mansuetudo, est vltra omnia sanctorum dogmatum sanctio, ac fidei diuinæ obseruantia, in qua & beatorum patrum memorabilis & venerabilis chorus desupèr ex quodã irreprehensibili successu immortalibus rationibus modulum consonum deuotis animabus hominũ * introductus est ad sanctificationem diuini ritus. Didicimus enim à diuinis eloquijs clamare: Noli transgredi terminos sempiternos, quos posuerunt patres tui. Et hęc quidem venerabiles patres, & diuinorum Apostolorum successores tenentes, purum lumen Ecclesijs donauerunt: vndè manserunt incorrupta templa Ecclesiarum, & ministri ipsorum seruiũt indefinenter Christo Deo nostro, & mercedem iuxta diuinę scripturę dignitatem portant, & * inquerulas primitias suscipiunt ab antiqua Roma, & tollunt diuinæ gratiæ fructus diuino zelo & igne spirituali, vsquequò ante certum quoddam tempus magis * noua innouatio contra Ecclesias introducta fuit. Sed si vsque ad prædictos stetissent mala, licèt difficilè, tamen tolerabiliter sustinuissemus, cùm passio faciliter potuisset medelam suscipere. Verùm quandò Respublica Antiochena suscepit Seuerum, qui nunquàm communicauit Ecclesiæ orthodoxorum, nec adhuc à peioribus ad meliora est transmutatus, iam velociora sunt quæ contingunt, difficultatibus quæ inductæ fuerunt, & (vt ità dicamus) insanabilia vulnera. * Fabula facta est fidelis ciuitas Apamearum, postquàm suscepit obiectum Seueri hæretici. Et beati magis patres præ-dormientes, & qui non viderunt Petrum vocatum præsidem nostræ ciuitatis. Quotiès enim memoria reuoluimus, quæ ab illo facta sunt, implemur iusta ira: operimur autem & cogitatione, & retrahimur dicere, quæ commissa sunt. Veruntamen necessitas cogit, & omni tempore tacere non sinit, nè magnitudo, capiat & eos qui benè habent, (vt verisimile est ac appárens) & longam catenam trahat degeneris & illiciti sensũs. Multa igitur secundùm hoc tempus collecta sunt, & præsumpta contra sanctissimam Ecclesiam nostram, quæ suadent nobis dicere. Admonet autem opportunè & pia cogitatio pœnitẽtiæ Deo dilectæ, nos & ipsam ordinatam, & vtilem sententiam * capere. Clarus enim est sic. Vtinàm nunquàm præ-

i. subterraneo

dictus Petrus ex * hypogeo nup assendisset ad tribunal Ecclesiæ Apamearum. Anathematizat quidem sanctos patres nostros, & delet de sacris diptychis ipsorũ vocabula virorũ, q̃ honestè ac sanctè vixerũt, & q̃ venerabilia ac reuerẽda tẽpla oĩa coli locauerunt, & donauerũt sacra vasa diuinis missis, & illũinauerunt beatissimos patres nostros, & nosipsos, & manus iustas imposuerunt in omni ꝓuincia, & sinè scandalis dispensauerunt iustitias Ecclesiarũ. Quod aũt peius est oñibus, cùm huiusmodi impietatis scelera parua valdè putauerit, nõ solùm pdictas satisfactiões deleuit, verùm etiàm supra cõmemorationẽ bonarũ animarũ illorũ posuit in pariete, depinxit, ac scripsit scriptura intùs, sanctũ Ioannẽ, Dioscorũ, & Timotheũ cõdemnatos, & his similes: quorũ memoria q̃ difficilis est, licèt graue sit aliqd dicere contra mortuos. Hæc itaq; sunt, q̃ ad catholicã Ecclesiã ab ipso cõmissa sunt, q̃ etiàm propria, cùm assenderet ad sedem Apamearum propter peccata nostra, Petrus cõmisit, iustũ putauimus, per breues (vt possibile est) literas capitulatim enarrare. Nam cùm venerabiles lectores starent cum decenti cogitatione, & appeterent maiorem gradum iuxta consequentiã consequi, (ꝓ maximè naturæ infixum est, meliora amare) surrexit cum magna audacia, & sinè vlla ratione & hanc illicitam vocem emisit: Quòd nisi tacebitis, inquit, in subdiaconos vos ordinabo: & ipse, qui crucifixus est, descendens, non liberabit vos à manibus meis. Posteà euenit, Iulianum, qui receptor fuerat ecclesiasticarum pecuniarum, mori, & illius bona Rufanum ministrãsse, qui p multos & infinitos annos dispẽsauerat res sanctissimę ecclesiæ nostrę. Et post huius obitum directi sunt illi, q̃ erãt in possessione pecuniarum, ad pensionem verborum, rationum & pecuniarum, & cõferre partes (cùm multa essent mota) & ad p. illius vocare oportet) addere (inquit) quod anathema sit omnis homo, etiàm si Paulus apostolus sederet in sede ista, ad euersionẽ aut querelam videns inductarum transactionum. Et hæc apertè dicẽs, videtur ità horridam, & quod ad certam quantitatem auri fecerit. Rursùs & aliud quid dicimus, quod omnibus notum est. Dicens enim ad venerabilem Eustathium œconomum, vt emeret quædam scamnalia ad * ratiõem secreti episcopalis, * & parua mora facta, similiter impię loquens contra Dominum, magna voce clamauit: Omnes Ecclesias & altaria cõburet Deꝰ, & faciet (vt illius verbis vtamur) vallem vnam. Impudicitiam verò mulierem nõ diguam diuini baptismatis introduxit, & stare fecit iuxta sacrum fontem. Et cùm diuina mysteria in oratorio domũs Dei genitricis finirentur, qualem sermonem indignè fecerit, q̃ auris Christianorum tantã impietatẽ dictã & factam sustinuerit? nemo non credat & ad veritatẽ corũ, q̃ decèps dicunt. Subducit enim Stephanã, nuncupatã Prerouolã, de tugurio, & monasterio (inqt) tradidit priuatè. & nullo alio præsente, ꝓ magnam partẽ cuiuslibet diei circa illius indecentẽ delectationẽ cõsumpsit, & visus est quidẽ in his Petrus non ferrè molestè. Paucissimis verò percursis diebus, tolerante patientia, q̃ videtur, corporis iaculis denudata est ad reprehensionẽ. Vndè non ferens ipsius carentiã, sinè occasiõe venit ad Antiochiã, & illius velocẽ reditũ in conspectu omnium inhonestissimè facit. Graue q̃dem profectò & miserandũ, tantarũ calamitatum gesta enarrare. Fecit enim & aliud q̃d ꝓpriuitas ipsius tanq̃ simile ac cognatũ. Induit enim stolam albã, q̃ nullatenùs conueniebat sibi secundũ rationẽ sacerdotij, tanq̃ in ordine diuinorum Apostolorum. Qui impius submersus in omni peccato, in Marato Zabdalæ & campis Nogei, facta ab ipso professione sanctorum martyrum, scidit in infinitas partes stolam, diuisit faciliter deceptis, non ignorans, ꝓ quantum est, eos qui cum veritate ambulant, quibusdã talibus conari, & excedere mensuram humanę staturæ, & mãdata Domini & Saluatoris Iesu Christi Dei nostri. tantùm excæcatus est oculus animę, cùm stat in sacrificio sinè sanguine, quod dignis vtile fuit, non illi, qui omnem intellectũ proijcit in intuitum mulierũ, & sputis decoloravit venerabilis altaris pannum rubeũ, nesciens, q̃ ex solo adspectu peccatum contrahitur iuxta diuinã scripturam: sed iste nobis optimus non solùm impudicè videbat, necnon palpabat * amare. sed & peiora tãgebat. Vltra hęc etiã dicerem inhonestiora valdè. Dolemus meritò. Tanta verò fuit quędam irrationabilis audacia iuuentutis illius, ꝓ non cessauit inebriare eos, qui veniunt in sancto & honorandissimo tempore baptismatis. Nõ putamus latére aliquem, qui dignus sit diuini ritũs, quantum certamen detinet eos, qui timent Dominum, tempore quo debent venire ad diuinum baptisma, qui errore antè capti sunt. Et quoniam liberum lumẽ cum veritate sup huiusmodi animabus splendet, & à difficili valdè seruitute liberant, stant figuram certaminis explicantes, deorsùm inuentes, & manus cõplectentes, & in tẽpore trementes, diabolicq; corruptiuę astutię nõ resistentes, semèl redemptionẽ veri salutaris baptismatis expectantes: & tamẽ cùm hi taliter se tenerent, nõ negligebat repellere baptizandos, & magnitudini huius diuini & peculiaris boni assimilare desiderium atrocis officinæ deuotarum mulierum (vt * dicebat) ab ipso constitutæ, sicut Stephanus diuinus & sacratissimus diacon⁹ testatur, q̃ salutationes eorũ, qui ad diuinũ baptisma veniunt, ordinauit in scriptis: & meritò secundùm

Matt. 5. d

* amore

* amarè

* discant

dum propriam gloriam, id est, opinionē ad malum trepebat, & superatus est corporali voluptate voluptatis desideriorum. & hoc enim proprium fuit Manichææ enormitatis, putare subsistens malum, & propter hoc esse multos seruientes principatui illorum pessimorum. Quid autem debet quis ampliùs de pdictis miseris mulieribus enarrare? Sic enim spectabant iustam eiectionem proueniētē contra Petrum, nec adhuc posteà constiterunt, sed sustinebant in domo, lachrymis & fletibus immensuratis flentes carentiam & diuortium Petri: post hoc autem & libidinē viri & inexplebilem artem condiendi ferecula, & tanquàm super sponso mortuo flentes & plorantes, illius vitam perampliùs deteriorauerunt, ostendentes impudicam perditionem hominis sculpti, non pastoris sacri ouilis. Et nisi vltra prætextū nostrum esset, quędā alia pcurreremus, & pdicarem de bonis faciebus mulierū figuratis ad vindictā: vt nihil asperiùs dicamus, totum attribuim malo conscio eorum, qui percutiuntur nostris contrà vocibus. Et licèt cum modestia tamen dicta sint quædam de Stephana, quę dicitur Pterouola, cum qua inconsultè (vt ità dicamus) omnem diem exigebat, & quā dicebat illius translationem ad melius, subripiens desideria corporis delinquentis, testes sunt recepti, qui fuerunt ministri venerabilis diaconiæ. Qui autem de Veneticis partibus oriundi erant, inuitabant venire ad obsidionem venerabilis monasterij sancti Dorothei, quandò ipse accipiens multitudinem inordinatorum, irruit contra colentes in prædicto venerabili monasterio, meretrices & saltatrices introducendo, & multitudinem amātium, & nullam speciem omittendo ad depositionem & extinctionē ibidēm colentium. Quòd autem & vxorem cuiusdam militaris, cognominatam Pspha, lubricam naturam mulieris introducendo, sicut in infinitis alijs, illius libertatem obsederit, sciunt ferè omnes, & secundùm illud quod scriptū est, Et si nos etiām tacebimus, Luc. 19. f lapides clamabunt. Quæ cùm non potuerit indecētem voluptatem viri sustinere, ad fugam diuertit, lamentando de propria & opprobriosa calamitate, quam ille fecit. Bonū esset, neq; causam tristitiæ contra venerabilem Iulianum celeriter transcurrere. Cùm enim quidā dogmatici sermones moti sint in secreto sancti Stephani, & prædictus venerabilis vir respondit, benè ac sanctè credere pijssimū Imperatorem nostrū, quanq; anxiatus & compunctus anima in hac iusta ὑπὸ λόγον voce, *sub ratione hac & condemnationem (inquit) fecit Petrus, qui veritatis inimicus est, & qui nullatenùs iustum sermonem habet, sed solùm in oīibus proteruus aduersarius, & hinc repugnans deuotæ ac orthodoxæ rationi Domini totius orbis post Deum. Sufficere quidem putamus, vnam causam propriam gloriam, id est, opinionē ad malum trepebat, & superatus est corporali voluptate voluptatis desideriorum. & hoc enim proprium fuit Manichææ enormitatis, putare subsistens malum, & propter hoc esse multos seruientes principatui illorum pessimorum. Quid autem debet quis ampliùs de pdictis miseris mulieribus enarrare? Sic enim spectabant iustam eiectionem proueniētē contra Petrum, nec adhuc posteà constiterunt, sed sustinebant in domo, lachrymis & fletibus immensuratis flentes carentiam & diuortium Petri: post hoc autem & libidinē viri & inexplebilem artem condiendi ferecula, & tanquàm super sponso mortuo flentes & plorantes, illius vitam perampliùs deteriorauerunt, ostendentes impudicam perditionem hominis sculpti, non pastoris sacri ouilis. Et nisi vltra prætextū nostrum esset, quędā alia pcurreremus, & pdicarem de bonis faciebus mulierū figuratis ad vindictā: vt nihil asperiùs dicamus, totum attribuim malo conscio eorum, qui percutiuntur nostris contrà vocibus. Et licèt cum modestia tamen dicta sint quædam de Stephana, quę dicitur Pterouola, cum qua inconsultè (vt ità dicamus) omnem diem exigebat, & quā dicebat illius translationem ad melius, subripiens desideria corporis delinquentis, testes sunt recepti, qui fuerunt ministri venerabilis diaconiæ. Qui autem de Veneticis partibus oriundi erant, inuitabant venire ad obsidionem venerabilis monasterij sancti Dorothei, quandò ipse accipiens multitudinem inordinatorum, irruit contra colentes in prædicto venerabili monasterio, meretrices & saltatrices introducendo, & multitudinem amātium, & nullam speciem omittendo ad depositionem & extinctionē ibidēm colentium. Quòd autem & vxorem cuiusdam militaris, cognominatam Pspha, lubricam naturam mulieris introducendo, sicut in infinitis alijs, illius libertatem obsederit, sciunt ferè omnes, & secundùm illud quod scriptū est, Et si nos etiām tacebimus, Luc. 19. f lapides clamabunt. Quæ cùm non potuerit indecētem voluptatem viri sustinere, ad fugam diuertit, lamentando de propria & opprobriosa calamitate, quam ille fecit. Bonū esset, neq; causam tristitiæ contra venerabilem Iulianum celeriter transcurrere. Cùm enim quidā dogmatici sermones moti sint in secreto sancti Stephani, & prædictus venerabilis vir respondit, benè ac sanctè credere pijssimū Imperatorem nostrū, quanq; anxiatus & compunctus anima in hac iusta ὑπὸ λόγον voce, *sub ratione hac & condemnationem (inquit) fecit Petrus, qui veritatis inimicus est, & qui nullatenùs iustum sermonem habet, sed solùm in oīibus proteruus aduersarius, & hinc repugnans deuotæ ac orthodoxæ rationi Domini totius orbis post Deum. Sufficere quidem putamus, vnam cau-

sam prędictorum decertare inhonestam vitam Petri. Ordinando autem cum pecunijs, quod maximè in Antiocho Myrepso videtur fecisse, & sequentiæ diuinorum decretorum, & simili iudicio huiusmodi argumentorum videtur repugnāsse, & sic vndiq; damnosam ruinā sustinere sacerdotij, quod frustrà habere phantasticatur: rememorari autē receptaculi totius impietatis, non consistit extra rationem. Dictum enim monasterium sancti Romani, pro orationibus & conuersatiōe mansueta, quam decet, qui seperati sunt, amplecti, psalmos anathematū contra sanctos patres pecuniarij, immò non monachi, facere edocti sunt. Nam habēt Petrum ducē malorū, & hanc mercantiam facientem contra ecclesias dei presbyteros ex ipsis *quasi ordinant, paramonarios & hospitalarios statuentes, & vbiq; necessaria alimenta pauperū *despilantes. Et licèt veritatem ità habere, negari vnquàm non possit, nos obsecramus cum pœnitentia Deo dilecta hos nubere, & solutionem exoptatam & Christianis decentem accipere prædictarum difficultatum, cùm in his omnibus malum possederit, & Deus illorum vitam auerterit. Nunc quādò optimam capimus fiduciam, donatam nobis ab ipsius clementia, & pijssimo ac orthodoxo Imperatore nostro, & à magnis potestatibus, sicut & maxima orta est & irrefragabilis iussio, & fuit splēdens secundùm splēdidum & principale iudicium, credentes & sequētes pium propositum serenissimi Imperatoris nostri, & sanctissimorum patriarcharum, consentimus declarari quodlibet istorum per libellos, & adducere ad vestram paternitatem, ad bonā & diligentē cognitionem eorum, quæ subsecuta sunt, scientes quòd & si quis per concessionem daret ordinem licitum, proueniendo in Petro tantorum prędictorum delictorum, sententiatus quidem esset alienus à sacerdotio Christianorū: vt & vos sanctissimi, cùm quodlibet horum sciueritis, iudicetis diuinis canonibus approbata: & quæ ad vtilitatem sanctissimæ ecclesiæ nostræ respiciunt, vniuersa hæc nota constituendo, si consentitis & sanctissimis patriarchis, ac potentissimo Imperatori nostro ad assistendū & placendum suæ serenitati, ac beatissimorum virorū sancto decreto, vt Christo nostro vtilia concedente, pax nobis omnibus, & valida ac perfecta vnio fiat sanctis suis Ecclesijs, & præficiatur metropoli apamearum sanctus, rationabilis, & tranquillus vir, qui in bono det vtilia prouincię nostræ. Hanc enim spem bonam habentes, & ad neum respicientes, ac ad pijssimum Imperatorem nostrū, & ad sanctissimos patriarchas, salutationes beatissimorum Episcoporū nostrorum sacris diptychis inscripsimus secūdùm antiquum ordinem sacrati status. Et Christū Deū nostrū oramus, vt indiuisa seruet

uet insuperabilia sceptra serenissimi Imperatoris nostri, qui tātam prouidētiam vbiq; Ecclesijs largitur, & nos ab ærumnosa hæresi Petri liberauit, qui bona Ecclesiæ nostræ deuastabat, iuxta defectum suprà narratorum. Multis itaq; præmissis sufficiāt nobis, quæ interim enarrata sunt. Hæc autem omnia petimus & obtestamur nota fieri p vestram sanctitatem, & magnificum prędē prouinciæ. Et idcircò hoc apertum constituimus.

Natalis reuerendissimus presbyter dixit: Aderam, quandò Petrus Episcopus noster dixit blasphemum verbum contra crucifixum, indignatus lectorarijs. Scio autem & ipsum dixisse blasphemum verbum contra Ecclesias & altaria. Nesinius reuerendissimus presbyter dixit: Ex capitulis lectis memoria teneo, audiuisse à Petro Episcopo dictum blasphemum verbum contra Christū Deum coram omnibus, qui crucifixus est pro nostra salute, quandò indignatus erat contra lectorarios. Scio autem, tunc in oratorio sanctæ Dei genitricis Mariæ existens, audiuisse, ꝙ ipse Episcopus accipiens quandam, nondùm dignam factam sancti baptismatis, habebat in baptisterio prope fontes: propter quod, qui tunc ibi erant, abhorruerunt. Romanus presbyter dixit: Si quidē ego solꝰ aut vidissem, aut audiuissem, quod factum aut dictum est à Petro Episcopo nostro, haberem vtiquè reticere, nè sic accusātor iudicarer. Quia verò ex animo vocem blasphemam, dictam ab ipso contra crucifixum coram omnibus venerabilibus clericis, qui ad salutationem ascendunt, dixit, hac de causa & ego scio audiuisse. Similiter autem & quod in oratorio domūs Dei genitricis virginis Mariæ factum est: & quia hæc pluribus nota fecit, dico, quòd Emisenam, (Mariam, inquam, de Tugurio) secundùm consuetudinem suam, sæpiùs introduxit in sancto baptisterio: & finitis sanctis mysterijs, anteq; ipsa baptismate digna esset, loquebatur priuatè cum ipsa. Scio autē certè, & fui minister in loco incisionis & distributionis scholæ. Anicetus presbyter dixit: Tunc diaconus existens, & *tradens ad sanctum baptisterium oratorij domūs sanctæ Mariæ hebdomadarius existens, venit Romanꝰ paramonarius & presbyter, dicēs: Profectò tu dimitte communionem, & vade, da ad subdiaconale, quoniam magnus aloqui vult hic Mariam Emisenam. Scio autem, quòd hoc dixit, ad id, quod cum hęredibus Rufini factum est. Quoniam fecistis persolutiones hęredibus Rufini, ponite ducentorum numismatum pœnam. Et si quis velit has transactiones transgredi, etiām si Paulus Apostolus resurgeret, & federet in fede hac, anathema sit. Megas reuerendissimus presbyter dixit: Quoniam Deus proponitur, & oportet veritatem dicere, inter-

erā in secreto honorabilis episcopatūs post pascha vndecima indictiōe præterita, quādò prædictus Petrus commotus contra lectorarios iratus fuit, & dixit hanc blasphemam vocem, Quoniam hac nocte cogitaui facere vos de lectorarijs subdiaconos: & si apposuissem manum alicui ex vobis, crucifixus descendens non eripuisset ipsum de manu mea. Similiter & ante hoc, quandò commisit emere linea scamnalia ad rationē secreti Episcopalis, & cùm indignatus fuisset contra Eustathium œconomum venerabilem, dixit: Quoniam melius est Deum comburere Ecclesias, & facere *collem vnū. *vallē vnā.

Antoninus reuerēdissimus presbyter dixit: Mortuo Rufino beatissimo, qui fuit œconomus sanctissimæ Ecclesiæ metropolitanæ, cōgregans Petrus Episcopus noster vniuersum venerabilē clerum, postulabat, quòd in teste omnium Deo denunciarent, si quid tempore dispensationis ipsius dānificauit, aut neglexit, aut vsurpauerit in Ecclesiasticis. Et cùm multa capitula eduxerim, q̄ continentur in magna quantitate auri, post multa mota iussit ipse hæredes ipsius Rufini præstare quædam pro mulctis, & dixit fieri ipsis persolutiones, & imponere pœnam ducentorum numismatum, dicens, ꝙ si contra prædictas transactiones huiusmodi aliquid vllatenùs contrafacerent, etiām si Paulus Apostolus resurgeret, & federet in fede ista, anathema illi. Proxima verò dominica præteriti paschæ, cùm vniuersus clerus assendisset ad reuerentiam, audiui ab ipso, dicente ad venerabiles lectores blasphemū verbum contra illum, qui pro nostra vita crucifixus est, secundùm deposita à Stephano, & Petro, ac Iuliano tunc lectorarijs, nūc verò diaconis. Veniendo autem sabbato in congregatiōe, in oratoria domo sanctę virginis Dei genitricis Mariæ, cognoui ipsum intrantem in baptisterium sanctæ Dei genitricis virginis Mariæ, & alloquentem quandam mulierem, quæ nondùm particeps facta erat, non dico sanctorum mysteriorum, sed neque ipsius sanctæ signātiōis, & ipsum illinc sæpissimè exeuntem inuēni tunc diaconus existens. Non est autem media domus, nisi honorabile diaconale. Stephanus & alter Stephanus dixerunt: Cùm essemus in baptisterio neophytistarum, sinè tunicis & calceamentis existentium, diaconis ipsos exorcizantibus, venit Episcopus noster Petrus, & eiecit nos foràs vnà cum neophytis, & introduxit canonicas, & priuatim cum ipsis stetit per multas horas. Audiuimus autem & nos cum alijs verbum, quod dixit ad lectorarios, aduersùs eum qui pro vita nostra crucifixus est. Eutychianus diaconus dixit: Secūdùm morē facta salutatiōe in secreto honorabilis Episcopatūs, audiui verbum ab ipso dictū aduersùs crucifixū. Thomas diaconus dixit: Quandò ad salutatio-

nem

nem offendimus proxima dominica poſt paſcha, veniente Epiſcopo noſtro Petro, audiui blaſphemum verbum, quod dixit contra crucifixum. Et quandò commotus fuit propter id, quod cum hæredibus beatiſſimi Ruſini œconomi, audiui ipſum epiſcopum dicentem, ꝙ anathema ſit, factis tranſactionibus, etiàm ſi Paulus reſuſcitatus ſederet in ſede hac, qui quæreret & peteret rationes illas, aut diceret ei quicquam. Leontius filius Matroniani, diaconus dixit: Scio & ego audiuiſſe ab ipſo, cùm indignat⁹ erat contra lectores in noua ſancta dominica. Quòd ſi iudico, & faciam vos ſubdiaconos de lectorarijs, & ſi veniat, qui crucifixus eſt propter nos, non tollet hoc à vobis. Audiui autem & hoc ab ipſo ad ſecretum hyemale, cùm indignatus erat de ſcamnalijs Epiſcopatûs, qm̃ dixit: Cõburet Deus eccleſias & altaria, & faciet ipſa *collem vnum. Et hoc ſcio, qm̃ intrabat ſæpiùs in monaſterium ad Pterouolam, & ꝑ multas horas ſolus cũ ipſa manebat. Iulianus diaconus dixit: Congregatione finita luminariorum ad ſanctũ Stephanum, congregans presbyteros & diaconos, & quemlibet clericorum ibidèm in ſecreto conquerendo, quæſiuit à me, quarè non anathematizas ſynodum ſexcentorum patrum? & me dicente ſibi, quia Imperator orthodoxus eſt, & in quibus credit, ſequor ipſum: nõ ſolùm autẽ hoc, ſed & anathematizantes ſynodum, anathematizo: furibundus ſurrexit, & interdixit me ab omni clero. Megas presbyter dixit: Præſens fui dictis à præſente Iuliano diacono, & vera ſunt, quæ ab ipſo dicta ſunt. Amiſius presbyter dixit: Præſens fui dictis à præſente Iuliano diacono, & veritatem habent, quæ ab ipſo dicta ſunt. Epiphanius diaconus dixit: Præſens fui & ego in ſalutatione facta in honorabili Epiſcopatu, quãdò Petrus dixit lectorarijs: Quòd ſi fecerim vos ſubdiaconos, ipſe qui crucifixus eſt, ſi deſcendat, non eripiet vos de manibus meis. Simeon diaconus dixit: Et ego audiui à Petro ꝓpiſcopo capitulũ de crucifixo, & de anathemate, vbi dixit, ꝙ ſi etiàm Paulus Apoſtolus ſederet in throno iſto, *. Ioannes diaconus & notarius dixit: Et ego ipſam vocem dico, quam audiui de crucifixo, & de anathemate contra ſanctum Paulum. Leontius diaconus dixit: Et ego audiui verbum de crucifixo, & de anathemate Pauli Apoſtoli. Theonas diaconus dixit: Et ego audiui verbũ, quod dixit de crucifixo. Et ꝙ intrauit in baptiſteriũ S. Mariæ prope fontem, & ꝙ introduxit Mariam, anteq̃ illuminaretur, ipſa exiſtente nuda, cùm & nulli cõceſſerit ſtare intùs, diuina cõmunione finita. Ego enim archihebdomadarius ipſius erã, & ex hoc ſcio. Hocaũt fecit ſemèl, & bis, & tertiò. Scio autem & illa de anathemate Pauli Apoſtoli, & quod de Pterouola ſuprà dictum eſt. Leontius diaconus dixit: Et ego audiui illud de crucifixo, & iterùm de anathemate Pauli Apoſtoli. Paulus diaconus dixit: Et ego audiui verbum, quod dixit de crucifixo. Scio autem, qm̃ & perſequutus eſt Neophytiſtas, & introduxit canonicas. Serapius diaconus dixit: Et ego audiui illud de crucifixo, & illud de anathemate Pauli Apoſtoli. Ioannes presbyter dixit: Et ego audiui ab ipſo dictam blaſphemiam propter crucifixum, & rursùs qm̃ dixit: Comburet Deus Eccleſias ipſius igne, & faciet collem vnum. Et iterùm cùm audiret rem illam de Rufino, poſuit anathema, qui poſt ipſum contrafaceret illi, etiàm ſi Paulus Apoſtolus eſſet. Surinus ſubdiaconus dixit: Et ego audiui, qm̃ dixit de illo, qui crucifixus eſt. Ioannes ſubdiaconus dixit: Et ego audiui verbũ, quod dixit de crucifixo. Rianus diaconus dixit: In dominica die aſcendens ad ſalutationẽ, tunc ſubdiaconus exiſtens, audiui & ego verbũ de crucifixo.

Antonius lector dixit: Scio & ego, dum adeſſem in ſecreto, Petrũ Epiſcopũ noſtrũ, ꝑſente venerabili clero, me audiuiſſe dicentem illicitã blaſphemiã aduersùs crucifixum Chriſtum Deum noſtrum, & verbum illud anathematis, quod ipſe impoſuit in his, q̃ de Rufino dicta ſunt, dicendo, ꝙ ſi etiàm Paulus Apoſtolus reſuſcitatus, ſedebit poſt me in ſede iſta, anathema ſit, euertensque quæ nunc viſa ſunt: & quòd Ioannes, qui hunc hæreditauit, coram omnibus dixit, quòd poſt anathema expedita fuit ab ipſo cautio quinquaginta numiſmatum. Quæ enim de Pterouola dicta ſunt, neq; aliquis alius domeſticorum *per hanc metropolim (vt puto) ignorat.

Omnes presbyteri, & diaconi, ac lectores dixerunt: Cùm manifeſtæ ſint prædictæ depoſitiones, petimus & obteſtamur veſtrã magnificentiam per ſanctam & conſubſtãtialem Trinitatem, & per victoriam & *mãſimul ſanctiſſimis epiſcopis, quemadmodũ & acta fuêre à tota multitudine, neenon & à famoſiſſimo magiſtro diuinorum officiorum ac ſtrenuiſſimis militibus diuinæ præſentiæ vtriuſque poteſtatis, vt per ipſorum excellentiam ad diuinas aures adducantur, quæ ſequuta ſunt. Et ſicut ſcitis, magna & infinita multitudo fratrum & monachorũ, requiſiuit & obſecrauit hæc veſtræ poteſtati notificare. Quòd enim fratres & monachi nõ deponãt, hanc conſuetudinem ſuperiùs obtinuerunt, ſed ſufficiat ſolùm in ipſorum exclamationibus. Omes ſupraſcripti religioſi epiſcopi dixerunt: Dignum nobis fuit orationi vacare, & ſanctis Dei eccleſijs nobis commiſſis & delegatis & diuinas adimplere Miſſas. Quoniam verò fidei ac pietatis proponitur ſermo, iuſtum eſſe putauimus, parére

parére petitionibus venerabilium clericorum Apamearũ. Vndè propter literas miſſas nobis à venerabili clero ſanctæ dei eccleſię Apamearum, & per venerabiles Antonium & Iulianũ portatas, venimus in *Ambrodice, id eſt, oratorio, vbi contigit multos venerabilium clericorum venire ad nos in ꝑdicto oratorio, & petere nos venire ad venerabilia monaſteria beati *Heſychij & beati Dorothei, exiſtentia extra metropolim, vt faciliùs poſſent venerabiles clerici ad nos exire, & edocere quæ vellent, quod iam fecimus. Et quoniam porrexerunt nobis quoſdam libellos, & inſinuârunt veſtræ magnificentiæ, ac quaſdam depoſitiones fecerunt, petimus & nos veſtram magnificentiã, quemadmodùm exclamationes factæ ſunt (vt ſcitis) à multitudine venerabilium clericorum, inſerere, quæ facta ſunt, & indicare primo & excellenti ſolio, & glorioſiſſimo magiſtro diuinorum Officiorum, & ſtrenuiſſimis militibus vtrarunque poteſtatum, vt per ipſorum excellentiam ad notitiam veniant omnia, quæ proceſſerunt à pijſſimo Imperatore noſtro. Nam & nos etiàm notificamus beatiſſimo archiepiſcopo & œcumenico patriarchæ regiæ vrbis, & glorioſiſſimis ac magnificentiſſimis, & magnis principibus pijſſimi Imperatoris noſtri. Ioannes Palladius Eutychianus, comes & præſes, dixit: Habent quidem fidem actorum teſtificata à venerabilibus clericis ſanctæ Dei Eccleſiæ Apamearum, quæ percurri aſſiſtentia populi defendentis Apamearum metropolim. Quoniam verò interpellatorias doctrinas fecerunt, & quæ exhibuerunt illi, qui ſunt in ꝑdicto venerabili clero, & ſimili modo ſanctiſſimi epiſcopi prouinciæ petiêrũt, videntur vniuerſa, quæ facta ſunt, nota eſſe primo & inſigni ac excelſo throno & glorioſiſſimo patricio & magiſtro diuinorum Officiorum, ac ſtrenuiſſimis militibus vtrarunq; poteſtatum, vt per ipſorum excellentiam ad diuinas aures afferantur ſingula, quæ mota ſunt. Venio ad examen maximè eorum, quæ ab ipſis dicta ſunt, & ꝓpter allata mihi honorabilia iuramenta coniungã omnia, quæ facta ſunt in vna materia, & notificabo ad aſſiſtentiam ipſorum clementię, inferendo his, quæ inpræſentiarùm facta ſunt, & præcedentes exclamationes à multitudine venerabilis cleri prædictæ ſanctiſſimæ Eccleſiæ: Imperatoris multi ſint anni, Auguſtæ multi ſint anni, *Prefectuum multi ſint anni. Magiſtri multi ſint anni, Conſulatûs multi ſint anni. *Proui & Hypatij multi ſint anni. Rebelles mitte foràs. Comedentes eccleſiaſtica foràs eijce. Cũcta eccleſiaſtica Seuerus & Petrus comederunt, oĩa in cateruã ſodaliũ tradiderunt. Eutum, qui blaſphemauit crucifixũ, eijce foras. Vbi ſunt poſſeſſiones eccleſiæ? Vbi ſunt vaſa eccleſiæ? Mulieres omnia acceperunt. Cuncta Pterouola accepit. Dignos anathemate anathematiza. Tolle violentiam de Eccleſia. Omnes eccleſiam deprędati ſunt, in ſtipem ſodalium omnia dederunt. Fidelis Imperatoris multi ſint anni. Vitaliani Stratelatis multi anni. Vnam interrogationem canonibus. Vicit fides orthodoxorum. Epiſcoporum multi ſint anni. Eutychiani Cometi multi ſint anni. Requieuerunt oſſa patris tui. Omnia Eccleſiaſtica fœminæ acceperunt. Hæc acta Imperatori. Oſſa Domini vendiderũt. Schiſmaticos clericos eijce foràs. Prædia Domini vendiderunt. Qui fugiunt eccleſiaſtica, abſciſſi ſunt. Obteſtor te, ego ipſos *comburo. Vniuerſa eccleſiaſtica vendiderunt. Venit Pterouola, & ipſa dixit: Rebelles Imperatoris eijce foràs. Salutem Imperatoris notifica. Sciemus cuius ſunt χαμαιπάτια. *πατήγια. in epiſcopatu quomodò inuenta ſunt? Contaminauit altaria, contaminauit baptiſterium. Sciamus vbi ſunt *πατήγια. Cruentauerunt altaria. Seuerum & Petrum ad ignem. *Proui & Hypatij multi anni. *Prouus dignus eſt Imperatore. Hypatius dignus eſt Imperatore. Patricij magiſtri multi anni. Multi ſint anni *præfectuum. Totius conſulatûs multi ſint anni. Multi ſint anni Auguſtæ. Euphemiæ Auguſtæ multi ſint anni. Vitalianus dignus Imperatore. Ioannis patriarchæ multi anni. Hæc acta Deo. Omnia homicidia Fauſtus fecit. Decem millia homicidia fecit. Necatos in S. Antonino Imperatore. Imperator orthodoxus eſt. Petrũ Manichæum Imperatori. Seuerus & Petrus Manichæi ſunt. Cõſulatus orthodoxus eſt. Tolle Fauſtum, ſalua ciuitatem. Eutychiani Cometi multi anni. Iuſta eſt ſententia ꝓpræfectuum. Supplicamus, notifica ſalutem Imperatoris, notifica ſalutem Auguſtæ.

i. extẽſiões pedales. i. pedalia.

Locus obſcurus

¶ Copia alterius actionis, formatæ tempore eiuſdem prouinciæ principis.

¶ Itẽ Romanus archidiacon⁹ dixit: Cùm Deus dederit rebus & ſanctis ſuis Eccleſijs orthodoxum & pijſſimum Imperatorem, & veſtra magnificentia præſente, admonuerunt me ſanctiſſimi epiſcopi noſtræ prouinciæ, antiquas Eccleſiaſtici ſtatûs ſeruare cõſuetudines, & hoc etiàm venerabilis clerus Apamearum petijt: idcircò requiro præſentes presbyteros venerabiles, diaconos, ſubdiaconos, & lectores, cęteroſq; clericos ipſius venerabilis cleri, vt q̃libet ipſorũ certificet ꝓpriam opinionẽ in actis. Ioannes Palladi⁹ Eutychianus, comes & ꝑſes, dixit: Præſentes venerabiles presbyteri & reliqui clerici, & q̃ allegationem Romani venerabilis archidiaconi audiuerunt, ſuã certificent ſententiã.

*Eutychius reuerendiſſ. presbyter dixit: Celebritas totius mundi eſt hæc, pia videlicet ſtatio, q̃ nũc tenet: quarè iuxta atteſtationes factas à venerabili archidiacono, ſuademus

*for. *Eudoxiæ

omnem innouationem, quæ iam prouenit ab his, qui fuerunt hæretici, auferri, & impo nere sancta nomina beatissimorum patrum nostrorum & episcoporũ, à beatissimo Domino vsq; ad bonæ memoriæ Isaccium episcopum nostrum, tenereq; in omnibus alijs antiquum statum sanctæ ecclesiæ. Eustathi' reuerendus presbyter & œconomus, dixit: Quemadmodùm allegauit præsens venerabilis archidiaconus, omnes venerabiles presbyteros, diaconos, cæterosq; clericos sanctissimæ Ecclesiæ nostræ petere antiquas consuetudines teneri, istas & ego teneri rogo. Stephanus reuerend. presbyter dixit: Et ego assentio depositioni, factæ à venerabili Eustathio presbytero & œconomo S. Ecclesiæ nostræ, ac à cæteris venerabilibus *cleris. *Thelelaeus reuerendus presbyter dixit: Vix quãdoq; ab æstu donauit nobis deus pratum hoc orthodoxum, Imperatorem dico, ad quem post Deum confugiens, conspexi zelum conclericorum meorum, quem pro sanctis pontificibus & patribus nostris habent: Rogo ergò amoueri innouatiõem ab hæreticis factam in sanctissima Ecclesia nostra, & seruari antiquam consuetudinem ecclesiastici statûs, & ponere in sacris diptychis salutationes beatissimorum episcoporum nostrorum, à beatiss. Domno vsque ad beatissimum Isaccium episcopum nostrum. *Nesucius reuerendus presbyter dixit: Et ego gratias agens Deo, qui pacem & vnionem sanctis ecclesijs per pijssimum Imperatorem nostrum dedit, consentio omnibus petitis à venerabili clero nostro, & confirmatis à sanctis episcopis, quinciæ, vt & ome
*remoueat, innouatum *renouetur, quod introductum est in sanctissima ecclesia nostra, & antiquæ consuetudines renouentur ac seruentur, q̃ seruatæ fuerunt vsque ad obitum bonę memoriæ Isaccij archiepiscopi nostri, in sanctis Missis ac in omnibus alijs. Megas reuerend' presbyter dixit: Omnia innouata ab hæreticis volo cessare, & tenere antiquum statum, & imponere nomina sanctorum patrum, & sanctissimorum archiepiscoporum nostrorum, qui fuerunt in nostra metropoli vsque ad obitum beati Isaccij. Sergius reuerendus presbyter dixit: Talem orationem habui, & rogaui Dominum nostrum Iesum Christũ, vt tollerentur consuetudines innouatæ ab his, qui malè sentiunt, & ponerentur nomina sanctorum patrum nostrorum, sicut & vsque ad beatissimum Isaccium episcopum nostrum iacuerunt. Et consentio omnibus his, quæ deposita sunt à venerabilibus presbyteris. Sabbatius reuerẽdus presbyter dixit: Et ego consentio omnibus, quæ attestata sunt à venerabilibus presbyteris. Romanus reuerendus presbyter dixit: Et ego regratians Domino DEO, qui donauit toti mundo & sanctis ecclesijs orthodoxum Imperatorem, consentio & consono omnibus petitis à venerabilibus conclericis meis, & ante me à venerabilibus presbyteris, in remouendo omnem innouationem factam, & seruare antiquas consuetudines ecclesiæ, & ponere in sacris diptychis appellationes sanctissimorum episcoporum nostrorum, vsq; ad beatissimum Isaccium archiepiscopum nostrum. Ioannes reuerendus presbyter dixit: Et ego consentio omnibus testificatis. *Asterius Ioãnes reuerendus presbyter dixit: Scriptum est: Hæc est dies, quã fecit dominus: quarè exultemus & lætemur in ea. Cum lachrymis ergò rogo imponere sanctissimos patres nostros vsque ad obitum sanctæ memoriæ Isaccij episcopi nostri, & teneri antiquam consuetudinem. Ioannes & Zachæus presbyteri dixerunt: Et nos consentimus omnibus *opinionibus. Cyriacus rtuerendus presbyter & *legotheta, dixit: Et ego rogo vestram potestatem, ponere in sacris diptychis sanctos ac beatos nostros episcopos vsque ad beatissimum Isaccium, & eos qui in sede ipsorum mortui sunt, & teneri antiquas Ecclesiæ consuetudines. Oro autem pro victoria Domini nostri pijssimi *Iustini orthodoxi Impatoris. Antonius presbyter dixit: Oratio quidem nobis fuit, vt ponerentur in sacris diptychis sancti ac beati patres nostri, qui fuerunt episcopi nostri vsq; ad beatæ memorię Isaccij, qui & ipse episcopus noster fuit, & seruent antiquæ consuetudines ecclesię, quæ fuerunt vsq; ad tempus ipsius beatissimi Isaccij. Eutychianus diaconus dixit: Gratias ago omnium DEO, qui dedit nobis pium & Christo amantissimum Imperatorem Iustinum pro pace sanctissimarum Ecclesiarũ suarum, & peto inferere sacris diptychis salutatiões sanctorum Episcoporum nostrorum, qui fuerunt vsque ad beatæ memoriæ Isaccium, qui fuit episcopus noster, quoddi seruentur antiquę consuetudines Ecclesiasticæ. Sergius & Eusebius ac Ioãnes presbyteri, dixerunt: Et nos consentimus omnibus attestatis ante nos. Calliopi' filius *Aschonij, Leõtius filius Matroni, Anastasius, Stephanus & Theodosius diaconi, dixerunt: Consentimus & nos in his, quæ testificata sunt à venerabilibus viris. Dyas filius Vrasnij, Anastasius filius Theodosij, Macedonius, Ioannes filius Ruffini, & Leontius filius Anatolij, Epionus filius Fortasij, diaconi dixerunt: Et nos eiusdem opinionis sumus. Stephanus, Anthemius, Eulogius, Antonius, Leontius, Elias, Epiphanius, Simeon, Aëtius. Photinus, Iulianus, Leontius, Ioannes, Epilampsius, Stephanus, reuerendi diaconi, dixerunt: Et nos sequimur ea, quæ simul visa sunt à venerabili clero. Theodosius, Ioannes, Simeon, Marcellus, Romanus, Iulianus, Leõtius, *Etusterius, Iulianus, Ioannes, Simeones, Maras, Theodorus, Thomas, Epiphanius, Ioannes, Leontius & Sophronius diaconi, dixerunt: Et omnes nos consentimus omnibus dictis à venerabili clero. Paulus, Diogenes, Thomas, Stephanus, *Etusterius, Ioannes & Stephanus diaconi dixerunt: Et nos sequimur omnes istos. Epiphanius, Guideus, Romanus, *Etustonius, Diodorus, Ioannes, Antoninus, Euagrius, Thomas, Barcius, Stephanus, Anastasius, Strategius, Epiphanius, & *Theotistes reuerendi lectores, dixerunt: Et nos sequimur hos omnes. FL. Ioannes Palladius Eutychianus, comes & præses, dixit: Manifesta sunt ea, quæ facta fuêre. Edantur.

for. *Alter

Psalm. 117.

for. *opinionibus.

for. *theca.

¶ LIBELLVS MONACHORUM Apameæ ad proprios Episcopos Copia libellorum porrectorum à collegio monachorum Apameæ, sanctissimis Dominis nostris proprijs episcopis.

SAnctissimis patribus episcopis secundæ Syriæ ab Alexãdro, Ioanne, Simeone, Palladio, Procopio, Eugenio, Stephano, & reliquis archimandritis & monachis territorij Apamearum. Docuerunt nos diuinæ scripturæ, quomodò & rerum necessitas didicit seruire tẽpori. Expotentia tunc imperantium, & furia hæreticorum violenta. Verùm cùm nũc Deus iustam audaciam donauerit, rebusq; optatam spem largitus sit, & ecclesijs suis & omni terrę orthodoxũ Imperatorẽ mãdauerit, necesse est in obmutescẽtia oppressos clamare* . scitis enim quòd & impossibilium fermè, ac irrecusabilium rerum attingit ius. Cùm itaq; Deus clementiam donauerit, & tranquillitatem terris reddiderit, (qui pro sua singulari bonitate, *sui cultores ac in se confidẽtes, consilio destertos nunquàm relinquit, sed consolatur) bono Imperatore* acquirente, & separatis his, qui rectam viam orthodoxę fidei spoliare conantur: relinquitur, vt nos dicamus, licèt videantur mediocria, vitam amarissimã Seueri hæretici, deindè turpem ac omni abominatiõe plenam Petri vitam. Quandò enim iuimus ad campum regularium, quod non longè est à venerabili templo beati Simeonis confessoris, ad pacem & vnionem charitatis, & iustam orationẽ re- *sedilibus spiciẽtes, solumq; habitum & animam monachos decentẽ circunferentes: *nescimus, quomodò impium Seuerum hostem habuimus, quem nescimus, nec vnquàm susceptit Christianorum status, neque vera communione vllo modo aut tempore participauit, & quantùm à sententia inimici veritatis, cumulatim omnes perimus, cùm Iudęi, aut alibis ex quibusdam tributarijs ruribus. Quid autem possumus facere, aut quomodò possumus contrà stare furiæ acerrimi exercitus impietatis? Nam alios quidem corruperunt, alios verò in captiuitatem traxerunt, nonnullos nudos vestibus constituerunt, & alios detritis corruptisque vestibus tanquàm in ignominiosa vita, secũdùm illorum opinionem triumphãrunt. Nos quidem in his, quæ facta sunt, meritò gloriabamur, passiones & sanctas plagas pro Christo Deo nostro cum omni bona spe sustinentes. Verùm cùm tam magnas offensiones, paruas putauerint, immittunt ad exertem exercitum rusticorum maiorem isto: & secundum impetum faciendo contra prædictum monasterium, partem muri diruunt, & noctis tempore subintrant, & quosdam interficiunt, plurimos verò verberãt, & mediocrem substantiam monasterij subripuerunt, & pro magnis lamentationibus trophæa iniquã contra fidem *faciebant. Et sic quidem multa acerrima fecerunt, licèt tandèm expulsi sint. Tempus autem nullum satis fuit homicidij soli Seuero toti* orbis inimico, immò veriùs cælestium contemplationum: sed nõ sufficiente solo Seuero (vt videbatur) maculare ornamẽta totius orbis, iterùm & Petrus contra ciuitatem Apamearum excitat, & promittitur (inquit) præsul, quem oportebat magis & literis *in syllabis tradi, & nõ somniare oracula sacri ritũs. Vndè irrationabilem audaciam iuuentutis immittit sæpiùs venerabili mõasterio sancti Dorothei, protrahens multitudinem publicarum fœminarum huic accommodatam, in quo illud dedecoris commiscuit in eis. Nam meretrices erant, & nullatenùs nobiles. Et percutiens ibidẽm venerabiles monachos, trahit ad ciuitatem, & in carcerem detrudit, & hoc sæpiùs facere non cessauit. Quisnam poterit prædicta mala & damna monasterio illata numerare? Insupèr enim & nũc infixerunt iacula & tela Isaurorum sequentium, & expectantium ipsum, quæ clamãt excessum vulneris, quod euenit, & interitus mundum permittit venire illachrymabiliter videre portas illi' monasterij. Si autem & homicidia dicere audebimus, in quibus sæpiùs manus tinxit, quis Christianorũ orthodoxorum videns sanguinem altaribus respersum offerre ausus, non compungetur dicere, immò silentio magis diliget talia occultare? Verùm etsi rursùs renouaremus præcedentia facta, & perpetrata in Oragorum monasterio, quæ charta sufficiet ad enumerationem tantorum delictorum? Non enim pigritauerunt, sicut in obsidione, destruere monasterium, & accipere causam captiuandi in monachos ibidẽm psallentes: qui quanquàm ad modicum lapsi sint, demùm tamen veritatis verbum dilexerunt, & coniunctionem communiõis nostræ amplexati sunt. Pugnam in Larissa factam, & nefandam furiam Fausti, & quos inhumaniter sagittis deiecit, habet & quorundam gestorum fides. Sicuti ergò & in inuasione in-

*ἐπαν.

*&

certorum factum est, actus neminem habitantium prouinciam perlatuit. Quanta verò & qualia differenter in venerabili domo victoriosi martyris Antonini ppetrata sint, quæ natura rationem habens, sinè lachrymis enarrabit? Ità enim in consuetudinẽ venerat interficiendi monachos, magnum lucrum putans, quod cũctis hominibus abominandũ est, quòd per sequaces suos, quos inique cõducebat, interfecit venerabiles ac orthodoxos monachos, qui ibidèm in honore peragendæ celebritatis congregabantur, ficque cruẽtis manibus adstabat altari. Audiuistis, præsente magnifico prouinciæ principe, & Amelio gloriosissimo, ac Narsomagnifico, & insuper quibusdam alijs, quas voces emiserunt præsentes venerabiles presbyteri, diaconi & subdiaconi, cæteraque multitudo catholicæ ecclesiæ Apamearum. Quomodò cum meretricibus & inhonestis mulieribus vitam duxit, & blasphemas voces contra Deum emisit, CHRISTVM crucifixum blasphemando, trahens etiàm mulieres in sanctos Christianorum fontes, quæ nondùm dignæ erãt baptismate sacro. Cæterùm si voluerimus vniuersa percurrere, alio magis, & non solùm præsente, indigebimus tempore. Quarè multa Petri & Seueri delicta prætereuntes, carptim balbutiendo discurrimus veras contra illos accusationes. At bonum quidem esset, non ptermittere causam afflictionis venerabilis Ioannis. Nam cùm quidã moti essent sermões in secreto sancti Stephani, dũ celebraretur festiuitas, & respondisset dictus venerabilis vir, Benè & sanctè credere pijssimum Imperatorem nostrum, qui contristatus, velutì anima compunctus in hac iusta voce, sub verbo & condemnatione inquit: Hoc fecit Petrus, qui veritatis inimicus est, & nullibi iustum habet sermonem, sed in omnibus proteru⁹ hostis est, oppugnatis bonis ac orthodoxis cogitationibus eius, qui est post Deum vniuersi orbis dominus. Hæc enim sic attestata, præsente magnifico principe prouinciæ, & quibusdam clarissimis electis de metropoli, multi ex venerabili clero Apamearum edocuerunt, addentes, & quãtam seruauit voluptuosissimam affectiõem circa Stephanam & *Scina, quam adducendo persuasione & blãditijs, monasterio iniquè immittit, & omni tempore priuatim & continuè ipse præstolatur. Et hoc diuerticulum indecens rursùs sibi fabricauit, & materiam impudicã, quam ipse vocauit doctrinam esse & monitionem, putans omnes præsentes fallere, & veritatem peruertere eorũ, quos in malo cum illa conuentione amplexatus fuerat, vt sobrium valdè sermõem discurramus de hoc. Quarè supplicamus ac rogamus vestram beatitudinem, vt respicientes ad verum *verbum cui seruitis, & ad memorabile orthodoxi propositum pijssimi Imperatoris nostri, ac maximarum potestatum sequamini sancta beatiss. patriarchæ & sanctæ gesta synodi cum ipso cõgregatæ, & consentiatis iustæ depositioni factæ contra Seuerum hæresiarcham, & deponere velitis Petrum, quem nominando, meritò erubescimus: sed necessitate persuasi, dicimus & supplicamus deponere ipsum, & extra diuinum chorum statuere, ac extra sacerdotiũ, à quo ipse omninò alienus fuit iam, & nunc sibijpsi solùm illicitè circũposuit sacerdotij *specimen. Istis enim sic præcedentibus, ne- *speciem⁹ us admittet vestram puram, & ipsi dilectam volũtatem, & rex magnus laudabit rectum animum vestræ iustitiæ, & passiones conci- tatas membris ecclesiasticis excidet. Et vtinàm sicut olim & præolim, remedium & cu ram Apostolicam Ecclesijs donando, quæ ad sanctum & conuenientem ordinem immaculatam Christianorum fidem cõducãt, vt gloriam & indefessos hymnos in vocibus & canticis Deo Domino acclamemus, ac cę lestibus potestatibus & omni humana na- tura, in bonam vnionem *iustis Eccleſię Ca- *for. tholicæ conuenientibus, vt iuxta diuinam illius vocem, fiat vnum ouile & vnus pastor Chri- Ioann. 10. d stus Deus noster.

SVBSCRIPTIONES.

¶Alexander presbyter & archimandrita monasterij beati Maróis, porrexi prædictos libellos, & subscripsi manu mea. Simeon Dei miseratione presbyter & archimandrita monasterij beati Agapeti. Procopius presbyter & archimandrita monasterij beati Theodosij. Eugenius presbyter & archimandrita monast. beati *Isichij. Palladius *Hesychij presbyter & archimandrita monasterij beati Valentiniani in ⁹ Captiolo. Stephanus presbyter & archimandrita monasterij sancti Theodori in Vasala. Ioannes presbyter & archimandrita monast. sanct Felij, porrexi. Maras presbyter & archimandrita monast. beati Basilij. Muselius presbyter & archimandrita monast. beati Barasonæ. Sergius presbyter & archimandrita monasterij beati Thalassij. Timotheus presbyter & archimãdrita monasterij beati Gaiani. Simeones diaconus & archimandrita monasterij beati Eugraphij. Iulian⁹ presbyter & archimandrita monast. beati Cyrilli. Romulus presbyter & archimandrita monast. beati Ioannis & Iacobi. Dorotheus presbyter & archimandrita monast. beati Cyrilli. Thomas presbyter & archimandrita monast. beati Ioannis. Caiumas diaconus & archimãdrita monast. beati Pauli. Camelius diaconus & archimandrita monast. beati Isaccijnus.

Sunt autem & in lingua Syriorum multæ & infinitæ monachorum subscriptiones.

Sanctissimus archiepiscopus dixit: Sãcta synodus nobiscum præsens, sentẽtiam, quã habet in his, quæ facta sunt & lecta, dicat. Et venerabilis Christodor⁹ notari⁹ & diacon⁹ ac secretarius, legit interpretationem vocis lectæ per literas Latinas, quæ sic habet: Sanctissimi episcopi partium Italiæ, & honorãdissimi diaconi sedis Apostolicæ, dixerunt: Dudùm cognitum est diffinitionibus Apostolici præsulis Hormisdæ, Seuerum & Petrum siue cõplices suos, & qui ipsos sequuntur, pro manifesto eorum errore cõdemnatos esse, quod & nos, sequaces per omnia Apostolicæ sedis, sancimus, in loco *videlicet & numero condemnatorum ipsos esse *confitemur. Verùm non modò prædicti Seueri impia conscripta, in quibus definitiones sanctæ Chalcedonensis synodi, & epistolas beatæ memoriæ Leõis papæ, blasphemo ore anathematizare præsumpsit, sed etiàm Zoaram, & omnes in ipsorum communione seu errore permanentes, ipsius sentẽtiæ seueritatis siue ipsius anathematis vinculo comprehendunt.

*vidlicet for. *confi- temur

¶ *Sententia Epiphanij patriarchæ, & synodi congregatæ contra Seuerum & Petrum.*

SAncta synodus dixit: Licèt quid nouus fuerit, quod à venerabilibus priorib⁹ venerabilium monasteriorum petitũ, tanq; pro sanctissimis ecclesijs porrectum, admittere omninò nos oportet, & ipsorum pio zelo communicare atq; conuenire, nunc autem & hoc esse factum cum ratione à beatissimis patribus & fratribus nostris iam conspicimus: sicq; maximæ culpæ esset, non sequi illos, qui non paruos sudores habuerunt pro communi pace sanctissimarum ecclesiarum, & qui magnis ac patriarchalibus resplenduerunt sedibus. Ex omnibus itaq; lectis inuenimus Seuerum & Petrum totius Ecclesiæ catholicæ, immò & ipsius orthodoxæ fidei apostatas, & abscissos, ac simpliciorum animarum insidiatores, necnó impiorum hæreticorũ fautores, *qualia ipsorum frequentib⁹ erroribus ὑπάγουσι, verùm & sacras sanctiones sanctorum patrum nostrorum pro nihilo putauerunt, & his interdicta periculosè facere præsumpserunt, & propter hæc in sacras sententias lectas inciderunt, & nos *ipsas sequẽtes, prędictos Seuerum & Petrum, qui nec ὑποκαθίστησι retrahuntur perpetuis condemnationibus & anathematizationibus, à tantis sanctis patribus contra ipsos factis, mediocriter videlicet secundùm quod factæ sunt, econtrariò verò temeritatem suam auxerunt contra omnes sanctas ecclesias, & ipsas tumultib⁹, quantùm in ipsis fuit, impleuerunt, & priorum labiorum fructus carpserunt, vt dicit diuina scriptura, habem⁹ factos in ordine hæreticorum, quos dilexerunt, & anathemata, quæ studuerunt inuenire in cõtumeliam patrũ nostrorũ, & euersionẽ fidelium, ipsi habent ea cõtra caput suum, ambulantes (sicut dicit Propheta) in lumine ignis

*qualia ipsorum se- quentes

*ipsos

ὑποκαθίστησι

Ecclesiast. 20. d

sui, & in flamma, qua exarserunt. Et in hoc etiàm sequendo nos memoratos sanctos patres, per mediocrem contra ipsos sententiam nostram, anathematizamus ipsos Seuerum & Petrum, quorum alter quidem Theopolitanorum, alter verò Apamearum Ecclesiarum sedem illicitè subripuerunt: vt qui in Christo sperauerunt, & catholicæ Ecclesiæ existunt, hoc scientes, non incidant in ipsã ignorantia eorum, quæ canonicè contra ipsos diffinita sunt, sed sciant secũdùm euãgelicam & Apostolicam doctrinam, quoniã hæreticum virum post primam & secundam monitiõem recusare oportet, & q̃ nõ oporteat dicere tali, Salue. nam q̃ dicit ei, Salue, communicat operibus illius malis. Manifestum autem est, q̃ eiusdem condemnatiõis sunt Zoaras impijssimus, & omnes qui venerabilibus altaribus & baptisterijs sua hæretica conuenticula opposuerunt. Et simili modo anathematizamus parabaptismata & impia conscripta prædicta Seueri. Aequaliter enim (sicut dicit diuina scriptura) odibilia sunt Deo impius ac impietas ipsius. Tit. 3. c 2. Ioan. d Sap. 14. a

¶ *Sententia Mennæ patriarchæ contra Seuerum, Petrum & Zoaram.*

SAnctissimus ac beatissimus œcumenicus archiepiscopus & patriarcha Mennas, dixit: Cùm Ioannes diuinus apostolus, & discipulus magni Dei & saluatoris nostri Iesu Christi, dicat quædam peccata esse non ad mortem, quędam verò ad mortem, doceatq; nos per hanc sententiã, fugere blasphemias in Deum per opiniones hæreticorum, veluti ad mortem ducentes, videntur q̃; Seuerus & Petrus spontè prę eligere peccata ad mortem: opportunum est, eos, qui à principio errauerunt, & opinionibus hæreticis seducti sunt, & propter hoc à sancta catholica Ecclesia & Apostolica, & ab omnibus, qui in ipsa partem sacerdotij sortiti sunt, cõdemnationem sibijpsis superinduxerunt, sobriè pœnã portare, & ipsam existimare, occasionem pœnitentiæ atq; recognitionis. At cùm hi nihil tale videantur fecisse, neq; toto tempore aliquam demonstrationem recognitionis fecerint, sed tanq̃ ad ipsum Deum superbientes, manserunt in proprijs impietatibus, & paruum putauerunt, stare vsq; ad perditionem suam, etsi non omnes alios, q̃bus validi fuerunt, perdidissent, & opus affectauerunt, dignum solius authoris & inuentoris iniquitatis, qui propriam ruinam, communem omnium hominum perditionem cõstituere voluit, & vsq; nunc vult. nõ ergò cessauerunt vti doctrinis scriptis & nõ scriptis, & non solùm in ciuitatibus, in quibus fuerunt commorantes, sed etiàm in longè remotis, simpliciorum animas alliciẽdo, & participes propriæ perditionis faciendo, non ad intellectum accipientes iudicium Dei, neque Dominicam sententiam manifestis-

1. Ioann. 5. d

festissimè clamantem: Si quis scandalizauerit vnum de pusillis istis, obnoxius erit gehennæ ignis. Insupèr autem conculcauerũt venerabiles canones, qui prudenter sanxerunt, condemnatum in aliqua synodo, nullo modo posse sacerdotale ministerium reassumere, donèc de eo discussio ab alia synodo facta, ipsum innocentem probâsset. Et si quis audebit sacrum quid de medio tempore facere ante restitutionem in alia synodo, hûc nec posteà in alia synodo spem aliquam restitutionis habere. Sed hæc omnia despicientes prædicti Seuerus & Petrus, & sui communicatores & participes, de quorum numero est Zoaras quidam monachus de Syria ortus, homo, qui neque intelligere aliquid sacri potest, neque secundùm rationem facere, non quòd alijs quicquam boni impartiri possit, sed simpliciter sic hypocrisim, veluti escam quandam, animabus esurientium porrigit, immò (quod verius est dicere) materiam auaritiæ facit. Contempserunt quidem Ecclesiam Romanam successorem Apostolorum, quæ sententiam contra ipsos protulit, & ad nihilum reputauerunt huius regiæ vrbis sedem patriarchalẽ, & omnem synodum in ea congregatam, & eiusdem Domini & saluatoris omnium in sanctis locis Apostolicam successionem, & vltra hæc omnia, etiàm omnem sententiam Orientalis diœcesis contra ipsos latam. Dicendum etiàm est, quòd illotis manibus sancta cõtrectârunt, & tanq; porci quidam margaritas conculcauerunt: (dico autem euangelicas & paternas sentẽtias) nec cessauerũt vsq; in hodiernum diem, *grauiter obuiare statui & paci sanctissimarum Ecclesiarũ. Ipsi enim clàm & occultè faciunt ea, quæ canonibus interdicta sunt, alios quidem multos iniqua doctrina ipsorum persuadẽtium *peruertendo, cõuenticulaq; & parabaptismata per domos & monasteria faciendo contra canones, & ipsorum sceleratã communionem multis qui ab ipsis peruersi fuerant, tradendo: homines dicimus neq; figura, neque re, qui habebant ordinationem ab ipsis datam similiter ipsis puersis. Porrò p hæc non solùm non eradicatur anathema primò impositum à patribus nostris, sed & ex nostra sententia, immò verò canonũ authoritate, spes restitutiõis ipsis auferẽ, & vt catholici filij, cùm hoc intelligũt, fugiãt illorũ erroré & hæresim. Propterea igit sequẽtes sanctorum patrum nostrorum sentẽtias, & euangelicis ac paternis inhærendo sanctionibus, susc ipimus & sanctissimos fratres & comministros, cùm ab ipsis lata fuerit sententia contra ꝓdictos, Seuerum, Petrum & Zoaram, & alios, quicunque communicant ipsis in impietate, ac contra complices ipsorum. Et nos illos per Dñm nostrũ IESVM Christum verum Deum nostrum, tanquàm lupos quosdam, grauiter irruẽtes in ouile Christi, abijcimus, & cõsententiatiui simus sanctissimis fratribus & comministris nostris, & sæpiùs priùs nominatos Seuerum & Petrum simili anathemate ferimus: non autem ipsos solùm, sed & Zoaram, & alios qui conuenticula & parabaptismata faciũt: necnon & omnia ab ipsis conscripta, quæ venenum draconis authoris mali in ipsis nutriunt, & ipsum in simpliciorũ animab⁹ emittunt.

Matt. 18.a

Matt. 7.a

*grauiter

*perimẽdo

SVBSCRIPTIONES.

Mennas Dei miseratione episcopus Cõstantinopolitanus diffiniui, & subsignaui me propria manu. Ego Sabinus episcopus S. ecclesiæ Canusinæ, in synodo sequẽs diffinitionem sanctæ recordatiõis papæ Hormisdæ, anathematizans atque condemnans Seuerum & eius impia scripta, & Petrum quondàm Apamearum episcopum, & complices eorum atq; sequaces, necnon & Zoaram, vel communicatores eorum, & in eodẽ errore permanẽtes, subscripsi. Ego Epiphanius episcopus sanctæ Ecclesiæ Esculanæ, & cætera similiter per literas Latinas.

Ego Asterius episc. S. Ecclesiæ Salernitanæ, & reliqua similiter per literas Latinas.

In nomine Domini IESV CHRISTI Leo episcopus Ecclesiæ Nolanæ, & reliqua similiter sub scriptura Latinarum literarum.

Ego Rusticus episc. sanctę Ecclesię Fęsulanę, & reliqua similiter per literas Romanas.

Theophanes diacon⁹ S. Ecclesiæ Romanę, & reliqua similiter per literas Latinas.

Pelagius diaconus S. Ecclesiæ Romanæ, & cætera similiter.

*Ipatius episcopus Ephesinus, diffiniui & subscripsi. Constantinus Episcopus Heracleus in Europa, subscripsi. Eusebius episcopus Cyzic⁹, diffiniui & subscripsi. Thalassius episcopus Nicomediæ, diffi. & subscripsi. Anastasius episcopus Nicenus metropolita, cùm per lectionem sciuerim, quæ facta sunt, anathematizans Seuerũ & eius impia scripta, ac Petrum quondàm Apameæ, necnon & Zoaram, & ipsorum communicatores, & qui in ipsorum errore permanẽt, diffiniui & subscr. Photinus episcopus Chalcedonæ, diffi. & subscripsi. Auxentius episc. *Sebastienſis, cõsententiatiuus existẽs definitis, subscripsi me. Theodulus episcopus Iconij, consententiatiuus existens & ipse, subsc. Theogenes episcopus Synnadorum, diffi. & subscripsi. Bachus Episcopus Antiochiæ in Pisidia, diffi. & subscripsi. Mamas episcopus Melitenensis, consententiatiuus existens in omnibus, subsc. Hilarianus episc. Pergæ, diffi. & subscripsi. Vosporius episco. Neocæsareæ, diffin. & subscripsi. Paulus episcopus Tyanus, diffi. & subscripsi. Acacius episc. Pessinũtius, diffiniui & subsc. Conon episcopus Sidensis, consententiatiuus existens & ipse subscripsi. Epictetus episcopus Claudiopolitanus Honoriadis, diffiniui & subscripsi. *Procopius episcopus Gangrę-nus

*Sebastię

nus, consententiatiuus existens, subscripsi. Petrus episc. Iustinopolitan⁹ secũdę ꝓuincię Cappadocię, subs. Marc⁹ episcop⁹ Apameę, diffiniui & subscripsi. Hediscus episcopus *Cianus, diffiniui & subscripsi. Ioãnes Bosphori, diffiniui & subscripsi. Theodorus episcopus Gortynæ, quæ metropolis est ꝓuinciæ Cretensis, cùm per lectionem sciuerim, quæ facta sunt, anathematizans Seuerum, & eius impia conscripta, & Petrum quondàm Apameæ, ac Zoaram, & communicatores ipsorum, & qui in eorum permanent erroribus, diffiniui & subscripsi. Hyacinthus episcopus Miletineñ ciuitatis, diffiniui & subscr. Thalassius episc. Beryti, cõsententiatiuus existens & ego omnibus hîc diffinitis, ipsos hæreticos anathematizãs, videlicet Seuerum & eius impia cõscripta, Petrum quondàm Apameæ, ac Zoaram, communicatoresq; ipsorum, ac in ipsorum errore permanentes, subscripsi. Magnus episc. Beroæ primæ prouinciæ Syriorum, diffinitens subscripsi. Aetherius episcopus Mariamiæ secundæ prouinciæ Syriorum, subsc. Domitianus episcopus *Zichiæ, diffiniens subscripsi. Calloas episcopus Smyrnæ, diffiniui & subscripsi. Archelaus episcopus ciuitatis Corycorum, diffiniens subscripsi. Christophorus episcopus Porphyrionis ꝓuinciæ Phœniciæ Paralij, anathematizans Seuerum & Petrum & Zoaram, ac communicatores eorum, & in ipsorum errore permanentes, diffiniens subscripsi.

*Zichio-tam

¶ *Habet & duas subscriptiones Syriorum.*

*Paraxiorũ Alexander episcopus *Paraxiorũ, videlicet Iustinianæ ciuitatis, anathematizãs Seuerũ, & eius impia cõscripta, Petrũ quondã Apameæ, & Zoaram, ac communicatores ipsorum, & in ipsorum errore permanentes, diffiniens subscripsi. Eustathius episcopus ciuitatis Tiberiopolis, diffiniens subscripsi. Anastasius Episcopus insulæ Iotapæ, diffiniens subscripsi. Domnus episcopus ciuitatis Maximianopolis, diffiniens subscripsi. Pelagius Episcopus Parnassi, diffiniens subscripsi. Ioannes episcopus Zoaranus tertiæ Palæstinæ prouinciæ, diffiniens subscripsi. Epiphanius episcopus Heracleanus, diffiniens subscripsi. Abraamius episcopus Cratianus, diffiniens subscripsi. Alexander episcopus Colonensis, diffiniẽs subscripsi. Eugenius episcopus Tij, diffiniens subsc. Epityncanus episc. Germæ, diffiniẽs subsc. Andreas episcopus ciuitatis Theodosiopolis, diffiniens subsc. Eusebius episc. *Antiquæ ciuitatis, diffiniens subscr. Asteri⁹ episcopus Amastridæ, diffiniens subscripsi. Theodorus episcopus ciuitatis Gordiorũ, subscripsi. Matthias episcopus Cymæ, diffiniens subscripsi. Ioãnes episcopus Podalię, diffiniens subscripsi. Ioãnes episc. *Midaij, diffiniens subscripsi. Paulus episcopus ciuitatis, Stectorij, diffiniẽs subs. Andreas episc.

*Antiqę vel *Antiquæ

*Midaię *Midonij

Peltenus, diffiniẽs subsc. Theodorus episc. ciuitatis Myrorum, diffiniens subscripsi.

¶ *Habet & aliam subscriptionem vnam Syricã, id est, Syriæ literis scriptam.*

Leontius episc. ciuitatis Helenopolis diffiniens subsc. Minas episc. Eudoxatę, diffiniens subsc. Ioãnes episc. Cęsareæ, diffiniens subsc. Ioannes episcopus *Troianæ ciuitatis Phrygiæ Pacatianæ, diffiniens subsc. Stratonicus episcopus Sysdrorũ ciuit. diffiniens sub. Dominicus episc. Theodosiopolitan⁹, diffiniens subsc. Flauianus episcopus Cotenorum, diffiniens subsc. Petrus episc. Ambladorum ciuitatis, diffiniens subsc. Theodorus episcopus Carisiorum ciuitatis, diffiniens subscripsi. Allodius episcopus Pemanetianus, diffiniens subscripsi. Theodotus episcopus *Eurorum prouincię veteris Epiri, diffiniens subscripsi. Macedonius episc. *Butritinus, diffiniens subscripsi. Mosimus episcopus Antandrus Asianorum ꝓuincię, diffiniens subsc. Theodoritus episc. Alindenus, diffiniens subscripsi. Licinius episc. sanctæ ecclesiæ in Patara, diffiniens subscri. Pantaleon episcopus Iuliopolitanus Galatiæ prouinciæ, diffiniens subsc. Dominicus episcopus Sophenæ Armeniæ primæ prouinciæ, diffiniens subscripsi. Dionysius episcopus Eucarpeus, diffiniens subscripsi. Martyrius episcopus sanctæ Ecclesiæ in Pitana, diffiniens subscripsi. Epiphanius episc. Baratthæus Lycaonię prouincię, diffiniens subscripsi. Marcellus episcopus Arcis, consententiatiuus existens, diffiniui & subscr. Tryphon episcopus Corbaseus prouinciæ Pamphyliæ, diffiniens subscr. Magnus presbyter & ambasiator Apostolicæ sedis *Theopolitanæ, & sanctissimi patriarchæ *Euphremij, sequens olim & nunc consententiata à sanctissimis patribus & pontificibus nostris, anathematizo Seuerum & hæretica eius cõscripta, & Petrum vindicatum, insup & Zoaram horum impietatis sequacẽ, necnon in errore istorum persistentes, & subsc. Heraclius diaconus & ambasiator Apostolicæ sedis Theopolitanæ, ac sanctissimi patriarchę *Euphremij, secutus collegam meum Magnum, subscripsi. Sabinus diaconus sanctæ resurrectionis Christi DEI nostri, ambasiator Petri sanctissimi patriarchæ Hierosolymitani, sequendo Magnum & Heraclium, subscripsi. Paulus episcopus Naxianus consentẽtiatiuus & ego omnibus diffinitis, subsc. Minas episcopus Carpathi insulæ, consententiatiuus & ego existens omnibus, diffiniens subscripsi. Theodorus episc. Paros insulę, Zyphiriorum & Amulgiorum ciuitatis, consentẽtiatiuus existens omnibus, diffiniens subscripsi.

*Troianæ Phrygiæ Pacatianæ, Stratonicus episcopus Sysdrorũ ciuit. diffiniens sub. Dominicus episc. Theodosiopolitan⁹, diffiniens subsc. Flauianus episcopus Cotenorum, diffiniens subsc. Petrus episc. Ambladorum ciuitatis, diffiniens subsc. Theodorus episcopus Carisiorum ciuitatis, diffiniens subscripsi. Allodius episcopus Pemanetianus, diffiniens subscripsi. Theodotus episcopus *Eurorum prouincię veteris Epiri, diffiniens subscripsi. Macedonius episc. *Butritinus, diffiniens subscripsi. Mosimus episcopus Antandrus Asianorum ꝓuincię, diffiniens subsc. Theodoritus episc. Alindenus, diffiniens subscripsi. Licinius episc. sanctæ ecclesiæ in Patara, diffiniens subscri. Pantaleon episcopus Iuliopolitanus Galatiæ prouinciæ, diffiniens subsc. Dominicus episcopus Sophenæ Armeniæ primæ prouinciæ, diffiniens subscripsi. Dionysius episcopus Eucarpeus, diffiniens subscripsi. Martyrius episcopus sanctæ Ecclesiæ in Pitana, diffiniens subscripsi. Epiphanius episc. Baratthæus Lycaonię prouincię, diffiniens subscripsi. Marcellus episcopus Arcis, consententiatiuus existens, diffiniui & subscr. Tryphon episcopus Corbaseus prouinciæ Pamphyliæ, diffiniens subscr. Magnus presbyter & ambasiator Apostolicæ sedis *Theopolitanæ, & sanctissimi patriarchæ *Euphremij, sequens olim & nunc consententiata à sanctissimis patribus & pontificibus nostris, anathematizo Seuerum & hæretica eius cõscripta, & Petrum vindicatum, insup & Zoaram horum impietatis sequacẽ, necnon in errore istorum persistentes, & subsc. Heraclius diaconus & ambasiator Apostolicæ sedis Theopolitanæ, ac sanctissimi patriarchę *Euphremij, secutus collegam meum Magnum, subscripsi. Sabinus diaconus sanctæ resurrectionis Christi DEI nostri, ambasiator Petri sanctissimi patriarchæ Hierosolymitani, sequendo Magnum & Heraclium, subscripsi. Paulus episcopus Naxianus consentẽtiatiuus & ego omnibus diffinitis, subsc. Minas episcopus Carpathi insulæ, consententiatiuus & ego existens omnibus, diffiniens subscripsi. Theodorus episc. Paros insulę, Zyphiriorum & Amulgiorum ciuitatis, consentẽtiatiuus existens omnibus, diffiniens subscripsi.

*Troianæ Phrygiæ Salutariæ,

*Antiochenæ,

for. Zephyriorum

CONSTITVTIO IVSTINIANI Imperatoris contra Anthimum, Seuerum, Petrum & Zoaram.

Vide Constit. 42. Nouell.

In nomine Domini nostri Iesu Christi Dei nostri, Imperator Cæsar Flauius Iustinianus, Alemanicus, Gothicus, Frãcus, Germanicus, Atticus, Alanicus, Vandalicus, Aphricus, pius, felix, glorioſus, victorioſus, triumphalis, ſemper Auguſtus, Mennæ patriarchæ.

REm non inſolitã imperio & nos facientes, ad præſentem venimus legem. Quotiès enim ſacerdotũ ſententia quoſdam indignos ſacerdotio de ſacris ſedibus depoſuit, quẽadmodùm Neſtorium, Eutychen, Arrium, Macedonium, & Eunomium, ac quoſdã alios, ad iniquitatem non minores illis, totiès Imperium eiuſdem ſententiæ & ordinationis cum ſacerdotum authoritate fuit. Sicque diuina pariter & humana concurrentia, vnam conſonantiam rectis ſententijs fecére, quẽadmodùm & nupèr factum eſſe circa Anthimum ſcimus, qui quidem deiectus eſt de ſede huius regiæ vrbis, à ſanctæ & glorioſæ memoriæ Agapeto ſanctiſſimæ eccleſiæ antiquæ Romæ pontifice, eô quòd nullo modo ſibijpſi conueniens, contra omnes ſacros canones ſe intruſerat: ſed & communi ſententia ipſius ſanctæ memoriæ viri primùm, deindè etiàm ſacræ ſynodi hîc celebratæ, condemnatus & depoſitus fuit, eô quòd à rectis dogmatibus receſſit, & quæ priùs multotiès diligere videbatur, hæc demùm diuerſis luſtrationibus aufugit, ſimulans ſequi ſanctas quatuor ſynodos, trecentorum videlicet decem & octo patrum in Nicea, & centum quinquaginta in hac felici ciuitate, & in Epheſo primò congregatorum 200, ac 630. venerabilium patrum in Chalcedona. At quidem nec dogmata ſequi, nec noſtram clementiam & condeſcenſum, quem propter ipſius ſalutem habebamus, ſuſcipere voluit, neque ipſe abdicare authores impiorum dogmatum, qui priùs à ſanctis ſynodis percuſſi fuerant, ſed putat oportere, ſecundùm ipſum, in æquali ducere & condemnatos. Nam ſemèl alienis à ſanctiſſima Eccleſia intellectibus mancipatus, & à rectis dogmatibus alienatus, meritò ad ipſorum rectitudinem reuerti non valuit, etiàm ad hæc à nobis inuitatus & directus, qui omni ſtudio vſi ſumus ad ipſius ſalutem. Propter hęc igitur omnem ſententiam depoſitionis in ipſum à ſancta ſynodo factam, occaſione non liciti, neque à ſanctis canonibus approbati, raptus ſacrarum ſedium huius regiæ vrbis, & auerſionis à rectis & veris dogmatibus, κυρίαν propter noſtrũ ponit imperium, & cõtra *iſtum preſentem ſcribit legem. Interdicimus ei commorari in hac felici ciuitate, & eius diſtrictu, ac in quacunq; alia inſigni ciuitate, ſancientes in quiete eſſe, & eos diligere, quibus eundem dignè ſuppoſuit, & non aliquib⁹ cõmunicare, neque eos imbuere perditionem interdictorum dogmatum. Nec vtiquè extra imperialem confirmationem relinquimus ſententiam iuſtè contra Seuerum latam, ac ex omnibus (vt ità dicamus) pontificalibus & patriarchalibus vnà cum monachicis conſenſibus prouenientem ſedibus, & anathematiſmum ipſi inferentem, qui priùs contra ſacras ſanctiones, accipiendo ſedem ſanctiſſimæ Eccleſię Theopolitanorũ, ſic vniuerſa conturbauit, ſicque accumulatas turbationes fecit, quòd commune quoddam ac abominabile bellum, ſanctiſſimis eccleſijs adinuicèm immittat. Et hoc ſæpiùs ante nos contra ipſum ſcriptum erat, varijs dogmatum ac à rectitudine alienatis intellectibus, ac blaſphemijs vſum fuiſſe, ac vniuerſa conturbãſſe, & illum, quemcunq; errorẽ abominabilium hęreſiarcharum & iniquorũ dogmatum, recipere. Et cùm Neſtorius & Eutyches, & vterque horum præceptorum contrarij quodammodò àdinuicèm eſſe videantur, ad vnum verò impietatis finẽ inferunt illorum diuulgatos ſermões, cùm in vnum formauerint, duobus exiſtẽtibus dogmatibus adinuicèm repugnantibus, quorum vtrunq; ſimiliter ad animæ perditionem adducit, Neſtorij videlicet & Eutychis, (quemadmodùm dicẽdo narrauimus) quæ ex Arrianorum & Apollinarij contagione conſiſtunt, ipſe paradoxum quid perpeſſus, in vtrunque ſimiliter incidit: & ibi quidem hoc, ibi autem illud *mittẽdo, ſeipſum & ſermones ſuos viſus eſt conſtituiſſe commune receptaculum tantorum delictorum. Sic itaque & ipſe ſub prædicto anathematiſmo, quem vniuerſus patriarchalis, pontificalis, ac monachicus noſtræ (vt ità dicam⁹) politiæ cœtus iuſtè in ipſum induxit, de Theopolitana quidem eccleſia eiectus eſt. Idcircò thronus de illa ipſum remouit, eò quòd ipſius principatum rectè non acceperat, ſed adhuc viuente eo, & in ſanctiſſimis eccleſijs commorando, qui ante ipſum ſacerdotium habebat, & ab eo poſt ipſum de ſacerdotio exciderat. Nec verò vſque adhuc ſtetit, ſed & iam ſub communi orthodoxæ ac catholicæ Eccleſiæ anathematiſmò facit, multis libris blaſphemijſque & abominationibus nobis politiam impleuit: quarè vniuerſis interdicim⁹, aliquid de libris ipſius poſſideri. Et ſicut nõ licet Neſtorij libros ſcribere, vel poſſidere, quia prędeceſſoribus noſtris Imperatoribus in ſuis conſtitutiõibus viſum eſt ſtatuere, *ſimilia dictis à Porphyrio contra Chriſtianos, ſic nec dicta & ſcripta Seueri maneant penès aliquem Chriſtianum, ſed ſint prophana & aliena ab Eccleſia catholica, igneq; comburantur à poſſidentibus, niſi qui ipſa habent, vellent periculum pati. A nemine ergò ſcribantur, neque ad pulchritudinem, neque ad velocitatem ſcribentium, ſciendo, quòd amputatio manûs his, qui ſcripta illius ſcribunt, pœna erit. Neque enim volumus in futuro tempore ex illis blaſphemiam *ei protrahi. Similiter autem * & hoc interdicimus, omninò regiam ciuitatem ingredi, aut diſtrictum eius, nec aliquam aliam de inſignibus, ſed in aliqua ſolitudine & in ſilentio ſedere, & non corrumpere cæteros, neque in blaſphemiam ipſos adducere, & non ſemper aliquid noui inuenire contra vera dogmata, per quod rursùs nobis conturbare ſanctiſſimas eccleſias feſtinaret. Nec ſolummodò hũc, ſed & Petrum epiſcopum *Similiter Apameæ * ſimul depoſitum, & ſimiles ipſis, inter quos Seuerum ſub prædicto anathe- *& hæc ſint mate factum, Imperium admittit, * ſed ſint propria contra ipſum ſentẽtiata. Et qui ſub communi anathematiſmo ordinatus eſt, ſub ipſo ſit: & ſententia ſanctiſſimorũ pontificum, quæ contra ipſos prouenit, firma permaneat. Neq; verò permittimus illi hanc regiam vrbem habitare, aut ipſius diſtrictũ, vel aliquam de inſignibus: ſed quorum ſecutus eſt errorem, horum imitetur diætam, quoniam longiſſimè abſciſſus eſt. Nam talibus occultari magis, quàm videri, vtilius eſt. Ignoti quidem exiſtentes, ſeipſos lædũt *ſua ſolos: publicantes verò * eorum dogmata, multis ex ſimplicioribus occaſionem perditionis præbent. Quod nullo modo fieri in Chriſtiano ouili DEI & orthodoxo populo iuſtum eſt, neque ab imperio permiſſum eſt. Quoniam verò & Zoaram dignè penitùs iudicarunt ſub anathematiſmo eſſe reuerendiſſimi, & qui iuſta iudicant, epiſcopi, cùm parua quædam talium malorum interpolitio ſit, & quibus dehoneſtatus eſt, omnia videlicet compræhendendo ex memoria quadam abũdanti, ſit & Zoaras * interpoſitio quædam vilis huius malæ partis: (Anthimi dicimus, & Seueri, ac Petri) ordinetur & ipſe inter anathematizatos, ſacra ſententia ipſum deferente, quam propriam & ipſam in ſeipſa exiſtentem, adhuc magis *firmiorem imperium facit, & hunc de hac regia vrbe & eius diſtrictu abijcit, & habitationem in alijs ciuitatibus ipſi omninò interdicit. Itaque cum illis ſolis habitet, & conſulat, qui à nobis antè memorati ſunt, qui ſimilia quidem * blaſphemant, ſimilia patiuntur, & ſimiliter in exilio ponuntur. Si quid verò aliud in ſententia ſanctiſſimorũ epiſcoporum cõtinetur, qũæ prædictos deponit & anathematizat, hoc firmiùs ponimus & diutiùs, ac imperialibus noſtris legibus ipſum corroboramus, àc ſi ab imperio ipſo prouenifſet. Si verò aliquis ipſorũ deprædẽdatur decæterò ſacere aliquid præter conſtituta, * ſciat incidiſſe in legibus Imperialibus, quæ minores pœnas declinantes, ad maiores immittunt indignationes. Interdicimus autem & omnibus conantibus catholicam Dei Eccleſiam diuellere, ſiue ſecundùm Neſtorij hæretici doctrinam, ſiue ſecundùm inſenſatam Eutychis traditionẽ, ſiue ſecundùm blaſphemiam Seueri, qui & ſimilia illis intellexit, aut eorum qui illos ſequuntur, ſeditionem immittere ſanctiſſimis eccleſijs, & loqui aliquid de fide: ſed ſancimus quemlibet talium ſilentium ducere, & non conuocare aliquos ad ſe, neque accedentes recipere, aut parabaptizare audere, aut ſacrã communionẽ ſordidare, & ipſam aliquibus tradere, aut interdictas doctrinas exponere, ſiue in hac noſtra regia, ſiue in alia: ſed omne ſupportare periculũ, ſi quid tale faciet. Interdicim⁹ etiàm omnibus iſtos ſuſcipere. Abijci ergò ipſos, ſancimus, de ciuitatibus ab ipſis concitatis, ſcientes * vltra *præter pœnas iam contentas in noſtris diuinis conſtitutionibus, quæ & domos ipſas, in quibus tale quid ſit, & campos, ex quibus nutrimenta præbentur, ſanctiſſimis eccleſijs aſſignant, & à poſſidẽtibus auferunt, & quia detrimenti cauſa * fit ſimplicioribus, ſub *ſunt ſanctiſſimis verò & orthodoxis eccleſijs hęc iuſtè ducunt eſſe. Hæc pro communi pace ſanctiſſimarum eccleſiarum ſtatuimus, hæc ſententiauimus, ſequentes ſanctorum patrum dogmata, vt omne ſacerdotium imperturbatum decæterò nobis permaneat. Quo in pace ſeruato, reliqua nobis exuberabit politia, deſupèr pacem habens, quam omnibus magnus Deus & Saluator noſter Ieſus Chriſtus, Trinitatis vnus, vnigenitus Dei filius, præbeat ac donet his, qui ſyncerè ipſum & verè glorificare, ac adorare digni habiti ſunt. Cuſtodiat itaq; beatitudo tua, quæ rectè adnotata ſunt, & mittat ipſa per ſuas Deo dilectas literas omnibus ſanctiſſimis metropolitis ſub ipſa exiſtentib⁹, quorum cuilibet cura erit, ipſa manifeſta facere ſanctiſſimis eccleſijs ſub ipſis ordinatis, vt neminem ex omnibus lateant, quæ ſacerdotio viſa ſunt, & ab imperio confirmata.

Nicepb. Eccle. Hiſt. li. 17. cap. 9.

Locus obſcurus.

Divina ſubſcriptio.

Diuinitas te ſeruet per multos annos ſancte ac religioſe pater. Data octauo Idus Auguſtas Conſtantinopoli, poſt conſulatum Beliſſarij viri clariſſimi.

SYNODVS QVAEDAM *Hieroſolymitana, hoc loco recitata.*

POſt cõſulatum Flauij Beliſſarij glorioſiſſimi, decimotertio Kaleñ Octobris, indictione quintadecima, in colonia Aelia metropoli & Hieroſolymis, præſidente ſanctiſſimo ac beatiſſimo patriarcha Petro in ſecreto venerabilis epiſcopatũs ſuę beatitudinis, & aſſiſtẽtibus ſacerdotio ſuo ſanctiſſimis epiſcopis trium Palæſtinarum, ſub ſanctis locis venerabiliſſ. ſynodi exiſtentibus, Eliſæus diaconus & notarius ipſius ſanctiſſimi patriarchæ ad medium veniens, dixit:

Pia dimissa est lex vestræ beatitudini, quæ cum Deo dicenda, ad cautionem sanctissimarum ecclesiarum, & honesti cum Deo statûs est: redditaque est vobis sanctissimis sancta epistola sanctissimi Mennæ patriarchæ regiæ ciuitatis, quæ eandem habet materiam: quarum vtranque portarunt venerabilissimi monachi vestræ venerabilissimæ eremi, qui in hanc Imperialem ciuitatem venerunt: & gratia ecclesiastici statûs, iussit vestra beatitudo me ad hanc venerabilem aduocare synodum, vt manifesta fiat eorum sancita, quæ sunt à potentissimo, & à DEO custodito Imperatore nostro, ac scripta à memorato sanctissimo patriarcha vrbis regiæ. Quia igitur venerabilis synodus vestræ beatitudini adsistit præstolanter, atq; in venerabili episcopatu vestro DEO dilectissimi archimandritæ, & sanctissimi monachi adesse expetunt prædictorum intimationi, quid vestræ beatitudini & venerabili synodo videtur? Sanctissimus ac beatissimus patriarcha, & venerabilis synodus, dixit: Aduocentur DEO amantissimi archimandritæ & monachi. Elisæus diaconus & notarius in medio stans, dixit: Iuxta iussum vestræ beatitudinis, adsunt Deo amantissimi archimandritę & monachi. Sanctissimus ac beatissimus patriarcha, & venerabilis synodus, dixit: Secundùm primum ordinem pijssima lex potentissimi ac à Deo custoditi Imperatoris nostri, * manifestè legatur, & deputetur in gestis. Et lecta est ipsa diuina lex per venerabilem Elisæum diaconum & notarium. Et præfulget inter gesta, de verbo ad verbum sic habens, vt suprà scriptum est. Sanctissimus ac beatissimus patriarcha, & venerabilis synodus, dixit: Legantur & sanctæ literæ sanctissimi patriarchæ Mennæ. Et accipiens illas memoratus venerabilis Elisæus diaconus & notarius, legit. Et inscriptæ sunt gestis, de verbo ad verbum sic habentes: Per omnia Deo amantissimo ac sanctissimo fratri & comministro Petro, Mennas in Domino salutem.

*παρεσφορῶσ

Literę Mennæ Epi.

Recordantes solùm venerabilium virorum, qui apud vos sunt, lætamur. nam cùm sinè vultûs interpellatióe sit alloquutio per epistolas, est animum vertere ad ipsos: propter hoc ergò solùm & nunc me motum esse ad scribendum, & ex ipso * momento alloquendi vos, delectatus sum sicut in omnibus diuitijs. Nam sicut vnguentum * euacuatum, nominis tui sic odorem, nedùm nõ præsentis, sed longè existentis, sentimus: in eminentia morum vestrorum, ad ipsum medium cordis posita, lætitia implemur, audientes virtutum vestrarum fertilissimã vbertatem. nam sermo de vestra charitate quotidiè versatur inter nos, cùm multi quidem quæ à vobis reformata sunt, narrent: maximè verò communis frater, immò communis benefactor Deo amantissimus presbyter Eusebius, (veritatem dico, & non mentior) magnus generaliter & continuus de vobis sermo est, maximè ab ipsius sanctitate, qui libenter narrat, quæ apud vos sunt, sicut fides recta, vita irreprehensibilis, mansuetudo magna, & simpliciter dicendo, omnis virtutum chorus vobis à Deo datus est, vt & Iacobi sedem accipere, & custos orthodoxæ fidei esse mereamini. Igitur & Seuerum tanquàm blasphemum vestra sedes deiecit. Post hæc quia tua sanctitas præbuit nobis semina fructuum, suimus vobis *consententiatiui contra Seuerum. * Adsimilis huic fuit & Petrus, qui cùm à cęteris iam depositus fuerit, eadem condemnatione & à nobis ille reprehensus est. Anthimus quoq; ac Zoaras in simílem errorem incidisse deprehensi sunt, & vterq; istorum æquali pœna iudicatus est. Communicauerunt nobis in his omnibus hi, qui de antiqua Roma venerunt, & quicunq; congregati sunt in nostra venerabili synodo: studiumq; vigilans ac prouidentiam Deo amabilem, his omnibus contulerunt venerabiles monachi, qui ex vestra à Christo amata regione in regia vrbe conuenerunt. Ipsas itaq; actiones actorum, in his omnibus formatas, vobis mittimus. Sitis igitur eiusdem sententiæ in iudicatis à nobis, & à vobis contra Seuerum rursùs in approbatis à nobis & ab alijs omnibus, & (vt ità dicatur) contra Petrum & Zoaram atque Anthimum, sequi tardare nolite. Nam vestrum vtiquè fuit, indissimulanter & indifferenter alijs quidem principium liberationis hominum prauorum ibidèm accommodare, in alijs verò (si fuerit datum ab alijs) sequi. Et ostendetur quidem vobis per partem rerum gestarum ordo atq; status. Veruntamen volumus hæc à vobis fieri ipsis manifesta, & horum intimationé ad eos mittite, vestram & venerabilium episcoporum, qui subditi vobis sunt, intelligétiam circa gesta per literas, ipsis subijciendas, significantes. Quæ autem à nobis missa sunt, manere apud vos finite. Quę vestræ rectæ confessionis, & eorum, qui malam opinionem sustinuerunt, & passi sunt, in perpetuum erunt symbolicum instrumentũ. Rogo autem, talentum, quod creditum est, nolite abscondere, sed participatione multiplicate, exerite, & tradite veritates vestras, nè quandoquè videamini ipsum in terram fodere. Secundùm me ergò properè facientes, orate pro fratre, supplicationes frequentantes, & dicentes: Da pacem Domine nobis. Omnia enim reddidisti nobis. Omnem in Christo fraternitatem, quæ cum sanctitate vestra est, plurimùm salutamus. Et in Domino valens, ora pro nobis, frater Deo amantissime. Sanctissimus & beatissimus patriarcha, & venerabilis synodus, dixerunt: Si quæ in regia vrbe facta, & synodaliter sententiata sunt, quorũ memoriam facit diuina

*motu Psal.118.b Cant.1.a *effusum

*cõsententiatiui *Ac similis

Matt.25.c

na ac pijssima lex, & epistola memorati sanctissimi patriarchæ, & Elisæus venerabilis notarius habet præ manibus, edoceat. Elisæus notarius dixit: Certifico vestram beatitudinem, & præsentem venerabilem synodum, quòd cum honorabili epistola lecta sanctissimi patriarchæ regiæ ciuitatis Mennæ, sunt & acta, quæ missa sunt à sua beatitudine, & quæ facta sunt in depositione Anthimi, qui pridèm fuit episcopus Trapezũtius, & in anathematismo Seueri, Petri & Zoaræ, mihi ad manus sunt. Secundùm ergò quod visum est vestræ beatitudini & sanctæ synodo, horum intimationem facio. Sanctissimus & beatissimus patriarcha, & venerabilis synodus dixerunt: Interìm fiant manifesta per lectiõem, quæ supra Anthimum facta sunt, & nostris gestis inscripta, sicque per illa intimabimus, quæ sequuta sunt in anathematismo Seueri, Petri & Zoaræ hæreticorum, saltem ipsa maximè non incognita nobis, ea constitue. Et accipiens Elisæus notarius & diaconus ea, quæ contra Anthimum facta sunt, percurrit. Et inscripta sunt nunc gestis, quæ de verbo ad verbũ sic habent: Post consulatum Flauij Belisarij clarissimi, sexto Nonas Maias, indictione decimaquarta, in Deo amantissima & Imperiali ciuitate Constantinopoli noua Roma, præsidente domino nostro sanctissimo ac beatissimo archiepiscopo & patriarcha Menna in *Mesaulio * dytico venerabilis domûs Dominæ nostræ sanctæ & gloriosæ Dei genitricis semper virginis Mariæ, quæ est prope sanctissimam magnam ecclesiam. Et à dextera quidem parte cõsidentibus ei, & coaudiętibus iuxta pium iussum Christo amantiss. & à Deo custoditi Imperatoris nostri Iustiniani, sanctiss. ac Deo amãtiss. episcopis, Sabino Canusino, Epiphanio Esculano, Asterio Salernitano, Rustico Fęsulano, Leone Nolano, omnibus ex Italiæ regione prius quidem missis à sede Apostolica. Deindè verò vnanimiter consentientibus aduenienti huc sanctæ memoriæ Agapeto papæ antiquæ Romæ, Petro Iustinianopolis metropolis secundæ prouinciæ Cappadociæ, Zacharia metropol. Mityleno, Marco metropol. Apameæ prouinciæ Bithyniorum, Auxentio metropol. Sebasteñ, Thalassio metropol. Berytano, Magno metropol. Beroæ, Ioanne Gabalorum, Ioanne Bosphoro, Domitiano gentis Zinchiorum, vel Zichiorum, Christophoro Porphyriono procuratore prouinciæ * Phœnicis Paralij, Archelao Coryphæo, Dauitho Cyrrestensi, Aetherio Mariannio, Alexandro * Pagrasono, Domno ciuitatis Maximianopolis secundæ Palæstinæ, Anastasio Iotapæ, Ioanne Zoorano, Andrea Panu, Epitynchano Germæ prouinciæ Hellesponti, Paulo * Stectorio, Andrea Peltorum, Theodoro Myrorum, Theodorito Alindorum. A sinistra verò parte Hypatio metropol. Ephesino, Constantino Heracleæ metropol. Europæ, Theogene metropol. Synnadorum, Bacho Antiochiæ metropol. Pisidiæ, Hilariano metrop. Pergæ, Vosporio Neocæsareæ metropol. Ponti Polemoniaci, Paulo metropol. Tyanorum, Acacio metropol. Pessinuntis, Epicteto ciuitatis Claudiopolis metropol. Honoriadis, Timotheo Berrhoæ metropol. Epiphanio Heracleano prouinciæ Honoriadis, Abraamio Cratiano, Alexandro Colonensi secundæ prouinciæ Cappadocum, Asterio Amastreo, Eugenio Tij, Ioanne Cæsareensi prouinciæ Bithyniorum, Dominico Theodosianæ ciuitatis Phrygiæ prouinciæ Pacatianæ, Ioanne Traianopolis ciuitatis, Theodoro Euriæ antiquæ Epiri, Andrea Amyzonio, Flauiano Cotenorum, Elia Adrianopolis prouinciæ Bithyniorum, Macedonio * Beriano, & Armonio Calliopolitano: Assistentibus autem ipsi, & coaudientibus, & Theophane ac Pelagio DEO amantissimis diaconis Apostolicæ sedis, & Mina ac Petro venerabilibus notarijs, ac quibusdam venerabilibus subdiaconis, & procuratoribus, ac cæteris clericis ipsius sedis Apostolicæ. Qui & simul erant cum Agapeto sanctæ memoriæ hîc facto papa antiquę Romæ, & *συντρόνως cõsentientes fuerunt παραινομένῳ ἐνταῦθα hîc facto Agapeto sanctæ memoriæ papæ antiquæ Romæ, ac etiàm Magno presbytero & Heraclio diacono, ambassiatoribus Euphremij sanctissimi patriarchæ sanctissimæ ecclesiæ Theopolitanæ, Sabino diacono sanctę Christi Dei nostri resurrectionis, ambassiatore Petri sanctissimi episcopi patriarchæ Hierosolymorum, Stephano diacono & ambassiatore Soterici sanctissimi episcopi Cæsareæ metropolitanæ primæ Cappadociæ, Gaiano presbytero & ambassiatore Elpidij sanctissimi episcopi Ancyrani metropolitæ primæ Galatiæ, Dionysio & Callinico diaconis, & ambassiatoribus Photij sanctissimi episcopi metropolitanæ ecclesiæ Corinthi. Præsente etiàm venerabili clero regiæ ciuitatis, Euphemius venerabilis diaconus & primicerius notariorum, dixit: Quoniam Marian* venerabilis presbyter, & Prior monasterij cognominati sancti Dalmatij, & Primas venerabilium monasteriorum in hac regia ciuitate situatorum, & reliquorum venerabilium Priorum monasteriorum in hac CHRISTO amantissima ciuitate constitutorum, insupèr etiàm & venerabiles monachi in hac regia vrbe congregati, qui sub Theopolitana ciuitate & Hierosolyma sunt, supplicationes porrexerunt pijssimo & à DEO custodito Imperatori nostro: eius Imperium sanciendum dignè iudicauit, præsentes sanctissimos episcopos de Italia, insupèr etiàm & DEO amantissimos archidiaconos sedis Apostolicæ, ac venerabiles

*Butritino

*συντρόνως

*Pentadeno

Lin medi. tallia sola ecclesia

les notarios & defensores ipsius Apostolicæ sedis antiquæ Romæ, qui huc venerunt, & qui simul erãt cum Agapeto, qui factus fuit papa Apostolicæ sedis antiquæ Romæ, ac alios etiam omnes DEO amantissimos episcopos congregatos, ad vestram beatitudinem conuenire, vt vobis manifestæ fiãt supplicationes suæ serenitati oblatæ, quas quidem pronunciari vellent hi, qui eas porrexerunt, & quæ à venerabilibus canonibus approbatæ sunt, & quæ Ecclesiastico ordini conueniunt, ad opus deduci. Cùm itaque adsit, & tanquàm magno Imperatori adstiterit, & omnes, qui sacrum vestrum collegium implent, & obseruant venerabile vestrum secretum, ac etiàm prædicti venerabiles monachi, & Theodorus circunspectus referendarius, à pijssimo domino nostro missus, & hoc subijcimus *ad notitiam. Sanctissimus archiepiscopus dixit: Intrent memoratus Theodorus circunspectus referendarius, & memorati viri venerabiles. Et intrârunt Theodorus circunspectus tribunus, notarius & referendarius à Deo custoditi Imperatoris nostri, & Marianus presbyter venerabilis, & Prior monasterij sancti Dalmatij, & Primas, & cum ipsis venerabiles presbyteri & archimandritæ venerabilis vrbis regiæ, Agapetus Dij, Dioscorus sanctæ Euphemiæ, Agapius Thalassij, Paulus Romanorũ, Antoninus sancti Eusebij, Stephanus Olympij, Anastasius Romanorum, Demetrius Fossæ, Dominicus Euphemij, Stephanus Promoti, Zenon sanctæ Dei genitricis ad fontem, Alexander Calamij, Dadas Cajumæ, Rhodon sancti Theodori, Gennadius sancti Dominici, Theodorus sancti Maronij, *Syla Iliæ, Paulus sancti Samuelis, Ioannes sancti Theodori in petra, Dominicus Syriorum, *Cyrion Aegyptiorũ, Basilius Cyraconæ, Ioannes sancti Thomæ Apostoli inter illos Modesti, Marcus sancti Theodori, Flauianus presbyter & secundarius Modesti Lycaonorum, Marinus sancti Pauli, Theoctistus sanctæ DEI genitricis prope illa sancti Iob, Theodorus Tryphonis, Cosmas sancti Ioannis inter illa studij, Petrus sanctæ DEI genitricis, & sancti Diomedis in Hierusalem, Liberius sancti Dominici, Alexander Abraamij, Theodorus sancti Iob, Tryphon Elpidij, Stephanus Constæ, Babylas sancti Danielis ad columnam, Ioannes sancti Anastasij, *Anthemius Neonis, Ioannes sancti Michaëlis Charisij, Ioannes Maræ prope Cisternam Aetiam, Phocas Ionæ prope Secundum, Zosimus Eutychij Lycaonorum, Timotheus Asterij, Stratonicus sancti Domecij martyris, Polychronius sancti Michaelis in Ethrio, Andreas Romanorum prope Cisternam, Martyrius Petri prope sanctos Apostolos, siue Valentini & Dandati, Andreas sanctæ DEI genitricis prope sanctum Lucam, Marcus sancti Dominici, Iacobus * Abybi Syrus, Atticus Eucratadorum, Ioseph sanctæ Dei genitricis in Lithostroto, Paulus sancti Petri Apostoli prope Palatium, Anastasius presbyter & secundarius sancti Philippi in Brephotrophio, Gregorius Cyri, Eusebius Simeonis, Zoticus sancti Andreæ prope portam Saturinam. Et de sub Theopolitana ciuitate, Paulus monachus ambassiator monasterij Maronis, Seuerianus presbyter & archimandrita monasterij Zoaræ de Thermis Syrus, Cassisa presbyter & archimandrita monasterij Lucæ Syrus, Simeones diaconus & ambassiator Iacobi, Ioannes diaconus & ambassiator Theodori, Stephanus presbyter & prior monasterij Euxerij Syrus, Ioannes presbyter & archimandrita monasterij domini Thomæ Syrus, * Thomas presbyter & archimandrita monasterij Aaron Syrus, * Photinus monachus & ambassiator monasterij sancti Stephani, Theodorus diaconus & ambassiator ecclesiæ Erendilenorum, Sergius presbyter & periodeutes. Qui omnes pro se faciunt & pro alijs. Item & de sanctis Christi veri Dei nostri locis. † Dometianus presbyter & archimandrita monasterij sancti ac beati Martyrij, *Isichius presbyter & archimandrita monasterij beati Theodosij, Cassianus presbyter Lauræ beati Sabbæ, Dominicus presbyter & prior Pyrgiorum Iordani, Nestabus presbyter Lauræ beati Firmini, Terentius presbyter nouæ Lauræ, Leontius monachus, Prior ac προτηρήτης, vicarius totius eremi, Traianus presbyter Pyrgiorum Iordani, Polyeuctus diaconus monasterij beati Theodosij, Theodorus diaconus & monachus nouæ Lauræ, Cyricus diaconus & monachus ipsius nouæ Lauræ, Anastasius diaconus monasterij beati Martyrij, Mamas monachus eiusdem monasterij, Ioãnes monachus eiusdem monasterij, Iulianus monachus monasterij beati Theodosij. Qui omnes faciunt & pro seipsis, & pro suis monasterijs, ac pro omnib* monachis, qui sunt in eremo sanctæ ciuitatis. Iordanes presbyter de Petra, & pro omnibus ibidèm monachis. Theonas presbyter montis Sinai, & ambassiator mõtis & ecclesiæ Faran & Lauræ Raithæ, pro omnibus ibidèm monachis. Strategius diaconus & monachus monasterij beati Ioannis, pro omnibus monachis, qui sub Scythopoli sunt. Sanctissimus archiepiscopus dixit: In primo ordine edoceri volumus à circunspecto Theodoro causam, propter quam ad nos venit. Theodorus circunspectus tribunus, notarius & referendarius pijssimi domini nostri, dixit: Præsentes venerabilissimi monachi supplicationes porrexerunt diuinissimo ac serenissimo & victoriosissimo Imperatori nostro, & ipsas sanciri Imperium suum dignè iudicauit, & me accipere, ac portare ad vestram

*κατρὸς τὸ ἐκτεθέμενον

Eleutheri

*Theonas

*Faustinus

strum sanctitatem, docereque venerabiles monachos, vt cùm vos edocti eritis, quæ ab ipsis facta sunt, canonicè formetis ea, quæ vestræ beatitudini videntur benè habere. Has itaque cùm ad manus habeam, vestræ beatitudini porrigo ad legendum.

Sanctissimus archiepiscopus dixit: Supplicatio venerabilium monachorum porrecta pijssimo & Christo amantissimo Domino nostro, & susceptа, fiat manifesta. Et accipiens Acacius venerabilis diaconus & notarius, legit: Colendissimo, pijssimoque ac potentissimo Iustiniano Augusto, Supplicatio ac deprecatio Mariani monachi & archimandritæ monasterij beati Dalmatij, ac Primatis venerabilium monasteriorum vrbis regiæ, & ipsius archimandritarum, necnon & archimandritarum & monachorum Hierosolymitanorum, & sancti montis Sinai, ac secundæ Syriæ in ipsa congregatorum.

Prou.8.b

DEVS magnus & mirabilis, per quem reges regnant, & potentes terræ dominãtur, præsciens præsentia & futura, conspexit Deo dilectum cor vestræ pietatis, & solus tales in his cogitationes scrutari valens, & videns præcipuum zelum pro recta fide, & diligentiam quæ fieri debet pro statu, q nunc est in sanctissimis ecclesijs, adduxit ad imperialem sedem vestram serenitatem: volensque ostendere in vobis omnibus suum iudicium ἀπροσωπολήπτον, id est, sine acceptione personarum, proposuit ad manifestum vestram bonam operationem, quam die ac nocte pro ecclesiastica pace & honore ac cultu rectæ fidei, ac sanctorum patrum facitis, & pro eleemosyna, quæ est proxima charitati: nam fidelibus eleemosynis expurgari peccata didicistis. At hoc boni consilij opus dissipare prompti Anthimus, Seuerus, Petrus, ac Zoaras, & qui similia his saturbationes ecclesijs facere non cessârunt. Terram quidem ac ciuitates sanctorum, & aliorum quorundam sanguine contaminârunt, tumultus concitantes: aerem verò & audientium aures anathematizationibus contra sanctos inquinauerunt. Demùm verò irruerunt in hanc regiam ciuitatem, & altaria prophana, & baptisteria aliena in oppositum veri altaris, & sancti fontis, in multis claris locis ipsius ciuitatis, & in suburbijs, & in proprijs domibus fixerunt, & inquà in ipsis facere non cessant, alios in domibus corrumpendo, & iuxta Apostolum capriuando in ipsis simpliciores addiscentes, & nunquàm ad cognitionem veritatis venire valentes. Quod autem maius malum est, & nobis intestinum, Anthimus, qui aliquandò ordinatus fuit episcopus Trapezuntius, (iste enim ex multo tempore propriam ecclesiam derelinquens, & fictam vitam continentiæ assumendo, cum prædictis hæreticis conuenticula placita faciendo, & dicendo omnia æqualia, quasi perpetrando errorem hæreticum *similem illis: (quasi dicat, potuit & iam non potuit) conatus est per illorum coniunctionem, sedem ipsius ciuitatis subripere contra omnes Ecclesiasticos canones & leges. Quia igitur catholicæ Ecclesiæ omnes alumni, & de prædicti Anthimi iniquitate, & violenta promotione aliorum iniquorum virorum, qui Deo & nobis molesti esse non cessauerunt, vos pijssimi, valentes ipsos extrà ponere, tamen canonicum iudicium à Romano pontifice in ipsum Anthimum, & in prædictos hereticos benefaciendo audire voluistis, illo persuasi, qui dicit: Interroga patrem tuum, & annunciabit tibi: seniores tuos, & dicent tibi. Et Apostolo dicente: Obedite ducibus vestris, & subditi estote. Ipsi enim vigilant pro animabus vestris, tanquàm rationem reddituri. Misit itaque Deus huic ciuitati Agapetum, qui verè ἀγάπητος, id est, dilectus à deo & hominibus, pontificem antiquæ Romæ, in depositione Anthimi & prædictorum hæreticorum, tanquàm olim Petrum magnum Apostolum Romanis in depositione Simonis * Cretiani. Iste ergò honorabilis vir, sciens per libellos plurimorum nostrorum ea, quæ iniquè contra Ecclesias præsumpta fuere, ea ipso visu semèl accipiendo, neq; ad visum suscipere voluit Anthimum, furentem aduersùs canones, sed hunc iustè eiecit de sacerdotali sede ciuitatis suæ & coopitulante & coadunato catholicæ fidei & diuinis canonibus vestro Imperio, præfecit ipsi ecclesiæ sanctissimũ Mennam, rectæ fidei & vitæ pudicæ, ac honestæ conuersationis, & infirmantium sibi in iniungenda dispensatione approbatissimũ. Præterea, rursùs de Anthimo, & de alijs hæreticis porreximus libellos, & episcopi Palæstini in ciuitate congregati, & alij Orientales, & ambassiatores aliorum pontificũ, & nos ipsi postulauimus Anthimum episcopum Trapezuntium, quæ perpetrauit, facere per libellum nota sedi Apostolicę, & liberare seipsum ab omni hæretico errore, & proficisci ad ecclesiam Trapezuntinam: aut si hoc nõ velit, finaliter condemnetur, & omni dignitate sacerdotali ac operatione nudetur. Sic fecit sanctus Cęlestinus contra impium Nestorium, qui seipsum tali condemnationi subijciendo, partem cum hæreticis accepit. Et hos quidem proprijs ecclesijs præmunit, hæreticos verò aut canonicè ad Ecclesiã venire, aut cessare decæterò ab insidijs contra ipsam, conuenticulis ac parabaptisterijs, & persequi de hac ciuitate, & qualibet alia, tanquàm deuastatores ac insidiatores, non solùm sanctissimarum ecclesiarum, sed & etiàm ipsius politiæ à vobis benè sancitæ. Hæc volumus ipsum afferre ad cognitionem vestræ pietatis, vt per ipsam ad finẽ deducan-

Deut.32.

Heb.13.

Niceph. Eccl. Hist. lib. 17. cap. 9.

*Zoticꝰ

Deut.3.d Deut.3.d

1.Tim.4.b

ducuntur, quæ à nobis petita sunt. Has verò petitiones nostras iustas præueniens prædictus sanctissimus vir, cùm Anthimus seipsum manifestum constituerit, simul cum prædictis hæreticis condemnauit, & omni dignitate sacerdotali & officio nudauit, & omi episcopatu & orthodoxo nomine vsq; ad pœnitentiam eorũ, quę deliquit, & misit vestrę pietati libellos nros, vt q̃ in ipsis sunt, per vos ad finem deducantur. Sic enim opportunè assumptus est hic honorabilis vir à dispensatore nostro Deo, & additus est patribus suis, & bonum certamen certauit, & cursum perfecit, fidemq; seruauit. Obtestamur itaq; vestrum imperium (licèt temerarium quid faciamus) per magnum Deum saluatorem nostrum Iesum Christum, qui protegat honorabile Imperium vestrum, & omnem inimicum, & hostem propter vestrã rectam fidẽ vobis subijciat, non contemnere iustum iudicium prædicti sancti viri, sed ipsum exequi, & Ecclesiam DEI ac totum mundum liberare à peste Anthimi & prædictorum hæreticorũ. Nam sancto viro Agapeto in præsenti vita existente, post Deũ ad vestram pietatem respiciente, hæc finem à vobis accipere expectauimus. Implendo itaq;, quæ ab illo iustè ac canonicè iudicata fuêre, & per vestram generalem sanctionem ipsa confirmando, taliaq; decæterò præsumi interdicendo, illius beatam animam coletis. quæ cùm Deo proximior sit, eò quòd vinculo terræ & carnis huius soluta sit, & fiducia ex proprijs bonis operibus adepta, pro pace & salute vestræ pietatis intercedit. Vos autem cum Dauid ad Dominum, cum fiducia *clamãstis: Nonne qui oderãt te domine, odio habui, & super inimicos tuos tabescebam? Perfecto odio odiui eos, & inimici facti sunt mihi. Timendum enim est, pijssime Imperator, nè propter multam dilationem illud Israelitici populi patiamur & nos, in medio habentes ab omni sacerdotio anathematizatos: qui quoniã in medio habuit Achan & Ionathan, in scientia & ignorantia seipsos anathemati subijcientes, in periculo fuit totaliter perire, licèt ignoraret, q̃ in medio haberet anathema. Non ergò sustineatis Christianissimi Imperatores tale malum contemnere, sed * vtimini zelo ad recognitionẽ Dei, & his quæ ipsius sunt, illud adimplentes, quod scriptum est: Ventilator impiorum, rex sapiẽs. vt cum Dauid, & Iosia, & Elia, ac Agapeto, q̃ maximè zelauerunt pro DEO, partem vos habeatis, in præsenti quidem sicut & illi, & sub scabello pedum omnes inimicos vestros subijciat: in futuro verò cum illis æternum regnum tribuat, qui promisit & in isto centuplum, & in futuro seculo diligentibus vitam æternam donare.

*clamate: Psalm. 138.

Iosuæ 7. 1.Reg. 14.d

* χρήσασθε

Prou. 20.d

Matth. 19.d

SVBSCRIPTIONES.

MArianus diuina miseratione presbyter, & archimandrita, & primas venerabilium monasteriorum huius regiæ ciuitatis, cum vniuersis venerabilissimis archimandritis, qui vnà mecum supplicârunt, de consensu omnium subscripsi & porrexi. Hesychius diuina miseratione presbyter & monachus monasterij beati abbatis Theodosij, locum tenens Sophronij presbyteri & archimandritæ ipsius monasterij, & primi totius eremi Hierosolymorũ, cum omnibus his, qui mecum missi sunt, archimandritis & monachis Hierosolymitanis ad hanc regiam vrbẽ, qui faciunt pro omnibus archimandritis & monachis, qui habitant ipsam eremum & tres Palæstinas, qui vnà mecum supplicârunt, subscripsi de consensu omnium, & porrexi. Theonas Dei miseratione presbyter & ambassiator sancti montis Sina & eremi Raithæ, ac sanctissimæ Ecclesiæ de Pharan, faciens pro omnibus suprà scriptis, supplicaui, & subscribens porrexi. Paulus Dei miseratione diaconus, & ambassiator venerabilis monasterij beati Maronis, principalis venerabilium monasteriorum secundæ Syriæ, missus huc ab omnibus venerabilibus archimandritis & monachis ipsius regionis ad vestram pietatem cum supplicationibus ipsis, quas extenderunt contra subscriptos hæreticos Acephalos, faciens pro omnibus prædictis archimandritis & monachis, supplicaui, subscripsi, & obtuli. Sanctissimus archiepiscopus dixit: Peto quidem, cùm circunspectus Theodorus referendarius iam aduenerit, dicant præsentes monachi, si * qui plùs decere voluerint. Venerabiles monachi per Marianum venerabilem primatem porrexerunt * doctrinale, id est, instrumentum reformationis. Quod cùm accepisset venerabilis Christodorus diaconus, notarius & secretarius, legit: Epiphanio sanctæ memoriæ archiepiscopo huius regiæ vrbis, in pace vita functo, Anthimus, qui aliquandò ordinatus fuit episcopus Trapezundarum, magnitudinem & dignitatem sacerdotij, non spiritualem animarum diligentiam esse putauit, sed quendam ciuilem principatum, & propterea maiorem appetens, iam multo tempore derelinquens propriam ecclesiam, & ciuitatẽ appræhendens, tanquàm quædã plaga Aegyptiaca, vitamq; fictam ipsius figuratæ continentiæ omnibus ostendens, cum hæreticis hic nidificantibus conuersatus est, similia quoq; illis hæretica furta largiendo, & placita illis faciendo & dicendo, voluit adulterinè subripere sacerdotalem sedem ipsius ciuitatis, contra omnem æquitatem Ecclesiasticam & canones. Quoniam ergò circa * ambo peccare visus est, & circa diuinos canones, & circa rectam & immaculatam fidem, & sanè sciamus nos defensionem Diuinorum canonum conuenire solùm

* quæ

* Iubente

solùm sacerdotibus, rectæ verò fidei nõ solùm sacerdotibus, sed & omni Christiano orthodoxo: quæ de ipsa salua sunt, hunc interrogauimus, non semèl, non bis, sed multotiès, rogantes ipsum cõfiteri ea, quæ contra Eutychẽ à sanctis patribus decreta sunt, & maximè, qui in sancta œcumenica synodo Chalcedonensi conuenerunt, & à beatissimo papa Leone, videlicet Dominũ nostrum Iesum Christum esse in duabus naturis indiuisibiliter, immutabiliter, inconfusibiliter, & inseparabiliter, & simul condemnare & anathematizare cum Nestorio & Eutyche etiàm Dioscorum episcopum Alexandrinum, patronum & defensorem impietatis Eutychis, & qui omnium malorum causa fuit, & condemnatus ac anathematizatus fuit cum Nestorio & Eutyche à prædicta sancta synodo Chalcedonensi. Ipse verò propter excogitatum consilium contra Ecclesiam, imbuens oculos proprij sensũs, & vnum solùm propositum habens, (cùm semèl transcenderit ostium mandræ ouium Christi Dei nostri) ouile lupus tradere, repulit nostras cogitationes & exhortationes, & oblitus est veræ promissionis Domini de ipsius Ecclesia, Quoniam portæ inferi non prævalebunt aduersùs eam: & illius scripturæ, quoniam consilium, quod consuluistis, dissipabit Dominus: ideò Dominus Ecclesiæ suæ donauit illud * semper inexpugnabile aduersùs hæreses, excitando spiritum Agapeti Romani pontificis, & iam Dei voluntate appræhendit ciuitatẽ ipsam. Et cùm * cognoscat per multorum libellos & nostros ea, quæ iniquè præsumpta fuêre aduersùs Dei Ecclesiam, neque ad Dei visum semèl susc ipere voluit Anthimum furentem contra diuinos canones, neq; participare secum in communione diuina, sed iniuriam sacrorũ ac diuinorum canonum, atq; etiàm Catholicæ fidei vindicans, hunc extrà posuit de sacerdotali sede, quam adulterinè & iniustè ascendit, fidelissimo ac pissimo Imperatore nostro catholicam fidẽ, & diuinorum canonum authoritatem adiuuante. Vestram verò beatitudinem in fide recta desuper & à principio approbatam, ac in recta & honesta conuersatione atque vita pudica, infirmantium ministerium ipsi committendo, in pontificem ordinauit ipsi Ecclesiæ, secundùm electionem & sententiam pijssimorum Imperatorum nostrorũ, & venerabilis cleri huius sanctissimæ Ecclesiæ, ac Christo amantissimorum virorum in diuersis dignitatibus & principatibus existentium, & nostram, & pariter omnium fidelium Christianorum. Cùm ergò oportuit, elatum in hæresi non dominari alteri Ecclesiæ, aut doctoris nomen circunferre, qui omninò addiscere noluit à sanctis patribus, quę ipsum oporteat populo tradere: meritò de isto libellos porrexim⁹ prædicto sanctiss. Agapeto, rogantes, aut, notum libellũ Apostolicæ sedi prædicto Anthimo porrigente, liberare seipsum ab omni hæretico errore, & posteà sic (si approbabit prædictus sanctus vir) mittere eum ad ecclesiam Trapezundarum: aut si hoc facere nõ vult, cum hæreticis condemnetur, qui similiter cum ipsis vitam degere prætulit, quàm cum ecclesia sua: & alter pro ipso prædictæ ecclesię ordinetur, quæ diù episcopo viduatur. Has nostras iustas petitiões cùm suscepisset prædictus sanctus vir in literis quidẽ commendaticijs ad sanctissimos põtifices pro vestra sanctitate, quia obscurum seipsum cõstituit prædictus Anthimus, nudauit ipsum episcopali nomine, atq; etiàm catholico, hoc est, orthodoxo, quoadusq; confitebitur omnia, quæ tradita sunt à sanctis patribus. Nostros verò libellos destinauit pijssimo Imperatori nostro, vt, quæ in ipsis petita sunt, effectui tradantur per suam pietatem. Opportunè verò sic adeò sapienter nostra dispensante, assumptus est iste honorandus vir, & patribus suis additus est, plenus spiritualium desideriorum, qui aduersùs lupos pro ouili summi pastoris Christi Dei nostri pugnauit, & fidelis seruus in talento credito demonstratus est, sinè * acceptatione personarum dispensator, in tempore vnicuiq; dans tritici mensuram. Nos itaq; post illius beatã obdormitionem compendiosum finem his, quæ mouentur, imponere festinantes, cùm supplicationes porreximus pijssimo Imperatori nostro, & recapitulauerimus, quæ in prioribus libellis erãt, rogamus & obsecramus suam pietatem, exequi iustam in istos condemnationem S. Agapeti. Sua ergò pietas in hoc saltem fideliter mota, & quæ ad ecclesiasticum statum conferunt, canonicè terminari volẽs, huiusmodi supplicationes misit vestræ sanctitati, vt, quæ videntur sacris ac diuinis canonibus, in prædicto Anthimo sententientur.

Matth. 16.c

Iob 5. b

* cognoscet

* exceptiõe Luc 12.d

SAnctissim⁹ archiepiscop⁹ & sancta synodus dixit: Quia præsentes sanctiss. episcopi antiquæ Romæ, & Deo amantiss. diaconi sedis Apostolicę audiuerunt, quę lecta fuêre, & de porrectione dictorum libellorũ, & de synodalibus epistolis sanctę memoriæ Agapeti, quæcunq; de his sciunt, manifesta facere dignentur. Et legit vocem Minas venerabilis lector Apostolicæ sedis antiquæ Romæ, & secundicerius notariorum, quæ sic habet: Reuerend. episcopi & venerabiles Apostolicæ sedis diaconi, dixerunt: Quoniam à sanctæ memoriæ patre nostro papa Agapeto, monachi diuersorũ monasteriorum porrectis supplicationibus venientes petiérunt, si quid ab ipso patre nostro de Anthimo quondàm episcopo Trapezuntio in synodalibus epistolis contineretur, ideò, quòd pro ordinatione sanctiss. Mennæ archiepiscopi huius regiæ vrbis diffinitum est

præ manibus habentes, dedimus ad legendum. Sanctissimus archiepiscopus & venerabilis synodus dixit: Quę producuntur, legantur. Et accipiēs venerabilis Acacius notarius & diaconus supplicationes, quę ex persona monachorū, & ex persona Deo amantissimorum episcoporum, legit.

DOmino nostro sanctissimo & beatissimo archiepiscopo antiquæ Romæ, & œcumenico patriarchæ Agapeto, Marianus presbyter & primas monasteriorum regiæ ciuitatis, & cæteri archimandritæ eiusdem, & archimandritæ ac monachi Hierosolymorum, ac Orientales in eadem synodo congregati. Eos, qui sanctas dei ecclesias opprimunt, considerantes, & inimicos Dei quotidiè aduersùs eam scribere conspicientes, lamentationem diui Gregorij in his Gregorius. prooemium facimus, opportunè ad vestram beatitudinem dicentes: Visa est cura DEI penitùs dereliquisse præsentem vitam, quæ temporibus ante nos Ecclesias custodiebat. Et iam tantùm cuiuslibet anima immersa est à calamitatibus, vt equidem proprios dolores vitæ nostræ non in malis esse putetur: Tot & tanta sunt communia mala Ecclesiarum, ad singula respiciendo: quorum nisi aliqua in præsenti tempore fieret diligentia ad reformationem, ad omnimodam desperationis confusionem paulatim perueniretur. Cùm multis itaque modis iam hæc enarrauerimus, nō minùs verò & nunc magnas & incredibiles insidias, aduersùs DEI Ecclesiam factas, multiplicauimus. Schismatici & Acephali, qui à furia Dioscori & Eutychis descenderunt, nescimus, quis eos ad amentiam mouerit, quòd veluti quadam audacia freti, suo proprio morbo triumphant, synagogas facientes, & parabaptismata innouantes, & tanquàm ex euersione hoc facientes, * & nomen Episcoporum sibijpsis in locis nostris diffamantes apertè ingruescunt, & licenter omnia audent: non contra Ecclesias solas, non contra alumnos Ecclesiæ, sed etiàm contra ipsum pijssimum Imperatorem nostrū, & vestrum honorabile caput, sicut tanta prædictorum insania vestræ beatitudini manifesta fuit. Nam venientes ad quandam domum, figuram oratorij habentē, in qua monachi quidam de iniquo contubernio illorum habitant, imaginem pijssimi Imperatoris furia * execantes *excæcātes, illud patris eorum diaboli fecerunt, qui cùm non posset contra creatorem, aduersùs figmentum suam ostendit furiam: Irruit enim vnus ex eis, qui in malis excellens est, Isaccius *Persus, qui magia quadam vtens, seducit corda volentium ab eo decipi, & in vrendo καυστήριοσ, vsq; Veronam ad quinquaginta dies: quia consecrati istius, qui hortantur ipsum facere hæc ad corruptionem & deceptionem simpliciorum, diffamant, percussit virga imaginem, dicens quædam contra caput veri & orthodoxi Imperatoris nostri, immò verò contra Deum, propter * quem imaginem percussit, *quæ quæ nec aure perceptibilia, nec mente suscipta sunt: & virga inibi verbersdo confracta est, & tanquàm exafluens aliquid aliud inhonoratiùs facere volens, in imaginem veri Dei, dilacerauit tunicam inscriptā, & quod ex ipsa ab eo dilaceratum fuit, igni tradidit. Quid igitur non saltem contra fecisset orthodoxum Imperatorem, si hunc cum potestate habuisset in manib⁹ iste violentus & irrationabilis vir, vbi nec tunicæ *scriptę inanimatæ pepercit? Iam illud prophetæ ad Deum, & ad vos, ac ad pijssimum Imperatorem nostrum ἀπολελογόμενον, dicere Abac. 1.a conuenit: Vsquequò clamabimus, & non exaudietis? iniuriati clamabimus ad vos, & non saluabitis? Si enim, qui hæc sapiunt & faciunt, simul nobiscum omni tempore ac modo degere permittūtur, considerate beatissimi, quòd nobis non occurrentibus his, quæ illi sentiunt, neq; istorum ebrietate ἀναπεπλημένησ diminuta, ipsos accipere potestatem congregandi, aut ipsos permittere talia audere, nihil aliud est, quàm veriores putare, quàm dogma nostrum, & iniquiores ac violentiores efficere contra nos. Si enim illi tanquàm piè sapientes, docere ficut sentiunt, & prædicare cum fiducia dogma suum permittuntur: manifestum est, *λόγον quòd reprahensa est Ecclesiæ * ratio, cùm apud eos veritas sit. Nam duas contrarias rationes, veras esse de eadem re, natura non habet, vt inquit magnus Gregorius. Quoniam igitur ex hac causa in multas domus eorum, qui in excellentia sunt, intrant, & indecentia faciunt, captiuantes mulierculas 2. Tim. 3.c quasdam peccatis coaceruatis, quæ varijs ducuntur desiderijs, & semper addiscunt, & nunquàm ad cognitionem veritatis venire possunt: verùm etiàm in ipsis proprijs domibus & suburbijs altaria & baptisteria erigunt in oppositum veri altaris & sancti fontis, & omnia simul contempserunt propter attributum eis patrocinium, ab his, qui in domo Domini, & aliquo alio modo potentes sunt, nolite pati, beatissimi, non vti solita fiducia ad reformandum tantum malum: sed sicut priùs contra Anthimum insurrexistis, & lupum, qui conabatur cooperiri per pellem ouis, & transcendere ostium Ecclesiasticorum ordinum, sanctionum & canonum, & qui latrocinanter mandram ouium transcenderat, pelle denudâstis, & ipsummet demonstrâstis, ac procùl à mandra expulistis: sic & nunc iterùm vigilate, & ostēdite pijssimo Imperatori nostro, quòd nullum lucrum exierit (vt inquit diuinus Gregorius) studio reliquo suo circa ecclesias, si tale malum in destructione sanæ fidei per ipsorum fiditiam prævalebit, & permittatur adhuc isti ad corruptionem Ecclesiæ nidificare

dificare in domibus dominorum, & in proprijs, & iniqua in ipsis facere. Hæc quidem duntaxàt portamus, licèt incredibilia, & à diris doloribus incuruati, spem habentes ad clementissimum Deum, qui in tempore opportuno vestrum aduentum nobis ostēdit, *Cretiani *Zozimi quòd sicut Petrum magnum Apostolorum principem his, qui Romæ erant, in depositione Simonis * Soētici misit: sic & vos mittit in depositione & expulsione Seueri, Petri, & Zoaræ, & eorum qui similia eis sapiūt, & qui omnigenis honoribus circunfouentur ad inhonorationem Dei, blasphemiasq; ac electiones, dabit vobis potestatem, coopitulante vobis pijssimo & à Deo custodito Imperatore nostro, istos expellere de omni ecclesia tanquàm insidiatores, & violatores non solùm sanctissimarum ecclesiarum, sed & politiæ ipsius. Nam cùm hos ad suam malitiam conuenientia organa insidiator boni inuenisset, totum orbem terrarum commotum fecit, & sanctorum sanguine terrā contaminauit, & ciuitates iugulationibus & tumultibus turbauit. Expellite igitur istos. Scimus benè, si pijssimū Imperatorem nostrum, & ipsius Christo amabiles principes informatis, quòd communicant anathemati, in medio habentes anathema: sicut ostendit nobis antiqua scriptura in Achan & Ioz. 7.c 1. Reg. 14.d narthan, qui scienter & ignoranter incederunt in anathema: & hæc ignorando, in periculo fuerunt perire cum eis, quoniam in medio eorum fuit anathema: & si *commemoratis suo Deo amato atq; dilecto Imperio adducere Deo eos, qui ab ipsis à recta fide abducti sunt: & si hoc non valeat facere, insidiatores Ecclesiæ repellantur. Non enim latuit tuam beatitudinem, quòd quāquàm pijssimus Imperator noster mandauerit, nō reconuenticulare, neq; rebaptizare, Zoaras tamen tale præceptum despexit, & parabaptizauit in die Paschæ non paucos: inter quos erant pueri eorum, qui permanent in domo herili, sicut depositi ille, qni ab ipsis gratia Dei potuit euadere & aufugere, & ad Dei Ecclesiam refugere. In alijs quoq; locis & domibus in excellentia existentium, hæc & similia istis facta fuerunt. Verùm semper *ἐνέκοψαν isti soli DEI Ecclesiam perturbauerunt, & contristauerunt: & nos vsq; ad istud, fletum vtiq; *continuimus. Sed quoniam & ab his, qui intùs iam esse vidētur, ac in ordine ponPsalm. 54. tificum existere, omninò expugnatur, tempus est dicere de eis illud Psalmi: Si inimicus maledixisset mihi, sustinuissem vtiquè: & si, qui me odit, magnificāsset, absconditissem me vtiq; ab eo: Tu autem homo æqualiter animate, dux meus & cognitor meus, qui in idipsum dulcorāsti mihi escam, in domo Dei ambulauimus cum consensu. Tales fuerunt nonnulli commorantium in magna & regia vrbe prima ciuitatum, nomen quidem patrum portantes, totaliter autem sicut lupi rapaces: quorum maximè existit Anthimus Trapezūtinus, & alij aliarum ciuitatum. Isti enim, & similes huic ex hæreticis Acephalis existentes, ac paululùm religionis pietatem dissimulantes, in Ecclesias se intruserunt, tanquàm quædam Aegyptiaca flagella, qui nullo modo proprijs ecclesijs vacare voluerunt. Et hoc solùm benè sapientes, vt nō deuastent sibi adiudicatas, aliud malè sapuerunt, degere in tanta multitudine in hac regia vrbe, vt multos sibi amplectantur proprio barathro. Instituit enim prædictus Anthimus non Euangelicam, sed fictam vitā, vt finis probauit: & relinquens Ecclesiam Trapezundarum sibi creditam, transcendit in aliam istius ciuitatis ante hos proximos annos, ostentando omnibus configuratam continentiam suæ politiæ, & acquisitam ex his faciens pietatem. Cùm ergò & hanc subripuerit, potuit & imperialia ibidèm induere, vt augere videretur subdolosam opinionem vitæ suæ. Conuersatusq; est multo tempore cum hæreticis ibidèm nidificantibus, placita illis faciendo & dicendo, videlicet hæreticam furiam similem eis committendo. Cùm autem vidit sanctæ memoriæ Epiphanium in extremis iacentem, machinatus est quid corruptum, quod contra propositum ipsius excogitauerat. Vt enim conaretur omnibus ibidèm præbere dolū suæ longæ præstolationis, illud, quod multùm incertum est, & solùm prudentioribus suspicandum, ad certum & inuitè afferre conatus est. Ante enim multum tempus præcogitauit adulterium & raptum huius imperialis ecclesiæ. Hic ergò potuit, per illorum cōtubernium, & venerabilem sedē huius ciuitatis rapere, & in tantam diœcesim adducere, cùm proximā neglexerit ecclesiam, & viduā ac sinè viro eousq; ipsam derelinquēdo, ex quo dolum suæ fictę conuersationis perspicuum omnibus ostendit. Itenim cùm paruā ecclesiam susciperet superbiuerit, statim in tantam & incomparabilem illi ecclesiam seipsum prouexit, tanquàm sufficientem existentem ipsius curā habere. Quia igitur iste iustè à vobis punitus fuit, & de sede huius regiæ vrbis electus, & fidelissimus Imperator noster iustam vestrā super hūc indignationem susceperit, ipso etiàm adiuuante diuinos canones & catholicā fidem, & nō vultis omnimodam huius perditionem, sed vt conuertatur, (imitamini enim Christū Deū nostrum, qui venit vocare nō iustos, sed pec Matt. 9. b catores ad pœnitentiā) & omninò paternis visceribus suscipitis, si recognouerit propriū peccatū, & conuertatur, adiuramus vestram beatitudinē (licèt audax qd faciamus) per sanctā & consubstantialē Trinitatem, ac per principē Apostolorū Petrum, & salutem ac victoriā pijssimi Imperatoris nostri, non contenere diuinos canones, qui ab isto pessundantur: neq; ecclesiā ei traditam, quæ ab

ipso despicitur: sed, sequendo in omnibus eos, quæ ante ipsam beatitudinẽ in sede vestra claruerunt, facere in ipsum, adhuc & nunc contra authoritatem canonum inualescentem, & qui prætulit vitam degere cum hæreticis, quàm cum propria ecclesia, ea, q̃ S. Cælestinus contra Nestorium liquet fecisse, assignando ei terminum, sicut & ille Nestorio, intra quem nisi occurrens prædictum libellum Apostolicæ vestræ sedi porrexit, ac vestræ beatitudini, & sanctissimo archiepiscopo vrbis regiæ, & à morbo hæretico seipsum liberauerit, atque ad Ecclesiam Trapezundarum sibi creditam proficiscat, diffinite sanctissimi, ipsum alienum esse & nudum ab omni pontificali dignitate atque efficacia, & seipsum submittere cõdemnationi prædictorum hæreticorum, & partem illorum accepisse: alterum verò pro isto, ecclesiæ Trapezuntinæ ordinandũ esse. Verùm, quoniam non solùm iste, sed & cæteri episcopi, clerici & archimãdritæ in magno numero, qui insidijs aduersùs Dei Ecclesiam vtũtur, & propter hoc solùm in hac ciuitate commorantur ei, & vniuersis Ecclesijs perturbationes dare nullo modo recusant: rogamus & vniuersos tales ad vos adduci, & exactiones promittere canonib⁹ condecentes, quippe & in prædicto Anthimo & istis omnibus, vigilante iusto iudicio canonum à vobis benè custoditorũ, vt paululùm refrigeretur nei Ecclesia, ab istis liberata: & cognoscant, qui ad pastoralem curã & clerum hoc modo venire volunt, quòd non in fine tacebit Dominus, sed euigilabit super tales pastores, super quos secundùm
Ezech. 34.a Prophetam exacerbatus est furor eius. Isti enim pascunt non oues, sed seipsos: & iudicium abominantes, & omnia recta peruertentes, ad nihilum posuerunt insidias, quæ fiunt contra Ecclesiam, & blasphemiam cõtra sanctos patres. Quam defendentes, beatissimi, suscipite nostram supplicationem, & potestatem vobis à Deo datam, in ipsos mouentes, purgate Dei Ecclesiam, & à lupis liberate, immittentes ipsis non pastoralem, sed disciplinatiuam virgam vestram. Nam etsi pœnitere, pmittunt, præterita vita ipsorum, quæ alio & alio tempore, & non veritate, commutatur, nõ permittit committere pastoralia eius, qui Ecclesiam DEI negauerunt: & hęreticis qui extra ipsam iustè cõstituti sunt, Seuero videlicet, Petro & Zoarę, & qui similia his sapiunt, super quos iudicium vestrum pijssimus Imperator susceperit, iamq; condemnatos ab Apostolica sede vestra, & ab alijs patriarchalib⁹ sedibus, nec non ab omni pontificio, cùm non patiantur canonicè venire ad Ecclesiam Dei, expelli ab omi publica & priuata domo, pijssimo Imperatore nostro ꝑ pace ecclesiarũ idem vobiscum sentientiante, cui omnis cura & studium, die noctuque de hac *re vltra oms

*causa

est: & cessare facere omnem turbationem ab ipsis factam ecclesijs, atq; omnem alienam doctrinam simul videre, beatissimi, & hortari DEO amatum Dominum nostrum, vt sanciat, sicut illa impij Nestorij, ità & illa Seueri mente capti animæ, corruptibilia conscripta, in sanctam Chalcedonensem synodum, & in thronum sancti patris nostri Leonis archiepiscopi blasphemantia igni tradere. Nam per ista dubiam fidem in animas simpliciorum facere studuit, & subsannari fecit apud gẽtes magnum & venerabile nomen Christianismi. Etenim huius gratia & Romam ad vos misimus, & vestrũ exoptatũ aduentum enunciauimus, & ipsum suscepimus. Tales à pijssimo Imperatore nostro ꝑmissiones accepimus, quòd ea, quæ à nobis canonicè sententiata sunt, sua pietas omni modo studet mandare executioni, & totum mundum deincèps liberare à temporali horum turbatione. Appellationes verò prædictorum ępiscoporum, clericorum & monachorum, tempore opportuno *denominabimus, exhibentes, quomodò hi quidem ea quæ Nestorij sunt, hi verò quæ Eutychis sentientes, ab vtraque parte diuellere Ecclesiã conantur.

*denominabimus,

SVBSCRIPTIONES.

¶Marianus misericordia Dei presbyter & archimãdrita, ac primas venerabiliũ monasteriorum, rogatus scripsi. Agapetus presbyter & prior monasterij Studij, rogatus subscripsi. Dioscorus presbyter & prior monasterij sanctæ martyris Euphemiæ, subscripsi. Agapius presbyter & Prior monasterij Thalassij, rogatus subscripsi. Paulus presbyter & prior monasterij Romanorum, rogatus subscripsi. *Antoninus presbyter & prior monast. S. Eusebij, rogatus subsc. Stephanus presbyter & prior mõast. Olympij, rogatus subsc. Anastasius presbyter & prior monast. Romanorum, rogatus subsc. Demetrius presbyter & prior monast. Phocæ, rogatus subscrip. Dominicus presb. & prior monast. Euphemij, rogatus subscrip. Zoilus presbyter & prior monast. Theodori, rogatus subsc. Iulianus Dei miseratione presb. & prior monast. Euphemij, rogatus subsc. Stephanus presb. & prior monast. Promoti, rogatus subsc. Zenon presby. & prior monast. S. Dei genitricis, in fonte, subsc. Alexander presbyter & prior monast. Calami, rogatus subsc. Dadas presbyter & prior de Caiuma, rogatus subsc. Rhodon presbyter & prior monasterij, Theodori, rogatus subscripsi. Gennadius presbyter & prior monast. Dominici, rogatus subsc. Zenobius presb. & archimandrita monast. Maronij in *Ficubus, rogatus subsc. Silas presb. & prior monast. *Heliæ, rogatus subsc. Paulus presb. & prior monast. Samuelis, rogatus subsc. Ioannes presbyter & prior mona. Theodori, rogatus subscripsi. *Cirion presbyter & prior

*Antonius

*Ficubus, *Syc

*Heliæ

or monast. Aegyptiorum de Cyracona, rogatus subsc. Basilius presbyter & prior monasterij de Cyracona, rogatus subsc. Ioannes presbyter sancti Thomæ Apostoli in illis Modesti, rogatus subsc. Marcus prior
*de Esteporis. monast. Theodori *disceptatoris, rogatus subsc. Hauianus presb. & secundarius Modesti Deo amantissimi presbyteri & prioris monasterij Lycaonorum, rogatus subscrip. Marinus presbyter & prior mõast. Paulini, rogatus sub. Theodorus presb. & prior monast. Tryphonis, rogatus subsc. Theoctistus presb. & prior monast. sanctæ Dei genitricis Mariæ prope sanctum Iob, rogatus subscr. Cosmas presb. & prior monaste. Studij, rogatus subsc. Petrus presb. & prior monast. *ϛαυρίᾳ Hierusalem, rogatus subsc. Alexãder presb. & prior monast. Abraamij, rogatus subsc. Eleutherius presby. & prior monast. sancti Dominici martyris, rogatus subscripsi. Tryphon presbyter & prior monas. Iob, rogatus subsc. Stephanus presby. & prior monast. de Consta, rogatus subsc. manu Iacobi diaconi, qui scripsit secundùm commissionem meam, & ego protendi propria
*Prodromij manu mea honorabilem crucem. Babylas presb. & prior monast. sancti Danielis exi-
*Eleutherius Stylitis in Stylo, & sancti Ioannis *in Paruo Profundo, & sancti Andreæ Apostoli prope Stylum, rogatus subsc. Ioannes presbyter & prior monast. Anastasij prope Agogum, rogatus subsc. *Anthemius presb. & prior monast. Neonis, rogatus subsc. *Ioannes presb.
*Mariæ prope Aeream cisternam & prior monast. Charisij, rogat⁹ subscripsi. Ioannes presbyter & prior monast. *Mara Phocas presb. & prior monasterij Ionæ, rogatus subsc. Cosmus presb. & prior monast. Eutychij Lycaonorum prope *vllam Matronæ, subscripsi. Timotheus presb. & prior monasterij Asterij, rogatus subscripsi. Polychronius presby. & prior monasterij Ethrij, rogatus subscripsi. Seuerianus pres*byter & prior* subscripsi pro ipso, cùm cõmissum sit mihi ab ipso. Stratõicus presb. & prior monasterij sancti Dometij, rogatus subscripsi. Andreas Dei miseratione presb. & archimandrita monasterij Romanorum, consentiens subscripsi. Martyrius presby. & prior monasterij Petri siue Valentini & Daudati prope sanctos Apostolos, rogatus subscripsi. Andreas presbyter & prior monasterij tacentis in venerabili domo sanctæ Dei genitricis prope sanctum Lucam, rogatus subscripsi. Marcus presbyter & prior monasterij sancti Cyrici, rogatus subscripsi. Iacobus presbyter & archimandrita monasterij Abibi Syrus, Syristi subscripsi. Atticus presbyter & prior monasterij Eucratadorum, rogatus subscripsi. Ioseph presbyter & prior monasterij sanctæ DEI genitricis in Lithostroto, subscripsi. Paulus presbyter & prior* subscripsi. Anastasius presbyter & secundarius monasterij sancti Philippi in Brephotrophio, subscripsi, eò quòd non adesset prior. Georgius presbyter & archimandrita monasterij Cyri, rogatus subscripsi. Dominicus presbyter & archimandrita monasterij Syriorum, rogatus subscripsi. *Cosmus presbyter & archimandrita monasterij Maximini, rogatus subscripsi. Elpidius presbyter & archimandrita monasterij Basiani, rogatus subscripsi. Polychronius presbyter & archimandrita monasterij *Cretensium, rogatus subscripsi. Paulus presbyter & prior monasterij sancti Erimonis, rogatus subscripsi. Eusebius presbyter & prior monasterij Simeonis, rogatus subscripsi. Zoticus presbyter & prior monasterij sancti Andreæ prope Saturniam portã, rogatus subscripsi, manu Marci presbyteri & secundarij, me protendente honorabilem crucem. Theodorus presbyter & prior monasterij sancti Laurentij, à me DEI gratia fundati, subscripsi. Domitianus presbyter & archimandrita monasterij Martyrij, & pro omnibus monachis, qui sunt in eremo sanctæ ciuitatis, subscripsi. *Isychius presbyter monasterij Theodosij, & pro omnibus &c. Cassianus presbyter beati Sabbæ, & pro omnibus &c. Dominicus presbyter & prior monasterij *de Turribus Iordani, & pro omnibus &c. subscripsi. Nestabus presbyter Lauræ sancti Firmini, & pro omnibus &c. Terentius presbyter nouæ Lauræ, & pro omnibus qui in eremo sunt, &c. Leontius monachus, prior & vicarius totius eremi, subscripsi, & pro omnibus &c. Trajanus presbyter turriũ Iordani, & pro omnibus &c. Polyeuctus diaconus monasterij beati Theodosij, & pro omnibus &c.

*Zosimus

*Criticorũ *Erticorũ

*Isychius

*Laurę Pyrgiorum

Theodorus diaconus & monachus nouæ Lauræ, & pro omnibus &c. Cyricus monachus & *diaconus ipsius nouæ Lauræ, & pro omnibus &c. Anastasius diaconus monasterij beati Martyrij, & pro omnibus &c. Mamas monachus monasterij beati Martyrij, & pro omnibus &c. Iulianus monachus Theodosij, & pro omnibus &c. Ioannes presbyter proprij monasterij in *Campestri, & pro omnibus &c. Theonas presbyter sancti montis Sinai, & ambasiator ecclesiæ Pharan & Lauræ Rhaitæ, pro omnibus monasterijs ibidèm, rogatus subscripsi. Strategius diaconus & monachus monasterij beati Ioannis, & pro omnibus ibidèm monasterijs subscripsi. Ioannes monachus monasterij beati Martyrij, & pro omnibus ibidèm monasterijs subscripsi. Paulus monachus & ambasiat. monast. B. Maronis secundæ Syriæ, subscripsi. Seuerianus presbyter & archimandrita monasterij Zoaræ de Thermis, Syristi subscripsi. Cassiasa presbyter & archimandrita monasterij Lucæ, Syristi subscripsi. Ioannes presbyter &

*presbyter

Universidade ... Biblioteca

archimandrita monasterij Cyri Thomæ, Syristi subscripsi. Symeonius diaconus & ambasiator monasterij beati Iacobi secundæ Syriæ, & pro omnibus &c. Ioannes diaconus & ambasiator monasterij beati Theodosij secundæ Syriæ, & pro his, qui in ea sunt monachi, subscripsi. Sergius pre-
*illustrator sbyter *lustrator sanctissimarum ecclesiarum gentilium Syriorum primæ prouinciæ, subscripsi. Stephanus presbyter & prior monasterij Euxerij, & pro omnibus &c. Ioannes presbyter & archimandrita monasterij Thomæ Syristi, subscripsi. Theonas presbyter & archimandrita monasterij Aaron Syristi, subscripsi. Photinus monachus & ambasiator monasterij sancti
*Maoza Stephani *Nanzæ Iamniæ, pro omnibus clericis & monachis ibidèm existentibus.

Theodorus diaconus & ambasiator sanctæ ecclesiæ Erendilenorum, rogatus subscripsi.

Epistola Orientalium ad Agapetũ.

DOmino nostro per omnia sanctissimo & beatissimo patri patrum, archiepiscopo Romanorum & patriarchæ Agapeto, ab Episcopis Orientalis diœcesis, & ab his, qui sunt sub sanctis locis CHRISTI DEI nostri, nec non ambasiatoribus & cæteris clericis in hac regia vrbe congregatis. Ex quo CHRISTVS Deus noster pro debitis nobis præmijs, propter ipsum in omni tempore, cum vera fidutia sua inuisibili ac terribili virtute diuulgatam confessionem super venerabile caput vestrum requiescere fecit, cùm sedem Apostolorum vobis, pater beatissime, commisit, & firmauit super firmam petram pedes
Matt.16.c vestros, & direxit gressus vestros, & impleuit os vestrum cantico nouo hymno DEO nostro, sperauerunt in Domino, secundùm psalmicum eloquium, clarificati à spirituali
Psal.36. splendore vestro, per quem tanquàm lucerna respiendens super sancto candelabro caliginem eorum, qui in tenebris sedẽt, & cæcos illuminâstis, & oculos mentis ipsorum aperuistis, & propterea confisi & credentes diuino eloquio dicenti, in tempore non timebit cor confugiens ad intellectũ, & experientia intellectûs cognoscentes, vos esse diligentes custodes thesaurorum apostolicorum, exossauimus modò Anthimum, habi-
2.Tim.3.a tum pietatis circunferentem, potentiam verò ipsius negantem, qui conuenientem sibi sponsam dimisit, & aliam contra diuinos canones accipere ausus est, cognoscentesq; & à DEO custoditum Imperatorem nostrum tanquàm CHRISTI discipulum, approbatam animam habere, & participem vobis huius boni operis fuisse, q̃ à primordijs regni sui vsque nunc studuit custodire omne corpus Ecclesiæ sanum, & perfectè integrum, & ab omni morbo hæretico liberum: & propter hoc statuit quatuor sanctas synodos in diuinis ac sacris initiationibus,

quandò fecit magna voce à sacris prædicatoribus prædicari, quæ fortificant corda fidelium, & hæreticorum compungunt, sperans ipse ex clementia secundùm naturam suam, & putans, quòd sicut eos, qui ex simplicitate errore subducti sunt, decet in tempore conuerti: sic & huius inuentores, immò diaboli discipulos, & nunquàm veritatem recognoscẽtes, iactũ hæreticorũ à principio præuidere & præmeditari rogamus, beatissimi, rememorati memorato ac à Deo custodito Imperatori nostro illam sacrã vocem, dicentem: Omnẽ abominatiõem odit Psal.118.
Dominus. quæ prima, media, & vltima est Seuerus facinorosus, qui contra Deum semper locutus est iniquitatem: & quandoquè Psal.72.
quidem Græcorum vanidicorum mysteria imbutus, ipsa honorauit, quandoquè verò Eutychis insaniam docuit, & in tota vita dixit benè valere in fide Christianorum, & appellationem Nestorij anthropolatræ ad decipiendum eos, qui in simplicitate paratas habent aures, suscipiẽdam excogitauit, euidenter illa illius dicendo, Nestorianosque vocabat magistros rectorum dogmatum, & nec illi pepercit, qui baptizauit ipsum, inualidisq; anathematibus impleuit totũ mundum, ac arroganter decernere ipse præsumpsit, & validiores sortitus est cũ his, qui adhærebant ei in ordinando *Sychiam contra prædictam sanctam œcumenicam Chalcedonensem synodum, & cõtra sacras ac Deo dilectas epistolas sanctæ memoriæ Leonis papæ, qui fuit illuminator & columna Ecclesiæ, quiq; firmauit fideles ambulare in recta semita, sicq; illud relinquetur diuinæ scripturæ dictum impleri: Et incidit in foueam, Psal.7.
quam fecit. Vndè dubitantes, quomodò ipsum propriè vocemus, idem cum gentib' sentientem, eiusdem opinionis cum Eutyche, eiusdemq; moris cum Nestorio, magis propria & insigni appellatione nominabimus ipsum ibidèm, cum veritate organũ diaboli vocantes. Prætereuntes igitur multitudinẽ eorum, quæ præsumpta sunt ab ipso, & sanguinem sanctorum virorum in *Eoa *seu Oriẽte
effusum ab Estasiasmeno Iudaico de *Fatria, tunc sub ipso militante, ac alia multò difficiliora prædictis, propter longã narrationem: supplicamus, sanctissime, cùm nunc sit tempus acceptabile, nũc dies salutis, clamamus, 2.Cor.6.
adiuua nos, & sanctas animas occisas, quas adstare cogitate prudẽter, & ostẽdere vobis, q̃ ꝓpter Christũ traditæ sunt morti à bestia multi capitis, nè rursùs ex sua oĩbus manife- Apocal.
sta mãgania & Manicheo errore, quò cõfidẽs iste iniqu' ausus est intrare mũdas regias aulas, cùm nullũ locũ debeat habere, aut barathrum conuersandi ad destructionem. Et cùm in præsenti pax donata sit omnibus fidelium Ecclesijs cum tantis laboribus & sudoribus vestris, ac Deo amantissimi Imperatoris nostri, parcentes ipsi extremitati animarum facientium conuentiones ad ipsum, & communicantiũ per interpellationem anathematibus contra ipsum prolatis: studete longè expellere illum pollutum & abdicatum, qui anathematibus scriptis, & apertiùs ab Apostolica sede vestra, & à tantis pontificibus, & in cælo ab angelis electis suis iam condemnatus est, qui secundùm euangelicã illã & diuinã vocẽ, cum iniquo & facinoroso alio Petro suo discipulo appellationem propriam vsque nunc mentiri non erubuit, & verba apostasiæ quotidiè loquutus est: necnon cum Zoara, qui omninò diuinam scripturam & omnem sacrum ordinem & Missam ignorat: sed cum audacia (nescimus vndè) sibi tradita pessundat ecclesiasticum ornatum atque statum, per conuenticula & parabaptismata, quæ quotidiè temerariè aguntur, cuius synagogam mulierculis, commessationibus, & ebrietatibus, luxibusque & adulterationibus deditis implet. Persuasimus autem & pijssimo Imperatori nostro, non permittere aggregari bestias sanguinis edaces cũ agnis, cùm clarè & apertè sciat illud diuinum Apostoli 2.Cor.6.c
dictum, Quòd nulla participatio iustitię est ad iniquitatem, vel cõmunicatio lucis ad tenebras, vel pars fideli cum infideli. At verò
*nos si ea, quæ ab Isaccio Persa nunc perpetrata sunt, sinè lachrymis dicere *non valemus, non est possibile, neque metum abijcere, si narrare volumus, quæ suis iniquis manib' ille facere non horruit. Nam in quodam diuersorio reposita honorabili imagine præsentis pijssimi Imperatoris, prędictus scelestus & arrogans vir, tanquàm certans, & secundùm nouiorem modũ dicendi blasphemauerit, diuinum extendens baculum, in quo inhonoratam senectutem suam firmare fingit, implensque simulatum stellionatum in conspectu eorum, qui ab ipso seducti sunt, percutiebat sinè venia similitudinẽ Christo amantissimi Imperatoris, hæreticum denominando sic DEO vnitum, &
Ignominia Imperatoris imagini illata. ab ipso custoditum, & veritatis prædicationem custodientem. Nec à furore cessauit, donec diuisit tunicam habentem nobilem eius effigiem, & partem pro se tenuit, quam & igni traditam, totam exterminare non valuit. Nam conseruata fuit à meliori prouidentia, in redargutionem manifestam & notam homicidialis temeritatis, & maioris omnibus accusationibus. Testes fuerunt viri (sicut nouistis, sanctissime) manifestam veritatem aduocatam habentes. Quoniam igitur præter opinionem hæresiarchæ submutauerunt eorum deiectionem, quæ cum ignominia debebat esse, & ante tempus multum dederunt audaciam
Locus ab... habitandi in regalibus cellis, his qui per alienum modum DEVM negant multis designatis & enumeratis ipsis nomen fictæ orthodoxiæ, & periculum est, fideles nun-

quàm ambulare in domo Domini cum cõsensu, tollite à nobis citò malos, offerte
*consuetè sacrificium hoc Deo & saluatori, pro conseruanda nobis bona defensione in futuro tremendo iudicio, liberum ab omni timore & hæretica trifluctuatione armatum ecclesiasticum conseruate statum confirmantes, rursusque exponendo iustissimo Imperatori nostro pias ac iustas sententias, contra ipsos priùs ab Apostolica sede vestra prolatas, statuendo per illas impia conscripta tradere igni, & habentes in publicum prodere, iuxta *immutationem eorum, qui zelant possidere Manichæa, & illa impij Nestorij, & Eutychis insensati, ac Dioscori patris & protectoris eorum. Sic enim euacuabitur omnis expectatio his, qui frustrà sperant in eis. Rogamus etiàm, sanctissimè, finem perfectum imponere diuinæ ac vestræ sententiæ contra Anthimum, paternis vestris decretis conuenientem, vt omne de medio extinguatur scandalum à paruulis in Dominum credentibus, & omnibus nobis. Custodiat Dominus sedem vestram ac pijssimi Imperatoris nostri, tanquàm dies cæli, qui Petri imitatores saluatis, & nos à tribulationibus saluâstis, eosque, qui nos oderunt, confudistis. *consuetũ *imitationẽ

SVBSCRIPTIONES.

Thalassius episcopus Berytiorum ciuitatis, rogatus subscripsi. Magnus episcopus *Beroëorum ciuitatis supplicando subscripsi. Ioannes episcopus Gabalorum, subscripsi Syriacè. *Aetherius episcopus Mariamniæ, supplicando subscripsi. Christophorus episcopus Porphyrionis, supplicando subscripsi. Archelaus episcopus Coryci, supplicando subscripsi. Dauithus episco. Cyresticensis, subscripsi Syriacè. Alexander episcopus quõdàm *Paraxiorum, nunc verò Iustiniapolitanus, supplicando subscripsi. Anastasius episcopus Iotapæ, supplicãdo subscripsi. Domnus episcopus Maximianopolitanus, suppl. subscripsi. Ioannes episcopus Zoororum, supplicãdo subscripsi. Magnus presbyter & ambasiator Theopolitanæ ecclesiæ, subscripsi. Heraclius diaconus & ambasiator eiusdem ecclesiæ subscripsi. Athanasius diaconus & ambas. ecclesiæ Tyri, subscripsi. Paulus lectorarius & ambas. ecclesiæ Tarsi, subscripsi. Thomas diaconus & ambasiator Ecclesiæ Iustinianopolitanæ, subscripsi. Agapius diaconus & ambasiator sanctæ ecclesiæ sacræ ciuitatis metropo. Euphratesiæ, supplicando subscripsi. Ioannes subdiaconus & ambasiator sanctæ ecclesiæ de Bostra, subscripsi. *Trofinius diaconus & ambas. sanctiss. eccle. Seleucianæ de Isauria, supp. subscripsi. Eusebi' diaconus & ambassi. sanctiss. eccle. *Amidanæ, sciens superiùs dicta contra Seuerum, Petrum, & Zoaram, ac Anthimũ, subscripsi. *Berœorũ *Pagrasorũ *Trophini* *Amiclenæ

Mareus diaconus & ambasiator sanctæ Ecclesiæ Eusebiæ, subsc. Simeonius diac. & amb. * Arcopolis sanctæ Eccles. Aegyropolitanæ, subsc. Sergius diac. & ambas. sanctæ Ecclesiæ Ptolemaidis, subsc. Cosmas monac. & amb. S. ecclesiæ Antaradenæ, subscr. Esaias diacon. & & ambas. Arethusianæ ecclesiæ, subsc. Iulianus diac. & hospitalarius eccles. Palmyrenę, subs. Ionas diacon. & ambas. Helenopolitanæ eccles. subs. Abraami diac. & amb. eiusdem ecclesiæ, subsc. Simeonius presbyter S. ecclesiæ Constãtiensis in Cypro, subscripsi. Ioannes lectorarius & ambas. ecclesiæ Seleuciæ Syriæ, sub. Martyrius lectorarius ecclesiæ in Beryto, supplicando subsc. Arseni lectorarius eccles. Mariamniæ, subs. Sergius presbyter & lustrator môast. Sandari, supp. subs. Simeonius diaconus S. Resurrectionis Christi, subscripsi. Anastasius presbyter & ambas. eccle. Cæsareæ, subs. Alexander subdiacon. & ambassi. eccle. Cæsarearum Palæstinarum, sub. Ioannes diacon. & amb. Eccl. Eleutheropolitanæ, subs. Theodosius diac. & amba. eccle. * Gazearum, subs. Pamphilus diacon. Ecclesiæ Neapolitanæ, subsc. Eunomius presb. & amb. eccle. Petri, subsc. Anastasius diaconus & amb. eiusdem eccl. subs. Victor diac. & amb. ecclesiæ Arcopolitanæ, subs. Silomenus lectorarius eccle. Tarsenæ, sup. subs. Et post lectionem libellorum Menas venerabilis lectorarius ac secundicerius notariorũ antiquæ Romæ, protulit actum synodalis epistolæ scriptæ à sanctæ memoriæ Agapeto, & legit per dictiones Latinas: Interpretationem autem legit Christodorus diaconus & notarius secretarius, quæ sic habet:

INTERPRETATIO EPISTOLÆ synodalis, scriptæ per literas Latinas.

Epistola Agapeti Papæ.

Dilecto fratri Petro Agapetus. Voluissemus quidem, fratres dilecti, ꝓpter coniunctionem nostræ charitatis, omnes Domini sacerdotes, iuxta apostolicã traditionem, irreprehensibiles inuenisse, & neminem aut per gratiam, aut per metum ab ecclesiasticis canonibus declinare: sed quoniam multa multoties subsequuntur, quæ pœnitudinem parere possunt, & dei misericordia delicta peccatorum vincit, & idcircò differtur pœna, vt reformatio locum inuenire possit, monere necessarium iudicauimus, & vt * assumpta decæterò impuaricata custodiantur. Oportebat enim, vestram charitatem memoré paternarum traditionum, neminem permittere prohibita facere: sed si quis audax apparéret, tota virtute resistere. Cùm itaque peruénimus ad comitatum serenissimi Imperatoris filij nostri, inuénimus sedem Cõstantinopolitanæ Ecclesiæ, contra omnem canonum honestatem, ab Anthimo Ecclesiæ Trapezúndarum episcopo inconuenienter vsurpatam. Cuius animam non solùm secũdùm istam partem, sed quod maius est, in confessione veræ fidei à perditione reducere desiderauimus: sed Eutychis errori insistens, ad viam veritatis redire contempsit. Vndè cùm ipsius in fide pœnitentiam isto modo expectemus, neque catholico, neque sacro nomine dignum esse sententiauimus, donèc omnia à patribus tradita, per quę veræ religionis fides & disciplina custoditur, & secundùm congruentem satisfactionem suscipiat. Cæteros verò similis contumaciæ ipsius & sententia Apostolicę sedis condemnatos, similiter vestra charitas aduertat quorum ipse seipsum participem fecit. Cõstantinopolitanę verò sedis iniuriam, Apostolica authoritate adiuuante, & adiutorio fidelissimorum Imperatorum emendabimus. Et supra modum quidem admirati sumus, ꝙ istud opus ità apertè contrarium decretis patrum vestra fraternitas non solùm ad notitiam nostram adducere neglexit, sed & reprehensibili consensu confirmauit. Sed regratiamur Deo, cuius spiritu mala ad melius vtplurimùm vertuntur, & paruę transgressiones ad vtilitatem & occasionem magni fuerint gaudij. Hoc autem pro excitando vestrę conspiritualitatis lętitiam significo, quòd Mennam fratrem & coepiscopum nostrum, virum multis laudum modis ornatum, prædicta Constantinopolitana Ecclesia episcopum susceperit. Cui licèt præter cęteros sereniſſimorum Imperatorum electio arriserit, similiter tamen & totius cleri ac populi consensus accesserit, vt &à singulis eligi crederetur. Etenim alicui neque sciętia neq; vita fuit ignotus, sed & fidei integritate, & sacrarum scripturarum studio, atq; etiàm piæ administrationis officio hic prędicta viri resplenduit opinio, vt ipsi tardiùs venire videretur, quo dignus erat. Et hoc dignitati suę addere credimus, quòd à temporibus Petri Apostoli, nullũ aliũ vnq; Orientalis ecclesia susceperit episcopum, nisi nostrę sedis ordinatum. Et forsitan vel ad demonstrationem laudis ipsius, vel ad destructionem inimicorum instans restanta peruenit, vt illis ipse similis esse videatur, quos in his quãdoq; partibus ipsius apostolorum primi electio ordinauit. Commune itaq; gaudiũ, fratres, pia exultatione suscipite, & quantùm vos Apostolicę sedis nostrę iudicium comprobatis, consueta referentis optiõe significate, habẽtes duplicẽ exultationis causam, & ꝙ mala sinè mora corrigant, & ꝙ his optata subsecuta fuerint, decæterò pcauentes, nè rursùs canõicis sanctiõibꝰ gd cõtrariũ p vos (quod nõ credo) fiat, vestro accedẽte cõsensu. cumq; sicut error q semèl peccauit, venia dignus est, sic frequẽs transgressio motum austeritatis deposcit. Deus in bona conualescentia te custodiat, frater bonorandissime.

* præsumpta

INTERLOCVTIO MENNÆ patriarchæ.

SAnctissimus archiepiscopus & tota synodus dixit: Non mirandum, si suas & nunc magna Apostolica sedes sequitur sacras sanctiones sanctissimarum ecclesiarum inuiolatas conseruando, & quæ rectæ fidei sunt defendendo, ac his, qui peccauerunt, clementem veniã tribuendo. Vndè & nos implentes ea, q̃ à sanctissimo papa in epistola synodali data fuere, & tempus pœnitentiæ ipsi dantes deputemus, & decernamus Vosporium sanctissimum episcopum Neocæsareæ metropolitanæ, & Acacium sanctissimum episcopũ metropolitanæ Pessinuntinæ, & Ioannem ac Theoctistũ presbyteros & defensores magnæ ecclesiæ, quæ hic est, & Zachariam sanctissimum Episcopum Mitylenensem metropolitam, & Acacium ac Christodorum diacones venerabiles & notarios huius sanctissimæ Ecclesiæ, ad notificandum ei ea, q̃ à nobis gesta fuerint, & inuitare ipsum infra tres dies (si volet venire) ad sanctam synodum, ad faciendum super annunciatis cõgruam satisfactionem. Subsignaui.

ACTIO II. FACTA A Menna patriarcha Constantinop.

Sub Leontio Rom.

POst consulatum Flauij Belissarij clarissimi, * Nonas maias, indictiõe 14. in Christo amantissima & Imperiali * Roma Constantinopoli, præsidente domino nostro sanctissimo & beatissimo archiepiscopo patriarcha œcumenico Menna in mesaulio dytico venerabilis domus dominæ nostrę, sanctę & gloriosæ DEI genitricis semper virginis Mariæ, quæ est prope sanctissimam magnam Ecclesiam. Et à dextra quidem parte cõsedentibus & coaudientibus, iuxta pium iussum Christi amantissimi, & à Deo custoditi Imperatoris nostri Iustiniani, sanctissimis & Deo amantissimis episcopis, Sabino Canusino, Epiphanio Esculano, Asterio Salernitano, Rustico Fæsulano, Leone Nolẽsi, qui omnes ex regione Italiæ sunt, priùs quidem missi ab Apostolica sede, posteà verò vnanimiter consentientes sanctæ memoriæ Agapeto papæ huc aduenienti, Petro Iustiniapolitano metropolita, Marco metropolita secundæ Cappadociæ prouinciæ, Zacharia Mitylenenſi metropolita, Marco metropolita Apameæ prouinciæ Bithyniæ, Auxentio metropolita Selymbriæ, Timotheo metropolita Berrhoæ, Thalassio metropolita Beryti, Magno metropolita * Beroæ, Ioanne metropolita Bosphori, Ioanne Gabalo- * Tyriano tum, Domitiano * Zichiano, Christophoro Porphyriono prouinciæ Phœnicis Parali, Archelao Coryco, Dauitho * Circinsiano, Aetherio Mariamnio, Alexãdro * Paraxiano, Domno Maximianopolitano secundæ Palæstinæ, Anastasio Iotapæ, Ioanne * Zoorono, Andrea Paniano, Epityncbano Germæ prouinciæ Hellespõti, Pelagio Parnassi, Paulo * Stectoriano, Andrea Peltano, Theodoro Myreno, & Theodorito Alindeno. A sinistra verò parte Hypatio Ephesino metropolita, Constantino Heracliano metrop. Europæ, Theogene metro. Synnadorum, Bacho metrop. Antiocheno, Hilariano metrop. Pergæ, Vosporio Neocęsareę metrop. Ponti Polemoniaci, Paulo metrop. * Tyano, Acacio metrop. Pessinuntino, Epicteto Claudiopolitano metropol. Honoriadis, Epiphanio Heracleano prouincię Honoriadis, Abraamio Cratiano, Alexandro Colonensi secundæ prouinciæ Cappadociarum, Asterio Amastreno, Eugenio Tieno, Ioanne Cæsareensi prouinciæ Bithyniorũ, Dominico Theodosiopolitano prouinciæ Phrygiorum Pacatianorum, Ioanne Traianopolitano, Theodoto Euriæ antiquę Epiri, Andrea Amyzono, Flauiano Coteno, alia Cæsareæ Bithyniorum, & Armonio Calliopolitano: adstantibus autem & coaudientibus Theophane & Pelagio venerabilibus diaconis Apostolicæ sedis, & Mena ac Petro Deo amantissimis notarijs, & quibusdam subdiaconis, & procuratoribus, ac cæteris clericis ipsius Apostolicæ sedis, qui & consentientes fuerunt sanctæ memoriæ Agapeto * facto papæ antiquæ Romæ huc aduenienti, & Magno presbytero, & Heraclio diacono, ambasiatoribus Euphremij sanctissimi patriarchæ sanctissimæ Ecclesiæ Theopolitanæ, Sabino diacono sanctæ Christi Dei nostri resurrectionis, ambasiatore Petri sanctissimi patriarchæ Hierosolymitani, Stephano diacono & ambas. Soterici sanctissimi episcopi Cæsareæ metro. primæ prouincię Cappadociarum, Gaiano presbytero & amb. Elpidij sanctissimi episcopi Ancyrani metropol. primæ Galatiæ, Dionysio & Callinico diaconis & ambas. Photij amantissimi episcopi metropol. Corinthi, præsente etiàm venerabili clero huius regiæ ciuitatis, Euphemius venerabilis diaconus & primicerius notariorum, dixit: His proximis diebus, præcedente pio iusso Christo amantissimi ac à DEO custoditi Imperatoris nostri, conuenit præsens nunc sancta synodus. Et cùm tunc intrassent ad vos venerabiles monachi huius regiæ ciuitatis, & qui de Theopolitana ciuitate profecti erant, ac etiàm alij venerabiles viri de Hierosolymis, facta fuerũt quædam super venerabili Anthimo, quæ in actis tũc formatis continentur, in quibus dedistis certum terminum super requisitione ipsius venerabilis viri, qui iã decursus est. Cumq; & * Cyrresticо * Pagrasorum

& nunc vestra conuenerit sanctitas pro eadem materia, obseruantq; & vestram audientiam memorati venerabiles monachi, introitum apud vos habere rogantes & supplicantes, subijcimus. Sanctiss. archiepiscopo. & sancta synodus dixit: Intrent. Et cum intrassent, Marianus Deo amantiss. presbyter & prior monast. sanctæ memoriæ Dalmatij & primas, simul cum cæteris Deo amantiss. archimãd. & monac. regiæ ciuitatis, & Theopolitanæ, & Hierosolymitanæ mõast. Agapeto Dij, Dioscoro S. Euphemiæ, Agapio Thalassij, Paulo Romanorum, *Antonio Eusebij, Stephano Olympij, Anastasio Romanorum, Demetrio Phocæ, Dominico Euphemij, Zenone S. Dei genitricis in fonte, Alexandro Calamij, Dada Caiumæ, Rhodone Theodori, Gẽnadio Dñici, Theodoro Maronij, Sila Eliæ, Paulo Samuelis, Ioanne Theodori, *Ciriõe Aegyptiorum, Basilio Cyraconæ, Ioanne sancti Thomæ Apostoli inter illa Modesti, Marco Theodori, Flauiano presbytero & secũdario Modesti Lycaonorum, Marino *Pauli, Theoctisto sanctæ Dei genitricis prope illa Iob, Theodoro Tryphonis, Cosma S. Ioannis inter illa Studij, Petro sanctæ Dei genitricis & sancti Diomedis in Hierusalẽ, Eleutherio sancti dominici, Alexandro Abraamij, Theodoro Iob, Tryphone Elpidij, Stephano illorum de Consta, Babyla Danielis in Stylo, Ioanne Anastasij, Anthemio Neonis, Ioãne sancti Michaelis illorum Charisij, Ioanne Maræ prope Actiam Cisternam, Phoca Ionæ prope & iuxta Secundum, Zosimo Eutychij Lycaonorum, Timotheo Asterij ꝓpe Actiam Cisternam, Martyrio Petri prope Apostolos, Andrea sanctæ Dei genitricis ꝓpe sanctum Lucã, Marco sancti Dominici, Iacobo Abibi Syro, Attico Eucratadorum, Ioseph sanctæ Dei genitricis in Lithostroto, Paulo sancti Apostoli Petri prope palatium, Anastasio presbytero & secundario S. Philippi in Brephotrophio, Georgio Cyri, Eusebio Simeonij, Zotico sancti Andreæ prope Saturniam portam, & de Theopoli, Paulo monac. & amb. monast. Maronis, Seueriano presbytero & archimandrita monasterij Zoaræ *Calidorũ Syro, Cassiã presbytero & archimã. monast. Lucæ Syro, Simeonio diacono & amb. Iacobi, Ioanne diacono & amb. Theodori, Stephano presbytero & priore monast. Euxerij, Ioanne presbytero & archimã. monast. *Cyri Thomæ Syro, Theona presby. & archimã. monast. Aaron Syro, Photino monac. & ambas. sancti Stephani, Theodoro diacono & ambas. ecclesiæ Erendilenorum, Sergio presbytero & lustratore, qui omnes pro seipsis, & pro reliquis, atque etiàm pro his, qui sub sanctis Christi veri Dei nostri locis agunt, Domno presbytero & archim. monast. beati Martyrij, Hesychio presbytero & ambassia. monast. beati Theodosij, Cassiano presbytero Lauræ B. Sabbæ, Dominico presbytero & priore Turrium Iordani, Neitabo presbytero Lauræ B. Firmini, Terentio presbytero nouæ Lauræ, Leontio monac. & priore, & vicario totius eremi, Traiano presbytero Turrium Iordani, Polyeucto diacono monasterij beati Theodosij, Theodoro diacono & monacho nouæ Lauræ, Cyrico diacono & monacho ipsius nouæ Lauræ, Anastasio diacono monast. beati Martyrij, Mamona monacho eiusdem monast. Ioannemonacho eiusdem monast. Iuliano monacho monast. B. Theodosij. Qui omnes agunt ꝓ proprijs monasterijs, & pro omnibus monachis eremi sanctæ ciuitatis. Ioanne presbytero Campestris, & pro omnibus, qui ibidẽm sunt monachis, Theona presbytero montis Sinai, & ambassia. ipsius montis, & Ecclesiæ Pharan, & Lauræ Raithæ, & ꝓ omnibus ibidẽm monachis, Strategio diacono & monacho monasterij B. Ioannis, & pro omnibus monachis sub Scythopoli.

*Antonino

*Paulini

*Thermarũ

Sanctissimus archiepiscopus, & tota synodus dixit: Legantur, quæ pridiè gesta fuerunt. Et accipiens Macarius venerabilis diaconus, notarius & ambassiator, legit: Post consulatum Flauij Belissarij clarissimi, sexto Nonas Maij, indictione decimaquarta, in CHRISTO amantissima & imperiali Constantinopoli. Et reliqua primæ actionis. Sanctissimꝰ archiepiscopus & tota synodus dixit: Qui à nobis deputati fuerunt ad requirendum Anthimum venerabilem, & iniuncta ad opus deduxerunt, ostendant. Vosporius sanctissimus episcopus Neocæsareen metropolis prouinciæ Ponti Polemoniaci, dixit: Decretis à beatitudine vestra, & ab hac sancta synodo meritò obtemperantes, fuimus in omnibus locis, in quibus arbitrabamur esse venerabilem Anthimum, videlicet in oratoria domo gloriosi archangeli Michaelis, quæ est in palatio, & in domibus Hormisdę in sancto apostolio: in quibus conuocauimus venerabiles presbyteros & diaconos, & quasi (vt ità dicam) vniuersum clerum prædictarum sanctissimarum domorum, rogauimusq; ipsos dicere nobis & demõstrare, si sciunt prædictum Anthimum, seu domum, in qua est, *inueniri. Qui primùm quidem concorditer dixerunt, neque vidisse ipsum ibidẽm, neque scire domum, in qua ipse sit. Postea verò ad satisfactionem nostram dederunt quosdã ex ipsis, simul cum Acacio & Christodoro, venerabilibus diaconis & notariis vestræ sanctitatis, qui prædicti Anthimi inquisitionem fecerunt. Existimantes autem inuenire ipsum in *mittato suo, in quo olim permanebat, quæsiuimus, & nec ibi inuenire potuimus. At in suburbio suo, quod est circa sanctum Laurentium venientes, nec ibi ipsum inuenire valuimus, inuento ibidẽ homine suo, qui dixit, quòd ex quo recessit de sancta magna ecclesia, neq; vidisse ipsum, neque scire vbi degat. Acacius sanctissimus episcopus Pessinuntiarum metropolis secũdæ prouincię Galatiæ, dixit: Et ego significo vestræ beatitudini, quomodò veniens cum Vosporio & Zacharia sanctiss. comministris, ac Ioanne & Theoctisto Deo amantiss. presbyteris, & procuratoribus ecclesiæ, Acacioq; & Christodoro venerabilibus diaconis & notarijs, in prędictis locis requirere prædictum venerabilem Anthimum, & ipsum inuenire nõ potui. Zacharias sanctiss. episcopus Mitylenensis metropolita, dixit: Sicut dixerunt ante me Vosporius & Acacius Deo amantiss. episcopi, satisfaciẽtes mandatis à vestra sanctitate, vénimus in oratoriam domum sancti Michaëlis archangeli, quę adiacet palatio, & in sancto apostolio, quod est intra illa Hormisdæ, atque etiàm in suburbio suo, quod adiacet oratorię domui sancti Laurentij, & scrutationem susceptam fecimus, simul cum Ioanne & Theoctisto Deo amãtissimis presbyteris & procuratoribus, & Acacio & Christodoro venerabilibus diaconis & notarijs, & nullibi hunc inuenire potuimus. Ioannes DEO venerabilissimus presbyter, & defensor sanctissimę magnę ecclesiæ, dixit: Iuxta iussum vestræ sanctitatis, simul cum prædictis sanctissimis episcopis & venerabilibus diaconis & notarijs, venimus ego & Theoctistus ad loca prædicta ab ipsis, vbi putabam⁹ omĩnò nos manifestum facere ipsum venerabilem Anthimũ, quem inuenire non potuimus.

Theoctistus venerabilis presbyter & defensor ecclesiæ, dixit: Ego eadem depono.

Acacius venerabilis diaconus & notarius, & Christodorus venerab. diacon⁹ & notarius ac secretarius, ꝓ Christodorum vnũ ipsorum dixerunt: Quæ sanctissimi episcopi, & DEO amãtissimi presbyteri & procuratores, q vnà nobiscum missi sunt super requisitione venerabilis Anthimi, dixerunt, eadem & nos deponimus. Attulimus autem & ea, ꝙ proximè gesta fuerũt, vt ipsa ei intimarem⁹, & nullo modo ipsum inuenire potuimus.

Sanctissimus archiepiscopus & tota sacrosancta synodus dixit: Manifesta iam facta est voluntas venerabilis Anthimi, qui se manifestum constituere noluit, & venire ad nos ad emendationem. Veruntamen nos, cùm simus homines, quantùm est possibile, secundo bonitatem magni Dei & saluatoris nostri Iesu Christi, qui vult omnes saluos fieri, & ad cognitionẽ veritatis venire, & qui pœnitentiam tanq; salutare quoddam medicamentũ his qui peccant, ꝓbet, vt per ipsam, qui à recta via lapsi sunt, rursùs ad ipsam reuocentur per conuenientem longanimitatem: studentesque prædictum venerabilem Anthimum modo possibili saluare, rursùs dedimus ei terminum aliorũ trium dierum ad pœnitendum, & recognitionem necessariorum, intra quos requirent ipsum Petrus sanctiss. episcopus Iustinianopolitanus metropolita secundæ prouinciæ Cappadociæ, & Thalassius sanctissimus episcopus metropolis Berytiorum, ac Domnus Deo amantissimus episcopus Maximianopolitanus ꝓuinciæ secundæ Palestinorum, Romanusq; atq; etiàm Ioannes Deo amãtissimi presbyteri & ꝓcuratores sanctissimæ magnæ ecclesiæ, insuper etiàm & Andreas & Calonymus venerabiles diaconi & notarij, & si inueniẽt ipsum, nunciabunt intra dictum terminum venire ad nostrã audientiam, excusaturũ accusatiões cõtra ipsum factas. Subsignaui.

CONSTANTINOPOLITANAE
synodi quintæ Actio III.

POst cõsulatum Flauij Belissarij, viri clarissimi, sexto Idus Maij, indictiõe quartadecima, in Deo amantissima & regia ciuitate *Roma Constantinopoli, præsidente domino nostro sanctissimo ac beatissimo œcumenico archiepiscopo Menna patriarcha, in Mesaulio dytico venerabilis domus dominę nostræ, sanctæ & gloriosæ DEI genitricis semper virginis Mariæ, quæ est prope sanctam magnam ecclesiam. Et à dextera quidem parte consedentibus ipsi & coaudientibus secũdùm piũ iussum Christo amantissimi, a cà DEO custoditi Imperatoris nostri Iustiniani sanctissimis & DEO amantissimis episcopis, Sabino Canusino, Epiphanio Esculano, Asterio Salernitano, Rustico Fæsulano, Leone Nolano, omnibus ex regione Italorum, priùs quidẽ missis ex Italorum regione, videlicet ab Apostolica sede, postea verò consentientibus sanctę memoriæ Agapeto facto papæ antiquę Romę huc aduenienti Thalassio metropolita Berytano, Magno metrop. Beroano, Ioanne Gabalorum, Christophoro Porphyriono, ꝓuinciæ Phœnicię Parali, Archelao Coryco, Dauitho *Cirrinsiano, Aetherio Mariamniò, Alexandro *Paraxiano, Domno Maximianopolitano secundæ Palęstinæ, Anastasio Iotapeno, Ioanne Zoorono, Asterio Amastreno, Andrea Paniano, Epitynchano Germæ prouinciæ Hellesponti, Paulo *Stectoriano, Andrea Peltano, Theodoro Myreno, Andrea Amyzono, Flauiano Coteno, Elia Adrianopolitano, Macedonio *Beriano, Theodorito Alindeno, Armonio, Callipolitano, Leontio Helenopolitano, Lõgino Oreste-no, Ioanne Cæsareensi Bithyniæ, & Ioanne Traianopolitano Pacatianæ Phrygiæ. A sinistris verò Hypatio metrop. Ephesino, Cõstantino Heracleano metr. Europę, Eusebio met. Cyzico, Thalassio met. Nicomedię, Photino met. Chalcedonẽsi, Theogene met. Synnadorũ, Bacho metr. Antiochiæ Pisidię, Hilariano metrop. Pergæ, Vosporio Neocæsareensi

for. vnoua Roma

*Cyrrestiacen,
*Pagrasono

*Sectoriano

*Batritino

sareensi metrop. Ponti Polemoniaci, Paulo metrop. Lyano, Acacio metrop. Pessinuntino, Epicteto Claudiopolitano metrop. Honoriadis, Petro metrop. Iustinianopolitano secundæ Cappadociarum, Quinciæ, Zacharia metrop. Mitylenensi, Hediſco metrop. Cianorum, Marco metrop. Apameæ prouinciæ Bithyniorum, Auxentio metrop. Selymbriano, Timotheo metrop. Berroeano, Ioanne Bosphorano metropolita, Domitiano *Zichiano, Caloa Smyrniano, Epiphanio Heracleano Honoriadis, Quinciæ, Abraamio Cratiano, Alexandro Colonensi, Eugenio *Tieno, Dominico Theodosiopolitano prouinciæ Phrygiæ Pacatianæ, Eustathio Tiberiopolitano, Theodoto Euriano, Eusebio *Antiq̃ ciuitatis, Theodoro Gordeno, Matthia Cymano, Alexandro Eleuzano, & Ioanne Medaiano, Adstantibusq; ei & coaudiętibus Theophane & Pelagio venerabilibus diacõis Apostolicæ sedis, ac Mina & Petro venerabilibus notarijs, & quibusdam venerabilibus subdiaconis & procuratoribus, & cæteris clericis ipsius sedis Apostolicæ, qui & præsentes fuerunt cũ sanctæ memoriæ Agapeto facto papa antiquæ Romæ huc adueniente, & Magno presbytero, & Heraclio diacono & ambasiatore Euphræmij sanctissimi patriarchæ sanctissimæ Ecclesiæ Theopolitanæ, Sabino diacono sanctæ resurrectionis Christi Dei nostri, ambasiatore Petri sanctissimi patriarchę Hierosolymitani, Stephano diacono & ambasiatore Soterici sanctissimi Episcopi Cæsareensis metropol. primæ Cappadocię. Gaiano presbytero & ambasiatore Elpidij sanctissimi episcopi Ancyrani metropolit. Galatiæ primæ, Dionysio diacono & Callinico diacono, ambasiatoribus Photij sanctissimi episcopi metropolitani Corinthi, presente etiàm venerabili clero regiæ vrbis, Euphemius venerabilis diaconus & primicerius notariorum dixit: Bis iam conuenientę sancta vestra synodo, secũdùm iussum pijssimi & serenissimi Impatoris nostri, cùm aduenirent tunc diuersi monachi ex hac regia vrbe, & Theopoli, ac etiàm Hierosolymis, præcesserunt quædam supra Anthimũ, sicut gesta de his ostendunt, in quibus secũdùm primum & secundum ordinem, certi termini dati sunt super requisitione ipsius venerabilis viri. Quoniam igitur & vltimã dilationem à vobis datam decurrisse contigit, conuenitq̃ue rursùs vestra sanctitas, obseruant quoq; vestram audientiam prędicti venerabiles monachi, petentes introitũ habere, subijcimus ergò & exhibemus ad præsentiam. Sanctissimus archiepiscopus & tota synodus sancta dixit: Intrent. Et intrauit Marianus Deo amantissimus presbyter & prior monasterij sanctæ memoriæ Dalmatij, & primas, & cum ipso DEO dilectissimi presbyteri & archimandritæ venerabilium monasteriorũ regiæ ciuitatis, Agapetus nij, Dioscorus sanctæ Euphemiæ, Agapi* Thalassij, Paulus Romanorum, *Antoninus Eusebij, Stephan* Olympij, Anastasius Romanorum, Demetrius Phocæ, Dũicus Euphemij, Zoilus Theodoti, Iulianus Euphemij, Stephanus Promoti, Zenon sanctæ Dei genitricis ad fontẽ, Alexander Calamij, Dadas Caiumę, Rhodon Theodori, Silas Elię, Paulus Samuelis, Ioãnes Theodori, *Cyrion Aegyptiorũ, Basilius Cyraconæ, Ioãnes sancti Thomæ Apostoli inter illa Modesti, Marinus *Pauli, *Theocticus sanctæ Dei genitricis ppe illa Iob, Theodorus Tryphonis, Cosmas sancti Ioannis inter illa Studij, Petrus sanctæ Dei genitricis & sancti Diomedis in Hierusalẽ, Eleutherius sancti Dominici, Alexander sancti Abraamij, Theodorus Iob, Tryphon Elpidij, Stephanus Constæ, Babylas Danielis in Stylo, Ioannes Anastasij, Anthemius Neonis, Ioãnes sancti Michaẽlis illorum Charisij, Ioannes Marę prope Actiam Cisternã, Phocas Ionæ prope Secundum, Zosimus Eutychij Lycaonorũ, Timotheus Asterij, Stratonicus Dometij, Polychronius *Ethrij, Andreas Romanorum prope Cisternam, Martyrius Petri prope Apostolos, Andreas sanctæ Dei genitricis prope sanctũ Lucam, Marcus sancti Cyrici, Iacobus Abibi Syrus, Atticus Eucratorum, Ioseph sanctæ Dei genitricis in Lithostroto, Paulus sancti Petri Apostoli prope palatium, Anastasius presbyter & secundarius sancti Philippi in Brephotrophio, Georgius Cyri, Eusebius Simeonij, Zotici S. Andreæ prope Saturniam portã, Dũicus sancti Ioannis Syriorum, Cosmus Maximi, Polychronius *Cretensiũ, Paulus sancti *Cretensis Erimonis, & eorum qui sunt sub Theopoli, Paulus monach. & ambasiator monasterij Maronis, Seuerianus presb. & archi. monasterij Zoaræ Thermarũ Syrus, Cassias presby. & archimãdrita monasterij Lucæ Syrus, Simeones diaconus & ambasiator monasterij Iacobi, Ioannes diaconus & ambasiator monasterij Theodori, Stephanus presb. & prinasterij Euxerij, Ioannes presb. & archimandrita monasterij Aaron Syrus, Photinus mona. & ambasiator monasterij sancti Stephani, Theodorus diaconus & ambasiator ecclesiæ Erendilenorum, Sergius presb. & lustrator, qui omnes agunt pro seipsis, & pro cæteris, atq; etiàm pro his, qui sunt sub sanctis locis Christi veri Dei nostri, Domn* presby. & archimandrita monasterij beati Martyrij, Hesychius presby. & archimandrita monasterij beati Theodosij, Castianus presbyter Lauræ beati Sabbæ, Dominicus presbyter & prior Turrium Iordani, Nestabus presby. Lauræ beati Firmini, Terentius presb. nouę Laurę, Leõtius monac. & prior, ac vicari* toti* eremi, Traian* presb. Turriũ Iordani, Polyeuctus diaco. monast. B. Theodosij, Theodorus diaco. & monac. eiusdẽ nouæ Lauræ, Cyricus diacon. & monachus monast. beati Martyrij, Mamas mona. eiusdem monast, Ioannes monac. eiusdem monast. Iulianus monac. monast. beati Theodosij, qui omnes pro proprijs monasterijs agunt, & pro omnibus monachis de eremo sanctæ ciuitatis. Ioannes presbyter Campestris, & pro omnibus ibidèm monachis. Theonas presbyter montis Sinai, & ambasiator ipsius montis & ecclesiæ Pharan ac Lauræ Raithæ, pro omnibus ibidèm monachis. Strategius diaconus & monachus monasterij beati Ioannis, pro omnibus monachis, qui sunt sub Scythopoli. Sanctissimus archiepiscopus & tota synodus sancta dixit: Legãtur, quæ proximè gesta fuerunt. Et accipiens Paulus venerabilis diaconus & notarius, legit: Post cõsulatum Flauij Belisarij clarissimi, *pridiè primo Nonas Maij, indictione quartadecima, in Deo amãtissima Imperiali Roma Constantinopoli, Et reliqua secundæ actionis. Sanctissimus archiepiscopus & tota sancta synodus dixit: Doceant nos venerabiles diaconi & notarij, quot dies præteriẽrunt post synodum secundo ordine factam. Notarij dixerunt: Docemus vestram beatitudinem, quomodò à circunhabita die in actis nunc lectis vsq; ad hanc diem, quinq; sunt dies. Sanctissimus archiepiscopus & tota sancta synodus dixit: Nũc qui à nobis secundo ordine deputati sunt ad requirẽdum venerabilẽ Anthimum, si interlocutionis finem imposuerunt, edoceant. Petrus sanctissimus episcopus Iustinianopolitanus secundæ Cappadociæ, dixit: Quæ sanctè à vestra sanctitate gesta sunt, & nobis mandata, ad effectum deducere studuimus. Egoq;, & qui mecum deputati erant, Thalassius sanctissimus episcopus Berytius metropolita, & Domnus Deo amãtissimus episcopus maximianopolitanus, & Romanus ac Ioannes Deo amãtissimi presbyteri & procuratores, Andreasq; & Calonymus Deo amãtissimi diaconi & notarij sanctissimæ magnę ecclesiæ, inuenimus ad diuersa loca, in quibus putabatur inueniri venerabilis Anthimus, & cum omni diligentia fecimus inquisitionem, & nullo modo ipsum inuenire potuimus. Fuim* autem & in venerabili domo glorioſi martyris Laurentij, & interrogauimus ibidèm clericos, si sciebant, vbì moratur memoratus venerabilis vir. Qui cum iurámento dixerunt, se non vidisse ipsum, sed quòd recessit de sede huius regiæ vrbis, neq; scire in quo loco moratur. Dixerunt autẽ ipsum habere suburbanum prope *prophetium, in quo sępiùs inuentus est deambulare, & in monasterio Theodosij Deo amantissimi presbyteri, & Prioris, priusquàm acciperet episcopatum huius regiæ ciuitatis. *Quos accipiẽtes, venimus ad prędicta loca, & inquisiuimus. Et neq; in his locis ipsum inuenire valuim*, ibidèm inuentis cum iuramento affirmãtibus, nèq; vidisse ipsum, ex quo recessit de hac sancta magna ecclesia. Accipientes autẽ ad mentẽ, affectionem existentem ei erga Petrũ quondàm Apamearum præsulem, iuimus ad suburbanum, quod pertinet ipsi Petro, existens prope oratoriam domum sancti martyris Thyrsi, & nec ibi ipsum inuenire potuimus. Thalassius sanctissim* episcopus Beryti, dixit: Iustè autem & canonicè à sancta synodo interlocutis satisfacientes, ego & Petrus ac Domnus sanctissimi episcopi, Romanusq; & Ioannes Deo amantissimi presbyteri & procuratores, Andreas & Calonymus venerabiles diaconi & notarij sanctissimę magnę ecclesiæ, vénimus ad inquirendũ venerabilem Anthimum, inuitaturi ipsum venire ad hoc sacrum collegiũ, & facere defensiones, de quibus accusatur. Et venientes in multis locis, oratorij domibus & venerabilib* monasteriis, ac etiàm in suburbanis pertinentibus ipsi Anthimo & Petro, qui fedẽ Apamearum olim iniustè subripuit, in qbus putauimus ipsum manere, & lustrauimus, nec vllo modo ipsum inuenire potuimus. Domn* Deo amantissimus episcop. Maximianopolitanus secundę Palæstinæ, dixit: Sequendo & ego, quæ canonicè à sanctissima hac synodo iussa sunt, peragraui cũ Petro ac Thalassio sanctissimis episcopis, Romanoq; ac Ioanne deo amantissimis presbyteris & ecclesię defensoribus, & cũ Andrea & Calonymo venerabilibus diaconis & notarijs ad nominata ab ipsis loca, & nullibì ipsum inuenire potuimus. Romanus Deo amãtissimus presbyter & ecclesię defensor, dixit: Ego veniẽs simul cum Petro, Thalassio, ac Domno sanctissimis episcopis, & Ioanne deo amantissimo compresbytero meo ac defensore, Andreaq; & Calonymo Deo amantissimis diaconis & notarijs, in venerabili domo sancti martyris Laurentij, & introeuntes in ipsam, hortati sumus Deo amãtissimos clericos dicere, vbì possibile est inuenire venerabilem Anthimum, vt annunciarétur ei, quæ gesta sunt de materia mota in venerabili synodo. Et cum iuramẽto ipsi venerabiles clerici dixerunt, quia scimus ipsum habere suburbanum prope *prophetium sancti Isaiæ, & ibì multùm cõmorari, & sæpiùs abire in monasteriũ Theodori Deo amãtissimi monachi, & cũ ipso morari. Hæc scimus ab ipso fieri, priusquàm acciperet episcopatũ huius regię ciuitatis. Etiàm tempore episcopatûs nõ solùm semèl sciuimus ipsum alere venerabiles clericos suos sanctissimæ magnę ecclesiæ in prædicto suburbano in collegio Dominæ nostrę nei genitricis sanctę Marię, quę iacet & locata est in Blachernis *procęso existente regis. Et ipsis verbis, cum iuramentis vsi, addiderunt, quoniam nũc omninò nescimus vbì sit. Si autem posteà poterimus cognoscere, vbì degat, annunciabimus vestræ cha-

*Antonius

*Paulini *Theoctisti

*Antisę *Astyanticę

*Zichiano

*Cretensis vel Erimi-

*procensa

ritati. Cùm verò audiuimus hæc ab ipsis, hortati sumus venire vnà nobiscum in monasterium Theodori Deo amantissimi presbyteri & monachi, & in suburbano venerabilis Anthimi, vt & in illis locis inquisitionem ipsius faceremus, & scire vbi moraretur. Et euntes nos cum prædictis venerabilibus clericis in monasterium Theodori Deo amantissimi presbyteri, & prioris ipsi⁹ monasterij: & intrantes oratoriam domum ipsius venerabilis mõasterij, inuenimus ibi venerabiles monachos ipsi⁹, inter quos erat & Procopius venerabilissimus monachus, & ꝓtodiaconus. Et cùm audissent à nobis, vbi moratur venerabilis Anthimus, eõ q̃ à sancta synodo ipse inquiritur, dixerũt hęc: Quoniam sicut in conspectu Dei dicimus, quòd priusquàm dominus Anthimus fieret episcopus huius regię ciuitatis, veniebat frequenter in monasterio nostro ad Priorem, & conuersabantur simul, & habebant adinuicèm affectiõem: postq̃ autem accepit episcopatum, non venit huc, nec vidimus eius adspectum. Dominus autem Prior noster recessit multis diebus ad votum, neque audiuim⁹ ab ipso domino, vbi moratur venerabilis Anthimus. Venimus autem & in suburbano venerabilis Anthimi, & introeũntes, inuenimus in ipso Stephanum & Longinum illius familiares. Qui interrogati à nobis, vbi moraretur prædictus venerabilis Anthimus, dixerunt cum iuramentis, nescire vbi moratur, sed ipsos solos esse in ipso suburbano: & per clementem Deum & sanctas vestras orationes, ex quo exiuit de sancta Maria, non vidimus faciem eius. Et exindè venientes in oratorio sancti martyris Thyrsi, intelleximus, quomodò propè adiacet suburbanum Petri, quondàm Apamearum episcopi, in quo inueniretur venerabilis Anthimus. Et illuc etiàm venientes, interrogauimus Thaleleum venerabilẽ monachum, si sciret prædictum venerabilem Anthimum ibidèm esse. Et dixit cum iuramentis ipse, & Sisinnius artis redemptor, quoniam neq; anteq̃ fieret episcopus, nec postq̃ factus est, scimus ipsum venisse huc, neq; vbi moratur. Et hæc cùm audiuimus, recessimus. Ioannes Deo amãtissimus presbyter & ecclesiæ aduocatus, & super custodias, dixit: Ego eadẽ depono. Andreas Deo amantissimus diaconus & notarius, dixit: Secundùm sanctum præceptum vestræ beatitudinis, abij vnà cum prædictis sanctissimis episcopis, & Deo amantissimis presbyteris & procuratoribus, vnà mecum à vobis sanctissimis deputatis, ad faciendum inquisitionem venerabilis Anthimi. Et veniens cum ipsis ad loca per eos dicta, & cum magna inuestigatione ipsum inuenire non potui. Audiui autem à prædictis clericis S. martyris Laurentij, & à monachis monasterij Theodori venerabilis presbyteri & prioris, ac etiàm ab hominibus pertinentibus ipsi venerabili Anthimo, omnia, quæ relata fuerunt vobis à Romano Deo amãtissimo presbytero & procuratore. Calonymus venerabilis diaconus & notarius, dixit: Consona & ego depono prædictis Deo amantissimis viris. Sãctissimus archiepiscopus & tota sancta synodus dixit: Visus quidem fuit venerabilis Anthimus non recta conscientia vsus fuisse, refugiendo vsq; nunc venire ad nos. Nam quid prohibens fuit, nisi qa distulit venire ad nos, & secũdùm quod cõueniens fuit, respondere adnunciatis cõtra ipsum tanq̃ veris, ac Deo dilectam, & sacrorum habitui condecentem præbere satisfactionem? Verùm licèt ille nos iam monerit contra se ad sententiandum in ipsum, tamẽ nos nullo modo despicientes miseratiõem decentem sacerdotibus Dei, erga emendationem animarum, quæ peccauerunt, tertiã ei damus dilationem, intra quam nisi venerit, & liberum se constituerit ab adnunciatis contra ipsum, finis quidem, qui indè propriæ inobedientiæ conuenit, inscribetur. Nos verò sequentes venerabiles canones, & ea quæ à sanctæ memoriæ Agapeto diffinita sunt, attendentes, iustam in eum feremus sententiam. Inquirent igitur ipsum & Theogenes sanctissimus episcopus Synnadorũ metropolita, & Bachus sanctiss. episcopus metropolis Antiochiæ prouinciæ Pisidorum, & Christophorus Deo amantiss. episc. Porphyriõis *Phœnicis *Parali, ac Iulianus & Ammoni⁹ deo dilectiss. presbyteri & defensores sanctissimæ Ecclesiæ magnæ, Pausq́; & Macari⁹ venerabiles diaconi & notarij, & si inuenient, parabũt obseruare nostram audientiam intra alios decem dies. Et pro tollendo omnẽ ignorãtiæ seu (quod verius est) dissimulationis occasionem, fiẽt, quę à nobis sententiata fuerint, manifesta toti Christianiss. populo huius regię ciuitatis, & ꝓclamatio apponetur, exhibens inquisitionẽ esse factã sup Anthimũ, & ipsum hortans serò venire ad nos. Subsignaui.

CONSTANTINOPOLITANI
Concilij quinti Actio IIII.

POst cõsulatum Flauij Belisarij clarissimi prætoris, 12. Kalendarum Iunij, indictiõe 14. in Christo amãtissima Roma Constantinopoli regia, præsidente dño nostro sanctiss. ac beatiss. œcumenico archiepiscopo, Menna patriarcha in Mesaulio dytico venerabilis domũs dominę nostræ, lanctæ & glorioſæ Dei genitricis semper virginis Mariæ, quæ est prope sanctissimam magnam ecclesiam, & à dextris quidem considentibus & coaudientibus, secundùm pium iussum pijssimi & à DEO custoditi Impatoris nostri Iustiniani, sanctissimis ac Deo

Deo amantissimis episcopis, Sabino Canusino, Epiphanio Esculano, Asterio Salernitano, Rustico Fęsulano, Leone Nolano, ex omnibus Italiæ regionibus, priùs quidẽ ab Apostolica sede missis, postea verò consentientibus sanctæ memoriæ Agapeto facto papæ antiquæ Romæ huc aduenienti, Thalassio metrop. Beryti, Ioanne Gabalorum, Christophoro Porphyriono prouin. Phœniciæ Parali, Archelao Coryceno, Dauitho *Circinsiano, Aetherio Mariamnio, Alexãdro *Paraxiano, Domno Maximianopolitano secundæ Palæstinæ, Anastasio Iotapeno, Ioanne *Zoorano, Asterio Amastreno, Andrea Paniano, Epityncha no Germæ ꝓuinciæ Hellesponti, Paulo *Stectoriano, Andrea Peltano, Theodoro Myreno, Andrea Amyzono, Flauiano Cotenensi, Elia Adrianopolitano, Macedonio *Berianensi, Theodorito Alindinensi, Armonio Callipolensi, Leontio Helenopolitano, Longino Oresteno, Ioanne Cæsareensi Bithyniæ, & Ioanne Traianopolitano Phrygię Pacatianæ: A sinistris verò, Hypatio metropol. Ephesino, Constantino Heracleano metropol. Europæ, Eusebio metrop. Cyzico, Thalassio metrop. Nicomediæ, Photino metro. Chalcedonæ, Theogene metrop. Synnadorum, Bacho Antiocheno metropol. Pisidię, Iuliano metrop. Pergæ, Vosporio Neocæsareensi metrop. Ponti Polemoniaci, Paulo metrop. *Tyano, Acacio metrop. Pessinuntino, Epicteto Claudiopolitano metropol. Honoriadis, Petro metrop. Iustinianopolitano secundæ prouinciæ Cappadociarum, Zacharia metrop. Mitylenensi, Hediſco metrop. Ciano, Marco metropol. Apamearum prouinciæ Bithyniorũ, Auxentio metrop. Selymbriano, Ioanne metrop. Bosphorano, Domitiano *Zichiano, Caloa Smyrnæ, Epiphanio Heracleano prouinc. Honoriadis, Abraamio Cratiano, Alexandro Colonensi, Eugenio Tieno, Dominico Theodosiopolitano prouin. Phrygiæ Pacatianæ, Eustathio Tiberiopolitano, Theodoto Eudoro Gordeno, Matthia Cymano, Alexandro Eleusono, & Ioanne Medaiano, Assistentibusque ei & coaudientibus, Theophane & Pelagio Deo amãtissimis diaconis Apostolicę sedis, & Mina & Petro venerabilibus notarijs, & quibusdam subdiacõis sedis Apostolicæ, qui consentientes fuerunt Agapeto facto papæ antiquæ Romæ, huc aduenienti, & Magno presbytero & Heraclio diacono ambasiatore Euphræmij sanctiss. patriarchæ Theopolitanæ Ecclesiæ Sabino diacono sanctæ resurrectionis Christi DEI nostri, ambasiatore Petri sanctissimi patriarchæ Hierosolymitani, Stephano diacono & ambas. Soterici sanctiss. episcopi Cęsareensis metrop. primæ Cappadociæ, Gaiano presby. & amb. Elpidij sanctiss. episcopi Ancyritani metrop. primæ Galatiæ, Dionysio & Callinico diacono & ambasia. sanctiss. Photini episcopi metrop. Corinthi, p̃sente etiàm venerabili clero regiæ vrbis, Euphemius venerabilis diaconus & notariorum primicerius, dixit: Cùm iam tertiò cõuenerit sancta nostra synodus, iuxta pium iussum Christo amantissimi & sereniss. Imperatoris nostri, & quędam gesta fuerint super venerabili Anthimo, & eius requisitione à vestra sanctitate, sententiaque sancta à vobis prolata sit, diffiniens dilationem decem dierum ad inquisitiõem ipsius, & proclamationẽ apponi iubens, inuitãdo ipsum venire ad sanctam nostram synodũ. Cumq́; etiàm euenerit id, quod à vobis mandatum erat ad effectum prouenire, & inducias per vestram sanctam sententiam datas decurrisse, cõuenienteq́; & nunc sancta nostra synodo, ac obseruantibus audientiã nostrã ijs, q̃ in principio accusationẽ contra ipsum venerabilem Anthimum fecerunt, venerabiles videlicet monachi huius regię vrbis, & Theopolitanę, petentibusq́; introitum habere, subijcimus ad notitiam. Sanctissi. archiepiscopus dixit: Intrent. Et intrauit Marianus Deo amantissimus presbyter, & prior monasterij Dalmatij sanctæ memoriæ, & primas, & cum ipso Deo amãtissimi presbyteri & archimandritæ venerabilium monasteriorum regię ciuitatis Agapetus Dij, Dioscorus sanctę Euphemię, Agapius Thalassij, Paulus Romanorum, Demetrius Phocę, *Antoninus Eusebij, Stephanus Olympij, Anastasius Romanorũ, Dñicus Euphemij, Zoilus Theodoti, Iulianus Euphemij, Stephanus Promoti, Zenon sanctę DEI genitricis ad fontem, Alexander Calamij, Dadas Caiumę, Dominicus S. Ioannis Syriorum, Elpidius Basiani, *Zosimus Maximini, Polychronius *Cretensium, Paulus S. Erimõis, Rhodon Theodori, Gẽnadius Dominici, Theodorus Maronij, Silas Eliæ, Paulus Samuelis, Ioannes Theodori, Cirion Aegyptiorum, Basilius Cyraconę, Ioannes sancti Thomę Apostoli inter illa Modesti, Marcus Theodori, Marinus *Pauli, Flauianus presbyter & secundarius Lycaonorum, Theoctistus sanctę Dei genitricis prope illa Iob, Theodorus Tryphonis, Eleutherius sancti Dominici, Cosmas S. Ioãnis ad Stylum, Petrus sanctę Dei genitricis & sancti Diomedis in Hierusalẽ, Alexãder Abraamij, Theodorus Iob, Tryphon Elpidij, Stephanus Constę, Babylas Danielis in Stylo, Ioannes Anastasij, Anthemius Neonis, Timotheus Asterij, Ioannes sancti Michaelis inter illa Charisij, Ioãnes Marę prope Actiam cisternam, Phocas Ionę prope Secũdum, Zosim⁹ Eutychij Lycaonorum, Stratõicus Dometij, Polychronius *Ethrij, Andreas Romanorum prope cisternã, Martyrius Petri ꝓpe Apostolos, Andreas S. Dei genitricis ꝓpe S.

*Antonius
*Cosmus
*Criticorũ, vel, Eritiorum
*Paulinĩ

Lucam, Marcus S. Cyrici, Iacobus Abibi Syrus, Atticus Eucratadorũ, Ioseph sanctæ Dei genitricis in Lithostroto, Paulus sancti Petri apostoli prope palatium, Anastasius presbyter & secundarius sancti Philippi in Brephotrophio, Georgius Cyri, Eusebius Simeõis, Zoticus sancti Andreæ prope *Saturniam portam, Theodorus monaster. ab ipso constituti prope martyriũ sancti Laurentij, & de Theopoli, Paulus monac. & ambas. monast. Maronis, Seuerianus presbyter & archi- monas. Zoaræ Calidorũ Syrus, Cassias presbyter & archim. monast. Lucæ Syrus, Simeonius diac. & amb. Iacobi, Ioannes diac. & amb. Theodori, Stephanus presb. & prior monast. Euxerij, Ioannes pres. & arch. monasterij Aaron Syrus, Photinus monac. & ambas. monac. sancti Stephani, Theodorus diaconus & ambas. Ecclesiæ Erendilenorum, Sergius presbyter & lustrator, qui omnes & pro seipsis agunt, & reliquis, ac etiàm ꝓ ijs, qui sunt sub sanctis Christi veri dei nostri locis, Domnus presbyter & archim. monast. B. martyrij, Hesychius presb. & ambasiator monasterij beati Theodolij, Cassianus presbyter & prior monasterij Lauræ beati Sabbæ, Dominicus presbyter & prior turrium Iordani, Nestabus presbyter Lauræ B. Firmini, Terentius presbyter nouæ Lauræ, Leõtius monachus & vicarius totius eremi, Traianus presbyter Turrium Iordani, Polyeuct⁹ diaconus monachus B. Theodosij, Theodorus diacon⁹ & monac. nouæ Lauræ, Cyricus diaconus eiusdẽ nouæ Lauræ, Anastasius diac. monasterij beati Martyrij, Mamas monach. eiusdem monast. Ioannes monachus eiusdem monasterij, Iulianus monach. mõasterij beati Theodosij. Qui omnes agunt pro proprijs monasterijs, & pro omnibus monachis, qui sunt in sancta eremo, Ioãnes presbyter Campestrinæ, & pro omnibus ibidẽm monachis, Theonas presbyter montis Sinai, & ambasiator eiusdem montis & ecclesiæ de Pharan, ac Lauræ Rhaitæ, pro omnibus ibidẽ monac. Strategius diacon. & monac. monast. B. Ioannis, & ꝓ omnibus monac. de Scythopoli.

Sanctissimus archiepiscopus dixit: Legãtur quæ gesta sunt pro hac materia. Et lectę fuerunt duę actiones per Macarium venerabilem diaconum & notarium, tertia verò p Calonymum venerabilem diaconum & notarium.

Sanctissimus archiepiscopus & tota synodus dixit: Si id, quod à vobis interloquutum est super inquisitione venerabilis Anthimi, viri Deo amantissimi ad hoc deputati fecerunt, edoceri volumus. Theogenes sanctissimus episcopus metropolis Synnadorum, dixit: Secundùm iussum vestræ sanctitatis, & totius sub cælo vobiscum venerabilis synodi, fui vnà cum Bacho DEO amantissimo Episcopo clarissimæ metropolis Antiochenæ prouinciæ Pisidiorum, & Christophoro DEO amãtissimo episcopo Porphyriono sub Phœnicia Parali, & Iuliano ac Ammonio DEO amantissimis presbyteris & procuratoribus sanctæ magnæ Ecclesiæ, Pauloque & Macario venerabilibus diaconis & notarijs venerabilis nostri episcopatûs, in venerabili oratorio sancti martyris Sergij inter illa Hormisdæ, & quærentibus nobis venerabilem Anthimum, ostensa fuit nobis domus, vbi priùs morã habere dicebatur, & inuenimus clausam existẽtem ostio. Venimus autem & ad alia loca, ad requirẽdum ipsum venerabilem Anthimum, in quibus putabatur esse: & scisitantes, nõ potuimus scire, vbi moratur, ex quo exiuit de sanctissima magna nostra Ecclesia. Rursùs posteà in alia die abeuntes in venerabili domo sancti archangeli Michaẽlis, quę ita cet in palatio, conuocauimus venerabiles clericos ipsius oratorij, & interrogauimus ipsos de ipso venerabili viro. Qui cum iuramento dixerunt, neq; vidisse, neq; scire, vbi moratur. Et hæc eadem studui nota facere vestræ sanctitati. Bachus sanctissimus episcopus metropolis Antiochenæ Pisidiorum prouinciæ, dixit: Iuxta sanctam interloquutionem vestræ sanctitatis, fui & ego vnà cum Theogene & Christophoro sanctissimis episcopis, ac Iuliano ac Ammonio Deo amãtissimis presbyteris & ecclesiæ defensoribus, Pauloq; & Macario Deo amantissimis diaconis & notarijs, & quæsiui vnà cum ipsis venerabilem Anthimum in diuersis locis, & nullatenùs ipsum inuenire potui. Christophorus sanctissimus episcopus Porphyrionis prouinciæ Phœniciæ Parali, dixit: Secundùm ea, quæ à vestra beatitudine nobis iussa fuerũt, & à sancta synodo vobiscum sedente, fuerunt simul Theogenes & Bachus sanctissimi episcopi vnà cum vilitate mea, atque etiàm Iulianus & Ammonius Deo amantissimi presbyteri & ecclesiæ defensores. Insuper etiàm & Paulus ac Macarius venerabiles diaconi, & notarij venerabilis episcopatûs vestri, & ꝙsiuimus venerabilẽ Anthimũ, vt accusatiões cõtra ipsum motas in hac sacra vestra synodo, adnunciarem⁹ ei, & hortaremur ipsum, quòd possibile, respondere ad querelas. Et primùm quidem fuimus in locis Hormisdæ, in qua domo permanebat, priusquàm ipse raperet pontificalem sedem huius regiæ vrbis, quã domum inuenimus clausam ostijs. Interrogauimus autem eos, qui ibidẽm expectabant, si ipsum viderant. Et audiuimus ipsos dicentes, non vidisse ipsum à multis diebus. Similiter etiàm fuimus in venerabili domo sancti archangeli Michaẽlis in palatio, (visus enim fuit priùs ibidẽm frequentare) & interrogauimus clericos ibidẽm, si apparuerat eis in ijs diebus venerabilis Anthimus, qui à nobis quærit: & ab ipsis cum iura-

mẽtis scimus, ꝙ neq; viderũt eum, neq; sciunt, vbi sit. Et non solùm in ijs locis, sed & in alijs locis fuimus nobis cõmemoratis. Et quibusdam pueris suis obuiauim⁹, & interrogauimus eos. Et secundùm quod sanctissimi & Deo amantissimi viri, qui mecũ missi sunt, sciũt, à nullo potuimus scire, vbi moratur sæpè dictus venerabilis Anthimus. Iulianus Deo amantissimus presbyter & ecclesiæ defensor, dixit: Secundùm sanctum mandatum vestræ sanctitatis abiens simul cũ Theogene, Bacho, & Christophoro sanctissimis episcopis, & Ammonio amantissimo compresbytero meo & defensore, Paulo; & Macario venerabilibus diaconis & notarijs, quæsiui vnà cum ipsis venerabilem Anthimum in diuersis locis & pluribus, in quib⁹ ipsum inuenire arbitrabamur, & nullibi ipsum inuenire potuimus. Et hoc significamus vestræ sanctitati, quòd proposita est & proclamatio vestræ sanctitatis, & neq; sic ipsum inuenire potuimus. Ammonius Deo amantissimus presbyter & ecclesię defensor, dixit: Iuxta ea, quæ iussa sunt à vestra sanctitate, fui vnà cum prædictis Deo amantissimis episcopis, & Iuliano presbytero & defensore meo, & cũ Paulo & Macario venerabilibus diaconis & notarijs, primùm quidem in domo, in qua permanebat venerabilis Anthimus, vt eo ibidèm inuento, intimaremus ei, quæ à vestra sancta synodo mandata erant: & inuenientes portas ipsius domũs ab extra, interrogauim⁹ eos, qui aderant, & ostiarium domũs, vbinàm moraretꝰ prædictus venerabilis vir. Dixerunt nescire, neq; vidisse ipsum ex plurimo tempore in ipsa domo. Vénimus autem & in oratoriã domum sancti Michaẽlis archangeli, & cõgregantes venerabiles ibidèm clericos, adiurauimus, si sciũt prædictum venerabilem virũ morari in ipso oratorio, aut in alio loco. Illi autem cum iuramento respondẽrũt, se nullam omninò talem scientiam de ipso habere. Fuimus autem & in diuersis alijs locis, quærentes ipsum, & nullo modo valuimus compræhendere, vbi moratur, omnibus eadem affirmantibus, quòd nullo modo sciunt, vbi nunc sit. Significo autem & vestræ sanctitati, quomodò & proscriptionem à sancta synodo vestra factam, rogantem venerabilem Anthimum venire, & respondere sanctæ huic synodo vestrę, publicè apposuim⁹ à septem diebus, vt & p ipsam sciat, quæ exhibita sunt vestræ sanctitati, & certus ipse constituatur: sed neque sic vllam vnq; sui demonstrationem fecit.

Paulus venerabilis diaconus & notari⁹, dixit: Secundùm præceptum vestræ dominationis & beatitudinis vestræ synodi, iuimus simul cum prædictis Deo amãtissimis viris, & Macario venerabili cõdiacono meo & notario in diuersis locis, & quæsiuimus venerabilem Anthimum, & eum inuenire non potuimus. Macari⁹ venerabilis diaconus, notarius & ambasiator, dixit: Sequendo sanctissimos viros, qui simul mecũ missi sunt, eadem & ego depono. Sanctissimus archiepiscopus & tota synodus dixit: Legat proscriptio apposita secundùm iam præcedentem sententiam. Et accipiens Diodorus diaconus & notarius, legit: Mennas archiepiscopus Constantinopolitanus œcumenicus patriarcha, & tota synodus in ipsa DEO amata Roma Constantinopoli congregata, Anthimo venerabili. Si quidem aliqua ratio conueniens tibi fuisset & spes pœnitentiæ de peccatis commissis, nihil certè opùs fuisset præsentium proclamationum. Sed olim sanctæ memoriæ Agapeto papæ antiq Romæ manifestam fecisti opiniõem tuam, & iam in ipsis repræhensibilibus dogmatibus incusationem meruisti, cùm pontifex Trapezuntius appareas: sed neq; inquisitionem illius sustinuisti, & cùm à nobis tãto tempore ad pœnitentiam euocatus fueris, non moderatior teipso factus es, & inobedientiam tuam *meliorem sacerdotali humilitate (sicut visum est) ostendisti*. Et quidem, quæ à te gesta sunt, nulla venia digna sint. Veruntamen adhuc hominum lubrico peccata ascribendo, & clementiam vsq; ad multum tempus erga eos, qui peccauerunt, & occasionem emendationis (licèt tardè) sæpiùs factam inuenientes, præsenti litera te prouocamus, admonentes tuam venerabilitatem, non stare in ipsa contentiõe vsq; ad finem, & venire ad sanctam synodũ intra numerum sex dierum, & opinionem, quam in rectis dogmatibus adeptus es, pura voce ostendere: palamq; facere vniuersis alijs, quanta potest ad reuocationem his, q lapsi sunt, patrum mitissimorum & iudicũ clementissimorum admonitio. Si verò & hanc nostram vocationem despexeris, tibi decæterò non in tempore locus pœnitentię erit: nobis enim non aliundè, quàm ex his q̃ fecisti, ea quę iudicij sunt, inducentur. Subsignaui, apposita mensis Maij die quintadecima, indictione quartadecima, post consulatum Flauij Belisarij gloriosissimi.

Epist. Synodi ad Anthimum.

*maiorem for. *. vt

Sanctissimus archiepiscopus dixit: Venerabiles diaconi & notarij, qui nobis subscribunt, edoceant nos, cuius gratia, cùm sententia determinet dilationem decẽ dierum, proclamatio apposita sex tantùm dierum det terminum. Notarij dixerunt: Edocemus quomodò sancta sententia terminũ decem dierum dedit ad inquisitiõem, & ad proclamationem, non autem iussit statim proclamationem apponi. Facta igitur ipsius inquisitione vsque ad dies tres, & illo ignoto existente, necessarium fuit reliquos septem dies apponi ad ipsam sanctam proscriptionem vestræ beatitudinis, & sanctæ synodi vobiscũ cõgregatæ, q̃ ipsi manifesta faciat ea, q̃ à vobis ordinata sunt. Illã igitur

diem meritò portat, ipsum ꝓclama, in qua depositum fuit. Sanctissimus archiepiscopus dixit: Sanctissimi comministri, qui *vobiscum bisum præsentes sunt ex regione Italiæ, & Deo amantissimi diaconi & venerabilissimi notarij sedis Apostolicæ, audiérunt supplicatiões oblatas fidelissimo ac à Deo custodito Imperatori nostro, & libellos oblatos sanctæ ac beatæ memoriæ Agapeto, & accusationes, quas fecerunt contra impium Anthimum apud nos illi, qui ipsos porrexerunt: & sicut accusatio in ipsum prouenit super approbatissimis, hoc quidem, quòd non vult cósentire rectis & apostolicis doctrinis veræ fidei nostræ: hoc verò, quòd ad erroré & hæresim Eutychis declinat, & depositos ac anathematizatos à sancta Chalcedonensi œcumenica synodo, & ab Apostolica sede, & ab ecclesiastico statu, qui ex illa vsque nunc fuit, propter communicationem & opinionem ad Eutychen, amplexatur: cóspicientes ad synodicas epistolas, factas à sanctæ ac beatæ memoriæ patre nostro Agapeto papa antiquæ Romæ contra Anthimum, cogitantesq; ipsius vsque ad finem inobedientiam, & quòd neq; canonicis vocationibus obedire, neq; accusatiões in ipsum adductas repellere voluit: quã sup his omnibus opinionem habent, dicere dignent. Et Menas in Deo venerabilis lector, & secúdarius notariorum Apostolicę sedis antiquæ Romæ, legit vocem, q̃ sic se habet: Sanctissimi episcopi partium Italiæ, & viri venerabiles diaconi Apostolicæ sedis, dixerunt: Diffinitionem sanctæ recordationis patris nostri quondàm papæ Agapeti, synodicis epistolis pro Menna sanctissimo archiepiscopo huius regiæ vrbis Constantinopolitanæ factis, additam, de persona Anthimi Trapezuntij quondàm episcopi, nos sequi per omnia profitemur. Sanctissimus archiepiscopus dixit: Et reliqua sancta synodus nobiscum congregata, quæ audiuit omnia, quæ à principio super materia contra Anthimum gesta sunt, omnibusque quę à nobis dicta sunt, attendens, dignetur manifesta facere, quæ vult prouenire in Anthimum. Sancta synodus per Hypatium sanctissimum episcopum Ephesinum, metropolitam prouinciæ Asianorum, dixit:

SENTENTIA SYNODI CONstantinopolitanæ contra Anthimum.

MVltarum transgressionum Anthimus reus demóstratus est. Venerabiles quidé patrũ leges, tanq̃ nõ positas, ad nihilũ reputauit, & paulominùs suo exemplo omẽm ecclesiasticũ statũ cõturbauit, introducendo se in patriarchalem sedem huius regiæ vrbis, q̃ nullo modo sibi cõuenit, cõmunemq; confusioné sacerdotibus Dei ac populis fidelissimis operatus est. Quinimò non hoc solùm sibi studium erat, sed & Eutychis opinionem habet. Cumq; sic obtinere potuerit magnum pontificium, quemadmodùm dictum est, paulatim putauit oportere depascere sanctissimas Dei ecclesias tali morbo, & contrarium, quàm diuinæ voces dicant, pro congregando rationabiles oues Dei, ouilis diuisiones excogitabat aduersùs omnes (vt ità dicatur) ecclesias, vt periclitando vnionem sanctissimarum ecclesiarum, tantis piissimi Imperatoris nostri laboribus reformatam, in multas diuisiones scinderet. Deniquè *paulatiuè hanc corruptionem significabat, simulans quidem suscipere sanctas synodos, Nicenã dicimus contra impium Arrium, Cõstantinopolitanam cõtra hæreticum Macedonium, & Ephesinam primam contra impium Nestorium, ac Chalcedonensem contra impiũ Eutychen, saltẽ ipsas habẽs in sacris dyptichis: sed cũ inserta ipsis synodis esset sancta memoria beatissimi Leonis papæ, nullo tamen tempore aliter vel percipit, vel participat sanctissimis dei mysterijs, nec celebritatem ipsorum prædicat, nè in hac quidé sanctissima magna ecclesia, resiliens vniuersaliter à rectis ipsorum cósessionibus, & neque magnorum pontificũ, neq; venerabiliũ Priorum, qui pro talibus respiciunt, & omninò tolerat, aut aliquam defensionem dat, quo modo non paruum singulo die affert scandalum in talibus, infidelibus quidem irridentibus, fidelibus verò dolentibus, vt qui parùm credunt, adhuc magis cõturbentur, & in peius incidãt. In talibus enim cùm magnus Imperator seipsum disposuerit, ad memoriamq; sibi reuocauerit sententiã principis Apostolorum, qua dicit: Paratos nos 1. Pet. 3. semp esse oportere ad respondendũ omi petenti rationẽ de ea, q̃ in nobis est, spe, nihil plùs iuuit, sed ad eius serenitatẽ deceptibilibus rationib⁹ vsus, ꝓmisit se omnia facere, quæcunq; summus pontifex magnæ sedis Apostolicæ decerneret, & ad sanctissimos patriarchas scripsit, se sequi per omnia Apostolicã sedẽ. At magno Deo & saluatore nostro Iesu Christo nõ permittente talia vsque in finem procedere, missus est huic regiæ vrbi, secũdùm ipsius ueritatem, Agapetus sanctæ & beatæ memoriæ papa beatissimus, q̃ statim sacris canonibus manum cum DEO porrexit, & ipsum de sede sibi nõ cõuenientẽ depulit, data venia his, q̃ talis rei participes aut communicatores sunt, & regiæ acà Deo custoditæ ciuitati sacrum ornatũ suum reddidit, cùm ostendit vestrã beatitudinem huic sanctæ magnæ sedi ꝑesse. Qm̃ verò & in dogmatibus impietatis sibi infinita crimina impendit, supplicationesq; & libelli multi porrecti sunt pijssimo Imperatori nostro & beatissimo papæ, à diuersis venerabilibus viris, & multis quidé sudorib⁹ ipse beatissimus

mus papa animam ipsius paternaliter reuocare studuit, sic tamen insanabiliter habere inuénit, & pia dogmata recusantem, insupèr etiàm & criminantem vocem illam de duabus naturis (quod aduersùs Eutychen maximè sancta Chalcedonensis synodus diffiniuit) prorsùs negando, & rectè condemnatos à sancta synodo, recusantem euitare, immò econtrà ipsos amplexãtem, & quantùm in ipso est, studentem ostendere Dioscorum & ipsum Eutychen prorsùs insontes, inter quos hæreticare deprehensus est, sententiã profert in scriptis plenam clementia & decenti sanctitate, *differens ei tempus pœnitentiæ, decernensq;, donèc à tali opinione mutatus, satisfecerit his, quæ à sanctis patribus doctrinaliter & canonicè diffinita sunt, ipsum non habere nomen catholici, neque sacerdotis. Hæc autem sequutus pijssimus Imperator noster, respiciensq; ad supplicationes, suæ serenitati à diuersis pèrsonis venerabilibus porrectas, vestram beatitudinẽ & nos omnes in idipsum super isto conuenire, benè satisfaciendo, iustum iudicauit. Nos itaque venerabiles canones sanctorum patrum nostrorum sequentes, sacris vocationibus ipsum aduocauimus, & tẽpus pœnitentiæ ei dedimus, & latenti ac medelam recusanti, proclamatióe manifesta fecimus, quæ à nobis facta sunt. Cumq; in his oĩbus ipsum ad conuersionem adducere non potuerimus, apertam hanc suæ hęresis demonstrationem accipientes, sequentesq; ea, quæ à beatissimo papa benè examinata sunt, conspicimus (si hic vobis adstaret) omninò ipsum tanquàm membrum inutile & putridum abijci de corpore sanctarum Dei ecclesiarum, & extra episcopatum Trapezuntinũ esse, & alienum ab omni sacra dignitate & efficacia, & iuxta ipsius sanctissimi papæ sententiam, à catholica appellatione.

*differens

SENTENTIA MENNAE CONtra Anthimum.

SAnctissimus ac beatissim⁹ œcumenicus patriarcha & archiepiscop⁹, dixit: Cùm Saluator noster Iesus Christus verus Deus noster, dederit potestatem proprijs sacerdotibus, euellendi & plantandi, demoliendi & ædificandi, orauimus quidem omne tempus nobis esse ædificandi & plantandi, nullum autem euellendi & demoliendi: sed dira est (vt videtur) veritatis transgressio, & via maxima ad perditionẽ his, qui vsi sunt. Est enim diligenter considerantibus voluntatem Anthimi videre, in ipsum multas sacras sanctiones transgressas. Nam erga Deum, cùm non seruauit confessionem, sed & indè à spe seꝑatus, quomodò non visus est esse contrarius accusator proprij defectus? Hanc itaque & nos tanquàm quandam vsurpationem vlceris insanabilis sistentes passum est, fecerimus. Circunspicientes eñ dolorem istinc euenturum, coacti* necessitati sumus venire ad præsentem sententiam. Nam ducimur quidem ex hac mœroribus, sed vniuersìm plùs tribuimus cõmuni vtilitati catholicæ Ecclesiæ quilibet nostrũm, quàm suis quibusq; proprijs compassionibus. Quia igitur diuersæ in ipsum consultiuæ & canonicæ querimoniæ factæ sunt, & quidé sanctæ memoriæ Agapetus papa Romanus, pœnitentiæ ei dans, vsquequò vniuersa, quæ à sanctis patribus diffinita sunt, visus fuerat despexisse, neq; sacerdotis, neq; catholici nomen ipsum habere permittit. Nos autem quia non est possibile, molestatos de ipsis despicere, quæ * dicitur, via sacerdotibus condecenti in talibus ambulantes, canonicis ipsum induximus vocationibus, induciasque tribuimus ad recognitionem: & quod iam vltimum est, neque à consuetis proscriptionibus abstinuimus. Ipse verò tantum abhorrebat tam ab in melius mutatione quàm defensione denunciatorum, quòd nec omninò venire voluit, nec hîc videlicet inquisitionem à nobis factam sustinere. Nam erat ei accusator, vt videtur, conscientia: sed cedendo ab accusatoribus, induxit delicti confessionem: & anima peccare consueta, difficilis ad pœnitentiam, etsi maximè multa fuerint, ad hanc trahentia. Vndè super impœnitenti inobedientia voluntatis ipsius lachrymantes, & super errore, qui illius animam apprædit, gemiscentes, sequẽdo sanctissimam vocem magni Dei & saluatoris nostri, quæ docet non parcere proprijs membris, si alicuius scandali causa nobis fiunt, sed ipsius incisionem facere insinuat, ad integram totius corporis: respicientesque ad ea, quæ * pridiè à sanctæ memoriæ Agapeto papa antiquæ Romæ, & quòd nullum pœnitentiæ tempus accipiat, nec elegit melioris opinionis esse, satisfaciendo his qui ab ipso scandalizati sunt, atq; etiàm ad ea, quæ nunc iudicata sunt à sancta synodo nobiscum existente: ipsum Anthimũ constitui extra pontificium Trapezuntinũ decernim⁹, & ipsum alienum esse ab omni alia sacra appellatióe, simul & dignitate ac efficacia decæterò, & omninò inter orthodoxos non numerari sententiamus, neq; posse assẽdere omninò ad ipsam Trapezuntinam, neq; ad hanc regiam vrbem. Et postquàm sancta synodus surrexit, qui de Oriente erant, & quidam ex alijs episcopis & monachi ac clerici clamauerunt: Multi anni Imperatoris. Multi anni patriarchę. Petrũ, Zoaram, & Seuerũ modò anathematiza. Orthodoxum Imperatorem habes, quid times? Eos qui parabaptizant, eijce foràs. Et cùm monachi Hierosolymorum porrexerũt chartam, vniuersi clamauerunt: Multi anni patriarchæ. Libellum monachorũ modò susципe. Libellus modò legatur. Eos qui per domum baptizant, eijce foràs.

*fortè necessitate aut & necessitati

*fortè dicunt

*fortè pridèm

Mat. 5. c. 18. a

foràs. Speluncam Zoaræ modò torqueas. Multi anni patriarchæ. Parabaptistam modò anathematiza. Christiani Imperatoris multi anni, Orthodoxi Imperatoris multi anni. Spelúcę hęreticorũ modò ardét. Multi anni patriarchę monasteria Petri modò verte. Vincit fides Imperatoris. Orthodoxę regnat, quę times? Petrus quarè habet monasteria? Omnes hæreticos ibi habet. Seuerũ, Petrũ, & Zoaram modò anathematiza. Trinitas tres anathematizat. Anathema Seuero, Petrus & Zoaras. Seuerum Manichæũ modò anathematiza. Vincit fides Christianorum. Multi anni patriarchæ. Inimicos Christi modò anathematiza. Hæreticos modò anathematiza, Anathematizatos modò anathematiza. Vincit fides Christianorum.

Sanctissimus archiepiscopus dixit: Putamus charitatem vestrã non ignorare voluntatem & zelum pij Imperatoris nostri, quem habet ad orthodoxam fidem nostram, & nihil eorum, quæ in sanctissima Ecclesia mouentur, conuenit fieri præter opinionem & iussum ipsius. Rogamus itaq; vestram charitatem inpræsentiarùm quiescere, vt nos tempus accipiamus, adducere ad pias suas aures ea, quæ à nobis exclamata fuerunt. Nos enim, sicut scit vestra charitas, Apostolicam sedem sequimur, & obedimus: & ipsius communicatores, communicatores habemus: & condemnatos ab ipsa, & nos condemnamus. Authoritas Sedis Romanæ,

SVBSCRIPTIONES.

¶Mennas Dei miserat. episcop. Constantinopolitanus, diffiniui & subscripsi. Hypatius Dei miserat. episcopus Ephesinus metr. prouinciæ Asianorum, diffiniui & subscripsi. Constantinus Dei miserat. episcop. Heracleorum à Deo amatæ metropol. prouin. Europæ, sanctæ Dei catholicæ & Apostolicæ ecclesiæ, diffiniui & subscripsi. Eusebius episcopus Cyzicus, diffin. & subscripsi. Ego Sabinus episcopus sanctæ ecclesiæ Canusinæ, diffinitionem sanctæ recordationis patris nostri papæ Agapeti, de persona Anthimi quondàm Trapezuntini episco. sequendo, in omnibus subscripsi. Ego Epiphanius episcopus sanctæ ecclesiæ Esculanę, diffinitionem & reliqua similiter per literas latinas. Ego Asterius episcopus sanctæ ecclesiæ Salernitanæ, diffinitiõ. & reliqua similiter. Ego Rusticus episcopus sanctę ecclesiæ Fæsulanæ, diffiniti, &cæt. similiter. In nomine Domini Iesu Christi, Leo episcopus ecclesiæ Nolanæ, diffinitionem &c similiter. Theophanes diaconus sanctæ Ecclesiæ Romanæ, diffinitio. & reliqua similiter. Pelagius diac. sanctæ Eccle. Romanæ, diffin. & reliqua similiter. Anastasius Dei miserat. episcop. Nicenæ metrop. prou. Bithyniorum, per lectionẽ sciens quæ facta sunt, consententiatiuus existens omnibus diffinitis, subsignaui. Auxentius Dei miserat. episcop, Sebastensis, per lectionem & reliqua, Theodulus episcopus Iconiẽsis metropolis, subsignaui. Theogenes episcop. Synnadorum, diffiniui & subscripsi. Bachus episcop. Antiochię prouin. Pisidiorũ, diffin. & subsc. Mamas episc. Melitenẽsis, diffin. & subsc. Iulianus episc. Pergensis, diffin. & subscr. Volusporius episcopus Neocęsareensis, sub. Paulus episcop. Tyanus, diffiniui & subscr. Colus episcop. Tyanus, diffiniui & subscr. Conon episcopus Sidensis, diffiniui & subscr. Acacius episcopus Pessinuntinus, diffiniui & subscripsi. Procopius episc. Gangrensis, diffiniui & subscr. Petrus episcop. Iustinianopolitanus, diffiniui & subscripsi. Marcus episcopus Apameæ, diffiniui & subsc. Hyacinthus episco. Miletinensis, diffin. & subsc. Ioannes episcop. Bosphorensis, diffiniui & subscripsi. Thalassius episcopus Berytius, diffiniui & subscripsi. Magnus episcop. Beroanus prouinciæ gentis Syriorum, diffiniui & subscripsi.

¶*Subscriptiones per literas Syrias.*

Christophorus episcopus Porphyrionus prouinciæ Phœnicię, diffiniui & subscripsi. Aetherius episcopus Mariamnius, diffiniui & subscripsi. Domitianus episcopus *Zechianus, chianus, diffiniui & subscr. Eusebius episc. Antiquæ ciuitatis, diffiniui & subscr. Anastasius episcopus Iotapæ, diffiniui & subscr. Domnus episcopus Maximianopolitanus, diffiniui & subscripsi. Archelaus episcopus Coryceñ, diffiniui & subsc. Ioannes episcop. Zooreñ, diffiniui & subsc. Alexander episc. *Paraxieñ, diffiniui & subscr. Pelagius episc. *Pagnadis, Parnassi, diffiniui & subscripsi. Eugenius episcop. Dei gratia ecclesiæ Tiensis, diffiniui & subscripsi. Eustathius episcopus Tiberiopoleñ, diffiniui & subsc. Epiphanius episc. Heracleanus Põticus, diffiniui & subscripsi. Abraamius episc. Cratianus, diffiniui & subsc. *Ecdippiæ, Paulus episcop. ciuitatis *Stectorianæ, diffiniui & subscr. Asterius episco. Amastrensis ecclesiæ, diffiniui & subscripsi. Ioannes episcop' Cæsareeñ, diffiniui & subsc. Andreas episcop. Palteñ, diffiniui & subscripsi. Leontius episcop. Helenopolitanus, diffiniui & subscripsi. Andreas episc. Paneñ siue Theodosiopolitanus, diffiniui & subscripsi. Epitynchanus episc. Germæ, diffiniui & subsc. Theodorus episcopus Gortyneñ, diffiniui & subscri. Ioannes episcopus Traianopolitanus Phrygiæ Pacatianæ, diffiniui & subscripsi. Dominicus episcopus Theodosiopolitanus, diffiniui & subscripsi. *Theodoricus episcopus Alindenus, diffiniui & subscripsi. Matthias episcopus Cymanus, diffiniui & subscripsi. Flauianus episcopus Coteneñ, diffiniui & subscripsi. Theodorus episcopus Myranus, diffiniui & subsc. Marcedonius episcopus *Berianus, diffiniui & subscripsi. Marcellus episcop. *Areeñ, diffiniui & subsc. Petrus episco. Ambladeñ, diffiniui & subsc. Ioannes episc. *Medaieñ, diffiniui & subsc. *Bonitanæ *Arcæ

subscripsi, Martyrius episcopus Baratthenus, diffiniui & subscripsi. Pantaleon episcopus Iuliopolitanus, diffiniui & subscripsi. Cosmus episcopus *Andrapolitanus, diffiniui & subscripsi. Dominicus episcopus Sophenensis prouincię, diffiniui & subscripsi. Dionysius episcopus ciuitatis Eucarpieñ, cùm sciuerim diffinita, diffiniui & subscripsi. Licinius episcopus Patarensis, diffiniui & subscripsi. Paulus episcopus Oenandopolitanus, diffiniui & subscripsi. Epiphanius episcopus *Patreopolitanus, diffiniui & subscripsi. Tryphon Dei gratia episcopus Colaciopolis, diffiniui & subscripsi. Eustathius episcopus Neapolitanus, diffiniui & subscripsi. Magnus presbyter & prior Apostolicæ sedis Theopolitanæ, & ambassiator sanctissimi patriarchæ Euphręmij, sequendo diffinita à suprascriptis sanctis patribus nostris, super depositione Anthimi hæretici, alienum ipsum habeo à sacerdotali dignitate, & ab ipso nomine Christianorum, & subscripsi. Heraclius diaconus & ambasiator Apostolicæ sedis Theopolitanæ, & sanctissimi patriarchæ Euphręmij, sequens ea quæ diffinita sunt à supradictis patribus nostris, & reliqua similiter, subscripsi. Sabinus diaconus sanctę resurrectionis Christi Dei nostri, & ambasiator Petri sanctissimi patriarchæ Hierosolymorum, sequendo ea quæ diffinita sunt à supradictis sanctis patribus nostris, & cætera similiter, subscripsi. *Andriacopolitanus *Pyrithyropolitanus,

SENTENTIA PETRI HIEROSOLYMORUM, contra Anthimum.

Sanctissimus ac beatissimus patriarcha & venerabilis synodus, dixit: Demonstratus est & nunc in rebus verus propheticus sermo, quoniã non habitabit iuxta Deũ malignus, neque permanebunt iniqui ante oculos eius. Quale, quídve factum fuerit in Anthimum, pontificalia & imperialia dogmata, quæ modò lecta sunt, demonstrárũt. Iste enim *pridiè cùm esset episcopus Trapezuntius, & de sanis dogmatibus disceptaretur, veste ouina circũamictus, lupus verò rapax existens, (euangelicè dicẽdo) in pontificalẽ sedem regiæ vrbis se intrusit, simulãs quidem colere veram & immaculatam fidẽ, & volũtariè admittere sanctas quatuor synodos œcumenicas, Nicenam 318, Constantinopolitanam centũ quinquaginta, Ephesinam ducentorum, & Chalcedonẽsem sexcentorum, cum sancta epistola Leonis beati papæ antiquæ Romæ, scripta ad Flauianum regiæ vrbis præsidem, & affinia his, quæ facta sunt à venerabili Chalcedonẽsi synodo: in profundo autẽ intellectũs suam extendẽs perfidiam memoratus Anthimus, peiorem ad nos inducere festinauit æstum, & vbiquè sanctas ac catholicas ecclesias conturbauit.

Nam cùm arbitraretur contentus fuisse sui doloroſi & iniqui studij, repentè transmutando ipsum hypocrisis habitum reiecit, & quæ dixisset benè valdè in his, quæ ab ipso in scriptis composita erant ad recta dogmata, quæ superbè abnegabat, nullo modo patiens confiteri vnum ipsum Dominum Deum nostrum Saluatorem Iesum Christũ cognosci in duabus naturis, inconfusibiliter, immutabiliter, indiuisibiliter, & inseparabiliter, non intellexit stolidus virtutem tam piorum verborum. Perspicuum enim est, q̃ inconfusibile, indiuisibile, immutabile & inseparabile, summam substantiarum vnionem significat, & ipsarum differentiam seruat in vna persona & vna hypostasi. Prętereà non elegit abdicare condemnatos à sancta Chalcedonensi synodo, & ostendens se similia illi sapere, delipiens fuit erroris Eutychis & Dioscori. Et quod difficilius est, non sustinuit medelam à doctrina, atque ab imperiali clementia sibi prouenienti, data etiàm dilatione decenti pontificis, & ad pœnitentiam sufficienti, & ad confessionẽ veræ fidei adducenti. Itaque ergò cùm latens permanserit, & diuturna effugatione euidenter præmonstrauit se priuatum omni defensione, & insanabiliter habere ad propriam perfidiam, depositionis sententia in ipsum venit, principiata quidem à sanctæ ac beatæ memoriæ Agapeto, antiquæ Romæ pontifice, terminata verò à Menna sanctissimo patriarcha regiæ vrbis, & à venerabilissima synodo, quæ cum ipso tenebat: hinc est quòd non solùm ab episcopatu Trapezuntino cecidit memoratus Anthimus, sed & ab omni pontificali dignitate & efficacia, cùm separatus sit ab omni corpore sanctissimæ ecclesiæ. Cumque catholica appellatione priuatus sit, ad illius incorrigibilem errorem adaptare possumus prophetiam Oseæ: Quoniam tu repulisti scientiam, & ego te repellam, nè fungaris mihi sacerdotio. Hæc in regia vrbe gesta, cùm clarè se habeant, & nos videntes omnia canonicè & rectè venisse super Anthimum, vocationumque ordinem laudauimus, & clementiam hinc sibi benignè superuenientem, reprehendimusq; pernicioſam insistentiam Anthimi, consententiatiui sumus his, quæ benè formata sunt ab ipso sanctæ memoriæ Agapeto, & his quæ diffinita sunt à Menna sanctissimo patriarcha regiæ vrbis, & ab ipsius venerabilissima synodo congregata, sequentesque de his confirmationem diuinæ ac Imperialis legis, admisimus depositionem Anthimi, tanq̃ qui à principio præter sacros canones intrusit se in pontificalẽ sedem regiæ vrbis, & nouissimè præbuit demonstrationem suæ hæresis & immutabilis opinionis, vt in ipso impleatur diuina scriptura, quæ dicit: In diebus redargutionis in tribubus Israel ostendam fidelia: Facti sunt Oseæ 4.b Osee 5.c

prin-

principes Iuda tanq̃ transponentes terminos, super ipsos effundam tanq̃ aquam impetum meum. Et rursùs alia scriptura: Oderunt in portis redarguentem, & sermonem sanctum abominati sunt. His itaq; diffinimus hunc alienum omni pontificali dignitate & operatione, ipsaq; catholica appellatione. Sicut enim nulla communicatio est tenebris ad lucem, ità non conuenit sacra mysteria sordidari à viris, qui syncerè nó colunt Dominum Christum verum Deum.

Pro. 1.c

2. Cor. 6.c

SVBSCRIPTIONES.

¶ Petrus episcopus Hierosolymorum, diffiniui & subscripsi. Elias episcopus Cæsareæ, diffi. & subsc. Theodosius episcopus Scythopolitanus, diff. & subsig. Ioãnes episcopus Tiberiadis, diffiniui & subsignaui. Stephanus episcopus *Scarphiensis, diffiniui & subsignaui. Anastasius episcopus Gabenorum, diffiniui & subsignaui. Epiphanius episcopus Raphiæ, diffiniui & subsignaui. Elias episcopus Ioppæ, diffi. & subsignaui. Ioannes episcopus Augustopolitanus, diffiniui & subsignaui. Nicostratus episcopus Abilæ, diffiniui & subsignaui. Lazarus episcopus Azotanus, diffiniui & subsignaui. Leontius episcopus Sosuzensis, diffiniui & subscripsi. Stephanus episcop⁹ Aradorum, diffiniui & subscripsi. Anastasius episcopus Eleutheriopolitanus, diffiniui & subsignaui. Gregorius episcopus Hierichũtinus, diffiniui & subsignaui. Elias episcop⁹ Adrianopolis, diffiniui & subscripsi. Theoctistus minimus notarius, diaconus sanctissimi episcopi Eliæ, subscripsi, pro ipso, iuxta sua mandata in scriptis data. Ioannes episcopus Podaleanus, diffiniui & subscr. Demetrius episcopus Carpathenus, diffiniui & subscripsi. Stephanus episcopus Meniatenus, diffiniui & subscripsi. Zacharias episcopus *Palleonus, diffiniui & subscripsi. Manuelius episcopus Bithynicnsis, diffiniui & subscripsi. Anastasius episcopus Iotapæ, diffiniui & subscripsi. Zenobius episcop⁹ Eleusin⁹, diffiniui & subscripsi. *Nastianus episcopus Gazenus, diffiniui & subsignaui. Theodorus episcopus *Petrorum, diffiniui & subsignaui. Zenobius episcopus Nicopolitanus, diffiniui & subscripsi. Araxius episcopus Gangrenus, diffiniui & subsignaui. Procopius episcopus Heracleotanus, diffiniui & subsignaui. Dominicus episcopus Neocæsareensis, diffiniui & subsignaui. Bachus episcopus *Bathonorum, diffiniui & subsignaui. Dionysius Episcopus Ascalonus, diffiniui & subsignaui. Ioannes episcopus *Femensis, diffiniui & subsignaui. Macarius episcopus *Arnidatorum, diffiniui & subsignaui. Basilius episcopus *Symcomazanus, diffiniui & subsignaui. Ioannes episcopus *Moreæ ciuitatis, diffiniui & subsignaui. Petrus episcopus Parembolanus, diffiniui & subsignaui. Zacharias episcopus Libysianus, diffiniui & subsignaui. Domnus episcopus Maximianopolitanus, diffiniui & subsignaui. Pelagius episcopus Sebastensis, diffiniui & subsignaui. Stephanus episcopus Iamnitanus, diffiniui & subsignaui. Parthenius *Epalanus, diffiniui & subsignaui. Theodorus episcopus scripsi pro isto, eò quòd ipse infirmaretur. Theodorus episcopus Gadarorum, diffiniui & subsignaui. Paulus episcopus Ailanus, diffiniui & subsignaui. Theodorus episcopus Ipsenorum, diffiniui & subsignaui. Theodosius episcopus Capitoliensis, diffiniui & subsignaui. Dionysius episcop⁹ Amathuntius, diffiniui & subsignaui. Dorotheus episcopus Anthedonensis, diffiniui & subsignaui.

*Placiẽ.

*Petracẽ. vel Petrẽ

*Zephyrienſis

*Phœnicienſis.

*Anthedõ. vel Anthedõ.

*Sycomazõ.

*Emagenæ

*Libyadis

*Epalanus

SYNODVS V. CONSTANTINOPOLITANA, NVNC DEMVM EX VETVSTO EXEMPLARI MANVSCRIPTO DESCRIPTA, & huic editioni addita, quæ multa habet lectu digna, & studiosis profutura: cui tamen visum est ex Nicephoro Callisto quædam præmittere, vt lector certiùs cognoscat, quid de hac Synodo sentiendum sit.

Nicep. lib. 17. cap. 27.

TAque episcopatum veteris Romæ administrante Vigilio, nouæ autem primùm Mena, deindè Eutychio: Alexandriæ, Apollinari, Antiochiæ Domnino, Hierosolymorum autẽ Eustochio, cum eis etiàm adesset Gregorius Agrigentinus, vir vitæ sanctitate, eloquentia & veritatis doctrina omnibus prope superior: Imperator Iustinianus sanctam quintam œcumenicam synodum, episcopis ecclesiarum omnium euocatis, coëgit eiusmodi ob causam: Eustochius Hierosolymorũ episcopus, cum permulti in Palæstina, qui Origenis dogmata profiterentur florerent, potissimumq; ibi ea secta in noua, quæ dicebatur, Lau-

ra obtineret, magno studio vt eos indè abigeret, egit. Proindè ea ipsa, quam dixi, nouam andra occupata, illos veluti cõmunia & prophana piacula ecclesia exegit. Illi autem vndiquaquè dispersi, multos ad partes suas pertractos, vt auxilium eis ferrent, rogârunt. Et non paucos auxiliares habuêre socios. Maximè verò eos defendit Theodorus cognomento Ascidas, Cæsareæ Cappadocum Episcopus, idemq; Iustiniani Imperatoris assessor, cõsiliarius gratus illi & fidus maximè visus: quippe qui ob res dextrè ex sententia principis agendas, ei placeret. Hic vbi quantùm potuit aulam Imperialem cõmouit, impietatemq; quæ nefanda omnia flagitia excelleret, Eustochij rem in Palæstina aliam vocauit: in vrbem imperantem cum Eustochio præcipuè euocantur, Rufus magni Theodosij, & Conon magni Sabbæ mansionis præfectus, & emi vterque dux, cum Phrontisteriorũ quibus præibant causa, tum propter virtutem suam maximè. Venêre cum illis alij quoquè, non multum eis gloria cedentes. Postquàm patres ibi vno in loco cõuenêre, causam inprimis Origenis, Didymi & Euagrij in medium protulêre: videlicet quòd Græcorum opiniones rectis ecclesiæ doctrinis perperàm illi immiscuissent: easq; opiniones tollendas esse censuêre. At Ascidas ex altera parte Theodori Mopsuestiensis, & Theodoriti, & Ibæ Edesseni opiniones produxit, Deo hoc sic quàm sapientissimè disponẽte, vt hinc & indè noua & prophana dogmata longiùs reijcerẽtur. Prima conflictatione facta, quæsitũ est, An tum demùm tam olim defunctos anathemate ferire liceret. Ibi tum Eutychius, *Mena adhuc superstite, vir sacrarũ literarum summè peritus, minus tamen celebris, & episcopo Kmaseno, quemadmodum dictu est, à responsis esset, eos qui in conuentu congregati erant, non modò non recta, sed ridenda etiàm atq; contemnenda sapere videns, disertis verbis neq; consilio, neq; deliberatione vlla eam rem egere dixit, propterea quòd & Iosias rex non tantùm viuentes dæmonum sacerdotes olim iugulârit, sed & eorũ, qui longo antè tempore mortui fuerant, sepulcra effoderit. Quod verbum bene ab eo dictum esse, omnibus videbatur. Iustinianus certè virũ ob id admiratus, *Mena eis diebus defuncto, in Imperialis vrbis thronũ extulit. Porrò Vigilius etiamsi ei, scripto interueniente, cum Eutychio conueniret, assidere tamen illi noluit. Sed in synodo finita, quẽadmodum à me dicetur, Constantinopoli Romã profectus, in itinere satis concessit. Synodo, sicuti dixi, coacta, Iustinianus quidnam de rebus Theodori, & item Mopsuestienſis Theodori, & Theodoriti eiusdemq; scriptis, quæ aduersùs duodecim capita sancti Cyrilli composuit, & præterea de Ibæ ad Marim Persam missa epistola dicerent, interrogauit. Atq; vbi multa Theodori Mopsuestiensis, & Theodoriti dicta lecta, & clarè satis demonstratũ est, nõ tum solum, verùm anteà etiàm dudùm Theodorũ ab ecclesia proscriptũ, & ex sacrarum tabularum albo eiectum esse, hæreticosq; etiàm post eorũ mortẽ damnandos esse, nulla interposita mora, Theodorum ipsum, & præterea quæcunque Theodoritus cõtra duodecim diui Cyrilli capita & rectam fidem scripsisset, atque insuper Ibæ epistolã anathemati subiecerunt, decreto in hæc verba composito: Cum magnus Deus & saluator noster Iesus Christus, iuxta Euangelicã parabolam. Et deinceps: Condenamus verò & anathemate confodimus, præter alios omnes hæreticos, à sanctis quatuor conciliis, & à sancta catholica & Apostolica ecclesia cõdemnatos atque anathemate iugulatos, Theodorũ etiàm, qui Mopsuestiæ episcopus dictus est, impiatq; eius scripta: & quæ impiè quoquè Theodoritus aduersùs rectã fidem, & duodecim capita eius, qui in sanctis est, Cyrilli, & cõtra priorem sanctã Synodum Ephesiã: denique quæcunque idem Theodoro & Nestorio patrocinatus scripsit. Ad hæc anathemate ferimus impiã etiàm epistolã, quæ ab Iba ad Marim Persam conscripta esse dicitur. Et post pauca verba, quatuor decim capitula de recta & irreprehensibili fide exposuerunt. Hæc quidẽ sic acta: In secunda autẽ sessione, postquàm ab Eulogio, Conone, Cyriaco & Pancratio monachis Hierosolymitanis libelli cõtra impia Origenis, quo & Adamãtius dictus est, dogmata, & cõtra impietatis & seductionis eius sectatores oblati & lecti sunt, Iustinianus rursùm Synodũ de eis sententiam dicere iussit, libellis quaquè, qui Vigilio papæ de eis rebus scripti erant, in mediũ prolatis. In quibus erat, Adamantio studio fuisse, vt Græcis nugamentis & Manichæis zizanijs, Apostolicorũ dogmatum impleret puritatẽ. Synodus itaque rem decernendam ad Iustinianũ, post exclamationes in Origenẽ, & qui itidem vt ille seducti essent, facta retulit. Quarũ quædam in hæc cõcepta erant verba, sicuti ea ex cõmentarijs istius synodi excerpsimus: Qui animũ obtines cælestis participem generositatis, Christianissime Imperator. Et deinde: Effugimus igitur, effugimus istam, quam ignoramus, externam vocẽ, & tanquàm furem atque prædonẽ eiusmodi hominẽ anathematis laqueis arctè districtũ atque suffocatũ, extra sacra Ecclesiæ mœnia abiecimus. Et post pauca: Actorum verò nostrorũ ex eorum lectione vim cognoscetis. Hisce coniunxerunt capitula, quæcunque Origenis sectatores professi sunt: quæ capitula consensim simul & dissensionẽ eorum, atque etiàm multiplicẽ errorẽ ostendunt. Quintũ ex ijs capitulũ est, blasphemiarũ cert arũ quarundam eius, quæ noua Laura dicta est, personarum hisce verbis scriptum: Theodorus Ascidas Cappadox dixit: Si nunc Apostoli & martyres miracula edunt, &

Euagrius li. 4. ca. 38. dicit relatum esse ad Iustinianũ, nempe, qd ipsa synodus decreuisset.

in

Universidad de Sevilla
Biblioteca

in tanto sunt honore, si in restitutione & instauratione rerum Christo æquales non fuerint, qualis eorũ restitutio futura est? Idem monachi perquàm diligenter etiàm Didymi, & Euagrij, & Theodori alias plures blasphemias, ex eorum perperàm scriptis libris collectas, ad Synodum retulerunt: quas omnes anathemate conciderunt, ordineque omnes exposuerunt. Quibus capita alia addiderunt, quæ Origenis studiosi ex scriptis eius excerpta profitẽtur: in quibus & hæc furiosus ille docet: Ante corpus ipsum anima est, quæ quidem in cælis peccata cõmiserit. Ad hæc cælũ, solem, lunam stellas, & aquas quæ supra cælos sunt, animatas & rationales quasdam virtutes esse. Præterea, quòd in resurrectione, corpora hominum rotunda & orbiculari specie excitabuntur. Et, quòd omnium impiorum hominum, ipsorumque etiàm dæmonũ tormenta finẽ habebunt: quodque impij & dæmones in priorem suum ordinem & statum restituentur. Insuper quòd pro dæmonibus quoque Christum crucifigi, atq; idipsum sæpius seculis futuris pati oportebit à spiritibus malignitatis, qui in cælestibus sunt. Verùm omnes illius blasphemias singulatim exponere, longum fuerit. Illud porrò scire oportet, hũc ipsum esse, qui insano Maneti, & Sabellio, Arrio & Eunomio, atq; reliquo malè sentientium choro, primis in scriptis eorum zizania adspergendi seminandique author fuerit, vt qui finibus certis terminatam vim Deum habere, filium patre minorem, & rursùm spiritum filio inferiorem: filium creaturam & germen patris, atque per omnia filium patre minorem, eundemque merum hominem, & creaturas coæternas esse Deo, dixerit. Alia denique huius generis absurda prorsùs & aliena impiè per blasphemiam effutijt, Platonicis opinionibus simplicem Apostolicorum dogmatum synceritatem miscens atque confundens. Sed ex ipsis Anathematismis, quos in eum Synodus contorsit, qualis is vir fuerit, manifestò patebit: qui de verbo ad verbum sic habent:

Cap. 18. Anathemata in Origenem.

Si quis dicit aut sentit, hominum animas velut priùs extantes intellectuales mentes, sine naturas, & sanctas virtutes præexistere, contemplatione verò diuina exatiatas, atque in deteriùs prolapsas, & quòd in eis charitas Dei refrixerit, indè ψυχὰς, id est, animas quasi refrigescentes nominatas, & pœnæ gratia in corpora demissas esse, anathema sit. Si quis dicit aut sentit, animã Domini præexistere, vnitamque esse Deo verbo ante incarnationem & natiuitatem ex virgine, anathema sit. Si quis dicit aut sentit priùs formatum esse corpus Domini nostri Iesu Christi in vtero virginis sanctæ, & deinceps vnitum esse ei Deum verbum atque animam, vt quæ prius exstiterit, anathema sit. Si quis dicit aut sentit, omnibus cælestibus ordinibus assimilatum esse Dei verbum, ita vt ipsi Cherubin factus sit Cherubin, & ipsi Seraphin factus Seraphin, omnibusque adeò supernis virtutibus prorsùs esse exæquatum, anathema sit. Si quis dicit aut sentit, in resurrectione rotundæ & orbicularis figuræ hominum corpora exuscitatum, neque confitetur erectos nos excitatum iri, anathema sit. Si quis dicit, Cælũ & solem & lunam & stellas & aquas quæ supra cælos sunt, animatas quasdam esse & materiales virtutes, anathema sit. Si quis dicit aut sentit, Dominum Christum in seculo futuro pro dæmonibus, quemadmodum & pro hominibus, crucifixum iri, anathema sit. Si quis dicit aut sentit, virtutem Dei terminatam esse, eamque tantum in creatione condidisse, quantum complexa sit, anathema sit. Si quis dicit aut sentit, temporanea esse dæmonum & impiorum hominum tormenta, finemque ea tempore aliquo habitura, siue restitutionem dæmonum aut impiorum hominum futuram, anathema sit. Anathema sit Origeni, qui & Adamantius dictus est, & hæc promulgauit, vnà cum detestandis eius & execrandis dogmatibus, & homini omni, qui hæc sentit aut asserit, aut aliqua ex parte quacunque prorsùs tempore ea defendere audet: in Christo Iesu Domino nostro, cui gloria in secula seculorum, Amen.

Hæc Nicephorus, ex quibus aduerti licet, ea quæ de Origene, Didymo & Euagrio in quinta Synodo acta sunt, in hac quam nunc primùm in lucem damus, Synodo deesse: vbi tamen commodum accidit, quòd ex Nicephoro Anathematismos & alia quædam petere licuit, donec ipsa quoque acta quandoque ex aliquo angulo eruta, omnibus legenda promantur. Simul etiàm perspicue innotescit, quam nunc demum edimus, eam esse veram Synodum quintam œcumenicam, adeò vt nos simplerisque omnibus, quæ Nicephorus habet, cum ijs quæ euulgamus, concordantibus, ex vtrorumque collatione facilè potes animaduerti. Nec tamen desunt graues scriptores, qui ad quintam œcumenicam Synodum Constantinopolitanam ea quoque velint pertinere, quæ superius sub huius Concilij titulo habentur: putentque sub Agapeto, Siluerio, & Vigilio hanc Synodum duràsse, quibus nos non contradicimus.

CON-

CONSTANTINOPOLITANA SYNODVS QVINTA.

493 493

IMPERII DOMINI IVSTINIANI PERPETVI AVGVSTI, ANNO XXVII. POST Consulatum Basilij anno xij. die 4. Nonas Maias, Indictione prima:

Constitum seu Collinos.

Onsedentibus in secretario venerabilib⁹ episcopis huius regię ciuitatis, Eutychio sanctissimo patriarcha regiæ Constantinopolis nouæ Romæ, Apollinario sanctissimo Archiepiscopo Alexãdrinæ magnę ciuitatis, Domnino sanctissimo patriarcha *Theopolitanæ magnæ ciuitatis, Stephano religiosissimo Episcopo Raphiæ, Georgio religiosissimo Episcopo Tiberiadis, Damiano religiosissimo ꝑpisco- po Sozysæ, vicem agentibus Eustochij sanctissimi ꝑpiscopi Hierosolymitani, Benigno religiosissimo Episcopo Heracleæ *Pelagoniæ, vicem agente Eliæ beatissimi episcopi Thessalonicensis, Theodoro religiosissimo Episcopo Cæsareæ primæ Cappadociæ prouinciæ, Andrea religiosissimo ep̃o Ephesi, Sextiliano religiosissimo Episcopo Tuniẽsi, vicem agente Primosi religiosissimi Episcopi Carthaginis, Megethio religiosissimo ꝑpi scopo Heracleæ Thraciæ, Anastasio religiosissimo Episcopo Tabiæ, vicem agente Dorothei religiosissimi Episcopi Ancyræ, Iohanne religiosissimo ꝑpiscopo Ilienſi, vicem agente Euprepij religiosissimi Episcopi Cyzicenæ ciuitatis, Eusebio religiosissimo Episcopo Tyri, Iohanne religiosissimo Episcopo Nicomedię, Stephano religiosissimo ꝑpiscopo Niceæ, Cõstantino religiosissimo ꝑpiscopo Chalcedonensi, Petro religiosissimo Episcopo Tarsi, Ioanne religiosissimo Episcopo Cyciſſorum, vicem agente Palladij religiosissimi Episcopi Melitenæ, Iohanne religiosissimo Episcopo Cæsareæ Palæstinæ, Pompeiano religiosissimo Episcopo Byzacij, Amazonio religiosissimo Episcopo Edessæ, Alexãdro religiosissimo Episcopo Gangrorũ, Thoma religiosissimo ꝑpiscopo Apameę Syriæ, Euphranta religiosissimo Episcopo Tyanorũ, Theodoro religiosissimo Episcopo Hierapolis Syriæ, Bosphorio religiosissimo ep̃o Neocæsareæ, Iohãne religiosissimo ep̃o Bostrę, Philippo religiosissimo Episcopo Myrorum, Theodoro religiosissimo ꝑpi scopo Seleuciæ Isauriæ, Iuliano religiosissimo Episcopo Sardiensi, Theodoro religiosissimo Episcopo Gortynæ, Eustachio religiosissimo Episcopo Damasci, Theodosio religiosissimo Episcopo Rhodi, Firmo religiosissimo Episcopo Otipason Africanæ ꝓuinciæ, Theodoro religiosissimo ep̃o Antiochię Pisidię, Phoca religiosissimo Episcopo Stalensi, Eulogio religiosissimo Episcopo Pergæ, Seueriano religiosiſſ. ep̃o Aphrodisiadis, Cyriaco religiosiſſ. Episcopo Amidæ, Seuero religiosissimo ep̃o Synnadorũ, Petro religiosissimo ep̃o Sidæ, Abrahamio religiosissimo ep̃o Sergiopolitano, Asignio reuerendiss. ꝑpiscopo *Tranopolitano, vicem agente Iohannis religiosissimi ꝑpi Laodiceę Phrygię Pacatianę, Iohãne religiosissimo ꝑpo Adrianopolitano Thracię, *Crisco religiosiſſ. Episcopo *Cuiculi, Theodosio religiosissimo ꝑpiscopo Iustinianopolitano secundę Cappadociæ, Stephano religiosissimo Episcopo Laodiceæ siue Theodoriadis, Auxanone religiosissimo Episcopo Hierapolis Phrygię, Eustathio religiosissimo Episcopo Maximianopolitano, Aetherio religiosissimo ep̃o Anazarbi, Dometio religiosissimo Episcopo Chalcidis, Valeriano religiosissimo ep̃o Obbæ Africanæ ꝓuinciæ, Dionysio religiosissimo ep̃o Seleuciæ Syriæ, Theodoro religiosissimo Episcopo Dryziparon, Seuero religiosissimo ꝑpo Pompeiopolitano Paphlagonię, Georgio religiosissimo ꝑpiscopo Iustinianæ Cypselon, Romano reuerẽdissimo Episcopo Gabalõ, Gregorio reuerendissimo Episcopo Iustinianopolitano Armeniæ, Iohãne reuerẽdissimo Episcopo Nyssę, Basilio reuerẽdissimo ep̃o Iustinianopolitano Camulianorũ, Iohãne reuerendissimo Episcopo Barcusorũ, Cresconio reuerẽdissimo ep̃o Zattarensi prouinciæ Numidiæ, Sergio reuerendissimo ep̃o Cynon secundæ Aegypti, Christophoro reuerẽdissimo ꝑpiscopo Archadiopolitano Asię, Theodosio reuerendissimo Episcopo Bybli, Leontiõ reuerendissimo Episcopo *Arcæ, Iohanne reuerẽdissimo Episcopo Myrinæ, Alexandro reuerendissimo Episcopo Amphipolitano, Stephano rouerendissimo Episcopo Clysmatis, Thoma reuerendissimo Episcopo Berissæ, Aristodemo reuerendissimo ep̃o Philomelij, Thaleleo reuerẽdissimo ep̃o Adrianopolitano Pisidiæ, Theoctisto reuerẽdissimo ep̃o Erythron, Diogeniano reuerẽdissimo ep̃o Sozopolitano, Basso reuerẽdissimo ep̃o Thamiathensi, Anatolio reuerẽdissimo ep̃o Cymę, Diogene reuerẽdissimo ep̃o Cratiæ, *Restituto reuerendissimo ep̃o Mileon Africanæ ꝓuinciæ, Theodoro reuerẽdissimo ep̃o Leõtopolitano Aegypti, Acmiliano reuerendissimo ep̃o Antipyrgi, Conone reuerẽdissimo ep̃o magoẽdẽsi, The-

*Cuculij

*Restituto

octisto reuerēdissimo Epo Prusæ, Georgio religiosissimo Epo Ptolemaidis, Sotero reuerēdissimo Epo Aulonis, Zosimo reuerendiss. Epo Antandri, Cypriano reuerendissi-
episcopo *Coryci, Helia reuerendiss. episco-
Diocletianopolitano, Theona reuerendiss.
po Cyssou, Theodoro reuerendiss. episcopo *Lymiron, Gēnadio reuerēdiss. Epo Zenopolitano, Asyncretio reuerēdiss. epo Aradi, Stephano reuerēdiss. epo Botryō, Philippo reuerendiss. episc. Phelli, Mena reuerend.
epo Demyriangelis, Genethlio reuerendiss.
epo Dorylaij, Thoma reuerēd. epo Cōstantinę, Theodoro reuerend. epo Leōtopolitano, Seuero reuerendiss. epo Taborum, Theoctisto reuerendiss. episc. Halicarnasi, Cosma reuerendiss. episc. Malli, Dionysio reuerēdissimo episc. Megarensi, Callinico reuerendissimo episc. Opuntis, Paschasio reuerēdissimo
episc. Aegij, Erasmo reuerēdissimo episcopo
*Cybyræ, Iohāne reuerēdissimo episc. Neocę-
sareæ Euphratensis, Nonno reuerendissimo
Episc. *Dausarorum, Stephano reuerendiss.
episc. Balaneon, Thoma reuerendissimo episc.
Circelij, Anatolio reuerendissimo episcopo
Sebastæ, Constantino reuerendiss. episcopo
Midaij, Macario reuerendissimo episcopo
Prymnesiæ, Megalo reuerendiss. episc. Myri,
Thallelęo reuerendiss. episcopo Isindorum,
Niceta reuerendissimo episcopo Epiphaniæ,
Alexandro reuerendiss. episc. Dionysij, Pelagio reuerēdiss. episc. Azanon, Hierone reuerēdissimo Episc. Anastasiopolitano Phrygiæ,
Glauco reuerendissimo episc. Alion, Procopio reuerendiss. episc. Antenon, Petro reuerēdiss. episc. Dometiopolitano, Iohāne reuerēdissimo episcopo Coloniæ, Vranio reuerendiss. episc. Trallensi, Iohanne reuerendissimo
episc. Ceratuntis, Phronymo reuerendiss. episcopo Sinnaij, Macedonio reuerendiss. episcopo Iustinianopolitano Bithyniæ, Ecdicio reuerendiss. episc. Teni, Eulogio reuerendiss. episc. *Danaborum, Theodoro reuerendiss. episc. Coradeon, Elpidophoro reuerendiss. episc. Anastasiopolitano Cariæ, Cyrione reuerēdiss. episc. Dadimorum, Theodoro reuerendiss. episc. Laodicęę, Sila reuerend. episc. Tiberiopolitano, Diogene reuerendiss episc. Augustopolitano, Theodoro reuerendissimo episc. Ingelon, Iuliano reuerendiss. episc. Zengmatis, Dorymenio reuerendiss. episcopo Adraon, Iohanne reuerēdiss. episc. *Læri, Theodoro reuerendiss. episc. Gargaron, Theodoro reuerendiss. episc. Comanorum, Ruphino reuerendiss. episc. Sebastiæ Armeniæ, Conone reuerendiss. episc. Semneon, Cyriaco reuerendiss. episc. Casatorum, Sisinnio reuerendiss. episc. Præneti, Iuliano reuerendiss. episc. Batnon, Anastasio reuerendissimo episc. Rachlæ, Theodoro reuerēdissimo episc. Porthmi, Paulo reuerendissimo episc. Stectorij, Stephano reuerendissimo episc. Amasiæ, Paulo reuerendissimo episc. Adrassi, Euandro reuerendissimo episc. Cnidi, Mena reuerēdissimo episc. Carpathi, Diodorus archidiaconus & Primiceri⁹ reuerēdissimorū notariorū dixit: Theodor⁹ vir spectabilis silentiari⁹ atq; religiosissimū vestrū secretū est, missⁱ à pijssimo & Christianissimo Imperatore, & suggerim⁹ ad quod placuerit. Sanctiss. Archiepiscop⁹ & patriarcha Eutychi⁹ dixit: Ingrediatur. Quo facto, sanctiss. Archiepiscopus & patriarcha Apollinarius dixit: Pro qua causa vestra magnitudo ad nos venit? Theodor⁹ vir spectabilis silētiarius dixit: Pijssim⁹ & Christianissimus noster dñs misit me ad vestrā beatitudinē, dare vobis pijssimā formā legendā ante sanctā vestrā Synodū. Sanctiss. Archiepiscop⁹ & patriarcha Domninus dixit: Pijssima forma, cui⁹ mentionē fecit Theodor⁹ magnificus, cōpetenter suscepta recitet. Et cùm fuisset Stephan⁹ diacon⁹ & notarius & instrumentari⁹, recitauit:

*Cybiræ

*Dauron

*Daborum

¶IN NOMINE DOMINI DEI nostri Iesu Christi, Imperator Cæsar Flauius Iustinian⁹, Alemanicus, Gothicus, Francic⁹, Germanicus, Anticus, Alanicus, Vādalicus, Aphrican⁹, pius, felix, inclyt⁹, victor, ac triūphator semp Augustⁱ, beatissimis epis & patriarchis, Eutychio Constantinopolitano, Apollinario Alexādrino, Domnino Theopolitano, Stephano, Georgio & Damiano religiosiss. episc. vicē agētibus Eustochij viri beatissimi, Archiepi Hierosolymitani & patriarchæ, & reliqs religiosiss. epis ex diuersis prouincijs in hac regia vrbe degentib⁹. Semp studiū fuit orthodoxis & pijs Imperatoribus⁹ patribus nostris, p tēpore exortas hæreses p congregationē religiosissimorū episcoporū amputare, & recta fide syncerē pdicata, in pace sanctā Dei Ecclesiā custodire. Quappter & Cōstantinus piæ recordationis Arrio blasphemāte & dicēte, Nō esse filiū cōsubstātialem deo patri, sed creaturā, & ex nō extantibus factū esse, congregauit Niceę ex diuersis diœcesib⁹ trecētos decē & octo sanctos pfes & cùm ipse etiām cōcilio interfuisset, & adiuuisset eos, q consubstantialē filiū patri confessi sunt, condēnata Arriana impietate, stultitia diū habuit rectā fidem obtinere. Expositaquè sancto Symbolo vel mathemate fidei, p hoc sancti pfes cōfessi sunt, cōsubstātialē esse filiū Deo patri, quod vsquè tūc apud plurimos dubitabat. Sed & Theodosij⁹ senior piæ recordatiōis, Macedonio negāte deitatē sancti spūs, & Apollinario vel magno eius discipulo, in dispēsatione incarnati Dei verbi blasphemātibus & dicētibus, sensum humanū nō recepisse deū verbū, sed carni vnitū esse, animā irrationabilē habēti: congregatis in regia vrbe centū quinquaginta sanctis patribus, cùm & ipse particeps fuisset cōcilij, damnatis pdictis hæreticis, vnà cū impijs eorū dogmatib⁹ fecit rectā pdicare fidē. Secuti eiidem sancti patres expositam rectam fidem à trecentis decem & octo sanctis patribus, explanauerunt de deitate sancti Spiritus, & perfectè de dispēsatione incarnati Dei Verbi docuerunt.

Litere Iustiniani ad Synodum.

Iterùm Nestorio impio alium dicente deū Verbum, & alium Christum, & hūc quidem natura filium Dei patris, illum autem gratia filium impiè introducente, & sanctā gloriosam semper Virginē Dei genitricem esse negāte, cùm penè omnes Orientales partes sua impietate adimplēssent idē Nestorius, Theodosius iunior piæ recordatiōis congregauit priorem Ephesinam sanctam Synodum, cui præsidebāt Cælestinus & Cyrillus sancti patres, & directis iudicibus, q deberent Cōcilio interesse, compulit & ipsum Nestoriū ibi peruenire, & iudiciū propter eum procedere: & tali examinatione facta, secuti ijdē sancti patres per omnia ea, quæ de fide definita sunt ab anterioribus sanctis patribus, condemnauerūt Nestoriū vnà cum eius impietate. His ità subsęcutis, cùm insurrexissēt cōtra Cyrillū sequaces Nestorij impij, festinauerūt (quantùm in ipsis fuit) refutare cōdemnationem contra Nestorium factam: sed prædictus piæ recordatiōis Theodosius, vindicās ea, quæ ità rectè cōtra Nestorium & eius impietatem fuerant iudicata, fecit firmiter obtinere contra eum factam condemnatiōem. Et post hæc iterùm cùm Eutyches demens emersisset, negando cōsubstantialem nobis esse carnē nomini, multis intereà motis, tam Constantinopoli, quàm Ephesi, tanta p illo facta est hæreticorū circūuētio, vt etiām eijceretur p̄pter eū Flauianus religiosę memoriæ regiæ vrbis epus. Piæ autem recordationis Martianus cōgregauit Chalcedone sanctos patres, & magna contentione inter episcopos facta, nō solùm per suos iudices, sed etiām per seipsum iu Concilium peruenit, & ad concordiam omnes perduxit. Cui sancti patres in omnibus secuti ea quæ pro fide definita sunt à prędictis tribus sanctis Cōcilijs, & quæ iudicata sunt de hæreticorum damnatione & impietate eorum, damnauerūt & anathematizauerūt Eutychen demētem, & impia eius dogmata, necnō & Nestorium cum impijs eius dogmatibus, quoniam tūc festinauerūt quidam defendere Nestoriū & impia eius dogmata. Sup hæc autē ijdem in Chalcedone sancti pfes anathematizauerūt eos, qui aliud Symbolum tradiderūt aut tradīt, præter hoc quod expositū est à trecētis decē & octo sanctis patribus, et explanatum à cētum quinquaginta sanctis patribus. His itaq; omnib⁹ p diuersa tempora subsecutis, prædicti piæ recordationis nostri patres ea, quæ in vnoquoq; Concilio iudicata sunt, legibus suis corroborauerūt & cōfirmauerūt, & hæreticos, qui definitiōibus prædictorum sanctorū quatuor Conciliorum resistere, & Ecclesias conturbare conati sunt, expulerūt. Defuncto autem Martiano diuæ recordationis, cùm contentio esset per diuersa loca de Chalcedonensi sancto Concilio, Leo piæ recordationis ad omnes vbiquè sacerdotes scripsit, vt vnusquisque eorū propriam sententiam manifestaret de eodem sancto Concilio: & cùm alius alium Episcopū nō expectāsset, ad hoc, quod interrogati sunt, respōderūt. Exiguo aūt tēpore transacto, iterùm insurrexerūt Nestorij & Eutychis sequaces, & tantas turbas in sanctis DEI ecclesijs fecerunt, vt diuisiones & schismata in eis fierent, & nullam communionē ad se inuicēm Ecclesiæ haberēt. Nec enim præsumebat aliquis de ciuitate ad ciuitatem veniens cōmunicare, nec clericus ex alia ciuitate in aliam ciuitatem veniens, in ecclesiam procedere. Cùm autem secundùm suam misericordiam nominus deus reipublicę gubernationē nobis credidit, initiū & fundamentū nostri Imperij fecimus, cōiungere diuisos sacerdotes sanctarum Dei ecclesiarum, ab Oriente vsq; Occidētem, & omnem contentionē amputantes, quæ cōtra Chalcedonensem sanctam Synodum, ab Eutychis & Nestorij impiorum sequacibus mouebatur, fecimus prædicare eandem sanctam Synodum cum prædictis alijs sanctis tribus concilijs in Dei Ecclesijs, certè scientes, quòd ea, quæ ab ea de fide exposita sunt, cōsonant per omnia alijs tribus sanctis Concilijs: & multis quidem ad eandē sanctā Synodū contradicentib⁹ satisfecimus: alios aūt, qui perseuerauerūt eidem sancto Concilio contradicentes, expulimus à sanctis Dei ecclesijs & venerabilib⁹ monasterijs, vt concordia & pace sanctarum ecclesiarum & earum sacerdotum firmiter custodita, vna & eadem fides, quā sanctæ quatuor Synodi confessæ sunt, in sanctis Dei ecclesijs prædicetur. His ità pro firmitate sanctarū quatuor Synodorum Deo propitio per nos factis, & obtinentibus in sancta Dei Ecclesia, Nestorij sequaces propriam impietatem applicare volentes sanctę Dei Ecclesiæ, & non potentes hoc per Nestorium facere, festinauerunt eā introducere per Theodorū Mopsuestenū doctorē Nestorij, q multò peiora Nestorio blasphemauit, & super alias innumerabiles suas blasphemias, cōtra Christum Deum nostrum factas, aliū dixit Deum verbum, alium Christum, necnon & per impia conscripta Theodoreti, quæ contra rectam fidem, & Ephesinam primam sanctam Synodum, & contra sanctæ memoriæ Cyrillum, & duodecim eius capitula exposuit, & insuper sceleratam epistolam, quam dicitur Ibas ad Marim Persam scripsisse, q plena est omni impietate Theodori & Nestorij. Per hāc etenim impiam Epistolam non solùm impietatem, sed etiām ipsas personas Theodori & Nestorij, quas maximè laudat & iudicat eadē impia epistola, festinauerunt condemnationem liberare, dicentes eam susceptam esse à sancta Chalcedonensi Synodo. Hoc aūt dicunt non pro defensione sanctæ Synodi, sed

Synodus Ephesina.

Synodus Chalcedonensis.

Leo Imperator.

nomine eius, ſicut putant, ſuam impietatem confirmare feſtinantes. Certum autem eſt, quòd impia intentio eſt iſta vindicantium, vt ſi eis euenerit, non ꝑdicetur DEVS verbum homo factus eſſe, nec ſancta glorioſa ſemper Virgo Maria DEI genitrix prædicetur. Hæc enim Theodorus & Neſtorius in ſuis conſcriptis impiè expoſuerunt, & qui epiſtolam ſcripſit, in ea blaſphemat.

Nos igitur ſequẽtes ſanctos patres, & volentes rectam fidem ſinè quadam macula in DEI eccleſijs prædicari, & impiorum conatum reſecare, primùm quidem & in veſtris vos degentes eccleſijs interrogauimus de ꝑdictis impijs tribus capitulis, & veſtram nobis voluntatem manifeſtam feciſtis, pro qua & comprobauimus vos, quòd indubitanter & cum omni alacritate rectam fidem confeſſi eſtis, & impiam condemnâſtis. Quoniam verò & poſt condemnationem à vobis factam, in eiſdẽ ipſis permanẽt quidam, eadẽ impia tria capitula vindicãtes, ideò vocauimus vos ad regiam vrbem, hortãtes communiter cõuenientes, quam habetis pro his vo-
Vigilius Romanus pontifex. luntatem, iterùm manifeſtare. Et Vigilio cũ religioſiſſ. papę antiquioris Romę, cùm peruenifſet ad hanc regiam ciuitatem, de tribus capitulis ſubtiliter omnia manifeſtauimus, & interrogauimus eum, quid ſapit de hoc: & ipſe non ſemèl, nec bis, ſed etiàm ſępiùs in ſcriptis & ſinè ſcriptis anathematizauit impia tria capitula. Quòd verò eiuſdem voluntatis ſemper fuit de condemnatione triũ capitulorum, & per plurima alia declarauit, & per condemnationem Ruſtici & Sebaſtiani aliquandò diaconorũ antiquioris Romæ, q̃ cùm primùm ſuſcepiſſet factum ab eo iudicatum, in quo anathematizauit eadem impia capitula, poſteà ſuſceperunt & defenderunt eorum impietatem. Sed etiàm Valentiniano Epiſcopo Scythię, & Aureliano Arelati, quę eſt prima ſanctiſſimarum Galliæ eccleſiarũ, ſcripſit & manifeſtauit de condemnatione iſtorum capitulorum, & præcepit eis nihil ſuſcipere, quod à condemnatis diaconis ſcribitur contrarium prędicto iudicato: & compendiosè dicere, ſemper in eadem voluntate perſeuerauit. Et hęc omnia per ſuum tempus vobis manifeſta faciem⁹. Quomodò verò poſteà, cùm peruenifſetis, ſicut dictũ eſt, ad hanc regiam ciuitatem, ſcripta facta ſunt adinuicèm à veſtra ſanctitate, & à Vigilio religioſiſſimo papa antiquioris Romæ, vt oẽs vos vniti conueniatis, & propter illos, qui ſiue ex ignorantia, ſiue ſcientia impietatem capitulorum defendunt, congruum iudicium eis, quæ à ſanctis quatuor Synodis pro fide definita ſunt, proferatis, mãdauimus illi etiàm per noſtros iudices, & per quoſdã ex vobis, vt vnà cum omnibus conueniret, & cõmuniter diſceptaret de prędictis capitulis, vt forma daret rectæ fidei conueniens, & quòd & ipſum & veſtram ſanctitatem in ſcriptis interrogauimus de hoc, vt aut tanquàm impia capitula ab omnibus condemnarentur, aut ſi putat recta eſſe, apertè ſuam manifeſtaret voluntatem. Alienum enim eſt Chriſtianorum, cum recta fide impia ſuſcipere, & nõ à malis recta diſcernere. Ille verò nobis mandauit, quòd de prædictis tribus capitulis per ſemetipſum faciens, porriget nobis. Adhortamur igitur etiàm vos de his diſceptare.

Fides Iuſtiniani. Scire etenim vos volumus, quòd nos ea, quę à ſanctis quatuor Concilijs, Niceno, Conſtantinopolitano, Epheſino primo, & Chalcedonenſi, de vna eademque fide expoſita & definita ſunt, & de Eccleſiaſtico ſtatu regulariter diſpoſita ſeruabimus, & defendimus, & ea ſequimur, & omnia, quæ conſonãt iſtis, ſuſcipimus & amplectimur. Quicquid autem non conſonat iſtis, vel à quacunque perſona ſcriptum inueniatur contra ea, quæ de vna eademque fide à ſanctis quatuor concilijs, vel vno ex his, definita ſunt, hoc tanquàm alienum omninò pietatis execramur: ſequimur autem in omnibus ſanctos patres & doctores ſanctę Dei Eccleſiæ, id eſt, Athanaſium, Hilariũ, Baſilium, Gregoriũ *Theologum, & Gregorium Nyſſenum, Ambroſium, Theophilum, Iohannem Conſtantinopolitanum, Cyrillum, Auguſtinum, Proculum, Leonem, & omnia, quæ ab his de fide recta & ad condemnationem hæreticorum, conſcripta & expoſita ſunt, ſuſcipimus. In prædictis igitur omnibus permanentes, illos patres & ſacerdotes ſuſcipimus, q̃ ea, q̃ à ſanctis quatuor Cõcilijs de fide expoſita ſunt, & à prædictis ſanctis patrib⁹ prędicata ſunt, ſeruant & prædicant in ſancta Dei Eccleſia. Quandò verò hæretici per omnia Theodorum & Neſtorium, & eorũ impietatem vindicare volentes, ſicut prędictum eſt, & ſuſceptam eſſe dicunt à ſancto Chalcedonenſi cõcilio impiam Epiſtolam, quę ad Marim Perſam ab Iba ſcripta eſſe dicitur: hortamur vos conſiderare ea, quæ à Theodoro impiè tam in alijs ſcripta ſunt, quàm in Iudaico Symbolo, quod & Epheſi & Chalcedonæ prolatum, anathematizatũ eſt ab vtraque Synodo cum his, qui ità ſapuerunt, vel ſapiunt. Cõſiderare autem & quę de ipſo & eius blaſphemijs ſancti patres conſcripſerunt, & anteceſſores noſtri promulgauerunt: necnon & quæ Eccleſiaſticarum hiſtoriarum ſcriptores de eo expoſuerunt. Ex his etenim omnibus cognoſcitis, quòd ab illo tempore condemnatus eſt tam ipſe, quàm blaſphemiæ eius à ſanctis patribus, & quòd propter iſtas ſuperioribus temporibus defunctum eſt & nomen eius à ſacris diptychis eccleſiæ, cuius fuit Epiſcopus. Hortamur autem etiàm illud diſceptare, quod vanè profertur ab eis, qui dicunt non oportere poſt mortem hæreticos anathematizari, & ſequi in hoc doctrinam ſanctorum patrum, qui non ſolùm viuentes hæreticos condemnauerunt

*Nazianzenum dicit.

uerunt, ſed & poſt mortem, vtpotè in ſua impietate mortuos anathematizauerunt, ſicut eos, qui iniuſtè condemnati ſunt, reuocauerunt poſt mortem, & in ſacris diptychis ſcripſerunt: quod factum eſt & in *Iohãne, & in Flauiano religioſæ memoriæ Epiſcopis Cõſtantinopolitanis. Scit enim veſtra reuerentia, quod poſitum eſt à Domino in Euangelio de ipſo, quòd qui credit in eum, non iudicatur: qui autem non credit in eum, iam iudicat⁹ eſt, quòd nõ credit in nomine vnigeniti filij Dei. Manifeſtum autem eſt, quòd hoc non tantùm de viuis, ſed etiàm de his dictum eſt, qui in ſua impietate mortui ſunt. Inſuper autem hortamur vos inſpicere, & q̃ impiè ſcripta ſunt à Theodoreto contra rectam fidem, & Epheſinam primam ſanctam Synodum, & contra ſanctę memoriæ Cyrillum, & cõtra duodecim eius capitula, & quæ impiè idem Theodoretus cõſcripſit pro Theodoro & Neſtorio, & blaſphemijs eorũ contra ſanctæ memoriæ Cyrillum. Examinare autem & de impia Epiſtola, quæ dicitur ab Iba ad Marim Perſam ſcripta eſſe: in qua ſcriptor eius abnegat, Deum verbum hominem factũ eſſe, & ſanctam glorioſam ſemper virginem Mariam Dei genitricem eſſe. Condemnat autem eadem impia Epiſtola & Epheſinam primam ſanctam Synodum, tanquàm ſinè iudicio & quæſtione Neſtorio condemnato: & ſanctæ quidem memoriæ Cyrillum Eccleſiæ doctorem, hæreticum vocat, & impia dicit duodecim eius capitula: Theodorum autem & Neſtorium, & eorum impietatem defendit & laudat. Et quoniam, ſicut dictum eſt, præſumũt quidam dicere, & Epiſtolam, quæ prædictam impietatem continet, ſuſceptam eſſe à Chalcedonenſi ſancto concilio, hortamur vos conferre ea, quæ dicta ſunt ab eodem ſancto concilio in definitione pro fide expoſita, cum his, quæ in impia epiſtola continentur, vt vndiquè recta q̃dem confirmentur, impia autẽ condemnentur. Omnia igitur prædicta cum omni ſubtilitate diſceptantes, ſicut ſacerdotes decet, in mente habentes dei timorem & futurum iudicium, & nihil pietati & rectæ fidei, & veritati, & Dei gloriæ & honori præponentes, in mente autem habentes & Apoſtolicam pronunciationem, quæ contra eos qui contraria rectæ fidei tradunt, prolata eſt, manifeſtè dicẽtem, quòd licèt nos vel angelus de cælo euangelizauerit vobis ꝑterquàm quod euangelizauimus vobis, anathema ſit: Sicut prædiximus, & modò iterùm dico: Si quis vobis euangelizauerit *ꝑterquàm accepiſtis, anathema ſit: ſcientes autem & Petri apoſtoli præceptum, dicẽtis, Parati ſemper eſtote ad ſatisfactionem omni petenti vos rationẽ de ſpe, quæ in vobis eſt, celeriter de his, quæ interrogauimus, veſtram manifeſtate voluntatem. Cùm enim qui de recta fide interrogatur, diù protrahit, nihil aliud eſt, niſi abnegatio rectæ confeſſionis. In interrogationibus eñ & reſponſis quę de fide ſunt, non eſt primus vel ſecundus, ſed qui in recta confeſſione paratior inuenitur, acceptabilis apud DEVM eſt. Diuinitas vos ſeruet per multos annos ſancti ac religioſiſſimi patres. Datur iij. Nonas Maias, Conſtantinopoli, Imperij domini Iuſtiniani perpetui Auguſti anno xxvij. poſt conſulatũ Baſilij viri clariſſimi anno xij.

*Chryſoſtomum dicit.

Iohan. 3.

Literæ Eutychij ad Vigilium.

STephanus & Georgius & Damianus religioſiſſimi Epiſcopi, vicem agentes Euſtochij ſanctiſſimi patriarchæ Hieroſolymitani, per vnum ex ipſis, Stephanũ religioſiſſimum epiſcopũ Raphiæ, dixerunt: Theodor⁹ vir magnificus exeat, cùm ſatisfecit pijſſimi Imperatoris iuſſioni. Et cùm exiſſet vir ſpectabilis ſilẽtiarius, ſancta Synod⁹ dixit: Certis conſtitutis, quę lecta Imperiali forma cõtinentur, quoniam inter nos & Vigiliũ ſanctiſſimum antiquioris Romę Papam ſcripta quædam facta ſunt, ad præſentem cauſam reſpicientia, neceſſarium eſſe putamus, ante alia omnia hæc lectione manifeſtari. Et cùm ſuſcepiſſet Stephanus notarius & inſtrumentarius, recitauit: ¶ Sanctiſſimo & beatiſſimo domino & conſacerdoti Vigilio Eutychius: Scientes quantorum bonorum cauſa eſt pax nei, cuſtodiens corda & ſenſus fidelium, & colligens eos, vt vnum idemque ſapiant in recta fidei confeſſione, & ad perficienda diuina mandata, & propitium Deum faciens in his, quæ recta ſunt, concordantibus: ideò feſtinantes vnitatem conſeruare, ad Apoſtolicam ſedem veſtrę beatitudinis manifeſtum facimus, quòd nos ſemper & ſeruauimus & ſeruamus fidem ab initio traditam à magno Deo & ſaluatore noſtro Ieſu Chriſto ſanctis Apoſtolis, & ab illis in omni mundo prædicatam, & à ſanctis patribus explanatam, & maximè ab his, qui in ſanctis quatuor Synodis congregati ſunt, quas per omnia & in omnibus amplectimur & ſuſcipimus: id eſt, trecentos decem & octo ſanctos patres, qui Niceæ congregati ſunt, & ſanctum ſymbolũ ſiue mathema fidei expoſuerũt, & Arrianam impietatem anathematizauerũt, & eos, q̃ ſimilia eis ſapuerunt vel ſapiunt. Suſcipimus autem & centum quinquaginta ſanctos patres Conſtantinopoli cõgregatos, qui idem ſanctum mathema explanauerũt, & de Deitate Sanctiſpiritũs dilucidauerũt, & hæreſin Macedonianã, ſanctũ ſpũm impugnantẽ, & Impium Apollinarium cõdemnauerunt, cũ his, qui ſimilia illis ſapuerũt vel ſapiunt. Suſcipimus autem & ſanctos ducẽtos patres in Epheſina prima Synodo congregatos, qui per omnia ſecuti ſunt idem ſanctum Symbolum ſiue mathema, & condẽnauerũt Neſtorium impium, & impia eius dogmata, & eos, qui ſimilia ei aliquandò ſapuerũt vel ſapiunt. Adhęc autem ſuſcipimus & ſexcentos triginta ſanctos patres Chalcedonæ congre-

gatos, qui etiàm ipſi per omnia conſenſerunt prædictis tribus Synodis, & ſecuti ſunt prædictum Symbolum ſiue mathema, à trecentis decem & octo ſanctis patribus expoſitum, & à centum quinquaginta ſanctis patribus explanatum, & anathematizauerunt eos, qui aliud præter prædictum ſymbolum præſumũt docere, aut exponere, aut tradere ſanctis eccleſijs Dei. Condẽnauerunt autem & anathematizauerũt & Eutychen, & Neſtorium, & impia eorum dogmata, & eos qui ſimilia eis ſapuerunt vel ſapiunt. His ità ſe habentibus, certum facimus, quòd omnia, quę à prædictis ſanctis Synodis iudicata & definita ſunt, & ſeruauim⁹, & ſeruamus: quia etſi per diuerſa tempora prædictę ſanctę quatuor ſynodi factę ſunt, tamen vnam eandemq; confeſſionem fidei ſeruauerunt, & prædicauerũt. Suſcipimus autem & amplectimur & epiſtolas præſulum Romanæ ſedis Apoſtolicæ, tam aliorum, quàm Leonis ſanctæ memoriæ de recta fide ſcriptas, & de quatuor ſanctis concilijs, vel vno eorum. Cùm igitur prædicta omnia & ſeruauimus & ſeruamus, & in his nobiſipſis inuicèm cõſentimus, neceſſarium eſt conferri de tribus capitulis, vndè quibuſdam quęſtio nata eſt. Et ideò petimus, præſidẽte nobis veſtra beatitudine, ſub tranquillitate & ſacerdotali manſuetudine propoſitis ſanctis Euangelijs, communi tractatu eadem capitula in medio ꝓponenda, quæri & conferri, & finem quæſtioni imponi Deo placitum, & conuenientem his, quę à ſanctis quatuor Cõcilijs definita ſunt: quoniam ad augmentũ pacis & concordiã eccleſiarũ pertinet, vt omni de medio diſſenſione ſublata, quæ à prædictis quatuor ſanctis Cõcilijs definita ſunt, inconcuſſa ſeruentur, ſanctarum Synodorum reuerentia in omnibus cuſtodita. His autem & ſubſcripſi incolumis in Domino. Ora pro nobis ſanctiſſime & beatiſſime frater. Ego Eutychius, miſericordia DEI Epiſcopus Cõſtantinopolis nouę Romæ, omnibus ſuprà ſcriptis ſubſcripſi. Item reuerendiſſimus Stephanns recitauit: Dilectiſſimo fratri Eutychio & epiſcopis ſub te conſtitutis Vigilius: Repletum eſt gaudio os noſtrum, & lingua noſtra exultatione, quòd diſcordiæ cõfuſione ſubmota, pacem DEVS ſuæ reformauit Eccleſiæ, vt impleretur, quod dictum eſt, Eccè quàm bonum & quàm iucundum, habitare fratres in vnum. Valdè enim nos in Domino exultare conuenit; quòd charitatis veſtrę ſcripto nobis eſt oblata profeſſio, cuius tenor ità ſe habet: Sciẽtes quantorum donorum cauſa eſt pax DEI, cuſtodiens corda & ſenſus fidelium, & colligens eos, vt vnum idemque ſapiãt in recta fidei cõfeſſione, *&c. omnia, quæ in Eutychij ad Vigiliũ epiſtola paulantè habẽtur, dẽpta ſubſcriptiõe, quæ hic iã ſequitur alijs verbis:* His aũt & ſubſcripſim⁹, huius ꝓfeſſionis orthodoxæ claritatẽ libẽter amplexi, eadẽ nos

Romanus Pontifex præſidet Synodi.

Literæ Vigilij ad Eutychium.

Pſal. 125.

Pſal. 132.

p oĩa & in oĩbus apꝓbantes, cuſtodituros atq; inuiolabiliter ſeruaturos neo noſtro ꝓfitemur authore. Oĩbus igitur quæ profeſſio veſtra continet, in ſua perenniter firmitate durantibus, popoſcit veſtra fraternitas vt nobis præſidentibus de tribus capitulis, ex quibus quæſtio nata eſt, ſub tranquillitate & ſacerdotali manſuetudine ſanctis propoſitis Euangelijs conferatur, & finis quæſtioni ipſi DEO placitus, & conueniens ijs, quæ à memoratis ſanctis quatuor Concilijs definita ſunt, imponatur: vt omni, de medio, diſſenſione ſublata, quæ ab eiſdem quatuor ſanctis Synodis definita ſunt, inconcuſſa ſeruentur, earundem Synodorum reuerentia in omnibus cuſtodita. Quam profeſſionem, paternarum traditionum memorem & ſequacem, tam in fraternitate veſtra, quàm in omnibus ſimilia cõfeſſis atque cõfitentibus omni laude pleniſſimam iudicauim⁹, & noſtros ex ea re vera fratres agnoſcimus. Vndè diuinæ clemẽtiæ ſupplicamus, vt oẽs nos in hac confeſſione & in paternis traditionibus pmanentes noſtro digni reperiamur officio, & in die diuini iudicij nulli ꝑuaricationi paternarum conſtitutionum inueniamur obnoxij. Quibus ità prędictis poſtulationibus veſtrum deſideriũ cognoſcentes annuimus, vt de tribus capitulis, ex quib⁹ qſtio nata eſt, facto regulari conuentu, ſeruata æqtate, medijs ſacroſanctis Euangelijs, collationẽ cũ vnitis fratrib⁹ habeamus, & finis detur placitus deo, & conueniens his, q̃ à ſanctis quatuor ſunt definita Concilijs: ſciẽtes vtiquè, ſicut & cõmunis ꝓfeſſionis teſtimonio declaraſ, memoratarũ Synodorũ in oĩbus reuerentiã cuſtodiri. Deus te incolumem cuſtodiat frater chariſſime. Dat⁹ viij. Idus Ianuarias, Imp. dñi Iuſtiniani perpetui Aug. anno xxvij. poſt conſ. Baſilij viri cla. anno xx.

Sancta Synodus dixit: Licẽt ſępiùs gloriosiſſimi Iudices, & quidã ex nobis, ſicut Imperialibus literis cõtinetur, adhortati ſunt Virgiliũ religioſiſſimũ papã antiquioris Romæ cõmuniter cõuenire ꝓ his, q̃ mouent̃ de tribus capitulis, rationabile tamẽ & Deo amabile arbitramur eſſe, & nunc conuenire nobiſcum, & de ijſdem tribus capitulis diſceptare, & formam vnà nobiſcum imponere rectę fidei conuenientem. Hoc igitur iam nunc procedat. Et cùm acceſſiſſent ex petitione ſanctæ Synodi ſanctiſſimi patriarchæ, Eutychius Conſtantinopolitanus, Apollinarius Alexandrinus, Domninus Theopolitanus, Benignus Heracleæ Pelagonienſis, vicẽ agẽs Eliæ Epiſcopi Theſſalonicenſis, Theodorus Epiſcopus Cæſareæ Cappadociæ, Andreas Epheſi, Megethi⁹ Heracleę Thraciæ, Johannes Nicomediæ, Stephanus Niceæ, Conſtantinus Chalcedonẽſis, Euſebius Tyri, Johannes Cæſareæ Palæſtinæ, Amazonius Edeſſæ, Thomas Apameæ Syriæ, Pompeianus de Byzacio, Phocas Stalienſis prouinciæ Præ-

Legenda ſpoſtilla ad Vigilium.

balienſis,

balienſis, Theodorus Leontopolitanus, Stephanus de Clyſmate, Aemilianus Antipyrgi, religioſiſſimi epiſcopi, ex nomine totius cõcilij ad ſanctiſſimum papam Vigilium, alijs epiſcopis in eodem venerabili epiſcopio relictis, & rediſſent ijdem ſanctiſſimi patriarchæ vnà cũ religioſiſſimis epiſcopis, ſanctiſſimi patriarchæ & qui cum eis peruenerunt ad ſanctiſſimũ papam religioſiſſimi epiſcopi, dixerunt: Sicut nobis omnibus viſum eſt, peruenientes ad ſanctiſſimũ papam antiquioris Romæ Vigilium, petiuimus eius beatitudinẽ conuenire & diſceptare vnà nobiſcũ de tribus capitulis ſecundùm ſcripta, quę inter nos & ipſum facta ſunt, manifeſtantes ei⁹ beatitudini, quòd ſereniſſimus noſter Imperator pias literas ad nos direxit, adhortãs nos de eiſdẽ tribus capitulis reſpondere: qui modò quidem propter corporis infirmitatẽ dixit, non poſſe ad hanc petitionem reſpondere: in poſtero autẽ die pollicitus eſt manifeſtare, quod ei de tali cõuẽtu placuerit. Oportet igitur præſentem differre diem.

IMPERII DOMINI *IVSTINIANI PERPETVI* AVGVSTI, ANNO XXVII. POST *Conſulatum Baſilij viri clariſſ. anno xij. die 8. Idus Maias, Indictione 1.*

Confeſſio ſeu Collatio 1.

Onſidentibus in ſecretario venerabilibus Epiſcopis huius regiæ ciuitatis, Eutychio ſanctiſſimo patriarcha regiæ Conſtãtinopolis nouæ Romæ, Apollinario ſanctiſſimo Archiepiſcopo Alexãdrinæ magnę ciuitatis, Dõnino ſanctiſſimo patriarcha Theopolitanæ magnæ ciuitatis, Stephano religioſiſſimo epiſcopo Raphiæ, Georgio religioſiſſ. epiſcopo Tiberiadis, Damiano religioſiſſ. epiſcopo Sozyſæ, vicem agẽtibus Euſtochij ſanctiſſ. epiſcopi Hieroſolymitani, Benigno religioſiſſ. epiſc. Heracleæ Pelagoniæ, vicem agente Eliæ beatiſſ. epiſcopi Theſſaloniceñ, Theodoro religioſiſſ. epiſcopo Cęſareę primæ Cappadociæ prouincię, Andrea religioſiſſ. epiſcopo Epheſi, Sextiliano religioſiſſ. epiſcopo Tunienſi, vicem agente Primoſi religioſiſſ. epiſcopi Carthaginis, Megethio religioſiſſ. epiſc. Heracleæ Thraciæ, Anaſtaſio religioſiſſ. epiſc. Tabię, vicem agente Dorotheo religioſiſſ. epiſc. Ancyræ, Iohanne reuerendiſſ. epiſcopo Ilienſi, vicẽ agente Euprepij religioſiſſ. epiſcopi Cyzicenæ ciuitatis, Euſebio religioſiſſ. epiſc. Tyri, Iohanne religioſiſſ. epiſc. Nicomediæ, Stephano religioſiſſ. epiſc. Niceæ, Conſtantino religioſiſſ. epiſc. Chalcedonenſi, Petro religioſiſſ. epiſc. Tarſi, Iohãne reuerendiſſ. epiſc. Cucuſorum, vicem agente Palladij religioſiſſ. epiſcopi Meliteñę, Iohãne religioſiſſ. epiſcopo Cęſareæ Paleſtinæ, Pompeiano religioſiſſ. epiſcopo Byzacij, Amazonio religioſiſſ. epiſcopo Edeſæ, Alexãdro religioſiſſ. epiſcopo Gangrorum, Thoma religioſiſſ. epiſc. Apameæ Syriæ, Euphranta religioſiſſ. epiſcopo Tranorũ, Theodoro religioſiſſ. epiſcopo Hierapolis Syriæ, Boſphorio religioſiſſ. epiſcopo Neocæſareæ, Iohãne religioſiſſ. epiſcopo Boſtræ, Philippo religioſiſſ. epiſcopo Myrorũ, Theodoro religioſiſſ. epiſcopo Seleuciæ Iſauriæ, Iuliano religioſiſſ. epiſcopo Sardiẽſi, Theodoro religioſiſſ. epiſcopo Gortynæ, Euſtachio religioſiſſ. epiſcopo Damaſci Theodoſio religioſiſſ. epiſcopo Rhodi, Firmo religioſiſſ. epiſcopo Potipaſon Africanæ prouincię, Theodoro religioſiſſ. epiſcopo Antiochiæ Piſidiæ, Phoca religioſiſſ. epiſcopo Staliẽſi, Eulogio religioſiſſ. epiſcopo Pergę, Seueriano religioſiſſ. epiſcopo Aphrodiſiadis, Cyriaco religioſiſſ. epiſcopo Amidæ, Seuero religioſiſſ. epiſc. Synnadorũ, Petro religioſiſſ. epiſcopo Sidæ, Abramio religioſiſſ. epiſcopo Sergiopolitão, Aſignio reuerendiſſ. epiſcopo Tranopolitano, vicem agente religioſiſſ. epiſcopi Laodiceæ Phrygię Pacatianæ, Iohanne reuerendiſſ. epiſcopo Adrianopolitão Thraciæ, *Creſco religioſiſſ. epiſcopo Cuiculi, Theodoſio religioſiſſ. epiſcopo Iuſtinianopolitano ſecundę Cappadociæ, Stephano religioſiſſ. epiſcopo Laodiceæ ſiue Theodoriadis, Auxanone religioſiſſ. epiſcopo Hierapolis Phrygiæ, Euſtachio religioſiſſ. epiſcopo Maximianopolitano, Aetherio religioſiſſ. epiſcopo Anazarbi, Dometio religioſiſſ. epiſcopo Chalcidis, Valeriano religioſiſſ. epiſcopo Obbę Africanæ prouinciæ, Dionyſio religioſiſſ. epiſcopo Seleuciæ Syrię, Theodoro religioſiſſ. epiſcopo Dryziparon, Seuero religioſiſſ. epiſcopo Pompeiopolitão Paphlagonię, Georgio religioſiſſ. epiſc. Iuſtinianę Cypſelon, Romano reuerendiſſ. epiſcopo Gabalon, Georgio reuerendiſſ. epiſc. Iuſtinianopoleos Armeniæ, Iohanne reuerendiſſ. epiſcopo Nyſſę, Baſilio reuerendiſſ. epiſ. Iuſtinianopolitano Camulianorũ, Iohãne reuerendiſſ. epiſc. Barcuſorũ, Creſconio reuerẽdiſſ. epiſ. Zattarenſi prouinciæ Numidiæ, Sergio reuerendiſſ. epiſ. Cynõ ſecundæ Aegypti, Chriſtophoro reuerendiſſ. epiſ. Archadiapolitano Aſię, Theodoſio reuerendiſſ. epiſ. Bybli, Leontio reuerẽdiſſ. epiſ. Archæ, Iohanne reuerendiſſ. epiſc. Myrinæ, Alexandro reuerẽdiſſ. epiſ. Amphipolitano, Stephano reuerendiſſ. epiſcopo Clyſmatis, Thoma reuerendiſſ. epiſc. Beriſſæ, Ariſtodemo reuerendiſſ. epiſc. Philomelij, Thallelæo reuerendiſſ. epiſ. Adrianopolis Piſidię, Theoctiſto reuerẽdiſſ. epiſ. Erythron, Diogeniano reuerẽdiſſ. epiſ. Sozopolitano, Baſſo reuerendiſſ. epiſ. Tamiatenſi, Anatolio reuerendiſſ. epiſcopo Cymæ, Diogene reuendiſſim. epiſcopo Cratiæ, ᵛReſtuto reuerendiſſ. epiſ.

*Creſco

Milcon Aphricanæ prouinciæ. Theodoro reuerendiss. episcopo Leontopolitano Aegypti, Aemiliano reuerendissimo episcopo Antipyrgi, Conone reuerendiss. episcopo *Machedeli, Theoctisto reuerēdiss. episcopo Prusę, Georgio reuerendissimo episcopo Ptolemaidis, Sotero reuerendissimo episcopo Aulonis, Zosimo reuerendissimo episcopo Antandri, Cypriano reuerendissimo episcopo *Coriti, Elia reuerēdissimo episcopo Diocletianopolitano, Theona reuerendissimo episcopo *Cusson, Theodoro reuerēdissimo episcopo *Limyron, Gennadio reuerēdissimo episcopo Zenonopolitano, Asyncretio reuerendissimo episcopo Aradi, Stephano reuerendissimo episcopo *Bothrion, Philippo religiosissimo episcopo Phelli, Mena reuerēdissimo episcopo Demyriangelis, Genethlio reuerendiss. episcopo Dorylaij, Thoma reuerēdissimo episcopo *Constātinæ, Theodoro reuerendissimo episcopo Leontopolitano, Seuero reuerēdissimo episcopo Taborū, Theoctisto reuerendissimo episcopo Halicarnasi, *Cosmate reuerēdissimo episcopo Malli, Dionysio reuerendiss. episcopo Megarensi, Callinico reuerendissimo episcopo Opuntis. Paschasio reuerēdissimo episcopo Aegij, Erasmo reuerendiss. episcopo *Cybiræ, Iohāne reuerendissimo episcopo Neocæsareæ Euphratensis, Nonno reuerendissimo episcopo Dausarorum, Stephano reuerēdissimo episcopo Balaneon, Thoma reuerendissimo Episcopo Circisij, Anatolio reuerēdissimo episcopo Sebastæ, Constantino reuerendissimo Episcopo Midadij, Macario reuerendissimo episcopo Prymnesiæ, Megalo reuerendissimo episcopo Myri, Thallelæo reuerendissimo episcopo Ilindorum, Niceta reuerendiss. episcopo Epiphaniæ, Alexandro reuerēdissimo episcopo Dionysi, Pelagio reuerēdissimo episcopo Azanon, Hierone reuerēdissimo episcopo Anastasiapolitano Phrygiæ, Glauco reuerendissimo episcopo Alion, Procopio reuerēdiss. episcopo Anteno, Petro reuerēdissimo episcopo Dometiopolitano, Iohanne reuerendissimo episcopo Colon iæ, Vranio reuerēdissimo episcopo Trallensi, Iohanne reuerendissimo episcopo Cerasuntis, Phronymo reuerendissimo episcopo Sinai, Macedonio reuerēdissimo episcopo Iustinianopolitano Bithyniæ, Ecdicio reuerēdissimo episcopo Teni, Eulogio reuerēdissimo episcopo Daborum, Theodoro reuerēdissimo episcopo Coradeon, *Helpidiphoro reuerendiss. episcopo Anastasiopolitano Cariæ, Cyriōe reuerendiss. epis. Dadimorū, Theodoro reuerendiss. episc. Laodiceę, Sila reuerēdiss. episc. Tiberiopolitano, Diogene reuerendiss. episc. Augustopolitāo, Theodoro reuerēdiss. episc. Ingilon, Iuliano reuerēdiss. episc. Zeugmatis, Dorymenio reuerēdiss. episc. Adraon, Iohāne reuerēdiss. episc. *Leri, Theodoro reuerēdiss. episc. Gargaron, Theodoro reuerendiss. episc. Comanorū, Ruphino reuerēdiss. episc. Sebastiæ Armeniæ, Conone reuerendissimo episcopo Semneon, Cyriaco reuerēdissimo episcopo Casatorum, Sisinnio reuerendissimo episcopo Prēneti, Iuliano reuerēdissimo episcopo Batnon, Anastasio reuerēdissimo episcopo Rachlæ, Theodoro reuerēdissimo episcopo Porthmi, Paulo reuerendissimo episc. Stectorij, Stephano reuerendissimo episcopo Amasiæ, Paulo reuerendissimo episcopo Adrassi, Euandro reuerendissimo episcopo Gnidi, Mena reuerendissimo episcopo Carpathij, Diodorus archidiaconus & primicerius reuerentissimorum notariorum, dixit: Meminit sancta vestra synodus gestorū, quæ apud vos habita sunt pro insinuatiōe sacrorum apicū, quos inuictus noster Imperator direxit ad vestram beatitudinē, & quòd ante duos istos dies iterùm conueniſſis ad beatissimum papā antiquioris Romæ, tam Eutychius, quàm Apollinarius & Domninus sanctissimi patriarchæ & religiosissimi episcopi, Benignus Heracleæ *Pelagianæ, vicem agens Eliæ religiosissimi episcopi Thessalonicensis, Theodorus Cæsareæ Cappadociæ, Andreas Ephesi, Megethius Heracleæ Thraciæ, Iohannes Nicomedię, Stephanus Niceę, Constantinus Chalcedonēsis, Eusebius Tyri, Iohannes Cæsareæ Palęstinæ, Amazonius *Edesæ, Theodot⁹ Seleuciæ, Thomas Apameę Syrię, Pompeianus Byzacij, Phocas Stalientis, Theodorus Leontopoleos, Stephan⁹ de Clysmate, Aemilianus Antipyrgi, quatenus idem religiosissimus Papa secundùm præmissa sua de suo conuentu manifestet. Sancta synod⁹ dixit: Ordinis gratia ea, quæ acta sunt in isto sancto concilio, manifestentur. Et lecta sunt. Diodorus archidiacon⁹ & primicerius reuerentissimorum notariorum dixit: Petunt omnes alij religiosissimi episcopi & vos sanctissimos patriarchas & religiosissimos episcopos, qui vobiscum fuerunt ad sanctissimum Papam Vigilīū, explanare quę subsecuta sunt. Sanctissimi Patriarchæ & religiosissimi episcopi, qui cum illis conuenerunt ad sanctissimum Papam Vigilium, dixerunt: Secundùm promissionem hesterno die Curæ fuit. a cum Vi
factam à beatissimo Papa antiquioris Romę gibus.
Vigilio, peruenimus ad eum sexto die instan
tis Maij mēsis, id est, ante duos dies, commonentes quidem eius beatitudinem, quæ inter nos in scriptis complacuerunt: adhortantes verò eum conuenire vnà nobiscū, & tractare & disponere de tribus capitulis, de quibus pijssimus Imperator nos eiusque beatitudinem in scriptis interrogauit. Ille verò respondit, non posse vnà nobiscum conuenire, eò quòd plurimi quidem hic sunt Orientales episcopi, pauci verò cum eo: facere autem per semetipsum in scriptis suam sententiam, & offerre pijssimo domino. Ideò enim & inducias postulāsse ab eius seremita-

te, vt intra eas suam volūtatem manifestaret. Nos verò dicebamus: Scit vestra beatitudo, quòd in his, quæ inter nos in scriptis facta sunt, promisistis vnà cum episcopis, qui nobiscum & cōmunicant & vniti sunt, conuenire & requirere de his tribus capitulis. Nos verò & communicamus, & vniti vobiscum sumus, & non decet omnium nostrūm conuentum differri propter Occidētales episcopos. Nec enī in sanctis quatuor synodis multitudo Occidentalium episcoporū inuenta est vnquàm, sed duo vel tres episcopi & certi clerici. Nunc verò adest quidē vestra beatitudo, multi etiàm alij ex Italia præstò sunt episcopi, sunt etiàm ex Africa episcopi, & ab Illyrico, & nihil est, quod prohibet cōuenire vos vnà nobiscū secundùm ea, quæ inter nos in scriptis facta sunt: & melius est cum charitate decente sacerdotes conuenire, & vnam pro causa sententiam statuere, vt tūc quęstio communem in scriptis definitionē suscipiat. Hoc enim cognoscēs & pijssimus Imperator inducias dabit omni modo, cùm promissio communis à nobis omnibus ei data fuerit ꝓ causæ definitione. Si verò non vultis secundùm ea, quæ in scriptis nobis placuerunt, cōuenire, cognoscat vestra beatitudo, ꝙ oportet & nos in vnum conuenientes nostrā manifestare voluntatem. Nec enim iustū est, vel tam Christianissimum Imperatorem, vel fidelem populum scandalizari ex dilatione, quæ in medio circa responsionem efficitur. Et his dictis, promisimus omnia suggerere pijssimo domino, quo à nobis facto, promisit eius serenitas transmittere quosdam glorioſissimos Iudices vnà cum religiosiss. episcopis, ad eundem beatissimum virum, vt de eisdē etiàm iterùm eum adhortarentur, Diodorus archidiaconus & primicerius reuerentissimorum notariorum, dixit: Quoniā sicut promisit pijssimus Imperator, hesterno die destinauit ad religiosiss. Papam Vigilium Petrum patricium & Constantinum viros glorioſiss. missi aūt sunt & à vestro sancto cōcilio, Theodorus Cæsareæ Cappadociæ, Benign⁹ Heracleæ *Pelagoniæ, Andreas Ephesi, Megethius Heracleæ Thraciæ, Constātinus Chalcedonis, Eusebius Tyri, Iohannes Cæsareæ Palæstinæ, Amazonius *Edesæ, Theodotus Seleuciæ, Phocas Stalensis, Theodor⁹ Leontopoleos, Aemilianus Antipyrgi, religioſiss. episcopi: & prestò sunt prędicti glorioſiss. Iudices, iussi à pijssimo Imperatore dicere ante sanctam synodum, quæ præsentibus eis subsecuta sunt, hoc ipsum suggerim⁹.

Sancta synodus dixit: Prędicti glorioſissimi viri, secūdùm quod iussum est à pijssimo Imperatore, dignentur dicere, quæ ipsis præsentibus subsecuta sunt. Liberius glorioſiss. patricius, Petrus glorioſiss. patricius & magister officiorum, Patricius glorioſiss. patric⁹ & Constantinus glorioſissimus quæstor sacri palatij per glorioſissimum quæstorē Constantinum dixerunt. Et primo die instantis Maij mensis secundùm iussionem pij domini peruenimus ad beatissimum Papam Vigilium, vnà cum glorioſissimis patricijs, Belisario, Cethego & Rustico: & septimo die instātis Maij mensis puénimus iterùm ad eundem beatissimū virum vnà cum Theodoro Cæsareæ Cappadociæ, Benigno Heracleæ Pelagoniēsis, Andrea Ephesi, Megethio Heracleæ Thraciæ, Constantino Chalcedonis, Eusebio Tyri, Iohanne Cæsareæ Palęstinæ, Amazonio *Edesę, Theodoto Seleucię, Phoca Stalensis ciuitatis, Theodoro Leontopoleos & Aemiliano Antipyrgi, religioſiss. episcopis. In vtroque aūt die eandem responsionem diximus à pijssimo domino, i. vt conueniret vnà nobiscū omībus, & tractaret de tribus capitulis, his qui volunt fiduciā habētibus cōtradicendi, vt per cōmunem cōsensum omniū, sinē susciperet causa trium capitulorum. Et plurimis de hoc motis, postulauit inducias accipere vt solus respōdeat. Nos verò ad eum diximus, ꝙ solus quidē sępiùs in scriptis & sinè scriptis cōdemnāsti ista tria capitula: pijssimus autem dominus in cōmuni vult te vnà cum alijs cōuenire, & sic de his iudicium fieri. De inducijs verò & per alios suggessit tua beatitudo pijssimo domino, & respondit eius maiestas, quòd si quidem cōueniatis vnà cum beatissimis patriarchis, & religioſiss. episcopis secūdùm quod inter vos visum est, debentes tractare. & communiter de tribus capitulis disponere, prębeo nō solùm quantas nunc dicitis inducias, sed etiàm longiores: sin autem per semetipsam vult tua beatitudo suā manifestare voluntatē, necessè est nos etiàm ab his, qui propter hoc vocati sunt religioſissimi sacerdotes, & tantum tempus hīc cōmorati sunt, synodicè discere, quā de his habent volūtatem. Nos enim nō possumus nei Ecclesiā vlteriùs in tanta cōfusione relinquere, maximè hęreticis calūniantibus eius sacerdotes tāquàm Nestorij sequaces. Et iterùm promisit solus facere, & transmittere pijssimo dño. Sancta synodus dixit: Et religioſiss. episcopi, qui vnà cum glorioſissimis iudicibus ad sanctissimū papam Vigilium fuerunt, quæ subsecuta sunt, dicant. Religioſissimi episcopi dixerunt: Secūdùm iussionem pijssimi Imperatoris & pręceptū vestrę sanctitatis fuimus vnà cū Liberio glorioſissimo patricio, Petro glorioſiss. patricio & magistro officiorū, & Patricio glorioſissimo patricio, & Constantino glorioſissimo quæstore sacri palatij, ad sanctissimum papā Vigilium, & ingressis nobis glorioſissimus magister & glorioſissimus quæstor proposuerunt præsentibus nobis iussionem pijssimi Imperatoris sanctissimo papæ, & multa dicta sunt similia illis, quæ & antè à vestra sanctitate præcedenti die apud eundem sanctissimum Papam mota sunt, & quæ nunc exposuerunt glorioſissimi Iudices, sci-

nius & nos mota esse apud ipsius sanctitatē. Glorioſiſſimi iudices dixerūt: Nos quidem hoc quod iuſſi ſum⁹ à pijſſimo Imperatore, impleuimus, & imus ad ſacrum eius palatiū, in eius obſequium permanſuri: vos autē Dei timorem præoculis habentes, celerem finem imponere cauſæ dignamini conuenientem his, quæ à ſanctis quatuor concilijs de fide recta definita ſunt: ſcientes quòd pijſſimus Imperator ſpecialiter iuſſit nobis dicere veſtræ ſanctitati, quòd ipſe quæ à ſanctis quatuor Concilijs de vna eademq; fide definita & iudicata ſunt, & ſeruauit & ſeruat, & vindicauit & vindicat: & omnia quidem quę conueniunt his, quæ ab ijſdem ſanctis Concilijs pro recta fide definita ſunt, & ſuſcipit & ſeruat: omnia autem contraria his, quæ ab ipſis de fide recta iudicata ſunt, & reijcit, & aliena de Eccleſia iudicat eſſe. Nam & ſanctas quatuor Synodos maieſtas ipſius ſacris Eccleſiæ diptychis inſeri & prędicari fecit: quod ante Imperium diuinitus ei datum, in ſancta Eccleſia non procedebat. Et cùm receſſiſſent glorioſiſſimi Iudices, ſancta ſynodus dixit: Certis conſtitutis, quæ & nunc apud beatiſſimum papam Vigilium ſubſecuta ſunt per expoſitionem glorioſiſſimorum iudicum & religioſiſſimorum Epiſcoporum, cùm nos per omnia quod decet & ſeruauimus, & ſeruamus, & ſæpiùs petiuimus ſanctiſſimum Papam Vigilium vnà nobiſcum conuenire, & definitionem vnà nobiſcum his quæ mouētur, imponere, quoniā ex religioſiſſimis epiſcopis, q in hac regia ciuitate degere noſcuntur, non ſunt in noſtro concilio præſentes, de Africanis quidem Primaſius reuerendiſſimus vnus Byzacenæ parœcię Epiſcopus, de Illyrico autem Sabinianus, & Proiectus, & Paulus religioſiſſimi epiſcopi: Theodorus reuerēdiſſimus epiſcopus *Lymoron, Anatolius reuerendiſſimus epiſcopus Cymæ, Diogenianus reuerendiſſ. epiſ. Sozopolitanus, vnà cum Ammonio, Petro & Theodoro reuerendiſſimis preſbyteris, & Eccleſiæ huius regiæ vrbis defenſoribus, pergant & adhortentur eos venire, & partem fieri huius ſancti Concilij. Et cùm eſſent deſtinati reuerendiſſimi viri ad prædictos religioſiſſimos epiſcopos, & reuerſi ſunt, Theodorus epiſcopus *Lymiron dixit: Pro iuſſióe veſtræ beatitudinis fuimus tam ego, quàm Ammonius reuerendiſſimus preſbyter & huius ſanctæ magnæ Eccleſiæ defenſor, in domum Marinæ ad Primaſium reuerendiſſimum epiſcopum Afrum, & adhortati ſumus eum, vt veniret, & conſideret veſtræ ſanctitati: Ille autem dixit, Papa non præſente, non venio. Ammoni⁹ preſbyter & defenſor eccleſiæ, dixit: Verè docuit Theodorus reuerendiſſimus epiſcopus *Limyron. ità enim diximus, & audiuimus ab eo. Anatolius epiſcopus Cymę, dixit: Secūdùm iuſſionem beatitudinis veſtræ fuim⁹ tam ego quàm Petrus reuerendiſſ. preſbyter & defenſor huius ſanctæ magnæ Eccleſiæ, in loco, qui dicitur Palea, in domo piiſſimi & tranquilliſſimi Imperatoris, ad Sabinianum reuerendiſſimum epiſcopum Zaparenæ ciuitatis Illyricianę diœceſeos, & adhortati ſumus eum vt conueniret, & conſideret veſtræ ſanctiſſimæ ſynodo: qui dixit, non poſſe venire, eò quòd non prælò eſt archiepiſcopus eius Benenatus: dixit autem, q ego illi reſpondeo. Petrus presbyter & defenſor Eccleſiæ dixit: Vera dixit Anatolius reuerendiſſ. epiſcopus Cymæ: ſic etenim & diximus, & audiuimus ab eo. Diogenianus epiſcopus Sozopolitanus Piſidię, dixit: Secundùm iuſſionem veſtræ beatitudinis, peruēni vnà cum Theodoro reuerendiſſimo presbytero & defenſore huius ſanctæ Eccleſiæ, ad Proiectum reuerendiſſimū epiſcopum Naiſitanum Illyricæ diœceſeos, qui habitat in domo Maxentiani, & diximus ei tale reſponſum, quòd hortantur vos ſanctiſſimi patriarchæ & reliqui omnes fratres veſtri religioſiſſimi epiſcopi, venire in ſanctam ſynodū, & dixit, quòd archiepiſcopum Benenatum accedo, & ad eum reſpondeo. Cùm autem perueniſſemus ad Paulū religioſiſſimū epiſcopum ſecundæ Iuſtinianæ, qui habitat in domo Germani propè portū Cęſarij, & dixiſſemus ei quæ veſtra ſanctitas tuſſit, reſpōdit quòd archiepiſcopū habeo, & ei reſpondeo. Theodorus presbyter & defenſor eccleſiæ, dixit: Secundùm iuſſionem veſtræ beatitudinis cùm perueniſſem vnà cum Diogeniano reuerendiſſimo epiſcopo Sozopolitano ad prædictos reuerendiſſimos epiſcopos Proiectum Naiſitanum, & Paulum ſecūdæ Iuſtinianę, adhortati ſumus eos venire in iſto ſancto concilio: reſponderunt illa, quæ edocuit prędictus reuerendiſſimus epiſcopus Diogenianus.

Sancta ſynodus dixit: Oportebat quidē Primaſium, & Sabinianum, & Proiectum & Paulum religioſiſſimos epiſcopos, cōuocatos ab hoc ſancto concilio, aduenire, & participes fieri omnium quę mouētur, maximē cùm & pijſſimus Imperator, & nos ipſi licentiam dedimus vnicuiq; ſuam volūtatem, quā pro his, quę mouentur, habet, facere manifeſtam: quoniam verò hoc non fecerūt, de Primaſio quidem ſecundùm eccleſiaſticam traditionem opportuno tempore quę oportet, diſponantur: Sabiniano autem, & Proiecto, & Paulo reuerēdiſſimis epiſcopis licebit, ſecundùm quod petierunt, ad Benenatum religioſiſſimum epiſcopum accedere, qui communicat nobis, & conſentit his, quę ab iſta Synodo aguntur, ſicut oſtendunt ea, quę ſcripſit & fecit: & q̄ Phocas religioſiſſ. epiſc. ſub eius diœceſi conſtitutus, prę ſtò eſt huic ſancto Cōcilio, & eius vices agit: & hęc quidē ſic ordinētur. Incongruum aūt ſecerdotibus eſſe putātes, protrahere dandū à nobis reſponſum Chriſtianiſſimo Imperatori, apoſtolo maximè Petro dicēte, Oportet nos paratos eſſe ad ſatisfactionem omni poſcenti nos rationē de noſtra ſalute, Deo iuuante, futuro die cōuenientes, quæ oportet agem⁹.

Episcoporū est de negocijs fidei cognoscere & statuere.

Legatio synodi ad episcopos absentes.

1. Petr. 3.

IMPERII DOMINI IVSTINIANI PERPETVI AVGVSTI, ANNO XXVII. POST

Conſulatum Baſilij viri clariſſ. anno xij. die 7. Idus Maias, Indictione 1.

Conſeſſio ſeu Collatio 3.

COnſidentibus in ſecretario venerabilibus epiſcopis huius regiæ ciuitatis, Eutychio ſanctiſſimo patriarcha regiæ Conſtantinopolis nouę Romæ, Apollinario ſanctiſſimo archiepiſcopo Alexandrinæ magnę ciuitatis, Domnino ſanctiſſimo patriarcha Theopolitanæ magnæ ciuitatis, Stephano religioſiſſimo epiſcopo Raphiæ, Georgio religioſiſſimo epiſcopo Tiberiadis, Damiano reuerendiſſimo epiſcopo Sozyſæ, vicem agētibus Euſtochij ſanctiſſimi epiſcopi Hieroſolymitani, Benigno religioſiſſimo epiſcopo Heraclęæ *Pelagoniæ, vicé agēte Elię beatiſſimi epiſcopi Theſſalonicenſis, Theodoro religioſiſſimo epiſcopo Cæſareæ primæ Cappadociæ prouinciæ, Andrea religioſiſſimo epiſcopo Epheſi, Sextiliano religioſiſſimo epiſcopo Tunienſi, vicem agente Primoſi religioſiſſimi epiſcopi Carthaginis, Megethio religioſiſſimo Epiſcopo Heraclęæ Thraciæ, Anaſtaſio religioſiſſimo epiſcopo Tabiæ, vicem agēte Dorothei religioſiſſimi epiſcopi Ancyræ, Iohanne reuerendiſſimo epiſcopo Ilienſi, vicem agente Euprepij religioſiſſimi epiſcopi Cyzicenæ ciuitatis, Euſebio religioſiſſimo epiſcopo Tyri, Iohanne religioſiſſimo epiſcopo Nicomediæ, Stephano religioſiſſimo epiſcopo Niceæ, Conſtantino religioſiſſimo epiſcopo Chalcedonenſi, Petro religioſiſſimo epiſcopo Tarſi, Iohānę reuerendiſſimo Cæſareæ Paleſtinæ, Pompeiano religioſiſſ. epiſcopo Byzacij, Amazonio religioſiſſimo epiſcopo Edeſſæ, Alexandro religioſiſſimo epiſcopo Gangrorū, Thoma reuerendiſſimo epiſcopo Apameæ Syriæ, Euphranta religioſiſſimo epiſcopo Tyanorum, Theodoro religioſiſſimo epiſcopo Hierapolis Syriæ, Boſphorio religioſiſſimo epiſcopo Neocæſareæ, Iohanne religioſiſſimo epiſcopo Boſtræ, Philippo religioſiſſimo epiſcopo Myrorum, Theodoto religioſiſſimo epiſcopo Seleuciæ Iſauriæ, Iuliano religioſiſſimo epiſcopo Sardienſi, Theodoro religioſiſſimo epiſcopo Gortynę, Euſtachio religioſiſſimo epiſcopo Damaſci, Theodoſio religioſiſſimo epiſcopo Rhodi, Firmo religioſiſſimo epiſc. Potipaſon Africanæ prouinciæ, Theodoro religioſiſſimo epiſcopo Antiochiæ Piſidiæ, Phoca religioſiſſimo epiſcopo Stalienſi, Eulogio religioſiſſimo epiſcopo Pergæ, Seuerio religioſiſſimo epiſcopo Aphrodiſiadis, Cyriaco religioſiſſimo epiſcopo Amydæ, Seuero religioſiſſimo Synnadorum, Petro religioſiſſimo epiſcopo Sidæ, Abrahamio religioſiſſimo epiſcopo Sergiopolitano, Aſignio reuerendiſſimo epiſcopo Traianopolitano, vicem agente, Iohannis religioſiſſimi epiſcopi Laodiceæ Pacatianæ, Criſco religioſiſſimo epiſcopo Cuiculi, Theodoſio religioſiſſ. epiſcopo Iuſtinianopolitano ſecundæ Cappadociæ, Stephano religioſiſſimo epiſcopo Laodiceæ ſiue Theodoriadis, Auxanone religioſiſſimo epiſcopo Hierapolis Phrygiæ, Euſtathio religioſiſſimo epiſcopo Maximianapolitāo, Aetherio religioſiſſimo epiſcopo Anazarbi, Domecio religioſiſſimo epiſcopo Chalcidis, Valerião religioſiſſimo epiſcopo Obbæ Africanæ prouinciæ, Dionyſio religioſiſſimo epiſcopo Seleuciæ Syriæ, Theodoro religioſiſſimo epiſcopo Dryziparon, Seuero religioſiſſimo epiſcopo Pōpeiopolitano Paphlagoniæ, Georgio religioſiſſimo epiſc. Iuſtinianę Cypſelon, Romano reuerendiſſimo epiſcopo Labalon. Georgio reuerēdiſſimo epiſco. Iuſtinianopolitano Armeniæ, Iohanne reuerēdiſſimo epiſcopo Nyſſæ, Baſilio reuerendiſſimo epiſcopo Iuſtinianopolitano Camylianorum, Iohāne reuerēdiſſimo epiſcopo Barcyſorū, Creſconio reuerendiſſimo epiſcopo Zatarenſi prouinciæ Numidiæ, Sergio reuerēdiſſimo epiſcopo Cyno ſecundæ Aegypti, Chriſtophoro reuerendiſſimo epiſcopo Archadiopolitano Aſiæ, Theodoſio reuerendiſſimo Epiſcopo Bybli, Leontio reuerēdiſſimo epiſcopo Arcæ, Iohanne reuerendiſſimo Epiſcopo Myrenæ, Alexandro reuerendiſſimo epiſcopo Amphipolitano, Stephano reuerendiſſimo epiſcopo Clyſmatis, Thoma reuerēdiſſimo epiſcopo Beriſſæ, Ariſtodemo reuerendiſſimo epiſcopo Philomelij, Thalleleo reuerendiſſ. epiſcopo Adrianopolitano Piſidię, Theoctiſto reuerendiſſimo epiſcopo Erythron, Diogenião reuerendiſſ. epiſ. Sozopolitano, Baſſo reuerēdiſſimo epiſcopo Tamathēſi, Anatolio reuerēdiſſimo epiſcopo Cymæ, Diogene reuerendiſſimo epiſcopo Cratiæ, *Reſſuto reuerēdiſſimo epiſcopo Mileon Aphricanæ prouinciæ, Theodoro reuerendiſſimo epiſcopo Leōtopolitano Aegypti, Conone reuerēdiſſimo epiſcopo Magodienſi, Aemiliano reuerendiſſimo epiſcopo Antipyrgi, Theoctiſto reuerendiſſimo epiſcopo Pruſę, Georgio reuerēdiſſimo epiſcopo Ptolemaidis, Sotero reuerēdiſſimo epiſcopo Aulonis, Zoſimo reuerendiſſimo epiſcopo Antandri, Cypriano reuerendiſſimo epiſcopo Coryci, Elia reuerendiſſ. epiſcopo Diocletianopolitano, Theona reuerēdiſ. epiſcopo Cyſſon, Theodoro reuerendiſſ. epiſc. *Limyrō, Gennadio reuerēdiſſ. epiſc. Zenonopolitano, Aſyncretio reuerēdiſſ. epiſcopo Aradi, Stephano reuerendiſſimo epiſcopo Botrion, Philippo reuerendiſſimo epiſcopo Phelli, Mena reuerendiſſimo epiſcopo Demy-

Demyriangelis, Genethlio reuerendissimo episcopo Dorylaij, Thoma reuerendissimo episcopo Constantinæ, Theodoro reuerendissimo episcopo Halicarnasi, Cosma reuerendissimo Episcopo Leontopolitano, Seuero reuerendissimo Episcopo Taborum, Theoctisto reuerendissimo Episcopo Malli, Dionysio reuerendissimo Episcopo Megarensi, Collinico reuerendissimo Episcopo Opuntis, Paschasio reuerendissimo episcopo Aegij, Erasmo reuerendissimo episcopo Cybyræ, Iohãne reuerendissimo episcopo Neocæsareæ Euphratensis, Nonno reuerendissimo episcopo Dausarorum, Stephano reuerendissimo episcopo Balaneon, Thoma reuerendissimo episcopo Circisij, Anatolio reuerendissimo episcopo Sebastę, Cõstantino reuerendissimo episcopo Midaij, Macario reuerendissimo episcopo Prymnesiæ, Megalo reuerendissimo episcopo Myri, Thallelæo reuerendissimo episcopo Ilsindorum, Niceta reuerendissimo episcopo Epiphaniæ, Alexandro reuerẽdissimo episcopo Dionysij, Pelagio reuerendissimo episcopo Azanon, Hierone reuerendissimo episcopo Anastasiopolitano Phrygiæ, Glauco reuerẽdissimo episcopo Alion, Procopio reuerendissimo episcopo Antinoi, Petro reuerẽdissimo episcopo Dometiopolitano, Iohanne reuerendissimo episcopo Colonæ, Vranio reuerẽdissimo episcopo Trallensi, Iohanne reuerendissimo episcopo Cerasuntis, Phronymo reuerẽdissimo episcopo Sinai, Macedonio reuerendissimo episcopo Iustinianopolitano Bithyniæ, Ecdicio reuerendissimo episcopo Teni, Eulogio reuerendissimo episcopo Danaborum, Theodoro reuerendissimo episcopo Coradeon, Helpidophoro reuerẽdissimo episcopo Anastasiopolitano Carię, Cyrione reuerẽdissimo episcopo Dadimorũ, Theodoro reuerẽdissimo episcopo Laodiceę, Sila reuerendissimo episcopo Tiberiopolitano, Diogene reuerẽdissimo episcopo Augustopolitano, Theodoro reuerẽdissimo episcopo Ingilon, Iuliano reuerendissimo episcopo Zeugmatis, Dorymenio reuerendissimo episcopo Adraon, Iohanne reuerẽdissimo episcopo Leri, Theodoro reuerendissimo episcopo Gargaron, Theodoro reuerendissimo episcopo Comanorum, Rufino reuerendissimo episcopo Sebastiæ Armeniæ, Conone reuerẽdissimo episcopo Semneon, Cyriaco reuerẽdissimo episcopo Casatorum, Sisinnio reuerendissimo episcopo Præneti, Iuliano reuerẽdissimo episcopo Batnon, Anastasio reuerendissimo episcopo Rachlæ, Theodoro reuerendissimo episcopo Porthmi, Paulo reuerẽdissimo episcopo Stectorij, Stephano reuerẽdissimo episcopo Amaseæ, Paulo reuerendissimo episcopo Adrassi, Euandro reuerendissimo episcopo Gnidi, *Mena reuerẽdissimo episcopo Carpathij, Diodorus archidiaconus & primicerius reuerendissimorum notariorum, dixit: Hesterno die conuentione facta, interlocuta est vestra sanctitas, vt hodierno die sancta vestra Synodus colligatur, & suggerimus ad quod placuerit. Sancta synodus dixit: Ordinis gratia omnia quæ gesta sunt, recitentur. Quo facto, sancta synodus dixit: Omnibus proponentes, & sacerdotibus conuenire putantes initium facere gestorum, quæ apud nos habentur, de tribus capitulis, de quibus scriptis interrogati sumus à pijssimo & tranquillissimo Imperatore, & manifestum omnibus facere de fide recta, & sanctis patribus & doctoribus, qui per diuersa tempora in sancta Dei Ecclesia splenduerunt, Confitemur fidem tenere & prædicare ab initio donatam à magno Deo & saluatore nostro Iesu Christo, sanctis Apostolis & ab illis in vniuerso mundo prædicatam, quam & sancti patres confessi sunt, & explanauerunt, & sanctis ecclesijs tradiderunt, & maximè, qui in sanctis quatuor synodis conuenerunt: quos pomnia & in omnibus sequuntur, & suscipimus cum alijs sanctis patribus & sanctas quatuor synodos, id est, trecẽtos decem & octo sanctos patres Niceę congregatos: & centum quinquaginta, qui Constantinopoli conuenerũt & Ephesi primò ducentos, & Chalcedonæ sexcentos triginta, & omnia, quæ à prædictis sanctis quatuor cõcilijs, pro vna eademque fide definita sunt, suscipimus: & omnes condemnatos prędictis sanctis quatuor Concilijs, tanquàm condemnatos & anathematizatos habemus, vnà cum alijs hæreticis. His ità se habentibus, certũ facimus, quòd omnia, quæ à prædictis sanctis quatuor cõcilijs, sicut prædictũ est, pro recta fide definita sunt, & de statu Ecclesiastico regulariter disposita, & seruauimus, & seruamus. Licèt enim per diuersa tempora contra exortos hæreticos prædictæ sanctæ quatuor Synodi factæ sint, tamen vnam eandemq; confessionem rectæ fidei seruauerunt & prædicauerunt: & ideò omnia quidem consonantia his, quæ à memoratis sanctis quatuor Concilijs pro recta fide definita sunt, suscipimus: omnia verò, quæ non consonant his, quæ definita sunt ab ijsdem quatuor sanctis Concilijs, pro recta fide, vel ad iniuriam, vel ad contrarietatem earũdem quatuor Synodorum, vel vnius ex his, & ad defensionem hęreticorum & eorum impietatis scripta sunt, aliena pietatis iudicantes condemnamus & anathematizamus. Super hęc, sequimur per omnia & sanctos patres & doctores Ecclesiæ, Athanasiũ, Hilarium, Basilium, Gregorium Theologũ, & Gregorium Nyssenum, Ambrosium, Augustinum, Theophilum, Iohannem Constantinopolitanum, Cyrillum, Leonem, Proculum: & suscipimus omnia, quæ de recta fide & condemnatione hęreticorũ exposuerunt. Suscipimus autem & alios sanctos & orthodoxos patres, qui in sancta DEI Ecclesia recta

Incipiunt tractare de tribus capitulis.

Professio fidei.

Doctores approbati.

ta fidem irreprehẽsibiliter vsq; ad finem suæ vitæ prædicauerunt. Hac igitur recta cõfessione in sancta Dei Catholica & Apostolica Ecclesia seruanda & prædicanda, si quis semetipsum ab eius communione separet, contraria ei sapiens, talis semetipsum alienãs rectæ fidei, & hæreticis connumerans, iustè à sancta Dei ecclesia condemnatur, & anathematizatur. De disceptatione autem trium capitulorum, hoc est, de Theodoro Mopsuesteno & scriptis eius, & de epistola, quæ dicitur Ibæ ad Marim Persam scripta, & de conscriptis Theodoreti, quæ contra rectam fidem, & sanctæ memoriæ Cyrillum, & contra duodecim eius capitula exposita sunt, pro quibus & interrogauit nos pijssimus & tranquillissimus Imperator, quoniam specialis indigent conuentũs, alio die, Deo adiuuante, conueniamus.

IMPERII DOMINI *IVSTINIANI PERPETVI* AVGVSTI, ANNO XXVII. POST *Consulatum Basilij viri clarissimi anno xij. die 4. Idus Maias, Indictione 1.*

Consessus sive Collatio 4.

Onsidẽtibus in Secretario venerabilibus Episcopis huius regiæ ciuitatis, Eutychio sanctissimo patriarcha regiæ Constantinopolis nouæ Romæ, Apollinario sanctissimo Archiepiscopo Alexãdrinæ magnæ ciuitatis, Domnino sanctissimo patriarcha Theopolitanæ magnæ ciuitatis, Stephano religiosissimo episcopo Raphiæ, Georgio religiosissimo episcopo Tiberiadis, Damiano religiosissimo episcopo Sozysę, vicem agentibus Eustochij sanctissimi episcopi Hierosolymitani, Benigno religiosissimo episcop. Heracleæ *Pelagoniæ, vicem agente Eliæ beatissimi episcopi Thessalonicensis, Theodoro religiosissimo episcopo Cæsareæ primæ Cappadociæ prouinciæ, Andrea religiosissimo episcopo Ephesi, Sextiliano religiosissimo episcopo Tunicnsi, vicem agente Primosi religiosissimi episcopi Carthaginis, Megethio religiosissimo episcopo Heracleæ Thraciæ, Anastasio religiosissimo episcopo Tabiæ, vicẽ agente Dorothei religiosissimi episcopi Ancyræ, Iohanne reuerẽdissimo episcopo Ilienſi, vicem agente Euprepij religiosissimi Episcopi Cyzicenæ ciuitatis, Eusebio religiosissimo episcopo Tyri, Iohãne religiosissimo episcopo Nicomediæ, Stephano religiosissimo episcopo Niceæ, Constãtino religiosissimo episcopo Chalcedonensi, Petro religiosissimo episcopo Tarsi, Iohanne reuerendiss. episcopo Cucusorum, vicem agente Palladij religiosissimi episcopi Melitinæ, Iohanne religiosissimo episcopo Cæsareæ Palęstinę, Põpeiano religiosissimo episcopo Byzacij, Amazonio religiosissimo episcopo Edessæ, Alexandro religiosissimo episcopo Gangrorũ, Thoma religiosissimo episcopo Apameæ Syriæ, Euphranta religiosissimo episcopo Tyanorum, Theodoro religiosiss. episcopo Hierapolis Syrię, Bosphorio religiosiss. episcopo Neocæsareæ, Iohanne religiosissimo episcopo Bostræ, Philippo religiosissimo episcopo Myrorum, Theodoro religiosissimo episcopo Seleuciæ Isauriæ, Iuliano religiosiss. episcopo Sardẽsi, Theodoro religiosissimo episcopo Gortynę, Eustathio religiosissimo episcopo Damasci, Theodosio religiosissimo episcopo Rhodi, Firmo religiosissimo episcopo Tipason Africanæ prouinciæ, Theodoro religiosissimo episcopo Antiochiæ Pisidiæ, Phoca religiosissimo episcopo Stalensi, Eulogio religiosissimo episcopo Pergæ. Seueriano religiosiss. episcopo Aphrodisiadis, Cyriaco religiosiss. episcopo Amidæ, Seuero religiosissimo episcopo Synnadorũ, Petro religiosissimo episcopo Sydæ, Abrahamio religiosissimo episcopo Sergiopolitano, Asignio religiosissimo episcopo Tranopolitano, vicem agente Iohannis religiosissimi episcopi Laodiceæ Phrygiæ Pacatianæ, Iohanne religiosissimo episcopo Adrianopolitano episcopo Thracię, *Cresco religiosissimo episcopo Cuiculi, Theodosio religiosissimo episcopo Iustinianopolitano secũdæ Cappadociæ, Stephano religiosissimo episcopo Laodiceæ siue Theodoriadis, Auxanone religiosiss. episc. Hierapolis Phrygię, Eustachio religiosiss. episc. Maximianopolitano, Aetherio religiosiss. episcopo Anazarbi, Dometio religiosiss. episc. Chalcidis, Valeriano religiosiss. episc. Obbæ Africanæ, puinciæ, Dionysio religiosiss. episc. Seleuciæ Syrię, Theodoro religiosiss. episc. Dryziparon, Seuero religiosiss. episc. Pompeiopolitano Paphlagoniæ, Georgio religiosiss. episc. Iustinianæ Cypselon, Romano reuerẽdiss. episcopo Gabalon, Gregorio reuerẽdissimo episcopo Iustinianopoleos Armeniæ, Iohãne reuerendissimo episcopo Nyssæ, Basilio reuerendissimo episcopo Iustinianopolitano Camulianorum, Iohãne reuerendissimo episcopo Barcusorum, Cresconio reuerẽdiss. episcopo *Zatarẽsi prouincię Numidię, Sergio reuerẽdissimo episcopo Cynon secũdę Aegypti, Christophoro reuerẽdissimo episcopo Archadiopolitano Asię, Theodosio reuerẽdissimo episcopo Bybli, Leontio reuerendiss. episcopo Arcæ, Iohanne reuerẽdissimo episcopo Myrenę, Alexãdro reuerendiss. episc. Amphipolitano, Stephano reuerẽdiss. episc. Clysmatis, Thoma reuerendissimo episcopo Beriſſæ, Aristodemo reuerẽdissimo episcop. Philomelij, Thallelęo reuerendiss. episcopo Adrianopolis Pisidię, Theoctisto reuerẽdiss. episcopo Cerythrõ, Diogeniano reuerẽdiss. episcopo Sozopolitano, Basso reuerendiss. episcopo Tamiathensi, Anatolio reuerẽdiss.

episcopo Cymę, Diogene reuerẽdissimo episcopo Cratiæ, Restuto reuerẽdissimo episcopo Mileon Africanæ prouinciæ, Theodoro reuerendiss. episcopo Leontopolitano Aegypti, Aemiliano reuerendissimo episcopo Antipyrgi, Cononе reuerẽdissimo episcopo *Magoedẽsi, Theoctisto reuerendiss. episcopo Prusæ, Georgio reuerẽdissimo episcopo Ptolemaidis, Sotere reuerendissimo episcopo Aulonis, Zosimo reuerendissimo episcopo Antandri, Cypriano reuerendissimo epi- *Coryci
scopo Coryti, Elia reuerendissimo episcopo Diocletianopolitano, Theona reuerendiss. episcopo Cusson, Theodoro reuerẽdissimo episcopo *Limyron, Gennadio reuerendiss. *Lymiron
episcopo Zenonopolitano, Asyncretio reuerendissimo episcopo Aradi, Stephano reuerẽdissimo episcopo *Botryon, Philippo reuerendiss. episcopo Phelli, Mena reuerendiss. episcopo Demyriangelis, Genethlio reuerẽdissimo episcopo Dorylaij, Thoma reuerẽdissimo episcopo Constantinæ, Theodoro reuerendissimo episcopo Leontopolitano, Seuero reuerendiss. episcopo Taborũ, Theoctisto reuerendissimo Episcopo Halycarnasi, Cosma reuerendissimo episcopo Malli, Dionysio reuerendissimo episcopo Megarensi, Callinico reuerendiss. episcopo Opuntis, Paschasio reuerendissi. episcopo Aegij, Erasmo reuerendissimo episcopo Cybiræ, Iohanne reuerendissimo episcopo Neocęsareæ Euphratensis, Nonno reuerẽdiss. episcopo Dausarorum, Stephano reuerendissimo episcopo Balaneon, Thoma reuerendissimo episcopo Circisij, Anatolio reuerendiss. episcopo Sebastæ, Constantino reuerendissim. episcopo Midaij, Macario reuẽdiss. episcopo Prymnesiæ, Megalo reuerẽdissimo episcopo Miri, Thallelæo reuerendiss. episcopo Iliadorum, Niceta reuerẽdissimo episcopo Epiphaniæ, Alexãdro reuerendissimo episcopo Dionysi, Pelagio reuerendissimo episcopo Azanon, Hierone reuerendissimo episcopo Anastasiopolitano Phrygiæ, Glauco reuerẽdissimo episcopo Alion, Procopio reuerendissimo episcopo Antinoi, Petro reuerẽdiss. episcopo Dometiopolitano, Iohanne reuerendissimo episcopo Coloniç, Vranio reuerendiss. episcopo Trallensi, Iohanne reuerẽdiss. episcopo Cerasuntis, Phronymo reuerẽdiss. episcopo Sinai, Macedonio reuerendiss. episcopo Iustinianopolitano Bithyniç, Ecdicio reuerẽdiss. episcopo Teni, Eulogio reuerendiss. episcopo Danaborum, Theodoro reuerendiss. episcopo Coradeon, Helpidiphoro reuerendiss. episcopo Anastasiopolitano Cariæ, Cyrione reuerendiss. episcopo Dadimorum, Theodoto reuerendiss. episcopo Laodiceæ, Sila reuerendiss. episcopo Tiberiopolitano, Diogene reuerendiss. episcopo Augustopolitano, Theodoro reuerẽdiss. episcopo Ingilon, Iuliano reuerendiss. episc. Zeugmatis, Dorymenio reuerẽdiss. episcopo Adraon, Iohãne reuerendiss. episcopo *Leris Theodoro reuerendiss. episcopo Gargaron, Theodoro reuerendiss. episcopo Comanorum, Ruphino reuerẽdiss. episcopo Sebastiæ Armeniæ, Cononе reuerendiss. episcopo Casmneon, Cyriaco reuerendiss. episcopo Casamorum, Silinnio reuerendiss. episcopo Prætoneti, Iuliano reuerendiss. episcopo Batnon, Anastasio reuerẽdiss. episcopo Rachlæ, Theodoro reuerendiss. episcopo Porthmi, Paulo reuerendiss. episcopo Stectorij, Stephano reuerendiss. episcopo Amasiæ, Paulo reuerendiss. episcopo Adrassi, Euandro reuerendiss. episcopo Gnidi, Mena reuerendiss. episcopo Carpathij: Diodorus archidiaconus & primicerius reuerentissimorũ notariorũ, dixit: Anteriore die cùm conuenisset vestrum sanctum Concilium, & quædam lecta fuissent, interlocuti estis, vt alio die de exortis tribus capitulis quæstio procedat. Nunc igitur collecta vestra sancta synodo, suggerim' ad quod placuerit. Sancta synodus dixit: Quæ iam gesta sunt, recitentur. Quo facto, sancta Synodus dixit: Ad longum tempus extensis quæ de Theodoro mouentur, qui Mopsuestenæ sanctæ Ecclesiæ fuit episcopus, & epistola quæ dicitur Ibæ, necnon Theodoreti conscriptis, neminem quidem omnium latuit, quæ ipse Theodorus in diuersis codicibus exposuit, & quæ ad aliorum duorum capitulorum examinationem pertinẽt. Necessariò autem constituto quęstionem de his communiter ꝓcedere, notarij nostri prima vice scripta ex Theodori codicibus in medio proferant, quorum gratia & à sanctis patribus scimus eum accusatum esse. Notarij dixerunt: Habemus præ manibus scripta, quæ ex Theodori codicibus collegistis. Sancta Synodus dixit: Legantur. Et cùm accepisset Calonymus diaconus & notarius, recitauit:

Theodori Mopsuesteni excusatio.

THEODORI MOPSVESTENI ex tertio libro contrà impium Apollinarium.

Quomodò igitur tu, cui super omnes maximè decet dementiũ regimẽ, illum qui ex virgine natus est, neũ esse, & ex Deo consubstantialem patri, existimari dicis, nisi fortè sancto spiritui imputare illius creationem nos iubes? Sed qui Deus est, & ex Deo, & consubstantialis patri, & quidẽ, qui ex virgine natus erat, ô mirande, & qui per spiritum sanctum secũdùm diuinas scripturas plasmatus est, & conceptionem in muliebri accepit ventre? Inerat forsitan, quia mox quàm plasmatus est, & vt templum Dei esset, accepit: non tamen existimandum nobis est, Deum de virgine natum esse, nisi fortè idem existimãdum nobis est, & quod natum est, & quod est in nato templum, & qui in templo est, Deum verbum: non tamen nec secundùm tuam vocem pronunciandum est, omninò ex virgine Deum natum esse & ex Deo consubstantialem patri. Nam si non homo est, sicut dicis, assumptus, qui natus est ex virgine, Deus verò incarnatus, quomodò qui natus est, Deus ex Deo, & consubstantialis diceretur patri, carne non potente hanc vocem susc̃ipere? Nam est quidem dementia, Deum ex virgine natũ esse dicere. Hoc enim nihil aliud est, quàm ex semine eum dicere Dauid de substantia virginis genitũ, & in ipsa plasmatũ: quia quod ex semine Dauid & de substãtia virginis est, materno ventre constitit, & sancti spiritũs plasmatum virtute, natum fuisse dicimus de virgine. Vt autem aliquis & hoc cõcedat dicere ipsis, quòd Deus ex Deo & consubstantialis patri natus est ex virgine, eò quòd est in templo nato, sed non per se natus est Deus verbum, incarnatus verò, sicut dicit iste sapiens. Si igitur cum carne eum natum esse dicunt, quod autẽ natum est, Deus, & ex Deo, & consubstãtialis patri est, necesse est hoc & carnem dicere. Quòd si nõ id caro est, quoniam nec Deus, nec ex Deo, nec consubstantialis patri, sed ex semine Dauid, & consubstantialis ei, cuius semen est, nõ id quod natum est ex virgine, Deus, & ex Deo, & consubstantialis patri, nisi fortè pars nati, prout ipse in inferioribus partem Christi nominat Deitatem, sed non diuina natura ex virgine nata est. Natus autem est ex virgine, qui ex substantia virginis constat, non Deus verbũ ex Maria natus est. Natus autem est ex Maria, qui ex semine est Dauid. Non Deus verbum ex muliere natus est, sed natus est ex muliere, & virtute sancti spiritũs plasmatus in ea. Non ex matre natus, est consubstantialis patri. sicnè matre enim iste secundùm beati Pauli vocem: sed qui in posterioribus temporibus in materno vẽtre sanctispiritũs virtute plasmatus est, vtpotè sinè patre propterea dictus.

Memineris lector cordatus ac pius, virulẽti, illinc maxiẽti, abominandas Theodori blasphemias, quemadmodũm illas summo iudicio hic & alibi dein Synodus hæc legi & recitari iussit, ità tibi legendas audiendásve esse: alioquin vereor hinc tetrũ citiùs, quàm necesse fugiendum. Eo verborum lenocinio & illecebris talibus authores earum in ijs ędendis sunt vti.

ET POST ALIA:

Mox autem in ipso plasmato Deus verbũ factus est, nec enim in cælum assc̃endenti solùm inerat, sed etiàm ex mortuis resurgenti: vtpotè & resuscitans eum secundùm suam promissionem. Nec resurgenti ex mortuis solùm inerat, sed etiàm crucifixo & baptizato, & Euangelicam post baptisma conuersationem peragenti, necnon etiàm ante baptisma legalem adimpleti constitutionem, & præsentato secundùm legem, & circunciso, & partũs pannis obuoluto. Erat autem forte in ipso & nascente, & cùm in materno vtero esset à prima statim plasmatione: dispẽsationi enim, quæ circa eum erat, ordinem imponebat, vtpotè & particulatim ipsum ad perfectionem producens.

ET POST ALIA:

Et per tempus quidem ad baptisma ducens, post illud autem ad mortem. Deindè secundùm suam pronunciationem resuscitans, ducens in cælum, collocans eum ad dexteram Dei per suam cõiunctionem, ex qua sede & adoratur ab omnibus, & omnibus iudicabit. Istorum autem omniũ finem apud se habebat Deus verbum, cùm in eo erat, & omnia per ordinem complebat, quem ordinem ipse arbitrabatur benè habere præfinitione quidem & voluntate, quam anteà statuit pro his, quæ euentura erant, & bona voluntate, quam circa eum habebat, ab initio similiter inerat ei: per ordinem autem sibi placitum, ad perfectionem ducebat ipsum.

EX EODEM LIBRO:

Suam autem cooperationem ad proposita opera præstabat, qui adsumptus est: vbi hoc facit, in loco sensũs fuisse Deitatem illi, qui adsumptus est. Nec enim eis, quibuscunque suam donauit cooperationem, sensus locum illi obtinebat. Si autem & modò præcipuam quãdam cooperationem donauit illi qui adsumptus est, non hoc faciebat locum sensũs Deitatem obtinere. Sed si deitas pro sensu faciebat illi, qui assumptus est, secundùm vestra verba, quomodò timorem Matth. 26.
in passione susc̃ipiebat? quid vehementioribus orationibus ad imminentem necessitatem indigebat, quas cum magna quidem & clamosa voce, cum plurimis autem lachrymis (secundùm beatum Paulum) referebat Matth. 27. Hebr. 5.
Deo? quomodò timore tanto detinebatur, vt ex immensa trepidatione fontes sudoris dimitteret, Euangelista apertè dicente, quòd Luc. 22.
globis sanguinis similis sudor descendebat? Quid autem & angeli aduentu & visitatione Ibidem.
egebat, reficientis in experimẽto malorum, confortantis eius alacritatem, excitãtis eum ad imminentem passionis necessitatem, tolerare fortiter mala suadentis, vngẽtis ad patientiam & tolerantiam malorum, ostendentis præsentium malorum fructum, ex passione mutationem, futuram gloriam, bona circa eum post passionem futura? Qui enim (secundùm Euangelistæ vocem) confortabat Luc. 22.
eum angelus, scilicet verbis istis fortem eum faciebat, & infirmitate naturæ superiorem fieri cohortabatur, & corroborando cogitationes eius, fortem eum faciebat.

ET POST ALIA:

In eodem libro idem Theodorus ex persona Christi, quasi respondentis ad Petrum, dicentẽ Christo de passione crucis, Propicꝰ Matth. 16.
tibi Domine, non erit tibi istud: ità intulit, Vade post me satana, scandalũ mihi es, quòd non sapis ea, quæ Dei sunt, sed ea quæ hominum. Non est confusio mihi mors, non fugiam ipsam, vt indecentem, ad humanam gloriam respiciẽs: sustinebo autem meliore animo experimentum mortis, pro plurimis bonis futuræ, in quibus & ipse fuero, & per me omnes: nè mihi animum laedas, neq; turbes.

dignum fugere admo-
mentum.

POST ALIA:

...nim dictum est, ducebatur à spiri-
tè hoc significat, quòd ab eo regeba-
...ur, ab eo ad virtutem propositorum con-
fortabatur, ab eo ad hęc, quæ oportebat, du-
cebatur: ab eo, quod decebat, docebatur: ab
eo cogitationibus corroborabatur, vt ad tā-
tum certamen sufficeret, sicut & beatus dicit
Rom.8. Paulus: Quicunq; enim spiritu Dei aguntur,
hi sunt filij Dei: duci spiritu dicens illos, qui
ab eo gubernantur, ab eo docentur, ab eo ad
melius constituuntur, ab eo competentium
doctrinā accipiunt. Cùm dixisset autē Euan-
Luc.4. gelista, quòd spiritu sancto plenus regressus
est à Iordane, apertè demōstrauit, quòd hui-
us causa spiritus sancti habitationem in ba-
ptismate susceperit, vt indè ad proposita cape-
ret virtutē. Vndè & ad certamen illud, quod
pro nobis erat ad diabolum effecturus, spi-
ritu ducebatur.

POST ALIA:

Dicant igitur nobis omium sapientissimi,
si pro sensu Domino Christo, qui est secun-
dùm carnem, Deitas facta esset, sicut dicunt,
q̄ sanctispiritus cooperatione ad hæc Chri-
stus indigebat: nec enim vnigeniti deitas spi
ritu indigebat ad iustificationem, spiritu in-
digebat ad vincendū diabolum, spiritu indi-
gebat ad operanda miracula, spiritu indige-
bat, vt doceretur ea, quæ decebat peragere:
spiritu indigebat, vt immaculatus appareret.
Si enim pro sensu quidem deitas, sufficiebat
autem ad omia eius virtutes, necessè erat in-
de omnia fieri, vt superflua esset sanctispiri-
tus habitatio. Sed nūc vnctū esse dicit ipsum
spiritu, & habitâsse in eo spiritū, & ad omnia
adiutâsse proposita, & doctrinā indè ipsum
accepisse & virtutē, & indè impetrâsse iusti-
ficationem, & indè immaculatū factum esse.

EIVSDEM THEODORI EX
quarto libro contra impium Apollinarium.

Hoc quod ante secula erat, dicit in vltimis
factum esse temporibus, vtpotè quibusdam
hoc cōfitentibus, cùm nemo ex his, qui pie-
tatis curam habet, istum patitur morbū ha-
bere dementiæ, vt dicat eum, qui ante secula
est, in vltimis factum esse. Et his infert, quòd
necesse est & hoc, quod in vltimis est, ante se-
cula esse, & accusat eos, qui non omnia simi-
liter cum obuersione dicunt, quasi his, qui
vnum esse filium confitentur, necessitatē ha-
bentibus cum obuersione omnia dicere. Et
quis non beatificet vestrā dementiam? Quis
autem non optet tales impetrare doctores,
tantam confusionem rationi pietatis intro-
ducentes, vt dicerent, quòd hoc, quod ante
secula est, factū est in vltimis, & hoc aliena-
rent sua natura, & ad deterius deducerent?
Deindè obuerterent, quòd & hoc quod est
in vltimis, ante secula est: Cùm oporteret for-
tè dicere, quòd qui ante secula erat, adsum-
psit hunc qui in vltimis erat, secundùm beati
Pauli vocem? Vestras igitur leges sequentes,
& à tua sapientia constitutā obuerhoué, im-
mò magis subuersionē susciptes, agè omia
simul cōfundamus, & nulla iam sit discretio
nec DEI formæ, nec serui formæ: nec DEI
sumpti, nec eius qui in templo habitauit: nec
eius qui solutus est, nec eius qui suscitauit:
nec eius qui perfectus est in passionibus, nec
eius qui perfecit: nec eius qui memoriā me-
ritus est, nec eius qui memor factus est: nec
eius qui visitatus est, nec eius qui visitauit:
nec eius qui paulominùs ab angelis minora- Psalm. 8.
tus est, nec eius qui minorauit: nec eius qui
gloria & honore coronatus est, nec eius qui
coronauit: nec eius qui constitutus est supra
opera manuum Dei, nec eius qui constituit:
nec eius qui accepit ista ad subiectionē, nec
eius qui dedit subiectionem.

EIVSDEM THEODORI, EX
tertio libro contra impium Apollinarium:

Istum igitur virum, in quo statuit omniū
facere iudicium, ad fidem futurorum cùm
resuscitâsset eum ex mortuis, & iudicē omi-
um demonstrâsset, secundùm beati Pauli vo- Act.17.
cem, meritò vnitate ad seipsum dignatus, &
per coniunctionem ad se factam, talium par-
ticipem eum fecit, vt & adorationis commu
nionem haberet: omnibus quidem diuinæ
naturæ debitam adorationem reddentibus,
comprehendētibus autem adoratione & il-
lum, quem inseparabiliter scit sibi coniun-
ctum, ex quo manifestum est, quòd ad maio-
ra eum perduxit.

ET POST ALIA:

Ego quidem quem videtis, nihil quidem
facere possum secundùm meam naturā, cùm Iohan.14.
homo sim: operor autem, quia in me manēs
pater omnia facit. Quoniam enim & ego in
patre, & pater in me, Deus autem verbū vni-
genitus Dei in me est, certum est, quòd & pa-
ter cum ipso in me manet, & opera facit. Et
non est mirandum de Christo, hęc existima-
ri, cùm euidenter ipse de cæteris hominibus Ibidem.
dicat: Qui diligit me, meum verbum obser-
uet, & pater meus diligit eum, & ad eum ve-
niemus, & mansionem apud eum faciemus.
Si enim apud vnumquenque huiusmodi ho
minum & pater & filius mansionem faciunt,
quid mirādum est, si in Domino secundùm
carnem Christo, ambo simul putarentur ma
nere, communione eorum secundùm sub-
stantiam, communionem etiàm mansionis
forsitan susciptente?

ET POST ALIA:

Ità & animam, vtpotè humanam, & im-
mortalem constituram, & sensus participem
priùs accipiens, & per resurrectionem in im-
mutabilitatem constituens, sic & nobis eo-
rūdem istorum per resurrectionem præbuit
commu-

communionem. Ideò ante resurrectionem
Matth.16. ex mortuis increpat quidem Petrum, vt suis
eum vocibus scandalizantē, & in magna tre-
pidatione per tempus passionis constitutus,
Luc.24. apparitione angeli indiget, confortātis eum
ad patientiam & tolerantiam imminentium
malorum: post resurrectionē autem ex mor-
tuis, & in cælos assēsum, impassibilis factus
& immutabilis omninò, & ad dexteram se-
dens Dei, iudex est vniuersi orbis terrarum,
vtpotè in eo diuina natura faciente iudiciū.

ET POST ALIA:

Sic igitur & hîc sapientissimè omnium ha-
bere nos doces CHRISTI sensum, vt san-
ctum spiritum habētes, illū qui sensūs Chri-
sto aliquam virtutem adimplebat, pruden-
tiam ei pręstans ad omnia quę agenda erant,
Matth.4. sicut & in præcedētibus demonstrauimus, q̄
ab ipso quidem in eremum ad certamina, q̄
contra diabolum erant, ducebatur: vnctione
autem illius & scientiam, & vim eorum quæ
agenda erant, accipiebat: & illius particeps
factus, non solùm miracula faciebat, sed eti-
am quomodò vti oportebat miraculis, scie-
bat subtiliter, vt notam quidē faceret genti-
bus pietatem, patereturautem laborantium
infirmitates, & sic ad effectum suam volun-
tatem educeret: & iustificabatur indè, & im-
maculatus ostendebat, siue separatiōe peio-
rum, siue custodia meliorum, siue etiàm pau-
latim ad meliora profectibus.

EIVSDEM EX INTERPRETA-
tione Euangelij secundùm Iohannem,
LIBRO SEXTO:

Iohan.20. Hoc quidem quod est, ad patrem meum
& patrem vestrum, & Deum meum & Deum
vestrum, nemo sic demens est, vt alij cuidam
conuenire diceret, nisi templo Dei verbi, ad-
sumpto p̄ nostra salute homini: qui & mor-
tuus est, & resurrexit, & assensurus esset in
cælos, & patrem sibi adscripsit cum discipu-
lis Domini, & ipse gratia adoptionem meri-
tus, & Deum suum appellat, quia cum cæte-
ris hominibus, similiter vt esset, accepit. Vn-
dè propter communitatem quidem naturæ,
patrem meum & patrem vestrū dicit, & De-
um meum & Deum vestrum: diuisit autem
iterùm suam personam ab ipsis, præcipuum
gratiæ significans, propter quam ad Deum
verbū cōiunctione in loco veri filij ab omi-
bus honoratur hominibus.

EIVSDEM THEODORI EX
eodem libro commenti secundùm Iohan-
Iohan.20. nem. Quibus dicit, quòd dementiæ est di-
cere, quòd post resurrectionem insufflans
Dominus suis discipulis, dedit illis spiritum
sanctum.

Hoc quod dictum est, Accipite: pro acci-
pietis, dicit. Si enim cùm insufflâsset, spiritū
dedisset discipulis, quod valdè quidam stul-
tè existimauerunt, superfluum erat dicere
postea his, & maximè in tempore assensūs

ad cælos, non separari ab Hierusalem, sed ex- Luc.24.
pectare promissionem spiritūs. Et in sequē- Act.1.
tibus, Sed accipietis virtutem superueniente
spiritusancto in vos. Et aduentum autem
ipsum sancti spiritūs super discipulos, apertè Act.2.
Lucas factum esse dicit quinquagesimo die
resurrectionis post assēsum. Et illud autem
animaduertendum est, quòd si ab insuf-
flatu susceptissent spiritum, non diceret, Ac-
cipite: sed, Quoniam accepistis. Hoc enim
quod dictum est, Accipite: his conuenit, qui
nondùm acceperunt.

EIVSDEM THEODORI EX
commento secundùm Iohannem Euangelij,
vbi dicit, quòd cùm palpâsset Thomas post Iohan. 21.
resurrectionem Dominum, & dixisset, Do-
minus meus & Deus meus, non dixit hoc de
Christo tanquàm Domino & Deo, sed quasi
de puro homine, stupefactus quòd resusci
tauit eum Deus, & propter hoc glorificati-
onem obtulit Thomas Deo.

Dicit ad Thomam: Infer digitum tuum
huc, & vide manus meas: & porrige manum
tuam, & mitte in latus meum, & noli esse in-
credulus, sed fidelis. Quoniam dicit, non
credis, & tactum solum sufficere tibi ad cre-
dendum putas, (hæc enim dicis, non me la-
tuisti) tange manu, & cape experimentum, &
disce credere, & non diffidere. Thomas qui-
dem cùm sic credidisset, Dominus meus &
Deus meus, dicit, non ipsum Dominum &
Deum dicens, (non enim resurrectionis sci-
entia docebat & Deum esse eum qui resur-
rexit) sed quasi pro miraculoso facto Deum
collaudat.

EIVSDEM THEODORI EX
commento, quod est in Actus Apostolorū,
libro primo, in quo dicit, quod baptizari in
nomine Iesu Christi, simile est scripto illi,
quòd baptizati sunt in Moysen: & vocari
Christianos, simile est illi, quòd vocantur
Platonici, & Epicurei, & Manichæi, & Mar-
cionistæ ab inuentoribus dogmatum.

Ille autem dixit, oportere pœnitentiam
agentes eos pro crucis iniquitate, & agno-
scentes saluatorem & Dominum & omniū
authorem bonorum Iesum Christum, quo-
modò propter ista peruenit & adsumptus
est de diuina natura in ipsum quidem fidem
susciperе, & eius discipulos fieri ante omnia
ad baptisma accedentes, quod & ipse tradi-
dit nobis, præformationem quidem habens
sperationis futurorum, in nomine autem ce
lebrandum patris & filij & sancti spiritūs.
Hoc enim quod est, vt baptizetur vnusquis- Act.2.
que in nomine Iesu Christi, non hoc dicit,
vt vocationem, quæ in nomine patris & filij
& sancti spiritūs est, relinquentes, IESVM
CHRISTVM in baptismate vocent: sed
quale est hoc, quòd in Moysen baptizati 1.Cor.10.
sunt, in nube & in mari, vt diceret, quia sub
nube & mari Aegyptiorum separati, sunt li-

berati eorum seruitute, vt Moysis leges attenderent. tale est, Et baptizetur vnusquisq; in nomine Iesu Christi, vt cùm ad ipsum accessissent tanquàm saluatorem, & omnium bonorum authorem, & doctorem veritatis, ab ipso, vtpotè authore bonorum & doctore veritatis, vocarentur: sicut omnibus hominibus quamcunque sectam sequentibus, cõsuetudo est ab ipso dogmatis inuentore vocari, vt Platonici & Epicurei, Manichæi & Marcionistæ, & si quidam tales dicũtur. Eodem enim modo & nos nominari Christianos iudicauerũt Apostoli, tanquàm per hoc certum facientes, quòd istius doctrinã oportet attendere: sic quod & ab ipso datum est, susciperent baptisma, in ipso quidem primo constitutum, qui & primus baptizatus est: ab ipso autem & cæteris traditum, vt secundùm præformationem futurorum celebretur.

EIVSDEM THEODORI EX libro quartodecimo de Incarnatione, vbi dicit, quòd imago erat Christus DEI verbi, & sicut imago imperialis adorabat ab omnibus.

Et secundùm duas rationes locum imaginis obtinet. Qui enim amant quosdam, post mortem eorum sæpiùs imagines statuentes, hoc sufficiens mortis solatium habere arbitrantur, & eum qui non videtur, nec præsens est, tanquàm in imagine adspicientes putant videre, ità flammã desiderij & vigorem placantes. Sed etiàm illi, qui per ciuitates habẽt Imperatorum imagines, tanquàm præsentes & videndos honorare videntur eos, qui non sunt præsentes, cultu & adoratione imaginũ. Ista autem vtraque per illum adimplentur. Omnes enim qui cum illo sunt, & virtutem sequuntur, & debitorum DEI parati redditores, diligunt eum & valdè honorãt: & charitatem quidem ei diuina natura, licèt non adspicitur, adimplet in illo, qui ab omnibus videtur, sic omnibus existimãtibus, vt ipsum videntibus per illum, & illi semper præsentibus: & honorem verò omnem sic attribuũt, tãquàm imagini Imperiali, cùm quasi in ipso sit diuina natura, & in ipso spectatur. Si enim & filius est, qui inhabitare dicitur, sed cum eo est etiàm pater, & inseparabiliter omnimodò ad filium esse ab omni creditur creatura: & spiritus autem non abest, vtpotè etiàm in loco vnctionis factus ei, & cum eo est semper qui adsumptus est, & non mirandum est, cùm etiàm in quibuslibet hominib⁹ virtutem sequentibus cum filio & pater esse dicitur: Venimus enim & ego & pater, & mansionem apud ipsum faciemus. Quòd autem & spiritus eiusmodi hominum inseparabilis est, certum est omnibus.

Iohan.14.

EIVSDEM THEODORI MOpsuesteni de Commento secundùm Lucam Euangelij.

Hoc enim, quòd hic est filius meus dilectus, in quo mihi complacuit, in baptismate adoptionem demonstrat secundùm comparationem Iudaicæ adoptionis, quia & ad illos dictum erat: Ego dixi, dij estis, & filij excelsi omnes. Et, filios genui & exaltaui: eius adoptionis præcipuum, eò quòd dixit, dilectus, & in quo mihi complacuit, ostendens. Propter hoc & vox patris fiebat adoptionem confirmans, & filij nominatione per adoptionem secũdùm gratiam eum qui verè filius est, demonstrabat: cuius coniunctio ad veram & firmam adoptionem istum constituebat: & spiritus sanctus in specie columbæ descendens, permansit super eum, quatenùs in coniunctione ad eum, qui verè filius est, eius cooperationi intẽtus maneat, firmam adoptionis habens dignitatem: per omnia autem in quo primo adoptionis præformabatur baptisma, dico autem Domini Christi, ex patre & filio & spiritu sancto hoc, quod fiebat, complebatur.

Luc.3.

Psalm.81. Esa.1.

EIVSDEM EX INTERPRETAtione octaui Psalmi:

Ideò ergò differentiam quidem Dei verbi & recepti hominis tantam nobis ostendit psalmus: diuisa verò hęc in nouo testamento inueniuntur, Domino quidem in seaccipiente primordia psalmi, in quibus factorẽ eum dicit esse creaturæ, & eleuatam habere super cælos magnificentiam, & mirificari in omni terra: Apostolo autem secunda, quæ de homine sunt, qui tãtum beneficium meruit, in Iesu accipiente, quomodò non manifestum, quòd alterum quidem nos diuina scriptura docet euidenter esse Deũ verbum, alterum verò hominem, & multam eorum esse nobis ostendit differentiã? Nam iste quidem memorat, ille autẽ memoriã meretur: & iste quidem visitat, alter autem cùm visitationem meretur, beatus dicitur: & iste quidem beneficium dando minuitur paulò minùs ab angelis, ille autem & per talem minutionem beneficium accepit. Et iste quidem gloria & honore coronat, alter autem coronatur, & pro his beatus dicitur. Et iste quidem constituit ipsum supra omnia opera manuum eius, & omnia subiecit sub pedibus eius: alter autem meritus est dominari eis, quorum anteà non habebat potestatem.

Psalm.8. Hebr.2.

EIVSDEM EX PRINCIPIO commenti, quod in duodecim prophetas scripsit, abnegans prophetias de Christo esse prædictas.

Sed non volentes ista considerare, voces omnes trahere ad Dominũ tentant Christũ, vt & quæ de populo facta sunt, simili modo intelligerẽt, & risum præstarẽt Iudęis, quãdò ex scriptorum sequẽtia nihil ad Dominum CHRISTVM pertinentes ostendunt voces.

ET

ET POST ALIA INFERT:

Tale est, quòd non derelicta est anima eius in inferno, nec caro eius vidit corruptionem. Nam propheta quidem supra modum ipsum ponit, circa populum prouidentiam dicens, volens dicere, quoniam inextentabiles eos ab omnibus cõseruauit malis. quoniam autem hoc verũ & ex ipsis rebus euentum accepit in Domino CHRISTO, frequentissimè de eo loquens beatus Petrus, vtitur voce, ostendens, quoniàm quod de populo supra modum dictum est, ex quadam ratione vtente voce propheta, hoc verum euentum in ipsis rebus accepit nunc in Domino CHRISTO.

Psal.15. Act.2.13.

ET POST ALIA INFERT:

Eundem intellectum habet & illud, Diuiserunt sibi vestimenta mea, & supra vestimentum meũ miserunt sortem. Quod enim psalmus nullatenùs conuenit DOMINO, certum est. Neque enim erat Domini Christi, qui peccatum non fecit, nec inuentus est dolus in ore eius: dicere, Longè à salute mea verba delictorum meorum. Sed & ipse dominus secundùm communem hominum legem dũ in passiõe opprimeretur, Deus me⁹, Deus me⁹, quarè me dereliquisti, emisit vocẽ: & Apostoli, Diuiserũt sibi vestimẽta mea, & super vestimentum meum miserunt sortem, ad eum traxerũt manifestè: quoniam quod supra modum dictum fuerat priùs à Dauid propter illata ei mala, hoc ex operibus euenit in Domino CHRISTO, cuius & vestimenta diuiserunt, & sorti tunicam subiecerunt.

1.Pet.2. Psal.21.

EIVSDEM IN PSALMO VICEsimoprimo:

Foderunt manus meas & pedes, & omnia perscrutabantur, & quæ agebam, & quæ cogitabam. Nam foderunt, ex translatione dixit eorum, qui per effossionem scrutari, quæ in profundo sunt, tentant. Dinumerauerunt omnia ossa mea, totius meæ fortitudinis & totius meę substantię detẽtatores facti sunt, vt etiàm numero mea subijcerent. Istud autem ex consuetudine, quam habent hostes, dixit: qui quandò obtinuerint, numero & talibus subtilem notitiam inuentorum faciũt. Propterea & sequenter dicens, Ipsi verò considerauerunt & conspexerunt me, intulit, Diuiserunt sibi vestimenta mea, & supra vestimenta mea miserunt sortem. Considerantes autem me, ait, & conspicientes, quòd omnia eis euenerunt in me desiderata. Conspicere enim ità & apud nos dicitur, pro eo quod est, Vidit in eum, quæ volebat pati eum, iam tanquàm me omninò malis dedito, sicut hostes mea post vastationem & captiuitatem diuiserunt, sorte diuidentes eorum facientes. Et Euãgelista quidem in Domino verba ex rebus adsumens, eis vsus est, sicut & in alijs diximus. Nã quòd non pertinet ad Dominum psalmus, in superioribus euidenter ostendimus. At verò beatus Dauid supra modum ista magis ex his, quæ ab Absolon facta sunt, dixit, quoniam dum recessisset Dauid, iure belli metropolim ingressus, omnes quidẽ obtinuit res regales, non piguit autem etiàm patris cubile inquinare.

Psal.68. Rom.11. Act.1.

EIVSDEM DE INTERPRETAtione sexagesimioctaui psalmi, in verbo illo, Dederunt in escam meam fel, & in siti mea potauerunt me aceto:

Quomodò cibi & potus suaues quidem fiunt in tempore gaudij, insuauia autem & amara in tristitia, talia erant, inquit, quæ ab illis fiebant, vt ex tristitia & ira esset quidem mihi in locum fellis cibus, esset autem & potio aceto nihil differens. Maximè autem hoc fit in iracundijs, quæ in tribulatione fiunt, quod verisimile erat pati eos contra suos. Vsus autem est Euangelista hoc testimonio in Domino, & ipse autem Dominus, Zelus domũs tuę comedit me, de seipso dicẽs: & beatus Paulus de Iudæis loquẽs, Fiat mensa eorum &c. & beatus Petrus de Iuda, Fiat habitatio eius deserta. Et certè diuersis constitutis rebus, non quasi psalmo modò quidem pro his dicto, iterùm autem de illo, & iterùm de alio: sed quia de Iudæis dicta sunt plura, qui se separauerunt de DEO & lege, conuincentia illorum indeuotionem, necessarius est testimoniorum vsus simul & ex rebus captus, quale est, Dederũt in esca mea fel, & in siti mea potauerunt me aceto.

Ioan.2.

EIVSDEM THEODORI EX LIbro primo de Incarnatione, interpretationem facientis de confessione Petri, in qua dicit, Tu es Christus filius Dei viui.

Matth.16.

Sicut igitur per huiusmodi confessionem non Deitatis Nathanaël habens scientiam ostenditur, (Iudæi & Samaritæ talia sperantes plurimùm, quantùm Dei Verbi à scientia longè erant⁹) sic & Martha per confessionem illam non Deitatis habens tunc scientiam probatur, manifestè autem nec beatus Petrus. Adhuc etenim ipsis sufficiebat tunc, reuelationem illam suscipiẽtibus, præcipuum aliquid & maius de ipso præter cæterorum hominũ phantasiam accipere. Post resurrectionem autem spiritu producti ad scientiam, tunc & reuelationis perfectam scientiam suscipiebant, vt scirent quia præcipuum ipsi præter cęteros homines non aliquo puro honore ex DEO peruenit, sicut in cæteris hominibus, sed per vnitatem ad DEVM Verbum, per quem omnis honoris ei particeps est post in cęlos assensum.

Iohan.1. Iohan.12. Matth.16.

EIVSDEM DE INTERPREtatione Euangelij, libro primo:

Matthæus quidem Euangelista post tẽtatiões dicit, & accedentes angeli ministrabãt

ecclesiæ cum eo constituti, & cooperantes, & omnibus circa eum Deo ministrantes, q̃ iam per certamina ad diabolum, ostensus est clarior. Sed & quòd passuro ei aderant angeli, & Euangelijs discimus: & cùm resurrexerit, in monumẽto visi sunt. Per omnia etenim ista monstrabat dignitas Christi, quòd inseparatè ei angeli aderãt, & omnibus circa eum ministrabant. Sicut enim à peccantibus separãtur, sic & per meritum honoratis subueniunt. Propter quod Dominus benè ait, quòd maius videbitis, q̃ & cælum aperietur omnibus per me, & omnes angeli semp mecum erunt, nunc quidem ascendentes, nunc verò descendentes, sicut ad domesticum & DEI amicum.

Luc.12. Matth.28.

Iohan.1.

EIVSDEM THEODORI EX LIbris de Incarnatione:

Plùs inquietabatur Dominus & tẽtamen habebat ad animæ passiões, quàm corporis, & meliore animo libidines vincebat, mediante Deitate ad perfectionem. Vndè & Dominus ad hæc maximè instituẽs videtur certamen. Cupiditate enim pecuniarũ non deceptus, & gloriæ desiderio non tentus, carni quidem præbuit nihil: (nec enim illius erat talibus vinci) Animam autem si non recepisset, sed Deitas est quæ ea vicerat, nullatenùs eorũ, quæ facta sunt, ad nos respicit lucrum: (Quæ enim ad cõuersationis perfectionẽ similitudo deitatis & animæ humanæ?) & videntur Domini certamina non ad nos respiciens habere lucrum, sed ostentationis cuiusdam gratia fuisset. Quòd si hoc dicere non est possibile, (certum etenim est, quòd illa ꝓpter nos facta sunt) & maius certamen instituit ad animæ passiones, minùs autem ad carnis, quanto & ampliùs & magis inquietare illas cõtingebat, & magis illa erat, quæ & amplioris indigebat medicinæ, videlicet quòd & carnem & animam adsumens, per vtraque pro vtriusque certabat: mortificans quidem in carne peccatum, & mãsuetas eius libidines, & facilè capiendas meliore ratione animæ faciens: erudiens autem animam, & exercitans & suas passiones vincere, & carnis refrenare libidines. Hæc enim Deitas inhabitans operabatur, hęc inhabitans meditabatur vtrique eorum.

Et dum recitabantur blasphemiæ Theodori, sancta Synodus exclamauit: Hæc iam condemnauimus, hęc iam anathematizauimus: anathema Thodoro Mopsuesteno, anathema Theodoro, & conscriptis eius. Hæc aliena Ecclesiæ sunt, hæc aliena orthodoxis sunt, hęc aliena patribus sunt, hęc impietate plena sunt, hæc aliena Synodis sunt, hęc diuinas scripturas impugnant. Vnus Theodorus, vnus Iudas. Idem reuerentissimus diaconus & notarius, de eadem charta sequentia recitauit.

Exclamatio Synodi contra blasphemias Theodori.

EIVSDEM EX LIBRO CONtra Synusiastas vel Apollinaristas, q̃ & proposuit beatus Cyrillus, & refutauit.

Sed si caro erat, inquit, crucifixa, quomodo sol radios auertit, & tenebræ occupauerunt terram omnem, & terræmotus, & petræ dirumpebãtur, & mortui surrexerunt? Quid igitur dicũt & de tenebris in Aegypto factis in temporibus Mosis, nõ per tres horas, sed per tres dies? Quid autem propter alia per Mosen facta miracula, & quæ per Iesum Nauæ, qui solem stare fecit? qui sol in temporibus Ezechiæ regis & contra naturam retrouersus est: & de Elisæi reliquijs, quę mortuum resuscitauerunt? Si enim Verbum Deum passum demõstrant, quæ in cruce facta sunt, & propter hominem non concedunt hæc facta esse: & quæ in temporibus Mosis, propter genus Abraham nõ erunt, & quę in temporibus Iesu Nauæ, & quæ in Ezechiæ regis. Quòd si illa propter Iudęorum populum mirabiliter facta sunt, quomodò nõ magis quę in Cruce facta sunt, propter DEI verbi templum?

Matth.27. Exod.10. Iosue.10. 4.Reg.20. 4.Reg.13.

EIVSDEM EX LIBRO OCTAuo de Incarnatione:

Manifestum autem est, quòd vnitas conuenit. Per eã enim collectæ naturæ, vnã personam secundùm vnitatem effecerunt. Sicut enim de viro & muliere dicitur, quòd iam non sunt duo, sed vna caro: dicamus & nos rationabiliter secundùm vnitatis rationem, quoniam non sunt duę personę, sed vna, scilicet naturis discretis. Sicut enim ibi non nocet numero duorum, vnam dici carnem: certum est enim, secundùm quod vna dicitur & hic non nocet naturarum differentiæ, personę vnitas. Quandò etenim naturas discernimus, perfectam naturam Dei verbi dicimus, & perfectam personam: nec enim sinè persona est, subsistentiam dicere: perfectam autem & hominis naturam, & personam similiter. Quandò autem ad coniunctionem respicimus, vnam personam tunc dicimus.

Gen.2. Matth.19. Aquid

EIVSDEM EX SEPTIMO LIbro de Incarnatione, in quibus dicit, nec secundùm substantiam, nec secundùm operationem vnitatem Dei Verbi factam esse, sed secundùm bonam voluntatem.

Neq; igitur substantia dicere, neque operatione possibile est, habitatiõem DEVM Verbum facere. Quid itaque superest, quã vtamur ratione, quæ in his propria videbitur seruari? Certum igitur est, quòd bona voluntate oportet dicere inhabitationem factam esse. Bona autem voluntas, dicitur bona & optima DEI voluntas, quam facit illis placitus qui ei adhærere festinant, eò quòd visa sunt ei de ipsis.

ET POST ALIA:

Cognosci autẽ personæ vnitatẽ, eò quòd omnia per eum perficit: quæ vnitas facta est ex inhabitatione, quæ est secundùm bonam voluntatem. Vndè dicentes filium Dei incarnatum, non dicemus

dicem venturum esse de cælis, simul hominis & DEI verbi aduentum intelligimus: non quòd similiter ei Deus verbum traducitur secundùm naturam, sed quòd bona voluntate vnitas omni modo cum eo erit vbicunquè fuerit, eò quòd & omnia perfecit per eum.

EIVSDEM DE INTERPRETAtione Symboli trecentorum decem & octo sanctorum patrum.

Sed Christum quidem secundùm carnem & adsumptam serui formam, eum autẽ, qui eam adsumpsit, super omnia nominans DEVM, intulit tamen hoc secundùm coniunctionem, vt per significationem nominum naturarum, manifestam & diuisionem faciat. Nemo igitur neque eum, qui secundùm carnem ex Iudæis est, dicat DEVM: nec iterùm DEVM, qui est super omnia, secundùm carnem ex Iudæis.

EIVSDEM EX COMMENTO Epistolę ad Hebręos.

Iesum enim dicit à Nazareth, quem vnxit DEVS spiritu sancto & virtute. Qui autem de spiritu vnctus est, omnimodò aliquid indè assumpsit. Quis autẽ furens dicat, de spiritu aliquid adsumpsisse diuinam naturam, necnõ & participũ? Participes enim eius videlicet vocat, qui & ipsi vncti sunt. Qui aũt vncti sunt, & in hoc participes eius iustè facti, non aliter vnctionis cõmunicare dicãtur, nisi ei qui adsumptus est. Et hoc ipsum autem demõstratur, quòd mercedem iustam accepit. Pro hoc enim, inquit, quòd dilexisti iustitiã, & odisti iniquitatem, pro his præcipuam vnctionem meruisti.

Act.10. Psal.44.

EIVSDEM THEODORI DE INterpretatione secundùm Iohannem Euangelij, de libro primo.

Rabbi, tu es filius Dei, tu es rex Israel. hoc est: Tu es ille, qui de longè prædicatus est CHRISTVS. Hoc enim scilicet de Christo sperabant, sicut domestico constituto præter omnes Deo.

Iohan.1.

ET POST ALIA:

Certus quidem & ipse erat, filium Dei nõ secundùm Deitatis dicens natiuitatem, sed secundùm quod domesticus DEO erat: per quod filij Dei, per virtutem domestici Deo constituti homines, interim vocabantur.

Rom.8.

EIVSDEM THEODORI EX libro ad baptizandos:

Quandò enim dixerit de filio suo, qui factus est ex semine Dauid secundùm carnem, certum quidem, quòd filium hic eum, qui ex semine Dauid factus est secundùm carnẽ, non DEVM dicit verbum, sed adsumptam serui formam. Nec enim DEVS secundùm carnem, nec DEVS ex semine factus est Dauid, sed sumptus pro nobis homo, quem filium beatus Apostolus manifestè vocat.

Philip.

EIVSDEM THEODORI EX eodem libro:

Renatus, alter factus ex pro altero: non iam pars Adam mutabilis & peccatis circunfusi, sed Christi, qui omnino inculpabilis per resurrectionem factus est.

EIVSDEM EX EODEM LIBRO:

Vt multam quidem eius faceret diligentiam, omnia autem illius propria faceret & toleraret, per omnes eo ducto passiones, per quas eum secundùm suam virtutem perfectum fecit, nec à mortuo secundùm suæ naturæ legem recedẽs, sed sua præsentia & operatione & gratia liberans quidem eum de morte, & malis quæ indè sunt: resuscitans autem eum de mortuis, & ad meliorem finẽ perducens.

EIVSDEM THEODORI EX eodem libro:

Deindè ostendens cuius gratia passus est, diminutionem infert, quatenùs citra Deum pro omnibus gustaret mortem: quia, diuina natura ità volente, separata illa, ipse per se pro omnium vtilitate gustauit mortem: & ostẽdens quòd Deitas separata quidem erat ab illo, qui passus est secundùm mortis experimẽtum, quia nec possibile erat illam mortis experimentũ accipere, non tamen illi qui passus est, abfuerat secundùm diligẽtiam.

Hebr.2.

EIVSDEM EX EODEM LIBRO:

IESVM enim, ait, de Nazareth, quem vnxit DEVS spiritu & virtute, cuius vnctionem meritus, & immaculatus effectus est per omnia, & ad diuinam naturam meruit coniunctionem. Neque enim coniunctionem suscepisset illam, nisi priùs immaculatus factus fuisset, vt sic condeceat illius vnitatem.

Act.10.

EIVSDEM THEODORI EX INterpretatione secũdùm Matthęũ Euangelij.

Nam & illud, Hic est filius meus dilectus, in quo mihi complacuit, insania euidens est de Deo verbo putare dicere eum. Qui dixit, Hic est filius meus dilectus: & intulit, In quo mihi complacuit, significauit quòd apertè ad comparationem hoc dicit aliorum filiorum, qui nec dilecti ei facti sunt, nec placere nimis potuerunt ei.

Matth.3.

EIVSDEM EX LIBRO AD BAptizandos.

Permanens autem, donèc secundùm suam creaturam & virtutem soluens mortis dolores, liberauit eum ineffabilibus illis vinculis, & de mortuis resuscitans, transtulit quidem in immortalem vitam: incorruptum autem eum, & immortalem, & immutabilem efficiens, in cælum duxit.

ET POST ALIA:

Iustum, iustificatum & immaculatum factũ virtute sancti spiritus, sicut beatus Paulus modò quidẽ dicit, q̃ iustificat⁹ est in spiritu: modò verò, Qui per spũm æternũ immaculat⁹ se obtulit Deo, mori quidẽ fecit secũdùm legẽ hominũ, vtpotè aũt impeccabilẽ virtute

1.Tim.3. Hebr.9.

sancti spiritus factum, resuscitauit de mortuis, & ad vitam constituit meliorem: immutabilem quidem animæ cogitationibus, incorruptum autem & indissolutum & carne faciens.

ET POST ALIA:

1.Cor.15. Deo autem gratia, qui nobis dedit victoriam p Dominum nostrũ Iesum Christum: istorum causam fuisse nobis dicẽs DEVM, qui contra omnes aduersarios nobis dedit victoriã siue mortis, siue peccati, siue cuiuscunque hinc nascendi mali: qui Dominum nostrum IESVM CHRISTVM, p nobis hominem sumens, & ipsum per resurrectionem de mortuis ad meliorem transtulit finem, & in dextera sua sedere fecit, & nobis ad eum donauit communionem

EIVSDEM EX LIBRO DVODecimo de Incarnatione:

Cùm ergò interrogent, hominis genitrix, aut Dei genitrix Maria dicat à nobis: vtraq; vnum quidem natura rei, alterum autem relatione. Hominis enim genitrix natura, quia homo erat in ventre Mariæ, qui & processit indè, DEI autem genitrix, quia DEVS erat in homine nato: non in illo circũscriptus secundùm naturam, sed quòd in eo erat affectu voluntatis.

EIVSDEM THEODORI, quę proposuit sanctus Cyrillus & refutauit.

Gratia filius, qui ex Maria est homo, natura autem, DEVS Verbum. Quod autem secundùm gratiam, non natura: & quod secundùm naturam, non gratia. Non duo filij. Sufficiat corpori, quod ex nobis est, secundùm gratiam filiatio, gloria, immortalitas, quia templum DEI verbi factum est. Non supra naturam eleuetur, & DEVS verbum pro debita à nobis gratiarum actione non iniurietur. Et quæ est iniuria? Componere eum cum corpore, & putare indigere corporis ad perfectam filiationem. Nec ipse DEVS verbum vult se Dauid filium esse, sed DEVM: corpus autem hoc vocari Dauid filium, non solùm nõ inuidit, sed & propter hoc adfuit.

EIVSDEM THEODORI EX his, quæ refutauit sanctus Cyrillus.

Quandò erit quæstio de natiuitatibus secundùm naturam, nec Mariæ filius DEVS verbum existimetur: mortalis enim mortalem generat secundùm naturam, & corpus simile sibi. Et duas natiuitates DEVS verbum non sustinuit, vnam quidem ante secula, alteram autem in posterioribus temporibus.

EIVSDEM EX INTERPRETATione Epistolæ ad Hebræos:

Ergò iam cessabunt ab impudente pugna: desistent autem vana contentione, erubescentes euidentiam prædictorum, Plurimos enim dicit filios in gloriam ducentem. Hebr.2.

Eccè igitur in filiationis ratione Apostolus appáret adsumptum hominem cæteris connumerans, non secundùm quod illis similiter filiationis particeps est, sed secundùm quod similiter gratia filiationem adsumpsit, Deitate sola naturalem filiationem possidente.

EIVSDEM EX LIBRO DVODEcimo de Incarnatione:

Sed ad hoc dicunt, quòd IESVS nomen, saluatorem significat. Saluator autem, dicit, quomodò ille homo dicatur, obliti quòd IESVS dicebatur etiàm filius Nauæ: & quod mirandum est, qui antè sic vocatus est fortuitò in generatione, sed trãsnominatus à Mose. Certum autem est, quòd non hoc imponere homini patiebatur, si diuinam naturam omni modo significabat.

EIVSDEM EX EODEM LIBRO:

Itaque non solùm filium ipsum vocat, à DEO verbo separans, sed etiam secundùm filiationis rationem connumerans cæteris participibus filiationis, conuincitur, quoniam gratia & ipse particeps fuit filiationis, non naturaliter ex patre natus, habens tamen ad cæteros excellentiam: quia vnitate ad ipsum filiationem possidet, quòd ei firmiorem ipsius rei donat participationem.

THEODORI EX LIBRO SEcundo de Incarnatione:

Homo IESVS similiter omnibus hominibus nihil differens connaturalibus hominibus, quamq; ipsi gratia dedit: gratia autem data naturã non immutat, sed post mortis destructionem donauit ei Deus nomen Philip.2. supra omne nomen.

EIVSDEM EX EODEM LIBRO:

Sed mei fratres, qui eiusdem mihi matris filij, dicunt mihi, Non separa hominem & DEVM, sed vnum eundemq; dic hominem. Dico connaturalem mihi, dico DEVM. Si dicam, connaturalem DEO dico, Quomodò homo & DEVS vnum est? Nunquid vna natura hominis & DEI, domini & ĩcrui, factoris & facturæ? Homo homini consubstãtialis est, DEVS autem DEO consubstantialis est. Quomodò igitur homo & DEVS vnus per vnitatem esse potest, qui saluificat & saluificatur, qui ante secula est, & qui ex Maria apparuit?

EIVSDEM EX QVARTO LIbro commenti secundùm Matthæum de *hecatontarcho: *alibi centurione.

Benè intulit, Nanque & ego homo sum: vt dicat, Nihil mirandum si hoc potes, cùm sis homo accipiens à Deo: quoniam & ego cùm hoc sim, accipio obedientes, semel habens iubendi potestatem propter datoris indulgentiam. Matth.8.

EIVSDEM EX EODEM LIBRO:

Quapropter nec incongruum est, & te accepta ista à Deo potestate, verbo solo iubentem abigere passiones. Nec eñ tanq̃ filio Dei & ante

& ante vniuersam creaturam existẽti, & creatori eorum quæ sunt, accessit centurio.

EIVSDEM EX LIBRO TERTIodecimo de Incarnatione.

1.Tim.3. Consonantia & Apostolus dicit: Et manifestè magnum est pietatis mysterium, qui manifestatus est in carne, iustificatus est in spiritu: iustificatũ esse in spiritu dicẽs ipsum, siue quòd ante baptismum cum subtilitate competente legẽ custodijt, siue quòd etiàm post illud gratiæ conuersationem cooperatione spiritũs cum magna compleuit subtilitate.

EIVSDEM THEODORI EX quartodecimo libro eiusdem opusculi.

Idem hoc dicemus iustè & de Domino, quòd DEVS Verbum sciẽs eius virtutem, & secundùm præscientiam, statim in ipso iuitio complasmationis inhabitare benè voluit, & vniens eum sibi affectu voluntatis, maiorem quandam prę stabat ei gratiam, vtpotè gratia, quæ in eum est, in omnes hominẽs diuidenda. Vndè & circa bona voluntatem integram ei custodiebat. Non enim hoc docemus, q̃ ille homo voluntatem habebat nullam, sed quòd volebat quidem bonum, magis autem ei voluntariè plurimùm aderat & boni desiderium, & contrarij odium. Conseruabatur verò à diuina gratia illi voluntas integra ab initio, DEO, qualis erit, subtiliter sciente: qui & ad confirmandum eum magnam illi cooperationem habitatione sua præstabat pro omnium nostrũ salute. Vndè nec iniustum dicat aliquis esse, quòd præter omnes præcipuum aliquid datum est illi homini, qui à Domino adiumptus est.

EIVSDEM THEODORI EX his, quæ sunt in Euangelium secũdùm Matthæum: in quibus dixit, quòd Deus creauit contraria, id est, bona & mala.

Nam rationalis quidem proprium est, discretio bonorũ & malorum. Cùm verò non essent cõtraria, non erat ei possibile aliquid discernere. Primùm igitur in his, quæ creata sunt, magnam contrarietatem fecit.

EIVSDEM EX LIBRO, QVOD DEVS peccatum docuit, & mortem introduxit.

Quoniam autem nõ obaudijt Adam, deindè subditus est morti: & factũ est hoc propter inobedientiam, quod & citra inobedientiam propter vtilitatem nostram à creatore factum est, edocti sumus omnes peccatum.

EIVSDEM THEODORI EX libro quinto commenti de creatura, in quibus & bona & mala à DEO esse facta dicit.

Nec igitur mortem non sponte & præter iudicium suum intulit hominibus, neque peccato aditum ad nullam vtilitatem dedit:

nec enim hoc fieri nolens non poterat: sed quoniam sciebat vtile esse nobis, magis autem omnibus rationabilibus, priùs quidem malorum & deteriorum fieri aditum, postea autem deleri quidem hæc, introduci autem meliora: ideò in duos status diuisit DEVS creaturam præsentem & futuram, in illo quidem ad immortalitatẽ & immutabilitatem omnia ducturus: in præsenti verò creatura in mortem & mutabilitatem interim nos dimittens. Nam si quidem statim ab initio immortales nos fecerit & immutabiles, nullam differentiã ad irrationabilia haberemus, p-prium nescientes bonum. Ignorantes enim mutabilitatẽ, immutabilitatis ignorabamus bonum: nescientes mortem, immortalitatis lucrum nesciebamus: ignorantes corruptionem, non laudabamus incorruptionẽ: nescientes passionum grauamen, impassibilitatem non mirabamur. Compendiosè dicere, nè longum sermonem faciam: nescientes malorum experimentum, bonorum illorũ non poteramus scientiam mereri.

EIVSDEM DE EISDEM, ET angelos, & homines, & dæmones similiter malos esse dicentis.

Necessè est autem, omnia simul rationabilia, inuisibilia dico & nos ipsos, quibus mortale quidem est corpus, anima autem p omnia * eiusdẽ inuisibilibus & rationalibus substantijs, hic quidem præsentem mutabilitatem pati, vt optimam erudiamur doctrinam religiositatis, & ad benecuolẽtiam constituamur. * immortalis, cũ eisdẽ

EIVSDEM INTERIMENTIS iudiciũ, & dicentis quòd mutabilia & mortalia omnia facta sunt, & iterùm omnia immutabilia & immortalia statim post resurrectionem erunt secundùm similitudinem Christi.

Quod quidem placuit DEO, hoc erat in duos status diuidere creaturam: Vnum quidem qui præsens est, in quo mutabilia omnia fecit: alterum autem qui futurus est, cùm renouans omnia ad immutabilitatem transferet: quorum principium nobis ostẽdit in dispensatione Domini Christi, quem ex nobis existentẽ resuscitauit ex mortuis, & immortalem corpore, & immutabilẽ fecit animam: per quod demonstrauit, quia circa vniuersam creaturam hoc futurum est.

EIVSDEM EX QVARTO LIbro de creatura.

Illo certo constituto, quòd quemadmodum nobis per resurrectionem & corpus incorruptum & immutabilis anima erit, eodem modo & inuisibilibus & rationabilibus naturis immutabilitatem mereri continget, nunc quidem accipientibus conuersionẽ, sicut versa multoties decem millia dęmonum ostendunt, tunc autem in immutabilitatem nobiscum futuris.

EIVS-

EIVSDEM EX QVINTO LIbro, quòd sciés DEVS expedire hominibus peccatum, hoc fieri dispoſuit.

Nam sciebat quidē quòd peccabant oīmodò, concedebat verò hoc fieri, expedire eis cognoſcens: quoniam nec erat poſſibile eum, qui cùm fecerit non extantes, & tantorum quidem demonſtrauerit dominos, tanta verò bona propoſuerit, vt eis fruanē, non prohibere peccati aditum, ſi expedire eis hoc cognoſceret. Sedenim non erat poſſibile, nos aliter diſcere peccatum, & paſſionū moleſtiam & deteriora, & noſtrā infirmitatem in his demōſtrandam, ad oſtendendam magnitudinem immutabilitatis, quam poſteà nobis eſſet donaturus, nisi ſic ab initio hæc fuiſſent à neo diſpēſata, vt collatiōe & experimēto infinitorum illorum bonorum poſſemus ſcire magnitudinem: & huius gratia, vtpotè profuturum nobis, peccatum intrare dimittens, magnum in eius bello auxilium inuenit.

EIVSDEM THEODORI, DEtra hentisquæ ſunt de flammea framea, & de Cherubim dicta.

Gen.3. Nam flammeam quidem frameam dicunt, vt dicat quia ignis eſt terribilis corruſcans, in habitu gladij extenſus, vt biſariàm terribilis quidam viſus eſſet videntium, & ex natura & ex habitu eius quod oſtendebatur: quam & verti dixit, vt aſſiduitate motūs coruſcans, terribilem & maiorem videnti timorem faceret. Cherubim verò, animalium dicit quaſdam formas terribiles, & potentes tremefacere videntem. Sicut enim nos animalia quedam forſitan ianuis conſtituimus, ſic Deus flammeā frameam cōſtituit & Cherubim, vt per ea Adam cum timore, quæ eſt terribilis de viſu, prohibitus introitu paradiſi, meritò caſtigaretur. Non enim inuiſibiles quaſdā virtutes dicit Cherubim hīc, ſicut quidam arbitrantur: quoniam non aliquid valebat inuiſibilis natura ibi, cùm ſenſibilis viſus eſſe deberet, & quæ Adam caſtigaret. Nec igitur flammea framea natura erat ignis, ſed talis viſus: nec Cherubim animalia, ſed viſus talis.

EIVSDEM THEODORI, REprobantis & librū Iob, & contra conſcriptorem eius, id eſt, ſanctum ſpiritū, dicētis, quòd pagana ſapiens, hunc librum conſcripſit.

His quæ pro doctrina hominum ſcripta ſunt, & Salomonis libri cōnumerandi ſunt, id eſt, Prouerbia & Eccleſiaſta, quæ ipſe ex ſua perſona ad aliorum vtilitatem compoſuit, cùm prophetiæ quidem gratiam non accepiſſet, prudentiæ verò gratiam, quæ euidenter altera eſt præter illam, ſecundùm beati Pauli vocem. 1. Cor. 12.

ET POST ALIA:

Erat igitur ſatis idoneum, ſuperuacua quidem omnia verba auferre ſcripturæ: quæ autem ad ſignificationem vitæ eius neceſſaria erant exponere, q̄ omia ſufficiebāt quemlibet ad meliora conuertere, & æmulatorem facere boni. Nunc verò cùm hoc non feciſſet, ad vani honoris amorem non neceſſarium reſpiciens, non in minimis exiſtimationi iuſti nocuit apud eos, qui diuinas ſcripturas non cum debita deuotione iudicare ſolent, & ex hoc multos fecit ſcripta inculpare, & ad accuſationem ea trahere beati Iob.

ET POST ALIA:

Ipſa ſtatim verba, ex quibus incipere eum dicit conſcriptor, cùm peruenisſent amici, q̄s Iob. conſideranter omnia videns, omnia vel dicens, putet aut dicat iuſti vnquàm menti cōuenire? Maledicta enim tam multa colligere ſtatim ab initio, & rebus ea imponere, quæ maledictum ſuſcipere non poſſunt, quia nec ſubſiſtere creduntur, quis exiſtimet viro cōuenire, qui cum tanta ſapientia, & virtute, & reuerentia ſuam vitam gubernāſſet? Et per omnia reprobans ſcripturam Iob, & conſcriptori maledicens, (idem autem eſt dicere ſpheniæ ſuæ, ità dicit: Paruū autem & iſtud flagitium ad hoc, quod in fine poſitum eſt. Hoc enim quod dixit tertiam filiam ſuam Iob 42. Amaltheę cornu eum vocâſſe, nihil aliud eſt, quàm oſtēdere eum paganicis fabulis aſſentientem, & idololatrię figmenta diligentem, certo quidem cōſtituto, quòd nec ſcire quidem de Ioue, & Saturno, & Iunone paganicas fabulas poterat Iob beatus, homo barbarus & Edomitanus genere. Quòd ſi & ſciret, ſed non filiæ ſuæ mirabiliter diuinitùs natæ, ex idololatriæ paganis fabulis nomen imponeret, decorare eam exiſtimans, ſi ità nominata fuiſſet. Hoc enim erat paganicis fabulis conſentientis, & idololatriæ diligentis figmenta, & filiam decorare per ea volentis, & deſiderantis & ſibi & filiæ ſuæ ad fabularum figmenta communionem eſſe videri. Sed quòd omne hoc figmentum eſt, omnibus certum eſt.

ET POST ALIA:

Et conſcriptor quidem manifeſtus eſt, ex amore magno & importuno vani honoris hoc paſſus. Vt enim ſemetipſum oſtenderet & extranea eruditum eſſe doctrina, & paganorum fabularum ſcientiam habuiſſe, quas de illis quos deos putabant, firmas habebant, minimum exiſtimauit nominationem iſtam indè acceptam iuſto imponere, quaſi per eam filiam ſuam decorare volenti. Mihi verò ex tota libri conſcriptione certus eſt conſcriptor paganica ſcientia eſſe eruditus, ad cuius imitationē p̄ſentem volēs ſcripturā componere, nocuit hiſtoriæ pulchritudini. qui em̄ apud illos tragœdias cōponunt, cauſas quidē accipiūt ab his, quę multi loquuntur, quādò etiàm eas cōtigerit quodāmodò apud plurimos opinionem veritatis habere: pura autem cauſa vtentes, ſuam artem & ſapientiam

pientiam in compoſitiōe fabularum oſtendere feſtinant, & perſonas introducentes ſibi placitas, & voces circūponentes eis, à quibus clariores fieri arbitrantur & decorari, vt & querimoniam & laudem, quę à ſcriptis infertur, ſiue per intellectum, ſiue per ipſa verba ſcriptor peccauerit, nō ad perſonas, quarum verba confingit, legentes referant, ſed ad fabulæ conſcriptorem. Et iſte autem cùm inueniſſet & de beato Iob hiſtoriam maximam & claram, quę in ore omnium ſimiliter ferebatur, non ſolùm Iſraēlitici generis, ſed & aliorum, quem etiàm clariorem DEI teſtimonium faciebat, quod factum eſt ad p̄phetam, gloriam ex magnitudine cauſæ volens ſuſcipere, hanc ſcripturam compoſuit, non cogitans, quòd multa differentia eſt inter hiſtoriam iuſti ſecundùm diuinę ſcripturæ & ſimplicitatem & ſubtilitatem propoſitam, & inter verba ſuperflua, & ad probationem confícta. Indè & illas plaſmatiōes fecit, in quibus certantem ad Deum fecit diabolum, & voces ſicut voluit circumpoſuit, alias quidem iuſto, alias verò amicis: in quib⁹ vocibus quantùm competenti exceſſit, dictum eſt etiàm in ſuperioribus. Illum autē Elium Iob 32. 33. Iob 36. 37. in poſtremo introduxit tantæ iniuriæ plena dicentem aduersùs iuſtum, & in ſine perſonæ magnitudinis diuinæ naturæ circumpoſuit talem dictionē, in qua non piguit etiàm Iob 40. ceti figmentum * cetus addere. Ex hoc autem importuno vani honoris amore, & nominationem hāc ex fabulis Paganicis arreptam, beato Iob applicauit.

Adhæc autem deſpernit idem Theodorus & Canticū Canticorum, & ſicut ad amatam ſibi hæc Solomonem ſcripſiſſe dicit, infanda Chriſtianorum auribus de hoc exponens. Habet autem ſic:

Cùm me piguiſſet Cantica Canticorū perlegere, quoniam neq; ſecundùm prophetiam ſpeciem expoſita ſunt, neque ſecūdùm hiſtoriarum traditionem, ſicut ſcriptura regnorum, neq; demonſtratiua admonitione ſtudij vtuntur, neſcio quomodò tuarum literarum præceptum de Cantico Canticorum exigens à nobis irrecuſabiliter cauſam, fecit me circa eam diligentiorem, violenter quidē. Et ſic necenim ceſſaui, & initio ipſo lectionis quaſi ſtudioſa alacritate oſcitans frequenter & dormitans, ſicut conuiuio copiosis nuptiali, & hoc regali, percantatus.

ET POST PAVCA:

Sed ſic per ſapientiam gentibus & Iudæis prædicabilem & terribilem exiſtentem vt ſolertem. Vndè & pax ei firmior, quàm in anterioribus temporibus erat, timore ſumma circa ea prudentiæ frenatis gentibus belcit, Salomonem apud Iudæos vitioſum, tanquàm legum paternarum præuaricatorem, abdicantium alienigenas nuptias, & ad pu- Reg. 14. Lib. 11. ellæ conuiuium * cecidit, fugiendæ quidem

etiàm ipſo patrio deformi colore: (nocturnorum enim colorum Aegyptus genitrix) magis verò fugiendæ, quoniam q̄ genus habebat ex Cham, qui hæres fuit antiquæ maledictionis Noę, ex quibus paſſus eſt aliquid Salomon circa coniugis deſiderium, & opprobrio prævaricationis iritatus, componit canticam excuſationem, vt gratior etiàm vxori ſit, canticis delectatus pro ea factis: & improperantes ſapienter percuſſit, tanquàm conſcripti cauſam illi dantes lætitiarum, & non pœnitentiæ propter nuptias tanquàm prauas. Vndè ab oſculis nuptialibus ſtatim ei & initium eſt, tanquàm ſiſtenti nouam nuptam reclamantem vituperantibus, Oſculetur me ſponſus ab oſculis Cant. 1. oris eius, & veſtrūm mihi cura nulla opprobrium latrantium. Et iterùm iritatio ad vituperationes pro ſponſa ſua calidior. Nigra Ibidem. ſum & bona, filiæ Hieruſalem, ſicut tabernacula Cedar, ſicut pellis Salomonis. Nè mihi, dicit, colorem ad vituperationem proponite, nisi fortè etiàm benè compoſitārum ædificationum ex nigro lapide Arabiæ miraculum, vituperatiōem eſſe putatis: quorum lapidum mihi membra ſimilia ſunt, ſicut quidam lapides precioſi. Cæruleo enim ipſo coloris, quod vituperantes canitis, ſimilitudo eſt talium lapidum, & regalis purpuræ, & regalis non ſimpliciter, ſed qualem Salomon circundatur, qui plùs omnibus regibus ornamenta amat. Sed & ceteri Cantici expoſitio, iritatio eſt vituperationum tanquàm inſipientium. & ſinè cauſa alienigena vocantium ea, quæ cognita ſunt.

ET POST ALIA:

Qui enim canit omnem cantationem, ſe delectat: ego verò quidem cano propoſitam cantationem: quibus verò cano, non cum illis me delectans cano: nolebam enim mearum nuptiarum detractionis eſſe in ſecula conſcriptor. Neceſſitate autem excuſationis volens canere, quorum non volo, cantationem canere cogor, vt ſit mihi canticum ſuper morem cantici. Canere enim modò cum ſponſa cogor, quæ vituperāt publicam excuſationem, & clamare ea quæ abſcondere nubentibus decet. Quoniam enim conſligere nos vituperationibus putant, & reprehenſionum opprobrijs diuidere, audiant nos noſtros amplexus canentes calidiùs, & nuptialium noſtrorum vnguētorum ampliùs odorem accipiant: circunſonent Canticis tragicis noſtrorum oſculorum: clamatuam nigritudinem ſponſa purpuream, gratioſam clama: tuum genus vituperatur laudabilis originis, Iſrael congētile. Incipe initio reſponſionis ad eos: ex calidis oſculis meis cognoſcant, quòd amatorijs ſermonibus adinuicèm fruimur: diſcant percutientes vituperationibus tacitam citharam nuptias amantem: cognoſcant maledictioni-

bus, quòd saltare in meis nuptijs à nobis putari sunt. Non maledicere sciant, quòd excitauerunt amorem resonantem iucundiora vituperatoribus: intret aures eorum amarus aliquis in corde stimulus nostrorum osculorum. Sed intellectus quidem conscriptori eiusmodi est: hebetat verò intellectũ, eò quòd sinè nomine conscriptionem fecit, tantummodò non clamans ad Israel, quòd non ipsius Salomonis est conscriptor, sed necessitate æmulationis.

ET POST PAVCA:

Quæ omnia oportet legentes librum cogitando, nec ad impudicitiæ hortationem putare esse conscriptionem sapientissimi, & propter hoc odisse: (Qualis enim esset vtilitas Salomoni festinare ad conscriptionem impudicitiæ, cui & sinè conscriptione potestas erat impudicitiæ?) nec collaudare codicem, sicut habentem propheticam dictationem bonorum Ecclesiæ. Si enim propheticam gratiam meruisset, mentionem alicubi Dei fecisset: (in nulla enim prophetica scriptura DEVS non memoratur:) sed scire debent omnes, æmulationis nuptialis codicem mensale canticum esse, sicut & de amore posteà conuiuium Plato conscripsit. Vndè nec Iudæis, nec nobis publica lectio vnquàm Cantici Canticorũ facta est, tanquàm domesticus & nuptialis Salomonis conuiuijs cantus opprobria sponsæ sonans. Isti sunt Thesauri impietatis Theodori.

SCELERATVM SYMBOLVM impij Theodori.

Eos qui nunc primùm erudiuntur Ecclesiasticorum dogmatum subtilitatem, seu ab aliquo hæretico errore transire volunt ad veritatem, doceri oportet & confiteri, quòd credimus in vnum DEVM patrem sempiternum, qui non posteà cœpit esse, sed supra constitutum sempiternum: sed neque postremò factum patrem, quia semper & Deus erat & pater. Credimus autem & in vnum filium DEI vnigenitum, qui est de substantia patris, vt verè filium, qui & eiusdem substantiæ est, cuius & est, & creditur filius. Et in spiritum autem sanctum, qui ex DEI est substantia, qui non filius, DEVS autem est secundùm substantiam: quia illius est substantiæ, cuius est DEVS, & pater, ex quo secundùm substantiam est. Nos enim, inquit, non spiritum huius mundi accepimus, sed spiritum qui ex DEO est, à creatura quidem ipsum segregans omni, DEO autem coniungens, ex quo secundùm substantiam est, propria autem ratione præter omnem creaturam, quam non secundùm substantiam, sed causa opificationis ex DEO esse putamus: & neque filium putantes, neque per filium essentiam accipientem. Confitemur patrem vnum perfectum persona, & filium similiter, & spiritum autem sanctum eodem modo. Salua autem ratione pietatis nobis, patrem & filium & spiritum sanctum non tres aliquas substantias diuersas putare, sed vnam eandem naturam pietatis cognoscentes. Oportet autem & de dispensatione, quam pro nostra salute in ea dispensatione, quæ est circa Dominum CHRISTVM, Dominus effecit DEVS, scire, quòd DEVS verum hominem adsumpsit perfectum, à semine constitutum Abraham & Dauid, secundùm declarationem scripturarum diuinarum, hoc constitutum natura, quod erant illi, quorum de semine erat: hominem perfectum secundùm naturam, & ex anima intellectuali & carne consistentem humana: quem hominem constitutum secũdùm nostram naturam spiritûs sancti virtute in virgine factum, & natum ex muliere, & factum sub lege, vt omnes nos redimeret à legis seruitute, quam longè antè statuit, adoptionem recipientes ineffabiliter coniunxit sibi, qui mortem quidem eum secundùm legem hominum sustinere fecit, resuscitauit autem ex mortuis, & eduxit in cælum, & sedere fecit in dextera DEI, vndè super omnem constitutus principatum, & potestatem, & dominationem, & virtutem, & omne nomen quod nominatur non solùm in hoc seculo, sed etiàm in futuro, ab omni creatura suscipit venerationem, vt inseparabilem ad diuinam naturam habens coniunctionem, relatione DEI & intellectu, omni ei creatura venerationem attribuente. Et neque duos dicimus filios, neque duos dominos, quoniam vnus filius secundùm substantiam Deus Verbum, vnigenitus filius patris, cui iste coniunctus & particeps, communionem habet filij nomine & honoris: & Dominus secundùm substantiam DEVS Verbum, cui coniunctus iste communionem habet honoris. Et ideò nec duos dicimus filios, nec duos dominos, quoniam certo constituto secundùm naturam Domino & filio, inseparabilem habens ad eum coniunctionem, qui pro nostra adsumptus est salute, cum illo honorem & nominationem filij & Domini habet, non tanquàm nostrûm vnusquisque per seipsum subsistens filius, (vndè & filij multi secundùm beatum dicimus Paulum) sed solus præcipuum habens hoc, vt in coniunctione ad DEVM Verbum, tam filiationis quàm dominationis participeps sit, amputans omnem intellectum dualitatis filiorum & Dominorum. Præbet autem nobis in coniunctione ad DEVM verbum, omnem habere eius & fidem, & intellectum, & visionem, pro quibus & venerationem relatione DEI ab omni suscipit creatura. Vnum ergò filium dicimus & Dominum IESVM CHRISTVM, per quem omnia facta sunt: principaliter quidem Deum verbum intelligẽtes, qui secundùm substantiam & filius DEI, & Dominus est. Indè

1 Cor. 2.

Act. 10. indè simul mente accipientes sumptum IESVM, qui est de Nazareth, quem vnxit DEVS spiritu & virtute, vt coniunctione ad DEVM verbum, filiationis & dominationis participem constitutum, qui secundus

1 Cor. 15. Adam à beato vocatur Paulo, eiusdem quidem naturæ constitutus Adam, & ostendens nobis futurum statum, & tantam habens ad illum differentiam, quanta fiet eius, qui ineffabilia præbet futuri statûs bona ad eum, qui præsentium tristium dedit initium? Simili autem modo & secundus homo vocatur, vt statum secundum manifestans: quia prioris quidem initium dedit Adam mortalis, & passibilis, & multorum pleni dolorum, in quo & demonstrauit ad eum habere similitudinem: secundum autem ostendit Dominus CHRISTVS. Iste de cælis

Iudicem. in futuro visus, omnes nos in communionem educet suam. Nam primus, dicit, homo de terra terrenus, secundus homo Dominus de cælo, id est, indè in futuro appariturus, vt omnes ad imitationem adducat sui. Vndè addit, Qualis terrenus, tales & terreni: & qualis cælestis, tales & cælestes. Et quomodò induimus imaginem terreni, induamus & imaginem eius, qui de cælo est. In eo apparente, & eum omnibus videntibus, qui iudicandi sunt, in occulto constituta diuina natura faciat iudicium. Tempora enim ignorantię nostrę despiciens Deus, nunc adnunciat hominibus, vt omnes vbique pœnitẽtiam agant: quoniam statuit diem, quo iudicet de orbe terrarum in æquitate in viro, cui constituit fidem præstare, suscitans eum de mortuis. Ista Ecclesiasticorum dogmatum doctrina: & omnis, qui contraria ei sapit, anathema sit.

Et postquàm lectæ sunt blasphemię Theodori Mopsuesteni, & impium eius symbolum, sancta Synodus exclamauit: Hoc symbolum satanas composuit. Anathema ei, qui hoc symbolum composuit. Hoc symbolum Ephesina prima Synodus vnà cum authore eius anathematizauit. Vnum tantummodò fidei symbolum scimus, quod Niceni sancti patres exposuerunt & tradiderunt. Hoc & sanctæ tres Synodi tradiderũt: in hoc omes baptizati sumus, & nos in hoc baptizamus. Anathema Theodoro Mopsuesteno. Istę euãgelia reprobauit, iste dispensationem iniuriauit. Anathema illis, qui non anathematizant eum. Defensores eius, Iudęi sunt: sequaces eius, pagani sunt. Multis annis Imperatorem: Orthodoxum Imperatorem multis annis: Christianum Imperatorem multis annis. Et hoc bonum tibi seruabatur. Zizania tu euellisti, ecclesias tu emundasti. Theodorũ Mopsuestenum omnes anathematizamus. Theodorum & conscripta eius omnes anathematizamus. Et post acclamationes sancta Synodus dixit: Multitudo lectarũ blasphemiarum, quas contra magnum DEVM & saluatorem nostrum IESVM CHRISTVM, immò magis contra suam animam Theodorus Mopsuestenus euomuit, iustam eius facit condemnationem. Vndè oportebat quidem nos nihil aliud expectantes, & per Synodum sententiam anathemati subijcere: Veruntamen licèt manifesta sint, quæ sancti patres, & leges Imperiales, & historiæ conscriptores contra eum dixerunt, tamen quia oportet in examinatione, quæ contra eum prouenit, nihil prætermitti subtilitatis, alio die etiàm cætera audiamus.

S. Patres. Leges Imp. Historici.

IMPERII DOMINI *IVSTINIANI PERPETVI* AVGVSTI, ANNO XXVII. POST *Consulatum Basilij viri clariss. anno xij. die 8. Idus Maias, Indictione 1.*

Conseſſio seu Collatio 4.

Onsidentibus in Secretario venerabilib⁹ episcopis huius regię ciuitatis, Eutychio sanctiss. patriarcha regiæ Constãtinop. nouæ Romę, Apollinario sanctissimo Archiepiscopo Alexãdrinæ magnæ ciuitatis, Domnino sanctissimo patriarcha Theopolitanæ magnæ ciuitatis, Stephano religiosissimo Episcopo Raphiæ, Georgio religiosissimo Episcopo Tiberiadis, Damiano reuerẽdissimo Episcopo Sozysæ, vicem agentibus Eustochij sanctissimi Episcopi Hierosolymitani, Benigno religiosiss. Epo Heracleæ Pelagoniæ vicem agente Eliæ beatissimi Episcopi Thessalonicensis, Theodoro religiosissimo Episcopo Cæsareæ primæ Cappadociæ prouinciæ, Andrea religiossimo Episcopo Ephesi, Sextiliano religiosissimo Episcopo Tunensi, vicem agente Primosi religiosissimi Episcopi Carthaginis, Megethio religiosissimo Episcopo Heracleę Thracię, Anastasio religiosissimo Epo Tabiæ, vicem agente Dorothei religiosissimi Episcopi Ancyræ, Iohanne religiosissimo Episcopo Iliensi, vicem agente Euprepij religiosissimi Episcopi Cyzicenæ ciuitatis, Eusebio religiosissimo Episcopo Tyri, Iohanne religiosissimo Episcopo Nicomediæ, Stephano religiosissimo Episcopo Niceæ, Constantino religiosissimo Episcopo Chalcedonensi, Petro religiosissimo Episcopo Tarsi, Iohanne reuerendissimo Episcopo Cucusorum, vicem agente Palladij religiosissimi Episcopi Melitinæ, Iohanne religiosissimo Epo Cæsareæ Palæstinæ, Pompeiano religiosissimo Episcopo Byzacij, Amazonio

zonio religiosissimo episcopo Edessæ, Alexandro religiosissimo episcopo Gãgrorum, Thoma religiosissimo Episcopo Apameæ Syriæ, Euphranta religiosissimo episcopo Tranorũ, Theodoro religiosissimo episcopo Hierapolis Syriæ, Bosphorio religiosissimo episcopo Neocęsareę, Iohanne religiosissimo episcopo Bostręs, Philippo religiosissimo episcopo Myrorũ, Theodoro religiosissimo episcopo Seleuciæ Isauriæ, Iuliano religiosissimo episcopo Sardiensi, Theodoro religiosissimo episcopo Gortynæ, Eustathio religiosissimo episcopo Damasci, Theodosio religiosissimo episcopo Rhodi, Firmo religiosissimo episcopo Tipason Africanæ prouinciæ, Theodoro religiosissimo episcopo Antiochiæ Pisidiæ, Phoca religiosissimo episcopo Staliensi, Eulogio religiosissimo episcopo Pergæ, Seueriano religiosiss. episcopo Aphrodisiadis, Cyriaco religiosissimo episcopo Amidiæ, Seuero religiosissimo episcopo Synnadorum, Petro religiosissimo episcopo Sidæ, Abrahamio religiosiss. episcopo Sergiopolitano. Asignio reuerẽdissimo episcopo Tranopolitano, vicem agente Iohannis religiosissimi episcopi Laodiceæ Pacatianæ Phrygiæ, Iohanne religiosiss. episcopo Adrianopolitano Thracię, Chresto religiosiss. episcopo Curculi, Theodosio religiosissimo episcop. Iustinianopolitano secundæ Cappadociæ, Stephano religiosiss. episcopo Laodiceæ siue Theodoriadis, Auxonone religiosissimo episcopo Hierapolis Phrygiæ, Eustathio religiosiss. episcopo maximianopolitano, Aetherio religiosissimo episcopo Anazarbi, Dometio religiosiss. Episcopo Chalcidis, Valeriano religiosissimo episcopo Obbæ Africanæ, puinciæ; Dionysio religiosiss. episcopo Seleuciæ Syriæ, Theodoro religiosiss. episcopo Dryziparon, Seuero religiosiss. episc. Pompeiopolitano Paphlagonię, Georgio religiosissimo episcopo Iustinianę Cypselon, Romano reuerẽdissimo episcopo Galalon, Gregorio reuerendissimo episcopo Iustinianopoleos Armenię, Iohanne reuerendissimo episcopo Nyssæ, Basilio reuerẽdissimo episcopo Iustinianopolitano *Camilianorũ, Iohanne reuerendiss. episc. Barcusorũ, *Crisconio reuerendissimo episcopo Zattarensi prouinciæ Numidiæ, Sergio reuerendissimo episcopo Cynon secundæ Aegypti, Christophoro reuerendissimo episcopo Archadiopolitano Aliæ, Theodoro reuerendissimo episcopo Bybli, Leõtio reuerẽdissimo episcopo Arcę, Iohanne reuerendissimo episcopo Myrinæ, Alexandro reuerẽdissimo episcopo Amphipolitano, Stephano reuerendissimo episcopo Clysmatis, Thoma reuerẽdissimo episcopo Berissæ, Aristodemo reuerẽdissimo episcopo Philomelij, Thallelæo reuerendissimo episcopo Adrianopolis Pisidiæ, Theoctisto reuerendissimo episcopo Erythron, Diogeniano reuerendissimo episcopo Sozopolitano, Basso reuerendissimo episcopo Tamiathensi, Anatolio reuerendissimo episcopo Cymæ, Diogene reuerendissimo episcopo Cratię, Restituto reuerendissimo episcopo Mileon Africanæ prouinciæ, Theodoro reuerendissimo episcopo Leontopolitano Aegypti, Aemiliano reuerendissimo episcopo Antipyrgi, Conone reuerendissimo episcopo* Magoedensi, Theoctisto reuerendissimo episcopo Prusę, Georgio reuerendissimo episcopo Ptolemaidis, Sotero reuerendissimo episcopo Aulonis, Zosimo reuerendissimo episcopo Antandri, Cypriano reuerendissimo episcopo *Coryti, Elia reuerendiss. episcopo Diocletianopolitano, Theona reuerendissimo episcopo Cusson, Theodoro reuerendissimo episcopo *Limyron, Gennadio reuerendissimo episcopo Zenopolitano, Asyncretio reuerendissimo episcopo Aradi, Stephano reuerendissimo episcopo* Botryon, Philippo reuerendissimo episcopo Phelli, Mena reuerendissimo episcopo Demyriangelis, Genethlio reuerendissimo episcopo Dorylaij, Thoma reuerẽdissimo episcopo Constantinæ, Theodoro reuerendissimo episcopo Leontopolitano, Seuero reuerendissimo episcopo Taborum, Theoctisto reuerendissimo episcopo Halicarnasi, Cosma reuerendissimo episc. Malli, Dionysio reuerendissimo episcopo Megarensi, Callinico reuerendissimo epis. Opuntis, Paschasio reuerendissimo episc. Aegæi, Erasmo reuerendissimo episcopo *Cibyræ, Iohanne reuerendissimo episcopo Neocæsareæ Euphratensis, Nonno reuerendissimo episcopo Dausarorum, Stephano reuerẽdissimo episcopo Balaneon. Thoma reuerendissimo episcopo* Circisij, Anatolio reuerẽdissimo episcopo* Sebastæ, Constantino reuerendissimo episcopo Midaij, Macario reuerendissimo episcopo Prymnesiæ, Megalo reuerẽdissimo episcopo* Miri, Thalleleo reuerendissimo episcopo Isindorum, Niceta reuerendissimo episcopo Epiphaniæ, Alexandro reuerendissimo episcopo Dionysi, Pelagio reuerendissimo episcopo Azanon, Hierone reuerendissimo episcopo Anastasiopolitano Phrygiæ, Glauco reuerendissimo episcopo Alion, Procopio reuerendissimo episcopo Antinoi, Petro reuerendissimo episcopo Dometiopolitano, Iohanne reuerendissimo episcopo Coloniæ, Vranio reuerendissimo episcopo Trallensi, Iohanne reuerendissimo episcopo Cerasuntis, Phronymo reuerendissimo episcopo Sinai, Macedonio reuerendissimo episcopo Iustinianopolitano Bithyniæ, Ecdicio reuerendissimo episcopo Teni, Eulogio reuerẽdissimo episcopo Dabanorum, Theodoro reuerendissimo episcopo Coradeon, Helpidophoro reuerendissimo episcopo Anastasiopolitano Cariæ, Cyrione reuerendissimo episcopo Da-

po Dadimorum, Theodoro reuerendissimo episcopo Laodiceæ, Sila reuerendissimo episcopo Tiberiopolitano, Diogene reuerendissimo episcopo Augustopolitano, Theodoro reuerendissimo episcopo Ingilon, Iuliano reuerendissimo episcopo Zeugmatis, *Dorimenio reuerẽdissimo episcopo Adraon, Iohanne reuerendissimo Episcopo *Leri, Theodoro reuerendiss. episcopo Gargaron, Theodoro reuerendissimo episcopo Comanorum, Ruphino reuerendissimo episcopo Sebastię Armeniæ, Conone reuerendissimo episcopo Semneon, Cypriano reuerẽdissimo episcopo Casatorum, Sisinnio reuerendissimo episcopo Præneti, Iuliano reuerendissimo episcopo Batnon, Anastasio reuerendissimo episcopo Rachlę, Theodoro reuerendissimo episcopo Porthmi, Paulo reuerendissimo Episcopo Stectorij, Stephano reuerendissimo Episcopo Amasiæ, Paulo reuerendissimo Episcopo Adrassi, Euandro reuerendissimo episcopo Cnidi, *Mena reuerẽdissimo episcopo Carpathij, Diodorus Archidiaconus & Primicerius reuerentissimorum notariorum, dixit: Scit vestra sancta Synodus, quòd antepriore die, lectis blasphemijs Theodori Mopsuesteni, interlocutiõem feciſtis, ostendentem quidem impietatem ipsius Theodori & eius conscriptorum, iubentem autem altero die recitari, quæ de ipso sancti patres dixerunt, & Imperialibus legibus, & historicis conscriptis continentur. Quoniam igitur hæc præ manibus habemus, suggerimus ad quod placuerit.

Sancta Synodus dixit: Ea quæ iam gesta sunt, recitentur. Quo facto, sancta Synodus dixit: Sicut & anteà interlocuti sumus, recitentur ea quæ contra Theodorum Mopsuestenũ & eius blasphemias sancti patres scripserunt, & quæ Imperialibus legibus & historicis conscriptis continentur. Et cùm suscepisset Theodorus reuerentissimus Diaconus & notarius, recitauit:

Sanctæ memoriæ Cyrilli ex primo libro eorum, quæ contra Theodorum scripsit.

THEODORI.

Si quis velit abusiuè & filium DEI Deum verbum filium Dauid nominare, propter DEI verbi templum, quod ex Dauid est, nominet & illum, qui est ex semine Dauid, filium DEI: gratia, non natura appellet, naturales patres non ignorans, neque ordinem subuertens: neque eum qui incorporalis est, etiàm corpus dicens: & ante secula ex DEO, & ex Dauid: & passum, & impassibile. Corpus, non est incorporale: quod est deorsùm, non est desursùm: quod est ante secula, non est ex semine Dauid: quod passum est, non est impassibile: nec enim ista ad eundem intellectum obuerturtur. Quæ sunt corporis, non sunt nei verbi: & quę sunt Dei verbi, propria non habet corpus. Naturas confiteamur, & dispensationes non abnegemus.

CYRILLI.

Qui dicit oportere non abnegari dispensationes, humanitatis mysteriũ omninò eradicat. Præsumit enim dicere, quòd neque factus est homo Vnigenitus DEI Verbum, neque ex semine apparuit sancti Dauid: sed filiorum introducit apertè dualitatem, inæqualẽ naturam & falsam nomine. Hoc enim quod abusiuè dicitur, omnimodò ostendit vtiquè, quòd verè non est hoc quod dicitur. mutuatur enim alterius appellationem. Ergò si abusiuè DEI verbum vocatur homo, non est factus homo manifestè. Si abusiuè filius & DEVS ille, qui ex semine est Dauid, neque DEVS, neque filius natura & veritate est. Falsa igitur in vtroque hæc appellatio & ipsa res esse meritò intelligitur. Vterque enim hoc nominatur, quod non est.

EX EODEM LIBRO THEODORI.

Et conuenit eos, qui benè adspiciunt, quandoquidem naturales patres quærimus, neque DEVM verbum, Dauid vel Abrahæ filium nominare, sed factorem: neque corpus ante secula ex patre, sed semen Abrahæ & Dauid ex Maria natum. Et cùm de naturalibus natiuitatibus sit ratio, neque Mariæ filius DEVS esse verbum existimetur. Mortalis enim mortalem generat secundùm naturam, & corpus, quod sibi simile est. Duas natiuitates DEVS verbum non sustinuit, vnam quidem ante secula, alteram autem in vltimis temporibus: sed ex patre quidem natura genitus est, templum vero, quod ex Maria natum est, ex ipso vtero sibi fabricauit.

CYRILLI.

Deindè breuè procedens, & quibusdam per medium interpositis, iterùm dixit:

THEODORI.

Cùm verò de salutari dispensatione ratio mouetur, & DEVS vocetur homo: non quòd hoc factus est, sed quòd hoc adsumpsit: & homo DEVS, non tanquàm incircunscriptibilis factus, nec vbiquè existens. Corpus enim erat & post resurrectionem palpabile, & tale receptum est in cælum, & sic veniet sicut receptum est.

CYRILLI.

Eccè planè & euidenter contra diuinam quidem fertur scripturam, reprobat verò CHRISTI mysterium, & quasi increpat DEVM Verbum, quòd propter nos exinanitionem pati voluit, & quòd factus est homo, contristare videtur. Interimit enim omninò humanationem, & aduersùs ineffabilem sapientiam extollit se, penè dicens Iudaicè omnium nostrûm saluatori CHRISTO, De bono opere non te lapidamus, Iohan. 10. sed de blasphemia, quòd tu cùm sis homo, fa-

facis te DEVM. Audeat igitur dicentem apertè: Si igitur non facio opera patris mei, nè mihi credite: si verò facio, licèt mihi non credatis, operibus meis credite. Cùm enim sciret, quòd diuina virtute & potestate vtebatur, & cùm apparuisset homo DEI verbum, abnegat ipsum esse DEVM, & in homine magis habitâsse dicit eum, vt DEI verbum nobis hominem ostenderet adorandum, & pura Deitatis nominatione honoratum. Conuictus igitur est ignorâsse omninò virtutem mysterij Christi. Ibidem.

THEODORI EX EODEM libro:

Sed si caro, dicit, erat quæ crucifixa est, quomodò sol radios auertit, & tenebræ occupauerunt totam terram & terræmotus, & petræ dirumpebantur, & mortui resurgebãt? Quid igitur dicunt & de tenebris in Aegypto factis sub tempore Mosis, non in tribus horis, sed in tribus diebus? Quid verò de alijs per Mosen factis miraculis, & per IESVM Nauæ, qui solem stare fecit, qui sol sub rege Ezechia & præter naturam retrouersus est? & de Helisæi reliquijs, quæ mortuum resuscitauerunt? Si enim DEVM verbum passum esse ostendunt, quæ in tempore crucis facta sunt, & propter hominem non concedant ea facta esse: & quæ sub tempore Mosis propter genus Abrahæ, & quæ sub tempore Iesu Nauæ & Ezechiæ regis non erunt. Si verò illa propter Iudæorum populum miracula facta sunt, multo magis quæ in cruce propter DEI verbi templum. Matth. 27. Exod. 10. Iosuę 10. 4. Reg. 20. 4. Reg. 13.

CYRILLI:

Stupefactum est cælum super hoc, & contremuit ampliùs vehementer, dicit Dominus. O intolerabilem malignitatem, O linguam loquentem iniquitatem aduersùs Deum, & mentem in altitudinem cornu extollentem. Paruum esse tibi videtur, adfixum esse ligno Dominum gloriæ? quem tu quidem neque filium verum, neque DEVM esse dicis: nos autem credimus, quòd est verè filius & DEVS, creator & opifex omnium. Neque enim erat homo simpliciter, sed in specie humana, qui est ex DEO patre DEVS verbum: non translationem vel mutationem, quæ est in carne, passus, vnitus verò magis ei secundùm fidem sacrarum literarum. Iste qui in carne passus & suspensus in ligno est, miracula fecit in Aegypto, in omnibus per sapientem Mosen suam gloriam manifestans. Ieremiæ, 2. Christus fecit miracula per Mosen.

THEODORI EX EODEM libro:

Gratia filius, qui ex Maria est homo: natura verò DEVS verbum. Quod verò est gratia, non natura est: & quod est natura, non gratia. non duo filij. Sufficiat corpori, quod ex nobis est, secundùm gratiam filiatio, gloria, immortalitas, quòd templum dei verbi factum est. Non supra naturam eleuetur, & DEVS verbum pro debita à nobis gratiarum actione non iniurietur. Et quæ est iniuria? Componere ipsum cum corpore, & putare eum ad perfectã filiationé corporis indigere. Neque ipse DEVS verbum vult seipsum filium Dauid esse, sed Dominus: corpus verò vocari filium Dauid, non solùm non inuidit, sed etiàm propter hoc peruenit.

CYRILLI:

Ergò, quoniam quod est gratia, non natura, & quod est natura, non gratia: non sunt filij duo secundùm tuam rationem, qui gratia quidem, & non natura filius est, non est verè filius. Superest autem, vt staret veræ filiationis gloria in eo, qui est natura & non gratia, id est, in Deo verbo, qui est ex DEO patre. Expulsus est igitur, sicut dixi, esse & dici filius DEI CHRISTVS IESVS, per quem & saluificati sumus, mortem eius adnunciantes, & confitentes resurrectionem. Verbum enim fidei quod prædicamus, ad istam nos confessionem producit. Ergò in hominem fides est, & non in eum, qui & natura & verè DEI filius est. Si enim verus est, qui dicit gratia filiationem sortitum esse ipsum multitudini filiorum connumerabitur, id est, nobis, quibus superna gratia filiationem donat, ad quam vocati sumus per IESVM CHRISTVM, qui ex semine Dauid est secundùm carnem. Et certum te faciat, dicens diuinus Euangelista: Qui verò acceperunt eum, dedit eis potestatem filios DEI fieri, credentibus in nomine eius. Deindè quomodò qui ab altero datam dignitatem filiationis sortitus est, & nobis ipsis donare non suam magis, sed acquisitam ei extrinsecùs gratiam? Roma. Iohan.

ET POST PAVCA:

Dedit seipsum in exinanitionem filius, & cùm in omnibus esset perfectus, voluit pati humilitatem, & secundùm carnem ex muliere sustinere natiuitatem, & appellatus est filius Abrahæ & Dauid. Non miratus es tam bonum dispensationis artificium, magis verò reprehendis mysterium: iniuriam esse dicens incarnationem vnigeniti, increpas concilium DEI & patris: inclamas verò etiàm ipsum filium, qui pati voluit propter te exinanitionem. Cum igitur audieris dicentem ad cælestem patrem & DEVM, Sacrificium & oblationem noluisti, holocausta & pro delicto non postulâsti, corpus autem perfeciisti mihi: tum dixi, Eccè venio: in capite libri scriptum est de me, vt faciam voluntatem tuam DEVS, voluï: non recta cogitare forsitan filium de sua gloria dices. Elegit enim corporis perfectionem, & non alij magis factam, sed sibi secundùm verba ipsius. Corpus enim perfeciisti, dicit: licèt audieris Paulum dicentem de DEO verbo: Ergò quia filij participes sunt sanguinis & carnis, & ipse similiter particeps factus est eorundem. Et sic sapiens Iohannes scribit, Et verbum caro factum est, & habitauit in nobis. surge cõtra eos clamans, Non pro debita gratiarum actione à nobis iniurietur. Deus verbum non factus est caro, Deus verbum non particeps fuit verè sanguinis & carnis: similiter nobis non natus est secundùm carnem ex muliere: non appellatus est filius Dauid. Hoc enim quod & nominari eum iniurium est, & non secundùm voluntatẽ ipsius, quomodò pati voluisset? Sed nos ô sapiens, glorificare consueuimus DEVM & patrem, quia corpus perfecerit filio: & ipsum verò dicimus filium factũ carnem, id est, hominem, passum quidem esse propter nos exinanitionem, & nostræ paupertatis subisse humilitatem, permansisse verò & sic Deum, & filium verũ Dei & patris. Quomodò igitur non voluit filius nominari Dauid, si humanatus est, & hoc non inuitus? Iohan. 1. Phil. 2.

THEODORI EX SECVNDO libro Cyrilli:

Quid est homo, quòd memor es eius? aut filius hominis, quòd visitas eum? Consideremus igitur, quis homo sit, de quo stupescit & miratur, quòd vnigenitus dignatus est eius memoriam visitationemq; facere. Sed quòd quidem non dictũ est de omni, in superioribus demonstratum est: Quòd autem non de vnoquolibet, & hoc certum est. Vt autem omnia prætermittamus, quod omnibus credibilius est, apostolicum testimoniũ excipiamus. Scribit igitur Apostolus ad Hebræos, narrans de Christo, personamque suam non acceptabilem apud eos confirmans, ità dicit: Testificatus est verò alicubi quidam, dicens: Quid est homo, quòd memor es eius? aut filius hominis, quòd visitas eum? Minorâsti eum paulò minùs ab angelis, gloria & honore coronâsti eum, & constituisti eum supra opera manuum tuarum. Omnia subiecisti sub pedibus eius. Et cùm testimonium dixisset, interpretans ipsum, intulit: Subijciendo autem omnia, nihil dimisit nõ subiectum. Modò autem nondùm videmus omnia ei subiecta. Et quis homo est docens nos, quoniam dubiũ erat à voce posita apud beatum Dauid, intulit: Paulò autem minùs ab angelis minoratum videmus Iesum, propter passionem mortis gloria & honore coronatum. Si igitur ex Euangelijs quidem erudimur, ad Dominum dixisse beatum Dauid omnia quæ sunt psalmi, & cætera, & quòd memor es, & visitas, & minorâsti, & subiecisti, ex Apostolo verò Iesum esse discimus, de quo loquens Dauid dicit, quòd eius memor est, & quòd eum visitauit, sed etiàm quòd omnia subiecit ei, cùm paulominùs ab angelis minorâsset eum, cessate vel vix aliquandò à vestra impudentia, cognoscentes quòd oportet. Videtis enim hominũ sceleratissimi quanta naturarum est differentia, & hic quidem stupefactus est, quia & memor esse hominis dignatur, & visitare eum, cæterorum q; participem facere, quorum eum participem fecit: ille verò è contrario miratur, quòd tantorum particeps esse supra suam naturã meruit: & hic quidem tãquàm beneficium dans mirificatur, & magna præstans, & supra naturam, eius qui consequitur beneficiũ: ille verò tanquàm beneficium cõsequens, & maiora, quàm est, ab eo suscipiens. Hebræos 2. Psalm. 8.

CYRILLI:

Sobrij estote ebrij ex vino eorum, declamet aliquis sic errãtibus. Impone homo tuæ linguæ ostium & seram: cessa cornu in altitudinem extollens, & loquẽs iniquitatem aduersùm Deum. Quousquè insultas patienti Christo? In mente habe, quod scriptum est à diuino Paulo: Sic verò peccantes in fratres, & percutientes eorum infirmam conscientiam, in Christũ peccatis. Et vt aliquid etiàm ex propheticis loquar codicibus, iustificata sunt Sodoma ex te, superâsti paganorum verbositates, quas fecerunt contra Christũ, stultitiam existimantes crucem, Nihil esse ostendisti Iudaicæ superbiæ crimina. Minorare præsumis, & quòd ad te pertinet, detrahis ad infamiam eum, qui supernas sedes cõdecet, & vnà cum Deo & patre eandem sedem habet. Eum enim, qui ex mortuis resurrexit, in sedibus Deitatis sedere dicit sapientissimus Paulus. Dixit enim, quòd talẽ habemus principem sacerdotum, qui sedet in dextera sedis maiestatis in excelsis: qui est super omnem principatum, & potestatem, & dominationem, & nomẽ quod nominatur nõ solùm in hoc seculo, sed & in futuro. Flectitur enim ei omne genu, & omnis lingua cõfitetur, quòd Dominus Iesus Christus in gloriam Dei patris. Et quis est, qui in his est tanquàm Deus? Iterùm idem ipse explanauit, qui eius mysteriorum sacerdos est. Dixit enim: Quòd exinaniuit seipsum, in similitudine hominis factus est, & in habitu inuentus tanquàm homo: & humiliauit seipsum, factus obediens vsque ad mortem, mortem autem crucis. Flectitur igitur omne genu cælestium, & terrestrium, & inferorũ ei, qui crucem sustinuit: quem puris & solis humanitatis mensuris injicies aduersarius, memoriam & visitationem meruisse dicit à Deo verbo, cùm certè oportet scire & sapere, quòd non alter Deus verbum erat præter ipsum filius separatim, & per partem qui ex semine Dauid, sicut dicit homo: sed erat ipse ex Deo patre Deus verbum, factus secundùm nos, homo videlicet, & non alium quendam magis quàm seipsum visitatione & memoria dignans. 1. Petr. 5. Psalm. 140. Psalm. 74. 1. Cor. 8. Ezech. 16. 1. Cor. 1. Hebr. 8. Ephes. 1. Philip. 2. Ibidem.

THEODORI EX EODEM libro:

Cessabunt ne iam ab impudente pugna? desistent verò vana contentione, erubescentes dictorũ euidentiam? Multos enim, dicit, fi- Hebr. 2.

lios in gloriam ducentem. Eccè igitur in ratione filiationis cõnumerans Apostolus appáret adsumptum hominem cæteris, non secundùm quod similiter illis filiationis particeps est, sed secundùm quod similiter gratiã adsumpsit filiationis, deitate sola naturalem filiationem possidente. Certũ enim est illud, quòd filiationis gloria præter cæteros homines ineſt ei præcipuè per vnitatẽ, quæ est ad illum. Vndè & in ipsa voce significante filiũ, similiter etiàm ille compræhenditur. Sed sermocinantur ad nos: Si duo perfecta dicitis omni modo, & duos filios dicemus. Sed eccè & filius dictus est in diuina scriptura per seipsum, diuinitate excepta, cæteris hominibus connumeratus, & nõ iam duos dicimus filios. Vnus verò filius in confessione est iustè, quoniam naturarum diuisio necessariò debet permanere, & personæ vnitio indissipabilis custodiri.

CYRILLI:

Papè insaniam. Ignorauit omnifariam altitudinem mysterij Christi, qui ità frigidis & pueriliibus verbis confisus est. Quòd autem & prolati scripti virtutem minimè intelligit, rectam verò semitam declinat, & transfertur iterùm in sceleratam sibi propositam intentionẽ, statim docemus. Quòd emẽ ante omnia studium ei est, purum nobis hominem velle demonstrare confessorẽ patri, & ab vniuersa creatura tanquàm Deum adorandum, ipse testis ingredietur. His enim, qui secundùm gratiã filij sunt, & humanæ multitudini connumerans eum, verbi Deitatem solam veræ filiationis gloriam habere contendit, penè etiàm increpans eum, qui propter nos exinanitionem pati voluit: vel forsitan etiàm objiciens inhonestam suam dementiam discipulo dicenti, Et verbum caro factum est. Sciendum igitur, quòd licet vnũ alicubi dicat, & non magis dũos filios, eijciens omninò esse Deum & filium eum, qui, sicut ipse dicit, de semine est Dauid: ad solum refert Deum verbum, q ex Deo patre est, veræ filiationis gloriã. Hoc verò nihil aliud est, sicut dixi, quàm non susципere modum humanitatis: omninò autem interimere dispẽsationem, per quam & salui facti sumus, & mortem & peccatum trãsiuimus, & diabolicæ auaritiæ iugum deposuimus.

Iohan. 1.

THEODORI, EX EODEM LIBRO:

Nemo artificio interrogationum decipiatur. Flagitiosum enim est, deponere quidem tantam testium nubẽ, secundùm quod Apostolus dixit, astutis autem interrogationibus deceptos, aduersariorũ parti coniungi. Quę verò sunt, quæ cum arte interrogant? Hominis genitrix Maria, an Dei genitrix? Et, Qui crucifix⁹ est, vtrùm Deus, an homo? Sed istorum quidẽ certa est absolutio & ex his, quæ prædiximus in responsis, quæ ad interrogationes fuerunt: tamen verò dicatur & iam nunc, quæ compendiosè respondere oportet, vt nulla eis occasio astutiæ relinquatur. Cùm igitur interrogant, Hominis genitrix, an Dei genitrix est Maria? dicatur à nobis, vtraque: vnum quidem natura rei, alterum verò relatione. Hominis enim genitrix est naturaliter, quoniã homo erat in vtero Mariæ, qui & indè processit: Dei autẽ genitrix, quoniam Deus erat in homine nato, non in eo circunscriptus secundùm naturam, sed ꝙ in eo est secundùm affectum volũtatis. Itaq; vtraque quidem dici iustum est, non autem secundùm similem rationem. Nec enim sicut homo in vtero, vt esset, susцepit initium, sic & Deus verbum. erat enim ante omnem creaturam. Itaque & vtraque dici iustum est, & vtrũque eorum secundùm propriam rationem. Idem autem respõdendum &, si interrogant, Deus crucifixus est, an homo? ꝙ vtraq; quidem, non autem secundùm similem ratiõem. Nam hic quidem crucifixus est, vtpotè & passionem susцipiens, & ligno adfixus, & ab Iudæis detentus: ille autem, quòd erat cum ipso secundùm prædictam causam.

Hebr. 12. d

CYRILLI:

Insuper autem his infert statìm procedẽs, quòd crucifixus homo erat habens DEVM inhabitantem.

ITERVM CYRILLI:

Quid dicis, ô fortis? Dei genitrix erat sancta virgo, quòd nato ex ipsa Deus inerat, habitans secundùm solum affectum voluntatis? Istam esse adfirmas vnitatem? Ergò cùm etiàm in nobisipsis mansionem faciat Deus existens verbum, (inhabitat enim animabus sanctorum per sanctum spiritum) consitearis ne secundùm similem modum etiàm nosipsos ad ipsum habere vnitatem? Vbi igitur miraculum mysterij Christi adspiciat aliqs? Nam quandoquidem creditur secũdùm nos homo fieri DEVS verbum, mirabile est verè mysteriũ, & miretur vtiquè aliquis hoc meritò & vehementer. Si autem in homine habitare dicatur secundùm affectum voluntatis, aliam habet rationem res dispensationis. Meruimus enim, sicut dixit, eiusmodi gratiam, qui fide quæ in ipsum est splenduimus, qui vtiquè dicat, quòd non Non enim aliquis vtiquè dicat, quòd non voluntariè ineſt nobis. magis verò voluntariè siue secundùm voluntatem insitam ei ad nos affectum fecerat. Sed nec à carne sanctæ virginis initium essentiæ habuisse dicimus Deum verbum, qui consubstantialis est patri. Erat enim semper vnà cum eo subsistens, magis autem scimus secundùm nos, factum esse hominem. Itaque iustè Dei genitrix dicatur à nobis sancta virgo, quàm hominis genitrix, cùm certè secundùm carnem CHRIstum peperisset.

Iacob. 3.

ET POST ALIA:

Cùm enim ad explanationem hoc propositum est, quod est, Cùm introducat primogenitum

Psalm. 96. genitum in orbem terrarum, dicit, Et adorẽt eum vniuersi angeli Dei, scribit iterùm sic:

THEODORI:

Quis est igitur, qui in orbem terrarum introducitur, & dominationẽ eius incipit, de qua ei & adorari ab angelis acquiritur? Nec enim insaniens aliquis dicat, Deum verbum esse introductũ, qui omnia non extantia fecit, ineffabili eius virtute donãs eis vt essent.

CYRILLI:

Insaniã igitur esse dicis, velle sapere rectè, & in mente habere veram, & rectam, & inadulteratam fidem? cùm certè plenos sermones insaniæ, dicat aliqs esse, & valdè meritò eos, qui vnigenitum Dei verbum abnegant introductum esse à Deo & patre in orbem terrarum, cùm factus est homo. Qui enim secũdùm naturam & differentiam alijs omnibus superior est, quoniam est creator eorum, & tantùm eis substantialiter superior & superpositus est, quãtùm est minor factura factore, ingressus est in orbem terrarum, quandò appellatus est pars eius, secundùm quod homo apparuit.

ET POST PAVCA:

Miror verò aduersarium scripsisse, quòd nunquàm coniunctionem ad Deum verbũ meruisset & Iesus, nisi priùs immaculatus esset effectus per vnctionem. Nam quidem primùm disiungit manifestè & discernit, apertè duos dicens filios. Deindè dicat, quãdò, sicut ait immaculatus effectus est, & ad Deum verbum coniunctionem meruit, vtrùm ex ipso vtero, aut cùm tricesimo anno esset. Peruenit quidem ad Iordanem, quæsiuit verò etiàm Iohannis baptismũ. Si quidem ex vtero sanctus esset, quomodò dicit sanctum efici eum, & non magis esse? Quod enim dicitur fieri, omninò necesse est intelligere, quòd non erat quod factum est. Sin autem erat sanctus semper, & hoc non in tempore factus est, quomodò dicit Spiritum super eum descendisse, & coniunctione dignum ipsum demonstrasse, & addidisse ei quod deerat? Et hoc enim in alijs suis posuit libris. Quid enim erat, quod omninò ad sanctificationẽ deerat ei ex ipso vtero, magis verò & ante secundùm carnem natiuitatem sancto & immaculato, & sanctificanti creaturam?

Matth. 3.

Cùm igitur dicat, quòd non vtiquè meruisset Iesus coniunctionem ad Deum verbum, nisi priùs immaculatus effectus esset, plurimas simul accusatiões aduersùs sua scribit vaniloquia. Nam primùm quidem indecenter dicit, meruisse: deindè disiungit in alterum separatìm filiũ, qui ex semine est Dauid, quem ipsum solum separatìm Iesum nominare impudenter contendit: Ad hæc, immaculatum effici eum dicere, tanquàm hoc aliquandò nõ habentem, plurimam hoc habet & blasphemiam. Vnitus enim Deus verbum ex ipso vtero carni suæ, vnus erat, & sic & immaculatus filius, sanctus sanctorum, & de sua plenitudine spiritum dans non solùm hominibus, sed etiàm sursùm & in cælo rationabilibus virtutibus.

ET POST PAVCA, Theodori:

Multifariè multisq; modis olim Deus locutus patrib⁹ in prophetis, in nouissimis diebus his locutus est nobis in filio. Per filium enim locutus est nobis: certũ est verò, quòd de assumpto homine. Cui enim dixit aliquãdò angelorum, Filius meus es tu, ego hodiè genui te? Nullum, dicit, participẽ fecit dignitatis filij. Hoc emẽ quod dixit, Genui te, quasi per hoc participationem filiationis dedit: omninò verò apertè nullam habens ad Deũ verbum communionem, appáret hoc quod dictum est.

Hebr. 1.

Psalm. 2.

CYRILLI.

Certè & in allocutionibus, quas fecit ad baptizãdos, iterùm dixit idem Theodorus: Hoc verò nõ ex nobisipsis inuenimus testimonium, sed ex diuina edocti sumus scriptura, quoniã & beatus Paulus ità dicit: Ex quibus Christus secũdùm carnem, qui est super omnia Deus. non quòd ex Iudæis & secundùm carnem est, qui super omnia Deus est: sed hoc quidem ad significãdam humanam naturam dixit, quã ab Israelitico genere esse sciebat: illud autem ad ostendendam diuinã naturam, quam supra omnia & omnibus dominantem sciebat. O surdi audite, & cæci videte, acclamauit aliquis sanctorum eis, qui fuerunt ex sanguine Israël. Ego autem arbitror & valdè meritò hoc aptum esse non habentibus, vel non volentibus rectè intelligere Christi mysterium. Nam obcæcauit quidẽ Deus seculi istius intelligẽtias infidelium, & lumen diuinum & intelligibile in mẽte & in corde non habentes meritò errauerunt. Si verò quidam sunt illuminati, magis verò etiàm Doctoribus connumerati, qui similibus morbis nescio quomodò detenti sunt, quid aliud eis aliquis acclamet, quàm hoc, quod à Rom. 9.

Esa. 42.

2. Cor. 4.

Deo dictum est per vnũ sanctorum prophetarũ, Quòd laqueus facti estis speculę in visitatione, & sicut retia extensa in statumine, quam qui venantur, confixerunt? Qui enim quàmplurimã vtilitatẽ subiectis magis facere debẽt, isti fuerũt & laqueus, & rete, & scandali occasio, & petaurũ inferni. Et ista dico miratus valdè, & videre nõ potes, ad qd respicit intentio aduersarij. Nam confessus est quidẽ euidẽter, ꝙ per filium locutus est nobis Deus & pater: esse verò istũ dicit adsumptum hominẽ, nullã habente Deo verbo ad hoc dictum cõmunionem. quomodò igitur non omnibus manifesta est aduersùs B. Paulũ calumnia, magis verò ipsius veritatis accusatio? nec emẽ sic intellexit spiritũ sanctũ habẽs apostolus. Iterùm verò deriuat dogmatũ rectitudinem ad suam placentiam aduersarius.

Osee 5.

EX LIBELLIS PORRECTIS à presbyteris & diaconis, qui transmissi sunt ab episcopis, & clericis, & monachis, & cæteris

ris magnæ Armeniæ,& Persidis, & alijs gentibus Proclo sanctissimo episcopo Constantinopolitanæ ciuitatis.

Fuit aliquis pestifer homo, magis autem fera, hominis habens formam diabolicam, mentito nomine Theodorus,qui schema & nomen episcopi habuit,in angulo& ignobili loco orbis terrarum latitans, in Mopsuesteno secundæ Ciliciæ vili oppido,vere quidem & principaliter à Paulo Samosateno descendens,licet Photino & cæteris hæresiarchis in libro de Incarnatione Domini nostri Iesu Christi,in toto suo proposito ipsis verbis inueniatur vsus,& si quid peius. Iste per machinationem & audaciam &errorem diaboli volebat omnes homines acuta sua sicut colubri lingua, & veneno, quod sub lingua aspidis est,deperire. Et interim quidem retinebatur suo latibulo,timens potestatem eorum, qui à magno Deo & saluatore nostro Iesu Christo acceperunt calcare supra colubros, & scorpios, & omnes vires inimici:dico autē sanctos apostolos, & qui consequenter ab his susceperunt,martyres,& confessores,& episcopos,& cæteros sanctos. Inuento autem,nescio quomodò,tempore, cœpit repere & extra fines suos,fiduciam gerens & in parœcia ad eum non pertinente, tāquàm eruditus sermocinator, & in Antiochia Syriæ in ecclesia alloquens,sic dixit: Homo Iesus. Quid est enim homo, quòd memor es eius?Apostolus autem, de Iesu dictum fuisse hoc,dixit.Eum enim,qui paulominùs ab angelis minoratus est, videmus, inquit,Iesum. Quid ergò?Homo Iesus similiter omnibus hominibus,nullam habens differentiam ad homines eiusdem generis,præter ea quæ gratia ei dedit:gratia autē data,naturam nō immutat:sed post mortis destructionem donauit ei Deus nomen supra omne nomen. Qui donauit, Deus est:cui donauit, homo Iesus Christus primitiæ resurgentiū. est enim primogenitus ex mortuis.Ascendit ergò, & ad dexteram patris sedet,& est supra omnia. O gratia,quæ super omnia data est Iesu.O gratia,quæ superauit omnium naturam.Qui est eiusdem mihi naturæ, super cælum demonstratus est, in dextera patris sedet, & dico ad eum: Non vna natura mea & tua?& tu quidē in cęlo,ego autem in passionibus: & tu quidem supra omnem principatum & potestatem,ego autem in cœno. Sed audiam ad ea, quòd benè complacuit in me,patrinū. Quid dicit figmentum ei qui se finxit,quarè sic me fecisti?Nihil habeo ad hoc quod dicam: sed mei fratres,qui eiusdē mihi matris filij sunt, dicunt mihi,Nè disiungas hominem & Deū, sed vnum eundemq; dic hominem.Dico cōnaturalē mihi,dico Deum.Si dixero connaturalem Deo,dico,Quomodò homo & Deus vnum? Nunquid vna natura hominis & Dei,Domini & serui,factoris & facturæ?Homo homini consubstantialis, Deus aūt Deo cōsubstantialis.quomodò ergò Deus & homo vnus per vnitatem esse possunt? saluās, & qui saluatur?qui ante secula, & qui ex Maria apparuit?Sed vehemēter doleo,quia mei fratres hæc mihi dicunt,vt loquar in Ecclesia,q̄ non est possibile dicere benè sapientes.Hæc ab impio Theodoro dicta posuerunt, & inferunt sic: Non qualemcunq; autem tumultum ex impijssimis suis verbis Ecclesię mouens,cognitus est huc atq;illuc à rectitudine dogmatū declinans.Nec enim recta via eius, qui peruersus est.Vndè multi clericorū fiduciam habuerunt eum conuincentes:& miserum autem Nestoriū moueri,& tędiosè quæ ab eo dicta sunt,susceptisse: & alia multa perturbatio à populo facta est ex dissonantibus Christianorum ecclesiæ verbis eius,sicut cōtinet Epistola Iohannis Antiochiæ ad Nestorium.Multo autem tempore scilicet perseuerans Theodorus, persuasit multis & Nestorio,quòd Christus filius Dei viui,qui de sancta virgine Maria natus est, nō est qui ex patre natus Deus verbum,consubstantialis genitori,sed homo,pro quantitate suæ voluntatis ex Deo verbo cooperationem suscipiens,& non priùs meritus cōiunctionem Dei verbi,antequàm immaculatus fieret, vt particeps fiat immaculatiōis, solius nominis filiationis & dominationis.Quomodò enim, inquit,homo & Deus per vnitatem esse potest,qui saluat & qui saluatur? q̄ ante secula, & qui ex Maria apparuit? Dominus & seruus factor & factura? Ità & talia ipse Christi impugnator Theodorus ausus est dicere, & in suis conscriptis inseri fecit,fingens quasi cōtradicere Arrio,& Eunomio,& Apollinario, & non penitùs Deo verbo de substantia Dei patris genito dans,aut secundùm carnem de sancta virgine Maria natiuitatem, aut aliquid de incarnatiōe & humanatione: sed Iesu Christo, qui & vnct⁹ est, & participatur honorem,cuius particeps est propter ex deo verbo & vero & consubstantiali filio præparationem sibi factam, vt conuersetur benè: Persuaso autē impio Nestorio vnà cum alijs gaudebat iam diabolus, q̄ p filiū suū Theodorū persuasit multis & Nestorio errori seruire. Non est autem contentus quorundam in locis Syriæ perditione,sed volebat multò ampliùs terram compræhendere. Contigit autem istam ecclesiam viduam fieri,& nescimus ex quibus peccatis,aut quomodò obtinuit Episcopatum Nestorius quorundā circunuentione,non habētium nec ex Deo accipientium gratiam:& potestate abutens,exultabat sua impietate superare authoré suū Theodorum.Miseratus autē Deus ecclesias, suscitauit multa contra eum,in quibus & humiles constituti,nihil prætermisimus vsq; ad mortem pro veritate certantes,sicut & in nostris contra Theodorum & scripta eius libellis ad Alexandrinum religiosiss. episcopum Cyrillum diximus, & in his quæ ad vestram dicimus beatitudinē: & petimus, postquàm isti perlecti fuerint, & illos perlegere, quatenùs fiat vnitas vestra contra Theodorum, & sacrilega capitula & dogmata eius, & eorum, qui similia sapiunt vel docent: & sicut Domino placuit cōdemnari manifestè & nominatim in Epheso ab vniuersali synodo sacrilegum Nestorium,sic per vos etiàm anteà condemnatum sinè nomine, sacrilegiorem in varia impietate Theodorum,nominatim condemnari, & eos qui secundùm impijssimam eius expositionem hactenùs in Syria & Cilicia sapiunt & docent.

Porrecta sunt autem & impia capitula ex Theodori codicibus sanctæ memoriæ Proclo ab Armenijs,quorum multa in antelatis continentur. Ad tales igitur libellos Armeniorum rescribēs sanctæ memoriæ Proclus, inter alia dogmata,de Theodoro & eius impietate dicit:

Nestorius & Theodorus depraua.

PROCLI SANCTÆ MEMORIÆ à Tomo ad Armenios scripto.

Tom. Proclus loquitur in persona Cyrilli.

FVgiamus turbulentos & cœnosos fallaciæ riuos,sectas Deum impugnantes:dico Arrij furorem, diuidentem indiuiduam Trinitatem, Eunomij audaciam circumcludentem scientia incompræhensibilem naturam,Macedonij rabiem separantem à Deitate inseparabiliter procedentem spiritum, & nouam istam & recentem blasphemiam,quę Iudæorum multò ampliùs blasphemiam superat.Nam illi quidem eum,qui est filius,denegant,fraudātes ramo radicem. Isti verò ei, qui est,alterum introducunt,*detrahentes synceram naturam, vtpotè multa generantem.Dicamus ergò cum Paulo: Christus est pax nostra,qui fecit vtraque vnū. Nam Iudęum & paganum per baptisma in vnum nouum creauit hominē, virtutem vniens cōuersatione dissentia. Terreantur condemnatione nouæ impietatis inuentores: siquidem ea quæ diuiuit,in consonantiam vnita sunt:qui autem in dualitatem,quantùm ad ipsos, diuisus est.

* alia versio sic habet,itemerabilē substātiam tanq̄ in fœta multiplicem diffamare contendunt.

IDEM SANCTVS PROCLVS IN eodem Tomo ad Armenios scripto, aduersùs eundem impium Theodorum.

ISTA autem ad vestrā direximus charitatē,ex vestris inuitati libellis, quos ad nos transmisistis,dicentes quosdam pestiferos & monstriloquos homines inuasisse prouincias vestram,volentes per malitiosa conscripta & obiectiones falsæ scientiæ, peruertere simplicem & sinè machinatione orthodoxæ fidei pulchritudinem.Sed quæ sunt beati Pauli, iterùm dico vobis: Videte nè q̄s sit, qui vos decipiat per philosophiam & nouā fallaciam, secundùm traditionem vani conditij hominum,& non secundùm Christum. Fundamētum enim aliud ponere nemo potest præter positum,qui est IESVS CHRISTVS.

SANCTI CYRILLI *AD CLERICOS ET LAMponem presbyterum.*

VM apud Eliam commorarer,vir aliquis ex his,qui nobiliter militant in palatio, epistolam multorum versuum & grandem obtulit mihi signatam, quam se dicebat accepisse ab Antiochenis orthodoxis. Subscriptiones autem erant in ea plurimorum clericorum, & monachorum,& laicorum. Accusabant autem Orientales Episcopos,quasi tacentes quidē Nestorij nomen, & dissimulantes eum auersari, transilientes autem ad Theodori codices de Incarnatione factos,in quibus multò peiores Nestorij blasphemijs positæ sunt. Pater enim fuit Nestorij psidiæ, & illius mala locutus,impius in his factus est,in quibus modò est.Et scripsi quidem reuerendissimo episcopo Antiocheno, vt Theodori impia dogmata in Ecclesia nemo loquatur: accedens autem ad Alexādriam reuerendissimus diaconus & archimandrita maximus plurima inclamauit in Orientales, dicens orthodoxos nullum ibi locum habere, nec fidutiā loquendi de recta fide.Dixit verò,quòd cōfingunt quidem confiteri symbolum expositum Niceæ à sanctis patribus, malè autem illud interpretantur: & adhortatus est me omem expositionem Nicenæ Synodi interpretari planè,vt non subripiant quidam alia pro alijs exponentes.quod & feci.Habet igitur Tomos, vt offerātur & pijssimis reginis, & Christianissimo & pijssimo domino. Feci enim in membranis scribi Tomū.Cum consilio igitur eius sicut benè habere perspiciatis, opportunè offerte. Oportet enim nos vndiquè pro recta fide certare, & exortā aduersùs Christum impietatem,quantùm possibile est,è medio expellere festinare.

Tom. Proclus commendatur.

EIVSDEM SANCTI CYRILLI

Epistola ad Acacium Episcopum Melitinæ. scripsit verò eandem ad Theodotum Ancyræ,& ad Firmum Cæsareæ Cappadociæ.

NON oportebat latere sanctitatem tuā, aut forsitan & cognouit,q̄ omes Orientales religiosissimi Episcopi in Antiochia conuenerunt,cùm transmisisset eis Tomum dominus meus sanctissimus episcopus Proclus, bonorum plenum intellectuum, & rectorum dogmatum. Erat enim ratio multa & longa de dispēsatione Domini nostri IESV Christi: supposuit verò etiàm capitula quædam, collecta à Theodori codicibus, quæ consonantem Nestorij perfidijs intellectum habent,& adhortatus est eos etiàm illa ana-

anathematizare. Illi verò non passi sunt, & scripserunt ad me, quòd si cõtigerit anathematizari ea quæ sunt Theodori, perueniet omnimodò macula etiàm ad sanctos nostros patres Athanasium dico & Basilium, & Gregorios, & Theophilum, & cæteros. Nam scripserunt & ipsi quædam consonantia eis, quę sunt Theodori. Et erat necessariũ etiàm me ad eos rescribere, quæ & nota faciet tuæ sanctitati religiosissimus episcopus Daniel, qui Alexandriæ inuentus est, & singula eorum, quæ mota sunt, subtiliter cognouit.

EPISTOLA CYRILLI AD Rabbulam Episcopum Edessæ.

Rom.8. AD incomparabilem quandam alacritatem & ad inexpugnabilem confidẽtiam nostras excitat animas sapientissimus Paulus, sic scribens: Quis nos separabit à charitate Christi? Tribulatio? an angustia? an persecutio? an fames? an nuditas? an periculum? an gladius? Nihil enim intolerabile est eis, qui firmiter apud se statuunt certamen fidei certare, cursum perficere, fidem seruare, vt & incorruptionis mereantur coronam. Sicut verò solicitos optimè gubernare, non in serenitate nauigare, sed in tempestate posse nauem seruare, probatissimos declarat: sic etiàm sortitos ecclesijs præsidere nõ omnimodò rerum serenitas claros demonstrat: magis verò solertia in tribulatiõibus, & fortitudo, & patientia, & fortiter resistere instabilibus hæreticorum sermonibus. Semper quidem tua splẽduit sanctitas, præcipuè autẽ modò, facta omnibus Oriẽtalibus columna & fundamentum veritatis, & sicut quendam pestiferum expellens morbum nouę & abominãdæ hæreseos Nestorij blasphemiam. Nam ꝓcedit quidẽ ex altera radice (illius dico, qui de Cilicia erat) ista impietas: arbitratus verò est, quòd tenebit orbem terrarum propter potentiam nescio quomodõ illi datam. Rapuit enim sedem fortissimam, & factus est eibus draconi multa capita habenti: sperauit verò etiàm ipse sanctas Dei Ecclesias deuorare, & omnes appræhendere: & nisi nos sluuãsset Deus omnipotens, prævaluisset vtiquè, quantùm ad potentiam conatuum pertinet eius, sceleratasq; concursiones illorum, qui eum continent.

Hæreticorũ instabiles sermones.

Theodorũ Mopsuestenum dicit.

Apocal.12.

EPISTOLA CYRILLI ad monachos.

CHarissimis & desideratissimis Anastasio, Alexandro, Martiniano, Iohanni, Paregorio presbyteris, & Maximino diacono, & cæteris orthodoxis patrib⁹ monachorum, & eis qui vobiscum solitariam vitam exercent, & in fide Dei confirmati sunt, Cyrillus in Domino gaudere.

Desiderium studiumque, quod circa doctrinam vestra charitas habet etiamnùm, nõ mediocriter collaudaui, dignumq; esse dico omni ratione. Nam diuinas desiderare doctrinas, sacrorumq; dogmatum solere descendere rectitudinem, quomodò non aliquis miretur? Hæc enim res vitæ infinitæ & beatę prouisor est, & studium quod in his est, non sinè mercede existit.

ET POST ALIA:

Quoniam verò scripsit vestra reuerentia, quòd deriuant quidam ad quod non conuenit, vim verborum, quæ in Symbolo sunt, aut non intelligẽtes rectè, aut diligẽtes quorundam cõscripta, in reprobum sensum abducti: ideò scripsistis, ꝙ propter hoc oportet me de his ipsis ad vos facere doctrinam, & planè interpretari expositiõis fidei tenorem, arbitratus sum oportere quæ in mentẽ veniunt meam, breuiter dicere. Sequemur verò vbiquè sanctorum patrum cõfessiones & dogmata, rectè & indeclinabiliter discutiendo, quæ ab eis dicta sunt. Nam iam ꝙdem & sancta Synodus Ephesi collecta Dei voluntate, contra Nestorij perfidiam iustam & subtilem sentẽtiam proferens, & aliorum vaniloquia, quæ post ipsum erunt, aut ante ipsum fuerunt, æqualia sapientes ei, & aut scribere prẽsumpserunt, cum illo condemnauit, similem eis condemnationem imponens. Consequens enim erat, vno semèl propter tam profana vaniloquia inculpato, non cõtra vnum magis peruenire, sed vt sic dicã, contra omnem eorum sectam siue calumniam, quam fecerũt aduersùs pia Ecclesiæ dogmata, duos colentes filios, & diuidentes indiuiduum, & crimen adscribẽtes cælo & terræ, tanquàm homini seruientibus. Adorat enim nobiscum supernorum spirituum sancta multitudo vnum Dominum Iesum Christum. Nè autem tenor apud quosdam Symboli ignoretur, quod in vniuersis sanctis nec ecclesijs & tenet, & prædicatur, sanctorũ patrum dogmata siue expositiones gestis interuĩ ibi confectis, vt scirent legentes, quem debet intelligi ad modum sanctorum patrũ expositio, siue syncerum rectæ fidei symbolum. Arbitror charitatem vestram & legisse librum, quem de his ipsis conscripsimus. Ipsum verò etiàm nunc, sicut dixi, ipsis verbis apponens Symbolum, ad hoc conuertar Deo iuuante, vt singula planè interpretet, quæ in ipso posita sunt. Scripsisse enim scio prædicabilem Petrum, Parati semper ad satisfactionem omni petenti vos rationem de spe, quæ in vobis est.

Rom. 1. Petr. 3.

EX EPISTOLA RABBVLÆ beatæ memoriæ, scripta ad sanctum Cyrillum contra impium Theodorum.

IAm verò quidam enitatem secũdùm substentiam, omnibus modis abdicant. Mortibus enim aliquis sublatens inueterauit Orienti, immedicabilis modo vulneris depascẽs Ecclesiæ corpus, & plurimos quidem latens, apud autem quasi studiosos, & supercilia extollentes

tollentes eruditione, latenter honoratus. Episcopus enim quidam prouinciæ Cilicũ Theodorus, vir verisimilis dicendi, & potẽs persuadere, alia quidem super tribunali ecclesiæ statim dicebat ad populi placentiam, alios autem laqueos perditionis in scriptis ponebat, qui in principijs quorundam eius codicum anathemate circuncludebat inspicientem non manifestare alijs scripta ista. Primùm exposuit, non esse verè DEI genitricem sanctam virginem, tanquàm DEO verbo non suscipiente secundùm nos natiuitatem. Hoc vsque adhuc latens, nè tempore ampliore confirmatum fortius putaretur, secundùm iudiciũ Dei oblitus Nestorius nouæ incisionis author publicauit. Sequitur autẽ hoc & quod est de humanatione: nec enim dicunt secũdùm substantiam, vel secundùm subsistẽtiam vnitum esse deo verbo hominem: sed bona volũtate quadã, tanquàm diuina natura non suscipiente alterum modum vnitatis propter non circũscriptibile. Iste & dominum nostrum Iesum Christum dixit non oportere adorare sicut Dominum, sed relatione DEI honorari, sicut imaginem quandam: magis autem manifestiùs secundùm eos dicere, sicut instar aliquid relatione adsidentis dæmonis. Iste & carnem Domini pronunciauit nihil omnò prodesse, dissipans Domini vocem, quæ est, Caro nihil prodest. Iste & apostolum dicit non cognouisse Christum, quòd Deus erat, sed supra fidem, quę est in homine, ędificatam esse Ecclesiam. De gehenna hìc ratiocinationes eorum non est tutum per literas significare. Isti sunt thesauri impietatis eorum, quibus iamdudùm latenter fruebãtur, & volunt, si possibile est, vsque ad finẽ obumbrare timentes pias aures populi.

Iohan.6.

AB ECCLESIASTICA HISTORIA Hesychij presbyteri Hierosolymorum, de Theodoro.

ITa Photinum multis & alijs apud eos seculis, Theodorus quidã præcipuè imitatus est: malitiosus quidem loquendi, & lingua paratissimus, & ipse tamen instabilis voluntate, qui huc & illuc inclinans ferebatur. Clericatui enim Antiocheno à prima ætate connumeratus, & benè conuersari pollicitus, ad seculares libidines reuersus, iterùm delectabatur. In omnibus autem bonis imitabilis, & beatus vir Ioannes Constantinopolitanus Episcopus, scripsit epistolam, quę vsque adhuc in codicibus legitur, & à peiore ad meliorem pœnitentiam eum transferre prævaluit: & iterùm benè conuersari, itemque in clericatu esse cœpit, & Antiochia relicta in Tharsum transmigrauit, ex qua in Mopsuestiam trãsijt, ordinatus in eam episcopus, nondùm Deo volente, manifestam impietatis illius prædicationem fieri. Prima autem elementa suæ [illegible]rinæ ex Iudaico vaniloquio incipiens, [illegible]cem in Prophe-

Theodorus Mopsuestenus aduersus Cyrillum.

Ioannes Constantinopolitanus.

Theodorus Mopsuestenus.

tiam Psalmorum conscripsit, omnes de domino prædicationes abnegantem. Culpatus verò, & periclitatus, contraria sibi dixit, non ex voluntate, sed compulsus omnium querimonijs, & codicem ipsum delere pollicitus, latenter conseruabat Iudaicæ impietatis viaticum. Igni enim sua commentaria simulans tradere, malitiosè absconde illecebram conabatur. Tempus quidẽ plurimum in exiguo loco praua loquens, qui esset merito, latebat. Quoniam verò loquẽs cõstitutus, vana solitus loqui, Doctoris famam consecutus est, paucis quibusdã apud eum studentibus, qui veneno dictionũ decipiebantur, calicẽ bibentes verbis quidem benè cõpositis coloratum, blasphemis verò intellectib⁹ & veneno plenũ. Senectute iam cana debilitatus, sed minima pietatis scintilla, si qua fortè in eo fuisset, inueterata, libros componere aduersùs Domini Dei apparitionem præsumpsit, quorum multitudinem prætermittẽtes: (nec enim fas est impios reuoluere sermones) vnius in præsenti memoriam faciamus. Christũ enim Iesum, generis nostri Saluatorem & Dominum, quem splendorem paternæ gloriæ & imaginem substãtiæ Paulus vocat, ferre eum omnia dicens verbo suæ virtutis, qui purificationẽ nostrorum fecit peccatorum, & ad dexterã paternæ maiestatis consedit, de quo ad Colossenses scripsit Epistolã, quòd in eo omnia sunt creata, quæ sunt & in cælis, & in terra, visibilia & inuisibilia, quòd per eum & in eũ creata sunt omnia, & ipse est ante omnia: hùc non incarnatum verbum, sicut Euangelicis vocibus edocti sumus, sed hominem ꝑ vitæ prouectionem & passionum perfectionem coniunctum DEO verbo scripsit stultus in omnibus, & hæc in mysticis sermonibus ausus est: & ille quidem talia. Sed & sequaces eius extollebantur, de quibus dicere cõuenit, dicentes se sapiẽtes, stulti facti sunt: mutauerunt enim verè & isti gloriam incorruptibilis Dei in similitudinem corruptibilis hominis, Christum non sicut Deum incarnatum glorificãtes, sed sicut vnum similem nobis hominem iniuriantes. Nos verò ad cætera orationis procedimus. Non enim multum tempus superuiuens Theodorus, prędictis contra mysterium blasphemijs, & nouæ Hierusalem iniuriam addidit, minorare & eam tanquàm patriam incarnationis mysterij properans.

Coloss.1.

Rom. 1.

LEX DIVINAE RECORDATIonis Theodosij & Valentiniani.

DEbitã à nobis venerationem pijssimę doctrinæ reddẽtes, eos, qui ausi sunt cõtra deum impiè cõscribere, debitæ cõdemnatiõi subijcere, & nominib⁹ dignis vocari oportere existimauimus. Iustũ igitur circundare eos cõfusione suorum peccatorũ, & in tali vocabulo permanere in æternum, quatenùs nec viui liberentur, vt post mortẽ

Universidad de Bibliotecas

Diodor⁹, & Theodorus, & Nestorius impij mulctatur cum fuit.

permanent cõtempti & condẽnati. Iterùm igitur doctrina Diodori, & Theodori, & Nestorij sapiorũ & pestiferorũ visa est nobis abominãda esse: similiter aũt & omnes, qui sequuntur eorum errorem, & consentiunt eorum impietati, iustum & ipsos eandem nominationem mereri, & confusionem induì: nè, dum nominantur Christiani, ex ipso inueniantur decorati vocabulo, longè constituti à Christianorum proposito, & alienati à recta & immaculata fide. Quapropter per hanc nostram legem sancimus eos, qui in omni terra vbiquè inueniuntur impijssimo & instabili Nestorij & Theodori proposito consentientes, Simonianos à præsenti nominari. Oportet enim eos, qui anteà in diuina doctrina creuerunt, posteà verò ad illorum impietatẽ inclinatos, & illorum imitatos errorem, eadem nominatione Simonianos probari, ad similitudinẽm Arrij per sanctionem diuinę recordationis mirabilis & prædicabilis Constantini, qui constituit Porphyrianos nominari Arrianos: qui propter similitudinem impietatis, nominationem Porphyrij imposuit ei, qui ausus est & existimauit veram fidem humanorum potentia verborum circunscribere, & codices pestilentes & ineruditos ad memoriam relinquere posterorum. Nemo igitur audeat sacrilegos codices ab eis expositos, & maximè à Theodoro & Nestorio, & contrarios veræ doctrinæ & expositioni venerabilium episcoporum, qui Ephesi collecti sunt, legere, aut possidere, aut scribere. Oportere enim eos codices cum omni diligentia requiri, & inuentos publicè coram omnibus comburi. Per hoc enim radix impietatis amputabitur, nè in posterum erroris semina generentur ad errorem simplicium, qui facilè ad illius laqueos collabantur. Neq; decæterò inueniatur prædictorum hominum memoria, vel alia appellatio præter Simonis: sed neq; in loco, vel in domo, vel in vico, aut agro, aut in ciuitate, vel in eius suburbanis conuenticulum eorum fiat, nec in manifesto, nec in occulto. Tales enim iubemus omni priuari conuenticulo viuentes. & hoc certum omnibus sit, quòd si quis præterierit presentem nostram sanctionem, & Theodoro & Nestorio adsenserit, illorũ socios imitans, eius per gladij vltionẽ omnis substantia fisco addicetur. Tua igitur illustris eminentia præsentem à nobis expositam legem manifestam faciat per omnem terram habitantibus, & proponi per singulas ciuitates dignetur, quatenùs per huius legis recitationem cognoscant omnes, qui in quacunque prouincia sunt, quæ super his à nobis dispositа sunt. Eandem autem legem nostram Græcis & Latinis scripsimus verbis ad recitantium felicitatem.

Libri hæreticorum vetantur.

Libri hæreticorũ comburendi.

Pœna trãsgressorum.

LEX THEODOSII ET VALENtiniani, piæ recordationis Imperatorum, aduersùs Nestorium & Theodorum, & eos qui similia eis sapiunt.

IAm priùs quidem Nestorius, qui Constãtinopolitanæ ciuitatis fuit episcopus, noua & monstrosa dogmata pertentans introducere synceræ & orthodoxæ fidei Christianorum, electus est à sancta synodo, quæ per sanctionem Imperialem ex omni orbe terrarum Ephesi congregata est: quæ eadem sancta Synodus simul etiàm confirmauit expositam à Nicenis trecẽtis decem & octo episcopis orthodoxam fidem. Et nos corroborantes ea, quæ piè decreta sunt ab eodem sancto Concilio Ephesi congregato, generalem constitutionẽ protulimus, condemnantem eundem Nestorium, eosq; qui similia illi sapiunt, vt non mereantur nominationem Christianorum, sed magis vocentur Simoniani, quoniam Simonis blasphemiam dilexerunt: & statuimus certas aduersùs eos pœnas, quæ præsenti constitutione continentur. Sed nec habeat aliquis, aut legat, aut scribat, aut proferat Nestorium, seu illius libros, vel codices omninò nocibiles, vel ipsius Nestorij, vel alterius, & maximè Nestorij aduersùs solos Christianos conscripta, aut Diodori, & Theodori, & Theodoreti conscripta: sed vnusquisque habens tales codices, illos publicè proferat, & in conspectu omnium igni tradat, & nemo eos, qui talem sectam colunt, vel illorũ doctores, aut in ciuitate, aut in agro, aut in suburbano suscipiat, aut vnà cum eis conueniat. Quòd si quicunq; tale aliquid perpetrauerit, publicatus perpetuò tradetur exilio: qui autem habet codices, continentes abdicatam fidem Nestorij & Theodori, vel illorum interpretationes, & allocutiones, & traditiones, eisdem subijcientur supplicijs, licèt » lumen aliorum videantur, quæ ab illis composita sunt.

Interdicit libros hæreticorũ.

Et sancti verò Theophilus Alexandrinus, & Gregorius Nyssenus, susceptis querimonijs aduersùs Theodorum adhuc viuentem, & aduersùs impia eius conscripta, scripserunt aduersùs eum epistolas, quarum pars est.

Prouidentia fœminæ.

SANCTAE MEMORIAE THEophili ad Porphyrium Antiochiæ episcopum:

QVòd enim non patieris illos, qui occasione aduentionis Saluatoris nostri Iesu Christi, præsumunt renouare Samosateni Pauli dementiam, manifestum est, quoniam & qui in Nicea conuenerunt patres nostri, & istam sectam cum Arrianorum prauitate anathematizauerunt, qui nec baptisma sequacium Pauli comprobauerunt, sicut scriptæ ab eis definitiones continent. Et ipse hic beatæ memoriæ episcopus Athanasius vltimam prædicti Pauli Samosateni impietatem condemnauit in Tomo, quem dictauit. Et

Prouidentia Theophili Alexandrini.

ET POST PAVCA:

QVoniam autem accusant quosdam, tanquàm scribentes ea, quæ pertinẽt ad renouationẽ sceleratæ sectæ Pauli Samosateni à patribus condemnati, & propter hanc occasionem commouendam porrexisse tuæ reuerentiæ adfirmant, cuius exemplum literis ad me directis à tua reuerentia suppositi, inspiciens tua bonitas vnà cum conuenientibus religiosissimis episcopis ea quæ ab ipsis ostenduntur, (dicunt enim probationes habere se) si inuenerit scripta contraria Apostolicis dogmatibus, dignetur Apostolicum amplecti zelum aduersùs talia innouantes. Iustum enim est, ea quæ impiè scripta sunt, piè amputari, & nusquàm inemendabiles permanere eos, qui qualiacunq; incautè per inscientiam & vanam gloriã scribere præsumpserunt. Porrecta autem sunt & ipsi sanctæ memoriæ Theophilo impia capitula ex Codicibus Theodori.

Gregorij Nysseni ad Theophilum.

SANCTI GREGORII AD Theophilum:

QVi Apollinarij dogmata defendunt, per querimoniam, quam aduersùs nos faciunt, sua confirmare conantur, carnale verbum, & Dominum seculorum, hominis filium, & mortalem filij Dei tatem constituentes. Proferunt enim, quòd aliqui quasi Catholicæ ecclesiæ existentes, duos colunt filios in dogmate: Vnum quidem secundùm naturam, alterum autem secundùm adoptionem posteà acquisitam, nescio à quo talia audientes, & ad quã personam contendentes, nondùm enim noui eum, qui hæc subloquitur. Veruntamen quoniam hanc proponentes aduersùs nos causam, per hoc quòd videntur huic flagitioso negocio repugnare, suas opiniones corroborant, bonum est tuam in Christo perfectionem, secundùm quod in mente tibi inijciat sanctus Spiritus, excindere occasiones eorum, qui quærunt aduersùs nos occasiones, & persuadere eis, qui ista caluniialiter adscribunt Dei ecclesiæ, quòd est dogma tale in Christianis nullum, neque prædicatur.

EX HIS QVAE THEODORItus defendens Theodorum, contra Cyrillũ scripsit, per quæ testimonium præbet idem Theodoritus, quòd Theodori sunt istę impietates, contra quas sanctæ memoriæ Cyrillus scripsit.

Theodoriti defensio Theodori contra Cyrillum.

POsteà interpretationem accusat octaui psalmi, & inculcat hæc verba diuini Theodori: Cõsideremus igitur, quis est homo, de quo stupescit & miratur, quòd vnigenitus dignatus est eius memoriam & visitationem facere. Sed quòd quidem non dictum est de omni homine, in superioribus demonstratum est: quòd autem nec de vnoquolibet, & hoc dictum est.

ET POST PAVCA, EIVSDEM Theodori posuit memoratus Theodoritus sic habentia:

CEssate vel nunc vix aliquandò à vestra impudentia, agnoscentes quod oportet. Videte enim omnium hominum sceleratissimi, quanta naturarum est differentia, quòd iste quidem stupescit, quia & memoriam facere hominis dignatur, & visitare eũ, & cæterorũ participem facere, quorum participem iam fecit ipsum. Ille autem è contrario miratur, quòd tantorũ particeps fieri super suã naturã meruit. Et ille quidem, vtpotè beneficium dans, mirificatur, magna præstans, & super naturam beneficium accipientis: ille autem, vtpotè beneficium accipiens, & maiora, quàm est ipse dignus, accipiens. Post hæc Theodoritus intulit ista: Cùm posuisset Cyrillus ex his, quæ diuinus Theodorus contra Apollinarium scripsit, statim iniurias infert, & contumelias, & vituperationes, & dicit: Sobrij estote ebrij ex vino vestro. Et, Clamet aliquis ità errantibus: Impone homo tuæ linguæ ostium & Psal.140.
seram: cessa cornu in altitudinem extollens, Psal.74.
& loquens contra Deum iniquitatẽ. Quousq; insultas contra patientem Christum? In
mente habe scriptum à diuino Paulo: Ità ve- 1.Cor.8.
rò peccantes in fratres, & percutientes corũ ægrotantem cõscientiam, in Christum peccatis. Et vt aliqd ex propheticis loquar codicib⁹, Iustificata est Sodoma à te, superãsti Ezech.16.
paganorum verbositates, quas fecerũt contra Christum, stultitiam existimantes crucẽ: nihil esse ostendisti Iudaicæ superbiæ crimina. Et cùm hæc posuisset verba Cyrilli contra Theodorum dicta Theodoritus, sic intulit: Quid tibi zelum intantùm inflammauit veritatis defensor, vt hãc & talem aduersùs eũ pompam faceres, & paganis simul, & Iudæis, & Sodomitanis ostenderes magis impium, & positas contra impios à diuina scriptura voces adscriberes pietatis propugnatori? Nónne Dominus Christus in sacris Euangelijs in seipsum traxit Dauid diuinationẽ? Nónne pueris clamantibus, Osanna Matt.21.
filio Dauid, ipse dixit Iudæis, Non legistis,
Ab ore infantium & lactentium perfecisti Psal.8.
laudem? Non diuinus Apostolus ex his deductum verbum ei adaptauit & cetera psalmi? Quid igitur nouum dixit Theodorus, quòd tãtis eum blasphemijs lapidãsti, & iubens illi frenare linguam, ipse percurrere istam effrenatam dimisisti? Vide nè quis te calidiorem existimet his aduersùs Theodorum vti iniurijs, quòd & ille Apollinarium, & qui ea, quæ sunt illius, sapiunt, sceleratissimos vocauit. Si hoc non est, quo absono dicto sicut crapulã, quantas huiusmodi aduersùs eum blasphemias effudisti? Quid autem nouum pręter veteres illos doctores dixerit? Illorum enim vnusquisq; humanã naturam & visitatam, & adsumptã, & vnctam

esseà sancto spiritu, & crucifixam, & mortuam esse, & resurrexisse, & in cælos receptã esse, & sedem mereri quæ ad dexteram est, apertè & dilucidè docuerunt. Tu verò cùm 2. Cor. 12. ineffabilia, vt videtur, verba audisses, quæ Paulus audiuit, magis hîc alia quædam & diuiniora, (alias verò nobis introducis prętet Pauli doctrinas) sic Paulum interpretaris, & dicis: Sed erat ipsum ex Deo patre verbum, factus certè secundùm hominẽ, & nõ alium quendam, sed seipsum visitatione & memoria dignans. Quid his verbis magis ridiculum? Cuius enim Deus verbum visitationis indigeret? Atquì cùm in forma Dei Philip. 2. esset, non rapinã arbitratus est, æqualis esse deo, sed semetipsum exinaniuit, formã serui accipiens: & angelicam quidem naturã non Hebr. 2. adsumpsit, semen autem Abraham adsumpsit. Meritò igitur Theodorus dixit eũ, qui accepit, visitare: adsumptum autem, visitatum esse. Ità autem & propheta docens, Dominum quidem eum, qui visitauit, vocat: hominem verò eum, qui visitationem meruit.

EX EPISTOLA THEODORIti ad Hierenatum digamum, testimonium præbentis, quòd sub accusatione erat Theodorus, & dubitabatur de eo.

QVoniam verò inculpatis me, quòd sanctum & beatum reliqui patrem Theodorum in connumeratione Doctorum, necessarium existimaui & de hoc breuiter dicere. primùm etenim amantissimum mihi capur, multos & alios nobiles viros, & nimis claros factos tacuimus. Deindè illud oportet considerare, quòd qui accusatur, indubitabiles testes debet producere, quos neq; accusatorum aliquis inculpare potest. Si autem à persecutoribus accusatos, qui accusatus est, ad testimonium vocet, nec ipse qui iudex est, patiatur suscipere. Nã si laudes patrum cõscribens, istum sanctum prætermisi, iniquum feciſſe confiteor, & circa doctores ingratus fuisse. Si verò accusatus satisfactionem obtuli, & indubitabiles produxi testes, quid sinè causã, qui horum nihil volunt videre, inculpant? Quomodò autem veneror virum, testis est, qui à nobis ꝓ illo codex conscriptus est, in quo aduersùs eum factam inscriptionem dissoluimus, nõ timentes accusatorum potentiam, nec futuras contra nos insidias.

Diodorus archidiaconus & primicerius reuerentissimorũ notariorum, dixit: Quoniam quidam dicunt, quòd sanctæ memoriæ Cyrillus laudauit Theodorum mopsuestenum in quodam suo scripto, in quo dicunt quòd scriptum est, bono Theodoro: & super hęc, quòd & sanctæ memoriæ Gregorius Nazianzenus literis vsus est ad Theodorum Mopsuestenum, laudans eum. Qui autem ità hæc dicũt, & hoc adijciunt, quòd non oportet post mortem hæreticos anathematizari: hoc hîc & ad scientiam venit sancti vestri concilij. Nè quid eorum indiscussum relinquatur, necessarium putauimus & hæc vestræ sanctitati suggerere.

Calumnia Cyrillo & Nazianzeno intẽtata excutitur.

Sancta Synodus dixit: Quoniam protulerunt quidam, quod dictum est, sancto Cyrillo, hoc est, quòd scriptum est, bono Theodoro: recitentur tam quę anteà, quàm quę postea per sequentiam dicta sunt, ad perfectiorem rei scientiam. Et cùm suscepisset Theodulus reuerentissimus diaconus & notarius, recitauit.

EX SECVNDO LIBRO CYRILli Episcopi Alexandriæ, de eo quòd vnus Christus, contra Theodorum.

QVòd tamen voluit impius Nestorius dogmata Theodori sequi, non absolutionem ei accusationum facit: magis verò grandiorem aduersùs eum in damnationem operabitur. Cùm enim liceret ei sanctorum patrum rectis verbis & immaculatis de Deitate sermonibus potiri, proposuisse dinoscitur veritati mendacium. Prætermisit enim quæ illorum sunt: magis verò elegit turpib⁹ adhærere, & tam distortis lætificare sermonibus. Hunc verò, qui talem habet voluntatem & dementiam, in hoc desiluisse inculpet aliquis, arbitror, & valdè meritò. Oportebat enim memoriam habere sanctissimi Pauli, planè scribentis nobis: Estote prudẽtes nummularij. omnia 1. Thess. 5. probate: quod bonum est, tenete: ab omni specie mala abstinete vos. Quod & agere soliti nos, & solidorum probatores imitari festinantes, illa quidem quæ sunt turpia & reproba dogmata, reprobamus, suscipimus verò & valdè libenter omnia, quæ resplendent clara veritatis pulchritudine. Iterùm verò nobis ratio conuertetur ad decentem ei & propositam viam. Scriptum est igitur bono Theodoro aduersùs hæresim Arrianorum & Eunomianorum viginti penè numero vel ampliores libri, necnon etiàm alij, interpretantes Euangelicos & Apostolicos libros: quos quidem labores nollet aliquis increpare, magis autem decreto studiũ honoraret, si ineſſet eis dogmatum rectitudo. Si verò quidam extra destinatum ambulet, & rectam viam veritatis relinquens, per semitam eat distortam, simpliciorumq; corda vulneret, adulteratorum eis injiciens intellectuum semina, tunc requiescere non sinè damno erit eis, qui populis præsident: mercedem verò habebunt & lucrum, si resistãt. Ergò quoniam in his libris, siue memorati viri conscriptis, quæ modò nominauimus, inuẽta sunt quædam vltimæ impietatis plena, quomodò erat consequens velle tacere? Diuidet enim indiuiduum Christum, & pro vno filio dualitatem colit à veritate excidentem, & quasi falsis nominibus colorantem. Nam Deum verbum, qui ex Deo patre est, hominem vocari dicit, nõ tamen & hoc factum

factum esse secundùm veritatem: hominem verò eum, qui ex Maria est, sicut dicit, quem & carnem asturè nobis nominat in multis locis: DEVM quidem dicit & filium DEI, non autem hoc esse secundùm veritatem. Sancta synodus dixit: Ostenderunt ea, quæ recitata sunt, quòd arguens magis Theodorum & impia eius conscripta Cyrillus religiosæ memoriæ, nõ tamen laudem quandam faciens de eo, huiusmodi verbis vsus est. Recitentur & epistolæ Gregorij sanctæ memoriæ, quas quidem dicũt ad Theodorum Mopsuestenum scriptas esse. Et cùm suscepisset idem reuerẽdissimus diaconus & notarius Theodulus, recitauit.

Nonianeni liber ad Theodorũ.

THEODORO GREGORIVS, commendans quosdam adinuicèm litigantes, & significans quòd tam sub sua, quàm illius gubernatione sunt, dicit autem sic:

Quæ à dominis meis charissimis episcopis scripta sunt ad tuam reuerentiam, hæc etiàm à nobis ad te scripta esse existimans, da obsecro manum mulieribus, nec despicias eas tyrannicam violẽtiam patientes sub viri potentia, contra quem interpellauerũt.

ET POST ALIA:

Duos qui in hac re grauentur, cognosco, id est, tuã reuerentiã, & nos, si quod iustum est, despiciat. Sub amborũ enim gubernatione sunt qui iudicantur, & timor est, nè veritas verisimilibus verbis superetur. Quapropter & iudica, & pro nostra infirmitate pugnare festinare.

Iterùm aliam epistolã proferũt, quasi ad Theodorum Mopsuestenum scriptã à prædicto sancto Gregorio. Ex ipsa verò maximè conuincuntur mentientes. Adhortatur enim magis Tyanensem Episcopũ ad martyrum festiuitatem peruenire, quæ in Arianzis, prædio eiusdem sancti Gregorij celebratur in mense, quem ipse Cappadocũ lingua Dathusa nominat. Arianza verò prædium est sub Nazianzo. Nazianzus autẽ videlicet sub Tyanensi ciuitate tunc erat. Habet autem epistola sic: Debes quidẽ nobis vt infirmis remediũ, cùm vnum est à mandatis ægrotantium visitatio. Debes autem etiàm sanctis martyribus annualẽ honorem, quẽ in tuis Arianzis solenniter celebramus die xxij. nostri mensis Dathusę: & nõ pauca Ecclesiasticorũ cõmunis indigent disceptationis. Propter omnia igitur impigrè peruenire digneris. licèt enim nimius sit labor, sed æqualis est merces.

ALIA EPISTOLA AD EVNdem Theodorum scripta, per quam rogat de pauperibus, & ptochoprophis suæ parœciæ, qui peccauerunt. Initium verò Epistolę sic est: Audio te grauiter ferre factas vobis à Monachis & pauperibus iniurias.

ET IN FINE:

Nunc puta omnes quidem ante pedes tuos cadere, & pauperes, & prochotrophos, omnes verò Monachos & virgines pro eis supplicantes de omnibus pro his gratiam, quoniam profligati sunt satis, sicut certum est, ex quibus nos rogauerunt: & ante omẽs da nobis qui pro his precamur. Et si tibi graue esse videtur ab illis esse exhonoratũ, multo peius esse appareat, si te admonentes hæc nos non audiamur.

Vtuntur autem & alia epistola eiusdem S. Gregorij ad eundem Theodorum, habẽte laudes eiusdem Theodori. Ostenditur aũt etiàm ista magis ad Tyanensem episcopum scripta, per quam meminit monasterij adhuc constituti in prædio, quod dicitur Pasa, sub Tyanẽsium posito ciuitate. Habet autem sic:

Item adhuc aliæ.

Deus te donauit ecclesijs ad gloriam nostram, multorumque ad vtilitatem, cùm ità sis subtilis cautusque circa spiritalia, vt etiàm nos facias cautiores, qui plus aliquid habere per ætatẽ putamur: quoniã igitur voluistis participes nos spiritalis habere disceptationis, (dico autem propter iuramentum, quod Georgius Passenus iurãsse appáret) quod placuit nobis, tuæ reuerentię demonstremus, & cætera.

Rursùs alię

Et alia Epistola ad eundem, ex qua maximè ostenditur, quòd ad episcopum Tyanensem omnes sunt scriptæ. Rogat enim eũ dare episcopum Nazianzo, tanquàm primũ prouinciæ. Habet autem sic: Tempus est mihi dicere, quod habet scriptura, Ad quem clamabo, patiens iniquitatem? Quis porriget mihi manum tribulato? in quem grauamen Ecclesię perueniet, malè sic habentis & desolatæ? Obtestor coram DEO & electis angelis, quòd non iusta patitur grex Dei, sinè pastore & sinè visitatione constitutus propter nostrã infirmitatem. Me enim morbus detinet, citiusque abduxit Ecclesiæ. Et nunc omninò vltima expirantem, & ampliùs contribulatum difficultatibus, & si quidem aliud caput haberet prouincia, ad illud clamare oportebat, & testificari: tua verò superposita reuerentia, ad te respicere necesse est. Procura tuam ecclesiã p quemuis modum, nec eam despicias indigna agentem. Vt enim alia prætermittam, qualia nũc adueniẽtes Apollinaris sequaces aliqua qdem commiserunt, aliqua verò interminantur, à dominis meis presbyteris cognosces Eulalio chorepiscopo & Eleusio, quos studiosè ad tuam reuerentiam direximus. Et hæc compescere non est nostræ ætatis & infirmitatis, sed tuæ solertiæ & virtutis: quoniam tibi cum alijs etiàm prævalere DEVS præbuit ad commune patrocinium Ecclesiæ. Sin autem hæc dicens & scribens non audiar, quod reliquum est, solùm hoc fiet, publicè prædicare omnibus & notum constituere, quoniam Episcopo indiget Eccle-

Habac. 1.

sia, nè à nostra infirmitate lædatur: vos autem hoc quod sequetur, cognoscetis.

Et aliam epistolam scripsit ad eundem Tyanensem episcopum, per quam inculpauit eos, qui trahere eum volebant ad episcopatum Sasymorum, & maximè Helladium Cæsareæ: & cùm multa de eo dixisset, rogat & de Bosphorio Doaron episcopo, qui ad Tyanensem tunc episcopum accusatus est, & iudicabatur apud eum.

Habet autem sic:

Item adhuc aliæ eiusdē literæ.

ADdetur autem etiàm illud literis, dominum meum religiosissimum comministrum Bosphorium, si quidem vestra exdamnatione circa fidem inuenerit malum, quod nec dicere fas est, vt relinquam longum tempus nostrumque testimonium, ipsi hoc iudicate. Si verò paræciarum causa, perfidiam illi inferunt, nouumque crimen, nè criminationibus subtrahamini, neque fortiores eas veritate faciatis, obsecro, nè multis tristitiam injiciatis benè agere volentibus. Et cùm surrexisset Euphranta vir religiosissimus episcopus Tyanensis, dixit: Doceo vestram sanctam Synodum, quæ & ante verba mea cognoscitis, quòd sinè causa semetipsos decipiunt, qui putant quòd Gregorius sanctæ memoriæ ad Theodorum Mopsuestenum scripsit recitatas epistolas. Ego enim, vt & Tyanensis ecclesiæ episcopus constitutus, & ex ipsa ortus, prouinciæ veritatem expono.

Theodorus episcopus fuit in mea ciuitate temporibus Gregorij sanctæ memoriæ. Prædicatur enim in sacris diptychis ità: Pro Eupsychio, Anthemio, Aetherio, Deodato, Calliopio, Longino, Theodoro.

In illo autem tempore sub Tyanensi ciuitate erat & Dohara, & Nazianzus, vsque ad tempora huius pij Imperij. Pissimus autem Imperator cùm metropolitana iura dedisset ciuitati, quæ quondàm quidem Mucissos, nunc verò Iustinianopolis nuncupatur, cum alijs ciuitatibus & Dohara, & Nazianzum subiecit ei. Et Arianzus quidem prædium est, vndè ortus fuit idem sanctæ memoriæ Gregorius, sub Nazianzo constitutus, in quo prædio festiuitatem adhortatus est facere beatum Theodorum: & mensis autem apud Cappadocas prouinciali vocabulo Dathusa adijcitur, cuius & ipsius vna ex epistolis memoriam facit. Prædium autem quod dicitur Pasa, in quo & monasterium positum est, cui tunc præsidebat Georgius monachus, quem epistola Pasinum vocat, duodecim * millijs Tyanensis distat Metropoleos, & sub eadē ciuitate est vsq; hodiè. Sed & Dohara ciuitas, sicut dixi, sub gubernatione eiusdem Tyanensis Metropoleos tunc erat, & ordinationem episcoporum Tyanensis episcopus faciebat. Vndè & hortatur eundem beatum Theodorum tanquàm Metropolitanum prædictarum ciuitatum, ipse iam senectute fatigatus, ordinare episcopum in Nazianzo pro seipso. Secunda verò Cilicia, sub qua Mopsuestia constituta est, nullam communionem nec vnquàm habuit, nec habet ad senecundam Cappadociam, aut ad prædia, vel ciuitates eius, cùm media sit prima Cilicia, & diuidat Cappadociam & secundam Ciliciam. Secundæ autem Cilicię pars, Mopsuestia est. Nec possibile erat sanctæ memoriæ Gregorium pro gubernatione ecclesiarum secundæ Cappadociæ, & pro ordinatione episcoporum scribere episcopo oppidi, & eius sub alia parœcia constituti, & sub Metropolitano alio, vt nec ius creandi haberet episcopum. His ità dictis ab Euphranta reuerendissimo episcopo Metropolitano Tyanensi, surrexit & Theodosius reuerendissimus episcopus ciuitatis, quæ olim quidem Mucissos, nunc verò Iustinianopolis nuncupatur, & hęc dixit: Verè omnia docuit vestram sanctam synodum Euphranta religiosissimus. Et ego enim hæc scio, qui & de illa prouincia sum, & sub mea gubernatione modò est & Dohara, & Nazianzus, sub qua Nazianzo & Arianzos prædium constitutum est: & nullam communionem vnquàm habuit ad prædicta prædia, vel ciuitates secunda Cilicia, vel eius episcopi.

Sancta Synodus dixit: Et ipsæ quidem per se epistolæ sancti Gregorij demonstrāt, quòd ad Theodorum religiosæ memoriæ Tyanensem episcopum, quæ secundæ Cappadociæ metropolis est, scriptæ sunt, non tamen ad impium Theodorum Mopsuestenum. Adiectæ sunt autem & reuerendissimorum episcoporum depositiones. De eo autem, quòd oportet & post mortem hæreticos anathematizari, iam quidem aliqua lecta sunt: veruntamen & siquid aliud ad hoc pertinet, recitetur.

Diodorus archidiaconus & primicerius reuerentissimorum notariorum, dixit: Sunt nobis præ manibus, quæ electa sunt ad præsentem quæstionem pertinentia, eò quòd oportet hæreticos & post mortem condemnari.

Sancta Synodus dixit, Recitentur. Et cùm suscepisset Photinus reuerentissimus diaconus & notarius, recitauit. Ex primo libro sanctæ memoriæ Cyrilli, de eo, quòd vnus est CHRISTVS, contra Theodorum. Sunt enim, sunt, qui Redemptorem & Dominum suum negant, & Filium quidem verum DEI Patris, non dicunt eum esse, qui in vltimis seculi temporibus ex muliere secundùm carnem natiuitatem propter nos sustinuit: apparuisse autem magis orbi terrarum DEVM recentem & posterum, filiationis gloriam extrinsecùs acquisitam habentem, sicut & nos, & quasi quibusdam adulterinis

Etiam post obitum hæresi anathema

terinis gloriantem honoribus, vt iam anthropolatria & nihil aliud esset, & adoretur homo aliquis cum sancta Trinitate tam à nobis, quàm à sanctis angelis. Hæc quidā valdè superbi, & magna sapientes in diuinarum scripturarum scientia, suis scriptis inseruerunt, & sicut dicit omnium Dominus per vnum sanctorum prophetarum, laqueum statuit ad corrūpendos homines: Quid enim aliud sit, quàm laqueus & scandalum, lingua loquens distorta, & sacris literis abhorrentia, & traditioni sanctorum Apostolorum & euangelistarum impudenter resistentia? Recusandū igitur eos, qui tam malis culpis obnoxij sunt, siue in viuis sunt, siue non. Ab illo enim quod nocet, recedere necessarium est, & non ad personam respicere, sed id, quod Deo placet, oportet considerare. Quòd sanctæ memoriæ Cyrillus Apostolica verba secutus, quæ dicunt, Hæreticum hominem post vnam & secundam correptionem recusa, sciens quia peruersus est eiusmodi, & peccat, & est à semetipso damnatus, vsus est verbo quod est, & recusandos nobis tales esse, siue in viuis sint, siue non. Sed etiàm in epistola, ad Martianū & alios Monachos scripta, idem sanctæ memoriæ Cyrillus ità dicit: Non iam quidē & sancta Synodus, Ephesi collecta Dei volūtate, contra Nestorij perfidiam iustā & subtilem sententiam proferens, & aliorū vaniloquia, qui post ipsum erunt, aut ante ipsum fuerunt æqualia sapientes ei, & dicere aut scribere præsumpserunt, cum illo condemnauit, similem eis condemnationem imponens. Consequens enim erat, vno semèl propter tam profana vaniloquia inculpato, non contra vnum magis peruenire, sed, vt sic dicam, contra omnem eorum sectam sicue calumniam, quam fecerunt aduersùs pia Ecclesiæ dogmata, duos colentes filios, & diuidentes indiuiduum, & crimen adscribentes cælo & terræ, tanquàm homini seruientibus. Adorat enim nobiscum supernorum spirituum sancta multitudo omnium Dominū Iesum Christum. Et his recitatis, surrexit Sextilianus reuerendissimus episcopus de Africana prouincia, vicem agēs Primosi religiosissimi episcopi Carthaginēsis, & in medio stans, hæc dixit: Quoniam propositā sunt sancta euangelia, & oportet vnumquenque ea, quæ sunt suæ scientiæ, ad propositam quæstionem pertinentia facere manifesta, doceo sanctum vestrum Concilium, q̄ anterioribus temporibus in nostra prouincia multi episcopi cōgregati, & quædam de diuersis causis ad ecclesiasticum statum pertinentibus disponentes, statuerunt de episcopis defunctis, qui hæreticis suas facultates relinquunt, ità vt post mortem anathemati subijciātur. Sūt verò etiàm Augustini sanctæ memoriæ epistolæ, dicētes, q̄ si qui in vita sua non rectè sapuerunt, licèt non condemnati fuissent adhuc viuentes, vt demonstrato peccato isti & post mortem anathemati subijciantur. Et si placet vobis, hæc ad lectionem porrigo.

Psal. 36. pag. 139. 140.

Hæresici vitandi.

Tit. 3.

Sancta Synodus dixit: Recitētur. Et cùm suscepisset idem diaconus & Notarius oblatam chartam, recitauit:

SANCTI AVGVSTINI AD Bonifacium comitem de quibusdam Donatistis, accusantibus Cæcilianum episcopum, quòd in vita sua codices Christianicos ad concremādum tradidit, qui propter hanc causam semetipsos separabant ab ecclesia: cuius principium sic habet:

LAudo, & gratulor, & admiror, fili dilectissime Bonifaci, quòd inter curas armorum & bellorum, vehementer desideras ea nôsse, quæ nei sunt.

ET POST ALIA:

Et Cæcilianum nequaquàm fuisse traditorem, sed à maioribus istorum falsis crimi-

Hæc non tam verba sunt Augustini, q̄ sis accusationibus adpeti- ferè verborum eius sententia, quòd ad tum: non quia in eo eccle- hanc epistolam attinet. się causa consistat. Nullius enim iniquitas obsistit ,p- missionibus Dei, nec potest alicuius perire criminibus hæreditas Christi, quam ei donauit pater, dicens: Pete à me, & dabo tibi gentes hæreditatem tuam, & possessionem tuam terminos terræ. Tamen qui propter ipsum occasionem inuenerunt schismatis perpetrandi, ostendendum est, purgatum fuisse in iudicio episcopali, & innocentem pronunciatum, non solùm ab episcopis iudicibus, sed etiàm ab ipso Constantino Imperatore, apud quem calumniosè ab istorū patribus accusatus est: vt agnoscant, quàm iniustè ab ecclesia, toto diffusa orbe, diuidantur propter eum, cuius nullum vnquàm crimen nō ipsi, non præcessores eorū ostendere potuerunt: quanuis (sicut etiàm in memorata epistola diximus) etsi vera essent, quæ ab eis obiecta sunt Cæciliano, & nobis possent aliquandò monstrari, ipsum iam mortuum anathematizaremus: sed tamen ecclesiam CHRISTI, quæ non litigiosis opinionibus fingitur, sed diuinis attestationibus comprobatur, propter quēlibet hominem relinquere non debemus.

Psal. 2.

Hæc sunt ipsa verba Augustini.

EIVSDEM SANCTI AVGVstini ex gestis, quæ apud Marcellinū virum clarissimum tribunum & notariū acta sunt, capitulo centesimo octogesimo septimo:

Augustinus Episcopus Ecclesiæ Catholicæ, dixit: Non in hominibus spes ponenda est Ecclesiæ, si boni sunt: neque si mali sunt, iudicanda est Ecclesia Dei periisse. Sed tamen etiàm ipsorum causam tanq̄ fratrum nostrorū susscipimus, & si nobis ostendi potuerint criminosi, hodiè illos anathematizamus: non tamen propter illos Ecclesiam

à DEO promissam & exhibitam deserimus aut relinquimus.

EIVSDEM EX EPISTOLA AD Catholicos:

SI fortè isti libri ità designant traditorẽ suum, sicut designauit Dominus Iudã, legant in eis nominatim & expressè, vel Cæcilianum, vel ordinatores eorundem librorum fuisse traditores, & si non eos anathematizauero, ipse eum iudicer tradidisse.

EIVSDEM EX OPERE ADuersùs Cresconium grammaticum Donatistarum, libro tertio:

Lib.3.ca.35. contra Cresconium. EGo in ecclesia sum, cuius membra sunt illæ omnes ecclesiæ, quas ex laboribus Apostolorum natas atque firmatas simul in literis canonicis nouimus. Earum communionem, quantùm me adiuuat Dominus, siue in Africa, siue vbicunq;, non deseram. In hac communione si fuerunt quos nescio traditores, cùm eos demonstraueris, & carne & corde mortuos detestabor, nequaquàm tamen à viuis, in eiusdem ecclesiæ sanctæ vnitate manentibus, propter mortuos alienabor.

ET POST PAVCA:

Cap.39. SEd dicis licere mihi etiã hodiè de mortuis iudicare, quia iudicium non tantum de viuis, sed etiàm de mortuis fieri potest. Eccè volo iudicare, sed vos causam ipsam non vultis agere. Et cùm surrexisset Benignus Episcopus Heracleæ *Pelagoniæ, vicem agens Eliæ viri reuerendissimi episcopi Thessalonicę, ità dixit: Et quæ modò recitata sunt Augustini sanctę memorię, conueniunt statui tenenti ab initio in ecclesia. Impium verò dogma iam inculpatum & condemnatum, & eos qui tali dogmati obnoxij sunt, anathematizari vult ecclesiæ traditio, licèt mortui essent. Ideò & sanctæ memoriæ Augustinus dixit, Quòd si modò conuinceretur Cæcilianus de his, quæ inferuntur ei, etiàm post mortem eum anathematizo. Et hæc dicebat de Cæciliano episcopo Carthaginis, qui solus ex tota Africa peruenit ad Nicenum sanctum concilium. Sed etiàm Valentinum, & Marcionem, & Basilidem à nulla synodo anathematizatos, tamen eò quòd alienum pietatis erat dogma, quod illi defendebãt, etiàm post mortem anathematizat ecclesia Dei. Hoc verò etiàm in Eunomium & Apollinarium factũ. Hanc verò ecclesiasticam traditionem custodiens & Rambulas sanctæ memoriæ episcopus factus Edessenæ ciuitatis, qui in sacerdotibus exsplenduit, Theodorum istum Mopsuestenum etiàm post mortem in ecclesia anathematizauit, propter impia eius conscripta, sicut testimonium prębet etiàm epistola, quæ ab Iba ad Marin hæreticum Persam scripta esse dicitur, necnõ etiàm illi, qui cum Eusebio erant Nicomediæ episcopo, priùs ea, quæ sunt Arrij, sapientes, tunc verò consentientes fidei prædicatæ à sanctis patribus Niceæ congregatis & subscribentes in ea, quoniam ad suum vomitum Arrianicæ impietatis reuersi sunt, alij quidẽ viuentes, alij verò etiàm post mortem anathematizati sunt, & ex ecclesia DEI expulsi sunt, sicut est à sancti Athanasij de hoc scriptis in historica narratione inuenire. Maximè verò fidem eis imponit Constantinus piæ recordationis per suam scriptionem ad Theodotum factam, significans per eam, quòd & Eusebius, & Theognis illisque consentientes electi sunt vniuersali ecclesia, tanquàm contraria Nicenæ sanctæ synodo sapientes, cuius pars fuerunt. Sed etiàm Romanorum Hic Dioscus ecclesia ante paucos annos Dioscorum, qui tus per cos fuit Papa eiusdem ecclesiæ, & post mortem tenuerunt anathematizauit, cùm nec in fidem peccâ- electus cum fet. & hoc sciunt omnes qui degunt Romæ, & maximè qui in dignitatibus existunt, qui post obijt. etiàm eidem Dioscoro communicatores permanserunt vsque ad eius mortem. Et postquàm dixisset Benignus religiosissimus episcopus propositam depositionem, surrexit Theodorus episcopus Cæsareæ Cappadociæ, Ioannes episcopus Nyssæ, Basilius episcopus nouæ Iustinianopoleos, quondàm Camulianensium, & dixerunt:

Iam quidem quam habet voluntatem sancta Synodus vestra de Theodoro Mopsuesteno, fecistis manifestum, secundùm Deum decentem zelum excitati aduersùs eum, & quæ ille blasphemauit contra magnum Deum & saluatorem nostrum Iesum CHRISTVM. Quoniam verò quidam diligentes Nestorij perfidiam, idem verò est dicere Theodori insaniam, non recusant confingere quædam, & vtuntur verbis tanquàm in epistola positis, scripta à sanctæ memoriæ Cyrillo ad Iohannem Antiochiæ episcopum, pro hoc, quòd non oportet quasi Theodoro insultare, eò quòd iam defunctus est: vt nihil eorum, quæ ab eis dicuntur, vestram lateat beatitudinẽm, aut incussum permaneat, necessarium putauimus ista ad vos referre. Nusquàm verò talis epistola scripta est à sanctæ memoriæ Cyrillo, nec in eius fertur codicibus, qualem diuulgant illi. Habet autem conficta epistola sic: Inspexi literas, quibus in vnum vestra religiositas congregata, tanquàm ex communi concilij voluntate ad me vsq; est. Et de epistolæ quidem primordijs aliquid dicere, vel etiàm * eloqui superfluum exi- *elaborare stimaui valdè meritò. Cùm enim adspexissem tanquàm, vt aliquis dicat, vos spiritu excitatos, & nimis obstupuissem, hoc quod necessarium est, facere festinaui. Quomodò enim nõ essem in mente habiturus tam mirandum solicitumq; vestrũ studium, addam autem etiàm agonem, quem vniuersaliter susce-

* Macedoniæ

Traditio ecclesiæ.

Cæcilianus fol. ex Afris interfuit synodo Nicenæ.

susceptistis pro viro non tantummodò mirabili, sed etiàm maximam gloriam apud vos consecuto, Theodoro dico, inclamantibus quibusdam, sicut videtur odiũ aduersùs habentibus, occasionemq; facientibus impietatis, qua tenẽtur, quædam praua capitula, sicut quidam dixerunt, de quibus etiàm vestram reuerentiam perturbauerũt, exigentes illorũ abdicationẽ. Hoc verò etiàm nunc, sicut epistola significat vestra, ad regiam accedentes vrbem perturbant, si fortè eis contigerit persuadere cum circunuentione quorũdam, per formas Imperiales anathemati subijci ea, quæ ab eis proferuntur, ad criminandos eorum defensores. Et propter hoc, sicut mihi videtur & omni mẽtem habenti, non est fas contristari vel grauiter ferre eos qui rectè sapiunt, sed etiàm quàm longissimè relinquere eiusmodi habentes voluntatem, non dicam etiàm in mente habere quod excogitauerunt, cùm maximè nec certa est persona, quam supponit querimoniæ capitulorum * conuinctio. Incerta autem constituta, etiàm hi, qui hoc egerũt, super incertum currentes, & aerem verberantes inueniuntur. Sed his prætermissis, illud dicam, quòd conuenit eos, qui quocunque modo vel docere producuntur, vel scribere volunt, synceræ mentis oculo intueri diuinæ intellectum scripturæ, & ad eius intentionem rectè pergere, & sic suos sermones disponere in iudicio, timentes nè fortè aliter, quàm vt habet, è contrario docentes vel sapientes, minimi vocentur in regno cælorum: cuius desiderium eos, qui ad hoc respiciunt, declinare compellit errores viæ, quæ ad illud regnum perducit, & ad illam beatam vitam festinare. Dicam verò compendiosè ad vos religiosissimos hoc, quod etiàm ad reuerendissimũ episcopum Constantinopolitanæ ciuitatis Proclum, vestris literis satisfaciens, scripsi ipsis verbis sic: Quòd prolata apud Ephesinam sanctam Synodum expositione, tanquàm à Theodoro exposita, sicut dicebant qui protulerunt, nihil sanum habente, reprobauit quidem eam sancta Synodus tanquàm peruersis plenam intellectibus, condemnans autem eos qui ità sapiunt, dispensatiuè nullam fecit viri mentionem, nec ipsum nominatim anathemati subiecit, nec verò alios propter dispensationem, sicut videtur, nè fortè magnam existimationem vi- ri, qua mirificatur, attendentes Orientales seipsos separarent à coniunctione vniuersalis Ecclesiæ corporis, & adderentur contortio odioso & execrando, & quàm plurimis occasiones scandalorum generarent. Solet enim vulgus rumoribus quibuslibet cum plurima voluptate aures præstare, & dicto citiùs à competenti ratione recedere: sed iustè audient, licèt noñ volunt, authoresistorum: Latetis vosipsos, aduersùs cinerem tendentes arcus: non enim superest, qui à vobis accusatur. Ac me nemo inculpet in ista verba prolatum, sed cedo existimantibus graue esse defunctis insultare, licèt seculares sint: quanto magis etiàm eis, qui in Episcopatu à vita discesserunt? Prudentium enim est virorum, iustissimè cedere prænoscenti vniuscuiusque voluntatem, & scienti qualis vnusquisque nostrũm sit. Benè valentes vos & orantes pro nobis conseruet Dominus in omnibus religiosissimi.

Et ista quidem continet conficta epistola. Quis autem inspiciens eam, non statim inueniet alienam esse compositiõem intellectuum & verborum, cõferens ea cum alijs scriptis sanctæ memoriæ Cyrilli? Veruntamen apertè indè falsitas eius ostenditur. Iohannes enim Antiochiæ Episcopus scripsit ad sanctæ memoriæ Cyrillum, dicens quædam de hoc, quòd non oportet anathematizari, neque Theodorum ipsum, neque cõscripta eius, tanquàm conuenientia dictis à sanctis patribus, & ad ea rescripsit sanctus Cyrillus, planè reijciens Theodori conscripta, & increpans dicentes, ista consonare illis, quæ sancti patres exposuerunt: addens literis etiàm hoc, quòd non oportet Theodori scripta defendere, tanquàm consonantia in omnibus Nestorij vaniloquijs, & meritò ciecta cum illis, vtpotè anathemate, quod aduersùs Nestorium factum est, procedente etiàm aduersùs eos, qui ante illum similia ei sapuerunt. Habet igitur sic epistola sancti Cyrilli, ad Iohannem rescripta: Epist. gnisia S. Cyrilli. Non requieuit draco apostata, pessima verè ac Deum impugnans bestia, nec cessabit vnquàm ab insita sibi prauitate. Infinitam autem inuidiam aduersùs sanctas Ecclesias nutriens in seipso, linguas effrenatas sceleratorum & profanorum hominũ, cauteriatam habentium conscientiam, excitare ausus est aduersùs dogmata veritatis: sed captus vbiquè & victus est. Inefficacem em eius prauitatem inceptorumq; potentiam omnium nostrũm saluator Christus demonstrauit.

ET POST ALIA:

ERat igitur necessarium, claram nos propterea ducere festiuitatem, expulsa certè omni voce à quocunque dicta, quę consonat Nestorij blasphemijs. Processit enim aduersùs omnes eadem sequentes, vel iam secutos, quòd absolutè nos & vestra sanctitas dixit, Anathematizamus illos, qui dicunt filios duos, & duos Christos. Vnus enim, vt dictum est, prædicatur à nobis & vobis CHRISTVS, & filius, & Dominus vnigenitus Deus verbum, in similitudine hominum factus, & in habitu inuentus vt homo, secundùm vocem sapientissimi Pauli. Et iterùm: Culpabiles verò sectas Philip.2.

Dio-

* conuinctio

Diodori, & Theodori, & aliorum quorundam, quos melius est non laudare, nè aliquid graue dicam, eò quòd sicut vetis omnibus dejecti sunt à gloria CHRISTI. Nè quis diuulget, rogamus, sanctis & orthodoxis nostris patribus, Athanasio, Basilio, Gregorijs, & Theophilo, & alijs, nè quo modo scandali occasio res fieret, quibusdam putantibus secundùm veritatem sic sapere, & docere eos, qui totius rectitudinis cultores fuerunt, & qui non Nestorij solius blasphemijs codices repugnantes reliquerunt, sed etiàm aliorum, qui dogmata Nestorij ante eum sapuerunt & conscripserunt. Ista sunt, quæ verè ad Iohannem Antiochenum scripsit sanctus Cyrillus. Quòd autem nihil eorum, quæ in confícta epistola continentur, scriptum est ab ipso, ostenditur etiàm ex *quibus scripsit ad Acacium Melitenæ Episcopũ, in quibus apertè narrat, quæ ad Iohannem rescripsit. Habent autem de hoc verba epistolæ sic:

*his, quæ

Epistola Cyrilli ad Acacium episcopũ.

Reuerentissimus & religiosissimus Diaconus & archimandrita Maximus ad me peruenit, & talem virũ adspexi, sicut oportebat in longo tempore desiderantem videre. Vidi verò zelum eius & rectitudinem, & stimulum pietatis, quem habebat in CHRISTO. Contristatur verò ità, & plenum solicitudinis animum habet, vt & omnem laborem subire velit, quatenùs Nestorij perfidiam à partibus Orientis radicitùs perderet. Perlegi verò epistolam tuæ sanctitatis, scriptam ad religiosissimum & reuerendissimum Episcopum Antiochiæ Iohannem, plurimæ plenam confidentiæ simul & amoris DEI. Scripsi autem & ego tales epistolas ad ipsum: sed vt videtur, peiora vincunt. Confingentes enim quæ Nestorij sunt odisse, alio iterùm ea introducunt modo, quæ Theodori sunt admirantes, & certè æqualem, magis verò multò peiorem morbum impietatis habẽtia. Nec enim Theodorus Nestorij fuit discipulus, sed iste illius: & velut ex vno loquuntur ore, & vnum malæ doctrinæ ex suo corde euomunt venenum. Scripserunt ergò ad me Orientales, quòd non oportet, quæ Theodori sunt, accusari, nè, sicut dicunt, & beati Athanasij, & Theophili, & Basilij, & Gregorij dicta accusentur. Quę enim locutus est Theodorus, eadem & illi. Ego verò scribentes ista non sustinui, sed fiduciáliter dixi, quòd Theodorus quidem blasphemam habuit linguam, & calamum ministrantem: illi autem fuerunt totius orthodoxiæ doctores, & splenduerunt in ea. Persuaserunt verò ità Orientalibus, vt exclamationes fierent in Ecclesijs à populis: Crescat fides Theodori: Sic credimus, sicut Theodorus, cùm eum aliquandò lapidâssent in sua Ecclesia ausum aliquid subloqui breue. Sed sicut Doctor vult, sic sapit grex. Ego quidẽ nec cessaui increpãs ea quæ scripserunt, nec cessabo. Quoniam verò oportebat & contradictiones scriptas esse apud eos, inspectis Theodori & Diodori libris, quos scripserunt non deincarnatione vnigeniti, sed magis contra incarnationem, posui aliqua capitulorum, & quo potui modo contradixi eis, declarans vbiquè abominationis plenam esse sectam eorum. Sed etiàm ad Theodosium piæ recordationis Imperatorem consonantia antelatis scribens, ità dicit: Theodorus quidam fuit, & ante eum Diodorus: hic quidem Tarsi ciuitatis, ille verò Mopsuestiæ. Isti Nestorij impietatis patres fuerunt. In suis enim libris quos composuerunt, immaniter blasphemauerunt contra CHRISTVM omnium nostrûm saluatorem, nescientes ipsius mysterium. Voluit igitur impius Nestorius quæ sunt illorum, in medium proferre, & expulsus est à Deo de sacra aula. Cùm verò anathemati subiecissent dicta Nestorij aliqui Orientis episcoporum, alio modo iterùm ea introducunt, admirantes scripta Theodori, & dicentes eum recta sapuisse & consonantia sanctis patribus nostris, Athanasio, & Gregorio, & Basilio: mentiuntur verò contra sanctos viros. scripserũt enim quę Theodori & Nestorij blasphemias impugnant. Quoniam igitur dicti, quòd & ad pijssimas vestras aures quædam eorum referunt, rogo vt intactas & inuiolatas animas vestras conseruetis ab impietatibus Theodori & Diodori. Sicut enim iam dixi, Nestorius eorum verba locutus est, & propter hanc causam vt impius condemnatus est ab Vniuersali Synodo, q̃ collecta fuit in Epheso DEI voluntate. Et ista quidem ad conuictionem Epistolæ, quæ à defensoribus Theodori falsò composita est. Conantur autem etiàm illud aliquid malignum peragere. Circuncidunt enim verba quædam, dicta à sancto Cyrillo contra Synusiastas, per quæ etiàm ipsa voluntate defunctis insultare: Omne verò contrarium continẽt ea, quæ ab ipso in eodem libro dicta sunt. Dicit enim, quòd sinè causa quidem ferri aduersùs defunctos nó oportet tacere, sed conuincere ea, quæ malè illi dixerũt. Habet verò ità pars quæ de hoc est: Longa nobis modò elaborata est expositio, pro dogmatibus veritatis certare volentibus. Vnum enim Dominũ IESVM Christum declarat vbiq; qui ex DEO patre diuinè processit Deus verbum, humaniter autem & secundùm carnem ex muliere. Nec aliquis dicat, mentem habens circunspicere singulas res scientem, quòd talem non habentibus fidem immaniter sumus inue-

nuecti, vocante ad hoc interdùm quadam tristitia, quæ ad illos est quibus contradiximus. Habet enim indè res ipsa coniunctionem, nec ignauam satisfactionem. Nam illi quidem iam mortui sunt, & ab humanis rebus proficiscentes, ad aliam vitam migrauerunt: insipientia verò est, omninò non viuẽtibus, sed iam defunctis, inimicaliter insultare. Quoniam verò dogmaticæ rectitudinis amatoribus dilecta est veritas, & vera dicere eos necessariò decet, & exercitatos esse, vt possint vana solentibus loqui resistere, arbitratus sum oportere, innumerabili multitudine fratrum non mediocriter iniquitatem passa, ex quibus scripserunt de omniũ nostrûm Domino & saluatore Christo Diodorꝰ Tarsi ciuitatis, & qui Mopsuestiæ fuit Episcopus, eloquentissimus Theodorus, pauca quædam dicere ad ea, q̃ illi dixerunt, & sectæ amborum deformitatem legentibus demonstrare.

Cyrilli scriptum ad Theodosium.

Intentione igitur sancti Cyrilli, quæ in prolatis continetur, demonstrata, certum facimus, quòd etiàm alia vtuntur Epistola, scripta ad sanctum Proclum ab eodem sanctæ memoriæ Cyrillo, quædam de anathemate Theodori cõtinente. Coactus autem est illam scribere ex literis scriptis ab Iohanne & alijs Episcopis Orientalibus pro Theodoro, cùm exigerétur anathematizare Capitula Theodori, directa ipsis à Proclo sanctæ memoriæ. Habet verò Epistola ad sanctum Proclum à sanctæ memoriæ Cyrillo scripta sic: Vix aliquandò multisque sudoribus sanctitatis tuæ sanctique Concilij, apud Ephesum congregati, Nestorij vaniloquia reiecerunt vbiquè Dei Ecclesiæ: nimium verò contristantur propter hoc quidam Orientalium, non solùm laicorum, sed etiàm sacerdotũ. Sicut enim diuturnæ passiones difficiliores ad medicandum existũt, vel forsitan etiàm hoc omninò abnegant: *& anima ægrotãs peruersorum intellectuum & dogmatum putredine, insanabilem habet passionem. Veruntamen Dei gratia, siue occasione, siue veritate vnum CHRISTVM & loquuntur & prædicant, & impias Nestorij verbositates anathematizauerunt: & interim multa tranquillitas ibi est, & in fide quotidiè confirmantur etiàm illi, qui aliquandò dubitabant. Nunc verò, sicut scripsit ad me dominus meus sanctissimus episcopus Antiochiæ Iohannes, iniuit, & plurimus est timor, nè forsitan quidam instabiles ad priora reuertantur. Diuinitatem peruenisse, deindè interpellâsse pijssimos & Christianissimos Imperatores, & postulâsse per diuinam eorum sanctionem anathematizari libros Theodori Mopsuesteni, ipsumque memoratum virum: magnum verò eius nomen esse per Orientem, & mirificari nimiùm conscripta eius: & sicut dicunt, contristantur omnes, quòd vir nobilis & defunctus in communione Ecclesiarum, anathematizatur. Nunc verò quòd in conscriptis eius inuenimus quædam nefariè dicta, & nimiæ plena blasphemiæ, nulli dubium est rectè sapientium. Sciat verò tua sanctitas, quòd prolata apud sanctam Synodum expositione ab eo composita, sicut dicebant qui protulerunt, nihil sanum habente, reprobauit quidem eam sancta Synodus, vtpotè peruersis plenam intellectibus & Nestorianam impietatem quasi effluentem: his verò condemnatis, qui sic sapiunt, nullam viri memoriam fecerat dispensatiuè, nec ipsum nominatim anathemati subiecit propter dispensationem, nè quidam ad existimatiõem viri respicientes, seseipsos ab Ecclesijs separent.

Theodorus cur non damnatus nominatim.

ET POST ALIA:

Et per alium verò modum anathematizatis & eiectis Nestorij blasphemijs, vnà cũ eis eiecta sunt & quæ illius sunt, plurimam habentia ad ista consonantiam. Et si quidem hoc agerent indubitanter per Orientem, nullumque esset tumultum indè sperare, dicebam vtiquè nullum esse impedimentum, nunc exigi eos etiàm in scriptis hoc facere: si verò, sicut scribit dominus meus sanctissimus Episcopus Antiochiæ Iohannes, eligant vtiquè magis comburi, quàm aliquid eiusmodi peragere, quarè flammam sopitam resuscitamus, sedatosq; tumultus non opportunè commouemus, nè forsitan vnquàm vltima primis peiora inueniantur? Et hæc dico, vehementer quidem increpans, q̃ scripsit memoratus Theodorus: timens verò futuros à quibusdam propter eam rem tumultus, nè forsitan aliquo modo ea, quę Nestorij sunt, lugere quidem coloratim incipiant, secundùm illud quod alicubi à Poeta dictum est apud Grę cos, quòd occasione Patrocli suas calamitates vnaquęque lugebat.

Ista omnia demonstrantia intentionem, quam habuit sanctus Cyrillus de anathemate Theodori, relinquentes, illis vtuntur solis, quæ propter dispensationem dicta sunt, vt perfectè à Nestoriano errore illos abduceret adhuc in eo detentos, & compesceret tumultus, quos ab hæreticis fore suspicabantur. Proclus igitur sanctæ memoriæ, acceptis à sancto Cyrillo scriptis, acceptis verò etiàm ab Orientalibus plurimis deprecationibus, vt nè anathematizaretur Theodorus, nec impia eius conscripta, scribit adhortãs eos vel Theodori blasphemias anathematizare, & liberos seipsos tali suspicione demonstrare. Quoniã verò eiusmodi dispensationem Cyrilli & Procli sanctæ memoriæ non susceperunt, è contrario verò permanserunt defendẽtes etiàm ipsas bla-

blasphemias Theodori,& dicentes eas consonare scriptis à sanctis patribus,videns sanctus Cyrillus crescentem impietatem, & indè simpliciorum læsionem timens, coactus est libros cõscribere aduersùs Theodorum, & aduersùs eius blasphemias, & post mortẽ eiusdem Theodori,& hæreticum,& impiũ, & super paganos, & super Iudæos blasphemum eum ostendere his verbis:Expauit cęlum propter hoc,& contremuit ampliùs vehementer,dicit Dominus. O intolerabilem malignitatem, O linguam loquentem iniquitatem contra Deum, & mentem cornu in altitudinem extollentem. Paruum tibi esse videtur,adfixum esse ligno Dominum gloriæ,quem tu quidem neque filium verũ, neque Dominum esse dicis:Nos autem credimus,quòd verè est & deus,creator & opifex omnium.Nec enim erat homo simpliciter, sed in specie humana ex Deo patre verbum,non translationem, nec mutatiõem in carnem passum, magis verò vnitum ei secũdùm fidem sacrarum literarum. Iste qui carne passus est, & suspensus est in ligno,miracula fecit in Aegypto,per sapientem Mosen suam gloriam manifestans. Et iterùm idem sanctus Cyrillus aduersùs Theodorum & eius blasphemias tradit: Sobrij estote ebrij ex vino vestro,acclamet aliquis sic errantibus.Impone homo tuæ linguæ ostium & seram:cessa cornu in altitudinem extollens,& loquens iniquitatem aduersùs deum.Quousquè insultas patienti Christo? In mẽte habe scriptum à diuino Paulo:Sic verò peccantes in fratres, & percutientes eorum infirmam conscientiam, in Christum peccatis. Et vt aliquid ex propheticis loquar codicibus, iustificata est Sodoma exte. Superâsti paganorum verbositates, quas contra Christum fecerunt: stultitiam existimantes crucem,nihil esse ostendisti. Iudaicæ superbiæ crimina minorare præsumis:& quòd ad te pertinet,detrahis ad infamiam eum, qui supernas sedes *condecet, & vnà cum patre & Deo eandem sedem habet.Illum enim, q ex mortuis resurrexit, in Deitatis sedibus sedere,inquit sapiẽtissimus Paulus. Et Proclus autem sanctæ memoriæ,aduersùs Theodorum & eius impietatẽ in Tomo ad Armenios ità dicit: Fugiamus turbulentos & cœnosos fallaciæ riuos, DEVM impugnantes dico sectas: Arrij insaniam, diuidẽtem indiuiduã Trinitatem:Eunomij audaciam, circumcludentem scientia inoccupabilem naturam:Macedonij rabiem,separantem à Deitate inseparabiliter procedentem spiritum:& nouam istam & vanam blasphemiam, quæ Iudæorum plurimùm vincit blasphemiam. Illi enim eum,qui est verè filius, reprobant, fraudantes ramo radicem: isti verò ei qui est,& alterum superinducũt, diuulgantes tanquàm multa generãtem incorruptibilem naturam. Dicamus igitur cum Paulo: Christus est pax nostra, qui fecit vtraque vnum.Iudæum enim & paganũ per baptisma in vnum nouum hominem creauit, vniens virtute conuersatione distantia. Horreant condemnationem factores nouæ impietatis: siquidem distantia in conuentionem vnita sunt: ille autem qui vnijt,in dualitatẽ(quantùm est in eis) diuisus est.Et iterùm idem ex Epistola ad Iohannem Antiochenum Episcopum, aduersùs easdem blasphemias Theodori ità dicit: Multi inclamant hîc religiosissimum Episcopum Edessenorum Ibam,non solùm clerici quidam Edesseni & monachi,sed etiam primates & clari militiæ,quibus rectæ fidei calidus zelus accenditur: quia tantum Nestorij dementiam diligit, vt & quædam capitula,quæ suppositia scripto à nobis ad Armenios Tomo direxi tuæ reuerentiæ, stulta ac profana constituta, & omni impietate plena,transferret Syrorũ voce & transmitteret vbiquè, vt multis simpliciorum inconsiderato auditu læsionem pernicioſorũ susceipientibus persuaderet ità sapere, sicut abdicatum est Dei Ecclesiæ. Quæ quandò post lectiõem cognoueris, festinare digneris cum omni alacritate eum cõpellere Tomo quidẽ scripto ad Armenios subscribere:vaniloquium verò, magis verò monstriloquium, vel, quod est verius dicere, Iudaicã impietatem Capitulorum illorum condemnantem, viua voce & sana manu anathematizare dementiam.

Hier. 2.

1.Cor.8.

Exec.16.

Heb.1.

ET POST PAVCA:

Hic igitur est vnus filius vnigenitus. Sed non ità quidam, peruersa mente & cogitationis dementia istorum capitulorum genitores facti, impiorum abortiuorum & sibi pernicioſorum patres apparuerunt. Deinde si memoratus comminister Ibas cognouit ea,quæ ad legentium & audientium destructionem euomita sunt capitula sicut arbitror eum,cùm sit prudẽs,& à pueritia diuinis scripturis nutritus, abominari ea & reijcere,confidenti voce, & non erubescenti fronte, quod in anima sapit;ostendat, omnia suppositia ad Armenios Epistolæ Capitula reijciens ac deculcans, vtpotè diabolicæ insaniæ cõstituta, inuentiones, & omnia anathemate digna iudicans. Dicant igitur, qui vtuntur dictis sancti Cyrilli & Procli, quæ de Theodoro scripta sunt,si non Iudæis,aut paganis,aut Sodomitanis, & hæreticis cõnumeratur:immò magis eorum omnium impietatem magnitudine suarum blasphemiarum superans, & peruersa mente & cogitationis dementia istarum blasphemiarum genitor factus, impiorum abortiuorum, & sibi pernicioſorum pater appãrens,& ad destructionem legentium & audientium euomens eiusmodi blasphemias, anathemati subiectus est. Certum enim est, quòd qui impius demonstratus est, omnimodò

modò separatus est à DEO: sicut etiàm ille, qui anathematizatus, tanquàm impius separatus est. Nihil enim aliud significat anathema,nisi à Deo separationem. Si verò & propter dispensationem aliquid Patres dixerunt,vt separarent ab errore Nestorij tũc defensores eius,tamen quoniam nec suscepерunt dicta illorum, & tempus, quod dispensationis indigeret,præterijt,iam ad perfectum venerunt,& scripserunt, quæ superiùs dicta sunt,& post mortem eius aduersùs eum & impia eius cõscripta: sicut etiàm Paulus Apostolus cùm ad tempus concessisset circuncisionem Hebræis, necnon etiàm ipse circuncidisset propter dispensationem Timotheum:posteà verò quod est perfectũ docens,in Epistola ad Galatas inquit: Eccè ego Paulus dico vobis, quòd si circuncidamini, CHRISTVS vobis nihil proderit. Testificor verò rursùm omni homini circuncidenti se, quoniam debitor est legis faciendæ.Euacuati estis à CHRISTO: qui in lege iustificamini, à gratia excidistis. Nos enim spiritu ex fide spem iustitiæ expectamus.nam in CHRISTO IESV neq; circuncisio aliquid valet, neq; præputium, sed fides quæ per charitatem operatur. Et iterùm:Ego verò fratres si circuncisionem prædico, quid adhuc persecutionem patior? Ergo euacuatum est scandalum crucis. Vtinàm & abscindantur, qui vos conturbant. Et propter dispensationem iterùm quandam castificatus in templo vnà cum alijs, etiàm statutas pro castificatione legales oblationes offerens, infirmisque condescendens,iterùm *regit dicens in Epistola ad Colossenses:Nemo ergò vos iudicet in cibo aut in potu, aut in parte dici festi, aut neomeniæ, aut sabbatorum, quæ sunt vmbra futurorum. Et iterùm: Si mortui estis cum CHRISTO ab elementis mundi,qd adhuc tanquàm viuentes in mundo, decernitis:nè tetigeris,neq; gustaueris,neque cõtrectaueris? Quæ sunt omnia in corruptelam ipso vsu, secundùm præcepta & doctrinas hominum.Per ista verò Apostolus legalem dispositionem & quasi corporalia legis reculans, docet quòd interdùm dispensatio per cõgruum tempus prodest, & interdùm efficit læsionem ad temporis qualitatem. Cùm enim opùs est ignorantes vel errantes docere,tunc maxima dispensationis vtilitas est. Quandò verò in doctrina perfectionis tempus est,tunc relinquentes patiẽtiam,ad perfectionem dogmatum peruenimus. Verumtamen nihil prohibet, etiàm per alia exempla persuadere defendentibus Theodorum,eiusque conscripta,quòd nihil prodest impiè agentibus, si contigerit quosdam vel ignorantia, vel præsumptione, vel etiàm dispensatione quadam scripsisse aliquid pro eis.Nam Basilius sanctus quædam scripsit de Apollinario, sed nó propter hoc

Anathema quid.

Epist. 82.

Galat.5.

Ibidem.

Ad.21.

Ibidem.

Ibidem.

Iudicium.

Eutychem. & Nestor. & qui eos defendunt.

* veneror

eum condemnatione liberauit. Sunt verò, quæ Basilius ad Patrophilum Episcopum *Megarum scripsit,ista: Non multum autem tempus in medio & profectio vsque ad Cilicas,& indè reditus, & statim literæ abdicationem habentes nostræ communiõis. Causa verò diruptionis, quòd Apollinario scripsimus, & compresbyterum nostrum Diodorum habemus nobis communicantem. Ego verò Apollinarium quidem inimicum nunquàm existimaui, sed sunt pro quibus hominem *erubesco:non tamen sic meipsum homini coniunxi, vt illius crimina ipse suscipiam, cùm habeo quædam etiàm ego accusare eum, inspectis quibusdam conscriptis eius.Et Athanasius diuersas epistolas ad Apollinarium scribit,tanquàm eadem in fide sapientem: & tamen posteà libros integros etiàm post mortem Apollinarij scripsit aduersùs eum,cognitis illius in scripto blasphemijs: & nihil Apollinario profuerunt,quæ antè ad illum,tanquàm eadem in fide sapientem, scripta sunt. Sed etiàm Leo sanctæ memoriæ papa antiquioris Romæ & susceрit Eutychem,& rescripsit, cõprobans eum, & tamen posteà condemnauit & anathematizauit eum tanquàm hæreticum. Et multos quidem etiàm alios inuenimus post mortem anathematizatos. Necnon etiàm Origenem,& si ad tempora Theophili sanctæ memoriæ vel superiùs aliquis recurrerit,post mortem inueniet anathematizatum: quod etiàm nunc in ipso fecit & vestra sanctitas, & Vigilius religiosissimus Papa antiquioris Romæ. Præsumpserunt verò Theodori defensores etiàm Iohannis sanctæ memoriæ Episcopi Constantinopolitani literas proferre, quasi ad Theodorũ factas,laudes eiusdem Theodori continentes. Quòd verò falsa ista sunt, testimonium præbent qui Ecclesiasticas historias studiosè scripserunt, apertè narrantes, quòd ad Theodorum Mopsuestenum,cùm à solitaria vita excidisset, scripta est epistola ab Iohanne multorum versuum, & vtilissima. Sed etiãm Theodoritus ipse in sua Ecclesiastica historia mentionem fecerat conuersationis, quam Iohannes & Theodorus simul in monasterio exercuerunt:quod apertè demonstrat eadem epistola, à seculari cõuersatione ad pudicam in monasterio vitam reuocans eum. Sin autem & aliquis concedat ad ipsum Theodorum scriptam eam, quod non est: sed certum est, quòd Iohannes,qui cùm per totum suum pontificatum veritatis verbum rectè tractãsset, ignorans tales blasphemias conscripsisse Theodorũ, eiusmodi ad illum literas fecerat. Et quòd dicitur à quibusdam, quòd in communicatione & pace ecclesiarum defunctus est Theodorus,mendacium est & calumnia magis aduersùs ecclesiam. Ille enim in communicatione & pace ecclesiarum defunctus est, qui

Hinc appãret in hac Synodo ſcessisse damnationem Origenis,q̃ pars hic desideratur.

In pace ecclesiarum quis mori dicendus.

qui vsque ad mortem recta Ecclesiæ dogmata & seruauit,& prædicauit. Quòd verò Theodorus non seruauit neque prædicauit recta Ecclesiæ dogmata, certũ est etiam ex eius blasphemijs. Veruntamen testimonium præbet etiàm Gregorius Nyssenus Defensoribus impietatis Apollinarij, criminantibus Ecclesiæ sacerdotes propter Theodorum Mopsuestenum, illiusque blasphemias proferentibus, in quibus apertè duos filios colens ostendebatur. dicit idem Gregorius in epistola ad Theophilum sic: Apollinarium dogmatum defensores per querimoniam,quæ contra nos est, conantur sua confirmare, carnale verbum, & Dominum seculorum hominis filium, & mortalem filij deitatem facientes. Dicunt enim tanquàm quibusdam in Catholica Ecclesia duos filios colentibus in dogmate,vnum quidem secundùm naturam, alterum autem secundùm adoptionem posteà adsumptum.Nescio à quo tale audierunt,& ad quam personam reluctantur. Nondùm enim cognoui eum, qui talia loqui ausus est. Veruntamen quoniam istam proponẽtes aduersùs nos causam,per hoc quòd videntur tale flagitiũ impugnare, suas sectas confirmant, bonum est,vt tua in gratia perfectio, sicut tibi in mentem ducet spiritus sanctus, incidat occasiones, & persuadeat eis,qui ista calumnialiter applicant Dei Ecclesiæ, quòd nullum est ciusmodi dogma apud Christianos,nec prædicatur. Gregorio igitur sancto clamãte apud Christianos nullum esse ciusmodi dogma, colentiũ duos filios, Theodoro autem hoc colente per tota sua conscripta, quomodò conantur dicere,in communione ecclesiarum talẽ impium & blasphemũ mortuũ esse,cùm neque sancti patres susceperunt eos, qui dixerunt aut scripserunt,quòd consonantia Athanasio,& Basilio, & Gregorijs, & alijs impius Theodorus in suis libris exposuit? & meritò. Qui enim talia scripserunt,aliena pię doctrinæ prædicatorum sanctorum patrum sapuerunt,sicut licet volenti cum scriptis memoratorum sanctorum patrum cõferre ea, q̃ sunt Theodori,inuenire. Ille enim nimiæ blasphemiæ sua cõscripta adimplens, ad pniciem legentium & consentientium illius impietati edidit:isti verò maxima lumina ecclesiæ,constituti super excelsa tecta suorum operum firmæ ędificationis, pietatem cum plurimis periculis, & omni fiducia prædicauerunt. Decet igitur vestram sanctitatem ea quidem,quæ dicta sunt,pro hæreticis auersari:traditionem autem ecclesiæ, quod certè facietis, in omnibus sequi,& ecclesiam liberare criminatiõe,quæ infertur ei propter Theodorum & eius conscripta.

Literæ Gregorij Nysseni.

Traditio ecclesiæ in omnibus sequenda.

Diodorus Archidiaconus & Primicerius notariorũ dixit:Pręmanibus habem⁹ & gesta,q̃ Mopsuestiæ cõfecta sunt apud religiosam Synodũ prouincię secundę Cilicię, ex quibus manifestat, q̃ ex anterioribus temporibus nomen Theodori sacris diptychis eiectum est. Sancta synodus dixit: Recitentur.Et cũ accepisset Theodulus reuerẽd. diaconus & notarius,recitauit:

Acta Synodi Prouincialis secundæ Ciliciæ.

PIISSIMO ET CHRISTIANISsimo nostro principi, meritò diuinitùs honorato,Flauio Iustiniano Augusto & Imperatori,Iohãnes,Thomas, Stephanus, Nicetas, Andreas,Procopius,Vrbicius,Antonius & Cosmas humiles episcopi vestræ secũdę Ciliciæ prouinciæ.Semper quidem pro pietate ad Deum pertinente labores vestrę Christianitatis mirati sumus,& mercedem vobis studij,quod circa meliora & optima humanorum habetis,redditurã esse credimus cælestis regni participationẽ. Nihilominùs aũt & nunc festinantiã pijssime vestrã circa sanctam vniuersalis ecclesiæ pacem cõsiderantes ex his,q̃ de Theodoro olim Mopsuestenæ ciuitatis Episc. piè nobis directa sunt à vestra Christianissima serenitate, superlaudamus,& miramur circa recta dogmata zelum inuictissime tuũ. Accessimus enim ad Mopsuestenã ciuitatem vniuersi, qui p vestram secũdam Ciliciam sacerdotium sumsortiti,Marthanio viro magnifico nobis ea quæ aguntur cõplente,cùm hoc vestra pietas iussisset, & religiosissimos eius clericos aduocauimus, necnon etiàm clarissimos & laudabiles huius habitatores,electis ab ipsis his,qui ætate prouecti fuerunt, hoc, quod iustè à Christianissimis vobis præceptũ est, interrogabamus, quandò Theodorus prior sacris diptychis eiectus est, sed etiàm qs loco illius inscriptus est.Ista verò eos dicere,adhortabamur sanctis & orandis propositis euangelijs.Illi verò nobis fidem eorũ, quæ dicenda erant,per venerabilia iuramẽta adfirmantes, & ætatem suam explanãtes, ignorare dicebant, ex quo Theodori vetusti vocabulum sacris diptychis deletum est, Cyrillus autem sanctæ memoriæ Alexãdrinæ magnæ ciuitatis pontifex, in illius loco insertus est. Istis consonare etiàm ipsa præmanibus habẽtes sacra diptycha, teste deo, inuenimus.Sanctæ enim memoriæ pontificum memoratæ Mopsuestenæ ciuitatis nomina recitantes,Theodori quidem nullam memoriã insertã esse reperimus, Cyrillũ verò vnà cũ sanctis, qui ad deũ antè abierunt, cõscriptũ,cùm nullus Cyrillus Mopsuestenæ fuisset ciuitatis episcop⁹. In fine verò cõnumerationis Theodorũ conscriptum esse iuniorem inuenimus, qui ex Galatia ortus, vnus nostri facti Concilij, ante tres annos defunctus est. Omnia igitur gesta inserẽtes, & humili huic suggestiõi coniungẽtes, manifesta ea,quæ mota sunt,vobis Christianissimis fecimus,orantes magnum & saluatorẽ Deum, vt nobis & paci sanctarũ Ecclesiarũ tẽpe longæuum & vestram Christianissimã serenitatem custodiat. Iohannes misericordia Dei episcopus vestræ Iustinopolitanæ metropolis,subscripsi. Thomas misericordia Dei Episcopus vestrę Aegææ ciuitatis,suggerens subscripsi. Stephanus misericordia Dei Episcopus Castabaleæ ciuitatis, resserens subscr. Nicetas misericordia Dei episcopus Epiphanię ciuitatis, suggerẽs subsc. Andreas misericordia Dei episcopus vestrę Flauiadeæ ciuitatis, suggerens subscripsi. Procopius misericordia DEI episc. vestræ Irenopolitanæ ciuitatis,subscripsi. Vrbicius misericordia Dei episcopus vestri Alexandrini oppidi, suggerens subscripsi. Antonius misericordia DEI episcopus vestræ Roseæ ciuitatis, suggerens subscripsi. Cosmas misericordia DEI episcopus vestræ Mopsuestenæ ciuitatis, suggerẽs subscripsi.

Literæ Iustiniani imperatoris.

Exemplum sacræ Epistolæ,scriptæ ad beatissimũ Iohannem Metropolitanum episc.

SIGNIFICAMVS tuæ sanctitati colligere omnes religiosissimos episcopos,qui de tua Synodo sunt, & peruenire in Mopsuestenam ciuitatem,& requisitiõem subtilem facere conuenientibus vniuersis ibi constitutis senioribus hominibus, siue clericis,siue laicis,& discere ab ipsis,si cognoscunt tempus, ex quo ablatum est nomen Theodori sacris diptychis. Si verò non meminerint, ex quo hoc factum est, confitentur hoc ipsum,quòd non cognoscunt insertum aut prædicatum in sanctis diptychis nomen Theodori & proferantur vobis & ipsa diptycha, vt cognoscatis quis pro illo insertus est: & tales confessiones gestis recipientes, & vestris suggestionibus coniungẽtes,subscribat & tua sanctitas in ipsis, & cæteri religiosissimi episcopi: & sic dirigite vnam quidem ad nos, alteram verò ad sanctissimum Papam. Et hoc tamen manifestum fiat, & vnusquisque eorũ, qui confitentur,dicant & manifestent quot est annorum:& vos verò in proprijs confessionibus significate de prædicto capitulo,& quẽ pro Theodoro insertum inuenistis. Scripsimus autem & Marthanio viro magnifico pro hoc, vt sinè vlla dilatione ista agerentur,& nobis mitterentur.Legi.

Datur decimo Kalendas Iunias Constantinopoli, Imperij domini nostri Iustiniani perpetuò Augusti anno vigesimoquarto, post Consulatum Basilij viri clarissimi anno nono.

Acta Synodi Mopsuestenæ.

COsmæ sanctissimo episcopo Mopsuestiæ. Significamus tuæ sanctitati, quòd iussimus Iohanni beatissimo Metropolitano Anazarbenæ ciuitatis colligere omnes prouinciæ episcopos, & peruenire in vestrã ciuitatem,& subtilem inquisitionem facere conuenientibus omnibus apud vos constitutis senioribus hominibus, siue clericis, siue laicis, & discere ab illis, si cognoscunt, ex quo ablatum est nomen Theodori à sanctis diptychis:si verò nõ meminerint de tempore, & quandò hoc ipsum factum est,& hoc ipsum cõfiteantur,quòd non cognoscunt nomen Theodori in sanctis diptychis insertum, vel prædicatum ipsum in ecclesia. Oportet igitur proferri & ipsa sacra diptycha, vt omnes cognoscant religiosissimi episcopi,quo ordine nomina episcoporum in diptychis recitantur: & hoc ipsum manifestum vos facere per suggestionem vestram:& confessiones gestis interuenientibus recipientes, & vestris coniungentes suggestionibus,subscribite omnes collecti episcopi, & sic dirigite vnam quidem ad nos, alteram verò ad sanctissimum Papam. Et hoc verò fiat manifestum in cõfessionibus eorum, vt vnusquisque dicat & manifestet,quot est annorum.Legi.

Datur vndecimo Kalendas Iunias Constantinopoli, Imperij domini nostri Iustiniani perpetuò Augusti anno vigesimoquarto,post consulatum Basilij viri clarissimi anno nono.

IMperij diuini & pijssimi nostri domini Flauij Iustiniani perpetuò Augusti & Imperatoris anno vigesimotertio, post consulatum Flauij Basilij viri clarissimi anno nono,ante XV.Calendas Iunias, mensis Iunij XVII. instantis XIII. Indictionis, in Mopsuestia Colonia Christianissima prsidente in religiosissimo secreto venerandi Episcopi Iohanne religiosissimo & sanctissimo Metropolitano,considentibus aũt Thoma religiosissimo episcopo Aegææ ciuitatis, & Stephano religiosissimo episcopo Castabaleæ ciuitatis, & Niceta religiosissimo episcopo Epiphaniorum, & Andrea religiosissimo episcopo Flauiadeorũ, & Procopio religiosissimo episcopo Irenopolitanorum, & Vrbicio religiosissimo episcopo Alexandrini oppidi, & Antonino religiosissimo episcopo Roseorum, & Cosma religiosissimo episcopo Mopsuestiæ ciuitatis, necnon etiàm Marthanio viro magnifico,comite domesticorũ, & omnibus religiosissimis presbyteris, præsentibus autem & omnibus religiosissimis diaconis, & subdiaconis, & lectoribus prædictæ Mopsuestenæ ciuitatis sanctissimæ Ecclesiæ: insuper præsentibus Eumolpio & Theodoro clarissimis Comitibus, & Hypatio & Paulo clarissimis tribunis, & Eusebona clarissimo Palatino, & Paulo viro honesto defensore,& Stephano viro laudabili,& Paulo cognomine Neonis, alijsque laudabilibus habitatoribus eiusdem Mopsuestenæ ciuitatis, Iulianus diaconus & notarius dixit: Pijssima iussio serenissimi & Christianissimi nostri domini ad vestram peruenit sanctitatem, quædam de Theodoro

doro, facto olim istius Mopsuestenæ ciuitatis episcopo, dicés agere vosmetipsos & vestrum sanctum concilium: & hanc Marthanius vir magnificus per metropolim degenti vestræ sanctitati transmisit, qua susceptа, competentibus præceptis prompto animo finem imponere festinans, statim vsa literis ad omnes sanctissimos prouinciæ episcopos, adhortando eos celeriter peruenire ad istã Mopsuestenam ciuitatem, & agere ea quæ piè iussa sunt. Similia verò & ad Cosmam religiosissimũ huius Mopsuestenæ optimæ ciuitatis episcopum scripta sunt ab eius pietate. Cùm ista igitur sic processissent, adsunt, sicut videtis, omnes sanctissimi prouinciæ Episcopi, necnon etiàm Marthanius vir magnificus, & ipse ex diuinis præceptis iussus ea, quæ piè præcepta sunt, ad effectũ perducere. Adsunt nihilominùs ex vestra iussione & omnes religiosissimi clerici per istam ciuitatem sanctæ Ecclesiæ, necnõ etiàm eius defensor honestus vir: insuper & clarissimi istius possessores & laudabiles habitatores, & illi quos seniores esse huius defensor putans manifestos nobis fecit. Habemus præ manibus vtranque piam iussionem, & hoc ipsum per iussionem sanctitatis vestræ suggerimus. Iohannes per misericordiam DEI episcopus Iustinopolitanæ Metropolis, & Thomas episcopus Aegon, & Stephanus episcopus Castabalcorum, & Nicetas episcopus Epiphaneorum, & Andreas episcopus Flauiadeorum, & Procopius episcopus Irenopoleos, & Vrbicius episcopus Alexandrini oppidi, & Antoninus episcopus Roscorum, & Cosmas episcopus Mopsuestiæ, dixerunt: Primum omnium semper studium facit Christianissimus noster & sereniſſimus Imperator, circa DEVM vigilantiam & inculpabilem venerationem. Cùm igitur ad sanctarum ecclesiarum statum quædam acciderit causa, solitam & Deo verè dilectam alacritatem ostẽdit. Et nos igitur pijs & Deo placitis ab Imperatore præceptis administrantes, omnia diligenter agamus, quæ iustè placita sunt eius Imperio. Diuinis igitur in medium, platis scripturis, & his quæ aguntur testimonium præbentibus, manifestæ fiant pijssimæ iussiones sereniſſimi Imperatoris, & agendis anteponantur. Et prolata sunt in medium sancta Euangelia, & recitatæ & antepositæ sunt pijssimæ iussiones.

Iohannes misericordia DEI episcopus, & cæteri reuerendissimi episcopi dixerunt: Illos ad explananda & probanda capitula, quæ à pijssimo Imperatore exquisita sunt, productos reuerentissimos viros, & ætate subtilem scientiam habentes, oportet sua explanare vocabula, & quem habendum sacerdotij gradum sortiti sunt. Prouectos igitur ætate reuerentissimus ecclesiæ defensor ab alijs separet. Eugenius diaconus & ecclesię defensor Mopsuestenę sanctę ecclesiæ, dixit: Secundùm interlocutionem vestræ sanctitatis prouectos ætate reuerentissimos presbyteros & diaconos à cæteris seiparaui, & stant sicut videtis. Sanctissimi episcopi dixerunt: Agatur quod pronunciatũ est. Martyrius dixit: Martyrius dicor, presbyter sum istius sanctę ecclesiæ. Paulin⁹ dixit: Paulinus dicor, presbyter sum istius sanctę ecclesiæ. Stephan⁹ dixit: Stephan⁹ dicor, presbyter sum istius sanctissimæ ecclesiæ. Olympius dixit: Olympius dicor, presbyter sum istius sanctissimæ ecclesiæ. Iohannes dixit: Iohannes dicor, presbyter sum istius sanctæ ecclesiæ. Thomas dixit: Thomas dicor, presbyter sum istius sanctæ ecclesiæ. Theodorus dixit: Theodorus dicor, presbyter sum istius sanctę ecclesiæ. Thomas dixit: Thomas dicor, presbyter sum istius sanctæ ecclesiæ. Eudoxius dixit: Eudoxius dicor, presbyter sum istius sanctæ ecclesiæ. Paulus dixit: Paulus dicor, presbyter sum istius sanctæ ecclesiæ. Theodorus dixit: Theodorus dicor, presbyter sum istius sanctæ ecclesiæ. Paregorius dixit: Paregorius dicor, archidiaconus sum istius sanctæ ecclesiæ. Iohannes dixit: Iohannes dicor, diaconus sum istius sanctæ ecclesiæ. Theodorus dixit: Theodorus dicor, diaconus sum in hac ciuitate natus. Paulus dixit: Paulus dicor, diaconus sum in hac ciuitate natus. Iohannes dixit: Iohannes dicor, diaconus sum in hac ciuitate natus. Thomas dixit: Thomas dicor, diaconus sum in hac ciuitate natus.

Sãctissimi episcopi dixerũt: Idem ipsum agant & clarissimi possessores & laudabiles huius habitatores, quos seniores istius ciuitatis honestus defensor demonstrauit, & ab alijs separati, sua dicant vocabula & status. Eumolpius dixit: Eumolpius dicor, comes sum, in hac ciuitate natus. Theodorus dixit: Theodorus dicor, comes sum, in hac ciuitate natus. Eusebonas dixit: Eusebonas dicor, palatinus sum, in hac ciuitate natus. Stephanus dixit: Stephanus dicor, præfectianus sum, in hac ciuitate natus. Paulus dixit: Paulus dicor cognomine Neonis, in hac ciuitate natus. Anatolius dixit: Anatolius dicor, principalis*, in hac ciuitate natus. Marinus dixit: Marinus dicor, in hac ciuitate natus. Eustachius dixit: Eustachius dicor, cognomine Rhoda, in hac ciuitate natus. Anatolius dixit: Anatolius dicor, in hac ciuitate natus. Rufinus dixit: Rufinus dicor, architectus, in hac ciuitate nat⁹. *Comitas dixit: *Comitas dicor, agés in rebus, & pater istius ciuitatis. Theodorus dixit: Theodorus dicor, agens in rebus, in hac ciuitate natus. Iohannes dixit: Iohannes dicor, tabularius, in hac ciuitate natus. Addæus dixit: Addæus dicor, ciuis sum. Marcus dixit: Marcus dicor, præfectian⁹ * in hac ciuitate natus. Iohannes dixit: Iohannes dicor, lecticiarius in hac ciuitate natus. Nicetas dixit: Nicetas dicor, tabularius sum, in hac ciuitate natus.

Sanctissimi episcopi dixerunt: Quoniam adest honestus huius ciuitatis defensor, & quæ dicta sunt à nostris notarijs, audiuit, insuper planiùs nos per suam doceat vocem, si seniores de his viris, qui ab ipso in præsenti demonstrati sunt, non cognoscit per istam ciuitatem. Paulus præfectianus & defensor dixit: Iussus à vestra sanctitate, quos potui inuenire verè seniores in laicis constitutos, clarissimos & honestissimos viros produxi, qui interrogati propositis scripturis de suo statu, manifestantes subtiliùs explanant & sua tempora, & quæ sciunt ipsi illi magis pro semetipsis cognoscentes.

Sanctissimi episcopi dixerunt: Reuerentissimus sacrorum custos vasorum istius sanctissimæ Ecclesiæ, adferat ad considerationem nobis & recitationem huius sacra diptycha, in quibus sanctæ memoriæ sacerdotum istius optimæ ciuitatis scripta continentur vocabula. Iohannes presbyter & cimiliarcha dixit: Secundùm iussionem vestræ sanctitatis inter sacra vasa, quæ à me seruantur, habentes diptycha ista protuli, & ad recitationem porrigo. Habeo autem & alios duos membraneos quaterniones veteriores istis, quę nunc sunt & recitantur, quos & ipsos protuli sicut videtis.

Sanctissimi episcopi dixerunt: Ad auditum nostræ mediocritatis, sed etiàm illorum, qui ad testimonium producti sunt reuerentissimi & clarissimi & honestissimi viri, recitentur sacra diptycha, quæ declarant sanctæ memoriæ connumerationem sacerdotum istius Mopsuestenæ ciuitatis, ex quo immaculata & orthodoxa fides prędicatur, vsque ad hunc sacerdotem qui in præsenti tertiadecima Indictione defunctus est. Et recitati sunt, & habent sic: Pro requiescentibus episcopis, Protogene, Zosimo, Olympio, Cyrillo, Thoma, Bassiano, Iohanne, Auxentio, Palatino, Iacobo, Zosimo, Theodoro, Simeõe. Ex alio diptycho: Pro requiescentibus episcopis, Protogene, Zosimo, Olympio, Cyrillo, Thoma, Bassiano, Iohanne, Auxentio, Palatino, Iacobo, Zosimo, Theodoro, Simeone. Et ex alijs diptychis: Pro requiescẽtibus episcopis, Protogene, Zosimo, Olympio, Cyrillo, Thomia, Bassiano, Iohanne, Auxentio, Palatino, Iacobo. Sanctissimi episcopi dixerunt: Porrigantur & nobis ad recitationẽ & considerationẽ, quæ manifesta facta sunt, sacra diptycha, vt vnusquisque nostrũm perlegat & inspiciat. Et oblata sunt sanctissimis episcopis. Sanctissimi Episcopi dixerunt: Sunt etiàm alia prolatis veteriora apud tuam reuerentiam? Iohannes presbyter & cimiliarcha dixit: Ista habeo Domine, quæ & protuli. Sanctissimi episcopi dixerunt: Propositis diuinis scripturis, hoc ipsum explana. Iohannes presbyter & cimiliarcha dixit: Per istam virtutem, non habeo alia diptycha istis veteriora, sed omnia quæ habeo, protuli. Sanctissimi episcopi dixerũt: Cùm ipsa causa, quoniam ad animæ respicit salutem, & reuerendissimus habitus vester adhortatur vos, nihil extra veritatem dicere, certum est, quòd multam curam subtilitatis facietis. Vt verò omnis cogitatio praua foràs reijciatur: ab his quæ aguntur, & venerabilibus vos oportet iuramentis confirmare, quæ dicturi estis. Sed vnusquisque sanctas & inuiolatas tangens scripturas, per ipsas fidem præbeat nihil extra ea, quæ cum veritate cognoscit, in his quæ aguntur, dicere. Ad eandẽ verò iuramenti fidẽ respicientes, etiàm suam ætatẽ explanent, & pijssimi domini rerum iussionem sequentes, dicant si tempus sciunt & retinent, per quod Theodorus, olim episcopus factus istius ciuitatis, sacrorum prædicatione diptychorũ iectus est, & quis illius in ijsdem sacris diptychis locum suppleuit. Martyrius dixit: Per istam virtutem, quicquid scio, veritatem dicam. Sum annorum octoginta plùs minùs: habeo autem in clero ordinatus sexaginta plùs, & neque scio neque audiui, quòd recitatus est Theodorus, olim factus istius ciuitatis episcopus, in sacris diptychis: sed audiui, quòd S. Cyrillus Alexãdriæ, magnæ ciuitatis episcopus factus, pro Theodoro taxatus est in diptychis, quibus inscripti sunt defuncti sanctissimi episcopi, & vsque adhuc ipse inscriptus est, & prędicatur cum alijs episcopis. Episcopum enim in nostra ciuitate nomine Cyrillum neq; scio, neque audiui factum. Qui autem nunc insertus est Theodorus, ante tres annos obijt, & de Galatia erat. Paulinus presbyter dixit: Per istas sanctas scripturas, quod scio, cum veritate dico. Presbyter sum Mopsuestenæ sanctissimæ ecclesię, & sum annorum septuagintanouem: Habeo autem quadragintanouem annos in clero, & neque scio neque audiui Theodorum veterem, qui fuit episcopus in ista ciuitate, prædicari in sacris diptychis sanctissimæ nostrę ecclesiæ, aut quandò ablatum est nomen ipsius ex diptychis. Audio verò cum diptycha leguntur in diuino ministerio, nomen Cyrilli in connumerationẽ requiescentium episcoporum. Factum verò episcopum Cyrillum in hac ciuitate neque scio, neque audiui. Stephanus presbyter dixit: Per istam virtutem, quicquid scio, cum veritate dico. Sexagintanouem annorum plùs minúsve sum: factus verò sum presbyter ante hos tres annos, & nullatenùs scio vel audiui Theodorum, qui olim in nostra ciuitate fuit episcopus, nominatum in sacris diptychis. Cognoui autem, ex quo vene-

rabili huic cõnumeror clero, quòd illo adempto ex ipsis aliquandò, Cyrillus Alexandrinæ ciuitatis episcopus, in illius loco insertus est sacris diptychis requiescentium Episcoporum, qui vsque nunc pro ipso ꝓdicatur. Cyrillum verò factum nostræ ciuitatis episcopum neque scio, neque audiui. Theodorus verò, qui inscriptus est sacris diptychis, ante tres annos defunctus est. Olympius presbyter dixit: Per istas sanctas scripturas, quicquid scio, veritatem dico. Annorum sum sexagintaquinq;, in clero verò cõnumeror quinquagintaquinq;, & non scio inscriptum fuisse nomen Theodori sacris diptychis, qui anteà fuit hic episcopus, neque audiui eum vnquàm numerari: audiui verò ab illis, qui ante me erant, quòd pro ipso insertus est sanctus Cyrillus, qui fuit Alexãdrinæ ciuitatis episcopus. Quandò verò ademptum est nomẽ Theodori, & insertus est pro ipso Cyrillus, non memini. Factum verò episcopum in ista ciuitate Cyrillum, nunquàm audiui. Iste enim, qui nunc nominatur Theodorus in diptychis, ille est, qui ante tres annos defunctus est Galata. Iohannes presbyter dixit: Per istam virtutem & Deum, qui locutus est per istas scripturas, veritatem dico. Annorum sum sexagintaquinque plùs minùs: habeo verò in clero annos vigintiocto, & neque scio, nec cùm essem laicus, nec postquàm factus sum clericus, Theodorũ, qui olim episcopus fuit istius ciuitatis, neq; numerari in sacris diptychis, nec quãdò electus est: prædicari verò scio in diptychis in connumeratione requiescentium episcoporum nostræ ciuitatis sanctum Cyrillum, Archiepiscopum Alexãdrinæ ciuitatis. Episcopum verò nomine Cyrillum nõ scio fuisse, nec audiui in nostra ciuitate. Ille enim, qui nunc nominatur Theodorus in diptychis, ante tres annos obijt, & de Galatia erat. Thomas presbyter dixit: Per istas sanctas scripturas & Deum, q̃ locutus est ipsas, quicquid scio, veritatẽ dico. Sexaginta annorum sum nomine: habeo verò in clero, licèt peccator sim, quinquagintaquinq; annos: & nõ scio, neque audiui nomen veteris Theodori, qui hic episcopus fuit, ꝓdicari in sacris diptychis, nec qñ ablatus est, nec qui ipsum eiecit. Audiui verò à senioribꝰ, quòd Cyrillus, qui fuit Alexãdrinæ ciuitatis episcopus, insertus est sacris diptychis ꝓ Theodoro in cõnumeratiõe episcoporũ nostræ ciuitatis, qui & vsq; nunc prædicatur: Cyrillum autem episcopum fuisse hìc neque audiui, neque scio. Iste verò, qui nunc nominatur cum mortuis episcopis Theodorus de Galatia oriundus, ante tres annos defunctus est. Theodorꝰ presbyter dixit: Per istã virtutẽ, quicquid scio, cum veritate dico: Sũ annorũ sexagintaduorũ plùs minùs: quinquagintaquinq; autem annos habeo in venerabili clero istius sanctissimæ Ecclesiæ, & nunq̃ audiui nomen Theodori veteris, qui fuit hic episcopus, neq; insertum esse sacris diptychis, neq; recitari. Audiui verò ab antiquioribus, quòd pro Theodoro insertus est sanctus Cyrillus episcopus Alexandriæ in requiescentibus episcopis: Cyrillum verò fuisse nostræ Ecclesiæ neque scio, neque audiui. Iste verò, qui nunc insertus est diptychis Theodorus, Galata fuit, & ante tres annos defunctus est. Thomas presbyter dixit: Per istas sanctas scripturas, quicquid scio, cum veritate dico: Sexaginta annorum sum plùs minùs: in clero autem quinquaginta annos habeo, & non scio, neque audiui insertum Theodorum, olim nostræ ciuitatis episcopum factum, neque audiui ipsum recitari cum requiescentibus sacerdotibus nostræ ciuitatis. Fuisse verò in nostra ciuitate episcopum nomine Cyrillum, neque scio, neque audiui per quodcunque tempus. Iste autem, qui nunc recitatur Theodorus in sacris diptychis, ille est, qui ante tres annos obijt, & de Galatia erat. Eudoxius dixit: Per istas sanctas scripturas, veritatẽ dico. Annos habeo in clero sanctissimæ ecclesiæ quadragintaduos: sum autem annorum sexagintatrium, & nec cùm essem laicus, nec clericus factus, scio hìc inscriptum esse aut prædicari in sacris diptychis Theodorum veterem, qui fuit hìc episcopus, nec quandò vel quis deiecit ipsum ex sacris diptychis, scio: Audio verò prædicari in diptychis mortuorum episcoporum nostræ ciuitatis Cyrillum episcopum Alexandriæ. Episcopum enim fuisse in nostra ciuitate nomine Cyrillum, neque audiui, neque scio. Iste verò, qui prædicatur Theodorus in diptychis, qui ante tres annos obijt, de Galatia erat. Paulus presbyter dixit: Per istam virtutem, quicquid scio, veritatem dico. Quinquagintaocto annorum sum domine: habeo autem in clero viginti-octo annos, & non scio Theodorum, qui olim fuit episcopus nostræ ciuitatis, prædicari in sacris diptychis, sed neque pro ipso quenquam insertum scio. Theodorus verò, qui nunc recitatur, de Galatia erat, qui ante tres annos defunctus est. Theodorus presbyter dixit: Per istam virtutem quicquid scio cum veritate dico. Sum plùs minùs annorum quinquagintaduorum: ex quo autem clericus sum, viginti-octo anni sunt, & non scio neque audiui, nec cùm laicus essem, nec ex quo clericus factus sum, Theodorum, qui olim fuit episcopus nostræ ciuitatis, recitari vel inscriptum esse sacris diptychis. Audiui verò à senioribus, quòd S. Cyrillus episcopus Alexandrię ipse pro illo insertꝰ est sacris diptychis mortuorum episcoporũ nostrę ciuitatis. Qui verò insertus est sacris diptychis Theodorꝰ, ante tres annos defunctus, qui

qui fuit noster Episcopus, de Galatia erat. Paregorius archidiaconus dixit: Per istam virtutem veritatem dico: Annorum sum sexagintasex: habeo verò connumeratus venerabili clero annos vigintiocto, & non scio, nec cùm laicus essem, nec postquàm factus sum clericus, insertum sacris diptychis nomen Theodori, qui antè fuit hìc episcopus, neq; audiui ipsum recitari. Audiui verò à senioribus, quòd pro ipso insertus est sanctus Cyrillus episcopus Alexandrinę ciuitatis, qui & vsque nunc prædicatur. Hìc verò fuisse Cyrillum episcopum, neq; scio, neque audiui. Qui verò nunc recitatur Theodorus in sacris diptychis, Galata erat, qui ante tres annos defunctus est. Iohannes diaconus dixit: Per istas sanctas scripturas, quicquid scio, cum veritate doceo. Annorum sum quinquagintaocto: habeo verò connumeratus venerabili clero annos quadragintaocto, & non scio neque audiui insertum nomen Theodori sacris diptychis, qui antèà hìc fuit episcopus, nec prædicari ipsum. Audiui verò aliquandò, quòd pro ipso insertus est sanctus Cyrillus Alexandrinæ ciuitatis, qui & vsque nunc prædicatur: neque scio, neq; audiui hìc fuisse Cyrillum episcopum. Iste verò, qui nunc recitatur Theodorus in sacris diptychis, Galata erat, qui ante tres annos defunctus est. Thomas diaconus dixit: Per istas sanctas scripturas, veritatem dico. Quinquagintaquinque annorum sum, quadragintanouem habeo in clero, & non scio neque audiui inscriptum esse sacris diptychis vel recitari eũ, qui olim fuit nostræ ciuitatis episcopus Theodorus. Audiui verò à senioribus hominibus, quòd beatus Cyrillus pro ipso insertus est, Alexandrinæ ciuitatis pontifex, qui & vsque nunc recitatur in sacris diptychis cum requiescentibus episcopis nostræ ciuitatis. Cyrillum verò Episcopum fuisse in nostra ciuitate nescio, neque audiui. Iste verò, qui nunc recitatur in sacris diptychis Theodorus, ante tres annos mortuus, de Galatia erat. Iohannes diaconus dixit: Per istas sanctas scripturas, veritatem dico. Annorum sum sexagintaquinque plùs minùs: habeo verò in Clero quinquaginta annos, & non audiui vnquàm Theodorum, qui olim fuit Episcopus nostræ ciuitatis, in sacris diptychis: nescio quandò insertus est Cyrillus pro memorato Theodoro: scio verò prædicari in diptychis in connumeratione requiescentium Episcoporum nostræ ciuitatis Cyrillum pontificem Alexandriæ, qui & vsque nunc prædicatur: Episcopum nomine Cyrillum nec scio, nec audiui nostræ ciuitatis fuisse. Theodorus verò, qui nunc recitatur in sacris diptychis, ante tres annos defunctus, de Galatia erat. Paulus diaconus dixit: Per istam virtutem, quæ scio, dico cum veritate: Sum annorum quinquagintasex plùs minùs: habeo verò in clero connumeratus annos vigintitres, & nec cùm laicus essem, nec postquàm factus sum clericus, scio Theodorum veterem nostræ ciuitatis Episcopum, inscriptum esse sacris diptychis vel prædicari. Audiui verò, pro memorato Theodoro sanctum Cyrillum pontificem Alexandrinæ ciuitatis insertum esse, & prædicari in diptychis in connumeratione requiescentium Episcoporum nostræ ciuitatis, & vsque nunc recitari: Cyrillum verò nomine nostrę fuisse ciuitatis episcopum nescio, nec audiui. Iste verò, qui nunc recitatur in sacris diptychis Theodorus, ante tres annos defunctus, de Galatia erat. Sanctissimi episcopi dixerunt: Ista quidem, quæ reuerentissim. clericorum scientiæ & memoriæ sunt, declarant robur eorum, quæ mota sunt: supereſt verò, vt etiàm præsentem rem testimonium consequatur eorum, qui extra sacrum concilium sunt. Laici extra cõciliũ sunt
Singulatim igitur præsentes clarissimi & honestissimi & laudabiles viri introducti, qui etiàm ætate priores demonstrati sunt, declarent, tam vitæ tempus, quàm ea, quæcunque sciunt, propter causam quæ nunc mouetur, per præsentia diuina & venerabilia Euangelia priùs confirmantes ea, quę dicturi sunt. Eumolpius Comes dixit: Per istam virtutem, quicquid scio, veritatem dico: Sum annorum plùs minùs sexaginta: cognouit verò vestra sanctitas, quòd militabam ministrans diuinis & maximis iussionibus, & cùm peruenissem ad istam ciuitatem, communicans in sancta ecclesia, nunquàm audiui prædicari in sanctis diptychis nomen Theodori, qui fuit, sicut dicitur à senioribus, Episcopus huius ciuitatis. Iste enim, qui nunc recitatur Theodorus, de Galatia erat, qui ante tres annos defunctus est. Theodorus Comes dixit: Per istas sanctas scripturas, quicquid scio, cum veritate dico: Quadragintaquinque annorum sum plùs minùs, & non scio nomen Theodori veteris, qui dicitur fuisse nostræ ciuitatis Episcopus, recitari in sacris diptychis. Theodorus verò, qui diptychis nunc inscriptus est, & prædicatur cum mortuis Episcopis, de Galatia erat, & ante tres annos defunctus est. Eusebonas Palatinus dixit: Per istam virtutem sanctorum Euangeliorum, quicquid scio, cum veritate dico: Ex quo memini & conuenio in sanctam ecclesiam, non scio nomen Theodori veteris, quem dicunt huius ciuitatis Episcopum fuisse, in sacris diptychis prædicatum: plùs tamen sum annorum quinquaginta. Stephanus Præfectianus dixit: Per istas sanctas scripturas, quicquid scio, veritatem dico: Annorum sum sexaginta vnius: nomẽ Theodori veteris episcopi Mopsuestenę ciuitatis nõ audiui in sacris diptychis recitari. Audio verò in cõnumeratione

Universidad de Navarra Biblioteca

episcoporum nostræ ciuitatis prędicari Cyrillum, qui, sicut dicebant seniores, fuit episcopus Alexandriæ magnæ ciuitatis, qui & vsque nunc cum requiescentibus episcopis nostræ Mopsuestenæ ciuitatis recitatur: quoniam simpliciùs magis quàm curiosiùs accedens, diuina & inuiolata solitus sum mysteria suscipere. Ille enim, qui nunc insertus est Theodorus, ante tres annos defunctus, de Galatia erat. Paulus Neonis dixit: Per istas sanctas scripturas, quicquid scio, cum veritate dico. Annorum sum septuaginta, & neque scio, neque audiui prædicari Theodorum veterem in sacris diptychis, qui fuit episcopus nostræ ciuitatis, nec quandò leuatus est, vel quis pro illo insertus est scio: nisi istum Theodorum de Galatia audio prædicari, qui ante tres annos defunctus est. Anatolius Principalis dixit: Per istam virtutem, veritatem dico: Sum annorum sexagintaquinque plùs minúsve, Theodorum veterem Antiochenum, nostræ ciuitatis episcopum nescio in sacris diptychis recitari, nisi Theodorum ante tres annos defunctum, qui de Galatia erat. Marinus præfectianus dixit: Per istas sanctas scripturas, quicquid scio, veritatem dico. Annorum sum sexagintatrium plùs minúsve, & non scio vel insertum esse vel prædicari in sacris diptychis nomen Theodori veteris, qui fuit episcopus istius ciuitatis. Theodorus verò, qui nunc recitatur, de Galatia erat, & ante tres annos defunctus est. Eustathius dixit: Per istam virtutem, quæ scio, cum veritate dico. Sum annorum septuaginta plùs minúsve, & non scio Theodorum, qui olim episcopus fuit Mopsuestenæ ciuitatis, insertum esse vel prædicari in sacris diptychis nostræ sanctissimæ ecclesiæ. Qui verò nunc recitatur in diptychis Theodorus, ante tres annos defunctus, de Galatia erat. Anatolius dixit: Per istas sanctas scripturas, quicquid scio, cum veritate dico. Annorum sum septuagintatrium, & nescio vel taxatum in sacris diptychis sacrosanctæ ecclesiæ, vel prædicatum Theodorum veterem, factum nostrę ciuitatis episcopum. Qui nunc verò nominatur, Theodorus est, qui ante tres annos defunctus est, Galata. Rufinus architectus dixit: Per istam virtutem, quicquid scio, cum veritate dico. Septuaginta annorum sum, & nec à parentibus meis audiui, nec scio, vel exalio quodam audiui, insertum esse vel prædicari in sacris diptychis nomen Theodori, qui olim fuit hic episcopus. Theodorus verò, qui nunc prædicatur in sacris diptychis, ille est, qui ante tres annos obijt. * Comitas agens in rebus & pater ciuitatis, dixit: Per istas sanctas scripturas, quicquid scio, veritatem dico. Nescio nec audiui recitari nomen Theodori, qui olim fuit, sicut dicunt, episcopus nostræ ciuitatis. Sum verò annorum quadraginta. Theodorus agens in rebus, dixit: Per istam virtutem, quicquid scio, veritatem dico. Sum annorum quinquaginta, & non scio vel audiui insertum esse sacris diptychis nomen Theodori veteris, qui fuit in hac ciuitate, sicut dicunt, episcopus.

Iohannes tabularius dixit: Per istam virtutem sanctorum Euangeliorum, quicquid scio, veritatem dico. Sum annorum sexagintaseptem plùs minúsve, & Theodorum veterem, qui fuit episcopus nostræ ciuitatis, non scio recitari. Iste verò, qui nunc prædicatur Theodorus, est de Galatia, qui ante tres annos mortuus est, qui fuit noster episcopus. Addæus dixit: Per istas sanctas scripturas, quicquid scio, cum veritate dico. Sum Domine sexaginta annorum, & non scio, nec audiui vnquàm prædicari in sacris diptychis nomen Theodori veteris, qui hic episcopus fuit. Ante tres autem annos defunctus est Theodorus de Galatia, qui hic episcopus fuit, & ipse prædicatur cum alijs episcopis mortuis. Marcus præfectianus dixit: Per istam virtutem sanctorum Euangeliorum, quicquid scio, cum veritate dico. Sum annorum quinquagintaquinque, & non scio, nec audiui in sacris diptychis recitari Theodornm veterem, qui hic episcopus fuit, nisi istum Theodorum Galatam, qui ante tres annos mortuus est. Iohannes lecticiarius dixit: Per istas sanctas scripturas, quicquid scio, veritatem dico. Sum annorum septuaginta, & non scio, nec audiui prędicari in sacris diptychis nomen Theodori veteris, qui hic fuit Episcopus, nisi istum Theodorum Galatam, qui ante tres annos mortuus est. Niceta tabularius dixit: Per istam virtutem, quicquid scio, cum veritate dico. Sum annorū quinquaginta quatuor, & non scio, nec audiui nomen Theodori veteris in sacris diptychis recitari sanctissimæ nostræ ecclesiæ, sed qui nunc recitatur Theodorus, est qui ante tres annos mortuus est episcopus. Iohannes misericordia Dei episcopus Iustinopolitanæ metropoleos, & Thomas episcopus Aegęæ ciuitatis, & Stephanus episcopus Castabaleorum, & Niceta episcopus Epiphaneorum, & Andreas episcopus Hauiadeorum, & Procopius episcopus Irenopolitanorum, & Vrbicius episcopus Alexandrinæ ciuitatis, & Antonius episcopus Rosęorum, & Cosmas episcopus Mopsuestiæ, dixerunt: Nec ciuitatem in alto positam tegere aliquis, nec abscondere poterit, nec veritatis lumen obumbrare semper aliquis valet. Splendet enim dilucidè rectæ & immaculatæ fidei lumen, & sub nulla hæreseos nube tenebris cooperitur: & nunc veritatis reuelata est ratio, & valdè euidenter declarata est, Theodorum veterem, qui per istam ciuitatem fuit episcopus, in antiquis temporibus extra prædicationem diuini mysterij fuisse, &

Hæreses nō eloquia vt ruit Nestor.

& sacris diptychis eiectum esse: pro illo verò alterum constitutum esse, & in illius vocabulum, inscriptum esse Cyrillum sanctæ memoriæ. Ista enim demonstrauit planè & sinè dubio testimonium, quod cum iuramentis factum est, virorum religiosissimorum, & clarissimorum, & laudabilium, qui in præsenti in medium producti sunt. Sed etiàm nos ipsi, sacra præ manibus gerentes diptycha eorum, qui antecesserunt, sanctorum huius ciuitatis episcoporum, inuenimus cum veritate, Theodori quidem veteris nullam penitùs insertam esse memoriam, Cyrilli verò sanctæ memoriæ vocabulum insertum esse, & inadulterata esse sacra diptycha, quæ prolata sunt, ex ipso considerantes vsu. Demonstrant verò euidenter, Cyrillum sanctæ memoriæ in alterius loco insertum esse, eò quòd nullus per istam ciuitatem fuit pastor eiusdem vocabuli, secundùm quod testimoniorum robur explanat. Manifestum verò & illud testium fecit assertio, Theodorum, qui in fine sacrorum diptychorū scriptus est, non esse illum veterem, sed eum, qui ante tres annos mortuus est, qui ex Galatia erat, quem & nos nostræ connumerationis fuisse cognoscimus. His igitur pro veritate demonstratis, Christianissimo & pijssimo nostro Imperatori nota omnia, secundùm quod placuit eius Christianæ serenitati, faciemus, & in omnibus sanctissimo & beatissimo antiquioris Romæ Papæ. sed & cōmuni omnes voce cælestem supplicamus DEVM: Salvum fac Domine Imperatorem, & exaudi eum in quacunque die te inuocauerit.

Iohannes misericordia Dei episcopus Iustinopolitanæ Metropoleos: apud me confecta sunt antè posita gesta, & subscripsi.

Thomas misericordia DEI episcopus Aegęæ ciuitatis: in conspectu meo confecta sunt antè posita gesta, & subscripsi. Stephanus misericordia DEI episcopus Castabaleorum ciuitatis: coram me confecta sunt antè posita gesta, & subscripsi. Niceta misericordia DEI episcopus Epiphaneorum ciuitatis: coram me confecta sunt antè posita gesta, & subscripsi. Andreas misericordia DEI episcopus Hauiadeorum ciuitatis: coram me confecta sunt antè posita gesta, & subscripsi. Procopius misericordia DEI episcopus Irenopolitanæ ciuitatis: coram me confecta sunt antè posita gesta, & subscripsi. Vrbicius misericordia DEI episcopus Alexandrini oppidi: coram me confecta sunt antè posita gesta, & subscripsi. Antoninus misericordia DEI episcopus Rosęorum ciuitatis: coram me confecta sunt antè posita gesta, & subscripsi.

Cosmas, misericordia DEI episcopus Mopsuestenæ ciuitatis: coram me confecta sunt antè posita gesta, & subscripsi. Facta est verò & suggestio ad sanctissimum Papam antiquioris Romæ Vigilium ab ijsdem episcopis, ità habēs: Decebat verè cùm primam *sacerdotes dignitatem sortiti estis sanctissimi, ea quæ ad sanctarum ecclesiarum statum respiciunt, manifesta vestræ diuinitùs honoratæ beatitudini fieri. Hoc benè & Christianissimus noster Imperator considerans, & ad vestram scientiam quædam, quæ de Theodoro quondàm Mopsuestenę ecclesiæ episcopo mota sunt, iussit referri. Pijssimis enim ad nos literis vsus, hortatus est ad Mopsuestenam ciuitatem conuenire, quæ vna secundæ Ciliciæ est, & cum subtilitate perscrutari, quandò Theodorus, qui olim prędictę ciuitatis fuit episcopus, sacris diptychis eiectus est, & manifesta ea tā eius tranquillitati, quàm vestræ diuinitùs honoratæ facere beatitudini. Statim igitur Mopsuestiam accedentes, religiosissimum congregauimus clerum, & fidelem eius populum, eligentes eos, qui seniores sunt, qui & retinere forsitan memoria possent subtilitatem eius, quod quęrebatur: & diuina & adoranda eis proponentes Euangelia, vt suspicionem sui testimonij emundarent, dicere inuitauimus, si sciunt, quo tempore Theodori antiqui nomē sacris eiectum est diptychis. Illi verò multos annos, & suam excedentes memoriam esse iurauerunt, ex quo nulla eiusdem Theodori memoria sacris diptychis infertur: Cyrillum autem religiosæ memoriæ Alexandrinæ ciuitatis Pōtificem in eius loco inscriptum esse, quę ex patribus suis audisse adseruérunt. Sed eorum, quæ dicebantur, subtilitatem inuestigātes, & per ipsa vénimus sacra diptycha, & mortuorum episcoporum connumerationem considerabamus: & Theodori quidem in antiquioribus temporibus nullam memoriam inuénimus, in ipso verò fine sacrorū diptychorum Theodorus scriptus est, quem omnes nupèr quidem mortuum esse dixerunt, ex Galatia verò ortum esse prouincia. Hunc & nos omnes nostri concilij partem factum, ante triénium mortuum esse cognoscimus. Hæc ità habere, ipsa gesta vobis sanctissimis manifestent, quæ humili suggestioni coniungentes, ad scientiam vestram destinauimus. Sed petimus diuinitùs inspiratos vos religiosissimis & Deum placantibus vestris orationibus nos humiles suffulcire. Et subscripserunt episcopi in ea.

*Literæ synodi Mopsuestenę ad Vigilium. * deest, * io- ter, aut alio quid eiusmodi.*

Sancta Synodus dixit: Sufficiunt quidem, quæ dicta & prolata sunt, Ecclesiasticam traditionem demonstrare, eò quòd oportet hæreticos & post mortem anathematizari. Et reliqua verò omnia, quæ mota sunt, ostendunt, quemadmodùm ex prolixis tēporibus Theodorus Mopsuestenus, propter impia sua cōscripta, & post mortē à catholica ecclesia eiectus est. Sed de his quidem sentētia paulò pòst manifestemus: nūc verò & q̄ collecta sunt ex Theodoriti conscriptis,

Theodoriti scripta quædam exciduntur.

scriptis, contra rectam fidem expositis, & contra sanctæ memoriæ Cyrillum & duodecim eius capitula, necnon pro Theodoro & Nestorio, & eorum blasphemijs, recitentur. Et cùm suscepisset Photinus reuerentissimus diaconus & notarius, recitauit. Ex his, quæ à Theodorito scripta sunt aduersùs duodecim capitula sancti Cyrilli.

EX HIS, QVAE AD PRIMVM Anathematismum scripsit.

CErtum igitur est ex prædictis, quòd Dei forma non immutata in serui formam, sed manens quod erat, sumpsit serui formam. Si igitur non factus est caro Deus verbum, sed carnem viuam & rationabilem recepit, non ipse natura ex virgine natus est, conceptus est, complasmatus & formatus, & initium indè vt esset accipiens, qui ante secula est, & Deus est, & ad Deum est, & cum patre est, & cum patre cognoscitur & adoratur. Sed cùm sibi templum in virginali vtero complasmauit, cum illo erat qui complasmatus, & conceptus, & formatus, & natus est. Quapropter & sanctam illam virginem Dei genitricem appellamus, non quòd Deum natura genuit, sed quòd hominem DEO vnitum, qui eum complasmauit.

EIVSDEM THEODORITI EX his, quæ sunt aduersùs Anathematismum secundum.

VNum quidem Christum confitemur, diuinis doctrinis Apostolorum obedientes, & eundem propter vnitatem Deum & hominem nominamus: vnitatem verò, quæ est secundùm subsistentiam, omninò ignoramus tanquàm nouam & alienigenam diuinarum scripturarum, & patrum, qui eas interpretati sunt.

EIVSDEM EX HIS, QVAE sunt contra quartum Anathematismum.

Matth.27. Matth.26. Ioan.12. Marc.13. Luc.22.

CVi igitur adscribamus hoc quod est, Deus meus, Deus meus, quarè me dereliquisti? & hoc quod est, Pater, si potest fieri, transeat calix iste à me. & hoc quod est, Pater, saluum me fac ab ista hora. & hoc quod est, Horam illam nemo cognouit, neque filius hominis: & alia, quæ humiliter ab ipso, & à sacris Apostolis de ipso dicta & scripta sunt? Cui esuritionem & sitim applicemus? Cui laborem & somnum? Cui ignorantiam & formidinem? Quis est, qui angelico indiguit auxilio? Si Dei verbi hęc sunt, quomodò ignorauit sapientia?

ET POST ALIA:

NOn erat Dei verbi ignorantia, sed serui formæ: quæ tanta in illo tempore cognoscebat, quanta inhabitans Deitas reuelauit.

EIVSDEM ADVERSVS DECIMum Anathematismum.

QVis est, qui laboribus virtutis perfectus est, & non natura perfectus existens? Quis est, qui experimento cognouit obedientiam, & istam ignorans ante experimentum? Quis est qui cum reuerentia vixit, & cum labore forti & lachrymis supplicationes obtulit, & saluum se facere non potens, sed obsecrans illum, qui poterat saluum facere, & mortis liberationem postulans? Non Deus verbum, qui immortalis est, qui impassibilis, qui incorporalis. Heb.5.

ET POST ALIA:

SEd id, quod ex semine Dauid sumptum ab ipso est, quod est mortale, quod est passibile, quod timet mortem, licèt postea destruxerit mortis potentiam propter vnitatem Dei, qui hoc recepit, quod per omnẽ ambulauit iustitiam, & ad Iohannem dixit: Sine modò, sic enim decet nos implere omnem iustitiam. Hoc summi sacerdotij appellationem accepit, secundùm ordinem Melchizedech. illud enim habebat naturæ infirmitatem. Matt.3.

EIVSDEM EX EPISTOLA, quam ad monasteria contra sanctum Cyrillum scripsit.

QVi propè stant, derident nostram pugnam, & nostris fruuntur malis, & gaudent videntes nos à nobisipsis consumptos. Causa verò istorum sunt, qui Apostolicam corrumpere fidem contendunt, & euangelicis dogmatibus instabilem doctrinam imponere præsumunt, & impij Cyrilli capitula cum anathemate in regiam ciuitatem transmiserunt suscipientes, & suis scriptionibus, vt putauerunt, confirmantes, quæ manifestè ex amara Apollinarij radice exorta sunt: eandem verò habent Arrij & Eunomij blasphemiam. Quòd si quis subtiliter perspicere voluerit, nec ab insania Valentini & Manæ & Marcionis aliena sunt. Nam in primo quidem capitulo dispensationem pro nobis factam eiecit, non recepisse Deum verbum naturam humanam, sed ipsum in carnem mutatum esse docens, & suspicione & phantasia Saluatoris nostri humanationem, sed non verè factam esse dogmatizans. Hæc verò ab impietate Marcionis, & Manæ, & Valentini generata sunt. In secundo autem & tertio capitulo quasi oblitus eorum, quæ in principijs exposuit, vnitatem quæ est secundùm subsistentiam, introducit, & conuentum per vnitatem naturalem, temperationem quandam & confusionem per hæc nomina factam esse docens diuinæ naturæ & serui formæ. Hoc verò ab Apollinarij hæretica insania natum est. In quarto verò capitulo Euangelicarum & Apostolicarum vocum diuisionem abdicat, & non permittit secundùm Orthodoxorum patrum doctrinas eas quidem, quæ DEO conueniunt, voces in diuina * excipere natura, humiliores verò & humaniter dictas * recipi & * applicare humanitati, & indè igitur est inuenire benè sapientes impietatis cognationem. Arrius etenim & Eunomius creaturã, & ex his quæ non sunt, & seruum vnigenitum Dei filium dicentes, humana, quæ à Domino Christo humaniter dicta sunt, Deitati ipsius applicare ausi sunt, alienum paternæ substantiæ & dissimilem indè eum ostendere festinantes. Super hæc, vt compẽdiosè dicam, ipsam impassibilem & non mutabilẽ Christi Deitatem, & pati, & crucifigi, & mori dicit. Hoc verò & Arrij & Eunomij * superat. Nec enim hi, qui creaturam audent dicere creatorem omnium & opificem, in istam excesserunt impietatem. Blasphemat verò & sanctum spiritum, non ex patre ipsum procedere dicens secundùm Domini vocem, sed ex filio esse. Et iste verò Apollinarij seminum fructus est: propinquat verò & Macedonij malignæ culturæ. Tales sunt Aegyptij * partes maligni: patris verò peior progenies. Hæc cùm oporteret vel abortiua facere in ipsa conceptione, aut statìm nata corrumpere eos, quibus animarum medicina commissa est, vtpotè pernicioſa, & nostræ naturæ læsiones, nutriunt magnanimi, & multo digna esse studio iudicant, ad perniciem tam suam quàm aliorum, qui aures eis patiuntur præstare.

* aliud, insania, aut aliquid simile.

* pertus

EX ALLOCVTIONE THEOdoriti dicta aduersùs sanctum Cyrillũ Chalcedone, statim post Ephesinam primã Synodum, cùm ab Epheso ascendisset ad Constantinopolim vnà cum Orientalibus, pro Nestorio quasi iniustè condemnato.

VIdes quomodò & differentiam naturarum scio, & vnitatem non soluo, ô noue Christi impugnator, magis verò Dei impugnator? Hunc præscripto consilio & præscientia Dei traditum capiẽtes, per manum iniquorum adfigentes interfeciſtis, quem Deus resuscitauit ex mortuis, solutis vinculis inferni.

* Adscit.

EX ALIA ALLOCVTIONE, dicta in eadem ciuitate contra sanctæ memoriæ Cyrillum.

NVnquid soluo vnitatem, ô noue hæretice, neque tu confundis naturas? Dic inconfusam vnitatem, & suscipio vocem. Sed quid dicis, quòd vna natura duæ naturę factę sunt? Quis te hæc propheta erudijt? quis Apostolorum primus, secundus, medius, vltimus, qui est post duodecim, Paulus? Barnabas? Quis posterior illis doctor? Disce tuum doctorem. Hoc Asterius Arriani genuit, & Apollinarius tuus pater. Te ipsum enim filium illius constituisti: cuius dogmatum hæres factus es, sis & appellationis hæres meritò.

EIVSDEM EX ALLOCVTIOne, scripta in eadem ciuitate pro Nestorio.

CHristus nobis præcedat sermonem: Christus, propter quem terribiles Pro-

pontidis contemnitis fluctus, vt nostram vocem exaudiretis, imaginem putantem esse eam vocis vestri pastoris. Desideratis em audire iucũdos sibilos vestri pastoris, quem * compastores arundinibus occiderunt, sicut arbitrantur: at Deus per prophetam clamat: Pastores plurimi corruperunt vineas meas, contaminauerunt portionem meam, posuerunt portionem meam amabilem in desertum inuium. * alius vertit, * pastores socij Hiere.12.

EPISTOLA THEODORITI AD episcopum Andream Samosatenum scripta ab Epheso.

AB Epheso scribens saluto tuam sanctitatem, quam beatifico quidem infirmitatis, amabilem verò Deo existimo, quoniam auditu, non experimento, cognouit mala, quæ hic facta sunt, mala omnem rationis vim superantia, & historicam vincentia narrationem, continuisque lachrymis & perpetuis fletibus digna. Periclitatur enim ecclesiæ corpus dirumpi, magis id verò iam incisionem suscepit, nisi ille sapiens medicus diuisa & putrefacta membra reficeret & coniungeret. Insanit iterùm Aegyptus aduersùs Deũ, & bellat cum Mose & Aaron & famulis eius, & plurima pars Israël aduersarijs consensit, nimis verò pauci sunt sani, qui & pro pietate labores sponte sustinent. Deculcata sunt pietatis venerabilia. Illi qui depositi sunt, sacerdotalia ministeria peragunt: & qui deposuerunt, domi sedent gementes. Illi qui cum depositis excommunicati sunt, depositos liberauerunt depositione, sicut arbitrati sunt. Talem ludunt synodum Aegyptij, & Palæstini, & Pontici, & Asiani, & cum his occasus. Plurima enim pars orbis terrarum morbum suscepit. quales mimi ridiculorum in tempore impietatis sic pietatem in Comœdia deluserunt? Qualis verò Comœdiæ scriptor talem vnquàm fabulam recitauerit? Qualis verò Tragœdiæ poëta dignè fletus eorum conscripserit? Tanta & talia Dei ecclesiæ mala insultauerunt. magis verò breuissimam particulam narraui eorum, quæ præsumpta sunt.

EIVSDEM AD NESTORIVM, post vnitatem inter Orientales & sanctissimum Cyrillum factam.

DOmino meo reuerendissimo, & religiosissimo, & sanctissimo patri, Episcopo Nestorio Theodoritus in Domino gaudere. Quòd non vrbana conuersatione delector, nec seculari curatione, nec gloria, nec altis sedibus sum alligatus, arbitror scire tuam sanctitatem. Licèt enim & nihil aliud, ipsa tamen solitudo ciuitatis, quam gubernare sortitus sum, sufficit hanc me philosophiam docere. Non solùm enim solitudinẽ, sed etiàm plurimos habet rerum tumultus, qui possunt facere pigros etiàm eos, quivaldè eis gaudent. Nemo igitur persuadeat tuæ sancti-

sanctitati, quòd ego episcopalem sedem cupiens, conibēdo oculos meos, tanquàm orthodoxas suscepi Aegyptiacas literas. Vt ēm cum ipsa veritate dicam, sæpiùs eas perlegi, & subtiliter discussi, & hæretica illas amaritudine liberatas esse inueni, & timui quandam maculam eis imponere: & certè in odio habēs quàm alius quidam, patrem illarum, tanquàm authorem tumultum existentem orbis terrarum, & spero nullas pœnas sustinere huius gratia in die iudicij, quoniam intentionem iustus iudex exquirit. His verò, quæ aduersùs tuam sanctitatem iniustè & contra leges facta sunt, nec si ambas manus meas aliquis incidet, patiar consentire, diuina videlicet gratia me adiuuante, & infirmitatem animæ supportante. Et hoc certum etiàm exigentibus per literas feci. direxi verò etiàm tuæ sanctitati, quæ rescripsimus ad ea quæ scripsit nobis, vt cognoscas quòd nullum nos tempus propter diuinam virtutem mutauit: nec multipedes vel verspelliones docuit, quorum hi quidem petras, illi folia per colorem imitantur. Vniuersam fraternitatem, quę tecum est, in Domino ego & qui mecum sunt, plurimū salutamus.

THEODORETI AD IOHANnem Episcopum Antiochiæ.

QVoniam sapienter gubernat Deus, & nostræ prouidens concordiæ, & populorum procurans salutem, congregare nos in vnum præparauit, & consonantes sibi omnium ostendit voluntates. Communiter enim perlegentes Aegyptiacas literas, & examinantes earum subtiliter sensum, inuenimus consonantes dictis à nobis eas, quæ indè directæ sunt, & palàm contrarias duodecim capitulis, quibus vsque ad præsens, vt alienis à pietate, repugnātes permansimus. Nam illa quidem habebant, carnaliter carnem factum esse Dei verbum, & per subsistentiam vnitatem, & conuentum per vnitatem naturalem, & Deum verbum primogenitum factum ex mortuis. Abdicabant verò & vocum diuisionem, quæ de Domino factæ sunt: & alia verò adhæc habebant Apostolicis quidem aliena, hæreticorum verò germina zizaniorum. Quæ verò nunc directæ sunt, Euangelica generositate decorantur.

THEODORETI AD IOHANnem archiepiscopum Antiochiæ epistola, scripta, cùm mortuus esset Cyrillus archiepiscopus Alexandriæ.

SErò tandèm & vix malus homo defunctus est. Boni enim & benigni ante tempus indè demigrāt: mali verò in multo tempore vitam producūt. Et arbitror omnium dispensatorem bonorum prouidentem, celeriùs quàm tempus est, humanis tribulationibus eos abducere, & tanquàm victores liberare luctationibus, & in meliorem vitam transducere: quæ vita præmium propositum est his, qui pro virtute luctantur, sine, & tristitia, & solicitudine libera. Malitiæ verò amatores & operatores diutiùs concedit præsenti vita frui, vt aut satietatem caperent malignitatis, & virtutem potirum potiri, quæ videntur esse delectabilia; sed crescentem quotidiè viri malignitatem sciens & corpori ecclesiæ nocentem, quasi quandam pestem amputauit, & abstulit opprobrium à filijs Israel. Lætificauit quidem superstites illius discessio: Contristauit verò forsitan mortuos, & timor est, nè prægrauati eius conuersatione, iterùm ad nos remittant, vel illos diffugiat qui eum abducunt, sicut ille tyrannus Cyni Ciliciam. Procurandum igitur est, & oportet tuam sanctitatem maximè hanc suscipere festinantiam, & iubere collegio mortuos absportantium lapidem aliquem maximum & grauissimum sepulcro imponere, nè iterùm huc peruenire, & instabilem voluntatem iterùm demonstraret. Infernis noua dogmata adferat: ibi diù noctuque sicut vult sermocinetur. Non enim timemus, nè & illos diuideret, aduersùs pietatem publicè adloquens, & morte circundans naturam immortalem. Lapidabunt enim eum non solùm qui diuina eruditi sunt, sed etiàm & Nemrod, & Pharao, & Sennacherib, & si quis eorum similis est dei impugnator. Sedenim sinè causa multa loquar: filet enim miser inuitus. Egredietur enim, dicit, spiritus eius, & reuertetur in puluerem suum. in illo die peribunt omnes cogitationes. Iste verò & aliud habet silentium. Nudata enim illius facta alligant linguam, obstruunt os, frenāt sensum, silere faciunt, in terram inclinare cogunt. Ideò plango miserum & ploro. nec enim puram mihi delectationem fecit mortis eius nunciatio, sed dolore permixtam. Lætor enim & iucundor, eiusmodi pestilentia commune ecclesiæ videns liberatum: contristor verò & ploro, cogitans quòd nec requiem malorum miserabilis susceperit, sed maiora & peiora perrentans defunctus est. Somniauit enim, sicut dicunt, & regiam vrbem perturbare, & pijs iterùm dogmatibus repugnare, & tuam sanctitatem accusare, vtpotè ea colentem. Sed videt Deus & non despexit: immisit verò fimū in os eius, & frenum in labia eius, & auertit eū in terra, ex qua sumptus est. Fiat verò orationibus tuæ sanctitatis, vt misericordiam & veniam consequatur, & vincat immensā DEI clementia

Theodoreti in S. Cyrillū mortuum calūnię sycophanticæ.

mentia illius malignitatem. Rogo verò tuam sanctitatem, soluere nobis animæ tumultus. Plurimæ enim & diuersæ famæ circunsonant & nos, & perturbāt, communes calamitates annunciantes. Quidam verò & tuam reuerentiam proficisci dicunt ad Comitatum sinè voluntate: & vsque nunc despiciebam, vtpotè falsa, ista quæ diuulgantur. Quoniam verò vidi sola eademque omnes dicentes, necessarium existimaui veritatem à tua discere sanctitate, vt vel rideamus vtpotè falsā, aut vt vera meritò lugeamus.

ET ITERVM POST MORTEM beati Cyrilli idem Theodoritus in allocutione dicta Antiochiæ, præsente Domno, insultans morti eius, hæc dicit:

NEmo neminem iam cogit blasphemare. Vbi sunt dicentes, quòd Deus est, qui crucifixus est? Non crucifigitur Deus. Homo crucifixus est Iesus Christus, qui ex semine est Dauid, filius Abrahæ. Homo est, qui mortuus est, Iesus CHRISTVS: Deus verò verbum resuscitauit suum templum. Qui est ex Dauid, sicut Dauid est: homo hominem generat. Qui verò natura filius DEI est, hic est DEVS verbum. Christus verò est filius Dauid, sed templum est filij DEI. Non iam est contentio: Oriens & Aegyptus sub vno iugo est. Mortua est inuidia, & cum eo obruta est contentio: requiescant Theopathitæ.

ET ITERVM IN ALIA ALLOcutione sic dixit:

PAlpauit Thomas eum, qui resurrexit, & adorauit eum, qui suscitauit.

Sancta Synodus dixit: Et ex his, quæ Theodoritus impiè conscripsit, miranda est subtilitas sancti Chalcedonensis concilij. Sciens enim eius blasphemias, priùs quidem multis sæpiùs vsa est cōtra eum exclamationibus: posteà verò non aliter eum suscepisset, nisi priùs anathematizāsset Nestorium & eius blasphemias, pro quibus anteà scripsit defendens eas. Cùm itaq; & quæ de his proposita sunt, finem acceperunt, alio die de reliquo capitulo nobis quæstio proponetur.

IMPERII DOMINI IVSTINIANI PERPETVI AVGVSTI ANNO XXVII. POST Consulatum Basilij viri clariss. anno xij. die 14. Calendas Iunias, Indictione I.

Considentibus

COnsidentibus in Secretario venerabilibus episcopis huius regiæ ciuitatis, Eutychio sanctissimo Patriarcha regiæ Constantinopolis nouæ Romæ, Apollinario sanctissimo archiepiscopo Alexandrinæ magnæ ciuitatis, Domnino sanctissimo patriarcha Theopolitanæ magnæ ciuitatis, Stephano religiosissimo episcopo Raphiæ, Georgio religiosissimo episcopo Tiberiadis, Damiano religiosissimo episcopo Sozysæ, vicem agentibus Eustochij sanctissimi episcopi Hierosolymitani, Benigno religiosissimo episcopo Heracleæ Pelagoniæ, vicem agente Eliæ beatissimi episcopi Thessalonicensis, Theodoro religiosissimo episcopo Cæsareæ primæ Cappadociæ prouinciæ, Andrea religiosissimo episcopo Ephesi, Sextiliano religiosissimo episcopo Tunensi, vicem agente Primosi religiosissimi episcopi Chartaginis, Megethio religiosissimo episcopo Heracleæ Thraciæ, Anastasio religiosissimo episcopo Tabiæ, vicem agente Dorothei religiosissimi episcopi Ancyræ, Iohanne reuerendissimo episcopo Ilienſi, vicē agente Euprepij religiosissimi episcopi Cyzicenæ ciuitatis, Eusebio religiosissimo episcopo Tyri, Iohanne religiosissimo episcopo Nicomediæ, Stephano religiosissimo episcopo Niceæ, Constantino religiosissimo episcopo Chalcedonensi, Petro religiosissimo episcopo Tarsi, Iohanne reuerendissimo episcopo Cucusorum, vicem agente Palladij religiosissimi episcopi Melitenæ, Iohanne religiosissimo episcopo Cæsareæ Palæstinæ, Pompeiano religiosissimo episcopo Byzacij, Amazonio religiosissimo episcopo Edessæ, Alexandro religiosissimo episcopo Gangrorum, Thoma religiosissimo episcopo Apameæ Syriæ, Euphranta religiosissimo episcopo Tyanorum, Theodoro religiosissimo episcopo Hierapolis Syriæ, Bosphorio religiosissimo episcopo Neocæsareæ, Iohanne religiosissimo episcopo Bostræ, Philippo religiosissimo episcopo Myrorum, Theodoto religiosissimo episcopo Seleucię Isaurię, Iuliano religiosissimo episcopo Dardensi, Theodoro religiosissimo episcopo Gortynæ, Eustathio religiosissimo episcopo Damasci, Theodosio religiosissimo episcopo Rhodi, Firmo religiosissimo episcopo Typaron Africanæ prouinciæ, Theodoro religiosissimo episcopo Antiochiæ Pisidiæ, Phoca religiosissimo episcopo Stalensi, Eulogio religiosissimo episcopo Pergę, Seueriano religiosissimo episcopo Aphrodisiadis, Cyriaco religiosissimo episcopo Amidę, Seuero religiosissimo episcopo Synnadorum, Petro religiosissimo episcopo * Sydę, Abraharnio religiosissimo epi- *Sidæ
scopo Sergiopolitano, Asignio reuerendissimo episcopo * Tranopolitano, vicem agente Iohannis religiosissimi episcopi Laodiceæ Phrygiæ Pacatianæ, Iohanne religiosissimo episco. Adrianopolitano Thraciæ, Cresconio religiosissimo episco. Cuiculi, Theodosio religiosissimo episcopo

Iustinianopolitano secundæ Cappadociæ, Stephano religiosissimo episcopo Laodiceæ siue Theodoriadis, Auxanone religiosissimo episcopo Hierapolis Phrygiæ, Eustathio religiosissimo episcopo Maximianopolitano, Aetherio religiosissimo episcopo Anazarbi, Dometio religiosissimo episcopo Chalcidis, Valeriano religiosissimo episcopo Obbæ Africanæ prouinciæ, Dionysio religiosissimo episcopo Seleuciæ Syriæ, Theodoro religiosissimo episcopo Dryziparon, Seuero religiosissimo episcopo Pompeiopolitano Paphlagoniæ, Georgio religiosissimo episcopo Iustinianæ Cypselon, Romano reuerendissimo episcopo Gabalon, Gregorio reuerendissimo episcopo Iustinianopoleos Armeniæ, Iohanne reuerendissimo episcopo Nyssæ, Basilio reuerendissimo episcopo Iustinianopolitano ✶Camilianorum, Iohanne reuerendissimo episcopo Barcusorum, Cresconio reuerendissimo episcopo Zattarensi prouinciæ Numidiæ, Sergio reuerendissimo episcopo Cynon secundæ Aegypti, Christophoro reuerendissimo episcop. Archadiopolitano Asiæ, Theodosio reuerendissimo episcopo Bybli, Leontio reuerendissimo episcopo Archæ, Iohanne reuerendissimo episcopo Myrinæ, Alexandro reuerendissimo episcopo Amphipolitano, Stephano reuerendiss. episcopo Clysmatis, Thoma reuerendiss. episcopo Berissæ, Aristodemo reuerendissimo episc. Philomelij, Thallelæo reuerendiss. episcopo Adrianopolis Pisidiæ, Theoctisto reuerendiss. episcopo Erythron, Diogeniano reuerendiss. episcopo Sozopolitano, Basso reuerendiss. episcopo Tamathensi, Anatolio reuerendissimo episcopo Cymæ, Diogene reuerendissimo episc. Cratiæ, Restituto reuerend. episco. Mileon Africanæ prouinciæ, Theodoro reuerendiss. episcopo Leontopolitano Aegypti, Aemiliano reuerendiss. episcopo Antipyrgi, Theoctisto reuerendiss. episc. Prusæ, Georgio reuerendissimo episcopo Ptolemaidis, Sotero reuerendiss. episcopo Aulonis, Zosimo reuerendiss. episco. Antandri, Cypriano reuerendissimo episcopo ✶Coryci, Elia reuerendissimo episcopo Diocletianopolitano, Theona reuerendiss. episcopo Cusson, Theodoro reuerendiss. episcopo Limyron, Gennadio reuerendiss. episcopo Zenonopolitano, Asyncretio reuerendissimo episcopo Aradi, Stephano reuerendiss. episcopo ✶Botyron, Philippo reuerend. episcopo Phelli, Mena reuerendiss. episcopo Demyriangelis, Genethlio reuerendiss. episcopo Dorylaij, Thoma reuerendiss. episcopo Constantinæ, Theodoro reuerendiss. episcopo Leontopolitano, Seuero reuerendissimo episco. Taborum, Theoctisto reuerendiss. episcopo Halicarnasi, Cosma reuerendiss. episcopo Malli, Dionysio reuerendiss. episcopo Megarensi, Callinico reuerendissi. episcopo Opuntis, Paschasio reuerendissimo episcopo Egij, Erasmo reuerendissimo episcopo Cibyræ, Iohanne reuerendissimo episcopo Neocæsareæ Euphratensis, Nonno reuerendissimo episcopo Clausarorum, Stephano reuerendissimo episcopo Balaneon, Thoma reuerendissimo episcopo ✶Circicij, Anatolio reuerendissimo episcopo Sebastæ, Constantino reuerendissimo episcopo Midaij, Macario reuerendissimo episcop. Prymnesiæ, Megalo reuerendissimo episcopo Myri, Thallelæo reuerendissimo episc. Isindorum, Niceta reuerendissimo episc. Epiphaniæ, Alexandro reuerendissimo episc. Dionysi, Pelagio reuerendissimo episcop. Azanon, Hierone reuerendissimo episcopo Anastasiopolitano Phrygiæ, Glauco reuerendissimo episcopo Alion, Procopio reuerendissimo episcopo Antinoi, Petro reuerendissimo episcopo Dometiopolitano, Iohanne reuerendissimo episco. Coloniæ, Vranio reuerendiss. episcopo Trallensi, Iohanne reuerendissim. episcopo Cerasuntis, Phronymo reuerendissimo episcop. Sinaij, Macedonio reuerendissimo episcopo Iustinianopolitano Bithyniæ, Eccicio reuerendissimo episcopo Teni, Eulogio reuerendissimo episcopo Danaborum, Theodoro reuerendissimo episcopo Coradeon, Helpidiphoro reuerendiss. episcopo Anastasiopolitano Cariæ, Cyrione reuerendissimo episcopo Dadimorum, Theodoro reuerendissimo episcopo Laodiceæ, Sila reuerendissimo episco. Tiberiopolitano, Diogene reuerendiss. episcopo Augustopolitano, Theodoro reuerendiss. episcopo Ingilon, Iuliano reuerend. episcopo Zeugmatis, Dorymenio reuerendiss. episcopo Adraon, Iohanne reuerendiss. episcopo Leri, Theodoro reuerendissimo episcopo Gargaron, Theodoro reuerendiss. episcopo Comanorum, Ruffino reuerendissimo episcopo Sebastæ Armeniæ, Conone reuerendissimo episcopo Semneon, Cyriaco reuerendissimo episcopo Casatorum, Sisinnio reuerendissimo episcopo Præneti, Iuliano reuerendissimo episcopo Batnon, Anastasio reuerendissimo episcopo Rachlæ, Theodoro reuerendissimo episcopo Porthmi, Paulo reuerendissimo episcopo Stectorij, Stephano reuerendissimo episcopo Amasiæ, Paulo reuerendissimo episcopo Adrassi, Euandro reuerendissimo episcopo Cnidi, Mena reuerendissimo episcopo Carpathi, Diodorus Archidiaconus & Primicerius reuerentissimorum notariorum, dixit:

Scit vestra sancta synodus, quòd præcedenti die post quæstionem factam de Theodoriti conscriptis, promisistis alio die & quod supereſt examinare capitulum, id est, epistolã, quæ dicitur Ibæ. Hocigitur ipsum suggerimus,

rimus, ad quod placuerit. Sancta Synodus dixit: Quæ iam gesta sunt, relegantur. Quo facto, sancta Synodus dixit: Quoniam pijssimus Imperator his, quæ ad nos scripsit, & hoc adiecit, quòd vindicare quidam conantes Epistolam, quam Ibas scripsisse dicitur, præsumunt dicere susceptam eam esse à sancto Chalcedonensi concilio, verbis vsi vnius vel duorum religiosissimorum Episcoporum, qui in eodem sancto concilio conuenerunt, quasi pro eadem epistola dictis, cùm alij omnes non eiusdem facti sint voluntatis, necessarium esse putamus, proposita quæstione, recitationem ad Marim scriptæ epistolæ fieri. Et cùm suscepisset Theodorus reuerentissimus diaconus & notarius, recitauit:

INTERPRETATIO EPISTOLÆ, quæ dicitur ab Iba Episcopo scripta esse ad Marim Persam.

COmpendiosè verò sapientiæ tuæ lucidæ, quæ per pauca multa cognoscit, qualia ante hoc & nunc facta sunt, manifestare festinauimus: scientes quòd hæc tuæ reuerentiæ scribentes, omnibus per tuum studium qui ibi sunt, fuerint manifesta, quæ à nobis scribuntur, qui nullam immutationem à DEO datæ scripturæ acceperunt. Facio verò initium causæ ex verbis, quæ & ipse cognoscis. Factum est certamen ex quo tua reuerentia hîc fuit, duobus hominibus istis, Nestorio & Cyrillo, & conscripserunt contra se verba nocibilia, quæ scandala erant audientibus. Nestorius enim dixit in suis libris, sicut & tua reuerentia cognoscit, quòd beata Maria DEI genitrix non est, vt putaretur pluribus de secta Pauli Samosateni esse, dicentis hominem purum esse CHRISTVM. Cyrillus verò volens verba Nestorij refutare lubricauit, & inuentus est cecidisse in dogma Apollinarij. Conscripsit enim & iste similiter illi, quòd ipse DEVS verbum factus est homo, vt non sit differentia inter templum & inhabitantem in eo. Conscripsit enim duodecim capitula, quæ puto & tuam reuerentiam cognouisse, quòd vna natura est Deitatis & humanitatis Domini nostri IESV CHRISTI, & quòd non oportet, inquit, diuidere voces dictas, quas aut ipse Dominus pro se dixit, aut Euangelistæ de ipso. Omni verò impietate ea plena sunt, & antequàm nos dicamus, sicut & tua sanctitas cognoscit. Quomodò enim possibile est accipi verbum, quod ab initio est, pro templo, quod ex Maria natum est, aut illud, Midrasti eum paulominùs ab Angelis, de Deitate vnigeniti dictum fuisse? Ecclesia enim sic dicit, sicut & tua reuerentia cognoscit, & ab initio edocta est, & firmata diuina doctrina ex verbis beatissimorum patrum, Duæ naturæ, vna virtus, vna persona, quod est vnus filius Dominus Iesus Christus. Propter hoc certamen victores & pij Imperatores iusserunt Primates Episcoporum in Ephesinam ciuitatem congregari, & sub omnibus libros Nestorij & Cyrilli iudicari. Antequàm verò omnes Episcopi, qui iussi sunt congregari, in Ephesum peruenirent, antecedens idem Cyrillus aures omnium veneno obcæcanti oculos sapientium obtinuit, inuenit verò clausas ex odio contra Nestorium: & antequàm in Synodum peruenire vir sanctissimus & reuerendissimus Archiepiscopus Iohannes, de Episcopatu Nestorium deiecerunt, iudicio & quæstione non facta. Post duos verò dies deiectionis eius venimus in Ephesum, & cùm didicissemus, quòd in deiectione Nestorij, quæ ab his facta est, duodecim capitula conscripta à Cyrillo contra constituta fidei veræ proposuerunt & confirmauerunt, & eis consensserunt, vtpotè veræ fidei consonantibus, omnes Orientis Episcopi ipsum Cyrillum deiecerunt, & contra alios Episcopos, qui consensserunt capitulis, excommunicationem statuerunt. & post hanc confusionem vnusquisque in suã ciuitatem reuersus est. Nestorius verò, quoniam odio habebatur suæ ciuitati, & maioribus in ea constitutis, illuc reuerti non potuit, & mansit Synodus Orientalis non communicans Episcopis communicantibus Cyrillo. Et propter hæc tribulatio multa inter eos facta est, & in certamine Episcopi ad Episcopos facti sunt, & populi ad populos, & quæ scripta sunt, opere impleta sunt, quòd erunt inimici hominis domestici eius. Et ex hoc maleloquia multa contra nos facta sunt, tam paganorum quàm hæreticorum: nec enim audebat aliquis de ciuitate in ciuitatem, & à prouincia in prouinciam ire: sed vnusquisque proximum vt inimicum persequebatur. Multi verò non habentes timorem DEI ante oculos, occasione zeli pro ecclesijs, quam habebant inimicitiam occultam in corde suo, ad effectum perducere festinauerunt: quorum vnus ex ipsis est nostræ ciuitatis tyrannus, quem & ipse non ignoras, qui occasione fidei non solùm cum eo viuentes persequitur, sed etiàm eos, qui dudùm ad Dominum abierunt. Qui vnus ex ipsis est beatus Theodorus, prædicator veritatis & doctor ecclesiæ, nõ solùm in vita sua hæreticos percussit in verã suam fidem, sed etiàm post mortem arma spiritalia in suis libris filijs ecclesiæ dereliquit, sicut & tua reuerẽtia cum eo collocuta cognouit, & ex his, quæ ab eo conscripta sunt, credidit. Istum ausus est, qui omnia audet, in ecclesia manifestè anathematizare, qui propter zelum Dei non solùm suam ciuitatem ab errore in veritatem conuertit, sed etiàm longè ægrotantes ecclesias eruditit

Matth. 10.

sua doctrina. Et de codicibus autem eius multa vbiquè inuestigatio facta est, non q fidei veræ alieni fuerant: vidi enim, quòd illum viuentem frequenter laudabat, & in codicibus eius legebat: sed propter inimicitiam occultam, quam habebat ad eum, quoniam conuicit eum manifestè in synodo. Istis verò malis inter eos tenentibus, & vnoquoque vt volebat, sicut scriptum est, eun- Iudic.17. & 21. te, Deus noster adorandus, qui semper sua clementia curat ecclesiam, excitauit fidelissimi & victoris Imperatoris cor, mittere virum magnum & cognitum de suo palatio, qui compelleret virum religiosissimum & sanctissimum Archiepiscopũ Orientis dominum Iohannem conciliari Cyrillo: ab ipso enim episcopatu deiectus erat. Et postquàm suscepit literas Imperatoris, direxit sanctissimum & reuerendissimum Paulum episcopum *Emesæ, scribens per eum veram fidem, & mandans ei, quòd si isti fidei consenserit Cyrillus, & anathematizauerit dicentes, quòd Deitas passa est, & dicentes, quòd vna natura est deitatis & humanitatis, vt ei communicet. Voluit autem Dominus, semper curans pro sua ecclesia, sanguine suo redempta, & cor Aegyptij mollire, vt sinè vexatione fidei consentiret, vt eam susciperet, & omnes extra eam credentes anathematizaret. Et cùm communicâssent inuicèm, certamen de medio ablatum est, & pax in ecclesia facta est, & non iam decæterò in ea dissidium, sed pax sicut priùs est. Quæ verò sunt verba à viro sanctissimo & reuerendissimo archiepiscopo Iohanne scripta, & quæ rescripta suscepit à Cyrillo, ipsas Epistolas huic, quæ ad tuam reuerentiam scripta est, coniungens, direxi tuæ reuerentiæ, vt legens cognoscas, & omnibus patribus nostris pacem amantibus adnuncies, quòd certamen iam cessauit, & medius paries ablatus est inimicitiæ, & qui inordinatè contra viuentes & mortuos irruerunt, in confusione sunt, satisfacientes pro suis culpis, & contraria priori suæ doctrinæ docentes. Non enim præsumit aliquis dicere, quòd vna est natura Deitatis & humanitatis, sed confitentur in templum & inhabitantem in eo, qui est vnus filius IESVS CHRISTVS. Hæc verò scripsi tuæ reuerentiæ ex multo affectu, quem habeo ad te, confidens quòd tua sanctitas noctù dieque in doctrina DEI teipsum exerces, vt & multis prodesses. Sancta Synodus dixit: Scimus Proclum religiosæ memoriæ literis vsum esse ad Iohannem reuerendissimæ memoriæ Antiochenum Episcopum, in quibus scripsit apud se accusatum esse Ibam, eò quòd Nestorij dogmata diligit, & quædam ex impijs Theodori Capitulis in Syrorum transtulit linguam, & hæc scripsit, & vbiquè transmisit. Relegatur igitur prædicta Epistola, ad præsenten quæstionem respiciens. Et cùm suscepisset Calonymus reuerendissimus diaconus & notarius, recitauit.

EPISTOLA PROCLI EPISCOpi Constantinopolitani, ad Iohannem episcopum Antiochiæ.

ARbitror te cognoscere religiosissime, magis verò certè scio, non quamlibet à DEO colligere mercedem eos, qui indormitabili mentis oculo Ecclesiasticis inuigilant necessitatibus, nocte dieque procurare & consulere, quatenùs benè quidem regatur omne, quantum populi familiariter coniunctum est, & à reprobis zizaniijs pura sit orthodoxa fides: prouidentiam verò mereatur hoc, quòd secundùm præsumptionem interim aduersariorum habeat morbum, vt & in eundem sensum & obedientiam transferatur, maximè diuina Hiere.17. clamante scriptura, Qui eduxit dignum ab indigno, sicut os meum erit. Si enim negligere proximos labentes ad deteriora, & focordia præpositi rapinâ factos faucibus lupi voracis hominum, irrecusabilis damnationis experimentum minitatur dormitanti, mercenarium, non pastorem, desidiosum & dissolutum scriptura vocante: quomodò non per omnia iustum est, studiosum quidem in talibus persequi, desidiosum verò in vrgentibus effugitare? In eodem enim vtraq; similia ad vituperationem existunt, & irrecusabilia ad condemnationem, & hoc quòd ex quibus aliquis ipse negligenter viuit, videntes adhortatur in æmulationem deteriorũ, & quòd peccantes in fidem & delinquentes in vitam, non statim corrigit, licèt despiciens, extra tale supplicium non est constitutus. Eiusmodi verò exemplum non ex me resingo, sed ex diuinis scripturis eruditus scribo. Heli ille ætate fatigatus, & in 1.Reg.2. Silo pertinentia ad legem sacribcans, ipse quidem non operabatur, quæ pueri audebant: cooperabatur verò illis, postquàm nó prohibebat peccantes: quoniam secundùm veram rationem, non prohibere flagi- Rom.1. tia, agenti cognatum est. Et iterùm pueri actionibus gradum iniuriantes, indignos se, per quæ peccabant, sacerdotio demonstrantes, nõ solùm eis quibus operabantur, cadebant, sedenim & ad peccandum alios euocabant, imaginem peccati sese æmulantibus proponentes. Propter quod pariter il- 1.Reg.4. latum est supplicium & eis qui impia fecerunt, & ei qui non prohibuit. Patri enim ad virtutem nocuit socordia: filijs autem perniciem intulit inemendatio: & senex iniuenum tempestate naufragium passus est, pro quibus affectum non gubernauit increpatione. Ità oportet religiosissime eum, qui fortitus est præesse populo, & tenere habenas sacerdotij, nõ solùm procurare quomodò ipse probus appareat, sed vt & hoc, quod ab ipso dicitur, sit purum ab omni vituperatione.

tione. Hoc enim quod prius est etsi mirãdum, sed non tale, quale est hoc, quod post illud dictum: quanto illud quidem in vnum solum perficientem ea, quæ ad virtutem pertinent, concludit: hoc verò multos prouidentia saluos faciens, per singulos pietatis induitur confidentiam. Ad quid verò dico? Quòd multi inclamant hîc religiosissimum Edessenorum Episcopum Ibam, non solùm quidam clerici Edesseni & monachi, sed enim etiàm Primates & clari militia, quibus rectæ fidei calidus zelus accenditur, quòd tantùm diligit Nestorij insaniam, vt & quædam capitula, quæ suppositi scripto à nobis ad Armenios Tomo, & direxi tuæ reuerentiæ, quæ sunt stulta & prophana, & omni plena impietate, transferret voce Syrorum, & transmitteret vbiquè, & multis simpliciorum inconsiderato auditu læsionem pernicioforum suscipientibus, persuaderet sapere sicut abdicatum est DEI Ecclesiæ: quæ quandò per lectionem cognoueris, festinare digneris cum omni alacritate eum compellere Tomo quidem scripto ad Armenios subscribere, vaniloquium verò, magis verè monstriloquium, vel quod est verius dicere, Iudaicam impietatem capitulorum illorum condemnantem viua voce, & salua manu anathematizare dementiam. Flagitium enim est, virum non manifestè ostendi, qualis est. Siquidem enim capitulorum illorum, quod non credo, morbum habeat, defendat: si adest instabilibus cogitationibus fidei vel verborum tenor, quomodò duos dicit filios, vnum quidem ante secula, alterum verò in vltimis? vel quomodò CHRISTVS alter præter DEVM verbum? Vel quomodò super terram visum & hominibus conuersatum calumniatur purum aliquem, sicut vnum ex coitu natis, sed non ipsum, qui est sinè principio & increabilis, ad quem non æstimabitur alter secundùm prophetam? Si enim & visus est carne, sed ille erat incarnatus, qui omni quidem principio superior, omni verò passione liber, omni verò translatione & immutatione alienus, qui ex patre splenduit super sensum, & ex virgine ortus est super rationem, qui hoc quod est creabile, in Deitate non admittit, & hoc quod est phantasiæ, in carne reijcit: qui secundùm veritatem & DEVS est, & factus est homo, & illud quidem quod erat, permansit: hoc verò quod factus est, salnum fecit. Hic igitur est vnus filius vnigenitus. Sed non ità quidam peruersa mente & cogitationis dementia capitulorum istorum genitores facti, impiorum abortiuorum & sibi pernicioforum patres apparuerunt. Deindè si memoratus comminister Ibas cognoscit ea, quæ ad destructionem legentium & audientium euomita sunt, capitula, sicut & arbitror eum prudentem constitutum, & à pueritia diuinis scripturis nutritum, abominari ea & reijcere, confidenti voce, & non erubescente fronte, quod in anima sapit, ostendat, omnia subiecta ad Armenios Epistolæ capitula abijciens & calcans, vtpotè diabolicæ insaniæ inuentiones constituta, & omnia anathemate digna esse iudicans, vt de viro hoc verum scientes qui hîc sunt omnes, iam indiscretam confidenter cogitationem ad illum habeant. Nec enim oportet religiosissime, sicut & ipse nobis consentiens, eos despicere, qui sinè causa læduntur, ad deteriora impetum habentes: sed plurimam facere rationem eorum qui scandalizantur, vt indiscretio extendatur in omnes cum concordia, horrescentes maximè terribilissimam illam in Euangelijs condemnationem, quę pro vno humilium scandalizato infertur audentibus vel despicientibus. Si enim beatus Paulus exempla bonorum operum sacerdotes esse legitimè statuit, quomodò non magis fidei authores & doctores, sinè qua placere impossibile est? Nam aliæ quædam Heb.11. virtutes, vtpotè ex moribus perfectionem accipientes, naturam habent ad emendationem doctricem: fides verò sola, quæ est natura & ratione superior, vtpotè huic propinquans quod semper est, & natura intelligibile, & inoccupabile, depræhensione & omni virtute melior est, per hoc solùm cedens charitati, quòd qui creditur DEVS, propter solam charitatem homo factus est. Rogo igitur studium adsit effectum. Cognosce enim religiosissime, quòd non alij cuidam gratificabitur memoratus Episcopus Ibas, obsecundans præsenti Epistolæ, quantùm sibi ipsi. Habebit enim non solùm eos, qui nunc de ipso dubitant, mirantes eum, sedenim etiàm sanctissimum nostrum patrem presbyterum & archimandritam Dalmatium nimiùm honorantem & mirantem, si videat sapientem ea, quæ piæ fidei sunt. Modò enim, vtpotè super alijs eo vulgato, memoratus sanctissimus propter charitatem non mediocriter laceratur, quòd ij, qui debent in diuinioribus prędicare, in aduersis accusantur, siue zelo dicentium, siue inuidia criminantium. Propter quod & Theodotum reuerendissimum nostræ ecclesiæ diaconum ad tuam cum chartis reuerentiam direxi, vt cognoscas religiosissime, quòd non contemptibilem, sed studiosam existimo causæ perfectionem. Sancta Synodus dixit: Omnibus manifestum esse putamus ex epistola, à Proclo religiosæ memoriæ scripta, quòd non libera est ab accusatione apud eum proposita ad Marim Persam epistola. Nam Nestorium vindicat, & impij Theodori conscripta per omnia comprobat,

quæ ſanctæ memoriæ Proclus præcepit eum anathematizare, vtpotè duo per hæc colentem. Conſequens verò, & cæterorum examinationem procedere, quæ ad præſens capitulũ pertinent. Et cùm ſurrexiſſet Theodorus Cæſareæ Cappadociæ Epiſcopus, Andreas Epheſi, Megethius Heracleæ Thraciæ, Euſebius Tyri, dixerunt: Commonemus veſtram ſanctitatem ſubtiliter ſciẽtem, quòd antequàm ſancta Synodus Chalcedone congregaretur, multis vicibus dinoſcitur Ibas accuſatus ꝓpter impia capitula, & dogmata inſerta Epiſtolæ, quam ipſe ad Marim Perſam ſcripſiſſe dicitur. Et primò quidẽ aliqui clerici eccleſiæ Edeſſenæ ciuitatis & militantes, cùm ad regiam vrbẽ perueniſſent, interpellauerũt piæ recordationis Theodoſium, & Proclum ſanctæ memoriæ Epiſcopum tunc Conſtantinopolitanæ vrbis aduersùs eundẽ Ibam, eò quòd dicebatur Neſtorij defendere impietatem, capitula impia Theodori tranſtuliſſe lingua Syrorũ, & vbiq; trãſmiſiſſe: de quibus etiàm ſcripſit ſanctæ memoriæ Proclus, ſicut cognouiſtis, ad Iohannẽ epiſcopum Antiochiæ, vt compelleret Ibam recedere ab impietate Neſtorij, capitulorumq; Theodori, de qua accuſabatur. Cùm verò à ſcriptis Procli religioſiſſimæ memorię nulla emendatio pro querimonijs accuſatorũ facta eſt, defuncto Iohanne, interpellauerunt Domnum eius ſucceſſorem, iterùm Ibam accuſantes. *Quoniã verò non eos Domnus ſuſcepiſſet, iterùm ijdem accuſatores occupata regia vrbe, de ijſdem interpellauerũt memoratum piæ recordationis Theodoſiũ & Flauianum ſanctę memorię tunc epiſcopum Conſtantinopolitanæ vrbis factũ poſt Proclum ſanctæ memoriæ. Et precibus ſuſceptis, tam diuinę recordationis Theodoſius, quàm Flauianus ſanctę memorię, delegauerunt examinationẽ, de quibus Ibas accuſabatur, Photio epiſcopo Tyri, & Eutychio epiſcopo Berytiorum ciuitatis, & deputati ſunt executores cauſæ ab Imperatore quidem diuinæ recordationis Theodoſio, Damaſcius tribunus, Imperialibus literis hoc ei permittentibus: à Flauiano verò ſanctæ memoriæ, Eulogius diaconus Conſtantinopolitanæ ſanctæ eccleſiæ, cum eius literis factis ad Photium & Euſtathiũ. Qui executores cùm ad Tyrum perueniſſent, deduxerunt Ibam & eius accuſatores Photio & Euſtathio epiſcopis. Accuſatores igitur Ibę tã alias blaſphemias, quàm impiam epiſtolam ad criminãdum eundem Ibam propoſuerunt, quæ ſuper alijs inſertis ei blaſphemijs, ſanctum quidem Cyrillum hæreticum vocat, & impia eius duodecim capitula: primam verò Epheſinam ſanctam ſynodum reprobat, tanquàm ſinè examinatione & quæſtione Neſtorio ab ea condemnato. Ibas igitur propoſitam ſuper his accuſationem effugiens, & ſatisfaciens, inquit nihil eiuſmodi de ſancto Cyrillo dixiſſe poſtquàm Orientalibus vnitus eſſet. Impia verò epiſtola per illa, quæ in ea continentur, poſt vnitatem ſcripta eſſe oſtenditur. Appáret igitur Ibas per hoc, quod dicit, nihil aduersùs Cyrillum poſt vnitatem dixiſſe, abnegans epiſtolam. Photius verò & Euſtathius nõ eiuſmodi abnegatione contenti, perſpexerũt per ſuam definitionem Ibam ad Edeſſam peruenire, & manifeſtè in eccleſia anathematizare Neſtorium, & impia eius dogmata, quæ impia epiſtola vindicabat, & Epheſinam primam Synodum ab eadem impia Epiſtola reprobatam ſuſcipere, tanquàm à ſancto Spiritu congregatam, & æqualem eam habere ſanctæ Synodo trecẽtorum decem & octo ſanctorum patrum. Cùm hæc ità iudicata eſſent, & finẽ non ſuſcepiſſent, ſicut eſt inuenire ex his, quæ poſteà mota ſunt, eijcitur Ibas ab epiſcopatu, necnon etiàm Domnus Antiochiæ epiſcopus, accuſati tanquàm ſanctum Cyrillum, & ab eo prædicatam rectam fidem iniuriantes & reprobantes. Et in loco quidem Dotes & reprobantes. Et in loco quidem Domni ordinatur Maximus, in loco verò Ibæ Nonnus Edeſſenæ eccleſiæ à Maximo ordinatur. Indè ſanctiſſimis epiſcopis in vniuerſalem ſanctam ſynodum Chalcedone conuocatis, non vocatus eſt Ibas, ſed Nonnus in ſancta Synodo conſedit, vt Edeſſenæ eccleſiæ Epiſcopus, qui etiàm poſteà cum ſua *Ofrohenna Synodo ad Leonẽ piæ recordationis interrogantem de Chalcedonenſi concilio, & alijs quibuſdam reſcribens, pars fuit eorum, qui Encyclias Epiſtolas ſcripſerunt. Poſt pronunciatam igitur definitionem à ſancto Chalcedonenſi concilio, cauſa de Iba mouetur, & priori vice in his, quæ contra eum mouebantur, volẽs querimonias eorum de quibus accuſabatur, euitare, ipſe quidẽ vſus eſt iudicio Photij & Euſtathij, accuſator verò geſtis apud eos habitis, necnon impia Epiſtola, etiàm apud Chalcedonenſem ſynodum recitata. Iterùm effugiens Ibas de ea accuſationem ſtatim poſteà recitatam, nulla interlocutione de hoc facta, ſubſapiens idem Ibas dixit: Iubeat veſtra clementia literas recitari clericorum Edeſſenæ ciuitatis, vt cognoſceretis quòd alienus ſum eorum, quæ mihi inferuntur. & vtitur literis magis clericorum Edeſſenæ ciuitatis, vbiq; timens pro impia Epiſtola accuſationem. Et quòd veritatem docuimus, cognoſcit veſtra ſancta Synodus, in memoria tenens etiàm alia, & maximè geſta Chalcedone confecta. Mirari igitur eſt, quomodò his ità ſubſecutis, & manifeſta impietate conſtituta, quæ in Epiſtola continetur, quam etiàm ipſe Ibas abnegauit, defendere iſtam aliqui connantur nomine ſancti Chalcedonenſis concilij, non tanquàm pro illa curam habentes, ſed ſuam confirmantes impietatem.

Hæretici vetuti.

Aſtutia enim hæretica vtentes, ex interlocutionibus de Iba factis in geſtis, apud Chalcedonẽſem ſanctam Synodum habitis, vna quidem ſiue ſecunda vtuntur, prolata quaſi pro epiſtola ad Marim Perſam ſcripta: Tentant verò etiàm alias falſas interpretari. Neceſſarium igitur eſſe putauimus, veſtræ beatitudini etiàm hæc ſcienti manifeſta facere, quæ ad hoc pertinent: illo certo conſtituto, quòd in concilijs non vnius vel ſecundi interlocutionem attendere oportet, ſed hæc quæ communiter ab omnibus vel ampliori bus definiuntur. Verùm etiàm ſi aliquis ſubtiliter requiſierit & ea, quæ ab vno vel ſecundo quaſi pro eadẽ epiſtola dicta ſunt, planiſſimam in ipſis inueniet epiſtolæ eiectionem. Cùm enim etiàm ipſi comprobãſſent, iudicium Photij & Euſtathij, nihil aliud eſt, quàm condemnare impiam epiſtolam. Nam aduersùs eam & quæ in ea continentur, pronunciatum eſt Photij & Euſtathij iudicium, per quod iuſſus eſt Ibas ſuſcipere Epheſinam primam ſanctam Synodũ, ab impia epiſtola reprobatam, & anathematizare authorem malignæ impietatis Neſtorium & ſequaces eius, quæ defendebat eadẽ impia epiſtola. Hoc verò iudicium Photij & Euſtathij etiàm omnes epiſcopi ſecuti, perſpexerunt ipſum anathematizare Neſtorium & impia eius dogmata. Iuuenalis verò Hieroſolymitanæ ciuitatis epiſcopus, vt de hæreſi pœnitentiam agentem Ibam, veniam & clementiam maximè propter ſenectutem meruiſſe interlocutus eſt, ſecundùm eccleſię traditionem: quam interlocutionem ità aptè prolatam aduersùs impiam epiſtolã, malè interpretari non recuſauerũt eius defenſores. Thalaſſius Cęſareæ primæ Cappadociæ epiſcopus apertè oſtendit in ſua interlocutione, quòd nunquàm ſuſcepiſſet Ibam, niſi pollicitus eſſet anathematizare ea, quæ ab accuſatoribus eius in ſcriptis aduersùm eũ depoſita ſunt. Certum verò eſt, quòd accuſatores Ibæ epiſtolam protulerunt ad Marim Perſam ſcriptam, in eius accuſationem. Iohannes verò Sebaſtiæ epiſcopus, & Seleucus Amaſiæ, & Conſtantinus Melitinæ, & Patricius Tyanenſium, & Petrus Gangrorum, & Atharbius Trapezuntẽſium, vicem agens Dorothei Neocæſareæ, omnes metropolitani, pariter ſimul interlocuti ſunt, eò quòd abnegauit Ibas illa, quæ ei inferebãtur ab aduerſarijs eius, quorum pars magna eſt epiſtola, perſpexerunt ſuſcipi. Habet autem interlocutio ſic: Definitio religioſiſſimorum epiſcoporum Photij & Euſtathij innocentẽ oſtendit reuerẽdiſſimum Ibam: ſimiliter verò & abnegatio eius, pmptiores nos ad ſuſcipiendum eum conſtituit. Placet enim ſemper Chriſti miſericordia. Si igitur & Iuuenalis, tanq̃ ab aliqua hæreſi pœnitentiã agẽtem, Ibam ſuſcipi ꝓſpexit, & Thalaſſi⁹, & nominati metropolitani tanq̃ in geſtis apud Photium habitis abnegãtem ea, quæ ab aduerſarijs eius inferebantur, id eſt, prolatam ad accuſationem eius epiſtolam ad Marim Perſam ſcriptam, & omnes religioſiſſimi epiſcopi perſpexerunt eum anathematizare Neſtorium, qui ab epiſtola defenditur: quomodò præſumũt iſtius defenſores calumniari interlocutiõem Eunomij, quaſi partem quidem condemnantem epiſtolæ, partem autem comprobãtem, cùm tota epiſtola impietatis plena eſt? Vndè & Ibas eam abnegauit, eò quòd dicit, quòd poſt vnitatem non inuenior dixiſſe aliquid aduersùm ſanctum Cyrillum: necnó etiàm Photio & Euſtathio ad eiuſmodi abnegationem dicentibus, quod ſufficit abnegatio hæreſeos ad pietatem. Si verò aliquis concedat, prout illi dicunt, priora quidem epiſtolæ impia eſſe, vltima verò recta eſſe, nec ſic epiſtola effugiet debitam ſibi condẽnationem. In omnibus enim hæreſibus, licèt contigerit quædam hæreticos recta dicere, non ideò impia condemnatione liberãtur. Hìc verò nullam partẽ epiſtolæ apparet Eunomius comprobãſſe: contrarius enim vtiq; per hoc ipſe ſibi inueniretur, eadem collaudans & vituperans. Habet autem interlocutio Eunomij ſic: Ex recitatis oſtenditur reuerendiſſimus Ibas innocens eſſe. De quib⁹ enim viſus eſt inculpari, tanquàm maledixiſſet ſancto Cyrillo, in poſterioribus rectè confeſſus recuſauit illa, de quibus inculpatus eſt. Vndè & ego, ſi anathematizet Neſtorium & Eutychen, & impia eorum dogmata, & cõſentiat eis, quæ à religioſiſſimo epiſcopo Leone ſcripta ſunt, & huic vniuerſali Synodo, dignum eſſe epiſcopatu iudico. Ex his Eunomius oſtenditur, quòd eiuſmodi fecit interlocutionem, geſta apud Photium & Euſtathium habita attendens, in quibus appáret Ibas confeſſus, quòd ante vnitionem quidem factam inter beatum Cyrillum & Orientales, cum alijs ei maledixit: poſt vnitionem verò non inueniuntur, ſicut dicit, dixiſſe aliquid aduersùs ſanctum Cyrillum. Qui verò dicunt priora quidem Epiſtolæ impia eſſe, vltima eſſe recta, calumniatores demonſtrantur. Poſteriora enim inſerta epiſtolæ, maiori impietate plena ſunt, ſanctæ memoriæ Cyrillum & ſimilia ei ſapientes iniurianria & omninò impiam ſectam Neſtorij vindicantia.

Propter hæc enim omnes ſimul epiſcopi conſonanter poſt factas interlocutiones exclamauerunt: Neſtorium modò anathematizet: dogma eius modò anathematizet. Et ſic Ibas, Neſtorio anathematizato & Eutyche, & impijs eorum dogmatibus, necnon etiàm anathematizatis omnibus nó ità ſapientibus, ſicut ſapit ſancta Synodus, ſuſce-

susceptus est. Ostenditur igitur Ibas etiàm inde, quòd non solùm abnegauit, sed etiàm anathematizauit epistolam, contrariam per omnia constitutam expositæ definitioni à sancto Chalcedonensi concilio, sicut & vestra beatitudo per inquisitionem inueniet.

Sancta Synodus dixit: Scimus & nos hęc ità subsecuta esse, tamen cautiùs æstimantes, talia iudicare ex his, quæ in antecedentibus sanctis Synodis disposita sunt, & scientes quòd in Ephesina prima sancta Synodo de epistolis sancti Cyrilli, & in ipso Chalcedonensi concilio de epistola sanctæ memoriæ Papæ Leonis quædam mota sunt, necessarium esse putauimus ex his, quæ in prædictis sanctis Synodis gesta sunt, partes illas quæ hæc continent, manifestari, vt pro ampliore subtilitate & indè instructam, sic propositorum disceptationem faciamus. Et cùm suscepisset Calonymus reuerendissimus diaconus & notarius, recitauit.

PARS GESTORVM, QVAE in prima Ephesina sancta Synodo habita sunt, pro epistolis sanctæ memoriæ Cyrilli.

Ex gestis primæ Synodi Ephesinæ.

Petrus presbyter Alexandriæ & primicerius *notarius, dixit: Habemus præ manibus sanctissimi & reuerendissimi Cyrilli archiepiscopi epistolam, scriptam ad reuerendissimum Nestorium, suasionis & admonitionis plenam, vtpotè non rectè sapiente eo: quam si iusserit vestra sanctitas, legam. Acacius Episcopus Melitinæ dixit: Quoniam religiosissimus & reuerendissimus presbyter Petrus, principium sermonis faciens, ait missa esse quædam à reuerendissimo & sanctissimo episcopo Cyrillo ad reuerendissimum Nestorium, vtpotè non recta doctrina vtentem, consequens est & hæc legi. & prolata est epistola sanctæ memoriæ Cyrilli in Epheso, ità habens: Reuerendissimo & DEI cultori & consacerdoti Nestorio Cyrillus in domino salutem: Obloquũtur quidam, sicut audio, de mea opinione apud tuam reuerentiam, & hoc frequentiùs conuentus maximè nobilium obseruantes, vt puto delectare tuum æstimantes auditum, & inconsultas emittunt voces, læsi quidem nihil, conuicti autem, & hoc vtiliter: vnus quidem, quòd cæcos lædebat & pauperes: alter verò, quòd contra matrem tetendit gladium: alius verò quòd cum ancilla aurum furatus sit alienum, & huiusmodi semper habens opinionem, quã non optet aliquis contingere aliquibus etiàm valdè inimicis. Veruntamen non mihi multus de talibus sermo est, vt non vltra dominum & doctorem, neque super patres existentis in me breuitatis extendam mensuram. Non enim possibile est, prauorum importunitates euitare, si quoquo modo quis eligat viuere. Sed illi quidem maledictione & amaritudine plenum habentes os, reddent omnium iudici rationem: conuertar verò rursùs ego ad hoc, quod me magis condecet, & *commemorabo etiàm nũc vt fratrem in Christo, doctrinę verbum & bo fidei sensum cum omni cautela facere ad populos: cogitare etiàm, quòd scandalizare vnum solum ex pusillis credentibus in CHRISTVM, intolerabilem habet indignationem: si verò multitudo sunt mœrentium, quomodò non omni arte necessè est, vt oporteat prudentiùs auferre scandala, & sanum fidei dilatare sermõem quẽrentibus veritatem? Erit verò hoc & valdè rectè, si sanctorum patrum legentes libros, magni eos æstimare festinemus, & probantes nosmetipsos, si sumus in fide, secundùm quod scriptum est, illorum rectis & irreprehensibilib' *sectis nostros intellectus optimè cõiungamus. Ait igitur sancta & magna Synodus, ipsum ex DEO patre naturaliter genitum, filiũ vnigenitũ, ex Deo vero Deum verum, lumẽ de lumine, per quem omnia fecit pater, descendisse, incarnari, humanari, pati, resurgere tertia die, & ascendere ad cęlos. Hæc & nos seq oportet verba & dogmata, cogitantes, quid incarnari & humanari significet *ex Deo verbo. Non enim dicimus, quòd verbi natura conuersa facta est caro, neque quòd in totum hominem, qui est ex anima & corpore, translata est: illud verò magis, quòd carnem animatam anima rationabili vniens verbum sibi secundùm subsistentiam, ineffabiliter & incomprehensibiliter factus est homo, & appellatus est filius hominis, non secundùm voluntatem solam aut complacitum: sed neque vt in adsumptione personæ solius, & quòd differunt quidem, quæ ad vnitatem veram collatæ naturæ: vnus verò ex vtrisq; Christus & filius, non quasi differentia naturarum ablata propter adunationem, per fecerunt verò magis nobis vnum Dominũ, & Christum, & filium, Deitatis & humanitatis, per ineffabilem & arcanum adunationis concursum: sic etiàm dicitur, cùm ante secula habeat essentiam, & genitus sit ex patre, nasci etiàm secundùm carnem ex mulie-re: nõ quasi diuina eius natura in sancta virgine initium vt esset acceperit, neque quòd indiguerit necessariò propter se secũda natiuitate post eam, quæ ex patre est: (Est enim fatuum simul & indoctum, existentem ante omnia secula, & consempiternum patri, dicere opùs habere vt esset secũdùm initium:) quoniam verò propter nos & propter nostram salutem vniens sibi secundùm subsistentiam humanitatem, processit ex mulie-re, ob hoc dicitur nasci carnaliter. Nõ enim primùm homo natus est communis de sancta virgine, & sic descendit in eum verbum: sed

sed ex ipsa vulua adunitam sustinuisse dicitur natiuitatem carnalem, vtpotè suæ carnis natiuitatem propriam faciens. Sic dicimus eum & pati, & resurgere: non quasi quòd Dei Verbum passum sit in sua natura aut plagas, aut perforaturas clauorum, aut quæcunq; alia vulnera, (impassibilis enim est deitas, quòd & incorporea est) sed quoniam quod factum est eius proprium corpus, passum est, hæc iterùm ipse dicitur pati pro nobis. Erat enim impassibilis in corpore passibili. Secundùm eum verò modũ, & in moriendo intelligimus immortalem. Etenim secundùm naturam, & incorruptibile, & vita, & viuificans est DEI verbum. Quoniam verò proprium eius iterùm corpus gratia Dei, secundùm quod ait Paulus, pro omnibus gustauit mortem, dicitur ipse pati pro nobis mortem: non quasi quòd in experimentum mortis venit, quòd attinet ad eius naturam, (*stuporis enim est istud dicere aut sentire) sed sicut nupèr dixi, caro eius gustauit mortem. Sic & resurgente carne eius, iterùm resurrectio ipsius dicitur: non quasi quòd ceciderit in corruptionem, (absit) sed quia eius iterùm resurrexit corpus. Sic CHRISTVM vnum & Dominum confitemur, non quasi hominem coadorantes Verbo, & non sectionis phantasia introducatur, cùm dicitur conjungi, sed vt vnum & eundem, adorantes, quòd non alienum est à Verbo corpus eius, cum quo & ipsi consedit patri: non vt duobus iterùm considentibus filijs, sed vt vno secundùm vnitionem cum propria carne. Si autem secundùm subsistentiam vnitionem vel quasi impossibilem aut indecoram recusamus, incidimus vt duos dicamus filios. Omninò enim necesse est distinguere & dicere, hominem quidem specialiter filij vocatione honoratum, specialiter autem iterùm DEI verbum filiationis nomen, & rem naturaliter habentem. Non ergò diuidendus est in duos filios vnus Dominus IESVS CHRISTVS. Proderit autem nullo modo rectæ fidei rationi ità dicere, licèt personarum vnitionem diuulgẽt quidam. Non enim dixit scriptura, quod Verbum homini personam aduniuit sibi, sed quia factum est caro. Quòd verò caro factum est Verbum, nihil aliud est, nisi quòd similiter nobis participauit sanguinem & carnem, proprium que corpus nostrum fecit, & processit homo ex muliere, non abiiciens esse DEVS, & ex DEO nasci patre, sed in adsumptione carnis pmanens quod erat. Hoc adnunciat vbiquè integræ fidei ratio: ità reperiemus sanctos sapuisse Patres: sic præsumpserunt *DEI genitricem sanctam virginem, non quòd verbi natura aut deitatis eius initiũ esset accepta à sancta virgine, sed vt nato ex ipsa sancto corpore, animato etiàm rationabiliter, cui & secundùm subsistentiam adunitum Verbum, nasci dicitur secundùm carnem. Hæc & nunc ex dilectione, quæ in CHRISTO est, scribo, petens vt fratrem, & contestans coram Deo & electis angelis, hęc nobiscum & sapere & docere, vt custodiatur ecclesiarum pax, & concordiæ & dilectionis vinculum indisruptum permaneat sacerdotibus DEI. Cyrillus episcopus Alexandriæ dixit: Audiuit sancta & magna hæc Synodus, quæ scripsi reuerendissimo Nestorio, defendens rectam fidem. Certus verò sum, quòd nullo modo egressus inuenior à recta fidei ratione, aut prætergressus expositum à sancta & magna Synodo, quæ illo tempore in Nicea congregata est, symbolum: & peto vestram sanctitatem dicere, vtrùm rectè & irrepræhensibiliter & consonanter sanctæ illi Synodo talia scripserim, an non. Iuuenalis episcopus Hierosolymorum, dixit: Perlecta sancta fide, quæ in Nicea, & epistola sanctissimi & reuerendissimi Episcopi Cyrilli, & quæ à sancta Synodo exposita sunt, consona inueniuntur: & his pijs dogmatibus consentio, & hæc probo. Firmus episcopus Cæsareæ Cappadociæ, dixit: Compendiosè & capitulariter dicta à sancta Synodo, quæ in Nicea est, exponens tua reuerentia, subtiliter & ante pedes manifestam rem nobis & liquidiorem comprehensionem expositæ fidei fecit, vt nihil sit in dictis ambiguum, omnibus sibi inuicèm consonantibus & fidei firmata. His igitur integrè se habentibus & inconuertibiliter, & nullam innouationem inferentibus, & ego consentio, eandem fidem à sanctissimis episcopis meis patribus suscipiens. Memnon Episcopus Ephesi metropoleos, dixit: Fidei expositæ à sanctis patribus trecentis decem & octo Niceæ congregatis, consona & epistola, quæ lecta est, sanctissimi & reuerendissimi patris Cyrilli continet, quibus consentimus atq; probamus, nihilo minus inuenientes neque dissonans. Et postquàm dixerunt centum vigintiquatuor episcopi consonanter, in fine ità scriptum est: Et omnes, qui suprà scripti sunt episcopi, eadem deponunt, & sic credunt sicut patres exposuerunt. & epistola sanctissimi Archiepiscopi Cyrilli scripta ad Nestorium Episcopum manifestat. Palladius episcopus Amasiæ dixit: Consequẽs est & Epistolam reuerendissimi Nestorij relegi, cuius mentionem fecit in initio religiosissimus presbyter Petrus, vt cognoscamus, si & illa consonans est his, quæ exposita sunt à sanctis patribus in Nicea, & relecta est: Venerabili & Reuerendissimo comministro Cyrillo Nestorius in Domino salutem: Iniurias quidem, quæ contra nos sunt mirandarũ tuarum literarum, dimitto, vtpotè medicinali patiẽtia dignas, dilata

Epist. Cyrilli ad Nestorium, quæ cõmodiùs versa habes sup. in Synodo Ephesina.

Epist. Nestorij ad Cyrillum.

dilata rerum ipsarum responsione vsque ad tempus idoneum. Quod verò taciturnitatem non patitur, quasi magnum ferat si taceatur periculum, hoc vt possibile est, non ad multiloquium tendens, compendiosam narrationem facere tentabo, obscuræ & indigestæ loquacitatis cauens fastidium. Incipiam verò à sapientissimis tuæ dilectionis vocibus, ipsas ijsdem sermonibus apponés. Quæ sunt igitur admirandæ tuarum literarum doctrinę voces? Sancta inquit & magna Synodus, ipsum ex Deo & patre secundùm naturam genitum filium vnigenitum, ex Deo vero Deum verum, lumen de lumine, per quem omnia fecit pater, descendisse, incarnari, humanari, pati, resurgere. Hæc sunt tuæ reuerétiæ verba, & cognoscis fortè tua: audi verò & à nobis fraternam propietate admonitionem, & quam magnus ille Paulus amato à se Timotheo contestatus est: Attende lectionem, consolationem doctrinæ: hoc enim faciés, & te ipsum saluum facies, & audientes te. Quid verò vult hoc, quod dico, Attende? Quia sanctorum transitoriè legens traditionem, veni ad dignam ignorâtiam. Ignorâsti eos passibilem dixisse, arbitratus patri consempiternum verbum. Inspice autem, si placet, dicta diligentiùs, & diuinum illum reperies patrum chorum non consubstantialem deitatem passibilem dicentes, nec recèns natam patri cõsempiternam, nec resurrexisse eam, quæ solutum templum suscitauit. Et si mihi aures in fraternam medelam præbueris, ipsas tibi sanctorum patrum voces apponens, à calumnia, quæ contra illos est, liberabo, & ab illa, quæ contra diuinas scripturas per illos est.

1.Tim. 4.

Credo igitur & in Dominum nostrum IESVM CHRISTVM filium eius vnigenitũ. Considera quomodò dominus, & IESVS CHRISTVS, & vnigenitus, & filius, primùm ponentes communia deitatis & humanitatis vt fundamenta nomina, tunc humanationis & resurrectionis & passionis superædificant traditionem, vt nominibus naturæ vtriusque communibus quibusdam significatiuis propositis, neque filiationis proprietates secentur, neque naturarum in filiationis singularitate confusionis exterminatione periclitetur. In hoc enim eis eruditor Paulus factus est, quòd humanationis diuinæ mentionem faciens, & ea quæ passionis sunt illaturus, priùs ponens Christus commune sicut paulò antè dixi, naturarum nomẽ, infert dictum vtrisque condecens naturis. Quid enim dixit? Hoc sapiatis in vobis, quod & in Christo Iesu, qui cùm in forma Dei esset, non rapinam arbitratus est esse æqualis Deo. Sed nè per singula discurram, obediens factus est vsque ad mortem, mortem autem crucis. Quoniam enim memoriã mortis facturus erat, nè deum verbũ ex hoc quisquam passibile suspicetur, ponit Christum tanquàm impassibilis & passibilis substantiæ in singulari persona appellationum significatiua, quatenùs & impassibilis Christus & passibilis sinè periculo vocetur: impassibilis quidem deitate, passibilis autem corporis natura. Multa de hoc potẽs dicere, et primùm quidem, non natiuitatem in dispensatione, sed humanationem sanctos illos patres cõmemorâsse, promissionem breuiloquij à me in principijs factam refrenantem sentio sermonem, & ad secundum tuæ dilectionis pergentem capitulum, in quo naturarum quidem laudabam diuisionem, secundùm humanationis & deitatis rationem, & earú in vnius personæ coniunctionem, & Deum verbum secunda ex muliere dicerent non eguisse natiuitate, & passionis incapabilem profiteri deitatem. Orthodoxa enim, vt veritas habet, hæc huiusmodi sunt, & omnium hæresium malis sectis circa Dominicas naturas contraria. Reliqua verò si quidem aliquam sapientiam occultam inferebant lege, atque gentium auribus, incomprehensibile est *tuæ diligẽtiæ scire. Mihi enim videbantur prima peruertere. Inprimis enim impassibilem prædicatum, & secundæ natiuitatis incapabilem, iterùm passibilem & recèns creatum nescio quo modo intulit, quasi secũdùm naturam deo verbo accidentibus templi copulatione corruptis. Aut parùm aliquid hominibus putatur, quòd sinè peccato templum, & à diuina inseparabile natura pro peccatoribus natiuitatem & mortem sustinet? aut nõ crediderit, q̃ dominica vox ad Iudæos clamat: Soluite templum hoc, & in tribus diebus suscitabo illud: non, soluite diuinitatem meam, & in tribus diebus resurget? Iterùm & hîc latiùs volens dicere, p̃missionis meæ memoria conticeo. Dicendum est tamen, breui sermone me vtente vbiquè. Diuina scriptura quandoquè memoriam facit dominicæ dispensationis, natiuitatem nobis aut passionem nõ deitatis, sed humanationis Christi tradidit, vt vocetur secundùm scrupulosam appellationem sancta virgo Christi genitrix, nõ DEI genitrix. Et audi hæc euangelijs clamantibus: Liber, ait, generatiõis Iesu Christi, filij Dauid, filij Abraham. Et certum est, quia nauid filius, Deus verbum non erat. Accipe & aliud, si placet testimonium. Iacob autem genuit Ioseph virum Mariæ, ex qua natus est Iesus, qui dicitur Christus. Considera iterùm alteram attestantem nos vocem: Iesu verò generatio ità est. desponsata enim matre eius Maria Ioseph, inuenta est in vtero habẽs de spiritu sancto. Creaturam verò spiritùs q̃s vtiq; vnigẽiti æstimabit deitatẽ? Quid oportet dicere? q̃ mater Iesu erat ibi. & rursùs: Cũ Maria matre Iesu: &, quod in ea natũ est, ex spiritu sancto est. &, Accipe puerũ & matrem

Locus obscurus.

Phil. 2.

Luc. 2.

Matth. 1.

Ibidem.

Ibid.

Iohann. 2.

Matth. 2.

Rom. 1. trem eius, & fuge in Aegyptum: &, De filio eius, qui factus est ex semine Dauid secundùm carnem: & de passione rursùs, Quòd Deus suum filium misit in similitudinem carnis peccati, & de peccato condemnauit peccatum in carne. Et iterùm: Christus mortuus est pro peccatis nostris. &, Christo passo carne. & hoc, Non Deitas, sed corpus meum, quod pro vobis frangitur: & mille alijs vocibus attestantibus hominum genus, non filij putare Deitatem recentem, aut passionis corporeæ capabilem, sed coniunctam naturæ deitatis carnem. Vndè & Dominum Dauid CHRISTVS semetipsum & filium nominat. Quid enim, ait, vobis videtur de CHRISTO, cuius filius est? Dicunt ei, Dauid. Respondit IESVS, & dixit eis: Quomodò ergò Dauid in spiritu Dominum eum vocat, dicés: Dixit Dominus Domino meo, sede à dextris meis? vtpotè filius existens omninò Dauid secundùm carnem, secundùm deitatem autem Dominus. Esse quidem deitatis filij corpus templum, & templum secundùm summam quandam & diuinam vnitam coniunctionem, vt quæ sunt corporis, deitas propria ducat, bonum est confiteri, & euangelicis traditionibus dignum: nomini verò proprietatis adscribere & carnis ꝓprietates, natiuitatem dico, & passionem, & mortem, aut errantis est frater intelligentiæ secundùm paganos, aut desipientis Apollinarij & Arrij, & quæ sunt aliarum ægrotantium hæresum: magis verò, si quid est illis grauius. Necesse est enim huiusmodi, qui proprietatis nomine attrahuntur, & lactationis cõsortem propter proprietatem deum verbum facere, & paulatìm incrementi participem, & pauoris tempore passionis: auxilio etiàm angelico indigentem. & taceo circuncisionem, & sacrificium, & sudores, & esuritionem, quæ propter nos carni contigerunt adorabilia contingentia. In deitate verò hæc falsè susceptа, & nobis tanquàm calumniatoribus iustæ condemnationis causa sunt. Hæ sunt sanctorũ patrum traditiones, hæc diuinarum scripturarum præcepta. Sic quispiam, & quæ sunt misericordiæ diuinæ, & quæ sunt authoritatis diuinæ, loquitur. Hæc meditare, in his esto, vt tuus profectus manifestus sit omnibus, Paulus ad omnes dicit. Quòd verò pro scandalizatis curam geras, benè facis esse solicitus, & gratulamur diuinorum curam gerenti animę tuę, & de nobis solicitæ. Cognosce verò deceptum esse temetipsum ab eis, qui hìc à sancta Synodo depositi sunt, vtpotè sapientes ea, quæ Manichæorum sunt, aut certè forsan dilectionis tuæ clericis. Qui sunt enim Ecclesiæ, quotidiè ꝓficiunt, & populorum tanta multitudo crescit per gratiam Christi, vt videntes multitudines, quæ sunt prophetæ, clament: Implebitur terra ad cognoscendum Dominũ, quasi aqua multa cooperire maria. Principes verò incredibile gaudium habent, etiàm quæ regni sunt illuminato dogmate. Et vt compendiosè dicam, illa in omnibus hæresibus, quæ contra Deum certant, & contra ecclesiæ recta dogmata, quotidiè quis reperiet apud nos voce impleri: Domus Saul ibat & infirmabatur, & domus Dauid ibat & confortabatur. Hæ à nobis, vtpotè à fratribus ad fratrem suasiones sunt. Si verò aliquis contendit, clamabit per nos ad huiusmodi Paulus: Nos talem consuetudinem non habemus, nec Ecclesiæ Dei. Omnem, quæ tecum est in Christo fraternitatem, ego & qui mecum sunt, plurimùm salutamus. Saluus & pro nobis orans permaneas, Domine honoratissime & Dei cultor.

Luc. 11.

Psal. 109.

Ibid.

Ibid.

Psal. 95.

1.Reg. 3.

2.Cor. 11.

Damnatur epistola Nestorij à Synodo Ephesina.

Cyrillus episcopus Alexandriæ dixit: Quid videtur sanctæ & magnæ huic Synodo de nupèr lecta epistola? Putas videtur & ipsa consona esse definitæ fidei in Synodo sanctorum patrum, qui illo tempore congregati sunt in Nicea vrbe, an non? Iuuenalis episcopus Hierosolymorum dixit: Nullo modo consona existit piæ fidei expositæ à sanctis patribus, qui in Nicea fuerunt: & anathematizentur ità credentes. Aliena enim hæc omnia existunt ab orthodoxa fide. Hauianus episcopus Philippensium dixit: Quæ sunt in relecta epistola, simul oĩa pugnantia existunt omninò, & aliena proculdubiò ab expolita fide in Nicea à sanctissimis patribus, & alienos esse à recta fide ità credentes iudicamus. Firmus episcopus Cæsareæ Cappadociæ, dixit: Formam pietatis apponens in principijs epistolæ, procedente sermone nullo modo suum sensum obumbrare valens, nudum à velamine suum adposuit sensum, dissentientem à fide sanctorum patrum trecentorum decem & octo, & epistolæ sanctissimi episcopi Cyrilli contraria habentem. Valerianus episcopus Iconij dixit: Omnibus conspicua est epistola & diuersitas reuerendissimi Nestorij, non solùm fidei sanctorum patrum Niçeæ, & epistolæ reuerendissimi & sanctissimi archiepiscopi Cyrilli dissonans, sed nec sibi conueniens. Et cùm interlocuti essent sequenter trigintatres episcopi, omnes episcopi simul clamauerunt: Qui non anathematizat Nestorium, anathema sit. Istum recta fides anathematizat: istum sancta Synodus anathematizat. Qui communicat Nestorio, anathema sit. Omnes anathematizamus epistolam & dogmata Nestorij. Hæreticum Nestorium omnes anathematizamus. Communicãtes Nestorio omnes anathematizamus. Impiam fidem Nestorij omnes anathematizamus. Impium dogma Nestorij omnes anathematizamus

Impium Nestorium omnes anathematizamus. Omnis mundus anathemati-

zat impiam sectam Nestorij. Qui hunc non anathematizat, anathema sit. Iuuenalis episcopus Hierosolymorum dixit: Legantur & literæ reuerendissimi & sanctissimi Archiepiscopi Romanorum Cælestini, quas destinauit de fide.

Literæ Cælestini Papæ ad Nestorium.

EPISTOLA CAELESTINI EPIscopi Romæ ad Nestorium. Dilectissimo fratri Nestorio Cælestinus. Aliquantis diebus vitæ nostræ, post nefandum & sæpè damnatum dogma Pelagij atque Cælestij catholica fides quietem habuit, quandò eos cum suæ disputationis sequacibus telo vnitæ sententiæ Occidens Oriensque percussit. Deniquè sanctæ recordationis Atticus, catholicæ magister fidei, & verè beato Iohanni etiàm ad ista successor, eos ità persecutus est pro rege communi, vt his ne standi quidem illic copia præstaretur. Mansit nos post eius exitum solicitudo vel maxima, cùm successor suus vtrùm etiàm in eius fidem succederet quæreremus, quia difficile est continuari quæ bona sunt. Nam sibi sæpè alternis vicibus aduersa succedunt. Habuimus tamen post hunc, à quo eramus continuò deserendi, sanctum Sisinnium, celebratum simplicitate & sanctitate collegam, eam fidem quam inuenerat prædicantem. Legerat profectò simplex sanctitas, & sancta simplicitas, timendum magis, quàm altè sibi esse sapiendum: & alibi, Altiora scrutanda nõ esse: & iterùm, Si quis aliud prædicauerit, quàm quod prædicauimus, anathema sit: hoc tamen exeunte de seculo, cùm se solicitudo nostra intantùm, inquantùm ei Dominus permisit, extenderet, lætificauit animum nostrum venientium narratio nunciorũ, quam mox firmauit eorum, qui interfuerunt ordinationi tuæ, relatio collegarum, qui tibi testimonij tantum tulerunt, quantum ferri huic debuit, qui abindè videbatur electus. Tanta antè opinione vixisti, vt tuis te aliena ciuitas inuideret. Tanto nunc horrore vitaris, vt tui in alijs videant, qualiter fuerant liberati. Dudùm sumpsimus tuas epistolas, quibus in angusto nihil potuimus dare responsi. Erat enim in Latinum sermo vertendus, quod cùm, licèt serò, facimus, sancti fratris & coepiscopi mei Cyrilli probatissimi sacerdotis per filium meum Possidonium diaconum, talia de te scripta suscepimus, quibus his, quide tua ordinatiõe retulerant, periisse suum testimonium doleremus. Bonis enim principijs tuis malus, quantùm videmus, successit euentus: bonis, inquam, principijs, quæ apud nos ità celebrata fuerant, vt responsum dantes ad relationem fratrum, nos faceremus participes gaudiorum. Sed considerantes nunc & querelam prædicti fratris, & interpretatas tandèm Epistolas tuas, apertas blasphemias continentes, illud nobis Apostolicum vi-

Rom. 11. Eccl 3.

Galat. 1.

demus esse dicendum, Vellem immutare vocem meam, quia confundor in vobis. Quinimmò mutaui, nisi de præcipitijs se reuocet impius disputator. Necessè est eum malum ex nobis ipsis, sicut præcipitur, auferamus. Legimus ergò epistolarem tenorem, & eos libros, quos illustri viro filio meo Antiochio reddente suscepimus. In his quidem nobis vestigatus, deprehensus & tentus, quodam multiloquio vtebaris, dum vera inuoluis obscuris, rursùs vtraque confundens, vel cõfiteris negata, vel niteris negare confessa: sed in epistolis tuis apertam non tam de fide nostra, quàm de te tulisti sententiam, volens de DEO verbo aliter, quàm fides habet omnium, disputare. Eccè in quam de te vocamur sententiam. Eccè quæ tuarum sunt beneficia nouitatum. Postquàm ignoratus electus es, & cognitus accusaris, iam nunc cum illo gentium doctore dicendum est: Nam quid oremus secundùm quod oportet, nescimus. Nónne hæc ecclesiæ illi verba conueniunt, quæ probatos sibi viros, non notitiam tuam, sed famam secuta, contempsit? Impositum est opinioni benè de te credẽtium. Quis enim intra ouile vellus rapacem lupum putaret abscondi? Vox est eiusdem Apostoli, oportere etiàm hæreses esse, vt probati manifesti fiant. Aperi aures tuas, & eius ad Timotheum vel Titum dictos audito sermones. Quid his aliud præcepit, quàm vt nouitates euitẽt vocum profanas? Ad impietatem quippe ista proficiunt, quæ semper spinas & tribulos intulerunt. Timotheum certè etiàm rogâsse se dicit, vt Ephesi remanens denunciaret quibusdam, nè quis aliter prædicaret. Ante oculos mihi Hieremiæ prophetæ verba sunt: Horribilia, inquit, facta sunt super terram: Prophetæ iniquitatem prophetant. Hæc, dicas volo, quasi ignota te transeunt, aut quasi nota cõtemnis? Si quasi ignota te tranſeunt, non sit pudoris rectum discere, quandò timori nõ fuit docere peruersum. Si quasi nota contemnitis, intellige te inexcusabilem fore, cùm à te commissi tibi talenti quæsiuerit ille rationem, qui per nos de hoc sanctum fœnus vel lucrum semper expectat. Adspice quæ pœna illum maneat, qui abscõdit acceptum: qui integrum certè restituit, quod accepit. Vndè euidenter aduerte, quod sit & quale periculum, nec hoc, quod acceperis, reddidisse. An tu Domino nostro dicturus, Quos dedisti mihi custodiui, cùm sic scindi in partes audiamus eius Ecclesiam? Qua conscientia viuis penè ab omnibus in hac ciuitate desertus? Optauerã eos tũc fuisse tam cautos q̃ nunc sunt, cùm sibi desiderãt subueniri. Vndè tibi in has quæstiones verba dirigere, quas sit blasphemum cogitâsse? Vndè in populos hæc episcopo p̃dicare, quibus virginei partũs reuerentia saucietur? Nõ debent veteris fidei

Galat. 4.

2. Cor. 5.

Apocal. vlt.

1. Tim. 6.

1. Tim. 4.

Fierent. 5.

Matth. 25.

fidei puritatem blasphema in Deum verba turbare. Quis vnquàm non dignus est anathemate iudicatus, vel adijciens vel detrahẽs fidei plenæ? Etem manifestè tradita ab Apostolis nobis, nec augmentum, nec imminutionem requirunt. Legimus nostris libris non addi debere, nec detrahi. magna qppe & addentem & detrahentem pœna constringit. Vndè cauterium paramus & ferrum, quòd vltrà non erunt fouenda vulnera quæ merentur abscindi. Scimus certè, maiora vitia maiore semper dolore sanari. Inter multa, quę à te impiè prædicata vniuersalis recusat Ecclesia, Symbolo ab Apostolis tradito plangim⁹ hæc verba fuisse sublata, quæ nobis totius spem vitæ salutisque promittunt. Quod quarè fiat, loquuntur Epistolæ tuæ, de quibus nulla dubitatio est, quia eas ipse misisti: quas in manus nostras nolueramus venire, nè de tãti cogeremur sceleris genere iudicare. Omnium disputationum tuarum vias breues earum sermo concluſit: extendisti te latiùs, multis anfractibus circuisti, serò tamẽ diuerso itinere peruenisti ad impium constitutum. Scimus quid ille cauerit, qui præcipit Tita, contentiones & pugnas legis esse vitandas. sunt em̃, inquit, inutiles & vanæ. Quod igitur vanum & inutile iudicatur, nemo dubitet minimè profuturum. Itaque quãuis iam frater Cyrillus secundis te Epistolis suis asserit esse conuictum, intelligas volo post primam & secundam illius & hanc correctionẽ Confirmatio nostram, quam constat esse iam tertiam, ab vniuersitate collegij, & conuentu Christianorum te prorsùs esse seiunctum, nisi mox quæ malè dicta sunt, corrigantur: nisi in eam viam redeas, quam se Christus esse testatur. Malè in hunc arma desperatiõe mouisti, qui te super familiam suam velut fidelem prudẽtemque seruum permiserat antè constitui. Periit tibi huius officij beatitudo promissa: non solùm non das cibum in tempore, verùm etiàm veneno interficis, quos ille suo sanguine & sua morte quæsiuit. Venenum nanque est sub tuis labijs, quę maledictionis & amaritudinis plena videamus, cùm contra eum, qui suauis est, niteris disputare. Vbi diligentia pastoralis? Pastor bonus animam suam ponit pro ouibus suis: mercenarius verò est, qui eas lupis dimittit & tradit. Quid hic tu pastor acturus es, qui dominicum gregem pro lupis ipse discerpis? Ad quæ iã grex sanctus septa confugiet, si intra ouilia Ecclesiæ saucietur? Quis futurus est tuitione defensus, qui te patitur pro custode raptorem? Et alias, inquit Dominus, habeo oues quæ non sunt de hoc ouili: & illas oportet me adducere. Ille alias se promittit adducere, tibi pereũt ẽs habebas: siquidẽ certũ sit, quotiès ista cõtingũt, nõ oues pastoribꝰ, sed magis ouibꝰ pastores. Et vocẽ, inqt, meã audiẽt. quarè? Vt fiat vnꝰ grex. Ad illiꝰ vocẽ vnꝰ sit grex, ad tuã aũt inficiẽ aut fugã. Durũ est, vt in te de

Actibus Apostolorum beati Pauli verba cõueniant: Ego, inquit, scio, quia intrabũt post discessum meum lupi graues in vos, nó parcẽtes gregi: & ex vobisipsis exurgẽt homines loquentes peruersa, vt abducãt discipulos post se. Hæc à te alijs, quàm tibi, dicta velimus. docenda enim tibi fuerãt, non discenda, quæ dicimus. Nam quis ferat doceri Episcopũ, qualiter esse debeat Christianus? Diligẽter adspice, in quam cõditionem voceris. Arcesseris, argueris, accusaris. Quid horum conuenit sacerdoti? Duris dura responsio: si tamen vicissitudo est verbis blasphema vindicare. An tibi à nobis existimas esse parcendum, cùm animæ tuæ ità ipse non parcas, vt omnibus velis & præteritis, & præsentibus, & futuris beneficium salutis auferre? Persequar planè boni Domini mei fidelis seruus inimicos, cùm Propheta eos odio se odisse pfecto *Moneor rursùs altero loquente, nè parcam. Quem hîc ego respiciam, cui honoris aliquid seruem, quandò agitur vt mihi totius spei meæ causa tollatur? Ipsius in Euãgelio verba sunt Domini, quibus ait, non sibi patrem, non matrem, non filios, non aliquam necessitudinem debere præponi. Est enim talis frequenter pietas, ex qua nascatur impietas, cùm vincente carnis affectu, charitati illi, quæ Deus est, charitas præponitur corporalis. Eius intuitu aliquibus sæpè deserimus, at cùm in hunc tẽditur, qui est ipsa dilectio, necesse est nec illa seruetur, quorum author vocatur ad causam. Expergiscere tãdèm, quia nõ sunt istæ dicendæ vigiliæ, quas non exhibes custodiæ, sed rapinæ. Dormire te volumus in hoc, quod prædicas, & vigilare ad hoc, quod impugnas. Leuiùs certè te ferremus, si in vtroque dormies: nemo tibi perditus esset, nemo quæsitus: nullo animarum dispendio mœreret ecclesia, nullo compendio lætaretur. Satìs ei esset, si hanc sponsõ suo ità vt susceperas resignares. Sed quid multis immoror? Loquente architecto Paulo, frustrà per te superædificatum aliquid q̃ro, in quo non inuẽni fundamentum. Audiovim maximam Catholicè sentientes, quibus nos communicamus, clericos sustinere, ità vt his etiàm ciuitas interdicta dicatur. Lætamur eos præmium confessionis acquirere, sed dolemus, quòd Episcopo persequente. Beatus apostolus Paulus persecutorem prædicatore mutauit: nefas est maximum, prędicatorẽ persecutore mutatum dicere. Enumera retrò hæreticos, qui huiusmodi quæstiones ecclesijs intulerunt. Quis vnquàm de hoc certamine victor reuertitur? Habes certè tuæ ciuitatis exemplum. Paulus ciuis Samosatenus, occupata Antiochena Ecclesia, cùm aliqua prædicaret, collegit suorum seminum messem: reliquos inuentores malorum, ecclesijs occupatis, sententię censura semper non dispar eiecit. Hos quoquè hæreticos, de quibus nos velut eorum, quæ

Act. 20.

Psalm. 138.

deest *testeꝰ aut quippiã eiusmodi.

Matth. 10.

1. Cor. 3.

gesta sunt, nescius cõsulere voluisti, sedibus suis iniusta dicentes expulit iusta damnatio, quos illic inuenisse requiem, non putamus esse mirandum. Inuenerunt enim impiam p̃dicationem, cuius cõparatione se existimẽt innocẽtes. Hoc loco, quia opportunitas sermonis exposcit, tacere non possumus, quod stupemus. Legimus quàm benè tenear originale peccatum, qualiter ipsam naturã adseueris debitricem, & eum debitum meritò reddere, qui descenderit de genere debitoris. Quid tecum faciunt, qui sunt hęc negando damnati? Nunquàm sinè suspicione ea, quæ sibi sunt aduersa, conueniunt: eijcerentur deniquè, si tibi quoquè similiter displicerent. Cur tamen nunc ea, quæ in hos tunc sunt acta, quæruntur, cùm certum sit illinc ad nos, catholico tunc antistite Attico, gesta directa? Cur non sanctæ memoriæ Sisinnius ista quæsiuit? quia vtiquè sub decessore suo probauerat eos iustè damnatos. Defleant infelices, spe se hominum fuisse deceptos, quibus iam potuit propter cõmunionem sola pœnitẽtia subuenire. Eccè scire de his incepisti, antè nescisti. Causam tuã magis modò, quàm aliorũ, catholica & festina deliberatione curato: quia conuenienter dicimus, Medice, cura teipsum, qui alijs desideras subuenire. Aegritudinis tuę qualitas non recipit aut præstari permittit inducias. Alexandrinæ Ecclesiæ sacerdotis fidem & probauimus, & probamus, & tu admonitus per eũ, rursùs senti nobiscũ, si vis esse nobiscum: cui fratri si à te præbetur assensus, damnatis omnibus quæ hucusquè sensisti, statim hæc volumus esse correcta. Ipsum videas prædi-
for. * q̃ nos care * nos, & quod contra fas est, etiàm sacerdotes volumus esse correctos: quibus vt p̃missa cõuentione consulimus, ità in nos necessè est damnationis sententiam, si abuntur nostra salubri admonitione, firmemus. Hoc tamen erit post dãnationem praui dogmatis plenum correctionis indicium, si reuocentur omnes ad Ecclesiam, qui propter Christum caput eius videntur excluſi. quod
loc⁹ obscu. nisi fiat, * quos dicimus * eijciendus eiecit, in
rus. nostra communione sicut isti, an q talis cognoscitur extitisse? Ad clerum quoq; Ecclesiæ Cõstantinopolitanę, vel omnes, qui censentur nomine Christiano, qualia necessitas exigit, scripta direximus: vt si in puersæ disputationis obstinatione persistes, nec hæc, quæ frater Cyrillus nobiscum prędicat, prędicabis, à nostro collegio, cum quibus tibi non potest esse communio, te intelligant separatum, scituri & exemplo iam cauti, qualiter animę suę decocto & maturo iudicio deleant prouidere. Apertè igitur hanc nostram scias esse sententiã, vt nisi de Deo Christo nostro ea prædices, quæ & Romana, & Alexandrina, & vniuersalis Ecclesia Catholica tenet, sicut & sacrosancta Constantinopolitanæ vrbis Ecclesia ad te vsque optimè

tenuit, & hãc per fidem nouitatem, quæ hoc, quod venerabilis scriptura cõiungit, nititur separare, intra decimũ diem, à primo innotescentis tibi huius conuentionis die numerandum, aperta & scripta professiõe damnaueris, ab vniuersalis te Ecclesiæ Catholicæ communione deiectum. Quam formam ad te nostri iudicij per memoratum filium meum Possidonium diaconum, cum omnibus chartis ad sanctum consacerdotẽ meum memoratæ Alexandrinæ vrbis antistitem, qui ad nos super hoc pleniùs retulit, destinaui, Cælestinus
vt agat vice nostra, quatenùs statutum no- vices suas
strum vel tibi, vel vniuersis fratribus innote committit
scat: quia omnes debent nõsse quod agitur, Cyrillo,
quotiès omniũ causa tractatur. Petrus presbyter Alexãdriæ & primicerius notariorũ, dixit: His quæ lecta sunt, consona rescripsit sanctitas reuerendissimi Episcopi nostri Cyrilli, quę & pręmanibus habemus, & si iubet vestra reuerẽtia, legimus. Flauianus Episcopus Philippensium, dixit: Lecta & hæc inserantur gestis. Petrus presbyter & Primicerius notariorum, legit:

Reuerendissimo & sanctissimo comminis- Libræ Cyistro Nestorio Cyrillus, & quæ cõuenit Syn- rilli & Synodus Alexandriæ de Aegyptiaca diœcesi, in odi Alexan-
Domino salutẽ. Saluatore nostro apertè di- drinæ ad
cente, Qui diligit patrem aut matrem super Nestorium.
me, non est me dignus: & qui diligit filium Matth.10.
vel filiam super me, non est me dignus, quid patiemur nos, qui à tua reuerentia exigimur te diligere sup saluatorem omniũ nostrũ? qs nos in die iudicij iuuare poterit? aut quã inueniemus excusationem, qui silentium ità longum dileximus de factis à te contra ipsum blasphemijs? Et si quidẽ temetipsum solùm læderes, talia sapiens & docens, minùs vtiquè curæ esset: quoniam verò omnẽ scandalizasti Ecclesiam, & fermentum insolitæ hęreseos & extraneæ iniecisti populis, & nõ ibi solummodò cõstitutis, sed etiàm his, qui vbiquè sunt, (circuducti sunt etenim tuarum expositionũ codices) quæ iam pro nostra taciturnitate sufficiet ratio? aut quomodò non necessarium est, meminisse dicentis CHRISTI, Non putaueritis, quia vẽni mittere pacẽ super terram: non vẽni mittere pacem, sed gladium: vẽni enim diuidere hominem cõtra patrem suum, & filiam contra matrem suam? Cùm enim fides lædatur, valeat quidem, vt irrita & infirma, circa parentes reuerentia: quiescat autem & quæ in filios & fratres est affectionis lex, & pijs iam melior sit mors quàm vita, vt meliorem resurrectionem mereantur, secundùm quod scriptum est. Eccè igitur vnà cum Synodo, quę in magna Roma cõgregata est, præsidente sanctissimo & reuerendissimo fratre & cõministro Synodi Romanæ
nostro Cælestino ꝓpo, etiàm tertia te hac cõ- Cælestini.
testamur Epistola, adhortãtes desistere à pratuis sic & distortis dogmatibus, quæ & sapis & doces: pro his autem eligere rectam fidẽ, quæ

quæ Ecclesijs ab initio tradita est per sanctos Apostolos & Euangelistas, qui & perspectores & ministri verbi facti sunt. Aut si hoc non egerit tua reuerẽtia, secundùm statutas inducias in literis memoratis sanctissimi & reuerendissimi comministri nostri Romanę vrbis Episcopi Cælestini, cognosce te ipsum nullam communiõem habere nobiscum, neque locum aut verbum inter sacerdotes Dei & Episcopos. Nec enim possibile est, despicere nos ecclesias sic perturbatas, & scandalizatos populos, & rectam fidem despretam, & dissipatos à te greges, qui saluare debueras, si quidem esses secundùm nos rectæ gloriæ amator, sanctorum patrum inuestigans pietatem. Omnibus autem à tua reuerentia separatis propter fidem vel depositis, tam clericis quàm laicis, communicatores sumus omnes. Nec enim iustum est illos, qui rectè sapere cognouerunt, tuis condemnari sententijs, quia benè facientes contradixerunt tibi. Hoc enim ipsum indicãsti in Epistola, quæ scripta est à te ad magnę Romæ sanctissimum Episcopum nostrum Cælestinum. Non sufficiet autem tuæ reuerentiæ confiteri solùm fidei symbolum, quod expositum est illo tempore in sancto Spiritu à sancta & magna Synodo, tunc tẽporis congregata in Nicenorum ciuitate: (intellexisti enim & interpretatus es illud non rectè, distortè autem magis, quanuis confitearis voce dictionem) sedenim consequẽs est in scriptis & cum iureiurando cõfiteri, quia & anathematizas quidem tua scelerata & abominanda dogmata, sapies autem & docebis ea, quæ & nos omnes, qui per Occidentem & Orientem Episcopi, & doctores, & populis præsidentes sumus. Consensit autem & Romana sancta Synodus, & nos omnes, vt rectè habentibus & irreprehensibiliter Epistolis ad tuam reuerentiam scriptis ab Alexandrina Ecclesia. Subiecimus autem his nostris literis, quæ te oporteat sapere & docere, & à quib⁹ abstinere cõuenit. Hæc enim est Catholicæ & Apostolicæ Ecclesiæ fides, cui cõsentiũt oẽs, & q in Occidẽte sunt, & q in Oriente Episcopi. Credimus in vnũ Deũ patrem omnipotẽtem, omniũ visibilium & inuisibilium factorem. Et in vnum Dominum IESVM CHRISTVM filium Dei, natum de patre, vnigenitũ, hoc est, ex substantia patris, Deum ex DEO, lumen ex lumine, DEVM verum ex Deo vero, natum, non factum, consubstantialem patri: per quem oĩa facta sunt, quæ in cælo & in terra sunt. Qui propter nos homines, & propter nostram salutẽ descendit, & incarnatus est, & homo factus & passus est, & resurrexit tertio die, & ascendit in cælos, venturus iudicare viuos & mortuos. Et in Spiritum sanctum. Eos autem qui dicunt, Erat aliquandò quandò nó erat, & priusquàm nasceretur, non erat, & qa ex non extantibus factus est, aut ex alia substantia aut essentia, dicentes cõuertibilem esse aut mutabilẽ filiũ Dei, eos anathematizat Catholica & Apostolica Ecclesia. Sequentes autem vbiquè sanctorum patrum confessiones, quas fecerunt loquente in eis sancto Spiritu, & sensuum, qui in eis sunt, inuestigantes intentionem, tanquàm regalem semitam ambulantes, dicimus quòd ipse vnigenitus DEI verbum, qui ex ipsa natus est patris substantia, quia ex DEO vero DEVS verus, lumen de lumine, per quem oĩa facta sunt, quæ in cælo & in terra sunt, propter nostram salutem descẽdit, & semetipsum dedit in exinanitionem, & incarnatus est, & homo factus est, hoc est, carnem accepit de sancta virgine, & suam eam fecit ex vtero, & secũdùm nos pertulit natiuitatem, & processit homo ex muliere, nõ hoc quod erat amittens: sed quãuis factus est in assumptione carnis & sanguinis, & sic mãsit quod erat Deus, videlicet natura & veritate. Neq; autem carnem dicimus in Deitatis naturam esse conuersam, neque in naturam carnis ineffabilem dei verbi translatam esse naturam. Inconuertibilis eñ est & immutabilis omninò, idem ipse semper manens secundùm scripturas. Cùm videretur autem & infans, & pannis inuolutus adhuc, & in sinu genitricis Virginis, & tunc omnem implebat creaturam vt Deus, & considebat genitori * diuinitùs. diuinitas. Etenim sinè quantitate & sinè mensura est, & circunterminationẽ nõ suscepit. Vnitum autem esse carni secundùm subsistentiam confitentes verbum, vnum adoramus filium & Dominum IESVM CHRISTVM: neque per partem ponentes & diuidentes hominem & DEVM, vtpotè coniunctos sibi inuicèm dignitatis & authoritatis vnitione, (Nouitas enim vocis hoc est, & aliud nihil) neque verbum, quod ex Deo est, specialiter CHRISTVM nominantes, & simili modo specialiter quasi CHRISTVM alterum eum, qui ex muliere est: sed vnum solum scientes CHRISTVM, verbum quod ex Deo patre est, cum sua carne. Tunc enim humaniter vnctus est nobiscum, ipse dans his, qui digni sunt accipere spiritum, & non ad mensuram, sicut dicit beatus Euangelista Iohan. 3.
Iohannes. Sed neque illud dicimus, quòd habitauit DEVS verbum quasi in homine quodam de sancta virgine nato, vt non deifer homo intelligatur CHRISTVS. Si enim & habitauit in nobis DEVS verbum, Iohan. 1.
dictum est autem, etiàm in CHRISTO quòd habitat omnis plenitudo Deitatis cor- Coloss. 1.
poraliter: sed tamen consideramus, quia factus caro, non sicut in sanctis habitare dicitur, eodem modo & in eo factam esse habitationem pronunciamus: sed vnitus secundùm naturam, & non in carnem mutatus, talem facit habitationem, qualem vtiquè habere dicitur & hominis anima in suo corpore. Vnus igitur CHRISTVS, & filius, & Dominus,

minus, non velut coniunctione simpliciter habente homine ad Deum per vnitatem dignitatis vel authoritatis. non enim æqualitas honoris vnit naturas. Eccè enim Petrus & Iohannes æquales quidem honore sibi sunt, eò quòd & Apostoli & sancti discipuli: veruntamen duo vnus non sunt. Neq; quidem secundùm appositionem intelligemus modum cõiunctionis: non sufficit enim hoc ad vnitionem naturalem: neq; quasi secundùm participationem seruilem factam esse coniunctionẽ dicimus, sicut nos adhærentes Domino, secũdùm quod scriptum est, vnus spiritus sumꝰ ad eũ. Magis aũt cõiunctionis nomen recusamus, quia non potest significare vnitionem: sed nec DEVM aut Dominum CHRISTI Verbum, quod ex patre est, nominamus, nè iterùm apertè incidamꝰ in duo vnum Christum, & filium, & Dominum, & blasphemiæ crimen incurramus, DEVM & Dominum sibi ipsum facientes. Vnitũ enim, sicut prædiximus, Dei Verbum carni secundùm subsistentiam, Deus quidem est omnium, dominatur autem vniuersitati. Neque verò ipse sui seruꝰ est aut dominus, (stultum enim est, magis autem & impium sic sapere vel dicere) Dixit enim suum patrem, cùm sit Deus natura & de substantia eius: sed non ignorauimus, quia cùm esset Deus, & homo factus est sub Deo, secundùm legem conuenientem naturæ humanitatis. Ipse verò sui quomodò fieret Deus aut Dominus? Ergò vt homo, & quantùm pertinet ad hoc, quod decet exinanitionis mensuris, sub Deo nobiscum semetipsum esse dicit. Sic factus est & sub lege, cùm certè locutus esset ipse legẽ, & legislator existeret vt Deus. Recusamus autem dicere de Christo: Propter eum qui induit, eum qui indutus est veneror: propter inuisibilem, adoro eũ qui visibilis est. Horribile est ad hoc etiàm illud dicere, qꝺ ille, qui adsumptus est, ei qui assumpsit, coappellatur Deus. Qui enim hęc dicit, incidit iterùm in duos Christum, & hominem separatìm ponit, & DEVM similiter. Denegat enim euidenter vnitatem, per quam non vt alter quidam alteri coadoratur, neq; quidem coappellatur DEVS: sed vnus intelligitur Christus Iesus filius vnigenitus, vna adoratione venerandus cum sua carne. Confitemur autem, quia ipse, qui ex Deo patre natus est filius, & Deus vnigenitus, cùm vtiq; secundùm suam naturã impassibilis esset, carne passus est pro nobis secundùm scripturas, & erat in crucifixo corpore, suæ carnis impassibiliter proprias faciens passiones. Gratia autem Dei & pro omnibus gustauit mortẽ, dans ei suum corpus, quanuis secundùm naturã ipse sit vita & resurrectio. Vt enim ineffabili virtute calcans mortẽ, in prima sua carne fieret primogenitus ex mortuis, & primitiæ dormiẽtium, & viam faceret etiàm humanæ natu-

1. Cor. 6.

Gala. 4.

Ità loquebat Nestorius.

Heb. 2.

Heb. 2. 1. Cor. 15.

turæ ad incorruptionis recursum, gratia dei, sicut modò diximus, pro omnibus gustauit mortem: tertio autem die resurrexit, cùm infernum spoliàsset. Vndè licèt dicat per hominẽ facta resurrectio mortuorum, sed minimè facta resurrectio mortuorum, sed intelligimus hominem factum ex DEO patre Verbum, & solutam esse per eum mortis potestatem. Veniet autem in tempore, vt vnus filius & Dominus in gloria patris, vt iudicet mundum secũdùm iustitiam, sicut scriptum est. Necessariò verò & illud adijciemus, annunciantes enim secũdùm carnem mortem vnigeniti filij Dei, hoc est, Iesu Christi, & ex mortuis resurrectionem, & ad cælos ascensionem cõfitentes, *sinè sanguine in Ecclesijs ministeriũ celebramus. Accedimus etiàm ità ad mysticas benedictiones, & sanctificamur, participes facti tã sanctæ carnis, quàm venerabilis sanguinis omnium nostrùm saluatoris Christi: & nõ vt carnem communem accipientes, (absit:) neque quidẽ vt viri sanctificati & cõiuncti verbo secũdùm vnitionem dignitatis, vel etiàm quasi inhabitationem diuinam habẽtis: sed vt viuificam verè, & suam ipsius verbi. Vita enim existẽs secundùm naturam vt Deus, quoniam factus est vnum cum sua carne, viuificam eam ostẽdit. Itaque licèt ad nos dicat, Amèn amèn dico vobis, nisi manducaueritis carnem filij hominis, & biberitis eius sanguinem, nõ vt hominis secundùm nos vnius & hanc esse æstimamus, (Quomodò enim hominis caro viuifica erit secundùm naturam suam?) sed vt propriam verè factam eius, qui propter nos & filius hominis factꝰ & appellatus est. Euangelicas autem Saluatoris nostri voces nec subsistentijs duabus, neque quidem personis diuidimus: (nec enim est duplex, vnus & solus CHRISTVS, licèt ex duabus intelligatur & diuersis rebus in vnitionem indiuiduam coadunatus: sicut certè & homo ex anima intelligitur & corpore, & non duplex magis, sed vnus ex vtroque) sed humanas etiàm & præterea diuinas voces ab vno dictas esse existimamus, rectè sapientes. Quandò enim diuinè dicitur de ipso, Qui videt me, videt & patrem: &, Ego & pater vnum sumus, diuinam eius & ineffabilem intelligimus naturam, secundùm quam vt vnum est ad suum patrem propter identitatem substantiæ, imago etiàm, & figura, & splendor gloriæ eius. Quandò autem humanitatis mensuram non dedignans Iudæos alloquitur, Modò me quæritis interficere hominem, qui veritatẽ vobis locutꝰ sum: iterũ nihilominùs ipsum, qui in æqualitate & similitudine est patris, DEVM verbum & ex humanitatis eius mensuris agnoscimus. Si enim est necessarium credere, quia DEVS existens natura factus est caro, siue homo animatus anima rationali, qualem vtiquè habeat rationem erubescere quosdam in vo-

Heb. 2.

Iohan. 4.

vocibus eius, si factæ sunt homini condecentes? Si enim recuset homini decentia verba, quis est qui coegit eum fieri secundùm nos hominem? Qui verò descendit propter nos in spontaneam exinanitionem, ob quam causam recusaret exinanitioni conuenientia verba? Vni igitur personę, omnes voces Euangelijs insertę, applicandæ sunt, id est, vni subsistentiæ incarnati Verbi. Dominus enim vnus Iesus Christus secundùm scripturas. Sin autem vocetur Apostolus & princeps sacerdotum confessionis nostræ, vtpotè sacrificans DEO & patri fidei confessionem, quæ à nobis ipsi, & per ipsum DEO & patri offertur, necnon & sancto spiritui: iterùm ipsum esse dicimus ex DEO secundùm naturam filium vnigenitum, & non homini attribuemus præter ipsum alteri sacerdotij nomen & ipsam rem. Factus est enim mediator Dei & hominum, & conciliator in pace, semetipsum dedicans in odorem suauitatis DEO & patri. Nam & dicebat, Sacrificium & oblationem noluisti: holocaustomata & de peccato, tibi non complacuerũt, corpus autem perfecisti mihi. Tunc dixi, eccè venio. In capite libri scriptum est de me facere DEVS voluntatem tuam. Obtulit enim pro nobis in odorem suauitatis suum corpus, & non magis pro se ipso. Qua enim indigeret oblatione vel sacrificio pro se, superior omni peccato existens vt Deus? Si enim omnes peccauerunt, & deest illis gloria DEI, secundùm quod facti sumus nos prõpti ad transgressionem, & informata est humana natura in peccato: ipse verò non ità, & *vincimur ob hoc gloriæ eius: quomodò iam erit ambiguum, quia immolatus est propter nos, & pro nobis agnus verus: & dicere, quia obtulit semetipsum pro se & pro nobis, nullo modo excedit impietatis crimina? Deliquit eñ nullo modo, neque fecit peccatum. Qua ergò opùs habuit oblatione, dum peccatum non esset, ꝺ quo meritò fieret? Cùm autem dicit de Spiritu, Ille me glorificabit, intelligentes rectè non vt gloria indigentem alterius dicimus vnum CHRISTVM & filium à sancto spiritu gloriam accipere, quia nec potior eo est, nec supra eum spiritus ipsius. Quoniam autem ad demonstrationem suæ diuinitatis vtebatur suo spiritu magna operatione, glorificatus esse ab eo dicit, veluti si quidam homo dicat de insita sibi fortitudine forsan vel disciplina qualibet, quia glorificabunt me. Quanuis enim est in subsistentia speciali spiritus, & intelligitur separatim secundùm quod spiritus est, & nõ est filius, sed tamen nõ est alienus ab eo. spiritus enim veritatis nominatur, & est CHRISTVS Veritas, & effunditur ab eo, sicut & ex DEO & patre. Operatus igitur spiritus & per manum sanctorum Apostolorum miracula post ascensum Domini nostri IESV CHRISTI ad cælos, glorificauit eum. Creditus est enim quia Deus secundùm naturam est, iterùm ipse operans per suum Spiritum. Propter hoc & dicebat, De meo accipiet, & nunciabit vobis. Et non dicimus, quòd ex participatione sapiens est spiritus & potens. omninò enim perfectus est, & non deest illi quodcunque bonum. Quoniam autem patris virtutis & sapientiæ, quę est filius, spiritus est, verè est sapientia & virtus. Quoniam verò DEVM vnitum carni secundùm subsistentiam sancta virgo genuit carnaliter, ideò & DEI genitricem dicimus eam: non quia verbi natura essentiæ suæ initiũ habeat ex carne, (erat enim in principio, & DEVS erat Verbum, & Verbum erat apud DEVM, & ipse est cælorum factor consempiternus patri, & omnium opifex) sed sicut iam prædiximus, quoniam secundùm subsistentiam vniens sibi humanam naturam, & ex ipso vtero natiuitatem sustinuit carnalem: non quia indigebat necessariò propter propriam naturam & gẽneratione temporali, & in vltimis seculi temporibus, sed vt ipsum essentiæ nostræ benedicat initium, & eô quòd peperit eum mulier, cesset iam contra omne genus hominum maledictio, transmittens ad mortem terrena nostra corpora, & illud quod dictum est, In tristitia paries filios, per ipsum destructum, verum ostenderet, quod per prophetæ vocem dictum est, Deuorauit mors prævalens. & iterùm, Abstulit Deus omnem lachrymam ab omni facie. Propter hanc enim causam dicimus eum dispensatiuè & ipsas benedixisse nuptias, & veniisse vocatum in Cana Galilææ vnà cum Apostolis. Hæc sapere edocti sumus tam à sanctis Apostolis, quàm Euangelistis, & ab omni diuina scriptura, & ex beatissimorum patrum vera confessione. In his omnibus & tuam reuerentiam consentire oportet sinè omni dolo. Quæ verò necessariò oportet anathematizare tuam

1. Cor. 2.

Heb. 2.

Iohan. 14.

Iohan. 16.

Iohan. 1.

Gen. 3.

Isa. 25. iuxta lxx. Apoc. 7.

Iohan. 2.

reuerentiam, subiecta sunt huic nostræ Epistolæ.

XII. anathematismi Cyrilli.

I Si quis non confitetur DEVM esse secúdùm veritatem Emmanuel, & propter hoc DEI genitricem sanctam virginem, (genuit enim carnaliter carnem factum Verbum, quod est ex DEO) anathema sit.

II Si quis non confitetur carni secúdùm subsistentiam vnitum esse Vrebum, quod est ex DEO patre, & vnum esse CHRISTVM cum sua carne, eundem ipsum videlicet DEVM simul & hominem, anathema sit.

III Si quis in vno CHRISTO diuidit substantias post adunationem, sola iungens eas coniunctione, quæ est secúdùm dignitatem, vel authoritatem, aut potentiam, & non magis concursu secundùm

IIII naturalem vnitionem, anathema sit.

Si quis in personis duabus seu subsistentijs diuidit voces in Euangelicis vel Apostolicis scriptis de CHRISTO à sanctis dictas, aut ab ipso de se, & quasdam quidem vt homini præter DEVM Verbum intelligendo specialiter applicat, quasdam verò vt DEO decentes, soli Verbo qui est ex DEO patre, adscribit,

V anathema sit.

Si quis audet dicere hominem deiferum esse CHRISTVM, & non magis DEVM esse secúdùm veritatem, vt vnũ natura filium, secundùm quod ipsum verbum factum est caro, & communicauit similiter nobis sanguini & carni, anathema sit.

VI Si quis dicit DEVM aut Dominum CHRISTVM esse verbum, quod ex DEO patre est, & non magis eundem

Iohan.1. confitetur simul DEVM & hominem esse, vtpotè facto carne verbo secundùm

VII scripturas, anathema sit.

Si quis ait tanquàm hominem purum operationem suscepisse ex DEO verbo IESVM, & vnigeniti gloria circundatum esse, tanquàm alterum præter DEVM verbum hominem existentem, anathema sit.

VIII Si quis audet dicere hominem receptum adorari oportere cum DEO verbo, & glorificari, & coappellari, vt alterũ cum altero, (nam qui addit, Cum, manifestè ostendit alterum cum altero adorari) & non magis vna adoratione honorificat Emmanuel, & vnam ei glorificationem refert propter hoc, quòd verbum factum est caro, anathema sit.

Iohan.1.

IX Si quis ait vnum Dominum IESVM CHRISTVM glorificatum esse à spiritu, quasi aliena virtute ab illo data vtentem, & ab ipso accepisse, vt posset operari contra spiritus immundos, & adimplere in hominibus Deitatis miracula, & non magis eius esse spiritum dicit, per quem & operatus est Deitatis miracula, anathema sit.

X Si quis dicit Principem sacerdotum & apostolum Hebr.3. confessionis nostræ factum esse CHRISTVM diuina dicit scriptura. obtulit enim semetipsum pro nobis in odorem Ephes.5. suauitatis DEO & patri. Si quis ergò principem sacerdotum & apostolum nobis factum esse dicit, non ipsum DEVM verbum, quandò factus est caro, & secundùm nos homo, sed vt alterum præter ipsum specialiter hominem ex muliere: & si quis dicit & pro seipso obtulisse semetipsum oblationem, & non magis pro nobis solis, (nec enim indigeret oblatione, qui nescit peccatum) anathema

XI sit.

Si quis non confitetur Domini carnem viuificam esse, & propriam ipsius Verbi, quod est ex DEO patre, sed vt altero quodam præter ipsum, couiuncto ei secundùm dignitatem, siue vt solam diuinam inhabitationem habente, & non magis viuificam, sicut dixi, quia facta est caro propria verbi, quod omnia viuificare valet, anathema sit.

XII Si quis non confitetur DEI verbum passum carne & crucifixum esse carne, & mortem gustâsse carne, factum etiàm pri- 1. Cor. 15. mogenitum ex mortuis, secundùm quod vita est, & viuificus vt DEVS, anathema sit.

Et collatione facta eorum, quæ à sanctis patribus dicta sunt, & eorum quæ Cyrillus religiosæ memoriæ in prolatis duabus Epistolis scripsit ad Epistolam Nestorij, & testimonia eiusdem Nestorij prolata, & sic manifestata impietate Nestorij, facta est depositio eius. Et hæc quidem est pars gestorum, quæ Ephesi acta sunt. Pars autem gestorum, quæ Chalcedone habita sunt de Epistola sanctæ memoriæ Leonis, ità habet.

*EX TERTIA ACTIONE *secunda eorum, quæ Chalcedone sunt acta.* *Ex actis Synodi Chalcedo-*

Magnificentissimi & gloriosissimi Iudices, & amplissimus Senatus dixerunt: Pri- *ore*

ore conuentu de damnatione beatæ memoriæ Flauiani & Eusebij religiosissimi Episcopi inquisitio facta est, & omnibus nobis manifestum est constitutum, quàm iustè & secundùm consequentiam prouenit examinatio, & ostensi sunt tunc crudeliter & non decenter damnati. Quæ nobis igitur visa sunt super hoc capitulo fieri oportere, tunc per interlocutiones vobis manifesta facta sunt. Nunc autem quærendum & iudicandum, vt vera fides contineatur, pro qua maximè & Concilium factum est. Scientes igitur quia & DEO rationem reddituri estis tam pro proprijs animabus singuli vestrûm, quàm pro nostris omnibus, qui & doceri quæ ad religionem pertinent, rectè desideramus, & omnem ambiguitatem auferri ex omnium sanctorum patrum concordia & consensu, & consona expositione & doctrina, festinate sinè vllo timore & gratia atque inimicitia fidem puram exponere: ità vt qui videntur non eadem cum omnibus sapere, per veritatis agnitionem ad concordiam reuocentur. Scire enim vos volumus, quia tam sacratissimus & pijssimus terræ orbis dominus, quàm nos, Catholicam fidem à sanctis trecentis decem & octo, & à sanctis centum quinquaginta, necnon etiàm & à cæteris sanctissimis & glorioſissimis patribus trãditam custodimus, & secundùm ipsam credimus.

Et recitato Symbolo trecentorum decem & octo sanctorum patrum, necnõ expositione centum quinquaginta sanctorum patrum, & Epistolis sanctæ memoriæ Cyrilli, oblata est legenda & epistola sanctæ memorię Leonis, quæ sic habet:

Epistola. *DILECTISSIMO FRATRI Flauiano Leo Episcopus.*

Lectis dilectionis tuæ literis, quas miramur fuisse tam seras, & gestorum Episcopalium ordine recensito, tandèm quid apud vos scandali contigerit, atque contra integritatem fidei exortum fuisset, agnouimus: & quæ priùs videbantur occulta, nunc nobis reserata patuerunt. Quibus Eutyches, qui presbyteri nomine honorabilis videbatur, multùm imprudens & nimis imperitus ostenditur, vt etiàm de ipso dictum sit à Propheta: Noluit intelligere vt beneageret: iniquitatem me-

ditatus est in cubili suo. Quid autem iniquius, quàm impia sapere, & sapientioribus doctioribusque nõ credere? Sed in hãc insipientiam cadunt, qui cùm ad cognoscendã veritatem aliquo impediuntur obscuro, non ad propheticas voces, non ad Apostolicas literas, nec ad Euangelicas authoritates, sed ad semetipsos, recurrunt: & ideò magistri erroris existunt, quia veritatis discipuli non fuerunt. Quam enim eruditionem de sacris noui & veteris Testamenti paginis acquisiuit, qui nec ipsius quidem Symboli initia compræbendit, & quod per totum mundum omnium regenerandorum voce depromitur, istius adhuc senis corde non capitur? Nesciens igitur quid deberet de Dei verbi incarnatione sentire, nec volens ad promerendum lumen intelligentiæ in sanctarũ scripturarum latitudine laborare, illam saltẽ communem & indiscretam confessionem solicito recepisset auditu, qua fidelium vniuersitas profitetur credere se in Deum patrem omnipotentem, & in Christum Iesum filium eius vnicum, Dominum nostrum, qui natus est de Spiritu sancto* & Maria virgine: quibus tribus sententijs omnium ferè hæreticorum machinæ destruuntur.

Cùm enim Deus, & omnipotens, & æternus pater creditur, consempiternus eidem filius demonstratur, in nullo à patre differens, qa de Deo Deus, de omnipotente omnipotẽs, de æterno natus est coæternus: non posterior tempore, non inferior potestate, non dissimilis gloria, nõ diuisus essentia. Idem verò sempiterni genitoris vnigenitus sempiternus, natus est de spiritu sancto* & Maria virgine: quæ natiuitas temporalis illi natiuitati diuinę nihil minuit, nihil contulit, sed totum se reparando homini, qui erat deceptus, impendit, vt & mortem vinceret, & diabolum, qui mortis habebat imperium, sua virtute destrueret. Non enim superare possemus peccati & mortis authorem, nisi naturam nostram ille susciperet & suam faceret, quem nec peccatum contaminare, nec mors potuit detinere. Conceptus quippe est de spiritu sancto intra vterum virginis matris, quæ illum ità salua virginitate edidit, quemadmodùm salua virginitate concepit. Sed si de hoc Christianæ fidei fonte purissimo syncerum intellectum haurire non poterat,

quia splendorem perspicuæ veritatis obcæcationis sibi propria tenebrârat, doctrinæ se Euangelicæ subdidisset, & dicente Matthæo,
Matth. 1. Liber generationis IESV CHRISTI, filij Dauid, filij Abraham, Apostolicæ quoquè prædicationis expetisset instructum, & legens in Epistola ad Romanos, Paulus seruus IESV CHRISTI, vocatus Apostolus,
Rom. 1. segregatus in Euangelium DEI, quod antè promiserat per prophetas suos in scripturis sanctis de filio suo, qui factus est ex semine Dauid secundùm carnem, ad propheticas paginas piam solicitudinem contulisset, & inueniens promissionem dei ad Abraham dicentis,
Genc. 22. In semine tuo benedicentur omnes gentes, nè de huius seminis proprietate dubitaret, secutus fuisset Apostolum,
Galat. 3. dicentem: Abrahæ dictæ sunt promissiones, & semini eius. Non dicit & seminibus, quasi in multis, sed quasi in vno, & semini tuo, quod est CHRISTVS. Esaiæ quoquè
Esa. 7. prædicationem interiore apprehendisset auditu dicentis, Ecce virgo in vtero concipiet, & pariet filium, & vocabunt nomẽ eius Emmanuel, quod est, interpretatum, Nobiscum DEVS. Eiusdemque prophetæ fideliter
Esa. 9. verba legisset. Puer natus est nobis, & filius datus est nobis, cuius potestas super humeros eius, & vocabunt nomen eius magni cõsilij angelus, admirabilis consiliarius, DEVS fortis, princeps pacis, pater futuri seculi. Nec frustratoriè loquens, ità verbum diceret carnem factum, vt editus vtero virginis CHRISTVS, haberet formam hominis, & non haberet materni corporis veritatem. An fortè ideò putauit Dominum IESVM CHRISTVM non nostræ esse naturæ, quia missus
Luc. 1. ad beatam Mariam angelus ait, Spiritus sanctus superueniet in te, & virtus altissimi obumbrabit tibi: ideoque quod nascetur ex te sanctum, vocabitur filius DEI: vt quia conceptus virginis diuini fuit operis, non de natura concipientis fuerit caro concepti. Sed non ità intelligenda est illa generatio singulariter mirabilis, & mirabiliter singularis, vt per nouitatem creationis, proprietas remota sit generis. fœcunditatem enim virgini Spiritus sanctus dedit, veritas autem corporis sumpta de corpore est, & ædificante sibi sapientia domum, Verbum caro factum est, &
Prou. 9. habitauit in nobis, hoc est, in ea carne, quam
Iohan. 1. sumpsit ex homine, & quam spiritu vitæ rationabilis animauit. Salua igitur proprietate vtriusque naturæ, & in vnam coeunte personam, susceptа est à maiestate humilitas, à virtute infirmitas, ab æternitate mortalitas, & ad resoluendum conditionis nostræ debitum, natura inuiolabilis naturæ est vnita passibili, vt quod nostris remedijs congruebat, vnus atque idem mediator Dei & hominum, homo Christus Iesus & mori posset ex

vno, & mori non posset ex altero. In integrâ ergò veri hominis perfectaque natura, verus natus est Deus: totus in suis, totus in nostris. Nostra autem dicimus, quæ in nobis ab initio creator condidit, & quæ reparanda suscepit. Nam illa, quæ deceptor intulit, & homo deceptus admisit, nullum habuerunt in saluatore vestigium. Nec quia communionem humanarum subijt infirmitatum, ideò nostrorum fuit particeps delictorum. Assumpsit formam serui sinè sorde peccati, humana augens, diuina non minuens: quia exinanitio illa, qua se inuisibilis visibilem præbuit, & creator ac Dominus omnium rerũ, vnus voluit esse mortalium, inclinatio fuit miserationis, non defectio potestatis. Proindè qui manens in forma DEI, fecit hominem, idem in forma serui factus est homo. Tenet enim sinè defectu proprietatem suam vtraque natura: & sicut formam serui, DEI forma non adimit: ità formam Dei, serui forma non minuit. Nam quia gloriabatur diabolus hominem sua fraude deceptum, diuinis caruisse muneribus, & immortalitatis dote nudatum, duram mortis subijsse sententiam, seq; in malis suis quoddam deprædatoris consortio inuenisse solatium, DEVM quoquè, iustitiæ exigente ratione, erga hominem, quem in tanto honore condiderat, propriam mutâsse sententiam, opùs fuit secreti dispensatione consilij, vt incommutabilis DEVS, cuius voluntas non potest sua benignitate priuari, primâ erga nos dispositionem pietatis suæ sacramento occultiore compleret, & homo diabolicæ iniquitatis versutia actus in culpam, contra dei propositum non periret. Ingreditur ergò hæc mundi infima filius Dei, de cælesti sede descendens, & à paterna gloria non recedẽs, nouo ordine, noua natiuitate generatus. Nouo ordine, quia inuisibilis in suis, visibilis est factus in nostris. Incomprehensibilis voluit comprehendi. Ante tempora manens, esse cœpit ex tempore: Vniuersitatis Dominus seruilem formam, obumbrata maiestatis suæ immensitate, suscepit. Impassibilis DEVS, non dedignatus est homo esse passibilis: & immortalis, mortis legibus subiacere. Noua autem natiuitate generatus, quia inuiolata virginitas concupiscentiam nescíuit, carnis materiam ministrauit. Assumpta igitur est de matre Domini natura, non culpa: nec in Domino IESV CHRISTO, ex vtero virginis genito, quia natiuitas est mirabilis, ideò natura est dissimilis. Qui enim verus DEVS, idem verus est homo: & nullum est in hac vnitate mendacium, dum in inuicem sunt & humilitas hominis, & altitudo Deitatis. Sicut enim Deus nõ mutatur miseratiõe, ità homo nõ cõsumitur dignitate. Agit enim vtraq; forma cum alterius

rius communione, quod proprium est, verbo scilicet operante quod verbi est, & carne exequẽte quod carnis est. Vnum horum coruscat miraculis, aliud succumbit iniurijs: & sicut verbum ab æqualitate paternæ gloriæ non recedit, ità caro naturam nostri generis non reliquit. Vnus enim idemq; est, quod sæpè dicendum est, verè Dei filius, & verè hominis filius: Deus per id, quòd in principio
Iohan. 1. erat verbum, & verbum erat apud Deum, &
Ibid. Deus erat verbũ: Homo per id, quòd verbũ
Ibid. caro factum est, & habitauit in nobis. Deus
Gal. 4. per id, quòd omnia per ipsum facta sunt, & sinè ipso factũ est nihil. Homo per id, quòd factus est ex muliere, factus est sub lege. Natiuitas carnis, manifestatio est humanæ naturæ: partus virginis, diuinæ est virtutis indicium. Infantia paruuli, ostenditur humilitate cunarum: magnitudo altissimi, declaratur vocibus angelorum. Similis est rudi-
Matth. 2. mentis hominum, quem Herodes impiè mo-
Ibid. litur occídere: sed Dominus est omnium, quem Magi gaudẽt suppliciter adorare. Iam cùm ad præcursoris sui Iohannis baptismum
Matth. 3. venit, nè lateret, quòd carnis velamine diui-
Matth. 4. nitas tegeretur, vox patris de cælo intonans, dixit: Hic est filius meus dilectus, in quo mihi benè complacuit. Quem itaque sicut hominem diabolica tentat astutia, eidem sicut
Iohan. 4. Deo angelica famulantur officia. Esurire, si-
Luc. 24. tire, lassescere, atque dormire, euidenter humanum est: sed quinque panibus quinque millia hominum satiare, & largiri Samaritanæ aquam viuam, cuius haustus viuenti præstet, nè vltrà iam sitiat: supra dorsum maris
Matth. 14. plantis non subsidentibus ambulare, & elationes fluctuum increpata tempestate consternere, sinè ambiguitate diuinum est. Sicut ergò, vt multa præteream, non eiusdem naturę est flere miserationis affectu amicum
Iohan. 11. mortuum, & eundem, remoto quatriduanæ aggere sepulturæ, ad vocis imperium excitare redituum: aut in ligno pendere, & in nocte lucem conuersa, omnia elementa tremefacere: aut clauis transfixum esse, & paradisi
Luc. 23. portas fidei latronis aperire: ità non eiusdem
Matth. 24. naturæ est, dicere, Ego & pater vnum sumus: & dicere, Pater maior me est. Quanuis enim in Domino Iesu Christo, dei & hominis vna persona sit, aliud tamen est, vndè in vtroque communis est contumelia, aliud vndè communis est gloria. De nostro enim illi est minor patre humanitas, de patre illi est æqualis cum patre diuinitas. Propter hanc vnitatem personæ in vtraque natura intelligendam, & filius hominis legitur descendisse de cælo, cùm filius Dei carnem de ea virgine, de qua est natus, assumpserit. Et rursùs, filius DEI crucifixus dicitur ac sepultus, cùm hæc non in diuinitate ipsa, qua vnigenitus consempiternus & consubstantialis est patri, sed in naturæ humanæ sit infirmitate perpessus. Vndè vnigenitum filium Dei crucifixum & sepultum, omnes etiàm in symbolo confitemur, secundùm illud Apostoli dictum: Si
1. Cor. 2. enim cognouissent, nunquàm Dominum maiestatis crucifixissent. Cùm autem ipse Dominus noster atque saluator, fidem discipulorum suis interrogationibus erudiret: Quem, inquit, dicunt homines esse filium
Matth. 16. hominis? Cumq; illi diuersas aliorum opiniones retexissent: Vos, ait, quem me dicitis esse? me vtiquè, qui sum filius hominis, & quem in forma serui, atque in veritate carnis adspicitis, quem esse me dicitis? Vbi beatus Petrus diuinitùs inspiratus, & confessione sua omnibus gentibus profuturus, Tu es, inquit, Christus filius Dei viui. Nec immeritò beatus est pronunciatus à Domino, & à principali petra soliditatem & virtutis traxit & nominis, qui per reuelationem patris eundem & Dei filium est confessus, & Christum, quia vnum horum sinè alio receptum, non proderat ad salutem: & æqualis erat periculi, Dominum Iesum Christum, aut Deum tantummodò sinè homine, aut sinè Deo solùm hominem credidisse. Post resurrectionem verò Domini, quę vtiquè veri corporis fuit, quia non alter est resuscitatus, quàm qui fuerat crucifixus & mortuus: quid aliud quadraginta dierum mora gestum est, quàm vt fidei nostræ integritas ab omni caligine mũdaretur? Colloquens enim cum discipulis
Actor. 1. suis, & cohabitans atque conuescens, & per-
Iohan. 20. tractari se diligente curioso{que} contactu ab eis, quos dubietas perstringebat, admittens,
Ibid. ideò & clausis ostijs ad discipulos introibat, & flatu suo dabat spiritum sanctum, & donato intelligentiæ lumine, sacrarum scriptu-
Luc. 24. rarum occulta pandebat. Et rursùs idem vulnus lateris, fixuras clauorum, & omnia recẽ-
Ibid. tissimæ passionis signa mõstrabat, dicẽs: Videte manus meas & pedes, qa ego ipse sum. Palpate & videte, quia spiritus carnem & ossa non habet, sicut me videtis habere: vt agnosceretur in eo proprietas diuinæ humanæque naturæ indiuidua permanere: & ità sciremus verbum non hoc esse, quod carnẽ, & vt vnum Dei filium, & verbum confiteremur & carnem. Quo fidei sacramento Eutyches iste nimiùm æstimandus est vacuus, qui naturam nostram in vnigenito Dei, nec per humilitatem mortalitatis, nec per gloriam resurrectionis agnouit: nec sententiam beati Apostoli & Euangelistæ Iohannis expauit, dicentis: Omnis spiritus, qui confite-
1. Iohan. 4. tur IESVM CHRISTVM in carne venisse, ex DEO est: & omnis spiritus, qui soluit IESVM CHRISTVM, ex DEO non est, & hic est Antichristus. Quid autem est soluere Iesum, nisi humanam ab eo separare naturam, & sacramẽtum fidei, per quod vnum saluati sumus, impudentissimis vacuare figmentis? Caligãs verò circa naturã Christi corporis, necessè est, vt etiàm in passione eius cadẽ obcęcatione desipiat. Nam si crucẽ

Do-

Domini non putat falsam, & susceptum pro mundi salute supplicium verum fuisse non dubitat, cuius credit mortẽ, agnoscat & carnem: nec dissiteatur nostri corporis hominem, quem cognoscit fuisse passibilem quoniam negatio veræ carnis, negatio est etiàm corporeæ passionis. Si ergò Christianã susci-
pit fidem, & à prædicatione Euangelij suum non auertit auditũ, videat quæ natura transfixa clauis pepẽderit in crucis ligno, & aperto per militis lanceam latere crucifixi, intel-
Iohan.19. ligat vndè sanguis & aqua effluxerint, vt Ec-
clesia Dei & lauacro rigaretur & poculo. Au-
diat & beatum Petrum apostolum prædicã-
1.Petr.1. tem, quòd sanctificatio spiritûs per adspersionem fit sanguinis Christi. Nec transitoriè
Ibid. legat eiusdem apostoli verba, dicentis: Scientes, quòd non corruptibilibus argento & auro redempti estis de vana vestra conuersatione paternæ traditionis, sed precioso sangui
ne quasi agni incontaminati & immaculati Iesu Christi. Beati quoquè Iohannis apostoli testimonio non resistat, dicentis: Et san-
1.Iohan.1. guis Iesu filij Dei emundat nos ab omni pec-
2.Iohan.5. to. Et iterùm: Hęc est victoria, quæ vicit mũdum, fides nostra. Quis est qui vicit mundũ, nisi qui credit, quoniam Iesus est filius Dei? Hic est, qui venit per aquam & sanguinem, Iesus Christus: non in aqua solùm, sed per aquam & sanguinem. Et spiritus est, qui testificatur, quoniam spiritus est veritas. Quia tres sunt, qui testimoniũ dant, spiritus, aqua & sanguis: & tres vnum sunt. Spiritus vtiquè sanctificationis, & sanguis redemptionis, & aqua baptismatis, quæ tria vnum sunt, & indiuidua manent, nihilq; eorum à suî connexione seiungitur: quia catholica ecclesia hac fide viuit ac proficit, vt nec sinè vera diuinitate humanitas, nec sinè vera credatur humanitate diuinitas. Cùm autem ad interlocutionem examinis vestri Eutyches respõderit, dicens: Confiteor ex duabus naturis fuisse dominum nostrum ante adunationem, post verò adunationem vnam naturam cõfiteor, miror tam absurdam, tamq; peruersam eius professionem nulla iudicantium increpatione repræhensam, & sermonem nimis insipientem nimisq; blasphemũ ità omissum, quasi nihil quod offenderet, esset auditum, cùm tam impiè duarum naturarũ ante incarnationem vnigenitus Dei filius fuisse dicatur, q̃ nefariè postquàm verbum caro factum est, natura in eo singularis asserit. Quod nè Eutyches ideò vel rectè, vel tolerabiliter æstimet dictum, qa nulla vestra est sententia cõfutatum, dilectionis tuæ diligentiam cõmonemus, frater charissime, vt si per inspirationem misericordiæ Dei ad satisfactionẽ causa perducitur, imprudentia hominis imperiti etiàm ab hac sensûs sui peste purgetur: qui quidem, sicut gestorũ ordo patefecit, benè cœperat à sua persuasione discedere, cùm vestra sententia coarctatus, profiteretur se di-
cere, quod antè non dixerat, & ei fidei acq-
escere, cuius priùs fuisset alienus. Sed cùm anathematizando impio dogmati noluisset præbere consensum, intellexit eum fraternitas vestra in sua manere perfidia, dignumq; esse, qui iudicium condemnationis excipe-
ret. De quo si fideliter atque vtiliter dolet, & quàm rectè mota sit Episcopalis authoritas, vel serò cognoscit, vel si ad satisfactionis ple
nitudinem omnia, quæ ab eo malè sunt sensa, viua voce & præsenti subscriptione dãna-
uerit, non erit irreprehensibilis erga correctum quãtacunq; miseratio: quia Dominus Iohan.10.
noster verus & bonus pastor, qui animam su- Luc.9.
am posuit pro ouibus suis, & qui venit ani-
mas hominum saluare, nõ perdere, imitatores nos suæ vult esse pietatis, vt peccantes q-
dem iustitia coërceat, conuersos autem misericordia non repellat. Tunc enim demùm fructuosissimè fides vera defenditur, quãdò etiàm à sectatoribus suis opinio falsa dãnatur. Ad omnem verò causam piè ac fideliter exequendam, fratres nostros Iulianum Epi-
scopum & Renatum presbyterum tituli sancti Clementis, sed & filium meum Hilarium diaconũ vice nostra direximus, quibus Dulcitium notarium nostrum, cuius fides nobis est sæpè probata, sociauimus, cõfidentes adfuturum diuinitatis auxilium, vt is qui erra-
uerat, damnata sensûs sui prauitate saluetur.

EX EADEM ACTIONE:

Atticus reuerendissimus Episcopus Nicopolitanæ ciuitatis, dixit: Quoniam præstitit magnificentia vestra suarum aurium facilitatem cum patientia, precamur & inducias dari nobis, vt intra paucos dies trãquilla mẽte & non turbato animo, quæ Deo placent, à sanctis patribus ordinentur. Quoniam verò nunc domini nostri & sanctissimi patris & archiepiscopi Leonis, adornantis Apostolicam sedem, lecta est Epistola, oportet verò & beatæ memorię Cyrilli Epistolam scriptã ad Nestorium, (in qua iubet eum consentire duodecim capitulis) & hanc dari nobis, vt in tempore disceptationis parati inueniamur. Reuerendissimi Episcopi clamauerunt: Si iubetis dari nobis inducias, petimus patres perscrutari. Magnificentissimi iudices & amplissimus senatus dixerunt: Differatur audientia vsq; ad quinq; dies, vt inter hos cõueniens vestra sanctitas ad sanctissimum archiepiscopum Anatolium, communiter de fide tractetis, vt qui dubitant, doceantur.

EX QVARTA ACTIONE EIVSdem sancti Concilij:

Magnificentissimi & gloriosissimi iudices & amplissimus senatus dixerũt: Vnusquisq; reuerendissimorum episcoporũ huius præsentis sancti Concilij, quomodò credit, per scripturã sinè aliquo metu, Deum præ oculis habens, festinet exponere, sciens quia sacratissimus & pissimus noster Dñs secundùm expositionem sanctorum patrum trecento-

rum decem & octo, & secundùm expositionem sanctorum centum quinquaginta, qui post hæc collecti sunt, & secundùm canonicas Epistolas & expositiones sanctorum patrum, Gregorij, Basilij, Hilarij, Athanasij, Ambrosij, & Cyrilli canonicas duas epistolas, quæ sunt in primo Ephesino publicatæ Concilio atque firmatę, credit, nullo modo ab eorum fide recedens. Nam & reuerendissimus archiepiscopus senioris Romæ Leo, p
Ad Epistola contentione, quæ ab Eutyche infideliter cõ-
Flauianum tra catholicam religionem facta est, videtur ad reuerendissimæ memoriç Flauianum epistolam direxisse.

ET POST ALIA:

Gloriosissimi iudices & amplissimus Senatus dixerunt: Quoniam sancta Euangelia posita à reuerẽtia vestra perspeximus, singuli reuerendissimi episcopi, qui conuenerunt, doceant, si expositio trecentorum decem & octo sanctorum patrum, qui olim in Nicea collecti sunt, & post hęc cẽtum quinquaginta, qui in regia cõgregati sunt ciuitate, cõsonat Epistolæ reuerendissimi papę Leonis. Anatolius reuerendissimus episcopus regię Constantinopolis, dixit: Epistola sanctissimi & Apostolici archiepiscopi Leonis, consonat symbolo trecentorũ decem & octo sanctorum patrũ, qui apud Niceam, & centũ quinquaginta, qui apud Constãtinopolim postèa sunt collecti, qui eandem fidem cõfirmauerunt: sed & ijs, quæ in Epheso sub beatissimo & sanctiss. Cyrillo gesta sunt ab vniuersali & sancto Concilio, quandò maledictum Nestorium condemnauit. Quapropter cõsensi, & eidem epistolę libenter subscripsi.

Paschasinus & Lucentius viri reuerendissimi Episcopi, & Bonifacius vir reuerendissimus presbyter, vicarij sedis Apostolicę, per Paschasinum dixerunt: Manifestum est, nec poterit dubitari, vnam fidem beatissimi papæ, sedis Apostolicæ rectoris Leonis, cũ trecẽtorum decem & octo apud Niceam patrũ concordare atq; seruari, sed & centum quinquaginta apud Constantinopolim congregatorum sacerdotum, qui eandem fidem firmauerunt, sed & Cyrilli sanctæ recordationis viri apud Ephesum, quandò Nestorius, p
suo errore damnatus est, statuta in nullo penitus discordare. Ideoq; etiàm beatissimi papæ epistola, quæ eandem fidem exposuisse, p
erroris Eutychis causa dinoscitur, vno sencta. Maximus reuerẽdissimus episcopus Antiochię Syriæ, dixit: Concordat epistola sanctissimi Archiepiscopi regiæ Romæ Leonis, expositionibus trecentorum decem & octo apud Niceam sanctorum patrum, & centum quinquaginta apud Constantinopolim nobiliam Romam, & in Epheso à sanctissimo Cyrillo expositæ fidei, & subscripsi. Stephanus reuerendiss. episcopus Ephesi, dixit: Consonat, & subscripsi. Diogenes reuerendissimus episcopus Cyzici, dixit: Consonat, & subscripsi. Et cùm omnes sequenter eadem interlocuti essent, omnes reuerẽdissimi episcopi clamauerunt: Omnes consentimus, omnes cõfitemur, omnes similiter credimus, oñes eadem sapimus: sic sapimus, sic credimus.

Sancta synodus dixit: Ex his, quæ recitata sunt, manifestum factum est, quomodò sanctæ synodi ea, quæ apud eas proferuntur, p-
bare solent. Cùm enim illi sanctissimi viri, qui recitatas epistolas scripserunt, sic splenduerunt, tamen epistolarum earum compro
bationem non simpliciter, nec sinè inquisitione fecerunt, nisi per omnia cognouissent consonare eas expositioni & doctrinæ sanctorum patrũ, ad quam & collatio facta est. Vndè omnes, qui in synodo fuerũt, vna voce & consonantia vsi sunt. Hanc igitur regulam sequentes, perspicimus recitari definitionem pro fide expositam à sancto Chalcedonensi Concilio. Et cùm suscepisset Stephanus reuerentissimus Diaconus & Notarius & instrumentarius, recitauit:

Sancta & magna & vniuersalis synodus, quæ secundùm gratiam Dei, & decretum pi-
issimorum Imperatorũ Valentiniani & Martiani Augustorum, congregata est in Chalcedonensi ciuitate, metropoli prouincię Bithyniæ, in basilica sanctę ac triumphatricis martyris Euphemię, statuit quę subtèr compræhensa sunt. Hęc sub q̃-
druplici ver
sione haben
tur in 5. Acti
on. synodi
Chalcedon,
sub num.
150.

Dominus & saluator noster Iesus Christus, fidei agnitiõe proprios cõfirmãs discipulos, Ioan.14.
ait: Pacem meã do vobis, pacẽ meã relinquo vobis: vt nulla fidei dissensio inter, pximos oriatur, sed ex æquo veritatis pdicatio ostẽdatur. Sed quia nõ desinit malignus in ipsis pietatis seminibus zizania sua inserere & noui quiddam aduersùs veritatem semper excogitare: idcircò Dominus noster humano generi solitè cupiens prouidere, pissimum hunc & fidelissimum Imperatorem erexit ad zelum, qui vndiquè sacerdotum pontifices ad se conuocauit, vt gratia Domini nostri Iesu Christi cooperante, omnem mendacij pestilentiam ab ouibus CHRISTI remoueat, easque veritatis germinib⁹ reficiat. Quod & communi decreto peregimus, erroris quidem sectam âbijcientes, & puram & rectam patrum fidem renouantes, trecentorum decem & octo patrũ symbolum omnibus prædicantes, & velut * vos patres alios centum quinquaginta huic pissimo titulo consentientes notauimus, qui post hæc in amplissima vrbe Constantinopolitana cõuenientes, etiàm ipsi eandem fidem consignauerunt. Statuimus igitur, ordinem & omnes fidei formulas custodientes & nos sanctæ etiàm synodi dudùm Ephesi factæ, cuius fuerunt authores venerabilis memoriæ Cælestinus Romanæ vrbis, & Cyrillus Alexandrinæ ecclesiæ sacerdotes, vt prefulgeat quidem recta & inculpabilis fidei expositio trecẽtorum de-
* for. hos

cim & octo sanctorum ac beatissimorum patrum, qui in Nicea sub Constantino piæ memoriæ Imperatore conuenerunt: obtinere autem & centum quinquaginta sanctorum patrum, qui in vrbe Constãtinopolitana cõuenerunt, decretum, ad peremptionem quidem sectarum tunc pullulantium, confirmationem verò ipsius catholicæ atque Apostolicæ nostræ fidei.

INCIPIT Symbolum trecentorum decem & octo sanctorum patrum, qui in Nicea conuenerunt.

Credimus in vnum Deum patrem omnipotentem, omnium visibilium & inuisibiliũ conditorem. Et in vnum Dominum Iesum Christum, filium Dei, de patre natum, vnigenitum, hoc est, de substantia patris, Deum ex Deo, lumẽ ex lumine, Deum verum ex Deo vero, natum, non factum, homousion patri, hoc est, eiusdem cum patre substantiæ, per quem omnia facta sunt, quæ in cælo & quæ in terra. Qui propter nos homines & propter nostram salutem descendit, & incarnatus, & homo factus, passus est, & resurrexit tertio die, & assendit in cælos, indè venturus iudicare viuos & mortuos. Et in sanctũ spiritum. Eos autem, qui dicunt, Erat aliquãdò quandò non erat, & antequã nasceretur non erat, & quia ex non extantibus factus est, aut ex alia subsistentia vel substantia dicũt esse, aut conuertibilem, aut mutabilẽ filium dei, anathematizat catholica & Apostolica Ecclesia.

SYMBOLVM CENTVM QVINquaginta patrum.

CRedimus in vnum Deum patrem omnipotentem, factorem cæli ac terræ, visibilium omnium & inuisibiliũ. Et in vnũ Dominum nostrum Iesum Christum, filium dei vnigenitum, ex patre natum ante omnia secula, Deum ex Deo, lumẽ ex lumine, Deum verum ex Deo vero, natum, non factum, homousion patri, hoc est, eiusdem cum patre substantiæ, per quem omnia facta sunt: Qui propter nos homines, & propter nostrã salutem descẽdit, & incarnatus est de spiritu sancto ex Maria virgine, homo factus, crucifixus est pro nobis sub Pontio Pilato, & sepultus, tertio die resurrexit, assendit ad cælos, sedet ad dexteram patris, iterùm venturus est in gloria iudicare viuos & mortuos, cuius regni non erit finis: Et in spiritum sanctũ Dominum & viuificatorem, ex patre procedentem, cum patre & filio coadorandum & cõglorificandum, qui locutus est per prophetas. In vnam catholicam & apostolicam Ecclesiam: confitemur vnum baptisma in remissionem peccatorum, expectamus resurrectionem mortuorum, & vitam futuri seculi. Amen.

Hęc quoq; I Act 5. Synod. Chalcedo, sub qua.

Sufficeret quidem ad plenissimam pietatis agnitionem & confirmationem, sapientissimum hoc & salutare diuinæ gratiæ symbolum. De patre enim & filio & spiritu sancto doctrinam perfectam edocet, & incarnationem Domini fideliter suscipientibus manifestat. Sed quoniã hi, qui prædicationem veritatis destruere nituntur, quasdam per proprias hæreses vocum nouitates parturiunt, (quidam enim Dominicę dispẽsationis mysterium pro nobis actum audentes corrumpere, & vocabulum θεοτόκον, quod est, Deigenitrix, in virgine denegantes, alij autem temperamentum confusionemque inducentes, & vnam esse naturam carnis & Deitatis insensatè componentes, passibilem vnigeniti diuinam naturam tali confusione prodigiosè diuulgant) idcircò omnem aduersùs veritatem opponẽdam ab ipsis machinationem volens excludere hæc sancta & magna vniuersalis synodus, antiquam prædicationem immobilem docens, statuit prę cipuè trecentorum decem & octo sanctorum patrum fidem incontaminatã manere: Et propter eos qui spirituisancto aduersantur, patrum paulò posteriore tempore in vrbe Constãtinopolitana centum quinquaginta conuentium de substantia spiritus sancti traditã doctrinam corroborauit, quam etiàm illi omnibus insinuauerunt, non quòd prę cedẽtibus aliquid deesset adijcientes, sed de spiritu sancto eorundem intellectum aduersùs eos, qui Deitatis eius dominationem nituntur admere, scripturarum testimonijs pleniùs manifestantes. Propter eos sanè, qui dispensationis mysterium tẽtant corrumpere, & purũ hominẽ esse, qui ex sancta virgine natus est, impudẽter diuulgãt, beatissimi Cyrilli Alexandrinæ quondàm ecclesię sacerdotis, synodicas epistolas, tam ad Nestorium quàm ad cæteros per Orientem, congruas susc epit, ad confutationem quidem Nestorianæ amẽtię, interpretationem verò eorum, qui religioso zelo salutaris symboli cupiunt intellectum. Quibus & epistolam sancti & beatissimi primæ sedis archiepiscopi Leonis, scriptam ad Flauianum sanctæ recordatiõis archiepiscopum, ad perimendam Eutychis malignitatẽ, quæque magni Petri confessionj cõcordat, & communem, quãdam paginam existentẽ contra eos, qui malè credunt, ad confirmationem Catholicæ religionis euidenter subiunxit. Nam & eos, qui in duos filios dispensationis Dominicę mysterium scindere molliuntur, execratur: & eos, qui passibilem diuinitatem vnigeniti filij audent asserere, de concilio sacerdotum repellit: & eos, qui in duabus naturis Christi temperamentum vel confusionem argumentantur, auersatur. Et qui cælestem aut alterius cuiuscunque substantiæ existere formam serui, quam ex nobis assumpsit, insaniendo asserunt, procùl abijcit: & eos, qui duas quidem ante adunationem naturas Domini declarant, vnam verò post adunationem confingunt, anathema facit. Consentientes igitur sanctis patribus, duplici editione habitur, sub nu. 152.

bus, vnum eundemque filium confiteri Dominum nostrum Iesum Christum, consona voce pariter edocemus, perfectum eundem in diuinitate, perfectum eundem in humanitate, Deum verum & hominem verũ, eundem ex anima rationali & corpore, secundùm diuinitatem vnius cum patre naturæ, secundùm humanitatẽ eundem vnius naturæ nobiscum, per omnia similem nobis absq; peccato: ante secula quidem ex patre natum secundum diuinitatem, in nouissimis verò diebus eundem propter nos & nostrã salutẽ ex Maria virgine Dei genitrice secũdùm humanitatem, vnum eundemque Christum, filium, Dominum, vnigenitum, in duabus naturis inconfusè, immutabiliter, indiuisè, inseparabiliter cognoscendum, in nullo naturarum differentias propter humanitatem perimendas, magis autem salua vtriusque naturæ proprietate, & in vna persona vnaque subsistentia concurrente, nõ in duabus personis partiendum vel diuidẽdum, sed vnum eundemque filium vnigenitum, Deum verbum, Dominum Iesum Christum, sicut ab exordio prophetæ de eo, & ipse nos IESVS Christus erudiuit, & patrum nobis tradidit symbolum. His itaque cum omni vndiquè subtilitate & diligentia à nobis ordinatis, statuit sancta & vniuersalis synodus, aliam fidem nulli licere proferre, aut scribere, aut componere, aut sapere, aut docere aliter. qui verò audent aut exponere aliam fidem, aut proferre, aut docere, aut tradere aliud symbolum volentibus conuerti ad scientiam veritatis ex gentibus, aut ex Iudæis, vel hæreticis quibuscunque, si quidem Episcopi aut clerici fuerint, alienos esse episcopos ab episcopatu, & clericos à clero: si verò monachi vel laici fuerint, anathema fieri.

Sancta Synodus dixit: Nunc necessarium nobis esse videtur conferre epistolam, quam Ibas scripsisse dicitur, cum definitione pro fide Chalcedonensi Concilio prolata, & insuper ad ea, quæ ibi acta sunt, necnon etiàm cum his, quæ sancti patres scripserunt: conferare autem & quæ consonanter prædictæ Epistolæ & Theodoro, & Nestorio hæreticis exposita sunt. Notarij dixerunt: Ea, quæ pro his annotâstis, præ manibus habemus.

Sancta Synodus dixit: Recitẽtur. Et cùm accepisset Thomas reuerentissimus diaconus & notarius, recitauit:

Chalcedonensis sancta synodus in definitione, quam de fide fecit, prædicat Deum verbum incarnatum, hominem factum esse, qui est Dominus noster Iesus Christus, vnus de sancta Trinitate: Epistola eos, qui verbũ Deum incarnatum & hominem factum esse dicunt, hæreticos & Apollinaristas vocat.

Sancta Chalcedonensis Synodus Dei genitricem sanctam virginem Mariam prædicat: Epistola autem sanctam virginem Mariam abnegat DEI genitricem esse. Dicit enim: Quomodò possibilie est accipi Deum verbum, qui ab initio est, pro templo e Maria natoꝫ aut illud, Minorâsti eum paulò minùs ab angelis, de Deitate vnigeniti? Diuina scriptura, & sancti patres & doctores Ecclesiæ exinanitionem & minorationem Dei verbi incarnati esse dicunt. Iterùm Chalcedonensis sancta synodus in definitione, quam pro fide exposuit, omnes sequi se dicit formas sancti Ephesini primi Concilij, & Nestoriũ anathematizat: Epistola autẽ iniuriat Ephesinam primam sanctam synodum, & Nestorium defendit, tanquàm sinè examinatione & quæstione ab ea damnatum. Chalcedonensis sancta Synodus Cyrillum sanctæ memoriæ, & doctorem sibi adscribit, & suscipit Synodicas eius epistolas, quarum vni duodecim capitula supposita sunt, ex quibus Nestorius condemnatus est: Epistola autem de Nestorio quidem, qui tanta blasphemauit & cõdemnatus est, dicit, quòd putatus est quibusdam de secta Pauli Samosateni esse, Cyrillum verò sanctæ memoriæ hęreticum vocat, & dicit de eo, quòd lapsus est in Apollinarij dogma, eò quòd dicit, quòd ipse Deus verbum homo factus est: & cum impia vocãsset duodecim capitula, dicit quòd in eis vnam naturam dixit Cyrillus Deitatis & humanitatis Domini nostri Iesu Christi, vt non sit differentia inter templum, & eum qui in templo habitat. Ex quibus manifestè ostenditur scriptor Epistolæ, quòd duas introducens personas, accusat sanctum Cyrillum, qui secutus est anteriores sanctos patres & doctores Ecclesię, & duarum naturarum, secundùm subsistentiam vnitatem edocuit, quod non vnam naturam Deitatis & humanitatis Domini nostri Iesu Christi significat, sed quòd Deus verbum incarnatus, homo factus est. Qui enim impietatem Theodori & Nestorij insertam Epistolæ vindicant, diuisionem diligentes, & propter hoc duas personas introducentes, accusant vnitatem, quæ secundùm subsistentiam est. Hanc autem faciunt accusationem contra huiusmodi confessionẽ, quoniam diuisionẽ nõ suscipit. Certum etenim est, quòd vnitas secundùm subsistentiam, inconfusa & indiuisa custodit ea, quæ conuenerunt, ex quibus ineffabilis vnitio facta est. Psalm. 8.

Iterùm impiæ scriptor Epistolæ, volens secũdùm Theodori & Nestorij impietatem separatim Deo verbo, & separatim homini euangelicas & apostolicas voces diuidere, accusat sanctæ memoriæ Cyrillum, eò quòd non secundùm eorum insaniam per partes duabus personis voces diuidit. Quòd autem sanctæ memoriæ Cyrillus vocum quidem scit differentiam in vno Domino nostro Iesu Christo, deo verbo incarnato, non autem diuidit eas per partes, & distribuit separatim Deo verbo, & separatim homini, euidenter

in suis expositionibus ità scribit: Vocum autem differentiam nullo modo interemimus, licèt interdiximus diuidere eas, vt filio separatim Deo verbo, qui ex patre est, & vt homini iterùm separatim filio intelligẽdo, qui ex muliere est. Ex quibus ostenditur scriptor epistolæ hæreticus & calumniator. Iterùm Chalcedone congregati sancti patres, consonanter in gestis apud eos habitis confitentur ità credere, sicut expositit sanctæ memoriæ Cyrillus, & anathematizant eos, qui ità non credunt: Epistola de eo, & qui similia ei sapiũt, dicit, quòd in cõfusione & pœnitentia sunt, cõtraria priori suæ doctrinæ docentes. Chalcedonense sanctum Concilium in definitione, quã de fide exposuit, anathematizat eos, qui aliud symbolum, præter quod exposuerunt trecenti decem & octo sancti patres, cõponunt aut tradunt: Epistola laudat Theodorum, qui super alias innumerabiles blasphemias, ausus est & impiũ exponere symbolum, in quo aliud dicit Deum verbum, & aliud Christum, & anathematizat idem Theodorus eos, qui non secundùm sceleratum quasi symbolum ipsius sapiunt, vt secũdùm insaniam ipsius omnes sanctos patres & doctores Ecclesiæ condemnaret. Hoc autem impium Theodori symbolum, in Ephesino primo Concilio prolatum, anathematizatũ est cum suo scriptore. Iterùm Chalcedonensis sancta synodus Domnum Antiochiæ Episcopum, eõ quòd scripsit deberetaceri duodecim capitula sanctæ memoriæ Cyrilli, & post mortem condemnauit, cùm confirmasset condemnationem eius, & suscepisset Maximi ordinationem. Si igitur propter duodecim capitula Domnus condemnatus est, quomodò dicere præsumunt quidam, epistolam, quę impia eadem duodecim capitula dicit, susceptam esse à sancto Chalcedonensi Concilio? Sancti patres & doctores Ecclesiæ, quos secuta est sancta Chalcedonensis synodus, differentiam Deitatis & humanitatis significare volentes, duas dicentes naturas, vnitatem earum secundùm subsistentiam confitentur, quod est vnus Dominus Iesus Christus, Dei verbum incarnatus, & homo factus: scriptor autem epistolæ, dicens duas naturas, & vnam virtutem, & vnã personam, & vnum filium, & non confitens quòd Deus verbum incarnatus & homo factus est, (quod est duarum naturarum secundùm subsistentiam vnitas) cuius duas naturas dicit. Sed certum est, quòd pro personis naturas ponit, & affectualem vnitatem dicit secundùm Theodorum & Nestorium impios, quos defendit & laudat scriptor Epistolæ. Et isti enim duas personas, & duos Christos, & duos filios dicentes, suam impietatem obumbrare volentes, duas naturas & vnum filium dixerunt. Dicit enim impius Nestorius in Epistola ad Alexandrum Hierapolitanum Episcopum, eadem ei sapientem, hæc: Oportet manere naturas in suis proprietatibus, & sic per mirabilem & omnẽ rationem excedentem vnitatem, vnam intelligi gloriam, & vnum confiteri filium. & iterùm: Non duas personas vnam personam facimus, sed vna appellatione CHRISTI duas naturas simul significamus. Theodorus autem, sicut prædiximus, affectualem vnitatem dicens, & naturas pro personis siue subsistentijs accipiens, ità dicit in vndecimo libro de Incarnatione: Ad hæc itaque sufficiunt quidem & quæ diximus, vbi & naturarum differentiam ostendimus, & personæ vnitatem, & quòd secundùm naturas iste quidem beneficium accipit, ille autem beneficium dat, certa constituta vnitate, ex qua indiuisè ab vniuersa creatura honor impletur. Oportet considerare, quòd cùm naturas dixisset, & ad personas peruenit inferens, quòd iste quidem beneficium dat, ille autem beneficium accipit, per solum honorem duarum personarum vnitatem dicens, sicut & Nestorius vnum filium secundùm gloriam confitetur. Quomodò autem & Nestorius duas dicit naturas, & quòd pro personis eas accipit, licèt videtur vnum dicere filium, euidenter ex eius blasphemijs demonstratur, quas sanctæ memoriæ Cyrillus contra eum in Epheso protulit, ità habentes: Propter hoc & CHRISTVS DEVS verbum nominatur, quoniam habet cõiunctionem ad CHRISTVM perpetuam. Et in alijs Nestorius dicit, Propter eum qui induit, eum qui indutus est adoro: propter eum qui occultus est, eum qui appáret adoro. Inseparabilis ab eo, qui appáret, DEVS est: propter hoc eius, qui inseparabilis est, honorẽ non separo, separo naturas, sed vnio in adoratione. & iterùm: quoniam enim filius homo est, & DEVS (dicit) destinauit filium suum, factum ex muliere: vt cùm audieris factum ex muliere, deindè videris nomen appositum, quod duas naturas significat, vt natiuitatem ex Maria virgine filium quidem voces, (filium etenim DEI peperit & Christotocos virgo) sed quoniam filius DEI duplex est secundùm naturas, non genuit quidem filium Dei, sed genuit humanitatem, quæ est filius propter coniunctum ei filium. Theodorus autem in octauo de Incarnatione libro, & ipse naturas pro personis accipiens, ità dicit: Sicut & Dominus de viro & muliere dicit, quòd iam non sunt duo, sed vna caro: dicamus & nos rationabiliter secundùm vnitatis rationem, quoniam non sunt duæ personæ, sed vna, scilicet naturis discretis. Sicut enim ibi non nocet numero dualitatis vnam dici carnem, (certum est enim secundùm quid vna dicitur) ità & hic non nocet naturarum differentiæ personæ vnitas. Quandò etenim naturas discernimus, perfectam naturam DEI verbi dicimus, & perfectam personam. (nec enim sinè per-

persona est subsistentiam dicere) perfectam autem & hominis naturam & personam, similiter. Quandò autem ad coniunctionem respicimus, vnam personam tunc dicimus. Insuper epistola dicit, oportere confiteri in templum, & in eum qui in templo habitat, quod euidenter duas introducit personas. Sed & Nestorius ijsdem vsus est verbis, ità dicens: Eamus igitur & naturas confitentes, & coniunctionem naturarum constringentes: & dignitatem quidem dicentes vnam, & dominationem vnam templi, & qui in templo habitat, duas autem naturas. Et iterùm dicit: Dominus enim & templum est, propter cõiunctam ei dominationem. Ex his autem Nestorij verbis, & ex his quæ in epistola continentur, manifestum est, quòd alium dicũt Christum, quem templum vocant, & alium Deum verbum, quem dicunt habitare in templo: & secundùm eorum impietatem, affectualem dicentium vnitatem, nulla sit differentia inter Christum & fideles homines, de quibus dixit Apostolus: Vos templum Dei estis, & spiritus Dei habitat in vobis. quoniã verò & vnam virtutem in duabus naturis dicit scriptor Epistolæ, hoc & Theodorus & Nestorius dicunt, quos laudat & defendit. Theodorus quidem in duodecimo libro eiusdem opusculi, ità dicens: Ad hæc autẽ beatus Apostolus respondens, conatur ostendere, quomodò particeps est diuini honoris, & quòd eo fruitur nõ propter suam naturam, sed propter inhabitantem virtutem. Oportet & cõsiderare, quòd purum hominem dicunt Christum, non propter suam honorandum naturam, sed propter in eo habitantem virtutem. Nestorius autem de dicto in euangelio, Quòd simile est regnum cælorum homini regi, ità dicit: Coniunctionis, & dignitatis, & ad quod videtur potentiæ, & diuinæ filiationis, & ipsius nominis Christi non est diuisio, rationis autem Deitatis & humanitatis est diuisio. Hãc autem impietatem vnitatis, quæ secundùm virtutem est, beatus Cyrillus interimens, ità dicit: Si quis dicit per coniunctionem secundùm dignitatem, vel authoritatem, vel potentiam siue virtutem, & non magis cõuentu, qui est secũdùm vnitatem naturalem, vnitionem factã esse, anathema sit. Hanc doctrinam accepi à sanctis patribus, per quam condemnant eos, qui non confitentur, quòd Deus verbum carni animatæ anima rationabili & intellectuali secundùm subsistentiam vnitus est, sed dicũt vnitatem factam esse secundùm dignitatem, & authoritatem, & virtutem. Vna enim virtus, & vna gloria, vel dignitas, non sicut scriptor Epistolæ, & Theodorus, & Nestorius impiè exposuerunt, in diuersis naturis dicitur, sed in diuersis personis, eundem honorem & dignitatem & æqualitatem habentibus, quod in sancta Trinitate confitemur. Sancta Synodus dixit: Ostendit manifestè facta collatio, quòd contraria per omnia est Epistola, quam Ibas scripsisse dicitur, definitioni, quam pro recta fide sancta Chalcedonensis Synodus pronunciauit. Vndè & procedentes omnes, exegerunt Ibam anathematizare Nestorium, quem vindicabat impia Epistola, & insuper impia eius dogmata, & subscribere definitioni, quam pro fide exposuerunt ad refutanda certè ea, quæ prædicta Epistola vindicat. Et hæc fecerunt, pro nullo habentes ea, quæ ab vno vel duobus pro eadem Epistola dicta sunt, qui & ipsi eiusdem omnibus facti volũtatis, Ibam susceperunt, cùm pœnitentiam egisset, & Nestorium anathematizâsset, & subscripsisset definitioni ab eodem sancto Concilio expositæ. Epistola Ibæ anathematizatur. Omnes Episcopi exclamauerunt: Hæc omnes diximus, Epistola hæretica est, Epistolã, quæ dicitur Ibæ, omnes cõdemnamus. Istam omnes anathematizamus. Epistola aliena Synodo est, Epistola contraria definitioni est, tota Epistola hæretica est, tota Epistola blasphema est. Qui hanc non anathematizat, hæreticus est: qui istam susceperit, hereticus est. Epistolam definitio sanctæ Chalcedonensis cõcilij condemnauit. qui eam susceperit, non cõfitetur Deum verbum hominem factum esse. Qui eam susceperit, Cyrillum non susceperit. Definitio Chalcedonensis Concilij Epistolam, quæ Ibæ dicitur, eiecit. Vnus Nestorius, Vnus Theodorus: anathema Theodoro & Nestorio, & Epistolæ, quæ dicitur Ibæ. Qui Epistolam susceperit, Cyrillum reijcit. qui epistolam susceperit, Chalcedonenses sanctos patres reijcit. Chalcedonensis Synodi & Cyrilli æterna memoria: sanctarũ quatuor Synodorum æterna memoria. Qui non anathematizat Epistolam, Chalcedonensem Synodum iniuriat. Multis annis Imperatorem, orthodoxum Imperatorem multis annis. Et post istas exclamationes sancta synodus dixit: Sufficiente quæstione, quæ pro tribus capitulis facta est, alio die quod agẽdum est consideremus.

IMPERII DOMINI *IVSTINIANI PERPETVI* AVGVSTI, ANNO XXVII. POST *Consulatum Basilij viri clarissimi anno xij. die decimooctauo Kalendas Iunias, Indictione prima.*

Consessio seu Collatio 7.

Onsidentibus in secretario venerabilibus Episcopis, huius regiæ ciuitatis Eutychio sanctissimo patriarcha regiæ Constantinopolis nouæ Romę, Apollinario sanctissimo archiepiscopo Alexandrinæ magnæ ciuitatis, Domnino sanctissimo patriarcha Theopolitanæ magnę ciuitatis, Stephano religiotissimo epi-

episcopo Raphiæ, Georgio religiosissimo episcopo Tiberiadis, Damiano religiosissimo episcopo Sozysæ, vicem agentibus Eustochij sanctissimi episcopi Hierosolymitani, Benigno religiosissimo episcopo Heracleæ Pelagoniæ, vicem agente Elię beatissimi episcopi Thessalonicensis, Theodoro religiosissimo episcopo Cæsareæ primæ Cappadociæ prouinciæ, Andrea religiosissimo episcopo Ephesi, Sextiliano religiosissimo episcopo Tunicnsi, vicem agente Primosi religiosissimi episcopi Carthaginis, Megethio religiosissimo episcopo Heracleæ Thraciæ, Anastasio religiosissimo episcopo Tabiæ, vicem agente Dorothei religiosissimi episcopi Ancyrę, Iohanne reuerendissimo episcopo Aelienſi, vicem agéte Euprepij religiosissimi episcopi Cyzicenæ ciuitatis, Eusebio religiosissimo episcopo Tyri, Iohanne religiosissimo episcopo Nicomediæ, Stephano religiosissimo episcopo Niceæ, Constantino religiosissimo episcopo Chalcedonensi, Petro religiosissimo episcopo Tarsi, Iohanne reuerendissimo episcopo Cucusorū, vicem agente Palladij religiosissimi episcopi Melitinæ, Iohanne religiosissimo episcopo Cæsareæ Palæstinæ, Pompeiano religiosissimo episcopo Byzacij, Amazonio religiosissimo episcopo Edessæ, Alexandro religiosissimo episcopo Gangrorum, Thoma religiosissimo episcopo Apameæ Syriæ, Euphranta religiosissimo episcopo Tyanorum, Theodoro religiosissimo episcopo Hierapolis Syriæ, Bosphorio religiosissimo episcopo Neocæsareæ, Iohanne religiosissimo episcopo Bostræ, Philippo religiosissimo episcopo Myrorum, Theodoto religiosissimo episcopo Seleuciæ Isauriæ, Iuliano religiosissimo episcopo Sardiensi, Theodoro religiosissimo episcopo Gortynę, Eustathio religiosissimo episcopo Damasci, Theodosio religiosissimo episcopo Rhodi, Firmo religiosissimo episcopo Potipason Africanæ prouincię, Theodoro religiosissimo episcopo Antiochiæ Pisidiæ, Phoca religiosissimo episcopo Stalensi, Eulogio religiosiss. episcopo Pergę, Seuerino religiosissimo episcopo Aphrodisiadis, Cyriaco religiosiss. episcopo Amidæ, Seuero religiosissimo episcopo Synnadorum, Petro religiosissimo episcopo Sidæ, Abrahamio religiosissimo episcopo Sergiopolitano, Asignio reuerendissimo episcopo Traianopolitano, vicem agente Iohānis religiosissimi episcopi Laodiceæ Pacatianæ, Iohanne religiosissimo episcopo Adrianopolitano Thraciæ, Cresco religiosissimo episcopo Cuiculi, Theodosio religiosiss. episcopo Iustinianopolitano secūdę Cappadocię, Stephano religiosissimo episcopo Laodiceę siue Theodoriadis, Auxanone religiosissimo episcopo Hierapolis Phrygiæ, Eustathio religiosissimo episcopo Maximianopolitano, Aetherio religiosiss. episcopo Anazarbi, Dometio religiosissimo episcopo Chalcidis, Valeriano religiosissimo episcopo Obbæ Aphricanę prouinciæ, Dionysio religiosissimo episcopo Seleuciæ Syrię, Theodoro religiosissimo episcopo Dryziparon, Seuero religiosissimo episcopo Pompeiopolitano Paphlagoniæ, Georgio religiosiss. episcopo Iustinianæ Cypselon, Romano reuerendissimo episcopo Gabalon, Gregorio reuerendissimo episcopo Iustinianopoleos Armeniæ, Iohanne reuerendiss. episcopo Nysę, Basilio reuerendissimo episcopo Iustinianopolitano Camulianorum, Iohanne reuerendissimo episcopo Barcusorum, Cresconio reuerendissimo episcopo Zatarensi prouinciæ Numidiæ, Sergio reuerendissimo episcopo Cynon secundæ Aegypti, Christophoro reuerendissimo episcopo Archadiopolitano Asię, Theodosio reuerendissimo episcopo Bybli, Leontio reuerendissimo episcopo Archæ, Iohāne reuerēdissimo episcopo Myrinæ, Alexandro reuerendissimo episcopo Amphipolitano, Stephano reuerendissimo episcopo Clysmatis, Thoma reuerēdissimo episcopo Berissæ, Aristodemo reuerendissimo episcopo Philomelij, Thallelæo reuerēdissimo episcopo Adrianopolis Pisidię, Theoctisto reuerendissimo episcopo Erithron, Diogeniano reuerēdissimo episcopo Sozopolitano, Basso reuerēdissimo episcopo Tamathensi, Anatolio reuerendiss. epis. Cymę, Diogene reuerendissimo episcopo Cratiæ, Restuto reuerendissimo episcopo Mileon Africanæ prouincię, Theodoro reuerendissimo episcopo Leontopolitano Aegypti, Aemiliano reuerendissimo episcopo Antipyrgi, Conone reuerendissimo episcopo Magoedensi, Theoctisto reuerēdissimo episcopo Prusæ, Georgio reuerendissimo episcopo Ptolemaidis, Sotero reuerendissimo episcopo Aulonis, Zosimo reuerendissimo episcopo Antandri, Cypriano reuerendissimo episcopo * Coruci, Elia reuerendissimo episcopo Diocletianopolitano, Theona reuerendissimo episcopo Cusson, Theodoro reuerendissimo episcopo * Lymiron, Gennadio reuerendiss. episcopo Zenopolitano, Asyncretio reuerendissimo episcopo Aradi, Stephano reuerēdissimo episcopo Botron, Philippo reuerendissimo episcopo Phelli, Melina reuerendissimo episcopo Demyriangena, Genethlio reuerendissimo episcopo Dorylaij, Thoma reuerendissimo episcopo Constantinæ, Theodoro reuerendissimo episcopo Leontopolitano, Seuero reuerendissimo episcopo Taborum, Theoctisto reuerendissimo episcopo Halicarnasi, Cosma reuerendissimo episcopo Malli, Dionysio reuerendissimo episcopo Megarensi, Callinico reuerēdiss. episcopo * Opyntij, Paschasio reuerēdiss. episcopo Aegij, Erasmo reuerendiss. episcopo Cibyræ, Iohāne reuerendiss. episcopo Neocęsareæ Euphratēsis, Nonno reuerēdiss. episcopo

* Lymiron. * Limyron.

episcopo Dausarorum, Stephano reuerendissimo episcopo Balaneon, Thoma reuerēdissimo episcopo Circisij, Anatolio reuerendiss. episcopo Sebastæ, Constātino reuerendissimo episcopo Midaij, Macario reuerendissimo episcopo Prymnesiæ, Megalo reuerendissimo episcopo Miri, Thallelæo reuerendiss. episcopo Ilindorum, Niceta reuerendissimo episcopo Epiphaniæ, Alexandro reuerendissimo episcopo Dionysi, Pelagio reuerēdissimo episcopo Azanon, Hierone reuerendiss. episcopo Anastasiopolitano Phrygiæ, Glauco reuerēdissimo episcopo Alion, Procopio reuerendiss. episcopo Antinoi, Petro reuerendiss. episcopo Dometiopolitano, Iohāne reuerendiss. episcopo Coloniæ, Vranio reuerendiss. episcopo Trallensi, Iohanne reuerendiss. episcopo Cerasuntis, Phronymo reuerendiss. episcopo Sinaij, Macedonio religiosissimo episcopo Iustinianopolitano Bithyniæ, Ecdicio reuerendiss. episcopo Teni, Eulogio reuerendiss. episcopo Danaborum, Theodoro reuerendiss. episcopo Caradeon, Helpidophoro reuerendiss. episcopo Anastasiopolitano Cariæ, Cyrione reuerendiss. episcopo Dadimorum, Theodoro reuerendiss. episcopo Laodiceę, Sila reuerendiss. episcopo Tiberiopolitano, Diogene reuerēdissimo episcopo Augustopolitano, Theodoro reuerendiss. episcopo Ingilon, Iuliano reuerendiss. episcopo Zeugmatis, Dorymenio reuerendiss. episcopo Adraon, Iohanne reuerendiss. episcopo Leri, Theodoro reuerendiss. episcopo Gargaron, Theodoro reuerendissimo episcopo Comanorū, Ruphino reuerendissimo episcopo Sebastię Armeniæ, Conone reuerendissimo episcopo Semneon, Cyriaco reuerendissimo episcopo Casatorum, Sisinnio reuerendiss. episcopo * Preneti, Iuliano reuerendiss. episcopo Batnon, Anastasio reuerēdiss. episcopo Rachlę, Theodoro reuerendissimo episcopo Porthmi, Paulo reuerendiss. episcopo Stectorij, Stephano reuerendissimo episcopo Amasię, Paulo reuerēdissimo episcopo Adrassi, Euādro reuerendissimo episcopo Cnidi, Mena reuerendissimo episcopo Carpathij. Diodorus archidiaconus & primicerius notariorum, dixit: Superiore die collecta vestra sancta synodus quędam egit de epistola, quę dicitur Ibæ, & promisit altero die quę agenda sunt examinare, & suggerimus ad hoc quod placuerit. Sancta synodus dixit: Quæ iam acta sunt, relegantur, & relecta sunt: & priusquàm aliquid apud sanctam synodum ageretur, Constātinus gloriosissimus Quęstor sacri palatij, missus à pijssimo Imperatore, & ingressus, ità dixit: Certū est vestræ beatitudini, quantum semper studium victor habuit Imperator, vt finem contentio à quibusdam exorta de tribus capitulis, quę nunc apud vos requiruntur, susciperet, & calūnia pro his illata liberaretur sancta Dei Ecclesia; non tanquàm ignorans in dogmatibus rectitudinem vestræ sanctitatis, & voluntatem quam de his, quæ mouentur, habetis: sed vt etiàm Synodicè de his tribus capitulis definitio cōstituatur. Et Vigiliū verò religiosissimum adhortatus est vnà vobiscum conuenire, & istorum capitulorum quæstioni rectæ fidei conuenientem finem imponere. Ille verò sæpiùs in scripturis suam manifestauit voluntatem, condemnans prædicta tria capitula, quod etiàm & sinè scriptis sæpiùs dixit coram pijssimo domino, præsentibus quidem glorioſissimis iudicibus, præsentibus verò quāplurimis de vestra sancta synodo, & non intermisit semper anathematizans defensores Theodori Mopsuesteni, & epistolā quæ dicitur Ibæ, & conscripta Theodoreti, quæ aduersùs rectam fidem & duodecim capitula sancti Cyrilli exposuit: communiter verò conuenire inuitatus, & hoc facere vnà cum vestra sancta synodo, pollicitus est per seipsum facere, & dare pijssimo domino. Vt igitur etiàm ea, quæ sæpiùs ab ipsò facta sunt ad condemnationem trium capitulorum, vos audientes alacriores efficiamini de his formàm celeriter proferre, direxit, per me vestræ sanctitati condemnationem, ab ipso Vigilio religiosissimo prolatam aduersùs Rusticum & Sebastianum diaconos Romanæ sanctæ Ecclesiæ, & alios quosdam, necnon etiàm literas, alias quidem ad Valētinianum religiosissimum Scythię episcopum ab ipso scriptas, alias verò ad Aurelianum religiosissimum, qui præsidet Arelati venerandæ Ecclesiæ, quæ prima est sanctarum Galliæ ecclesiarum, omnibus translatis ad Græcam linguam, ad faciliorem scientiam vestræ sanctitatis: per quas manifestum facit idem religiosissimus Vigilius, quòd per totum tempus, eorundem trium capitulorū impietatem auersatur. Et illud verò pars est eorum, quæ permisit mihi pijssimus dominus vestræ afferere beatitudini, quoniam illi, qui istorum impietatem capitulorum applicare Dei Ecclesiæ festinant, dicere tentauerunt ad pijssimum dominum, quòd decet eius pietatem custodire statum Ecclesiæ, qui tenuit sub diuinæ recordationis patre suo. Volens pijssimus dominus ostendere vestræ beatitudini, qualem etiàm ipse diuinæ recordationis pater eius voluntatem habuit de his, quæ nunc proposita sunt, sacram Epistolam ab illo scriptam ad Hypatium, tùm magistrum militum Orientis, direxit vestræ beatitudini, vt cognoscatis quòd voluntatem à patre diuinæ recordationis de his acceptam semper custodit, veruntamen pro recta fide zelum multiplicauit. Cùm enim suggessissent ab Oriente quidam Iustino piæ recordationis, quòd clerici venerandæ ecclesiæ Cyri, imaginem Theodoriti rhedæ impoſuerunt, & in prædictam ciuitatem psallentes introduxerunt: Sergius verò tunc ciuita-

uitatis Episcopus, collectionem celebrauit Theodori, & Diodori, & Theoduriti, & Nestorij, tanquàm vnius sanctorum martyrũ: literis vsus est ad Hypatium magistrum militum tunc Orientis, vt hoc requireret, & ad Imperium referret. Et his ità habere demonstratis, eiectus est ab episcopatu Sergius, & vsque ad mortem ità permansit, sicut omnes quidem Theopolitanæ sanctæ Ecclesiæ clerici sciunt, & Dionysius verò religiosissimus Episcopus Seleucien sis Ecclesiæ, & Hermisigenes reuerendissimus presbyter venerandæ Ecclesiæ regiæ vrbis, necnon etiàm Hieraclius reuerendissimus presbyter Theopolitanæ sanctissimæ Ecclesiæ, scientes quòd vsque ad mortem permansit Sergius extra sanctam Ecclesiam, propter condemnationem de his contra illum tunc factam. Decet igitur vestram sanctam synodum, cùm omnia cognouerit, mirari quidem pijssimi domini patientiam, festinare verò celerem imponere causæ finem, nè per longiorem dilationem maius scandalum simplicioribus efficiatur, & permaneant hæretici semper sanctissimæ Ecclesiæ adscribentes istorum impietatem capitulorum.

Sancta synodus dixit: Chartæ, quarum gloriosissimus Quæstor mentionem facit, recitentur. Et cùm suscepissent Diodorus archidiaconus & primicerius reuerentissimorum notariorum, recitauit. Vigilius Episcopus Rustico & Sebastiano. Diù vobis, Rustice & Sebastiane, canonibus & decessorum nostrorum cõgruentem vltionem inferre pro Apostolica moderatione distulimus: sed quia Doctoris gentium in cordis vestri duritia, quod à nobis cum nimia tristitia dicitur, verba videmus impleta, quibus ait. Nescitis quia patientia DEI ad pœnitentiam nos adducit? tu autem secundùm duritiam tuam & impœnitens cor, thesaurizas tibi iram in die iræ: vt excessus vestros ex plurimis paucos interìm, inquantùm possumus, designemus, venientibus nobis hìc in regiam ciuitatem, tu Rustice, dum aliqua nobis ignorantibus legeres, quæ hominem loci tui omninò legere non decebat, & plura committere dicereris, quæ etiàm nostram, si te non prohibuissemus, quod absit, opinionem atque animam lædere potuissent: dicẽte quoquè de te nobis aliqua Paulo diacono, etiàm te præsente, sicut oportuit, & pro affinitate, qua nobis à germano, quem dileximus, iungebaris, & pro eo quòd nos te ad Leuiticum prouexeramus officium, frequenter & secretè paterna monuimus charitate, vt si ea, quæ de te dicebantur, ex aliqua parte cognosceres, à talibus temperares, nè, quia DEI causam indiscussam non pateremur qualibet ratione relinquere, canonicum pernos in te iudicium proueniret. Tu autem non solùm admonitionem nostram audire maleuolo spiritu noluisti, sed etiàm, sicut scriptum est, Argue sapientem, & ada- Prou. 9.
mabit te: stultum, & odio habebit te: & ite- Psalm. 5.
rùm, Noluit intelligere vt benè ageret: iniquitatem meditatus est in cubili suo, ad hoc malitia tua perducta est, vt nostra admonitione contempta, in odium potiùs prosilires, & occasionem quæreres, quatenùs causa capitulorum, id est, de dictis Theodori Mopsuesteni eiusque personæ, sed & Epistolæ, quę ab Iba ad Marim Persam perhibetur scripta, necnon & dictorum Theoduriti, quæ contra rectam fidem & Epistolam beatæ recordationis Cyrilli Synodicam ad Nestorium cum duodecim Capitulis, quam & sancta Synodus Ephesina prima suscepit, & beata Chalcedonensis synodus, ad conuincendas Nestorij vesanias in definitione fidei legitur posuisse, quæ te etiàm instante certum est flagitata, ità vt filijs nostris Sapato & Paulo diaconis, sed & Surgentio notariorum primicerio clamitares dicens, non solùm nomen & scripta Theodori Mopsuesteni à nobis debere damnari, sed & territorium eius ipsum, vbi positus est, & si ossa eius euulsa quisquam de sepultura eijceret, & cum eodẽ territorio incenderet, gratanter acciperes. Et cùm necesse esset, vt negocium, quod fuerat in iudicio nostro perductum, te etiàm quàm maximè inter alios tã sacrati Ordinis quàm sequentis consentiente, sententia finiretur, quod constat effectum, & quid de eodem iudicato feceris, quomodò etiàm in palatio vt fratri nostro Menæ, ad quem scripseramus, celeriter traderetur institeris, nulli habetur incertum, ità vt filio nostro Surgentio Primicerio petenti, schedam ipsam iudicati nostri, vt apud se pro loco suo secundùm consuetudinem retineret, per multos dies dare penitùs noluisses, donec exemplaria per plurimos sacerdotes ac laicos, sed & per gloriosum virum Tyrannum magistrum militum, alios quelaicos in Africana prouincia destinares, quod in Ecclesia nostra à diacono nuquàm factum est, ac nobis etiàm nescientibus, eius exemplaria destinares. Nam & Sabbato sancto, quo ipsum, te, sicut præfatus sumus, imminente, protulimus iudicatum, in Ecclesiam sessum processisse, & communicâsse, & officium tuum impléssse cognoceris. Nam & eodem die reuertens ab Ecclesia, coepiscopo nostro, quantùm perhibet. Iuliano hoc diceres, quia melius fieri non potuit, quàm quòd factum est iudicatum, & hortareris vt Deus oraretur, neque quod factum est tolleretur. Quodetiàm succedente Dominico die Paschæ similiter effecisti, & diù in eadem perdurando sententia, alios, vt iudicatum nostrum libenti animo sequerentur, nihilominùs hortabaris. Nam dum Antiochenæ Ecclesiæ apocrisarijs eiusdem iudicati exemplaria nos dare petentibus differremus, sed hoc magis iustum esse prædictis apocrisarijs diceremus, vtà fratre nostro

Literæ Vigilij, quibus excõmunicat Rusticũ & Sebastianum diaconos, &c.

Rom. 2.

nostro Mena potiùs exemplaria peterent, ad quem à nobis videbatur fuisse prolatum, tu autem publica voce deposceres, dicés dominum Leonem ità de Epistola sua diuersis exemplaria destinâsse, nos facere debere similiter, asserendo, quia metueres, nisi vniuersitas iudicati nostri exemplaria de scrinio nostro edita teneret, qualibet ratione posteà forsitan celaretur. Nam dum occasionem euntis ad Siciliam reperisses, & iudicatum nostrum laudesque eius, vbi etiàm filij nostri Diaconus Primiceriusque tecum manifestum est subscripsisse, filijs nostris Pelagio Diacono alijsque dirigere voluisses pro cautela, nè ab aliquo inueniri forsitan potuisset, nobis etiàm ignotãtibus, in membrana conscriptum, & in breuitate quadruplicatum, literis scriptum minutissimis destinâsti. Nam & Vincentio secundæ regionis subdiacono, iterùm à nobis posteà ad Siciliam directo, per eum filio nostro Pelagio diacono similiter scripsisti: sed quia ità memoratus subdiaconus prosperè nauigauit, vt illum, qui in membrana scripta portauerat, præcedere potuisset, quantùm nobis retulit, ea quæ in membrana scripseras, Pelagius diaconus ipso præsente percepit. Ergò dum & te præ omnibus imminente prolatum fuerit iudicatũ, & tanta in eius iudicati laude successus per multum tempus scripseris, fecerisve, vt nunquàm te crederemus ab hac posse rectitudine deuiare, immutatum te subitò post hæc quadam animi leuitate, vulgãte opinione comperimus, & cum aduersarijs Ecclesiæ, qui contra iudicati nostri seriem nitebantur, & à nobis sunt per iudicati ipsius tenorem à communione suspẽsi, secretè tractare, & dum filius noster diaconus Paulus ad Italiam discedere voluisset, posteaquàm & ad eum peruenit, quòd scandalum Ecclesiæ, in communione adhuc nostra positus, secretè & hìc, & in Africana prouincia, vbì anteà defendendo & laudando iudicatum nostrum, eius exemplaria destinâsti, facere nitebaris, tunc tibi cœpit insistere & dicere, vt si verum esset, producere debuisses, quod tu conuictus, celare minimè potuisti. Tunc verò memoratus nobis cœpit imminere diaconus, vt aut corrigere te ab his, quæ illicitè faciebas, sub nostra præsentia clericorumque promitteres, aut certè petitionem aduersùm te & varietatem animi atque fallaciam ab eo factam, quam & præ manibus gerebat, debuissemus accipere. Quod hoc es propria voluntate perductus, vt tactis Euangelijs sacramenta præstares, & verba tua à notario scripta in nostro teneantur scrinio, quibus inter alia legeris promisisse, te nunquàm à nostro penitùs obsequio discessurum. Posteaquàm verò peior te Sebastianus, pro solo scandalo faciendo, sicut & initia ipsius venientis in Constantinopolim monstrauerũt, & exitus peior edocuit, nosscitur aduenisse, ità vt mox tui immemor sacramenti, coniurationem inter vos contra statuta canonum nobis ignorantibus facientes, in apertum vterque prorũperetis scandalum. Sed vt tua, Sebastiane, non inquantùm sunt, sed inquantùm referre possumus, mala quæ feceris diuersi cognoscant. & iustè te, nam magìs tardè, Canonicam aduertant subijsse sententiam, ad tuæ ordinationis veniamus initia. Absentibus filijs nostris diaconis Anatolio atque Stephano, à nobis postulâsti, vt ad tempus pro implendo officio absentium loco diaconum te interìm faceremus. Quod ideò tibi ad præsens speranti cõcessimus, quia ante ordinationem tuam cautionem nobis propria volũtate legeris emisisse, quã & testibus roborâsti, & tactis Euangelijs iuramentum corporaliter præstitisti, vt quicquid tibi à nobis pro Ecclesiastica vtilitate fuisset iniunctum, fideliter & sinè aliqua fraude compleres: officium verò loquacumque diaconi sinè aliquo vitio, sinè aliqua superbia, sinè aliquo neglectu, donèc reuerterẽtur diaconi memorati, aut quanto te tempore in Leuitarum voluissemus ordinatione ministrare, cum omni humilitate & studio sinè neglectu modis omnibus impleturum: in eadem cautione rursùs adijciens, quòd si de his omnibus, quæ cum sacramento tactis corporaliter Euangelijs promisisti, aliquid minùs implésses, tunc à sancta communione esses suspensus: ità vt si à die excessus tui intra annum pœnitẽtiæ noluisses colla submittere, tu tibi anathema manu propria scribendo dixisti. Tunc ergò ad præsens factus es sub ea, quam sperabas & pollicitus fueras, conditione diaconus. Posteà verò, vt àno bis ad Dalmatiarum patrimonium mittereris, summis precibus postulâsti. Quod nos securi, quia talem feceras cautiõem, animo libenti concessimus. qui dũ in Salonitana vrbe pro ordinatione patrimonij aduenisses, quantùm ad nos posteà est plurimorũ relatiõe perductum, illicitis te & à sede Apostolica prohibitis ordinationibus miscuisti, & quos Honorius, tunc prædictæ ciuitatis Episcopus, contra consuetudinem Romanę vel suæ Ecclesiæ, & sedis Apostolicæ constituta sacris ordinibus applicauerat, non solùm prohibere penitùs noluisti, sed nec nobis ex hac causa vel scripto referre, vel quandò Thessalonicæ nobis occurreras, memor conscientiæ tuæ, nè verbo quidem suggerere voluisti, & cum illis, tanquàm cum legitimo & rationabili ordine factis, cupiditatis spiritu acquieuisti procedere, & eorum socius es communionis venalitate repertus. Iterùm Thessalonica ad Dalmatias patrimonij regendi causa remissus es, ex qua prouincia frequenti te authoritate monuimus, vt non antè discederes, nisi omnes secundùm pollicitationem tuam tam de Dalmatiarum patrimonio, quàm de Prævalitano colligeros

res pensiones. Sed tu omnia prætermittens, ad Constantinopolitanam vrbem pro solo faciendo venire scandalo festinâsti, quantùm & sequens exitus declarauit. Relegens tamen cõstituti nostri seriem, quam de præfatis capitilis ad Menam huius ciuitatis antistitem dedisse relegimus, in conspectu diaconorum, subdiaconorumque vel vniuersarum clericorũ, publica voce laudabas, vt de cælo iudicatum nostrum ordinatum atq; prolatum omnibus, sicut præfati sumus, clericis loquereris. Dicta verò Theodori Mopsuesteni asserebas te in Romana vrbe inter aliquos codices inuenisse, quæ confirmabas omni execratione & blasphemijs esse completa. Hæc dicendo, in nostro obsequio, & in Ecclesia publicè & in Placidias officium diaconatûs implebas. Natiuitatis CHRISTI DEI Domini & saluatoris nostri secundùm carnem, præterito anno dies aduénit: vocauim⁹ te, quia ad nos, quæ suprà meminimus te fecisse in Dalmatijs de recenti peruenerunt: & sicut oportuit, diximus tibi, si cum illis, qui contra sedis Apostolicę constituta in sacratis sunt applicati ordinibus, processisti, aut eorum te communioni, sicut dicitur, sociâsti, necesse nobis est, vt si nos DEVS ad nostram dignatur Ecclesiam reuocare, quæramus ista, & veritatem manifestiùs cognoscentes, secundùm Canones vindicemus. Tu verò conscientiæ tuæ reatu perterritus, quia contra Apostolica feceras constituta, occasionem tibi discedendi dissimulans requirebas. Nam cùm te pro certo mandata cum Iohanne Episcopo & Surgentio primicerio atque Saturnino consulario nostro ad Menam fratrem nostrũ, huius ciuitatis antistitem, misissemus, reuersus in Placidias, multis præsentibus & officium diaconi tu & Rusticus ex more complêstis, & quãdò clementissimus princeps dominus filius noster, vt alia die ad Ecclesiam procedere deberemus, referendarium destinauit, vt ei promitteremus, cum alijs diaconis & clericis nos tu & Rusticus fuistis hortati. Nam & ad refectioné pariter in nostra mensa ambo fuisse simili ratione probabimini. Sed sicut Iudas postquàm buccellam accepit, de traditione Domini cogitauit, ità & vos noctis horis pro concitando scandalo Ecclesiæ discessistis. Nos autem alio die mãdantes vobis, vt aut procederetis locum diaconi ex more complentes, aut à communione vos cognosceretis fuisse suspensos: tu verò Sebastiane his, quos inter alios miseramus, fratribus nostris Iohanni & Iuliano Episcopis hoc, quantùm renunciauerunt, dixisti: Ego iudicatum, quod Papa protulit, sequor, si tamen in illis vindicat, qui contra iudicatum faciunt. Nam & simili eis, quantùm perhibent, ratione dixisti, intantùm vt diceres ibi venisse Lampredium & Felicem monachos, qui nostrum iudicatum suscipere noluerunt, & mandâsse vos eis, Non vos possumus videre, quia vos aliam causam habetis, & nos aliam. Postea verò ad hoc nequitia vestra perueníit, vt excommunicatis communicare contra canones superbo præsumeretis spiritu, id est, memoratis vel alijs, quos pro hoc, quòd contra iudicatum nostrum scripserant, per eiusdem iudicati seriem constabat iam à nobis communione spẽsos: cui iudicato, sicut suprà meminimus, vos acqeuisse & consensisse & cõmunicâsse, catholica ꝓbauit Ecclesia. Vndè constat vos secundùm regulas Canonum iustè damnari. Definiunt enim Canones, Si quis excommunicatus ante audientiam communicare præsumpserit, ipse in se damnationem protulit. Item, Placuit vniuerso concilio, vt qui excommunicatus fuerit pro suo neglectu, siue Episcopus, siue quilibet clericus, & tempore excommunicationis suæ ante audientiam communicare præsumpserit, ipse in se damnationis iudicetur protulisse sententiam. Adiecistis etiàm execranda superbia, quæ nec leguntur, nec sinè sui pontificis iussione aliquãdò ordinis vestri homines præsumpserunt, authoritatem vobis prædicationis cõtra omnem consuetudinem vel Canones vindicare, Ephesinæ primæ synodi impugnationem & exprobrationem, sed & beatæ recordationis Cyrilli, blasphemias quoquè contra IESVM Dominum nostrum dictas simili defendentes insaniã, & per omnes prouincias fallaciter scribentes, nos aliquid commisisse quod reperiatur aduersum definitioni sanctæ Chalcedonensis Synodi, quæ præcedentium sectrium, id est, Nicenæ, Constantinopolitanæ, atque Ephesinæ primæ concordat fidei Synodorum. Ità ergò cunctorum animos, qui veram malitiam nescièrunt, sed tanquàm à Romanis diaconis susceptos scripta, simpliciter crediderunt, ad tantum scelus operatio fallaciæ vestræ peruénit, vt humanus sanguis in aliquibus locis intra Ecclesiam, quod dici nefas est, funderetur: & omnem legem Ecclesiasticam superbo spiritu conculcare voluistis, sanctarum quoquè regularum consequentiam iniurijs affecistis, impia & quę non sunt licita, per vniuersas contra nos prouincias fallaciter indicando. Nupèr etiàm malis vestris addentes peiora prioribus, dominum Leonem prædecessorem nostrum in Theodori Mopsuesteni dictis, quæ contra rectam fidem legitur scripsisse, consensum præbuisse atque firmâsse, dato scripto ad Christianissimum Principem dominum filium nostrum ausi fuistis adstruere. Absit ergò quélibet credere Christianum, quòd aliquid tale, quod contra rectam fidem à quolibet inueniatur scriptum, illius tãti ꝑsulis sanctitas susceperit, quippe qui in vniuersis Epistolis suis & Nestorij, & Eutychẽ, vel eis similia sapiẽtes, pari legitur sen-

Iohan. 13.

sententia condemnâsse. In quo memorato scripto, etiàm contra diuinas scripturas, non solùm pontificibus multis, sed etiàm, quod dici nefas est, ipsi quoquè principi sacrilegas iniurias irrogare tentâstis, q̃tenùs ignorantem Christianũ populum diabolica ampliùs deciperetis astutia. Hæc ergò sustinentes per multa temporis spatia, patiẽtia sacerdotali resecare distulimus, credẽtes vos forsitan resipisci, & ab illicitis temperare. Sed quia semèl & secundò adhortatione nostra p fratres nostros Epos, id est, Iohãnem Marticanum & Iulianum Cingulanum, vel Sapatum filium nostrum atque diaconum, necnon & per glorioſum virũ patricium Cethegum, & religiosum virum item filium nostrum Senatorẽ, aliosque filios nostros commoniti noluistis audire, & neque ad Ecclesiam, neque ad nos reuerti, sicut omnia facitis, voluistis detestanda superbia: & ideò necesse nobis est in vobis Canonicè vindicare, nè videamur diuinarum scripturarum increpationibus subiacere. Scriptum est enim: Videbas furem, & simul currebas cum eo, & cum adulteris portionem tuam ponebas, & ipse Domin⁹ ac Saluator noster dicit: Quòd si oculus tuus dexter scandalizat te, erue eũ, & proijce abs te. Expedit enim tibi, vt pereat vnum membrum tuum, quàm totum corpus mittatur in gehennam. Et quoniam iste intellectus magis de officijs ecclesiarum, vel proximis non rectè agentibus, & scandala in ecclesijs mittentib⁹ sano sensu debet aptari, sicut & alibi nos admonet, dicens, Oportet venire scãdala, sed væilli per quem veniunt: & beatus Apostolus simili prædicatione, Vtinàm & abscindantur qui vos conturbant: & iterùm sancta scriptura nos commonet, dicens, Eijce pestilentem de concilio, & exiet cum eo iurgium: oportet ergò nos iam post tantas admonitiones in vobis, Rustice & Sebastiane, per authoritatem beati Petri, cuius nos Dominus sibi voluit vice seruire, regulariter vindicare, propterea nè si iam diutiùs differamus, omnis Ecclesiastica ordo soluatur. Ideoque quod à nobis cũ gemitu, sed cum beati Petri authoritate dicendum est, pro suprà scriptis excessibus alienos vos à diaconi esse honore decernimus, & omni ministerio officij Leuitici, prędictũ vobis honorem auferentes, penitùs summouemus, nullam vlteriùs licentiam habentes, vt ex Leuitico nomine aut gradu aliquid facere præsumatis, vel sub nomine diaconorũ scribendo, iterùm Dei conturbetis Ecclesiã: quippe qui ex Apostolica authoritate & patrum regulis, contra quas multa spiritu superbo atque irreligioso fecistis, vos olim dignos damnatione præsenti authoritate deponimus. Et vt vniuersi nos hæc pro loco, in quo nos Deus esse voluit, & authoritate beati Petri Apostoli rectè fecisse cognoscant, Canonum constituta posuimus, quæ sancta Chalcedonẽsis Synodus apud se relecta, laudauit. Etius archidiaconus relegit: Si q⁹ presbyter aut diaconus, suum contemnens Episcopum, à communiõe semetipsum suspendit Ecclesię, & secretiùs collectam facit, & altare constituit, & noluit euocanti Episcopo consentire, & noluerit eidem acquiescere, neque obedire & priùs & secundò vocanti, hunc omninò damnari, nec vnquàm hunc curationem mereri, nec recipere eum posse honorem. Si autem permanserit turbas faciens & seditiones Ecclesiæ, per extraneam potestatem tanquàm seditiosum debere comprimi. Omnes reuerendissimi Episcopi clamauerunt, Hæc iusta regula, hæc regula patrum. Pariter statuentes, vt si nobis viuentibus, sicut optamus, sub humilitate & mansuetudine Canonicè pœnitẽtes, matrem recognoueritis Ecclesiam, competenter à nobis venia concedatur. Si verò, quod non optamus, sub regulari pœnitẽtia ad matrem Ecclesiam consueta distuleritis redire superbia, conciliorum in vobis, quorum regulas posuim⁹, cẽsura seruetur, vt nullus post trãsitum nostrum contra constitutum nostrum, quod ex beati Petri, cui⁹ locum licèt immeriti gerimus, authoritate proferimus canonum regulas exequẽtes, in Ecclesiastico gradu audeat reuocare Iohannem, Gerontium, Seuerinum, Importunum, Iohannem atque Deusdedit, quos constat vestræ coniurationis & conspiratiõis esse participes, quos nos potentes bonos, militare Ecclesiæ. cui Deo præsidemus authore, nostro tempore fecerамus: tamen vt & ipsi possint & diuersi cognoscere, de subdiaconorum & notariorũ vel defensorum officio præsenti se sententia nouerint fuisse depositos, & nullum penitùs in Ecclesia nostra gradum vlteriùs detinere, nisi fortè, sicut præfati sumus, nobis in hac luce superstitibus, & ipsi pœnitentiæ canonicæ colla submiserint. Felicem etiàm monachum Afrum, qui Gillitano monasterio dicitur prefuisse, & leuitate sua atque inconstantia congregationem eiusdem monasterij per diuersa loca certum est dispersisse, & vestræ prauitatis incentor est, cum vniuersis, qui eum vel vos, tam clerici vel monachi, q̃ laici post ꝑsentia interdicta in aliqua vestra societate polluerint, aut consensum consiliumque præbuerint, regularem in his, quæ item superiùs legitur, constituimus manere sententiam: quatenùs in his remedijs, ordine seruato Canonico, nullus presumat pacem, quam Dominus diligit, vlteriùs Ecclesiæ perturbare. Præsentem autem sententiam per Iohannem Marticanum, Zachæum Syllaccænum, Iulianum Cingulanum, fratres & coepiscopos nostros, sed & Sapatum atque Petrũ filios nostros diaconos, necnon & filium nostrum Surgentium primicerium notariorum, atque Seruum Dei subdiaconũ regionis primæ, necnon & Vincentium subdi-

diaconum regionis secundę, nostræ, cui prę-sidemus. Ecclesiæ vobis noscimur transmi-sisse.

ITEM EX ALIA CHARTA RE-citatum est.

Epistola Vigilij ad Valentinianū Scythiæ Episcopū.

DIlectissimo fratri Valētiniano Episco-po de Tomis prouinciæ Scythiæ, Vi-gilius. Fraternitatis tuæ relegentes scripta, pontificalem in vobis solicitudinem inesse gratanter accepimus: quia prophetica tibi possunt verba competēter aptari, quibus ait:

Ezech.34. Saluabo gregem meū, & suscitabo super eū pastorem, qui pascat eum, seruū meū. Oportet ergò charitatem tuam ea quoquè Domi-

Ezech.3. ni nostri verba sectari, per quæ dixit: Specu-latorem te posui domui Israel, & audies de ore meo verbum, & annūciabis eis ex me: & conuocatos eos, quos scandalizari diuersis rumoribus retulisti, incessanter hortari, nè per hos forsitan seducantur, qui sub præte-xtu Catholico, nequissimo spiritu simpliciū Christianorum corda, fallacia sua decipere moliuntur, & patris sui diaboli consuetudi-nem maligno sectantes spiritu, ecclesiam ti-bi commissam diuersis mendacibus scriptis conturbare desiderāt, quibus Apostolica le-

Rom.16. ctio congruenter aptatur, dicens: Rogo aūt vos fratres, vt obseruetis eos, qui dissensiōes & offendicula præter doctrinam, quam vos didicistis, faciūt, & declinate ab illis. Et infrà, Et per dulces sermones & benedictiones se-ducunt corda innocentium. Vestra aūt obe-dientia in omi loco diuulgata est: quatenùs fraternitatis vestræ adhortatiōe fæpè cōmo-niti, nulla fideles eorū animos à rectitudine

Iohan.14. viæ, quæ Christus est, qui ait, Ego sum via, & veritas, & vita, qualibet maligna annunciati-one summoueat: sed si, quod nō oportet, ab aduersarijs conturbati, aliquid, quod Deus auertat, contra fidem factū fortè formidāt, cum mansuetudine, quæ conuenit Christia-nis, prophetica verba sectentur, dicentis: In-

Deut.32. terroga patrē tuū, & annūciabit tibi: senio-

Malac.2. res tuos, & dicent tibi. & alius propheta, La-bia sacerdotis custodiunt sciētiam, & legem requirunt ex ore eius. Et quoniam Basinia-nus illustris & magnific⁹ vir, filius noster, cū his, qui pro actib⁹ tuæ fraternitatis Ecclesiæ in Cōstantinopoli obseruāt, pari ratione di-xisse noscuntur, etiàm hoc Dei inimicos fu-isse mētitos, q; personæ Episcoporū Ibæ atq; Theodoriti in nostro, quod absit, fuissent iudicato damnatæ: legant ergò q̄ de causa, q̄ hīc mota est, ad fratrē nostrū Menā Cōstan-tinopolitanæ vrbis Episcopum scribētes le-gimur definisse, & tunc cognoscūt nihil à no bis, Deo nos custodiente, cōmissum, vel cer-tè dispositū, quod cōtra fidē p̄dicationem q̄; venerandarū quatuor Synodorū, q̄ pro vna eademque fide definita sunt, id est, Nicenæ, Constantinopolitanæ, Ephesinæ primæ, & Chalcedonensis reperiāt aduersum, aut vni⁹ ex his, qui definitioni suprà scriptæ Chalce-

donēsis fidei subscripserūt, tāgat iniuriā: vel quod decessorū p̄cessorumq; nostrorū in-ueniat, quod absit, cōstitutis fortè contrari-um: sed in omibus Apostolicæ sedis p̄sulum, & beatę recordatiōis papæ Leonis, & p̄dica-tarū Synodorū aduersarijs restitisse. Frater-nitatē aūt vestrā credim⁹ nō latére, inimicos fidei Christianæ hoc semper seculari & * re-

* replanda

prauāda molitos astutia, vt Euāgelistas qua-tuor cōtraria sibi, quod absit, dixisse mōstra-rent: q̄bus à sanctis patrib⁹ per Euangeliorū cōcordiæ libros est cælesti sapiētia cōtradi-ctum. Quod nūc quoq; sancti Chalcedonēn-sis Concilij aduersarij (inter quos etiàm Ru-sticū & Sebastianū cōperimus isti⁹ authores scandali, quos olim pro meritis suis à sacra communione suspendimus, in quibus nos, si non resipuerint celeriter, fraternitas tua co-gnoscat Canonicā sententiā prolaturos) qui sub p̄textu falsæ defensionis studet, vt ean-dem Synodum contra p̄dictas tres Synodos dixisse, quod absit, ostendant. Quibus hæc conantibus, pphetæ dicta cōsonanter aptā-

Hiere.8. tur, dicētis: Verè mendaciū operatus est sty-lus mendax scribarū. Verbū Dñi nostri pro-iecerunt, & sapientia nulla est in eis. Docue-

Hiere.9. runt em̄ linguā suā loqui mendacium: vt ini-què agerent, laboraverūt. Quibus, si nō pœ-nituerint, veniet Psalmistæ inuocata senten-

Psal.4. tia, dicētis, Vt destruas inimicū & defensorē. Credimus em̄ Catholicis Ecclesiæ filijs ea, q̄ tunc ad fratrem & coēpiscopum nostrū Me-nam scripsimus, id est, de blasphemijs Theo-dori Mopsuesteni eiusq; p̄sona vel de episto-la, q̄ ad Marim Persam scripta ab Iba dicitur, & scripta Theodoriti, q̄ contra rectā fidē & duodecim capitula sancti Cyrilli facta sunt, abundè posse sufficere: q̄ppe dū in constitu-to nostro superiùs designato possit diligen-ter agnosci, quia in ipsa definitiōe fidei, quā sancti Chalcedonēsis Cōcilij, sacerdotes se-cundùm præcedentes eam tres alias sanctas Synodos protulerūt, nō aliquid mutauerūt, sed laudātes omia, q̄ à superioribus acta sunt, sancta definitiōe sua perpetuò roborare sir-mauerūt. Tamē si post hęc aliquis, quod nō credimus, dubitare voluerit, hortamur vt cū tuæ fraternitatis ordinatione ad nos venire festinet, quatenùs lucida admonitione co-gnoscat omia q̄ decessorū nostrorū & ante-patarū quatuor Synodorū sunt de vna ea-demq; fide acta scriptaq; tēporibus, à nobis inuiolabiliter fuisse seruata. Qua ratiōe per-cepta, sublato, sicut oportet, de Christiani-simis animis scandalo, pax Deo placita in ec-clesia illibata p̄duret. Hoc quoquè frater-nitatē tuā credimus adhortandā, nè vlteriùs p̄dictorum Rustici & Sebastiani, aut illorū, qui prauæ eorum p̄sumptionis, p̄bantur esse participes, scripta suscipiat: sed & vniuersos ad tuā p̄nentes ordinationē cōmoneas, nè vel ipsi à p̄dictis relegāt aliquid destinatum, vel falsitati eorum vlteriùs animum suæ cre-

dulita-

dulitatis accōmodent. Deus te incolumem custodiat frater chariss. Dat. xv. Kal. Aprilis, Imperij domini Iustiniani perpetui Augusti anno xxiij, post consulatum Basilij viri cla-rissimi anno ix, per Iohannem presbyterum & Apocrisarium, & ipse direxit eam per Ma-xentium hominem suum.

ITEM EX ALIA CHARTA recitatum est:

Epistola Aureliani Episcopi Arelatēsis, Vigilius. Fraternitatis vestræ literas pridiè Idus Iulias, Anastasio defere-te, suscepimus: & gratias referimus diuinæ clementiæ, quia solicitudinem vestram in fi-dei causa, vel in nostrę opinione persone, sa-cris relegimus conuenire mandatis, vt dignę charitati tuę verba Dei & cōuenienter aptē-tur, quibus ait: Elegit sacerdotem ex omni-bus, ascendens ad altare meum, & portes coram me nomē magnū cunctis diebus vitæ tuę. Necessè ergò nobis est, charitatis vestrę solicitudinem breui interim, quantùm pro temporis qualitate potuim⁹, releuare collo-quio: quatenùs modis omnibus confidatis, nihil nos penitùs admisisse, quod decessorū nostrorum constitutis, vel sanctæ, quæ vna eademque est, fidei quatuor Synodorum, id est, Nicenæ, Constantinopolitanæ, Ephesinę primæ, atq; Chalcedonensis, inueniat (quod absit) esse contrarium, aut quod ad persona-rum iniuriam pertineat, quæ definitioni ei-usdem sanctæ fidei subscripserūt, vel sancto-rum prædecessorum nostrorum Cælestini, Xysti, Leonis, aliorumque præcedentiū atq; sequentium definitis reperiatur aduersum, sed à nobis omnib⁹ prædictis Synodis vnam veneration em, vnamque fidei credulitatem indubitabiliter exhiberi: & eos, qui omnes suprà scriptas quatuor Synodos in rectitu-dine fidei non sequant, vel vnam ex ipsis vel omnes in fide reprauant, aut reprauare, aut minuere, vel repudiare nituntur, abijcimus: sed & ea, quæ in eiusdem sanctæ fidei iniuri-am verbo dicta vel reperiuntur scripta, ana-thematizanda execrādaque iudicauimus & cōstituimus iudicanda, simili pœna plectēn-tes etiàm eos, qui fidem beati Cyrilli, quem sanctæ recordatiōis Leo p̄decessor noster ad præcessores vestros alios que datis, p̄bauit & laudauit scriptis, & Chalcedonēsis venerāda sancta Synodus legit, p̄tulisse, aliorumq; pa-trū, quos Apostolicæ sedis p̄sules susceperūt atque secuti sunt, execranda superbia impia vocauerūt. Fraternitas ergò tua, quem Apo-stolicæ sedis per nos constat esse vicarium, vniuersis Episcopis innotescat, vt nullis aut falsis scriptis, aut mēdacibus verbis aut nun-cijs qualibet ratione turbentur, sed potiùs primi Apostolorum, sicut conuenit, verba sectentur, dicētis: Aduersarius vester diabo-lus, vt leo rugiens, circumit, quærens quem deuoret, cui resistite fortes in fide: & quod item doctor gentium dicit Apostolus: Ro-

go autem vos fratres, vt obseruetis eos, qui dissensiones & offendicula præter doctri-nam, quā vos didicistis, faciunt, & declinate ab illis, in Domino confidentes, quia, sicut præfati sumus, ab Apostolis fidem traditam, & à prædictis sanctis quatuor Concilijs de-claratā, & à decessoribus nostris & ab ante-dictis patribus prędicatam, atq; inuiolabili-ter custoditam, syncera voluntate tenuimus, tenemus, venerati sumus, veneramur, atque defendimus, & contra eam facientes Apo-stolica authoritate damnamus. Sed quanta possumus p filium nostrum Anastatium de his, quæ gesta sunt, breuiter nos indicare ne-cesse est, & cùm nos dominus filius noster clemētissimus Imperator, sicut p̄misit, Deo (qui cor ipsius tenet) iuuāte reuerti p̄ceperit, hominē, qui vobis ad singula subtiliter in-notescat, Deo propitio destinamus. Quod ideò adhuc non fecimus, quia & hyemis asperitas, & Italiæ, quæ vos nō latet, necessi-tas prępediuit, donèc serenissimus princeps, sicut desiderat, Domino * sibi subueniat. Il-lud quoquè credimus sperandum, vt quia scriptum est, Frater fratrem adiuuans exalta-bitur, & sicut de credētibus in nomine Actu-um Apostolicorum scriptura testatur, quia erat credentibus in Domino cor vnum & aīa vna, vt sit fraternitas vestra in hac quo-què parte solicita, & glorioso filio nostro Childeberto regi, quem Christianitatis stu-dio venerationem integram sedi Apostoli-cæ, cui nos DEVS præesse voluit, cognoui-mus exhibere, supplicare non desinas, qua-tenùs in tanta rerum necessitate circa Eccle-siam Dei solicitudinem, sicut & confidimus, Christiana deuotiōe persoluat: vt quia Got-thi cum rege suo in ciuitate Romana perhi-bentur ingressi, hoc eis dignetur scribere, nè se in ecclesiæ nostræ præiudicio, quippe ve-lut alienę legis, immisceat, & aliquid faciat, aut fieri qualibet ratione permittat, vndè Catholica possit Ecclesia perturbari. Dignū enim est, & Catholico, sicut est, regi conue-niens, vt fidem & Ecclesiam, in qua Deus il-lum voluit baptizari, omni debeat virtute defendere. Scriptū est enim: Viuo ego, dicit Dominus, quia glorificantes me, glorifica-bo. Festina ergò, frater chariss̄ime, vt in sanc-ta fidei synceritate persistens, ecclesiarum pacem, quæ vel à Deo per meritum sacerdo-tij tibi commissa est, vel à nobis per Apostol-icam authoritatem vicaria potestate man-datur, competenti solicitudine, Deo propi-tiante, custodias, & vicarium te sedis nostræ dignis deo manifestes operibus. Deus te cō-seruet, frater chariss̄ime. Dat. iij. Kal. Maias, Imperij domini nostri Iustiniani perpetui Augusti anno vicesimoquarto, post cōsula-tum Basilij viri clarissimi anno octauo, per hominē, qué Anastasius direxit.

* deesse vi-detur, inuā te aut aliqd tale.

Prou.18.

Act.4.

Childeber-tus Franco-rum rex.

1.Reg.2.

ITEM EX ALIA CHARTA ITA recitatum est:

Universidad de Deusto
Biblioteca

Narratio de imagine Theodoriti &c.

Lecta sunt nobis gesta, confecta apud Antiochenæ ciuitatis defensorem, quibus inferebantur testimonia militum, significantium, vt compendiosè dicamus, quòd priusquàm Sergius reuerendissimùs Cyrestenam ciuitatem accederet, quidam, id est, Andronicus presbyter & defensor, & Georgius diaconus, accipientes imaginem Theodoriti, qui vndique inculpatur propter fidei errorem, in currum eam imposuerunt, & in Cyrestenam Ciuitatem introduxerunt, psallentes & ostendentes, quòd eiusdem illi sectæ sunt. Sergius autem postea cùm ciuitatem accepisset, & collectionem celebrauit ipsius Theodoriti, & Diodori, & Theodori, necnon & Nestorij cuiusdam, quem martyrem esse dixit, cùm prouincia nullum habebat martyrium, huic appellationi conueniens. Euidenter igitur mirati sumus, primò quidem si latuerunt tuam eminentiam talia gesta, in ciuitate confecta. Deindè si, cùm cognouisses quod factum est, non sinè dilatione quæstionē fecisti negocij, maximè cùm degere Sergius diceretur, & cum Paulo reuerendissimo esse. Verùm etiàm lecta sunt nobis paulò pòst gesta confecta apud Cyrestenæ ciuitatis defensorem, quæ reuerendissimi responsales Sergij reuerendissimi dixerunt, multorū voces continentia, quòd nulla vnquā nec prædicata est, nec facta est collectio in Nestorij cuiusdam nomine. Super hæc autem gesta, & preces audiuimus tam ipsius Sergij, quàm reliquorum Episcoporum Euphratensis prouinciæ, qui repellunt vbiquè Nestorij nomē, & declinare quidem eius sectam confitentur, consentire autē sanctis quatuor Concilijs. Sancimus igitur nihil subtilitatis vel studij eminentiam tuam relinquere, sed conuocare quidem sinè dilatione Cyrestenę ciuitatis Episcopum ibi degentem, sicut audiuimus, trahere autem ad se milites etiàm, qui testimonia in gestis Antiochiæ confectis præstitisse inueniuntur de numero tertio Stabilisianorum, necnon etiàm Andronicum & Georgium, qui ea, quæ de imagine dicta sunt, fecisse dicūtur, & singula cū subtilitate requirere, hoc est, si quod dicitur de imagine, factum est, & si psalmū, cuius mentio gestis Antiochiæ confectis inserta est, psallentes ad imaginis honorem p̄cedebant. & si Sergius reuerendissimus cùm hæc pòst Antiochię cōfectis inserta est, psallentes ad imaginis honorem ea, cognouisset, & clericos admisit, & diuinis eis communicauit mysterijs: & si collectionem Theodoriti, & Theodori, & Diodori prædicari fecit, aut celebrari concessit, & si hoc idem factum est & in Nestorij nomine: & oñem circumire viam tua magnitudo festinet, vt nihil subtilitatis possit latere. Nè autem eminentia tua nostram tantummodò timeret indignatiōem, sed etiàm nei iram, non piget nos & iuramentum ei imponere in nomine Domini & saluatoris Christi Dei nostri, ad quē talia pertinēt, vt ipsam veritatē vndiquè requiras, & si quidem inueniantur milites peromnia falsa dixisse, & neque pro imagine, neque pro collectione vera dixisse, non tantùm ea, quę in Nestorium referuntur, sed etiàm illa, quæ in Theodoritum, & Theodorū, & Diodorum, mox fortissimo numero eij- ciantur, in quo militare noscuntur, & omnibus tormentis eorum corpora crucientur. Si autem veritatem in suis depositiōibus dixerunt, siue pro imagine, siue pro collectione vel Nestorij, vel aliorum trium, de omnibus nobis suggere, vt cognoscere possimus eos, qui in veram & immaculatam, quam & nos colimus, fidem peccauerunt. Nè quid autem ex his, quę nobis lecta sunt, tuam magnitudinem lateat, iussimus eadē gesta, quæ Cyri confecta sunt, & ad nos relata, necnon rescripta eorum, quæ Antiochiæ confecta sunt, tibi transmitti, vt post confecta omnia quæ iussimus, iterùm nobis remittātur ipsū, quæ in Cyro confecta sunt. Pro hac etenim causa destinauimus Thomam deuotissimū, agentem in rebus, & subadiuuam. Leg. Dat. vij. Id. August. Constantinopol. Rustico viro clarissimo Cons.

Sancta Synodus dixit: Euidenter & nunc Deum placans intentio pijssimi & tranquillissimi Imperatoris ostēsa est, qui omnia semper fecit & facit, quæ sanctam Ecclesiam & recta dogmata conseruant: qui & modò recta chartas direxit, manifestātes & ipsas, quod nec latuit aliquem, alienam ab initio esse istorum capitulorum impietatis, sanctā Dei Ecclesiam. Et Christianissimus quidem Imperator mercedē pro his habebit de Christo magno Deo, qui talia multiplicare solet: nos autem orationes quotidianas facientes pro eius serenitate pro tribus Capitulis altero die, adiuuante Deo, Synodicam sententiam proferemus.

IMPERII DOMINI IVSTINIANI PERP ETVI AVGVSTI, ANNO XXVII. POST

Consulatum Basilij viri clarissimi anno xij. die 4. Nonas Iunias, Indictione 1.

Onsidētibus in Secretario Concilio venerabilibus Epis huius sanctæ Catholicæ regiæ ciuitatis, Eutychio eiusdem sanctissimo patriarcha regiæ Constantinopolis nouæ Romę, Apollinario sanctissimo Archiepiscopo Alexādrinæ magnæ ciuitatis, Domnino sanctissimo Patriarcha Theopolitanæ magnæ ciuitatis, Stephano religiosissimo episcopo Raphiæ, Georgio religiosissimo episcopo Tiberiadis, Damiano religiosissimo episcopo *Sozusę, vicem agētibus Eustochij sanctissimi episcopi Hierosolymitani, Benigno religiosissimo episcopo Heracleæ vPelagoniæ, vicem agente Eliæ beatissimi Episcopi Thessalonicensis, Theodoro religiosissimo Episcopo Cæsareæ primæ Cappadociæ prouinciæ, Andrea religiosissimo Episcopo Ephesi, Sextiliano religiosissimo Episcopo Tunensi, vicem agente Primosi religiosissimi Episcopi Carthaginis, Megethio religiosissimo Episcopo Heracleæ Thraciæ, Anastasio religiosissimo Episcopo Tabiæ, vicem agente Dorothei religiosissimi Episcopi Ancyræ, Iohanne reuerendissimo Episcopo Ilienſi, vicem agente Euprepij religiosissimi Episcopi Cyzicenæ ciuitatis, Eusebio religiosissimo Episcopo Tyri, Iohanne religiosissimo Episcopo Nicomediæ, Stephano religiosissimo Episcopo Niceæ, Constantino religiosissimo Episcopo Chalcedonensi, Petro religiosissimo Episcopo Tarsi, Iohanne reuerendissimo Episcopo Cucusorum, vicem agente Palladij religiosissimi Episcopi Melitenæ, Iohanne religiosissimo Episcopo Cæsareæ Palæstinæ, Pompeiano religiosissimo episcopo Byzacij, Amazonio religiosissimo episcopo Edessæ, Alexandro religiosissimo episcopo Gangrorum, Thoma religiosissimo episcopo Apameæ Syriæ, Euphranta religiosissimo Episcopo Tyanorum, Theodoro religiosissimo episcopo Hierapolis Syriæ, Bosphorio religiosissimo episcopo Neocæsareę, Iohanne religiosissimo episcopo Bostræ, Philippo religiosissimo episcopo Myrorum, Theodoto religiosissimo episcopo Gortynæ, Eustathio religiosissimo episcopo Damasci, Theodosio religiosissimo episcopo Rhodi, Firmo religiosissimo Episcopo Potipason Africanæ prouinciæ, Theodoro religiosissimo episcopo Antiochiæ Pisidiæ, Photiā religiosissimo episcopo Stalensi, Eulogio religiosissimo Episcopo Pergæ, Seueriano religiosissimo episcopo Aphrodisiadis, Cyriaco religiosissimo Episcopo Amidæ, Seuero religiosissimo episcopo Synnadorum, Petro religiosissimo episcopo Sidæ, Abrahamio religiosissimo Episcopo Sergiopolitano, Asignio reuerendissimo episcopo Traianopolitano, vicem agente Iohannis religiosissimi Episcopi Laodiceæ Phrygiæ Pacatianæ, Iohanne religiosissimo Episcopo Adrianopolitano Thraciæ, Cresco religiosissimo Episcopo Cuiculi, Theodosio religiosissimo episcopo Iustinianopolitano secundæ Cappadociæ, Stephano religiosissimo episcopo Laodiceę siue Theodoriadis, Auxanone religiosissimo Episcopo Hierapolis Phrygiæ, Eustachio religiosissimo episcopo Maximianopolitano, Aetherio religiosissimo Episcopo Anazarbi, Dometio religiosissimo episcopo Chalcidis, Valeriano religiosissimo Episcopo Obbæ Africanæ prouinciæ, Dionysio religiosissimo episcopo Seleuciæ Syriæ, Theodoro religiosissimo Episcopo Pompeiopolitano Paphlagoniæ, Georgio religiosissimo episcopo Iustinianæ Cypselon, Romano reuerendissimo episcopo Gabalon, Gregorio reuerendissimo Episcopo Iustinianopolitano Armeniæ, Iohanne reuerendissimo Episcopo Nyssæ, Basilio reuerendissimo Iustinianopolitano Camulianorum, Iohanne reuerendissimo episcopo Barcusorum, Cresconio reuerēdissimo episcopo Zattarensi prouinciæ Numidiæ, Sergio reuerendissimo Episcopo Cynon secundæ Aegypti, Christophoro reuerendissimo Episcopo Archadiopolitano Asiæ, Theodosio reuerendissimo Episcopo Byblı, Leontio reuerēdissimo Episcopo Arcæ, Iohanne reuerendissimo Episcopo Myrinæ, Alexandro reuerendissimo Episcopo Amphipolitano, Stephano renerendissimo episcopo Clysmatis, Thoma reuerendissimo episcopo Berissę, Aristodemo reuerendissimo episcopo Philomelij, Thallelæo reuerendissimo Episcopo Adrianopolitano Pisidię, Theoctisto reuerendissimo Episcopo Erythron, Diogeniano reuerendissimo episcopo Sozopolitano, Basso reuerendissimo episcopo Tannatensi, Anatolio reuerendissimo episcopo Cymæ, Diogene reuerendissimo episcopo Cratiæ, Restituto reuerendissimo Episcopo Mileon Africanæ prouinciæ, Theodoro reuerendissimo episcopo Leontopolitano Aegypti, Aemiliano reuerendissimo Episcopo Antipyrgi, Conone reuerendissimo Episcopo *Magoēdensi, Theoctisto reuerendissimo Episcopo Prusę, Georgio reuerendissimo Episcopo Ptolemaidis, Sotero reuerendissimo episcopo Aulonis, Zosimo reuerendissimo episcopo Antandri, Cypriano reuerendissimo Episcopo Coryci, Elia reuerendissimo Episcopo Diocletianopolitano, Theona reuerendissimo Episcopo Cusson, Theodoro reuerendissimo Episcopo *Lymiron, Gennadio reuerendissimo Episcopo Zenonopolitano, Asyncretio reuerendissimo Episcopo Aradi, Stephano reuerendissimo Episcopo Botryon, Philippo reuerendissimo Episcopo Phelli, Mena reuerendissimo Episcopo *Demyriangelis, Genethlio reuerendissimo Episcopo Dorylaij, Thoma reuerēdissimo Episcopo Constantinæ, Theodoro reuerendissimo Episcopo Leontopolitano, Seuero reuerēdissimo Episcopo Taborum, Theoctisto reuerendissimo Episcopo Halicarnasi, Cosma reuerendissimo Episcopo Malli, Dionysio reuerendiss. episcopo Megarensi, Callinico reuerendissimo Episcopo Opuntis, Paschasio reuerendissimo Episcopo Aegij, Erasmo reuerendissimo episcopo Cibyrę, Iohanne reuerendissimo Epi-

ſcopo Neocęſareæ Euphratenſis, Nonno reuerendiſſimo Epiſcopo Dauſarorum, Stephano reuerendiſſimo Epiſcopo Balaneon, Thoma reuerendiſſimo epiſcopo *Cyrciſij, Anatolio reuerendiſſimo Epiſcopo Sebaſtæ, Conſtantino reuerendiſſimo Epiſcopo Midaij, Macario reuerendiſſimo Epiſcopo Prymneſiæ, Megalo reuerendiſſimo Epiſcopo Myri, Thallelæo reuerendiſſimo Epiſcopo *Iſyndorum, Niceta reuerendiſſimo Epiſcopo Epiphaniæ, Alexandro reuerendiſſimo epiſcopo Dionyſi, Pelagio reuerendiſſimo epiſcopo Azanon, Hierone reuerendiſſ. epiſcopo Anaſtaſiopolitano Phrygiæ, Glauco reuerendiſſimo Epiſcopo Alion, Procopio reuerendiſſimo Epiſcopo Antinoi, Petro reuerendiſſimo epiſcopo Dometiopolitano, Iohanne reuerendiſſimo epiſcopo Coloniæ, Vranio reuerendiſſimo epiſcopo Trallienſi, Iohanne reuerendiſſimo epiſcopo Ceraſuntis, Phronymo reuerendiſſimo epiſcopo *Sinaij, Macedonio reuerendiſſimo epiſcopo Iuſtinianopolitano Bithyniæ, Ecdicio reuerẽdiſſimo epiſcopo Teni, Eulogio reuerẽdiſſimo epiſcopo Danaborum, Theodoro reuerendiſſimo epiſcopo Coradeon, *Helpidophoro reuerendiſſimo epiſcopo Anaſtaſiopolitano Cariæ, Cyrione reuerendiſſimo epiſcopo Dadimorum, Theodoro reuerendiſſimo epiſcopo Laodiceæ, Sila reuerendiſſimo epiſcopo Tiberiopolitano, Diogene reuerendiſſimo epiſcopo Auguſtopolitano, Theodoro reuerendiſſimo epiſcopo Ingelon, Iuliano reuerendiſſimo epiſcopo Zeugmatis, *Dorymenio reuerendiſſimo epiſcopo Adraon, Iohanne reuerendiſſimo Epiſcopo Leri, Theodoro reuerendiſſimo epiſcopo *Garoaron, Theodoro reuerendiſſimo epiſcopo Comanorum, Rufino reuerendiſſimo epiſcopo Sebaſtiæ Armeniæ, Conone reuerendiſſimo epiſcopo Semneon, Cyriaco reuerendiſſimo epiſcopo Caſatorum, Siſinnio reuerendiſſimo epiſcopo Præneti, Iuliano reuerendiſſimo epiſcopo Batnon, Anaſtaſio reuerendiſſimo epiſcopo Rachlæ, Theodoro reuerendiſſimo epiſcopo Porthmi, Paulo reuerendiſſimo epiſcopo Stectorij, Stephano reuerendiſſimo epiſcopo Amaſiæ, Paulo reuerendiſſimo epiſcopo Adraſſi, Euandro reuerendiſſimo epiſcopo Cnidi, Mena reuerendiſſimo epiſcopo Carpathij, Diodorus Archidiaconus & Primicerius reuerentiſſimorum notariorum, dixit: Scit veſtra ſancta ſynodus, quòd ante aliquot dies in diuerſis conuentionibus acta ſunt quædam apud vos de Theodoro Mopſueſteno, & quæ impiè conſcripſit Theodoritus, & impia Epiſtola, quæ dicitur Ibæ, ad Marim Perſam conſcripta, & quòd in vltima actione promiſit veſtra ſancta ſynodus, perfectam & Synodicam ſententiam imponere his quæ examinantur. Quoniam igitur ad hoc ipſum conueniſtis, ſuggerimus ad quod placuerit.

Sancta Synodus dixit: Ea quæ de propoſitis quæſtionibus apud nos acta ſunt, manifeſtentur. Et poſt lectionem, cùm ſuſcepiſſet Calonymus reuerentiſſimus diaconus & notarius ſententiam, recitauit: Magno Deo & ſaluatore noſtro IESV CHRISTO, ſecundùm parabolam in euangelijs dictam, pro vniuſcuiuſq; viribus talẽta diſtribuẽte, & operam eorum opportuno tempore exigente, ſi is, qui creditum ſibi vnum talentũ ſinè diminutione ſeruauit, eò quòd non operatus eſt, & amplificauit hoc quod ſibi creditum eſt, condemnatur: quantò maiori & *horribili iudicio ſubiacet, qui non ſolùm de ipſo neglexerit, ſed etiàm alijs ſcandali & perturbationis cauſam præbuerit? cùm ſit oñibus fidelibus manifeſtum, quòd quandò de fide ratio moueatur, non ſolùm impius condemnatur, ſed etiàm ille, qui poteſt quidem prohibere impietatem, negligit verò aliorum correptionem. Et nos igitur, quibus regere Eccleſiam Domini creditum eſt, timentes maledictionem quæ imminet his, qui negligenter opera Domini facium, feſtinamus bonum fidei ſemen purum conſeruare ab impietatis zizanijs, quæ ab inimico inſeminantur. Quoniam igitur videbamus, quòd Neſtorij ſequaces coti ſunt per Theodorum impium, qui Monaſueſtiæ fuit Epiſcopus, & impia eius conſcripta, & inſuper per ea, quæ impiè Theodoritus conſcripſit, & per Epiſtolam ſceleratam, quæ ab Iba dicitur ad Marim Perſam ſcripta eſſe, ſuam impietatem Dei Eccleſiæ appllcare: ideò ad eorum quæ mouebantur, correctionem ſurreximus, & pro DEI voluntate, & iuſſione pijſſimi Imperatoris vocati ad hanc regiam vrbem conuenimus, & quia contingit Vigilium religioſiſſimum, in hac regia vrbe degentem, omnibus interteſſe, quæ his tribus capitulis annotata ſunt, & tam ſinè ſcriptis, quàm in ſcripturis ea ſæpiùs condemnâſſe, poſteà tamen & conſenſit in Scriptis in Concilio conuenire, & diſceptare vnà nobiſcum de his tribus capitulis, vt definitio communiter ab omnibus nobis præbeatur fidei rectè conuenientibus, pijſſimus Imperator, ſecundùm quod inter nos placuit, tam ipſum quàm nos hortatus eſt communiter conuenire, eó quòd ſacerdotes decet communibus quæſtionibus finem communem imponere.

Vndè neceſſariò petiuimus ipſius Reuerentiam, ſcriptas ſuas promiſſiones adimplere. nec enim iuſtum eſſe, amplius ſcandalum pro tribus iſtis Capitulis creſcere, &

Sententia Synodi obtra Theodorũ, Theodoriti ſcripta, & Ibę Epiſtolam Marth. 15.

*horribili

DEI Eccleſiam conturbari. Et pro his ad memoriã eius perduximus magna illa Apoſtolorum exempla, & patrum traditiones. Licèt enim ſancti Spiritũs gratia & circa ſingulos Apoſtolos abundaret, vt non indigerent alieno conſilio ad ea, quę agenda erant, non tamen aliter voluerunt de eo, quod moliebatur, ſi oporteret gentes circuncidi, definire, priuſquàm communiter congregati, diuinarum ſcripturarum teſtimonijs vnuſquiſque ſua dicta cõfirmauerunt. Vndè communiter de eo ſententiam protulerunt, ad gentes ſcribentes: Viſum eſt Spiritui ſancto & nobis, nihil aliud imponere vobis oneris, præterquàm neceſſariò, vt abſtineatis ab immolatis ſimulacrorum, & ſanguine, & ſuffocato, & fornicatione. Sed & ſancti patres, qui per tempora in ſanctis quatuor Concilijs conuenerunt, antiquis exemplis vtentes, communiter de exortis hæreſibus & quæſtionibus diſpoſuerunt, certo conſtituto, quòd in communibus diſceptationibus cùm proponuntur, quæ ex vtraque parte diſcutienda ſunt, veritatis lumen tenebras expellit mendacij. Nec enim poteſt in communibus de fide diſceptationibus aliter veritas manifeſtari, cùm vnuſquiſq; proximi adiutorio indiget, ſicut in prouerbijs dicit Salomon: Frater fratri adiutorium præſtans, exaltabitur ſicut ciuitas munita: valet verò ſicut regnum fundatum. Et iterũm in Eccleſiaſte dicit: Optimi duo quàm vnus, quibus eſt merces bona in labore ipſorum. Sed etiàm ipſe Dominus dicit: Amèn dico vobis, ſi duo ex vobis conuenerint ſuper terram, de omni re quamcunque petiẽrint, continget illis à patre meo, qui in cælis eſt. Vbicunquè enim fuerint duo aut tres collecti in nomine meo, ego cum eis ſum in medio ipſorum.

Cùm autem ſæpiùs & à nobis omnibus inuitatus, & inſuper glorioſiſſimis iudicibus miſſis ad ipſum à pijſſimo Imperatore, promiſit per ſeipſum de ijſdem tribus capitulis ſententiam proferre, huiuſmodi reſponſo audito, Apoſtoli nos admonitiones in corde habentes, quòd vnuſquiſque pro ſe rationem reddet DEO, timentes autem & iudicium imminens eis, qui vel vnum ex minimis ſcandalizant, quanto magis Imperatorem ità Chriſtianiſſimum, & populos & Eccleſias totas, & quod dictum à DEO ad Paulum, Nè timeas, ſed loquere, & nè taceas, quoniam ego ſum tecum, & nemo poterit nocere tibi: congregati ante omnia compendiosè confeſſi ſumus fidem illam tenere, quam Dominus noſter IESVS CHRISTVS verus Deus tradidit ſanctis ſuis Apoſtolis, & per eos ſanctis eccleſijs, & qui poſt illos fuerunt ſancti patres & Doctores Eccleſiæ, creditis ſibi populis tradiderunt. Tenere autem & ſeruare & prædicare ſanctis eccleſijs confeſſi ſumus hanc fidei confeſſionem, quam latiùs expoſuerunt trecenti decem & octo ſancti patres Niceæ congregati, qui ſanctum mathema ſiue ſymbolum tradiderunt: inſuper autem & cẽtum quinquaginta in Conſtantinopoli collecti expoſuerunt, qui eandem fidei confeſſionem ſecuti ſunt, & eam explanauerunt: & ducentorum ſanctorum patrum, priùs Epheſi collectorum, pro eadem fide conſenſum: & quæ à ſexcentis triginta Chalcedone congregatis definita ſunt pro vna eademque fide, quam & ipſi ſecuti prædicauerunt. Eos autem, qui pro tempore condemnati vel anathematizati à Catholica Eccleſia, & prædictis quatuor Concilijs ſunt, confeſſi ſumus condemnatos & anathematizatos habere.

Cumque hæc ità confeſſi ſumus, initium fecimus examinatiõis trium Capitulorum, & propoſuimus priùs de Theodoro Mopſueſteno: & cùm in medio prolatæ ſunt blaſphemiæ codicibus inſertæ, mirati ſumus DEI in his patientiam, quòd non diuino igni ſtatim incenſa eſt lingua & mens, quæ hæc eructauit: & nunquàm conceſſiſſemus procedere lectorem prædictarum blaſphemiarum, pro ſola memoria illarum indignationem DEI timentes, (vtpotè vnaquaque blaſphemia magnitudine impietatis antecedentem ſuperante, & mentẽ auditoris funditùs permouente) nisi eos, qui talibus blaſphemijs gloriantur, viderem indigere confuſione, per manifeſtationem earum eis inferenda: vt nos omnes, zelo blaſphemiarum contra DEVM expoſitarum incenſi, & in medio lectionis, & poſt ipſam, inclamationes & anathematiſmos contra Theodorum vt viuentem & præſentem faceremus, Propitius ſis Domine, dicentes: nec dæmones auſi ſunt talia contra te loqui. O intolerabilem linguam illam, O prauitatẽ viri, ó altam illam manum, quam extendit contra creatorem ſuum. Scripturas ſcire miſer ille pollicitus, non meminit Oſeæ prophetæ dicentis: Væ illis, quoniam exilierunt à me: famoſi facti ſunt, quia impij fuerunt in me, iniqua loquuti ſunt aduersùm me, & aduersùm me excogitantes, loquuti ſunt peſſima. Ideò cadent in framea propter improbitatem linguę ſuæ. Hic contemptus eorum in ſinu eorum, quia tranſierunt teſtamentum meum, & aduersùs legem meam impiè egerũt. Iſtis Theodorus impius meritò ſubijcitur. Prophetias emñ, quę de CHRISTO ſunt, reijciens, feſtinauit diſpenſationis pro noſtra ſalute magnum myſterium, quantùm ad ſe pertinet, reprobare: fabulas tantummodò ad riſum propoſitas gentibus diuina eloquia multis modis conatus oſtendere, & contemplit tam alias propheticas pronunciatiões contra impios factas, & quod dixit diuinus Habacuc de his, qui mẽdaciter docent: Væ qui adaquat proximum ſibi euerſione turbata, & inebriat eum, vt inſpiciat

En vt vel audire horreant hæreticorũ blaſphemias.

Oſeę 7. & 8.

Habac. 2.

Universidad de Deusto
Biblioteca

ſpeluncas eorum, id eſt, tenebroſas & omninò à luce alienas doctrinas eorum. Et quid oportet multa dicere? Liceat volentibus occidere impij Theodori præ manibus accipere, vel quæ ex impijs codicibus eius, geſtis apud nos habitis inſerta ſunt, impia capitula, & inuenire nimiam inſaniam & nefanda illa quæ dixit. Vlteriùs enim procedere, & iterum memoria repetere nefanda illa veremur. Recitata nobis ſunt & quædam à ſanctis patribus contra illum & omnes hæreticos ſuperantem eius inſaniam conſcripta, & inſuper hiſtoriæ, & leges Imperiales; illius impietatem ab initio diuulgantes: & quoniam poſt hæc omnia impietatis illius defenſores, iniurijs contra creatorem ſuum dictis gloriantes, dicebant non oportere eum poſt mortem anathematizare, licèt cognoſceremus Eccleſiaſticam de impijs traditionem, quòd & poſt mortem hæretici anathematizant: tamen neceſſariũ putauimus & de hoc perſcrutari, & fertur in geſtis, quomodò diuerſi hæretici & poſt mortem anathematizati ſunt, & per multa manifeſtatũ eſt apud nos, quòd qui hęc dicunt, nullam curam dei iudicatorum faciunt, nec apoſtolicarum pnunciationum, nec paternarum traditiõum. Libenter vtiquè interrogemus eos, quid dicant de domino, dicente de ſe ipſo, Qui crediderit in eum, non iudicatur: qui autem nó crediderit in eum, iam iudicatus eſt, quia non crediderit in nomine vnigeniti filij DEI: & Apoſtolo clamante: Licèt nos aut angelus de cælo euangelizauerit vobis, præterquàm euangelizauimus vobis, anathema ſit. Sicut prædiximus, & nunc iterùm dico: Si quis vobis euangelizauerit, præterquàm quod accepiſtis, anathema ſit. Domino enim, quòd iam iudicatus eſt, dicente, & Apoſtolo etiàm angelos, ſi docerent præter *quod euãgelizati ſum⁹, anathematizãte, quomodò prẽſumunt dicere, qui omnia audent, de viuis tantummodò hæc dicta eſſe? Aut ignorant, magis autem ſcientes ignorare confingunt, quòd iudicium anathematis nihil aliud eſt, niſi ſeparatio à Deo? Quod impius licèt nõ verbo ab aliquo ſuſcepiſſet, tamen anathema re ipſa ſibi infert, per ſuam impietatem ſemetipſum à vera vita ſeparans. quid autem dicunt & ad Apoſtolum iterùm dicentem, Hæreticum hominem poſt vnam & ſecũdam *correctionem euita, ſciés quoniam peruerſus eſt huiuſmodi homo, & peccat, & eſt à ſemetipſo damnatus? Quibus cõſonantia ſanctæ memoriæ Cyrillus in libris, quos contra Theodorum ſcripſit, ità dicit: Euitãdi ſunt illi, qui tam peſſimis culpis detinentur, ſiue in viuis ſunt, ſiue non. A nocẽte enim ſemper refugere neceſſariũ eſt, & nõ ad perſonã magis reſpicere, ſed ad hoc, quod Deo placẽt. Et iterùm idem ſanctæ memorię Cyrillus, ſcribens ad Iohannem Epiſcopum Antiochiæ, & cõgregatam ibì Synodum de Theodoro, vtpotè vnà cũ Neſtorio anathematizato, ità dicit: Erat igitur neceſſarium, claram propterea ducere feſtiuitatem, expulſo certè omni voce à quocunque dicta, quæ conſonat Neſtorij blaſphemijs. Proceſſit enim aduersùs omnes, qui eadem ſapiunt, vel ſapuerunt aliquandò, quòd abſolutè nos, & veſtra ſanctitas dixit: Anathematizamus illos, qui dicunt filios duos, & duos Chriſtos. Vnus enim, vt dictum eſt, prædicatur à nobis & vobis CHRISTVS, & filius & Dominus, vnigenitus, vt homo, ſecundùm vocem ſapientiſſimi Pauli. Sed etiàm in Epiſtola ad Alexandrum, & Martinianum, & Iohannem, & Paregorium, & Maximum presbyteros & patres monachorum & eos qui cum ipſis erant ſolitariam vitam exercentes, ità dicit:

Iam quidem & ſancta Synodus Epheſi ſecundùm Dei voluntatem congregata, contra Neſtorianam perfidiam iuſta & ſubtilis prolata ſententia, & aliorum vaniloquia, qui vel poſteà futuri ſunt, vel iam fuerũt, eadem illi ſapientes, & dicere vel ſcribere tale aliquid prẽſumentes, vnà cum ipſo condemnauit, æqualem condemnationem eis imponens. Conſequens enim erat, vno ſemèl pro ſuis tam profanis vaniloquijs condemnato, non contra vnum tantùm venire, ſed (vt ità dicam) contra omnem eorum hæreſin ſiue calumniam, quam fecerunt contra pia Eccleſiæ dogmata, duos colentes filios, & diuidentes indiuiduum, & anthropolatriæ crimen inferentes cælo & terræ. Adorat enim nobiſcum ſupernorum ſpirituũ ſancta multitudo vnum Dominum IESVM CHRISTVM. Sed etiàm Auguſtini religioſæ memoriæ, qui inter Aphricanos Epiſcopos ſplenduit, diuerſæ Epiſtolæ recitatę ſunt, ſignificantes quòd oporteat hæreticos & poſt mortem anathematizari. Talem autem Eccleſiaſticam traditionem, & alij Africani reuerendiſſimi Epiſcopi ſeruauerunt: ſed & Romana ſancta Eccleſia quoſdam Epiſcopos & poſt mortem anathematizauit, licèt pro fide in vita ſua non eſſent accuſati: & vtrunque apud nos habita geſta ſignificant. Sed quoniam euidentiſſimè veritatem impugnantes Theodori & ipſius impietatis diſcipuli, quædam verba ſanctæ memoriæ Cyrilli & Procli proferre conantur, quaſi pro Theodoro ſcripta, oportunum eſt propoſitis aptare verba prophetę, dicentis: quia rectæ ſunt viæ Domini, & iuſti ambulant in eis: impij autem infirmabuntur in eis. Nam & iſti malè excipientes ea, quæ benè & opportunè à ſanctis iſtis patribus ſcripta ſunt, & excuſantes excuſationes impecatis, hæc verba proferunt. Appárent enim patres non liberantes anathemate Theodorum, ſed diſpenſatiuè talibus quibuſdam vtentes verbis propter defenſores Neſtorij & eius impietatis, vt ab huiuſmodi errore eos abſtrahentes, ad perfectum deducerent, & docerent non ſolùm diſcipulum impietatis Neſtorium addicere, ſed etiàm doctorem eius Theodorum. Itaque & in ipſis diſpenſationis verbis ſuam patres intentionem oſtendunt de eo, quòd oportet anathematizari Theodorum, ſicut per plurima in geſtis apud nos habitis demonſtratum eſt ex his, q̃ ad condemnationem Theodori & eius impietatis Cyrillus & Proclus ſanctæ memoriæ ſcripſerũt. Et talem diſpenſationẽ in diuina ſcriptura eſt inuenire: ad hoc & Paulus Apoſtolus in principio prædicationis fecille oſtenditur, propter eos, qui ex Hebræis erant, Timotheum circuncidens, vt per hanc diſpenſationem & cõdeſcenſionem ad perfectum eos deduceret. Vndè poſteà interdicens circunciſionem, ad Galatas ità ſcripſit: Ecce ego Paulus dico vobis, quòd ſi circuncidimini, Chriſtus vobis nihil prodeſt. Inuenimus autem & illud, quod ſolent hæretici facere, & à Theodori defenſoribus factum. Quædam enim ex his, quæ ſancti patres ſcripſerunt, circuncidentes, quædam verò falſa ex ſemetipſis componentes & confingentes, Cyrilli ſanctæ memoriæ Epiſtolã conabantur quaſi ex teſtimonio patrum prædictum impium Theodorum anathemate liberare: in quibus & ipſis veritas demonſtrata eſt, his quidem quæ circunciſa erant, per ſequentiam anteriorum & poſteriorum perlectis, mendacio autem falſitatis per collationem eorum, quæ vera erant, per omnia conuicto. In omnibus autem iſtis, qui talia vana loquuntur, ſecundùm quod ſcriptum eſt, confidunt falſis, & loquuntur vanã: quia concipiunt dolorem, & pariunt iniquitatem, telam aranęæ texentes. His ità de Theodoro & eius impietate diſcuſſis, pauca & ex his, quæ impiè à Theodorito conſcripta ſunt contra rectam fidem, & duodecim Capitula ſancti Cyrilli, & contra Epheſinam primam Synodum, necnon quædam ad defenſionem Theodori & Neſtorij impiorum ab eo conſcripta, ad ſatisfactionem legentium in geſtis apud nos confectis recitari & inſeri perſpeximus, vt ſciant omnes, quòd iuſtè iſti eijciuntur & anathematizantur. Tertio loco Epiſtola, quam dicitur Ibas ad Marim Perſam ſcripſiſſe, ad examinationem propoſita, neceſſarium eſſe perſpeximus & eam recitari. Statim igitur ex ipſa lectione impietas ei inſerta omnibus manifeſtata eſt: & oporteret quidem, vſque ad hoc quæſtione facta, condemnationem & anathematiſmum prædictorum trium capitulorum facere: ſed quia Theodori & Neſtorij impiorum defenſores alio modo machinabantur confirmare eorum perſonas & impietatem, & dicebant iſtam impiam Epiſtolam, quæ laudat & defendit Theodorum

Hæretici traditiones patrum negligunt.

Iohan. 3. Gala. 1.

Anathema quid.

Tit. 3.

& Neſtorium, & eorum impietatem, ſuſceptam eſſe à ſancto Chalcedonenſi Concilio, neceſſarium eſſe putauimus per omnia oſtendere, liberam eſſe ſanctam Synodum ab impietate, quę in Epiſtola continetur, eó quòd qui talia dicunt, non fauore ſancti Concilij hoc faciunt, ſed vt per eius nomen ſuam impietatem confirmarent. Et oſtendebatur in geſtis, quòd & anterioribus temporibus accuſatus eſt Ibas propter eandem impietatem, quæ & in Epiſtola continetur: Primò quidem apud Proclum ſanctæ memoriæ Epiſcopum Conſtantinopolitanum, poſteà verò apud Theodoſium piæ recordationis, & Flauianum, qui poſt Proclum Epiſcopus ordinatus eſt, qui & cauſæ examinationem delegauerunt Photio Epiſcopo Tyri, & Euſtathio Epiſcopo Berytiorum ciuitatis. Poſteà verò inculpatus idẽ Ibas, ab epiſcopatu deiect⁹ eſt. His ità ſubſecutis, quomodò prę ſumũt aliq dicere, iſtã impiã Epiſtolã ſuſceptam eſſe à ſancto Chalcedonenſi concilio, eamq́ue per oĩa ſecutũ eſſe ſanctum Chalcedonenſe Concilium? Tamen nè quæcunque remaneret occaſio eis, q̃ tales calũnias applicant ſancto Chalcedonenſi Concilio, recitari perſpeximus ea, q̃ apud ſanctas Synodos, Epheſinam primã & Chalcedonenſem, pro Epiſtolis ſanctæ memoriæ Cyrilli, & religioſæ memoriæ Papæ antiquioris Romæ Leonis mota ſunt. Et cùm ex his accepiſſemus, quòd non aliter oportet ſuſcipi, quæ ab aliquo ſcribuntur, niſi priùs rectæ fidei ſanctorum patrum conſonare demonſtrentur, interlocuti ſumus recitari & definitionem, quæ de fide expoſita eſt à ſancto Chalcedonenſi Concilio, vt conferantur quæ in Epiſtola & quæ in definitione continentur. Quo facto, demonſtratum eſt contrariam per omnia Epiſtolam eſſe his, quæ definitione continentur. Nam definitio quidem conſonat his, quæ iudicata ſunt pro vna eademq́ue fide, tam à trecentis decem & octo ſanctis patribus, quàm à centum quinquaginta, & his qui priùs Epheſi conuenerunt. Impia autem Epiſtola illa cõtinet, quæ Theodorus & Neſtorius hæretici blaſphemauerunt, & defendit eos, & doctores ſibi adſcribit: ſanctos autem patres hæreticos vocat. Et illud autem omnibus facimus manifeſtum, quòd nec partes interlocutionum vnius vel ſecundi, quibus vtuntur Theodori & Neſtorij ſequaces, præterire ſuſtinuimus, ſed & iſtis & alijs omnibus interlocutionibus in medio prolatis, & his quæ eis continentur conſideratis, inuenimus quòd non aliter paſſi ſunt prædictum Ibam ſuſcipere, priuſquàm exegiſſent eum Neſtorium & impia eius dogmata, quæ in Epiſtola vindicantur, anathematizare. Et hoc fecerunt tam alij religioſi Epiſcopi prædicti ſancti Concilij, quàm illi duo, quorum interlocutionibus quidam vti conantur. Hoc enim & in

Ea ſola ſcripta recipiẽda, quæ Patribus ſunt conſona.

Theodorito obseruauerunt, & exegerunt eum anathematizare ea, pro quibus accusabatur. Si igitur Ibam non alio modo susciperet sustinuissent, nisi impietatem, quæ in Epistola continetur, condemnässet, & subscripsisset definitioni, quæ pro fide à sancto Concilio data est, quomodò conantur dicere, susceptam esse impiam Epistolam ab eodem sancto Concilio? Quæ enim, vt verè dicamus, participatio est iustitiæ & iniquitati? Et quę societas est luci cum tenebris? Quę autem conuentio est Christi cum Belial? Aut quæ pars est fideli cum infideli? Quæ autem est commixtio templo Dei cum idolis? Repetitis igitur omnibus, quæ apud nos acta sunt, iterùm confitemur, quòd susceipimus sanctas quatuor Synodos, id est, Nicenam, Cõstantinopolitanam, Ephesinam primam, & Chalcedonensem, quæ pro vna eademq; fide definierunt, prædicauimus & prædicamus. Eos autem, qui hæc non susciipiunt, alienos Catholicæ Ecclesię iudicamus. Condemnamus autem & anathematizamus vnà cum omnibus alijs Hæreticis, q condemnati & anathematizati sunt à pdictis sanctis quatuor concilijs, & à sancta Catholica & Apostolica Ecclesia, & Theodorũ, qui Mopsuestiæ Episcopus fuit, & impia eius conscripta, & quæ impiè Theodoritus conscripsit contra rectam fidem, & contra duodecim capitula sancti Cyrilli, & contra Ephesinam primam Synodum, & quæ ad defensionem Theodori & Nestorij ab eo scripta sunt. Super hæc anathematizamus & impiam Epistolam, quam dicitur Ibas ad Marim Persam scripsisse, quæ denegat DEVM verbum de sancta DEI genitrice & semper virgine Maria incarnatum, hominem factum esse, & sanctæ memoriæ Cyrillum, qui rectè docuit, tanquàm hæreticum & similiter Apollinario scribentem, criminatur: & inculpat quidem Ephesinam primam Synodum, tanquàm sinè examinatione & quæstione Nestorio ab ea depositio, & duodecim sancti Cyrilli capitula impia & contraria rectæ fidei vocat: defendit autem Theodorum & Nestorium, & impia eorum dogmata & conscripta. Prædicta igitur tria capitula anathematizamus, id est, Theodorum impium Mopsuestenum, cum nefandis eius conscriptis, & quæ impiè Theodoritus conscripsit, & impiam Epistolam, quæ dicitur Ibæ, & defensores eorum, & qui scripserunt vel scribunt ad defensionem eorum, vel recta ea dicere præsumunt, vel omninò impietatem eorum nomine sanctorum patrum, aut sancti Chalcedonensis Concilij defenderunt, aut defendere conantur. His ità cum omni subtilitate dispositis, in memoria tenentes promissiones de sancta Ecclesia factas, & qui dixit, quòd portæ inferni non præualebunt aduersùs eam, id est, hæreticorum mortiferæ linguæ: recordantes autem & quæ per Oseam de ea prophetata sunt, in quibus dicit, Et sponsabo te mihi in fide, & cognosces Dominum: hæreticorum quidem effrenatas linguas, & eorum impijssima conscripta & eosdem ipsos hæreticos, qui vsque ad mortem in sua impietate permanserunt, patri mendacij diabolo connumerantes, illis dicemus: Eccè omnes vos ignem accenditis, & cõualescere facitis flammam ignis: ambulabitis in lumine ignis vestri, & per flammam quam accenditis.

Nos autem mandatum habentes, per doctrinam rectam exhortari populum, & loqui in cor Hierusalem, id est, DEI Ecclesiam, meritò seminare quidem in iustitia fe-
luminantes nobisipsis lumen scientiæ ex diuinis scripturis & patrũ doctrina, necessariũ esse putauimus capitulis cõpræhendere & pdicationẽ veritatis, & hæreticorum, necnon eorũ impietatis condemnationem.

Impudens hæreticorũ calumnia. 2. Cor. 6.

Synodus anathematizat impietit Theodorum, & scripta quę dam Theodoriti, & Ibæ epistolam.

Anathematizant etiàm horum defensores, &c.

Matth. 16. Portæ inferi, linguæ hæreticorũ. Oseæ 2.

Si quis non confitetur patris & filij & spiritũs sancti vnam naturam siue substantiam, & vnam virtutem & potestatem, Trinitatem consubstantialem, vnam Deitatem in tribus subsistentijs siue personis adorandam, talis anathema sit. Vnus enim DEVS & pater, ex quo omnia: & vnus Dominus IESVS CHRISTVS, per quem omnia, & vnus spiritus sanctus, in quo omnia. I. Cor. 8. II

Si quis non confitetur DEI verbi duas esse natiuitates, vnam quidem ante secula ex patre sinè tempore incorporaliter, alteram verò in vltimis diebus eiusdem ipsius, qui de cælis descendit, & incarnatus de sancta gloriosa Dei genitrice & semper virgine Maria, natus est ex ipsa, talis anathema sit. III

Si quis dicit alium esse Deum verbum, qui miracula fecit, & alium CHRISTVM, qui passus est, vel Deum verbum cum Christo esse nascente de muliere vel in ipso esse vt alterum in altero, & non vnum eundemq; Dominum nostrum IESVM Christum, Dei verbum incarnatum, & hominem factum, & eiusdem ipsius miracula & passiones, quas volũtariè carne sustinuit, talis anathema sit. III

Si quis dicit, secundùm gratiam, vel secũdùm operationem, vel secũdùm dignitatem, vel secundùm æqualitatem honoris, vel secundùm authoritatem, aut relationem, aut affectum, aut virtutem vnitionem Dei verbi ad hominem factam esse, vel secundùm bonam voluntatem, quasi quòd placuit DEO verbo homo, eò quòd benè visum est ei de ipso, sicut Theodorus insaniẽs dicit: vel secundùm homonymiam, per quam Nestoriani Deum verbum filium & Christum vocãnes, & hominẽ separatim Christũ & filiũ nominantes, & duas personas euidenter dicentes, p solã nominationẽ, & honorẽ, & dignitatẽ, & adorationẽ, vnam personã, & vnũ filium, & vnum Christum confingunt dicere: sed non confitentur vnitatem DEI verbi ad carnem

carnem animatam anima rationabili & intellectuali, secundùm compositionem siue secundùm subsistentiam factam esse, sicut sancti patres docuerunt, & ideò vnam eius subsistentiam cõpositam, qui est Dominus noster Iesus Christus, vnus de sancta Trinitate, talis anathema sit. Cùm enim multis modis vnitas intelligitur, qui impietatem Apollinarij & Eutychetis sequuntur, interemptionem eorum quę conuenerunt, colentes, vnitionem secundùm cõfusionem dicunt: Theodori autem & Nestorij sequaces, diuisione gaudentes, affectualem vnitatem introducunt. Sancta DEI Ecclesia vtriusque perfidiæ impietatem reijciens, vnitionem DEI verbi ad carnem secundùm compositionem confitetur, quod est secundùm subsistẽtiam. Vnitio enim per compositionem in mysterio Christi non solùm inconfusè ea, quę cõuenerunt, conseruat, sed nec diuisionẽ susciVI.

V. Si quis vnam subsistentiam Domini nostri Iesu Christi sic intelligit, tanquàm suscipientem plurimarum subsistentiarum significationem, & per hoc introducere conatur in mysterio Christi duas subsistẽtias seu duas personas, & duarum personarum quas introducit, vnam personam dicit secundùm dignitatem, & honorem, & adorationẽ, sicut Theodorus & Nestorius insanientes cõscripserunt, & calumniãtur sanctam Chalcedonensem synodum, tanquàm secũdùm istum impium intellectum vnius subsistentiæ vtentem vocabulo, sed non confitetur Dei verbum carni secundùm subsistentiam vnitum esse, & propter hoc vnam eius subsistentiam seu vnam personam, & sic & sanctum Chalcedonense Concilium vnam subsistentiam Domini nostri Iesu Christi confessum esse, talis anathema sit. Nec enim adiectionẽ personæ vel subsistentiæ suscepit sancta Trinitas, ex incarnato vno de sancta Trinitate deo verbo.

VI. Si quis abusiuè & non verè Dei genitricẽ dicit sanctam gloriosam semper virginẽ Mariam, vel secundùm relationem, quasi homine puro nato, sed non Deo verbo incarnato & nato ex ipsa, referenda autem, sicut illi dicunt hominis natiuitate ad Deum verbum, eò quòd cum homine erat nascente, & caluniatur sanctam Chalcedonensem synodũ, tanquàm secundùm istum impium intellectum, quem Theodorus execrandus adinuenit, Dei genitricem virginem dicentem, vel qui hominis genitricẽ vocat aut Christotocon, id est, Christi genitricem, tanq; si Christus Deus non esset, & nõ propriè & verè Dei genitricem ipsam confitetur, eò quòd ipse, qui ante secula ex patre natus est Deus verbum, in vltimis diebus ex ipsa incarnatus & natus est, & sic piè & sanctam Chalcedonensem synodum Dei genitricem eam esse confessam, talis anathema sit.

Si quis in duabus naturis dicens, non vt in Deitate & humanitate, vnum Dominum nostrum Iesum Christum cognosci confitetur, vt per hoc significet differentiam naturarum, in quibus incõfusè ineffabilis vnitio facta est, neq; Deo verbo in carnis naturam transmutato, neque carne in verbi naturam transducta, (manet enim vtrunq; hoc quod est natura, etiàm facta vnitate secũdùm subsistentiam) sed pro diuisione per partem talẽ excipit vocem in mysterio Christi, vel numerum naturarum confitendo in eodem Domino nostro Iesu Christo, Deo verbo incarnato, non intellectu tantummodò differentiam excipit earum, ex quibus & compositus est, non intereimptam propter vnitatẽ, (vnus enim ex vtroque, & per vnum vtraq;) sed in hoc numero vtitur, vt seperatim vnaquaque natura suam habente subsistẽtiam, talis anathema sit. VII.

Si quis ex duabus naturis deitatis & humanitatis confitens vnitatem factam esse, vel vnam naturam Dei verbi incarnatam dicẽs, non sic ea excipit, sicut patres docuerunt, q ex diuina natura & humana vnitione secundùm subsistentiam facta, vnus Christus effectus est, sed ex talibus vocibus vnam naturã siue substãtiam Deitatis & carnis Christi introducere conatur, talis anathema sit. Secundùm subsistentiam enim dicentes vnigenitũ Deum verbum carni vnitum esse, non cõfusionem aliquam naturarum in se inuicèm factam esse dicimus, sed magis pmanente vtraque hoc quod est, vnitum esse carni Deũ verbum intelligimus. Propter quod & vnus est Christus, Deus & homo, idem ipse consubstantialis patri secundùm deitatẽ, & consubstantialis nobis idem ipse secundùm humanitatem. Aequaliter enim & eos qui per partem diuidunt vel incidunt, & eos qui confundunt diuinæ dispensationis mysterium Christi, reijcit & anathematizat Dei ecclesia. VIII.

Si qs in duabus naturis adorari dicit Christum, ex quo duas adorationes introducũt, separatim Deo verbo, & separatim homini: vel si quis ad interemptionem vel ad confusionem deitatis & humanitatis, vnam naturã siue substantiam eorum, quę conuenerunt, introducens, sic Christũ adorat, sed non vna adoratione Deum verbum incarnatum cum ppria ipsius carne adorat, sicut ab initio Dei ecclesiæ traditum est, talis anathema sit. IX.

Si quis non confitetur Dominum nostrũ Iesum Christũ, qui crucifixus est carne, Deum esse verum, & Dominum gloriæ, & vnũ de sancta Trinitate, talis anathema sit. X.

Si quis non anathematizat Arrium, Eunomium, Macedonium, Apollinarium, Nestorium, Eutychen, Origenẽ cum impijs eorum conscriptis, & alios omnes hæreticos, q condemnati & anathematizati sunt à sancta catholica & Apostolica Ecclesia, & à pdictis sanctis quatuor Concilijs, & eos qui similia XI.

prædictis hæreticis sapuerunt vel sapiunt, & vsque ad mortem in sua impietate permãserunt vel permanent, talis anathema sit.

XII. Si quis defendit impium Theodorũ Mopsuestenum, qui dixit alium esse Deum verbũ, & alium Christum, à passionibus animæ & desiderijs carnis molestias patientem, & à deterioribus paulatim recedentem, & sic ex profectu operum melioratum, & à *conuersa- *consonatione immaculatum factum, & tanquàm purum hominem baptizatum esse in nomine patris & filij & spiritussancti, & per baptisma sancti spiritûs gratiam accepisse, & filiationem meruisse, & ad similitudinem Imperialis imaginis in persona Dei verbi adorari, & post resurrectionem immutabilem cogitationibus & impeccabilem omninò factũ fuisse. Et iterùm dixit idem impius Theodorus, talem factam esse vnitionem DEI verbi ad Christum, qualem dixit Apostolus de viro & muliere, Erunt duo in carne vna. Et sup alias innumerabiles blasphemias, ausus est dicere, quòd post resurrectionem cùm insufflásset Dominus discipulis, & dixisset, Accipite spiritumsanctum, non dedit eis spiritũ sanctum, sed figuratim tantummodò insufflauit. Iste enim & confessionem quam fecit Thomas, cùm palpásset manus & latus Domini post resurrectionem, dicens, Dominus meus & Deus meus, inquit non esse dictum à Thoma de Christo. Nec enim dicit Theodorus Deum esse Christum, sed ad miraculũ resurrectionis stupefactum Thomam glorificâsse Deum, qui Christum resuscitauit. Et quod peius est, etiàm in interpretatione, quã in Actus apostolorũ scripsit Theodorus, similem fecit Christum Platoni, & Manichęo, & Epicuro, & Marcioni, dicens, quòd sicut illorum vnusquisque ex dogmate, quod inuenit, suos discipulos fecit vocari Platonicos, & Manichæos, & Epicureos, & Marcionistas: simili modo & cùm Christus dogma inuenisset, ex ipso Christianos vocari.

Ephe. 5.

Iohan. 20.

Ibid.

Si quis igitur defendit prædictum impiũ Theodorum, & impia eius conscripta, in quibus tam prædictas, quàm alias innumerabiles blasphemias effudit contra magnũ Deũ & saluatorem Iesum Christum, & non anathematizat eum, & impia eius conscripta, & omnes qui suscipiunt vel defendunt eum, & dicunt orthodoxè eum exposuisse, & q scripserunt pro eo, & eadem illi sapuerunt, vel scribunt pro eo, vel impijs eius conscriptis, & eos qui similia illi sapiunt, vel aliquandò sapuerunt, & vsque ad mortem permanserũt vel permanent in tali impietate, talis anathema sit.

XIII. Si quis defendit impia Theodoriti conscripta, quæ contra rectam fidem, & contra primam Ephesinam sanctam synodũ, & sanctum Cyrillũ & duodecim eius capitula exposuit, & omnia quæ conscripsit pro Theodoro & Nestorio impijs, & pro alijs qui eadem prædictis Theodoro & Nestorio sapuerunt, defendens eos & eorum impietatem, & propter hoc impios vocans doctores Ecclesiæ, qui vnitatem secundùm subsistétiam DEI verbi ad carnem confitentur, & non anathematizat ea, & eos qui similia eis sapuerunt vel sapiunt, insuper autem & omnes, q scripserunt contra rectam fidem & sanctum Cyrillum & duodecim eius capitula, & vsq; ad mortem in tali impietate permanserunt, talis anathema sit.

XIIII. Si quis defendit epistolam, quam dicitur Ibas ad Marim Persam hæreticum scripsisse, quæ abnegat quidem Deum verbum de sancta Dei genitrice & semper virgine Maria incarnatum, hominem factum esse, dicit autem purum hominem ex ipsa natum esse, quem templum vocat, vt alius sit Deus verbum, & alius homo, & sanctum Cyrillum, qui rectã fidem Christianorum prædicauit, tanquàm hæreticũ, & similiter Apollinario impio scripsisse criminatur, & inculpat primam Ephesinam sanctam synodum, tanquàm sinè examinatione & quæstione Nestorium condemnantem, & duodecim capitula sancti Cyrilli impia & contraria rectæ fidei vocat eadem impia epistola, & defendit Theodorũ, & Nestorium, & impia eorũ dogmata & conscripta. Si quis igitur memoratam impiam epistolã defendit, & nõ anathematizat eam, & defensores eius, & eos qui dicunt eam rectam esse, vel partem eius, & eos qui scripserunt, vel scribunt pro ea, vel pro impietate q in ea continetur, & præsumũt eam defendere, vel insertam ei impietatem nomine sanctorum patrum, vel sancti Chalcedonensis concilij, & in his vsque ad mortem permanent, talis anathema sit.

Cùm igitur hæc ità rectè confessi sumus, quę tradita nobis sunt tam à diuinis scripturis, quàm à sanctorum patrũ doctrina, & ab his, quæ definita sunt de vna eademq; fide à prædictis sanctis quatuor Concilijs, tàctam nobis & condemnatione contra hæreticos & eorum impietatem, necnon etiàm cõtra eos, qui defenderunt vel defendunt prædicta impia tria capitula, & permanserunt in suo errore, vel qui permanent: si quis conatus fuerit contra hæc, quæ piè disposuimus, vel tradere, vel docere, vel scribere, si quidem episcopus, vel clericus sit, iste tanquàm alienа à sacerdotibus & statu Ecclesiastico faciens, denudabitur episcopatu vel clericatu: si autem monachus, vel laicus sit, anathematizabitur.

Eutychius, misericordia Dei episcopus Constantinopoleos nouæ Romæ, decreui quæ proposita sunt, & confitens sic habere, sicut omnia suprà capitula & dogmata continent, & suscipiens sanctas quatuor Synodos, id est, Nicenam, Constantinopolitanã, & Ephesinam primam, & Chalcedonensem, & quæ ab ipsis de vna eademque fide definita sunt,

sunt, & in his omnibus permanens, sicut suprà scriptum est, condemno & anathematizo super alios hæreticos & impia eorum cõscripta, Theodorum impium, qui fuit Mopsuestiæ episcopus, vnà cum impijs eius cõscriptis, & omnia quæ impiè Theodoritus conscripsit, sicut prædictum est, & impiam Epistolam, quæ dicitur Ibæ, & qui similia eis sapuerunt & sapiunt, & subscripsi.

Apollinarius, misericordia Dei episcopus Alexandriæ, decreui quæ proposita sunt, & confitens sic habere, sicut omnia suprà capitula & dogmata continent, & suscipiens sanctas quatuor synodos, id est, Nicenam, Constantinopolitanam, & Ephesinam primam, Chalcedonensem, & quæ ab ipsis de vna eademque fide definita sunt, & in his omnibus permanens, sicut suprà scriptum est, condemno & anathematizo super alios hæreticos & impia eorum conscripta, Theodorum impium, qui fuit Mopsuestiæ episcopus, vnà cum impijs eius conscriptis, & omnia quæ impiè Theodoritus conscripsit, sicut prædictum est, & impiam Epistolam, quæ dicitur Ibæ, & qui similia eis sapuerunt & sapiunt, & subscripsi.

Domninus, misericordia Dei episcopus Theopolitanæ ciuitatis, decreui quæ proposita sunt, & confitens sic habere, vt omnia suprà capitula & dogmata cõtinent, & suscipiens sanctas quatuor Synodos, id est, Nicenam, Constantinopolitanam, & Ephesinam primam, & Chalcedonensem, & quę ab ipsis de vna eademque fide definita sunt, & in his omnibus permanens, sicut suprà scriptum est, condemno & anathematizo super alios hæreticos, & impia eorum conscripta, Theodorum impium, qui fuit Mopsuestiæ episcopus, vnà cum eius impijs conscriptis, & omnia, quæ impiè Theodoritus conscripsit, sicut prædictum est, & impiam Epistolam, quæ dicitur Ibæ, & qui similia eis sapuerunt & sapiunt, & subscripsi.

Stephanus, misericordia Dei episcopus Rapheoranæ ciuitatis, vicem agens Eustochij sanctissimi patriarchę Hierosolymitanę ciuitatis, vnà cum Georgio & Damiano religiosissimis episcopis, decreui quę proposita sunt, & confitens sic habere, sicut omnia suprà capitula & dogmata continent, & suscipiens sanctas quatuor synodos, id est, Nicenam, Constantinopolitanam, & Ephesinam primam, & Chalcedonensem, & quę ab ipsis de vna eademque fide definita sunt, & in his omnibus permanens, sicut suprà scriptum est, condemno, & anathematizo super alios hæreticos & impia eorum conscripta, Theodorum impium, qui fuit Mopsuestiæ Episcopus, vnà cum impijs eius conscriptis, & omnia quæ impiè Theodoritus conscripsit, sicut prædictum est, & impiam Epistolam, quæ dicitur Ibæ, & qui similia eis sapuerunt & sapiunt, & subscripsi.

Georgius, misericordia Dei episcopus Tiberiadis, agens vicem Eustochij sanctissimi patriarchæ Hierosolymitanæ ciuitatis, vnà cum Stephano & Damiano religiosissimis episcopis, decreui quæ proposita sunt, & confitens sic habere, sicut omnia suprà capitula & dogmata continent, & suscipiens sanctas quatuor Synodos, id est, Nicenam, Constantinopolitanam, & Ephesinam primam, & Chalcedonensem, & quæ ab ipsis de vna eademque fide definita sunt, & in his omnibus permanens, sicut suprà scriptum est, condemno & anathematizo super alios hæreticos, & impia eorum conscripta, Theodorum impium, qui fuit Mopsuestiæ episcopus, vnà cum impijs eius conscriptis, & omnia quæ impiè Theodoritus conscripsit, sicut prædictum est, & impiam Epistolam, quæ dicitur Ibæ, & qui similia eis sapuerunt & sapiunt, & subscripsi.

Damianus, misericordia Dei episcopus Sozytanæ ciuitatis, agens vicem Eustochij sanctissimi patriarchæ Hierosolymitanę ciuitatis, vnà cum Stephano & Georgio religiosissimis episcopis, decreui quæ proposita sunt, & confitens sic habere, sicut omnia suprà capitula & dogmata continent, & suscipiens sanctas quatuor Synodos, id est, Nicenam, Constantinopolitanam, & Ephesinam primam, & Chalcedonensem, & quæ ab ipsis de vna eademque fide definita sunt, & in his omnibus permanens, sicut suprà scriptum est, condemno & anathematizo super alios hæreticos & impia eorum conscripta, Theodorum impium, qui fuit Mopsuestiæ Episcopus, vnà cum impijs eius conscriptis, & omnia quæ impiè Theodoritus conscripsit, sicut prædictum est, & impiam epistolã, quæ dicitur Ibæ & qui similia eis sapuerunt & sapiunt, & subscripsi.

Benignus, misericordia Dei episcopus Heracleatanæ ciuitatis, quæ est primę Macedoniæ, agens vicem Eliæ sanctissimi Archiepiscopi Thessalonicensium ciuitatis, tam pro illo, quàm etiàm pro me decreui quæ proposita sunt, & confitens sic habere, sicut omnia suprà, Capitula & dogmata cõtinent, & suscipiens sanctas quatuor synodos, id est, Nicenam, Constantinopolitanam, & Ephesinam primam, & Chalcedonensem, & quæ ab ipsis de vna eademque fide definita sunt, & in his omnibus permanens, sicut suprà scriptum est, condemno & anathematizo super alios hæreticos & impia eorum conscripta, Theodorum impium, qui fuit Mopsuestiæ episcopus, vnà cum impijs eius conscriptis, & omnia quæ impiè Theodoritus conscripsit, sicut prædictum est, & impiam Epistolam, quæ dicitur Ibæ, & qui similia eis sapuerunt & sapiunt, & subscripsi.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Theodorus, misericordia Dei episcopus Cæsareæ primæ Cappadociæ, decreui quæ proposita sunt, & confitens sic habere, sicut omnia suprà capitula & dogmata continent, & suscipiés sanctas quatuor synodos, id est, Nicenam, Constantinopolitanam, & Ephesinam primam, & Chalcedonensem, & quæ ab ipsis de vna eademque fide definita sunt, & in his omnibus permanēs, sicut suprà scriptū est, cōdemno & anathematizo super alios hæreticos & impia eorum cōscripta, Theodorum impium, qui fuit Mopsuestiæ episcopus, vnà cum impijs eius conscriptis, & omnia quæ impiè Theodoritus conscripsit, sicut prædictum est, & impiam epistolam, quæ dicitur Ibæ, & qui similia eis sapuerunt & sapiunt, & subscripsi.

Andreas, gratia Christi episcopus Ephesi, decreui quæ proposita sunt, & confitens sic habere, sicut omnia suprà capitula & dogmata cōtinent, & suscipiens sanctas quatuor synodos, id est, Nicenam, Constantinopolitanā, & Ephesinam primam, & Chalcedonensem, & quæ ab ipsis de vna eademque fide definita sunt, & in his omnibus permanens, sicut suprà scriptum est, condemno & anathematizo super alios hæreticos & impia eorū cōscripta, Theodorum impium, qui fuit Mopsuestiæ episcopus, vnà cum impijs eius conscriptis, & omnia, quæ impiè Theodoritus conscripsit, sicut prædictum est, & impiam Epistolam, quæ dicitur Ibæ, & qui similia eis sapuerunt & sapiunt, & subscripsi.

Sextilianus, misericordia Dei episcopus Ecclesiæ catholicæ Tunicnsis, agens vicem Primosi archiepiscopi Carthaginis, totiusq; Concilij prouinciæ proconsularis, tam pro illo vel illis, quàm pro meipso decreui, quæ proposita sunt, & confitens sic habere, sicut omnia suprà capitula & dogmata cōtinent, & suscipiēs sanctas quatuor synodos, id est, Nicenam, Constantinopolitanam, & Ephesinam primam, & Chalcedonensem, & quæ ab ipsis de vna eademque fide definita sunt, & in his omnibus permanēs, sicut suprà scriptum est, condemno & anathematizo super alios hæreticos & impia eorum conscripta, Theodorum impium, qui fuit Mopsuestiæ episcopus, vnà cum impijs eius conscriptis, & omnia, quæ impiè Theodoritus conscripsit, sicut prædictum est, & impiam Epistolam, quæ dicitur Ibæ, & qui similia eis sapuerunt vel sapiunt, & subscripsi.

Megethius, gratia Dei episcopus sanctæ DEI catholicæ Ecclesiæ ciuitatis Heracleæ Thraciæ, decreui quæ proposita sunt, & confitens sic habere, sicut omnia suprà capitula & dogmata continent, & suscipiens sanctas quatuor Synodos, id est, Nicenam, Constantinopolitanam, & Ephesinam primā, & Chalcedonensem, & quæ ab ipsis de vna eademq; fide definita sunt, & in his omnibus permanens, sicut suprà scriptum est, condemno & anathematizo super alios hæreticos & impia eorum conscripta, Theodorum impium, qui fuit Mopsuestiæ episcopus, vnà cum impijs eius cōscriptis, & omnia quæ impiè Theodoritus conscripsit, sicut prædictum est, & impiam Epistolam, quæ dicitur Ibæ, & qui similia eis sapuerunt & sapiunt, & subscripsi.

Anastasius, misericordia Dei episcopus Tabianensium ciuitatis, agens vicem Dorothei religiosissimi episcopi Ancyranorum metropoleos, decreui quæ propolita sunt, & confitens sic habere, sicut omnia suprà capitula & dogmata continent, & suscipiens sanctas quatuor Synodos, id est, Nicenam, Constantinopolitanam, & Ephesinam primam, & Chalcedonēsem, & quæ ab ipsis de vna eademque fide definita sunt, & in his omnibus permanens, sicut suprà scriptum est, condemno & anathematizo super alios hæreticos & impia eorum conscripta, Theodorum impium, qui fuit Mopsuestiæ episcopus, vnà cum impijs eius cōscriptis, & omnia quę impiè Theodoritus conscripsit, sicut prędictū est, & impiam Epistolam, quæ dicitur Ibæ, & qui similia eis sapuerunt & sapiūt, & subscripsi.

Iohannes, misericordia Dei episcopus Illiorum ciuitatis, agens vicem Euprepij religiosissimi episcopi Cyzicenorum metropoleos, decreui quæ proposita sunt, & confitens sic habere, sicut omnia supra capitula & dogmata continent, & suscipiens sanctas quatuor Synodos, id est, Nicenam, Constantinopolitanam, & Ephesinam primam, & Chalcedonensem, & quæ ab ipsis de vna eademque fide definita sunt, & in his omnibus permanens sicut suprà scriptum est, condemno & anathematizo super alios hæreticos & impia eorum conscripta, Theodorum impium, qui fuit Mopsuestiæ episcopus, vnà cum impijs eius conscriptis, & omnia, quæ impiè Theodoritus conscripsit, sicut prædictum est, & impiam Epistolam, quæ dicitur Ibæ, & qui similia eis sapuerunt & sapiunt, & subscripsi.

Eusebius, misericordia Dei Episcopus Tyriorum metropoleos, decreui quæ propolita sunt, & confitens sic habere, sicut omnia suprà capitula & dogmata cōtinent, & suscipiens sanctas quatuor Synodos, id est, Nicenam, Constantinopolitanam, & Ephesinam primam, & Chalcedonensem, & quæ ab ipsis de vna eademque fide definita sunt, & in his omnibus permanens, sicut suprà scriptū est, condemno & anathematizo super alios hæreticos & impia eorum conscripta, Theodorum impium, qui fuit Mopsuestiæ episcopus, vnà cum impijs eius cōscriptis, & omnia quę impiè Theodoritus conscripsit, sicut prædictum est, & impiam Epistolam, quæ dicitur Ibæ, & qui similia eis sapuerunt & sapiunt, & subscripsi.

Iohannes, humilis episcopus Nicomediensium

ensium metropoleos, decreui quæ proposita sunt, & cōfitens sic habere, sicut omnia suprà capitula & dogmata cōtinent, & suscipiens sanctas quatuor Synodos, id est, Nicenā, Constantinopolitanam, & Ephesinam primam, & Chalcedonensem, & quę ab ipsis de vna eademq; fide definita sunt, & in his omnibus permanens, sicut suprà scriptum est, condēno & anathematizo super alios hęreticos & impia eorum cōscripta, Theodorum impium, q fuit Mopsuestiæ episcopus, vnà cum impijs eius conscriptis, & omnia quæ impiè Theodoritus conscripsit, sicut prędictū est, & impiam Epistolam, quæ dicitur Ibę, & qui similia eis sapuerunt & sapiunt, & subscripsi.

Stephanus, misericordia Dei episcopus Nicenorum metropoleos, decreui quæ proposita sunt, & cōfitens sic habere, sicut omnia suprà capitula & dogmata cōtinent, & suscipiens sanctas quatuor Synodos, id est, Nicenam, Constantinopolitanam, & Ephesinam primam, & Chalcedonensem, & quæ ab ipsis de vna eademque fide definita sunt, & in his omnibus permanens, sicut suprà scriptū est, cōdemno & anathematizo super alios hęreticos & impia eorum conscripta, Theodorū impium, qui fuit Mopsuestiæ episcopus, vnà cum impijs eius cōscriptis, & omnia quæ impiè Theodoritus conscripsit, sicut prędictū est, & impiam Epistolam, quæ dicitur Ibæ, & q similia eis sapuerūt & sapiūr, & subscripsi.

Constantinus, misericordia Dei episcopus sanctæ Dei ecclesiæ Chalcedonensiū metropolitanę ciuitatis, decreui quę ꝓposita sunt, & confitens sic habere, sicut omnia suprà capitula & dogmata continent, & suscipiēs sanctas quatuor Synodos, id est, Nicenam, Constantinopolitanam, & Ephesinam primam, & Chalcedonensem, & quę ab ipsis de vna eademque fide definita sunt, & in his omnibus permanens, sicut suprà scriptū est, cōdemno, & anathematizo super alios hęreticos & impia eorum conscripta, Theodorum impium, qui fuit Mopsuestię episcopus, vnà cum impijs eius cōscriptis, & omnia quę impiè Theodoritus conscripsit, sicut prędictum est, & impiam Epistolam, quæ dicitur Ibæ, & qui similia eis sapuerunt & sapiunt, & subscripsi.

Iohannes, misericordia Dei episcopus Cucusenorum ciuitatis, agens vicem Palladij religiosissimi episcopi Melitenorum metropoleos, similiter.

Iohannes, misericordia Dei episcopus Cęsareæ Palæstinæ, similiter.

Pompeianus, misericordia Dei episcopus sanctæ ecclesiæ catholicæ ciuitatis Victorianæ prouinciæ Byzacenæ, similiter.

Amazonius, gratia Christi episcopus Edessenorum metropolitanæ ciuitatis, similiter.

Alexander, misericordia Dei episcopus Grangrenorum metropoleos, similiter.

Thomas, misericordia Dei episcopus Apamenorū metropolitanæ ciuitatis, similiter.

Euphrantas, misericordia Dei episcopus Tyanensium metropoleos, similiter.

Theodorus, misericordia Dei episcopus Hierapolitanorum apud Euphratem metropoleos, similiter.

Bosphorius, patientia Dei episcopus Neocæsareensium metropoleos, similiter.

Iohannes, misericordia Dei episcopus Bostrenorum metropoleos, similiter.

Philippus, misericordia Dei episcop' Myrensiū metropoleos Lydiæ, ꝓuinciæ, similit.

Theodotus, misericordia Dei episc. Seleucęsium apud Isauros metropoleos, similiter.

Iulianus, misericordia Dei episcopus Sardianorum metropoleos Lydiæ prouincię, similiter.

Theodorus, misericordia Dei episcopus Gortynæ, quæ est metropolis Cretensium prouinciæ, similiter.

Eustathius, misericordia Dei episcopus Damasci metropolitanæ ciuitatis, similiter.

Theodosius, misericordia Dei episcopus Rhodiorum metropoleos, similiter.

Theodorus, misericordia Dei episcopus Antiochensiū metropoleos Pisidiæ prouinciæ, similiter.

Eulogius, misericordia Dei episcopus Pergenorum metropolitanæ ciuitatis Pamphyliæ prouinciæ, similiter.

Cyriacus, misericordia Dei episcop' Amydenorum metropoleos, similiter.

Seuerianus misericordia Dei episcopus sanctæ ecclesię ciuitatis Aphrodisiadis Carensium prouinciæ, similiter.

Seuerus misericordia Dei episcop' Synnadensium metropoleos Phrygię Salutariæ ꝓuinciæ, similiter.

Petrus, misericordia Dei episcop' Sidetanorū metropoleos Pāphyliæ prouincię, sim.

Abrahamius, misericordia Dei episc. Sergiopoleos metropolitanę ciuitatis, similiter.

Asignius, misericordia Dei episcopus Tranapolitanorum ciuitatis, agens vicem Iohānis religiosissimi episcopi Laodicensiū metropoleos Phrygię Pacatianę ꝓuincię, simil.

Iohannes, gratia Christi episcopus Adrianopo-

*Thraciæ nopolitanorum metropoleos * eminentiorum prouinciæ,similiter.

Iohannes,misericordia Dei episcopus Maronitanorum metropoleos Rhodię prouinciæ,similiter.

Theodosius,misericordia Dei episcopus Iustinianopolitanorum metropoleos secundæ Cappadocum prouinciæ,similiter.

Stephanus, misericordia Dei episcopus Laodiceæ metropoleos Theodorianorum prouinciæ,similiter.

Auxanon,misericordia DEI episcopus Hierapolitanorum metropoleos, similiter.

Eustathius, misericordia Dei episcopus Maximianopolitanorũ metropoleos, simil.

Paulus,misericordia Dei episcopus Aemorum metropoleos Rhodopię prouincię, similiter.

Dometius, misericordia Dei episcopus Chalcidensium ciuitatis,similiter.

Aetherius, misericordia Dei episcopus Anazarbensium siue Iustinianopolitanorũ metropoleos,similiter.

Valerianus, misericordia Dei episcopus sanctæ ecclesiæ catholicæ ciuitatis Obbæ ,puinciæ proconsularis,similiter.

Dionysius, misericordia Dei episcopus Seleuciæ ciuitatis,similiter.

Theodorus, misericordia Dei episcopus Dryziparenorum metropoleos,similiter.

Seuerus misericordia Dei episcopus Pompeiopolitanorum ciuitatis Paphlagoniæ ,puinciæ,similiter.

Georgius misericordia Dei episcopus nouæ Iustinianæ Cypselitanorum ciuitatis, similiter.

Crescus, misericordia Dei episcopus sanctæ ecclesiæ catholicæ Cuiculitanæ prouinciæ Numidiæ,similiter.

Romanus misericordia Dei episcopus Gabalorum,similiter.

Gregorius, misericordia Dei episcopus Iustinianopolitanorum ciuitatis magnę Armeniæ prouinciæ,similiter.

Iohãnes misericordia Dei episcopus Nysseorum ciuitatis,similiter.

Basilius, misericordia Dei episcopus nouæ Iustinianæ Camulianensium,similiter.

Iohannes,misericordia Dei episcopus Iustinianopolitanorum siue Barcusenæ ciuitatis,similiter.

Sergius,misericordia Dei episcopus nouę Iustinianæ secundę Aegyptiorum,similiter.

Christophorus,misericordia Dei episcopus sanctæ ecclesiæ Archadiopoleos Asianorum prouinciæ,similiter.

Stephanus, misericordia Dei episcopus Clysmatis,similiter.

Theodosius, misericordia Dei episcopus Bybliorum ciuitatis,similiter.

Leontius,misericordia Dei episcopus Arcæ Armeniæ,similiter.

Iohannes, misericordia DEI episcopus Myrines prouinciæ Asiæ,similiter.

Alexander, episcopus Amphipoleos primæ Armeniæ,similiter.

Thomas,,gratia Christi episcopus sanctæ ecclesiæ Berissorum ciuitatis,similiter.

Theodorus,misericordia Dei episcopus Leontopoleos,similiter.

Aemilianus,misericordia Dei episcopus Antipyrgi ciuitatis,similiter.

Aristodemus,misericordia Dei episcopus Philomelensium ciuitatis,similiter.

Thalleleus, misericordia Dei episcopus Adrianopolitanorum Pisidię prouinciæ,similiter.

Theoctistus, misericordia Dei episcopus Erythron ciuitatis prouinciæ Asię,similiter.

Diogenianus,misericordia Dei episcopus Sozopolitanorum ciuitatis Pisidię prouinciæ,similiter.

Bassus, misericordia Dei episcopus Thamiatheos,similiter.

Anatolius,misericordia Dei episcopus Cymęorũ ciuitatis prouincię Asiang, similiter.

Conon, humilis episcopus Magoedensiũ ciuitatis Pamphylię prouincię,similiter.

Diogenes,misericordia Dei episcopus Cratianorum ciuitatis,similiter.

Theoctistus,humilimus episcopus Prusæ ciuitatis,similiter.

Georgius, misericordia DEI episcopus Ptolemaidos,similiter.

Elias,misericordia Dei episcopus Diocletianopoleos,similiter.

Theonas,misericordia Dei episcopus Cusitanorum ciuitatis,similiter.

Theodorus,misericordia Dei episcopus Lymirensium ciuitatis Lyciæ prouinciæ, similiter.

Zosimus,misericordia Dei episcopus Antandrensium ciuitatis,similiter.

Asyncretius, misericordia Dei episcopus Aradiorum ciuitatis,similiter.

Stephanus, misericordia Dei episcopus Botryenorum,similiter.

Philippus,humilis episcopus Phellitanorum ciuitatis,similiter.

Menas,misericordia Dei episcopus*Myriangeli,similiter.

Cyprianus,misericordia Dei episcopus Coryceotanorum ciuitatis,similiter.

Restutus,misericordia Dei episcopus sanctæ ecclesiæ catholicæ ciuitatis Mileon prouinciæ Numidiæ,similiter.

Thomas,misericordia Dei episcopus Cõstantinorum ciuitatis Osroënorum prouinciæ,similiter.

Theodorus,misericordia Dei episcopus sanctæ ecclesiæ Helenopoleos,similiter.

Seuerus,misericordia Dei episcopus Tasborum,similiter.

Theoctistus, misericordia Dei episcopus Halicarnassensiũ ciuitatis Carię prouinciæ, similiter.

Thomas,misericordia Dei episcopus Circesij,similiter.

Soterus, misericordia Dei episcopus sanctæ ecclesiæ Aulonensium,similiter.

Gennadius, misericordia Dei episcopus Zenonopolitanorum ciuitatis Pamphyliæ prouinciæ,similiter.

Cosmas,humilis episcopus Malleotanorum ciuitatis,similiter.

Dionysius, misericordia Dei episcopus Megarensium ciuitatis,similiter.

Callinicus misericordia Domini Christi episcopus Opuntiorum ciuitatis,similiter.

Paschasius misericordia Christi episcopus sanctæ ecclesiæ Aegij ciuitatis,similiter.

Erasmus,misericordia Dei episcopus Cybiratanorum ciuitatis,similiter.

Sergius, misericordia Dei episcopus Himereos,similiter.

Iohãnes misericordia Dei episcopus Neocæsareæ Euphratesiæ,similiter.

Thallelæus, misericordia Dei episcopus Isindorum Pamphyliæ prouinciæ,similiter.

Cresconius,misericordia Dei episcopus sanctæ ecclesię catholicæ municipij Zatarensis prouinciæ Numidiæ,similiter.

Anatolius,humilis episcopus Sebastenorum ciuitatis,similiter.

Nonnus,episcopus misericordia Dei Dauron,similiter.

Stephanus, misericordia Dei episcopus Balaneotanorum,similiter.

Victor misericordia Dei episcopus catholicæ ecclesiæ municipij Sinna ,puinciæ proconsularis,similiter.

Constantinus,misericordia Dei episcopus *Midai,similiter.

Macarius misericordia Dei episcopus Prymnesiorum ciuitatis Phrygiæ salutaris prouinciæ,similiter.

Megalus misericordia Dei episcopus Myrenorum ciuitatis Phrygiæ salutaris prouinciæ,similiter.

Genethlius, misericordia Dei episcopus Dorylaij,similiter.

Crescitурus, misericordia Dei episcopus sanctæ ecclesiæ catholicæ ciuitatis Bossæ ,puinciæ proconsularis,similiter.

Niceta,misericordia Dei episcopus Epiphanientium ciuitatis secundæ Ciliciæ prouinciæ,similiter.

Alexander, misericordia Dei episcopus Dionysi ciuitatis,similiter.

Pelagius misericordia Dei episcopus Azanorum ciuitatis prouincię Phrygiæ Pacatianæ,similiter.

Hieron,misericordia Dei episcopus Anastasiopolitanorum ciuitatis Phrygiæ Pacatianæ prouinciæ,similiter.

Glaucus,misericordia Dei episcopus Alionorum ciuitatis Pacatianę prouincię,similiter.

Procopius, misericordia Dei episcopus sanctæ ecclesiæ Antenon Thebanæ ciuitatis, similiter.

Petrus,misericordia Dei episcop* Domitiopolitanorum ciuitatis Isauriæ prouincię, similiter.

Iohannes,misericordia Dei episcopus Colonensium siue Theodoriadis ciuitatis, similiter.

Phronymus, misericordia Dei episcopus Simaitanorum Phrygiæ Pacatianæ prouinciæ,similiter,

Iohannes,misericordia Dei episcopus sanctę ecclesiæ Dorostoli ciuitatis, similiter.

Vranius,misericordia Dei episcopus Trallenorũ ciuitatis Lydiæ prouincię, similiter.

Iohãnes,misericordia Dei episcopus Cęsarenorũ ciuitatis Lydię ,puinciæ, similiter.

Macedonius,misericordia Dei episcopus nouæ Iustinianæ Bithyniæ prouinciæ,simil.

Ecdicius,misericordia Dei episcopus Teni insulæ,similiter.

Eulogius,misericordia Dei episcopus Dabon ciuitatis,similiter.

Theodorus, misericordia Dei episcopus Coradensium ciuitatis,similiter.

Elpidophorus, misericordia Dei episcopus sanctę ecclesię Anastasiopoleos Cariæ prouinciæ,similiter.

Cyrion,misericordia Dei episcopus sanctæ ecclesię Dadimorum,similiter.

Theodorus, misericordia Dei episcopus Laodicensium ciuitatis,similiter.

Silas,misericordia Dei episcopus Tiberiopoleos Pacatianę prouincię,similiter.

Megas, misericordia Dei episcopus Myrenorum ciuitatis,agens vicem Diogenis,religiosissimi episcopi Augustopolitanę ciuitatis,similiter.

Theodorus, misericordia Dei episcopus Ingilon ciuitatis,similiter.

Iulianus,misericordia Dei episcopus ciuitatis Zeugmatis,similiter.

Dorymenes,misericordia Dei episcopus ciuitatis Adraõ Arabię prouincię, similiter.

Iohãnes,misericordia Dei episcopus*Leri ciuitatis,similiter.

Theodorus,misericordia Dei episcopus Comanensium ciuitatis secundę Armeniæ prouincię,similiter.

Rufinus,misericordia Dei episcopus Sebastianorum metropoleos,similiter.

Conon,misericordia Dei episcopus Semneatanorum ciuitatis,similiter.

Cyriacus,episcopus sanctę ecclesię Casatanorum ciuitatis,similiter.

Sisinnius,misericordia Dei episcopus sanctæ ecclesiæ Preneti ciuitatis,similiter.

Iulianus,misericordia Dei episcopus Batnon ciuitatis,similiter.

Anastasius,misericordia Dei episcopus Rachlenorum ciuitatis prouinciæ Tyriorũ, similiter.

Theodorus,misericordia Dei episcopus

sanctæ ecclesiæ Porthmi Græciæ prouincię, similiter.

Paulus, misericordia Dei episcopus sanctæ ecclesiæ Stectorij ciuitatis Pentapolitice regionis Phrygiæ salutaris prouinciæ, similiter.

Stephanus, misericordia Dei episcopus Amasenorum claræ metropoleos, similiter.

Paulus, misericordia Dei episcopus Adrasenorum ciuitatis, similiter.

Euander, humilis episcopus sanctæ Dei ecclesiæ Cnidi ciuitatis, similiter.

Menas, peccator & humilis episcopus Carpathorum insularum, similiter.

Eleusinę, misericordia Dei episcopę Traianopolitanorum metropoleos Rhodopiæ prouinciæ, similiter.

Sabbatius, misericordia DEI episcopus Archadiopoleos, similiter.

Stephanus, misericordia Dei episcopus metropoleos Iustinianæ nouę siue Datasi, similiter.

Stephanus, misericordia Dei episcopus Chersonis, similiter.

Cyprianus, misericordia Dei episcopus Adrianutheron ciuitatis, similiter.

Iohānes, misericordia Dei episcopus Apamenorum ciuitatis Pisidiæ prouinciæ, similiter.

Leontius, misericordia DEI episcopus Amadessenorum ciuitatis, similiter.

Theodorus, gratia Christi episcopus Byzienorum metropoleos, similiter.

Paulus, misericordia Dei episcopus Anchiali ciuitatis, similiter.

Conon, misericordia Dei episcopus Adrianitanæ ciuitatis, similiter.

Explicit.

In hac synodo sederunt episcopi CLXV.

DE V. SYNODIS OECVMENICIS, NICENA, CONSTANTINOPOLITANA PRIMA, EPHESINA PRIma, Chalcedonensi, & Constantinopolitana secunda, quæ est quinta vniuersalis synodus, sententia sanctissimi Pontificis Gregorij I. ex lib. 1. Epistol. 24.

Rom. 10. Dist. 15. Sicut.

PRætereà quia corde creditur ad iustitiam, ore autem cõfessio fit ad salutem: sicut sancti Euangelij quatuor libros, sic quatuor Concilia suscipere & venerari me fateor: Nicenum scilicet, in quo peruersum Arrij dogma destruitur: Constantinopolitanum quoquè, in quo Eunomij & Macedonij error conuincitur: Ephesinum etiàm primum, in quo Nestorij impietas iudicatur: Chalcedonense verò, in quo Eutychetis Dioscorique praua tas reprobatur, tota deuotione complector, integerrima approbatiõe custodio: quia in his, velut in quadrato lapide, sanctæ fidei structura consurgit. Et cuiuslibet vitæ atque actionis existat, quisquis eorum soliditatem non tenet, etiamsi lapis esse cernitur, tamen extra ædificium iacet. Quintum quoquè Concilium pariter veneror, in quo epistola, quæ Ibæ dicitur, erroris plena, reprobatur, in quo Theodorus personam mediatoris Dei & hominum in duabus substantijs separans, ad impietatis perfidiam cecidisse conuincitur, & in quo scripta quoquè Theodoriti, per quæ beati Cyrilli fides reprehenditur, ausu dementiæ prolata refutantur. Cunctas verò, quas præfata veneranda Concilia personas respuũt, respuo: quas venerantur, amplector: quia dum vniuersali sunt consensu constituta, se & non illa destruit, quisquis præsumit aut soluere quos religant, aut ligare quos soluunt. Quisquis ergò aliud sapit, anathema sit. Quisquis verò prædictarum Synodorum fidem tenet, pax ei sit à Deo patre per Iesum Christum filium eius, qui cum eo viuit & regnat consubstantiali ter DEVS in vnitate spiritûs sancti, per omnia secula seculorum, Amen.

AVRELIANENSE CONCILIVM SECVNDVM, CIRCA TEMPORA Papæ Vigilij. 603

TITVLI CANONVM HVIVS synodi prouincialis.

Vt nullus ad Concilium venire dissimulet. 1
Vt metropolitanus prouinciales ad Concilium vocet. 2
Vt nihil de ordinationibus accipiant. 3
Vt nullus sacerdotium pecunia appetat. 4
Vt nullus ad sepeliendum sacerdotem venire dissimulet. 5
Vt qui sepelit episcopum, descriptam domũ ecclesiæ relinquat. 6
De ordinatione metropolitanorum. 7
De captiuis diaconis, nè matrimonio copulentur. 8
Nè presbyter cum secularibus habitet. 9
Nè quis cum nouerca iungatur. 10
Nè infirmitate coniugium resoluatur. 11
Nè in lasciuijs vota Deo reddantur. 12
Nè vllus præter episcopum apostolia dare præsumat. 13
De his, qui officium implere despiciunt. 14
De oblationibus interfectorum. 15
De his, qui literas aut baptizandi ordinem nesciunt. 16
De diaconissis, quæ cõiugio copulantur. 17
De ijsdem, nè ordinentur. 18
Nè Christianus Iudæam, aut Iudæus Christianam accipiat. 19
De his, qui ad idolorum cibos transeunt, & suffocata præsumunt. 20
De contumacibus Abbatibus. 21

AVRELIANENSIS SECVNdi concilij canones.

OVM ex præceptione gloriosissimorum regũ, in Aurelianensem vrbem de obseruatione legis catholicæ tractaturi, Deo auxiliante, conuénimus: ibique, quid de antiqs regulis, quid de nouis ambiguitatibus pro captu intelligentiæ illuminãre Domino, senserimus, expressimus sigillatim: descriptisq; constitutionibus, quæ (Deo propicio) in posterũ sint obseruanda, ex veterum canonum authoritate conscripsimus.

1 Id ergò est constitutũ, vt nullus episcoporum, admonente metropolitano episcopo, nisi certa tædij causa detentus, ad concilium vel ordinationem consacerdotis venire penitùs vlla excusatione detrectet.

2 Vt metropolitani singulis annis comprouinciales suos ad concilium euocent.

3 Nè quis episcopus de quibuslibet causis, vel episcoporum ordinationibus, cęterorumq; clericorum aliquid præsumat accipere: quia sacerdotem, nefas est, cupiditatis venalitate corrumpi.

4 Si quis sacerdotium per pecuniæ nundinum execrãbili ambitione quæsierit, abijciatur vt reprobus: quia apostolica sententia donum dei esse prędicit pecunię trutina minimè comparandum. Act. 8.

5 Nullus episcopus ad sepeliendum episcopum venire confícta occasione dissimulet, nè cuiuslibet corpusculum diutiùs inhumatum, negligentia interueniente, soluatur. Is verò episcopus, qui defunctum aduenerit sepelire, præter expensam necessariam, nihil precij pro fatigatione deposcat.

6 Vt episcopus, qui ad sepeliendum episcopum venerit, euocatis presbyteris in vnũ, domum ecclesiæ adeat, descriptamque idoneis personis custodiendam sub integra diligentia derelinquat, vt res ecclesię vllorũ improbitate non pereant.

7 In ordinandis metropolitanis episcopis antiquam institutionis formulam renouamus, quam per incuriam omnimodis vidimus amissam. Itaq; metropolitanus episcopus à comprouincialibus episcopis, clericis, vel populis electus, congregatis in vnũ omnibus cõprouincialibus episcopis ordinetur, vt talis (Deo propicio) ad gradum huius dignitatis accedat, per quem regula ecclesię in melius aucta, plùs floreat.

8 Si quis diaconus, in captiuitate redactę, vxori fuerit copulatus, reuersus, ab officij omninò ministerio remouẽdus est. Cui sufficere debet, pro actũs sui leuitate impleta pœnitentia, pro satisfactione communio.

9 Nullus * clericorum sinè permissione episcopi sui cum secularibus habitare præsumat. Quod si fecerit, ab officij communione pellatur. * presbyterorum

10 Nullus nouercę suę, id est, vxori patris sui, vlla copulatione iungatur. Quod si præsumpserit, nouerit se anathematis supplicio feriendum.

11 Contracta matrimonia, accedente infirmitate, nulla voluntatis contrarietate soluantur. Quod si qui ex coniugibus fecerint, nouerint se communione priuandos.

12 Nè quis in ecclesia votum suum cãtando, bibendo, vel lasciuiendo dissoluat: quia Deus talibus votis iritatur potiùs quàm placetur.

13 Abbates martyrarij, reclusi vel presbyteri, * apostolia dare non præsumant. (Hic canon valdè obscurè scriptus habetur.) * epistolia

14 Clerici, qui officiũ suum implere despiciunt, aut vice sua ad ecclesiam venire detrectant, loci sui dignitate priuentur.

15 Oblationes defunctorum, qui in aliquo crimine fuerint interempti, recipi debere censemus, si tamen non ipsi sibi mortẽ probentur proprijs manibus intulisse.

Universidad de Deusto
Biblioteca

16 Presbyter vel diaconus, sinè literis, vel si baptizādi ordinem nesciat, nullatenùs ordinetur.

17 Fœminæ, quę benedictionem diaconatûs hactenùs contra interdicta canonum acceperunt, si ad coniugiū probātur iterùm deuolutæ, à communione pellantur. Quòd si huiusmodi contubernium, admonitæ ab episcopo, cognito errore dissoluerint, in cōmunionis gratiā, acta pœnitentia, reuertantur.

18 Placuit etiā, vt nulli postmodùm fœminæ diaconalis benedictio pro conditionis huius fragilitate credatur.

19 Placuit, vt nullus Christianus Iudæā, neque Iudæus Christianam in matrimonio ducat vxorem: quia inter huiusmodi personas, illicitas nuptias esse censemus. Qui si cōmoniti à cōsortio hoc se seperare distulerit, à communionis gratia sunt sinè dubio submouendi.

20 Catholici, qui ad idolorum cultum, non custodita ad integrum accepti baptismi gratia, reuertuntur, vel qui cibis idolorum cultib⁹ immolatis, gustu illicitæ præsumptionis vtuntur, ab ecclesiæ cœtibus arceantur. Similiter & hi, qui bestiarum morsibus extincto, vel quolibet morbo aut casu suffocato vescuntur.

21 Abbates, qui episcoporum præcepta despiciunt, ad communionē nec penitùs admittantur, nisi contumaciam humilitate susceptā deponant. Sanè si qui post hanc diligentissimam sanctionem nō obseruauerint, quæ sunt superiùs comprehensa, reos se diuinitatis pariter & fraternitatis iudicio futuros esse cognoscant.

¶ Honoratus in Christi nomine episcop⁹ Bituricēn, subscripsi sub die 9. Kalend. Iulij, anno 22. domini Childeberti regis. Aspasius episcopus *Eloscn, subscripsi. Agrippin⁹ episcopus Heduorum, subscripsi. Asclepius presbyter pro Adelphio episcopo Rauracensi, subscripsi. Præsidonⁱ⁹ presbyter pro Arthemio episcopo subscripsi. Cronopius episcopus *Petragoricen, subscripsi. Calist⁹ episcopus subscripsi. Clarentius episcopus subscr. Eleutherius episcop. ecclesiæ Antisiodoren, subs. Aetherius episcopus Carnoten, subscr. Eumerius episcopus Nannetēn, subs. *Emelius episcopus ecclesiæ Parisiensis, subs. Eusebius episcopus subs. Flauius episcopus Rothomagen, subs. Laurētius presbyter ꝓ Galoēo episcopo Aruernorū, subs. Importun⁹ episcopus subs. Iniuriosus episcop⁹ ecclesię Turonen, subs. Iulianus episcopus ecclesię Vienen, subs. Innocentius episc. subsc. Leontius episcop⁹ Aurelianen ecclesię, subs. Lupicinus episc. Engolismen, subs. Lauto episc. Constitutinen, subs. Orbatus presbyter ꝓ Leone episcopo Senonen, subs. Marcus episc. subs. Marcellus episc. subs. Perpetuus episc. Abrincen, subs. Præsidius episcopus Conuenarū, subsc. Passiuus episcopus Sagien, subsc. Proculeianus episcopus Aucien, subscripsi. Sustratius episcopus Cadurcen. subscripsi. Eledius presbyter pro Sebastio episcopo subscripsi.

*Melden

*Eloſatens

*Emelius

AVRELIANENSE
CONCILIVM TERTIVM TEMPORE CHILDEBERTI

regis, circa tempora Vigilij Papę. Est prouinciale.

TITVLI CAPITVLORVM
sequentis Concilij.

NE à metropolitano comprouinciales vocati ad synodum intra biēnium celebrandum, venire prætermittant. 1
Nè à subdiacono & suprà quis se ꝓprijs vxoribus misceat. 2
De electione metropolitanorum, & de consensu populi. 3
De familiaritate & cohabitatione extranearum mulierum cum clericis. 4
De oblatis & collatis basilicis. 5
Qua ætate presbyter vel diacon⁹ ordinetur. & nè duarum vxorum vir, aut renuptę maritus, aut pœnitentiam professæ, nec publicè arrepticius promoueatur. 6
De ordinatis clericis, nè nubāt, & nè quis inuitus ordinetur. 7
De clerico conuicto de furto, aut falsitate, & de periuro. 8
De his, qui vxoribus defunctis, concubinas sibi crediderint sociandas. 9
De incestis coniunctionibus, vel si ante baptismum se coniunxerint, ignorantes, vel à quibus personis coniugalis copula sit seruanda. 10
De clericis, propter patrocinia secularium, officium suum minùs implentibus. 11
De agris ecclesiæ ab episcopo inutiliter distractis, & distractorum tricennaria repetitione. 12
De mancipijs Christianis, quæ Iudæorū seruitio detinentur. 13
Vt Missarum celebritas hora tertia inchoētur. 14
Vt episcopi in diœcesi aliena clericos nō ordinent, nec altaria consecrare præsumant, nec sinè commendatitijs clericus vsquàm pergat. 15
De raptu virginum sacrarum. 16
De eo quòd id, quod clerici beneficio ecclesiæ perceperint, à successore minimè auferatur. 17
De clericis, qui in oratorijs ordinatiōem acceperint. 18
De clericis contumacibus. 19
De clericis iniustè oppressis à suis pontificibus. 20

De clericorum conspiratione per rebellionem, in scripturis aut aliàs factam. 21
De sacerdotibus ecclesiæ res debitas occupantibus, & in suam potestatem redigentibus, & de retinentibus defunctorū oblationes. 22
Ministris ecclesiarum non liceat ecclesię res sinè episcopi consensu alienare. 23
Quòd pœnitentia non sit iuuenibus temerè credenda, nec senibus cōiugatis sinè consensu cōmuni, nec his, qui accepta pœnitentia, ad militiā rediērint secularem. 24
Nè seruus vel colonus ad honorem promoueatur ante receptam ingenuitatem. 25
Vt clericus honoratus, pecuniam non donet ad vsuram. 26
Quòd die Dominico operari non permittitur. 27
Vt ante Dominicam orationem expletam, de ecclesia nullus discedat. 28
Vt Iudæis, à die cœnæ nomini vsq; in secundam sabbati, inter Christianos procedere non liceat. 29
De hæreticis vel Bonosiacis. 30
Vt clericus sinè pontificis sui consensu, nullum ad iudicem trahat secularem, neq; laicus clericum. 31
Quid de episcopis, qui suprascripta obseruare distulerint. 32

CANONES AVRELIANEN. *concilij tertij.*

CVM in Dei nomine in Aurelianensem vrbem ad synodale concilium venissemus, de his, quæ per longum tempus, obseruatione cessante, fuerāt intermissa, priorum canonum tenore seruato, præsentibus regulis vetera statuta renouauimus, & noua pro causarum vel temporum conditione addenda credidimus.

Capitulum primum.

¶ Primùm, vt vnusquisq; metropolitanus in prouincia sua cum cōprouincialibus suis singulis annis synodale debeat opportuno tempore habere concilium. Quòd si illum infirmitas aut necessitas certa tenuerit, vt ad alium constitutum locum adesse non possit, ad suam ciuitatem suos euocet fratres. quòd si intra biennium diuinitùs temporum tranquillitate concessa, admonitis comprouincialibus, à metropolitano synodus indicta non fuerit, metropolitanus ipse pro euocationis tarditate anno integro Missas facere non præsumat. Quòd si euocati, non corporali infirmitate detenti, adesse sua abusione despexerint, simili sententiæ subiacebunt. Qui tamen & hanc excusationem sibi nouerint esse sublatam, si absentiam suam diuisione sortis crediderint excusandam.

2 Vt nullus clericorum, à subdiacono & suprà, & quos vxores in proposito suo accipere inhibetur, proprię (si fortè iam habeat) misceatur vxori. Quòd si fecerit, laica cōmunione contentus, iuxta priorum canonū statuta ab officio deponatur. Quem si sciēs episcopus suus in hac vilitate permixtionis viuentem, ad officium postèà admiserit, & ipse episcopus ad agendam pœnitentiam tribus mensibus sit à suo officio sequestratus.

3 De metropolitanorum verò ordinationib⁹ id placuit, vt metropolitani à metropolitano omnibus (si fieri potest) ꝓsentib⁹ cōprouincialibus ordinentur, ità vt ipsi metropolitano ordinādi priuilegium maneat, quem ordinationis cōsuetudo requirit. Ipse tamen metropolitanus, à comprouincialib⁹ episcopis (sicut decreta sedis apostolicę continent) cum consensu cleri vel ciuium eligat: quia æquum est, sicut ipsa sedes Apostolica dixit, vt q ꝓponēdus est omnibus, ab omnibus eligatur. De comprouincialibus verò ordinandis cum consensu metropolitani, cleri & ciuium, iuxta priorum canonum statuta, voluntas & electio requiratur.

4 De familiaritate extranearum mulierū licèt iam multa, quæ obseruari debeant, multis canonicis sententijs fuerint statuta, tamē quod agnoscitur sæpè transcendi, conuenit replicari. Ideoque statuimus, vt nè quis antistitum clericorumq; omnium licentiam habeat intra domū suam, vllam absq; his propinqs mulieribus, quas priores canones eloquuntur, habere personam. Quibus etiàm id specialiter inhibetur, vt si quis clericorū suspicionem aduersam ad obloquutionem populi de muliere quacunq; fortasis incurrerit, eam statim, si intra domum habet, abijciat. Si certè extranea, & sui iuris est, ità omnibus conditionibus studeat euitare, vt infamia, quæ excitata est, abrogetur. Quòd si quilibet ille antistitum vel clericorum, quod suprà scriptum est, vitare noluerit, pro inobedientia, triennij excommunicatione mulctetur. Quòd si adulterij permixtio fuerit approbata, in regradatione honorum, priorū canonum statuta seruentur. In quibus communicationibus metropolitanus à comprouincialibus suis, comprouincialis à metropolitano cum reliquis comprouincialibus distringatur.

5 Si quę oblationes in quibuslibet rebus atque corporibus collatę fuerint basilicis in ciuitatibus constitutis, ad potestatem episcopi redigantur. Et in eius sit arbitrio, quid ad reparationem basilicæ, aut obseruātium ibi substantiam deputetur. De facultatibus verò parochiarum vel basilicarum, in pagis ciuitatum constitutis, singulorum locorum consuetudo seruetur.

6 De clericorum prętermittenda cōuersione, id omnimodis obseruetur, nè vllus ex laicis ante annualem conuersionem vel ætatem legitimā, id est, 25. annorum diaconus, & triginta presbyter, ordinet: ità vt de ipsis quoquè, qui ordinandi sunt, clericis, regulari custodiatur studio, nè aut duarum vxorū vir, aut renuptę maritus, aut pœnitentiā professus,

fessus, aut * senius corpore, aut qui publicè aliquandò arreptus sit, ad suprascriptos ordines promoueatur. Quòd si sciens episcopus contra hæc statuta agendum esse crediderit, is quidem, qui ordinatur, suscepto iuxta anteriores canones priuatur officio, sed ille pro ordinationis temeritate sex mensibus à celebrandis officijs sequestretur. Quòd si Missas intra statutum tempus facere præsumpserit, anno integro omnium fratrum charitate priuetur. De quorũ promotionibus si quis clericus aut ciuis testis extiterit, quorũ testimonio dum creditur, frequenter pǒtificis ignorantia preuenitur, cùm agnitum fuerit, ordinationem illicitè celebratam, anno integro à communione pellantur. Qui si in infirmitate deciderint, eis viaticum non negetur.

7 Clerici verò, qui cùm vxores non haberent, benedictione suscepta, coniugia crediderint eligenda, qui volentes absque vlla reclamatione in ętate fuerint legitima ordinati, cum ipsis mulieribus, quas acceperint, excommunicatione percellãtur. Quòd si inuitus vel reclamans fuerit ordinatus, ab officio quidem deponatur, sed non à communione pellatur. Episcopus aũt, qui inuitum aut reclamantem præsumpserit ordinare, annuali pœnitentiæ subditus, Missas facere non præsumat. De adulterijs autem honoratorũ clericorum id obseruandum est, vt si quis adulterãsse aut confessus fuerit vel conuictus, depositus ab officio, communione concessa, in monasterio toto vitæ suæ tempore retrudat.

Dis. 74. episcopus qui inuitum. Dist. 81. Si quis clo. ad. Et in decr. Iuo. lib. 3.

8 Si quis clericus furtum aut falsitatem admiserit, quia capitalia etiã ipsa sunt crimina, communione concessa, ab ordine regradetur. De periurio verò id censuimus obseruandum, vt si quis clericus in causis, quæ sub iureiurando finiendæ sunt, pǒbuerit iuramenta, & pòst, rebus euidentibus detegitur peierãsse, biẽnium temporis excommunicatione plectatur.

9 De his, qui ex concubinis filios habẽt, & vxores legitimas habuerũt, aut defunctis vxoribus, sibi concubinas publicè crediderint sociandas, id obseruandum esse censuimus, vt sicut eos q iam sunt clerici per ignorantiam ordinati, non remouemus: ità statuimus, nè vlteriùs ordinentur.

10 De incestis coniunctionibus ità quæ sunt statuta, seruẽtur, vt hi, qui aut modò ad baptismum veniunt, aut quibus patrũ statuta sacerdotali prædicatione anteà in notitiã non venerunt, ità pro nouitate cõuersionis ac fidei suæ credidimus consulendũ, vt contracta hucusquè huiusmodi coniugia, non soluantur: sed in futurum, quod de incestis cõiunctionibus in anterioribus canonibus interdictum est, obseruetur: id est, vt nè quis sibi sub coniugij nomine sociare præsumat relictam patris, filiã vxoris, relictam fratris, sororem vxoris, cõsobrinam, aut sobrinam, relictam auunculi vel patrui. Quòd si qui in hoc incesto adulterio potiùs quàm cõiugio fuerint sociati, quandiù se non sequestraverint, à communione ecclesiastica repellãtur. Illud etiàm adijciendum esse credidimus, vt in episcopi discussione consistat, de his, qui in ciuitate sua ac territorio consistunt, & tali sunt ordine sociati, vtrùm ignorãter ad illicita coniugia venerint, an per contumaciam, quæ sunt interdicta, præsumpserint: quia sicut his, qui per ignorantiam lapsi sunt, subuenitur: ità illis, quibus priùs patrum statuta innotitiam venerunt, quiq; etiàm cõtrà sacerdotum interdicta, in tali permixtiõe versantur, priorum canonũ in omnibus statuta seruentur, vt non priùs ad communionem reciantur, quàm incesti adulterium (sicut scriptum est) separatione sanauerint, quia in lege Domini manifestè legitur: Maledictus q dormit cum vxore patris sui, cum priuigna, vel vxoris suæ sorore, & reliqua his similia. Quo sit, vt quos DEVS maledixit, nos, nisi emendatos, benedicere non possimus. Deut. 27.

11 Si qui clerici ministeria suscepta quacunq; occasione agere, sicut & reliqui, detrectant, & excusationẽ de patrocinijs quorũcunq;, nè officium impleant, prætendunt, ac sacerdotes suos sub huiusmodi causa æstimãt per inobedientiam contemnendos, inter reliquos clericos canonicos, nè hac licẽtia alij vitientur, nullatenùs habeantur, neq; ex rebus ecclesiasticis cum canonicis stipẽdia aut munera vlla percipiant.

12 De agellis verò, cæterisq; facultatibus ecclesiasticis, à sacerdotibus non alienandis, nec per contractus inutiles obligandis, prionum canonum statuta seruẽtur, vt nobis per nullos contractus res ecclesiasticas alienare, aut inutiliter liceat obligare. Ea etiàm, quæ de rebus ecclesiasticis ab antecessoribus alienata, vel quibuscunque instrumentis inutiliter in dispendium Ecclesiæ obligata noscũtur, & intra tricenaria tempora repetitio suppetit, quæ acta sunt, suffragante iustitia, per publicum aut electorum iudicium renouentur. Quòd si is, qui rem ecclesiasticam tenet, admonitus iudicium declinãrit, quousquè aut ad discussionem veniat, aut rem restituat Ecclesiasticam, communione priuetur.

13 De mancipijs Christianis, quæ in Iudæorum seruitio detinẽtur, si eis quod Christiana religio vetat, à dominis imponitur: aut si eos, quos de ecclesia excusatos tollent, pcul pa, quę remissa est, affligere aut cędere formasè præsumpserint, & ad ecclesiam iteratò confugerint: nullatenùs à sacerdote reddantur, nisi precium offeratur ac detur, quod mancipia ipsa valere pronũciauerit iusta taxatio. Christianis quoquè oẽibus interdicim', nè Iudæorum cõiugijs misceantur. Quod si fecerint, vsque ad sequestrationem, quisq; ille est, communione pellatur. Item Christianis cõuiuia interdicimus Iudæorum, in quibus si fortè fuisse probãtur, annuali excommunicationi, p huiusmodi contumacia subiacebunt.

14 De Missarum celebritate, in præcipuis duntaxàt solennitatibus, id obseruari debebit, vt hora tertia Missarum celebratio in DEI nomine inchoẽtur, quô faciliùs intra horas competẽtes ipso officio expedito, sacerdotes possint ad vespertina officia, id est, in vespertino tempore conuenire: quia sacerdotẽ vespertinis officijs ab ecclesia, talibus præcipuè diebus, nec decet deesse, nec conuenit.

15 Episcopus in dicœceses alienas, ad alienos clericos ordinandos, vel cõsecranda altaria, irruere non debet. Quod si fecerit, remotis his, quos ordinauerit, altaris tamen consecratione manente, transgressor canonum anno à Missarum celebritate cessabit. De his verò clericis, qui sub qualibet occasione aut conditione in aliorum ciuitatibus vel territorijs crediderint immorãdum, nec ad vllum clericatûs honorem, absque sui episcopi scripto atque consensu, debeant promoueri. Verùm etiàm presbytero, diacono, vel subdiacono, sinè episcopi sui literis ambulãti, iuxta statuta priora, communionem nullus impendat.

16 De raptoribus virginum consecratarum, seu in proposito sub deuotione viuentium, id statuimus, vt si quis consecratæ vel deuotæ, id est, religionẽ professę, vim inferre præsumpserit, à communione Ecclesiastica vsque ad exitum repellatur, viatico tantùm ei, infirmitatis periculo, reseruato. Quòd si, quæ rapta dicitur, cum raptore habitare consenserit, & ipsa excommunicatione simili feriatur. Quæ forma & de pœnitentibus ac viduis, in proposito manentibus, sub districtione Ecclesiastica conseruetur. Quòd si quis sacerdos sciens huiusmodi personis communicauerit, anno integro pacem ecclesiæ non habebit.

17 De munificentijs verò sacerdotum id obseruandum, vt si quid præsenti tempore à clericis decedentium munificentijs habetur, vel possidetur, deincèps à successoribus nullatenùs auferatur: ità vt qui decessorum largitatibus gaudent, officia ecclesiæ, obedientiam & affectum sacerdotibus præbeant. De quibus tamen munificentijs, quæ præsenti tempore ab his (sicut dictũ est) possidentur, si pro oportunitate episcopo placuerit, quod voluérit commutare, sinè accipientis dispendio, in locis alijs commutetur. De munificentijs verò pśentibus, quas vnusquisque clericus pro sua gratia eorum obsequijs existimat conferẽdas, sicut in arbitrio dantis est, vt tribuere, quibus voluerit, debeat: ità si inobedientia vel contumacia in aliquo accipientis extiterit, culpa agnita, in arbitrio sit præsidentis, vtrùm vel qualiter debeat reuocari.

18 De his verò clericorum personis, quæ de Ciuitatensis ecclesiæ officio, monasteria, dicœceses, vel basilicas in quibuscunque locis positas, id est, siue in territorijs, siue in ipsis ciuitatib' suscipiũt ordinãdas: in potestate sit episcopi, si de eo, quod antè de ecclesiastico munere habebãt, eos aliquid aut nihil exindè habere voluérit: quia vnicuiq; facultas suscepti monasterij, dicœcesis velbasilicæ, debet plena ratione sufficere.

19 Si quis superbia elatus, officiũ suum indignatione quacunque implere noluerit, iuxta statuta priora laica communione contentus, ab ordine depositus tam diù habeatur, quandiù digna (sicut scriptum est) pœnitentia & supplicatione satisfecerit præsidenti pǒtifici: tamen illis regulariter; & charitatem integram, & quęcunque illis stipendiorum iuxta cõsuetudinem debentur, pro qualitate temporis ministranti. De quibus si querela procedat, officium agens, recurrat ad synodum.

20 Si quis clericorum circa se aut districtionem, aut tractationem episcopi sui putat iniustam, iuxta antiquas constitutiones recurrat ad synodum.

21 Si qui clericorum (vt nupèr multis locis, diabolo instigãte, actũ fuisse ppatuit) rebelli authoritate sẽ in vnũ cõiuratione intercedẽte collegerint, & aut sacramenta interse data, aut chartulã conscriptã fuisse patuerit, nullis excusatiõibus hęc pśumptio pueletur, cùm in synodũ ventũ fuerit, in præsumptoribus, iuxta personarum & ordinum qualitatem, à pontificibus, qui tunc in vnum collecti fuerint, vindicetur: quia sicut charitas ex præceptis dominicis corde, nõ chartulę conscriptione, vel coniurationibus, est exhibenda: ità quod supra sacras admittitur scripturas, authoritate & districtione pǒtificali est reprimendum. 11. q. 3. Si quis clericorum.

22 Si quis res ecclesiæ debitas vel propriss sacerdotis, horrenda cupiditate occupauerit, retinuetit, aut à potestate ex cõpetitione pceperit, vt eas nõ restituat, nullis rebꝰ excusẽ: sed si agnito iure ecclesiastico, non statim Ecclesiæ vel sacerdoti reformauerit, aut vt ipsum ius agnoscere possit, in iudicium electorã venire distulerit, tam diù à communione Ecclesiastica suspẽdatur, quandiù restitutis rebus, tam ecclesiam quàm sacerdotem reddat indemnem. Similis etiàm his, qui oblatiões defunctorum legaliter dimissas, quolibet ordine assignare tardauerint, vel retinere præsumpserint, districtionis Ecclesiasticæ iuxta priores canones forma seruetur. Cui etiàm sententię subiacebit, quisqs ille quolibet ordine, quod pro deuotiõe sua ecclesijs dedit, reuocare præsumpserit.

23 Abbatibus, presbyteris, cæterisq; ministris, de rebus ecclesiasticis vel sacro ministerio alienare vel obligare, absque permissu & subscriptione episcopi sui, nil liceat. 12. q. 2. Abbatibus, presbyteris.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Quòd qui præsumpserit, regradetur, communione concessa. Et quod temerè prę sumptum, aut alienatum est, ordinatione episcopi reuocetur.

24 De pœnitentium conuersione, vt nè quis benedictionem pœnitentiæ, iuuenibus personis credere præsumat. Certè coniugatis, nisi ex consensu partium, ætate iam plena, eam dare non audeat. Si quis pœnitentiæ benedictione susceptа, ad secularem habitū militiamque reuerti præsumpserit, viatico concesso, vsque ad exitum excommunicatione plectatur.

25 Vt nullus seruilibus, colonarijsq; conditiōibus obligatus, iuxta statuta sedis Apostolicæ, ad honores Ecclesiasticos admittatur, nisi priùs aut testamento, aut per tabulas eum legitimè constiterit absolutum. Quòd si quis Episcoporū, eius qui ordinatur, conditionem sciens, transgredi per ordinationē indebitā fortasse voluerit, anni spatio Missas facere non præsumat.

26 Vt clericus à diaconatu & suprà, pecuniam non commodet ad vsuras: nec de pstitis beneficijs quicquam ampliùs, q̄ datur, speret. Néve in exercendis negocijs, turpis lucri cupiditate versetur, * sicut publici negociatores, qui ad populares pensam obseruant, aut sub alieno nomine interdicta negocia audeat exercere. Quòd si quis aduersùm statuta venire præsumpserit, communione concessa, ab ordine regradetur.

*vt publicè qui ad populi respon sum negociatores obseruant.

27 Quia persuasum est populis, die Dominico agi cum caballis aut bobus & vehiculis itinera nō debere, neque vllam rem ad victum prę parare, vel ad nitorem domûs vel hominis pertinentem, nullatenùs exercere: quæ res quia ad Iudaicam magis, quàm ad Christianam obseruātiam pertinere probatur, id statuimus vt die Dominico, quod antè fieri licuit, liceat. De opere tamen rurali, id est, agricultura, vel vinea, vel sectione, vel missione, excussione, vel exacto sepe, consuimus abstinēdum, quō faciliùs ad ecclesiam venientes, orationis gratia vacent. Quòd si inuentus fuerit quis in operib⁹ suprascriptis, q̄ interdicta sunt, se exercere: qualiter emendare debeat, non in laici districtione, sed in sacerdotis castigatione consistat.

Locꝰ depra uatus nonnihil.

28 De Missis nullus laicorum antè discedat, quàm Dominica dicatur oratio. Et si Episcopus præsens fuerit, eius benedictio expectetur. Sacrificia verò matutina, Missarum, siue vespertina, nè quis, cum armis pertinentibus ad bellorum vsum, spectet. Quod qui fecerit, in sacerdotis potestate consistat, qualiter eius districtione debeat castigari.

29 Quia Deo propicio, sub catholicorū regū dominatiōe cōsistimus, Iudæi à die cœnę dñi, vsq; in secundā sabbati in pascha, hoc est, ipso quatriduo p̄cedere inter Christianos, neq; catholicis populis se vllo loco, vel quacunque occasione miscere præsumant.

30 Iudex ciuitatis vel loci, si hæreticum, aut Bonosiacum, vel cuiuslibet alterius hæresis sacerdotem, quamcūque personam de catholicis rebaptizâsse cognouerit: quia reges nos constat habere catholicos, non statim rebaptizantes adstrinxerit, & ad regis fidem atque iustitiam propterea distringendos adduxerit, annuali excommunicationi subdatur.

31 Clericus cuiuslibet gradûs, sinè pontificis sui pmissu, nullum ad seculare iudicium præsumat attrahere. Neque laico, inconsulto sacerdote, clericum in seculare iudiciū liceat exhibere.

11. q. 1. Clericus cuiusl. libet. Et in dec. epistola Marcellini papæ.

32 Quocirca hæc, quæ inspirante Deo, communi consensu placuerunt, si quis antistitum viuentium, vel eorū quos spiritus dei esse voluerit successores, relicta obseruationis integritate, custodire & implere neglexerit, reum se diuinitatis pariter & fraternitatis iudicio futurum esse cognoscat: quia canones suos nec ignorare quenquam, nec dissimulare (id est, præterire) permittitur.

¶ SVBSCRIPTIONES EPISCOPORVM, qui eidem synodo interfuerunt.

¶ Lupus in Christi nomine ecclesiæ Lugduneñ metropolitanus Episcopus, iuxta id, quod oñibus sanctis coēpiscopis meis, qui mecum subscripserunt, placuit, patrū statuta secutus, his constitutionibus subscripsi, die Nonarū mensis tertij quarto, Paulino iuniore viro clarissim. cōsule, anno domini Chil. xx. deberti regni * xxvj. Archadi⁹ in Christi nomine Episcop⁹ Ecclesiæ Bituricen metropolis, his cōstitutionibus cōsensi. Agrippin⁹ in Christi nomine ep̄us ecclesiæ Heduorū, his cōstitutionib⁹ cōsensi. Albin⁹ in Christi nomine ep̄us ecclesiæ Andegauen, his cōstitutionibus cōsensi. Antonin⁹ in Christi nomine ep̄us ecclesiæ Aurelianen, his cōstitutiōibus cōsensi. Auolus presbyter directus à domino meo Agricola episcopo ecclesię Cabilonen, subs. Aetheri⁹ in Christi nomine episcopus ecclesiæ Carnoten, his const. subscri. Amelius in Christi nomine episcopus ecclesiæ Parisiorum, his constitutionibus cōsensi. Marcellian⁹ directus à domino meo Eumerio Episcopo Ecclesiæ Nannetē, subscripsi. Flauius in Christi nomine episcop⁹ ecclesiæ Rothomagen metropolitanus, his cōstitutionibus consensi. Euantius presbyter directus à domino mẹo Gregorio episcopo Ecclesiæ Lingonen, subs. Optardenus presbyter directus à domino meo Gallo episcopo ecclesię Aruernorum, subs. Campanus presbyter directus à domino meo Iniurioso Episcopo ecclesię Turonicę, subs. Leo in Christi nomine episcopus ecclesiæ Senonensis metrop. cum comprouincialibus meis bis constitutionibus consensi. Lauchadius in Christi nomine episcopus ecclesiæ Triclinæ, his constitutionibus consensi. Lauto in Christi nomine Episcopus ecclesiæ Constantinensis, his cōsensi. Lucinius in Christi nomine episcopus ecclesiæ Ebroicen, his cōstitutionibus consensi. Pātagathus in Christi nomine metrop. episcopus ecclesiæ Vienneñ, iuxta id, quod omnibus sanctis coēpiscopis meis, qui mecū subscripserunt, placuit, patrū statuta sequutus, his const. subs. Placidus in Christi nomine episcopus ecclesiæ Matisconeñ, his const. consensi. Passiuus in Christi nomine episcopus ecclesiæ Sagien. his const. consensi. Baudastis presbyter direct⁹ à domino meo Perpetuo episcopo Ecclesiæ Abrinceñ, subscri. Rusticus in Christi nomine Episcop⁹ Ecclesiæ Niuerneñ, his const. consensi. Eleutheri⁹ in Christi nomine Episcopus ecclesiæ Antisiodoreñ, his const. consensi. Vincētius presbyter direct⁹ à domino meo Sustratio Episcopo ecclesiæ Cadurcēsis, his const. cōsensi. Theodobaud⁹ in Christi nomine episcopus ecclesiæ Lexouien, his constitutionibus consensi. Vrsulus in Christi nomine episcopus ecclesiæ Gratianopolitanæ, his constit. consensi.

¶ *Aurelianensis concilij tertij finis.*

BREVIARIVM CAVSAE NESTORIANORVM ET EVTYCHIANORVM,

collectum à sancto Liberato archidiacono Ecclesiæ Carthaginensis regionis sextæ, complectens cap. xxiiij. quorum sequuntur tituli.

¶ Procœmium. 1
De Paulo Samosateno, & quòd author sit Nestorianæ hæresis. 2
De Apollinario, & quòd author sit Nestorianæ hæresis. 3
De Nestorij ordinatione, & eius hæresi. 4
De synodo Ephesina prima, & Nestorij damnatione. 5
De discordia Cyrilli Alexandrini, & Iohannis Antiocheni. 6
De ordinatione Maximini Constantinopolitani Episcopi. 7
De pace Cyrilli & Ioannis. 8
De Cyrilli epistolis pro Oriētalibus episcopis scriptis. 9
De Nestorianorum scādalo & monachis Arrianorum. 10
De Eutyche presbytero & * Egumeno, & eiꝰ hæresi, eiusq́ue damnatione. 11
De synodo Ephesina secunda, & Flauiani morte. 12
De synodo Chalcedonensi, & damnatione Dioscori. 13
De exilio Dioscori, & ordinatione Proterij Alexandrini Episcopi. 14
De ordinatione Timothei Aeluri, & morte Proterij. 15
De ordinatiōe Timothei catholici, & Petri hæretici. 16
De ordinatione Ioānis catholici, & damnatione Acacij. 17
De episcopis Alexandrinis. 18
De Seuero, Iuliano, ac Macedonio. 19
De Gaiano & Theodosio. 20
De Agapeto Papa, & Anthimo Cōstantinopolitano episcopo. 21
De Siluerio & Vigilio. 22
De paulo Alexandrino episcopo, & monachis Hierosolymorum. 23
De Pelagio & Theodoro Cappadociæ. 24

PROOEMIVM.

PEregrinationis necessitatibus defatigatus, & aliquatenùs feriatus animo à curis temporalibus, duarum hæresum, hoc est, nestorianorum & Eutychianorum, ex ecclesiastica historia nupèr de Græco in Latinum trāslata, & ex gestis synodalibus, vel sanctorum patrum epistolis hoc Breuiarium collegi, nectens temporum curricula illa, quæ in Græco Alexandriæ scripto accepi, vel grauissimorum hominum didici narratione fideli. Quod faciens pro mea eruditione & responsione contra falsiloquos vtrarunq; partium sectatores, qui consueto studio aliter loquuntur de suis authoribus, quàm veritas habet, libenter offero catholicis fratribus, ignorantibus acta ipsarum hęresum, & legere volentibus.

¶ DE PAVLO SAMOSATENO, & quòd author sit Nestorianæ hæresis. Cap. II.

IGit Nestoriani dogmatis author, vt multi volunt, Paulus agnoscitur Samosatenus episcop⁹, qui secut⁹ doctrinā antiquorū hæreticorum, dominū nostrum Iesum Christū, purum hominem asseruit natum & passum. De sancta verò & summè beata Trinitate, vt Græci tradunt, Sabellij sententiam sequutus est. Et propterea dicunt Nicenū statuisse cōcilium, Paulianòs omninò baptizandos, ponentes differentiā inter Pauli Nestorijq; doctrinam, eò quòd Nestorius confundēs existentiā diuinitatis filij dei, Christū purū hominē tradidit conceptū atq; formatū, & postea in Deū proiectū, hoc est, hominē deificatū, & non verbū carné factū, & habitâsse in nobis, quod prędicat euangelū, & catholica confitetur ecclesia, negat. Proptereà in Epitoma chronicorū * Lucētius hoc ponit & dicit: Felice & Tauro consulibus, Nestori⁹ Cōstantinopolitanus episcopus, nouū ecclesijs molitur errorem inducere, prædicans Chm hominē tantùm, nō etiām Deū natū, eiq; diuinitatē collatā esse pro merito dicit. Socrates verò in libro Ecclesiast. hist. dirimit Nestorium

Iohan. 1. b

*Leontius

Nicephr. lib. 14. cap. 32.

storium à Paulo, eorumque differentiam sic ponit: Apparet, inquit, Nestorium ignorâsse lectiones antiquorum. Quapropter, vt dixi, in sermone solo moratus est. Et non solùm sermonem examini dedit, sed etiàm omninò Deum esse, qui natus est, denegauit. Nos autem fatemur, quoniam qui de sancta virgine natus est, crucifix⁹ est, Dominus est gloriæ, sicut dicit Apostolus: Si enim cognouissent, nunquàm Dominum gloriæ crucifixissent. Porrò Nestorius dicit: Noli gloriari Iudæe. Non crucifixisti DEVM. tanquàm ipse Dominus gloriæ, idem non sit Deus. Nam quia purum hominem non dicit Christum, sicut Photinus, & Paulus Samosatenus, etiàm homiliæ, quas fecit, ostendunt. Nusquàm enim DEI verbi subsistentiam perimit, sed vbiquè eum subsistere confitetur, & habere subsistentiam, & non sicut Photinus & Paulus Samosatenus, eius subsistentiã perimentes. Hæc Socrates de Paulo & Nestorio, cuius testimonio vtens, sequar quid alia respondeat lectio: Ignarus Nestorius expositiõum sanctorum patrum, prædicantium Dei filiũ vnitione naturæ suæ in personam suscepisse hominem, quam non habet cum patre communem, propter indiuiduam & inseparabilem patris & filij naturam, beatam Mariã noluit dicere Dei genitricem, nè patri quoquè natiuitatem applicaret, ignorans demẽs, qm pater & filius natura vnum sunt, discreti personis: quoniam qui genuit, non est genitus: neque, qui genitus est, generauit. Hoc ignorantes Nestoriani, quasi nodosam & indissolubilem nobis hactenùs proponunt quæstionem, impudenter obijcientes patrem cum filio natum, si beatam Mariam θεοτόκον confiteamur. Verùm his ità se de Nestorio habẽtibus, cœptum opus percurramus.

1. Cor. 1. b

¶ *De Apollinario, & quòd author sit Nestorianæ hæresis.*
Cap. III.

POst damnationẽ Pauli Samosateni, vna temporis generatiõe trãsacta, Apollinaris Laodicen⁹ episcop⁹, de incarnatiõe Dñi, Arrianorũ blasphemiã sequut⁹, asserẽs contraria Paulo, carnẽ & omnipotẽs Dei verbũ, vnius esse prædicauit subsantiæ, contentiosissimè asseuerans, verbum carnem factũ, vel aliquid verbi in carnem fuisse conuersum atque mutatum, non autem carnem de Maria virgine sumptã atque susceptam, vt absque peccato cõsubstantialis nobis, & p omnia similis agnoscatur Christus, sicut ait Apostolus. Theodoritus episcop⁹ in ecclesiastica historia Apollinarẽ & eius hæresim sic notat: Apollinoris (inquit) Laodicenus episcopus, dum pietatis indueret vultũ, & apostolica se fingeret dogmata cõseruare, post paululum manifestus hostis apparuit. De diuina nanq; natura adulterinis rationibus vtebatur, gradus quosdam dignitatum generans, & sacramẽtum dispensationis imperfectum explanare præsumens, animam q; rationalem, qua corpus resurgit, priuatam salute confirmans. Si enim animam non assumpsit, secundùm illius rationem, Deus verbum, neque medicinam animę tribuit, neque honorem dedit, sed corpus quidem terrenum ab inuisibilibus virtutibus adoratur: anima verò secundùm diuinam imaginem facta, in inferiore permansit, contumelijs induta peccati. Qui etiàm plurima super hæc vesanus asserunt. Aliquandò enim pariter cõfitebatur & ipse ex sancta virgine assumptã carnem: Aliquãdò verò, eam cum Deo verbo cælitùs descẽdisse: Aliquãdò, eum ipsum carnem factum, & sumpsisse nihil ex nobis: aliasque plurimas & inanes fabulas sacris opinionibus copulabat, quas in præsenti dicere superfluum iudicaui. Talia quidem ille dicens, non solùm suos peste compleuit, sed etiàm quosdã nostrorum fecit huiusmodi lepræ participes. Post paucum verò tempus, dum suum videront opprobrium, & Ecclesiæ claritatem, pernè cuncti reuersi sunt. Non tamen priorem depositæ languorem, sed magis plurimos constantiam latenter sauciauerunt. Ex hac ergò radice in Ecclesijs germinauit vna carnis deitatisque natura, & vt diuinitati vnigeniti passio copuletur, & alia quæcunque populis & sacerdotibus certamina genuerunt. Et post pauca: Verùm Apollinaris præsulatu nudatus, nouitatem doctrinæ suę aperta impudentia in ecclesia prædicabat, ducem semetipsum ostendens hæreseos. Quapropter appãret ex omnibus superiùs dictis atque prolatis, à Paulo Nestorianos fuisse propagatos, & ab Apollinari, vnius naturæ prædicatores, vt sunt Acephali & Eutychiani. Cuicatores, vt sunt Acephali & Eutychiani. Cuius dictis & epistolis respondebat eo tempore Dioscorus Tarsẽ episcopus, deindè Gregorius Nazianzenus, Basilius, & Theodorus Mopsuestenus, probabiliter ostendentes ex diuinis testimonijs duarum proprietates naturarum in vna Christi persona, sicut ipsa patrabant eorum volumina. Sequimur iam nunc, vtrarunque hæresium authoritatibus demõstratis, earum acta narrare, sicut præfatio pollicetur.

Lib. 5. cap. 3.

¶ *De Nestorij ordinatione, & eius hæresi.*
Cap. IIII.

POst Apollinaris damnationẽ & depositionem aliquãtis temporibus euolutis, mortuo Sisinnio, qui post obitum beati Attici, Cõstantinopolitanę ecclesię præsulatũ susceperat, visum est Imperatoribus, nullum ordinare de Cõstãtinopolitana ecclesia pontificem: sed ab Antiochia Syriæ, vndè prius illa ecclesia Ioannem susceperat, aliquem aduenam accersire, & episcopum facere. Et sicut Socrates in Ecclesiastica narrat historia, Lib. 7. c. 29.
Erat quidam presbyter Antiochiæ nomine Nestorius, genere Germanicielis, boni eloquij, quem quasi vtilem ad docendum Constantinopolim principes euocauerunt. Et transactis tribus mensibus, ab Antiochia venit Nestorius, qui castitate inter plurimos præcipuus habebatur. Quibus autem moribus institutus fuerit, sapientes à prima eius homilia cognouerunt. Erat cum eo & Anastasius presbyter pariter destinatus, quem nimis honorabat, & consiliarium habebat in causis suis. Ordinato ergò Nestorio die primo mensis Aprilis, consulatu Felicis & Tauri, Anastasius corã Ecclesia docens: Dei, inquit, genitricem Mariam nullus dicere pũsumat, quoniam Maria homo fuit, & Deum ab homine generari nimis est impossibile. Quod cùm pariter audissent plurimi clericorum & laicorum, multùm cõturbati sunt. Didicerant enim antiquitùs, Deum confiteri Christũ, & nullatenùs per dispensationem hominem à Deo separatum credebant. Tumultu ergò facto in Ecclesia, Nestorius volens firmare Anastasij sermonem, eò quòd eum honoraret, tanquàm blasphemum noluit arguere, sed frequenter hoc coram Ecclesia docebat, & agitabat hanc quęstionem cum contentionibus, abnegans DEI genitricis confessionem. Vndè diuisio nata est in Ecclesia, & concussionem magnam orbi terrarum tepidissimi tractatus Nestorij concitauerunt. Sed eo non emẽdante, Constantinopolitana ecclesia erat in scandalo, & velut in nocturna lite repleta omni confusione, sociorum & hostium nulla erat agnitio, diuersis nunc his, nũc alijs consentientibus, & verba propria mutantibus, quoniam Nestorius in ea erat opinione, quòd omninò purum hominem diceret CHRISTVM, introducens in Ecclesiam Pauli & Photini doctrinam. Quod audiens Cyrillus Alexandrinus episcopus, cui tunc dabatur primatus de talibus agendi, venerunt ad eum aliqui de populo Constantinopolitano non communicantes Nestorio, & suggesserunt ei, quæ Constantinopoli acta fuerant. Direxit ergò Nestorio epistolam Cyrillus, cuius est principium, Venerabiles filij ac fide digni: persuadens ei, vt si in plebe lapsus fuerat sermo, in tractatibus corrigeretur, vt Dei puerperam diceret sanctam virginem, id est, θεοτόκον, vt totius orbis offensio conquiesceret. Iam enim quaterniones expositionum eius per Antiochum quendam illustrem patrem Cælestinus acceperat, dogmaque ipsius Nestorij manu eius subscriptum, & ab eo directum: legerat atque tractauerat, totusque Oriens ex eius scriptis iam cognitum habebat. Sed Nestorio emendare nolente, rursùs quoquè Cyrillus secundam ad eum direxit epistolã, cuius est principium, Obloquũtur mihi quidam apud tuam fraternitatem: qua ei de incarnationis CHRISTI plenã rediderat rationem, rogans eum, vt cum eo illa sentiret, vt ecclesiarum pax perstaret incolumis, & sacerdotibus indiscissa cõcordia permaneret. Adhæc autem Nestorius contrariam scribens Cyrillo epistolam, cuius principium est, Iniurias quidem, quæ contra nos sunt, mirandarum tuarum literarum. Verùntamen beatã Mariam θεοτόκον noluit dicere, nec suũ emẽdauit errorem. Iohãnes quoquè Antiochenus direxit Nestorio epistolam, cuius est principium, Meam intẽtionem circa tuam reuerentiam: per quam eum hortatus est, nè se repelleret bonum sibi futurum consiliarium, dum eum dicere piget, beatam virginem DEI genitricem; quod sancti patres docuerunt & scripserunt. In qua epistola meminit Theodori Mopsuesteni, ostendẽs ei retractationis exemplum, quomodò ille dum tractat, tumultu facto, surgens fortissimus vir, sinè confusione suam sententiam retractauit, & quæ parùm prodesse ignorantibus videbantur, velocirer ad vtilitatem correxit ecclesiæ. Sed hanc Nestorius contemnens, ciuitati suæ odibilis factus est. Cyrillus verò per Possidonium diaconum suum retulit de eo papæ Cęlestino, & qd Constantinopoli ageretur, ei per epistolam suam allegauit. Idem Cyrillus tertiam Nestorio synodicam direxit epistolam, in qua & duodecim capitula cõtra eius dogma dictauit & inseruit. Et est principium: Dicente Domino, Qui amat patrem suũ, aut matrem suam plùs q̃ me, non est me dign⁹. Cuius exemplar epistolę pueniens ad Ioannẽ Antiochenum, offensus est in ipsis Cyrilli capitulis. putauit enim eum, dum immoderatè occurreret Nestorio, *in* sectam Apollinaris incidisse. Mandauit ergò Andreę & Theodorito episcopis concilij sui, vt scripto responderent contra ipsa xij capitula, tãquàm Apollinaris dogma instaurantia. Cognoscens itaque Nestorius, quòd Cyrillus non pateretur ecclesiã sic esse in perturbationibus, & populos in scãdalo, subripuit pio principi Theodosio, vt sacram ad eum dirigeret, & à sua eum persecutione cõpesceret. Et scripsit quidẽ eum ad sacram Imperator, arguens eum tanquàm inquietũ & scandala sectantem, qui sinè consortio sacerdotum ageret atque scriberet.

¶ *De synodo Ephesina prima, & Nestorij damnatione.*
Cap. V

ET post hæc scripsit aliam sacrã ad vniuersos epos, vt Ephesum cõuenirent, & conferrẽt de Nestorij libris & Cyrilli iudicium. Scripsit Imperator sacrã & beato Augustino Hipponeñ epo p Ebagnium magistrianũ, vt ipsi cõcilio pstaret sui præsentiã. Qui Ebaginus veniens Carthaginẽ magnã, audiuit à Capreolo ipsius vrbis antistite, beatum Augustinum ex hoc mũdo migrãsse ad Dominũ. Acceptisq; ab eo ad Imperatorem literis, loquentibus de obitu beati Augustini, Cõstantinopolim, vndè venerat, redijt. Porrò Capreolus archiepiscopus propter impe-

tus Vandalorum, Aphricanas regiones obsidentium; vniuersale non valens congregare concilium, Vessulam diaconum suum misit Ephesum ad concilium legatum. Cælestinus verò papa Romanus scripsit Nestorio increpationis epistolam cum exhortatione & vituperatione, quia errare nō debuerit, ad cuius ordinatiōem gauisus est. Et est eius principium, Aliquātis diebus vitæ nostræ: tribuens ei decem dierum spatium, hoc est, à prima die acceptionis ipsius epistolæ, vsque in vltimam diem, vt si minimè Nestorius emendaret expositiones suas, & reuocaret ad ecclesiam, qui propter Christum, qui est caput eius, ab eo fuerant expulsi, cognosceret se ab eius collegio & omnium sanctorum episcoporum consortio esse separatum, insinuans ei dedisse vicem suam in cōcilio Cyrillo per epistolam suam, cuius principium est, Tristitiæ nostræ, sanctitatis vestræ literæ: qua Cyrillum admonuit, vt si per illos decem dies doctrinam suam minimè Nestorius emēdaret, disponeret eum à communi corpore remouendum, & prouidendum illi ecclesiæ. eadem de re pariter scripsit Ioāni Antiocheno, Rufo Thessaloniceñ, Iuuenali Hierosolymitano, & Flauiano Philippeñ archiepiscopis. Scripsit & ad clerum Constantinopolitanum, admonēs eos contra doctrinam Nestorij fortiter stare, eiusque persecutiones patienter ferre, quæ fructus afferunt coronarum, scientes, ab eo excommunicatos vel deiectos, in Apostolicæ sedis permanere cōmunione. Continuò autem post Paschalem festiuitatem Nestorius cum maxima multitudine venit Ephesum, & inuenit plurimos episcopos collectos. Porrò Cyrillus Alexandrinus modicùm retardatus, circa Pentecosten occurrit, & Iuuenalis Hierosolymorū. Sed Ioanne Antiocheno remorante, quæstionem mouebant præsentes episcopi de B. Maria Dei genitrice. Cyrillus autem defloratione quasdam librorum Nestorij faciebat, eum perturbare volens. Erat enim (vt dicitur) eius inimicus. Et cùm plurimi Deum confiterentur Iesum Christum, Ego (inquit Nestorius) qui fuit duorum vel trium mensium, nunquàm confiteor Deum, qua gratia ter mūdus fum à sanguine vestro, & amodò ad vos non venio. Et his dictis, cum reliquis congregabatur episcopis, qui eius sententiam sequebantur. Præsentes ergò episcopi, in duos ordines sunt diuisi. Porrò Cyrillus cū suis habens vices sedis Apostolicæ, concilio euocato ducentorum episcoporum, Nestorium vocauerunt. At ille venire noluit, differens vsque in præsentiam Ioannis Antiocheni. Scripserat enim ipse Ioannes de itinere Cyrillo, positus in sexta mansione, festinationem suam, & itineris labores, animalium ruinas, & episcoporum, qui secum erant, necessitates insinuās. Qui verò circa Cyrillū erāt episcopi, homilias Nestorij, quas de hac quæstione protulerat, sępiùs relegentes, priusquàm Orientis concilium & aliquarū prouinciarum episcopi ipsi concilio coniuncti, ad synodum occurrerent, iudicantes Nestorium, tanquàm blasphemantem Dei filium, damnauerunt. Hoc facto circa Nestoriū, Ioannes & episcopi, qui cum eo erant, alterum concilium apud se facientes, damnauerunt Cyrillum, & cum eo Memnonem Ephesiorum episcopum.

Ecclesiastice historię lib. 12. cap. 5.

¶ De discordia Cyrilli Alexandrini, & Ioannis Antiocheni.

Cap. VI.

POst biduum verò venit Ioannes Antiochenus: & cognoscens ità acta, quæ superà diximus, & post hęc quæ gesta fuerant in damnatione Nestorij, & illa xij. capitula Cyrilli, in ipso concilio suscepta & confirmata, indignabatur valdè cōtra Cyrillū, tanquàm seditionis author, quòd feruentissimè Nestorij fecisset damnationem. Qui autem cum Ioanne conuenerant episcopi, id est, Alexāder Apameæ, Ioannes Damasci, Asianus Seleuciæ, Alexander Hierapoleos, Himerius Nicomedię, Helladius Tarsi, Maximus Anazarbi, & cæteri numero xxxiiij. qui tūc cum eo Ephesi occurrerant, querebantur de Cyrillo, dicentes: Secundùm iussionē principū, cur nō sunt expectati aliarū prouinciarū epi, vt quomodò iudicauit de libris Nestorij, & de Cyrilli dictis concilio iudicaret? Congregatis ergò illis Ephesi, Ioannes cōtra Cyrillū & Memnonē ità inuectus est: Orabam' qui- dem secundùm regulas sanctorū patrū & secundùm literas pijssimorū & Christianorū Imperatorū nostrorū cū pace fieri synodū. Qm̄ aūt audacia & seditiōe & hæretico sensu vtentes, soli cōsedistis, nobis propinquātibus, secūdùm literas pijssimorū Imperatorum nostrorū, & oīm turba sanctā synodum implēstis, vt nè requirerent capitula, q̄ cōueniunt Apollinaris & Arrij & Eunomij persidiæ & impietati, neque expectāstis præsentiam sanctorum episcoporum, qui vndiquè à pijssimis Imperatoribus cōuocati sunt, cùm magnificentiss. comes Candidianus in scriptis, & sinè inscriptis pcepisset vobis, nil tale præsumere, sed expectare commune oīm sanctorum Episcoporum concilium: ideò scitote, quòd depositi estis & alieni ab Episcopatu tu Cyrille Alexandrine Episcope, & tu Ménon huius ciuitatis, & oīm Ecclesiastico ministerio alieni, vtpotè vniuersæ seditionis & iniqtatis authores, qui, vt regulæ patrum & imperiales sanctiones decalcarētur, causam dedistis. Cęteri autem omnes, q̄ consensistis seditiosis, agentes cōtra leges & aduersùs sanctiōes imperiales, excommunicati estis, donèc agnoscētes propriū delictū, pœnitentiam agatis, & fidē sanctorū patrū, qui in Nicea cōgregati sunt, fuscipiatis, nihil aliud nouum introducentes, & anathematizentis hæretica capitula, q̄ à Cyrillo Alexandrino episcopo exposita sunt contra Euangelicam & Apostolicam doctrinam, & sequamini literas pijssimorum & Christianissimorum Imperatorum nostrorum, quæ iubent quæri, & subtiliter de fide cum pace examinationem fieri. Hāc interlocutionem suam Ioannes & qui cum eo erant, aduersùs Cyrillum & Memnonem Ephesi publicè proponentes, vtrorunq; damnationem literis suis Imperatori insinuauerūt, quarum est principium: Pietas vestra præfulgens ad beneficium orbis terrarum. Post hæc aduenerunt ab Hesperia ad concilium legati papæ Cælestini Archadius & * Præiectus episcopi, & Philippus Ecclesiæ Romanæ presbyter. Quibus residētibus, Cyrillus & Memnon obtulerunt libellos in concilio, contestationem deponentes aduersùs Ioannem Antiochenū, & qui cum eo erāt episcopos, vt euocarentur, & redderent causas depositionis suæ. Vocati ergò à concilio per Daniel Colonæ secundæ Cappadociæ, & Commodum Tripolis Lydiæ, & Timotheum Hellespont episcopos, vnà cum Musonio notario cum anagnostico, per interannunciantem diaconum, tale acceperunt responsum: Neq; vos mittatis ad nos, neq; nos ad vos, quoniam de vobis responsum principis expectamus. Igitur Cyrillus cum * Memnone volentes se vlcisci, Ioannem damnauerunt, & omnes qui cum eo conuenerant, & multa mala pari fastu vtriq; Ephesi pertulerunt. Porrò Imperator per Ioannem comitem sacram scripsit omni concilio, & ad locum, dicens: Nestorij, Cyrilli, & Memnonis damnationem suscipimus: alia verò, quę apud vos gesta sunt, reprehendimus, Christianam fidem rectitudinemq; custodiētes, quam ex patribus progenitoribusq; suscepimus. Sed euntibus de concilio septem & septē episcopis, satisfecēre Imperatori, quia magnum & vniuersale concilium omnia regulariter agens, damnauit Nestorium. His agnitis, iussit eos Imperator ecclesiā ingredi, & pro Nestorio alium ordinare Episcopum. Et post hæc iussit omnes Episcopos abire, vnumquenq; in propriam regionem. Et ità Ioannes cum suis Antiochiam profectus est, vbi colligens plurimos Episcopos, damnauit iterùm Cyrillū, cùm iam esset Alexandriæ. Et sicut Socrates dicit, cognoscēs Nestorius per contentionē ad quādam perturbationem peruenisse partes, Dei genitricē Mariam vocabat, dicens: Dicatur etiàm Dei genitrix, & ea quę fecerunt tristitiam, conquiescant. Sed nullus eū ex pœnitentia talia dicentem suscepit. Quapropter hactenùs damnatus, & in exilium Oasin missus est. Post damnationem autem eius dura Constantinopoli turba contra ecclesiam mota est, diuisaque est populus propter tepidum eius (sicut dictum est) tractatū. Clerici verò communi decreto eum anathematizauerunt.

Ecclesiastic. historię vbi supra, 6. cap.

Nestorius

Nestorius

DE ORDINATIONE MAXIMIANI CONSTANTINOPOLITANI EPISCOPI.

Cap. VII.

HIs ità proueniētibus de electione episcopi rursùs quæstio exorta est. Multi enim Philippum quærebant presbyterum, qui à beato Ioanne cognomento Chrysostomo, diaconus fuerat ordinatus, multaq; conscripserat volumina contra Imperatorem Iulianū apostatam. Alij verò Proclum presbyterum quærebāt, quem ad Cyzicum Sisinnius episcopum ordinauerat. Qui priusquàm Cyzicū proficisceretur, præcedentes ciues eiusdem ciuitatis, Dalmatium monachum sibimet ordinauerunt episcopum, quoniam Attico prȩcessori Sisinnij soli hoc prestitum videbatur: sed proceribus palatij, vt fieret, displicuit, quod quidem postèa factum est. Manebat enim Proclus, non habens ecclesiam propriam, qui tamen in doctrina ecclesiastica Constantinopoli valdè florebat. Cumq; quatuor transissent menses post Nestorij damnationem, Maximianus ordinatur episcopus, vita quidem monachus, ordine verò presbyter, constans quidem in fide vera, idiota autem sermone, & sub quiete viuere potiùs eligebat.

DE PACE CYRILLI ET Ioannis.

Cap. VIII.

POst paululum verò videns Imperator Cyrilli & Ioannis permansisse discordiam, intolerabilem iudicabat eorum dissensionem. Et vocans tunc ad se Maximianum episcopum, & alios plurimos Constantinopoli repertos episcopos, quo modo tolleretur ecclesiarum dissensio, cogitabat. At illi dixerunt, quia nō aliter hoc fieri posset, nisì priùs iretur, & præferretur vnius fidei vinculum, & Ioannes Antiochenus episcopus anathematizaret Nestorium, & improbata dogmata eius. Et gauiso valdè super hoc Imperatore, missus est hoc ipsum agere Aristolaus tribunus, sacram principis deferens Ioanni & Cyrillo, in qua comminatus est vtrisq; Nicomediam exilium, nisì pacem haberent adinuicèm. Scripserunt autem & episcopi è Constantinopoli Cyrillo, quia amicitiarum modum & pacem ecclesiarum sanctarum non aliter fieri conueniret, nisì omnia, quæ ab eo in causa scripta sunt, epistolis & Tomis & libris euacuarentur. Cyrillo verò, hoc facere importabile visum est. Verùm Ioannes Antiochenus Imperatori mandauit: Propter illa ipsius capitula fidem meam Cyrillo dirigam, quam si suscipiens subscripserit, cōmunicabo ei: alioquì pacificus cum eo esse non potero. Et congregās iterùm Ioannes apud Antiochiam concilium, dictauit fidem, ità se habentem: Con-

fitemur Dominum nostrũ Iesum Christum filium Dei vnigenitum, Deum perfectum, & hominem perfectum ex anima rationali & corpore: ante secula quidem ex patre natum secundùm diuinitatem, in fine verò dierum eundem propter nos, & propter nostram salutem de Maria virgine secundùm humanitatem: consubstantialem patri secundùm diuinitatem, & consubstantialem nobis secundùm humanitatem. Duarum enim naturarum vnitio facta est, propter quod vnum Christum, vnum filium, vnum Dominum confitemur. Secundùm hunc inconfusæ vnitionis intellectum, confitemur sanctam virginem Dei genitricem. Propter quod Deus verbum incarnatum est homo factus. Et ex ipsa cõceptione vniuit sibi templum, quod ex ipsa suscepit. Euangelicas verò atque Apostolicas de Domino voces scimus deiloquos viros quasdam quidé coniungentes, tanquàm in vna persona: quasdã diuidentes, tanquàm in duabus naturis: & diuiniores quidem atq; altiores, secundùm diuinitatem Christi: humiliores autẽ, secundùm humanitatem eius tradentes. In isto ergò modo hanc fidei regulam interponens Ioannes epistolæ suæ, cuius est principium: Dudùm per sanctionem pijssimorum principum, quam tradidit Paulo episcopo Emeseno, & direxit Alexãdriam Cyrillo. In quã vrbem veniens Paulus, & gratissimè à Cyrillo susceptus est, & sinè difficultate vel contentione (vt à multis putabatur) memoratã fidem Orientalium suscepit episcoporum. Tũc Paulus Dominico die fecit sermonem in populo, præsente Cyrillo, & exposuit capitulum de Euangelio Ioannis: Verbum caro factum est, & habitauit in nobis. Conspice (inquit) Ioannem duas naturas prędicantem, & vnum filium. Aliud enim habitaculũ, & aliud qui habitat. Aliud enim templum, & aliud qui habitat, deus. Intendite eis, quę dicta sunt, rogo. Nõ dixit, alter & alter, tanq̃ in duabus personis: aut in duobus Christis, aut in duobus filijs: sed aliud & aliud, vt in duabus naturis. Quandò ergò dixit, & habitauit in nobis, & prędicauit duas naturas: tunc addidit, & vidimus gloriam eius gloriã tanquàm vnigeniti à patre, plenum gratia & veritate. Et in sequẽtibus fidem, quam Cyrillo portauerat, differebat, apertè prædicãs duas in nomino Christo naturas in vna persona. Et clamante populo, Benè venisti orthodoxe: mox Cyrillus similia tractauit, & inter cætera ait: Quid his clariùs dici potest? Qua indigent hæc explanatione? Aptè nos docuit, quia aliud quidé est qui inhabitat, & aliud qui inhabitatur. Et aliud natura humana, aliud diuina. Et cõcludens sermonẽ, ad confirmationem eorum, quæ à Paulo dicta sunt, Conspice (inquit) Ioannẽ duas naturas prędicantem, & vnum Christum, duas naturas vnigeniti, & vnã personã. Et quãdò dixit, Et habitauit in nobis, & prædicauit duas naturas: tunc addidit hæc, Et vidimus gloriam eius, gloriam tanq̃ vnigeniti à patre, plenum gratia & veritate. Hæc Cyrillus Paulo præsente tractauit, & Alexandrinam docuit ecclesiã, ità de Christo credere, sicut Paulo dudùm tractante didicerat. Post hæc Cyrillus fidem epistolæ, quã à Paulo susceperat, epistolæ suæ interponens, cuius principium est, Lætentur cæli & exultet terra, sapium est, Lætentur cæli & exultet terra, satisfaciens aliquorum rumoribus, qui de illo habiti sunt, quoniã non assereret, de cælo corpus Christum sumpsisse, neq; fermentationem aut commixtionem senserit naturarum eius, scripsit, & subscripsit præfatam fidem, & Orientalibus direxit episcopis. Ascendens ergò Antiochiam Paulus, obtulit Ioanni archiepiscopo & omni cõcilio eius, epistolam Cyrilli. Qui, vt cognouerũt eum susceptisse fidem à se directam, & in eius subscripsisse confirmationem, pacem cum eo & eius fecerunt cõcilio, damnãtes Nestorium, & suscipientes Maximianum, qui pro illo factus fuerat episcopus, dubitãtibus adhuc ex eis aliquibus Cyrillo communicare, putantibus eum errãsse, & posteà veritatem agnouisse, & culpantes Ioannem, cur ab eo non expetierit capitulorum eius damnationem. Ex altera autem parte quidam de palatio, per Eulogium psesbyterum & apocrisiarium Alexandrinæ ecclesiæ, culpauerũt Cyrillum, cur susceperit ab Orientalibus episcopis duarum confessionem naturarum, quod Nestorius dixit & docuit. Sed & Valeriano Iconij, & Acacio Melitenẽ episcopis, hóc ipsum de Cyrillo videbatur.

Ioan. 1. b

DE CYRILLI EPISTOLIS pro Orientalibus scriptis. Cap. IX.

SCripsit ergò eis Cyrillus in defensionẽ Orientalium episcoporum, & pro duabus vnius Christi naturis. Et superfluũ non esse reor, interponere aliqua huic operi ex ipsi⁹ epistolis, ad confusionem Alexandrinorum phantasiastarum vel corrupticolarũ, gloriantium de Cyrillo tanquàm de patre atq; authore suo. Commonet ergò Eulogiũ presbyterum suum Cyrillus, & dicit: Reprehendunt quidam expositionem quam fecerunt Orientales, & dicunt: Cur duas naturas nominãtibus eis, passus est audire, aut etiam laudauit Alexandrinus episcopus? Alij verò dicunt idem dixisse Nestoriũ. Dicunt & illũ sic sapere, surrepentes nesciẽtibus subtilitatem. Oportet enim culpantibus nos illa dicere, quia non omnia, quæ dicunt hæretici, fugere aut refutare decet. Multa enim confitentur, sicut & nos cõfitemur, Velut Arriani, quandò dicunt patrem, qui creator est omnium & Dominus, nũquid propter hoc fugere consequens est huiusmodi cõfessiones? Sic in Nestorio, licèt duas personas asseruerat, significans diuersitatem carnis & verbi: (altera enim verbi natura, altera carnis est) sed tamen nequaquàm vnitatem confitetur nobiscum. Nos autem vnientes hæc, vnum Christum, vnũ filium, eundem vnum Deum cõfitemur. Et iterùm: Nestorius itaq; in suis expositiõibus simulat se dicere, vnus filius, vnus Dominus, sed refert filiationem ad solum Dei verbum. Cùm autem venerit ad dispẽsationem, rursùs alium Dominum, qui ex muliere est, seorsùm hominem dicit, copulatũ dignitate, æquo honore, quia habet copulationem ad Christum. Quomodò non apertum est, duos eum dicere Christos, si Christus ad Christum habet coniunctionem, alter ad alterum? Qui verò ex Oriente sunt, nihil tale dicunt. Voces autem diuidunt solùm. Diuidunt autem secundùm hunc modum, vt alias quidem Deo decibiles esse dicant, alias autem humanas, alias autem communes factas, tãquàm habentes simul, & quod Christo Deo decibile est, & quod humanũ, verũtamẽ dictas ab vno eodemq; Christo. Et non sicut Nestorius alias quidem Deo verbo seorsùm tribuit, alias autem ei, qui ex muliere est, tanquàm alteri filio. Item Acacio Melitenẽ episcopo scribens, inter alia sic dicit: Nestorius etenim Christum seorsùm nominari dicit Dei verbum, habere autem coniunctionẽ ad Christum cõtinuam. Putas ergò, non duos Christos apertissimè dicit? Orientales verò Christum vnũ & filiũ, & Deum, & Dominũ confitentur se adorare, eundem ex parte secundùm diuinitatẽ, & eũdem ex sancta virgine secundùm humanitatem. Duarum nanque naturarum vnitionẽ factam dicunt, tamen vnum Christũ, vnum filium, vnum Dominũ confitentur apertè factũ. Et in sequentibus concordans aliquatenùs Tomo Papæ Leonis Cyrillus, sic dicit: Sunt aliquæ vocum maximè Deo decibiles, aliquæ verò sic rursùs hominem condecentes. Aliæ aũt quendam ordinem obtinent, ostendentes filium Deum existẽtem & hominẽ simul. Et idem: Quandò enim Philippo dicit, Tanto tẽpore vobiscum sum, & non cognouistis me? Philippe, non credis quia ego in patre, & pater in me est? Qui videt me, videt & patrem. Et, Ego & pater vnum sumus, Deo decentissimam affirmamus vocem: Quandò verò Iudæum increpat populum, illud dicens, Si filij Abrahæ essetis, opera vtiq; Abrahæ faceretis: nunc autem quæritis me interficere hominem, qui veritatẽ vobis locutus sum, hoc Abraham non fecit, homini decenter hæc dicta dicimus. Huius epistolæ sequentia duarum naturarum probabilem continent expositionem, cuius tamen pro huius operis compendio omnia ponere intermittimus necessaria documenta. Valeriano autem Iconij ità rescripsit: Vniuersi Orientales episcopi simul cum Domino meo religiosissimo Antiochenorum episcopo Ioan-

ne, per scriptam manifestamq; cõditionem clarum constituêre vniuersis, quoniam pollutas quidẽ Nestorij nouitates condemnãt, anathematizantq́; nobiscum, & nullatenùs eas vnquàm sermone dignantur: sed euangelica & Apostolica sequuntur dogmata, & patrum confessionem nullo modo contristant. Confessũ sunt enim & ipsi nobiscum, quia dei genitrix sit sancta virgo, & non addiderunt, quia Christi genitrix sit, sicut inquiunt, qui Nestorij infelices & reipuendas opinatiunculas curant, sed inquiunt palàm, vnum esse Christum, & filium, & Deum ex Deo, ex patre ante omne seculum ineffabiliter genitum Dei verbum, in vltimis verò temporibus hũc ipsum etiàm ex muliere secundùm carnem, ità vt idem ipse sit simul Deus & homo, perfectus in Deitate, & perfectus in humanitate idem ipse, & vnam eius esse personã, nullo modo diuidẽtes in duos filios, aut Christos, aut Dominos. Si ergò quidam mentientes dicunt alia quædã præter hæc sapere illos, nõ eis credatur, sed sicut impostores & fallaces secundùm patrem suum diabolum, proijciantur, vt non perturbent eos, qui rectè ambulare desiderant. Si verò & epistolas sibimet componentes quidam circunferũt, velut ex persona clarorũ virorum, minimè oportet præsumere de his. Qui enim semèl scripto confessi sunt fidem, quomodò poterunt alteram scribere, velut ex pœnitentia reuocati, vt rectè sapere non velint? Alloquere fraternitatem, quæ apud te est. Te, qui nobiscum sunt, in domino salutant. In hac conclusione epistolæ suæ, in qua dicit Cyrillus, si verò epistolas sibimet componentes quidam circunferũt, &c. probat Hypatius ephesiorum episcopus in collatione, quã contra Acephalos suscepit iussione Iustiniani principis, medio Strategio comite sacrarum largitionum in palatij loco, qui dicitur Hepta, contra Cyrillum epistolæ hic fecisse mentionem scriptæ ad Marim Persãm, quẽ neq; Cyrillus condemnandum iudicauit, neq; Nestorianũ esse in ipsã sua notauit epistola. Et hæc sunt, quæ Cyrillus scripsit in defensionem Orientalium episcoporum pro duabus vnius Christi naturis. Quam quicunq; tunc minimè receperunt, hos esse puto authores Acephalorum, qui neq; Cyrillum habẽt caput, neq; quem sequantur ostẽdunt. Tunc & Euoptius Ptolemaidis Pentapoleos regionis episcopus, accipiens exemplar literarum Theodoriti, qui scripserat cõtra duodecim capitula Cyrilli, direxit illud Cyrillo, vt responderet ad ea, & sua capitula exponeret. Quod gratissimè suscipiens Cyrillus, fecit interpretationem capitulorum suorum, duodecim addẽs expositiones, quo videretur, plenam pro eis reddere rationem. Itaq; Cyrillo suscipiente & defendente fidem Orientalium episcoporum, & sua capitula exponente, pax & vni-

tas ecclesijs reddita est. In qua pace gaudente Ecclesia, inimicus pacis, æmulus vnitatis, non quæsiit aduersùs eam mouere vasa sua, & superseminare zizania.

DE NESTORIANORVM scandalo, & monachis Armeniæ. Cap. X.

NEstorij nanq; sectatores, videntes libros illius blasphemos, nõ posse proferri in publicum, eò quòd synodo Ephesina anathematizante, fuerant condemnati, & Imperiali lege prohibitum fuerat, nè quis eos legere auderet aut defendere, tunc cœperũt Diodori Tarsensis, & Theodori Mopsuestenæ ciuitatis episcopi, & aliorum episcoporum, qui contra Eunomium & Apollinarem vnius naturæ assertores, libros composuerant duas in Christo ostendẽtes naturas in vna persona, (quod Nestorius sic non dixerat) circũferre volumina: & simplicissimos quosq; decipere cupientes, aiebant nõ sapuisse noua Nestorium, sed antiquorũ patrum prosecutum fuisse doctrinã, & intantum studij gesserunt, vt ipsa eorum volumina malitiosè in Syrorum linguam, & Armeniorum atq; Persarum transferrent. Sed vbi hæc agnouerunt Acacius Meliteneñ, & Rabula Edessæ ciuitatis episcopus, (de quo Ibas successor eius in epistola sua dicit, hûc præsumpsit, qui omnia præsumit, apertè in ecclesia sua anathematizare, scilicet de Theodoro Mopsuesteno superiùs loquẽs) scripserunt Armeniæ episcopis, nè Theodori Mopsuesteni libros susciperent, tanquàm hæretici, & authoris dogmatis Nestoriani, insimulantibus episcopis Ciliciæ Rabulam & Acacium, quòd hoc non ex charitate, sed ex æmulatione atque contentione fecissent. Congregati sunt ergò in vnum venerabiles Armeniæ episcopi, & miserunt duos presbyteros Leontium & Aberium ad Proclum Constantinopolitanum episcopum, secundùm morem cum libellis suis, & vno volumine Theodori Mopsuesteni, scire volentes, vtrùm doctrina Theodori, an Rabulæ & Acacij, vera esse probaretur. Itaque Proclus accipiens Armeniæ episcoporum libellos, & illud Theodori volumen, diligentiùs vtraque examinans, Tomum Armenijs scripsit & destinauit. In quo posuit ad interimendas Nestorianorum versutias, qui duas in Christo inducũt personas, vnum de Trinitate incarnatum, quem & direxit Ioanni Antiocheno per Theodotum diaconum suum, continentem subtèr capitula ab hæreticis prolata, expetens ab eo pro communi fide seruanda, vt cum suo concilio eum susciperent, & subscriberent. Ioannes autem, & qui cum eo erant cõgregati episcopi, legentes Tomum, & eius laudantes compositionem, subscripserunt in eo, & Proclo transmiserunt. Hunc & Chalcedoneñ synodus per relationem suam, quam Martiano Imperatori direxit, ad probandum, non tantùm gestis synodalibus, verùm etiàm epistolis fidem constare, inter sanctorum patrum epistolas suscepit, & confirmauit. Scripsit autem idem Proclus epistolam ipsi Ioanni, cui & Tomum suum direxerat, in qua dicit: Dicentes autem iterùm passibilem Deum, id est, Christum, confitemur eum non esse passum, quod est, sed quod factum est, id est, propria carne: & ità prædicantes, nullo modo fallimur, quoniam quidem & vnum ex Trinitate secundùm carnem crucifixum fatemur, & diuinitatem passibilem minimè blasphemantes. Sed Basilius quidam diaconus, sumens Tomum Procli, quem Armenijs scripserat, Alexandriam venit, & Armeniorum libellos suis libellis annectens, obtulit Cyrillo ciusdem vrbis antistiti. Quibus (vt ferunt rumores) permotus Cyrillus, quatuor libros scripsit, tres aduersùs Dioscorum & Theodorũ, quasi Nestoriani dogmatis authores, & alium de incarnatione librum. In quibus continentur antiquorum patrum incorrupta testimonia, id est, Felicis papæ Romani, Dionysij Areopagitæ Corinthiorum episcopi, & Gregorij mirabilis θαυματουργοῦ cognominati. Et licet in eis libris Theodori dicta laudentur contra Arrianos edita, ipsum tamen magistrũ Nestorij fuisse contendunt. Contra quos Catholici veritatis defensores sic Acephalis responderunt, illos libros non esse Cyrilli, quoniam testimonijs, qui contra mortuos posuisse in eis dicitur, contra viuentem Nestorium non est vsus, neq; in synodo, neque in aliquibus epistolis. Vndè dicũt, illos nec dictâsse Cyrillum, nec edidisse libros. Itaq; Basilius diaconus Constantinopolim veniens, libellos cõposuit, & archiepiscopo Proclo porrexit, associans cuncta, quæ antehàc Cyrillo archiepiscopo obtulerat. Proclus verò iam destinauerat Tomum suum Armenijs, in quo Tomo nullam facit de Theodoro reprehensionis mentionem. Quod cognoscens Basilius, scripsit libellum, in quo docuit libros Theodori vitandos, sicut Arrij & Eunomij blasphemias. Quod quidem prudentibus inconuenienter cum scripsisse appáret, quoniã Arrius & Eunomius vnam in Christo degenerem patris substantiam prædicauerunt: Theodorus autem (vt ipsi accusant) duas econtrariò docuit in Christo naturas. Post hæc autem occasione accepta, surrexerunt quidam monachi ab Armenia Apollinaris sectatores, duo vel tria (sicut refert Ioannes Antiochenus in epistola sua) portantes excerpta capitula (vt dicebant) de libris Theodori Mopsuesteni, vel aliorum sanctorum patrum, qui in illo tempore (sicut diximus) cõtra Apollinarem scripserant. Et intrantes regiam ciuitatem, & multorum sordidantes auditum, calliditate sua omnia perturbabant. Deindè circumeuntes totius Orientis ciuitates & vniuersa monasteria, damnanda esse cum authoribus clamabant, accusantes ea Nestoriano sensu fuisse conscripta. quia si Nestorius iustè damnatus est, damnentur & ista, dicebãt, cum suis authoribus. Et hæc agebant, firmare volentes ea, quæ Apollinaris sunt, qui per vnam naturam Christum nobis consubstantialem non exposuit. Qui quorundam vtentes patrocinio, terrebant * nimis clericos, populos & monachos, qui vitam sectabantur quietam. Tunc Ioannes Antiochenus synodo congregata, tres pro Theodoro Mopsuesteno dictauit epistolas. Et vnam quidem direxit Theodosio imperatori, aliam autem Cyrillo Alexandrino, & tertiam Proclo Constantinopolitano episcopo, laudans in eis Theodorum, & eius exponens sapientiam. Ad hæc autem Imperator dirigens sacram Ioanni, derogatores illos Theodori contra salutem propriam venire iudicauit. Cyrillus autem rescripto suo Theodorum præfecit, tale de accusatoribus eius tulit iudicium, eò quòd dogmate veritati contrario vterentur, interponens de symbolo in concilio sibi oblato * tesseradecadas factas à Charisio presbytero, Nihilominùs & Proclus per Maximum diaconum suum ipsi Ioanni rescribens, cuius essent illa capitula, quæ Theodori dicebantur, quæsiuit. Qui pro eius excusatione ignorare se dixit. Veruntamen duas memorati Ioannis epistolas, id est, primam & tertiam, laudes Theodori Mopsuesteni continentes, Chalcedoneñ Synodus per relationem suam Martiano Imperatori directam, cum Tomo Procli (quem ad Armenios direxit) & alijs sanctorum patrum epistolis, suscepit & confirmauit. His ergò sopitis atque transactis, mortuo Cyrillo tricesimo & secundo episcopatûs sui anno, ordinatus est episcopus Alexandriæ Dioscorus, qui fuit quidem archidiaconus eiusdem Cyrilli. Qui neque vxorem, neque filios habuit, quem narrat opinio, ciuium suorum maiorum habuisse dilectionem. Siquidem opprimens Cyrilli hæredes, & per calumnias, multas ab eis auferens pecunias, dedit eas sinè fœnore artopolis & cauponibus ciuitatis, vt mundissimum panem & preciosissimum vinum vilìori precio populis exhiberent. Ioanne autem archiepiscopo defuncto, Antiochenæ ecclesiæ Domnus ordinatur archiepiscopus. Sed & Proclo defuncto, ecclesiæ Constantinopolitanæ Hauianus sortitus est sedem. Ipso verò tempore Ibam Edessenum episcopum, quidam presbyteri & diaconi suis libellis quasi Nestorianum accusauerũt Domno archiepiscopo, eò quòd alloquens clerum, dixisset: Non inuideo Christo, quia Deus factus est, quoniam si volo, & ego fio. Qui cùm asscẽdissent Antiochiam, eos Ibas excommunicauit. Sed superueniente festiuitate quadragesimæ ascensionis, iussi sunt à Domno excommunicatione absolui, sub ea conditione, vt Antiochiam non exirent, alioquin à suo deponerentur ordine. Sed quidam eorum, archiepiscopi Domni præcepta contemnentes, profecti ad comitatũ, sacros apices merueruntad Photium & Eustathium & Vranium episcopos, vt in Beryto audirentur. Fuerunt autem cum ijs Eulogius diaconus Constantinopolitanus, & Damascius vir spectabilis tribunus & notarius. Quod cùm agnitum fuisset, illos clericos Constantinopolim perrexisse, damnati sunt à Domno & eius concilio. Et post hæc Ibas Beryto ad audientiam occurrit. Cui cùm accusatores (sicut gesta demonstrant) nihil probare potuissent, superuenit relatio & postulatio clericorum Edessenorum, flagitantium pro ecclesia episcopi sui præsentiam, in qua sibi arrogauerunt omnes pœnas horribilis gehennæ, si meminissent tale aliquid dictum in illo tractatu, de quo Ibas accusabatur, & iudicibus nõ manifestâssent. Quamobrem fecerunt iudices accusatores ipsos cum suo episcopo in secretario communicare, simulq; pacificos dimiserunt.

De Eutyche presbytero & *Egameno, & eius hæresi, eiusq; damnatione. Cap. XI.

*Archimandrita

HIs temporibus Eutyches quidam presbyter & archimandrita præsidens Constantinopoli celeberrimo monasterio, vrgente satana, prædicabat Dominum nostrum Iesum Christum consubstantialẽ nobis non esse secundùm carnem, sed de cælo corpus habuisse. Rursusq; varians, dicebat ante adunationem duas in Christo fuisse naturas, post adunationem verò vnam factam esse. Quem audiens talia docentem & prædicantem Eusebius episcopus Dorylenæ ciuitatis prouinciæ Phrygiæ Salutariæ, cùm esset orthodoxus, & purus etiàm amicus, prohibuit eũ talia sapere & docere. Sed pertinaciter Eutyche audire nolẽte, retulit Eusebius causam ad Hauianum Constantinopolitanum episcopum. Qui & ingressus est eius concilium, quod collectum fuerat pro Florentio Sardeorum metropolita viro aduersùs episcopos sub eo constitutos Ioannẽ & Cosliniũ, & data forma de aliquibus causis eorum, libellos obtulit Eusebius Flauiano & omni Concilio, coniurans omnes aduenire aduersùs Eutychen presbyterum, vt sub eorum præsentia conuinceretur ab eo, hæretici dogmata sapere & docere. His Hauianus episcopus auditis, per Ioannem presbyterum & defensorem & Andream diaconum, Eutychen ad concilium suum venire præcepit: Quibus euntibus ad se, tale Eutyches reddidit responsum, hoc apud se esse decretũ, vt nunquàm egrederetur à sua fraternitate,

Vide acti. 1. Chal. cõcil.

Post 16. acti. Chal. cõci. sequitur hæc relatio.

ternitate, sed tanquàm in sepulcro degeret in monasterio. Secundo verò conuentu po-
Ibidem. stulauit Eusebius, duas Cyrilli synodicas recitari epistolas: vnã, quã Nestorio direxerat, cuius principium est, Obloquuntur me quidam apud tuam fraternitatẽ: & alteram ab eo Ioanni Antiocheno directam, cuius est principium, Lętẽtur cæli & exultet terra, quas & synodus Chalcedonensis posteà suscepit. Quod cùm fuisset factum, Eutyches rursus per Mamam & Theophilum presbyteros scripto vocatus est ad concilium. Qui
Ibidem. ad eum minimè ingressi, audierunt ab eius monachis, quòd ægrotaret, & ideò eum videre non possent. Ingressi sunt tamen ad eũ posteà, & obtulerũt ei synodicam chartam. Quibus iterùm dedit responsum: Ego definitum apud me habeo, extra mortis necessitatem non egredi monasterium. Sed hanc chartam manu mea scriptã accipite, & synodo offerte. Et post hęc recusante illo, renunciauerunt concilio eius excusationem. Eutyches direxit Tomos per monasteria cum suis dogmatibus ad abbates, vt subscriberẽt
*id est, indicauit ea. *Innotuit hoc concilio Eusebius episcopus. Et rursùs Flauianus vnà cum suo concilio per Memnonem presbyterum & Epiphanium & Germanum diaconos scripto eum tertia vocauerunt vocatione. Quibus cùm identidẽm Eutyches de infirmitate se excusaret, cõpellentibus tamen eis, qui missi fuerãt, petijt vnius septimanę dilationem, vt post septem numerum dierum audientiæ occurreret. Qui refugiens ad Imperatorem Theodosium, impetrauit ab eo (vt fertur) per Chrysaphium Eunuchum, quem Eutyches susceperat de sacro baptismate, vt cum Patricio Florentio & magno Silentiario Concilium illud Flauiani ingrederetur. Timere enim se dicebat Flauiani calumnias. Postquàm ire secum meruit magnum Silentiarium cum Imperatoris scripto, accepit & officium excubitorum & chlamydatorum, & venit ad concilium. In quod ingressus, recitauit, qui cum ipso erat, magnus Silentiarius in synodo Imperatoris mandatum, ità se habens: Si pacem cogitamus sanctarũ ecclesiarum, & catholicæ fidei custodiri volumus rectam & Deo inspirante prædicatam
*sanctis patribus fidem à *Patrẽtibus nostris, qui in Nicea congregati sunt, trecentorũ decem & octo episcoporum, & ab his, qui ephesi interfuerunt damnationi Nestorij: hoc ergò volumus, nè scandalum in prædicta catholica fide immittatur. Et quoniam scimus magnificentissimum Florẽtium Patricium esse fidelem & probatum & recta fide, volumus eum interesse audiẽtiæ synodi, quoniam sermo de fide est. Et superueniente Patricio Florẽtio, & eo sedente, flagitabant episcopi ab Eutyche, vt confiteretur Dominum nostrum Iesum Christum consubstantialem nobis secundùm carnem in duarum naturarum vnitione. At ille libellum suum legi petebat, & credere se dicebat secundùm Niceni concilij fidem. Interrogante autem Patricio Florentio Eutychen, si diceret Christum, qui ex virgine est, consubstantialẽ nobis, duasq; in eo vnitas naturas: qui cõfiteri se quidem hæc ante adunationem, post adunationem autem, vnam se confiteri dicebat. Et dicente ad eum synodo, Oportet te hoc confiteri, & anathematizare oñe dogma huic fidei contrarium: respondit, non se dixisse hoc priùs, sed posse se dicere, quia ipsi dicebant: sequi se tamen patres aiebat, quoniam in scripturis hoc nõ inuenerat explanatum, nec patres ità dixisse. Surgens autem sancta synodus, anathematizauit eum. Cui identidem Patricius Florentius dixit: Qui non confitetur duas in Christo naturas, non credit rectè. Ille autem dixit legem se habere sancti Cyrilli & Athanasij, qui ex duabus quidem naturis dixerunt ante adunationem, post adunationem autem & incarnationem non duas naturas, sed vnam. Surgens autem sancta Synodus iterùm, anathematizauit eum. Venerabilis verò Flauianus, quoniam Valentini & Apollinaris hęreticorũ errore Eutyches ægrotãsset, expolians eũ honore presbyterij, anathematizauit atq; damnauit, & conclusis gestis, in eius damnationem concilium subscripsit. Quibus gestis iungens epistolam suam venerabilis Flauianus, Leoni papæ direxit, & quid in concilio gestum fuerat, allegauit fideliter. Et Eutyches de sua dãnatione papæ Leoni scribens, posuit edicta apud Constantinopolim, & iniustitiam se fuisse passum, populum contestatus est. Leo verò direxit Flauiano Tomum, sanam In Epistola incarnationis Christi doctrinam continen- Leonis. tem, & mirificè perimentẽ Eutychetis assertiones, cuius principium est post procemiũ, Lectis dilectionis tuæ literis. Eutyches verò obtulit preces Imperatori, questus de falsitate gestorum, quasi aliqua à notarijs superaddita fuissent, aliqua verò dicta, nec gestis inserta. Et postulauit, vt sub præsentia Thalassij episcopi & Florentij patricij, rursùs in palatio Flauiano occurrente, ipsum congregaretur Concilium, & ex interrogatione personarum veritas panderetur. Annuit Imperator fieri, & easdem preces manu sua ità subscripsit: Deponant apud reuerendissimos episcopos, non solùm qui dudùm conuenerunt, verùm etiàm & apud reuerendissimum Thalassium, vt omnibus his præsentibus, quæ supplicatio loquitur, negocij veritas inquiratur. Cumque concilium congregaretur, Eutyches absens factus, ad vicem suam misit Constantinũ diaconum ad concilium, vt pro eo respondens examinantibus iudicibus, gestorũ falsitas reprehẽderetur. Sed discussis gestis, instantibus notarijs cum episcopis Deum timẽtibus, cùm Eutycheti aliqui fauerent pro tempore, nihil falsitatis

fitatis inueniri potuit: sed hoc tantùm actũ est, vt apud magistrum Officiorũ, gesta conficerentur de falsitate notariorum, adstantibus aliquibus laicis de officio principis, q interfuerant gestis ipsis tempore Concilij. Posteà expetiuit Impator à Flauiano, fidei eius confessionem manu eius scriptam & subscriptam. Scripsit ergò Flauianus fidem
Ibm. ja suam manu propria, & Imperatori in hoc themate direxit: Flauianus episcopus Constantinopolitanus, amatori Christi Imperatori nostro Theodosio salutem. Nihil ità
Rom. 4.b conuenit sacerdoti Dei, & dogmatibus eruditio diuinis, q̃ paratum esse ad satisfactionẽ omni petenti rationem de spe, quæ in nobis est, & gratia. Non enim erubesco euangeliũ Dei. Virtus enim DEI est ad salutem omni credenti. Quia ergò & nos misericordia regis omnium Christi Dei, sacerdotium tale sortiti sumus, sapimus rectè & inculpabiliter semper scripturas diuinas, sequentes expositionem sanctorum patrum, qui in Nicea conuenerunt, & centum quinquaginta, qui hic cõgregati sunt, & qui in Epheso sub sanctæ memoriæ Cyrillo, qui fuit Alexandrinorum episcopus, & prædicamus Dñm nostrum Iesum Christum, ante secula quidẽ ex Deo patre sinè principio natum secundum diuinitatem, in nouissimis autem diebus eundem propter nos & propter nostrã salutem ex Maria virgine secundùm humanitatem. Ex duabus vtiq; naturis confitentes Christum post incarnationem ex sancta virgine, & humanatum, in vna subsistentia & in vna persona, vnum Christũ, vnum filium, vnum dominum confitemur. Et vnam quidem Dei verbi naturam, incarnatam tamen & inhumanatam dicere non negamus, eõ quòd ex ambabus vnus atque idem sit dominus noster IESVS Christus. Eos verò, qui aut duos filios, aut duas subsistentias, aut duas personas annunciant, & non vnum eundemque dominum nostrum Iesum Christum filium DEI viui prædicant, anathematizamus, & alienos esse ab Ecclesiã iudicamus. Et ante omnes Nestorium impium anathematizamus, & sapientes quę eius sunt, & loquentes ea, & abscindantur huiusmodi à filiorum adoptione promissa rectè credentibus. Et subscriptio: Domine Iesu Christe, adiuua nos. Et iterũ: Hæc scripsi manu mea ad satisfactionẽ vestræ potestatis, vt cõfundantur calumniam facientes nostræ simplici conuersationi.

DE SYNODO EPHESINA secunda & Flauiani morte. Cap. XII.

Postquàm ergò nihil probatum est notarijs de fallitate gestorum, Eutyches petit Dioscorũ Alexandrinũ episcopum, vt ęgreret, quæ de illo acta sunt, & causam examinaret. Agebat apud principem vniuersalem fieri Synodũ, vt probaretur iudicium Flauiani. Scripsit ergò Dioscorus Theodosio Imperatori, quia aliã fieri synodũ gene- Act. 1. Chalralem oportet, & vt fieret, psuasit Eutyches. cedo. cõcil.
Annuit Imperator. Et dirigẽs sacrã Dioscoro in Alexãdriam, præcepit, vt cum decem metropolitanis Episcopis, quos voluisset, ipse eligeret, & veniret Ephesum: & cõgregato vniuersali concilio, Eutychetis causam discuteret, iubẽs Barsumã archimandritam intereſſe concilio, & vices agere oĩm mona- De hoc act. chorum Orientales episcopos accusantiũ. 10. Chalce. Theodoritũ verò Cyri episcopũ adesse con- concil.
cilio interdixit, & in sua ciuitate permanere eum iussit. Iam enim Ibã Edessenum episcopum, nè synodo adesset, p illum filium suũ, quẽ superiùs dixi, Chrysaphium, in multas mansiones Eutyches relegârat exilio. Et fit Ephesi generale conciliũ, ad quod cõuenerunt Flauianus quidẽ & Eutyches, tanq̃ iudicãdi, Iuuenalis & Thalassius & omnes illi metropolitani episcopi cum suis Concilijs, & iudices Constantinopolitani Concilij, q Eutychen iudicauerãt. Dioscorus verò secum habebat fortissimos milites Reipubli. cum monachis Barsumæ. Et sedentibus in Basilica Dei genitricis Marię illis episcopis, Ecclesiæ Romanæ diaconi vices habentes papæ Leonis, assidere non passi sunt, eõ p non fuerit data præsessio sanctæ sedi eorũ. Insuper etiàm, p non lecta fuerat ad Flauia- Epist. 14.
num epistola in Eutychetis damnatione à Leonis.
papa Leone scripta, & occultata fuerat epistola eius per suprà memoratos legatos ad ipsam synodum directa. Et est eius princi- Et habet in
pium, Religiosa clementissimi principis fi- Prol. cõcil.
des. Cumq; Flauianus iudicaretur à synodo Chalced.
propter Eutychetis damnationẽ, Dioscor libellum, quem Eutyches manu sua portabat, iussit suscipi & recitari. Et cùm recitaretur, surgens Dioscorus, & stans in suppedaneo sedis suę, dicebat concilio: Optima Eutychetis fides concordat fidei trecentorum decem & octo sanctorum patrum, & rectè credit Eutyches, fratres. Tunc synodus iussione Dioscori, Ibam Edessenum damnauit vt absentem, multis nescientibus episcopis quid de illo actum fuisset. Et tertiò vocatũ, tanq̃ contemptorem & non occurrẽtem ad sanctum concilium, damnauit absentem. Clamabatur autem, quoniam testimonium contra eum phibebatur ab aduersarijs tanq̃ dixisset: Non inuideo Christo facto DEO, quoniam si volo, & ego fio. Et quasi dixisset, Hodiè Christus factus est Deus, & alia huiusmodi, & ꝓpter epistolã ad Marim ab Iba directam. Iterùm synodus authore Dioscoro Theodoritum ꝛpiscopũ Cyri dãnauit absentẽ, & nec egressum de sua ciuitate, ꝓpter illa, quę scripsit cõtra duodecim anathemata Cyrilli, & propter epistolam missam ab eo clericis & mõachis & laicis cõtra primam ꝛphesi synodũ ante ecclesię pacem. Ad hæc dãnauit quoq; memorata synodus Eu-

Eusebium episcopum Dorylei, eô q̃ dixerit duarum naturarum pfectarum Christũ. Et cum eo damnauit similiter Flauianũ Cõstantinopolitanũ episcopũ, quasi malè damnantem Eutychen, & quia dixerit, in duabus naturis cognosci Chm. Quarè surgentes quidam venerabiles episcopi, tenuerũt genua Dioscori, & rogabant, nè Flauianus innocens dãnaretur: qui nec diù petere potuerũt metu militum & monachorum stantium cũ gladijs & fustib⁹. Deposuit quoq; & Saũinianum episcopum *Perrẽsium. Post oñes autem & Domnũ Antiochenũ remanentem ab orthodoxorum depositione, q̃a particeps factus Dioscori in depositiõe orthodoxorum & Eutychetis absolutiõe. Depositus est autem dolo Dioscori sic: Postq̃ consensit in omnibus Dioscoro, datis in medio eius epistolis, quas ad ipsum Dioscorum Antiochen⁹ Domnus cõtra duodecim Cyrilli capitula scripserat, eô q̃ essent obscura, damnauit ægrotum & absentem illa die. Hæc ergò synodo decernente, & restituente Eutychi presbyterij dignitatem & ministerij præsulatum, Flauianus quidem & Eusebius custodiæ mancipantur. Porrò locum obtinentes papæ Leonis, oñibus quæ sunt gesta, contradixerant. Flauianus autem contra se prolata sententia, p̃ eius legatos sedem Apostolicam appellauit libello. Et hũc terminũ illa synodus habuit. His ergò oñibus malis à Dioscoro perpetratis, cæsus Flauianus, & multis iniurijs affect⁹, dolore plagarum migrauit ad Dñm. Ordinatusq; est pro eo Anatolius diaconus, qui fuit Constantinopoli apocrisarius Dioscori, & pro Domno Antiocheno ordinatus est Maximus, & pro Iba Nonnus, & pro Sauiniano Athanasius, pro Theodorito autem & Eusebio nullus ordinatus est. Soluto ergò illo Cõcilio, & ad suas sedes reuersis episcopis, scissio facta est inter eos, qualis anteà nunq̃ contigerat. Aegyptij, Thraces & Palæstini episcopi, Dioscorum sequebantur: Orientales, Pontici & Asiani, sanctæ memorię Flauianum. Quod schisma permansit vsque ad obitum Theodosij principis. Sed q̃renti pleniùs scire latrocinia Dioscori in ipsa synodo pertractata, prima actio synodi Chalcedonen̄, in qua nec nominãdi Ephesini secundi concilij recitata sunt acta & gestis inserta, legenti omnia plenissimè innotescit. Nam nos ista nupèr Alexandriæ de Græco in Latinum translata suscepimus. Porrò legati sedis Apostolicæ ab ipso Concilio fugientes, retulerunt papæ Leoni iniquitates Dioscori, quomodò Dioscorus vi magis, q̃ iustitia, in illa egerit synodo. In cuius gesta timore episcopi subscripserunt in Eutychetis absolutionẽ, & orthodoxorũ episcoporum depositionem, hæresim non recipientium, & quomodò oñibus gestis eius contradixerunt. Quos sequutus Theodoritus

*Parensium ne hoc acti. 14 conc. Chalced.

De hoc circa finẽ acti. 1. Chal. cõc.

episcopus, papæ suggessit, quanta mala pertulerit ex insidijs Dioscori, rogans, vt celeriùs tali causæ subueniretur per alium conuentum episcoporũ, nè hæretica Eutychetis dogmata permanerent à Dioscoro confirmata. Sed fortissimus Leo audiens legatorum suorum suggestionem, & Theodoriti querelas susc̃ipiens, literis suis Theodosium Imperatorem & Pulcheriam Augustã petit, vt fieret intra Italiam generale Concilium, & aboleretur error fidei per violẽtiam Dioscori factus. Valentinianum autem Imperatorem & Eudoxiam vxorẽ eius, ad memoriam beati Petri, cum multis episcoporũ genibus ꝓuolutus, Romanus pontifex deprecatus est, vt Imperatorem Theodosium hortarentur aliam fieri synodum, ad retractãdum illa, quæ à Dioscoro malè acta atq; perpetrata fuerant in damnatione Flauiani episcopi, & orthodoxorum depositiõe. Eis scribentibus & petentibus rescripsit Theodosius Imperator, Flauianum læsibilis noxietatis reũ, dignum mortis debitum susc̃episse, & ideò omnis pax & concordia in Ecclesia regnaret, principe contentionis sacro iudicio humanis rebus ablato. Illos verò, q̃ depositi fuerãt, indignos sacerdotio fuisse & qui digni iudicati sunt, à synodo esse susceptos. Hæc de Flauiano Theodosij Archadij principis filius, nepos Imperatoris Theodosij maioris, cuius temporibus oñia hęc scandala contigisse noscuntur.

¶DE SYNODO CHALCEDOnensi, & de damnatione Dioscori. Cap. XIII.

SEd eo defuncto, cùm Martianus impę rij culmen fuisset adeptus, pro illa Papę & principum Romanorũ petitione vniuersale concilium in Nicea cõgregari iussit, vbi occurrentibus sexcentis triginta episcopis, & eis sedentibus, legati papæ Leonis Martianum petierunt, vt sui præsentiã ꝓstaret cõcilio: alioquin ipso absente, ipsi ad concilũ non occurrerẽt. Et ità iussit Imperator synodum trãsferri Chalcedonã, vt de proximo ad concilium veniens, eorum impleret petitionem. Formidabãt autem aliqui episcoporum, nè ab Eutychianis tumultus à Constantinopoli de vicino nasceretur. Sed Imperatore ꝓmittente, nullũ audere tale aliquid ptentare, apud Chalcedonã synodus sedit. Igit̃ pspectis ijs, q̃ in secunda synodo Ephesina gesta sunt, corã sacro senatu, & Cõstantino & Beroniciano à secretis, & omni vnitersali cõcilio, cũ Paschasino & Lucẽtio episcopis, & Bonifacio presbytero, locũ tenentibus Leõis papæ Romani, & Anatolio Cõstantinopolitano, ꝓsente Dioscoro & oñibus metropolitanis episcopis, vt q̃reret depositio & mors Flauiani, & depositio orthodoxorũ episcoporũ, q̃ ꝓ fide depositi sunt. Et prima quidem sessione, recitante Beroniciano gesta nefandi concilij Ephesini secundi, in quibus continebantur de Eutyche Constantinopoli acta, lecta sunt etiàm & gesta synodi Ephesini primæ, in qua Nestorius à Cyrillo damnatus est, & gestis inserta: & omnibus ritè discussis, damnantibus episcopis, Anathema Nestorio, anathema Eutychi, anathema qui diuidit, anathema qui confundit: iniquitas Dioscori relata & manifestata est de Flauiani morte, & de episcoporum orthodoxorum depositione. Et ità soluto primo conuentu, secundo secretario interloquentibus iudicibus, vt cum omnium episcoporum deliberatione fides tractaretur & cõfirmaretur, lectæ sunt duæ epistolæ Cyrilli, quæ in concilio Flauiani (sicut diximus) gestis Cõstantinopoli continentur. Lectus est & tomus papæ Leonis ad memoratum Flauianum, cõtra dogma Eutychis directus. Et dubitantibus Illyricianis & Palæstinis episcopis sanctis in aliquibus locis eius, Theodoritus episcop⁹ & Actius archidiaconus Constantinopolitanus, ex dictis & epistolis eius similia Cyrillum scripsisse docuerunt. Et clamantibus Aegyptijs & Illyricianis episcopis, Omnes peccauimus, omnes veniam petimus: dilatio data est quinq; concessa est, vt cum oñi deliberatione fides tractaretur, & confirmaretur. Et ità secundo conuentu soluto, tertio quoq; secretario libellos obtulit Eusebius Dorylei episcopus aduersùs Dioscorum, & synodo questus est de sua & piæ memoriæ Flauiani depositione, & de consensu eiusdẽ Dioscori in dogma Eutychis, & vt vocaret eis, & ab eo conuinceretur de his accusatis. Sed quęsitum est, si venisset Dioscorus, & inuentus non est. Ad quem directi sunt episcopi, Constantinus Bostren̄, & Atticus Zelen̄, & Acacius Ariarathiren̄, & *Hymerius lector & notarius, vt eũ scripto cõuenirent, vt ad Concilium occurreret. Quibus Dioscorus respondit: Custodior ego: Si permittunt me descendere, dicant magistriani. Ego enim paratus sum venire, sed ꝓhibeor. Hæc scripto mandauit concilio Dioscorus. Sed aduenięs adiutor magistri Officiorum, dedit ei facultatem, vt liberè ad Concilium occurreret. Rursusq̃ ad eum directi sunt Pergamius, Cecropius, & Rufinus episcopi, vt scripto eum conuenirent, nè ad concilium venire contemneret, sed magis satisfaceret concilio de his, quæ ab Eusebio dicebantur. At ille respondit eis: Iudicent de his iudices & senatores, ego ægritudine grauatus, ad concilij venire nõ possum. Et tertiò vocatus est ad concilium per Francionem, Iulianum & Ioannem episcopos cum Palladio notario, vt verbis eius scripta Dioscorus respõsione venire differẽs, remandaret: sed in hac tertia vocatione, inspecta Dioscorus respõsione venire differẽs, conciliũ damnatiõis in eum ꝓtulit senten-

*elusione.

tiam: q̃ missa est pio Impatori, subscribentibus in ea episcopis. Depositus est ab episcopatu Dioscorus septimo ordinationis suæ anno. Clericis verò Alexandrinis mandauit concilium, iam cum non putare episcopũ esse, sed omninò cognoscerent, eum de gradu suo esse deiectum. Sed & aliquibus putantibus Dioscorum recuperare posse episcopatum, propositum est edictum, & omnib⁹ manifestatum est, Dioscorum irrecuperabiliter honore fuisse abiectũ. Quarto autem secretario interloquẽtibus iudicibus, simili sententiæ, qua Dioscorus iudicatus est, hos episcopos subiacere, Iuuenalem Hierosolymitanorum, Thalassium Cæsareæ Cappadociæ, Eusebiũ Ancyræ Galatiæ, Eustathium Berytij, & Basilium Seleuciæ Isauriæ, qui potestatem habuerunt, & principes fuerunt tunc ephesini latrocinij, vt alieni ab episcopatu fierent. Et post hæc quinq; dierũ dilatiõe facta, vt vnusquisq; episcopus quomodò crederet, scripto proferret, & vt eligeret Anatolius Episcopus certos & idoneos ad tractandum episcopos, & deliberaretur regula fidei, & firmaretur. Firmata est autem fides Niceni cõcilij, & Constantinopolitani, & Ephesini primi, & epistola Leonis papę, q̃ & ab oñibus subscripta cognoscitur. Rursùs interloquentibus iudicibus de Iuuenale & Thalassio, Eusebio, Basilio & Eustathio episcopis, quid cõcilio videatur, acclamauit omne concilium: Dioscorum Deus deposuit, Homicidam deus deposuit. Et intercedente pro eis Concilio quia consenserant in subscriptione suprà memoratę papæ Leonis epistolæ, & nè maius iterùm nasceretur schisma, iussi sunt in concilio pmanere. Post hęc duodecim episcopi Aegyptij libellos obtulerunt fidei cum *illutiõe. Sed iudicante cõcilio, vt Eutychen anathematizarent, & subscriberẽt tomo papæ Leonis, dixerunt illi, hoc non se facere posse, donèc ordinaretur Alexandrinus episcop⁹, vt cum eius iussione sinè suo periculo hoc implerent, & pro multitudine Aegyptiorũ episcoporũ solos se facere non posse. Et decretum est, vt datis ab eis fideiussoribus sacramento præstito, expectarent ordinationem Alexandrini episcopi, & consentirent, & subscriberent ad omnia synodalia instituta. Hoc & de archimãdritis, & monachis aliquibus similiter excusantibus, in concilio ordinatum est, vt dilationem acciperẽt. Et ità quarto secretario peracto, quinta sessione hoc actum est, tractantibus cum episcopis & iudicibus, vt fides confirmaretur, & ex tractatu Anatolij Constantinopolitani episcopi, & oĩm episcoporũ metropolitanorum, dictatum est fidei symbolum cum definitione, & ab oñibus confirmatũ est. Et legẽte illud Aëtio archidiacono, acclamatũ est ab omni synodo: Hæc patrum fides, Hęc est fides Cyrilli & Leõis, Multos annos Impera-

*elusione.

peratoribus. Et petiuerunt rursùs acclamare, vt non ex ab omnibus metropolitanis & toto concilio sinè dilatione subscriberetur. Sed intermissum est à iudicibus, vt primùm principi legeretur. Et cùm hoc fieret, soluta est synodus. Sexto autē secretario aduenies Martianus Imperator ad cōcilium cū iudicibus & sacro senatu, alloquutiōis verba fecit in concilio, & inter alia dixit, se ad confirmandā fidem, non ad potentiā ostendendam, exemplò Constantini, synodū intrāsse. Vndè abiecta omni prauitate & auaritia, quorundā amputatis erroribus, in perpetuum, quę à vobis ordinata fuerint, reseruentur. Et recitata fidei definitione, confirmata est ab omni concilio sinè aliqua dubitatione, & ab omnibus subscripta est. Septimo quoq; secretario tres actæ sunt causæ, propter quod tres eius computantur actiones. Prima est, qua firmata sunt, quæ conuenerunt inter Maximum Antiochenum, & Iuuenalem Hierosolymitanum episcopos, vt duæ Phœnices & Arabia dependerēt sedi Antiochenæ, Hierosolymitanæ verò tres Palęstinæ prouinciæ. Alia quoq; celebrata est actio, in qua Theodoritus episcopus Cyri, quē Dioscorus expulerat, orthodoxus iudicatus est, & dignus sede sua. Tertia verò actio est, vbi causa Ibę Edesseni episcopi, qui similiter fuit per violentiam Dioscori ab episcopatu depositus, legitur esse discussa, in alterum diem finali dilata sententia. Octauo autē secretario decima actione, eadē causa finita est, vbi & *relata sunt gesta apud Photium & Eustathiū atq; Vranium in Tyro ac Beryto celebrata, in quibus continentur & illa, quæ apud Theodosium Imperatorem super eius fuerant negocio acta. Sed & gesta apud Domnum episcopum Antiochiæ priùs habita, necnō & ipsius Ibæ epistola, ad Marim Persam scripta, in eadem actione decima orthodoxa pronunciata monstrātur. Ex eius tenore dignus iudicatus est Ibas episcopatum suamq; ecclesiam recipere. In qua actione id etiàm inuenitur decretum, vt quod sub Dioscoro in Epheso congregatum est, nec vocaretur cōcilium, atq; vt petereture ab Imperatore, vt hoc ipse lege sanciret. Nono quoquè secretario acta est actio, vbi Bassianus, qui ad ciuitatem *Euazentium episcopus ordinatus est, & ecclesiæ incubuerat Ephesinæ, & Stephanus, qui & ipse malè ordinat', prædictū Bassianum de Epheso expulerat, iudicati sunt ambo remouendi, & vt alius ipsi ecclesiæ ordinaretur. Sed quia fuit aliquorū diuersa sententia, causæ terminus in sequentē dilatus est actionem. Decimo ergò secretario eadem causa finita est, & omnium concordi sententia vterq; iudicatus est amouēdus. Alia verò causa est, Eunomij Nicomedień atq; Anastasij Niceni altercationē cōtinens, sup ciuitatē Basilinopolim, quis eorum illic ordinaret episcopū. Et interdictū est, nè hoc Nicenus aliqñ pśumeret. Vndecimo secretario duæ actæ sunt actiónes. Prima, in qua ecclesiæ Parēsium redditus est Sanctonianus episcopus, quē Dioscorus expulerat, & Athanasium fecerat illò restitui. Qui pro criminib' obiectis, cùm sæpè deuocatus ad iudicium non occurreret, & episcopatui renunciaret, à Domno Antiocheno fuerat antè damnatus.

Et alia, in qua post discessum iudicum & senatorum, & legatorum Apostolicæ sedis, regulæ constitutæ sunt ecclesiasticæ, & quędam priuilegia deputata Constantinopolitanæ ecclesiæ, vsurpante sibi hoc Anatolio eiusdem vrbis episcopo, occasione accepta ex Dioscori damnatióe. Quod alia die cognoscentes legati papæ Leonis, (quæ est vltima & duodecima dies concilij) petierūt, vt rursùs cum iudicibus ad concilium conuenirent. Quibus requirentibus à concilio, quid pridiè fuerit ordinatum, lectis gestis cognouerunt, quid Anatolius consentiente concilio egerat, & obtinuerat. Quibus eius præsumptioni contradicentibus, à iudicibus & episcopis omnibus illa contradictio susceptа non est. Et licèt sedes apostolica nunc vsquè contradicat, quod à synodo firmatum est, Imperatoris patrocinio permanet quodammodò.

DE EXILIO DIOSCORI, ET ordinatione Proterij Alexandrini Episcopi. Cap. XIIII.

EXpleto ergò magno & venerabili Chalcedoneń cōcilio in duodecim secretarijs & sedecim actionibus, Dioscorus quidē exulare in Gangrena ciuitate præceptus est. Reuersi sunt autem Alexandriā, qui cum eo venerāt episcopi & clerici, Athanasius Bufirios episcopus, & Nestorius Phlasius Bufirios episcopus, & Nestorius Phlagoneos, & Auxonius Sebenniteń, & Macarius Chabaseneń, qui cōsederant in Chalcedona, & anathematizauerunt Eutychen & eius dogma, cū Dioscori damnatióe, epistolæ papæ Leonis subscribentes, vt cū omniū ciuiū voluntate eligerent ordinandū episcopum, sacris ob hoc literis præcedentibus ad Theodorū tunc augustalē. Collecti sunt ergò nobiles ciuitatis, vt eum, qui esset vita & sermone pontificatu dignus, eligerent. Hoc enim & Imperialibus sanctionibus iubebatur. Cumque super hoc multa dubitatio cessisset, volentibus ciuibus neminem penitùs ordinare, nè adulteri viderentur, (Dioscoro quippe viuente) nouissimè in Proterium vniuersorū sententia declinauit, vtiq; cui & Dioscorus commendauit ecclesiam, qui & eum archipresbyterū fecerat. Ordinatus ergò Proterius, præsentibus suprà memoratis episcopis, qui in synodo (sicut dictum est) subscripserāt, inthronizatur.

DE ORDINATIONE TIMOTHEI Æluri, & morte Proterij. Cap. XV.

INthronizato autem eo, diuisio & discessio populi orta est, eò quòd viueret Dioscorus, & esset in exilio. Multa ergò pericula Proterius passus est, ità vt militari pro custodia indigeret auxilio plurimo tempore sui pontificatūs, & vsq; ad mortem Martiani Imperatoris, inimicorum manus valuit euadere. Sed Timotheus quidem cognomento Aelurus, & Petrus Moggus diacon', qui de ordinatione fuerunt Dioscori, ab Alexandrina ecclesia se separauerunt, nolēntes communicare Proterio. Quos cùm Proterius episcopus ad ministerium proprium reuocare non posset, vtrosq; damnauit. At illi captata morte Martiani Impatoris, collectis turbis hæreticorum, qui Dioscorum sequebātur, ordinato episcopo Timotheo Aeluro, veniunt Alexandriā. Et ante triduū Paschæ, quo cœna Dñi celebratur, ab ipsis turbis cōcluditur in ecclesia sanctæ memoriæ Proterius, quò se timore cōtulerat. Ibiq; eadem die in baptisterio occidit, laniatur, ejcit, & funus eius incenditur, spargūtur & cineres eius in ventos. Ab isto ergò Timotheo duo episcopi Alexandrię cœperunt esse. Et dum ecclesias tenuissent, soluerunt eā, quam habebant vnitatē, expulsis ab eis plurimis episcopis orthodoxis, qui sub euāgelistæ erāt sede beatissimi Marci. Interea Leo sumit Imperiū, ad quē tāti facinoris catholicorum querela puenit, assendentibus ad imperialē ciuitatem cum clericis aliquantis Alexandrinæ ecclesiæ episcopis, q erāt à Timotheo sedibus suis pulsi. Supplicatióes ab eis oblatæ sunt Leoni Imperatori, quatenùs iniors vindicaret Proterij, & expelleret episcopali sede Timotheus Aelurus, tanq̄ non legaliter institutus. Hæc quidē egérunt episcopi & clerici, synodi Chalcedoneń defensores. Sed & à parte Timothei quidam episcopi & clerici Timothei assendentes, sunt legatione pro Timotheo Aeluro, dederunt & ipsi petitiones Impatori, contra synodum sæpè facientes, vt eadem Chalcedonensis synodus tolleretur. Ecōtrà, illi à parte Proterij vindictā sceleris postulabant. Et ambarum partium supplicationes Imperator legens, & considerans, nimis esse graue vexari tanto itinere sacerdotes, quorum aut ætas, aut infirmitas, aut paupertas hunc laborem subire prohibebat, impossibile iudicauit eos congregari, sed scripsit singularū ciuitatum episcopis de vtroq; negocio, cōsulens, quid fieri oporteret vel de ordinatione Timothei, vel de terminis synodi Chalcedoneń, & direxit per totum Oriētem mandans Eustrianos. Mittit & Anatolius episcopus Asclepiadē diiaconum suū, per quos omnes illi episcopi, qui Chalcedone fuerant congregati, quid Alexandrię gestum fuit, agnoscerent. Qui rescribunt Chalcedonensem synodum vsq; ad sanguinem vindicandam, eò quòd non alteram fidem teneret, quàm synodus Nicena cōstituit. Timotheum verò non solùm inter episcopos non haberi, sed etiàm Christiana appellatione priuari. Et hæ epistolæ vel relationes episcoporum omnium, in vno codicis corpore vocantur encyclię. Quo facto, scripsit Imperator Leo duci Alexandriæ Stilæ, vt pelleret quidem ab episcopatu modis omnibus Timotheū, inthronizaret autem alium decreto populi, qui synodum vindicaret.

DE ORDINATIONE TIMOTHEI catholici, & Petri hæretici. Cap. XVI.

IVssione susceptа, dux Stila fecit quę fuerant imperata. Et exilio relegatur Timotheus Aelurus Chersonam arcta custodia, & fit pro Proterio Timotheus, cognomento Salophaciolus siue Asbus. Hic Timotheus catholicorum episcopus, vixit quidē sinè seditióe quietè in Alexandrina ecclesia omni tempore Leonis, & omi tempore Zenonis, donèc Basiliscus arriperet tyrannidem, Zenone in Isauriam fugiente. Et cùm Basiliscus tenuisset Imperium, scripsit vniuerso orbi sanctionem suam, quam appellauit Encycliam contra Chalcedonense cōcilium. Tunc enim Basilisco reddente episcopatum Timotheo Aeluro, & hæreticis sedibus suis restitutis, fugit Timotheus catholicus in Canopi castellū, & in monasterio latuit: Petrus hęreticus iterùm se cum Timotheo iūxit, cum quo fuerat antè damnatus. Postquàm ergò Imperator Zenon reuersus est ad imperium, Timotheus Aelur' metuens zelum, quem habebat circa Chalcedonense cōcilium, optauit sibimet mortem. Et istud perseueranter orans, ab humana vita hausto veneno solutus est. Dicunt verò sequaces eius, præscisse eum diem mortis suę. Et reuerà, quia se veneno parabat interficere, sciebat. Post cuius obitum ordinauerunt sibi hæretici episcopum Petrum, cognomento Moggum, qui vocatus est Blesus, qui fuerat archidiaconus. Morabatur autem tunc Timotheus catholicus (vt dictum est in Canopo castello. Et cognoscens Zenon Imperator calliditatem hæreticorū, scripsit Anthemio Augustali, vt Petrū quidem sacerdotio priuaret, Timotheum verò in episcopatū reduceret, & authores inthronizati Petri puniret. Anthemius verò accepta Imperiali iussione, expulit sacerdotio Petrum tanq̄ adulterum, & contra leges ecclesiæ catholicæ factum, & in episcopalem sedem Timotheū Salophaciolū reuocauit. Qui episcopatu recepto, misit quosdam clericos gratias agens Imperatori. Cùm quib' erat Ioannes, ex œconomo presbyter factus

Universidad de Navarra Biblioteca

maioris, secundùm Chalcedonẽ concil.

Thebennesiotis, cognomẽto Talaia, & Gennadius episcopus *inferioris Hermopolis, sanguine proximus Salophacioli, quem expulerat quidem episcopatu Aelurus, restituit verò Salophaciolus. Cumque hi, qui fuerãt missi, gratias egissent Imperatori, Gennadius quidem ibi remansit, vt cum alijs responsa faceret archiepiscopi. Porrò Ioannes ex œconomo, amicus factus est Ello magistro, qui cum reliquis descendit Alexandriam. Factusque est iterùm œnom⁹, habens causas omnium Ecclesiarum. Qui multa & preciosa xenia direxit Ello magistro, despiciens Gennadium parẽtem archiepiscopi, & præsulem Acacium Constantinopolitanũ. Intereà scribit ad papam Simplicium Timotheus, rogans & dicens, Petrum illum Moggum in diaconatu esse damnatum, nunc etiàm Christiana societate remotum. Idemque scribens Imperatori, vt eundem Petrum longiùs in exilium dirigeret, quia latitabat Alexandriæ, & insidiabat ecclesiæ. Scripsit autẽ papa Simplicius Acacio episcopo, vt Imperatori suggereret, eô q; iustè Timotheus postulâsset. Sed quoniã idem Timotheus sic mitissimus erat in episcopatu, vt etiàm à suis communicatoribus accusaretur Imperatori, tanquàm nimis remissus, & circa hæreticos placidus, ità vt ei scriberet Imperator, vt neq; collectas, neq; baptismata sineret hæreticos celebrare, ille tamen mansuetè agebat. Dum ergò tali modo gubernaret episcopatum, amabant eum Alexandrini, & clamabant ei in plateis & in ecclesijs: Vel si non tibi communicamus, tamen amam⁹ te. Post breue verò tempus moritur Timotheus Salophaciolus, anno episcopatûs sui vicesimotertio, mense sexto. Obijt autem sinè molestia.

¶ De ordinatione Ioannis Catholici, & damnatione Acacij. Cap. XVII.

ORdinatur autem à cõmunicatoribus eius episcopis & clericis & monachis, qui eius nouerant fidem & gubernatiõem, Ioãnes ex œconomo, cognomento Talaia. Eodem tempore imperante Zenone, Simplicius Romanæ præsidebat ecclesiæ, Constantinopolitanæ autem Acacius. Porrò hæretici (vt iam dictum est) Petrum latẽter instituerant, quẽ iussit Zenon Imperator expelli, tanquàm hæreticum & adulterum. De quo etiàm Acacius synodicam Romano papæ misit epistolam, petẽs, nè etiàm adulterum & hæreticum in episcopali dignitate reciperet. Verùm Ioannes Talaia, de ordinatione sua neglexit per suos synodicas literas Acacio episcopo Constantinopolitano destinare. Habens enim amicum Ellum supradictum magistrum, ei de sua quidem ordinatione scripsit. Scribens etiàm principi, quatenùs per Ellum magistrũ omnis eius causa disponeretur, putans eum Constantinopoli permanere. Mandauit ergò magistriano literas synodicas, delegans ei omnia cum illius facere voluntate. Cõtigit autem tunc, Ellum *magistrum ab Imperatore Zenone mitti in Antiochiam, vt teneret Leontium, qui illic ab exercitu cum voto Verinæ Augustæ fuerat ordinatus. Cumque magistrianus, qui fuerat ab Ioanne missus, nõ inuenisset Ellum magistrũ, neq; Acacio, neq; Imperatori literas obtulit, sed perrexit Antiochiam. Post hæc Acacius audiens de ordinatione Ioannis, & contristatus, quia synodicas epistolas non direxisset, & vnà faciens cum Gennadio episcopo parente beati Timothei, volẽtes ei nocere, trahebãt apud Zenonem, & accusabant eum, habentes adiutores patronos Petri Moggi, quasi opportunus episcopatui non esset Ioannes, eô q; viuente Timotheo catholico, tractauerit exire de ecclesia, & ab ipso suaderetur idem Timotheus suscipere Dioscorum in diptychis post mortem, Petrum autem amabilem in populo, & posse eum in communionem populum congregare. Occurrerũt quidam & à Petro, volentes quasi fieri vnitatẽ. Quos iucũdissimè suscepit Acacius, & Imperatori præsentauit, & psuasit ei, vt scriberet Apollonio Augustali & Duci Pergamio, vt Ioannem ab Alexandrina sede, quasi eam contra suum iusiurandum, quod in regia ciuitate dedit, arripuisset, *& cooperaretur Petro Moggo, vt remaneret in sede. Nec tamen priùs hoc faceret, nisi susciperet henoticon principis, & synodicas destinaret epistolas Constantinopolitano Acacio, & Simplicio Romano, & cæteris archiepiscopis. Acacius verò, promittente Petro facere vnitatẽ, nec adhuc implente legitimè, nomen eius in diptychis recitari permisit, tanquàm iam Alexandrini pontifis in sede catholica positi. Ioannes Talaia iudicatur à Zenone ab episcopatu pelli. Acacius auxilio patronorum Petri, persuasit Zenoni, vt fieret henoticon, ad cuius perlationem seu professionem suscepit communicantes sibi clericos Petri hæreticos, & laicos, inuentos Constantinopoli. Communicauit etiàm & Petrus Moggus his, qui descenderũt cum henotico, & Acacio synodicam scripsit epistolam, & ab eo recepit. Henoticon verò Zenonis, quod tanẽ dicere possumus vnitiuum, huiusmodi est:

DE EPISCOPIS ALEXANDRINIS. Cap. XVIII.

Vide Alexandrinorum catalogum libro 2. cap. 22.

IMperator Cæsar Zenon, pius, victor, triumphator, maximus, semper Augustus, vniuersis episcopis sanctis & populis per Alexandriam, Aegyptum, Libyam, & Pentapolim. Principium & statum, virtutemq; & scutum inexpugnabile nostri sciẽtes Imperij, solam rectam veramq; fidem, quã adiuentu diuino exposuerunt soli, qui in Nicea congregati sunt, 318. sancti patres, firmauerunt autem & qui Cõstantinopolim cõuenerunt, centum quinquaginta similiter sancti patres, noctibus ac diebus, oratione & studio & legibus nitimur multiplicari p eam sanctam catholicam & apostolicã Ecclesiam, incorruptam, & sinè obitu matrem nostrorũ sceptrorum. In pace verò & concordia, quæ circa Deum est, pios populos perseuerantes, acceptabiles pro nostro imperio supplicationes offerre, cum sanctissimis archiepiscopis & Dei cultoribus, clericis & archimandritis. Magno enim Deo, & saluatore nostro Iesu Christo, ex sancta virgine DEI genitrice Maria incarnato & nato, ex concordia glorificationem atque culturam laudante, pariterque susciepiente, hostium quidem generationes conterẽtur: omnes autem inclinabũt post Deum suam potestati nostræ ceruicem. Pax autem & bona, quæ ex ea sunt, aëris temperantia, & fructuum vbertas, sed & alia hominibus vtilia, *largientur. Cùm sic ergò immaculata fides & nos & Romanam seruet rempublicã, supplicationes nobis oblatæ sunt à DEO amantissimis archimandritis & eremitis, & alijs reuerendis viris, supplicantibus vnitatem sanctissimæ Ecclesiæ, vt copulentẽ membra membris, q̃ bonitatis inimicus ex longis retrò temporibus separare conatus est, sciens, quia aduersùs totum Ecclesiæ corp⁹ exercendo bella deuincitur, & ex hoc euenisse, generationes innumeras in tantis annis vita priuatas, alias quidem lauacro regenerationis fraudatas obisse, alias sacra communione nequaquàm participantes, ad discessum ineuitabilem hominum fuisse deductas, necesque præsumptas deciès millies, & sanguinum redundantia pollutam nõ solùm terram, sed etiàm ipsum aërem. Hæc quis non optet ad bona transformare? Propterea cognoscere vos studuimus, quia & nos, & vbiquè sanctissimæ orthodoxorum ecclesiæ alterum symbolum, aut mathema, aut terminum fidei, aut fidem citra prædictum sanctum symbolũ 318. patrum, quod etiàm firmauerunt memorati cẽtum quinquaginta sancti patres, neq; habuimus, neq; habemus, neq; habebimus, neq; habentem scimus: & si quis habuerit, alienum eum existimamus. Hoc enim solum nostrum (sicut diximus) Imperium saluare cõfidimus. Sed & omnes populi, qui salutare baptisma promerentur, hoc solum percipientes baptizãtur. Quod secuti sunt omnes sancti patres, qui Ephesi conuenerunt, quiq; deposuerũt impium Nestorium cum Eutyche. Contraria sapientes anathematizamus, susciepientes & duodecim capitula, quæ dicuntur facta à Deo amabilis memoriæ Cyrillo, qui Alexandrinorum catholicæ ecclesiæ archiepiscopus fuit. Cõfitemur autem vnigenitum Dei filium & Deũ, qui secundùm veritatem inhumanatus est, p̃ nostrũ Iesum cõsubstantialem patri secũdùm diuinitatẽ, & cõsubstantialem nobis secundùm humanitatem, eundem, qui descendit, & incarnat⁹ est ex spiritu sancto, & Maria Dei genitrice virgine, vnum existere filiũ, & non duos. Vnius enim esse dicimus vnigeniti filij Dei & miracula & passiones, quas spontè carne perpessus est. Eos autem, qui diuidunt, aut cõfundunt, aut phantasiam introducũt, omninò non recipimus, qñ sinè peccato ex DEI genitrice secundùm veritatẽ incarnatio augmentum filij non fecit. Mansit enim Trinitas & incarnato vno de Trinitate DEO verbo. Scientes itaque q̃ neque sanctissimæ vbiq; orthodoxæ ecclesiæ, neq; harum præsules Deo amantissimi sacerdotes, neq; nostrum Imperiũ, symbolũ aut terminũ fidei citra prædictũ sanctũ mathema receperunt, aut recipiunt, vnite vosmetipsos, nihil dubitantes. Hæc enim scripsimus, non innouantes fidẽ, sed vobis satisfacientes. Omem verò, qui aliud quicquam sapuit, aut sapit, aut nũc aut aliqñ, aut in Chalcedõa, aut in quacunq; synodo, anathematizamus, præcipuè verò p̃dictos Nestoriũ & Eutychen, & q̃ eorum sunt sapientes. Copulamini ergò spiritali matri ecclesiæ, eadem sapiẽtes nobiscũ, in eadẽ positi cõmunione, secundùm prædictum vnum & solũ fidei terminũ eorundem sanctorum patrũ. Sanctissima nanque mater nostra Ecclesia, tanq̃ q̃ genuit vos, filios expectat amplecti ex longo pòst tẽpore, dulcemq; vocẽ vestram cõcupiscit audire. Cogitate siquidẽ vosmetipsos. Hæc eñ facientes, & saluatoris nostri Domini appiciationem ad vos attrahetis, & à nostro Imperio laudabimini.

His ità gestis, episcopus quidem Antiochiæ susciepit synodicã Ioannis Talaiæ, quã per magistrianũ miserat cum illo magistro. Imperator autem putans, q̃ Ioannes episcopus non sanè sãperet de cõcilio Chalcedonensi, sed omnia simulatè ageret, consilio Acacij scripsit literas Pergamio Duci & Apollonio Augustali, vt pellerent quidem Ioannem Talaiam, inthronizarent autem Petrum susciipientẽ henoticon, & clericos Timothei catholici, & quam transmisit synodicam Acacio & Simplicio Romano. Descẽderunt ergò Alexandriam abbas Amon, & qui cum illo erãt, pro Petro deferentes apices imperiales. Et quidem Petrus inthronizatur ab oñibus. Scriptũ est ab Imperatore, vt consentientes, susciperẽt eos, qui erant à parte Timothei catholici. Ioãnes autem Talaia, eiectus de sede Alexandrina propter Petrum Moggũ, profectus est Antiochiam, vt videret Ellum magistrum. Cui cùm narrâsset, q̃ sibi euenerant, eius consilio ingressus est ad Calẽdonem in Antiochenũ patriarchã, Et sumptis ab eo intercessionis synodicis literis, Romanũ pontificẽ Simpliciũ appella-

uit,sicut & beatus fecit Athanasius,& suasit scribere pro is Acacio Constantinopolitano episcopo. Et quidem ad hoc Simplicius præparati animi & voluntatis fuit. Acacius *Simplicii. verò susceptis epistolis *, simpliciter rescripsit ei,quia Iohannem quidem Alexandriæ ignoraret episcopum,Petrũ verò Moggum susceepisset in communionẽ in Zenonis principis vnitiuo, & quòd hoc citra eius gessisset sententiam propter vnitatem Ecclesiarum,principis iussione. Simplicius verò suscipiens huiusmodi literas, contristatur adversùs Acacium,eiq; rescribit, quòd nõ benè fecerit,contra sententiam apostolicę sedis ad communionem hæreticum hominẽ susciens. Oportebat enim communi decreto damnatum,tãquàm adulterum, communi concilio à dãnatione liberari. Ad hæc autem,quia non sufficeret Petro, confiteri communicatorem se esse Ecclesiæ catholicę secundùm edictum,sed oporteret, eum secundùm terminum Chalcedonẽn concilij, & secundùm epistolam papæ Leonis,Ecclesiæ amplecti communionem. Vnum enim duorum necessariò agere deberet, aut suadere Petro,purè susciperе terminum synodi,aut remouere se ab eius cõmunione. Sed cùm ad Acaciũ hæc scripta venissent, & deliberaret, quid eum oporteret rescribere, papa Simplicius defunctus est,& ordinatur Felix Romanæ præsul ecclesiæ. Ioannes verò Talaia,habens episcopi dignitatem, remansit Romæ,cui papa Nolanam dedit ecclesiam,quæ est in Cãpaniæ regione, in qua plurimos residens annos, in pace defunctus est.Igitur Petrus Moggus ab abbate Amone,& Ioanne episcopo Magileos,& ab abbatibus monachorũ inferioris Aegypti bella passus, & seditione ei in Cæsarea basilica (vt dicitur) facta, anathematizauit synodũ Chalcedonẽn,& tomum papæ Leonis. Et hæc fecit,cùm iam scripsisset Acacio & Simplicio, quia communicator eorum esset & sanctæ synodi.Et his ità gestis, abscesserunt quidam à Petri communione, & Romam nunciauerunt papæ Romano, vndè rescriptum est Acacio,& obedire noluit. Addidit Acacius, quod de alio Petro Antiocheno hæretico scripserat, Petrum apud Constantinopolim monasterium gubernãsse, & hoc propter crimina derelicto,Antiochiam refugisse,vbi pulso Martyrio episcopo, per vilissimum populum & hæreticum sedem illius occupãsset, continuoq; damnatum ab episcopis,& Leõis imperio *Samum deportatum.Qui fugiens, rediisse dicitur Cõstantinopolim,& dedisse fidem,se per vilissimas turbas nihil audere:sed(sicut superiùs dictũ est) Basilisci temporibus à Timotheo illo damnato, qui Constantinopolim venerat, Antiochiam missus est,episcopatum tenere. Quo facto, idem Petrus Ioannem ordinat Apamenis episcopum,à quibus nõ receptꝰ, redijt Antiochiã,& Petrum episcopatũs sui pellit authorẽ, & inuadit eius ecclesiã, cum quo simul damnatus est.Iterùm Acacius direxit Romã literas,petẽs ab apostolica sede, vt si ad eãdem fortè confugerint,nè ipso qdem digni habeantur adspectu:& si iam indulgentiam aliquam impetrãssent, irritam esse debere. Quid multa? Ipsum Ioannem, quem Acacius cum Petro damnauerat, Syriorum misit ecclesiæ præsidere: sed & Petrum Alexandrinum,anathematizantẽ synodum Chalcedonẽn & tomũ papæ Leonis, qui sublato noïe Proterij & Timothei catholici de diptychis, Dioscori & Timothei Aeluri nomina scripsit, qui eiusdem Timothei catholici corpus de terra leuauit, & foràs proiecit,qui inter episcopos catholicos sepultus fuerat, miris eum laudibꝰ prosecutus est Acacius, de quo se tanta crimina anteà meminerat retulisse. Et cùm p quinq; annos sæpiùs fuisset admonitus Acacius, vt de statu Alexandrinæ ecclesiæ, sanctæ papæ solicitudinem releuaret, nihil vnquàm respondere dignatus est. Qũ verò tot epistolæ,quæ vel ad Acacium à papa,vel ad Imperatorem missæ sunt, nihil penitùs profecerunt: ex deliberatione Vitalis & Mesenus episcopi in legatione directi sunt, vt q̃ superiùs dicta sunt,allegarẽt, & Petrus, sicut anteà,de Alexãdrina ecclesia pelleret. Item est Constantinopolim, & supradicti episcopi in custodiã sunt redacti, chartis sublatis nè catholicis,quibus scriptũ fuerat,redderent. Quos iterùm Acacius post hæc de custodia eijciẽs,secũ fecit ꝓcedere, vt quasi cõfirmato Petri sacerdotio dimitterentur.Redeunt aliqũ legati,sed ꝓcesserant monachi,qui eos grauiter de ꝓditione purgebant. Auditi cominùs, & cõuicti ex ipsis literis, quas detulerũt,à locis proprijs sunt remoti. Felix defensor Ecclesię,qui cum legatis directus fuerat,impediente infirmitate, cum ipsis pergere non potuit. Sed postq̃ Vitalis & Mesenus à custodia Constantinopoli sunt egressi,prexit cum chartis ecclesiasticis Constantinopolim.Passusq; est & ipse,sublatis chartis,grauissimã custodiã. Vbi ergò ad plenũ detectus est Acacius hæreticus,papa Felix in literis suis synodicis ad Acacium sic posuit: Peccãsti, nè adijcias, & de prioribus supplica. Susceptis his Acacius literis perseuerat, neq; recedens à cõmunione Petri, neq; suadens ei palàm susciрe Chalcedonẽn concilium,& tomũ papæ Leonis. Hæc cognoscẽs papa Felix,damnatiõis scripturã milit Acacio per Totũ defensorẽ, cuius est principium: Multarũ transgressionũ repiris obnoxius.Et datis Acacio huiusmodi literis, eas nõ susciрit,patrocinio fultus Imperatoris, ità vt cogerentur,q eas detulerunt, p quẽdam ignotum monachũ Achimetensem, ipsam chartã dãnationis, dum ingrederetur ad celebranda sacra, suspẽdere in eius pallio,& discedere.

cedere.Qui tamen vsq; ad mortem, patrocinante Imperatore, remansit sacrificans. His ergò prouenientibus,& Acacio permanente in Petri communione,separauit se q̃dem sedes Apostolica à Constantinopolitana.Eo siquidem tempore Ellus cõiunctus Leontio in Antiochia, expugnatur à Valamiriacis, & qui cum eis erant iuncti. Et Leontius quidem perimitur,Ellus autem in castellum Papyrij fugit.Interea Calendion archiepiscopus Antiochenus deponitur. Accusatur in aperto,tanquàm indeuotus principi, mittens populum in rebellionem cum Ello: latenter autem, quia se non suspendebat & à Felicis papæ & Ioannis communione.Porrò Petrus de proprijs ciuitatibus catholicos expulit sacerdotes,ex quibus nonnulli apud Constantinopolim persequutionem grauissimam pertulerunt. Scandalizabat autem Imperator & illos, qui à parte Nephalij abbatis erant, & qui circa Ioãnem episcopum Egumenum, monasterij Diolchon:& agens contra ipsum Ioannem, prę positurã ei abstulit, & eam tradidit monasterio abbatis Amonis:sed permãsit in episcopatu, scribens Acacio, quia esset synodi communicator,& fallens Alexandrinos,qa non communicaret synodo, ità vt quidam communicatorum eius,clerici, monachi & laici,cognoscentes eius fallaciam,separauerint se ab eius communione. Et extrà collectas facientes, nõ passi sunt nomini eius cõmunicare,& eorum,qui post eum episcopatum habuerunt Alexandrinũ, eò quòd nomen Petri haberent in diptychis. Huic populo à Palæstina quidam diaconus, nomine Esaias,ordinatus est episcopus, & Alexandriam missus est,sed ab omnibus non est receptus. Ab isto ergò Esaiani sunt in Aegypto.In istis posita ecclesia,moritur Acacius, & ordinatur post eum Hauitas presbyter, qui fuit à sancta Tecla, qui nõ consensit sinẽ Romano Episcopo inthrõizari, sed trãsmisit synodicam papæ Romano Felici. Qui modico viuens tempore,moritur, non accipiens epistolam ipsius:& factus est Euphemius episcopus genere Alexãdrinus, qui & susceрit à papa Romano scripta.Et mortuo Zenone,post aliquod tẽpus expulsus est ab Anastasio.Et hæc quidem Constantinopoli contigerunt. Non post multum tempus moritur & Petrus Moggus Alexandriæ, & post eum in ea sede ordinatur Athanasius, qui & ipse in edicto Constantinopolitanæ, & Antiochenæ,& Hierosolymitanæ cõmunicauit ecclesiæ. Cumq; scandalizarẽtur & in ipso populi, eò quòd nomen Petri haberet in diptychis, asscenderit quidam & adperatorem Anastasium: & dum haberẽt cõtra principem contentionem, alijs quidem opponentibꝰ anathematizari synodũ, & ità communicare,alijs verò pacatis in vnitiuo edicto adijci ea, q̃ satisfacerent his, qui coĩcauerant Petro,confiderans Imperator,ꝙ si adiectionem edicto faceret,tumultum moueret ecclesiæ, & anathematizari synodum esset impossibile:psuasit eis, sufficere vnitiuum edictum, vt communicarent adinuicẽ sibi,sicut & cæteri ecclesiarũ episcopi. Et cũ non obedirent hoc agere,nihil impetrantes dimisit. Sic enim Athanasio hæretico tempus episcopatũs sui cõplente, post eum ordinatur Alexãdrinus episcopus Ioãnes, cognomento Mela,qui & ipse secutus Petrum & Athanasium ꝓcessores, in edicto vnitiuo communicauit alijs sedibus,id est, Cõstantinopolitanę,& Antiochenæ,& Hierosolymitanæ.In cuius præsulatu,dum Alexandrina ecclesia diuisionem habuisset Dioscoritarum propter Petrum Moggum, quasi cõmunicãsset synodo, etiã ipse defunctus est tempore Macedonij Constantinopolitani episcopi. Post quem ordinatus est Alexandriæ Ioannes *Machiota, qui etiàm ipse sũ- *Niciota os priores secutus est,susciрiens quidẽ vnitiuum Zenonis edictũ, non autẽ Chalcedonẽn conciliũ,& epistolã papæ Leonis, tanq̃ non cõmunicaret Flauiano Antiocheno & Eliæ Hierosolymorũ episcopis, & Timotheo Constantinopolitano. Dicebat enim imperfectè edictum se habere,nec ad vnitatem sufficere,quod non in anathemate synodi fuisset factũ. Deniq; cùm ei Imperator Anastasius scripsisset, vt vniretur Cõstantinopolitano episcopo, hæc rescripsit, qa nõ sufficeret ei ad pfectã vnitatẽ, eò ꝙ nõ anathematizaret synodũ.Et tũ etiàm ità sapiẽs, separatos habuit Dioscoritas,nõ susciрientes Petrum Moggum. Mortuo Ioanne Alexãdriæ,ordinat Dioscorus iunior, sub quo intersectus est à populo Theodosius Augustalis filius Calliopi. Hic eñ Dioscorus, proponente *Ipsocrate scholastico acta facere ante defensorẽ in eiectiõe synodi, henoticon susciрere in damnatiõem synodi, vnitiuum susciрit edictum,sicut ipsa ostendunt gesta,q̃ apud defensorem ciuitatis coram eo confecta sunt. In quibus testatus est, in expulsiõe synodi se susciрere edictũ. Vndè cùm satisfactũ fuisset his,qui propter Petrum Moggũ extra illam Ecclesiã cõmunicabant,vniti sunt ei.Nam vsq; ad istũ Dioscorum,in diuisiõe erat Alexãdrina ecclesia.

¶ *DE SEVERO, ET IVLIANO, ac Macedonio. Cap. XIX.*

HOc tempore Macedonius Constantinopolitanus episcopus, ab Imperatore Anastasio dicitur expulsus, tanq̃ euangelia falsãsset,& maximè illud Apostoli dictũ, Quia apparuit in carne, iustificatum est in spiritu. Hunc enim mutãsse vbi habet (ὅσ) hoc est,qui monosyllabum Græcum, litera mutata,ο in ω vertisse, & fecisse (ὧσ,) id est, vt esset Deus,apparuit per carnem. Tãquàm 1.Tim.3.d

Hic Seuerus author est sectæ Acephalorum.

Nestorianus ergò culpat⁹, expellitur per Seuerum monachum. Is enim Seuerus, cùm sederet priùs in monasterio, nó suscipiebat Zenonis edictum, nec Petrum Moggũ. Deindè sedens in Abbatis Romani & Mamæ, qui post eum ꝓfuit, mõasterio, exindè missus est pmanere Cõstãtinopoli apocrisari⁹, & fit inter eos, q Petri Moggi erant. Dumq; obijceretur ei, quomodò priùs anathematizabas Petrum? dicebat, quia Petrum anathematizaui Apamenũ. Hic Seuerus apud Constantinopolim synodo derogabat, & affirmabat, quia ea anathematizata, omnes communicarent, ità vt ob hoc scriberet & ipsi Flauiano, sicut eius significatur epistolis, & a[illegible]aronam lectorem, & Eleusinum & Euthrecium episcopos, & ad Oecumenium scholasticum Isauriæ. Fertur autem expositio eius, quæ ab eo dicta est in inthronismo, in qua & vnitiuũ suscepit Zenonis, & anathematizat Chalcedonen̄ concilium, & communicare se confitetur Alexandrino & Cõstantinopolitano. Erant autem tunc Constãtinopoli Timotheus, Alexandriæ verò Ioannes *Machiota. Et tamen dum talis esset, valuit damnare Macedonium, & expellere ab Antiochena sede Flauianum. Sed nec ipse potitus est episcopatu eius plusq̃ quinq; annis, sed & vexabatur in episcopatu, tanq̃ anathematizaret quidem synodũ, nominaret autem episcopos synodi. Cuius expulsio ità contigisse dinoscitur: Mortuo Impatore Anastasio, & Iustino facto Impatore, Seuerus à Vitaliano magistro militum viro religioso & orthodoxo accusat, q̃ despiceret Imperatoris iussiõem, & synodum nõ susciperet. Iustinus Imperator misit magistrianũ, vt Seuerus Cõstantinopolim adduceretur, & redderet causam tractatuũ suorum, quos fecerat contra synodum. Iam enim ab ipso pio Imperatore Iulianus Halicarnasseus episcopus pro eadem sancta synodo, eò q̃ eam non reciperet, pulsus fuerat sede. Quod sciens Seuerus, & ꝓuidens, quid sibi immineret, clàm nocte descendit Seleuciam, & nauim conscendens, fugit Alexandriam, ad quam ciuitatem & Iulianus fugerat. Ordinatusq; est pro eo archiepiscopus Antiochiæ Paulus orthodoxus, suscipiens Chalcedonen̄ synodum. Eo tempore Alexandriæ mortuo Dioscoro iuniore, Timotheus ecclesiæ ipsius susceperat episcopatũ, à quo gratissimè susceptus Seuerus & Iulian⁹, sedebant ad *laborem. Sub isto Timotheo, de corruptibili & incorruptibili, apud ipsã ecclesiam quæstio mota est hoc modo: Requisiuit quidam monachus Seuerum, quid oporteret dicere Corpus Domini nostri Iesu Christi, corruptibile, an incorruptibile: Ille respondit ei, sanctos patres corruptibile illud dixisse. Hoc audientes quidam Alexãdrinorum, cùm requisissent Iulianũ in alio loco sedentẽ, quid & ipse diceret de eadem q̃stione, ille dixit sanctos patres contraria dicere. Horũ itaq; singuli statuere responsum propriũ volentes, scripserũt libros aduersùs alterutrum. Qui venientes in multitudinem ciuitatis, ecclesiã illam diuiserunt: & alios quidem, fecerunt Corrupticolas appellari: verùm incorruptibilitatis assertores, Phantasiastas. Timotheus verò, magis sententiam Seueri secutus est. Cui cùm diceret Themistius diaconus eius, Si corpus Christi corruptibile est, debemus eum dicere & aliqua ignorasse, sicut de Lazaro. Hoc Timotheus negauit dicendum. A cuius communione Themistius desciscẽs, schisma fecit. Et ab ipso dicti sunt in Aegypto Themistiani.

Corruptic. Phantasiastæ.

*Labranũ.

¶DE GAIANO ET THEODOSIO. Cap. XX.

DVm hæc Alexandriæ aguntur, defuncto Bonifacio papa Romano, Ioãnes cognomento Mercurius, sedis Apostolicæ suscepit præsulatum. Ad quem missi sunt ab Imperatore Iustiniano Hypatius Ephesiorum episcopus, & Demetrius à Philippis, consulere sedem Apostolicã contra legatos *Acumicorum, Cyrum & Eulogiũ, negantes esse confitendum beatã Mariam verè & propriè Dei genitricem, & vnum de Trinitate incarnatum, & carne passum. Sed papa Iohannes, nobis ibi positis, hoc confitendũ epistola sua firmauit, & Impatori direxit. A cuius cõmunione discedentes Romę quidã monachi, *acymicorũ legatos sequuti sunt, & vsq; nunc hanc de Christo confessionem non suscipiunt. Ea tempestate mortuo Ephanio Cõstãtinopolitano episcopo, Theodora Augusta Anthimum trãstulit in eandem sedem, qui fuit episcopus ciuitatis Trapezunti regionis Ponti, latenter Chalcedonense concilium non suscipientem. Verùm defuncto Timotheo Alexandrino episcopo, studio & permissione Calotychi cubicularij partis Theodoræ Augustæ, Theodosius ordinat. Qui licèt haberet cleri decretum, contradicere volentibus non permisit certamen populi. Monachorum quos non habuit, *pro Gaiano fuerunt. Confutudo quidem est Alexandriæ, illum, qui defuncto succedit, excubias super defuncti corpus agere, manumq; dexterã eius, capiti suo imponere, & sepulto manibus suis, accipere collo suo B. Marci pallиũ, & tunc legitimè sedere. Dum hæc Theodosius pertentat, cognouerunt populi & monasteria, qd esset factum vespe in episcopio studio Calotychij & iudicum, id est, Aristomachi ducis & Dioscori augustalis. Mox Theodosiũ ꝑsequuti sunt, & expulerunt, nè colligeret funus Timothei. Inthronizauerunt autem Gaianum, qui fuit tunc archiepiscopus ex parte assertorũ incorruptibilitatis. Habens autem consentaneos aliquantos ex clero, & pos-

Acumicor. rum

possessores ciuitatis, & corporatos, & milites, & nobiles, & omnem prouinciam, permansit Gaianus in episcopatu dies centum tres. Post hæc à iudicibus pulsus, abscessit. Et post menses duos Narses cubicularius missus ab Augusta Theodora, Theodosiũ quidem inthronizauit, porrò Gaianum misit in exilium. Qui adductus Carthaginem magnã, & indè quasi Sardiniã directus, qd de eo contigit, ignoratur. Mansit autẽ Theodosius in sede annum vnũ & menses quatuor, paucis ei communicantibus. Plurimi enim communicabant ad nomen Gaiani. Populi autem pugnauerunt pro Gaiano multis diebus. Qui cæsi à militibus, maiorẽ sui partem amiserunt. Sed & militum maior cecidit numerus. Vincebatur autem Narses non armis, sed ciuitatis concordia. De superioribus domorum iactabant mulieres supmilites, quicquid manibus occurrisset. At ille igne vicit, quod ferro non potuit. Diuisa est vsq; nunc illa ciuitas hoc schismate, vt Gaianitæ & Theodosiani in ea vocentur, id est, Phãtasiastæ & Corrupticolæ. Nouissimè Theodosius de sede discessit, non ferens seditiones & bella, quæ contra eum exercebantur à populo. Missus est Constantinopolim cum honore, eò q̃ ità Augustæ scripta præciperent. Quò illo veniente, promittebat Augusta Imperatori, quoniam posset Theodosius Chalcedonen̄ suscipere synodum: sed persistente & nolente eo, cum eius voluntate foràs ciuitatem regiam sexto miliario in exilium missus est, iuxta Basilicam Arisphocæ, in via, q̃ ducit ad Stomapõtem. Viuitq; vsque nunc.

Phantasiastæ. Corrupticolæ.

¶DE AGAPETO PAPA, ET Anthimo Cõstãtinopolitano episcopo. Cap. 21.

VErùm mortuo Ioãne Mercurio, Agapetus archidiaconus Romanæ Ecclesiæ, papa ordinat in regulis ecclesiasticis apprimè eruditus. Quo tempore Theodatus rex Gotthorum, scribens ipsi papæ & senatui Romano, interminatur, non solùm senatores, sed & vxores & filios, filiasq; eorũ gladio se interempturum, nisi egissent apud Imperatorem, vt destinatum exercitum suũ de Italia submoueret. Sed papa pro eadem causã, legatione suscepta, Constantinopolim profectus est. Et primùm quidẽ honorificè suscipiens directos sibi ab Imperatore, respreuit tñ animo ꝓsentiã, eumq; adsalutandum suscipere noluit. Deindè viso principe, causam agebat legationis suscepta. Imperator autẽ pro multis fisci expẽsis ab Italia destinatum exercitum auertere nolens, supplicationes papæ noluit audire. At ille, quod *summũ fuit, Chri legatiõe fungebat. Deniq; petẽtibus principibus, vt Anthimũ papa in salutatiõe & cõmunicatione susciperet, ille fieri inquit posse, si se libello ꝓbaret orthodoxũ, & ad cathedrã suã reuertere-

tur. Impossibile esse aiebat, translatitiũ hominem in illa sede pmanere. Augusta verò clam ꝓmittente munera multa, & rursùs papæ minas intentante, in hoc papa pstitit, nè eius audiret petitionem. Anthimus verò videns se sede pulsum, pallium, quod habuit, Imperatorib⁹ reddidit, & discessit, vbi eum Augusta suo patrocinio tueretur. Tunc papa principis fauore *Menam pro eo ordinauit antistitem, consecrans eum manu sua in basilica sanctæ Mariæ. Fuit iste *Menas præpositus xenodochij maioris, quod vocatur Samson, genere Alexandrinus, suscipiens Chalcedonensem Synodum.

¶DE SILVERIO ET VIGILIO. Cap. XXII.

HIs peractis, cõstituens papa apud Imperatorem apocrisarium Ecclesiæ suę Pelagium diaconum suum, dum in Italiam reuerti disponit, Constantinopoli obijt. De cuius decessu audiens Romana ciuitas, Siluerium subdiaconum, Hormisdæ quõdàm papæ filium, elegit ordinandum. Augusta verò vocans Vigilium Agapeti diaconum, profiteri sibi secretò ab eo flagitauit, vt si papa fieret, tolleret synodum, & scriberet Theodosio, Anthimo, & Seuero, & per epistolam suam eorũ firmaret fidem, promittens dare ei præceptũ ad Belissariũ, vt papa ordinaretur, & dari centenaria septem. Lubenter ergò suscepit Vigilius promissum eius, amore episcopatũs & auri. Et facta ꝓfessione, Romam profectus est: vbi veniẽs, inuenit Siluerium papam ordinatum. Quin & Rauennæ repperit Belissarium in eadem vrbe sedentem, eamq; obtinentem. Cui tradens præceptum Augustæ, promisit ei duo auri centenaria, si Siluerio remoto, ordinaretur ipse pro eo. Belissarius verò Romam reuersus, euocãs Siluerium ad palatium, intentabat ei calumniam, quasi Gotthis scripsisset, vt Romam introirent. Fertur autem Marcum quendam scholasticum, & Iulianũ quendam prætorianum fictas de nomine Siluerij composuisse literas regi Gotthorũ scriptas, ex quibus conuinceretur Siluerius Romanam velle perdere ciuitatem. Secretò autem Belissarius & eius coniunx, persuadebant Siluerio implere ꝓceptum Augustę, vt tolleretur Chalcedonen̄ synodus, & per epistolam suam hæreticorum firmaret fidẽ. Qui mox de palatio egressus, quid de eo fieret, cõsiliarijs suis loquutus est. Et veniens contulit se in basilicam B. Mariæ Sabinæ, ibiq̃ manebat, vbi & directus est ad eum Photis filius Antoninæ patriciæ, vt præstito sacramento, inuitaret eum venire ad palatium. Qui autẽ Siluerio adstabant, ꝑsuadebãt ei, nè Græcorũ crederet iuramentis. Ille tñ exijt, & ad palatiũ venit. Et illa quidẽ die ꝓiuramento ad Ecclesiã redire pmissus est. Ad quem rursùs mandauit Belissarius, vt ad pa-

latium veniret. Qui de ecclesia exire nolebat, dolos sibi præparatos agnoscens. Sed posteà orans, & causam suam Dño commẽdans, exijt, & ad palatium venit. Qui solus ingressus, à suis vlteriùs non est visus. Et alia die Belisarius, conuocatis presbyteris & diaconibus & clericis omnibus, mãdauit eis, vt alium sibi papam eligerent. Quibus dubitantibus, & nonnullis ridentibus, fauore Belisarij ordinatus est Vigilius. Siluerius autem in exilium missus est in ciuitatem ℘uinciæ Lyciæ, quæ Patara dicitur. Post ordinationem ergò suam compellabatur Vigilius à Belisario implere promissionem suã, quam Augustæ promiserat, & vt sibi redderet duo auri centenaria promissa. Vigilius autem timore Romanorum, & auaritia patrocinante, nolebat sponsiones suas implere. Sed Siluerio veniente Pataram, venerabilis episcopus ciuitatis ipsius venit ad Imperatorem, & iudicium Dei contestatus est de tantæ sedis episcopi expulsione, multos esse dicens in hoc mundo reges, & non esse vnum, sicut ille papa est super Ecclesiã mundi totius, à sua sede expulsus. Quem audiẽs Imperator, reuocari Romam Siluerium iussit, & de literis illis iudicium fieri, vt si probaretur, ab ipso fuisse scriptas, in quacunq; ciuitate episcopus degeret: si autẽ falsæ fuissent probatæ, restitueretur sedi suæ. Pelagius verò currens cum voluntate Augustæ, volebat irritum facere Imperatoris præceptum, nè Siluerius Romã reuerteretur: sed prævalente Imperatoris iussione, Siluerius ad Italiam reductus est. Cuius aduentu territus Vigilius, nè sede pelleretur, Belisario mandauit: Trade mihi Siluerium, alioquin non possum facere, quod à me exigis. Ità Siluerius traditus est duobus Vigilij defensoribus & seruis eius. Qui in Palmariam insulam adductus, sub eorum custodia defecit inedia. (*Scribũt Historici, Vigilium iam pontificem factum, constãtissimè negãsse assensum petitionibus Theodoræ Augustæ, nec diris supplicijs ad consensum adigi potuisse. Quæ ergò hîc vsquè ad capitis huius finem habentur, ab improbo quodam nebulone conficta videntur, meritoq; vt suspecta reijciantur.*) Vigilius aũt p Antoninã Belisarij coniugem implens ℘fessiõem suã, quã Augustę fecerat, talẽ scripsit epistolam: Dominis & Christis Vigilius. Scio quidem, quia ad sanctitatẽ vestrã anteà fidei meæ credulitas, Deo adiuuãte, puenit. Sed quia modò gloriosã filia mea patritia Antõina, Christianissima, desideria mea fecit impleri, ℘ fraternitati vestræ præsentia scripta transmitterem: salutans ergò vos gratia, qua nos Deo nostro Christo saluatori cõiungimur, & eam fidem, quam tenetis Deo adiuuante, & tenuisse & tenere significo, sciens, quia illud inter nos prædicamus & legimus, vt & anima vna sit, & cor vnum in Deo. *Profictus mei, qui vester est, Deo adiuuante, votis gaudia maturauit ex meo animo, sciens fraternitatem vestram quæ optat, & libenter amplecti. Oportet ergò vt hæc, quæ vobis scribo, nullus agnoscat: sed magis tanq; suspectum hîc me sapientia vestra ante alios existimet habere, vt faciliùs possim hæc, quæ cœpi, operari & pficere. Et subscriptio: Orate ℘ nobis Deũ, mihi, fratres, in Christo Dño nostro charitate cõiuncti. Sub hac epistola Vigilius fidem suam scripsit, in qua duas in Christo dãnauit naturas, & resoluens tomum papæ Leonis, sic dixit: Non duas Chr̃m naturas cõfitemur, sed ex duabus naturis compositum vnum filium, vnum Christum, vnum Dñm. Et iterùm: Qui dicit in Christo duas formas, vnaquaq; agente cum sua communione, & non confitetur vnam personam, vnam essentiam, anathema sit. Qui dicit, quia hic quidem miracula faciebat, hoc verò passionibus succumbebat: & non confitetur miracula & passiones vnius eiusdemq;, quas sponte sua sustinuit carne nobis consubstantiali, anathema sit. Qui dicit, ℘ Christ⁹ velut homo, misericordia dignatus est: & non dicit ipsum Deum verbũ & crucifixum esse, vt misereatur nobis, anathema sit. Anathematizamus ergò Paulum Samosatenum, Dioscorum, Theodorum, & Theodoritum, & omnes qui eorum statuta coluerunt, vel colunt. Et hæc Vigilius scribens hæreticis occultè, permansit sedens. In quo impletum est illud testimonium, quod Salomon in prouerbijs dicit: Edent viæ suæ fructus, & consilijs suis saturabuntur. Ab Pro.1 ipsa hæresi afflictus Vigilius, nec coronam, qualẽ vitæ terminũ susceperit, notũ est omnibus. Sed redeam⁹ ad causam Alexandrinorum.*

Actor. 4. *Proiectus

¶ DE PAVLO ALEXANdrino archiepiscopo, & monachis Hierosolymorum. Cap. XXIII.

POstquàm ergò Theodosius Alexandrinus in exilium missus est, Paulus quidam vnus abbatum Tabennensium monachorum, ad Alexandrinam sedẽ ordinatur episcopus, Pelagio interueniẽte apocrisario Romano, planè orthodox⁹, suscipiés Chalcedonen̄ synodum. Ordinatus est à Menna Constantinopoli, præsente eodem Pelagio responsario Vigilij, & apocrisarijs Euphremij Antiocheni, & apocrisarijs Petri Hierosolymorum. Seuerus autem Antiochenus iam fuerat condemnatus, & Anthimus Constantinopolitanus ab Agapeto papa Romano, & Menna Constantinopolitano, & libellis datis aduersùs eos Imperatori Iustiniano à præsulibus monasteriorum præsulibus primæ & secundæ Syriæ, & præsulibus monasteriorum Hierosolymorum & eremi. Hoc ergò modo vnitas facta est Ecclesiarum, anno decimo Imperij gloriosi Iustiniani Augusti. Iste Paulus spretus

tus erat Constantinopoli, vt dicitur, ab aliquibus monachis suis, & venerat Constantinopolim pro se agere apud Imperatorem. Qui diuino nutu cathedram vacantem inueniens, meruit per Pelagium diaconũ Alexandriæ Episcopatum. Accepitq; ab Imperatore potestatem super ordinationem ducum & tribunorũ, vt remoueret hæreticos, & ℘ eis orthodoxos ordinaret. Per illos eñ populi inualescebant. Qui Alexandriam descendens, timore suî suaq; industria omnem ciuitatem & omnia monasteria adduxerat suscipere Chalcedonen̄ synodum, nisi interuentu diaboli talis emergeret causa. Cogitante Paulo episcopo remouere Eliam magistrum militum, Psoius quidã diaconus & œconomus ecclesiæ, amicus Eliæ, per portitores literarũ velocissimos pedestres, quos Aegyptij Simacos vocant, omnia molimina Pauli, Eliæ scribebat. Contigit autem, Paulũ inuenire literas eius Aegyptiacè scriptas, & legere, & timens, quod de Proterio contigerat, solicit⁹ de eo factus est, & cœpit Psoiũ compellere, facere rationes ecclesiæ. Quem tradidit iudici, & Imperatori de eo retulit. Eo tempore apud Alexãdriam Rhodo erat augustalis, qui eum accipiens custodiẽdum vsq; ad Imperatoris præceptum, cõsilio cuidam prioris ciuitatis, nomine Arsenij, acceptis muneribus, inscio (vt fertur) Episcopo, clàm nocte totis virib⁹ eum magno cruciatu occidit. Cuius filij & affines Imperatorem interpellantes, suggesserãt ei, qua vi eorum parens debitum mortis persoluisset. Quod audiens Imperator, vocauit Liberiũ, & fecit Augustalem, misitq; eum Alexandriam, inquirere causam. Ad quam vrbẽ Liberius cùm veniisset, Rhodonem ad se venire iussit, & ab eo requirebat, quomodò occidisset diaconum. Ille verò respondit, iussione Episcopi factum fuisse: habere se Imperatoris delegationẽ aiebat, vt quicquid iuberet Episcopus, modis omnib⁹ impleret. Sed negante Paulo episcopo, & se nescire clamitante, prior ille ciuitatis Arsenius, homicidij illius author inuentus, morte mulctatus est. Porrò episcopo Paulo Gazam in exilio misso, Rhodo cum gestis de eo actis directus est Constantinopolim. Cuius gesta cum intra palatium legerentur principi, iussit eum ab scurrone duci, & foràs regiam ciuitatem occidi. Et post hæc misit Imperator Pelagiũ diaconum & apocrisarium primæ sedis Romanæ Antiochiam cum sacris suis, quibus præcepit, vt cum Euphremio eiusdem vrbis Episcopo, & Petrus Hierosolymita, & Hypatius Ephesinus venirent Gazam, & Paulo episcopo pallium auferrent, eumq; & deponerent. Pelagius ergò profectus Antiochiã, & indè Hierosolymam, cum memoratis patriarchis & aliquantis Episcopis venit Gazam. Et auferentes Paulo pallium, deposuerunt eum, & ordinauerunt pro illo Zoilum, quem posteà Imperator deposuit, & Apollinarem ordinauit, qui nũc est præsul ipsius Alexandrinę ecclesię. Sed redeunte Pelagio Constantinopolim; monachi quidam ab Hierosolymis, per quos Pelagius in Gazam transitum habuit, venerũt ad eum in comitatu, portantes capitula de libris Origenis excerpta, volẽtes agere apud Imperatorem, vt Origenes damnaretur cum illis capitulis. Igitur Pelagius æmulus existens Theodoro Cæsareæ Cappadociæ episcopo, volens ei nocere, eò quòd esset Origenis defensor, vnà cum Menna archiepiscopo Constantinopolitano, flagitabat à principe, vt iuberet fieri, quod illi monachi supplicabãt, vt Origenes dãnaretur, ipsaq; capitula talia docentia. Annuit Imperator facilimè, gaudẽs se de talibus causis iudicium ferre. Iubente eo, dictata est in Origenem & illa capitula anathematis damnatio, quam subscribentes, vnà cum Menna archiepiscopo apud Constãtinopolim reperti, deindè directa est Vigilio Romano episcopo, Zoilo Alexandrino, Euphræmio Antiocheno, & Petro Hierosolymitano. Quibus eam accipientibus & subscribentibus, Origenes damnatus est mortuus, qui viuens olim fuerat antè damnatus.

Origenis dãnatio facta est in 5. Synodo œcumenica.

DE PELAGIO ET THEOdoro. Cap. XXIIII.

ET reserato aditu aduersarijs Ecclesię, vt mortuus damnaretur, Theodorus Cæsareæ Cappadociæ episcopus, dilectus & familiaris principum, secta Acephalus, Origenis aũt defensor acerrimus, & Pelagio æmulus, cognoscens Origenem fuisse damnatũ, dolore damnationis eius, ad Ecclesiæ conturbationem, damnationem molitus est in Theodorum Mopsuestenũ, eò quòd Theodorus multa opuscula edidisset contra Origenem, exosusq; & accusabilis haberetur ab Origenistis, & maximè quòd synodus Chalcedonen̄ (sicut probatur) laudes eius susceperit in tribus epistolis. Cuius damnationẽ memoratus Theodorus tali machinatione perfecit: Scribente principe contra Acephalos in defensionẽ synodi Chalcedonen̄, accedens idem Theodorus Cappadox vnà cũ suis satellitibus, qui sub nomine catholico Acephalis studebant, cũ Theodorę Augustę fauore Imperatori suggessit, scribẽdi laborem nõ eum debere pati, quandò cõpendiò posset Acephalos omnes ad suã communionem adducere. Siquidem illi (inquit) hoc offenduntur in synodo Chalcedonen̄, quòd laudes susceperit Theodori Mopsuesteni epi scopi, epistolamq; Ibæ, quæ per omnia Nestoriana esse cognoscitur, Synodus ipsa iudicio suo pronunciauerit orthodoxã. Qui Theodorus, si cum dictis suis & hac epistola anathematizetur, tanq; retractata Synodus atq; purgata, suscipietur ab eis per omnia &

in omnibus, & sinè pietatis vestræ labore Ecclesiæ catholicæ sociati, gaudente vniuersali Ecclesia, clementiæ vestræ laus erit sempiterna. Hæc audiens Imperator, & dolum dolosorum minimè prospiciēs, suggestionem eorum libenter accepit, & hoc se facere promptissimè spopondit. Sed rursùs illi callida fraude rogauerunt eum, vt dictaret librum in damnationem trium capitulorum: quō libro eius edito, & toti mundo manifestato, dum emendare princeps erubescit, irreuocabilis causa fieret. Sciebant enim, principē solita pietate, scādalo emergente, sententiam suam posse corrigere, seq; ad periculū peruenire. Annuit eis princeps, & hoc se lætus implere promisit. Et relinquens operis sui studium, vnum in damnationem trium capitulorum condidit librum, pro delictis nostris nobis omnibus notissimum. Cætera verò, quæ subsequenter in episcopis & catholica Ecclesia ab eodem principe facta sunt, quomodò consentientes episcopi in trium damnationem capitulorū, muneribus ditabātur, vel non consentientes depositi, in exilium missi sunt, vel aliqui fuga latitantes, in angustijs felicem exitum susceperunt, quoniam nota sunt omnibus, puto nunc à me silenda. Illud liquere omnibus credo, per Pelagium diaconum, & Theodorum Cæsareæ Cappadociæ episcopum, hoc scandalū in ecclesiam fuisse ingressum. Quod etiàm publicè ipse Theodorus clamitauit, se & Pelagium viuos incendendos, per quos hoc scandalum introiuit in mundum.

¶ Finis huius breuiarij sancti Liberati archidiaconi ecclesiæ Carthaginēsi.

Candido Lectori F. Laurentius Surius S.

SVnt in hoc Liberati Breuiario nonnullæ præsertim capite 22. & 24. quæ certè cautè & cū iudicio legenda sint. Nam cum alijs historicis non consentiunt, & nescio quid monstri parturire videantur. Quòd autem nonnunquàm asserit, in Chalcedonensi synodo approbatam esse Ibæ Episcopi Edesseni epistolam ad Marim Persam, & quædam alia, ad rem verò consentaneum sit, ex synodo 5. Constantinopolitana, nūc recèns addita, facilè perspicere licebit. Atque tametsi in synodo Chalcedonensi quædam fortassis legantur eiusmodi, tamen quinta synodus diserris verbis negat, Ibæ Epistolam hanc ab illo Concilio approbatam, vocatq; eam impiam, planeq; reiecit & anathematizat, sicut & Theodorum Mopsuestenum & scripta illius. Itaq; ad 5. synodum vniuersalem, quæ nunc demùm prodit in publicum, recurrendum est, in qua diffusè tractatur de Theodori Mopsuesteni scriptis, atque de Ibę Edesseni epistola, ex quorum collatione quid de ijs, quæ apud Liberatum capit. 24. & alijs quibusdam locis habentur, statuendum sit, haud obscurè apparebit. Nec vacat suspicione, quòd Episcopos trium capitulorum damnationi subscribentes ait Liberatus (si tamen non ab alio quopiam hæc inserta sunt) fuisse ab Imperatore muneribus affectos, & alios ea approbantes, in angustijs felicem exitum suscepisse: cùm satis euidenter 5. Synodus doceat catholicos esse nō posse, qui ea capitula probent. Verùm, vt dixi, hæc & plerag, alia scitu digna Lector studiosus in 5. Synodo offendet.

SANCTI QVINTIANI EPIscopi Esculani ad Petrum Antiochenum fides.

OMnis itaque, qui dicit vnam naturam Dei verbi & carnis, & non duas vnitas indiuisasq;, damnetur.

Si quis confundit duas Christi naturas, dicens Deū passum carne, secundùm Apostolum, damnetur. Locus obscurus.

Si quis impassibilem & immortalem Deum verbū, dicit cōuersum in passione ac morte, & non hæc reddit eius carni, dānetur.

Si quis vocem trisagiam, id est, tersanctam dicit propter nos crucifixam, & non Dominum nostrum Iesum Christum, filium Dei vnigenitum, damnetur.

Si quis post vocem tersanctam dicit Deum crucifixum propter nos, & non potiùs vnum filium, cui in medio tersanctæ vocis hymnus dicitur, damnetur.

Si quis hominem dicit, qui pro nobis crucifixus est, siue Deum, diuidendo naturas, & non eas copulando in crucifixione eius, damnetur.

Si quis dicit duas personas seu subsistentias, & non potiùs duas naturas, in vnam personam & vnam subsistentiā in vnum concurrentes, damnetur.

Si quis Deum hominem, & non magis Deum & hominem dicit, damnetur.

Si quis dicit creatum patris verbum, & non magis eius carnem, damnetur.

Si quis dicit consubstantialem carnem Domini Deo patri, & non potiùs Deum verbum, damnetur.

Si quis dicit, sinè mente & sinè anima Dominum nostrum Iesum Christum, & propterea habuisse diuinitatem, & quia ex hoc dicendum passum carne Deum verbum, & non magis mente cum anima rationali & inhumanatum Deum verbum, & impassibilem dicendo eundem diuinitate, humanitate verò passibilem, damnetur.

Si quis apponit in trisagio crucem præter filium Dei, anathema sit.

Si quis quaternitatē introducit in trisagio, appōnens post Trinitatē Christum crucifixum, anathema sit.

Si quis confundit Trinitatem, eundem dicens esse patrem, & filium, & spiritum sanctum, anathema sit.

Si quis distinguit vnam essentiam Trinitatis in duas, anathema sit.

Si quis vnum filium secat in dualitatem filiorum, anathema sit. Si quis

Si quis Dei verbum & carnem dicit vnam naturam, ignorans naturarum differentiam, anathema sit.

Si quis diuinam naturam filij confundit passionibus carnis eius, & non confitetur eum spiritu impassibilem, carne verò passum, anathema sit.

Si quis dicit Deum passibilitatem aut mortem gustāsse, tanquàm ad hæc eum bona voluntate veniisse, cùm conuersus esset, & non confitetur eum tāquàm Deum non fuisse sub damnatione mortis, mortem verò mortificāsse per carnem suam mortalem, quam assumpsit, anathema sit.

Credimus enim, quia vita vita est, & non recedit in mortem: tu autem cognosce & abscide, in quibus iniquè loquutus es. Tamen sit & est Dei gratia cum his, qui rectè prædicant verbum veritatis.

Finis.

ARVERNENSE CONCILIVM, CIRCA TEMPORA VIGILII PAPAE, Et Prouinciale.

ARuerni, vel potiùs Auerni, à Troianis oriundi, populi Aquitaniæ, Romanorum fratres olim se nominārunt, cum quibus etiàm crebrò bella gesserunt. Vide Strabonem libro 4. Plinium libro 4. capite 19. vulgò oppidum huius gentis Alebret *dicitur.*

CAPITVLA ARVERNENsis Synodi.

In synodis quid quo potissimùm ordine tractandum. 1

Pontificij honorem non votis, sed meritis quærendum. 2

Cadauera mortuorum non obuoluenda pallis sacratis. 3

Res ecclesiasticas à regibus obtinere desiderantes, excommunicandos. 4

Opertorio corporis Dominici ad nihil aliud, quàm ad ipsum Domini corpus, vti debere. 5

Neque Christianum Iudææ, neque Iudæum Christianæ coniugari licere. 6

Supellectilia Ecclesiæ sacra ad nuptias seu res mundanas non vsurpanda. 7

Iudæos non præficiendos Christianis iudices. 8

Parochiam alienam nulli episcopo inuadendam. 9

Alienum clericum, alieno episcopo non vtendum. 10

Coniugia incestuosa quæ quibus quantoperè vitanda. 11

Presbyteris ac diaconis quàm strictè continentia ab vxoribus seruanda. 12

Munera Ecclesiæ sub Sacramento collata, quo supplicio neque fraudanda, neq; retinenda, neq; supprimenda. 13

Festiuitates quæ quibus clericis cur vbi tantùm peragendæ. 14

Episcopis, presbyteris & clericis quanta conscientię munditia viuendum. 15

Quas tantùm fœminas cohabitare clericis deceat. 16

APud Ecclesiam Aruernam sub die sexto Iduum Nouembris, post consulatum Paulini iunioris, cùm in Dei nomine congregante sancto spiritu, consentiente domino gloriosissimo pioq; rege Theodeberto, in Aruernam vrbem sancta synodus conuenisset, ibiq; flexis in terra genibus pro rege, pro eius regno & longæuitate, & pro populo Dominum deprecaremur, vt qui nobis congregationis tribuerat potestatem, regno eius Dominus noster felicitatem tribueret, Imperium regeret, * & in iustitia gubernaret, in ecclesia ex more consedimus. Inspectisque canonibus, id nobis rationabile visum est, vt quanuis Ecclesiasticæ regulæ penè omnia compræhendant, quædam tamen vel adderentur noua, vel repeterentur antiqua. *iustitia

Capitulum primum.

Inprimis placuit, vt quotiès secundùm statuta patrum sancta Synodus congregatur, nullus episcoporum aliquam priùs causam suggerere audeat, quàm ea, quę ad emēdationem vitæ, ad serenitatem regulæ, ad animæ remedium pertinent, finiantur. In dec. Iuonis lib. 4.

2 Placuit etiàm, vt sacrum quis pontificij honorem non votis quærat, sed meritis: nec diuinum videatur munus cōparare rebus, sed moribus: atq; eminētissimæ dignitatis apicem omnium cōscendat electione, non paucorum fauore. Sit in eligēdis sacerdotibus cura præcipua, quia irrepræhensibiles esse conuenit, quos præesse necesse est corrigendis. Diligēter itaq; quisq; inspiciat prædiū Dominici gregis, vt sciat, quod meritum constituendi deceat esse pastoris. Episcopatum ergò desiderans, electione cleri corum vel ciuium, consensu etiàm metropolitani eiusdem prouinciæ pontifex ordinetur. Non patrocinia potentum adhibeat, non calliditate subdola, ad conscribendum decretū * alius hortetur pmijs, * alius timore compellat. Quod si quis fecerit, ecclesię, cui indignus pesse cupit, cōmunione priuabitur. *alios

3. Obser-

Universidad de Deusto
Biblioteca

3 Obseruandum, nè pallis vel ministerijs diuinis, defunctorum corpuscula obuoluantur: & nè à potentibus seculi, clerici contra episcopos suos vllo modo erigantur.

4 Qui reculam ecclesiæ petunt à regibus, & horrendæ cupiditatis impulsu egentium substantiam rapiunt, irrita habeantur quæ obtinent, & à communione ecclesiæ, cuius facultatem auferre cupiunt, excludantur.

5 De opertorio Dominici corporis, seu palla altaris, nunquàm sacerdotis corpus, dum ad tumulum euehitur, obtegatur: quia sacro velamine vsibus suis reddito, dum honorantur corpora, altaria polluuntur.

6 Si quis Iudaicæ prauitati, iugali societate coniungitur, & seu Christiana Iudæo, siue Iudæus Christianæ mulieri consortio misceatur carnali, quicunque horum tantum nefas admisisse dinoscitur, à Christianorum cœtu atque conuiuio, & à communione Ecclesiæ, cuius sociatur hostibus, segregetur.

7 Nè ad nuptiarum ornatum ministeria diuina præstentur, nè, dum improborum contactu, pompaque secularis luxuriæ polluuntur, ad officium sacri mysterij videantur indigna.

8 Nè Iudæi Christianis populis iudices præponantur.

9 Nè parochiam cuiuslibet episcopi, alterius ciuitatis episcopus canonum temerator inuadat: & vesanæ cupiditatis facibus inflammatus, suis quoquo modo non contentus, rapiat alienam.

10 Nè vllus episcopus alterius clericum, contra voluntatem episcopi sui, suscipere audeat, aut sacerdotio prærogare.

11 Si quis relictam fratris, sororem vxoris, priuignam, consobrinámve relictam, id est, patrui vel auunculi, * carnalis contagij macula crediderit violandam, & ausu sacrilego authoritatem diuinæ legis, ac iura naturæ perruperit, & cui charitatis ac pij affectûs solatia exhibere debuerat, suorum hostis ac pudicitiæ expugnator, vim inferre tentauerit, Apostolicæ constitutionis sententia feriatur: & quandiù in tanto versatur scelere, à Christiano cœtu atq; conuiuio, & ecclesiæ communione priuabitur.

* carnali cõtagio

12 Cùm presbyteri atq; diaconi, sublimi dignitatis apice prærogẽtur, actibusq; omninò seculi renuncient, & ad sacrum ministeriũ electi, repudient, & quisquis est presbyter atq; diaconus, diuino munere benedictione percepta, vxoris suę priùs, frater ilicò efficiatur ex coniuge: attamen quosdam reperimus ardore libidinis inflammatos, abiecto militiæ cingulo, vomitũ pristinum & inhibita rursùs coniugia repetisse, atq; incesti quodammodò crimine clarum decus sacerdotij violâsse, quod nati etiàm filij prodiderunt. Quod quisquis fecisse cognoscitur, omni in perpetuum (quam, admisso iam crimine, perdidit) dignitate priuabitur.

13 Si quis cuiuscunq; ecclesię munuscula quælibet sub sacramenti scriptura collata, nefaria calliditate fraudauerit, inuaserit, retinere tentauerit, atq; suppresserit, & non statim à sacerdote commonitus, collata reddiderit, ab Ecclesiæ catholicæ communione pellatur.

14 Si quis ex presbyteris, aut diaconis, qui neq; in ciuitate, neq; in parochijs, canonicus esse dinoscitur, sed in villulis habitãs, in oratorio sancto deseruiens, celebret diuina mysteria: festiuitates præcipuas, Domini natale, Pascha, Pentecosten, & si quę principales sunt festiuitates reliquæ, nullatenùs alibì, nisi cũ episcopo suo in ciuitate teneat. Quicunque sunt etiàm ciues natù maiores, pari modo in vrbibus ad pontifices suos in prædictis festiuitatibus veniãt. Quod si qui improba temeritate contempserint, eisdem festiuitatibus, quibus in ciuitatibus adesse despiciunt, communione pellantur. Burchar. li. 2. cap. 13.

15 Episcopus, presbyter atq; diaconus, tam sancta conscięntia resplendeant, vt effugiant probitate actuum, maledicorum obloquia, & testimonium in se diuinum implere contendant, quo Dominus ait: Sic luceat lumen vestrum coram hominibus, vt videntes vestra bona opera, glorificent patrem vestrum, qui in cælis est. Matth. 5.b

16 Igitur authoritate canonica, aliqua mansura in ea constitutione sanximus, vt fugiatur ab his extranearum mulierum cultus, & tantùm cum auia, matre, panda libertas, & tantùm cum auia, matre, sorore, vel nepte, si necessitas cõpulerit, habitent. De quibus omnibus (vt priorum cautionum series cõtinet) nefas est, aliud, quàm natura constituit, suspicari. In cubiculo etiã horum atq; cellario, vel familiari quolibet seruitio, neq; sanctimonialis vlla, neque extranea mulier, neque ancilla vllo modo admittatur. Quòd si quis præceptorũ Dei immemor crediderit contemnendum, sciat se authoritate canonica cõmunionis sinè dubio iacturam subire. Quòd si antistes culpã hãc in presbytero aut diacono suo distringere canonico rigore noluerit, ipse seueritate sentẽtiæ vel seueritatis sententia feriatur.

¶ Honoratus in Christi nomine episcopus ecclesiæ Bituricæ, subscripsi. Gallus in Christi nomine episcopus ecclesiæ Aruernen, subscripsi. Gregorius in Christi nomine episcopus ecclesiæ Lingonicæ, consensi & subscripsi. Hilarius in Christi nomine episcopus ecclesiæ Gabalitanæ, consensi & subscripsi. Ruricius in Christi nomine episcopus ecclesiæ Lemouicen, consensi & subscripsi. Nicetius in Christi nomine episcopus ecclesiæ Treuerorum, subscripsi. Deuterius in Christi nomine episcopus ecclesiæ Lotenen, subscripsi. Dalmatius

matius in Christi nomine episcopus ecclesiæ Rutheneñ, subscripsi. Flauius in Christi nomine episcopus ecclesię Rhemeñ, deo propicio, subscripsi. Lupus in Christi nomine episcopus ecclesiæ Cathalauneñ, subscripsi. Domitianus in Christi nomine episcopus ecclesię Tongrorum, quod est Traiectum, subscripsi. Venantius in Christi nomine episcopus ecclesiæ Veroneñ, subscripsi. Grammatius episcopus ecclesiæ Meteñ, subscripsi. Desideratus in Christi nomine episcopus ecclesiæ Virduneñ, subscripsi. Superius in Christi nomine episcopus ecclesiæ Auenticorum, subscripsi.

A Tongris sedes episcopalis in ręsidentem translata est, atque indè ad vrbẽ Leodiẽsem.

Finit Concilium.

¶ Desumptum ex vetusto codice quinque librorum partialium, capitulum concilij Aruerneñ, quod in decreto Gratiani non habetur.

¶ Ex eodem lib. 2. cap. 103. Vt presbyteri plebes suas admoneant, quòd hospitales sint.

Placuit, vt presbyteri suas plebes admoneant, vt hospitales sint, & nulli iter facienti, mansionem denegent. Et vt omnis occasio rapinę tollatur, nihil cariùs vendãt transeuntibus, nisi quanto in mercato vendere possint. Quòd si cariùs vendere voluerint, ad presbyterum transeuntes hoc referant, & illius iussu cum humanitate eis vendant.

¶ Decerpta alia quatuor capitula concilij Aruerneñ, ex codice æquè vetusto 16. librorum partialium, quę etiàm in decreto Gratiani non adnotantur.

¶ Ex libro primo, cap. 20. Cap. I.

De possessione 30. annorum, nè repetatur.

Quicunque episcopus alterius episcopi diœcesim per 30. annos sinè aliqua interpellatione possederit, admittenda non est contra eum actio reposcendi: sed hoc intra * ,extra verò nullo modo: nè, dum diœcesis defenditur, prouinciarũ termini confundantur.

¶ Ex libro secundo, cap. 37.

Cap. II.

Vt in vita episcopi, alius non superponatur.

Vt nullus, viuente episcopo, alius superponatur aut superordinetur episcopus, nisi forsitan in eius locum, quem capitalis culpa deiecerit.

¶ Ex libro secundo, cap. 44.

Cap. III.

De presbyteris, qui de crimine fornicationis, siue aliquo capitali flagitio accusantur, & non habent collegas, cum quibus se expurgare possint, aut si fortè lapsi fuerint, quomodo satisfaciant, in quorum iudicio neque ad dexteram, neque ad sinistram declinandum est, sed recta via gradiendum. In concilio nanque Neocæsareeñ scriptum est: Presbyter, si vxorẽ acceperit, ab ordine deponatur. Si verò fornicatus fuerit, aut adulterium perpetrauerit, ampliùs pelli debet, & ad pœnitentiam redigi. 28. presbyter.

¶ Ex libro tertio, cap. 14.

Cap. IIII.

Quòd licitum sit episcopis, cũ cõsilio cleri, de thesauro ecclesiæ suæ familiæ succurrere.

Licitum sit episcopis, præsentibus presbyteris & diaconibus, de thesãuro ecclesię, familiæ & pauperibus eiusdem ecclesiæ, secundùm canonicam institutionem, iuxta quod indiguerint, erogare.

DECRETA
PELAGII PAPAE I.

Ex libro Pontificali.

PElagius natione Romanus, ex patre Ioanne Vicariano, sedit annos 11. menses 10. dies 18. Et dum non essent episcopi, qui eũ ordinarẽt, inuenti sunt duo episcopi, Ioãnes de Perusio, & Bonus de Ferentino, & Andreas presbyter de Ostia, & ordinauerũt eum pontificem. Tunc enim non erant in clero, qui eũ possent promouere. Et multitudo religiosorum, sapientum & nobilium, subduxerãt se à cõmunione eius, dicentes, quia in morte Vigilij papæ se immiscuit, vt tantis pœnis affligeretur. Eodem tempore Narses & Pelagius papa, consilio inito, data litania à sancto Pãcratio cum hymnis & canticis spiritalibus, venerunt ad sanctum Petrum Apostolum. Qui Pelagius tenens Euangelia & crucem Domini super caput suum, in ambonẽ ascendit. Et sic satisfecit cuncto populo & plebi, quia nullum malum peregisset contra Vigiliũ. Item adiecit Pelagius papa, & dixit: Peto, vt petitionem meam confirmetis, vt si quis ille est, qui promouendus est in sancta ecclesia, ab ostiario vsq; ad gradum episcopatũs, neq; per aurum, neq; per aliquas promissiones proficiat: (vos enim omnes scitis, quia hoc Simoniacum est) sed si quis ille est doctus in opere Dei, bonam vitam habens, non per dationem, sed per bonam conuersationem, iubemus eum vsq; ad primũ gradum venire. Eodem tempore ecclesiæ rebus præfecit Valentinũ notarium suum timentem Deum, & restitui fecit omnia vasa aurea & argẽtea, & pallia per omnes ecclesias. Eodem tempore initiata est basilica Apostolorum Philippi & Iacobi. Quæ dum initiaretur fabricari, mortuus est, & sepultus in basilica beati Petri Apostoli 6. Nonas Martias. Hic fecit ordinationes duas per mẽsem Decembrium, presbyteros 26. diacones 9. episcopos per diuersa loca numero 49. Et cessauit episcopatus menses 3. dies 25. Anno Domini 552.

Litaniarum & processionum vsus.

EPI-

EPISTOLA PELAGII PAPÆ primi ad Vigilium Episcopum.

PElagius episcopus Vigilio Coepiscopo salutem.

Gaudeo fidei deuotione, quòd religiosum studium & diuinũ officium dignanter impẽdis, & maximè, quòd fidei inimicos æmularis, Apostolicæ sedis quærens exempla. Didici sanè tam per latorem literarum tuarum, quàm & per literas tuas, quòd sint quidam penès vos, qui dicentes garriunt, qualiter pater & filius vnus potest esse Deus, cùm præter patrem alius non sit Deus, qui dicatur ingenitus atq; inuisibilis. Hi sanè, si scirent donum Dei, & veræ fidei regulas intelligerent, nequaquàm talia mussitarent. Sed quia non habentes mundum cor, quo videre secreta Dei, & intelligere mysteria valeãt diuina, mundanda sunt priùs corda eorum per pœnitentiam, vt intelligere postmodùm & capere lumen veritatis possint: quibus tamen, ad eorum ac multorum illuminationem, corrigendo talium errorem, Apostolica authoritate respondendũ est ità: Quomodò vos patrẽ & filium vnum profiteri non vultis? Eos enim nos vnum & verum Deũ à prophetis & Apostolis ostendimus prædicatũ, à quibus etiàm spiritum sanctum credimus non esse discretum, Esaia propheta dicente: Ego sum Deus, & non est alius præter me. Et: Per memetipsum iuro, quia exiuit ex ore meo veritas, & sermo me* non auertitur, quia mihi inclinabitur oñe genu, & omnis lingua iurabit per Dominũ, dicens: Iustitia & gloria ad eum veniet. Et vt hoc in testimonio patrem simul & filium cognoscas fuisse, Paulum audi dicentem: Vt in nomine (inquit) Iesu omne genu flectatur cælestium, terrestrium, & infernorum: & omnis lingua confiteatur, quia Dominus Iesus Christus in gloria est Dei patris omnipotentis. Quòd si iste filius minor est patre suo, ergò minorata est gloria patris in filio. Et vbi est, quod in Salomone scriptura loquitur, dicens: Sicut etiàm in conspectu eorum (inquit) magnificatus es in nobis, ità in conspectu nostro magnificaberis in illis, vt cognoscant te, sicut & nos cognouimus, quoniam non est Deus præter te, Domine? Diligenter attende, & agnosce filium esse, qui magnificabitur in iudicio, dum venerit viuos & mortuos iudicare. Item Esaias: Audite domus Iacob, & residuum domũs Israel, qui egredimini ex vtero meo, & erudimini à puero vsque ad senectutem. Ab initio ego sum, & quousq; senescatis, ego sum. Ego vos feci, & ego sustineo. Ego remittam, & ego suscipiam, dicit Dominus. Et iterùm: Ego sum Dominus Deus, & præter me non est alius Deus, annuncians nouissima priusquàm fiant, & statìm consummata sunt. Item alibi: Audi me, Iacob & Israël, quem ego feci. Ego sum Dominus Deus tuus, & non est alius præter me. Item alibi: Ego sum Dominus Deus tuus, primus & ego nouissimus, & in ea, quę superuentura sunt in nouissimo, ego sum. Item alibi: Ego sum Deus, qui te creaui, qui te adiuui, & communiui dextera mea. Et vnitatem patris & filij assignans, loquitur dicens: Ego testis vester, dicit Dominus Deus, & puer meus, tu quem ego elegi, vt sciatis & credatis, quia ego sum. Ante me non fuit alius deus, & post me non erit. Vnum hæretice elige è duobus: Aut fatere patrem & filium vnum Deum, aut si solum patrem Deum esse contendis, ergò tibi Dominus Iesus Christus Dei filius non erit Deus, quia scriptum est: Ante me non fuit alius Deus, & post me non erit. Si secundùm te ità est, cur Apostolus talia prædicat, & eundem filium, Deum super omnia benedictum, insinuat? Quorum patres (inquit) ex quibus Christus secundùm carnem, qui est super omnia Deus benedictus in secula. Item Esaias dicit: Dominus Deus Israel, qui liberauit eũ de Aegypto. Ego sum primus, & ego post hæc, & præter me non est Deus, sicut ego sum, qui stet, & vocet, & præparet mihi, ex quo hominem feci in seculo. Item alibi: In te est Deus, & nesciebamus: Deus, & non est alius Deus præter te. Tu enim es Deus, & nesciebamus, Deus Israel saluator. Vnus Deus non sunt pater & filius? Quis est hic Deus, in quo esse dicitur Deus, præter quem alium Deum non esse propheta fatpè numero singulari protestatur? Et Hieremias: Hic Deus noster, ait, & non applicabitur alter ad eum, qui inuenit omnem scientiæ viam, & dedit eam Iacob puero suo, & Israël dilecto suo. Post hęc in terris visus est, & inter homines conuersatus est. Et in Salomone: Miserere nobis, Deus omnium, & ostende nobis lumen misericordiæ, & immitte timorem tuum super gentes, quæ nõ exquisiẽrunt te, vt cognoscant, quia non est alius Deus, nisi tu. Item ibi: Domine Deus Israel, non est tibi similis in cælo sursùm, neque in terra deorsùm. Et Psal. 17. Quoniã quis Deus præter Dominum, aut quis Deus præter Deum nostrum? Et in Geneseos: Et pluit Dominus à Domino ignem & sulfur super Sodomam & Gomorrham, & euertit ciuitates illas. Si solus pater Deus est, quis pluit ignem & sulfur à Domino, vt supradictas ciuitates euerteret, quæso respondeat. Et in Deuteronomio: Dominus solus deduxit eos, & non fuit cum illis Deus alienus. Et Paulus Apostolus: Vnus Deus, qui iustificat circuncisionem ex fide, & præputium per fidem. Et ad Corinthios: Deus erat in Christo, mundum reconcilians sibi. Et iterùm: Non est Deus nisi vnus. Et ad Galatas: Mediator autem vnius non est, Deus autem vnus est. Et vnitatem patris & filij & spiritus sancti

Esa.45.d

Philip.2.b

Ecci.36.a

Esai.46.a

Esa.46.c

Ephe.4.a tus sancti monstrans, Ephesijs scribens, ità confirmat: Sufferentes inuicèm in charitate, soliciti seruare vnitatem spiritũs in vinculo pacis. Vnum corpus & vnus spiritus, sicut vocati estis in vna spe vocationis vestræ. Vnus Dominus, vna fides, vnum baptisma, vnus Deus. Si enim prædicti hæretici vnitatem fidei voluerint simplici corde recipere, ex hoc iam testimonio in vno spiritu possunt simul patris & filij vnitatem condiscere. Patrem igitur (vt ipsi se dicunt inuenisse in diuinis literis) genitum propriè posuũ, nec legere possunt penitùs, nec probare. Sed quia idipsum fides exigit Christiana, absq; vlla dubitatione ingenitus creditur, qui tamen secundùm seriem scripturarum, in filio à se genito, visus esse monstratur. Apostolus verò Paulus missionem filij Dei in spiritu sancto longè antè conspiciens, Romanæ ecclesiæ scribens, hæc testatus est, dicens: Quod enim impossibile erat legi, in quo infirmabatur per carnem, Deus filium suum misit in similitudinem carnis peccati, & de peccato damnauit peccatum in carne, vt iustitia legis impleretur. Cernisne, quoniam filius non secundùm Deitatem à patre missus est, sed secũdùm carnem, quam clementer & piè pro nobis assumere non dedignatus est? Nã quòd semetipsum, exinanita maiestatis suæ potentia, idem se filius miserit, Apostolus cõtestatur, dicẽs: Semetipsum exinaniuit, formã serui accipiens. Humiliauit semetipsum, factus obediens vsq; ad mortẽ, mortem autem crucis. Et Esaias: Non legatus, neq; angelus, sed ipse Dominus veniet, & saluabit eos. Item ibi: Palàm apparui nó quærentibus me. Et in Hieremia: Dereliqui domum meam, dimisi hæreditatem meam, & vẽni, & factus sum illis in opprobrium. Et in Michæa: Eccè Dominus veniet, & commouebuntur montes sub eo. Et in Zachariã: Gaude & exulta filia Sion, quia eccè ego venio, & commorabor in medio tuĩ, dicit Dominus. Et Apostolus ad Timotheum: Fidelis sermo & omni acceptione dignus, quia Iesus Christus venit in hunc mundum peccatores saluos facere. Et Malachias: Eccè subitò veniet in templum suum Dominus, quem vos quæritis, & angelus testamenti, quem vos vultis. Et in Euangelio: Non vẽni vocare iustos, sed peccatores in pœnitentiã. Item: Quid nobis & quid tibi IESV fili Dei? venisti ante tempus perdere nos? Item ibi: Venit filius hominis quærere, & saluum facere, quod perierat. Item ibi: Ego vẽni, vt vitam habeant, & abundantiùs habeant. Item ibi: Nemo ascendit in cælum, nisi qui descendit de cælo filius hominis, qui est in cælo. Nunquid in his tantis ac talibus testimonijs, quibus se filius Dei à semetipso venisse testatus est, poteris dicere, ab alio & non à semetipso venisse, dum manifestũ est, eum, qui carnem nostram dignanter assumpsit, voluntariè, & non ab alio missum, aduenisse? Nam qui in patre manens, vbiquè potentia sua cõsistit, vbi à patre mitteretur, omninò non habuit. Scimus enim, quoniam nulla pars cælorum ac terræ à conspectu patris excipitur, vbi secundùm eos à patre filius mitteretur. Interim verò det operam (quantùm fieri potest) tua dilectio, vt omnibus Ecclesiæ filijs innotescat, quid contra impium sensum secundùm Euangelicam doctrinam & Apostolicam prædicemus: quia licèt plenè, quæ semper fuisset atq; esset catholicorum sententia, scripserimus, tamen nunc quoq; ad confirmandas omniũ mentes non parùm exhortationis addimus. Memor enim sum, me sub illius nomine Ecclesiæ præsidere, cuius à Domino Iesu Christo est glorificata confessio, & cuius fides oñes quidem hæreses destruit, sed maximè impietatem præsentis erroris expugnat. Et intelligo, aliter mihi non licere, quàm vt omnes conatus meos ei causæ, in qua vniuersalis Ecclesiæ salus infestatur, impendam. Nè autem aliqua negligentiæ occasione scripta nostra ad vos non potuerint peruenire, exemplaria eorundem nunc mittenda credimus, vt nullo modo fidei, quã defendimus, prædicatio vestræ doctrinæ notitiæ subtrahatur. Data quinto Nonas Maij, Ioanne & Narsete viris clariss. coss.

Matt 9.b & Marc.2.c

Marc.1.c

Luc.19.b

Iohan. 10.b

Iohan.3.b

Matth. 16.c

Finis.

AVRELIANENSE CONCILIVM QVARTVM, CIRCA TEMPORA PELAGIJ Papæ primi, & tempore Childeberti Regis. Est Prouinciale.

TITVLI CAPITVLORVM SEQUENTIS QUARTI CONCILII.

De festiuitate paschali celebranda. 1
Vt quadragesima æqualiter teneatur. 2
Vt primores ciuitatis pascha in ciuitate celebrent. 3
De eo, quod in sacrificio Missæ est offerendum. 4
De ordinatione episcopi. 5
Quòd clerici canonum statuta ab episcopis percipiant. 6
De oratorijs, & clericis in illis seruire debentibus. 7
De pœnitentia lapsorum in hæresim. 8
De relictis, venditis, ac alienatis à sacerdote cuiuslibet ecclesiæ. 9
De indignis ad sacerdotium promotis, & qui indigni censeantur. 10

De non distrahendis his, quæ monasterijs vel ecclesijs sunt collata. 11
De eo, quòd si episcopi discordes fuerint inter se de repetitione possessionis. 12
De iudicibus, qui quemlibet clericum cuiuslibet ordinis, publicis actionibus implicauerint. 13
Vt, quæ episcopus ecclesiæ dederit, hæredes sui non auferant. 14
De his, qui post baptismum dæmonibus offerunt, ad vomitum reuersi. 15
Christianus super pecudes non iuret. 16
Clerici honorati, cum coniugibus suis lectum communem non habeant. 17
Ecclesia præiudicium non patiatur ex alienatione bonorum per clericos. 18
Quod ecclesiæ collatum est, necà collatore, necab illius hæredibus repeti debet. 19
Quòd iudex secularis clericum constringere non audeat, aut discutere. 20
Nè de ecclesiarum septis fugitiuum quemcunque quis quacunque occasione abstrahat. 21
Nullus per potestatem filiam competat alienam. 22
De seruis ecclesiæ aut sacerdotum, prædas agentibus. 23
De mancipijs, propter spem coniugij, ad ecclesiam confugientibus. 24
De clerico aut laico, qui per potestatem regiam res ecclesiæ, contempto pontifice, petere aut possidere præsumpserit. 25
De ecclesijs in domo potentum existentibus, & clericis earum. 26
De incestis coniunctionibus. 27
De homicidio voluntariè facto. 28
De mulieribus in adulterio cum clericis deprehensis. 29
De mancipijs Christianis seruientibus Iudæis. 30
De Iudæis, qui aduenam vel Christianum ad Iudaicam superstitionem seduxerint, vel sibi ancillam Christianã sociauerint. 31
De existentibus genere seruilibus personis, & earum posteritate. 32
De facientibus in agro suo oratorium, vt clericis sufficientem ibidèm facultatem prouideant. 33
De agellis sacerdotum, ac alijs eorum facultatibus, vt firma eis maneant. 34
De substituendo antistite. 35
Si episcopus clerico alienæ ciuitatis aliquid dederit possidendum, post eius obitum ad ecclesiam reuertatur. 36
Vt synodus annis singulis celebretur. 37
Vt, quæ statuta sunt, obseruentur. 38

PROOEMIVM.

Vm in Aurelianensis vrbe vnanimiter in Christi nomine sancta adfuisset congregatio sacerdotum, & de his, quę ad sacrum propositum pertinẽt, vel quæ secundùm ecclesiasticam ordinationem regulari conueniunt disciplinæ, Deo medio tractata decernerent, placuit, vt quæ sunt definita, secundùm antiquam consuetudinem scripta monstrarentur. Et quo firmiùs statuta seruentur, cum consensu omnium docet adnotata subscriptio.

¶ Capitulum primum.

Placuit itaq;, Deo propitio, vt sanctum Pascha, secundùm laterculum Victoris, ab omnibus sacerdotibus vno tempore celebretur. Quæ festiuitas annis singulis Epiphaniarum die in ecclesia populis denunciatur. De qua solẽnitate quotiès aliquid dubitatur, inquisita vel agnita per metropolitanos à sede Apostolica sacra constitutio, teneatur.

2 Hoc etiàm decernimus obseruãdum, vt quadragesima ab omnib⁹ ecclesijs æqualiter teneatur. Neq; quinquagesimam aut sexagesimam ante Pascha quilibet sacerdos præsumat indicere. Sed neque per sabbata absq; infirmitate quisquam soluat quadragesimæ ieiunium, nisì tantùm die Dominico prandeat. Quod sic fieri specialiter patrũ statuta sanxerunt. Si quis hanc regulam irruperit, tanquàm transgressor disciplinæ à sacerdotibus censeatur.

3 Quisquis de prioribus ciuibus Pascha extra ciuitatem tenere voluerit, sciat sibi à cuncta synodo esse prohibitum. Sed principales festiuitates sub præsentia episcopi teneant, vbì sanctum decet tenere conuentũ. Tamen si aliquis certa necessitate constringatur, vt hoc implere non possit, ab episcopo postulet commeatum. Quòd si hoc postulare despexerit, & * eundem locum idem fort. * si in festiuitate præsentibus tenere voluerit, eodem loco festiuitatem præsentem suspendatur.

4 Vt nullus in oblatiõe sacri calicis, nisi tenere quod ex fructu vineæ speratur, aqua mixtũ offerre præsumat: quia sacrilegium iudicatur, aliud offerri, quàm quod in mandatis Lucas. 6 sacratissimis saluator instituit.

5 Id etiàm regulariter esse perspeximus decernendum, vt Episcopus in ciuitate, in qua per decretum eligitur ordinandus, in sua ecclesia, cui præfuturus est, consecretur. Sanè si subitò necessitas temporis hoc implere non patitur, licèt melius esset in sua ecclesia fieri, tamen vt sub præsentia metropolitani, aut certè vt eius authoritate intra prouinciam omninò à comprouincialibus ordinetur.

6 Parochiani clerici à pontificibus suis necessaria sibi statuta canonum legẽda percipiant, nè se ipsi vel populi, quæ pro salute eorum decreta sunt, excusent postmodùm ignorâsse.

7 Vt in oratorijs, domini prædiorũ minimè contra votum episcopi, ad quem territorij ipsius priuilegium noscitur pertine-

re, peregrinos clericos intromittãt: nisi forsitan quos probatos ibidèm districtio pontificis obseruare præceperit.

8 De his, qui post baptismi sacramentum ad hæresis lapsum (carne suadente) descendunt, & agnoscentes reatum, ad vnitatem fidei Catholicæ venire desiderant, in episcoporum potestate consistat, cùm eos viderint dignam pœnitentiam agere, quandò vel qualiter communioni pristinę reformentur.

9 Vt episcopus, qui de facultate propria ecclesiæ nihil relinquit, de ecclesiæ facultate si quid aliter, quàm canones eloquuntur, obligauerit, vendiderit, aut distraxerit, ad ecclesiam reuocetur. Sanè si de seruis ecclesiæ libertos fecerit numero competenti, in ingenuitate permaneant, ità vt ab officio ecclesiæ non recedant.

10 Si quis episcoporum sciens aut bigamum, aut internuptæ maritum, ad officium Leuiticæ dignitatis siue presbyterij, contra ius canonum, promouere præsumpserit, nouerit se vnius anni spatio ab omni officio sacerdotij esse suspensum. Cui si fortè sententiæ subiacere contempserit, à communione eius vsque in magnam synodum se fraternitas vniuersa suspendat: illi verò, qui illicitè promoti sunt, regradentur.

11 Si quid abbatibus, aut sacris monasterijs, aut parochijs pro dei fuerit contemplatione collatũ, in sua proprietate hoc abbates vel presbyteri minimè reuocabunt, nec alienare quod cũctis fratribus debetur, quacunq; occasione præsumant. Quibus si fuerit necessarium vt statuta conuellant, non aliter valeat, nisì episcopi sui subscriptione firmatum.

12 Si inter episcopos de rebus terrenis aut possessionib⁹ sub repetitionis, aut retentationis titulo nascatur contentio, intra anni spatium pro studio charitatis, quæ cũctis debet rebus temporalibus anteferri, per epistolas fratrum affectuosè cõmoniti, aut inter se, aut in præsentia electorum iudicum, negocium sanare festinent. Quod si distulerint, donèc ipsa causatio abrogetur, à charitate fratrum, qui distulerit, habeatur extraneus: quia iniustum est, vt qui cunctis præsunt, inter se quacunque causatione dissentiant.

13 Si quis iudicum clericos de quolibet corpore venientes, atq; altario mancipatos, vel quorũ nomina in matricula ecclesiæ tenentur inscripta, publicis actionibus applicare præsumpserit, si à sacerdote admonitus emendare noluerit, cognoscat se pacé Ecclesiæ nõ habere. Similiter & ad vllam administrationem pontificis, presbyteros atq; diaconos ideò excusatos esse decreuimus, quia quod lex seculi etiàm paganis sacerdotibus & ministris antè præstiterat, iustum est, vt erga Christianos specialiter conseruetur.

14 Quæcunq; ecclesijs aut pontificibus sub competenti ac iusto documento fuerint derelicta ab hæredibus legitimis, dignum est vt Dei contemplatione seruentur.

15 Si quis post acceptum baptismi sacramentum ad immolata dæmonibus sumenda, tanquàm ad vomitum reuertitur, si commonitus à sacerdotibus ex hac præuaricatione se noluerit reuocare, à communione Catholica pro emendatione sacrilegij suspendatur.

16 Si quis Christianus (vt est gentilium consuetudo) apud cuiuscunq; feræ vel pecudis exta, inuocatis insupèr nominib⁹ paganorum, fortasse iurauerit, si se ab hac superstitione commonitus noluerit cohibere, donèc reatum emendet, à consortio fidelium vel Ecclesiæ communione pellatur.

17 Vt sacerdotes siue diaconi, cum coniugibus suis non habeant communem lectũ & cellulam, nè propter suspicionem carnalis consortij religio maculetur. quod qui fecerint, iuxta priscos canones ab officio regradentur.

18 Vt quicunq; clericus aliquid de iure ecclesiastico, seu verbo, seu scriptura acceperit ad vtendum, & postmodùm hoc alienare quacunq; ratione præsumpserit, non valebit: quia, secundùm canonum statuta, proprietatem ecclesiæ non violat in alios quanlibèt longa possessio. Sed in pontificis potestate consistat, qualiter pro conseruando iure Ecclesiastico, rem possessam inter clericos debeat communicare.

19 Quicunq; pro deuotione sua oblationis studio, aliquid in campellis, vel in vineolis, etiàm absque scriptura probatur ecclesiæ contulisse: si postmodùm vel ipse vel hæredes eius quacunque occasione auferre à iure hoc ecclesiæ vel alienare voluerint, quoadusquè à tali intentione discedant, aut peruasa restituant, à communione Ecclesiastica suspendantur.

20 Vt nullus secularium personarum, prætermisso pontifice seu præposito ecclesiæ, quenquam clericorum pro sua potestate cõstringere, discutere audeat, vel damnare. Sed & clericus si pro causæ appetitione cuiuscunque, fuerit ab ecclesiastico ordinatore commonitus, se ad audientiam spondeat affuturum, & respondere nulla calliditate dissimulet: sed quæcunq; causatio quotiès inter clericum & secularẽ vertitur, absq; presbytero aut archidiacono, vel si quis esse præpositus ecclesię dinoscitur, iudex publicus audire negocium non præsumat. Sanè si causam habentibus placuerit ire ad iudicium, fortè ex voluntate communi, permittente præposito ecclesię, clerico licentia tribuatur.

21 Si quis necessitatis impulsu ad ecclesiæ septa confugerit, & sacerdote vel præposito ecclesiæ prætermisso atque contempto,

cum quisque de locis sacris vel altaris seu vi seu dolo abstrahere aut solicitare fortè præsumpserit: vt inimicus ecclesiæ, ab eius liminibus arceatur, quousq; iuxta pontificis districtionem digna pro indicta pœnitentia emendatio subsequatur, eo tamen qui abstractus est, prius ecclesiæ restituto.

22 Vt nullus per imperium potestatis, fi- ncõprimere
liam *competere audeat alienam, nè coniugium (quod contra parentum voluntatem piam copulatur) velut captiuitas iudicetur, sed sicut est prohibitum, non admittatur. Si qui perpetrauerint, excommunicationis seueritas pro modo piaculi imponatur.

23 Vt seruis ecclesiæ vel sacerdotũ prædas & captiuitates exercere non liceat: quia iniquum est, vt quorum domini redemptionis præstare solent suffragium, per seruorum excessum disciplina ecclesiastica maculetur.

24 Quæcunq; mancipia sub specie coniugij ad Ecclesiæ confugerint septa, vt per hoc credant posse fieri coniugium, minimè eis licentia tribuatur, nec talis coniunctio à clericis defensetur: quia probatum est, vt sinè legitima traditione tempore ab Ecclesiæ communione suspendantur, nè in sacris locis turpi concubitu misceantur. De qua re decernimus, vt parentibus aut proprijs dominis (prout ratio poscit personarum) accepta fide excusati, sub separationis promissione reddantur. Postmodùm tamen à parentibus atq; dominis libertate concessa, si voluerint, eos propria volũtate coniungãt.

25 Si quis clericus aut laicus sub potentum nomine atq; patrocinio, res ad ius ecclesię pertinentes, contempto pontifice, petere seu possidere præsumpserit, primùm admoneatur, quæ abstulit, ciuiliter reformare, aut certè iudicium sacerdotis seu iudicis opperiri, vt poscit sacra religio. Quòd si in peruasionis pertinacia persistit, tam diù ab ecclesiæ liminibus arceatur, donèc, cum satisfactione iustissima, peruasa aut occupata restituat.

26 Si quæ parochiæ in potentum domibus constitutæ sunt, vbi obseruantes clerici, ab archidiacono ciuitatis admoniti, secũdùm qualitates ordinis sui fortasse, quod ecclesiæ debent, sub specie domini domũs implere neglexerint, corrigantur secundùm Ecclesiasticam disciplinam. Et si ab agentibus potentum, vel ab ipsis rei dominis de agẽdo officio ecclesiæ ab aliquo prohibentur, authores nequitiæ à sacris cæremonijs arceantur, donèc subsequuta emendatione, in pace Ecclesiastica reuocentur.

27 De incestis coniunctionibus id statuimus obseruandum, vt si quis post synodi cõstituta illicita tori iura præsumpserit, cir- Epaun.ca.30.
ca eũ secũdùm statuta Epaunẽsium canonũ, à sacerdotibus ecclesiæ seueritas teneatur.

28 Quisquis homicidium volũtate commiserit, ità vt occídere audeat innocentem, si à principibus aut à parentibus quacunq; re se reddiderit absolutum, pro modo pœnitentiæ distringendus, in sacerdotis potestate consistat.

29 Si quæ mulieres fuerint in adulterio cum clericis deprehensę, clericis districtione adhibita, mulieres ipsæ, prout sacerdoti visum fuerit, districtioni subiaceãt, & à ciuitatibus, vt sacerdos præceperit, repellantur.

30 Cùm prioribus canonibus iam fuerit definitum, vt de mancipijs Christianis, quæ apud Iudæos sunt, si ad ecclesiam confugerint, & redimi se postulauerint, etiàm si ad quoscunq; Christianos refugerint, & seruire Iudæis noluerint, taxato & oblato à fidelibus iusto precio, ab eorũ dominio liberentur: ideò statuimus, vt tam iusta constitutio ab omnibus catholicis conseruetur. Aurel.3. cap.10.

31 Hoc etiàm decernimus obseruandũ, vt quicunq; Iudæus proselytum (qui aduena dicitur) Iudæum facere præsumpserit, aut Christianum ad Iudaicam superstitionem adducere: vel si Iudæus Christianam ancillã suam sibi crediderit sociandam, vel si de parentibus Christianis natum, Iudæum sub promissione fecerit libertatis, mãcipiorum amissione mulctetur. Ille verò, qui de Christianis natus, Iudæus factus est, si sub conditione fuerit manumissus, vt in ritu Iudaico permanens habeat libertatem, talis conditio nõ valebit: quia iniustum est, vt ei libertas maneat, qui de Christianis parẽtibus veniens, Iudaicis vult cultibus adhærere.

32 De genere seruili id decreuimus obseruandum, vt descendens indè posteritas, vbicunquè, quanuis post longa spatia temporum, reperiatur in loco, cui authores eius cõstat fuisse deportatos, reuocata studio sacerdotis, in ea, quæ cõstituta est à defunctis, cõditione permaneat. Cui præcepto si quis secularium, humanæ cupiditatis impulsu, crediderit obuiandum, quousquè se corrigat, ab ecclesia suspendatur.

33 Si quis in agro suo aut habet, aut postulat habere diœcesim, primùm & terras ei deputet sufficienter, & clericos, qui ibidem sua officia impleãt, vt sacratis locis reuerentia condigna tribuatur.

34 Quisquis agellum ecclesiæ in diem vitæ, pro quacunq; misericordia à sacerdote, cui potestas est, acceperit possidendum: quæcunq; ibi profecerit, alienandi nullam habeat potestatem, nec sibi parentes sui ex ea re aliquid existiment vindicandum.

35 De substituendo antistite, si fortasis mora extiterit, & voluntas decessoris antè fuerit reserata, quàm successor accedit ecclesiæ, non impediat successorem. Si quispiã clericorum aliquid de facultate illa præsumpserit, in potestate sit aduenientis episcopi, vtrùm audire an reijcere decessoris sui debeat

beat voluntatem, nec ecclesię in obiecto veniant tempora legibus constituta, dum non extitit persona, quæ de vtilitate ecclesiæ attentiùs cogitaret.

36 Si quis Episcopus, alterius ecclesiæ clerico de facultatibus suæ ecclesiæ aliquid sub titulo quocunq; donauerit, post eius obitum, qui acceperit, ad ecclesię ius, de cuius facultate discesserat, reuertatur: quia iniquum est, vt sub hac specie damnum ecclesia, quæ multis subuenit, patiatur.

37 Placuit prætereà, vt cuncti metropolitani de comprouincialibus suis in prouincia sua annis singulis synodum debeãt congregare, vt dum in vnum se fraternitas iungit, semper & censura teneatur, & charitas.

38 Quapropter (auxiliante Domino) quæ synodus sancta constituit, decernimus, vt à cunctis fratribus hæc definitio sancta conseruetur. Quòd si quis quæ salubriter perspicit instituta, indecenter transgredi quacunq; occasione tentauerit, nouerit se Deo & cunctæ fraternitati culpabilem esse futurum: quia iustũ est, vt per vnitatem antistitum & ecclesiastica fulgeat disciplina, & inconuulsa maneat constitutio sacerdotum.

Nomina Episcoporum, qui subscripserunt.

Aspasius episcopus ecclesię *Eloseñ, conscripsit & subscripsit. Alitius episcopus ecclesiæ Vasen, cõscripsit & subscripsit. Agricola episcopus ecclesiæ Cabiloneñ, conscripsit & subscripsit. Cyprianus episcopus ecclesiæ Teloneñ, conscripsit & subsc. Daniel episcopus ecclesiæ Pictauieñ, conscripsit & subscripsit. Dalmatius episcopus ecclesiæ Ruthenicæ, conscripsit & subscripsit. Euarius episcopus ecclesiæ Antipolitanæ, conscripsit & subscripsit. Aetherius episcopus ecclesiæ Carnoten, cõscripsit & subscripsit. Eleutherius episcopus ecclesiæ Antisiodoreñ, conscripsit & subscripsit. Euantius episcopus ecclesiæ Gabalitanæ, conscripsit & subscripsit. Eumerius episcop. ecclesiæ *Namneteñ, conscripsit & subscripsit. Flauius episcopus ecclesiæ Rothomageñ, cõscripsit & subscripsit. Gallicanus episcopus ecclesię Ebreduneñ, conscripsit & subscripsit. Gallus episcopus ecclesiæ Aruernicæ, cõscripsit & subscripsit. Heracleus episcopus ecclesiæ *Tricarstineñ, cõscripsit & subscripsit. Iniuriosus episcopus ecclesiæ Turonicæ, cõscripsit & subscripsit. Leontius episcopus ecclesię Burdegaleñ, cõscripsit & subscripsit. Maximus episco. ecclesię Aquensis, conscripsit & subsc. Prætextatus epis. ecclesię Aptensis, conscripsit & subscripsit. Placidus episcopus ecclesiæ Matisconeñ, conscripsit & subscripsit. * Roricius episcop. ecclesiæ Lemouicen, conscripsit & subscripsit. Rufus episcopus ecclesiæ Vasaticeñ, cõscripsit & subscripsit. Vindemialis episcop. ecclesiæ Arausicen, conscripsit & subscripsit.

*Namneteñ,

*Tricassiñ,

*Ruricius

Aurelianensis IIII. concilij Finis.

TVRONICA SECVNDA SYNODVS, CIRCA TEMPORA PELAGII

papæ primi. Et vero Prouinciale.

TVRONICAE SECVNDAE Synodi Capitula.

De conuentione Synodi per singulos annos. 1
De pace sacerdotali. 2
De compositione corporis Dominici super altario. 3
Nè laici in ecclesia clericis misceantur. 4
De pastu pauperum propriorum. 5
De epistolis dandis. 6
De remotione abbatum. 7
De his, qui excommunicatis communicant. 8
Vt in Britannia sinè consensu metropolitani vel comprouincialium, episcopi non ordinentur. 9
Vt nullus clericorum familiaritate extranearum mulierum vtatur. 10
Vt episcopus nullam ignauiam ad distringendum habeat, sed etiàm si necesse fuerit, ab alijs adiuuetur episcopis. 11
Vt nullam det episcopus occasionem ad detrahendum sibi. 12
Episcopus clericos, & in domo ac alijs, habeat conuersationis testes. 13
Nè episcopum mulieres prosequantur. 14
Nè duo clerici in vno stratu recumbant. 15
Nè monachus coniugio copuletur. 16
Nè sola mulier monasterium adeat. 17
De obseruatione ieiuniorum. 18
De obseruatione psallendi. 19
Nè archipresbyteri coniugati, sinè testimonio clericorum dormiant. 20
De virginibus & reliquis castitatem professis vel viduis, quæ post mutatam vestem coniugio copulatæ sunt. 21
De adulterinis, vel incestuosis coniunctionibus. 22
De Kalendis Ianuarij, & cathedra sancti Petri. 23
De hymnis recipiendis. 24
De his, qui per discordias regum, res ecclesiarum aut sacerdotum competunt. 25
De peruasoribus rerum ecclesiasticarũ. 26
De iudicibus, qui pauperes opprimunt. 27
Nè sacerdotium per pecuniam acquiratur. 28

PROOEMIVM.

HEclesiasticæ disciplinę debet esse suffragium, congregatio sacerdotum: nec aliud erit suę solicitudinis tam peculiare cõscribere, quàm quid ad fundamentum religionis proficere recognouerit, operari non cesset, vt cùm pastoralis cautela propagatur in ouilis custodia, paucorum veneranda decreta, sint salutis publicæ documenta. Et quoniam quod omitti non decet, oportet implere, præsertim cùm cuius ad animarum intellectualium (de quibus Deo cura est) forma processit, eius traditionis lex ad pontifices manauit: necesse est vigilantissimè prouidere, repulso torpore, vt quicquid ab antiquis patribus statutum de tramite canonico, quarundam personarũ temeritate cernitur imminutum, reuocandum est in statum pristinum, vt possint malè admissa corrigi, & non admittẽda damnari. Magna est enim in ipsa seueritate pietas, per quam tollitur peccandi facultas. Nã vbi insana libertas generat vulnera, sacerdotalis districtio dat medelam. Quapropter (Christo auspice) in Turonica ciuitate concilio concordante, iuxta conniuentiam gloriosissimi domini * Chariberti regis annuentis, coadunati pro pace & institutione ecclesiæ, opportunum credimus, subter annexa decreta conficere, & subscriptionibus proprijs roborare, vt retundantur noxia, propagentur optata, nè taciturnitate silentij, vitiosorum criminum nutriri videretur licentia, non abscindi: & quæ opportuna erant pro qualitate temporis adijci, non paterentur negligi, sed procurentur impleri.

Matth. 6.

aArithberti

Capitulum primum.

Placuit itaq; sancto concilio, interposita virtute domini Martini, in sancta basilica sua conscribi, vt bis ad synodum annis singulis metropolitanus & comprouinciales sui in locum, quem deliberatio metropolitani elegerit, Deo propiciante conueniant, aut si necessitas, sicut hactenùs, ineuitabilis præpediẽrit, vel semèl in anno, sinè cuiusliber excusatione personę, id est, regię vel priuatæ, sinè cuiuscunq; vtilitatis obstaculo, præter infirmitatis certissimæ * labore præuentum, nullius occasione velaminis habeat vnusquisque concursum: sed (sicut dictum est) neq; per impedimentum ordinationis regiæ, neq; sub occasione vtilitatis, aut causæ propriæ debeat à concilio separari, Apostolo prædicante: Quis nos separabit à charitate Christi? tribulatio? an angustia? an persecutio? an fames? an nuditas? an periculum? an gladius? & reliqua. Non debet spirituali operi etiàm regalis præferri præceptio, cùm primum in Ecclesia sit mandatum, Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, & ex tota anima tua, & ex tota virtute tua. Vndè non debet præcepto Domini persona cuiuslibet hominis anteponi, neq; debet terrenæ conditionis actio vel persona terrere, quos Christus spe crucis armauit. Si quis Episcopus (vt superiùs dictum est) ad synodum venire distulerit, vsque ad maiorem synodum à metropolitano & comprouincialibus maneat excommunicatus, nec ei ex alia prouincia vllus episcopus interea communicare præsumat. Ipse enim suæ diuisionis præparat instrumenta, qui cum suis fratribus in membris Ecclesiæ non concordat.

Roma. 8. f

Matth. 22. d

2 Item decernitur propter illud cæleste mandatum, Pacem meam do vobis, vt pontificalis affectus inter sacerdotes inuiolabiliter conseruetur. Verùm si pro peccatis (vt assolet) ex causa liuor emerserit, vt pendente certamine sibi inuicèm reconciliari nõ possint, electis ab vtraq; parte fratribus, id est, presbyteris, præponderante dulcedine litis iacula finiant, & vota pacis acquirant. Nam qua fronte festucam de alterius oculo velit eruere, qui in suo trabem non respicit imminentem? Aut quid in alijs arguit, à quo magis vitij fons inundat? Si qui autem ab vtraq; parte (vt dictum est) electis presbyteris, atq; mediantibus fratribus, hoc est, suis membris, reconciliari neglexerit, cùm ad synodum venerit, non solùm reatum coram coepiscopis se cognoscat incurrere, verùm etiàm congruæ pœnitentiæ intelligat vindictam subire. Opportunum nanq; est, illum animaduersione succumbere, qui intelligendo peccauit: & quod docere debuit, in seipso neglexerit.

Ioan. 14. d

Matth. 7. a

3 Vt corpus Domini in altari, non in imaginario ordine, sed sub crucis titulo componatur.

4 Vt laici secus altare, quo sancta mysteria celebrantur, inter clericos tam ad vigilias, quàm ad Missas, stare penitùs non præsumant: sed pars illa, quæ à cancellis versùs altare diuiditur, choris tantùm psallentium pateat clericorum. Ad orandũ verò & communicandum laicis & fœminis, sicut mos est, pateant sancta sanctorum.

Nonta di. gonus

5 Vt vnaquæq; ciuitas pauperes & egenos incolas alimentis congruentibus pascat secundùm vires, vt tam vicini presbyteri, quàm ciues omnes, suum pauperem pascãt: quo fiet, vt ipsi pauperes per ciuitates alias non vagentur.

6 Vt nullus clericorũ vel laicorum, præter episcopos, epistolia facere præsumat.

7 Vt episcopus nec abbatem, nec archipresbyterum, sinè omnium suorũ compresbyterorum & abbatum consilio, de loco suo præsumat eijcere, neq; per præmia alium ordinare, nisi facto concilio tam abbatum quàm presbyterorum suorum, quos culpa aut negligentia eijcit, cum omnium presbyterorum consilio refutentur.

8 Qui-

8 Quicunq; episcopus illum, quem alter episcopus excommunicatum habet, postq; fuerit de ipsius excommunicatióe cõmonitus, communicare pĩsumpserit, vsq; ad synodum excommunicatus habeatur.

Britannum

9 Adijcimus etenim, nè quis Britãnum aut * Romanorum in Armorico, sinè metropolitani aut comprouincialium voluntate vel literis, episcopum ordinare præsumat. Quòd si quis contraire tentauerit, sententiam in anterioribus canõibus prolatam obseruet, & à nostra charitate vsq; ad maiorẽ synodum se cognoscat remotum & excommunicatum: Quia meritò à charitate nostra, vel nostris ecclesijs segregantur, qui patrum statuta contemnunt.

10 De familiaritatibus mulierum licèt crebriùs sit in canonibus replicatũ, attamẽ necesse est, vt si secti vir atq; mulier, qui malè pullulauerant, redeant, rursùs fidei falce succidantur, & iam radicitùs eruantur: Nullus ergò deincèps clericorum pro occasióe necessitatis faciendæ vestis, aut causa ordinandæ domũs extraneã mulierem in domo sua habere præsumat. Et cùm iubeamur victum aut vestitũ artificiolo quærere, & manibus pprijs laborare: quid opùs est in domo serpẽtem includere pro veste, quæ multiformem vestem non propterea deponit, vt nudetur, sed vt se, dum renouatur, ostendat clariorem?

11 Nullus ergò clericorum, nõ episcop⁹, non presbyter, non diaconus, non subdiaconus, quasi sanctimonialem, aut viduam, vel ancillam propriam, pro confirmatione rerum in domo sua stabilire præsumat: quæ & ipsa extranea est, dum non est mater, aut soror, aut filia: quæ etiàm pronior propinquabit ad culpam, dum dignoscitur subiecta dominatui. Si quis episcopus, aut presbyter, seu diaconus, aut subdiaconus, de hac re statuta patrum vel nostra temerare præsumpserit, excommunicetur.

12 Si quis episcopus ad distringendum eos, qui in hac facilitate perdurant, negligẽs apparuerit, sicut in ipsa sancta basilica est publicè recitatum, ex consensu communi atq; totius populi, sententiam prædecessorum canonum se incurrere omninò cognoscat, sic tamen, vt tam metropolitanus suis comprouincialibus, quàm cõprouinciales metropolitano suo, si resistere, aut contemnere episcopum clerici sui prę sumpserint, dent omninò solatium. Et quia dixit sancta scriptura, Frater fratrem adiuuans, exaltabitur: quicunq; pro causa Dei, fratri suo solatium commonitus dare distulerit, vsque ad synodum remoueatur. Nam si episcopus se contemni sentiens, fratres suos in solatium suum non commonuerit, ipse sciat, qualiter reddat Domino rationem.

13 Episcopus coniugem, vt sororem, habeat: & ità sancta gubernatione gubernet domũ omnẽ, tam ecclesiasticã, q̃ propriam, vt nulla de eo suspicio quaqua ratione consurgat. Et licèt (Deo propicio) clericorum suorum testimonio castus viuat, quia cum illo tam in cella, q̃ vbicunq; fuerit, secũ habitent, eumq; presbyteri, & diaconi vel deincèps clericorũ turba iuniorum (Deo adiutore) conseruent: sic tũ propter zelotem deum nostrum, tam longè absint, mãsionis ppinqtate diuisi, vt nec hi, qui ad spem recuperãdam clericorum seruitute nutriuntur, famularum propinqua cõtagione polluant.

14 Episcopum, episcopã non habẽtem, nulla sequatur turba mulierum, licèt saluet vir per mulierem fidelem, sicut & mulier p virum fidelẽ, vt Apostolus ait. Nam vbi talis custodia necessaria nõ est, quid est necesse, vt miseria prosequatur, vndè fama consurgat? Habeant ministri ecclesiæ, vtiq; clerici, qui episcopo seruiunt, & eum custodire debent, licentiam, extraneas mulieres de frequentia cohabitationis eijcere.

1. Cor. 7. c

15 Et nè occasio famam laceret honestatis, quia aliqui laici, dum diuersa perpetrant adulteria, hoc quod de se sciunt, in alijs suspicãtur, sicut ait Seneca, pessimum in eo vitium esse, qui in id, quo insanit, cæteros putat furere. Vt ergò ipse sinistræ existimationis aditus amputetur, nullus sacerdotum ac monachorum colligere alium in lecto suo præsumat. Nec liceat monachis cellulas habere communes, vbi aut bini maneant, aut *peculiares reponi possint, sed schola labore communi construatur, vbi omnes iaceãt, aut abbate, aut ppposito gubernante: vt dum duo vel tres vicissim & legant & excubent, alij consolentur: vt non solùm sit custodia corporum, sed & surgat pro lectióe assidua profectus animarum.

Seneca.

* singulares

16 Si qui in monasterio conuersi sunt, aut conuerti voluẽrint, nullatenùs exindè habeant licentiam euagandi, nec (quod absit) vllus eorum coniugẽ ducere, aut extranearum mulierum familiaritatem habere*. Nam sicut suprà dictũ est, si vxorem duxerit, excommunicetur, & de vxoris malè sociatæ consortio, etiàm iudicis auxilio separetur. Quòd si iudex ad hoc solatium dare noluerit, excommunicetur. Qui infelix monachus tali cõiunctione fœdatus, si per cuiuscunque patrociniũ se conatus fuerit defensare, & is, q̃ in hac pertinacitate pdurat, & illi, qui eum exceperint ad defensandum ab Ecclesia segregentur, donèc reuertatur ad septa monasterij, & indictam ab abbate, quàm diù præceptum ei fuerit, agat pœnitentiam, & post satisfactiõem reuertatur ad gratiam.

17 Vt mulier intra septa monasterij nullatenùs introire pmittatur. Si abbas in hac parte aut præpositus negligens apparuerit, qui eam viderit, & non statim eiecerit, excommunicetur.

18 De ieiunijs verò antiqua à monachis institutum conseruentur, vt de pascha vsque quinquagesimam, exceptis Rogationibus, omni die in tribus prandium præparetur. Post quinquagesimã tota hebdomada exactè ieiunent. Posteà vsque ad Kalendas Augusti, ter in septimana ieiunent, secunda, quarta, & sexta die, exceptis his, qui aliqua infirmitate cõstricti sunt. In Augusto, quia quotidiè Missæ sanctorum sunt, prandium habeant. In Septembri toto & Octobri & Nouembri, sicut priùs dictũ est, ter in septimana. De Decembri vsque ad natalem Domini, omni die ieiunent. Et quia inter natalem Domini & Epiphaniam, omni die festiuitates sunt, itemq; prandebunt. Excipitur triduum illud, quo ad calcandam Gentilium consuetudinem, patres nostri statuerunt priuatas in Kaleñ Ianuarij fieri litanias, vt in ecclesijs psallatur, & hora octaua in ipsis Kalendis circunciſionis Missa Deo ꝓpicio celebretur. Post Epiphaniã verò vsq; ad quadragesimam, ter in septimana ieiunent.

19 Itemq; pro reuerentia domini Martini, vel cultu ac virtute, id statuimus obseruandum, vt tam in ipsa basilica sancta, q̃ in ecclesijs nostris, iste psallendi ordo seruetur: Vt in diebus festis ad matutinum sex antiphonæ binis psalmis explicentur. Toto Augusto *manicationes fiant, quia festiuitates sunt & Missæ sanctorum. Septembri, septem antiphonę explicẽtur binis psalmis. Octobri, octo ternis psalmis. Nouẽbri, nouem ternis psalmis. Decembri, decem ternis psalmis. Ianuario & Februario, itidẽm vsque ad pascha. Sed vt possibilitas habet, qui facit ampliùs pro se, & qui minùs, vt potuerit: supereſt, vt vel duodecim psalmi expediantur ad matutinum, quia patrum statuta præceperunt, vt ad sextam sex psalmi dicantur, cum Alleluia: & ad duodecimam duodecim, itemq; cum Alleluia, quod etiàm (angelo ostendente) didicerunt. Si ad duodecimam duodecim psalmi, cur ad matutinum non itemq; vel duodecim explicẽtur? Quicunq; minùs q̃ duodecim psalmos ad matutinũ dixerit, ieiunet vsq; ad vesperam, panem cum aqua manducet, & non illi sit altera in illa die vlla refectio. Et qui hoc facere contempserit, vna hebdomada panem cum aqua manducet, & ieiunet omni die vsque ad vesperum.

i. matutinæ conuentiones

20 Archipresbyteri vicani, & diaconi & subdiaconi, non quidem omnes, sed plures in hac suspicione tenentur à populo, quòd cum coniugibus suis maneant. Pro qua re hoc placuit obseruare, vt quotiescunq; archipresbyter seu in vico manserit, seu ad villam suam ambulauerit, vnus lector canonicorum suorum, aut certus aliquis de numero clericorum cum illo ambulet, & in cella, vbi ille iacet, lectum habeat pro testimonio. Septem tamen inter subdiaconos & lectores vel laicos habeat concessos, qui vicissim septimanas suas cum illo facere omnino procurent: & qui distulerit, fustigetur. Et si in hoc presbyter negligens inuentus fuerit, quòd non hoc sic implere cõtendat, triginta diebus communione priuetur, donèc pœnitentiam agat, & sic reuertatur ad gratiam. Reliqui presbyteri, & diaconi, ac subdiacõi vicani, hoc *studio se custodiant, vt mancipiola sua ibi maneant, vbi vxores suæ: illi tamen segregatim solitarij in cella iaceant, & orent, & dormiant. Nam qui vxores non habent, in parte de mancipiolis suis habeant cellulas segregatim, vbi & ipsi itidèm & orent segregati, & dormiant. Nam si inuentus fuerit presbyter cum sua presbytera, aut diaconus cum sua diaconissa, aut subdiaconus cum sua subdiacõissa, annum integrum excommunicatus habeatur: & depositus ab omni officio clericali, inter laicos se obseruare cognoscat: eo tamen permisso, vt inter lectores in psallentium choro colligatur. Illi verò archipresbyteri, qui talem cautelam super iuniores suos habere noluerint, & non eos habuerint studio distringẽdi, ab episcopo suo in ciuitate retrudãtur in cellam, ibiq; mense integro panem cum aqua manducent, & pœnitentiam agãt pro sibi credito clero: quia nulli clericorũ, iuxta sententiam canonum, cum coniuge sua manere permittitur. Et quia hæresis Nicolaitarum per Nicolai facilitatem surrexit, vbi legit ista hæresis presbyterorum à quo presbytero primùm surrexerit? etiàm quòd nullus potuit æstimare, quòd auderet ille, q̃ corpus Domini confecrat, talia perpetrare, nisi tẽpore nouissimo pro peccatis nostris ista surrexerunt. Si illi diaconi omnium sententia episcoporum damnati sunt, & hæretici reputati, ac si tales diaconi illi subiacent maledictiõi, quos patrũ statuta pro hac causa damnârunt: quid illi infelices presbyteri, qui tali sunt peccato subiecti, vt alios trahãt in præceps secum, qui eos tali ordine viuere cernunt? Et qui deberent esse forma præcepti, ipsi inueniãtur norma peccati? Rectus est, vt caput morbidum, si curari non potest, amputetur, quàm grex per eundem interficiatur. Talis ergò sacerdos & pastor nõ debet à populo venerari, sed renui, qui non formam disciplinæ, sed vitij docet, dum seipsum non corrigit.

*studiosè

Capit. 17. q. 1. Cum Clerici

21 Et quia in sententia papæ Innocentij ad Victricium episcopum Rothomagensem lata, legitur scriptum de virginibus, quæ CHRISTO spiritaliter nupserunt, & velari à sacerdote meruerunt, si posteà nupserint, quòd vix etiàm ad agendam pœnitentiam mereantur accedere, quia sic dicit: Si enim de omnibus hæc ratio custoditur, vt quæcunque (viuente viro) alteri nupserit, habeatur adultera: quanto magis & illa damnanda est, quæ antè immortali sponso se coniũxerat, & posteà ad humanas nuptias trãsmigrauit? Et adiecit: Hæ verò, quæ necdùm sacro velamine tectæ sunt, tamen in ꝓposito virginali semper se manere simulauerant, licèt velatæ non sint, si posteà nupserint, his agenda aliquanto tempore pœnitentia est, quia sponsio earum à deo tenebatur. Nam si inter homines solet bonæ fidei contractus nulla ratione dissolui, quanto magis ista pollicitatio, quã cum Deo pepigerunt, solui sinè vindicta nõ debet? Post hoc de viduis adiunxit: Nam si Paulus Apostolus, si à ꝓposito viduitatis discesserunt, dixit eas habere damnationem, vbi ait, quia primam fidem irritam fecerunt, &c. quis sacerdotum contra decreta talia, quæ à sede Apostolica procẽsserũt, agere præsumat? vel quis (quod peius est) cõtra sententiam, quã vas electionis Paulus apostolus (spiritu sancto ministrante) promulgauit, aliud cõscribere vlla ratione præsumat, cùm dicat ipse per spiritum sanctum, Qui prædicauerit p̃ter id, quod p̃dicaui, anathema sit? Et quorum authorum valere possit p̃dicatio, nisi quos sedes Apostolica semper aut intromisit, aut apocryphos fecit? Et patres nostri hoc semper custodierunt, quod eorum præcepit authoritas. Nos ergò hoc sequentes, quod vel apostolus Paul⁹, vel papa Innocẽtius statuit, in canonibus nostris inserentes statuamus obseruãdum, vt nullus sacratam Deo virginẽ quæ in honorẽ Christi vestem mutauit, aut rapere, aut competere, aut sibi cõiugem sociare præsumat: quia etiàm lex Romana constituit, vt quicunque sacratam Deo virginem, vel viduam fortasse rapuerit, si posteà eis de coniunctione conuenerit, capitis sententia feriantur. Item si qs, non dicam rapere, sed attentare matrimonij iungendi causa, sacram virginem ausus fuerit, capitis sentẽtia feriat. Cùm etiã in chronicis habeatur de virginibus Gentilium tẽpore, quæ se deæ Vestę sacrauerant, postmisso proposito, & corrupta virginali gratia, legali sententia viuas in terra fuisse defossas. Si prophana colentes, tali sunt sententia cõdemnatæ: quantò magis, quæ in honorem redemptoris sui se veste mutauerint, & perfectare seruare noluerint, vtiq; grauem debent exsentẽtiam? sicut in Arelatensi synodo habetur insertũ: De puellis, quæ se voluerunt deo, & ꝑclari nominis decore florucerunt, si post 25. ꝑsertim ætatis suæ annũ ad terrenas nuptias sponte trãsiẽrint, id custodiendum esse decreuimus, vt cum his, quib⁹ se alligauerunt, cõmunione priuentur, ità vt eis postulantibus, pœnitentia non negetur, cuius pœnitentiæ communio multo tempore differatur, cùm etiàm id in antiquis Militanis canonibus fuerit statutum. Itẽ placuit, vt quicunq; episcoporum necessitate periclitãtis pudicitiæ virginalis (cùm vel potitor potens, vel raptor aliquis formidatur, vel si aliquo etiàm mortis scrupulo periculoso compuncta fuerit, nè non velata moriatur, aut exigentibus parentibus, aut his, ad quorum curam pertinet) velauerit virginẽ, seu velauit intra 25. annos ætatis, non ei obsit concilium, quod de isto annorũ numero constitutum est. Nos verò quos lex perimi iubet, (si cupiunt audire præconem) volumus vt conuertantur ad vitam. Nam perimendi sunt oris gladio, & à communione priuandi, si relicta sibi decreta seniorũ obseruare noluerint, & pastorem suum audire despexerint, & esse separati noluerint. Qui ergò in hac pertinacia perdurare voluerint, & plùs in volutabro malæ conuersationis permanere, q̃ se de vetito coniugio separare, perenni excommunicatione damnentur. Et quicunq; episcoporum, aut presbyterorum, vel diaconorum, aut subdiaconorum eos communicare p̃sumpserit, vsq; ad synodum ab omnibus episcopis excommunicatus habeatur: & excludatur excusatiõis adinuentio, quam modò aliquæ dicere meditantur, q̃ propterea se veste mutauerint, nè eas inferiores personæ macularent, cùm nõ solùm domini glorioſæ memoriæ Childebertus & Clotharius reges, constitutionem legum de hac re custodierint & seruauerint, (quam nunc dominus *Charibertus rex successor eorum, ꝓcepto suo roborauit) vt nullus vllam puellam absq; parentum voluntate trahere aut accipere p̃sumat. Quæcunq; ergò timet violentiam, & non vult habere maritum, refugiat ad ecclesiam, donèc propinqui possint eam principis Imperio, aut sacerdotis vel ecclesiæ beneficio liberare & defensare, ac cõdigno sociare marito. Nam quæ se veste mutauerit, absque dõlo, in eo proposito quod disposuit, perseuerare procuret. Illud verò, quod aliqui dicũt, vidua, quæ benedicta non fuit, quarè non debet maritum accipere? cum omnes sciant, quòd nunq̃ in canonicis libris legitur benedictio vidualis: quia solum propositũ illi sufficere debet, sicut in Epaunensibus canonibus à papa Auito, vel omnibus episcopis conscriptum est: Viduarum consecrationem (quas diaconas vocant) ab omni religione nostra penitùs abrogamus. Et expressius decretũ est in synodo Arelatensi, professas viduas, si in incontinentia perstiterint, cum raptoribus esse damnãdas. In prophetis legitur, qa de alienigenis contra interdicta DEI, Hebræi fortiti fuissent vxores, populum Dei à Gentibus superatum. Pòst prædicante prophetã, qa dimisere vxores & filios, & separauerunt se ab illicitis coniugijs, statim victoriam fuisse secutam. Quicunq; ergò de laicis ingenuus, cum talibus excommunicatis participare præsumpserit, excommunicatum se esse cognoscat.

*Arithbertus

Carthag. 3. cap. 4.

Can. 21. eiusd. concilij.

Can. 27. cõcilij 2. 3. Eid. 9. Num. 26. Neemiæ 13.

22 De incestis verò cõiunctionib⁹ censuimus,

Universidad de Sevilla Biblioteca

ſuimus,ſtatuta canonum vetera non irrumpi. Satis enim facimus,ſi in hac parte ſtatuta priſca ſeruemus. Sed propterea fuit iterare neceſſarium,quia dicunt plures,quaſi illud per prædeceſſorũ negligentiam ſacerdotum illis non fuiſſet apertum. Sed reuerà mentiuntur,cùm ſciamus tales ac tantos viros nullatenùs huic negligẽtiæ ſubiacuiſſe:ſed hoc, quod ſcripturæ ſanctæ teſtantur, aſſiduè prædicaſſe. Propterea placuit etiàm de voluminibus librorum pauca perſtringere, & canonibus inſerere,vt excerpta lectio de alijs libris in vnum, recitetur ad populum. Sic
Leu.18.a b c enim Dominus locutus eſt: Cuſtodite leges meas atq; iudicia,quæ faciens homo, viuet in eis.Ego dñs: Omis homo ad ꝓximã ſanguinis ſui nõ accedet, vt reuelet turpitudinem eius. Ego Dñs: Turpitudinem patris tui,& turpitudinem matris tuæ non diſcooperies:mater tua eſt, non reuelabis turpitudinem eius. Turpitudinem vxoris patris tui non diſcooperies, turpitudo enim patris tui eſt. Turpitudinem ſororis tuæ ex patre,ſiue ex matre,quæ domi vel foris genita eſt,non reuelabis. Turpitudinem filiæ filij tui,vel neptis ex filia,non reuelabis: qa turpitudo tua eſt. Turpitudinem filiæ vxoris patris tui,quam peperit patri tuo, & eſt ſoror tua,non reuelabis. Turpitudinem ſororis patris tui, nõ diſcooperies, quia caro eſt patris tui. Turpitudinem ſororis matris tuę non reuelabis,eõ quòd ſit caro matris tuæ. Turpitudinem patrui tui nõ reuelabis, nec accedes ad vxorem eius, qui tibi affinitate coniungitur. Turpitudinem nurûs tuæ nõ reuelabis,quia vxor filij tui eſt, nec diſcooperies ignominiam eius. Turpitudinẽ vxoris fratris tui non reuelabis, quia turpitudo fratris tui eſt. Turpitudinem ſororis tuæ & filiæ eius non reuelabis. Filiam filiæ eius, & filiam filiæ illius non ſumes,vt reueles ignominiã eius,quia caro illius ſunt:& talis coitus inceſtus eſt. Sororem vxoris tuę in pellicatum illius non accipies,nec reuelabis turpitudinem eius. Cum vxore proximi tui nõ
Deut.27.cd coibis, nec ſeminis commixtione maculaberis. Maledictus homo, qui faciet ſculptile & conflatile, abominationem dño, opus manuum artificum,ponetq; illud in abſcõdito: & reſpondebit omnis populus & dicet,Amen. Maledictus, qui nõ honorat patrem ſuum & matrem:& dicet omnis populus,Amen. Maledictus, qui transfert terminos proximi ſui: & dicet omnis populus, Amen. Maledictus, qui errare facit cæcum in itinere: & dicet omnis populus, Amen. Maledictus, qui peruertit iudiciũ aduenę, pupilli ac viduæ: & dicet omnis populus, Amen. Maledictus, qui dormit cum vxore patris ſui, & reuelat operimentum lectuli eius:& dicet omnis populus, Amen. Maledictus, qui dormit cum ſorore ſua filia patris ſui, ſiue matris ſuæ:& dicet omnis populus,Amen. Maledictus,qui dormit cum ſocru ſua:& dicet omnis populus, Amen. Maledictus, qui clàm percuſſerit proximũ ſuum:& dicet oms populus, Amen. Itemq; ait ſacra ſententia legum, quæ in hac explanatione omni homini tam docto quàm indocto aperta eſt,vt quiſquis aut ſororis, aut fratris filiam,aut certè gradu conſobrinam, aut fratris vxorẽ, ſceleratis ſibi nuptijs iunxerit, huic pœnæ ſubiaceat, vt de tali conſortio ſeparetur,& reliqua. Item alia, Quæcunq; mulier ſororis ſuæ maritũ poſt mortem illius acceperit, vel ſi quis ex viris,mortua vxore,ſororem eius alijs nuptijs ſibi cõiunxerit,nouerit tali conſortio ſe eſſe notabilem. In ſynodo Aurelianẽſi, quam inui- Can.16.
ctiſſimus rex Clodouæus fieri ſupplicauit, ſic decretum eſt,nè ſuperſtes frater torũ defuncti fratris præſumat aſcendere, néve ſibi quiſquam amiſſæ vxoris ſororem audeat ſociare:quod ſi fecerint,eccleſiaſtica diſtri- Can.30.
ctione feriantur. In Epaunenſibus canoni- Epaunen. Concil.
bus à papa Auito vel reliquis epiſcopis conſtitutum eſt:Inceſtis coniunctionibus nihil prorsùs veniæ reſeruamus, niſi cùm adulterium ſeparatione ſanauerint. Inceſtus verò nec vllo coniugij nomine prædicandos, ꝓter illos quos dinumerare funeſtũ eſt, hos eſſe cenſuimus:Vt ſi quis relictam fratris, q̃ penè priùs ſoror extiterat, carnali coniunctióe violauerit: Si quis inſupèr germanam vxoris ſuæ acceperit, ſi quis nouercam duxerit,ſi quis conſobrinæ,ſobrinæq; ſe ſociat,ab eccleſia ſegregetur. Quod vt à præſenti tempore prohibem⁹, ità ea q̃ ſunt anteriùs inſtituta, non ſoluimus, nè quis relictæ auunculi miſceatur,aut patrui,aut priuigni concubitu polluatur. Sanè quibus coniunctio illicita interdicitur,habebunt incundi melioris coniugij facultatem. In canonibus
etiàm Aruernenſibus à beatiſſimis patribus Ch.vi. ſynod.
ſic habetur inſertum: Si quis relictam fratris,ſororem vxoris, priuignam, conſobrinámve relictam, id eſt,patrui,vel auunculi, carnalis contagij macula crediderit violandam, & auſu ſacrilego authoritatem diuinæ legis, ac iura naturæ perruperit, & cui charitatis ac pij affectûs ſolatia exhibere debuerat, ſuorum hoſtis ac pudicitiæ expugnator,vim inferre tentauerit,apoſtolicæ Conſtitutionis ſententia feriatur. Et quàm diù in tanto verſatur ſcelere, à Chriſtiano cœtu atque conuiuio, & eccleſiæ cõmunione priuabitur. Nos hoc, quod patres noſtri ſtatuerunt, in omnibus roboramus: quia præcepto nomini, Apoſtolo prædicante docemur, vt à nobis filij noſtri ſeueritate potiùs corrigantur, quàm ignaua tepiditate ad perpetranda grauiora laxentur, vbi
ait:Quid vultis?in virga veniã ad vos, an in 1. Cor. 4.d
charitate & ſpũ mãſuetudinis?Omninò au- 2. Cor. 13.b
dit inter vos fornicatio, & talis fornicatio, qualis nec inter gẽtes, ità vt vxorẽ patris ſui ali-

liquis habeat. Et vos inflati eſtis,& nõ magis luctum habuiſtis, vt tollatur de medio veſtrũm, qui hoc opus fecit. Ego quidem abſens corpore,præſens autem ſpiritu, iam iudicaui,vt præſens,eum, qui ſic operatus eſt, in nomine Dñi noſtri Ieſu Chriſti,congregatis vobis in meo ſpiritu, cum virtute Dñi noſtri Ieſu,tradere huiuſmodi hominẽ ſatanæ in interitum carnis,vt ſpiritus ſaluus ſit in die Dñi noſtri Ieſu Chriſti. Ergò quia
1.Cor.5.d dixit Apoſtolus, Imitatores mei eſtote, ſic-
1.Cor.11.a ut & ego Chriſti: non nos præſumptuoſos exiſtimet homo, ſi ſequentes Apoſtolum, quenquam ab Eccleſia ſegregamus, donèc reminiſcatur,& reuertatur ad vitam, quam per Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum & baptiſmum meruit habere perpetuam,nè iam,peccato faciente,ac diabolo perſuadẽte,perdat & baptiſmi gratiam & vitam ęternam.

23 Enimuerò,quoniã cognouimus nõnullos inueniri ſequipedas erroris antiqui, qui Kaleñ Ianuarij colũt, cùm Ianus homo gentilis fuerit rex quidem, ſed Deus eſſe nõ potuit. Quiſquis ergò vnum Deum patrem regnantem cum filio & ſpiritu ſancto credit, certè hic nõ poteſt integer Chriſtianus dici,quia aliqua de gentilitate cuſtodit. Sũt etiàm, qui in feſtiuitate cathedræ ✻ Domni Petri Apoſtoli ✻ cibos mortuis offerunt, & poſt Miſſas redeũtes ad domos proprias, ad gentilium reuertuntur errores, & poſt corpus Domini, ſacratas dæmoni eſcas accipiunt. Conteſtamur illam ſolicitudinem tam paſtores q̃ presbyteros gerere, vt quẽcunq; in hac fatuitate pſiſtere viderint, vel neſcio ad quas petras, aut arbores, aut ad fontes deſignata loca gẽtilium perpetrare, quæ ad eccleſiæ rationem non pertinent,eos ab eccleſia ſancta authoritate repellant, nec participare ſancto altario permittant, qui gentilium obſeruationes cuſtodiunt. Quid em dæmonibus cum Chriſto commune, cùm magis ſumendo iudicium delicta videatur addere,quàm purgare?

24 Licèt hymnos Ambroſianos habeamus in canone, tamen qm̃ reliquorum ſunt aliq, qui digni ſunt forma cantari, volumus libenter amplecti eos,ꝓter ea quorum auctorum nomina non fuerint in limine prænotata:quoniam quæ fide conſtiterint, dicendi ratione non obſtant.

25 Illud quoq;,quanquàm priorum canonica ſit authoritate præfixũ,q; dum inter ſe ęquũt dñi noſtri, ac malorũ hoim ſtimulo concitãtur,& alter alterius res rapida cupiditate peruadit,nè iſta caduca actiõe, qua inter ſe aguntur, eccleſiaſtica rura contingere,aut contaminare præſumant, inuiolabiliter obſeruandum cenſemus, vt quicunq; tam eccleſiæ quàm epiſcopi res proprias (q̃ & ipſæ eccleſiæ noſcuntur eſſe, quas pontifex actoribus eccleſię dinoſcitur aſſignâſſe) vel abbatum aut mõaſteriorum ſiue presbyterorum quaqua temeritate peruadere, competere vel confiſcare præſumpſerit, tũc reſeruato correctionis hoc loco adhuc presbyter eiuſdem eccleſiæ,cuius intereſt, peruaſorem conuenit admonere:& ſi reſtitutionem diſtulerit, adhuc quaſi filius ab oñibus fratribus ad reddendum miſſis epiſtolis compellatur. Qui ſi pertinaciter in peruaſione perſtiterit, & ſe tollere poſt tertiam commonitionem de re illa aut Eccleſię aut propria noluerit,conuenit vt omnes omninò vna conniuentia ſimul cum noſtris abbatibus ac presbyteris vel clero,qui ſtipendijs ex ipſo alimento paſcuntur, quia arma nobis non ſunt alia,auxiliante Chriſto, circunſepto clericali choro,necatori pauperũ, qui res peruadit eccleſiæ,pſalmus 108.dicatur,vt veniat ſuper eum illa maledictio,quę Ioan. 13.d
ſuper Iudã venit, qui dum loculos faceret, ſubtrahebat pauperum aliméta:vt non ſolũ excommunicatus,ſed etiàm anathematizatus moriatur, & cæleſti gladio feriatur, qui in deſpectu Dei & eccleſiæ & pontificum, in hac peruaſiõe ꝓſumit aſſurgere. Illud etiàm annẽcti placuit, vt qui de fratribus addandum ſolatium venire pro certa infirmitatis neceſſitate non potuerit, abbates & presbyteros in vice ſua tranſmittat. Qui ſi præter certã infirmitatis excuſationẽ commonitus,aut venire,aut tranſmittere noluerit,remotum ſe à fratrum charitate eſſe cognoſcat. Nam, quod quidem nõ credimus, ſi quis contra decreta noſtra tãli temeratori communicare præſumpſerit, in ſe cauſam excommunicationis trãsformet,& cum eodem ſe à charitate omnium ſacerdotum cognoſcat eſſe remotum.

26 Placet itaq;, ac omnibus nobis con- In Pariſiẽ ſynod.1, cap.1.
uenit obſeruare,vt quia nonnulli memores ſuſ,per quaſlibet ſcripturas pro captu animi,de facultatibus ſuis eccleſijs aliquid cõtuliſſe probãtur,quod à diuerſis Deum minùs timentibus, eatenùs mortifera calliditate tenetur, vt aliorum oblatio illis pertineat ad ruinam:nec intueri corde poſſint dei iudicij, dum nimiæ cupiditatis delectãtur ardore. Quicunque ergò immemor interitûs ſui,res eccleſijs (vt ſuprà dixim⁹) delegatas,iniuſtè poſſidẽs,præſumpſerit retinere,& veritate comperta, res Dei ſeruis eius diſſimulauerit reformare, ab oñibus eccleſijs ſegregatus,à ſancta communione habeatur extraneus: nec aliud mereatur habere remedium,niſi cùm culpam propriam rerũ emendatione purgauerit. Indignè enim ad altare Domini properare permittitur, qui res Eccleſiaſticas & audet rapere, & iniuſtè poſſidere iniqua defenſione perdurat. Necatores enim pauperum iudicandi ſunt,qui eorum taliter alimenta ſubtraxerint. Sacerdotalis tamen debet eſſe prouiſio, vt vindictam admonitio manifeſtè ꝓcedat,vt res vſur-

vlorpatas iniustè q̃ abstulit, adhibita ęquitate restituat. Quod si neglexerit, & necessitas compulerit, postea prædonem sacerdotalis districtio maturata percellat: neque qsquam per interregna res Dei nitatur defensare, quia Dei potentia, cunctorum regnorum terminos singulari dñatione cõcludit.

27 Vt iudices aut potentes, qui pauperes opprimũt, si commoniti à pontifice suo for. *salute se non emendauerint, excommunicentur.

28 Cauta enim est in *salute prouisio, ad effugiendam culpam delicti, aditum delinquendi repellere. Nullus episcoporũ de ordinationibus clericorum præmia præsumat exigere, quia nõ solùm sacrilegum, sed & hæreticum est, (sicut in dogmatibus ecclesiasticis habetur insertum) ad ordinandũ clericum, per ambitionem (ad imaginem Simonis magi) pecuniã offerre sacerdoti, quia Act. 8.c Matth. 10.a dicitur: Gratis accepistis, gratis date. Et cùm talis sit, qui gratiã DEI à sacerdote æstimat precio comparari, qualis ille, qui vendit, vterq; vsq; ad synodum ab ecclesia segregetur. Cauta est enim in salute prouisio ad effugiendam culpam delicti, aditum delinquendi repellere.

Notaui sub die 15. Kaleñ. Decemb. anno 6. regni domini nostri *Chariberti gloriosissimi regis. Prætextatus, etsi peccator, in Christi nomine episcopus ecclesiæ Rothomageñ, hunc consensum nostrum secũdùm patrum statuta, relegi, consensi, & subscripsi sub die 15. Kaleñ decemb. Turonis. Germanus peccator, consensi & subsc. Felix peccator, consensi & subscripsi. Caletricus peccator, cõsensi & subsc. Domitianus peccator, consensi & subscripsi. Victurius peccator, consensi & subscripsi. Domnulus peccator, consensi & subscripsi. Leodobaudus peccator, consensi & subscripsi. *Ariabbertus

Anno Dñi 552.

PARISIENSE CONCILIVM PRIMVM, CIRCA TEMPORA PELAGII papæ primi. Est prouinciale.

Parisiorum vrbs Lutetia, literatorum & literarum nomine insignis, cum maximis Europæ vrbibus certat magnitudine & frequẽtia. Meminit eius Plinius lib. 4. cap. 18. Strabo lib. 4.

CANONVM CONCILII I. PARISIENSIS TITULI.

Nemo res ecclesiarum aut peruadat, aut cõpetat, aut retineat. 1
Nemo res episcopi proprias aut competere, aut confiscare præsumat. 2
Nè episcop* alterius episcopi res cõpetat. 3
De illicitis & incestis coniunctionibus. 4
De sanctimonialium raptarum indecenti copula. 5
Nullus familiam alterius agere competat, aut rapiat. 6
Nemo excõmunicatus ab alijs colligatur. 7
De ordinatione episcoporum. 8
De famulatu & ministerio seruorum degenerum. 9

IN EIVSDEM CONCILII CANONES PRÆFATIVNCVLA.

ADmonet pontifices temporum qualitas, & improbæ necessitatis præcauenda conditio, vt non solùm rerum præsentium, sed & futurorum quoq; vtilitas congrua prouisione tractetur, quatenùs, quos custodiæ ordinatio, ac pro amore diuino solicitudinis cura cõstringit, & præuidisse sequentia, & opportunè vigilâsse probentur. Et quia sibi sacerdotes in hoc maximè cõsulunt, si importunorum voluntatibus obuiâsse noscantur, coniuncti in vnũ, Christo opitulante, *Parisiùs pro vtilitatibus ecclesiarum, vndè nõ for. Parisijs

leuiter rationem sumus quandoq; reddituri, inquantùm diuina pietas virtutem dare dignata est, tentauimus salubri consideratione prospicere, nè, dum periculosa abusiõe ordinatio superna negligitur, in nobis aliorum crimina vindicentur. Capitulum I.

¶Itaq; placet, ac omnibus nobis conuenit obseruare, vt quia nonnulli memores cap. 34. In Synodo Turonensi

suî, p quaslibet scripturas pro captu animi, de facultatibus suis ecclesijs aliquid contulisse probantur, quòd à diuersis Deum minùs timentibus, eatenùs mortifera callidate tenetur, vt aliorum oblatio illis pertineat ad ruinam: nec intueri corde possint diem iudicij, dum nimiæ cupiditatis delectantur ardore. Quicunq; ergò immemor interitûs sui, res ecclesiæ (vt suprà diximus) delegatas, iniustè possidens, præsumpserit retinere, & veritate comperta, res Dei seruis eius dissimulauerit reformare, ab omnibus ecclesijs segregatus, à sancta communione habeatur extraneus: nec aliud mereatur habere remedium, nisi cum culpã propriam rerũ emendatione purgauerit. Indignè enim ad altare nõi properare permittitur, qui res ecclesiasticas & audet rape, & iniustè possidere iniqua defensione perdurat. Necatores enim pauperum iudicandi sunt, qui eorum talem alimenta subtraxerint. Sacerdotalis tamen debet esse prouisio, vt vindictam admonitio manifesta præcedat, vt res vsurpatas iniustè qui abstulit, adhibita æqtate restituat. Quod si neglexerit, & necessitas cõpulerit, postea prædonem sacerdotalis districtio maturata percellat: neq; quisquam per interregna res DEI defensare nitatur, quia Dei potentia, cunctorum regnorum terminum singulari damnatione cõcludit. Quod si pĩsumpserit, & ipsius offensam & prædictæ damnationis periculum sustinebit. Cõpetitoribus etiàm huiusmodi frenũ districtionis imponimus, qui facultates ecclesiæ, sub specie largitatis regiæ, improba surreptione peruaserint. Sera nanq; de his rebus pœnitudine commouemur, cùm iam anteactis temporibus contra huiusmodi personas, canonum suffulti præsidio, se sacerdotes Dñi erigere debuissent, nè mansuetudo indulgentiæ, ad similia perpetranda improborum audaciam adhuc quotidiè prouocaret: sed nunc tardè, iniuriarũ mole depressi, damnis quoq; dominicis compellentib⁹, excitamur. Quòd si is, qui res DEI competit, in alijs q̃ vbi res agit, maximè solet territorijs commorari, sacerdotem loci ipsius, vbi habitat, episcopus de huiusmodi prauitate contemptûs, neglecta persona, literis mox reddat instructum: tunc antistes, ipsi⁹ fratris anxietate comperta, aut peruasorem admonitione corrigat, aut canonica districtione condemnet. Accidit etiàm, vt temporibus discordiæ supra promissionem bonæ memorię domini Clodouei regis, res ecclesiarum aliqui competissent, ipsasq̃ res improuisa morte collapsi, proprijs hæredibus reliquissent: placet & hos quoquè, nisi res Dei, admoniti à pontifice, agnita veritate reddiderint, similiter à sanctæ communionis participatione suspendi, quoniam res Dei, quas antecessores eorũ maturata morte credendi sunt peremisse, non debent filij vlteriùs possidere. Iniquum esse censemus, vt potiùs custodes chartarum, per quas aliquid ecclesijs à fidelibus pſonis legitur derelictum, quàm defensores rerũ creditarũ, (vt præceptum est) iudicemur.

2 Et quia episcoporum res propriæ, ecclesiarum res esse noscuntur, si in eorum facultatibus simili fuerit crudelitate grassatũ, peruasores rerum memoratarum, canonum districtione feriantur, vt dum vindicta corrigit, qui non motibus proprijs, ac nulla cõscientiæ castigatione corripitur, saltem regulę obtũdatur aculeis. Perpetuo enim anathemate feriatur, qui res ecclesiæ confiscare, aut competere, aut peruadere periculosa infestatione præsumpserit.

3 Et quia exempla boni operis, à pontificibus debent primùm (Christo opitulante) procedere, nullus episcopus res competat alienas: aut si competitas aut à se, aut ab antecessore suo fortè quis possedit, domino proprietatis possessionem propriam, absq; iudicio liberalitatis regiæ, integra reformatione restituat: vt quia Deus dona reprobat iniquorum, non ad iudicium suum, ecclesiæ res exteras derelinquat.

4 Conuenit etiàm vniuersis fratribus, vt non solùm præsentium rerum actus, sed & animarum quoq; debeant præparare re-

media. Nullus ergò illicita coniugia, contra præceptũ Domini, sortiri præsumat, id est, fratris relictam, nec nouercam suam, relictamq; patrui, vel sororem vxoris suæ sibi audeat sociare, neq; auunculi quoquè, quæ relicta est, neque nurũs suæ vel materteræ coniugio potiatur. Pari etiàm conditione à coniugio amitæ, priuignæ, ac filiæ priuignæ coniunctionibus præcipimus abstinere.

5 Sacrarum etiàm virginum, neque per raptum, neq; per competitiones aliquas qsquam coniugia sortiatur. Similiter de earũ erit coniunctionibus abstinendum, (& hi, qui eas rapere, aut competere voluerint, à communione sunt remouendi) quæ vestiũ cõmutatiõe, tam viduæ quàm puellæ, religionem, pœnitentiam, aut virginitatẽ publica fuerint declaratione professæ. Quòd si contra interdicta quis venerit, & sacerdotem suum audire neglexerit, & in præsenti à communione ecclesiæ Catholicæ habeatur extraneus, & perpetuo anathemate seriatur.

6 Et quia vtilium rerũ cœpit causa tractari, hoc vniuersitas præcauere quoq; debet, tam sacerdotes, quàm principes, oñisq; populus, vt nullus res alienas competere à regis audeat potestate. Nullus viduam, neq; filiam alterius extra voluntatem parentum, aut rape pĩsumat, aut regis beneficio æstimet postulandam. Quod si fecerit, similiter ab Ecclesiæ communione remotus, anathematis damnatione plectatur.

7 Et quia vniuersis sacerdotibus ità cõuenit, vt si quis de eis à communione ecclesiæ pro contemptu canonum, aut peruasiõe rerum ecclesiasticarum, aliquẽ fortasse suspenderit, à nullo penitùs episcopo recipi pĩsumatur. Quòd si factum fuerit, is, qui eum contra interdicta receperit, & à fratrum suorum erit cõcordia separatus, & æterni iudicis in futurum (vt confidimus) iracundiã sustinebit.

8 Et quia in aliquibus rebus consuetudo prisca negligitur, ac decreta canonũ violantur, placuit vt iuxta antiquam consuetudinem, canonum decreta seruentur. Nullus ciuibus inuitis ordinetur episcop⁹, nisi quẽ populi & clericorũ electio plenissima quæsierit voluntate, nõ principis imperio, neq; per quamlibet conditionem, contra metropolis voluntatem vel episcoporũ comprouincialium ingeratur. Quòd si per ordinationem regiam honoris istius culmen peruadere aliquis nimia temeritate præsumpserit, à comprouincialibus loci ipsius episcopus recipi nullatenùs mereatur. Quem indebitè ordinatum cognoscunt, si quis de comprouincialibus recipere contra interdicta præsumpserit, sit à fratribus omnibus segregatus, & ab ipsorum omnium charitate remotus. Nam de actis ordinationibus pontificum ità conuenit, vt coniuncti metropolitanus cum suis comprouincialibus episco-

pis, vel quos vicinos episcopos eligere voluerit, in loco vbi cõuenerit, iuxta antiqua statuta canonum, omnia communi consilio & sententia decernantur.

9 De degeneribus seruis, qui sepulcris defunctorum pro qualitate ipsius ministerij deputãtur, hoc placuit obseruari, vt sub qua ab actoribus fuerint conditione dimissi, & siue heredibus, siue ecclesijs pro defensione fuerint deputati, voluntas defuncti circa eos in omnibus debeat conseruari. Quòd si ecclesia eos de fisci functiõibus in omni parte defenderit, tam illi quàm posteri eorum ecclesiæ defensione in omnibus potiantur, & occursum impendant. Et quia huic definitioni cũcti fratrum interesse mĩnimè potuerunt, hoc omnis cõgregatio sacerdotum Christo propiciante decreuit, vt constitutio præsens à quantis oblata fuerit, subscriptionibus eorum debeat probari, quatenùs in hoc, quod ab vniuersis obseruandum est, vniuersitas debeat consentire.

¶Subscriptiones episcoporum.

Probianus in Christi nomine episcopus ecclesiæ Bituricen, consensi & subscripsi. Prætextatus in Christi nomine episcopus ecclesię Rothomagen, cõsensi & subscripsi. Chardaricus peccator, cons. & subs. Domitianus peccator, consensi & subs. Chaletrico peccator, cõsensi & subs. Euphronio peccator, cõsensi & subscripsi. Edibius peccator, consensi & subscripsi. Felix peccator, consensi & subscripsi. Ferrocinctus in CHRISTI nomine episcopus, consensi & subscripsi. Gonothigernus peccator, consensi & subscripsi. Leontius in Christi nomine episcopus, consensi & subscripsi. Germanus peccator, consensi & subscripsi. Lasciuus peccator, consensi & subscripsi. Paternus peccator, consensi & subscripsi. Samson peccator, consensi & subscripsi in nomine Christi.

AVRELIANENSE CONCILIVM QVINTVM, CIRCA TEMPORA PELAGIJ papæ primi habitum, sub die 5. Calend. Nouemb. anno 38. regni domini Childeberti regis, Indict. 13. Est verò prouinciale.

TITVLI CAPITVLORVM AVRELIANEN concilij quinti.

Dogmata Eutychetis vel Nestorij damnanda. 1
Neminem à sacerdote de leuibus causis damnandum. 2
De extranearum mulierum familiaritate. 3
Si post acceptam benedictionem incontinens inuenitur. 4
Nullus clericum alienum recipere, vel promouere sinè epistola pontificis sui præsumat. 5
Seruum alienum, clericũ nõ ordinandũ. 6
De manumissis. 7
Pontifice mortuo, nullus in ciuitate, aut per parochias ordinare clericos, aut altaria audeat consecrare. 8
Nullus ex laicis ante annũ conuersatiõem episcopus ordinetur. 9
Nulli episcopatum precio liceat comparare. 10
Nullus inuitis ordinetur episcopus. 11
Nullus, viuente episcopo, præter culpabilẽ, alius superordinetur. 12
Qui facultates ecclesiæ subtraxerit, alienauerit, vel retinuerit, puniatur. 13
Episcopus, vel quicunq; res ecclesiæ cuiuscunq; regni vel loci non occupet. 14
De eo quod ex xẽodochijs collatũ fuerit. 15
Qui ecclesiæ oblata auferre ꝓsumpserit. 16
Ecclesiæ causæ qualiter & ꝑ quos finiant. 17
Vocati comprouinciales à metropolitano, ad concilium venire teneantur. 18
De oblatione puellarum in monasterijs. 19
Incarcerati, dominicis diebus ab ecclesiæ ꝓpositis visitentur. 20
De solicitudine infirmorum vel sustentatione. 21
De annua euocatione concilij. 22
De his, qui ad ecclesiam confugerunt. 23.

PRAEFATIVNCVLA.

AD diuinam gratiam referẽdum est, cùm vota principum concordant animis sacerdotum, vt dum fit pontificale concilium, normã viuendi teneat recapitulatio antiqua canonum, velut locus & tempus est quibuscunq; titulis veteribus, adhærens noua constitutio sanctiõum. Igitur cum clementissimus princeps, triumphorum titulis inuictissimus, Childebertus rex pro amore sacræ fidei, sta dio religionis in Aurelianensium vrbẽ congregãsset in vnum Domini sacerdotes, cupiens ex ore patrũ audire, quod sacrum est, & quod pro ecclesiastico ordine authoritate promeretur pastorali, & quod aduẽtientibus sit norma, & præsentibus disciplina, quæ conueniat à præsenti tempore in posterum custodiri, præstante Deo, signanter est titulis prænotatum.

Capitulum primum.

Primò itaq; nefariam sectam, quam author malè sibi conscius, & à viuo sanctæ fidei catholicæ fonte discedens, sacrilegus quondàm condidit Eutyches, vel si qua à venefico similiter impio sunt ꝓlata Nestorio, quas etiàm sectas sedes Apostolica sancta condemnat, similiter & nos easdem cum suis authoribus & sectatoribus execrantes, ꝓsentis constitutiõis vigore anathematizamus atq; damnamus, apostolicum fidei ordinem in Christi nomine prædicantes.

2 Nullus sacerdotum, quenquam rectæ fidei hominem, pro paruis & leuibus causis à communione suspẽdat, præter eas culpas, pro quibus antiqui patres ab ecclesia arceri iusserunt committentes.

3 Vt nullus Episcoporum, presbyterorum, & diaconorum, extranearum mulierũ intra domum præsumat habere solatium, quibus etiàm pro vtilitate sua aliqua familiariùs regenda committat. Quod etiàm de propinquis fœminis indicentes, similiter prohibemus, nè, sub concessa sibi licentia parentali, ex earum sequipedis, memoratorum vita vel opinio polluatur. Quòd si episcopus nunc vetitis vti sub quadã præsumptione voluerit, anno vno à metropolitano, vel à comprouincialibus suis, ab officio suspendatur. Clerici verò à proprijs ꝓpiscopis, modo, qui suprà scriptus est, corrigant.

4 Si quis clericus post acceptam benedictionem cuiuslibet loci vel ordinis, ad cõiugalem torum, iam sibi illicitũ, denuò redire ꝓsumpserit, vsq; in diem vitæ ab honore accepti ordinis & (sicut habent antiquorum patrũ canones) ab officio deponatur, ei tantummodò communione concessa.

5 Vt nullus clericum seu lectorem alienum, sinè sui concessione episcopi, vel promouere, vel sibi quibuslibet conditionib⁹ audeat vendicare. Quòd si quis hanc constitutionem fuerit quacunq; præsumptione transgressus, memoratæ personæ ab eo, cuius sunt, debitè seu Ecclesiastico iure seu ꝓprio reuocatæ, quia illicita vocatione discesserant, ab honore vel officio suscepto, iuxta arbitrium sui pontificis suspendatur. Episcopus verò, qui ordinauerit, sex mensibus Missas facere non præsumat.

6 Vt seruum, qui libertatem à dominis proprijs non acceperit, aut etiàm iam libertum, nullus episcoporum ab eius tantùm voluntate, cuius seruus est, & eum absoluisse dinoscitur, clericũ audeat ordinare. Quod si quisquam fecerit, is, qui ordinatus est, à dño reuocetur: & ille collator ordinis, si sciens fecisse probatur, sex mensibus missas tãtum facere non præsumat. Si verò secularium seruus esse conuincitur, qui ordinatus est, benedictione seruata, honestum in ordine domino suo impendat obsequium. Quòd si secularis dominus ampliùs eum voluerit inclinare, vt sacro ordini inferre iniuriam videatur: duos seruos (sicut antiqui canones habent) episcopus, qui eum ordinauit, dño seculari restituat: & episcopus eum, quẽ ordinauit, ad ecclesiam suam reuocandi habeat potestatem.

7 Et quia plurimorum suggestione cõperimus, eos, qui in ecclesijs iuxta consuetudinem à seruitio fuerint absoluti, pro libito quorumcunq; iterùm ad seruitium reuocari: impium esse tractauim⁹, vt quod in ecclesia Dei consideratione à vinculo seruitutis absoluitur, irritum habeatur. Ideò pietatis causa, communi consilio placuit obseruandum, vt quæcunq; mancipia ab ingenuis dominis seruitute laxãtur, in ea libertate maneant, quam tunc à dominis perceperũt. Huiusmodi quoq; libertas, si à quocunq; pulsata fuerit, cum iustitia ab Ecclesijs defendatur: ꝑter eas culpas, ꝓ quib⁹ leges collatas seruis reuocare iusserunt libertates.

8 Vt in ciuitate, vbi põtifex iure humanæ cõditiõis obiẽrit, nullus episcopus ante substitutionem deputati per ordinem successoris, aut in ciuitate, aut ꝑ parochias ordinare clericos, aut altaria audeat consecrare, vel quicquam de rebus ecclesiæ ꝑter humanitatẽ ꝓsumat auferre. Quòd si quisquã temerario ausu statuta transcẽderit, conuẽtus ab instituto pontifice, verecundiæ suæ consulens, sinè dilatione ablata restituat. Si verò suæ voluntatis arbitrio, vel quorumcunq; precibus actus, quamcunq; personã promouere, aut cõtra interdictum ire ꝓsumpserit, anno integro Missas facere non præsumat.

9 Nullus ex laicis, absq; annua conuersatione præmissa, episcopus ordinetur, ità vt intra anni ipsius spatium, à doctis & probatis viris, disciplinis & regulis spiritalibus pleniùs instruatur. Quòd si hoc quisquam episcoporum transcendere quacunq; conditione præsumpserit, anno integro ab officio vel charitate fratrũ habeat extraneus.

10 Vt nullum episcopatum præmijs aut cõparatione liceat adipisci, sed cum voluntate regis iuxta electionẽ cleri ac plebis, sicut in antiquis canonibus cõtinet scriptum, cõsensu cleri ac plebis, à metropolitano, vel quẽ vice sua miserit, cum cõprouincialibus põtifex cõsecretur. Quòd si quis hãc regulam huius sanctæ constitutionis per coemptionem excesserit, eum, qui per præmia ordinatus fuerit, statuimus remouendum.

11 Item (sicut antiqui canões decreuerũt) nullus inuitis detur episcopus, sed nec per oppressionẽ potentium personarum, ad cõsensum faciendum ciues aut clerici (quod dici nefas est) inclinentur. Quod si factum fuerit, ipse episcopus, qui magis per violentiam, q̃ per decretum legitimum ordinatur, ab indepto pontificatũs honore in perpetuum deponatur.

12 Nulli viuenti episcopo alius superponatur, aut superordinet episcopus, nisi forsitan in eius loco, quem culpa capitalis deiecerit.

13 Nè cui liceat res vel facultates ecclesijs, aut monasterijs, vel xenodochijs ꝑ qua-

cunque eleemosyna cum iustitia delegatas, retentare, alienare, atq; subtrahere. Quod quisquis fecerit, tanquàm necator pauperum, antiquorum canonum sententijs constrictus, ab Ecclesiæ liminibus excludatur, quàm diù ab ipso ea, quæ sunt ablata vel retenta, reddantur.

14 Vt nullus episcoporum, aut cuiuslibet ordinis clericus, vel alia quęcunq; persona, quibuslibet conditionibus, seu in vno regno seu in alio positus, alterius cuiuscunque ecclesiæ res aut petat, aut præsumat accipere. Quod si fecerit, tam diù habeatur à communione altaris, vel omnium fratrum ac filiorum charitate suspensus, donèc ipsi ecclesiæ, cuius *directo ordine res est ablata, restituatur.

for. *res est ablata, directo ordine restituatur.

Hoc capitulum 14. in quodam vetustissimo manuscripto exẽplari non habebatur: sed eius loco duo alia inserta sunt. Primum est: Si quis presbyter aut diaconus quolibet cathurno ordinationem episcopi sui despexerit, aut calliditate faciente, ipsum iniuriare aut detrectare præsumpserit, tribus annis à communione suspensus, & in monasterium retrusus, aqua tantummodò & pane diebus singulis sustentetur, nec comam nec barbã facere præsumat, nec ad arã Domini penitùs accedere permittatur. Alterum est: Si episcopo aut presbytero causa criminalis, hoc est, homicidium, adulterium, furtum & maleficium imputatum fuerit, sẽ de eo, quod ei obiectum fuerit, innocentem reddere faciat. Quod si non fecerit, quinquennium à liminibus Ecclesiæ extraneus habeatur, sicut in Nicenis canonibus antiqui patres instituerunt. (Hoc vltimum capitulum valdè deprauatè scriptum fuit: itaque quædã ex eo, q legi non posſent, omisimus.)

15 De xenodochio verò, quod pijssimus rex Childebertus & coniugalis sua Vltrotho regina in Lugdunensi vrbe (inspirante Dño) condiderunt, (cuius institutionis ordinem vel excriptionẽ petentibus ipsis, manuum nostrarum subscriptione firmauim⁹) visum est pro Dei contemplatione, iunctis nobis in vnum, permansura authoritate decernere, vt quicquid pfato xenodochio, aut per supradictorum regum oblationem, aut per quorumcunq; fidelių eleemosynas collatum aut conferendum est, in quibuscunq; rebus atque corporibus, nihil exindè ad se quolibet tempore antistes ecclesiæ Lugdunensis reuocet, aut ad ius ecclesiæ transferat, vt succedentes sibi per temporum ordinem sacerdotes, non solùm de facultate xenodochij ipsius, aut de consuetudine vel institutione nihil minuant: sed dent operam, qualiter rei ipsius stabilitas, in nullam partẽ detrimentum aut diminutionem aliquam patiatur, prouidenter ad intuitum retributionis æternæ, vt præpositi semper strenui ac Deum timentes decedentibus substituantur, & cura ægrotantium, ac numerus, vel exceptio peregrinorum, secundùm indictã institutionem, inuiolabili semper stabilitate permaneat. Quòd si quis quolibet tempore cuiuslibet potestatis vel ordinis cõtra hanc constitutionem nostrã venire tentauerit, aut aliquid de cõsuetudine vel facultate xenodochij ipsius abstulerit, vt xenodochium (quod auertat Deus) esse desinat, vt necator pauperum, irreuocabili anathemate feriatur.

16 Quisquis etiàm aut maiorum aut mediocrium personarum, quodcunq; muneris vel facultatis sacerdotibus, aut ecclesijs, aut quibuslibet locis sanctis, studio mercedis cum iustitia pro Dei contemplatione contulerit, aut ea, quæ à parentibus donata noscũtur, postmodùm auferre pſumpserit, superiori sententia, vt necator pauperum, cõmunione priuetur.

17 Placuit etiàm, vt si quæcunq; persona contra episcopum, vel actores Ecclesiæ se proprium crediderit habere negocium, prius ad eum recurrat charitatis studio, vt familiari aditione commonitus, sanare ea debeat, quæ in querimoniã deducuntur. Quã rem si differre voluerit, tunc demùm ad metropolitani audientiam veniatur. De qua re, cùm literas suas metropolitanus ad comprouincialem episcopum dederit, & causa ipsa inter vtrosq; quacunq; occasione amicis medijs non fuerit definita, vt ipsi metropolitano necessarium sit in eodem negocio iterare scriptum, & secundò admonitus, aut mittere aut venire distulerit, tandiù à charitate metropolitani sui nouerit se esse suspensum, donèc ad præsentiam eius veniens, causæ ipsius, de qua petitur, reddiderit rationem. Quòd si patuerit, episcopũ ipsum contra iustitiam fatigatum, is, qui eum iniusta interpellatione pulsauit, anni spatio à communione ecclesiastica suspendatur. Si verò metropolitanus à quocunq; comprouinciali episcopo bis fuerit in causa propria appellatus, & eum audire distulerit: ad proximam synodum, quæ constituetur, negociũ suum in concilio licentiam habeat exercendi: & quicquid pro iustitia à comprouincialibus suis statutũ fuerit, studeat obseruare.

18 Id etiàm huic decreto credidimus inferendum, vt si quis de cõprouincialib⁹ episcopis à metropolitano suo ad cõcilium intra suam prouinciam fuerit euocatus, & pter euidentem infirmitatẽ ad concilių venire distulerit, atq; de synodali cõuentu, antequã cuncta cõueniant, sinè cõmeatu concilij ipsi⁹ discedere fortasse pſumpserit, sicut est ſcedentibus regulis statutũ, sex mensibus à Missarum officio suspendatur. Quòd si quę à concilio quæcunq; necessitas illata distulerit, à metropolitano suo veniam postulãs, ad Missarum faciendarum gratiam reuocet.

19 Quęcunq; etiàm puellæ seu ꝓpria voluntate monasterium expetunt, seu à parentibus offeruntur, annũ in ipsa, qua intrauerint veste pmaneant. In his verò monasteris, vbi

jis, vbi nõ perpetuò tenentur inclusæ, triennium in ea, qua intrauerint, veste permaneant: & postmodùm secũdùm statuta monasterij ipsius in loco, quo elegerint permanere, vestimenta religionis accipiant. Quæ si deincèps sacra relinquentes loca, propositũ sanctum seculi ambitióe transcéderint: ille, quæ in domibus proprijs, tam puellæ quàm viduæ, cõmutatis vestib⁹ cõuersantur, cum his, quibus coniugio copulantur, Ecclesiæ communione priuentur. Sanè, si culpam sequestratione sanauerint, ad communionis gratiam reuocentur.

20 Id etiàm miseratiõis intuitu æquum duximus custodiri, vt qui pro quibuscunq; culpis in carceribus detinentur, ab archidiacono seu à præposito Ecclesiæ diebus Dominicis requirantur, vt necessitas vinctorũ secundùm præceptum diuinum misericorditer subleuetur: atq; à pontifice, instituta fideli & diligẽti persona, quæ necessaria ꝓuideat, competens victus de domo Ecclesiæ tribuatur.

21 Et licèt (propicio Deo) omnium Domini sacerdotum, vel quorumcunq; hęc cura posſit esse fidelium, vt egentibus necessaria debeant ministrari: specialiter tamen debilibus id pietatis causa cõuenit, vt vnusquisque episcoporum incolis, quos infirmitatẽ incurrisse, tã territorij sui, q̃ ciuitatis, agnouerit, de domo Ecclesiæ iuxta possibilitatẽ victui & vestitui necessaria subministret, vt nõ eis desit misericordiæ cura, quos p durã infirmitatẽ intolerabilis cõstringit inopia.

22 His itaque Deo propitio constitutis, quod præcipuè in omnibus patrum concilijs habetur scriptum, congrua diffinitione sancimus, vt intra anni circulũ vnusquisque metropolitanus episcopus, iunctis in vnum locum comprouincialibus suis, intra prouinciam suam studeat habere concilium: vt aut, si qua accesserint, charitatis emendentur studio: aut si pax regalis vel disciplina in cunctis (Deo adiuuante) pmanserit, authore bonorum omnium Deo, de charitate & præsentia gratulentur. Hæc ergò (Deo propicio) constanter & vnanimiter definita seruantes, etiàm præteritorum statuta canonũ, his decernimus, vt (Christo authore) deinceps inconuulsa vniuersa seruentur: vt manente concordia, quæ diuina inspiratione salubriter in pſenti tempore definita sunt, amodo & habeant vigorem, & custodiant charitatem.

23 De seruis verò, pro qualibet causa si ad Ecclesiæ septa confugerint, id statuimus obseruandum, vt si quid in antiquis constitutionibus tenetur scriptum, pro concessa culpa, datis à domino sacramentis, quisquis ille fuerit, egrediatur, de venia iam securus. Enimuerò, si immemor fidei dominus, trãscendisse conuincitur quod iurauit, vt is, q̃ veniam acceperat, probetur postmodùm ꝓ ea culpa, qualicunq; supplicio cruciat⁹: dominus ille, q̃ immemor fuit datæ fidei, suspensus sit ab oĩm communione. Iterùm, si seruus pro venia, datis sacramentis à domino, iam securus, exire noluerit, nè sub tali contumacia requirẽs locum fugæ, domino fortasse depereat, egredi nolentem, à domino eum liceat occupare, vt nullam, quasi ꝓpter tentationem serui, quibuslibet modis molestiam aut calumniam patiatur Ecclesia fidem tamen dominus, quam pro concessa venia dedit, nulla temeritate transcendat. Quòd si gentilis dominus fuerit, aut alterius sectæ, qui à conuentu ecclesiæ probatus extraneus: is, qui seruũ repetit, *personã requirat bonæ fidei Christianum, vt ipse in persona domini pro seruo præstet sacramẽtum: quia ipsi possunt seruare quod sacrum est, qui post transgressionem, Ecclesiæ metuunt disciplinam.

for. pro se

NOMINA EPISCOPORVM qui subscripserunt.

Sacerdos in Christi nomine Ecclesię Lugdunensis episcopus, constitutionem nostram relegi, & subscripsi quinto Kalendas Nouembris anno trigesimooctauo regni domini Childeberti regis. Aurelius in Christi nomine Episcopus ecclesiæ Arelatensis, constitutionem nostram subscripsi. Aspasius episcopus Elosaticensis ecclesiæ, subscripsi. *Antonius episcopus Olorensis ecclesiæ, subscripsi. Aredius episcopus *Dinisensis ecclesiæ, subscripsi. Agricola episcopus Cabilonensis ecclesiæ, subscripsi. Auolus episcopus Aquensis ecclesiæ, subscripsi. Ambrosius Episcopus Trecensis Ecclesiæ, subscripsi. Basilius episcopus Glandetensis ecclesiæ, subscripsi. Beatus episcopus Ambianensis ecclesiæ, subscripsi. *Constitutus episcopus Senonensis ecclesiæ, subscripsi. Clementinus Niuernensis ecclesiæ episcopus, subsc. Cronopius *Meldorum Ecclesię episcop⁹, subsc. Desideratus Bituricensis ecclesiæ episcopus, subscripsi. Domitianus *Tungrensis ecclesiæ episcopus, subscripsi. Eusebius Xantonensis ecclesiæ episcopus, subscripsi. *Eradius Aptensis ecclesiæ episcopus, subscripsi. Edebiolus* Eleutherius. Altisiodorensis ecclesiæ episcopus, subscripsi. Aegidius Abrincatinæ Ecclesiæ episcopus, subsc. Firminus Vticensis ecclesiæ episcopus, subsc. Felix Carnoteñ ecclesię episcopus, subsc. Faustus Lactoreñ ecclesiæ episcopus, subsc. Fredigernus Syluanectẽsis ecclesiæ, subsc. Fegasius Abrinceñ Ecclesiæ episcopus, subscripsi. Gramatius *Vindoneñ ecclesiæ episcopus, subscripsi. Gallus Aruernicæ ecclesiæ episcopus, subsc. Gallus Valentinæ ecclesiæ episcopus, subsc. Eſychius Viennensis ecclesiæ episcopus, subsc. Iulianus Aqueñ ecclesiæ episcopus, subscripsi. Lauto Constantinæ ecclesiæ episcopus, subsc. Leucadius* Maximus *Carduceñ, *Antonin⁹ epiſc. ecclesię Aurelianen, subsc. *Constantinus *Meldeñ *Tongreñ *Eraclius *Seledus *Cadurceñ

ecclesiæ episcopus, subsc. Nectarius Augustodunen ecclesiæ episcopus, subscr. Nicetius Treuerēn ecclesiæ episcopus, subsc. Prætextatus Rothomagen ecclesiæ episcopus, subscri. Proculianus Autsien Ecclesiæ episcopus, subscr. Passinus Sagien ecclesiæ episcopus, subsc. Placidus Matisconensis Ecclesiæ episcopus, subscripsi. Palladius *Telonensis eccle. episcopus, subsc. Præsidius Conuenarū eccle. episcopus, subscripsi. Quintianus Rutheneñ eccle. episcopus, subscripsi. Rufus *Lexonien *Valensium Octodorēn eccle. episcopus, sub. Saphoracus Parisien eccle. episcopus, subsc. Sabaudus *Luxouien eccle. episcopus, subsc. Tetricus Lingonensis ecclesiæ episc. subsc. Vrbicus *Visontionensis eccle. episc. subsc. Vinian* Aginnen ecclesiæ episc. subscripsi. Valerius Tullensis *Vebriornensis* ecclesiæ episcopus, subsc. Valerius Ebroicen eccl. episc. sub. Vellesius Vapincen eccl. episc. subsc. *Vetustissimus manuscriptus codex habet hoc loco nouēdecim partim archidiaconorum, partim presbyterorum nomina, quos pro totidē episcopis illorū absentiū nomine subscripsisse runt.* for. *Bisuntinen

PARISIENSE QVODDAM BREVE CONCILIVM.

QVm in vrbem Parisien, ad inuitationem domini regis gloriosissimi Childeberti, venissem*, & in vnū positi, q̄ ad ecclesiasticum ordinē, vel fidei catholicę authoritatē ptinēt, Christo adiuuante, q̄ erāt necessaria tractarem*, & ex hoc magis pro ordinēda Ecclesia memoratæ vrbis, eius nos dignatio iugiter admoneret, vt eundem sacerdotem (sicut deflēdum est) manifesta siquidem culpa deiecerat, qualiter reparari dominici gregis pastor prouidus debuisset, pontificalis conuētio declararet. Ob hoc in domo Ecclesiæ vnanimiter residentes, gesta in quibus quōdām discussio Saphoraci episcopi habita fuerat, nobis postulauimus recenseri: quam p ordinem relegentes, cùm venissemus ad locum, vbi eius confessio de crimine tenebatur, quam præsentibus sanctis ac venerabilibus viris episcopis Medouecho, Leubeno, vel Leubachario abbate, Hiculpho presbytero, Aeterno archidiacono, necnon & Astricio diacono, professus fuerat memoratus quondām episcopus Saphoracus: ipsos denuò interrogantes, suprascripti professionem nobis denuò ore proprio retulerūt: quod etiām facinus necnō & episcopus Ardaricus à memorati Saphoraci ore se etiām veridica assertione audisse perdocuit. & qa tanti ac tales viri, quos interfuisse discussiōi veridica docet scripta relatio, quæq; reuerà dicta vel agnita sunt, gestis teneatur inscriptum sanctorum antistitum & laudabilium virorum, quos studiosissimè indagâsse ostēdit conscripta discussio, tātæ eorum discussioni vnanimiter præbentes assensum, placere nobis, q̄ eum in monasterio duxerunt, præsentibus etiām decretis vnanimiter profitemur. Et quia sinè dubio culpas eius esse capitales, canonum authoritate mōstratur, vtiquè confessione propriæ linguæ deiectioni ipse se fecit obnoxium. Igitur tam aperta confessione, secundùm sententiam canonum, quæ de huiuscemodi transgressiōe in Aurelianen synodo nupèr habita sunt decreta, à metropolitano, cui redigendi actio vel ordinatio de cōprouincialib* eius ecclesiæ manet, in memorata vrbe scripta seruentur, ac regulariter paganī, vt disciplinæ modus maneat: & qui tanto ordini p̄sunt, adiuuante Chr̄o, bonæ vitæ authoritate viuentes, quē secundùm ordinem sacrum possitis ordinare, puideant, vt nec falsa obiectio culpæ maculet innocentes, & illi, qui inuenti & comprobati in culpa fuerint, in nulla distrīctione habeantur immunes.

Sabaud* in Chr̄i nomine episcopus Aretalen, subsc. Agricola episc. Cabilonen, sub. *Aredius episc. *Dien, sub. Auolus episc. sub. Agrestius episc. subsc. Constitutus epis. Senonen, sub. Clementius epis. subsc. Clemētinus epis. Niuernen, subsc. *Esitius epis. Viennen, subsc. Etnetius episc. sub. Expectatus episco. subsc. Firminus episc. Vticen, subsc. Leontius episcopus subsc. Lucretius episc. subsc. Leobinus episcopus subsc. Mediouechus epis. subsc. Matthæus episc. sub. Nicetius episc. Treuerēn, sub. Placidus episcop* Matisconen, sub. Sinidius episco. subsc. *Syagrius episc. Edorum, subsc. Tetricus episc. Lingonen, sub. Tetradius episcopus subsc. Velletius episco. Vapincen, sub. *Vincētius episc. subscripsi. for. *Vienn* *Heroli *Eradius *Eradius *Dignen *Iheodor

DECRETA IOANNIS PAPAE III.

Ex libro Pontificali.

IOannes natione Roman*, Anno Dñi de patre Anastasio illustri, sed. sedit annos xij. menses xj. dies xxvj. Hic ampliauit & restauravit cœmeteria sanctorum martyrū. Hic cōstituit, vt oblatiōes, & amulæ, vel luminaria in eadem cœmeteria per omnes dominicas de Lateranis ministrarentur. Hic perfecit ecclesiam sanctorum Philippi & Iacobi, & dedicauit eam. Eodem tempore *Eruli in *Turiam exiērunt, & in Tusciam leuauerunt sibi regem Sindual, & premebāt cunctam Italiam. At egressus Narses ad eum, interfecit regem, & omnem gentem Erulorum sibi subiugauit. Deindè venit Amingus dux Francorum, & Bucellinus, & simili modo ipsi premebant Italiam. Sed auxiliante Domino, & ipsi à Narsete interfecti sunt. Erat ergò tota Italia gaudens. Tunc Romani inuidia ducti, suggesserunt Iustino & Sophiæ, * quia expediret, Romanos Gotthis seruire, quàm Græcis, vbi Narses eunuchus imperat, & seruitio nos subijcit, & pijssimus Imperator hæc ignorat. Aut libera nos de manu eius & ciuitatem Romanam, aut certe gentibus deseruiemus. Quo audito, Narses dixit: Si malè feci Romanis, malè inueniam. Tunc egressus Narses de Roma, venit in Campaniam, & scripsit genti Longobardorum, vt venirent, & possiderent Italiam. Vt cognouit Ioannes papa, quia suggestionem suam ad Imperatorem contra Narsetem misissent, festinus venit Neapolim, cœpitque eum Ioannes papa rogare, vt reuerteretur Romam. Tunc Narses dixit ei: Dic sanctissime papa, Quid mali feci Romanis? Vadam ad pedes eius, q̄ me misit, & cognoscat omnis Italia, quomodò totis viribus laborauī pro ea. Respondit Ioannes papa, dicens: Citiùs ego vadā, quàm tu de hac terra egressus fueris. Reuersus est ergò Narses cum Ioanne sanctissimo papa. Tūc sanctissimus papa retinuit se in cœmeterio sanctorū Tiburtij & Valeriani, & habitauit ibi multum temporis, vt etiām episcopos ibi consecraret. Narses verò ingressus Romam, post non multū temporis mortuus est. Cuius corpus positū est in locello plumbeo, & reductum est cum omnibus diuitijs eius Constantinopolim. Eodem tempore Ioannes papa & ipse mortuus est, & sepultus in basilica B. Petri Apostoli, tertio Idus Iulias. Hic fecit ordinationes duas per mēsem Decembrium, presbyteros 38, diacones 13, Episcopos per diuersa loca numero 61. Et cessauit Episcopatus mensis decem, dies tres.

quia expediret

DECRETALIS IOANNIS papæ tertij Epistola.

1 Primùm chorepiscopos quosdam temerarios, olim iam damnatos arguit, quòd nimium sibi sumerent authoritatis in impositione manuum.

2 Deindè monstrat Clementem 1. post beatum Petrum sedem Apostolicam rexisse, idq; tradente sibi ipso Petro.

3 Tertiò tradit, quāta cura atq; solicitudo illi subeūda sit, qui gregē Christi pascat.

*IOANNES EPISCOpus vniuersis per Germaniæ & Galliæ prouincias cōstitutis, in Domino salutem. Optaueram siquidem charissimi, p̄ nostri charitate collegij, oēs Domini sacerdotes in vna deuotione persistere, nec quenquam prohibita, gratia aut fauore sacerdotum sectari, aut à via recta discedere. Et quanquàm credamus, dilectionem vestram ad omne opus bonū esse *paratam, vt tamen efficacior siat, congruum nobis visum est, literis sedis Apostolicæ (vt antecessorum quoquè nostrorum vestigia imitemur) vos monere, præcepta diuina & Apostolicæ sedis institutа viriliter peragere, & prohibita non tangere, sed cauere: nec cuiquam liceat vnquàm doctrinam patrum deserere, & sacerdotali honore gaudere. Perlatum est ad sedem Apostolicam, emersisse, & denuò reuiuiscere prohibitum, & funditùs extirpatum, tam à sancto Damaso, quàm à sancto Leone viris Apostolicis, atq; ab vniuersis synodali authoritate Episcopis, repræhensibilem atque oppidò inolitum vsum, eò quòd quidam chorepiscopi (qui & à prædictorum antecessorum sanctorum Apostolicorum patribus & viris Apostolicis, & ab ipsis, siuè à nobis sunt prohibiti, sicut eorum hactenùs testantur decreta) vltra modum suum progredientes, donum sancti spiritūs per impositionem manuum tradant, & alia, quæ *solùm pontificibus debentur, contra fas peragant, præsertim cùm nullus ex septuaginta discipulis, quorum speciem in ecclesia gerunt, legatur, donum spiritussancti per manūs impositionem tradidisse. Quòd autem solis Apostolis, eorumque successoribus proprij sit officij tradere spiritumsanctū, liber Actuum Apostolorum docet. In concilio verò * Cæsareensi ità de chorepiscopis habetur scriptum: Chorepiscopi quoq; ad exemplum & formam Septuaginta videntur esse: vt ministri autē, propter studium, quod erga pauperes exhibent, honorentur. Si enim meliores sanctioresq; sanctis Apostolis esse putatis, facite quæ illi nō fecerunt, & superextollite vos illis. Si verò eiusdem ordinis estis, & æquiparare vos vultis illis, nolite ea agere, q̄ illi nō egerunt: sed imitamini, prout meliùs potestis, exempla & vestigia eorum. Illi autē præcipiente Domino, illisq; denunciante, vt illi & successores eorum tātummodò per manūs impositionē traderēt spiritūsanctū, nulli vnq̄ ex septuaginta tradere sp̄m sanctū p manūs impositionē permiserūt, eis (quorum typum, vt prędictum est, chorepiscopi, anteq̄ prohibiti essent, gerebant in ecclesia) scientes illicitum fore, dantes successoribus eorū exemplum, nè vnquàm talia præsumerent. Vndè in Actibus Apostolorū scriptum est: Cùm audissent Apostoli, qui erāt Hierosolymis, quia recepit Samaria verbū dei, miserūt ad eos Petrum & Ioannē. Qui cùm venissent, orauerunt pro ipsis, vt acciperēt spiritumsanctum. Necdùm em̄ in quēquam illorum venerat, sed baptizati tm̄ erant in nomine domini Iesu. Tunc imponebāt manus*

*solis

Neocæs. cōcil. cap. 13.

Act. 8.

Actor. 8. c

Universidad de Deusto
Biblioteca

super illos, & accipiebant spiritum sanctum. Non ergò (vt iam dictum est) aliquem ex septuaginta, licèt pauci essent Apostoli, ad hoc opus perficiendum direxerunt, sed Petrum & Ioannem Apostolos per manûs impositionem tradere spiritum sanctum miserunt: quorû vicè Episcopi in Ecclesia gerût, & nô chorepiscopi, qui septuaginta discipulorû formam ante prohibitionem eorum gerebant. Quod illi non fecerunt, vos facere nolite, nè dissimiles eis, & indigni eorum successione & ministerio esse videamini: quia (vt ait Dominus in Euangelio) qui non est mecum, aduersùm me est: & qui nó colligit mecum, dispergit. Si autem Petrus princeps Apostolorum, adiutores sibi adsciuit Linû & Cletum, non tamen potestatem pontificij, aut ligandi, aut soluendi eis normâ tradidit, sed successori suo sancto Clementi, q̃ sedem Apostolicâ post eum, & potestatem pontificalẽ tradente sibi beato Petro, tenere promeruit. Linus verò & Cletus ministrabant exteriora, princeps autem Apostolorû Petrus verbo & orationi insistebat, quæ nô incõgruè ad traditionem spiritus sancti per manûs impositionem pertinent. Vndè & in Actibus Apostolorû scriptum habetur: Non est æquum, nos relinquere verbum Dei, & ministrare mensis. Quapropter septuaginta electi sunt discipuli, qui exteriora perageret, ipsi verò Apostoli verbo & orationi insisterent: indè & in Euangelio secûdùm Lucam * scriptum est ità: Post hæc autem designauit Dominus & alios septuagintaduos, & misit illos binos ante faciem suam in oẽm ciuitatem & locum, quò erat ipse venturus. Et dicebat illis: Messis quidem multa, operarij autem pauci. Rogate ergò Dominum messis, vt mittat operarios in messem suam. Ite. Eccè ego mitto vos sicut agnos inter lupos. Nolite portare sacculum, neq; peram, neq; calceamenta, & neminem per viam salutaueritis. In quamcunq; domum intraueritis, primùm dicite: Pax huic domui. Et si ibi fuerit filius pacis, requiescet super illum pax vestra. Sin autem, ad vos reuertetur. In eadem autem domo manete, edentes & bibentes quę apud illos sunt. Dignus est enim operarius mercede sua. Nolite trãsire de domo in domum. Et in quamcunq; ciuitatem intraueritis, & susceperint vos, manducate quæ apponuntur vobis, & curate infirmos qui in illa sunt, & dicite illis: Appropinquabit in vos regnum Dei. In quamcunq; autẽ ciuitatem intraueritis, & nõ receperint vos, exeuntes in plateas eius, dicite: Etiàm pulue-rem, qui adhęsit nobis de ciuitate vestra, extergimus in vos. Tamẽ hoc scitote, quia appropinquabit regnũ Dei. Dico vobis, quia Sodomis in illa die remissius erit, quàm illi ciuitati. Et in Matthæo Euangelista scriptũ est: Eccè ego mitto vos sicut oues in medio luporũ. Estote ergò prudentes sicut serpentes, & simplices sicut columbæ. Cauete autẽ ab hominibus. Tradent enim vos in concilijs, & in synagogis suis flagellabunt vos, & ad reges & præsides ducemini propter me, in testimonium illis & gẽtibus. Cùm autem tradent vos, nolite cogitare, quomodò aut quid loquamini: Dabitur enim vobis in illa hora, quid loquamini. Non enim vos estis qui loquimini, sed spiritus patris vestri, qui loquitur in vobis. Tradet autem frater fratrem in mortem, & pater filium, & insurgent filij in parentes, & morte eos afficient. Et eritis odio omnibus propter nomẽ meum. Qui autem perseuerauerit vsque in finem, hic saluus erit. Linum nanque & Cletum nihil legitur vnquàm ex pontificali ministerio egisse potestatiuè: sed quantum eis à beato Petro præcipiebatur, tantum solummodò agebant. Nam & in canone legitur Nicęno: Episcopum nanque conuenit, maximè quidem ab omnibus, qui sunt in prouincia, episcopis ordinari. Si autem hoc difficile fuerit, aut propter instantem necessitatem, aut propter itineris longitudinem, à tribus tamen omnimodis in idipsum conuenientibus, & absentibus quoquè pari modo decernentibus, & per scripta consentientibus, tunc ordinatio celebretur. Firmitas autem eorum, quæ geruntur per vnamquanque prouinciam, metropolitano tribuatur episcopo. Omnia quoquè maxima concilia affirmant, eum nô esse episcopum, qui minùs quàm à tribus episcopis, authoritate etiàm metropolitani, fuerit factus episcopus. Idcoque illos, quos chorepiscopos vocatis, quia ab vno (vt audiuimus) fiunt episcopo, episcopos non esse, nec aliquid de pontificali priuilegio agere debere, perspicuum est. Quoniam si nomen non habent, quomodò officium possunt * habere? Si ergò episcopi non sunt, & presbyteri (quorum vicem gerunt, quia ad exemplum & formam Septuaginta olim fiebant) esse desiciunt, quid erunt? Profectò quod ratione caret, aut nihil, aut parùm prorsùs est. Si quis de his ampliùs, & quòd fieri non debeant, voluerit scire, legat prædictorû Apostolicorum decreta, & ibi reperiet. De quibus aliqua & hîc inferere, dignum duximus. Si Domini desideramus esse discipuli, ipsius imitemur vestigia, vt de nobis dicatur: Ego sum pastor bonus, & agnosco oues meas, & voco eas nominatim, & cognoscũt me meę, & reliqua. Et iterùm, monente Dominicæ vocis imperio, quo beatissimus Apostolus Petrus trina repetitione mysticæ sanctionis imbuitur, vt Christi oues, qui Christũ amat, diligenter & cum magna cura pascat, quoniam ipsius sanctæ sedis (cui per abundantiam diuinæ gratiæ præsumus) * ipsius amotiam diuinæ gratiæ præsumus) * ipsius amore & reuerentia cohortamur, vt tantæ superstitionis, quæ nullius (vt sæpè dictũ est) sufferre & reuerentia cohortamur, vt tantæ superstitionis, quæ nullius (vt sæpè dictũ est) sufcitur authoritate, periculum (quantùm possumus)

Luc.11.c

II 8.q.1. Si autem Petrus

Actor. 6.a

*habetur Luc.10.b

Matth.10.b

Nicæni cõc. cap.4

Damasi Siricii & Leonis

Damasi pa. epist.4.

Ioan.21.a

Ioan.vlt.a

Iohan.21. sumus) declinemus, nè beati magistri nostri Petri summi Apostoli dilectio, qua se amatorem Dei esse testatus est, vana inueniatur in nobis: quoniam omnis negligenter pascens totiès commendatum sibi Dominicũ gregem, conuincitur summum non amare pastorem: nec eius velle se discipulum fieri, cuius exempla negligit imitari. Nam gratia prorsùs maior acquiritur, si de commissis ouibus lucrum offerat Domino solicitudo pastoris. Nam & beatum Iacob, qui pro uxoribus diù seruierat, dixisse meminimus: Viginti annis fui tecum: oues tuæ & capræ steriles non fuerunt: arietes gregis tui non comedi, nec captũ à bestia ostendi tibi: ego damnum omne reddebam: & quicquid furto pericrat, à me exigebas. Die noctuq; æstu vrebar & gelu, fugiebat somnus ab oculis meis. Si igitur sic laborat & vigilat, qui pascit oues Laban: quanto labore, quantisque vigilijs debet intẽdere, qui pascit oues Dei? Sed in his omnibus ipse nos instruat, qui ꝑ suis dedit ouibus animam, & adiuuet nos, vt de his, qui nobis commissi sunt, fructum multiplicem, ac mensuram superefluentem ad æterna gaudia reportare concedat: tantus ꝙ nos beati Petri Apostolorum principis amor accendat, vt in ouili ipsius, cui oẽs creaturæ sunt traditæ, omnes taliter erranTitus tes, & illicita atque prohibita præsumentes, sanctis vestris studijs summo redintegrare cum desiderio festinetis, * qualiter animæ pretioso Christi sanguine redemptæ, eorũ non depereant deceptione. Restat etiàm, quòd per ostium hi nequaquàm subintrãsunt: quia non habebant ostium, per quod ingredierentur: quia (vt dictũ est) si nec episcopi sunt, & pluscquàm presbyteri esse ambiunt, per quod ostium intrabunt? cùm hi tantùm duo ordines in Ecclesia legãtur, nec ampliùs ad pastorale officiũ aliquod patet ostium, per quod pastor intret. Audite fratres non me, sed ipsam veritatem, dicẽtem: Qui non intrat per ostium in ouile ouium, sed ascẽdit aliundè, ille fur est & latro, & reliqua. Cùm etiàm egregius prędicator dicat, Fundamentum aliud nemo potest ponere, ꝓter id quod positum est: prædicta duo fundamenta in Ecclesia tantummodò posita inueniantur, quicquid ampliùs in his positum inuenitur, stare nullatenùs poterit. Et adeò, cum omnibus suis fundamẽtis, actionibus atq; radicib⁹ vt euellatur, necesse est, ità vt ampliùs nec pullulare, nec germinare valeat. Non ergò generet, & non faciat vobis, fratres, totiès repetita loquutio fastidiũ: quia summa necessitas est sæpiùs prohiberi, quod totiès illicitè vsurpatur: & quoniam veritas sępiùs exagitata, magis splẽdescit in lucem: & quod totiès repetẽdo admonetur, minùs vsurpatur. Super his enim multa iam ab antecessoribus nostris dicta sunt: à quibus ipsi, sicut nunc à nobis, ità olim ab ipsis, damnati & prohibiti sunt: ideò sępiùs repetentes, omnes monemus, vt vitentur huiusmodi, & à talibus se abstineant, qui noluerint vnà cum eis à sacerdotali ministerio, vt rebelles, fieri alieni. Quod ità demùm probare poterimus, si tales extirpare, & non eis fauere, decertaueritis: & ità in postmodùm de tali re querela cessabit: quia contumeliæ studio fit, quicquid interdictum totiès vsurpatur. Omnia hæc decretalia, & cunctorum decessorum nostrorum constituta, quæ de ecclesiasticis ordinibus & canonũ promulgata sunt disciplinis, ità vobis & omnibus episcopis, ac cunctis generaliter sacerdotibus custodiri debere mãdamus, vt si quis in illa commiserit, veniam sibi deincèps nouerit denegari: quoniam occurreret veritas, si falsitas displiceret. Et meritò nos, qui summa Ecclesiæ tenere debemus gubernacula, causa respicit, si silentio faueamus errori. Data * xiiij Kaẽldas Augusti, * Iustino sextò & Narsete viris clarissimis consulibus.

* xiij.

* Iustiniano

DECRETA
BENEDICTI PAPAE I.
Ex libro Pontificali.

BEnedictus natione Romanus ex patre Bonifacio, sedit annos quatuor, mensem vnum, dies vigintiocto. Eiusdem tempore gens Longobardorum inuasit totã Italiam, simulq; & fames nimia, vt etiàm multitudo castrorum se traderet Longobardis, vt temperare posset inopiam famis. Quod dum cognouisset Iustinus pijssimus Imperator, quia Roma periclitaretur fame & mortalitate, misit in Aegyptum, & onerauit naues frumento, & transmisit Romam. Et sic misertus est Deus Italię. In istis laboribus & afflictionibus positus sanctissim⁹ Benedictus papa, mortuus est. Qui sepultus est in basilica beati Petri Apostoli in secretario, pridiè Kalendas Augusti. Hic fecit ordinationem vnam per mensem Decembrem, presbyteros quindecim, diacones tres, episcopos per diuersa loca numero vigintivnum. Et cessauit episcopatus menses tres, dies decem.

Anno Dñi 576.

BENEDICTI PAPAE PRIMI Epistola decretalis.

Probat ex sacris literis, summam Trinitatem vnitatem esse.

REuerendissimo fratri episcopo Dauid, Benedictus salutem in Domino. Respõdere literis vestris pleniùs cogitaui: sed cùm hoc meditarer, tantus me dolor

dolor tetigit, vt magis flere, quàm aliquid dicere, delectatus sim. Sed nè funditùs remaneret, pauca vobis rescribere curaui, ad potiora vos tẽpora cõgruè inuitans. Quòd autem literæ tuæ testes sunt, quosdam intra prouinciam Bæticam esse, qui dicerent neminem veraciter posse probare, Trinitatem vnitatem fieri, cùm neque tres vnum, neque vnum in tribus posse quẽquam propriè approbare: quas ob causas dilectissime fili, consulta tibi Apostolicæ sedis misimus, vt aut his eos ad rectam fidem conuerti facias, aut ab Ecclesia, antequàm pestis hæc latiùs diuulgetur, repellas. His (frater) scripturarũ testimonijs vnitatem Trinitatis agnosce, & desine Arrianorum prauitatem sequi, vt ab eadem possis peccatorum indulgentiã promereri. Esaia propheta dicente: Vidi Dominum Sabaoth sedentem super thronum excelsum, & Seraphim stabant in circuitu eius: sex alæ vni, & sex alæ alteri. Duabus velabãt faciem eius: duabus autem velabant pedes eius, & duabus volabant. Et clamabant ad alterutrum, dicentes: Sanctus, sanctus, sanctus, Dominus Deus Sabaoth. Si Trinitas non est, quarè tertiò sanctus dixerunt? Et si vnitas non est, quarè sub trina repetitione vnum Deum ac Dominum intimârunt? Si Trinitas non est, cur in Geneseos dicitur, Dixit Deus, fecit Deus, & benedixit Deus? Si verò vnitas non est, quarè tertiò dixit, Deus, & non deos pluraliter commendauit? Et si Trinitas non est, quarè in Exodo dictũ est tertiò, Domine, domine, domine, miserator & misericors? Si vnitas non est, quarè dum tertiò diceret, Domine, posteà miserator singulariter dixit, & non miseratores, vt plures ostenderet, intimauit? Si Trinitas non est, cur Abraham ad ilicem Mambre sedens, tribusq; occurrẽs, vni, Domine, dixit: & non (vt viderat) tribus salutationis obsequium reddidit? Si vnitas non est, quarè cùm Mosi, Deus Abraham, & Deus Isaac, & Deus Iacob, tertiò diceret: vnitatem ostendens, Hoc mihi nomẽ est, dixit: & non, Hæc sunt nostra nomina, designauit? Si Trinitas non est, quarè Dauid tertiò dixit: Benedicat nos Deus, Deus noster, benedicat nos Deus? Si vnitas non est, quarè cùm, Deus, tertiò nominâsset, benedicat, & non, benedicant, adiunxit? Si Trinitas non est, cur Esaias denuò dixit, Domine deus Sabaoth, Deus Israel qui sedes super Cherubim? Si vnitas non est, quarè, qui sedes, dixit, & nõ, qui sedetis, *adiunxit? Si Trinitas non est, quarè in Regnorum libro dicitur, Domine Deus omnipotẽs, Deus Israel, sermones tui fideles sunt? Si vnitas non est, quarè tui dicitur, & non vestri potiùs intimatur? Si Trinitas non est, cur in Psalmo 58. cantatur, Domine Deus virtutum, Deus Israel, intende ad visitandas omnes gentes? Si vnitas non est, quarè intende posuit, & non intendite, vt prędicatus est, intimauit? Si Trinitas non est, quarè in Apocalypsi tertiò dixit: Sanctus, sanctus, sanctus, Dominus deus omnipotens, qui est, & qui erat? Si vnitas non est, quarè non, qui sunt, pluraliter, sed qui erat, designauit? Si Trinitas non est, quarè in Deuteronomio dictum est, Dominus Deus tuus, Deus misericors est, & audiet vocem tuam? Si vnitas non est, quarè audiet, posuit, & non, audient, intimauit? Si Trinitas non est, quarè in Iesu Naue dicitur libro, Dominus Deus deorum est? Si vnitas non est, quarè, est, dixit, & nõ, sunt, more loquutionis induxit? Si Trinitas non est, quarè Elias orando, Domine, Domine, Domine, Deus Israel, ostende, quia tu es Deus meus, dixit? Si vnitas non est, quarè, ostende, & non, ostendite, posuit? Si Trinitas non est, cur Mardochæus orando, Domine Domine Deus omnipotens, omnia in potestate tua sunt, dixit? Si vnitas non est, quarè, in tua, posuit, & non, in vestra, signauit? Si Trinitas non est, cur etiàm Iudith orando dixit: Domine Deus omnium virtutum, respice in orationem meam? Si vnitas non est, quarè, respice, posuit, & non, respicite, designauit? Si Trinitas non est, quarè in Hieremia dicitur, Dominus Deus vester Deus verax est? Si vnitas non est, quarè, verax est, dixit, & non, veraces, potiùs intimauit? Si Trinitas non est, quarè in Apocalypsi scriptum est, Dominus Deus & spiritus prophetarum misit angelum suum, ostendere seruis suis, quæ oportet fieri citò? Si vnitas non est, quarè, cùm patrem & filium & spiritum nominâsset, misit Dominus, dixit, & non, miserunt, sub prætextu trium personarum & nominum introduxit? Si Trinitas non est, quarè in Deuteronomio dicitur, Dominus Deus vester hic est Deus? Si vnitas non est, quarè, Hic est, dixit, & non, hi sunt, plurali numero designauit? Si Trinitas non est, quarè in eodẽ dicitur libro, Dominus Deus tuus, Deus magnus & potẽs est? Si vnitas non est, quarè, magnus & potens, nõ pluraliter nominatur? Si Trinitas nõ est, cur Tobias filium suum cùm in Rages ciuitatẽ cum Raphaële angelo mitteret, benedicens eos, dixisse docetur: Deus Abraham, & Deus Isaac, & Deus Iacob, ipse impleat benedictionem suam in vobis? Si vnitas nõ est, quarè ipse impleat, dixit, & non ipsi impleant, intimauit? Postremò, si Trinitas nõ est, quarè Dominus discipulos suos in nomine patris & filij & spiritussancti, vniuersas gẽtes misit baptizare? Si vnitas nõ est, quarè, in nomine, dixit, & nõ, in nominibus, præcipiendo docuit? Si Trinitas nõ est, quare Apostolus Paulus ait, ex ipso, & per ipsum, & in ipso sunt omnia? Si vnitas non est, quarè, ex ipso, per ipsum, & in ipso fuit, & non, ex ipsis, adstruxit? Si enim certiùs volueris vnitatẽ Trinitatis agnoscere, à sæpedicto doctore gentium Apostolo pote-**

Esa.6.a Sequentia vsq; ad illud, Cæterũ frater charissime, habentur in decretali prima Alexãdri I.

Gene.1. per totum

Exod.34.a

Gene.18.a

Exod.3.d

Psalm.66.

Esa.37.c

*adstruxit? 2.Reg.7.d & 3.Reg.8. per totum

poteris vniuersã condiscere, & sequi catholicam fidem, & Arrianorum prauitatem respuere. Gratia Domini nostri Iesu Christi, inquit, & charitas Dei, & cõmunicatio sancti spiritus. Ipsa est patris, & filij, & spiritus sancti. Quomodò autem in Trinitate vnum sunt? quia natura atq; * ab inuicèm separari nõ possunt. Cæterùm, frater charissime, quę tua continebant scripta, ex subiectis sententijs maximè omia poteris colligere. Necesse est, frater charissime, adesse diuinum, vbi humanum cessat, auxilium. Et vt iuxta apostolum dicamus, licèt verba replicemus, quæ ipse Timotheo scribit, dicens: Ecclesia Dei viui, columna & firmamentum est veritatis. Et manifestè magnum est pietatis sacramentum, quod manifestatum est in carne, iustificatum est in spiritu, apparuit angelis, prædicatum est in gentibus, creditũ est in mundo, assumptum est in gloria. Spiritus autem manifestè dicit, quia in nouissimis temporibus discedent quidã à fide, attendentes spiritibus erroris & doctrinis dæmoniorum, in hypocrisi loquentium mendacium, & cauteriatam habentium suam conscientiã, prohibentium nubere, abstinere à cibis, quos Deus creauit ad percipiendum cum gratiarum actione, fidelibus, & his qui cognouerunt veritatẽ, quia omnis creatura Dei bona est, & nihil reijciendum, quod cum gratiarum actione percipitur. Sanctificatur enim per verbum Dei & orationẽ. Hæc proponẽs fratribus, bonus eris minister Christi Iesu, enutritus verbo fidei & bonę doctrinæ, quã assecutus es. Ineptas autem & inanes fabulas deuita, & exerce teipsum ad pietatem. Nam corporalis exercitatio ad modicũ vtilis est. Pietas autem ad omnia vtilis est, promissionem habens vitæ, quæ nunc est, & futuræ. Fidelis sermo & omni acceptione dignus. In hoc enim laboramus & maledicimur, quia speramus in Deum viuum, qui est saluator omnium hominum, maximeque fidelium. Præcipe hæc, & doce. Nemo adolescentiam tuam contemnat, sed exemplum esto fidelium in verbo, in conuersatione, in charitate, in fide, in castitate. Dum venio, attende lectioni, exhortationi, doctrinę. Noli negligere gratiam, quæ in te est, quæ data est tibi per prophetiam cum impositione manuum presbyterij. Hæc meditare, in his esto, vt profectus tuus manifestus sit omnibus. Attende tibi & doctrinæ, insta in illis. Hoc enim faciens, & teipsum saluum facies, & eos qui te audiunt. Fame enim nimis affligitur populus Romanus, qua clade atq; alijs anxietatibus vexatus, longam epistolam minimè scribere valui. Tempore congruo denuò (si necesse fuerit) mitte, & ea, quæ desideraueris, fiume. Deus te incolumem custodiat, frater charissime. Amen. Data * quarto Nonas Aprilis, Iustino & Libio viris clarissimis consulibus.

1.Cor.3.c

1.Tim.3.d

Hester.13.c

Iudith.9.d

Tob.7.d

Matt.28.d

Rom.11.d

DECRETA
PELAGII PAPAE II.

Ex libro Pontificali.

PElagius natione Romanus ex patre Vuinigildo, sedit annos 10, mẽses duos, dies decem. Hic ordinatur absque iussione principis, eò quòd Longobardi obsiderent ciuitatem Romanam, & multa vastatio ab eis in Italia fieret. Eodem tempore tantæ pluuiæ fuerunt, vt omnes dicerent, quia aquæ diluuij superinundarent. Et talis clades fuit, qualem à seculo nullus meminit fuisse. Eodẽ tempore inuestiuit corpus B. Petri Apostoli tabulis argenteis deauratis. Hic domum suam, xenodochium fecit pauperum senum. Hic fecit cœmeterium B. Hermetis martyris. Hic fecit supra corpus B. Laurentij martyris basilicam à fundamento constructam, & tabulis argenteis exornauit sepulcrũ eius, qui mortuus est, & sepultus ad B. Petrum Apostolũ, sexto Idus Februarias. Hic fecit ordinationes duas per mensem Decembrem, presbyteros 82, diacones 8, episcopos per diuersa loca numero 48. Et cessauit episcopatus menses 6, dies 25.

Anno Dñi 580.

DECRETALIS EPISTOLA
Pelagij papæ secundi.

1 Generales Synodos non posse conuocari, nisi authoritate Apostolicæ sedis, nullamq; synodum ratam esse, quæ non fuerit huius authoritate fulta: neminemque debere se vniuersalem Episcopum nominare.

2 Quot ciuitates vnaquæque prouincia habeat.

3 Maiores & difficiliores quæstiones ad sedem Apostolicam semper esse referendas.

4 Pontificum accusatores ac calumniatores, vt patrũ inuasores ac mactatores, habendos esse.

DIlectissimis fratribus vniuersis episcopis, qui illicita vocatione Ioãnis Constantinopolitani Episcopi, ad synodum Constantinopolim conuenerunt, Pelagi⁹. Manifesto (sicut I
oprauimus) per gratiam Dei lumine Euangelicæ veritatis, ab vniuersali Ecclesia, pernicio sissimi erroris nocte depulsa, ineffabiliter gaudemus in Domino: sed non modico contristamur mœrore, quia ea, quæ olim calcata fuerant, & funditùs damnata, nec vnquàm fieri debuerant, rediuiuis radicibus germinant atque pullulant. Et quoniam multa, quæ pœnitudinem possunt generare, proueniunt: necesse est ea cassare, quæ

quæ contra ordinem & omnem authoritatem facta esse noscuntur. Vndè, fratres, reiecta penitùs audacia, quæ contra Apostolicā sedē, & contra ipsam Domini saluatoris vo-
Matth. 16.c cem, qua dictum est: Tu es Petrus, & super hanc petram ędificabo Ecclesiā meam, sumpta est, disputandi contra Domini præcepta vana errantium corda conquiescant, nec liceat defendi, quod non liceat agere. Relatū est ergò ad Apostolicam sedem, Ioannem Constantinopolitanum episcopum, vniuersalem se scribere, vosq; ex hac sua præsumptione ad synodum conuocare generalem, cùm generalium synodorum conuocandi authoritas, Apostolicę sedi B. Petri singulari priuilegio sit tradita, & nulla vnquàm synodus rata legatur, quæ Apostolica authoritate non fuerit fulta. Quapropter, quicquid in prædicto vestro conuenticulo (quia synodus taliter præsumpta, esse non potuit) statuistis, ex authoritate sancti Petri Apostolorum principis, & Domini saluatoris voce, qua beato Petro potestatem ligandi atque soluendi ipse saluator dedit, quæ etiàm potestas in successoribus eius indubitāter transiuit, præcipio omnia, quæ ibi statuistis, & vana, & cassata esse, ità vt deincèps nūquàm
sed mutilentur. apparēat, nec ventilentur. Etenim ipse saluator beato Apostolo Petro, tanquàm ipsa
Matth. 16. c per se veritas loquitur, dicens: Quæcunque ligaueris super terram, erunt ligata & in cælo: & quæcunq; solueris super terram, erunt
Dist. 17. multis denuò soluta & in cælo. Multis denuò Apostolicis & canonicis, atque Ecclesiasticis instruimur regulis, non debere absq; sententia Romani pontificis concilia celebrari: quapropter (vt iam dictum est) rectè non Concilium, sed vestrum conuenticulum vel conciliabulum cassatur: & quicquid in eo actum est, irritum habetur & vacuum. Vos quoq; deincèps, vt nullius hortatu talia præsumatis, si Apostolicæ sedis communione carere nō vultis. Modò verò ideò suspenditur vltio, vt locum possit habere correctio. Prædecessores verò Ioannis, & ipse Ioannes non semèl, sed sępissimè epistolas atq; libellos propria manu subscriptos, sanctis antecessoribus nostris miserunt, quibus corā Deo protestati sunt, nihil vnquàm proteruè contra Apostolicam sedem agere, nec de illius, aut aliorum priuilegijs quicquā vsurpare. Qui hactenùs in archiuo sanctæ Romanæ ecclesię, sub sigillis ac chirographis eorum roborati habentur integri. In ipsis enim epistolis vel libellis, anathematis vinculo se & successores eorum constrinxerunt, si vnquàm aliquod contra eos presumpsissent, aut contra Apostolicam, vel vllius alterius episcopi sedem, quicquā aduersi quoquo modo essent moliti. Idcircò eos non est necesse excómunicare, aut anathematizare: qa * ipsi anathe-
for. *ipsi se matis vinculo, proprijs manibus professiones suas suaq; scripta roborando, constrinxerunt. Sciat se tamē & ipse Ioannes, nisi errorem suum citò correxerit, à nobis excómunicandum fore, & Apostolicæ sedis atq; omnium sanctorum episcoporum communione carere. Vniuersalitatis quoq; nomen, quod sibi illicitè vsurpauit, nolite attendere, nec vocatione eius ad synodum, absque authoritate sedis Apostolicę, vnquàm venire, si Apostolicæ sedis & cæterorum episcoporum communione vultis frui. Nullus eñ
Dist. 96. sed hoc patriarcharum hoc tam profano vocabulo vnquàm vtatur: quia si summus patriarcha, vniuersalis dicitur, patriarcharum nomē cęteris derogatur. Sed absit hoc, absit à fideliis cuiusquā mente, hoc sibi vel velle quemquam arripere, vndè honorem fratrum suopiam imminuere ex quantulacunq; parte virum deatur. Quapropter charitas vestra neminē vnquàm suis in epistolis vniuersalem nominet, nè sibi debitū subtrahat, cùm alteri honorem offert indebitum. Aduersarius nanq; noster diabolus, qui contra humiles sæuiēs, sicut leo rugiens circuit, quærens quem de- 1. Pet. 5. c uoret, non iam (vt cernimus) caulas circuit sed ità validè in quibusdam ecclesię necessarijs membris dentem figit, vt nulli sit dubium, quia nisi vnanimiter (fauente domino) cunctorum prouida pastorum turba concurrat, omne (quod absit) citiùs ouile dilaniet. Perpenditis fratres charissimi, quid è vicino subsequatur, cùm & in sacerdotibus erumpunt tam peruersa primordia. Quia enim iuxtà est illi, de quo scriptū est: Ipse est Iob 41. d rex super vniuersos filios superbiæ: (quod non sinè graui dolore dicere compellor, dum frater & coepiscopus noster Ioannes mādata Dominica, & Apostolica præcepta, regulasque patrum despiciens, eum peruectionem præcurrere conatur in nomine) vestræ beatitudini indicet omnipotens Deus, quàm graui considerationis huius gemitu torqueor, quòd ille quondàm mihi notissimus, ille omnibus dilectus, ille qui eleemosynis, orationibus, atq; ieiunijs videbatur occupatus, & ex eo, quo fœtebat, cinere, ea, quam prætendebat, humilitate iactantiam tātam sumpsit, ità vt vniuersa sibi tentet asscribere, & omnia, quæ soli vni capiti cohærent, videlicet Christo, per electionem pompatici sermonis eiusdē Christi sibi studeat membra subiugare. Nec mirum, quòd ille tentator, qui initium omnis peccati scit Eccl. 10. b esse superbiam, & tunc ea in primo homine ante omnia vsus est, & nunc eam in quibusdam hominibus ponit in fine virtutū: & qui aliquatenùs bonis vitæ studijs videbantur crudelissimas manꝰ eius effugere, eis in ipsis metis boni operis, & in ipsa quodammodò apponat perfectionis conclusione tendiculum. Vndè magnoperè orandū est, & omnipotens Deus assiduis precibus implorādus, vt hunc à mente illius auertat errorē, hoc ab vnitate atq; humilitate Ecclesię malū superbię

bię & confusionis amoueat, & fauente Deo, omnibus viribus concurrendum atque prouidendum, nè in vnius veneno sermonis, viuentia in Christi corpore membra moriantur. Si enim dici hoc licenter permittitur, honor patriarcharum omnium negatur: & fortasse is in errore perit, qui vniuersalis dicitur, & nullus iam episcopus remānsisse in statu veritatis inuenitur. Oportet ergò, vt constanter ac sinè præiudicio seruetis, sicut accepistis, ecclesias, & nihil sibi in vobis hæc tentatio diabolicæ vsurpationis asscribat. State fortes, state securi: scripta quæ vniuersalis nominis falsitate cōdemnata sunt, nec dare vnquàm, nec accipere præsumatis. Omnes episcopos curæ vestræ subiectos, ab huius adulationis inquinatione prohibete, vt vniuersa vos Ecclesia patriarchas non solùm in bonis operibus, sed etiàm in veritatis authoritate cognoscat. Si qua autem forsitan aduersa subsequantur, vnanimiter persistētes, etiàm moriendo debemus ostēdere, quia in damno generalitatis, nostrum specialiter aliqd
Mala. 4 non amamus. Dicamus cum Paulo: Mihi viuere Christus est, & mori lucrū. Audiamus,
Ose. 14 quod primus omnium Apostolorum dicit: Si quid patimini propter iustitiam, beati eritis. Mihi enim credite, quia honorem, quem
Ga. 1. pro prædicāda suscepimus veritate, si necessitatis causa exigat, securiùs pro eadem veritate relinquimus, quàm tenemus. Orate, fratres, vt honor ecclesiasticus nostris diebꝰ nō
Mala. 4 euacuetur: nec vnquàm Romana sedes, quæ (instituente Domino) caput est omnium ecclesiarum, priuilegijs suis vsquàm careat, aut
Mala. 4 expolietur. Cōfidimus autem de vobis, charissimi, meliora atque viciniora saluti: si quia
Rom. 8. g neque mors, neque vita, neque angeli, neq; principatus, neque instantia, neque fortitudo, neque altitudo, neque profundum, neq; creatura alia (magistro gentium docēte) poterit nos separare à charitate Domini nostri Iesu Christi, & quæ in ipso est, recta fide. Nolite itaque amittere confidentiam vestram, quæ magnam habet remunerationem. Patientia enim nobis necessaria est ad collectationes aduersariorum, quatenùs fidē intemeratam vsque in finē conseruantes, repromissionem percipiamus, quam repromisit his, q
Abac. 2. b. Hebr. 10 legitimè certare deproperant. Adhuc enim modicum aliquantulum, qui vēturus est veniet, & non tardabit. Eccè enim iudex ante
Iacob. 5 ianuam assistit, coronas hilariter promittēs his, qui pro eo passionibus submittuntur. Quòd si quis se subtraxerit, nō placebit animæ meæ, sed cadet de promissione propter negationem. Nos aūt non sumus subtractionis filij in perditionē animę. Propter quod
Ephes. 6. c assumite arma Dei, vt possitis resistere in die malo, aduersùs omnes inimicos sanctæ Dei Ecclesiæ & vestros, & induite loricam iustitiæ, calceati pedes in præparationem euangelij pacis, in omnibus assumentes scutum fidei, in quo possitis omnia iacula nequissimi ignea extinguere: & galeam salutis accipite, & gladium spiritūs, quod est verbum DEI, per omnem orationem & obsecrationem radicati & fundati in solatio fratrum pro CHRISTO Iesu domino nostro. Sed & nunc, fratres, commendamus vos omnes Domino, & verbo gratiæ eiꝰ, qui potest per- Act. 20. ficere & dare hæreditatem vobis cum omnibus sanctis. Ipse autem Deus pacis & consolationis, det vobis idipsum sapere in alterutrum, vt vobis inuicēm succurratis, & non sitis diuisi, vt vnanimes, vno ore & vno corde Roma. 15. b honorificemus eum in concordiam & consolationem fratrum, qui potens est confirmare vos secundùm euangelium eius, & iuxta reuelationem mysterij æternis tempori- Roma. 16. d bus taciti, quibus vobis futurorum gaudiorum largiēda sunt munera. Summoperè etiàm considerare debetis, quòd hi, qui fratribus inuident, eosque damnare aut perdere cupiunt, per se & sua dogmata *destruuntur. Dicit enim Dominus: Omne regnum in se *destruunt diuisum, non stabit: & omnis scientia & lex Matth. 12. b aduersùm se diuisa, non stabit. Ideoque necessè est, vt concorditer salubres suscipiatis hortatꝰ, & nihil per contentionem agentes, sed ad omne studium deuotionis vnanimes, diuinis & Apostolicis constitutionibus pareatis, & in nullo patiamini prouidentissima canonum decreta violari, quatenùs & Nicenorum canonum constituta, & quæ à nobis, vel à prædecessoribus nostris sunt prouidè & salubriter decreta, intemerata permaneāt in futuro. Et in Apocalypsi Dominꝰ per Io- Apoc. 1. d annem loquitur, dicens: Nolite timere, ego sum primus & nouissimꝰ, & viuꝰ, & fui mortuus, & eccè sum viuens in secula seculorum. Et habeo claues mortis & inferni. Et paulò pòst: Vincenti dabo edere de ligno vitæ, Apoc. 2. b quod est in paradiso Dei mei. Item idē: Esto Ibid. c fidelis vsque ad mortem, & dabo tibi coronam vitæ. Et iterùm: Qui vicerit, & custodierit vsque in finem opera mea, dabo ei potestatem super gētes, & reget illas in virga ferrea, & tanquàm vas figuli confringentur. Apo. 2. g Item idem: Eccè sto ad ostium, & pulso. Si quis audierit vocem meam, & aperuerit mihi ianuam, introibo ad illum, & cœnabo cū illo, & ipse mecum. Qui vicerit, dabo ei sedere mecum in throno meo, sicut & ego vici, & consedi cum patre meo in throno eius. Apo. 3. d Roma. 1. d Vos, fratres, si non vultis cum eo damnari, (quia non solùm, qui faciunt, sed qui consentiunt facientibus, rei sunt) hortamini eum, Apo. 2. a & monete recedere à præfatis illicitis, & memor sit, vndè exciderit, & agat pœnitētiam, & prima opera faciat. Sin minùs, non mea loquar verba, sed ipsa Domini saluatoris, quæ per prædictum Ioannem in iam dicto Apo. 2. b libro locutus est, replicans, aio: Veniam, & mouebo candelabrum tuum de loco suo, nisi pœnitentiam egeris. Ipse enim magis te-

Ibidem d net doctrinam Balaam, qui docebat Balach mittere scandalum coram filijs Israel, sicut iste docet vos scandalizare sanctam matrem Ecclesiam, & vniuersum cœtum tam sacerdotum, quàm religiosorum Christianorum atque fidelium. Vndè & in supradicto libro cõtinetur ità: (Semper em̃ potiùs vos verbis Domini saluatoris ferire & instrui cupio, q̃ meis, licèt & ipsa Apostolicæ authoritatis sunt ponderibus plena.) Noui opera tua nouissima plura prioribus. Sed habeo aduersùs te, quia permittis mulierem Iezabel, quæ se dicit prophetam, docere, & seducere seruos meos, fornicari & mãducare de idolothytis. Et dedi illi tempus, vt pœnitentiam ageret, & non vult pœnitere à fornicatiõe sua. Eccè ego mitto eam in lectum, & qui mœchantur cum ea, in tribulatiõem maximam, nisì pœnitentiam egerint ab operibus suis, & filios eius interficiã in morte. Et scient omnes Ecclesiæ, quia ego sum scrutans corda & renes, & dabo vnicuiq; vestrûm secundùm opera vestra. Hæc, fratres, valdè cauẽda sunt, & præcepta Domini, atq; sanctę sedis Apostolicæ, quæ vice Domini saluatoris legatione fungitur, monita fideliter amplectenda & peragẽda. Decęterò, fratres, super prouincię causa, vndè sedem Apostolicam dudùm consulere voluistis, videtur nobis sufficienter tractatũ à sanctis prædecessoribus nostris. Sed quia denuò nostrã mediocritatem de eadem re interrogare dignum duxistis, scitote, certam prouinciam esse, quæ habet decem vel vndecim ciuitates, & vnũ regem, & totidem minores potestates sub se, & vnum episcopum, aliosque suffragatores decem, vel vndecim episcopos iudices, ad quorum iudicium omnes causæ episcoporum, & reliquorũ sacerdotum, ac ciuitatum causæ referantur, vt ab his omnibus iustè consona voce discernantur, nisì ad maiorem authoritatem fuerit ab his, qui iudicandi sunt, appellatũ. Vndè non oportet, vt degradetur, vel dehonoretur vnaquęque prouincia, sed apud semetipsam habeat iudices, sacerdotes, & episcopos singulos, videlicet iuxta ordines suos. Et quicunque causam habuerit, à suis iudicibus iudicetur, & non ab alienis, id est, à suę iustis iudicibus prouinciæ, & non ab exter-
*iudicandis nis, nisì (vt iam prælibatum est) à *iudicatis
xiist.17.mul- fuerit appellatũ. Si verò in qualibet prouintis denuò. cia ortę fuerint quęstiones, & inter ipsius prouinciæ episcopos discrepare cœperit ratio, atque inter ipsos dissidentes non conueniat, ad maiorem tunc sedem referantur. Et si illę facilè & iustè non discernuntur, vbì fuerit synodus regulariter cõgregata, canonicè & iustè iudicentur. Maiores verò & difficiles quæstiones, (vt sancta synodus statuit, & beata consuetudo exigit) ad sedem Apostolicam semper referantur. Cęterùm sanctorum patrum statuta sequentes, synodali authoritate omnes, qui aduersùs patres armantur,

II

III

IIII

6.q.3.Scito/ te certam.

vt patrum inuasores & mactatores, infames esse censemus: quoniam ea vulnera, quæ fomentis non sanantur, ferro abscindi vel curari necesse est. Vndè fratres, cessent iniustæ æmulationes, cessent insidiæ, cessent falsæ criminationes, nè infirmus quisquam, propter quem CHRISTVS mortuus est, talibus laceretur insidijs: nè ouis, precio Christi redempta, lupinis à fratre saucietur morsibus. Meritò ergò causa nos respicit. si talibus fauere cœperimus. Corripiantur semper talia, nec illis, qui hæc exercere * conan- *uniuersi tur, aut patribus vel fratribus insidiantur, liberè loqui concedatur, aut pro voluntate sermo proferri permittatur. Liquet omninò, quòd conniueant illis, qui talia eos lonqui permittũt: quoniam occurreret veritas, si falsitas & calumnia displiceret vel odium. Desinat igitur falsitas incessere veritatem, desinat suspicio, quæ iustè repellitur, insidiari: desinat odium & inimicitia persequi patres vel fratres: desinat conspiratio, quæ ab omnibus est repudiãda, infestare magistros. Horum igitur vitiorum authores vel patratores, non sunt in accusatione pontificum recipiendi, sed penitùs repellendi: quoniam iubent canonica decreta patrum, vt accusatio vel testimonium eorum, qui odio quoslibet insequuntur, vel qui inimici aut suspecti habentur, nullo modo recipiantur. Quorum statuta & nos firmantes, eadem omnibus inuiolabiliter futuris temporibus tenere censemus. Quicquid autem super hac causa patres nostri decernendum duxêre dignũ, vt condecet, necesse est, cùm labefactari vel infirmari cœperit, Apostolica denuò authoritate firmari ac renouari, fratribusque dari. Data Calen Martij, indictione 5.

¶ EPISTOLA PELAGII PAPAE SECVNDI, AD BENIGNVM ARCHIEPISCOPVM.

An, & quatenùs liceat episcopo de vna ciuitate in aliam transire.

Dilectissimo fratri Benigno archiepiscopo, Pelagius episcopus. Lectis fraternitatis tuę literis, vigorem fidei tuę quem dudùm noueramus, agnouimus, congratulantes dilectioni tuæ, quòd ad custodiendum gregem CHRISTI, pastoralem curam vigilanter impendis, & pro tibi subditis solicitus existis. Ad nostram enim lætitiã & benefacta perueniunt, & si aliqua secùs, quàm oportet, prouenerint, non modico nos mœrore conturbant. Magnam enim gratulationem diuina cõcedit gratia, quando tribuit inter nos & salutaris disciplinæ normam literis conferre, & prouenire ad pacificorum studia facit præoptata. Exigit ergò dilectio tua, consulta sedis Apostolicæ, si licitum foret episcopum transire, aut mutare de ciuitate ad ciuitatem, dum quidam

canones (vt tibi videtur) hoc fieri prohibeant. Significãsti etiàm literis tuis, quendam fratrem, nomine & actu DEI seruum, causa vtilitatis mutare te velle in locum & ciuitatem defuncti, licèt quidam dicant hoc fieri non licere, nisì consensum Apostolicæ sedis habuisses. Quapropter scias, frater dilectissime, aliud esse causam necessitatis & vtilitatis, & aliud causam præsumptionis & propriæ voluntatis. Non ergò mutat sedem, qui non mutat mentem, id est, qui non causa auaritiæ, aut dominationis, aut propriæ voluntatis, vel suæ electionis migrat de ciuitate ad ciuitatem, sed causa necessitatis aut vtilitatis mutatur. Nam plurimorum vtilitas, vnius vtilitati aut voluntati præferenda est. Aliud est enim mutare, & aliud mutari: sicut aliud est ministrare, & aliud ministrari. Vnde Dominus in Euangelio loquitur, dicens: Nõ veni ministrari, sed ministrare. Quod em̃ in canonibus legitur, nõ debere episcopum de ciuitate ad ciuitatẽ transire, vel transferri, non de his dicitur, qui aut vi expulsi, aut necessitate coacti, aut authoritate maiorũ hoc agũt: sed de his, qui auaritiæ ardore inflãmati, sponte sua prosiliunt, & potiùs ambitioni, quàm vtilitati ecclesię seruire, & vt dominationem agant, insistere cupiunt. Vndè & in subiectis canonibus cõtinetur: Si aliquis exiterit temerarius, qui forsitan excusationem afferat, quòd populi literas acceperit, & ideò migrauerit, dum manifestum sit, præmio & mercede paucos, qui synceram fidem non habent, potuisse corrumpi, vt clamarẽt in ecclesia, & ipsum petere viderẽtur, omnibus has fraudes remouendas esse censemus. His verbis & alijs multis exẽplis liquet non de his dicere (vt paulo superiùs prælibatum est) qui pulsi, aut non recepti à ciuibus, vel à quibuscunque, aut necessitate cogente, vel authoritate Maiorum transeunt de ciuitate ad ciuitatẽ: sed de his, qui sponte prosiliunt, aut temeritatis, aut ambitionis causa hoc faciunt. Nam aliud est sponte transire, & aliud est coactè aut necessitate venire. Vndè non isti mutãt ciuitates, sed mutantur: quia non sponte, sed coactè hoc agunt. Quis enim vnquàm audet dicere, sanctum Petrum Apostolorum principem non benè egisse, quando mutauit sedẽ de Antiochia in Romam? Aut quis eum negat, ob id sanctum non esse, aut dignitatem, aut meritum vnquàm apostolatus tam in cælis, quàm in terris perdidisse? Aut quis negat, sanctos non esse multos alios episcopos, qui de ciuitatibus ad ciuitates translati sunt, aut meritum pontificatũs perdidisse? Quorum nomina si cœperim enumerare, antè dies pertransiet, quàm hæc omnia perscribere possem, & prolixior erit epistola, quàm necesse sit. Aut quis vnquàm potest approbare, sanctum non esse Alexandrum, qui Hierosolymam de altera ciuitate translatus est? aut sanctum Gregorium Nazianzenum, qui in Nazianzo constitutus est? aut sanctum Proclum, qui de Cyzico translatus, & Cõstantinopolim inthronizatus est? Non ergò benè intelligunt ecclesiasticas regulas, qui hoc negant causæ vtilitatis aut necessitatis fieri non posse, quotiès communis vtilitas aut necessitas persuaserit. Nullum enim ex his, aut ex alijs, qui meliori concilio mutauerunt ciuitates necessitate quadam, vel vtilitate Ecclesiastica, aut laica communione carere reperimus, nec vllatenùs vnquàm fieri debet. Sententia verò, quę in Antiocheno Concilio habetur, vt episcopus ab alia parochia nequaquàm migret ad aliam, tota, atque omnes sententiæ de ea re vim superiùs comprehensam retinent, & nihil prætaxato modo translationibus episcoporum actis aut agendis nocent, sed magìs robur eis ac Domini saluatoris, quæ omnes canonicos superexaltat libros, authoritatẽ præstant. Tales autem quæstiones magis ex inuidia, quàm ex charitate aut vtilitate nasci videntur, cùm ipsa per se veritas dicat: Si vos perseguuti fuerint in vnam ciuitatem, fugite in aliam, & reliqua. Huic ergò sententiæ nullus catholicorum vsquàm contradicere potest, quæ non alterius, sed ipsius proprio Domini ore prolata, & firmata esse dinoscitur. Cui si aliquis contradixerit, non solùm extorris, sed etiàm anathematizatus ab ecclesia pellatur. Et Dominus in Euangelio aliàs dicit: Beati, qui persecutionem patiuntur propter iustitiam. Si eos Dominus beatos dicit, qui persequutionem patiuntur propter iustitiã, quis eos damnare potest? Et si ipse de ciuitate ad ciuitatem propter persequutionem fugere præcipit, quis eos detrahere, aut damnare propterea audet vel potest, quòd verbis dominicis obtemperant? Profectò is, qui contradicit aut resistit, seipsum damnat, quia ori Domini contumax & inobediens existit. Vndè & ipsa per se veritas dicit: Quis ex vobis arguet me de peccato? Si veritatem dico, quarè vos nõ creditis mihi? Qui ex deo est, verba Dei audit. Propterea vos non auditis, quia ex Deo non estis. Omninò oportet Deo obedire plùs quàm hominibus. Et idcircò, quòd Deo obedimus, & de ciuitate ad ciuitatem (ipso præcipiente) persequutionis causa, id est, necessitatis aut vtilitatis transimus, damnandi sumus? Non omninò, sed potiùs venerandi atque portandi, quoniã nec ipsis episcopis hoc imputari potest. Qui his resistit, profectò dei ordinationi resistit, & est infideli deterior: quia melius est non cognoscere viam veritatis, q̃ post agnitionem retrorsùm abire. Nam & ipse Dñs de loco ad locum fecessit, id est, transiuit, Iudęis illum quærentibus. Fugiens ille quærẽtes & persequẽtes se, dedit nobis exemplum fugere nos persequẽtes, & de ciuitate ad ciuitatẽ transire, dicens: Si vos persequuti fuernt in ciuitate ista, fugite in aliã, & cætera his simi-

Ibidem e

Antioche. cõcil. ca. 21.

Matth. 10. c

Matth. 5. a

Iohan. 8. f

Acto. 5. e

Matth. 10. c

2. Petr. 2.

lia. Nã si fugere, malũ est: psequi, multò deterius. Hic quidẽ, nè moriatur, absconditur: hic autem persequitur, vt occídat: & vt fugiatur, præcipitur: quia, qui quærit occídere, præuaricatur legem, & magis fugiendi præbet occasionem. Si fugam improperant persequentes, erubescant potiùs semetipsos, & quiescant insidiari, & quiescent continuò fugientes. Nemo enim mitem fugit aliquandò, sed magis ferocem simul & callidũ. Omnis enim qui gemebat, & vexabatur à Saul, fugiebat & veniebat ad Dauid. Si ergò pijssimus atque iustissimus Dauid sciret peccatum esse, persequutionem fugientes, & trãseuntes de loco ad locum, & de ciuitate ad ciuitatem, tales nequaquàm reciperet, nec secum teneret, nec in alijs ciuitatibus eos collocaret. Qui enim persequũtur Domini episcopos, eosq; de ciuitatib⁹ ad ciuitates trãsire compellunt, non eos tantùm persequuntur, quantùm Dominum nostrum IESVM CHRISTVM, cuius legatióe funguntur. Nec ipsi in hoc peccant episcopi, quoniam non sponte, sed coacte hoc agunt: sed illi, à quibus persequũtur: nec ipsis episcopis hoc imputari potest, sed illis, qui eos hoc agere cogunt. Sanctus enim protomartyr Stephanus lapidabatur, sed Iesus susciebat plagas. Ideoq; vnicuique præuidendum est, nè aliquem iniustè persequatur, iudicet, vel puniat, nè Iesum persequatur, iudicet, & puniat. Qui autem negant misericordiam faciendam fugientibus ac necessitatem patientibus, ipsum Christum negant, qui est misericordia & veritas, & omnibus necessitatem patientibus subuenire iubet. Pauca sunt, frater, quæ asserui: sed quanta ex his pendeant, tua prouidentia poteris æstimare. Quarè hãc adnituntur maleuoli irrumpere misericordiam? Cur illudere vanis intentionibus felicitatem? Excusationem iam nõ habet furor ille in credẽtibus: nec interest, quibus itineribus ad mũdi principem currat, qui à beneuolentia fratrum defecit, aut necessitatem patientibus misericordiam negat. Negat misericordiam necessitatem patientibus, qui *ministerijs populis indigentibus diuinis *mysterijs, & non habentibus proprium episcopum, qui eos instruat, causa vtilitatis atque necessitatis, ex alia ciuitate (licèt minor sit) in eã, quæ non habet episcopum, doctiorem vel vtiliorem, meliori consilio, non sponte, transeuntem, sed Maiorum exhortatione mutare, aut episcopum iectum & persecutionem patiẽte, causa vtilitatis aut necessitatis inthronizari non permittit. Apud veteres enim, sinè vlla differentia de vna ciuitate ad alteram migrabat episcopus, dum vtilitas aut necessitas euocaret. Quapropter ipsam etiàm regulam huic epistolæ placuit inseri, vt monstretur, eos mentitos esse, qui episcopum nõ posse inthronizari dixerũt. Vndè & in canonibus legitur ità: Si quis episcopus ordinat⁹, ad parochiam in qua ordinatus est, minimè proficiscit, non sua culpa, sed aut populo respuẽte, aut propter aliam quamlibet causam necessitate factã, hunc honore ministerioq; participare, nec tamẽ misceri rebus ecclesiæ, in qua collectas celebrat, sed sustinere quoquè, quod ꝓuinciæ synod⁹ suo iudicio terminauerit, decernimus. Huic regulæ contradicere nullus potest, q̃ etiàm causa vtilitatis aut necessitatis inthronizari episcopũ iubet, & mutari, ac transire eũ de ciuitate ad aliã ciuitatẽ, non propriũ habentẽ epm̃, sinit. Pingues hostias litat diabolo, qui his resistere nititur, aut misericordiã & vtilitatẽ ecclesiæ ꝛã dictis negat, id est, & episcopis & populis. In vanum ergò contra simplices, qui hæc olim dicentes agere prohibuerũt, tendicula deincèps parabunt, cùm his & alijs armati admiculis, nouerint, quid super his sit agendũ, & quid vitandũ. Nimìs enim armatus est, qui illa, q̃ aduersar⁹ misericordiæ, vtilitatis atq; cõcordię ministrat, tela contẽnit. Sufficit ergò contra omnia iacula iurgiorum fidei nuda oppositio. Scio te non ignorare (frater) memoratas canonum sententias atque euãgelicas sanctiones, nouas non esse, sed nostro eas assensui mancipari. Cur his contradicentes, & emigratióes episcoporum vtilitatis & necessitatis causa fieri prohibentes, vt sæpè dictum est, & non auaritię aut temeritatis, in perniciem sacerdotũ ac populorum, lædunt sacerdotale Concilium? Cur lacerãt sententiam, in qua, inspirante Christo, oracula supera patuerunt, & inter Deum & homines, interpres extitit lingua pontificum? Illa emẽ cæli curia variarum dotibus aucta curulium, & multo redẽptoris nostri auro ostroq; decorata, nihil in illa decisione author se protulit, sed per humanæ linguæ ministerium diuino militauit Imperio. Intellexit non esse suum, quicquid impulsa cõstituit: nihil quoquè habet in illa sententia, nisi vndè de sola deuotione gratuletur. Nam dum prophanis memoratorum verbis creditur, & suæ vesaniæ insciti am produnt, & liuorem. Quis hic locus erroris, vbi congruẽtia pari ductu exempli & historiæ verba concurrunt? Nec diuersum est ab intellectu catholico & lectionibus, quod profertur. Nam non benè nod⁹ in scirpo quæritur, dũ inuoluit nebula prædicatę lucis authores. Fœda quoquè à nitore Dñi sui obligatione dissoluitur, qui statutis cęlestib⁹ minùs mera fide depẽdit officia. Taliũ ergò dictiões vel prohibitiões indignæ etiàm hũt memoratu. Profunda est ergò nimìs impitia eorũ, & sepulcrũ patẽs guttur eorũ, qa linguis suis dolosè agunt. Nõ est eẽ in ore eorũ rectũ, interiora eorũ insidiæ, dẽsis cor eorũ veprib⁹ suffocat, & interna vitia alijs certãt asscribere. Nobilitatẽ ergò dat facinorib⁹, qui in talib⁹ ventilationẽ ipsorũ in exẽplũ sumit, aut ad aures posteras digna relatiõe transmittit. Tibi aũt nõ sit cura taliũ quæstionũ, sed sequere sentẽtiam B. Pauli apostoli, q̃ monet p discipulũ cũctos, & clamat, dicens: Inanes q̃stiones deuita. Inanes nanq; (iuxta Apostolũ) q̃stiões semp deuita, & age, quod meliori cõsilio, nó auaritię vel temeritatis, sed vtilitatis & necessitatis (vt sæpè dictũ est) causa, faciẽdũ vtiliter pspexeris. Quapꝓpter (charissime) his Apostolicis fultus auctoritatibus, muta episcopum causa necessitatis aut vtilitatis, super quo consulere nos voluisti: & alios fratres nostros, quibus hoc faciendum necessitas aut vtilitas compulerit, agere doce: quia hoc, quod tibi soli scribimus, generaliter omnibus tenere mandamus. Quia sicut potestatem habem⁹, episcopos & sacerdotes regulariter titulare & ordinare, ità (vt prædictum est) causa necessitatis aut vtilitatis habes & mutare, ac de titulo ad titulũ transferre, ac de titulo tranſlatare, licèt de minori ad maiorem vrbem mutandus sit. Hoc tamẽ summoperè præuidendum est, nè causa arrogãtiæ aut auaritię vnquàm fiat: quia hi à prędictis canonibus damnantur, non illi, qui necessitate aut vtilitate, maiorũ consilio, & sana ac pura & Deo placida intentione hoc faciunt. Tu (frater) semper sectare iustitiam, pietatem, fidem, charitatem, patientiam & mãsuetudinem. Certa etiàm bonum certamen fidei, & appręhende vitam æternam, in qua vocatus es: quoniam spiritus timẽtium Dominum, quæritur ab illo, & in respectu illius benedicitur. Spes enim illorum in saluãtem illos, & oculi Dei in diligentes se. Qui timat Dominum, nihil trepidabit, & non pauebit, quoniam ipse est spes eius. Timentis Dominum beata est anima. Ad quem respicit, & qs est fortitudo eius? Oculi dnomini super timẽtes eum: protector potentiæ, firmamentum virtutis, tegmen ardoris, & vmbraculũ meridiani, & prędicatio offensionis, & adiutoriũ casũs exaltãs animam, & illuminans oculos, dans sanitatem, & vitam, & benedictionem. Immolantis ex iniquo oblatio, est maculata, & non sunt beneplacitæ subsannationes iniustorum. Dominus solus sustinentibus se in via veritatis & iustitiæ. Dona iniquorum nõ probat altissimus, nec respicit in oblationib⁹ iniustorum, nec in multitudine sacrificiorũ eorum propiciabitur peccatis. Qui offert sacrificium ex substantia pauperum, quasi qui victimat filium in conspectu patris sui. Panis egentium, vita pauperum est: qui defraudat illũ, homo sanguinis est. qui aufert in sudore panem, & sudãti cibos, quasi qui occídit ꝓximum suum. Qui effundit sanguinẽ, & qui facit fraudem mercenario, fratres sunt. Vnus ędificãs, & vn⁹ destruẽs: qd ꝓdest illis, nisi laborẽ? vn⁹ orãs, vn⁹ maledicẽs: cui⁹ vocẽ audiet Deus? Qui baptizat à mortuo, & iterùm tangit eum, quid proficit lauatio ipsius? Sic homo, qui ieiunat in peccatis suis, & iterùm eadem faciens, quid proficit humiliando se? Orationem illius quis audiet? Qui conser-

Antiocheni Concil. ca. 18. & Dist. 92. Si quis episcopus.

uat legem, multiplicat orationem. Sacrificium salutare est, attendere mandatis, & discedere ab omni iniquitate: & propitiatio, litare sacrificium super iniustitias: & deprecatio pro peccatis, recedere ab iniustitia. Retribuit gratiam, qui offert similaginem: & qui facit misericordiam, offert sacrificium. Beneplacitum est Domino, recedere ab iniquitate: & deprecatio, recedere ab iniustitia. Non apparebis ante conspectum Dei vacuus. Hæc enim omnia, propter mandatum Domini fiunt. Oblatio iusti impinguat altare, & odor suauitatis est in conspectu altissimi. Sacrificium iusti acceptum est, & memoriam eius non obliuiscetur Dominus. Bono animo gloriam redde Deo, & non minuas primitias frugum tuarum. In omni dato sac hilarem vultum tuum, & in exaltatione sanctifica decimas tuas. Da altissimo secundùm datum eius, & in oculo bono adinuentionem fac manuum tuarum: quoniam Dominus retribuens est, & septiès tantum reddet tibi. Noli offerre munera praua: non enim suscipiet illa. Et noli inspicere sacrificium iniustum, quoniam Dominus iudex est, & non est apud illum gloria personæ. Non accipiet dominus personam in pauperem, & precationem læsi exaudiet. Non despiciet preces pupilli: nec viduam, si effundat loquelam gemitũs. Nónne lachrymæ viduæ ad maxillam descendunt, & exclamatio eius super deducentem eas? A maxilla enim ascendunt vsque ad cælum, & Dominus exauditor non delectabitur in illis. qui adorat Deum, in oblectatione susciptetur, & precatio illius vsque ad nubes ꝓpinquabit. Oratio humiliantis se, nubes penetrabit: & donèc propinquet, non consolabitur. Et non discedet, donèc adspiciat altissim⁹: & Dominus non elongabit, sed iudicabit iniustos, & faciet iudicium, & fortissimus non habebit in illis patientiam, vt contribulet dorsum ipsorum, & gentibus reddat vindictam, donèc tollat plenitudinem superborum, & sceptra iniquorum contribulet, donèc reddat omnibus secundùm actus suos, & secundùm opa Adę. & secũdùm ꝓsumptionẽ illi⁹, donèc iudicet iudiciũ plebis suæ, & oblectabit iustos misericordia sua. De⁹ aũt (frater charissime) impleat desideriũ, & ministerium tibi diuinitùs collatũ, secundùm diuitias suas in gloria in Christo Iesu Domino nostro. Deo autem & patri nostro gloria in secula seculorũ. Amen. Data dẽcimotertio die Augusti mensis, indictione *quarta decima. Ecci 35. ab c d *tertia decima.

¶ EPISTOLA PELAGII PAPAE ad vniuersos episcopos Italiæ.

De accusatoribus prælatorum suorum, & episcopis, quorũ res detinentur, & de monachis.

Dilectissimis atque clarissimis fratribus vniuersis episcopis, & cunctis speciali-

liter per Campaniæ & Italiæ prouincias militantibus nomino, Pelagius salutem. Solicitudinem omnium ecclesiarum (iuxta Apostolum) circunferētes, diuinæ circa nos gratię memores esse debemus, quòd nos per dignationis suæ Dominus misericordiam, ad hoc fastigium sacerdotale prouexit, vt mandatis ipsius inhærentes, in quadam sacerdotum eius specula constituti, prohibeamus illicita, & sequenda doceamus. Omnes, charissimi, qui volūt in Christo piè viuere, necessè est vt ab impijs & dissimilibus patiantur opprobria, & despiciātur tanquàm stulti & insani, qui ideò præsentia bona perdunt, vt inuisibilia ac sibi profutura acquirant. Sed hęc despectio & irrisio in ipsos retorquebitur, dum & abūdantia eorum in egestatem, & superbia eorū transiērit in cōfusionem. Iusto eñ iudicio dat plerūquè potestas peccatoribus, qua sanctos eius persequātur, vt qui spū Dei iuuātur & agūtur, fiant per laborū exercitia clariores. Et quāquàm (fratres) hęc ità se habeāt, non tamen sunt cōsentiendi, sed re-

*pastores & seniores

probādi, qui *prælatos suos reprehendunt, vel accusant. Vndè canonica sanctorū patrū

3.q.5. Canonica sanctorum patrū

statuta, nè colūnæ sanctæ Ecclesiæ vacillent, sequētes ac roborātes, omnes infames, cunctosq; suspectos vel inimicos, & eos, qui nō sunt eorum gentis, vel quorū fides, vita, & libertas nescitur, & qui nō sunt bonæ conuersatiōis, vel quorū vita est accusabilis, ab oīi accusatiōe eorum funditùs submouemus. Similiter & oīes, quos diuinæ leges mortuos appellant, submouēdos esse ab eadem accusatione, & publicæ pœnitētiæ submittendos iudicamus. Neq; dum ecclesiæ alicuius

3.q.2. Cùm ecclesiæ alicuius

epi, aut possessiōes, vel res ab æmulis eius, vel à quibuscunq; alijs non sua sponte detinentur, aliquid illi debet, aut potest à quoquam ante redintegratiōem omniū rerum suarum obijci: sed priùs illi legibus redintegranda sunt oīa, & posteà tempore à patribus præfinito, sunt negocia ventilanda. Refutandi sunt etiàm raptores, fures, sacrilegi, adulteri, & horum similes. Manifestum est enim, q̄ semper tales magis discordiā, quàm pacem, sectantur. Nullus quoquè monachus talia

2.q.7. Nullus monachus talia

*vsquàm

*vnquàm arripiat, nec secularia aut ecclesiastica negocia perturbare præsumat, quia mortua in talibus vox est eorum. Immobiles eñ Dominus suos summos semper vult manere prędicatores, & nō à quibusdam temerari, sed sibi liberè & quietè famulari. Vndè & ipse ait: qui vos tāgit, tāgit pupillā oculi mei. Et q̄ vos cōtristat, me cōtristat. Et q̄ fecerit iniuriā, recipiet quod iniquè gessit. Et

Zacha. 2.

Matth. 10.d

alibi: Qui vos recipit, me recipit: & qui vos spernit, me spernit. Ità quoquè & à plebibus, vel cæteris generaliter omnibus sunt timendi, & ferendi, atque venerandi pastores, & p̄dicatores Ecclesiæ, vt sub exercitatione bonæ voluntatis sustineantur temporalia, sperentur æterna. Auget enim merita virtutis, qui propositum non violat, sed auget religionis. Charitas verò semper hominem innouat. Et sicut malignitas veteres, ità dilectio nouos facit. Fides eorum, qui Deum visuri sunt, quod non videt, credit. Nam si videt, non est fides. Credenti colligitur meritum, videnti redditur præmium. Tunc preciosum pastoris diadema est, quandò suasioni eius grex ecclesiasticus, dum ad probitatem graditur, non repugnat. Ille sinè fuco monitorem & veridico ore diligit, qui eius instituta sectatur. Præbent hominibus, naturæ institutione, & muta responsum. Redit ad mortales vicissitudo clamosæ solicitudinis, quia vnusquisque prout gesserit, recipiet. Nam perit, quod linguæ acceperūt, frustrà beneficium, nisi legitimè cœptum fuerit negociū, & canonicè peractum. De fidutia enim partium nostrarum mittitur, quod Apostolica mandat authoritas. Vos tantummodò præsules Christi, benignitatem vestram, salua autem animorumque æquitate, & bona volūtate semper præstate. Nam aduersùs impetus iuuare, peregrinantem reducere post interualla, est iustitia. Libat enim Domino prospera, qui ab afflictis pellit aduersa. Statutus, venerandi præsules, fudoribus fructus est, cū iudicio purissimè reddendus, vt in vtroque congruus nitor, nec susciпiētem deuenustet, si indigno author prouenerit: nec, si conferatur immerito, maculet largiētem. Sit semper aduersùs prauos & impios, atque seruorum Dei persecutores, libera vox, & oris gladio feriantur, & redarguantur. Persequantur & repellantur, confundantur & auertantur, nec lædendi piè viuentes vllam habeant facultatem. Plerūquè periculis plena sunt, quæ videntur esse tutissima. Videte, quantis laborent tales insidijs: ideò absconditum esse nō licet, quod audimus. Iam *latebat nostra persecutio manifesta: misericordia est, circa persecutores & facinorosos seruata districtio. Ergò sopori quietem tribuite: cęlestiū mandatorum hostem quoquè depellite, nè candida conuersatio vobiscum habitantium, fuscа superuenientis contagione violetur. Ansa superuenientis contagione violetur. Antequàm enim prouidenda sunt remędia, quàm mortis increscat. Sanctorū quoquè Apostolorū & reliquorū *sacerdotū petamus exercitū, & *sanctorū cōpdictorū pfecutorū ora claudam. Seculi cōuersatio, legū metu retiēt: ecclesiastica quoq; custodia, regularū frenis seruat & regit. Deo, charissim, semp procùl auertat inuidiā. Vos ergò armamini (iuxta Apostolū) gladio spiritus, quod est verbū Dei, & Apostolicæ auritus, quod est verbū Dei, & Apostolicæ auritatis clypeo vt ecclesiasticę fœcūditatis iura, nulla sæuiētis pcellæ possint impulsiōe subuerti. Nullo vnq̄ p̄iudicio grauate quenquam, sed inspicite semper, q̄ regularū testimonio declaranī. Supereſt, salute plata, vt ad gaudia semper fratrū deuotè pperetis: quia diuina beneficia gradibus semper *accedūt, & quibus bona conferunt, meliora pollicētur.

*latebrā nostram persecutio manifesta.

*sanctorū

*accendūt

tur. Semper enim incrementis ad culmen ascenditur, vbi supernus fauor præstat exordium. Deus omnipotens indulta semper cu-

2.Cor.16.c

stodiat, augeatque successibus profutura. Omnia enim vestra semper (fratres) in charitate fiant. Et detrahentibus nolite detrahere: quoniā detrahentibus detrahere non est bonum, nè ad ea, quæ scripta sunt, cōmoti, *minimè certamē faciamus. Non debemus oīno timere opprobrium hominum, neq; eorum exprobrationibus vinci: quoniam hoc nobis Dominus iubet per Esaiam prophetā,

Esa.51.

dicens: Audite me, qui scitis iudicium, populus meus, in quorum cordibus lex mea est. Nolite timere opprobrium hominū, & blasphemias eorum nè timeatis, considerantes quod in psalmo scriptum est: Nónne Deus requiret ista? Ipse enim nouit occulta cordis, & cogitationes talium hominum, quoniam vanæ sunt. Vana autē loquutus est vnusq̄sq; ad proximum suum: labia dolosa, in corde & corde loquuti sunt mala. Sed disperdat Dominus vniuersa labia dolosa & linguam magniloquam. Qui dixerunt, linguam nostram magnificabimus, labia nostra à nobis sunt, quis noster Dominus est? Nam si hæc in memoria retinerent, minimè ad tantam prosilirent iniquitatem. Non enim per probabilem & paternam doctrinā hoc faciunt, sed vt suā exerceant in seruos Dei vindictam. Scriptū est nanque: Via stulti, recta in oculis eius. Et sunt viæ, quæ videntur homini iustæ, nouissima autem earum deducūt ad mortem. Nos enim, qui hæc patimur, iudicio D E I hæc reseruare debemus, qui reddet vnicuiq; iuxta opera sua. Qui etiàm per ministros suos intonuit, dicens: Mihi vindictam, ego retribuā. Vos enim in recta fide ac pura, in bona voluntate succurrite vicissìm, nec aliquis à supplemento fratris subtrahat manum: quoniā in hoc (ait Dominus) cognoscēt oīes, quia mei estis discipuli, si dilectionem habueritis adinuicèm. Data Kalē Decēb. indictiōe 15.

Ioan.13.d

¶ EIVSDEM EPISTOLA *ad Episcopos Germaniæ & Galliæ.*

Quæ Præfationes in Missis Romano more cantentur.

PElagius Romanæ Ecclesiæ & Apostolicæ sedis Episcopus, vniuersis Germaniarum ac Galliarum regionum episcopis. Cùm in Dei nomine in Romana Ecclesia synodum episcoporum siue cæterorum consacerdotum Dei fidelium congregatam habuissemus, & de ecclesiasticis statutis, vt sunt ab apostolis & sanctis patribus tradita, diligētiùs tractaremus: superuenēre literæ vestræ, & vt magnę essent authoritatis, etiàm viuæ voces præcesserunt, rogātes, vt ordinem præfationum, quam sancta Romana Ecclesia hactenùs haberet, nostris literis vobis remādaremus. Tunc de vestra voluntate & studio tam bono, multùm gauisi sumus, & sacrum ordinem Romanū, sacraq; constituta nostrorum antecessorum solerter relegentes, inuenimus has nouem p̄fationes in sacro catalogo tantummodò recipiendas, quas lōga retrò veritas in Romana Ecclesia hactenùs seruauit: Vnam in albis Paschalibus, aliam de Ascensione Domini, tertiam de Pentecoste, quartam de natali Domini, quintam de Apparitione Domini, sextam de Apostolis, septimam de sancta Trinitate, octauam de cruce, nonam de iciunio & quadragesima tantummodò dicendam. Has præfationes tenet & custodit sancta Romana Ecclesia. Has tenendas vobis mandamus.

De cōs. dist. 1. Inuenimus has p̄fationes. Sed ibidēm gelasio papę asscribuntur.

HISPALENSE CONCILIVM PRIMVM, CIRCA TEMPORA PELAGII Papæ secundi. Est Prouinciale.

Hispalis Betice Hispaniæ vrbs clarissima, quę quorundam sententia, vniuersæ Hispaniæ nomen dedit: Colonia Romanorum, hodieq; insigne emporium, & sede Archiepiscopali illustris. Vide Plinium lib. 3. cap. 1. Strabonē lib. 3. Ptolem. lib. 2. cap. 4. Vulgò Sibiglia aut Sibilia dicta.

HISPALENSIS CONCILII primi capitulorum tituli.

De disponendis ecclesiæ rebus post episcopi excessum. 1
De mancipijs ecclesię, ab episcopo proximis suis collatis. 2
De clericis, cum quibus mulieres cohabitant. 3

DOmino sancto & reuerēter à nobis honorando, charissimo fratri Pegasio episcopo, Leander, Ioannes, Agāpius, Stephanus, Basilię, Velatus, * Fintitio & Petrus episcopi, q̄ vnà in vrbe Spalensi adfuimus, sanctitatem tuam charitatis studio salutātes, precamur Dominum, qui nos de salute mutua vel visione lętificare dignetur, te lætum multo conseruet in tempore.

* Sintitio

¶ Capitulum primum.

Intereà cōsidentibus nobis in ecclesia Spalensi sancta Hierusalem, Breuem mancipiorum Ecclesiæ, quæ liberāsse visus fuerat decessor tuus sanctæ recordationis Gaudentius episcop⁹, vestri nobis diaconi obtulerūt: & non solùm, quæ liberauerat ibidèm relegimus, sed etiàm, quæ proximis suis de familijs Ecclesiæ donauerat, in eadem Breui inuenimus annotata. Qua de re canonum instituta consuluimus, si talis libertas aut transactio potuisset esse stabilis. Comperi-

Universidad de Deusto Biblioteca

Agathen. cõc. cap. 33.

mus autẽ in canone, vt epiſcopus qui res ꝓprias, *excepto filijs & nepotibus, alteri, & non eccleſiæ ſuæ, dimiſerit, quicquid de eccleſiæ reb* aut donauit, aut vẽdidit, aut quoquo modo ab eccleſia tranſtulit, irritum haberetur. Et ideò ſi res prȩceſſoris tui Gaudẽtij epiſcopi eccleſia veſtra non poſſidet, liberi, qui ab eo facti ſunt, non ſunt legitimè abſoluti. Cæterùm, ſi res illius in compenſationem eccleſiæ veſtræ deſeruiunt, illi prorsùs maneant liberi. Nam (vt dictum eſt) ſi præſtitum de rebus ſuis non fecit, * tale damnum vtiquè*ferre non debuit. Proptereà ergò de vno conſenſu omnes ſignificamus, magis humaniùs, quàm ſeueriùs cogitãtes, vt hi, quos conſtat tali conditione fuiſſe liberatos, in iure eccleſiæ maneant, vt idonei: & peculiũ ſuum nõ alijs perſonis, ſed tantùm filijs ſuis derelinquant. Ipſis quoquè filijs & nepotibus, cum peculijs ipſorum quaſi idoneis, in iure eccleſiæ permanentibus, in extraneã eis non liceat perſonam quippiam tranſmittere. Si qui eorum ſinè hȩrede deceſſerint, peculiũ eorum ſanctæ proficiat eccleſiæ.

*eccleſiȩ *inferre

2 Ea verò mancipia, quæ memoratus de iure Eccleſiȩ ſublata, ſuis proximis contulit, ſi ſimilia de proprio ſuo Eccleſiæ ipſi nõ cõpenſauit, Eccleſia veſtra abſq; aliqua oppoſitione recipiat. Hanc formam nõ ſolùm veſtra, hoc eſt, Aſtigitana ſeruabit Eccleſia, ſed & omnes, qui per omnem Bæticam prouinciam tali conditione vel ſorte de iure Eccleſiæ commeârunt, pari ſententiæ ſubiacebũt. Durum eſt enim atq; irreligioſum, vt epiſcopus, qui Eccleſiaſticis ſtipendijs viuit, & proprietatem ſuã lucris eccleſiȩ minimè cõfert, aliorũ oblationes à iure Eccleſiaſtico priuet.

Ca. 3. Conc. 2. Toletani

3 Inter cætera verò cognoſcite, à nobis hoc definitũ, pro abolendis maculis clericorum, quia quidam epiſcoporum, non obſeruantes nupèr editum concilij Toletani decretum, minùs ſoliciti in ſubiectis exiſtunt, placuit proindè, vt ſi presbyter, diaconi, vel clerici conſortia extranearum fœminarum, vel ancillarum familiaritatem per ſacerdotis ſui admonitionẽ à ſe minùs remouerint, ſeculi iudices eaſdem mulieres cum voluntate & permiſſu epiſcopi comprȩhẽſas, in ſuis lucris vſurpẽt, vt vitium hoc, dum ſacerdos inhibere nõ præualet, poteſtas iudicialis coërceat, dato tamen ab eiſdem iudicibus ſacramento epiſcopo, vt eas clericis nulla arte reſtituãt. Quòd ſi reſtituerint, ipſi iudices ſententia excommunicationis feriantur. Mulieribus verò illis, iuxta priores canones à ſacerdote diſtractis, precium earum indigentibus diſpenſetur. Quæ ſtatuta manu noſtra ſubſcripſimus. Data ad ſanctitatem veſtram die ſecundo Nonas Nouembris, anno quinto glorioſi domini noſtri Reccaredi regis, ȩra 628. Leander eccleſiæ ſanctæ Spaleñ epiſcopus, hanc conſtitutionem firmaui & ſubſcripſi. Ioannes epiſcopus * Agabrenſis, hanc conſtitutionẽ firmaui & ſubſcripſi. Agapius eccleſiæ ſanctæ Cordubenſis epiſcopus, hãc cõſtitutionem firmaui & ſubſcripſi. Stephanus epiſcopus Eliberitanus, hanc conſtitutionem firmaui & ſubſcripſi. Baſilius epiſcopus Ilipenſis, hanc cõſtitutionem firmaui & ſubſ. Velatus epiſcopus Tuccitanus, hãc cõſtitutionem firmaui & ſubſcripſi. Petrus epiſcopus * Illiberitanus, hanc conſtitutionem firmaui & ſubſcripſi. * Sintitio epiſcopus Italiceñ, hanc cõſtitutionem firmaui & ſubſcripſi.

*Agabreñ *Abderitanus *Tintitio

¶ Concilij Spalenſis primi finis.

TOLETANVM CONCILIVM TERTIVM, SVB PELAGIO PAPA secundo. Eſt verò Prouinciale.

¶ CONCILIVM TOLETANVM tertium, in quo Arrij hæreſis in Hiſpania condemnatur, Mauſona Emeritano epiſcopo.

IN nomine Domini noſtri Ieſu Chriſti, anno quarto regnãte glorioſiſſimo atque pijſſimo, & Deo fideliſſimo domino Reccaredo rege, die octauo Iduum Maiarum, ȩra 600. & 27. hȩc ſancta ſynodus habita eſt in ciuitate regia Toletana ab epiſcopis toti* Hiſpaniȩ vel Galliciȩ, numero 72.

1 Cùm pro fidei ſuæ ſynceritate idẽ glorioſiſſimus princeps omẽs regiminis ſui põtifices in vnum conuenire mandâſſet, vt tam de eius conuerſione, quàm de gentis Gotthorum innouatione in Domino exultarẽt, & diuinæ dignationi pro tanto munere gratias agerent, ſanctiſſimus idem princeps ſic venerandum concilium alloquitur, dicens: Non incognitum reor eſſe vobis, reuerendiſſimi ſacerdotes, quòd propter inſtaurandam diſciplinæ eccleſiaſticæ formam, ad noſtræ vos ſerenitatis præſentiam euocauerim, & quia decurſis retrò tẽporibus hæreſis imminens in tota Eccleſia catholica agere ſynodica negocia denegabat: Deus cui placuit per nos eiuſdem hæreſis obicem depellere, admonuit inſtituta de more eccleſiaſtica reparare. Ergò ſit vobis iocũditatis, ſit gaudij, quòd mos canonicus proſpectu Dei per noſtram gloriam ad paternos reducitur terminos. Priùs tamen admoneo pariter & exhortor, ieiunijs vos & vigilijs atq; orationibus operam dare, vt ordo canonicus, quem à ſacerdotalibus ſenſibus detraxerat lõga ac diuturna obliuio, quem ætas noſtra ſe neſcire fatetũ, diuino dono vobis rursùs pateſiat. Ad hȩc aũt gratias Deo agẽtes, & religioſiſſimo principi vniuerſo concilio in laudibus acclamante,

mante, triduanum eſt exindè prædicatum ieiunium. Sed cùm die octaua Iduum Maiarũ in vnum cœtum Dei ſacerdotes adeſſent, & oratione præmiſſa, vnuſquiſq; ſacerdotum competẽti loco reſediſſet, eccè in medio eorum adfuit ſereniſſimus princeps, ſeque cum DEI ſacerdotibus orationi communicans, diuino deincèps flamine plen*, ſic ad loquẽdum exorſus eſt, dicens: Nõ credimus veſtrã latère ſanctitatem, quãto tempore in errore Arrianorum laborâſſet Hiſpania, & nõ multos poſt deceſſum genitoris noſtri dies, quibus nos veſtra beatitudo fidei ſanctæ catholicæ cognouit eſſe ſociatos, credimus generaliter magnum & æternum gaudium habuiſſe: & ideò, venerandi patres, ad hãc vos peragendam congregandos decreuimus ſynodum, vt de omnibus nupèr aduenìẽtibus ad Chriſtũ, ipſi æternas Domino gratias deferatis. Quicquid verò verbis apud ſacerdotiũ veſtrum nobis agendum erat de fide atq; ſpe noſtra, quam gerimus, in hoc tomo conſcripta atq; allegata, noteſcimus. Relẽgatur ergò in medio veſtri, & ĩ iudicio ſynodali examinata per omne ſucciduum tempus gloria noſtra, eiuſdem fidei teſtimonio decorata clareſcat. Suſceptus eſt autem ab omnibus DEI ſacerdotibus, offerente rege, ſacroſanctæ fidei tomus, & pronunciante notario clara voce, recenſitus eſt ità:

2 Quanuis Deus omnipotens, pro vtilitatibus populorum, regni nos culmẽ ſubire tribuerit, & moderamen gentium non paucarum regiæ noſtrȩ curæ commiſerit, meminimus tamen nos mortalium cõditione perſtringi, nec poſſe felicitatem futuræ beatitudinis aliter promereri, niſi nos cultui verȩ fidei deputemus, & conditori noſtro ſaltẽ cõfeſſione, qua dignus eſt ipſe, placeamus. Pro qua re, quantò ſubditorum gloria regali extollimur, tantò prouidi eſſe debemus in his, quæ ad Deum ſunt, vel noſtram ſpem augere, vel gentibus nobis à Deo creditis conſulere. Cæterùm, quid pro tantis beneficiorũ collationibus omnipotentiæ diuinæ valem* tribuere, quandò omnia ipſius ſint, & bonorum noſtrorum nihil egeat, niſi vt in eum ſic tota deuotione credamus, quemadmodùm per ſcripturas ſacras ſe ipſe intelligi voluĩt, & credi prȩcepit, id eſt, vt confiteamur eſſe patrem, qui genuerit ex ſubſtantia ſua filiũ ſibi & coæqualem & coæternum? Non tamen vt idem ipſe ſit natus & genitor, ſed pſona alius ſit pater, qui genuit, alius ſit filius, qui fuerit generatus, vnius tamen vterq; ſubſtantiæ in diuinitate ſubſiſtat: pater, ex quo ſit filius, ipſe verò ex nullo ſit alio: filius, q habeat patrem, ſed ſinè initio, & ſinè diminutione, in ea, qua patri coæqualis & coæternus eſt, diuinitate ſubſiſtat. Spiritus ſanctus confitendus à nobis eſt & prædicãdus, à patre & filio procedere, & cũ patre & filio vnius eſſe ſubſtantiæ. Tertiã verò in Trinitate ſpiritusſancti eſſe perſonam, qui tamen communem habeat cum patre & filio diuinitatis eſſentiam. Hæc enim ſancta Trinitas, vnus Deus eſt, pater & filius & ſpiritusſanctus, cuius bonitate, omnis licèt bona ſit condita creatura, per aſſumptam tamen à filio humani habitùs formam, à dãnata progenie reformamur ad beatitudinẽ priſtinam. Sed ſicut verȩ ſalutis indicium eſt, Trinitatem in vnitate, & vnitatẽ in Trinitate ſentire: ità erit conſummata iuſtitia, ſi eandem fidem intra vniuerſalem Eccleſiam teneamus & * apoſtolicam vnitatem, in apoſtolico poſiti fundamento, ſeruemus. Tamen vos, Dei ſacerdotes, meminiſſe oportet, quantis hucuſquè Eccleſia Dei catholica per Hiſpanias aduerſæ partis moleſtijs laborauerit, dum & catholici conſtanter fidei ſuȩ tenerent ac defenderent veritatem, & hȩretici pertinaciori animoſitate propriæ niterentur perfidiæ: me quoquè, vt re ipſa cõſpicitis, calore fidei accenſum in hoc Dominus excitauit, vt depulſa obſtinatione infidelitatis, & diſcordiæ ſubmoto furore, populũ, qui ſub nomine religionis famulabatẽ errori, ad agnitionem fidei & Eccleſiæ catholicæ conſortium reuocarem. Adeſt enim omĩs gens Gothorum inclyta, & ferè omĩum gentium genuina virilitate opinata, quȩ licèt ſuorũ prauitate doctorum à fide hactenùs vel vnitate Eccleſiæ catholicæ fuerit ſegregata, tota nũc tamen meo aſſenſui concordans, eius Eccleſiæ communioni participatur, quæ diuerſarum gentium multitudinem materno ſinu ſuſcipit, & charitatis vberib* nutrit. De qua, propheta canente, dicitur: Domus mea, domus orationis vocabitur omnibus gẽtibus. Nec enim ſola Gotthorum conuerſio ad cumulum noſtrȩ mercedis acceſſit, quinimmò & Sueuorum gentis infinita multitudo, quã præſidio cæleſti noſtro regno ſubiecim*, alieno licèt vitio in hȩreſim deductam, noſtro tamẽ ad veritatis originem ſtudio reuocauimus. Proindè, ſanctiſſimi patres, has nobiliſſimas gẽtes, quæ Dominicis lucris per nos applicatȩ ſunt, quaſi ſanctum & placabile ſacrificium, per veſtras manus æterno Deo offero. Erit enĩ mihi immarceſcibilis corona vel gaudium in retributione iuſtorum, ſi hi populi, qui noſtra ad vnitatem Eccleſiæ ſolertia tranſcurrerũt, fundati in eadem & ſtabiliti permaneant. Sicut enim diuino nutu noſtræ curæ fuit, hos populos ad vnitatẽ Chriſti Eccleſiæ pertrahere, ità ſit veſtræ docibilitatis, catholicis eos dogmatibus inſtituere, quò in toto cognitiõe veritatis inſtructi, nouerint ex ſolido errores hæreſis pernicioſȩ reſpuere, & verȩ fidei tramitẽ ex charitate retinere, vel catholicȩ Eccleſiȩ communionem deſiderio auidiori amplecti. Cȩterùm, ſicut facilè ad veniam peruẽniſſe cõfido, q neſcia hucuſquè tam clariſſima errauerit gens, ità grauius eſſe non dubito, ſi agnitam veritatẽ dubio corde teneat, atque à patenti lumine

(quod

* apoſtolica monita

Eſaiæ 56.c Matth. 21.b Marci 11.c Lucæ 19.g

(quod absit) oculos suos auertat. Vndè valdè perneccessarium esse perspexi, vestram in vnum conuenire beatitudinem, habens sententiæ Dominicæ fidem, qua dicit: Vbi fuerint duo vel tres collecti in nomine meo, ibi sum in medio eorum. Credo enim, beatam sanctæ Trinitatis diuinitatē huic sancto interesse concilio: & ideò, tanquàm ante conspectum Dei, ità in medio vestri fidem meā protuli, conscius admodùm sententiæ diuinæ, dicētis: Non celaui misericordiam tuam, & veritatem tuam à congregatione multa.

Matth. 18. c

Psalm. 39.

Vel apostolum Paulum, Timotheo discipulo præcipientem, audiui: Certa bonum certamen fidei, apprehende vitam æternam, in qua vocatus es, confessus bonam confessiōnem coram multis testibus. Vera est enim redemptoris nostri ex euāgelio sententia, qua confitentem se coram hominibus, confiteri dicit coram patre, & negantem se esse negaturum. Expedit enim nobis, id ore profiteri, quod corde credimus, secūdùm cæleste mādatum, quod dicitur: Corde creditur ad iustitiam, ore autem confessio fit ad salutem. Proindè, sicut anathematizo Arriū cū oīnibus dogmatibus & cōplicibus suis, qui vnigenitum Dei filium à paterna degenerem asserebat esse substantia, nec à patre genitum, sed ex nihilo dicebat esse creatum, vel oīa concilia malignantium, quę aduersùs sanctā synodum Nicenam extiterunt: ità in honorem & in laudē Dei, fidem sanctā Niceni obseruo concilij, & honoro ea, quę contra eundem, rectæ fidei pestem, Arrium trecentorū decē & octo sancta episcopalis scripsit synodus. Amplector itaque & teneo fidem centum quinquaginta episcoporum Constantinopoli congregatorum, quæ Macedonium spiritussancti substantiam minorantem, & à patris & filij vnitate & essentia segregantem, iugulo veritatis interemit. Primę quoquè Ephesinæ synodi fidē, quæ aduersùs Nestorium, eiusq; doctrinam lata est, credo pariter & honoro. Similiter & Chalcedonensis concilij fidem, quam plenam sanctitate & eruditione aduersùs Eutychen & Dioscorū protulit, cum omni Ecclesia catholica reuerenter suscipio. Omnium quoquè orthodoxorum venerabilium sacerdotum concilia, quę ab ipsis supràscriptis quatuor synodis, fidei puritate non dissonant, pari veneratiōe obseruo. Properet ergò reuerentia vestra, fidem hanc nostram canonicis applicare monimētis, & ab episcopis vel religiosis, aut gētis nostræ primoribus solerter fidem, quam in Ecclesia catholica crediderunt, audire. Quam renouatam apicibus, vel eorum subscriptionibus roboratam, futuris olim temporibus in testimonium Dei, atque hominum reseruate, vt hæ gentes, quas in Dei nomine, regia potestate præcellimus, & quæ detorso antiquo errore per vnctionem sacrosancti chrismatis, vel manūs impositionem paracletū intra Dei ecclesiā perceperunt spiritum, quē vnum & æqualem cum patre & filio confitentes, eiusque dono in sinu Ecclesiæ sanctæ catholicæ collatæ sunt, si eorum aliqui hanc rectam & sanctam cōfessionem nostram minimè credere voluērint, iram Dei cum anathemate ęterno percipiant, & de interitu suo fidelibus gaudium, infidelibus sint in exemplum. Huic verò confessioni meæ, sanctas suprà scriptorum conciliorum cōstitutiones contexui, & testimonio diuino tota cordis simplicitate subscripsi.

Matth. 10. d
Marc. 8. d
Luc. 9. c

Rom. 10. d

FIDES NICENI CONCILII.

CRedimus in vnum Deum patrem oīmpotentem, omnium visibilium &c.

Habetur hæc fides Niceni concilij superiùs in tomo I. sub numeris 337. 396. 509. 566. 604. Item suprà in concilio Chalced. pagina 104. vt eo totics ante habito, hic repetito nō fuerit opus.

¶ *Symbolum C. L. patrum Constantinopolitani concilij.*

CRedimus in vnum Deum patrem oīmpotentem, factorem cæli &c. Hoc symbolum in eadem Synodo, itemque Chalcedonesi habetur.

¶ *Tractatus Chalcedonensis concilij.*

SVffecerat quidem ad plenissimam pietatis agnitionem, &c. Tractatus iste concilij Chalcedonēsi habetur suprà sub quadruplici translatione, numero 152.

EGo Reccaredus rex, fidem hanc sanctā, & veram confessionem, quam vnà per totum orbem catholica confitetur Ecclesia, corde retinens, ore affirmans, mea dextera Deo protegente subscripsi. Ego Badda gloriosa regina, hanc fidem, quam credidi & suscepi, manu mea de toto corde subscripsi. Tunc aclamatum est in laudibus Dei, & in fauore principis ab vniuerso concilio: Gloria Deo patri, & filio, & spiritui sancto, cui cura est pacem & vnitatem Ecclesiæ suæ sanctę catholicæ prouidere. Gloria Domino nostro IESV Christo, qui precio sanguinis sui Ecclesiam catholicam ex omnibus gentibus congregauit. Gloria Domino nostro IESV Christo, qui tam illustrem gentem vnitati fidei veræ copulauit, & vnum gregem, & vnū pastorem instituit. Cui à Deo æternum meritum, nisi vero catholico Reccaredo regi? Cui à Deo ęterna corona, nisi vero orthodoxo Reccaredo regi? Cui p̄sens gloria & ętena, nisi vero amatori DEI Reccaredo regi? Ipse nouarum plebium in ecclesia conquisitor. Ipse mereatur veraciter Apostolicū meritum, qui apostolicum impleuit officiū. Ipse sit Deo & hominibus amabilis, qui tam mirabiliter Deum glorificauit in terris, præstante Domino nostro Iesu Christo, qui cum Deo patre viuit & regnat in vnitate spiritussancti, in secula seculorum.

¶ Item

¶ *Item fidei confessio Episcoporum, presbyterorum, vel primorum Gotthicæ gentis, qui infrà subscripserunt.*

PRæcipiente autem vniuerso venerabili concilio atque iubente, vnus episcoporum catholicorū, ad episcopos & religiosos clericos, vel maiores natù ab hæresi Arriana cōuersos, eiusmodi allocutione exorsus est, dicens: Officij nostri cura, & fidelissimi ac gloriosissimi principis admonitione compellimur, diligēter à vestra charitate perquirere vel quid damnetis in hęresi, aut quid intra Dei sanctam catholicam credatis Ecclesiam. Nam sicutì dicente Psalmista didicimus, initium sapientiæ timor Domini, in cōfessione: optimum est, & vestræ saluti conueniens, palàm confiteri, quod creditis, & sub auditu vniuersorū anathematizare, quod respuitis. Tunc prorsùs optimè poteritis euangelicæ atq; apostolicæ fidei participes fieri, si eādem fidem catholicam, ex cōfessione catholica incipiatis, vel propria subscriptione firmetis: & sicutì Deo iam de bona consensione cogniti estis conscientia, ità & proximis vos fidei sanctæ adstipulatione monstretis. Eo itaq; fiet, vt & vos Christi esse corporis membra significetis, & nostra exiguitas nihil dubiū, nihil infidum vnquàm de vestra suspicetur fraternitate, dum patuerit vos pestem Arrianę perfidiæ, cum omnibus dogmatibus, regulis, officijs, communione, codicibus cōdemnare, vt detestandæ hæreseos expoliati contagione, innouati quodammodò, intra Ecclesiam Dei splendido habitu veræ fidei clareatis.

Psalm. 146.

Tunc episcopi omnes vnà cum clericis suis, primoresq; gentis Gotthicæ, pari consensione dixerūt: Licèt hoc, quod paternitas atq; fraternitas vestra à nobis cupit audire vel fieri, iam olim conuersionis nostræ tēpore egerimus, quādò secuti gloriosissimum Dominum nostrum Reccaredum regem, ad Ecclesiam transiuimus, & perfidiā Arrianam cum omnibus superstitionibus suis anathematizauimus, pariterque abiecimus: nunc tamen propter charitatem & deuotionē, quam vel Deo, vel Ecclesiæ sanctæ catholicæ meminimus nos debere, non tantùm hęc eadem quę petitis, promptissimè agere properamus, sed & si qua adhuc congrua fidei esse perspicitis, nobis de charitate persuadete. Nos etem̄ secundùm rectæ fidei amor in eam deuotionē euexit, vt omne, quod nobis veriùs fraternitas vestra patefecerit, teneamus, & libera fateamur confessione. Omnis ergò, qui fidem & communionem ab Arrio venientem, & hucusquè à nobis retentam, adhuc tenere desinerat, & de tota cordis intentione non damnat, anathema sit. Quicunque filium Dei, Dominum Iesum Christum negauerit à paterna substātia sinè initio genitum, & ęqualē patri esse vel cōsubstantialem, anathema sit. Quicunq; spiritumsanctum non credit, aut nō crediderit, à patre & filio procedere, eumq; non dixerit coęternū esse patri & filio & coessentialem, anathema sit. Quicunq; in patre & filio & spiritusancto, & personas non distinguit, & vnius diuinitatis substantiam nō agnoscit, anathema sit. Quicunq; filium Dei, Dominum nostrum Iesum Christum, & spiritumsanctum, esse patre minorem asseuerit, & gradibus separauerit, creaturamq; esse dixerit, anathema sit. Quicunque patrem, & filium, & spiritumsanctum vnius substantiæ, omnipotentiæ, & æternitatis esse non crediderit, anathema sit. Quicunq; nescire filium Dei, quod Deus pater sciat, dixerit, anathema sit. Quicunq; initiū filio Dei, & spiritui sancto deputauerit, anathema sit. Quicunq; filium Dei, secundùm diuinitatem suam, visibilem aut passibilem ausus fuerit proferre, anathema sit. Quicunque spiritumsanctum, sicut patrem & filium, verum Deum & oīmpotentem esse non credit, anathema sit. Quicunq; alibì fidem & communionem catholicam, prętèrquàm in Ecclesia vniuersali, quę Niceni & Constātinopolitāi, & primi Ephesini & Chalcedonensis cōcilij decreta tenet, pariter & honorat, anathema sit. Quicunque patrem & filium & spiritumsanctum, honore & gloria & diuinitate separat & disiungit, anathema sit. Quicunq; filium Dei, & spiritumsanctū cum patre non crediderit esse glorificandū & honorādum, anathema sit. Quicunq; nō dixerit, Gloria patri, & filio, & spiritui sancto, anathema sit. Quicunq; rebaptizandi sacrilegum opus, esse bonū credit, aut crediderit, agit, aut egerit, anathema sit. Quicunq; libellū detestabilem, duodecimo anno Leobigildi regis, à nobis editum, in quo continetur Romanorum ad Arrianam hęresim traductio, & in Gloria patri per filium, in spiritusancto, & malè à nobis institura cōtinentur, hunc libellum si quis pro vero habuerit, anathema sit in æternum. Quicunq; Arimineñ concilium ex toto corde non respuerit & damnauerit, anathema sit.

* Leonigildi, vel, Leubigildi

COnsitemur enim, nos ex hæresi Arriana toto corde, tota anima, & tota mente nostra ad Ecclesiam catholicam fuisse cōuersos. Nulli dubium sit, nos, nostrosque decessores errâsse in hęresi Arriana, & fidē euāgelicam atq; Apostolicam nunc intra Ecclesiam catholicā didicisse. Proindè fidem sanctam, quam religiosissimus dominus noster patefecit in medio concilij, & manu sua subscripsit, hanc & nos tenemus, hanc confitemur, pariter & suscipimus, hāc in populis prędicare, atque docere promittimus. Hæc est vera fides, quam omnis ecclesia, dum per totum mūdum tenet, catholica esse creditur & probatur. Cui hæc fides non placet, aut non placuerit, sit anathema maranatha in aduētu Dñi nostri Iesu Christi. Qui fidē spernit Niceni concilij, anathema sit. Qui fidem cōcilij Constātinopolitani centum quinquaginta episco-

1. Cor. 16.

episcoporum, veram esse nō dixerit, anathema sit. Qui fidem Ephesinæ synodi primę, & Chalcedonensis non tenet, & ea non delectatur, anathema sit. Qui concilia omnium orthodoxorum episcoporum consona concilijs, Niceno, Constantinopolitano, primo Ephesino, & Chalcedonen̄, non recipit, anathema sit. Proindè & damnationem hāc perfidiæ communionis Arrianæ, & omniū conciliorum hæresem Arrianam fouētium, cum anathemate eorum, manu propria subscripsimus. Constitutiones verò sanctorum conciliorum Niceni, Constātinopolitani, Ephesini vel Chalcedonensis, quas gratissima aure audiuimus, & cōsensione nostra veras esse probauim⁹, de toto corde, & de tota anima, & de tota mente nostra subscripsimus, nihil ad cognitionem veritatis lucidius arbitrantes, quàm quę supradictorum conciliorum cōtinent authoritates. De Trinitate autem, & vnitate patris & filij & spiritussancti, nihil his verius, nihil lucidius vnquàm potest vel poterit demonstrari. De mysterio incarnationis vnigeniti filij Dei, pro salute humani generis, quo & vera probatur humanę naturæ, sinè peccati contagione susceptio, & permanentis incorruptæ in eo diuinitatis plenitudo, dum & natura vtraque non deperit, & vna sit ex vtraq; Domini nostri Iesu Christi persona, satis plenè in his cōcilijs probatur patefieri veritate, & à nobis credit, omni remota dubitatione. Qui vnquàm hanc fidē sanctam deprauare, corrumpere, mutare tentauerit, aut ab eadem fide, vel communione catholica (quam nupèr sumus, Deo miserante, adepti) egredi, separari vel dissociari voluerit, sit Deo & vniuerso mundo, crimini infidelitatis in æternum obnoxius. Floreat autem Ecclesia sancta catholica per omnē mūdum pacatissimè, & emineat doctrina, sanctitate, & potestate. Si qui intra eam fuerint, crediderint, communicauerint, hi audient,

Matth. 25. c ad dexteram patris positi: Venite benedicti patris mei, percipite regnum, quod vobis paratum est ab origine mundi. Si qui autem ab ea recesserint, eiusq; detraxerint fidei, & cōmunionem respuerint, hi audient ex ore di-

Ibidēm. d uino in die iudicij: Discedite à me maledicti, nescio vos. Ite in ignem æternum, qui paratus est diabolo & angelis eius. Sint ergò damnata in cælo & in terra, quęcunq; per hanc catholicam fidem damnātur: & sint accepta in cælo & in terra, quæcunque per hanc fidē accipiuntur, regnante Domino nostro Iesu Christo, cui cū patre & spiritusancto est gloria in secula seculorum.

¶ *Symbolum CCCXVIII. patrum Niceni concilij.*

Habetur hęc fides suprà Tomo I. in diuersis locis.

¶ *Symbolum CL. patrum Constantinopolitani concilij.*

Hoc symbolum in cōcilij memorati loco adnotatur,

¶ *Tractatus fidei Chalcedonensis concilij.*

SVffecerat quidem ad plenissimam pietatis agnitionem & confirmationem, cautissimum hoc diuinæ gratiæ symbolum &c. vt suprà numero seu pagina 152.

Anastasius in Christi nomine episcopus Barchinonen̄, anathematizans hæresim Arriani dogmatis superiùs damnatam, fidē hāc sanctam catholicā, quam in Ecclesia catholica veniens credidi, manu mea de toto corde subscrip. Murila in Christi nomine Amalensis episcopus, anathematizans hæresim Arriani dogmatis, vt suprà. Vuiligiscus in Christi nomine episcopus, anathemat. &c. vt suprà. Sumnila in Christi nomine ciuitatis * Vesensis episcopus, anathemat. &c. vt suprà. Cardingus in Christi nomine episcopus ciuitatis Tudertensis, anathemat. &c. vt suprà. Beccila in Christi nomine episcopus ciuitatis Lucensis, anathemat. &c. vt suprà. Arbitrus in Christi nomine episcop⁹ ciuitatis Portugalensis, anathemat. &c. vt suprà. Eruiscius in Christi nomine ciuitatis Dertosanæ episcopus, anathemat. &c. vt suprà. Similiter & reliq presbyteri & diacones, ex hęresi Arriana cōuersi, subscripserunt*. Signum Gussini viri illustris proceris. Fonsa vir illustrissim⁹, anathematizans, subscripsi. Afrila vir illustris, anathema. subscripsi. Achila vir illustris, anathe. subs. *Flaui⁹ vir illust. subscripsi. Similiter & omnes seniores Gotthorum subscripserunt. (*In quodā vetustissimo manuscripto exemplari presbyterorum & procerum ac virorum illustrium permultorum hīc nomina expressa habentur.*

POst confessionem ergò & subscriptionem omniū episcoporum, & totius gentis Gothicæ seniorum, gloriosissimus Dominus noster Reccaredus rex, pro reparandis simul & confirmandis disciplinæ Ecclesiasticæ moribus, Dei sacerdotes taliter affatus est, dicens: Regia cura vsque in eum motus est, dicens: Regia cura vsque in eum modum protendi debet & dirigi, quem plenam constiterit ætatis & scientiæ capere rationē. Nam sicut in rebus humanis gloriosiùs emicat potestas regia, ità & prospiciendæ commoditati comprouincialiū maior deber esse & prouidentia. At nunc, beatissimi sacerdotes, non in eis tantummodò rebus diffundimus solertiam nostram, quibus populi sub nostro regimine positi, pacatissimi gubernētur & viuant, sed etiàm in adiutorio Christi extendimus nos ad ea, quæ sunt cęlestia, cogitare, & quæ populos fideles efficiant, satagimus non nescire. Cæterùm si totis nitendum est viribus, humanis moribus modum ponere, & insolentiū rabiem regia potestate refrenare, si quieti & paci propagādę, opem debemus impendere: multo magis est adhibenda solicitudo, desiderare & cogitare diuina, inhiare ad sublimia, & ab errore retractis populis, veritatem eis serenæ lucis ostendere. Sic em̄ agit, q̄ multiplici bono se à neo remu-

remunerari confidit. Sic enim agit, qui super
Lucæ 20. f id, quod ei committitur, auger, dum illi dicitur: Quicquid supererogaueris, ego, cùm rediero, reddam tibi. Ergò, quia iam fidei nostræ & cōfessionis formam plena serie vestra beatitudo recensuit, simulq; & sacerdotum, nostrorumq; procerum fides atq; confessio sanctitati vestræ perpatuit, hoc adhuc necessariò, p firmitate catholicæ fidei nostra Deo supplex instituere decreuit authoritas, vt, propter roborandam gentis nostræ nouellā conuersionem, omnes Hispaniarum & Galliciæ ecclesiæ hanc regulam seruēt, vt omni sacrificij tempore ante communionem corporis Christi & sanguinis, iuxta Oriētalium partium morē, vnanimiter clara voce sacratissimum fidei recenseant symbolum, vt primùm populi, quam credulitatem teneāt, fateantur, & sic corda fide purificata, ad Christi corpus & sanguinem percipiendum exhibeant. Dum enim hæc cōstitutio fuerit perennitet conseruata in Dei Ecclesia, & fideliū ex solido corroboratur credulitas, & perfidia infidelium confutata, ad id, quod repetitum sæpiùs recognoscit, facilimè inclinatur: nec se quisquam iam de ignorantia fidei excusabit à culpa, quandò vniuersorum ore cognoscit, quid catholica teneat & credat Ecclesia. Omnibus ergò capitulis, quæ adhuc per vestram sanctitatem regulis ecclesiasticis adijcienda sunt, hoc pro fidei sanctæ reuerētia & firmitate præponite, quod de proferendo symbolo nostra, DEO docente, decreuit serenitas. Decæterò autem prohibendis insolentium moribus, mea vobis consentiente clementia, sententijs terminate districtioribus: & firmiore disciplina, quæ facienda nō sunt, prohibete: & ea, quæ fieri debēt, immobili constitutione firmate.

CAPITVLA EIVSDEM Concilij.

Vt conciliorum statuta, & præsulum Romanorum decreta, custodiantur. 1
Vt in omnibus Ecclesijs die Dominica symbolum recitetur. 2
Vt nè quis extra necessitatem, rem Ecclesiæ alienet. 3
Vt liceat episcopo, vnam ex parochijs basilicam monasterium facere. 4
Vt sacerdotes & Leuitæ, cum vxoribus suis non viuant. 5
Vt seruus Ecclesiæ, ab Episcopo manumissus, à patrimonio ecclesiæ nunquàm recedat, & vt liberti aliorum ab Episcopo defendantur. 6
Vt ad mensam episcopi scripturæ diuinæ legantur. 7
Vt clerici de familia fisci à principe non donentur. 8
Vt ecclesiæ Arrianorum ad catholicum episcopum, in cuius diœcesi sunt, pertineāt. 9
Vt viduis, pro castitate violētiam nullus inferat, & vt mulier inuita virū nō ducat. 10
Vt pœnitens pœnitentiam agat. 11
De his, qui pœnitentiam poscunt, si vir est, priùs tōdeatur: si fœmina, priùs habitum mutet. 12
Vt clerici, qui seculares iudices appetunt, excommunicentur. 13
De Iudæis. 14
Vt serui fisci, qui Ecclesias construunt, eisdē dotem faciant. 15
Vt episcopi cum iudicibus, idola destruant, & domini, idololatriam seruis prohibeant. 16
Vt episcopi cum iudicibus, necatores filiorū acriore disciplina corripiant. 17
Vt semèl in anno synodus fiat, & iudices & actores fisci præsentes sint. 18
Vt Ecclesia cum rebus eius, ad episcopi ordinationem pertineat. 19
Vt episcopus angarias vel indictiōes, in diœcesi non imponat. 20
Vt non liceat iudicibus, clericos vel seruos ecclesiæ, in suis angarijs occupare. 21
Vt religiosorum corpora psallendo tantùm deducantur. 22
Vt in sanctorum natalicijs * ballimathiæ p-hibeantur. 23

DECRETA CONCILII. Capitulum primum.

POst damnationem hæresis Arrianæ, & fidei sanctæ catholicæ expositionem, hoc sanctum præcepit concilium, vt quia in nonnullis vel hęresis, vel gentilitatis necessitate per Hispaniarum ecclesias canonicus prætermissus est ordo, dum & licētia abundaret transgrediendi, & disciplinæ optio negaretur, dum omnis excessus hæresis foueret patrocinio, & abundantia mali temporis, procùl esset districtio disciplinæ. At nunc pace ecclesiæ Christi misericordia reparata, omne, quod priscorum canonum authoritas prohibet, sit resurgente disciplina inhibitum, & agatur omne, quod præcepit fieri. Permaneant in suo vigore cōciliorum omniū constituta, simul & synodicæ sanctorum præsulum Romanorum epistolæ. Nullus deinceps ad promerendos honores ecclesiasticos contra canonum statuta adspiret indignus. Nihil ex hoc fiat, quod sancti patres, spiritu Dei pleni, sanxerunt, debere non fieri. Et qui præsumpserint, seueritate priorum canonum distringantur.

2 Pro reuerentia sanctissimæ fidei, & propter corroborandas hominū inualidas mentes, consultu pijssimi & gloriosissimi Reccaredi regis cōstituit synodus, vt per omnes ecclesias Hispanię & Galliciæ secundùm formam Orientaliū ecclesiarum, concilij Constantinopolitani, hoc est, centū quinquaginta episcoporum symbolum fieri recitetur: & priusquàm Dominica dicat oratio, voce clara populo prædicetur, quō & fides vera manifestum testimonium habeat, & ad Christi

corpus & sanguinem prælibandum, pectora populorũ fide purificata accedant.

Agathensis cõc. cap. 49. 3 Hæc sancta synodus nulli episcoporum licẽtiam tribuit, res alienare ecclesię, quoniam & antiquioribus canonibus hoc prohibetur. Si quid verò, quod vtilitatem nõ grauet ecclesiæ, pro suffragio monachorum, vel ecclesiarum ad suam parochiam pertinentium, dederint, firmum maneat. Peregrinorũ, vel clericorum, & egenorum necessitati, saluo iure ecclesiæ, præstare permittuntur pro tempore, quæ potuerint.

12.q.2. Si episcopus. 4 Si episcopus vnam de parochianis ecclesijs suis monasteriũ dicare voluerit, vt in ea monachorum regulariter cõgregatio viuat, hoc de cõsensu concilij sui habeat licentiam faciendi. Qui etiàm, si de rebus ecclesiæ pro eorum substantia aliquid, quod detrimentum ecclesiæ non exhibeat, eidem loco donauerit, sit stabile. Rei enim bonæ statuẽdæ, sanctum concilium dat consensum.

5 Compertum est à sancto concilio, episcopos, presbyteros, & diaconos veniẽtes ex hæresi, carnali adhuc desiderio vxoribus copulari. Nè ergò decęterò hoc fiat, præcipitur, quod & canonibus prioribus terminatur, vt nõ liceat eis viuere libidinosa societate, sed manente inter eos fide coniugali, communẽ vtilitatem habeant, & non sub vno conclaui maneant. Vel certè, si suffragatur virtus, in alia domo suam vxorem faciat habitare, vt castitas apud Deum & apud homines habeat testimonium bonum. Si quis verò post hanc cõuentionem obscœnè cum vxore elegerit viuere, vt lector habeatur. Qui verò semper sub canone ecclesiastico iacuerunt, si contra veterum imperata in suis cellulis mulierum, quæ infamiæ suspicionem possunt generare, consortium habuerint: illi canonicè quidem distringãtur, mulieres verò ab episcopis venundentur, & precių ipsum pauperibus erogetur.

12.q.2. De libertis autẽ 6 De libertis autem id Dei præcipiunt sacerdotes, vt si qui ab episcopis facti sunt, secundùm modũ, quo canones antiqui dant licentiã, sint liberi: & tamen à patrocinio ecclesiæ, tam ipsi, quàm ab eis progeniti, non recedant. Ab alijs quoquè libertati traditi, & ecclesijs cõmendati, patrocinio episcopi colligantur: & nè cuiquam donẽtur, à principe hoc episcopus postulet.

Dist. 44. Pro reuerentia 7 Pro reuerentia Dei & sacerdotum, id vniuersa sancta constituit synodus, vt quia solẽt crebrò mensis ociosę fabulæ interponi, in omni sacerdotali conuiuio lectio scripturarum diuinarũ misceatur. Per hoc enim & animæ ędificantur ad bonũ, & fabulę non necessariæ prohibentur.

8 Iubente autem atq; cõsentiente domino Reccaredo rege, id præcepit sacerdotale concilium, vt clericos ex familia fisci nullus audeat à principe donatos expetere: sed tradito capitis sui tributo, ecclesię Dei, cui sunt alligati, vsque dum viuunt, regulariter administrent.

9 Decreto huius cõcilij hoc statuitur, vt ecclesiæ, quæ fuerunt in hæresi Arriana, nũc autem sunt catholicæ: ad eos episcopos cum suis rebus pertineãt, ad quos parochiæ ipsæ, in quibus ipsæ ecclesiæ fundatæ sunt, pertinere videntur.

10 Pro consultu castitatis, quod maximè hortamento cõcilij proficere debeat, annuente glorioso domino nostro Reccaredo rege, hoc sanctum affirmat concilium, vt de viduis, quibus placuerit tenere castitatem, nulla vidua ad nuptias iterãdas venire cogatur. Quòd si priusquàm profiteantur cõtinentiam, nubere elegerint, illis nubant, quos propria voluntate voluerint habere maritos. Similis cõditio & de virginibus habeatur: nec citra voluntatem parentum vel suam, maritos cogantur accipere. Si quis verò propositum castitatis viduæ vel virginis impedierit, à sancta communiõe, & à liminibus ecclesiæ habeatur extraneus. 31.q.2. Hoc sanctũ cõcilium

11 Quoniam comperimus, per quasdam Hispaniarum ecclesias, nó secundùm canonem, sed fœdissimè, p suis peccatis homines agere pœnitẽtiam, vt quotiès peccare libuerit, totiès à presbyteris se recõciliari expostulent: & ideò, pro coërcenda tam execrabili præsumptione, id à sancto concilio iubetur, vt secũdùm formam canonum antiquorum detur pœnitẽtia, hoc est, vt priùs eum, quem sui pœnitet facti, à communione suspensum, faciat inter reliquos pœnitẽtes ad manũs impositionem crebrò recurrere. Expleto autẽ satisfactionis tẽpore, sicuti sacerdotalis contemplatio probauerit, eum communioni restituat. Hi verò qui ad propria vitia, vel infra pœnitentię tempus, vel post reconciliationẽ relabũtur, secundùm priorum canonum seueritatem damnentur.

12 Quicunque ab episcopo vel presbytero, sanus vel infirmus, pœnitẽtiam postulat, id ante omnia episcopus obseruet & presbyter, vt si vir est, siue sanus, siue infirmus, priùs eum tondeat, & sic pœnitentiam ei tradat. Si verò mulier fuerit, non accipiat pœnitentiã, nisi priùs mutauerit habitum. Sæpiùs enim laicis tribuendo, dum se pœnitentiam agere promittunt, ad lamẽtanda rursùs facinora post acceptam pœnitentiam relabuntur.

13 Diuturna indisciplinatio & licentiæ inolita præsumptio vsqueadeò illicitis auiditatis quæstibus, & filios numerosiùs augere, priùs seipsos debent castigare à fornicatione. Nam dum causa propagandæ prolis sortiuntur coniugia, & parricidio & fornicationi tenẽtur obnoxij, qui fœtus necando proprios, docent, se non pro filijs, sed pro libidine sociari. Proindè tantũ nefas ad cognitionem gloriosissimi domini nostri Reccaredi regis perlatũ est, cuius gloria dignata est iudicibus earundem partium imperare, vt hoc horrendum facinus diligẽter cum sacerdote perquirant, & adhibita seueritate prohibeãt. Ergò & sacerdotes ipsorum locorum hæc sancta synodus dolentiùs conuenit, vt idem scelus cum iudice curiosius quærant, & sinè capitali vindicta, acriori disciplina prohibeant. 11.q.1. Inolitæ. 11.q.1. Inolitæ præsumptio

18 Præcepit hæc sancta & vniuersalis synodus, vt stante priorum authoritate canonũ, quæ bis in anno præcepit congregari concilia, consulta itineris longitudine, & paupertate ecclesiarum Hispaniæ, semèl in anno in loco quem metropolitanus elegerit, episcopi congregentur: iudices verò locorum, aut actores fiscalium patrimoniorum, ex decreto domini nostri Reccaredi regis simul cum sacerdotali concilio, autumnali tempore die Kalendarum Nouembrium in vnum conueniant, vt discant, quàm piè & iustè cum populis agere debeant, nec in angarijs, aut in operationibus superfluis, siue priuatũ onerent, siue fiscalem grauent. Sint etenim prospectores episcopi secundùm regiam admonitionẽ, qualiter iudices cum populis agant, vt ipsos præmonitos corrigant, aut insolentias eorum, principum auribus innotescant. Quòd si correptos emendare nequiuerint, & ab ecclesia, & à communione suspendant. A sacerdote verò & senioribus deliberetur, quid per prouincias in suo detrimento præstare debeant iudices, si ad concilium nõ venerint. Conciliũ verò non soluatur, nisi priùs locum elegerint, quo succedente tempore iterùm ad concilium veniatur, vt iam nõ necesse habeat metropolitanus episcopus pro cõgregãdo cõcilio literas destinare, si in priore cõcilio tẽpus ofbus denuncieť & locus.

Dist. 44. Nulla ecclesia &c. Christianum in vsus proprios cõparare: sed & filios, qui ex tali cõiugio nati sunt, assumẽdos esse ad baptismum. Nulla officia publica eos opùs est agere, per quæ eis occasio tribuatur, Christianis pœnam inferre. Si qui verò Christiani ab eis Iudaismi ritu sunt maculati, vel etiàm circuncisi, non reddito precio, ad libertatem & religionem redeant Christianam.

15 Si qui ex seruis fiscalibus fortasse ecclesias cõstruxerint, easq; de sua paupertate dotauerint, hoc procuret episcopus prece sua authoritate glorioši principis confirmari.

16 Quoniam penè per omnem Hispaniã siue Galliciam, idololatriæ sacrilegium inoleuit, hoc cum consensu gloriosissimi principis sancta synodus ordinauit, vt omnis sacerdos in loco suo, vnà cum iudice territorij sacrilegium memoratũ studiosè perquirat, & exterminare inuentũ non differat. Omnes verò qui ad talem errorem concurrunt, saluo discrimine animæ, qua poterũt animaduersione, coërceant. Quod si neglexerint, sciant se vtriq; excommunicationis periculũ esse subituros. Si qui verò domini extirpare hoc malum de possessione sua neglexerint, & familiæ prohibere noluerint, ab episcopo & ipsi à communione pellantur.

17 Cùm multæ querelæ ad aures sancti concilij deferrentur, inter cætera tantæ crudelitatis opus est nunciatum, quantum consentium aures sacerdotum ferre non possent, vt in quibusdam Hispaniæ partibus filios suos parentes interimant, fornicationis auidi, nescij pietatis, quibus si tædium est, fi-

10.q.1. Sic quidã con. Et in decr. Iuo. lib. 2.

19 Multi contra canonum constituta ecclesias quas ædificauerint, postulant consecrari, vt dotem, quam eidem ecclesię contulerunt, censeant, ad episcopi ordinationem non pertinere. Quod factum & in prętcritũ displicet, & in futuro prohibetur: sed omnia secundùm cõstitutionem antiquam, ad episcopi ordinationem & potestatẽ pertineant.

10.q.3. quia cognouimꝰ

20 Multorum querela hanc constitutionem exegit, quia cognouimꝰ, episcopos per parochias suas non sacerdotaliter, sed crudeliter desęuire: & dum scriptũ sit, Forma estote gregi, neq; vt dominantes in clero: exactiones diœcesi suæ vel damna infligãt: ideoq; excepto, quòd veterum constitutiones à parochijs habere iubent episcopos, alia quæ hucusquè pręsumpta sunt, denegentur, hoc est, neq; in angarijs presbyteri aut diacones, neque in aliquibus fatigẽtur indictionibus, nè videamur in Ecclesia Dei exactores potiùs, quàm Dei pontifices nominari. Hi verò clerici tam locales, quàm diœcesani, qui se ab episcopo grauari cognouerint, querelas suas ad metropolitanum deferre non differant, & metropolitanus nõ moretur eiusmodi pręsumptiones coercere. 1. Petr. 5.a

12.q.2. eccle siarũ seruos

21 Quoniam cognouimus in multis ciuitatibus Ecclesiarum seruos, & episcoporũ vel omium clericorum, à iudicibus vel actoribus publicis in diuersis angarijs fatigari: omne concilium à pietate gloriosissimi domini nostri poposcit, vt tales deincèps ausus inhibeat, sed serui suprascriptorum officiorum, in eorum vsibus vel ecclesiæ laborent. Si quis verò iudicum aut actorum, clericum aut seruum clerici vel ecclesiæ, in publicis ac priuatis negocijs occupare voluerit, à communione ecclesiastica (cui impedimentũ facit) efficiatur extraneus.

13.q.2. Qui diuina vocat.

22 Religiosorum omnium corpora, qui diuina vocatione ab hac vita recedunt, cum psalmis tantummodò, & psallentium vocib⁹ debere ad sepulcra deferri. Nam funebre carmen, quod vulgò defunctis cantari solet, vel in pectoribus se aut proximos aut fami-

lias cædere, omninò prohibemus. Sufficiat autem, quòd in spe resurrectionis, Christianorum corporibus famulatus diuinorú impenditur canticorú. Prohibet eñ nos Apo-
1. Thess. 4. c stolus nostros lugere defunctos, dicens: De dormientibus autem nolo vos contristari, sicut & cæteri, qui spem non habent. Et Do-
Iohan. 11. e minus non fleuit Lazarum mortuum, sed ad vitæ huius plorauit ærumnas resuscitandú. Si enim potest hoc episcopus omnes Christianos prohibere, agere non moretur: à religiosis tamẽ omninò aliter fieri non debere, censemus. Sic enim Christianorum per oẽm mundum humari oportet corpora defunctorum.

De cõs. dist. 3. Irreligiosa cõsuetudo est. 23 Exterminanda omninò est irreligiosa cõsuetudo, quam vulgus per sanctorum solennitates agere cõsueuit. Populi, qui debẽt officia diuina attendere, saltationibus & turpibus inuigilant canticis, non solùm sibi nocentes, sed & religiosorum officijs. Hoc etenim vt ab omni Hispania depellatur, sacerdotum & iudicum à cõcilio sancto curæ cõmittitur.

EDICTVM REGIS DE CONfirmatione concilij.

GLoriosissim⁹ dominus Reccared⁹ rex, vniuersis sub regimine nostrę potestatis consistentibus. Amatores nos sui diuina faciens veritas, nostris principaliter sensibus inspirauit, vt causa instaurãdæ fidei ac disciplinę ecclesiasticę, episcopos omnes Hispaniæ nostro præsentari culmini iuberemus. Precedente autem diligenti & cauta deliberatione, siue quę ad fidẽ cõueniunt, seu quæ ad morum correctionem respiciunt, sensũs maturitate & intelligentię grauitate constãt esse digesta. Nostra proindè authoritas id omnibus, ad regnum nostrum pertinẽtibus iubet, vt si qua definita sunt in hoc sancto cõcilio, habito in vrbe Toletana anno regni nostri feliciter quarto, nulli contemnere liceat, nullus p̃terire præsumat. Capitula eñ, quæ nostris sensibus placita, & disciplinæ congrua, à præsenti conscripta sunt synodo, in omni authoritate, siue clericorũ, siue quorumcunque omnium, obseruentur & maneant: id est, De obseruatione priorum canonum: De symbolo proferendo à populis in ecclesia: De episcopis, vt eis non liceat rem alienare ecclesiæ: Vt episcopo liceat, vnam de parochianis ecclesijs monasteriũ facere: Vt episcopis & presbyteris & diaconibus, ex hæresi conuersis, iam non liceat misceri vxoribus: vel quòd hi, qui semper catholici fuerint, in cellulis suis cum mulieribus extraneis non morentur: Quòd liberti ab episcopis vel ab alijs facti, & ecclesijs commẽdati, permanere debeant liberi: Quòd lectio in omnibus sacerdotalibus mẽsis legi debeat: Quòd clericos ex familijs fisci nostri, null⁹ vnquàm à rege postulet: & qui acceperit, irrita talis donatio maneat: de ecclesijs ab hęresi trãslatis, vt ad episcopos, in quorũ sunt parochijs, pertineant: De viduis, quòd, quæ voluerint, continentiam teneant: & quæ nubere elegerint, quibus voluerint, nubant: equè de virginibus: Quòd pœnitẽtes, secũdùm modum canonum antiquorum, debeant agere pœnitentiam: Quòd qui voluerint agere pœnitentiam, priùs tondeantur, aut habitum mutẽt: Quòd nõ liceat Iudæis, de Christianis ducere vxores vel concubinas, siue cõparare mancipia Christiana: & iudaizare non liceat, vel publica officia peragere: Quòd manere debeat firmum, si serui fisci nostri ecclesias fecerint, easq; de peculio suo dotauerint: Quòd idololatriæ cultura, à sacerdotibus vel iudicibus exquirẽda sit atq; exterminãda. Quòd qui filios suos necauerint, à sacerdotibus vel iudicibus distringantur: Quòd semèl in anno ad concilium sacerdotes, & iudices atque actores patrimonij nostri debeant conuenire: Quòd ecclesiarum omnium causa, ad episcopi ordinationem pertinere debeat: quòd sacerdotes moderanter agere debeãt per parochias: Quòd serui ecclesiæ siue clericorũ, nõ debeãt à nostris actoribus in angaria aliqua fatigari: Quòd religiosorum corpora, cum hymnis & canticis tãtùm deferẽda sint ad sepulcra: Quòd *ballimathiæ & turpia cãtica prohibenda sunt à sanctorum solennijs. Has omnes cõstitutiones ecclesiasticas, quas summatim breuiterque perstrinximus, sicut pleniùs in canone continentur, manere perenni stabilitate sancimus. Si quis ergò clericus aut laicus, harum sanctionum obediens esse noluerit, si episcopus, presbyter, diacon⁹ aut clericus fuerit, ab omni concilio excommunicationi subiaceat: si verò laicus fuerit, & honestioris loci persona est, medietatem facultatum suarum amittat, fisci iuribus profuturã: si verò minoris loci persona est, amissione rerum suarum mulctatus, in exiliũ deputetur. Hauius Reccaredus rex hãc deliberationem, quã cum sancta definiuimus synodo, cõfirmans, subscripsi. Mausona in Christi nomine ecclesię catholicę Emeritẽsis metropolitanus episcopus, puinciæ Lusitaniæ, his constitutionibus, quibus in vrbe Toletana interfui, manu mea subscripsi. Euphemius in Christi nomine ecclesiæ catholicæ Toletanæ metropolitanę episcopus, pro. *capitaneis constitutionibus quibus in vrbe Toletana interfui, annuens subscr. *Nigetius in Christi nomine Narbonen. metropolit. episcopus Gallię prouincię, his cõstitutionibus quibus in vrbe Toletana interfui, annuens subscripsi. Pantardus in Christi nomine ecclesiæ catholicæ Bracarensis metropolitanæ Galliciæ prouinciæ episcopus, his constitutionibus, quibus in vrbe Toletana interfui, annuens, tam pro me, quàm pro fratre meo Nitigisio episcopo ciuitatis Lucensis, subsc. Vngas in Christi nomine Barcinonen. eccle-

*fac. *capitalia

siæ episcopus, his cõstitutionib⁹ quibus interfui, annuẽs subscripsi. *Andoni⁹ in Christi nomine ecclesiæ Oretanæ episcopus, his constit. quibus interfui, annuens subscr. Sedatus in Christi nomine Beterrensis ecclesię episcopus, subsc. Palmatius in Christi nomine ecclesiæ Paceñ episcopus, subscripsi. * Murtose Tabetanæ ecclesiæ episcopus, subsc. Stephanus Tarraconeñ ecclesiæ episc. subsc. Paulus Olysipponeñ ecclesiæ episcopus, subscr. Ioannes *Agabreñ ecclesiæ episcopus, subsc. Polybius Ilerdensis ecclesiæ episcopus, subsc. Proculus Segobrieñ ecclesiæ episcop⁹, subsc. Simplicius Cæsaraugustanæ ecclesiæ episcopus, subscripsi. Agapius Cordubensis ecclesiæ episcopus, subscripsi. Petrus Erganiceñ Celtiberiæ ecclesiæ episcopus, subscr. Vuiligiscus ecclesiæ Valentinæ episcopus, subscr. Sinula Viseñ ecclesiæ episcopus, subscripsi. Aquilinus Ausoneñ ecclesiæ episcopus, subscripsi. Sergius Carcassoneñ ecclesiæ episcopus, subscripsi. Eleutherius Salamanticeñ ecclesiæ episcopus, subscripsi. Iulianus Bracareñ ecclesiæ episcopus, subscripsi. Fruistus Dertusanæ ecclesiæ episcopus, subscr. Theodorus Bastitanæ ecclesię episcopus, subscrip. Beccila Lucensis ecclesiæ episcopus, subscripsi. Gardingus Tudensis ecclesię episcopus, subscripsi. * Argiouitrus Portugalensis ecclesiæ episcopus, subscripsi. Tonantius Palentinẽsis ecclesiæ episcopus, subscripsi. Celsinus Valẽtinæ ecclesię episcopus, subscripsi. Protogenes Segontinæ ecclesiæ episcopus, subscripsi. Alitius Gerundensis ecclesię episcopus, subscripsi. Thalassius Arcobricensis ecclesiæ episcopus, subscripsi. Laqntus Caurien sis ecclesię episcopus, subscripsi. Seruandus diaconus ecclesiæ Astigitanæ, agens vicem domini mei Pegasij episcopi, subscripsi. Ioannes in Christi nomine ecclesiæ Mentesanæ episcopus, subsc. Petrus Ossonobensis ecclesiæ episcopus, subscr. Gabinius Oscensis ecclesiæ episcopus, subscripsi. Neufilata *Adeñ ecclesiæ episcopus, subscrip. Sophronius Egarẽsis ecclesię episcopus, subsc. Benenatus Elnensis ecclesiæ episcopus, subsc. Ioãnes Dumiensis *monasterij episcopus, subsc. Ernaricus *Labrionensis eccl. episcop. subsc. *Arterius Auzensis eccl. episc. subsc. Stephanus Eliberitanæ eccles. episcopus, subsc. Simplicius Vrgellensis ecclesię episcopus, subsc. Ioannes *Vellensis eccl. episcopus, subsc. Phlippus Lamecensis ecclesiæ episcopus, subsc. Dominicus Irien sis ecclesiæ episcopus, subsc. Basilius Ilipensis ecclesiæ episcopus, subscr. Eulalius Italicen ecclesiæ episcopus, subscr. Murila in Christi nomine Valentinæ eccles. episcopus, his cõstitutionibus quibus interfui, annuens subsc. Petrus * Illiberitanæ eccl. episcopus, subsc. Petrus Segobiensis eccl. episc. subsc. *Nibridius Agathensis ecclesię episc. subsc. Lilliolus Pampilonẽsis ecclesię episcopus, subscripsi. Theodorus Castulonensis ecclesię episcopus, subscripsi. Mummius Calaguritanæ ecclesię episcop⁹, subscripsi. Possidonius Eminiensis ecclesię episcopus, subscripsi. Agrippinus Lotonensis ecclesiæ episcopus, subscripsi. Gananus archipresbyter Emeritanæ ecclesiæ, agẽs vicem domini mei Fructuosi episcopi, subscripsi. Ildimirus archipresbyter Aurien sis ecclesię, agens vicem domini mei Pegasij episcopi, subscripsi. Genesius in Christi nomine archidiaconus ecclesiæ Magaloneñ, vicem agens domini mei Poëti episcopi, subscripsi. Valerianus archidiaconus ecclesię Memauseñ, agens vicẽ domini mei Pelagij episc. subsc. * Velatus Tuccitanæ ecclesiæ episcopus, subscripsi.

*Abdianeñ
for. *ecclesię
*Liboreñ vel, Lactoreñ
*Litorius
*Venneñ
*Abderitanę
*Gidridius
* Celatus

CONCILIVM LVGDVNENSE PRIMVM. EST PROVINCIALE.

SYNODVS HABITA IN CIVITATE LVGDVNENsi, Anno 6. regni gloriosissimi Guntramni regis, Indictione tertia.

VM in nomine Domini in Lugdunensi vrbe ad synodale Conciliũ venissemus, tam pro renouandis sanctorum patrum institutis, quæ præsentis tẽporis necessariò fecit opportunitas iterari, quàm his, quæ assurgentibus vndecunque querelarum materijs, recentis definitionis ordo popos cit institui: tractantes quid saluti populi vtiliùs competeret, vel quid ecclesiasticus ordo salubriter obseruaret.

1 Primo in loco vnitatem sacerdotum, quam & Dominus diligit, & scriptura commendat, & cõcordia charitatis exposcit, cõuenit ab omnibus custodiri: ità vt in omni tractatu vel definitione, vno spiritu, vna sententia, sacerdotum constantia perseueret. Et si quid inter fratres, id est, coepiscopos nostros, contentionis ortum fuerit, si de vna prouincia sunt, metropolitani cum comprouincialibus suis iudicio sint contenti. Si verò diuersæ prouinciæ duo fuerint sacerdotes, inter quos aliqua disceptatio oriatur, conuenientibus in vnum metropolitanis ipsorum, omis eorum actio illorum iudicio terminetur: ità vt si vnus ex episcopis ab alio episcopo, aut à quacunque persona iniquè fuerit aggrauatus, communi fratrum studio cum Dei solatio defensetur. Quòd si quis se ab hac conditione quacunq; calliditate sub-

traxerit, tribus mensibus seà charitate fratrũ nouerit esse sequestratum.

2 Secundo loco, quia multæ tergiuersationes infidelium, ecclesiam quærunt collatis priuare donarijs, id conuenit inuiolabiliter obseruari, vt testaméta, quę episcopi, presbyteri, seu inferioris ordinis clerici, vel donationes, aut quæcunque instrumenta propria voluntate confecerint, quibus aliquid ecclesiæ, aut quibuscunque conferre videantur, omni stabilitate subsistant: id specialiter statuentes, vt etiamsi quorumcunque religiosorum voluntas aut necessitate aut simplicitate aliquid à legum secularium ordine visa fuerit discrepare, voluntas tamen defunctorum debeat incõcussa manere, & in oñibus, Deo propicio, custodiri. De quibus rebus si quis animæ suæ contemptor aliquid alienare præsumpserit, vsque ad emendationis suæ, vel restitutionis rei ablatæ tempus, à consortio ecclesiastico, vel omnium Christianorum conuiuio habeatur alienus.

3 Et quia peccatis facientibus, multi in pniciem animæ suæ ità conati sunt, aut conantur assurgere, vt animas longa temporis quiete, sinè vlla statús sui competitione viuétes, nunc improba proditione atque traditione aut captiuauerint, aut captiuare conentur, si iuxta præceptum domini regis emẽdare distulerint, quousquè hos, quos abduxerunt, in loco, in quo longum tempus quietè vixerunt, restaurare debeant, Ecclesię communione priuentur.

11.q.3. Si qs à proprio.

4 Illud etiàm, quod sancti patres salubriter ordinârunt, placuit itrrari, vt si quicunq; episcopus pro reatu aliquo quenquam à cõmunione suspenderit, apud omnes sacerdotes eatenùs à communione habeatur alienus vsquequò eius iudicio debeat recipi, à quo meruerat pro reatu suo à charitate ecclesiastica sequestrari.

5 Et quia multa sunt Ecclesiæ membra, quæ diuerso genere pro vitæ suæ qualitate vel discretione sacerdotali, aut oblectari cõuenit, aut distringi, illud censuimus statuendum, vt quascunque munificentias clericis aut seruientibus, siue de rebus Ecclesiæ in vsum, aut de proprijs in proprietatem præcedentes dederint sacerdotes, subsequétes põtifices nullatenùs auferre præsumãt: Si quid tamen culpæ extiterit, pro qualitate personarum, vel regula canonum præcedẽtium, in persona habeatur, nõ in facultate districtio.

6 Placuit etiàm vniuersis fratribus, vt in prima hebdomada noni mensis, hoc est, ante diem Dominicam, quæ prima in ipso mẽse illuxerit, litaniæ, sicut ante assensionem Domini sancti patres fieri decreuerunt, deincèps ab oñibus ecclesijs seu parochijs celebrentur.

SVBSCRIPTIONES EPISCOPORVM.

Philippus in Christi nomine episcop⁹ ecclesiæ Viennensis, constitutionibus nostris subscripsi. Niceti⁹ in Christi nomine episcopus ecclesiæ Lugduneñ, cõstitutionibus nostris subscripsi. Agricola in Christi nomine episcopus ecclesiæ Cabiloneñ, constitutionibus nostris subscripsi. Vincentius in Christi nomine episcopus ecclesiæ Belisensis, cõstitutionibus nostris subscripsi. Siagrius in Christi nomine episcopus ecclesiæ Heduorum, constitutionibus nostris subscr. Aeolarius in Christi nomine episcopus eccles. Nidius in Christi nomine episcopus ecclesiæ Treuerneñ subscripsi. Salonius in Christi nomine episcopus ecclesiæ Genauen, subscripsi. Cẽlodonius in Christi nomine episcopus ecclesiæ Matesceñ, subscripsi. Valesius presbyter, directus à domino meo Siagrio episcopo ecclesiæ Gratianopolitanæ, subscr. Vincentius presbyter, directus à domino meo Lucretio episcopo ecclesiæ Diensis, subscr. Eusebius presbyter, directus à domino meo Victore episcopo ecclesię Tricassinorũ, subscr. Piolus presbyter, direct⁹ à domino meo Tetreco episcopo ecclesiæ Lingonicę, subscripsi. Cæsarius presbyter directus à dño meo Tetradio episcopo ecclesiæ Visonceñ, subscr. Astemius diaconus, directus à domino meo Maximo episcopo ecclesiæ Valentinæ, subscripsi.

MATISCONENSE

CONCILIVM PRIMVM, CIRCA TEMPORA PELAgij secundi Papæ. Est prouinciale.

Matisconensis vrbis nec Strabo, nec Plinius, nec Ptolemæus, nec Mela expreßè meminerunt. Antoninus tamen in suo Itinerario videtur Matisconam Galliæ Cisalpinæ ciuitatem constituere, non longè à Ticino distantem.

Capitulum primum.

CVM ex euocatione glorioßissimi domini Guntramni regis, tam ꝓ causis publicis, quàm pro necessitatibus pauperum in vrbe Matiscensi, nostra mediocritas conuenisset, Primo in loco nobis visum est, vt in nomine Domini non tam noua, quàm prisca patrum instituta sancientes, idipsum constituamus, quod titulis præsentibus in canonibus legitur insertum. Ideoque definitum est, vt episcopi, vel presbyteri atque diaconi, ità sanctę cõscientię luce resplendeant, vt effugiant improbitatẽ actuũ, maledicorum obloquia, ac testimoniũ in se diuinum implere cõtendant, quod Dñs ait: Sic luceat lux vestra coram hominib⁹, vt videãt vestra opera bona, & magnificent patrem vestrum, qui est in cęlis. Igitur authoritate canonica, atque mansura in æuum cõstitutione sancimus, vt fugiatur ab his extranearum mulierum culpanda libertas, & tantùm cum auia, matre, sorore, vel nepte, si necessitas fuerit, habitent.

2 Vt nullus episcopus, presbyter, diaconus, clericus, vel quicunque secularis, in monasterijs puellarum, nisi probatæ vitę & ętatis prouectæ, præter vtilitatem, aut pro quacunque reparatione monasterij, in quacunque earum necessitate, habitare aut secretas collocutiones habere præsumant: nè intra salutatorium aut oratoriũ ingredi permittantur: præcipuè Iudæi non pro quorumcũque negociorũ occasione puellis intra monasterium deo dicatis aliquid secretiùs colloqui, aut familiaritatem vel moras ibidèm habere præsumant.

3 Vt nulla mulier in cubiculo episcopi, absque duobus presbyteris, aut certè diaconis, ingredi permittatur.

4 Vt qui oblationes fidelium defunctorum, quę ecclesijs conferuntur, retinent, velut retentores ecclesiæ & necatores egentium, ab ecclesiæ liminibus arceantur.

5 Vt nullus clericus sagum, aut vestimenta, aut calceamenta secularia, nisi quod religionem deceat, induere præsumat. Quòd si post hanc definitionem clericus aut cum indecenti veste, aut cum armis inuentus fuerit, à seniore ità coërceatur, vt 30. dierum inclusione detentus, aqua tantùm & modico pane diebus singulis sustentetur.

6 Vt archiepiscopus sinè pallio Missas dicere non præsumat.

7 Vt nullus clericus de qualibet causa, extra discussionem episcopi sui, à secularibus iudice iniuriam patiatur, aut custodiæ detetur. Quòd si quicunque iudex cuiuscunque clericum absq; causa criminali, id est, homicidio, furto, aut maleficio, hoc facere fortasse præsumpserit: quàm diù episcopo loci illi⁹ visum fuerit, ab ecclesiæ liminibus arceatur.

8 Vt nullus clericus ad iudicem secularẽ, quemcunque alium fratrem de clericis accusare, aut ad causam dicendam trahere, quocunque loco præsumat: sed omne negocium clericorum, aut in episcopi sui, aut in presbyteri, aut archidiaconi pśentia finiatur. Quòd si quicunque clericus hoc implere distulerit, si iunior fuerit, vno minùs de quadraginta ictus accipiat: si certè honoratior, 30. dierum inclusione mulctetur.

9 Vt à feria sancti Martini vsque ad natalem Domini, secunda, quarta, & sexta sabbati ieiunetur, & sacrificia quadragesimali debeant ordine celebrari. In quibus diebus canones legendos esse speciali diffinitione sancimus, vt nullus se fateatur per ignorantiam deliquisse.

10 Vt presbyteri, diaconi, vel quolibet ordine clerici, ità episcopo suo obedientiæ deuotione subiaceãt, vt non alibi dies feriatos, nisi in obsequio illi⁹, liceat tenere aut celebrare. Quòd si quis per quãcunque contumaciam, aut per cuiuscunq; patrocinium, hoc facere distulerit, ab officio segregetur.

11 Episcopi, presbyteri, vel vniuersi honoratiores clerici, cũ sublimi dignitatis apice sublimentur, actibus omninò renuncient seculi, & sacro electi ministerio, repudient carnale consortium, ac permixtionis pristinæ contubernium permutent germanitatis affectu: & quisquis ille est, diuino munere benedictione percepta, vxori priùs suæ frater ilicò efficiatur ex cõiuge. Eos verò, quos reperimus ardore libidinis inflammatos, abiecto religionis cingulo, ad vomitum pristinũ & inhibita rursùs conjugia repetisse, atque incesti quodammodò crimine clarum decus sacerdotij violâsse, quòd nati etiàm filij ꝓdiderunt, quod qui fecisse cognoscitur, oñi in perpetuum, quam admisso iam crimine ꝓdidit, dignitate priuabitur.

12 De puellis verò, quæ se Deo vouerint, & præclaræ decore ætatis ad terrenas nuptias transiẽrint, id constituendum esse decreuimus, vt si qua puella voluntariè, aut parẽtibus suis rogantibus religionẽ professa, vel benedictionem fuerit consequuta, & postea ad cõiugium, aut illecebras seculi (quod potiùs stuprum est, quàm coniugium iudicandum) transgredi præsumpserit, vsque ad exitum cum ipso, qui se huiusmodi consortio miscuerit, communione priuetur. Quòd si pœnitentia ducti, se sequestrauerint, quãdiù episcopo loci illius visum fuerit, à communionis gratia suspendantur: ità tamen, vt, ꝓpter infirmitatem, aut subitaneum trãsitum vitę, communio illis (miseratiõis intuitu) nõ negetur.

13 Nec Iudęi Christianis populis iudices deputentur, aut telonarij esse permittantur, per quod illis (quod Deus auertat) Christiani videantur esse subiecti.

14 Vt Iudæis à cœna Domini vsque ad primam diem post pascha, secundùm edictũ bonę recordationis domini Childeberti regis, per plateas aut forum, quasi insultationis causa, deambulandi licentia denegetur: & vt reuerentiam cunctis sacerdotibus Domini vel clericis impendant, nec ante sacerdotes consessum, nisi ordinati, habere præsumant. Qui hoc facere fortasse præsumpserit, à iudicibus locorum (prout persona fuerit) distringatur. Conc. Aurelian. 3. ca. 29.

15 Vt nullus Christianus Iudęorum conuiuijs participare præsumat. Quod si facere quicunque (quod nefas est dici) clericus aut secularis præsumpserit, ab omnium Christianorum cõsortio se nouerit compescendũ, quisquis eorum impietatibus fuerit inquinatus.

16 Et licèt quod de Chrianis, g aut captiuitatis incursu, aut quibuscunq; fraudib⁹ Iu-

for. vcanonibus,

dæorum seruitio implicantur, debeat obseruari, non solùm *canonicis, sed & legum beneficio iam pridèm fuerit constitutum: tamen quia nunc ità quorundam querela exorta est, quòsdã Iudæos per ciuitates aut municipia consistentes, in tantam insolentiam & proteruiam prorupisse, vt nec reclamantibus Christianis liceat, vel precio de eorum posse seruitute absoluiti: idcircò præsenti concilio, DEO authore, sancimus vt nullus Christianus Iudæo deincèps debeat deseruire, sed datis pro quolibet bono mancipio 12. solidis, ipsum mancipium quicunque Christianus, seu ad ingenuitatem, seu ad seruitium licentiam habeat redimendi: quia nefas est, vt quos CHRISTVS dominus sanguinis sui effusione redemit, persecutorum vinculis permaneant irretiti. Quòd si acquiescere his, quæ statuimus, quicunque Iudæus noluerit, quàm diù ad pecuniam cõstitutam venire distulerit, liceat, mãcipium ipsum suum cum Christianis, vbicúquè voluerit, habitare.

Vtinàm sciretur solidorum istorum, quorũ libertas hominis aut seruitus cõstabat, valor.

17 Id etiàm pari cõniuentia placuit, (qa in vniuerso populo multi peccatis inuoluti esse dicunt, q ambitiõis instinctu sunt piurijs irretiti) vt si quis conuictus fuerit alios ad falsum testimoniũ vel periurium attraxisse, aut quacunque corruptione solicitâsse, ipse quidem vsque ad exitum non communicet: hi verò, qui ei in periurio cõsensisse probantur, pòst ab omni sunt testimonio prohibendi, & secundùm legem infamia notabuntur.

18 De his verò, qui innocentes aut coram principe, aut iudicibus accusare conuicti fuerint, si clericus honoratior fuerit, ab officij sui ordine regradetur: si verò secularis, communione priuetur.

Huius synodi cap. 12.

19 Et licèt priori titulo legatur definitũ, quid de puellis, quæ se diuinis cultibus, aut parentum aut sua voluntate dicauerint, debeat obseruari: tamen quia monacha nomine Agnes, quæ de monasterij septis fuga ante aliquot annos discesserat, in eodem est monasterio reuocata, & dicitur (instigante diabolo) agellos vel quascúq; res ad se pertinentes, aliquibus potentibus velle donare, dummodò per eorum patrocinium se possit de intra monasterij sui septa subtrahere, & voluptatibus seculi clãdestina vel singulari habitatione vacare: ideò præsenti constitutione sancimus, vt tam illa, quàm quęcunq; alia monacha, q̃ sub hac argumẽtatione se de religionis habitu, ad illecebras seculi, aut res quibuscunq; dare cõsuerit, tam illa, quę hoc dare voluerit, quàm illi quicunq; hoc acceperint, (nè, quod Deus auertat, ambitionis instinctu, religionis videatur regula vitiari) tandiù sint à communionis gratia sequestrati, quandiù res ipsas eis à quibus has acceperãt, digna pœnitẽtię satisfactióe restituãt.

¶NOMINA EPISCOPORUM, qui in hoc concilio subscripserunt.

Priscus in Dei nomine episcopus ecclesię Lugdunẽ, cõstituens subscripsi. *Aunacharius in Christi nomine episcop' ecclesię *Aurelianẽ, constitutionibus nostris subscripsi. Agricola episcopus ec. Niuernẽ, subs. Arthemius eps ecclesię Senonicę, cõstitutionibus nostris subs. Arthemius eps ec. Vasẽ, subs. *Esitius eps ec. Gratianopolitanæ, cõstitutionibus nostris subscripsi.

*Aunarius

*Antifiodorẽsi

*Eraclius eps ecclesiæ *Dien̄, constituens subs. Eusebius eps eccle. Matisconẽ, subs. Euantius peccator eps ec. Viennẽ, constitutionibus nostris subs. Flauius eps ec. Cabilonẽ, subs. Gallomagnus in Christi nomine eps eccle. Trecẽ. cõst. subs. Iconius eps ec. Maurianẽ, subs. Namantius eps ec. Aurelianẽ, subs. Pappus eps ec. Apten̄, subs. Remigius in Chri nomine epi. Bipsocus ecc. Biturice, cõstit. nostris subs. Mãmolus eps ec. Lingonicæ, subs. Ragnoaldus eps ec. Valentinæ, subsc. Siluester in Christi nomine eps ec. *Visontinẽ, cõstitutionibus nostris subs. Siagrius in Christi nomine eps ec. Eduorum, const. nostris subs. Victor eps ecc. Tricassinę, cõst. nostris subs.

*Arelatẽsis

*Diuionẽsi

Explicit Synodus Matescensis, (aliâs, Matisconensis) quæ facta est anno 12. regni domini Guntramni regis, die calend. Nouembr. indictione 15.

CONCILIVM LVGDVNENSE SECVNDVM.

SYNODVS HABITA IN CIVITATE Lugdunẽ, mense Maio, Anno xxij. regni gloriosissimi domini Guntramni regis.

I MVlta quidem anterioribus temporib' venerabiliũ patrũ sanxit authoritas: nunc tamen, quia crescente Deo propitio, fide, oportet in clero vel populo catholico meliora salubri põtificum consilio renouari: idcircò beatissimorũ patrum statuta reminiscentes, huius tituli definitione sancimus, vt nullum clericum, ab ordine sancto antistitis vsq; ad subdiacõi gradum, mulierẽ, pter matrẽ, amitã & sororem, in hospitio suo habere liceat. Placuit etiãm, vt si quicunq; vxoribus iũcti, ad diaconatũs aut presbyteratũs ordinẽ quoquo modo peruenerint, nõ solùm lecto, sed etiãm frequẽtatióe quotidiana debeãt de vxorib' suis sequestrari. quòd si, quod De' auertat, de eorũ familiaritate contubernio post acceptam benedictionem infans natus paruerit, ab officij gradu priuetur.

Leuirato

2 Id etiàm de epistolis placuit captiuorum, vt ità sint sancti pontifices cauti, vt in eorum manu vel subscriptione agnoscat epistolę aut quælibet insinuationum literæ dari debeant, quatenùs de subscriptionibus nulla ratione possit, DEO propitio, dubitari, & epistola commendationis pro necessitate cuiuspiam promulgata, dies datarum, & precia constituta, vel necessitates captiuorum, quos cum epistolis dirigunt, ibidèm inserantur.

Vilitate

3 Puellæ verò, quæ conniuentia parentum suorum se voluntariè dedicauerint, & intra monasterium puellarum conclusionem elegerint, & se de eodem monasterio quacunque animi leuitate, aut *vilitate corporis, extra captiuitatis incursum, voluntate sua subtraxerint, & de conuersatione religiosa cuiuscunque vocationis spiritu, seculi delectationes elegerint, quousquè in monasterium, vndè egressæ sunt, reuertantur, à communionis gratia segregentur: viaticum tamen illis miserationis intuitu præbeatur.

4 De incestis verò cõiunctionibus hoc placuit custodiri, quod prisca canonum statuta sanxerunt.

5 Et vt nullus episcoporum natalem Domini aut Pascha alibi, nisi ad Ecclesiam suam, præter infirmitatis incursum aut ordinem regium, celebrare præsumat.

6 Placuit etiàm vniuerso Concilio, vt vniuscuiusq; ciuitatis leprosi, qui intra territorium ciuitatis ipsius aut nascuntur, aut videntur consistere, ab episcopo ecclesiæ ipsius sufficientia alimenta & necessaria vestimenta accipiant, vt illis per alias ciuitates vagandi licentia denegetur.

SVBSCRIPTIONES EPISCOPORVM.

PRiscus in Christi nomine episcopus ecclesię Lugdunensis, constitutionib' nostris subscripsi. Euantius in Christi nomine episcopus ecclesiæ Viennen̄, constitutionib' nostris subscripsi. Siagrius in Christi nomine episcopus ecclesiæ Heduorum, constitutionibus nostris subscripsi. Isitius in Christi nomine episcopus ecclesiæ Gratianopolitanæ, constitutionibus nostris subscripsi. Ragnoaldus in Christi nomine episcop' ecclesiæ Valentinæ, subscripsi. Eusebius in Christi nomine episcopus ecclesię Matescen̄, subscripsi. Agricola in Christi nomine episcop' ecclesiæ Niuernen̄, subscripsi. Flauius in Christi nomine episcopus ecclesiæ Cabilonen̄, subscripsi. Et missi episcoporum, qui hos canones subscripserunt, duodecim.

CONCILIVM VALENTINVM GALLIAE II. EST PROVINCIALE.

SYNODVS HABITA IN VRBE Valẽtina x. calend Iulij, Anno xxiiij. regni gloriosissimi domini Guntramni regis, Indictione secũda.

VM in vrbe Valẽtina iuxta imperiũ gloriosissimi domini Guntramni regis nostra mediocritas pro diuersis pauperum querimonijs conuenissẽt, id primò, authore Deo, decreuim' sanciendum, quod pro salute regis & animæ suę saluatióe, vel religionis statu censuim' oportunũ: Id est, vt quia prædictus rex p virũ illudẽ, fr̃ẽ Asclipiodetũ *ref. datis ad sanctã Synodũ epistolis suis iniũxit, vt quodcũq; tã ipse, q̃ bonæ memoriæ iugalis sua Austrechildis regina, vel filiæ eorum, Deo sacratæ puellæ, id est, bonæ memoriæ Clodeberga vel Clodehildis locis sanctis contulissent, aut adhuc cõferre decreuerint, authoritate apostolica, deberet sancta Synod' pśenti titulo manuũ suarũ subscriptióe firmare. Et quia tam laudabili deuotioni non solùm sacerdotalẽ, sed etiàm diuinam credimus posse conniuentiam cõspirare: idcircò præsenti constitutione vnanimi consensu, Deo medio, Synodus sancta decreuit, vt si quid basilicę sancti Marcelli, vel sancti Symphoriani, vel quibuscunque locis, vel seruientib' Deo per quascunq; authoritates aut scripturarũ epistolas præfatus domin' rex, vel suprà nuncupata iugalis sua, filiæque eorum siue in ministerio altariorum, siue in quibuscunque speciebus, quæ ad diuinum cultum pertinere noscuntur, contulisse vel adhuc cõferre voluerint, neq; ab episcopis locorum, neque potestas regia quocunque tempore successura, de eorum voluntate quicquam minorare aut auferre præsumat. Quòd si quis hoc quocunque tẽpore temerare aut auferre præsumpserit, veluti necator pauperum anathemate perpetuo iudicij diuini plectatur, & veluti sacrilegij perpetrator, criminis sui reus, supplicij æterni teneatur obnoxius.

SVBSCRIPTIONES EPISCOPORVM.

*Sapandus in Christi nomine episcopus ecclesiæ Arelatensis, subscripsi.

Priscus in Christi nomine episcopus ecclesię Lugdunẽsi, subscripsi.

Euãtius in Christi nomine episcopus ecclesiæ Viennẽsis, subscripsi.

Isitius in Christi nomine episcopus ecclesiæ Gratianopolitanæ, subscripsi.
Ragnoaldus in Christi nomine episcop' ecclesiæ Valentinæ, subscripsi.
Trapidius in Christi nomine episcop' ecclesiæ Auraticæ, subscripsi.
Eusebius in Christi nomine episcop' ecclesiæ Matasensis, subscripsi.
Flauius in Christi nomine episcopus ecclesiæ Cabilonensis, subscripsi.
Pappus in Christi nomine episcopus ecclesiæ Aptensis, subscripsi.
Vrbicus in Christi nomine episcopus ecclesiæ Rhegiensis, subscripsi.
Aridius in Christi nomine episcopus ecclesiæ Vapincensis, subscripsi.
Arthemius in Christi nomine episcopus ecclesiæ Vasensis, subscripsi.
Martianus in Christi nomine episcopus ecclesiæ Tarantasien, subscripsi.
Pologronius in Christi nomine episcop' ecclesiæ Sigestericæ, subscripsi.
Eusebius in Christi nomine episcopus ecclesiæ Tricassinæ, subscripsi.
Cariatto in Christi nomine episcopus ecclesiæ Genauensis, subscripsi.
Boethius in Christi nomine episcopus ecclesiæ Carpentoracten, subscripsi.

MATISCONENSE
CONCILIVM SECVNDVM. EST prouinciale.

SYnodus habita in ciuitate Matisconen, anno 24. regni gloriosissimi Guntramni regis, residētibus Prisco, Euantio, Prætextato, Bertechranno, Arthemio, Sulpitio, metropolitanis episcopis, cum omnibus consacerdotibus eorum, Priscus episcopus patriarcha dixit: Gratias agimus domino Deo nostro, fratres & cōsacerdotes mei, q nos in hac die congregans, alterna nos fecit sospitate gaudere. Cæteri epi metropolitani responderunt: Gaudemus, frater sanctissime, quòd omnes episcopi, qui in regno glorioſi domini Guntramni regis episcopali honore funguntur, in vno se conspiciunt coadunati concilio. Propterea indesinenter oēs nos orare oportet, vt Dei omnipotentis maiestas, & regis nostri incolumitatem solita pietate conseruet, & nos omnes, qui mēbra sumus vno sub nostro capite Chro coadunati, illa nos operari concedat, quæ serenitati ac maiestati eius rite complaceant. Vniuersi episcopi dixerūt: Gratulamur & nos patres sanctissimi, qui p interualla temporum separati, hodiè noscimur, post tot temporum curricula fraterna dilectione corporaliter iungi: ideoque petimus, vt quæ tractanda sunt, vobis præcipiētibus, celeriter pertractētur, nè nos sæuæ hyemis procellosa tempestas à sedib' proprijs, quia longè sunt, longitudine sua arceat. Metropolitani omnes dixerunt: Deo auxiliāte, communi deliberatione singula, quæ necessaria sunt, à nobis diffinientur. Hoc vniuersę fraternitati vestræ suademus, vt ea, quæ spiritu sancto dictante per ora oīium nostrorum terminata fuerint, per omnes ecclesias innotescant, vt vnusquisque, quid obseruare debeat, sinè aliqua excusatione condiscat. Quoniam nos indiuidua Trinitas, quemadmodùm spiritu, corpore quoquè in vno copulauit conuentu, debemus sapienti cōsilio omnibus subuenire, nè fortè taciturnitas nostra, & nobis præiudiciū diuinitatis afferat, & subiectos in tentationem inducat.

1 Videmus enim populum Christianum temerario more diem Dominicam contemptui tradere, & sicut in priuatis diebus, operibus cōtinuis indulgere: propterea per hāc synodalem nostram epistolam decernimus, vt vnusquisq; nostrūm in sacrosanctis ecclesijs admoneat sibi subditā plebem. Et si quidem admonitioni consensum præbuerint, suis proderūt vtilitatib': sin autem, subiacebunt pœnis à nobis diuinitùs definitis. Oēs itaque Christiani, qui non incassùm hoc nomine fruimini, nostræ admonitioni aurem accommodate, scientes quoniam nostræ est authoritatis, vtilitati vestræ prospicere, & à malis operibus coērcere. Custodite diē Dominicam, quæ nos denuò peperit, & à peccatis omnibus liberauit. Nullus vestrūm litium fomitibus vacet: nullus causarum actiōes exerceat: nemo sibi talem necessitatē exhibeat, quæ iugum ceruicibus iumentorum imponere cogat. Estote omnes in hymnis & laudibus Dei animo corporeque intenti. Si quis vestrūm proximam habet ecclesiam, propere ad eandem, & ibi Dominico die femeret ipsum precibus lachrymisque afficiat. Sint oculi manusque vestræ toto illo die ad Deū expansæ: ipse est enim dies requietionis petuus, ipse nobis per septimæ diei vmbram insinuatus noscitur in lege & prophetis. Iustum igitur est, vt hanc diem vnanimiter celebremus, per quam facti sumus, quod non fuimus. Fuimus enim antè serui peccati, sed per eam facti sumus filij iustitiæ. Exhibeamus Domino liberam seruitutem, cuius nos nouimus pietate de ergastulis liberatos erroris: non quia hoc Dominus noster à nobis expetit, vt corporali abstinentia diem Dominicam celebremus, sed quærit obedientiam, per quam nos, calcatis terrenis actibus, ad cælum vsque misericorditer pro-

Episcopum suum

prouehat. Si quis itaque vestrūm hanc salubrem exhortatiōem parui penderit, aut contemptui tradiderit, sciat se p̄ qualitatis merito principaliter à Deo puniri, & deincèps sacerdotali quoquè iræ implacabiliter subiacere. Si caussidicus fuerit, irreparabiliter causam omittet: si rusticus aut seruus, grauioribus fustium ictibus verberabitur: si clericus aut monachus, mēsibus sex à consortio suspendetur fratrum. Hæc nanq; omnia, & placabilem erga nos Dei animum reddunt, & plagas morborum vel sterilitatum amouent atque repellunt. Noctem quoq; ipsam, quæ nos insperatę luci inaccessibili reddidit, spiritalibus exigam' excubijs: nec dormiamus in ea, quēadmodùm dormitant, qui nominetenùs Christiani esse noscuntur: sed oremus & vigilemus opibus sacris, vt digni habeamur in regno cohæredes fieri saluatoris.

2 Pascha itaque nostrum, in quo summus sacerdos & pontifex, pro nostris delictis, nullam habens obnoxiationem peccati, immolatus est, debemus oēs festiuissimè colere, & sedulæ obseruationis synceritate in oīibus venerari, vt illis sanctiss. sex diebus, nullus seruile opus audeat facere: sed omnes simul coadunati, hymnis paschalibus indulgentes, perseuerationis nostræ præsentiam quotidianis sacrificijs ostendamus, laudantes creatorem ac regeneratorem nostrum vespere & meridie.

3 Relatione quorundā fratrum nostrorum cōperimus, Christianos non obseruantes legitimū diem baptismi, penè per singulos dies ac natales martyrū, filios suos baptizare, ità vt vix duo vel tres reperiātur in sancto pascha, qui per aquam & spiritūsanctum regenerētur: idcircò cēsemus, vt ex hoc tempore nullus eorū permittatur talia perpetrare, præter illos, quos infirmitas nimia, aut die extremus cōpellit filios suos baptismum percipere. Ideoquè præsentibus admonitionibus à suis erroribus vel ignorantia reuocati, omnes omninò à die quadragesima cum infantibus suis ad ecclesiam obseruare præcipimus, vt impositionem manūs certis diebus adepti, & sacri olei liquore peruncti, legitimi diei festiuitate fruantur, & sacro baptismate regenerētur, quo possint & honorib' (si vita comes fuerit) sacerdotalibus fungi, & singularis celebrationis solēnitate frui.

4 Residentibus nobis in sancto concilio, cognouimus quosdam Christianos, relicto fratrum cœtu, à mandato Dei aliquibus locis deuiāsse, ità vt nullus eorum legitimo obsecundationis parére velit officio suæ sanitatis, dum sacris altaribus illam admouēt hostiam: propterea decernimus, vt omnibus Dominicis diebus altaris oblatio ab omnibus viris & mulieribus offeratur tam panis quàm vini, vt per has immolationes & peccatorū suorum fascibus careant, & cum Abel vel cæteris iustè offerentibus, promereantur esse consortes. Omnes autem qui definitiones nostras per inobedientiam euacuare cōtendunt, anathemate percellantur. Gene. 4.a

5 Omnes igitur reliquas fidei sanctæ catholicæ caussas, quas temporis longitudine cognouim' deterioratas fuisse, oportet nos ad statum pristinum reuocare, nè nobis simus aduersarij, dum ea, quæ cognoscimus ad nostri ordinis qualitatem pertinere, aut non corrigimus, aut (quod nefas est) silentio prætermittimus. Leges itaque diuinæ, consulentes sacerdotibus ac ministris ecclesiarū pro hæreditaria portione, omni populo præceperunt, decimas fructuum suorum locis sacris præstare, vt nullo labore impeditiores, legitimè spiritalibus possint vacare ministerijs, quas leges Christianorum congeries lōgis temporibus custodiuit intemeratas. Nūc autem paulatim præuaricatores legum penè Christiani omnes ostenduntur, dum ea quæ diuinitùs sancita sunt, adimplere negligunt. Vndè statuimus ac decernimus, vt mos antiquus à fidelibus reparetur, & decimas ecclesiasticis famulantibus cæremonijs populus omnis inferat, quas sacerdotes aut in pauperum vsum, aut captiuorum redemptionem prærogantes, suis orationibus pacem populoac salutem impetrent. Si quis autem contumax nostris statutis saluberrimis fuerit, à membris ecclesiæ omni tempore separetur.

6 Item decernimus, vt nullus presbyter confertus cibo, aut crapulatus vino, sacrificia contrectare, aut Missas priuatis festisque diebus concelebrare præsumat. Iniustum est enim, vt spiritali alimento corporale præponatur: sed si quis hoc attentare curauerit, dignitatem amittat honoris. Iam enim de tali causa & in concilijs Aphricanis definitum est. Quam definitionem nostro quoquè dignam duximus sociare decreto, & * ad locum, Vt sacramenta altaris non nisi à ieiunis hominibus celebrētur, excepto vno die anniuersario, quo cœna Domini celebratur. Quæcunq; reliquiæ sacrificiorum post peractā Missam in sacrario superfederint, quarta vel sexta feria innocentes ab illo, cuius interest, ad ecclesiam adducantur, & indicto eis ieiunio, easdem reliquias conspersas vino percipiant. Tépore Bonifacij papæ ca. 8. Et in Carthag 3. ca. 29. for. *ad locare,

7 Quæ dum posteà vniuerso cœtui secundùm consuetudinem recitata innotescerent, Prætextatus & Pappulus viri beatissimi dixerunt: Decernat itaque & de miseris libertis vestræ authoritatis vigor insignis, qui ideò plùs à iudicibus affliguntur, quia sacris sunt commendati ecclesijs, vt si quas quispiam dixerit contra eos actiones habere, non audeat eos magistratui contradere, sed in episcopi tantùm iudicio, in cuius præsentia litem contestans, quæ sunt iustitiæ & veritatis audiat. Indignū est enim, vt hi, qui in sacrosancta ecclesia iure noscuntur legitimo manumissi, aut per epistolā, aut per testamentum

mentum, aut per longinquitatem temporis libertatis iure fruuntur, à quolibet iniustissimè inquietentur. Vniuersa sacerdotalis congregatio dixit: Iustum est, vt cõtra calumniatorum omnium versutias defendantur, qui patrocinium immortalis ecclesiæ concupiscunt. Et quicúque à nobis de libertis latum decretum superbiæ ausu præuaricari tẽtauerit, irreparabili damnationis suæ sentẽtia feriatur. Sed si placuerit episcopo ordinarium iudicem, aut quemlibet alium secularem in audientiam eorum accersiri, cùm libuerit, fiat, & nullus alius audeat causas pertractare libertorum, nisi episcopus cuius interest, aut is, cui idem audiendum tradiderit.

8 Item Christianæ religionis negocia ꝓtractantes, comperimus quosdam pseudochristianos, de sacrosanctis ecclesijs, suæ religiõis oblitos, fugitiuos subtrahere: ideoq; vim illatam nequaquàm inultam relinquentes, censemus pro Dei timore, vt quicunque culpa compellente, aut potentum importuna non sustinens, suæ gremium matris ecclesiæ petierit, vsque in præsentiam sacerdotis in eodem loco inconcussè permaneat, nulli permittentes quolibet dignitatis gradu functo, fugitiuo etiàm in locis sacris violentiam inferre. Sic enim mundani principes suis legibus censuerunt, vt quicunque ad eorũ statuas fugerit, illęsus habeatur: quanto magis hi permanere debent indẽnati, qui patrocinia immortalis regni & cælestis adepti sunt? Si tamen aliquo facto tenentur obnoxij, qui ad ecclesiam sunt à fuga versi, coram sacerdote culpæ eorum innotescant, & ipse consultum ferat, qualiter Dei habitaculum per subtractionem non violetur illorum.

9 Licèt reuerendissimi canones atque sacratissimæ leges, de episcopali audientia in ipso penè Christianitatis principio sententiam protulerint, tamẽ quoniã eadem postposita, humana in sacerdotes Dei grassatur temeritas, ità vt de atrijs venerabilium ecclesiarum violẽter abstractos, ergastulis publicis addicant: censemus, vt episcopum nullus secularium fascibus præditus iure suo cõtumaciter ac perperàm agens, de sancta ecclesia, cui præest, trahere audeat. Sed si aliquid contentionis aduersùs episcopum potentior persona habuerit, pergat ad metropolitanum episcopum, & ei causas alleget, & ipsius sit potestatis honorabiliter episcopum, de quo agitur, euocare, vt in eius præsentia accusatori respondeat, & oppositas sibi actiones extricet. Quòd si talis fuerit immanitas causæ, vt eam solus metropolitanus definire non valeat, aduocet secum vnum vel duos coëpiscopos. Quòd si & ipsis dubietas fuerit, conciliabulum definito die vel tempore instituant, in quo vniuersa ritè collecta fraternitas coepiscopi sui causas discutiat, & ꝓmerito aut iustificet, aut culpet. Nefas est em, vt illius manibus episcopus aut iussione de ecclesia trahatur, pro quo semper Deum exorat, & cui, inuocato nomine domini, ad saluationem corporis animæque, eucharistiam sæpè porrexit. Hoc enim decretum à nobis præfixum, qui fuerit audacter transgressus, tam ipse, quàm omnes qui ei consenserint, vsque ad generale concilium anathemate de ecclesia separentur.

Conciliabulum hic in bonam partem accipit.

10 Quod de episcopis cẽsuimus, obtineat & in clero, vt neq; presbyter, neq; diaconus, neq; subdiacon⁹ de ecclesijs trahant, aut iniuriam aliquam inscio episcopo eorum patiantur: sed quicquid quis aduersùs eos habuerit, in notitiam episcopi proprij perducat, & ipse causam (iustitia præeunte) discutiens, animo clericos accusantis satisfaciat.

11 Sectatores nos hospitalitatis esse non solùm dominus Iesus admonet, cùm se dicit in hospitem receptum fuisse, sed etiàm eius Apostolus, omnibus penè suis præceptis. Propterea, beatissimi fratres, vnumquenque nostrũm oportet, non solùm semetipsum ad hoc opus hortari, sed etiàm oĩm fideliũ mẽtes, vt possint apud neũ misericordiæ operibus ꝓ nostris peccatis intercedere, & nos ei ꝓ puram hospitalitatem reconciliare. Si quis ergò nostrũm non admonuerit, aut exemplum exhortationis suæ ipse priùs nõ comprobârit opere, indignationem proculdubiò incurret Domini maiestatis. Prædicetur hoc nostrę mediocritatis statutum in auribus omnium Christianorum.

Matth. 25. d

Paulus in multis locis.

12 Quid autem scriptura diuina de viduis & pupillis præcipiat, nobis clam non est: ideoque quoniam prouisioni nostræ, Deo authore, causę principaliter viduarum & pupillorum sunt commissæ, peruẽnit ad nos, quòd à iudicibus crudeliùs pro leuissimis causis, velutì defensore carentes, irremediabiliter affligantur. Ob quam causam decernimus, vt iudices non priùs viduas & pupillos conueniant, nisì episcopo nunciârint, cuius sub velamine degunt: Quòd si episcopus præsens non fuerit, archidiacono vel presbytero cuidam eius, vt pariter sedentes, communi deliberatione causis eorum terminos figant, ità iustè ac rectè, vt deinceps de talibus antedictæ personæ non conquassentur: Quòd si is, qui iudex est aut impetitor, eis aut iniuriam aliquam ingesserit, aut definitionem tanti concilij transgressus fuerit, à communione suspendatur. Quibus igitur magnarum rerum causæ commissæ sunt, nec minimarum dignum est causas parui pendere personarum. Solent enim & minima, paulatim despecta, in malum magnum trahere.

13 Propterea tractatis omnibus, quæ diuini vel humani iuris fuerunt, & ad finem vsque perductis, putauimus congruum esse, de canibus etiàm vel accipitribus aliqua statuere. Volumus igitur, quòd episcopalis domus, quæ ad hoc (Deo fauente) instituta est, vt

vt sinè personarum acceptiõe omnes in hospitalitate recipiat, canes non habeat: nè fortè hi, qui in ea miseriarum suarum leuamen habere confidunt, dum infestorum canum morsibus laniantur, detrimentum versa vice suorum sustineant corporum. Custodienda ☞ est igitur episcopalis habitatio hymnis, nõ latratibus: operibus bonis, nõ morsibus venenosis. Vbì igitur Dei est assiduitas cantilenæ, mõstrum est & dedecoris nota, canes ibì vel accipitres habitare.

14 Ex interpellatione quorundam cognouimus, quòd calcatis canonibus & legibus, hi qui lateri regis adhærent, vel aliqui, qui potentia seculari inflantur, res alienas competere, & nullis exertis actionibus, aut conuictionibus prærogatis miseros non solùm de agris, sed etiàm de domibus proprijs exulare. Idcircò in remedium consulentes, decernimus, vt deincèps huius mali licentiam quispiam non habeat, sed secundùm canonum atque legum tenorem, causarum suarum actionem proponant, vt nullus miserorum rebus suis per vim aut assentationem quamlibet defraudetur. Illi autem, qui contra dispositum non solùm nostrum, sed etiàm antiquorum patrum & regum venire tẽtauerint, procellosi anathematis vltione plectantur.

15 Et quia ordinatione sacerdotum (annuente deo) congruit de omnibus disponere, & causis singulis honestum terminũ dare, vt per hos reuerendissimos canones, & præteritorum canonum viror, ac florida germina maturis fructibus enitescant: statuimus, vt si quis secularium quempiam clericorum honoratorum in itinere obuium habuerit, vsque ad inferiorem gradum honoris veneranter (sicut condecet Christianum) illi colla subdat, per cuius officia & obsequia fidelissima Christianitatis iura promeruit. Et si quidẽ ille secularis equo vehitur, clericus q; similiter, secularis galerum de capite auferat, & clerico syncerę salutatiõis munus adhibeat. Si verò clericus pedes graditur, & secularis vehitur equo sublimis, ilicò ad terram defluat, & debitum honorem prædicto clerico syncerę charitatis exhibeat, vt Deus, qui vera charitas est, in vtrisque lætetur, & dilectionę sua vtrunque *adsciscat. Qui verò hæc, quæ spiritu sancto dictante sancita sunt, trãsgredi voluẽrit, ab ecclesia, quam in suis ministris dehonorat, quandiù episcopus illius ecclesiæ voluerit, suspendatur.

16 Illud quoquè rectum nobis visum est disponere, vt quę vxor subdiaconi, vel exorcistæ, vel acolythi fuerat, mortuo illo, secundo se nõ audeat sociare matrimonio. Quod si fecerit, separetur, & in cœnobijs puellarũ Deo tradatur, & ibidèm vsq; ad exitum vitæ suæ permaneat.

17 Comperimus multos, necdùm marcidatis mortuorum mẽbris, sepulcra referare, & mortuos suos superimponere, vel aliorum (quod nefas est) mortuis suis religiosa loca vsurpare sinè voluntate scilicet domini sepulcrorum: ideoque statuimus, vt nullus deinceps hoc peragat. Quod si factum fuerit, secũdùm legum decreta, superimposita corpora de eisdem tumulis reiactentur.

18 Incestam copulationem, in qua nec *coniunx, nec nuptiæ rectè appellari leges sanxerunt, catholica omìnò detestatur atq; abominatur Ecclesia, & grauioribus pœnis eos afficere ꝓmittit, qui natiuitatis suæ gradus libidinoso ardore cõtemnentes, in merda (quod nefas est) vt sues teterrimi conuoluuntur.

*dos,

19 Cognouimus etiàm quosdam clericorum infrunitos, ad forales reorum sententias frequenter accedere. Propterea prohibitionis eorum accessùs hunc canonem protulimus, definientes, vt ad locũ examinationis reorum nullus clericorum accedat: neque interfit atrio sauciolo, vbì ꝓ reatũs sui qualitate quispiam interficiendus est. Si tamen nunc aliquis eorum definita contemnens, illuc accesserit, aut interfuerit: defraudatus honesti honoris stola, illis gregibus examinatorum societur, quos diuinis prętulit mysterijs.

20 Vniuersæ fraternitatis deliberatione ac definitione cõplacuit, vt antiquorum patrum iuribus in omnibus custoditis, ad synodum post *triennij tempus omnes conueniãt, vt de alterna principaliter sospitate exhilarati, *causarũ exurgentium tam diuinæ religionis, quàm humanę necessitatis discutiant, & omnibus iustum æquumque finem imponãt: & hoc adimplere, solicitudinis sit metropolitani Lugdunensis episcopi, vnà cum dispositione magnifici principis nostri, priùs diffinientis locum mediterraneum, ad quem oĩes episcopi sinè labore alacres cõgregentur. Et si aliquis eorum contumax fuerit, aut excusationem falsę necessitatis, quarè non interfit, inuenerit, & posteà publicatum fuerit, quòd inepta erat eius excusatio, volumus, vt vsque ad concilium vniuersale, à communione & charitate fraterna maneat alienus.

*tricterscũ

for. *causas exurgentes

SVBSCRIPTIONES EPISCOPORVM.

Priscus episcopus ecclesiæ Lugdunẽsis, subscripsi.

Agricola episcopus ecclesiæ Niuernẽsis, subscripsi.

Antidius episcopus ecclesiæ Agennẽsis, subscripsi.

Amelius episcopus ecclesiæ Bigorritanæ, subscripsi.

Aridius episcopus ecclesiæ Vapincẽsis, subscripsi.

Aunacharius episcopus ecclesiæ Antisiodorẽsis, subscripsi.

*Agretius episcopus ecclesiæ Glandatẽsis, subscripsi.

*Agricius

Bertechrannus episcopus ecclesię Burdegalen, subscripsi.
Blaudisigilus episcopus ecclesiæ Cenomanen, subscripsi.
Carterius episcopus ecclesiæ Petragoricen, subscripsi.
Cariatho episcop⁹ ecclesiæ Gebennen, subscripsi.
*Esitius episcopus ecclesiæ Gratianopolis, subscripsi.
Eusebius episcop⁹ ecclesię Matisconen, subscripsi.
Emeritus episcopus ecclesiæ Ebredunen, subscripsi.
Faustus episcopus ecclesiæ Ausciorum, subscripsi.
Hauius episcopus ecclesiæ Cabilonen, subscripsi.
Ferreolus episcopus ecclesiæ Lemouicen, subscripsi.
Lucerius episcopus ecclesiæ Olorensium, subscripsi.
Mumulus episcopus ecclesiæ Lingonicæ, subscripsi.
Marius episcopus ecclesiæ Auenticæ, subscripsi.
Namantius episcopus ecclesiæ Aurelianen, subscripsi.
Nicasius episcopus ecclesiæ Auxitanæ, subscripsi.
*Oreitis episcopus ecclesiæ Vasaten, subscripsi.
Prætextus episcopus ecclesię Rothomagen, subscripsi.
Palladius episcopus ecclesiæ *Xanctonen, subscripsi.
Pappulus episcopus ecclesiæ Carnoten, subscripsi.
Ragnebodus episcopus ecclesiæ Parisien, subscripsi.
Ragnoaldus episcopus ecclesiæ Valentinæ, subscripsi.
Rusticus episcop⁹ ecclesiæ Vicolulien, subscripsi.
Rufinus episcopus ecclesiæ Conuenarum, subscripsi.
Theodorus episcopus ecclesiæ Massilien, subscripsi.
Trapetius episcopus ecclesiæ Auraicę, subscripsi.
Siluester episcop⁹ ecclesiæ Visontinen, subscripsi.
Sauinus episcopus ecclesiæ Viuarien, subscripsi.
Sulpitius episcopus ecclesiæ Bituricen, subscripsi.
Veranus episcopus ecclesię Cauelliceń, subscripsi.
Vrsinus episcopus ecclesiæ *Caturcen, subscripsi.
Vrbicus episcopus ecclesiæ Rhegien, subscripsi.
Item missi episcoporum, qui in ea synodo subscripserunt. Arthemius episcopus ecclesiæ Vasen, subscripsi.
*Agretius episcopus ecclesiæ Trecen, subscripsi.
Boethius episcopus ecclesiæ Carpentoracten, subscripsi.
Catholinus episcopus ecclesiæ Nicien, subscripsi
Deutherius episcopus ecclesię Ventien, subscripsi.
Desiderius episcopus ecclesiæ Tolonensis, subscripsi.
Eusebius episcop⁹ ecclesiæ Tricassinæ, subscripsi.
Eliodorus episcopus ecclesię Seduneń, subscripsi.
Felix episcopus ecclesiæ Belicensis, subscripsi.
Iohannes episcop⁹ ecclesiæ Auinionen, subscripsi.
Laban episcop⁹ ecclesiæ *Elusensis, subscripsi. *Ebroicen.
Martianus episcupus ecclesiæ Tarentasien, subscripsi.
Magnulphus episcopus ecclesiæ, Tolosanæ, subscripsi.
Optatus episcopus ecclesiæ Antipolen, subscripsi.
Pappus episcopus ecclesiæ Apten, subscripsi.
Pientius episcopus ecclesiæ Aquen, subscripsi.
Paulus episcopus ecclesiæ Dien, subscripsi.
Pologronius episcopus ecclesiæ Sistracen, scripsi.
Sabaudius episcopus ecclesiæ Arelaten, subscripsi.
Vigilius episcopus ecclesiæ *Senecen, subscripsi. *for. Senonen
Episcopi, qui in ea synodo fuerunt, non habentes sedes: Fronimius episcopus, Promotus episcopns, Fauianus episcopus.

PRÆCEPTIO GLORIOSISSIMI regis Guntramni ad episcopos data, qui in synodo suprascripta fuerunt, De obseruando die Dominico.

GVntramnus rex Francorum, omnibus pontificibus ac vniuersis sacerdotibus, & cunctis iudicibus in regione nostra constitutis. Per hoc supernæ maiestatis authorem (cuius vniuersa reguntur imperio) placari credimus, si in populo nostro iustitiæ iura seruamus, & ille pius pater & dominus, qui humanæ fragilitatis substantiam suo semper adiuuare consueuit auxilio, meliùs dignabitur cunctorum necessitatibus, quæ sunt oportuna, concedere, quos cognoscit præceptorum suorum monita custodire. Dum ergò pro regni nostri stabilitate, & saluatione regionis vel populi, solicitudine peruigili attentiùs pertractauimus: agnouimus infra regni nostri spatia vniuersa scelera, quę canonibus & legibus pro diuino timore puniri consueuerunt, suadente aduersario boni operis, perpetrari, & ex hoc proculdubiò indignatiõe cælesti, per diuersas seculi tempestates, homines ac pecora, aut morbo cõsumi censentur, aut gladio, dum diuina iudicia non timentur: atque ità fit, vt admittendo illicita per ignorantiam, multi depereant, & non solùm præsentem vitam celeriùs cogantur amittere, sed & inferni supplicia sustinere. Ad vos ergò, sacrosancti pontifices, quibus diuina clementia potestatis paternæ concessit officium, inprimis nostræ serenitatis sermo dirigitur, sperantis, quòd ità populum vobis prouidẽtia diuina commissum frequenti prędicatiõe studeatis corrigere, & pastorali studio gubernare, quatenùs dum vniuersi diligendo iustitiam conuersatione *præcipua cum omni honestate studuerint viuere meliùs, cuncta rerum aduersitate remota, cęlesti beneficio concedatur tranquillitas temporum, & congrua salutatio populorum. Et licèt absque nostra admonitione ad vos specialiter prędicãdi causa non pertineat, attamen reliquorum peccatis vos omninò credimus esse participes, si filiorum vestrorum culpas non assidua obiurgatione corrigitis, sed silentio prætеritis. Nam nec nos, quibus facultatem regnandi superni regis commisit authoritas, iram ei⁹ euadere possum⁹, si de subiecto populo solicitudinem non habemus. Idcircò huius decreti ac definitionis generalis vigore decernimus, vt in omnibus diebus Dominicis, in quibus sanctæ resurrectiõis mysterium veneramur, vel in quibuscunque reliquis solennitatibus, quandò ex more ad venerandа templorum oracula vniuersę plebis conjunctio deuotionis cõgregatur studio, præter quod victũ præparari conuenit, ab omi corporali opere suspendantur, nec vlla causarum præcipuè iurgia moueantur: sed vos apostolici pontifices, iungentes vobiscum consacerdotes vestros, & filios seniores ecclesię, ac iudices locorum, quoscunq; agnoscitis quòd vitæ qualitas honesta commendat, ità vniuersam populi multitudinem cõstati vel Deo placita iugiter prdicatione corrigite, vt & benè viuẽtes mysticus adhortationis sermo mulceat, & excedẽtes, ad viam recti itineris correctio pastoralis adducat: quatenùs oẽs vnanimi deliberatiõe laudabiliter studeant viuere, vel æquitatem & iustiã conseruare, qualiter ab omi peccatorũ face liberos suos sancta suscipiat Ecclesia Christianos. Enimuerò quicunq; sacerdotũ aut secularium, in intentiõe mortifera pdurãtes, crebriùs admoniti, emẽdare neglexerit, iuxta quod conditiones causarũ, aut excessus psonarũ exegerint, alios canonica seueri-

tas corrigat, alios legalis pœna percellat: qm̃ nec innocẽtes potest reddere collata securitas liberos, nisi culparũ, pbatio puniêrit criminosos: nec minor est pietas, pteruos conteri, quàm releuare compressos. Cõuenit ergò, vt iustitiæ & æquitatis in omnibus vigore seruato, distringat legalis vltio iudicum, quos non corrigit canonica prædicatio sacerdotum: quõ fiat, vt dum præterita resecãtur scelera, nullus audeat perpetrare futura, & ità vniuersos excedẽtes pro disciplinæ tenore seruando correctionis frena constringant, vt in vniuersa regione nostra pacis & concordiæ iura proficiant. Cuncti itaq; iudices iusta (sicut Deo placet) studeant dare iudicia. Nam non dubium est, quòd acriùs illos condemnabit sentẽtia nostri iudicij, à quibus non tenetur æquitas iudicandi. Nõ vicarios, aut quoscunque de latere suo, per regionem sibi commissam instituere vel destinare præsumant, qui (quod absit) malis operibus cõsentiendo, venalitatem exerceant, aut iniqua quibuscunque spolia inferre præsumant. Clericorum transgressiones, cùm aduersario instigante contigerint, quãtùm illis pro diuino amore reuerẽtia maior impenditur, tantùm conuenit, vt acriùs resecentur: quoniam si sancti pastores aut instituti iudices (quod nefas est) subiectorum suorum scelera potiùs occultare, q̃ resecare tentauerint, se ex hoc ampliùs reos esse vel noxios nõ ignorent. Cuncta ergò, quę huius edicti tenore decreuimus, perpetualiter volumus custodiri: quia in sancta synodo Matisconensi hæc omnia (sicut nõstis) studuimus diffinire, quæ præsenti authoritate vulgamus. Subscriptio domini Guntráni regis, data sub die 4. Idus Nouembr. 24. regni suprà scripti regis.

DECRETA
GREGORII PAPAE I.
Ex libro pontificali.

GRegori⁹ natione Roman⁹, de patre Gordiano, sedit annos 13. mẽses sex, dies decẽ. Hic exposuit homilias euãgeliorum numero 40. in Iob 35. in Ezechielem 22. Pastoralẽ quoq;, & dialogorũ libros quatuor edidit, & multa alia, quæ enumerare non possumus. Eodẽ tempore venit Romanus Patricius & exarchus Romã. & dũ reuerteretur Rauennã, retinuit ciuitates quæ à Longobardis tenebãtur, id est, Sutrium, Polimartiũ, *Ortas, Tuder, Ameriã, Perusiã, *Luciolis, & alias multas. Eodẽ tẽpore beatissimus Gregorius misit seruos Dei, Mellitũ, Augustinũ & Iohannem, & alios plures cũ eis monachos timẽtes Deũ, in prædicationẽ ad gentẽ Anglorũ, vt eos conuerterẽt ad Dũm Iesum Christũ. Hic augmentauit precationem canonis, Diesque nostros in tua pace disponas &c. Hic Anno Domini 590. *Hortas

fecit ad beatum Petrũ apostolũ, super altare ciborũ cũ colũnis quatuor ex argẽto puro. Hic p̃cepit, vt supra beati Petri & Pauli corpora, Missa celebraretur. Eodem tẽpore dedicauit ecclesiam Gotthorum, q̃ fuit in Suburra, in nomine sanctæ Agathæ martyris. Hic domum suam constituit monasterium, qui mortuus, sepult⁹ est in basilica beati Petri apostoli ante secretarium, 12. mensis Martij. Hic fecit ordinatiões duas, vnam in quadragesima, & aliã in mense septimo, presbyteros *38, diacones 5, episcopos per diuersa loca numero *42. Et cessauit episcopat⁹ mẽses quinque, dies *16.

*39 *62 *18

CONCILIVM ROMA-
NVM SVB GREGORIO I. TEMPORE MAVRITII,
Tiberij & Theodosij Imperatorum, Indictione xiij. anno q̃nto Pontificatũs eiusdem Gregorij.

TITVLI CANONVM.

1 De officio diaconorũ Apostolicæ sedis.
2 Qui vel quales ad cubile Pontificis deseruiant.
3 Si quis ecclesiasticorum titulos ponere siue in rustico, siue in vrbano p̃dio præsumpserit.
4 De nõ velãdo feretro Romani põtificis.
5 Vt nihil pro ordinatione, vel pallio, vel chartis, vel pastello detur aut accipiatur.
6 Si quis de seruis ecclesiæ vel militib⁹ ad Dei seruitium conuerti desiderat.

REgnante in perpetuũ Domino nostro IESV Christo, temporib⁹ pijssimi ac sereniss̃imi domini Mauritij, Tiberij & Theodosij Augustorũ, eiusdem domini Mauritij imperij anno 13, indictione 13, 5 die mensis Iulij, Gregorius Papa coram sacratissimo beati Petri apostoli corpore cũ episcopis omnibus Romanæ Ecclesiæ & presbyteris residens, assistentibus diaconibus & cuncto clero, dixit:

1 In sancta hac Romana Ecclesia, cui diuina dispensatio p̃esse me voluit, dudùm consuetudo est valdè repr̃ehensibilis exorta, vt quidam ad sacri altaris ministerium cantores eligantur, & in diaconatũs ordine cõstituti, modulationi vocis inseruiant, quos ad p̃dicatiõis officium & eleemosynarum studium vacare congruebat. Vndè fit plerunq;, vt ad sacrum ministerium dum blanda vox quæritur, quæri congrua vita negligatur: & cantor minister Deũ moribus stimulet, cùm populũ vocibus delectat. Qua de re p̃senti decreto constituo, vt in sede hac sacri altaris ministri cantare non debeãt, solumq̃ euãgelicę lectionis officium inter Missarum solennia exoluãt. Psalmos verò ac reliquas lectiões censeo per subdiaconos, vel, si necessitas exigit, per minores ordines exhiberi. Si quis autem contra hoc decretum meum venire tẽtauerit, anathema sit. Et respondẽrũt omnes, Anathema sit.

2 Verecundus mos torpore indiscretionis inoleuit, vt huius sedis põtificibus ad secreta cubiculi seruitia, laici pueri ac seculares obsequantur, & cùm pastoris vita esse discipulis semper debeat in exemplum, plerunq; clerici, qualis in secreto sit vita sui pontificis nesciũt, quam tamen, vt dictum est, seculares pueri sciunt. De qua re p̃senti decreto cõstituo, vt quidam ex clericis, vel etiàm ex monachis electi, ministerio cubiculi pontificalis obsequantur: vt is, qui in loco est regiminis, habeat testes tales, qui vitæ eius in secreto conuersationem videant, quique ex visione sedula exemplum *perfectũ sumant.

*profectũ

3 Consuetudo noua in hac Ecclesia & valdè repr̃ehensibilis erupit, vt cùm rectores ei⁹ patrimonij vrbana vel rustica p̃dia iuri illi⁹ cõpetere posse suspicant, fiscali more titulos imprimãt, atq; hoc quod cõpetere pauperibus existimãt, nõ iudicio, sed manib⁹ defendant. Et cùm p̃dicatores suos veritas nihil p̃ contentionẽ agi p̃cipiat, etiàm ipsum litigioſę cõtentiõis malũ transcendit & res q̃libet, cùm ęstimat Ecclesię posse cõpetere, pervim tenet. Proindè p̃senti decreto cõstituo, vt si quis ecclesiasticorũ vnq̃ titulos ponere siue in rustico, siue in vrbano p̃dio sua spõte p̃sumpserit, anathema sit. Et respõderũt oẽs, Anathema sit. Is aũt, q̃ p̃est ecclesię, si hoc vel ipse fieri p̃cipit, vel sine sua p̃ceptione factũ, digna punire aũaduersione neglexerit, anathema sit. Et respõderunt oẽs, anathema sit.

4 Sicut indignos nos p̃ beati apostoli Petri reuerẽtia mẽs fideliũ venerat, ità nostram infirmitatẽ decet semetipsam semp agnoscere, & impensę sibi veneratiõis honorẽ declinare. Ex amore q̃ppe fideliũ huius sedis rectoribus mos vltra meritum erupit, vt cùm eorũ corpora humãda deferuntur, hæc dalmaticis contegãt, easdemq; dalmaticas pro sanctitatis reuerentia sibimet partiẽdas populus scindat: & cùm adsint multa à sacris corporib⁹ apostolorũ martyrumq; velamina, à peccatorũ corpore sumit, quod p̃ mana, à peccatorũ corpore sumit, quod p̃ magna reuerẽtia reseruet. De qua re p̃senti decreto cõstituo, vt feretrũ, quo Romani põtificis corpus ad sepeliendũ ducitur, nullo tegmine velet. Quã decreti mei curã gerere ségnes verò ex eorũ ordine hoc curare neglexerit, anathema sit. Et respõderunt omnes, anathema sit.

5 Antiquam Patrum regulam sequens, nihil

hil vnq̃ de ordinationibus accipiendũ esse cõstituo, neq; ex datiõe pallij, neq; ex traditione chartarũ, neq; ex ea, quã noua per ambitionẽ simulatio inuenit, appellatione pastelli. Quia em̃ ordinãdo episcopo pontifex manum imponit, euangelicam verò lectionem minister legit, confirmationis verò huius epistolam notarius scribit: sicut pontificem manum nõ decet, quam imponit, vendere: ità minister vel notarius non debet in ordinatione eius vocem suam vel calamum venundare. Pro ordinatione ergò vel pallio, seu chartis atque pastello eidem qui ordinãdus est vel ordinatus, omĩnò aliquid dare prohibeo. Ex quibus prædictis rebus si quis aliquid commodi appellatiõe exigere vel petere fortè præsumpserit, in districto omnipotentis DEI examine reatui subiacebit. Is autem, qui ordinatus fuerit, si non ex placito, neque exactus aut petitus, post acceptas chartas & pallium, offerre aliquid cuilibet ex clero gratiæ tantummodò causa voluẽrit, hoc accipi nullo modo prohibemus: quia eius oblatio nullam culpæ maculam ingerit, quæ ex accipientis ambitu non processit.

6 Multos ex ecclesiastica familia nouim⁹ ad omnipotẽtis Dei seruitium festinare, vt ab humana seruitute liberi, in diuino seruitio valeant in monasterijs cõuersari. Quos si passim dimittimus, omnibus fugiẽdi ecclesiastici iuris dominium occasiõem præbemus. Si verò festinãtes ad omnipotentis Dei seruitium incautè retinemus, illi inuenimur negare quẽdã, qui dedit omia. Vndè necesse est, vt si qs ex iuris ecclesiastici seruitute ad Dei seruitium cõuerti desiderat, probetur priùs in laico habitu constitutus: & si mores illius atq; cõuersatio bono desiderio illius testimonium ferunt, absq; vlla retractione seruire in monasterio omnipotẽti Deo permittatur, & ab humano seruitio liber recedat, q̃ pro diuino obsequio districtiorem subire appetit seruitutem. Et subscripserũt Gregori⁹ Papa ac cæteri episcopi, numero 23. & presbyteri, numero 35.

SVBSCRIPTIO EPISCOPORVM.

GRegorius gratia DEI episcopus, his decretis subscripsi.
Marinianus episcopus ciuitatis Rauẽnę.
Paulus episcopus ciuitatis Nepesinæ.
Iohannes episcopus ciuit. Durantinæ.
Gratiosus episcopus ciuit. Numetinæ.
Iohannes episcopus ciuit. Falaritanæ.
Atellus episcopus ciuit. Tarracinẽsis.
Romanus episcopus ciuit. Blentanæ.
Dominicus eps ciuit. Centumcellen.
Pelagius episcopus ciuit. Anagninæ.
Felix episcopus ciuitatis Portuensis.
Iohannes episcopus ciuita. Belternæ.
Candidus episcopus ciuitatis Bulsinen.
Luminosus episcopus ciuitatis Ferentinæ.
Virbonus episcopus ciuitatis Tuscanensis.
Balbinus episcopus ciuitatis Rosellas.
Secundinus episcopus ciuitat. Taurominij.
Martianus episcopus ciuitatis Ferentis.
Homobonus episcopus ciuit. Albanen.
Dominicus episcopus ciuitatis Vtriculanę.
Constantinus episcopus ciuitatis Narnien.
Fortunatus episcopus ciuitat. Neapolis.
Anastasius episcopus ciuitat. Tiburtinæ.
*Proclus episcopus ciuitatis Prẽnestinę. *Proconus

SVBSCRIPTIO PRESBYTERORVM.

LAurẽtius presbyter tituli S. Syluestri.
Iohannes presbyter tituli S. Vitalis.
Speciosus presbyter tituli S. Clementis.
Deusdedit presbyter tituli S. Praxedis.
Deusdedit presb. tit. S. Iohãnis & Pauli.
Andromachus presb. tit. S. Apostolorum.
Crescens presbyter tituli S. Laurentij.
Rusticus presbyter tit. S. Susannę.
Vibulus presbyter tituli S. Marcelli.
Petrus presbyter tituli S. Iulij & Calisti.
Spectatus presbyter tit. S. Vitalis.
Stephanus presbyter tituli S. Marci.
Felix presbyter tituli S. Sixti.
Petrus presbyter tituli S. Balbinæ
Iustus presbyter tituli S. Nerei & Achillei.
Speciosus presbyter tituli S. Damasi.
Maurus presbyter tituli S. Priscæ.
Placidus presbyter titu. S. Sabinæ.
Victor presbyter tituli S. Cęciliæ.
Iohannes presbyter tituli S. Chrysogoni.
Auentius presbyter tituli S. Praxedis.
Andreas presbyter tituli S. Marci.
Iohannes presbyter tit. S. Iohãnis & Pauli.
Agapitus presbyter tituli S. Apostolorum.
Felix presbyter tituli S. Sabinæ.
Donus presbyter tituli S. Eusebij.
Bassus presbyter tituli S. Pudentis.
Iohannes presbyter tituli S. Syluestri.
Albinus presbyter tit. S. Marcelli & Petri.
Antonius presbyter tituli S. Balbinæ.
Candidus presbyter tituli S. Clementis.
Romanus presbyter tituli S. Marcelli.
Leo presbyter tituli S. Damasi.
Auentius presbyter tituli S. Cyriaci.
Fortunatus presbyter tit. S. quatuor Coronatorum.

GREGORIVS LEANDRO episcopo Spalensi, de Reccaredo rege, & de trina mersione baptismi.

Reuerẽdissimo & sanctissimo fratri Leandro coẽpo, Gregori⁹ seru⁹ seruorũ Dei. In Regist. lib. 1. epistola 41.

REspõdere epistolis vestris tota intentione voluissem, nisi pastoralis curæ ità labor me attereret, vt mihi magis flere libeat, quàm aliquid dicere. Quod vestra quoquè reuerẽtia in ipso literarũ mearum textu vigilãter intelligit, quãdò ei negligẽter loquor, quem vehemẽter diligo. Tantis quippe in hoc loco huius mundi fluctibus quatior, vt vetustã ac putrescẽtem nauem, quam regendam occulta Dei dispensatione suscepi, ad portum dirigere nullatenùs

possim. Nunc ex aduerso fluctus irruũt,nũc ex latere cumuli spumosi maris intumescũt, nunc à tergo tempestas insequitur. Interq; hæc omnia turbatus cogor modò in ipsam clauum aduersitatem dirigere,modò curuato nauis latere, minas fluctuum ex obliquo declinare. Ingemisco, quia sentio quòd negligẽte me, crescit sentina vitiorum, & tempestate fortiter obuiante,iamiamq; putridæ naufragium tabulæ sonãt. Flens reminiscor, quòd perdidi meæ placitum littus quietis, & suspirando terram conspicio,quam tamẽ rerum ventis aduersantibus tenere non possum.Si ergò me,frater charissime,diligis,tuę mihi orationis in his fluctibus manum tende,vt quo laborãtem me adiuuas,ex ipsa vice mercedis, in tuis quoquè laboribus valẽtior existas.Explere autem loquendo nullatenùs valeo gaudium meum,quod communem filium Reccaredum gloriosissimum regem, ad catholicã fidem integerrima agnoui deuotione conuersum. Huius dum mihi per scripta vestra mores exprimitis, amare me etiàm quem nescio,fecistis. Sed quia antiqui hostis insidias scitis, quoniam bellum durius contra victores proponit:nunc erga eundem filium suum solertiùs sanctitas vestra euigilet, vt benè cœpta pficiat,nec se de perfectis bonis operibus extollat: vt fidem cognitam, vitæ quoquè meritis teneat:& qa æterni regni ciuis sit, operibus ostendat, quatenùs post multa annorum curricula de regno ad regnũ transeat.De trina verò mersione baptismatis nil responderi veriùs potest, quàm quod ipsi sensistis: quia in vna fide nihil officit sanctæ Ecclesiæ consuetudo diuersa. Nos autem quòd tertiò mergimus, triduantæ sepulturæ sacramenta signamus: vt dum tertiò infans ab aqs educitur, resurrectio triduani temporis exprimatur.quod si quis fortè etiàm ꝓ summæ Trinitatis veneratione existimet fieri, neque ad hoc aliquid obsistit baptizãdo semèl in aquis mergere:quia dũ in tribus subsistentijs vna substantia est,repræhensibile esse nullatenùs potest. infanté in baptismate vel tẽr vel semèl immergere, quandò & in tribus mersionib⁹ personarum trinitas, & in vna potest Diuinitatis singularitas designari.Sed quia nunc vsque ab hæreticis infans in baptismate tertiò mergebatur, fiendum apud vos esse non censeo, nè,dum mersiones numerãt,diuinitatem diuidant: dumque quod faciebant faciunt,se morem nostrum vicisse glorientur.

De con.di. 4. De trina, canones, quarti concilij Toletani,

EX LIBRO 7. REGISTRI

Epistolarum diui Gregorij,epistola 53. ad Secũdinum me lusum.

De insidijs antiqui hostis. De Chalcedonensi synodo omnimodè recipienda. De Iba & Cyrillo. De ordinatione Apostolicæ sedis. De sacerdotali officio post lapsum, si pœnitentia secuta fuerit,in pristinum gradum restituendo. De muneribus ab eo trãsmissis. De paruulorũ animab⁹,q̃ sinè baptismo moriunt. Et de imaginibus transmissis.

Dilectissimo filio Secundino, seruo Dei incluso Gregorius seruus seruorum Dei.

Dilectiõis tuæ scripta suscepi, q̃ in meo sensu amoris melle cõdita sapuerũt. O quãta adspiratiõe vitæ plena sunt, quæ p gratiam spiritus proferũtur. Non in eis cultus eloquentiæ, non verborum typhus apparebat,sed solam veritatis atque charitatis radicẽ tenẽtia, per omne quod locuta sunt, cælestis patrię amorem flagrabant.In eis verò tua à me dilectio petere studuit,vt ad hãc libellum exhortatorium scribere deberem. Sed scire te necesse est, fili charissime, quia tantis podagræ doloribus, tantisque curarum tumultibus premor, vt quanuis nunquàm mealiquid fuisse reminiscar, valdè tamen me videam non esse qui fuerim. Quòd autem tua se charitas & vltra ætatem quinquagenariam adhuc iuuenilibus desiderijs asserit subiacere, in hoc quoquè diuini oraculi implet præceptum, quo scriptũ est: Iustus in principio accusator est sui. Nec tamẽ dubito maiores te insidias hostis callidi ꝓpeti,qui maiora cõtra eum bella prepararẽsti. Tantò quippe ille deceptionis molimina ardentiùs exquirit,quãtò te cælesti patriæ feruentiùs inhiare cognoscit. Et nos quidem, qui vitam cum plurib⁹ ducimus, etsi formidolosi ac timidi,tamen quia contra antiquũ hostem bella proposuimus,quasi in acie stamus. Vos autem qui solitariam vitam ducitis, qd aliud quàm monachos dixerim, qui feruore virtutis etiàm ante aciẽ exire festinatis?Cur ergò eũ nõ singulariter hostis impetat,à quo se impeti singulariter spectat? Et nos quidẽ q inter hoĩes viuim⁹, sæpè ꝓ hoĩes à callido hoste tentamur. Vos aũt q vitã vitæ ꝑsentis extra hominũ frequentiã ducitis,tãtò maiora certamina pati necesse est, quãto maiora de hoste tentamur. Vos aũt q vitã vitæ ꝑsentis extra hominũ frequentiã ducitis,tãtò maiora certamina pati necesse est, quãto ad vos ipse tẽtationũ magister accedat.Neq; emũ vacare orationib⁹ ac laudib⁹ dei sinẽ aliqua interruptiõe tẽporis potestis:qa etsi infirmitas ad semetipsam relabit, vt aliquãdò fessa iaceat,atq; ab studij sui exercitatiõe torpescat.Antiqu⁹ verò hostis mox vt ociosam mentẽ inuenerit,ad eã sub quibusdã occasionib⁹ locutur⁹ accedit:& qdam ei de gestis ꝑteritis ad memoriã reducit:audita quõdam verba indecẽter cogitationi resonat:& es oculis cordis apponit: vt quẽ de ꝑsentib⁹ nõ valet inqnare,de malis trãsactis violet. Et decepta mẽs sæpè indè delectationẽ reparat, vndè diù iã sæp pœnitẽtiã afflixit, itã vt verè cũ psalmista dicat: Cõputruerũt & deteriorate sũt cicatrices meę à facie insipiẽtię meę. Cicatrix qppe figura est vulneris,sed sanati. Cicatrix ergò ad putredinem redit,quandò pec-

catí vulnus, quod iã p pœnitentiã sacratũ est,in delectatiõe sui animũ cõcutit.Sæpè quod nunq̃ fecimus,p hostis callidi insidias cordis oculis videmus. Cumq; insensibiliter in hoc delectatio subrepit, quanuis iam plangat quæ fecerat,tædet tamen infelicem animum quædam non fecisse quæ plangat. Hæ sunt cordis nostri tenebræ, quas in hac vita volentes nolentesq; sustinemus. Quis contra hęc quęrẽdus est,nisi adiutor in opportunitatibus in tribulatione? Valdè autẽ libẽter accepi, quòd tua me charitas de sua dubitatione requisiuit,an Orientis ecclesię fidem atq; doctrinã sanctę memoriæ Leonis sequantur,nè fortè earũ sensus inter semetipsas pro trium capitulorum defensione diuisus sit. Vndè certam dilectionẽ tuam esse desidero,quia ꝑdictæ sanctissimę Orientales ecclesiæ vno sensu,vna doctrina, fidem eiusdem sanctæ memoriæ Leonis tenent,sanctamq; Chalcedonensem synodũ ità nobiscum custodiunt atq; venerantur, vt nullus esse episcopus reputetur,qui eiusdem synodi defensor sectatorq̃ non fuerit.Hinc est enim,quòd quotiès in quatuor præcipuis sedibus antistites ordinãtur,synodales sibi epistolas vicissim mittãt, in quibus se sanctam Chalcedonensem synodum cum alijs generalibus synodis custodire fateantur:sicut & nos auersamur atq; anathemate plectendos ducimus,qui de hde eiusdem synodi aliquid minuere, vel aliquid in ea addere præsumunt. Nam synodus quæ post eam generaliter facta est, idcircò à nobis recipitur,quia eiusdem synodi in oĩbus sequax,honorem illius authoritatemq; custodit. Vndè necesse,vt dulcissima mihi tua dilectio in hoc,quòd precipuè in bonis moribus viuit,quòd se per abstinentiam affligit,quòd doctrinæ Dei vehementiùs insistit, hoc studiosiùs cogitet, nè errorẽ schismaticorum sequẽs, à sanctissima vniuersali Ecclesia diuisa possit inueniri.rt quid tot labores proderunt,si in vnitate fidei inuẽti non fuerint,quæ ante DEI omnipotentis oculos in bonis actibus animam precipuè custodit? Hinc enim dicitur: Vna est colũba mea,perfecta mea. Hinc ad Moisen Dominus dicit: Est locus penès me,& stabis super petram. Quis est locus qui non sit in Deo,dum cuncta ab ipso, per quem creata sunt,continentur? Sed tamẽ est locus apud eum,videlicet sanctæ Ecclesię vnitas: in qua super petram statur, dum confessionis eius soliditas humiliter tenet,de quo loco subiungitur: Tunc videbis posteriora mea. In petra enim,id est, in sancta Ecclesia stantes, DEI posteriora videmus, quandò iam ea quę in fine promissa sunt,cęlestis patrię gaudia contemplamur. Peruersi autem homines,qui trium capitulorũ occasione reperti, ecclesiasticam disciplinam fugiunt, & de suis carnalibus actibus reprahẽdi pertimescunt, subesse Sedis Apostolicæ præceptis nolunt,& nos quasi de fide repræhendunt, quam ipsi nesciunt. Et dum neque in fide recti sunt,neque in bonis operibus intenti, studeant vt certare pro fide videantur. Sicq; fit,vt quotidiè deteriores fiant, dum in eis culpa grossescit, quæ quasi de zelo feruoris videri etiàm laudabilis appetit. Sed iuxta hoc quod scriptum est,Ex operibus eorum cognoscetis eos: vitam eorum tua charitas attendat,& meritum intentionis adspiciat. Vt enim dilectioni tuæ de eadem re breuiter loquar,sancta Chalcedonensis synodus vsq; ad definitionem fidei & prolationem Canonum de generalibus causis locuta est. Nam post prolationem canonum, specialia episcoporum certamina sopire curauit.Epistola verò, quam in ea reuerentissimus Ibas denegat suam, quòd in extrema parte synodi iaceat,agnoscis:Quæ videlicet epistola Nestorium inauditum,& inquisitione non facta damnatum asserit, Cyrillum verò in Apollinaris dogma cecidisse suspicat. Et si totus superiùs textus prædictæ synodi legitur, quantùm hæc epistola eidem synodo aduersetur, inuenitur: quia scilicet sancta synodus & Nestorium(sicut est)hæreticum denunciat, & beatum Cyrillum patrem catholicum veneratur. Epistola ergò quæ illũ defendit,qui à synodo damnatus est, & illũ accusat qui à synodo veneratur, proculdubiò definitioni sanctæ synodi probatur aduersa.Sed quia eius defensores solent dicere,quòd hanc Ibas eo tempore scripsit,quo adhuc Cyrillus propter duodecim capitula quę necdùm exposuerat,dubius habebatur,in ipsa hac epistola perpende:quia legitur quòd inter Orientales episcopos & beatum Cyrillum pax fuerit celebrata. Si ergò post concordiam pacis,post satisfactionem amotæ dubitationis, hæc eadem epistola scripta est, constat quia non est catholica, quæ patrem Catholicum, atq; in toto synodi volumine laudatum, hæreticum appellat.Hæc paucis dixi, quia ex quibus præcipuè cautis hac in re dubitationem tua charitas habet,in epistolis non inueni. Et quia tua sanctitas hoc à nobis requisiuit, vt sibi de sacerdotali officio post lapsum resurgendi authoritatem scriberemus, dum se dicit de hoc canonum diuersorum diuersas legisse sententias, alias resurgendi, alias nequaquàm posse: ideò nos generales synodos à Nicena incipientes,cum reliquis quatuor veneramur: quia ipsam sequentes in cunctis sententijs vnanimes concordant. Nam & nos præcedentes patres sequimur, quia authore Deo, à sacra doctrina illorum non discordamus. A capite itaque incipientes,vsq; ad quartum altaris ministrum hanc formam seruandam cognoscimus, vt sicut minorem maior præcedit in honore, ità & in crimine. Et quem maior sequitur culpa,

maiori plectatur vindicta, quæ post pœnitentiam credatur esse fructuosa. Quid enim prodest triticum seminare, & fructum illius non colligere? Aut domum construere, & non illic habitare? Post dignam igitur satisfactionem credimus posse rediri ad honorem, dicente propheta: Nunquid qui cadit, nõ adijciet vt resurgat? & qui auersus est, nõ reuertetur? Et peccatori ait: In quacunq; die conuersus ingemueris, tunc saluus eris. Vndè & psalmista ait: Cor mũdum crea in me Deus, & spiritum rectum innoua in visceribus meis: Nè proijcias me à facie tua, & spiritum sanctum tuum nè auferas à me. Dum enim petijt, nè à Domino proijceretur pro lapsu culpę, quòd alienam rex & propheta simul rapuisset vxorem, tremefactus expauit, propheta indicante flagitium suum. Vndè pœnitentiam agens, addebat: Redde mihi lætitiam salutaris tui, & spiritu principali confirma me. Si enim condignam deo pœnitentiã nõ fecisset, nequaquàm alijs prædicaret. Ait enim: Docebo iniquos vias tuas, & impij ad te conuertentur. Dum enim peccata sua perspexit propheta per pœnitentiam mundata, non dubitauit prædicando curare aliena: & sacrificiũ de semetipso Deo offerre studuit, cùm dicebat: Sacrificium Deo spiritus contribulatus. Ad hæc ista sufficerent: sed omis sententia quanto plùs sacræ scripturæ testimonijs confirmatur, tanto faciliùs creditur. De hoc enim propheta dicit: Nolo mortem peccatoris, sed vt conuertat & viuat. De hoc peccantibus dicitur: Peccator in quacunq; die conuersus ingemuerit, saluus erit: Omes iniquitates eius obliuioni tradentur. Si eñ redemptor noster, qui peccatores non perdere, sed iustificare venit, in obliuione peccata delinquẽtium derelinquit, quis hominum cõdemnanda reseruat, cùm Apostolus dicat: Si Deus iustificat, quis est qui condemnet? Ad fontem misericordię recurrentes, Euangelij proferamus sentẽtiam: Gaudeo, inqt, sup vno peccatore pœnitentiã agente, magis quàm super nonagintanouem iustis qui non indigent pœnitentia. Et ouem perditam, nonagintanouem non errãtibus relictis, humero ad ouile reportandã quęsiuit. Si ouis perdita errans post inuentionem ad ouile humero reportatur, cur post pœnitẽtiam ad Ecclesię ministerium lapsus non reuocetur? sicut in apocalypsi dicitur de ministro Ecclesię: Memẽto vndè excideris, & age pœnitentiam, & prima opera fac. quid enim est grauius, aut carnale delictum admittere, sinè quo pauci inueniuntur: aut Dei filium iureiurando negare? In quo tñ hunc ipsum B. Petrum Apostolorum principẽ, ad cuius sacrum corpus indigni sedemus, lapsum esse cognoscimus. Sed post negationem pœnitentia secuta est, & post pœnitentiã misericordia data est, quia postèà ab illo ab apostolatu deiectus non est, qui antè quidem ipsum se negare prædixit. Tibi hæc, fili charissime, dicta sufficiant, vt illum quẽ conspicis delicta fletu delere, in conspectu diuinitatis non dubites misericordiam consequi: quia ille peccatorem reuersum nõ despicit, q̃ peccatores sanguine suo redimere venit.

De ordinationibus verò Apostolicę sedis Pontificum, vtrùm post beatissimum virum Hormisdam aliqua sint addita, vestra charitas requirit. Sed vsq; ad Vigilij Papæ tempora, expositas ordinationes prędecessorum esse cognoscas. Aloën verò, thymiama, storacem & balsamum sanctorum martyrum corporibus offerenda, latore præsentiũ deferẽte, transmisimus. In extremo verò epistolæ quęsisti, quid eis respondẽdum sit, qui dilectionem tuam de paruulorum animabus requirunt, qui sinè baptismatis gratia moriuntur, dicẽtes: Si corpus originali tenetur culpa, vncẽtes: Si corpus originali tenetur culpa, vnde anima quæ à Deo datur, rea erit, quæ addè anima quæ à Deo datur, rea erit, quæ huc in actuali delicto corpori non consensit? Sed hac de re dulcissima mihi tua charitas sciat, q̃ de origine animæ inter sanctos patres requisitio non parua versata est: sed vtrùm ipsa ab Adam descẽderit, an certè singulis detur, incertum remansit, eamq; in hac vita insolubilem fassi sunt esse quæstionem. Grauis enim est quęstio, nec valet ab homine comprehendi: quia si de Adam substantia, anima cum carne nascitur, cur nõ etiàm cum carne moritur? Si verò cum carne non nascitur, cur in ea carne, quæ de Adam prolata est, obligata peccatis tenetur? Sed cùm hoc sit incertum, illud incertũ non est, quia nisì sacri baptismatis gratia fuerit renatus homo, omnis anima originalis peccati vinculis est obstricta. Hinc enim scriptum est: Non est mundus in conspectu eius nec vnus diei infans super terram. Hinc Dauid ait: In iniquitatibus conceptus sum, & in delictis peperit me mater mea. Hinc ipsa veritas dicit: Nisì quis renatus fuerit ex aqua & spiritu sancto, non introibit in regnum cælorum. Hinc Paulus ait: Sicut in Adam omnes moriuntur, ità & in Christo omnes viuificabuntur. Cur ergò infans qui nihil egit, in conspectu omnipotentis Dei non valet esse mundus? Cur Psalmista ex legitimo coniugio prolatus, in iniquitate conceptus est? Cur nisì qui mũdatus aqua baptismatis fuerit, mundus non est? Cur in Adam omnis homo moritur, si originalis peccati vinculis non tenetur? Sed quia genus humanum in parẽte primo velut in radice putruit, & aridítatem traxit in ramis. Et indè omnis homo cum peccato nascitur, vndè primus homo permanere noluit sinè peccato. De his autem subtiliùs & latiùs loqui debueram: sed dum me & * curarũ tumultus premunt, & harũ portitor vt laxari debuissel, importunus extitit, vndè multa debui, pauca locutus sum. Rogo aũt omnipotentem Deũ, vt sua te gratia protegat, & B. Petri apostolorum

Est locus apud Hieremiam iuxta LXX. Hierem. 8.

Ezech. 18.

Psalm. 50.

2. Reg. 12.

Psalm. 50.

Ibidẽm.

Ibidẽm.

Ezech. 18.

Rom. 8.

Lucæ 15.

Apocal. 2.

Matth. 26.

lorum principis intercessione à malis omnibus illæsum conseruet, quatenùs feruor cælestis desiderij in tua mente quotidiè arden tiùs excrescat, vt semper nouus, & semper seipso robustior, ad cælestia præmia multipliciùs percipienda pertingat. Transmisi autem duos homiliarum codices, quas dixi in Ecclesia, dum adhuc loqui prævalerem: vt quia ipse te videre, tibique sedulè colloqui non possum, charitati tuę vel per ea quę scribere valui, absens non tim. Exiguum quoquè vestimentum transmittere studui, per quod tua charitas, quia Australi in animo calore feruet, foris à corpore arcturi frigus repellat. Peto autem vt pro me orare enixiùs debeas, vt tuæ intercessionis ope & à malis præsentibus eripi, & æternis merear gaudijs præsentari. Quòd imaginem illius, quem colis, tibi dirigendam per Dulcidium diaconum rogâsti, valdè nobis tua postulatio placuit, quia illum in corde tota intentione quæris, cuius imaginem præ oculis habere desideras: vt visio corporalis quotidiana reddat exoptatum, & dum picturam videt, ad illum animo inardescas, cuius imaginem videre desideras. Ab re non facimus, si per visibilia inuisibilia demonstramus. Sic homo qui alium videre ardenter desiderat, aut sponsam amans videre conatur, si contigerit eam ad balneum aut ad ecclesiam ire, statìm per viam incedenti se præparat, vt de visione eius hilaris recedat. Scio quidem quòd imaginem Saluatoris nostri non ideò petis, vt pro Deo aut quasi Deum colas, sed ob recordationem filij Dei in eius amore recalescas, cuius te imaginem videre & cõsideras. Et nos quidem non quasi ante Diuinitatem ante illam prosternimur, sed illum adoramus, quem per ipsam imaginẽ aut natum aut passum, sed & in throno sedentem recordamur. Et dum nobis ipsa pictura quasi scriptura ad memoriam filium Dei reducit, animum nostrum aut de resurrectione lætificat, aut de passiõe demulcet. Ideoque direximus tibi furtarias duas, imaginem DEI saluatoris, & sanctæ Dei genitricis Mariæ, beatorumque Apostolorum Petri & Pauli continentes, per supradictum filium nostrum diaconem, & vnam crucem, clauim etiàm pro benedictione à sanctissimo corpore Petri Apostolorum principis, vt per ipsum à malignosis defensus, per cuius signum munitus te esse credis: & ab eo te protegat, qui iuuenilia semper suggerit recordari: vt in bonis actibus perseuerans, alios in eius amorem accendas, propter quẽ solitarium te fecisti haberi, vt vitę huius mala, quęq; in corde inimicus suggerit retroacta, mentis prouectibus quasi facibus inardescas, pro cuius amore vitam etiàm velis finire. Ipse quoquè te protegat vsque in finem, qui cunctum mundum dignatus est redimere, Iesus Christus Dominus noster, q viuit & regnat in secula seculorum, Amen.

EX LIBR. VII. REGISTRI Epistolarum D. Gregorij, Epistola 110. Aetherio Lugdunen. episcopo directa.

In impressis inscribitur Siagrio, Betherio, Virgilio & Desiderio episcopis: sed nos secuti sumus vetustum exemplar manuscriptum, quod fuit D. Heriberti Archiepiscopi Colonienſis, qui obijt anno Christi 1021.

1 De Simoniaca hæresi.
2 Quòd neophytus non ordinetur.
3 Nè initiati sacris, cum mulieribus maneant.
4 De Synodo celebranda.

DIlectissimo fratri Aetherio Lugduneñ episcopo, Gregorius seruus seruorũ Dei. Caput nostrũ, quod CHRISTVS est, ad hoc sua mẽbra esse nos voluit, vt per cõpagem charitatis & fidei vnum nos in se corpus efficeret. Cui ità adhærere nos conuenit, vt quia sinè ipso nihil esse possumus, per ipsum possimus esse quod dicimur. Ab arce capitis nostri res nulla nos diuidat, nè ab ea, si eius esse mẽbrum refugimus, relinquamur, & velut eiecti de vite palmites arescamus. Vt ergò redẽptoris nostri esse habitaculũ mereamur, in dilectione ipsius toto mentis studio maneamus. Ipse nanque ait: Qui diligit me, sermonem meum seruabit: & pater meus diliget, eum, & ad eum veniemus, & mãsionem apud eum faciemus. Sed quoniam bonorum authori hærere aliter non valemus, nisì cupiditatem à nobis, quę omnium malorũ radix est, abscindam, per scripta prędicationis sermone nos sociant, fraternitatem tuã institutis apostolicis conuenimus, vt patrũ regulis & præceptis Dominicis innitentes, de templo fidei auaritiam, quæ idolorũ est seruitus, excludamus, vt in domo Domini nihil noxium, nihilq; adsit confusum.

Ioh. 15.

Iohan. 14.

1. Tim. 6.

Ephe. 5.

Coloss. 3.

1 Nuncio siquidẽ apud nos olim discurrente vulgatum est, quòd in Galliarũ partibus sacri ordines per Simoniacam hęresim cõferantur: & vehementi tædio mœroris afficimur, si in ecclesiasticis officijs quẽquam habeat locũ pecunia, & fiat seculare, quod sacrum est. quicunq; ergò hoc precij studet dationem mercari, dum non officium, sed nomen attendit, sacerdos non esse, sed dici tantummodò concupiscit. Quid scilicet, quid per hoc aliud agitur, nisi vt nulla de actu probatio, nulla solicitudo de moribus, nulla de vita sit discussio: sed ille solummodò dignus, qui dare precium sufficerit, æstimetur? Ex qua re, si recti libraminis examinatione pensetur, dum improbè ob inanem gloriam locum festinat vtilitatis arripere, eo ipso magìs, quòd honorem quærit, indignus est. Sicut autem is, qui inuitatus renuit, quæsitus refugit, sacris est altaribus admouẽdus:

1. Quæst. 1. Quicunque

sic

sicq; vltrò ambit, vel importunè se ingerit, est proculdubiò repellendus. Nam qui sic nititur ad altiora cõscendere, quid agit, nisi vt crescendo decrescat, & ascendendo exteriùs, interiùs in profunda descendat? Itaque frater charissime, in sacerdotibus ordinãdis synceritas vigeat, sit simplex sinè venalitate cõsensus, pura præferatur electio, vt ad summum sacerdotium non suffragio venditorũm prouecti, sed Dei credantur esse iudicio. Nam quia graue est omĩnò sacinus, Dei donum velle precio comparare vel vẽdere, euangelica est testis authoritas. Templum enim dominus & redemptor noster ingressus, cathedras vendentium columbas euertit. Quid aliud est colũbas vendere, nisi precium de manũs impositione accipere, & spiritum sanctum, cùm omnipotens Deus hominibus tribuat, venũdare? Quorum sacerdotium ante oculos Dei cadere, cathedrarũ vtiquè patenter euersione signatum est. Et tamen exerit adhuc nequitiæ prauitas vires suas. Nam cogit vendere, quos decepit vt emerent: & dum non attenditur, quod diuina voce præcipitur, Gratis accepistis, gratis date, agitur vt crescat & geminata fiat in vno eodemq; delicto contagio, ementis scilicet & vendentis. Et cùm liqueat, hanc hæresim ante omnes radice pestifera surrepsisse, atq; in ipsa sua origine apostolica esse detestatione damnatam, cur non cauetur? cur non perpenditur, quia benedictio illi in maledictum conuertitur, qui ad hoc vt fiat hæreticus, promouetur? Plerunquè igitur aduersarius animarum, dum non potest in his, quæ ad faciem sunt praua, surrepere, callidè specie quasi pietatis iniecta nititur supplantare. Suadet itaque forsitan, debere ab habentibus accipi, vt sit quod possit non habentibus erogari, dummodò vel sic venena mortifera eleemosynæ celata obumbratione transfundat. Nam nec venator feram, aut auem auceps deciperet, vel piscem piscator caperet, si aut ille laqueum in aperto poneret, aut ille hamum in esca absconditum nõ haberet. Omninò ergò metuenda & cauenda est hostis astutia, nè quos aperta nequit tentatione subuertere, latẽte telo sæuiùs valeat trucidare. Neque enim eleemosyna reputanda est, si pauperibus dispẽsetur, quod ex illicitis rebus accipitur: quia qui hac intentione malè accipit, vt quasi benè dispenset, grauatur potiùs quàm iuuatur. Eleemosyna redemptoris nostri oculis illa placet, quæ non de illicitis & iniquitate cõgeritur, sed quæ de rebus concessis & benè acquisitis impenditur. Vndè etiàm illud certum est, quia etsi monasteria aut xenodochia, vel quid aliud de pecunia, quæ pro sacris ordinibus datur, construatur, mercedi non proficit: quoniam dum peruersus emptor honoris in locum sanctum transmittitur, & alios ad sui similitudinem sub commodi datione constituit, plura malè ordinando destruit, quàm ille potest ædificare, qui ab eo pecuniam ordinationis accepit. Nè ergò sub obtentu eleemosynæ cum peccato aliquid studeamus accipere, aperte sacra scriptura nos prohibet, dicens: Hostiæ impiorum abominabiles, quæ offeruntur ex scelere. Quicquid enim in Dei sacrificio ex scelere offertur, omnipotentis Dei non placat iracundiam, sed iritat. Hinc rursùs scriptum est: Honora Dominum de tuis iustis laboribus. Qui ergò malè tollit, vt quasi benè præbeat, constat sinè dubio, quia Dominum non honorat. Hinc quoquè per Salomonem dicitur: qui offert sacrificiũ de substantia pauperis, àc si victimet filiũ in conspectu patris. Quantus autem dolor patris sit, perpendamus, si in conspectu eius filius victimetur: & hinc facilè cognoscimus, quãtus apud Deum dolor exasperatur, quandò ei sacrificiũ ex rapina tribuitur. Nimis ergò declinãdum est, dilectissime frater, sub obtentu eleemosynæ, peccata Simoniacæ hæresios ppetrare. Nam aliud est, propter peccata eleemosynas facere: aliud, propter eleemosynas peccata committere.

Matth. 21.

Matth. 10.

1. q. 1. Cùm liqueat.

1. q. 1. Non est putãda.

Prou. 21.

Prou. 3.

Eccli. 34.

2 Hoc quoquè ad nos peruenisse non dissimili dignum detestatione complectimur, quòd quidam desiderio honoris impleti, defunctis episcopis tonsurantur, & hi- 1. Tim. 3.
unt repentè ex laicis sacerdotes, atq; inuerecundè religiosi propositi ducatum arripiunt, qui nec esse adhuc milites didicerunt. Quid putamus, quid isti subiectis præstituri sunt, qui antequàm disciplinatûs limen attingant, tenere locum magisterij nõ formidãt? Qua de re necesse est, vt quanuis inculpati quisque sit meriti, antè tamẽ per distinctos ordines ecclesiasticis exerceatur officijs. Videat quod imitetur, discat quod doceat, informetur quod teneat: vt posteà non debeat errare, qui eligitur viam erranti demonstrare. Diù ergò religiosa meditatione poliatur vt placeat, & sic lucerna super candelabrum posita luceat, vt aduersa vencandelabrum posita luceat, vt aduersa ventorum vis irruens, conceptam eruditionis flammam non extinguat, sed augeat. Nam cùm scriptum sit, vt priùs quis probetur, & sic ministret: multò antè probandus est, qui populi intercessor assumitur, nè fiant causa ruinæ populi sacerdotes mali. Nulla igitur contra hoc excusatio, nulla potest esse defensio, quia cunctis liquidò notum est, quæ sit in huius rei diligentia egregij solicitudo doctoris, qui neophytum ad sacros vetat ordines accedere. Sicut autem tunc neophytus dicebatur, qui initiò in sanctæ fidei erat cõuersatione plantatus, sic modò neophytus habendus est, qui repentè in religionis habitu plantatus, ad ambiẽdos honores sacros irrepserit. Ordinatè ergò ad ordines accedendum est. Nam casum appetit, qui ad summa loci fastigia, postpositis gradibus, per abrupta quærit ascensum: & cùm idem Apostolus doceat inter alia sacri ordinis instituta discipulum, manum non esse cuiquam citiùs imponendam, quid hoc celerius, quidve præcipitantius, quàm vt exoriatur à summitate principium, & antè inciat esse episcopus quàm minister? Quisquis igitur sacerdotium non ad elationis pompã, sed ad vtilitatem adipisci desiderat, priùs vires suas cum eo, quod est subitur⁹, onere metiatur, vt & impar abstineat, & ad id cũ metu, etiãm qui se sufficere existimat, accedat. Abre autem non facimus, si ad argumentum rationabile vsum rerum irrationabilium colligamus. Apta nanq; ædificationibus de syluis ligna succiduntur, nec tamen viridibus ædificij pondus imponitur, nisi eorum viriditatem multorum dierum mora siccauerit, & apta ad necessarium vsum effecerit. Quę si obseruantia fortè negligitur, citiùs superimposita mole franguntur, & gignit ruinam ad auxilium res prouisa. Hinc etenim & medici, qui curam gerũt de corpore, quædam adiutoria recenti adhuc confectione formata, indigenti non offerunt, sed maceranda temporibus derelinquũt. Nam si immaturè quis dederit, dubium non est, quia sit causa pericli res salutis. Discant itaque, discant in officio suo sacerdotes, quibus animarum credita est cura, seruare, quod diuersarum artiũ homines docente ratione custodiunt, & à præcipiti se ambitione, etsi nõ metu, saltem pudore contineant. Sed nè forsan adhuc prauę cõsuetudinis quisquam velit obiectu defendere, fraternitatis tuæ discretio rationis eos freno coerceat, & labi in illicitis nõ permittat: quia quicquid vltione dignũ est, non ad imitationis, sed potiùs ad exemplum debet correptionis adduci.

3 Neque autem hoc, quod similiter corrigendum est, patimur negligẽter omittere. Nam quid prodest cuncta munisse, si per vnũ locum pernicios⁹ hosti præbeatur accessus? Cum his itaq;, qui in sacro sunt ordine constituti, habitare mulieres perhibẽtur: de quibus nè antiquus humani generis inimicus exultet, omnium definiendum consensu est, vt præter eas, quas sacri canones complectũtur, alias mulieres habere secum non debeãt. Quæ interdictio etsi fortè ad tempus aliquibus amara est, certum est, quia postmodùm ex ipsa animæ vtilitate dulcescit, si vndè inimicus superare potuit, superetur.

4 Nec hoc quoquè in hac solicitudinis parte relinquimus, quod de habẽdis per parochias concilijs, patrum prouidentia vtilitatis causa sancitum est. Vndè nè qua inter fratres dissensio, nè qua inter præpositos & subiectos sint fomenta discordiæ, in vnum conuenire sacerdotes necesse est, vt & de incidentibus causis disceptatio, & sit salubris de ecclesiastica obseruatione collatio: quatenus dum per hoc & præterita corriguntur, & regulam futura suscipiunt, omnipotens vbiquè Deus fratrum concordia collaudetur, cuius vobis adesse præsentiam, si hęc obseruabitis, scitote: quia scriptum est, Vbi fuerint cõgregati duo aut tres in nomine meo, ibi sum in medio eorum. Si ergò adesse dignabitur, vbi duo vel tres fuerint, quanto magis non deerit, vbi plures conuenerint sacerdotes? Et quidem quia de habendo bis in anno concilio patrum sit regulis statutum, non latet: sed nè aliqua impleri hoc necessitas non permittat, semèl tamen sinè excusatione aliqua decernimus congregari, vt expectatione concilij, nihil prauum, nihil præsumatur illicitum. Nam plerunquè etsi non amore iustitiæ, metu examinis abstinetur ab hoc, quod omnium notum est displicere iudicio. Hanc frater charissime obseruantiam nostris relinquendam posteris teneamus, & ad omnia, quæ ad eruditionem nostram sacris apicibus scripta sunt, meditemur, atque ad ea quoscunque possumus incitemus. Certum quippe est, quia si toto corde præceptis nos salutaribus occupamus, omnem vitiorũ labem effugimus: quia dum in his, quibus ædificamur, innitimur, locum sinè dubio deceptionis excludimus. De his itaque, quæ superiùs dicta sunt, fraternitatem vestrã authore Deo volumus synodum congregare, atque in ea reuerendissimo fratre nostro Siagrio episcopo, & dilectissimo filio nostro Cyriaco abbate mediantibus, omnia quæ sanctis canonibus, sicut prædixim⁹, sunt aduersa, districtè sub anathematis interpositione damnentur: id est, vt nullus pro adipiscẽdis ecclesiasticis ordinibus dare aliquod commodum præsumat, vel pro datis accipere: neq; ex laico habitu quisquam repentè ad locum sacri regiminis peruenire: neq; vt aliæ mulieres cum sacerdotibus habitent, nisi hæ quæ sacris, vt prædictum est, canonibus sunt permissæ. De quibus cunctis reuerendissimus frater noster Siagrius episcopus cum omni synodo, dilectissimo filio nostro Cyriaco abbate remeante, nobis quæ acta sunt, studeat renunciare, vt subtiliter cognoscentes, quid & cum qua cautela vel qualiter sit decretum, omnipotenti Deo de vita vestra ac moribus gratias incessabiliter persoluamus.

1 Tim. 4.

Matth. 18.

D. Gregorij I. Epistola ad Brunichildem Francorum reginam.

1 De laicis ad episcopatum non adhibẽdis.
2 De Simoniaca hæresi prosliganda.
3 De habenda Synodo.
4 Nè Iudæi sinantur Christiana possidere mancipia.

Ex registro lib. 7. epist. 113.

DOminæ glorioßissimæ atq; præcellẽtissimæ filiæ Brunichildi reginę, Gregorius seruus seruorum Dei. Postquàm excellentiæ vestræ solicitudo, regia est vbiquè gubernatione laudabilis, ad augmentum gloriæ

gloriæ suæ vigilantiorem se debet & prouidam exhibere, vt quos consilio regit exteriùs, perire interiùs non permittat: quatenùs per fructum piæ solicitudinis, post huius temporalis, quod geritis, regni fastigiũ, ad æterna Deo authore possitis regna pertingere.

1 Quod quidem hac vobis confidimus posse ratione contingere, si inter alia bona de ordinandis curam sacerdotibus gesseritis. Quorum officium in tanta illic, sicut didicimus, ambitione perductum est, vt sacerdotes subitò, quod graue est nimis, ex laicis ordinentur. Sed quid isti acturi sunt, quid populo præstituri, qui non ad vtilitatem, sed fieri ad honorem episcopi concupiscunt? Hi ergò qui necdùm quod docere debeant, didicerunt: quid aliud agũt, nisi vt paucorum prouectus illicitus, fiat multis interitus, & in cõfusionem ecclesiasticæ moderationis obseruantia deducatur, quippe vbi nullus regulariter ordo seruatur? Nam qui ad eius regimen improuidus, & ob hoc magis præcipitatus accedit, qua admonitione subiectos ædificet, cuius exemplum nõ rationem docuit, sed errorem? Pudet profectò, pudet alijs imperare, quod ipse nescit custodire.

2 Nec illud quidem, quod similiter emẽdationi tradendum est, præterimus, sed omninò execrabile & esse grauissimum detestamur, quòd illic sacri ordines per Simoniacã hæresim, quæ prima contra Ecclesiam orta, & districta damnata maledictione est, conferantur. Hinc ergò agitur, vt sacerdotij dignitas in despectu, & sanctus sit honor in crimine. Perit vtiquè reuerentia, adimitur disciplina: quia qui culpas debuit emendare, committit, & nefaria ambitione honorabilis sacerdotij ducitur in deprauatione censura. Nam quis denuò veneretur, quod venditur? aut quis non vile esse putet, quod emitur? Vndè valdè contristor, & terræ illi condoleo: quia dum spiritum sanctum, quem per manûs impositionem omnipotens Deus hominibus largiri dignatur, diuino munere habere despiciunt, sed præmijs assequũtur, sacerdotium illic subsistere diù non arbitror. Nam vbi dona supernæ gratiæ venalia iudicantur, ad Dei seruitium nõ vita quæritur, sed magis contra Deum pecuniæ venerantur.

3 Quia igitur tantum facinus non solùm illis periculum, verùm etiàm vestro regno satis est noxium, salutantes excellentiam vestram paterno affectu petimus, vt de huius prauitatis emendatione DEVM vobis placabilem faciatis: & vt nulla deincèps valeat occasione committi, synodum fieri vestra iussio cõstituat, vbi præsente dilectissimo filio nostro Cyriaco abbate, sub districti anathematis interpositione debeat interdici, nè vllus ex laico habitu subitò ad episcopatũs audeat gradum accedere, neque pro ecclesiasticis ordinibus quilibet quicquam dare vel sit ausus accipere: vt Dominus & redemptor noster sic quæ vestra sunt faciat, sicut excellentiam vestram in his quę sua sunt, pia esse viderit deuotione solicitam. Curam verò & solicitudinem eiusdem synodi, quam fiendam decreuimus, fratri coepiscopoque nostro Siagrio, quem vestrum proprium nouimus, specialiter delegare curauimus. Què petimus vt & supplicantem libenter audire, & ope iuuare dignemini, quatenùs, quod ad mercedem vestram respiciat, remoto huius mali contagio, in cunctis finibus iuri vestro subiectis, pia & Deo placita procedat ordinatio sacerdotum. Cui fratri nostro, pro eo quòd in ea prædicatione, quæ in Anglorum gente authore Domino facta est, deuotum se vehementer exhibuit, pallium ad Missarũ solennia vtendum transmisimus, vt quia iuuare spiritalia studuit, apostolorum principis solatio in ipso quoquè inueniatur spiritali ordine profecisse.

4 Omninò præterea admirati sumus, quòd in regno vestro Iudæos Christiana mancipia possidere permittitis. Quid enim sunt Christiani omnes, nisi membra Christi? Quorum videlicet membrorum caput cuncti nouimus quia fideliter honoratis. Sed quàm diuersum sit, excellentia vestra perpendat, caput honorare, & membra ipsius hostibus calcanda permittere. Atque ideò petimus, vt excellentiæ vestræ constitutio de regno suo huius prauitatis mala remoueat: vt in hoc vos ampliùs dignam cultricẽ omnipotentis Domini demonstretis, quòd fideles illius ab inimicis eius absoluitis.

Gregorius idem Leandro episcopo Hispalensi.

De laude charitatis.
De honore suæ prælationis.
De pallio ad sacra tantùm Missarum solennia transmisso.

SAnctitatis tuæ suscepi epistolam, solius charitatis calamo scriptam. Ex corde enim lingua tinxerat, quod in chartę pagina refundebat. Boni autem sapientesque viri, cùm legeretur, adfuerunt: quorum statim viscera in compunctione cõmota sunt. Cœpit quisque amoris manu in suo corde te rapere: quia in illa epistola tuæ mentis dulcedinem non erat audire, sed cernere. Accendebantur & mirabantur singuli: atque ipse ignis audientium demonstrabat, qui fuerit ardor dicentis. Nisi enim priùs in se faces ardeant, alium non succendunt. Ibi ergò vidimus, quanta charitate tua mens arserit, quæ sic & alios accendit. Vitam verò vestram, cuius ego semper cum magna veneratione reminiscor, minimè nouerant: sed eis altitudo vestri cordis patuit ex humilitate sermonis. Vitam autem meam cũctis esse imitabilem, illa vestra epistola loquitur. Sed quod non est ità, vt dicitur: sit ità, quia dicitur: nè, qui

Lib. 7. Epist. 64.

non solet, mentiatur. Ad hæc autem breuiter cuiusdam bonæ mulieris verba loquor: Nolite me vocare Noëmi, id est, pulchram, sed vocate me Mara, quia amaritudine plena sum. Neque enim, bone vir, hodiè ego sum ille quem nôsti. Multùm (fateor) exteriùs proficiendo, intùs cecidi, meque de eorum numero esse pertimesco, de quibus scriptum est: Deiecisti eos dum alleuarentur. Cùm alleuatur enim, deijcitur, qui honoribus proficit, & moribus cadit. Ego enim vias mei capitis sequẽs, summoperè esse decreueram opprobrium hominum, & abiectio plebis: atque in eius sortem currere, de quo rursùs per Psalmistam dicitur: Ascensus in corde suo disposuit in valle lachrymarum: vt videlicet tanto veriùs intùs ascẽderem, quãto per conuallem lachrymarum foris humiliùs iacerem. At me multùm nunc deprimit honor onerosus, curæ innumeræ perstrepunt: & cùm sese ad DEVM animus colligit, hũc suis impulsibus quasi quibusdam gladijs scindunt. Nulla cordis quies est. Prostratum in infimis iacet, sub cogitationis pondere depressum. Aut rara valdè, aut nulla hoc in sublimia penna contemplationis leuat. Torpet ignaua mens: & circunlatrãtibus curis temporalibus iam penè ad stuporem deducta, cogitur modò terrena agere, modò etiàm quæ sunt carnalia, dispensare. Aliquandò verò, fastidio exigente, compellitur quædam etiàm cum culpa disponere. Quid multa loquar? Victa suo pondere sanguinem sudat. Nisi enim sanguinis nomine culpa censeretur, Psalmista non diceret: Libera me de sanguinibus. Cùm verò culpam culpis iungimus, hoc quoquè quod per alium prophetam dictũ est, implemus: Sanguis sanguinem tetigit. Sanguis enim sanguinem tangere dicitur, cùm culpa culpæ adiungitur, vt iniquitatis cumulus multiplicetur. Sed inter hæc per omnipotentem DEVM deprecor, in perturbationis fluctibus lapsum tuæ orationis manu me teneri. Quasi enim prospero flatu nauigabam, cùm tranquillam vitam in monasterio ducerem. Sed procellosis subitò motibus tempestas exorta, in sua perturbatione me rapuit, & prosperitatem itineris amisi: quia quiete perdita, mentis naufragium pertuli. Eccè nunc in vndis versor, & tuæ intercessionis tabulam quæro, vt qui naui integra diues peruenire non merui, saltem post damna ad littus per tabulam reducar. De podagræ verò molestia sanctitas vestra (vt scribit) affligitur: cuius dolore assiduo & ipse vehemẽter attritus sum. Sed facilis erit consolatio, si inter flagella quæ patimur, quæ fecimus ad memoriam delicta reuocemus: atque hæc non iam flagella, sed dona esse conspicimus, si quæ carnis delectatione peccauimus, carnis dolore purgantur. Prætereà ex benedictione beati Petri apostolorum principis, pallium vobis transmisimus, ad sola Missarũ solennia vtendum. Quo transmisso, valdè debui, qualiter vobis esset viuendum, admonere. Sed locutionem supprimo, quia verba moribus anteitis. Omnipotens DEVS sua vos protectione custodiat, atque ad cælestis remunerationem patriæ cum multiplici animarum fructu perducat. Ego autem quanta occupatione deprimar & debilitate, breuis attestatur epistola, n qua & ei quem multùm diligo, parùm loquor.

TOM. 2.

Ex eodem libro 7. epistola CXXVI. eiusdem Gregorij.

De muneribus sancto Petro transmissis.
Factum Dauid ad memoriam reducitur, qui aquam tanto periculo quæsitam noluit bibere.
Crucem transmittit, in qua de ligno Domini erat, & de capillis sancti Ioannis Baptistæ.

TITVLI CAPITVLORVM sequentis epistolæ.

1 De laude Reccaredi principis, quòd per eum ad catholicam fidem gens Gothorũ conuersa est.
2 De muneribus beato Petro Apostolo à memorato principe missis.
3 De constitutione eius aduersùs Iudæos, quòd auri dono non sit corrupta.
4 Vt principes humilitatem cordis habeant.
5 Vt principes corporis castitati studeant.
6 Vt principes moderati & mites erga subiectos existant.
7 De claue ostioli beati Petri, & de cruce Domini missa, siue de pallio B. Leandro episcopo directa.

GLoriosissimo atque excellentissimo filio Reccaredo regi Gothorum atq; Sueuorũ, Gregorius seruus seruorum DEI. Explere verbis, excellentissime fili, non valeo, quantùm tuo opere, tua vita delector. Audita quippe noui diebus nostris virtute miraculi, quòd per excellentiam tuam cuncta Gothorum gens ab errore Arrianæ hæresis in fidei rectæ soliditatem translata est, exclamare cum propheta libet: Hæc est immutatio dexteræ excelsi. Cuius enim vel saxeum pectus, tanto hoc opere cognito, non statim in omnipotentis Dei laudibus, atque in tuę excellentiæ amore mollescat? Hæc me, fateor, quæ per vos acta sunt, sæpè conuenientibus filijs meis dicere, sæpè cum eis pariter admirari delectat. Hæc me plerunquè etiàm contra me excitant, quòd piger ego & inutilis

Psal. 76.

tilis tunc inerti ocio torpeo, quandò in animarum cógregationibus pro lucro cęlestis patriæ reges elaborant. Quid itaque ego in illo tremendo examine iudici venienti dicturus sum, si tunc illuc vacuus venero, vbi tua excellentia greges post se fidelium ducet, quos modò ad veræ fidei gratiam per studiosam & continuam prædicationẽ traxit? Sed est mihi, bone vir, hoc ex DEI munere in magna consolatione, quia opus sanctum quod in me non habeo, diligo in te.

Cumque de tuis actibus magna exultatione gaudeo, ea quæ per laborẽ tua sunt, mea fiunt per charitatem. De conuersione igitur Gothorum in vestro opere & nostra exul-
Luc. 2. tatione, libet cum angelis exclamare: Gloria in excelsis DEO, & in terra pax hominibus bonæ volũtatis. Nos enim (vt existimo) gratiarum ampliùs omnipotenti Domino debitores sumus: qui etsi vobiscum nihil egimus, vestro tamen operi congaudendo participes sumus.

2 Beatus verò Petrus Apostolorum princeps, quàm libenter munera excellentiæ vestræ susceperit, ipsa cunctis liquidò vita vestra testatur. Scriptum quippe est: Vota iu-
Prou. 15. storum placabilia. Neque enim in omnipotentis Dei iudicio, quid datur, sed à quo datur, adspicitur. Hinc est enim quod scriptũ
Genes. 4. est: Respexit Dominus ad Abel & ad munera eius, ad Cain autem & ad munera eius nõ respexit. Dicturus quippe quia Dominus respexit ad munera, præmisit solicitè, quia respexit ad Abel. Ex qua re patenter ostenditur, quia non offerens à muneribus, sed munera ab offerente placuerũt. Vestra itaq; oblatio quàm sit grata ostenditis, qui daturi aurum, priùs ex conuersione gentis subditæ animarum munera dedistis. Quòd verò transmissos Abbates, qui oblationem vestram beato Petro Apostolo deferebant, vi maris dicitis fatigatos ex ipso itinere ad Hispanias remeâsse, non munera vestra repulsa sunt, quæ postmodùm peruenerunt: sed eorum qui transmissi fuerant, constantia est probata, an scirent sancto desiderio obiecta pericula vincere, & in fatigatione corporis, mente minimè lassari. Aduersitas emq; bonis votis obijcitur, probatio virtutis est, non indicium reprobationis. Quis enim nesciat, quàm prosperum fuit, quòd beatus
Actor. 27. Paulus apostolus prædicaturus ad Italiam veniebat? & tamen veniẽs, naufragium pertulit. Sed nauis cordis in marinis fluctibus integra stetit.

3 Præterea indico, quia creuit de vestro opere in laudibus Dei hoc, quod dilectissimo filio meo Probino presbytero narrante cognoui, quia cùm vestra excellentia constitutionem quandam contra Iudæorum perfidiam dedisset, hi de quibus prolata fuerat, rectitudinem vestræ mentis inflectere, pecuniarum summã offerendo, molti sunt, quam excellentia vestra cõtempsit: & omnipotentis Dei placere iudicio requirens, auro innocentiam prætulit. Qua in re mihi Dauid regis factum ad memoriã venit, cui dum concupita aqua de cisterna Bethlehemitica (quæ inter hostiles cuneos habebatur) ab obsequentibus militibus fuisset allata, protinùs dixit: Absit à me, vt sanguinem 1. Par. 11.
hominũ istorum bibam. Quam quia fudit, & bibere noluit, scriptum est: Libauit eam Domino: Si igitur ab armato rege in sacrificium Dei versa est aqua contempta, pensemus quale sacrificium omnipotenti DEO rex obtulit, qui pro amore illius non aquã, sed aurum accipere contempsit. Itaque fili excellentissime fidenter dicam, quia libâsti aurum Domino, quod contra eum habere noluisti.

4 Magna sunt hęc, & omnipotentis Dei laudi tribuenda. Sed inter hęc vigilanti sunt studio antiqui hostis insidiæ cauendæ: qui quanto maiora in hominibus dona conspicit, tanto hæc auferre subtilioribus insidijs exquirit. Neque enim latrunculi in via capere viatores vacuos expetunt, sed eos qui auri vascula vel argenti ferunt. Via quippe est vita præsens. Et tanto quisque necesse est vt insidiantes spiritus caueat, quanto maiora sunt dona quæ portat. Oportet ergò excellentiam vestram in tanto hoc de conuersione gentis subditę munere quod accepit, summoperè custodire priùs humilitatem cordis, ac deindè munditiam corporis. Luc. 14. & 18.
Cùm enim scriptum sit, Omnis qui se exaltat, humiliabitur: & qui se humiliat, exaltabitur: profectò liquet quia ille veraciter alta amat, qui mẽtem suam ab humilitatis radice non desecat. Sæpè nanque malignus spiritus, vt bona destruat quibus priùs aduersari non valuit, ad operantis mentẽ post peractam operationem venit, eamq; tacitis cogitationibus in quibusdam suis laudibus excutit, ità vt decepta mens admiretur ipsa quàm sint magna quæ fecit. Quæ dum per occultum tumorem apud semetipsam extollitur, eius qui donum tribuit, gratia priuatur. Hinc est ènim, quòd per pphetę vocem contra superbientem animam Ezec. 28.
dicitur: Habens fiducium in pulchritudine tua, fornicata es in nomine tuo. Fiducium quippe animam in pulchritudine sua habere, est in semetipsa de iusta actione præsumere. Quæ in suo nomine fornicatur, quandò in hoc quod rectè agit, non conditoris laudem dilatari appetit, sed suæ opinionis gloriam requirit. Hinc rursùm per prophe-
Ezec. 16. tam scriptum est: Quo pulchrior es, descende. Anima etenim vndè est pulchrior, indè descendit, quandò ex virtutis decore, quo exaltari apud Deum debuit, ab eius gratia per suam elationem cadit. Quid ergò in his agendum est, nisi vt malignus spiritus cùm nobis ad eleuandam mentem reducit bona quæ egimus, nos semper ad memoriam mala nostra reuocemus? quatenùs & nostra cognoscamus esse quæ peccando fecimus: & solius omnipotentis Dei munera, cùm peccata declinamus.

5 Custodienda est quoquè munditia corporis in studijs bonæ actionis: quia iuxta vocem prędicantis Apostoli, Templum
1. Cor. 3. & 6. Dei sanctum est, quod estis vos. Qui rursùs ait: Hæc est enim voluntas DEI, sanctificatio vestra. Quam sanctificationem quid dixerit ostendens, protinùs adiunxit: Vt abstineatis vos à fornicatione: vt sciat vnusquisque vestrũm suum vas possidere in sanctificatione & honore, & non in passionibus desiderij.

6 Ipsa quoquè regni gubernacula erga subiectos, magno sunt moderamine temperanda, nè potestas mentem furripiat. Tũc enim regnum benè regitur, cùm regnandi gloria animo non dominatur. Curandum quoquè est, nè ira furrepat, nè fiat citiùs omne quod libet. Ira quippe etiàm cùm delinquentium culpas exquirit, non debet menti quasi domina præire, sed post rationis tergum velut ancilla famulari, vt ad faciem iussa veniat. Nam si semèl mentem possidens ceperit, iustum esse deputat etiàm
Iac. 1. quod crudeliter facit. Hinc enim scriptum
Psal. est: Ira viri iustitiam Dei nõ operatur. Hinc rursùs dicitur: Sit omnis homo velox ad audiendum, tardus autem ad loquendum, & tardus ad iram. Hæc autem vos, authore DEO, omnia seruare non ambigo: sed occasione admonitionis exorta, bonis vestris actibus me furtiuè subiungo, vt quod non admoniti facitis, quandò vobis & admonens additur, iam non soli faciatis. Omnipotens autem DEVS in cunctis actibus vestris, cælestis brachij extensione vos protegat, vobisque & præsentis vitæ prospera, & post multa annorum curricula gaudia concedat æterna.

7 Clauim verò paruulam vobis à sacratissimo beati Petri Apostoli corpore pro eius benedictione transmisimus, in qua inest ferrum de catenis eius inclusum: vt quod collum illius ad martyrium ligauerat, vestrũ ab omnibus peccatis soluat. Crucem quoquè dedi latori præsentium vobis offerendam, in qua lignum Dominicæ crucis inest, & capilli beati Ioãnis Baptistæ: ex qua semper solatium nostri Saluatoris per intercessionem præcursoris eius habeatis, Reuerentissimo autem viro fratri & coepiscopo nostro Leandro pallium à beati Petri Apostoli sede transmisimus, quod & antiquæ consuetudinis, & nostris moribus, & eius bonitati atq; grauitati debebamus. Item in ana-

gnostico ante longum tempus dulcissimà mihi vestra excellentia, Neapolitano quodam iuuene veniente, mandare curauerat, vt pijssimo Imperatori scriberem, quatenùs pacta in chartophylacio requireret, quę dudùm inter piæ memoriæ Iustinianum principem & iura regni vestri fuerant emissa, vt ex his colligeret quid vobis seruare debuisset. Sed ad hoc faciendum duæ res mihi vehementer obstiterunt: Vna, quia chartophylacium prædicti piæ memoriæ Iustiniani principis, tempore ità furripiente, subitò flamma incensum est, vt omninò ex eius temporibus penè nulla charta remaneret. Alia autem, quia (quod nulli dicendum est) ea quæ contra te sunt, apud temetipsum debes documenta requirere, atq; hæc pro me in medium proferre. Ex qua re hortor, vt vestra excellentia suis moribus cõgrua disponat: & quæ ad pacem pertinẽt, studiosè peragat: vt regni vestri tempora per longa sint annorum curricula in magna laude memoranda. Præterea transmisimus clauim aliam à sacratissimo beati Petri apostoli corpore: quę cum digno honore reposita, quæque apud vos inuenerit, benedicendo multiplicet.

Eiusdem Gregorij ex libro nono epistola XXXIX.

De discordia sedanda, de detractionibus multorum non curandis, quibus etiàm satisfaciendum: vndè plurima exempla proponit: & quòd religionis gratia coniugia non soluantur. De his qui dicunt in baptismo omnia peccata non dimitti: & de his qui asserunt, post pœnitentiam triennio factam, licentiam esse peccandi: quos omnes anathematizat.

Gregorius Theoctistæ Patriciæ.

MAgnas omnipotẽti Deo gratias agere debemus, quòd pijssimi & benignissimi Imperatores nostri tales de genere suo iuxta se propinquos habẽt, de quorum conuersatione nobis omnibus grande sit gaudium. Vndè & pro eisdem dominis cõtinuè nobis orãdum est, vt eorum vita cum suis omnibus, protegente cælesti gratia, per longa tempora & tranquilla seruetur. Indico autem, quòd lenitate populi tumultum contra vos detractionis exortum, nunciantibus quibusdam, agnoui. Qua ex re excellentiam vestram audio fuisse non modicùm contristatam. Quod si ità est, valdè miror cur vos quæ cor fixistis in cælo, verba homi
Iob 16. num agitant in terra. Beatus enim Iob, cùm amici eius qui ad consolandum eum venerant, in increpationem profilijssent, ait: Ecce enim in cælo testis meus, & conscius meus in excelsis. Qui enim vitæ suæ in cælo testem habet, iudicia hominum in terra perti-

Universidad de Sevilla Biblioteca

mescere non debet. Dux quoquè bonorum
1. Cor. 1. Paulus dicit: Gloria nostra hæc est, testimonium conscientiæ nostræ. Qui iterùm dicit:
Galat. 6. Opus suum probet vnusquisque, & sic in semetipso gloriam habebit, & non in altero.
Si enim laudibus lætamur, & detractionibus frangimur, gloriam nostram non in nobis, sed in aliorum ore ponimus. Et fatuæ
Matth. 25. virgines in vasis suis oleum non sumpserũt, sapientes autem sumpserunt oleum in vasis
suis cum lampadibus. Lampades quippe nostræ, bona sunt opera, de quibus scriptum est: Luceat lux vestra coram hominibus, vt videant opera vestra bona, & glorificent patrem vestrum qui est in cælis. Tunc
Matth. 5. autem oleum in vasis cum lampadibus sumimus, quandò de bonis actibus nitorem gloriæ non ab adulantibus proximis quærimus, sed hunc in testimonio conscientiæ seruamus. In omni autem quod agimus, vel quod extrà de nobis dicitur, recurrere ad arcana mentis debemus. Etsi omnes vituperent, liber est tamen, quem conscientia non accusat: quia & si omnes laudent, liber esse non potest, si hunc conscientia accusat.
Matth. 11. Vndè de Iohanne veritas dicit: Quid existis in desertum videre? Arundinem vento agitatam? Quod videlicet per negationem dicitur, non per confirmationem, cùm subditur: Sed quid existis videre? Hominem mollibus vestitum? Eccè qui mollibus vestiuntur, in domibus regum sunt. Quanuis enim iuxta veritatem Euangelij, Ioannes vestimento aspero fuerit indutus, per significationem tamen mollibus vestiti sunt, qui adulationibus ac laudibus delectantur. Negatur autem quia Ioannes arundo vento agitata fuerit, quoniam mentis eius fortitudinem nulla humani oris aura flectebat. Nos enim si laudibus erigimur, vituperationibus humiliamur, arundo vento agitata sumus. Sed absit hoc, absit à corde excellentiæ vestræ. Scio quia magistrum gentium
Galat. 1. studiosè legitis qui ait: Ego si adhuc hominibus placerem, CHRISTI seruus non essem. Si qua tamen vel parua tristitia hac exmenti vestræ exorta est, credo quòd hoc fieri omnipotens DEVS benignè permisit. Neque enim electis suis in hac vita promisit gaudia delectationis, sed amaritudinem tribulationis: vt medicinæ more, per amarum poculum ad dulcedinem redeant
Ioan. 16. æternæ salutis. Quid nanque dicit? Mundus gaudebit, & vos lugebitis. Qua spe? qua
Ibidem. promissione? Paulopòst subditur: Iterùm videbo vos, & gaudebit cor vestrum, & gaudium vestrum nemo tollet à vobis. Hinc
Luc. 21. iterùm discipulis dicit: In patientia vestra possidebitis animas vestras. Pensate quæso, vbi erit patientia, si deest quod toleretur? Ego Abel esse non suspicor, qui Cain non
Genes. 4. habuerit. Boni enim si sinè malis fuerint, perfectè esse boni non possunt, quia minimè purgantur. Ipsa autem malorum societas, purgatio bonorum est. Tres in arca filij
Gen. 9. Noæ fuerunt. Vnus irrisor patris extitit: qui etsi in se benedictus fuit, maledictionis tamen sententiã in filio suscepit. Duos Abraham, priusquàm vxorem Cethuram accipe-
Gal. 4. ret, filios habuit: sed tamen carnalis eius filius, est repromissionis filium persequutus. Quod magnus doctor exponit, dicens: Sicut is qui secundùm carnem est, persequebatur eum qui secundùm spiritum, ità & nũc. Duos Isaac filios habuit: sed vnus qui spiritalis extitit, ante minas carnalis fratris fugit. Duodecim Iacob filios habuit: sed vnũ qui rectiùs viuebat, decem in Aegyptũ vendiderunt.
1. Reg. 16. In Dauid propheta quia fuit quod purgari debuisset, actum est vt persecutorem filium pateretur.
Iob 30. Beatus Iob de societate reproborum dicit: Frater fui draconum, & socius struthionum.
Ezech. 2. Ad Ezechielem Dominus ait: Fili hominis, increduli & subuersores sunt tecum, & cum scorpionibus habitas. In duodecim Apostolis vnus reprobus mixtus est, vt esset cuius persecu-
1. Petr. 2. tione vndecim tentarentur. Apostolorum princeps discipulis loquitur, dicens: Iustum Loth oppressum, à nefandorum iniuria & conuersatione eripuit. Adspectu enim & auditu iustus erat, habitans inter eos qui de die in diem animam iusti iniquis operibus
Phil. 2. cruciabãt. Paulus quoquè Apostolus discipulis scribit, dicens: In medio nationis prauæ & peruersæ, inter quos lucetis sicut luminaria in mundo, verbum vitæ continentes. Quia ergò scriptura teste cognoscimus, in hac vita bonos sinè malis esse non posse, de stultorum vocibus excellentia vestra turbari nullatenùs debet: maximè quia in omnipotentis Dei misericordia tunc certa fiducia est, quandò pro bono opere aduersitatis aliquid in hoc mundo recipitur, vt plena
Matth. 5. merces in æterna retributione seruetur. Vndè in sancto Euangelio Veritas dicit: Beati eritis cùm aduersùm vos omne malum dixerint homines, mentientes, propter nomen meum. Qui in confolatione nostra, sua in exemplum adducere opprobria dignatus est, dicens: Si patremfamiliãs Beelzebub vocauerunt, quantò magis domesticos eius? Sunt autem plurimi, qui vitam bonorum forsitan amplius quàm debent, laudant: & nè qua elatio de laude surrepat, permittit Omnipotens Deus malos in obtrectationem & obiurgationem prorumpere: vt si qua culpa ab ore laudantium in corde nascitur, ab ore vituperantium suffocetur.
2. Cor. 6. Hinc est quòd Doctor gentium se in prædicatione currere testatur per infamiam & bonam famam: Qui etiàm dicit: Vt seductores, & veraces. Si ergò fuerunt qui malam famam Paulo imponerent, qui hunc se-
Ibid. ductorem vocarent: quis nunc Christianus debet indignum ducere, pro CHRISTO iniurias audire? Quantæ autem virMatth. 11. tutis præcursor nostri redẽptoris fuit, nouimus, qui per sacrum eloquium non solùm plus quàm propheta, sed etiàm angelus vocatur: & tamen, sicut mortis huius
Malach. 3. historia testatur, post mortem à persecutoribus eius corp⁹ incẽsum est. Sed quid ista de sanctis hominibus dicimus? De ipso sancto sanctorum, id est, de Deo, qui pro
Ioan. 8. nobis homo fact⁹ est, loquamur: qui ante mortem, iniuriam quia dæmonium haberet, audiuit: post mortem verò à persecutoribus suis seductor appellatus est, cùm
Matth. 27. dicerent: Scimus quia seductor ille dixit, Post tres dies resurgam. Quanta ergò nos peccatores à lingua vel manibus iniquorum hominum portare necesse est, qui in aduentu æterni iudicis iudicandi sumus, si & ipse tanta post mortem pertulit, qui & iudex veniet? Hæc, dulcissima & excellentissima filia, breuiter dixi, nè, quoties stultos homines tibi derogare cognoscis, qua. libet vel paruula mentis tristitia tangaris. Sed quia sedari hoc ipsum stultorum hominum murmur tranquilla ratione potest, peccatum credo, si bonum quod valet fieri, negligitur vt fiat. Nam cùm placare insanas mentes, atque ad salutem reducere possumus, scandalizare eos minimè debemus. Sunt enim quædam scandala, quæ omninò despicienda sunt: quædam verò, cùm vitari sinè culpa possunt, despicienda non sunt, nè cum culpa seruentur. Quod
Matth. sacro Euangelio testãte cognouimus, quia
Matth. cùm veritas diceret, Non quod intrat in os, coinquinat hominem: sed quod procedit ex ore, hoc coinquinat hominem: & discipuli responderent, dicentes: Scis quia Pharisæi, audito hoc verbo scandalizati sunt? protinùs respondit, Omnis plantatio quam non plantauit pater meus cælestis, eradicabitur. Sinite illos. Cæci sunt, & duces cæcorum. Et tamen cùm tributum
Matth. peteretur, priùs rationem reddidit, per quam tributum soluere nõ deberet: atque
Matth. 17. illicò subiunxit, Vt autem non scandalizemus eos, vade ad mare, & mitte hamum: & eum piscem qui primus ascenderit, tolle: & aperto ore eius inuenies staterem: illum sumens, da eis pro me & te. Quid est quod de scandalizatis dicitur, Sinite illos, Cæci sunt, & duces cæcorum: & alijs, nè scandalizentur, à Domino tributũ soluitur, quod etiàm non debetur? Quid est, quòd aliud scandalum esse permisit, aliud verò venire prohibuit? nisi vt nos doceret, & illa scandala, quæ nos ad peccata implicant, contemnere: & ea, quæ placare sinè peccato possumus, modis omnibus mitigare? Vestra itaque excellentia potest, protegente Do-

mino, prauorum hominum scandala cum magna trãquillitate declinare. Priùs enim vobis secretò vocandi sunt, atque ipsis ratio reddenda: & peruersa quædam capitula quæ teneri existimant, coram ipsis sunt anathematizanda. Quòd si etiàm (sicut dicitur) dari anathema fictè suspicantur, etiàm iureiurando firmandũ est, vos nunquàm eadem capitula tenere, nunquàm tenuisse. Nec vobis indignum videatur, tali eis modo satisfacere, nec de Imperiali genere sit contra eos aliquod in vestra mente fastidium. Omnes etenim fratres sumus, Matth. 23.
vnius Imperatoris potestate conditi & sanguine redempti. Et ideò fratres nostros, quantumlibet pauperes & abiectos, in nullo despicere debemus. Certè etenim Pe- Matth. 16.
trus potestatem regni cælestis acceperat, vt quæque in terra ligaret vel solueret, essent in cælo ligata vel soluta: supra mare ambulauit: ægrotantes vmbra curabat: peccantes verbo occidebat: mortuos oratione excitabat. Et quia ex admonitione spiritûs ad Cornelium gentilem fuerat ingressus, contra eum quæstio à fidelibus facta est, cur ad gentiles intrãsset, & comedisset cum eis, cur eos in baptismate suscepisset. Et tamen idem apostolorum primus, tanta donorum gratia repletus, tanta miraculorum potestate suffultus, querele fidelium non ex potestate, sed ex ratione respondit, causam per ordinem exposuit, Actor. 10.
quomodò vas quoddam velut linteum, in quo quadrupedia terræ & bestiæ, reptilia atque volatilia inerant, de cælo submitti viderit, vocemque audierit, Surge Petre, occide & manduca: Qualiter tres viri venerint, eum ad Cornelium vocantes: qualiter Spiritus sanctus hunc cum eis ire præceperit: Qualiter idem Spiritus sanctus, qui venire in baptizatos in Iudæa post baptismum consueuerat, in gentibus ante baptismum venit. Si enim cùm à fidelibus culparetur, authoritatem quam in sancta Ecclesia acceperat, attendisset: respondere poterat, vt pastorem suum oues quæ ei commissæ fuerãt, reprehendere non auderent. Sed si in querela fidelium aliquid de sua potestate diceret, profectò Doctor mansuetudinis non fuisset. Humili ergò eos ratione placauit: atque in causa reprehensionis suæ, etiàm testes exhibuit, dicens: Venerunt autem mecum sex fratres isti. Si ergò pastor Ecclesiæ, Apostolorum princeps, signa & miracula singulariter faciens, non dedignatus est in causa reprehensionis suæ rationem humiliter reddere: quanto magis nos peccatores, cùm de re aliqua reprehendimur, reprehensores nostros ratione humili placare debemus? Ad me etenim (sicut nõstis) cùm apud vestigia dominorum in regia vrbe demora-

rer, multi ex eis venire consueuerant, qui de predictis capitulis accusabantur: sed teste conscientia fateor, nunquàm in eis aliquid erroris, aliquid prauitatis, aliquid de his quæ contra eos dicebantur, inueni: vndè & eos, opinione contempta, familiariter susc ipere, & magis ab insequentibus defendere curabam. Dicebatur nanque contra eos, quia sub obtentu religionis coniugia soluerent: & quia dicerent quòd baptisma peccata penitùs non auferret: & si de iniquitatibus suis quis in triennium pœnitentiam ageret, postmodùm ei perversè viuere liceret: & quia si compulsi aliquid de quibus reprehendebantur, anathematizare se dicerent, anathematis vinculo nullo modo teneri. Et si sunt qui certissimè talia sentiunt vel tenent, quia Christiani non sunt, dubium non est. Eosque & ego, & omnes catholici episcopi atque vniuersa Ecclesia anathematizamus: quia veritati contraria sentiunt, contraria loquuntur. Si enim dicunt, religionis causa coniugia debere dissolui: sciendũ est, quia etsi hoc lex humana concessit, lex diuina tamen prohibuit. Per se enim veritas dicit: Quæ Deus coniunxit, homo non separet. Quæ etiàm ait: Non licet dimittere vxorẽ, excepta causa fornicationis. Quis ergò huic cœlesti legislatori contradicat? Scimus quia scriptum est, Erunt duo in carne vna. Si ergò vir & vxor vna caro sunt, & religionis causa vir vxorem dimittit, vel mulier virum, in hoc mundo remanẽtem, vel fortasse ad illicita migrantem, quæ est ista cõuersio in qua vna eademq; caro & ex parte transit ad continentiam, & ex parte remanet in pollutione? Si verò vtrisque conueniat continẽtem vitam ducere, hoc quis audeat accusare? quandò certum est, quòd omnipotens Deus qui minora concessit, maiora non prohibuit? Et quidem multos sanctorum nouimus cum suis coniugibus & priùs continentem vitã duxisse, & postmodùm ad sanctæ Ecclesiæ regimina migrãsse. Duobus enim modis sancti viri etiàm à licitis solent abstinere: Aliquandò, vt merita sibi apud omnipotentem DEVM augeant: aliquandò verò, vt anteactæ vitæ culpas detergant. Tres enim pueri in regis Babylonici obsequium deducti, legumina ad vescendum petentes, cibis regijs vti noluerunt: non quia culpa esset, si ea quæ DEVS creauerat, ederent. Noluerunt ergò ea sumere quæ licebat, vt per continentiam virtus excresceret. Dauid verò qui alienam coniugem tulerat, & pro sua culpa valdè fuerat flagellatus, aquam bibere longè post de Bethlehemitica cisterna voluit: quam cùm ei fortissimi milites detulissent, bibere noluit, eamq; fundendo nomino libauit. licebat eũ ei bibere, si voluisset: sed qa illicita se fecisse meminerat, laudabiliter à licitis abstinebat. Et qui prius pro culpa sua moriẽtium militum sanguinem fundi non timuit, postmodùm si aquã biberet, etiàm viuentium militum sanguiné se fudisse iudicauit, dicens: Num sanguiné istorũ hoĩm qui profecti sunt, & animarũ periculum bibam? Proindè cùm boni conIuges aut meritum augere desiderant, aut anteactæ vitæ culpas delere, vt se ad continentiam adstringant, & meliorem vitã appetant, licet. Si verò continentiam quã vir appetit, vxor non sequitur: aut quam vxor appetit, vir recusat: diuidi coniugium non licet, quia scriptum est: Mulier sui corporis potestatem nõ habet, sed vir: & vir sui corporis potestatem non habet, sed mulier. Si qui verò sunt, qui dicũt, peccata in baptismate superficietenùs dimitti: quid est hæc prędicatione infidelius, in qua ipsum fidei sacramentũ festinant soluere? in quo principaliter ad cælestis mũditiæ mysteriũ anima ligatur, vt absoluta radicitùs à peccatis omnibus, soli illi inhæreat, de quo Psalmista ait: Mihi autem adhærere Deo bonum est. Certè enim maris rubri transitus, figura sancti baptismatis fuit, in quo hostes à tergo sunt mortui, sed alij cõtra faciem in eremo sunt inuenti. Sic quippe omnes qui in sancto baptismate tinguntur, eorũ peccata præterita omnia laxantur: quia eis velut Aegyptij hostes à tergo moriuntur. Sed in eremo alios hostes inuenimus: quia dum in hac vita viuimus, priusquàm ad promissionis patriam pertingamus, multæ tentationes nos fatigant, & ad terram viuentiũ tendẽtibus iter intercludere festinant. Qui ergò dicit, peccata in baptismate funditùs non dimitti, dicat in mari rubro Aegyptios non veraciter mortuos. Si autem fatetur Aegyptios veraciter mortuos, fateatur necesse est peccata in baptismate funditùs mori: quia nimirùm plùs valet in absolutione nostra veritas, quàm vmbra veritatis. In Euangelio Dominus dicit: Qui lotus est, non indiget nisi vt pedes lauet, sed est mundus totus. Si igitur peccata in baptismate funditùs minimè dimittuntur, quo modo is qui lotus est, mundus est tõtus? Totus enim mundus dici non potest, cui de peccato aliquid remansit. Sed nemo resistit voci veritatis, quæ ait: Qui lotus est, mundus est totus. Nihil ergò ei de peccati sui contagione remanet, quem totum fatetur mundũ ipse qui redemit. Si qui aũt sunt q dicũt, quia de peccato quolibet triennio pœnitẽtia agenda est, & post triẽnium in voluptatibꝰ viuendũ: isti adhuc nec prędicamenta verę fidei, nec sacrę scripturę testimonia nouerũt. Contra hos prędicator egregius Paulus dicit: qui seminat in carne sua, de carne & metet corruptionẽ.

27.q.2.Sunt qui.

27.q.2.Sunt qui & si verò.

1.Cor.7.

Psalm.72.

Ioan.13.

Galat.6.

Matth.19. Marc.10. Luc.16. 1.Cor.6.

Genes.2. Ephes.5.

Dan.1.

1.Par.11.

Luc.3. Contra hos itẽm dicit: Qui in carne sunt, DEO placere non possunt. Vbi discipulis subiungit: Vos autem non estis in carne, sed in spiritu. Hi quippe in carne sunt, qui in carnalibus voluptatibus viuunt. Cõtra hos dicitur: Neque corruptio incorruptionem possidebit. Si autem dicunt pauci temporis pœnitentiam contra peccatum debere sufficere, vt iterùm liceat ad peccatum redire rectè eos pastoris primi percutit sententia, qui ait: Contingit illis illud veri proverbij: Canis reuersus ad suum vomitum, & sus lota in volutabro luti. Magna est enim contra peccatum virtus pœnitentiæ, sed si quis in eadem pœnitentia perseueret. Nam scriptum est: Qui perseuerauerit vsque in finem, hic saluus erit. Hinc rursùm scriptum est: Qui baptizatur à mortuo, & iterùm tangit mortuum, quod proficit lauatio eius? Mortuum quippe est omne opus peruersum, quod pertrahit ad mortem, quod vita iustitiæ non viuit. Baptizatur ergò à mortuo, & iterùm tangit eum, qui praua opera quæ se meminit egisse, deplorat, sed in eis dẽ se iterùm post lachrymas implicat. Anima itaque quælibet eiusdem mortui lauatione non proficit, quæ hoc iterùm faciendo quod planxit, nec per lamenta pœnitentiæ ad rectitudinem iustitiæ exurgit. Pœnitentiam enim verè agere, est commissa flere, sed iterùm plangenda declinare.

Si verò sunt qui dicunt, quia compulsus quispiã necessitate, si anathematizauerint, anathematis vinculo non tenetur, ipsi sibi testes sunt, quia Christiani non sunt: quia ligamenta sanctæ Ecclesiæ vanis se existimant conatibus soluere, ac per hoc nec absolutionem sanctæ Ecclesiæ quam præstat fidelibus, veram putant, si ligaturas eius veras esse atque valere non æstimat. Contra quos diutiùs disputandum non est, quia despiciendi per omnia & anathematizandi sunt, vt vndè veritatem fallere se credunt, indè in peccatis suis veraciter ligentur. Si qui sunt igitur, qui sub nomine Christiano hæc quæ diximus, errorum capitula aut prędicare audent, aut taciti apud semetipsos tenere; hos proculdubiò & anathematizauimus, & anathematizamus. Ex omnibus tamen capitulis, in eis (sicut dixi) qui ad me in vrbe regia venire consueuerunt, nullum omninò errorem cuiuslibet prædicti capituli agnoui, sed neque fuisse existimo. Nam si fuisset, agnouissem. Quia verò sunt multi fidelium, qui imperito zelo succenduntur, & sæpè dum quosdam quasi hæreticos insequuntur, hæreses faciunt: eorum infirmitati consulendum est: & sicut prædixi, ratione & mãsuetudine placandi sunt. Illis quippe similes sunt, de quibus scriptum est: Testimonium illis perhibeo, quòd æmulationem Dei habent, sed non secundùm scientiam. Vestra itaque excellentia, quæ in lectione, in lachrymis atque in eleemosynis incessabiliter viuit, eorum (sicut petij) imperitiam placare mansuetis exhortationibus ac responsionibus debet: vt non solùm de semetipsa, sed etiàm de illis gloriam æternæ retributionis inueniat. Hæc me vobis dicere nimius amor suasit: quia & in vestra lætitia me crescere, & in vestra tristitia me existimo minorari. Omnipotens Deus gratia vos cælesti custodiat, & salua Domini nostri pietate, & pijssimæ dominæ tranquillitate, pro dominorum paruulorum nutrimento vitam vestram longiùs extendat.

EPISTOLA D. GREGORII I. ad Quirinum episcopũ, cæterosque Hyberniæ catholicos Episcopos. De his, qui ab hæreticis in Trinitatis nomine baptizantur, non rebaptizandis: de ijs verò, qui sic nõ baptizãtur, baptizandis. Et quid, ab hæresi resipiscentes, confiteri & promittere debeant.

Est libri 9. Epistola 61.

QVia charitati nil longè est, quos diuidunt loca, iungat epistola. Lator itaque præsentium ad beati Petri apostolorum principis ecclesiam veniens, fraternitatis vestræ se assseruit ad nos accepisse epistolas, easque in Hierosolymorum vrbe cum rebus quoquè alijs perdidisse. In quibus, sicut ipse ait, studuistis ingrere, sacerdotes ac plebes, q̃ Nestorianæ hæresios errore confusæ sunt, cùm ad matrem electorum omnium catholicam Ecclesiam reuertuntur, vtrùm baptizari debeant, an certè solius veræ fidei confessione eiusdem matris Ecclesiæ visceribus adiungi. Et quidem ab antiqua patrum institutione didicimus, vt quilibet qui apud hęresim in Trinitatis nomine baptizantur, cùm ad sanctam Ecclesiam redeunt, aut vnctione chrismatis, aut impositione manûs, aut sola professione fidei ad sinum matris ecclesiæ reuocentur. Vndè Arrianos per impositionem manûs Occidens, per vnctionem verò sancti chrismatis ad ingressum sanctæ Ecclesiæ catholicæ Oriens reformat. Monophysitas verò & alios ex sola vera confessione recipit, quia sanctum baptisma, quod sunt apud hæreticos consecuti, tunc in eis vires emundationis accipit, vel cùm illi per impositionem manûs spiritum sanctum acceperint, vel isti per professionem veræ fidei, sanctæ & vniuersalis Ecclesiæ visceribus fuerint vniti. Hi verò hæretici, qui in Trinitatis nomine minimè baptizantur, sicut sunt Bonosiaci & Cataphrygę, quia & illi CHRISTVM Dominum non credunt, & isti spiritum sanctum peruerso sensu esse quendam prauum hominem Montanum credunt, quorum similes multi sunt alij, cùm ad sanctam Eccle-

De cõ. dist. 4. ab antiq.

De cõ. Dist. 4. Hi verò.

Universidad de Navarra Biblioteca

dum veniunt, baptizantur: quia baptismum nō fuit, quod in errore positi, in sanctæ Trinitatis nomine minimè perceperunt. Nec potest hoc ipsum baptisma dici iteratum, quod, sicut dictum est, in Trinitatis nomine nō erat datum. Nestoriani quoquè, quia in sanctæ Trinitatis nomine baptizantur, sed eos Iudaicę perfidię similis de incarnatione vnigeniti suæ hæresios error obscurat, ad sanctam Catholicam Ecclesiam venientes, de veræ fidei firmitate docendi sunt, vt vnū eundemque DEI & hominis filium, Deum Dominum nostrum Iesum Christum credant, ipsum existentem in diuinitate ante secula, & ipsum factum hominem in fine seculorum: quia verbum caro factum est, & habitauit in nobis. Verbum verò carnem dicimus factum, nō immutando quod erat, sed suscipiendo quod non erat. In incarnationis enim suæ mysterio vnigenitus patris nostra auxit, sua non minuit. Vna itaq; pſona est verbum & caro, sicut ipse ait: Nemo ascendit in cælum, nisi qui de cælo descendit filius hominis. Qui filius Dei in cælo, erat filius hominis qui loquebatur in terra. Hinc Iohannes ait: Scimus quia filius dei venit, & dedit nobis sensum. Qui nobis quę sensum dederit, ilicò subiunxit: Vt cognoscamus verum Deum. Quem hoc loco verum Deum insinuat, nisi patrem omnipotētem? Sed quid etiàm de omnipotente filio sentiat, adiungit: Et simus in vero filio eius Iesu Christo. Eccè ait verum Deum patrem, verum filium eius Iesum Christum. Quem verum filiū quid esse sentiat, apertiùs ostendit: Hic est, inquit, verus Deus, & vita æterna. Si igitur iuxta errorem Nestorij alius verbum, atque alius esset homo Iesus Christus, qui verus est homo, vtiquè verus Deus non esset & vita æterna. Sed vnigenitus filius verbum ante secula, factus est homo. Hic ergò est verus Deus, & vita æterna. Certè cùm hūc sancta virgo conceptura esset, & loquentem ad se angelum audiret, ait: Eccè ancilla Domini: fiat sicut dicis. Quæ cùm eum concepisset, & ad Elizabeth cognatam suam pergeret, ab eadem Elizabeth protinùs audiuit: Vndè ego digna, vt mater Domini mei veniat ad me? Eccè eadem virgo & ancilla Domini dicitur, & mater. Ancilla enim Domini, quia verbum ante secula vnigenit⁹, equalis est patri: Mater verò, quia in eius visceribus ex sancto spiritu eiusque carne factus est homo. Nec alterius ancilla, alterius mater: quia dum vnigenitus Dei existens ante secula, ex eius vtero natus est homo, inuestigabili miraculo facta est & ancilla hominis per diuinitatem, & mater verbi per carnem. Non autem priùs in vtero virginis caro concepta est, & postmodùm diuinitas venit in carnem: sed mox vt verbum venit in vtero, mox verbum, seruata propriæ virtute naturæ, factum est caro & perfectus homo, id est, in veritate carnis & animæ rationalis natus est per vterum virginis vnigenitus filius nei. Vndè & vnct⁹ præ participibus dicitur, sicut Psalmista ait: Vnxit te deus Deus tu⁹ oleo lætitiæ præ consortibus tuis. Vnctus quippe est oleo, dono videlicet spiritūs sancti: sed præ consortibus vnctus est, quia omnes nos priùs peccatores existimus, & postmodùm per vnctionem sancti spiritūs sanctificamur. Ipse autem, qui existens Deus ante secula, per spiritum sanctum in vtero virginis homo conceptus est in fine seculorum, ibi ab eodem spiritu vnctus est, vbi conceptus: nec antè conceptus, & postmodùm vnctus est, sed hoc ipsum de spiritu sancto vngi sua carne virginis concipi, à spū sancto vngi fecit. Hāc igitur veritatem natiuitatis eius quicunque à peruerso errore Nestorij reuertūtur, coram sancta fraternitatis vestrę congregatione fateantur, eundem Nestorium cum omnibus suis sequacibus ac reliquas hereses anathematizātes, venerādas quoquè Synodos, quas vniuersalis Ecclesia recipit, se recipere & venerari promittant, & absque vlla dubitatione sanctitas eos vestra, seruatis eis proprijs ordinibus, in suo cœtu recipiat: vt dum per solicitudinem occulta mentis eorum discutitis, atq; eos per veram scientiam recta quæ tenere debeant docetis, & per mansuetudinem nullam eis contrarietatem vel difficultatem de proprijs suis ordinibus facitis, eos ab antiqui hostis ore eripiatis, & tantò vobis apud omnipotentem Deū æternæ glorię crescat retributio, quanto multos colligitis, qui vobiscum in domino sinè fine glorient. Sancta itaque Trinitas orantes p nobis sua vos protectione custodiat, vobisque in amore suo dona multipliciora concedat.

Ioan. 1

Iohan. 3.

1. Iohan. 5.

Luc. 1.

Psal. 44.

EIVSDEM B. GREGORII responsiones ad interrogationes Augustini episcopi Cantuariensis ecclesiæ.

REuerendissimo fratri Augustino episcopo, Gregorius seruus seruorum Dei. Per dilectissimum filium nteum Laurentium presbyterum & Petrum monachum, fraternitatis tuæ scripta suscepi, in quibus me de multis capitulis requirere, curāsti. Sed quia prædicti filij mei podagræ me doloribus inuenerunt afflictum, & cùm vrgerent se citiùs dimitti, ità relaxati sunt, vt in eodē me dolorum afflictione relinquerent, singulis quibusq; capitulis, vt debui, latiùs respondere non valui.

PRIMA INTERROGATIO Augustini.

Quæro, pater beatissime, de Episcopis, qualiter cum suis clericis conuersentur. Vel de his quę ex fidelium oblationibus accedunt altari, quantæ debeant fieri portiones. DE

DE ECCLESIASTICIS OBuentionibus diuidendis. CAP. I.

RESPONSIO B. GREGORII.

QValiter Episcopus agere debet in Ecclesia, sacra scriptura testatur, quā te benè nōsse dubiū nō est, & specialiter beati Pauli ad Timotheum epistola, in quibus eū erudire studet, qualiter in domo Dei cōuersari debuisset. Mos est autem sedis Apostolicæ, ordinatis episcopis præceptū tradere, vt ex omni stipendio quod accedit, quatuor fieri debeant portiones: Vna videlicet Episcopo & familiæ propter hospitalitatem atque susceptionem. Alia clero. Tertia Pauperib⁹: Quarta ecclesijs reparādis. Sed quia tua Fraternitas monasterij regulis erudita, seorsùm viuere non debet à clericis suis: in ecclesia Anglorum (quæ authore Deo nupèr ad fidem perducta est) hanc debet instituere cōuersationem, quę in initio nascentis ecclesię fuit patribus nostris: in quibus nullus eorū ex his q̄ possidebant, aliquid suum esse dicebat, sed erant illis omnia communia.

Secunda interrogatio Augustini.

Opto enim doceri, an Clerici continere non valentes, possint contrahere: &, si contraxerint, an debeant ad seculum redire.

DE Clericis contrahentibus post Clericatum. CAP. II.

RESPONSIO B. GREGORII.

SI qui verò sunt clerici extra sacros ordines constituti, qui se continere nō possunt, fortiri vxores debent, & stipendia sua exteriùs accipere: quia & de eisdem partib⁹, de quibus præfati sumus, nouim⁹ scriptum, quòd diuidebat singulis prout cuique opùs erat. De eorum ergò stipendio cogitandum atque prouidendum est, & sub Ecclesiastica regula sunt tenendi, vt bonis morib⁹ viuāt, & canendis psalmis inuigilent, & ab omnibus illicitis & cor & linguam & corpus, deo authore, cōseruent. Cōmuni aūt vita viuentibus, iam de faciūdis portionibus, vel exhibēda hospitalitate, & adimplēda misericordia nobis qd erit loquendū, cùm oīe quod superest, in causis pijs ac religiosis eroganduin est? Domino & magistro omnium dicente: Quod superest, date eleemosynam: & eccè omnia munda sunt vobis.

Tertia interrogatio Augustini.

Cur cùm vna sit fides, sint ecclesiarū consuetudines diuersę? & altera cōsuetudo Missarum in Romana Ecclesia, atque altera in Galliarum ecclesijs teneatur?

DE diuersis cōsuetudinibus diuersarum Ecclesiarum non improbandis. CAP. III.

RESPONSIO B. GREGORII.

NOuit fraternitas tua Romanæ Ecclesiæ consuetudinem, in qua se meminit eruditam. Sed mihi placet, vt siue in Romana, siue in Gallicana, seu in qualibet ecclesia aliquid inuenisti, quod plus omnipotenti deo possit placere, solicitè eligas: & in Anglorum ecclesia, quæ adhuc ad fidem noua est, institutione præcipua quæ de multis ecclesijs colligere potuisti, infundas. Nō enim pro locis res, sed pro bonis rebus loca amanda sunt. Ex singulis ergò quibusque ecclesijs, quæ pia, quæ religiosa, quæ recta sunt, elige: & hæc quasi in fasciculum collecta, apud Anglorum mentes in consuetudinem depone.

Quarta interrogatio Augustini.

Obsecro, quid pati debeat, si quis aliquid de ecclesia furtim extulerit.

De pœnitentia furum, & restitutione ecclesiasticarum rerum. CAP. IIII.

RESPONSIO B. GREGORII.

HOc tua fraternitas ex pſona furis pensare potest, qualiter valeat corrigi. Sūt enim quidam, qui habētes subsidia, furtum perpetrant: & sunt alij, qui in hac re ex inopia delinquunt. Vndè necesse est, vt quidam damnis, quidam verò verberibus: & quidā districtiùs, quidam verò leuiùs corrigantur. Et cùm paulò districtiùs agitur, ex charitate agendum est, & non ex furore: quia ipsi hoc præstatur qui corrigitur, nè gehennæ ignib⁹ tradatur. Sic enim nos fidelibus tenere disciplinam debemus, sicut boni patres carnalibus filijs solent: quos & pro culpis verberibus feriunt, & tamen ipsos quos doloribus affligunt, habere hæredes quærunt: & quæ possident, ipsis seruant, quos irati insequi videntur. Hæc ergò charitas in mente seruāda est, & ipsa modum correctionis dictet, ità vt mens extra rationis regulam omninò nihil faciat. Addis etiàm, quomodò ea quæ furto de ecclesijs abstulerunt, reddere debeant. Sed absit vt ecclesia cum augmento recipiat, quod de rebus terrenis videtur amittere, & lucra de damnis quærat.

Quinta interrogatio Augustini.

Peto, an debeāt duo germani fratres singulas sorores accipere, quæ sint ab illis longa progenie generatæ.

Quòd duo fratres possint contrahere cum duabus sororibus. CAP. V.

RESPONSIO B. GREGORII.

HOc fieri omnibus modis licet. Nequaquàm enim in sacris eloquijs inuenitur, quod huic capitulo contradicere videatur.

Sexta interrogatio Augustini.

Vsque ad quotam generationem fideles debeant cum propinquis sibi coniugio copulari? & nouercis & cognatis si liceat coniugio copulari?

Qui

Universidad de Deusto Biblioteca

QVI SVNT IN CONTRAhendo prohibiti gradus consanguinitatis & affinitatis. CAP. 6.

RESPONTIO B. GREGORII.

QVædam terrena lex in Romana Repub. permittit, vt siue frater & soror seu duorum fratrum germanorum, vel duarum sororum filius & filia misceantur. Sed experimento didicimus, ex tali coniugio sobolem non posse succrescere. Et sacra lex prohibet cognationis turpitudinẽ reuelare. Vndè necessè est, vt iam tertia vel quarta generatio fidelium licenter sibi iungi debeant. Nam secunda quam diximus, à se omnimodò debet abstinere. Cum nouerca autem misceri, grande est facinus, quia in lege scriptum est: Turpitudinem patris tui non reuelabis. Neque enim turpitudinem patris filius reuelare potest. Sed quia in lege scriptum est, Erũt duo in carne vna: qui turpitudinen nouercę, quæ vna caro cum patre fuit, reuelare præsumpserit, profectò patris turpitudinem reuelauit. Cum cognata quoquè misceri prohibitum est, quę per cõiunctionem priorem caro fratris fuerit facta. Pro qua re etiàm Iohannes Baptista capite truncatus est, & sancto martyrio consummatus. Cui non est dictum vt Christum negaret: nec pro Christi confessione occisus est: sed quia idem Dominus noster Iesus Christus dixerat, Ego sum veritas: quia pro veritate occisus est Ioannes, pro Christo sanguinem fudit.

Hæc solis Anglis recens ad fidem conuersis permissa sunt ad breue tempus. Leu,18. Gen.2. Matth.14. Ioan.14.

SEPTIMA INTERROGATIO Augustini.

Declerari posco, an sic turpiter cõiunctis sit indicenda separatio, & sacræ communionis deneganda oblatio.

Quòd neophyti in gradu probibito iuncti, nec probibendi sunt, nec sacra commmunione priuandi. CAP. VII.

RESPONSIO B. GREGORII.

QVia verò multi sunt in Anglorum gẽte, qui dũ adhuc in infidelitate essent, huic nefando coniugio dicuntur admixti: ad fidem venientes, admonendi sunt, vt se abstineant, & graue hoc peccatum esse cognoscant: Tremendum Dei iudicium timeant, nè pro carnali delectatione tormenta æterni cruciatûs incurrant. Non tamen pro hac re sacri corporis ac sanguinis Domini communione priuandi sunt, nè in eis illa vlcisci videamur, in quibus se per ignorantiam ante lauacrum baptismatis adstrinxerunt. In hoc enim tempore sancta ecclesia quædam per feruorem corrigit, quædã per mansuetudinem tolerat, quædam per considerationem dissimulat atque portat: vt sæpè malum quod auersatur, portando & dissimulando compescat. Omnes autem qui ad fidem veniunt, admonendi sunt, nè aliquid tale audiant perpetrare. Si qui autem perpetrauerint, corporis & sanguinis Dñi cómunione priuãdi sunt: quia sicut in his qui per ignorantiam fecerunt, culpa aliquatenùs toleranda est, ità est in his fortiter insequenda, qui non metuunt sciendo peccare.

OCTAVA INTERROGATIO Augustini.

Peto, si longinquitas itineris magna interiacet, vt episcopi facilè non possint conuenire, an debeat sinè aliorum episcoporum præsentia episcopus ordinari?

Quot sunt necessarij episcopi in episcopi consecratione. CAP. VIII.

RESPONSIO B. GREGORII.

ET quidem in Anglorũ ecclesia, in qua adhuc solus tu episcopus inueniris, ordinare episcopum nõ aliter nisi sinè episcopis potes. Nam quandò de Gallijs episcopi venient, qui in ordinatione episcopi testes assistant? Sed fraternitatem tuam ità volum' episcopos ordinare, vt ipsi sibi episcopi si longo interuallo minimè disiũgantur: quatenùs nulla sit necessitas, vt in ordinatione episcopi pastores quoquè alij, quorum præsentia valdè est vtilis, facilè debeat conuenire. Cùm igitur Deo authore ità fuerint episcopi in propinquis sibi locis ordinati, per omia episcoporum ordinatio sinè aggregatis tribus vel quatuor episcopis fieri non debet. Nam in ipsis rebus spiritalibus, vt sapiẽter & maturè disponãtur, exemplum trahere à rebus etiàm carnalibus possumus. Certè enim dum coniugia in mundo celebrantur, coniugati quique vocãtur: vt qui iam in via coniugij præcesserunt, in subsequẽtis quoquè copulæ gaudio misceantur. Cur non ergò & in hac spirituali ordinatione, qua per sacrum ministerium homo Deo coniungitur, tales conueniant, qui vel in profectu ordinati episcopi gaudeãt, vel pro eius custodia, omnipotẽti Deo preces pariter fundant.

Dist. 80. c. fraternitatem.

NONA INTERROGATIO AVGVstini.

Postulo etiàm, qualiter debemus cũ Galliarum atque Britannorum episcopis agere.

Qualiter metropolitani in aliena prouincia se habere debent. CAP. IX.

RESPONSIO B. GREGORII.

IN Galliarum episcopis nullã tibi authoritatem tribuimus: quia ab antiquis prædecessorũ meorũ temporibus palliũ Arelatensis epus accepit, quẽ nos priuare authoritate percepta minimè debemus. Si igit cõtingat, vt fraternitas tua ad Galliarum prouinciam trãseat, cum eodẽ Arelatensi epo debet agere, qualiter si qua sunt in episcopis vitia corrigantur. Qui si fortè in disciplinę vigore tepidus existat, tuæ fraternitatis zelo accendendus est. Cui etiàm epistolas fecimus, vt cùm tuę sanctitatis pſentia in Gallijs fuerit, ei ipse tota mẽte subueniat: & q̃ sunt creatoris nostri iussioni cõtraria, ab episcoporũ morib' cõpescat. Ipse aũt ex authoritate ꝑpria Epos Galliarũ iudicare nõ poteris, sed suadendo, blandiẽdo, bona quoquè tua opera eorum imitationi monstrando, prauorum mentes ad sanctitatis studia reforma: quia in lege scriptum est: Per alienam messem transiens, falcem mittere non debet, sed manu spicas conterere, & manducare. Falcem ergò iudicij mittere non potes in eam segetem, quæ alteri videtur esse cõmissa: sed per affectum boni operis, frumenta Dominica vitiorum suorum paleis expolia, & in Ecclesiæ corpus mouendo & persuadẽdo quasi mandendo conuerte. Quicquid verò ex authoritate agendum est, cum prædicto Arelatensi episcopo agatur: nè prætermitti possit hoc, quod antiqua Patrum institutio inuénit. Britannorum verò episcopos omnes tuæ fraternitati committimus, vt indocti doceantur, infirmi persuasione roborentur, peruersi authoritate corrigantur.

Deut.

OBSECRATIO AVGVstini.

Obsecro vt reliquiæ sancti Sixti martyris nobis transmittantur.

CONCESSIO GREGORII.

Fecimus quod petisti: quatenùs populus, qui in loco quodam sancti martyris corpus dixerunt venerari, quod tuæ fraternitati nec verum, nec veraciter sanctum videtur, certa sanctissimi & probatissimi martyris beneficia suscipiens, colere incertè non debeat. Mihi tamen videtur, quia si corpus quod à populo cuiusdam martyris esse creditur, nullis illic miraculis coruscat, & neque aliqui de antiquioribus existunt, qui se à parentibus passionem eius audisse fateantur: ità reliquiæ quas petisti, seorsim condendæ sunt, vt locus in quo præfatum corpus iacet, modis omibus obstruatur: nec permittatur populus certum deserere, & incertum venerari.

DECIMA INTERROGATIO Augustini.

Si prægnans mulier debeat baptizari? aut postquàm genuerit, post quantum tempus possit ecclesiam intrare? Aut etiàm, nè morte præoccupetur quod genuerit, post quot dies hoc liceat sacri baptismatis sacramenta percipere? Aut post quantum tempus huic vir suus possit in carnis copulatione coniungi? Aut si menstrua consuetudine tenetur, an ecclesiã introire ei liceat, aut sacræ communionis sacramentum percipere? Aut vir suæ coniugi permixtus, antequàm lauetur aqua, si ecclesiam intrare possit, vel etiàm ad mysterium sacræ communionis accedere? Quæ omnia rudi Anglorum genti oportet habere comperta.

Quòd mulier prægnans & puer natus possit baptizari: & de concubitu, & menstruatis vitandis.

CAP. X.

RESPONSIO B. GREGORII.

HOc nõ ambigo fraternitatẽ tuam esse requisitam, cui iam & responsum reddidisse me arbitror. Sed hoc quod ipse dicere & sentire potuisti, credo quòd mea apud te volueris responsione firmari. Mulier etenim prægnãs cur non debeat baptizari, cùm non sit ante omnipotentis Dei oculos culpa aliqua, fœcunditas carnis? Nam cùm primi parentes nostri in paradiso deliquissent, immortalitatem quam acceperant, recto DEI iudicio perdiderunt. Quia itaque idẽ omnipotens DEVS humanum genus pro culpa sua funditùs extinguere noluit, & immortalitatem homini pro peccato suo abstulit, & tamen pro benignitate suæ pietatis, fœcunditatem ei sobolis reseruauit: Quod ergò naturę humanæ ex omnipotentis DEI dono seruatum est, qua ratione poterit à sacri baptismatis gratia prohiberi? In illo quippe mysterio, in quo omnis culpa funditùs extinguitur, valdè stultum est si donum gratiæ contradicere posse videatur. Cùm verò enixa fuerit mulier, post quot dies debeat ecclesiam intrare, Testamenti veteris præceptione didicisti, vt pro masculo diebus triginta, pro fœmina verò, lxvj. debeat abstinere. Quod tamen sciendum est, quia in mysterio accipitur. Nam si eadem hora qua genuerit, actura DEO gratias intrat ecclesiam, nullo peccati pondere prægrauatur. Voluptas enim carnis, non dolor, in culpa est. In carnis autem cõmixtione voluptas est: nam in prolis prolatione gemitus. Vndè & ipsi primæ matri omnium dicitur: In doloribus paries. Si itaque enixam mulierem prohibemus ecclesiam intrare, ipsam ei pœnam suam in culpam deputamus. baptizari autem vel enixam mulierem, vel hoc quod genuerit, si mortis periculo vrgetur, vel ipsa hora eadem qua gignit, vel hoc quod gignitur, eadem qua natum est, nullo modo prohibetur: quia sicut sancti mysterij gratia viuentibus atque discernentibus cum magna discretione prouidenda est, ità quibus mors imminet, sinè vlla dilatione afferenda est: nè, dum adhuc tempus ad præbendum redemptionis mysterium quæritur, interueniente paululùm mora, inueniri non valeat qui redimatur. Ad eius verò cõcubitũ vir eius accedere nõ debet, quousquè q̃ gignitur, ablactetur. Praua aũt in coniugatorum moribus consuetudo surrexit, vt mulieres filios quos gignũt, nutrire cõtemnant, eosq; alijs mulierib' ad nutriendũ tradãt. quod videlicet ex sola causa incõtinẽtię videt inuentũ: q̃a dum se cõtinere nolũt, despiciũt lactare quos gignunt. Hę itaq; quę filios suos ex praua consuetudine alijs ad nutriendũ tradũt, nisi purgatiõis tẽpus transiérit, viris suis nõ debent admisceri: quippe quia & sinè partûs causa cùm in cõsuetis mẽstruis detinẽtur, viris suis misceri prohibentur, ità vt morte lex sancta feriat,

Dist. 5. c. cũ enixa, Gen. 3.

Universidad de Deusto Biblioteca

teriat, si quis vir ad menstruatam mulierem accedat. Quæ tamen mulier dum exconsuetudine menstrua patitur, prohiberi ab ecclesia non debet: quia ei naturæ superfluitas inculpam non valet imputari: & per hoc quod inuita patitur, iustum non est vt ingressu ecclesiæ priuetur. Nouimus nanque quòd mulier quæ sanguinis fluxum patiebatur, post tergum Domini humiliter veniens, vestimenti eius fimbriam tetigit, atque statim ab ea sua infirmitas recessit. Si ergò in fluxu sanguinis posita, laudabiliter potuit Domini vestimentum tangere, cur quæ menstruum fluxum sanguinis patitur, ei non liceat Domini ecclesiam intrare? Sed dices: Illam infirmitas compulit: has verò de quibus loquimur, consuetudo constringit. Perpende frater charissime, quia omne quod in hac mortali carne patimur, ex infirmitate naturæ est, digno Dei iudicio post culpam ordinatum. Esurire nanque & sitire, æstuare, algere, lassescere, ex infirmitate naturæ est. Et quid est aliud, contra famem alimenta, contra sitim potum, contra æstum auras, contra frigus vestem, contra lassitudinem requiem quærere, nisi medicamenta quædam contra ægritudines explorare? Fœminis nanque & menstruis sui sanguinis fluxus ægritudo est. Si igitur benè præsumpsit, quæ vestimentum Domini in lãguore posita tetigit, quod vni personæ infirmanti conceditur, cur non concedatur cunctis mulieribus, quæ naturæ suæ vitio infirmantur? Sanctæ autem communionis mysterium in eisdem diebus percipere non debet prohiberi. Si autem ex veneratione magna percipere non præsumit, laudanda est: sed si percipiat, non iudicanda. Bonarum quippe mentium est, etiàm ibi aliquo modo culpas suas agnoscere, vbi culpa non est: quia sæpè sinè culpa agitur, quod venit ex culpa. Vndè etiàm cùm esurimus, sinè culpa comedimus, quibus ex culpa primi hominis factum est vt esuriamus. Menstrua enim consuetudo mulieribus non aliqua culpa est, videlicet quia naturaliter accidit: sed tamen quòd natura ipsa ità vitiata est, vt etiàm sinè voluntatis studio videatur esse polluta, ex culpæ venit vitio, in quo seipsam, qualis per iudicium facta sit, humana natura cognoscat: & homo qui sponte culpam perpetrauit, reatum culpæ portet inuitus. Atque ideò fœminæ, quæ cùm semetipsas considerant, in mẽstrua consuetudine ad sacramentum Dominici corporis & sanguinis accedere non presumunt, de sua recta consideratione laudandæ sunt. Dum verò percipiendi ex religiosæ vitæ consuetudine, eiusdem mysterij amore rapiuntur, reprimendæ (sicut diximus) non sunt. Sicut enim in veteri testamento exteriora opera seruabantur, ità in testamento nouo non tam quod exteriùs agitur, quàm id quod interiùs cogitatur, solicita intentione attenditur, vt subtili sententia puniatur. Nam cùm multa lex velut immunda mãducare prohibeat, in Euangelio tamen Dominus ait: Non quod intrat in os, coinquinat hominem: sed quæ exeunt de corde, illa sunt quæ coinquinant hominem. Atque paulò pòst subiecit exponens: ex corde exeunt cogitationes malæ. Vbi vbertim indicatum est, quia illud ab omnipotenti neo pollutum esse in opere ostenditur, quod ex pollutæ cogitationis radice generatur. Vndè Paulus quoquè apostolus dicit: Omnia mũda mundis, coinquinatis autem & infidelibus nihil est mundum. Atque mox eiusdem coinquinationis causam annuncians, subiungit: Coinquinata sunt enim eorum & mens & conscientia. Si ergò ei cibus immundus non est, cuius mens immunda non fuerit: cur quod munda mente mulier ex natura patitur, ei in immunditiam reputetur? Vir autem cum propria coniuge dormiens, nisi lotus aqua, intrare ecclesiam non debet: sed neque lotus, intrare statim debet. Lex enim veteri populo præcepit, vt vir mixtus mulieri, & lauari aqua debeat, & ante solis occasum ecclesiam non intrare. Quod tamen intelligi spiritaliter potest, quia mulieri vir miscetur, quandò illicitæ concupiscentiæ animus in cogitatione per delectationem coniungitur. Qui nisi priùs ignis concupiscentiæ à mente deferuerat, dignum se congregatione fratrum existimare non debet, quia se grauari per neglectiam prauæ voluntatis videt. Et quanuis de hac re diuersæ hominum nationes diuersa sentiant, atque custodire videantur, Romanorum tamen semper ab antiquioribus vsus fuit, post admixtionem propriæ coniugis & lauacri purificationem quærere, & ab ingressu ecclesiæ paululùm remanere abstinere. Nec hæc dicentes, culpam deputamus esse coniugium, sed quia ipsa licita admixtio coniugum, sinè voluptate carnis fieri non potest, à sacri loci ingressu abstinendum est, quia voluptas ipsa esse sinè culpa nullatenùs potest. Non enim de adulterio vel fornicatione, sed de legitimo coniugio natus fuerat qui dicebat: Ecce enim in iniquitatibus conceptus sum, & in delictis peperit me mater mea. Qui enim in iniquitatibus conceptum se nouerat, in delicto se natum gemebat: quia portat arbor in ramo humorem vitij, quem traxit ex radice. In quibus tamen verbis non admixtionem coniugum, iniquitatem nominat, sed ipsam videlicet voluptatem admixtionis. Sunt enim multa, quæ licita ac legitima sunt, & tamen in eorum actu aliquatenùs fœdamur: sicut sæpè irascendo culpas insequimur, & tranquillitatem in nobis animi perturbamus: & cùm rectum sit quod agitur, non est tamen probabile, quòd in eo animus perturbatur. Contra

Matth. 8.

Matth. 15.

Ibidem.

Tit. 1.

Ibidem.

Psal. 50.

Psal. 6.

ira vitia quippe delinquentium iratus fuerat qui dicebat: Turbatus est præ ira oculus meus. Quia enim non valet nisi tranquilla mens in contemplationis lucem se suspendere, in ira suum oculum turbatum dolebat: quia dum malè acta deorsùm insequitur, confundi atq; turbari à summorũ contemplatione cogebatur. Et laudabilis ergò est ira contra vitium, & tamen molesta, quia turbatum se aliquem reatum incurrisse estimabat. Sic itaque bonum est coniugium, & tamen de voluptate carnis habet apud se aliquem reatum: quia legitima carnis copula oportet vt causa prolis sit, non voluptatis: & carnis commixtio, creandorum liberorũ fit gratia, non satisfactio vitiorum. Si quis ergò sua coniuge non cupidine voluptatis raptus, sed solummodò liberorum creandorum gratia vtitur, iste profectò siue de ingressu Ecclesiæ, seu de sumendo corporis Dominici sanguinisque mysterio, suo est relinquendus iudicio: quia à nobis prohiberi non debet accipere, qui in igne positus nescit ardere. Cùm verò non amor procreandæ sobolis, sed voluptas dominatur in opere commixtionis, habent coniuges etiàm de sua cõmixtione quod defleãt. Hoc enim eis concedit sancta prædicatio, & tamen de ipsa concessione metu animum concutit. Nam cùm Paulus Apostolus diceret, Qui se continere non potest, habeat vxorem suam: statim subiungere curauit, Hoc autem dico secundùm indulgentiam, non secundùm imperium. Non enim indulgetur quod licitum & iustum est. Quod igitur indulgeri dixit, culpam esse demonstrauit. Vigilanti verò mente pensandum est, quòd in Sina monte Dominus populum allocuturus, priùs eundem populum abstinere à mulieribus præcepit. Et si illic vbi Dominus per creaturam subditam hominibus loquebatur, tanta prouisione est munditia corporis requisita, vt qui verba DEI percipierent, mulieribus mixti non essent: quantò magis qui corpus Domini omnipotentis accipiunt, custodire in se mũditiam carnis debent, nè ipsa inæstimabilis mysterij magnitudine prægrauentur? Hinc etiàm ad Dauid de pueris suis per sacerdotem dicitur, vt si à mulieribus mundi essent, panes propositionis acciperent: quos omninò nõ acciperent, nisi priùs mundos eos Dauid à mulieribus fateretur. Tunc autem vir qui post commixtionem coniugis lotus fuerit aqua, & iam sacræ communiõis mysterium valet accipere, cùm ei iuxta præfinitam sententiam etiàm ecclesiam licuerit intrare.

XI. interrogatio Augustini.

Quarto etiàm, si post illusionem, quæ per somnium solet accidere, vel corpus Domini quilibet accipere valeat: vel si sacerdos sit, sacra mysteria celebrare?

QVANDO NOCTVRNA POLLutio celebrationem & communionem impedit. Cap. XI.

Responsio B. Gregorij.

Deut. 23.

VNc quidem Testamentum veteris legis, sicut in superiori capitulo iam diximus, pollutum Domino dicit, & nisi lotũ aqua, etiàm vsque ad vesperam intrare ecclesiam non concedit. Quod tamen aliter populus spiritualis sub eodem intellectu accipiet quem præfati sumus: quia quasi per somnium illuditur, qui tentatus immunditia, variis imaginibus in cogitatione inquinatur. Sed lauandus est aqua, vt culpas cogitationis lachrymis abluat. Et nisi priùs ignis tentationis recesserit, reum se quasi vsque ad vesperum cognoscat. Sed est in eadem illusione valdè necessaria discretio, quæ subtiliter pensare debet, ex qua re accidat menti dormientis. Aliquandò enim ex crapula, aliquandò ex naturæ superfluitate vel infirmitate, aliquandò ex cogitatione contingit. Et quidem cùm ex naturæ superfluitate vel infirmitate euenerit, omnimodò hæc illusio nõ est timẽda: quia hanc animus nescies pertulisse magis dolendus est, quàm fecisse. Cùm verò vltra modum appetitus gulæ in sumendis alimentis rapitur, atque idcircò humorum receptacula grauantur, habet exindè animus aliquem reatum, non tamen vsque ad prohibitionem percipiendi sacri mysterij, vel Missarum solennia celebrandi, cùm fortasse aut festus dies exigit, aut exhiberi ministerium pro eo, quòd sacerdos alius in loco deest, ipsa necessitas compellit. Nam si adsunt alij, qui implere ministerium valeant, illusio per crapulam facta, à perceptione sacri mysterij prohibere non debet: sed ab immolatione sacri mysterij abstinere, vt arbitror, humiliter debet: si tamẽ dormientis mentem turpis imaginatio nõ concusserit. Nam sunt quibus ità plerunquè illusio nascitur, vt eorum animus etiàm in somno corporis positus, turpibus imaginationibus non fœdetur. Qua in re vnum ibi ostenditur, mens ipsa non rea, nec tamen vel suo iudicio libera, cùm se etsi dormiẽti corpore nihil meminit vidisse, tamen in vigilijs corporis meminit in ingluuiẽ cecidisse. Si verò ex turpi cogitatiõe vigilantis, oritur illusio dormiẽtis, patet animo sũ reatus. Videt enim, à qua radice inquinatio illa processerit, quia quod cogitauit sciens, hoc pertulit nesciens. Sed pensandum est, ipsa cogitatio vtrùm suggestione, an delectatione, vel (quod maius est) peccati cõsensu acciderit. Tribus enim modis impletur omne peccatum, videlicet suggestione, delectatione, consensu. Suggestio quippe fit per diabolum, delectatio per carnem, consensus per

spiritum: quia cùm primam culpam serpens suggessit, Eua velut caro delectata est, Adã velut spiritus consensit. Et necessaria est magna discretio, vt inter suggestionem atque delectationem, inter delectationem & consensum, iudex sui animus præsideat. Cùm enim malignus spiritus peccatum suggerit in mente, si nulla peccati delectatio sequatur, peccatum omnimodò perpetratum nõ est. Cùm verò caro delectari cœperit, tunc peccatum incipit nasci: Si autem etiàm ex deliberatione consentit, tunc peccatum cognoscitur perfici. In suggestione igitur peccati semen est, in delectatione sit nutrimentum: in consensu perfectio. Et sæpè contingit, vt hoc quod malignus spiritus seminat in cogitatione, caro in delectationem trahat, nec tamen animus eidem delectationi consentiat. Et cùm caro sinè animo delectari nequeat, ipse tamen animus carnis voluptatibus reluctans, in delectatione carnali aliquo modo ligatur inuitus: vt ei ex ratione contradicat, nec consentiat, & tamen delectatione ligatus sit, sed ligatum se vehementer ingemiscat. Vndè & ille cælestis exercitûs præcipuus miles gemebat, dicens: Video aliam legem in membris meis, repugnantem legi mentis meæ, & captiuum me ducentem in lege peccati, quæ est in membris meis. Si autem captiuus erat, minimè pugnabat, sed & pugnabat. Quapropter & captiuus erat, & captiuus non erat. Et pugnabat igitur lege mentis, cui lex, quæ in membris est, repugnabat. Si autem pugnabat, captiuus non erat. Eccè itaque homo est, vt ità dixerim, & captiuus, & liber. Liber, ex iustitia quam diligit: captiuus, ex delectatione quam portat inuitus.

Gen.3.

Rom.7.

EPISTOLA FELICIS SICILIÆ Episcopi, sancto Gregorio papæ Romanorum directa.

DOmino beatissimo & honorabili, sancto patri Gregorio papæ, Felix vestræ salutis amator.

Beatissime, vestræ salutis ac sanctitatis iura penès Deum sunt manifesta, dum prædicationibus scilicet Apostolicis, & doctrinæ veræ fidei cultura, vniuersa repleta sit terra: per diuinorum tamen eruditionem eloquiorum, vestra instruente admonitione exhortatoria, superædificatur orthodoxa Christi Ecclesia, Apostolica institutione fundata, & à fidelibus patribus firmissimè roborata. Ad quam omnes beatissimi Apostoli, pari honoris & potestatis consortio prædíti, populorum agmina conuertentes, piè sanctèque de tenebris ad lumen, de lapsu infidelitatis ad veram fidem, de morte ad vitam, homines diuinæ prædestinationis gratia præscriptos, salutaribus præceptis ac monitis perduxerunt: quorum sanctorum Apostolorum vestra fraternitas honoranda sequẽs merita, & perfectiùs imitans exempla, Ecclesiam Dei morum proplens exemplo, Ecclesiam Dei morum probitate, & actuum sanctitate condecorat, & fide sacra Christianisque moribus vigens, quæ fieri Deo placita præcipit, studijs pontificalibus indesinenter operatur & perficit, seruans diuinæ legis præcepta, quia non auditores legis iusti sunt apud Deũ, sicut narrat Apostolus, sed factores legis iustificabuntur. Hæc quidem meditantes, perlatum est, sicut à quibusdam Roma venientibus, vos Augustino consodali nostro per venerabilẽ sanctitatẽ vestram postmodùm Episcopo Anglorum genti ordinato, & illuc directo, atque Anglis scripsisse, quos olim ad fidem conuersos per vos cognouimus, vt quarta progenie coniuncti, non separentur. Quæ consuetudo dudùm in illis, aut in istis partibus, quandò vnà vobiscum ab infantia nutritus atque edoctus fui, non erat: nec in vllis prædecessorum vestrorum decretis, aut reliquorum generaliter vel specialiter patrum institutis legi, aut hactenùs ab vllis sapientibus esse concessum didici: sed semper vsq; septimum originis suæ gradum, hoc à sanctis antecessoribus vestris & cæteris sanctis patribus, tam in Nicena synodo, quàm & in alijs sanctis concilijs congregatis, seruari debere repperi, & à rectè viuentibus, ac Deum timẽtibus hominibus, studiosè præuideri cognoui. Dum hæc nobiscum versabantur, superuenêre & alia, de quibus necessarium nobis videtur, vestram consulere authoritatem. Deuenerũt quippe ad nos tam Benedictus Syracusanæ ecclesiæ Episcopus, quàm & alij fratres nostri, equidem lachrymantes, ac dicentes, per seculares & laicos nimìs se esse turbatos, atque animo afflictos super immoderatis actibus eorum, pro quibus & aliqua merita eis impingebantur. Sũt etiàm quædam ecclesiæ in nostra prouincia, super quarum consecrationibus dubitatur, & tam propter rerum antiquitatem, quàm & propter earum custodum incuriam nescitur, vtrùm dedicatæ ab episcopis fuerint, nẽcne: super quibus omnibus nos à vestra sanctitate, ac vestrę sedis authoritate, instrui precamur. Et vtrùm ea, quæ (sicut prædiximus) præfatò consodali nostro Augustino episcopo & Anglorum genti scripsisse audiuimus, specialiter ei, an generaliter omnibus scripta sunt, scriptis vestris imbui quærimus, & de hac, siue de alijs præscriptis rerum pleniter informari cupimus. Nos enim ea quæ legimus, & obseruari à fidelibus cognouimus, non increpãdo (quod absit) vobis significamus: sed quid rationabiliter & fideliter super his obseruare debeamus, requirimus. Et quoniam non modicum murmur super hac re nobiscum versatur, quid respon-

derè fratribus & coepiscopis nostris debeamus, à vobis quasi à capite respõsum quærimus: nè super his ancipites remanea-mus, aut murmur vllum tam nostris temporibus, quàm pòst inter vos & alios remaneat: rumorque vester, qui semper bonus & optimus fuit, detractionibus laceretur vel subrodatur, aut nomen vestrum (quod absit) superuenientibus temporibus blasphemetur. Nos autem, quæ recta sunt, authore Deo, humili corde seruantes, vno vinculo charitatis vobis constricti, vestram religionem in omnibus vt fideles alumni defendentes, à vobis, quæ recta sunt, quærimus. Scimus enim, vt semper sanctæ sedis præsules, primò Apostoli, deindè successores eorum fecerunt, vos vniuersalis Ecclesiæ, & maximè episcoporũ, qui oculi ꝓpter contemplationẽ & speculationẽ vocantur, Domini curam gerere, ac de religione & lege vestra assiduè cogitare, sicut scriptum est: Beatus vir, qui meditabitur in lege Domini die ac nocte. Quæ meditatio non lectione per figuram literarum tantùm conspecta, sed exuberante in vobis Christi gratia, in vestra cognoscitur scientia immobiliter insita: nullatenùs de vestro corde recedente lege Christi, & iustitia Domini sacro sancta, sicut in Psalmis dicit Propheta: Os iusti meditabitur sapientiam, & lingua eius loquetur iudicium: Lex Dei eius in corde ipsius, non atramento, sed spiritu Dei viui vestris in arcanis conscripta. Non igitur in tabulis lapideis, sed in tabulis cordis. Extinguatur, oramus, vestris sapientissimis responsis & auxilijs omnis tenebrarum caligo, vt Lucifer nobis resplendeat per vos, sanctissime pater, & dogmatica definitio omnes vbiq; lætificans, qua glorioſi sanctæ ecclesiæ patres propria & pijssima dogmata, in æternæ vitæ firmam hæreditatẽ prædicare noscuntur. Et subscriptio: Incolumem vos & Deo placitum, sancte pater patrum, orantem pro nobis Dominus custodiat in æuum, Amen.

Psal.1.

Psal.36.

RESCRIPTVM SANCTI Gregorij papæ, Felici Siciliæ Episcopo.

1 De consanguineorum coniunctione.
2 Non detrahendum Episcopis.
3 Quid agendum, dum quispiam nescitur baptizatus vel Confirmatus, vel Ecclesia consecrata.
4 De synodo congreganda.

REuerendissimo fratri Felici episcopo Gregorius seruus seruorum Dei. Caput nostrum, quod est Christus, ad hoc sua membra esse nos voluit, vt per eius largam charitatẽ & fidem vnum nos in se corpus efficeret. Cui ità nos adhærere conuenit, vt quia sinè ipso nihil esse possumus, per ipsum possim⁹ esse quod dicimur. Ab arce capitis res nulla nos diuidat, nè ab eo si eius membrum esse refugimus, relinquamur, & velut eiecti de vite palmites arescamus. Vt ergò redemptoris nostri habitaculum esse mereamur, in dilectione ipsius toto mẽtis studio maneamus. Ipse nanque ait: Qui diligit me, sermonem meum seruabit: & pater meus diliget eum, & ad eum veniemus, & mansionem apud eum faciemus. Exegit ergò dilectio tua, frater charissime, vt ex authoritate sedis Apostolicæ tuis deberemus consultis respondere: quod licèt non prolixè, sed succinctè agere festinarem⁹, propter quasdam importunitates, quæ nostris præpedientibus peccatis in nos superuenêre, tuis tamen hæc per reliqua sanctorum patrum instituta studijs perquirere latiùs & inuestigare committimus. Nõ enim potest mens attrita oneribus atque importunitatibus grauata, tantum boni peragere, quantum delectata & oppressionibus soluta. Non ergò ista ob id protulimus, vt hæc & alia, quę necessaria fore cognouimus, tuæ sanctitati velimus denegare, sed vt quod hîc minùs inuenitur, latiùs perquiratur. Ex tribus enim Apostolicam sedem, in qua alitus es & doctus, capitulis consulendam, prædecessorum tuorum sequens exempla, credidisti: id est, de consanguinitatis coniunctione, & de vexatione episcoporum à subditis, & de ecclesiarum dubitatione consecrationum.

Joan.14.

1 Quòd autem scripsi Augustino Anglorum gentis Episcopo, alumno videlicet (vt recordatus es) tuo, de cõsanguinitatis coniunctione, ipsi & Anglorum genti, quæ nupèr ad fidem venerat, nè à bono, quod cœperat, metuendo austeriora recederet, specialiter & non generaliter cæteris me scripsisse cognoscas: vndè & mihi omnis Romana ciuitas exstitit testis. Nec ea intentione hæc illis scripta mandaui, vt postquàm firma radice in fide fuerint solidati, si infra propriam fuerint consanguinitatem inuenti, non separentur, aut infra affinitatis lineam, id est, vsq; ad septimam generationem coniungantur: sed adhuc illos neophytos existentes, sæpissimè eos priùs illicita docere vitare, & verbis ac exemplis instruere, & quæ pòst de talibus egerint, rationabiliter & fideliter excludere oportet. Nam iuxta Apostolum, qui ait, Lac vobis potum dedi, non escam, ista illis modò, non posteris, vt præfixum est, temporibus tenenda indulsimus, nè bonum, quod infirma adhuc radice plantatum est, erueretur, sed cœptum firmaretur, & vsque ad perfectionem custodiretur. Sanè si in his secùs, quàm debuimus, egimus aliquid, non propter ipsa in futurum conseruanda, sed commiserando actum esse cognoscas. Vndè testem inuoco

1. Cor. 3.

Deum, qui cogitationes omnium hominum nouit, cuius etiàm oculis cuncta nuda
25.q.2. Si ea sunt & aperta. Nam si ea destruerem, quæ antecessores nostri statuerunt, non constructor, sed euersor esse iustè comprobarer, testante veritatis voce, quę ait: Omne regnum
Luc.11. in seipsum diuisum, non stabit: & omnis scientia & lex aduersùm se diuisa, destruetur. Ideo quę necesse est, vt omnes concorditer statuta sanctorum patrum nostrorum teneamus, nihil videlicet per contentionẽ agentes: sed ad omne studium bonæ deuotionis vnanimes, diuinis & Apostolicis constitutionibus, auxiliante Domino, pareamus. O quàm bona est charitas, quę absentia per imaginem, præsentia sibimetipsis exhibet per amorem: diuisa vnit, confusa ordinat, inæqualia sociat, imperfecta consummat. Quam rectè prædicator egregius vinculum
Coloss.3. perfectionis vocat, quia virtutes quidem cæteræ perfectionem generant, sed tamẽ eas ità charitas ligat, vt ab amantis mẽte dissolui iam nequeant. His ritè perpensis, charitati tuæ iam dictis indulsi, nec præceptum dedi, sed consilium, neque regulam in his posteris vllis tenendam tradidi, sed de duobus periculis, quid faciliùs sit vitandum, ostendi. Si igitur in rebus secularibus suum cuique ius & proprius ordo seruandus est, quantò magis in ecclesiasticis dispositionibus nulla debet induci confusio, nè ibi locum discordia inueniat, vndè pacis debent bona procedere? Quod hac ratione seruabitur, si nihil potestati, sed totum æquitati tribuitur. Quapropter multùm cor nostrum magnitudini vestræ cõgauder, quòd sic vos in vestris actibus studiosos inuenimus, vt vos & nostrî curam habeatis, & talia scisci-tando inquirere studeatis, quatenùs talia vobis non solùm apud homines gloriam, sed & apud omnipotentem Deum præmia mercedis acquirant.

2 Cęterùm super vexatione episcoporũ, quia nos consulere voluistis, scimus quia à nullis vita præsulis perturbari debet: quo-
1.Reg.26. niam si Dauid regum iustissimus in Saul, quem constabat iam à Deo reprobatum & abiectum esse, manum mittere non præsumpsit: quantò magis cauẽdum est, nè manum detractiõis, aut vituperationis, siue indiscretionis aut dehonorationis quidam mittant in vnctum Domini, vel in prædicatores sanctæ Ecclesię: quia eorum vexatio siue detractio ad Christum pertinet, cuius vice in Ecclesia legatione fungũtur. Vndè summoperè cauendum est oĩbus fidelibus, nè clanculò aut publicè Episcopum suum, id est, vnctum Domini detractionibus aut vituperationibus dilanient, perpendentes illud exemplum Mariæ, quia pro eo quòd Mosi famulo Domini propter Aethiopissam detraxit, immunditia lepræ mulctata sit. Et illud
Num.12. Psalmistæ: Nolite tangere Christos meos, &
Psalm.104. in Prophetis meis nolite malignari. Et in lege diuina legitur: Dijs nõ detrahes, & prin-
Exod.22. cipi populi tui non maledices. Vndè valdè præuidendũ est subditis, tam clericis quàm laicis, nè Episcoporum vel præpositorũ vitam temerè reprehendant suorum; si quid fortè eos agere reprehẽsibile vident, nè vndè mala redarguunt, indè per elationis impulsum in profundiora mergantur. Admonendi sunt etiàm ijdem, nè cùm culpas præpositorum suorum considerant, contra eos audaciores fiant: sed sic eorum praua apud semetipsos considerent, vt diuino timore constricti, ferre sub eis iugum reuerentiæ non recusent: quoniam facta suorũ episcoporum vel præpositorum oris gladio non sunt ferienda, etiàm cùm rectè reprehẽdenda videantur: quia à prędecessoribus nostris & à multis reliquis sanctis episcopis statutũ fore cognouimus, vt oues pastores suos nõ facilè reprehendant, nec eos criminari vel accusare præsumant: quia cùm in prępositos delinquimus, eius ordinationi q nobis eos ptulit, obuiamus. Vndè Moses cum cõtra se & Aaron populum conqueri cognouisset,
Exod.16. ait: Nos enim quid sumus? Nec contra nos est murmur vestrum, sed contra Dominum. Quapropter admonendi sunt subditi vtriusque ordinis viri, vt cùm magistrorum facta conspiciunt, ad suum cor redeant, & de eorum increpationibus non præsumant: quia non est discipulus super magistrum, Matt.10.
nec seruus super dominum suum.

3 De dedicationum verò Ecclesiarum dubitatiõe, super qua nos inter cætera consuluistis, hoc vos ritè tenere debetis, quod & nos ab antecessoribus nostris traditũ accepimus, id est, vt quotiès tam de baptismo aliquorum vel confirmatione, quàm de ecclesiarum cõsecratione dubitatio habetur, & nec scriptis nec testibus certa ratio habetur, vtrùm baptizati vel confirmati, siue ecclesiæ consecratæ sint, vt baptizentur rales ac confirmẽtur, atq; ecclesię canonicè cõsecrẽtur, nè talis dubitatio ruina fidelib⁹ fiat: quoniam non monstratur iteratum, quod non certis indicijs ostẽditur ritè peractum. Hęc nos adminiculante diuina gratia ità tenere cupimus, vobisq; vt postulastis tenere ac docere mandamus: vt ea, quę à sanctis patribus ante nos sunt statuta, non proteruè irrumpere, sed fideliter seruare optemus. Vndè redemptoris nostri misericordiã exoramus, vt sua vobis in omnibus gratia suffragetur, & effectu implere vos tribuat, quod velle concessit.

4 Progeniem verò suam vnumquenq; de his, qui fideliter edocti etiàm firma radice plantati stant, inconuulsè vsque ad septimam generationem obseruare decernimus, & quandiù se affinitate agnoscunt propinquos, ad huius copulæ non accedere præsumant societatem: nec eam, quam aliquis ex propria

propria consanguinitate coniugem habuit, vel aliqua illicita pollutione maculauit, in coniugium ducere vlli profectò licet Christianorum vel licebit: quia incestuosus est talis coitus, & abominabilis Deo & cunctis bonis hominibus. Incestuosos verò nullo coniugij nomine deputandos, à sanctis patribus dudùm statutum esse legimus. Ideò nolumus nos in hac re à vobis siue à cæteris fidelibus reprehendi: quia quod in his Anglorum genti indulsimus, nõ formam dando, sed considerationem, nè Christianitatis bonum, quod cœperant, imperfectum dimitterent, egimus. quia ergò hac in re tantò commoda retributionis accrescunt, quantò & studiũ laboris augetur, paterna vos dilectione salutantes hortamur, vt præposita oportunitatis occasione, in vestra efficacia enixiùs elaborare debeatis, atque id modis quibus possibile fuerit, omni studio agere contendatis, quatenùs prædicabile desiderium vestrum in auxilium omnium, adiuuante Domino, compleatis. Nec hoc quoq; in hac solicitudinis parte relinquim⁹, quòd omnes incestuosi à liminibus Ecclesiæ sanctæ sunt separandi, quousq; per satisfactionem precibus sacerdotum eidem Ecclesiæ catholicæ reconcilientur. Sunt etenim mali segregandi à bonis, & iniqui à iustis, vt saltem rubore suo conscientias suas recognoscant, & conuertantur à prauitatibus suis. Et si incorrigibiles apparuerint, segregentur à fidelibus vsque ad satisfactionem, iuxta Domini Saluatoris sententiam, qua
Matt.18. inter cætera de peccante in se fratre præcipiendo ait: Si peccauerit in te frater tuus, corripe eum inter te & ipsum solum: Si te audierit, lucratus eris fratrem tuum. Si autẽ te non audierit, adhibe tecum adhuc vnum vel duos, vt in ore duorũ aut trium testium stet omne verbum. Quòd si non audierit eos, dic Ecclesiæ: Si autem Ecclesiam non audierit, sit tibi sicut Ethnicus & publicanus. His ergò & alijs multis sanctorum patrum authoritatibus segregandi sunt mali à bonis, nè pereant iusti pro iniustis, sicut scriptum est: Perit iustus pro impio. Debet enim discretio semper fieri inter bonos & malos, sicut est inter hœdos & oues. Manifesta quoquè peccata, non sunt occulta correctione purganda, sed palàm sunt arguendi, qui palàm nocent: vt dum aperta obiurgatione sanantur, hi qui eos imitando deliquerant, corrigantur. Dum enim vnus corripitur, plurimi emendantur: & melius est, vt pro multorum salute vnus cõdemnetur, quàm per vnius licentiam multi periclitentur. Nec mirum si inter homines hæc ratio custoditur, cùm & inter iumenta hæc fieri persæpè cognouimus, vt ea quæ scabiem aut impetiginem habere videntur, separentur à sanis, nè illorum morbo cætera contaminentur & pereant. Vndè volumus vos in

vnum conuenire episcopos, vt de incidentibus causis fiat disceptatio, & salubris de Ecclesiastica obseruatione collatio: quatenùs dum per hoc & præterita corriguntur, & regulam futura percipiunt, omnipotens vbiq; Deus fratrum ore collaudetur. Cuius vobis adesse præsentiam si hęc obseruabitis, scitote, quia scriptum est: Vbi fuerint duo vel
Matt.18. tres congregati in nomine meo, ibi sum in medio eorum. Si ergò dignatur adesse duobus vel tribus congregatis in nomine eius, quanto magis non deerit, vbi plures conueniunt sacerdotes? Et quidem quia ad habendum bis in anno concilium patrum sit regulis institutum, non latet: sed nè fortè aliqua excusatio sit, semèl decernimus congregari, vt expectatione concilij nihil præsumatur illicitum. Nam plerique, etsi non amore iustitiæ, metu examinationis abstinent ab hoc, quod omnium notũ est displicere iudicio. Hanc frater charissime, obseruantiam nostris relinquendam posteris teneamus, & omnia quæ ad eruditionem nostram sacris apicibus scripta sunt, custodiamus, atque ad ea quoscunq; possumus, incitemus. Certũ quippe est, quia si toto corde pręceptis nos salutaribus occupamus, omnẽ vitiorum labem effugimus: quia dum his quibus ædificamur, innitimur, sinè dubio deceptionis locum excludimus. Quapropter oportet, vt enixiùs in cunctis studiosum vos circa fratres atque subiectos ostendatis, vt omnes, quia nobiscum alitus es, atque didicisti sanctæ Romanæ Ecclesiæ præceptionibus parére, Apostolicæq; sedis præcepta multiplicare, apertissimeque nota facere, agnoscant, quia quod specialiter tibi, tuis & fratrum tuorum, vt tuæ literæ innotuerunt, consultis scribimus, generaliter omnibus tenere mandamus. Circa subiectorum autem actus fraternitas vestra sit vigilans. Vestrum illis exemplum, institutio: & vita, magistra sit. Linguæ vestræ exhortatione discant quod metuant, & doceantur quod diligant: vt dum talenti crediti lucra multiplicantur, in die retributionis, annuente diuina gratia, audire mereamini: Eugè
Matt.25. serue bone & fidelis, intra in gaudium Domini tui. Curam prætereà de omnibus, quæ vobis alijsq; fratribus nostris & generaliter cunctis per illicitarũ rerum prohibitionem scripsimus, habere vos per omnia cognoscamus: quia omni studio omnique annisu necesse est, vt fraternitatis vestræ vigilantia cõpleatur, atq; illic per omnia, quæ pro animarum scripsimus salute, fideliter recenseantur: quatenùs per hoc & vos vestrum zelum, qualiter vobis illicita displiceãt, ostendatis, & nos vtiliter prouidisse, qui vestram ad hoc præ cæteris personam elegimus, videamur. Omnipotens Deus sua vos protectione custodiat, honoremque perceptum moribus seruare concedat.

CONCILIVM LATERANENSE TEMPORE GREGORII Papæ primi.

DECRETVM LATERANENSIS concilij, de quiete & libertate, atque exemptione nigrorum monachorum, in quo B. Gregorius papa præsedit. Gregorius papa exorsus est:

QVAM SIT NECESsarium, monachorũ quieti prospicere, & de eorum perpetua securitate tractare, anteactũ nos officium, quod in regimine officij exhibuimus, informat. Et quia in plerisque monasterijs multa à præsulibus præiudicia & grauamina monachos pertulisse cognoscimus, oportet, vt nostræ fraternitatis prouisio de futura eorum quiete salubri disponat ordinatione, quatenùs conuersantes in illis, in Dei seruitio, gratia ipsius suffragante, mente libera perseuerent. Sed nè ex ea, quæ magis emẽdanda est, consuetudine, quisquam monachis quicquam molestiæ præsumat inferre, necesse est, vt hæc, quæ inferiùs enumeranda curauimus, ità studio fraternitatis episcoporum debeant custodiri, vt ex eis non possit vlteriùs inferendæ inquietudinis occasio reperiri. Interdicimus igitur in nomine Domini Iesu Christi, & ex authoritate B. Petri principis Apostolorum prohibemus, cuius vicehuic sanctæ Romanæ Ecclesiæ præsidemus authore Deo, vt nullus episcoporũ, vltrà præsumat de redditibus, vel rebus, vel curtis monasteriorũ, vel de cellis, vel de villis, quæ ad ea pertinent, quocunque modo, qualibet exquisitione minuere, vel dolos, vel immissiones, aut violẽtias aliquas facere: sed si qua causa fortè inter terrã venientẽ ad partem suarum ecclesiarum & monasteriorum euenerit, & pacificè non potuerit ordinari, apud electos abbates & alios patres timentes Deum, sinè voluntaria dilatione, medijs sacrosanctis Euangelijs finiatur. Defuncto verò abbate cuiusquam congregationis, nõ extraneus, nisi de eadem congregatione, quem sibi propria voluntate concors fratrum societas elegerit, & qui electus fuerit sinè dolo vel venalitate aliqua, ordinetur. Quòd si aptam inter se personam inuenire nequeunt, solerter sibi de alijs monasterijs similiter eligant ordinandum: neq; constituto abbate quęcunq; persona qualibet occasione præponatur, nisi fortè extantibus (quod absit) criminibus, quæ sacris canonibus puniri monstrantur. Pariter autẽ custodiendum est, vt inuito abbate, ad ordinanda alia monasteria, aut ad ordines sacros vel clericatûs officium tolli exindè monachi non debeant: sed si abundantes fuerint, qui ad celebrandas Dei laudes, vel vtilitates loci sufficiãt complendas, de his, qui superfuerint, offerat abbas coram Deo, quos dignos potuerit inuenire. Quisquis autem ex monasterio ad ecclesiasticum ordinem peruenerit, vlteriùs illic nec potestatem aliquã, nec licentiam habeat habitãdi. Descriptiones quoq; rerum, aut curtarum monasterij ab episcopo fieri omninò negamus: sed si quandò res exigit, abbas loci cum alijs abbatibus rerum inuentarum descriptiones faciat, & eorum consilio siue iudicio finiantur. Obeunte quoquè abbate, episcopus in describendis peruidendisq; rebus monasterij acquisitis vel datis, acquirendísve nulla occasione se permisceat. Missas etiàm publicas ab eo in cœnobio fieri omninò prohibemus, nè in seruorum dei recessibus, & eorum receptaculis, nulla popularis cõuentûs præbeatur occasio, vel mulierum fiat nouus introitus, quod omninò non expedit animabus eorum. Nec audeat ibi cathedram collocare, vel quamlibet potestatem habere imperandi, vel aliquã ordinationẽ, quanuis leuissimam faciendi, nisi ab abbate loci fuerit rogatus, quatenùs monachi semper maneant in abbatum suorum potestate. Nullusq; monachum, sinè testimonio vel concessione abbatis sui, in ecclesia aliqua teneat, vel ad aliquẽ promoueat honorem. Hãc ergò scriptorum nostrorum paginam, omni in futuro tempore, ab omnibus episcopis firmam statuimus, illibatamq; seruari, vt & suæ ecclesiæ, iuuante Domino, suo tantummodò sint iure contenti, & monasteria ecclesiasticis conditionibus seu angarijs, vel quibuslibet obsequijs secularib⁹ nullo modo subiaceant, nullis canonicis curis deseruiant, sed remotis vexationibus, ac cunctis grauaminibus, diuinum opus cum summa animi deuotione perficiant. Vniuersi episcopi respõderunt: Libertati monachorum cõgaudemus, & quæ nunc de his statuit beatitudo vestra, firmamus, & subscribimus.

Finis.

DECRETA DEVSDEDIT PAPAE.

Ex libro Pontificali.

DEusdedit natione Romanus, ex patre Stephano subdiacono, sedit annos 3. dies 23. Hic clerum multùm dilexit, sacerdotes & clerum ad loca pristina reuocauit. Eodem tempore veniens Eleutherius patricius & cubicularius Rauennam, occidit omnes, qui in nece Exarchi Ioannis ex iudicibus Reipublicæ fuerant mixti. Hic veniens Romam, receptus est à sanctissimo Deusdedit papa optimè. Qui egressus de Roma, venit Neapolim, quæ tenebatur à Ioanne Compsino * intarta. Qui Eleutherius patricius pugnando ingressus est Neapolim, & interfecit tyrannũ, & reuersus est Rauennam, & data roga militibus, facta est pax in tota Italia. Hic constituit secundam Missam in clero. Eodem tempore factus est maior terræmotus mense Augusto, indictióe 6. Post hæc secuta est clades in populo, percussio scabierũ, vt nullus posset mortuum suum cognoscere. Qui defunctus, sepultus est ad B. Petrũ apostolum, 6. Idus Nouembris. Hic dimisit pro exequijs suis ad omnem clerum rogam vnam integram. Hic fecit ordinationes 3. presbyteros 14. diacones 5. episcopos per diuersa loca numero 29. Et cessauit episcopatus mensem vnum, dies 16.

Anno Dñi 615.

Vide Bed. in Chron.

EIVSDEM FRAGMENTVM Epistolæ, ad quendam Gordianum episcopum.

DEusdedit, sanctæ Romanæ & apostolicæ ecclesiæ episcopus, Gordiano Hispaniarum ecclesiæ coëpiscopo & fratri dilectissimo.

Peruenit ad nos diaconus vester, vestræ sanctitatis epistolam ferens, quòd quidam viri etiàm & mulieres, præterito sabbato paschali die, pro magno populorum incursu, nescientes, pprios suos filios suscepissent ex lauacro sancto. Cupis ergò scire, si pro tali accidente ratione debeant viri & mulieres ad suum proprium redire vsum, an nõ. Nos enim ex hoc tristitia mœsti, inquisiuimus priorum patrum nostrorum dicta. Inuenimus autem in archiuis huius Apostolicæ sedis, iam talia contigisse in ecclesia Isauriæ & *Ethesiorum, simulq; Hierosolymæ, & etiàm aliarum ecclesiarum. Episcopis etiàm earum ciuitatum, ab hac Apostolica sede volentibus scire, si viri & mulieres redirent ad proprium torum, beatæ memoriæ sanctiss. patres, Iulius, Innocentius & Cælestinus, cum episcoporum plurimorum & sacerdotum *conuentu in ecclesia beati apostolorum principis, prohibentes talia, perscripserunt & cõfirmauerunt, vt nullo modo iam in coniugio se reciperent mulieres aut viri, qui quacunq; ratione suos susceperunt natos, sed separent se, nè suadente diabolo, tale vitium peccati inolescat p mundum, & vniuersorum error accrescat. Scitis, quia quomodò sunt septem dona spiritus sancti, ità sunt septem dona baptismi, à primo pabulo sacrati salis & ingressûs sanctæ ecclesiæ, vsq; ad Confirmationem spiritus sancti per chrisma. Ab hoc primo spiritus sancti dono vsque ad septimũ, nullus Christianus suam commatrem in coniugio recipere debet: & qui præsumpserit, anathematis vinculo religetur in perpetuum, nisi pœnitentiam egerit dignè. Mulieres verò, cùm separatæ fuerint pro hac illicita re, à propriis viris totã pcipimus recipere dotem, quam in die nuptiali recepit: & post expletũ annũ recipiant alium virũ, similiter & vir vxorẽ.

*Ephesio-rum

*consensũ

ANTISIODORENSE CONCILIVM CIRCA TEMPORA DEVSDEDIT PAPAE. EST PROVINCIALE.

ANtisiodorũ ciuitas est Galliæ Lugdunensis, iuxta Sequanã sita, quę à Ptolemæo Antrin etiã dicitur. Eius meminit Antoninus in Itinerario: cæteri, Plinius, Strabo, & Mela de ea tacẽt.

Antisiodorensis concilij Canones.

1 Non licet Kalend. Ianuarij * vecola aut aceruolo facere, vel strenas diabolicas obseruare: sed in ipsã die sic omnia beneficia tribuantur, sicut & reliquis diebus.

2 Vt omnes presbyteri ante Epiphaniã missos suos dirigant, q eis de principio quadragesimæ nunciẽt, & in ipsa Epiphania ad populum indicent.

3 Non licet * compensas in domibus ꝓprijs, nec vigilias in festiuitatibus sanctorũ facere, nec inter sentes aut arbores * sacriuos, vel ad fontes vota exoluere: sed quicunque votum habuerit, in ecclesia vigilet, & matricolæ ipsum votum, aut pauperibus reddat: nec subtilia aut pede, aut hominem lineo fieri penitùs præsumat.

4 Nõ licet ad sortilegos vel auguria respicere, nec ad characteres, nec ad sortes, quas sanctorum vocant, vel quas de ligno aut de pane faciũt, adspicere: sed quæcunq; homo facere vult, omnia in nomine Domini faciat.

5 Omninò & inter supradictas conditiones, vigilias, quas in honore domini Martini obseruant, omnimodis prohibete.

6 Vtà media quadragesima presbyteri chrisma petant, & si quis infirmitate detentus, venire non potuerit, ad archidiaconum suum, vel archisubdiaconũ transmittat, sed cum chrismario & linteo, sicut reliquię sanctorum deportari solent.

7 Vt medio Maio omnes presbyteri ad synodum in ciuitatẽ veniant, & Kalẽ Nouemb. omnes abbates ad conciliũ cõueniãt.

8 Nõ licet in altario in sacrificio diuino mellitum, quod mulsum appellant, nec vllũ aliud poculũ, extra vinũ cũ aqua mixtũ offerre: qa ad grande * reatũ & peccatũ ptinet presbytero illi, quicunq; aliud poculum, extra vinum, in consecrationem sanguinis Christi offerre præsumpserit.

9 Non licet, in ecclesia choros seculariũ vel puellarũ cantica exercere, nec cõuiuia in ecclesia præparare: quia scriptum est: Domus mea domus orationis vocabitur. *Matth. 21. b Esa. 56.*

10 Nõ licet, super vno altario in vna die

duas Missas dicere: nec in altario vbi episcopus Missas dixerit, presbyter in illa die Missas dicat.

11 Non licet, in vigilia paschæ ante horã secundam noctis, vigilias expedire: quia in illa nocte non licet post mediam noctem bibere, nec in natali Domini, nec in reliquis solennitatibus.

12 Non licet, mortuis nec eucharistiam, nec osculum tradi, nec velo vel pallis corpora eorum inuolui.

13 Non licet diacono, velo vel palla scapulas suas inuolui.

14 Non licet, in baptisterio corpora sepelire.

15 Non licet, mortuũ sup mortuũ mitti.

16 Non licet, die dominico boues iungere, vel alia opera exercere.

17 Quicunq; se ꝓpria volũtate in aquã iactauerit, aut collo ligato se suspẽderit, aut de arbore præcipitauerit, aut ferro percusserit, aut qualibet occasione voluntariæ se morti tradiderit, istorum oblata non recipiantur.

18 Non licet, absq; paschæ solennitate, vllo tẽpore baptizare, nisi illos, quib⁹ mors vicina est, quos *grauatarios dicunt. Quòd si quis in alio pago, cõtumacia faciẽte, post interdictum hoc infantes suos ad baptismũ detulerit in ecclesias nostras, non recipiant. Et quicunque presbyter ipsos extra nostrũ permissum recipere ꝓsumpserit, tribus mensibus à cõmuniõe Ecclesiæ sequestratus sit. for *Grabatarios

19 Non licet presbytero, aut diacono, aut subdiacono, post acceptum cibum vel poculũ Missas tractare, aut in ecclesia, dum Missæ dicuntur, stare.

20. Quòd si presbyter (quod nefas est dicere) aut diaconus, aut subdiaconus, post acceptam benedictionem infantes procreauerit, aut adulterium commiserit, & archipresbyter hoc episcopo aut archidiacono non intimauerit, integro anno non cõmunicet.

21 Nõ licet presbytero, in vno lecto post acceptam benedictionem cum presbytera sua dormire, nec in peccato carnali misceri, nec diacono, nec subdiacono.

22 Non licet relictæ presbyteri, nec relictæ diaconi, nec subdiaconi, post eius mortem maritum accipere.

23 Si monachus in monasterio adulterium commiserit, aut peculiare habere præsumpserit, aut furtum fecerit, & hoc abbas per se non emendauerit, aut episcopo, aut archidiacono non intimauerit, ad pœnitentiam agendã in alio monasterio retrudat.

24 Non licet abbati, nec monacho, ad nuptias ambulare.

25 Nõ licet abbati, filios de baptismo habere, nec monachis commatres habere.

26 Quòd si quis abbas mulierem in monasterio suo ingredi permiserit, aut festiuitates aliquas ibi spectare præceperit, tribus mensibus in alio monasterio retrudatur, pane & aqua contentus.

27 Non licet, vt aliquis suam nouercam accipiat vxorem.

28 Nõ licet, vt filiam vxoris suæ quis accipiat.

29 Non licet, vt relictam fratris sui quis in matrimonio ducat.

30 Non licet, duas sorores, si vna mortua fuerit, alteram in coniugium accipere.

31 Non licet consobrinam, hoc est, q̃ de duobus fratribus, aut de duabus sororibus procreantur, in coniugium accipere: nec q̃ de ipsis nati fuerint, in coniugio socientur.

32 Non licet vt nepos auunculi vxorem accipiat.

33 Nõ licet presbytero, nec diacono, ad *trepalium, vbi rei torquentur, stare.

24 Non licet presbytero, in iudicio illo sedere, vndè homo ad mortem tradatur.

35 Nõ licet presbytero, aut diacono, vel cuiquam clericorum, de qualibet causa cõclericum suum ad iudicem secularem trahere.

36 Non licet, mulieri nuda manu eucharistiam accipere.

37 Non licet mulieri manum suam ad pallas Dominicas mittere.

38 Nõ licet cum excommunicato communicare, nec cum eo cibum sumere.

39 Si quis presbyter, aut quilibet de clero, aut de populo excommunicatum absq; voluntate ipsius, qui eum excommunicauit, sciens receperit, aut cum illo panẽ manducauerit, vel colloquium habere decreuerit, simili sententiæ subiacebit.

40 Non licet presbytero, inter epulas cantare vel saltare.

41 Non licet presbytero, nec diacono, quenquam inscribere, sed in vice sua, si causam habuerit, aut fratrem, aut quencunque secularem roget.

42 Vt vnaquæq; mulier, quandò communicat, Dominicalẽ suum habeat. Quòd si qua non habuerit, vsq; in alium diem dominicum non communicet.

43 Quicunq; iudex, aut secularis, presbytero aut diacono, aut cuilibet de clero, aut de iunioribus, absq; audientia episcopi, aut archidiaconi, vel archipresbyteri, iniuriam inferre præsumpserit, anno ab oĩm Christianorum consortio habeatur extraneus.

44 Si quis ex secularibus institutionem aut cõmonitionem archipresbyteri sui, cõtumacia faciente, audire distulerit, tam diù à liminibus sanctæ ecclesiæ habeatur extraneus, quandiù tam salubrem institutionem adimplere non studuerit: insupèr & mulctã, quam gloriosissimus dominus rex præcepto suo instituit, sustineat.

45 Si quis hanc diffinitionem, quam ex authoritate canõica cõmuni cõsensu & cõ-

nuentia conscripsimus, ac instituimus, tam ad clerum q̃ ad populum commonendum, vel ad id, quod constitutum est, conseruandum, negligens inuentus fuerit, & hoc obseruare distulerit, aut eos, qui ipsum audire neglexerint, celauerit, aut suppresserit, & in notitiam episcopi non deposuerit, anno à consortio fratrum, vel ab omnium Christianorum communione habeatur extraneus.

SVBSCRIPTIONES EPISCOPORUM qui huic concilio interfuerunt.

*Vnacharius in Dei nomine episcopus, constitutionem hanc subscripsi. Vinobandis abbas subsc. Baudonius abbas subscripsi. Francolus abbas subscripsi. Cæsarius abbas subscripsi. Desideratus abbas subscripsi. Amandus abbas subsc. Tegredus abbas subsc. Vigilius presbyter subsc. Gregori⁹ presbyter subsc. Claudi⁹ presb. subsc. Amanus presby. subsc. Saupãdus presbyter subscripsi. Theodulphus presb. subsc. *Roricius presb. subsc. Niobaudis presb. subsc. Antonius presbyter subsc. Seuardus presbyter subscripsi. Addo presbyter sub. Sindulphus presby. subsc. Audonius presby. subsc. Medardus presb. subsc. Badericus presb. subsc. Siagrius presb. subsc. Friobandis presb. subsc. Eominus presbyter subsc. Elladius presbyter subsc. Theodemodus presb. subsc. Launonius presby. subsc. Leonastis presby. subscripsi. Medardus presbyter subsc. per diaconum Leudegisylum. Eunius presb. subsc. Filmatius presby. subsc. Nõnonius presbyter subsc. Ballomeris presbyter subsc. Romacharius presb. subsc. Medardus presb. subsc. Audila presbyter subsc. Genulphus presby. subsc. Siagrius presbyter subsc. Sindulphus presbyter subscripsi. Vinobandis presbyter subsc. Apronius diaconus subsc. Barbario diaconus subsc. Leudegisylus diaconus pro Medardo subsc.

In hac Synodo fuerunt congregati, Episcopus vnus, Abbates nouem, Presbyteri triginta & duo, Diaconi, qui in vice presbyterorum subscripserunt, tres tantùm.

DECRETA
HONORII PAPAE I.

Ex libro Pontificali.

HOnorius natione Campanus ex patre Petronio coss. sedit annos 12, menses 11, dies 17. Hic temporibus suis multa bona fecit. Hic eruditiũ clerũ. Temporibus suis renouauit omnem acemeliã B. Petri Apostoli, & inuestiuit cõsessionem B. Petri ex argento puro, quod pensat lib. 187. Inuestiuit regias in ingressu ecclesiæ maiores (quæ appellãtur Mediane) ex argento pensante lib. 975. Fecit & cerostratos maiores ex argento pares duos, qui sunt ante corpus B. Petri Apostoli, pensantes singuli lib. 62. Fecit & ad B. Andreã Apostolum, vbi supra ante confessionem, tabulã ex argento, q̃ pensat lib. 73. Huius temporibus leuatæ sunt trabes in ecclesia B. Petri, numero 15. Hic cooperuit ecclesiam oñem ex tegulis æreis, quas leuauit de tẽplo, quod appellatur Roma, ex consensu pijssimi Heraclij Imperatoris. Eodem tempore fecit à solo ecclesiam beatæ Agnetis martyris via Numentana, milliario ab vrbe Roma 3. vbi requiescit, quam vndiq; exornauit, vbi posuit dona multa. Ornauit autem sepulcrum eius ex argento, pensante lib. 252. Posuit desupèr ciborium æreum deauratũ miræ magnitudinis. Fecit & gabatas aureas 3. pensantes singulæ libras singulas. Fecit absidem eiusdẽ basilicæ ex musiuo, vbi etiàm & multa dona obtulit. Item à solo fecit basilicam B. Apollinaris martyris in vrbe Roma in porticu B. Petri Apostoli, qui appellatur ad Palmara, vbi dona multa largitus est. Hic fecit constitutum in Ecclesia, & decreuit, vt omni hebdomada sabbati die exeat litania à beato Apollinare, & ad beatum Petrum Apostolũ cum hymnis & canticis populus omnis occurrere debeat. Fecit autem & Ecclesiam beato Cyriaco martyri à solo via Ostiẽ, milliario 7. vbi & donum obtulit. Eodem tempore fecit Ecclesiam beatorum martyrum 4. Coronatorum, quam & dedicauit, & donum obtulit. Fecit ecclesiam B. Seuerino à solo iuxta ciuitatem Tiburtinã, milliario ab vrbe Romana 20. quã ipse dedicauit, & dona multa obtulit. Renouauit & cœmeterium beatorum martyrum Marcellini & Petri via Lauicana. Eodem tempore à solo fecit basilicam beato Pancratio via Aurelia, milliario 2. & ornauit sepulcrũ eius ex argento, pensante lib. 120. Fecit & ciborium sup altare ex argento, pensante lib. 187. Fecit arcus argenteos 5, pensantes singuli lib. 15. Fecit & candelabra aurea tria, pensantia singula libras singulas, vbi multa dona simul obtulit. Fecit ecclesiam beatæ Luciæ in vrbe Roma iuxta sanctum Sylueſtrum, quam & dedicauit, & dona multa obtulit. Fecit ecclesiã beati Aeriani in tribus *satis, foris quam & dedicauit, vbi & multa dona obtulit. Fecit autẽ in domo sua iuxta Lateranas monasterium in honore beatorum Apostolorum Andreæ & Bartholomæi, quod appellatur Honorij, vbi prædia & dona simul obtulit. Sed & multa alia fecit, quæ enumerare longum est. Fecit autem ordinationes 3, presbyteros 13, diaconos 11, episcopos per diuersa loca 81. Qui sepultus est in basilica beati Petri, sub die 4 Idus Octobris. Et cessauit episcopatus anno vno, menses septem, dies 17.

CON-

CONCILIVM SPA-

LENSE SECVNDVM, SVB DIE IDVVM NOVEMBRIVM,

*Siſesandi *æra 657. tempore *Siſebuti regis. Est prouinciale.*

CAPITVLA CONCILII SPALENSIS secundi.

DE Theodulphi Malacitanæ Eccleſiæ epiſcopi querimonijs, aduersùs reliquos epiſcopos pro quibuſdam parochijs. 1

De querimonijs Fulgentij & Honorij epiſcoporum, pro quibuſdam parochijs. 2

De deſertoribus clericis, vt epiſcopis ſuis reſtituantur. 3

De bigamis, ad presbyterium vel diaconatum non promouendis. 4

Nè presbyteri diaconum vel presbyterum ordinare præſumant. 5

De presbyteris vel diaconibus, ab vno epiſcopo non deponendis. 6

De his, quæ prohibentur chorepiſcopis vel presbyteris in ecclesiaſticis ſacramentis agere. 7

De ſuperbis Eccleſiæ libertis, vt ad ſeruitiũ reuocentur. 8

De œconomis, nè ex laicis conſtituantur. 9

De monaſterijs non conuellendis. 10

De mõaſterijs virginum, vt à monachis tueantur. 11

De quodam Acephalorum epiſcopo. 12

De duabus in Chriſto naturis, & vna perſona. 13

IN nomine Domini & Saluatoris noſtri Ieſu Chriſti, Iſidorus, Biſinnus, Rufinus, Fulgẽtius, Cambra, Fidentius, Theodulphus & Honorius epiſcopi, qui pariter in vrbe Spaleũ pro aliquib⁹ eccleſiaſticis negocijs adunati ſumus. Conſidentibus ergò nobis in ſecretario ſacroſanctæ Hieruſalem Spaleũ eccleſię, cum illuſtribus viris, Siſibuto rectore rerũ publicarũ, atq; Sualane actore rerum fiſcalium, ſtante religioſiſſimo clericorum cœtu.

Capitulum primum.

Prima actiõe Theodulphi Malacitanę antiſtitis eccleſiæ ad nos oblata precatio eſt, aſſerẽtis, antiquam eiuſdem vrbis parochiam, militaris quodam hoſtilitatis diſcrimine fuiſſe deciſam, & ex parte aliqua ab Eccleſijs Aſtigitanæ, Eliberitanæ, atq; Agabrẽſis vrbium, eſſe retentam. Pro qua re placuit, vt omnis parochia, quæ ab antiqua ditione ante militarem hoſtilitatem retinuiſſe eccleſiam ſuam comprobaret, eius priuilegio reſtitueretur. Sicut enim per legem mundialẽ his, quos barbarica feritas captiua neceſſitate tranſuexit, poſtliminio reuertentibus redditur antiqua poſſeſſio: non aliter eſt eccleſia receptura parochiam, quam antè tenuit cũ rebus ſuis, ſiue ab alijs eccleſijs poſſideantur, ſiue in cuiuſlibet poſſeſſionem trãsfuſa ſint. Non enim erit obijcienda præſcriptio temporis, vbi neceſſitas intereſt hoſtilitatis.

C. de capti. & poſtlimi. 1. Si quos. Et ibid. l. finali ſ. diuerſarum ho. &c. vbi dicitur. Quos barbarica feritas, &c.

2 Secundo examine inter memoratos fratres noſtros Fulgentium Aſtigitanum, & Honorium Cordubenſem epiſcopos, diſcuſſio agitata eſt propter parochiam baſilicæ cuiuſdam, quam horum alter Celticeñ, alter Reginenſem aſſeruit. Et quia inter vtraſque partes hactenùs limitis actio vindicata eſt, cuius quanuis vetuſta retentio nullum iuris præiudicium afferret: ideoque nè in dubium vltrà inter eos noſtra deuocaretur ſententia, prolatis canonibus, ſynodalia decreta perlecta ſunt: quorum authoritas præmonet, ità oportere inhiberi cupiditatem, vt nè quis terminos alienos vſurpet. Ob hoc placuit inter alternas partes, inſpectionis viros mittendos, ità, vt ſi in diœceſi poſſidentis ſitam baſilicam, veteribus ſignis limes peruiſus monſtraueris, eccleſiæ, cuius eſt *ius retentionis, ſit æternũ dominium. Quòd & ſi limes legitimus eandem baſilicam non concludit, & tamen longi temporis probatur obiecta præſcriptio, appellatio repetentis epiſcopi non valebit, quia illi tricenalis obiectio ſilentium imponit. Hoc enim & ſecularium principum edicta præcipiunt, & præſulum Romanorum decreuit authoritas. Sin verò infra metas tricenalis temporis extra alienos terminos baſilicæ iniuſta retentio reperitur, repetentis epiſcopi iuri ſinè mora reſtituetur.

*iuſta retentio

3 Tertia definitione ad nos oblata precatio eſt, à reuerendiſſimo fratre noſtro Cambra Italicenſi epiſcopo, pro quodam clerico Paſſando, qui *de eccleſiæ ſuæ cultu, in qua dicatus ab exordijs infantiæ fuerat, ad eccleſiam Cordubenſem ſe contulit. Quem elegimus, vt ſi nihil proponeretur de eo, ſinè dilationis obiectu, proprio reformetur epiſcopo. Scribitur enim in lege mundiali de colonis agrorum, vt vbi eſſe quiſque iam cœpit, ibi perduret. Non aliter & de clericis, qui in agro eccleſiæ operantur, canonum decreto præcipitur, nisi vt ibi permaneant, vbi eſſe cœperunt. Ideoque placuit, vt ſi quis clericus, miniſterijs eccleſiæ propriæ deſtitutis, ad alium tranſitum fecerit, compellente ad quem fugerit, ſacerdote, ad eccleſiam, quam priùs incoluerat, remittatur. Qui verò eum ſuſceperit, nec ſtatim ſinè vllo niſu exceptionis, ad propriam eccleſiam remittendum elegerit, quandiù eum reſtituat, communione ſe priuatum agnoſcat. Deſertorem autem clericum, cingulo honoris

*demittendi quem eccleſiæ ſuæ

c. de agri. & cēſi. & colo. lini. in plurib⁹ legib⁹. Et Peculi. inter alia ſ. cum ſatis &c.

ris atq; ordinis ſui exutum, aliquo tempore monaſterio religari conuenit, ſicq; poſtea in miniſterio Eccleſiaſtici ordinis reuocari. Nam non poterit in talibus peruagationis aboleri licẽtia, niſi fuerit in eis propter correptionem diſciplinæ ſubſecuta cenſura.

Quarta actione nunciatũ eſt nobis, apud Aſtigitanam eccleſiam quaſdam nupèr ordinationes illicitas extitiſſe, ità vt quidam viduarum mariti, Leuitarum miniſterio ſacrarentur. Quos quidem conuenit à gradu ſuſcepto in irritum deuocari, nec vltrà prouehi ad diaconij miniſterium, qui cõtra diuina atq; eccleſiaſtica iura inſtituti reperiuntur.

Academia Eccleſiaſtica

5 Quinto iudicio ad agnitionem *noſtri examinis, Agabrenſis diaconi relatu deductum eſt, de quibuſdam ipſius eccleſiæ clericis, quorum dum vnus ad presbyterium, duo ad Leuitarum miniſterium ſacrarẽtur, epiſcopus eorum, oculorum dolore detentus, fertur manum ſuam ſuper eos tãtùm poſuiſſe, & presbyter quidam illis, contra eccleſiaſticum ordinem, benedictionem dediſſet: qui licèt, propter tãtam præſumptionis audaciam, poterat accuſatus iudicio præſenti damnari, ſi, adhuc in corpore poſitus, non fuiſſet mortis vocatione præuentus: ſed qa iam ille examini diuino relictus, humano iudicio accuſari non poteſt, hi, qui ſuperſunt, & ab eo non conſecrationis titulũ, ſed ignominiæ potiùs elogium perceperunt, nè ſibi licentiam talis vſurpatio faciat, decreuim⁹, vt à gradu ſacerdotalis vel Leuitici ordinis, quem peruersè adepti ſunt, depoſiti, æquo iudicio abijciantur. Tales enim meritò iudicati ſunt remouendi, quia prauè inuenti ſunt conſtituti.

6 Sexta actione comperimus, Fragitanũ Cordubenſis eccleſiæ presbyterum, à pontifice ſuo iniuſtè olim deiectum, & innocẽtem exilio condemnatum: quem rursùs ordini ſuo reſtituentes, id denuò aduersùs pſumptionem nouam decreuimus, vt iuxta priſcorum patrum ſynodalem ſententiam, nullus noſtrùm ſinè concilij examine, *deijciendum quemlibet presbyterum vel diaconum audeat. Nam multi ſunt, qui indiſcuſſo⁹, poteſtate tyrannica, non authoritate canonica, damnant. Et ſicut nonnullos gratia fauoris ſublimant, ità quoſdam, odio inuidiæ ſi permoti, humiliãt, & ad leuem opinionis auram condemnant, quorum crimẽ non approbant. Epiſcopus enim ſacerdotibus ac miniſtris ſolus honorẽ dare poteſt, auferre ſolus non poteſt. Si enim hi, qui in ſeculo à dominis ſuis honorẽ libertatis adepti ſunt, in ſeruitutis nexum non reuoluntur, niſi publicè apud prætores tribunali foro fuerint accuſati: quãtò magis hi, qui diuinis altaribus conſecrati, honore Eccleſiaſtico decorãtur? qui profectò nec ab vno damnari, nec, vno iudicante, poterunt honoris ſui priuilegijs exui: ſed præſentati ſynodali iudicio, quod canon de illis præceperit, definiri.

Exod. 40.

Pſal. 98.

7 Septimo examine relatum eſt nobis, venerandiſſimum quõdàm Agapium Cordubenſis vrbis epiſcopum, frequenter chorepiſcopos vel presbyteros deſtinâſſe, (qui tamen iuxta canones vnum ſunt) qui abſente pontifice altaria erigerent, baſilicas conſecrarent. Quod quidem non eſt mirum, id præcepiſſe virum, Eccleſiaſticæ diſciplinæ ignarum, & ſtatim à ſeculari militia in ſacerdotale miniſterium delegatum. Ergò nè vltrà talis à nobis licentia vſurpetur, communi ſententia ſtatuendum oportuit, ſcientes, quia ſicut presbytero vel chorepiſcopo illicita conſecratio eſt altaris, ità & cõſtitutio. In diuinis enim literis, præcipiente Domino, ſolus Moſes in tabernaculo DEI erexit altare, ſolus ipſe vnxit, quia ſummus vtiquè ſacerdos dei erat, ſicut ſcriptum eſt de eo: Moſes & Aaron in ſacerdotib⁹ eius. Ideoq; id, quod tãtùm facere principibus ſacerdotum iuſſum eſt, quorũ typum Moſes & Aaron tenuerũt, presbyteri, qui filiorum Aaron geſtant figuram, arripere nõ præſumãt. Nam quanuis cum epiſcopis plurima illis myſteriorum cõmnnis ſit diſpenſatio, quędam tamen authoritate veteris legis, quędã nouellis & eccleſiaſticis regulis ſibi prohibita nouerint, ſicut presbyterorum & diaconorum ac virginum conſecratio, ſicut cõſtitutio altaris, benedictio, vel vnctio. Siquidem nec licere eis eccleſiam, vel altaria conſecrare, nec per impoſitionem manũs fidelibus baptizandis, vel cõuerſis ex hæreſi, paracletum ſpiritum tradere, nec chriſma conficere, nec chriſmate baptizatorum frontem ſignare: ſed nec publicè quidẽ in miſſa quẽquam pœnitentem recõciliare, nec formatas cuilibet epiſtolas mittere. Hæc omnia illicita eſſe presbyteris vel chorepiſcopis, qa pontificatũs apicem non habent, quod ſolis deberi epiſcopis, authoritate canonum præcipitur, vt per hoc & diſcretio graduum, & dignitatis faſtigium ſummi pontificis demonſtretur. Sed neque coram epiſcopo licere presbyteris, in baptiſterium introire, nec præſente antiſtite, infantem tingere aut ſignare, nec pœnitentes ſinè præcepto epiſcopi ſui reconciliare: nec eo præſente, ſacramentum corporis & ſanguinis CHRISTI conficere: nec, eo coràm poſito, populum docere vel benedicere, aut ſalutare, nec plebem vtiquè exhortari, quæ omnia eis à ſede Apoſtolica prohibita eſſe noſcuntur.

8 Octaua diſcuſſio agitata eſt de quodam Heliſæo, ex familia Agabrẽſis eccleſiæ, qui ab epiſcopo ſuo traditus libertati, de libertate confeſtim ad cõtumaciæ morbum tranſiliuit: ficq; per ſuperbiam non ſolùm eiuſdem epiſcopi veneficiis artibus ſalu-

tem

tem laedere voluit, sed etiàm patronam ecclesiam, libertatis immemor, prædemnauit. Aduersùs quem ingrati actio canonum ac legum authoritate iustè dirigitur, scilicet vt, immeritæ libertatis damno mulctatus, ad seruitutis nexum reuocetur. Talium em status, qui contra episcopum suum vel patronam ecclesiam nituntur, decidi potiùs, q̃ conseruari conuenit: vt quorum libertas perniciosa est, sit salutifera seruitus: & qui superbire nouerint adepta libertate prædi-ti, discant obedire subiecti.

9 Nona actiõe didicimus, quosdam ex nostro collegio, cõtra mores ecclesiasticos, laicos habere in rebus diuinis constitutos œconomos. Proindè pariter tractantes eligimus, vt vnusquisque nostrûm secundùm Can. 26. Chalc, cõci. Chalcedonensium patrum decreta, ex proprio clero œconomum sibi constituat. Indecorum est enim, laicum vicarium esse episcopi, & seculares in ecclesia iudicare. In vno enim eodemque officio, nõ debet dispar esse professio. Quod etiàm in lege diuina prohibetur, dicente Mose: Non arabis in Deut. 22. b boue simul & asino, id est, homines diuersæ professionis in officio vno non sociabis. Vndè & oportet nos & diuinis libris & sanctorum patrum obedire præceptis, co nstituentes, vt hi, qui in administrationibus ecclesiæ pontificibus sociantur, discrepare nõ debeant nec professione, nec habitu. Nam cohærere & coniungi non possunt, quibus & studia & vota diuersa sunt. Si quis autem episcopus posthàc ecclesiasticam rem, aut p laicalem procuratiõem administrandã elegerit, aut sinè testimonio œconomi gubernandam crediderit, verè, vt contemptor canonum, & fraudator ecclesiasticarum rerũ, non solùm Christo de rebus pauperum iudicabitur reus, sed etiàm concilio manebit obnoxius.

10 Decima actione, poscentibus monasteriorum patribus, pari sententia statuim⁹, vt cœnobia nupèr condita in prouincia Bętica, sicut & illa, quæ sunt antiqua, immobili & inconcussa stabilitate permaneant solidata. Si quis autem (quod absit) nostrûm, vel nobis succedentium sacerdotum, quodlibet monasterium aut vi cupiditatis expoliandum, aut simulatione aliqua fraudis cõuellendum, aut dissoluendum tentauerit, anathema effectus, maneat à regno Dei extraneus: nec proficiat illi bonum fidei vel operis ad salutem, qui tantæ & tam salutaris vitæ destruxerit tramitem. Super hoc etiàm vniuersi Bæticæ prouinciæ episcopi congregati, eundem sacrilegum, cœtusq; sui euerforem, à communione suspendant, conuulsum monasterium cum rebus suis restaurẽt, & quod impiè vnus subuerterit, omnes piè reforment.

11 Vndecima actione communi consensu decreuimus, vt monasteria virginum, in prouincia Bętica cõdita, monachorum administratione ac præsidio gubernétur. Tùc enim salubria Christo dicatis virginibus, prouidemus, quandò eis patres spirituales eligimus, quorũ non solùm gubernaculis tueri, sed etiàm doctrinis ædificari possint, ea tamen circa monachos cautela seruata, vt remoti ab earum *familiaritate, nec vsq; ad vestibulum habeant accedendi familiare permissum. Sed neque abbati, vel ei qui præficitur, extra eam, quæ præest, loqui virginib⁹ Christi aliquid, quod ad institutionem morum non pertineat, licebit: neque cum ea sola, quæ præest, frequenter eis loqui oportet, sed sub testimonio duarum vel trium sororum, ità vt rara sit accessio, & breuis omninò locutio. Absit enim, vt monachos (quod etiàm dictu nefas est) Christi virginibus familiares esse velimus: sed, iuxta quod iussa regularum vel canonum admonent, longè discretos atque seiunctos, eorũ tantùm eadem gubernaculis deputamus, constituentes, vt vnus monachorum probatissimus eligatur, cuius curæ sit, prędijs earum rusticis vel vrbanis intendere, fabricas extruere, & si quid aliud est, ad necessitatem monasterij prouidere, vt Christi famulæ pro animę sug tantùm vtilitate solicitæ, solis diuinis cultibus viuant, operibus q̃ suis inseruiant. Sanè is, qui ab abbate præponitur, iudicio sui episcopi cõprobetur. Vestes autẽ illę ijsdem faciant, à quibus tuitionem expectant, ab ijsdem denuò (vt prædictum est) laborum fructus, & procurationis suffragium recepturæ. Si qui autem monachorum hanc ordinationem aut contempserint, aut qualibet inertiæ dissolutione neglexerint, sciant, q̃ eorum *temeritas atque superbia, excõmunicationis sit plectenda censura.

12 Duodecima actione ingressus est ad nos quidam ex hæresi Acephalorum, natione Syrus (vt asserit ipse) episcopus, I duarũ in Christo naturarum proprietatem abnegans, & deitatem passibilem asserens. Cuius dum nostris sensibus tanti erroris confusio patuisset, prolatis illi de incarnatione Domini IESV CHRISTI testimonijs, sanctorumq; patrum sententijs recitatis, omi eum deindè exhortatione ad veræ fidei rectitudinem sacerdotali modestia inuitauimus. Qui salutaribus monitis pertinaciter per multos diuturnosq; conflictus renitẽs, tandèm gratia diuina edoctus, cunctis coràm adstantibus, hæresim propriam abdicauit, duasq; naturas & vnam personam, in vno eodemque Domino nostro IESV Christo confessus est, credens impassibilem naturã Deitatis, atque in sola humanitate suscepisse infirmitates passionis & crucis. Conuersus itaq;, atque receptus, susceptæ fidei confessionem cum adstipulatione protulit, atq; ab omnibus suis erroribus purgatus apparuit. Taliq̃ pro merito gaudentes, Christo

sto gratias egimus, quòd eundem post prauitatem hæresis, ad rectitudinem fidei diuina gratia promouisset: quem optamus, vt p manens in Christi fide, purè ac deuotissimè conseruetur.

13 Tertiadecima prosequutione breuiter narrandum putauimus, ad refutatiõem eorundem hæreticorum, qui duas naturas Christi post vniõem delirantes confundũt, & passibilem in eo diuinitatis substantiam asserunt. Contra quorũ blasphemias oportet nos in vna persona Christi, geminæ naturæ proprietatem ostendere, passionemq; eius in sola humanitatis susceptione manifestare, vt si fortè aliqui stultorũ, huius sentẽtiæ errore decepti sunt, dum ista legerint, resipiscant, rectæq̃ fidei veritatẽ firmiter teneant. Nam proculdubiò multi sunt, qui 1 Tim. 4. a secundùm Apostoli vocem, prurientes auribus, à veritate auditum auertunt ad fabulas autem conuertuntur. Ergò, sicut immaculata fides & sancta DEI Ecclesia docet, cõfitemur Dominum nostrum Iesum Christum intemporaliter ex patre Deum natũ, temporaliter ex vtero gloriosæ virginis Mariæ hominem editum: & ob hoc, in vna subsistente persona, duas naturas habentem: Deitatis, qua ante secula genitus est: & humanitatis, in qua diebus vltimis editus est: in illa secundùm formam Dei, in ista secundùm formam serui consistens: in illa patri manens æqualis, in ista sinè peccato similis nostræ conditiõi: in illa inuiolabilis, in ista passibilis: in illa, ex qua mori non potuit: in ista, in qua mortem suscepit. Cuius geminæ naturæ distinctio, primùm ex literis legis, deindè ex propheticis & euangelicis atque apostolicis depromenda est paginis, vt ea, quæ asserimus, non argumentis, sed exemplis scripturarum firmemus. Lex, in vna eademq; Saluatoris nostri persona sic demõstrat vtranq; naturam. Diuinam, Domino loquente ad Mosen: Eccè mitto angelum meum, qui p̃cedat te. Obserua eum, & audi vocem eius, quia est nomen meum in illo. Humanam, loquente eodem Dño ad Abraham: In semine tuo benedicẽtur omnes gentes, id est, in carne Christi, q̃ de Abrahæ stirpe descendit. Prophetia in Psalmis, sub vna eademq; Christi persona sic ostẽdit vtranq; naturam. Diuinam, secundùm illud: Ex vtero ante Luciferum genui te. Humanam, secundùm hoc: Et homo natus est in ea, & ipse fundauit eam altissimus. Diuinã, secundùm illud: Eructauit cor meum verbum bonum. Humanam secundùm hoc: Speciosus forma præ filijs hominum. Prophetia in Prouerbijs, in vna eademq; Christi persona, sic declarat vtranq; naturam. Diuinam, secundùm illud: Ante colles genuit me. Humanam, secundùm hoc: Dominus creauit me in initio viarum suarum. Diuinam, secundùm illud: Necdùm erant abyssi, & ego iam cõcepta eram. Humanam, secundùm hoc: Sapientia ædificauit sibi domum, corporis vtiq; sui templum, in quo filius Dei inhabitaret, dum verbum est caro factum. Prophetia in Esaia, sub vna eademque Christi persona, sic demonstrat vtranq; naturam. Deitatis, secũdùm illud: Nũquid ego qui alios parere facio, ipse non pariam, dicit Dominus? Humanitatis, secũdùm hoc: Eccè virgo in vtero concipiet, & pariet filium. Diuinitatis, secundùm illud: Rorate cæli desuper, & nubes pluant iustum. Humanitatis, secundùm hoc, Aperiatur terra, & germinet saluatorẽ, & iustitia oriatur simul. Item alibi: Humanitatis, secundùm hoc, Paruulus natus est nobis. Diuinitatis, secundùm illud: Filius datus est nobis. Paruulus enim *Christus, ad susceptæ humanitatis naturam pertinet, qa homo est factus: filius autem datus, ad diuinitatem, quia Dei filius. Et vt ostenderet in vtraq; natura vnam esse personam paruuli nati, & filij dati, adiecit: Vocabitur nomen eius, magni consilij angelus, Deus fortis, pater futuri seculi. In euangelio quoq; in vno eodemq; Christo, diuinæ naturæ significatio, Ego & pater vnum sumus. Humanæ naturæ insinuatio, Pater maior me est. Diuinæ naturæ significatio, Ego sum via, veritas & vita. Humanæ naturæ insinuatio: Tristis est anima mea vsq; ad mortem. Diuinæ naturæ significatio, Oũia per ipsum facta sunt. Humanæ naturæ insinuatio, Non vẽni facere voluntatẽ meã, sed volũtatem eius, qui mi sit me, patris. Paul⁹ quoq; ^apostolus in vno eodemq; Christo naturam diuinitatis exprimit, cùm dicit: Primogenitus omnis creaturæ, Ipse est ante omnes, & omnia in illo cõstant. Humanitatis declarat naturam, cùm dicit: Ipse est caput corporis ecclesiæ. Et alibi: Qui cùm in forma Dei esset, non rapinam arbitratus est, esse se æqualem DEO, sed semetipsum exinaniuit, formam serui accipiens. Per hoc em̃ quod dicit, qui cùm in forma Dei esset, naturam in eo diuinæ maiestatis ostendit: per hoc autẽ quod adiecit, formam serui accipiens, naturam humanitatis significat. Et iterùm: Cùm esset (inquit) dines, pauper factus est, vt illius inopia *nos diuites essemus. Vbi enim dixit, cùm esset dives, diuinæ naturæ gloria panditur: & vbi adiecit, pauper factus est, humanæ infirmitatis subiectio demonstratur. Item, in ipso initio apostolici symboli, geminæ sic ostenditur in vno eodemq; Christo naturæ distinctio. Deitatis ex patre, dum dicit: Credo in vnum Deum patrem omnipotentem, & in Christum Iesum filium eius vnicum, dominum nostrũ. Humanitatis ex matre, dum adiecit: Natũ de spiritu sancto ex vtero Mariæ virginis. Eccè, ex vtroq; testamento duæ naturæ in Christo: diuinitatis vna, humanitatis altera. Quæ quidẽ gemina vnã fecit psonam, quia vnus idemq;, mediator Dei &

Pro. 9. a
Ioann. 1. b
Esa. 66. c
Esa. 7. c
Esa. 45. b
Ibid.
Esa. 9. b
natus,
Esa. 9. b
Ioan. 10. f
Ioan. 14. d
Ioann. 14. a
Matt. 26. d
Ioan. 1. a
Ioan. 5. e
& 6. d
Col. 1. c
Ibidẽm.
Phil. 2. a
2. Cor. 8. b
*vos diuites esse tis.

hoim, homo Christus Iesus. Iam verò de passione eiusdem saluatoris nostri & Dñi Iesu Christi, quâ in sola humanitate, non in deitate, sustinuit, sicut superiùs, legis & prophetarum authoritas, euangeliorum quoq; & apostolorum prædicatio adhibẽda est. Lex,
Gene. 49.b de passione corporis Christi sic dicit: Lauabit in vino stolam suam, & in sanguine vuæ pallium suum. Quid hic pallium, quid stola, nisi caro Christi, passióis sanguine decorata? Hæc enim sola contumelias crucis sustinuit, diuinæ verò naturæ maiestas nihil iniuriæ sensit. Prophetia quoq; in psalmis passionem Christi in carne sola sic asserit: Foderunt manus meas & pedes meos,
Psalm. 21. dinumerauerunt omnia ossa mea. Vbi non deitatis, sed tantùm crucifixi corporis iniuria intelligitur. Ibi enim membrorum significatione, sola caro, clauis suspensa in ligno atque suffixa, pronũciatur. Sicut & in Hie-
Hiere. 11, d remia legitur: Venite, mittamus lignum in panem eius, id est, crucem in corpore eius. Neque enim diuinitas ligno suspendi potuit, sed sola humanitas in cruce suffixa pepẽdit. Cuius etiàm caro, tolerantiam mortis perpessa, sic ostenditur alibi, dum dicitur:
Psal. 15. Caro mea requiescet in spe: vtiq;, quia sola in Christo materia carnis, mortis fragilitate defuncta, spem resurrectionis suæ expectabat, etiàm sinè corruptione receptura, dum adiecit: Nec dabis sanctum tuũ videre corruptiõem. Salomon autem in canticis canticorum passionem carnis Christi sic prædicans, dicit: Manus (inquit) meæ distillauerunt myrrham, & digiti mei guttã. Vbi
Cant. 5. b specialiter ostenditur, in manibus ac digitis solam carnem Christi infixam stipite, sicut in psalmo 118. legitur: Confige clauis timoris tui carnes meas. Esaias autem Christũ sola humanitate, q̃ apparuit, passionis iniuriam
Esa. 53. b susceпisse, ità pdixit: Homo (inquit) in plaga existens, & sciens ferre infirmitates, verè languores nostros ipse portauit. Quis ipse, nisi vtiq; homo? Nam pati & deficere, in illo natura dei nó potuit: sed homo portauit in eo passionẽ & mortem, in quo & ipsa mors habet conditionẽ. Nam & cùm eundem diceret venire de Edõ, tinctis vestibus de Bosra,
Esa. 63. a adiecit: Quarè rubrum est vestimentum tuum, & indumentum tuum tanq̃ calcantium in torculari? Quid hîc per indumentum & vestimentũ rubrum voluit ostẽdere, nisi solam Christi carnis passionẽ, crucis infectam
Matth. 27. c cruore? Vndè & in ipsa passione chlamyde coccinea Christus induitur, vt imago sanguinis tantùm in carne demonstretur. Esaias quoq;, corpus suum obtulisse Christum in passione, sic loquitur: Non sum (inquit)
Esa. 50. b. c contumax, neq; contradico. Corpus meum dedi percutientibus. Nõ dixit, diuinitatem, quæ passionem nescit perferre. Et iterùm:
Ibid. Posui scapulas meas ad flagella, maxillas ad palmas. Quod & ipsum ad carnis patiẽtiam, non ad deitatis refertur iniuriam. Et Zacha- Zachã. 12. c
rias: Videbunt inquit, in quem confixerũt. Quem alium, nisi indubitanter hoſem quẽ Iudæi crucifixerunt, & in carne iudicantem videbunt? Eccè pronunciata est passio corporis Christi, ex lege & prophetis. Cuius q̃dem fidei veritas est tam efficax, vt eam nec tyranni sua potuerint crudelitate consumere, nec hæreticorum subdola crcunuentio pessundare, nec hypocritarũ diminuere fallax simulatio. Transeamus indè ad euangelia. Ibi quæramus Christũ filiũ Dei in sola carne portâsse valetudines passiõis, & iniuriam crucis, loquente ipso discipulis: Eccè Matth. 20. c
ascendimus Hierosolymam, & consumma- Luc. 18. f
buntur omnia, quæ scripta sunt per prophetas de filio hominis. Tradetur enim gentibus, & illudetur, & flagellabitur, & conspuetur, & postq̃ flagellauerint, occídent eum, & die tertia resurget. Quod totum in Christo secundùm hominem dictum, non ad substantiam deitatis, sed ad naturam pertinet carnis. Quod etiàm in sequentibus docetur, Iudæis dicentibus CHRISTO, Quod Ioan. 2. c
signum ostendis nobis, quia hæc facis? Et dixit Iesus: Soluite templum hoc, & post triduum suscitabo illud. Hoc autem dixit de templo corporis sui. Nam & in passione sua, dum corripiens proditorem, diceret: Iuda, Luc. 22. c
osculo filium hominis tradis: quem tradere proditorem significat, nisi hominem, quem & comprehenderunt? non deitatem, quam cæcati perfidia, agnoscere non potuerunt. Beatus autem Apostolus Paulus Christum in homine solùm pertulisse crucem, sic asse- Phil. 2. a
rit: Vt homo, inqt, humiliauit semetipsum, factus obediens vsque ad mortem, mortem autem crucis. Qui proindè dixit, vt homo, vt nuncupatione hominis, distinctio naturæ insinuaretur passibilis. Quod confirmãs 2. Cor. 13. a
aliâs, ait: An experimentũ quæritis eius, qui in me loquitur Christus? Qui in vobis non infirmatur, sed potens est in vobis. Nam etsi crucifixus est ex infirmitate nostra, sed viuit ex virtute DEI. Passus est ergò Christus & mortuus, sed ex nostra infirmitate. Viuit autem impassibilis & immortalis, sed ex sua virtute: quæ tanta est, vt in se nec passionem recipiat, nec morte admittat. Petrus quoq; Apostolus princeps Apostolorum, Christi supplicium sic prædicat in solo corpore cõsummatum: Qui peccata (inquit) nostra per- 1. Pet. 2. d
tulit in corpore suo super lignum, vt peccatis mortui, iustitiæ viuamus, cuius liuore sanati sum⁹. Et paulò pòst: Christo igitur pas- 1. Pet. 4. a
so in carne. Ergò si Christus in carne passus est, nó secundùm Deum, sed secundùm hominem crucifixus est. Eccè perpatuit deprio Dei, q̃ passus est, q̃ mortuus est, corporis hoc tantùm fuisse, non Deitatis. Aliena sunt enim ista à Deo, testante ꝓpheta deilo: Deus sempiternus, Dñs creans fines terræ, nó laborabit, neq; deficiet. & in Psal. Tu Esa. 40. a Psalm. 101
autem

autem idem ipse es, & anni tui non deficiẽt. Omnes enim in Christo infirmitates humanitas sola portauit. Caro enim habuit vagi-
Luc. 2. b tus infantiæ, non diuinitas. Caro est pannis inuoluta, nõ deitas. Caro habuit alimenta,
Matth. 4. a caro portauit ætatum cõmercia. Nam & q̃
Marc. 4. a fatigatus est, quòd esurijt, quòd dormiuit,
Matth. 8. c quòd fleuit, quòd passioni proximus, tri-
Luc. 19. f stis fuit, quòd postremò ipsam passiõem &
Matth. 26. d mortis conditionem sustinuit, totum hoc
Luc. 14. d ad infirmitatem pertinet humanitatis, non ad incomprehensibilem substantiam Deitatis. Vnus est enim Christus, Deus & homo, caro & verbum. Sed vndè Deus, indè habet immortalitatem: vndè homo, indè pertulit passionem: & vndè caro, indè mortuus: & vndè verbum, indè æternus. Neque enim potest esse Deitate passibilis, qui est virtute paternæ gloriæ naturæ æqualis. Vndè & patri derogatur, dum natura deitatis
Rom. 10. f in filio passibilis creditur. Nam si vna patris
1. Cor. 15. b & filij substantia est, vtiq; sicut pater, ità & filius immortalis est. Et si Ego & pater vnũ sumus, sicut in patre non est mors, ità nec in Dei filio mors. Et si verum est, omnia quæ habet pater, mea sunt, ergò immortalitas patris cum filio communis est. Nam quod ait
Luc. 23. b Apostolus de infidelium ignorãtia, Si enim cognouissent, nunquàm Dominum gloriæ crucifixissent: non quasi Dominus gloriæ sit crucifixus, vt natura Deitatis videatur esse passibilis, sed quia vnus in vtraq; natura est Christus, secundùm assumpti hominis formam, dominus gloriæ dicitur passus, sicut econtrariò est illud: Nemo ascẽdit in cælum, nisi qui descendit de cælo filius hominis. Dum de cælo non descẽdisset, nisi tantùm Dei filius, nondùm idem factus filius hominis. Propter pſonæ ergò vnitatẽ, & ad hominẽ referuntur in Christo, q̃ Dei ꝓpria sunt: & diuinitati ascribũtur, quę hominis sunt. Et ideò dum pati ac mori dicitur, non est deitatis, sed carnis propriũ: sic tamen ꝓpter vnitatem personæ, ipse Deus & natus ex virgine, & passus, & mortuus prædicatur, sed infirmitate carnis nostræ, nõ virtute diuinitatis suæ. Quòd verò idem Apostolus ait, Si enim cùm inimici essemus, reconciliati sumus Deo per mortem filij eius: sic dicitur Dei filius mortuꝰ, sicut dicit de martyribus passis ac mortuis, quorum tamen non sunt animæ occisæ in corporis passióe, sed ore veritatis testante: Nolite timere eos, qui occídunt corpus, animam autem non possunt occidere. Vbi agnosci oportet, si animæ martyrum, corpore perempto, supplicio extingui nó possunt: Deus, qui conditor est animarũ, quomodò per crucẽ carnis potuit exitiũ mortis? Quod etiã alibi aptissimè declaratur, eodẽ filio Dei loquente: Potestatẽ habeo ponendi animã meã, & potestatem habeo iterùm sumẽdi eam. Quòd si ipsa deitas mortua extitit, q̃ro, quis animam ipsius resumpsit? Stultũ est ergò, crucis pas-
sionem diuinæ applicare naturę, sed tantùm creabili & humanæ. Sola enim caro crucis exitium sensit, sola caro lanceã pertulit, sola caro sanguine & aqua manauit. Ipsa sola mortua, ipsa sola in sepulcro posita, ipsa sola tertia die resuscitata: quæ etiàm glorificata cælos adijt, in qua & venturus est iudex in gloria patris, iudicaturus de viuis ac mortuis. Prolatis ergò noui ac veteris testamenti testimonijs, in quibus duæ naturæ Christi patefactæ sunt, in vna subsistentes persona, in quibus & passio eius apparuit, in homine solo expleta: deindè oportuit sententias subnecti sanctorum patrum, qui in sacris literis ingenti gloria resulserunt, vt etiàm eorum traditione perpateat, quia Dñs noster Iesus Christus, ex duabus naturis & vna persona subsistit, & quia morte & passionem in sola carne susceپit. Sanctus ergò Hilarius in explanatione epistolę ad Timotheum, sic loquitur: Nam & cùm dicit scriptura, Homo Christus: & cùm dicit, Christus mortuus est: & cùm dicit, verbũ caro factũ est, non est spoliandus per fraudulẽtiam legentis expositionibus suis sermo. Nam vbi homo Christus est, præcedit mediator DEI atq; hominũ, vt ex vtroq;, Deo & homine, vnus subsistat: sitq; inter hominem & Deũ medius confessione in se vtriusque naturę. Vbi verò Christus mortuus est, subijcitur, q̃ resurrexit, qui est in dextera DEI. In morte eius, carnis nostræ infirmitas est: in resurrectione, virtus eius: in confessu Dei, dignitas. Amb. lib. 10. cap. 99. sup. Luc. 22.
Sanctus quoq; Ambrosius in expositione euangelij secundùm Lucam, sic asserit: Non enim suam, sed nostrã crucem Christus ascendit: nec mors illa diuinitatis, sed quasi hominis fuit. Et paulopòst: Etenim Christus Idem in eodẽ lib. cap. 104. super Luc 23.
omnia, & in Christo omnia, licèt in singulis Christus operetur, caro tamen moritur, vt resurgat. Item in eodem libro exponens inter alia dicit: Tristis est anima mea. Et alibi: Idẽ in eodẽ lib. cap. 94. sup. Luc. 23.
Nunc anima mea turbata est valdè. Non ergò susceپiens, sed susceپta, turbatur. Anima Matt. 26. & Mar. 14. d
enim obnoxia passiõibus, diuinitas libera. Ioann. 12. d
* Etem spiritus ꝓmptus, caro autẽ infirma. * Denique
Tristis autem non ipse est, sed anima. Nõ est tristis sapientia, non diuina substantia, sed anima. Susceپit corpus meũ, nõ me fefellit, vt aliud esset, & aliud videret. Sanctus Athanasius in tractatu quẽ scripsit de Christi natiuitate, sic dicit: In hoc sit ergò, fratres charissimi, fides nostra, in hoc tota salus & vita consistat, vt credamus, Deum dei filium primùm ante omnia secula, à Deo patre inuisibiliter genitum, deindè à Maria virgine secundùm hominẽ natũ, secundùm hunc hominem passum, mortuũ, sepultum, resurrexisse ab inferis, ascẽdisse in cælũ. Item idem in expositióe fidei: Verbum (inquit) nascit de Maria virgine, accipiens corpus animale: sed neq; sermo cõprehensus est carne, sed in

carne, & ſupra carnem, & ſicut *Deus præ-
*Deus dicit ſcius, ita Dei virtus, Dei veritas. Paſſus autē
humana carne, ſed ſermo Dei impaſſibilis
eſt. In paſſione quidem moritur homo, vt
viuificaret protoplaſtum, qui ceciderat per
Greg. Nazianz. epi. 1. inobedientiam. Sanctus Gregorius ſcribēs
* Cledonium ad *Celidonium, dicit: Naturæ enim duæ in
Christo, Deus & homo. Non autem duo fi-
Idem. lij, nec duo. Item idem in ſermone de fi-
lio: Vno autem (inquit) capitulo moneo, vt
altiora quidem aſſcribas diuinitati & illi na
turæ, quæ paſſionibus & corpore probatur
eſſe ſuperior: humiliora autem naturæ hu
manæ attribuas, quæ ex parte infirmitatis
Idem. noſtræ aſſumpta eſt. Item ipſe in quarto lib.
contra Eunomium: Et nè aliquis incorru-
ptibili naturæ deitatis, crucem paſſionis ap-
plicet, per alia manifeſtiùs talem emendat
errorem, mediatorem ipſum Dei & homi-
num, & Deum ipſum nominās, vt cùm duo
denuò dicantur, cōgruum intelligatur circa
vtrunq;. Circa deitatem quidem impaſſibi-
Baſilius. litas, circa humanitatem autem diſpenſatio
paſſionis. Sanctus quoq; Baſilius in quarto
libro contra Eunomium, ità ſcribit: Quid
eſt, Dominus creauit me, & ante omnes col-
les genuit me? Vbi intelligendum eſt hoc,
quod dicit, genuit, de Dei filio: hoc autem,
quod dicit, creauit, de ea parte, qua in for-
Cyrillus. ma ſerui eſt, vt vtranq; naturam in vna per-
ſona oſtenderet. Sanctus Cyrillus in prima
ad Succeſſum epiſtola dicit: Ergò quantùm
Idem. quidem ad intellectum pertinet & ad fidē,
tantundem oculis animæ, quemadmodùm
incarnatus eſt vnigenitus, duas naturas eſſe
dicimus, vnum autem filium, & Chriſtum
& dominum, Deum verbum incarnatum, &
hominem factum confitemur. Item in ſecū-
da ad eundē Succeſſum epiſtola, ſic ait: Cùm
vnus (inqt) ſit, & ſolus filius Chriſtus, idem
ipſe Deus & homo, ſicut in deitate perfect⁹,
ità & in humanitate perfectus. Non autem
ipſum vnigenitum filium DEI, ſecundùm
quod intelligitur & eſt filius dei, paſſum eſ-
*ſeruari ſe in ſua natura dicemus. Oportet etenim
neceſſariò vtraque *ſeruare vni & vero filio,
& non pati ſecundùm deitatem, & dici, paſ-
Cyrillus. ſum eſſe eundem ſecundùm humanitatem.
Ipſius enim paſſa eſt caro. Item in expoſiti-
one Leuitici inter alia: Totum in his iterùm
Leuit. 14. a circunſpice ſaluatoris noſtri myſterium, &
emundationem, quæ per ſanctum baptiſma
fit. Duas enim auiculas ſumi iubetur, viuas
& mundas, vt intelligas per volatilia, cæleſtē
hominem ſimul & Deum in duabus natu-
ris, quantùm pertinet ad ratiōem, diuiden-
dum, vnicuiq; conuenientem. Item ſanctus
Auguſtinus Auguſtinus: Neq; enim illa ſuſceptione al-
terum eorum in alterum conuerſum atque
mutatum eſt. Nec diuinitas quippe in crea-
turā mutata eſt, vt deſiſteret eſſe diuinitas:
nec creatura in diuinitatem, vt deſiſteret eſ-
ſe creatura. Nam ſi ſubſtātia hominis (quod

abſit credere) in diuinitatē conuerſa eſt, au-
gmentauit aliquid deitatis. Sed abſit, vt au-
gmentum recipiat ineffabilis & incompræ-
henſibilis plenitudo. Manet ergò vtraq; filij
Dei natura & vna perſona. Rurſùs ipſe ad-
uerſùs Maximinum: Si ergò attēdas diſtin- Idem.
ctiones naturarum, filius dei de cælo deſcē-
dit, filius hominis crucifixus eſt. Si vnitatem
perſonæ, & filius hominis de cælo deſcen-
dit, & filius hominis crucifixus eſt in terra.
Idem in ſequentibus: Oportebat Chriſtum Idem.
pati, & reſurgere à mortuis die tertia. Vbi
reſurgit, niſi in eo, quod potuit cadere? Vbi
reſurrexit, niſi in eo, vbi mortuus? Quære
mortem, in verbo nunq̄ eſſe potuit: Quære
mortem in anima, nunquàm ibi fuit. Quę-
re mortem in carne, planè ibi fuit. Et ideo
ibi fuit, quia mors vera fuit. Et paulopòſt: Idem.
Quid miraris? Certè vita eſt Chriſtus, Quæ
rè mortua eſt vita? Nec anima mortua eſt,
nec verbum mortuū eſt, Caro tantùm mor-
tua eſt. Quarē? Vt in ea mors moreretur. Idē Aug. ſuper
in expoſitione Ioannis Euangeliſtæ: *Quis Ioannem.
ergò eſt, per quem factus eſt mundus? Chri-
ſtus Ieſus, ſed in forma Dei. Quis eſt ſub Pō-
tio Pilato crucifixus? Idem ipſe Ieſus Chri- Leo epi. 10.
ſtus, ſed in forma ſerui. Beatus quoquè Leo
Apoſtolicæ ſedis antiſtes, in ſua epiſtola,
quam ſcripſit ad Flauianum Conſtantino-
politanum epiſcopum, ſic ait: Salua ergò p-
prietate vtriuſque naturæ, & in vnam coē-
unte perſonam, ſuſcepta eſt à maieſtate hu-
militas, à virtute infirmitas, ab æternitate
mortalitas. Et ad reſoluendum conditionis
noſtræ debitum, inuiolabilis natura eſt vni-
ta naturæ paſſibili, vt quod noſtris remedijs
congruebat, vnus atq; idem, mediator Dei
& hominum, homo Chriſtus Ieſus, & mori
poſſet ex vno, & mori non poſſet ex altero.
In integra ergò veri hominis perfectaq; na-
tura, verus natus eſt Deus, totus in ſuis, to- Idem.
tus in noſtris. Et paulopòſt: Qui manens in
forma Dei, fecit hominem: idem in forma
ſerui, factus eſt homo. Tenet enim ſinè de-
fectu proprietatem ſuam vtraque natura. Et
ſicut forma ſerui, Dei formam non adimit:
ità forma Dei, formam ſerui non minuit. Itē
paulopòſt: Agit enim vtraque forma, cum Idem.
alterius communione, quod proprium eſt,
verbo ſcilicet operāte quod verbi eſt, & car-
ne exequente quod carnis eſt. Vnum horū
coruſcat miraculis, aliud ſuccumbit iniurī-
js. Et ſicut verbum ab æqualitate paternæ
gloriæ non receſſit, ità caro naturam noſtri Fulgentius.
generis non reliquit. Sanctus quoq; Fulgē-
tius in libro, quem de incarnatione Domi-
ni noſtri Ieſu Chriſti ſcripſit, inter alia ſic
intulit: Dico itaque vobis, iuxta ſanctorum
patrum traditiōem, Dominum noſtrum Ie-
ſum Chriſtū in duabus naturis inconfuſis,
id eſt, diuinitatis & humanitatis, vnā pſonā
ſiue ſubſiſtentiā confiteri. Idem poſt alia: Si
quis ergò in dño noſtro Ieſu Chro aut duas
natu-

naturas, aut vnam noluerit ſiue dubitaue-
rit credere aut prædicare perſonam, vel ſi qs
noluerit confiteri eundem Deum atq; ho-
minem, id eſt, verbum incarnatum de Ma-
ria virgine, pro noſtra ſalute veraciter na-
tum: tantùm à catholica fide deprehēditur
ac demonſtratur extraneus, vt ſacramento
redemptionis humanæ reſiſtat ingratus. Et
paulopòſt: Verbum caro factum, vnus &
plenus eſt Chriſtus, vnus ex vtraque & in
vtraque, id eſt, in humana diuinaque natu-
ra, in quo ſic vtriuſq; naturæ prorsùs vni-
tio glorioſa perſiſtit, vt ſiue diuinitati Chri
ſti humanitatē quis demat, ſiue humanitati
diuinitatem detrahat, Chriſtum ſacrilega
infidelitate & blaſphema prædicatione diſ-
ſoluat. Item paulopòſt: Chriſtus pro nobis
carne eſt paſſus, qui de Deo patre natus ſo-
lus eſt impaſſibilis Deus. Ipſum itaq; Chri-
ſtum filium Dei, pro nobis mortem carne
guſtāſſe, ſalua immortalitate diuinitatis ei⁹,
veraciter credimus. Item poſt hoc: Quia nō
eſt alter Deus, alter homo, ſed idem vnus eſt
Chriſtus, deus & homo: profectò idem De-
us Chriſtus, qui & mortem ſuam carne ſuſ-
cepit: & idem homo Chriſtus eſt, qui mor-
tem ſuam diuinitate deſtruxit. Idem quip-
pe Chriſtus Dei filius, qui diuinitate mori
non potuit, carne mortuus eſt, quā mor-
talem De⁹ immortalis accepit: & ideò Chri-
ſtus Dei filius, carne mortuus reſurrexit, qa
immortalitatem ſuæ diuinitatis, carne mor-
tuus, non amiſit. Hinc eſt, q̄ etiām poſt re-
ſurrectionem ſuam, ſicut in cicatricibus ve-
ris, & in vera comeſtione piſcis & mellis, ſo-
liditatem in ſe veræ carnis edocuit: ità clau-
ſis foribus ingrediens, veram in ſe virtutem
ſempiternæ diuinitatis oſtendit, vt agno-
ſceretur & naturalis fuiſſe Chriſti morientis
infirmitas, & eidem reſurgenti naturalis in-
eſſe maieſtas. Hæc quidem, quæ tam diuinæ
ſcripturæ, q̄ etiām ſanctorum patrum elo-
quia docuerūt, decretis noſtris breuiter in-
ſerta protulimus, demonſtrantes geminam
carnis & deitatis naturam in vna Domini
& ſaluatoris noſtri perſona: paſſum quoq;
eundem in ea natura, quæ corporis eſt, non
paſſum in ea natura, quæ deitatis eſt. His er-
gò concordi ſententia in tribus ſecretarijs
definitis, pro confirmatione ſuī, propriam
ſubſcriptionem ſubiecimus.

Iſidorus in Chriſti nomine eccleſiæ Spa-
lenſis epiſcopus, ſubſc. Biſinnus in Chriſti
nomine eccl. *Eliberitanæ epiſc. ſubſc. Ru- *Liberitanę
finus in Chriſti nomine eccleſię Aſindonēſi
epiſc. ſubſc. Cambra in Chriſti nomine Ec-
cleſiæ Italicēſi epiſc. ſubſc. Fidētius in Chri-
ſti nomine Eccleſiæ Tuccitanæ epiſcopus,
ſubſc. Theodulphus in Chriſti nomine Ec-
cleſiæ Malacitanæ epiſc. ſubſc. Honorius in
Chriſti nōie eccleſię Cordubēſi epiſc. ſubſc.

¶Concilium Spalenſe ſecundum finit.

TOLETANVM CON-
CILIVM QVARTVM, CIRCA TEMPORA HONORII papæ primi. Eſt prouinciale.

¶CAPITVLA QVARTI concilij Toletani.

Derectæ fidei confeſſione, q̄ in ſancta Dei Eccleſia prædicatur. 1
Nulla penè res magis diſciplinæ mores ab eccleſia Chriſti depulit, q̄ inordinata di-uerſitas officij. 2
De formula, ſecundùm quam debeat ſan-cta ſynodus in Dei nomine fieri. 3
De ſolēnitate paſchali, qualiter ſolet in Hi-ſpanijs varietas exiſtere prædicationis. 4
De baptiſmi ſacramento. 5
Comperimus, quòd per nonnullas eccleſias in die ſextæ feriæ paſſionis domini, clau-ſis baſilicarum foribus, non celebretur officium. 6
Quidam in die eiuſdem dominicæ paſſiōis, ad horam nonam ieiunium ſoluunt. 7
Lucerna & cereus in peruigilijs apud quaſ-dam eccleſias non benedicuntur, &, cur à nobis benedicantur, inquirunt. 8
Nonnulli ſacerdotum per Hiſpanias reperi-untur, qui dominicam oratiōem, quam Saluator noſter docuit & p̄cepit, nō quo-tidiè, ſed tātùm die dominico dicunt. 9
Quòd ſacerdotes Hiſpanię, diebus quadra-geſimæ alleluia decantent. 10
Quòd in quibuſdam Hiſpaniarum eccleſi-js, laudes poſt Apoſtolum decantētur. 11
De hymnis etiàm canendis. 12
De hymno quoq; trium puerorum, in quo vniuerſa cæli terræq; creatura deum col-laudat. 13
Quòd in fine pſalmorum, non (ſicut à qui-buſdam) Gloria patri, ſed, Gloria & ho-nor patri, dicatur. 14
Sunt quidam, qui in fine Reſponſoriorum gloriam non dicunt. 15
De Apocalypſi libro, vt teneatur, & quādò legatur. 16
Quòd quidam ſacerdotes non ritè, poſt di-ctam orationem Dominicam, ſtatim cō-municant, & poſteà benedictiōem in po-pulo dant. 17
Quòd perniciōſa conſuetudo nequaquàm eſt retinenda. 18
Quòd in veteri lege ab anno vigeſimoqn-to Leuitæ ordinari mandantur. 19
Quòd ſacerdotes DEI irrepræhenſibiles eſſe debent. 20

Quòd apud Deum conscientiam puram, & apud homines famam optimam nos habere oporteat. 21
Quemadmodùm antistes, ità presbyteri & Leuitæ, sicut nomine, ità & meritis vitam teneant & testimonium vitæ. 22
Gen. 8.c Quòd prona sit hominis ætas ab adolescẽtia in malum. 23
Quòd maximè in sacerdotibus Dei vitãda est errorum ignorantia. 24
De presbyteris parochianis, dum ordinantur, quòd libellum officialem à sacerdote suo accipere debent. 25
Quandò presbyteri aut diaconi per parochias constituuntur, oportet eos professionem episcopo suo facere. 26
Si episcopus, presbyter, diaconus, aut subdiaconus à gradu suo deiecti fuerint, & in secunda synodo innocentes inueniantur, qualiter recipi debeant. 27
Si episcopus, presbyter, seu diaconus, vel ex ordine clericorum, magos, aruspices, ariolos, augures, vel sortilegos consulere fuerint deprehensi, quid de eis agendum sit. 28
Confinitimi hostium sacerdotes, præter eos qui à regia potestate licentiam acceperint, in synodo mundandi sunt. 19
Quòd sæpè principes contra quoslibet maiestatis obnoxios, sacerdotibus sua negocia committunt. 30
Vt episcopi in protegendis populis ac defendendis, impositam à Deo sibi curam non ambigant. 31
1. Tim. 6.b Quòd auaritia radix cunctorum malorum, aliquorũ sacerdotũ mentes obtineat. 32
Quicunq; episcopus alterius episcopi diœcesim per triginta annos sinè aliqua interpellatiõe possederit, vt teneat eam. 33
Vt sicut diœcesim alienã tricenalis possessio tollit, ità territorij cõuentũ nõ amittit. 34
Quòd episcopus per cunctas diœceses parochiasq; suas ire oporteat per singulos annos. 35
Quicunq; episcopi suffragio cuiuslibet aliquid de ecclesiasticis vtilitatibus prouiderint, quid agendum sit. 36
Præbendum à sacerdotibus vitæ solatiũ indigentibus, & maximè his, quibus restituenda vicissitudo est. 37
Nonnulli diacones in tantã erumpunt superbiam, vt presbyteris se præferant 38
Si non licet episcopis, nec presbyteris, oraria duo induere quãto magis nec diaconis, qui ministri eorum sunt? 39
Vt omnes clerici vel lectores, sicut Leuitæ & sacerdotes, detonso superiùs capite, inferiùs solam circuli coronam relinquant. 40
Vt extraneæ fœminæ cum clericis non habitent. 41
De clericis, qui non habentes legitimum coniugium, extranearum mulierum vel ancillarum suarum interdicta sibi consortia appetunt. 42
De clericis, qui sinè consultu episcopi sui, vxores duxerint. 43
De clericis, qui in quacunq; seditione armavolentes sumpserint. 44
Si quis clericus in demoliendis sepulcris fuerit deprehensus. 45
De pcepto Dñi nostri Sisenandi regis. 46
De eligendis œconomis. 47
De professione monachi, vt quicquid fuerit alligatum, teneat. 48
De clericis, qui monachorum propositum appetunt. 49
Quale ius episcopi in monasterijs habere debeant. 50
De monachis, qui egredientes de monasterio, non solùm ad seculum reuertuntur, sed etiàm vxores accipiunt. 51
De religiosis propriæ regionis, qui nec inter clericos, nec inter monachos habentur. 52
De eis, qui in discrimine constituti, pœnitentiam accipiunt. 53
De secularibus, qui accipientes pœnitentiã, se totonderant: & rursùs prævaricantes, laici effecti sunt. 54
Quòd duo sunt genera viduarum, seculares & sanctimoniales. 55
De Iudæis, nè vi ad credendum cogant. 56
De cupiditate episcopi, presbyteri, vel diaconi siue clericorum, qui contra fidem Christianam, Iudæis suffragium præstant. 57
De prævaricatione eorum, qui dudũ ex Iudæis ad Christianã fidẽ ꝓmoti sunt. 58
De Iudæorum filijs vel filiabus, nè parẽtum vltrà inuoluantur erroribus. 59
De Iudæis baptizatis, si posteà prævaricati fuerint in Christo. 60
De malorum consortijs, quòd etiàm bonos corrumpunt. 61
De Iudęis, qui Christianas mulieres in coniugio habent. 62
Nõ potest erga homines esse fidelis, qui exiterit impius in Deum. 63
Præcipiente domino atque excellentissimo Sisenando rege, vt Iudæi, aut qui ex Iudæis sunt, officia publica nullatenùs appetant. 64
Vt Christianos seruos non liceat Iudæis habere. 65
De his, qui de rebus suis, pauperibus Christi nullatenùs distribuunt. 66
De episcopis, qui mancipium iuris ecclesiæ, non retento Ecclesiastico patrocinio, manumitti desiderant. 67
Vt sacerdotes, qui aut res suas Ecclesiæ relinquunt, aut nihil habentes, aliqua prædia ecclesijs suis conquirũt, si voluerint, possint de ecclesiæ famulis aliquos liberos facere. 68
De libertis ecclesiæ, quia nũquàm moritur eorum patrona, vt à patrocinio eiusdem nunquàm discedant. 69
De libertis ecclesiæ, qui à patrocinio eiusdẽ discedunt. 70
De libertis, qui à quibuscunque manumissi sunt, atque Ecclesiæ patrocinio commendati existunt. 71
Vt qui libertatem à Dominis suis ità percipiunt, vt nullum in eis obsequium patronus detentet, suscipiantur ad clerum. 72
De famulis Ecclesiæ constituere presbyteros vel diaconos per parochias, licet. 73
De Ecclesiastici ordinis institutis vel decretis, quæ ad quorundam pertinent disciplinam. 74

Ecclesia

ANno tertio, regnante domino nostro gloriosissimo principe * Sisenando, die Nonarum Decembris, æra 681. dum studio amoris Christi, ac diligẽtia religiosissimi Sisenandi regis, Hispaniæ atq; Galliciæ sacerdotes apud Toletanam vrbem in nomine Domini conuenissemus, vt eius imperijs atq; iussis communis à nobis agitaretur de quibusdam Ecclesiæ disciplinis tractatus, primùm gratias Saluatori nostro deo omnipotenti egimus, post hæc antefato ministro eius excellentissimo & glorioso regi, cuius tanta erga Deum deuotio extat, vt non solùm in rebus humanis, sed etiàm in causis diuinis solicitus maneat. Hic quippe, dum in basilica beatissimę & sanctę martyris Leocadiæ omnium nostrũm pariter iam cœtus adesset, pro * merito fidei suæ cum magnificentissimis & nobilissimis viris ingressus, primùm coram sacerdotibus Dei humi prostratus, cum lachrymis & gemitibus pro se interueniendum Domino postulauit. Deindè religiosa prosecutione synodum exhortatus est, vt Patrum decretorũ memores, ad * confirmanda in nobis iura Ecclesiastica studium præberemus, & illa corrigere, quæ, dum per negligentiam in vsum venerunt, contra Ecclesiasticos mores licentiam sibi de vsurpatione fecerunt. Talibus ergò eius monitis congaudentes, necessarium extitit, iuxta eius nostrumq; votum tractare, quæ competunt, siue in sacramentis diuinis, quæ diuerso atque illicito modo in Hispaniarum Ecclesijs celebrantur, seu quæ in moribus prauè vsurpata noscuntur. Et quoniam generale concilium agimus, oportet primum nostræ vocis sermonem de Deo esse, vt post professionem fidei, sequentia operis nostri vota quasi super fundamẽtum firmissimum disponantur.

¶ Capitulum primum.

SEcundùm diuinas scripturas & doctrinã, quã à sanctis patribus accepimus, patrem, & filium, & spiritum sanctum, vnius deitatis atq; substantiæ confitemur, in personarum diuersitate Trinitatem credentes, in diuinitate vnitatem prædicantes: nec personas confundimus, nec substantiam separamus. Patrem à nullo factum vel genitum dicimus, filium à patre non factum, sed genitum, asserimus. Spiritum verò sanctum, nec creatum, nec genitum, sed procedentem ex patre & filio, profitemur. Ipsum autem Dominum IESVM CHRISTVM, DEI filium & creatorem omnium, ex substantia patris ante secula genitum, descendisse vltimo tempore pro redemptione mundi à patre, qui nunquàm desijt esse cum patre. Incarnatus est enim ex spiritu sancto, & gloriosa sancta DEI genitrice virgine Maria, & natus ex ipsa, solus idem Dominus IESVS CHRISTVS, vnus de sancta Trinitate, anima & carne perfectus, sinè peccato susciens hominem, manens quod erat, assumens quod non erat, æqualis patri secundùm diuinitatem, minor patre secundùm humanitatem, habens in vna persona duarum naturarum proprietatem. Naturæ enim in illo duæ, DEVS & homo. Non autem duo filij, & dij duo, sed idem vna persona in vtraque natura, perferens passionem & mortem pro nostra salute, non in virtute diuinitatis, sed in infirmitate humanitatis. Descendit ad inferos, vt sanctos, qui ibi tenebantur, erueret: & deuicto mortis imperio, resurrexit. Assumptus in cælos, venturus est in futurum ad iudicium viuorum & mortuorum. Cuius morte & sanguine mundati, remissionem peccatorum consequuti sumus, resuscitandi ab eo in die nouissima, in ea, qua nunc viuimus, carne, & in ea, qua resurrexit idem Dominus, forma, percepturi ab ipso, alij pro iustitiæ meritis vitam æternam, alij pro peccatis supplicij æterni sententiam. Hæc est Ecclesiæ catholicæ fides. Hanc confessionem conseruamus atque tenemus. Quam quisquis firmissimè custodierit, perpetuam salutem habebit.

2 Post rectæ fidei confessionem, quæ in sancta DEI Ecclesia prædicatur, placuit vt omnes sacerdotes, qui Catholicæ fidei vnitate complectimur, nihil vltrà diuersum aut dissonum in Ecclesiasticis sacramentis agamus, nè quælibet nostra diuersitas apud ignotos seu carnales schismatis errorem videatur ostendere, & multis extet in scandalum varietas ecclesiarum. Vnus ergò ordo orandi atque psallendi, à nobis per omnem Hispaniam atque Galliciam conseruetur: vnus modus in Missarum solennitatibus, vnus in vespertinis officijs: nec diuersa sit vltrà in nobis Ecclesiastica consuetudo, quia vna fide continemur & regno. Hoc enim & antiqui canones decreuerunt, vt vnaquæque prouincia & psallendi, & mini-

ministrandi parem consuetudinem teneat.

3 Nulla penè res, disciplinę mores ab Ecclesia Christi magis depulit, quàm sacerdotum negligentia, qui cõtemptis canonibus, ad corrigendos ecclesiasticos mores synodum facere negligunt. Ob hoc à nobis vniuersaliter definitum est, vt quia iuxta patrũ antiqua decreta bis in anno difficultas temporis fieri concilium non sinit, saltem vel semèl à nobis celebretur, ità tamẽ, vt si fidei causa est, aut quęlibet alia Ecclesię communis, generalis totius Hispaniæ & Galliciæ synodus cõuocet. Si verò nec de fide, nec de communi Ecclesiæ vtilitate tractabitur, speciale erit concilium vniuscuiusque prouinciæ, vbi metropolitanus elegerit peragendum. Omnes autem, qui causas aduersùs episcopos ac iudices ac potentes, aut contra quoslibet alios habere noscuntur, ad idem concilium concurrant: & quæcunque examine synodali à quibuslibet prauè vsurpata inueniuntur, regij executoris instantia iustissimè his, quibus iura sunt, reformentur, ità vt pro compellendis iudicibus vel secularibus viris ad synodum, metropolitani studio quidam executor à principe postuletur. Quintadecima autem Kalendarum Iuniarũ congreganda est in vnaquaq; prouincia synodus, propter vernale tempus, quandò herbis terra vestitur, & pabula germinum inueniuntur. Hora itaq; dici prima manè ante solis ortum, ejciantur omnes ab Ecclesia: obseratisq; foribus cunctis ad vnam ianuam, per quam sacerdotes ingredi oportet, ostiarij stent. Et conuenientes omnes episcopi, pariter introeãt, & secundùm ordinationis suæ tempora resideant. Post ingressum omnium Episcoporum atq; consessum, vocentur deindè presbyteri, quos causa, pbauerit introire. Nullus se inter eos ingerat diaconorum. Post hos ingrediãtur diacones probabiles, quos ordo poposcerit interesse. Et corona facta de sedibus Episcoporum, presbyteri à tergo eorum resideant, diaconi in conspectu episcoporum stent. Deindè ingrediantur laici, qui electioni concilij interesse meruerint. Ingrediantur quoq; & notarij, quos adrecitandum vel excipiendum ordo requirit. Et obserentur ianuæ. Sedentibusque in diuturno silentio sacerdotibus, & cor tantùm habentibus ad Deum, dicat archidiaconus: Orate. Statimq; omnes in terrã prosternentur, & orantibus diutiùs tacitè cum fletibus atque gemitibus, vnus ex episcopis senioribus surgẽs, orationẽ palàm ad Dominum fundat, cunctis adhuc in terra iacentibus. Finita autem oratione, & responso ab omnibus, Amen, rursùs archidiaconus dicat: Erigite vos. Et confestim omnes surgant, & cum omni timore Dei & disciplina, tam Episcopi, quàm presbyteri sedeant. Sicque omnibus in suis locis in silentio considentibus, diaconus alba indutus, codicem canonum in medio proferens, capidicem canonum in medio proferens, capitula de concilijs agendis pronunciet. Finitisq; titulis, metropolitanus Episcopus cõcilium alloquatur, dicens: Eccè, sanctissimi sacerdotes, recitatæ sunt ex canonibus priscorum patrum sententiæ de concilio celebrando. Si qua ergò quempiam vestrùm actio commouet, coram suis fratribus proponat. Tunc si aliquis quamcunq; querelã, quæ contra canonem agit, in audientiam sacerdotalem protulerit, non priùs ad aliud trãseatur capitulum, nisi primùm, quæ proposita est actio, terminetur. Nam & si presbyter aliquis, aut diaconus, vel clericus, si ue laicus, de his qui foris fleterint, conciliũ pro qualibet re crediderit appellãdum, Ecclesiæ metropolitanæ archidiacono causam suam intimet, & ille concilio denunciet. Et tunc illi & introeundi, & proponendi licentia concedatur. Nullus autem episcoporum à cœtu communi secedat, antequàm hora generalis secessionis adueniat. Concilium quoquè nullus soluere audeat, nisi fuerint cuncta determinata, ità, vt quæcunq; deliberatione communi finiuntur, Episcoporum singulorum manibus subscribantur. Tunc enim Deus suorum sacerdotum concilio interesse credendus est, si tumultu omni abiecto, solicitè atq; tranquillè ecclesiastica negocia terminentur.

Formula habendæ synodi.

4 Solet in Hispanijs de solennitate Paschali varietas existere prædicationis. Diuersa enim obseruantia laterculorum Paschalis festiuitatis, interdùm errorem partus enia verò merstone baptismatis, nihil respon- *liri, epist. 42*
phaniorum metropolitani sacerdotes litteris se inuicèm inquirant, vt communi scientia edocti, diem resurrectionis Christi comprouincialibus suis insinuent, & vno tempore celebrandum annuncient.

5 De baptismi autem sacramento, propter quod in Hispanijs quidam sacerdotes trinam, quidam simplam mersionem faciunt, à nonnullis schisma esse conspicitur, & vnitas fidei scindi videtur. Nam dum partes diuersæ in baptizandis * aliqua contrario modo agunt, alij alios non baptizatos esse contendunt. Proindè, quid à nobis in sacramenti diuersitate faciendum sit, Apostolicæ sedis informemur præceptis, non nostram, sed paternam institutionem sequentes. Beatæ ergò memoriæ Gregorius, Romanæ Ecclesiæ pontifex, qui non solùm partes Italiæ illustrauit, sed & longè existentes Ecclesias sua doctrina perdocuit, efflagitante sanctissimo Leandro Episcopo de hac Hispanię diuersitate, quid potiùs esset sequendum, inter cætera rescribẽs ei, sic ait: De trina verò mersione baptismatis, nihil responderi veriùs potest, quàm ipsi sensistis, quia in vna fide nihil officit sanctę Ecclesiæ consuetudo diuersa. Nos autem quòd tertiò mergimus, triduanæ sepulturæ sacramenta signamus, vt dum tertiò infans ab aquis educitur, resurrectio triduani temporis exprimatur. Quod si quis fortè, etiàm pro summæ Trinitatis veneratione, existimet fieri, neq; ad hoc aliquid obsistit, baptizandum semèl in * aquas mergere: quia dum in tribus subsistentijs vna substantia est, reprehensibile esse nullatenùs potest, infantem in baptismate in aquã vel tèr, vel semèl mergere, quandò & in tribus mersionibus personarum Trinitas, & in vna potest diuinitatis singularitas designari. Sed si nunc vsque ab hæreticis insans in baptismate tertiò mergebatur, faciendum apud vos esse, non censeo, nè, dum mersiones numerant, diuinitatem diuidant: dumque, quod faciebant, faciunt, morem vestrum se vicisse glorientur. Quapropter, quia de vtroque sacramento, quod fit in sancto baptismo, à tanto viro reddita est ratio, quòd vtrunque rectum, vtrunq; irreprehensibile in sancta Dei Ecclesia habeatur: propter vitandum autem schismatis scandalum, vel hæretici dogmatis vsum, simplam teneamus baptismi mersionem, nè videantur apud nos, qui tertiò mergunt, hæreticorum approbare assertionem, dum sequuntur & morem. Et nè fortè cuiquam sit dubiũ huius simpli mysterium sacramenti, videat in eo mortem & resurrectionem Christi significari. Nam in aquis mersio, quasi ad infernum descensio est: & rursùs ab aquis emersio, resurrectio est. Itè videat in eo vnitatem diuinitatis, & Trinitatem personarum ostendi. Vnitatem, dum semèl mergimus: Trinitatem, dum in nomine patris, & filij, & spiritussancti baptizamus. Panditur huius singularis baptismi mysterium etiàm scripturarum sanctarum exemplis, Paulo Apostolo attestante: Nolo vos ignorare, fratres, quoniam patres nostri omnes sub nube fuerũt, & oñes mare transierunt, & omnes in Mose baptizati sunt, in nube & in mari. Mare quippe rubrum, significat baptismum, Christi sanguine consecratum, per quod populus Dei semèl transijt, vbi tamen tota erat Trinitas, præcedens populum in columna ignis & nubis. In igne quippe significatur pater, in columna filius, in nube spiritus sanctus. Iordanis quoquè fluenta cum arca populus dei semèl transijt, per quod significatur simpla mersio baptismatis, cuius sacramento Ecclesia abluitur, & de seculi huius laboribus per baptismum quasi per Iordanem ad terram cælestis repromissionis ingreditur.

Lib. 1. Regi-

6 Comperimus, quòd per nonnullas ecclesias in die sextæ feriæ passionis Domini, clausis basilicarum foribus, nec celebretur officium, nec passio Domini populis prædicetur, dum idem Saluator noster Apostolis suis præcepit, dicens: Passionem, & mortem, & resurrectionem meam omnibus prædicate. Ideoq; oportet, eodem die mysteriũ crucis, quod ipse dominus cunctis annunciandum voluit, prædicari, atq; indulgentiã criminum clara voce omnem populum postulare, vt pœnitentiæ compunctione mundati, venerabilem diem dominicę resurrectionis, remissis iniquitatibus, susci pere mereamur, corporisq; eius & sanguinis sacramentum, mundi à peccato, sumamus.

7 Quidam in die eiusdem passionis Dominicæ, ab hora nona ieiuniũ soluunt, conuiuijs * adhibentur: & dum sol ipse eadem die tenebris palliatus, lumen subduxerit, ipsaque elementa turbata, mœstitiam totius mundi ostenderint, illi ieiunium tanti dici polluunt, epulisque inseruiunt. Et quia totum eundem diem vniuersalis Ecclesia propter passionem Domini in mœrore & abstinentia peragit, quicunque in eo ieiunium, præter paruulos, senes & languidos, ante peractas indulgentiæ preces soluerit, à Paschali gaudio depellatur: nec in eo sacramentum corporis & sanguinis Domini percipiat, qui diem passionis eius per abstinentiam non honorat. *abutuntur:

8 Lucerna & cereus in peruigilijs apud quasdam ecclesias non benedicuntur, & cur à nobis benedicantur, inquirunt. Propter glorioſum enim noctis ipsius sacramẽtum, hæc solenniter benedicimus, vt sacræ resurrectionis Christi mysterium, quod tempore huius noctis votiuè aduenit, benedictione sanctificati luminis susci piamus. Et quia hęc obseruatio per multarum loca terrarum, regionesq; Hispaniæ, in ecclesijs commendatur, dignum est propter vnitatem pacis, vt in *Gallecianis ecclesijs conseruetur. Nulli autem impune erit, qui hæc contempserit, sed patrum regulis subiacebit. *Gallicianis

9 Nonnulli sacerdotum in Hispanijs reperiuntur, qui Dominicam orationem, quam Saluator noster docuit & præcepit, non quotidiè, sed tantùm die Dominica dicant. Et quia sinè intermissione vt oremus, Apostolus docuit, qualiter autem oremus, CHRISTVS præcepit, dicens: Cùm autem oratis, dicite: Pater noster qui es in cælis: Quomodò ergò quotidiè non dicitur, quod sinè intermissione dici iubetur? Nam intantùm quotidiè hæc oratio dicenda est, quantùm & ipso titulo vtitur, dum vocatur oratio quotidiana. Sic eam sancti patres nuncupauerunt, quod etiàm apud doctores, quorum illustris doctrina est, inuenitur. Sanctus quippe Cyprianus dicit: Itaque in oratione Dominica panem nostrum, id est, Christum, dari nobis quotidiè petimus, vt qui in Christo manemus & viuimus, à sanctificatione & corpore eius non recedamus. Sanctus Hilarius dicit, Panem nostrum quotidianũ da nobis hodiè: Quid enim tã vult Deus, quàm vt quotidiè Christus habitet in nobis, qui est panis vi- tæ, *1. Thess. 5. d* *Matth. 6. b* *In sermone de oratione Dominica,*

tæ, & panis è cælo? Et quia quotidiana oratio est, quotidiè quoquè vt detur, oratur. In Enchiridio ad Laurentium. Sanctus Augustinus dicit: De quotidianis autè, breuibus, leuibusq; peccatis, sinè quibus vita hæc non ducitur, quotidiana oratio fidelium satisfacit. Eorum est enim dicere, Pater noster qui es in cælis, qui iam patri tali regenerati sunt ex aqua & spiritusancto. Delet ergò hæc quotidiana oratio, minima & quotidiana peccata: delet & illa, à quibus vita fidelium, etiàm sceleratè gesta, pœnitendo in melius mutata discedit. Ergò sicut Christus præcepit, sicut Apostolus monuit, & quemadmodùm doctores ecclesiastici instituerunt, quia quotidiè vel cogitatione, vel verbo delinquimus, quotidiè hanc orationem effundere in conspectu Dei debemus. Quisquis ergò sacerdotum vel subiacentium clericorum, hanc orationem Dominicam quotidiè aut in publico, aut in priuato officio præterierit, propter superbiam iudicatus, ordinis sui honore *priuetur. *mulctetur

10 Item cognouimus quosdam Hispaniæ sacerdotes, qui in quadragesimę diebus Alleluia decantant, præterquàm in vltima hebdomada Paschę, quod deincèps fieri interdicimus, statuentes, vt in omnibus prædictis quadragesimæ diebus (quia tempus nō est gaudij, sed mœroris) Alleluia non decantetur. Tunc enim opùs est fletibus ac ieiunijs insistere, corpus cilicio & cinere induere, animum mœroribus deijcere, gaudium in tristitiam vertere, quousq; veniat tempus resurrectionis Christi, quādò oporteat iam Alleluia in lætitia canere, & mœrorem in gaudium commutare. Hoc enim Ecclesiæ vniuersalis consensio in cunctis terrarum partibus roborauit, quod & à nobis in omnibus vt cōseruetur per Hispanias Galliasq; prouincias oportebit. In temporibus verò reliquis, id est, Kalen Ianuarij, quæ propter errorem gentilitatis aguntur, omninò Alleluia non decantabitur. In quibus etiàm præter piscem & olus, sicut & in illis quadraginta diebus, cæteris carnibus abstinetur, & à quibusdam etiàm nec vinū bibitur. Si quis ergò episcop⁹, aut presbyter, aut diaconus, aut quilibet ex ordine clericorum fuerit repertus, qui arbitrium suum huic constitutioni æstimet præferendum, ordinis sui officio carere cogatur, & communione eiusdē Paschæ priuetur.

11 In quibusdam quoquè Hispaniarum ecclesijs laudes post Apostolum decantantur, priusquàm euāgelium prædicetur, dum canones præcipiant, post Apostolum non laudes, sed Euangelium annunciari. Præsumptio est enim, vt anteponantur ea, quæ sequi debeant. Nam laudes Euangelium sequuntur propter gloriam Christi, quæ per idem Euangelium prædicatur. Circa omnes igitur sacerdotes hic ordo deincèps retineatur, excommunicationis pœnam susceptu-

ris, qui hunc ordinem perturbauerint. De cō. dist. 1.

12 De hymnis etiàm canendis, & Saluatoris & Apostolorum habemus exemplum. De hymnis. Nam & ipse Dominus hymnum dixisse perhibetur, Matthęo Euangelista attestante: Et hymno dicto, exiérunt in montem Oliueti. Matt. 26.e Et Paulus Apostolus ad Ephesios scripsit, dicens: Implemini spiritu sancto, loquentes vobismetipsis in psalmis & hymnis & canticis spiritualibus. Et quia nonnulli hymni humano studio in laudem Dei, atq; Apostolorum & martyrum triumphos compositi esse noscuntur, sicut hi, quos beatissimi doctores Hilarius atq; Ambrosius ediderunt, quos tamen quidam specialiter reprobant, pro eo quòd de scripturis sanctorum canonum, vel Apostolica traditione non existūt. Respuant ergò & illum hymnum, ab hominibus compositū, quem quotidiè publico priuatoq; officio, in fine omnium Psalmorum dicimus, Gloria & honor patri, & filio, & spiritui sancto in secula seculorum. Amē. Nam & ille hymnus, quem nato in carne Christo, angeli cecinerunt, Gloria in excelsis DEO, & in terrra pax hominibus bonæ voluntatis, reliqua quę ibi sequuntur, ecclesiastici doctores composuerunt. Ergò nec ipsi in ecclesijs canendi sunt, quia in sanctarum scripturarum libris non inueniuntur? Componuntur Missæ, siue preces, vel orationes, siue cōmendationes, seu manūs impositiones, ex quibus si nulla decātentur in Ecclesia, vacant officia omnia ecclesiastica. Admonet hæc fieri, atq; hortatur Timotheum Apostolus, dicens: Obsecro ergò primò 1. Tim. 2. a omnium fieri obsecrationes, orationes, postulationes, gratiarum actiones pro omnibus hominibus, pro regibus, & pro omnibus qui in sublimitate sunt. Sicut ergò orationes, ità & hymnos in laudem Dei compositos, nullus nostrūm vlteriùs improbet, sed pari modo in Gallicia Hispaniaq; celebrent, excommunicatione plectēdi, qui hymnos reijcere fuerint ausi.

13 Hymnum quoquè trium puerorum, in quo vniuersa cæli terræq; creatura Deum collaudat, & quem Ecclesia catholica, per totum orbem diffusa, celebrat, quidam sacerdotes in Missa Dominicorum dierum & in solennitatibus martyrum canere negligunt. Proindè sanctum concilium instituit, vt per omnes Hispaniæ ecclesias vel Galliciæ, in omnium Missarum solennitate idem in publico decantetur, communionē amissuri, qui & antiquam huius hymni consuetudinem, nostramque definitionem excesserint.

14 In fine Psalmorum, non sicut à quibusdam hucusquè, Gloria patri, sed, Gloria & honor patri, dicatur, Dauid propheta dicente: Afferte Domino gloriam & honorem. & Ioannes Euangelista in Apocalypsi audiuit vocem cælestis exercitūs, dicentem Honor Psal. 28. Apoc. 5. d

Honor & gloria Deo nostro sedenti in throno. At per hoc hæc duo sic oportet in terris dici, sicut in cælis resonant. Vniuersis ergò ecclesiasticis hanc obseruantiam damus: quam quisquis præteriērit, communionis iacturam habebit.

15 Sunt quidam, qui in fine respōsoriorum, Gloria, non dicunt: propter quod interdùm inconuenienter resonat. Sed hæc est discretio, vt in lætis sequatur Gloria, in tristioribus repetatur principium.

16 Apocalypsim librum, multorum Conciliorum authoritas & synodica sanctorum præsulum Romanorum decreta, Ioannis euangelistæ esse præscribunt, & inter diuinos libros recipiendum constituerunt. Et quia plurimi sunt, qui eius authoritatem non recipiunt, eumque in Ecclesia Dei prædicare contemnunt, si quis eum deincèps aut non receperit, aut à Pascha vsque ad Pentecosten Missarum tempore in ecclesia non prædicauerit, excommunicationis sententiam habebit.

17 Nōnulli sacerdotes post dictam orationem Dominicam statim communicant, & postea benedictionem in populo dant: quod deincèps interdicimus: sed post orationem Dominicam & coniunctionem panis & calicis, benedictio in populum sequatur, & tunc demùm corporis & sanguinis Domini sacramentum sumatur, eo videlicet ordine, vt sacerdos & Leuita ante altare communicent, in choro clerus, extra chorum populus.

18 Pernicioſa consuetudo nequaquàm est, recipienda, quæ Maiorū statuta prēterieus omnem Ecclesiæ ordinem perturbauit, dum alij per ambitum sacerdotia appetunt, alij oblatis muneribus pontificatum assumunt. Nonnulli etiàm sceleribus implicati, vel seculari militiæ dediti, indigni ad honorem summi ac sacri ordinis peruenerunt. De quorū scilicet causa atq; remotione oportuerat quædam statuere. Sed nè perturbatio ꝙplurima Ecclesię oriretur, prēteritis omissis, deincèps, qui non promoueantur ad sacerdotium, ex regulis canonum necessariò credimus inferendum. Id est, qui in aliquo crimine detecti sunt, qui infamiæ nota aspersi sunt, qui scelera aliqua per publicam pœnitentiam se admisisse confessi sunt, qui in hęresim lapsi sunt, vel qui in hęresi baptizati, aut rebaptizati esse noscuntur, qui semetipsos abscidērūt, aut naturaliter defectu membrorum vel defectione, aliquid minùs habere noscuntur, qui secundæ vxoris coniunctionem sortiti sunt, aut numerosa conugia frequentauerunt, qui viduā vel à marito relictam duxerunt, aut corruptarū mariti fuerunt, qui concubinas aut fornicarias habuerunt, qui seruili conditioni obnoxij sunt, qui ignoti sunt, qui neophyti vel laici sunt, qui seculari militiæ dediti sunt, qui curiæ nexibus obligati sunt, qui inscij literarū sunt, qui nondùm ad triginta annos peruenerunt. Qui per gradus ecclesiasticos non *accesserunt, qui ambitu honorē quærunt, qui muneribus honorē obtinere moliūtur, q à decessoribus in sacerdotiū eligūtur. Sed nec ille deincèps sacerdos erit, quē nec clerus, nec populus propriæ ciuitatis elegit, vel authoritas metropolitani, vel cōprouincialium sacerdotū assensus nō exquisiuit. Quicunq; ergò deincèps ad ordinem sacerdotij postulatur, & in his, q̄ prędicta sunt, exquisitus, in nullo horū deprehensus fuerit, & examinat⁹, probabilis vita atq; doctrina extiterit, tūc secundùm synodalia vel decretalia constituta, cū omniū clericorū vel ciuiū voluntate, ab vniuersis cōprouincialibus epis, aut certè à tribus, in sacerdotē die dominica cōsecrabitur, cōniuentibus cęteris, q̄ absentes sunt, literis suis, & magis authoritate vel præsentia eius, q̄ est in metropoli constitutus. Episcopus autem comprouincialis ibi cōsecrādus est, vbi metropolitanus elegerit. Metropolitanus autē nō nisi in ciuitate metropoli, cōprouincialib⁹ ibidēm cōuenientibus. Si quis aūt deincèps cōtra prædicta vetita canonū, ad gradum sacerdotij indignus adspirare contenderit, cum ordinatoribus suis adepti honoris periculo subiacebit. *assēderūt

19 In veteri lege ab anno 25, Leuitę in tabernaculo seruire mandantur, cuius authoritatem in canonibus & sancti patres sequuti sunt. Nos & diuinæ legis, & conciliorum prēcepti immemores, infantes & pueros Leuitas facimus ante legitimā ætatem, & ante experientiam vitæ. Ideoq; nè vlteriùs fiat à nobis, & diuinæ legis & canonum admonemur sententijs. Sed vigintiquinq; annorum ætatis, Leuitæ consecrentur: & triginta, presbyteri ordinentur, ità vt secundùm præceptum Apostolicum probentur primùm, & sic ministrent, nullum crimen habentes. Dist. 77. In veteri. Num. 8. d 1. Tim. 3. e

20 Quicunque in sacerdotio Dei positi sunt, irreprehensibiles esse debēt, Paulo attestante: Oportet episcopū irreprehensibilem esse. Inoffensos ergò & immaculatos decet Dei existere sacerdotes, nec vllo eos fornicationis contagio pollui, sed castè viuentes, mūdos semetipsos celebrandis exhibeāt sacramētis. Abstineamus ergò nos ab omni opere malo, & ab omni inquinamento carnis liberi maneamus, vt mūdi corpore, purgati mente, possimus ad sacrificium Christi digni accedere, & Deum pro delictis omnium deprecari. 1. Tim. 3. a

21 Quanuis conscientiam puram apud Deū nos habere oporteat, tamē & apud homines famam optimā custodire cōuenit, vt iuxta præceptum Apostolicū, nō tantùm coram Deo, sed etiàm coram hominibus, vitæ sanctæ testimoniū habeamus. Quidā enim hucusq; sacerdotū, non modicum scandalum creauerunt, dum in cōuersatione vitæ, Rom. 12. d & 2. Cor. 8. d

non bonæ famæ existunt. Vt ergò excludatur deinceps omnis nefandæ suspicionis occasio, & nè detur vltrà secularibus locus obtrectandi: oportet episcopos testimonium probabilium personarum conuersationis & vitæ in conclaui suo habere, vt & Deo placeant per conuersationem bonam, & Ecclesiæ per optimam famam.

22 Similiter placuit, vt quemadmodùm antistites, ità presbyteri atque Leuitæ, quos fortè infirmitas, aut ætatis grauitas in conclaui * suo manere non sinit, vt & ijdem in cellulis suis testes vitæ habeant, vitamq; suam sicut nomine, ità & meritis teneant.

*episcopi

32.q.1. Ois ætas Gene.6.a Prou.30.c

23 Prona est omnis ætas ab adolescentia in malum. Nihil enim incertius, quàm vita adolescentium. Ob hoc constituendum oportuit, vt si qui in clero puberes aut adolescentes existunt, omnes in vno cõclaui atrij commorentur, vt lubricæ ætatis annos non in luxuria, sed in disciplinis Ecclesiasticis agant, deputati probatissimo seniori, quem & magistrum disciplinæ, & testem vitæ habeant. Quòd si aliqui ex his pupilli existũt, sacerdotali tutela foueantur, vt & vita eorũ à criminibus intacta sit, & res ab iniuria improborum. Qui autem his præceptis resultauerint, monasterijs deputentur, vt vagantes animi & superbi, seueriori regula distringantur.

Di.38.Ignorãtia mater

24 Ignorantia mater cunctorum errorum, maximè in sacerdotibus Dei vitanda est, qui docendi officium in populis susceperunt. Sacerdotes enim legere sanctas scripturas frequenter admonet Paulus Apostolus, dicens ad Timotheum: Intende lectioni & exhortationi, doctrinæ quoquè, & semper permane in his. Sciant igitur sacerdotes scripturas sanctas, & canones meditentur, vt omne opus eorum in prædicatione diuina & doctrina consistat, atque ædificent cunctos tam fidei scientia, quàm operum disciplina.

1.Tim.4.d

Dist.38.Qũ presbyteri

25 Quandò presbyteri in parochijs ordinantur, libellum officialem à suo sacerdote accipiant, vt ad ecclesias sibi deputatas instructi succedant, nè per ignorantiam, etiàm in ipsis diuinis Sacramentis offendant, ità vt, quandò vel ad litanias, vel ad concilium venerint, rationem episcopo vt reddãt, qualiter susceptum officium celebrent, vel baptizent.

Dist.28.Qũ presbyteri

26 Quandò presbyteri aut diaconi per parochias constituuntur, oportet eos primùm professionem episcopo suo facere, vt castè & purè viuant sub Dei timore, vt dum eos tali professione obligauerit, sub sancta disciplina retineantur.

21.q.3.ppũs, presbyter,

27 Episcopus, presbyter, aut diaconus, si à gradu suo iniustè deiectus, in secunda synodo innocens reperiatur, non potest esse quod fuerat, nisi gradus amissos recipiat coram altario de manu episcoporum. Si episcopus est, orarium, annulum, & baculum: Si presbyter, orarium & planetam: Si diaconus, orarium & albam: Si subdiaconus, panum & calicem. Sic & reliqui gradus ea in reparationem sui recipiant, quæ, cùm ordinarentur, perceperant.

Planeta est, quã aliàs casulam vocamus.

28 Si quis Episcopus, aut presbyter, siue diaconus, vel quilibet ex ordine clericorũ, magos, aut aruspices, aut ariolos, aut certè augures, vel sortilegos, vel eos qui profitentur artem magicam, aut aliquem eorum similia exercentem, consuluisse fuerit deprehensus: ab honore dignitatis suæ depositus, monasterij censuram excipiat: ibiq; perpetuæ pœnitentiæ deditus, scelus admissum sacrilegij soluat.

26.q.vl. Si qs episcopus,

29 Confinitimi hostium sacerdotes, præter eos, qui à regia potestate licentiam acceperunt, quodlibet mandatum ad gentem extraneam occultè accipere vel dirigere non præsumant. Qui autem deprehenditur aut conuincitur, denunciatus principi, apud cõcilium condigna animaduersione mulctabitur.

30 Sæpè principes contra quoslibet maiestatis obnoxios, sacerdotibus negocia sua committunt. Et quia sacerdotes à Christo ad ministerium salutis electi sunt, ibi consentiant regibus fieri iudices, vbi iureiurando supplicij indulgentia promittitur, non vbi discriminis sententia præparatur. Si quis ergò sacerdotum, contra hoc commune consultum, discussor in alienis periculis extiterit, sit reus effusi sanguinis apud Christum, & apud Ecclesiam perdat proprium gradum.

33.q.3.&5.sp̃è principes

31 Episcopi, in protegendis populis ac defendendis, impositam à Deo sibi curam non ambigant. Ideoque, dum conspiciunt iudices ac potentes, pauperum oppressores existere, priùs eos sacerdotali admonitione redarguant, & si contempserint emendari, eorum insolentiam regis auribus intiment, vt quos sacerdotalis admonitio non flectit ad iustitiam, regalis potestas ab improbitate coerceat. Si quis autem episcoporum id neglexerit, concilio erit reus.

32 Auaritia radix est cunctorum malorum, cuius sitis etiàm sacerdotum mentes obtinet. Multi enim fidelium, in honorem Christi & martyrum, in parochijs episcoporum basilicas construunt, oblationes sanctas *tribuunt: sacerdotes hęc auferunt, atq; in vsus suos conuertunt. Indè est, quòd cultores sacrorum deficiunt, dum stipendia sua perdunt. Indè labentium basilicarum ruinę non reparantur, quia auaritia sacerdotali omnia auferuntur. Pro qua re constitutum est à præsenti concilio, episcopos ità dicecesses suas regere, vt nihil ex earum iure præsumant auferre: sed iuxta priorum authoritatem conciliorum, tam de oblationibus, q̃ de decimis, tributis ac frugibus, tertiã con-

1.Tim.6.b

*cõferibunt

16.q.1. Cõstitutũ est

sequantur. Quòd si amplius quippiam ab eis præsumptum extiterit, per concilium restauretur, appellantibus aut ipsis conditoribus, aut certè propinquis eorum, si iam illi à seculo discesserunt. Nouerint autem conditores basilicarum, in rebus, quas eisdem ecclesijs conferunt, nullam se potestatem habere: sed iuxta canonum instituta, sicut ecclesiam, ità & dotem eius ad ordinationem episcopi pertinere.

Nou.6.Qui, sanctę

33 Quicunq; episcopus alterius episcopi diœcesim per triginta annos sinè aliqua interpellatione possederit, quia secundùm ius legis, eius videtur esse diœcesis, admittenda non est contra eum actio reposcendi. Sed hoc intra vnam parœchiam, extra verò nullo modo, nè, dum diœcesis defenditur, prouinciarum termini confundantur.

Nou.6.Sicut

34 Sicut diœcesin alienam tricenalis possessio tollit, ità territorij conuentum nõ adimit. Ideoque basilicæ, quæ nouè conditæ fuerint, ad eum proculdubiò episcopum pertinebunt, cuius conuentus esse constiterit.

Nou.6.Sicut

35 Episcopum, per cunctas diœceses parochiasque suas, per singulos annos ire oportet, vt exquirat, quo vnaquæque basilica in reparationem sui indigeat. Quòd si ipse aut languore detentus, aut alijs occupationibus implicatus, id explere nequiuerit, presbyteros probabiles aut diacones mittat, qui & redditus basilicarum, & reparationes, & ministrantium vitam inquirant.

Nou.6.Qui. sanctę

36 Quicunque episcopi suffragio cuiuslibet, aliquid ecclesiasticæ vtilitatis prouiderint, & pro eo quodcunque commodum in remunerationem promiserint, promissi solutionem eos exoluere oportebit, ità vt id ad concilium prouinciale deductum, eorum conniuentia confirmetur: quia, sicut Paulus ait, Dignus est operarius mercede sua.

37 Præbendum est à sacerdotibus vitæ solatium indigentibus, & maximè his, quibus restituenda vicissitudo est. Quicunque ergò fidelium de facultatibus suis Ecclesiæ aliquid deuotione propria contulerint, si fortè ipsi, aut filij eorum redacti fuerint ad inopiam, ab eadem Ecclesia suffragium vitæ pro temporis vsu percipiant. Si enim clericis, seu monachis, vel peregrinis, aut quamlibet necessitatem sustinentibus, pro solo religionis intuitu, in vsum res ecclesiasticæ largiuntur: quanto magis consulendum est, quibus retributio iusta debetur?

38 Nonnulli diacones in tantam erumpunt superbiam, vt sese presbyteris anteponant, atq; in primo choro ipsi priores stare *præsumant, presbyteris in secundo choro constitutis. Ergò vt sublimiores * sibi presbyteros agnoscant, tã hi, quàm illi in vtroque choro consistant.

39 Si oraria duo nec episcopo induere quidem licet, nec presbytero, vtiquè multò minùs diacono, qui minister eorum est. Vnum ergò orarium oportet Leuitam gestare in sinistro humero, propter quod orat, id est, prædicat. Dexteram autem partem oportet habere liberam, vt expeditus ad ministerium sacerdotale discurrat. Caueant ergò amodò Leuitæ gemino vti orario, sed vno tantùm, & puro, nec vllis coloribus aut auro ornato.

Dis.25.Vnũ orarium

40 Omnes clerici vel lectores, sicut Leuitæ & sacerdotes, detonso superiùs capite toto, inferiùs solam circuli coronam relinquant. Non sicut hucusq; in Galliciæ partibus facere lectores videntur, qui prolixis vt laici comis, in solo capitis apice modicum circulum tondent. Ritus enim iste in Hispanijs, hucusq; hæreticorum fuit. Vndè oportet, vt pro amputando ab ecclesijs scandalo, hoc signum dedecoris auferatur, & sit vna tonsura vel habitus, sicut totius Hispaniæ est vsus. Qui autem hoc non custodierit, fidei catholicæ reus erit.

41 Cum clericis extraneæ fœminæ nullatenùs habitent, nisi tantùm mater, soror, filia, amita, in quibus personis nihil sceleris æstimari naturæ fœdus permittit. Id enim & constitutio antiquorum patrum decreuit.

42 Quidam clerici, legitimum non habentes coniugium, extrancarum mulierum vel ancillarum suarum interdicta sibi consortia apperunt. Ideò, quæ cum clericis taliter coniunctæ sunt, ab episcopo auferantur, & venundentur, illis pro tempore relegatis ad pœnitentiam, quos sua libidine infecerunt.

Di.81.Quidam clerici

43 Clerici, qui sinè consultu episcopi sui vxores duxerint, aut viduam, aut repudiatam, vel meretricem in coniugium acceperint, separari eos à proprio Episcopo oportebit.

23.q.8.Clerici.

44 Clerici, qui in quacunque seditione arma volentes sumpserint aut sumpserunt, reperti, amisso ordinis sui gradu, in monasterium contradantur *pœnitentiæ.

*perẽniter.

45 Si quis clericus in demoliendis sepulcris fuerit deprehensus, quia facinus hoc pro sacrilegio legibus publicis sanguine vindicatur: oportet, canonibus in tali scelere proditum, à clericatûs ordine submoueri, & pœnitentiæ triennio deputari.

46 Præcipiente domino nostro atque excellentissimo Sisenando rege, id constituit sanctum concilium, vt omnes ingenui clerici, pro officio religionis, ab omni publica indictione atque labore habeantur immunes, vt liberi Deo seruiant, nullaque prędicta necessitate, ab ecclesiasticis officijs retrahantur.

47 Eos, quos œconomos Græci vocant, hoc est, qui vice episcoporum res ecclesiasticas tractant, sicut sancta synodus Chalce-

Clericos. cap. 26. Conſenſis inſtituit, omnes epiſcopos de propriis clero ad regēdas eccleſias habere oportet: qui autem deincèps contempſerit, obnoxius eiuſdem magni concilij erit.

10.q.1. Monachum 48 Monachum aut paterna deuotio, aut propria profeſſio facit. Quicquid horum fuerit alligatum, tenebit. Proindè his ad mundum reuertendi intercludimus aditum, & omnes ad ſeculum interdicimus regreſſus.

19.q.1. Clerici qui mo. 49 Clerici, qui monachorum propoſitum appetunt, quia meliorem vitam ſequi cupiunt, liberos eis ab Epiſcopo in monaſterijs largiri oportet ingreſſus, nec interdici propoſitum eorum, qui ad contemplationis deſiderium tranſire nituntur.

50 Nunciatum eſt præſenti Concilio, quòd monachi epiſcopali imperio ſeruili operi mancipentur, & iura monaſteriorum contra inſtituta canonum, illicita præſumptione vſurpentur, ità vt penè ex cœnobio poſſeſſio fiat, atque illuſtris portio Chriſti, ad ignominiam ſeruitutemque perueniat. 18.q.2. Hoc tantum ſibi Quapropter monemus eos, qui eccleſijs præſunt, vt vltrà talia non præſumant. Sed hoc tantùm ſibi in monaſterio vendicent ſacerdotes, quod præcipiunt canones, id eſt, monachos ad conuerſationem ſanctam præmonere, abbates, aliaq; officia inſtituere, atque extra regulam facta corrigere. Quòd ſi aliquid in monachos canonibus interdictum præſumpſerint, aut vſurpare quippiam de monaſterij rebus tentauerint, non deerit ab illis ſententia excommunicationis, qui ſe deincèps nequaquàm ſuſtulerint ab illicitis.

51 Nonnulli monachorum egredientes à monaſterio, non ſolùm ad ſeculum reuertuntur, ſed etiàm vxores accipiunt. Igitur reuocati in eodem monaſterio, à quo exiêrant, pœnitentiæ deputentur: ibique deſleant crimina ſua, vndè deceſſerunt.

52 Religioſi propriæ * regionis, qui nec inter clericos, nec inter monachos habentur, ſiue hi, qui per diuerſa loca vagi ferunt, ab epiſcopis, in quorum cõuentu commorari noſcuntur, licentia eorum coërceatur, vt aut in clero, aut in monaſterio deputentur; præter eos, qui ab epiſcopo ſuo, aut propter ætatem, aut propter languorem fuerint abſoluti.

53 Hi, qui in diſcrimine conſtituti pœnitentiam accipiunt, nulla manifeſta ſcelera confitentes, ſed tantùm ſe peccatores eſſe prædicantes, huiuſmodi ſi reualuerint, poſſunt etiàm pro morum probitate ad gradus eccleſiaſticos peruenire. Qui verò ità pœnitentiam accipiunt, vt aliquod mortale peccatum ſe perpetrâſſe publicè fateantur, ad clerum vel honores eccleſiaſticos peruenire nullatenùs poterunt, quia confeſſione ſe propria notauerunt.

54 Quicunque ex ſecularibus, accipientes pœnitentiam, totonderunt ſe, & rurſùs præuaricantes, laici effecti ſunt: comprehenſi ab epiſcopo ſuo, ad pœnitentiam, ex qua receſſerunt, reuocentur. Quòd ſi aliqui per potentiam irreuocabiles ſunt, nec admoniti reuertuntur, vt veri Apoſtatæ, coram eccleſia anathematis ſententia condemnentur. Non aliter & hi qui à parentibus detonſi fuerunt, aut ſponte ſua, amiſſis parentibus, ſeipſos religioni deuouerunt, & poſteà habitum ſecularem ſumpſerunt: & ijdem à ſacerdote comprehenſi, ad cultum religionis, acta priùs pœnitentia, reuocentur. Quòd ſi conuerti non poſſunt, velut apoſtatæ, anathematis ſententiæ ſubijciantur. Quæ forma ſeruabitur etiàm in viduis, virginibusque ſacris, ac pœnitentibus fœminis, quæ ſanctimonialem habitum induerunt, & poſteà aut veſtem mutauerunt, aut ad nuptias tranſierunt.

55 Duo ſunt genera viduarum, ſeculares & ſanctimoniales. Seculares viduæ ſunt, quæ adhuc diſponentes nubere, laicalem habitum non depoſuerunt. Sanctimoniales ſunt, quæ, iam mutato habitu ſeculari, ſub religioſo cultu in conſpectu ſacerdotis vel eccleſiæ apparuerũt. Hæ ſi ad nuptias tranſierint, iuxta Apoſtolum, non ſinè damnatione erunt: quia, ſe primùm DEO vouentes, poſteà caſtitatis propoſitum abiecerunt. 1. Tim. 5. b

56 De Iudæis autem præcepit ſancta ſynodus, nemini deincèps ad credendum vim inferre. Cui enim vult, Deus miſeretur & quem vult, indurat. Non enim tales inuiti ſaluandi ſunt, ſed volentes, vt integra ſit forma iuſtitiæ. Sicut enim homo propria arbitrij voluntate ſerpenti obediens perijt, ſic vocante gratia Dei, propriæ mentis conuerſione homo quiſque credendo ſaluatur. Ergò non vi, ſed libera arbitrij voluntate vt conuertantur, ſuadendi ſunt, non penitùs impellendi. Qui autem iampridèm ad Chriſtianitatem venire coacti ſunt, ſicut factum eſt temporibus religioſiſſimi principis Siſebuti, quia iam conſtat, eòs ſacramentis diuinis ſociatos, & baptiſmi gratiam ſuſcepiſſe, & chriſmate vnctos eſſe, & corporis Domini & ſanguinis extitiſſe participes, oportet, vt fidem etiàm, quam vi vel neceſſitate ſuſceperunt, tenere cogantur, nè nomen Domini blaſphemetur, & fides, quam ſuſceperunt, vilis ac contemptibilis habeatur. Dist. 46. De Iudæis Rom. 9. d

57 Tanta eſt quorundam cupiditas, vt quidam eam appetẽtes, iuxta quod ait Apoſtolus, etiàm à fide errauerint. Multi quippe hucuſquè ex ſacerdotibus atque laicis accipientes à Iudæis munera, perfidiam eorum ſuo patrocinio fouent: qui non immeritò, ex corpore Antichriſti eſſe noſcuntur, quia contra Chriſtum faciunt. Quicunque ergò deincèps 1. Tim. 6. b

deincèps epiſcopus, ſiue clericus, ſiue ſecularis, illis contra fidem Chriſtianam ſuffragium vel munere, vel fauore præſtiterit, vere (vt prophanus & ſacrilegus) anathema efficetus, ab Eccleſia catholica & regno DEI habeatur extraneus: quia dignus eſt, vt à corpore Chriſti ſeparetur, qui inimicis Chriſti patronus efficitur.

Dist. 46. Iudæi. 58 Plerique, qui ex Iudæis dudùm ad Chriſtianam fidem promoti ſunt, nunc blaſphemantes in Chriſtum, non ſolùm Iudaicos ritus perpetrâſſe noſcuntur, ſed etiàm abominandas circunciſiones exercere præſumpſerunt. De quibus conſultu pijſſimi ac religioſiſſimi Domini noſtri Siſenandi regis, hoc ſanctum decreuit concilium, vt huiuſmodi trâſgreſſores, põtificali authoritate correcti, ad cultum Chriſtiani dogmatis reuocentur: vt quos voluntas propria non emendat, animaduerſio ſacerdotalis coërceat. * Eos autem, quos circunciderunt, ſi filij eorum ſunt, à parentum conſortio ſeparentur: ſi ſerui, pro iniuria corporis ſui, libertati tradantur.

Baptizatos ſuos filios 59 Iudæorum filios vel filias baptizatos, nè parentum vltrà inuoluantur erroribus, ab eorũ conſortio ſeparari decernimus, vt deputatos aut monaſterijs, aut Chriſtianis viris, ac mulieribus Deum timentibus, vt ſub eorum conuerſatione cultum fidei diſcant, atq; in melius inſtituti, tam in moribus quàm in fide proficiant.

Baptizati 60 Iudæi baptizati, ſi poſteà præuaricantes in Chriſtum, qualibet pœna damnati extiterint, à rebus eorum fideles filios excludi nõ oportebit: quia ſcriptum eſt, Filius non portabit patris iniquitatem.

61 Sæpè malorum conſortia etiàm bonos corrumpunt: quanto magis eos, qui ad vitia proni ſunt? Nulla ergò communio vltrà ſit hebræis, ad fidem Chriſtianam tranſlatis, cum his, qui adhuc in veteri ritu conſiſtunt, nè fortè eorum * participio ſubuertantur. Quicunque ergò amodò ex his, qui baptizati ſunt, infidelium conſortia non vitauerint, & hi Chriſtianis donentur, & illi publicis cædibus deputentur.

62 Iudæi, qui Chriſtianas mulieres in coniugio habent, admoneantur ab Epiſcopo ciuitatis ipſius, vt ſi cum eis permanere cupiunt, Chriſtiani efficiantur. Quòd ſi admoniti noluerint, ſeparentur: quia non poteſt infidelis in eius permanere coniunctione, quæ iam in Chriſtianam tranſlata eſt fidem. Filij autem, qui ex talibus nati exiſtunt, fidem atque conditionem matris ſequantur. Similiter & hi, qui procreati ſunt de infidelibus mulieribus & fidelibus viris, Chriſtianam religionem ſequantur, non Iudaicam ſuperſtitionem.

63 Non poteſt erga homines eſſe fidelis, qui Deo extiterit infidus. Iudæi ergò, qui dudùm Chriſtiani effecti ſunt, & nũc Chriſti fidem præuaricati ſunt, ad teſtimonium dicendum admitti non debent, quanuis eſſe ſe Chriſtianos annuncient: quia ſicut in fide Chriſti ſuſpecti ſunt, ità in teſtimonio humano dubij habentur. Infirmari ergò oportet eorum teſtimonium, qui in fide falſi docentur. Nec eis eſt credendum, qui veritatis à ſe fidem abiecerunt.

64 Præcipiente Domino atque excellentiſſimo Siſenando rege, conſtituit id ſanctum concilium, vt Iudæi, aut hi qui ex Iudæis ſunt, officia publica nullatenùs appetant: quia ſub hac occaſione Chriſtianis iniuriam faciunt. Ideoque iudices prouinciarum cum ſacerdotibus, eorum ſubreptiones fraudulenter relictas ſuſpendant, & officia publica eos agere non permittant. Si quis autem hoc permiſerit, velut in ſacrilegum excommunicatio proferatur: & is, qui ſubrepſerit, publicis cædibus deputetur. 17.q.4. Cõſtituit ſan.

65 Ex decreto glorioſiſſimi principis hoc ſanctum elegit concilium, vt Iudæis non liceat Chriſtianos ſeruos, nec Chriſtiana mancipia emere, nec cuiuſquam conſequi largitates. Nefas enim eſt, vt membra Chriſti, ſeruiant antichriſti miniſtris. Quòd ſi deincèps ſeruos Chriſtianos, vel ancillas Iudæi habere præſumpſerint, ſublati ab eorum dominatu, libertatem à principe conſequantur.

66 Et ſi illi, qui nulla ex rebus ſuis pauperibus Chriſti diſtribuunt, æterni iudicis voce in futuro condemnabuntur: quanto magis hi, qui auferunt pauperibus, qui non dederunt? Quapropter epiſcopi, qui nihil ex proprio ſuæ Eccleſiæ Chriſti compenſauerunt, hanc diuinam ſententiam metuant, & libertos ex familijs Eccleſiæ ad condemnationem ſuam facere non præſumant. Impium eſt enim, vt, qui res ſuas Eccleſiæ Chriſti non contulerit, damnum inferat, & ius eccleſiæ alienare contendat. Tales ergò libertos ſucceſſor epiſcopus abſque aliqua oppoſitione ad ius eccleſiæ reuocabit, quia eos non æquitas, ſed improbitas abſoluit. 12.q.2. Et ſi illi qui nul.

67 Epiſcopus qui mancipium iuris eccleſię, non retento eccleſiaſtico patrocinio, manumitti deſiderat: duo meriti eiuſdem & peculi, coram concilio eccleſiæ, cui præminet, per commutationem, ſubſcribentibus ſacerdotibus, offerat, vt * rata & iuſta inueniatur diffinitio commutantis. Tunc enim liberam manumiſſionem ſinè patrocinio eccleſiæ concedere poterit, quia eum, quem libertati tradere diſponit, iam iuri proprio acquiſiuit. Huiuſmodi autem liberto aduersùs eccleſiam, cuius iuris extitit, accuſandi vel teſtificandi denegetur licentia. Quod ſi preſumpſerit, placet, vt ſtante commutatione, in ſeruitutem propriæ eccleſiæ reuocetur, cui nocere conatur. 12.q.2. Et ſi qui * vera

68 Conſenſus totius concilij definiuit,

vt sacerdotes, qui aut res suas ecclesiæ relinquunt, aut nihil habentes, aliqua tamẽ prædia aut familias ecclesijs suis conquirunt, licebit illis aliquos de familijs eiusdem ecclesiæ manumittere, iuxta rei collatæ modum, quem antiqui canones decreuerunt, ità vt cum peculio & posteritate sua, ingenui sub patrocinio ecclesiæ maneant, vtilitates inuẽtas sibi, iuxta quod potuerint, prosequentes.

12. q. 2. Liberti ecclesiæ quia

69 Liberti ecclesiæ, quia nunquàm moritur eorum patrona, à patrocinio eiusdem nunquàm discedant, nec posteritas quidem eorum, sicut priores canones decreuerunt. Ac nè libertas eorum in futura prole non pateat, ipsáque posteritas naturali ingenuitate obnitens, sesè ab ecclesiæ patrocinio subtrahat, necesse est, vt tã hi liberti, quàm ab eis progeniti, professionem Episcopo suo faciant, per quam ex familia ecclesiæ libertos effectos se esse fateantur, eiusque patrocinium non relinquant, sed iuxta virtutem suam, obsequium ei vel obedientiam præbeant.

12. q. 2. Lib. eccl. qui.

70 Liberti ecclesiæ, qui à patrocinio eius discedentes, quibuslibet personis adhæserunt, si admoniti redire cõtempserint, manumissio eorum irrita sit: quia per inobedientiæ contemptum, ingrati actione tenentur.

Dist. 82. Liberti qui à

71 Liberti, qui à quibuscunque manumissi sunt, & ecclesiæ patrocinio commendati existunt, sicut regulæ antiquorum patrum constituerunt, sacerdotali defensione, à cuiuslibet insolentia protegantur, siue in statu libertatis eorum, siue in peculio, quod habere noscuntur.

Dist. 54. quicunq; lib.

72 Quicunq; libertatem à dominis suis ità percipiunt, vt nullum sibi in eis obsequium patronus retentet: isti, si sinè crimine sunt, ad clericatûs ordinem liberi suscipiantur, quia directa manumissione absoluti noscuntur. Qui verò, retento obsequio, manumissi sunt, pro eo, quòd adhuc *à patrono seruituti *patroni seruitute tenentur obnoxij, nullatenûs sunt ad ecclesiasticum ordinem promouendi, nè, quandò voluerint eorum domini, fiant ex clericis serui.

73 De familijs ecclesiæ, constituere presbyteros & diacones per parochias liceat, quos tamen vitæ rectitudo, & probitas morum commendat, ea tamen ratione, vt antea manumissi, libertatem statûs sui percipiant, & denuò ad Ecclesiasticos honores succedant. Est enim irreligiosum, obligatos existere seruituti, qui sacri ordinis suscipiũt dignitatem. Quicquid autem talibus aut per libertatem concessum, aut successione extiterit *datum, aut à quolibet quoquo modo collatum, non licebit eis quippiam indè in extraneas personas transmittere, sed omnia ad ius eius ecclesiæ, à qua manumissi sunt, post eorum obitum pertineant. His quoquè, sicut & cæteris Ecclesiæ libertis, accusandi vel testificandi aduersùs Ecclesiam aditus intercluditur: * ad quod si adspirauerint, non solùm libertatis beneficio careant, sed etiàm honoris gradu, quem nó dignitate naturæ, sed tempore necessitatis, promeruerunt.

*debitum

* quod si id spreuerint, non

74 Post instituta quædam ecclesiastici ordinis vel decreta, quæ ad quorúdam pertinent disciplinam, postrema nobis cunctis sacerdotibus sententia est, pro robore nostrorum regum & stabilitate gentis Gothorum, pontificale vltimum sub Deo iudice ferre decretum. Multarum quippe gentium (vt fama est) tanta extat perfidia antiquorum, vt fidem sacramento promissam regibus suis obseruare contemnant, & oresimulent iuramenti professionem, dum retineant mente perfidiæ impietatem. Iurant enim regibus suis, & fidem, quam pollicentur, præuaricantur: nec metuunt volumen illud iudicij Dei, per quod inducitur maledictio, multaq; pœnarum comminatio super eos, qui iurant in nomine Dei mendaciter. Quæ ergò spes talibus populis, contra hostes laborantibus, erit? Quæ fides vltrà cum alijs gentibus in pace credenda? quod fœdus non violandum? quæ in hostibus iurata sponsio stabilis permanebit, quandò ipsis proprijs regibus iuratam fidem non seruant? Quis enim adeò furiosus est, qui caput suum manu sua propria desecet? Illi (vt notum est) immemores salutis suæ, propria manu seipsos interimunt, in semetipsos suosque reges proprias conuertendo vires. Et cùm Dominus dicat, Nolite tangere Christos meos: & Dauid: Quis, inquit, extendet manum suam in Christum Domini, & innocẽs erit? illis nec vitare metus est periurium, nec regibus inferre exitium. Hostibus quippe fides pacti datur, nec violatur. Quòd si in bello fides valeat, quanto magis in suis seruanda est? Sacrilegium quippe est, si violetur à gentibus regum suorum promissa fides: quia non solùm in eos fit pacti transgressio, sed & in Deũm, in cuius nomine pollicetur ipsa promissio. Indè est, quòd multa regna terrarum, cælestis iracundia ità permutauit, vt pro impietate fœdei & morum, alterum ab altero solueretur. Vndè & nos cauere oportet, casum huiusmodi gentium, nè similiter plaga feriamur præcipiti, & pœna puniamur crudeli. Si enim Deus angelis in se præuaricantibus non pepercit, qui per inobedientiam cælestem habitaculum perdiderunt, vndè & per Esaiam dicit: Inebriatus est gladius meus in cælo: quãto magis nos nostræ salutis interitum timere debemus, nè per infidelitatem eodem sæuiente DEI gladio pereamus? Quòd si diuinam iracundiam vitare voluerimus, & seueritatem eius ad clementiã prouocare cupimus, seruemus erga Deum religionis

Psal. 104. 1. Reg. 26. b

Hie. 7. & 19.

2. Pet. 2. a

Esa. 34. a

gionis cultum atque timorem, custodiamus erga principes nostros pollicitã fidem atque sponsionem. Non sit in nobis, vt in quibusdam gentibus, infidelitatis subtilitas impia, non subdolæ mentis perfidia, non periurij nefas, & coniurationum nefanda molimina. Nullus apud nos præsumptione regnum arripiat, nullus excitet mutuas seditiones ciuium, nemo meditetur interitus regũ: sed, defuncto in pace principe, primates gentis cum sacerdotibus successorem regni consilio communi constituant, vt dum vnitatis cõcordia à nobis retinetur, nullum patriæ gentisque dissidium, per vim atque ambitum moliatur. Quòd si hęc admonitio mentes nostras non corrigit, & ad salutem communem cor nostrum nequaquàm perducit, audi sententiam nostram: Quicunq; ergò ex nobis, vel totius Hispaniæ populis, qualibet cõiuratione vel studio, sacramentum fidei suæ, quod pro patriæ gentisque Gothorum statu, vel conseruatione regiæ salutis pollicitus est, temerauerit, aut regem nece attrectauerit, aut potestate regni exuẽrit, aut præsumptione tyrannica regni fastigium vsurpauerit: anathema sit in cõspectu Dei patris & angelorum, atque ab Ecclesia catholica, quam periurio prophanauerit, efficiatur extraneus, & ab omni cœtu Christianorum alienus, cum omnibus impietatis suæ socijs: quia oportet, vt vna pœna teneat obnoxios, quos similis error inuenerit implicatos. Quod iterùm secundò replicamus, dicentes: Quicunque amodò ex nobis, vel cunctis Hispaniæ populis, quolibet tractatu vel studio sacramentum fidei suæ, quod pro patrię gentisque Gotthorum statu, vel conseruatione regiæ salutis pollicitus est, violauerit, aut regem nece attrectauerit, aut potestate regni exuerit, aut præsumptione tyrannica regni fastigium vsurpauerit: anathema in conspectu Christi & Apostolorum eius sit, atque ab Ecclesia catholica, quam periurio prophanauerit, efficiatur extraneus, & ab omni cõsortio Christianorum alienus, & damnatus in futuro iudicio dei, habeatur cum participibus suis: quia dignum est, vt qui talibus sociantur, ipsi etiàm damnationis eorum participationi obnoxij teneantur. Hoc etiàm tertiò acclamamus, dicentes: Quicunque amodò ex nobis vel cunctis Hispaniæ populis, qualibet meditatione vel studio, sacramentum fidei suæ, quod pro patriæ salute, gentisque Gotthorum statu, vel incolumitate regiæ potestatis pollicitus est, violauerit, aut regẽ nece attrectauerit, aut potestate exuerit, aut præsumptione tyrannica regni fastigium vsurpauerit, anathema sit in conspectu spiritus sancti & martyrum Christi, atque ab Ecclesia catholica, quam periurio prophanauerit, extraneus efficiatur, & ab omni communione Christianorum alienus: nec partem habeat iustorum, sed cum diabolo & angelis eius æternis supplicijs cõdemnetur, vnà cum eis, qui eadem coniuratione nituntur: vt par pœna perditionis constringat, quos in pernicie praua societas copulat. Et ideò si placet omnibus, qui adestis, hanc tertiò reiteratã sententiam vestræ vocis consensu firmate. Ab vniuerso clero vel populo dictum est: Qui contra hanc vestrã definitionẽ præsumpserint, anathema maranatha, hoc est, perditio in aduentu Domini sint, & cum Iuda Scarioth partem habeant ipsi & socij eorum, Amen. Quapropter nosipsi & sacerdotes omnes, ecclesiam Christi ac populum admonemus, vt hæc tremenda & totiès reiterata sententia, nullum ex nobis præsenti atque æterno condemnet iudicio, sed fidem promissam erga gloriosissimum Dominum nostrum Sisenandum regem custodientes, ac syncera illi deuotione famulantes, non solùm diuinę pietatis in nobis clementiam prouocemus, sed etiàm gratiam antefati principis percipere mereamur. Te quoquè præsentem regem, ac futuros ætatum sequentium principes humilitate qua debemus deposcimus, vt moderati & mites erga subiectos existentes, cum iustitia & pietate populos à Deo vobis creditos regatis, bonamque vicissitudinem, qui vos nobis constituit, largitori Christo rependatis, regnantes in humilitate cordis cũ studio bonæ actionis. Nec quisquam vestrûm solus in causis capitalium rerum sententiam ferat, sed consensu publico cum rectoribus ex iudicio manifesto delinquentium culpa pateſcat, seruata à vobis in offensis mansuetudine, vt non seueritate magis in illis, quàm indulgentia polleatis, vt dum omnia hæc (authore Deo) pio à vobis moderamine conseruantur, & reges in populis, & populi in regibus, & Deus in vtrisque lætetur. Sanè de futuris regibus hanc sententiam promulgamus, vt si quis ex eis, contra reuerentiam legum, superba dominatione & fastu regio, in flagitijs & facinore siue cupiditate, crudelissimam potestatem in populis exercuerit, anathematis sententia à Christo Domino condemnetur, & habeat à Deo separationem atque iudicium, propter quod præsumpserit praua agere, & in perniciem regnum conuertere. De Semithilana verò, qui propria scelera metuens, seipsum regno priuauit, & potestatis fascibus exuit, id cum gentis consultu decreuimus, vt neq; eum vel vxorẽ eius propter mala, quæ commiserunt, neq; filios eorum vnitati nostræ vnquàm consociemus, nec eos ad honores, à quibus ob iniquitatem defecti sunt, aliquandò promouеamus. Quique etiàm, sicut fastigio regni habentur extranei, ità à possessione rerum, quas de miserorum sumptibus auxerant, maneant alieni, præterid, quod pietate pijssimi principis nostri fue-

1. Cor. 16.

rint consecuti. Non aliter & Geillanem, memorati Simithilanæ & sanguine & scelere fratrem, qui nec in germanitatis fide stabilis extitit, nec fidem gloriosissimo domino nostro pollicitam conseruauit: hunc ergò cum coniuge sua, sicut & antefatos, à societate gentis atque amissis facultatibus, in quibus per iniquitatem creuerant, reduces fieri, præter id, quod consecuti fuerint pietate clementissimi principis, cuius gratia bonos donorum præmijs ditat, & malos à beneficentia sua non separat. Gloria autem & honor omnipotenti Deo nostro, in cuius nomine congregati sumus. Post hæc pax & salus & diuturnitas piissimo & amatori Christi domino nostro Sisenando regi, cuius deuotio nos ad hoc decretum salutiferũ conuocauit. Corroboret ergò Christi gratia regnum illius, gentisque Gotthorum in fide catholica annis & meritis. Protegat illum vsque ad vltimam senectutem summi DEI gratia, & post præsentis regni gloriam ad æternum regnum transeat, vt sinè fine regnet, qui in seculo feliciter imperat, ipso præstante, qui est rex regum & Dominus dominorum, cum patre & spiritusancto in secula seculorum, Amen. Definitis itaque his, quæ superiùs compræhensa sunt, annuente religiosissimo principe, placuit deindè, nulla re impediẽte, à quolibet nostrũm, ea, quæ constituta sunt, temerari, sed cuncta salubri consilio conseruari. Et quia profectibus Ecclesiæ & animæ nostræ conuenit, etiàm propria subscriptione (vt permaneant) roboramus. Ego Isidorus in Christi nomine Spalensis Ecclesiæ metropolitanus Episcopus, hæc constituens subscripsi. Similiter & alij Episcopi subscripserunt, numero *septuaginta, quorum nomina quibusdam prætermissis, subnotantur.

*quadraginta,

*Salua

* Sclaa Narboneñ metropolitanus episcopus, subscripsi.

Stephanus Emeritẽ metropolitanus episcopus, subscripsi.

Iustus Toletanus metropolitanus episcopus, subscripsi.

Iulianus Bracareñ metropolitanus episcopus, subscripsi.

Audax Tarraconeñ metropolitanus episcopus, subscripsi.

Stephanus Ausoneñ episcopus subscripsi.

Acutulus Elueñ episcopus subscripsi.

Tonantius Palentineñ episcop⁹ subscripsi.

* Bistai geñ vel Bigerreñ Vigitinus * Bigastreñ episcopus subscripsi.

Bonifacius Caurieñ episcopus subscripsi.

Eusebius Bastitanus episcopus subscripsi.

Ioannes Ilipeñ episcopus subscripsi.

*Vrcitanus episcopus subscripsi.

*Dertuseñ *Dertoseñ episcopus subscripsi.

Cordubensis episcopus subscripsi.

Dumiensis episcopus subscripsi.

Lamecensis episcopus subscripsi.

Egitanus episcopus subscripsi.

Asturicensis episcopus subscripsi.

Egabrensis episcopus subscripsi.

Abiritanus episcopus subscripsi.

Asindonensis episcopus subscripsi. for. Sulfetuleñ

*Lutisa episcopus subscripsi.

Castulonensis episcopus subscripsi.

Olyssipponensis episcopus subscripsi.

Portugalensis episcopus subscripsi.

Oretanus episcopus subscripsi.

Tudensis episcopus subscripsi.

Oscensis episcopus subscripsi.

Segobiensis episcopus subscripsi.

Italicensis episcopus subscripsi.

Pacensis episcopus subscripsi. *Biterreñ

Lucensis episcopus subscripsi.

*Veterrensis episcopus subscripsi.

Gerundensis episcopus subscripsi.

Accitanus episcopus subscripsi.

Impuritanus episcopus subscripsi.

Complutensis episcopus subscripsi.

Calaguritanus episcopus subscripsi.

Sisisclus Elborensis episcopus subscripsi.

Deodatus Egabareñ episcopus subscripsi.

Eusebius Valerieñ episcopus subscripsi.

Iacobus Mentesanus episcopus subscripsi.

Samuel Iriensis episcopus subscripsi.

Seruus DEI Lacobrigensis episcopus, subscripsi.

Florentius Setabiensis episcopus subscripsi.

Abentinus Astigitanus episcop. subscripsi.

Deterius Eliberitanus episcopus subscripsi. *Seruuesius

*Eructuosus Ilerdensis episcop. subscripsi.

Antonius Segobricensis episcop. subscripsi.

*Mustracius Valentinus episcopus subscripsi. *Mustadius

Serpentinus Ilicitanus episcopus subscripsi.

Metonius Britoleensis episcopus subscrip.

Elpidius Tyrassoneñ episcopus subscripsi.

Braulio Cæsaraugustanus episcopus subscripsi.

Idisclus Segontieñ episcopus subscripsi. *ramisi, vel Vadila

*Launsus Visensis episcopus subscripsi. *Oxomieñ

Iochila Salamanticeñ episcopus subscripsi.

Egila *Oxouiensis episcopus, subscripsi.

Item Vicarij Episcoporum.

¶Fidentij Tuccitani episcopi vicarius Centaurus presbyter, subscripsi.

Ernulphi Conimbriensis episcopi vicarius Renatus archipresbyter, subscripsi.

Eusebij Barchinoneñ episcopi vicarius Ioannes presbyter, subscripsi.

Carterij Arcobriceñ episcopi vicarius Domarius archidiaconus, subscripsi.

Solennis Carcassonensis episcopi vicarius Stephanus archidiaconus, subscripsi.

Domnellus episcopus subscripsi.

Solennis episcopi Carcassoneñ archidiaconus, subscripsi.

Dauid Auriensis episcopi vicarius Marcus presbyter, subscripsi.

Concilium quartum Toletanum finit. CON-

CONCILIVM TOLE- 739

TANVM V. XXIIII. EPISCOPORVM, HABITVM AERA 684. *Anno 1. domini Chintillani regis, circa tempora Honorij Papæ primi. Et prouinciale.*

CAPITVLA CONCILII TOLETANI V.

De institutione nouarum litaniarum. 1
De custodia salutis regũ, & defensione prolis præsentium principum. 2
De reprobatione personarum, quæ prohibentur adipisci regnum. 3
De his, qui sibi blandiuntur spe regni, rege superstite. 4
De his, qui principes maledicere præsumunt. 5
Vt regum fideles, à successoribus regum, rerum iure non fraudentur pro seruitutis mercede. 6
Quòd in celebritate cunctorum Conciliorum, synodus Toletana temporibus Sisenandi habita, per probationem vocis claræ ob custodiam sui cũctis debeat innotescere. 7
De indulgẽtia principũ, noxijs reseruata. 8
De fauore principum, concilij acclamatiõe concesso. 9

APud vrbẽ Toletanam diuersis ex quincijs Hispaniæ sacerdotes domini, in vnum positi & collecti in basilica sanctæ martyris Leocadiæ cùm cõsedim⁹, gratiarum actiones omnipotenti Deo psoluimus, propter suam magnam misericordiam, cuius nutu in hanc conuenimus concordiam, & glorioſi principis nostri *Chintillani regis initia, ob cuius salutis & felicitatis constantiam, supernam imploramus clemẽtiam, qui in medio nostri cœtus ingressus cum optimatibus & senioribus palatij sui, supplex se omnium orationibus commendauit, suosque fideles ità facere sancta exhortatione coegit, atque hanc institutionem, quam ex præcepto eius & decreto nostro sancimus, diuina inspiratione *permisit.

Capitulum primum.

Scilicet, vt in cuncto regno à deo sibi cõcesso, specialis & propria hæc religiosa omi tẽpore teneatur obseruantia, vt à die Iduum Decembriũ litania triduo vbiq; annua successiõe peragat, & indulgentia delictorum lachrymis impetret. Quòd si dies nũica interfecerit, in sequẽti hebdomada celebret, vt qñ abundãte iniquitate efficit, vt vsquequaq; plata malitia, noua exerceant facinora, noua quoq; hæc ipsa surgat cõsuetudo, q̃ possit ante omnipotẽtis Dei oculos nostra esse purgatio.

2 Sũma aũt nobis vigilantia & grãdi religionis cura prouidendum est, vt mala, q̃ assiduè prohibita ppetrantur, circunspecta di-

sciplina ecclesiastica extirpentur. Non enim incassùm scriptum est: Pestilente flagella- Pro. 19.d
to, stultus sapientior erit. Quamobrẽ quoniam prepondérante onere delictorum, experientia penè semper ac sæpè fieri discim⁹, quod magnoperè vitare debemus, quodq; etiàm custodituros nos cum diuinis sacramentis spondemus, sed temeritate violam⁹: ideoq; frequenter est compescẽdum, quod crebrò inuenitur transgressum. Sed nè succedentes præcedentibus, ac deindè sequentes inuideant anterioribus, & cuncta quieta & pacata permaneant, hæc nostri concilij communiter considerata defertur sentẽtia, vt seruatis, q̃cunque in vniuersali & magna synodo prolata conscriptaq; circa principũ salutem & vtilitatem sunt, hæc quoquè adiecta custodiantur, videlicet, vt omni benignitate, omniq; firmitate circa omnem posteritatem principis nostri Chintillani regis teneatur dilectio, & præbeatur rationabile defensionis adminiculum, nè res iustè prouisæ, aut etiàm parentum digna prouisione procuratæ, ad iuris proprietatem pertinentes, iniustè fraudentur, nec à quoquam causæ illicitè exquisitæ lædendi eos præbeãtur, nec quocunq; modo, qbuslibet rebus, spreta dilectione, molestentur. Hæc enim licentia efficit & principes in subiectis suspectos, & subiectos in bonis principum cupidos. Quocircà, nè & præmissa *contemnantur, & vt cupiditas radix oñium malorum auferatur, contestamur omnes præsentes & absentes, vel etiàm futuris temporibus consequentes, coram Deo & angelis eius, quòd si quisquam nostræ contestationis temerator extiterit atq; contemptor, & quacunq; argumentatione odiosè eos molestare, aut in aliquo fuerit conatus lædere, sit anathema in Christianorum omnium cœtu, atque superno cõdemnetur iudicio: sit exprobrabilis omnibus catholicis, & abominabilis sanctis angelis, in ministerio Dei constitutis: sit in hoc seculo pditus, & in futuro cõdemnatus, quia tam rectæ prouisioni noluit præbere consensum. *temerent, 1. Timo. 6.b

3 Inexpertis & nouis morbis nouam decet inuenire medelam. Quapropter, quoniã inconsideratæ quorundam mẽtes, & seminimè capientes, quos nec origo ornat, nec virtus decorat, passim putant, licenterq; ad regiæ maiestatis peruenire fastigia: huius rei causa, nostra omnium cum inuocatione diuina profertur sententia, vt si quis talia meditatus fuerit, quẽ nec electio oñium pficit, nec Gotthicæ gẽtis nobilitas ad hũc honoris apicẽ trahit, sit cõsortio catholicorũ priuatus, & diuino anathemate cõdẽnatus.

4 Ergò quia & religiói inimicum, & hominibus constat esse perniciosum, futura illicitè cogitare, & casus principum exquirere, ac sibi in posterum prouidere, cùm scriptum sit: Non est vestrum nôsse momẽta vel tempora, quæ pater posuit in sua potestate: hoc decreto censemus, vt quisquis inuentus fuerit talia perquisisse, & viuente principe, in alium attendisse pro futura regni spe, aut alios in se propter id attraxisse, à cõuentu catholicorum excommunicationis sententia expellatur.

Act. 1. a

5 Sed & hoc, pro pestilentiosis hominũ moribus, salubri deliberatiõe censemus, nè quis in principem maledicta congerat. Scriptum est enim à legislatore: Principem populi tui nè maledixeris. Quod si quis fecerit, excommunicatione ecclesiastica plectatur. Nam si maledici regnum Dei non possidebunt, quanto magis talis ab Ecclesia necessariò pellitur, qui diuinæ violator sententiæ inuenitur?

Exod. 22. d

1. Cor. 6. b

6 Simili prouidentia pro fidelibus regũ nostra datur sententia, vt quisquis superstes principum extiterit, iustè in rebus profligatis, aut largitate principis acqsitis, nullam debeat habere iacturã. Nam si licenter & iniustè perturbẽtur fidelium mentes, nemo optabit prõptum ac fidele præbere obsequium, dum cuncta nutant in incertum, & in futuro discriminis formidant causam, sed saluti & rebus eorum principalis pietas debet præbere suffragia. Exemplis enim cæteri prouocantur ad fidem, cùm fideles non fraudantur mercede.

7 Propter malarum mentium facilitatẽ & memoriæ obliuionem, hoc sacratissima statuit synodus, vt in omni Cõcilio episcoporum Hispaniæ, vniuersalis Concilij decretum, quod propter principum nostrorũ est salutem constitutum, peractis omnibus, in synodo publica voce debeat pronunciari, quatenùs sæpè replicatum auribus, vel assiduitate iniquorum mens territa corrigatur, quæ ad præuaricandum & obliuione & facilitate perducitur.

8 In his omnibus, quæ præmisimus, potestatem indulgentiæ in culpis delinquentium principi reseruam⁹, vt iuxta bonitatis suæ & pietatis moderamen, vbi emendationem prospexerit mentium, veniam tribuat culparum.

9 His verò omnibus finẽ & robur subscriptione nostra facientes, gloriam & laudem omnipotenti Deo, inquantùm mortalium valetudo finit, reddimus. Post hæc gratias *excellentissimo & gloriosissimo principi nostro Chintillano regi pagimus, cuius ardor fidei & studium bonæ intentionis, & vnanimitatis concordiam nobis tribuit, & fiduciam charitatis. Donet ei dominus & de inimicis triumphum, & de beatitudine gaudium: custodiat cum protectione assidua, muniat bonæ voluntatis suæ circunspectione tutissima, cuius regnum manet in secula seculorum. Ego Eugenius Toletanæ ecclesiæ prouinciæ Carthaginensis metropolitanus episcopus, his communibus decretis annuens, subscripsi. Similiter & alij episcopi subscripserunt, numero viginti, quorum nomina subnectuntur.

¶Ego Tonantius sanctæ Ecclesiæ Palentinæ episcopus, his omnibus decretis annuens subscripsi.

Ego Clarẽtius in Christo ecclesiæ Accitanæ episco. his omnibus decretis annuẽs subsc.

Ego Vigitinus sanctæ ecclesiæ *Bigastrensis episcopus, his omnibus decretis annuẽs subscripsi.

*Biclarẽsis

Ego Eusebius *Bastianæ S. Ecclesiæ episc. his omnibus decretis annuens subsc.

*Bigerrẽsis *Bastitanæ

Ego Hilarius gratia Christi sanctæ ecclesiæ Compluten episc. his omnibus decretis annuens subscripsi.

Ego Marcellus Christi misericordia episc. ecclesiæ Vrcitanæ, his omnibus decretis annuens subscripsi.

Ego Florentius ecclesiæ Setabiensis episc. his omnibus decretis annuens subscripsi.

Ego Braulio episc. Ecclesiæ Cæsaraugustanæ, his omnibus decretis annuens subsc.

*Vla

Ego *Hoia permittente deo eccle. Barcinonen episcopus, his omnibus decretis annuens subscripsi.

*Mustatius

Ego *Mustratius ecclesiæ Valentinæ episc. his omnibus decretis annuens subsc.

Ego Iacobus Dei miseratione sanctæ Mentesanæ Ecclesiæ episcopus, his omnibus decretis annuens subscripsi.

Ego Eusebius Dei miseratione ecclesiæ Valerien sis episcopus, his omnibus decretis annuens subscripsi.

Serpentinus in Christi nomine ecclesiæ Illicitanæ episcopus, his omnibus decretis annuens subscripsi.

Suauillà sanctæ ecclesiæ Oretanę episcopus, his omnibus decretis annuens subscr.

Egila ecclesiæ *Oxomien episc. his omnibus decretis annuens subscripsi.

Ansericus gratia Christi Ecclesiæ Segobien episcopus, his omnibus decretis annuens subscripsi.

Idiscl⁹ in Christi nomine ecclesiæ Segontien sis episcopus, his omnibus decretis annuens subscripsi.

Antonius Dei miseratione ecclesiæ Dianen episcopus, his omnibus decretis annuẽs subscripsi.

Asfalbus in Christi nomine presbyter, agẽs vicem Domini mei Perseuerantij episcopi, his decretis annuens subscripsi.

Petrus in Christi nomine diaconus, agens vicem Domini Merantuni episcopi, his omnibus decretis annuens subscripsi.

Concilium quintum Toletanum finit.

CON-

CONCILIVM TOLE- 741

TANVM SEXTVM, CIRCA TEMPORA HONORIJ papæ primi, Est prouinciale.

¶Sexti concilij Toletani capitula.

De plenitudine fidei catholicæ. 1
De obseruatione litaniarum. 2
De custodia fidei Iudæorum. 3
De damnatione clericorum, per pecuniam ecclesiasticos gradus assequentium. 4
De stipendijs clericorum, nè à iure alienentur ecclesiarum. 5
De viris & fœminis sacris, propositum trãsgredientibus sacrum. 6
De pœnitentibus transgressoribus. 7
Quòd quibusdam pœnitentibus pristina reddantur coniugia. 8
De professionibus & obedientia libertorũ ecclesiæ. 9
De progenie libertorum ecclesiæ, nè eis vel pro nutricio eruditionis, ab Ecclesia liceat euagari. 10
Nè sinè accusatore legitimo quispiam condemnetur. 11
De confugientibus ad hostes. 12
De honore primatum palatij. 13
De remuneratione collata fidelib⁹ regũ. 14
Vt res Ecclesiæ à qbuslibet iustè collatæ, in earũ iure firma stabilitate permaneãt. 15.
De incolumitate, & adhibenda dilectione regiæ proli. 16
De his, qui rege superstite, aut sibi aut alijs affuturum prouident regnum, & de personis, quæ prohibentur ad regnum accedere. 17
De custodia vitæ principum, & defensione præcedentium regum, à sequentibus adhibenda. 18
De gratiarum actionibus in confirmatione Concilij, Deo & principi datis. 19

Onuenientibus nobis Hispaniarum, Gallicięq; põtificibus summis, orthodoxi & glorioſi *Chintillani regis salutaribus hortamẽtis absq; impedimẽto, in prętorio Toletano, in ecclesia sanctæ Leocadiæ martyris sedib⁹ collatis, sub die sexta Idus Ianuarij, anno p̃dicti principis & triũphatoris in Chr̃o, æra 686. Iceũdò statuim⁹ subtèr inserta capitula.

*Vitiza

1 Cùm primùm omnipotenti Deo pro corona fratrum ità numerosa gratiæ nobis fuissent peractæ, nihil melius, nihilque salubrius omnium insedit animis, q̃ more synodi vniuersalis post solẽnia perfunctæ orationis, quod mente ruminabamus, lingua manarem⁹: & quod corde credebamus, ore eructaremus, superna fauente sententia, quę ait: Eructauit cor meum verbum bonum: quod, iuxta Prophetam, fecit Dominus abbreuiatum super terram. Quamobrem, ex abundantia nostri cordis sit confessio vocis, vt fidem, quam omnium mens intrinsecùs gestat, in confessione interpres lingua foris effundat. Itaq; credim⁹ & profitemur, sacratissimam & omnipotentissimam Trinitatem, Patrem & Filium & Spiritumsanctum, vnum Deum solum, non solitarium, vnius essentiæ, virtutis, potestatis, maiestatis, vniusq; naturæ, discretam inseparabiliter personis, indiscretam essentialiter substantia deitatis, creatricem omnium creaturarum, patrem ingenitum, increatum, fontẽ & originem totiꝰ diuinitatis, filium à patre intemporaliter ante omẽm creaturam, sinè initio genitũ, nó creatũ: nam nec pater vnq̃ sinè filio, nec filius extitit sinè patre: sed tamen filius Deus de patre Deo, non pater deus de filio Deo: pater filij, nõ Deus de deo: ille autem filius patris, & DEVS de patre, per omnia coæqualis patri, Deus verus de Deo vero: Spiritum verò sanctum neq; genitum, neq; creatum, sed de patre filioq; procedentem. vtriusq; esse spiritum: ac per hoc substantialiter vnum sunt, qui & vnus ab vtroq; procedit. In hac autem Trinitate tãta est vnitas substantiæ, vt pluralitate careat, & æqualitatem teneat. Nec minor in singulis, q̃ in omnibus: nec maior in omnibus, q̃ in singulis personis manet. Ex his igitur tribus diuinitatis personis, solum filium fatemur ad redemptionem humani generis, propter culparum debita, quæ per inobediẽtiam Adæ originaliter & nostro libero arbitrio contraxeramus, resoluẽda, à secreto patris arcanoque prodisse, & humanitatem sinè peccato de sancta semper virgine Maria assumpsisse: vt idem filius Dei patris, esset filius hominis, Deus perfectus, & homo perfectus: vt homo perfectus & Deus esset vnꝰ Christus, naturis in duabus vna persona, nè quaternitas Trinitati accederet, si in Christo geminata persona esset. Ergò à patre & spiritusancto inseparabiliter discretus persona, ab homine autẽ assumpto, natura: idẽ cum eodem homine, vnus extat psona, cum patre & spiritusancto, natura: ac (sicut diximus) ex duabus naturis, & vna persona, vnꝰ est nõs noster Iesus Christus, in forma diuinitatis equalis patri, in forma serui minor patre. Hæc est enim vox eius in psal. De ventre matris meæ Deus meus es tu. Natus itaq; à Deo sinè matre, natus à virgine sinè patre, solum verbum caro factũ est, & habitauit in nobis. Et cũ tota cooperata sit Trinitas formatiõem suscepti hominis, qm̃ inseparabilia sunt opa Trinitatis, solus tn̄ filiꝰ suscepit humanitatem in singularitate personæ, non in vnitate diuinæ naturæ, id est, in eo quod propriũ est filij, nõ quod cõmune Trinitati. Nã si vnã nati hominis, Dei alterã confeciſ-

Psal. 21.

Ioan. 1. 4

set

set personam, tota Trinitas corpus assumpsisse, quoniam constat naturam Trinitatis esse vnam, non tamen personam. Hic ergò dominus noster Iesus Christus missus à patre, suscipiens quod non erat, nec amittens quod erat, inuiolabilis de suo, mortalis de nostro, venit in hunc mundum peccatores saluos facere, & credentes iustificare: 1. Timo. 1. b
faciens q; mirabilia, traditus est propter delicta nostra, mortuus est propter expiationem nostram, resurrexit propter iustificationem nostram: cuius liuore sanati, cuius morte Deo patri reconciliati, cuius resurrectione sumus resuscitati. Quem etiàm venturum in fine expectamus seculorum, & cũ resurrectione omnium, æquissimo suo iudicio redditurum iustis præmia, & impijs pœnas. Ecclesiam quoq; catholicam credimus, sinè macula & ruga, opere & fide, corpus eius esse, regnumq; habituram cum capite suo omnipotente CHRISTO IESV; postquàm hoc corruptibile induerit incorruptionem, & mortale immortalitatem, vt 1. Cor. 15. f
sit Deus omnia in omnibus. Hac fide corda purificantur, hac hæreses extirpantur: in hac omnis Ecclesia collocata iam in regno cælesti, & deincèps in seculo præsenti gloriatur: & non est in alia fide salus: nec enim Act. 4. c
nomen aliud est sub cælo datum hominibus, in quo oporteat nos saluos fieri.

2 Religiosiss. principis nostri deuotionem, & nostrorum consacerdotum primo anno regni sui constitutionem, cum magna reuerentia & veneratione suscipientes, quã constat iam in omni regno suo annua vice celebrari, placuit etiàm nostra assensione firmari. Proindè vniuersalis authoritate cẽsemus concilij, vt hi dies litaniarum, qui in synodo præmissa sunt instituti, eodem tempore, quo iussi sunt excoli, annuo recursu omni obseruatione habeantur celeberrimi, vt pro illis quibus nunc vsq; simul implicati sumus delictis, sit nostra explicatio ante oculos Dei omnipotentis.

3 Inflexibilis Iudæorum perfidia, deflexa tandèm videtur pietate & potentia supna. Hinc enim liquet, quòd inspiramine summi Dei excellentissimus & Christianiss. princeps ardore fidei inflammatus, cùm regni sui sacerdotibus præuaricationes & superstitiones eorum eradicare elegit funditùs: nec finit degere in regno suo eum, qui non sit catholicus: ob cuius feruorem fidei, gratias omnipotẽti Domino cælorum agimus, eò quòd ei tam illustrem creauerit animam, & sua repleuerit sapientia: ipse quoq; donet ei & præsentis æui diuturnam vitam, & in futuro gloriam æternam. Illud autem prouida nobis cura, & valdè est decernendum vigilanti solertia, nè eius fidei calor, & noster labor, quandoq; in posteris tepefactus liquescat. Quocircà consonam cum eo corde & ore promulgamus Deo placiturã sententiam, simul etiàm cum suorum optimatum illustriumq; virorum consensu & deliberatione sancimus, vt quisquis successorum temporum regni fortitus fuerit apicem, non antè conscẽdat regiam sedem, quàm inter *reliqua conditionum sacramenta pollicitus fuerit, hanc se catholicam non permissurum eos violare fidem: sed & nullatenùs eorum perfidiæ fauens, vel quolibet neglectu aut cupiditate illectus, rendentibus ad præcipitia infidelitatis aditum præbeat præuaricationis: sed quod magnoperè nostro est tempore conquisitum, debeat illibatum perseuerare in futurum. Nã incassùm bonum agitur, si non eius prouidetur perseuerantia. Ergò postquàm ordine pmisso ad gubernacula accesserit regni, 1. Cor. 16.
si ipse temerator huius extiterit promissi, sit anathema maranatha in conspectu sempiterni Dei, & pabulum efficiatur ignis æterni, similique cum eo damnatione perculsis, quicunque sacerdotum, vel quilibet Christianorum, eius implicati fuerint errore. nos etenim ità præsentia decernimus, vt præterita, quę in vniuersali synodo de Iudæis conscripta sunt, confirmemus: quoniam ea, quę necessaria pro eorum saluatione scribi potuerũt, in eadem esse *cautum scimus. Quapropter, quæ tunc decreta sunt, valitura esse censemus.

*reliquas conditiões sacramẽto

4 Sæpè pullulantia prauitatis germina, licèt sæpissimè patrum iusta nouerimus seueritate damnata, quia tamen crebris conspiciuntur denuò vigere radicibus, iustitiæ acriore vigore radicitùs amputare sancimus. Proindè quicunq; Simonis imitator, simoniacæ quoquè hæresis extiterit sectator, vt Ecclesiasticorum ordinum gradus non dignitate morum obtineat, sed munerum impensione conquirat, & per oblata munera capiat, quibus hunc nec rationis ordo, nec dignitas morum vlla commendat, talis inuentus, sacrorum ordinum apices penitùs adipisci nullo modo permittatur: sed & si adeptus fuerit, communione priuatus, cum ordinatoribus suis propriorum bonorum amissione damnetur.

5 Sæpè fit, vt proprietati originis, obstat longinquitas temporis. Quapropter, si hæc vt prop-
uidentes decernimus, vt si quis clericorum stipendiũ de rebus Ecclesiæ cuiusquã Episcopi percipit largitatè, sub precariæ nomine debeat professionem scribere: nec per retentionem diuturnam, præiudicium afferat ecclesiæ, & quæcunq; in vsu perceperit, debeat vtiliter laborare: vt necres diuini iuris, videantur aliqua occasione negligi, & subsidium ab ecclesia, cui deseruiunt, percipere possint clerici. Quod si quis eorum cõtempserit facere, ipse se stipendio suo videbitur priuare. 21. q. 2. Sæpè
20. q. 3. Præ

6 Procliuis cursus est ad voluptatem, & eliuis suæ.
imitatrix natura vitiorũ. Quamobrẽ quis

quis virorum vel mulierum habitum semèl induerit spontaneè religiosum, aut si vir deditus ecclesiæ choro, vel fœmina fuerit, aut fuit delegata puellarum monasterio: in vtroq; sexu præuaricator, ad propositũ inuitus reuerti cogatur, vt vir detondeatur, & puella ad monasterium regrediatur. Si autẽ quolibet patrocinio desertores permanere voluerint, sacerdotali sententia ità à Christianorum cœtu habeantur extorres, vt nec locus eis vllus sit cõmuniõis. Viduæ quoq; sicũt vniuersalis synodus iamdudùm statuit, professionis vel habitũs sui desertrices, superiori sententia condemnentur.

7 Quãuis priora nunq; siluerint de tanto fãcinore concilia, ratio tamen deposcit, vt ea, quæ frequenti ꝓuaricatione iterãtur, frequenti sententia cõdemnentur. Et ideò, quoniam tanta existit peruersitas hominũ, vt, quos sub religioso habitu pœnitẽtiæ ꝓfessio pro venia peccatorum, ad manum sacerdotis deducit vel adduxit, iterùm reditua malitia ad vitæ pristinæ sordes reuocet. Huius rei causa sancta synodus decernit, vt si qui ingenuorum vtriusque sexũs, sub nomine pœnitentis in habitu religioso sunt conuersati, post hęc autem comam nutrientes, vel vestimenta secularia sumentes, ad id, quod reliquerant, redierunt aut redierint, ab episcopo ciuitatis, in cuius territorio sunt conuersi, compræhensi, rursùs legibus pœnitentiæ in monasterijs subdantur inuiti. Quod si fieri propter alicuius potestatis vigorem difficile fuerit, tunc sicut priscorum canonum statuerunt decreta, quousq; ad dimissum ordinem reuertantur, excommunicati, & anathemate condemnati habeantur. Similiter & hi, qui post communionem interdictam, cum ipsis communicauerint. Sacerdos autem, ad quem pertinere noscuntur, si eos quolibet munere vel fauore, aut negligentia, admonere noluerit, vt aut reuertẽtes suscipiat, aut cõtemnẽtes de ecclesia reijciat: simili sententia plectatur, quousquè emendationis eorum vel damnationis sententia, ab eo promulgetur.

8 Antiqui & sanctissimi est patris sentẽtia papæ Leonis, vt is, qui in ætate adolescẽtiæ positus, dum mortis formidat casum, peruenerit ad pœnitentiæ remedium, si cõiugatus & fortè fuerit incontinens, nè postea adulterij incurrat lapsum, redeat ad pristinum coniugium, quousq; possit adipisci temporis maturitate continentiæ statum. Quod nos, sicut de viris, ità de fœminis æquo modo censemus, non quidem hoc generaliter & vt canonicè præceptum, sed conflat à nobis pro humana fragilitate indultũ, ea duntaxàt ratione, vt si is, qui pœnitentiæ non est legibus deditus, antè ab hac vita decesserit, quàm ex consensu alter ad continẽtiam eat, vndè fuerit regressus, superstiti nõ liceat denuò ad vxoris trãsire amplexus. Si autem illius vita extiterit superstes, qui non accepit benedictionem pœnitentis, nubat, si se continere non potest, & alterius consortio fruatur vxoris. Quod de vtroq; sexu pari modo à nobis manifestum est, decretũ esse, ità videlicet, vt in his omnibus sacerdõtis ordinatio expectetur, vt iuxta quod ętatem aptam prospexerit *pœnitentiæ, absolutionis vel districtionis tribuat legem.

* absolutionem

* cõtinẽtiæ

9 Longinquitate sępè fit temporis, vt nõ pareat conditio originis. Vndè iam decretum est in anteriori vniuersalis concilij canone, vt professionem suam liberti ecclesiæ debeant facere, qua profiteantur se & de familijs esse Ecclesiæ, & Ecclesiæ obsequium nunq; relicturos. Vndè his quoq; nos adijcimus, vt quoties cursum vitę sacerdos impleuerit, & de hac vita migrauerit, mox, cũ successor eius aduenerit, oẽs liberti Ecclesiæ, vel ab eis progeniti, chartulas suas in conspectu oĩm debeant ipsi, qui substituitur, pontifici publicare, & professiones suas in conspectu Ecclesię renouare, quatenùs statũs sui vigorem & illi obtineant, & obedientia eorum Ecclesia nõ careat. Si autẽ aut scripturas libertatis suæ, intra annum ordinationis noui pontificis manifestare cõtempserint, aut professiones renouare noluerint, vacuæ & inanes chartulæ ipsæ remaneant, & illi, origini suæ redditi, sint perpetuò serui. 12. q. 2. Longinqnitate

Toletani 4. cap. 69.

10 Etenim decet, vt hi, quorum parẽtes titulum libertatis de familijs ecclesię pceperunt, intra ecclesiam, cui obsequium debẽt, causa eruditionis enutriantur. Contemptus quippe est patronorũ, si ipsis neglectis, alijs ad educandum detur progenies manumissorum. Itaq; censemus, vt sinè statũs sui prę-
iudicio, ab episcopo habeantur in doctrinæ obsequio, quatenùs & illi debitum reddant famulatum, & nullum patiãtur suæ ingenuitatis detrimentum. Eos verò, qui aliter, q̃ sententia nostra decreuit, agere tẽtauerint, inuitos iubemus ab episcopis ad hoc ipsum reduci. Quòd si forte parentes eorum eos pontificibus suis dare contempserint, & alios sibi patronos adoptauerint, ingratorum feriantur lege libertorum.

11 Dignum est vt vita innocentis, nulla maculetur pnicie accusatorum. Ideò quisquis à quolibet criminatur, non antè accusatus supplicio detur, quàm accusator præsentetur, atque legum & canonum sentẽtia exquiratur. Quòd si indigna ad accusandũ persona inuenitur, ad eius accusatiõem nõ iudicetur, nisi vbi pro capite regię maiestatis causa versatur. 3. q. 9. Dignum est vt vita

12 Prauarum audacia mentium, sæpè aut malitia cogitationum, aut causa culparum refugium appetit hostiũ. Vndè quisquis patrator culparum extiterit talium, virtutẽ petens defendere aduersariorum, & patrię vel genti suę detrimenta intulerit rerũ, in potestatẽ regis ac gẽtis suę reductus, excõmunicatus

catus & retrusus, longinquioris pœnitentię legibus subdatur. Quòd si ipse mali sui priùs reminiscens, ad Ecclesiam fecerit confugium, intercessu sacerdotum & reuerẽtia loci, regia in eos pietas reseruetur comitante iustitia.

13 Qui primatu dignitatis, atq; reuerentiæ vel gratiæ, ob meritum in palatio honorabiles habẽtur, his à iunioribus modestus honor per omia deferatur. Quin etiàm minores à senioribus & dilectiõis amplectant affectu, & humilitatis imbuantur exemplo.

14 Præmio fraudare fideles, non solùm inhumanũ, sed etiàm existit iniustũ. Ideoq; cum fidei meritum, tam in rebus diuinis, q̃ in humanis, non habeatur ingratum: dignũ videtur, vt sacerdotali sentẽtia consulamus fidelibus regis. Proindè vt anno primo sereniſſimi principis nostri decreuit concilių sanctum, omẽs qui fideles obsequio & syncero seruitio voluntatibus vel iussis paruẽrint principis, totaq; intentione salutis eius custodiam vel vigilãtiam habuerint, à regni successoribus nec à dignitate, nec à rebus pristinis causa repellantur iniusta: sed & nũc ità pro vniuscuiusque vtilitate principis moderentur discretione, sicut eos perspexerit necessarios esse patriæ. Et sic illis impertiatur benignitas, vt in cæteris magnæ monstretur gratiæ potestas, quatenùs ità omnia in rebus iustè conquisitis lucrentur, vt posteris relinquendi, vel quibus voluntas eorum decreuerit, conferendi spontaneo fruantur arbitrio. Cæterùm, si infidelis quisquam in capite regio, aut inutilis in rebus cõmissis pśenti pijssimo dño nostro Chintillano regi extiterit, in clementia eius maneat potestatis suo nutu constituenda huiusmodi moderatio. Nefas est enim, in dubium deducere eius potestatem, cui omnium gubernatio superno constat delegata iudicio. Quòd si post eius discessum quispiam repertus fuerit, eius vitæ fuisse infidelis, qcquid largitate ipsius in rebus habuit conquisitis, careat, confiscandum & fidelibus largiendum.

Ca. 6. conc. Tole. v.

15 Quia his, qui principibus dignè deseruiunt, atq; deferentibus fidele illis obsequium, constat nos optima ministrãsse suffragia, dum iustè à principibus acquisita, in eorum iure persistere sancimus indiuulsa: æquum est maximè, vt rebus Ecclesiarũ dei adhibeatur à nobis prouidẽtia opportuna: adeò, vt quæcunq; res Ecclesijs Dei à principibus iustè concessæ sunt, vel fuerint, vel cuiuscunq; alterius personæ quolibet titulo, illis non iniustè collatæ sunt, vel extiterint, ità in earum iure persistere firma stabilitate iubemus, vt euelli quocunq; casu vel tempore nullatenùs possint. Opportunum est enim, vt sicut fidelia hoĩm seruitia nõ existere cẽsuimus ingrata, ità ecclesijs collata, quæ propriè sunt pauperum alimenta, earũ in iure pro mercede offerentium maneant inconuulsa.

16 Sicut insolẽtia malorum regũ, odiosa & execrabilis semper existit subiectis: ità bonorum prouida vtilitas, amabilis efficit populis. Quocircà quis ferat, aut quis Christianus toleranter videat, regiam sobolẽ aut posteritatẽ expoliari rebus, aut priuari dignitatibus? Quod nè fiat, generalis hæc p̃matur de principis filijs sententia nostra, & de præsentis excellentissimi Chintillani regis posteritate dentur aperta à nobis decreta, vt ea, quæ synodus præterito anno in hac Ecclesia habita, constituit, circa oẽm posteritatem eius, vniuersitas regni sui conseruet, hoc est, vt præbeatur filijs eius dilectio benigna & firma, & tribuantur, vbi loci opportunitas exhibuerit, defensionis adminicula iusta, nè de rebus iustè *profligatis, aut parentum dignitate procuratis, vel largitate principum, vel alicuius impensis, aut etiàm proprietate debitis fraudentur quibuslibet insidijs calliditatis, neq; à quoquam lę dendi eos præbeantur argumenta machinationis: quia dignum est, vt cuius regimine habemus securitatẽ, eius posteritati (decreto concilij) impertiamus quietem. Deniq; tanta erga nos nostri principis extant beneficia, vt longum sit, singulatim ea promere lingua. Ipse enim, authore Deo, nobis pacẽ, ipse quasi captiuã reduxit charitatem: ipsius ope quieti, ipsius sumus multa largitione ditati: ipse medicamine bonitatis suæ & reis pepercit, & rectos sublimauit. Cui si dignis voluerimus respondere beneficijs, non tantis extamus copijs virtutis, quibus tantę voto sufficiamus voluntatis.

Tole. 6. cap. 2.

*prouisis

17 Quanuis in concilio anteriori, quod anno primo glorioſi principis nostri habitum est, de huiusmodi re fuerit promulgata sententia, tamen placet iterare, quod cõuenit custodiri. Itaque regis vita constante, nullus sibi aliquo opere vel deliberatione, cuiuscunque dignitatis laicus, seu gradu episcopi, aut presbyteri, aut diaconi consecratus, cæterisq; clericatûs officijs deditus, futurum regem prouideat, contra viuentis regis vtilitatem & proculdubiò voluntatẽ: nullo blandimento vel suasione pro eadem spe aut alios in se trahat, aut ipse in alium acquiescat. Iniquum enim & valdè execrabile Christianis debet haberi, futuris temporibus illicita prospicere, & vitæ suæ ignaros, ventura disponere. Quòd si quisq; iam talia iniqua deliberatiõe cum quocunq; est meditatus, hoc sibi nouerit esse sacerdotali moderatione concessum, si venerabiliter poscit, vt hoc sinè mora præsentis principis auribus studeat publicare. Si autem *retinet, & deliberationis suæ machinamenta noluerit dicere, pessimo plectatur anathemate. Rege verò defuncto, nullus tyrannica præsumptione regnum assumat: nullus sub reli-

Ca. 4. conc. Tole. 6.

*obstinata deliberatione sua

religionis habitu detonsus, aut turpiter decalnatus, aut seruilem originem trahens, vel extraneæ gentis homo, nisi genere & moribus dignus, promoueatur ad apicem regni. Temerator autem huius præceptionis sanctissimæ, feriatur perpetuo anathemate.

Tole. 4. cap. 74.

18 Iam quidem in antecedenti vniuersali synodo, saluti nostrorum principum cõstat esse cõsultum: sed libet iterare benè sancita, & digna authoritate munire salubriter ordinata. Ideoq; testamur corã Deo & oĩ ordine angelorum, corã prophetarum atq; apostolorum, vel omnium martyrum choro, coram omni ecclesia catholica & Christianorum cœtu, vt nemo intẽdat in interitum regis, nemo vitam principis attrectet, nemo regni eum gubernaculis priuet, nemo tyrannica præsumptione apicem regni sibi vsurpet, nemo quolibet machinamento in eius aduersitate sibi cõiuratorum manum associet. Quòd si in quippiam horum quisquam nostrorum temerario casu præsumptor extiterit, anathemate diuino perculsus, absq; vllo remedij loco habeatur cõdemnatus æterno iudicio. Is autẽ, qui eius sedem fuerit assequutus, si vult tanto expiari piaculo, quasi proprij patris eius vlciscatur interitum, in cuius defensionis auxiliũ, vniuersi regni Gotthorum consentiat fortitudo. Si autem desidiæ causa & minori zelo tam funestum noluerint vindicare scelus, sint omnes ex nostra sententia opprobrium cæteris gentibus.

19 His omnibus ritè dispositis, & diuturna collatione deliberatis, benedictionẽ, gloriam, & honorem inuisibili omnium authori rependimus luminum patri, & in his, conseruandis eius imploramus opem suffragij, vt constitutiõibus nostris robur tribuat seu virtutem, fragilitatemq; humanam huic dispositioni reddat efficacem, vt non iudicet præuaricatricem. Nos ergò oĩa suprascripta salua authoritate priscorũ canonum, subscriptione nostra firmamus, & gratias agimus Christianissimo & gloriosissimo Chintillano principi nostro, cuius studio aduocati, & instantia collecti sumus, cuius voluntas probata, ordinatio extitit religiosa. Donet ei Dominus optimo principi diuturnum in seculo præsenti triumphum, & in parte iustorum perpetuum regnum, felicibusq; annis felix ipse in longa felicitate fruatur, & diuinæ dexterę protectione vbiquè muniatur. Ego Salua, &si indignus, ecclesiæ Narbonensis episcopus, his constitutionibus à nobis editis, subscripsi. Similiter & alij episcopi subscripserunt *numero quinquagintaduo, videlicet:

*77.

Ego Iulianus ecclesiæ Bracarẽ episcopus, subscripsi.

Ego Eugenius ecclesiæ Toletanę episcop⁹, subscripsi.

Ego Honoratus eccle. Hispalẽ episc. subsc.
Ego Protasius eccl. Placentinæ episc. subsc.
Ego Tonantius eccle. Palentinæ episc. subsc.
Leufredus Cordubensis eccle. episc. subsc.
Ego Vigitinus eccle. *Bigastren episc. subsc. *Biſtargen vel, Bigerren
Ego Acutulus eccle. Elnen episc. subscripsi.
Ego Ioannes eccl. Ilipensis episcopus, subsc.
Ego Eusebius *Bastianæ ecclesiæ episcop⁹, subscripsi. *Bastitanæ
Ego Hilarius Complutẽ episcopus, subsc.
Ego Bonifacius ecclesiæ Carthaginẽ episcopus, subscripsi.
Iacobus Mentesanę ecclesiæ episc. subsc.
Ioannes Dertusanæ ecclesiæ episc. subsc.
Dauid Aurien sis ecclesiæ episcopus, subsc.
Elpidius Tyrassonensis episcopus, subsc.
Ego Sisiselus ecclesiæ Elborensis episcop⁹, subscripsi.
Osdulphus Oscensis Ecclesiæ episcopus, subscripsi.
*Scrutuosus ecclesiæ Ilerdensis episcopus, subscripsi. *Eructuosus
Deodatus ecclesiæ Egabrensis episc. subsc. *Fructuos⁹
Profuturus Lameceñ eccle. episc. subscripsi.
Seruus Dei Arcobricẽ eccle. episc. subsc.
Ego Pimenius eccl. Dumien episcop⁹ subsc.
Anatolius eccle. Lotenẽ episc. subscripsi.
Suauilla ecclesiæ Oretanæ episcop⁹, subsc.
Montesis ecclesiæ Egitanæ episc. subscripsi.
Iochila Salamanticensis episcopus, subsc.
*Agiulphus Portegalensis episcopus, subsc. *Argiouit⁹
Serpentinus ecclesiæ Ilicitanæ episc. subsc.
Braulio ecclesiæ Cæraugustanæ episcop⁹, subscripsi.
Ego *Hoia Barcinonẽ episcopus, subsc. *Vla
Ansericus ecclesiæ Segobiensis episc. subsc.
Ego Viuaricus ecclesiæ Olyssiponensis episcopus, subscripsi.
Guda ecclesiæ Tuccitanæ episco. subscripsi.
Anastasius ecclesię Tudẽ episc. subscripsi.
Egila ecclesiæ *Oxouiensis episc. subscripsi.
Idisclus ecclesiæ Segontien episc. subsc.
Vasconius eccle. Lucẽ episcopus, subscri.
Amamingus eccle. Caurien episc. subsc.
Epartius Italicẽ ecclesiæ episc. subsc.
Renatus eccle. Conimbricẽ episc. subsc.
*Tulina ecclesiæ Malacitanæ episc. subsc. *Dunila
*Oscandus Asturicẽ ecclesiæ episc. subsc. *Candidianus
Iustus Accitanæ ecclesiæ episco. subscripsi.
Domninus Auxitanæ ecclesię episc. subsc.
Octumarus Irien sis Ecclesiæ episc. subsc.
†Earnius Visensis ecclesiæ episcopus, subsc.
Vanna diaconus, qui & Petrus, *Ecclesiæ agens vicem Antonij episc. subscripsi.
Cunctisculus agens vicem Orontij episcopi ecclesiæ Emeritensis, subscripsi.
Cetronius presbyter, agens vicem Gabinij episcopi Calagauritanæ ecclesiæ, subsc.
Domarius presbyter Arcobricẽ ecclesiæ, agens vicem Carterij episc. subscripsi.
Piberinus eccle. Valentinæ diaconus, agens vicem *Mustracij episcopi, subscripsi. *Mustasi

BRACARENSE CON-

CILIVM PRIMVM, CIRCA TEMPORA HONORII

papæ primi. Est prouinciale.

BRacarum oppidum Augusta, cõuentus vnus è septem citerioris Hispaniæ, vulgò Braga dicta. Vide Plinium lib. 3. cap. 3. Porrò Volaterranus Bracharam seu Bracarã metropolim Portugalliæ constituit, cuius archiepiscopus, metropolitanus seu primas regni Lusitaniæ appellatur.

ANno tertio Ariamiri regis, Kalendis Maij, cùm Galliciæ prouinciæ Episcopi, Lucretius, Andreas, Martinus, Cottus, Hildericus, Lucentiꝰ, Timotheus, Maliosus, ex præcepto præfati gloriosissimi Ariamiri regis in metropolitana eiusdem prouinciæ Bracareñ Ecclesia conuenissent, consedentibus simul episcopis, præsentibus quoq; presbyteris, adstantibusq; ministris, vel vniuerso clero, Lucretius memoratæ metropolitanæ ecclesię episcopus, dixit: Diù est, sanctissimi fratres, ꝙ secundùm instituta venerabilium canonũ, & decreta catholicæ & apostolicę disciplinę desiderabamus, sacerdotalem inter nos fieri debere conuentum: quia non solùm ecclesiasticis regulis & ordinibus opportunũ est, sed stabilem etiàm semper efficit charitatis fraternæ concordiam, dum congregati simul in nomine nr̃i sacerdotes, ea inter se salutifera collatione requirunt, quæ secũdùm doctrinam Apostolicam, vnitatem spiritũs in vinculo pacis obtineant. Nunc ergò quoniam optatum nobis huius congregationis diem, gloriosissimus atque pijssimus filius noster, adspirante sibi Domino, regali præcepto concessit, vt simul positi cõsideremus, priùs (si placet) de statu fidei catholicæ perquiramus. Tunc deindè sanctorum patrum instituta, recẽsitis canonibus, innotescant. Postremò quædam etiàm, quæ ad obsequium Dei vel officium pertinent clericale, diligentiùs pertractẽtur, vt si qua fortassè vel per ignorantiæ desidiam, vel per longinqui temporis incuriam, aut varia inter nos habentur dubia, ad vnam (sicut decet) rationis ac veritatis formulam reuocentur. Omnes episcopi dixerũt: Prosequutio tuæ beatitudinis iusta est: ea nanq; de causa conuẽnimus, vt aliqua nobis Ecclesiasticæ constructionis vtilitas commodetur. Lucretius episcopus dixit: Priùs ergò de statu fidei (sicut superiùs dictum est) conferamꝰ. Nam licèt iam olim Priscillianæ hæresis cõtagio in Hispaniarum prouincijs detecta sit & damnata, nè quis tamen per ignorantiam, aut aliquibus (vt assolet) scripturis deceptus apocryphis, aliqua adhuc ipsius erroris pestilẽtia sit infectus, manifestiùs ignaris hominibus declaretur, quia ipsi in extremitate mundi, & in vltimis huius prouinciæ finibus constituti, aut exiguam, aut penè nullam rectæ eruditionis notitiã cõtigerunt. Credo autem vestræ beatitudinis fraternitatem nósse, quia eo tempore, quo in his regionibus nefandissimæ Priscillianæ sectæ venena serpebant, beatissimus papa vrbis Romæ Leo, qui quadragesimus ferè Apostoli Petri successor extitit, per Turibium notarium sedis suæ, ad synodum Galliciæ cõtra impiam Priscillianæ hæresis sectã scripta sua direxit. Cuius etiàm ꝓcepto Tarraconenses & Carthaginẽñ episcopi, Lusitaniæ quoq; & Bæticæ facto inter se concilio, regulam fidei contra Priscillianam hæresim, cum aliquibus capitulis conscribentes, ad Baleonium tunc huius Bracarensis Ecclesiæ præsulem, direxerunt. Vndè, quia & ipsum præscriptæ fidei exemplar cũ suis capitulis, præ manibus hîc habemus, pro instructione ignorantium (si vestræ placet reuerentiæ) recitetur. Omnes episcopi dixerunt: Valdè necessaria horum capitulorum est lectio, vt dum simplicioribus quibusq; pristina sanctorũ patrum instituta pandũtur, abominata iam olim à sede beatissimi Petri Apostoli, & damnata Priscillianæ hæresis figmenta cognoscantur. Lectum est exemplar fidei cum capitulis suis, quæ, nè prolixitatem facerẽt, his gestis minimè sunt inserta. Post lectionem capitulorum omnes episcopi dixerũt: Licèt lectio necessariè recensita sit, tamẽ euidentiùs & simpliciùs ea, quæ sunt execrabilia, ità positis etiàm capitulis modò declarentur, vt qui minùs est eruditus, intelligat: & sic sub anathematis sententia explosa, iam Priscilliani erroris figmenta damnentur, vt quisquis clericus vel monachus siue laicus, tale aliqd sentire adhuc vel defendere fuerit depræhensus, tanq; verè putre membrum, continuò de corpore abscindatur catholicæ Eccleſiæ, nè aut societatis, siue prauitatis eius macula, à rectè credentibus de permixtiõe talium aliquod orthodoxis reputetur opprobrium. Proposita contra Priscillianam hæresim capitula & relecta, continent hæc:

De hâc in conc. 1. Toletano, post descriptionem 20. ciusdẽ cõc.

Ephe. 4.

CAPITVLVM PRIMVM.

¶Si quis patrem & filium & spiritum sanctum, nõ confitetur tres psonas, vnius substantiæ & virtutis ac potestatis, sicut catholica & apostolica Ecclesia docet, sed vnam tantùm ac solitariam dicit esse personam, ità vt ipse sit pater, qui filius, ipse etiàm sit paracletus spiritus, sicut Sabellius & Priscillianꝰ dixerunt, anathema sit.

2 Si quis extra S. Trinitatẽ, alia (nescio q̃) diuinitatis nomina introducit, dicens, ꝙ ipsa

ipsa diuinitas sit Trinitas, sicut Gnostici & Priscillianus dixerunt, anathema sit.

3 Si quis dicit filium Dei Dominum nostrum, anteq̃ ex virgine nasceretur, non fuisse, sicut Paulus Samosatenus & Photinus & Priscillianus dixerunt, anathema sit.

4 Si quis *natale Christi secundùm carnem non verè honorat, sed honorare se simulat, ieiunans in eodem die, & in dominico, quia Christum in hominis natura natũ esse nõ credit, sicut Cerdon, Marciõ, Manichæus & Priscillianꝰ dixerunt, anathema sit.

5 Si quis animas humanas vel angelos, ex Dei credit substantia extitisse, sicut Manichęꝰ & Priscillianꝰ dixerũt, anathema sit.

6 Si quis animas humanas dicit priùs in cælesti habitatione peccâsse, & pro hoc in corpora humana in terram deiectas, sicut Priscillianus dixit, anathema sit.

7 Si quis dicit, diabolum non fuisse priùs angelum bonum, à Deo factum, nec Dei opificium fuisse naturam eius, sed dicit eum ex tenebris emersisse, nec aliquem sui habere authorem, sed ipsum esse principium atq; substantiam mali, sicut Manichæus & Priscillianus dixerunt, anathema sit.

8 Si quis credit, ꝙ aliquantas in mundo creaturas diabolus fecerit, & tonitrua & fulgura & tempestates & siccitates ipse diabolus sua authoritate faciat, sicut Priscillianus dixit, anathema sit.

9 Si quis animas & corpora humana fatali signo credit adstringi, sicut pagani & Priscillianus dixerunt, anathema sit.

10 Si qui duodecim signa, quæ mathematici obseruare solent, per singula animæ vel corporis mẽbra dissipata credunt, & nominibus patriarcharum ascripta dicũt, sicut Priscillianus dixit, anathema sit.

11 Si quis coniugia humana damnat, & procreationem nascentium perhorrescit, sicut Manichæus & Priscillianus dixerunt, anathema sit.

12 Si quis plasmatiõem humani corporis, diaboli dicit figmentum esse, & conceptiões in vteris matrum, operibus dicit dæmonum figurari, propter quod resurrectionem carnis non credit, sicut Manichæus & Priscillianus dixerunt, anathema sit.

13 Si quis dicit creatiõem vniuersæ carnis, nõ opificium Dei, sed malorum esse angelorum, sicut Manichæꝰ & Priscillianus dixerunt, anathema sit.

14 Si quis immundos putat cibos carnium, quas Deus in vsu hominum dedit, & nõ propter afflictionem sui corporis, sed quasi immunditiam putans, ità abstineat ab eis, vt nec olera cocta cum carnibus prægustet, sicut Manichæus & Priscillianus docuerũt, anathema sit.

15 Si qui clericorũ ꝓter matrem, aut germanam, vel etiàm quæ proxima consanguinitate iungũtur, alias aliquas quasi adoptiuas fœminas secum retinẽt, & cum ipsis habitãt, sicut Priscilliani secta docuit, anathema sit.

16 Si quis quinta feria paschali, quæ vocatur cœna Domini, hora legitima post nonam, ieiunus in Ecclesia Missas nõ tenet, sed secundùm sectam Priscilliani, festiuitatem ipsius diei ab hora tertia per Missas defunctorum, soluto ieiunio, colit, anathema sit.

17 Si quis scripturas, quas Priscillianus secũdùm suum deprauauit errorem, vel tractatus Dictinij (quos ipse Dictinius, anteq̃ conuerteretur, scripsit sub nomine patriarcharũ, prophetarũ, & Apostolorum, & suo errori cõsona confinxit) legit, & impia eorũ figmẽta sequitur aut defendit, anathema sit.

18 Propositis his capitulis & relectis, Lucretius episcopus dixit: Quñ etiàm ea, quę à catholicis abominata sunt & damnata, manifestiùs & apertiùs etiã ignorãtibus declarata sunt: necessariũ post hoc arbitror, si vestræ fraternitati videtur, vt instituta nobis sanctorum patrum, recensitis antiquis canonibus, innotescant: quæ &si non omnia, certè vel pauca quædam, quæ ad instructionem clericalis disciplinæ pertinent, relegantur. Omnes episcopi dixerunt: Placet hoc edictum. Et cõgrua res est, vt & quibus fortassè per incuriam abolita sunt ecclesiastica cõstituta, audiant sanctorum canonum regulam & obseruent. Relecti ex codice corã cõcilio tam generalium synodorum canones, q̃ localium. Post quorum lectiõem Lucretius episcopus dixit: Eccè ex ipsa canonum lectiõe agnoscat sancta fraternitas vestra, non solùm in generalibus concilijs, sed etiã in localibus, cõgregatos simul sacerdotes, vno consensu ea, quæ ecclesiastico conueniebãt ordini, statuisse, & secũdùm quod vniuscuiusq; rei expetebat ratio, prospexisse, sequentes sententiam doctrinæ apostolicæ, dicentis: Probate, quæ bona sunt, & tenete. Si ergò placet charitati vestræ, quia sunt aliqua ecclesiasticæ institutionis obsequia, q̃ in huius præsertim extremitate prouinciæ, non per contentionem, quod absit, sed magis (sicut ꝑsati sumus) fiunt per incuriam aut per ignorantiam, constituamus q̃dam inter nos capitula, vt quæ nõ vno modo tenentur à nobis, ad vnam omninò formulam reuocentur. Omnes episcopi dixerunt: Necessarium & valdè hoc vtile arbitramur, vt ea, quæ apud vnumquenq; nostrũm varia & inordinata consuetudine retinenꝰ, vnito inter nos per Dei gratiam & concordi celebrentur officio. Et idcircò, si quid illud est magnum vel paruum, quo variari videmur, ad vnam (sicut dictum est) formulã ꝑfixis rationabiliter capitulis reuocetur, ꝑcipuè cùm & de certis quibusdam causis instructionem apud nos sedis Apostolicę habeamus, quæ ad interrogationes suas quõdàm venerandæ memoriæ præcessoris tui

1. Thess. 5. d

Profuturi prudentia, ab ipsa beatissimi Petri accepit cathedra. Lucretius episcopus dixit: Recte fraternitas vestra authoritatē sedis Apostolicæ recordata est, quæ licèt eodem tempore innotuerit, quo directa est, tamen pro firmitate testimonij, & instructione multorum, si vestræ vnanimitati cōplacet, quia præ manibus est, coram omnibus legatur. Omnes episcopi dixerunt: Iustum est, vt quia mentio ipsius authoritatis est habita, quæ est eius doctrina, à circunstantibus audiatur. Relecta est authoritas sedis Apostolicæ, ad quendam Profuturum directa episcopum, quæ propter prolixitatem his gestis minimè est inserta. Post cuius lectionem Lucretius episcopus dixit: Manifestiùs patet, Apostolicam nobis opitulari doctrinam: & ideò, sicut fraternitas vestra prædixit, si quid per ignorantiam apud quosdam variat, ad vnam formulam concordi regula præscriptis inter nos capitulis adstringatur. Proposita sunt igitur capitula, quæ continent hæc:

Dist. 12. Placuit omnibus com.

19 Placuit omnibus communi consensu, vt vnus atq; idem psallendi ordo in matutinis vel vesptinis officijs teneatur, & nō diuersæ ac priuatę monasteriorum consuetudines cū ecclesiastica regula sint pmixtæ.

20 Item placuit, vt per solennium dierū vigilias vel Missas, omnes easdem, & non diuersas, lectiones in ecclesia legant.

21 Item placuit, vt non aliter episcopi, & aliter presbyteri populū, sed vno modo salutent, dicentes: Dns sit vobiscum, sicut in lib. Ruth legitur. Et vt respondeatur à populo, Et cū spiritu tuo, sicut & ab ipsis apostolis traditum omnis retinet Oriens, & nō sicut Priscilliana prauitas permutauit.

Ruth 2. a

22 Item placuit, vt eodem ordine Missæ celebrētur ab oīibus, quo modò Profuturus quōdàm huius metropolitanæ ecclesiæ episcopus, ab ipsa Apostolicæ sedis authoritate susscepit scriptum.

23 Item placuit, vt nullus eum baptizandi ordinem prætermittat, quem & anteà tenuit metropolitana Bracarensis ecclesia, & pro amputanda aliquorum dubietate, prædictus Profuturus episcopus scriptum, & sibi directum, à sede beatissimi Petri apostoli susscepit.

24 Item placuit, vt cōseruato metropolitani episcopi primatu, cæteri episcoporū secundùm suæ ordinationis tempus, alius alio sedendi deferat locum.

25 Item placuit, vt de rebus ecclesiasticis tres æquæ fiant portiones, id est, vna episcopi, alia clericorum, tertia in reparatione, vel in luminarijs ecclesiæ: de qua parte siue archipresbyter, siue archidiaconus illam administrans, episcopo faciat rationem.

26 Item placuit, vt nullus episcopus clericum alterius ordinare præsumat, sicut & antiqui canones vetuerunt, nisi fortè signata ipsius episcopi scripta susceperit.

27 Item placuit, quia in aliquantis huius prouinciæ ecclesijs diacones absconsis infra tunicam vtuntur orarijs, ità vt nihil differre à subdiacono videantur, vt decæterò superposito scapulæ (sicut decet) vtantur orario.

28 Item placuit, vt non liceat cuilibet ex lectoribꝰ, sacra altaris vasa portare, nisi his, q̄ ab episcopo subdiaconi fuerint ordinati.

21. dist. Nō liceat cuili.

29 Itē placuit, vt lectores in ecclesia ordinati, in habitu seculari non psallant, neq; *gradus gentili ritu dimittant.

*grauor

30 Item placuit, *vt veteris testamēti nihil poēticè compositum in ecclesia psallatur, sicut & sancti præcipiunt canones.

*vt extra psalmos canonicarum scripturarū noui & veteris

31 Item placuit, vt intra sanctuarium altaris ingredi ad communicandum, non liceat laicis viris vel mulieribus, nisi tantùm clericis, sicut & antiqs canonibꝰ statutū est.

32 Item placuit, vt quicunq; in clero cibo carnium non vtuntur, pro amputanda suspicione Priscillianæ hæresis, vel olera cocta cum carnibus tamen prægustare cogantur. Quod si cōtempserint, secūdùm quod de talibus sancti patres antiqtùs statuerūt, necesse est, pro suspiciōe hæresis huius, hos excommunicatos, ab officio oīmodè removeri.

33 Item placuit, vt qui pro hæresi, aut p crimine aliquo excommunicantur, nullus eis communicare pręsumat, sicut & antiqua canonum cōtinent statuta. Quæ si quis spernit voluntariè, seipsum alienum à communione facit.

34 Item placuit, vt qui aut p ferrum, aut per venenum, aut per præcipitium, aut per suspendium, aut quolibet modo violentam sibijpsis inferunt mortē, nulla pro illis in oblatione commemoratio fiat, neq; cum psallationis ad sepulturā eorum cadauera deducantur. Multi enim sibi hoc p ignorantiā vsurpant. Similiter & de his placuit fieri, qui p suis sceleribus puniuntur.

35 Item placuit, vt catechumenis, sinè redemptiōe baptismi defunctis, *simili modo neq; oblatiōis sanctæ commemoratio, neq; psallendi impendatur officium. Nam & hoc per ignorantiam vsurpatum est.

36 Item placuit, vt corpora defunctorū, nullo modo intra basilicam sanctorum sepeliant, sed, si necessè est, deforis circa murorum basilicæ vsqueadeò nō abhorret. Nam si firmissimum hoc priuilegium vsq; nunc retinent ciuitates, vt nullo modo intra ambitum murorū cuiuslibet defuncti corpus humetur, quantò magis hoc venerabilium martyrum debet reuerentia obtinere?

37 Item placuit, vt si quis presbyter, post hoc interdictum ausus fuerit chrisma benedicere, aut ecclesiam, aut altarium consecrare, à suo officio deponatur. Nam & antiq hoc canones vetuerunt.

38 Item placuit, vt ex laico ad gradum sacerdotij nemo veniat, nisi priùs anno integro in officio lectorum vel diaconatûs, disciplinam ecclesiasticā discat, & sic per singulos gradus eruditus, ad sacerdotium veniat. Nam satis reprehensibile est, vt qui nōdùm didicit, iam docere præsumat, dum & antiquis hoc patrum institutionibus interdictum sit.

39 Item placuit, vt si quid ex collatione fidelium, aut per festiuitates martyrum, aut per commemorationes defunctorum offertur, apud vnum clericorum fideliter colligatur, & constituto tempore, aut semèl, aut bis in anno, inter omnes clericos diuidat. Nam non modicæ ex ipsa inæqualitate discordiæ generantur, si vnusquisq; in sua septimana, quod oblatum fuerit, sibi defendat.

40 Item placuit, vt præcepta antiquorū canonum, quæ modò in concilio recitata sunt, nullus audeat præterire. Si quis autem quasi contumax transgreditur illa, necesse est, vt de suo degradetur officio. Relectis capitulis, Lucretius episcopꝰ dixit: Quia opitulante Domino nobis, ea quæ ad firmitatem catholicæ & orthodoxæ fidei, vel quæ ad officiū ordinis Ecclesiastici pertinebāt, vnanimi (sicut oportebat) collatione decreuimus: restat nunc, vt ex omnibus his, q̄ Dei gratia salubriter instituta sunt, propriam vnusquisq; nostrūm studeat docere atque informare diœcesim. Si quis autem ex nobis in parochijs suis, post agnita huius concilij constituta, aut clericū, aut monachum sanæ huic doctrinæ resistentem inuenerit, aut in aliquo adhuc Priscillianæ sectæ errore latitare persenserit, & non continuò illū excommunicatum & anathematizatum, de ecclesia foràs eiecerit, ità vt cum huiusmodi homine nec cibum aliquis fidelium sumere, nec communicare præsumat: nouerit se is, qui talem receperit, & fraternæ esse excommunicatiōi obnoxium, & diuinæ proculdubiò sententiæ reum. Omnes episcopi dixerunt: Quæcunq; à nobis vnito per DEI gratiam consensu decreta sunt, peruigili necessè est solicitudine obseruentur. Quæ vt stabilem placitæ constitutionis obtineant firmitatem, propria vnusquisque his gestis manu subscribat. Et pòst episcoporum subscriptio subsecuta est:

Lucretius episcopus subscripsi.
Andreas episcopus subscripsi.
Martinus episcopus subscripsi.
Cottus episcopus subscripsi.
Gildericus episcopus subscripsi.
Lucentius episcopus subscripsi.
Timotheus episcopus subscripsi.
Maliosus episcopus subscripsi.

CONCILIVM BRACARENSE II.

REgnante Domino nostro Iesu Christo, currente æra 610. anno secundo regis *Ariamiri, die 18. Kalendarum Ianuariarum, cùm Galliciæ prouinciæ episcopi tam ex Bracarensi, q̄ ex Lucensi synodo cum suis metropolitanis, præcepto præfati gloriosissimi regis, simul in metropolitana Bracarensi Ecclesia conuenissent, id est, Martinus, Nitigis, Remisol, Andreas, Lucentius, Adoricus, Vectimer, Sardinarius, Viator, Auila, Polemius, Mailoc, considentibus his simul episcopis, atq; vniuerso clero pśente, Martinus Bracarensis ecclesię episcopus dixit: Inspiratione hoc Dei credimus ꝓuenisse, sanctissimi patres, vt p ordinationē gloriosissimi filij nostri regis, ex vtroq; cōcilio cōueniremus in vnum, vt non solùm de visione alterutrùm gratularemur, sed etiàm ea, quæ ad ordinationem & disciplinam ecclesiasticam pertinent, pariter colloquamur. Scriptum est em in euangelio, dicente Domino: Vbicunquè fuerint duo vel tres in nomine meo cōgregati, ibi ero in medio eorum. Nitigis Lucen ecclesiæ episcopus, dixit: Nec aliud potest credi, nisi ea, quæ ad vtilitatem nostrarum ptinent animarū, diuina inspiratione & inchoari & pfici oportere. Et ideò vnanimes omes atq; idipsum in nō sentiētes, q̄cunq; ad instructionē nostrā ptinent, in medium ꝓlata desideramus agnoscere. Martinus epi scopus dixit: Arbitramur vestrā beatitudinē recordari, quia cùm primùm in ecclesia Bracarē episcoporū conciliū cōgregatum est, post multa, q̄ ad cōcordiam rectæ fidei fuerant roborata, aliqua etiàm, q̄ regularē sanctorum canonū continent discretiōem, firmauimus. Quorū vtilitas vt possit euidentius in memoriā reuocari, ipsa (si vobis placet) epistola vestra in p̄sentia relegat. Omnes episcopi dixerunt: Oportet oīmodè, vt in oīm auribus, qui hic assistunt, recitetur. Recitatis ergò capitulis superioris cōcilij, quæ nē ꝓlixitatem facerent, his gestis minimè sunt inserta, Martinus episcopus dixit: Hæc ergò, q̄ modò sunt recitata, q̄ nobis tunc aut varia, aut dubia, aut inordinata sunt visa, auxiliante Deo, directa sunt, & suā inuiolabiliter obtinent firmitatē. Quæ autem tunc in memoriā non venerunt, aut onerosum fuit, in illo primo cōcilio multa simul ingerere, necessarium videtur, modò ad notitiam sanctæ vestræ charitatis deferri, eo specialiter ꝓspectu, vt spirituali ventilata examine pur-

Philip. 2.

gentur. Sancti enim patres ac præcessores nostri, aut generales synodos vndiquè colligi pro vnitate rectæ fidei fecerunt, sicut in Nicea contra Arrium trecenti decem & octo, & in Constantinopoli centum quinquaginta contra Macedonium, & in Epheso contra Nestorium ducenti, & in Chalcedona contra Eutychen sexcẽti triginta: aut certè speciales synodos per suas vnusquisq; prouincias, pro resecandis contentionibus, vel emendandis aliquorum negligẽtijs, collegerunt: & prout euentus culparũ, aut qualiscunq; excessus exegit, per singulas quasq; diuinas canonum sentẽtias, mediante intereos Dei spiritu conscripserunt, quas oportet nos relegere & intelligere & tenere. Et quia, opitulante Christi gratia, de vnitate & rectitudine fidei in hac ꝓuincia nihil est dubium, illud nobis modò specialiùs est agendum, vt si quid fortassè extra apostolicã disciplinã p ignorantiã, aut p negligentiã reprehensibile inuenitur in nobis, recurrentes ad testimonia sanctarum scripturarum, vel ad antiquorum canonũ instituta, adhibito cõmuni consensu, omnia q̃ displicuerint, rationabili iudicio corrigamus. Et primũ (si placet) relectis B. Petri apostoli ꝑceptis, quæ ꝓ regula sacerdotum in sua epistola euidenter adscripsit, quicquid nõ eodẽ tenore, sicut princeps apostolorum edocuit, agi videtur à nobis, sinè vlla cunctatione ad emendationem deducere festinemus, nè fortè, dum
1. Cor. 9. d alijs ꝓdicamus, ipsi reprobi effecti, diuino il
lo condemnemur eloquio, dicẽte: Tu verò
Psalm. 49. odisti disciplinã, & ꝓiecisti sermones meos
post te. Omnes episcopi dixerunt: Cupimus memoratam apostoli Petri epistolam ad locum ipsum, vbi sacerdotes docet, audire. Tunc allato libro, hæc ex eadem epistola recitata sunt: Seniores, obsecro consenior,
1. Pet. 5. a pascite, qui in vobis est, gregem Dei, prouidentes non coactè, sed spontaneè, secũdùm Deum: neq; turpis lucri gratia, sed voluntariè: neq; vt dominantes in clero, sed forma facti gregi, & ex animo, vt cùm apparuerit princeps pastorum, percipiatis immarcescibilem gloriæ coronam. His relectis, omnes episcopi dixerũt: Cognitis his, quæ ex epistola beati Petri apostoli sunt recitata, desideramus, auxiliante Dei gratia, diuinis obedire præceptis, & Apostolicæ epistolæ, quæ nobis recitata est, in his omnibus formulam imitari, nè fortè in aliquib⁹ inordinatè ambulantes, diuino (quod absit) iudicio condemnemur, sed vt sanctorum patrum vestigia subsequentes, in ipsorum requie mereamur esse pãrticipes, & immarcescibilẽ illam gloriæ coronã, quæ repromissa est, cum ipsis ꝓcipere mereamur. Ob hoc ergò tuã simul omnes deposcimus charitatẽ, vt has omnes causas, singulis capitulis breuiter comprehensas, vel qualiter corrigi debeant, his gestis subtèr annectas. Quæ cùm studiosiùs relecta, & in notitiam oĩm nostrũm euidenter fuerint perducta, ꝓpria vnusquisq; manu ꝓ eorum emendatione & confirmatione subscribat, vt non solùm nobis, sed etiàm successoribus nostris, hæc ad perfectiõem episcopalis officij decreta proficiant.

10. q. 1. Placuit omnibus episcopis.

1 Placuit omnibus episcopis atq; cõuenit, vt p singulas ecclesias episcopi & diœcenses ambulantes, primùm discutiãt clericos, quomodò ordinem baptismi teneant vel Missarum, & qualiter quæcunque officia in ecclesia peragant. Et si rectè quidem inuenerint, Deo gratias agãt: sin autem minimè, docere debent ignaros, & hoc modis omnibus præcipere, sicut antiqui canones iubẽt, vt ante dies viginti baptismi, ad purgationẽ exorcismi concurrant catechumeni. In quibus viginti diebus oĩes catechumeni symbolum, quod est, CREDO IN DEVM PATREM OMNIPOTENTEM, specialiter docentur. Postquàm ergò in his suos clericos discusserint vel docuerint episcopi, alia die conuocata plebe ipsius ecclesiæ, doceant illos, vt errores fugiant idolorum, vel diuersa crimina, id est, homicidiũ, adulterium, periurium, falsum testimonium, & reliqua peccata mortifera: & quod nolunt sibi fieri, alteri non faciant: & vt credant resurrectionẽ omnium hominum, & diem iudicij, in quo vnusquisque secundùm opera sua receptu-
10. q. 1. Placuit vt nul-
rus sit. Et sic postèà episcopus de ecclesia illa proficiscatur ad aliam.

lus. *suam diœcesim

2 Placuit, vt nullus episcoporum, per *suas diœceses ambulans, præter honorem cathedræ suæ, id est, solidos duos, aliquid aliud per ecclesias tollat. Neq; tertiam partem ex quacunque oblatione populi in ecclesijs parochialibus requirat, sed illa tertia pars pro luminaribus ecclesiæ vel recuperatione seruetur, & singulis annis episcopo indè ratio fiat. Nam si tertiam partem illam episcopus tollat, lumen & sarta tecta absumlit ecclesiæ. Similiter & parochiales clerici, seruili more in aliquibus operibus episcopi seruire nõ cogantur, quia scriptum est, Neq;
1. Pet. 5. a
vt dominantes in clero.

3 Placuit, vt de ordinatione clericorum episcopi munera nulla accipiant, sed sicut scriptum est, quod gratis donante Deo accipiunt, gratis dent. Non aliquo precio gratia Dei, & impositio manuum venundetur, quia antiqua definitio patrum, ità de ecclesiasticis ordinationibus statuit, dicẽs: Anathema sit danti & accipienti, propterea quia aliquanti multis sceleribus obnoxij sancto
* indigni ministrantes altari, non hoc testimonio bonorum actuum, sed profusione munerum obtinent. Oportet ergò, non per gratiam munerum, sed per diligentem priùs discussionem, deindè per multorum testimonia, clericos ordinare.
2. q. 1. Placuit vt de ordinatione
Matth. 10. a

4 Placuit, vt modicũ balsami, quod benedictum pro baptismi sacramento per ecclesias datur, quia à singulis tremisses pro ipso exigi solent, nihil vlteriùs exigatur, nè fortè, quod pro salute animarum per inuocationem sancti spiritũs consecratur, sicut Simon magus donum DEI pecunia voluit emere, ità nos venundare damnabiliter videamur.

dist. 1. c. d

5 Placuit, vt quotiès ab aliquo fidelium ad consecrandas ecclesias episcopi inuitantur, non quasi ex debito munus aliquod à fundatore requirant: sed, si ipse quidem aliquid ex suo voto obtulerit, non respuatur. Si verò aut paupertas illum, aut necessitas retinet, nihil exigatur ab illo. Attamẽ vnusquisque Episcoporum meminerit, vt non priùs dedicet ecclesiam, nisi anteà dotem basilicæ, & obsequium ipsius per donationem chartulæ confirmatum accipiat. Nam non leuis est ista temeritas, si sinè luminarijs, vel sinè substantiali sustentatione eorum, qui ibidèm seruituri sunt, tanquàm domus priuata consecretur ecclesia.

13. q. 2. Placuit quoties.

6 Placuit, si quis basilicam non pro deuotione fidei, sed pro quæstu cupiditatis ædificat, vt quicquid ibidèm de oblatione populi colligitur, medium cum clericis diuidat, eò quòd basilicam in terra sua quæstûs causa condiderit, quod in aliquibus locis vsq; modò dicitur fieri. Hoc ergò decæterò obseruari debet, vt nullus episcoporũ tam abominabili voto consentiat, nec basilicam, quæ non pro sanctorum patrocinio, sed magis sub tributaria cõditione est condita, audeat consecrare.

7 Placuit, vt vnusquisque episcopus per ecclesias suas hoc præcipiat, vt hi, qui infantes suos ad baptismum offerunt, si quid voluntariè pro suo offerunt voto, suscipiatur ab eis. Si verò, per necessitatem paupertatis aliquid non habent, quod offerant, nullum ibi pignus violenter tollatur à clericis. Nam multi pauperes hoc timentes, filios à baptismo retrahunt: qui si fortè, dum differuntur, sinè gratia baptismi de hac vita recesserint, necessè est, vt ab illis eorum perditio requiratur, quorum spolia pertimescentes, à baptismi gratia retraxerunt.

8 Placuit, vt si quis aliquem clericorum in accusatione fornicationis impetit, secundùm præceptum Pauli apostoli, duo vel tria testimonia requirantur ab illo. Quòd si non potuerit datis testimonijs approbare quod dixit, excommunicationem accusati accusator accipiat.

9 Placuit, vt, postquàm omnia in concilio sacerdotũ fuerint ordinata, illud omnimodis obseruetur, vt superuenturum ipsius anni Pascha, quota Kalendarum die, vel quota luna debeat suscipi, à metropolitano episcopo nuncietur. Quod cæteri episcopi vel clerus reliquus breuiculo subnotantes,

vnusquisque in sua ecclesia, aduenìente natalis Domini die, adstante populo post lectionem Euangelicam nuncient. In cuius principio conuenientes in vnum vicinæ ecclesiæ, per triduum cum psalmis, per sanctorum basilicas ambulantes, celebrent litanias. Tertio autem die, celebratis hora nona siue decima Missis, dimisso populo, præcipiant Quadragesimæ seruare ieiunia & mediante quadragesima, ex viginti diebus baptizandos infantes, ad exorcismi purgationem offerre.

10 Placuit, vt quia, per stultitiam præsumpti nupèr erroris, aut certè ex veteris Priscillianæ adhuc hæresis fœtore corrupto, cognouimus quosdam presbyteros in huius præsumptionis audacia retineri, vt Missas mortuorum, etiàm post acceptũ merum vel oblationem, ausi sint consecrare: ideoque hoc præfixæ euidentis sententiæ admonitione seruetur, vt si quis presbyter post hoc edictum nostrum, ampliùs in hac vesania fuerit deprehensus, hoc est, non ieiunus, sed quocunque iam cibo præsumpto oblationẽ consecrauerit in altari, continuò ab officio suo priuatus, à proprio deponatur Episcopo. His ità gestis, placuit omnibus, pro confirmanda horum obseruantia vnumquenq; propria manu subscribere, eo placitorum facto, vt si quis, horum capitulorum terminum transgressus, ad inordinatas consuetudines reuerti voluerit, totius concilij excommunicatione correptus, verissimam sibi de sui ordinis inclinatione nouerit imminere sententiam.

Martinus Bracarensis metropolitanæ ecclesiæ episcopus, his gestis subscripsi.

Remisol Visensis ecclesiæ episcopus, his gestis subscripsi.

Lucentius Conimbricensis ecclesiæ episcopus, his gestis subscripsi.

Adoricus Egitanæ ecclesiæ Episcopus, his gestis subscripsi.

Sardinarius Lamecensis ecclesiæ episcopus, his gestis subscripsi.

Viator Magnetensis ecclesiæ episcopus, his gestis subscripsi.

Nitigis Lucensis metropolitanæ ecclesiæ episcopus, his gestis subscripsi.

Andreas Irensis ecclesiæ episcopus, his gestis subscripsi.

Auila Tudensis ecclesiæ episcopus, his gestis subscripsi.

Polemius Asturicensis ecclesiæ episcopus, his gestis subscripsi.

Mailoc Britinorum ecclesiæ episcopus, his gestis subscripsi.

Victimer Aurensis ecclesiæ episcopus, subscripsi.

Finit concilium Bracarense secundum.

PRAEFATIO SANCTI MARTINI BRACARENSIS EPISCOPI, IN LIBRVM CAPITVLORVM, EX GRAECORVM SYNODIS COLLECTORVM.

DOMINO MEO BEATISSIMO, atque Apostolicæ sedis honore suscipiendo, in Christo fratri Nitigesio Episcopo vel vniuerso concilio Lucensis ecclesiæ, Martinus episcopus. Canones, qui in partibus Orientis ab antiquis patribus cõstituti sunt, Græco prius sermone conscripti sunt, postea autem succedenti tempore in Latinam linguam translati sunt. Et quia difficile est, vt simplicius aliquid ex alia lingua transferatur in aliam, simulque & illud accidit, vt in tantis temporibus scriptores, aut non intelligentes, aut dormitantes, multa prætermittant, & propterea in ipsis canonibus aliqua simplicioribus videantur obscura: ideò visum est, vt cum omni diligentia, & ea quæ per translatores obscuriùs dicta sunt, & ea quæ per scriptores sunt immutata, simpliciùs & emendatiùs restaurarem, id primùm obseruans, vt illa, quæ ad episcopos vel vniuersum clerum pertinent, vna in parte conscripta sint: similiter & quæ ad laicos pertinent, simul sint adunata, vt de quo capitulo scire aliquis voluerit, possit celeriùs inuenire.

De electione episcopi. 1
De ordinatione episcopi. 2
De euacuanda ordinatione, quæ absente metropolitano fuerit facta. 3
De primatu metropolitani. 4
De eo, qui per ambitionem de inferiori ciuitate ad maiorem transire voluerit. 5
De non mutandis parochijs. 6
De præsumptione alienæ diœcesis. 7
De non constituendo Episcopo successore. 8
De irruptione vacantis ecclesiæ. 9
De episcopo, per necessitatem vacante. 10
De contemptore episcopo. 11
De seditioso episcopo. 12
De dissensione iudicij. 13
De episcopi præsumptione in rebus ecclesiæ. 14
De rebus ecclesiasticis gubernandis. 15
De rebus ecclesiæ dispensandis. 16
De his, qui de ministerio ecclesiæ aliquid vendunt. 17
De synodo facienda. 18
De episcopo, qui noluerit venire ad Synodum. 19
De legitima ætate ordinãdi presbyteri. 20
De eunuchis, qui ab alijs fiunt, vel qui sibi naturalia abscindunt. 21
De neophytis. 22
De pœnitẽte, nõ admittẽdo ad clerum. 23
De his, qui indiscussi, aut presbyteri aut diaconi ordinati sunt. 24
De presbyteris vel diaconibus, qui post ordinationem denotantur. 25
De his, qui viduas aut dimissas ducunt. 26
De fornicatoribus clericis. 27
De his, quorum vxores mœchantur. 28
De viduis clericorum. 29
De filia episcopi vel presbyteri, quæ fuerit deuota, & peccauerit. 30
De deuota peccante, vel quæ se maritauerit. 31
De subintroductis adoptiuis mulierib. 32
De non recipiendis clericis, & de infirmanda ordinatione eius, qui sinè episcopi sui licentia ab alio episcopo ordinatur. 33
De clericis desertoribus. 34
De importunis clericis. 35
De purganda opinione hæresis. 36
De clericis excommunicatis. 37
De presbyteris, vt ad secundas non vadant nuptias. 38
De his, qui ad diaconatum eliguntur. 39
De eo, quòd non licet, diaconum nisi iussum sedere. 40
De eo, quòd non licet, quemlibet sacra mysteria tangere. 41
Vt mulieres in sacrarium non intrent. 42
Si lector alterius viduam duxerit. 43
Si subdiaconus secundã duxerit vxorẽ. 44
Vt non ascendat in pulpitũ, nisi lector. 45
De conditionalibus non ordinandis, nisi cum consensu patroni. 46
De non suscipiendis seruis alienis in clero. 47
De non celebrandis natalicijs martyrum in Quadragesima. 48
Non suscipi debere, ante duas hebdomadas, sed ante tres, ad baptismum. 49
De non soluendo ieiunio in quinta feria Paschæ. 50
De chrismate conficiendo. 51
Non liceat presbytero, corã episcopo chrismare. 52
Non liceat presbytero, ante episcopum in baptisterium introire. 53
De prægnantibus baptizandis. 54
Quæ in altari offerri oportet. 55
De presbyteris forasticis. 56
De non ieiunando in die Dominico, neque genua flectendo. 57
De gustãdis carnibus & nõ execrandis. 58
De eo, quòd non liceat sacerdotibus vel clericis, spectaculis interesse. 59
De eo, quòd non liceat sacerdotibus vel clericis incantaturas & ligaturas facere. 60
De eo, quòd non liceat, conuiuia facere de consertis. 61
De vsuris vel negociorum lucris. 62
De clericis, qui ad matutinum vel vespertinum non conueniunt. 63

De eo, quòd non liceat clericis, die Dominico ab ecclesia absentari. 64
De eo, quòd non liceat clericis, ante horam tertiam prandere. 65
De attondenda coma clericorum, & habitu ornato. 66
De eo, quòd non liceat, poëticos psalmos in ecclesia dicere, & libros apocryphos legere. 67
De eo, quòd non liceat, super monumenta mortuorum Missas tenere. 68

CAPITVLA CANONVM AD laicos pertinentium sequuntur.

De eo, quòd non liceat Christianis prandia ad monumenta portare. 69
De eo, quòd non liceat clericis vel laicis catholicis, ab hæreticis eulogias accipere, aut cum ipsis & schismaticis orare. 70
De eo, quòd non liceat Christianis, obseruationes diuersas attendere. 71
De eo, quòd non liceat Christianis, tenere traditiones gentilium, & obseruare lunæ aut stellarum cursus. 72
De eo, quòd non liceat obseruare Kalendas. 73
De eo, quòd non liceat medicinales herbas cum aliqua obseruatione colligere. 74
De eo, quòd non liceat, fœminas Christianas in lanificijs aliquid obseruare. 75
De adulterijs. 76
De mulieribus fornicarijs, & abortum facientibus. 77
De homicidio voluntario, vel non voluntario. 78
De muliere, quæ duos fratres coniugio, & viro, qui duas sorores habuit. 79
De his, qui nuptias iterauerint. 80
De his, qui se cum animalibus commiscuerint. 81
De his, qui vsque ad finem vitæ in peccatis perdurant, & in exitu communionem petunt. 82
De his, qui intrantes ecclesiam, propter luxuriam sacramento se abstinent. 83
De excommunicatis. 84

¶ Capitulum primum.

NON licet populo electionem facere eorum, qui ad sacerdotium promouentur: sed sit iudicium episcoporum, vt ipsi eũ, qui ordinandus est, probẽt, si in sermone & fide, & in spiritali vita edoctus sit.

2 Episcopum oportet maximè quidem ab omni concilio constitui. Sed si hoc aut pro necessitate, aut pro longinquitate itineris difficile fuerit, ex omnibus tres colligantur, & omnium præsentium vel absentium subscriptiones teneantur, & sic postea ordinatio fiat. Huius autem rei potestas, in omni prouincia ad metropolitanum pertinet episcopum.

3 Non debet ordinari episcopus absque consilio & præsentia metropolitani episcopi. Adesse autem omnes oportet, qui sunt in prouincia sacerdotes, quos per suam debet epistolam conuocare. Et quidem si omnes concurrerint, benè: si autem hoc difficile fuerit, plures oportet occurrere. Qui autem non cõuenerint, præsentiam sui per epistolas faciant. Et sic omnium facto consensu, ordinationem episcopi fieri oportet. Si autem aliter, præter quod terminatum est à nobis, fuerit factum, talem ordinationem nihil valere decernimus. Si autem secũdùm canones ordinatio episcopi fuerit facta, & aliquis cum malitia in aliquo cõtradixerit, plurimorum consensus obtineat.

4 Per singulas prouincias oportet episcopos cognoscere primatum metropolitani episcopi, & ipsum primatũs curam suscipere: nihil autem agere reliquos episcopos præter eum, secundùm quod antiquitùs à patribus nostris constitutum continetur in canone. Propter quod & metropolitanus Episcopus nihil sibi præsumptiuè assumat absq; consilio cæterorum. 9. q. 3. Per singulas prouincias

5 Si quis particeps alicuius fuerit ambitionis inuentus, siue episcopus, siue presbyter, vel diaconus, de inferiori ciuitate non transeat ad maiorem. Quòd si quis contra hæc magni concilij constituta importunus exiterit, omni modo euacuetur huiusmodi factum, & suæ iterùm restauretur ecclesiæ, cui episcopus, aut presbyter, aut diaconus priùs fuerat constitutus.

6 Episcopum à propria parochia non liceat transire in aliam, neque sua sponte introire, neq; inuitatum, neq; ab episcopo coactum: sed permaneat in loco, in quo à Deo est ordinatus, & in ea, quam sortitus est, ecclesia, secundùm antiquum canonum constitutum.

7 Si quis episcopus non per scripta metropolitani episcopi, aut qui cum eo sunt, rogatus, de alia prouincia in aliam venerit, sed præsumptiuè irruens ad ordinationem & constitutionem clericorum, qui ad illum non pertinent, importunus existat: vacua sint & inania, omnia quę ab eo fuerint constituta. Ipse aũt digna increpatione excommunicetur, & *alienetur à sancto concilio. *abominet

8 Episcopo non liceat, ante finem vitæ alium in loco suo constituere successorem. Si quis autem hoc vsurpare tentauerit, talis constitutio irrita erit. Non ergò aliter fieri oportet, nisi cum consilio & iudicatu episcoporum, qui post exitum præcessoris potestatem habent dignum eligere. 8. q. 1. Ejo non

9 Si quis Episcopus vacans, in ecclesiam non habentem episcopum *subrepens, populo sinè concilio integri ordinis irruerit, etiàm si populus, quem seduxit, desideret illum, alienum eum ab ecclesia esse oportet. Integrum autem & perfectum concilium dicimus illud, in quo metropolitanus episcopus fuerit. *furripiens

10 Si

25. dist. Si qs ordinatus

16 Si quis episcopus ordinatus per contentionem populi, aut pro aliqua ratione, & non pro sua culpa, in parochiam, quæ ei fuerit data, nō ierit: hunc oportet honorem sacerdotij tantummodò contingere, ità vt de rebus ecclesiæ, in quam conuenit, nihil sibi presumat. Sustineat autem, quid de eo sanctum concilium iudicare voluerit.

11 Si quis episcopus ab episcopo ordinatus, noluerit agere sacerdotium, neque consenserit in sibi commissa ecclesia ambulare, istum talem excōmunicari oportet. Quòd si coactus consenserit, sanctum concilium, quod placet, de eodem terminet.

12 Si qnis episcopus ordinatus fuerit, & non vult ipsam parochiam suscipere, in qua nominatus est, sed alibi vult ordinari, & vim facit, ac seditiones concitat contra eos, qui illum ordinauerunt, hunc ab honore oportet remoueri. Si autem in pristino honore presbyterij vult stare, non vetetur. vt gradum, quem habuit, retineat. Quòd si reluctatus fuerit, etiàm ab honore presbyterij deponatur.

6.q.4. Si qs epſs

13 Si quis episcopus in aliquibus causationibus iudicatur, & viderit ipsos episcopos, qui in prouincia sua sunt, inter se iudicio discrepare, & alij videantur, eum, qui iudicatur, iustificare, alij condemnare: pro definitione huius dissensionis hoc placuit sancto concilio, vt de prouincia vicina alter metropolitanus conuocetur episcopus, vt per eum confirmetur, quod secundùm rectum placuerit canonem.

10.q.2. Si qs epſs nulla

14 Si quis episcopus, nulla ecclesiasticæ rationis necessitate compulsus, in suo clero, aut vbi fortè non est presbyter, de rebus ecclesiasticis aliquid præsumpserit vendere: & res ipsas ecclesiæ propriæ restaurare cogatur, & in iudicio episcoporū deijciatur auditus, & tanquàm furti aut latrocinij reus, suo priuetur honore.

Eccl. 23. c 12.q.1. Mani festa aût

15 Quæ sunt ecclesiæ, conseruari cum omni diligentia, & bona conscientia, & fide Dei, (qui omnia videt & iudicat) & gubernari oportet cum iudicio & potestate episcopi, cui & omnis populus, & congregatio commissa est animarum. Manifesta autem debent esse, quæ ad ecclesiam pertinent, in conscientia eorum, qui circa episcopos sunt & presbyteri & diaconi, vt hi omnes sciant, quæ sunt ecclesiæ propria: vt si Episcopi contigerit transitus, eos nihil latére possit ex his, quæ ad ecclesiam pertinent, vt nullo modo possit minui & perire. Neque res propriæ episcopi, debent importunitatem pro rebus ecclesiæ pati. Dignum verò & iustum est apud Deum & homines, vt ea, quæ episcopi propria sunt, cui voluerit, derelinquat: & quæ ecclesiæ sunt, eidem conseruentur ecclesiæ: vt nec ecclesia patiatur damnum, neque Episcopus pro rebus ecclesiæ in suis proscribatur, nè post eius obitum in causas incidant, qui ad eum pertinent, nec ipse in maledictum incidere videatur.

10.q.2. Epſs habeat

16 Episcopus habeat potestatem in rebus Ecclesiæ, vt dispenset necessitatem habentibus, cum omni reuerentia & timore DEI. Participare etiàm eum oportet, quæ necessaria sunt, si tamen ipse, aut qui cum eo sunt fratres, indiguerint aliquo, vt necessitatem nullo modo patiantur, secundùm sanctum Apostolum dicentem, Victu & tegumento, his contenti simus. Si autem res ecclesiasticas episcopus in suas voluntates vsurpare voluerit, & loca ecclesiæ, & fructus agrorum non cum presbyterorum vel diaconorum consilio contaminauerit, aut fratribus vel filijs, vel quibuscunque propinquis suis dederit potestatem, vt per eos latenter lædantur res ecclesiæ, hunc oportet obnoxium esse concilio. Similiter si episcopus vel qui cum eo sunt presbyteri aut diaconi accusentur, quia quæ vel ex redditu, vel ex quolibet actu ecclesiæ veniunt, in sinus suos colligunt, & pauperes fraudant, & fame conficiunt: hos corripi oportet, secundùm quod ordinatum fuerit à sancto concilio.

1.Tim.6.b

10.dist. Si qs presbyter

17 Si quis presbyter, aut diaconus, inuentus fuerit aliquid de ministerijs ecclesiæ prævenundâsse, quia sacrilegium commisit, placuit, eum in ordinatione ecclesiastica non haberi. In iudicio tamen episcopi dimittendus est, siue indignus in suo recipi debeat gradu: quia multotiès hoc ipsum, quod de sacrosancto altario contaminatū est, id cum episcopi potestate dimissum est.

Dist.18. Propter eccl.

18 Propter ecclesiasticas curas & alterationum solutiones, benè placuit, per singulas prouincias bis in anno concilium fieri, conuocante metropolitano Episcopo omnes prouinciæ episcopos, ità vt ad concilium procedant omnes presbyteri & diacones, vel hi, qui se læsos existimāt, vt in concilio causæ examinatæ, ad iustū iudiciū perducantur. Et si qui manifestè episcopi, vel presbyteri, aut diaconi inuēti fuerint in offensa, secundùm rationem excommunicentur, quandiù cómuni consensu de his placuerit dare sententiam. Nulli autem ep̄o liceat, propria apud semetipsum concilia facere, præter eos, quibus metropoles sunt creditę.

19 Ad concilium conuocatus episcopus, non debet contemnere, sed ire, & ea, quæ ad vtilitatem ecclesiæ vel cæterorum pertinēt, aut docere, si nouit: aut doceri, si nescit. Nā si contempserit ire, extra ægritudinem, reus erit fraterni concilij.

20 Si quis triginta ætatis fuę non impleuerit annos, nullo modo presbyter ordinetur, etiàm si valdè sit dignus: quia & ipse nouimus trigesimo anno baptizatus est, & sic cœpit docere. Oportet ergò eum, qui ordinandus est, vsq; ad hanc ætatem legitimam conseruari.

Lu.3.c.4.6

21 Si

10.dist. Si qs epſs. Et ita Eccles. ll. 3

21 Si quis pro ægritudine naturalia à medicis habuerit secta, similiter & qui à barbaris aut dominis stultis fuerint castrati, & moribus digni fuerint visi, hos canon admittit ad clericatûs officium promoueri. Si quis autem sanus, non per disciplinam religionis & abstinentiæ, sed per abscissionem plasmati à Deo corporis existimans posse à se carnales concupiscentias amputari, castrauerit se, nō eum admitti decernimus ad aliquod clericatûs officium. Quòd si iam antè fuerit promotus ad clerum, prohibitus, à suo ministerio deponatur.

22 Neophytus, si baptizatus fuerit iam ætate legitima, non continuò licebit, eum ad ecclesiasticum ordinem promoueri: quia oportet illum priùs doceri, quod possit docere, & multo tēpore post baptismum probari, vt benè probatus veniat ad clerum, secundùm præceptum Apostoli, dicentis: Nō neophytum, nè fortè in superbiam elatus, in iudicium incidat & laqueum diaboli. Si autem succedente tempore, in aliquo graui peccato à duobus vel tribus fuerit deuictus, depositus de gradu suo, cesset à clero. Si quis contra hanc regulam facere præsumpserit, quòd sit contrarius magni concilij, proijciatur à clero.

1.Tim.3.d

23 Expœnitens, tantùm si necessitas aut vsus exegerit, inter ostiarios priùs deputetur, vel inter lectores, ità vt Euangelia vel Apostolum nó legat. Si quis autem antè ordinatus est, inter subdiaconos habeatur, ità vt manus non imponat, aut sacra contingat. Expœnitētem enim dicimus eum, qui post baptismum pro homicidio, aut pro diuersis criminibus aut grauissimis peccatis, publicam pœnitentiam sub cilicio gerens, diuino fuerit reconciliatus altario.

Si qs

24 Si quis presbyter aut diaconus, sinè aliqua examinatione ordinati sunt, aut certè, cùm discuterentur, criminosa peccata confessi sunt, aut post ordinationē ab alijs post sunt detecti, abijciantur ex clero. Similiter verò & de vniuerso ordine clericorum seruetur. Nam hoc sibi, quod irreprehensibile est, sancta & catholica defendit Ecclesia.

Si qs

25 Si quis presbyter ante ordinationem peccauerit, & post ordinationm peccatum confessus fuerit, quòd antè errauerit, non offerat, sed tantùm pro religione nomē presbyteri portet. Si autem non ipse confessus, sed ab alio publicè fuerit cōuictus, nec hoc ipsum habeat potestatem, vt nomē presbyteri portet. Similiter & de diaconibus obseruandum est, vt si ipsi confessi fuerint, ordinem subdiaconi accipiant.

Si qs

26 Si quis viduam, aut ab alio dimissam duxerit, non admittatur ad clerum. Quòd si obrepserit, deijciatur. Similiter si homicidij aut facto, aut præcepto, aut consilio, aut defensione, post baptismum conscius fuerit, & per aliquam subreptionem ad clericatum venerit, deijciatur, & in finem vitæ suæ communionem recipiat.

27 Si quis presbyter, aut diaconus fuerit fornicatus, aut mœchatus, proijciatur, & agat pœnitentiam.

34. dist. Si laici vxor

28 Si alicuius laici vxor in adulterio fuerit deprehensa, hic talis ad ministerium ecclesiasticum nullo modo adducatur. Si autem post ordinationem alicuius clerici vxor adulterata fuerit, dimittat eam. Si autē cum ipsa voluerit permanere, à ministerio alienus sit.

28. dist. Si qua vidua

29 Si qua vidua episcopi, vel presbyteri, aut diaconi maritum acceperit, nullus clericus, nulla religiosa cum eo conuiuium sumat, nunquàm communicet: morienti tantùm ei sacramenta subueniant.

27.q.1. De filia epi,

30 De filia episcopi, vel presbyteri, siue diaconi, si deuota fuerit, & maritum duxerit, si eam pater vel mater in affectum receperint, à communione habeantur alieni. Pater verò causas in concilio se nouerit præstaturum. Mulier verò nō admittatur ad communionē, nisi marito defuncto, egerit pœnitentiam. Sin autem viuente eo recesserit, & pœnituerit vel petierit communionem, in vltimo vitæ deficiens accipiat communionem.

31 Deuotam peccantem, non recipiendam in ecclesiā, nisi peccare desierit: & desinens, egerit aptam pœnitētiam decem annis, & recipiat communionem. Priùs autem quàm in ecclesia admittatur ad orationem, ad nullius conuiuium Christianæ mulieris accedat. Quòd si admissa fuerit, etiàm hæc, quæ eam receperit, habeatur absteneta. Corruptorem etiàm par pœna constringat. Quę autem maritum acceperit, non admittatur ad pœnitentiam, nisi, adhuc viuente ipso marito, castè vixerit, aut postquàm ipse de hac vita decesserit.

32 Nullus episcopus, neque presbyter, neque diaconus, neque omninò aliquis ex clero licentiam habeat intromittendi ad se, quasi adoptiuam aliquam mulierem, quasi in loco filiæ, aut sororis, aut matris, nisi fortè sororē patris vel matris, & illas solas personas, quæ ab omni mala suspicione alienæ sunt. Similiter & religiosis fœminis laicorū alienorum familiaritatem & consortium prohibemus, eorum scilicet, qui nec Dei timori subiecti sunt, nec continentiæ retinēt disciplinam.

33 Si quis in contemptu positus presbyter, aut diaconus, vel quicunq; ex clero, recesserit ab ecclesia sua, nullo modo in alia suscipiatur ecclesia, sed omninò cōpellatur, vt ad suam reuertatur ecclesiam. Si autē permanserit in superbia, & reuerti noluerit, excommunicetur & proijciatur. Si quis autem episcopus ausus fuerit eū ordinare in sua ecclesia, nó consentiente episcopo suo, à quo recessit, ordinatio illius vacua reputetur.

34 Si

34 Si quis presbyter, aut diaconus, aut aliquis de clero, propriam ecclesiam derelinquens, ad aliam ecclesiam vadit, & multo tempore ibi demoratur, omninò nunquàm ministret in clero. Et si admonuerit eum episcopus suus, vt ad suam redeat parochiã, & redire noluerit: vbi est, ibi de officio suo deponatur, ità vt nunquàm in suum reuertatur gradum, propter dissolutionis peccatum. Si autem episcopus alter eum receperit, qui de reatu eius est conscius, oportet ipsum episcopum sinè increpatione in communi concilio non admitti, vt ecclesiasticũ canonem vltrà non soluat.

21.q.5. Si qs epũs, pres. 35 Si quis episcopus, aut presbyter, aut diaconus excommunicatus, in concilio iniuste se queritur condemnatũ, ad maiorum episcoporum conciliũ reuertatur, & eorum inquisitionem & iudicium expectãs, si quas se iustas causas habere putat, exponat. Si autem contempserit, & *importans sè palatio, aures principum inquietare voluerit, hic ad nullam veniã poterit peruenire, neq; spem futuræ reconciliationis habebit.

*importũs

24.q.7. Si qs epũs, siue 36 Si quis episcopus, siue alicuius episcopi presbyter, aut diaconus, in alicuius hæresis opinionem offenderit, & ob hanc causam fuerit excommunicatus: nullus episcopus eum in communionem recipiat, nisi priùs in communi concilio, porrecto fidei suæ libello, satisfaciat omnibus, & ità liberã suam teneat purgationem. Hoc idem & de fidelibus laicis sit decretum, si in aliqua hæresis opinione fuerint nominati.

11.q.3. Si qs epũs in 37 Si quis episcopus in concilio excommunicatus fuerit, siue presbyter aut diaconus à suo episcopo, & post excommunicationem præsumpserit siue episcopus ille, aut presbyter, vel diaconus, facere oblationem, vel matutinum aut vespertinũ sacrificium, quasi in officio suo agere sicut priùs: non liceat ei, nec in alio concilio spem reconciliationis habere, nec vltrà *reconciliari, sed etiàm eos, qui ei communicauerint, omnes ab ecclesia respui, maximè eos, qui sciebant eũ esse deiectum. Si autem permanserit, turbãs & concitans ecclesiam per *forasticam potestatem, oportet eum sicut seditionarium, ab omni plebe expelli.

*recolligi.

*forinsecã

38 Presbyterum ad secundas nuptias conuiuam fieri non oportet. Quòd si hi, qui ad secundas nuptias veniunt, pœnitentiam postulent, quomodò presbyter ille potest esse, qui propter conuiuium interest tali coniugio?

27. dist. Diac. qui elig. 39 Diaconus, qui eligitur, si contestatus fuerit pro accipiendo matrimonio, & dixerit, non posse in castitate permanere, hic nõ ordinetur. Quòd si in ordinatione tacuerit, & ordinatus fuerit, & posteà matrimonium desiderauerit, alienus sit à ministerio, & vacet à clero.

40 Non liceat, diaconum ante presbyterum sedere, nisi cum iussione presbyteri. 23. dist. Non lic. cuilib.

41 Non liceat cuilibet ministeria tangere, nisi subdiacono, aut acolytho in secretario vasa Dominica.

42 Non liceat, mulieribus in secretarium ingredi.

34. dist. Lector,

43 Lector, si viduam alterius vxorem acceperit, in lectoratu permaneat. Aut si fortè necessitas sit, subdiaconus fiat, nihil autem suprà. Similiter & si bigamus fuerit.

34. dist. Si subdiac.

44 Si subdiaconus secundam duxerit vxorem, inter lectores vel ostiarios habeatur, ità vt Apostolum non legat.

92. dist. Nõ lic. in pulp.

45 Non liceat in pulpito psallere, aut legere, nisi qui ab episcopo lectores sunt ordinati.

Dist. 54. Si quis oblig.

46 Si quis obligatus est tributo seruili, vel aliqua conditione, vel patrocinio cuiuslibet domũs, nõ est ordinandus clericus, nisi probatæ vitæ fuerit, & patroni consensus accesserit.

47 Si quis seruum alienum, causa religionis, doceat cõtemnere dominum suum, & recedere à seruitio eius, durissimè in omnibus arguatur.

35. q. 4. Non lic. in quad.

48 Non liceat, in quadragesima natalitia martyrum celebrare, sed tantùm sabbato & Dominica pro commemoratione eorum oblationem offerri. Sed nec natalitia, nec nuptias liceat in quadragesima celebrare.

De cõs. dist. 4. Non licet ante

49 Non liceat ante duas septimanas Paschæ, sed ante tres ad baptismum suscipere aliquem. Oportet autem, vt in ipsis diebus hi, qui baptizandi sunt, symbolum discant, & in quinta feria nouissimæ septimanæ, hoc episcopo vel presbytero reddant.

De cõs. dist. 5. Nõ lì. quin.

50 Non liceat quinta feria nouissimę septimanæ, ieiunium soluere, & omnem exhonorare Quadragesimam, sed syncerè abstinentes totam Quadragesimam peragere.

De cõs. dist. 4. Obsẽpe.

51 Omni tempore episcopo liceat Chrisma conficere, & per suas diœceses destinare, ità vt ad dirigendum Chrisma diaconus, aut subdiaconus ante diem Paschæ de singulis ecclesijs ad episcopum destinetur.

Ibidẽm

52 Presbyter, præsente Episcopo, non signet infantes, nisi fortè ab episcopo fuerit illi præceptum.

Ibidẽm.

53 Non liceat presbytero, priùs Episcopo introire in baptisterium, sed cum Episcopo, nisi fortè aut absens fuerit, aut ægrotus.

De cõs. dist. 4. Si qua mulier.

54 Si qua mulier prægnans desideraverit gratiam baptismi percipere, quandò voluerit, habeat potestatem. Nam nihil participat in hoc mater infanti, qui nascitur, propterea quòd vniuscuiusq; propria voluntas in confessione monstretur.

De cõ. dist. 2. Nõ op. aliq.

55 Non oportet, aliquid aliud in sanctuario offerri, præter panem & vinum, & aquam, quæ in typo Christi benedicuntur, quia dum in cruce penderet, de corpore eius

eius sanguis effluxit & aqua. Hæc tria vnum sunt in Christo Iesu. Hæc hostia & oblatio Deo in odorem suauitatis.

56 Forasticis presbyteris, præsente episcopo vel presbyteris ciuitatis, offerre non liceat, neque ministrare in populo, nisi fortè illis absentibus.

57 Si quis presbyter, publica pœnitentia à sacerdote accepta, aut aliqua necessitate, die Dominica pro quadam religione ieiunauerit sicut Manichæi, anathema sit. Similiter, quia quod ab apostolis traditũ est, canon tenet antiquus, placuit, vt per omnes Dominicas, & per omnes dies paschę vsque ad quinquagesimam, non prosternant se in oratiõe humilitatis, sed recto vultu ad Dominum fungantur orationis officio, quia in his diebus gaudium resurrectionis Domini celebramus.

58 Si quis, non pro abstinentia, sed pro execratione *escarum abstinet, placuit sancto concilio, vt prægustet: & sic, si vult abstinere, abstineat. Si autem spernit, ità vt olera cocta cum carnibus non degustet, iste non obediens, nec suspicionem hæresis à se remouens, deponatur de ordine clericatũs.

59 Non liceat sacerdotibus vel clericis, aliqua spectacula in nuptijs, vel in conuiuijs spectare: sed oportet, antequàm ingrediãtur ipsa spectacula, surgere, & *redire indè.

60 Non liceat, clericos incantatores esse & ligaturas facere, quod est colligatio animarum. Si quis hæc fecerit, de ecclesiæ proiiciatur.

61 Non liceat, sacerdotes vel clericos, sed nec religiosos laicos, conuiuia facere de cõfertis.

62 Si quis oblitus timorem Domini, & sanctam scripturam, quę dicit, Pecuniam suam non dedit ad vsuram: post hanc cognitionem magni concilij fœnerauerit, & centesimas exegerit. aut ex quolibet negocio turpe lucrum quæsierit, aut per diuersas species vini, vel frugis, vel cuiuslibet rei, emendo vel vendendo aliqua incrementa susceperit, depositus de gradu suo, alienus habeatur à clero.

63 Si quis presbyter, aut diaconus, vel quilibet clericus ecclesiæ deputatus, si intra ciuitatẽ fuerit, aut in quolibet loco, in quo ecclesia est, & ad quotidianum psallendi sacrificium, matutinis vel vespertinis horis ad ecclesiam non conuenerit, deponatur à clero, si tamen castigatus, veniam ab episcopo per satisfactionem noluerit promereri.

64 Non liceat, quemlibet clericum die Dominico ab ecclesia absentẽ esse, sed Missarum solennijs interesse & ieiunio.

65 Non oportet clericos vel laicos religiosos ante sacram horam diei tertiam inire cõuiuia, neq; aliquãdò clericos, nisi hymno dicto, edere panem, & post cibos gratias authori Deo referre.

66 Non oportet, clericos comam nutrire, & sic ministrare: sed attonso capite, patentibus auribus, & secundùm Aaron, talarem vestem induere, vt sint in habitu ornato. 23. dist. Non oportet Exo. 28. a

67 Non oportet, psalmos compositos & vulgares in ecclesia dicere, neque libros, qui sunt extra canonem, legere, nisi solos canonicos noui & veteris testamenti.

68 Non oportet, clericos ignaros & præsumptores, super monumenta in campum mysteria portare, aut distribuere sacramenta: sed aut in ecclesia, aut in basilica, vbi martyrum reliquiæ sunt depositæ, ibi pro defunctis oblationem offerri. De cõ. dist. 1. Nõ op. cle.

¶ Sequuntur canones ad laicos pertinentes.

69 Non liceat Christianis, prãdia ad defunctorum sepulcra deferre, & sacrificare mortuis. Ibidẽm,

70 Non liceat laicis vel clericis, ab hæreticis eulogias accipere, quia maledictiones magis sunt quàm benedictiones. Neque liceat, aut cum hæreticis, aut cum schismaticis orare. 1.q.1. Nõ liceat cle.

71 Si quis Paganorum cõsuetudinem sequens, diuinos & sortilegos in domũ suã introduxerit, quasi vt malũ foràs mittant, aut maleficia inueniãt, vel lustratiões Paganorũ faciant, quinque annis pœnitentiam agat. 26. q. 5. Non li. Chfianis

72 Non liceat Christianis, tenere traditiones gẽtilium, & obseruare vel colere elementa, aut lunæ, aut stellarum cursus, aut inanem signorum fallaciam pro domo facienda, aut propter segetes vel arbores plantandas, vel coniugia socianda. Scriptum est enim: Omnia quæ facitis, aut in verbo, aut in opere, omia in nomine nomini nostri Iesu Christi facite, gratias agentes Deo. Ibidẽm. Col. 3. c

73 Non liceat iniquas obseruatiões agere Kalendarum, & ocijs vacare gentilibus, neque lauro aut viriditate arborum cingere domos. Omnis hæc obseruatio, paganismi est. 26. q. 7. Non lic. iniquas

74 Non liceat in herbarum collectionibus, quæ medicinales sunt, aliquas obseruationes aut incantationes attendere, nisi tantùm cum symbolo diuino & oratiõe dominica, vt tantùm Deus creator omium & Dominus honoretur. 26. q. 5. Non li. Chfianis

75 Non liceat, mulieres Christianas aliquam vanitatem in suis lanificijs obseruare, sed Deum inuocent adiutorem, qui eis sapientiam texendi donauit. Ibidẽm.

76 Si cuius vxor adulterium fecerit, aut vir in alienam vxorem irruerit, septem annis pœnitentiam agat.

77 Si qua mulier fornicata fuerit, & infantem, qui exindè fuerit natus, occiderit: & quæ studuerit aborsum facere, & quod conceptum est, necare: aut certè, vt non concipiat, elaborat, siue ex adulterio, siue ex legitimo coniugio: has tales mulieres in morte recipere communionẽ priores canones decreuerunt: nos tamen pro misericordia, siue

tales mulieres, siue cõscias sceleru ipsorũ, decem annis agere pœnitentiã iudicamus.

Di.50. Si qs

78 Si quis voluntariè homicidium fecerit, ad innũ ecclesiæ catholicæ semper subiaceat, & communionem in exitu vitæ suæ recipiat: si autem non voluntariè, sed casu aliquo homicidium fecerit, prior canon septẽ annis agere pœnitẽtiam iussit, secundus canon quinque mandauit.

79 Si qua mulier duos fratres, aut si quis vir duas sorores habuerit, à communione abstineantur vsque ad mortem. In morte autem eis cõmunio pro misericordia detur. Si verò superuixerint, communione accepta, & de infirmitate cõualuerint, agant plenam pœnitentiam tempore constituto.

80 Si quis multis nuptijs fuerit copulatus, pœnitentiam agat: cõuersatio autem & fides pœnitentis, compendiat tempus.

81 Si quis ante 20. annos in cuiuslibet animalis commixtione peccauerit, 15. annis in humilitate subiaceat ad ecclesiæ ianuam: & post hos alijs quinque annis in orationis communionem receptus, pœnitẽtiam agat, & sic gratiam suscipiat sacramenti. Interrogẽtur autem alij de eo, qualem vitam in pœnitentia egerit, & sic communionis misericordiam consequatur. Si quis autem post 20. annos habens vxorem, huic peccato irruerit, 25. annis humilitati subiaceat, & quinq; annis orationibus tantùm communicans, posteà recipiat sacramentum. Quòd si hanc mensuram aliquis transgressus fuerit, sacramentum in exitu consequatur. oportet autem tales inter dæmoniosos orare.

82 Si quis de corpore exiens, nouissimũ & necessarium communionis viaticum expetit, non ei denegetur. Quòd si in desperatione positus, post perceptam communionem iterùm sanꝰ fuerit factꝰ, tantùm in oratione particeps sit. Nam non accipiat sacramentũ, donèc constitutum pœnitentiæ impleat tempꝰ. Qui ergò in exitu mortis sunt, & desiderant accipere sacramentũ, cum consideratione & probatione episcopi accipere debent.

26. q. 6. Si qs de corpore

83 Si quis intrat ecclesiam Dei, & sacras scripturas *audit, & pro luxuria sua auertit se à communione sacramenti, & in obseruãdis mysterijs declinat constitutam regulam disciplinæ: illum talem, proijciendum de ecclesia catholica esse decernimus, donèc pœnitentiam agat, & ostendat fructum pœnitentiæ suæ, & possit communionem, percepta indulgentia, promereri.

De cõ. di. 2. Si quis intrat *non audit

84 Non liceat cõmunicare excõmunicatis, neq; in domos eorũ introeũtes orare cũ eis, neq; liceat cũ eis in aliqua ecclesia segregari. Si quis autẽ epus aut presbyter, aut diaconus, aut quilibet ecclesiasticꝰ excommunicato communicauerit, quasi perturbans omnem disciplinã ecclesiasticã, excommunicetur.

Explicit liber excerptorum sancti Martini Bracarensis episcopi, ex synodis Orientalium. Vbi obiter admonendus est lector, permultis locis in Gratiani Decreto citari hæc capitula tanquàm Martini Papæ, cùm sit potiùs tribuenda huic collectioni Martini Episcopi Bracarensis.

GESTA THEODORI PAPAE.

Ex libro pontificali.

Anno Domini 636.

THeodorus natione græcus, ex patre Theodoro episcopo de ciuitate Hierosolyma, sedit annos 6, menses 5, dies 18. Hic fuit amator pauperum, largus, benignus super omnes, & multùm misericors. Huius temporibꝰ Mauricius chartularius, per quẽ multa mala operatus est Isacius patricius, cùm iam increuissent peccata eius, beato Petro apostolo, vt eum hæreditaret ignis inextinguibilis, consilio ductus suprascriptus Mauricius, cum ipsis, cum quibus anteà deuastauerat ecclesiam Dei, *intartizauit aduersùs Isacium patricium, & misit per omnia castra, quæ erant sub ciuitate Romana per circuitum, & congregauit eos, & constrinxit se cum ipsis in sacramento, vt deincèps nullus ex ipsis, debuisset obedire Isacio, neque hominibus eiꝰ. affirmabant enim, quòd sibi regnum vsurpare voluisset. Audiẽs hæc Isacius patricius, eô quòd Mauricius cum omni exercitu Italiæ se sacramento constrinxissent, misit Donum magistrum militum & sacellarium suum ad ciuitatem Romanam cum exercitu. Qui veniens in ciuitatem Romanam, omẽs iudices seu exercitus Romanus, qui priùs se cum Mauricio sacramento constrinxerant, timore ducti, dimittentes Mauricium chartularium, omnes se cum Dono dederunt. Et ingresso eo Romam, fugit Mauricius ad beatam Mariam ad Præsepe. Quem tollentes de ecclesia, miserunt boiam in collo eius, similiter & omnibus, qui in cõcilio cum ipso fuerant. Et inboiatos, misit eos Rauennam per manus Maurini Scribonis & Thomati chartularij. Qui ducentes eos, peruenerunt iuxta ciuitatem Rauennatẽ, in loco, qui dicitur Ficuclas, duodecimo milliario à ciuitate, & ibi decollauerunt Mauricium, quiescente, & ibi decollauerunt Mauricium, quiescente, in mandatis acceperant à suprà dicto Isacio, vt viuus ciuitatem Rauennatem non ingrederetur. Et posteaquàam decollatus est, leuantes caput eius, portarũt eum Rauennam. Videns autem Isacius patricius caput Mauricij, gauisus est. Et fecit eum ad exemplum multorum in circo Rauennati in stipite poni. Illos autem, qui cum ipso directi fuerãt, omẽs inboiatos, iussit sub arcta custodia in carcerem mitti, cogitans quomodò eos puniret. Sed cùm hæc agerentur, mox Dei iudicio ipsis diebus percussus diuino ictu interijt Isacius, & mortuus est. Hi autẽ, qui reclusi erant, exeuntes de carcere, reuersi sunt singuli ad loca sua. Audiens hoc imperator, quia defunctus est Isacius, misit Theodorũ patricium exarchum, cui cognomentũ Calliopa, ad regendam omnem Italiam. Ipsis temporibus venit Pyrrhus ex Africa, qui fuerat patriarcha Constãtinopolitanus, in vrbem Romam ad limina apostolorum. Qui ingressus, libellum obtulit cum sua subscriptione Apostolicæ nostræ sedi in præsentia cuncti cleri & populi, condemnans in eodẽ libello omnia, quæ à se, vel à decessoribus suis scripta vel acta sunt aduersùs immaculatã nostram fidem. His itaque ab eo peractis, fecit eum munera erogare in populo, & cathedram ei poni iuxta altare, honorans eum vt sacerdoté regiæ ciuitatis. Posteà rursùs more canis ad proprium impietatis vomitum repedauit. Tunc sanctissimus Theodorus papa conuocans vniuersos sacerdotes & clerum in ecclesiam beati Petri apostolorum principis, condẽnauit eum sub vinculo anathematis, iuxta mercedem ac retributionẽ propriæ transgressionis, canonicam pœnã siue depositionem decernens. Qui prædictus Pyrrhus, reuersus est in partes Orientis. eodem tempore leuata sunt corpora sanctorum martyrum Primi & Feliciani, quæ erãt in arenario sepulta via Numentana, & adducta sunt in vrbem Romanam, quæ & recondita sunt in basilica beati Stephani Protomartyris. Vbi & dona obtulit. Gabatas aureas tres, Tabulam ex argento ante confessionem, Arcus argenteos duos. Fecit & ecclesiam à solo, beato Valentino via Flaminea iuxta põtem Miluium, quam & ipse dedicauit, & dona multa obtulit. Fecit & oratorium beato Sebastiano intra episcopium Lateranẽ, vbi & dona largitus est. Fecit & oratoriũ beato cuplo martyri foràs portam beati Pauli apostoli, quod etiàm ornauit. Tũc sanctissimus papa Theodorus scripsit Paulo patriarchæ regiæ ciuitatis, tam rogãs, quamque regulariter increpans, necnon per apocrisarios (vt dictum est) pro hac maximè destinatos, præsentialiter admonens & contestans, quatenùs proprium emẽdaret commentum, atque ad orthodoxam fidem catholicæ Ecclesiæ remearet. Et neque rogantes, neque increpantes potuerunt eum à suo conamine quoquo modo reuocare. Propter quod iustè ab Apostolica sede ipse depositionis vltione perculsus est. Hic fecit ordinationem vnam per mensem Decembrem, presbyteros 21, diaconos 4, episcopos per diuersa loca numero 46. Qui etiàm sepultus est ad beatum Petrum apostolum, pridiè Idꝰ Maias. Et cessauit episcopatus mensem vnũ, dies 16.

TOLETANVM CONCILIVM VII. CIRCA TEMPORA THEODORI papæ, vel Martini primi. Est prouinciale.

CAPITVLA CONCILII VII. Toletani.

De refugis atq; pfidis clericis siue laicis. 1
De languoris euentu ministrantium clericorum. 2
De exequijs morientis episcopi. 3
De exactione ecclesiarum Gallicię prouinciæ. 4
De reclusis inhonestis, siue vagis. 5
De conuicinis episcopis in vrbe regia commorandis. 6

CONCILIVM SEPTIMVM Toletanum *30. Episcoporum.

*7.

CAPITVLVM 1.

ANno *sexto Chindasiundi regis, 5. Kalendas Nouemb. Cùm in nomine sanctæ Trinitatis, pro quibusdam disciplinis Ecclesiasticis, tam nostra deuotione, quàm studio serenissimi & amatoris Christi Chindasiundi regis nostri, apud Toletanam vrbem conuentus adesset, competenter visum est, mutua collatione decernere, quod solicitè *conseruandum, & præsentibus & futuris commodis, nimiùm (vt confidimus) prodesse constabit: magisq; semper est magnoperè prouidendum, quicquid vel Ecclesiasticis moribus, vel publicæ vtilitati (sinè qua quieti non viuimus) oportunum esse perpenditur. Nam licèt & antè constitutiones canonum extent, quæ ad omnem possint *correptionem sufficere, si quis eas dignetur libenter attendere, tanto tamen luminis claritas ampliùs emicat, quanto fuerit studiosiùs sępissimè cõtrectata. Non parùm proficit ad emẽdationem multorum, si dum ea, quæ cõstituta sunt, per fraternam collationem ad memoriam reducantur: & illa *etiàm adijciantur, q̃ aut deesse videntur, aut omninò constituenda cõpetenter existimanꝰ. Quis enim neſciat, quanta sint hactenùs per tyrãnos & refugas, transferendo se in externas partes, illicitè perpetrata, & quàm nefanda eorum superbia iugiter frequentata, quæ & patriæ diminutionem afferrent, & exercitui Gothorum indefinentem laborem imponerẽt? Quod si quidem laicorum insania fuisset factum, tolerandum à nobis forsitan aliquoties videretur. Illud tamen est vehementiùs stupendum, quia (quod peius est) tantæ religionis proposito in hac interdũ præsumptione præcipites efferuntur, vt ad non leuem confusionem nostram pertineat, si res

*correctionem

*magis

vllatenùs inulta remaneat, quam & mundana lege, & ecclesiastica conuenit instanter disciplina corrigere. Ideoque placuit nunc concordi sententia definire, vt quisquis in ordine clericatûs à maximo gradu vsque ad minimum constitutus, in alienæ gentis regionem se quacunque occasione transduxerit,, vt exindè superbiendo vel *reditum suũ, vel quodlibet aliud videatur expetere, siue etiam quo genti Gotthorum, vel patriæ vel regno specialiter sub hac occasione possit nocere, vel fieri disposuerit, vel aliquatenùs fecerit: sed & qui cum talibus conscius reperitur, eisque vel consilium vel opem administrare cognoscitur, qualiter aut ad gentem alienam fugam appeterent, aut in malis, quæ cœperant, perdurarent, seu quãcunque læsionem genti Gotthorum, vel patriæ, aut principi post fugam inferrent, atq; in eadem prauitate perseuerarent: quisquis hoc fecisse dinoscitur, iste ità indubitanter omni honoris sui gradu priuetur, vt locum eius, in quo ministrauerat, alter continuò perpetim regendum accipiat. Ipse verò trãsgressor sub pœnitentia constitutus, si reminiscens mali, quod fecerat, vsque in diem mortis suæ rectissimè pœnituerit, in solo tantùm fine communio ei *danda est, ità vt antequàm temp' finis eius adueniat, si quisquam sacerdotum, etiam ordinante principe, ei communicare consenserit, particeps criminis illius effectus, anathema fiat in perpetuum, ac simili cum eo, cui communicauerit, sententia condemnetur: quoniam potestati principis nullus sacerdotum in hoc prębere debet assensum, vndè vel periurium videatur incurrere, vel (quod absit) si quicunq; catholicę fidei pręuaricator princeps surrexerit, sacerdos nullatenùs fauore principis vel terrore, à rectæ credulitatis lumine ad tenebras cogatur reuerti. Sic eñ nec supèr annexa capitula, vel imperijs principum vel terroribus oportebit vnquàm euacuare, quia nouimus, omnes penè Hispaniæ sacerdotes, omnesque seniores vel iudices, ac cæteros homines officij palatini iurãsse, atque ità nunc legibus decretum fuisse, vt nullus refuga vel perfidus, qui contra gentem Gotthorum, vel patriam, seu regem agere, aut in alterius gentis societatem se transducere reperitur, integritate rerum suarum nullatenùs reformetur, nisi forsitan princeps humanitatis aliquid personis talibus impartiri voluerit, qui tamen non ampliùs quàm vigesimam partem rerum ei, qui perfidus extitit, de rebus, vndè rex elegerit, tribuendi potestatem habebit. Sed quia plerosque clericos incõstantis leuitatis, interdùm prauitatis præsumptio ità eleuat, vt prætermissa ordinis sui grauitate, ac polliciti sacramenti immemores, constante principe, cui fidem seruare promiserant, in alterius electionem temeraria leuitate consentiant, abrogari decet hanc omninò licentiam, & à nostro consortio penitùs extirpari, ità vt si quicunque laicorum quandoquè intra fines patrię Gotthorum superbiẽs, regni apicem sumere fortassè tẽtauerit, eique clericorum quilibet adiutorium vel fauorem præstiterit, atq; hunc, qui superbire videtur, ad eandem regni ambitionem præualente delicto peruenire cõtigerit, ex eo quidem die vel tẽpore eundem episcopum, vel cuiuslibet ordinis clericum, excommunicatum manere perpetim oportebit, qui tali se sceleri implicauit. Tamen si propter improbitatem principis, cui iniquè consensit, non potuerit instantia sacerdotum à communione suspendi, saltem si superstitem eum post eiusdem regis obitum tempus inuenerit, superiori anathematis correptioni subiaceat: & quicunque illi, prętèrquàm in vltimo vitę suæ (si tamen eum legitimè pœnitere probauerit) communionis gratiam cõsenserit impendendam. Nobis interim ratio persuasit, synodali super hoc constitutiõe decernere, vt quicunque etiam laicorum in prædictis capitulis, hoc est, in aduersitate gentis, aut patriæ, potestatísve regiæ, in externas partes se conferendo, vel talibus opem præbendo, noxius fuerit vltrà repertus, non solùm (vt dictum est) ómniũ rerũ suarum proprietate priuetur, sed & perpetua excommunicatiõe damnetur: & nunq; illi, nisi in vltimo mortis suæ communio tribuatur, excepto, si aliter communiõis eius remedium, vel eorũ quos suprà taxauimus, imploratione sacerdotum apud principem fuerit impetratum. Nam si in derogationem aut contumeliam principis reperiatur aliquis nequiter loqui, aut in necem regis seu eiectionem intendere, vel consensum præbere, nos quidẽ huiusce modi excommunicatione dignum censemus: vtrùm tamen sit illi quandoquè communicandum, pietati principis decernendum relinquimus, cuius, peculdubiò potestatis est, subiectorum culpas, misericordiæ iudicijq; sententia temperare. Contestamur autem clementissimos principes, & per ineffabile diuini nominis sacramentum obtestantes, vnanimiter obsecramus, nè quandocunquè absque iusta (vbi necesse fuerit) imploratione sacerdotali, excõmunicationis huius sententiam à perfidis clericis, vel laicis ad exteras partes se transferentibus, vel consensum præbentibus, quacunque temeritate suspendant. Nam hoc magis vtilitatib' videtur reformare consultum, si constitutiõis nostræ forma seruetur. Execrandum anathema fiat, & vt lut præuaricator catholicæ fidei semp apud Deum reus existat, quicunque regum deinceps canonis huius censuram in quocũque crediderit vel permiserit violandam.

2 Nihil contra ordinis statutum temeritatis ausu psumatur, neque illa, quæ summa veneratione censentur, vel minimo prę-

*creditum

*præstanda

7. q. 1. Nihil contra ordinis

ptionis tactu saluantur, cùm ad hoc tãtùm fieri iussa sunt, nè interrupta noscantur, vel languoris prouẽtu robore salutis priuetur natura. Non ergò fragilitati solùm consulitur humanę, sed etiàm sacro honori mysteriorum Dei pronida cauetur solicitudine. Censuimus ergò conuenire, vt cùm à sacerdotibus Missarum tempore sancta mysteria consecrantur, si ægritudinis acciderit quilibet euentus, quo cœptum nequeat consecrationis expleri mysterium, sit liberũ episcopo vel presbytero alteri, consecratiõem exequi officij cœpti. Non enim aliud ad supplemẽtum initiatis mysterijs cõpetit, quàm aut incipientis, aut subsequentis completa benedictione sacerdotis: quia nec perfecta videri possunt, nisi perfectionis ordine cõpleantur. Cùm enim simus omnes vnum in Christo, nihil contrariũ diuersitas format, vbi efficaciam prosperitatis vnitas fidei repræsentat. Quod etiàm consultum cuncti ordinis clerici indiuiduum esse sibi nõ ambigant, sed (vt præmissum est) præcedentib' libenter alij pro complemento succedant. nè tamen, quod naturę languoris causa cõsulitur, in præsumptionis perniciem cõuertatur, nullus post cibũ potumque quãlibèt minimum sumptum, Missas facere: nullus absque patentis prouentu molestiæ minister vel sacerdos, cùm cœperit, imperfecta officia præsumat omninò relinquere. Si qs hæc temerare prę sumpserit, excommunicationis sententiam sustinebit.

3 Ea, quæ competunt *honestati, cõtingit sæpè quorundam desidia non impleri. Proindè, quia notum est, quæ dignitas in exequijs morientis episcopi ex canonibus conseruetur, traditioni moris antiqui hoc tantum adijcimus, vt si quis sacerdotum secundùm statuta concilij Valentini, ad humanda decedentis episcopi membra venire commonitus, pigra voluntate distulerit, appellantibus clericis obeuntis episcopi, apud synodum siue apud metropolitanum episcopum, tempore anni vnius nec faciendi Missam, nec communicandi habeat omninò licentiam. Presbyteri autem siue cæteri clerici, quibus maior honoris locus apud eandem ecclesiã fuerit, cuius sacerdos obierit, si omni solicitudine pro exequijs, aut iam mortui, aut continuò morituri antistitis, ad commonendum episcopum tardi inueniant, aut per quamcunq; molestiã animi id negligere cõprobentur, toti' anni spatio ad pœnitentiã in monasterijs deputẽtur.

4 Inter cætera deniquè, quæ communi consensu nos conferri competẽter oportuit, querimonias etiàm parochialium presbyterorum Gallitiæ prouinciæ solertissimè discernere decuit, quas contra pontificum suorum rapacitates necessitas (vt comperimus) tandèm compulit in publicũ examen deferri. Hi enim pontifices (vt euidens inquisitio patefecit) indiscreto moderamine, parochianas ecclesias prægrauantes, dũ in exactionibus superflui frequẽter existũt, penè vsque ad exinanitionem extremæ virtutis, quasdam basilicas perduxisse probantur. Nè ergò fiat deceterò, quod cõstat hactenùs inordinatè præsumptum, non ampliùs quàm duos solidos vnusquisque episcoporum præfatæ prouinciæ per singulas diœcesis suæ basilicas, iuxta synodum Bracarensem, annua illatione sibi expetat inferri, monasteriorũ tamen basilicis ab hac solutione pensionis seiunctis. Cùm verò episcopus diœcesim visitat, nulli præ multitudine onerosus existat, nec vnquàm *quinarium numerum euectionis excedat, aut ampliùs quàm vna die per vnamquanque basilicam remorandi licentiam habeat. Quicunq; verò pontificum eorundem aliter, quàm decernimus, agendũ præsumpserit: correptioni proculdubiò canonũ subiacebit, qua cõstitutionum synodalium trãsgressores priscorũ patrũ edictis corripiendos oportet.

Ca. 2. cõcilij Bracarẽ 2.

*quinquagenarium

5 Quosdam paternarũ ignaros vel oblitos traditionum, in tantã conspicimus corruisse desidiam, vt eorum execrãdo vsu penè oblita patescant, quæ extiterunt legitimè constituta. Dum enim indocti docere appetunt, quid aliud, q̃ quia ignorantiæ errore vexẽtur, ostendũt? Et quia gressu ꝓpostero innitentes, præsumptionem doctrinæ discẽdi studijs anteponũt: patet, ꝙ nõ summæ humilitatis gratiã petũt, sed actioni deprauationis inseruiũt. Ex hoc ergò iustę seueritatis talia decernẽtes oportuno amputare iudicio, iubemus eos, quos in cellulis ꝓprijs reclusos sanctæ vitæ ambitio tenet: quosq; eiusdẽ sancti propositi & merita iuuant, & probitas ornat, hos & Dei auxilio, & nostro fauore tutos existere: illos verò, quos ĩ tale ꝓpositũ ignauia impulit, nõ prudẽtię cognitio deputauit, quosq; nulla vitę dignitas ornat, sed (quod est deteri') & ignorantia fœdat, & morũ execratio turpat, decernimus, ab his abijci cellulis atq; locis, in qbus aut ferunt vagi, aut tenent inclusi: atq; ab ep̃is siue rectoribus monasteriorum, ex quorũ cõgregatiõe fuerũt, vel in quorũ vicinitate consistunt, in monasterijs omĩmodò deputẽtur, vt illic sancti ordinis meditãtes doctrinam, primùm possint discere, quę sunt à patrib' instituta, vt posteà valeãt docere, quę sunt sancta meditatione percepta: atque tũc demùm, si doctrinę & sancti operis fructu extiterint fœcundati, ad summa virtutis ꝓperent exercitia, sancta intentione imbuti. Deincèps aũt, quicunq; ad hoc sanctum ꝓpositum venire disposuerint, nõ aliter illis dabitur assequi: nec hoc anteà poterunt adipisci, nisi priùs in monasterijs instituti, & secũdùm sanctas monasteriorum regulas pleniùs eruditi, & dignitatẽ honestæ vitę, & notitiam potuerint sanctę ꝓmereri

reri doctrinæ. Illos autem, quos tantùm extrema vesania occupârit, vt incertis locis vagi, ac morum deprauationibus inhonesti, nullam prorsùs nec stabilitatẽ sedis, nec honestatẽ mẽtis habere extiterint cogniti, q cunque ex sacerdotibus vel ministris, vagãtes reperierint: aut, si fuerint propè, cœnobiorũ patribus corrigẽdos assignẽt: aut, si difficile est, pro sola honestate vigoris suæ potestati erudiendos inclinent.

6 Id etiàm placuit, vt pro reuerẽtia principis, ac regiæ sedis honore, vel metropolitani ciuitatis ipsius, & consolatione conuicini Toletanę vrbis episcopi, q eiusdẽ pontificis admonitionem acceperint, singulis pannũ mensibus in eadem vrbe debeant cõmorari, messiuis tamẽ ac vindemialib⁹ ferijs relaxatis. Nos aũt immortali deo, & glorioso Chindasiũdo principi, ob cuius votũ in hanc vrbẽ sancta deuotiõe conuenim⁹, gratias vnanimiter offerentes, optabili annisu deposcimus, vt sanctæ Ecclesiæ catholicę fidei semp ac pacis cumuletur effectus, & memorato principi cũ prosperitate psentis regni, futuri etiàm largiantur præmia gaudij, ipso prestante, qui in Trinitate vnus de⁹ viuit & gloriatur in secula seculorũ. Horõtius in Christi nomine sanctę Emeritẽsis ecclesiæ metropolitanus episcopus, hæc constituta definiens subscripsi. Similiter & alij episcopi subscripserunt, numero 38.

MARTINI
PAPAE PRIMI GESTA.

Ex libro pontificali.

Anno Domini 643, alij, 647.

MArtinus de ciuitate Tudertina prouinciæ Tusciæ, sedit annos sex, mẽsem vnum, dies viginti sex. Huius temporibus Paulus Constantinopolitanę vrbis episcopus, inflat⁹ superbiæ spiritu aduersùs rectum sanctæ Dei Ecclesiæ dogma, audacter præsumpsit paternis definitionibus cõtraire. Insupèr studuit ad cooperimentum, p̃prij erroris, quibusdam subreptionibus, vt & clementissimo principi suaderet Typum exponere, quo catholicum dogma destrueret. In quo Typo omnes omninò voces sanctorum patrum, cum nefandissimorum hæreticorum *editionib⁹ dictionibus eneruauit, nec vnã, nec duas volũtates aut operationes in Christo Domino nostro deliniens cõfiteri. Qua de re huiusmodi prauitatẽ suam defendẽs, quod nunquàm nec à prioribus hæreticis præsumptum est, ipse illicitè p̃esumere studuit, intantùm, vt altare sanctæ nostræ sedis Apostolicę, quod erat in domo Placidię sacratum, in venerabili oraculo, subuertens, diriperet, prohibens nè adorandam & immaculatam hostiam apocrisarij nostri ibidèm Deo offerre valeant, nec communiõis sacramenta percipere. Qui videlicet apocrisarij, quia ex præceptione Apostolicæ Authoritatis commouerunt eum, vt de tali hæretico intentu recederet, necnon & contestari visi sunt, persecutionib⁹ diuersis, cum alijs orthodoxis viris & venerabilib⁹ sacerdotibus, insecutus est eos, quosdam eorum custodiæ retrudẽs, alios in exilio deportãs, alios autem verberibus submittẽs. Quibus penè omnem mundum conturbantibus, ex diuersis locis querelas contra eos ad Apostolicam nostram sedem plurimi orthodoxi detulisse monstrant, coniurantes, vt totius mali, tantæque euersionis per apostolicã authoritatẽ abscindatur commentũ, quatenùs minimè totius corpus catholicæ Ecclesiæ, nocibilis eorum hæreseos languor disrumpere valeat. Tunc Martinus sanctissim⁹ ac beatissimus episcopus misit, & congregauit episcopos in vrbem Romã, numero cẽtum quinque, & fecit synodum secundùm statuta patrum orthodoxorũ in ecclesia saluatoris, iuxta episcopiũ Lateraneñ, residentibus episcopis & presbyteris, adstantibus diaconibus & clero vniuerso, & cõdemnauerunt Cyrum Alexandrinum, Sergium, Pyrrhum & Paulum patriarchas Constãtinopolitanos, quia nouitates contra immaculatam fidem præsumpserunt innectere: quippe quoniam ipsam excludere properãtes, hæreticorum dogmatum contra catholicam Dei Ecclesiam confusionem concinauerunt, anathematis vltiõe perculsi sunt. Quæ synodus hodiè archiuo ecclesiæ continetur. Et faciens exemplaria, per oẽs tractus Orientis & Occidentis direxit, & per manus orthodoxorum fidelium disseminauit. Ipsis diebus imperator direxit in Italiam Olympium cubicularium ad regendam omnem Italiam, p̃cipiens ei, & dicẽs: Oportet gloriam tuam, sicut nobis suggessit Paulus patriarcha huius à deo conseruandæ vrbis, peragere: & si quidem inueneris prouinciam ipsam consentientem in Typo à nobis exposito, tenere oẽs, qui ibi sunt, episcopos & hæreticos possessorum atque habitatorum, & peregrinos, & in eodem subscribãt: Si autem quomodò nobis suggessit Platon gloriosus patricius & Eupraxius gloriosus, potueritis suadere exercitui ibidèm consistenti, iubemus tenere Martinum, qui hic erat apocrisarius in regia vrbe: & postmodùm per omnes ecclesias relegere eum, qui factus est à nobis orthodoxus Typus, & oẽs episcopi Italiæ in ipso subscribant. Si autem inueneritis contrarium in tali causa exercitum, tacitum habetote, donèc obtinueritis prouinciam, & potueritis vobis exercitum aggregare tam Romanę ciuitatis, quam que Rauennatis, vt ea, quę vobis præcepta sunt, quantocyùs explere valeatis. Qui prędictus Olympius veniẽs in ciuitatem Romanam, inuenit sanctam Romanam ecclesiã coadunatam cum omnibus episcopis Italię, seu sacerdotibus vel clero. Et volens adimplere ea, quæ ei iussa sunt, armans se cum vexercitu virtutis, voluit schisma sanctæ Ecclesiæ intromittere, (hoc per plurimũ tempus actum est) & non illum permisit omnipotẽs Deus, quæ nitebatur, perficere. Vidẽs ergò se à sancta Dei catholica & apostolica Ecclesia superatum, necesse habuit, de sua quasi mala intentione declinare: & quod non potuit per manum armatam facere, subreptitio modo per Missarum solennia nisus est implere. In Ecclesia enim dei genitricis, semperq; virginis Mariæ ad præsepe, dum ei cõmunionẽ porrigeret sanctissimus papa, voluit interimere eum, vt demandauerat suo spatario. Sed Deus omnipotens, qui solitus est seruos suos orthodoxos circuntegere, & ab omni malo eripere, ipse excæcauit spatarium Olympij exarchi, & non est permissus videre pontificem, quandò exarcho communionem porrexit, vel *pacẽ dedit, nè sanguis eius effunderetur, & catholica Dei Ecclesia hæresi subiugaretur. Quod postmodùm prædictus armiger diuersis cum iureiurando professus est. Videns ergò Olympius exarchus, quia manus Dei circuntegebat Martinũ sanctissimum papam, necesse habuit se cum pontifice cõcordare, & omnia quæ ei iussa fuerant, eidẽ viro indicare. Qui facta pace cum sancta Dei Ecclesia, colligẽs exercitum, profectus est Siciliam aduersùs gentem Sarracenorum, qui ibidèm inhabitabant. Et peccato faciente, maior interitus in exercitu Romano peruenit. Et post hoc idẽ exarchus morbo interijt. Deindè directus est ab Imperatore Theodor⁹ exarchus, cui cognomentum Caliopa, cum Theodoro imperiali cubicularo, qui & *Pellurius dicebatur, cum iussione: & tollẽtes sanctissimum Martinum papam de ecclesia Saluatoris, quæ & Constãtiniana appellatur, perduxerunt Constantinopolim, & nec sic eis acquieuit. Deindè directus est sæpiùs dict⁹ sanctissimus vir in exilio, in loco, qui dicitur Cersona, & ibidèm (vt Deo placuit) vitã finiuit in pace Christi cõfessor. Qui & multa mirabilia operatur vsq; in hodiernũ diẽ. Fecit autem ordinationes duas per mensem Decembriũ, presbyteros 11. diacones 5. episcopos per diuersa loca, numero 33. Depositionis eius celebratio, 15. *Kalẽ Octobris.

*Puluillari⁹

Lateranẽ synodus.

CONCILIVM LATERANENSE ROMANVM SVB MARTINO PAPA I.

INCIPIT SECRETARIVS I.

IN NOMINE DOMINI DEI Saluatoris nostri IESV CHRISTI, Imperij domini Constantini pijssimi Augusti anno nono, sub die tertio Nonas Octobris, Indictione Octaua:

RESidente sancto ac beatissimo Martino Papa sanctæ sedis Apostolicę vrbis Romæ, p̃positis sacrosanctis & venerabilib⁹ cuãgelijs in Ecclesia Dñi Dei & Saluatoris nostri Iesu Christi, quæ vocatur Constantiniana, residentibus etiàm viris venerabilibus, pariterq; cum eo audientibus, Maximo sanctissimo Aquileiensi episcopo, Deusdedit sanctissimo Caralitano episcopo, Mauro Cæsenate episcopo, & Deusdedit presbytero, agentibus locũ Mauri sanctissimi episcopi Rauennatis ecclesiæ, Sergio Tempsanensi episcopo, Reparato Manturianẽsi episcopo, Epiphanio Albanẽsi episcopo, Benedicto Aiacceno episcopo, Iuliano Hostano episcopo, Papinio Vibonẽsi episcopo, Maximo Pisaurensi episcopo, Luciano Leontinensi episcopo, Viatore Hortonensi episcopo, Bonito Formiano episcopo, Maioriano Prẽnestino episcopo, Germano Numanensi episcopo, Laurẽtio Perusio episcopo, Caroso Faralitano episcopo, Martiano Mebiẽsi episcopo, Barbato Sutrino episcopo, Calumnioso Alesino episcopo, Romano Cebellitano episcopo, Peregrino Messanẽsi episcopo, Crescente Lucrensi episcopo, Felice Agrigentino episcopo, Marcellino Clusino episcopo, Geminiõ Volaterrano episcopo, Mariniano Populoniensi episcopo, Luminoso Tiferniſtiberinorum episcopo, Potentino Belliternensi episcopo, Mauro Tuscanẽsi episcopo, Martino Gauinate episcopo, Adeodato Spoletano episcopo, Iohanne Pẽstano episcopo, Gaudioso Reatino episcopo, Laurentio Taurianensi episcopo, Iohanne *Trapeiano episcopo, Luminoso Salernitano episcopo, Sabbatio Buxẽto episcopo, Iohanne Tarentino episcopo, Rufino Sipontino episc. Adeodato Amerino episcopo, Gaudioso Capuano episcopo, Bonito Ferẽtinate episcopo, Mauro Senogalliẽsi episcopo, Mauroso Anconitano episcopo, Bono Ficuclensi episcopo, Fortunato Auximate epis. *Thomate Lunẽsi episcopo, Bonito Ferẽtis polimartio epis. Maximo Trocalitano epis. Paschale Blandanæ episcopo, Luminoso Marsorũ episco. Glorioso

rioso Camerino episcopo, Detorato Tiburtino episcopo, Amabile Ostiensi episcopo, Albino Portuensi episcopo, Palumbo Fundano episcopo, Theodoso Contronensi episcopo, Scholasticio Fanensi episcopo, Elia Lilybetano episcopo, Aquilino Assisinati episcopo, Eusebio Atellano episcopo, Martino Centumcellensi episcopo, Lubentino Stabiensi episcopo, Mauro Senate Episcopo, Læto Lucano episcopo, Theodoro Rosellano episcopo, Andrea Hydrũtensi episcopo, Iusto *Tauromenitano episcopo, Felice Panormitano episcopo, Laurentio Tudertino episcopo, Iohanne Carinensi episcopo, Albino Signensi episcopo, Augustino Squillacino episcopo, Iohanne Rhegitano episcopo, Barbato Cumano episcopo, Felice Tarracinensi episcopo, Opportuno Anagnino episcopo, Firmino Blerano episcopo, Iobiano *Firmabo episcopo, Anastasio Narniensi episcopo, Theodoro Tyndaritano episcopo, Sapientio Numentano episcopo, Maximo Mesinati episcopo, Gratioso Nepesino episcopo, Leontio Neapolitano episcopo, Paschale Thermitano episcopo, Oportuno Pisano episcopo, Donato Mariánẽsi episcopo, Bonoso Alerino episcopo, Peregrino Lyparitano episcopo, Boethio Cornensi episcopo, Valẽtino Turritano episcopo, Luminoso Bonẽsi episcopo, Crescentio Libyensi episcopo, Stephano Popiliensi episcopo, Gallioniſto Hadrianensi episcopo, Iohãne vico Sabinate episcopo, Potentio Polensi episcopo, Leontio Fauẽtinate episcopo, Donato Sassinate episcopo, Iohanne Vnnogoritano episcopo, Stephano Dorensi episcopo, Iohanne Gabolitano episcopo, & Victoriano *Vralensi episcopo, Theophylactus primus notariorum Apostolicæ sedis, dixit:

*Firmano

Penetrantem cælos Iesum in omni verbo & opere, vt condecet, imitando vestra veneranda beatitudo, congregauit ad se sanctos eius sacerdotes, ordinantes testamentũ eius super sacrificium immaculatum in odorem spiritalis suauitatis, propter commentatam nouitatis adinuentionem, quę vtiquè incognita eis non est, sicuti nec alio cuiquam, in quo zelus pietatis consistit. Veruntamen vt ab ea subtiliter enarretur in auersionẽ quidem huiusmodi hæreseos, cõseruationẽ autem orthodoxæ fidei, pro quo videlicet regulari Apostolicaq; authoritate cõgregauit eos beatitudo vestra: Ideoq;, vtpotè in sapientia omnia perficiẽs, dignetur competenter modum enarrare huius Deo placitæ in idipsum cõuocationis, quatenùs gesta Synodalia ordinabiliter initium cõsequantur, adaperiens, vt condecet, rationem conuentionis his qui congregati sunt, & præsident sanctissimis sacerdotibus, quibus & prefulget per magnam atque Apostolicam summitatem, prępositam oĩbus sacerdotibus, in vniuerso mundo consistentibus. Habens igitur in se Dominum qui dixit, Aperi os tuum, & ego replebo illud, aperiẽtem labia prudenter, vt adnunciet os vestrum laudem eius, prædictæ rei intentum prȩcipiat enarrare, quoniam, vt scriptum est, Audiens sapiens sapientior erit, & intelligẽs gubernaculum possidebit. & docti inuenient satisfactionem: prȩcipuè sciens cum omni subtilitate, quia hoc est prȩceptum Apostolicum, & iudicium Deo Iacob. Paratos nanq; semper esse ad satisfactionem oĩ poscenti vos rationem de spe, quæ in vobis est, princeps apostolorum beatus Petrus prȩcepit. Sed & propheta Ioel admonet, dicens: Canite tuba in Sion, iubilate in monte sancto meo, quia venit dies domini. Clamate hoc, susci. tate bellatores arma portantes cum vea sancti spiritũs, in defensionem Catholicę Ecclesiæ, & destructionem totius iniquitatis. Sic nanq; per sacram suam interlocutionẽ confortauit eos ampliùs, vt & infirmus dicat, Quia fortis ego sum: & mãsuetus, quia bellator sum ad expurgationem eleuatę superbiæ contra scientiam Dei, & confirmationem diuinorum dogmatum, quibus catholicæ ecclesię patres, sanctęque & vniuersales quinq; Synodi Domini nostri & Dei Iesu Christi fidem firmauerunt: per quem & in quem incipiens & perficiens propositum pro eo spiritale certamen, glorię & laudis corona circũdabitur, vtpotè pietatis advocatus & auxiliator verissimus.

Pſalm. 49.

Pſalm. 80.

Prou. 1.

Ioel. 2.

Ioel. 3.

Fortes galeas

Ibid.

MARTINVS SANCTISSIMus ac beatissimus episcopus sanctæ Dei Ecclesiæ Catholicæ atque apostolicæ vrbis Romæ, præsidens sancto Concilio, dixit:

EVangelicus & omnibus hominibus salutaris sermo, qui secundùm virtutem suæ diuinæ prędicationis orbis terrarum finibus complexus est, volens manifestare ministros & prædicatores solicitos esse, nos dútaxàt, q̃ Christiani populi pastoris suscipere meruimus officium, & sacerdotij diuinæ incarnationis summæq; dispensationis, per quam nostram adsumẽs mirificè renouauit naturam, demonstrauit, sicut nóstis, reuerendissimi fratres, pastores vigilantes & conseruantes custodias noctis: tunc videlicet, quandò sinè semine conceptus, incorruptè de virgine processit ipse, qui propter nos incarnatus est Deus, quibus & testatur Euangelista, dicens: Et festinantes venerũt, & videntes cognouerũt de verbo, quod dictum est eis. Et omnes qui audiérunt mirati sunt de his, quæ dicta sunt à pastorib⁹, quos & gloria Dñi è cælo refulsit. & multitudo militiæ cęlestis laudãtium Dominum & dicentium, Gloria in altissimis Deo, & in terra pax hominibus bonę voluntatis. Cum quibus oportet & nos præcipuè, propter quos hæc

Luc. 2.

Ibid.

hæc eadem scripta sunt, conseruantes cum summa vigilantia & solicitudine custodias de ouili nobis commisso, id est, creditis nobis à Domino populis, in huius sęculi nocte conuenientes in vnum intellectum, eundemque sensum, sicut dicit beatus Paulus Apostolus, àc si in aliquã spiritualem Bethleem, quæ est catholica DEI & Apostolica Ecclesia, in qua ipse panis vitæ firmiùs collocatur, quatenùs cognoscere & intendere in eo sermonem immaculatæ fidei debeamus, quem firmiùs roborantibus nobis per traditas apostolicas paternasque promulgationes, ipsa Domini gloria cum militia cælesti & laudibus enitescat, atque mirentur & in nobis Deum miraculorum oĩes, qui audiunt de pio nostro studio synceram in Domino plenitudinem: quippe quoniam vera confessione in omnibus sanctis dei ecclesijs erga omnes Christianos, qui purè adorant eum cum muneribus, id est, pietatis rectis dogmatibus, audientes eum diuinitùs regnantem, falsi nominis quidam sacerdotes conturbati sunt, atque difficultate ducti circa fulgorem luminis, diuinam eius confessionem nouis verborum adinuentionibus, temporibus etiàm nostris vel decessorum nostrorum, studuerunt perimere: Vndè & dolosè eum decipiendo adorare fingentes, scripturas de eo & paterna testimonia corrumpentes. falsè exposuisse noscuntur, in hæreticam prauitatem conuertentes ea. Qui autem sunt isti? Oportet nanque eos in aperto fieri manifestos. Quos vos vtiquè scitis dilectissimi, & apertissimè omnes cognoscent, qui orbem terrarum penè inhabitant. Nec enim in occulto hæc peragere præsumpserunt, nec in loco terræ obscuro, sicut ait beatus Esaias. Vtinàm quidem latenter in semetipsos tãtummodò hoc malum circunscripsissent, & nõ publicè atque in ecclesijs ad læsionem multorum & euersionẽ immaculatæ fidei prædicãssent in scriptor: id est, Cyrus Alexandrinæ ecclesiæ episcopus, & Sergius Constantinopolitanus antistes, necnon & eius successores Pyrrhus & Paulus, *concurrentem sibi vicissim habentes in hoc certamen. Et Cyrus quidem ante hos decem & octo annos, vnam operationem in Christo in eadẽ Alexandriæ vrbe definiens diuinitatis eius & humanitatis, ad similitudinem Acephalorum hæreticorum, ordinando capitula numero nouem in ambone prędicans, cum anathemate qui sic non saperet, impiè promulgauit. Sergius autem per epistolam propriam, ad denominatum Cyrum scriptam, eandem similiter vnam operationem suscipiens, cum eo irrationabili præsumptione ausus est confirmare: & non solùm hoc, sed etiàm post aliquot annos eiusdem Cyri nouæ adinuentionis, hoc est, per nupèr duodecimam indictionem elapsam, hæreticã & ipse conscribens *ecthesin fidei, sub nomine tunc imperantis Heraclij, vnam in eadem Saluatoris nostri, secundùm impium Apollinarem, voluntatem & operationem instituit, ex hoc quod dicit imprudenter, sequi operationem voluntatem. Certum est nanque, quòd si sequitur operationem voluntas, per hoc quod sequitur, id est, cum vna voluntate sinè dubio & præcedentem confitetur. Dico autem confirmatam ab eo in scripto vnam operationem, in hoc apertissimè sanctorum patrum abnegante consonam doctrinam, intransgressibiliter dẽsinientium, quia quorum vna est operatio, horum vna est & natura, & quia concurrit substantiæ voluntas. Ità etenim beatus quidem Basilius contra Eunomium scribens, ait: Quorum operatio vna est, horum essentia vna est. Sed & beatæ memoriæ Amphilochio scribens is ipse, ait: Qui me vidit, & patrem meum vidit. Non figuram neque formam, quia diuina natura ab omni compositione munda est: sed bonum voluntatis, quod concurrens naturæ, simile parque, magis autem hoc ipsum in patre & filio videri certum est. Sed & sapientissimus Cyrillus in libro Thesaurorum sic ait: Solent enim quæque habent eandem operationem, eiusdem esse essentiæ: & differentiam naturæ in his esse, impossibile est. In sermone autem ad Hermiam facto, ità hic ipse superfluum esse ait, & inceptum contra voluntatem genitorem, aut voluntariè suspicari patrem existere, sed potiùs naturaliter & substantialiter. Est enim non contra voluntatem, quæque est naturaliter concurrentem habens naturæ volũtatem, esse quæ est. Quapropter diuinæ quidem substantiæ & naturæ diuinam esse voluntatem, & operationem naturaliter censuerunt. humanæ autem naturæ vtiquè humanam, vt nè per vnam voluntatem & operationem, vnam & naturam Deitatis & humanitatis Christi similiter cum errantibus & confundentibus hæreticis tradere videant, sed piè per vtranque eiusdem voluntatem & operationem, vtranque nobis eiusdem prædicarent naturam. Si enim vbi vnam naturalem operationem, & naturam vnam esse docent, vtiquè vbi diuersæ naturæ sunt, diuersas esse essentiales operationes docere noscuntur: quoniam per differentiam naturæ, differentia naturalium operationum introducitur: sicuti & per indissimilitudinem naturæ, indissimile operationis cognoscitur: & propter hoc vnam quidẽ, id est, diuinam & incõditam naturam atque operationem, sicuti & voluntatem in patre & filio & spiritu sancto sanctæ & consubstantialis adorandæ Trinitatis prædicârunt. Duas autem competenter naturas & operationes, sicut

*id est, expositionem

Basilius.

Idem.

Iohan. 14.

Cyrillus.

& voluntates, diuinam dico & humanam, in vno eodemque sanctæ Trinitatis DEI verbo, propter nos incarnato, in vnitione inconfusam & indiuisam tradidisse monstrantur, id est, increatam, atque creatam, quoniam vtrunq; eandem naturaliter esse, impossibile est. Et hoc luculêter beatæ memoriæ Leo Apostolicæ Sedis præsul in secunda epistola ad Leonem Imperatorem directa, de voluntatibus eiusdem edocuit, dicens: Secundùm quidem formam DEI, ipse & pater vnum sunt: secundùm autem serui formam, non venit facere voluntatem suam, sed voluntatem eius, qui misit eum, apertissimè nobis ostendens, secundùm naturas, duas vnius eiusdemq; CHRISTI DEI voluntates, per hoc quod dicit voluntatem formæ serui, quæ est humana eius voluntas, & per hoc quod dicit voluntatem eius, qui misit eum, quæ est secundùm naturam diuina. Sed & beatæ memoriæ Flauiano de operationibus eiusdem saluatoris nostri in tomo suo prædictus pater scribens, ait: Operatur enim vtraque forma cum alterius communione, quod proprium est: verbo quidem operante, quod verbi est: carne autem exequente, quod carnis est. & vnum horum coruscat miraculis, aliud autem succumbit iniurijs. Quem columnam orthodoxæ fidei sancta Chalcedonensis synodus definiuit, hoc est dicere, omnium sanctorum chorus: quoniam quod vna sanctorum patrum Synodus iudicare videtur, tam omnes synodi, quàm vniuersi omninò confirmare patres noscuntur, vtpotè in vno eodemque verbo fidei vicissim sibi per indissolubilem consonantiam concordantes. Si igitur, quomodò dicit prædictus pater, vtriusque naturæ, ex quibus & in quibus indiuisè existens cognoscitur, quod proprium est idem naturaliter & voluntariè operatur, sinè dubio vtriusque naturalem habuit idem voluntatem & operationem. Si enim non habuisset, nec vtriusque naturæ operabatur quod proprium est: quia quicquid sinè operatione fuerit & voluntate, neque naturaliter operabitur aliquid omninò, nec vult, dum cóstet, quia per voluntatem velle habet qui vult, & per operationem naturaliter efficaciam operantis qui operatur: sicuti per visum videre, qui videt, & per auditum essentialiter audire, qui audit. Propterea enim & ipse, qui propter nos incarnatus est, DEVS verbum per diuinam eius & inconditam voluntatem & operationem, suæ diuinitatis & paternæ naturæ quæ sunt propria, volens operabatur naturaliter, id est, miracula. Vndè & hoc testatur, dicens: Quomodò pater suscitat mortuos & viuificat, ità & filius quos vult viuificat. Et iterùm per humanam, id est, conditam eiusdem voluntatem & operationem, his ipse quæ sunt propria humanæ naturæ, sponte propter nos sustinebat, id est, salutares passiones: quoniam volens humanè propter nos ipse, qui super naturam est DEVS, esuriem, sitim, fastidium, tristitiam atque timorem suscepit, & post hæc omnia mortis experimentum pro nostra salute. Et hoc iterùm testatur de eo Euangelista, dicens: Et ingressus in domum, neminem voluit scire, & non potuit latere. Et iterùm: Exeuntes indè, deambulabant per Galilæam, & non volebat, vt aliquis sciret. Atque iterùm ait: Alio die volebat exire in Galilæam. Item: Dederunt ei vinum cum felle permixtum, & gustans nolebat bibere. Et compendiosè, quicquid adsumptæ ab eo nostræ naturæ proprium extitit, absque peccato tantummodò: licèt vtriusque formæ quæ sunt propria, id est, naturæ, secundùm patris doctrinam, cum alterius communione in vnitione indiuisum procedebat. Sic etenim diuina quidem corporaliter operabatur, eò quòd per animatam intellectualiter sanctam eius carnem hæc omnia proferebat: humana autem operabatur diuinè, quippe quoniam potestatiuè humanas passiones pro nostra salute sinè culpa suscipere dignabatur. Nec enim peccatum fecit, quomodò sacrum testatur eloquium, nec inuentus est dolus in ore eius. Vndè per hanc beatæ memoriæ Leonis Romanæ vrbis præsulis orthodoxam vocem convicti, & propterea cum omni virtute eandem vocem properantes foris eijcere, magis autem omnes sanctos ac venerabiles patres, sanctumque Chalcedonense Concilium, quoniam ipsius esse nulli venit in dubium, sicut iam reseratum est, quicquid ab ea definitiuè confirmari dinoscitur. Cyrus quidem, sicut dictum est, nouem capitulorum exposuit seriem: Sergius autem illicitè præsumens prauâ ecthesin, quam præ foribus ecclesiæ suæ suspendens, diuulgare studuit: & non solùm hoc, sed & per suam sententiam cum quibusdam ab eo subrepticijs modis deceptis episcopis in scripto firmauit, minimè dubitantes, positam iustam condemnationem in veneranda definitione eiusdem sancti Chalcedonensis Concilij, aduersùs eos, qui nocuitates contra immaculatam fidem præsumunt, innectere, contra quam omne illis certamen & pugna consistit: quippe quoniam ipsam excludere properantes, hæreticorum dogmatum contra catholicam DEI Ecclesiam per sua conscripta confusionem concinnauerunt. Et hæc quidem Cyrus & Sergius, successores autem Sergij Pyrrhus & Paulus, ac si quâdam malignæ propaginis in eos effusam, per suam stultitiâ dilatâtes eam: vnus quidem eorum, i. Pyrrhus, denuò Pyrrhus plurimis episcopis terrore & blâdimêtis ab eo

Leo papa.
Iohan.16.
Iohan.6.
Idem epistola 10.
Iohan.5.
Marc.7.
Marc.9.
Iohan.1.
Matth.27.
1.Petr.2.

eo dolosè deceptis, huiusmodi impietatem actis & subscriptionibus proprijs eorum, qui ab eo decepti siue vim passi sunt, confirmare studuit, extollens aduersùs scientiam Dei malignam professionem suam. Propter quod anteà confusus, quia vituperabile est omne malum, vtì damnabile, festinauit pro hoc ipso hìc aduenies emêdare proprium commissum, & libellũ obtulit cum sua subscriptione Apostolicæ nostræ Sedi, condemnans in eodem libello omnia, quæ à se vel à decessoribus suis scripta vel acta sunt aduersùs immaculatam nostram fidem. His itaque ab eo peractis, posteà rursùs more canis ad proprium impietatis vomitum repedauit, iustam mercedem ac retributionem propriæ transgressionis Canonicam pœnam siue depositionem decerpens. Paulus autem præcessores suos in his superare contendens, non solùm in scripto per propriam Epistolam, ad hãc directam nostram Sedem, confirmauit & ipse contra se superiùs memoratæ ecthesis irrationabilem hæresin, sed etiàm contradicens in scripto aduersùs recta sanctæ DEI Ecclesiæ dogmata, audacter præsumpsit paternis definitionibus contraire. Propter quod iusta ab Apostolica Sede & ipse depositionis vltione percussus est. Insuper studuit ad coperimentum proprij erroris, & in hoc Sergium imitatus, quibusdam subreptionibus vti, & clementissimo principi suadere, typũ exponere, qui catholicum dogma destrueret. In quo typo omnes omninò voces sanctorum patrum cum nefandissimorum hæreticorum dictionibus eneruauit, nec vnũ, nec duas voluntates aut operationes in CHRISTO DEO nostro definiens confiteri. Ac per hoc sinè voluntate penitùs & operatione CHRISTVM denunciando, id est, absque substantia & natura eum prædicare noscuntur. Quod enim nullam virtutem habet, sicut beatæ memoriæ Dionysius ait, nec est, nec quidquam est, nec aliqua est eius omninò stabilitas. Nec enim aliter natura cognoscitur esse secundùm veram substantiam consistens, nisi per inhærentem sibi naturalem & substãtialem virtutem, quæ videlicet & confirmare eam naturaliter adsolet. Qua de re huiusmodi prauitatem suam defendens, quod nũquàm nec à prioribus hæreticis præsumptum est, ipse illicitè præsumere studuit. Altare enim sanctæ nostræ sedis, in domo Placidiæ sacratum, in venerabili oraculo subuertens diripuit, prohibens nè adorãdam & immaculatam hostiam, id est, sacram celebrationem apocrisarij nostri ibidèm DEO offerre valeant, & viuificæ diuinæ communionis sacramenta percipiant. Quos videlicet apocrisarios, quia ex præceptione Apostolicæ authoritatis commonuerũt eum, vt de tali hæretico intentu recederet, necnon cõtestari visi sunt, persecutionibus diuersis cum alijs orthodoxis viris & venerabilibus sacerdotibus insecutus est eos: quosdam eorum custodiæ retrudens, alios in exilio deportans, alios autem verberibus submittens. Et quid me oportet multa differendo sermonem extendere, dum constet omnibus, quæ ab ipso publicè, necnon decessoribus ipsius per tot tempora contra orthodoxos viros atque Catholicam fidem perpetrata sunt: Quibus penè omnibus omnem mundum conturbantibus atque solicitantibus, necessitate compulsi ex diuersis locis querelas cõtra eos seu accusatiões ad Apostolicam nostram sedem plurimi Orthodoxi detulisse monstrantur, & tam in scripto deprecantes & coniurantes, quamq; in cominùs positi postulantes, vt totius mali tantæque euersionis per Apostolicam authoritatem abscindatur commentum, quatenùs minimè totum corpus Catholicæ ecclesiæ nocibilis eorum ecthesis languor disrumpere valeat. Ideoque in scripto vel sinè scripto orthodoxorum Preces minimè despicientes Apostolicæ memoriæ nostri decessores non destiterunt prædictis viris diuersis temporibus consultissimè scribentes, & tam rogantes, quamque regulariter increpantes, necnon per apocrisarios suos, vt dictum est, pro hoc maximè destinatos præsentialiter admonentes & cõtestantes, quatenùs proprium emendarent nouitatis cõmentum, atque ad orthodoxam fidem Catholicæ Ecclesiæ remearent: & neq; rogantes, neq; increpantes potuerũt eos à suo conamine quoquo modo reuocare, sed sicut dicit Dñs incorrectis: Cantauimus vobis tibijs, & non saltauerunt: lamentauimus, & non planxerunt. Obduratum est cor eorum, sicut scriptum est, & auribus grauiter audierunt, & oculos suos clauserunt, nè quandò videant oculis suis, & auribus audiant, & corde intelligant, & reuertantur, & sanêtur per susceptionem salutiferæ prædicationis. Vndè & ego tam propter irreuocabile eorum cor, & propter animas, quæ per eorum fallacem deceptionem depereunt, necnon propter precationes, sicut dictum est, ad Apostolicam sedem super tali Capitulo in scripto delatas, pertimescens quippe imminêtem iram super eos, qui negligenter opus Dei faciunt, necessarium fore prẽuidi, omnes vos, qui secundùm gratiam eius sacerdotale officium geritis, inuitare, & propter hanc quæstionem in nomine Domini congregare in vnum, quatenùs communiter omnes, ipso vtiquè DEO respiciente & iudicante nosipsos, sed & nostra omnia, de prædictis viris, siue nouitate in dogmatibus eorum exposita, tractare debeamus. Et maximè præceptum habentes Apostolicum, attendere nosipsos & gregi, in quo nos Spiritussanctus posuit episcopos,

Pyrrhus re-gressus Cõstãtinopolim cõtra Papã.
Pyrrhus reuocãs vomitum.
Audax.
Luc.7.
Esaiæ 6.
Matth.9.
Actor.20.

scopos, regere DEI Ecclesiam, quam acquisiuit per sanguinem propriũ. Sed & iterũ attendere lupos, attendere malos operarios, qui peruersa faciunt & loquuntur, vt trahere post se discipulos valeant, nè quãdò quidem radix amaritudinis sursùm germinans, nocere valeat fidem per negligentiam eorum, id est, nostram omnium sacerdotum, qui euellere mala, & meliora plantare sunt ab eo propositi. Ideò * propter vnusquisque sciturus se rationem reddere in æquitate iudicaturo vniuersum mundũ, absque vlla reuerentia, quia, sicut scriptum est, si reueritus fuerit, non beneplacet anima mea in ipso, cognita maximè cum omni subtilitate multitudine prauitatis eorum contra immaculatam nostram fidem ab eis præsumpta, omnibus nobis, qui ad hoc huc venisse & præsidere dinoscimur, tam per accusantium eas personas in scripto, quãq; per conscripta eorum, contra immaculatam fidem ab eis præsumptæ multitudine prauitatis illorum, quid de his vnusquisq; cum ope diuina ad gloriam DEI ab ipso inspiratus visum fuerit, prosequatur, præ omnibus in sua conscientia timorem eius decerpens in hoc, quod loquitur & intelligit de huiusmodi quæstione, in confirmatione & stabilitate catholicæ Ecclesię, & orthodoxę fidei, hoc est, salutis animarum nostrarum, fructu puræ confessionis, quæ est in eundem Dominum DEVM nostrum IESVM CHRISTVM, omnibus nobis apertissimè existente.

Hebr. 10.

MAVRVS CÆSENÆ CIVITATIS episcopus, & Deusdedit Rauennatis presbyter per vnum ex eis Maurum Episcopum Cæsenatem dixerunt:

SVggerimus sancto Apostolatui vestro, quia secundùm vestram prudentissimã interlocutionẽ omnibus luce clariùs manifesta sunt, nec cuilibet incognitũ est orthodoxorum, quæq; per tot tẽpora illicitè perpetrata sunt aduersùs nostrã immaculatã fidẽ, tam à Cyro, Sergio, Pyrrho & Paulo: contra quos iustè pro hoc querimoniæ vestræ Apostolicæ sanctęque sedi à fidelibus & zelum habentibus Dei oblatæ sunt. Qua de re venerator sancti apostolatũs vestri Maurus sanctissimus Episcopus, certiùs hæc eadem per apocrisarios suos cognoscẽs, omninò desiderium habuit in sancto Concilio aduenire. Ideoque satagens direxit nos ad sacra vestra vestigia, videlicet vt vicem eiusdem per nosipsos in omnibus, quæ in hoc sancto Concilio regulariter peraguntur, adimplere debeamus, eò quòd necessarijs vtilitatibus occupatus, ad præsens minimè valuit secundùm vestram præceptionem prospectui vestro repræsentari. Ideoque propriam Epistolam pro tali re vnà cum scriptione eius præ manibus habemus, per quam nostras personas in his, quæ aguntur, pro se confirmare dinoscitur, significans & ipsas occupationes pro quibus minimè valuit aduenire. Sed si placet vestræ beatitudini, petimus vt ante omnia coram hoc sancto Concilio recenseatur, & actibus inseratur.

MARTINVS SANCTISSIMUS & beatissimus Episcopus sanctæ Dei Ecclesiæ Catholicæ atque Apostolicæ vrbis Romæ, præsidens sancto Concilio, dixit:

Secundùm postulationem Mauri Cæsenatis Episcopi, & Deusdedit Rauẽnatis presbyteri, subscripta epistola per eos oblata Mauri reuerendissimi episcopi Rauennatis ecclesiæ, suscipiatur, & huic venerabili Concilio lectione pandatur. Cumq; suscepta fuisset à Paschale notario regionario Apostolicæ sedis, in his relecta est:

Epistola Rauennatis episcopi ad Papã Martinum.

DOmino sancto & meritis beatissimo, totoque orbe Apostolico & vniuersali põtifici Martino Papæ, Maurus seruus seruorũ DEI Episcop⁹. Vnicũ omnibus & singulare est redemptoris dei & Domini nostri Iesu Christi concessum remedium ad animarum nostrarum saluté, vt ea, quæ per Apostolorum prædicationé percepimus & patrum doctrinam, procul dubiò teneamus. Ergò quia apostolatũs vestri præceptionibus admonitus, vt pro his, quæ aduersùm eorum doctrinam commentata sunt, debeam ad sanctam & Apostolicam Ecclesiam, vestramque præsentiam reperiri, & vnà cum cæteris Episcopis, quæ de his patres præcipiunt, debeant terminari, neque etiàm præparatum, dum ab exercitu & plebe huius ciuitatis, vel etiàm Pentapolitanorum detinerer, pro incertis gentilium excursionibus & non se habentibus præsentia excellentissimi Exarchi, ad hanc suggestionis meæ satisfactionem venire compulsus sum. Quod cum summo mœrore satisfaciens supplico, vt me non sicut absentem, sed vt præsentem & festinãtem susciperе Apostolatus vester dignetur. Nam in his quæ mouentur, & cõtra patrum Orthodoxorum decreta proponuntur, me non aliter sentire, nisi quomodò sancta vestra Apostolica doctrina & orthodoxa tenet Ecclesia, & omnem nouitatem repellẽs atque respuens, non solùm ecthesin, quæ à Pyrrho Constantinopolitano Episcopo defendebatur, abijcio: quippe, quia vt hæretica de ædibus Constantinopolitanæ Ecclesiæ est deposita, sed & quæ ad eiusdem defensionem nouiter conscripta sunt, omni modo nec consentio, nec suscipio, sed cum ana-

anathemate repello. Sed & duas operationes duasque voluntates profiteor, & Deum & hominem Dominũ Iesum Christum per Spiritum sanctum in vtero virginis conceptum & natum, in duabus naturis verum Deum & hominem, in vna persona vtraque operantẽ, quæ deitatis & humanitatis sunt, tenere me profiteor, nec aliud, quàm quod sanctas quatuor vniuersales Synodos inuenimus prædicâsse, & quintam sub piæ memoriæ Iustiniano, susciperе: sed solam fidẽ à patribus constitutam, per quam verum Deum verumque hominem, totum in suis, totum in nostris prædicauerunt, omni constantia profiteri. Ad quod hanc satisfactionis meæ suggestionem per confamulos meos Maurum Cæsenatem episcopum, & Deusdedit presbyterum, dirigere non omisi, eosque vice mea, vt quicquid aduersùm ecthesios vel alia cõscripta ad eius defensionem nouiter commentata descripserint, me finè dubio esse conseruaturum. Et subscriptio: Ora pro me Domine sancte & meritis beatissime, totoque orbe apostolice papa.

MARTINVS SANCTISSIMUS & beatissimus sanctæ Dei Ecclesiæ Catholicæ atque apostolicæ vrbis Romæ, præsidens sancto concilio, dixit:

RElecta epistola Mauri reuerendissimi Episcopi Apostolicis dogmatibus cõueniens, atque ideò cum recta confirmationis sanctorum patrum confessione, & omnem hæresim condemnationi submittens, si complacet huic sancto cõcilio, actis nostris indatur.

Maximus venerabilis episcopus Aquileiensis Ecclesiæ, dixit:

Epistola Mauri sanctissimi Episcopi Rauennatis, secũdùm vestram iussionem actis nostris inserta, atque per eius tenorem consonante huic sancto Concilio in his, quæ pro orthodoxa & immaculata fide ab ea paguntur, suam mentem demonstrante, illud cum fiducia referabo, quia omnis qui differentiam vnius Christi naturalium voluntatum & operatiõum abnegat, & naturarum eiusdem, ex quibus & in quibus consistit, negat pariter proculdubiò differentiam. Nec enim possibile est, ipsum eundemque Dominum Deum nostrum IESVM Christum conditum & inconditum naturaliter existentem, vtriusque naturæ, ex quibus consistit, in voluntate & operatione minimè naturalem proprietatem in vnitiõe saluare. Quoniam qui sic sapere non vult, sanctam Chalcedonensem respuit Synodum, omnesq; sanctos ac venerabiles patres: quippe quoniam in definitione sua luce clariùs promulgãsse dinoscitur, asserens in hoc tãtummodò minimè amputari, differentiam naturarum Christi post vnitatem, quia vtriusque naturæ indiminutè, absque tantummodò peccato, saluatur naturalis proprietas. Ergò si specialiter propter hoc definitum est minimè amputari differentiam naturarum, quia proprietas naturalis saluatur, ex quibus consistit naturis: proprietas autem est diuinæ naturę CHRISTI, diuinitùs eum velle & operari diuina: item proprietas est eiusdẽm humanæ naturæ, eundem humana velle & operari humana, vt approbetur DEVS & homo naturaliter esse, certum quia proprietatem vtriusque naturæ respuit, atque ideò differentiam naturarum post vnitionem recusat, qui differentiam eiusdem naturalium voluntatum & operationum abnegat: & ex hoc denominatum sanctũ Chalcedonense Concilium & omnes venerabiles Catholicæ Ecclesiæ patres respuunt. Pro qua re oportet, iuxta vestram prudentem commonitionem, magis autem secundùm diuinam præceptionem nos, qui super domum eius, hoc est, catholicam Ecclesiam episcopale ministeriũ * solicitè vigilare, vt nè quid de sacris eius muneribus, i. Apostolicis de eo promulgationibus paternisque dogmatibus fures occultè irruentes valeant deprædari, dormientes nos ex quadam negligentia atque postpositione obseruationis diuinorum præceptorum reperientes. Vndè, si placet vestræ beatitudini, supplico, quatenùs per vnã vel duas, si multùm, vt nè fastidium per hæc, quæ omnibus manifesta sunt, gestis ingerere videamur, querulantium personas, Cyrum, Sergium, Pyrrhum & Paulum, conuenienter, quæ de his proponuntur, cognoscamus, necnon per conscripta eorum aduersùs fidem exposita, quæ videlicet & sinè accusantis persona redarguere eos apertissimè demonstrantur. Propterea enim accusatio extranea superflua esse dinoscitur, quoniam à suis temerarijs conscriptis apertiùs accusantur, quibus omnem mundum conturbâsse noscuntur. Ità nanque Dominus ait: Ex ore tuo iudicabo te, &, Ex verbis tuis iustificaberis, & ex verbis tuis condemnaberis. Quia verò multæ personæ accusantium, licèt existant, minimè sunt necessariæ nobis, vbi manifesta est culpa eorum qui accusantur, à sanctis Synodis luculentiùs docemur. Igitur contra vtrosque, id est, Nestorium & Eutychen, & cum eis Dioscorum nefandissimos hæreticos, vnus tantummodò accusator, hoc est, beatæ memoriæ Eusebius Dorylensis ecclesiæ Episcopus legitur extitisse. Contra Theodorum autem & Origenem in sancta quinta synodo accusator quidem nullus, sed tantummodò eorum conscripta ad accusationem ipsorum & reprehensionem suffecisse noscuntur. Igitur & in præsenti, oportuna gestorum

* deest, accepimus, aut aliquid tale

Luc. 19.

Matth. 12.

serie conseruata, per vnam aut duas accusantium personas, si placet, cum omni subtilitate ad accusationes eorum nostram præparemus solicitudinem.

Deusdedit venerabilis episcopus insulæ Sardiniæ, dixit:

APostolicis visceribus vestra beatitudo commota, & nos omnes hortata est ad tuitionem catholicæ & Apostolicę fidei, quæ temeraria præsumptione ab aduersantibus verbo fidei expugnatur, in vnum conuenire, dum cõstet vos sanctissimi cum beato Paulo Apostolo eadem compassibiliter dicere: Quis infirmatur, & ego non infirmor? Quis scandalizatur, & ego non vror? satagentes nè aliquis de his, quæ vobis creditæ sunt, rationabilibus ouibus à bestijs capiatur. Vndè & ego supplico, pro defensione paternorum & synodalium dogmatum, ante omnia per suggestiones oblatas sanctæ vestræ Apostolicæ Sedi, necnon accusantium personas, Cyrum, Sergium, Pyrrhum & Paulum, prauitatem eorum nobis manifestari, sed & per conscripta eorum ordinabiliter, contra immaculatam nostram fidem exposita, quatenùs per examinationem eorum cógrua super his sententia subsequatur.

2. Cor. 11.

Vniuersi sanctissimi episcopi dixerunt vnanimiter dogmata continere, & quia venerabilium patrum & synodorum piam confessionem destruere, qui vnam in Christo DEO voluntatem & operationem prędicare præsumunt, petimus licèt minimè ignoranda, attamen propter ordinem gestorum referare omnibus nobis per accusationes aliquas obnoxiorum huiusmodi excessum, quatenùs opportunè rationabiliterque examinatio subsequatur, maximè pleniùs pertractantes eorum cõmissum per ea, quæ ab eis contra immaculatam fidem conscripta sunt.

INCIPIT SECRETARIVS II.

IN NOMINE DOMINI DEI Saluatoris nostri IESV CHRISTI, Imperij domini Constantini pijssimi Augusti Anno nono, sub die octauo Idus Octobris, Indictione Octaua:

PRæsidente sancto ac beatissimo Martino Papa sanctæ sedis Apostolicæ vrbis Romæ, propositis sacrosanctis & venerabilibus Euangelijs in Ecclesia Domini DEI & Saluatoris nostri IESV CHRISTI, quæ vocatur Constantiniana, residentibus etiàm viris venerabilibus, pariterque cum eo audientibus, Maximo sanctissimo Aquileiensi episcopo, Deusdedit sanctissimo Caralitano Episcopo, Mauro Cæsenate Episcopo, & Deusdedit presbytero, agentibus locum Mauri sanctissimi Episcopi Rauennatis ecclesiæ, Sergio Tempsanensi episcopo, Reparato Manturianensi episcopo, Epiphanio Albanensi episcopo, Benedicto Aiacenо episcopo, Iuliano Hortano Episcopo, Papinio Vibonensi episcopo, Maximo Pisaurensi episcopo, Luciano Leontinẽsi episcopo, Viatore Hortonensi episcopo, Bonito Formiano episcopo, Maioriano Prænestino episcopo, Germano Numanensi Episcopo, Laurentio Perusino Episcopo, Caroso Faralitano episcopo, Martino Mebiensi episcopo, Calumnioso Alesino episcopo, Barbato Sutrino episcopo, Peregrino Messanensi episcopo Romano Cerellitano episcopo, Criscete Lucrensi episcopo, Felice Agrigentino episcopo, Marcellino Clusino episcopo, Geminiõ Volaterrano episcopo, Mariano Populonensi episcopo, Luminoso Tiferniſtiberinorum episcopo, Potentino Belliternẽsi episcopo, Mauro Tuscanensi episcopo, Adeodato Spoletano episcopo, Iohanne Pestano episcopo, Gaudioso Reatino episcopo, Laurentio Taurianensi episcopo, Iohanne ✕ Trapeiano episcopo, Luminoso Salernitano episcopo, Sabbatio Buxento episcopo, Iohanne Tarentino episcopo, Rufino Sipontino episcopo, Adeodato Amerino episcopo, Gaudioso Capuano episcopo, Bonito Ferentinate episcopo, Mauro ✕ Sinogalliensi episcopo, Mauroso Aconitano episcopo, Bono Ficuclensi episcopo, Fortunato Auximate episcopo, Thomate Lunensi episcopo, Bonito Ferentispolimartio episcopo, Maximo Trocalitano episcopo, Paschale Blandano episcopo, Luminoso Marsorum episcopo, Glorioso Camerino episcopo, Decorato Tiburtino episcopo, Amabile Hostiensi episcopo, Albino Portuensi episcopo, Palumbo Fundano Episcopo, Theodosio Cotronensi episcopo, Scholastico Fanensi episcopo, Elia Lilybętano episcopo, Aquilino Assisinati episcopo, Eusebio Atellano episcopo, Martino Cẽtumcellensi episcopo, Iubentino Stabiensi episcopo, Mauro Senate episcopo Læto Lucano episcopo, Theodoro Rosellano episcopo, Andrea Hydruntino episcopo, Iusto Tauromentano episcopo, Felice Panormitano episcopo, Laurentio Tudertino episcopo, Iohanne Carinensi episcopo, Albino Signensi episcopo, Augustino Squillacino episcopo, Iohãne Rhegitano episcopo, Barbato Cumano episcopo, Felice Teracinensi episcopo, Oportuno Anagnino episcopo, Firmino Blerano episcopo, Laurbiano Firmiano episcopo, Anastasio Narnienſi episcopo, Theodoro Tyndaritano epi-

episcopo, Sapientio Numentano episcopo, Maximo Mesinate episcopo, Gratioso Nepesino episcopo, Leontio Neapolitano episcopo, Paschale Thermitano Episcopo, Oportuno Pisano episcopo, Donato Marianensi episcopo, Bonoso Alerino episcopo, Peregrino Lyparitano episcopo, Boëthio Cornensi episcopo, Valentino Turritano Episcopo, Luminoso Bonensi episcopo, Crescentio Libyensi episcopo, Stephano Popilienſi episcopo, Callioniſto Hadrianensi episcopo, Iohanne vico Sabinate episcopo, Potentino Polensi episcopo, Leontio Fauentinate episcopo, Donato Sassinate episcopo, Iohãne Vnnogoritano episcopo, Stephano Dorensi episcopo, Iohanne Gabopolitano episcopo, & Victoriano Vzalensi episcopo:

MARTINVS SANCTISSIMVS ac beatissimus episcopus sanctæ Dei Ecclesiæ Catholicæ atque apostolicæ vrbis Romæ, dixit:

BEatus Dauid ad Dominum dicit: Iustitia & iudicium prępараtio sedis tuę: Misericordia & veritas præibunt ante faciem tuam. Hanc igitur præparationem per veritatem gestorum ad gloriam eius, & imitationem sacræ Sedis suæ properans opportunè perficere, & sancta synodus nobiscum consistens venerabilium sacerdotum, vt ex hoc præcipuè in eum glorieť in hoc, quòd intelligit & cognoscit Dominum, & facit iudicium & iustitiam in medio terræ: studuit competenter non anteà per scripta eorum, qui accusati sunt, causam illorum discutere, donèc per querulantium institutiones respexerit hanc & addiscere valuerit, illud videlicet, quod per sapientiam benè placuit Salomoni, adimplens, quod dicit: Antequàm scruteris, non reprehendas: intellige priùs, & tunc increpa: Antequàm audieris, non respondeas. Nempe licèt apertissima est contrariorum reprehensio, veruntamen oportet & his, quæ clara sunt, ad eorum examinationem ordinem conseruari ab his, qui secundùm DEVM scrutari deputati sunt: quatenùs ità cum oratione cooperantem inueniamus & confessorem DEVM, qui dicit: Vbi sunt duo vel tres congregati in nomine meo, ibi sum in medio eorum. Offerantur ergò secundùm piè complacitam omnibus nobis consequentiam per eos, quorum interest, siue de nostro venerabili scrinio, dilectissimum primicerium & notarios querulantium denominatos temeratores cum omni reuerentia secundùm ordinem submonitio.

Theophylactus Primicerius notariorum Apostolicæ sedis, dixit:

Suggero vestræ sacratissimę beatitudini, quoniam præ foribus adstat venerabilis secreti vestri, Stephanus reuerendissimus episcopus Dorensis, primus Hierosolymitani ecclesiastici concilij, aditum sibi expetens, in vestra sacratissima synodo: & quidem desiderat innotescere quid præcipitis.

MARTINVS SANCTISSIMVS ac beatissimus episcopus sanctæ Dei Ecclesiæ Catholicæ atque Apostolicæ vrbis Romæ, dixit:

STephanus reuerendissimus episcopus Dorensis, secundùm petitionem suam introeat, & competenter quæ ei videntur, edisserat.

Stephanus reuerendissimus episcopus Dorensis coram sancto Concilio adstans, dixit:

Postulo beatitudinem vestram, si placet, præcipere humanitatis meæ libellum suscipi, & coram sanctitate vestra recenseri.

MARTINVS SANCTISSIMVS ac beatissimus episcopus sanctæ Dei Ecclesiæ Catholicæ atque apostolicæ vrbis Romæ, dixit:

SEcundùm supplicationẽ memorati reuerendissimi Stephani episcopi Dorẽsis libellus eius suscipiatur, & lectioni pandatur.

ET ACCIPIENS ANASTASIVS notarius regionarius Apostolicæ sedis, de Græco in Latinam linguam interpretatum, relegit in his:

SAnctæ Apostolicę Synodo, secũdùm gratiam Dei & regularem authoritatẽ præsidentis in ea Martini ter beatissimi Papæ, congregatæ in hanc antiquã almamq; vrbem Romã, pro confirmatione sacra & defensione paternarum & Synodalium Catholicę Ecclesiæ definitionum vel promulgationũ, Stephanus per misericordiam Dei episcopus, & primus Hierosolymitanæ sacerdotali sede existens diœceseos, suggero quæ subtèr adnexa sunt:

*sacerdotalium sediũ

Benedictus Deus & pater Domini nostri Iesu Christi, pater miserationum & Deus totius consolationis, qui consolatus est nos per sacratissimum in idipsum & sacerdotale

2. Cor. 1.

dotalé conuentum sanctitatis vestrę in omi tribulatiõe nostra, quæ facta est nobis propter sanctam catholicam eius Ecclesiam, ab aduersantibus verbo fidei. Hanc etenim beatissime in pace & tranquillitate consistentem veluti fluctus immanes irruentes per suam hæresin turbauerunt, priùs quidem Theodorus Pharanitanæ ecclesiæ quódàm episcopus: postmodùm autem Cyrus Alexandrinus antistes, item Sergius Constantinopolitanus, necnon successores eius Pyrrhus & Paulus. Hi nanq; Apollinaris & Seueri dogmata hæreticorum renouare ausi sunt per hoc, quòd prædicauerunt vnam voluntatem & vnam operationem diuinitatis & humanitatis Christi dogmatizare, quorum scripta testantur contra omnem præseminatam orbem terrarum, ad deceptionem simplicium: qui studuerunt non solùm exponere audacter ea & conscribere, sed & diuulgare contra paternas & synodales Ecclesiæ institutiones in aperto nisi sunt, & tam per capitulorum seriem super ambone cum anathematis vinculo, qui sic non saperet, & secũdùm sensum eorum recitatam, quamque per sententias & subscriptiones ac gestorum monimenta. Ac per hoc vniuersam Catholicam Ecclesiam in his conturbantibus memoratis viris, iuxta quod
Hier. 51. beatus Hieremias inquit: Confusi sumus, quia audiuimus improperium: dereliquimus in confusione vultum nostrum, quia introierunt alienigenæ in sanctuarium nostrum: & propterea aliquãdò quidem aquã
Hierem. 9. capiti, & oculis fontes lachrymarum exquirebamus, vbiquè omnes fideles huiusmodi miseram calamitatem plorantes: aliquandò autem pennas columbæ secundùm beatum
Psalm. 54. Dauid, & volemus & annũciemus hęc omia omnium præpositæ, *sed dico autem sum-
legendum apparet, *sedi, dico aût mæ vestræ & principali, ad medicinale con-
Authoritas Romanę sedis. sultum emersi vulneris: quippe quoniam hoc potestatiuè olim & ab antiquitùs face-
Matth. 16. re per Apostolicam siue canonicam cõsueuit authoritatem, dum aperta lucubratione non solùm claues regni cælorum creditæ sunt ei, atque ipse tantummodò ad aperiendum eas fidelibus quidem dignè, minimè autem Euangelio gratiæ credentibus iustè claudere magnus secundùm veritatem, & princeps Apostolorum meruit Petrus: sed etiàm & pascere primus iussus est oues totius Catholicæ Ecclesiæ, cùm Dominus di-
Iohan. 21. cit: Petre, amas me? Pasce oues meas. Et iterùm ipse præcipuè ac specialiter firmam prę omnibus habens in Dominum Deum nostrum & immutabilem fidem, conuertere
Lucæ 22. aliquandò & confirmare exagitatos consortes suos & spiritales meruit fratres, vtpotè dispensatiuè super omnes ab ipso, qui propter nos incarnatus est DEVS, potestatem accipiens & sacerdotalem authoritatem.

Quod vtiquè sciens beatæ memoriæ Sophronius, quódàm patriarcha sanctæ Christi DEI nostri ciuitatis, sub cuius diœcesi fungebar sacerdotale officium, non acquiescens omninò carni & sanguini, sed sola quæ CHRISTI sunt, iuxta sanctitatem vestram excogitans, studuit meam humilitatem sinè mora pro huiusmodi tantummodò capitulo cum sua suggestione ad hãc Apostolicam magnamque dirigere sedem, in scripto atque sinè scripto, per me supplicem vestrum, omnem prædictorum virorũ adaperiens nouitatem, quam videlicet contra orthodoxam fidem memorati viri exponere ausi sunt. Quippe nam & ipse, dum aduiueret, superiùs dictis temeratoribus in Oriente validissimè contradixit, contestãs eos & admonens, vt à propria hæresi quiescerent, & ad rectam patrum fidem remearent, dans in duobus libris sexcenta testi- Sophronij scripta contra Monomonia patrum, ad euictionem impietatis thelitas.
eorum & veritatis ostensionem. Quos quidem reuocare minimè valuit: commouit autem eos cõtra se ad insidias & malignam detractionem, sed nullo modo propter hoc reueritus est omninò ille, nec timuit timorem, vbi non est timor, quoniam iustus sic- Prou. 28.
ut Leo confidit: zelo autem DEI & fiducia repletus, duxit me indignum, & statuit in sancto Caluariæ loco, vbi propter nos ipse qui super nos secundùm naturam DEVS est, Dominus noster IESVS CHRISTVS spontè crucifigi secundùm carnem dignatus est: & ibi alligauit me vinculis indissolubilibus, dicens: Tu dabis rationem ipsi, qui propter nos secundùm carnem in hoc sancto loco spontè crucifixus est DEVS, quandò cum gloria in terribili eius aduentu iudicaturus est viuos & mortuos, si distuleris & postposueris fidem eius periclitantem, licèt ego hoc facere corporaliter, vt nõsti, propter emersam ex nostris peccatis incursionem Sarracenorum præpedior. Rome fundamenta atquantocyùs ergò de finibus terrę ad termithodoxę
nos eius deambula, donèc ad Apostolicam doctrinæ.
sedem, vbi orthodoxorum dogmatum sun damenta existunt, peruenias, non semèl, non bis, sed multò sæpiùs aperiens sacris viris ibidem consistentibus omnia secundùm veritatem, quæ in istis partibus mota sunt, & non quiescas instantiùs expetens atque exorans eos, donèc ex Apostolica prudentia, quæ in DEO est, ad victoriam iudicium perducere debeant, & nouiter introductorum dogmatum perfectam faciant sectionem canones destructionem, vt nè secundùm quod beatus Apostolus ait, sicut 2. Tim. 2.
cancer pascuam in amplius inueniant, depascentes simpliciorum animas. Igitur in his pertimescens ego atq; perterritus, propter impositam mihi terribilem in tremendo & venerabili loco coniurationem, nec non

non & creditum mihi ex Dei permissu episcopale ministerium cõsiderans, sed & supplicationes omnium penè habitantiũ Orientalium tractum reuerendissimorum episcoporum & Christianorum populorum, consonanter prædicto beatæ memoriæ Sophronio ad hoc me inuitantium, vtpotè
Hieros. primum Hierosolymitanæ diœceseos peruenire, non dedi, secundùm scripturam, somnum oculis meis, & palpebris meis dormitationem, & requiem temporibus meis, quatenùs adimplere debuissem huiusmodi desiderabilem iussionem: sed absque vlla mora propter hoc ipsum tantummodò huc properaui: à quo tempore tertiò visus sum vestris Apostolicis adesse vestigijs, expetens ac deprecatus, vt quod ille & omnes libenter postulare noscuntur, hoc est, fidei Christianorum periclitanti manum porrigere. Quod addiscentes contrarij, non leuibus me implicuerunt afflictionibus, præceptiones propter me per loca & prouincias dirigentes, quatenùs compræhendi, & ferris constrictus ad eos deberem destinari, sicut omnes cognoscunt. Sed Dominus auxiliatus est mihi, & liberauit me ab omnibus persequentibus me, ideoque ad propositum currentem, & ad brauium properantem vestræ Apostolicæ Sedis. Neque despexit Deus preces cum lachrymis oblatas supplicum suorum, sed excitauit non equidem mediocriter præcessores apostolicosque præsules in commonitione, necnon contestatione prædictorum virorum, licèt nullo modo eos flectere potuerunt. Excitauit autem & nunc, ex Dei voluntate qui præsidet, dominum nostrum Martinum ter beatissimũ papam, quem suis ecclesijs cõdonet sanum & incolumem, longæuum, rectè prædicantem verbum veritatis, incomparabiliter ac mirabiliter zelantem zelum DEI, qui & omnes vos sanctissimos sacerdotes eius ad se congregare pro destructione quidem nouitatis, conseruatione autem paternorum Ecclesiæ dogmatum studuit: quos postulans coniuro opus perficere gratiæ, in quo per se Deus vocauit vos, vt, secundùm quod beatus Paulus ait, abijciatis malignũ à vobismetipsis. Vos nanque postulans, vobis scribens Romanis, præcepit attendere eos, qui seditiones & scandala præter doctrinam, quam vos didicistis, faciunt, & declinare ab illis. Quoniam hi CHRISTO DEO nostro non deseruiunt, sed suo ventri, & per dulces sermones & benedictiones seducunt corda innocentium. Pia nanque Patrũ fides, sicut nõstis beatissimi, per nouitatem nullatenùs patitur maculari: roborari autem in orthodoxis consuenit Apostolicisque dogmatibus. Qua de re omnem malitiam abijciens, vnum eundemque Dominum nostrum & DEVM IESVM CHRISTVM in duabus naturis confitetur, substantialiter vnitis inconfusè & indiuisè, nusquàm propter vnitionem amputata differentia naturarum, magis autem conseruata proprietate vtriusque naturæ, & in vnam personam & in vnam subsistentiam concurrente. Atque ideò naturaliter DEVM perfectum, & hominem naturaliter perfectum, absque tantummodò peccato, eundem piè prædicare dinoscitur. Si verò DEVM naturaliter perfectum & hominem naturaliter perfectum eundem esse veraciter prædicat, certũ quia imperfectus nullo modo consistit secundùm diuinam & humanam eius idem substantialem voluntatem & operationem: sed indiminutè iuxta numerum naturarum, naturales habuit voluntates & operationes, quibus diuina & humana volens & operatus, DEVS pariter & homo secundùm veritatem idem existens, naturaliter cognoscebatur. Nam si imperfectus esset, iuxta sensum contrariorum, in diuina & humana eius naturali voluntate & operatione, perfectus non esset DEVS, neque perfectus idem homo: magis autem nec penitùs DEVS, nec homo existeret, dum constet, quia DEVS naturaliter non est, qui diuinam secundùm naturam voluntatem & operationem non habet: nec iterùm homo naturaliter poterit esse, qui minimè habet humanam secũdùm naturam voluntatem & operationem. DEVS enim imperfectus non est, nec homo idem imperfectus: quoniam in naturali perfectione vtraque cognoscitur CHRISTI natura, ex quibus & in quibus consistit inconfusè & indiuisè. Et propterea per vtranque eiusdem naturam perfectus erat idem naturaliter. Vndè oportet huiusmodi quidem nouitates abijcere, in perfectione autem naturarum, quæ in CHRISTO DEO in vnitate saluantur, & naturalium eius voluntatum & operationum roborare intransgressibiliter patrum Orthodoxam fidem. Ideoq; vnius eiusdemq; sicuti vnitas duas naturas, ità consequens est & naturales confiteri voluntates & operationes, diuinam & humanam, ad plenam ostensionem vtriusque eius naturæ veræ perfectionis, vtpotè in vtraque natura nullam diminutionem habente essentialis & naturalis proprietatis, id est, voluntatis & operationis. Quoniam proprietas naturalis, est sinè dubio naturæ naturalis eius voluntas & operatio, ex quibus firmiùs sancti Chalcedonensis Concilij stabilita est definitio, CHRISTI DEI indiminutè conseruans mysterium, quam illi, de quibus antè diximus, destruere attentantes, & aliud malum nupèr excogitauerunt. Nam Paulus Constantinopolitanus antistes fuasit clementissimo principi nostro typum expo-

exponere fidei, in quo typo sanctorum patrum doctrinas cum nefandissimorum hæreticorum prauitatibus sunditùs amputauerunt, nec vnam nec duas debere voluntates aut operationes CHRISTI DEI promulgantes quempiam confiteri: facilè eis licere credentibus, aliquandò quidem vnam, aliquandò autem nec vnam in eodem prædicare: ac per hoc aut DEVM tantummodò, vtpotè diuinam tantummodò, aut duntaxàt hominem purum, vtpotè humanam habentem tantummodò: aut neque DEVM, neque hominem eundemque asserentes, vtpotè neque diuinam, neque humanam habentem voluntatem & operationem, sed sinè voluntate & operatione secundùm eos omninò existentem. Quod vtiquè sanctorum patrum & prædicti sancti Chalcedonensis Concilij definitio omninò recipere abnegat, quoniam saluari asserit vtriusque naturæ, ex quibus & in quibus CHRISTVS consistit, indiminutè naturalem & post vnitionem proprietatem. Igitur prædictam sanctam Synodum, & omnes sanctos patres proijcere volentes, hæc eadem dogmatizare & scribere contra fidem ausi sunt. Sed & hoc doceo sanctitatem vestram, quia temporis attendentes perturbationem, multos in Oriente per ambitionem decepisse noscuntur. Sergius nanque quondàm Ioppensis Episcopus, post recessum gentis Persarum, loci seruaturam sedis Hierosolymitanæ arripiens, non quidem per Ecclesiasticam authoritatem, sed secularem potestatem contra Canones ibidèm sub sedem Hierosolymitanam pertinentem, aliquos Episcopos ordinauit, & cùm ipse minimè fuerat confirmatus, alios ordinare præsumpsit. Hi autem propterèà scientes veraciter inanem esse ordinationem eorum, per propria scripta consentientes, applicauerunt affectatæ se nouitati, quæ à Paulo Episcopo Constantinopolitano defenditur, quasi ex hoc sperantes enormiter, quod impossibile est, confirmari. De quibus & anteà Apostolicæ Sedi innotui, id est, beatæ memoriæ decessori vestro Theodoro, iussitque mihi indigno per sacram suam præceptionem, ordinàs me loci seruatorem per Apostolica eius scripta, quatenùs tam ea, quæque fuissent Ecclesiastica capitula, peragere debuissem, & Canonicè, si nullatenùs emendarentur, qui sub denominato prætextu ordinati sunt Episcopi, deponerem eos. Quod & feciſſe me certum est, & præcipuè quoniam in errorem à veritate recedentes spontè delapsi sunt, tantumq; illos recepi secundùm iussionem eius, qui libellum pœnitentiæ obtulerunt, & professi sunt in scripto, conseruare indesinenter & amplecti atque prædicare sanctorum patrum & Synodorum doctrinas: quorum libellos nupèr deferens obtuli sacratissimæ præsidenti sanctitati vestræ, Martino ter beatissimo Papæ, ab eo quòd aliqui eorum meritò recepti & confirmati sunt, aliqui verò pro tuitione Catholicæ Ecclesiæ condemnati sunt. Ideoq; exoro vt minimè despiciatis humilitatis meæ & omnium Orientalium orthodoxorum sacerdotum & populorum, nec non prædicti domini mei sanctæ memoriæ Sophronij, super tali capitulo instantias assiduasque precationes, vestræ beatitudini per meam humilitatem cum latitudine per vniuersum mundo verbum vitæ retinentes, introductas extinguite tenebras Apollinaris & Seueri nefandissimarum hæreseum per superiùs memoratos viros, temporibus etiàm nostris procaciter germinatas, * qualiter funditùs extincta huiusmodi caligine, lucifer nobis resplendeat per vos sanctissimos, & dogmatica definitio vbiquè omnes lætificans, quam glorioſi Ecclesiæ patres, sanctæque & vniuersales quinque Synodi, per propria piissima dogmata in æternæ vitæ firmam hæreditatem prædicâsse noscuntur. Et subscriptio:

Stephanus per DEI misericordiam Episcopus Dorensis, & primus sanctę synodi sub Hierosolymitana Patriarchica sede consistentis, præsenti libello, à me dictato, manu propria subscribens obtuli die sexta Octobris mensis, feria tertia, Indictione octaua.

MARTINVS SANCTISSIMVS ac beatissimus episcopus sanctæ Dei Ecclesiæ Catholicæ atque Apostolicæ vrbis Romæ, dixit:

NON equidem mediocriter omnibus nobis Stephanus reuerendissimus Dorensis Episcopus manifestauit per ea, quæ nunc in proprio libello demonstrauit, quanta mala aduersùs venerabiles viros & orthodoxa dogmata Theodorus Pharanitanus quondàm episcopus, Cyrus Alexandrinus, & Sergius Constantinopolitanus, eiusque successores Pyrrhus & Paulus concinnare noscũtur, & gloriati sunt audacter, in medio sanctæ Dei catholicæ Ecclesiæ proprium ponentes errorem, iuxta propheticum vaticinium dicẽtes in corde suo, Venite, comprimamus omnes dies festos Domini à terra, id est, sacras voces venerabilium patrũ, de saluatore & Domino nostro relatas, hoc argumentantes, vt sinè dubio vnam aut nec vnam in ipso voluntatem & operationem quisquam debeat prædicare. Quia iam non est propheta, id est, Doctor, & nos non cognoscet amplius, adulterantes verbum veritatis. Sed ignorauerunt, quia ab omnibus in hoc cogniti sunt, iusteque interdicti ab orthodoxis comprobantur: licèt mercedem eis fidutiæ verbi tribulationes compensare noscũtur, iuxta quod dictum est, Cùm loquebar illis, impugnabant me gratis. Nec enim pro tali excessu pœnitentia ducti sunt, quia odio habuerunt in portis corripientem, & sermonem sanctum exprobrauerunt, firmantes sibi verbum malum, vt inuenirent iniquitatem suam ad odium. Propterèa his ità nobis per lectionem libelli de prædictis viris cum omni subtilitate recognitis, oportet quatenùs actis Ecclesiasticis inseratur, in approbatione accusationis contra eos ab omnibus orthodoxis oblatæ.

Theophylactus Primicerius notariorum Apostolicæ sedis, dixit:

Suggero vestræ beatitudini, quoniam præforibus venerabilis secreti sanctitatis vestræ adstant plurimi reuerendissimi Abbates, presbyteri & monachi Græci, tam per annos habitantes in hac Romana ciuitate, necnon in præsenti aduentantes, id est, Iohannes, Theodorus, Thalassius, Georgius, & cum ipsis alij venerabiles viri, petentes vt conspectui vestro præsententur, & aliqua, quæ eis necessantur, vestræ suggerant sanctitati. Quapropter quæ placent beatitudini vestræ, præcipere dignetur.

MARTINVS SANCTISSIMVS ac beatissimus Episcopus sanctæ Dei Ecclesiæ Catholicæ atque Apostolicæ vrbis Romæ, dixit:

SEcundùm eorum petitionem, qui nostri Secretarij aditum reuerendissimi Abbates, presbyteri, necnon monachi petierunt, introeant, & secundùm ordinem de quibus & quæ voluerint, fidutialiter doceant. Iohannes Abba presbyter venerabilis Labræ, sancti Sabbæ, constitutæ in eremo, quæ est iuxta CHRISTI DEI nostri sanctam DEI ciuitatem, & Theodorus Abba presbyter venerabilis Labræ in Africana prouincia constituta, Thalassius Abba presbyter venerabilis monasterij Armenissarum in hac Romana ciuitate constituti, qui appellatur Renati, & Georgius Abba presbyter venerabilis monasterij de Cilicia, qui ponitur in Aquas Saluias, quod in hac Romana ciuitate habitare dinoscitur, & qui cum eis sunt reuerendissimi Abbates & monachi adstantes coram sancto concilio, dixerunt: Supplicamus beatissimam sanctitatem, minimè despicere nostram in scripto admittere postulationem, id est, humilimum libellum: sed si placet, condescensibiliter iubeat à nobis suscipi eum, & lectione vulgari, quippe quoniam de orthodoxa fide in eo quæ necessantur, suggerimus.

Maximus sanctissimus Episcopus Aquileiensis ecclesiæ, dixit:

Secundùm supplicationem præsentium venerabilium abbatum, presbyterorum & monachorum, memoratus libellus eorum suscipiatur, & lectioni pandatur. Cumque susceptus fuisset à Theodoro notario regionario apostolicæ sedis, de Græco in Latino interpretatum relegit in his:

SAnctę DEI & Apostolicæ synodo, ex Dei volũtate, & gratia atq; indiuisa cõmunione sancti spiritus in hac consonanter & vnanimiter congregatæ antiqua alma vrbe Roma, ad confirmatiõem sacram & erectionem, immaculatæ, necnon piè Christianorum nostræ fidei, per iussionem sanctam siue præceptionem diuinitùs præsidentis vobis atque omnibus his præminentis sacerdotis sacerdotum, & patris patrum, Domini nostri Martini ter beatissimi Papæ, generalitas habitantium in hac prædicta ciuitate Græcorum Abbatum vel monachorum seruorum vestræ sanctitatis docemus, vt subter vera, secundùm naturam summi Dei & patris sapientiam Domini Dei & saluatoris nostri IESV Christi omni desideranti vitam diuinam, quæ in eo nunc occultatur, postmodùm verò declaratur, attestante siue promulgante, Quoniam qui confitebitur me coram hominibus, & ego confitebor eum coram patre meo, qui in cælis est: Qui autem negauerit me & verba mea, negabo eum & ego coram patre meo, qui in cælis est. & iterùm: Qui amat animam suam in hoc mundo, perdet eam: qui autem odit animam suam propter me, in vitam æternam seruauit eam: necesse est, ô beatissime, dum mundus dissoluitur, & vita corrumpitur, necnon animę nostræ, ipsius DEI & saluatoris nostri Iesu Christi omnibus modis sanctam præponentes fidem, & priùs quidem communiter, dum Aſrorum habitaremus prouinciam, hãc Apostolicam & summam expetiuimus sedem. Hoc autem cõsonan-

Matth. 10.

Iohan. 12.

ter non solùm nos, sed & omnis prouincia & ciuitas, quæ in fide habitatur, id est, sacerdotum populorumque collegia non despicere orthodoxam fidem innouatam, & sanctam Chalcedonensem Synodum apertiùs proiectam, vel omnes sanctos & glorioſos patres à Sergio, Pyrrho & Paulo, qui in regia vrbe præsediſſe noscuntur, necnon & Cyro Alexandrino quondàm Episcopo: quique callidè quasi aliquam occasionem & cooperimentum propriæ nouitatis cõuocationem impiorum & hæreticorum facientes, perfidiam eorundem hæreticorum contra orthodoxos Ecclesię alumnos introduxerunt, ab antiquo celatam aperientes hæresin ipsorum, vtpotè vnam in Christo voluntatem & operationem confiteri promulgantes sanctam Dei Ecclesiam, consonanter Seuero & Apollinari, Nestorio atque Theodoro, qui in cõfusione & diuisione Christi Dei mysterium corrumpunt, peruersis hæreticis. Et nunc autem præsentes petimus, & interpellamus ac coniuramus omnes sanctissimos vos patres, id est, Apostolicam & principalem sedem, per sanctam & consubstantialem venerandam Trinitatem, authricem omnium, quæque sunt naturaliter, & vnam sempiternalem deitatem, & omnem cælestem sanctam angelicam militiam & officium, quæ incessanter in gloria eius per sanctam laudem eidem beatæ deitati offert, necnon sanctos apostolos, prophetas & martyres vel doctores, siue sanctas & vniuersales quatuor Synodos, quæ in Nicea, in Constantinopoli, in Epheso prima, & in Chalcedona, atque secũda in Cõstantinopoli congregata est, sancta quinta Synodus, & omnes compendiosè, qui à seculo sunt sanctos, quorum dogmatibus non minùs quàm sanguinibus sancta fides seruata est & stabilita, & in vos sanctissimos deputata est, non despicere Christianorum preces, quas per tanta tempora vndiquè Deo, similiterque sanctissimis vobis obtulerunt, neque humilium nostrorum præsentium & absentium de hoc capitulo cum lachrymis postulationes: sed canonicè & synodaliter expugnatã à prædictis viris sanctam fidẽ defendite, & omnibus post Deum eam saluate integram, synceram & sinè innouatione, pijssimo sicut & anteà, coruscante verbo in omni mundo orthodoxis sacerdotibus ac populis vel monachis: quoniam omnium corda post DEVM in vos pendent, summum ecclesiarum scientes vos caput à Christo Deo nostro præpositum, & hos ipsos, id est, Sergium, Pyrrhum & Paulum, & eorũ pro impia innuocatione verba vel dogmata, & omnes, qui cum eis quolibet modo, vel verbo, aut tempore, vel loco secuti sunt vel cõsenserunt, aut hoc facturos in transgressione paternarum definitionum vel dogmatum anathemati personaliter submittere, neque impersonaliter contra eos sententiam proferre, quia hæc lex Synodalis non est ecclesiæ, vt querela in scripto personaliter proposita, impersonaliter contra nullum proferatur sententia. Cum quibus iustè & Typum, qui nunc cõtra orthodoxam fidem factus est ex subreptione, non ex studio aut mente pijssimi nostri Imperatoris, sed suasione importuna, & falliloquio Pauli depositi à prædecessore vestræ sanctitatis Theodoro, sanctissimæ recordationis papa vestræ Apostolicæ sedis, eidem anathemati submittere: in quo Typo sinè operatione & voluntate omninò, id est, sinè intellectu & anima immobilem ipsum gloriæ DEVM Dominum nostrum IESVM CHRISTVM dogmatizauerunt, similiter gentilium idolis inanimatis, (de quibus dicit magnus Dauid: Idola gentium argentum & aurum, opera manuum hominum: os habent, & non loquentur: oculos habent, & non videbũt: aures habent, & non audient: pedes habent, & non ambulabunt. Similes illis fiant qui faciunt ea, & omnes qui confidunt in eis: quoniam tale est omne, quod sinè operatione & voluntate est) per hoc quod dicitur, nulli licere omninò in CHRISTO vnam aut duas operationes vel voluntates confiteri: quod omnium sanctorum patrum & Synodorum, sed etiàm ipsius CHRISTI Dei mysterij perfecta denegatio extitit, si vtiquè nemo, neque vna de sanctis patribus & Synodis, ipsum Dominum nostrum & DEVM IESVM CHRISTVM, diuina & humana carentem secundùm naturam prædicauit ac definiuit operatione vel voluntate: sed sicut diuinam & humanam naturam, id est, duas naturas eundem per vnitionem inconfusam & indiuisam, ità & diuinam voluntatem & operationem, atque humanam volũtatem & operationem tam per gloriosa atque diuina eius miracula, quamque per voluntarias & humanas passiones in ipso vno confirmatas DEO verbo incarnato firmiter sanxerunt, ad indiminutam & immaculatam veracium rerum approbationem, ex quibus, & in quibus, & quæ est ipse vnus Dominus & Deus noster, siue eiusdem naturaliter deitatis & humanitatis, vtpotè neque vna carẽte operatione naturali & voluntate: atque confirmare Synodaliter pietatem, sicut duas naturas, ità & duas naturales operatiões & voluntates vnius eiusdemque dei verbi incarnati nos venerari piè promulgantes, secundùm prædictorum sanctorũ patrũ diuinã traditionem, certissimè hoc scientibus vobis

Psal.113.

for. innouatione

bis sanctissimis, quod si aliter, quàm à nobis pro pietate piè postulata sunt, quicquam omninò integritatem fide corrumpens, à vestra terminetur beatitudine, (quod absit, absuturumque sit: hoc enim omninò incredulum nobis est) liberi sinè dubio atque innocẽtes ab hoc quod fiet existimus. Pro qua re ad perfectam nostræ humilitatis ędificationem & munitionem, rogamus vestram sanctitatem vsque ad vnum apicem cum omni *acribia secundùm Græcam interpretari vocem, quæ nunc à vobis sanctè aguntur ac definiuntur pro causa orthodoxæ fidei, quatenùs eorum scientiam accipientes, cum cognitione nostra sub his offeramus, beatissimis vobis confessionem, permanentes intransgressibiliter in his, quæ orthodoxè definit secundùm sanctorum (vt dictum est) patrum & Synodorum doctrinam sacram & traditionem gratiæ, quæ in eo est, Domino & DEO nostro synceræ confessionis & fidei.

Iohãnes Abba presbyter monasterij patris nostri sancti Sabbę, postulans manu propria subscripsi.

Thalassius misericordia Dei abba presbyter sanctę Dei genitricis & beati Andreæ, postulans propria manu subscripsi.

Theodorus gratia Dei Abba presbyter monasterij venerandæ Labræ sancti Sabbæ, postulans propria manu subscripsi.

Georgius Abba presbyter, similiter.

Theodorus Abba presbyter, similiter.

Theocharistus misericordia Dei presbyter, similiter.

Theodorus misericordia Dei diaconus, similiter.

Paulus misericordia Dei presbyter, similiter.

Theodorus presbyter, similiter.

Zosimus presbyter, similiter.

Iohannes presbyter, similiter.

Theodorus monachus, similiter.

Polychronius diaconus, similiter.

Constantinus diaconus, similiter.

Petrus diaconus, similiter.

Theodorus diaconus, similiter.

Sergius monachus, similiter.

Thomas diaconus, similiter.

Georgius diaconus, similiter.

Stephanus diaconus, similiter.

Sergius monachus, similiter.

Andreas diaconus, similiter.

Eutychius monachus, similiter.

Cosmas monachus, similiter.

Muconius monachus, similiter.

Abrahamius monachus, similiter.

Iohannes monachus, similiter.

Anastasius monachus, similiter.

Theodorus monachus, similiter.

Theoctistus monachus, similiter.

Leontius diaconus, similiter.

Paulus monachus, similiter.

Petrus monachus, similiter.

Iohannes monachus, similiter.

Maximus monachus, similiter.

Anastasius monachus, similiter.

Leontius monachus, similiter.

Deus dedit sanctissimus Episcopus Caralitanus, dixit:

Relectus libellus venerabilium Abbatum, presbyterorum & monachorum, quomodò præuidistis sanctissimi, apertissimam habet & indubitatam accusationem contra Cyrum, Sergium, Pyrrhum & Paulum, & q-ei cum eis sentiunt. Hi nanque Saluatoris nostri in pace consistentem per prauas eorum doctrinas conturbauerunt omnem Ecclesiam, vnam & nec vnam asserentes CHRISTVM habere voluntatem & operationem, quasi sub prætextu pietatis fidem adulterantes, atque propheticam interminationem à proprijs sensibus excludentes, qua dicit: Væ qui potum dat amico suo, mittens fel suum. Et iterùm sapientissimus Salomon ait: Quoniam qui loquitur iniqua, non potest latere, nec præteriet illum corripiens iudicium. In cogitationibus enim impij interrogatio erit: sermonum autem illius auditio ad Dominum perueniet, ad correptionem iniquitatum illius: Quoniam auris zeli audit omnia, & tumultus murmurationum non abscondetur. Hæc enim si complecti voluissent in proprio sensu, ad reprobum sensum minimè laberentur, sed per DEI timorem sermonum suorum præcauentes custodiam, piam sanctorum patrum definitionem sinè quadam nouitatis præsumptione vtiquè conseruarent: quoniam dicit, Consilium bonum conseruabit te, mês autem bona custodiet te. Propter quod veraciter reuerẽdissimi abbates, presbyteri & monachi commoti, aduersùs nouitatis commentum querelas nobis obtulisse noscuntur, coniurantes nos, vt canonica vltione damnetur. Consonãtes autem sanctis patribus, per proprium libellum clarè cõfelli sunt saluari sicut vnius eiusdemq; CHRISTI secundùm substantiam vnitas naturas, ità secundùm numerum naturarum, naturales eius voluntates & operationes, ex quibus diuina & humana naturaliter idem volens atque operatus, DEVS simul & homo veraciter cognoscebatur naturaliter, vtpotè vtriusque naturæ saluans indiminutè naturalem proprietatem & post vnitatem, ex quibus consistit. Ità nanque sanctorum patrum in Chalcedonensi Concilio conuenientium docere nos definitio demonstratur, sed & omnium sanctorum patrum Chorus. Pro qua re zelũ pi-

Habac.2.

Sapi.1.

etatis

etatis Catholicisque dogmatibus congestum libellum eorum nostris actibus præcepimus sociari, ad conuincendam nouitatem, quæ ab eis in accusatione deposita est.

Theophylactus Primicerius notariorum apostolicæ sedis, dixit:

Suggero beatitudini vestræ, quod & ipsam scire sinè dubio confidimus, vtpotè omnium retinentem & supportantem cum multa solicitudine, quæ in DEO est, eorum quæ necessantur, vigilantem memoriam, quoniam in scrinio sanctæ vestræ Ecclesiæ plurimæ suggestiones supplicum cum omni cautela reconditæ sunt, postulantium per diuersa tempora vestram principalem Apostolicamque sedem, propter nouitatem nupèr emersam à Cyro & Sergio, vel qui cum eis sentiunt, quatenùs eam deponere, & canonico anathemati submittere debeat. Porrò, si placet vestræ beatitudini aliquas de prefatis suggestionibus intimare gestis synodaliter, quę ab ea nunc celebrantur, ad ampliorem ostensionem fraudulentæ immutationis paternarum institutionum, ab aduersarijs præsumenter expositæ, propter quam etiam diuersi querelas contra eos deposuisse noscuntur, quæ præcipit, edisserat.

MARTINVS SANCTISSIMVS ac beatissimus Episcopus sanctæ Dei Ecclesiæ Catholicæ atque Apostolicæ vrbis Romæ, dixit:

MEmorata suggestio Sergij Cypriensis insulæ Episcopi, suscepta lectioni pandatur. Et accipiens Exuperius notarius regionarius apostolicæ sedis, de Græco in Latinum interpretatam, recensuit in his:

Literæ Sergij Cypriæ episcopi ad Theodorū Papam.

SAnctissimo & beatissimo à Deo honorabili domino meo, patri patrū, archiepiscopo & vniuersali Papæ domino Theodoro, Sergius humilis in Domino salutem.

Firmamentū à Deo fixum & immobile, atque tituli formam lucidissimam fidei vestram Apostolicam sedem constituit, ô fa- Insigne præconium Romanæ Ecclesiæ. ster. Tu es enim, sicut diuinum veraciter pronunciat verbum, Petrus, & super fundamentum tuum Ecclesiæ columnæ confirmatæ sunt: tibi & claues cælorum commisit, atque ligare & soluere potestatiuè, quæ in terra & in cælis sunt, promulgauit. Tu profanarum hæreseum depositor existis vt princeps & doctor orthodoxæ & immaculatæ fidei. Igitur non despicias patrum tuorum, pater, fidem æstuantem, & ab aliquibus hæreticis ventis violentatam, nec non periclitantem: resolue nebulam insipientium lumine tuæ diuinæ scientiæ, ô sanctissime. Abscinde blasphemias & iactantiam vaniloquiorum, & nouiter emergentium hæreticorum doctorum. Mihi etenim minus est orthodoxæ & Apostolicæ vestræ definitioni atque traditioni, quatenùs augmentum aliquod suscipiat à nobis fides. Nos autem à DEO inspirati, & sanctorum Apostolorum confabulatores & consacerdotes sapuimus, confitemur atque confessi sumus à pristinis temporibus & ex ipsis cunabulis secundùm sanctum atque beatissimum papam Leonem, prædicantes omnibus & confitentes: Operatur vtraque natura cum alterius communione. Cum quo beatissimo viro & omnes à DEO inspirati & sancti patres fatentur. Et hęc quidem à nobis humilimis seruis vestris atque discipulis prosecuta sunt: Multiloquium autem & contradictionem aduersariorum non admittimus, quia parati sumus pro orthodoxa fide, auxiliantibus vobis sanctissimis & orantibus, martyrium suscipere. Et si quidem voluerint ea, quæ inane ad consummationem animarum dogmata, hoc est, ad interitum doctrinæ & confessionis sanctorum patrum, & glorioſi atque præcipui papæ Leonis proposita sunt, in regia vrbe deponere, quorum contraria sapientes non desistimus, sufficit hoc, atque amica DEO pax sanctis ecclesijs intercedit, & omnis diuisio Ecclesiarum de medio absistit, nec non schismata dissoluuntur ad vnitatem denuò restaurata. Si autem noluerint hoc facere, Apostolicos vos patres sequentes, in scripto & sinè scripto eos anathematizamus. Non est enim, non est Deo placitum neque iustum, proposita pestilentia hæresium & anathematis blasphemijs, verbis

Matth. 16.

Epist. 10.

contẽdere. Honorent igitur rationẽ, & erubescant Deum, & huiusmodi blasphemias subtrahere festinent, & in quocunque voluerint loco vel tempore, de quibus existimant sapere, mouemus dogmata. Compendiosè autem, ô sanctissime, dicimus: Ea, quę ad euersionem & depositionem à Deo inspiratorum patrum & sanctissimi papæ Leonis, necnon vestræ à DEO sapientiæ conscripta sunt, deponantur. Nam & nos, sicut dictum est, iubentibus vobis dominis nostris, & à DEO inspiratis patribus, percutimus eos anathematibus, & tunc motiones de quęstionibus eorum & certamina faciemus, sperantes in vestram DEO placitam & beatam protectionem, quoniam non reuereamur neque formidaturi sumus timore, vbi non est timor, præposito Deo & orthodoxa requisitione. Vsque ad hanc igitur diem dispensationem aliquam quærentes, tacuimus eis, arbitrantes ad meliora immutare eos proprias doctrinas. Sic etenim & sanctissimæ memoriæ Thius noster Archadius sapuit, vestram orthodoxam sequens doctrinam, cuius vestigia & nos omni virtute sequi oramus, consonantes orthodoxæ & à Deo inspiratæ doctrinæ vestræ sanctissimæ dominationis atque paternitatis. Vlteriùs autem iam non patimur, seminantibus eis zizania & scãdala, vt ità dicamus, in omnem mundum. Hi sunt nostri sancti Concilij intellectus, sed & tomum beatæ memoriæ & à Deo inspirati admittit & amplectitur Leonis, & sicut ancoram salutiferam orthodoxiæ detinet, & vestris diuinæ scientiæ lætatur dogmatibus, nihil omninò minuens, & cum ea orthodoxa confessione proficisci & ad Dominum, & terribili eius exorat adsistere iudicio. Deus igitur creator omnium, conseruet longæuum sanctissimum dominum nostrum, ad stabilitatem sanctarum eius ecclesiarum & orthodoxæ fidei, vos pastorem bonum, qui pro spiritalibus ouibus tuam animam pones, atque pastorali baculo lupos rapaces expelles. Omnes, qui digni sunt adsistere sanctissimo & à Deo honorato dño meo, ego & qui mecum sunt, plurimum in Domino salutamus, & subscriptio: Incolumem me & Domino beneplacitum ora sanctissime pater patrum.

Maurus reuerendissimus Cæsenæ Episcopus, necnon Deusdedit presbyter Rauennatis, locum præsentantes sanctissimi Mauri Episcopi Rauennatis, per vnum eorum, hoc est, Maurum Episcopum Cæsenatem, dixerunt:

CONGRVVM est, secundùm quæ nunc relecta sunt nobis per suggestionem Sergij Cypriensis insulæ Archadij Episcopi de personis, quæ ab ipso sunt accusatę, propter eorum introductam nouitatem, vt hoc quod ex persona Domini à beato Hieremia dictum est, & nos competenter dicamus,

Obstupuit cęlum super hoc, & tabuit in amplius terra: quoniam duo mala fecerunt contrarij: Dereliquerunt me fontem aquæ viuæ, & foderunt sibi cisternas contritas, quæ non valent continere aquas. Cisterna nanque contrita, est omne verbum ex quadam hominum adinuentione compositum in alligatiõem erroris, quæ ab orthodoxis facilè velut aranea dissipatur: non em de fontibus salutiferis spiritaliter ad acquisitionẽ *æternæ ꝓcedit. Atq; ideò cõpetenter nos beatus Paulus Apostolus ꝓmuniens, ait non debere plùs sapere, quàm oportet sapere, sed sapere ad sobrietatem, in definitione pietatis perdurantes. Qui enim hanc præterierũt, non tantùm læsi sunt, decidentes à corroboratione sua, sed & insipientiæ suæ dereliquerunt hominibus memoriam, vt in his in quibus peccauerunt, nec latére potuissent. Gloria enim & contumelia in loquela & in lingua hominis, casus est illius. Ideoque conueniens est, hanc quidem suggestionem ad ostensionem reprehensæ hæresios nostris actibus inseri. Nec enim fas est, supplicum Apostolicæ sedis in scripto & sinè scripto precationes oblatas dispicere, sed vt condecet, cum omni probitate contrarij & veluti paleati verbi per vẽtilabrum canonicæ examinationis plenam purgationem in communi consistentes efficere de maturis & nutrientibus Catholicæ Ecclesię dogmatibus, quæ confirmant cor hominis per participationem paternarum institutionum.

Hiere. 2.

Cisterna cõtrita quæ.

*deest, vitę, aut aliquid eiusmodi.

Rom. 12.

Sapi. 10.

Theophylactus Primicerius notariorum Apostolicæ sedis, dixit:

Notum facio vestræ beatitudini, quoniam & aliam suggestionem supplicum præ manibus habeo de quæstione, quæ nunc ꝓposita est, atque apud vos flagitari dinoscitur, directam à reuerendissimis Episcopis Africani Concilij per nupèr transactam quartam Indictiõem beatæ memoriæ Theodoro, decessori sanctitatis vestræ. Ideoque dignetur de ea quoquè, quæ placent, præcipere.

MARTINVS SANCTISSIMVS ac beatissimus Episcopus sanctæ Dei Ecclesiæ Catholicæ atque Apostolicæ vrbis Romæ, dixit:

MEmoratam in præsenti suggestionem reuerẽdissimorum Episcoporum Africanę prouinciæ, coram sancto nostro concilio recenseri præcipimus. Et incipiens Theodorus notarius regionarius Apostolicæ sedis, relegit in his:

Epistola Africanorũ antistitũ ad Theodorũ Papam.

DOmino beatiss. Apostolico culmine sublimato, sancto patri patrũ, Theodoro Papæ, & summo omnium præsulũ pon-

pontifici, Columbus primæ sedis Episcopus Concilij Numidiæ, & Stephanus primæ sedis Episcopus concilij Byzaceni, & Reparatus Episcopus primæ sedis concilij Mauritaniæ, & vniuersi Episcopi de tribus concilijs antedictis Africanæ prouinciæ: Magnũ & indeficientem, omnibus Christianis fluenta redundantem, apud Apostolicam sedem cõsistere fontem nullus ambigere possit, de quo riuuli prodeunt affluenter, vniuersum largissimè irrigantes orbem Christianorum, cui etiàm in honore beatissimi Petri patrum decreta peculiarem omnem decreuêre reuerentiam in requirendis DEI rebus, quæ omninò & solicitè debent, maximè verò iusteque ab ipso præsulum examinari vertice Apostolico, cuius vetusta solicitudo est tam mala damnare, quàm probare laudanda. Antiquis enim regulis sancitum est, vt quicquid quãuis in remotis vel in longinquo positis ageretur prouincijs, non priùs tractandum vel accipiendum sit, nisi ad notitiam almę sedis vestrę fuisset deductum, vt huius authoritate, iuxta quæ fuisset pronũciatio firmaretur, indeque sumerent cæteræ ecclesiæ velut de natali suo fonte prædicationis exordium, & per diuersas totius mundi regiones puritatis incorruptę maneant fidei Sacramenta salutis. Quocircà humilimum vestro Apostolico culmini persoluentes obsequiũ, cum lachrymis suggerimus, quod sinè cordis gemitu reticere nõ valemus, ante hoc temporis spatium exosum apud Constantinopolitanam ciuitatem nouitatis commentum ad nos vsq; opinanter fuisse delatum. Et vt hactenùs siluissemus, putauimus seuerissimo examine vestræ Apostolicę sedis fuisse defectum. Quod vbi pertinaciter cognouimus inualescere, relegentes videlicet libellum Pyrrhi nostri fratris & coepiscopi dudùm eiusdem Constantinopolitanę ciuitatis, apud vestram venerabilem sedem prolati, relationem qualem necessitas exigit fratri Paulo, nunc Cõstantinopolitanæ ciuitatis ecclesiam occupanti, emisimus, exhortantes cum nimio fletu iam dictum nouitatis commentum, non quidem suis temporibus adinuentum, à suo videlicet authore confutatum, à se quoquè vel ab omni ecclesia, cui præsidet, repellere, & chartas omnes præ foribus ipsius sanctæ ecclesiæ ad scandalum populorum suspensas proijcere, qualiter fides quæ nunc vsque permansit integra, & apostolica eruditio illibata seruetur. Certumest enim, quòd tales sermonum nouitates de malo gloriæ amore nascuntur: dum sibi nonnulli volunt acuti, perspicaces & sapientes videri, q-rũt qd noui proferãt, nescientes, qa Deꝰ noster infirma mũdi eligit, vt cõfundat fortia, & sapientes per mundi stulta confudit. Ad Timotheum quippe doctoris gentium solicitè legisset sermones, quibus ait, vt noui-

Laus eximia Romanę Ecclesiæ.

Hæreses parit amor gloriæ, & philautia. 1. Cor. 1.

1. Tim. 6. 2. Tim. 2.

tates vitet vocum profanas. ad impietatem nempe ista proficiunt, quæ super spinas & tribulos cõtulerunt: & Ephesi remanẽs denunciet quibusdam, nè quis aliter prędicaret. Et vt aliqua de veteribus proferamus, Hieremiæ Prophetæ verba sunt: Horribilia, inquit, facta sunt super terram: Prophetæ iniquitatem prophetãt. Multa sunt diuinę legis documẽta, quæ de largo vestri culminis fonte nostris riuulis infundant. quia verò in quandam suspectiõem nostra Africana à malignis hominibus apud memoratam regiam ciuitatem recitata est prouincia, antè dictam relationem memorato fratri Paulo Cõstantinopolitano antistiti trãsmissam, vestræ Deo amabili beatitudini direximus, quam rogamus humiliter per vestræ sacratissimæ sedis responsales transmittere, qualiter prosperè cognoscamus, si memoratus superiùs frater à nefanda se nouitatis adinuẽtione ad integram reformauerit orthodoxæ fidei prędicationẽ. Quod si dissimulauerit, authoritas almæ sedis vestræ iuxta patrum sanctiones sãlubri consilio ptractabit à sano corpore separare vulnus insanum, remotoq; morbi fœuientis fœtu, cautiùs, quæ sunt syncera, perdurent, & grex purior ab hac mali contagione, spirituali vestri culminis ferramento purgetur. Nouissimè hoc, necessitatis euentu quod accidit, in veritate suggerimus, quia nobis specialiter per vnamquanque prouinciam synodos contrahentibus venerandas, dum ex nostro collegio fratribus electis plenam transmittere nitimur legationem cum nostris relationibus, quędam oborta sunt, quę nostram intentionem rationabiliter prohiberent. Sed huius rei, quam memoramus, vrgente necessitate, generali Africanę prouinciæ constituto per legatos diuersorum Conciliorum inito, generalem hanc prosperè vestro culmini demãdauimus relationem, postulantes non nobis, sed ipsi q̃ euenit, necessitati adscribere. Ora pro nobis domine sancte ac beatissime patrum pater. Ora pro nobis domine sancte ac beatissime patrũ pater. Ora pro nobis domine sancte ac beatissime patrum pater.

1. Tim. 4.

Hier. 5.

MARTINVS SANCTISSIMVS AC BEATISSIMVS EPISCOPVS SANCTÆ DEI ECCLESIÆ CATHOLICÆ ATQVE APOSTOLICÆ VRBIS ROMÆ, DIXIT:

RElecta in presenti suggestio reuerendissimorum Episcoporum prouinciæ Africæ, generalis & catholica esse reperit, id est, ab vniuerso, quod ibidèm constitit, omnipotẽtis Dei Ecclesiastico sacerdotio, & hoc luculentiùs approbari dinoscitur p validissimam subscriptionem super annexam. Habet nanq;, sicut nostis dilectissimi fratres, in primo loco Columbum reuerẽdissimum Episcopum Numidiæ, primatem epi-

episcoporum sancti Concilij eius. Deindè sancti Cõcilij Byzaceni Stephanum reuerendissimũ primatem, necnon sancti Concilij Mauritaniæ Reparatum reuerendissimum primatem, omnes consonanter accusantes, & ad cõdemnationem exurgere deprecantes nostram Apostolicam summãq; sedem contra nouitatis commentum. Qui propter eximium amorẽ, quem habere videntur, & pijssimo principi per suam suggestionẽ acclamantes, contra nouitatis defensores, id est, Paulum Constantinopolitanum Antistitem supplicabiliter suggesserunt: sed etiàm & prædicto Paulo pro hoc ipso aliam synodicam destinauerunt Epistolam, quatenùs à defensione huiusmodi prauitaris, quæ ad euersionem paternarum & synodalium definitionum ab antecessore ipsius Sergio irrationabiliter exposita est, compescere ꝛc debuisset, memorantes etiàm nobiscum congratulati pro exposito anteà in scripto libello conuersionis Pyrrhi oblato ab eo, corrigente tũc proprium errorem, licèt ad eum iterùm ex amẽtia reuersus est. Ergò quoniam per hanc suggestionem eorum, aliarum duarum suggestionum memorari noscũtur, quorum & exemplaria ad Apostolicam nostram sedem certi sunt direxisse, oportet hanc quidem fidei gestorum inseri, exemplaria verò prędictarum duarum relatiõum proculdubiò in hoc sancto Concilio presentari ac relegi, per quas zelum pariter purissimum ac synceriss imũ fidei suæ, prædicti reuerẽdiss. episcopi Africanæ prouinciæ congruè nobis declarasse noscunt. Sic etenim per lectionẽ ipsarũ gestis nostris virtus validissima inhærebit, ad probatio existẽs contrariorum, qui & diuersarum prouinciarũ, id est, ecclesiarũ submoniti contestationibus, nullo modo passi sunt excessum propriũ emendare.

Theophylactus Primicerius notariorum Apostolicæ sedis, dixit:

Secundùm præceptionem vestræ beatitudinis, aliarum quoque duarum suggestionum de venerabili vestro scrinio adserẽs exẽplaria, p̃ moribus habeo. quid p̃cipitis?

MARTINVS SANCTISSIMVS AC BEATISSIMVS EPISCOPVS SANCTÆ DEI ECCLESIÆ CATHOLICÆ ATQVE APOSTOLICÆ VRBIS ROMÆ, DIXIT:

EXẽplar synodicæ suggestionis directæ ad serenissimũ principẽ à reuerẽdissimis episcopis Africanis, inprimis suscipiat, & coram hoc sancto Concilio competenter lectioni pandatur.

Et accipiens Paschalis notarius regionarius Apostolicæ sedis, relegit in hs:

DOmino clemẽtissimo terræ marisq; dño Cõstãtino Augusto, Stephanus primæ sedis Episcopus, vel vniuersi Episcopi Concilij Byzaceni vestræ pietatis vltimi famuli. Omnipotẽs Deus Ecclesiæ suę p̃uidens, præscitos ac p̃destinatos in præsidio eius cõstituit Romani nominis reges, vt quoties turbo diabolicæ factionis quiddam contra eam excitare tentauerit, à vestræ clementiæ rigore valeat cõprimi: quatenùs quies eius procurata, vestræ potentię suffragio debeat defensari: quia ei potestatem vestram seruiẽdo subijcitis, cuius munere & protectione imperatis. Vndè diuinitùs p̃ordinati, eius curam singularem habetis aut primam. Scriptum est igitur de vobis, & de eadẽ sancta Ecclesia, toto terrarum orbe diffusa: Erũt reges nutritij tui. pariterq; scriptum est: Honor regis iudicium diligit: quia dum diuina rebus humanis præponitis, & orthodoxam fidem curis secularibus præfertis, quid aliud quàm iudicium rectum Dei cultui immolastis? Pro qua re pietati vestræ cuncti vestræ Africæ Domini sacerdotes coram Domino supplicamus, vt nouellæ præsumptionis scandalum, quod aduersùs fidẽ nostram attentatum est, auferatur, fratremque nostrum Paulum, Cõstantinopolitanæ ecclesię Episcopum, regali authoritate, vt nobiscum, id est, cum omni generalitate orthodoxè sapere debeat, coarctare dignemini. Fidem nãque rectam, à sanctis patribus nobis traditam, sinè adiectiõe aut imminutione custodire debemus: quia quicquid auctũ fuerit aut subtractũ, nunq̃ probatur fuisse perfectũ. Scripsimus enim prędicto fratri & coepiscopo nostro Paulo, p̃ latores præsentium, vt nostra eum vice cum vestrę clemẽtiæ præceptione admoneant, destinãtes iniunximus: quos vestræ mansuetudini commendantes, petitionis nostræ vota vt effectui mancipentur, omnes vnanimiter genu mentis flexo deprecamur. Pro qua re expedit, censurę eius & famę, vt quod author tantę p̃sumptiõis correxit, à se vel ab aliis non sinat incorrectum iam iamque scandalum defensari. Iniunximus autem legationi nostrę supplici pietatis vestrę, vt ea q̃ prædicto fratri nostro scripsimus, ad pias vestrę serenitatis aures deducere non morentur: quatenùs pietas vestra, diuinitatis amore instructa, pro pace Ecclesiarum Dei regale p̃cipiat largiri p̃sidium, vt pace Dei fruentes, quę omnem superat intellectum, regnũ vestrum in pace securũ annis innumeris propagetur. Omnipotens Deus noster, cuius potestate cuncta reguntur, benignus ad vestrum respiciat principatũ, paganasque gentes, quę de sua feritate confidunt, potentiæ suæ dextera pietatis vestræ Christianissimę ditiõi subiugare dignetur. Et subscriptio.

Esa. 49. Psal. 95.

Stephanus, primę sedis Episcopus, his p̃s precib⁹ nostris subscripsi.

Secũdus, gratia Dei Episcopus sanctæ Ecclesiæ Tagasensis, his pijs precibus nostris subscripsi.

Patianus, gratia DEI Episcopus sanctæ Ecclesiæ Turreblandis, his pijs precibus subscripsi.
Saturinus, Episcopus sanctæ Ecclesię *Miricianensis, his pijs precibus subscripsi.
Iohannes, gratia Dei Epus sanctæ ecclesiæ *Mibiarcensis, his pijs precibus subscripsi.
Ianuarius, gratia Dei Episcopus sanctæ ecclesiæ *Gattianensis, vt suprà.
Benerius, humilis misericordia Dei Episcop⁹ sanctæ ecclesiæ ciuitatis Turditanę, vt suprà.
Romulus, humilis misericordia Domini Dei episcopus sanctæ ecclesiæ ciuitatis Ticibus, vt suprà.
Canaldus, gratia Dei Episcopus sanctæ ecclesię patriæ Dicensis, vt suprà.
Restutus, Dei misericordia Episcopus sanctæ ecclesiæ, Iubeclidień, vt suprà.
Fortunius, gratia Dei episcopus Celleń, vt suprà.
Crisćentinus, gratia Dei episcopus sanctæ ecclesiæ ciuitatis Leptis, vt suprà.
Stephanus, gratia Dei episcopus sanctæ ecclesiæ Talaptensis vt suprà.
Ebasius, gratia Dei episcopus sanctæ ecclesiæ Vico Aterensi, vt suprà.
Donatus, gratia Dei episcop⁹ sanctę ecclesię Limmicensis, vt suprà.
Theodorus, gratia Dei episcopus sanctæ ecclesiæ ciuitatis Tamazeni, vt suprà.
Optatus, gratia Dei episcopus sanctę ecclesię Antentensis, vt suprà.
Constantinus, gratia Dei episcopus sanctæ ecclesiæ Helicensis, vt suprà.
Stephanus, gratia Dei episcopus sanctæ ecclesiæ Taraquensis, vt suprà.
Victorinus, Dei misericordia episcopus sanctę ecclesiæ Temunianensis, vt suprà.
Paschasius, misericordia Dei episcopus sanctæ ecclesiæ Detorianensis, vt suprà.
Iulianus, misericordia Dei episcopus sanctæ ecclesiæ Ruspensis, vt suprà.
Salustius, gratia Dei episcopus sanctæ ecclesię Rebianensis, vt suprà.
Donatus, misericordia Dei episcopus sanctæ ecclesiæ Vniziuerensis, vt suprà.
Theodorus, humilis episcopus sanctę ecclesię Hirinensis, vt suprà.
Beatus Stephanus Spes in Deo, misericordia Dei episcopus sanctæ ecclesiæ Quęstorianensis, vt suprà.
Mustulus, misericordia Dei episcopus sanctæ ecclesiæ *Cebaradefensius, vt suprà.
Beatus Laurętius Tarasus, humilis episcopus sanctæ ecclesiæ ciuitatis Vsilabis, vt suprà.
Stephanus, gratia Dei Episcopus sanctæ ecclesiæ ciuitatis Gummasis, vt suprà.
Stephan⁹ Episcop⁹ his precibus nostris subscripsi.
Bonifacius, pietate Dei Episcopus sanctę ecclesię Iustini ac Maximiensis, vt suprà.
Cyriacus, gratia Dei Episcopus, vt suprà.
Ianuarius, misericordia Dei Episcopus sanctæ ecclesiæ Banensis, vt suprà.
Felix, gratia Dei episcopus sanctę ecclesię Catholicę ciuitatis *Thenisijv, vt suprà.
Quintus, humilis episcopus sanctę ecclesię *Acolitaneus, vt suprà.
Spes, gratia Dei episcopus sanctę ecclesię *Secrepedulesis, vt suprà.
Nepus, gratia Dei episcopus, vt suprà.
Felix, gratia Dei episcopus sanctę ecclesię *Municipijs & Gernisis, vt suprà.
Pentasius, gratia Dei episcop⁹ sanctę ecclesię Turrium *Tamulus, vt suprà.
Bonifacius, gratia Dei episcopus sanctę ecclesię Safiritanę, vt suprà.
Numidius, humilis episcopus sanctæ ecclesię *Sofianęiuncis, vt suprà.
Benadus, gratia Dei episcopus sanctę ecclesię Hermianensis, vt suprà.

Rodibaldus, gratia Dei episcopus sanctę ecclesię *Valentinianensis, vt suprà. *Valentimanensis,

Martinus sanctissimus ac beatissimus Episcopus sanctæ Dei Ecclesiæ Catholicæ atque Apostolicæ Vrbis Romæ, dixit:

PEr propriā relationē venerabiles Episcopi Africanæ prouinciæ Dauidicum sermōem adimplere noscuntur, quo dicit: Loquebar de testimonijs tuis in cōspectu regū, & non confundebar. Non enim confusionem, sed potiùs gloriam inferunt diuinorum dogmatum eloquia principibus, pariterq; priuatis hominibus, atq; sacerdotibus Catholicæ Ecclesiæ, qui cum fiducia multa Euangelium gratiæ annunciant. Vndè & prædicti reuerēdissimi Epi suggerentes clemētissimo principi innotescere studuerunt, quoniā honor principis iudicium diligit verum ac Deo placitum. Quod itaq; iudicium mala hortatur nos declinare, bona autem admonet cōseruare imperiali lege firmata: per quā legem & Paulum Constantinopolitanū antistitem deprecati sunt serenitatem eius, vt de lapsu proprio eum reuocare dignetur, quatenùs de medio extrusa nouitatis præsumptione, sanctorum patrū immobilis & sinè cuiuslibet adiectione vel diminutione fides ab omnibus firmiter valeat profiteri. Igitur præsente suggestione, quæ ad serenissimum principem directa est ab Africanis Episcopis, actibus nostris inserta, oportet Synodalem Epistolam, ad Paulum Cōstantinopolitanum antistitem destinatam, per lectionē nobis fieri manifestam.

Et accipiēs Exuperius notarius Regionarius Apostolicæ sedis, coràm omnibus, relegit in his:

DOmino beatiss. & honorabili, sancto fratri Paulo Patriarchæ Gulosus, Probus, & cæteri Epi sancti Concilij proconsularis, qui subtèr subscripturi sumus. Caput & fundamētum fidei catholicæ vel vniuersalis Ecclesię nostęr DEVS & Dominus Iesus Christus, qui cum patre & spiritu sancto indiuisam habēs naturam Deitatis, suis (sicut nos Euangelium docet) ait discipulis: Euntes docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine patris & filij & spiritūs sancti. Dum ergò, in nomine, dicere: non, in nominibus, vnitatem inseparabilem, non schisma, fideliter eum colentibus, & in eum syncerè credētibus, demonstramit. Beati igitur Apostoli præceptum sui magistri, nostri Domini Iesu Christi perficientes, sanam & rectam doctrinam in ōmi orbe terrarū prædicauerunt, quonam modo sit DEVS colendus, & Christus eius filius nostęr Deus & Dominus, Deus & homo credēdus, & coęternus & coęqualis patri & filio diuinitate spiritussanctus. In hac ergò sinè querela vera Dei cultura Catholica

Psal.118.

Psal.98.

Epistola Episcoporū Africæ ad Paulū Constantinopolitanū episcopum.

Matth.28.

lica sancta Ecclesia manente vnita, inuidia diaboli mors introiuit in cordibus infidelium, qui à via veritatis deuiantes, secūdùm suæ errores prauæ conscientiæ à fide, sicut Apostolus loquitur, errauerunt, & inseruērūt se doloribus multis, iuxta vniuscuiusq; malum intellectū per hereses fidei catholicæ aduersantes: contra quas cōcilia venerabilium pōtificum per sacras Christianissimorum Principum iussiones congregata tunc esse noscūtur, in quibus de hæreticorum diuersorum versutia, vel astuta aduersùs rectam fidē eorum subtili fallacia, sancti & veri pōtifices exquirentes mūdam fidei orthodoxæ & liqdiùs declarata *omnes hæreticos prædamnantes, vnisonam dixēre sententiam, sancientes, quomodò fidelis populi *obtineret solidata, & ineuulsibiliter radicata, Christi Domini DEI nostri, quemadmodùm cōfitemur, personā, eum, qui super hæc auderet quippiam adijcere, aut mutare, vel exindè quiddam adimere, perpetuo anathemate condēnando. Quam piam & sanctam & DEO placitam determinationem omnis susceptt libēter fidelis Ecclesia, & per tot temporum curricula habetur & retinetur à rectè credentibus hæc definitio immaculata & immutilata firmissimè. Quia verò cōperimus, quòd quædam contraria in Constantinopolitana sunt ciuitate contra instituta fideliū & antiquissimorum Patrum & vniuersaliū Conciliorū proposita per chartulæ cuiusdam venenosę dicta, miramur, immò dolemus, cur à vobis hæc sunt permanere permissa, aut non statim consciśa, & recto sacerdotali proposito radicitùs amputata. Nos ergò omia, quæ aduersùs definitiones patrū vel sanctorum orthodoxorum Conciliorum, catholicam fidem per Apostolorū doctrinam fundantiū, & iam nouiter temporibus Sergij, tunc in tempore patriarchæ, fuerūt assumpta vel prædicata, vtpotè execrāda, damnamus, illa scilicet amplectentes, quæcunque à sanctis patribus terminata sunt, in quibus fides nostra firma & recta permanet inconuulsa, & faiente Christo, inuiolabiliter incorrupta. Nec necessariū nobis est eadem repetere, q̄ semèl sunt benè posita & decreta, nè ad cōtentionem prouocati, in periculum incidamus, susćipientes iuxta patrum definitionem anathema, si super eos aliqd dicere vel mutare, vel minuere, quod ablit, pśumpsisśemus noua quædam, quæ iam intelliguntur peruersa, hęretica & deo aduersantia capitula, cùm in assumentes talia vltio infertur iusta Diuina, nisi pœnitentiæ fletibus ad CHRISTVM, in quem delinquūt, conuerterint purissimè sua corda. Hoc autem quod sancta susćepit recta fides & vera, sicut prædicauit & fatetur vniuersalis immaculata Ecclesia, colimus & tenemus, patrem & filium & sanctum spiritum insepa-

rabilem esse Trinitatem, vnum DEVM. Vnum autem sanctę Trinitatis, filium Dei, id est, Christum Dominū Deum nostrum, carnem veram habere humanam, cum anima rationali & intellectuali, nullatenùs deitate amissa aut diminuta, sed eundem nostrum Dominum Iesum Christum, Deum & hominem confitemur, dicentes & diuinam naturam, voluntatem & operationem vt DEVM habere perfectum, & quod est hominis, eundē ipsum sinè quolibet duntaxàt peccati vel concupiscentiæ modo similiter naturam, volūtatem & operatiōem habere pleniśimam, id est, In Deo Dño nostro Iesu Chśo duas esse naturas, duas operationes, duasque voluntates naturales, sicut catholica docuit & docet semper Ecclesia. Vt autem etiàm exemplis sanctorum patrum, quæ prēmissa sunt, multò ampliùs roborentur, eorū exempla huic nostro epistolari eloquio ex multis *parua inseri maturauimus. *pauca

EX LIBRO SANCTI AMbrosij Mediolanensis Episcopi: Ambrosius.

Inter alia Apostolus dicit: Non rapinam arbitratus est esse se æqualem Deo. Quod enim quis non habet, rapere conatur. Ergò nō quasi rapinam habebat æqualitatē cum patre, quam in substantia sui tāquàm Deus & Dominus possidebat. Vndè addidit: Formam serui accepit. Contrarium vtiquè seruus: Aequalis ergò in DEI forma, minor in susceptione carnis & hominis passiōe. Nam quomodò eadem posset minor esse æqualisq; natura? quomodò autem, si minor est, eadem similiter facit, quæ pater facit? Nam quomodò eadem operatio diuersæ est potestatis? Nunquid hic potest minor, quemadmodùm maior operari? aut vna operatio potest esse, vbi diuersa substantia est? Itaq; accipe Christum secundùm diuinitatē minorem dici non posse. Philip.2.

ITEM CVIVS SVPRA:

Timet ergò CHRISTVS, cùm Petr⁹ non timeat. Christus timet, & Petrus dicit: Animam meam ponam pro te. Christus dicit: Anima mea turbatur. Vtrunque verum est, & plenum vtrunque ratione, quòd & ille, qui est inferior, non timet: & ille qui est superior, gerit timentis affectum. Ille enim quasi homo, vim mortis ignorat: iste autem quasi DEVS in corpore constitutus, fragilitatem carnis exponit: vt eorum, qui sacramentum incarnationis abiurant, excluderetur impietas. Deniquè & hæc dixit, & Manichęus nō credidit, Valentinus negauit, Marcion phātasma iudicauit. Eousquè autem hominem, quem veritate corporis demonstrabat, æquabat affectu, vt diceret: Sed tū non sicut ego volo, sed sicut tu vis. Iohan.13. Iohan.12. Matth.26.

ITEM EX LIBRO, cuius suprà:

Audi etiàm ipsum agere quod vult. Dixit enim: Vt faciam volūtatem tuam Deus meus, Psal.39.

Psal.53. meus,volui.& alibì: Voluntariè sacrificabo tibi,& confitebor.

ITEM EX LIBRO, cuius suprà: Quid est quod pater velit,& filius nolit? aut filius velit, & pater nolit? Pater, quos vult,viuificat:& filius, quos vult, viuificat, sicut scriptum est. Dic nunc,quos viuificare nolit filius, & pater viuificare noluerit. Cùm autem filius quos velit, viuificet, & operatio vna sit, vide quòd non solùm filius voluntatem patris, sed etiàm pater filij faciat voluntatem. Quid est autem viuificare,nisi per filij passiónem? Passio autem Christi,voluntas est patris. Quos ergò filius viuificat, per patris viuificat voluntatem. Vna igitur voluntas. Quæ autem voluntas patris, nisi vt veniret IESVS in hunc mundũ,& nos mundaret à vitijs? Audi leprosum dicẽtem: Si vis, potes me mundare. Respondit IESVS: Volo.& statim sanus effectus est. Videtis quia filius suę arbiter est volũtatis, & Christi voluntas eadem,quę paterna est. Quanquàm cùm dixerit,Omnia quæ pater habet,mea sunt:sinè dubio,quia nihil excipitur, quam pater habet, eandem habet & filius voluntatem. Vna ergò voluntas, vbì vna operatio. In DEO enim volũtatis series,operationis effectus est. Sed alia volũtas hominis, alia Dei. Deniquè vt scias vitam in volũtate esse hominis,quia mortem timemus: Passionem autem Christi in voluntate diuina,vt pateretur pro nobis:cùm Petrus vellet Dominum à passióe reuocare,Dominus ait: Non sapis quæ DEI sunt, sed quę sunt hominum. Suscepit ergò voluntatem meam, suscepit tristitiam meam. confidenter tristitiã nomino, quia crucem prędico. Mea est voluntas,quam suam dixit: quia vt homo suscepit tristitiam meam, vt homo locutus est: & ideò ait, Non sicut ego volo, sed sicut tu vis. Mea est tristitia, quã meo suscepit affectu. Nemo eñ moriturus exultat. Mihi compatitur, mihi tristis est,mihi dolet. Ergò pro me & in me doluit, qa ꝓ se nihil habuit quod doleret. Doles igitur Domine IESV, non tua,sed mea vulnera:non tuam mortẽ,sed nostram infirmitatem, sicut ait propheta, Quia pro nobis dolet. Et nos Dñe existimauimus te esse in doloribus,cùm tu non pro te, sed ꝓ me doleres. Et quid mirum si pro omnibus doluit, qui pro vno fleuit? Quid mirum si moriturus pro omnibus tædeat, qui Lazarum resuscitaturus illachrymat? Verùm & ibì pię sororis lachrymis cõmouetur, quia mentem humanã tangebat:& hîc alto operatur affectu, vt sicut mors eius mortem abstulit,liuor eius vlcera nostra sanauit, ità etiàm mœrorem nostrum mœror eius aboleret. Vt homo ergò dubitat,vt homo turbatur: nõ turbatur virtus, nõ turbatur eius diuinitas:sed turbatur anima,turbatur humanę fragilitatis assumptio. Et ideò qa suscepit animam, suscepit & animæ passiones. Non enim DEVS eo quod DEVS erat, aut turbari,aut moueri posset. Deniquè, Deus Deus,inquit,meus,quarè me dereliquisti? Vt homo ergò loquitur,meos circũferẽs metus,quòd in periculis positi,à Deo deseri nos putamus. Turbat vt homo, flet vt homo,crucifigitur. Sic enim & Apostolus Paulus dixit, quia Christi carnem crucifixerũt:& alibì apostolus Petrus ait: Christo passo secundùm carnem. Caro igitur est passa, diuinitas autẽ mortis libera passione: corpus humanæ naturæ lege concessit. An verò mori diuinitas potest,cùm anima non possit? Nolite,inquit, timere eos, q corpus possunt occídere,animã autem nõ possunt. Ergò si anima occídi nõ potest, quomodò diuinitas potest?

Matth.8. Iohan.16. Matth.16. Matth.26. Esa.53. Iohan.11. Ibid. Psal.21. Matth.27. Hebr.5. 1.Petr.4. Matth.10.

ITEM ex libro sancti Augustini Hipponensis episcopi aduersùm Arrianos:

Est in homine simile quiddã, quãuis nequaq̃ illius Trinitatis, quæ Deus est,excellentiæ comparandum. Ille enim Deus est, iste creatura: habet tamen aliquid distãtiæ, vbì qualicunq; modo id,quod de illa ineffabili DEI natura dicitur, possit intelligi. Neque enim frustrà non est dictũ, Faciam hominem ad imaginẽ tuam, tãquàm pater filio loqueretur, aut ad imaginẽ meam:sed dictum est, Ad imaginẽ nostram, quod ex persona ipsius Trinitatis rectissimè accipitur. Tria itaq; ista in hominis animo cogitemus, memoriam, intelligentiam & voluntatem. Ab his tribus fit omne quod facimus: & cùm tria ista benè rectèque sese habent, bonum & rectum est omne quod facimus:si nec memoriã decipiat obliuio, nec error intelligentiam, nec iniquitas voluntatem. Ad DEI quippe imaginẽ sic reformamur. Omne igitur opus nostrum ab his tribus fit. Nihil enim agimus,quod non hæc tria simul agãt. Deindè cùm de singulis loquimur, etiàm quod ad singula pertinet, ab omnibus agitur. Neq; enim sermonem, quem de sola memoria facimus, memoria sola facit,sed intelligentia volũtasq; cooperãtur eum, quanuis ad solam memoriam pertinentem. Hoc & de duobus cæteris videre facilimum est. Nam quod de se ipsa intelligentia loquitur,sinè memoria & voluntate nó loquitur:sic quicquid de sola se ipsa voluntas dicit aut scribit, sinè intelligentia memoriaq; non facit.

Gen.1.

ITEM EX LIBRO SANCTI Augustini de gratia noui Testamenti ad Honoratum:

O homines, nolite desperare vos fieri posse filios DEI: quia & ipse filius DEI, hoc est,verbum Dei,caro factum est,& habitauit in nobis. Reddite vicẽ,& efficimini spiritus,& habitate in illo,q caro factus est, & habitauit in nobis. Neq; enim iam desperãdum est, participatione verbi fieri posse homines

Iohan.1.

homines filios Dei,quãdò filius Dei,participatione carnis factus est filius hominis. Nos itaq; mutabiles in melius cõmutandi, participes efficimur Verbi. Verbum autem immutabile, nihil in deterius cõmutatum, particeps carnis effectum est, rationali anima mediãte. Neque enim homo Christus, vt Apollinaristę hęretici putauerũt,aut non habuit animam,aut non habuit rationẽ aut voluntatem, sed more suo scriptura, vt & CHRISTI humilitatem magis ostenderet,nè carnis nomen quasi indignũ aliquid refugisse videretur, carnẽ pro homine posuit. Neque quia scriptũ est,Videbit omnis caro salutare DEI,animæ ibi non sunt intelligendæ.

Gulosus,gratia DEI Episcopus sanctæ Puppitanæ, huic libello rectæ fidei nostræ subscripsi.

Probus,gratia Dei episcopus sanctæ ecclesiæ Tatię Montanensis,vt suprà.

Marcellus, gratia Dei episcopus sanctæ ecclesiæ Mattianensis,vt suprà.

Pariator,gratia Dei episcopus sanctę ecclesię Hiltensis,vt suprà.

Theodorus, gratia dei episcopus sanctæ ecclesiæ Biltensis,vt suprà.

Mellosius,gratia dei episcopus sanctę ecclesiæ Gisipensis,vt suprà.

Cõstantinus,gratia dei episcopus sanctę ecclesiæ Talborensis,vt suprà.

Felix, gratia dei episcopus sanctæ ecclesiæ Parientis,vt suprà.

Paulus,gratia dei episcopus sanctæ ecclesiæ Tabucensis,vt suprà.

Florentius, gratia dei episcopus sanctæ ecclesiæ Egugensis,vt suprà.

Donatus,gratia dei episcopus sanctę ecclesiæ Ipporizaritensis, vt suprà.

Valerius,gratia dei episcopus sanctæ ecclesiæ Tiburticensis, vt suprà.

Vitalis,gratia dei episcopus sanctæ ecclesiæ Zarnensis,vt suprà.

Cresces, gratia dei episcopus sanctæ ecclesiæ Cæfalesis,vt suprà.

Augustalis, gratia dei episcopus sanctæ ecclesiæ Abitinensis, vt suprà.

Gentilis,gratia dei episcopus sanctæ ecclesiæ Cubdensis,vt suprà.

Crescens,gratia dei episcopus sanctę ecclesiæ Tiburnicensis, vt suprà.

Maximus,gratia dei episcopus sanctę ecclesię Rucumensis,vt suprà.

Victor,gratia dei episcopus sanctæ ecclesię Municipitogiæ,vt suprà.

Iohãnes, gratia dei episcopus sanctæ ecclesiæ Elibiensis,vt suprà.

Bonifacius, gratia dei episcopus sanctæ ecclesiæ Telensis,vt suprà.

Felix gratia dei episcopus sanctę ecclesię Timidensis,vt suprà.

Fructuosus, gratia dei episcopus sanctæ ecclesiæ Vinensis,vt suprà.

Benenatus, gratia dei episcopus sanctæ ecclesiæ Semitensis,vt suprà.

Cyprianus, gratia Dei Episcopus sanctæ Ecclesiæ Tadduensis,vt suprà.

Bassus, gratia Dei Episcopus sanctæ ecclesiæ Carpitanę,vt suprà.

Adeodatus, gratia dei episcopus sanctæ ecclesię Abbiritanę,vt suprà.

Victor,gratia dei episcopus sanctę ecclesię Membressitanæ,vt suprà.

Vitalis, gratia dei episcopus sanctæ ecclesiæ Tizzicensis,vt suprà.

Petrus, gratia dei episcopus sanctę ecclesię Culcitanensis,vt suprà.

Ianuarius,gratia dei episcopus sanctę ecclesiæ Libertinensis,vt suprà.

Redemptus, gratia dei episcopus sanctæ ecclesiæ Neapolitanę, vt suprà.

Felix, gratia dei episcopus sanctæ ecclesiæ Aborensis,vt suprà.

Pariator, gratia dei episcopus sanctæ Ecclesiæ Scilitanæ,vt suprà.

Victor, gratia dei episcopus sanctæ ecclesiæ Bulnensis,vt suprà.

Dominicus, gratia dei episcopus sanctæ ecclesiæ Absafallensis,vt suprà.

Stephanus, gratia dei episcopus sanctæ ecclesiæ Tuccaborensis,vt suprà.

Bonifacius, gratia dei episcopus sanctæ ecclesię Pappianensis, vt suprà.

Valentinianus, gratia dei episcopus sanctæ ecclesiæ Visicensis,vt suprà.

Germanus, gratia dei episcopus sanctæ ecclesiæ Ciumtuturbo,vt suprà.

Fortunius,gratia dei episcopus sanctæ ecclesiæ Ositanę,vt suprà.

Redemptus,gratia dei episcopus Municipij Canapij,vt suprà.

Crescitur, gratia dei episcopus sanctæ ecclesię Busitanæ, vt suprà.

Reparatus, gratia dei episcopus sanctæ ecclesiæ Meglapolitanæ,vt suprà.

Ianuarius, gratia dei episcopus sanctę ecclesię Mustitanę,vt suprà.

Maximus,gratia dei episcopus sanctę ecclesię Suensis,vt suprà.

Iulianus, gratia dei episcopus sanctæ ecclesiæ duarum Senepsalitinarum, vt suprà.

Donatianus, gratia dei episcopus sanctę ecclesię Nummulitanæ, vt suprà.

Clarissimus, gratia dei episcopus sanctæ ecclesiæ Tauracinæ,vt suprà.

Cõstantinus,gratia dei episcopus sanctæ ecclesiæ Altoburitanę,vt suprà.

Lucianus,gratia dei episcopus sanctę ecclesię Succubensis,vt suprà.

Crisconius, gratia dei episcopus sanctæ ecclesię Veulensis,vt suprà.

Candidus, gratia dei episcopus sanctę ecclesię Sicensis,vt suprà.

Donatus,gratia dei episcopus sanctę ecclesię Horrensis,vt suprà.

Florẽtius,gratia dei episcopus sanctę ecclesię

Universidad de Navarra Biblioteca

cleſiæ Zentenſis, vt ſuprà.

Quobulus, gratia Dei Epiſcopus ſanctæ eccleſiæ Cęciritanę, vt ſuprà.

Felix, gratia Dei Epiſcopus ſanctę eccleſiæ Triſipenſis, vt ſuprà.

Benenatus, gratia Dei Epiſcopus ſanctæ eccleſiæ Giutrambacarienſis, vt ſuprà.

Stephanus, gratia Dei Epiſcopus ſanctæ eccleſiæ *Clipienſis, vt ſuprà. *Ciupieñ,

Victorinus, gratia Dei Epiſcopus Auziritanus, vt ſuprà.

Melloſus, gratia Dei Epiſcopus ſanctę eccleſiæ Bullenienſis, vt ſuprà.

Cyprianus, gratia Dei Epiſcopus ſanctæ eccleſiæ Villæmagnenſis, vt ſuprà.

Nabigius, gratia Dei Epiſcopus ſanctę eccleſiæ Tigimenſis, vt ſuprà.

Tripolius, gratia Dei Epiſcopus ſanctæ eccleſiæ Vcitanæ, vt ſuprà.

Benenatus, gratia Dei Epiſcopus ſanctæ eccleſiæ Naraggaritanæ, vt ſuprà.

Flauianus, gratia Dei Epiſcopus ſanctę eccleſiæ Vticenſis, vt ſuprà.

Benenatus, gratia Dei Epiſcopus ſanctæ eccleſiæ Curbitanæ, vt ſuprà.

Fortis, gratia Dei Epiſcopus ſanctæ eccleſiæ Agenſis, vt ſuprà.

MAXIMVS, SANCTISSIMVS Epiſcopus Aquileienſis eccleſiæ, dixit:

Directa ſynodalis Epiſtola à venerabilibus Africanis Epiſcopis Paulo Conſtantinopolitano antiſtiti, quæ in præſenti nobis relecta eſt, luce clariùs eoſdē oſtendit impiiſſimum quidem intellectum denominati antiſtitis condemnantes, atq; ſanctorum patrū pium dogma cōfirmantes, duas naturas duasque volūtates, & duas operationes vnius eiuſdemq; Domini DEI noſtri Ieſu Chriſti dogmatizātes. Et nec hoc tranſitoriè, aut per aliquam poſtpoſitiōem, ſed vt cernitis, per approbationem ſanctorum patrum, id eſt, Ambroſij & Auguſtini glorioſorū Catholicæ Eccleſię eximiorūq; doctorum: per quos aduerſarij, de ſua malitia minimè recedentes ad meliorem ſenſum, nullius ſatisfactionis locum inuenient ab eo, quòd tam paternis teſtimonijs inuitati, quamque Synodalibus conteſtationibus in ſcripto & ex nō ſcripto, ab omnibus admoniti eſſe noſcuntur: ſed & ab orthodoxis ſacerdotib⁹ præſentialiter admoniti ad correctionem proprij erroris, licèt nullo modo vocē incantantium admittere paſſi ſunt, aures mētis obturantes, vt cōpetenter in eos, quod per ſapientiam dicitur, impleatur: Vocaui, & renuiſtis: extendi ſermōes, & nō fuit qui adſpiceret. Deſpexiſtis omne conſilium meum, & increpatiōes meas neglexiſtis: eò quòd exoſam habuerint diſciplinam, & timorē Domini nō ſuſceperint, nec acquieuerint conſilio meo, & detraxerint vniuerſæ correctioni meæ. Comedent enim fructus viæ ſuæ, ſuisque conſilijs ſaturabuntur. Qui autem me audierit, abſq; terrore requieſcet, & abūdantia perfruetur, malorum timore ſublato. Profectò & hanc Epiſtolam, prememorato Paulo directam à reuerendiſſimis Africanis Epiſcopis, oportet geſtis inſeri, ad argumētum eius improbæ inſtantiæ vel complicum eius, quam videlicet per tot annos contra immaculatam fidem noſtram Chriſtianorum exercere noſcuntur, vt ex hoc nullam habeāt virtutem, quaſi ſinè repræhenſione proprium errorem in deceptione ſimplicium proferentes.

Pſalm. 57.

Prou. 1.

THEOPHYLACTVS PRIMICERIVS notariorum Apoſtolicæ ſedis, dixit:

Suggero beatitudini veſtræ, quoniam ſicuti & ipſa benè cognoſcit, Synodica quoquè præſulis Carthaginenſis, q & ſupereſſe dinoſcitur, ſanctiſſimi Victoris cum cautela ſeruatur, in veſtro venerabili ſcrinio ſaluata, per quam competenter ille deceſſori beatitudinis veſtræ Apoſtolicæ recordationis Theodoro, ſuæ ordinationis promotionem ſignificauit, in qua & nouam adinuentionē ſufficiēter & ipſe accuſans, petijt, quatenùs condemnatio eius à veſtra Apoſtolica authoritate efficiatur. Propterea ſuggeſſi, ſi pręcipit, vt cum alijs & huiuſmodi Synodica examinetur apud veſtrā beatitudinem.

MARTINVS SANCTISSIMVS ac beatiſſimus Epiſcopus ſanctæ Dei Eccleſiæ Catholicæ atq; Apoſtolicæ vrbis Romæ, dixit:

NEceſsè eſt, & maximè propter dignitatem ſedis eius, immo autem porrectū eius intellectū, Victoris quoquè Carthaginēſis venerabilis epiſcopi Synodicam nobis intimari, ad perfectam cognitionem virtutis eius.

Theophylactus Primicerius notariorum Apoſtolicæ ſedis, dixit:

Denominatam Synodicā afferens iuxta veſtram iuſſionē, præ manibus habeo: quid præcipitis?

MARTINVS SANCTISSIMVS ac beatiſſimus Epiſcopus ſanctæ Dei Eccleſiæ Catholicæ atque apoſtolicæ vrbis Romæ, dixit:

VIctoris venerabilis Epiſcopi Carthaginēſis oblata Synodica, huic ſanctæ Synodo, vt condecet, relegatur.

Et accipiens Paſchaſius notarius regionarius Apoſtolicæ ſedis, relegit in his:

Epiſtola Victoris Carthaginenſis epiſcopi ad Theodorū Papam.

DOmino beatiſſimo, & honorabili ſancto fratri, Theodoro Papę Victor. Veſtræ beatiſſimæ paternitatis apud Deum acceptabilia opera, & conuerſatio glorioſa penè mundo toto ſunt manifeſta. Prædicationibus igitur Apoſtolicis & doctrinis dū veræ fidei cultura vniuerſa repleta ſit terra, per diuinorum tamen eruditionem eloquiorum, veſtra inſtruente admonitione exhortatoria, ſuperædificatur orthodoxa Chriſti Eccleſia, Apoſtolica inſtitutione fundata, & à fidelibus patribus firmiſſimè roborata. Ad quam omnes beatiſſimi Apoſtoli, pari honoris & poteſtatis conſortio prædíti, populorum agmina conuertentes, piè & ſanctè de tenebris ad lumen, de lapſu ad verā fidem, de morte ad vitam homines diuinæ prædeſtinationis gratia præſcitos, ſalutaribus ſpeptis ac monitis perduxerunt. Quorum ſanctorū Apoſtolorum veſtra fraternitas honoranda ſequēs pleniùs merita, & perfectiùs implens exempla, Eccleſiā Dei morum probitate & actuum ſanctitate cōdecorat, & fide ſacra vel Chriſtianis moribus vigens, quæ fieri DEO placita præcipit, ſtudijs pontificalibus indeſinēter operatur & perficit, ſeruans legis diuinæ mandata: Quia non legis auditores iuſti ſunt apud DEVM, ſicut narrat Apoſtolus, ſed factores legis iuſtificabuntur. In qua lege diuina veſtra ſancta & veneranda ſyncerias, ſicut ſcriptū eſt, meditaſ die ac nocte: quæ meditatio non lectiōe per figuram literarū tantùm cōſpecta, ſed vberāte in vobis Chri gratia, in veſtra cognoſciſ cōſciētia immobiliter inſita, nullatenùs de veſtro corde recedente lege Chriſti Dei Domini ſacroſancta, ſicut in Pſalmis dicit Propheta: Os iuſti meditabitur ſapientiam, & lingua eius loquetur iudicium. Lex DEI eius in corde ipſius: non atramento, ſed ſpiritu DEI viui veſtra in arcana conſcripta, neq; in tabulis lapideis, ſed in tabulis cordis carnalibus, ſicut beatiſſimi Apoſtoli Pauli ad Corinthios miſſa nos docet epiſtola.

Quibus prēmiſſis, ſignificamus DEO placitæ fraternitati veſtræ, die XVII. Kalendarum Auguſtarum Indictiōis quartæ, noſtram humilitatem diuina gratia, ſuo vt pcepit munere præueniēte, vt veſtris ſanctis ac DEO dignis precibus in ſancta Carthaginenſis ciuitatis eccleſia pōtificalis honoris acceptiſſe conſecrationem & ſtolam. In quo dignitatis faſtigio, vt à DEO omnipotēte regamur ab altiſſimo, & à malis actibus liberati, ſacerdotale non nomen tantùm, ſed Chriſti Domini Dei noſtri protegēte auxilio & meritum habeamus, veſtris ſanctis ac DEO acceptabilibus nos commendantes orationibus poſcimus, quatenùs & veſtris deprecationibus pro nobis ad DEVM effuſis muniti, & eruditionibus bonis inſtructi, digni efficiamur cum omni nobis populo Chriſtiano commiſſo illęſi protegi velaméto diuino. Ad ſalutationem ergò veſtræ ſanctæ & honorādæ fraternitatis, vice noſtra Melloſum humilem veſtrū fratrem, noſtrum Epiſcopum, & Redemptum diaconum, vel Creſciturum notarium ſanctę noſtræ ſedis, veſtros famulos deſtinauim⁹, quos poſtulamus celeriùs nobis à veſtra beatitudine perſolui, quò poſſint ad proprias eccleſias ante hyemē Deo propitio remeare. Præ omnibus autem fateor, in ipſo noſtræ prouectionis exordio cōr noſtrum nō leuiter vulneratum fuiſſe, vt propheticum illud preceptū exoptarem, dicens: Quis dabit capiti meo aquam, aut oculis meis fontem lachrymarum, & ſedēs plorabo die ac nocte? Eccè enim eccleſiæ DEI non leuiter perturbantur, Chriſtianiſſimorū voces ac gemitus Epiſcoporum non ſupportamus, querentium & clamantium nouitates & concinnationum ſigmēta, à Paulo venerabili conſacerdote noſtro, vt dicitur, contra fidem veraciſſimā approbata, debere repelli. Nos autē temperamētū cauſis innectentes, expedire putauimus, prædictorum beatiſſimorum conſacerdotū noſtrorū licèt iuſtiſſimos queſtus, æquanimiter ſupportare, & ad auditus venerandos fraternitatis veſtræ hoc ipſum peruigili cura deducere. Inquiunt enim, quædam vice Epigrammatum, chartarum volumina in ſacris ædibus apud regiam ciuitatem nupèr eſſe ſuſpenſa, religioni catholicæ & ipſi veræ fidei ac patrū traditiōibus omninò contraria. Quis eñ vecors ſacrilega voce audeat prędicare, in Domino noſtro Ieſu Chriſto, aut vnam tantummodò voluntatem, aut vnam operatiōem exiſtere, dum manifeſtiſſimis Patrum definitionibus liquidiùs clareat, in nño noſtro Ieſu Chriſto duas naturas, & earū duas volūtates, duasq; operatiōes vel ꝓprietates naturales modis oñibus inueniri? Et poſſum⁹ multiplicibus patrū documentis noſtræ paruitatis intentionem firmare, niſi veſtram ſanctiſſimam fraternitatem in omnibus corde ea retinere firmiſſimè teneamus. Vt autem ipſius ſedis Apoſtolicę *decretis per omnia confirmemur, Leonis beatiſſimi prædeceſſoris veſtri Apoſtolicæ memoriæ definitionem inſeri peruidimus, & continet: Agit enim vtraque natura cum alterius communione quod proprium eſt. Nos itaque patrum in omnibus decreta ſequēres, in Chriſto Domino noſtro duas naturas earumque duas voluntates, duasq; operationes firmiſſimè prædicamus, Deum verum atq; hominem verum abſq; delictis humanis veraciter cōfitemur, repudiātes cunctarū hæreſium ſubſannatiōes, vanitates & inſanias mendaces.

Hiere. 9.

Epiſt. 10.

Universidad de Navarra Biblioteca

Authoritas Romani pontificis.

Vestrum est itaque, frater sanctissime, canonica discretione solitè contrarijs catholicæ fidei obuiare, nec permittere nouiter dici, quod patrum venerabiliū authoritas omninò non censuit. Nos enim humiles corde, quæ recta sunt adiutore Domino sapientes, vno vinculo charitatis vobiscū sumus constricti, veram fidem ac religionem catholicā in omnibus fortiter defensantes. Studiosiùsitaque à catholicis improbis probè resistere imminendum est, nè torpore desidiæ oppressi, culpæ taciturnitatis teneamur obnoxij, & quasi fauorem impendentes iudicemur, dum aduersa catholicę fidei propulsare negligimus. A beato nanq; Felice apostolico vestræ sanctitatis prędecessore dictū est: Negligere quippe, cùm possis, deturbare peruersos, nihil est aliud quàm fouere: nec caret scrupulo societatis occultæ, qui manifesto facinori desinit obuiare. Liquet, doctor sanctissime, venenosa serpentum sinè simplicitate asturia, manifesta est dolosa hęreticorum fallacia. Quid est enim naturarū in Christo Domino nostro proprietates auferre, nisi earundem naturarum confusioné inducere? quod catholicæ Ecclesiæ, id est, statutis quammaximè patrum sancti Chalcedonensis concilij extat contrariū, ex quo ampliùs & fundamentum fidei & perfectio indubitatè consistit. Possemus verò etiàm eidé fratri & coępiscopo nostro Paulo beatissimo regiæ ciuitatis antistiti similia nostris scriptis dirigere, nisi malorum cognosceremus fallis locutionibus dictum fuisse, nostram quasi Africanam prouinciam posse aliqua, quę in vero nō consistūt, mala pagere. Sed & hoc nostræ postulatiói subiungimus, vt ea, quæ epistolariter à coępiscopis nostris sancti Concilij nostri ad beatissimum Paulū patriarcham scripta sunt, per vestræ beatitudinis responsarios eidem fratri nostro Paulo dirigere iubeatis.

MARTINVS SANCTISSIMUS ac beatissimus episcopus sanctæ Dei Ecclesiæ Catholicæ atque apostolicæ vrbis Romæ, dixit:

PEr synodicam Epistolam suam dudùm nobis relectā, Victor venerabilis Carthaginensis Episcopus tam per feruidissimum zelum suum declarauit, quamq; Deo amabilem humilitatem rationabiliter certus est ostēdisse. Et zelum quidem per hoc, quòd introductam nouitatem nimis accusare nostræ Apostolicæ sedi dinoscitur & enarrare in scripto ei acclamationes penè omnium Christianorum, necnō gemitus reuerendissimorū Episcoporum, non leuiter, sicut ille scripsit, perturbatorum propter fictiones & commenta, quæ aduersùs veram confirmauit fidem Paulus episcopus Constātinopolitanus. Humilitatem autē, competenter minimè prę sumens abrogatū eundem Paulum habere, sed consacerdotē appellans, donèc iudicium de eo nostræ Apostolicæ authoritatis, hoc est, principis Apostolorum Petri cognoscat: vtpotè quoniam solus atq; præ omnibus creditus est atq; accipere meruit à rege regum Christo Deo claues regni cęlorum, ad aperiendum rectè credentibus in eūdem nominum nostrum, & claudendum infidelibus hæreticis. Quod vtiquè & nos facere postulauit per propria scripta denominatus venerabilis quoquè Episcopus Charthaginensis, vt non despiciamus ipsius vel consacerdotum eius contra hæreticos iustas querimonias: sed quæ catholicę fidei atq; verissimę patrum traditioni omninò contraria existunt, dijudicemus dogmata, ꝓ eo quòd iuxta eius scripta nullus audet, licèt insanus sit, sacrilega voce prædicare, vnam in Christo Deo esse tācе prædicare, vnam in Christo Deo esse tā-tummodò voluntatem, aut vnam operationem: Vtpotè luculentiùs omnibus comprobatur per paternas definitiones, quoniā duæ naturæ Christi Dei existunt in vnitione inconfusæ & indiuisæ, & duæ voluntates, duęq; operatiōes & proprietates naturales: & quia plurimis testimonijs catholicę Ecclesiæ patrum huiusmodi potest Domino opitulante sermonem ostēdere, licèt nobis, id est, Apostolicę nostræ sedi hoc facere commisit, certus existens firmiùs nos habere, atque eadem sapere & defendere legitime. Veruntamen studuit & ipse nihilominùs piùm firmare intellectum per sacrā vocem Leōis, nostræ Apostolicæ Ecclesię prę-cem Leōis, nostræ Apostolicæ Ecclesię prę-sulis, in hoc ꝙ dicit: Operatur em vtraque forma cum alterius cōmunione quod proprium est. quibus adijciens ait, Quoniā nos decreta sanctorum patrum in omnibus sequentes, duas naturas, ex quibus & in quibus consistit, in vnitione indiuisas: & duas voluntates duasq́ operatiōes Christi Dei firmissimè prædicamus, Deum verum atq; hominem verum absque delictis humanis eundem veraciter confitentes, repudiantes cunctarum hæresum subsannationes, vanitates & insanias, mendacia atque stultitiam. Nam nos humiles, ait, corde. quæ recta sunt adiutore nomino sapientes, vno vinculo charitatis vobiscum sumus constricti, veramq; fidem ac religionem catholicam in omnibus fortiter defensantes. In his ergò ꝓpria dogmata instituens, cōpetenter & nostram expetijt canonicè authoritatem. Propterea & scripsit, Quoniam vestrū est, sanctissimi, canonica discretione aduersarijs catholicæ fidei solitè resistere, nihilque permittere dici nouiter à quopiam, quod sanctorum patrum traditio minimè definiuit. Et propterea cōtestans nos de his, quę sunt plena timoris ac veritatis, in hoc quod scribit studiosiùs: Itaque oportet Catholicos improbis probè resistere, nè torpore desidiæ oppressi, taciturnitatis teneamur obnoxi, & argua-

arguamur sicutì aduersa catholicæ fidei ꝓpulsare negligentes, vtpotè ad ea malignum quendam saluantes fauorem. Huiusmodi sermonem cōfirmans per sacram memorationem beatæ memoriæ apostolici viri Felicis, qui scribens sapientissimè ait: Negligere quippe, cùm possis, deturbare peruersos, nihil est aliud, quàm fouere eorum impietatem. Nec enim caret scrupulo societatis occultæ, qui manifesto facinori desinit obuiare. Ergò qa, vt ait, manifesta est omnibus venenosa serpētum calliditas, id est, hæreticorū fallacia, per amputationem naturalium proprietatum Christi DEI confundens naturas, oportet eam sinè dubio destrui, vtpotè contradicentem doctrinæ sanctorum patrum, & maximè definitioni sancti Chalcedonensis Concilij. His itaque in scripto nobis oblatis pro Catholica Ecclesia, & tam per alios sacerdotes, quamq; per antè fatum venerabilem Carthaginensem Episcopum, non nos oportet decæterò negligere & differre, nè, quod absit, memoratis criminibus submittamur, irrationabiliter postponentes & expectantes eos, qui noluntad Dominum conuerti. Expectaui enim, sicut beatus Esaias perhibuit, vt faceret iudicium, fecerunt autem iniquitatem & non iustitiam, sed clamorem omnes pios conturbantem: & hoc dum scire debeant, quoniam iudicium Dei est secundùm veritatem in eos, qui talia agunt, hoc est, qui nouitates contra fidem operantur, * licèt diuitiæ bonitatis DEI & sustentationis & patientiæ, ignorantes quoniam benignitas DEI ad pœnitentiam eos adducit: Secundùm autem duritiam eorum & cor impœnitens, thesaurizant sibi iram in die iræ & reuelationis iusti iudicij DEI, qui reddet vnicuique secūdùm opera eius, iuxta quod nobis beatus Paulus Apostolus protestatur. Oportet ergò præsentem quoquè epistolam gestis sociari, ad arguendam contrariorum proteruiam. Igitur vsque ad hoc sufficiunt nobis querimoniæ contra eos, quoniam derelinquet nos tempus, iuxta quod ait Apostolus, si voluerimus omium penè Orthodoxorum oblatas contra eos producere querelas, maximè dum & hæc nobis sufficiant, id est, ea quæ superiùs recitata sunt, vt eorum hęresim diuulgemus, & ostendamus omnibus sub accusatione eam & reprehensione meritò existentem. In ore etenim, iuxta quod dictum est, duorum vel trium testium stabit oīe verbum, vt non dicatur multitudo tantorum sacerdotum & populorum, abbatum, vel monachorum in scripto & sinè scripto cōtra huiusmodi prauissimam nouitatem ad Apostolicam nostram sedem acclamantium. Sed iam tempus exigit, vt vniuscuiusque personæ accusatæ in medio producantur atque examinentur canonica conscripta, quatenùs incongruitatem eius & inconsonantiam, quam cum patrum vel synodorum confessione habere dinoscitur, ordinabiliter intendamus, atque omnibus rationabiliter ostendamus pro tuitione Catholicæ Ecclesiæ, hoc videlicet sequenti celebrantes secretario, vtpotè præsente vsque ad terminum nobis querulantium Domino auxiliante effecto.

INCIPIT SECRETARIVS III.

IN NOMINE DOMINI DEI Saluatoris nostri IESV CHRISTI, Imperij domini Constantini pijssimi Augusti anno nono, sub die xxj Kalendas Nouembris, Indictione Octaua:

PRæsidente sancto ac beatissimo Martino Papa sanctæ sedis Apostolicæ vrbis Romæ, præpositis sacrosanctis & venerabilibus Euangelijs in Ecclesia Domini Dei & Saluatoris nostri Iesu Christi, quæ vocatur Constantiniana, residentibus etiàm viris venerabilibus, pariterque cum eo audientibus Maximo sanctissimo Aquileiensi episcopo, Deusdedit sanctissimo Caralitano episcopo, Mauro Cęsenate episcopo, & Deusdedit presbytero, agētibus locum Mauri sanctissimi episcopi Rauennatis ecclesiæ, Sergio Tempsanensi episcopo, Romano Cerel litano episcopo, Reparato Mantuarianensi episcopo, Crisceto Lucrensi episcopo, Epiphanio Albanensi episcopo, Felice Agrigētino episcopo, Benedicto × Alaceno episcopo, Marcellino Clusino episcopo, Iuliano Hortano episcopo, Geminiano Volaterrano episcopo, Papinio Vibonensi episcopo, Mariniano Populonienſi episcopo, Maximo Pisaurensi episcopo, Luminoso Tiferni-stiberinorū episcopo, Luciano Leontinensi episcopo, Potentino Belliternensi episcopo, Viatore Hortonensi episcopo, Mauro Tuscanēsi episcopo, Bonito Formiano episcopo, Martino Gabinate episcopo, Maioriano Prænestino episcopo, Adeodato Spoletino episcopo, Germano Numanensi episcopo, Iohanne Pęstano episcopo, Laurentio Perusino episcopo, Gaudioso Reatino episcopo, Caroso Faralitano episcopo, Laurentio Taurianēsi episcopo, Martiano Mebiensi episcopo, Iohanne Trapeiano episcopo, Barbato Sutrino episcopo, Luminoso Salernitano episcopo, Calumnioso Alesino episcopo, Sabbatio Buxento episcopo, Peregrino Messanensi episcopo, Iohanne Tarentino episcopo, Rufino Sipontino episcopo, Mauro Senate episcopo,

scopo, Adeodato Amerino episcopo, Læto Lucano episcopo, Gaudioso Capuano episcopo, Theodoro Rosellano episcopo, Bonito Perentinate episcopo, Andrea Hydrũtensi episcopo, Mauro Senogalliensi episcopo, Iusto Tauromeritano episcopo, Mauroso Anconitano episcopo, Felice Panormitano episcopo, Bono Ficuclẽsi episcopo, Laurentio Tudestino episcopo, Fortunato Auximate episcopo, Iohãne Carinensi episcopo, Thomate Lunensi episcopo, Albino Signensi episcopo, Bonito Ferẽtispolimartio episcopo, Augustino Squillacino episcopo, Maximo Trocalitano episcopo, Iohanne Rhegitano episcopo, Paschale Blandano episcopo, Barbato Cumano episcopo, Luminoso Marsorum episcopo, Felice Terracinensi episcopo, Glorioso Camerino episcopo, Oportuno Anagnino episcopo, Decorato Tiburtino episcopo, Firmino Blerano episcopo, Amabile Horrensi episcopo, Iouiano Firmano episcopo, Albino Portuensi episcopo, Anastasio Narnienſi episcopo, Palumbo Fundano episcopo, Theodoro Tyndaritano episcopo, Theodosio Cotronensi episcopo, Sapientio Numentano episcopo, Scholastico Fanẽsi episcopo, Maximo Mesinate episcopo, Elia Lilybẽtano episcopo Gratioso Nepesino episc. Aquilino Assisinati episcopo, Leontio Neopolitano episcopo, Eusebio Atellano episcopo, Paschale Thermitano episcopo, Martino Centumcellensi episcopo, Oportuno Pisano episcopo, Iubentino Stabiẽsi episcopo, Donato Marianensi episcopo, Bonoso Alerino episcopo, Iohanne vico Sabinate episcopo, Peregrino Lyparitano episcopo, Potentio Polensi episcopo, Boethio Cornensi episcopo, Leontio Fauentinate episcopo, Valẽtino Turritano episcopo, Donato Sassinate episcopo, Luminoso Bonensi episcopo, Iohanne Vnnogoritano episcopo, Crisentio Libyensi episcopo, Stephano Dorensi episcopo, Stephano Populiensi episcopo, Iohanne Gabopolitano episcopo, Callionisto Adrianẽsi episcopo, & Victoriano Vzalensi episcopo,

MARTINVS SANCTISSIMVS ac beatissimus Episcopus sanctæ Dei Ecclesiæ Catholicæ atque Apostolicæ vrbis Romæ, dixit:

Esaię 62. PROpter Sion non tacebo, & propter Hierusalem non quiescã, dicit beatus Esaias, donèc egrediatur vt splendor iustus meus, & saluator meus vt lampas accendatur. Profectò catholicæ Ecclesiæ, quæ vera consistit Sion, & ciuitas Christi cælorum regis, per tot annorũ spatia expugnata ab aduersantibus verbo fidei, qui neque DEVM timent, neque hominem reuerentur: sed incassùm perducentibus pias & canonicas de hoc verbo doctrinas, dum & à diuersis tantisque in scripto & sinè scripto contestationibus inuitati fuissent corrigere propria, & sepelire hæresim, sicut & per anteriorẽ cognitionem luculẽtiùs demonstratũ est tam per libellos, quamq; per suggestiones reuerendissimorum sacerdotum & venerabiliũ abbatum, Apostolo protestante nobis, vt Tit.3. hominem hæreticum post primam & secundam correptionẽ, euitare debeamus, sciẽtes quia subuersus est huiusmodi, & delinquit proprio iudicio condemnatus, nullo modo oportet nos deincèps tacere aut quiescere, nè quo modo iniqui iudicemur, odibilem Deo pacem amplectentes, quoniam scriptũ Psal.72. est: Zelaui in peccatoribus pacem peccatorum videns: & dicatur etiàm de nobis, Sacerdotes mei contempserunt legem meam, Ezech.22. & polluerunt sanctuaria mea, inter sanctum & prophanum non habuêre distantiam, & inter pollutum & mundum non intellexerunt. Sed consurgere cum Deo, & cõsistere promptè ei, induentes arma spiritũs aduersùs malignãtes contra fidem eius, vt approbemus spiritus sapienter, id est, verba illorũ, 1. Iohan. 4. si ex deo sunt. Scriptũ est enim in Hieremia: Hier. 6. Probatorem dedi te in populo meo robustum, & scies, & probabis viam eorum. Multa nanque nobis necessaria est vigilantia, & tantum diuinæ sapientiæ discretionis, quæ occulta tenebrarum reuelat, ad requisitionem huiusmodi rei & scrutationem: quoniam latet quodammodò & absconditur, vixque comprehenditur dolosa existẽs malitia, pro eo quòd sibi pietatem callidè blandiatur, vt valeat scrutantium mẽtem latere. 2. Cor.11. Quòd vtiquè sciens beatus Apostolus, ait: Nam huiusmodi pseudoapostoli, operarij subdoli, trãsfigurãtes se in Apostolos Christi. Sed non mirum, ipse enim satanas transfigurat se velut angelum lucis: & non mirũ, si ministri eius transfigurentur, veluti ministri iustitiæ: quorum finis secundùm opera eorum. Sed & Dominus in hoc præmuniẽs nos, ait: Attendite à falsis prophetis, qui ve- Matth.7. niunt ad vos in vestimentis ouium, intrinsecùs autem sunt lupi rapaces. à fructibus eorum cognoscetis eos. Ergò in ipsum ex toto corde referentes ante omnia super tali quæstione deprecationem, & dicentes cum Dauid: Reuela oculos meos, & considera- Psal.118. bo mirabilia de lege tua: lucerna enim pedibus meis verbum tuum Domine, & lumen semitis meis: quoniam sicut ait beatus Da- Dan.2. niel propheta, sapientia & fortitudo eius sunt: dat sapientiam sapientibus, & scientiam intelligentibus disciplinam. Ipse reuelat profunda & abscondita, & nouit in tenebris constituta, & lux cum eo est: quia sapientiam & fortitudinem dedisti mihi, & ostendisti mihi quæ rogaui te: cum ope diuina vniuscuiusque personę conscripta, qui pro-

propter nouitatis commentum accusati sunt, de venerabili nostro scrinio obsecundantibus nobis ordinabiliter offerentibus solertiùs intendamus.

Sergius reuerendissimus episcopus Tempsanensis Ecclesiæ, dixit:

Secundùm vestram apostolicam interlocutionem omnibus nobis cum ope diuina huc præsidentibus paratis ad requisitionẽ huiusmodi rei, si placet vestræ beatitudini, Theodori quondàm Pharanitæ episcopi inprimis offerantur nobis conscripta, quoniam, sicut nôstis beatissimi, hunc primum esse authorem huiusmodi nouitatis per sua hæretica conscripta, præsens Stephanus reuerendissimus episcopus Dorensis in proprio libello asseruit, quod & omnibus manifestum est. Oportet ergò, si placet, cum sacribia & in hoc ordinem conseruari gestorum.

Vniuersi sanctissimi episcopi dixerunt: Competenter Theodori Pharanitæ quondàm episcopi in primo loco expetijt conscripta ad nostram cognitionem deduci Sergius reuerendissimus coẽpiscopus noster; sic nanque & sequentium ordinabiliter examinabitur requisitio, nulla confusione per quandam præposteritatem gestis inserta.

MARTINVS SANCTISSIMVS ac beatissimus Episcopus sanctæ Dei Ecclesiæ Catholicæ atque Apostolicæ vrbis Romæ, dixit:

IVxta supplicationem huius sancti Concilij, codex Theodori Pharanitæ quondàm episcopi per eos, quorum interest, nihilominùs offeratur.

Theophylactus Primicerius notariorum Apostolicæ sedis, dixit:

Secundùm iussionem beatitudinis vestræ Theodori Pharanitę episcopi codicem afferens, præ manibus habeo: quid præcipitis?

MARTINVS SANCTISSIMVS ac beatissimus episcopus sanctæ Dei Ecclesiæ Catholicæ atque Apostolicæ vrbis Romæ, dixit:

COdex Theodori quondàm Pharanitæ Episcopi suscipiatur, & loca quæ prænotata sunt, in quibus ille de dispensatione Christi magni DEI & Saluatoris nostri propriam confessionem instituit, lectioni vulgentur.

ET ACCIPIENS THEODORVS notarius regionarius Apostolicæ sedis, de Græco in Latino interpretata, relegit in his:

THEODORI QVONDAM EPIscopi Pharanitæ, de sermone scripto ab eo ad Sergium quondàm episcopum Arsenoitanum Aegyptiaci tractûs: Theodori Pharanitæ hæretici scripta.

Quicquid igitur scribitur dixisse aut operari Dominum, per sensum & intellectum & sensibilia & dixit, & operatus est: & hæc ità, vtpotè de toto, atq; vnius vna operatio verbi intellectûs sensibilis & organici corporis omnia dicenda sunt.

EIVSDEM DE eodem verbo:

Ergò quia præcipuè per quandam diuinam & prudentissimam dispensationem, somnum & laborem, esuriem & sitim suscepit quandò voluit, quammaximè meritò & in his motum & quietem validissimæ & prudentissimæ operationis verbi applicamus, ac per hoc vnam vnius eiusdemq; Christi operationem fatemur.

EIVSDEM DE eodem verbo:

Sufficienter, vt arbitror, per requisitionem sermo nobis aperuit, quoniam omnia quæ scribuntur de Domino Christo, siue de Deo, seu animæ, siue corporis, siue vtriusque, animæ dico & corporis sint, singulariter ac indiuisè agebantur, incipientes quidem & acsi de fonte sapientiæ verbo & bonitatis vel virtutis, mediante intellectuali anima & corpore, procedentes, & propterea vna operatio totius, sicuti de vno eodemque Saluatore nostro hæc omnia existunt atque dicta sunt.

EIVSDEM DE eodem verbo:

Profectò habemus in his luculenter, quoniam opus DEI est omnia, quanta in CHRISTO audimus & credimus, siue diuinæ naturæ adpertinent, siue humanæ, & propterea vna operatio hæc Diuinitatis eius & humanitatis piè nominata sunt.

EIVSDEM DE eodem verbo:

Vt esset omnis incarnatio ab initio vsque in finem, & quantacunque parua & magna eius, sunt vna secundùm veritatem altissima & diuina operatio.

EIVSDEM DE eodem sermone, quem fecit in interpretationibus paternorum testimoniorum:

Diuina verò voluntas, quod est ipsius Christi, quoniam ipsius voluntas vna est, & hæc diuina.

EIVSDEM DE eodem sermone:

Per hæc igitur sinè quadam difficultate docemur, quoniam omnia quæ salutiferæ dispen-

dispensationis sunt, siue diuina seu humana de Saluatore nostro Christo dicuntur, initium quidem à diuinitate vtpotè permissum & exordium accipiebant, mediante autem intellectuali & rationali anima, ministrabãtur à corpore, siue mirificam quandam dixeris virtutem, seu naturalem quendam hominis motum, id est, veluti cibi desiderium, somnum, laborem, & dolorum participationem, tristitiam & afflictionem: quæ passiones secundùm vsitationem nominum ex consuetudine nuncupantur: specialiter autem naturalis motionis propria per animatum & sensibile animal existunt. Sed ipsæ, quæ specialiter sunt & dicuntur passiones, vtpotè crux, mortificatio, fixuræ, liuor, cicatrices, sputa, colaphi: omnia hæc rectè & meritò vna vnius eiusdemque Christi operatio nominabitur.

EIVSDEM DE EODEM SERmone:

Intelligãtur ergò à nobis modis omnibus omnia, quæ sunt humanitatis Christi Saluatoris, diuina & salutifera secundùm veritatem operatio.

EIVSDEM DE EODEM SERmone:

Ex his namque omnibus atque similibus benè & maximè iustè vna Dei operatio, cũcta propria humanitatis, credatur atque dicatur.

EIVSDEM DE EODEM SERmone:

Quoniam nostra quidem anima non est tantæ virtutis, vt & naturales corporis proprietates à se vel ab eo proijciat, sed neque domina tantùm visa est rationalis anima ꝓprij corporis, vt etiàm cohærentis sibi & cõiunctæ tumidam molem (quod Græci dicunt oncon) atque defluxionem, vel colorem obtineat, & foris hæc constituat eum aliquandò: quæ omnia in dispensatione saluatoris nostri Iesu Christi & dicta & facta sunt, in diuino & in viuifico corpore existunt. Nam sinè tumore, & (vt ità dicatur) incorporaliter sinè distinctione processit ex vtero, & sepulcro, & ianuis, & cùm super solum maris deambulat. Math. 14.

EIVSDEM DE EODEM SERmone:

Oportet igitur ità sapere & dicere nos omnia, quæ in incarnatione Saluatoris Christi dicuntur esse, vnam scire operationem esse, huius autem opificem & creatorem Deum verbum: organum verò, humanitatem consistere. Ergò quæque velut de Deo aut humanè de ipso dicuntur, omnia vna operatio est verbi diuinitatis.

MARTINVS SANCTISSIMUS AC BEATISSIMUS EPISCOPUS SANCTÆ DEI ECCLESIÆ CATHOLICÆ ATQUE APOSTOLICÆ VRBIS ROMÆ, DIXIT:

IN Prouerbijs scriptum est: Contritionẽ præcedit superbia, & ante ruinam exaltatur spiritus. Qui insipiens est, sustinebit damnum, & cum rapuerit, aliud apponet. Quod & in Theodorum Pharanitanum quondàm episcopum per eius conscripta, quæ nobis relecta sunt, euenisse cognoscimus: qui imprudenter putauit rectam esse suam opinionem, & proprio videlicet errore: non enim per probabilem & paternam doctrinam ab eo prolatam. Quoniam, sicut scriptum est, Via stulti recta in oculis eius: & sunt viæ, quæ videntur homini iustæ, nouissima autem earum deducũt ad mortem. Propterea sicut fœnum ædificiorum, quod priusquàm ex aliorum euersione euellatur, arescit, sinè stirpe atque aridas illis, quibus scripsit, eadem manifestauit, vtpotè non ex alio, sed à semetipso habens impietatis reprehensionem: quia omnimodò Deitatis & humanitatis CHRISTI vnam esse operationem, sicut audistis reuerendissimi fratres definiendo & hanc conditam, vtpotè creatam, confessus est: asserens in scripto, omnia quæ in humanitate Saluatoris Christi dicuntur, oportere vnam operationem scire: opificem autem eius & creatorem, DEVM verbum. Ergò si opifex eius & creator DEVS verbum, sicut ipse asserit, existit, vtiquè secundùm sensum ipsius condita esse dinoscitur. Quoniam omne quicquid per conditionem verbi sit, creatura est sinè dubio. Si autem conditam esse operationem CHRISTI ille definit, pertinacissimè cum Arrio & Nestorio impijssimis creaturæ cultor arguitur, eò quòd tantùm conditum cum illis & secundùm illos, non autem & increatum nobiscum eundem cõfitetur: hoc est, non vt DEVM naturaliter & hominem eundem, sed tantùm hominem purum: quoniam secundùm naturam * creatus non est, qui increatam naturaliter non habet in se operationem. Ità igitur per suas voces propriam ille professionem inanem & vacuam demonstrauit, vt & in eo impleatur quod dictum est: Iniquitates suæ capiunt impium, & funibus peccatorum suorum constringitur. Ipse morietur, quia non habuit scientiam. Hic defecit cum imprudentibus, id est, cum eis, qui in diuisione & pura coniunctione CHRISTI DEI blasphemant mysterium, & non solùm cum his, sed etiàm cum eis, qui in phantasmate hoc

Prou. 16. Prou. 19. Prou. 12. Prouer. 14. & 16. Psalm. 8. * for. increatus Prou. 5.

hoc mysterium imprudenter delirare noscũtur, hoc est, Manete, Apollinare & Seuero nefandissimis hereticis, per hoc quod asserit in suo conscripto, sicut in præsenti audiuimus, quoniam nostra quidem anima non est tantæ virtutis, vt & naturales corporis proprietates à se vel ab eo proijciat: sed neq; domina tantùm visa est rationalis anima proprij corporis, vt etiàm cohærentes sibi & coniuncti tumorem atque defluxionem vel colorẽ obtineat, & foris hęc constituat idem corpus aliquandò: quæ omnia in dispẽsatione saluatoris nostri Christi & dicta & facta in diuino & viuifico corpore cõ sistunt. Nã sinè tumore & (vt ità dicatur) incorporaliter processit sinè distinctione ex vtero, & sepulcro, & ianuis, & cùm * ac si super solum maris deambulabat. Apertissimè igitur in his verbis tam ipsum corpus Domini nostri intellectualiter animatũ, quãq; & naturales eius proprietates omninò amputare dinoscitur, si foris hęc, quæ superiùs dicta sunt, ipsum corpus, vt perhibet, constituit, aut sicut ille scripsit, ex se eadem ꝓiecisse dinoscit. Nam si absq; tumore & incorporaliter ex vtero ꝓcessit, & super dorsum maris deambulauit, hoc ipsum quòd deãbulabat & procedebat, ergò phantasma erat. nõ enim incarnatus subsistãtialiter Deus: vndè nec miraculum iam cognoscebatur virginitatis germen, neque magnũ erat incarnati DEI Verbi super mare deambulatio. Quod em̃ incorporaliter & sinè quolibet corporeo tumore procedit aut deambulat, qualem habet miraculorũ rationem ad minimè dissoluẽdam per partum virginitatis integritatem, aut per gressum in ꝓfundum aquarum non mergere? quoniam in vtroque nullam mirificã habet rationem quod est incorporeum, vtpotè naturaliter, & non super naturam efficaciã habens. Nec enim habet naturam, quod est incorporeum & sinè tumore, aut virginitatem soluere, aut in aquis mergere, distantiam nullam habens omĩnò, i. longitudinẽ, latitudinẽ & altitudinẽ. Ex quo apertissimè sinè dubio ostenditur, quoniam absq; corpore, id est, sinè carne & corpore ex vtero procedere, & super aquas deambulare incarnatũ Deum ille prædicauit. Quod enim incorporaliter procedit, speciatim sinè corpore est procedere: sicuti & absque semine procedere, sinè semine * eum procedere. Si ergò naturaliter animatum Domini corpus, & naturales eius proprietates interimit per phantasiam, (non enim substantialiter hominem eum prędicat factum) qualem differentiam ille cognoscit ex Deo & patre, atque ex virgine & matre eiusdem naturaliter natiuitatis? Quia si ab vtrisq; incorporaliter natum fuisse asserit Dominum, certum quia vnam eandemq; esse eiusdem scit natiuitatẽ. Si autem vnam eandemq; ex vtrisque scit natiuitatẽ, necessè est eum aut & ex patre, sicut ex virgine incarnatum confiteri Deum Verbum, aut nec ex virgine, sicut nec ex patre incarnatum asserere eum, vtpotè & ab ea incorporaliter secũdùm illius sensum genitum, sed ex vtrisque similiter propter eandem ęqualemq; natiuitatẽ, aut incarnatum, aut sinè carne naturaliter cognoscere procedentem: ac per hoc aut & Deũ & patrem conditũ adscribere, vtpotè de propria natura carnem intellectualiter animatam verbo proprio in vnitione subsțantialiter commodantem, aut & virginẽ nullo modo matrem Verbi factam fuisse, vtpotè ex semine eum subsțãtialiter incarnatum enixam, sed veluti de fistula incorporaliter per eam, secũdùm Apollinarij impietatem, transisse. Si ergò, vt dictũ est, corpus & corporis interimit naturales proprietates in mysterio Christi Dei per ea, quæ dogmatizare præsumpsit, vtpotè sinè tumore atque defluxione & colore hoc perhibens esse, & incorporaliter processisse ex vtero Deum Dominum delirãs, cuius iam nobis testimonium patris ad arguendã huiusmodi hęresem necessarium est proferre, dum omnibus clara & aperta extitit per scripta, quæ in præsenti nobis relecta sunt, nisi fortasis oporteat nos ad eius vel prauitatem ipsius perfectam destructionem eadem proferre? quoniam destruitur sinè dubio per paternas doctrinas, qui eos per sua scripta destruere nititur. Agè ergò nunc hoc compendiosè faciamus per comparationem dogmatum istius, atq; Catholicæ Ecclesiæ prædicationum, & ordinabiliter distinguamus. Ità Theodorus Pharanitanus quondã Episcopus dixit: Incorporaliter ex vtero processit Dominus.

Cõfutatur Theodorus sentẽtijs patrũ Catholicorum.

Cyrillus glorioſus Alexãdrinus Episcop dixit, corporaliter ex Virgine natum fuisse Dominũ. In primo em̃ de duodecim capitulis ab eo compositis ad Nestorium, Synodalis eius Epistola sic ait: Quisquis non confitetur Deum esse veraciter Emmanuelem, & propterea Dei genitricem sanctam Virginem, (genuit nanq; carnaliter carnem factum ex Deo Verbum) anathema sit. Cyrillus.

Et iterùm Theologus Gregorius ad Clidonium scribens, ait: Quisquis velut de fistula per virginem transisse, non autem in ea plasmari diuinè pariterque humanè dicit: diuinè quidem, quoniam sinè viro: humanè autem, quia ritu parientis genuit, similiter sinè Deo est. Greg. Nazianzenus.

Theodorus Pharanitanus quõdàm Episcopus, dixit corporalem magnitudinẽ non habuisse secundùm carnem Dominum, sed absq; mole & incorporaliter eum super mare deambulare.

Dionysius egregius & molem carnalem habere eum secundùm carnem prædicat, & pondus corporeum, & cum mole & pondere corporeo incedere super aquas non Dionysius Areopagita.

infusis pedibus: & hoc in opusculis eius de diuinis nominibus docens, ait: Ignoramus qualiter de virgine is alia lege præter naturalem fuisse abatur, & qualiter non infusis pedibus, corporalem molem habentibus & materiale pondus, deambulabat tumidam & instabilem substantiam.

Atque iterùm in Epistola eius ad Gaium scripta ait: Et supra hominem operabatur quę hominis sunt. & hoc ostendit virgo super naturā pariens, & aqua instabile terrenorum & materialium pedum supportans pondus, & non obediēs, sed supra naturam virtute sinè diffusione consistens.

Theodorus Pharanitanus quondā Episcopus, dixit: Quoniā Dominus proprium corpus de cohærentibus eidem corpori, id est, defluxionem & colorem foris cōstituit.

Basilius Magnus. Item sanctus Basilius non solùm defluxionem ex lachrymis habuisse corporaliter perhibet Dominum, sed etiām ex nutrimētis solidis & tumidis digestionē & consumptionem, & ex itinere neruorum extensionem, ità in sermone de gratiarū actione docens: Sicut ergò suscepit esuriem Dominus de solido cibo digesto ab eo, & sitim assumpsit, humiditate, quæ in corpore eius erat, consumpta, & fatigatus est musculis & neruis ex itinere distensis, nō vtiquè deitate ex labore fatigata, sed corpore, quæ naturā sequuntur, passiones suscipiēte: ità & lachrymas admisit, naturalem passionem carni superinduci permittens.

Theodorus Pharanitanus quōdàm Episcopus, dixit absq; naturalibus corporis ꝓprietatibus vt hominem factum fuisse Dominum, & has naturales eius proprietates à se abijcere. Sācta & vniuersalis Chalcedonensis Synodus in sua definitiōe prædicat, nunquàm sublatam differētiam naturarum propter vnitionem, magis autem saluā indiminutè proprietatem vtriusque naturæ, & in vnā personā atq; in vnā subsistentiam concurrentē. His itaq; nobis oportunè declaratis, vt dissentiens ille sanctis apꝓbatus, & paternis ac synodalib⁹ definitionib⁹ aptissimè cōtradicēs, ab his rationabiliter condēnatur, eō ꝙ nullam habet cum eis cōmunionē, apertā aūt per ꝓprios sermones alienationē. Benedictus venerabilis episcop⁹ insulæ Corsicæ, dixit: Mandatū lucerna est, & lex lux, & via vitæ increpatio disciplinæ, quibus vestra beatitudo nimis prudēter ac diligēter diuisit inter lucem & tenebras, id est, inter Theodorum Pharanitanum quōdàm Episcopum, doctoresq; catholicæ Ecclesiæ: & illum quidē sicut noctē tenebrosam, lumē paternę veritatis minimè habentē, iustè censuit cōdemnari: hos autem, cōpetēter pietatis definitionibus nos lętificātes, ostendens vti diē splendidissimā, honorificè venerat⁹ est, verbis etiām veritatis cōfirmātes. Scriptū est enim: Ego sum Dominus Deus vester. Non facietis iniquitatē in iudicio. Non accipies personā diuitis, neq; mireris vultū potētis. Ab omni iniquo verbo recedes. Innocentē & iustum nō interficies, & non liberabis impiū. Ideoq; hoc execrabili viro vel dogmate ipsius, & à nobis cōsonanter dānato propter hęresem ipsius, si placet sanctitati vestræ, iubetote, quatenus per lectionē Cyri, quōdàm Alexādrini Episcopi, nouē capitulorū intendamus cōscripta: magis autem septimū eorū capitulū, per quæ paternā ille doctrinā immutare præsumpsit, & cōsequenter atq; ordinabiliter post eundē epistolam Sergij Constātiniopolitani quōdàm Episcopi, in qua Cyrū ꝓ huiusmodi nouitate suscipere & laudare cōperitur.

Exod. 23.

Prou. 6.

Leui. 19.

MARTINVS SANCTISSIMUS ac beatissimus Episcopus sanctæ Dei Ecclesiæ Catholicæ atque Apostolicæ vrbis Romæ, dixit:

IVxta precationē cōmemorantis dilectissimi fratris nostri Benedicti episcopi, Cyri quondàm Alexandrini antistitis nouem capitula, cum Epistola Sergij Constantinopolitani episcopi, in qua *in his eum recipere per consonantiā suam ostēditur, hi qbus interest, gestis inserēda deducere procurēt.

*sunt in qua.

Theophylactus Primicerius notariorum sanctæ Apostolicæ sedis, dixit:

Iuxta iussionem sanctitatis atq; beatitudinis vestræ, chartulas, quas iussistis insinuari, afferens præ manibus habeo: quid præcipitis?

MARTINVS SANCTISSIMUS ac beatissimus episcopus sanctæ Dei Ecclesiæ Catholicæ atque apostolicæ vrbis Romæ, dixit:

DE nouem capitulis Cyri quondā episcopi septimū suscipiatur, & relegatur in præsentia sancti Cōcilij, & sequenter Epistola Sergij Constantinopolitani quōdàm antistitis.

ET ACCIPIENS ANASTASIUS notarius regionarius Apostolicæ sedis, de Græco in Latinam linguam interpretatum, relegit in his:

CYRI ALEXANDRINAE ECclesiæ quondā episcopi excapitulare, quod Amorā omibus Acephalis legi pcepit in *Amone in perscriptiōe Orthodoxę fidei, Capitulum septimum:

*Capitulum VII. Cyri Alexandrini hæretici.

Si quis vnum Dominum nostrum Iesum Christū in duabus dicēs videri naturis, non cōfiteatur hunc vnū esse Trinitatis, quæ ante secula à patre natus est Deus verbū, in vltimis autem seculi temporibus eundē incarnatum & genitum de sancta & immaculata domina nostra Dei genitrice, semperq; virgine Maria, sed alium hūc fecit & alium, (nō enim vnum eundemq; secundùm sapientissimum

simum Cyrillū in Deitate perfectum, & humanitate perfectū eūdem) & secūdùm hoc tantūmodò in duabus naturis existentem, ipsum passibilē & impassibilem secundùm aliud & aliud, vt prędictus sanctę memorię Cyrillus asseruit, patientem quidem humanē carne, eò quòd homo est, manentem autem impassibilē, vt Deum in proprijs passionibus carnis, & eundē vnum Christum & vnū filium, operātem Deo decibilia & humana vna Dei & viri operatione, secundùm beatū Dionysium, per contēplatiōem tantūmodò discernes ea, ex quib⁹ vnitas facta est, & hæc intellectualiter cōsiderans inconuertibilia & inconfusa post eorū naturalē & subsātialem vnitatē manentia, & in his indiuisè & inseparabiliter vnum eundemque Christum & filiū cognitum ex hoc, ꝙ ea, q̄ ab inuicèm incōfusè conuenerūt, per intellectum cōsiderat, veracem eorū cōtemplationem faciens: (non em̄ phantasia falsa, & inanibus sensūs fictionibus) nullatenùs autem diuidit, vtpotè iam interēpta in duab⁹ partitione propter ineffabilē & incōfusam & incōprænsibilem vnitatem, dicens secundùm beatū Athanasiū, Mox caro, mox DEI verbi caro, mox caro animata intellectualis, mox dei verbi caro animata intellectualis, sed in diuisione pro parte huiusmodi suscipit vocem, anathema sit.

EXEMPLAR EPISTOLAE scriptæ à Sergio quōdàm prępsule Cōstantinopolitanæ ecclesiæ ad Cyrū quōdàm prępsulem ecclesiæ Alexandrinæ, in qua laudat eum ꝓ vna operatiōe, & cōfirmat eam quasi pro vnitate Acephalorum hęreticorum.

Sacras syllabas vestræ à Deo honorandæ sanctitatis suscepimus, ꝓ gratiā diuini spiritūs, & deo placitū studiū à Deo cōseruandi & serenissimi nostri principis, atque diuina institutione, necnō totius orthodoxię plena sacratissimæ vestræ beatitudinis annunciātes facta in Alexādrinā Christi dilectam magnā ciuitatem & in omēs regiones eius, eorū videlicet, q priùs dicebātur Theodosiani, in catholicam & Apostolicam atq; orthodoxā ecclesiasticā vnitatē. Pro quib⁹ spiritali & ineffabili gaudio repleti, gratiæ laudes omipotenti Deo & saluatori nostro Iesu Christo ex toto corde retulimus, quoniam tandèm aliquandò cooperatione diuina medio pariete discordiæ abstracto, per quem priùs cōmunis omniū inimicus à fratribus fratres separare studuit, coniuncti & cōparticipes paruerūt, & facti sunt omnes vnum labiū & vna lingua, bonam confessionē & glorificationem vt oportet, gloriosę atque viuificæ Trinitati celebrantes, & prędicatur ab omibus consonanter, vnus Dominus, vna fides, vnum baptisma. Dicta em̄ ostendentes eis venerabilium & vniuersalium sanctarū Synodorū, per gratiam sancti spiritūs cōuenientiū, & vnam eandemq; orthodoxā fidem definientiū, id est, Nicenā, Constantinopolitanā, ephesinam primam, & Chalcedonensem, atq; iterùm Cōstantinopolitanam sub temporibus diuę memoriæ Iustiniani congregatā sanctam quintam Synodū, atq; omne scandalum de medio p eas, sicut aliquas petras à semita iactantes, apertam & nimis facilem ad deo amabilem vnitatem transitū effecistis. Pro qua re multa vestræ sacræ perfectioni tam apud Deum & omnes homines merces & laus reposita est. Asseruistis igitur in capitulis, q̄ ad ipsos facta sunt, confiteri (bonū est em̄, vt ipsis sacris vocibus vestris vtamur) patrē & filium & spiritum sanctū Trinitatem cōsubstantialē, vnam deitatē in tribus *subsātijs. Ipsum autem vnū de sancta Trinitate deū verum, qui ante secula ex patre genitus est, descendere de cælis in vltimis diebus, & incarnari ex spiritu sancto & domina nostra, secūdùm veritatē dei genitrice semperq; virgine Maria, carnē adsumentē ex ipsa nobis consubstantialē, animatā anima rationali & intellectuali, eandemq; ex ipsa cōceptione vnire sibi vnitate naturali & subsātiali: & ità natum ex ipsa, vnū existentem incōfusum, indiuisum, perfectū in deitate, perfectumque in humanitate, eundemq; passibilem & impassibilem secūdùm aliud & aliud, quomodò beatus Cyrillus asseruit, patientem quidem humaniter carne, quia homo: manentē autem impassibilem eundem, quomodò Deum, in passionibus suæ carnis. Atq; eundem vnum Christū operari Deo decibilia & humana vna operatione, quia omnis diuina & humana operatio ex vno eodemq; incarnato deo Verbo procedebat. Secundū hunc pium intellectum, & Leo sanctæ memoriæ Romanus Archiepiscopus sapuit & docuit, dicens: Operatur vtraq; natura cum alterius cōmunione. Vndè & ex duabus naturis, id est, diuinitate & humanitate vnum Christū venerari cōuenienter docuistis, & vnā naturam Dei Verbi incarnatā secūdùm beatæ memoriæ confessi estis Cyrillum, vnamq; subsistentiā compositā, quę est ipse Dns noster Iesus Christus, vnus de sancta & consubstantiali Trinitate. Similiter autem & in duabus naturis eundem cōfiteri prædicātes, non alium & alium eum esse asseruistis, sed vnū eundemq; secūdùm sapientissimum Cyrillum, contemplatione tantùm discernētes ea, ex quibus vnitio facta est: & hæc per intellectū cōsiderantes, inconuertibilia & incōfusa post eorum naturalem & consubstantialē vnitatem permanentia, veracem eorum visionem exponētes. Non em̄ phantasiam falsam & inanibus fictionibus mentis, vtiquè interempta in duobus diuisione propter ineffabilē & inconfusam atq; incircunscriptam vnitatem. Hæc piè & nimiùm acribiosiùs exponētes, omnes sequētes impiorū hęreseum authores anathemati

meliùs, *subsistentijs.

Falsum impingit sanctissimo Leoni.

Itē Cyrillo

submisistis: cum quibus & omnes cõtradictores duodecim capitulorũ sapientissimi & mirabilis Cyrilli, quos minimè pœnitentes, sed in eodẽ vsq; in finem pmanentes errore, similibus execratiõibus cõdemnãstis. Igitur hanc vestram orthodoxam relegentes doctrinam, per quam gloriæ beneplacitum est domino, tantorum fratrum nostrorum vnitionem dispensare, ipsius benignitatem glorificauimus: laudauimus autem & vestram sacratissimã sanctitatem, in tali mirifico & vltra omnem spem intercedere dignatam negocio, tam per gratiam sancti & viuifici, atque electione & doctrina à Deo sapientissimi & veraciter pacifici magni Imperatoris, qui sanctificatum eius cor in manu Dei habet, & ab ipsa secũdùm veritatem in omnibus actionibus suis ducitur & gubernatur: quem super omnes solus potens Deus in amplius exaltet, saluet, conseruans eum vt firmamentum sanctarum Dei ecclesiarum & immaculatæ Christianorũ fidei, commodans ei lõginquitatem temporum, multitudinem pacis, & omnium hostilium gentium subiugationem, in filios ex filijs regale succedens imperium. Donet autem & tuæ sanctæ & sacræ charitati abundantiùs suam gratiam in labijs, & verbũ in apertione oris, per quem & quod fortasis residuum est eorum, qui nobis stultè & ineptè contradicunt, saluetur, vestigia sequentes nupèr nobis adunatis dilectissimis filijs nostris, quos videlicet per vos beatissimos spiritalibus brachijs amplectentes, & osculo sancto salutantes, oramus hos omnium bonorum ex Deo percipere iucunditatem. & subscriptio: Saluus in domino, ora pro nobis reuerendissime frater.

Aliquid deesse videt.

Prou. 21.

Sergius reuerendissimus Episcopus Tẽpsanẽsis, dixit: Quoniam, sicut audistis sanctissimi, Cyrus Alexandriæ quondàm Episcopus in proprio Capitulo, quod nobis in præsenti relectum est, beati Dionysij Athenensis Episcopi cuiusdam dictionis, in veneranda eius Epistola insertę, ad Gaium famulũ Dei transmissæ, memoratus est, necessè est vt codex prædicti Doctoris afferatur, quatenùs videamus p eandẽ Epistolã, si ità secũdùm veritatẽ cõtinet dictio, quomodò Cyrus in proprio septimo capitulo significauit, & si meritò secundùm scripta, quæ ad eum transmissa sunt, Sergius in hoc eũdem Cyrum receperit.

MARTINVS SANCTISSIMus ac beatissimus Episcopus sanctæ Dei Ecclesiæ Catholicæ atque Apostolicæ vrbis Romæ, dixit:

Dionysius Athenensis episcopus.

COdicẽ sancti Dionysij Episcopi Athenensis hi, quorum interest, actis deducant.

Theophylactus Primicerius notariorum sanctæ Apostolicæ sedis, dixit:

Secũdum iussionem vestræ beatitudinis afferens de venerabili bibliotheca sedis vestræ codicem beati Dionysij, præ manibus haheo. quid præcipitis?

MARTINVS SANCTISSIMus ac beatiss. Episcopus sanctæ Dei Ecclesiæ Catholicæ atq; Apostolicæ vrbis Romæ, dixit:

COdex beati Dionysij suscipiat, & de Epistola, quæ ibidèm deposita est, ad Gaium directa, locus ille ordinabiliter, de quo agitur, cuius mentionem fecerit Cyrus in suo capitulo ad approbationem nouitatis eius, coram sancto Concilio relegatur.

Et accipiens Paschalis notarius regionarius apostolicæ sedis, de Græco in Latinam linguã interpretatum ipsum testimonium, relegit continens ità:

Sententia Dionysij Areopagitæ.

SAncti Dionysij ex Epistola ad Gaiũ directa ad locũ: Etiàm non secundùm Deum diuina operatus, neque humana secundùm hominem, sed Deo homine facto, nouam quandam Deiuirilem, id est, theandricin, operationem nobis ostendens.

MARTINVS SANCTISSIMus ac beatissimus Episcopus sanctæ Dei Ecclesiæ Catholicæ atque apostolicæ vrbis Romæ, dixit:

Hæreticõrũ scripta abutuntur. 4. Reg. 18.

QVi spiritalem expugnãt Hierusalem, id est, Catholicam Ecclesiam, imitantur eos, qui terrenam expugnauerunt Hierusalẽ, & festinãt & ipsi paternis abuti quodammodò doctrinis, sicut Rapsaces patria voce contra Iudæos abusus est, vt difficilè nequitia eius potuisset sentiri, sicut & isti, Locus mẽdosus. patriam insidiant. Nec enim in honorem patrum, sed in deceptionem simplicium, sicut ille Iudæorum, hoc callidè peragere nituntur. Veruntamen, sicut Dominus ait, ex fru- Matth. 7. ctibus eorum cognoscetis eos. Quoniã hi Matth. 23. sunt similes sepulcris dealbatis, quæ à foris appárẽt hominibus speciosa, sicut & hæretici quasi paternis velati doctrinis: intùs verò pleni sunt ossibus mortuorum, & omni spurcitia, id est, mortalibus & fœtidis dogmatibus. Nec enim simpliciter proferunt sermones, sicut magnus scribens Successo testatur Cyrillus, sed cum dolo atque versutia. Quod vtiquè & nos veraciter cognoscentes, non debemus omninò timere opprobrium hominum, neque eorum exprobratiõibus vinci. Quoniam hoc nobis Dominus iubet per Esaiam prophetam, dicẽs: Audite me, qui scitis iudicium, populus in quorũ corde lex mea est: nolite timere opprobrium hominum, & blasphemias eorũ nè timeatis. Manifestat enim hos & captat per vos reuerẽdissimos venatores suos prudenter Dominus, secundùm quod in Hie- Hiere. 16. remia scriptum est: Et post hæc mittam eis multos venatores, & venabunt eos de omni monte, & de omni colle, & de cauernis petrarum: quia oculi mei super omnes vias eorum. Sunt enim foramina petrarum, ipsę sanctorum patrum de Christo mysticæ traditiones. Conantur nanque & in his foraminibus dolosè abscondere se hæretici, vt putentur sanctissimi, & non scelerosi paruulis. Non enim vobis, qui secundùm Deum perfecti estis apud Deũ. Propterea hos vobis Dominus, vt cernitis, manifestauit, per hoc testimonium beati Dionysij, quod in præsenti relectum est, falsidicos luculentiùs eos ostendens: vt & de his, quod à Domino dictum est, impleatur, quo ait: Quandò loquitur mẽdacium, de proprijs loquitur, quia mendax est, & pater eius. Mentita est enim iniquitas sibi, in his vtiquè instabilibus existentibus vt instabilis. Nam beato Dionysio asserente, sicut audistis dilectissimi fratres, nouam quandam Deiuirilem operationem inter nos conuersatum, vterque eorum apertissimè contra patrem mentitus est. Et Cyrus quidem in suo septimo Capitulo nouam immutando, & vnam pro noua asserendo Deiuirilem operationem quasi dixisse doctorem perhibens: Sergius autem in Epistola de huiusmodi quæstione ad Cyrum scripta, tam immutationem nouæ cum illo confirmans, & non solùm hoc, sed & Doctoris & Deiuirilem amputans penitùs vocem, & vnam absolutè in Christo DEO dogmatizans operationem, facientes dolum quasi nouaculam acutam, atque minimè considerantes, quod in psalmo scriptum est: Nónne Deus requiret ista? ipse enim nouit occulta cordis, & cogitationes talium hominũ, quoniam vanæ sunt. Vana enim locutus est vnusquisq; ad proximum suum: labia dolosa in corde & corde locuti sunt mala, sed disperdet Dominus vniuersa labia dolosa, & linguam magniloquam. Qui dixerunt, Labia nostra à nobis sunt: quis noster est Dominus? Nam si hæc in memoria retinerẽt, minimè ad talem iniquitatem prosilirent, id est, immutationem & interemptionem paternarum traditionũ & dogmatum. Propterea præmemoratos inuestigantes, non quidem aduocatos, sed apertissimos accusatores, neque custodes probabiles, sed falsatores euidẽtissimos veritatis, & in hoc tantùmodò se recipientes, necnõ amplectentes, atq; sibi rependentes vtrunque vterq; impietatis mercedẽ, id est, laudẽ in scripto: cõsequés est ostẽdere nos, ex quo illi fructũ huius impietatis sumpserunt, quatenùs p fructũ arborẽ demonstremus. Offeratur igitur & relegat p hos, quorum interest, * Themistij hæretici codex sine capitula de eodem releuata, quæ in hoc negocio nobis necessantur.

Locus mẽdosus. Matth. 7. Matth. 23. Esa. 5. Hiere. 16.

Theophylactus Primicerius notariorum sanctæ Apostolicæ Sedis, dixit:

Prædicta Capitula à vestra beatitudine requisita afferens, pre manibus habeo: quid præcipit sanctitas vestra?

MARTINVS SANCTISSIMus ac beatissimus episcopus sanctæ Dei Ecclesiæ Catholicæ atque Apostolicæ vrbis Romæ, dixit:

SVscipiatur oblatus * Themestij hæretici codex, & de eo relegantur nobis capitula, quæ in eo sunt prænotata.

Et accipiens Exuperius notarius regionarius Apostolicæ sedis, de Græco in Latinam vocẽ interpretata, relegit in his:

THEMESTII HAERETICI ex epistola ab eo scripta ad Marcellinum presbyterum & Stephanum diaconum de vna operatione:

Quæ enim in omnibus procedit diuinarum ac humanarum operatio Christi, non erat * & alia, sed vna atque & eadem, vtpotè vnius existens eiusdemque. Et ideò Deivirilem Areopagita Dionysius nominauit.

* deesse videtur, alia.

Dionysius Areopagita in Epistola ad Gaium.

EIVSDEMQVE DE conscriptis ab eodem, aduersùs Colluthũ hæreticum compositis, in quibus protestatur dicens, quia & ipse Seuerus hæreticus vnam Deiuirilem confessus est in Christo operationem, quo ait: Nam quia beatæ memoriæ quoquè Seuerus similiter de Christo dicens, quòd aliqua quidem diuinè, alia verò humanè idẽ operatus ẽst, Deiuirilem operationem approbare volebat, sed non solummodò deo decibiliter, facilius est videri.

EIVSDEM DE eodem verbo: Vna intelligatur Christi, sicut sæpiùs diximus, Deiuirilis operatio, non vna deo decibilis.

EIVSDEM DE eodem sermone: Si enim vna verbi Deiuirilis, sicut sæpè diximus, operatio & scientia, quomodò vna & vna intelligatur secundùm execrabile, sed potiùs duæ, & non vna?

ITEM EIVSDEM de eodẽ sermone: Si autem ipsa tantummodò Deo decibilis, sed non deiuirilis, sicut sæpè diximus: nihil secũdùm nos operetur, & habes quod quæres.

MARTINVS SANCTISSIMus ac beatissimus Episcopus sanctæ Dei Ecclesiæ Catholicæ atque Apostolicæ vrbis Romæ, dixit:

NOtum fecit * Themestius hæreticus per suos sermones, qui in præsenti nobis sunt relecti, quoniam eius fructus & discipuli sunt Cyrus & Sergius in dogmatibus, & sicut ab eo isti edocti, nouam immutando vnam nisi sunt appellare, licèt vehementiores illo in abnegatione veritatis effecti sunt, qui & ipsam Deiuirilem Doctoris vocem interimere penitùs præsumpserũt, & vnam absolutè tradere operatio-

nem dei moliti sunt, quod apertissimè per propriam Epistolam ad Cyrum scriptam Sergius se fecisse dinoscitur: & nec tantùm per suam dementiam, quantùm Colluthus hæreticus, contra quem scribit *Themestius, intelligere passi sunt. Propterea nanque recusauit Colluthus asserere Deiuirilē operationem, eò quòd talis vox duas significat operatiões, id est, diuinam & humanā: (nec enim vnam tantummodò operationem, secundùm *Themestij deliramētum) Et ideò memoratus Colluthus tantùm Deo decibilem, in hoc sibi consentiens, & non Deiuirilem operationem, licèt incōueniens erat veritati, asserebat, vtpotè vnam, non enim duas, professus. Verūtamen non solùm impium, sed etiàm absurdum proprium sermonē illi ostendunt, hoc est, Sergius & Cyrus, vna eademq; Deiuirili operatione, diuina & humana dicentes operatum fuisse Dominum: quoniam per Deiuirilem Deouiriles similiter asserere cōuenit. Non enim diuina & humana secūdùm illorum figmēta, videlicet, quomodò & per diuinā diuina, atque per humanam cōpetenter humana. Si autem Deiuirili, Deiuirilia conuenit adscribere cuiusdam Deiuirilis personæ. Non enim humanato Deo Deiuirilem, àc si vnam secundùm sensum eorum existentem, dicunt esse operationem, si vtiq; omis operatio ab eo, qui eam naturaliter habet diuinam & humanam, id est, duas in vnitione, propriam appellationem suscipere certa est. Et propterea diuinam dicimus, quæ ex Deo procedit, sicuti & ex homine naturaliter humanam. Vtraq; igitur, hoc est, diuina & humana, si non vtranque, id est, diuinam & humanam Deiuirilem confitentur, impossibile est dicere operatum fuisse Dominum. Nam si non duas operationes hanc Deiuirilem significare, sed vnam esse confitentur, necesse est eos aut simplicem, aut compositam, aut naturalem, aut personalem dicere eam, vt nè, pro incerto vocabulo, nullius eam virtutis esse perhibeant. Ergò si quidem simplicem esse dicunt, eandem vt simplicem habebit & pater. Simplicem nanque Deus & pater habet propriam operatiōem, & operabitur, & ipse per Deiuirile secundùm illos diuina & humana: & erit propterea Deus iam & homo naturaliter, hoc est, homo factus Deus, sed non nudus naturaliter & tantùm Deus. Si autē cōpositam, extraneum filiū à patre adscribūt, siue alienæ substantiæ & operatiōis, vtpotè non habente patre compositam suam operationem. Si autem naturalem dicunt, consubstantialem Deo verbo carnē ostendunt, vtpotè eandem cum eo naturaliter habentē operationē. Si verò consubstantialem, sinè dubio alteri⁹ substātiæ, & per hoc erit quaternitas secundùm illos sancta Trinitas. Si verò subsistentialē, extraneant iterùm à patre filium secundùm operationis modum, vtpotè ab eo differentiam habētem in subsistētialibus ꝓprietatibus. Quòd si per hęc, quę superiùs dicta sunt, impediti, vnam esse Deiuirilem operationem propter vnitionē asserunt, ergò ante vnitionem duas habentem operationes Deum verbum introducunt, post autem vnitionem vnam vtrasq; efficiētem, videlicet pro amputatione alterius, aut confessione vtriusque. Si ergò in omnibus aduersariorum ratio repræhenditur, certum quoniam non vnam secundùm illos ostendere volēs operationem sanctus Dionysius, sed duplicem, duplicis naturæ, compositiuo sermone abusus est, duas vnius eiusdemq; in vnitione operatiões ostendens. Et ideò prudentissimè ait: Neque secundùm Deum diuina operatus, neque secundùm hominem humana: summā nobis vnitionem denūcians sicuti naturarum, ità & eiusdem naturalium operationum: quoniam summæ vnitionis est propriū, per immutationem sublimiter operari vtraque, id est, eūdem humanè diuina, & diuinè humana. Nec enim nuda Deitate diuina, neq; pura humanitate humana, sed p carnem quidē intellectualiter animatā atque vnitā eidem subsantialiter, operabatur sublimiter miracula, & iterùm per potestatem validissimā viuificarum eius passionum sponte pro nobis experimentum suscipiebat, vt & vnitionem ostēdat, & differentiam innotescat. Et vnitionem quidem, per alternam ostensionem siue cōglomerationem operationum suarum: differentiam autem, ex conseruatione naturalis proprietatis. Hoc enim erat, secundùm quod ait Doctor, omnium nouitatum supereminens nouitas. Non enim vt vtrasque, id est, diuinam & humanā, vnā eandemque operationem secundùm illos ostenderet, quia hoc immutatio & peritùs peremptio est, vt aut incōditam naturaliter conditam, aut conditam naturaliter inconditam factā fuisse ostenderet, aut certè conditam & inconditam eandem per confusionem: sed vt per aliam alteram inconfusè ꝓcedentem ostēderet. Sic nanq;, sicut memorat⁹ doctor asseruit, & in his quæ nostræ naturæ sunt, sup naturā erat: & in his q̄ nostræ substātiæ sunt, sup substantiā, oīa nostra ex nobis supra nos eminētiùs habēs: vtpotè in natura quod est sup naturā incircūscriptè ostēdens, & p hoc quod sup naturā est, naturā indiminutè demōstrās. Nā dicere absolutè vnā operationē, qualē habet nouitatis sup naturā ꝓbationē? Null⁹ nanq; numer⁹ nou⁹ est, neq; naturaliter admirabilis? sed illud est mirū secūdùm veritatē, & oīm nouitatū supeminens nouū, iuxta patris doctrinā, inconditā & cōditā naturaliter operationē, vni eidemq; incarnato Deo verbo substātialiter inhærentē, in vnitiōe incōfusam & indiuisam, cōglomerāter vicissim eas pro-

ꝓcedere, & cognoscere deū esse naturaliter, eūdemq; hominē naturaliter. Quod & Leo sanctæ catholicæq; & Apostolicę nostrę sedis beatę memorię pful sapiēter intelligēs, scripsit. operatur enim vtraq; forma cum alterius cōmunione, quod proprium est. Nō enim dixit, quoniā minuit, aut immutauit, aut confundit, vel abnegat hoc quod proprium est, vtraq; natura de his, quæ in vno eodemq; Christo subsātialiter vnita sunt: sed operatur quidem, cum alterius autē cōmunione, vt & differentiā ostendat per hoc, quòd operatur quod proprium est: & vnitionem significet per hoc, quòd dicit, cum alterius communione. Hoc est enim nouæ deiuirilis operationis proprium, i. diuinę & humanę, secūdùm vnitionem cohęrēter indiuisam in eodem ipso cognitam. Quas abnegantes & expugnantes Cyrus & Sergius, neque secūdùm Deum diuina intelligunt, neque paterna secundùm catholicos patres interpretātur, sed hæretica dogmata paternis obumbrantes sermonibus, cōtra catholica, Ecclesiæ introducere studuerunt. Atq; ideò vnam secundùm hæreticos Seuerū & *Themestium Deiuirilē existere operationem cōscripserunt, quos cum illis propterea condēnantes, agè nunc & memorati Sergij nouæ ecthesēos audiamus commētum, quam ecthesin suasit in tēpore suo nomini Heraclium quōdàm Imperatorem titulare, errorem interminationi cōmixtum contra orthodoxos populos atque dogmata per hunc modum prętendens.

Deuśdedit venerabilis episcopus Caralitanæ ecclesiæ insulæ Sardiniæ, dixit:

Verbum breuiatū & cōsummatum accipiens à Dño vestra venerāda beatitudo cōpendiosè pariterq; diligenter tam falsiloquum & nouitatē, quā operati sunt aptissimè Cyrus & Sergius aduersùs sanctos catholicæ ecclesiæ patres atq; dogmata, per ea quæ prudentissimè in p̄senti allocutus est, nobis demōstrauit, ostendens eos hęreticorū irretitos cōfessione p hoc, q̄ vnā iuxta execrabiles *Themestiū & Seuerū deiuirilē operationē esse denunciāt, & non mirificā in hoc atq; mirabilē, qm̄ in vnitione indiuisa duas vnius eiusdemq; Christi Dei naturales operationes incōfusè ostēdit, i. diuinā & humanam, in approbatione verissima Deū eundē esse naturaliter & hominē, quod vtiq; sicut beatus Dionysius ait, Omniū est nouitatū supereminens nouū. Nec enim vtriusq; interemptionē, sed indiuisam vnitatē per hāc cōpositam eius vocē memoratus pater edocuit. Veram nanq; vnitionē ostendere voluit, sed nō diminutionē quālibet naturarū, quæ in Christo Deo subsātialiter sāluantur, aut naturaliū eius operationū, quas videlicet per ꝓpria scripta, quę in p̄senti relecta sunt, Cyrus & Sergius denegantes, & propterea sanctorū quoquè patrum adul-

terantes testimonia, meritò à vestra apostolica pia sententia condemnati sunt, quos & nos cōsonanter cum ea ꝓptereà cōdemnamus: necnon & Pyrrhū Sergij successorem, quoniā & ipse nihilominùs cū Sergio Cyrū recepisse dinoscitur, & studuit ei aduocare in prędenominato septimo capitulo, & hoc cùm in scripto testatur contra eum, quoniā immutauit dictionē beati Dionysij, & quoniam iustè reprehensus est ꝓ huiusmodi immutatione à beatę memorię Sophronio. Ità nanq; scribit in vnum dogmaticū eius volumen Pyrrhus: Vnum aūt tātùm capitulū repræhendit Sophronius reuerēdissimus, vtpotè testimoniū Dionysij beatæ memoriæ falsantē pmutatione vnius vocis, in hoc cōgrua dicēs prędictus vir & cauta, in quibus ille asserit: Sed homine facto Deo, nouam quandā Deiuirilē operationē nobis proferens. Vnam enim secūdùm veritatē pro noua cōtinebat denominatū volumē: sed non malitiosè (absit) iuxta meū verbū: Sed quoniā nō aliter potest noua intelligi, nisi vna, à sanctissimo Cyro huiusmodi vox posita est, qm̄ per abnegationē sublimiū, vnā beatus Doctor confessionē construens, & hanc singulariter exprimēs, quid aliud nisi vnam cōfiteri operationē, eō q̄ vnus est Christus, per quoddā verbū luculētiùs tradidit? Eccè apertissimè p suos sermones Pyrrhus & falsatā à Cyro dictionē sancti Dionysij ꝓfessus est, & reprehensum propterea meritò eū ostendit, & qm̄ benè conuictus est à beatæ memoriæ Sophronio, significauit per hoc, q̄ dicit cōgrua dicēs in hoc idem vir & cauta. Veruntū ipsum, quod cautum à patre dictum est, amputans Pyrrhus, & hęreticā nouitatem defendēs, vt similia sapiens his, qui loquuntur pacē cum proximo eorum, mala aūt in cordibus eorum. Sagitta nanq; penetrans existit lingua eorū, sicut ait B. Hiere- mias: dolosa verba oris eorū: proximo eius loquit̄ pacifica, & in semetipsum habet aduersitatem. Et quidē laudauit beatę memoriæ Sophronium, quoniā reprehendit Cyrum, & ipsius reprehēsi mali aduocat⁹ effectus est per hoc quod dicit, quoniam non aliter potest intelligi noua, nisi vna, videlicet eodem modo, sicut approbatum est, Seuero & Themestio insanis hæreticis constrictus: sed etiàm per hoc, q̄ insipiēter scribit, quoniam per abnegationem sublimiū, vnā confessionem faciens memoratus Doctor & hanc singulariter exprimens, quid aliud nisi vnam operationem cōfiteri, eō q̄ vnus est Christus, tradidit? ignorans, quia de negatione sublimium nec vnam habet cōfessionem, nisi tātummodò instabilē phantasiam. Quoniam si denegat, sicuti sublimia quędā, tam diuinam eiusdē & humanā naturam aut operationē, totū perimitur sinè dubio secūdùm illud dispensationis mysteriū. Nō em̄ existente in Deo verbo, qui pro-

pter nos incarnatus est, pro denegatione illorum, diuina natura & humana natura, aut diuina operatione & humana operatione, quid iam remanet in confusióe diuinæ dispensatiónis, nisi tantùm, vt dixi, inanis phantasia Pyrrhi stultæ hæreseos? quam reputantes cum eodem Pyrrho iniquè agente, & sequentem Cyrum & Sergium, hoc est, Seuerum & Themestium hæreticos, regulariter cõdemnamus in defensione vera paternarum ac synodalium Catholicæ Ecclesiæ definitionũ & promulgationum. Scriptum
Deut.13. est enim in lege Domini, Quoniam nó parcet ei oculus tuus, vt miserearis & occultes eum: annuncians annunciabis de eo, & statìm interficies. Sit primùm manus tua super eum, & post te omnis populus mittat manum. Lapidibus obrutus necabitur, id est, paternis, robustis & ꝓbabilibus verbis veritatis atque dogmatibus, quia voluit te abstrahere à Domino Deo, & auferes malũ de medio tuĩ. His itaque consonanter à nobis in præmemoratos viros propter eorum temerariam hæresim, quę Seueri & Themestij hæreticorum defendere & renouare dogmata studuit, determinatis, petimus secũdùm vestram interfationem, quatenùs memorata ecthesis, quæ in nomine tunc imperantis Heraclij perscripta est ab aduersarijs contra fidem Orthodoxam, ad nostram cognitionem deduci, atque lectione vulgari præcipiatis.

MARTINVS SANCTISSIMUS ac beatissimus Episcopus sanctæ Dei Ecclesiæ Catholicæ atque apostolicæ vrbis Romæ, dixit:

* huius sancti concilij

Offeratur per eos, quorum interest, gestis *huic sancto Concilio ad subtiliorem examinationem ecthesis, ad nomen quondàm Heraclij facta.

Theophylactus Primicerius notariorum Apostolicæ sedis, dixit:

Denominatam ecthesim iuxta vestrã iussionem afferens, præ manibus habeo: quid præcipitis?

MARTINVS SANCTISSIMUS ac beatiss. Episcopus sanctæ Dei Ecclesiæ Catholicæ atq; Apostolicæ vrbis Romæ, dixit:

Ecthesis ab hæreticis sub Heraclij Imp. nomine scripta.

Ecthesis quondàm Heraclij Imperatoris suscipiatur & relegatur:

Et accipiens Anastasius notarius regionarius apostolicæ sedis, de Græco in Latinam vocem translatam, relegit in his:

EXpositio orthodoxę fidei, facta à Deo conseruando & pijssimo nostro domino, magno principe Heraclio, propter emersam ab aliquibus altercationé pro requisitione operationis, consonans in omĩbus sanctis & vniuersalibus quinq; Concilijs, quam cum multa satisfactione & gratia exceperunt patriarchicis sedibus prędules, & gratanter ei consenserunt, vtpotè pacem sanctis Dei Ecclesijs inferentem. Credimus in patrem & filium & sanctum spiritũ, Trinitatem consubstantialem, vnam Deitatem siue naturam & essentiam, virtutemq; & potestatem in tribus subsistentijs siue personis, cognoscentes vniuscuiusque subsistentiæ familiaritatem, vnitatem in Trinitate, & Trinitatem in vnitate: vnitatemquidem secundùm essentiæ siue Deitatis rationé, Trinitatem autem secundùm subsistentias siue personas. Nec enim vnum secundùm essentiam confitentes, à personarum differentia excedimus: neque autem Trinitatem personarum confitentes, vnam denegamus Deitatem. Vnus Deus pater, vnus Deus filius, vnus Deus spiritussanctus, Vnus hæc tria Deus in eadem & immutabili Deitatis ratione. Nam personarum differentia, Deitatis siue essentiæ non infert diuisionem. Vnam igitur confitemur Deitatem, familiaritates inconfusas seruantem, & non in vnam personam tribus nominibus nuncupatam asserentes hęc tria secundùm *Sabellionẽ. Neq; autem in tres essentias vnam Deitatem diuidentes, aut extraneantes à patris essentia filium aut spiritum sanctum, secundùm insaniam Arrij. *Vnũ enim est in tribus Deitas, vt dicit magnus Gregorius in Theologia, & tria vnum, in quibus Deitas, siue, vt verissimè dicatur, quæ Deitas. Confitemur autem vnum sanctæ Trinitatis vnigenitum filium Dei, Deum verbum, à patre progenitum ante omnia secula, lumen de lumine, splendorem gloriæ, vultú paternæ substantiæ, per quem omnia facta sunt, in extremis diebus propter nos & propter nostram salutem *descendere de cælis, dignariq; in intacto vtero sanctissimæ Dei genitricis & semper virginis Mariæ habitare, & ex ea conglomerantem sibi carnem in vna subsistãtia, animam habentem rationalem atq; intellectualem, natum esse ab ea, & semper manentem perfectum Deum, eundemq; fieri perfectũ hominem inconfusè atq; indiuisè, consubstantialem Deo & patri secundùm Deitatẽ, & consubstantialem nobis eundem secundùm humanitatem, & per omnia similem nobis sinè peccato. Vndè & duas natiuitates eiusdem vnigeniti Dei verbi cõfitemur: vnã ante secula à patre sinè tempore & incorporaliter, alteram ipsius in extremis diebus à sancta intactaque Dei genitrice & semper virgine Maria, cũ animato intellectuali eius corpore. Quapropter sanctam & nimis laudabilem semper virginem Mariam, rectè & veraciter Dei genitricem prædicamus: non quia Dei verbum initium ab ea accepit vt esset, sed in extremis diebus incarnatus ex ea, immutabiliter homo factus est, & passionem pro nobis spontaneam carne sustinuit. Compositum autem Christum glorificamus, sanctorum patrum sequentes doctrinam *Pro enim mysterio, quod in Christo est, per compositionem vnitio, & confusionem & diuisionem eijcit, & seruat quidem vtraque natura proprietatem, vnam autem subsistantiam & vnam personam Dei verbi cum animata intellectualiter eius carne ostendit, neque quaternitate nobis pro sancta Trinitate introducta: absit: nec enim quartæ personæ additamentum sancta Trinitas suscepit & incarnato vno ex ea DEO verbo. Neque autem alter erat, qui miracula operabatur sicut Deus, alter autem quàm ipse qui passiones sustinuit: sed vnum eundemque filium confitemur Deum simul & hominem, vnam subsistantiam, vnam personam, passibilem carne, impassibilem Deitate, perfectum deitate, & perfectum eundem humanitate, & ipsius miracula & passiones, quas spontè sustinuit corpore. Vndè & ex duabus naturis vnum Christum cõfitemur, vnum filium, vnum Dominum, vnam personam, vnam subsistantiam compositam, & vnam naturam Dei verbi incarnatam, corpore animato intellectualiter, sicut Cyrillꝰ magnus sapuit & docuit, & in duabus naturis eundem esse glorificantes: vt in Deitate & humanitate vnum Dominũ nostrum Iesum Christum verum Deum cognitum esse confitemur, differentiam per hunc modum solùm significãtes naturarũ, pro quibus inconfusè ineffabilis vnitas facta est. Nec eñ Deitas transmigrauit in carnẽ, neq; caro in deitatẽ trãsmutata est, sed in proprietate naturali, & ꝑ vniuscuiusq; subsistentię vnitate vtrunq; permansit. Vndè vnum scimus filiũ Dñm nostrum Iesum Christum, ex initium non habente patre, & ex intacta matre, eundem ante secula, & in extremis diebus constitutum, impassibilem atq; passibilem, visibilem & inuisibilem, vnius eiusdemq; miracula & passiones prædicamus, & omnẽ diuinam & humanam operationẽ vni eidemq; incarnato Deo verbo tribuimus, & vnam ei offerimus venerationẽ, spontè & veraciter propter nos crucifixo carne, & exurgẽti ex mortuis, & in cælos assendenti, & residenti in dextera patris, & iterùm venienti iudicare viuos & mortuos: nullo modo cõcedentes alicui ex omĩbus vnã vel duas dicere siue docere operationes in diuina Dñi incarnatione, sed magis, sicut sanctę & vniuersales tradiderũt synodi, vnum eundemq; filium vnigenitum Dñm nostrum Iesum Christũ, verum Deum cõfiteri, operari diuina & humana, & omnẽ deo congruã & homini operationẽ ex vno eodẽq; incarnato Deo verbo indiuisè & incõfusè ꝓcedere, & in vnũ eundemq; fortiri, eó ꝙ vnius quidẽ operationis vox licèt ab aliquibꝰ patribꝰ dicta est, tñ turbat, extraneat quorundã aures, arbitrantium in interitum candẽ prolatam esse duarum naturarum, quæ in vna subsistentia vnitę sunt in Christo Deo nostro. Similiter aũt & duarum operationũ vocé multos scãdalizare, vtpotè à nemine dictã sanctorũ & pręcipuorũ patrũ: sed & sequi in eo, vt duas cõfiteamur voluntates, cõtrariè ad inuicèm venientes, Deo quidẽ verbo volẽte saluberrimã passionẽ explere, incarnationé auté in eo factam obuiàm euntem ipsius voluntati & oppugnantẽ, & exindè duo cõtraria volẽtes introduci, quod impiũ est & extraneũ Christianici dogmatis. Si eñ insanus Nestorius, licèt diuidens diuinã ꝺñi nostri humanitatem, & introducẽs filios duos, voluntates istorũ dicere nõ ausus est, è cõtrario aũt cõsonantem voluntatẽ in eo, formatis duabus personis, cõfessus est, quomodò possibile est orthodoxã cõfitentes fidem, & vnũ filium Dñm nostrum Iesum Christũ, verum Deum glorificantes, duas & has contrarias voluntates in eo suscipere? Vndè sanctos patres in omnibus & in hoc sequentes, vnã voluntatem Dñi nostri Iesu Christi verissimi Dei confitemur, vtpotè in nullo tempore animati intellectualiter eius corporis separat, & ex proprio impetu contrario motui vnito ei Dei verbi in vna subsistãtia naturalẽ eius producere motionẽ, sed quãdò & qualem & quantã ipse Deus verbum voluerat: Hęc pietatis dogmata tradiderunt nobis, q̃ ab initio ꝑsentaliter viderũt, & ministri verbi facti sunt, eorũq; discipuli & successores, quiq; sequẽter à Deo inspirati, ecclesię doctores, i. sanctę & vniuersales quinq; synodi beatorum & Deo susceptorũ patrũ, i. qui in Nicea, & in hanc regiam ciuitatẽ, necnon in Ephesum primùm, & in Chalcedonã, & iterũ in Constantinopolim in qnto cõgregati Concilio. Et hęc in omĩbus sequẽtes, & diuina eorum suscipiẽtes dogmata, oẽs quos exceperunt, excipimus, & quos eiecerũt eijcimus, & anathematizam*, pręcipuè Nouatum, *Sabellionẽ, Arriũ, Eunomium, Macedonium, Apollinariũ, Origenem, Euagriũ, Didymũ, Theodorũ Mopsuestenũ, Nestorium, Eutychen, Dioscorum, Seuerũ, & impia conscripta Theodoriti, quę cõtra rectã fidẽ & Ephesinã primã synodum & duodecim capitula sancti Cyrilli, & quãta ꝑ Theodoro & Nestorio cõscripserunt, & nũcupatã Ibæ epistolã: & hortamur oẽs Christianos sic sape, & sic glorificare, nihil subtrahẽtes, nihil addentes his, nihil trãsmutãtes secundùm quod scriptum est. Definitiones æternales à Deo inspirati Ecclesiæ sacerdotes ad salutem cunctorũ prefixerũt. Et subscriptio principis: Heraclius fidelis in Iesu Christo Deo princeps subnotauit:

Theophylactus primicerius notariorum Apostolicæ sedis, dixit:

Notum facio vestræ sanctissimæ beatitudini, quod & ipsam sinè dubio scire cõfidimus, qm̃ in Apostolico vestro scrinio, & ea quę pro cõfirmatione memoratę ecthesęos confecta

confecta sunt à Sergio & Pyrrho, quondàm episcopis Constantinopoleos, monumenta ad conuictionem eorum reseruata habere dinoscimur: sed & epistolam Cyri Alexandrinæ ciuitatis quondàm antistitis, per quã & ipse huiusmodi ecthesin in scripto cum illis confirmat, atque amplectitur. Nunc autem de his chartis beatitudinem vestrã memorare curauimus, vt quæ placent præcipere, censeatis.

MARTINVS SANCTISSIMVS ac beatissimus Episcopus sanctæ Dei Ecclesiæ Catholicæ atq; Apostolicæ vrbis Romæ, dixit:

PORRÒ si maximè propter ea, id est, quæ ab eisdem in defensione denominat: ecthesis gesta sunt, consistens nobiscum sancta synodus in destructione aduersariorum nouitatis cõgregata est, quomodò nõ est & nimis operæprecium ad veram probationem tam paternarum ac synodalium definitionum expulsionis, quamq; hæreticorum dogmatum introductionis, quam prememorati præsumptores seditiosè consonanter sibi contra Catholicam Ecclesiam operari demoliti sunt, monumenta eorum cum antè fata epistola Cyri Alexãdrinę ciuitatis quõdàm episcopi nobismet produci, & ad firmiorem cautelã monumẽtorum nostrorum lectione vulgari? Sic nanq; iustã habebunt veraciter ab omnibus orthodoxis condemnationem.

Theophylactus Primicerius notariorum Apostolicæ sedis, dixit:

Secundùm iussionem sanctissimæ beatitudinis vestræ memoratas chartas afferens præ manibus habeo: quid præcipitis?

MARTINVS SANCTISSIMVS ac beatissimus Episcopus sanctæ Dei Ecclesiæ Catholicæ atque apostolicæ vrbis Romæ, dixit:

QVoniam ea, quæ acta sunt à Sergio & Pyrrho, omnibus nota sunt & indubitãter manifestissima, si placet, propter multitudinem loca tantùm designata, quibus illi nouitatem ausi sunt confirmare, hi quorum interest, relegant.

Et accipiens Theodorus notarius regionarius Apostolicæ sedis, trãslata de Græco in Latinum sermonem, relegit in his:

EX GESTIS compositis pro ecthesi à Sergio episcopo Constantinopoleos.

Sergius sanctissimꝰ patriarcha dixit: Prępositum ab Stephano reuerendissimo Syncello nostro à pijssimo & prudentissimo principe compositũ, atq; nobis iam cognitum, cum debita reuerentia relegatur edictum, atque actibus inseratur. Stephanus reuerẽdissimus presbyter & Syncellus necnon chartophylax relegit: & post lectionẽ eiusdem, Sergius sanctissimus patriarcha dixit: Sancta synodus congregata dilectissimorum consacerdotum nostrorum, & per ea, quæ in præsenti gesta sunt pro ecthesi orthodoxi dogmatis pijssimi & magni nostri principis, necnõ per lectionẽ, quæ ante hos ꝓximos dies recitata est, prudentissimi magniq; principis nostri diligentissimã cognoscens & instructam perfectionem, quoniam omnium artifex docuit eum prudentiam, per suam consonantiam faciat manifestum, si ità exposita ab eo, atq; indiminutè, secundùm quod nobis videtur, habentẽ comprobat, & amplectens cõfirmat prędicationis confessionem. Sancta synodus dixit: Relecta nunc magni & sapientissimi principis ecthesis, secundùm veritatem apostolicæ consonat prędicationi. Hæc sunt patrũ dogmata, hæc sunt præsidia Ecclesiæ, hæc orthodoxæ fidei stabilitas, hęc sanctorum quinq; Conciliorum symbola, hæc vnitatẽ Christi dilecti orbis terrarum stabilitũt populi, hæc simpliciorum infirmitatem cõfirmant, & perfectos diligentioresq; tuentur: hæc generalem humanitatis operantur salutem. Sic & nos credimus: hæc & nos confirmamus: his & nos consentimus. & post aliqua sanctissimus ac beatissimus archiepiscopus & vniuersalis patriarcha Sergius dixit: Perfectè atque dilucidè, nec noncompendiosè, ex quibus virtutis dirigitur verbũ, à Deo sapientissimi & pijssimi domini ac magni Imperatoris, & hoc donũ à Deo percipiens, dogmatizauit eloquẽtia. Et post paulum: Propterea consonantem eius professionem sanctis & vniuersalibus synodis reperientes, & diligentissimè recti dogmatis cõglomerantem atq; pręcauentẽ regulã: & post cętera: Ipsius & nos suscipimus & confirmamus ecthesin: quoniam in omnibus sequitur perfectè & acribiosè doctrinam sanctorum ac probabilium patrum & prædicatorum orthodoxæ nostræ fidei. Si quis ergò à præsenti die temeratos prohibitarum tam ab à Deo conseruando domino & magno Imperatore, atq; huc cõgregata sancta synodo factus, vnam aut duas pręsumpserit dogmatizare aut proferre in Chro Deo nostro operatiões, hũc, si quidẽ episcopus, aut presbyter, vel diaconꝰ, siue de sequentibus fuerit gradibus, ab omni esse suspensum ecclesiastico ministerio vel officio definimus: Si autẽ monachicũ habitũ habuerit, aut laicus fuerit, hunc de sancta cõmunione viuifici corporis & sanguinis magni Dei & saluatoris nostri Iesu Christi seperamus, donèc q hæc cõfiteri ꝓsumpserũt, ad hoc quod oportet remeãtes, ex pura pœnitẽtia & cõuersione sufficientẽ de tali trãsgressione ꝓ seipsis satisfactionẽ porrexerint. Tunc etenim vnusquisq; talis in suũ pristinũ restaurabit officium. Et subscriptio: Sergius p misericordiã dei episcopꝰ Constãtinopoleos Romę, subscripsi. Gloria Chro Deo nro, Amẽ. Amen.

ITEM

ITEM DE HIS QVAE ACTA sunt à Pyrrho quondàm episcopo Constantinopoleos, pro eadem ecthesi.

SAnctissimꝰ ac beatissimꝰ archiepiscopus & vniuersalis patriarcha Pyrrhus dixit: Nunc veraciter Spiritũs sancti gratia his, q nobiscum pręsunt, inspirata, omnem extinxit errorem, & pietatis dogmatibus mẽtes fidelium illustrauit, magno Imperatore & clementissimo, sicut ignis in semetipso hac coruscante, atq; omnem partẽ orbis terrarũ illuminante. & post alia: Sicutì magnus Imperator & adinuentor sublimium. Competenter igitur & nos sequentes eiusdem virtutem & cõstructionem eius dogmaticæ in omnibus admittẽtes, & à Deo inspiratę doctrinæ cõsonantem vtiq; in omnibus Apostolicæ traditioni atq; sanctis vniuersalibus quinq; Concilijs, multis nimis atq; pręcipuè sublimibus pro tanto zelo, qui in Deo est, coronamus laudibus, & secũdùm nostrę virtutis mẽsuram enixiùs pro pia eius & illuminata anima Domino indesinenter orationes extollimus, quatenùs incõcussum permaneat eius regale imperium, omes barbaras nationes substernens, & filijs filios cum profunda tranquillitate multis temporibus succedentes, atq; immortalis vitæ gaudia in futuro ei condonari. decernimus itaq; cum gratia in pręsenti quidem conuenientes nobiscum sanctissimos episcopos, qui necdũ imperialis prędicationis insinuationi subscripsisse probantur in tempore prędicti, vt proprias subscriptiones post nostrã subscriptionẽ actibus subiũgere debeant, necnon & eos, qui in hac regia & à Deo conseruãda vrbe postmodùm cõiunxerunt, & minimè subscripserunt per solicitudinẽ, quorum interest subscribere, præsules. Curauimus autem nihilominùs, Deo donãte, & ad eos, qui absentes sunt, apud nos gesta cum encyclia nostra sinè dubio destinare epistola, quatenùs & eorum vnusquisq; per suam similiter subscriptionem eidem orthodoxę prædicationi cõsentiat, & suam per subscriptionem prędicentibus coniungat mẽtem: vt nobis inturbulentus fons & suauissimus salutiferorum permaneat dogmatũ, ex quo haurientes rationales oues Domini solitæ sunt bibere, ex abundantia diuini laticis incrassantes, atq; sitis penitùs sinè experimẽto permanentes. Qui hoc facere paratus minimè fuerit, sed permanens in inobedientia, condemnationi separantiũ se de integritate corporis Chri semetipsum miserrimè submissurus est, & iudiciũ contra se irrecusabile ex authoritate Apostolicarũ sediũ sibimet ꝓuocans, donèc per subtilioré intentum semetipsum ad viam salutiferam reuocauerit. & subscriptio:

Pyrrhus misericordia Dei episcopus Cõstantinopoleos Romę, subscripsi. Gloria Christo Deo nostro, Amen.

MARTINVS SANCTISSIMVS ac beatiss. Episcopus sanctæ Dei Ecclesiæ Catholicæ atq; Apostolicæ vrbis Romæ, dixit:

PEr ea indubitãter ac luce clariùs, q̃ acta sunt ꝓ ecthesi ab eis, Sergius & Pyrrhus cõfirmãsse eã, & corroborãsse in scripto, ꝓbant. & tantùm cõtra sanctorũ patrũ, ꝓfessionem propriã habẽtes in deceptiõe animarum suarũ, vtpotè soli hãc ab initio cõstruentes, ex hoc quãtùm pro ipsa arguunt certãsse, & alios secũ instantiùs cõmouentes ad effectũ huiusmodi turbulẽti studij, licèt alterius nomine callidè abusi sunt timore cõtradictionis fideliũ, interminationẽ contra eos ꝓponentes. Ideoq; his nobis certissimè de eis cognitis p lectionẽ, q̃ in ꝓsenti recitatã est, nũc etiàm Cyri respiciamꝰ epistolã, p quã propriam cum eis consonantiã ostẽdit.

Theophylactus Primicerius notariorum Apostolicæ sedis, dixit:

Secundùm iussionem beatitudinis vestrę epistolã afferẽs prę manibꝰ habeo Cyri Alexandrini quondàm episcopi: quid ꝑcipitis?

Amabilis reuerendissimus episcopus Ostiensis Ecclesiæ, dixit:

Amabilis est nomen ꝓprium.

Memorata epistola Cyri Alexãdrini episcopi relegatur.

Ex accipiens Exuperius notarius regionarius apostolicæ sedis, de Græco in Latinam linguã interpretatam, relegit continentẽ ita:

DOmino Deo honorabili beatissimo ꝓ spiritali & consacerdoti Sergio archiepiscopo & patriarchæ, Cyrus vltimꝰ de Alexãdria. Paratis nobis relaxare responsa in regia vrbe, cõiunxit Eustathiꝰ gloriosus magister militũ, & detulit mihi venerandos apices ꝑcipui mei Dñi Deo honorabilis beatitudinis, intùs habẽtes & exẽplar cõpetenter & cõsultissimè, pariterq; neo amabiliter factæ ecthesęos venerabilis nostrę fidei à pijssimo & à Deo cõseruãdo dño nostro magnoq; principe pro ꝓa fide nostra ad Itaciũ excellentissimũ patriciũ & Exarchũ Italiæ destinatæ, quã debet profiteri cõmunis frater noster Seuerinus sanctiss. Deo iuuãte, q ordinatur in Roma: quã nõ solùm semèl & bis, sed & multò sępiùs diligẽter relegisse dinoscor, & lętatꝰ suę eiusdẽ lectione, atq; cõsistẽtes mecũ, cõgratulans per laudabilẽ scriptorũ expositionẽ, veluti solis splẽdorẽ nitentẽ, & verã inconuertibilẽ & inuiolabilẽ nostrã fidẽ fixiùs rectęq; aptissimè prędicãtem, gratiarũ hymnos retuli nño oĩm Deo, q nobis dedit prudentissimũ gubernatorẽ, sanctas suas ecclesias rectè regentẽ, neq; pmittentẽ fortassis ab emergente tempestate quoquo modo nos perturbari, nec iterùm purè accedentibus in eam aiperrimis saxis quassari: magìs autem sinè periculo & benignissimè ad tranquillũ portũ nos deducẽs, & pro pace fidelissimi populi eorum DEO decibiliter cogitantem. Sed qui eum talem

epistola Cyri ad Sergiũ.

&

& in spiritalibus constituit Deus, ipse virtutem & fortitudinem condonet & pio eius imperio contra repugnantes inimicos seruilem eius rempublicam, vt tunc cum gratia & cantieis exclamemus: Saluauit nos, saluauit, terque saluauit nos pijssimus ter Augustus, hoc est, à tyrannica potestate, & Persarum ferocitate, necnon Saracenorũ temeritate. Quia verò & nos vestræ participati doctrinæ, & hãc sinè dubio sequentes, amplectimur & conseruamus, quæ ità piè & Deo amabiliter à serenissima eius tranquillitate exposita sunt, iam anteà vestra Deo honorabilis sanctitas cognouit, per ea, quę sępiùs ad eam à nostra humilitate, licèt rusticiter, attamé orthodoxè transmissa sunt. Omnẽ, quæ cum vestra Deo honorabili sanctitate consistit in Christo fraternitas, ego & qui mecum sunt, multùm salutamus. & subscriptio: Saluus in Domino, ora pro nobis sanctissime pater.

MARTINVS SANCTISSIMVS ac beatissimus Episcopus sanctæ Dei Ecclesiæ Catholicæ atque Apostolicæ vrbis Romæ, dixit:

PER relectam in præsenti nobis epistolam, propriam consonantiã Cyrus Alexandrinę ciuitatis episcopus demonstrauit, quam cum Sergio & Pyrrho in expositione nouitatis eorum habere ostenditur, similiter cum illis in scripto eam confirmans. Ceciderunt autem à sua spe, mentiti contra caput proprium. Nec enim suscepta est omninò aut admissa est secundùm vanam eorum spem, magis autem condemnata est & anathematizata ab Apostolica authoritate huc transmissa pessimæ & præsumptæ nouitatis eorum ecthesis. Sed quia hęc quidẽ illi contra orthodoxam fidem scripserunt, extenditur autẽ nobis de his rationabilis requisitio, ex paternis testimonijs atq; scripturarũ procedens, cum multa diligentia competenter, si placet Domino iuuante, in alio secretario huiusmodi differamus de illis quęstionem, vsq; ad hoc presentem cognitionẽ determinantes.

INCIPIT SECRETARIVS IIII.

IN NOMINE DOMINI DEI Saluatoris nostri IESV CHRISTI, Imperij domini Constantini pijssimi Augusti anno nono, sub die xiij Kalẽd. Nouembris, Indictione Octaua:

PRæsidente sancto ac beatissimo Martino Papa sanctæ sedis Apostolicę vrbis Romæ, ꝓpositis sacrosanctis & venerabilibus Euãgelijs in Ecclesia Dñi Dei & saluatoris nostri IESV Christi, q̃ vocatur Constãtiniana: residentibus etiàm viris venerabilib⁹ pariterq; cum eo audientibus, Maximo sanctissimo Aquileiẽsi episcopo, Deusdedit sanctissimo Caralitano episcopo, Mauro Cęsenate episcopo, & Deusdedit presbytero agentibus locum Mauri sanctissimi episcopi Rauẽnatis ecclesiæ, Sergio Tempsanẽsi episcopo, Maximo Pisaurensi episcopo, Reparato Mãtuarianẽsi episcopo, Luciano Leontinẽsi episc. Epiphanio Albanensi episc. Viatore Hortanensi episcopo, Benedicto Aiaceno episco. Bonito Formiano episcopo, Iulião Hortano episcopo, Maioriano Prẽnestino episco. Papinio Vibonẽsi episcopo, Germano Numanensi episcopo, Laurẽtio Perusino episc. Adeodato Amerino episcopo, Caroso Faralitano episcopo, Gaudioso Capuano episc. Martiano Mebiensi episcopo, Bonito Ferentinate episcopo, Barbato Sutrino episc. Mauro Senogalliẽsi episcopo, Calumnioso Alesino episcopo, Mauroso Anconitano episcopo, Peregrino Messanensi episcopo, Bono Ficuclensi episcopo, Romano Cerellitano episcopo, Fortunato Auximate episc. Crescẽte Lucrensi episcopo, Thomate Lunensi episcopo, Felice Agrigentino episco. Bonito *Perẽtisipolimari episcopo, Marcellino Clusino episcopo, Maximo Trocalitano episcopo, Geminiano Volaterrano episc. Paschale Blãdano episcopo, Mariniano Populonienſi episcopo, Luminoso Marsorum episcopo, Luminoso Tiernistiberinorum episcopo, Glorioso Camerino episc. Potentino Belliternensi episcopo, Decorato Tiburtino episcopo, Mauro Tuscanensi episc. Amabile Ostiensi episcopo, Martino Gabinate episcopo, Albino Portuensi episcopo, Adeodato Spoletano episc. Palũbo Fundano episcopo, Iohanne Pęstano episc. Theodosio Cotronensi episc. Gaudioso Reatino episc. Scholastico Fanensi episc. Laurentio Taurianensi episc. Elia Lilybętano episco. Iohãne Trapeiano episc. Aquilino Assisinate episc. Luminoso Salernitano episc. Eusebio Atellano episc. Sabbatio Buxento episc. Martino Centũcellensi episc. Iohãne *Tarãtino episc. Iubentino Stabiẽsi episc. Rufino Sipõtino episc. Mauro Senate episc. Lęto Lucano episc. Leontio Neapolitano episc. Theodoro Rosellano episc. Paschale Thermitano episc. Andrea Hydrũtino episc. Oportuno Pisano episc: Iusto Tauromenitano episc. Donato Marianẽsi episc. Felice Panormitano episc. Bonoso Alerino episc. Laurẽtio Tuderino episc. Peregrino Lyparitano episc. Iohãne Carinẽsi episc. Boethio Cornẽsi episc. Albino Signensi episc. Valentino Turritano episc. Augustino Squillacino episc. Luminoso Bonensi episc. Iohãne Rhegitano episc. Crescẽtio *Libiẽsi episc. Barbato Cumano episc. Stephano Populiẽsi episc. Felice Terracinẽsi episc. Calliopisto Hadrianẽsi episc. Oportuno Anagnino episc. Iohãne Vicosabinate episc. Firmino Pleano episc. Potentio Polẽsi episc. Iobiano Firmano

mano episcopo, Leontio Fabentinate episcopo, Anastasio Narnienſi episcopo, Donato Sassinate episcopo, Theodoro Tyndaritano episcopo, Ioanne Vnnogoritano episcopo, Sapientio *Numertano episcopo, Stephano Dorensi episcopo, Maximo Mesinate episcopo, Iohanne Gabopolitano episcopo, Gratioso Nepesino episcopo, & Victoriano Vzalensi episcopo,

MARTINVS SANCTISSIMVS ac beatissimus sanctæ Dei Ecclesiæ Catholicæ atque Apostolicæ vrbis Romæ, dixit:

EX his, quæ à nobis relecta sunt in præterito secretario, monumentorum series à Sergio & Pyrrho cõfecta, necnon epistola Cyri, quæ videlicet temerosiùs composita sunt ab eis contra fidem pro stabilitate nocibilis eorũ ecthesεos, Micheæ propheticam vocem, anima conflictos nos propter consonantiam in huiusmodi errorem & conspirationem factam, congruum est enarrare: Væ mihi, quia factus sum sicut qui colligit stipulam in messe, & sicut racemos in vindemia: non est botrus ad comedendum, præcoquas ficus desiderauit anima mea. Perit reuerens de terra, & rectus in hominibus illis non est. Omnes declinauerũt, simul inutiles facti sunt. Omnes congregati sunt in vnum contra Dominum, sanctamque eius & immaculatam fidem. Sed venite, & nos dilectissimi fratres, cum Deo descendamus ad visitationem, id est, inquisitionem sermonum eorum, confundamus per approbationem verissimam ibidèm linguas eorum, eleuatas contra scientiam vnigeniti filij DEI, & iniquitatem in altitudinem humanitatis eius loquentes. Disrumpamus vincula eorum per gladium spiritalem, quod est verbum Dei, & proijciamus à nobis iugum ipsorum per expurgationem profani sensûs illorum. Tunc etenim & ipse quoq; Dominus irridebit eos & subsannabit, & loquetur ad eos in ira sua, & in furore suo conturbabit eos, secundùm beatũ Hieremiam dicens, Falsò prophetæ isti vaticinantur in nomine meo. Non enim misi eos, & non præcepi eis, neq; locutus sum ad eos: visionem mendacem, & diuinationem, & fraudulentiam, & seductionẽ cordis sui ꝓphetant vobis. Ideò hæc dicit Dominus de prophetis, qui prophetant in nomine meo mendacium: Erunt proiecti in vijs Hierusalem, & conculcatio omnium piè confitentium me, & non erit qui sepeliat eos. Nemo enim abscondere potest quibusdam subreptionibus commentatus, sicuti nec foliis fici antiquum trãsgressorem præcepti Adam, cum qui per propriam linguam inuerecundè nudatur. Laqueus enim fortis viro labia eius, & captus proprijs sermonibus, & opera manuum eius: retributio autem labiorum eius dabitur ei impietatis reprehensio. Arguam enim te, inquit, & statuã ante faciem tuam. Existimâsti inique, quòd ero tibi similis. Propterea sicut dicit Dominus ad Gedeon, deponamus eos ad aquas veræ discretionis, & probemus eos ibi regulari examinatione in idipsum pronos corruentes, per ostensionem praui intellectûs eorum, vt nè sint apud se sapiẽtes, diuini verbi scientiam ignorantes: Quoniam dicentes esse se sapientes, stulti facti sunt, & mutauerunt gloriã catholicæ Ecclesiæ per propriam nouitatem, siue per ea, quę illicitè in eius defensione gesta sunt, hæreticam turbulentiam introducentes, illud competenter apud nos retinentes, quod benè ad Iesum filium Sirach dictum est: vsque ad mortem certa pro veritate, & semper Dominus Deus pugnabit pro te. Accipere enim personã impij non est bonũ, vt declines à veritate iudicij. Quomodò autem hoc prudenter efficiemus? In primis quidem ex comparatione mutua verborum illorum, quæ nobis relecta sunt. Si enim ipsi propria perimunt, approbantes ea vacua, & omninò veritati extranea, vtiq; ventos pascẽt, iuxta quod in Prouerbijs dictum est: Qui mendacio nititur, hic pascit ventos, & minauit volucres volantes. Dereliquit enim vias suæ vineæ, in axones autẽ suæ culturæ errant: deambulat verò per siccam eremum, & terram extẽsam in sitim. Congregat autẽ manibus suis sterilitatem. Igitur sicut prælectionem audiuimus, dilectissimi fratres, Cyrus quidẽ in suis capitulis definiuit ità: Si quis non dicit vnum eundemq; Christũ operari Deo decibilia & humana per vnã Deiuirilem operationẽ, anathema sit. Sergius autem huiusmodi admittens atq; confirmans eius confessionem, ad eundem scribens, ait: Hanc vestrã orthodoxam relegentes doctrinã & diuinam suasionem siue omni orthodoxia repletam vestræ sanctitatis, nomini collaudaui benignitatẽ: sed & vestrum sanctũ sacerdotium beatificaui, quoniã huic rei dignata est intercedere per gratiã sancti atq; viuifici spiritûs, necnon per electionem & doctrinã à Deo inspirati & pacifici magni Imperatoris. Asseruistis autem (Bonum est enim, vt & ipsis sacris vestris vocibus vtamur) vnum eundemque Christum operari Deo decibilia & humana per vnam operationem, & hæc piè nimisq; subtiliter exposuistis: quoniã in his præcipuorũ & vniuersaliũ sanctorũ quinq; conciliorũ voces expressisse noscimini. Iterùm autem Pyrrhus in antefato dogmatico eius tomo aduocationem impendens Cyro, ità scribẽs ait: Vnam enim, secundùm veritatẽ, pro noua continebat eiusdẽ volumen: non quidem malitiosè, iuxta meum sensum, sed vtpotè non aliter posse nouam intelligi, nisi vnam. Ac per hoc iam Pyrrho non aliter nouam nisi vnã intelligente, vetus dierum non

Psalm.49.
Iudic.7.
Rom.1.
Eccls.4.
Prou.18.
Monotheliterũ dicta examinantur.
Prou.10.
Dan.7.

vnus exiſtit, ſed multi, aut ſi paruum, vt ità dicatur, duo intelliguntur. Nam ſi non aliter niſi vnam eſſe definit nouam, nō eſt autem vetus quod nouum eſt, vtiq; vetus dierum, vt dictum eſt, nó vnus intelligitur, ſed potiùs multi, aut ſi minùs, duo: vt & multos deos infirmè intelligat, & ſolum Deū, qui eſt ſine initio naturaliter, in multos deos diuidat: ignorans quoniam non per oſia numerme nequeant ea cognati, ſed glorioſi miraculi noui vocabulum habet deſignationem. Sicut igitur vetere vti antiquitatis eſt, deſignatio autem ſinè initio. Et hęc quidem Sergius & Pyrrhus pro Cyro ſcripſerunt. In ecthesin autem illorum apertiùs, q̄ nunc dixerunt, euacuantes, & reproba, quæ ab ipſis firma pronunciata ſunt, dicentes, falſa autem quæ vera, & pia quæ impia, & minorata indiminuta, & incauta robuſta, & extranea omninò ſanctorum & vniuerſalium quinque conciliorum, quæ ab eis ſunt in ſcripto teſtimonio comprobata, & cum anathemate ab ipſis definita contra eos, qui ità habere hæc non profitentur, ſequentes proprij anathematis per tranſgreſſionem condemnationem, de hoc in erroneis eorum dogmatibus ità dicunt, nullo modo concedentes cuiquam ex omibus vnam aut duas dicere, vel docere operationes in diuina Domini diſpenſatione. Ideoq́ue ſanctos pātres per omnia & in hoc ſequentes, vnam voluntatem Domini noſtri Ieſu Chriſti cōfitemur, addētes etiàm: Hęc pietatis dogmata tradiderunt nobis, qui ab initio præſentaliter viderunt, & miniſtri verbi facti ſunt, eorumq́; diſcipuli & ſucceſſores, & ſequenter à DEO inſpirati Eccleſiæ doctores, id eſt, ſanctæ & vniuerſales quinq; Synodi beatorum & à Deo inſpiratorum patrum, qui in Niceam, & in hanc regiam ciuitatem, necnon in Epheſum primùm, & in Chalcedonam, & iterùm in Cōſtātinopolim in quinto congregati ſunt concilio. Ergò hanc ecthesin Sergius & Pyrrhus per propria monumenta confirmantes, quatenùs multò ampliùs dogmatum ſuorum viciſsìm oſtendāt vbiquè omnibus deſtructionem, vt nôſtis, hæc allocuti ſunt, & Sergius quidē ità: Perfectè atque dilucidè, necnon compendioſè, ex quibus virtutis dirigitur ſermo, à DEO inſpirati ſereniſſimi Domini magniq́; principis, & hoc ex Deo donum percipiens dogmatizauit eloquentia, & propterea conſonantem eius confeſſiōem ſanctis & vniuerſalibus Synodis inueſtigantes, & perſubtiliter recti dogmatis connectentem ac prǽmunientem regulam, pariterq́ue & nos ſuſcipimus eius & confirmamus ecthesin, quoniam in omnibus ſequitur pleniùs & indiminutè doctrinam ſanctorum probabiliū patrum. Si quis ergò à præſenti die temerator prohibitarum à fortiſſimo & à DEO conſeruando nomino & magno Imperato-

Locus mēdoſus.

Nota, vt hęretici patrū ſcripta pro ipſis facere mentiātur, immó & diuina.

Hęretici, p-pria ſcripta deſtruunt.

re ſiue congregata huc ſancta Synodo factus, vnam aut duas præſumpſerit dogmatizare aut proferre in Chriſto Deo noſtro operatiōes, hunc, ſi quidem Epiſcopus, aut presbyter, vel diaconus, ſiue de ſequētibus fuerit gradibus, ab omni ſuſpendimus Eccleſiaſtico miniſterio vel officio. Si autem monachus, aut laicus fuerit, hunc de viuifica communione ſeparamus. Igitur in his, reuerendiſſimi fratres, ſi habuiſſemus dena millia annunciantes nobis, an crederemus aliqñ, niſi lectio nobis ſcriptorū eius ſatisfeciſſet, quoniam quæ ità ſibi contraria atq; ſe perimentes dogmata vel ſermones vnius eiuſdemq́; perſonæ, hoc eſt, Sergij exiſtunt, ſor. delira-funditùs cōtra ſua *delimenta vel dogmata menta exardeſcētis? Hic nanq;, quomodò vnquàm nec phreneticus quiſquam ex omnibus cōtra ſua membra commotus eſt, per ſemetipſum propria conſumens atque interimēs per dominantem ei errorem atque dementiam. Sed hæc quidem Sergius: Pyrrhus autem in his, quæ ab eo ſunt inſtituta, ſimili corruptione ductus, ità vt ille prædenominatam nouitatis ecthesin in ſuis monumētis expoſuit: Competenter igitur & nos ſequentes eius virtutem & expoſitionem dogmaticam, & à Deo inſpiratam eius doctrinam per omnia admittentes, conſonantem in omnibus Apoſtolicæ traditioni atq; ſanctis vniuerſalibus quinq; concilijs, multis cum atq; ſublimibus pro hoc coronamus laudibus, & decernimus cum gratia eos, qui nobiſcum conſiſtunt, ſanctiſſimos epiſcopos, necdùm autem imperialis prædicationis inſinuationi in p̄cedente tempore ſubſcripſerunt, proprias ſubmittere poſt noſtram ſubſcriptionem his actibus ſubnotationes. Quòd ſi quis hoc facere paratus minimè fuerit, ſed permanet in obedientia, iudicio ſeparantium ſe ab integritate corporis Chriſti ſemetipſum ſubmittens, & condemnationem irrecuſabilem contra ſe prouocaturus eſt. Cōſonanter autem his & Cyrus æqualem interemptionem per ſimilem errorem & introductā ecthesin confirmās, ità pro ea ſcribens ad Sergium, ait: Sicut per lectionē audiuimus, quā nó ſemèl & bis, ſed & multò ſæpiùs diligenter percurrens, & lętatus ſuper eiuſdem lectionis virtutem, atq; conſiſtens mecum, congratulans per laudabilem expoſitionem ſcriptorum veluti ſolis ſplendorem nitentem, & veram inconuertibiliter & inuiolabiliter noſtram fidem fixiùs rectęq́; & apertiſſimè prædicantem, laudes gratiarum retuli Dño oīm deo, qui nobis dedit prudentiſſimum gubernatorem. Quia verò & nos de veſtra participati doctrina, & hanc ſinè dubio ſequentes amplectimur & cōſeruamus, q̄ ità piè & Deo amabiliter à ſereniſſima eius trāquillitate expoſita ſunt, iam veſtra à Deo honorabilis ſanctitas cognouit p hæc, quæ ſæpiùs ad eam à no-

noſtra humilitate deſtinata ſunt. Adhæc ergò intantùm contraria, & ità abinuicem vehementer corrupta, vt nec alio iam neceſsè ſit in propria deſtructione, vtpotè hanc illis duriùs ſibi inferentibus per contradictionem alterutram atque obiectionem, quid nos oportet dicere, hoc eſt, ex perſona Ps. 140. Ps. 34. Catholicæ Eccleſiæ, niſi Dauidicum vaticinium exclamare? Abſorpti ſunt, continuati petræ ipſi vel ſermones eorum. Diſciſſi ſunt, & non ſunt compuncti: tentauerunt me, ſubſannauerunt me, ſtriderunt in me dentibus ſuis. Domine, quandò reſpicies? reſtitue à nouitate eorum confeſſionem meam, Ps. 118. à dogmatibus eorum vnicam fidem meam. Commoti transferantur ſermones eorum, & eijciantur de habitationibus meis: & cognoſcant quia hæc manus tua, & tu Domine feciſti eam. Quomodò nanque non ſunt diſciſſi, licèt nullo modo compuncti, qui ab omni ſe ſacerdotali dignitate & officio depoſuerunt, & à participatione diuinæ communionis alienauerunt, necnon anathematizauerunt, prohibētes in Chriſto vnā operationem dicere, & denunciantes vnam in Chriſto operationem aſſerere, àc ſi vtrunq; ſecundùm ſenſum eorum, id eſt, vnam dicere operationem, & nec vnam dicere operationem, ſimiliter orthodoxum & probabile, firmumq́;, pium, indiminutum atq; pfectæ prædicationis omnium ſanctorū patrum, ſiue vniuerſaliū quinq; Synodorum veraciter exiſteret? Quod non ſolùm falſum eſt, ſed etiàm omninò ac ſpecialiter impoſſibile, in ſemetipſo habens propriæ inſtabilitatis accuſatorem. Duos enim contrarios ſermones de eodem verbo veraciter dicere, naturam non habere, ſcribēs Nectario Theologus Gregorius, ait. Competenter igitur ante patrum pro tali re contra eos definitiones, ſeipſos illi in hoc, quòd ſua dogmata tranſgrediuntur, condemnare noſcūtur, ſuperducentes ſibi (vt dictum eſt) per hæc diffinitam ab eis depoſitionem, & cum anathematis propoſitione alienatiōem totius ſacerdotalis officij, Chriſtiq́; Dei noſtri immaculatæ communionis: & præcipuè quoniam non ſolùm impia & hæretica, quæ ab eis geſta ſunt, conſiſtunt, ſed & incongrua oīminò ac ſpecialiter cognoſcuntur. Nullus enim introductus eſt pſonaliter ab illis accuſator aut accuſatus, iuxta quod geſtorum ordo exigit, per claram intimationem aut inſtitutionem eorum, quæ ab eis examinata ſunt, approbationem faciens: ſed ipſi ſibi à ſemetipſis proprio arbitrio oīa facta ſunt, accuſantes, accuſatores, iudices. Et accuſatores quidem, vtpotè ſe reprǽhendentes p immutationē S. Dionyſij vocis: accuſantes autem, quomodò criminatores eius, potiùs autē euacuantes vnā operationem: iudices, vtpotè aliam pro alia fidem commentantes. Pro qua re ordo geſtorum per inopiam eorum, quæ intimata ſunt ab illis, ex ſuſpiciōe & coniectura deceptiuè obumbratus eſt ex hoc, quòd frequentiùs dicunt, quia aliqui, & qm̄ aliqui, & quia quidam, & nō erat vox neq; auditio, ſicut p vaticinium Elias pro- 3. Reg. 18. pheta perhibuit. Omnia enim eis ex nō approbatis verbis vel inanibus fictionibus inuerecundè actitata ſunt aduerſùs catholicam Eccleſiam, pro quibus, vt dictum eſt, & contra ſe iraſcendo verſi ſunt, ſeipſos cōdemnātes. Vt autem & à nobis ſynodaliter fiat contra eos reprǽhēſio per Apoſtolicam ſeu regularem, prælatam iuſtam determinationem, in medio nobis ad audientiam glorioſorum patrum decreta, ac vniuerſalium quinque conciliorum definitiōes offerantur, de quibus illi in ſcripto dixerunt, hæc veraciter prædicare atq; docere, quatenùs teſtimonij mercedem per veritatem geſtorum conſequi valeāt. Scriptum eſt enim: Abominatio eſt domino labia mendacia: & Pro. 12. odit dominus teſtem fallacem, proferētem Pro. 6. mendacia, & ſeminantem inter fratres ſcandala atq; litigia: quod vtiq; memorati aptiſſimè cōcinnauerunt, iudicia & litigia vbiq; oībus per proprios ſermones deſtinantes.

Benedictus Reuerendiſſ. Epiſcopus Aia-*cenſis, dixit:*

Propheta Dauid, beatiſſime, veſtram pronuncians gratiam, ait: Quoniam dominus pſal. 67. dabit verbū Euangelizantibus virtute multa. Cum multa nanq; ſtrenuitate & zelo inſpirationem à Deo diuini verbi percipientes, in apertione oris veſtri notum feciſtis omnibus, qm̄ ſicut vacca laſciuiens decli- Oſeę 4. nauerūt à via veritatis Cyrus & Sergius atq; Pyrrhus. Nec enim dederunt, ſicut ait Oſee, Oſeę 5. cogitationes ſuas, vt conuertantur ad deū eorum, quoniā ſpiritus nouitatis ineſt eis, & Dominum non intellexerunt, eō quòd veritas non eſt in eis, nec miſericordia, neq; ſcientia Dei in dogmatibus eorum, ſed maledictio, mendacium, & furtum atque deceptio, & contrarietas inconueniens in eorum ſermonibus effuſa eſt. Ergò quoniā iudicium eſt domini hodiè ſuper eos per vos ſacratiſſimos, ſi placet, oportet cum eis ad ſimilem examinationem Paulum, Sergij & Pyrrhi ſucceſſorem, coaptari: quippe qm̄ in vnam eandemq́; hæreſim illorum inuoluit, & propterea inſtanter hanc defendere nititur, ſicuti accuſatores eius per ſua ſcripta nobis declarauerūt, immò magis operibus ſuis ſeipſum ille manifeſtauit, verberib⁹ & clauſuris atq; exilijs orthodoxos viros ſubmittens. Sic nanq; communis erit contra hos omnes à præſenti ſancto Concilio impietatis deuictio prolata, videlicet per ſubtiliorem oſtenſionem & approbationem paternarum & Synodalium definitionum vel prædicationum.

Omnes sanctissimi Episcopi dixerunt:

SVpplicamus beatitudinem vestram, adsistiatur & Paulus similibus suis, iuxta supplicationem coepiscopi nostri Benedicti reuerendissimi, ipse quoquè ad examinandum nobis prolatus, quatenùs propter similitudinem nouitatis, simili cum ipsis regulariter sententia percellatur. Nam & vehementissimè contra Catholicam Ecclesiam demolitus est, vt & in ipso impleatur quod scriptum est: Initium sermonum oris eius stultitia, & vltima oris eius circuitus malignus. Veraciter enim, sicut de eo suggestiones & accusationes pronunciant, & incipiens acriter nouitatem defendere studuit, & perficiens dolosè Typum fieri persuasit. Stillicidium nanque assiduum concauat petram. Ideoque, si præcipitis, epistola ipsius directa prædecessori vestræ beatitudinis Theodoro Papæ, nobismet relegatur: sed & memorati Typi per exemplar eius series, pro tuitione plenissima Catholicæ Ecclesiæ, quoniam & ipsum Typum in euersione paternorum dogmatum fieri sinè dubio persuasit: qui derelinquentes Catholicæ Ecclesiæ paternas Synodalesque definitiones ac sermones, ad seculares Typos callidè properauerunt, pariter quidem tam suam obcelantes perfidiam, quamque alijs iniquè irrogantes querelas, quatenùs duplicem suscipiant de manu Domini *peccatum tam pro suo delicto, * seu criminatione contra alios flagitata.

Eccl.10.

*pœnam

*quàm

MARTINVS SANCTISSIMus ac beatissimus Episcopus sanctæ Dei Ecclesiæ Catholicæ atque Apostolicæ vrbis Romæ, dixit:

COmpetenter Epistolam Pauli ad examinationem deduci per hos, quorum interest, nobiscum consistens sancta Synodus petijt, quoniam simili excessu pariqúe errore cum prænominatis irretitus, similem à nobis congruum est per approbationem contra hos omnes increpationem prouenire. Offeratur igitur directa à Paulo præcessori nostro beatæ memoriæ Theodoro dogmatica Epistola, & cum eadem exemplar Typi, quem ille ad destructionem paternorum dogmatum fieri persuasit.

Theophylactus Primicerius notariorum Apostolicæ sedis, dixit:

Secundùm iussionem beatitudinis vestræ, Epistolam Pauli & exemplar Typi nupèr, id est, transacto anno persuasionem eiusdem Pauli expositi, præ manibus habeo: quid præcipitis?

MARTINVS SANCTISSIMus ac beatissimus Episcopus sanctæ Dei Ecclesiæ Catholicæ atque apostolicæ vrbis Romæ, dixit:

EPistola Pauli Episcopi Constantinopoleos inprimis per hos, quorum interest, suscipiatur & relegatur.

Et accipiens Paschalis notarius regionarius Apostolicæ sedis, de Græco in Latinam vocem translatam, relegit continentem ità:

SANCTISSIMO ET BEATISsimo fratri & consacerdoti, Domino Theodoro Paulus indignus Episcopus in Domino salutem. Epist. Pauli Cõstantin. ad Theodorum papam.

Eccè quàm bonum & quàm iucundum habitare fratres in vnum: spiritali dico habitaculo, & concordia quæ in DEO est, & vnitate fidei, huius delectabilis secundùm veritatem inhabitaculi, quæ videlicet in Aaron magis decorabatur, atque sacerdotalem induentibus dignitatem, sicut vnguentum super caput, principalem intellectum irrigans, & vsq; ad ipsam extremam scientiã deducens. In hoc enim habitaculo benedictionem & æternam vitam promisit Dominus. Huius igitur propheticę vaticinationis meritum amplectientes, præsentem fraternam syllabam exposuimus, nostra propter charitatem minimè quærentes aut quæsituri. Nec enim detrahentibus bonũ est detrahere, aut palo secundùm vulgarem fabulam excutere palum. Absit. Non sunt nostra hæc. Auertat diuinitas, non sunt edocti habitus nostri ità vincere, sed in patientia longanimitatis, & spiritu humilitatis: quia sicut minimè per duritiam, vt propheticè dicamus, purgatur nigella, ità nec pacis saporatus fructus intelligentiæ per asperitatem exprimitur. Propter hoc enim & verborum supportauimus colaphos, vt vel paulatim valeamus eum imitari, qui propter nos se humiliare dignatus est, vt extremæ illius vltionis, per hanc plagam verbera declinemus. Audiamus igitur & cõsentiamus Ecclesiæ oratori, qui per linguam spiritûs clara voce exclamat, dicens: Omnia à vobis in charitate fiant. Ergò siue quærimus, siue tantummodò dicimus, & tantummodò audimus, charitas intercedat, ars aliqua existẽs ad cõpositionem concordiæ boni & coniunctionẽ. Oportet enim de Deo quærentibus nobis, sparto rectitudinis mentis nostræ denumerantes templum, pacificè inhabitare in eo propter Dominum, qui per Prophetam locutus est: Quærẽs quære, & apud me habita. Speculum enim dedit Deus populo suo, & oportet eos, qui à Deo sunt deputati, sacerdotium adipisci, ità in humilitate gressum mentis adinuicèm tendere, vt in melius ædificentur

Psalm.132.

1.Cor.16.

ficẽtur hi, qui ad nos respiciũt, quàm, quod dicere piget, per nostram discordiam, semitam pedum eorum concutere. Ad concordiam inclinemus nosipsos, & vnum ad charitatem sapiamus. Humilitatem veneremur, per quam appræhẽdi solet altitudo spiritûs. Si enim & verbo ampliùs vsq; huc taciturnitatem dileximus, hoc quidem benè habere arbitrati sumus, nè scriptis vestris reciprocata respondentibus, iniuriæ fomitẽ exhortemur, & pusillanimitate dijudicemur ab eo, quia omnia ad charitatẽ diligere promulgauit. Orauimus verò & tunc ostium circunstantiæ labijs nostris imponi, & verbũ insonitum concipere potiùs, quàm verbũ inuigilet: & tamen hoc mihi donũ est à Domino, & factus sum sicut homo nõ audiens, & nõ habens in ore eius argumentationes. Sed qa tempus est loquendi, & tẽpus tacendi, aperio verbum, & claudo ostiũ per taciturnitatem, cõpetenter exorãs: Domine, labia mea aperies, vt respondeã exprobrantibus mihi verbum. Licèt enim tacuimus, nõ semper tacebimus, adaperiente nobis deo claues verbi. Igitur directis in præsenti à beatitudine fraternitatis vestrę apocrisarijs, q̃ post multas factas inter nos de Ecclesiastica requisitione dissonãtes sermocinationes, in finẽ ad hoc peruenerũt, admonẽtes nos atq; adhortantes interpretari vnius Christi veri dei nostri voluntatis intellectũ, atq; huiusmodi interpretationem destinari vestrę sacratissimę venerationi. Nos autẽ acceptã habentes bonæ conscientiæ prædictorum venerabilium virorũ admonitionẽ, cognoscẽtes autem & quæ principatûs Apostolorũ summitas docet, paratos esse ad satisfactionẽ omi poscenti nos verbũ de spe quæ in nobis est, secundùm Dei timorẽ mansuetudinẽ ad bonam scientiã temperantes, super tali tantúmodò requisitione mẽtem nostrã per has syllabas exponimus, superfluã excitationẽ & altercationem verborũ propter satietatẽ & præsentis temporis incongruitatem declinantes ac præcauentes, nihil nostrũ intelligentes, aut proferẽtes, vel dicẽtes, sed quę audiuimus & cognouimus à sanctis & vniuersalibus magnis concilijs, & patres nostri enarrauerunt nobis: quoniã viæ veritatis, intellectus est sapientũ, sicut puerbiatori Salomõi atq; veritati benè placere dinoscitur. Sed quia tẽpus iam trahit nos promissionis, & ad aperiendã requisitionẽ prouocat, incipiam[us] rectæ nostræ fidei formã scripturæ imaginibus enarrare, sicutì tinctricijs aliquibus colorib[us] paternis testimonijs certiùs decorantes, quæ à nobis dicũtur. Nos igitur, id est, iurisdictio ecclesiæ nostræ & synodus cõfitemur vnum consubstantialis & authoris vitæ Trinitatis filium ac verbũ sinè initio genitoris Dominum Iesum Christũ verum Deũ nostrum ex spiritu sancto & immaculata Dei genitrice semperq; virgine Maria incõuertibiliter incarnatum, perfectum esse eundem Deitate, & perfectũ humanitate, vnam personã, vnã substantiã compositã in duabus & post vnitatem prædicantes naturis, differentiã vtrarunq; naturarũ cognoscẽtes secundùm eorum proprietatẽ. Nec enim eorum per partẽ diuisionem, aut in alterutrã mutationẽ, aut cõmixtionem, siue confusionẽ penitùs intelligimus aut suscipimus, absit: sed in vno Christo saluata vtraq; natura diuinitatis & humanitatis, & in essentiæ proprio termino secundùm substãtiam inenarrabilis summæ vnitatis conueniẽtia conseruatis & permanentibus. (Mansit enim verbũ quod erat, & factum est quod nõ erat) Propterea & oẽm congruam diuinitati & humanitati operationem ab vno eodemq; procedentem incarnato Deo verbo dicimus, & in vnũ eundemq; reduci. Ideoq; & diuisio non introducitur, & inconfusio saluatur. Resipiscat plebs impiorum hæreticorum, sileant cum Nestorio, Diodoro & Theodoro, Seuerus & Eutyches, Apollinares execrabiles, ex alterutra dissonantia consonantes sibi ad impietatem, alijs confusionẽ, alijs diuisionẽ malè induentibus, & benè à veritatis regulis denudati. Vnius autẽ & eiusdem Dei verbi incarnati miracula p̃dicamus, & passiones cognoscimus, quas secundùm carnem propter nos spontè sustinuit. Ideoq; & Deus dicitur pati, & filius hominis à cælo descẽdisse propter summam & indissipabilem secundùm substantiam duarum naturarum vnitatem. Vndè & vnã voluntatẽ Dñi nostri Iesu Christi intelligimus, nè contrarietatem aut differentiam voluntatum vni eidemq; personæ Domini nostri Iesu Christi applicemus, aut ipsum se expugnantem dogmatizemus, aut duos volentes introducamus. Non enim ad conglomerationem omninò aut confusionem duarum naturarum, quæ in eodem videntur vnius voluntatis, hanc producentes vocem, aut ad interemptionẽ alterius tantùm aliam esse prædicantes: sed hoc per huiusmodi significantes vocem, quoniam caro eius rationabiliter & intellectualiter animata, ex ipsa summa vnitate inenarrabiliter omnibus diuinis ditata, vnientis eam sibi secundùm substantiam diuini verbi, diuinam habebat & indiscretam voluntatem, quæ ab ipsosemper ducebatur ac mouebatur, vtpotè in nullo tempore eadẽ diuisè, & ex proprio impetu contrariè nutui vniti secundùm substantiam Dei verbi, naturalem eius faciens motionem, sed quandò, & qualem, & quantam ipse Deus verbum volebat, nè (quod absit) in blasphemia dijudicemur, quod vtiquè cauendum, & terribile dicendum: væ huiusmodi prauitati, vt per necessitatem naturæ violentiam sustinentem introducamus eius humanitatem, & communicantem Petro dignæ eius increpationi, si vtiquè per similem recusationem ex verbo-

Psal.140.

Psal.37.

Psal.50.

Psal.118.

rum significatione passioni eius communicat. Sic & Euangelicam intelligamus lectionem, vbi dicit: Non vt faciam voluntatem
Ioan.6. meã, sed eius qui misit me. Sed & in recusatione passionis non diuersam in vnum eundemq; Christum & resultanté introducentes voluntatem, magis autẽ recusatiuè & nõ
Psal.58. positiuè huiusmodi suscipiamus vocem. Nõ enim quasi existẽs hoc verbum dictũ est, sed àc si nõ est: sicuti, Neq; peccatũ meum, neq; iniquitas mea, vt peritissimꝰ in dogmatibus Theologus Gregorius. Sed & omes doctores, qui passióis verba memorauerunt, ex affectione & relatione nostræ massæ hanc susceperunt: sicut & magnus Ecclesiæ Lucifer Athanasius edocuit nos, nostram ostendẽs pronã in hanc vitã naturã, sinè passione nolentẽ à pręsente vita disrumpi, & non vt animatam intellectualiter carnis verbi inpromptam existentẽ ad totius mundi salutiferam passionẽ, aut discordantẽ patri & inhabitãti
id est, dilig. entissimũ verbo. Sed & huiꝰ intellectui acribiosissimũ expositorẽ & interpretatorẽ suscipiamus, id est, bis acutũ pugionẽ spiritalẽ Cyrillũ, in sacerdotibus secũdùm zelotẽ Phinees, q̃ validissimo linguę ictu pcussit optimè meretricem, cõfusionẽ, diuisióis intellectũ & verbũ prauitatis, in quarto de anathematibus capitulo, dictis aduersùm cõtradictiões duodecim capitulorũ, factas à Theodorito, atq; probatis à sancta vniuersali Chalcedonẽli, & quinta Synodo, luculentiùs Euãgelicam proferens atq; adaperiens vocẽ. Sed & omes pietatis doctores & prædicatores huiusmodi vnius volũtatis mẽte detinentur. Quorũ, si opùs est requisitione, pueniente, & cõpetenter relegimus testimonia: quibus cõcordes & consonantes facti sunt piæ memoriæ Sergius & Honorius, vnus quidẽ nouæ, alter autẽ antiquæ Romæ summi sacerdotij sedẽ decorãtes. Igitur de hisità nos habemus, sic intelligimus, sic prædicamus: in his orthodoxiæ manifestatio, in his Ecclesiæ laus, in his salutis nostræ spes. Hæc est spiritui germen nutriferũ, hæc patrũ salutaris flos, hic est rationabiliũ ouium viuificus veritatis paradisus. Hæc meditari, in his esse, per hæc illuminari & illuminare oramus: quoniã hoc facientes, & nos saluamur, & audientes, prędicauimus: ad supernã vocationem nostrũ est studium, vbi pacis compositio, his qui in stadio pietatis benè vnica gloriæ intercessor tribuitur corona. Deo manifestati sumus, q̃ iudicat omnia & comprobat. non iurgialiter stamus, nõ ad contradictionem respicimus, nõ fauorem inanem amplectimur: sed in verbo Dei præpositę huiusmodi requisitionis resolutionẽ fecisse dinoscimur, confidentes quoniã pacis Dominus deus ad alterutrum nostrorum vnitatẽ & dilectionem cõseruabit in gloria eius benignissimæ maiestatis. Omnem cum vestra beatitudine in Christo existentẽ fraternitatẽ tam nos & qui

Num.25.

Hæreticus suum errorem tuetur verbo Dei.

nobiscũ sunt, multùm salutamus. & subscriptio: Incolumes in Domino, orate pro nobis sanctissime & beatissime pater.

DEVSDEDIT SANCTISSIMUS episcopus Caralitanæ ecclesiæ, dixit:

PEr suam epistolam, quæ in præsenti nobis relecta est, Paulus Constantinopolitanus episcopꝰ, quæ vestra beatitudo huic sancto concilio prudentissimè allocuta est, luculentiùs confirmauit: sed & accusantium eum ad Apostolicam vestram sedem venerabilium virorum suggestiones firmauit, ostendés, sicut in præsenti audiuimus, quoniam in scripto & sinè scripto admonitus est à prædecessoribus vestris Apostolicis viris, & incorrectus atq; inobediens permanserit, iuxta contestationes eorum de huiusmodi quęstióe prolatas, ex hoc quod dicit & in scripto asserit: Propterea & verborum quodammodò sustinuimus alapas. Nec eũ detrahentibus detrahere bonũ est, vt nè ad ea, quæ scripta sunt, cõmoti, iniurię certamẽ efficiamus. Sed quia tẽpus loquendi, & tempus tacendi, Domine, labia mea aperies, vt respondeam exprobrantibus mihi verbum, adaperiente nobis Deo claues sermonis per præsentiã apocrisiariorum à vestra fraterna beatitudine destinatorũ, q̃ per multas tantasq; de Ecclesiastica quæstione nobiscum inconsonantes assertiones, ad postremũ ad hoc venerunt, vt eis à nobis interpretetur Christi Dei nostri vnius voluntatis intellectus. Eccè igitur, vt iam fati sumus, per ea quæ scripsit, manifestauit, quoniam canonicè admonitus est tã per Apostolicas præceptiones, quamq; per reuerẽdissimos apocrisarios summæ sedis vestræ, multis (vt ipse perhibuit) assertionibus ad eum factis, pro sua causa, id est, nouitate, facie ad faciẽ commonitionibus ei oblatis. Inobediens autem ad ea ex sua voluntate contra regulas permansit, quas irrationabiliter iniurias & detractiones, exprobrationes atq; alapas arbitratus est, quę vtiq; salutiferæ suauesq; inuitationes existunt, tantumq; pro eius meliori ratióe misericorditer prolatæ sunt. Auersio nanque mali & hortatio melioris interposita, salutaris sinè dubio existit suscipientibus: minimè reminiscens, quoniã meliora sunt vulnera amici, q̃ falsa oscula inimici. Scripsi enim vobis, inquit B. Apostolus, per multas lachrymas, nõ vt contristemini, sed vt sciatis, quã charitatem habeo abundãtiùs in vobis. Hæc autem si scripsisset in tabulis cordis sui, habuit vtiq; gratiã inuenire, prouidens sibi coram Deo & hominibus bona, per expulsionẽ introductæ ab eo dogmatis nouitatis, atq; catholicę ecclesiæ piæ ꝓdicationis assumptionem. Sed qm̃ ista respuere censuit, propria autẽ sua mẽte amplexus est, nullam satisfactionem per suam Epistolam habere

Eccè si. Psal.50. & alib.

Prou.27.

2. Cor.2.

habere se demõstrauit, superiùs dictã ecthesin & ipse cum illis confirmans, tantumque studiosissimè, vt etiàm verba, quæ in eadem continentur, suis scriptis insereret, vtpotè & ipsis sermonibus consonantiam eius & cõfessionem saluare deproperans. His itaque nobis subtiliter cognitis, iam si placet vestræ beatitudini, per exemplar Typi, series eius quantocyùs nobismet relegatur.

MARTINVS SANCTISSIMUS ac beatissimus episcopus sanctæ Dei Ecclesiæ Catholicæ atque Apostolicæ vrbis Romæ, dixit:

OFferatur ad nostram audientiam exemplar Typi, qui nupèr compositus est, persuasione Pauli Constantinopolitani antistitis, contra orthodoxam fidem.

Theophylactus primicerius notariorum Apostolicæ sedis, dixit:

Exemplar Typi, quod iussit vestra beatitudo produci, offerens præ manibus habeo: quid præcipitis?

MARTINVS SANCTISSIMUS ac beatissimus Episcopus sanctæ Dei Ecclesiæ Catholicæ atque Apostolicæ vrbis Romæ, dixit:

MEmoratum exemplar susceptum, coram sancto concilio ad subtiliorem virtutis eius cognitionem, diligenter recenseri præcipimus.

Et accipiens Theodorus Notarius regionarius Apostolicæ sedis, de Græco in Latinam vocem interpretatum, recitauit in his.

CONsuetudinem habentes de omnibus curam agere & intendere, q̃ respiciunt ad vtilitatẽ Christianissimæ nostræ Reipublicæ, & præcipuè quæ feruntur ad immaculatam nostram fidem, per quam nobis omnia prospera fieri credimus, cognouimus in multa perturbatione esse nostrum orthodoxum populum, vtpotè dicentibus quibusdam vnam voluntatem in dispensatione magni Dei & Saluatoris nostri Iesu Christi, & eundem ipsum operari diuina & humana: Alijs autem dogmatizantibus duas voluntates & duas operationes in eadem dispensatione incarnati verbi: & illis quidẽ in satisfactione propter vnã personam, esse Dominum nostrũ Iesum Christum in duabus naturis inconfusè & indiuisè volentem & operantem diuina & humana. Alijs autẽ propter conuenientes naturas indiuisè in ipsa vna persona, & vt saluetur & maneat earum differentia secundùm naturas, eundem ipsum vnum Christũ naturaliter opari diuina & humana: & ex hoc in multam dissensionem & contentionem nostram Christianissimam Rempublicam produci, vt discordantes inuicèm non conuenirent, & ex hoc secundùm multos modos eam lædi oportere. Igitur arbitrati sumus, ab omnipotente Deo inspirati, sicut talem accensam discordiæ flammam extinguere, & non concedere eam vlteriùs humanas animas depasci. Quapropter sancimus nobis subiectos, qui consistunt in orthodoxa & immaculata nostra Christianorum fide, qui sunt Catholicæ & Apostolicæ Ecclesię, nõ habere licentiam inuicèm à præsenti de vna voluntate aut vna operatione, aut duarum voluntatum aut duarum operatiõum qualemcunque proferre altercationem, aut cõtentionem, aut rixam. Hæc autem sancimus, nihil aliquid interficientes penitùs de pijssimis dogmatibus, quæ à sanctis probabilibus patribus de dispensatione incarnati Dei verbi dogmatizati sunt, sed vlteriùs cõtentionem, quæ gratia propositæ quæstionis orta est, cessare præuidentes, & tantummodò de eis sequi & sufficienter habere diuinas scripturas, & traditiones sanctorum quinq; vniuersalium conciliorum, & simplicibus sinè quæstione sanctorum probabilium patrum vbus siue vocibus, quorũ dogmata, regulæ & leges sanctæ Dei catholicæ & Apostolicæ Ecclesiæ cõsistunt, nihil eis addentes propriũ, neq; minuentes, aut per suam intentionem eas interpretãtes, sed priorem habitum vbiquè custodiri, sicutì antequàm procederet contentio ꝓdictarum quæstionum, quasi nulla de eis exorta contentio, nulli de omnibus vsque ad præsens vnam voluntatem & vnam operatiõem, aut duas voluntates & duas operatiões dogmatizauerunt, sub qualemcunque querelam huius gratia aut accusationẽ facto, nisi tantummodò qui ex sanctis quinque vniuersalibus concilijs & cæteris orthodoxis probabilibus patribus electi sunt hæretici cum impijs eorum dogmatibus & conscriptis: & vt compendiosè dicamus, quod sancta Catholica & Apostolica Ecclesia non accepit, sed abiecit. Ad perfectã autem vnitatẽ sanctarum Dei ecclesiarum & communem cõcordiam, & vt nulla occasio relinquat eis, qui sinè fine volunt contendere, & chartas, q̃ positæ fuerũt in narthica sanctissimæ magnæ ecclesiæ huius à Deo conseruandę regiæ nostræ vrbis, quæ continent ꝓdictas q̃stiones, iussimus leuari. Qui autem ea præsumpserint præuaricari, primùm quidem subiacent iudicio terribilis omnipotentis Dei: deindè autem & non qualemcunque regalem indignationem reuereantur, per quam, si quidem episcopi aut clerici sunt, sui sacerdotij, siue sui cleri modis omnibus excidant: sin aũt monachi, segregẽtur, & alieni sint de suis locis: sin autem dignitatem, aut cingulum, aut militiam habeant,

nudẽtur de eis. Si autem sint priuati, si quidem nobiles consistunt, suarum substantiarum proscriptionem patiantur: sin autem ignobiles consistunt, non solùm in corpore verberentur, sed in exilio perpetuo castigẽtur: vt omnes timore dei compressi, & comminata eis digna supplicia reuerẽtes, immobilem & sinẽ turba pacem sanctarum DEI Ecclesiarum custodiant.

Sancta Synodus dixit:

Relectus Typus bonum quidẽ intẽtum habere dinoscitur: dissonantem autem virtutem intentui, continet. Bonum est nanq; ꝑ culdubiò, & omnibus timentibus Deum desiderabile, cohibere dissensiões & altercationes ꝑ causa fidei: sed non est vtile & bonum, cum malo destruere bonũ, i. cum hæreticis orthodoxorũ patrũ verba & dogmata: qm̃ hoc potiùs exurit, non enim mitigat meritò in controuersiarum stantium, nullo videlicet patiente denegare cum impietate hæretica venerabile verbum fidei. Similiter nanq; est & inhonestum malum amplecti, & cum eodem bonum indiscretè ꝑ pijcere, qm̃ vtrunq; iustitiæ perimit traditionẽ. Vndè & magnus Abrahã in hoc hæsitans, Dño adpropinquans, ait: Num perdes iustum cũ impio, & erit iustus sicut impius? Nullo modo tu facies secundùm hoc verbum, vt occidas iustum cum impio, & erit iustus sicut impius: non est hoc tuum, qui iudicas omnẽ terram: non facies iudicium hoc. Nam si qdem per approbationem scripturæ, hoc est, paternæ doctrinæ, reprehensibile pariter aut laudabile vtrunq; ostenderet, benè vtiquè fuisset Typus expositus, propter vtriusque approbatam per spiritales sermones reprehensionem, aut per spiritales patres vtriusq; taciturnitatem definiens, aut è contrario ꝑ eorum laudabilitate vtriusq; ꝑ fessionem. Si autem nihil horum penitùs demonstrauit, sed taciturnitati pariter phibuit vnã aut duas dicere in Christo Deo operationes & volũtates, sufficit nobis patriarchæ voce serenissimum principẽ alloqui. sed & ipsi regi regum fidutialiter eam offerentes cum eo, q ait: Nullo modo tu facies secundũ hoc verbum, vt interficias iustum cũ impio, & erit iustus sicut impius. declinare autẽ à malo & facere bonũ, ipse nobis oĩm Dñs ꝑcepit: nõ enim cum malo bonum auersari, aut penitùs confirmare, quoniam vtrunq; dum perficitur, lædit. Illud autem tantummodò saluare consueuit, dum ꝑficitur, i. declinare à malo, & confiteri bonum. Præcepit nanq; nobis per Mosen, dicens: Vt habeatis scientiam discernendi inter sanctum & prophanum, & inter pollutũ & mundũ. ego Dominus Deus vester. Custodite omnia legitima mea, & non faciatis ex omnibus abominationibus istis: quia omnis homo, qui fecerit ex omnibus abominatiõibus istis, extermi-

locus mendosus. Pſal. 36. Leuit. 10. Leuit. 18. Gen. 18.

nabitur anima eius de populo suo. Igitur nullo modo oportet contra eos, qui minimè denegãt pariter vtrunq;, i. vnam aut duas dicere in Christo Deo operationes & voluntates, sinè discretione indignatiõem infligere: sed iustè contra eos tantũmodò hãc proferre, qui non confitentur, q̃ probabiles Ecclesiæ patres confitentur: hoc est, duas eiusdẽ atq; vnius sicuti essentias vnitas incõfusè & indiuisè, ità & æquali numero voluntates & operationes, diuinam dico & humanam: maximè eum, qui secundùm Deum suas, vt condecet, properat promulgare sententias. Propterea intentum quidem, vt dictum est, bonum existentem Typi laudam⁹: sed modum ab intentu dissonantem auertimur: qm̃ omninò est inconueniens catholicæ ecclesiæ regulæ, in qua vtiq; aduersa tãtummodò iubetur meritò sepeliri silentio, non enim orthodoxa cum cõtrarijs cõfiteri oĩninò, aut quoquo modo denegare. asserit enim ità, qm̃ alienum est Christianorũ, cum recta fide impietatẽ suscipere, & non discernere recta à malis. Qualis nanq; participatio iustitiæ cum iniquitate? aut qualis communio luminis cum tenebris? & qualis consonantia paternæ doctrinæ cum hæretica contentione? Ab omni enim contagiõe hæretica alienum consistit verbum orthodoxiæ, quod sinè dubio intrãsgressibiliter cõfiteri in confessione æterna oĩbus ꝑcepit Dñs, dum dicit: Qui me confitetur corã hominibus, confitebor & ego eum coram patre meo, qui in cælis est. Qui autem negauerit me & sermões meos, negabo eum & ego coram patre meo, qui in cælis est. Qua de re his à nobis rationabiliter delimatis, vt tantummodò pia sanctorũ patrũ & Synodorum dogmata & sermones ꝑdicemus atque confiteamur, nihilq; cum eis aduersariorũ confirmare aut expellere quicquam de his cum aduersis, congruum est illud intentiùs pertractare, qm̃ Paulus Constantinopolitanus episcopus priùs quidem in scripto confirmans ecthesin, nũc autem suadens Typũ fieri, quod in Prouerbijs scriptum est, adimplere studuit: Cor durum grauabitur doloribus, & peccator adijciet peccata sup peccata. Non audiens vtiq; ꝑ testantem atq; dicẽtem: Non bis alligabis peccatum, qm̃ in vno innocens nõ eris. Et nè dederis os tuum, vt peccare facias linguã tuã, neq; dicas coram angelo, Nõ est prudentia, nè fortè irascatur Deus sup sermones tuos. Multos enim seduxit existimatio sua, & opinio nequam labefecit mẽtes illorum. Hæcaũt vel quicquã de his, hoc est, q̃ nobis per suasionem prudentissimam saluberrimè tradita sunt ab spiritalibus verbis, neque ipse Paulus, neq; hi, qui cũ eodem sentiũt, Cyrus, Pyrrhus & Sergi⁹ cogitauerũt ad refrenationẽ aut correctionẽ suorũ malorũ, pro nihilo habentes cum oĩ licentia diuina Catholicæ ecclesiæ my-

2. Cor. 6. Matth. Luc. 9. Ecc. 3. Ecc. 7. Ecc. 5. Ecc. 3.

mysteria deludere, & contra paternas traditiones absq; timore incedere, àc si in eorum sit potestate, & esse & non esse nostræ salutis Euangelium. Propterea enim, sicut audiuimus, & manus nostræ palpauerunt de verbo nouitatis eorum, aliquandò quidem vnam operationem: aliquandò autem penitùs nec vnam operationem: iterùm aliqñ vnam voluntatem, aliquandò autem oĩninò nec vnam voluntatem in Christo Deo in aperto dogmatizantes, vtpotè eum sinè operatione naturaliter existentem per vtrãque, ex quibus consistit naturis, & sinè voluntate, id est, insubstãtialem & ineſſentialem ostendentes, cum quo & patrem atque spiritum sanctum. Quoniam quod est Christus vt Deus, hoc est vterque naturaliter: & quod plùs est grauissimum, & magis eorũ falsitatem redarguit, quoniam & vnam habere, & nec vnam habere voluntatem & operationem Dominum nostrum IESVM Christum, in scripto asseruerunt, cum anathemate huiusmodi sensum contra se inundantes, omnium esse dogma & prædicationem perfectam, veram, firmam, indiminutam sanctorum patrum & vniuersalium quinque conciliorum, sicut dictum est, perhibentes, minimè præuidentes, quoniam per alterum aliud perimunt, hoc est, vnam operationem per hoc, quod dicunt, Nec vnam operationem asserere, cùm vnam voluntatem Christi dogmatizare noscantur. Sed hæc omnia per Typum posteriorem amputauerunt, vt nec sciant iam quid credant, aut quid confiteantur, per incessabilem creberrimam suorum dogmatũ immutationem, pariterq; peremptionem, sicut scriptum est: Adhuc eo loquente, eccè alius nuncius, præteriti sermonis eorum innotescens destructionem, & eiusdem verbi alius sermo alacrior, & alter alterius, & omnium. Omnes quippe similiter à vera, hoc est, Ecclesiastica prædicatione in semetipsos habẽtes alienationem, perfectamq; ruinã, pro qua re Dñs reprobãs eos p Osee, hæc dicit: Væ eis, qm̃ recesserunt à mẽ: vastabuntur, qa ꝓuaricati sunt in me. Miseri erunt, quia peccauerunt in me. Et ego redemi eos, & ipsi locuti sunt contra me mẽdacia: & sicut homo transgrediens testamentum, ità ibi me contempserunt. Ideoq; sanctè sancta sequentes, & cum omni cautela seruantes, pariterq; defendentes catholicæ Ecclesiæ orthodoxam fidem, nunc ad ordinẽ, sicut decreuimus, paternis ac Synodalibus verbis siue definitionibus contrariorũ falsiloquiũ deuincamus: vt nẽ ꝑ hoc quod asserunt & scribunt, Hæc pietatis dogmata tradiderunt nobis ab initio facti speculatores & ministri verbi, & sequenter discipuli, & successores eorum, id est, sanctæ & vniuersales quinq; Synodi venerabilium patrum: atq; per hanc allocutionem simpliciores dolosè subripientes persuadent malum vtì bonum complecti, ꝑ patrum & Synodorum suauẽ nominis appellationem. Hoc etenim facere similiter sibi ꝓprios discipulos ab initio serpẽs edocuit, ꝑ fictos mores & blãdos sermones, siue vultu placido à Deo viuo consentiẽtes sibi extranea reuellẽtes. Quod vtiq; despicere, nõ est nobis sinè periculo, quibus creditę sunt à Dño rationales pascere oues, vt lupos expellamus & ꝓpijciamus, nè à feris captum qcquam de ouibus Catholicæ eius Ecclesię ꝑ nostram negligentiam inueniatur.

Vota Lateranensium in- stantiã.

MARTINVS SANCTISSIMVS AC BEATISSIMVS EPISCOPVS SANCTÆ DEI ECCLESIÆ CATHOLICÆ ATQUE APOSTOLICÆ VRBIS ROMÆ, DIXIT:

SEcundùm ꝓbabilem postulatiõem huc congregati sancti Concilij, offerant inprimis per eos, quorum interest, reuerẽdissimæ sanctarum quinq; vniuersalium Synodorum definitiones, vel venerandæ prædicationes eorum siue decreta.

Theophylactus primicerius notariorum Apostolicæ sedis, dixit:

Secundùm iussiõem beatitudinis vestræ, de venerabili vestro scrinio afferẽs acta sanctorum Conciliorum, præ manibus habeo: quid præcipitis?

MARTINVS SANCTISSIMVS AC BEATISSIMVS EPISCOPVS SANCTÆ DEI ECCLESIÆ CATHOLICÆ ATQUE APOSTOLICÆ VRBIS ROMÆ, DIXIT:

DE perlatis codicibus vniuscuiusque sancti Concilij, piæ orthodoxæ fidei ordinabiliter venerandæ prædicatiões atq; statuta nobismet relegantur.

Et accipiens Paschalis notarius regionarius Apostolicæ sedis, relegit in his:

SYMBOLVM APVD NICEAM trecentorũ decẽ & octo patrũ.

Credimus in vnum Deum patrem omnipotentem creatorem visibilium & inuisibilium, & in vnũ ꝺominũ nostrum IESVM Christum filium Dei, natũ ex patre, vnigenitum, hoc est, ex substantia patris, Deũ ex Deo, lumen ex lumine, ꝺeum verum ex ꝺeo vero, natum, non creatum, vnius substantiæ cum patre, quod Græci dicunt homousion: per quem omnia facta sunt, siue quæ in cælo, siue quæ in terra. Qui propter nos homines & propter nostram salutem descendit, & incarnatus est, homo factus est, passus est, & resurrexit tertia die, ascendit in cælos, sedet ad dexteram patris: iterùm venturus cum gloria iudicare viuos & mortuos. Et in spiritum sanctum. Eos autem qui dicunt, erat aliquandò quandò non erat, & priusquàm nascereturnon erat, & quia ex non extantibus factus est, aut ex alia substantia

Symbolum Nicenum.

vel

Universidad de Barcelona Biblioteca

vel essentia dicunt esse, aut conuertibilem, aut mutabilem filium Dei: hos anathematizat Catholica & Apostolica Ecclesia.

Symbolum Constantinopolitanū

SYMBOLVM APVD Constantinopolim centum quinquaginta patrum:

Credimus in vnum patrem omnipotentem, visibilium omnium & inuisibilium factorem: & in vnum Dominum IESVM Christum, filium DEI vnigenitum, natum ex patre ante omnia secula, Deum verum de Deo vero, natum, non factum, consubstantialem patri, per quem omnia facta sunt, siue quæ in cælo, siue quæ in terra. Qui propter nos homines & salutem nostram descendit è cælo, & incarnatus est de spiritu sancto & Maria virgine, & humanatus est, & crucifixus est pro nobis sub Pontio Pilato, & passus est, & sepultus est, & resurrexit tertia die, ascendit in cælos, & sedet ad dexteram patris, iterùm venturus cum gloria iudicare viuos & mortuos: cuius regni non erit finis. & in spiritum sanctum Dominum & viuificantem, ex patre procedentem, cum patre & filio coadorandum & conglorificandum: qui locutus est per sanctos prophetas. In vnam catholicam & Apostolicam Ecclesiam. Confitemur vnum baptisma in remissionem peccatorum, expectamus resurrectionem mortuorum, & vitam futuri seculi, Amen.

SYMBOLVM APVD EPHESum ducentorum patrum.

I. Si quis non confitetur Deum esse secundùm veritatem Emmanuel, & propter hoc Dei genitricem sanctam virginem, (genuit enim carnaliter carnem factum verbum, quod est ex Deo) anathema sit.

II. Si quis non confitetur carni secundùm subsistétiam vnitum esse verbum, quod est ex Deo patre, & vnum esse Christum cum sua carne, eundem ipsum videlicet DEVM simul & hominem, anathema sit.

III. Si quis in vno Christo diuidit substantias post adunationem, sola iungens eas coniunctione, quæ est secundùm dignitatem, vel authoritatem, vel potentiam, & nó magis concursu secundùm naturalem vnitionem, anathema sit.

IIII. Si quis in personis duabus seu subsistentijs diuidit voces in Euãgelicis vel Apostolicis scriptis de Christo à sanctis dictas, aut ab ipso de se, & quasdam quidem vt homini præter Deum verbum specialiter intelligendo applicat, quasdam verò vt Deo decentes soli verbo, qui est ex DEO patre, ascribit, anathema sit.

V. Si quis audet dicere hominem delserum esse Christum, & non magis Deum esse secundùm veritatem, & vnam naturam filium Dei, hoc est, Deum verbum, qui & factus est caro, & communicauit nobis similiter sanguini & carni, anathema sit.

VI. Si quis dicit Deum aut Dominum Christi esse verbum, quod ex Deo patre est, & nó magis eundem confitetur simul Deum & hominem esse, vtpotè facto carne verbo secundùm scripturas, anathema sit.

VII. Si quis ait tanquàm hominem purũ operationem suscepisse ex Deo verbo Iesum, & vnigeniti gloria circundatum esse, tanquàm alterum præter Deum verbum hominem existentem, anathema sit.

VIII. Si quis audet dicere, hominem assumptũ adorari cum Deo verbo oportere, & cum eo glorificari, & cum eo Deum appellari, vt alterum cum altero, (Nam qui addit, cum, manifestè ostendit alterum cum altero adorari) & non magis vna adoratione honorificat Emmanuel, & vnam ei glorificationem refert propter hoc, quòd verbum factum est caro, anathema sit. Iohann. 2.

IX. Si quis ait, vnum Dominum IESVM Christum glorificatum esse à spiritu, quasi aliena virtute ab illo data vtétem, & ab ipso accepisse, vt posset operari contra spiritus immundos, & adimplere in hominibus deitatis miracula, & non magis ejus spiritum dicit, per quem & operatus est deitatis miracula, anathema sit.

X. Pontificem & Apostolum confessionis nostræ factum esse diuina dicit scriptura. Obtulit aũt semetipsum pro nobis in odorem suauitatis Deo & patri. Si quis ergò pontificem & Apostolum nobis factum esse dicit, non ipsum Deum Verbum, quandò factum est caro & secundùm nos homo, sed vt alterum præter ipsum specialiter hominem ex muliere: aut si quis dicit, & pro se ipso obtulisse semetipsum oblationem, & non magis pro nobis solis, (nec enim indigeret oblatione, qui nescit peccatum) anathema sit. Hebr. 3. Ephe. 5.

XI. Si quis non confitetur Domini carnem viuificam esse, & propriã ipsius Verbi, quod est ex Deo patre, sed vt altero quodam præter ipsum, coniuncto ei secundùm dignitatem, siue vt solam diuinam inhabitationem habente, & non magis viuificam, sicut dixi, quia facta est caro propria Verbi, quod ofa viuificare valet, anathema sit.

XII. Si quis non confitetur Dei Verbum passum esse carne, & crucifixum carne, & mortem gustâsse carne, factum etiàm primogenitum ex mortuis, secundùm quod vita est, & viuificans vt Deus, anathema sit. 1. Cor. 15.

DEFINITIO SANCTAE Chalcedonensis Synodi.

SVfficeret quidé ad plenã cognitionem pietatis & confirmationem sapiés hoc & salutare diuinę gratię symbolũ. De patre eñ & filio & sancto spiritu perfectióe do- *doctrinam cet, & dñi humanationem fideliter accipi- perfectam entibus repræsentat. Sed quoniam hi, qui veritatis reprobare prædicatiõem conãtes, per proprias hæreses nouas voces genuerunt, hi quidem mysterium, quod pro nobis est, Domini dispensationis corrumpere præsumentes, & Dei genitricis vocé de virgine Maria dicere renuentes, alij verò cõfusionem pmixtionemq; introducẽtes, & vnã esse naturam carnis & deitatis stultè confingentes, & passibilem vnigeniti diuinã naturam per confusionem portentosè dicentes: ob hoc illis oẽm machinationẽ contra veritatem volentes claudere, ꝓsens núc sancta & magna atque vniuersalis Synodus prædicationem hanc ab initio incócussam docens, definiuit principaliter trecentorum decem & octo sanctorũ patrum fidem manere intemerabilem, & propter illos quidé, qui aduersùs spiritum sanctũ pugnant, posteriore tẽpore à patribus apud Constantinopolim 150. congregatis de substãtia spiritũs traditam doctrinã corroborat, quã illis oñibus notã fecerunt, non quasi ꝙ aliquid esset minus in ꝓcedentibus inferentes, sed de sancto spiritu intellectum eorum aduersùs eos, qui dñationem eius respuere tentauerunt, scripturarum testimonijs declarantes. Propter illos verò, qui mysteriũ dispensationis corrumpere moliuntur, & purũ hoẽm esse, qui ex sancta virgine Maria natus est, impudenter delirantes, epistolas beati Cyrilli Alexãdrinæ Ecclesiæ ꝓsulis Synodicas ad Nestorium & alios per Orientem congruas existentes suscepit, ad conuincendas Nestorij vesanias, interpretationem verò eorum, qui salutaris Symboli pio zelo nõsse desiderãt. Quib⁹ etiàm epistolã magnæ & senioris vrbis præsulis beatissimi & sanctissimi Archiepiscopi Leonis, q̃ scripta est ad sanctæ memoriæ archiepiscopum Flauianum, ad perimendam Eutychetis malàm intelligẽtiam, vtpotè & magni illius Petri confessioni cõgruentem, & communem quandam columnam, nobis aduersùm praua dogmata existentem, ad confirmationem rectorum dogmatum vtiquè intellectum coaptauit. His nanq;, qui in duos filios dispensatiõis diuinæ mysterium discerpere nituntur, obsistit: & illos, qui passibilem deitatem ausi sunt dicere, à sacro cœtu expellit: & his, qui in duabus naturis Christi tẽperamentum aut confusionem exquirunt, resistit: & eos, qui cælestem aut alterius alicuius esse substantiæ dicunt, quã ex nobis assumpsit serui formã, vt dementes abigit: & qui duas quidem ante vnitionem naturas Dñi fabulãtur, vnam verò post vnitionẽ cõfingunt, condemnat. Sequentes igitur sanctos patres, vnum eundemq; cõfiteri filium & Dominum nostrũ Iesum Christum consonanter omnes docemus, eundemq; pfectum in Deitate, & eundem perfectum in humanitate, Deum verè & hominem verè, eũdem ex anima rationa-

bili & corpore, consubstantialem patri secũdùm deitatẽ, cõsubstantialẽ nobis eundẽ secũdùm humanitatem, per omnia nobis similem absq; peccato: ante secula quidé de patre genitum secũdùm deitatem, in nouissimis diebus eundem propter nos & propter salutem nostram ex Maria virgine Dei genitrice secundùm humanitatem: vnum eundemq; Christum filium Dñm vnigenitum, in duabus naturis inconfusè, immutabiliter, indiuisè, inseparabiliter agnoscendum, nusq̃ sublata naturarum differẽtia ꝓpter vnitionem, magisq́ salua proprietate vtriusque naturæ, & in vnam personam atque subsistentiam cócurrente, non in duas personas partitum atq; diuisum, sed vnum & eundem filium vnigenitum Deum verbũ Dominum Iesum Christum: sicut antè prophetæ de eo, & ipse nos Iesus Christus erudiuit, & patrum nobis Symbolum tradidit. His igitur cum omni vndiquè scrupulositate & diligentia nobis dispositis, definiuit sancta & vniuersalis Synodus, alteram fidẽ nulli licere proferre, vel conscribere, aut cõponere, aut sentire, aut docere aliter. Eos autem, qui ausi sunt componere fidem alteram, aut proferre, aut docere, aut tradere alterum Symbolum volentibus vel ex gentilitate ad agnitionem veritatis, vel ex Iudæis, vel ex hæresi quacunque conuerti: hos, si episcopi fuerint aut clerici, alienos esse, episcopos ab episcopatu, & clericos à clero: si monachi aut laici fuerint, anathematizari.

DEFINITIO SANCTAE QVINTAE SYNODI.

I. Si quis non confitetur patris & filij & sancti spiritũs vnam naturam siue essentiã, vnam virtutem & potestatem, Trinitatem consubstantialem, vnam deitatem in tribus subsistentijs siue personis adorandam, talis anathema sit. Vnus enim Deus & pater, ex quo omnia: & vnus Dominus Iesus Christus, per quem omnia: & vnus spiritus sanctus, in quo omnia. Rom. 11. 1. Cor. 8.

II. Si quis non confitetur Dei verbi esse duas natiuitates, vnam quidem ante secula, & sinè tempore ex patre incorporaliter, aliam verò eiusdem in vltimis diebus descendentis de cælo, & incarnati ex sancta gloriosa Dei genitrice, semperq́ue virgine Maria, qui natus est ex ea, talis anathema sit.

III. Si quis dicit alium esse DEVM verbum, qui miracula fecit, & alium CHRISTVM, qui passus est, vel DEVM verbum cum CHRISTO esse dicit, quandò ex mulière nascebatur, vel in ipso esse vt alterum in altero, & non vnum eundem DOMINVM nostrũ IESVM CHRISTVM, Dei verbum incarnatum, & hominem factum, atque eiusdem miracula & passiones, quas spontè passus est carne, talis anathema sit.

Si

IIII. Si quis dicit secundùm gratiam, vel secundùm operationem, vel secundùm dignitatem, vel secundùm æqualitatem honoris, vel secundùm authoritatem, aut relationem, aut affectum, aut virtutem vnitionem Dei verbi ad hominem factam esse, aut secundùm bonam voluntatem, quasi quòd placuit Deo verbo homo, quia benè visum est ei de ipso, sicut Theodorus insaniens dicit, vt secundùm solam nominis similitudinem, quam Græci homonymian vocant, per quam Nestoriani DEVM verbum filium & CHRISTVM vocantes, & hominem separatim CHRISTVM & filium nominantes, & duas personas manifestè dicentes, per solam nominationem, & honorem, & dignitatem, & adorationem, vnam personam & vnum Christum confingunt dicere, sed non confitentur, sicut sancti patres docuerunt, vnitatem Dei verbi ad carnem animatam anima rationali & intellectuali secundùm compositionem, id est, secundùm subsistétiam factam, & propterea vnam eius subsistentiam, qui est Dominꝰ noster Iesus Christus, vnus de sancta Trinitate, talis anathema sit. Cùm enim multis modis vnitas intelligitur, aliqui, qui impietatem Apollinaris & Eutychetis sequuntur, interemptionem eorum quæ conuenerunt colentes, vnitionem secundùm confusionẽ prædicant. Theodori autem & Nestorij sequaces diuisiõe gaudẽtes, affectualem vnitatem introducunt. Sancta verò Dei Ecclesia vtriusq; perfidię impietatem eijciés, vnitionem Dei verbi ad carnem secundùm cõpositionem confitetur, quod est secundùm subsistentiam. Vnitio enim per compositionem in mysterio Christi non solùm incõfusa ea, q̃ conuenerunt, cõseruat, sed nec diuisionem suscipit.

V. Si quis vnam subsistentiã Dñi nostri Iesu Christi, ità intelligit, tanq̃ suscipientem multarum subsistentiarum significatiõem, & propterea conatur introducere in mysterio Christi duas subsistentias vel personas, & ab eo introductis duabus personis, vnam personam dicit per dignitatem, & honorẽ, & adorationem, sicut Theodorus & Nestorius insanientes conscripserunt, & calumniantur sanctam Chalcedonẽsem Synodum, tanq̃ secundùm hunc impijssimum intellectum vsam vnius subsistentię vocabulo, sed non confitetur Dei verbum carni secũdùm subsistentiam vniri, & propterea vnam eius subsistentiam vel vnam personam, & ità sanctam Chalcedonensem Synodum vnã subsistentiam Domini nostri Iesu Christi confiteri, talis anathema sit. Nec enim adiectionem psonæ vel subsistentię S. Trinitas suscepit, & incarnato vno de eadẽ Trinitate Deo verbo.

VI. Si quis abusiuè, & nõ verè Dei genitricẽ dicit sanctam gloriosam semper virginem Mariam, aut per relatiõem tanq̃ homine puro nato, sed nõ Deo verbo ex ea incarnato, sed relata secundùm illos hominis natiuitate in Deum verbum, tanq̃ cohærens nascenti homini, & criminat̃ sanctam Chalcedonensem Synodum, tanq̃ secundùm eundem impium intellectum, à Theodoro cõmentatum, Dei genitricem virginem asserentẽ: aut si quis hominis genitricem vocat eam, aut Christi genitricem, vtpotè Christo non existente Deo, & non specialiter & secũdùm veritatem Dei genitricem eandem confitetur, ab eo quòd ante secula à patre genitus Deus verbum, in vltimis diebus ex ea incarnatus & natus est, atq; ità piè sanctam Chalcedonensem synodum Dei genitricem eam confiteri, talis anathema sit.

VII. Si quis in duabus naturis dicens, non vt in deitate & humanitate, vnum Dominum nostrum Iesum Christum cognosci confitetur, vt per hoc significet differentiam naturarum, ex quibus inconfusè ineffabilis vnitas facta est, neq; verbo in naturam carnis transfigurato, neque carne ad verbi naturam translata, (manet etenim vtrunque, quod est secundùm naturam, & post factam vnitatem secũdùm subsistentiam) sed in diuisione per partem huiusmodi suscipit vocem in mysterio Christi, aut numerum naturarum confitens in vno eodemq; Dño nostro Iesu Christo, Deo verbo incarnato, & non tantummodò contemplatione differẽtiam eorum accipit, ex quibus & compositus est, non interemptam propter vnitionẽ, (vnus enim ex vtrisq;, & per vnum vtraque) sed propterea numero vtitur, tanquàm diuisas & propriæ subsistentiæ cõsistentes naturas, talis anathema sit.

VIII. Si quis ex duabus naturis deitate & humanitate confitens vnitionem fuisse, vel vnam naturã Dei verbi incarnatam dicens, & non sic has voces intelligit, sicut sancti patres docuerunt, quod ex diuina natura & humana vnitione secundùm subsistentiam facta, vnus Christus factus est, sed ex huiusmodi vocibus vnam naturam̃ siue subsistentiam deitatis & carnis Christi introducere conatur, talis anathema sit. Secundùm subsistentiam enim dicẽtes carni vnigenitum verbũ vnitum esse, non confusionem quandam adinuicèm naturarũ factam fuisse dicimus, magis autem manente vtraq; hoc quod est, vnitum esse carni intelligimus verbum: pro quo & vnus est Christus, idem Deus & homo, consubstantialis patri secundùm deitatem, & consubstantialis nobis idem secundùm humanitatem. Similiter enim & eos, q̃ per partes diuidunt vel incidunt & confundunt dispensatiõis mysterium, auertitur & anathematizat catholica Dei ecclesia.

IX. Si quis adorari in duabus naturis dicit Christum, ex quo duas adoratiões introducunt, semotim Deo verbo, & semotim homini: aut si quis ad peremptionem carnis, aut ad confusionem deitatis & humanitatis vnam naturam siue essentiam conuenientium portẽtosè dicẽs, sic adorat Christum, sed non vna adoratione Deum verbum incarnatũ cum eius carne adorat, iuxta quod sanctæ Dei Ecclesiæ ab initio traditum est, talis anathema sit.

X. Si quis non confitetur crucifixum carne Dominum nostrum Iesum Christum, Deũ esse verum & Dominum gloriæ, & vnum sanctæ Trinitatis, talis anathema sit.

XI. Si quis non anathematizat Arrium, Eunomium, Macedonium, Apollinarem, Nestorium, Eutychem & Origenem, cum impijs eorum conscriptis, & omnes alios hæreticos, qui condemnati & anathematizati sunt à sancta Dei catholica & apostolica Ecclesia, vel prædictis sanctis quatuor conciliis, sed & eos, qui similia cum p̃dictis hæreticis sapuerunt aut sapere noscuntur, & vsq; ad finem permanserunt in propria impietate, talis anathema sit.

XII. Si quis defendit Theodorum impijssimum Mopsuestenum, qui dixit, alium esse Deum verbum, & alium Christum, ex passionibus animæ & cõcupiscentijs carnis molestatum, & à malis paulatim separantem se, & ità ex promotione operum melioratum, & ex vitæ conuersatione incontaminatum constitutum, tãquàm purum hominem baptizari in nomine Domini patris & filij & spiritũs sancti, & per baptismum gratiã sancti spiritũs accipere, & adoptionem promereri, & ad similitudinẽ imperialis imaginis in persona Dei verbi adorari, & post resurrectionem inconuertibilem secũdùm intellectũ & sinè peccato penitùs factum: & iterùm dicẽte eodem impijssimo Theodoro, vnitionem Dei verbi ad Christum talem factam fuisse, qualem dixit Apostolus in marito & vxore, Erunt duo in carne vna: & super alias innumerabiles eius blasphemias p̃sumente dicere, quòd post resurrectionem sufflans dominus in discipulos suos, & dicens, Accipite spiritum sanctum, non dedit eis spiritum sanctum, sed tantùm schemate insufflauit. Hic autem & confessiõem Thomæ, quam dum palparet manum vel latus Domini post resurrectionem, per quam dixit, Dominus meus & Deus meus: asseruit non fuisse dictam de Christo à Thoma: Nec enim esse eum Deum dicit, sed in miraculo resurrectiõis obstupescentẽ Thomam, glorificare Deum qui suscitauit Christũ: quod autem peius est, quoniam & interpretatione facta ab eo in gesta Apostolorum, quasi in interpretatione cõparans idẽ Theodorus Christum Platoni, vel Manichæo, & epicuro & Marciõi, dicit, Quia sicut vnusq̃sq; illorũ inueniens ꝓpriam sectam, discipulos suos fecit nominari Platonicos, & Manichæos, & Epicureos, & Marciõistas: simili modo & Christo inuenięte sectã, ex ipsa Christianos vocari. Si quis igitur defendit prædictum impijssimum Theodorum, vel impia eius cõscripta, in quibus tam prædictas & alias innumerabiles blasphemias euomuit aduersùs magnum Deum & Saluatorem nostrum Iesum Christum, & nõ anathematizat eum vel impia eius conscripta, & omẽs qui susceperunt aut defendunt eum, aut dicẽtes rectè eum exponere, & eos qui ꝓ ipso scripserunt, & similia ei sapuerunt, aut pro eo scribunt, vel eius impijs cõscriptis, & eos qui similia ei sapiũt, aut sapuerũt aliquãdò, & vsq; ad finem permanserunt aut pmanent in huiusmodi impietate, talis anathema sit.

XIII. Si qs defendit impia cõscripta Theodoriti, quæ cõtra rectam fidem exposita sunt, & primam Ephesinam sanctam Synodum, & sanctum Cyrillum, vel duodecim eius capitula, & ea omnia, quæ scripsit pro Theodoro & Nestorio impijssimis, vel alijs, qui similia prædictis Theodoro & Nestorio sapuerunt, & recipit eos vel impietatem illorum, atq; propterea impios vocat Ecclesiæ doctores, qui secundùm subsistentiam vnitionem Dei verbi ad carnem cõsitentur, & non anathematizat prædicta impijssima cõscripta, & eos, qui similia his sapuerunt & sapiunt, sed & omnes qui cõtra rectam fidem scripserunt, aut beatæ memoriæ Cyrillum vel duodecim eius capitula, & in hac impietate defuncti sunt, talis anathema sit.

XIIII. Si quis defendit epistolam, quam dicitur Ibam scripsisse ad Marim Persam, quę denegat quidem Deum verbũ de sancta Dei genitrice semperq̃ virgine Maria incarnatũ, hominem factum: dicit autem purum hominem ex ea natum esse, quem templum vocat, tanq̃ alio existẽte Deo verbo, & alio homine: sed & sanctæ memoriæ Cyrillum rectam & Christianorum fidem p̃dicantẽ repræhendit vt hæreticum, & similia scelesti Apollinaris scribẽtem, atq; vituperat Ephesinam sanctam primam Synodum, tanq̃ sinè iudicio & requisitione Nestorium deponentẽ: sed & duodecim capitula beatæ memoriæ Cyrilli impia & aduersa rectæ fidei nominat prædicta impia epistola, & defendit Theodorum, Nestorium & impia eorũ dogmata conscripta. Si quis igitur prædictã epistolam defendit, & non eam anathemati submittit, & eos qui defendunt eam, & dicunt rectam esse, aut partem eius, & eos qui scripserunt vel scribunt pro ea, siue pro impietatibus, quæ in ipsa continentur, & præsumentes eam defendere, aut positas in ea impietates ex nomine sanctorũ patrum aut S. Chalcedonẽ Synodi, & vsq; ad finem in his permanserunt, talis anathema sit.

His igitur ità confessis, quæ nobis tradita sunt à sancta scriptura, vel sanctorum patrum doctrina, vel definitis de vna eademq; fide à prædictis sanctis quatuor concilijs:

facta verò à nobis & condemnatione in hęreticos vel impietates illorum, sed & contra eos, qui defendere præsumpserunt aut defendunt prædicta tria capitula, aut permanserunt aut permanent in proprio errore: si quis conatus fuerit contraria his, quæ à nobis piè terminata sunt, tradere, aut docere, aut scribere, si quidem episcopus est, aut in clero connumeratus, talis vt extranea sacerdotum & Ecclesiasticæ disciplinæ peragens, denudabitur ab episcopatu, aut clero: Si autem monachus fuerit aut laicus, anathematizabitur.

MAXIMVS, SANCTISSIMVS Episcopus Aquileiēsis, dixit:

Imitatores Dei conuenit, vt licitum est, in omni verbo & opere imitari Dominum. Ideoq; & illud oportet nos dicere pro sanctis atq; vniuersalibus quinque Concilijs, quod ipse de sese perhibuit Dominus: Veniet princeps huius mūdi, & in me nihil inueniet. Quoniam venerunt principes huius nouitatis, id est, Cyrus, Sergius, Pyrrhus & Paulus, & in nobis de suis inuenerūt nihil: licèt propterea calumniari nos irrationabiliter studuerunt, quod facere assolent hæretici, suam ex hoc cooperire dementiam properantes, quatenùs per mendacium veritatem valeant obumbrare, & ex hoc patrē mendacij cognoscunt per eos propria contra fidem opera instituentem. Quod vtiquè euangelista beatus Iohannes significans in Catholica sua Epistola, ad tuitionem nostram perhibuit, dicens: Quisnam est mendax, nisi qui negat quia Iesus est Christus? Hic est enim Antichristus. & sicut audistis, quia antichristus veniet: & nunc Antichristi multi facti sunt. Ergò huiusmodi mendacem, id est, aduersantem suæ dispensationis sermoni, redarguens Dominus ait: Quādò videritis abominationem desolationis stare in loco sancto: qui legit, intelligat. Locus autem sanctus, est omne verbum & definitio pia de dispensatione eius, à venerabilibus patribus venerabiliter prædicatum. In ipso igitur cōtra eum per nouitatem aduersarij insistentes, machinantur quodammodò falsare eum & induere, dicentes: Nos sumus, qui veram sanctorum patrū ac Synodorum fidem habemus: sicuti & malignus in deceptionem audientium, Ego sum, asserit, Christus: sed iuxta quod dictum est, qui legit, intelligat. Oportet em̄ legere diuinas scripturas sicut ad destructionem antichristi, quoniam ipsi denunciant atq; redarguunt dolosas eius insidias: ità & in detectiōe hæreticorum sanctas probabilium patrum vel Synodorum doctrinas. Ipsi nanque nobis ostendunt hæreses illorum, quas nupèr legentes cognouimus, sicut nōstis sanctissimi, præiudiciū, quod factum est ab aduersantibus fidei violēter contra eas in paradiso Catholicæ Ecclesiæ illicita præsumptiōe, in quo paradiso piæ confessionis per oleum vnctionis spiritūs perficitur in omnibus purgatio. Ideoq; cum beata & nos ad Dominū exclamemus Susanna contra iniquos sacerdotes in defensione memoratorum sanctorum conciliorum, dicentes: Aeterne Deus, occultorum cognitor, qui nōsti omnia antequàm fiant: tu nōsti quoniam falsè calumniantur nos Cyrus, Sergius, Pyrrhus & Paulus. Propterea erexit Deus spiritum sanctum viri zelo zelantis pro Domino, cuius venerabile nomen Martinus, quiq; sanctè nos conuocauit, & Apostolica authoritate præsidet nobis, atque exclamauit voce magna: Mundus sum ego à dogmate huius nouitatis. Reuertamur igitur omnes ad audientiam, atq; illorum examinemus sermōes. Falsè nanq; hi per eandem nouitatem testimonium contra sanctas Synodos perhibere præsumpserunt. Sola igitur prouidentia, vt decernitis, diuisit eos ab inuicēm, vniuscuiusq; psonę distinguens conscripta, & approbauit eos ex ore illorū, non solum ꝓpria perimētes, sed & accusatores sanctorū gnq; Conciliorum ostendit, vtpotè nihil, quibus impiè dogmatizare noscuntur, ab eisdem sanctis Synodis ꝓmulgatis. Propterea vniuersa consonanter sancta Synodus benedicimus Deum, qui saluat sperantes in se: qm̄ fecit eis, iuxta quod malignè gesserunt contra Catholicam eius Ecclesiā per manus famuli sui, hoc est dicere, per datam sibi à spiritu sancto regularem authoritatē & potestatem. Atque ideò omnes cum eo in condemnatione illorum decernimus, quoniam sicut verba & definitiōes sanctorum quinq; conciliorum testantur, nec vnam voluntatem, neq; vnam operationē ꝓdicauerūt, nec iterùm peremptionem duarum Christi Dei voluntatum & duarum operationum, sicut illi calumniari ausi sunt, omnimodò decreuēre: immò magis omnem hæresim sanctæ Synodi cōdemnare noscūtur, & tam vnam in Chro voluntatē & operatiōem cōmentantes, Arrium, Eudoxium, Eunomiū, Macedonium, Apollinarē, sed & omnia impia eorū conscripta: cum quibus meritò & eos, qui in hoc illis consentiunt, id est, vni volūtati & operationi, sceleros̄os hęreticos Theodorum & Nestorium, qui secundùm gratiam & operationem, ac dignitatem, æqualemq; honorem, similemq; voluntatem, & authoritatem, relatiōem, virtutem, affectū, complacitum, vnius hominis appellationē, vnitionem Dei verbi ad hominem factam fuisse delirant. Propter hæc enim, i. pro vnitione cōsonanter vna opatio & volūtas dogmatizata est ab vtrisq;, & tam cōfundentibus atq; diuidentibus magnū dispensatiōis mūicę mysteriū: & cōfundentibus quidem, ꝓpter stultā secundū sensum eorū vnius naturę cōpositę rationē: diuidentibus autem ꝓpter ineptā secūdùm eos æqualitatē honoris,

Iohan. 14.

Hęretici, mēdaces & calumniatores.

1. Iohan. 2.

Matt. 24.

Matth. 24.

Dan. 13.

ris, similisq; volūtatis atq; authoritatis modum. & ideò vtriq; à veritatis prædicatione ceciderunt. Omnibus autem manifestū est & indubitatum, nullo modo sanctas & vniuersales quinq; Synodos eorundem hæreticorum dogmata cōfiteri, quorum cōscripta cum impia eorum confessione in scripto anathemati submisisse noscuntur: licèt hæc profiteri eas sinè timore authores adinuentæ nouitatis calumniati sunt Cyrus, Sergius, Pyrrhus, & Paulus. Si enim quę destruxerunt, iterùm ea ædificant sanctæ Synodi, transgressores se potiùs diuinorum dogmatum, iuxta quod beatus ait Apostolus, ostendunt. Igitur intransgressibiliter retinentes pias doctrinas, in sua definitiōe eos, qui vnam in Christo DEO voluntatem & operationem dixerunt, meritò anathemate perculserunt, pro eo quòd sinè mente, & sinè anima, & purum ex hoc hominem Dominum Deum nostrum in hoc, quòd factus est homo, dogmatizare ausi sunt. Cyrus autem & Sergius, Pyrrhus & Paulus similiter vnam & ipsi per propria scripta in Christo Deo confessi sunt operationem & voluntatem, perindeq; & ipsi cum denominatis hæreticis, propter eandem & similem hæresim, à sanctis & vniuersalibus quinq; concilijs anathemati subiunguntur, quiq; expositores nouæ fidei facti sunt, & propter temerariam transgressionem illorum, quæ ab eisdem synodaliter confirmata sunt, mercedem inuenientes ab eis definitam in transgressores depositionem. Igitur sanctum & vniuersale Chalcedonense concilium venerabilium patrum definiuit, vt legimus sanctissimi, aliam fidem nulli licere proferre, aut conscribere, vel componere, aut sapere, vel docere aliter: qui autem præsumpserit componere aliam fidem, aut proferre, vel docere, aut tradere aliud Symbolum, volēntibus ad cognitionem veritatis siue ex gentilitate, aut ex Iudæis, vel ex hæresi qualibet conuerti: Hos, si quidem Episcopi fuerint, aut clerici, alienari quidē episcopos ab episcopatu, clericos à clericatu. Si autem monachi aut laici fuerint, anathematizari. Cōsequenter autem eis & sanctum quintū Cōcilium definiuit, ad vltima capitulorum suorum dicens: His itaq; à nobis confessis q̄ nobis tradita sunt à diuina scriptura sanctorumq; patrum doctrina, & definitis pro vna eademq; fide à prædecessoribus venerabilibus quatuor concilijs: si quis præsumpserit contraria his, quæ à nobis piè statuta sunt, tradere, aut docere, vel scribere, si quidem episcopus fuerit, aut in clero cōnumeratus, hic vt aliena sacerdotibus & Ecclesiasticæ disciplinæ peragens, denudabitur ab episcopatu vel clericatu: si autem monachus vel laicus, anathematizabit: Qua de re Synodalibus sanctorum patrum increpationibus Cyrus & Sergius, Pyrrhus & Paulus per suam hæresim obligati, non solùm quia minimè eos iuuit, sed etiàm reprobos approbauit, ꝓsumpta ab eisdē calumnia cōtra veneranda patrum quinq; Cōcilia, simul cum condēnatione hæreseos illorū, & mendacij in semetipsos prouocātes vltionē. Nec enim definitū est ab eis, quæ illi cōmentati sunt, immò magis anathemati submiserūt. quæq; indoctè cū Arrio & Apollinare, Theodoro & Nestorio hæreticis dogmatizare noscuntur, qui noluerunt penitùs intelligere & cōfiteri verbo & mēte secundùm definitiones sanctorū conciliorū, perfectū eundē in deitate & perfectum eundē in humanitate, deū vērum & hominē verum eundē, ex anima rationali & corpore, consubstantialē patri secundùm deitatē, & consubstantialem nobis eundē secundū humanitatē, per oīa similem nobis absq; peccato: ante secula quidē ex patre genitū secundùm deitatē, in vltimis autē diebus eundē propter nos & propter nostrā salutē ex Maria semperq; virgine Dei genitrice secundùm humanitatē: vnū eundemq; Christū filiū Dn̄m vnigenitū, in duabus naturis incōfusè, incōuertibiliter, inseparabiliter, indiuisè cognitū, nusq̄ naturarū differentia interempta propter vnitiōem, immò magis saluatam proprietate vtriusq; naturę, & in vnam personam & vnam subsistētiam concurrēte. Horum piorum dogmatum nihil specialiter aut veraciter intelligere passi sunt. Vbi nanq;, aut quomodò secundùm eorum sensum saluabitur, aut intelligetur quod dictum est, per omnia nobis similem eundem factū absq; peccato, cùm ab eis denegat & pimitur diuina & humana eiusdē naturalis voluntas & operatio? Quomodò autem pfectio eiusdem in vtraq; natura saluabitur? vel quō Deum verum & hominem verum? quō autem vtriusq; naturæ indiminutè saluatur naturalis ꝓprietas, sicut dictū est, iuxta illorum intellectum, minuitur qcquam de naturalibus eius operationibus & voluntatibus? Impossibile est enim, perfectè haberi aut confiteri ab eis, quæ ꝓdicta sunt, dum hæc abnegare contendunt per taciturnitatem. sed verè illud dolosè faciūt, quod scribens * Cledonio Theologus Gregorius ait: Qn̄ communibus opinionibus, quas videlicet scriptura ostendit, * arguunt & comprimunt, pias quidem voces confitētur, intellectum verò corrumpunt: & nō quidem sinè anima & irrationabilem, neq; sinè intellectu, nec imperfectum hominem asserētes, sed animam & rationem & intellectū, ipsam deitatem introducentes, tanq̄ ipsa Deitate carni eius tantummodò cōmixta: non enim & nostris, id est, anima & intellectu: licèt quod sinè peccato est, super nos esse ostenditur, sed & passiōum nostrarum purgatio. Sic nanq; & perfectus homo apud eos intelligitur, non ille qui tentatus est atq; susceptit omnia nostra sinè peccato, sed ille qui sinè

Greg. Nazianz.

Heb. 4.

voluntate naturali & operatione ab eis dogmatizatur propter cõsonantiam eorum, qua cum Arrio & Apollinare, Theodoro etiàm & Nestorio tenentur, non vtiq; veriti ad ea, quæ omnibus manifesta sunt, criminari sanctas & vniuersales Synodos, sed & victi ab eis, incorrecti permanent, verbis quidem pietatem fingentes, sensum autem, vt dictum est, malignantes. Et propterea pfectum quidem in vtraq; natura confitétur, absq; tantummodò naturali operatione & voluntate vtriusq; naturæ, ex quibus consistit. Quotiès autem & ipsum malignum sensum eorum nudamus, iam & factum simulationis eorum detegentes, ipsos quoq; patres apertissimè refutare nituntur. Quia verò inuerecundè hoc faciunt, testatur Cyrus Alexandrinus antistes Sergio Constantinopolitano quondàm propter beatissimũ Sophronium his verbis scribens: Posita verò dictione in capitulis expositis, quia vnã operationem oportet dicere Domini nostri Iesu Christi, contradixit, asserens duas operationes debere profiteri, & testimonia diuersorum sanctorum patrum obtulit. Ecce igitur confessus est Cyrus, quod & Sergio per sua scripta innotuit, quia testimonia ei diuersorum sanctorum patrum obtulit beatæ memoriæ Sophronius, per quos ostendit, quia duas oportet dicere in Christo Deo operationes. Hoc ergò veraciter cognoscentes, & voluntariè iam sanctorum patrum amputantes & refutantes dictióes, immò magis apertiùs ipsos (vt dictum est) sanctos patres proijciétes, ità in propria ecthesi scripserunt, huiusmodi præsumptioné & per gestorum monumenta corroborantes. Similiter autem & duarum operationũ dictionem multos scãdalizare, & nulli concedimus ex omnibus duas dicere operationes in diuina Dñi dispensatione: in hoc, sicut in omnibus, Seuero hæretico consentiétes, siue sequétes eius doctrinam: Quoniam & ille à paternis deuictus testimonijs, ipsos patres & voces eorum pias perimere studuit, Nisaleo scribens ità: Duas dicere naturas in Christo, totius plenum est accusationis, licèt à multis patribus dictum sit. Et nõ mihi iterùm dicas, Quoniã quidam de patrib' harum naturarum vocibus vsi sunt. Multò ampliùs hic sermo reprobatus est, licèt ipsi' Cyrilli voces exiſtunt. Igitur vna eademq; hæresi in vtrisq; cognita, hoc est, Seuero & authoribus nouitatis, quomodò nõ habuit fructus eius in vtrisq; improbus diuulgari, hoc est, sanctorum patrum abnegatio? Nam qui eos denegat, pias eorũ doctrinas respuit. Et qdem Seuerus opimentum suæ iniquitatis Nestoriũ hæreticũ ꝓferebat, ꝓpter eius personam abijcere dicens dualitatem, q̃ in Christo est, & vnam naturam confiteri: sed nouitatis authores neq; huiusmodi absurdam & ineptã occasionẽ ꝓferre potuerunt. Nemo etenim hereticorum dualitatem Christi Dei operationum confessus est, vt nè illis hæreticis cõsentientes, videãt respuere, vtpotè reprehensibilem existentem, insanam hæresim illorum: sed tãtùm sanctorum patrum doctrina hanc dualitatẽ rectè ꝓdicare dinoscitur. Nam si oĩm probabiliũ patrum & Synodorum dixerũt esse sanctorum patrum ectheseos eorũ dogmata, quorum vel qualium iam esse definiunt pemptionis suæ dogmata, de quibus asserunt, licèt à quibusdã patribus iam dictum sit, veruntamen eô ꝙ extraneant & conturbant quorundam auditus, nulli ex oĩbus cõcedim' hæc confiteri? Impossibile est enim, firmare pariterq; cassare sanctorũ patrum dogmata, secundùm spontaneum errorem contrariorum. Si autem impossibile est firmare pariterq; cassare dogmata patrum, cassauerunt autem ea, q̃ patrum existere prædicauerunt, pro eo ꝙ extraneant & cõturbant eos, licèt falsus de hoc sermo eorũ ꝓbatur, non vtiq; iam confirmant, sed potiùs euacuãt, quę ab eis cõprobata sunt, vt dogmata patrum. Si autem negant, quomodò dicũt hæc esse pietatis dogmata, q̃ tradiderunt nobis ab initio speculatores & ministri verbi? Ideoque certũ est, & ex his q̃ imprudenter ab eis ꝓferuntur, sicut sermo mõstrauit, quia nihil de patribus firmauerũt, neq; hæc cõsistunt Ecclesiæ dogmata iuxta eorum finctiões: qm̃ nec cuiuslibet ꝓbabilis patris oĩnò testimoniũ produxerũt in sua ectheſi, sicuti nec in his, quæ pro eius defensione ab eis gesta sunt. nec enim habuerunt, penitùs profectò omnibus sanctis patribus condemnantib' eam, vtpotè extraneam existentem orthodoxæ ꝓdicationis eorum. Tantùm autẽ scelesti Nestorij, ad argumentum manifestissimum consonantię, qua cum eo tenẽtur, memorâsse noscuntur, designantes omnibus, qm̃ ipse regularis doctor confessionis eorũ existit. Et propterea iam, vt dicunt, vnam voluntatem Dñi nostri Iesu Christi veri DEI confitentur, pro eo ꝙ execrãdus Nestorius æqualem voluntatẽ, i. vnam voluntatẽ duarum personarum fictè ab eodem pronunciatis confitetur. Cõcordantes igitur his, qui in confusione & diuisione errant hæreticis, in omnibus inuestigantes Cyrum & Sergiũ, Pyrrhum & Paulum, imprudentiores eos illorum cõpræhendimus per hoc, ꝙ etiàm B. Leonis vocem ausi sunt violare. Nam in epistola positũ memorati Apostolicæ recordatiõis viri, scripta sanctæ memoriæ Flauiano, Operatur vtraq; natura cum alterius communione, quod ꝓprium est, de qua epistola sancta Chalcedonẽ Synodus scripsit, in pemptionem Eutychetis demẽtiæ huiusmodi dictioné positã fuisse, vtpotè magni illi' Petri fidei cõsonantẽ, & cómunẽ quandam columnã aduersùs praua dogmata existentem, eam competenter ad confirmationem recto-

Nota hæreticorũ artes & impudẽtiam.

Seueri in Cyrillum blasphemia

rectorum dogmatum coaptauit. Hanc ergò illius Doctoris vocem, imprudenter vnam Dñi significare dixerunt operationẽ, neq; factos in hoc reueriti patres, neq; vecordes hæreticos erubescétes: qm̃ profectò vtpotè duas vnius eiusdemq; Christi operationes definientẽ in vnitione incõfusa & indiuisa, aliqui defensores eiusdẽ piè, alij autẽ impiè accusatores extiterũt, quod nec ipsi authores nouitatis ignorauerunt. Studuerũt autẽ p hoc tam sanctã Chalcedonensem Synodũ respuere, calumniari aũt & beatum Leonem propter (vt dictũ est) abundantẽ eis pro temeritate impudentiã. Sed qm̃ & æqualẽ per propria scripta irrogauerunt contra alios quoq; patres calumniã, ꝓfectò q̃ illi impiè sapiũt, dicentes & oẽs sanctos patres sapere, oportet pſentem quidẽ Secretarium in his nobis definiri, i. quæ p sanctas quinq; Synodos sufficiẽter nobis expressa sunt: in subsequenti aũt aliorum quoq; sanctorũ patrũ, sicut nobis deliberatũ est, sacratissimos ꝓferre codices, quatenùs per eorũ beatam lectionẽ cõtra eos falsas accusationes aduersariorum regulariter ac Synodaliter arguamus, videlicet ꝓ stabilitate piæ & salutiferę prædicationis eorum.

INCIPIT SECRETARIVS V.

IN NOMINE DOMINI DEI Saluatoris nostri IESV CHRISTI, Imperij domini Constantini pijssimi Augusti anno nono, sub die pridiè Kalendas Nouembris, Indictione Octaua:

PRæsidente sancto ac beatissimo Martino Papa sanctæ sedis Apostolicæ vrbis Romæ, ꝓpositis sacrosanctis & venerabilibus Euãgelijs, in Ecclesia Dñi Dei & Saluatoris nostri Iesu Christi, q̃ vocatur Constantiniana: residentibus etiã viris venerabilib', pariterq; cũ eo audiẽtib', Maximo sanctissimo Aquileiensi Episcopo, Deusdedit sanctiss. Caralitano Epõ, Mauro Cæsenate Epõ, & Deusdedit presbytero, agẽtibus locum Mauri sanctiſſimi Epi Rauennatis ecclesiæ, Martino Mebiensi Epõ, Sergio Tempsanensi Epõ, Barbato Sutrino Epõ, Reparato Mãtuarianẽsi Epõ, Calumnioso Alesino Epõ, Epiphanio Albanensi Epõ, Peregrino Messanensi Epõ, Benedicto Aiaceno Epõ, Romano Cerellitano Epõ, Iuliano Hortano Epõ, Crescẽte Lucrensi Epõ, Papinio Vibonensi Epõ, Felice Agrigentino Epõ, Maximo Pisaurensi Epõ, Marcellino Clusino Epõ, Luciano Leontinẽsi Episcopo, Geminiano Volaterrano Epõ, Mariano Populoniensi Epõ, Viatore Hortanensi Epo, Bonito Formiano Epõ, Luminoso Tiferniſtiberinorum Epõ, Maioriano Prænestino Episcopo, Potẽtino Belliternensi Epõ, Germano Numanensi Epõ, Mauro Tuscanẽsi Epõ, Laurẽtio Perusino Epõ, Adeodato Spoletino Episc. Caroso Faralitano Epõ, Iohãne Pẽstano Epõ, Gaudioso Reatino Epõ, Scholasticio Fanẽsi Episcopo, Laurentio Taurianensi Epõ, Elia Lilybetano Epõ, Iohanne Trapeiano Epõ, Aquilino Assisinate Epõ, Luminoso Salernitano Epõ, Eusebio Atellano Episcopo, Sabbatio Buxentio Epõ, Martino Cẽtumcellensi Epõ, Iohanne * Tarãtino Episcopo, Iubẽtino Stabiensi Epõ, Rufino Sipontino Episcopo, Mauro Senate Epõ, Læto Lucano Epõ, Adeodato Amerino Epõ, Theodoro Rosellano Epõ, Gaudioso Capuano Epõ, Andrea Hydruntino Epõ, Bonito Ferentinate Epõ, Iusto Tauromenitano Epiſ. Mauro Senogallensi Epiſ. Felice Panormitano Epiſ. Mauroso Anconitano Epiſ. Laurentio Tudertino Epiſ. Bono Ficuclensi Epiſ. Iohanne Carinensi Epiſ. Fortunato Auximate Episc. Albino Signensi Epiſ. Thomate Lunensi Epiſ. Augustino Squillacino Epiſ. Bonito Ferctiſpolimartio Epiſ. Iohanne Rhegitano Epiſ. Maximo Trocalitano Episcopo, Barbato Cumano Episcopo, Paschale Blandano Epiſ. Felice Terracinensi Episcopo, Luminoso Marsorum Epiſ. Oportuno Anagnino Epiſ. Glorioso Camerino Epiſ. Firmino Blerano Epiſ. Decorato Tiburtino Episc. Iobiano Firmano Episc. Amabile Hortensi Epiſ. Anastasio Narniensi Epiſ. Albino Portuensi Episc. Theodoro Tyndaritano Epiſ. Palumbo Fundano Epiſ. Sapientio Numentano Epiſ. Theodosio Crotonensi Epiſ. Maximo Mesinate Epiſ. Gratioso Nepesino Epiſ. Stephano Popiliẽsi Epiſ. Leõtio Neapolitano Epiſ. Calioniſto. Adrianensi Epiſ. Paschale Thermitano Epiſ. Iohanne Vicosabinate Epiſ. Oportuno Pisano Episc. Potentino Polensi Episc. Donato Marianẽsi Epiſ. Leontio Fauentinate Epiſ. Bonoso Alerino Episco. Donato Sassimate Epiſ. Peregrino Lyparitano Epiſ. Iohanne Vnnogoritano Epiſ. Boethio Cornẽsi Epiſ. Stephano Dorensi Epiſ. Valentino Turritano Epiſ. Iohanne Gabopolitano Episcopo, Luminoso Bonẽn Epiſ. & Victoriano Vzalensi Episcopo, Crescentio * Libiensi Epiſ.

Martinus sanctissimus ac beatissimus Episcopus sanctæ Dei Ecclesiæ Catholicæ atque Apostolicæ Vrbis Romæ, dixit:

PRotestatur nobis beatus Apostolus, dicens: Si quis certat, non coronatur, nisi legitimè certauerit. & iterùm Dominus ait: Qui autem perseuerauerit vsq; in finem, hic saluus erit. Videlicet certaminib' sacris propositis nobis ꝓ defensione Catholicę ecclesiæ, magnaq; salute ex hoc sperata ab omniũ bonorum datore Deo, nõ deficiant manus nostræ, dilectissimi fratres, per occasionem cuiusli-

2. Tim. 2.

Matth. 10. & 24.

cuiuslibet desidiæ dissolutæ: sed fortes efficiamur per gratiam Domini, atque virtutem potentiæ eius: quoniam perfecit pedes
Psal. 17. nostros tanquàm ceruorum, & super excelsa firmiùs statuit intellectus summæ eius humanitatis propter nostram salutem, maximè tantam habentes impositam sanctorum testium nubem. Deponentes igitur
Heb. 12. omne pondus, & circunstantem aduersariorum nouitatem, per patiétiam curramus, adspicientes in authorem fidei & consummatorem Iesum, qui in proposito nobis, pter eum negocio, spiritú suæ veritatis condonet, loquentem in nobis, atque perhibétem magnalia fidei per doctrinam sanctorũ patrum, quos aduersarij calumniati sunt in scripto, dicentes illa eos prædicare, quę ipsi per nouitatem prædicauerunt. Pro qua re sacros codices eorum deduci præcipimus, immò magis veneranda testimonia, quæ à nobis de ipsis codicibus pro testimonio Christi Dei electa sunt: quod vtiquè, sicut nósti, auxiliante Deo in anteriore cognitione peragédum promisimus, ad redarguendum hæreticos, in defensione prædictorum sanctorum ac probabilium patrum.

Leontius reuerendissimus episcopus Neapolitanæ ecclesiæ, dixit:

Si placet beatitudini vestræ, ante exhibitionem paternorum testimoniorũ de actibus sancti quinti Concilij illa pars nobismet relegatur, vbi Synodaliter promulgauit, omnes sanctorum patrum sermones & dogmata ab omnibus suscipi Christianis & confiteri, & contradicentes his aut negãtes, quæ ab eis prædicata sunt, condẽnationi submisit: quatenùs ex hoc aduersarij veraciter cognoscant contra semetipsos Synodales superinducentes definitiones. Si quis abnegauerit paternarum traditionum statuta: quam abnegationem irrationabiliter amplexi sunt propter suam temerariam nouitatem.

MARTINVS SANCTISSIMus ac beatissimus episcopus sanctæ Dei Ecclesiæ Catholicæ atque Apostolicæ vrbis Romæ, dixit:

SEcundùm ea, quæ poscuntur à Leontio dilectissimo fratre nostro, gesta venerãdi quinti Concilij nobismet producantur, & pars eius, de qua superiùs rationabiliter memorare dinoscitur sanctorum Catholicæ Ecclesiæ patrum, ad plenam reprehensionem eorum, qui pias doctrinas refutare nituntur, lectioni pandatur.

Theophylactus Primicerius notariorum Apostolicæ sedis, dixit:

Codicem, quem iussistis, venerandi quinti Concilij afferens de venerabili scrinio, præ manibus habeo: quid præcipitis?

MARTINVS SANCTISSIMus ac beatissimus Episcopus sanctæ Dei Ecclesiæ Catholicæ atque Apostolicæ vrbis Romæ, dixit:

SVscipiatur, & competenter prædictus locus relegatur, id est, sanctorum patrũ definitio, per quam promulgant cunctos orthodoxos omnia suscipere & confiteri, quæ ab ipsis piè prædicata sunt.

Et accipiens Anastasius notarius regionarius Apostolicæ sedis, relegit continentem ità:

Sententia V. Synodi. HIs ità se habentibus, manifestum faci-mus, quoniam omia, quæ à prædictis sanctis quatuor Synodis, sicut dictum est, de orthodoxa fide promulgata sunt, & de Ecclesiastica stabilitate terminata, & seruauimus & seruamus. Licèt enim diuersis tẽporibus contra emersos hæreticos denominata quatuor Concilia facta sunt, vnam eandemq; confessionem rectæ fidei conseruauerunt & prædicauerunt. Et propterea omnia, quæ consonant his, quæ ab antefatis quatuor Synodis pro recta fide definita sunt, suscipimus: Omnia autem quæ non consonant his, quæ definita sunt ab eisdem sanctis quatuor Concilijs, aut vno de eis, & in defensionem hæreticorum vel impietatis ipsorum conscripta sunt, vt extraneã iudicantes pietatis dogmatibus, condemnamus & anathematizamus. Super his autem in omnibus sequimur sanctos patres doctoresque Ecclesiæ Athanasium, Hilarium, Patres Catholici. Basilium, Gregorium Theologum, & Gregorium Nyssanensem, Ambrosium, Augustinum, Theophilum, Iohannem Constantinopolitanum, Cyrillum, Leonem, Procli, & suscipimus omnia, quæ ab eis pro recta fide & in condemnationem hæreticorum exposita sunt. Suscipimus autẽ & alios sanctos & orthodoxos patres, qui in sancta Dei Ecclesia rectam fidem irreprehensibiliter vsque ad finem prædicauerunt. Hac itaque recta confessione in sancta Dei catholica & Apostolica Ecclesia conseruata ac prædicata, si quis se de eius communione separauerit, contraria sapiens, alienum seipsum rectæ fidei ostendens, & hæreticis cõnumerans, meritò à sancta Dei ecclesia cõdemnatur & anathematizatur.

Martinus sanctissimus ac beatissimus Episcopus sanctæ Dei Ecclesiæ Catholicæ atque Apostolicæ Vrbis Romæ, dixit:

MAnifestatur nobis ex his, quę relecta sunt siue definita à S. v. Cõcilio, cõdemnatum esse & alienũ sanctæ Dei Ecclesiæ vnumquenq;, qui non susceperit verbo & mente omnes sanctas Synodos & venerabiles patres, cunctaq; q̃ ab eis pro orthodoxa fide exposita sunt in destructionẽ omnium hæresum. Iam ad nostram cognitionem splendidissima verba eorum, omniq; suscipienti salutifera deducantur.

Theophylactus Primicerius notariorum sanctæ sedis Apostolicæ, dixit:

Secundùm iussionem beatitudinis vestræ, defloratà à nobis sanctorũ patrum testimonia deferens, præ manibus gero: quid præcipitis?

MARTINVS SANCTISSIMus ac beatissimus Episcopus sanctæ Dei Ecclesiæ Catholicæ atque Apostolicæ vrbis Romæ, dixit:

SVscepta patrum venerabilium testimonia, lectioni pandantur.

Et accipiens Exuperius notarius regionarius Apostolicæ sedis, relegit in his:

Ambrosius. BEATI Ambrosij episcopi Mediolanensis de sermone primo, ad Gratianum Imperatorem directo:

Ephes. 5. Christus dilexit nos, & tradidit semetipsum pro nobis. Si ergò traditus est à patre, & ipse se tradidit, appáret vnam esse patris & filij voluntatem.

Ibidem. EIVSDEM de sermone secundo ad eum misso:

Aequalis ergò in Dei forma, minor autem idem in assumptione carnis, & hominis passione. Quali igitur modo ad eum potest minor esse, & æqualis natura? Quomodò autem si minor est, eadem similiter facit? & quomodò eadem operatio diuersę substantiæ est? Nunquid ità potest minor, sicut & maior, operari? aut potest vna operatio esse, vbi diuersa essentia?

Ibidem. ITEM EIVSDEM de eodem sermone:

Cur, inquit, dixerit, Si possibile est: interim voluntatis liberæ Dominum fuisse doceamus. In tantum excessistis impietatis, vt negetis, quòd filius DEI liberæ voluntatis sit. Et certè soletis etiàm sancto spiritui dẽrogare, & negare non potestis. Scriptum est enim: Spiritus vbi vult, aspirat. Vbi vult, inquit, non vbi iubetur. Ergò si spiritus vbi vult, aspirat, filius quod vult non agit? Et certè idẽ Dei filius in Euangelio suo dicit, vbi velit spirandi suppetere spiritui facultatem. Nunquid ergò superiorem fatetur, quia illi licet, quod sibi nõ licet? Apostol⁹ quoq; dicit: Quia omnia operatur vnus atq; idem spiritus, diuidens singulis prout vult. Inquit autẽ, Prout vult, hoc est, pro liberæ volũtatis arbitrio, non pro necessitatis obsequio. Et diuidit spiritus non mediocria, sed quæ Deus cõsueuit operari, gratiam curationũ, & operationẽ virtutum: Ergò diuidit spiritus prout vult: filius autem Dei non liberat quem vult?

ITEM subtèr: Quid est tamen quod pater velit, & filius nolit? Pater quos vult viuificat, & filius quos vult viuificat, sicut scriptum est. Dic nũc quos viuificauerit filius, & pater viuificare noluerit. Cùm autẽ filius quos velit viuificet, & operatio vna est.

EIVSDEM de eodem Sermone: Quam voluntatem habet pater, eandem habet & filius. Pater quos vult viuificat, & filius quos vult viuificat, sicut scriptum est. Vna ergò voluntas est, vbi vna operatio. In Deo enim voluntatis series, operationis effectus est.

EIVSDEM de Sermone tertio ad eundem Gratianum:

Ergò si vnius voluntatis & operationis est cum patre & filio spiritus sanctus, vnius est essentiæ, quoniam per sua opera creator ostenditur.

EIVSDEM de eodem Sermone: Dum quandò per eandem operationem & Deitatem vnitas verissima, hoc quod maius identitas, sicuti à Græcis ostenditur, dici. Hoc enim ipsum significat, quoniam habet hoc ipsum pater & filius & spiritus sanctus.

EIVSDEM de eodem sermone: Ergò vna voluntas est, vbi vna operatio. In Deo enim voluntatis series, operatiõis effectus est.

Augustinus. SANCTI Augustini episcopi Hipponeregiensis ex Interpretatione Euangelij secundùm Iohannem in Homilia vicesimasecunda: raciamus, inquit, voluntatem patris, voluntatem Christi, voluntatẽ spiritus sancti, quia Trinitatis huius vna voluntas, vna potestas, vna maiestas est.

Basilius. SANCTI Basilij episcopi Cæsareensis prouinciæ Cappadociæ de Syllogiseo cõtra Eunomiũ facto ait: Quorum vna atq; eadẽ operatio, horum & vna essentia.

EIVSDEM de primo sermone cõtra Eunomium: Quomodò differẽtia substantiæ, vbi identitas operationis cognoscitur? Immutatis nanque substantijs, immutatas oportet esse & operationes.

EIVSDEM de eodem sermone: Quomodò non eiusdem substantiæ spiritus patri & filio, qui eiusdem operationis est?

EIVSDEM de eodem sermone: Quomodò diuersitas essentiæ in Trinitate, vbi identitas operationis reperitur?

EIVSDEM de sermone facto ad Amphilochium de sancto spiritu: quorũ autem æqualis est virtus, vtiq; æqualis & operatio.

EIVSDEM ex interpretatione primi Psalmi: Quorum autem vna natura est, horum eædem sunt operationes.

Gregorius Nyssenus. SANCTI GREGORII EPISCOpi Nyssanensis ex epistola ad Eustathium facta de sancta Trinitate:

Siue vnam operationem intelligamus patris & filij & spiritús sancti, in nullo discrepantem aut immutantem quicquam, necessè est identitati operationis hoc, quod vnitum est, naturæ cognoscere.

EIVSDEM ex eadem Epistola:

Ergò operationis identitas in patre & filio & Spiritu sancto luculentiùs ostendit similitudinem naturæ.

EIVSDEM ex eadem Epistola: Operantis ergò naturam per contemplationem operationum intelligere possumus.

EIVSDEM ex eadem Epistola: Communio autem naturæ, luculentiùs demonstrata est per idētitatē operationū consistēs.

EIVSDEM ex epistola ad Ablauiū de sancta Trinitate: Sed Deus quidem pater, Deus autē filius, Deus verò spiritus sanctus. Vnus autem in eadem prædicatione Deus est, pro eo quòd neq; naturæ, neq; operationis differentia quælibet videtur in deitate.

EIVSDEM de Sermone, vbi exponit, Paternoster: Ergò si & operatio & virtus vna est, quomodò potest alienatio naturæ intelligi, in quibus nullam secundùm virtutem & operationem differentiam reperimus?

Cyrillus, SANCTI Cyrilli episcopi Alexandrini ex interpretatione facta in Euangelium secundùm Ioannem: Operabuntur enim similiter, quæque eandem sibi sortita sunt naturam. Quibus autem essentiæ ratio dissimilis, his erit in omnibus operationis ratio dissimilis.

EIVSDEM ex eadem interpretatione: Est nanq; vt arbitror, omnibus clarum & certum, quia incomprehensibilia omninò sunt propria Deitatis creatæ naturæ, & quęq; eiusdem sunt Deitatis naturaliter, nō erunt aliquādò in alia qualibet creatura secundùm æqualem & similem modum.

EIVSDEM de eodem sermone: Quòd si potest omninò aliquid iuxta sensum illorum de his, quę Deitatis sunt propria, inesse cuiquam, qui non est ex ipsa essentialiter, & ità existat sicuti & ipsa, quid iam impediat, dic mihi, & omnia Deo decibilia accedere, & in his, qui nō sunt naturaliter dij? quoniā semèl vno sinè impediméto accedente, locū habebunt & cætera. & quid euenit? omnia confusa sunt nobis, aut non ex hoc quæ sursùm sunt, cedunt in imis, & ima ad superiorem locum ascendunt?

EIVSDEM de eodem libro: Perpendat autem iterùm amator scientię, quoniam
Ioan.10. dicens Saluator ex operibus suis approbari posse qui naturaliter deus est, manifestè docet, quia non est possibile indifferenter cuiquam Deo dignam operationem & virtutem esse, nisi & in hoc naturaliter existat Deus.

EIVSDEM DE THESAVRIS: Quæ eandem habent operationem, & eisdem naturalibus virtutibus vtuntur, necesse est per omnia eiusdem esse substantiæ. Nihil enim de his quæ creata sunt, ad ea, quæ alterius generis vel substantiæ sunt, easdem habebit indifferenter virtutes & operationes.

EIVSDEM de eodem libro: Quoniam ea, quæ eiusdem sunt operationis, & eiusdem essentiæ confitentur.

EIVSDEM de eodem libro: Si ea, qui eiusdem indifferenter operationis sunt, & eiusdem essentiæ confitentur: est autem eiusdem operationis cum patre filius, omnia quanta facit, & ipse similiter faciens: sinè dubio erit & eiusdem essentiæ ab eo, quòd & eiusdem operationis.

ET EIVSDEM de eodem libro: Quæ alterius generis & alterius naturæ sunt, eandem operationem habere nullus sapientum dabit. Nec enim aqua & ignis vnum aliquid & hoc ipsum operabitur: sed sicut distantem habent essentiæ & æqualitatis rationem, ità & diuersam dabunt operationem.

EIVSDEM de eodem libro: In quibus enim operatio & virtus indifferenter vna est, in his necesse est & societatem naturæ saluari.

EIVSDEM de eodem libro: Solent enim quæ eandem operationem habent, eiusdem esse essentiæ, & in his quod alterius est naturæ, incredulum est.

EIVSDEM de eodem libro: Si enim in humilitatem carnis inspicientes, non creditis, ait, in me, sed vtiquè operum maiestas digna & rationabilis extitit, vt possit vobis suadere, quoniam Deus sum ex DEO procedens. Qui enim operibus æqualis est patri, quomodò erit sequens eius secundùm naturam? & qui eādem operationem & virtutem similiter illi possidet, quomodò erit secundùm eum alterius naturæ?

EIVSDEM de eodem libro: Nec enim vnam esse naturalem operationem dabimus Deo & creaturæ, vt neque creaturam in diuinam referamus substantiam, neque quod præcipuum est diuinæ naturæ, ad dignum locum nascentium deponamus.

EIVSDEM de eodem libro: Qui etenim vnam habent operationem, vnam eandemque, qualiter fuerit, habebit rationem.

EIVSDEM de Sermonibus dialogicis vel cogitationibus ad Hermen factis: Quod eandem naturam habet secundùm operationem, & indifferenter æquale est, non habebit ex parte quicquam de qua creata sunt: sed vbi substantiæ in quibuslibet diuersa ratio extitit, ibi conueniens erit in operationibus dissimilitudinem esse.

SANCTI BASILII EPISCOPI Basilius. Cæsareæ Cappadociæ de naturalibus volutatibus ex verbo de sancto spiritu, cap. 8. Ioan.14. Qui videt me, videt & patrem. Non figurā, neq; formā. Munda est enim compositionis diuina natura, sed bonum voluntatis, quod cōcurrens substātiæ, simile & æquale magis autem

autem hoc ipsum in patre & filio videtur.

Gregorius Nazianzenus Iuni. 5. SANCTI GREGORII THEologi de Sermone in filio secundo: Vt sit tale quod colligitur, Non vt faciam voluntatem meam. Nec enim mea separata est à tua, sed communem meam & tuā: quorum sicut vna est Deitas, ità & voluntas.

Greg. Nyss. Iunii. SANCTI Gregorij Episcopi Nyssanensis de Sermone contra Apollinarem facto: Ergò filij & patris voluntates diuisæ sunt? Et quomodò erit communis in vtroq; voluntas? Quomodò autem identitas naturæ per differentiam voluntatum innotescatur? Necesse est enim per omnia concurrentem esse naturæ voluntatem.

EIVSDEM de eodem Sermone: Si igitur diuersus in patre & filio fructus voluntatis reperitur, necesse est diuersam vtrorunque naturam consiteri.

EIVSDEM CONTRA EVNOmium in Sermone secundo: Vnam voluntatem esse Patris & Filij & Spiritūs sancti, naturæ communio protestatur. Ergò si hoc vult Sanctus spiritus quod placet Filio, cōmunio voluntatis apertissimè ostendit vnitatis substantiam.

Amphilo. SANCTI AMPHILOCHII Episcopi Iconiensis in eo, quod dictum est: Ex se filium nihil facere posse: Quomodò potest mea & patris operatio discerni, vbi voluntas, & verbum, & scientia, & sapientia, & natura, & Deitas vna est?

Iunii. EIVSDEM de eodem Sermone: Sicut em̄ pater suscitat mortuos & viuificat, concurrentem habens voluntati virtutem: ità non exequens ministerium suscito mortuos, sed eadem virtute, authoritate, potestate, voluntate.

Cyrillus, SANCTI Cyrilli Alexandrini ex interpretatione Euangelij secundùm Matthęum libro duodecimo: Dum autē vna & consubstantialis sancta Trinitas & vna Deitas in ipsa intelligitur, quomodò non erit eadē voluntas patris & filij & sancti spiritūs?

EIVSDEM ex interpretatione Euangelij secundùm Iohannem libro nono: Sicut enim consubstantialis est, ità & eiusdem voluntatis suo genitori. Vnius enim substantiæ vna videlicet & voluntas.

EIVSDEM de Sermone facto ad Hermen secundo: Nos autem rectitudinis rationes sequentes, dicimus quoniam superfluum est & indoctum, absque voluntate & voluntariè genitorem esse suspicari patrem, sed magis naturaliter & substantialiter. Est enim non sinè voluntate, quæ est naturaliter concurrentem habens naturæ voluntatem esse quæ est.

De naturalibus Christi Dei nostri voluntatibus.

Hippolytus SANCTI Hippolyti martyris de Sermone Theologiæ, id est, Deitatis: Velle habet Deus: non enim non velle: quoniam hoc vertibilis est & eligentis, sed sempiternam voluntatem Dei sequuntur quæ fiunt, cui & facta manent saluata.

Ambrosius. SANCTI AMBROSII DE Sermone secundo ad Gratianum: Sed alia voluntas hominis, & alia voluntas Dei. Denique vt scias vitam in voluntate hominis esse, quoniam mortem timemus: passionem autem in voluntate diuina, vt pateretur pro nobis: cùm Petrus vellet Dominum à passione reuocare, Dominus ait: Non sapis Matt.16. quæ Dei sunt, sed quæ sunt hominum. Suscepit ergò voluntatem meam, suscepit tristitiam meam: confidenter tristitiam nomino, quia crucem prædico. Mea est voluntas, quam suam dixit, quia vt homo suscepit tristitiam meam, vt homo locutus est, & ideò ait: Non sicut ego volo, sed sicut tu vis. Mea Matt.26. est tristitia, quam meo suscepit affectu.

EIVSDEM ex interpretatione Euangelij secundùm Lucam: Tristis, inquit, Luc.22. est anima mea vsque ad mortem. Non propter mortem tristis est Dominus, quia eum conditio corporalis affectūs, non formido mortis, offendit. Nam qui corpus suscepit, omnia debuit subire corporis, vt esuriret, sitiret, angeretur, contristaretur. Diuinitas autem commutari per hos nescit affectus.

EIVSDEM de eodem Sermone: Mīnùs enim, inquit, cōtulerat mihi, nisi meum suscepisset affectum. Ergò pro me doluit, qui pro se non habuit quod doleret: & sequestrata delectatione diuinitatis æternæ, tædio meæ infirmitatis afficitur. Suscepit enim tristitiam meam, vt mihi suam lætitiā largiretur: & vestigijs nostris descendit vsq; ad mortis ærumnam, vt nos suis vestigijs reuocaret ad vitam.

EIVSDEM de eodem verbo: Ità enim Esa.53. legimus, inquit, quia peccata nostra portat, & pro nobis dolet. Doles ergò Domine nō tua, sed mea vulnera, non tuam mortem, sed nostram infirmitatem: & nos æstimauimus te esse in doloribus, cùm tu non pro te, sed pro me doleres. Infirmatus enim es, sed propter peccata nostra: non quia tibi illa infirmitas erat ex patre assumpta, sed pro me suscepta.

EIVSDEM de sermone fidei secundo: Vt homo ergò dubitat, vt homo turbatur: non turbatur vt virtus, nō turbatur eius diuinitas, sed turbatur anima, turbatur secundùm hūanę fragilitatis assumptionē: & ideò qui suscepit animam, suscepit & animæ passiones. Nō enim secundùm quod deus erat, aut turbari aut mori posset. Deniq;, inquit, Psal.21. Deus Deus meus, quarè me dereliquisti? Vt Matt.27. homo ergò loquitur, meos circunferens metus, quòd in periculis positi à Deo deseri nos putamus: vt homo turbatur, vt homo flet, vt homo crucifigitur. EIVSDEM ex interpretatione Euāgelij secūdùm Lucā: Et quandò dicit, Non mea, sed tua volun- Luc 22.

tas fiat, quasi ex homine protulit: tuam, ad voluntatem patris. Voluntas enim hominis ad tempus est, DEI autem æterna. Ergò non alia voluntas patris, vbi vna Deitas.

Augustinus. SANCTI AVGVSTINI EX INterpretatione nonagesimi tertij Psalmi:

Matt.26. Christus Deus noster dicit: Pater, si fieri potest, transeat hic calix: sed tristitiam sic assumpsit, quomodò carnem. Nolite enim putare, quia hoc dicimus, non fuisse tristem Dominum. Si enim dixerimus, quia non

Ibidem. erat tristis, cùm Euangelium dicat, Tristis est anima mea vsque ad mortem: ergò & quandò dicit, Dormiuit Iesus, non dormi-

Matt.8. uit Iesus: & quandò Euangelium dicit, Manducauit, non manducauit Iesus: surrepit vermiculus putredinis, & nihil sanum relinquit, vt dicatur, quia & corpus non erat verum, & carnem veram non habuit. Quicquid ergò de illo scriptum est, fratres, factum est, verum est. Ergò tristis fuit? Tristis prorsùs, sed voluntate suscipiens tristitiam, quomodò voluntate suscipiens carnem.

EIVSDEM de Sermone quartodecimo Ciuitatis Dei: Non ex carne tantùm afficitur anima, vt cupiat, metuat, lætetur, ægrescat: verùm etiàm ex seipsa his potest motibus agitari. Interest autem, qualis sit voluntas hominis: quia si peruersa, & peruersos habebit hos motus: si autem recta est, non solùm inculpabiles, verùm etiàm laudabiles erunt. Voluntas quippe in omnibus, immò omnes nihil aliud, quàm volentes sunt. Nam quid est cupiditas & lætitia, nisi voluntas in eorum consensione quæ volumus? & quid est metus atque tristitia, nisi voluntas in dissensione, ab his quæ nolumus? Sed cùm consentimus eis quæ volumus, cupiditas: cùm autem consentimus fruendo his quæ volumus, lætitia vocatur. Itemque cùm dissentimus ab eo, quod *accedere nolumus, talis voluntas metus est: cùm autem dissentimus ab eo, quod nolentibus accidit, talis voluntas tristitia est. Et omninò pro varietate rerum, quæ appetuntur atq; fugiuntur, sicut allicitur vel offenditur voluntas hominis, ità in hos vel illos affectus mutatur & partitur.

Cupiditas. Lætitia. Metus. Tristitia

Lib.14. cap.9. ITEM QVI SVPRA, IN EOdem libro quartodecimo: Sed cùm rectam rationem sequantur, inquit, istæ affectiones, quandò vbi oportet adhibentur, quis eas tunc morbos seu vitiosas passiones secùdùm Philosophos audeat dicere? Quamobrem etiàm ipse Dominus in forma serui agere vitam dignatus humanam, sed nullum habens omninò peccatum, adhibuit eas, vbi adhibendas iudicauit. Neq; enim in quo verus erat hominis animus, falsus erat humanus affectus. Cùm ergò eius in Euangelio ista referuntur, quòd super duritiam

Marc.3. cordis Iudæorum cum ira contristatus sit: quòd dixerit, Gaudeo propter vos, vt credatis: quòd Lazarum suscitaturus, etiàm lachrymas fuderit: quòd cócupiuerit cum discipulis suis manducare Pascha: quòd propinquante passione tristis fuerit anima eius, non falsa vtiquè referuntur. Verùm ille hos motus certæ dispensationis gratia ità, cùm voluit, suscepit animo humano, vt cùm voluit, factus est homo.

Ioan.11. Ibidem. Luc.22. Matt.26.

EIVSDEM ex interpretatione centesimi Psalmi: Optabam, inquit, dissolui, & esse cum Christo. Gaudet quia dissoluitur, vt sit cum Christo: & ipse Christus tristis est, cum quo iste futurum se esse lætatur. Sed quid erat illa vox, nisi son infirmitatis nostræ? Multi adhuc infirmi contristantur futura morte: sed habeant rectum cor, vitent mortem quantùm possunt, sed si non possunt, dicant quod ipse Dominus non propter se, sed propter nos dixit: Pater, si fieri potest, transeat à me calix iste. Eccè habes voluntatem humanam expressam. Vide iam rectum cor: Verùm non quod ego volo, sed quod tu vis pater.

Philip.1. Matt.26.

EIVSDEM libro de gratia noui Testamenti, facto ad Honoratum: O homines, nó desperetis vos posse fieri filios Dei, quia & ipse filius Dei, hoc est, Verbum eius caro factum est, & habitauit in nobis. Reddite ergò vicem: efficiamini spiritus, & habitate in illo qui factus est caro, & habitauit in nobis. Iam enim non est desperanda huiusmodi verbi participatio, vt & homines possint fieri filij Dei, cùm filius Dei participatione carnis filius hominis factus est. Et nos quidem mutabiles ad melius conuersi, efficimur participes verbi: Verbum autem incommutabile extans, ad nihil in peius conuerti potens, particeps factus est mediante carne rationali. Nec enim Christus homo factus, sicut suspicantur Apollinaristæ hæretici, aut rationalem animam non habuit, aut sensum, aut voluntatem, sed iuxta morem proprium scripturæ verbum caro factum est, ait, quatenùs & Christi humilitatem ostendat, & neque carnis vocabulum vt indignum efficere videatur, carnem pro homine posuit.

Ioan.1.

BEATI LEONIS Romani pontificis, de secundo volumine ad Leonem Imperatorem directo: Secundùm quidem formam serui non venit facere voluntatem suam, sed eius qui misit eum. Propriam dixit, quam temporaliter accepit de virgine: voluntatem autem eius, qui misit eum, vtiquè hanc ostendit, quam sinè tempore habuit cum patre communem.

Leo. Ioan.6.

SANCTI Hippolyti Episcopi & martyris de Homilia Dominicæ Paschæ: Totus erat in omnibus & vbiq;, adimplés verò omnia ad oés aerios principatus nudus redespolia-

Hippoly-tus.

tus est, & ad paruum clamat transire calicem, vt ostendat verè, quia & homo erat: remi-

niscens autem & propter quod missus est, perficiat dispensationem ad quam missus est, & clamat: Pater, non mea voluntas. &, Spiritus quidem promptus, caro autè infirma.

Matt.26.

Athanasius. SANCTI Athanasij de Sermóe cótra Apollinarium facto in Trinitate & incarnatione: Et quādò dicit: Pater, si possibile est, transeat à me calix iste, tamen non mea, sed tua voluntas fiat. & iterùm: Spiritus promptus est, caro autem infirma: duas volūtates hic ostēdit, tam humanam, quod est carnis, quàm diuinam, quod est deitatis. Humana quidem propter infirmitatē carnis recusat passionem, diuina autem eius est promptissima.

Ioan.10.

EIVSDEM de Sermone maiore cótra Apollinarem facto pro fide: Contigit Lazarum post ægritudinē mori. Dominicus autem homo non infirmatus, neq; nolēs mortuus est, sed ex se venit ad mortis dispensationem, confortatus à Deo Verbo inhabitante sibi, qui dixit: Nullus à me aufert animam meam: à memetipso eam pono: potestatem habeo ponere eam, & potestatē habeo accipere eam. Diuinitas ergò filij est, q̄ ponit & accipit animam hominis, quem indutus est: perfectum enim assumpsit hominem.

EIVSDEM de Sermone contra Apollinarem facto per interrogationē & responsionem: Sed neq; vacui & inefficaces iam intelligi possunt Dei Verbi diuini intellectus, nec iterùm ineffabili ratione vnitæ ad eum beatæ animæ, si videlicet nō intelligere eam & non velle, substantiam eius interimit.

EIVSDEM in libro quo dicitur, Nunc anima turbata est, etsi Deus fuisset in carne, & secūdùm carnem obedientiam impleuit, & voluntas carnis volūtati diuinitatis subiacuit, sicut & prędixit, Quoniam descendi de cælo, non vt faciam voluntatē meam, sed voluntatem eius, qui me misit, patris: suam voluntatem dicens carnis, quoniam & caro ipsius facta est.

EIVSDEM de eodē Sermone: Oportebat autem moueri carnis eius volūtatem, subiacere autem voluntati diuinæ, & sic hominum inobedientiæ soluuntur per hanc gloriosam obedientiam, qua Christus obediuit pro nobis.

SANCTI Gregorij Theologi de secūdo verbo de filio: Septimùm dicatur descendisse è cælo filium, non vt faciat voluntatem suam, sed eius qui misit eum. Si ergò ab eodem, qui descendit, hæc dicta fuissent, dixissemus vtiquè tanquàm ab homine formari hoc verbum, non illo qui in saluatore intelligitur: illius enim velle nec contrarium est DEO, deificatum totum.

EIVSDEM de eodem Sermone: Nāq; illud sic intelligimus: Pater, si potest fieri, transeat à me calix iste: veruntamē non sic-

Gregorius Nyssenus.

ut ego volo, sed tua volūtas prævaleat. Nec em̄ si possibile erat, aut nō hoc illum ignorare oportet, aut pro volūtate voluntatem introducere.

SANCTI Gregorij Episcopi Nyssanē- sis de Sermone secundo contra Eunomium: Quomodò Dominus, qui secundùm Christum homo est, mundum sibi reconcilians, distribuebat animæ corporiq; beneficium, quod ab ea fiebat hominibus, volens quidem per animam, tangens autem corpore.

Matt.8.

EIVSDEM de sermóe facto in pascha: Accedit leprosus, defluxus iam & exterminatus corpore, quomodò fiet in ipso à Domino mundatio? Anima vult, corpus tangit: per vtraque fugatur passio. Recessit enim, ait, ab eo continuò lepra.

Mar.8. eremō idem

EIVSDEM de eodem sermone: Ad vtranque igitur hominis portionem competenter deitate vnita, per vtraque clara signa erant sublimissimæ deitatis: & corpore quidem cónexam sibi deitatem, per tactum sanitatem tribuēs, ostēdebat: anima autem per illam diuinam volūtatem, virtutē significabat diuinā. Sicut igitur sensus tacti, corporis est proprium, ità & animæ voluntaria motio.

EIVSDEM de eodem sermone: Iterùm multa millia in eremum eidem permanētes iciunos non vult absoluere, manibus autem confringit panes. Adspicis quomodò per vtraque, id est, animam & corpus, vtriq; cohærens diuinitas diuulgatur, & tam operante corpore, quamq; impetu voluntatis quæ in anima, perficitur.

Matt.26.

EIVSDEM de Sermone contra Apollinarem facto: Huiusmodi autem rationabili anxietate vna erit consolatio mysterij, vera confessio: quoniam formidare quidem in passiōe, humanę fragilitatis est, iuxta quod Dominus ait, spiritum promptum esse dicens, carnem autem infirmam: suscipere autem dispensationem, diuinæ voluntatis atq; virtutis est. Quoniam igitur altera humana voluntas, & diuina altera est, loquitur quidem vt homo, quod infirmitati carnis congruit, qui nostras passiones suscepit, producit tamen secúdam vocem, excelsam & Deo dignam voluntatem confirmari, quam humanam propter salutem hominum volens. Qui enim dixit, Non mea voluntas, humanam præsenti sermone signauit: addens autem, tuam, ostendit coniunctionem propriæ diuinitatis ad patrem, cuius diuinitatis nulla est differentia propter societatem naturæ.

Iohannes Chrysost.

SANCTI IOHANNIS EPIscopi Constantinopolitani de sermone facto ad eos, qui ad missas non occurrerunt, & de consubstantiali:

Si igitur patris & filij vna voluntas est, quomodò hic dicit, Veruntamen non sicut ego volo, sed sicut tu vis? Nam si in diuini-

tate

tate quod dictum est, sit, hoc aliqua contradictio erit: si autem de carne, habent rationem quæ dicta sunt, & nulla ex hoc criminatio fiet. Nec enim nolle mori carnem, reprehensio extitit, quoniam hoc naturę est: ipse autem quæ naturæ sunt omnia, absque peccato & ostendit, & cum multa abundãtia, vt etiàm hęreticorum obturet ora. Quã-
Matth. 26. dò autem dicit, Si potest fieri, transeat à me calix iste: &, non sicut ego volo, sed sicut tu, nihil aliud ostendit, nisi quia carnem verè indutus est timentem mortem. Mortem em̃ timere, & dubitare, & anxiari, illius est.

EIVSDEM ex interpretatione Euangelij secundùm Iohannem:

Nam & ego turbatus nunc non ità dicó,
Ioann. 12. vt fugiam. Oportet enim portare quod accidit. Non dico, absolue me de hac hora, sed glorifica nomen tuum: hoc est, subleua me iam in crucem. Multùm ostendit quod humanum est, & naturam nolentem mori, sed præsentem vitam desiderantem, ostendens quoniam non erat extra humanas passiões. Sicut enim esurire non est crimen, neq; dormire, ità nec præsentem vitam desiderare. Christus autem corpus habuit mundum de peccatis, non enim naturalibus necessitatibus carens. nam iam corpus non erat.

Theophil. SANCTI Theophili episcopi Alexãdriæ, de sermone facto propter mulierem habentem fluxum sanguinis:

Licèt enim Saluator noster in cruce di-
Matth. 27. cebat: Eli, Eli, Lamasábacthani, quod interpretatur, Deus meus, Deus meus, vt quid me dereliquisti? sed nõ erat hîc significatio, tanquàm longè sit à patre, sed quoniam extra mortis tempus quod habet corpus circa vitam inhærens desideriũ, hoc saluator expressit, vt & ità ostendat non per quandam phantasiam, sed quoniam veraciter nostræ similitudini coniunctus est.

EIVSDEM de eodem Sermone: Sicut enim esurire, & sitire, & laborare nõ erãt propria deitatis, sed corporalia signa: ità &
Matth. 27. quod dicitur, Vt quid me dereliquisti? corporalis vocis erat propriũ, quod solet nusquàm velle coniuncta vita carere. Licèt em̃ & ipse Saluator dicebat hoc, sed propriè ostendebat corporis fragilitatem, manens virtus & sapientia DEI. Quia non alterius cuiusdam hominis, sed eiusdem Saluatoris erat corpus, quod de Maria sibi ædificauit:
Matth. 26. pro qua re dicebat: Spiritus quidem promptus, caro autem infirma.

Seuerianus. BEATI Seueriani episcopi Gabalensis, in eo quod scripsit: Pater, transfer à me
Matth. 26. calicem hunc: & iterùm: Pater, sálua me in
Ioann. 12. hac hora: Sic enim ait: Præueniens Dominus, ora hæreticorum oppilauit, vt ostẽdat, quia hoc passibile corpus indutus est, quod tædet mortem, quod trepidat mortis violentiam, quod tristatur & turbatur: In vitæ
Iohann. 12. Matth. 26. termino dicit: Nunc anima mea turbatur, tristis est anima mea vsque ad mortem: non Deitas mea, impassibilis enim est Diuinitas, & imperturbabilis, & imperterrita. Spiritus quidem, ait Dominus, promptus, caro autem infirma. Ergò duas voluntates declarat, vnam quidem diuinam, alteram autem humanam.

ITEM EIVSDEM de Homilia, dicta contra Iudæos, paganos & Apollinaristas: Vidisti eum communicantem passionibus carnis, quæ sinè peccato sunt: Adspice eum communicantem passiõibus animæ, quæ sinè peccato sunt. Passiones animæ, sunt in peccato reputatæ, cogitationes malignæ seu turpiosæ. Hæ passiones animæ, respicientis secundùm spontaneam potestatem in peccatum. Sunt autem eius illiæ passiones absq; peccato, tristitia, timor, formido. Nemo timidus condemnatus est, nemo propter timorem reprobatus est, nullus propter tristitiã exhonoratus est. communes enim hæ passiones naturæ, & sinè crimine, quæ foris peccato sunt. Sic itaq; cõmunicauit passionibus animæ, quæ foris peccato consistunt. Audi eum dicẽtem: Tristis est anima mea vsque ad mortem. & iterùm: Nunc anima mea turbatur. Turba autem, timoris est operatio: vt ostendat per omnia hominis carnem, animam rationalem, & intellectum, & quęq; sunt hominis absq; peccato habẽtem, vt saluet perfectè hominem. Nemo enim hominum incolume habẽs cor in fide, dicit partem hominis assumpsisse Christum. Intende hîc subtiliter, qui dicis non esse intellectum humanum in Saluatoris carne. Ipse enim dixit, quoniam & tristitiam, & conturbationem pertulit. Aut igitur da intellectum naturalem turbatum & tristatum, aut proijciens eum, & Deum introducens pro intellectu, ipsi vtiquè cõnectis passiones. Quid enim dicit? Absq; intellectu anima non tristatur, & timet, & conturbatur: impossibile est.

Matth. 26. Ioann. 12. Matth. 26.

Cyrillus. SANCTI Cyrilli episcopi Alexandriæ de libro Thesaurorum: Quandò videtur timens mortem, & dicens, Si potest fieri, trãseat à me calix iste, considera iterùm, quoniã formidans mortem caro, docebatur à Deo verbo induta hoc deincèps minimè pati. Dicebat enim ad patrem: Non sicut ego volo, sed sicut tu. Et non quidem timebat ipse mortem, secundùm quod verbum est & deus, sed vsq; ad finem dispensationem perficere properabat. Hæc enim erat patris voluntas. Habet autem & nolle mori, eó quòd caro mortem recusãbat naturaliter.

EIVSDEM ex interpretatione Euangelij secũdùm Matthæum libro vndecimo:

Si enim non fecisset voluntariam, dum & nimis esset contra voluntatem, passionem, qualis iam intelligatur occasio orandi atq; dicendi: Pater, si potest fieri, transeat à me calix iste? Matth. 26.

EIVS-

EIVSDEM DE eodem libro: Adspice verò, quomodò contra volẽtem extitit passio Saluatoris: sed quia per omnia & omninò pati necesse erat, propter bona, quæ ex passione opera sequebantur, pro nobis eandem voluntariam fecit.

EIVSDEM EX eadem interpretatione libro duodecimo: Recusat igitur calicem, crucifigẽtium odiositatem circa Deum vtpotè ex hoc accusans: & supponitur quidem timor passionis in ipso propter humanum, substernitur autem protinùs per virtutem & potentiam inhabitantis verbi. Intẽde enim, quomodò recusatio designat humanum in ipso, diuinitatis autem inflexibile coruscauit statim. Dixit enim ad pa-
Matth. 26. trem, qui in cælis est: Veruntamen nõ sicut ego volo, sed sicut tu. Deo decibiliter autẽ ex hoc ait. Nam per hoc quod Deus est, non est extra voluntates paternas.

EIVSDEM EX interpretatiõe Euangelij secundùm Iohannem, volumine quarto: O homo, nullatenùs scandalizeris, quãdò audis dicentem: Descendi è cælo, nõ vt
Iohan. 6. faciam voluntatem meam, sed eius qui misit me, patris. Quod enim dicebamus ab initio, hoc iterùm dicimus super causa definita, & clarum sermonem de hoc fecit Christus, docens, quòd pro omnibus quidem mori spontaneum habet, eô quòd ità volebat diuina natura: præter voluntatem verò, propter passiones Crucis, & quãtùm ad carnem pertinet, recusantem passionem.

EIVSDEM DE eodẽ volumine: Quoniam autem præter voluntatem videtur saluatori Christo, secũdùm quod homo erat, passio crucis, & ex ipsa rerum natura considerare nos oportet.

EIVSDEM DE eodem volumine: Si moritur mors me nõ moriente, secundùm carnem videlicet, transeat (ait) calix, verùm quia non aliter hoc fiet, ait: Non sicut ego volo, sed sicut tu. Vides quomodò definiẽs quidem iterùm, humana natura & in ipso Christo, quantùm ad eam pertinet, reperitur: recuperatur autem per vnitum ei verbũ ad valetudinem Deo dignam.

EIVSDEM DE eodẽ volumine: Sed quoniam verè quidem præter volũtatem, pariterque spõtanea videtur vnigeniti passio crucis, iam quidem manifestè prædictũ est. Assumamus aût denuò subtiliores inuestigationes, legentibus veritatem pandẽtes.

De naturalibus operationibus.

SANCTI HILARII Episcopi Pictauiensis & confessoris de Sermone pro fide expositio: Natus igitur vnigenitus Deus ex virgine homo, & secundùm plenitudinem temporis in semetipso prouecturus in Deum hominem, hunc per omnia Euangelici sermonis modum tenuit, vt se Dei filiũ crederi doceret, & hominis filium prædicari admoneret, loquutus & gerens homo vniuersa quæ DEI sunt, loquens deindè & gerens Deus vniuersa quæ hominis sunt: ità tamẽ, vt ipso illo vtriusque generis sermone nunquàm nisi cum significatione & hominis locutus & Dei sit.

SANCTI AMBROSII de Sermone fidei: Sileant igitur de sermonibus quęstiones, quia regnum Dei, sicut scriptum est, 1. Cor. 2. non in persuasione verbi est, sed in ostensione virtutis. Conseruemus distinctionem diuinitatis & carnis: vnus in vtraque loquitur Dei filius, quia in eodem vtraque natura est. & si idem loquitur, non vno semper loquitur modo. Intende in eo nũc gloriam Dei, nunc hominis passiones. Quasi Deus loquitur, quæ sunt diuina: quasi homo dicit, quæ sunt humana, quia in ea substantia loquebatur.

Ambrosius.

SANCTAE RECORDATIO- Leo põtifex
nis Romani præsulis Leonis de sermone, ad Epist. 10.
sanctæ memoriæ Hauianum Episcopũ Cõstantinopolitanum facto: Operatur enim vtraque forma cum alterius communione, quod proprium est, verbo scilicet operante quod verbi est, carne autẽ exequente quod carnis est: & vnum quidem eorum coruscat miraculis, aliud autem succumbit iniurijs.

EIVSDEM DE Epistola ad Leonem Epist. 97.
Imperatorem directa: Licèt & ergò in vno Domino Iesu Christo, vero Dei atque hominis filio, verbi & carnis vna persona sit, q̃ inseparabiliter atq; indiuisè communes habeat actiones: intelligẽdæ tamen sunt ipsorum operum qualitates, & syncerę fidei cõtemplatione cernendum est, ad quę prouehatur humilitas carnis, & ad quę inclinetur altitudo deitatis: qd sit quod caro sinè verbo non agit, & quid sit quod verbum sinè carne non efficit. Sinè verbi em̃ potẽtia nec Luc. 1.
conciperet virgo, nec pareret: & sinè veritate carnis, obuoluta pãnis infantia non iaceret. Sinè verbi potentia nõ adorarent Ma- Luc. 2. Matth. 2.
gi puerum stella indice declaratum, & sinè veritate carnis non iuberetur transferri in Aegyptum puer, & ab Herodis persecutione subduci. Sinè verbi potentia nõ diceret
vox patris de cęlo missa, Hic est filius meus Matth. 3.
dilect⁹, in quo mihi cõplacui. & sinè veritate carnis nõ protestaret Iohannes, Ecce agn⁹
Dei, q̃ tollit peccata mũdi. Sinè verbi potẽ- Iohan. 1.
tia nõ fieret redintegratio debiliũ, & viuificatio mortuorũ: sinè veritate carnis, nec cibus ieiuno, nec somn⁹ esset necessarius fa- Iohan. 10.
tigato. Et postremò, sinè verbi potẽtia nõ se
Dñs æqualẽ patri confiterer, & sinè veritate
carnis nõ idẽ diceret patrẽ se esse maiorem: Iohan. 14.
cùm Catholica fides vtrunque suscipiat, vtrunque defendat, q̃ secũdùm confessionẽ beati Apostoli Petri, vnũ Christũ Dei viui Matth. 16.
filium, & hominem credit, & verbum.

EIVSDEM DE eadẽ Epistola: Cùm ergò vn⁹ sit Dñs Iesus Christus, & veræ dei-

tatis verę́que humanitatis in ipso vna prorsus eademque persona sit, exaltationem tamen, qua illum, sicut Doctor gẽtium dicit, exaltauit Deus, & donauit illi nomẽ, quod super omne nomen excellit, ad eam intelligimus pertinere formam, quæ ditanda erat tantæ glorificationis augmento. In forma quippe Dei æqualis erat filius patri, & inter genitorem atque vnigenitũ nulla erat in essentia discretio, nulla in maiestate diuersitas: nec per incarnationis mysterium aliqd decesserat verbo, quod ei patris munere redderetur. Forma autẽ serui, per quam impassibilis Deitas sacramentum magnæ pietatis impleuit, humana humilitas est, quę in gloriam diuinæ potestatis euecta est, in tantam vnitatem ab ipso conceptu virginis Deitate & humanitate conserta, vt nec sinè homine diuina, nec sinè Deo agerentur humana.

Philip.2.

ET POST PAVCA: Nam secundùm potentiam Deitatis, indifferenter oĩa quæ habet pater, etiàm filius habet: & q̃ in forma serui à patre accepit, eadem in forma Dei etiàm ipse donauit. Secũdùm formam enim Dei, ipse & pater vnum sunt: secũdùm formam aũt serui, nõ venit facere voluntatem suam, sed eius qui misit eum. Et secundùm formam quidẽ Dei, sicut habet pater vitam in semetipso, ità & filio vitã dedit habere in semetipso: secundùm aũt formã serui, tristis est anima eius vsque ad mortem.

Iohan.10.
Iohan.6.
Iohan.5.
Matth.26.

EIVSDEM EX eadem Epistola: Licèt aũt ab illo initio, ex quo in vtero virginis verbum caro factũ, hoc est, carnẽ assumpsit, nulla distinctio est inter vtranque formam, per omne incremẽtum carnale vnius personæ totius temporis actiões factę sunt. Veruntamen hæc omnia, quæ inseparabiliter facta sunt, per nullam commixtionẽ cõfundimus, sed cuius sit formæ, per qualitates operationum sentimus.

SANCTI DIONYSII Areopagitæ Episcopi Athenien sis de sermone diuinorum nominum, capitulo secundo: Discreta est autem benignissima circa nos Dei operatio per hoc, quod secundùm nos ex nobis integrè & verè substantialiter plasmari voluit verbum, qui supra substantiam esse cognoscitur, & operatus est & passus, quanta humanæ eius operationi congruũt scipua ac probabilia. In his nãque pater & spiritus nulla ratione cõmunicauit, nisi qs dixerit secũdùm benignissimã & misericordẽ voluntatẽ, & per omnem sublimissimam & ineffabilẽ Dei operationẽ, quam operatus est, similis nobis factus, incommutabilis, eõ quòd Deus & Dei verbum.

Dionysius Arcopagita.

EIVSDEM DE Epistola quarta ad Gaium facta. Est aũt nihilominùs sublimis substãtiæ plenus, q̃ semp excellit substãtia. Vndè per eius sublimẽ substantiã in substãtiã veraciter veniens, super substãtiam substantia factus est, & super hominẽ operabatur humana: & ostẽdit virgo super substantiam pariens, & aqua instabilis materialium & terrenorũ pedũ subleuans pondus, & nõ cedens, sed summa potentia ad indiffusionem consistens.

SANCTI IVSTINI Philosophi epi scopi & martyris de Libro tertio Trinitatis, Capitulo septimodecimo: Sicuti vnus est homo, habet aũt diuersas naturas duas, & secũdùm aliud quidem cogitat, secũdùm aliud aũt quod cogitatũ est, operat, anima quidẽ intellectuali cogitãs velutì nauis cõpaginẽ, manibus aũt quod cogitatũ est ad effectũ perducens, ità filius vn⁹ existẽs & duas habẽs naturas, p aliã quidẽ diuina signa operabat, p aliã aũt humilia suscipiebat.

Iustinus martyr.

EIVSDEM DE eodem capitulo: Sicutì luminis quia lumen est, vnam operationem nullus separauit capabilis eius corporis, verbo aũt diuidens significat naturam, cuius est propria operatio: ità in vno filio Dei omnem quidem operationem nullus separauit ab vnius filiatiõis *: naturæ autẽ, cuius est proprium quod celebratur, verbo significauit.

EIVSDEM DE eodem Capitulo: Christus autem non ex Deitate & humanitate factus est, Christus alius existens pter duo, sed & deus & homo vtraque consistit, Deus quidem intelligendus per signa operationum, homo autem ostensus per similitudinem passionis naturæ.

EIVSDEM DE Sermone facto ad Paganos. Est enim verè Dominus, Deus simul & homo: & gloriosa quidem secũdùm præcipuã naturã operabatur, humilia verò secundùm inferiorẽ naturaliter sustinebat.

Athanasius.

SANCTI ATHANASII Episcopi Alexandriæ de Sermone contra Arrianos tertio: Hæc anteà necessariò examinauim⁹, quatenùs si videremus eum tãquàm per organum proprium corpus diuinitùs aliquid agẽtem aut loquentem, sciamus quoniam Deus existens hæc operatur: si videremus humanè loquentem ac patientẽ, non ignoremus quoniam carnem indutus factus est homo, & ità hæc agit & loquitur. Vniuscuiusque enim opus cognoscentes, & vtraque ex vno actitata intẽdentes vel intelligẽtes, rectè credam⁹, nunquam q̃; errare valeam⁹.

EIVSDEM DE eodẽ verbo: Ad vltimum enim & ꝓpter nos factus est homo, & carnaliter, sicut ait Apostolus, inhabitauit Deitas in carne, simul vt dicatur Deus existẽs, proprium habuit corpus, & hoc organo vsus, factus est homo. Vndè ꝓpria q̃dẽ eiusdẽ illius dicunt, quoniã in ipso erãt, qualia sunt, esurire, sitire, pati, laborare, & similia, quorũ caro est capabilis. Ipsius autẽ verbi propria, qualia sunt, mortuos suscitare, cæcos videre facere, & mulierem fluxum sanguinis habentem curare, quæ videlicet per proprium corpus ipse efficiebat.

EIVS-

EIVSDEM DE dogmatica Epistola, facta ad Antiochenos: Propterea Deus q̃dem dicitur verbum, natiuitate aũt dicitur homo, quatenùs vtraque sit idem naturaliter & veraciter: Deus quidẽ sempiternitate deitatis, & vt creator creaturę: homo autem per natiuitatem ex muliere, & incremẽtum ętatis: & Deus quidem per viuificas beneficentias, atque potentiam diuinæ operationis: homo autem per similitudinem compassionum, & nostrarum infirmitatum.

Matth.12.

EIVSDEM DE Sermone Euangelij secundùm Matthæum, quo ait, Qui dixerit verbum contra filium hominis: Propterea etñ Deus existens, & homo factus, vt Deus quidem suscitauit mortuos, & verbo oñes sanans, vertit & aquam in vinum: nec enim erant hominis huiusmodi opera. Vt autem carnẽ indutus sitiebat, & laborabat, & passiones sustinebat. nec enim erãt hęc propria Deitatis.

Iohan.2.

EIVSDEM DE eodẽ Sermone post pauca: Fiebant aũt hæc non separatim, & secundùm qualitatẽ eorũ q̃ fiebant, vt ea quidem, q̃ corporis sunt, absque Deitate: q̃ aũt Deitatis, absque corpore ostenderẽtur: sed coniunctim omnia fiebant, & vnus erat qui perficiebat Dominus.

EIVSDEM DE eodem verbo: Hæretici quidem secundùm suam instantiam irati sunt, & alij corporalia saluatoris inspicientes, negauerunt hoc quod in principio erat verbum. Alij aũt ea q̃ Deitatis sunt cõsiderantes, ignorauerunt hoc, quòd verbũ caro factũ est. Sed fidelis & apostolicus vir, sciens Domini miserationem, inspiciens q̃dem signa Deitatis, miratur Dominum qui in carne est. Iterùm autem videns & propria corporis obstupescit, considerans in eis diuinitatis operationem.

SANCTI BASILII ex Epistola, ad beatũ Amphilochiũ facta: Attamẽ fideliter considerãti cernendũ est, qa multa & à parte hominis Dñs loquit. Nã, Da mihi bibere, vox est corporalem vtilitatem perficiens.

SANCTI GREGORII Epis. Nyssẽnẽsis, de Sermõe quarto cõtra Eunomiũ: Sicut emñ nõ est, ꝓprietates carnis ĩ eo quod ab initio est verbũ, adspicere: ità denuò neque Deitatis ꝓpria in natura humanitatis cõsiderare. Propterea cõmixta de Dño doctrina tã p sublimia & Deo digna, quam q̃; p humilia & humana, vtrorunq; nominum vtriq;, qui in saluatore intelligunt, cõpetẽter aptam⁹: & humana quidem ad hominẽ, sublimia verò ad Deitatem.

EIVSDEM IN hoc, vbì dicit, Beati q. esuriunt. Absque cibo emñ quadraginta dies manẽs, post eos esuriuit. Dedit emñ quandò voluit naturæ tempus propria operari.

EIVSDEM DE eodem tertio libro contra Eunomiũ, volumine decimo: Si emñ palpabili & visibili cibo & potu disponeba

tur, & hominibus vnigenitum atq; fratrẽ, & quanta circa corporalem videntur naturam, omnia hæc & in Deitate adspiciunt, dicant & de vnigenito Deo & hęc, & quanta voluerint: testentur ei & ambulatoriam operationem, & localem migrationẽ: quod vtiquè proprium est eorum, qui in corpore circunscribuntur.

SANCTI AMPHILOCHII Episcopi Iconij, in eo quod dictum est, Pater maior me est: Nec enim absque voluntate causa extitit, sed spontanea est passio. Vado & venio ad vos. Vado & venio: vtraq; sicut homo transmigro: sicut Deus aũt, inseparabiliter vobiscũ sum. Vado homo p mortẽ, venio aũt iterùm per resurrectionẽ homo.

Amphilochius. Iohan.14.

SANCTI EPIPHANII de Capitulo septuagesimoseptimo, facto in euictione Marcionis: Quomodò confractio panis perficitur, ô Marcion? per phantasiam, *aut operante carne, pondus habente secũdùm veritatem? Resurgens nanque à mortuis, in eodem sancto corpore resurrexit secundùm veritatem. Propterea & panem cõfregit secundùm veritatem.

Epiphanius. *an

SANCTI CYRILLI Episcopi Hierosolymitani de Homilia dicta in Euangeliũ, vbi Dominus aquam in vinum conuertit: Studuit per omnia neq; innotescere suam Deitatem, neque in toto abscõdere studuit: non innotescere, propter eos qui tunc fuerunt: studuit non abscondere, propter eos qui posteà: sed ostendere tam Deitatis suę, quam q̃; humanitatis eius claras operationes, vt neq; diuina virtus obceletur, neq; humana natura minimè credatur.

Cyrillus Hierosol. Iohan.2.

EIVSDEM DE eodem verbo: Natus est, miracula fecit, ostendit duplicẽ operationem: passus quidem vt homo, operat⁹ aũt vt Deus: idem ipse non alter & alter, quanuis aliter & aliter.

ITEM SANCTVS Iohannes Episcopus Constantinopolitanus in Sermone de vidua, q̃ duo minuta obtulit, cui⁹ initiũ, Simplex quidem ieiunij appellatio, sic ait: Etenim in alijs copulatarum naturarum diuersa est operatio humanitatis & Deitatis, diuersa fortitudo, & vt apertiùs dicã, deorsùm fatigatur, & sursùm cõtinet & elementa: deorsùm esurit, & desupèr pluuias ministrat: deorsùm formidat, & sursùm intonat: deorsùm iudicio assistit, & desupèr seipsum adspicit. Circa misericordiam aũt cõcurrit duplex operatio, qm̃ q. desursùm de Cherubin intercedit misericordibus, ipse ante gazophylaciũ sedens, probat misericordes.

Iohannes Chrysost. Mar.12. Luc.21.

ITEM EIVSDEM in Thomã Apostolum: Hæc audiens, mundaui animam à perfidia, exutus sum ambiguam mentẽ, recepi confidentiam, tetigi corpus gaudẽs & tremẽs, expandi cum digitis & animæ oculum, & duas iam operationes, cognoui.

SANCTI CYRILLI episcopi Alexan-

Cyrillus Alexandr.

xandriæ ex interpretatiõe Epistolæ ad Hebræos. Si aũt perfectos nos fecit per aquã & spiritum, quomodò nõ operatus est diuinè pariterq; humanè, idẽ cõsistens & tanquàm in vno, Deus pariter & homo?

EIVSDEM DE Thesauris, Capitulo vicesimosecũdo: Homo factꝰ est Dei verbũ, nõ vt iterũm sicut Deus ante humanationẽ omia loquat & operet, sed vt sæpiùs ꝓpter vtilitatẽ dispensationis, q̃ cũ carne est, & sicut homo loquat aliqua. Hanc ergò habẽte mysterio virtutẽ, quomodò non est ineptũ scandalizari auditores, cùm aliqd vt homo loquat? Loquitur enim vt homo: loquitur autẽ & sicut Deus, habens in vtrisque potestatem.

EIVSDEM DE Thesauris: Ergò quæ de Deo decẽter dicta vel acta sunt, ostendũt Saluatorẽ Chm Deũ: & iterũm q̃ secũdùm hominem dicta vel peracta sunt, ostendunt veraciter hominem. hæc est enim mysterij virtus.

Euphremis episcopus Antiochenus.

SANCTI EVPHREMII episcopi Antiochiæ ex scriptis, cõtra Seuerũ hæreticum ab eodẽ factis, capitulo qnquagesimo, sexto: Nũc aũt incarnatũ Deũ verbũ operatum hãc operationẽ cõfitentes, aliqua quidem cõpetenter dicimꝰ ad carnẽ naturę facta fuisse, alia verò ꝓpter Deitatis sublimẽ naturam. Ideoque & hic duæ sunt operationes.

Iohannes episcopus Scythopolitanus.

SANCTI IOHANNIS epiſ. Scythopoleos de sermone octauo cõtra Seuerum hæreticũ, capitulo tertio: Cernis quia vnius eiusdemque Dñi nostri Iesu Christi duas videmus operationes, Deitatis eius & humanitatis, sinè partitiõe atq; immutabiliter?

Anastas epũs Antiochenus.

SANCTI ANASTASII epiſ. Antiochiæ de satisfactiõe, exposita ꝓ Epistola Apostolicæ memoriæ Leõis Papæ: Sicut em nutriri & cremẽtari non est Deitatis, ità suscitare mortuos non est humanitatis: vtraq; tñ eiusdẽ deitatẽ tẽperantis humanitati, vt cõdecet, nõ in confusionẽ, sed in vnitionẽ. Inconfusè ergò duæ quidem sunt operationes, sicuti & essentiæ: vnus autẽ operator, Deus pariterque & homo idem existens.

SANCTA SYNODVS DIXIT:

DOmini Dei & Saluatoris nostri Iesu Christi pficientes cũ summa deuotione sancti patres verbũ, datã eis lucernã ab eo gratiæ atque sciẽtiæ non vtiquè sub modio absconderũt infructuosæ obscuritatis, sed super candelabrum sustulerant salutiferæ doctrinę, quatenùs resplendeat omnib⁹, qui in domo sunt, id est, populis Catholicæ Ecclesiæ, nè vnquàm offendat pedem ad lapidem hæreticæ perfidiæ quisquam de his, qui confitentur Dominum & venerantur. Vos enim estis, sicut dicit Dominus, lumen mundi, & sal terræ, quod omnem errorem hæreticum expurgat, & putredinem passionum terreni intellectũs per virtutem eorũ & veritatem desiccat. Vndè pręcipiebat dicens: Luceat lux vestra coram hominibus, quatenùs videãt bona opera vestra, & recta dogmata, atque glorificẽt patrem vestrum, qui in cælis est. Quæ vtiquè & nos per lectionem venerabilium sermonum eorũ perspiciẽtes, ipsum quidem glorificauimus patrem luminum, ex quo omne datum bonũ & omne donum perfectum mandatum est eis, ad plenitudinem catholicæ eius & apostolicæ Ecclesiæ: accusatores autem eorum meritò reprobauimus, tanti luminis obumbrare nitentes veram confessionem per nouitatis commentum, pro quo, sicut ait beatus Esaias, Non est pax, dixit Deus meus, impijs. Clamare nè cesses: quasi tuba exalta vocem tuam, & annuncia populo meo scelera aduersariorum, quanta malignati sunt aduersùs sanctos patres & Synodos Catholicę Ecclesiæ. Necesse est enim in omnem terram exire nostrum super hanc rem sonum, & in fines orbis terrarum sermonũ nostrorum consonam virtutem, videlicet pro cautela orthodoxorum populorum, & omnibus manifestum facere, quoniam in scripto & sinè scripto sanctos patres calũniati sunt, sicuti & sancta quinque cõcilia, Cyrus, Sergius, Pyrrhus & Paulus. Deuicti sunt autem contra suam temeritatem mentiti, qui nunquàm per quemlibet modum aut verbo intellexerunt aut prædicauerunt, quæ orthodoxi patres dixisse siue intellexisse noscuntur, & in his testantur verba eorum, quæ super omnem radium solis nitescũt, sed & veritas prædicationis eorum, vbiquè omnibus publicantes, qui nobis in præsenti relecti sunt, quique tradiderũt nobis inprimis quod accepisse noscũtur, vnum eundemq; confiteri Dominum Deum nostrum Iesum Christum, ex duabus & in duabus existentẽ naturis, substantialiter vnitis inconfusè & indiuisè, & duas vnius eiusdemq; sicuti naturas, ità & naturales veraciter esse voluntates, id est, diuinũ & humanũ: & duas essentiales operationes, diuinam & humanã: neq; transitoriè hæc aut postpositiuè, neque in hoc ipsum specialiter minimè habẽtes omne studium sermonis eorum, sicut aduersarij garriunt, & in hoc detrahentes propter suã hæresim venerabilibus patribus, dum dicũt nihil de volũtatibus vel operationibus saluatoris nostri definitiuè eos exposuisse. Ecce etenim non solùm definitiuè, sed & dogmaticè & syllogisticè, ac naturaliter demonstratiuè, & secũdùm scripturas agonisticè, & per exẽpla, & cõpendiosè per omnẽ modum & verbum intellectualis eorum & prudentissimæ doctrinæ, vtpotè legitimè & viriliter pro ipso incarnato Deo verbo cõtradicentibus resistentes, & repugnãtes hæreticos, Arrium, Apollinarem & Nestorium, & omnes omninò sequentes impietates illorum

Ibidem.

Iacob. 2.

Esa. 48. & 57. 58.

Psal. 73.

Matth. 5.

Psal. 90.

Matth. 5.

lorum: eiusdemque vnius Christi Dei voluntates & operatiões professi sunt, & profiteri prædicauerunt, per numerum & nomina hæc proferentes, per pronomina, per alterius intellectum, per eiusdem significationem, per qualitatem, per proprietatem, per virtutem, & compendiosè omne verbũ & positionem, per quã potuisset approbari earundem voluntatum & operationum vera fide dictio & constantia: id est, per numerum, ex hoc quòd dicunt in vno eodemq; Christo duas voluntates, & operationes, & duplicem operatiõem: per nomina, ex hoc quòd dicunt diuinam volũtatem & humanam volũtatem, deificantem & deificatum, & iterùm diuinam operatiõem & humanã operationem: per pronomina verò ex hoc, quòd dicunt aliam voluntatem esse diuinã & aliam humanam, & aliam atq; aliam operatiõem: per alterius autem intellectum ex hoc, quòd dicunt quoniam quæ alterius generis sunt siue naturæ, similem operatiõem habere nullus sapiens dabit: per eiusdem autem significationem ex hoc, quòd dicunt, quoniam quæ eiusdem operationis sunt, vtiquè eiusdem substantiæ confitentur, & communio voluntatis vnitatẽ ostẽdit substãtiæ. Per qualitatẽ verò ex hoc, quòd dicunt, sicuti habent diuersam substãtiam & qualitatis rationem, ità & diuersam operationem. Per proprietatem autem ex hoc, ꝙ dicunt: Si enim tantùm possibile est quicquam de diuinis proprietatibus inesse alicui, qui non est eiusdem substantiæ, & ità potest esse quomodò & ipsa Deitas, dic mihi quid est quod impediat, vt iam omnia quæ sunt Deitatis, cedãt? Quidnam ex hoc euenit? Confusa sunt omnia nobis, & alta cedent in ima, ima autem ascendent in alta. Per virtutem verò ex hoc, quòd clamant, Quæ eadem operatione & eadem naturali virtute vtuntur, eiusdem esse substãtiæ modis omnibus necesse est, & nulla natura alterius substantiæ vel generis indissimiliter habebit potestates & operationes. Et hæc quidem ipse sanctorum Deus Dominꝰ noster Iesus Christus multifariè multisq; modis per sanctos patres de seipso locutus, illuminauit nobis fidem suam orthodoxam, sic & intransgressibiliter tenere eam, sicuti patres prædicauerunt. Huius autem orthodoxæ fidei extraneos esse & alienos, vtpotè denegantes eam in scripto, memoratos authores nouitatis, & impia eorum conscripta. Propterea & hos, & ea quæ ab eis confecta sunt dogmata reprobantes secundùm statuta venerabilium patrum siue præcepta, qui hoc facere nobis per omnia præcipiunt, dogmata & sermones sanctorum patrem vno corde & ore vnanimiter ac consonanter omnes firmamus, nihil addentes, nihil subtrahentes de his, quæ ab ipsis tradita sunt nobis, sicque credimus, sicuti patres crediderunt: ità prædicamus, quomodò docuerunt. Quæ sanctæ & vniuersales quinque Synodi tradiderunt, intransgressibiliter retinemus, definitiões eorum seruamus, decreta eorum integrè confitemur: ità definimus, quomodò illi per proprios sermões promulgauerunt. Qui easdem sanctas Synodos & venerabiles patres minimè suscipit, condemnatus est: qui omnia ab eis prædicata & definita minimè suscipit specialiter & confitetur, condemnatus est: qui qualemcũque hæreticorum & abominandam vocem comprobat & suscipit, condemnatus est. His igitur ità à nobis piè definitis, consequens est, vt sicuti per sanctos patres discrepantem ab eis sensum contrariorum approbauimus, ità & per hæreticos consonantiam prędictorum temeratorum, quam habent cum illis, ostendamus. Scriptum est enim: Eccè ego super te, dicit Dominus Deus omnipotens, & reuelabo posteriora tua in facie tua, & ostendam gentibus opprobrium tuum, & regibus ignominiam tuam, & iactabo super te abominationem secundùm immunditiam tuam, & ponam te in exemplum. Et erit: omnis qui te viderit, vociferabitur à te, & dicet: Miserrima hęresis aduersariorum, quis plorabit super eam? Ideoque oportet iterùm detegere opprobria præsumptorum ante faciem illorum, vt omnibus aperiamus, quorum hæreticorum immunditiam in semetipsis per suam nouitatem portantes, sanctis patribus & venerabilibus quinque concilijs in deceptione simpliciorum se concordare mentiti sunt. Deducantur igitur nobis in medium codices infidelium hæreticorũ, hoc est, eorum testimonia, per hos quorum interest, ad conuincendam hæreseos illorum insaniam.

Nahum. 3.

Theophylactus Primicerius notariorum Apostolicæ sedis, dixit:

Secundùm sacram præceptionem vestræ beatitudinis, excepta à nobis testimonia de Codicibus hæreticorum afferens, præ manibus habeo: quid præcipitis?

MARTINVS SANCTISsimus ac beatissimus Episcopus sanctæ Dei Ecclesiæ Catholicæ atque Apostolicæ vrbis Romæ, dixit:

PRoducta testimonia hæreticorum suscipiantur, & in approbatione consonantiæ nouitatis præsumptorum, qua contra fidem orthodoxam cum denominatis hæreticis detinentur, lectioni vulgentur.

ET ACCIPIENS THEODORVS notarius regionarius Apostolicæ sedis, de Græco in Latinam vocem translata, relegit in his:

Lucius epi Alexandr. hæreticus.

ITEM TESTIMONIA hæreticorum: Lucij Arriani, Episcopi quondàm Alexandrię, de Sermone dicto in pascha: Vbi igitur necessaria erat anima, vt perfectus homo coadoretur Deo? Propterea veritatem clamat Iohannes: Verbum caro factum est, compositum est carni, nō autem & anima, sicut hi qui nunc pro fide negociantes asserunt: sed quidem carni vnitum erat, & vnus factus est cum eo. Nam quomodò vnus Christus, nisi vna persona, vna composita natura, sicuti hominis, qui ex anima & corpore extat, cognoscimus? Si autem & animam habuit, sicuti adulteratores adulteratas nunc ecclesias docēt, oppugnant se motus Dei & animę, quoniam remouet horum vtrunque, & in diuersas operationes ducit.

Iohan. 1.

Apollinaris hæreticus.

APOLLINARIS HAERETICI contra Theodorum, vbi ait: Organum & quod mouet, vnam solet perficere operationem. Quorum autem vna est operatio, horum vna est essentia. Vna ergò essentia facta est verbi & carnis.

EIVSDEM DE Sermone scripto ad eos, qui cōtra diuinam incarnationem verbi certant propter homousion: Et Iudęi corpus crucifigentes, Deū crucifixerunt, & nulla diuisio verbi & carnis in diuinis scripturis reperitur: sed est vna natura, vna subsistentia, vna operatio.

EIVSDEM DE Sermone diuinę incarnationis: Vbi ad similitudinem hominis dictum est, & non reminiscuntur, quoniam hęc voluntas propria dicitur non hominis, qui de terra est, sicut ipsi arbitrātur, sed Dei qui è cælo descendit.

ITEM EIVSDEM in Sermone, qui superscriptus est in Epiphania incarnationis Dei: Vnus enim Christus diuina tātùm voluntate mouebatur, secundùm quod & vnam eius nouimus operationem, in diuersis miraculis & passionibus vnius eius naturę procedentem. Deus enim carnem indutus est, & creditur.

ITEM SVBSEQVITVR: Et quod dicitur, Pater, si possibile est, transeat à me calix iste: veruntamen non mea, sed tua voluntas fiat: non alterius & alterius voluntatis significationem habet, & non sibi inuicēm conuenientis, sed vnius & eiusdem, diuinè operantis, dispēsatiuè autem mortem recusantis: quia Deus fuit carnem ferens, qui hoc dicebat, nullam habens in voluntate differentiam.

Matth. 26.

Polemon hæreticus

POLEMON DISCIPVLVS Apollinaris, de Contradictionibus factis aduersùs sententias patrum: Totus enim DEVS erat Christus, & perfectione carnis vnitus & factus homo, non vertibilem sensum sibi commiscens, voluntatibus naturaliter in contraria versum, sed ipse sibi tantummodò factus est sensus, inuertibili volūtate diuina omnia operatus est: sed non aliud quidem diuinè, aliud autem deificatum, secundùm Cappadocem Gregorium. nam & vertibilem: quoniam hoc quod potuit deificari, & terra fieri vtiquè potuisset secundùm primum Adam.

EIVSDEM DE sexta Epistola ad Timotheum: Qui duas voluntates dicit Christi secundùm eos, qui dudùm & nunc inflātur, aut vnum duos quosdam introducit Christos, sibi inuicēm non solùm natura, sed & odiositate diuisos, aut se sibi oppugnantem docet. Vbi enim dualitas, diuisio est per omnia.

Severus hæreticus.

SEVERI HAERETICI de Prosphonetico sermone facto in Daphne, in martyrio sanctę Euphemię, vbi sic ait: Anathematizamus autem Synodum Chalcedonēsem, sed & Tomum Leonis pręsulis Romanę Ecclesię, & eos qui dicunt vel dixerunt, in duabus naturis vnum Dominum nostrū Iesum Christum post ineffabilem & incomprehensibilem vnitionem, & sequenter eorum duas operationes aut proprietates.

ITEM EIVSDEM ex Epistola ad Eleusium, vbi ait: Anathematizamus ergò eos, qui in duabus naturis definierunt vnū Christum, & singularum naturarum opera propria profitentes.

ITEM EIVSDEM Seueri ad Sergium Grammaticum, vbi ait: Quoniam igitur vnus est operans, vna est eius & operatio, & motio operaria.

ITEM EIVSDEM Seueri aduersùs sanctæ memoriæ Iohānem Episcopum Cęsareæ Palæstinæ: Vna enim est operatio, i. motio oparia, sicuti & vox incarnati verbi.

EIVSDEM EX EPISTOLA ad Oecumenium prima: Proprietas autem in operationibus, de qua Leo Romanę vrbis præsul dixit, Operatur vtraque forma cum alterius communione hoc quod proprium est, nullatenùs apud orthodoxos proprietas nominabitur.

ITEM QVI SVPRA, in eadē Epistola: Anathematizamus eos, qui post vnitionem duas dicunt naturas, hoc est, duarum naturarum operationes, aut duas proprietates.

Apollinaris

APOLLINARIS HAERETICI de sermone incarnationis, Capitulo 13. Dū caro ex alio habeat motionem, vtiquè ab illo, q mouet & ducit eam, *qualisq; fuerit, & non perfectè animal per se consistit: sed vt animal perfectum efficiatur, composita in vnitione principali copulata est, & composita, cælesti principali similis facta est secundùm passibile eius, & accipiens diuinitatem sibi *familiatam secūdùm actiuū: sic nanq; vnum animal per mouentē & q mouetur cōsistit, & non duo aut ex dobus perfectis, seseque mouentibus.

THEMESTII hæresiarchæ Agnoitarū, hoc est, ignorantiū, & de parte Seueri, de 2. Sermone,

Themestius hæresiarcha

Sermōe, capitulo 41. dato Theodorę imperatrici abhæresiarcha Theodosianorum:

Nec enim quia sacratissimus Athanasius duas voluntates dixit Christum ostendere tempore passionis, iam & duas voluntates ei debemus imponere, & has sibi inuicèm impugnantes secundùm, has duas intentiones: sed piè intelligamus, vtpotè vnius Emmanuelis vnam voluntatem modò humanè, modò diuinè moueri.

EIVSDEM DE TERTIO Sermone aduersùs Colluthum facto, capitulo 52. vbi satisfacit pro tomo Theodosij.

Vnam dico Emmanuelis notitiā & operationem, sicuti & voluntatem. Attende igitur: sic inuertibilis vt DEVS & omnium passionum superior, humana dignatione motus secundùm voluntatem securat passionem. Iterùm autem diuina dignatione ad passionem confidit: & per carnem horū vtrunque.

EIVSDEM EX EPISTOLA, dicta ab eo pro Salamitanis:

Vna quidem erat notitia in Christo, sicuti & voluntas & operatio, quoniam vnus erat cognoscens, sicuti volens & operatus.

EIVSDEM DE SERMONE facto ad Charisium monachum: Christi nanque, vtpotè vnius, vnam dicimus notitiam & operationem.

EIVSDEM DE scripto facto ad Cōstantinum episcopum Laodicensem: Vnam esse dicimus ipsius Christi operationē, sicuti & naturam.

Collythus hæresiarc.

COLLVTHI hæretici de satisfactione facta pro tomo Theodosij:

Si vna est Christi voluntas, sicut tu dicis, aliquandò quidem decibiliter, aliquandò autem humanè mota, sic vtiquè, & non aliter, & vna vnius notitia est.

Theodorus Mopsuestenus Matth. 8.

THEODORI IMPII Mopsuesteni de secūdo Sermone, pro miraculis facto:

Volo, mundare, leproso dicens saluator, ostendit vnam esse voluntatem, vnam operationem secundùm vnam eandemq; potestatem productam non verbo naturæ, sed dignationis, per quam vnitus est Deo verbo, qui per præscientiam ex semine Dauid postea homo factus est, ex ipso vtero familiaritatem ad eum affectualem habens.

EIVSDEM DE sermone Incarnationis:

Secundùm præscientiam verbi ostensus, qui natus est ex virgine sinè semine homo, non est *recernitus à verbo, per similitudinem mentis eidem copulatus, per quam dignatione vniuit eum sibi, & monstrauit eū secundùm operationem indissimilem suī, authoritatem & potestatem eādem inseparabilem habentem, atque adorationem pari lege non discrepantem.

Nestorius.

EXECRABILIS hæretici Nestorij libro secūdo, quē scripsit *Epiphanus Mye-

Paulus Nestorianus.

PAVLI DIACONI Persæ Nestoriani de sermone iudicij: Quoniam substantialiter Dei verbi ad hominem, quē assumpsit, non est vnitio facta, non est vna natura effecta. Si autē vna natura facta non est, vna substantia vnius personæ Christi facta non est. Ergò secundùm dignationem vnitio facta est, voluntate & similitudine mentis detenta, quatenùs & differētia naturarum inconfusa ostendatur, & dignationis mysterium singulari voluntate probetur.

Themestius hæreticus.

THEMESTII hæretici ad eos, qui dicunt, p eo quòd vna est Deo decibilis operatio omnium habuit scientiam humanitas eius: Vna existēte simpliciter operatione in Christo, qualis quādo quidem aut erit Deo decibilis, aut humanitatis digna? Nam vnū erat, qui operabatur in omnibus, incarnatū videlicet Dei verbum.

EIVSDEM de satisfactione, ad generalitatem monachorū exposita pro viginti capitulis: Vnam quidem semper de toto dicimus operationem, tam in diuinis signis, & in his quæ humanè operabantur à Christo.

EIVSDEM DE satisfactione facta secundùm querelas nefandissimi: Vna nanq; aliter Christi scientia, quoniam & operatio. nam vnū erat atq; idem, qui cognoscebat & operabat siue humana, seu Deo decibiliter.

EIVSDEM AD Marcellum presbyterum & Stephanum diaconum: Et in alia epistola, honorabiles patres, petiuimus vestram sanctitatem minimè molestari contra nos, quoniam diximus vnum Christum cādemq; habere scientiam seu operationem.

EIVSDEM AD EOSDEM: De hoc quod scribitis sanctissimi sæpiùs, quoniam vnam quidem oportet dicere Christi operationē, minimè aūt adijcere, eandemq; sępiùs quidem vobis satisfeciſſe dinoscor, sed & nunc eadem scribo.

Collythus hæreticus.

COLLVTHI ex rescriptis cōtra Themestiū, p Theodosio: Huius sensūs & beatiss. Papa noster Theodosius, vnam Deo decibilem

bilem operationem in Christo asseruit,non ad differentiam eorum, quæ perficiuntur, inspiciens, sed ipsam operariam virtutem innuens saluatoris.

Iulianus hæreticus episcopus.

IVLIANI hæretici quondàm Halicarnasensis episcopi,de sermone contra Manichæos:

Si quis post ineffabilem & incircunscriptam vnitionem ausus fuerit dicere duas naturas,aut duas substantias, aut duas operationes, vtpotè duas personas dicens, & duas subsistentias,anathematizetur.

Theodosij hæreticus.

THEODOSII hæretici Alexandriæ de Tomo,ab eodem scripto Theodorę Augustæ:

Reliquũ est,vt vna sit operatio ex vtrisq; deifica,quoniam vnius esse & eiusdem dicimus Deo decibilia omnia, atque irreprehensibiles passiones.

ITEM EIVSDEM: Vnam esse Deo dignam operationem compositi CHRISTI secundùm eius humanitatem, sancti & sapientes patres prædicauerunt.

Theodulus Nestorianꝰ.

THEODVLI Nestoriani in secundo libro,quem scripsit de consonantia noui & veteris Testamenti: Vna ergò dignitas Imperatoris & imaginis, vna autem vtriusque operatio.& post paululùm,Euidẽter etiàm, inquit,& honorem regalem ab omnibus assumit, quia iam vna est dignitas imaginis & præstituẽtis eam. Deo autem vna est in ambobus operatio.

Colluthus.

COLLVTHI DE SATISFActione pro Theodosio hæretico: Facta vna est Christi voluntas, & aliquandò quidem diuinè,aliquandò autem humanè mouebatur.Sic enim, & non aliter, vna vnius scientia.

Seuerus hæreticus.

SEVERI HAERETICI de conscriptis eius ad Iohannem hæreticum,quòdàm Episcopum Alexandriæ:

Carpit synodũ Chalcedonẽ.

Secundùm adiectionem & innouationẽ fidem definiuit Chalcedonensis synodus, & diuisit in duos vnum incarnatum & humanatum propter nos Deum verbum, saluatorem nostri generis & redemptorem, in duabus naturis eum intelligi dicens,& earũ naturarum operationes & proprietates post incircunscriptam ineffabilem vnitionem,& Tomum Leonis Romanæ Ecclesiæ præsulis in expositione propriæ definitionis prædicta synodus amplexa est,columnã eum rectæ fidei appellans.

Colluthus.

COLLVTHI DE SATISFActione pro tomo Theodosij facta:

De operatione sermo erat,ô astutior oratorum,& in operationes versus es. Vna est Christi operatio,ô prudentissime,& nõ alia & alia,sed magis eadem.

EIVSDEM DE EADEM satisfactione:Ità & non aliter de operatione quoquè dicimus.Hæc nanque indubitanter diuina est, vtpotè superans secundùm patres, optimè diuersa autem,quæ ex ea perficiuntur, diuina & humana, iuxta quod sumus edocti.

MARTINVS SANCTISSImus ac beatissimus episcopus sanctæ Dei ecclesiæ Catholicæ atque Apostolicæ vrbis Romæ, dixit:

EX his qui dudùm nobis relecti sunt, hæreticorum sermonibus,quos Cyrus & Sergius, Pyrrhus & Paulus consonanter amplexi sunt, & confirmauerunt, apertiùs illa dogmatizantes, quæ in eorum conscriptis legimus,reprehenduntur,licèt,vt dictũ est, in deceptione simpliciorum hæc dixerunt esse pietatis dogmata: non vtiquè pertimescentes blasphemiam,dum dicitur: Væ Esa.5. qui dicunt malum bonum,& bonum malũ. Væ qui ponunt tenebras lumen,& lumen tenebras:qui ponunt amarum dulce,& dulce amarum. Væ qui sapientes sunt in oculis suis,& coram semetipsis prudentes. Qui iustificant impium, & iustitiam à iusto auferunt. Propterea sicut comburitur stipula ante faciem ignis,radix ipsorum sicut fauilla exit,& flos eorum sicut puluis ascendet. Nec enim voluẽrunt legem Domini Sabaoth: & misit manum suam super eos, & percussit eos, sicut dicit magnus Esaias. Propter hæc igitur, quæ ab eis præsumpta sunt siue cõfusa,illud oportet dicere, quod ipse Dominus iterùm dicit per Samuelem prophetam: Quoniam subsannãstis verbum 1.Reg.15. Domini, & subsannauit vos Dominus, vt non valeatis esse episcopi catholicæ Ecclesiæ.In aperto nanque hi verbum fidei Dominicæ subsannauerunt, immutantes orthodoxam eius confessionem, quam probabiles catholicæ Ecclesiæ patres, sanctęq; quinque synodi consonanter prædicauerunt. Vndè suæ consonantiæ cum hæreticis ostendentes plenam infidiam, properauerunt non solùm eadem dicere,sed & similia cum illis agere. Nec enim dicere quæ illi dicunt, sufficit in approbatione perfecta consonantiæ ipsorum,sed etiàm contradicere quibus illi contradicere nituntur, & per eadem,neque peralia verba. Ideoque contentionem,quam habent cum illis contra sanctos ac venerabiles patres, hi per sua studia declarauerunt, in propria ecthesi dicentes. Similiter autem & duarum operationum dictionem multos scandalizare, vtpotè à nemine dictam sanctorum & præcipuorum catholicæ Ecclesiæ mystagogorum.Sed & consequens erit,vt duos confiteamur volẽtes,contrariè adinuicem venientes:Deo quidẽ volẽte saluberrimã passionem explere, incarnatiõe autem in eo facta obuiàm eũte ipsi volũtati & oppugnãte: p hoc

hoc asserentes duas contrarias sibi voluntates introduci,quod impium est & extraneũ Christiani dogmatis. Si enim insanus Nestorius duas voluntates dicere non præsumpsit,è contrario autem eandem voluntatem in duabus personis,quæ ab eo singũtur,cõfessus est, quomodò possibile est orthodoxam cõfitentes fidem duas easdemq; contrarias voluntates in eo susciperet?Vndè sanctos patres in omnibus & in hoc sequẽtes,vnam voluntatem Domini nostri Iesu Christi verissimi Dei confitemur. Sed & in propria epistola Paulus Pyrrhi successor similiter ait: Propterea & vnam voluntatem Domini nostri Iesu Christi intelligimus,nè contrarietatem,aut differentiam voluntatũ vni eidemq; personæ Domini nostri Iesu Christi applicemus,aut ipsum se expugnãtem dogmatizemus, aut duos volentes introducamus. Sic etenim Euangelicam intel Iohan.6. ligamus lectionem,vbi dicitur,Non vt faciã voluntatem meam, sed eius qui me misit. Sed & in recusatione calicis non diuersam in vnum eundemq; Christum & resultantẽ introducentes voluntatem, magis autẽ negatiuè & non positiuè hãc suscipiamus vocem. Non enim quasi eo existente, hoc verbum dictum est,sed àcti non est,vt peritissimus in dogmatibus Theologus Gregorius ait:nec vtpotè animata intellectualiter carne verbi imprompta existẽte ad totius mũdi salutiferam passionem,aut discordãtem à patre, seu inhabitante sibi verbo. Huius autem intellectũs acribiosissimum expositorem & interpretatorem suscipiamus bis acutum spiritalem pugionem Cyrillum in quarto de anathematibus, contra quæ duodecim capitula oppositiuè à Theodoreto conscripta sunt,similiter autem & Pyrrhus consonat his in Epistola,directa ab eo Apostolicæ memoriæ Iohanni prædecessori nostro,dicens: Quoniam ego dico,non possunt duæ voluntates in vna persona atque in seipsa subsistere, sed per omnia resistunt sibi & repugnant reipsa. Quia enim anteà idem admirabilis doctor ait,Illi enim velle non erat contrarium DEO, quippe omne deificatum,vt nè fortassis aliqui suspicẽtur positiuè fuisse dictũ,hîc apertiùs hoc ipsum declarauit dicens,àc si ab eo qui assumpsit, huiusmodi verbum fuisset. non enim qui assumptus est.Eccè autem apertius,sicut dictum est,non solùm similia sapuerunt, sed & per eadem verba,vel syllogistica stultitia sanctos patres nostros expugnauerũt,æmulationis ambitu, quam contra nos habent, iacula verborum contra Theologos illicitè mittentes,siue contra sanctam Dei catholicam & Apostolicam Ecclesiam. Hoc autem luculentiùs ostendamus & per comparationem alterutram vtriusque partis, quæ nobis in præsenti relectæ sunt,hoc est, præcessorum hæreticorum & authorum nouita-

tis,ordinabiliter distinguentes ità: Hæretici dixerunt, Qui duas dicit voluntates secundùm eos, qui priùs & nunc instantur, aut vnum duos quosdam Christos introducit,à semet nõ solùm naturaliter, sed etiàm infestatiuè distantes, aut certè seipsum expugnantem prædicat. Et quidem authores nouitatis dixerunt:Propterea vnam voluntatem dicimus, vt nè ipsum sibi repugnantem dogmatizemus, aut duos volentes introducamus. Hæretici dixerunt: Sed non vnum quidem diuinum, aliud autem deificatum secundùm Cappadocem Gregorium. Vbi enim dualitas, per omnia & diuisio. Authores nouitatis dixerunt: Vtpotè minimè posse habentes duas voluntates, in vna persona subsistere sibi, sed per omnia oppugnantes se, atque sibimet resistentes.Hæretici dixerunt: Nec enim, quia magnus Athanasius voluntates dixit Christum ostendere tempore passionis, iam & duas voluntates eidem applicemus, & has sibimet repugnantes: sed cognoscamus vtpotè de vno, vnam esse voluntatem Emmanuelis. Authores nouitatis dixerunt:Sed & in recusatione calicis non diuersam atque cõtrariam introducimus voluntatem. Propterea in omnibus,& in hoc sequentes sanctos patres,vnam voluntatem Domini confitemur.Hæretici dixerunt: Proprietas autem in operationibus, de qua Leo Romanus præsul dixit: Operatur enim vtraque natura cum alterius communione, quod proprium est:non vtiquè ab orthodoxis in Christo proprietas nominabitur, quia non est in operationibus Christi affixa proprietas. Propterea anathematizamus Chalcedonensem synodum, sed & Tomum Leonis,& eos qui dicunt aut dixerunt, in duabus naturis vnum Christum post vnitionem,& sequenter eorum operatiões & proprietates. Authores nouitatis dixerunt: Similiter autem & duarum operationum vocem multos scandalizare, vtpotè à nullo de sanctis & probabilibus Ecclesiæ mystagogis dictam. Si quis igitur à præsenti delpector prohibitarum fuerit effectus, hunc si quidem episcopus, aut presbyter, vel diaconus fuerit, ab omni eum esse sacerdotali ministerio & officio suspensum decernimus. Si autem monachus aut laicus,de sancta communione separamus. Hæretici dixerunt:Propterea & vnam eius scimus operationem in diuersis miraculis & passionibus, vnius eiusdemque naturæ procedentem.Authores nouitatis dixerunt:vna operatione vnum eundemque CHRISTVM operari DEO decibilia & humana. Per hunc etenim pium intellectum Leo quoquè Romanus præsul intellexit & docuit, dicens:Operatur enim vtraque natura cum alterius communione. Ergò in vtrisq; eadẽ & simili hæresi reperta, sed etiàm contradi-

ctione

Mendaces heretici.

ctione sanctorum patrum, necesse est & similiter eos increpatione percelli: immò magis maiore his atque asperiori: quoniam nec precedentium se hæreticorum ictibus emendati sunt, sed & amplius malum ex maligna mente conceptum concinnare ausi sunt, in deceptione simplicium dicentes: In omnibus sanctos patres, eosdem & in hoc sequi, & hæc esse, sancti Chalcedonensis Concilij dogmata, beati quoquè Leonis, & omnium omninò sanctorum patrum & Synodorum: quod vtiquè anteriores hæretici dicere nullatenùs præsumpserunt, sed potiùs confessi sunt per contradictionem illorum, quia Gregorij quidem Cappadocis est dicere, in Christo diuinam voluntatem & deificatam voluntatem, Athanasij autem duas voluntates, diuinam & humanam, cõfiteri, & beati Leonis siue Chalcedonensis Cõcilij duas prædicare proprietates & operationes, sicuti & naturas. Aduocati autem nouitatis & hoc ipsum dicere negauerunt, per falsitatem superantes præcessores suos hæreticos, quatenùs per laudabilem vocem improbam eorum hæresin acceptabilem faciant, dum nimis reprehensibilis extat, & coram omnibus vt instabilis denudata. Quomodò nanque possibile est, sicut aiunt, & sanctos patres sequi, & hæreticorum apertissimè confiteri dictiones? profectò dum nec vnam probabilium patrum in eorum ectheſi ad fidei dicendam professionem suam vocem producere potuerunt: nisi tantummodò sceleroſi Nestorij, vecordiæ similitudinem voluntatis concordantem, sibimet produxerunt, dicentes: Quomodò est possibile duas voluntates eos confiteri, Nestorio nullatenùs præsumente hoc prædicare in duabus personis ab eo simulatis? Quapropter similiter in omnibus & in hoc sequentes eum, duas quidem dicere non præsumpserunt, vnam autem cum illo per similitudinem voluntatis confessi sunt voluntatem: & propterea simili cum eo meritò creatitudine innodati sunt.

MAXIMVS SANCTISSIMVS Episcopus Aquileiẽsis, dixit:

Hier.20. Prophetícus in eis impletur sinè dubio sermo: Confusi sunt nimis, quia non intellexerunt ignominias suas, quæ in æternum non obliuiscuntur: maximè eô quòd dicũt ex imperitia, quoniam per dictionem duarum operationum, per omnia duæ voluntates sequuntur, contrariè sibi habentes. Si enim in operationibus nullam esse dixerũt contrarietatem, quomodò à minimè contrarijs operationibus voluntates contrarias colligere machinantur? Et iterùm, quomodò operationes dicunt sequi voluntates, naturis autem nullatenùs eas sequi cõsitentur, & propterea operationes quidem voluntarias esse iam denunciant, per vtranq; autem eiusdem naturam voluntarium Christũ minimè confitentur, sed sinè voluntate secundùm naturam eundem esse denunciant? Veruntamen quomodò dicunt voluntates sequi operationes, vtrúmne contra naturam, *aut naturaliter? Si quidem contra naturã, peccatorem hominem, non enim incarnatũ Deum Christũ denunciant esse, vtpotè contra naturam voluntatẽ suam secundùm sensum eorum habẽtem. Si autem naturaliter, vnum eundemq; Christum esse compositã asserunt naturã, pro eo, quòd vnam in eum naturalem colligunt voluntatem, si vtiquè naturaliter operationem voluntatem sequi fatentur: ac per hoc aut diuisionem aut cõfusionem proculdubiò eos confiteri necesse est: & diuisionem quidem, quia cõtra naturam est: cõfusionem autem, quia naturaliter sequi operationem voluntatem prædicant. Si autem neq; naturaliter, neq; contra naturam sequi dicunt operationem voluntatem, sinè substãtia, sicuti & insensibilem, proprium diuulgant sermonem. Quomodò autem naturalem differentiam voluntatum vnius eiusdemq; impersonalem retorquent contradictionem eorum, quæ sibi cõtraria volunt personæ, per hoc quòd cõmentantur & dicunt, vtpotè Deo verbo volente salutarem passionẽ explere, carne autem eius contradicente illius voluntati & resistente? vt ex hoc necesse sit duos contraria volẽtes introduci. Apertissimè enim per hæc, quæ ab eisdẽ machinantur, suis laqueis irretiti arguuntur. Per abnegationem enim personarũ, quæ sibi contraria volunt, ignorauerunt ipsi confitentes eadem sibi volentes personas. Nam si ex contrarietate volũtatem contraria sibi volentes duas personas introducunt, iam necesse est, eos & per consonantiam voluntatum duas eadem sibi volentes introducere personas, quoniam aut consonantem, aut contradicentem verbò vtiquè carnem dabunt, nisi cum Arrio & Apollinare hanc sinè anima omninò & immobilem esse denunciãt. Sed quoniã vtpotè vno existente Christo, qui vult & operatur, vnam eius operationem definiũt & voluntatem, ex hoc quod dicunt, quia volẽtis est voluntas, & operatio operantis, necesse iam habent &, vtpotè vno existẽte, qui vult & operatur, sancto spiritu, ipsius subsistentiam, quę sinè initio est atq; vnius Deitatis, in tribus diuidere voluntatibus & operationibus, quod omninò nefandum est. Ignorauerunt enim, quoniã licèt volentis est voluntas, & operantis operatio, sed nõ vtiquè absolutè volentis, sed naturaliter volentis, nec absolutè operantis, sed naturaliter operantis. & hoc certum est, quia & ipsa appellatione ex natura operantis atque volentis, vtranque habere dinoscitur voluntatem & operationem. Sic nanque hominis voluntatẽ & operationẽ, humanã dicimus: angelicam

cam autem angeli, & diuinam dei. Propterea & vtranque, diuinam dico & humanam, quoniam ipse Deus & homo est, ipsi tribuunt catholicæ Ecclesiæ patres. Nec enim vlla ex hoc dissensio introducitur, sed vtriusque naturæ eiusdem perfectionem significat: neque dissensionis fomitem confessionem naturarum eius, aut naturalium voluntatum ipsius & operationum, sed tãtùm peccatum cognoscimus, de quo penitùs naturaliter alienus & interemptor Dominus extans, & nostræ dissensionis liber fuit: quẽ in duos diuidentes cõtrarij, & ex ipsa re arguuntur, quam in vna voluntate, quę ab eis dogmatizatur, in scripto proferunt, dicentes vtpotè in nullo tempore intellectualiter animata eiusdem carne, ex proprio impetu cõtrariè vnito ei substantialiter deo verbo, naturalem eius motionẽ habente, sed quando, & qualem, & quantum Deus verbũ volebat. Hoc enim dicentes, & Nestorij diuisionem superauerunt: quoniam Nestorius non quibusdam secundùm sensum eorum nutibus, sed potiùs per meritum & authoritatem æqualemq; honorem assumpti à verbo secundùm eum hominis tam motionem & vnitionem asserebat: cùm vtiquè & omnes sancti & confessores diuinum nutum & voluntatem in vniuerso tempore secuti sunt, per omnem suam naturalem ac spõtaneam motionem, de quibus & dictum est, Omnes voluntates eius inter illos. quomodò igitur hoc, quod & sanctis pertinet, vt non dicam omni creaturę, quia omnia mihi & iussione Dei naturalem habent motionem temporaliter & cum mẽsura & specie, quæ ab ipso prudenter vnicuique, necnõ aptè definita, quasi vt magnum aliquod & super naturam applicare intellectualiter animato Domini corpori crediderunt, & ex hoc vnum in duos diuidunt Christum, vtpotè carnem eius dicentes nutu ipsius naturalem suam facere motionem, & non vnum eundemque Christum, quomodò deum naturaliter & hominem diuinè pariterque humanè motũ spontè, diuina & humana absque qualibet dissonantia & diuisione naturaliter celebrantẽ? Sic etenim, secundùm sanctorum patrum doctrinam, idem atque vnus Dominus Deus noster Iesus Christus pro omnibus quidem mori ex voluntate habuit, eô quòd ità diuina eius natura volebat: & iterùm ex voluntate non habuit, propter passiones crucis, & quantùm carni congruebat, mortem recusans. Si igitur non pro contrarietate voluntatum, sed propter virtutẽ mysticæ confessionis in vno eodemque Christo velle & non velle venerabiles prædicant patres, vtpotè eodem specialiter tam assumptionis seu dispensationis incõtaminatæ ostendentẽ rationẽ, & quidem assumptionis in hoc, quòd vult suæ carnis naturam approbare, id est, hominem seipsum naturaliter factum fuisse, & propterea naturalem carnis pauorem spontè pro nostra salute suscipientem, quatenùs ab eodem nos prouidentissimè liberaret, sicuti & ab omni passione, videlicet vt expertus per omnia ad similitudinem Hebr.4. nostram sinè peccato: dispensationis autem in hoc, quod vult secundùm patris eius & inenarrabile propositum deificare nostram naturam, pro eo quòd passus est carne pro nobis. Qualis ergò vel quæ iam ex vtraque ratione dissensio contra Saluatorem ab antiquis & modernis hæreticis commentata est, euacuare conantibus magnum eius circa nos dispensationis mysteriũ? Et propterea non solùm duas eiusdem voluntates refutare contendunt, sed & naturales eas esse recusant: quia per dissensionem quidẽ numerum contradicunt, per necessitatem autem naturales eas dicere machinantur, vtpotè omni naturali sub necessitate ab illis definito. Et si hoc ità est, quomodò non & omnes naturales Saluatoris nostri perimũt proprietates, sed & ipsam naturalem, id est, substãtialem naturarum eiusdẽ vnitionem & naturalem eiusdem benignitatem, sed & fructum eius naturæ? voluntatis propositũ similiter perimunt, vtpotè omnibus naturalibus, secundùm sensum eorum, sub necessitate ab eisdem patribus definitis. Sed & reprobat eos rationabiliter beatus Cyrillus cum illis, qui iam ab eodẽ sunt sapienter reprobati, satisfaciens eis pro tertio capitulorum suorum, qui propter naturalẽ vnitionẽ querulati sunt eum, & non velle ex hoc cõcinnant, hęc dicens: Quoniam autẽ ineptus nimis factus est sermo eius, omninò difficile non est volentibus perpensare. Dixit enim, quoniam per omnia & penitùs quæ naturæ sunt, necessitati legis subiacent: & in huius approbatione deduxit asserens, quia contra voluntatem esuriem & sitim suscipimus, in hoc natura nos compellente, etsi quisquam noluerit. Sed erat viri prudentis & limatum habẽtis intellectum, super hæc cætera quoquè contemplari, quæ videlicet meritò ampliori congruunt rationi. Aut non est verũ, quia naturaliter rationalis est homo, ergò contra voluntatem & ex necessitate rationabilis est? Quidnam, dic mihi, & omnium Deus non est naturaliter bonus, vita, lumẽ, sapientia, virtus? Ergò & ipse contra voluntatem necessitate est, quę est. Sed vt arbitror ità intelligere velle, extremæ vecordiæ non est incognitũ. & iterùm ad Hermen scribẽs, ait: Est nanq; non sinè volũtate, quæ est naturaliter concurrentem habens naturę voluntatem, esse quæ est. Sed & beatus Augustinus in quinto libro contra Iulianum Pelagianum similiter ait: Nunquid Iuliane quandò angelus aut homo aliquid vult, nõ natura eorum aliquid vult? Angelus & homo naturæ non sunt? Quis hoc dicturus est, quia nõ sunt? Si ergò naturę sunt Angelus

& homo.certum est,quia natura vult,quando angelus vult,& natura vult,quod homo vult.Et iterùm alibi in eodem libro. Numquidnam Iulianeab homine voluntas hominis non procedit? Quomodò aût ab homine ꝓcedit,si vtiquè de natura ei⁹ nó ꝓcedit,dũ quãdò & ipse homo natura est? Eccè aptissimè sanctorũ patrũ veneranda doctrina manifestauit nobis,quoniam velle naturæ est in eis, qui substantialiter velle à Domino percepisse noscũtur:& propterea voluntates naturales sunt, & omni necessitate carẽtes. Et quoniam aliter quàm ità sapere, stultum esse definiunt patres, dum maximè illi iam,i.antiqui & noui hæretici, minimè naturalem esse dicentes volũtatem, quæ ab ipsis confitetur,sed contra naturam eãdẽm dogmatizant,peccatorem,vt dictũ est, Dominum & Deum nostrum,ex hoc commentantes,& propterea sanctorum patrum doctrinas aut apertiùs denegantes, aut stultè interpretantes, sinè dubio conuincuntur. Sic etenim & Paulus quidem Constantinopolitanus antistes,in propria epistola sancti Gregorij vocem fraudulẽter adulterare studuit, ponens quidem è cælo descendere filium, quod vtiquè theologicè, interpretatus doctor,hoc est, in diuina voluntate cõsubstantialis Trinitatis:callidè autem intellectum huius dictionis diripiens, & vbi dicit,Pater,si potest fieri,transeat calix: nõ ità interpretatum à Theologo, ille temerè contra doctrinam eius, alterius vocem connectere studuit, in peremptionẽ humanæ saluatoris nostri voluntatis,id est,deificatæ secundùm doctoris sententiam.Pyrrhus autẽ & ipse similiter deificatam voluntatem theologicè accipiens,cõditam esse voluntatem asseruit sanctæ & consubstantialis Trinitatis,vtpotè secundùm eos deificatam, ac per hoc iam & ipsam naturam, quod omninò impium est,& illorum imperitiæ argumentum,in paternis doctrinis spontè desipientes.Nam Theologus recusationẽ calicis nõ theologicè secũdùm illos interpretatus est, sed consonanter omnibus sanctis patribus & ipse in humana Saluatoris voluntate huiusmodi piè dictionem susceptt. Non enim, pro alterius introductione,aut ignorantiæ causa iuxta commentum hæreticorum.Nec enim si possibile erat aut non ignorare eum conuenit,aut pro volũtate introducere voluntatem,quoniã illius velle nihil erat contrarium Deo, totum deificatum:sed in manifestatione verissimæ eius & perfectæ humanitatis hæc eadem asserebat. Nam & laborauit,& esuriuit,atq; sitiuit,& conturbatus est,& lachrymauit lege carnis. Tempore nanq; passionis huiusmodi nomina fatetur. non enim inconuertibilem naturam & superiorem ab omni passione,sicut omnib⁹ manifestũ est. Ergò nec sibi, nec alijs patribus contradicens denominatus doctor, hîc quidem nobis, alibì autem Saluatori recusationem studuit applicare:sed in omnibus sibi sanctisque patribus cõsonans, contrarietatem quidem euacuauit, deificatam autem prædicauit voluntatem,id est,humanã, sicut & diuinã & inconditam in incarnato Deo verbo,& perfectè pro nobis humanato,vtpotè per simile similem expurgante,& per omnia sua,sicut ait,omnia sanante,quæ naturæ nostræ sunt naturalia,secundùm veram & misericordem mysterij traditionem: quam auertentes authores nouitatis,ad hæreticas fabulas versi sunt, & à vera per eius expositionem errantes prædicationis doctrina.

Matth.26.

Deus dedit sanctissimus episcopus insulæ Sardiniæ,dixit:

Ad perfectam redargutionem prædictorum hæreticorum,etiàm nouitatis præsumptorum, oportet nos proculdubiò sanctũ Cyrillum denuò proferre in prædicto testimonio,id est,satisfactione,quæ pro quarto duodecim capitulorum eiusdem doctoris facta est, cùm maximè interpretatorem & expositorem dicant eum existere pij intellectûs in Christo Deo prædicatis dogmatibus.Dicit enim in eadem satisfactione contra querulantes eum,& dissensiones ei, magis autem dispensationis mysterio introducentes,pro eo quòd omnes vni eidemque Deo verbo incarnato Euangelij voces tribuit hic apertiùs doctor. Sed & arbitratur aliquid prudentiæ & inexpugnabile dicere. Ait enim:Si DEI verbum est, quid clamat, Pater,si possibile est,transeat à me calix iste? Primùm quidẽ discordat à patre,sed & non rectè recusat calicẽ bibere, cùm & minimè ignoraret, ait, quoniam mundo salus existeret passio ipsius.Ergò non sunt huiusmodi voces,nei verbi voces. Sed audiet & à nobis, qui talibus profanis ducitur intentionibus: Ergò quia tibi videtur Dei quidem verbi huiusmodi esse voces negare, tantùm autem eas formæ serui aptare putas, ne iterùm in duos filios non diuidis vnum?Et cui de sapientibus hoc non appáret? Dicturus est nanque fortasis quispiam tuas sequẽs, ô ille,intentiones: Quoniam incredulum & vltra competentem rationem est,formã serui recusare passionem, & dissentientem videri à patre,atq; à verbo in eodem habitante.Sciebat enim passionem suam ad salutem fore his,qui sub cælo sunt,& vitæ præparationem his,qui morti subiugati sunt. Pro qua re oportebat eum,ait,videri & trepidatione superiorem,& diuinum nutum sequi properantem. Ideoque non sentis desipiẽs inaniter, quæ est igitur tanta prauitas cogitationum?Ego dico sinè qualibet pigritia, quoniam parua quidem,quantùm ad DEI verbum pertinent,omnia humana existũt. Quæro autem exinanitionem cuius factam intel-

Verba Cyrilli contra Theodoretum.

Matth.26.

intelligamus, & quis hoc passus est spontè? Si enim,vt ipsi dicunt, serui forma,i. quod ex semine Dauid factum est, quomodò aut qualiter exinanitus est,si assumpt⁹ est à deo? Si autem hoc, quod in forma & æqualitate Dei existens,verbum seipsum exinanire dicitur,quomodò iterùm aut qualiter exinanitus est,si recusat exinanitionem?Exinanitio autem dei verbi,quod vtiquè nescit patì immutationẽ,est aut agere & dicere quicquam de humanis propter dispensatiuam cõuentionem,quam habuit cum carne.Sed & si factus est homo, mysterij ratio nullo modo in natura ipsius nocebit eum.Mansit enim quod erat, & in humanitate exinanitus propter vitam & mundi salutem. Ergò non duabus personis, sed vni Christo & filio & Deo Euangelicas & sanctorum Apostolorum proponamus voces, & neque diuinam eius minorantes naturam & gloriam propter humana,neque negantes dispensationem, sed ipsius verbi factam credentes, qui propter nos incarnatus est. Eccè igitur apertissimè denominatus doctor hæreticã pestilentiam destruxit, hoc est, temerariam dissensionem voluntatum,quam cõtra Saluatorem nostrum colligere imperiti cõtendunt,prophanas intentiones eisdem appellans,& prauitatem malorum intellectuum. Vndè viriliter reprobans eos, & nullatenùs penitùs aut contra deitatem,aut contra humanitatem vnigeniti quamlibet dissensionem,vtpotè hæreticam & condemnabilem susciꝑiens,cõfirmat prudenter mysterij exinanitionem,per quam ipse,qui in forma & similitudine Dei est verbum cõsistens, nullatenùs recusauit operari & dicere humana propter conuentionem, quam habuit cum carne:pro quo ipsi vni & soli Christo ac filio & Deo Euangelicas sanctorumq; apostolorum de eodem applicat voces, quoniam neque diuinam eius minuit naturam propter humana, neq; propter diuina eius dispensationem denegat. Ergò secundantissimus ait Cyrillus:Euacuant illi exinanitionem vnigeniti Dei, & misericordẽ eius propter nos renuunt dispensationem, qui minimè eidem Saluatori quomodò homini propter nos facto tribuunt voces, per quas dicit,Pater,si potest fieri,transeat à me calix iste,in approbatiõe perfectę eius propter nos incarnationis,vtpotè de nostris nihil penitùs eodem recusante, omnia autem secundùm veritatem naturaliter comprobante, ea videlicet, quæ in nostra essentia demonstrãtur absque tantummodò peccato:sed alio extra saluatorem huiusmodi mysticæ orationis eius applicantes voces, & in interemptione ipsius dissentientem eum asserunt, vtpotè in eo hanc intelligere nolentes iuxta piam sanctorum patrum doctrinam.Factus nanque est homo Dei verbum, sicut ait denominatus doctor, non vt iterùm, sicut DEVS ante incarnationem agebat omnia, operetur & loquatur, sed multotiès propter officium dispensationis cum carne loquatur quoquè aliqua sicut homo. Hanc igitur habentes mysterij virtutem,quomodò non est inconueniès scandalizari,audientes fortasis humanè loquẽte eo?Loquitur enim vt homo,loquitur autem & vt Deus: in vtrisque autem habens potestatem:non enim secundùm hæreticos dissensionem. Et dicebat quidem humanè:Nunc anima mea turbatur. diuinè autẽ, Potestatem habeo ponere eam, & iterùm potestatem habeo resumere eam. Potestatem habere ponere,& iterùm resumere animam, DEI verbi erat virtutis. Sicut igitur quandò dicit aliquid diuinum, cùm homo factus est,non scandalizamur, sed consideramus vnitum carni verbum: sic & quandò loquitur aliquid vt homo, non scandalizemur,considerantes quia propter nos factus est homo,& congrua humanitati loquitur, quam propter nos susceꝑit cum omnibus eidem appertinentibus naturaliter.Proprium est autem humanitatis plangere, conturbari, anxiari & recusare mortem, atque similia his pati. Quia igitur quammaximè quod assolet non per omnia volũtatis eius fuit, veruntamen propter salutem omnium & vitam,spontaneam fecit crucis passionẽ. Si enim non fecisset spõtaneam, dum & nimis contra volũtatem erat pati, qualis iam intelligeretur occasio vt oraret & diceret, Pater,si possibilè est,transeat à me calix iste? Intende enim, quomodò contra voluntatem est Saluatoris passio,quoniã per omnia & omninò oportebat eum pati propter bona,quæ ex passione accedere noscuntur?Et ideò spontaneum hoc ipsum fecit propter nostram salutem. Nec enim increparet traditorem, vtpotè super omne malum excedentem, asserens quia melius illi erat priùs non nasci. Sed neque dignum esse omninò supplicij arbitraretur aliquandò suæ voluntatis ministrum, videlicet si eidem pati spõtaneum esset. Quoniam autem vt culpantem vlciscitur,quomodò non est apertissimum,quia vltra voluntatem sustinet passionem? Sed quia semèl factum est ex malitia Iudæorum,& ex calliditate diaboli exortũ, propria virtute viam salutis & vitæ manifestauit hominibus.Et hæc quidem memoratus Doctor. Veteres autem & noui hæretici,eiusdem doctoris prudentissimos sermones transgredientes, si quidem aliquid diuinè audierint loquentem Saluatorem aut facientem,quasi non scandalizantur. Si autem naturaliter quicquam humanum audierint,sinè dubio scandalizantur, minimè considerantes quia factus est homo, & quæ humanitati congruunt,locutus est & perficiebat, quam videlicet propter nos susceꝑit cum omnibus inhærentibus ei naturali-

Iohan.12.

Iohan.10.

Matth.26.

Matth.26.

ter. Sed arbitrantur isti sapientiores se ostẽdere sanctorum patrum, & dicunt ex proprio errore, quia propter hoc factum est homo Dei verbum, vt iterùm quomodò tantùm Deus ante incarnationem omnia agat, & loquatur diuinè, & nihil omninò humanum propter vtilitatem dispensationis carnis, tantumque in eorum phantasmate huius dispensationis positum esse mysterium, vtpotè nihil verbo secundùm nos loquente aut operante penitùs: sed & si quid locutum est, aiunt, nos tantùm simpliciter designat, non autem seipsum essentialiter factũ hominem demonstrat, cùm permanet perenniter ac naturaliter Deus. Ergò si propter hoc, quòd dicunt sancti patres in vtrisque habere Dominum & Deum nostrum potẽstatem, vt diuinè pariterque humanè operetur & loquatur, in approbatione vtriusq; naturæ ex quibus consistit, & quia spontanea & contra voluntatem erat ei passio, dissensiones aduersùs eum colligere properãt in peremptione naturalium eius voluntatum & operationum, certum quia non solùm incarnationis eius denegant mysterium, sed & diuinitatis eius excludunt rationem, iniustum eum per indiscretam increpationem cognoscentes, si vtiquè, quomodò & pater perhibuit, suarum voluntatum ministrum damnauit. Nec enim intellexerunt, in tenebris suæ nouitatis deambulantes, incarnati Dei mysteria: & propterea decepti in eorũ dissensionibus corrupti sunt, & in necessitatibus suis absorpti sunt. Has enim dissensiones & necessitates in abnegatione quidem dispensationis, euacuationẽ autem paternæ doctrinę insipienter cõstruentes, diligentiùs ab eisdẽ patribus per nos successores eorum destructi sunt, vt in eis impleatur, quod à beato Esaia prudẽter dictum est: Stultus stulta loquetur, & cor eius vana intelliget, vt perficiat iniqua, & loquatur ad Dominum errorem. Sed quid faciet, ait post hæc, quandò omnes illos Dominus Deus in iudicium adduxerit, vt discernat inter eos, de quibus impiè gesserũt in eum?

Esa.32.

MARTINVS SANCTISSIMUS ac beatissimus episcopus sanctæ Dei Ecclesiæ Catholicæ atque Apostolicæ vrbis Romæ, dixit:

QVoniam prædictis viris, id est, authoribus nouitatis cõceptum est cor inaudiens & inobediens, iuxta quod scriptum est, Declinauerunt & abierunt, & non dixerunt in cordibus suis, Timeamus Dominum DEVM nostrum: annunciare autem salutare eius, id est, verbum incarnationis iubemũr fidutialiter, & ideò necessè est nobis hoc facere per tubas spiritales, id est, sanctos venerabiles patres. Audiamus ergò iterùm eũdem beatum Cyrillum, hæc prudentissimè prædicantem, vt nihil omninò negetur de naturæ nostræ vnitis in eo substantialibus proprietatibus, sed per omnia tentatum spontè propter nostrã salutem, absque tantummodò peccato Dominum & Deum nostrum Iesum Christum. Dicit enim, vt audiuimus per lectionẽ, ità: Quoniam sicut minimè mors destrueretur si non fuisset mortuus, ità in vnaquaq; passione carnis iutellige. Si enim non formidaret, non vtiquè libera natura à formidine facta fuisset. Si non esset contristatus, non liberaretur à tristitia, nec vnquàm de his aliquãdò natura nostra secura fieri potuisset. Et in omnibus, quæ secundùm humanam naturam facta sunt, eandem rationem conseruans, inuenies carnis passiones in Christo motas fuisse, non vt obtineant sicuti & in nobis, sed vt motæ destruerentur per virtutem inhabitantis carni verbi, in melius transmutata natura. Hanc igitur habente humanitate eius misericordem secundùm venerabilium patrum doctrinã materiem, vt per hoc, quòd passiones permisit, quæ sinè vlla macula existunt, in se spõtè moueri, has robustiùs destrueret, & nostram de his liberaret naturam, vtpotè quæ non aliter posset liberari, nisi de his per passionem carnis spontè pro nobis experiretur, certum est, iuxta quod sæpiùs diximus, quoniam dispensationis denegat verbum, dissensionis illorum argumentatio, cùm minimè cõfitentur secundùm sanctos patres, quia sicut per mortem mortem destruxit, ità & tristitia nostram tristitiam, & perturbatione atque timore timorem, & compendiosè passionibus voluntarijs omnes passiones nostræ naturæ. Sic etenim non solùm hominem propter homines ostendebat se veraciter factum, per approbationem passionum nostræ naturæ, vnitam sibi substantialiter naturam demonstrans: sed & tentatori escam ipsas passiones propriæ carnis in deceptione illius spontè proferebat, secundùm Theologum Gregorium, qui dixit: Nostras enim tentationes ad prouocationem tentantis pertulit, vt stultum tentatorem ostẽderet. Oportebat enim per omnia illum decipi qui decepit, & comprimi per carnem, qui sub spe Deitatis subneruare Adam in transgressione demolitus est, vt condemnatio carnis per carnem solueretur mortificata morte. Quomodò enim per hominem mors introducta est, oportebat compassibiliter per incarnatum DEVM, proprium figmentum per viscera misericordiæ non despicientem, vitam nostrę naturæ donari, quæ videlicet nulla morte destruitur, vtpotè nostram inobediẽtiam per suam obedientiam in se perimentem, quam humanè pro nobis ipse, qui incarnatus est, proprio ac naturali genitori, id est, DEO & patri offerens, & obediens ei factus vsque ad mortem, mortem autem crucis, fructum suæ glorioſæ obedientiæ expetebat, ab ipso fieri nostræ naturæ, per semetipsum mediãte eo & operante nostram libertatem, id est, calicis transitum. Et propterea dicebat cum reuerentia salutari: Pater, si potest fieri, trãseat à me calix iste. & exauditus pro sua reuerentia, dum & filius esset, sicut beatus Paulus Apostolus ait, mortis transitum fecit, destruens eam per se & in se per veram eius secundùm carnem ac venerandam resurrectionem, primogenitus factus ex mortuis, qui in mortuis liber consistit, vt noster liberator secundùm veritatem ostendatur, qui in peccato mortificati sumus. Hæc eñ erat voluntas Dei & patris, & ipsius vnigeniti filij, & sancti spiritũs, id est, vnius sinè initio & naturaliter Deitatis, quatenùs per ipsum filium, qui nobis locutus est corporaliter, & propter nos, paternam vel diuinã eius voluntatem humanè per obedientiam perficiẽtem, calix à nobis, id est, pœna mortis saluatur, destructa mortificatione à vita: pro qua re & omnia assumens & vniens sibi substantialiter, quæ sunt nostræ naturę, sanauit, id est, carnem, animam, intellectum, operationem, voluntatem, per quas spontè Adam præceptum transgressus est: qui totus deliquit, & totus morte damnatus est, & propterea nihilominùs indigentem sanari ab ipso, qui nostram quidem creauit naturam, postmodùm autem renouare dignatus est. Si enim dimidius culpâsset Adam, iuxta quod Theologus Gregorius ait, dimidius & assumptus est & saluatus. Si autem totus vnitus est, vtiquè totus vnitus est incarnato DEO, atque totus saluatus est. Igitur minimè nobis inuideant pro salute perfecta aduocati dissensionis, neque ossa tantummodò & neruos, effigiem quoquè hominis Saluatori adscribant. Nam si absque anima est humanitas eius, hoc & Arriani dicunt, vt in Deitatem passionem reducant, & quomodò ipsa mouente corpus, eadem vtiquè & passiones [illegible] sinente. Si autem animatus est, si q[illegible] è intellectu quomodò est h[illegible]mo non est animal sinè in[illegible]: atque necessè erit secundùm figmentum quidem hominem eum esse, animam autem equi cuiusdam, aut bouis, siue alterius bruti animalis eum habere. & vtiquè hoc erit quod Saluator: ac per hoc deceptus sum ego veritate, cùm alius honoratur, & alius glorificatur. Si autem intellectualis & non sinè intellectu est homo, intellectualis autem naturaliter per omnia & voluntarius est, fileant veraciter despientes & credant, quoniam hoc, quod vnitum est Deo, hoc & saluatum est. Saluata est igitur assumpta ab incarnato DEO verbo cum nostra natura nostræ quoquè naturæ humana voluntas & operatio. Proptereà & voluntarius atque operarius naturaliter idem extitit in vtraque, ex quibus & in quibus naturis consistit, nostræ salutis. Ideoque Saluatoris orationem minimè in personalem diuisionem partiri præsumant, vtpotè DEO verbo, sicut aiunt, salutarem volente passionem explere, carne autem eius contradicente ipsius voluntati, & dissentiente ab eo, Quoniam hæc hæreticæ vecordiæ sunt genuina, nostræ naturæ perfectionem in Christo DEO minimè admittentis. Ipse enim & vnus Dominus indiuisè, inseparabiliter sinè partitione volebat & nolebat, propter rationabiles nobis à sanctis patribus traditas prædicationes, cum quibus & hoc iterùm piè nos docere noscuntur. Nam humiles & misericordes atq; amatores Dei & quàm maximè benignos, dum hunc secundùm possibilitatem imitari contendimus, per suam orationem nos ipsos perficiebat Dominus. & humiles quidem atque misericordes, per hoc, quòd & tentationes orationibus euitamus, parcentes vtiquè persecutoribus, & nostram infirmitatem considerantes, iuxta ipsius Domini præceptum, qui ait: Orate, nè intretis in tentationem. & iterùm: Spiritus quidem promptus est, caro autem infirma. Amatores autem DEI ex hoc, quòd obedire ei & prompte subijci desideramus, nullatenùs autem resistere voluntatibus eius, in nobis misericorditer progatis, dum ei fuerit placitum pati nos ad veram confessionem pietatis, quæ in ipso est. Horum nanque factus est nobis exemplum ipse, qui est naturaliter author vitæ Dominus Deus noster Iesus Christus, per hoc quòd spontè passus est carne pro nobis: in quem peccantes illi, per propria dogmata redarguuntur, quoniam voluntas malorum, sicut beatus Esaias ait. Iniqua consiliabitur, corrũpere sanos sermones fidei verbis iniquis. Pij autem sapienter consiliati sunt, & hoc cõsilium manet in æternum.

Hier.5.

Philip.1.

Matth.26.

Hebr.5.

Coloss.1. Rom.4. Psalm.87.

Matth.26.

Esa.32.

Sancta Synodus dixit:

Licèt authores nouitatis, vt iam nobis ex omnibus approbatum est, vtpotè non solùm sermonibus eorum ab inuicèm confusis, sed & hæreticorum doctrinis per omnia consonantibus eis, necnon paternis ac Synodalibus prædicationibus catholicę Ecclesiæ ab eis extraneatis, nõ intellexerunt omĩnò, sicut per propheticum vaticinium dictum est, quoniam obscurati sunt, nè videant oculis suis, & intelligant cordibus suis venerabilium patrum nostrorum sana decreta & definitiones, quas posuerunt in cõseruatiõe orthodoxæ fidei. Sed & nos corde credentes in iustitiam, ore autem confitentes in salutem, consonanter & absque vlla nouitate, sicut ab eis percepimus, ità intransgressibiliter credimus vnũ eundemq; filium

Esa.6.

Rom.10.

filium Dominum nostrum & Deum Iesum Christum, perfectum eundem in Deitate, & eundem perfectum in humanitate, Deum verè, & hominem verè eundem, ex anima rationali & corpore, consubstantialem patri secundùm Deitatem, & consubstantialē nobis eundem secūdùm humanitatem, per omnia nobis similem absque peccato: ante secula quidem de patre genitum secundùm Deitatem, in nouissimis diebus autem eundem propter nostram salutem ex Maria virgine Dei genitrice secūdùm humanitatem, vnum eundemque Christum filium Dominum vnigenitum, in duabus naturis inconfusè, immutabiliter, indiuisè, inseparabiliter agnoscendum, nusquàm sublata differentia naturarum propter vnitionem, magisq; salua indiminutè proprietate vtriusque naturæ, & in vnam personam atque subsistentiam concurrente, nō in duas personas partitum atque diuisum, sed vnum & eundem filium vnigenitum, Deum verbum, Dominum Iesum Christum, & duas eiusdem sicuti naturas vnitas inconfusè, indiuisè, ità & duas naturales volūtates diuinam & humanam, & duas naturales operatiōes diuinam & humanam, in approbatione perfecta & indiminuta, eundem veraciter esse perfectū Deum & hominem perfectum secundùm veritatem, eundem atque vnum Dominum nostrum & Deum Iesum Christum, vtpotè volentem & operantem diuinè & humanè nostram salutem, sicut superiùs prophetæ de eo, & ipse Dominus noster Iesus Christus docuit nos, atque sanctorum patrum tradidit symbolum, & generaliter omnes sanctæ & vniuersales synodi, & omnis probabilium catholicæ Ecclesiæ doctorū chorus. His itaque nobis piè atque orthodoxè, iuxta diuinitùs inspiratam doctrinam eorum, professis, consonanter dicimus omnes.

1 Si quis secundùm sanctos patres non confitetur propriè & veraciter patrem & filium & spiritum sanctum Trinitatē in vnitate, & vnitatem in Trinitate, hoc est, vnum Deum in tribus subsistentijs consubstantialibus & æqualis gloriæ, vnam eandemque trium Deitatem, naturam, substantiam, virtutem, potentiam, regnum, imperium, voluntatem, operationem, inconditam, sinè initio, incomprehensibilem, immutabilem, creatricem omnium & protectricem, condemnatus sit.

2 Si quis secundùm sanctos patres non confitetur propriè & secundùm veritatem ipsum vnum sanctæ & consubstantialis & venerandæ Trinitatis Deum verbum è cælo descendisse, & incarnatum ex spiritusancto & Maria semper virgine, & hominem factum, crucifixum carne, propter nos sponte passum sepultumque, & resurrexisse tertia die, & ascendisse in cælos, atque sedentem in dextera patris, & venturum iterùm cum gloria paterna cum assumpta ab eo atque animata intellectualiter carne eius, iudicare viuos & mortuos, condemnatus sit.

3 Si quis secundùm sanctos patres non confitetur propriè & secundùm veritatem Dei genitricem sanctam semperque virginem & immaculatam Mariā, vtpotè ipsum Deum verbum specialiter & veraciter, qui à Deo patre ante omnia secula natus est, in vltimis seculorum absque semine concepisse ex spiritu sancto, & incorruptibiliter eam genuisse, indissolubili permanente & post partum eiusdē virginitate, condemnatus sit.

4 Si quis secundùm sanctos patres non confitetur propriè & secundùm veritatem ipsius & vnius Domini nostri & Dei IESV Christi duas natiuitates, tam ante secula ex DEO & patre incorporaliter & sempiternaliter, quamque de sancta virgine semper Dei genitrice Maria corporaliter in vltimis seculorum, atque vnum eundemque Dominum nostrum & Deum Iesum Christum consubstantialem Deo & patri secundùm Deitatem, & consubstantialem homini & matri secundùm humanitatem, atque eundem passibilem carne & impassibilem Deitate, circunscriptum corpore, incircunscriptum Deitate, eundem inconditum & conditum, terrenum & cælestem, visibilem & *intelligibilem, capabilem & incapabilem, vt toto homine eodemque & DEO totus homo reformaretur, qui sub peccato cecidit, condemnatus sit.

5 Si quis secundùm sanctos patres non confitetur propriè & secundùm veritatem vnam naturam Dei verbi incarnatam, per hoc quòd incarnata dicitur nostra substantia perfectè in Christo Deo & indiminutè, absque tantummodò peccato, significata, condemnatus sit.

6 Si quis secundùm sanctos patres non confitetur propriè & secundùm veritatem ex duabus & in duabus naturis substantialiter vnitis, inconfusè & indiuisè vnum eūdemque esse Dominum & Deum IESVM Christum, condemnatus sit.

7 Si quis secundùm sanctos patres non confitetur propriè & secundùm veritatem substantialem differentiam naturarum inconfusè & indiuisè in eo saluatam, condemnatus sit.

8 Si quis secundùm sanctos patres non confitetur, propriè & secundùm veritatem naturarum substantialem vnitionem indiuisè & inconfusè in eo cognitam, condemnatus sit.

9 Si quis secundùm sanctos patres non confitetur propriè & secundùm veritatem naturales proprietates Deitatis eius & humanitatis indiminutè in eo & sinè deminoratione saluatas, condemnatus sit.

10 Si quis secundùm sanctos patres non confitetur propriè & secundùm veritatem duas vnius eiusdemque Christi Dei nostri voluntates cohærenter vnitas, diuinam & humanam ex hoc, quòd per vtranque eius naturam voluntarius naturaliter idem constitit nostræ salutis, condemnatus sit.

11 Si quis secundùm sanctos patres non confitetur propriè & secundùm veritatem duas vnius eiusdemque Christi Dei nostri operationes cohærenter vnitas, diuinam & humanam, ab eo quòd per vtranque eius naturam operator naturaliter idem existit nostræ salutis, condemnatus sit.

12 Si quis secundùm sceleroſos hæreticos vnam Christi DEI nostri voluntatem confitetur & vnam operationem, in peremptionem sanctorum patrum confessionis, & abnegationem eiusdem Saluatoris nostri dispensationis, condemnatus sit.

13 Si quis secundùm sceleroſos hæreticos in Christo Deo in vnitate substantialiter saluatis, & à sanctis patribus nostris piè prædicatis duabus voluntatibus & duabus operationibus, diuinam & humanam, contra doctrinam patrum, & vnam voluntatem atque vnam operationem confitetur, condemnatus sit.

14 Si quis secundùm sceleroſos hæreticos cum vna voluntate & vna operatione, quæ ab hæreticis impiè confitetur, & duas voluntates pariterque & operationes, hoc est, diuinam & humanam, quę in ipso Christo Deo in vnitate saluantur, & à sanctis patribus orthodoxè in ipso prædicantur, denegat & respuit, condemnatus sit.

15 Si quis secundùm sceleroſos hæreticos Deiuirilem operationem, quod Græci dicunt θεανδρικὴν, vnam operationem insipienter susscipit, non autem duplicem esse confitetur secundùm sanctos patres, hoc est, diuinam & humanam, aut ipsam Deiuirilis, quæ posita est, nouam vocabuli dictionem vnius esse designatiuam, sed non vtriusque mirificæ & glorioſæ vnitionis demonstratiuam, condemnatus sit.

16 Si quis secundùm sceleroſos hæreticos in peremptione saluatis in CHRISTO Deo essentialiter in vnitione, & sanctis patribus piè prædicatis duabus voluntatibus & duabus operationibus, hoc est, diuina & humana, dissensiones & diuisiones insipienter mysterio dispensationis eius innectit, & propterea Euāgelicas & apostolicas de eodem Saluatore voces non vni eidemque personę & essentialiter tribuit eidem ipsi Domino & Deo nostro Iesu Christo secundùm beatum Cyrillum, vt ostendatur Deus esse & homo idem naturaliter, condemnatus sit.

17 Si quis secundùm sanctos patres nō confitetur propriè & secundùm veritatem omnia, quæ tradita sunt & prædicata sanctę catholicæ & Apostolicæ Dei Ecclesiæ, perindeque à sanctis patribus & venerandis vniuersalibus quinque Concilijs vsque ad vnum apicem verbo & mente, condemnatus sit.

18 Si quis secundùm sanctos patres cōsonanter nobis pariterque fide non respuit & anathematizat anima & ore omnes, quos respuit & anathematizat nefandissimos hæreticos cum omnibus impijs eorum conscriptis vsque ad vnum apicem sancta DEI Ecclesia catholica & apostolica, hoc est, sanctæ & vniuersales quinque Synodi, & consonanter omnes probabiles Ecclesiæ patres, id est, Sabellium, Arrium, Eunomium, Macedonium, Apollinarem, Polemonem, Eutychem, Dioscorum, Timotheum Aelurum, Seuerum, Theodosium, Colluthū, * Themistium, Paulum Samosatenū, Diodorum, Theodorum, Nestorium, Theodulum Persam, Origenē, Didymum, Euagrium, & compendiosè omnes reliquos hæreticos, qui à catholica ecclesia reprobati atq; abiecti sunt, quorum dogmata diabolicæ operationis sunt genimina, & eos qui similia cum his vsque ad finem obstinatè sapuerunt aut sapiunt, vel sapere sperantur cum quibus meritò, vtpotè similes eis pariqúe errore prędditos, ex quibus dogmatizare nosscuntur, proprioque errori vitam suam determinantes, hoc est, Theodorum quòdàm episcopum Pharanitanum, Cyrum Alexandrinum, Sergium Constantinopolitanum, vel eius successores Pyrrhum & Paulum, in sua perfidia permanentes, & omnia impia illorum conscripta, & eos qui similia cum illis vsq; ad finem obstinatè sapuerunt, aut sapiunt, vel sapere sperantur, hoc est, vnam voluntatem & vnam operationem Deitatis & humanitatis Christi, & super hæc impissimam ecthesin, quæ persuasione eiusdem Sergij facta est ab Heraclio quondàm Imperatore aduersùs orthodoxam fidem, vnā Christi Dei voluntatem, & vnam ex concinnatione definientem operationem venerari, sed & omnia, quę pro ea impiè ab eis scripta vel acta sunt, & illos qui eam suscipiunt, vel aliquid de his, quę pro ea scripta vel acta sunt, & cum illis denuò sceleroſum Typum, qui ex suasione prædicti Pauli nupèr factus est à sereniſſimo principe Constantino Imperatore contra Catholicam Ecclesiam, vtpotè duas naturales voluntates & operationes, diuinam & humanā, quæ à sanctis patribus in ipso Christo DEO vero & Saluatore nostro piè prædicantur, cum vna voluntate & operatione, quæ ab hæreticis impiè in eo veneratur, pariter denegare & taciturnitate constringi promulgantem, & propterea cum sanctis patrib⁹ & sceleroſos hæreticos ab omni reprehensione & condemnatione iniustè liberari definientem, in amputationem catholicæ Ecclesiæ defini-

tionũ seu regulæ. Si quis igitur, iuxta quod dictum est, consonanter nobis omnia hæc impiissima hæreseos illorum dogmata, & ea quæ pro illis aut in definitione eorum à quolibet impiè conscripta sunt, & denominatos hæreticos, Theodorum dicimus, Cyrum & Sergium, Pyrrhum & Paulum non respuit & anathematizat, vtpotè catholicæ Ecclesiæ rebelles existentes, aut si quis aliquem de his, qui ab illis vel similibus eorũ in scripto vel sine scripto quocunque modo vel loco aut tempore temerè depositi sunt aut condemnati, vtpotè similia eis minimè credẽtem, sed sanctorum patrum nobiscum consitentem doctrinam, vti condemnatum habet aut omninò depositum, sed non arbitratur huiusmodi quicunque fuerit, hoc est, siue episcopus, aut presbyter, vel diaconus, siue alterius cuiuscunque Ecclesiastici ordinis, aut monachus, vel laicus piũ & orthodoxum, & catholicæ Ecclesiæ propugnatorem, atque in ipso firmiùs consolidatum, in quo vocatus est à Domino ordine, illos autem impios atq; detestabilia eorum pro hoc iudicia, vel sententias vacuas & inualidas atque infirmas, magis autẽ prophanas & execrabiles vel reprobabiles arbitratur, huiusmodi condemnatus sit.

19 Si quis ea, quæ scelerosi hæretici sapiunt, indubitanter professus atque intelligens, per inanem proteruiam dicit hæc pietatis esse dogmata, quæ tradiderunt ab initio speculatores & ministri verbi, hoc est dicere, sanctæ & vniuersales quinque synodi, calumnians vtiquè ipsos sanctos patres, & memoratas sanctas quinque synodos in deceptione simplicium, vel susceptione suæ prophanæ perfidiæ, huiusmodi condemnatus sit.

20 Si quis secundùm sceleroſos hæreticos quocunque modo, aut verbo, aut tempore, aut loco terminos remouens illicitè, quos posuerunt firmiùs sancti Catholicæ Ecclesiæ patres, id est, sanctæ & vniuersales quinque synodi, nouitates temerè exquirere, & fidei alterius expositiones, aut typos, vel leges, aut definitiones, aut libellos, aut epistolas, aut conscripta, aut subscriptiones, aut testimonia falsa, aut synodos, aut gesta monumẽtorum, aut ordinationes vacuas & Ecclesiasticæ regulæ incognitas, aut loci seruaturas incõgruas & irrationabiles, & compendiosè, si quid aliud impijssimis hæreticis consuetum est agere, per diabolicã operationem tortuosè & callidè agit cõtra pias orthodoxorum catholicę Ecclesię, hoc est dicere, paternas eius & Synodales prędicationes, ad euersionẽ synceriſſimę in Dominum Deum nostrum cõfessionis, & vsq; in finem sinè pœnitentia permanet hęc impiè agens, huiusmodi in secula seculorum condemnatus sit. & dicat omnis populus, Fiat fiat.

Psalm. 40. 71. 88. Iudith. 10. 13. 15.

His itaq; à nobis piè promulgatis, & cum omni subtilitate, secundùm Dominicã præceptionem, zizania quidẽ & omnes facientes scandala, cum paleato & hęretico intellectu eorum, igni canonicę sentẽtię ex apostolica authoritate proijciẽtes, triticum aũt orthodoxæ & Apostolicæ fidei nostrę Christianorum in horreum, id est, catholicã Ecclesiam per ventilabrum paternæ doctrinæ firmiùs congregantes, victrices ei cum propheta Sophonia canimus hymnos: Gaude nimis, ô filia Sion, prędica filia Hierusalem, lætare & exulta ex toto corde tuo filia Hierusalem. Abstulit Dominus à te iniquitates aduersariorum tuorum, liberauit te de manu inimicorum, Dominus in medio tui, nõ videbis mala vltrà, omni exposa nouitate hæretica, & omni cõfirmata in te orthodoxa fide in possessione vitę ęternæ. Per ipsum Christum Dominum Saluatorem animarũ nostrarum, cui gloria, honor, veneratio, imperium cum patre & sancto spiritu nunc & semper, & in secula seculorum, Amen. Et subscriptio:

Matth. 13.

Soph. 3.

Martinus, gratia DEI episcopus sanctæ catholicæ atque Apostolicæ Ecclesiæ vrbis Romæ, huic definitioni confirmationis orthodoxæ fidei, & damnationi Sergij Constantinopolitani quondàm episcopi, Cyri Alexandriæ antistitis, Theodori item episcopi, Pyrrhi atque Pauli item Constantinopolitan. episcop. cum hęreticis eorum scriptis, statuens subscripsi.

Maximus, episcopus sanctæ Aquileiensis ecclesiæ, huic definitioni cõfirmationis orthodoxæ fidei, & damnationi Sergij Constantinopolitani quondàm Episcopi, Cyri Alexandriæ antistitis, Theodori item episcopi, Pyrrhi atq; Pauli item Constantinopolitan. episcop. cum hęreticis eorum scriptis, statuens subscripsi.

Deusdedit episcopus sanctæ Caralitanæ ecclesiæ, huic definitioni cõfirmationis orthodoxæ fidei, & damnationi Sergij Constantinopolitani quondàm episcopi, Cyri Alexandriæ antistitis, Theodori ité episcopi, Pyrrhi atq; Pauli item Constantinopolitan. episcop. cum hæreticis eorũ scriptis, statuens subscripsi.

Maurus Cæsenatis ecclesiæ episcopus, & Deusdedit presbyter, locum agentes Mauri sanctissimi episcopi Rauennatis ecclesiæ, huic definitioni cõfirmationis orthodoxæ fidei, & damnationi Sergij Constãtinopolitani quondàm episcopi, Cyri Alexandriæ antistitis, Theodori item episcopi, Pyrrhi atque Pauli item Constantinopolitan. episcop. cum hęreticis eorũ scriptis, statuentes subscripsimus.

Sergius episcopus sanctæ Tempsanensis ecclesiæ, vt suprà.

Reparatus episcopus sanctæ Mantuarianensis ecclesiæ, vt suprà.

Epi-

Epiphanius episcopus sanctæ Albanensis ecclesiæ, vt suprà.

Benedictus episcopus sanctæ Aiacensis ecclesiæ, vt suprà.

Iulianus episcopus sanctæ *Hortanensis ecclesiæ, vt suprà.

Papinius episcopus sanctæ Vibonensis ecclesiæ, vt suprà.

Maximus episcopus sanctę Pisaurensis ecclesiæ, vt suprà.

Lucianus episcopus sanctæ Leontinensis ecclesiæ, vt suprà.

Viator episcopus sanctæ * Hortonensis ecclesiæ, vt suprà.

Bonitus episcopus sanctæ Formianę ecclesię, vt suprà.

Maiorianus Episcopus sanctæ Prænestinę ecclesię, vt suprà.

Germanus episcopus sanctę Numanensis ecclesiæ, vt suprà.

Laurentius episcopus sanctæ Perusinæ ecclesię, vt suprà.

Carosus episcopus sanctę Faralitanę ecclesię, vt suprà.

Martianus episcopus sanctę Mebiensis ecclesię, vt suprà.

Barbatus episcopus sanctę Sutrinę ecclesię, vt suprà.

Calumniosus episcopus sanctę Alesinę ecclesię, vt suprà.

Peregrinus episcopus sanctę Messanensis ecclesię, vt suprà.

Romanus episcopus sanctę Cerellitanę ecclesię, vt suprà.

Crescentius episcopus sanctę Lucrensis ecclesię, vt suprà.

Felix episcopus sanctę Agrigentinę ecclesię, vt suprà.

Marcellinus episcopus sanctę Clusinatis ecclesię, vt suprà.

Geminianus episcopus sanctæ Volaterranę ecclesię, vt suprà.

Marinianus episcopus sanctę Populoniensis ecclesię, vt suprà.

Luminosus episcopus sanctę Tifernistiberinorum ecclesię, vt suprà.

Potentinus episcopus sanctæ Belliternensis ecclesię, vt suprà.

Maurus episcopus sanctę Tuscanensis ecclesię, vt suprà.

Martinus episcopus sanctę Gabinatis ecclesię, vt suprà.

Adeodatus episcopus sanctę *Spoletinę ecclesię, vt suprà.

Iohannes episcopus sanctę Pæstanensis ecclesię, vt suprà.

Gaudiosus episcopus sanctę Reatinę ecclesię, vt suprà.

Laurentius episcopus sanctę Taurianensis ecclesię, vt suprà.

Iohannes episcopus sanctę Trapeianę ecclesię, vt suprà.

Luminosus episcopus sanctę Salernitanę ecclesię, vt suprà.

Sabbatius episcopus sanctę Buxentis ecclesię, vt suprà.

Iohannes episcopus sanctę Tarantinę ecclesię, vt suprà.

Rufinus episcopus sanctę Sipontinę ecclesię, vt suprà.

Adeodatus episcopus sanctę Amerinę ecclesię, vt suprà.

Gaudiosus episcopus sanctę Capuanę ecclesię, vt suprà.

Bonitus episcopus sanctę Ferentinatis ecclesię, vt suprà.

Maurus episcopus sanctę Senogallensis ecclesię, vt suprà.

Mauros episcopus sanctę Anconitanę ecclesię, vt suprà.

Bonus episcopus sanctæ Ficulensis ecclesiæ, vt suprà.

Fortunatus episcopus sanctæ Auximatis ecclesiæ, vt suprà.

Thomas episcopus sanctæ Lunensis ecclesiæ, vt suprà.

Bonitus episcopus sanctæ Ferentispolimartiæ ecclesiæ, vt suprà.

Maximus episcopus sanctæ Trocalitanæ ecclesiæ, vt suprà.

Paschalis episcopus sanctæ Blandanæ ecclesiæ, vt suprà.

Luminosus episcopus sanctæ Marsensis ecclesiæ, vt suprà.

Gloriosus episcopus sanctæ Camerinæ ecclesiæ, vt suprà.

Decoratus episcopus sanctæ Tiburtinæ ecclesiæ, vt suprà.

Amabilis episcopus sanctæ Hortensis ecclesiæ, vt suprà.

Albinus episcopus sanctæ Portuensis ecclesiæ, vt suprà.

Palumbus episcopus sanctæ Fundanę ecclesiæ, vt suprà.

Theodosius episcopus sanctę Cotronẽsis ecclesiæ, vt suprà.

*Scholasticus episcopus sanctæ Fanensis ecclesię, vt suprà.

Elias episcopus sanctæ Lilybętanę ecclesiæ, vt suprà.

Aquilinus episcopus sanctæ Assisinatis ecclesiæ, vt suprà.

Eusebius episcopus sanctæ Atellanæ ecclesię, vt suprà.

Martinus episcopus sanctæ Centumcellensis ecclesiæ, vt suprà.

Iubentinus episcopus sanctæ Stabiensis ecclesię, vt suprà.

Maurus episcopus sanctæ Senatis ecclesię, vt suprà.

Lætus episcopus sanctę Lucanę ecclesię, vt suprà.

Theodorus episcopus sanctæ Rosellensis ecclesię, vt suprà.

Andreas episcopus sanctę Hydruntensis ecclesiæ, vt suprà.

Iustus Episcopus sanctę Taurianensis ecclesię, vt suprà.

Felix episcopus sanctæ Panormitanæ ecclesiæ, vt suprà.

Laurentius episcopus sanctæ Tudertinæ ecclesiæ, vt suprà.

Iohannes episcopus sanctæ Carinensis ecclesiæ, vt suprà.

Albinus episcopus sanctæ Signensis ecclesiæ, vt suprà.

Augustinus Episcopus sanctæ Squillacinæ ecclesiæ, vt suprà.

Iohannes episcopus sanctæ Rhegitanæ ecclesiæ, vt suprà.

Barbatus episcopus sanctæ Cumanensis ecclesiæ, vt suprà.

Felix episcopus sanctæ Terracinensis Ecclesiæ, vt suprà.

Oportunus episcopus sanctæ Anagninæ ecclesiæ, vt suprà.

Firminus episcopus sanctæ Bleranæ ecclesiæ, vt suprà.

Iouianus episcopus sanctæ Firmianæ ecclesiæ, vt suprà.

Anastasius episcopus sanctæ Narnienſis ecclesiæ, vt suprà.

Theodorus episcopus sanctæ Tyndaritanæ ecclesiæ, vt suprà.

Sapientius episcopus sanctæ Numentanæ ecclesiæ, vt suprà.

Maximus episcopus sanctæ * Mesinatis ecclesiæ, vt suprà.

Gratiosus episcopus sanctæ Nepesinæ ecclesiæ, vt suprà.

Leontius episcopus sanctæ Neapolitanæ ecclesiæ, vt suprà.

Oportunus episcopus sanctæ Pisanæ ecclesiæ, vt suprà.

Donatus episcopus sanctæ Marianensis ecclesiæ, vt suprà.

Bonosus episcopus sanctæ Alerinæ ecclesiæ, vt suprà.

Peregrinus episcopus sanctæ Lyparitanæ ecclesiæ, vt suprà.

Boëthius episcopus sanctæ Cornensis ecclesiæ, vt suprà.

Valentinus episcopus sanctæ Turritanæ ecclesiæ, vt suprà.

Luminosus episcopus sanctæ * Bonensis ecclesiæ, vt suprà.

Crescis episcopus sanctæ * Libiensis ecclesiæ, vt suprà.

Stephanus episcopus sanctæ * Popiliensis ecclesiæ, vt suprà.

Callionistus episcopus sanctę Adrianensis ecclesiæ, vt suprà.

Iohannes episcopus sanctæ Vicosabinatis ecclesiæ, vt suprà.

Potentius episcopus sanctæ * Potensis ecclesiæ, vt suprà.

Leontius episcopus sanctæ Fauentinatis ecclesiæ, vt suprà.

Donatus episcopus sanctæ Saffinatis ecclesiæ, vt suprà.

Iohannes episcopus sanctæ Vnnogoritanæ ecclesiæ, vt suprà.

Stephanus episcopus sanctæ Dorēsis ecclesiæ, vt suprà.

Iohannes episcopus sanctæ Gabopolitanæ ecclesię, vt suprà.

Et Victorianus episcopus sanctæ Vzalensis ecclesiæ, vt suprà.

ET QVI POST SYNODVM consentientes subscripserunt:

Iohannes Episcopus sanctæ Mediolanēsis ecclesiæ, omnibus synodaliter definitis à sanctissimis vobis in confirmationem orthodoxæ fidei sanctorum patrum & vniuersalium quinque Cōciliorum, atque depositionem omnium hæreticorum, qui ab eis anathematizati sunt, vel impiæ hæreseos illorum, atque eorum, qui nunc exorti sunt in destructionem orthodoxæ fidei, hoc est, Theodori quondàm Episcopi Pharanitani, Cyri Alexandrini, Sergij Constantinopolitani, & successorum eius Pyrrhi & Pauli, omniumque hæreticorum eorum conscriptorum, vel impiæ expositionis atque sceleroſi Typi, quæ ab eis confirmata sunt, consentiens subscripsi.

Iustinus Episcopus sanctæ Caralitanę ecclesię insulę Sardinię, vt suprà.

Malliodorus Episcopus sanctę Dortonensis ecclesię, vt suprà.

MArtinus seruus seruorum Dei, atque per gratiam eius Episcopus sanctæ Catholicę atque Apostolicę Ecclesię vrbis Romę, vnà cum sancto Concilio nostro reuerendissimorum sacerdotum, regulariter huc nobiscum venientium in confirmatione pijssimorum catholicę Ecclesię dogmatum, his qui coęqualem nobis sortiti sunt fidem Domini & Saluatoris nostri IESV CHRISTI per lauacrum regenerationis, in omni loco dominationis eius, qui peregrinantur in sanctitate & iustitia, spiritalibus fratribus nostris Episcopis, presbyteris, diaconis, abbatib⁹ monasteriorum, monachis, continentibus atque catholicę Ecclesię vniuersę, sanctęque plenitudini: Gratia vobis & pax multiplicetur in agnitione & communione sancti spiritūs, in hæreditatem incorruptibilem & immarcescibilem, conseruatam ante constitutionem mūdi, nunc autem manifestatam in nobis, qui credimus in Iesu CHRISTO Domino nostro, qui omnia nobis donauit, quę ad vitam & pietatem respiciunt, per salutarem prędicationem, vt in hoc permanentes semper & instructi per concordię synceritatem superædificemus fundamento sanctorum apostolorum & prophetarum, in ipso summo angulari lapide CHRISTO, qui super omnia DEVS existit & saluator nostrorum animarum, in quo omnis ædificatio constructa, crescit in augmentum eius per architectoniam spiritūs in regale sacerdotium & templum sanctum, qualiter in eo proficientes à gloria in gloriam, virtutes annunciemus eius, qui de tenebris nos vocauit in illud admirabile lumen suum, apud quem non est commutatio, nec momenti obumbratio, omnium autem bonorum perfectio: ex quo illuminati, tenemus in eum confessionem immobilem, donèc occurramus omnes in vnitatem fidei & in agnitionem eius, in virum perfectum, in mensuram ætatis plenitudinis eius, vt iam non simus paruuli fluctuantes, & circunferamur omni vento doctrinæ, in nequitia hominum, in astutia ad machinationem erroris diaboli, qui semper propria festinat operari in filios diffidentiæ. Itaque notum facimus vobis, dilectissimi fratres, quod & vos sinè dubio nobiscum cognoscitis, vigilantem & benè zelantem in DEVM habentes proprium, quoniam catholica Dei & apostolica Ecclesia in quiete & pace consistente, veluti leones rugientes & quærentes quem deuorarent subintroierunt quidam homines, qui olim perscripti sunt in hoc iudicium impietatis spontè procedere, hoc est, Theodorus quondàm Episcopus Pharanitanus, Cyrus Alexandriæ, Sergius Cōstantinopolitanus vel eius successores, Pyrrhus & Paulus, magni DEI & Saluatoris nostri dispensationem in hæreticam nouitatem retorquentes, & eum qui emit eos, CHRISTVM Dominum denegantes, ex hoc quòd in scripto asserunt minimè eum habere secundùm formam serui, vel secundùm quod propter nos factus est homo, voluntatem aut operationem naturalem, sed sinè substantia eum siue natura, & non solùm sinè anima, & irrationabilem, & insensibilem secundùm eos existere: quia sicut nos glorioſi Ecclesiæ patres docuerunt, quicquid absque voluntate consistit & operatione, * ab omni caret substantiali natura: pro qua re ipsum gloriæ DEVM & Dominum nostrum IESVM CHRISTVM per vtranque, ex quibus consistit naturis atque adpertinentibus eisdem naturalibus proprietatibus perfectum esse in omnibus, absque tantummodò peccato, prædicārunt. Si ergò perfectum in omnibus, quomodò non & in voluntate & operatione secundùm nostram naturam? Certum est enim, quia proprietas naturalis nostræ substantiæ, consistit essentialis eius operatio & voluntas, qua proprietate amputata, vtiquè & ipsa natura cum illa perimitur, quia iam cognosci natura nullo modo potest per essentialem designantem eam naturalem proprietatem. Propterea & pari numero vnitis substantialiter ei naturis, eiusdem voluntates & operationes fatere nobis tradiderunt, hoc est, increatam & creatam, diuinam & humanam, cohærenter vnitas, vt testantur verba eorum actibus nostris in approbatione veritatis inserta, & super omnē radium solis nitentia. Igitur eorundem sanctorum patrum, qui hæc nos docuerunt, rectam viam, hoc est, orthodoxam confessionem superiùs dicti contrarij veritatis respuentes ac derelinquentes, ambulauerunt in viam Balaam de Bosor, hoc est, in perfidia hæreticorum, & in spontaneo eorum errore effusi sunt, atque in contradictione inobedientiæ suæ obdurati sunt, sidera existentes erroris, & nubes sinè aqua, necnon arbores autumnales, infructuosæ, bis mortuæ, eradicatæ, fluctus feroces maris, spumantes proprias confusiones, quibus caligo tenebrarum in æternum conseruata est minimè pœnitentibus, sed huc illucque maculam propriæ hæreseos absque timore iactantibus, qui commutauerunt veritatem DEI in mendacium, & coluerunt & præposuerunt catholicæ Ecclesiæ pijs dogmatibus hæreticorum seductiola conscripta, properantes omnibus modis aut decipere simpliciores, aut persequi eos qui in Domino permanent. * Quid iam & in plures orthodoxos viros operati sunt, corporaliter eos afficientes, quoniam animam captare non valuerunt, in petra orthodoxæ fidei illorum collisi. Ideoque propter prauas eorum adinuentiones, & prauiora nouitatis commenta, & in interiora cordis, iuxta beatum Hieremiam, conturbati catholicæ recordationis antecessores nostri pontifices, non desiterunt admonentes eos & contestantes recedere à sua huiusmodi hæresi, & sanam doctrinam amplecti, nè quandò irascatur Dominus, & pereant funditùs de via iustorum, hoc est, pia sanctorum patrum confessione. Hoc autem consultissimè non solùm ipsi effeciſſe noscuntur, sed & alij plures diuersas prouincias habitantes reuerendissimi Episcopi, & maius est dicere, generalitates Synodorum per sua scripta non solùm inuitantes emendare propriam hæresim, sed & nos ipsos, id est, Apostolicam nostram sedem coniurantes, & protestantes erigere se secundùm regularem authoritatem, & non vsq; ad finem per tot tempora permittere contrariorum nouitatem sanctas DEI Catholicas depasci Ecclesias. Ideoque ex omnibus penè sacerdotibus cum charitate admoniti, non inclinauerunt aurem suam ad audiendam vocem postulantium eos, neque cordis sui ceruicem mitigare voluerunt, vt conuerterētur ad Deum. Sed quod ait Dominus de inobediētibus, hoc & in eis prouenire certū est. Dicit enim per prophe-

Epistola Martini papæ & Synodi ad omnes Christifideles.

1. & 2. Pet. 2.

Ephes. 2.

Rom. 1.

Hier. 4.

Psal. 2.

Authoritas Sedis Apostolicę.

tam

tam: Misi ad eos omnes seruos meos prophetas, per diem consurgens diluculo, & mandaui, & non audierunt me, nec inclinauerunt aurem suam, sed indurauerunt ceruicem super petram. Quàm vilis es facta, nimis iterans vias tuas? Addere peccata super peccata properauerunt, humanitatem saluatoris atque Deitatem eius blasphemare ac denegare per impissimũ Typum, qui ex maligna instigatione illorum factus est contra immaculatam nostram Christianorum fidem à serenissimo principe, definientes in eodem Typo, nec vnam nec duas voluntates aut operationes, hoc est, neque diuinam neque humanam voluntatem & operationem in ipso Saluatore nostro quempiam omninò confiteri. Hæc autem prædicauerunt, vt non solùm in humana eius natura, sed etiàm in vtraque, omninò eum sinè voluntate & operatione, hoc est, absque natura & essentia esse denuncient, quatenùs cum perfidis hæreticis & orthodoxos patres abijciant, & cum sceleroforum virorum vocibus, hoc est, vna voluntate & operatione, pariter denegari faciant orthodoxorum doctrinas, id est, duas eiusdem CHRISTI voluntates & operationes, sicuti & naturas vnitas inconfusè & indiuisè, promulgantes illicitè, etiàm sinè reprehensione vel condemnatione, consistere in suis confessionibus hæreticos, hoc est, in ipsa, quæ ab eis prædicatur, vna voluntate & operatione, atque eadem sinè periculo libertate perfrui eos, qui in dogmatibus reprehenduntur, hæreticos, cum eis, qui in doctrina vsque in finem irreprehensibiliter deluceſcunt, sanctis patribus: quod vtiquè catholicæ Ecclesiæ sacratissimas regulas destruere certum est, magis autem totius à DEO inspiratæ doctrinæ sanctam prædicationem, quæ nullatenùs noxios excusat, neque liberat de iudicio culpantes cum innoxijs. hoc enim prauum & diuinæ æquitatis est alienum. Quoniam autem & illud cum cæteris contrarij præsumpserunt, in deceptione simplicium & cooperimentum suarum prauitatum, in scripto audacter proferre impissimæ suæ nouitatis inualida dogmata, dicentes, hæc esse pietatis dogmata, quæ tradiderunt hi, qui ab initio speculatores & ministri verbi facti sunt, & sequenter successores eorum à DEO inspirati Ecclesiæ patres, sanctæ & vniuersales quinque Synodi: ideò consultissimè pertractantes terribile esse & diuinam prouocans indignationem hæc omnia despicere, quæ oppugnant catholicam Ecclesiam, vt nè condemnemur, vtpotè imperfectos atque inefficaces habentes intellectus animæ ad discernendum malum & bonum, prompti secũdùm gratiam Dei cõuenisse dinoscimur in hac Romana Christianissima ciuitate, ad confirmationem quidem pijssimorum Ecclesiæ prædicationum, condemnationem autem impijssimorum nouitatis dogmatum, per similitudinem decessorum nostrorum sanctorum patrum, quinque per synceram concordiam & in idipsum DEO amabilem conuentionem destruxerunt hæresim, & omnes hæreticos superâsse noscuntur, eripientes de eorum errore catholicam Ecclesiam. Quæ enim ex sacra concursione, hoc est, spiritali consonantia sanctorum patrum exequuntur, validiorem habent contra aduersarios & inexpugnabilem virtutem. In ore enim, inquit, duorum vel trium testium stabit omne verbum: & funiculus triplex difficilè rumpitur, & frater qui adiuuatur à fratre, quasi ciuitas firma: prævalebit autem sicuti fundatum imperium. Propterea & nos, vt dictum est, secundùm indiuisam communionem spiritũs in idipsum conuenientes, properauimus per gestorum seriem comparationem adinuicèm per distinctionem discretam efficere, tam sanctorum patrum & vniuersalium quinque Synodorum sacras promulgationes, & dogmata infidelium hæreticorum tam anteriorum, quamque nunc emergentium contra fidem cum impia eorum Ecthesi, necnon impijssimo Typo proferẽtes, vt omnibus ostẽdamus relegentibus differẽtiam luminis & tenebrarum, hoc est, claræ patrum doctrinæ, & temulentæ hæreticorum vesaniæ, & quia nulla communia hæreticis existunt cum sanctis patribus, sed quantùm distat oriens ab occasu, tantumq; distant impij hæretici verbo & mente ab Deo inspiratis viris. Propterea sanctos quidem patres sententialiter confirmauimus cum omnibus sacris prædicationibus eorũ, necnon eis, qui nobiscum syncerè ipsos & easdem suscipiũt. Impios autem hæreticos, cum omnibus prauissimis dogmatibus eorum, & impiã Ecthesin vel impijssimũ Typum, & omnes, qui eos vel quicquam de his, quæ exposita sunt in eis, suscipiunt aut defendunt, seu verba pro eis faciunt, in scripto anathematizauimus, vt & vos omnes, qui per omnem orbem terrarum inhabitare noscimini pij & orthodoxi, hęc piè à nobis gesta cognoscentes pro tuitione catholicæ Ecclesiæ, consonanter nobiscum similia exequamini, & omnes quidem sanctos patres confirmetis in scripto, consonantes illis nobisque in orthodoxa fide, anathematizetis autem omnes hæreticos, qui præsumptiuè hanc olim & nunc expugnauerunt, vnà cum sceleroſa Ecthesi & impijssimo Typo, sed & qui eos aut quiddã de his, quæ ab eis implicitè exposita sunt, susceperint, quatenùs fructum piæ cõfessionis, verarum animarum hæreditare valeatis salutem. Propterea enim ea, quæ à nobis pro catholi-

Hier.

Hier.5.
Hier.2.

Deut.19. Matth.18. Eccle.4. Prou.18.

Hæretici nihil habent commune cum patribus.

Catholica Ecclesia synodaliter gesta sunt, omnibus direximus, vt nostri studij perficientes opus, nos quidem ipsos innoxios esse approbemus coram Deo & electis angelis, ante quos ab eo iuc cãdi sumus cum eis, qui hæc à nobis susceperint, in terribili eius aduentu: inexcusabiles autem eos, qui non obediunt demonstremus, vtpotè nullam habentes occasionem pro sua perfidia post veritatis ostensiõnem, domino dicente: Si non venissem & locutus eis fuissem, peccatum non haberent: nunc autem excusationem non habent de peccato suo. Sed & Apostolus iterùm perhibet: Consideremus inuicèm in prouocatione charitatis & bonorum operum, non deserentes collectionem nostram, sicut est consuetudinis quibusdam, sed consolamini, & tanto magis, quanto videremus appropinquantem diem. Voluntariè enim peccantibus nobis post acceptam notitiam veritatis, iam non relinquitur hostia pro peccatis: terribilis autem quædam expectatio iudicij, & ignis æmulatio, quæ consumptura est aduersarios. Scimus enim dicẽtem: Mihi vindictam, & ego retribuam, dicit Dominus. Propter quod præmuniens nos præcepit, dicens: Et tu fili hominis, loquere ad filios populi tui, & dices ad eos: Terra super quã inductus fuerit gladius, & tulerit populus terræ virum vnum de nouissimis suis, & cõstituerit eum super se speculatorem, & ille viderit gladium venientem super terram, & cecinerit buccina, & annunciauerit populo: audiens autem quisquis ille sonitum buccinę, non se obseruauerit, veneritque gladius & tulerit eum, sanguis illius super caput ipsius erit: quia sonum buccinæ audiuit, & non se obseruauit: sanguis eius in ipso erit. Si autem custodierit, animam suam saluauit. Quòd si speculator viderit gladium venientẽ, & non insonuerit buccina, & populus non se custodierit, veneritq; gladius & tulerit de eis animam, ille in iniquitate sua captus est, sanguinem autem eius de manu speculatoris requiram. Propter quod testificamur omnibus in hodiernum diem, sicut inquit beatus Paulus, quia mundi sumus à sanguine omnium vestrũm. Non enim subtraximus nos nõ annunciare omnibus, quæ tradita est nobis à sanctis patribus & Synodis orthodoxã cõfessionem per ea, quę nupèr apud nos synodaliter gesta sunt. Attendite itaque vobis & omni gregi, in quo vos spiritussanctus constituit Episcopos, regere Ecclesiam DEI, quam acquisiuit proprio sanguine, vt non sit qui vos decipiat aut seducat in subtilitate sermonis per philosophiam & inanem fallaciam. Apertissimè enim spiritussanctus per apostolum dicit, Quia in nouissimis temporibus recedent quidam à fide, attendentes spiritibus seductoribus & doctrinis dæmoniorum, in hypocrisi mendaciloquorum, cauteriatam habentium suam conscientiam. Propter quod vigilate & orate, vt non intretis in tentationem: quæ mentis transgressio operatur in his, qui non crediderunt veritati, sed consenserunt iniquitati, eò quòd charitatem veritatis non perceperunt, vt salui fierent. DEVS enim intentator malorum est, ipse autem neminem tentat. Vnusquisque verò tentatur à concupiscentia sua abstractus & illectus. Deindè concupiscentia cùm conceperit, parit peccatum: peccatum verò, cùm consummatum fuerit, generat mortem. Nolite itaque errare fratres mei dilectissimi, doctrinis varijs & extraneis circunducti: & licèt nos aut angelus de cælo euangelizauerit vobis, præter quod accepimus tam à sanctis Apostolis & probabilibus patribus & vniuersalibus quinque synodis anathema sit. Igitur sicut prædiximus, & nunc iterùm dicimus: Si quis vobis euangelizauerit præter id, quod accepimus ex ipsis, anathema sit. Modò autem hominibus suademus, an DEO? aut quærimus hominibus placere? Si adhuc hominibus placerem, inquit beatus Paulus, CHRISTI seruus non essem. Sicut ergò accepistis CHRISTVM à sanctis prædicatoribus, sic in eum credite, bonum depositum vsque in finem custodite per spiritumsanctum, qui habitat in vobis: quoniam firmum fundamentum DEI stat, habens signaculum hoc: Nouit Dominꝰ qui sunt eiꝰ. &, Discedat ab iniquitate omnis qui inuocat nomen Domini. Propterea fratres prophanas vocum nouitates euitantes, nullatenùs eos qui de terra clamant, & non ex ore Domini loquuntur, suscipiatis aduersùs fidem Typos, aut leges, vel definitiones aut expositiones hęreticas agnoscentes, quoniam hæc omnia requisiturus & iudicaturus est ipse gloriæ Dominus, & quia nullus hominum, quorum sicut fœnum dies illorum, pro nobis crucifixus est, neque in nomine cuiusquam eorum baptizati sumus, sed in mortem CHRISTI DEI per lauacrum regenerationis renouati dinoscimur, qui crucifixus est pro nobis sub Pontio Pilato: maximè apertissimè considerantes, quoniam & per se sua dogmata destruunt contrarij. Dicit enim Dominus: Omne regnum in se diuisum, non stabit, & omnis sententia & lex aduersùm se diuisa, non stabit: & si Typus destruit Ecthesin, sed & Ecthesis destruit Typum, illa quidem dicens vnã habere, hic autẽ asserẽs non vnam habere Dominũ nostrum volũtatem & operatiõem: ergò in se diuisum est vtrunque, & quomodò stabit aduersariorũ hæresis, magis à semetipsa inualida & inanis existens, quàm à nobis destructa? Ergò nullo modo per transitoriam vmbram, potiùs

Matth.26.

2.Thess.2.

Iaco.1.

Hebr.13.

Gal.1.

Ibid.

2.Tim.1.

2.Tim.2.

Hæretici sua ipsorũ dogmata euertunt.

Matth.12.

tiùs autem corruptelam dissolutã, Christi Dei vestram orthodoxam fidem amittatis, mittantes personas quæstûs causa: quoniam sicut flos fœni transiet. Exortus est enim sol cum ardore, & aresecit fœnum, & flos eius decidit, & decor vultûs eius deperijt. Ità & diues in itineribus suis marcescit, vt nè pro dilectione mundi compatientibus nobis, dicatur etiàm de nobis: Dilexerunt gloriam hominum magis, quàm gloriam solius Dei, & subiaceamus æterno iudicio. Horrendum est, fratres, incidere in manus Dei viuentis, qui protestatur, dicens: Quicunq; me negauerit, & verba mea coram hominibus, negabo & ego eum coram patre meo, qui in cælis est. Reuelatur enim ira Dei de cælo super omnem impietatem & iniustitiam hominum, qui veritatem per illicitam hæresin expugnant aut denegãt, quia quod notum est Dei, manifestum factum est in illis. Deus enim illis manifestauit hoc per sanctos Apostolos, & prophetas, & doctores, & vniuersales quinque Synodos, quorum dogmata lex catholicæ Ecclesiæ exiſtunt: & tamen his omnibus propriam nouitatem præposuerunt. Nemo ergò vos seducat inanibus verbis. Propterea enim venit ira Dei super filios diffidentiæ. Nolite ergò effici comparticipes dogmatum eorum, neque communicetis infructuosis verbis illorum: magis autem & redarguite: quoniam cœtus præuaricatorum sunt, & extenderunt linguam suam quasi arcum mendacij, & non veritatis. Completum est in eis, quia de malo ad malum egressi sunt, & me non cognouerunt, dicit Dominus. Veritatem enim nõ loquentur, docuerũt autem linguam suam loqui mendacium: vt impiè agerent, laborauerunt, & renuerunt scire me, dicit dominus. State ergò vos dilectissimi super vias, & videte & interrogate de semitis Domini antiquis, & videre quæ est via bona sanctorum patrum, & ambulate in ea, & inuenietis requiem animabus vestris. Sed & si patimini propter Christum, beati eritis: metum autem eorum nè timueritis, neque conturbemini, Dominum autem Deum sanctificate in cordibus vestris, ipso dicente: Nolite timere eos qui corpus occidunt, animam autem non possunt occidere: sed potiùs eũ timete, qui potest animam & corpus perdere in gehẽnam. Nónne duo passeres asse veneunt, & vnus ex illis non cadet super terrã sinè patre vestro? Vestri autem & capilli capitis omnes numerati sunt. Nolite ergò timere eos: multis passeribus meliores estis vos. Rememoramini ergò fratres eum, qui talem sustinuit à peccatoribus aduersùs semetipsum cõtradictionem, vt nè fatigemini animis vestris deficientes. nondùm enim vsque ad sanguinem certauimus aduersùs peccatum repugnantes. Cõfidimus autem de vobis, fratres charissimi, meliora & vicinora saluti, quia neque mors, neque vita, neque angeli, neque principatus, neque instantia, neque futura, neque fortitudines, neque altitudo, neque profundum, neque creatura alia, magistro gẽtium docente, poterit vos separare à charitate Domini nostri Iesu Christi, & quæ in ipso est, recta fide. Nolite itaque amittere confidentiam vestram, quæ magnam habet remunerationem. Patiẽtia enim vobis necessaria est ad collectationes aduersariorum, quatenùs fidem intemeratam vsque in finem cõseruantes, repromissionem percipiamus, quam repromisit his, qui legitimè certare deproperant. Adhuc enim modicum quãtulum, qui venturus est veniet, & non tardabit. Eccè enim iudex ante ianuam assistit, coronas hilariter promittens his, qui pro eo passionibus submittuntur. Quòd si subtraxerit se quis, non placebit animæ meæ, sed cadet de promissione propter negationem. Nos autem non sumus subtractionis in perditionem, sed fidei in acquisitionem animæ. Propter quod assumite arma Dei, vt possitis resistere in die malo aduersùs omnem hæreticum virum & dogmata, & induite vos loricam iustitiæ, calceati pedes in præparatiõe Euãgelij pacis, in omnibus assumentes scutum fidei, in quo possitis omnia iacula nequissimi ignita extinguere: & galeam salutis accipite, & gladium spiritûs, quod est verbum Dei: per omnem orationem & obsecrationem, radicati & fundati, vt idipsum nobiscum dicatis omes, & non sint in vobis schismata, diuidẽtes bonum & integrum corp' Ecclesiæ in tortuosas nouitates: sitis autem perfecti & integri in eodem sensu, & in eadem scientia firmati, vt per eam vias nostras dirigentes, in eundem inflexibiliter occurramus, qui à nobis creditur Dominus, ad quem accedentes lapidem viuum, ab hominibus quidem reprobatum pro eorum impia hæresi, à Dẽo autem electum & honorificatum, magis autem Deum naturaliter existẽtem, licèt propter nos caro factus sit, & vos tãquàm lapides viui ædificemini domus spiritualis, in sacerdotiũ sanctum, offerentes spiritales hostias ipsi in odorem suauitatis. Sed & nunc fratres commendamus omnes vos Domino, & verbo gratiæ eius, qui potest perficere & dare hæreditatem in omnibus sanctificatis. Ipse autem Deus pacis & consolationis det vobis idipsum sapere in alterutrũ & in ipso semper, vt in omnibus vnanimes, vno ore & vno corde honorificemus eũ in cõcordia orthodoxæ fidei: q potens est confirmare nos secũdùm Euã- gelium eius, secundùm reuelatiõem mysterij tẽporibus æternis taciti, patefactiq; autem per scripturas sanctas, & patrum orthodoxorum doctrinas, secundùm præceptũ æterni Dei, ad obediendum fidei in omnibus nobis cogniti. Soli sapiẽti deo Dño nostro Iesu

Iacob.1. Iohan.12. Hebr.10. Matth.10. Rom.1. Ephe.5. Hier.9. Hier.6. 1.Pet.3. Matth.10. Heb.12. Rom.8. Ibidẽm. Iacob.5. Heb.10. Ephe.6. 1.Cor.1. 1.Pet.2. Act.20. Rom.15. Rom.16.

Iesu Christo, cum patre & spiritui sancto gloria, honor, imperium, & potestas in secula seculorum, Amen. Deus vos incolumes custodiat, dilectissimi fratres.

Epistola Martini Papæ primi, ad Amandum episcopum.

Dilectissimo fratri Amando, Martinus. Fraternitatis tuæ studio pietatis congestam epistolam suscipientes, animos nostros releuari cognoscimus, quippe quoniam huius seculi fluctiuagas atq; transitorias despicientẽ oblectationes, illa quæ perpetua & sublimia dona pro domini Dei nostri obsequijs tribuuntur, appetere certum est. Ex relatione igitur, iuxta tenorem tuæ fraternitatis Epistolæ, præsentiũ laboris laborum tuorum certamen cognouimus, ex quibus cælestis patriæ assensum, humiliatis mentibus atq; contritis corporibus, vobis futurorum gaudiorum largienda sunt munera. Nam cùm sit nulli omninò comparationi coæquandum, quod à creatore nostro pro bonis seruitijs repensatur, dum breui atq; paruo temporis spatio finiuntur labores, quos pro dilectione ipsius sustinemus, cõsideratione refrigerij nos oportet libenti animo tolerare præsentis vitę angustias. Sed quantum nobis laborum vestrorum operatio magnam gaudij vbertatem inducit, tantum pro duritia sacerdotũ gentis illius conterimur, quòd postpositis salutis suæ suffragijs, atq; redemptoris nostri contemnendo seruitia, vitiorum fœderibus ingrauantur, quibus ad præparandam salutem, quandoquidem tanto nos necesse est importunis prædicationibus imminere, quantùm nos perfectæ negociationis creditorum nobis talentorum duplicat assignatio, atque Dominicæ vocis ad suscipiendam eius requiem persuadet assertio. Suggestum est nanq; nobis, eò quòd presbyteri seu diaconi alijque sacerdotalis officij post suas ordinationes in lapsu coinquinantur: & propterea nimio mœrore fraternitatem tuam adstringi, velleque pastorale obsequium pro eorum inobedientia deponere, & vacationem ab Episcopatûs laboribus eligere, & in silentio atque ocio vitam degere, quàm in his quæ tibi commissa sunt, permanere, dicente Domino: Beatus, qui perseuerauerit vsque in finem. Vndè nanque beata perseuerantia, nisi de virtute patientiæ? quia secundùm Apostolicam prædicationem, Omnes qui voluerint in Christo piè viuere, persecutiones patientur.

Ideoque, frater charissime, non vos afflictionum amaritudo à pio mentis vestræ proposito coarctet recedere, considerans quanta pro absolutione nostri & liberatione creator Dominusque noster pertulerit, quibús ve se contumelijs afficiendum tradiderit, vt nos à vinculis potestatis diabolicæ liberaret. Propterea nullatenùs in huiusmodi peccato delinquentibus, ad destructionem canonum compassionem exhibeas. Nam qui semèl post suam ordinationem in lapsum ceciderit, deinceps iam depositus erit, nullumque gradum sacerdotij poterit adipisci: sed sufficiat ei lamentationibus fletibusque assiduis, quousque aduixerit, in eadem pœnitentia perdurare, vt commissum delictum diuina gratia extinguere valeat. Si enim tales quærimus ad sacros ordines promouendos, quibus nulla ruga, nullumque vitæ contagiũ præpediat, quanto magis si post ordinationem suam quispiam in lapsum ceciderit, & præuaricationis peccato deprehendatur obnoxius, omninò prohibendus est cùm manibus lutulentis atque pollutis mysterium nostrę salutis tractare? sitque huiusmodi semper, iuxta sacrorum canonum statuta, in hac vita depositus, vt ab illo, qui mentis interiora scrutatur, nullumque de ouibus errare congaudet, dum adspexerit synceram pœnitentiam eius, in terribili iudicio habeat reconciliatum. Ideoque iterùm hortamur tuam charitatem exemplo eius, qui pro nobis pati & mori voluit, promptos vos in cunctis eius seruitijs permanere. Neque nos pigeat temporales cruciatus pro Christi nomine sustinere, sed emolumenta futuræ remunerationis, huius seculi vexationes tolerare persuadeant. Scriptum nanque est: Quid retribuam Domino pro omnibus, quæ retribuit mihi? Calicem salutaris accipiam, & nomen Domini inuocabo. Tantum enim à nobis exigitur, quantum possumus famulatûs nostri obsequio commodare. Cumque cuncta quæ nobis ad cõfortandos fraternitatis vestræ animos poterant ministrari, largiente supernæ maiestatis clementia vobis sint proculdubiò manifesta, restat vt de alijs, quæ nos per sua scripta consuluit, fraternitati tuæ significemus. Credimus enim ad vos peruenisse, quomodò in conturbatione rectæ fidei & catholicæ Ecclesiæ conculcatione, ante hos plùs minùs quindecim annos à Sergio falso Episcopo Constantinopolitano, in auxilio habente tunc imperantem Heraclium, execranda & abominanda hæresis pullulauit Apollinaristarum & Seuerianorum, Eutychianistarum atque Manichæorum errorem renouantem, quam successor eius Pyrrhus idemque Episcopus, qui ambitionis fastu Constantinopolitanam sedem arripuit, in deterius auxit. Pro qua re sæpiùs Apostolica sedes persuasionibus, contestationibus atque increpationibus plurimis admonuit eos, quatenùs ab huiusmodi errore recederent, & ad lumen pietatis, ex quo lapsi sunt, remearent: & non solùm hoc facere nullatenùs voluerunt, sed & nunc successor eius Paulus temerator fi-

1. Dist. Qui semèl post

1. Di. Si post ordinationem

Psal.115.

dei Episcopus Constantinopolitanus, alium nequiorem excogitauit in præiudicium Catholicæ fidei conatum, quasi quæ à decessoribus suis hæreticè exposita fuerant; destruens, & Imperialem Typum sacrilego ausu totius plenum perfidiæ, à clementissimo principe nostro fieri persuasit: in quo promulgatum est, vt omnes populi Christiani credere debuissent. Ideoque necessè habuimus, nè pro quadam negligentia & animarum detrimento, quæ nobis commissæ sunt, culpæ reatu adstringamur, cœtûm generalem fratrum & coepiscoporum nostrorum in hac Romana ciuitate congregare, in quorum præsentia memoratorum hæreticorum sceleroſa conscripta examinata atque denudata sunt, & Apostolico mucrone, patrumq; definitionibus vno ore vnoq; spiritu condemnauimus, vt cognoscentes vniuersi errorem, qui in eis continetur, eorum pollutione nullatenùs maculentur.

Vndè præuidimus volumina gestorum synodalium in præsenti vobis dirigere, vnà cum Encyclia nostra, ex quorum serie omia subtiliter potestis addiscere, & tenebras illorum nobiscum vt filij lucis extinguere. Idcircò studeat fraternitas tua omnibus eadem innotescere, vt tam abominandam hæresim nobiscum execrentur, quamque suæ salutis sacramenta indiscere valeant, atque synodali conuentione omnium fratrum & Coepiscoporum nostrorum partium illarum effecta, secundùm tenorem Encycliæ à nobis directæ, scripta vnà cum subscriptionibus vestris nobismet destinanda concelebrent, confirmantes atque consentientes eis, quæ pro orthodoxa fide & destructione hæreticorum vesaniæ nupèr exortæ à nobis statuta sunt, & Sigebertum præcellentissimum filium nostrum regem Francorum pro suæ Christianitatis remedio consultissimè admonere atque precari, dirigere nobis ex corpore fratrum nostrorum dilectissimos episcopos, qui sedis Apostolicæ legatione, diuina concedente propiciatione, fungi debeant, & quæ in nostro concilio peracta sunt, cum alijs Synodalibus apicibus nostris, ad clementissimum Principem nostrum sinè dubio absportare, vt nostrorum laborum particeps effectus, mercedis cumulum adipisci valeat, & sui regni protectorem inueniat eum, cuius causa flagitari dinoscitur. Hoc nanque & per eius Epistolam exhortari eum * cognoscimur. Reliquias verò sanctorum, de quibus præsentium lator nos admonuit, dari præcepimus. Nam codices iam exinaniti sunt à nostra bibliotheca, & vndè dare ei nullatenùs habuimus. Transcribere autem non potuit, quoniam festinanter de hac ciuitate regredi properauit. His igitur ità præmissis, quæ à nobis per Epistolam vobis scripta sunt, effectui mancipari fraternitatem vestram hortamur. DEVS te incolumem custodiat, dilectissime frater. DEVS te incolumem custodiat, dilectissime frater.

Sigebertus Francorum rex.

Finis.

CONCILIVM TOLETANVM VIII. CELEBRATVM XVII. CALENDAS Ianuarij, circa tempora Martini Papæ. Est verò Prouinciale.

CAPITVLORVM EIVSDEM concilij tituli.

De catholicæ fidei plenitudine. 1
De incauto iuramento. 2
De his qui sacrosanctos ordines muneribus assequuntur, & fautoribus eorum. 3
De incontinentibus episcopis. 4
De incontinentibus presbyteris, ac diaconibus, & fœminis, quæ talibus coniunguntur. 5
De incontinentibus subdiaconibus. 6
De his, qui post assumpta ecclesiasticarum dignitatũ officia, ad coniugia redeũt. 7
De non ordinandis his, qui psalmorũ, canticorum, seu hymnorum ignari sunt. 8
De his, qui prætextu incommodæ ægritudinis, quadragesimæ ieiuniũ soluunt. 9
De his, qui aut per authoritatẽ, aut per vim ordinati sunt. 10
De cõfirmatione vniuersaliũ decretorũ. 11
De Iudæis. 12

ALLOQVVTIO RECESSVINthi regis ad synodum.

ANno quinto orthodoxi atq; gloriosi, & vera clemẽtiæ dignitate præcipui Recessuinthi regis, cùm omnes nos diuinæ ordinatio voluntatis, eiusdem principis sereniſſimo iussu, in basilica sanctorum Apostolorum ad sacrum synodi coegisset congregari conuentum, dies tandèm lætitiæ appetitu diutissimo præoptatus & gratus adfuit, & iucundus, tanto nostri pectoris auidiore voto susceptus, quanto ad remedium salutis extiterat anhelantium præcordijs exquisitus. Cumque ex more vnusquisque nostrorum ordini

ordini suo sedes debitas occupâsset, & euẽtum rei tranquillæ intentionis expectatio sustineret, adest sereniſſimus princeps, pia religione pleniſſimus, & summo laudum titulo glorioſus, qui se nostro cœtui reddens accliuem, vt hunc omnipotenti Domino precibus commendaremus, adstans, dulcifluis (vt filius) nos cohortatus est verbis, grates deferens DEO virtutum, quòd suæ iussionis implentes decretum, in vnum fuissemus adunati concilium. Sed cùm tam humilem cognouissemus eius animi voluntatem, & tam sublimis gloriæ celsitudinem videremus acclinem, tanta sumus indè gloria exultationis succensi, vt grates illi debitas, & honorem læti redderemus & cernui. Sed quantùm extulerat principem humilitatis ordo sublimis, tantùm ad exercitia summæ virtutis, instruebant exempla sacratiſſimi principis, formam nostræ religionis. Tum, relatis Deo laudibus de vnitatis alternæ prouentu, magna nos cum tranquillitatis gratia allo quutus est, dicens: Etsi summus author rerum, me diuæ memoriæ domini & genitoris mei temporibus, in regni sedem subuexit, atque ipsius gloriæ participem fecit: nunc tamen, cùm ipse requiem æternarum adeptus est mansionum, ea quæ in me totius regiminis transfusa iura reliquit, ex toto diuina mihi potentia subiugauit. Vndè quia regendorum membrorum causa, salus est capitis, & felicitas populorum, non nisi mansuetudo est principum: votiuè decreui vobis coràm positis, & votorum meorum deliberationes sanctione patula reserare, & studiorum acta syncera exhibitione deferre. At verò quia anhelum pectus sese in promissorum compita diffundit, nè pigritia sessum retardationis oneribus sese submittat, longam prosequutionem compendio breuitatis adstrinxi: & quod productionibus loquelarum in concione diffundere potui, totum in Tomi huius complicamento prorsùs almæ vestræ sanctitudini offerre decreui, id magno precatu deliberationis exhortans, vt quæcunq; illic tenentur asscripta, valido attendatis intuitu, sagaci perscrutemini studio, & quæcunque extiterint placita Deo, vestri oris ad nos sacro referantur oraculo. Accepto deindè oblato nobis Tomo, agente Domino gratias, acclamauimus: Gloria in excelsis Deo, & in terra pax hominibus bonæ voluntatis. Post huius exultationis beatæ gaudium, & cælestis gloriæ hymnum, eidem sacro principi benediximus: reseratoque Tomo, hæc inibi contexta reperimus:

IN nomine Domini, Flauius Recessuinthus, rex, reuerendissimis patribus in hac sancta synodo residentibus. Sancti spiritũs admirabili dono regulam fidei meæ solidam tenens, & instructam agnoscens, atq; in honorem eius diadema gloriæ cum cor-

Vis Dei gloriæ exultationis.

Vigedine

Nicola

dis humilitate prosternens, illo lætus auditu, quòd omnes reges terræ seruiunt & obediunt Deo, en reuerendi patres, excelsiori mihi venerationis honore sublimes, coram vobis aduenio, in gratiam mansuetudinis meæ, beatitudinis vestræ studium conuocans, & ad testimonium visionis vestræ memet coram omnipotentis Dei nutibus tremendis acclinans, referés illi corde lęto gratias opulentas, quòd vos clementia volũtatis ipsius ex nostrę iussu celsitudinis, ad huius sanctæ congregationis votiuum dignatus est deducere cœtum: confidens, tam mihi, quàm vobis & in præsentium serie temporum, & in futurorum longitudine seculorum eius adesse gratiæ præmium, quoniã vra concordia in conueniendo, vnanimẽ ac religiosum demonstratis affectum, & dispositionis meæ in regendis populis, quàm piũ sit, poteritis patenter agnoscere votũ. Nunc igitur, quia monens prælocutio, longæ dilectiõis non capit excessum, quid de sancta fide nouerim, quam cælitùs illapsam mihi, per sanctorum Apostolorum, sequẽtiumq; patrum ora cognoui, seu quæ de secuturis, negocijs, pro quibus hunc conuentum vestræ congregationis coadunari percensui, intimare decreuerim, in huius Tomi serie conscripta tenete, ac relecta pernoscite, & cunctis, quæ tenori eius nostræ amplitudinis potestas impressit, vestræ beatitudinis grauitas effectum tam promptè ac miseranter impendat, quàm nostræ mansuetudinis serenitas hæc vobis implenda commendat.

Exordiũ itaq; allocutionis meæ, ex definitione sanctæ fidei inchoans, cætera, quæ futuris sunt prosecutionibus intimanda, velut supra soliditatẽ petræ constructurus, annectam, vt operis mei ædificium congressurus, eo sequentia validiùs ponã, quo decentiùs firmissima prætulerim. Primò itaq; coram se reuerẽtia vestra habeat, quod nõsse non ambigit, me orthodoxæ fidei veram, sanctam, & syncerã regulam de corde puro & cõscientia bona pleniſſimè habere, veraciter scire, & firmissimè retinere, atq; eam ità complecti, venerari, atq; diligere, sicut eam sancta Apostolica traditio docet, sicut eam sancta synodus Nicena cõstituit, sicut Constantinopoli sanctorũ patrum congregatio definiuit, sicut Ephesini primi cœtũs vnitas affirmauit, sicut Chalcedonensis concilij definitio protulit: hãc cum fidelibus seruans, ad hanc saluandos infideles inuitans, in hanc subiectos populos regens, hanc proprijs gentibus tenendam insinuans, hanc populis alienis annuncians, vt in illa glorificãs Deum, & inter mortales me summæ diuinitatis felicitas assequatur, & in terra viuentiũ hæreditas à me gloriæ capiatur. En reuerendissimi patres, quantùm adveritatẽ fidei sanctæ pertinuit, ex toto animam meã suæ confessionis titulos explicuisse, honorificentia

vestra pensauit. Iam nunc magno perè arbitror esse mihi opportunum, quæ intendimus, societati eiusdem verę fidei studia sanctæ operationis innectere, nè hanc aut sinè operibus mortuam habeamus, aut nè inhonesta à plenitudinis suæ dignitate perspicua decidat, dum scriptura non silente de quibusdam infertur, qui dicunt se nôsse Deum, factis autē negant. Vt ergò hanc fidē, supra lapidem illum solidatam, quē reprobauerūt quidem ædificantes, idem tamen à domino factus est in caput anguli, & est admirabilis in oculis nostris: plenius habeamus, eiusque insignibus decentiùs exornemur attendite, cuius operis fructum, cuiusque operationis augmentū studijs huius sanctæ fidei consociare velimus, & innectere quantocyùs peroptemus. Itaq; reuolutis retrò temporibus, ità vos omnemq; populū iurâsse recolimus, vt cuiuscunq; ordinis, vel honoris persona, quæ in necem regiam, excidiumq; Gotthorum gentis ac patriæ detecta fuisset vel cogitâsse noxia, vel egisse, irreuocabilis sententiæ mulctatus atrocitate, nusquàm mereretur veniæ remedium, vel alicuius temperantiæ perciperet qualecunq; subsidium. At nunc quia graue onerosumq; censetur, dum pietatis actibus graui contradictione hæc sententia resultare perpenditur, & sic funditùs damnationis adstipulatio retinetur, nè pietati, quæ (Apostolo præcinente) ad omnia vtilis est, quicunq; aditus reseruetur, vestris hæc cōmitto fidenti animo sacris pertractāda iudicijs, ac diriměda sententijs. Vndè iam vestrum erit, inspirāte vobis miseratione diuina, ità vtriusq; discriminis temperare mensuram, nè aut in iuramento conditio teneat reos, aut impietatis vltio habeat inhumanos, sicq; vestri nos instruat forma iudicij, vt subiectos populos, nec in prophanatiōibus habeam⁹ subditos, nec impietatis vinculis doleamus contaminatos. Post huius conuentionis alloquium, sequentium causas negociorum, simili quoq; subiungimus vos intendere attentione. Decernimus, attestantes vniuersitatem vestram per summæ diuinitatis coæqualem & coæternam & inseparabilem Trinitatem, atq; illius mysterij sacramentum, quod incarnatū Dei filium de spiritu sancto & Maria virgine pro salute mundi, vera fides in toto orbe denūciat, atq; adnentum eiusdē Iesu Christi filij Dei Domini nostri, quo perimendi sunt impij, & regnum eius, quo glorificandi sunt sancti: vt quæcunq; negocia, de quarumlibet querelarum auditibus extiterint, patefacta cū iustitia & vigore, misericorditer & cū temperamento miserationis iustissimæ, concorditer terminentur in legū sententijs, quæ aut deprauata consistunt, aut ex superfluo vel indebito coniecta videntur, nostræ serenitatis accommodante consensu: hæc solùm, quæ ad syncerā iustitiam, & negociorū sufficientiam cōueniunt, ordinetis: canonum obscura quædā, & in dubium versa, in meridiem lucidæ intelligentiæ reducatis, omniumq; negociorum conuentus, ordinumq; status, qui in vestrā extiterint deuoluti præsentiam, ità maiorum regulis cōcordantes, iustissimè, pieq; ac temperanter constituere studeatis, vt & mihi, qui ad studiorū fructus bonorum anhelo, pars beatorum adueniat: & vos, qui adimplentes voluntatem nei, me non spernitis imprecantem, regio beatitudinis æternæ susceipiat, & visio delectationis Dei sibi perenniter inhærere concedat. Vos etiàm illustres viros, quos ex officio palatino huic sanctæ synodo interesse primatus obtinuit, ac nobilitas spectabilis honorauit, & experientia æquitatis plebium rectores exegit, quos in regimine socios, in aduersitate fidos, & in prosperis amplector strenuos, per quos iustitia leges implet, miseratio *legis impletur, contra iustitiam legum moderatio æquitatis, temperātiam legis extorquet, adiutans obtestor, per omne illud admirabile, &*solum vnius sacræ fidei sacramentum, & per venerabilem omnium sanctorum patrum (per quem obtestor) sanctum conuentum, vt ad cunctæ veritatis ac discretionis iustissimæ formulā, ità animos dirigatis, vt nihil à consensu præsentiū patrum, sanctorumq; virorum aliorsùm mentis ducentes obtutum, quicquid innocentig vicinum, quicquid iustitiæ proximū, quicquid à pietate nō alienū, vel soli Deo agnoueritis existere placitum, instanter, modestè, & cum omni dignemini intētione cōplere: scientes, quia in eo, quòd hæc mea salubria vota completis, vos amabiles Deo assignatis: & in eo, quòd decretorum nostrorū edicta fauoris exhibitione corroboro, me vobiscum simul Domino placiturū assigno. In cōmune iam vobis cunctis, & diuini cultūs ministris idoneis, & ex aula regia rectoribus decēter electis, diuini nominis adiuratione constrictis, adijcio cōsensionis meæ verum purumq; promissum, vt quodcunq; iustitiæ aut pietati, salutariq; discretioni vicinū decernere, seu adimplere, cum sancto consensu elegeritis, omnia fauente Deo perficiam, & aduersùs omnimodam controuersiarum querelam principali authoritate munīā, ac defendam. Præmissis illis, quæ ad domesticos fidei, regula veritatis pertinuisse probauit, adhuc aliud à beatitudinis vestræ conuentu eiusdē fidei deuotio sancta depoſcit, cōnectente me in sequentis traditionis confinio causam, quæ nostræ dignitati probatur extranea, quam licèt per me lucrari Christus exhortetur, inimicā sibi tamen esse non ambigit, donèc, quod ardenter optat, obtineat: Iudæorum scilicet vitam, moresq; denuncio, quorum tātummodò, noui terram regiminis mei, pollutam esse peste contagij. Nam cùm Deus omnipotens omnes ex hac regio-

Titi 1.d

Psalm. 117. Matth. 21. d Marci. 12 Luc. 20. c

In 7. Toletana synodo.

1. Tim. 4. c

Rex ab Episcopis vult doceri.

*leges impletur

*solius

regione radicitùs extirpauerit hæreses, hoc solum sacrilegij dedecus remansisse dinoscitur, quod aut nostræ deuotiōis instātia corrigat, aut vltionis suæ vindicta disperdat. Ex ijs enim quosdam traditiōis errore vetusta video retinere iura perfidiæ, quosdā verò, sacri baptismatis expiatos ablutione, ità in Apostasię denuò relapsos errorē, vt detestabilior inueniatur in eis ,platio blasphemiæ, quàm in illis, quos nondùm cōstat purificatos esse regeneratiōis sacrę liquore. Pro quo bonæ intentionis agone, & lucro fidei verę, obsecro reuerentiā beatitudinis vestræ, atq; suprà taxato contestor tremendæ coniurationis tenore, vt absq; omni fauore, absque omni personarum partis ipsorum acceptione, quicquid ad Domini & redēptoris mei Iesu Christi veram fidem, verumq; pertinet honorē, de his iubeatis ardenter & verissimè Deo ac fidei meæ placitam sententiā dare, vt sicut mihi diuina pietas regimen fidelium dedit, cum quibus se à me glorificari cognoscit, ità quoq; infidelium assequi tribuat lucrum, in quibus & voluntatis suę fieri bonum, & in eius conuenisse cōgaudeam venerabile regnum. Datum sub die 17. Kalendarum Ianuariarū, anno feliciter quinto gloriæ regni nostri. Item subscriptio: In nomine Domini Flauius Recessuinthus rex, hanc fidei & bonæ voluntatis meæ deliberationem manu mea subscripsi.

Capitulum primum.

Relecta Tomi pagina, vel finita, cùm glorificâssemus Deum de fidei principalis auditu, & de bonæ voluntatis eius affectu, ad peragendarum causarum cæterarum negocium statim vertimus animum, simulq; sumus exorsi initium. Tunc primæ narrationis exortu veræ fidei nobis tractatus occurrit, incipientes de illa primitùs loqui, vt indè soliditatis auspicemur exordium, vndè sacræ sumpsimus natiuitatis initium, quatenùs assertionum sanctarum forti præmissa sententia, quicquid subsequēter aduenerit de actis negociorū, fortiùs sustinere valeat seriem decretorum. Vnius ergò sacræ fidei veram professionem, veramq; regulam tenere, nos tota virtute animi & profitemur, & acclamamus, cunctisq; percipiendam ac retinendam plena deliberatione incessanter prædicamus, sicut à sanctis Apostolis ostensa docetur, sicut à sequentibus patribus orthodoxis disserta probatur, sicut etiàm à sanctis illis synodalibus gestis, verè sancteque confirmata dinoscitur, in quibus Arrij vel Eutychetis insanissimus error dilucidè proditur, & radicitùs extirpatur, sicut deniquè in sacris Missarum solennitatibus concordi voce profitemur, ac dicimus:

CRedimus in vnum Deū, patrem omnipotentem, factorem cæli & terræ, visibilium omnium & inuisibilium conditorem. Et in vnum Dominum Iesum Christum, filium Dei vnigenitum, & ex patre natum ante omnia secula, Deum ex Deo, lumē ex lumine, Deum verum ex Deo vero, natū, non factum, homousion patri, hoc est, eiusdem cum patre substantiæ, per quem omnia facta sunt, quæ in cælo & quæ in terra. Qui propter nos, & propter nostram salutem descendit, & incarnatus est de spiritu sancto ex Maria virgine, homo factus, & passus sub Pontio Pilato, ac sepultus, & tertia die resurrexit. Assendit in cælos, sedet ad dexteram patris, indè venturus iudicare in gloria viuos & mortuos, cuius regni non erit finis. Credimus & in spiritum sanctum, viuificatorem, ex patre & filio procedentem, cum patre & filio adorandum & glorificandum. Qui locutus est per prophetas. Et vnam catholicam atq; Apostolicam Ecclesiam. Confitemur vnum baptisma in remissionē peccatorum. Expectamus resurrectionem mortuorum, & vitam futuri seculi. Amen. Huius fidei sanctæ regula idcircò nunc tractatūs non recipit aperturam, quia & à sacris doctoribus abundè constat exposita, & imminentium causarum negocia nos ad alia trahunt peragenda.

2 Secundæ disputationis occursu affuit negociū, tam difficile quàm & graue, in quo de refugis atq; perfidis disputatione cōmota, vtrúmne possit eorundem temperari sententia damnatorum, magno satis conatu est exquisitum. Sed cùm illarum seriēs conditionum, ad quas, decursis non longè tēporibus, pro eorum penuria hostilitatis vastitas non iurare coēgerat, nostris esset auditibus recensita, tantam reperimus obligationis illic inesse censuram, vt macularum suarum nodositas non tantùm videretur prohibitionem dedisse transgressionum, quantùm cōclusisse viscera pietatum. Aderat em̄, quod in vtroque pauor agebat, & nè sancti nominis prophanatio fieret, & nè miserationis operatio interiret, quia ex Dei nominis prophanatione non aberat, quod terrebat, & prohibitione pietatis aderat, quod tædebat. Dumq; alterno periculorum obiectu sibi prolatæ sententię compugnarent, periclitabamur ancipites in bifido partium dissidentium calle, quo *direptionis tramite iudicium properaret. Sed cùm gressibus disputationis nostræ esset difficultatis cōgressio, & de via nos abiecisset properandi, tandèm relicto discrimine, cum fragore singultuum & imbribus lachrymarum, ad Deum, qui pietatis fons est, verba simul & corda cōuertimus, orātes: Adspira sancte spiritus, & ducito nos in portum voluntatis tuæ, sedatis fluctibus ignorantiæ nostræ. Eccè em̄ periculorum syrtes in littore cursūs nostri proueniunt, atq; hincindè obuiātibus naufragiorum obicibus, quò dispositionis nostræ vela pandamus, attentionis consideratione non cernimus. Sed adspira rursùs tu sancte

*directiōis

sancte spiritus, & dato nobis, te donante, nõsse quod iubeas, ac te iubẽte implere posse quod sulleris, vt & perlustrãdo illumines quod nescimus, & adiuuãdo perficias, quod implere pauemus. * Simus ergò in te requiescentes, & erroneorum fluctuũ pauoribus abiectis, cõmercia nos iube disponere pacis, inchoemus illa, quæ & in gloriã tuæ omnipotentiæ conferantur, & humanæ saluti, te annuente, donentur. Temporibus nõ pro- *refugarum cul excursis, cùm quorundam *resutatorum tumultuosa seditio frequenter vastationes terris inferret, & scandala populis cum excidijs irrogaret, adeò vt captiuorum turmas ducerent, & desolationes ecclesiarum facerent, quæ tali concussæ sunt peste, vt quisibet conatus nequeat reparare: exactum est vi potiùs necessitatis exortæ, quàm deliberatione iudicij, vt contra eosdem, eisdemq; similimos, cum omni ferè populo acerrima iuramẽta daremus. Vndè iurasse nos per attestationem diuini nominis, conditio iuramenti demonstrat, & nè resolui queat, sacræ scripturæ authoritas instat. Scriptum nanq; Exod. 20.b in Exodo est: Non assumes nomen Domini Dei tui in vanum: nec enim insontem habebit Dominus eum, qui assumpserit nomen Leuit.19.c Dei sui frustrà. Item in Leuitico: Non periurabis in nomine meo, nec pollues nomẽ Domini Dei tui. Ego Dominus. At verò, quia illata pressurarum acerbitas, resolui possit ac debeat, tam vinculorũ & lamentorum horror insinuat, quàm eiusdẽ authoritatis Dominicæ præcepta commendant. Etenim iuxta veterem translationem, ità quosdam per Esaiam graui exprobratione Dominus increpat, dicẽs: Væ filijs desertionis, dicit Dominus: Fecistis consiliũ non per me, & sponsionem non per spiritum meum, adijcere peccatum super peccatum. Item in Hieremia: Iniquitates nostræ declinauerunt hæc, & peccata nostra amouerunt bona à nobis, quia inuenti sunt in populo meo impij, & loquentes vana, statuerunt ad dispergendos viros, & compræhenderunt. Vt laqueus venantis plenus volatilibus, sic domus eorum plenæ dolo. Et per Michæam: Væ mihi anima mea, quia perijt reuerens à terra: & qui corrigat, inter homines non est. Omnes in sanguine iudicantur. Vnusquisq; proximũ suum tribulat, omnes in malum suas manus præparant. Ad beneficentiam certè, quæ diuinis oculis tanto est gratior, quanto & inuenitur esse præstantior, sic nos Esaias instruit, dicens: Dissolue colligationes impietatis, solue fasciculos deprimentes. Paulus etiàm vas electionis: Pietas ad omnia vtilis est. Et Iacobus: Iudicium sinè misericordia illi fiet, qui non fecerit misericordiam. Superexaltat autẽ misericordia iudicium. Ioannes item: Qui odit fratrem suum, homicida est. Et scitis, quia omnis homicida non habet vitam æternam in se manentem. Et

Esa.30.a
Hiere.5.f
Mich. 7.a
Esa.58.b
1.Tim.4.c
Iaco.2.c
1.Ioan.3.c

per semetipsam veritas: Diligite inimicos vestros, benefacite his qui vos odiũt. Et iterũm: Dimittite, & dimittẽ vobis. Si autem non dimiseritis, nec pater vester cælestis dimittet vobis peccata vestra. Eccè sunt Dominicæ iussionis hincindè adstipulata firmissima cautiõe præcepta, ac proindè, quia sunt diuini oris prosecutione taxata, manebunt per omnia æterna lege præfixa. Quid ergo? Nunquid aut iuramenta iustitiæ, aut misericordiæ pacem sibi contraire narrabimus, dum scriptum sit: Misericordia & veritas obuiauerunt sibi, iustitia & pax se complexæ sunt? Aut quia controuersiarum lapsus sese in contentionem diffundunt, ideò vnius partis assertionem narrabimus non implendam, nè alterius assertio partis, iacturæ patiatur instantiã? Et quia iuramenti custodia vltionem non temperat paueſcendam, ideircò impietatis atrocitas mortem pariet execrandam? Absit. Etenim, si publicis sacramentorum gestis (quod Deus auertat) à quibuslibet illicita vel non bona extitisset cõditio alligata, quæ aut iugulare animam patris, aut agere compelleret stuprum sacratissimæ virginis: nunquid non tolerabilius esset, stultæ promissionis reijcere vota, quàm per inutilium promissorum custodiam, exhorrendam criminũ implere mensuram? Quod si ità esset, quomodò crederetur vnius obseruantia iussionis esse fons pietatis, cùm emitteret tribulos vltionis? Aut quænã illa esset sacræ obseruatio legis, quæ sacrilegia committeret prauitatis? Vel cuius mensurę æquitas videretur, vt ex vnius præcepti cautela, necis exoriretur immanitas truculenta? At nunc non ità contendimus, vt contentionum diuortijs concitatis, nosipsos cõtentionis certaminibus miscеamus. Est vera pax in vtroque quod dicimus, quia sic spiritus sanctus iter nostrũ ac cursum temperat, vt in nullo deuius nos casus à dispositione secludat. Vndè plena iam voce, plenitudine fidei, plenissima q; intẽtione prædicimus, atq; in tota sanctę Ecclesię vniuersitate prædicamus, pariter & optamus, nulla prophanatione solius & summæ diuinitatis nomen existere assumendum, nullo periurij sacrilegio indebitè prophanandum, nullo vspiàm contractu fallaciæ contingendũ. Nam si attestante veritate, propter prophanationem periurij euitandam, prohibetur omninò iurare, cùm dicitur, Sit sermo vester, Est est, Matt.5.f Non non: quod autẽ plus his est, à malo est: quomodò impunitũ erit, nomen tantę gloriæ voluntariè prophanãsse, dũ in eo taxata fides dinoscitur interisse? Vel quatenùs pacis fœdera inter gentium dissidia ligabũtur, si non iuramenti pacta sanctiori integritate seruentur? Etenim omne quod in pacis fœdera venit, tunc solidius subsistit, cùm iuramẽti hoc interpositio roborat. Sed & omne quod animos amicorum conciliat, tunc *fide-

Luc. 6.d
Luc. 6.f
Matt.6.b
Psal.84.
22.q.4.Si publicis sa.

fidelius durat, cùm ea sacramenti vincula ligant. Omne etiàm quod testibus adstipulatur, tunc veriùs constat, cùm id adiectio iurationis affirmat. Quòd si & testis deficiat, innocentis fidem sola iurisiurandi taxatio manifestat. Hinc vt mentibus humanis diuina voluntas panderet, quod volebat, nè labens fragilitas pro incerto teneret, quod inuiolatæ veritatis promissio exprimebat, per Esaiam loquitur, dicẽs: Ego Dominus, & non est alius. In memetipso iurani. Si ergò tantæ institutionis limite sunt votiua iuramenta seruanda, quis alienus à veritate, hæc adstruat execrabiliter violanda? Stabũt ergò sacræ authoritatis viuifica iussa, nec vana prophanatione erunt aliquatenùs temeranda. Verùm nè iuramenta, quæ data sunt, videantur in *nos ità penitùs miserationum conclusisse præcordia, vt nullam de pietatis affectu animę viscera concipiant indulgentiam paritura: sic stabilitis contractibus iuramento sinum misericordiæ aperimus, atq; ità cunctis Deo placita deuotione misereri censemus, vt nos nec iuramenti teneat cautio reos, nec inhumanitas faciat execrandos. Occurrere certè miserorũ ruinis debet subsidio vnusquisq; quo valet, & ex releuatiõe alienæ vindictæ, à se Dei amouere vindictam. Libat enim Domino prospera, qui ab afflictis pellit aduersa. Vndè Iob *iuuante passionis suæ experientia impendens patientibus, passionis suæ patientiam memorabat, suarumq; virtutum catalogum texens, inter cętera sic connectit: Benedictio perituri super me veniebat, & cor viduæ consolatus sum. Et paulopòst: Flebã quondàm super eo, qui afflictus erat, & cõpatiebatur anima mea pauperi. Hinc & Salomon: Erue eos qui ducuntur ad mortem, & qui trahuntur ad interitum, liberare nè cesses. Quibus sanctæ authoritatis instructi decretis, nec sanctum nomen prophanãsse nos constat, quod nullatenùs prophanandum *eius nostræ prædicationis insinuat. Et indulgentiæ viscеribus adapertis, licèt oris sui professione damnati, difficilè mereãtur absolui, iuxta quod scriptum est: Sãguis tuus super caput tuum, os enim tuum locutũ est aduersùm te iterùm, Ex ore tuo condemnaberis, & ex ore tuo iustificaberis: tamen pietatis intuitu, & parcẽdi viam pandimus, & misericordiam prorogamus. Huius sanè promissionis incautæ crudam cruentamq; temperare sententiam, illa q̃ maximè compellimur causa, quòd hæc duo mala, licèt sint omninò cautissimè præcauenda, tamen si periculi necessitas, ex his vnum temperare compulerit, id debemus resoluere, quod minori nexu nosc itur obligari. Quid autẽ ex his leuius, quidve sit grauius, *pietatis acumine vestigemus. Etem dum periurare cõpellimur, creatorem quidem offendimus, sed nos tantummodò maculamus. Cùm ve-

Iob.29.c
Iob.29.d
Prou.24.b
*vox
Psal.81.c
Psal.81.c
*Duo licèt

rò noxia promissa complemus, & Dei iussa superbè contemnimus, & proximis impia crudelitate nocemus, & nosipsos crudeliori gladio trucidamus. Illic enim duplici culparum telo percutimur, hic tripliciter iugulamur. Restat ergò, vt hàc nostra pergat sententia, quà misericordiæ patuerit via. Quæ ità domino probatur accepta, vt plùs eam cupiat, quàm sacrificia veneranda, dicente ipso: Misericordiam volo, & non sa- Matt. 9.b crificium. Hac indulgentiæ concessa licentia, miserationis ipsius opus in glorioſi principis potestate redigimus, vt quia Deus illi miserendi aditum patefecit, remedia pietatis ipse quoq; non deneget. Quæ ità principali discretione moderata persistant, vt & illis sit aliquatenùs misericordia contributa, & nusquàm gens aut patria per eosdem, aut periculum quodcunque perferat, aut iacturam. Hæc miserationis obtentu temperãsse sufficiat. Cæterùm quæcunque iramenta pro regiæ potestatis salute, & conturatione gentis & patriæ, vel hactenùs sunt exacta, vel deincèps extiterint exigenda, omni custodia, omniq̃ue vigilantia indissolubiliter decernimus obseruanda, à membrorũ truncatione, mortisq̃ue sententia religione penitùs absoluta. Sed nè prauarum mentium versuta nequitia nosmetipsos ad periurij quandoq; deuocet culpam, nec à sanctę fidei regula hanc asserat venire sententiam, tam diuinæ authoritatis oracula, quàm pcedentium patrum asserta huic narrationi curauimus innectenda. Etenim incommutabilis eademq̃ue semper existens D. E. I natura, parcens, sua sæpè in sacris literis legitur mutãsse promissa, & pro misericordia temperãsse sententiam. Vndè quamlibet 22.q.4. Incommutabilis Deus idemq;. sit impassibilis, atque immutabilis, eiusdemque beatitatis, licèt sint dicta firmissima, crebrò tamen eius & iuramenta leguntur, & pœnitentia, quæ sacris extãt mysterijs adoperta. Iurare nanque Dei, est, à seipso nullatenùs ordinata conuellere: pœnitere verò, eadem ordinata, cùm voluerit, immutare. Sic enim per Hieremiam dicit: Repentè Hiere.18.b loquar aduersùm gentem, & aduersùm regnum, vt eradicem, & destruam, & dispersam illud: Si pœnitentiam egerit gens illa super malo suo, quod loquutus sum aduersùs eam, agam & ego pœnitentiã super malo, quod cogitaui, vt facerem ei. Et per Ezechielem: Si dixero iusto viro, quòd vita vi- Ezec.33.c uat, & conuersus à iustitia sua, fecerit iniquitatem, omnes iustitię eius obliuioni tradentur, & in iniquitate, quam operatus est, in ipsa morietur. Si autem dixero impio, morte morieris, & egerit pœnitẽtiam à peccato suo: vita viuet, & nõ morietur. Si ergò nostra conuersio sic diuinam mutat sentẽtiam, cur miserorum tantæ lachrymæ vel pressuræ, tam crudam non tẽperẽt ex mise-

*consilius in

Universidad de Bibliotecas

factione vindictam? Hinc etiàm Israëlitico populo sæpè vltio promissa suspenditur, & Niniuitarum perditio, diuinæ sententiæ permutatione sedatur. At verò illustrium laudum titulo præclarus author Ambrosius, in libro de officijs primo, huiusce rei causa sic loquitur: Est etiàm contra officium nonnũquàm, soluere promissum, & sacramentum custodire: vt Herodes, qui iurauit, quoniam quicquid petitura esset, daret filiæ Herodiadis: & necem Ioannis præstitit, nè promissum denegaret. Nam de Iephte quid dicam, qui immolauit filiam, quæ sibi victori primùm occurrerat, quò votũ impleret, quod spoponderat, vt quicquid sibi primum occurrisset, offerret DEO? Melius fuerat nihil tale promittere, quàm promissum soluere parricidio. Item in libro tertio: Purum ergò ac syncerum oportet esse affectum, vt vnusquisq; simplicem sermonem proferat, vas suum in sanctitate possideat, nec fratrẽ circunscriptione verborum seducat. Nihil ꝓmittat inhonestum. At si promiserit, tolerabilius est promissum non facere, quàm facere quod turpe sit. Sæpè pleriq; constringũt se iurisiurãdi sacramẽto, & cùm ipsi cognouerint promittendum non fuisse, sacramenti tamen contemplatione faciunt, quod ꝓpoderint. Sicut de Herode suprà scripsim⁹, qui saltatrici præmiũ turpiter promisit, crudeliter soluit. Turpe est, quòd regnum pro saltatione promittitur: crudele, quòd mors prophetæ pro iurisiurandi religione datur. Quanto tolerabilius tale fuisset periurium sacramento? Et post pauca de Iephte disputans: Mirabilis, inquit, necessitas, quæ soluitur parricidio. Melius est non vouere, quàm vouere id, quod tibi is, cui promittitur, nolit exolui. Et post paululum: Non semper igitur promissa soluenda omnia sunt. Deniq; ipse Deus, sicut scriptura indicat, frequẽter mutat suam sententiam. Vir quoquè sanctissimus Augustinus, vestigatiõis acumine cautus, inueniendi arte ꝓcipuus, asserendi copia profluus, eloquentiæ flore venustus, sapientiæ fructu fœcundus, hæc in suis narrat affatibus: Duo sunt omĩnò genera mendaciorum, in quibus non magna culpa est, sed tamen non est sinè culpa, cùm aut iocamur, aut pro misericordia mentimur. Illud primum in iocando, ideò non est perniciosissimum, quia nõ fallit. Nouit enim ille, cui dicitur, ioci causa esse dictum. Secũdum autem *minus est ideò, quia retinet nõnullam beneuolentiam. Idem ipse: Non auferat (inquit) veritas misericordiam, nec misericordia impediat veritatem. Si enim pro veritate, aut quasi rigida veritate, oblit⁹ fueris misericordiam, nõ ambulabis in via Domini, in qua misericordia & veritas obuiauerunt sibi. Beatus etiàm papa Gregorius, & vitæ meritis honorandus, atque in ethicis assertionibus penè cunctis meritò præferendus, sic in libris infert moralibus: Quia ergò Bemoth iste tam inexplicabilibus nodis ligat, vt plerunq; mens, in dubium adducta, vndè se à culpa soluere nititur, indè in culpa arctiùs adstringatur, rectè dicitur: Nerui testiculorum eius perplexi sunt. Argumenta nanq; machinationum illius, quo magis laxantur, vt relinquant, eo magis implicãtur, vt teneant. Est tamen, quod ad destruendas eius versutias vtiliter fiat. Vt cùm mens interminora & maxima peccata constringitur, si omĩnò null⁹ sinè peccato aditus euadendi patet, minora semper eligantur: quia & qui murorum ambitu, nè fugiat, claudit, ibi se in fugam præcipitat, vbi breuior murus inuenitur. Nostri quoquè seculi doctor egregius ecclesiæ catholicæ nouissimũ decus, præcedentibus ætate postremus, doctrinæ comparatione nó infimus, & quod maius est, in seculorum fine doctissimus, atque cum reuerentia nominandus Isidorus, in libro sententiarum secundo, hæc pro tali narrat negocio: Non est conseruandum sacrãmẽtum, quod malè & incautè promittitur, velut si quispiam adulteræ perpetuam cum ea permanendi fidem polliceatur. Tolerabilius est enim non implere sacramentum, quàm permanere in stupri flagitio. Similiter in Synonymis: In malis promissis rescinde fidem, in turpi voto muta decretũ. quod incautè vouisti, non facias. Impia est, ꝓmissio, quæ scelere adimpletur. Hæc de sacris paginis, authoribusq; præcipuis breuissimè sufficiat prælibãsse. Nam plurima colligere poterit, qui hæc attentiùs legendo quæsierit. Cæterùm, quibus hæc nequaquàm sufficiunt, vel hinc fumant cum rubore silentium, quia optat vas electionis anathema esse à Christo pro fratribus suis, quàm perdurare crudelibus in delictis.

3 Tertio ratiocinationis alloquio doluimus contra priora monita patrum, vota perniciosissima posterorum. Nam quanto frequentiùs illi noxia vetuerunt, tanto studiosiùs isti perpetrare vetita non quieſcunt. Sicq; per cõtrarium, quod penitùs occumbere debuit, insultare nõn desinit: & res, q̃ tot excisa decretis arescere potuit, ad vicem Lernæi capitis (vt ferunt fabulæ) truncata virescit. Deniquè, quod non sinè magno dolore dicendum est, reperiuntur quàm plurimi, negocio muneris perituri, mercari velle gratiam spiritussancti, dum vile præmium donant, vt pontificalis ordinis sublime culmen accipiant, oblíti verborum Petri, qui dixit ad Simonem: Pecunia tua tecum sit in perditionem, quoniam donum DEI existimãsti per pecuniam possideri. Proindè, quia & vsitatum est tantum malum, & maiorum frequenter extat mucrone succisum, nos quoquè huic vulneri canceroso ignitum (quod superest) adhuc inijcimus ferrum, decernentes omnino,

lib.1.cap.50
Matth. 14.a
Marc. 6.b c
Iudic. 11.f g
lib.3.cap. 12
Matth. 14.a
Marc. 6.b
Iudic. 11.f g
22.q. 4. Nõ semper pro.
Ioneꝫ 3.
Pſal.84.
Iob 40.
Isidorus Hispalen.
Ex 22.q 4. Nõ est ob.
Idem lib.2.
Rom. 9.
Actu.8.d

nò, vt quicunq; deincèps propter accipiendam sacerdotij dignitatem, quodlibet præmium fuerit detectus obtulisse, ex eodem tempore se nouerit anathematis opprobrio condemnatum, atq; à participatione Christi corporis, & sanguinis alienum, ex quo illum constat execrabile Christo perpetrâsse flagitium. Quòd si aliquis extiterit, qui accuset, ille, qui hunc ordinem munerum fuerat acceptione lucratus, & suscepto honoris gradu priuetur, & in monasterio sub perenni pœnitentia *religetur. Illi verò, q̃ pro hac causa munerum acceptores extiterint, si clerici fuerint, honoris amissione mulctentur: Si verò laici, anathemate perpetuo condemnentur.

4 Quartæ congressionis euentu obuius sese nobis intulit pontificalis culminis lapsus, quem antè flere, quàm disponere cõpulsi ex ordine sumus. Nam dum secũdùm carnis assumptæ mysteriũ, Ecclesiæ suæ fuerit dignatus caput existere Christus, meritò in membris eius intentio Episcoporum officia peragere cernitur oculorum. Ipsi enim de sublimiori celsitudine ordinum regunt, & disponunt subiectas multitudines plebium. Vndè quantò ipsi sequentium fiũt dũctores, tantò meritorum lumine debent ꝑfulgere. Quapropter omnes episcopi inter cætera virtutum ornamenta, nitore carnis debent propensiùs enitére, vt ex hoc, audientes munditiam appetant, ex quo doctores immunditia non deturpat: adeò, vt si deincèps episcopi detecti fuerint, execrabilibus flagitijs cum quibuslibet fœminis polluti, ac familiari peculiaritate versari, nouerint, se irreuocabili sentẽtia patrum vlcisci, id est, & loci & ordinis dignitate priuari.

5 Quintæ actionis impulsu peruenit ad totius concilij sacrum auditum, quosdam sacerdotes & ministros, obliuiscentes maiorum ac veterum constitutorum, aut vxorum, aut quarumcunque fœminarum immunda societate, & execrabili contagione turpari, & pessima cordis obstinatione, tam sacris literis, q̃ patrum regulis obuiãtes, nec leui quidem respiramine contemplantes, quod scriptum est: Sancti estote, quoniam & ego sanctus sum, dicit dominus. & illud Apostolicum, Mortificate membra vestra quæ sunt super terram, id est, fornicationem & immunditiam, cõcupiscentiam malam & auaritiam: quibus quanto est pertinacior vis in malis, tanto austerioribus conuenit obuiare decretis. Propter quod flagitijs detectis, specialiter hoc à sancto concilio definitur, vt omnes episcopi idipsum in suis quærere solicitè curent. Et cùm hoc verissimè reperire potuerint, omnes placita cautione taliter distringant, vt nunquàm vlteriùs tam abominanda committãt. Mulieres verò, seu liberæ sint, seu ancillæ, hac illis turpitudine sociatæ, ità omnimodè separentur, aut certè vendantur, vt vlteriùs ad consocios sui criminis reuertendi omnem habeant aditum denegatum. Illi verò, si omĩnò coerceri nequiuerint, vsque ad exitum vitæ suæ monasterijs deputati, disciplinis monasticis maneant omnino subiecti.

religetur.
Matth. 14.a
Marc. 6.b
Actu.8.d

6 Sextę discussionis obiectu, quorundã malè sibi conscioru̇ patuit denotatum elogium. Nam relatum est nobis, quosdã subdiaconos, postquàm ad sacri huius ordinis peruenerint gradum, non solùm carnis immunditia sordidari, cùm scriptum sit, Mundamini qui fertis vasa Domini: sed etiàm (quod dictu quoquè nefas est) nouis vxoribus copulari, asserentes hoc ideò sibi licere, quia benedictionem à pontifice se nesciunt percepisse. Proindè, omni excusatiõum dississo velamine, id præcipim⁹ obseruari, vt, cùm ijdem subdiacones ordinantur, cum vasis ministerij benedictio eis ab episcopo detur, sicut in quibusdam Ecclesijs vetustas tradit antiqua, & sacra dinoscitur consuetudo substare prolata, omni penitùs ab illis sorde mulierum ac familiaritate remota. Quòd si hoc vulnere deincèps fuerint sauciati, mox erunt sub pœnitentiæ oneribus vsq; ad extremũ vitæ monasterijs religandi.

Isa.52.c

7 Septimæ assertionis accessu adijt cœtum nostrum tam inuerecunda progressio, quàm ignobilis ac detestanda præsumptio. Quosdam enim, aut euentu necessitatũ, aut metu periculorum, adeptos fuisse nouimus ecclesiasticarum officia dignitatum. Et qm̃, cùm illis hæc imponerentur, id sibi fieri noluisse testati sunt, ideircò hæc spernere, atque ad pristina pertentant coniugia moresq;, redire, tam nequiter cælestia iura soluentes, q̃ promptè seculi extãt illecebris inhiantes. Qua de re nõsse nos cõuenit, quòd episcopalis eminentię diuina authoritas nõ immeritò sacris omnibus esse summa pcensuit, quæ cæteris sacerdotibus exercenda ꝓhibuit: scilicet, templorum Dei sacratiõem, chrismatis benedictionem, sacrorumq; ordinum institutionem, quæ tam diuinaliter ordinata persistunt, quàm excellentissimè conferuntur: quia & tantò ab eis singulariter impenduntur, quãtò eidem summo culmini peragenda seruãtur. Quomodò ergò, quod in se recipit, à se reijcere poterit, cùm hæc à nullo altero conferri, q̃ à solis pontificibus nouit, à quibus nec ligata solui, nec soluta poterunt ab aliquo religari? Sic enim ad Petrum veritas ait: Quodcunq; ligaueris super terram, erit ligatũ & in cælo: & quodcunque solueris super terram, erit solutum & in cælo. Nequaquàm ergò aliquandò poterit prophanari, quod diuina iussione, simulq; Apostolicæ traditiõis authoritate sacrum nosci tur extitisse. Verùm sicut sanctum chrisma collatum, & altaris honor euelli non queunt, ità quoquè sacrum de sus honorum, quod his compar habetur & so-

Matt.16.e

Universidad de Deusto Biblioteca

foecium, qualibet fuerit occasione perceptū, manebit omnimodè inconuulsum. Ad extirpandum verò radicitùs huius callidę machinationis inutile argumentum, id sibi rationabiliter dari nouerint in obiectu, ꝙ sacrosancti baptismatis inappreciabile donum est semper, & sæpè non solùm nolentibus, verùm etiàm (quod maius est) nescientibus impartitur, sed hoc à nullo penitùs prophanari permittitur. Quod & si hîc opponitur, necdùm rationis capacem existere, qui hoc probatur accipere: hinc oīnò cognoscant, quia si maiores impunè non deserunt, quod paruuli vel nesciendo, vel nolendo percipiunt, quanto magìs non cōuenit violari, quod pro mortis aut pœnarum euadenda pernicie, occulta Dei dispensatione dinoscitur obuenisse? Recedant ergò talium desideriorum sinè verecundia impudorati fautores, & licèt inuiti pceperint, quod non merebantur habere: libenter tamen ob cæleste retineant præmium, quod nolendo, propter terrenæ cōsecuti sunt necessitatis euentum, vt tam inuiti appetant bona diligere, quàm sponte videntur desidentes impugnare. Quòd si quis post hoc perennis dispositionis edictum, non synceriter sacris inhæserit cultibus, & abijciens à se gratiam quam accepit, relabitur ad conjugium, moresq; seculi attentauerit, vel eū redire ad hoc constiterit: mox omni Ecclesiastici ordinis dignitate priuetur, & vt apostata, à sanctæ Ecclesiæ liminibus, & societate fidelium habeatur ꝓrsùs excluſus, monasterij clausſtris, donèc aduixerit, sub pœnitentia retrudendus.

8 Octauæ disceptationis affatu reperimus quosdam diuinis officijs mancipatos, tanta nescientię socordia plenos, vt nec in illis probentur instructi competenter ordinibus, qui quotidianos versantur in vsus. Proindè solicitè constituitur atq; decernitur, vt nullius cuiuscunq; dignitatis Ecclesiasticæ deincèps percipiant gradum, qui non totum psalterium, vel canticorum vsualium & hymnorum, siue baptizandi perfectè nouerint supplementū. Illi sanè, qui iam honorum dignitate funguntur, huiusce tamen ignorantiæ cæcitate vexantur, aut spōtè sumant intentionem necessariam perdiscendi, aut à maioribus ad lectionis exercitia cogantur inuiti.

9 Nonæ intentionis admonitu detecta est ingluuies horrenda voracium, quæ dum freno parsimoniæ non adstringitur, religioni contraire monstratur. Dicente enim scriptura, Qui spernit minima, paulatim decidit: illi tanta edacitatis improbitate grassantur, vt cælestia & penè summa contenere videantur. Etenim cùm quadragesimæ dies, anni totius decimæ deputentur, quæ & in oblatiōe ieiunij Dño cōsecrantur, ꝙ etiàm saluberrimè cōditio humani generis expiatur, dum à quatuor mundi partib⁹ ad hanc homo religionem crediturus adducit, & ex quatuor elementis formatus, propter transgressionem decalogi quaterdecies cōuenienter affligitur: illis, qui ausu temerario hæc omnia contemnunt, nec voracitatis ingluuiem frenant, & (quod peius est) paschalia festa illicitorum esuum perceptione prophanant, ex hoc adeò acerrimè interdicitur, vt quisquis absq; ineuitabili necessitate atq; fragilitate, & euidenti languore, seu etiàm impossibilitate ætatis, diebus quadragesimæ esum carnium ꝓsumpserint attentare, non solùm reus erit resurrectiōis dñicę, verùm etiàm alienus ab eiusdem diei sancta cōmunione: & hoc illi cumuletur ad pœnam, vt ipsius anni tempore ab omi esu carniū abstineat gulā, quia sacris diebus abstinentiæ oblitus est disciplinam. Illi verò, quos aut ętas incuruat, aut languor extenuat, aut necessitas arctat, nō antè ꝓhibita violare ꝓsumāt, q̄ à sacerdote pmissū pcipiant. Nota.

10 Decimę colluctationis assensu molestis actib⁹, quos sagax indagatio pietati obuiare detexit, & non tam benè regendi licētia, q̄ se mansuetudo impugnāsse probauit, satis (vt opinamur) & lege glorioſi principis, & decreto sanctæ synodi huius contradictum esse conspeximus. Ità enim sanctus spiritus per vtraſq; definitiones mortalium corda perflauit, vt vitali flatu verborum, in posterum omnem exureret malè concupiscentium rabiem animorum. Actum nanq; est definitionibus ipsis, vt quia pietatis diuinæ incomprehensibilis natura se conditioni mortalium in vnitate personæ cōiunxit mysterio redemptionis humanæ, nos quoq; membra capitis huius & pfidiæ malum, & concupiscentiam, quæ radix malorū est oīm, & auaritiam, quę inuenitur seruitus idolorum, pari simul igne ac mucrone, totoq; artificio radicitùs euellamus ac desecemus. Ab hinc ergò deincèps, ità erunt in regni gloriam præficiēdi rectores, vt aut in vrbe regia, aut in loco, vbi princeps decesserit, cū pontificū, maiorumq; palatij omnimodo eligantur assensu, non forinsecùs cœtu aut cōspiratione paucorū, aut rusticarum plebium seditioso tumultu. Erūt catholicæ fidei assertores, eamq; & ab hac, q̄ imminet, Iudæorum pfidia, & à cunctarū hęresum iniuria defendentes: erunt actibus, iudicijs, & vita modesti: erunt in prouisionibus rerum parci, plusq̄ extenti, vt nulla vi aut factione, scripturarū vel definitiōum qualiumcunq; contractus à subditis vel exigant, vel exigēdos intendant: erunt in conquisitis obligationis gratissimæ rebus, non prospectantes proprij iura commodi, sed consulentes patriæ atque genti. De rebus congregatis ab eis, illas tantummodò sibi vēdicent partes, quas dictauerit authoritas principalis. Verū quęcunq; inordinata reliquerint, hæreditabunt

1. Timo. 6. b
Ephe. 5. b

recēsetur. Eccl 19. a

obligationē

bunt successores proprij eorum, & ante regnum iustissimè conquisita, aut filij, aut hęredes capiant iure proximitatis. De affiniū successione vel munere, quanùs inordinatè relicta sint, aut primò tātùm filijs, aut hęredibus sequenter proficiant vel propinqs, atq; ità in eorum cunctis actibus, moribus ac rebus præfatæ legis authoritas erit valitura, vt & perenniter maneat inconuulsa, & non priùs apicem regni quisq; percipiat, q̄ se illa per omnia suppleturum iurisiurandi taxatione definiat. Cui etiàm legi vel decreto episcopalem non solùm in futuro, sed etiàm in præsenti reuerentiam apponentes, decernimus, vt quicunq; detractor, & non potiùs venerator decreti eiusdem atq; legis esse maluerit, siue religiosus ille sit, siue laicus, non solùm ecclesiastica excommunicatione plectatur, verùm & sui ordinis dignitate priuetur.

11 Vndecimæ occasionis articulo decretorum vniuersalium perenne dedimus firmamentum, sciētes, quòd multimoda semper Deus oppositiōe iudiciorum ærumnas releuat oppressorum. Et sicut malis exigentibus hominum, permittit exerceri pœnas vltionum: ità cùm voluerit, grauedines releuat pressurarum. Hinc & decreta præcedentium patrum, ad contentionis iurgium radicitùs euellendum, ritè synodalem fieri censuere conuentum, vt illic de diuersitate iudiciorum præteritæ lites habeant terminum, vbi sanctus spiritus vniuersalē coadunauerit cœtum. Ab hoc ergò spiritu sancto succensi, nè quælibet in posterū aut impunè valeant committi, aut generalia statuta conuelli, plena decernimus vnanimitate connexi, vt quæcunque pro fidei causis, ecclesiasticisq; negocijs, aut in pteritis gestis, aut in præsentibus constitutis, aut in futuris etiàm decretis vel sint vel fuerint definitiones conscriptæ vniuersali authoritate, nullus deincèps contradicere audeat, nullus euertere præsumat, nullus non implere cōtendat. Nam si quis ex religione contra hæc inobediens, aut susurrans, aut certè lacerator, aut inuidus, ac non potiùs eorundem fautor extiterit gratia, & honoris sui & cōmunionis sacrę lugeat amissione mulctatus. Cùm verò aut quælibet sancta synodus agitur, aut pacificè inter pontifices quippiam definitur, si pauciores per nescientiam vel contentionem fortè dissentiāt, aut commoniti plurimorum sententiæ cedant, aut ab eorum cœtu cum dedecore cōfusionis abscedant, aut excommunicationis annuæ sententiam luant.

12 Duodecimæ quæstionis propositione, quę est finalis & vltima sacratissimi principis obsecratione pijssima, pro Iudæorum abominabili ac nefanda perfidia, execranda nostro cœtui perpatuit causa. Quam idcircò in fine sententiarum censuimus esse ponendam, quoniam eandem gentem, delicti sui merito retroductam, per diuinæ sanctionis oracula à capite politam, deflemus nunc esse in cauda. Sed quia Christus, vt ꝓ nobis, ità quoq; pro illis mortuus est, iuxta quod ipse ait: Nō sum missus nisi ad oues, q̄ perierant, domūs Israel: necessarium duximus, summam pro eis impendere curam, ꝓ quibus suam Christus ponere non dedignatus est animam. Ideoq; principali clementia deuotissimè approbante, (quæ ob hoc sui regni apicem à Deo solidari præoptat, si catholicæ fidei pereuntium turmas acquirat, indignum reputans, orthodoxæ fidei principem sacrilegis imperare, & infidelium societatē pollui) nihil aliud pro his ex nostra sententia definitur, quàm vt decreta concilij Toletani, quod diuæ memoriæ Sisenandi regis aggregatum est tempore, à nobis ac posteris omnimoda suppleantur intentiōe. Qui autem ab eiusdem synodi voluerit sententia dissentire, vt verè sacrilegum nouerit se condemnari. Diuinæ Trinitatis inseparabile nomen, sicut inspiratione mirabili nostrorum tractatuum primordia illuminauit, ità consummatione sublimi eundem iam pficiendo concludat, vt in illo sit nostrum explicuisse, à quo nobis adfuit inchoâsse. Damus ergò gloriam & honorem eidem sanctæ & indiuisibili Trinitati, quæ nobis & ex se dicere contulit, & in se dicta compleuit: quæ reformauit in extremitate seculorū remedia pietatum, & resoluit ligamina vinculorum. Sit gratiarum actio, salus & benedictio exercituum Domino, super serenissimo Recesuintho principe glorioso. Gratiarum actio & reuerentiæ plenitudo, à nobis oīnibus in commune ipsi clementissimo principi, bonorum gratifico largitori, cuius votorum instantia benigna Deus attulit complementa: cuius dispositio pijssima, pressurarum remouit exitia: cuius tēporibus conferat vigere iustitiam, & exuberare misericordiam opulentam: cui post præsentis æui tempora, diuturnam cum sanctis omnibus tribuat in remuneratione coronam. Nos autem omnes hanc decretorum nostrorum seriem ex rectæ fidei, vel pietatis ac iustitiæ fonte manantem, coram Deo, & sanctis angelis eius, orthodoxis oīnibus & nunc & in futuro impensissimè commendamus, obsecrantes enixiùs, vt hanc & reuerenter adimpleant, & ab æmulis benignè defendāt. Cōtemnentibus autem eam diuinæ seueritatis vltio pauenda proueniat, obseruantibus autem misericordia profluens, pax perpetua, & gloria sempiterna cōtingat. Huius quoq; sententiæ fortitudine vel vigore, decreti nostri seriem, quam in sereniſſimi domini nostri Recesuinthi regis edidimus nomine, ꝓ rebus à diuæ memoriæ patre suo quolibet titulo conquisitis, decernimus oīnino cōstare. Legem denique, quam pro coercenda

Ps. 118. Mem.

Matt. 15. c

Cap. 56. 57. 58. 59. 60. 62 conc. Tole.

Dñi nostri

prin-

principum horrenda cupiditate idem clementiſſ. edidit princeps, ſimili robore firmamus, atque vt futuris retrò temporibus modis omnibus obſeruetur, pari ſententia definimus. Quæ etiàm nè taciturnitate temporum, vel obliuioſa vetuſtate *deſerantur, huic noſtræ conſtitutioni decreuimus vtraque innectenda, & ità cunctorum memorię commendanda, vt à cunctis regulis ſuperiùs ordinatis, *nequaquàm maneant ſegregata. Cætera quoq; decretorum noſtrorum iudicia, quæ ab hac ſancta ſynodo noſcuntur eſſe confecta, ſi quis conuellere forſitan decreuerit, aut temerè implere neglexerit, vel infringere quandoq; voluerit, per iudicium omnipotentis Dei anathema ſit. Soli autem Deo noſtro gloria in ſecula ſeculorum. Amen.

*depereant,

*nusquàm

¶ Interfuerunt huic ſancto concilio, qui *LV. & ſubſcripſerunt, pontifices numero *LII. ſcilicet, Orontius Emeriteñ metropolitan⁹ epiſc. Antonius Hiſpaleñ metropo. epiſcopus. Eugenius regiæ vrbis metrop. Epiſco. Potamius Calaguritanus epiſco. Potamius Bracareñ metropol. epiſcopus. Epartius Italiceñ epiſcopus. Anſericus Segobieñ epiſc. Dunila Malacitan⁹ epiſc. Toila Gerundeñ epiſc. Stephanus Aſtigitan⁹ epiſcopus. *Tagontius Valerieñ epiſc. Donus *Imopyrenæus epiſcopus. Vuinibal Ilicitanus epiſcopus. Ioannes Caurieñ epiſc. Floridius Segobriceñ epiſc. Egeredus Salamanticeñ epiſc. Marcus Caſtuloneñ epiſc. Georgius Agatheñ epiſc. Vincentius Tuccitanus epiſcopus. Sclua Egabreñ epiſc. Vuidericus Segõtieñ epiſc. *Candidatus Aſturiceñ epiſcop⁹. Dalila Compluteñ epiſc. Athanaſius Setabieñ epiſc. Goëricus Auſoneñ epiſcopus. Abientius Elboreñ epiſcopus. Filimirus Lameceñ epiſc. Seruandus Ilipeñ epiſcopus. Syluеſter Carcaſſoneñ epiſcopus. Ala Eliberitanus Epiſcopus. Vadila Viſenſis epiſcopus. Amamingus Elnenſis Epiſcopus. Afrila Dertoſanus epiſcopus. Adeodatus Paceñ epiſcopus. Baucada Agabreñ epiſco. Felix Valentineñ epiſcopus. Phoſphorus Cordubeñ epiſcopus. Froila Menteſanus epiſcopus. Giberus *Bigaſtreñ epiſcopus. Maurellus Vrgelleñ Epiſcopus. Hermenfredus Luceñ epiſcopus. Aſcaricus Palentinus epiſcopus. Celidonius Caliabreñ epiſcopus. Litorius Auſeñ epiſc. Iulianus Accitanus epiſcopus. *Somtanus Aurieñ epiſc. Seruuſdei *Baſtianus epiſc. Siſebertus Conimbriceñ epiſc. Taio Cæſarauguſtanus epiſcopus. Euſebius Oſceñ epiſcopus. Balduigius Arcobriceñ epiſco. Mauruſius Oretanus epiſcopus.

*Oſcandus

*Biſtargeñ vel Bigerreñ

*Baſtitanus

¶ Item Abbates.

Fugitiuus abbas. Anatoli⁹ abbas. Eupſychius abbas. Hildephonſus abbas. Simpronius abbas. Eumerius abbas. Quiriacus abbas. Morarius abbas. Ioannes abbas. Secundinus abbas. Marcellinus archipresbyter Toletanus. Siliculus primicerius.

Vicarij epiſcoporum.

Oſdulgus abbas Riachimiri epiſcopi Eccleſiæ Dumieñ. Seruandus archipresbyter Vincentij epiſcopi Eccleſiæ Gerabriceñ vel Agirieñ. Godiſcalcus presbyter Egilæ epiſcopi Eccleſiæ Oxouieñ. Matterius presbyter Somnani epiſc. Britoleeñ Eccleſiæ. Victorinus presbyter Beati epiſcopi eccleſiæ Tudeñ. Guitericus diaconus Maurelli Dianenſis eccleſiæ epiſcopi. Tonantius diaconus Gauduleni epiſcopi eccleſię Ilerdenſis. Daniel diaconus Marcelli Vrcitanæ Eccleſiæ epiſcopi. Sindigis diaconus Vincibilis epiſcopi Eccleſiæ Irienſis. Sagarellus diaconus Saturnini Oſſonobeñ Eccleſię epiſc.

Viri illuſtres officij Palatini.

Odoacer comes cubiculariorum. Oſilo comes cubiculariorum. Adulphus comes *Scanciarum & dux. Babilo comes & *procer. Ataculphus comes. Ella comes & dux. Paulus comes notariorum. Euantius comes Scanciarum. Rucchila comes patrimoniorum. Afrila comes Scanciarum. Venedarius comes Scanciarum & dux. Fandila comes Scanciarum & dux. Euredus comes & *procer. Cumefredus comes ſacrariorum. Froila comes & *procer.

for. Scandiarum

for. *gece.

Decretum vniuerſalis Concilij, editum in nomine principis.

OLiditatem reddidiſſe fracturæ, atq; feciſſe conſurgere quod extiterat colliſum, & incrementũ eſt vſitatæ mercedis, & plenitudo cõſummatæ pfectiõis. Põderi etem colliditis ruinæ, ſi ęqualium proximorum curam conuenit obuiare: quanto grauioris erit culpæ, prælatos incuriæ diſcrimen incurrere, ſi nõ quo valent, ex communi onere ſibi cõmiſſos procurent populos ſubleuare? Properandum ergò eſt inter ruinas colliſionum, cateruas eripere colliſorum, vt ex hoc iugiter & vltrà nec vigorem nocẽdi habeat execranda preſſura, & omnis compreſſus, nouerit ſanctæ ſanctionis eſſe ſibi collata remedia. Cùm decurſis ergò temporibus duræ dominationis ſeſe poteſtas grauis attoleret, & in ſubiectis populis impiorum dominatus non formaret iura regiminis, ſed excidia vltionis adſpeximus ſubditorũ ſtatum non ex ordine vegetari rectoris, ſed deijci ex grauedine poteſtatis. Contraxerũt enim reges elata faſtigia in biſfronti diſſidio motionis, & aut in culpis lex ardua ſæuiebat, aut in ſpolijs fauorem lex voluntaria commodabat. Indè mœſtos animos nõ ſpes fouebat ex munere, ſed tolerantia vexabat in funere. Vndè iam increpationis occurſu nõ tantùm nos abire ſola ratio cogit,

git, verùm & ipſa commonitio rerum impellit, vt ex omnium deliberatione animorum concordi illa maneat ſententia dicti, q̃ & ſinem auſibus ritè ponat illicitis, & conſultum ſaluandis iure ferat populis. Quoſdam nanque conſpeximus reges, poſtquàm fuerint regni gloriam aſſequuti, extenuatis viribus populorum, rei propriæ congerere lucrũ, & obliti, quòd reges ſint vocati, defenſionem in vaſtationem conuertunt, qui vaſtationem defenſione pellere debuerunt, illud grauiùs innectentes, q̃ ea, quę videntur acquirere, non regni deputant honori vel gloriæ, ſed ità mãlunt in ſuo iure confundi, vt veluti ex debito decernant, hæc in liberorum poſteritatem tranſmitti. Quamobrem in proprietatis illa conantur redigere ſinum, quę pro ſolo conſtat illos impij percepiſſe faſtigio: & illud in iuris proprij collocant antro, quod publicæ vtilitatis acquiſitum eſſe cõſtat obtentu. Nam nũquid ad illos aut populorum aduentus, aut rerũ poterat concurrere cenſus, niſi extitiſſent gloriæ ſublimati culminibus? Aut ab æqualibus illi potuerint rerum coaceruatiõe ditari, niſi per ſubiectos glorioſo apice potuiſſent attolli? Omia certè toti⁹ plebis membra ſubiecta, dum ad principale caput reſtiuant attentum debitæ *iuſſionis obtutum, negociorum ab illo proſpectant remediũ, cui modò gratum, modò debitum irrogant cenſum. Regalis proindè orthodoxa ſublimitas hæc cuncta ſibi deberi conuincit, ex quo ſe *regem recognoſcit, & indè conquiſita, nõ alteri, quàm ſibi, iuſtè defendit. Vndè non perſonæ, ſed potentiæ ſubdi hæc debere non ambigit. Regem terrenum iura faciunt, non perſona: q̃a nõ conſtat ſuî mediocritate, ſed ſublimitatis honore. Quæ ergò honori debentur, honori deſeruiãt: & q̃ reges accumulant, regno relinquant: vt quia eos regni gloria decorat, ipſi quoquè regni gloriã non extenuent, ſed exornent. Habeant deincèps iure conditi reges in regendo corda ſolicita, in operando facta modeſta, in decernendo iudicia iuſta, in parcẽdo pectora prompta, in cõquirendo ſtudia parca, in conſeruando vota ſyncera: & tanto gloriam regni cum felicitate retentent, quanto iura regiminis & manſuetudine conſeruauerint, & æquitate direxerint. Promiſſę prę-mium *ditionis, nè non prodiſſe putetur ex fomite rationis, *reuelare conuenit euidentiſſima ſpecie operis, vt ex illo nos idoneos aſſertores habeat probitas veritatis, ex quo ſemp ſemetipſam reſeruauerit qualitas actionis. Eccè enim ità ex gentis noſtræ mediocribus, maioribusq; perſonis multos hactenùs corruiſſe reperimus & deflemus, vt eorum agnitis ruinis, non aliud poſſim⁹, quàm diuinæ iudicia cõſiderare permiſſiõis, quorum domorum ſpolia & potentiarum diuitias, ſimul ac pdia ità conſpicimus prorsùs exinanita, vt nec fiſci vſibus commoda, nec palatinis officijs reperiantur in remediũ ſalutare collata. Cuius rei ſerie ex vtroq; concurrente defectu, dum & iudicatos ſentẽtia iudiciorum eliſit, & in eorũ bonis ad ipſorum vicem munificatus, nemo penè non tenuiſſe diſciplinam in ordine, ſed defectum poſſe penſatur in gente, illo maioris ſalutis diſpendio cumulato, q̃ tam hæc, quæ à iudicatis vigor iudiciorum abſtraxerat, q̃ illa, quæ qualiſcunq; prouentus ordine, pfligationis *contriuerat, tota, pprietatis prin cipum amplitudo in ſinum ſuæ receptionis incluſerat: ſicque ſolo principali vẽtre ſuppleto, cuncta totius membra gentis vacuata, langueſcerent ex defectu. Vndè euenit, vt nec ſubſidium mediocres, nec dignitatem valeant obtinere maiores: quia dum ſolius poteſtatis vigor maxima occupauit, totius plebis ſtat⁹ nec minima iura defendit. Itaq; cum omni palatino officio, ſimulq; cũ maiorum, minorũq; conuentu, nos omnes tam pontifices, q̃ etiàm ſacerdotes, & vniuerſi ſacris ordinibus famulantes, concordi definitione decernimus & optamus, vt omis cõquiſitionis profligatio, in pĩm rerum viuẽtium, immobilium quoq; & moueri valentium, corpore vel ſpecie, forma vel genere, q̃ à glorioſæ memoriæ Chindaſiuntho rege à die, quo in regnum dinoſcitur conſcendiſſe, reperta quolibet modo extiterit, omia in ſereniſſimi atq; clementiſſimi dñi noſtri Receſuinthi principis perenni trãſeant poteſtate, & perpetuo deputentur in iure, non habenda parentali ſucceſſione, ſed poſſidẽda regali congreſſione, ità vt iuſtè ſibi debita quiſq; percipiat, & de reliquis rebus, ad remedia ſubiectorum quæcunque elegerit, principis voluntas exerceat, illis tãtummodò exceptis, q̃ memoratus diuæ memoriæ Chindaſiunthus princeps, ante regnum, aut ex proprijs, aut ex iuſtiſſimè conquiſitis, viſus eſt habuiſſe. In quibus, cunctis filijs eius vnà cũ glorioſo domino noſtro Receſuintho rege, maneat diuiſio libera, & poſſeſſio pace pleniſſima. Sed & illæ res, quas prædictus princeps de iuſtis prouentibus filijs ſuis, vel quibuſlibet iuſtiſſimè viſus eſt cõtuliſſe, vel reliquiſſe, omnes in eorum iure maneant inconuulſæ, illa huius negocij ſeruata veritate, vt quia grata voluntas dñi noſtri receſuinthi regis reddere decernit vnicuiq; iuſtiſſimè debita, nemo inuaſiõis calumniã moueat, aut damna requirat, *pter quę glorioſæ memorię genitorem eius quædam indebitè *habuiſſe conſtiterat.

Lex edita in eodem Concilio, à Receſuintho principe glorioſo.

IN nomine Domini, Flauius Receſuinthus rex. Eminentiæ celſitudo terrenæ, tunc ſalubriùs ſublimia probatur appetere, cùm ſaluti proximorum pia cernitur cõ-

*propter

*abſtuliſſe

passione prodesse. Vndè solet cõtingere, vt plus commodi de aliena salute conquirat, quàm de propria vtilitate quisque proficiat. In multis enim, quia multorum salus *pcipitur. attenditur, maioris lucri summa *perficitur. In se autem, quia priuati commodi fructus appetitur, non satis est, si vnius beneficij p̃mium conquiratur. Hinc & illa regendarũ tantundem salus est plebium, quæ non suos fines priuata voluntate concludit, sed quæ vniuersalitatis limites communi pietatis lege defendit. Quapropter, nè salutaris ordo Imperialibus videatur verbis potiùs obtineri, quàm *pactis, de sublimitatis obentu *factis, declinamus ad vota supplicum tranquillæ visionis adspectum, vt indè salutaris compassio habeat commodum, vndè plebes adeptæ fuerint supplicationis effectum. Cùm ergò præcedentium serie temporum immoderatior auiditas principum sese prona diffunderet in spolijs populorum, & augeret eis proprietatis cẽsum ærumna flebilis subiectorum, tandèm, supernæ respectionis afflatu, nobis est diuinitùs inspiratum, vt qa subiectis leges reuerentiæ dederamus, principum quoq; excessibus retinaculum temperantiæ poneremus. Proindè syncera mãsuetudinis deliberatione tam nobis, quàm cunctis nostræ gloriæ successoribus affuturis, Deo mediante, legem ponimus, decretumq; diualis obseruantiæ promulgamus, vt nullus regum impulsionis suæ quibuscunque motibus aut factionibus, scripturas de quibuslibet rebus alteri debitis, ità extorqueat, vel extorquendas instituat, quatenùs iniustè ac violenter indebitarum sibi quisq; p̃bare possit dñium rerum. Quòd si alicuius gratissima voluntate quippiam de rebus à quocunq; perceperit, vel pro euidẽti p̃statióe lucratus aliquid fuerit, in eadem scriptura patens voluntatis & p̃stiti cõditio annoteť, p quã aut impressio principis, aut conferentis fraus euidentissimè detegatur. Et si patuerit, à nolente fuisse scripturã exactam, aut resipiscat improbitas principis, & euacuet quod malè contraxit, aut certè post eius mortẽ ad eum, cui exacta est scriptura, vel ad hæredes eius res ipsæ sinè cunctatione debeant reuocari. Illæ autem res, q̃ remota omni reprehensionis argumentatione, directo modo transiérunt in principis potestatem, in eius perenniter iure perdurent: & quicquid ex rebus ipsis idem princeps ordinare voluerit, suæ potestatis arbitrio subiacebit. Verùm, vt omne huius negocium actionis roboret synceritas veritatis, cum quarumcunq; rerum scripturæ in principis nomine extiterint factæ, mox testes, qui in eadem scriptura subscriptores accesserunt, ab his, quos elegerit princeps, diligentissimè perquirantur, si nõ aliquod indicium, aut de impressione principis, aut de fraude scripturam facientis, modo quocunque cognouerint, vt sic aut ritè facta series scripturæ permaneat, aut irritè cõfecta vanescat. Similis quoq; sententia de terris, vineis, atq; famulis obseruetur, si sinè scripturæ textu tantummodò coram testibus, quælibet facta fuerit definitio. De rebus autem omnibus à tempore Suuintillani regis, hucusq; à principibus acquisitis, aut deincèps, si prouenerit, acquirendis, quęcunque forsitan princeps inordinata siue relinquit, siue reliquerit, *quæ pro regni apice pro- *quoniam bantur acquisita fuisse, ad successorem tantummodò regni decernimus pertinere, ità habita potestate, vt quìcquid ex his elegerit facere, liberũ habeat velle. In illis autem rebus, q̃ ipsi aut de bonis parentũ, aut de quoruncunq; p̃uenerint successionibus proximorũ, ità eidẽ principi, eiusq; (si filij defuerint) hæredib⁹ legitimis hæreditatis iure patebũt, sicut cæteris lege vel successiõe paterna patuisse noscuntur. Quòd si aliquid de rebus quorumcunq; parentũ & p̃ximorũ, non solùm successione, sed etiàm qualibet collatione, aut quocunq; contractu ad ius ipsius peruenisse patuerit, si contingat hæc inordinata relinqui, non ad successorem regni, sed ad filios vel hæredes eius, qui cõquisiuit specialiter, omnis eadem conquisitio pertinebit. Nam de illis rebus, quas idẽ princeps ante regnum aut ex proprio, aut ex iustissimo conquisito dinoscitur habuisse, irreuocabili ordine aut faciendi, quod *potestatẽ habebit. voluerit, *potestas manebit, aut certè filijs eiꝰ successio plena patebit. Quòd si filij defuerint, legitimis hæredibus ex his, quę inordinata reliquerit, hæreditatem adire licebit. Huius sanè legis sententia in solis erit principum negocijs obseruanda, atque ità perpetim valitura, vt non antè quispiam solium regale conscendat, q̃ iuramenti fœdere hanc legem se in omnibus implere promittat. Quemcunq; verò aut per tumultuosas plebes, aut per absconsa dignitatis publicæ machinamenta adeptum esse cõstiterit regni fastigia, mox idem cum omnibus tam nefariè sibi consentientibus, & anathema fiat, & Christianorum communionem amittat, tam diræ percussionis vltione collisus, vt omnis diuini ordinis cultor, qui illi communicare p̃sumpserit, simili cum ipso damnatione dispereat, & pœna tabescat. Nã si quis legis huius seriẽ ex officio palatino maliuolè detrahendo lacerare voluerit, aut euacuandam q̃q, vel silenter mussitãs, vel apertè resultans, p̃loqui detectus extiterit: cunctis palatinæ dignitatis consortijs & officijs mox nudatus, oĩm rerum suarum dimidiam partem amittat, & in deputato sibi loco redactus, à totius palatij maneat societate seclusus. Religiosus etiàm, qui se in hãc culpam deuoluerit, simili rerum proprietatis suæ dispendio subiacebit.

Concilij Toletani octaui finis.

CON-

CONCILIVM TOLE- 867

TANVM IX. HABITVM ANNO SEPTIMO RE-

cesuinthi regis, postẽ diem Kalend. Nouemb. ab episcopis sexdecim. Est Prouinciale.

CAPITVLA EIVSDEM CONcilij circa tempora Martini papæ primi.

Vt de rebus Ecclesiæ nihil episcopi auferãt, & qualiter proximi fundatoris, Ecclesię solicitudinem gerant. 1

Vt fundatores ecclesiarum, quoadusq; vixerint, earum habeant curam, ipsiq; illic ministros eligant seruituros. 2

Si de rebus Ecclesiæ pro præstatiõe aliquid dari dicatur, causa præstiti cognoscat. 3

Quòd de cõquisitis rebus, inter Ecclesiam & sacerdotis hæredes, æqualis diuisio fiat. 4

Si episcopus monasteriũ facit, vel parochianam Ecclesiam ditat, quartam partem de rebus Ecclesiæ conferat. 5

Vt episcopus tertiam partem ecclesiasticarum rerum sibi debitam, cui elegerit, cõferat. 6

Nè extra constitutum ordinẽ morientis sacerdotis hæredes rem eius adire præsumant. 7

Vt in scripturis, quas sacerdotes vel ministri iniustè fecerint, post mortem eorum habeant annorum numerũ computatum. 8

Quantum commodum sibi episcopus tollat de Ecclesia, cuius tumulauerit sacerdotem. 9

De damnatione filiorum, qui ex sacerdotibus & ministris geniti probantur. 10

Quòd seruilibus clericis dare debeant episcopi libertatem. 11

Quòd post mortem sacerdotis, in libertate seruis collata, annorum tempus debeat computari. 12

Vt ex libertis Ecclesiæ & personis ingenuis geniti, ab obsequijs Ecclesiæ non recedant. 13

Quòd si liberti Ecclesiæ ad eam reuerti noluerint, omnis eorum recula iuri applicetur Ecclesiæ. 14

De obsequio & disciplina libertorum Ecclesiæ. 15

Quòd liberto Ecclesiæ, nihil de rebus suis in alienum liceat trãsferre dominiũ. 16

Vt baptizati Iudæi, cum episcopis celebrent dies festos. 17.

CVM canonicæ definitionis edicto in Toletanam vrbẽ pro peragendo Cõcilio post diem Kalendarum Nouembrium, anno septimo Recesuinthi principis glorioſi, in basilica sanctæ Mariæ semper virginis, in vnum fuissemus Domino fauente collecti, id cõmuni definitione decreuimus, vt capitula, q̃ in priscis canonibus minimè habebantur inserta, pari promulgarentur sententia, & antiquis iungerentur regulis, perenni iugitate mansura, & omni reuerentia conseruanda. Sed quia nequaquàm rectè subditos iudicat, qui non seipsum priùs iustitiæ censura castigat: aptum nobis & expedibile visum est, antè nostris excessibus imponere modum, & sic errata corrigere subditorũ. Tũc nanque meliùs iudiciorum exordia dicuntur, cùm vita iudicum antè disponitur, eô quòd potiùs iudicij forma completur, cùm negociorum principijs æquitas iudicantiũ antefertur. Ideò exordium æquitatis inchoari à iudicibus debet, vt perfecta iuris causatio limitem apertiùs formet.

Capitulum primum.

OMnis itaque rei Ecclesiasticæ quantitas, sicut remedium veniæ tribuit cõferenti, ità damnum ritè præparat fraudatori. Et ideò nullus sacerdotum vel ministrorum, ex rebus Ecclesiæ, quæ in quibuscunq; locis à fidelibus largiuntur, aliquid auferat, vel iuri suo aut cathedræ propriæ ciuitatis connectat. Deuotio enim vniuscuiusque, sicut grataṅter votum contulit Deo, ità definiuit, quòd plenitudo votorum, cõseruaretur in loco in quo, velut si collata tenentẽ, manet gratia offerentis: ità si frustrãtur, imminet pernicies defraudãtis. Verùm vt huius rei potior soliditas habeatur, condignis filijs vel nepotibus, honestioribusq; p̃pinquis eius, qui construxit vel ditauit Ecclesiam, licitum sit, hanc bonæ intentiõis habere solertiam, vt si sacerdotem seu ministrum aliquid ex collatis rebus p̃uiderint defraudare, aut commonitionis honestæ conuentione compescant, aut episcopo vel iudici corrigenda denuncient: Quòd si talia episcopus agere tẽtet, metropolitano eius hęc insinuare procurent: Si autem metropolitanus talia gerat, regis hæc auribus intimare non differant. Ipsis tamen hæredibus, in *auditibus eisdem rebus non liceat, quasi iuris proprij potestatem præferre, non rapinam, nõ fraudem ingerere, nec violentiam quancunq; p̃sumere: sed hoc solùm in salutarem solicitudinem adhibere, quòd aut in nullam noxam operatio nocẽs attingat, aut, vt in mul- *velut tam aut aliquã partem salutaris merces assumat. Si quis verò deincèps hæc monita temerare voluerit, & malè rapta cum confusione restituet, & excommunicationis annuæ sententiam sustinebit.

2 Cùm sæpè sit solitum, etiàm illa, quæ nõ debentur, prece supplicatiõis & vi quodãmodò extorqueri doloris: quanto magis

& sinè obstaculo concedi debent, exquisita simul & ordine iuris, & dolore compassionis: quia ergò fieri plerunq; cognoscitur, vt ecclesię parochiales vel sacra monasteria, ità quorundam Episcoporum vel insolentia, vel incuria horrendam decidant in ruinam, vt grauior ex hoc oriatur ædificatibus mœror, quàm in struendo gaudij extiterat labor: ideo pia compassione decernimus, vt quandiu earūdem fundatores ecclesiarum in hac vita superstites extiterint, pro eisdē locis curam permittantur habere solicitam, & solicitudinem ferre præcipuam, atque rectores idoneos in eisdē basilicis ijdem ipsi offerant episcopis ordinandos. Quòd si tales forsitan nō inueniantur ab eis, tūc, quōs episcopus loci probauerit Deo placitos, sacris cultibus instituat, cum eorum conniuētia seruituros. Quòd si, superstitibus eisdē fundatoribus, rectores ibidēm psumpserit episcopus ordinare: & ordinationem suam irritam nouerit esse, & ad verecundiam suam, alios in eorū loco, quos ijdem ipsi fundatores condignos elegerint, ordinari.

16.q.7. Decernimus, vt quandiu

3 Si sacerdos vel minister de reb* Ecclesiæ quippiam alicui sub prestationis obtentu concedat, *instrumenti causam præstiti euidenter exponat, vt hoc aut iustè confecta transactio innotescat, aut fraus incompetens, quæ latet, appareat: aliter verò pro huius negocij causa, deincèps scriptura nō valeat.

*instrumēto

12.q.4. Sacerdotes vel

4 Sacerdotes, vel quicunq; illi sunt, quibus ecclesiasticarum rerum cura commissa est, quæcunq; administrationis suæ tempore emerint, si de rebus proprijs vel vile vel carum habuerint, ad ecclesiæ nomen, cui p̄sunt, chartarum instrumenta conficere procurent. Non enim conuenit, vt Ecclesia, quē suscepit externum, efficiat in alieno diuitem, & in suo retineat fraudatorem. Hi verò, qui suarum rerum noscuntur habere compendium, ex omni re, quam post ordinationis suæ diem visi sunt acquisisse, siue nulla, siue aliqua sint instrumenta cōfecta, compensata tam iuris sui, quàm ecclesiasticarum rerum habitudine, si se vtriusque rei quantitas exæquauerit, inter ecclesiā & decedentis hæredes, æquo iure conquisitio p-

12.q.3. Quicūq; de fac.

tinebit. Si autem quælibet pars maiori cumulo sui iuris excreuerit, maiorem portionem etiàm in diuisiōe percipiet. Quicunq; verò de p̄dictis sacerdotibus vel ministris, pro sui vtilitate atque amicitia, vel præstatione, aut quocunq; modo, aut per scripturę seriem aliquid meruerint à quolibet percipere, in rebus ecclesiasticis non poterit numerari: sed quod exindè voluerint facere, in ipsorū voluntatis arbitrio subiacebit. quòd si hoc post eorum mortē inordinatum fortasse remāserit, Ecclesia hoc sibi, cui præfuit vel minister extiterit, in perpetuum vindicabit.

5 Bonæ rei dare consultum, & p̄sentis hā betur vitæ subsidium, & æternæ remunerationis expectare cernitur præmium. Quisquis itaque episcoporum in parochia sua monasterium construere fortè voluerit, & hoc ex rebus Ecclesiæ, cui p̄sidet, ditare decreuerit: non ampliùs ibidēm quàm quinquagesimam partem dare debebit, vt (hac temperamenti æquitate seruata) & cui tribuit, competens subsidium conferat: & cui tollit, damna grauia non infligat. Ad ecclesiam verò, quæ monasticis non informabit regulis, aut quam pro suis magnificare voluerit sepulturis, non ampliùs quàm centesimam partem censūs ecclesiæ, cui præsidet, ibidēm conferre licebit: ea tamē cautela seruata, vt vnam tantummodò, quæ placuerit, ex his duabus remunerandam assumat.

12.q.2. Bonæ rei dare

12.q.3. Episcopus si tertiam partem,

6 Cùm præteritis sanctionibus notissimum habeatur, quæ de rebus parochialium ecclesiarum pars episcopo conferatur: opportunè tamen duximus decernendum, vt si episcopus tertiam partem, quam de rebus eisdem sanctione paterna sibi debitam nouit, aut ipsi ecclesię cuius res esse patebit, aut alteri ecclesiæ, quam elegit, conferre decreuerit, & licitum maneat, & irreuocabile robur eius sententia ferat.

7 Propinqui morientis Episcopi, nihil de rebus eius, absq; metropolitani cognitione, vsurpare præsumant. Quòd si is qui recesserit, metropolitanus fuerit, successoris eius sententiam aut concilium sustinebunt, nè passim hæreditatis adeundæ danda licētia, de rebus ecclesiæ aut non retineatur ratio plena, aut fraus inueniatur illata. Quòd si presbyter aut diaconus fuerit, quos obisse constiterit, non sinè agnitione sui episcopi rem eius hæredibus adire licebit. Quisqs sanè post hæc transgressor inuentus extiterit, pro his quę non expectato ordine adiērit, inuasionis damno legis sententiæ subiacebit.

8 Si sacerdos vel minister, dum gubernacula ecclesiarū administrare videtur, contra patrum sanctissimas sanctiōes, de rebus ecclesiæ definisse aliquid dinoscitur: nō ex die, quo talia scribēdo decreuit, sed ex quo talia moriendo definita reliquit, supputationis ordo subsistabit. Nunq̄ enim ad triennium temporis pertinebit, irritè hoc iudicantis: quia status contractuum, initia nō sumpsit ab origine æquitatis.

16.q.3. Si sacerdotes.

9 Plerique, dum rapinis inhiant, quod non debent, aut miserationis opus cōdignè non implent, aut indebita ipsi miserationi damna permiscent. Ideoq; nè ampliùs misericordiæ opus execrabile labatur in scelus, id communi decreto sancimus, vt cùm pontificem mori contigerit, episcopus, qui ad humādum corpus eius aduenerit, descriptis thesauris atque ornamentis omnibus, si locuples decedentis Ecclesia fuerit, non ampliùs

pliùs quàm libram auri in rebus, quibus ei placuerit, exceptis ornamentis Ecclesiæ, cū gratia offerentium auferre pertentet. Si verò minor rebus extiterit, dimidiam libram sibi licenter vsurpet. Nam & hæc vsurpare ipsa, ratio nulla permitteret, nisi eius, qui conuenit, sacerdotis iniuriæ contemplatione antiquitas hoc* vsurpata seruâsset. Porrò breue descriptarū rerum, sub fideli relatione hic, qui descripsit, dirigere metropolitano curabit. Metropolitanus autem ex eadem morientis Ecclesia, nihil prorsùs auferre præsumat, sed solam, quæ ad eum pertinet, curam salutarem impendat.

*vsurpata

10 Cùm multæ super incontinentia ordinis clericorum hactenùs emanauerint sententiæ patrū, & nullatenùs ipsorum reformari quiuerit correctio morū, vsqueadeò sententiam iudicantium protraxēre commissa culparum, vt non tantùm ferretur vltio in authores scelerum, verùm & in progeniem damnatorum. Ideoq; quilibet, ab episcopo vsque ad subdiaconum deincèps, qui vel ex ancillæ, vel ex ingenuæ detestando connubio, in honore constituti filios procreârint: illi quidem, ex quibus geniti probabuntur, canonica censura damnentur: p-les autem tali pollutione nata, non solùm hæreditatem parentum nunquàm accipiet, sed etiàm in seruitutem eius ecclesiæ, de cuius sacerdotis vel ministri ignominia nati sunt, iure perenni manebunt.

9.q.3. Cùm multę

11 Qui ex familijs ecclesiæ, seruituri deuocantur in clerum, ab episcopis suis libertatis, necesse est, vt percipiant donum: & si honestæ vitæ claruerint meritis, tunc demū maioribus fungantur officijs. Quos verò flagitij sordidauerit incorrigibilis noxa, p-petua seruitus conditionis religet in catenas.

54.qui ex familijs

12 Si sacerdos libertatē seruis ecclesiæ conferre voluerit, non à die confectionis scripturæ, tempus annorum computatum tenebit, sed ex eo, cùm eum, qui scripturam cōfecit, verius objisse constiterit.

13 Excellibus libertorum ecclesiæ, plerunq; patronam videmus ecclesiam conuexari, & bicipiti coacti sumus tædio condolere: vno, dum per superbiam reluctātis, author contemnitur libertatis: altero, dum libertas supbientis, in conditionē relabi cogitur seruitutis. Ideò cùm iam præteritis patrum regulis multæ super hoc diuersæ constitutionis emanauerint sanctiones, tamen quoddam ad plenitudinem rei aptum conspeximus adhuc innectere complementum. Igitur sicut legum reuerenda sanctio censuit, ità seruare totius generis nobilitas debet, vt in nullo aliena commixtio maculet, quod generositas propria decorauit. Vndè cunctis ecclesiarum libertis, tam viris quàm fœminis, eorumque propagini, interdicitur iudicio generali, nè deinceps causa connubij aut Romanis ingenuis copulentur, aut Gothis. Quòd si hoc factū quandoq; patuerit, permixtione tali genita proles, nunquàm merebitur ius debitæ dignitatis: nec Ecclesiæ vnquàm carebit obsequijs, cuius beneficio donum meruisse noscitur libertatis.

14 Si contingat quemcunque de libertis ecclesiæ, eorumq; prosapiæ, contra primæuas modernasque patrum regulas, aut Gothis, aut Romanis ingenuis copulari, tā illis, q̄ eorum stirpi non licebit ab Ecclesiæ patrocinio euagari: sed aut ad debita obsequia reuerti cogendi sunt, aut si redire noluerint, quæcunq; vel parentes eorum, vel ipsi ab Ecclesia sunt adepti, vel in eius patrocinio visi sunt conquisisse, insistente pōtifice, in ditionem propriæ reducantur Ecclesiæ.

15 Ecclesiæ liberti, eorumq; progenies, eidem Basilicæ, de qua libertatis gratiā meruerunt, obsequia prompta synceraq; parabunt: qui sicut hoc in obsequio pro possibilitate suā, quod vtiles ingenui, dabunt: ità quoq; in emendatione culparum, quod inutiles ingenui, sustinebunt.

16 Libertis ecclesiæ, eorumq; propagini, ex omnibus quæ de iure Ecclesiæ noscūtur habere, nihil licebit in extraneum dūm transactione quacunq; deducere: sed si ex his quælibet vendere fortasse voluerint, sacerdoti eiusdem Ecclesiæ offerant conuenienter emenda, eorumq; precia rerum, vt eis placuerit, aut dispensent, aut habeant. Nam & in dominium partis alterius, rei suæ censum nullo modo transire permittimus. Suis autem filijs vel propinquis, eiusdē Ecclesiæ vel seruitio, vel patrocinio subiugatis, quæcunq; vēdere vel donare voluerint, aditus omninò patebit.

17 Baptizati Iudæi, quocunque loco cætero tempore cōuersentur. Festis tamen p̄cipuis, noui testamenti serie consecratis, ac diebus illis, quos olim sanctione veteris legis sibimet censebant esse solennes, in ciuitatibus publicisq; conuētibus cum summis Dei sacerdotibus celebrare præcipimus, vt eorum conuersationem & fidem & pontifex approbet, & veritas seruet. Huius verò temerator edicti, prout ætas permiserit, aut flagris, aut abstinentiæ subiacebit. Expletis omnibus, quæ ad honestatis regulam in collationem venēre fraternam, grates exoluimus immortali dño soli, cuius dispositiōe mirabili, ad hunc sanctæ congregatiōis cœtum meruimus adunari, vt & communis visio prosperitatem nostram ostēderet, & par diffinitio concordiam assignaret, obsecrātes eius misericordiam largam, vt serenissimo dño & amabili Chro Receswintho principi glorioso, ità præsentis vitæ felicitatem impendat, vt angelicæ beatitudinis gloriam post longęua tempora cōcedat: atq; ità nos eiusdem felicitate lætos semper efficiat, vt

in terra viuentium remunerandos attollat. Antiquitatis dehinc ordinem saluberrimè retinentes, postquàm rationem festi paschalis fraternitas vestra cognouit, nouerit se anno venturo die Kalendarum Nouembriũ, causa peragendi concilij in hac vrbe, fauente domino, congregari, vt simili discepta-

tu, aut q̃ pspexerimus cõgrua, decernamus, aut solius pacis conuentu lætemur. Consummatum est hoc sanctum concilium, die octauo Kalendarum Decembriũ, anno feliciter septimo regni serenissimi atque clemẽtissimi domini nostri Recesuinthi regis.

Concilij Toletani noni, finis.

CONCILIVM TOLETANVM DECIMVM, ANNO OCTAVO RECESVINthi regis. Est prouinciale.

TITVLI CAPITVLORVM Concilij Toletani decimi.

De celebritate annunciationis nominicæ. 1
De his, qui aduersùs principem coniurauerunt. 2
De episcopis, qui monasterijs vel ecclesijs consanguineos suos, vel sibi fauentes, pficiunt. 3
De professione & habitu viduarum sanctimonialium. 4
De sanctimonialibus fœminis, quæ propositum abiecerunt. 5
De his, qui in parua ætate coram parentib⁹ religionis habitum tenuerint, vel vsque ad quotum annum liceat parentibus filios tradere religioni. 6.

GRatulationem nobis spiritualem contulit diuina gratia, quandò tribuit inter nos & salutaris disciplinæ frequentiam, & cõuenire ad pacificorum studia præoptata. Congregatis ergò nobis, & in concordia animi, & in conuentu loci referentes gratias inuisibili Deo, & glorioso rerum domino Recesuintho regi, cuius sanctissimo voto retenta paternitatis sanctæ traditiõe, ad sacrum quiuimus adunari conuentum, has subtèr annexas regulas, concordi definitione prolatas, æterna statuim⁹ manere lege pręfixas.

Capitulum primum.

DE celebritate festiuitatis Dominicæ matris, cùm nihil fidei synceritas per diuersitatem aduersum incurrat, & vnitatẽ catholicæ regulæ varietas nulla decerpat, est tamen, quod nisi temporum vnitate seruetur, & dissidium indiscissæ vnitati parturiat, & sacramentorum vnitate constare nõ valeat. Hinc est enim, quòd paschale festũ vno die celebramus & tempore, nè in Iudaicum decidamus errorem. Hinc aduentum sanctispiritũs, post resurrectionem Domini, nisi expectemus tempore definito dierũ & numero, non possumus impleri eiusdem spiritũs dono: quoniã si caret plenitudinis numero, carere potest & mysterij sacramẽto. Hinc natiuitatis dominicæ sacrum, quo euidenter de vtero virginali Verbum prodijt caro factum, absque dubio seruat & temporis cursum, & repręsentat speciale dei monimẽtum. Si ergò natiuitatis & mortis huius incarnati verbi dies, absque immutatione ità certus habetur, vt absque diuersitate in toto orbe terrarum ab omni Ecclesia concorditer celebretur: cur non festiuitas gloriosæ matris eius, eadem obseruantia vno simul vbiquè die, similique habeat honore? Inuenitur etenim in multis Hispaniæ partibus, huius sanctæ virginis festũ nõ vno die per omnes annorum circulos agi. Quò enim transducit homines diuersitas temporum, dum varietatem celebritatis habere probãtur? Qua de re, quoniam die qua inuenitur angelus virgini Verbi cõceptum & annunciasse verbis, & indidisse miraculis, eadem festiuitas non potest celebrari condignè, quòd interdùm Quadragesima, vel Paschale festum videatur incumbere, in quibus nihil de sanctorum solennitatibus, sicut ex antiquitate regulari cautum est, cõuenit celebrari: cùm etiàm & ipsam incarnationem Verbi non conueniat tunc celebritatibus prædicari, quandò constat idipsum Verbum post mortem carnis, gloria resurrectionis attollii: ideò speciali constitutione sancitur, vt ante octauum diem, quo natus est dominus, genitricis quoq; eius dies habeatur celeberrimus & præclarus. Ex pari enim honore constat, vt sicut natiuitatem filij sequentium dierum insequitur dignitas, ità festiuitatẽ matris tot dierum sequatur sacra solennitas. Nam quid festum est matris, nisi incarnatio Verbi? Cuius festum ità debet esse solenne, sicut est & eiusdem natiuitatis Verbi. Quod tamen nec sinè exemplo decentis moris, qui per diuersas mũdi partes dinoscitur obseruari, videtur institui. In multis itaq; ecclesijs, à nobis & spatio remotis, & terris, hic mos agnoscitur retineri. Proindè, vt decæterò, quicquid est dubium, sit remotum, solennitas dominicæ matris die decimoquinto Kalendarum Ianuariarũ omnimodò celebretur: & natiuitas filij eiꝰ Saluatoris nostri, die octauo Kalendarum eorundem, sicut mos est, solennis in omnibus habeatur.

2 Frequentium molestiarum nocẽs impulsus,

pulsus, contemni quidem magnitudine decentis poterat grauitatis: sed quia leuitas labens facilè ad præcipitia vana corda reclinat, benè honesta solicitudo cohibere properat, quod frequentata vsitatio vitare non curat, ideò cùm & quorundam paternorum sanctionibus decretorum, & institutionibus sit legalibus cautum, nè contra salutem principum, gentisque aut patriæ quisquam meditari conetur aduersum: hoc vnum specialiter nunc depromitur obseruandum, vt si quis religiosorum, ab episcopo vsque ad extremum ordinis clericorum siue monachorum, generalia iuramenta in salutem regiam, gentisque aut patriæ data, reperiatur violàsse voluntate prophana, mox propria dignitate priuatus, & loco & honore habeatur exclusus, eo miserationis obtentu tantummodò reseruato, vt an locum, an honorem, an vtraque possideat, concedendi ius, licentiamque principalis potestas obtineat.

3 Reuerentiæ totius auditu percipiatur, quia res adeò dura, non frustrà cogitur hac duriori extirpari cẽsura. Agnouimus enim, quosdã pontifices præcepti principis Apostolorum (qui ait, Pascite, qui in vobis est, gregem non coactè, sed spontaneè: neque dominãtes in clero, sed forma facti gregis) ità esse immemores, vt quibusdam monasterijs parochialibusq; ecclesijs, aut suæ consanguinitatis personas, aut sui fauoris participes, iniquum sæpè statuant in prælatũ, ità illis prouidentes commoda inhonesta, vt aut eisdem deferantur, quæ proprio episcopo dari iustus ordo depoposcerit, aut quæ rapere deputati exactoris violentia poterit. Proindè decenter omnibus placet, & in pręsenti tale rescindere factum, & non esse decęterò faciendum. Nam quisquis pontificum deincèps, aut sanguine propinquis, aut fauore personis quibuscunque sibi deuinctis, talia commendare lucra tentauerit: ad suum nefandę pręsumptionis excidium, & quod iussum fuerit, deuocetur in irritum: & qui ordinauit, annuæ excommunicationi subiaceat: quæ verò ablata fortasse fuerint, ab eo qui tulit, reddantur in duplum.

4 Benè per spiritum Domini possumus cum sancto Apostolo dicere, non ignorare nos astutias satanæ, quia impellimur zelo domũs Dei & ardore cremari. Videmus eñ, ad tanta fraudum studia conualescentem excreuisse perniciem, vt & primæua patrum constitutio à quibusdam æstimetur illudi, & noua iudicum putetur intentio * pelli. Nam inueniuntur nonnullæ viduæ, diuersis excusationibus se adeò contegentes, vt blandiantur sibi, non se patrum plena religionis alligatas institutione teneri. Vndè, antiquis inconcussè permanẽtibus regulis, hoc adijcitur nouæ oraculo sanctiõis, vt vi-

2.q.1.vidua, quæ sanctæ religionis

*habitum

17.q.1.Cõe fœminę venientes

authoritate tenetur: ideò quicquid obuiũ ex incerto occurrit, euidenter abijci debet, vt decætero nihil superfit, quod in dubium
20.q.2.Si in nutet. Ideoq;, si in qualibet minori ætate vel qualibet minori religionis tonsuram, vel religioni debitam vestem in vtroq; sexu filijs, aut vnus, aut ambo parentes dederint, certè aut nolentibus, vel nescientibus sese susceptam, nõ mox visam in filijs abdicauerint: sed vel coram se, vel coram Ecclesia, palamq; in conuentu eosdem filios talia habere permiserint: ad secularem reuerti habitum, ipsis filijs quandoq; penitùs non licebit: sed conuicti, quòd tonsuram aut religiosam vestem aliquandò habuerint, mox ad religionis cultũ habitumq; reuocentur, & sub strenua districtione huiusce modi obseruantiæ inseruire cogantur. Parentibus sanè filios suos religioni contradere, non ampliùs quàm vsque ad decimum ætatis eorum annũ licentia poterit esse. Postea verò, an cum voluntate parentũ, an suæ deuotionis sit solitarium votum, erit filijs licitum, religiõis assumere cultum. Quisquis autem vel abolitione tonsuræ, vel secularis vestis assumptione detectus fuerit attigisse transgressionem, & excõmunicationis censuram accipiat, & religioni semper inhæreat. Opitulante miseratione diuina, & gloriosissimi Recesuinthi principis inhærente voluntate religiosa, his testibus decentissimè allegatis in pace connexis, ex totis præcordiorum visceribus, damus gloriam & honorem soli æterno & immortali Deo, patri & filio & spiritui sancto, cuius dono collatum nobis agnoscimus, pro eius Ecclesię statu & gerere curam, & posse sacri regiminis competentia disponere iura, à quo petimus & optamus, vt porrecta in longitudine feliciũ dierum sacratissimi principis vita, eam omni gloriarum decore perpetim faciat pollere salute. Nos quoq;, attribuat, susceptum Ecclesiæ suæ regimen cum æquitate disponere, ac solicitudine gubernare, & in pace tenere, vt post huius mundi suspecta pericula, peruenire possimus ad cælestia regna, Amẽ. Eugenius indignus Toletanæ sedis metropolitanus episcopus, hæc nostrarum definitionum statuta subscripsi. Similiter & alij Episcopi subscripserunt numero viginti-unus.

Item decretum pro Potamio Episcopo.

ASsumere poteramus canoram intantùm fraternæ lætitiæ tibiam, quia diuina pietas conuẽtum nostrum ad concordiæ conuocauerat studia, & cõuenerat mœstitiam vitare, quoniam visitatione disciplinæ videbamur paternas regulas innouâsse: sed grauius sistrum pro cymbalo sumimus, & funus pro carmine decantamus, gementesq; cum Hieremię questibus dicimus: Dissolutum est gaudium cordis nostri, versus est in luctum chorus noster. Vndè & væ coram nobis conspicimus, quoniam cecidisse coronam capitis nostri videmus, dum tam nobile in infimũ corruit, quod in tam sublime sanctitatis optimũ stetit. Eccè etenim, tractantibus nobis in pace Dei de ecclesiasticis regulis, delatum est conuentui nostro epistolium confusæ confessionis, & abolendæ subscriptionis, quo Potamius Bracarensis Ecclesiæ episcopus, de factis proprijs, suisq; verbis annotârat & articulis. Quo reserato, quid obliteranda pagina, & abolenda literarum panderent elementa, fletibus potiùs, quàm sermonibus lachrymosa concio recensuit. Tunc solitariè tantùm, secretimq; adunatis pontificibus Dei, prædictum Episcopum adesse coram nobis fecimus. Quem singultibus aggredientes ampliùs, quàm loquelis, reseratam illi suæ deformitatis, & nostræ confusionis scripturam protulimus. Quam accipiens, ac recurrens, sciscitantibus nobis, vtrùm sui operis, & suæ annotationis intimatio esset: ille suum actum, suique oris eloquium, suorum quoquè digitorum esse robur asseruit, quod illic relegendo peruidit. Rursùm diuini nominis contestatione hunc adiurantes, obtestati sumus, vt, an de se spontè mendacium diceret, aut alicuius violentia premeretur, & perterritus talia enarraret, veraciter indicaret. Qui mox flebili voce, luminibusque ploratu madentibus, & fragore singultuum, cum vnius Dei nominis iuramento clamauit, se & verè eadem mala de se confiteri, & ad hęc confitenda, nulla se violentia prægrauari. Vndè etiàm fermè per nouem menses sponte deseruisse regimen Ecclesiæ suæ, & ergastulo quodam, pro admisso flagitio acturus pœnitentiam, se conclusisse edixit. Tunc per fidelem confessionem eius agnito, quòd tactu fœmineo sorduisset, & declarato, licèt hunc paterna antiquitas sacris regulis deijcere ab honore decernat, nos tamen miserationis iura seruantes, non abstulimus nomen honoris, quod ipse sibi sui criminis confessione iam tulerat, sed valida authoritate decreuimus, perpetuæ pœnitentiæ hunc inseruire officijs & ærumnis, prouidentes meliùs, illum per asperam & dumosam ire pœnitentiæ solitudinem, vt quandoquè peruenire ad refrigerij mansionem, quàm, relictum in voluntatis suæ latitudine, ad præcipitium deijci æterna damnatione. Tunc venerabilem Fructuosum Ecclesiæ Dumlensis episcopum, communi omnium nostrũm electione, constituimus Ecclesiæ Bracarensis gubernacula continere, ità vt omnem Metropolim prouinciæ Galliciæ, cunctosque Episcopos, populosque conuentũs ipsius, omniumque curam animarum Bracarensis Ecclesiæ gubernandam suscipiens, ità compo-

Threno.5.c

nat atq; cõseruet, vt & Dominum nostrum de rectitudine operis sui glorificet, & nobis de incolumitate Ecclesię eius gaudium præstet. Quia verò ad futura prospicere conuenit, nè exoriri possit in statu pacis quædam commotio litis, patrum sententiam, quæ iam dictum Potamium episcopum rectitudine damnat, huic decreto connectere nostra vigilantia procurat.

Ex Concilio Valentino Galliæ, titulo quarto:

NEc illud (fratres) scribere alienum ab Ecclesiæ vtilitate censuimus, vt sciretis, quicunq; sub ordinatione vel diaconatũs, vel presbyterij, vel episcopatũs, mortali crimine dixerint se esse pollutos, à supradictis ordinationibus submonẽdos, reos scilicet vel veri confessione, vel mendacio falsitatis. Neq; enim absolui potest is, qui in seipsum dixerit, quod dictum in alios, puniretur: quoniam omnis qui sibi fuerit mortis causa, maior homicida fit. Multæ quidem & aliæ sententiæ huic poterant innecti decreto, quæ prædictum Potamium Episcopum seueriſſima austeritate abijcere iubent. Sed ex omnibus hanc conscriptam ponere sententiam maluimus, nè si totius damnationis edicta replicâssemus, grauissimę vltionis authores existere videremur. Factum est decretum sub die Kalendarũ Decembris, anno feliciter octauo regni gloriosiss. domini nostri Recesuinthi regis. Eugenius indignus Toletanæ sedis metropolitanus episcopus, hoc iudicij nostri decretum subscripsi. Similiter & alij episcopi subscripserunt, numero decem & septem.

Aliud Decretum.

DIutinis tractationibus inueniri quod iustum est, vt experientia est iudicantium comprobatum, ità & iuxta summi iudicij statuta, plenior inuenitur authoritas. Ideò mentis intentione, orisq; simul studia deducentes in cognitionem audiendi negocij, delatũ est ad nos in conuentu S. Concilij, ex directo gloriosi domini nostri Recesuinthi regis, per illustrem virum Vuambanem, testamentum gloriosæ memoriæ S. Martini Ecclesiæ Bracarensis episcopi, qui & Dumlense monasterium visus est cõstruxisse, vt referato eo quid hic memoratus beatissimus vir decreuisset, nostræ cognitioni patesceret. Quo testamento in omniũ conuentu relecto, comperimus ex ordine, à memorato principe ad nos esse directum, quoniam idem gloriosæ memoriæ sanctissimus vir ità decreuerat, vt succedentibus per ordinem regibus, ad complementũ eius, ipsius testamenti constitutio commendata maneret. Tũc deindè illatum est nobis testamenti Recimiri memoratæ Ecclesiæ Dumlensis epiſcopi, quod de rebus suis in eadem Ecclesia decreuerat, examinatione veridica dirimendum. Quo relecto, cognouimus eundem authorem suum illic diuersæ constitutiõis edidisse conditiones, inter quas vnam validam conatus est religatione constringere, deputãs & illationes tributorum, & precia frugum absq; aliqua diminutione, annua vice pauperibus erogari, nihilque esse absq; deliberatione relictũ, quo vsibus Ecclesiæ posset quadam liberalitate seruire. Tunc ex voce partis Dumlensis Ecclesię adstrictum est, quòd vniuersas species generis & corporis rerum, quæ in eiusdem Ecclesiæ domo intrinsecùs ad vsus domesticos ex tempore suæ ordinationis idem episcopus Recimirus inuenit, & quæ ipse, aut de opere vtriusq; sexus artificum familiarum Ecclesiæ potuit habere cõfecta atq; illata, aut quę sua professione habuisse visus est conquisita, omnia moriens iussisset pauperibus erogari. Quædam verò ità vili precio vendi ordinâsse, vt negociatio earum rerum, perditio potiùs quàm mercatio censeretur. * Addidisse quoq; quosdam liberos ex eiusdem Ecclesiæ familijs, quibus etiàm cum alijs ad se pertinentibus, omnibus ampliùs quàm quinquaginta reperitur vtriusque sexus dedisse mancipia. Quibus damnis ità cognitis, quia & cuncta remedia intrinsecùs domus tam indiscretè largita fuerãt, nè quid ad integritatem Ecclesiæ reliquum superesset, cùm nulla imminens causa pauperum necessitatis existeret, quæ hoc tam integrè & perfectè examusim erogari deposceret, atque pro libertis illis nihil secundùm canonicam sanctionem datum in commutationem patesceret, sed nec pro mancipijs, & reliquis rebus eisdem libertis collatis, aliquid in repensationem Ecclesiæ relictum notesceret, verùm & suam rem ità in nomine pauperum relegâsset, nè aliquid remedij ex hoc ecclesiasticus vsus attingeret: ducti sumus, tam rationis intuitu, quàm paternarum sanctionum edicto, ipsius testamenti seriem, etsi non vsquequaquè in irritum deuocare, in quoddam tamen rationabili authoritate temperamentum deducere: scilicet, quia tantorum dispendiorum damnis, à memorato Recimiro episcopo factis, res Ecclesiastica dinoscitur subiacere, omnis res eius, quam indelegatam reliquit pauperum nomini, tandiù Dumlensi Ecclesiæ plena deseruiat facultate, donèc omne hoc damnum, quod in vtensilibus domũs sustinuit, valeat euidentiùs reparari. Ac tũc, completa restitutione damni, obseruetur (sicut decreta est) series testamenti. Liberti verò, qui ex familijs Ecclesiæ facti sunt, & seu res vniuersa, quæ in mancipijs alijsque corporibus, vel illis suis hominibus collata esse dinoscitur, cuncta in discretione venerabilis fratris nostri Fructuosi Episcopi dispo-

* Edidisse

disponenda relinquimus: vt quia hæc euidens ordo patrum in irritum deuocat, illius temperamentum hæc ad miserationem adducat, qualiter nec regulam paternam modus excedat, & miserationem seueritas non extinguat, vt secúdùm merita seruientium, & libertatis præmia, & rerũ donaria vel subtrahat vel concedat. Editum sub die Kalendarum Decembris, anno feliciter octauo regni gloriosissimi domini nostri Recesuinthi regis. Eugenius indignus Toletanæ sedis metropolitanus episcopus, hoc iudicij nostri decretum subscripsi. Similiter & alij episcopi subscripserunt, numero decem & septem.

EVGENII
PAPAE PRIMI GESTA.

Ex libro Pontificali.

EVgenius natione Romanus, de regiõe prima Aduentineñ, clericus à cunabulis, ex patre Rufiniano, sedit annos duos, menses nouem, dies vigintiquatuor, benignus, mitis, mãsuetus, omnibus affabilis, & sanctitate præclarior. Rogam clero solitam tribuit, & indigentibus eleemosynam subministrauit, vt etiàm die transitùs sui, pauperibus vel clero, seu familiæ presbyteria in integro eroga ri præciperet. Huius temporibus Petrus patriarcha Constãtinopolitanus direxit synodicam ad Sedem Apostolicam iuxta cõsuetudinem, omninò obscurissimam, & vltra Catholicam regulam, non autem declarans operationes aut voluntates in Domino nostro IESV CHRISTO. Et accensus populus vel clerus, eò quòd talem synodicam direxisset, minimè susceperũt eam: sed cum maiore strepitu à sancta DEI Ecclesia proiecta est, vt etiàm nec eundem Papam dimitteret populus vel clerus Missas celebrare in basilica DEI genitricis, semperque Virginis MARIAE, quæ appellatur Ad Præsepe, nisi promisisset his ipse Pontifex, minimè eam aliquandò suscipere. Fecit autem episcopos per diuersa loca numero viginti unum. Qui etiàm sepultus est ad beatum Petrum Apostolum, sub die quarto nonas Iunias. Et cessauit episcopatus mẽsem vnum, dies vigintitres.

CABILONENSE
CONCILIVM.

Est prouinciale.

Cabellionum, in Gallia Celtica Heduorum ciuitas, inter Dubidẽ & Ararim fluuios sitũ, de quo Ptolemæus lib. 2. Strabo libr. 4. Plinius lib. 3. cap. 4.

CABILONENSIS CONCILII CAPITVLORVM TITVLI.

Vt omnes vna conspiratione & conniuente animo sentiant. 1
Canonum statuta, ab omnibus intemerata seruentur. 2
De clericorum cum extraneis mulieribus familiaritate fugienda. 3
Nè duo in ciuitate vna, vno quoquè tempore, ordinentur aut habeãtur episcopi. 4
Seculares commissionem seu regimẽ parochiarum nõ habeant, nec rerũ earum. 5
Nullus ante audientiam res quorunlibet inuadere aut auferre præsumat. 6
Res defuncti presbyteri aut abbatis, intacte ad tempus permaneant. 7
De pœnitentia peccatorum, quæ est medulla animę. 8
Nè mãcipia Christiana alienis vendãtur. 9
De electione Episcopi post alicuius mortem. 10
Nè coram iudicibus publicis Ecclesiastici compareant. 11
Nè duo abbates vni monasterio præficiantur. 12
Vt nullus alterius clericum, illo inuito, retinere præsumat. 13
Nè his, qui curam habent Oratoriorum per villas potentum existẽtium, vis inferatur, aut impedimẽtum, quó minùs illis intendant. 14
Nè ecclesiastici patrocinijs principum vtantur, vbi vitari potest. 15
Nullus promoueatur ad sacros Ordines pecunia, vel præmio: contraueniens, digna pœna puniatur, honore adepto priuatus. 16
Quòd ecclesiasticorum locorum *emũnitas omninò tueatur & defensetur. 17
Die dominico nulla ruralia opera fiant, sed dies ille celebris habeatur. 18
Nè turpia, aut obscœna, vel ludicra cantica in Ecclesijs, vel circa eas cantentur. 19

CABILONENSIS
CONCILII CANONES.

Capitulum primum.

PRiscis quidem canonib⁹ noscitur institutum, vt metropolitani cum eorũ comprouincialibus, per singulos annos debeant in synodoli coniungi (Deo propiciante) Concilio: sed nunc tam ex communi omnium voluntate, quàm ex euocatione vel ordinatione glorioſi domini Clodouei regis, pro zelo religionis vel orthodoxæ fidei dilectione in Cabilonensi vrbe in ecclesia S. Vincentij pariter conglobati, ipsius sancti martyris intercessionem poscentes, vt longæuitatem supradicti principis suo suffragio mereremur: inspirationeq; diuina interueniente, de canonibus significaretur, quòd si fuisset aliquid prætermissum, vel per ignorantiam vitiatum, in pristinum statum (sicut dudùm fuerat à sanctis patribus statutum) deberet, auxiliante Christo, Domino reformari. Ità omnes vna conspiratione, & conniuente animo definiuimus, vt fidei norma, sicut in Niceno concilio pia est professione firmata, vel à sanctis patribus tradita, atque ab ipsis exposita, vel in postmodùm à sancto etiàm Chalcedoneñ concilio firmata, in omnibus & ab omnibus conseruetur.

2 Canonum verò statuta, ab omnibus intemerata seruentur.

3 Licèt iam prioribus canonibus fuerit statutum, placuit tamen renouare, vt si quis Episcopus, presbyter, aut diaconus, vel quicunque ex sacerdotali catalogo, præter personas, quæ in ipsis canonibus continentur, cum qualicunque extranea muliere familiaritatem habere præsumpserit, quæ dedecoris vel adulterij possit adferre suspicionem, iuxta statuta canonum ab ordine regradetur.

4 Vt duo in vna ciuitate penitùs vno tempore nec ordinentur, nec habeantur episcopi, nè res Ecclesiæ sæua diuisione debeant partiri.

5 Seculares verò, qui necdùm sunt ad clericatum conuersi, res parochiarum, vel ipsas parochias minimè ad regendum debeant habere commissas.

6 Vt nullus ante audientiam, res quorumlibet inuadere aut auferre præsumat: quod qui fecerit, vt necator pauperum habeatur.

7 Vt defuncto presbytero vel abbate, nihil ab Episcopo auferatur, vel archidiacono, vel à quocunque de rebus parochiæ, vel xenodochij, vel monasterij, aliquid debeat *minuere. Quod qui fecerit, iuxta statuta canonum debeat coerceri.

8 De pœnitentia verò peccatorum, quæ est medela animæ, vtilem omnibus hominibus esse censemus: & vt pœnitentibus à sacerdotibus (facta confessione) indicatur pœnitentia, vniuersitas sacerdotum nosci-tur consentire.

9 Pietatis est maximæ & religionis intuitus, vt captiuitatis vinculum omninò à Christicolis redimatur. Vndè sancta synodus nõscitur censuisse, vt nullus mancipium extra fines vel terminos, qui ad regnum domini Clodouei regis pertinent, penitùs debeat venundare, nè (quod absit) per tale commercium aut captiuitatis vinculo, vel (quod peius est) Iudaica seruitute mancipia Christiana teneantur implicita.

10 Si quis Episcopus de quacunque ciuitate fuerit defunctus, non ab alio, nisi à comprouincialibus, clero, & ciuibus suis alterius habeatur electio: sin aliter, huiusmodi ordinatio irrita habeatur.

11 Peruenit ad sanctam synodum, quòd iudices publici, contra veteranam consuetudinem, per omnes parochias vel monasteria, quas mos est Episcopos circuire, ipsi illicita præsumptione videantur discurrere: etiàm & clericos vel abbates, vt coram eis compareant, inuitos atque districtos ante se faciant exhiberi. Quod omnimodis religioni non conuenit, nec canonum permittit authoritas. Vndè omnes vnanimiter censuimus, sententiantes, vt deincèps ista debeant emendare. Et si præsumptione vel potestate, qua pollent, excepta inuitatione abbatis aut archipresbyteri, in ipsa monasteria vel parochias aliquid fortasse præsumpserint, à communione omnium sacerdotum eos conuenit sequestrari.

12 Vt duo abbates in vno monasterio esse non debeant, nè sub obtentu potestatis, simultas inter monachos & scandalum generetur. Veruntamen si quilibet abbas elegerit successorem, ipse qui sic eligitur, de facultatibus ipsius monasterij ad regendum nullam habeat potestatem.

13 Vt nullus alterius clericum retinere præsumat, sicut priscis est canonibus institutum, nec ad sacrum ordinem, sinè voluntate sui Episcopi, penitùs promouere.

14 De oratorijs, quæ per villas fiunt, nonnulli ex fratribus & coepiscopis nostris, residentibus nobis in sancta synodo, querimonias detulerunt, quòd oratoria per villas potentum iam longo constructa tempore, & facultates ibidèm collatas, ipsi, quorum villæ sunt, Episcopis contradicant, & iam nec ipsos clericos, qui ad ipsa oratoria deseruiunt, ab Archidiacono coërceri permittant. Quod conuenit emendari, ità vt duntaxàt in potestate sit Episcopi, & de ordinatione clericorum, & de facultate ibidèm collata, qualiter ad ipsa oratoria & officium diuinum possit impleri, & sacra libamina consecrari.

Quòd si quis contradixerit, iuxta priscos canones communione priuetur.

15 Vt abbates vel monachi, aut agentes monasteriorum, patrocinio seculari penitùs non vtantur, nec ad principis præsentiam sinè Episcopi sui permissu ambulare audeant. Quod si fecerint, à suis episcopis excommunicentur.

16 Vt nullus episcopus, neq; presbyter, vel abbas, seu diaconus, per præmium ad sacrum ordinem penitùs accedat. Quod qui fecerit, ipso honore, quem præmijs comparare præsumpserit, omninò priuetur.

17 Et quia multa per præsumptionem proueniunt, quę deo minùs placita, & sacris canonibus videntur esse contraria, quæ à sacerdotibus necesse est coërceri, ità sancta synodus instituit, vt nullus secularium nec in Ecclesia, nec infra atrium ipsius ecclesiæ, qualecunq; scandalum aut simultates penitùs excitare præsumat, nec arma trahere, aut quencunq; ad vulnerandum vel interficiendũ penitus appetere. Quod si quis fortassè præsumpserit, ab episcopo loci illius, vbi factum fuerit, ipse iuxta statuta canonũ communione priuetur.

Aurelianẽ. cõ. 3, ca. 27. 18 Licèt generaliter ab omnibus catholicis & Deum timentibus, diem Dominicũ prima sabbati conuenit obseruare, & sicut superiùs in canonibus est statutum: non aliquid noui condentes, sed vetera renouantes, instituimus, vt in ipso die Dominico ruralia opera, id est, arare, messes metere, vexactus facere, vel quicquid ad ruris culturam pertinet, nullus penitùs præsumat. Quod q inuentus fuerit faciẽs, sub disciplina districtionis omnimodis corrigatur.

19 Multa quidem eueniunt, quę dum leuiter corriguntur, sæpiùs maiora consurgunt. Valdè enim omnibus noscitur esse indecorum, quòd per dedicationes basilicarum, aut festiuitates martyrum, ad ipsa solennia confluẽtes, chorus fœmineus turpia quidem & obscœna cantica decantare videntur, dum aut orare debeant, aut clericos psallentes audire. Vndè conuenit, vt sacerdotes loci, talia à septis basilicarum vel porticibus ipsarũ, ac etiàm ab ipsis atrijs, vetare debeant & arcere. Et si voluntariè noluerint emendare, aut excommunicari debeant, aut disciplinæ aculeum sustinere. Agapium verò & Babonem Diuiensis vrbis episcopos, pro eo, quòd ipsos contra statuta canonum in multis cõditionibus errâsse vel deliquisse cognouimus, ipsos iuxta tenorem canonũ ab omni episcopatuum eorum ordine decreuimus regradare.

Episcoporum subscriptiones.

¶ Gandericus Episcopus Lugdunensis, his constitutionibus subscripsi.

Landalenus episcopus ecclesię Viennẽ, his constitutionibus subscripsi.

Audoënus episc. eccles. Rothomageñ, subsc.
Armentarius episc. eccle. Senonicæ, subscrip.
Ando episcopus ecclesiæ Aurelianeñ, subscripsi.
Aurelianus episcopus ecclesiæ Ventieñ, subscripsi.
Arricus episcopus ecclesiæ Lausaneñ, subscripsi.
Anilacarius episcop. ecclesiæ Sagieñ, subscripsi.
Bertoaldus episcopus Lingoneñ, subscripsi.
Baudomeris episcopus ecclesiæ Tarentasieñ, subscripsi.
Bertofredus episcopus ecclesiæ Ambianeñ, subscr.
Berto episcopus ecclesiæ Foroiulieñ, subscripsi.
Clarus episcop. ecclesiæ Gratianopolis, subsc.
Claudius episc. Rhegieñ, subsc.
Chatribonus episcopus ecclesiæ Constantinæ, subscripsi.
Donatus episcopus ecclesię Visontieñ, subscripsi.
Deodatus episcopus ecclesiæ Matisconeñ, subscripsi.
Deocarius episcopus ecclesiæ Antipolitanæ, subscripsi.
*Etherius episcopus ecclesiæ Ebreduneñ, subscripsi.
Eligius episcopus ecclesiæ Nouiomeñ, subscripsi.
Ferreolus episcopus ecclesiæ Augustoduneñ, subscripsi.
Florentius episcopus ecclesiæ Beliceñ, subscripsi.
Gradus episcop. ecclesiæ Cabiloneñ, subscripsi.
Ingildus episcop. ecclesiæ Valentineñ, subsc.
Leusus episcopus ecclesiæ Trecassinæ vel Treceñ, subscripsi.
Licerius episcopus eccl. Auściorum, subscripsi.
Leborius episcopus ecclesiæ Maurianeñ, subscripsi.
Launobodis episcopus ecclesiæ Lexouieñ, subscripsi.
Malardus episcop. ecclesiæ Carnoteñ, subscripsi.
Magnus episco. ecclesiæ Atrebateñ, subsc.
Paulus episc. ecclesiæ Genueñ, subscr.
Palladius episcopus ecclesiæ Antisiodoreñ, subscripsi.
Protasius episcopus ecclesię Sentieñ, subscripsi.
Potentissimus episc. ecclesię Vapinceñ. subscripsi.
Petronius episcopus ecclesiæ Vasioneñ, subscripsi.
Rauracus episcopus ecclesiæ Niuerneñ, subscrip.
Ragnericus episcop. ecclesiæ Ebroiceñ, subscripsi.
*Vlfolendus episcopus ecclesiæ Bituriceñ, subscripsi.
Betto abbas pro Latino episcopo Turonicę ecclesiæ, subscrip.
Chaddo archidiacon⁹ pro Salappio episcopo ecclesiæ Nanneteñ, subscripsi.
Grimoaldus abbas ꝓ Audoberto episcopo ecclesiæ Parisiaceñ, subscripsi.
Paternus abbas pro Felice episcopo ecclesiæ Lemouiceñ, subscripsi.
Chanoaldus abbas pro Chadoaldo episcopo ecclesiæ Cenomannicæ, subscripsi.
Bertolphus abbas pro Duriotero episcopo ecclesiæ Rhedoneñ, subscripsi.

*Vlfrodus

EPISTOLA CABILONENsis concilij ad Theodosium episcopum.

DOmino semper peculiari suo Theodosio, cœtus episcoporum, qui nupèr est in Cabilone vrbe cum Christi gratia adunatus. Omnibus veridica relatione perpatuit, quod nec vos credimus ignorasse, quòd

q̃ gloriosus dñs Clodoueus rex in suprascripta vrbe Cabilone viij. Kaléd. Nouembris, synodale præcepit esse concilium, vbi oñibus nobis, qui in basilica Domini Vincentij pariter residentes, vestrum aduentũ (dum vos in propinquo etiàm in ipsa vrbe esse audiuimus) omnimodis præstolati sum⁹, vt daretis intelligere, pro qua re vos in ipso concilio noluistis adesse, dum multa aduersùs vos, & de indecenti vita, & de excessu canonum (quod maximè condolemus) peruulgata narrantur. Nam & scripta, qualiter vos constitit pœnitentiam fuisse professos, vestra manu & comprouincialiũ vestrorũ videmus manibus roborata. Vndè vos credimus iam legisse, nec nos pœnitentiam ignoramus, quòd qui publicè pœnitẽtiam profitetur, episcopalem cathedrã nec tenere nec regere potest. Propterea salutãtes beatitudinem vestram honorificè, indicamus, vt vsque ad aliam synodum, de Arelatẽsi sede, vbi vos constat pontificalẽ cathedram tenuisse, debeatis omnimodis abstinere, & de facultate ipsius Ecclesię nihil ad vestram dominatiõem, donèc in audientia ante fratres conueneritis, penitùs præsumatis.

VITALIANI PAPAE GESTA.

Ex libro Pontificali.

Anno post. Christi 653.

VItalianus natione Signiensis prouinciæ Cãpaniæ, de patre Anastasio, sedit annos xiiij. mẽses sex. Hic direxit respõsales suos cũ synodica iuxta consuetudinem in regiam vrbẽ ad pijssimos principes, significans de ordinatione sua. Et dum susceptus esset, renouantes priuilegia ecclesiæ, reuersi sunt. Quorũ principum clementia per eosdem missos direxit beato Petro Apostolo euãgelia aurea, cum gemmis albis miræ magnitudinis in circuitu ornata. Hic regulam ecclesiasticam atq; vigorem (vt mos erat) omnimodè conseruauit. Huius temporibus venit Constantinus Augustus de regia vrbe per littoraria in Athenas, & exindè Tarentum, indè Beneuentũ & Neapolim, per indictionem vj. Postmodùm venit Romã, id est, quinta die mensis Iulij, feria iiij. indictione vj. suprascripta. Et occurrit obuiàm ei Apostolicus cum clero suo, milliario vj. ab vrbe Roma, & suscepit eum. Et ipsa die ambulauit Imperator ad sanctum Petrum ad orationem, & donum ibi obtulit. Die sabbati ad sanctam Mariam, itemq; donum obtulit. Dominicorum die processit ad sanctũ Petrum cum exercitu suo, omnes cum cereis, & obtulit super altare illius pallam auro textilẽ, & celebratæ sunt Missæ. Iterùm sabbatorum die venit Imperator ad Lateranas, & *lauit, ibidèm pransus est in basilica Vigilij. Item Dominicorũ die fuit statio ad sanctum Petrum. Et post celebratas Missas sibi inuicèm Imperator & pontifex valedixerũt. Et Imperator duodecim dies in ciuitate Romana perseuerans, omnia quæ erant in ære ad ornatum ciuitatis, deposuit: sed & Ecclesiam sanctæ Mariæ ad martyres, quæ tegulis æreis erat cooperta, discooperuit: & in regiam vrbem cum alijs diuersis, quæ deposuerat, direxit. Et postmodùm secunda feria egressus de ciuitate Romana, reuersus est Neapolim, indè terreno itinere perrexit Rhegium, ingressus Siciliam per indictionem vij. & habitauit in ciuitate Syracusana, & tales afflictiones imposuit populo seu habitatoribus prouinciarum Calabriæ, Siciliæ, Aphricæ, vel Sardiniæ, per diagrapha seu capita, atq; nauticatiões per annos plurimos, quales à seculo nunquàm fuerũt, vt etiàm vxores à maritis, vel filij à parentibus se separarent. Et alia multa inaudita perpessi sunt, vt alicui spes vitæ non remaneret. Sed & vasa sacrata vel cymbala sanctarum Dei Ecclesiarũ auferentes, nihil dimiserunt. Et postmodũ xv. die mensis Iulij per duodecimam indictionẽ prædictus Imperator in balneo occisus est. Et non post multum tempus antedictus sanctiss. vir vitam finiuit. Fecit autem ordinationes iiij. presbyteros xxij. diaconum vnum, episcopos per diuersa loca numero xcvij. Qui etiàm sepultus est ad beatum Petrum apostolum, sub die sexta Kalend. Februarij. Et cessauit Episcopatus menses ij. dies xiij.

*lætus

Epistola Vitaliani papæ.

VItalianus Episcopus seruus seruorũ Dei, Paulo archiepiscopo Cretensi. Decimonono die mensis Decembris præsentis, xj. indictione, Ioannes Episcopus *Lampeon vrbis intra basilicam venerabilem beati principis Apostolorũ Petri, nobis obtulit petitionem, per quam nos obnixè postulauit, atq; cõiurauit per terribilẽ (inquiens) aduentum magni Dei, atq; saluatoris nostri Iesu Christi, vt secũdùm sacratissimos canones, institutaq; sanctorum patrum, eius causæ meritũ requireremus, & sententiam promulgaremus. Obtulit ilicò & sententiam apud tuam fraternitatem confectam, subscriptamq́ue eius, eorumq́; episcoporum manibus. Igitur post aliquos dies ad eius preces coaceruari cœtum in hac vrbe Romana antistitũ fecimus, vt nobiscum considentes, & petitio eiusdem episcopi, & acta sacerdotaliter cognoscerentur. Dum ergò esset in hac Romana vrbe congregata eadem synodus episcoporum pro huiusmodi negocio audiendo vel faciendo,

*Lappæ

Tit. 2. c

Synodus Romana sub isto

papa celebrat.

faciendo, statim nobis nunciata sunt eiusdem exemplaria actionis, à tua fraternitate directa, quæ susciptentes atque conferentes inuicem, ità inuenimus cõtineri in verbis & sensibus, sicut ea, quæ nobis præfatus episcopus obtulerat, subscripta manu episcoporum & tuæ dilectionis. Quamobrem admirati sumus, quia per suum clericũ hãc vobis minimè direxerit. Si enim forsitan tempus hoc prohibuit incõgruũ, cur absq; tuo scripto hanc vsq; nos minimè direxit? Cumq; recensita esset sentẽtia coram nostris fratribus episcopis, visum nobis eisq; est, quòd non secundùm timorẽ Dei, neq; secundùm instituta patrum, sacrosq; canones, eiusdem Ioannis antistitis * Lampeon *Lappæ est causa cognita & terminata, vel pœnalibus submissa eius persona. Propterea non leuiter contristati sumus, maximè, quia & sub custodia missus est idem Ioannes antistes *Lampeõ diebus aliquot, & exindè adducebatur in secretarium tuę fraternitatis, vt quod velles (inquit) loqueretur, ac rursùs sub custodia ducebatur ad clausuram, sicuti habet confessio defensoris tuæ dilectionis in sententia ab eo facta: insuper & hortabatur, contra canonum iussa, cõtraq; legum instituta existens, vt daret fideiussorem. Deindè oportebat tuam fraternitatẽ secundùm canonũ vigorem, tempore, quo se petijt ad nos venire, eum absoluere tuis literis: quem non solùm noluisti canonicè absoluere ad principis Apostolorum limina, sed magis respondisti ei indecenter, inquiens, quia nõ competenter quæris. Quæ ergò sancti sanxerunt patres, indecentia sunt? An placentia tibi, decẽtia sunt? Igitur præfatum Ioãnem, antistitem atq; inculpabilem reperientes, iuxta textum sententiæ à te nobis directæ, fecimus nobiscũ cum episcopis ad Missarum solẽnia in Ecclesias Dei præcedere. Itaq; statuimus atq; firmamus per huius nostræ præceptionis authoritatem, omnia, quæ à te, tuaq; synodo cõtra canonum instituta, cõtraq; legũ decreta gesta confectáve sunt, vel sententiã promulgatã aduersùs eũ, inania & vacua esse: sed quicquid claruerit eum damnificatũ, eiusdemq; ecclesiam à quoquam, ei tua dilectio faciat reddi, per omnia conseruans eum absq; damno. Denominatũ enim Ioannem, vtpotè innocentem existentem, cũ præsenti nostra præceptione absoluimus hinc, vt sicut cæteri tuæ dilectionis episcopi, & is suæ ecclesiæ *vtilitatibus cum Dei peragere timore, sacrarumq; regularũ *institutione debeat morem. Oportebat deniquè, dilectissime frater, oportebat nos similia similibus retribuere. Sed hæc magis per ignorãtiam opinamur gesta esse, quàm per callidꝛtatẽ. Propterea quæ præcipimus tibi secundùm Deum, & propter Dominũ, tuaq; synodo, stude ilicò peragere, nè co-

for *vtilitates
for *instituere

gamur non misericorditer, sed secundùm virtutem sacratissimorũ canonum cõuersari. Scriptum nanq; est: Dominus inquit: Petre, rogaui pro te, vt non deficeret fides tua: & tu aliquandò conuersus, confirma fratres tuos. Et rursùm: Quodcũq; ligaueris (Petre) in terra, erit ligatum & in cælo: & quodcunq; solueris in terra, erit solutũ & in cælo. Postq; verò nostram preceptionem tua dilectio relegerit, hanc præsenti portitori Ioannis episcopi nimirùm reddat pro sui eiusdemq; ecclesiæ munitione. Data die vj. Calend. Septemb. indictione xj.

Luc 22. 6

Matt 16. 6

Epistola eiusdem secunda.

VItalian⁹ Vaano cubiculario & imperiali chartulario. Semp celsitudo vestra pijs hominibus præbuit * concursum, semperq; irreprehensibiliter viuentibus tribuit libenter opem. Ideoque congruum prꝛuidimus, per præsentia nostra scripta Ioannem antistitem ecclesiæ *Lampensis, sitę in insula Creta, ei in omnibus commẽdare, quatenùs diuina ope præuia, eiusq; suffultus suffragio, valeat ad sanctam celeriter remeare ecclesiam. Per Septembrem enim mensem præsentem, vndecima indictione in hac Romana vrbe ad Apostolorum nostri culminis protectorum limina veniens obtulit nobis petitiõem, per quam supplici ter precatus est nos, vt eius causæ meritũ cognoscẽtes, canonicè terminaremus. Obtulit deniq; nobis & sentẽtiam, quam promulgauit eius metropolitanus cũ suis episcopis aduersùs eundem Ioannem, volens eum ostendere reprehensibilem, per quam eum contra canonum decreta pœnalibus submisit. Cuius exemplar & idem eius metropolitanus nobis direxit. Propterea facientes cõgregari episcopos in hac vrbe, eius causa est cognita, relecta videlicet petitione eius. Et præfata sententia, ab eodẽ metropolitano ei⁹ nobis directa, visum nobis est, non secundùm sacros canones eandem esse sententiam promulgatam. Ideoq; eam inanem atq; vacuam statuimus fore, decernentes eundem Ioannem innocẽtem existere, & absq; aliqua culpa eum ab eius metropolita *querimus subiuisse, quem meritò absoluimus ad suam ecclesiam regredi, scribentes eius sꝛpiùs nominato metropolitæ, vt quæ per simplicitatem egerit in eius personã, contra canonum decreta, esse vacua & inania. Eundem itaque Ioannem (vt dictum est) antistitem, vestræ eximiæ charitati per has nostras literas commendantes, hinc absoluim⁹, ad vestra nimirùm ambulaturum vestigia: & vt exindè rursùs cũ suis scriptis eum absoluere festinet, quę sumus, ad suam Ecclesiam, commendantes eum, quibus prꝛuiderit, vt illæsus debeat esse. Profectò enim vnà mecum cunctis diebus vitæ suæ & ipse pro vestræ excellẽtissimæ

*Lappẽsis

for. *fuisse pisse pœnam querimus, quã

simæ charitatis prosperitate ac longæuitate deprecabitur Dominũ. Data die vj. Calend. Februarias, indictione vndecima.

Epistola eiusdem ad Paulum Cretensem tertia.

VItalianus Paulo episcopo Cretensi. Ad cognitionẽ tuæ dilectionis congruum prꝛuidimus perducere, eò ꝙ Ioannes episcopus *Lampensis ecclesiæ nobis *Lappẽsis suggesserit, asserens, quòd eius parochiæ pertinentia monasteria, vnum, quod appellabatur Palea, & alterum, quod vocatur Arsilli, à tua Ecclesia esse inuasa. Ideoq;, si ità est, hortamur tuam charissimam fraternitatem, vt ei secundùm terminos sanctorũ canonum reddi faciat: quia vnicuiq;, quod iustum est, volumus conseruari, maxime à nostris fratribus. Cognouimus deniquè, ꝙ quidam diaconus, nomine Ioannes, postq; consecratus est minister, accepisset vxorẽ: & non solùm hoc, sed & in duabus ecclesijs militet. Ideoq;, si ità est, hoc tua dilectissima fraternitas pro dei amore corrigat, nè denuò huiusmodi nefas proueniat ad instar malè viuentium. Deindè cognouimus, quòd quendam curialem nomine Eulampium, habeat quasi consiliarium. Nõ enim, vt nobis suggestũ est, eum constat esse bonæ vitæ. Ille enim quotidiè (vt fertur) inter fratres zizania seminat, vt de eorũ discordia marsupium impleat. Quamobrem, si ità est, hortamur tuam fraternitatem, eum à se proijcere, vt eius opinio coram Deo & hominibus floreat. Data vt suprà.

Epistola eiusdem quarta.

VItalianus Georgio Episcopo Syracusano. Gesta, siue sentẽtiam à tua fraternitate directã dilectissimo filio nostro Gaudentio primicerio, scribente eam, sibi ab antistite Cretensis insulæ transmissam pro causa Episcopi * Lampensis Ecclesiæ, *Lappẽsis suscepimus, scribentes ei, quamobrem admirati sumus, cur ipse Cretẽsis antistes nobis aut per suum clericum hãc minimè direxerit, aut per sua scripta non indicauerit, quæ erant necessaria. Præfatus enim Ioannes *Lampensis Ecclesiæ, huiusmodi sen- *Lappẽsis tentiam manu eius metropolitæ, episcoporumque subscriptam, cum sua nobis obtulit petitione, postulans suæ causæ meritum canonicè requiri. Cuius precibus moti, pro tali re in hac vrbe fecimus congregari synodum, vt cognosceretur huiusmodi negocium. Cumq; esset congregata, relecta est nimirùm petitio Ioannis præsulis, ac sentẽtia à tua directa fraternitate: quibus nobis eisq; visum est, nõ secundùm sacratissimos canones, neq; secundùm instituta patrum, esse eadem gesta promulgata aduersùs prenominatum * Lampeon Ecclesiæ Episco- *Lappæ pum. Idcircò decreuimus, eam per nostrę præceptionis authoritatem, esse inanem & vacuam, absoluentes eum ad suam Ecclesiam remeare, cum nostra præceptione, ad eundem eius metropolitam facta. Ideoque eo illic ad tuam fraternitatem se coniungente, ei ità concurrat, vt cum literis commendaticijs domini excellentissimi Vaani filij nostri Imperialis cubicularij & chartularij, ad suam ecclesiam prosperè reuertatur. Viua enim voce pro sua causa subtiliter tuæ fraternitati, dum ab ea requisitus fuerit, profectò indicabit, ostendens ei exemplar præcepti nostri, ad Cretensem metropolitam directi. Pręterea & Siluinus tibi *intimandum omnia prædicãtes, nè modum trãsgredi literarum cerneremus. Data vt suprà.

*intimabit omnia prędicta, nè

TOLETANVM CONCILIVM XI, HABITVM ANNO QVARTO

Tunbæ *Vuambani regis, vij. Idus Nouembris. Est prouinciale.

TITVLI CAPITVLORVM eiusdem concilij, circa tempora Vitaliani papæ.

Nè tumultu concilium agitetur. 1
Non debere metropolitanum à confinitimorum instructione cessare. 2
Vt in vna prouincia diuersitas officiorum non teneatur. 3
De discordia sacerdotum. 4
De compescendis excessibus sacerdotũ. 5
Nõ debere sacerdotes, quaslibet in Ecclesiæ familijs truncationes membrorum facere, nec aliquid, quod morte plectẽdum est, iudicare. 6
Quæ debeat discretio Ecclesiarum esse rectoribus, nè per incõditam disciplinam subeant homicidij notam. 7
Nè quicquam præmij pro diuinis sacramẽtis accipiatur. 8
Quid custodiri debeat, si per præmiũ quis episcopus fiat: vel qua sentẽtia feriatur, qui post honorem acceptum, per pecuniam ordinatus fuisse detegitur. 9
Vt omnes pontifices, rectoresque ecclesiarum, tempore quo ordinandi sunt, sub cautione promittãt, quòd iustissimè viuere debeant. 10
De elucidatione antiqui canonis, quo præcipitur, vt si quis acceptam à sacerdote eucharistiam non sumpserit, velut sacrilegus propellatur. 11
Nè in confinio mortis, pœnitens à reconciliatione diutinè suspendatur, & vt oblatio

latio eius,qui pœnitens, nec tamen reconciliatus de hac vita exiérit, ab ecclesia receptetur. 12
De sacerdotibus,qui vexati,cadere videntur. 13
Vt hi,qui nomino canunt atque sacrificãt, post se semper habeant adiutoria constituta. 14
De institutione certi temporis, quo concilium agatur. 15
De relatione gratiarum pro consummatione concilij. 16

IN nomine sanctæ Trinitatis collectis in vnũ Carthaginensium prouinciæ sacerdotibus in Toletana vrbe, in beatæ matris Domini Mariæ virginis sede, anno quarto excellentissimi ac religiosi Vuambani principis, sub die septimo Idus Nouembris,res votiua gaudij,& dies nimiùm optatæ gratulationis occurrit,in quo nobis datum est conspicere pariter & deflere, quid lachrymarũ de præteritis Domino deberemus. Eramus enim hucusquè pro labentis seculi colluuiõe instabiles:quia annosa series temporum,subtracta luce conciliorum, non tam vitia auxerat,quàm matrem omnium errorum ignorantiam ociosis mentibus ingerebat. Cernimus enim,quomodò Babylonicæ confusionis olla succensa nunc tempora auerteret conciliorum,nunc sacerdotes Domini de resolutis moribus irretiret: purpuratæ enim meretricis sequebãtur incitamenta,quia ecclesiastici conuentùs nõ aderat disciplina, nec erat qui errantium corrigeret partes, cùm sermo diuinus haberetur *exosus. Et quia non erat adunandorum pontificum vlla præceptio, crescebat in maius vita deterior. Cùm tandèm diuina nos clementia ex alto respiciens, & tempori ætatis nostræ se occursuram præbuit,& saluti,præparans nostris seculis religiosi principis mentem deuotam pariter & instructam. Cuius prouidæ solicitudinis voto & lux cõciliorum renouata resplenduit,& alterna charitas se mutuò in corrigendis,vel instruendis moribus excitauit, dum &aggredandi nobis hortatu principis gloriosi facultas data est,&opportuna corrigendis præparata est disciplina,vt qui,decursis longè antè temporibus, post decem & octo scilicet labẽtium annorum excursum,in vnum meruimus aggregari conuẽtũ, *mereri possimus spiritali gratia *sanitatem. Nec enim numerus iste alienus est à salute. Sic quippe mulier illa in euangelio, ter senis annorum excursibus curua, quæ figurã totius humani generis gestabat sub sacramẽto huius numeri,saluti pristinæ sana redonatur. Nos ergò p tot annos curuo nostri ordinis persistente statu,in eo,q̃ nulla nos conciliorum definitio iungeret, nullus etiàm conuentus ecclesiastici ordinis adunaret,tandẽ diuinæ voluntatis imperio,& religiosi principis iussu,euocati in Toletanam vrbem conuẽnimus. Qui cùm in ecclesia beatæ Mariæ virginis debitis in sedibus locaremur,inter cætera,quæ subtèr subteriùs discreto capitulorum ordine sunt digesta,non aliundè primum cœpimus habere sermonem,nisi de sanctæ fidei puritate:vt quia initiandis ad beatam vitã hominibus hæc prima semper est via salutis, præuia quoq; nostris fieret præceptis. Vndè sacræ institutionis arcana sanctorum, Niceni scilicet,Cõstantinopolitani,Ephesini atq; Chalcedonensis,conciliorũ monita amplectentes,per quæ & radicitùs hereticorum falsa conciliabula destruuntur, & fidei catholicæ norma declaratur, hoc communi alternoq̃; animorũ iudicio definimus,vt hanc ipsam fidei nostræ regulã verbis simplicibus niteremur alternatim nobis singulariterque referre, ità vt quicquid per triduum de huiusmodi quæstionibus vnicuiq; nostrũ lectionis memoria ministraret,& prout animis vel memoriæ occurreret,omni sobrietatis compendio,simplici notaretur stylo: relatio tamẽ ipsius sacramenti,pura & euidens, à capite primùm inciperet, & sic ad mẽbra reliqua perueniret,nullas obscuritatis in se lineas habens,nullas etiàm inusitatæ loquutionis regulas cõtinens:sed puritas sola esset clara sermonum,quæ posset euidẽtiam exprimere suã,quò exercitatiores nos ad intelligendum redderet verborum simplex collatio, quàm relata condensæ lectionis instructio. Quia & reuerà tantæ rei mysteriũ ità sacerdotes dei conuenit nósse,vt nõ superficie verborum efferãtur incogniti, sed sensibus sanæ intelligentiæ reperiantur instructi,vt in differẽdo præcipuè huius sanctæ Trinitatis arcano,plùs euidẽtia, quàm eloquentia,eos efficiat saporatos. Sic enim ex diuini muneris dono est actum, vt iuxta votum definitionis alternæ,promissio mõstraretur in opere. Vndè quod primo die præsidẽtis metropolitani lingua profudit, die tertia omnium nostrũm vox sigillatim collatiuè repetijt. Iste est ergò tenor fidei nostræ,qui & à capite copiosè profluxit, & à membris probatus gloriosè emicuit.

Hier.1.c

Apoc.17.a

*extorris.

*mederi *sanitatũ.

Luc.13.b cd

Professio fidei.

CONfitemur & credimus,sanctam atq; ineffabilem Trinitatem,patrem & filium & spiritumsanctum, vnum Deum naturaliter esse,vnius substantiæ,vnius naturæ,vnius quoquè maiestatis atque virtutis. Et patrem quidem non genitum,non creatum,sed ingenitum profitemur. Ipse enim à nullo originem ducit,ex quo & filius natiuitatem, & spiritussanctus processionem acce-

accepit. Fõs ergò ipse est & origo totius diuinitatis. Ipse quoquè pater essentia quidẽ ineffabilis,substantiæ suæ filium ineffabiliter genuit:nec tamẽ aliud, quàm quod ipse est,genuit, Deus deum,lux lucem. Ab ipso ergò est omnis paternitas in cælo & in terra. Filium quoquè de substantia patris sinè initio ante secula natum, nec tamẽ factum esse fatemur:quia nec pater sinè filio, nec filius sinè patre aliquandò extitit. Et tamen non vt filius de patre,ità pater de filio:quia non pater à filio,sed filius à patre generationem accepit. Filius ergò Deus de patre, pater autem Deus,sed non de filio. Ille aũt filius patris,& Deus de patre:æqualis deus per omnia Deo patri,quia nec nasci cœpit aliquandò,nec desijt. Hic etiàm vnius cum patre substantiæ creditur, propter quod & homousios patri dicitur, hoc est, eiusdẽ cũ patre substantiæ. ὁμόσ enim Græcè vnum, οὐσία verò substantia dicitur:quod vtrunq; coniunctũ,sonat,vna substantia. Nec enim de nihilo,neque de alia aliqua substantia, sed de patris vtero,id est,de substãtia eius, idem filius genitus vel natus esse credẽdus est. Sempiternus quoquè est & filius, quoniam si pater semper fuit,semper habuit filium,cuius pater esset, & ob hoc, filium de patre natum sinè initio confitemur. Nec enim eundem filium Dei, pro eo quòd de patre sit genitus,desectæ naturæ portiũculam nominamus:sed perfectum patrẽ, perfectum filium,sinè imminutione,sinè desectione genuisse asserimus: quia solius diuinitatis est,inæqualem filium non habere.

Ephe.3.c

Hinc etiàm filius Dei,natura est filius,non adoptione,quem Deus pater nec voluntate,nec necessitate genuisse credendus est: quia nec vlla in DEO necessitas cadit, nec voluntas sapientiam præuenit. Spiritum quoquè sanctum,qui est tertia in Trinitate persona,vnum atque æqualem cũ DEO patre & filio credimus esse Deũ,vnius substantiæ, vnius quoquè esse naturæ: non tamen genitum vel creatum, sed ab vtrisque procedentem,amborum esse spiritum. Hic etiàm spiritussanctus, nec ingenitus, nec genitus creditur:nè aut,si ingenitum dixerimus,duos patres dicamus: aut,si genitũ, duos filios prædicare monstremur: qui tamen nec patris tantùm,nec filij tãtùm, sed simul patris & filij spiritus dicitur. Nec enim de patre procedit in filium, nec de filio procedit ad sanctificandam creaturam: sed simul ab vtrisque processisse monstratur,quia charitas siue sanctitas amborum esse agnoscitur. Hic ergò spiritussanctus missus ab vtrisque creditur, sed minor patre & filio non habetur,sicut filius propter assumptam carnem,minorẽ se patre & spiritusancto esse testatur. Hęc est sanctę Trinitatis relata narratio,quæ non triplex,sed *trinitas & dici & credi debet. Nec rectè dici potest,vt in vno DEO sit Trinitas,sed vnus Deus Trinitas. In relatiuis verò personarum nominibus pater ad filium, filius ad patrem,spiritussanctus ad vtrosque refertur, quæ cùm relatiuè tres personæ dicantur,vna tamen natura vel substãtia creditur. Nec sicut tres personas, ità tres substantias prædicamus:sed vnam substantiã, tres autem personas. Quòd enim pater est, non ad se,sed ad filium est: & quòd filius est,non ad se,sed ad patrem est. Similiter & spiritussanctus non ad se,sed ad patrem & filium relatiuè refertur, in eo quòd spiritus patris & filij prædicatur. Item cùm dicimus,Deus,non ad aliquid dicitur,sicut pater ad filium,vel filius ad patrem, vel spiritussanctus ad patrem & filiũ:sed ad se specialiter Deus dicitur. Nam si de singulis personis interrogemur, Deum necesse est fateamur. Deus ergò pater, DEVS filius, Deus spiritussanctus singulariter dicitur: nec tamen tres dij,sed vnus est Deus. Item & pater omnipotens,& filius omnipotens, & spiritussanctus omnipotens singulariter dicitur: nec tamen tres omnipotentes, sed vnus omnipotens:sicut & vnum lumẽ, vnumque principium prædicatur. Singulariter ergò vnaquæque persona vnus Deus confitetur, & creditur vna illis & indiuisa atq; æqualis deitas,maiestas, siue potestas. Nec minoratur in singulis, nec augetur in tribus:quia nec minus aliquid habet, cùm vnaquæque persona Deus singulariter dicitur:nec amplius, cùm totæ tres personæ vnus Deus enunciantur. Hæc ergò sancta Trinitas, quæ vnus & verus est Deus, nec recedit à numero,nec capitur numero. In relatione enim personarum numerus cernitur, in diuinitatis verò substantia, quid enumeratum sit,non compræhẽditur. Ergò hoc solo numerum insinuãt, quòd adinuicẽm sunt:& in hoc,numero carent, q̃ in se sunt. Nam ità sanctæ huic Trinitati vnum naturale conuenit nomen, vt tribus personis nõ possit esse plurale. Ob hoc ergò credimus illud in sacris literis dictum: Magnus Dominus noster,& magna virtus eius,& sapientię eius non est numerus. Nec quia tres has personas esse diximus vnum Deum,eundem esse patrem, quem filium: vel eum esse filium, qui est pater: aut eum, qui est spiritussanctus,vel patrem & filium dicere poterimus. Non enim ipse est pater, qui filius:nec ipse filius, q̃ spiritussanctus: nec spiritussanctus,ipse q̃ est vel pater vel filius:cùm tamen ipsum sit pater, quod filius:ipsum filius, quod pater: ipsum pater & filius,quod est & spiritussanctus, id est, natura vnus Deus. Cùm enim dicimus,nõ ipsum esse patrem quem filium, ad personarum distinctionem refertur:cùm autem dicimus,ipsum esse patrem quod filium, & ipsum filium quod patrem, ipsum spiritum

Pſal.146.

Ioan.14.

*trina

Universidad de Sevilla Biblioteca

ſanctum quod patrem & filium,ad naturã, quã DEVS eſt, vel ſubſtantiam pertinere monſtratur,quia ſubſtantia vnũ ſunt. Perſonas enim diſtinguimus,non deitatem ſeparamus.Trinitatem igitur in perſonarum diſtinctiõe agnoſcimus,vnitatem propter naturam vel ſubſtantiam profitemur. Tria ergò iſta, vnum ſunt natura ſcilicet, non perſona:nec tamen iſtæ tres perſonæ æſtimãdæ ſunt ſeparabiles,cùm nulla ante aliã, nulla poſt aliam,nulla ſinè alia vel extitiſſe, vel quippiam operata eſſe aliquandò creditur. Inſeparabiles enim inueniuntur & in eo quod ſunt,& in eo quod faciũt: quia inter generantem patrem,& generatum filium, vel procedentem ſpiritumſanctum, nullum fuiſſe credimus temporis interuallum, quo aut genitor genitum aliquandò præcederet, aut genitus genitori deeſſet, aut procedẽs ſpiritus patre vel filio poſterior appareret.Ob hoc ergò inſeparabilis & inconfuſa hæc Trinitas à nobis & creditur,& prædicatur. Tres igitur perſonæ iſtæ dicuntur, iuxta quod Maiores definiunt, vt agnoſcantur.Nam ſi attendamus illud, quod ſcriptura ſancta dicit de ſapientia, ſplẽdor eſt lucis æternæ: ſicut ſplendorem luci videmus inſeparabiliter inhærere ſic confitemur filiũ à patre ſeparari non poſſe. Tres ergò illas vnius atq; inſeparabilis naturæ perſonas,ſicut non confundimus, ità ſeparabiles nullatenùs prædicamus: quandoquidem hoc nobis dignata eſt ipſa Trinitas euidenter oſtendere,vt etiàm in omnibus, quib⁹ voluit ſingulatim pſonas agnoſci, vnam ſinè altera non permittat intelligi.Nec enim pater abſque filio cognoſcitur,nec ſinè patre filius inuenitur. Relatio quippe ipſa vocabuli perſonalis, perſonas ſeparari vetat. Quæ etiàm non ſimul nominat,ſimul inſinuat. Nemo enim audire poteſt vnumquodque iſtorum nominum, in quo non intelligere cogatur & alterum.

Sap.7.d

Cùm ergò hęc tria ſint vnum,& vnum tria, eſt tamen vnicuique perſonæ manens ſua proprietas.Pater enim æternitatem habet ſinè natiuitate, filius æternitatem cum natiuitate,ſpiritus verò ſanctus proceſſionẽ ſinè natiuitate. De his tribus perſonis ſolã filij perſonam pro liberatione humani generis,hominem verum ſinè peccato de ſancta & immaculata Maria virgine credimus aſſumpſiſſe,de qua nouo ordine, nouaque natiuitate eſt genitus. Nouo ordine, quia inuiſibilis diuinitate, viſibilis monſtratur in carne. Noua autem natiuitate eſt genitus,quia intacta virginitas & virilem coitũ neſciuit,& fœcundata per ſpiritumſanctũ, carnis materiam miniſtrauit. Qui partus virginis nec ratione colligitur, nec exemplo monſtratur. Quod ſi ratione colligitur,non erit mirabile:ſi exemplo, non erit ſingulare.Nec tamen ſpirituſſanctus pater eſſe credendus eſt filij, pro eo, quòd Maria,eodem ſpirituſancto obumbrante,concepit,nè duos patres filij videamur aſſerere,quod vtiquè nefas eſt dici.In quo mirabili conceptu,ædificante ſibi ſapientia domum,verbum caro factum eſt,& habitauit in nobis. Nec tamen verbum ipſum ità in carnem conuerſum atque mutatum eſt, vt deſiſteret Deus eſſe,qui homo eſſe voluiſſet: ſed ità verbum caro factum eſt, vt non tantùm ibi ſit verbum DEI & hominis caro,ſed etiàm rationalis hominis anima: atque hoc totum,& DEVS dicatur propter Deum,& homo propter hominem. In quo Dei filio duas credimus eſſe naturas,vnam diuinitatis,alteram humanitatis:quas ità in ſe vna CHRISTI perſona vniuit, vt nec diuinitas ab humanitate, nec humanitas à diuinitate poſſit aliquandò ſeiungi. Vndè perfectus DEVS eſt,perfectus & homo,in vnitate perſonæ. Nec tamen, quia duas in filio diximus eſſe naturas,duas cauſabimur in eo eſſe perſonas,nè Trinitati (quod abſit) accedere videatur quaternitas. Deus enim verbum, non accepit perſonam hominis,ſed naturam:& in æternum perſona diuinitatis,temporalem accepit ſubſtantiã carnis.Item vnius ſubſtantiæ credimus eſſe DEVM patrem,& filium,& ſpiritumſanctum:non tamen dicimus,vt huius trinitatis vnitatem Maria virgo genuerit,ſed tantummodò filium, qui ſolus naturam noſtram in vnitate perſonæ ſuæ aſſumpſit. Incarnationem quoquè huius filij Dei tota Trinitas operata eſſe credenda eſt,quia inſeparabilia ſunt opera Trinitatis. Solus tamen filius formam ſerui accepit in ſingularitate perſonæ,non in vnitate diuinę naturæ,in id,quod proprium eſt filij,non quod commune Trinitati,quæ forma illi ad vnitatem perſonæ coaptata eſt, id eſt, vt filius DEI & filius hominis,vnus ſit Chriſtus. Item idem CHRISTVS in his duabus naturis,tribus extat ſubſtãtijs:verbi, quod ad ſolius DEI eſſentiam referendum eſt: corporis & animæ,quod ad verum hominem pertinet. Habet ergò in ſe geminam ſubſtantiam,diuinitatis ſuæ, & humanitatis noſtræ. Hic tamen per hoc, quòd de DEO patre ſinè initio prodijt,natus tantùm: (nam neque factus, neque prædeſtinatus accipitur) per hoc tamen, quòd de Maria virgine natus eſt, & natus, & factus & prædeſtinatus eſſe credendus eſt.Ambæ tamen in illo generationes,mirabiles:quia & de patre ante ſecula ſinè matre eſt genitus,& in fine ſeculorum de matre ſinè patre eſt generatus:q tamen, ſecũdùm quod Deus eſt, creauit Mariam:ſecundùm quod homo,creatus eſt ex Maria. Ipſe,pater Mariæ matris, & filius. Item per hoc quòd DEVS eſt,ęqualis eſt patri:per hoc quod homo,minor eſt patre. Item & maior, & minor ſeipſo,credendus eſt.In forma enim Dei, etiàm ipſe filius ſeipſo maior eſt, propter humanitatem aſſumptam,quia diuinitas maior eſt: in forma autem ſerui, ſeipſo minor eſt * idem humanitate, quæ minor diuinitate accipitur. Nam ſicut per aſſumptam carnem non tantùm patre, ſed ſeipſo minor accipitur: ità ſecundùm diuinitatẽ, qua eſt æqualis patri,& ipſe,& pater,maior eſt homine, quem ſola filij perſona aſſumpſit. Item in eo quod quæritur, vtrùm poſſit filius ſic æqualis, & minor eſſe ſpirituſancto, ſicut patri nunc æqualis, nunc minor patre creditur eſſe, reſpondemus: Secundùm formam Dei, æqualis eſt patri, & ſpirituſancto: ſecundùm formam ſerui, minor eſt & patre & ſpirituſancto:quia nec ſpirituſſanctus,nec Deus pater,ſed ſola filij perſona ſuſcepit carnem, per quam minor eſſe creditur illis perſonis duabus. Itẽ hic filius,à Deo patre & ſpirituſancto inſeparabiliter diſcretus creditur eſſe,perſona: ab homine autem aſſumpto,natura. Item cum homine, vnus extat perſona: cum patre verò & ſpirituſancto,natura diuinitatis ſuæ ſiue ſubſtantia. Miſſus tamen filius,nõ ſolùm à patre, ſed & à ſpirituſancto miſſus eſſe credendus eſt, in eo quòd per prophetam dicit: Et nunc Dominus miſit me & ſpiritus eius. A ſeipſo quoquè miſſus accipitur,pro eo, quòd inſeparabilis non ſolùm voluntas,ſed operatio totius Trinitatis agnoſcitur. Hic enim, qui ante ſecula vnigenitus eſt vocatus, temporaliter primogenitus factus eſt. Vnigenitus,propter diuinitatis ſubſtãtiam: primogenitus, propter aſſumptam carnis naturam: in qua ſuſcepta hominis forma, iuxta euangelicam veritatem,ſinè peccato natus, ſinè peccato mortuus creditur:qui ſolus pro nobis peccatum factus eſt,id eſt,ſacrificium pro peccatis noſtris:tamen paſſionem ipſam(ſalua diuinitate ſua) pro delictis noſtris ſuſtinuit,mortique adiudicatus & cruci, veram carnis mortem accepit: tertio quoquè die, virtute propria ſuſcitatus, à ſepulcro ſurrexit. Hoc ergò exemplo capitis noſtri,confitemur * vera fide reſurrectionem carnis omnium mortuorũ: nec in aerea, vel qualibet alia carne (vt quidam delirant)reſurrecturos nos credim⁹,ſed in iſta, qua viuimus, conſiſtimus, & mouemur. Peracto huius ſanctæ reſurrectionis exemplo,idem Dominus noſter atque ſaluator, paternam aſcendendo ſedem repetijt, de qua nunquàm per diuinitatem diſceſſit.Illic ad dexteram patris ſedens,expectatur in fine ſeculorum iudex omnium viuorum & mortuorum, indè cum ſanctis omnibus veniet ad ferendum iudicium,reddere vnicuique mercedis proprię debitum, prout quiſque geſſit in corpore poſitus, ſiue bonum, ſiue malum. Eccleſiam ſanè catholicam,precio

Ioan.1.b

*id eſt,

Ioa.16.d

1.Cor.5.

*vera

1.Cor.5.

ſui ſanguinis comparatam, cum eo credimus in perpetuum regnaturam,intra cuius gremium conſtituti vnum baptiſmum credimus, & confitemur remiſſionem omniũ peccatorum, ſub qua fide & reſurrectionem mortuorum veraciter credimus, & futuri ſeculi gaudia expectamus. Hoc tantùm orãdum eſt nobis & petendum, vt cùm peracto finitoque iudicio, tradiderit filius regnum DEO & patri, participes efficiat nos regni ſui, vt per hanc fidem, qua illi inhæſimus, cum illo ſinè fine regnemus.Hæc eſt confeſſionis noſtræ fides expoſita, per quam omnium hæreticorum dogma perimitur,per quam omnium fidelium corda mundantur, per quam & ad Deum gloriosè acceditur, cuius ſacroſancto ſapore ſub triduano ieiunio continua relationum collatione rorantes,ad ea, quę ſubnexa ſunt, ſequenti die decernenda tranſiuimus.

1.Cor.15.c

Capitulum primum.

5.9.4. In loco bene dict.

IN loco benedictionis conſidentes Domini ſacerdotes, nullis debent aut indiſcretis vocibus perſtrepere, aut quibuſliber tumultibus perturbari, nullis etiàm vanis fabulis vel riſibus agi,& (quod deterius eſt) obſtinatis diſceptatiõibus tumultuoſas voces effundere. Si quis enim (vt Apoſtolus ait) putat ſe religioſum eſſe, nõ refrenans linguam ſuam, ſed ſeducens cor ſuum,huius vana eſt religio. Cultum enim ſuum iuſtitia perdit, quandò ſilentia iudicij obſtrepentium turba confundit,dicente propheta: Erit cultus iuſtitiæ,ſilentium.

Iac. 1. d

Eſa. 32.d

Debet ergò,quicquid aut * conſultationibus conſidentium agitur,aut à cauſantium parte proponitur, ſic mitiſſima verborum relatione proferri, vt nec contentioſis vocibus audientiam turbent, nec iudicum vigorem de tumultu eneruent. Quicunq; ergò in conuentu concilij hæc, quæ præmiſſa ſunt, violanda crediderit, & contra hæc interdicta aut tumultu, aut contumelijs, vel riſibus concilium conturbauerit: iuxta diuinæ legis edictum, quo præcipitur, Eijce deriſorem, & exibit cum eo iurgium,cum omni dedecore de conſeſſione abſtractus, à communi cœtu ſecedat, & trium dierum excommunicationis ſentẽtiam perferat.

*collationibus

Prou.22.b

2 Quantum quis præcelſi culminis obtinet locum, tantùm neceſsè eſt præcedat cæteros gratia meritorum, vt in eo quòd preſidet ſingulis,ſingulariter ornetur eminentia ſanctitatis, habens ſemper & in ore gladium veritatis, & in opere efficientiam luminis,vt iuxta Paulum,potens ſit exhortari in doctrina ſana, & contradicentes reuincere. Nos proindè noſtri ordinis gradũ, vel ſuſcepti regiminis modum magnoperè cogitare debemus, vt q officiũ prædicationis ſuſcepimus, nullis curis à diuina lectione

Tit. 2.

ctione priuemur. Nam quorundã mentes pontificũ, ità torporis ocio à lectionis gratia ſecluduntur, vt quid doctrinę gregibus ſubditis exhibeat, non inueniat prędo mutus. Inſiſtendum ergò ſemper erit maioribus, vt quos ſub regiminis ſui cura tuentur, fame verbi Dei perire nõ ſinant. Sicut metropolitanis in conſinitimos, cæterosq; eccleſiaſticis ordinibus deditos: ſic conſinitimis, in commiſſo ſibi religioſorum numero vigilandum eſt, qualiter neſcientia talium diuinæ legis eruditionibus imbuatur, ità vt indeſinenti ſolicitudine prælatus quiſque ſubditos quærens, aut profectum eorum lætabundus agnoſcat, aut neſcientiam ſinè arrogantia inſtruat. Placuit ergò de talibus, iuxta inſtituta Toletani cõcilij, hoc ſpecialiter definire, vt aut ſponte ſumant intentionem neceſſariam perdiſcendi, aut à maioribus ad lectionis exercitia cogantur inuiti.

Cõcilij 8. cap. 8.

3 De his, qui contra Apoſtoli voluntatem circunferuntur omni vento doctrinę, placuit huic ſancto concilio, vt, metropolitanæ ſedis authoritate coacti, vniuſcuiuſque prouinciæ ciues, rectoresq; eccleſiarum, vnum eundemq; in pſallendo teneãt modum, quem in metropolitana ſede cognouerint inſtitutũ, nec aliqua diuerſitate cuiuſcunq; ordinis vel officij, à metropolitana ſe patiantur ſede diſiungi. Sic enim iuſtum eſt, vt indè vnuſquiſq; ſumat regulas magiſterij, vndè honoris conſecrationẽ accepit: vt iuxta Maiorum decreta, ſedes, quæ vnicuiq; ſacerdotalis mater eſt dignitatis, ſit eccleſiaſticæ magiſtra rationis. Abbatib⁹ ſanè, indultis officijs, quæ iuxta voluntatem ſui epiſcopi regulariter illis implenda ſunt, cætera officia publica, id eſt, veſperas, matutinum, ſiue Miſſam, aliter quàm in principali eccleſia, celebrare non liceat. Quiſquis autem horum decretorum violator extiterit, ſex menſibus communione priuatus, apud metropolitanum ſub pœnitentiæ cenſura permaneat corrigendus, quatenùs apud illũ & præteritæ tranſgreſſionis culpam lachrymis diluat, & neceſſariam officiorum doctrinam ſtudioſè addiſcat. Sub iſta ergò regula diſciplinæ, non ſolùm metropolitanus totius ſuę prouinciæ põtifices vel ſacerdotes adſtringat, ſed etiàm cæteri epiſcopi ſubiectos ſibi eccleſiarum rectores, obtemperare his inſtitutionibus cogant.

Dist. 12. De his qui contra. Ephe. 4.

*põtifices

4 Sicut omnis qui diligit fratrem ſuũ, ex Deo eſt: ità omnis qui odit proximum, ex diabolo eſt. Dilectione enim ſola diſcernitur, quis ex quo genitus approbetur, dicente Ioanne: In hoc manifeſtati ſunt filij Dei, & filij diaboli. Omnis qui non facit iuſtitiam, non eſt ex Deo, & qui non diligit fratrẽ ſuũ. Quoniã hæc eſt annunciatio, quam ab initio audiſtis, vt diligamus alterutrùm. Et poſt paululum: Omnis qui odit fratrẽ ſuũ, homicida eſt. Et ſcitis, quoniam omnis homicida nõ habet vitam æternã in ſe manentẽ. Eccè homicida eſſe probabiliter declaratur, qui à fraterna ſocietate diuiditur. Nam etſi manus nõ moueat ad occidendum, pro eo tamen quòd immitis eſt ad ignoſcendum, iam à Deo homicida tenetur. Viuit ille, & iſte iam interfector eſſe conuincitur. Cùm ergò his ꝑceptis B. apoſtolus Paulus cõſona prædicatione cõcordet, dicens, Non óccidat ſol ſuper iracundiam veſtrã, &, Nolite locum dare diabolo: relatæ ſunt nobis quorundam ſacerdotum perſonæ, in tantã obſtinationis efferbuiſſe diſcordiam, vt nõ ſolùm illos ab ira occaſus ſolis non reuocet, ſed nec annoſa quidem tranſactio tẽporum, ad bonũ charitatis reclinet, quippe in quorũ cordibus ſol iuſtitiæ Chriſtus occubuit, vt ad lumen charitatis redire vix poſſint. Horum ergò & ſimilium diſcordantium fratrũ oblationes, iuxta antiqui canonis definitionem, nullo modo recipiendas eſſe cenſuimus. Perſonis tamen diſcordantium, id ſpeciali definitione præcipimus, vt antequàm eos reconciliatio vera innectat, nullus eorũ accedere ad altare Domini audeat, vel gratiã cõmuniõis ſanctæ percipiat: ſed geminato tẽpore per pœnitentiã cõpenſabunt, quod diſcordiæ ſeruierũt. Quòd ſi vnus eorũ, alio contemnente, ad ſatisfactionem charitatis cucurrerit: ex eo tempore, vt pacificus intra eccleſiam receptetur, ex quo ad cõcordiam feſtinãſſe conuincitur, ſententia tamẽ ſuperiori ſeruata, vt tempus, quod in ira expendit, geminatum in pœnitentiæ ſatisfactione perſoluat.

1. Ioan. 3. c

Ephes. 4. f

Cõc. Carthagin 4. cap. 93.

5 Nullis vita præſulum perturbari debet exceſſibus motionum, quia valdè indignũ eſt, vt qui throni Dei vocãtur, leui motione turbentur: & qui debent eſſe viter iuſtitiæ, ipſi efficiantur ſeminarium litis atque rapinæ. Quomodò ergò huiuſmodi, iuxta Apoſtolũ, irrepræhenſibiles erunt, qui nõ ſolùm repræhenſibilia faciunt, ſed mortifera potiùs & execranda cõmittunt? Relati enim nobis ſunt quidã ex ſacerdotibus, ꝙ omni grauitate ſacerdotalis ordinis prætermiſſa, audientiã iudicij furore præueniant, & exceſſu ſolius inhoneſtæ motionis, audire refugiunt, ꝙ quibus eos oportuerat æquitatis iudicia ſuſtinere. nũ enim de honoris ſui culmine blandiuntur, patientiam habere refugiũt: & qui incõcuſsè debuerãt veritatis cõſeruare ſtatũ, ſubitò religionis mutãt ꝓpoſitũ, & præcipiti furore iudiciũ antecedunt. Sicq; in quo decuerat eos iudicij ſuſtinere cõuentũ, peruaſione agunt, vndè de pręſumptionibus cõfundãtur. Qui tamẽ aut dãno pariter & excõmunicatione plectendi ſunt, aut omiſſis cõpoſitionibus rerũ, ſola ſatisfactione pœnitẽtiæ

*arca

1. Tim. 3. a

tiæ curabuntur. Illi enim, qui rei propriæ facultate ſuſſulti ſunt, aut qui rem ſuã iam anteà in nomine Eccleſię, cui pręſunt, trãſfudiſſe noſcuntur: ſi aut per ſe, aut per ſubditos, ſeu per quoſlibet aliena diripiũt, vel præſumptionis ſeu cædis quippiam agunt, tã in rebus fiſcalibus, quàm eriàm in quorumlibet dominio conſtitutis: & peruaſa vel præſumpta, de rebus proprijs iuxta legẽ excellẽtiſs. principis ſarciant, & pro exceſſu religioni contrario, quod inhoneſtè ante iudicium perpetrauerunt, duarum hebdomadarũ excommunicatióe plectendi ſunt. Et qui nihil proprietatis habere videtur, magna diſcretionis arte medẽdi ſunt, quo nec auſus illicitos eccleſiarum facultatibus redimant, nec ipſi penitùs extorres à pœna perſiſtant. Nec enim iuſtum eſt, vt pro prauis actibus ſacerdotũ, eccleſiæ, quibus præminent, ſuſtineant damnum: & pro exceſſibus talium ſatisfactio ab eccleſijs exigatur, cùm eccleſia cultores ſuos nõ ad litem, ſed honeſtatẽ, informet. De talibus ergò placuit definire, qui nullis habitis rebus proprijs, aut in quocunque peruaſores extiterint, aut quibuſlibet perſonis cædes, vel quodcunq; præſumptionis intulerint, nulla eos incuruatione ſtatũs ſui ſeruituti hominum debere addici: ſed iuxta quod pręſumptuoſus quiſquis ille extiterit, ità & pœnitentiæ legibus ſubiacebit, id eſt, ſi in decem ſolidorum ſummã præſumptor eſſe conuincitur, viginti dierum pœnitentiæ ſatisfactione purget: ità vt ſiue minoris, ſiue maioris ſummæ exceſſum peregerit, ſimiliter geminata hoc ſemper ſatisfactione pœnitentiæ recompenſet. Seruos autẽ eccleſiarũ, qui huiuſmodi exceſſus operati eſſe noſcũtur, ad leges ſeculares audiendas remittimus. Et hæc quidem de generali exceſſu dicta ſufficiãt. Cæterùm ſpecialitatis ordinẽ proſequentes, decernimus: Si quis epiſcoporum magnati cuiuſquam vxorem, filiam, neptem, ſeu quolibet illi gradu altero pertinentem, quacunq; fraude vel ſubtilitate, adulterina pollutione fœdauerit, & honoris proprij gradum amittat, & ſub exilij relegatione perpetuam excommunicationis ſententiam perferat, qui tamẽ circa finem vitæ, communionis remedio adiuuandus eſt. Hanc ſanè & illi ſententiam merebuntur, qui aut volentes homicidium fecerint, aut primatib⁹ palatij, generoſisq; perſonis, ſeu nobilioribus quibuſcunque mulieribus, aut puellis aliquid per necem, aut per quancunq; irrogatam iniuriam viſi fuerint intuliſſe. Vndè eos, iuxta legum ſecularium inſtituta, aut talionem recipere, aut traditionem de his fieri, vel ꝓſcriptionem oporteat.

6 His, à quibus Domini ſacraméta tractanda ſunt, iudicium ſanguinis agitare nõ licet. Et ideò magnoperè * talibus exceſſi-

bus prohibendum eſt, nè indiſcretæ præſumptionis motibus agitati, aut quod morte plectẽdum eſt, ſententia propria iudicare pręſumãt, aut truncationes quibuſlibet perſonis aut per ſe inferant, aut inferendas præcipiant. Quòd ſi quiſquam horum immemor præceptorum, aut in eccleſiæ ſuæ familijs, aut in quibuſlibet perſonis tale aliquid fecerit, & conceſſi ordinis honore priuatus & loco, ſub perpetuo damnatióis teneatur religatus ergaſtulo. Cui tamen communio exeunti ex hac vita non neganda eſt, propter Domini miſericordiã, qui non vult peccatoris mortem, ſed vt cõuertatur & viuat.

Ezec. 18. g 33. c

7 Cùm iuxta antiquæ inſtitutionis edictum, plùs erga corrigendos agere debeat beneuolentia, quàm ſeueritas: plùs cohortatio, quàm commotio: plùs charitas, quàm poteſtas: relatum eſt nobis, quòd quidam ex fratribus, plùs liuore odij, quàm correctionis ſtudio ſubditos inſequentes, dum ſe ſimulant ſpiritualem eis adhibere correctionem, indiſcretam ſubitò afferunt mortem, cùm inauditos à ſe proijciunt, & illicitis eos iudicijs ſub pœnitentia pununt: Nõ ergò decæterò peruerſis voluntatibus ſit liberum, ſimulare quod fingunt: ſed quotieſcunquè quilibet ex ſubditis corrigendus eſt, aut publica debet à ſacerdote diſciplina curari: aut, ſi aliter rectoribus placet, duorum vel trium fratrum ſpiritualium teſtimonio peculiariter adhibito, & modus criminis agnoſcatur, & modus pœnitentiæ irrogetur: ità tamẽ, vt ſi exilio vel retruſione dignũ eum eſſe, aut quid aliud iudicium peculiare decreuerit, modus pœnitentiæ, quem corã tribus fratribus ſacerdos tranſgreſſori indixerit, ſpeciali debeat eius, qui ſententiam protulit, manũs ꝓpriæ ſubſcriptione notari. Sicq; fiet, vt nec tranſgreſſores, ſinè teſtimonio excidia vitæ ſuæ incurrant: nec rectores, accuſãtos ſe de quorunlibet interemptionibus erubeſcant.

Leo Epiſtola 84.

8 Quicquid inuiſibilis gratiæ conſolatione tribuitur, nunquàm quæſtu vel quibuſlibet præmijs venundari penitùs debet, dicente Domino: Quod gratis accepiſtis, gratis date. Et ideò, quicunq; deinceps in Eccleſiaſtico ordine conſtitutus, aut pro baptizandis conſignandisq; fidelibus, aut collatione chriſmatis, vel promotionibus graduum, precia quælibet vel præmia, niſi voluntariè oblata, pro huiuſmodi ambitione ſuſceperit: equidé ſi ſciente loci epiſcopo, tale quicquam à ſubditis perpetratur, idem epiſcopus duobus menſibus excommunicationi ſubiaceat, pro eo, quòd & ſciens mala contexit, & correptionem neceſſariam non adhibuit. Sin autem ſuorum quiſpiam, eodem neſciente, quodcunque pro ſupradictis capitulis accipiendum eſſe ſibi crediderit, ſi presbyrer eſt, trium

Matt. 10. a

1. q. 1. Quicquid inuiſibilis

men-

mentium excommunicatione plectatur: si diaconus, quatuor: subdiaconus verò, vel clericus his cupiditatibus seruiens, & comperenti pœna, & debita excommunicatione plectendus est.

6 Multæ super hoc capitulo patrum sententiæ manauerunt, scilicet nè impreciabilem sanctiſpiritus gratiã, donis vel muneribus quis existimet comparandam. Sed (quod non sinè graui dolore dicendũ est) quanto hæc frequenti decretorum est præceptione prohibita, tanto nobis fraudibus cognoscitur iterata, dum hi, qui tali precio mercari nituntur gratiam spiritussancti, aut ordinationis suę tempora præueniunt ꝛunere, aut post acceptum honorem, promissis suis cõferunt * apparentibus turpis lucri mercedem. Et ideò, vt horum & similiũ argumentorum deincèps amputetur occasio, hæc sancta synodus definiuit, vt cùm quisque pontificale culmen ante Domini altare percepturus accesserit, sacraméti exactione adstringatur, quòd pro cõferenda sibi consecratione honoris, nulli personæ cuiuslibet prẽmij collationem vel aliquandò dedisset, vel aliquãdò in futurum dare procuret. Sicq; aut mundus ab hoc contagio, prælationis consecrationem accipiat, aut * publicato hoc scelere, manifestè denudatus coram Ecclesia, & ad honorem, quem merceri voluit, nõ accedat. Illos autem, quos deincèps post prælationem per prẽmium ordinatos fuisse patuerit, sub definitis pœnitentię legibus, vt verè simoniacos, ab Ecclesia separandos esse censemus, id est, vt duorum annorũ spatio exilio relegati, & digna satisfactione, vel excõmunicationis sententia coerciti, honoris gradum, qué prẽmijs emerant, lachrymis conquirere & reparare intendant. Vndè si digna eos satisfactio pœnitentiæ commendauerit, peracto indictæ pœnitentiæ tempore, non tantùm communioni, sed & loco, & totius ordinis officijs, à quibus separati fuerant, restaurandi sunt.

* per illicitũ vsum implicatus huic sceleri

10 Quanquàm omnes, qui sacris mancipantur ordinibus, canonicis regulis teneãtur adstricti, expedibile tamen est, vt promissionis suæ vota sub cautione spõdeant, quos ad promotionis gradus ecclesiastica probat disciplina. Solet enim plùs timeri, quod singulariter pollicetur, quàm quod generali sponsione concluditur. Et ideò placuit huic sancto cõcilio, vt vnusquisq;, qui ad ecclesiasticos gradus est accessurus, non antè honoris cõsecrationem accipiat, quàm * placita sibi annotatione promittat, vt fidem catholicam syncera cordis deuotiõe custodiens, iustè & piè viuere debeat, & vt in nullis operibus suis canonicis regulis cõtradicat, atq; vt debitum per omnia honorem, atq; obsequij reuerentiam præminenti sibi vnusquisque dependat, iuxta illud beati papæ Leonis edictum: Qui scit aliquibus esse præpositum, non molestè ferat, aliquem sibi esse prælatũ: sed obedientiam, quã exigit, etiàm ipse dependat. Pœna tamen, iuxta ecclesiasticæ consuetudinis morem, & placitis talium inferenda, & ab his qui transgressores fuerint, persoluenda est. Epist. 14.

* placiti sui innotatione

11 Cùm nihil in diuino canone debeat esse cõsusum, nihil dubium, nihil etiàm indiscretum, in collatione nostri cœtũs relectus est canon Toletani concilij primi, in quo præceptum est, vt si quis acceptam à sacerdote eucharistiam non sumpserit, velut sacrilegus propellatur: nec adiecta est ibi discretio voluntatum, cùm & infidelis infideliter hæc talia agat, & fidelis fideliter accipiat, quod naturalis illum necessitas deglutire non sinit. Solet enim humanæ naturæ infirmitas, in ipso mortis exitu prægranata, tanto siccitatis pondere deprimi, vt nullis ciborũ illationibus refici, sed vix tantundèm illati delectetur poculi gratia sustentari. Quod etiàm in multorum exitu vidimus, qui, optatum suis votis sacræ cõmunionis expetentes viaticum, collatam sibi à sacerdote eucharistiam reiecerunt: non ꝙ infidelitate hoc agerent, sed quòd præter Dominici calicis haustum, traditam sibi non possent Eucharistiam deglutire. Non ergò huiusmodi à corpore Ecclesiæ separandi sunt, qui talia non infidelitate, sed necessitate fecerunt, præsertim hi, de quibus nihil fidei sinistræ sentitur. Placuit ergò definire, quòd nec fideli officiat, nec infideli inultum existat. Quicunq; ergò fidelis, ineuitabili qualibet infirmitate coactus, Eucharistiam perceptam reiecerit, in nullo ecclesiasticæ damnationi subiaceat. Similiter, nec illos cuiusquam punitionis censura redarguet, qui talia aut tẽpore infantiæ faciunt, aut in qualibet mentis alienatione positi, quid fecerint, ignorare videntur. Iam verò, quicunque aut de fidelium, vel infidelium numero, corpus Domini absq; ineuitabili (vt dictum est) infirmitate proiecerit, si fidelis est, perpetua cõmunione priuetur: si infidelis, & verberibus subdatur, & perpetuo exilio relegetur. Quòd si horũ quilibet huiusmodi excessus digna pœnitentiæ satisfactione defleuerit, post quinquẽnium licebit illum cõmunioni pristinæ reformari. Cap. 14.

12 Qui pœnitentiam in mortis agit periculo, non diutinè à reconciliationis gratia differendus est. Sed si præcincto mortis vrgeatur periculo, pœnitentia per manũs impositionem accepta, statim ei recõciliatio adhibenda est, nè priùs ab humanis rebus æger abscedat, quàm donum reconciliationis accipiat: sicq; superstitibus quodammodò doloris videatur esse perpetui, si præcisum ab Ecclesiæ membris eum, qui vtiquè

16. q. 6. His qui tẽpore. Et Leo, epist. 91.

vtiquè reconciliationem non meruerit, ratum à præsenti vita, mors naturæ subduxerit. Vndè iuxta Papæ Leonis edictũ, his, qui in tempore necessitatis, & in periculi vrgentis instantia præsidium pœnitentiæ ex more recõciliationis implorant, nec satisfactio interdicenda est, nec reconciliatio deneganda: quia misericordiæ Dei nec mensuras possumus ponere, nec tempora definire. De his autem, qui accepta pœnitentia, antequàm reconciliẽtur, ab hac vita recesserint, quãquàm diuersitas præceptorum de hoc capitulo habeatur: illorum tamen nobis sententia placuit, qui multiplices numero de huiusmodi humaniùs decreuerunt, vt & memoria talium in Ecclesijs commendetur, & oblatio pro eorũ delicto à ptesbyteris recipiatur.

Cõc. Carthagin. 4. ca. 79.

13 Benè siquidem Maiorum regulis definitum est, vt dæmonijs, alijsq; similibus passionib⁹ irretitis ministeria sacra tractare non liceat. Cui præcepto cõsensu rationis adhibito, id comuniter definimus, vt nullus de his, qui aut in terrã arrepti à dæmonibus eliduntur, aut quolibet modo vexationis incursibus efferuntur, vel sacris audeant ministrare altaribus, vel indiscussi se diuinis ingerant sacramẽtis: exceptis illis, qui varijs corporum incõmoditatibus detiti, in eiusmodi passionibus in terram approbantur elisi. Qui tamen & ipsi tam diù erunt ab officij sui & ordine & loco suspensi, quousquè vnius anni spatio, per discretionem episcopi, inueniantur ab incursu dæmonum alieni.

Cõc. Eliber. ca. 29.

* sacramentũ diuinũ

14 Et illud diuini oraculi * monẽtis singuli præcauentes, quo scribitur, Væ soli, qa cùm ceciderit, non habet subleuantẽ: summoperè verendum nobis est & cauendum, nè horis illis atq; temporibus, quibus Domino psallitur vel sacrificatur, vnicuique diuinis singulariter officijs insistenti, pernicioſa passio vel corporis quælibet valetudo occurrat, quæ aut corpus subitò subrui faciat, aut mentem alienatione vel terrore confundat. Pro huiusmodi ergò casibus, prẽcauentes, necessarium duximus instituere, vt vbi temporis vel loci siue cleri copia suffragatur, habeat quisquis ille canens Deo atque sacrificans, post se vicini solaminis adiutorem: vt si aliquo casu ille, qui officia impleturus accedet, turbatus fuerit, vel ad terram elisus, à tergo semper habeat, qui eius vicẽ exequat intrepidus.

15 Peractis omnibus, quæ ad correctionem nostri ordinis in hoc cõcilio promulgata sunt: placuit definire, vt paternis institutionibus obsequentes, omni anno ad peragendam celebritatem concilij in metropolitana sede, tẽpore quo princeps vel metropolitani electio definiẽrit, deuotis semper animorũ studijs * conferamur, nec quibuslibet requisitis occasionibus absen-

* Confilia.

temur, sed in præparato die, quo indictũ fuerit, adunatis in metropolitana sede omnibus prouinciæ pontificibus, concilũ Deo præsule celebretur. Quisquis aũt episcoporũ, excepta ineuitabili causa vel necessitate, de peragendo concilio se absentauerit, vnius anni erit excõmunicatione plectendus. Quòd si deincèps absq; celebratione cõcilij anni vnius meta pertrãsiẽrit, omnes in cõmune pontifices Carthaginis prouincię, superioris censuræ sententia obnoxios retinebit, id est, si nulla sibi impediẽte principis potestate, vel infirmitate, aut ineuitabili causa, solius propriæ voluntatis libitu, sese ad celebrandum cõcilium non collegerint.

16 His ergò constitutionibus nostris, quas necessariò decernendas credidimus, finalem manũs nostræ subscriptionẽ adiecimus, immortali Deo nostro & Domino gloriam & honorem reddentes, qui nos de conuentu alternę visionis lętos effecit, qui os nostrũ in cõfessione laudis suæ aperuit, qui etiàm decreta huius nostri concilij honestè compleuit. Post hęc religioso domino & amabili principi nostro Vuambano regi, gratiarũ actiones persoluimus, cuius etiàm studio aggregati sumus. Qui Ecclesiasticæ disciplinę nostris seculis nouus reparator occurrens, omissos cõciliorũ ordines nõ solùm restaurare intẽdit, sed etiàm annuis recursib⁹ celebrãdos instituit, vt ad alternũ morũ correctionem annuo tẽpore alacriter cõcurrentes, iuxta ꝓphetę vaticiniũ, quod in nobis defractũ est, alligẽt: & quod abiectũ est, reducatur. Det ergò eidẽ principi Dominus, pro huius sacræ solicitudinis voto, & cursum prẽsentis vitę in pace transire, & post diuturna tempora ad se in pace, remissis iniquitatibus, peruenire: qualiter & hîc felicia tempora ducat, & felix cum omnibus, quibus principatur, ad Christum sinè confusione perueniat: vt, quia per eum corona nostri ordinis in melius restauratur, coronã futuri regni capiat, ex hoc in regione viuorum regnans cum Christo in secula seculorum. Amen. Ezc. 34. a d

¶ Ego Quiricus vrbis regiæ metropolitanus Episcopus, hæc gesta synodica à nobis definita, subscripsi. Similiter & alij Episcopi subscripserunt.

Athanasius ecc. Setabiẽ episcopus, hæc gesta synodica à nobis definita, subscri. Argimundus eccles. Oretanæ episcopus, hæc gesta synodica à nobis diffin. subsc. Leander eccl. * Iliceẽ episcopus, hæc gesta synodica à nobis definita, subscripsi. Ioannes eccle. * Bigastrẽ, hæc gesta synodica à nobis definita, subscripsi. Godiscalcus eccle. Oxouiensis episcopus, hæc gesta synodica à nobis definita, subscripsi. Felix Ecclesiæ Dianẽ episcopus, gesta synodica à nobis def. subs. Suintericus eccl. Valentinæ eps, hæc

* Biſtargẽ. vel Bigerrẽ

hæc gesta synod.à nobis definita subſ.Palmatius eccleſiæ Vrgelleñ episcopus, hæc gesta synodica à nobis definita subscripſi. Richila eccleſiæ Accitanæ episcopus, hæc gesta synodica à nobis def. subſ. Rogatus eccl.Bitterieñ episcopus,hæc gesta synod.à nobis def.subſcr.Aetherius eccle.*Baſtianæ episcopus, hęc gesta synodica à nobis def.subſ. Concordius eccleſ.Palentineñ episcopus,hæc gesta synodica à nobis def. subſ. Aſciſclus eccl. Compluteñ episcopus, hæc gesta synodica à nobis definita subſ. Memorius eccl. Segobriceñ episcopus,hæc gesta synodica à nobis def.subſ. Egila eccl.Segontieñ episcopus, hæc gesta synodica à nobis definita subscripſi *Gaudentius eccleſiæ Valerieñ episcopus, hæc gesta synodica à nobis definita subſ. Liberatus diaconus, agens vicé domini mei Sinduitti eccleſiæ Segobieñ episcopi, hæc gesta synodica à nobis definita, consentiens subſcr. Egila diaconus, agens vicé domini mei Numbuli eccle.Arcobriceñ episcopi,hæc gesta synodica à nobis definita, consent.subſcr.Iulianus eccle. monaſterij S. Michaëlis abbas, hæc gesta synodica à nobis def.consent. subſcr. Valderedus ec. monaſt.ſanctæ Leocadiæ abbas, hæc gesta synodica à nobis definita,consent. subſcr. Gratinus eccl. monaſterij ſanctorum Coſmæ & Damiani abbas,hæc gesta synodica à nobis definita,consent. subſcr. Abſalio eccl.monaſterij ſanctæ Crucis abbas, hæc gesta synodica à nobis definita,consentiẽs subſcr. Florentius eccl. monaſterij ſanctæ Eulaliæ abbas,hæc gesta synodica à nobis definita, consent.subſcr. Anila eccl.monaſterij S.Iuliani Agaliennſis abbas,hæc gesta synod. à nob.definita,consent.subſ.Gandida eccl.Mariæ regiæ ſedis archidiacon⁹, hæc gesta synodica à nobis definita, consentiens subſ.

*Baſtitanæ

*Tagonius

CONCILIVM BRACARENSE TERTIVM, HABITVM ANNO QVARTO *Vuambani regis, circa tempora Vitaliani papæ.*

Eſt Prouinciale.

DEcenter ſatis per diuinũ ſpiritum in Bracarenſi vrbe collecti, & de his, quæ intra Dei eccleſiam peruerſa actione geruntur, tractaturi cõuenimus, vt adiuuãte nos illo, qui dicit, Vbicunquè duo vel tres collecti fuerint in nomine meo,ibi ero in medio eorũ: pari animo,pariq́ue deuotionis ſtudio exurgẽtes, malè habitos exturpemus errores. Etenim dum nos in vnum ſynodalis actio aggregãſſet, debitis in ſedibus collocati, primùm de ſanctæ fidei ſacramento cœpimus habere ſermonem, ſcilicet, nè aut vanitate diſputantium,aut neſcientia ſimplicium,erroris quippiam in hoc ſacramento fidei teneretur. Vndè cùm omnes nos in vera fide,vt ſpeculum perluſtraremus illęſos, in eo,quia nullũ noſtrũm ſchiſmatici erroris *fatigauerat turbo,ſed vera nos,& ſimplex in hoc ſacramento apoſtolica oſtẽdit idoneos prædicatio, grates omnipotenti peregimus Deo:quam tamen noſtræ fidei regulam,ipſis verbis atque ſentẽtijs commemorando reteximus,quibus eam in cõuentu Niceni conçilij declaratam eſſe ſcimus.

Matt. 18.c

*fuſcauerat

CRedimus in vnum Deum,patrẽ omnipotentem,factorem cæli & terræ, viſibilium omnium & inuiſibilium conditorem.Et in vnum dominum Ieſum Chriſtũ filium Dei vnigenitum,ex patre natũ ante omnia ſecula, Deum ex Deo,lumen ex lumine,Deum verum ex Deo vero, natum, nõ factum,homouſion patri,hoc eſt, eiuſdem cum patre ſubſtantiæ, per quẽ omnia facta ſunt,quę in cęlo, & quæ in terra. Qui propter nos,& propter noſtram ſaluté deſcendit.Et incarnatus eſt de ſpiritu ſancto, natus ex Maria virgine. Homo factus, paſſus eſt ſub Põtio Pilato:ſepultus, tertia die reſurrexit. Aſcendit in cælos, ſedet ad dexteram Dei patris, iterùm vẽturus iudicare viuos & mortuos, cuius regni nõ erit finis. Credimus & in ſpiritũ ſanctum, Dominũ, viuificatorem,ex patre & filio procedentẽ, cum patre & filio adorandum & glorificãdum.Qui locutus eſt per prophetas.Et vnã ſanctam catholicam & apoſtolicam Eccleſiam.Confitemur vnum baptiſma in remiſſionem peccatorum.Expectamus reſurrectionem mortuorum,& vitam futuri ſeculi.Amen.

POſt huius ſanctæ fidei ſacramentum, relatus eſt in concione omnium noſtrũm error manifeſtus,pariter & diuerſus, qui tãta debet diſciplinę arte retundi,quãta & peruerſitate comprobatur infundi. Quidam enim in ſacrificijs Domini relati ſunt lac pro vino offerre,euchariſtiã quoq; vino madidam pro complemento cõmunionis credunt populis porrigendam. Et quod peius his omnibus eſt, quidam ſacerdotum in vaſis Domini epulas ſibi apponunt,& manducare in eis preſumunt. Quidã etiàm ex ſacerdotibus relati ſunt, quòd eccleſiaſticæ conſuetudinis ordine prętermiſſo,

miſſo, miſſam ſinè orarijs audeant dicere,& quòd in ſolennitatibus martyrum reliquias ſuo collo imponant,& in ſellulis, non ab alijs ſe portãdos, nisi ab albatis diacõibus, credant. Illud quoquè, quòd pleriq; ſacerdotum abſque teſtimonio cũ fœminis cõmorentur:& quòd quidam illorum,honoratos fratres ſuos verberib⁹ indiſcretis ſubijciant:necnõ & illud,quòd quidam Simonis cupiditate arrepti, quos ordinaturi ſũt, ſub cautiõe dimittant, qualiter, poſtquàm ordinati fuerint, pecuniam ab illis promiſſam accipiant. Illud quoquè quòd familiã eccleſiæ in proprijs laboribus quaſſant, damnum in rebus Dominicis facientes. Quæ omnia, nè confuſè videantur eſſe prolata, diſceretis titulorũ ordinibus, credimus ſubnectenda.

Ab.8.c.d

TITVLI CAPITVLORVM concilij Bracarenſis tertij.

Vt repulſis omnibus opinionibus ſuperſtitionum, panis tantùm & vinum aqua p̃mixtum,in ſacrificio offerantur. 1

Nè vaſa Domino ſacrata,humanis vſib⁹ ſeruiant. 2

Nè ſacerdos ſinè orario Miſſam audeat celebrare. 3

Nè ſacerdotes, ſiue quicunque ex clero, ſinè teſtimonio cum quibuſlibet fœminis habitent. 4

De damnata præſumptione quorundam epiſcoporum, qui in feſtiuitatibus martyrum ad eccleſiam procedentes, appenſis collo reliquijs, ab albatis diaconibus in ſellulis vectantur. 5

De honeſtate honoratorũ,& diſciplina. 6

Nè promiſſione munerum, honoris gratia venundetur. 7

Nè actores eccleſiæ priùs propria quàm eccleſiaſtica iura laborare intendant. 8

CAPITVLVM I.

CVm omne crimen atque peccatũ, oblatis Deo ſacrificijs deleatur,quid decæterò pro delictorum expiatione Domino dabitur, quandò in ipſa ſacrificij oblatione erraturi? Audiuimus enim,quoſdã ſchiſmatica ambitione detentos, contra diuinos ordines,& Apoſtolicas inſtitutiões, lac p̃ vino in diuinis ſacrificijs dedicare, alios quoquè intinctam euchariſtiam populis, p̃ cõplemento cõmunionis porrigere, quoſdam etiàm expreſſum vinum in ſacramẽto Dominici calicis offerre. Quod quàm ſit euangelicæ atque apoſtolicæ doctrinæ cõtrarium, & conſuetudini Eccleſiaſticæ aduerſum,non difficilè ab ipſo fonte veritatis probatur, à quo ordinata ipſa ſacramentorum myſteria proceſſerunt. Cùm eñ magiſter veritatis,verum ſalutis noſtræ ſacrificiũ ſuis cõmendaret diſcipulis,non illis lac, ſed panem tantùm & calicem ſub hoc ſacramẽto cognoſcimus cõmendata. Ait enim euãgelica veritas: Accepit Ieſus panem & calicem,& benedicẽs,dedit diſcipulis ſuis. Ceſſet ergò lac in ſacrificio offerri, quia manifeſtum & euidens exemplum euãgelicæ veritatis illuxit, quod præter panem & vinũ, aliud offerri non ſinit.Illud verò, q̃ p̃ complemento cõmunionis intinctam tradunt euchariſtiam populis,nec hoc prolatum teſtimoniũ ex euãgelio recipit, vbi apoſtolis corpus ſuũ & ſanguinẽ cõmendauit. Seorsùm enim panis, & ſeorsùm calicis cõmendatio memoratur. Nam intinctũ panẽ alijs Chriſtum p̃buiſſe nõ legimus, excepto illo tantùm diſcipulo,quẽ intincta buccella magiſtri proditorem oſtenderet, non q̃ ſacramenti huius inſtitutionem mõſtraret. Nam quòd de expreſſo botro, i. de vuarum granis populus cõmunicatur, valdè eſt ominò confuſum.Calix eñ Dominic⁹, iuxta quod quidam doctor ediſſerit,vino & aqua permixtus debet offerri, quia videmus in aqua populũ intelligi, in vino verò oſtendi ſanguinem Chriſti. Ergò quandò in calice vino aqua miſcetur,Chriſto populus adunaſ, & credentium plebs ei, in quem credit, copulatur & iungitur. Quæ copulatio & coniunctio aquæ & vini, ſic miſcetur in calice Dñi, vt commixtio illa non poſſit ſeparari. Nam ſi vinum tantùm quis offerat, ſanguis Chriſti incipit eſſe ſinè nobis: ſi verò aqua ſit ſola,plebs incipit eſſe ſinè Chriſto. Ergò quandò botrus ſolus offert, in quo vini tãtùm efficientia demonſtraſ, ſacramentũ noſtræ ſalutis negligitur, quod per aquam ſignificatur.Non eñ poteſt calix Domini eſſe aqua ſola,aut vinũ ſolũ,niſi vtrunque ſibi miſceaſ. Et ideò quia iam ex eo plurimæ & multiplex Maiorum manauit ſententia, quorum pietas in Deũ religioſa, ſacramentorũ horũ & efficientias copioſè diſſeruit, & inſtitutiones veriſſimè declarauit,omnis talis error atq; præſumptio ceſſare iam decæterò debet, nè peruerſorum inordinata cõpago,ſtatũ veritatis enernet.Et ideò nulli deincèps licitum ſit,aliud in ſacrificijs diuinis offerre, niſi iuxta antiquorum ſentẽtiam conciliorum, panem tantùm, & calicẽ vino & aqua permixtum. Decæterò aliter, quàm præceptum eſt, faciens, tam diù à ſacrificando ceſſabit, quàm diù legitima pœnitentiæ ſatisfactione correptus, ad gradũs ſui officium redeat,quod amiſit.

Matth. 26.

Iohan.13.c

Iulius papa.

2 Omni cura, omnique ſtudio prouidendum eſt, nè hi, qui locum videntur obtinere reginiminis, contumeliam videantur inferre cæleſtibus ſacramentis. Eteñ,quod & auditui* terrible,& viſui execrabile iudicatur, relatum eſt nobis, quòd quidam ſacerdotum ſacrilega temeritate præcipites, vaſa Domini in proprios vſus aſſumãt, epulasq́ue ſibi in eis comedendas apponãt. Quod malum & obſtupentes deflemus,& deflentes obſtupeſcimus, vt illic humana

*horribile

temeritas sibi epulũ præparet, vbi sanctum spiritum cognoscitur aduocâsse: & ibi esum carnium crapulatus assumat, vbi diuina visus est celebrâsse mysteria: & in quibus *tantùm sibi offerri sacramenta pro expiatione delictorum *præcepit, in his expleat voluntatem ludibrij sui. Et ideò huius decæterò præsumptionis persona, quæ sciendo diuina vasa vel ministeria, aut in vsus suos trãstulerit, aut comedere in his, vel poculum sibi sumendum elegerit, gradûs sui vel officij periculum sustinebit, ità tamen, vt si de secularibus fuerit, perpetua excommunicatione damnetur: si verò religiosus, ab officio deponatur. Sub hac quoquè damnationis sententia & illi obnoxij tenebuntur, qui ecclesiastica ornamenta, vela, vel alia quælibet indumenta, atque etiàm vtensilia, sciendo in suos vsus trãstulerint, vel alijs donanda vel vendenda crediderint.

*tantæ rei sacramentũ *percepit

23. di. Ecclesiastica inst.

3 Cùm antiqua & ecclesiastica nouerimus institutione præfixum, vt omnis sacerdos, cùm ordinatur, orario vtroque humero ambiatur, scilicet, vt qui imperturbatus præcipitur consistere inter prospera & aduersa, virtutũ semper ornaméto vtrobiquè circunseptus appareat: qua ratione tempore sacrificij nõ assumit, quod se in sacramẽto accepisse non dubitat? Proindè modis omnibus cõuenit, vt quod quisque percepit in consecratione honoris, hoc retineat & in oblatione vel perceptione suæ salutis, scilicet vt, cùm sacerdos ad solennia missarũ accedit, aut per se Deo sacrificium oblaturus, aut sacramentum corporis & sanguinis Domini nostri Iesu Christi sumpturus, non aliter accedat, quàm orario vtroque humero circunseptus, sicut & tempore ordinationis suæ dinoscitur consecratus, ità vt de vno eodemque orario ceruicem pariter & vtrunque humerũ premens, signum in suo pectore ꝓparet crucis. Si quis aũt aliter egerit, excommunicationi debitæ subiaceat.

4 Quanquàm antiqua canonum institutio, de huiusmodi præsumptione absolutas & multiplices disciplinas atque institutiones ediderit, nos tamen breuitatis causa omnem fornicandi occasionem cupientes auferre, id omnimoda sancimus authoritate tenendum, vt nullus sacerdotum, siue quisque ille de clero, absque honesto & competenti testimonio, excepta sola matre, cum quibuslibet fœminis secretè se ꝑsumat adiungere. Et non solùm cum extraneis mulieribus, sed nec cũ ipsis etiàm sororibus, vel ꝓpinquis, nè licẽtia sororum, vel propinquarum mulierum *quisq; solus familiarior habeatur ad perpetrãdum scelus. Huius ergò ꝓceptionis trãsgressor, sex mẽsibus se nouerit pœnitẽtiæ legib⁹ subiacere.

*ille solutus

5 Bona siquidem res est, diuina sacerdotibus cõtrectare mysteria. Sed cauendũ valdè est, nè hoc quisq; ad vsum prauitatis suæ intorqueat, vndè soli Deo de bona conscientia placere debuerat. Scriptum est enim: Væ his, qui faciunt opus Domini fraudulenter & desidiosè. Vt enim quorundam episcoporum detestãda prẽsumptio nostro se cœtui intulit dirimẽdam, agnouimus quosdã de episcopis, quòd in solẽnitatibus martyrum ad ecclesiam progressuri, reliquias collo suo imponant, vt maioris fastûs apud homines gloria intumescant, quasi ipsi sint reliquiarum arca, Leuitæ albas induti, in sellulis eos deportent. Quæ detestanda ꝑsumptio abrogari per omnia debet, nè sub sanctitatis specie simulata vanitas sola præualeat, si modum suum vniuscuiusque ordinis reuerentia nõ agnoscat. Et ideò antiqua in hac parte & solennis consuetudo seruabit, vt in festis quibusque diebus arcam Domini cum reliquijs, nõ episcopi, sed Leuitæ in humeris gestẽt, quibus & in veteri lege on⁹ idem impositum nouimus esse præceptum. Quòd si & episcopus reliquias per se deportare elegerit, non ipse à diaconibus in sellula vehatur, sed potiùs pedissequa vnà cũ populis progressione procedente ad conuenticula sanctarum ecclesiarum, sanctæ rei reliquiæ per eundem episcopum portabunt. Iam verò, qui hęc instituta sciẽdo adimplere distulerit, quàm diù in hoc vitio fuerit, à sacrificando cessabit.

Hiere. 48. b

1. Par. 15. a

6 Cùm beatus Apostolus arguere, obsecrare, vel increpare in omni patientia ꝓcipiat & doctrina, nouimus quosdam ex fratribus tantis cædibus in honoratos efferuescere, quantas poterant latrocinantium ꝓmereri personæ. Et ideò, qui gradus iam ecclesiasticos meruerũt, id est, presbyteri, abbates, & Leuitę, qui exceptis grauioribus & mortalibus culpis, nullis debent verberib⁹ subiacere: nõ est dignũ, vt passim vnusq;q; prælatus honorabilia mẽbra sua, ꝓut voluerit & ei placuerit, verberib⁹ subijciat & dolori: nè, dũ incautè subdita percutit mẽbra, ipse quoquè debitã sibi sabditorũ reuerentiã subtrahat, iuxta illud, quod q̃dam sapiẽs dixit: Leniter castigatus, reuerentiã exhibet castigãti: aspitatis aũt nimię increpatio, nec increpationẽ recipit, nec salutẽ. et ideò, si q̃ aliter, q̃ dictũ est, ꝓdictos honorabiles subditos, licẽtia ꝓceptæ potestatis elatus, malitia tãtùm crediderit verberãdos, iuxta modum verberũ q̃ intulerit, excõmunicatióis pariter & exilij sententiam sustinebit.

Di. 15. Cùm B. Paulus apostolus 1. Timot. 4. a

7 Quia non expedit, vt donum sanctispiritûs pecunijs cõparetur, quanquàm ex hoc antiquorũ canonũ disciplinæ & multiplices maneant & diuersæ, tamẽ q̃a necessè est, vt frequentiùs retũdatur, quod sinè intermissione præsumitur: ideò nouellæ hui⁹ institutionis formulam instituentes decernimus, vt quicunque, ꝓ conferendo cuiquã sacerdotij gradu, aut munus quodcunque, aut promissiones muneris, antequàm or-

In dec. Iun. li. 3. quicũq; pro cond.

dinet acceperit, vel etiàm postquàm ordinatus fuerit, in aliquo se pro hoc ipso præsumpserit munerari, siue q̃ dederit, siue ille qui acceperit, iuxta sententiam Chalcedonensis concilij, gradûs sui periculum sustinebit.

Ca. 2.

8 Nõ decet, rectores ecclesię in suis strenuos, & in ecclesiasticis rebus esse remissos. Nam quorundam fertur opinio, quòd quidam sacerdotum familias ecclesię in suis laboribus quassent, rei propriæ profectũ augentes, Dominicis verò dispendium nutrientes. Vndè quicunq; sub hoc neglectu res diuinas laborare distulerit, placito speciali distringẽdus est, qualiter si de rebus seu augmẽtis ecclesiæ, quæstũ laboribus suis propriè auxit, & ex hoc ecclesiasticis rebus aut neglectum laboris exhibuit, aut minorationem vel perditionem induxit, quicquid in reb⁹ ecclesiæ minuit, illi restituat, ex cuius rebus atq; suffragijs suos conuictus fuerit ampliâsse labores. Quòd si aliquid pro vtilitatibus ecclesiæ, aut substantiæ expendit, aut dispendij vel perditionis quippiam pertulerit, si hoc comprobari potuerit, totum illi à rebus ecclesiæ eiusdem reformabitur, pro cuius vtilitatib⁹ id expendisse ꝓbatur. Gratias itaque omnipotenti Deo pagimus: post hæc sit pax, salus, & diuturnitas pijssimo & amatori Christi domino nostro Vuambano regi, cuius deuotio nos ad hoc decretum salutiferum conuocauit, diuinam postulãtes clementiã, vt gloria Christi regnum eius corroboret vsq; ad vltimã senectutem, præstante ipso, qui cũ patre & spiritusancto viuit & gloriatur in Trinitate Deus, in secula seculorum. Amen.

n. 4. quicunque sub hæreg.

Leodigius in Christi nomine episcopus, subs. Iulianus in Christi nomine Hispalẽsis episcopus, subs. *Genetinus in Christi nomine Tudensis ecclesiæ episcopus, subs. *Froaricus, Deo iubẽte, Portugalẽsis ecclesiæ epis. subs. Beia in Christi nomine *Britinensis ec. epis. subs. Isidorus Asturicensis ecclesiæ epis. subs. Alarius Aurisinę ecclesię episcopus, subscripsi. Rectogerus Lucensis ecclesiæ episcopus, subscripsi.

*Gentinus

*Froaricus

*Britoliẽsis

Hildulfus, qui cognominor Felix, Iriensis ecclesię episcopus, subscripsi.

Bracarense Concilium tertium finit.

ANGLICANVM CONCILIVM EX HISTORIA ECCLESIASTICA BEDAE,

lib. 4. cap. 5. vbi sic legitur:

ANno dominicę incarnatiõis 670. anno tertio regni Egfredi regis, Theodorus episcopus cogit concilium episcoporum, vnà cum eis qui canonica patrum statuta diligerent, & magistris Ecclesiæ pluribus parére nõssent. Quibus pariter congregatis, diligenter ea q̃ vnitati pacis ecclesiasticæ congruerent, eo, qui pontificem dicebat, animo cœpit obseruanda docere. Cuius synodicæ actionis huiusmodi textus est: In nomine Domini Dei & saluatoris nostri Iesu Christi, regnãte in perpetuum ac gubernante suam ecclesiam eodem Domino nostro Iesu Christo, placuit conuenire nos iuxta morem canonum venerabilium, tractaturos de necessarijs Ecclesiæ negocijs. Conuẽnimus autem die 14. mensis Septembris, indictiõe prima, in loco qui dicitur Herutford. Ego quidẽ Theodorus, quanuis indignus, ab Apostolica sede destinatus, Dorvuernen ecclesiæ episcopus, & cõsacerdos ac frater noster reuerendissimus *Bisi Orientalium Anglorũ episcopus. Quibus etiàm frater & consacerdos noster Vilfrid *Nordamhumbrorum gentis episcopus, per proprias legatarias affuit. Affuerunt fratres & consacerdotes nostri, *Putta episcopus Castellæ Cantuariorum, Profcestuæ, Eleutherius episcop⁹ Occidentalium Saxonum, Vinfrid episcopus prouinciæ Merciorum. Cumque in vnum conuenientes, iuxta ordinem quique suum resedissemus: Rogo, inquã, dilectissimi fratres, per timorem & amorem redemptoris nostri, vt in communi omnes pro nostra fide tractemus, vt quæcunque decreta ac definita sunt à sanctis ac probabilibus patribus, incorruptè ab omnibus nobis seruentur. Hæc & alia quàm plura, quę ad charitatem pertinebant, vnitatemque Ecclesiæ cõseruandam, prosecutus sum. Cumque explẽssem prolocutionem, interrogaui vnumquenque eorum per ordinem, si consentirent ea, quæ à patribus canonicè sunt antiquitùs decreta, custodire. Ad quod omnes consacerdotes nostri respondẽtes, dixerũt: Optimè omnibus placet, quæcunque definiẽrunt sanctorum canones patrum, nos quoquè omnes alacri animo libentissimè seruare. Quibus statim protuli eundem librum canonum, & ex eodem libro decem capitula, quæ per loca notaueram, quæ maximè nobis necessaria sciebam, illis coram ostendi. Et vt hæc diligentiùs ab omnibus susciperentur, rogaui. Primum capitulum: Vt sanctũ diẽ Paschæ in cõmuni oẽs seruemus nominica post decimãquartam lunam primi mẽsis. Secundũ: Vt nullus eorum parochiã alterius inuadat, sed contentus sit gubernatione creditæ sibi plebis. Tertiũ: Vt quæq; monasteria Deo cõsecrata, nulli eorum liceat ea in aliquo inquietare, nec quicquam de eorũ rebus violenter abstrahere. Quartum: Vt ipsi monachi non migrent de loco ad locũ, hoc est, de monasterio ad monasteriũ, nisi ꝑ missionẽ proprij

*Bisi

*Putta

abbatis: sed in ea pmaneant obediẽtia, quã tẽpore suæ conuersionis ꝓmiserunt. Quintum: Vt nullus clericorũ relinquẽs propriũ ep̃um, passim quòlibet discurrat, neque alicubi veniẽs, absq; cõmendatitijs literis sui præsulis suscipiat. Quòd si semèl susceptus est, & noluerit inuitat⁹ redire: & susceptor, & is q̃ susceptus est, excõmunicationi subiacebit. Sextũ: Vt episcopi atq; clerici pegrini, cõtenti sint hospitalitatis munere oblato, nulliq; eorũ liceat vllũ officiũ sacerdotale absq; pmissu ep̃i, in cuius parochia esse cognoscitur, agere. Septimũ: Vt bis in anno synodus cõgregetur. Sed qa diuersa impediunt, placuit oĩbus in cõmuni, vt Kalẽdis Augusti, in loco q̃ appellat̃ Clofaes, hoc semèl in anno cõgregetur. Octauũ: Vt nullus ep̃orum se p̃ferat alteri p ambitionẽ, sed oẽs cognoscant tẽpus & ordinẽ consecrationis suæ. Nonũ capitulũ in communi tractatum est, vt plures episcopi, crescente numero fideliũ, augerent. Sed de hac re ad pręsens silemus. Decimũ pro cõiugijs: Vt nulli liceat nisi legitimũ habere connubiũ. Nullus incestũ faciat: nullus coniugem propriam, nisi vt sanctũ euangelium docet, fornicationis causa relinquat. Quòd si quisque propriã expulerit cõiugẽ, legitimo sibi matrimonio coniunctã, si Christianus esse rectè voluerit, nulli alteri copuletur: sed ità p-manẽat, aut ꝓpriæ reconcilietur cõiugi. His itaq; capitulis in cõmuni tractatis ac definitis, vt nullũ deinceps ab aliquo nostrũ oriat̃ contentiõis scandalũ, aut alia ꝓ alijs diuulgent̃: placuit, vt q̃cunq; definita sunt, vnusquisque nostrũm manũs ꝓpriæ subscriptione confirmet. Quisquis igit̃ cõtra hãc sententiã, iuxta decreta canonũ, nostra etiãm consensiõe ac subscriptione manũs nostræ confirmatã, quoquo modo viuere vel venire, eamq; infringere tẽtauerit, nouerit se ab oĩ officio sacerdotãli & nostra societate separatũ. Diuina nos gratia, in vnitate sanctæ Ecclesię suæ viuentes, custodiat incolumes. Facta aũt est hæc synodus anno ab incarnatione Dñi 673. Quo anno rex Cantuariorũ Echbrecht, mense Iulio obiẽrat, succedente in regnũ fratre Lothere, quod ipse annos 11. & menses 7. tenuit. * Bisi autem episcopus Orientalium Anglorum, qui in præfata synodo fuisse perhibetur, ipse erat successor Bonifacij, cuius suprà memoraui-mus, vir multę sanctitatis & religionis. Nam Bonifacio post 17. annos episcopatũs sui defuncto, episcopus pro eo, Theodoro ordinante, factus est &c. Hæc ibi.

1. Cor. 7.

Mat. 5. & 19.

* Bisi

ANGLICANA SYNODVS

ALIA, BREVITER ADNOTATA, EX ECCLESIASTICA HISTORIA ANGLORUM, SECUNDÙM BEDAM, LIB. 4. CAP. 17.

HIs temporibus audiẽs Theodorus fidem ecclesiæ Constantinopolitanæ p hæresim Eutychetis multùm esse turbatã, & ecclesias Anglorũ, quibus ꝑerat, ab huiusmodi labe immunes pdurare deside-rãs, collecto venerabiliũ sacerdotũ, doctorumq; plurimorum cœtu, cui⁹ essent fidei singuli, sedul⁹ inquirebat, omniumq; vnanimẽ in fide catholica reperit cõsensum. Et hunc synodalibus literis, ad instructionem memoriamq; sequentium, commendare curauit. Quarum videlicet literarum istud exordium est:

In nomine Dñi nostri Iesu Christi saluatoris, imperantib⁹ dñis pijssimis nostris Egfrido rege Hubronensiũ, anno 10. regni ei⁹, sub die 15. Kalend. Octobris, indictiõe 8. & Egilredo Mercinensiũ anno 6. regni eius, & Aliduulfo rege Estranglorũ, anno 17. regni eius, & Lothario rege Cãtuariorũ, regni ei⁹ anno 4. ꝓsidente ipso Theodoro gratia dei archiep̃o Britãniæ insulę & ciuit. Dorvuernis, vnà mecũ sedentibus cæteris ep̃is Britãnię insulę viris venerabilib⁹, ꝓpositis sacrosanctis euãgelijs, in loco q̃ Saxonico vocabulo Heorfelo nominatur, pariter tractantes, fidem rectam & orthodoxam exposuimus, sicut Dñs noster Iesus incarnat⁹ tradidit discipulis suis, qui principaliter viderũt & audierunt sermones eius, atque sanctorũ patrũ tradidit symbolũ, & generaliter oẽs sanctæ & vniuersales synodi, & omnis probabilium catholicæ Ecclesiæ doctorũ chorus. Hos itaq; sequi nos piè atq; orthodoxè iuxta inspiratã diuinitùs doctrinam eorum professi, credimus consonanter & confitemur secundùm sanctos patres, ꝓpriè & veraciter patrem & filium & spiritum sanctũ Trinitatem, & in vnitate cõsubstantialem, & vnitatem in Trinitate, hoc est, vnum Deum in tribus subsistentijs vel personis consubstantialibus æqualis gloriæ & honoris. Et post multa huiusmodi, quę ad rectę fidei confessionem pertinebãt, hoc quoquè sancta synodus suis literis addidit: Suscepim⁹ sanctas & vniuersales 5. synodos beatorum & Deo acceptabilium patrum, id est, q̃ in Nicea congregati fuerunt, 318. contra Arrium impijssimum & eiusdem dogmata. Et in Constantinopoli 150. contra vesaniã Macedonij & Eudoxij, & eorũ dogmata. Et in Ephesino primo ducentorũ cõtra nequissimũ Nestoriũ & eiusdẽ dogmata. Et in Chalcedõe sexcentorũ & 30. cõtra Eutychen & Nestoriũ, & eorũ dogmata. Et iterùm in Constantinopoli quinto cõgregati sunt cõcilio in tempore Iustiniani iunioris contra Theodorum & Theodoretũ, & eorũ dogmata contra Cyrillum. Et paulò pòst: Et synodũ, q̃ facta est in vrbe Roma in tẽpore Martini papæ

Angliã in 4. olim regna diuisam fuisse.

papę beatissimi, indictione 8. imperãte Cõstantino pijssimo anno 9. Suscipimus & glorificamus Dominum nostrum Iesum Christum, sicut isti glorificauerunt, nihil addentes vel subtrahentes. Et anathematizamus corde & ore, quos anathematizauerunt: & quos susceperunt, susciꝑimus: glorificamus Deum patrem sinè initio, & filium eius vnigenitum, ex patre generatum ante secula, & spiritum sanctum procedentem ex patre & filio inenarrabiliter, sicut prędicauerunt hi quos memorauimus, supradicti sancti apostoli & prophetę & doctores. Et nos omnes subscribimus, qui cum Theodoro & archiepiscopo fidem catholicam exposuimus. Et cap. 18. Intererat huic synodo, pariterq; catholicę fidei decreta firmabat vir venerabilis Iohannes archicantor ecclesię sancti apostoli Petri, & abbas monasterij B. Martini, qui nupèr venerat à Roma per iussionem papæ Agathonis, duce reuerendissimo abbate cognomine Benedicto, cui⁹ suprà meminimus. Cùm autem idem Benedictus cõstruxisset monasterium Britannię in honore beatissimi apostolorum principis, iuxta ostium fluminis Muri, venit Romam cum cooperatore ac socio eiusdem operis Colfrido, qui post ipsum eiusdem monasterij abbas fuit, (quod & antè sępiùs facere consueuerat) atque honorificè à beatę memorię papa Agathone susceptus est, petijtque & accepit ab eo monimẽtum libertatis monasterij quod fecerat, epistola priuilegij ex authoritate Apostolica firmatũ, iuxta quod Egfridum regem voluisse ac licentiam dedisse nouerat. Quo concedente, & possessionem terrę largiente, ipsum monasterium fecerat. accepit & prędictum Ioannem abbatem in Britanniam perducẽdum, quatenùs in monasterio suo cursum canendi annuũ, sicut ad sanctum Petrum Romę agebatur, edoceret. Egitque abbas Iohannes, vt iussiõnem acceperat põtificis, & ordinem videlicet & ritum canendi ac legendi, viua voce prędicti monasterij cãtores edocendo, ac ea quę totius anni circulus in celebratione dierum festorum poscebat, etiãm literis mandando: quę hactenùs in eodem monasterio seruata, & à multis iam sunt circunquaquè transcripta. Non solùm autem idem Iohannes ipsi⁹ monasterij fratres docebat, verùm de omnibus penè eiusdem prouincię monasterijs ad audiendum eum, qui cantando erant periti, confluebant. Sed & ipsum per loca in quibus doceret, multi inuitare curabant. Ipse autem, excepto cantandi vel legendi munere, & aliud in mandatis ab apostolico Papa acceperat, vt cuius esset fidei Anglorum ecclesia, diligẽter ediscceret, Romamq; rediens referret. Nam & Synodũ beati papæ Martini cum episcoporum consensu non multò antè Romæ celebratam, contra eos maximè qui vnã in Christo ope-

DECRETA

DONI PAPAE I.

Ex libro pontificali.

Anno Domini 672.

DOnus natione Romanus, ex patre Mauricio, sedit annum vnum, menses qnque, dies sex. Hic atrium beati Petri apostoli superius, quod est ante ecclesiam in quadriporticum, magnis marmoribus strauit: sed & ecclesiã apostolorum sitam via Ostiensi, vt decuit, restaurauit atque dedicauuit: itemq; ecclesiam sanctæ Euphemiæ, positam via Appia similiter dedicauit: clerum diuersis ordinibus & honoribus ampliauit. Hic reperit in vrbe Roma in monasterio quod Boethiana dicebatur, Nestorianitas monachos Syros, quos per diuersa monasteria diuisit, & in prædicto monasterio monachos Romanos instituit. Huius tẽporibus ecclesia Rauennas, quę se ab ecclesia Romana segregauerat causa autocephaliæ, denuò se pristinę sedi Apostolicæ subiugauit, cuius ecclesiæ præsul, nomine Reparat⁹, cuestigiò (vt Deo placuit) vitam finiuit. Hic dum esset electus, per Augustum mẽsem apparuit stella à parte Orientis à gallicantu vsque ad manè per menses tres, cuius radij cælos penetrabant, in cuius surgentis visione omnes prouincię & gentes mirabantur: q̃ pòst in semetipsam reuersa, disparuit: pro quo capitulo & maxima mors à parte Oriẽtis subsecuta est. Fecit autem ordinatiõem vnam, presbyteros decem, diaconos quinq;, episcopos per diuersa loca numero sex. Qui etiàm sepultus est ad beatum Petrum apostolum, sub die 3. Idus Aprilis. Et cessauit episcopatus menses 2. dies 15.

Cometę apparitio.

DECRETA

AGATHONIS PAPAE.

Ex libro Pontificali.

AGatho natione Siculus, sedit annos duos, menses sex, dies quatuor. Tan-

Anno Domini 673.

tùm benignus & manſuetus fuit, vt etiàm omnibus hilaris & iucundus comprobaretur. Huius temporibns Theodorus archiepiſcopus Rauennàs, ſemetipſum ſedi Apoſtolicæ poſt multorum annorum curricula præſentauit. Hic ſuſcepit diualem iuſſiõem pijſſimorum principum, Conſtantini, Heraclij & Tiberij Auguſtorum, per Epiphanium glorioſum à ſecretis, miſſam præceſſori ſuo Dõno papæ, inuitantẽ atque adhortantem, vt debeat ſacerdotes vel miſſos ſuos dirigere in regiam vtbem pro adunatione facienda ſanctarum Dei eccleſiarum. Quod & ordinare non diſtulit. Et direxit Abundantium Paternenſem, Ioannem Rhegitanum, & Ioannem Portuenſem epos, Theodorum & Georgium presbyteros, Ioãnem diaconum, Conſtantinum ſubdiaconum, Theodorum presbyterum Rauennatem, atque religioſos ſeruos Dei monachos. Hic clerũ diuerſis ordinibus, ſuper quod cõpetebat, honoribus ampliauit. Hic vltra conſuetudinem arcarius eccleſiæ Romanæ efficitur, & per ſemetipſum cauſas arcarij diſpoſuit, emittens videlicet de ſuſcepta p nomenclatorem manu ſua obumbratas. Qui infirmitate detentus, arcarium iuxta conſuetudinem inſtituit. Huius temporibus indictione octaua, luna eclipſim ptulit mẽſe Iunio, die decimooctauo. Similiter & mortalitas maior atq; grauiſſima ſubſecuta eſt menſe ſupraſcripto, Iulio, Auguſto, atq; Septembri in vrbe Roma, qualis nec tẽporibus aliorum pontificum fuiſſe memorat, vt etiàm parentes cum filijs, atque fratres ſeu ſorores, bini & bini per lecta ad ſepulcra adducerentur. Poſtmodùm verò foràs circunquaquè ſuburbana & caſtra deuaſtare non ceſſauit. Supraſcripti verò miſſi ſedis Apoſtolicæ, q̃ directi fuerãt, vt regiam vrbẽ ingredientes die decima mẽſis Nouembris, nona indictione, Dño ſolatiante, atq; principe Apoſtolorũ comitante, ſuſcepti ſunt à principe in oraculo beati Petri apoſtoli intra palatiũ, porrigẽtes ei & ſcripta põtificis. Quæ dum ſuſcepiſſet, commonuit eos atq; adhortatus eſt, vt non per ſchiſma aut furore, ſed pacifica diſpoſitione remittẽtes philoſophicas aſſertiones, puram ſanctarũ ſcripturarum patrumq̃ probatam fidem per ſynodalia decreta ſatisfacerent. Et dans inducias ad retractãda ſcripta, tribuit eis oĩa, q̃ ad ſuſtentationẽ ſufficiebant in eorũ expenſas, in domo q̃ Placidias dicebatur. Die decimooctauo ſupraſcripti menſis, die nominico, aduocati ſunt in ꝓceſſione ad ſanctã dei genitricẽ in Blachernas in tanta honorificẽtia, vt etiàm de palatio caballos ſtratos dirigeret cum obſequio pietas imperialis, & ſic eos ſuſciperet, ea ipſa cõmonens, vt pacifica aſſertiõe teſtimonia venerabiliũ patrũ ꝓponerent. Die vigeſimaſecũda mẽſis Nouẽbris in baſilica, q̃ & Trullus appellatur, ſimulq; cum eo legati ſedis Apoſtolicæ ſuſcepti ſunt, & in regia vrbe ſunt introducti. Die vigeſimatertia eiuſdem mẽſis Nouembris, in ſynodica & epiſcopi occidentalis partis ſubſcripſerunt 120. Poſt hæc adhortatus eſt, nec dicẽdus Macarius à ſancta ſynodo, vel à pio principe omniq̃; ſenatu, vt ꝓfiteretur, vnam aut duas confiteri volũtates aut operatiões. Qui nullatenùs audiuit, ſed potiùs neq; vnam aut duas in ſaluatore dicere voluit. Deindè protulit pijſſimus & ſereniſſimus princeps tomum ad relegendũ, in quo vnà & hæretica dogmata Macarij erant cõſcripta, & eius manu ſubſcripta, aptiſſimè vnam voluntatem in Domino affirmantis. Poſt ipſius ſubſcriptionem, & Theodori expatriarchæ vtiquè iuxta eum tenorem ibi ſubſcriptio eius erat. Et interrogatus eſt Georgius patriarcha, ſi eam fidẽ quã docet ſedes Apoſtolica, amplectatur iuxta ſcripta Agathonis papæ, ſeu ſanctorum venerabilium patrum. Qui reſpondit, vt accepta licentia, in ſcripto quæ opportuna erãt, reſponderet. Et in his receſſerunt. Die decimaſeptima mẽſis Februarij, die Dominico, intra oraculum beati Petri intra palatiũ adſtantibus inclytis, ſimulq̃ & patriarcha, legatos ſedis Apoſtolicæ ſuſcepit, relegens ſuggeſtionem aliam pro eorum commendatione à ſanctiſſimo papa directam. *Qui Georgius ſanctiſſim⁹ patriarcha, profeſſus eſt ea die in ſcriptis, duas naturas duas q̃; voluntates & operationes ſe credere & prædicare, ſicut ſedes Apoſtolica, anathematizãs eos, qui vnam naturam, voluntatem & operationem dicunt. Die 25. menſis Februarij reſidente ſynodo, vnà cum pio principe, ſimulq̃; & legatis ſedis Apoſtolicæ, Macariũ adeſſe iuſſerunt. Et data à principe licentia, vt ſe partes qs in quas vellet, diuideret, Georgi⁹ patriarcha regię ciuitatis cum ſuis in parte orthodoxorum, Macarius verò cum ſuis in parte alia hæreticorum. Et deducentes ad medium profeſſionẽ Georgij patriarchę, quam fecerat & porrexerat principi, relecta eſt. Et commonitus ſupraſcriptus Macarius, quid ſentiret vel crederet, reſpondit ſe in ea perfidia, quam antè propoſuerat, pdurare, & nullatenùs orthodoxæ fidei acqeſcere. Ea hora ſancta ſynodus vnà cũ principe, eius orarium auferri iuſſerunt. Et exiliens Baſilius Cretenſis epiſcopus, eius orarium abſtulit. Et anathematizantes eum foris ſynodum proiecerunt, ſimulq̃; & thronum eius. Stephanũ autem diſcipulũ eius, ceruicibus à ſancta ſynodo clerici Romani eijcientes, expulerunt. Ea hora tantæ telæ aranearum nigerrimæ in medio populi ceciderunt, vt omnes mirarẽtur, quòd ſordes hæreſeos expulſæ eſſent, & Deo auxiliante, vnitæ ſunt ſanctæ Dei Eccleſiæ. In locũ verò Macarij, ordinatus eſt Theophanius abbas monaſterij Baias inſulæ Sicilienſis, patriarcha Antiochenæ eccleſiæ. Macari⁹ verò cũ ſuis amatorib⁹, i. Stephano, Anaſtaſio expresbytero, Leontio exdiacono, Polychronio, Epiphanio, & Anaſtaſio expresbyteris & incluſis, in exilio in Romanã directi ſunt ciuitatem. Deindè abſtulerunt de diptychis eccleſiarum nomina patriarcharũ, vel de picturis eccleſiæ, aut in foribus, vbi & vbi eſſe poterant, auferentes, i. Cyri, Sergij, Pyrrhi, Pauli, necnõ & Petri, per quos error iſte orthodoxæ fidei vſq; nunc pullulauit. Tanta autem gratia Dei omnipotentis conceſſa eſt miſſis ſedis Apoſtolicæ, vt ad lętitiã populi vel ſancti concilij, qui in regia vrbe erat, Ioannes epiſcopus Portuenſis Dominicorum die, octauarũ paſchæ, in eccleſia ſanctę Sophiæ publicas Miſſas coram principe & patriarcha Latinè celebraret, & omnes vnanimiter in laudes & victorias pijſſimorũ Imperatorũ idem Latinis vocibus exclamarẽt. Hic ſuſcepit diualem iuſſionem ſecundùm ſuam poſtulationem, vt ſuggeſſit, per quam reuelata eſt quantitas, quę ſolita erat dari ꝓ ordinatione pontificis faciendi. Sic tamen, vt ſi contigerit poſt eius tranſitum electionem fieri, non debeat ordinari, qui electus fuerit, niſi priùs decret⁹ generalis introducatur in regiam vrbem ſecũdùm antiquam conſuetudinem, & cum eorũ ſcientia & iuſſione debeat ordinatio prouenire. Hic dimiſit omni clero rogam vnam, & ad luminaria apoſtolorum & ſanctæ Marię ad præſepe, ſolidos duo millia 160. Fecit autem ordinationem vnã, presbyteros 10, diaconos 3, epiſcopos per diuerſa loca numero octodecim. Qui etiàm ſepultus eſt ad beatũ Petrum apoſtolum ſub die 4. Idus Ianuarij. Et ceſſauit epiſcopatus annum vnum, menſes ſeptem, dies quinque. FINIS.

Hæretici mendacijs nituntur.

*decembris

*cõprobata patrũ dicta *dicta pha. ta patrum dicta

Trullus

In Tome Gregorius

*polita

DECRETA
LEONIS PAPAE II.

Ex libro pontificali.

EO iunior, natione Siculus, de patre Paulo, ſedit menſes decẽ, dies ſeptendecim, vir eloquentiſſimus, in diuinis ſcripturis ſufficiẽter inſtruct⁹, Græca Latinaq̃ lingua eruditus, cantilena ac pſalmodia præcipuus, & in earum ſenſibus ſubtiliſſima exercitatione limatus, lingua quoquè ſcholaſticus, & eloquendi maiore lectione *polita. Exhortator omnium bonorum operum, plebiq̃; florentiſſimæ ingerebat ſcientiam, paupertatis amator, & erga inopum prouiſionem non ſolùm mentis pietate, ſed & ſtudij ſui labore ſolicitus. Hic ſuſcepit ſextam ſanctã ſynodum, quæ per Dei prouidẽtiam nupèr in regia vrbe celebrata eſt, Græco eloquio conſcriptam, exequente ac reſidente pijſſimo ac clementiſſimo magno principe Cõſtantino intra regale palatiũ eius, quod appellatur Trullus, ſimulq̃; cum eo legati ſedis Apoſtolicæ ſuſcepti ſunt, & in regia vrbe ſunt introducti. Die vigeſimatertia eiuſdem mẽſis Nouembris, in ſynodica & epiſcopi occidentalis partis ſubſcripſerunt 120. Poſt hæc adhortatus eſt, nec dicẽdus Macarius à ſancta ſynodo, vel à pio principe omniq̃; ſenatu, vt ꝓfiteretur, vnam aut duas confiteri volũtates aut operatiões. Qui nullatenùs audiuit, ſed potiùs neq; vnam aut duas in ſaluatore dicere voluit. Deindè protulit pijſſimus & ſereniſſimus princeps tomum ad relegendũ, in quo vnà & hæretica dogmata Macarij erant cõſcripta, & eius manu ſubſcripta, aptiſſimè vnam voluntatem in Domino affirmantis. Poſt ipſius ſubſcriptionem, & Theodori expatriarchæ vtiquè iuxta eum tenorem ibi ſubſcriptio eius erat. Et interrogatus eſt Georgius patriarcha, ſi eam fidẽ quã docet ſedes Apoſtolica, amplectatur iuxta ſcripta Agathonis papæ, ſeu ſanctorum venerabilium patrum. Qui reſpondit, vt accepta licentia, in ſcripto quæ opportuna erãt, reſponderet. Et in his receſſerunt. Die decimaſeptima mẽſis Februarij, die Dominico, intra oraculum beati Petri intra palatiũ adſtantibus inclytis, ſimulq̃ & patriarcha, legatos ſedis Apoſtolicæ ſuſcepit, relegens ſuggeſtionem aliam pro eorum commendatione à ſanctiſſimo papa directam. *Qui Georgius ſanctiſſim⁹ patriarcha, profeſſus eſt ea die in ſcriptis, duas naturas duas q̃; voluntates & operationes ſe credere & prædicare, ſicut ſedes Apoſtolica, anathematizãs eos, qui vnam naturam, voluntatem & operationem dicunt. Die 25. menſis Februarij reſidente ſynodo, vnà cum pio principe, ſimulq̃; & legatis ſedis Apoſtolicæ, Macariũ adeſſe iuſſerunt. Et data à principe licentia, vt ſe partes qs in quas vellet, diuideret, Georgi⁹ patriarcha regię ciuitatis cum ſuis in parte orthodoxorum, Macarius verò cum ſuis in parte alia hæreticorum. Et deducentes ad medium profeſſionẽ Georgij patriarchę, quam fecerat & porrexerat principi, relecta eſt. Et commonitus ſupraſcriptus Macarius, quid ſentiret vel crederet, reſpondit ſe in ea perfidia, quam antè propoſuerat, pdurare, & nullatenùs orthodoxæ fidei acqeſcere. Ea hora ſancta ſynodus vnà cũ principe, eius orarium auferri iuſſerunt. Et exiliens Baſilius Cretenſis epiſcopus, eius orarium abſtulit. Et anathematizantes eum foris ſynodum proiecerunt, ſimulq̃; & thronum eius. Stephanũ autem diſcipulũ eius, ceruicibus à ſancta ſynodo clerici Romani eijcientes, expulerunt. Ea hora tantæ telæ aranearum nigerrimæ in medio populi ceciderunt, vt omnes mirarẽtur, quòd ſordes hæreſeos expulſæ eſſent, & Deo auxiliante, vnitæ ſunt ſanctæ Dei Eccleſiæ. In locũ verò Macarij, ordinatus eſt Theophanius abbas monaſterij Baias inſulæ Sicilienſis, patriarcha Antiochenæ eccleſiæ. Macari⁹ verò cũ ſuis amatorib⁹, i. Stephano, Anaſtaſio expresbytero, Leontio exdiacono, Polychronio, Epiphanio, & Anaſtaſio expresbyteris & incluſis, in exilio in Romanã directi ſunt ciuitatem. Deindè abſtulerunt de diptychis eccleſiarum nomina patriarcharũ, vel de picturis eccleſiæ, aut in foribus, vbi & vbi eſſe poterant, auferentes, i. Cyri, Sergij, Pyrrhi, Pauli, necnõ & Petri, per quos error iſte orthodoxæ fidei vſq; nunc pullulauit. Tanta autem gratia Dei omnipotentis conceſſa eſt miſſis ſedis Apoſtolicæ, vt ad lętitiã populi vel ſancti concilij, qui in regia vrbe erat, Ioannes epiſcopus Portuenſis Dominicorum die, octauarũ paſchæ, in eccleſia ſanctę Sophiæ publicas Miſſas coram principe & patriarcha Latinè celebraret, & omnes vnanimiter in laudes & victorias pijſſimorũ Imperatorũ idem Latinis vocibus exclamarẽt. Hic ſuſcepit diualem iuſſionem ſecundùm ſuam poſtulationem, vt ſuggeſſit, per quam reuelata eſt quantitas, quę ſolita erat dari ꝓ ordinatione pontificis faciendi. Sic tamen, vt ſi contigerit poſt eius tranſitum electionem fieri, non debeat ordinari, qui electus fuerit, niſi priùs decret⁹ generalis introducatur in regiam vrbem ſecũdùm antiquam conſuetudinem, & cum eorũ ſcientia & iuſſione debeat ordinatio prouenire. Hic dimiſit omni clero rogam vnam, & ad luminaria apoſtolorum & ſanctæ Marię ad præſepe, ſolidos duo millia 160. Fecit autem ordinationem vnã, presbyteros 10, diaconos 3, epiſcopos per diuerſa loca numero octodecim. Qui etiàm ſepultus eſt ad beatũ Petrum apoſtolum ſub die 4. Idus Ianuarij. Et ceſſauit epiſcopatus annum vnum, menſes ſeptem, dies quinque. FINIS.

Anno Dñi 676. Fuit autem poſt ſextam ſynodum.

Apostolicæ,& duo patriarchæ, id est, Constantinopolitanus & Antiochenus,atq; centum quinquaginta episcopi. In qua condemnati sunt Cyrus,Sergius, Honorius, Pyrrhus,Paulus & Petrus, necnon & Macarius cum discipulo suo Stephano, sed & Polychronius nouus Simon,qui vnam voluntatem & operationem in Domino Iesu Christo dixerunt vel prædicauerunt,aut qui denuò prædicaturi fuerint,aut defensauerint, sed vt nunc duę voluntates & operationes in ipsius dispensatoris Christi & Saluatoris Dei nostri dicantur. Quam & studiosissimè in Latinum transtulit. Veruntamen suprascriptos defensores malorũ hæreticos, Macarium,Stephanum,Polychronium & Anastasium,dum nollent à suo recedere proposito,per diuersa monasteria retrusit. Qui ꝑdictus sanctissimus Leo absoluit duos viros in percipienda communione, qui de regia vrbe cum suprascripto Macario & cęteris in Romanam directi sunt ciuitatem, necdùm à synodo anathematizatos, id est, Anastasium presbyterum ac Leontium diaconum ecclesię Constantinopolitanę,in die sancto Theophanię,exponentes videlicet per propria scripta fidem suã, iuxta quod & sancta synod⁹ determinauit,anathematizãtes videlicet duos hęreticos,sed & suprascriptos viros complices,quos sancta synodus vel sedes Apostolica anathematizauit. Huius tẽporibus percurrente diuali iussione clementissimi principis,restituta est ecclesia Rauẽnatis sub ordinatione sedis Apostolicæ, vt defuncto archiepiscopo,qui electus fuerit, iuxta antiquam consuetudinem in ciuitatẽ Romanam veniat ordinandus.Hic fecit cõstitutum,quod archiuo ecclesiæ cõtinetur, vt qui ordinatus fuerit archiepiscopus, nulla consuetudine pro vsu pallij aut diuersis officijs ecclesiæ quicquã persoluere debeat. Sed nec Mauri quondàm episcopi anniuersitas aut agenda celebretur. Sed & typum autocephaliæ,quem sibi elicuerunt,ad amputanda scandala,sedi Apostolicæ restituerunt.Hic fecit Ecclesiam in vrbe Roma iuxta sanctam Vibianam, vbi & corpora sanctorum Simplicij,Faustini,Beatricis, atque aliorum martyrum recondidit, & ad nomẽ B.Pauli Apostoli dedicauit,sub die 20.mẽsis Februarij,vbi & dona obtulit. Huius tẽporibus die 16 mensis Aprilis,indictione 11, luna eclipsim pertulit, & post cœnam Domini nocte penè tota in sanguineo vultu elaborauit, & non nisi post gallorum cantum cœpit paulatim delympidare & in statũ suũ reuerti. Hic fecit ordinationem vnam per mensem Iunium die vigesimaseptima, presbyteros nouem, diaconos tres, episcopos per diuersa loca numero vigintitres. Qui etiàm sepultus est ad beatum Petrum Apostolum sub die quinto Nonas Iulias. Et cessauit episcopatus menses vndecim, dies vi-

*sedis,vt nunc *sed vt à nunc

Eclipsis.

gintiduos. Qui suprascriptus sanctissimus vir ordinat⁹ est à tribus episcopis,id est,Andrea Ostiensi,Iohanne Portuẽsi, & Placentino Veliternensi,pro eo quòd ecclesia Albanensis episcopum minimè habuit.

DE HAC SEQVENTI MANSVETI EPISCOPI

Mediolanen epistola breuis admonitio ad Lectorem,F.Laurentij Surij.

CVM Occidentales plerique antistites tum obitineris difficultates,tũ per ætatem & morbos ad Synodũ VI. Constantinopolitanam proficisci non possent, Insubres Mediolani suã habuêre Synodum,cuius episcopi omnes hasce literas,quibus suam exponunt fidem,ad Constãtinum Imperatorem mittendas censuerũt. Videat lector plura apud Paulum Diaconum lib. 6.cap.2.& Platinã in vita Agathonis. Sunt autem,qui scribãt huius epistolæ architectum fuisse Damianum Ticinen vrbis doctissimum episcopum,sed nomine Mansueti archiepiscopi Mediolanen & totius eius Synodi missam Constantinopolim.

EPISTOLA MANSVETI EPISCOPI MEDIOLANENSIS AD CONSTANTINVM IMPERATOREM.

DOmino serenissimo atq; tranquillissimo, & à Deo coronato, religiosissimo Constantino Imperatori, Mansuetus Mediolanensis metropolitanæ Ecclesiæ indign⁹ episcopus,vel vniuersa sancta episcoporũ fraternitas,quæ in hac magna regia vrbe conuénit,ęternam in Domino salutem.

Si apicem Imperialis fastigij,& insulas sacratissimæ potestatis auis & proauis vestris cęlitùs attributũ cognouimus, & pro meritorum actibus ad vos propagatum scimus, dignũ est his vos æquiparare vestigijs,quorum & celsitudinem obtinetis, nec disparilia debẽt esse instrumenta cælestia,vbi paria possidentur sceptra regalia. Aemulari ergò oportet eorum magisterium, quorum documenta permanẽt salutaria. Ab ipsis enim rudimentis vita incolitur,cùm paternis traditionib⁹ tenaci memoria animus delectatur:Et dum præcedentiũ antiquorum, més callem triuerit,à norma æquitatis & iustitię tramite non recedet.Fixis nanque gradibus in cunctis vestigijs*,qui non per deuia aut abrupta aberrat. Habes quippe probatissime Imperator specula, in quibus tuas actiones imaginari debeas. Nam si excellentissimi quod verbũ

*fortasse deest hic, ingreditur, vel inhęret, vel simile aliud

simi ingenij Constantini Imperatoris, qui ortũs sui primordia Christi amore dedicauit,acta recensemus,qui & author Christianæ religionis extitit, magno sunt præconio eius opera ponderanda. Cuius tempore dum pestifer morbus & omni calliditate grassatior, intolerabilis Arrij tyrannidis in DEI Ecclesia serpere cœpisset, qui tres naturas in sancta Trinitate, hoc est, tres deos ausus est prædicare, amplissimus princeps zelo orthodoxæ fidei animatus, congregauit sanctum Concilium trecẽtorum decem & octo sanctorum patrum in Nicea vrbe Bithyniæ: in qua sancta synodo nefandæ sectæ serpentinã malitiam, vnà cum authore suo Arrio in perpetuo fecit damnari, & æterna animaduersione percelli. Post cuius damnationem sancti patres regulæ formulam de fidei orthodoxæ vnitate statuerunt, & capitula canonum promulgauerunt:quæ nos cum omni veneratione suscipimus. Post hæc verò mansuetissimus & tranquillissim⁹ Theodosius Imperator*Macedoniũ quendam,artis diabolicæ versutia deceptum,qui Spiritum sanctum non consubstantialem Deo patri,sed magis creaturam impulsu satanę ausus est prędicare: Tunc verò à prędicto sereniſſimo Christiano Theodosio principe in regia vrbe Constantinopoli centum quinquaginta patrum concilio cõgregato, perditę audacię authorẽ vnà cum venenatis suis præsumptionibus anathematis vinculo subdiderunt. His sopitis, clandestinus hostis suis nefarijs machinationibus non sinẽs pacatam Dei Ecclesiam manere,qui semper cõsociata diuellere,& cõsolidata disperdere consueuit,excitatus est homo peccati, filius perditionis,humanam quidem habens speciem,sed diabolicam gestans imaginem, Nestorius quidam,Constãtinopolitanę ecclesię magis prędo,quàm pastor,qui posuit in cælo os suum,& lingua eius transijt super terram,in tantæ perditionis foueam dimersus,vt fastu superbissimo,& fretus temeritatis audacia, ausus sit dicere beatam Mariam non Dei genitricẽ,sed tantummodò hominis fuisse matrem,& propter duarũ veritatẽ naturarum tergiuersationẽ faciens, duas in Christo asserebat esse personas,vnam passibilem,& aliam impassibilem. Quod infandum dogma piorũ aures non ferentes,congregata est sancta synodus in Ephesina ciuitate,ducẽtorum sanctorum patrum numerus:vbi sanctæ memoriæ Cyrillus Alexandrinæ ecclesiæ prędus,authoritate sanctę sedis Apostolicæ prædictus,capur extitit, qui feruentissimo zelo Dei,scuto fidei, & lorica protectus catholicæ authoritatis, hęreticæ prauitatis inuẽtorem,& adsertorem iniquitatis,prędictum Nestorium cum vipereis commẽtis perpetuo anathemate condẽnauit. Dehinc verò duo vasa iniquitatis bellãtia,Dioscorus scilicet Alexandrinus prędus, & Eutyches Constãtinopolitan⁹ archimãdrita,intra venerandos ecclesię aditus,vt ęquus cancer omnia serpere cupientes,simpliciores quosque peste nefariæ persuasionis inficere volentes,qui adserebãt in Domino nostro Iesu Christo ante adunationem duas naturas, post verò adunationem, vnam. Tunc à prędictissimo & Christianæ religionis amatore Martiano Imperatore collecta est sancta synodus in ciuitate Chalcedona,sexcentorum triginta patrum venerãda cohors, quibus mediatores fuerunt beatissimi præsulis Leõis vrbis Romæ missi,quorum authoritate prędicti Dioscorus & Eutyches hęretici anathematis sententia percussi,extra gremium matris Ecclesię catholicæ sunt eiecti. Qui sancti patres in concilio constituti, omni cauillatione hæreticæ prauitatis abrasa, fidei fundamina statuentes,splendidissimo sermone & elegantia vrbanæ scientiæ symbolum orthodoxæ fidei confecerunt,retrò patrum vestigia sequentes,tam sancti Niceni Concilij, quàm Constantinopolitani,seu Ephesini primi,quorũ sanctionibus Dei Ecclesia in toto orbe decoratur.In quibus promulgationibus *statuentes, vt si quis supra id, quod ibidèm in causa fidei statutũ est, addere aut minuere ꝑsumpserit,anathematis vinculo subiaceret.

Dęptis his omnibus,deinceps Christianiss. Iustiniano Impatore, cui⁹ cum noſe & opa micuerũt,*existentibus quibusdã, q sanctã Chalcedonẽsem synodũ, sub neuo offensionis reijcere incõsideratis vocibus iactitabãt: tũc à ꝑfato principe iterato in regia vrbe Constãtinopoli cõcilio, cõgregati sunt 160.venerãdi patres,capitula illa,de quibus infamari gestiebãt, obloquẽtes, prędictam Chalcedonẽsem synodũ ab omni suspicione praui erroris absoluẽtes, tria capitula, ꝑ quibus accusabatur,aperta dãnatione fecit vlcisci,vbi & decessorum patrum regulas & formulas sacræ institutionis sequentes,sanctam & immaculatam orthodoxam fidem viuacibus sententijs roborantes,firmissimã adsertionem confirmauerunt.

Eccè prestantissime princeps, antiquorũ patrũ statuta,vnà cum cõsensu pijssimorum Imperatorũ definita, q̃ cõuelli vel infirmari nulla ratiõe pietas vestra pmittat.Nã si sunt, qui audacia dialecticę artis inflati, cothurnata ceruice,buccis tumescẽtibus, sinuosis circũitionibus & flexuosis ambagib⁹, phaleris verborũ pompisq; sermonũ, sua ferali calliditate simplicẽ fidei rationẽ cõuellere, & delegatas à patrib⁹ regulas, cõculcare vel temerare voluerint,eorũ inflationibus tranquillitas vestra nõ acqescat:sed recordamini, qualiter propheta dicit, Verbum breuiatũ faciet Dominus super terram: quod per sanctos Apostolos vidimus impletum. Quid enim breuius,quàm simplex fidei symbolũ ab Apostolis institutum, in quo mysticum

*in scripto erat, existẽtes quoddã

Esa.10.

sacra-

sacramenti cõtinetur arcanum? Nam si *regula, insignissime Imperator, non cum dialecticis, non cum Rhetoricis, non cum grammaticis, sed cum ruricolis & piscatoribus Dominus posuit rationem, & his tradidit sui secreta consilij, quos & principes ordinauit, quibus ligandi soluendiq; tribuit potestatem: *nenon vobis videtur, optime Imperator, dementissimæ mentis esse, qui Apostolicas traditiões, & venerabilium patrum instituta deprauare festinant? Nos autem omnes, qui sub felicissimos & Christianissimos & à Deo custodiendos principes, dominos nostros, per excellentissimos reges Christianæ religionis amatores, vnà cũ eorum sancta deuotione, pari tenore & reuerentia traditiones sanctorum apostolorum, seu reuerẽdissimorum patrum, qui in supradictis concilijs adfuerunt, omni cum veneratione suscipere, amplecti, defendere, prædicare, præcipuè sanctæ memoriæ Leonis Apostolicæ sedis præsulis dicta, sed etiàm orthodoxos patres, qui per diuersa loca zelo dei feruentes dogmata salutaria nobis reliquerunt: vt venerãdæ memoriæ Gregorius Nazanzenæ ciuitatis episcopus, & Basilius Cappadociæ episcopus, & Cyrillus Alexandrinus præsul, & Athanasius eiusdem Alexandrinæ Ecclesiæ pontifex, necnon & Iohannes Constantinopolitanus antistes, & Hilarius Pictauiensis episcopus, & omni sapientia clarus Augustinus Hipponiregiensis episcopus, & veneranda corona Christi confessor Ambrosius Mediolanensis ecclesiæ præsul, simul & eruditissimus & omni luce cõspicuus Hieronymus presbyter, quicquid hi docuerunt, sapuerunt, prædicauerunt, vel defensores extiterunt, nos eorum acta vel statuta oñi deuotione suscipimus. His delegatis, operęprecium duximus, quid nostra fides continet, adnectere.

Incipit expositio fidei patrum Mediolanensis Synodi.

PRofitemur nos credere indiuisibilem sanctam Trinitatem, hoc est, patrem & filium & spiritumsanctum, vnum deum, ità vnum, vt trinum: & ità trinum, vt vnum: Trinitatem in distinctis atque discretis personis: hoc est, patrem, ex quo omnia: filiũ, per quem omnia: Spiritumsanctũ, in quo omnia, vnius tamen diuinitatis, vnius essentiæ, vniusque substantiæ: in tribus quidem subsistentijs seu personis, vt pater pater sit: filius filius sit: spiritussanctus spiritussanctus sit: In vna natura vnaq; substantia, vt Deus vn⁹, & solus, & summus credatur: non tres naturas introducẽtes, vt Arrius blasphemat, qui tres deos prædicauit, excellentiorem, minorem, & inferiorem. Nos verò sanctã Trinitatem in vnitate, & vnitatẽ in sancta Trinitate confitemur. Nam cùm dicimus oñipotentem patrem, appellatio huius paterni nominis ad filij personam intenditur: Et cùm dicimus æternum filium, ad æterni patris personam refertur: Et cùm nominamus spiritumsanctum, ab æterni patris persona eum procedere monstramus.

Cùm autem dicimus Deum patrem oñipotentem, non potest huius nominis euacuari sacramentum: Quia cùm dicimus patrem, filium demõstramus: Et cùm dicimus filium, patrem declaramus: Et cùm dicimus æternum patrem, æternum filium demonstramus. Nam si non inuenímus initium vocabuli huius paterni nominis, quãdò pater sit dictus, cõsequenter ostenditur, quia nec initium geniti reperiemus. Obsecramus, vt detur nobis ratio, quandò pater hoc vocabulum, vt pater vocitaret, sortitus est: si in tempore, si extra tẽpus, dicat nobis aliquis, quandò primitùs cœperit appellari: & si potuerit hoc approbare, nulla erit dubietas, ex illo initio paterni nominis, filium initium accepisse, quo pater nominatus est. Et si defecerit, immò quia deficit, nec poterit approbare, nec dare initium paterni nominis, quandò pater esse cœperit, profiteatur ergò nobiscum sanctam Trinitatem, coëssentialem atque consubstantialem: Nec patrẽ ante filium, nec filium post patrem, nec spiritumsanctum inferiorẽ fuisse: quia dum initium paterni nominis non inuenitur, nescimus qua ratione filio initium adscribatur. Quia cùm dicimus sempiternum Deum patrem, sempiternum Deum filium ostendimus. Ideò sanctam Trinitatem in vna natura vnaque essentia atque substãtia, & in tribus subsistentijs siue personis profitemur.

Credimus autem ipsum Dei verbum, hoc est, filium patris sinè initio genitum: eundẽ vnum ex tribus subsistentijs de sancta Trinitate æternum filium, pro dispensatione facta pro nobis & nostra salute descendisse de cælis, incarnatum verbum Dei & hominem factum intra virginis vterum, vniẽs sibi nostræ naturę veritatem ex sancta & gloriosa Dei genitrice Maria virgine, perfectus Deus & perfectus homo in duabus naturis, diuinitatis scilicet atque humanitatis, consubstantialis Deo patri secundùm diuinitatem, & consubstantialis idem ipse nobis, secundùm humanitatem: nõ in duobus filijs diuisus, sed vnus & idem Dei & hominis filius, in veritate duarum naturarum, in vna subsistentia siue persona, diuinitatis videlicet & humanitatis vnitione facta: vt ex duabus perfectis naturis non duo filij, sed vnus idem Dei & hominis filius, permanẽs quod erat, cœpit esse quod nõ erat, dum sinè initio æterni patris filius, factus est hominis filius. Ideò & vnus est Dominus noster Iesus Christus, habens in semetipso perfectionẽ diuinæ naturæ, & perfectionem humanę naturæ: & est vnigenitus quidem ex verbo, vt potè ex Deo patre natus, & primogenitus in

in multis fratribus, filius enim dei, filius hominis factus est. Vndè & duas natiuitates eiusmodi ipsius vnigeniti Dei verbi confitemur: ante secula quidem ex patre incomparabiliter natum: in vltimis autem diebus eiusdem ipsius incarnationem de sancta gloriosa dei genitrice & semper virgine Maria: qui de patre splenduit supra intellectũ: de matre ortus est supra rationem: & cùm Deus verè esset, factus verè homo: Ideò ꝓpriè & verè Dei genitricem sanctã & gloriosam & semper virginem Mariam cõfitemur: Nõ quia Deus verbum initium ex ipsa accepit, sed quòd in vltimis diebus vnigenitus deus verbum, qui ante secula erat, incarnatus ex ipsa immutabiliter homo factus est, & cùm inuisibilis in suis esset, visibilis factus est in nostris: & cùm impassibilis Deus esset, non dedignatus est passibilis homo esse: & immortalis, mortis legibus subiacere. Ipsum autẽ Deum & Dñm, qui in Bethleem secũdùm carné natus est, & similis factus est hominibus absq; peccato, & crucifixus est pro hominibus sub Pontio Pilato, ipsum confitemur Deum, ipsum hominem: ipsum filiũ Dei, ipsum filium hominis: ipsum de cælo, ipsum de terra: ipsum impassibilem, ipsum passibilem. Deum enim verũ, qui natus est ex Deo patre ineffabiliter, inenarrabiliter, incomprehensibiliter, ipse in tempore natꝰ est de sancta virgine Maria, idem ipse Dñs noster Iesus Christus, vnus in sancta Trinitate, conglorificatus patri & sanctospiritui. Nec enim quartã personæ adiectionẽ suscepit sancta Trinitas, duas autẽ naturas in vna subsistẽtia diuinitatis & humanitatis incõfusè, incommutabiliter Dñm nostrũ Iesum Christum habere veraciter confitemur. Ità quoquè & duas naturales voluntates, & duas naturales operationes habere, vtpotè perfectum Deum, & perfectum hominem, vnũ eundemq; ipsum Dñm nostrũ Iesum Christum, pietatis nos regula perstruit. Ipsum natum, ipsum passum, ipsum crucifixũ, ipsum sepultum, eundem ipsum resurgentem, & in cælos ascendentem, ad dexteram patris sedentem, & ad viuos & mortuos iudicandos venturum, cuius regni non erit finis.

IN HOC CORPORE CONTINETVR SANCTA

SEXTA SYNODVS

Hęc synodꝰ vocatur sexta, respectu quinq; vniuersalũ precedẽtiũ, alioqui tertia Constãtinopolitana.

CONSTANTINOPOLITANA, QVAE IN EAM VRBEM CONgregata est *sub temporibus domini Constantini pijssimi Augusti, & Agathonis sanctissimi ac beatissimi papæ antiquæ vrbis Romæ.*

DIVALIS SACRA, DIRECTA ad Donum sanctissimũ papam seniorẽ Romæ, contradita verò Agathoni sanctissimo ac beatissimo papæ eiusdem antiquæ Romæ, eò quòd idem Donus de præsenti vita decessisset.

Imperator cum suis filijs.

SVPERSCRIPTIO SACRAE.

NNomine domini & Saluatoris nostri Iesu CHRISTI, Impator, Haui⁹ Cõstantin⁹ fidelis, magnus Imperator, Sacra Dono sanctissimo ac beatiss. archiepiscopo antiquæ nostræ Romæ & vniuersali papæ, Data pridiè Idus Augustas Constãtinopoli, indictiõe 6.

PER omnia nouit vestra paterna beatitudo, & plures vestræ sanctæ Ecclesiæ antiquæ Romę, qa ex quo iussit Deus principaliter nos imperare, dum voluissent multotiès quidam motionem facere de verbis, de quibus est cõtentio pro dogmate pietatis, inter partes tam sanctæ vestræ Ecclesiæ, quamq; huius sanctæ magnæ Dei Ecclesiæ, vt ambigerent, & hoc prohibuimus fieri tẽpore non admittente, cognoscentes quòd ex particulari contentione non solum vnitas fieri non posset, sed magis malum accresceret. vt licèt animo doleremus, vltra omnẽ dolorem tam pro exprobratione, quæ nobis ob hoc ab inimicis inferebatur & propter ipsam veritatem, quòd pontifices secũdùm vos, & orthodoxus noster populus, ꝓpter quasdam nouitates vocum in schisma incidisset, exultatioque ex hoc fieret impijs & hæreticis: attamen Deo nostro commisimus, ipso pro nobis potiora prouidente, & dum eius benignitas iusserit correctionem huius rei fieri, tunc nobis cõdonare opportunitatem temporis, ad generalem collectionem faciendam vtrarunq; sedium, quatenùs considerantibus eius definitiones sanctarum quinq; synodorum & editiões sanctorum probabilium patrum, satisfacerent sibimetipsis, & conuenirent in vno ore, vnoq; corde, ad glorificandum honorificũ nomen Dei nostri. Sed quoniam sicut homines cogitamus, sicut autem iubet Deus, oĩa perfecit, ipse enim nouit futura & quęq; nobis expediunt, sic ei placitũ est, vt ad effectum perducantur: cognoscere facimus vestram paternã beatitudinẽ, quòd dũ ordinatus esset Theodorus sanctissimꝰ & beatissimus patriarcha à deo cõseruandę huius

nostræ

nostræ regiæ vrbis, suggessit nostræ serenitati suspectũ se esse, dirigere consueta synodica ad vestram paternam beatitudinem, nè forsan non recipiãtur, sicut & sub prędecessoribus eius patriarchis factum est: sed quia magis pręuidit adhortatoriã epistolã facere ad vestram paternam beatitudinem, quã & direxit, eius per omnia scientiã habet vestra paterna beatitudo, & nõ pręuidimus, p prędictam nostrã piam sacrã, de huiusmodi epistola vtr multiloqo: sed posteaq̃ directa est eidẽ epistola ad vestrã paternam beatitudinem, interrogauimus eũdem sanctissimũ & beatissimũ patriarchã, & Macariũ sanctissimum patriarcham ciuitatis Theopolitanæ, quęnã esset difficultas, quæ ꝓuenerat inter vestram paternã beatitudinẽ seu vestrã Apostolicã sedẽ, & ipsos, olim omnibus expletis, quęcunq; sunt de immaculata nostra & incõmutabili Christianorũ fide, tam p doctrinam sanctorũ apostolorũ, quamq; per diffinitiones sanctarũ 5. synodorũ, & doctrinã sanctorũ ac probabiliũ patrum, & omnibus hęresib⁹ iam manifestatis atq; cõdemnatis, & nullo deincèps remanẽte modo, quo possit diuisio aut schisma sanctę & immaculatę nostrę fidei inferri: satisfecerũt nobis ijdem ipsi sanctissimi patriarchæ, ꝙ verba quędã nouitatis intromissa sunt, aliquibus quidẽ ex imperitia hęc introducẽtibus, aliquibus verò incõgruè seruãtibus incõprehensibilia opera dei: & quia, ex quo hęc verba moueri cœperunt, & vsq; hactenùs vtraq; sedes inter se minimè cõuenerunt, vt inquirẽtes sibimet satisfacerẽt pro veritate. Propter viles igitur inquisitiones non sit *finita contentio, nè nobis insultẽt pagani & hęretici, neq; in nobis vsq; quaquè locũ accipiãt semina aduersarij. Cadens nanq; ab humano genere, quod ei seruiebat, & cõfusus per apparitionem domini nostri Iesu Christi, veri dei nostri, etiàm in his confunderetur p studium vestræ paternæ beatitudinis, & secundùm quod scriptũ est, deponentibus nobis omnẽ zelũ & omnẽ contentionẽ omnemq; inuidiam, veritati concurramus. Veritas em̃ Deo chara est, & secundùm Dñi vocẽ, quicunq; voluerit omnium primus esse, sit oĩm minister. Et iterùm dictũ est: In hoc cognoscent omnes quia mei estis discipuli, si dilectionem habueritis adinuicẽm. Postquàm igitur tempus recipit perfectam congregationem fieri, adhortamur vestram paternã beatitudinẽ per prędictam nostrã piam Sacram, dirigere viros vtiles, modestos, notitiam habẽtes totius à Deo inspiratę doctrinæ, & peritiã irreprehensibilẽ habentes dogmatum, indutos personã vestræ Apostolicæ sedis, eiusq; concilij, deferentes & libros quos oportet proferri, & omnem authoritatem habentes, quatenùs conuenientes cũ hic posito sanctissimo ac beatissimo patriarcha, & Macario sanctissimo patriarcha Theopolitanæ ciuitatis, perscrutẽtur cum omni mãsuetudine & modestia, & per gratiam sancti spiritũs veritati insistere & consentire, munitionem habẽtibus eis, qui huc aduenerunt ex parte sedis vestræ per prędictam nostrã piam Sacram. Per Deum enim omnipotentem, nõ est apud nos partis cuiuslibet fauor, sed æqualitatem vtrisq; partibus cõseruabimus, nullatenùs necessitatem faciẽtes in quocunq; capitulo eis, qui à vobis diriguntur quoquo modo: sed & omni honore, cum competenti munificentia & susceptione dignos eos habebimus. Et si q̃dem vtrique conuenerint, eccè & benè: sin aũt minimè conuenerint, iterùm cum oĩ humanitate eos ad vos dirigemus, decęterò nos excusantes in iudicio Dei imminente nobis, iuxta quod constituti sumus seruare fidem sanctam & immaculatam, quam percepimus, vnoquoq; proprio sensu abundãte, rationem reddituri ante sanctum & terribile tribunal Dei nostri. Inuitare enim & rogare possumus ad omnem commẽdationem & vnitatem omnium Christianorum, necessitatem verò inferre nullatenùs volumus. Per personas verò, quæ dirigẽtur à paterna vestra beatitudine, ità decernat: ex vestra quidẽ sancta Ecclesia (si vtiquè videtur ei) tres personas: quòd si & plures, quantę ei placuerint, dirigat. De concilio verò vsque ad duodecim metropolitas episcopos. De quatuor verò monasterijs *Byzanzenis, ab vnoquoq; monasterio monachos 4. Nam si receperit tempus, vt dictum est, perfectam congregationem studuissemus facere: sed quoniam tempus nõ admittit, Deus autem noster proprio consilio protulit, quod nos differebamus in hoc tempore, per oĩa iubemus vestram paternam beatitudinem minimè effici impedimentũ voluntati Dei, sed eos dirigere. Sic enim speramus in eius benignitate, quoniã qui voluerit huiusmodi capitulum moueri in prędicti, per spiritũ sanctum concedere habet, vt veritas clareat, & instruãtur omnes sinè schismate atq; cõtentione veritatem profiteri, & vno ore, vnoq; corde glorificare nos oĩes eius bonitatem. Tacere quippe hoc, terribile æstimamus, vt nè plebs, quę, vt sanctificetur, accedit ad sanctas Dei catholicas & apostolicas ecclesias, contrarijs *congregationibus occupet, confiderans antistitum adinuicẽm dissonantiã. Multam enim nobis instantiam fecerũt tam hic sanctissimus patriarcha, quãq; Macarius sanctissim⁹ patriarcha Theopoleos, vt ejiceretur Vitalianus beatissim⁹ de diptychis, asserẽtes Honorium memorari in diptychis, propter honorem Apostolicę sedis antiquę nostræ Romæ. Nam non acquieuẽre, vt memorentur patriarchę, qui postmodùm fuerũt in p̃dicta sancta Romana Ecclesia, donèc conquisitio & satisfactio proueniat verborum, de quibus cõtenditur inter vtraq; sedes,

*infinita

1.Petr.2.a

Matt.20.d
Marc.9.f
10.g
Iohan.13.d

*Byzantinis

*cogitationibus

des, & ità vestra paterna beatitudo consequẽter memoret: sed hoc nos nõ acquieuimus, id est, vt eijceretur idem Vitalianus de diptychis. Hoc quidem, vtpotè omnem æqualitatem seruantes, & vtrosque orthodoxos habentes: hoc autem, & propter collatam nobis charitatem ab eodem Vitaliano, dum superesset, in motione tyrannorũ nostrorũ. Sed lic̃ polliciti sumus prædictis sanctissimis patriarchis, quòd per omnia dirigit vestra beatitudo homines, qui debeant conquirere cum ipsis, & tunc secundùm quod claruerit, pfecta disposition fiet. *Nã ante hoc *nullo modo nos acquiescere, vt idem beatissimus Vitalianus eijceretur. Hæc cognoscens vestra paterna beatitudo, studeat sequi voluntatem Dei. Sicut enim prædictum est, spem habemus in coronatore nostro Deo, quia dum præuiderit super hoc feruẽtem nostrum affectum, eius benignitas etiàm ingruentes nobis perturbationes gentium sedabit. Omnem verò cõcursum venientibus iussimus præbere Theodorum glorioſum patricium & exarchum Christo amabilis nostræ Italiæ prouinciæ, tam in naui, quamq; in expensis & omni vtilitate eorum: & si necessitas exegerit, etiàm castellatos dromones ꝓbere ad eorum munimen, vt ex omnibus illæsi, & sinè periculo (Deo cooperante) ijdem ad nos perducantur. Et subscriptio: Diuinitas te seruet per multos annos sanctissime ac beatissime pater.

*nec
*vllo

DIVALIS SACRA, DIRECTA ad Georgium sanctissimum archiepiscopũ huius magnæ Constantinopolitanæ vrbis nouæ Romæ.

ET SVPERSCRIPTIO.

IN nomine Dei & saluatoris nostri Iesu Christi, Imperator pius pacificus Flauius Constantinus, fidelis in Iesu Christo Deo, Georgio sanctissimo ac beatissimo archiepiscopo Constantinopoleos & vniuersali patriarchæ, Data quarta Idus Septembris Constantinopoli, imperante domino pijssimo perpetuo Augusto Constantino Imperatore, anno vigesimooctauo, & post cõsulatum eius anno 12.

Quanquàm solicitudinibus tam militaribus, quamq; ciuilibus indesinenter nostra serenitas coarctetur, attamen omnes Christo amabilis nostræ reipublicæ causas insequendo ob Christianam nostram fidẽ ponentes, qui & in bellis propugnatricem tam nostri, quamq; Christo dilectorũ nostrorum exercituũ habemus, necessarium iudicauimus, præsenti nostra pia Sacra ad vest am paternã beatitudinem vti, per quã adhortantes eam sancimus congregare vestram paternam beatitudinem omnes, qui ad eius sanctissimam sedem pertinent, sanctissimos metropolitas & episcopos in hãc à Deo conseruandam nostram regiam vrbem, quatenùs cooperante omnipotente & misericorde Deo nostro, diligentissima inquisitio dogmatis fiat, quod olim ante multum tempus exortum est de voluntate & operatione in dispensatione incarnationis vnius de sancta Trinitate Domini nostri Iesu Christi veri DEI nostri, quod & dissidium nõ minimum per quasdam personas sanctæ Dei Ecclesiæ intulit: innotescere quoquè super hoc & Macario venerabili archiepiscopo Antiochenæ magnæ ciuitatis, quatenùs & ipse de propria synodo DEO amabiles metropolitanos & episcopos præparatos faciat pro hoc ipso huc congregari. Iam enim super hoc adhortati sumus per pios nostros apices adhuc inter viuos existentem, & Donum sanctissimum Apostolicæ sedis antiquæ Romæ præsulẽ: & illo de hoc seculo migrante, Agatho sanctus nupèr ordinatus papa in Apostolica sede prædictæ antiquæ Romæ, huiusmodi nostros pios susc ipiens apices, destinauit in præsenti ꝓpriam eius indutos personã, Theodorum & Georgium Deo amabiles presbyteros, & Ioannẽ deo amabilem diaconum: ex persona verò totius eius concilij, Ioannem & Abundantium & Ioannem venerabiles episcopos, cum cæteris clericis & monachis, qui debeant inuenire in prædicto capitulo quæstionem: qui & nunc ad nostra *conuixerunt vestigia, porrigentes nobis etiàm duas suggestiones, vnam quidem eiusdem sanctissimi Agathonis papæ, aliam verò concilij eius. Sciens igitur vestra paterna beatitudo, quia primum *& præcipuum (vt prædiximus) hoc orthodoxiæ existit capitulum, festinet prædictos venerabiles metropolitanos episcopos celeriter aduenire in hanc à Deo conseruandam nostrã regiam vrbem, quatenùs prædictum tractetur capitulum, & maiorum donorum datore atq; coronatore nostro Deo cooperante, cauta atque orthodoxa diffinitio huiusmodi dogmati imponatur.

for.*conuenerunt,

*nobis &

Et subscriptio: Diuinitas te seruet per multos annos, sanctissime ac beatiss. pater.

PRINCIPIVM SANCTI SEXTI CONCILII.

ACTA SANCTAE VI. SYNODI, APVD CONSTANTINOPOLIM FACTAE ADVERSVM EOS, QVI IMPIÈ DOCVERVNT VNAM VOLVNTATEM & VNAM OPERATIONEM IN INCARNATIONIS DISPENSATIONE DOMINI NOSTRI IESV CHRISTI VERI DEI NOSTRI, VNIVS DE SANCTA & CONSVBSTANTIALI TRINITATE.

ACTIO I. SVB AGATHONE PAPA.

IN nomine Domini Dei & saluatoris nostri IESV Christi, imperantibus à Deo coronatis & sereniſſimis nostris dominis Flauijs, Cõstantino quidem

pijssimo, & à Deo decreto magno principe, perpetuo Augusto & Imperatore, anno vigesimoseptimo, & post consulatum eius à Deo *institutæ mansuetudinis, anno decimotertio, Heraclio verò atque Tiberio à Deo conseruandis eius fratribus, anno vigesimosecundo, die septima mensis Nouembris *indictionis nonæ: Præsidente eodem pijssimo & Christo dilecto magno Imperatore Constantino in secrerario sacri palatij, quod cognominatur Trullus, & ex iussione eius à Deo instructæ serenitatis, præsentibus & audientibus Niceta glorioso exconsule patricio, & magistro imperialium officiorum, Theodoro glorioso exconsule patricio, & comite imperialis obsequij, & substratego Thraciæ, Sergio glorioso excõsule patricio, Paulo glorioso exconsule patricio, Iuliano glorioso exconsule patricio & militari logotheta, Cõstantino glorioso exconsule patricio, & curatore *imperialis domûs Hormisdę, Anastasio glorioso exconsule patricio, & locum agente imperialis comitis excubiti, Ioanne glorioso excõsule patricio & quæstore, Polyeucto glorioso exconsule, Thoma glorioso exconsule, Paulo glorioso exconsule & dispositore Orientalium prouinciarum, Petro glorioso excõsule, Leontio glorioso exconsule & domestico imperialis mensæ.

Conueniente quoq; sancta & vniuersali synodo, quę secundùm imperialem sanctionem congregata est in hac à Deo conseruanda regia vrbe, id est, Theodoro & Georgio venerabilibus presbyteris, & Ioanne venerabili diacono, vicem agentibus Agathonis sanctissimi & beatiss. archiepiscopi antiquæ Romæ, & Georgio venerabili ac sanctissimo archiepiscopo magnæ Cõstantinopoleos nouæ Romæ, & Petro DEO amabili presbytero & monacho, & locum seruante sedis magnæ ciuitatis Alexandrię, & Macario venerabili archiepiscopo Theopoleos Antiochiæ, & Georgio religioso presbytero monacho, & apocrisario Theodori venerabilis vicarij sedis Hierosolymorum, Ioanne episcopo Portuensi, Abundantio episcopo ciuitatis Paternensis, Ioanne episcopo ciuitatis Rhegitanæ, locum præsentantibus centum 25. venerabilium episcoporum sancti cõcilij antiquę Romę, qui & per proprias subscriptiones demonstrantur in suggestione ab eis facta ad pijssimum Imperatorẽ Constantinũ, & Theodoro religioso presbytero, & locũ agente Theodori Deo amabilis archiepiscopi Rauennæ, Basilio episcopo Gortynæ insulæ Cretæ, Theodoro episcopo Ephesi, Sisinnio episcopo Heracleæ Thraciæ, Georgio episcopo Cyzici, Petro episcopo Nicomedię, Photio episcopo Niceę, Ioanne episcopo Chalcedonensi, Theodoro episcopo Meletinensi, Sisinnio episcopo Hierapoleos Phrygiæ, Macrobio episcopo Seleucię Isauriæ, Georgio episc. Byziæ Thracię, Georgio episc. Mitylenæ, Sergio episc. Selymbriæ, Andrea episc. Methymnæ, Theognio episc. Chij, Georgio episc. Camuliani, Antonio episc. Hypepæ, Genesio episc. Anastasiopoleos, Platone episcopo Cinnæ, Ioanne episcopo Dascylij, Theodoro episcopo *Iustiniapoleos Gordi, Theodoro episcopo Verisę, Stephano episcopo Heracleę Ponti, Lõgino episcopo Tij, Dometio episcopo Prusiados, Salomone episc. *Claneu, Georgio episcopo Coensi, Ioãne episcopo Myndi, *Georgio episcopo *Cãranensi, Ioanne episcopo Lappis, Eulalio epo Cynopoleos, Cõstantino episcopo Dalisandi, Theodoro episcopo Olbis, Theophanio presbytero & abbate venerabilis mõasterij Siciliæ, quod coguominat Baias, Georgio presbytero & monacho monasterij Renati positi in antiqua Roma, Conone & Stephano presbyteris & monachis monasterij, quod cognominatur domus Arsitia, positi similiter in seniore Roma, Anastasio presbytero & monacho, oratoriorũ hic siti venerabilis patriarchij, & Stephano presbytero & monacho discipulo Macarij venerabilis archiepisc. Theopoleos Antiochiæ. Residẽtibus glorioſis patricijs & cõsulibus ex latere pijssim. & Christo amabilis nostri Imperatoris Cõstantini, & ex læua quidem eius parte residẽtibus venerabilibus vicarijs Agathõis sanctissimi archiepiscopi antiquæ Romę, & qui ex persona eius synodi erãt deo amabiles episcopi, Theodoro presbytero & locũ agẽte Theodori Deo amabilis episcopi Rauennæ, & Basilio episc. ciuitatis Gortynę, & Georgio presbytero & monacho, & apocrisario Theodori venerabilis vicarij sedis Hierosolymorũ, & cęteris episcopis concilij sanctissimi papę antiquę Romę Agathonis. A dextera verò eius parte similiter residentibus Georgio sanctissimo Archiepiscopo Constantinopoleos nouæ Romæ, & Macario sanctissimo Archiepiscopo Theopoleos Antiochiæ, & Petro DEO amabili presbytero monacho, & loci seruatore sedis magnæ Alexandriæ ciuitatis, & Theodoro episcopo Ephesi, & reliquis DEO amabilibus episcopis, tam qui sub sede sanctissimi archiepiscopi Constantinopolitani, quamq; sanctissimi archiepiscopi Theopoleos Antiochiæ, propositis in medio sacrosanctis Christi Dei nostri euãgelijs, Theodorus & Georgius deo amabiles presbyteri, & Ioãnes deo amabilis diaconus, locũ pśentãres sanctissimi papæ Apostolicæ sedis antiquæ Romę Agathõis, necnõ & q ex pśona synodi eius erant, dixerunt: Benignissime domine, secundùm directam Sacrã *b à Deo instructa vestra fortitudine ad sanctissimũ papam, demandati sumus ad pijssima vestigia à

Legati sedis Apostolicę primi loquũtur.

gia à DEO confirmatæ vestræ serenitatis vnà cum eius suggestione, necnon & cum altera eius synodica suggestione adæquè facta ad à Deo custoditam vestram pietatem, à subiacentibus ei venerabilibus episcopis, quas & obtulimus à Deo coronatæ fortitudini vestræ. Quoniam igitur ante hos 46. plùs minùs annos quasdam nouitates vocum, contrarias orthodoxæ fidei introduxerunt, qui illo in tempore fuerũt præsules huius regiæ & à Deo conseruandæ vestræ ciuitatis, id est, Sergius, Paulus, Pyrrhus & Petrus, necnon & Cyrus quondàm Alexandrinæ ciuitatis antistes, insuper & Theodorus, qui fuit episcopus ciuitatis, cuius vocabulũ est Pharan, & alij quidam, qui eos secuti sunt, non modicè quæ per totum orbem terrarum est, Ecclesiam turbauerunt, vnam voluntatem in incarnationis dispensatione vnius sanctæ Trinitatis Domini nostri Iesu CHRISTI, vnamq́ue operationem dogmatizantes & docentes, & multotiès seruli vestra, quæ secundùm nos est, Apostolica sede de hac re pulsante, dehinc supplicante, & minimè valente vsque hactenùs à tali sensu prauæ æstimationis eos abstrahere: quæsumus à Deo coronatam vestram fortitudinem, vt dicant, qui ex parte sunt prædictæ sanctissimæ ecclesiæ Constantinopolitanæ, vndè huiusmodi vocum adinuenta est nouitas. Constantinus pijssimus Imperator dixit: Audientes Georgius sanctissimus archiepiscopus à DEO conseruandæ nostræ huius ciuitatis, & Macarius venerabilis archiepiscopus Antiochenę ciuitatis, & ei adiacens synodus, quæ à parte Apostolicæ magnæ Romæ sedis dicta sunt, quæ eis videntur, prosequantur. Macarius Deo amabilis archiepiscopus Antiochenę magnę ciuitatis, vnà cum Stephano religioso presbytero & monacho eius discipulo, cum eis verò & Petrus Deo amabilis metropolitanus Nicomediæ, & Salomõ Deo amabilis episcopus *Claneũ, verba facientes tam pro sede huius sanctæ magnę Ecclesiæ, quamq́; pro sede Antiochię, dixerunt: Nos quidem vocum nouitates nõ edidimus: sed quicquid percepim' tam à sanctis vniuersalib' synodis, & sanctis probabilibus patribus, quãq́; à præsulibus huius regiæ vrbis, id est, Sergio, Paulo, Pyrrho & Petro, necnon & Honorio, qui fuit papa antiquæ Romæ, & Cyro, qui fuit papa Alexandrię, hoc est, de voluntate & operatione, sic & credimus & prædicamus & docemus, & parati sumus de hoc ostendere.

Hic nulla fit Honorij mẽtio.

*Cleonę

Hic hæresiũ Honorij nominat.

Cõstantinus pijssimus Imperator dixit: Si vultis nobis de hoc ostendere, non aliter vos suscipimus, nisi probationes proferentes, quemadmodùm dixistis, à sanctis vniuersalibus synodis & sanctis probabilibus patribus.

Macarius DEO amabilis archiepiscopus Antiochiæ, & qui cum eo erant, dixerunt: Pijssime domine, iubeto per chartophylacem huius sanctæ magnæ Dei ecclesiæ libros sanctarum synodorum, ex venerãndo patriarchio in medium proferri. Constantinus pijssimus Imperator dixit: Iubemus acta earundem sanctarum synodorum vniuersalium ex venerando patriarchio à Deo conseruandæ huius regię vrbis, confestim per competentem chartophylacem ad medium deduci, atq; relegi. Et paululùm egrediens Georgius DEO amabilis diaconus & chartophylax, & veniens ad bibliothecam venerandi patriarchij, protulit libros sanctarum vniuersalium synodorum. Constantinus pijssimus Imperator dixit: Georgius religiosus diaconus & chartophylax codices, quos præmanibus gerit, sanctorum cõciliorum porrigat ad legendum.

Accipiens Stephanus religiosus presbyter & monachus, discipulus Macarij venerabilis archiepiscopi Antiochiæ, primum librum gestorum sanctæ tertiæque Ephesinæ prioris synodi, relegit: & veniens ad sermonem prosphoneticum, qui scriptus est à sanctæ memoriæ Cyrillo Alexandrinæ magnæ ciuitatis præsule, ad Theodosium piæ memoriæ Imperatorem, cuius est initium, Quod apud homines quidẽ eminet: & post pauca, Firmamentum autem immobile huiusmodi vestri Deo amabilis & religiosi imperij ipse Dominus noster Iesus Christus est: per ipsum enim reges regnant, & potentes decernunt iustitiam, secũdùm quod scriptum est, Est enim eius omnipotens voluntas. Macarius sanctissimus archiepiscopus Antiochenæ ciuitatis, dixit: Eccè domine, ostendi vnam esse voluntatem in Christo. Et exurgentes, qui locum præsentabant apostolicæ sedis Romanæ, & quidam episcoporũ synodi Constantinopolitanæ, & gloriosissimi iudices reclamauerunt, dicentes: Superfluè, & non secundùm quod iacet, Macarius venerabilis archiepiscopus magnæ Antiochenæ ciuitatis, ex nunc relecto textu videtur affirmare, vnam esse voluntatem in duabus naturis vnius Domini nostri Iesu Christi, id est, Deitatis eius & humanitatis. Hoc enim sanctissimus Cyrillus in diuina ipsius Domini nostri Iesu Christi & omnipotentissima eius natura accipiens, scripsit, quam cum patre & sanctospiritu communem & omnipotentẽ habet. Propter quod & omnipotentẽ eam idem sanctæ memoriæ Cyrillus appellauit aliàs, nec numeraliter posuit eandem voluntatem vnam. Et relecto ex integro eodem libro, Constantinus pijssimus Imperator dixit: Et ille alter liber sanctæ tertiæ synodi relegatur. Et accipiens Salomon DEO amabilis diaconus

Prou. 8.b

conus, & notarius sanctissimi patriarchæ Constantinopoleos, relegit à principio vsque ad finem. Constantinus pijssimus Imperator dixit: Sufficienter nobis lectio in præsenti die facta est, in qua finem susceperunt, quæ in sancta tertiaque Ephesina priore synodo gesta sunt. In subsequente verò, & quæ in sancta Chalcedonensi quarta synodo acta sunt, nobis relegantur.

ACTIO SECVNDA.

IN nomine Domini Dei & saluatoris nostri IESV Christi, imperantibus à Deo coronatis & sereniſſimis nostris dominis Flauijs, Cõstantino quidem pijssimo, & à Deo decreto magno principe, perpetuoque Augusto & Imperatore, anno vigesimoseptimo & post consulatum eius à Deo * institutæ mãsuetudinis, anno decimotertio, Heraclio verò atque Tiberio à Deo conseruandis eius fratribus, anno vigesimosecundo, die decima mensis Nouembris, indictione nona: Præsidente eodem pijssimo, & Christo dilecto magno Imperatore Constantino in secretario sacri palatij, quod cognominatur Trullus, & ex iussione eius à DEO instructæ serenitatis, præsentibus & audientibus Niceta glorioso exconsule patricio, & magistro imperialium officiorum, Theodoro glorioso excõsule patricio, & comite imperialis obsequij, & substratego Thraciæ, Sergio glorioso excõsule patricio, Paulo glorioso exconsule patricio, Iuliano glorioso exconsule patricio & militari logotheta, Constãtino glorioso exconsule patricio, & curatore imperialis domûs Hormisdę, Anastasio glorioso exconsule patricio, & locum agente imperialis comitis excubiti, Ioanne glorioso exconsule patricio & quæstore, Polyeucto glorioso excõsule, Thoma glorioso exconsule, Paulo glorioso exconsule & dispositore Orientalium prouinciarum, Petro glorioso exconsule, Leontio glorioso exconsule & domestico imperialis mensæ.

* instructę

Conueniente autem & sancta ac vniuersali synodo, quæ secundùm diuinam sanctionem congregata est in hac à Deo conseruanda regia vrbe, id est, Theodoro & Georgio venerabilibus presbyteris, & Ioanne venerabili diacono, locum adimplentibus sanctissimi ac beatissimi archiepiscopi antiquæ Romæ Agathonis, & Georgio venerabili atq; sanctissimo archiepiscopo huius magnæ Constantinopoleos nouæ Romæ, & Petro Deo amabili presbytero monacho, & vicario sedis Alexandriæ magnæ ciuitatis, & Macario sanctissimo archiepiscopo Theopoleos Antiochiæ, & Georgio religioso presbytero monacho, & apocrisario Theodori venerabilis vicarij sedis Hierolymorũ, Ioanne episcopo ciuitatis Portuensis, Abundantio epo ciuitatis Paternensis, Ioãne episcopo ciuitatis Rhegiensis, locum præsentantibus venerabilis synodi antiquæ Romæ 125. DEO amabilium episcoporum, qui & per proprias subscriptiones declarantur in suggestione ab eis facta ad Constantinum pijssimum magnum Imperatorem, & Theodoro religioso presbytero, atq; vicario Theodori Deo amabilis archiepiscopi Rauennæ, Basilio episcopo ciuitatis Gortynæ insulæ Cretæ, Theodoro episcopo Ephesi, Sisinnio episcopo Heracleæ Thraciæ, Georgio episcopo Cyzici, Petro epo Nicomediæ, Photio episcopo Niceæ, Ioanne episcopo Chalcedonæ, Theodoro episcopo Meletinæ, Sisinnio episcopo Hierapoleos Phrygię, Macrobio episcopo Seleuciæ Isauriç, Georgio episcopo Byziæ Thraciç, Gregorio episcopo Mitylenæ, Sergio episcopo Selymbriæ, Andrea episcopo Methymnæ, Theognio episcopo Chij, Georgio episcopo Camuliani, Antonio episcopo Hypepæ, Ioanne episcopo Dascylij, Genesio epiſcopo Anastasiopoleos, Platõe episcopo Cinnę, Theodoro episcopo * Iustinianopoleos Gordi, Theodoro episcopo Verisæ, Stephano epo Heracleę Ponti, Lõgino episcopo Tij, Dometio episcopo Prusiados, Salomone epo * Claneu, Georgio epo Coensi, Ioanne episcopo myndi, * Georgio episcopo * Cãtani, Ioanne episcopo Lappis, Eulalio episcopo Cynopoleos, Constantino episcopo Dalisandi, Theodoro episcopo Olbis, Theophanio presbytero & abbate venerabilis monasterij in Sicilia positi, quod cognominatur Baias, Georgio presbytero & monacho monasterij Renati, positi in antiqua Roma, Conone & Stephano presbyteris & monachis monasterij, quod cognominatur domus Arsitia, positi similiter in seniore Roma, Anastasio presbytero & monacho Oratoriorum venerabilis huius patriarchij, & Stephano Presbytero & monacho, & discipulo Macarij archiepi Theopoleos Antiochię.

* Iustinopolis Gordiu come
* Cleonę
* Gregorio
* Candani

Residentibus quoquè tam gloriosissimis patricijs & cõsulibus, quamq; omnibus venerabilibus & Deo amabilibus episcopis in eodem secretario Trulli: propositis in medio sanctis & intemeratis Euangelijs, Paulus magnificus à secretis & Imperialis secretarius, dixit:

Meminit vestra pietas, & sancta ac vniuersalis vestra synodus, quòd in præterito cõuentu finita lectione gestorũ sanctę tertię Ephesinę prioris synodi, præuidit subsequenter & acta sanctæ quartę Chalcedonẽsis synodi relegi, & suggerimus ad quod placuerit. Constantinus pijssimus Imperator dixit: Proferantur & acta prædictæ sanctæ quartæ Chalcedonensis synodi, & coram nostro relegãtur auditu. Et accipiens Antiochus religiosus lector & notarius sanctissimi patriarchæ Cõstantinopoleos, primum librum eiusdẽ sanctæ Chalcedonensis synodi relegit. Et relegente eo epistolam, quæ in eis continetur, sanctæ memoriæ papæ Leonis magnæ ciuitatis Romanæ, & veniente ad textũ, in quo scriptũ est: Agit enim vtraque forma cum alterius cõmunione, quod proprium habuit: verbo quidem operãte quod verbi est, carne autẽ exequente quod carnis est: & horum vnũ coruscat miraculis, aliud verò succumbit iniurijs: exurgentes qui ex parte Apostolicæ sedis erant antiquæ Romæ, exclamauerunt: Eccè benignissime domine, manifestè duas naturales operationes incõfusè & indiuisè in nomine nostro Iesu Christo præsens sanctissimus prædicat pater, cuius præsentem sermonem sancta quarta synodus firmamentum orthodoxę fidei cõscripsit in damnatione vniuersæ hæresis, vtpotè professioni beati principis apostolorum Petri cõuenientem. & quid pro hoc dignũ sentit Macarius venerabilis, & qui cum eo sunt Deo amabiles viri, dicant. Macarius venerabilis archiepiscopus Antiochiæ, dixit: Ego, domine, duas operationes nõ dico: sed nec sentio, ψ beatæ memoriæ Leo per hunc sermonem duas operationes dixerit. Constantinus pijssimus Imperator dixit: Sed vnam operationẽ intelligis eum dixisse? Macarius venerabilis archiepiscopus dixit: Ego numerum non dico, sed deiuirilem eius operationem, secundùm sanctum Dionysium. Constantinus pijssimus Imperator dixit: Et quomodò intelligis deiuirilem operationẽ? Macarius venerabilis archiepiscopus dixit: Ego non superiudico. Et relectis residuis eiusdẽ libri vsque ad finem, Constantinus pijssimus Imperator dixit: Relegatur & alius liber eiusdem sanctæ quartæ Chalcedonensis synodi. Et accipiens Antiochus religiosus lector & notarius, eorundem actorum librũ relegit. Constantinus pijssimus Imperator dixit: Sufficit & nũc præsens lectio. In subsequenti verò & liber gestorũ sanctę quintæ synodi proferatur.

Vide hinc synodum quintam.

ACTIO TERTIA.

IN nomine Domini Dei & saluatoris nostri Iesu Christi, imperantib⁹ à Deo coronatis sereniſſimis nostris dominis Flauijs, Constantino quidẽ pijssimo, & à Deo decreto magno principe, perpetuo Augusto Imperatore, anno vigesimoseptimo, & post cõsulatum eius à Deo instructę mansuetudinis, anno decimotertio, Heraclio verò atq; Tiberio à Deo conseruandis eius fratribus, anno vigesimosecundo, decimotertio die mensis Nouẽbris, indictione nona. Præsidente eodem pijssimo, & Christo amabili magno Imperatore Cõstantino in secretario sacri palatij, quod cognominatur Trullus, & ex iussione eius à Deo instructæ serenitatis, præsentibus & audientibus Niceta glorioso excõsule patricio, & magistro imperialium officiorũ, Theodoro glorioso exconsule patricio, & comite imperialis obsequij, & substratego Thraciæ, Sergio glorioso exconsule patricio, Paulo glorioso exconsule patricio, Iuliano glorioso exconsule patricio & militari logotheta, Constantino glorioso exconsule patricio, & curatore imperialis domûs Hormisdæ, Anastasio glorioso exconsule patricio, & loci seruatore imperialis comitis excubiti, Ioanne glorioso exconsule patricio & quæstore, Polyeucto glorioso exconsule, Thoma glorioso excõsule, Paulo glorioso exconsule, & dispositore Orientalium prouinciarũ, Petro glorioso exconsule, Leontio glorioso exconsule & domestico imperialis mensæ.

Cõueniente autem & sancta ac vniuersali synodo, quę secundùm diuinã sanctionem cõgregata est in hac à Deo conseruanda regia vrbe, id est, Theodoro & Georgio venerabilibus presbyteris, & Ioanne venerabili diacono, locum adimplentibus sanctissimi ac beatissimi archiepiscopi antiquę Romæ Agathonis, & Georgio venerabili atq; sanctissimo archiepiscopo huius magnæ Constãtinopoleos nouæ Romę, & Petro Deo amabili presbytero monacho, & vicario sedis Alexandriæ magnæ ciuitatis, & Macario sanctissimo archiepo Theopoleos Antiochiæ, & Georgio religioso presbytero monacho, & apocrisario Theodori venerabilis vicarij sedis Hierosolymorũ, Ioanne episcopo ciuitatis Portuensis, Abundãtio episcopo ciuitatis Paternæ, Ioãne episcopo ciuitatis Rhegiensis, locũ præsentantibus venerabilis synodi antiquæ Romæ 125. Deo amabilium episcoporũ, qui & per proprias subscriptiones declarantur in suggestione ab eis facta ad Constantinum pijssimũ magnum imperatorem, & Theodoro religioso presbytero, atque vicario Theodori Deo amabilis archiepiscopi Rauennæ, Basilio epo ciuitatis Gortynę insulæ Cretæ, Theodoro epo Ephesi, Sisinnio episcopo Heracleæ Thraciæ, Georgio epo Cyzici, Petro episcopo Nicomedię, Photio episcopo Niceæ, Ioanne episcopo Chalcedonę, Theodoro episcopo Meletinę, Sisinnio episcopo Hierapoleos Phrygię, Macrobio episcopo Seleuciæ Isauriæ, Georgio episcopo Byziæ Thraciæ, * Georgio epo Mitylenæ, Sergio episcopo Selymbrię, Andrea episcopo Methymnæ, Theognio epo Chij, Georgio episcopo Camuliani, Antonio episcopo Hypepæ, Ioanne episcopo Dascylij, Genesio episcopo Anastasiopoleos, Platone episcopo Cinnæ, Theodoro episcopo * Iustinianopoleos Gordi, Theodoro episcopo Verisæ, Stephano episco-

* Gregorio

* Iustinopolis Gordiu come

po Heracleę Ponti, Longino episcopo Tij, Dometio episcopo Prusiados, Salomone episcopo * Claneu, Georgio episcopo Coenſi, Ioanne episcopo Myndi, * Georgio episcopo * Cantani, Ioanne episcopo Lapis, Eulalio episcopo Cynopoleos, Constantino episcopo Dalisandi, Theodoro episcopo Olbis, Theophanio presbytero & abbate venerabilis monasterij Siciliæ, quod cognominatur Baias, Georgio presbytero & monacho monasterij Renati positi in antiqua Roma, Conone & Stephano presbyteris & monachis monasterij, quod cognominat domus Arsitia, positi similiter in seniore Roma, Anastasio presbytero & monacho oratoriorum venerabilis huius patriarchij, & Stephano presbytero & mõnacho discipulo Macarij archiepiscopi Theopoleos Antiochiæ.

* Cleonæ
* Gregorio
* Candani

Residẽtibus quoquè tam gloriosissimis patricijs & consulibus, quamque omnibus venerabilibus & deo amabilibus episcopis in eodem secretario Trulli: propositis in medio sanctis & intemeratis Euangelijs, Paulus magnificus à secretis & Imperialis secretarius, dixit:

Secundùm quod in prȩterito conuentu interlocuta est à Deo instructa pietas vestra, eccè libros sanctæ quintæ synodi in manibus habemus, & suggerimus ad quod placuerit.

Cõstantinus pijssimus Imperator dixit: Præsens Antiochus religiosus lector & notarius, susciens librum relegat. Et accipiens, aperiensq; eundem librum, exorsus est principium prædicti libri, qui ità continebat: Sermo sanctæ memoriæ Mennæ archiepiscopi Constantinopoleos ad Vigiliũ beatissimum papam Romanũ, de eo quòd vna sit Christi voluntas. Et exurgentes legati Apostolicæ sedis Romæ, exclamauerunt: Pijssime domine, falsatus est præsens liber quintę synodi. Nequaquàm relegatur sermo, qui dicitur Mennæ ad Vigiliũ, quia fictus est: sed iube diligẽter aduertere præsenten librũ: satis fieri enim habet pijssimũ vestrum imperium, quia non est tunc temporis positus in exordio, cùm fierent acta in sancta quinta synodo. Iste qui dicitur sermo Mennæ ad Vigiliũ, nuper appositus est in principijs præsentis libri, eò quòd 21. anno Iustiniani diuinæ memorię obijt Mẽnas. Quinta autẽ synodus 26. anno imperij eius congregata est, episcopatum tenente huius regię vrbis Eutychio venerabilis memorię. Et inspicientes tam pijssimus Imperator vnà cum gloriosissimis iudicibus, & quibusdam ex sancta synodo Deo amabilibus episcopis, & aperientes ac discernentes, inuenerunt tres quaterniones in principio libri additos, non habentes subnotationem numeri, qui secundùm consuetudinem affigitur in quaternionibus: sed in quarto quaternione habente primum numerum, & in sequenti quaternione secundum, & tertium, atque quartum subsequenter: alias verò & dissimiles esse literas eorundem in exordijs submissorum quaternionum, in quibus cõtinebatur sermo, qui dicitur Mennæ ad Vigilium, à literis quæ priùs scriptæ sunt in eodem codice. Constantinus pijssimus Imperator dixit: Huiusmodi non relegatur sermo. * Postmodùm enim gestorum eiusdem sanctæ quintæ synodi ordinabiliter relegatur. Et relectus est primus liber. Constantinus pijssimus Imperator dixit: * Subsequenter & secundi libri gestorum eiusdem sanctæ quintæ synodi lectio proueniat. Et accipiens Petrus religiosus diaconus, & notarius sanctissimi patriarchæ Constantinopoleos, librum relegit. Et dum relegeretur septima actio, reperti sunt in ea duo libri, quasi ex nomine Vigilij sanctæ memoriæ, qui fuit papa Romanus, vnus quidem ad Iustinianum piæ recordationis quondàm Imperatorem, alter verò ad Theodoram piæ memoriæ quondàm Augustam, in quibus continebatur ità: Anathematizamus autem & Theodorum, qui fuit episcopus Mopsuestiæ, tanquàm qui alienus semper extiterit ab ecclesijs, & sanctis patribus aduersarius, qui non confitetur incarnatum esse Deum verbum, id est, Christum esse vnã * subsistẽtiam, & vnã personã, & vnam operationem. Et exurgentes itẽrùm legati Apostolicæ sedis antiquæ Romæ, vnaque qui cum eis erant Deo * amabilibus viris, exclamauerunt dicentes: Non faciat Deus, Domine, non dixit Vigilius vnam operationem. Non sunt libelli Vigilij. Falsatus est hic liber, sicut exordia primi libri præsentis quintæ synodi. Nam, domine, si vnam operationem docuit Vigilius, & susceptus est à synodo, vtiquè & in definitione eiusdem sanctæ quintæ synodi de vna operatione vox habuit compræhendi. Dum relecta ergò fuerit, pijssime domine, ipsa definitio, inueniet dominus omnem veritatem. Consequenter itaq; & secundùm ordinem relecto eodem libro, ipsáque definitione vsque ad finem relecta, nullo modo aliquid de vna operatione in eadem definitione inuentum est cõtineri. Theodorus & Georgius venerabiles presbyteri, & Ioannes venerabilis diaconus legati sanctissimi papæ antiquæ Romæ, dixerunt: Petimus à DEO instructam vestram serenitatem, vt tempestiuè prædictus liber examinetur, vt adinuentio quæ in eo facta est, manifestetur. CONSTANTINVS pijssimus Imperator dixit: Quod postulatum est, in subsequenti proueniat. Præsens verò liber vsque ad finem relegatur. Et relectus est.

* Primus
* primùm

* subsistentiam

for. * amabiles viri,

Nota technas hæreticas.

Con-

* relectum

Constãtinus pijssimus Imperator dixit: Cognitionem * prædictorum synodicorũ librorum percipientes tam sancta synodus, quamq; gloriossimi iudices, edicant, si inuenitur desinitũ ab eisdẽ sanctis synodis, sicut pollicitus est Macarius venerabilis archiepiscopus Antiochiæ, & qui cũ eo sunt religiosi viri, demõstrare vnam volũtatem, & vnam operationem in incarnationis dispensatione Domini nostri IESV CHRISTI.

Sancta synodus & gloriossimi iudices dixerunt: Ex lectione sanctorum conciliorum, sicut nõstis pijssimi, non inuenimus in incarnationis dispensatiõe vnius sanctæ Trinitatis Domini nostri Iesu Christi, vnã voluntatem & vnam operationem. Constantinus pijssimus Imperator dixit: Marcarius venerabilis archiepiscopus, & qui cũ eo sunt, prosequantur, si secundùm quę ab eis promissa sunt, paratum habent proferre testimonia sanctorum probabilium patrũ, quę debeãt approbare (sicut polliciti sunt) vnam voluntatem & vnam operationẽ in incarnationis dispensatione Domini nostri Iesu Christi, & hæc proferant. Macarius venerabilis archiepiscopus Antiochiæ, & qui cum eo sunt, dixerũt: Secundùm iussa vestri imperij inducta à nobis data testimonia, quæ proferre promisimus, sanctorum proferimus. Constantinus pijssimus Imperator dixit: Macarius venerabilis archiepiscopus, & qui cũ eo sunt, hæc in subsequẽti peragant. Georgius sanctissimus archiepiscopus Cõstantinopoleos, & quæ sub eo est synodus, dixerũt: Pijssime domine, petimus vestram tranquillitatem, suggestiones directas ad à DEO vestram instructam fortitudinẽ, tam ab Agathone sanctissimo papa Apostolicæ sedis antiquæ Romæ, q̃q; ab eius synodo, relegi, vt auditum capiamus, quatenùs cognitionem & nos accipiamus totius virtutis, quæ in eis continetur. Constantinus pijssimus Imperator dixit: Quod à vobis postulatum est, in subsequenti proueniat.

Actio quarta.

IN nomine Domini Dei & saluatoris nostri Iesu Christi, imperãtibus à deo coronatis serenissimis nostris dominis Hauijs, Constantino quidem pijssimo, & à DEO decreto magno principe, perpetuo Augusto & Imperatore, anno 27. & post consulatum eius à DEO instructæ mansuetudinis, anno 13. Heraclio verò atq; Tiberio à Deo cõseruandis eius fratribus, anno 22. decimoquinto die mensis Nouẽbris, indictione nona. Præsidente eodem pijssimo & Christo dilecto magno Imperatore Constantino in secretario sacri palatij, quod cognominatur Trullus, & ex iussione eius à Deo instructæ serenitatis, præsentibus & audictibus Niceta glorioso exconsule patricio, & magistro imperialium officiorum, Theodoro glorioso exconsule patricio, & comite imperialis obsequij, & substratego Thraciæ, Sergio glorioso exconsule patricio, Paulo glorioso exconsule patricio, Iuliano glorioso excõsule patricio & militari logotheta, Constantino glorioso excõsule patricio, & curatore diuinæ domus Hormisdæ, Anastasio glorioso exconsule patricio, & locum agente comitis imperialis excubiti, Ioanne glorioso exconsule patricio & quæstore, Polyeucto glorioso exconsule, Thoma glorioso exconsule, Paulo glorioso exconsule, & dispositore Orientalium prouinciarum, Petrõ glorioso exconsule, Leontio glorioso exconsule & domestico imperialis mẽsæ.

Conueniente autem sancta ac vniuersali synodo, quę per imperialem sanctionem congregata est in hac à Deo conseruanda regia vrbe, id est, Theodoro & Georgio venerabilibus presbyteris, & Ioanne venerabili diacono, locum præsentantibus sanctissimi ac beatissimi archiepiscopi antiquę Romæ Agathonis, & Georgio venerabili atque sanctissimo archiepiscopo magnæ Constantinopoleos nouæ Romæ, & Petro deo amabili presbytero & monacho, & vicario sedis Alexandriæ magnæ ciuitatis, & Macario sanctissimo archiepiscopo Theopoleos Antiochiæ, & Georgio religioso presbytero monacho, & apocrisario Theodori venerabilis vicarij sedis Hierosolymorum, Ioãne episcopo ciuitatis Portuen, Abundantio episcopo ciuitatis Paternen, Ioanne episcopo ciuitatis Rhegitanæ, locũ præsentãtibus veuerabilis synodi 125. Deo amabilium episcoporum antiquæ Romæ, qui & per proprias subscriptiones declarãtur in suggestione quæ ab eis facta est ad principem pijssimũ Constantinũ, & Theodoro religioso presbytero, & loci præposito Theodori DEO amabilis archiepiscopi Ranẽnæ, Basilio episcopo ciuitatis Gortynæ insulæ Cretæ, Theodoro episcopo Ephesi, Sisinnio episcopo Heracleæ Thraciæ, Georgio episcopo Cyzici, Petro episcopo Nicomediæ, Photio episcopo Niceę, Ioanne episcopo Chalcedonensi, Theodoro episcopo Meletinæ, Sisinnio episcopo Hierapoleos Phrygiæ, Macrobio episcopo Seleuciæ Isauriæ, Georgio episcopo Byziæ Thraciæ, Gregorio episcopo Mitylenæ, Sergio episcopo Selymbriæ, Andrea episc. Methymnæ, Theognio episc. Chij, Georgio Episc. Camuliani, Antonio episc. Hypepæ, Ioanne episc. Dascylij, Genesio episcopo Anastasiopoleos, Platone episcopo Cinnæ, Theodoro episcopo * Iustinia- poleos Gordi, Theodoro episcopo Verisę, Stephano episcopo Heracleæ Ponti, Longino

* Iustinopolis Gordiu cone.

*Cleonæ gino episcopo Tij, Dometio episcopo Pruiados, Salomone episcopo * Claneu, Georgio episcopo Coensi, Ioanne episcopo *oregorio Myodi, *Georgio episcopo *Cantani, Ioã- * Candani ne episcopo Lappis, Eulalio episcopo Cynopoleos, Constantino episcopo Dalisandi, Theodoro episcopo Olbis, Theophanio presbytero & abbate venerabilis monasterij Siciliæ, quod cognominatur Baias, Georgio presbytero & monacho monasterij Renati, positi in antiqua Roma, Cononе & Stephano presbyteris & monachis monasterij, quod dicitur domus Arsitia, similiter in antiqua Roma constituti, Anastasio presbytero & monacho oratoriorũ huius venerabilis patriarchij, & Stephano presbytero & monacho discipulo Macarij archiepiscopi Theopoleos Antiochiæ. Et sedentibus tam glorioſissimis patricijs & consulibus, quamque omnibus venerabilibus & Deo amabilibus episcopis in eodẽ secretario Trulli, propositis in medio sanctis & intemeratis euãgelijs, Paulus magnificus à secretis & imperialis secretarius, dixit: Meminit à Deo instructa vestra pietas, quòd in præterito conuenta dum legerẽtur acta sanctæ quintæ synodi, Georgius sanctissimus archiepiscopus huius à DEO conseruandæ regiæ vrbis, vnà cum subiacenti synodo petijt vestram pijssimam fortitudinem, suggestiões quæ factæ sunt tam ab Agathone sanctissimo papa antiquę romæ, quàm quæ à subiacenti ei synodo, in præsentia vestræ pietatis & sanctæ vniuersalis huius synodi relegi, & suggerimus ad quod placet. Constantinus pijssimus Imperator dixit: Relegantur. Et prolata est in Græcis literis memoratarum suggestionũ interpretatio per Diogenem magnificum à secretis & imperialem secretarium. Et relecta est, habens in verbis sic:

Dominis pijssimis & serenissimis victorib' ac triũphatoribus, amatoribus Dei & Domini nostri Iesu Christi, Constantino maiori Imperatori, Heraclio & Tiberio Augustis, Agatho episcopus seru' seruorum Dei.

Epistola papę Agathonis.

Onsideranti mihi humanę vitę diuersos angores, & ante Deum, qui vnus & verus est, cum vehemẽtia fletuum ingementi, vt cõsolationem animæ fluctuanti diuinæ miserationis imperturet instinctus, & de profundo mœroris & angustia, potentia suæ dexteræ subleuaret: magnam atque mirabilem cum indesinenti gratiarum actione, serenissimi domini filij, confiteor, cõsolationis opportunitatem exhibere dignatus est, pijssimũ tranquillæ mansuetudinis vestræ propositum, quem ad stabilitatem diuinitus commissæ reipublicæ Christianæ eius concessit dignatio, vt imperialis virtus atque clemẽtia de Deo, per quem reges regnãt, qui rex regum & dominus dominãtium est, & curet & quærat eius immaculatæ fidei veritatem, vt ab apostolis atq; apostolicis est patribus tradita, inquirere vigilanter, atq; vt vera traditio continet, instantissimè desideret in omnibus ecclesijs obtinere, & nè quenquam tam pia lateret intentio audiẽtiũ, humanáve suspicio *perterreretur ẽstimantium potestate nos esse compulsos, & non plena serenitate ad satisfaciẽdum super euangelicæ & Apostolicæ nostræ fideĩ prædicationẽ *communitos, diuales apices ad Apostolicæ memoriæ Donum pontificem nostræ pusillitatis prædecessorem, cũctis populis ac gentibus per nostrum ministerium patefecerunt ac satisfaciũt, quos gratia sanctiſpiritus imperialis linguæ calamo de puro cordis thesauro dictauit, commonentis, non opprimentis: satisfacientis, non perterrentis: nõ affligentis, sed exhortantis, & ad ea quę Dei sunt, secundùm deum inuitantis: quia & ipse conditor omniũ ac redemptor, cum posset in suæ diuinitatis maiestate, in seculum veniendo, mortales perterrere, humanitate magis inæstimabilis clementiæ humiliter ad nostra descẽdens, quos creauit, dignatus est & redimere: qui & spontaneam de nobis veræ de se fidei cõfessionem expectat: quod & B. Petrus apostolorum princeps commonet: Pascite qui in vobis est gregem Christi, non coactè, sed spontaneè, secundùm Deũ exhortantes. His itaque, mansuetissimi rerũ domini, diualibus apicibus animatus, & ad spem consolationis de profundis angoribus *alleuiatus, sum meliori refectus confidentia paulatim, quæ per mansuetissimæ fortitudinis vestræ sacrã dudùm præcepta sunt, efficaciter promptam obsequentiam exhibere, vt personas quales secundùm tẽporis huius defectum ac seruilis prouincię qualitatem poterant inueniri, pro obediẽtiæ satisfactione inquirerem: & cum consilio consamulorum meorum *episcoporum, tam de propinqua huius Apostolicæ sedis synodo, quamque de familiari clero amatores Christiani imperij, & sequẽter de religiosis seruis Dei, vt ad pijssimæ tranquillitatis vestræ vestigia properarẽt, hortarer. Et nisi longus prouinciarum ambitus, in quibus humilitatis nostræ concilium constitutum est, tanti temporis protelationem ingereret, olim hoc, quod vix tandèm nũc fieri potuit, studiosa obedientia *nostri famulatus impleret. Sed dum de diuersis prouincijs familiare nobiscum concilium congregatur, & dum personas, quasdã quidem de hac seruili vestri serenissimi principatũs Romana vrbe, vel proxima dirigere procuramus, quasdam de longè positis prouincijs, in quibus verbum Christianæ fidei

*perterreret

*communitos

*elleuatus, o sus

*nostri famulatũs

fidei ab Apostolicis exiguitatis meæ prædecessoribus missi prædicabant, remeare præstolamur, non paruus temporum cursus elapsus est: vt corporales ægritudines mei famulatũs filẽtio transeam, quibus nec viuere licet, nec libet assiduis ægrimonijs laborantem. Ideoque Christianissimi domini filij, secundùm pijssimam iussionẽ à deo protegẽdæ mansuetudinis vestræ, pro obedientia quam debuimus, non pro confidẽtia eorum scientiæ quos dirigimus, præsentes consamulos nostros, Abundãtium, Ioannem, & Ioannem reuerendissimos fratres nostros Episcopos, Theodorũ & Georgiũ dilectissimos filios nostros presbyteros, cum dilectissimo filio nostro Ioanne diacono, & Constantino subdiacono sanctæ huius spiritalis matris Apostolicę sedis, necnon & Theodorum presbyterum legatum sanctæ Rauennatis Ecclesię, & religiosos seruos Dei monachos, cũ scripturarum cordis deuotione curauimus demãdare. Nam apud homines in medio gentiũ positos, & de labore corporis quotidianũ victum cum summa * hæsitatione conquirentes, quomodò ad plenum poterit inueniri scripturarum scientia, nisi quæ regulariter à sanctis atq; apostolicis prędecessoribus, & venerabilibus quinque concilijs definita sunt, cum simplicitate cordis & sinè ambiguitate à patribus traditę fidei cõseruamus, vnum ac prępipuum bonum habere semper optantes atque studentes, vt nihil de eis quę regulariter definita sunt, minuatur, nihil mutetur vel augeatur, sed eadem & verbis & sensibus illibata à nobis custodiantur? Quibus portitoribus & testimonia aliquorum sanctorũ patrum, quos hęc Apostolica Christi Ecclesia suscipit, cũ eorum libris tradidimus, vt facultatẽ suggerendi à benignissimo vestrę Christianitatis imperio consecuti, ex his duntaxàt satisfacere studeant, dum imperialis mãsuetudo *præciperet, quid hęc spiritalis mater eorum ac à deo propagati imperij Apostolica Christi Ecclesia credat & prędicet, nõ per eloquentiam secularem, quę nec suppetit idiotis hominibus, sed per syncerita-tẽm Apostolicę fidei, in qua & ab incunabulis edocti vsque in finem propagatori vestri Christiani imperij, cęli Domino, oés nobiscum deprecamur seruire atque obedire. Licentiam proindè eis siue authoritatem dedimus apud trãquillissimum vestrũ imperium, dum iusserit eius clemẽtia, simpliciter *satisfaciendum, inquãtùm eis dũtaxàt iniunctum est, vt nihil profectò prę-sumãt augere, minuere vel mutare, sed traditionem huius Apostolicę sedis, vt à prędecessoribus apostolicis pontificibus instituta est, syncerìter enarrare. Pro quibus flexo mẽtis poplite, suppliciter vestram ad mansuetudinem semper intentam clementiam deprecamur, vt, iuxta benignissimam atque augustissimam imperialis sacrę promissionem, acceptione eos dignos efficiat Christo imitabilis vestra tranquillitas, atq; placabiles auditus eorum humilimis suggestionibus accommodare dignetur. Sic aures DEI omnipotentis suis precibus ad exaudiendum inueniat vestra mansuetissima pietas reseratas, illęsosque tam in rectitudine nostrę Apostolicę fidei, quamque corporum sospitate in proprijs restituere iubeat: sic restituat superna maiestas p fortissimos atque inuictissimos labores vestrę à Deo corroboratę clementię sub benigni vestri principatũs regimine totam Christianam rempublicam, & fortissimis vestris sceptris aduersas subigat natiões, vt ex hoc omni animæ atque omnibus gentibus satisfiat: quia quod per augustissimos apices de immunitate atque illęsione euntium, Deo sibi adspirante, polliceri dignata est, adimpleuit in omnibus. Non enim nobis eorum scientia confidentiam dedit, vt ad pia vestra vestigia eos auderemus dirigere: sed hoc imperialis vestra benignitas clementer iubens hortata est, & nostra pusillitas, quod iussum est, obsequẽter impleuit. Vt autem vestrę diuinitùs instructę pietati, quid Apostolicę nostrę fidei vigor contineat, breuiter intimemus, quam percepimus per Apostolicam Apostolicorumque põtificum traditionem, & sanctarũ quinq; generalium synodorum, per quas fundamenta Catholicę Christi ecclesię firmata atq; stabilita sunt: hic igitur status est Euangelicę atq; Apostolicæ fidei, regularisq; traditio, vt confitentes sanctam & inseparabilem Trinitatem, id est, patrem & filium & sanctum spiritũ, vnius esse Deitatis, vnius naturę & substantię siue essentię, vnius eam prędicemus & naturalis volũtatis, virtutis, operationis, dominationis, maiestatis, potestatis & glorię. Et quicquid de eadem sancta Trinitate essentialiter dicitur singulari numero, tanquàm de vna natura trium consubstantialium personarum, cõprehẽdamus regulari ratione hoc institui. Cùm verò de vno earũdem triũ personarum ipsius sanctę Trinitatis, filio Dei, Deo verbo, & de mysterio * admirandę eius secundùm carnem dispensationis confitemur, omnia duplicia vnius eiusdemq; Domini saluatoris nostri Iesu Christi secundùm euangelicam traditionem asserimus, id est, duas eius naturas prędicamus, diuinam scilicet & humanam, ex quibus & in quibus etiàm post admirabilem atq; inseparabilẽ vnitionem subsistit. Et vnãquanq; eius naturam, proprietatẽ naturalem habere confitemur, & habere diuinã omnia quę diuina sunt, & humanam omia quę humana sunt, absq; vllo peccato. Et vtrasq;, vnius eiusdẽ Dei verbi incarnati, id est, humanati,

Hæsitationę

*præcepit, *præcepe-rit.

*satisfaciendum.

* adorandæ

nati,inconfusè,inseparabiliter, immutabiliter esse cognoscimus, sola intelligentia quæ vnita sunt,discernentes, propter confusionis duntaxàt errorem. Aequaliter eñ & diuisionis,& commixtionis detestamur blasphemiam. Cùm duas autem naturas duasque naturales voluntates, & duas naturales operationes cõfitemur in vno Domino nostro Iesu Christo, non contrarias eas, nec aduersas ad alterutrum dicimus, (sicut à via veritatis errantes, apostolicam traditionem accusant,absit hæc impietas à fidelium cordibus) nec tanquàm *separatas in duabus personis vel subsistentijs,sed duas dicimus vnum eundemq; Dominum nostrum Iesum Christum,sicut naturas, ità & naturales in se voluntates & operatioes habere,diuinam scilicet & humanam:diuinam quidem voluntatem & operationem, habere ex æterno cũ coëssentiali patre cõmunem:humanam,temporaliter ex nobis cum nostra natura susceptã. Hæc est Apostolica atq; Euangelica traditio, quã tenet spiritalis vestri felicissimi imperij mater Apostolica Christi Ecclesia. Hæc est mera confessio pietatis. Hæc est Christianæ religionis vera atq; immaculata professio, quã nõ humana adinuenit versutia,sed spiritus sanctus per Apostolorũ principes docuit. Hæc est firma & irreprehensibilis sanctorũ Apostolorum doctrina,cuius synceræ pietatis integritas quoadusquè liberiter prædicatur,in republica Christiana vestrę trãquillitatis imperium *tuetur, stabilitur, & exultat,& felix (vt pfectè confidimus) *demonstrabit. Credite humilimo mihi Christianissimi nomini filij, quia pro stabilitate &exultatione eius,has cum fletibus preces effundo. Et hæc (licèt indignus & exiguus) synceriter *diligendo,præsumo consulere: quia vestra à Deo cõcedenda victoria, nostra salus est:vestrę tranquillitatis felicitas, nostra lætitia est:vestræ mansuetudinis sospitas, nostræ paruitatis securitas est. Et ideò cum corde contrito & profluentibus lachrymis,mente prostratus exoro, porrigere dignemini clementissimam dexteram Apostolicæ doctrinæ,quã cooperator piorum laborum vestrorũ beatus Petrus Apostolus tradidit, non vt sub modio condatur,sed tuba clariùs in toto orbe prædicetur:quia eius vera confessio,à patre de cælis est reuelata,pro qua à Domino omnium beatus esse pronunciatus est Petrus: qui & spiritales omes Ecclesiæ ab ipso redemptore omnium, terna commendatione pascẽdas susceptit:cuius adnitente præsidio, hæc Apostolica eius Ecclesia nunquàm à via veritatis in qualibet erroris parte deflexa est, cuius authoritatem, vtpotè apostolorum omnium principis, semper omnis catholica Christi Ecclesia,& vniuersalis synodi fideliter amplectentes,in cũctis secutę sunt, omnesq; venerabiles patres Apostolicam eius doctrinam amplexi, per quam & probatissima Ecclesiæ Christi luminaria claruerunt,& sancti quidem doctores orthodoxi venerati atq; secuti sunt, hæretici autem falsis criminationibus ac derogationũ odijs insecuti. Hæc est Apostolorum Christi viua traditio,quã vbiquè eius tenet Ecclesia,quæ præcipuè diligenda atq; fouenda,& fidutialiter prædicanda est,quæ p veridicam confessionem Deo conciliat, quæ & Christo Domino commẽdabilem facit, quæ clementię vestrę Christianum conseruat imperium,quæ à cæli Domino largas victorias vestræ pijssimę *fortitudinis confirmat,q̃ comitatur in prælijs,& expugnat aduersos:quæ vestrum à Deo propagatũ imperiũ vbiquè vt murus inexpugnabilis protegat,quæ terrorem in contrarias nationes immittat, & ira diuina percellat, quæ & in bellis triumphales palmas de hostium deiectione atque subiectione cęlitùs tribuat, & in pace securum & hilarem vestrum fidelissimum principatum semper custodiat.

Hæc est enim veræ fidei regula, quam & in prosperis,& in aduersis viuaciter tenuit ac defendit hęc spiritalis mater vestri trãquillissimi imperij,Apostolica Christi Ecclesia: quæ per Dei omipotentis gratiam à tramite Apostolicæ traditionis nunquàm errãsse probabitur, nec hæreticis nouitatibus deprauata succubuit:sed vt ab exordio fidei Christianæ percepit ab authoribus suis apostolorum Christi principibus, illibata finetenùs permanet,secundùm ipsius Domini saluatoris diuinam pollicitationem, quam suorum discipulorum principi in sacris Euangelijs fatus est:Petre Petre,inquiens, eccè satan expetiuit vt cribraret vos, sicut qui cribrat triticũ. ego autem pro te rogaui,vt non deficiat fides tua. Et tu aliquandò conuersus,confirma fratres tuos. Considereret itaque vestra tranquilla clemẽtia,quoniã Dominus & saluator omnium, cuius fides est,qui fidem Petri non defecturam promisit,confirmare eum fratres suos admouit, quod Apostolicos pontifices meę exiguitatis predecessores,considẽter fecisse semper,cunctis est cognitũ:quorũ & pusillitas mea, licèt impar & minima, pro suscepto tamen diuina dignatione ministerio,pedissequa cupit existere. Vę enim mihi erit, si veritatem Domini mei, quam illi synceriter prædicârũt,prædicare neglexero. Væ mihi erit, si silentio texero veritatem, quam erogare nummularijs iussus sum,id est,Christianum populum imbuere & docere. Quid dicam in ipsius Christi futuro examine,si hic(quod absit) prædicare eius sermonũ veritatem confundor? Quid de meipso,quid de commissis animabus satisfaciam,dum de officio suscepto rationẽ districtam exegerit? Quis igitur, clementissimi

*per se separatas

*fortitudini confereret.

Luc.22.c

Matt. 25.c

*tuebitur, stabilietur & exultabit,

*demonstrabitur,

*dirigẽdo

Matt. 16.c

Ioan.vlt.d

Romana Ecclesia nunquàm errauit in fide.

tissimi atque pijssimi domini filij, (quod tremens & consternatus spiritu dico) non prouocetur illa admirabili pollicitatione, quæ fidelibus repromittit: Qui me confessus fuerit coram hominibus,inquiens, cõfitebor & ego eum coram patre meo, qui in cælis est? Et quem infidelium saltem nõ perterreat illa seueriissima comminatio, qua indignaturum se protestatur & asserit, inquiens:Qui me negauerit coram hominibus,negabo & ego eum corã patre meo, qui in cælis est? Vndè & B. Paulus Apostolus gentium commonet & dicit: Sed licèt nos,aut angelus de cælo euãgelizet vobis, præter quod euangelizauimus vobis, anathema sit. Vbi itaque talis imminet deprauantibus, vel tacentibus veritatem pœna supplicij,quomodò non est fugienda de fidei Dominicę veritate subtractio? Vndè & Apostolicæ memoriæ meæ paruitatis prædecessores,Dominicis doctrinis iustructi, ex quo nouitas hæretica in Christi immaculatam Ecclesiam Constantinopolitanæ ecclesiæ præsules introducere conabãtur, nunquàm neglexerunt eos hortari, atque obsecrãdo commonere, vt à praui dogmatis hęretico errore,saltem tacendo desisterent,nè ex hoc exordium dissidij in vnitate Ecclesiæ facerent,vnam voluntatẽ,vnamq; operationem duarum naturarum asserẽtes in vno Domino nostro Iesu Christo,quod Arriani & Apollinaristæ, Eutychianistæ, Timotheiani,Acephali,Theodosiani & Gaianitæ, & omnis omninò hæreticus furor, siue confundentium, seu diuidentium incarnationis Christi mysteriũ,docuit. Confundentes quidẽ sanctę incarnationis mysterium, eò quòd Deitatis & humanitatis Christi vnam naturam dicant, vnam eum, sicut vnius,voluntatem & operationẽ personalem habere contendunt. Diuidentes autem inseparabilem vnitionẽ in duas naturas,quas saluatorem habere cognoscũt, non per vnitionem, quæ secundùm subsistẽtiam facta cognoscitur, vniunt:sed blasphemantes,per affectum voluntatis, tanq̃ duas subsistentias,id est,duos quosdã, per concordiam iungunt. Porrò Apostolica Christi ecclesia,spiritalis mater à deo fundari vestri imperij,& vnum Dominum Iesum Christum confitetur ex duabus & in duabus existẽtem naturis, & duas eius naturas,diuinam scilicet & humanam, etiàm post inseparabilem vnitionem inconfusas, in eo esse defendit,& ex proprietatib' naturalibus vnamquanq; harum Christi naturarum perfectã esse cognoscit, & quicquid ad proprietatis naturam pertinet,duplicia omnia confitetur: quia ipse idẽ Dominus noster Iesus Christus, & Deus perfectus est,& homo perfectus est,ex duabus & in duabus naturis: & post admirabilem incarnationem existẽs, nec Deitas sinè humanitate, nec humanitas eius sinè deitate possit intelligi. Consequenter itaque,iuxta regulam sanctæ catholicæ atque Apostolicæ Christi Ecclesiæ, duas etiàm naturales voluntates in eo, & duas naturales operationes esse confitetur & prædicat.

Nam si personalem quisquam intelligat voluntatem, dum tres personæ in sancta Trinitate dicuntur, necesse est vt & tres voluntates personales, & tres personales operationes (quod absurdum est & nimis prophanum) dicerentur. Sin autem,quod fidei Christianæ veritas continet, naturalis voluntas est,vbi vna hæc natura dicitur sanctæ & inseparabilis Trinitatis, consequenter & vna naturalis voluntas,& vna naturalis operatio intelligenda est. Vbi verò in vna persona Domini nostri IESV Christi mediatoris DEI & hominum,duas naturas (id est, diuinam & humanam) confitemur,in quibus &post admirabilem adunationem consistit, sicut duas vnius eiusdemque naturas, duasque naturales operationes eius regulariter confitemur. Vt autem huius veridicæ confessionis intelligẽtia ex Veteris nouique Testamenti à DEO inspirata doctrina, pietatis vestræ mentibus *plus clareat:(*plusque enim & incomparabiliter vestra possit clemẽtia sensum sanctarũ scripturarum penetrare, q̃ nostra pusillitas verbis defluẽtibus explanare)ipse Dñs noster Iesus Christ*,q̃ verus & perfectus deus verus & pfectus homo est,in sacris suis Euangelijs protestatur in aliquibus humana, in aliquibus diuina,& simul vtraq; in alijs de se patefaciens,vt se verum DEVM,verumque hominem credere, ac prædicare fideles suos *perstrueret: orat quidem ad patrem vt homo,vt calicem passionis trãsigeret,quia in eo nostræ humanitatis natura absque solo peccato perfecta est: Pater, inquiens,si possibile est, transeat à me calix iste. Veruntamen non sicut ego volo, sed sicut tu vis. Et in alio loco: Non mea volũtas,sed tua fiat. Cuius testimonij sensum si à sanctis & probabilibus patribus explanatum,cognoscere cupimus, &, quid mea voluntas, quid tua significet, veraciter intelligere, beatus Ambrosius in secundo libro ad beatæ memoriæ Gratianũ Augustum his verbis de hoc loco nos intelligere commonet, inquiens: Suscepit ergò voluntatem meam, suscepit tristitiam meam. confidenter tristitiam nomino, quia crucem prædico. mea est voluntas, quam suam dixit: quia vt homo suscepit tristitiam meam,vt homo locutus est & ideò ait,Nõ sicut ego volo,sed sicut tu vis. Mea est tristitia, quam meo suscepit affectu. Eccè claret,pijssime principum, quòd hic sanctus pater verbum ipsum, quod nominus orans protulit, Non quod ego volo,ad

Matt.10.d Luc.12.b

Matt.10.d Luc.12.a

Galat. 1.b

*instrueret:

Matt.26.d Marc.14.d Luc.22.d

Ambros.

lo, ad humanitatem eius pertinere consignat, per quam & obediens secundùm doctrinam beati Pauli Apostoli gentium dicitur vsque ad mortem, mortem autem crucis. Vndè & obediens parentibus intimatur, quandoquidem obedientiam eius voluntariam, non secundùm diuinitatē, qua omnium dominatur, pium est intelligere: sed secundùm humanitatem, qua spontè se parentibus subdidit. Quod & sanctus Lucas euangelista similiter commemorat, eūdem Dominum nostrum Iesum Christum secundùm humanitatem orantem ad patrem introducens, & asserens: Pater, si possibile est, transeat à me calix iste. Veruntamen non mea voluntas, sed tua fiat. Quem locum confessor Christi Athanasius antistes Alexandrinæ ecclesiæ, in libro aduersùs Apollinarium hæreticum de Trinitate & incarnatione, etiàm duali numero comprehendens, sic explanat: Et quandò dicit, Pater, si possibile est, tráseat à me calix iste, & tamen non mea, sed tua voluntas fiat: Et iterum, Spiritus promptus, caro autem infirma: duas voluntates hic ostēdit, & vnam quidem humanā, quæ est carnis, aliam autem diuinam. Quòd enim humana propter infirmitatem carnis refugiebat passionem, diuina autem eius prompta erat, qua explanatione quid verius poterit intimari? Quomodò enim non in eo duæ voluntates, id est, diuina & humana fideliter agnoscūtur, in quo duæ naturæ etiàm post inseparabilem adunationem synodali præconio prædicantur? Nam & Ioannes, qui super pectus Domini recubuit, dilectus discipulus, eādem continentiā his explanat verbis: Quia descendi de cælo, non vt faciam voluntatē meam, sed voluntatem eius qui misit me, patris. Et iterùm: Hæc est voluntas eius qui me misit, vt omē quod dedit mihi, nō perdam ex eo, sed vt resuscité illud in nouissimo die. Item eundem Dominum introducit cum Iudæis disputantem, atque dicentem inter cætera: Quia non quæro voluntatem meam, sed voluntatem eius qui misit me. Cuius diuini sermonis intentū beatus Augustinus præstantissimus doctor ità aduersùm Maximinum Arrianum disserit, & dicit: Vbi autem dixit filius patri, Verùm non quod ego volo, sed quod tu vis: qd te adiuuat, quòd tua verba subiungis, & dicis, Ostēdit verè suam voluntatem subiectam suo genitori: quasi nos negemus, hominis voluntatem voluntati dei esse debere subiectam? Nā ex natura hominis hoc dixisse Dominum, citò videt, qui locū ipsum sancti euangelij paulò attentiùs intuetur. Ibi enim dixit, Tristis est anima mea vsque ad mortem. Nunquid ex natura vnici Verbi possit hoc dici? Sed homo, qui putas gemere naturam spirituſsancti, cur nō etiàm naturam verbi Dei vnigeniti tristē dicas esse potuisse? Illi tamen quid tale dicerentur? Nō ait, Tristis sum, quanuis etiàm si hoc dixisset, non nisi ex natura hominis oportuisset intelligi: sed ait, Tristis est anima mea, quā sicut homo vtiquè habebat humanā, quāquàm & in hoc quod ait, Nō quod ego volo, aliud se ostendit voluisse, quàm pater, quod nisi humano corde non posset cum infirmitate nostra in suum non diuinum, sed humanum transfigurare affectum. Homine quippe non assumpto, nullo modo patri diceret vnicum verbum, Non quod ego volo. Nu quàm enim posset immutabilis illa natura quicquā aliud velle, quàm pater. Hæc si distingueretis Arriani, hæretici non essetis. Per quam disputationem hic venerabilis pater demonstrat, quia & cùm dicit Dominus suam, humanitatis suæ significat voluntatem: & cùm dicit, nō *esse voluntatem suam, admonet nos, nō nostrā quærere principaliter voluntatem, sed per obedientiam, nostram voluntatem diuinæ subijcere voluntati. Vndè patefacit, quia & humanam habuit volūtatem, per quā obedijt patri: & immaculatam ab omni peccato eandem humanam voluntatem, vtpotè verus DEVS & homo, hanc in semetipso *habuit. Quod & sanctus Ambrosius in explanatione sancti Lucæ Euangelistæ sic disserit: Suam, ad hominem retulit: patris, ad diuinitatem. Voluntas enim hominis, temporalis: voluntas diuinitatis, æterna. Hæc spiritalis pater cōmemorans, adstruit, qualem voluntatem ex æterno cum patre & spiritu sancto filius communem naturaliter habet, qualémve temporaliter per assumptam humanitatem idem ipse in sua persona susceperit. Quod & Apostolicæ memoriæ sanctus Leo in epistola ad Leonem Augustum explanat, vnicuique formæ, id est, naturæ, quæ in Christo sunt, discreta consideratione, quæ in scripturis de eo referuntur, adsignans: & hoc, quòd suā Dominus dixit veluntatem, ad humanitatem eius pertinere demonstrans, sic dicit: Secūdùm quidem formam serui, non venit facere voluntatem suam, sed eius qui misit eum. Eccè enim hic Apostolicus pater, ad formam serui eundem Domini nostri sermonem congruere, nos docuit intelligere. Prætereà, quomodò piè poterunt intelligi diuersa super hoc sanctarū testimonia scripturarum, quæ nunc quidem ex natura humanitatis, nunc autem ex diuinitate vnius eiusdemque Domini nostri Iesu Christi veri Dei & hominis adstruuntur, & modò scriptura commemorat: Omnia qnæcunq; voluit Dominus, fecit in cælo & in terra. Itemque, Sicut pater suscitat mortuos & viuificat, ità & filius, quos vult, viuificat. Et leproso dicit: Volo, Mundare. Et nemo possit cognoscere patrem, nisi filius, & cui voluerit filius reuelare. Itemque quædam de

*facere

*habuit, & probauit Ambros.

Leo epistola 97.

de humana eius volūtate, Euangelij sacramenta commemorāt, cùm dicunt, eum super mare ambulantem, velle, vt verè hominem, suos transire discipulos. Et dum cum discipulis per Galileam transiret, noluit vt aliquis cognosceret. Et vt homo dicit, Meus cibus est, vt faciam voluntatem eius qui me misit. Et nolebat per Iudeam ambulare, quia quærebant eum Iudei interficere. Et iterùm surgens, venit in partes Tyri, & ingressus in domum, noluit aliquem scire, & non potuit latére. Ergóne ille omnium conditor ac redemptor, de quo dicitur, Omnia quę voluit Dominus, fecit in cælo & in terra: cuius velle hoc est, quod posse: cuius nutui cęlestes cum terrore deseruiūt potestates, in terris latére volens, non potuit, qui per diuinam maiestatem ex æterno cum patre in cęlestibus dominatur arcanis, & in manu eius fines terrę sunt, nisi hoc ad humanam eius voluntatem, quam temporaliter dignatus est adsumere, redigatur? Quanto ergò errore, talia nō discernens, inuoluitur, vt dicat vna eademq; voluntate & omnia in cęlo & in terra, quę voluit, Dominum posse, & eadem iterùm voluntate in domo vili volentem latére, non posse, secundùm Euangelica testimonia? Sed si ad dispēsationem humanitatis eius, per quam humilitatem nostram assumpsit, redigitur: omnia, quęcunque diuina eius maiestate minora sunt, ad humanitatē ipsius pertinere cognoscit, quā perfectè suscepit absque vllo peccato, vt hanc etiàm perfectè saluaret. Quod enim ab eo nō susceptum est, nec saluatum est, secundùm quod nos constantissimus prędicator veritatis Gregorius Nazianzenus presul instituit. Itaq; si ab eo humana voluntas, sicut & natura, suscepta est, & saluata est: & quod à susceptore saluatum est, nō ei poterat esse contrarium. Nihil enim sibi contrariū creator omnium condidit, vel per mysterium incarnatiōis assumpsit. Et hymnidicus Dauid personam Domini nostri Iesu Christi in psalmis introducens, pronunciat: Vt faciam voluntatem tuam, Deus meus volui. Itemque, Voluntariè sacrificabo tibi. Nunquid secundùm deitatem alia est voluntas patris, quàm filij? aut aliud vult filius, quàm pater? Si igitur vnum volunt, & nulla est in sancta Trinitate differentia volūtatis, quomodò intelligēdum est, quod propheta de eius persona testatur, Vt faciam voluntatē tuam, Deus meus volui, nisi fideliter intelligatur de immaculata ei* humanitatis voluntate dixisse? Vndè & sequitur, Legem tuā in medio cordis mei. Nullus enim est, qui ambigat, quòd idem psalmus in persona Christi à prophera prędicatus est. Quod & Apostolus Paulus in epistola ad Philippenses, si fidem plenam quisquam intēdere velit, adnunciat, de eodem domino nostro Iesu Christo sic inquiens: Qui cùm in forma Dei esset, nō rapinam arbitratus est, esse se æqualem Deo: sed semetipsum exinanuit, formam serui accipiens, in similitudinem hominum factus, & habitu inuētus vt homo, humiliauit semetipsum, factus obediens vsque ad mortem, mortem autē crucis. Eccè hic verissimus preco, & formarum (id est, naturarum) Christi differētiam docet, & obedientiam vsque ad mortē humanæ formæ prudenter assignat. Nam quis intantùm à luce veritatis abscessit, vt secūdùm diuinitatis suæ voluntatem præsumat dicere Dominum nostrum Iesum Christū patri obedisse, cui est æqualis in omnibus, & hoc velit in omnibus & ipse quod pater? Aut quis non intelligat obedientiam humanæ magis competere voluntati, in qua nullum habuit omninò peccatum? Nec diceretur obediens vsq; ad mortem, nisi humanam in se susciperet voluntatem, sicut animam rationalem, carnémque cum omnibus suis proprietatibus humanatus assumpsit. Præterea, vt clareat vestræ pijssimæ benignitati, quòd naturalis est humana voluntas, & qui voluntatem humanā in Christo abnegat, absque solo peccato, eum nec habere humanam animam confitetur, veritatis prudentissimus prædicator beatus Augustinus in quinto volumine disputationis aduersùs Iulianum Pelagianistā, quid sit volnntas, his definit verbis: Motus animi quid est, nisi motus naturæ? Animus enim sinè dubitatione natura est: proindè voluntas motus est naturæ, quoniam motus est animi. Eccè per huius prudentissimi patris definitionem, quid sit humana volūtas, monstratum est, quia animi motus est. Item in eodem: Veritas autem dicit, quandiù est voluntas vlla, à natura non potest separari. Et rursùs in eodem volumine: Et aliundè est voluntas, & esse non *cognoscitur: & si eius origo quærenda non est, non ideò quęrenda non est, quòd voluntas aliunde non est, sed qnia manifestum est vndè sit. Ab illo enim est voluntas, cuius est voluntas: ab angelo scilicet voluntas angeli, ab homine hominis, à DEO Dei. Et si operatur Deus in * hominem voluntatem bonam, id agit, vt oriatur ab illo bona voluntas, cuius est voluntas. Et iterùm: Cur ergò negas, inquit, clausis oculis res apertas, de natura hominis exoriri hominis voluntatem? Itemque: Ipse animi motus, cogente nullo, voluntas est: quia propter hoc est dicere, voluntas existit de animi motu, quòd voluntas existit de voluntate. Et iterùm: Itáne verò Iuliane, ex homine hominis voluntas nō oritur, cùm homo bonum opus Dei sit? Postremò, potuistne ascendere in cor tuū, exoriri quidem hominis voluntatem, sed non de libero eius arbitrio Dic ergò, vndè, si non de natura, id est, non

Matt. 14. c
Ioan. 6. b
Marc. 9. c
Ioan 4. e
Ioan. 7. a
Marc. 7. c
Psal. 134.
Psal. 134.
Gregorius Nazianzenus
Psal. 39.
Psal. 53.
Psal. 39.
Psal. 134.
Ioan. 5. d
Matt. 8. a
Matt. 11. d
Phil. 2. a
Augustin*
Voluntas quid sit.

de ipso homine? Quib⁹ testimonijs claret, vnumquanq; earum,quas hîc spiritalis pater diuinumerauit naturas, propriam naturalem habere,& vnicuique assignari debere voluntatem. Neque enim poterit angelica natura diuinam habere voluntatẽ aut humanam,neque humana natura voluntatem Dei vel angeli:sicut nec alterius,quàm est,quisquam naturalẽ habere poterit motum,nisi quod est naturaliter, aut creatus est. Cùm hæc ità veritas habeat, certissimè claret,quòd in Domino nostro Iesu Christo duas,id est,Dei & hominis,naturas siue substantias confitentes in vnam conuenisse subsistẽtiam siue personam, necesse est, & duas nos naturales in eo fateri voluntates,diuinam scilicet &humanam:quia neq; diuinitatem eius,quantùm ad naturæ rationem pertinet,humanam habuisse voluntatem dicendum est: neque humanitatem eius,diuinam habuisse naturaliter voluntatem,credẽdum est: neque rursùm aliquâ ex eisdem duabus Christi substantijs absq; naturali voluntate extitisse fatendum,cùm & humana per omnipotentiam diuinitatis eius sublimata sit,& diuina per humanitatẽ eius hominibus relata. Reddere itaq; necesse est,quæ diuina sunt,eidem vt deo: quæ humana sunt,eidẽ vt homini:& vtraq; per subsistentialem adunationem vnius eiusdemque Domini nostri Iesu Christi, veraciter cognoscẽda. Quod verissima definitio sancti Chalcedonensis concilij cõmonet, asserens: Sequentes igitur sanctos patres,vnũ eundemq; confiteri filiũ,& Dominum nostrum Iesum Christum, consonanter omnes nos docemus,eundem perfectum in Deitate,eundẽ perfectum in humanitate,Deum verè & hominem verè,eũdem ex anima rationali & corpore, cõsubstantialem patri secundùm deitatẽ, & consubstantialem nobis eundẽ secundùm humanitatem,&per omnia nobis similẽ absq; peccato,ante secula quidem de patre genitum secundùm deitatem,in nouissimis autem diebus eũdem propter nos, & propter salutem nostram ex Maria virgine Dei genitrice secundùm humanitatem, vnũ eundemque Christũ filium * Dei vnigenitum, in duabus naturis inconfusè, immutabiliter,indiuisè,inseparabiliter cognoscendũ, nusquàm sublata naturarũ differentia propter vnionem,magisque salua proprietate vtriusq; naturæ,& in vnam personam atq; subsistentiã concurrente, non in duas personas partitum atq; diuisum, sed vnum & eundem filium vnigenitum Deum verbum Dominum Iesum Christum. Hoc idẽ etiàm & sancta synodus,quæ sub augustæ memoriæ Iustiniano principe in Constantinopoli congregata est,in septimo definitionum capitulo prædicat:Si quis in duabus naturis,dicens,in Deitate videlicet & humanitate,vnum Dominũ nostrum Iesum Christum cognosci non confitetur, vt per hoc significet differentiam naturarum, ex quibus inconfusa &ineffabilis vnitas facta est, neq; verbo in naturam carnis transfigurato,neque carne in verbi naturam translata: (manet enim vtrunq;, quod est secundùm naturam,& post factam vnitionem secundùm subsistentiã,sed in diuisione per partem huiusmodi suscipit vocem in mysterio Christi,aut numerum naturarũ confitẽs in vno eodemq; domino nostro IESV Christo,Deo verbo incarnato,non tantummodò contemplatione differẽtiam earum accipit, ex quibus & compositus est, non interemptam propter vnitionẽ, (vnus enim ex vtriq;,& per vnũ vtraq;) sed propterea numero vtitur tanquàm diuisas ꝓprię subsistentiæ consistentes naturaliter,talis anathema sit. Propterea,quæ nos hæ venerabiles synodi commonẽt, fideliter necesse est custodire,vt nusquàm differentiam naturarum propter vnitionem adimamus, sed salua proprietate vtriusque naturæ, vnum Christum Deum verum ac perfectum, & eundem hominem verum atq; perfectum confiteamur. Quocircà,si in nullo differẽtia naturarum Domini nostri Iesu Christi sublata est,necesse est vt in omnibus proprietatibus eandem differentiam cõseruemus. Qui enim in nullo adimendam differentiã docuit,in omnibus hanc seruari debere commonuit. Vbi autem vna voluntas & operatio ab hæreticis hæreticorumq; sequacibus dicitur,qualis in ea differẽtia cognoscitur? Vel vbi secũdùm hanc sanctam synodum differentia conseruatur, dum, si vna in eo volũtas (quod absurdum est) asseritur,necesse est eos,qui hoc asserunt,aut diuinam eam dicere,aut humanam,aut ex vtrisq; compositam,commixtam atq; confusam,aut (vt hæretici omnes asseuerant) Christum vnam habere volũtatem & operationem, tanquàm de vna (vt perhibent ipsi) eius natura composita procedentem? & perit in hoc proculdubiò differentia naturalis,quam sanctæ synodi,etiàm post admirabilem vnitionem, nobis in omnibus conseruandam sanxerunt. Quia etsi vnum Christum,vnamq; eius personam ac subsistentiam,propter vnitionem videlicet naturarum,quæ facta est secundùm subsistẽtiam,docuerunt:differentiam tamen ipsarum,quę in eo ordinatę sunt naturarũ,post admirabilem atq; inseparabilem adunationem,vsq; ad intelligentiæ contemplationem nos cognoscere ac prædicare tradiderũt. Si itaq; proprietates naturarum in vno eodẽq; Domino nostro Iesu Christo propter differentiam conseruantur,& differẽtiam quoquè naturalium eius voluntatum & naturalium operationum plena fide nos congruit confiteri,vt eorum doctrinæ per

chalcedonẽ Concilij actione 5.

Constãtinopolit. 5.

disse

Gregorij Nazianzenus. Ioan. 6. d

gregorius Nyssenus.

Matt.26.d

* dispẽsationẽ passionis,

Ioã. Chrysostomus.

Matt.26.d Luc.22. c

Cyrillus.

quisequi in omnibus approbemur, & nihil hæreticę nouitatis in Christi Ecclesiam admittamus. Licèt enim numerosa etiàm aliorum sanctorum patrum existant volumina,parua tamen testimonia de libris,qui in Græco sunt,propter fastidiũ in hac humilima suggestione subneximus. Sancti Gregorij Theologi ex secũdo libro de filio, circa illud quo dicitur,descendisse de cælo filium,non vt faciat volũtatem suam, sed volũtatem eius qui misit eum: Si ergò, inquit,non ab eodem, qui descendit, hæc dicta fuissent, dixissemus vtiquè tanquàm ab homine formari verbum, non illo, qui in Saluatore intelligitur: illius enim velle nec contrarium est Deo,cùm deificatũ sit totum. Sancti Gregorij Nysseni lib.2. contra Eunomium: Quomodò Dominus mundũ sibi reconcilians,distribuebat animæ corporiq; beneficium,quod ab eo fiebat hominibus volens quidem per animã, tangens autem per corpus. Eiusdẽ de libro contra Apollinarem: Huiusmodi autem sermonis hæsitationi vna erit consolatio,vera mysterij cõfessio:quoniam formidare quidem in passione,humanæ fragilitatis est,iuxta quod Dominus ait, Spiritũ promptum esse dicens, carnem autem infirmam : suscipere autem * dispensationis passionem,diuinę voluntatis atque virtutis est. Quoniã igitur altera humana volũtas,& diuina altera est,loquitur quidem vt homo,quod infirmitati carnis congruit, qui nostras passiones susceptt:producit secundam vocem,excelsam, & Deo dignam voluntatem confirmari, quàm humanam, propter salutem hominum volens. Qui eṁ dixit,Non mea volũtas,humanam præsenti sermone significauit:addens autem,tuã, ostendit cognationem propriæ Diuinitatis ad patrem,cuius diuinitatis nulla est differentia propter vnitatẽ naturæ. Sancti Ioannis episcopi Constantinopolitani de sermone ad eos,qui ad Missas non occurrerunt,&de consubstantiali:Si igitur patris & filij vna volũtas est,quomodò hîc dicit, Veruntamen non sicut ego volo, sed sicut tu vis? Si enim in diuinitate,quod dictũ est, sit hoc,aliqua cõtradictio erit. Si autem de carne habent rationem, quæ dicta sunt, & nullum ex hoc erit scandalum. Nec enim, nolle mori carnem, reprehensio est, quoniam hoc naturæ est:ipse autem, quę naturæ sunt,omnia absq; peccato ostendit,& cũ multa abundantia,vt etiàm hęreticorũ obturet ora. Quandò autem dicit,Si potest fieri,transeat à me calix iste,& non sicut ego volo,sed sicut tu:nihil aliud ostendit, nisi quia carnem verè indutus est timentẽ mortem. mortẽ enim timere,& dubitare,& anxiari, illius est. Sãcti Cyrilli episcopi Alexãdrię,de libro Thesaurorum: Quandò videtur timens mortem, & dicens, Si potest fieri,transeat à me calix iste: considera iterùm,quoniam formidãs mortem, caro docebatur à Deo verbo induta, hoc deincèps minimè pati Dicebat enim ad patrem,non sicut ego volo,sed sicut tu. Et non quidem timebat ipse mortem,secũdum quod Verbum est & Deus, sed vsq; ad finem dispensationem perficere properabat: hæc enim erat patris voluntas. Habet autem & nolle mori,eò quòd mortem caro recusabat naturaliter. Ex quibus veridicis testimonijs similiter demõstratur,duas in vno eodẽq; domino nostro Iesu Christo naturales voluntates prædicasse,diuinã videlicet & humanam,hos venerabiles patres. Cùm enim dicit sanctus Gregorius Naziãzenus, illius enim velle,q in Saluatore intelligitur, hominis,ostendit humanam Saluatoris volũtatem per ipsam vnitiõem ad verbum, deificatam fuisse,& ideò non esse contrariam Deo. Itemq; demõstrat, quia & humanam, licèt deificatam,habuit voluntatem:& idẽ ipse (sicut in sequentibus docet) habuit & diuinam,vnam eandemque cum patre. Si * enim & diuinam, & deificatam habuit, duas vtiquè habuit volũtates. Quod enim natura diuinum est, deificari non indiget: quod verò deificatur,non est profectò natura diuinum. Et dum dicit sanctus Gregorius Nyssenus magnus episcopus,veram esse mysterij confessionem, alteram debere intelligi humanam voluntatem,& alterã diuinam in Christo:quid intelligi commonet,alteram dicendo voluntatem, & alteram, nisi duas manifestissimè volunrates? Itemq; cùm S.Ioannes presul egregius docet,vnam quidem secundùm diuinitatem, patris & filij intelligi voluntatẽ, & eundem iterùm Dominum Iesum Christum filium Dei,velle dicit vt hominem & secundùm carnem,rationabiliter & sinè scandalo dictum debere cognosci, quòd nollet mori, idcircò quòd humanæ sit naturæ irreprehensibiliter hoc volentis:clarum est,quòd & ipse duas naturales in Christo prædicet voluntates: diuinam, quæ vna est patris & filij:humanam,quę affectum viuendi naturaliter gerit. Et cùm cõstantissimus orthodoxæ fidei prædicator B. Cyrillus dicit,qa secundùm quod erat verbum, nõ timebat mortem,sed volebat vsq; ad finem dispensationem perficere,quia hæc erat voluntas patris,quæ est secundùm diuinitatem & filij:& habuisse eundem ipsum Dominũ nostrum Iesum Christum, secundùm humanitatem,non moriendi voluntatem, id est, humanæ vitæ naturalem affectum:ostendit duas eum,diuinam scilicet & humanã,proculdubiò in se volũtates habere: vnam scilicet,qua dispensationem volebat perficere:alteram,qua dicit nolle carnem naturaliter mori. Nihilominùs autẽ & de duabus naturalibus operationibus Christi datur

intelligi,quandò ijdem venerabiles patres vnicuiq; Christi naturæ propriam operationem assignant. Vndè sanctus Hilarius defensor veritatis egregius,in nono libro de fide aduersùs Arrianos,ità nos instruit:Natus igitur vnigenitus Deus ex virgine homo,& secundùm plenitudinem temporum in semetipso prouecturus in Deum hominem,hunc per omnia euangelici sermonis modum tenuit,vt se Dei filium credi doceret,& hominis filium prædicari admoneret:loquutus & gerens homo vniuersa quę Dei sunt,loquens deindè & gerens DEVS vniuersa quæ hominis sunt:ità tamen,vt in ipso illo vtriusque generis sermone, nunquàm nisi cum significatióe & hominis locutus & Dei sit,vt veraciter duæ intelligerentur naturę. Itemq; ex eodem volumine post pauca:Vidésne ità Deum & hominem prædicari,vt mors homini,DEO verò carnis excitatio deputetur: nó tamen, vt alius sit qui mortuus est,&alius sit per quẽ mortuus resurgit?spoliata enim carne,Christus est mortuus. Et rursùm Christum à mortuis excitãs idem Christus, est carne se expolians. Naturam Dei,in virtute resurrectionis intellige:dispensationem hominis, in morte cognosce. Et cùm sint vtraque suis gesta naturis,vnum tamẽ Christum Iesum cum memento esse,qui vtrunque est. Nunquid ambiguũ poterit arbitrari, quòd hic pater lucem veritatis illustrat,dum dicit,& locutum & gerentem eundem Dominum nostrũ Iesum Christum, cùm esset homo, vniuersa quæ Dei sunt: & eundem ipsum rursùm gerentem,cùm est Deus, vniuersa quæ hominis sunt,& vtrunq; genus significatiuè Dei & hominis demonstrantem? vt intelligere volentibus viam veritatis aperiat, quia idem ipse cùm vnus sit Christus Deus & homo,& diuinæ operationis potẽtiam,& humanæ naturæ operationem habere se comprobat,vt vtraq; cum alterutrũ salua cõtemplatiua discretione significet. Et quia vtraque,&virtutis diuinæ & dispẽsationis humanæ, vnum eundemq; Dominum nostrum Iesum Christum, qui vtrũq; est,suis naturis gessisse pronũciat,qui & diuinam operatiõem vnam habet exæterno cum patre,& temporalem humanam operatiõem, homo factus pro nobis, in seipso indiminutè suscepit,vt veraciter vtrunque esset,& ex naturarum proprijs operationibus,quod erat,nasceretur. S. verò Athanasius * atq; Christi confessor in libro tertio aduersùs Arrianos,pariter nos instruit:Sicut enim indutus carne dominus, factus est homo:ità & nos homines per verbum Dei facti,sumus assumpti per carnem eius etiàm vitam æternam sortiemur. Hæc necessariò *præexercuimus, vt si viderimus eum per instrumentum sui corporis deificè agentẽ vel dicentem aliquid, cognoscamus quia Deus existẽs,hæc operetur:& iterùm, si viderimus eum humanè loquentem aut patientem,nó ignoremus quia carne indutus, factus est homo. Et si hęc facit,& loquitur, singulorum enim proprietatem cognoscẽtes,& vtraq; ex vno agi videntes & intelligentes, rectè credamus, & non aliquandò errabimus. Quàm prudenter hic memorabilis pater ex operationũ qualitatibus, naturarum quæ in Christo sunt,differentiam docet intelligi,& tanquàm res ipsas pẽ oculis gerens,manu spiritalis doctrinæ legentibus monstrat,cum dicit, ex vno vtrasque agi,id est,vtrasque operationes,diuinã scilicet & humanam,ex vno eodemque procedere? Et commonet,nõ posse errare, qui secundùm hanc rectam intelligẽtiam credit. Itemque,cùm dicit, Dicebat & simul faciebat humana,docet quòd humanæ in se operatiõis,sicut & loquutionis, proprietatem habebat. Nam si humanè non operatus est,nec loquutus:quanquàm & dum humanè locutus & operatus est,simul operabatur vt Deus. Sanctus quoquè Dionysius Areopagita episcopus Athenien̄sis, in libro diuinorum nominum cap. 2. similiter docet:Discreta est autem benignissima circa nos Dei operatio per hoc, quòd secundùm nos ex nobis integrè vereq; humanatum est verbum,quod est supra substantiam,& operari, & pati, quanta humanæ eius & diuinæ operationi congruunt, præcipua ac probabilia. His nanque pater &spiritus nulla ratione communicant,nisi quis dixerit, secundùm benignissimam & misericordem voluntatem, & per omnem sublimissimam & ineffabilem Dei operationem,quam operatus est secũdùm nos factus incommutabilis,eõ*quòd neus & dei verbum. S. Ambrosius 2. lib. ad Gratianum Imperatorẽ: Aequalis ergò in DEI forma,minor in susceptione carnis & hominis passiõe. Nam quomodò eadem possit minor esse æqualisq; natura? Quomodò autem si minor est,eadẽ facit similiter quæ pater facit? Nam quemadmodùm eadẽ operatio diuersæ est potestatis, nũquid sic potest minor,quemadmodùm maior, operari? aut vna operatio potest esse, vbi diuersa substantia est? Itaq; accipe Christum secũdùm diuinitatem,minorem nõ posse dici.

Ex Tomo fidei S. Leonis Romanę Ecclesiæ pontificis, ad sanctum Hauianũ episcopum & confessorem: Agit enim vtraq; forma cum alterius communione, quod proprium est,verbo scilicet operãte quod verbi est, & carne exequente quod carnis est. Vnum horum coruscat miraculis,aliud succumbit iniurijs. Et sicut verbũ ab æqualitate paternæ gloriæ non recedit, ità caro naturam nostri generis non relinquit.

Eiusdem de epistola ad Leonem Imperatorẽ directa: Licèt ergò in vno Domino Iesu

Iesu Christo, vero Dei atq; hominis filio, verbi & carnis vna persona sit, quæ inseparabiliter atq; indiuisè communes habebat actiones,intelligẽdæ tamen ipsorum operum qualitates,& synceræ fidei cõtemplatione cernendum est, ad quæ prouehatur humilitas carnis,& ad quæ inclinetur altitudo Deiratis:quid sit quod caro sinè verbo non agit,& quid sit quod verbum sinè carne non efficit. S. Gregorius episcopus Nyssenus in lib. 5. contra Eunomium hæreticum: Ieiunans autem quadraginta dies, postèa esurijt. Dedit enim, quandò voluit,naturæ tempus propria operari.

Sancti Cyrilli Alexãdriæ episcopi de libro Thesaurorum 122. Ergò quæ Deo decenter dicta vel acta sunt,ostendunt saluatorem Christum Deum:& iterùm, quæ secũdùm hominem dicta vel facta sunt,ostẽdũt veraciter hominem. Hæc est enim mysterij virtus. Homo factus est Deus verbũ, non vt iterùm,sicut Deus ante humanationem,omnia agat &loquatur,sed vt sępiùs propter mysteriũ dispensationis, quæ cum carne est,& sicut homo dicat aliqua. Hanc ergò habentes mysterij virtutem, quomodò non est ineptum scãdalizari auditores, cùm aliquid vt homo loquatur? Loquitur enim vt homo,loquitur autem & sicut Deus,habens in vtrisque potestatem. Claret & horum sanctorum patrum intentio spiritali discretione cernentibus, quòd secũdùm catholicæ atque Apostolicæ Ecclesiæ fidei regulam,duas operatiões in Christo, id est,diuinam humanamque cognoscunt, dum sanctus quidem Dionysius dicit discretam esse operationem Christi, quæ secundùm nos est ex nobis,& ex hoc integrè & verè humanatum Deum verbum cognosci. Itemque,cùm dicit,operari & pati, quæ humanæ eius diuinæque operationi congruunt,id est,quæ humanæ eius operationi,licèt diuinitati, conueniunt, secundùm quam Deus pater & Spiritussanctus nulla ei ratione communicant. Ibi enim discretio esse cognoscitur,vbi differentia proculdubiò demonstratur. Si ergò secundùm aliam operationem vna est patris & filij & Spiritussancti operatio,secundùm aliã nulla ratione pater & spiritussanctus eidẽ naturali ratione communicant, duæ proculdubiò operationes in vno eodemque Domino nostro Iesu Christo vero Deo & perfecto,& homine vero & perfecto, dicendę sunt. Et dum ostendit doctor magnus Ambrosius,non posse diuersæ potestatis vnam operationem existere, nec minorem posse operari quod magnã,nec vbi diuersa substantia est,vnam posse operationem intelligi:demonstrat manifestis indicijs, quòd non possit vnam naturalem operationem habere Diuinitas & humanitas Christi, licèt vnius personę esse noscuntur,& cùm alterutrùm communione operari cernũtur. Vbi itaque maior,& minor dicitur operatio, non de vna,sed de duabus naturalibus vnius Christi operationibus intimatur. Et dum defensor veritatis sanctus Leo ad cõfessorem Christi Hauianum in dogmatico Tomo edisserit,inquiens: Agit vtraq; forma cum alterius communione quod proprium est,& subsequenter perintelligentię rationem discernit,verbum quod verbi est operãs,& carnem quod carnis est exequẽtem,& vniuscuiusque naturæ congruentia opera contemplatur,quanuis eas ab alterutrùm communione non separet: rebus ipsis ostendit eximius pontifex, immò & omnis cum eo generalitas sancti Chalcedonensis Concilij, quòd & Deitas Christi naturalem operationẽ inconfusam in vnitate seruauit,& humanitas eius, quæ ad operationem humanæ substantiæ competunt, exequuta est,& vtraque de vno inconfusè atque inseparabiliter processerunt Domino nostro Iesu CHRISTO, qui ex vtrisq; naturis subsistit, & in vtrisq; vnus idemq; permansit. Et dum ad piæ memoriæ Leonem Augustum symbolum veræ confessionis explanat,& verbi carnisq; vnam personam esse veraciter prædicat, intelligentiæ tamen viam aperit,vt ex ipsorum operum Christi qualitatibus,id est,ex naturali operatione vnaquæque vnitarum in Christo secundùm subsistentiam naturarũ, cuius sit substantiæ,cognoscatur. Neq; enim hic pręco veritatis admisit,vt humana operatio,quam ex tempore Dominus cum natura suscepit,æternę eius adsignetur essentiæ, aut diuinæ eius substantiæ, humanæ operationis mensura adscribatur: sed manente nihilominùs vnitate personæ, naturas quæ in Christo secundùm subsistẽtiam vnitæ sunt,ex operationibus suis agnouit. Si itaque duæ naturæ sunt,quarum in vno Christo vnitio facta est,duæ profectò sunt &harum naturarum operationes, quę cum suis naturis inconfusè atque inseparabiliter cõuenerunt in vno Domino Iesu Christo. Similiter autem & sanctus Nyssenus Gregorius dedisse dicit Dominum saluatorem humanæ naturæ,quam in se habuit, tempus propria operandi, vt apertiùs demonstraret, quòd & humana natura quæ in Christo est,habuit propriæ operationis efficaciam naturalem. Vndè certum est, & hũc duas in CHRISTO naturales operationes nihilominùs cognouisse. Nam & defensor veritatis beatus Cyrillus Alexãdrinus antistes dum colligit, quòd ex his, quę Deo decenter dicta vel acta sunt à nomino saluatore, Deum eum ostendi,& quę ab eodem secũdùm hominem dicta vel facta sunt,ostendi eum veraciter hominem:

Hilarius,
Idem vt suprà.
Athanasi* *adæquè,
* præexequimur,
Gregorius Nyssenus.
Cyrillus Alexandrinus.
Ambrosi* Mediolanensis.
Dionysius Areopagita.
Ambrosi* cap. 4.
Leo papa.
Epist. 10.
Epist. 97.
Leo papa

manifestum est, quòd ex naturalibus operationibus Christi, Christum Deum verum atque perfectum, & eundem hominem verum atque perfectum esse cognouit. Nec enim est alia tam manifesta probatio, quæ posset eundem ipsum & Deum & hominẽ demonstrare, quàm naturales operationes, ex quarum qualitatibus & naturæ, de quibus essentialiter procedebant, certissimè in eo esse credebantur. Si itaque in duabus, & post inseparabilem vnitionem, naturis esse cognoscitur, vbi dualitas naturarum incõfusa permansit, nec earum potuerunt operationes confundi, sed de vno eodemque Domino nostro Iesu Christo suis naturis congruenter procedebant. Non desunt autem & aliorum venerabilium patrũ probatissima testimonia, duas manifestè dicẽtium naturales operationes in Christo, vt silentio transeamus sanctũ Cyrillum Hierosolymitanum, sanctũ Ioannem Constãtinopolitanum, vel quicunq; postmodùm pro rectitudine venerabilis concilij Chalcedonensis, & Tomo sancti Leonis satisfaciendo, laboriosos conflictus aduersùm confundentium hæreses pertulerunt, de quorum errore & noui dogmatis descendit assertio, id est, beatæ memoriæ Ioannes Scythopolitanus episcopus, Eulogius Alexandrinus episcopus, Euphræmius & Anastasi* maior Theopolitanæ Ecclesię antistites dignissimi, & præ oñibus æmulator veræ & Apostolicæ fidei piæ memoriæ Iustinianus Augustꝰ, cuius fidei rectitudo, quãtùm pro syncera confessione Deo placuit, tantum Rempublicam Christianam exaltauit. Et vtiquè ab omnibus gentibus eius religiosa memoria veneratione digna censetur, cuius fidei rectitudo per augustissima eius edicta in toto orbe diffusa laudat: quorum vnum, quod ad Zoilum Alexandrinum præsulem aduersùs Acephalorum hæresim missum est, ꝓ Apostolicæ fidei rectitudine satisfacere sufficiẽs, cum hac nostræ humilitatis suggestione vestræ tranquillissimæ Christianitati dirigentes, per præsentium latores offerimus. Sed nè multorum dictorum vendicata, onerosa putaretur assertio, & maximè, quibus totius mũdi tanquàm in fortissimo fundamento cura ac dispensatio inesse dignoscitur, exigua de numerosis huic humilimę suggestioni inserere sanctorum patrum testimonia maturauimus: quia & hoc incomparabile nimis & magnum est, vt totius Reipublicæ Christianę cura paulispèr submota, ꝓ amore atque veræ religionis flagrantia, apostolicæ prædicationis enucleatiùs agnoscere cupiat augustissima & religiosissima vestra clementia. Enimuerò ex diuersis probabilibus patribus orthodoxæ fidei veritas claruit, licèt exiguis testimonijs: quia rẽ aper-

Iustinian imperator

tam & omnibus claram, patres laudabiles superfluum esse censebant, differere. Quis enim, licèt tardus sit ad intelligentiam, non videat quod omnibus patet? Quia impossibile & contra ordinem naturæ est, posse esse naturam, & operationem non habere naturæ: quod nec ab hæreticis vnquàm initiatum est dici, qui omnes aduersùs rectitudinem fidei humanas versutias & callidas quæstiones, atque collectiones illorum prauitatibus congruas, repererunt. Quomodò itaque quod nec à sanctis orthodoxis patribus dictum est vnquàm, nec à prophanis hæreticis præsumptum est inueniri, nunc poterit * continuari, vt duarum CHRISTI naturarum, diuinę scilicet & humanæ, quarum & proprietates saluæ esse noscuntur in CHRISTO, vnam habere operationem quisquam, rectè sentiens, poterit demonstrare? cùm si vna est, dicant, si temporalis, an æterna dicenda est: diuina, an humana: incondita, an condita: eadem quoquè & patris est, an altera præterquàm patris. Si igitur vna est, eademque vna & diuinitatis & humanitatis CHRISTI communis est, quod absurdum est dici: ergò dum filius DEI quidem qui DEVS & homo est, humana est operatus in terris, pariter & pater cum eo naturaliter operatus est: quia quę pater facit, hæc & filius facit similiter. Sin autem (quod veritas continet) dum humana quædam operatus est CHRISTVS, ad solam eius vt filij personam redigitur, quæ non est eadem quæ & patris, secundùm aliud profectò & aliud operatus est CHRISTVS, vt secundùm diuinitatem, quæ facit pater, eadem & filius faciat: similiter secundùm humanitatem, quæ sunt hominis propria, idem ipse operatur vt homo, qui verbum est & DEVS & homo. Vndè & veraciter creditur, quòd idem ipse, cùm vnus sit, duas habet naturales operations, diuinam scilicet & humanam, inconditam & conditam, vt verus & perfectus DEVS, verus & perfectus homo, vnus idem ipse mediator DEI & hominum dominus IESVS CHRISTVS. Quocircà & ex operum qualitatibus, naturarum quoquè, quæ in CHRISTO per vnitionem, quæ secundùm subsistentiam conueniunt, differentia inoffensè cognoscitur. Vt autem & DEO odibilium hæreticorum, quorum sicut vocabula, pariter abominamur & dicta, ad demonstrationem duntaxàt, quos noui dogmatis inuẽtores vnam in CHRISTO dicẽndo voluntatem & operationem, sequuti sunt, parua quædam ex eorum execrabilibus dictis inneximus. Apollinaris hæretici contra Diodorum, secundùm quod positum est in edicto orthodoxæ fidei Iustiniani

*aurumari

Ioan. 5. d

1. Tim. 2. d

Apollinaris hæretici.

ani piæ memoriæ Augusti: Organum, & quod mouet, vnam solet perficere operationem. Quorum autem vna est operatio, horum vna est essentia. Vna ergò essentia facta est verbi & carnis. Item eiusdem in sermone, qui superscriptus est, in Epiphania incarnationis DEI: Vnus enim Christus diuina tantùm voluntate mouebatur, secundùm quod & vnam eius nouimus operationẽ, & in diuersis miraculis & passionibus de vna eius natura procedentem. DEVS enim carnem indutus est, & creditur. Seueri hæretici de prosphonetico sermone, facto in Daphne in martyrio sanctæ Euphemiæ, vbi sic ait: Anathematizamus autem synodum Chalcedonensem, sed & Tomum Leonis præsulis Romanæ Ecclesiæ, & eos qui dicunt vel dixerunt, in duabus naturis vnum Dominum nostrum IESVM Christum post ineffabilem & incomprehensibilem vnitionem, & sequẽter earum duas operationes aut proprietates. Item eiusdem Seueri ad Sergium Grammaticum, vbi ait: Quoniam igitur vnus est operans, vna est & eius operatio, & motio operaria. Item ex libro secundo Nestorij * hominicolæ, quem scripsit Epiphanius Mysęus: Inconfusas custodimus naturas, non secundùm substantiam arbitrio tantùm copulatas, propter quod earũ vnam voluntatem & operationem & dominationem videmus dignitatis æqualitate ostensas. Deus enim verbum, assumens quem prædestinauit hominem per potestatis rationem ad eum, non est secretus propter præstitum affectum.

Seuerus hæreticus.

*homicis. in Epiphan.

Theodosij hæretici Alexandriæ, de tomo ab eodem scripto Theodoræ Augustæ: Reliquum est, vt vna sit operatio ex vtrisque deifica, quoniam & vnius esse & eiusdem dicimus DEO decibilia omnia, atq; irrepræhensibiles passiones. Et post pauca: Et vnam esse eandemque vnius Domini nostri IESV Christi, & DEO dignam sapientiam, scientiamque omnium, & cogitationem secundùm vtrunque, id est, secundùm eius diuinitatem, & secundùm eius humanitatem, quia & vnam operationem confitemur DEO dignam, sicut superiùs dictum est. Et iterùm: DEO digna autem eius operatione vna existente, necesse est & inseparatam eam esse, atq; indiuisam. Et iterùm: Proprias sibi faciens, quæ eius sunt, id est, quæ carnis sunt, faciensque in ea suæ naturæ operationem. Facere verò in ea, quid est, nisi locupletari per vnitatem verbi eius DEO digna operatione, quæ inconfusè atque incommutabiliter vnitam ei animatamque carnem demonstrat? Ecce, pijssime domine fili, sanctorum patrum testimonijs tanquàm radijs spiritalibus Ecclesiæ Catholicæ atque Apostolicæ doctrina illustrata est, & hæreticæ prauitatis tenebræ, quæ errorem imitantibus obiecerunt, reuelatæ sunt. Nunc necesse est, vt noui dogmatis intẽtio quosnam sequuta est, & quorum doctorum authoritate fulcit, annotemus. Cyrus Alexandrinus in septimo definitionum eius cap. ad locum, Et eũdem vnum Christum, & vnum filium, operantem DEO decibilia & humana vna Deiuirili operatione, secundùm beatum Dionysium. Item Theodori quondàm episcopi Pharanitani, ex rescripto ad Sergium episcopum Arsenoitẽ, ad locum: Et propterea vna operatio totius, sicut vnius eiusdemque saluatoris nostri hæc omnia sunt. Item Sergij Constantinopolitani ex rescripto ad Cyrum Alexandrinum: Asseruistis autem (quoniam bonum est, & ipsis sacris vestris vti vocibus) vt vnum eundemque Christum operari DEO decibilia & humana vna operatione, & hæc piè nimisque subtiliter exposuistis. Et in constructione ectheseos & in alijs, vnam voluntatem, & omnem diuinam humanamq; operationem habere Dominum nostrum IESVM Christum significat. Nec vnam tamen, nec duas operationes debere dici permittit. Quod & in alijs cum interdictione, depositione, & excommunicatione sententialiter asserit Pyrrhus: in dogmatico tomo & confirmatione Ectheseos, vnam voluntatem confitetur in Christo: & postmodùm in libello fidei, quem in confessione beati Petri Apostolorum principis obtulit, duas voluntates & duas operationes naturales confitetur in vno Domino nostro Iesu Christo, in quo * & testimonijs sanctorum patrum ità se orthodoxæ fidei veritatem habere confirmat. Paulus quoquè huius successor, in epistola ad Apostolicæ memorię Theodorum papam, nostræ humilitatis prædecessorem, vnam voluntatem Christum habere confitetur. Et idem in constructione typi cum interdictione, depositione & excommunicatione, neque vnam neq; duas voluntates aut operationes asserit dici debere in vno Domino nostro IESV Christo. Petrus eius successor ad sanctę memoriæ Vitalianum papam scribens, & vnam & duas voluntates, & vnam & duas operationes in dispensatione incarnationis magni DEI & Saluatoris sapere se profitetur. Quis, quæso, non compungatur, mansuetissime atque clementissime principum, & humanæ vitæ ancipites laqueos tremens consideret, atq; cum interno gemitu DEVM, qui est fons misericordiæ, deprecetur ęrui se ab inimici insidijs, ad deceptionem humanę mentis vndiquè circumpositis, cernẽs hos, qui se de summitate scientiæ prædicabiles æstimabant, hæretici erroris laqueos incidisse, nec in ipso errore esse constantes, sed semper instabiles?

Cyrus Alexandrinus.

Theodorus Pharanitanus.

Sergius Constantinopol.

Pyrrhus Constantinopol.

* ex

Paulus cõstantinop.

Petrus Cõstantinop.

Hæretici varij & incõstantes.

biles? quandoquidem Sergius in alijs & in alijs ſcriptis, vnam voluntatē & vnam operationem Dominum Ieſum Chriſtum habere prædicat: & in Ectheſi omnem diuinā & vnam humanam operationem vnius eſſe Chriſti pronunciat, & ſubſequenter econtrario affirmat, vnam operationem à quibuſdam patribus eſſe dictam in Chriſto, duas autem operationes à nullo: nec vnam tamen operationem, nec duas, definit debere dici in vno Domino noſtro Ieſu Chriſto. Itemque Pyrrhus in cōfirmatione Typi, & in alijs pro Cyro Alexandrino ſatisfaciens, vnam voluntatem & vnam operationem intelligere ſe demonſtrat. Et in ſcriptis ad ſanctæ memoriæ Ioannem papam, vnam voluntatem, & vnam operationem Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum habere confirmat. Et idem ipſe in libello fidei, cum ſanctorum patrum teſtimonijs duas naturales voluntates habere cōprobat Dominum Saluatorem. Itemq; Paulus eius ſucceſſor, in epiſtola ad Theodorum Apoſtolicæ memoriæ papam, vnam voluntatem habere Chriſtum pronunciat. Et idem ipſe in compoſitione Typi, nec vnam nec duas debere dici voluntates aut operationes ſtatuit. Petrus quoquè, & vnam, & duas voluntates & operationes in diſpēſatione incarnationis Saluatoris noſtri Ieſu Chriſti ſapere ſe proteſtatur: & vnuſquiſque eorum aliter aſſerentes condemnat, excommunicatq;, atque de numero Eccleſię proijcit. Attendat igitur à Deo inſtitutum veſtræ clementiæ faſtigium interno diſcretionis illius oculo, quem ad diſpenſandum populos Chriſtianos, diuina gratia illuſtrante, percipere meruit, quemnam talium doctorum ſequēdum cenſeat populus Chriſtianus, cuius horum doctrinam debeat amplecti, vt poſſit ſaluari, qui & omnes, & alterutrum vnuſquiſq; eorum condemnat, ſicut variæ eorum & inſtabiles definitiones in ſcriptis adſeuerant, modò vnam voluntatem & vnam operationem, modò nec vnam nec duas operatiōes, modò vnam voluntatem & operationem, & rursùm duas voluntates & duas operationes, itemq; vnam volūtatem & vnam operationem, & denuò nec vnam nec duas, & alius vnam & duas. Quis exæſtuās, pijſſimi domini, tantæ cæcitatis errores nō abominetur & caueat, ſi vtiquè ſaluari deſiderat, & immaculatam ſuę fidei rectitudinem venienti Domino cupit offerre? Eximenda proindè, ac ſummis conatib⁹ cum Dei præſidio liberāda eſt ſancta Dei Eccleſia Chriſtianiſſimi veſtri imperij de talium doctorū erroribus, & Euangelicam atq; Apoſtolicā orthodoxę fidei rectitudinem, quę fundata eſt ſuper firmam petram huius beati Petri Apoſtolorum principis Eccleſiæ, quæ eius gratia atque præſidio ab omni errore illibata permanet, omnis præſulum numerus ac ſacerdotum, cleri ac populoru, vnanimiter ad placendum Deo, animamq; ſaluandam, veritatis formulam Apoſtolicæ traditionis nobiſcum confiteatur & prædicet. Hæc autem noſtræ humilimæ ſuggeſtioni innectere curauimus, afflicti atque inceſſabiliter ingementes de tantis Eccleſiæ ſacerdotum erroribus, propria magis quærentium, quàm veritatem fidei ſtatuere, & fraternæ admonitionis ſynceritatem ad proprium contemptū pertinere cenſentium, non inuido (ſicut Deus teſtis eſt) animo, neq; per ſlationem iactantiæ, neq; per contentionis aduerſitatem, neq; inaniter eorum doctrinam cupientes reprehēdere, neque quamlibet quis ſuſpicetur humanæ dilectionis arrogantiam, ſed pro ipſius veritatis, in qua ſaluari nos confidimus, rectitudine, & pro ipſius puræ Euangelicæ confeſſionis regula, pro ſalute videlicet animarum, ac Reipublicæ Chriſtianæ ſtabilitate, pro ſoſpitate Romani imperij gubernacula diſpenſantiū meæ humilitatis Apoſtolicos prædeceſſores commonuiſſe, rogāſſe, increpāſſe, obſecrāſſe, arguiſſe, & oēm modum exhortationis exercuiſſe, quatenùs medelam poſſet recens vulnus accipere. Nec poſt inoliti erroris diuturnitatem à commonitione ſiluerūt, ſed ſemper hortati ſunt ac conteſtati, & hoc ex fraterna charitate, nō per malitiam vel pertinaciam odioſam, (Abſit, abſit à corde Chriſtiano, vt in alterius lapſum graſſetur, cùm Dominus omnium doceat: Nolo mortem peccatoris, ſed vt conuertatur & viuat: qui gaudet ſuper vnum pœnitentem magis, quàm ſuper nonagintanouem iuſtos: qui ad liberandam ouem perditam, ſuæ maieſtatis inclinans potentiam, de cælis ad terras deſcendit:) ſed expanſis ſpiritalibus vlnis optantes atque exhortantes eos in orthodoxæ fidei vnanimitate remeantes amplecti, eorumque conuerſionem ad integram orthodoxę fidei rectitudinem prę-ſtolantes, quatenùs noſtro conſortio, immò beati Petri Apoſtoli, cuius (licèt indigni) miniſterio fungimur, & traditionis formulam prædicamus, ſeipſos non facerent alienos, ſed concorditer nobiſcum immaculatam hoſtiam pro ſtabilitate fortiſſimi ac ſereniſſimi imperij indefinenter Chriſtum Dominum exorent. Credimus, pijſſime rerum domine, nullam ambiguitatis caliginem remanſiſſe, quæ ad diſcernendū poſſit obſiſtere, quos ſequuti ſunt noui dogmatis inuentores. Nā & ſuauitas ſpiritalis intelligentiæ, qua patrū redolent dicta, corā oculis conſtituta: & hæreticorū abominabilis fœtor, ab omnibus fidelibus aſpernādus, innotuit. Et quia noui dogmatis inuentores, hereticorū ſectatores oſtēſi ſunt, & non ſanctorum patrum pediſſequi, nec

Matt. 16.

Ezec. 18. g
Luc. 15. a

nec hoc remanſit incognitum. Igitur quātumcunquè ſuum colorare velit quiſquam errorem, à luce veritatis arguitur, ſicut & Apoſtolus gentium docet: Omne quod reuelatur, lumē eſt: quia veritas cōſtans ſemper & eadem permanet, ſemper autem falſitas variatur, & ſibijpſi, variando, approbatur ac redarguitur eſſe contraria. Ex hoc enim & ſibijpſis aduerſa docuiſſe, noui dogmatis inuentores oſtenſi ſunt, quia euangelicæ atq; Apoſtolicæ fidei ſectatores eſſe noluerunt. Quapropter, quia & veritas claruit Deo inſpiratis veſtræ pietatis obtutibus, & falſitas denotata, & qua digna eſt, abominationē conſequuta: reſtat, vt à Deo coronatæ veſtræ clementiæ pijs fauoribus victoriæ coronā redimita veritas fulgeat, & nouitatis error cum ſuis inuentoribus, & his quorum doctrinā ſequuti ſunt, propriæ præſumptionis pœnam exoluat, & de medio orthodoxorum antiſtitum pro ſuæ nouitatis hæretica prauitate pellantur, quā intra vnam ſanctam Catholicam atq; Apoſtolicam Chriſti Eccleſiam conati ſunt introducere, & indiuiduum atque illibatum corpus Eccleſiæ contagione prauitatis hæreticę maculare. Nec enim æquū eſt, vt nocentes innocētibus noceant, aut immunes aliorum delicta percellant, cùm & ſi in hoc ſeculo cōdemnatis parcatur, ſicut ipſi quibus parcitur, nullum in Dei iudicio ſentiūt parcendo beneficium, ità parcentibus non minimum ingerunt pro illicita compaſſione periculum. Hæc autē ideò deum omnipotentem felicibus veſtræ manſuetudinis ad emendandum credimus reſeruâſſe temporibus, vt locum & zelum ipſius Domini noſtri Ieſu Chriſti, qui veſtrum imperium coronare dignatus eſt, facientes in terris, pro eius euangelica atque Apoſtolica veritate iuſtū iudicium proferatis: Quia dum humani generis redemptor atque ſaluator ſit iniuriam paſſus, nunc vſque ſuſtinuit, veſtræque fortitudinis adſpirauit imperio, vt eius fidei cauſam (ſicut æquitas exigit, & ſanctorum patrum, ſacrarumque generalium quinque ſynodorum decreuit inſtructio) exequi dignemini, & redemptoris ac conregnatoris iniuriam de ſuę fidei contemptoribus per eius preſidium vlciſcamini, propheticum illud vaticinium cum imperiali clemētia magnanimiter adimplentes, quia rex & propheta Dauid ad DEVM loquitur: Zelus domūs tuæ, inquiens, comedit me. Vndè pro tali DEO placito zelo collaudatus, illam beatam vocem audire à creatore omnium meruit: Inuēni Dauid virum ſecundùm cor meum, qui faciat omnes voluntates meas. Cui & in pſalmis pollicetur: Inuēni Dauid ſeruū meum, oleo ſancto meo vnxi eum: manus enim mea auxiliabitur ei, & brachium meū confortabit eum, vt cuius cauſam confla-

granti ſtudio elaborat Chriſtianæ clementiæ veſtrę pijſſimus principatus efficere remunerationis gratia, omnes actus fortiſſimi eorum imperij felices & proſperos faciat, qui in ſuis ſacris Euangelijs repromittit, inquiens: Quærite primùm regnum DEI, & hæc omnia adijcientur vobis. Omnes enim ad quos ſacrorum apicum peruenit notitia, & quia ſic benigniter auguſtæ magnanimitatis veſtræ manſuetudinis eſt demonſtratus intentus, innumeras gratiarum actiones & inceſſabiles laudes, admirati de tanta clementię magnitudine, propagatori veſtri fortiſſimi imperij perſoluerunt: quia verè vt pijſſimi & æquiſſimi principes, quæ DEI ſunt, cum DEI timore dignati eſtis peragere, omnem immunitatem à noſtra paruitate dirigendis perſonis polliciti. Et confidimus, quia quæ promiſit veſtra pia clementia, poteus eſt & efficere, quatenùs quod DEO à veſtræ Chriſtianitatis imperio religioſa humanitate deuotū eſt & promiſſum, nihilominùs eius auxiliante Omnipotentia impleatur. Vndè & laus ab omnibus nationibus Chriſtianis, & perennis memoria, & frequens oratio pro ſoſpitate, triumphalibus ac perfectis victorijs cōcedendis, ante CHRISTVM Dominum, cuius cauſa eſt, effundatur: quatenùs ſupernæ maieſtatis terrore perculſæ gentium nationes, ſub ſceptris veſtri robuſtiſſimi principatūs humiliter colla proſternant, vt pijſſimi veſtri regni continuetur potentia, dum temporali imperio æterni regni ſuccedit perennis felicitas. Nec enim poterit aliud ſimilimum inueniri, quod veſtræ inuictiſſimæ fortitudinis diuinæ maieſtati commendet clementiam, quàm vt repulſis à regula veritatis * erroribus, Euangelicæ atque Apoſtolicæ noſtræ fidei vbiquè illuſtretur & prædicetur integritas. Propterea pijſſimi & à DEO inſtructi DOMINI filij, ſi hanc ſacrarum ſcripturarum venerabilium ſynodorum ſpiritualium patrum irreprehenſibilem Apoſtolici dogmatis regulam, iuxta Euangelicam * eorum intelligentiam, per quam veritatis nobis formula, ſpiritu referante, monſtrata eſt, Conſtantinopolitanæ præſul Eccleſiæ tenere nobiſcum ac prædicare delegerit, pax multa erit diligentibus nomen DEI, & vllum non remanebit diſſenſionis ſcandalum, & fiet, quod in Actibus Apoſtolorum, dum per gratiam ſanctiſpiritūs populus ad cognitionem Chriſtianitatis acceſſerit, omnibus nobis cor vnum & anima vna. Sin autem (quod porrò longè ſit) nouitatem nupèr ab alijs introductam amplecti maluerit, & alienis à regula veritatis orthodoxæ atque Apoſtolicæ noſtræ fidei ſeſe irretire doctrinis, quam, vtpotè animabus noxiam, declinare, indeſinen-

Ephes. 5. b

Matt. 6. d

* erratibus

* earum

Pſal. 118.

Pſal. 68.

Actu. 13.

Pſal. 88.

Actu. 4. f

finenter ab Apostolicis meæ humilitatis prædecessoribus exhortati atq; cõmoniti, vsq; hactenùs distulerunt, ipse nouerit, q̃ de tan cõtemptu in diuino Christi examine satisfaciet apud iudicẽ omnium, qui in cælis est, cui & nosipsi ꝓ suscepto verę prædicationis ministerio, vel præsumptione Christianæ religioni contraria, dum ad iudicandum aduenerit, reddituri sumus rationem: nobisq; (quod suppliciter exoro) liceat Apostolicam atq; Euãgelicam rectæ fidei regulam, vt ab exordio percepimus, inconcussè & liberè cum simplici puritate integram atque illibatam seruare. Proindè vestræ augustissimæ serenitati pro affectu ac reuerentia catholicæ atq; Apostolicę rectæ fidei, ab ipso conregnatore Christiani imperij Dominо Iesu Christo, cuius veram confessionem intemeratã cupitis cõseruare, perfecta piorum laborum *reportabitur merces, quia nihil in aliquo neglectum est vel omissum à vestra à Deo coronata clementia, quod non possit salua integritate *vestræ fidei ad Ecclesiarum concordiam pertinere: quia iudex omnium Deus propositum mentis exquirit, & studium pietatis acceptat, qui causarum exitus, sicut expedire iudicat, & dispensat. Obsecro itaq; pijssime atq; clementissime Auguste, atque vnà cum mea exiguitate omis anima Christiana flexo genu suppliciter deprecatur, vt omnibus deo placitis bonis, atq; admirandis imperialibus beneficijs, quę per eorum Deo acceptabile studium superna dignatio humano generi concedere dignata est, etiãm hoc ad reintegrationẽ perfectæ pietatis conregnatori Christo Domino *hostiam acceptabilem offerre iubeatis, verbũ impunitatis concedentes, & liberam loquendi facultatem vnicuiq; loqui volenti, & verbum impendere pro fide, quã credit & tenet, quatenùs ab omnibus manifestissimè cognoscatur, quòd nullo terrore, nulla potestate, nulla comminatione vel auersione quisquam pro veritate Catholicæ atq; Apostolicæ fidei loqui volens, prohibitus aut repulsus est, quatenùs omnes vnanimiter pro tanto & tam inæstimabili bono per cunctum suæ vitæ spatium diuinam maiestatem glorificent, & pro incolumitate atque exaltatione fortissimi vestri imperij vnanimiter incessabiles Christo Domino preces effundant. Et subscriptio: Pijssimorum dominorum imperium gratia superna custodiat, eisq; omnium gentium colla substernat.

*reputabitur

*vestræ

*hostiã

EPISTOLA AGATHONIS Romanæ synodi 125. episcoporum, quæ fuit velut instructio Legatorum, qui missi sunt ad synodum sextam celebrandam.

Superscriptio synodicæ suggestionis.

Piissimis dominis, & serenissimis victoribꝰ ac triũphatoribus, dilectis filijs Dei & Dominі nostri Iesu Christi, Constantino magno Imperatori, Heraclio & Tiberio Augustis, Agatho episcopus seruus seruorum Dei, cum vniuersis synodis subiacentibus concilio Apostolicæ sedis. Omnium bonorũ spes inesse prænoscitur, dum imperiale fastigiũ eius, à quo se coronatũ, & hominibus præstitutum ad salubriter gubernandum cognoscit, veram de eo confessionẽ, qua sola præ omnibus muneribꝰ delectatur, inquirit fideliter, & viuaciter amplecti desiderat. Et hoc Deo præstantissimũ munus est, à quo procedit omne quod bonum est: ad quẽ redigitur, quod de eius maiestate perceptũ est: cuius spiritu perstruente in mentis arcanis, & conualescente spirituali flagrãtia, piæ intentionis radij circũquaquè perlustrãt, & suauitatis odor de sacrificio cordis assendit ad Dominum, qui tali munere complacatur. Vndè & in terrestribus felicitatem donet, & gẽtes subiuget vniuersas, quas ad veræ de se cognitionis confessionem adsciscat, quas subiectas Christiano imperio de potestate liberet tenebrarũ, vel felices faciat humiliatos, quos infeliciter exaltari ad eorum deiectionem permiserat. Quia verò, pijssime atque fortissime principum Auguste, vestræ pietatis cũ laude admiramur Deo dignum propositum, quod circa Apostolicam nostrã fidem habere dignamini, Deo secretiùs satisfaciente non verbis fluentibus, nec loquacitate fallaci, sed diuina sua gratia commonente, omnique ambiguitate sublata, desideratis cognoscere, quę veritas orthodoxæ & Apostolicæ fidei contineat: Omnes nos exigui ecclesiarum præsules, vestri Christiani imperij famuli, in septentrionalibus vel occiduis partibus constituti, licèt parui & simplices scientia, fide tamen per Dei gratiam stabiles, pro his quæ per diualem sacrã perceptã cognouimus, conregnanti ac dispensanti vobiscum conditori & dispensatori omniũ Deo exhilarati, pro huiusmodi pio proposito cum intimis cordis fletibus gratias reddere cœpimꝰ, quòd tam laudabile, tam mirificum, tam saluberrimum, tam singulariter Deo præ omnibus terrenis sacrificijs acceptabile, tranquillitas vestra opus creditur concupisse, quod *multis quidem pietate & iustitia præditis regibus desideratum, paucissimis tamen raroq; ad effectũ Deo placitum, cum synceritate Apostolicę fidei perduci possibile demonstratum est. Credimus autem, quia quod paucis raroq; concessum est, à Deo coronato vestro imperio diuinitùs concedetur, & per ipsum Catholicæ atq; Apostolicæ veræ nostræ fidei

Iaco. 1.c

*à multis

dei splendidissimum in omnium mẽtibus emicet lumen, quod ex veri luminis fonte tanquàm de radio viuifici fulgoris, per ministros beatos Petrum & Paulum apostolorũ principes, eorumq; discipulos & apostolicos successores, gradatim vsq; ad nostram paruitatem, dei opitulatione seruatũ est, nulla hæretici erroris tetra caligine tenebratũ, nec falsitatis nebulis confœdatũ, nec intermixtis hæreticis prauitatibꝰ velut caliginosis nebulis perumbratũ, immune atq; syncerũ, & suis radijs perlustratũ, pijssimis conatibꝰ cõseruare cupit vestrũ à deo coronatum fastigiũ. In hoc enim tam Apostolicæ sedis, quãq; nostri exigui famulatũs prędecessores vsq; hactenùs nõ sinè periculis desudârunt, nũc decretali cõmonitione cum Apostolicis põtificibus consulentes, nũc synodali definitione, quæ veritatis regula cõtinebat, omnibus innotescentes: & terminos quos trãsgredi nefas est, vsq; ad animæ ipsius exitũ cõstanter defendentes: non seducti blanditijs, nõ periculis territi, vt illam in Euangelijs Domini nostri sententiam operibus demonstrarent, qua sententialiter præcepit, dicens: Qui me cõfessus fuerit corã hominibus, & ego confitebor illum coram patre meo qui in cęlis est. & subsequenti pœna deterret, quia seueriter comminatur: Qui me negauerit coram hominibus, negabo & ego eum corã patre meo qui in cælis est. Execratur enim vera cõfessio pietatis, iuxta diuersitates temporum variari, sicut nec ipse *veritatẽ admittit, de quo est ipsa vera cõfessio, qui dicit: Ego sum, & non sum mutatus. Igitur quia tranquillissimæ fortitudinis vestræ clemẽtia personas de episcopali numero dirigi iussit, vita atq; scientia omnium scripturarum præditas, de vitę quidẽ puritate, quantùs quisquam munditer vixerit, confidere tamen nõ præsumit: perfecta verò scientia, si ad veręs pietatis scientiam redigatur, *sola est veritatis cognitio: si ad eloquentiam secularem, non æstimamus quenquam temporibus nostris reperiri posse, qui de summitate scientiæ glorietur: quandoquidem in nostris regionibus diuersarum gentium quotidiè æstuat furor, nunc confligendo, nunc discurrendo ac rapiendo. Vndè tota vita nostra solicitudinibus plena est, quos gentium manus circũdat, & de labore corporis victus est, eò quòd pristina ecclesiarũ sustentatio paulatim per diuersas calamitates deficiendo succubuit. Et sola est nostra substantia fides nostra: cum qua nobis viuere summa est gloria: pro qua mori, lucrum æternum est. Hæc est perfecta nostra scientia, vt terminos Catholicæ atq; Apostolicæ fidei, quos vsq; hactenùs Apostolica sedes nobiscũ & tenet & tradit, tota mẽtis custodia cõseruemus, credentes in Deũ patrem omnipotentem, factorem cæli & terræ, visibilium omnium & inuisibilium: & in filium eius vnigenitum, qui ante oñia secula ex eo natus est, verum deum de deo vero, lumen de lumine, natum, non factũ, cõsubstantialem patri, id est, eiusdem cum patre substantiæ, per quem omnia facta sunt, quæ in cælo & quæ in terra: & in Spiritum sanctum, Dominum & viuificatorẽ, ex patre procedentem, (*Hunc locum depraua tum fuisse conquestus est Iulianus Cardinalis in ea disputatione, quam habuit contra Græcos in Concilio Florentino, & sublatam esse particulam, filioq; Nec credendum est Latinos voluisse dissimulare ac tacere rem tanti momenti, negocio exigente in fidei professione. Et certè ab eiusmodi scriptorum depravatione Græci non valde abhorruerunt.*) cum patre & filio coadorandum & conglorificandum: Trinitatem in vnitate, & vnitatem in Trinitate: vnitatẽ quidem essentiæ, trinitatem verò personarum siue subsistentiarum, Deum patrem confitentes, Deum filium, Deum spiritum sanctum: non tres deos, sed vnum Deum, patrem & filium & Spiritum sanctum: nõ triũ nominum subsistentiam, sed trium subsistentiarum vnam substantiam: quorum vna essentia siue substãtia vel natura, id est, vna Deitas, vna æternitas, vna potestas, vnũ imperium, vna gloria, vna adoratio, vna essentialis eiusdẽ sanctæ & inseparabilis Trinitatis volũtas & operatio, quæ omnia cõdidit, dispensat & continet. Confitemur aũt vnum eiusdem sanctæ coessentialis Trinitatis deum verum, qui ante secula de patre natus est, in vltimis seculorũ temporibus pro nobis nostraq; salute descẽdisse de cęlis, & incarnatũ de Spiritu sancto & sancta, immaculata, semperq; virgine gloriosa Maria nomina nostra, *verè & propriè Dei genitrice: secundùm carnem scilicet ex ea natum, & verè hominẽ factum, eundem Deũ verum, eundemq̃ hominem verum: Deũ quidem ex Deo patre, hominem autem ex virgine matre incarnatũ, ex ea carne animã habentẽ rationalẽ & intellectualẽ: consubstantialẽ eundẽ deo patri secũdùm deitatẽ, cõsubstantialẽq; nobis eundẽ ipsum secũdùm humanitatẽ, & p oña similẽ nobis absque solo peccato: crucifixũ pro nobis sub Põtio Pilato, passum, sepultũq;, & resurgẽtem, assẽdentẽ in cælos, sedentẽ ad dexteram patris, iterumq; venturum iudicare viuos & mortuos, cuius regni non erit finis. Vnũ quippe eundemq; nõm nostrũ Iesum Christũ, filium dei vnigenitũ, ex duabus & in duabus substãtijs incõfusè, incõmutabiliter, indiuisè, inseparabiliter subsistere cognoscimus, nusquàm sublata differẽtia naturarũ propter vnitatẽ, sed potiùs salua ꝓprietate vtriusq; naturæ in vnam personã, vnã subsistentiam concurrentẽ, nõ in dualitatem personarũ dispertitũ vel diuisum, neq; vnam compositam naturam cõfusam: sed

*veritatẽ variari Malac. 3.b

*solius

*vera & propria

sed vnum eundemq; filium vnigenitum, Deum verbum Dominum nostrum Iesum Christum: neq; alium in alio, neque alium & alium, sed eundem ipsum in duabus naturis, id est, in Deitate & humanitate, & post subsistentialem adunationem cognoscimus: quia neq; verbum in carnis naturã conuersum est, neque caro in verbi naturam trãsformata est: permãlit enim vtrũq;, quod naturaliter erat: differentiam quippe aduparatum in eo naturarum sola contemplatione discernimus, ex quibus incõfusè, inseparabiliter, & incommutabiliter est compositus. Vnus enim vtriusque, & per vtraq;: quia simul sunt & altitudo Deitatis, & humilitas carnis, seruante vtraq; natura etiàm post adunationem sinè defectu proprietatem suam, & operante vtraq; forma cum alterius cõmunione quod proprium habet, verbo operante quod verbi est, & carne exequẽte quod carnis est: quorum vnum coruscat miraculis, aliud succumbit iniurijs. Vndè consequenter, sicut duas naturas siue substantias, id est, Deitatem & humanitatem, inconfusè, indiuisè, incõmutabiliter eum habere veraciter cõfitemur: ità quoquè & duas naturales voluntates & duas naturales operationes habere, vtpotè perfectum Deum & perfectũ hominem, vnum eundemque ipsum Dominum Iesum Christum, pietatis nos regula instruit: quia hoc nos Apostolica atque Euangelica traditio, sanctorumq; patrum magisterium, quæ sancta Apostolica atque Catholica Ecclesia, & venerabiles synodi suscipiunt, instituisse monstrãtur. Ex quorum doctrinis hæc recolligentes, & breuitate perstrinximus. Hoc enim credimus, quod per traditionem Apostolicam accepimus, cuius authoritatem in omnibus sequimur: à qua & institutos hoc ipsum nostræ humilitatis præcessores cognouimus, quam & vsque ad finem seruari nobis siue per vitam, siue per mortem optamus. Hanc igitur meræ Catholicæ atq; Apostolicę cõfessionis regulam, & sanctum concilium, quod in hanc Romanam vrbem seruilẽ vestri Christianissimi imperij sub Apostolicæ memoriæ Martino papa conuenit, prædicâsse synodicè ac constanter defendisse, omnes nos, *quisquis vbiquè est, humilimi Ecclesiarum Christi antistites, cognoscimus: in qua & nostræ paruitatis prædecessores conuenientes, Apostolicã confessionem, quam à principio perceperunt, etiàm synodali præconio prædicârunt, & absque cuiuspiam nouitatis errore citra ambiguitatẽ determinârunt. Pietatis itaq; zelo atq; amore veræ Apostolicæ cõfessionis, vestræ serenitatis benignitas mota, ampliùs declarare *fastu regali & fomite multo magis fulgeat, elaborare procuret: cuius votum, quia ex Deo est, à Deo pficitur: vt & veritas adhuc in ancipiti positis clareat, & eã synceriter amplectẽtibus robur accrescat, & zizaniorum genimina spirituali falce, vt offensiõis ac deceptiõis occasio de medio Christi Ecclesiarũ tollatur, abscindantur. Quorum authores extiterunt Theodorus Pharanitanus, Cyrus Alexandrinus, Sergius, Pyrrhus & Paulus Cõstantinopolitani, vel quiqui eis cõsentanei vsq; in finem demõstrati sunt, qui noui erroris authores, perfectæque dispensationi, qua saluati sumus, infesti, non solùm veræ cõfessionis aduersarij, sed, vtpotè à via veritatis errantes, sibijpsis contraria docuerunt, aliter & aliter asserentes, & alterutrùm dogmata destruẽtes. Quod enim nulla veritate fundatum est, necesse est vt erroris inconstantia varietur. Nam vera fides immutari non poterit, nec aliter nunc, aliter postmodùm prædicari. Quia sit sermo vester, vt Apostolus docet, Est est, non nõ: quod plus est, à malo est. Prætereà satisfaciendum est nostro exiguo famulatui apud serenissimorũ dominorum nostrorum clementiam, pro tarditate missarum ex Concilio nostro personarum, quas dirigi per suam augustissimã sacram vestrum pijssimum fastigium iussit. Primùm quidem, quòd numerosa multitudo nostrorum vsque ad Oceani regiones extenditur, cuius itineris longinquitas in multi temporis cursum protelatur. Sperabamus deindè de Britannia Theodorum consamulum atq; coepiscopum nostrum, magnæ insulæ Britanniæ archiepiscopum & philosophum, cum alijs qui ibidèm vsq; hactenùs demorantur, exindè ad nostram humilitatem coniungere, atque diuersos huius concilij episcopos in diuersis regionibus constitutos, ad generalitatem totius concilij seruilis nostra suggestio adunare, nè si tantùm pars quod agebatur, agnosceret, partem lateret: & maximè, quia in medio gentium tam Lõgobardorum, quamq; Sclauorum, necnon Francorum, Gallorum atq; Gothorum seu Britannorum, plurimi consamulorum nostrorum esse noscuntur, qui & de hoc curiosè satagere non desistunt, vt cognoscant quid in causa Apostolicæ fidei peragatur: qui quantùm prodesse possunt, dum in cõsonantia fidei nobiscum tenentur, nobisq; cõcorditer sentiunt: tantùm, quod absit, si quid scandali in fidei capitulo patiantur, inueniuntur infesti atq; contrarij. Nos autem, licèt humilimi, summis viribꝰ enitimur, vt Christiani vestri imperij Respublica, in qua beati Petri Apostolorum principis sedes fundata est, cuius authoritatem omnes Christianæ nobiscum nationes venerantur & colunt, per ipsius beati Petri Apostoli reuerentiã omnium gentium sublimior esse monstretur. Personas autem de nostræ humilitatis ordine præuidimus dirigere ad vestræ à

Nec hic fit mentio Honorij.

Leo papa epist. 10.

1. Cor. 1. c
Matt. 5. d
Iacob. 3. c

* quicunque

* eam, & vt

Deo protegendæ fortitudinis vestigia, quæ omnium nostrũm, id est, vniuersorum per Septentrionales vel Occiduas regiones episcoporum suggestionem, in qua & Apostolicæ nostræ fidei confessionem præbuimus, offerre debeant, non tamen tanquàm de incertis contendere, sed vt certa atq; immutabilia compendiosa definitione proferre: simpliciter obsecrantes, vt à Deo coronato vestro imperio fauente, hæc eadẽ omnibus prædicari, atque apud omnes obtinere iubeatis, vt Deus, qui veritatem & iustitiam diligit, omnia prospera vestræ serenissimæ benignitatis temporibus donet, in quibus Apostolicæ prędicatiõis pietatis veritas fulgeat, meliori ac prospero successu eorũ fortissimæ tranquillitatis imperium lætari de hostium subiectione concedens. Suscipere itaq; dignamini, pijssimi principum, à nostra humilitate directos episcopos, cum reliquis ecclesiastici ordinis viris atq; religiosis seruis Dei, cum solitæ tranquillitatis clementia, quatenùs ex ipsorũ testimonio cum gratiarum actione in propria remeantium, apud omnes nationes laus clementiæ vestrę crebrescat: sicut magni illius Constantini, cuius post obitum laudabilis fama nihilominùs viget, cuius insigne non tantùm potestatis est, sed pietatis: cum quo illud sacratissimum concilium trecentorum decem & octo antistitum in Nicena ciuitate, in defensione consubstantialis Trinitatis conuẽnit. Et sicut Theodosij magni, cuius inter alias eius virtutes singularis pietas prædicatur: quo adnitente, per sanctũ spiritũs gratiã centum quinquaginta patrum sentẽtia, qui eis inspirabat, Spiritus sanctus consubstantialis patri & filio prædicatus est. Et sicut egregij veritatis amatoris Martiani principis, qui & primum concilium Ephesinum, vtpotè catholicã & Apostolicam fidem prędicans, à sancta Chalcedonẽ synodo suscipi fecit, & errores qui accreuerant, de DEI Ecclesia repulit, sacrum illum Tomum amplexus Apostolici viri papæ Leonis, quem B. Petrus Apostolus verbis eius ediderat. Et sicut extremi quidem, præstantissimi tamẽ omniũ, magni illius Iustiniani, cuius vt virtus, ità & pietas omnia in meliorem ordinẽ restaurauit: cuius instar fortissimę vestræ clementiæ principatus, virtutis quidem conatibus Rempublicam Christianam tuetur, & restaurat in melius, pietatisq; studijs catholicæ succurrit Ecclesiæ, vt in vnitate veræ ac Apostolicæ confessionis perfectiùs copuletur, quam nunc vsq; nobiscum sancta Romana seruat Ecclesia, quatenùs synceræ pietatis arcanum, tuba clariùs per totum orbẽ prædicetur: & vbi huius veræ confessionis synceritas pij vestri imperij fauoribus obtinet, laus simul ac meritum serenissimi vestri imperij prædicetur, vt cùm pietatis laudibus, etiàm regni eorum Deo annuente dilatentur insignia, quosq; veræ pietatis inuitat confessio, impietatis fortitudo possideat. Nam & nos (licèt indigni) Dei clementiã deprecamur, vt sinè aliquo lapsu vsque ad ipsius vitę terminum, immaculatam nos seruare ac prædicare cõcedat, & per eam in suo conspectu gloriari. Quia etsi seculi sapientiam & inanem fallaciam (vt beatus Paulus Apostolus dicit) penitùs ignoramus, veræ tamen prædicationis normam simplici veritate docemus atque defendimus: quia non verborum pompas habere cupimus, vt contentionibus occupemur: nec enim licet in angustijs nobis degẽtibus: sed qui conuerti ad veritatem voluerit, rectæ nostræ fidei ordinem cũ simplicitate cordis, verborumq; lenitate proferimus. Saluare enim per Apostolicæ confessionis, commissas nobis diuina dignatiõe animas magis cupimus, quàm per verbosam loquacitatem in errorem audientes immittere. Quicunque proindè sacerdotum hæc, quæ in hac nostræ humilitatis confessione continentur, nobiscum synceriter prædicare desiderant, vt nostræ Apostolicæ fidei concordes, vt consacerdotes, vt comministros eiusdem fidei, & (vt simpliciter dicamus) vt spiritales fratres & coepiscopos nostros suscipimus. Qui verò hæc confiteri noluerint, vt infestos Catholicæ atque Apostolicæ confessioni, perpetuæ condemnationis reos esse censemus: nec alt. quandò tales in nostræ humilitatis collegio, nisi correctos, susciperе patimur. Nec transgredi nos quisquam eorum arbitretur, quod à prædecessoribus nostris percepimus. Prætereà gaudium magnum erit in cælo & in terra, si vestra benignissima pietate mediante, hæc conregnator vester omnipotens Deus ad effectum perduxerit, vt cælum iocundetur, exultet & terra, dum pax multa fit diligentibus veritatem, & non est eis scandalum, & auferatur de domo Dei abominatio scandali, quæ erit ad ruinam multorum inconstãtium vel simplicium, vt sit vna fides, vnum os & labium, vna apud omnes Apostolicæ prædicationis confessio, dum omnes vnanimes loquentur magnalia Dei: quam vestræ serenissimæ felicitatis temporibus misericors Deus concedere dignabitur, dum dissipata, in ædificationem Ecclesiæ Dei construuntur: segregata, in compagine veritatis cõueniunt: dissociata, in charitatem Apostolicæ fidei copulãtur: dispersa, in vnitate continente Apostolicam veritatem concurrunt, vt cõcorditer nobiscum omnes hoc bonum operantes, Dei maiestatem valeant fideliter obsecrare pro longæuitate atq; perfecta prosperitate vestræ fortitudinis imperio diuinitùs * condenda, vt eorum inuictissimæ mansuetudinis laboribus congregentur ex gentibus, ad confitendum nomini sancto eius, & gloriandum in laude veræ eius confessionis, qui facit mirabilia

Constantinus Magnus.

Theodosius

Martianus

Iustinianus

* cõcedenda

bilia magna solus, qui facit prodigia super
Psalm.135. terram, auferés bella vsq; ad fines terræ, qui
Psalm.135. dispersa congregat, & congregata conseruat, qui tam pijss. principes super populum suum regnare præcepit, quem peruigili pietate & in uictis laboribus, Deo cooperante, custodiunt.

Et subscriptiones Episcoporum.

AGatho episcopus sanctæ Dei catholicæ atque Apostolicæ Ecclesiæ vrbis Romæ, huic suggestioni cum generalitate totius Apostolicæ sedis concilij, pro rectitudine Apostolicæ confessionis factę, (sicut superiùs continetur) consensi & subscripsi.

Andreas gratia Dei episcop* sanctæ Ostensis Ecclesiæ, in hanc suggestionem quam pro Apostolica nostra fide vnanimiter construximus, similiter subscripsi. Agnellus gratia Dei episcopus sanctæ Terracinensis prouinciæ Campaniæ, in hanc suggestionem quam pro Apostolica nostra fide vnanimiter cõstruximus, similiter subscripsi. Agnellus gratia Dei episcopus sanctæ Fundanæ Ecclesiæ prouinciæ Campaniæ, in hanc &c. Adeodatus gratia DEI episcopus sanctæ Formianæ Ecclesiæ prouinciæ Campaniæ, in hanc suggestionem &c. Petrus gratia Dei episcopus sanctæ Cumanæ Ecclesiæ prouinciæ Campaniæ, in hanc &c. Agnellus gratia Dei episcopus sanctæ Ecclesiæ Misenatæ prouinciæ Campaniæ, in hanc suggestionem &c. † Gaudiosius gratia Dei episcopus sanctæ Puteolanæ Ecclesiæ prouinciæ Campaniæ, in hanc &c. Stephanus gratia Dei episcopus sanctæ Locrensis Ecclesiæ, in hanc suggestionem &c. Agnellus humilis episcopus sanctæ Neapolitanæ Ecclesiæ prouinciæ Campaniæ, in
*Aurelianus hanc suggestionem &c. *Aurelius humilis episcopus sanctæ Nolanæ Ecclesiæ prouinciæ Campaniæ, in hanc &c. Barbatus gratia Dei episcopus sanctæ Beneuentanæ Ecclesiæ prouinciæ Campaniæ, in hanc suggestionem &c. Decorosus gratia Dei episcopus sanctæ Ecclesiæ Capuanæ prouinciæ Campaniæ, in hanc suggestionem &c. Iulianus indignus episcopus sanctæ Consentinæ Ecclesiæ prouinciæ Brutiorum, in hanc suggestionem &c. Ioannes gratia Dei episcopus sanctę Hydruntinæ Ecclesię prouinciæ Brutiorum, in hanc suggestionem &c. Germanus humilis episcopus sanctæ Tarentinæ Ecclesiæ prouinciæ Calabriæ, in hanc suggestionem &c. Theophanius humilis episcopus sanctæ Thurinæ Ecclesiæ prouinciæ Calabriæ, in hanc &c. Petrus humilis episcopus sanctæ Cortonensis ecclesiæ prouinciæ Brutiorum, in hanc suggestionem &c. Paulus humilis episcopus sanc-
*Scyllanæ tæ *Scyllacinæ ecclesiæ prouinciæ Brutiorum, in hanc suggestionem &c. Georgius
*Tauranię humilis episcopus sanctæ * Taurianæ ecclesiæ prouinciæ Calabriæ, in hanc suggestionem &c. Theodorus humilis episcopus S. *Tropeanę Tropeianæ ecclesiæ prouinciæ Calabriæ, in hanc suggestionem &c. Abundantius humilis episcopus Tempsanæ ecclesiæ prouinciæ Brutiorum, in hanc suggestionem &c. Hyacinthus humilis episcopus sanctæ Surrentinæ ecclesiæ prouinciæ Campaniæ, in hanc suggestionem &c. Placentius humilis episcopus sanctę Veliternensis ecclesię prouinciæ Campaniæ, in hanc suggestionẽ &c. Iuuenalis humilis episcopus S. Albanensis ecclesiæ, in hanc sug. &c. Vitus humilis episcopus S. Sylłæ candidæ ecclesiæ, in hanc suggestionem &c. Paulus humilis episcop. sanctæ *Numentanæ ecclesiæ, in hanc sug- *Nomẽtanę gest. &c. Ioannes humilis episcopus S. Portuensis ecclesię, in hanc &c. Stephanus humilis episcopus sanctæ Prænestinæ ecclesię, in hanc &c. Felix exiguus episcopus sanctę Spoletanæ ecclesiæ, in hanc suggestionem &c. *Honestus exiguus episcopus sanctæ *Honorat. Esinatis ecclesiæ, in hanc &c. Felix exiguus episcopus sanctæ Camerinæ ecclesiæ, in hanc &c. Florus exiguus episcopus sanctæ Fulginatis ecclesię, in hanc &c. Decentius exiguus episcopus sanctę Foroflaminiensis ecclesiæ, in hanc &c. Ioannes exiguus episcopus sanctæ Nursinæ ecclesiæ, in hanc &c. Felix exiguus episcop. ecclesiæ S. *Aesculanensis, in hanc &c. Adrianus exi- *Escula- guus episcopus sanctæ Reatinæ ecclesiæ, in nensis, hanc &c. Florus exiguus episcopus sanctæ Furconiæ ecclesiæ, in hanc &c. Clarentius *Furconen episcopus sanctæ ecclesiæ Balnensis, in hanc &c. Orestes exiguus episcopus sanctæ ecclesiæ Vibonensis, in hanc &c. Theodosius exiguus episcopus sanctæ ecclesiæ Syracusanæ prouinciæ Siciliæ, in hanc &c. Benedictus episcopus sanctæ ecclesiæ Mesianensis prouinciæ Siciliæ, in hanc &c. Ioannes exiguus episcopus sanctæ Ecclesiæ * Thermitanæ prouinciæ Siciliæ, in hanc *Thermen &c. Ioannes exiguus episcopus sanctæ ecclesiæ Mylanæ prouinciæ Siciliæ, in hanc suggestionem &c. Petrus exiguus episcopus sanctæ ecclesiæ Taurominitanæ prouinciæ Siciliæ, in hanc. &c. Iulianus exiguus episcopus ecclesię Catanensis prouinciæ Siciliæ, in hanc &c. Georgius exiguus episcopus sanctæ ecclesiæ Trioclitanæ prouinciæ Siciliæ, in hanc &c. Georgius exiguus episcopus sanctæ Agrigentinę ecclesię prouinciæ Siciliæ, in hanc &c. Adeodatus humilis episcopus sanctæ ecclesiæ Leucorum, legatus venerabilis synodi per Galliarum prouincias constitutæ, in hanc suggestionem &c. Vuilfridus humilis episcopus sanctæ ecclesiæ Eboracenæ insulæ Britanniæ, legatus venerabilis synodi per Britanniam constitutæ, in hanc suggestionem &c. Mauricius humilis episcopus sanctæ Tiburtinæ ecclesię, in hanc suggestionem &c. Felix

Felix humilis episcopus Arelatensis Ecclesiæ, legatus venerabilis synodi per Galliarum prouincias constitutæ, in hanc suggestionem &c. Taurinus indignus diaconus sanctæ Ecclesiæ Telonensis, legatus venerabilis synodi per Galliarum prouincias constitutæ, in hanc suggestionem &c. Mansuetus Dei gratia Episcopus sanctæ Mediolanensis ecclesiæ, in hanc suggestionem &c. Ioannes indignus Episcopus sanctæ ecclesiæ Bergomatis, in hanc suggestionem &c.

Donatus episcopus sanctæ Ecclesiæ Laudensis, in hanc suggestionem &c. Anastasius episcopus sanctæ ecclesiæ Ticinensis, in hanc suggestionem &c. Valentinus Episcopus sanctæ ecclesiæ Aquensis, in hanc suggestionem &c. Desiderius episcopus sanctæ ecclesiæ Cremonensis, in hanc suggestionem &c. Gratianus episcopus sanctæ ecclesiæ Nouarensis, in hanc suggestionem &c. Desiderius Episcopus sanctæ ecclesiæ Eporediensis, in hanc suggestionem &c.

Ioannes episcopus sanctæ ecclesiæ Genuensis, in hanc suggestionem &c. Deusdedit episcopus sanctæ Ecclesiæ * , in hanc suggestionem &c. * Audacis episcopus sanctæ Ecclesiæ Dertonensis, in hanc suggestionem &c. Benenatus Episcopus sanctæ ecclesiæ Astensis, in hanc suggestionem &c. Benedictus humilis Episcopus sanctæ ecclesiæ Valuensis, in hanc suggestionem &c. Bonus episcopus sanctæ ecclesiæ Albingaunensis, in hanc suggestionem &c. Theodorus humilis Episcopus sanctæ Ecclesiæ Vercellensis, in hanc suggestionem quam ,p &c. Rusticus humilis Episcopus sanctæ ecclesiæ Taurinatis, in hanc suggestionem &c. Ioannes episcopus sanctæ ecclesiæ Vintimilienſis, in hanc suggestionem &c. Seuerus humilis episcopus sanctæ ecclesiæ Lunensis, in hanc &c. Eleutherius episcopus sanctæ ecclesiæ Lucensis, in hanc suggestionem &c.

Maurianus episcopus sanctæ ecclesiæ Pisanæ, in hanc suggestionem &c. Serenus episcopus sanctæ ecclesiæ Populoniensis, in hanc &c. similiter subscripsi. Reparatus exiguus episcopus sanctæ ecclesiæ Florentinæ, in hanc suggestionem &c. Valeri-
*Rosellinæ anus episcopus sanctæ ecclesiæ *Rosellensis, in hanc suggestionem &c. Cyprianus episcopus sanctæ ecclesiæ Aretinæ, in hanc suggestionem &c. Vitalianus episcopus sanctæ ecclesiæ Senensis, in hanc suggestionem &c. Martianus episcopus sanctæ ecclesiæ
*Volsinen Volaterranæ, in hanc suggestionem &c. Agnellus episcopus sanctæ ecclesiæ *Vulsinienſis Siciliæ, in hanc suggestionem &c. Custoditus humilis episcopus sanctæ ecclasiæ Castroualentanæ, in hanc suggestionem &c. Theodorus episcopus sanctæ ecclesiæ Clusinæ, in hanc suggestionem &c. Vitalianus episcopus sanctæ ecclesiæ Tusculanen, in hanc suggestionem &c. Mauricius episcopus sanctæ ecclesiæ Anagninę, in hanc suggestionem &c. Saturninus episcopus sanctę ecclesiæ Aletrinæ, in hanc &c. Valerianus episcopus sanctæ * Rosanæ ec- *Rossanen clesiæ, in hanc &c. Gaudiosus humilis episcopus sanctæ ecclesiæ Signinæ, in hanc &c. Agatho episcopus sanctæ ecclesiæ Aquileiensis prouinciæ Istriæ, in hanc &c. Cyriacus episcopus sanctæ ecclesiæ Polésis Istrię, in hanc &c. Aurelianus Episcopus sanctę ecclesiæ Parentinæ prouincię Istriæ, in hanc suggestionem &c. Vrsinus episcopus sanctæ ecclesiæ Cenetẽn prouinciæ Istriæ, in hanc suggestionem &c. Andreas episcopus sanctæ ecclesię * Veientanæ prouinciæ *Vegleñ Istriæ, in hanc suggestionem &c. Gaudentius episcopus sanctæ ecclesię Tergestinæ prouincię Istriæ, in hanc suggestionem &c. Benenatus episcopus sanctæ ecclesię Opitergien prouinciæ Istriæ, in hanc &c. Vrsinianus episcopus sanctæ ecclesiæ * Pa- *Pucinanæ duanæ prouinciæ Istriæ, in hanc &c. Paulus episcopus sanctæ ecclesiæ Patauinæ prouinciæ Istriæ, in hanc &c. Paulus episco- *Alsien pus sanctæ ecclesiæ * Altinensis prouinciæ *Altien Pentapolis, in hanc &c. Beatus episcopus sanctę ecclesiæ Pisaurensis prouinciæ Pentapolis, in hanc suggestionem &c. Dominicus episcopus sanctę Fanẽsis ecclesię prouinciæ Pentapolis, in hanc suggestionẽ &c. Adrianus episcopus sanctę ecclesię Numanatis prouinciæ Pentapolis, in hanc sug. &c. Ioannes Episcopus sanctæ ecclesiæ Auximatis prouinciæ Pentapolis, in hanc &c. Ioannes episcopus sanctę ecclesiæ Anconitanæ prouincię Pentapolis, in hanc sug. &c. Benenatus episcopus sanctæ ecclesię Perusinę prouinciæ * Tusciæ, in hanc sugg. &c. *Pẽtapolis, Bonifacius episcopus sanctæ ecclesiæ Tudertinæ prouincię Tuscię, in hanc &c. Amator Episcopus sanctæ ecclesiæ Bleranæ prouinciæ Tusciæ, in hanc suggestionem &c. Gratiosus episcopus sanctæ ecclesię Sutrinę prouinciæ Tusciæ, in hanc suggestionem &c. Exhilaratus episcopus sanctæ ecclesię Metaurẽn prouinciæ Istriæ, in hanc suggestionem &c. Theodorus episcopus sanctæ ecclesiæ Nepesinæ prouinciæ Tusciæ, in hanc sugg. &c. Ioannes episcopus sanctæ ecclesię * Salernitanę prouincię Tuscię, in *Falernita- hanc suggestiouem &c. Theodorus Epi- næ scopus sanctæ ecclesiæ Amerinę prouinciæ Tusciæ, in hanc suggestionem &c. Barbatianus episcopus sanctæ ecclesię Polimartiensis prouincię Tusciæ, in hanc sugg. &c. Deusdedit episcopus sanctæ ecclesię Narniensis prouinciæ Tuscię, in hanc sugg. &c. Theodorus exiguus episcopus sanctę ecclesiæ Rauennatis, in hanc suggestionem &c. Stephanus episcopus sanctæ ecclesię * Sara- *Sarnen natis, in hanc suggestionem &c. Barbatus episcopus sanctę ecclesiæ Cornelienſis, in

hanc &c. Victor episcopus sanctæ ecclesiæ Bononiensis, in hanc suggestionem &c. Florus episcopus sanctæ ecclesiæ Cesenatis, in hanc suggestionem &c. Vitalis episcopus sanctæ ecclesiæ Fauentinæ, in hanc suggestionem &c. Iustinus episcopus sanctæ ecclesiæ Fidentinensis, in hanc suggest. &c. Vincentius Episcopus sanctæ ecclesiæ Liuiensis, in hanc &c. Placentius episcopus sanctæ ecclesiæ Placentinæ, in hanc suggestionem &c. Mauricius Episcopus sanctæ ecclesiæ Rhegiensis, in hanc suggestionem &c. Petrus episcopus sanctæ ecclesiæ Mutinensis, in hanc suggestionem &c. Gratiosus episcopus sanctæ ecclesiæ Parmensis, in hanc suggestionem &c. Magnus episcopus sanctæ ecclesiæ Papiensis, in hanc suggestionem quam pro Apostolica nostra fide vnanimiter cõstruximus, similiter subscripsi. Constantinus pijssimus Imperator dixit: Sufficiunt, quæ hodierna die relecta sunt. Macarius venerabilis archiepiscopus Antiochiæ, & qui cum eo sunt, in altero secretario testimonia patrum quæ iam pollicitisunt, proferant.

ACTIO QVINTA.

IN nomine Domini Iesu Christi Dei & Saluatoris nostri, imperantibus à Deo coronatis sereniſſimis nostris dominis Hauijs, Constantino quidem pijssimo & à Deo decreto magno principe, perpetuo Augusto & Imperatore anno vigesimoseptimo, & post consulatum eius à Deo instructæ manſuetudinis anno decimotertio, Heraclio verò atq; Tiberio à Deo conseruandis eius fratribus, anno vigesimo secundo, septima die mensis Decembris, indictione nona: Præsidente eodem pijssimo & Christo amabili magno Imperatore Constantino in secretario sacri palatij, quod cognominatur Trullus: Et ex eius iussione à Deo instructæ serenitatis, *præsentibus & audientibus Niceta glorioso exconsule patricio, & magistro imperialium officiorum, Theodoro glorioso exconsule patricio, & comite Imperialis obsequij, & substratego exercitus Thraciæ, Sergio glorioso exconsule patricio, Paulo glorioso exconsule patricio, Iuliano glorioso exconsule patricio & militari logotheta, Constantino glorioso exconsule patricio, & curatore Imperialis domus Hormisdæ, Anastasio glorioso exconsule patricio, & locum agente comitis Imperialis excubiti, Ioane glorioso exconsule patricio & quæstore, Polyeucto glorioso exconsule, Thoma glorioso exconsule, Paulo glorioso excõsule & dispositore Orientalium prouinciarum, Petro glorioso exconsule, Leontio glorioso exconsule & domestico Imperialis mensæ.

*præsidentibus

Conueniente autem sancta atque vniuersali Synodo, quæ per Imperialem sanctionem congregata est in hac à Deo conseruanda regia vrbe, id est, Theodoro & Georgio venerabilibus presbyteris, & Ioanne venerabili diacono, locum præsentantibus sanctissimi ac beatissimi antiquæ Romæ Agathonis papæ, & Georgio venerabili atque sanctissimo magnæ Constantinopoleos nouæ Romæ Episcopo, & Petro Deo amabili presbytero monacho, & vicario sedis Alexandriæ magnę ciuitatis, & Macario venerabili Archiepiscopo Theopoleos Antiochię, & Georgio religioso presbytero monacho, & apocrisario Theodori venerabilis vicarij throni Hierosolymorum, Ioanne episcopo ciuitatis Portuensis, Abundantio Episcopo ciuitatis Paternensis, Ioanne Episcopo ciuitatis Rhegitanę, locum agentibus centum vigintiquinq; religiosorum episcoporum, quod circa antiquam Romam est concilij, qui & per proprias subscriptiones declarantur in suggestione ab eis facta ad pijssimum Imperatorem Constantinum: & Theodoro religioso presbytero, & vicario Theodori Deo amabilis archiepiscopi Rauennæ, Basilio Episcopo ciuitatis Gortynæ insulæ Cretæ, Theodoro episcopo Ephesi, Sisinnio episcopo Heracleæ Thraciæ, Georgio episcopo Cyzici, Petro Episcopo Nicomediæ, Photio Episcopo Niceę, Ioanne Episcopo Chalcedonę, Sisinnio Episcopo Hierapoleos Phrygię, Macrobio Episcopo Seleucię Isauriæ, Georgio episcopo Byziæ Thraciæ, Gregorio episcopo Mitylenæ, Georgio episcopo Selymbriæ, Andrea episcopo Methymnæ, Theognio episcopo Chij, Georgio episcopo *Camulianorum, Antonio episcopo Hypepæ, Genesio episcopo Anastasiopoleos, Platone episcopo Cinnæ, Theodoro episcopo Meletinę, Ioanne episcopo Dascylij, Theodoro episcopo *Iustinianopoleos Gordi, Theodoro episcopo Verisæ, Stephano episcopo Heracleæ Ponti, Longino episcopo Tij, * Domitio Episcopo Prusiados, Salomone Episcopo *Claner, Ioanne episcopo Myndi, Georgio episcopo Coensi, *Georgio episcopo *Cantani, Ioanne episcopo Lappis, Eulalio episcopo Cynopoleos, Constantino Episcopo Dalisandi, Theodoro Episcopo Olbis, Theophane presbytero & Abbate venerabilis monasterij Siciliæ, quod cognominatur Baias, Georgio presbytero & monacho monasterij Renati, positi in antiqua Roma, Conone & Stephano presbyteris & monachis monasterij, quod cognominatur domus Arsitia, positi similiter in antiqua Roma, Anastasio presbytero & monacho Oratoriorum venerabilis patriarchij Constantinopolitanæ ciuitatis, Stephano presbytrro & monacho discipulo Macarij venerabilis Archiepiscopi Theopoleos Antiochiæ. Residentibus

*Camelenorum,

*Iustinopolis Gordiæ come

*Dometio

*Cleonæ
*Gregorio
*Candani

bus quoq; glorioſis patricijs & consulibus, ex latere pijssimi & Christo dilecti magni Imperatoris Constantini. Et ex parte quidem eius læua sedentibus venerabilibus loci seruatoribus sanctissimi Archiepiscopi antiquæ Romæ Agathonis, & qui cum eis erant Deo amabiles episcopi. A latere autẽ eius dextero similiter sedentibus Georgio sanctissimo archiepiscopo magnæ Cõstantinopoleos nouæ Romæ, & Macario venerabili archiepiscopo Theopoleos Antiochiæ, & qui cum eo erant Deo amabilibus episcopis, propositis in medio sacrosanctis Euangelijs Christi Dei nostri, Paulus magnificus à secretis & imperialis secretarius, dixit:

Cognitionem habet vestra à Deo instructa pietas, quòd in anteriore conuentu, secundùm postulationem Georgij sanctissimi archiepiscopi à Deo conseruandæ regiæ vrbis, eiusq; synodi, lectio facta est duarum suggestionum, directarum ad à Deo munitam vestram serenitatem, ab Agathone sanctissimo papa Apostolicę sedis antiquę Romæ, & ab eius synodo, & quòd interlocutio facta est ad Macarium venerabilem archiepiscopum Antiochenæ ciuitatis, & eos qui cum eo sunt, vt sanctorum ac probabilium patrũ, quæ dudùm promiserant, testimonia proferant, demonstrantia vnã voluntatẽ & vnam operationẽ in incarnationis dispensatione Domini nostri Iesu Christi, veri Dei nostri: & suggerimus ad quod placuerit.

Pijssimus Imperator Constantinus dixit: Edicãt Macarius Deo amabilis archiepiscopus & qui cum eo sunt Deo amabiles, si secundùm suam pollicitationẽ præparati occurrerunt. Macarius Deo amabilis archiepiscopus, & qui cum eo sunt, dixerunt: Etiàm domine mi. Eccè duos codices deportam⁹, in quibus deflorauimus diuersa testimonia sanctorum ac probabiliũ patrum. Et hęc iubetote relegi. Pijssimus Imperator Constantinus dixit: Predicti codices suscipiantur, & secundùm ordinem horũ lectio fiat. Et accipiens Antiochus religiosus lector & notarius Georgij sanctissimi patriarchæ Constantinopoleos duos codices, relegit priorẽ codicem, continentẽ in superscriptiõe ità: Testimonia sanctorum patrũ, vnam Dñi nostri Iesu Christi voluntatẽ docentia, quę est etiã patris & spiritussancti. Et sequenter relegit omnia testimonia, quę cõtinebantur in eodẽ codice. Similiter & omnia quæ cõtinebantur in secũdo codice. Pijssimus Imperator Constantinus dixit: notitiã habemus modò prolatorum testimoniorũ à Macario Deo amabili archiepiscopo Antiochię, & qui cum eo sunt: sed si quidem alia testimonia volunt proferre, ad comprobationem promissæ ab eis vnius voluntatis, & vnius operationis in dispensatione Domini nostri Iesu Christi, in subsequenti hæc proferantur.

ACTIO SEXTA.

IN nomine Domini Iesu Christi Dei & saluatoris nostri, imperantibus à Deo coronatis ac sereniſſimis nostris dominis Hauijs, Constantino quidem pijssimo, & à Deo decreto magno Augusto & Imperatore anno 27. & post consulatum eius à Deo instructæ manſuetudinis anno 13. Heraclio verò atque Tiberio à Deo conseruandis eius fratribus anno 22, 12 die mensis Decembris, indictione nona. Præsidente eodem pijssimo & Christo dilecto magno Imperatore Constantino in secretario sacri palatij, quod cognominatur Trullus: & ex eius iussiõe à Deo instructæ serenitatis, præsentibus & audientibus Nicera glorioso exconsule patricio, & magistro imperialium officiorum, Theodoro glorioso exconsule patricio, & comite Imperialis obsequij, & substratego Thraciæ, Sergio glorioso exconsule patricio, Iuliano glorioso exconsule patricio, & militari logotheta, Constantino glorioso exconsule patricio & curatore Imperialis domus Hormisdæ, Anastasio glorioso exconsule patricio, locum agente comitis Imperialis excubiti, Ioanne glorioso exconsule patricio & quæstore, Polyeucto †glorioſissimo exconsule, Thoma glorioso exconsule, Paulo glorioso exconsule & dispensatore Orientalium prouinciarum, Petro glorioso exconsule, Leontio glorioso exconsule, & domestico Imperialis mensæ.

Conueniente autem sancta & vniuersali synodo, quæ per Imperialem sanctionem congregata est in hac à Deo conseruanda regia vrbe, id est, Theodoro & Georgio venerabilibus presbyteris, & Ioanne venerabili diacono locum præsentantibus sanctissimi ac beatissimi papæ Agathonis, & Georgio venerabili & sanctissimo archiepiscopo huius magnæ Constantinopoleos nouæ Romæ, & Petro Deo amabili presbytero monacho, & vicario sedis Alexandriæ magnæ ciuitatis, & Macario venerabili archiepiscopo Theopoleos Antiochiæ, & Georgio religioso presbytero monacho, & apocrisario venerabilis loci seruatoris sedis Hierosolymorum, Ioanne episcopo ciuitatis Portuensis, Abundantio Episcopo ciuitatis Paternensis, Ioanne Episcopo ciuitatis Rhegitanæ, locum agentibus venerabilium centum vigintiquinque DEO amabilium episcoporum, quod circa antiquam Romam est concilij, qui & per proprias subscriptiones declarantur in suggestione ab eis facta ad pijssimum Imperatorem Constantinum: & Theodoro religioso presbytero, & locum agente DEO amabilis archiepiscopi Rauennæ Theodori, Basilio Episcopo ciuitatis Gortynæ insulæ Cretæ, Theodoro Episcopo Ephesi, Sisinnio Episcopo Heracleæ Thraciæ, Georgio Episcopo Cyzici,

Petro Episcopo Nicomediæ, Photio Episcopo Niceæ, Ioanne Episcopo Chalcedonæ, Sisinnio Episcopo Hierapoleos Phrygiæ, Macrobio episcopo Seleuciæ Isauriæ, Georgio episcopo Byziæ Thraciæ, Georgio Episcopo Mitylenæ, Georgio Episcopo Selymbriæ, Andrea Episcopo Methymnæ, Theognio Episcopo Chij, Georgio Episcopo *Camulianorum, Antonio Episcopo Hypepæ, Genesio episcopo Anastasiopoleos, Platone Episcopo Cinnæ, Ioanne episcopo Dascylij, Theodoro episcopo *Iustinianopoleos Gordi, Theodoro Episcopo Verilæ, Stephano Episcopo Heracleæ Ponti, Longino Episcopo Tij, *Domitio Episcopo Prusiados, Salomone Episcopo *Claneu, Ioanne Episcopo Myndi, Georgio Episcopo Coenti, Georgio Episcopo *Cantani, Ioanne Episcopo Lappis, Eulalio Episcopo Cynopoleos, Constantino Episcopo Dalisandi, Theodoro Episcopo Olbis, Theophane presbytero & abbate venerabilis monasterij Siciliæ, quod cognominatur Baias, Georgio presbytero & monacho monasterij Renati positi in antiqua Roma, Conone & Stephano presbyteris & monachis monasterij, quod cognominatur domus Arsitia, positi similiter in antiqua Roma, Anastasio presbytero & monacho oratoriorum venerabilis patriarchij Constantinopolitani, Stephano presbytero & monacho discipulo Macarij venerabilis archiepiscopi Theopoleos Antiochiæ. Residentibus quoquè glorioſiſſimis patricijs & consulibus, & omnibus venerabilibus ac Deo amabilibus Episcopis secundùm ordinem in eodem Trulli secretario, propositis in medio sanctis & immaculatis Euangelijs, Paulus magnificus à secretis & Imperialis secretarius, dixit:

*Camelenorum,

*Iustinopolis Gordiu come

*Dometio *Cleonæ

*Candani

Nouit à Deo instructa vestra pietas, quòd septima die Decembris mensis interlocutio facta est ad Macarium præsulem Antiochiæ magnæ ciuitatis, & ad eos qui cum eo sunt, si vtiq; habent alia testimonia, quæ concurrant propositionibus eorum, id est, de vna voluntate & operatione, hæc proferre: & suggerimus ad quod placuerit. Pijssimus Imperator Cõstantinus dixit: Prosequatur à Deo amabilis Macarius archiepiscopus, & qui cum eo sunt, si secundùm interlocutionem ad eos factam, debitè præparati aduenerunt. Macarius venerabilis archiepiscopus Antiochiæ, & qui cum eo sunt, dixerũt: Eccè domine, præ manibus gerimus & alterum codicillum, in quo continentur testimonia diuersorum sanctorum patrum, & hunc vobis iubentibus porrigimus ad legendum. Et accipiens Antiochus religiosus lector & notarius Georgij sanctissimi patriarchæ Constantinopolis, relegit habentem in superscriptione: Sequentia testimoniorũ de volũtate. Et relegit ab initio vsq; in finẽ. Pijssimus Imperator Constantinus dixit: Et horum scietiam accepimus. Si quidem vult pars Macarij DEO amabilis archiepiscopi Antiochiæ aliud quid proferre ad stabilitatem eorum, quæ ab eo promissa sunt, edisserat. Macarius archiepiscopus Theopoleos Antiochiæ, & Stephanus presbyter monachus, eius discipulus, & qui cum eis sunt, dixerunt: Sufficientes sumus domine in his, quæ iam à nobis prolata sunt, testimonijs sanctorum ac probabilium patrum, & aliud proferre nolumus. Pijssimus Imperator Constantinus dixit: Tres codices, qui prolati sunt à parte venerabilis Macarij, sigillent tam à glorioſiſſimis iudicibus, quamq; à parte Apostolicæ sedis antiquæ Romæ, necnon & à parte sanctæ sedis huius sanctissimæ magnæ ecclesiæ. Et sigillati sunt. Theodorus & Georgius venerabiles presbyteri, Ioannes venerabilis diaconus, qui locum præsentabant sanctissimi papæ Apostolicæ Romanæ sedis, & qui cum eis erant DEO amabiles episcopi, & religiosi clerici & monachi, dixerũt: Pijssime Domine, adhuc aliquid de vna voluntate & vna operatione nõ ostenderunt Macarius Deo amabilis archiepiscopus Antiochiæ, & Stephanus eius discipulus, & Petrus Deo amabilis Episcopus Nicomediæ, & Salomon Deo amabilis episcopus *Claneï, in incarnationis dispensatione domini nostri Iesu Christi per testimonia ab eis ,plata. Sed & ipsa testimonia, quæ protulerunt coràm vestra pietate ac sancta synodo, detruncauerunt: & quæ ad Trinitatis quidem attinent rationem de vna voluntate, pro incarnationis dispensatione nomini nostri Iesu Christi protulerũt: quæ verò conueniunt, & quæ propriè pro huiusmodi incarnationis dispensatione Domini nostri Iesu Christi posita sunt, tam sensum quàm verba detruncauerũt. Vndè petimus vestram pijssimam fortitudinem, authenticos codices prolatorum ab eis paternorum testimoniorum proferri ex venerabili patriarchio huius regiæ ciuitatis, & conferri cum codicibus ab eis oblatis, & demõstramus q̃ ab eis in his facta est celatio. Præ manib⁹ igitur habentes codicem continentẽ plurima testimonia sanctorum ac probabilium patrum, clarè ostendentia duas naturales voluntates, & duas naturales operationes, inconfusè atq; indiuisè in incarnationis dispensatione Domini nostri Iesu Christi veri Dei nostri, necnon & prophanorum hæreticorum testimonia, insinuantia vnam voluntatem & vnam operationem, quę consonant cum dogmate super vna voluntate & vna operatione Macarij Deo amabilis archiepiscopi Antiochiæ, & eorum qui cum eo contradicunt, quæsumus, vt coram vestra pietate hæc legantur. Pijssimus Imperator Constantinus dixit: In subsequenti eorum prolatio fiat.

*Cleonæ

ACTIO

ACTIO SEPTIMA.

IN nomine Domini Iesu Christi Dei & saluatoris nostri, imperantibus à Deo coronatis & serenissimis nostris dominis Hauijs, Constantino quidem pijssimo, & à Deo decreto magno principe, perpetuo Augusto & Imperatore anno vigesimoseptimo, & post consulatum eius à Deo instructæ mansuetudinis anno decimotertio, Heraclio verò atq; Tiberio à deo conseruãdis eius fratribus anno vigesimosecundo, decimatertia die mensis Februarij, indictione nona: Præsidente eodem pijssimo & Christo dilecto magno Imperatore Constantino in secretario sacri palatij, quod cognominatur Trullus: & ex iussione eius à Deo instructę serenitatis, residentibus & audientibus Niceta glorioso excõsule patricio & magistro imperialium officiorum, Theodoro glorioso exconsule patricio, & comite Impialis obsequij, & substratego Thraciæ, Sergio glorioso excõsule patricio, Paulo glorioso excõsule patricio, Iuliano glorioso exconsule patricio & militari logotheta, Constantino glorioso exconsule patricio & curatore Imperialis domũs Hormisdæ, Anastasio glorioso exconsule patricio, locũ agente comitis Imperialis excubiti, Ioãne glorioso excõsule patricio & quæstore, Polyeucto glorioso excõsule, Thoma glorioso excõsule, Paulo glorioso exconsule & dispositore Orientaliũ ,puinciarum, Petro glorioso exconsule, Leõtio glorioso exconsule & domestico imperialis mensæ. Conueniente autem sancta ac vniuersali synodo, quæ per Imperialem sanctionem congregata est in hacà DEO conseruanda regia vrbe, id est, Theodoro & Georgio venerabilibus presbyteris, & Ioanne venerabili diacono, locum repræsentantibus sanctissimi ac beatissimi papæ antiquæ Romæ Agathonis, & Georgio venerabili & sanctissimo archiepiscopo huius magnæ Constantinopoleos nouæ Romæ, & Petro DEO amabili presbytero monacho, & vicario sedis Alexandriæ magnæ ciuitatis, & Macario venerabili archiepiscopo Theopoleos Antiochiæ, & Georgio religioso presbytero monacho, & apocrisario Theodori venerabilis sedis Hierosolymorum, Ioãne episcopo ciuitatis Portuen, Abundantio episcopo ciuitatis Paternensis, Ioanne episcopo ciuitatis Rhegitanæ, locum agentibus venerabilis, quod circa antiquam Romam est, centum vigintiquinq; Deo amabilium Episcoporum concilij, qui etiàm per proprias subscriptiones declarantur in suggestione ab eis facta ad pijssimum principem Constantinum: & Theodoro religioso presbytero & monacho, locum seruante Theodori Deo amabilis archiepiscopi Rauennę, Basilio episcopo ciuitatis Gortynæ insulæ Cretæ, Theodoro Episcopo Ephesi, Sisinnio episcopo Heracleæ Thraciæ, Georgio Episcopo Cyzici, Petro episcopo Nicomediæ, Photio episcopo Niceę, Ioanne episc. Chalcedonæ, Theodoro episc. Melitenæ, Sisinno episc. Hierapoleos Phrygiæ, Macrobio episcopo Seleuciæ Isauriæ, Georgio episcopo Byziæ Thraciæ, Georgio episcopo Mitylenæ, Sergio Episc. Selymbriæ, Andrea Episcopo Methymnæ, Theognio Episcopo Chij, Georgio Episc. *Camulianæ, Antonio episcopo Hypepæ, Genesio episcopo Anastasiapoleos, Platone episcopo Cinnæ, Ioanne episcopo Dascylij, Theodoro episcopo Iustiniãopoleõs Gordi, Theodoro Episcopo Verilæ, Stephano Episcopo Heracleæ Ponti, Longino episcopo Tij, Domitio episcopo Prusiados, Salomone episcopo *Clanei, Ioanne episcopo Myndi, Georgio Episcopo Coensi, *Georgio episcopo *Cantani, Ioanne episcopo Lappis, Eulalio episcopo Cynopoleos, Constantino episcopo Dalisandi, Theodoro Episcopo Olbis, Theophane presbytero & abbate venerabilis monasterij, quod appellatur Baias, Georgio presbytero & monacho monasterij Renati positi in antiqua Roma, Conone & Stephano presbyteris & monachis monasterij, quod appellatur domus Arsitia, positi similiter in antiqua Roma, Anastasio presbytero & monacho Oratoriorum venerabilis patriarchij Constantinopoleos, Stephano presbytero & monacho discipulo Macarij archiepiscopi Theopoleos Antiochiæ. Et residentibus glorioſiſſimis patricijs & consulibus, & omnibus venerabilibus & DEO amabilibus episcopis ex ordine in eodem secretario Trulli, propositis in medio sanctis & immaculatis Euangelijs, Paulus magnificus à secretis & Imperialis secretarius, dixit:

*Camelenorum.

*Iustinopolis Gordiu come

*Cleonę

*Gregorio *Candani

Meminit à Deo vestrum instructum imperium, quòd hesterno die polliciti sunt Theodor⁹ & Georgius DEO amabiles presbyteri, & Ioannes DEO valdè amabilis diaconus, locum præsentantes sanctissimi Papæ Apostolicæ Sedis antiquæ Romæ Agathonis, & qui cum eis sunt DEO amabiles episcopi & religiosi clerici & monachi, proferre testimõia sanctorum Patrum, luce clariùs prędicantia duas voluntates naturales, & duas operationes naturales in incarnationis dispensatione Domini nostri IESV Christi, veri DEI nostri, insuper & prophanorum hæreticorum testimõia, manifestantia vnam voluntatem & vnam operatiõem: & suggerimus ad quod videtur.

Pijssimus imperator Constantinus dixit: Proferant, qui locum adimplent Agathonis sanctissimi Papæ vrbis Romanæ, memorata ab eis testimõia. Et ,ptulerunt codicẽ suprascriptum ità: Testimonia sanctorum ac ,p-

babilium patrum, demonstrantia duas voluntates & duas operationes in Dño Deo & Saluatore nostro Iesu Christo. Quem accipiens Stephanus religiosus presbyter & monachus monasterij, quod cognominat domus Arsitia, vnus existens partis Apostolicæ sedis antiquæ Romæ, relegit ab initio vsque ad finem, tam sanctorum ac probabilium testimonia, quamq; prophanorum hæreticorum. Pijssimus Imperator Constantinus dixit: Prolatorum nunc testimoniorũ atque relectorum ex parte sanctissimi Agathonis papæ vrbis Romanæ scientiam percipientibus nobis, edicant Theodorus & Georgius venerabiles presbyteri, & Ioannes venerabilis diaconus, si & alia proferre velint testimonia. Theodorus & Georgius venerabiles presbyteri, & Ioannes venerabilis diaconus dixerunt: Licèt & plura alia nobis idoneum est proferre testimonia: sed nè fastidium ingeramus à deo instructis vestris auribus, hæc sufficiunt nobis ad veritatem demonstrandam. Petimus autem à Deo firmatam vestram fortitudinem, interrogari Georgium sanctissimum archiepiscopum huius à Deo conseruandæ vestræ regiæ vrbis, & subiacẽtem ei synodum, necnon & Macarium archiepiscopum Antiochiæ ciuitatis, & subiectos ei Episcopos, si conuenit ei tenor relectarum duarum suggestionum, id est, Agathonis sanctissimi papæ Apostolicæ sedis antiquæ Romæ, & cõcilij ei subiacentis. Georgius sanctissimus archiepiscopus Constantinopoleos, & Macarius sanctissimus archiepiscopus Antiochiæ, & qui cum eis erant, dixerunt: Pijssime domine, petimus vt exemplaria prædictarũ suggestionum percipiamus. *Recurrentes nanq; & conferentes testimonia, quæ in eis sunt sanctorum probabilium patrum, cum codicibus huius venerabilis patriarchij, in subsequenti competens dabimus responsum. Pijssimus imperator Constantinus dixit: Citra dilationem, quod postulatum est, fiat. Prolatus autem codicillus à præsentantibus locum sanctissimi papæ Romę sub signaculis tam gloriosissimorum iudicum, quamq; vtrarunq; partium, fiat ad instar codicillorum, qui à Macario Deo amabili archiepiscopo Antiochiæ oblati sunt. Et signatus est.

*requirentes

ACTIO OCTAVA.

IN nomine Domini Iesu Christi DEI atque Saluatoris nostri, imperantibus diuinissimis & serenissimis nostris dominis Flauijs, Cõstantino quidem pijssimo & à Deo decreto magno principe, perpetuo Augusto & Imperatore anno vigesimo *octauo, & post consulatum eius à Deo instructæ mansuetudinis anno decimotertio, Heraclio verò atque Tiberio à Deo cõseruandis eius fratribus anno vigesimosecundo, septima die mensis Martij, indictiõe nona. Præsidente eodem pijssimo & Christi amatore magno Imperatore Constantino in secretario sacri palatij, quod cognominatur Trullus: & per iussionem eius à Deo instructæ serenitatis, præsidentibus & audientibus Niceta glorioso exconsule patricio, & magistro imperialium officiorum, Theodoro glorioso exconsule patricio, & comite Impialis obsequj, & substratego Thraciæ, Sergio glorioso exconsule patricio, Paulo glorioso exconsule patricio, Iuliano glorioso exconsule patricio & militari logotheta, Constantino glorioso exconsule patricio & curatore Imperialis domús Hormisdę, Anastasio glorioso exconsule patricio, locum agente comitis Imperialis excubiti, Iohãne glorioso exconsule patricio & quæstore, Polyeucto glorioso exconsule, Thoma glorioso exconsule, Paulo glorioso exconsule & dispositore Orientaliũ Quinciarum, Petro glorioso exconsule, Leontio glorioso exconsule, & domestico Imperialis mensę.

*septimo

Conueniente quoq; sancta ac vniuersali synodo, quę per Imperialem sanctionem congregata est in hac à Deo cõseruanda regia vrbe, id est, Theodoro & Georgio venerabilibus presbyteris, & Ioanne venerabili diacono, locum repræsentantibus sanctissimi ac beatissimi papæ antiquę Romæ Agathonis, & Georgio venerabili & sanctissimo archiepiscopo huius magnę Constantinopoleos nouę Romę, & Petro Deo amabili presbytero monacho, & vicario sedis Alexandriæ magnę ciuitatis, & Macario venerabili archiepiscopo Theopoleos Antiochiæ, & Georgio religioso presbytero monacho & apocrisario Theodori venerabilis sedis Hierosolymorum, Ioanne episcopo ciuitatis Portuen̄, Abundantio episcopo ciuitatis Paternensis, Ioanne episcopo ciuitatis Rhegitanæ, locum agẽtibus venerabilis, quod circa antiquam Romam est, centum vigintiquinque Deo amabiliũ episcoporum concilij, qui & per proprias subscriptiones declarantur in suggestione ab eis facta ad pijssimum principem Constantinum: & Theodoro religioso presbytero, & monacho, locum seruante Theodori deo amabilis archiepiscopi Rauẽnę, Basilio episcopo ciuitatis Gortynę insulę Cretę, Theodoro episcopo Ephesi, Sisinnio episcopo Heraclee Thracię, Georgio episcopo Cyzici, Petro episcopo Nicomediæ, Photio episcopo Niceę, Ioanne episcopo Chalcedonę, Theodoro episc. Meletinę, Sisinno episc. Hierapoleos Phrygię, Macrobio episc. Seleuciæ Isaurię, Georgio episcopo Byzię Thraciæ, Gregorio episcopo Mitylenæ, Sergio episc. Selymbriæ, Andrea episcopo Methymnæ, Theognio episc. Chij, Georgio episc. *Camulianæ, Antonio episc. Hypepæ, Genesio episc. Anastasiopoleos, Platone episc. Cinnæ, Ioanne episcopo Dascylij, Theodoro episcopo *Iustiniapoleos Gordi, Theodoro episcopo Verisæ, Stephano episcopo Heraclee Ponti, Lõgino episcopo Tij, Domitio episcopo Prusiados, Salomone episc. *Clanei, Ioanne episc. Myndi, Georgio episco. Coensi, *Georgio episc. Cantani, Ioanne episcopo Lappis, Eulalio episc. Cynopoleos, Constantino episcopo Dalisandi, Theodoro episc. Olbis, Theophane presbytero & abbate venerabilis monasterij, quod appellatur Baias, Georgio presbytero & monacho monasterij Renati positi in antiqua Roma, Conone & Stephano presbyteris & monachis monasterij, quod appellatur domus Arsitia, positi similiter in antiqua Roma: Anastasio presbytero & monacho oratoriorum venerabilis patriarchij Constantinopoleos, Stephano presbytero & monacho, discipulo Macarij archiepiscopi Theopoleos Antiochiæ. Et residentibus gloriosis patricijs & cõsulibus, & omnibus venerabilibus & Deo amabilibus episcopis ex ordine in eodem secretario Trulli, propositis in medio sacrosanctis Euangelijs, Paulus magnificus à secretis & imperialis secretari⁹, dixit: In memoria retinet à Deo firmata vestra fortitudo, quòd per propriam supplicationem in antecedẽti conuentu ad exemplaria duarum suggestionum directarum ad à Deo firmatam vestram strenuitatem, ab Agathone sanctissimo ac beatissimo papa antiquæ Romæ, & quod circa eum est concilij, Georgius sanctissimus archiepiscopus huius à Deo conseruandæ regiæ vrbis, & Macarius sanctissimus archiepiscopus Antiochiæ, & qui cũ eis sunt venerabiles episcopi, promiserunt, has relegentes, in subsequenti cõpetens dare responsum & suggerimus ad quod placuerit. Pijssimus Imperator Constantinus dixit: Edicat Georgius sanctissimus archiepiscopus huius à Deo conseruandæ nostræ ciuitatis, & Macarius venerabilis archiepiscopus Antiochiæ, & ei subiacens synodus, si conuenit eis sensus suggestionum directarum ab Agathone sanctissimo papa Romæ & eius synodo. Georgius sanctissimus archiepiscopus Constantinopoleos, dixit: Inspiciens, pie domine, omnem virtutem suggestiõum directarum ad pijssimam vestram fortitudinem, tam ab Agathone sanctissimo papa Romæ, quàm ab eius synodo, & scrutans sanctorum ac probabilium patrum, qui repositi sunt in venerabili patriarchio, inuẽni cuncta testimonia sanctorum ac probabilium patrum, quæ in eisdẽ suggestionibus continentur, consonantia, & in nullo discrepantia à sanctis ac probabilibus patribus, & consentio eis, & sic ꝓfiteor, & credo. Theodorus Deo amabilis episcopus Ephesi, dixit: Ità domine profiteor, & sic credo, quemadmodùm habent suggestiones sanctissimi papæ antiquę Romæ Agathonis, id est, duas naturas & duas naturales volũtates, & duas naturales opatiões in vno sanctæ Trinitatis nomino nostro Iesu Christo, vero Deo nostro. Sisinnius Deo amabilis episcopus Heracleę Thraciæ, dixit: Auditu percipiens suggestiones Agathonis sanctissimi papæ Romæ, q̃ directæ sunt ad pijssimum nostrum dominũ, inuẽni in nullo eas aduersari sanctis patribus, & profiteor duas voluntates & duas operationes in vno sanctæ Trinitatis Domino nostro Iesu Christo, vero Deo nostro. Georgius venerabilis episcopus Cyzici, dixit: Inspiciens suggestiones sanctissimi papæ Romę Agathonis, & positorum in eis testimoniorum scientiam percipiẽs de duabus voluntatibus & operationibus, & cõsentiens omnibus quæ in eis continentur, sic *sector, & sic credo in vno sanctę Trinitatis nomino nostro Iesu Christo, vero Deo nostro. Ego etenim & dum hic relegerentur eædem suggestiones, ità credidi, & credo. Ioannes DEO amabilis Episcopus Chalcedonæ, dixit: Sic confiteor, & sic credo secundùm virtutem suggestionum directarum ab Agathone sanctissimo papa antiquæ Romæ, ad pijssimum & à Deo firmatum nostrum nominum & magnum victorem Imperatorem, quæ continent duas naturas, & duas naturales volũtates, & duas operationes similiter naturales, in vno sanctę Trinitatis nomino nostro Iesu Christo, vero Deo nostro, inconfusè, inconuertibiliter, & anathematizo eos qui dicunt vnam voluntatem, & vnam operationem in dispensatione eiusdem nomini nostri Iesu Christi, veri Dei nostri. Sisinnius DEO amabilis episcopus Hierapoleos Phrygiæ, dixit: Suscipio ea, quæ suggesta sunt domino nostro pijssimo & magno victori Imperatori, ab Agathone sanctissimo papa antiq̃ Romę, & ꝓfiteor duas naturas in vno S. Trinitatis nño nr̃o Iesu Chr̃o, & duas volũtates naturales & duas operationes naturales indiuisè, incõuertibiliter, & anathematizo eos qui dicunt vnam volũtatem & vnam operationẽ in dispensatione Dñi nr̃i Iesu Christi, veri Dei nostri. Georgius deo amabilis episcopus Byziæ Thraciæ, dixit: Profiteor duas naturales volũtates & duas operationes in dispẽsatione vnius sanctę Trinitatis nomini nostri Iesu Christi veri nei nostri. suscipio autem & suggestiones directas ab Agathone sanctissimo papa Romano, ad pijssimum & à deo firmatum nostrum nñm & magnum Imperatorem, hoc ipsum prędicãtes, & in omnibus eas sequor. Gregorius deo amabilis episcopus Mitylenę, dixit: Profiteor ità, & credo duas naturas, & duas naturales voluntates, & duas operationes similiter naturales in vno sanctæ Trinitatis nño nostro IESV Christo, vero

*Iustinopolis Gordiucome

*Domitio
*Cleonæ
*Gregorio
*Candani

*Camulianæ, Antonio episc. Hypepæ, Genesio episc. Anastasiopoleos, Platone episc. Cinnorum

*sequor

vero Deo noſtro. Super his autem ſequor & ſuggeſtiones directas ab Agathone ſanctiſſimo papa antiquæ Romæ, ad pijſſimũ noſtrum dominum & magnum Imperatorem, & omnem virtutem quæ in eis continetur. Andreas epiſcopus Methymnæ dixit: Sequor ſuggeſtiones ſanctiſſimi papæ Romæ Agathonis, & teſtimonia ſanctorum patrum quæ in eis continentur, & ità credo, & ità profiteor duas naturas, & duas voluntates, & duas operationes in vno ſanctę Trinitatis Domino noſtro IESV Chriſto, vero Deo noſtro. Sergius deo amabilis epiſcopus Selymbriæ, dixit: Sequor ſuggeſtiones patris noſtri Agathonis ſanctiſſimi papæ Romæ, & ità ſuſcipio, & ità amplector eas, tanquàm epiſtolas ſanctæ memoriæ Leonis prædeceſſoris eius beatitudinis, & ꝓfiteor in Domino noſtro Ieſu Chriſto, vero Deo noſtro duas voluntates naturales, ſimiliter & duas operatiões, *Domitius epiſcopus Pruſiados, dixit: Suggeſtiones directas à patre noſtro Agathone ſanctiſſimo archiepiſcopo Apoſtolicæ & principalis ſedis antiquæ Romæ, ad à Deo coronatum & manſuetiſſimum noſtrum dominum & magnum victorem Imperatorem, tanquàm ex ſpiritu ſancto dictatas per os ſancti ac beatiſſimi principis apoſtolorum Petri, prædico, & digito ter beatiſſimi papæ Agathonis ſcriptas, ſuſcipio & amplector, & ità credo, ità ſentio duas naturas in vno ſanctæ Trinitatis Domino noſtro Ieſu Chriſto vero Deo noſtro, & duas naturales voluntates, ſimiliter & duas operationes naturales in vna perſona, in vna ſubſiſtentia inſeparabiliter atque indiuisè, & anathematizo eos, qui dicunt vnam voluntatem & vnam opationem poſt incarnationem Domini noſtri Ieſu Chriſti, nisi duntaxàt in ſancta Trinitate ſolummodò. Geneſius epiſcopus Anaſtaſiopoleos, dixit: Secundùm virtutem relectarum ſuggeſtionum ſanctiſſimi papæ Romanæ vrbis, ſic credo & confiteor in incarnationis diſpenſatione Domini noſtri Ieſu Chriſti, veri Dei noſtri, duas naturas & duas naturales voluntates, & duas naturales operationes. Theodorus epiſcopus Meletinæ, ingreſſus in medio ſanctæ ac vniuerſalis ſynodi, dixit: Ego, domine, homo ſum ruſticus, & peto iſtam chartam relegi. Quæ porrecta, relecta eſt per Ioannem magnificum à ſecretis & imperialem ſecretarium, & habet in verbis ità: Sancti ac probabiles patres, quorum teſtimonia vtraque pars ad vocationem proprij dogmatis protulit, ante ſanctam ac vniuerſalem quintam ſynodum claruerunt, & proprios dogmaticos ſermones conſcripſerũt, ex quibus (vt dictum eſt) teſtimonia vtraq; pars protulit: ſed tamen nulla ex quatuor ſanctis ac vniuerſalibus ſynodis, ſed neque quę poſteà facta eſt, adæquè vniuerſalis quinta ſynodus tradidit catholicæ Dei Eccleſiæ, quæ in toto mundo eſt, numerum de propoſitis dogmaticis quæſtionibus proferre, aut tradere, aut ꝓdicare in incarnatione Domini noſtri Ieſu Chriſti, veri dei noſtri, præter duas naturas, quæ in eo exiſtunt inconuertibiliter & inconfusè ac indiuisè in vna ſubſiſtentia, ſiue in vna perſona: cuius vnius Domini IESV Chriſti veri Dei noſtri, miracula & paſſiões confiteri in verbis ipſis, tradidit nobis ſancta ac vniuerſalis quinta ſynodus. & petim⁹ pijſſimum veſtrum imperium, qui vnitatis vbiq; poſitarum ſanctarum DEI eccleſiarũ plurimam curam facit, quęq; nobis tradita ſunt recta & immaculata dogmata à prædictis ſanctis & vniuerſalibus ſynodis, per ſacras veſtras in ſcripto ſanctiones ſiue leges confirmare, vt nullus licentiam habeat prætergredi aut tranſponere terminos antiquos, quos patres noſtri ad ſalutem omnium fixerunt. Sed neq; ob quamlibet reprę- *occaſatio- henſionem aut *occaſionem cuiuſquam *p- nem * prædeceſ- deſunctorum, ſiue vnam operationem & ſorum vel vnam voluntatem, ſeu duas operationes & prędiſſina- duas voluntates docuerunt, fiat, niſi *quic- torum quam fuerit à prædictis ſanctis quinq; vni- *quodcũq; uerſalibus & cæteris orthodoxis ſynodis ad deiectionem hæreticorum cum impijs eorum dogmatibus & ſcriptis, definitum: & (vt generaliter dicatur) quod à ſancta catholica Eccleſia refutatum eſt & abiectum, profitentes eundem vnum ſanctę conſubſtantialis ac viuificæ Trinitatis perfectum in deitate, & perfectum eundem in humanitate, ex duabus naturis, deitate & humanitate, & in duabus naturis etiàm poſt ineffabilem & inſolubilem vnitionem opportunè, & iuxta quod inſitum eſt naturis, vnũ eundemq; Chriſtum in vna ſubſiſtẽtia atq; vna perſona exiſtentem, indiuisè ac inſeparabiliter operantem diuina & humana, vt nullus iuxta modũ qui prę ſignificatus eſt, ex alterutra parte, iubẽte veſtra pietate, ſub accuſatione aut repræhenſione huius rei cauſa fiat. Pijſſimus imperator dixit: Edícat Theodorus Deo amabilis epiſcopus Meletinæ, qui ſunt, qui cum eo fecerunt porrectã nobis ab eo & nunc relectã chartulã. Theodorus Deo amabilis epiſcopus Meletinæ, dixit: Petrus epiſcopus Nicomediæ, Salomõ epiſcopus *Clanei, Antonius epiſcopus Hy- *Cleoꝝ peporum, & quidam ex ſecretario ſanctiſſ. patriarchæ Conſtantinopoleos, i. Georgi⁹ djaconus & chartophylax, & Anaſtaſius diaconus & notarius & defenſor nauium, Stephan⁹ diacon⁹ & cãcellari⁹, Dionyſi⁹ diacon⁹ & cãcellari⁹, Anaſtaſi⁹ presbyter & monach⁹, & Georgi⁹ monach⁹ patriarchij Antiochiæ.

Pijſſimus impator Cõſtantin⁹ dixit: quis tibi porrexit hanc ipſam chartulã, quam ꝓtuliſtiſ Theodorus Deo amabilis epiſcopus Meletinæ, dixit: Iſte abbas Stephanus, qui eſt de patriarchio Antiochiæ. Et oſten-

dit eum ſtantem poſt ſedem, in qua ſedebat idem venerabilis archiepiſcop⁹ Antiochiæ Macarius. Georgius epiſcopus Camulianorum, dixit: Suſcipio & ſequor, domine, directas ſuggeſtiones ab Agathone ſanctiſſimo papa Romæ, & ſic credo, & ſic profiteor in vno ſanctæ Trinitatis nõ noſtro Ieſu Chriſto vero deo noſtro, duas naturales voluntates & duas operationes. Platon epiſcopus Cinnæ, dixit: Audiens ſuggeſtiones Agathonis ſanctiſſimi papæ Romæ, ità credo, & harũ virtutem ſequor & credo, & ſic ꝓfiteor duas naturas, & duas voluntates naturales, & duas operatiões adæquè naturales, inconfusè & incommutabiliter, inſeparabiliter in vno ſanctæ Trinitatis nomine noſtro Ieſu Chriſto, vero Deo noſtro.

Theodorus epiſcopus Veriſæ Armeniæ, dixit: Audiens ſuggeſtiones directas ad nominum noſtrum benigniſſimum Imperatorem, à patre noſtro papa Romæ Agathone, & teſtimoniorum quæ in eis continentur, ſcientiam accipiens, credo ſicut credit ipſe pater noſter Agatho antiquæ Romæ papa, in nõ noſtro Ieſu Chriſto, vno S. Trinitatis, vero Deo noſtro, duas naturas in vna perſona, duas naturales volũtates, & duas opationes ſimiliter naturales. Et ſurgentes cæteri omnes Deo amabiles epiſcopi, qui ſub ſedem Conſtantinopolitanam fuerant, exclamauerunt, dicentes: Et nos, pijſſime domine, notionem accipientes ſuggeſtiõis directæ ad manſuetiſſimam veſtram fortitudinem ab Agathone ſanctiſſimo ac beatiſſimo papa antiquæ Romæ, & alterius ſuggeſtionis, quæ facta eſt à ſubiacente ei concilio, & ſequentes ſenſum qui in ea continetur, ſic ſapimus & ꝓfitemur, & credimus in vno nõ noſtro Ieſu Chriſto, vero Deo noſtro, duas naturas inconfusè, inconuertibiliter, indiuisè, & duas voluntates naturales, & duas operationes naturales, & omnes qui docuerunt & dicunt vnam voluntatem, & vnam operationẽ in duabus naturis vnius Domini noſtri Ieſu Chriſti veri Dei noſtri, anathematizamus.

Sancta ſynod⁹ dixit: Si placet pietati veſtræ, Theodorus DEO amabilis epiſcopus Meletinus vnà cum ab eodem memoratis perſonis, id eſt, Petro Deo amabili epiſcopo Nicomediæ, Salomone epiſcopo Clanei, & Antonio epiſcopo Hypeporum, Georgio diacono & chartophylace ſanctæ huius magnæ eccleſiæ, Anaſtaſio diacono & notario & defenſore nauium, Stephano diacono & cancellario, Dionyſio diacono & cancellario, Anaſtaſio presbytero & monacho, Georgio monacho qui eſt cum Macario venerabili archiepiſcopo Antiochiæ, & Stephano presbytero & monacho eiuſdem Macarij diſcipulo, ſurgens in medio confiſlat, & indubitanter, quod ei videt, vnà cum eis reſpondeat. Pijſſimus impator Conſtantinus dixit: Quod conſideratum eſt à ſancta ſynodo, fiat. Et ſurgentes ꝓdicti epiſcopi atque clerici, & in medio ſtantes, ſine Stephano diſcipulo Macarij venerabilis archiepiſcopi Antiochiæ, dixerunt: Mentitus eſt hic aduersùs nos Theodorus epiſcopus Meletin⁹: neque enim cognoſcẽtibus nobis, facta eſt chartula, q̃ porrecta eſt ab eo dño noſtro pijſſimo, ſed & parati ſumus noſtram orthodoxam fidem cõfiteri. Pijſſimus Imperator Conſtantinus & ſancta ſynodus dixerunt: Quoniamquidem ſuſpicio nobis data eſt circa vos, occaſione porrectæ chartulæ à Theodoro Deo amabili epiſcopo Meletino, non aliter nobis ſatisfacitis, niſi vtiquè in ſcripto libellos fidei veſtræ in ſubſequẽti adduxeritis, vt debeant coràm ſancta & immaculata Dei eloquia eis afferri. Georgius ſanctiſſimus archiepiſcopus Conſtantinopoleos, accedens ad pijſſimum Imperatorem Conſtantinum, dixit: A Deo coronate nñe, iubeto mitti in diptychis ſanctarum eccleſiarum nomen ſanctæ memoriæ Vitaliani papæ Romæ, eò quòd propter tarditatem miſſorũ apocriſariorum à ſanctiſſimo papa eiuſdem antiquæ Romæ, petitionem tunc dediſſe conſtet ad manſuetiſſ. veſtram fortitudinem, tam partem ſanctæ meæ Eccleſiæ, q̃ & Macarium venerabilem archiepiſcopum Antiochiæ, eosque qui illo tempore aduenerant in hanc à Deo ſeruatã veſtram ciuitatem deo amabiles epiſcopos, vt prædictus ſanctæ memoriæ Vitalianus eijceretur de ſanctis diptychis, & reſtitui nobis huiuſmodi petitionem. ſtatim enim inueniet à deo inſtructa veſtra tranquillitas communicantes eccleſiæ catholicæ, ſiue qui ſeipſos ſeparant ab ea propter perſonam. Conſtantinus pijſſimus Imperator dixit: Quod poſtulatum eſt à ſanctiſſimo Georgio patriarcha huius à deo ſeruatæ noſtræ regiæ ciuitatis, fiat. Sancta ſynodus exclamauit: Conſtãtino magno Imperatori multos annos, Orthodoxo Imperatori multos annos, Conſeruatori orthodoxæ fidei multos annos, Pacifico Imperatori multos annos, Nouo magno Conſtantino Imperatori multos annos, Nouo Theodoſio Imperatori multos annos, Nouo Imperatori Martiano multos annos, Nouo Iuſtiniano Imperatori multos annos. Nos famuli Imperatoris, Agathoni orthodoxo papæ Romano multos annos, Georgio orthodoxo patriarchæ multos annos, Orthodoxo ſenatui multos annos. Sancta ſynodus dixit: Si videtur pijſſimo domino, edicat Macari⁹ venerabilis archiepiſcop⁹ Antiochię, quõ credit in vno S. Trinitatis nõ nro Ieſu Chro, vero deo noſtro, & ſi confitet in eo duas voluntates naturales, & duas opationes naturales incõfusè & indiuiſibiliter; & ſi ſequit ſuggeſtiones directas ad à deo inſtructã veſtrã ſortitudinẽ à patre pietatis vĩæ Agatho-

ne

ne sanctissimo papa antiquæ Romæ, & si consequitur paterna testimonia, quæ in eis continentur. Constantinus pijssimus Imperator dixit: Audiens Macarius venerabilis archiepiscopus Antiochiæ, quæ ab hac sancta & vniuersali synodo dicta sunt, quod ei videtur, respondeat. Macarius venerabilis archiepiscopus Antiochiæ, dixit: Non dico duas voluntates, aut duas operatiões in incarnationis dispensatione domini nostri Iesu Christi, sed vnam voluntatem & Deiuirilem operationem.

Sancta synodus dixit: Postquàm non cõsentit virtuti directarum orthodoxarũ suggestionum ab Agathone sanctissimo papa Romano Macarius venerabilis, quæ iam & coram vestra pietate relectæ sunt, *quibus & omnes consentientes gratè suscepimus, præuidimus hunc de sede sua surgere, vt debeat respõdere. Et surrexit Macrobius deo amabilis episcopus Leuciæ Isauriæ, vnà cũ Eulalio episcopo Cynopoleos, atq; Constantino episcopo Lalissandi, & Theodoro episcopo Olbis, vtrisque de concilio existẽtibus sedis Antiochenæ, & dixit: Sic *confiteor, & sic credo secundùm virtutem suggestiõum directarum ad dominum nostrũ pijssimum Imperatorem ab Agathone sanctissimo papa Romano & confiteor sicut duas naturas, ità & duas naturales voluntates, & duas naturales operationes, indiuisè, inconuertibiliter, inconfusè in incarnatiõis dispensatione vnius sanctæ Trinitatis Dñi nostri Iesu Christi, veri Dei nostri. Constantinus episcopus Dalissandi, dixit: Confiteor duas naturas in vnum Dominum nostrum Iesum Christum inconfusè, & indiuisè in vna persona atque vna subsistentia, & duas voluntates naturales, & duas operationes naturales similiter. Theodorus episcopus Olbis, dixit: Sequor sanctam Chalcedonẽsem & vniuersalem synodum, & Tomũ beatissimi papæ Leonis antiquæ Romæ, & cõfiteor dominum nostrum Iesum Christum, vnum de sancta Trinitate, in duabus naturis & duabus naturalibus voluntatibus & operationibus incõfusè & indiuisè cognoscendum, & sequor sedem Constantinopolitanam & sedem Romanam, & suggestiones directas domino nostro pijssimo magno Imperatori ab Agathone sanctissimo papa Romano. Eulalius episcopus Cynopoleos, dixit: Ità credo duas naturas inconfusè & indiuisè, & duas voluntates atque duas operationes in incarnationis dispensatione vnius sanctæ Trinitatis Domini nostri Iesu Christi, veri Dei nostri. Constantinus pijssimus Imperator dixit: Si placet vestræ sanctæ synodo, adueniant codicilli testimoniorum, qui dudùm porrecti sunt à Macario venerabili Archiepiscopo Antiochiæ, qui & à vobis sigillati sunt, vt legantur & conferantur cum authenticis codicibus, qui repositi sunt in hic sito venerabili patriarchio. Sancta synodus dixit: Quod & nunc à vestra serenitate piè iussum est, fiat. Et prolati sunt per Photinum magnificum à secretis & imperialem secretarium codicilli tres sigillati, qui & dati sunt, atque oblati assistenti Macario venerabili archiepiscopo Antiochiæ, vt recognosceret, si ipsi sunt, qui ab eo dudùm fuerant prolati codicilli. Quos in manibus accipiens, & inspiciens idem venerabilis Macarius, dixit: Etiàm verè ipsi sunt, & recognosco eos.

Constantinus pijssimus Imperator dixit: Edicat Macarius venerabilis archiepiscop' Antiochiæ, & Stephanus religiosus presbyter & monachus eius discipulus, †quid sibi coaceruantes, huiusmodi defloruerunt testimonia.

Macarius sanctissimus archiepiscop' dixit: De ipsa vna voluntate, quæ est patris, & Domini nostri Iesu Christi, & sancti spiritûs. Constantinus pijssimus Imperator dixit: De dispensatione domini nostri IESV Christi, vnius sanctæ Trinitatis Dei verbi, quomodò *sentis? Macarius venerabilis archiepiscopus dixit: Confiteor Dominũ Iesum Christum, vnum sanctæ Trinitatis esse, & post incarnationem in duabus perfectis naturis inconfusè & indiuisè in vna persona, & vna subsistentia, nusquàm naturarum differentia perempta propter vnitiõem, sed saluata potiùs proprietate vtriusque naturæ, & *in vnam personam atque vnam subsistentiam concurrente. Quoniam verò alteram personam, & post humanationem vnus sanctæ Trinitatis non assumpsit, propter hoc ne aliquid peccati dicimus eum *assumere, quia absque carnalibus voluntatibus & cogitationibus hominis in imagine nouitatis confitemur vnum dominum nostrum Iesum Christum. Qui enim 'vnam voluntatem habens, est ad susceptionem harum omnium passionum idoneus, *vnam eandemq; habuit virtutem ad tolerantiam horum omnium, secundùm sanctum & acceptabilem Augustinum. De hoc enim & confessionem fidei iampridèm exposuim', & consentimus tam sanctis quinq; synodis, quamq; Honorio à Deo erudito, Sergio & Paulo atq; Petro, & reliquis, quorum mentionem & in his quæ domino porreximus, testimonijs fecimus, confitentes vnam voluntatem subsistentialem in vno Domino nostro Iesu Christo, & deiuirilem eius operationem. Nec enim quæ diuina sunt, secũdùm Deum, neque quæ humana sunt, secũdùm hominem, sed humanam & Dei nouã quandam virilem operationem in conuersatione demonstrãsse, confitemur secũdùm sanctum Dionysium. Constantinus pijssimus Imperator dixit: Confessio, cuius mentio facta est, quòd data sit nobis à Macario archiepiscopo Antiochiæ, proprię eius fidei lecti-

*quas

*profiteor

*quæ

*sentiis

*ad

*assumpsisse,

*humanam

*humanam

Hic hæreticus mentionem honorij

lectione pandatur. Et prolata est per Photinum à secretis & Imperialem secretarium. Et relecta est per Diogenẽ à secretis & imperialem secretarium, quæ continet in verbis ità: *Pacis Dei, quæ exuperat omnẽ sensum, summa est pietas, per quam vno ore, vnoq; corde Deo viuenti & veræ Trinitati seruientes, tenemus confessionem paci Dei constricti. Hac non ab homine, neque per hominem, sed diuina gratia, ô fidelissime Imperator, instructus, cætera omnia inferiora ponens, vt cõdecebat diuinũ sacrumq; fastigium, diuinum zelum, qui tibi inditus est, exacuisti: & Ecclesiæ oculos suscitans, pontifices inquam, inuitas vnumquenq;, vt quod in eo est, orthodoxiæ proferat lumen, quatenùs fulgeat ampliùs in mundo. Annuat quoq; tibi Deus temporibus pij tui imperij Christianissimæ prædicationis indeficiens lumen, *& hæreticorum nouæ caligines extinguantur. Obedio quippe præparatus Deo placito vestro consilio. Quis ego sum, domine à Deo decrete, vilis & abiectus, nec parens, & in pauimẽto reiacens? Dicam quoq;, immeritus terribili seruire atque assistere tribunali. Verùm à vobis dignus habitus, hanc professionem facio fidei, quam patres nostri, qui in Nicea & deinde fuerant, promulgauerunt. Cum quagenitus & coeodoctus sum, cum hac & abscedam. Credo igitur in vnum Deum, patrem omnipotentem, omnium visibilium & inuisibilium factorem. Et in vnum dominum nostrum Iesum Christum, filium eius vnigenitum, qui ex eo natus est ante omnia secula, Deum verum ex deo vero, perfectum filium, perfectum patris verbum, effectricem sapientiam, essentialẽ virtutem, totius creaturæ factorẽ. Et in spiritum sanctum ex patre procedentem, & per filium manifestatũ videlicet hominibus, vitam viuentium, causam immortalem, sanctitatem, totius sanctificationis *largitatem, Trinitatis perfectam gloriam, & imperio & consilio non diuisam, vnam deitatem & dominationem. Nihil enim seruile in Trinitate, vel subiectũ, & introductitium, tanq priùs quidem non extitisset, pòst verò intromissum. Neque eñ deficit filius patri, neq; filio spiritus, sed inconuertibilis semper, & cõsubstantialis sancta Trinitas Deus noster. Deum verò cùm dico, vno lumine illustror, & tribus: Tribus quidem, secundùm proprietates siue subsistentias & personas: vno verò, secundùm essentiæ rationem, id est, Deitatis. Diuiditur quippe indiuisibiliter, (vt ità dicam) & coniungitur diuisibiliter. vnum nempe in trib' ipsa deitas, & ipsa tria vnum, in quibus deitas, siue (vt *expressim dicatur) quæ est deitas: & neque ipsam vnitatem confusionem opinamur, neq; ipsam diuisionem alienationẽ. Absit enim à nobis ex æquo & Sabellij confusio, & Arrij diuisio, quæ & eregionè *alia sunt, & similia quidẽ impietate. Quid itaque est, *dominum confundere malè, aut concidere in æqualia? Nobis verò vnus deus pater, ex quo omnia: & vnus dominus Iesus Christus, per quem omnia: & vnus spiritus sanctus, in quo *vnum omnia hæc tria deus, & hæc tria vnum, sicut diximus. Confitemur autem vnum sanctæ Trinitatis Dominum Iesum Christum, filium dei vnigenitum, propter nos in vltimis diebus descẽdisse de cælis, & incarnatum esse de spiritu sancto & sancta immaculataq; domina nostra dei genitrice, semperque virgine Maria, & humanatum esse, hoc est, veram carnem accepisse de ea, animatam anima rationali atq; intellectuali: & hanc, nullo modo ante hoc subsistentem, mirabiliter in seipso formãsse, & hanc propriam, per vnitionem dispensatiuam fecisse, non ex semine humano vel operatione viri extitisse, neque ex volũtate carnis, sed operatione & voluntate virtutis altissimi Dei. Ait enim angelus ad gloriosam & verè Dei genitricem: Spiritus sanctus superueniet in te, & virtus altissimi obumbrabit tibi. Ideoq;, quod nascetur ex te sanctum, vocabitur filius Dei. Ex hoc quippe solùm, dei genitricem propriè atque secundùm veritatem Dei verbi virginem matrem glorificamus, quoniã qui præerat Deus super naturam, ex se peperit incarnatum: & ità *factum est secundùm nos *humanitùs Deus verbum, vt non, quod erat, amitteret: sed sicut factus est in assumptione carnis & sanguinis, ità quoquè manſit, quod erat, Deus, natura scilicet & *volũtate. Nec enim carnem dicimus in diuinitatis transire naturam, neque iterùm in naturam carnis ineffabilem dei verbi deriuari naturam, sicut Apollinarius, Eutyches, & Seuerus impudenter *asseruerũt. Nusquàm enim propter vnitionem differẽtia naturarum euanescit. Saluatur autem magis proprietas vtriusque naturæ in vna persona, vnaq; subsistentia. Vnitum quippe esse carni secundùm subsistentiam confitentes verbum, vnum illum adoramus, filium vnigenitum, Deum verũ, dominum omnium nostrum Iesum Christum, in duabus naturis inconfusè & indiuisè cognoscendum, non per partes ponentes, ac segregantes hominem & deum, neq; illum quidem operatum fuisse miracula, hunc verò passum fuisse, quæ humana sunt, sicut diuidentes Theodorus & Nestorius dicunt. Eundemque confitemur deum & hominem perfectum, consubstantialem patri secundùm deitatem, & cõsubstantialem nobis eundem secundùm humanitatẽ, eiusdem vtrasq; natiuitates prædicantes, 'tam quæ ante secula ex patre secundùm deitatẽ, *quàm quæ in vltimis diebus ex Maria virgine dei genitrice, secundùm humanitatem, eiusdem miracula & passiones, & omnem simul deo decibilem, atq; homini condecẽ-

*mala *Deum

Philip. 4. b *Pax

*eoĩa vnum. Hæc

Lucæ 1. d

*veritate.

*delirauerunt.

*tamq;

*quamque

Professio fidei Macarij hæretici.

Impressius

tem operationem ex eodem vno Christo Deo nostro καὶ τοῦτο nouā rationē processisse credimus. Neque enim quæ diuina sunt, secundùm Deum: neque rursùs quæ sunt hominis, secundùm hominem: sed humanatus Deus verbum, nouam quandam deiuirilem operationem, & hanc totam viuificatricem, demonstrat: vel nouum videt, & perturbat aliquorum auditus, suspicantium in peremptionem hanc nos proferre dictum, quæ in Christo Deo nostro sunt inconfusè, & secundùm subsistentiam adunatarum duarum naturarum, quod nō est vnquàm, nec fuit. Vnum igitur eúdemq; opatum fuisse dicimus, id est, mirè operatum esse salutem nostram, eúdem passum propria carne, & omnes verè sustinuisse salutares passiones, idem est dicere & miracula, vt sit quidem carnis, pati, non separatæ videlicet à diuinitate, quanuis non diuinitatis fuit pati, ipsius autem Dei operatio quanuis p humanitatem eius, hoc est, totam nostram consperſionem hanc adimpleuerit vna & singulari voluntate diuina, vtpotè non existente in eo & alia voluntate, siue obsistente & aduersante diuinæ eius & potenti illius voluntati. Impossibile enim est, in vno eodemque Christo Deo nostro duas simul & adinuicèm contrarias seu dissimiles existere voluntates. Salutaris verò à DEO instructorum patrum doctrina, manifestè instruit, quia nunquàm intellectualiter animata nomini caro, diuisæ atque ex proprio appetitu vnitæ sibi humanitati subsistentialiter Dei verbi naturalem sui fecisset motionem: sed quandò, & quantam, & qualem idem Deus verbum volebat: & vt clariùs dicatur, quemadmodùm nostrum corpus regitur & ornatur, atque ordinatur ab intellectuali & rationali anima nostra, ità & in nomino Christo totam hominis eius consperſionem ab eiusdem verbi diuinitate semper & in omnibus mota θεοκίνητον DEO mobilis fuit, secundùm Nyssenum Gregorium, dicentem aduersùs Eunomiū ità: Secundùm quod Deus est, filius impassibilis est per omnia & immortalis. Si autem passio de eodem in euangelio dicatur, per humanitatem quæ per omnia passionis est capax, hoc operatus est. Operatur enim verè diuinitas per corpus, quod circa eam est, omnium salutem: vt corporis quidem sint passiones, Dei verò operatio, per ⁎quam & saluati sumus, & huiusmodi saluti nullam introducimus diuisionem. Semèl enim moriens, & multorum abluens peccata, redemptionem & salutem ex seipso nobis, qui in peccatis sumus, acquirens, resurrexit, & cōsuscitauit & viuificauit nos, pacem perpetuam donans: ascendensq; in cælos, sedet ad dexteram patris eius. & iterùm veniet cum gloria, iudicaturus viuos & mortuos, cuius regni non erit finis. Spero enim resuscitari omnes, & diuino assistere tribunali, vt percipiat vnusquisque iustam ab eo retributionem, finem non habituram. Necessariè verò & illud adijcimus: asserentes quippe mortē, quo ad carnem vnigeniti filij Dei, id est, Iesu Christi, & ex mortuis ascensum, & in cælis assumptionem cōfitentes, τὴν ἀναίμακτον citra sanguinem cæremonias in ecclesijs celebramus. Ità quippe accedimus ad benedictiones arcanas, & sanctificamur participes effecti tam sanctę carnis, quamque pretiosi sanguinis Christi, omnium nostrūm saluatoris: & non vt communem carnem suscipimus, absit: neque iterùm vt viri sanctificati, & copulati verbo per vnitatem dignitatis, siue vt diuinam inhabitationem habentis, sed sicut verè viuificatricem & propriam eiusdem verbi: vita enim est naturaliter vt Deus. quia ergò factus est vnum ad carnem suam, viuificam eam demonstrauit. Vndè idem dicit ad nos: Amèn amèn dico vobis, nisì manducaueritis carnem filij hominis, & biberitis eius sanguinem. Non sicut hominis vnius ex nobis, & ipsam extimamus esse. quomodò enim hominis caro viuificare poterit secundùm propriam sui naturam? sed vt verè propriam filij Dei, qui ꝑ nobis etiàm filius hominis factus est χρηματίσαντος & prouectus. Cæterùm voces Saluatoris nostri quę in Euangelijs sunt, neq; subsistentijs duabus, neque personis partimur: sed tam humanas, ad hæc & diuinas, ab vno dictas recipimus, rectè sentientes. Vni igitur personæ vniuersas voces quæ sunt in euangelio, deputare oportet vni subsistentiæ verbi incarnati: Deus enim vnus est Iesus Christus, secundùm scripturas. Hæc sapere sum⁹ edocti à sanctis apostolis & euangelistis, ab omni quoq; à deo inspirata scriptura, & à vera confessione beatissimorum patrum eorum, qui in Nicea & Constantinopoli, & deincèps, id est, sanctarum & vniuersalium quinq; synodorum, in quibus & epistolę sanctorum Cyrilli & Leonis, & q̄q; prędicauerunt ac susceperunt, suscipimus & prędicamus: & quęq; abiecerūt, & nos anathematizamus, & omnem hęresim à Simone vsque in p̄sens, p̄cipuè Arrium, Eunomium, Macedonium & Apollinarem, Sabellium, Nouatum & Sabatium, Diodorum & Nestorium, Eutychen quoquè, Dioscorū, & Seuerū, & Iulianum, καὶ ἀγνοοῦντα & ignorantem Themistium, & omne eorum prophanum consortium, Origenem quoquè, & Didymum, & Euagrium, & fabulosa eorum deliramenta. Ad hæc anathematizam⁹, & quos sancta quinta synod⁹ abiecit, Theodorum inquam Mopsuestenum, maledictum illius Maximi hęretici, diuisionisque doctorē: & impia Theodoreti scripta, quæ aduersùm orthodoxam fidem & duodecim capitula beati Cyrilli, & epistolam, quæ dicit ab Iba scripta fuisse ad Marim Persam.

Super

Gregorius Nyssenus.

⁎quem

Ioann. 6.f

for. ἀγνοίας, vel ἀγνοοῦντα

Super his etiàm omnibus hæreticis, & eum qui his subortus est Maximum, nec dicendū cum eius discipulis, quiqui manichęizare, & projcere corpus Christi nomini nostri ille paganus edocebat, & impium diuisionis ei⁹ dogma, quod & olim nostri patres respuerunt, id est, Honorius, Sergius, & Cyrus, & reliqui ecclesiarum doctores, ad hæc etiàm & piæ memoriæ Heraclius proauus vester, cuius prosapiā Deus orthodoxiæ huic pio imperio assignauit: cum indignatione qppe cum sanctis patribus nostris, etiàm ipse exortam hanc Maximianorum hæresim condemnauit: quos secuta & ea quæ hìc facta est per iussionem piæ memoriæ patris vestri sancta congregatio. Petrus quoq; sanctissimus ac vniuersalis patriarcha, & præcessor meæ paruitatis Macedonius beatæ memoriæ, & vicarius Alexandriæ Theodorus, præsentibus vnà cum eis & qui aduenerant episcopi, & sacro senatu, quæ circa eū fuerant, in scripto discutientes, hunc anathematizauerunt, & ⁎exilio donauerunt cū impijs eius discipulis. Sed vniuersos hæreticos apud se anathematibus congemiscere derelinquens, iterùm conuertor ad Dominum, & ab eo conseruari vestram pietatem exposco, qui orthodoxiæ sermonem corroborat. Vos enim cùm sitis & à proanis luminaria fidei, luminaria fidei, domine, illustra. Orthodoxiæ custodes, domine, custodi. Deus exaltet cornu vestrum, Deus pacificet imperium vestrum, persequens omnem hostem, & pacem profundam & ecclesijs & vniuerso mundo condonātem. Et subscriptio: Macarius misericordia Dei episcopus Theopoleos, dictans omnem supradictum orthodoxiæ textum, iuxta editiones sanctarum & vniuersalium quinq; synodorum, & sanctorum ac probabilium patrum, qui nominatìm à me sunt positi, qui explanauerunt iuxta præfixā virtutem, vnā voluntarem in vno Domino Iesu Christo Deo nostro, & deiuirilem eius demonstrārunt nobis operationem: & quia impium sit dicere, in eodem Christo Deo nostro duas voluntates, consentiens atque confessus, & ità sentiens & docens, & sperans assistere terribili Dei tribunali cum hac mea orthodoxa fide, subscripsi.

⁎exilio donauerunt

Hæreticus mentitur Synodos & Patres à se hæc.

Constantinus pijssimus Imperator & sancta synodus dixerunt: Per tenorem oblatæ confessionis à Macario Deo amabili archiepiscopo Antiochiæ, fidei eius agnitionem accepimus. Edícat autem idem Deo amabilis Macarius, si consentit testimonijs ab eo prolatis & porrectis. Macarius sanctissimus archiepiscopus dixit: Vtiquè domine.

Constantinus pijssimus Imperator & sancta synodus dixerunt: Prosequatur idē deo amabilis Macarius, si confitetur duas naturales voluntates, & duas operationes in incarnationis dispensatione Dei nostri.

Macarius venerabilis archiepiscopus dixit: Non dico duas naturales voluntates, aut duas operationes naturales in incarnatiōis dispensatione Domini nostri Iesu Christi, nec si mēbratìm incidar, & mittar in mare.

Constantin⁹ pijssimus Imperator & sancta synodus dixeruot: Ex codicibus nunc prolatis, & recognitis, à Macario venerabili archiepiscopo Antiochiæ, primus ex eis codicillus lectione pandatur, ad collationem authenticorum librorum sanctorum ac ꝓbabilium patrum, qui reconditi sunt in venerabili patriarchio, iuxta quod dudùm postulata sunt à parte Apostolicæ sedis sanctissimi papæ Romani Agathonis. Georgius Deo amabilis diaconus, & chartophylax huius magnæ dei ecclesiæ, proferat huiusmodi codices sanctorum ac probabilium patrum de venerabili patriarchio. Et prolati sunt. Et accipiens per iussionem pijssimi nostri principis Constantini Petrus gloriosus exconsul librum S. Athanasij, contulit cum huiusmodi primo codicillo, deferente eundem codicillum Diogene magnifico à secretis & imperiali secretario, quem & relegit continentem in verbis hoc modo: Sancti Athanasij ex secundo sermone aduersùs Apollinarem: Certum nanque est, quòd ꝓexistens Deus verbum, ante carnis aduentum non erat homo, sed Deus erat apud deum, inuisibilis atque impassibilis. Neque igitur Christi nomen absque carne desert, quia sequitur nomen passio & mors, Luca quidem scribente, Si passibilis Christus, primus ex resurrectione mortuorum. Paulo verò dicēte, Pascha nostrum immolatus est Christus. Et quia homo Iesus Christus, qui dedit semetipsum pro nobis, non quia non est deus, sed quia & homo est Christus, propterea memor esto Iesum Christum resurrexisse à mortuis ex semine Dauid. Propter hoc scriptura vtrorunque nominum facit introductionem in ostensiōem substantię, inuisibiliter quidem Deum intelligendo & verè existētem, visibiliter autem hominem palpando, & verè existentem, non in diuisione personarum aut intelligentiarum, sed naturali natiuitate & indissolubili vnitate, vt in ipso certa existente passione, verus idē atque impassibilis veraciter intelligatur. Sūt autem, & q̄ intercisa sunt à Macario & Stephano, & antè & pōst testimonia hæc. Sed dicis: Quia si omia susceperit modis omnib⁹, & humanas habuit cogitationes. Impossibile autem est, in cogitatiōibus hominis peccatum non esse. Et quomodò erit absq; peccato Christus? Dicite igitur: Si cogitationū peccabilium conditor est deus, deputandū est Deo proprium officiū. Venit enim assumere facturam suam. Sed iniustum erit iterùm iudicium condemnans peccatorem. Si enim peccabiles cogitationes condidit ⁎dominus, quomodò condemnat peccan- ⁎Deus tem?

Athanasius Alexandrinus.

Act. 26.f

1. Cor. 5.c

2. Tim. 2.a

rem? Et quomodò erit possibile, *arbitrantur, à Deo tale iudicium fieri? Si autem & Adam subiacebat talibus cogitationibus antequàm inobediens fieret Dei mandato, & quomodò ignorabat bonum & malum? Rationalis quippe erat, natura liberrima à talibus cogitationibus, experientiam mali nescíens, tantumodò bonum sciens, & quidem vniformis fuerat: non obediens autem mandato Dei, succubuit talibus cogitationibus, non quia Deus creauit captiuantes has cogitationes, sed diabolus per deceptionem superimponens hominis rationali naturæ, quæ in præuaricatione facta est, & repulsa est à Deo, ac per hoc etiàm diabolum legé peccati in natura hominis posuisse, & mortem regnauisse per opus peccati. Ideò igitur venit filius DEI, vt soluat opera diaboli. Sed dicitis, quia soluit non peccando. Sed non est hæc solutio peccati. Nec enim in illo à principio operatus est diabolus peccatū, vt veniente eo in mundum, & non peccante, soluatur peccatum, sed in rationali & intellectuali natura hominis à principio operatus est peccatum diabolus, propter hoc impossibile factum est naturæ rationali existenti, & spōte peccāti, sub cōdemnationeq; mortis factæ, ipsam corrigere ad libertatē, vt ait Apostolus: Nam quod impossibile erat legi, in quo infirmabatur p carnem, propter hoc venit filius Dei, hanc in propriam naturam disponere ex nouo principio & natiuitate mirabili, non vt illum, qui à principio statutus erat, resecaret, sed superseminatum contemptum contemnere, sicut testatur propheta, dicens: Antequàm sciat puer bonum aut malum, reprobat malum, vt eligat bonum. Si autem non in natura peccatrice impeccabilis visus est, quomodò condemnatum est peccatum in carne, neq; carne efficaciam habente, neq; deitate peccatum sciēte? Quomodò autem & Apostolus dicit, Vbi abundauit peccatū, superabundauit & gratia, non locum describens, sed naturam supponens? vt quemadmodum, inquit, per vnum hominem peccatum intrauit in mundum, & per peccatum mors, ità & per vnum hominem Iesum Christum gratia regnaret per iustificationem in vitam æternam, vt per quam naturam progressio peccati facta est, per hanc & ostensio iustificationis fieret, & ità soluerentur opa diaboli, liberata hominis natura à peccato, & glorificetur Deus. Dum igitur conferretur talis líber, & præmitterentur quędam antè & pòst & in medio eiusdem *testimonii, . Constantinus pijssimus Imperator & sancta synodus dixerunt: Edícat deo amabilis Macarius archiepiscopus, vt quid hæc quæ necessaria sunt, circunrecidit de testimonio sancti & probabilis patris? Macarius sanctissim⁹ archiepiscopus dixit: Ego testimonia quæ desloraui, secundùm proprium intentum desloraui. Et dum adhuc relegeretur post detruncationem idem testimonium, quod desloraverant Macarius & Stephanus, habens in superscriptione: Et post aliqua, quod iam in verbis etiàm adstruebat hoc modo: Propterea in deitate verbi apparens forma serui, non necessitati subiecta natura atque virtute, inculpabilitatem ostendit, dissoluens ius necessitatis & peccati legem, atque captiuitatis tyrannum captiuum ducens, sicut ait propheta: Ascēdens in altum, captiuam duxit captiuitatē. Formam enim serui aduersùs inimicum ,,ferens verbum, victoriam fecit per illud, quod aliquandò victum est. Propterea & omnem tentationem expleuit Iesus, quia & omnia assumpsit, quæ tentationis experimentum habuerunt, per quæ pro nobis victoriam fecit, dicens: Confidite, ego vici mundum. Nec enim aduersùs deitatem assumpsit diabolus prælium, quam nescijt, qa nec audebat: propterea dicebat, Si tu es filius Dei: sed aduersùs hominem, quem olim decipere valuit, & ex illo in omnes homines extendit suæ malitiæ operationē. Dum itaq; anima Adæ in condemnatione mortis detineretur, & exclamaret ad Dominum proprium semper, sed & hi, qui placuerunt Deo, & iustificati sunt in naturali lege, vnà cum Adam detinerentur, conlugentibus & conclamantibus, misertus DEVS hominis quem fecit, benè placitum ei fuit, per sacramentum manifestationis nouitatis salutem operari in genere humano, vt destrueret qdem inimicum, qui per inuidiam deceperat, sublimatum *ineffabiliter autem ostenderet hominem per vnitionem altissimi, & communiōem naturæ ex veritate. Propterea venit verbum, qui Deus est, primiq; hominis conditor, vt fieret homo, ad viuificationem quidem hominis, destructionem verò iniusti inimici, & natus est de muliere, ex prima formatione formàm hominis sibijpsi resuscitans in ostensiōe carnis, absq; carnalibus voluntatibus, & cogitationibus humanis in imagine nouitatis. Nam voluntas solius deitatis, quia & natura tōta verbi in ostensione formæ ipsius humanæ carnis, quæ visa est secundi Adæ, non in diuisione personarum, sed in subsstātia, vna par ei deitatis & humanitatis: propterea ergò accedebat diabolus ad Iesum tanquàm ad hominem, & non inueniens in eo vetustatis, nec suæ sationis indicium, neque ad prȩsens aggressionis profectum, vincebatur confusus: & victus ac fatigarus, dicebat: Quis est hic, qui venit ex Edom? id est, ex hominis terra incedens cum potentia. Propter quod & Christus dicebat: Venit princeps huius mūdi, & in me inuenit nihil. Sancta synodus dixit: Eccè benignissime domine, & hoc testimonium abscidit. Nanque pòst testimonia per iussionem vestræ fortitudinis relegantur, ostendent defloratione eius obumbrata. Et relecta sunt sequentia testimonia, quæ abscissa sunt à Macario & Stephano *& præsente testimonio, dum quandò & carnē & animam, & totum primum secundum factum inuénit Adam. Si enim de substantia hominis erat ipsum nihil, quomodò ipsum corpus repertum est, quod videbatur? *dicitis nihil, sed non inuénit in ipso, quæ ipse operatus est in primo Adam, & ità destructū est peccatum in Christo. Propterea & scriptura testatur: Qui peccatum non fecit, nec inuentus est dolus in ore eius. Quomodò ergò dicitis, & impudéter asseritis, quia impossibile est captiuabilem fieri, qui semèl captus est homo? vt impossibilitatem quidem (quod omninò à ratiōe discrepat) Deo applicetis, possibilitatē autem diabolo, indestructum eius dicentes peccatum in natura hominum, sicut & cæteri hæretici: & ideò aduenisse deitatem, quæ non captiuatur in similitudine carnis & animæ, vt ipsa *captiuabilis maneat, & sic appareat munda iustitia. quandò enim non fuit munda deitatis iustitia? & ex his quod est hominibus beneficium, nisi in eadem substantia & naturæ innouatione appareat Dominus, (sicut ait Apostolus) quam innouauit nobis viā nouam & viuentem, dicens: Ego sum via, veritas & vita. Sācta synodus dixit: Eccè & hoc testimonium sancti patris peremisti. Non congruit orthodoxis, ità circuntruncatas sanctorum patrum voces desflorare: hæreticorum potiùs proprium hoc est. Macarius venerabilis archiepiscopus dixit: Etiàm dixi, quia quærens stabilire intentionem meam, hoc modo desloraui. Sancta synodus exclamauit: Hæreticum seipsum manifestè demonstrauit, Nouo Dioscoro anathema, Huiusmodi deponatur, Nouum Dioscorū foràs mitte, Nouo Apollinario malos annos, Meritò ab episcopatu alienetur, Nudeī circūposito ei pallio. Et denudato eo, atq; in medio adstante, vnà cum Stephano eius discipulo, Theophanes venerabilis presbyter, & abbas monasterij Baias, interrogauit eosdem Macarium & Stephanum: Habuit humanam voluntatem Dominus noster Iesus Christus, & *impeccabilem? Macarius & Stephanus dixerunt: Nos volūtatem humanam in Christo non dicimus, diuinam verò etiàm absq; carnalibus voluntatibus & cogitationibus humanis, sicut prolatum à nobis testimonium sancti Athanasij continet. Voluntas enim deitatis tantùm. Theophanes deo amabilis presbyter & abbas, dixit: Et quomodò intelligitis carnales voluntates, & cogitationes humanas? Macarius & Stephanus dixerunt: Voluntates carnales & cogitationes humanæ, hominum similium nobis sunt, Christus verò nihil eorum habuit. Theophanes Deo amabilis presbyter & abbas dixit: Si testimonium quod detrū-

cāstis, in integro posuissetis, inueniebatur, quòd carnales voluntates & humanas cogitationes, culpabiles & voluptuosas accepit sanctus pater Athanasius, quæ ex seminatione diabolica illatæ sunt humanæ naturæ, sicut idem sanctissimus pater superiùs *asserit. Nam & ego dico non habuisse Dominum nostrum Iesum Christum verbum, deum nostrum ex supersatione voluntatē carnalem, aut peccabiles cogitationes, Absit: sed naturalem voluntatem, quam ipse Deus creans Adam, ei indidit. Et hoc autem ipse interrogo vos: Habuit animam rationabilē ipse Adam? Macarius & Stephanus dixerūt: Etiàm. Theophanes Deo amabilis presbyter & abbas dixit: Naturalem habuit voluntatem? Stephanus religiosus monach⁹ dixit, προαιρετικὸν καὶ αὐτεξούσιον, quod est, arbitrale & liberum. Etenim ante præuaricationem diuinam habuit voluntatem, & cōuoluntarius erat Deo. *Domitius deo amabilis episcopus Prusiados, dixit: Vbi it vanitas tua blasphemę? Si conuoluntarius erat Adam Deo, ergò & concreator. Theodor⁹ & Georgius Deo amabiles presbyteri, & Ioannes Deo amabilis diaconus, locum præsentantes Agathonis sanctissimi papæ Apostolicæ sedis antiquę Romæ, & qui ex persona eius fuerūt concilij Deo amabiles episcopi, dixerunt: Si Adam ante præuaricationem diuinam habuit voluntatem, ergò & consubstantialis fuit Deo, & inconuersabilis ac viuificatrix fuit volūtas Adæ. Et quomodò mutatus, transgressus est mandatum, & morti succubuit? Qui enim conuoluntarius est, vtiquè & consubstantialis est. An ignoras sanctum Cyrillum clamantem, Sicut est consubstantialis, ità & conuoluntarius proprio genitori? Vnius enim essentię, vna vtiquè est voluntas. Theophanes Deo amabilis presbyter & abbas, dixit: Quod iā vos interrogaui, dicite: Habuit naturalem voluntatem Adam etiàm, an non?

Macarius & Stephanus dixerunt: Et superiùs iam diximus, προαιρετικὸν καὶ αὐτεξούσιον, quod est, arbitrale & liberū. Theophanes Deo amabilis presbyter & abbas, dixit: Aut assentite quia habuit naturalem voluntatem, aut renunciate. & hoc ostendo à sanctis probabilibus patribus. Diù igitur perseuerantibus eisdem Macario & Stephano, & neque assentire volentibus, neque abnuere, Constantinus pijssimus Imperator & sancta synodus dixerūt: Proferat Deo amabilis Theophanes presbyter & abbas, quæ effatus est testimonia sanctorum & probabilium patrum. Et protulit duo testimonia, vnum quidem sancti Athanasij archiepiscopi Alexandrię, de libro humanatiōis aduersùs *Apollinarium, sic habens in verbis: Quandò Adam in principio formauit Deus, nunquid congenitum ei dedit peccatum? Quid ergò iam opùs erat mandati? Quo-

Rom. 8.a
Esa. 8.a
Ro. 5.d & b
*testimonia
Psalm. 67. & ad ephes. 4.b
Iohan. 16.g
Matt. 4.a
Gen. 3.
*autem ineffabiliter
Esa. 63.a
Ioan. 14.d
*ex
*dicetis
Ps. 53.c
Hebr. 10.
Ioan. 14.a
Depositio Macarij ab episcopatu.
*impeccabilis est?
*asseruit
*Dometius
Cyrillus Alexandrinus
Athanasius.
*Apollinarē
Gen. 1.d

Quomodò ergò eum condemnauit peccãtem? Quomodò autem & ante præuaricationem ignorabat bonum & malum Adam, quem formauit deus ad incorruptionem & imaginem suæ æternitatis? Fecit eum natura impeccabilem, & voluntate liberũ. Aliud autem sancti Augustini episcopi Hipponis, ex quinto libro aduersùs Iulianum Pelagianistam, continẽtem ità: Motus animi quid est, nisi motus naturæ? anima enim sinè dubitatione natura est, & ideò voluntas motus naturæ est, quia mot⁹ est animæ. Sancta
Augusti. synod⁹ dixit: Luce clariùs & veraciter ostẽdit Theophanes Deo amabilis presbyter & abbas, per prolata ab eo testimonia sanctorum ac probabilium patrum, naturalem esse volũtatem. Si igitur primus Adam naturalem habuit voluntatem, qui per omnia similis illi factus est absque peccato, secund⁹ Adam dominus noster Iesus Christus verus Deus noster, quomodò non habuit in humana eius natura naturalem voluntatem? Si itaque & humanam impeccabilem voluntatem assumpsit Dominus noster & deus Iesus Christus humanæ suæ naturæ, & diuinam ante secula cum patre & sancto spiritu habuit voluntatem: proculdubiò duas naturales voluntates in ipso orthodoxos oportet confiteri inconfusè atque indiuisè, sicut & plurimis paternis testimonijs duæ naturales voluntates, in vna persona siue vna subsistentia per incarnationis dispensationem vnius de sancta Trinitate domini nostri Iesu Christi DEI nostri, comprobatæ sunt. Item relectum est ab eodem codicillo aliud testimonium sancti Ambrosij episcopi Mediolanensis, de libro ad Gra-
Ambros. tianum Imperatorem, habens in verbis ità: Veruntamen intantùm hominem, quem in
*affectu veritate carnis ostendebat, in effectu coæqualem demonstrat, vt diceret, Non sicut
Matth.26.d ego volo, sed sicut tu vis: & hæc vtiq; similiter habente semper Christo circa voluntatem, quam vult pater. Et post pauca, huius testimonia deflorauerunt ijdem Macarius & Stephanus ità: Cernis, quomodò non solùm filius voluntatem patris, sed & pater facit voluntatem filij. Quid ergò est viuificare, nisi quod per passionem sit filij? Nam passio Christi, voluntas est patris. Quos ergò viuificat filius, per voluntatem viuificat patris. Ergò voluntas vna est. Quæ voluntas patris, nisi vt in hunc mundum Iesus veniret, & emendaret nos à peccatis? Audite le
Matt. 8. prosum dicentem: Si vis, potes me mundare. Respondit Iesus: Volo, Mundare. et continuò saluus factus est. Cernis ergò quomodò filius potestatem habet propriè voluntatis, & eadem est voluntas Christi, quæ est patris. Sunt autem & quæ abscissa sunt ex eodem testimonio à Macario & Stepha-
*Quia no, ità: *Quanuis dicente eo, Quæ habet pater, mea sunt, indubium est, quòd nihil subtractum est. Quam enim pater habet, eandẽ & filius voluntatem habet. Vna ergò volũtas, vbi vna operatio. & in Deo enim *volũtatis ordo effectuum existit actionis. Alia quippe est voluntas hominis, & alia dei. Nã ad cognoscendum, quòd homini quidẽ viuere desiderabile existit, quoniam mortem pertimescimus: Christi verò passio est secundùm diuinam voluntatem, vt pro nobis pateretur, Petro volente Dominum à passione declinare, Dominus ait: Non sapis Matth.26.d ea quæ Dei sunt, sed quæ hominum sunt. Suscepit ergò voluntatem meam, suscepit tristitiam meam. Confidenter tristitiam nomino, quia crucem prædico. Mea est voluntas, quam suam dixit: quia vt homo suscepit tristitiam meam, vt homo locutus est. Ideò ait: Non sicut ego volo, sed sicut tu vis. Ibid. Mea est tristitia quam meo suscepit affectu. Nemo enim moriturus gaudet. Mihi compatitur & mihi contristatur, & mihi condolet. *Pro me enim dolet in me, quia pro se nihil habuit, quod doleret. Doles ergò domine non tua vulnera, sed mea: non tuam mortem, sed nostram infirmitatem. Propheta dicit, quia pro nobis doles, & nos reputauimus te domine esse in dolore, dum Esa.53.a quandò ipse nó dolebas pro te, sed pro me. Et quid mirum, si pro omnibus doluit, qui pro vno lachrymatus est? Quid mirum, si Ioan. 11.c moriturus tẽdeat, qui Lazarum resuscitaturus illachrymati? Sed & ibi eum sororis pietas ad lachrymandum mouit, per quam eam tangebat humanus *affectus: & hic vi- *sensus terior affectus dispensatiõem operabatur, vt quemadmodùm mors eius omnium nostrum mortem abstulit, & liuor eius nostra Esa.53.b sanauit vulnera, ità & eius tristitia *nostram deleat tristitiam. Vt homo igitur dubitat, vt homo turbatur: non turbatur vt virtus, * aut Deitas eius, sed anima turbatur. Et turbatur secundùm humanæ fragilitatis assumptionem, *& ideò quia animam suscepit passibilem. Nec enim DEVS, iuxta quod DEVS erat, turbari aut mori poterat. Item relatum est aliud testimonium ex eodem codicillo sancti Dionysij episcopi Athenienſis & martyris ex libro diuinorum nominum, & collatus est similiter textus testimonij, continens ità: Discreta est autem benignissima circa nos DEI operatio per hoc, quòd secundùm nos ex nobis integrè vereque humanatum est verbum, quod est supra substantiam, & operari & pati, quanta *humana eius diuinæ operationi congruunt, præcipua ac probabilia. His nanque pater & spiritus nulla ratione communicant, nisi quis dixerit secundùm benignissimam misericordem voluntatem. Quæ abscissa sunt ex eodem testimonio ab eisdem, & per omnem sublimissimam & ineffabilem DEI operationem, quam operatus est secun-

*vna volũtatis series, operationis effectus est.

*nostrũ diluit mœrorem.

*neq; qa

*propterea

oiony. Areopagita.

*humana

cundùm nos factus incommutabilis, eô quòd Deus, & Dei verbum. Item relectum
Ioan. Chrysostomus Matt. 26.d ex eodem codicillo testimonium sancti Ioannis Chrysostomi ex sermone illo: Pater, si possibile est, transeat à me calix iste. Et collatum est similiter cum libro membranaceo, qui est ex bibliotheca venerabilis patriarchij huius regiæ ciuitatis, testimonio continente ità: Tanta beneficia per crucem & facta sunt, & fiunt, & non vult crucifigi. Dicito mihi, & quis ergò hoc dixerit. Si autem nó volebat, quis ei necessitatem fecit? Quis vim intulit? Vt quid autem & præmisit prophetas annunciantes quòd crucifigeretur, dum crucifigendus non erat, nec volẽs hoc pati? Vt quid autem & calicem vocat crucem, si vtiquè nolebat crucifigi? Hoc enim ostendens est, quantum desiderium circa hanc rem habuit. Quemadmodùm enim fitientibus calix suauis est, ità & eidem crucifigi. Propter quod & dicebat: Desiderio desideraui hoc pascha manducare vobiscum: non quasi simpliciter hoc dicens, sed propter causam hanc, eô quòd post vesperum crux eum susciperet. Quia ergò gloriam hanc rem vocabat, & discipulum increpabat, eô quòd eum prohiberet, & bonum pastorem se ex hoc ostendebat, quòd occideretur pro nobis, & desiderio desiderâsse hanc rem dicebat, & spontè ad hoc veniebat, quomodò rogat hoc non fieri? Si autem non volebat, quid difficile erat prohibere ad hoc venientes? nunc autem & vides eum accurrentem in hanc rem: cùm enim
Ioan.18.b super eum venirent, dixit: Quem quæritis? Qui dixerunt: Iesum. Ait: Eccè ego sum. Et abierunt retrò, & ceciderunt in terram. Qui igitur eos priùs excæcauerat, & ostenderat quia poterat aufugisse, tunc seipsum tradidit, vt discas quòd non necessitate, neque vi, neque per tyrannidem irruentium, nolens hoc sustinuit, sed spontè, & volens, & præligens, & olim hæc dispensans. Et ideò prophetæ præmittebantur, & patriarchæ prædicabant, & verbis & rebus crux præfigurabatur. Etenim Isaac occisio, crucẽ nobis demonstrabat. Vndè & dicebat: Abra-
Gene.22.a Ioan.8.g ham pater vester exultauit vt videret diem meum: vidit, & gauisus est. Ergò patriarcha quidem gauisus est videndo imaginem crucis, ipse verò recusabat ipsam rem. Et Mo-
Exod.17.c ses quoquè ità Amalech superauit, quia figuram crucis ostendebat. Et millia millium vtiquè quis cernat in veteri scriptura facta, quæ crucem præfigurabant. Vt quid igitur ista fiebant, si is qui crucifigi futurus erat, hoc fieri nolebat? Et quod sequitur, plùs dif-
Matt.26.d ficile est. Dicens enim, Transeat à me calix iste, addidit: Veruntamen non sicut ego volo, sed sicut tu. Ex hoc enim, quantùm secundùm sermonem, duæ voluntates contrariæ *ibi demonstrantur. Siquidem pater vult eum crucifigi, ipse verò non vult,
*sibi dum quandò vbiquè videmus eum eadem cum patre * volentem, eadem præligentem. Nam quandò dicit, Da eis, vt quemadmodùm ego & tu vnum sumus, vt & ipsi in nobis vnũ sint: nihil aliud dicit, nisi quòd vna est voluntas patris & filij. Et quandò Ioan.14.b dicit, Verba quæ ego loquor, non ego loquor: pater verò in me manens facit opera, Ioan.5.b hoc ipsum ostenditur. Et quandò dicit, A Ioan.8.c meipso non loquor, & à meipso non vẽni, & à meipso non possum quicquam facere: nõ hoc ostendendo dicit, quòd potestate frustretur vel loquendi, vel faciendi: abiit, sed * exactè ostendere volens consonum eius *ex voce esse propositum tam in verbis, quàm in rebus, in omnibusque dispensationibus cum patre, & * vnam eandemq; esse, sicut iam for. *vnum sæpiùs demonstrauimus. Illud autem, à me- eundemq; ipso non loquor, non potestatis est perem- Ioan.14.b ptio, sed consonantiæ probatio. Sunt autem & sequentia eiusdem sermonis, quæ & abscissa sunt ex præsente testimonio ab eisdem Macario & Stephano, hæc: Quod ergò hic ait, Veruntamen non quod ego volo, Matt 26.d sed sicut tu vis, forsitan in multum vos certamen immisimus, sed attoniti state. Nam etsi plura sunt quæ dicta sunt, sed benè noui, quoniam pudescit deuotio vestra. Cæterùm ad ipsam resolutionem properat sermo. Propter quid ergò ità dictum est, diligenter aduerte. Valdè difficilè recipiebatur incarnationis ratio. Superexcellens *enim eius clementia, & magnitudo con- for *enim erat descensionis eius: hoc stupore erat repletum, & multo indigebat apparatu, vt susciperetur. Aduerte ergò, quale erat audire & dicere, quòd Deus ineffabilis, inenarrabilis, inintelligibilis, inuisibilis, incõprehensibilis, cuius in manu sunt fines terræ, qui Psal.94. Psal.103. respicit terram, & facit eam tremere: qui tangit montes, & fumigant, cuius momentum condescensionis neque Cherubin sustinere potuerunt, sed facies * obcelabant *obuelabãt extensione alarum, ipse qui omnem sensum superexcellit, & omne consilium agit, transiliens angelos, archangelos, vniuersasque intellectuales supernas Virtutes, acceptum habuit fieri homo, & carnem, quæ de terra & luto formata est, assumere, & in vuluam venire virginalem, & nouem mensium tempus in vtero portari, & lacte nutriri, & omnia humana pati. Quia igitur ità mirabile erat, quod futurum erat, vt &, postquàm fieret, à pluribus non crederetur: primò quidem prophetas præmisit hoc ipsum prædicãtes, & hic quidem patriarcha Gene. 49.b hoc præclamabat, dicens: Ascendisti de germine fili mi, & cubans dormisti vt leo. Esaias verò dicit: Eccè virgo in vtero habebit, Esa.7.c & pariet filium, & vocabunt nomen eius Emmanuel. Et *alius iterùm: Vidimus eum for. *alibi vt infantem, tanquàm radicẽ in terra sitienti. Terram sitientem, vuluam dicẽs virgina- Esa.53.a

lem, eô quòd non susceperit semen hominis, neq; coitu frueretur, sed absque *mixtione cum congeneraret. Et iterùm: Puer natus est nobis, & filius datꝰ est nobis. Et egredietur virga de radice Iessæ, & flos de radice eius ascendet. Et Hieremias: Hic Deus noster, non æstimabitur alius præter eum: Inuénit omnem viam disciplinæ, & dedit eam Iacob puero suo, & Israel dilecto suo: Post hæc in terris visus est, & cum hominibus conuersatus. Et Dauid aduentum eius in carne prædicans, ait: Descendit sicut pluuia in vellus, & sicut stillicidia stillantia super terram: quoniam absque strepitu & perturbatione in vtero virginis vénit. Sed non sufficerunt hæc tantùm. Sed & aduenienꝫ vt non putaretur phantasia esse quod fiebat, non adspectu solo rei credulitatem adhibet, sed tempore multo, & per omnia humana veniendo. Neque enim simpliciter in hominem vénit perfectum atque completum, sed in vuluam virginalem, vt & vtero portaretur, & partum toleraret, & lactis alimenta, & incremẽtum, & per temporis prolixitatem, & differentiam omnium ætatum, credibile faceret quod fiebat. Sed nec in hoc solùm demonstratio stetit, sed circunferens eandem carnem, permittit eam, quæ cõtemptibilia sunt naturæ, sustinere, & esurire, & sitire, & dormire, atque fatigari: ad extremum & ad crucem veniens, reliquit eam, quæ carnis sunt, pati. Propter hoc eñ & guttæ sudorum descendebant de ea, & angelus inueniebatur eum cõsortare, & tristatur, & æstuat. Etenim antequàm hęc diceret, ait: Anima mea turbata est, & tristis est vsque ad mortem. Si enim & his omnibus factis malignum os diaboli per Marcionem Ponticum, & Valentinum, & Manichæum Persam, & cæteros plures hæresum authores tentauit, quantùm in ipsis erat, peruertere verbum dispensationis, & insonuit Satanæ *cùm quendã sonum diceret, quia neq; incarnatus est, neq; carnem induit, sed putatiua hoc erat phantasia, & scena, & simulatio: dum quandò passionis tempore proclamarent, mors, sepulcrum & esuries, si nihil horum factum fuisset, quomodò non multò amplius diabolus maligna hæc feminaret impietatis dogmata? Propter hoc ergò quẽ admodùm esuriuit, sicut fatigatus est, sicut dormiuit, sicut manducauit, sicut bibit, sic & mortem recusat humanam, ostendens & infirmitatem naturæ, quæ nõ acquiescit impassibiliter abscindi de hac vita. Si enim nihil horum dixisset, habuissent dicere, quia, si homo erat, oportebat eum quæ hominis sunt, pati. Quæ verò sunt ista, dum crucifigendus erat, & formidare, & tædere, & non sinè passione abscindi de hac vita? Naturæ enim insitus est amor præsentium: propterea ostendere volens, verum esse carnis indumentum, & dispensationem credibilem facere, cum multa approbatione easdem passiones nudas proponit. Constantinus pijssimus Imperator dixit: Sufficiunt & quę hodierna die relecta sunt: reliqua verò præsentis, qui legitur, codicilli, in sequenti secretario relegantur.

*nuptu

Esa.9.b
Ier.11.a

*Baruc. 3.d

Psalm.71.

*cũ quodã sono dicẽs,

Luc.22.
Ioan.12.d
Matt.26.c
Marc.14.d

ACTIO NONA.

IN nomine Domini Dei & Saluatoris nostri Iesu Christi, imperãtibus à Deo coronatis & sereniſſimis nostris dominis Hauijs, Constantino quidem pijssimo, & à Deo decreto magno principe, perpetuo Augusto & Imperatore, anno vigesimooctauo, & post consulatum eius à DEO instructæ mansuetudinis, anno decimotertio, Heraclio verò atq; Tiberio à Deo conseruandis eius fratribus, anno vigesimosecundo, die octauo mensis Martij, indictione nona: Præsidente eodem pijssimo, & Christo dilecto magno Imperatore Constantino in secretario sacri palatij, quod cognominatur Trullus, & ex iussione eius à Deo instructæ serenitatis, præsentibus & audientibus Niceta glorioſiſſimo exconsule patricio, & magistro imperialium officiorum, Theodoro glorioso exconsule patricio, & comite imperialis obsequij, & substratego Thracię, Sergio glorioso exconsule patricio, Paulo glorioso exconsule patricio, Iuliano glorioso exconsule patricio & militari logotheta, Constantino glorioso exconsule patricio, & curatore imperialis domus Hormisdæ, Anastasio glorioso exconsule patricio, & locum agente comitis imperialis excubiti, Ioanne glorioso exconsule patricio & quæstore, Polyeucto glorioso exconsule, Thoma glorioso exconsule, Paulo glorioso exconsule & dispositore Orientalium prouinciarum, Petro glorioso exconsule, Leontio glorioso exconsule & domestico imperialis mensæ.

Conueniente quoquè sancta & vniuersali synodo, quæ per imperialem sanctionem congregata est in hac à DEO conseruanda regia vrbe, id est, Theodoro & Georgio venerabilibus presbyteris, & Ioanne venerabili diacono, vicem agentibus Agathonis sanctiſſimi ac beatiſſimi papæ antiquæ Romæ, & Georgio venerabili ac sanctiſſimo archiepiscopo magnæ Constantinopoleos nouæ Romæ, & Petro Deo amabili presbytero monacho, & vicario sedis magnæ ciuitatis Alexandriæ, & Georgio religioso presbytero monacho & apocrisario Theodori venerabilis vicarij sedis Hierosolymorum, Ioanne episcopo Portuensi, Abundantio episcopo ciuitatis Paternensis, Ioanne episcopo ciuitatis *Rhegitanæ, locum præsentantibus centum vigintiquinque venerabilium Episcoporum sancti Concilij antiquæ Romæ, qui & per proprias subscriptiones demõstrantur in suggestione ab eis facta

*Rhegien

facta ad pijssimum Imperatorem Constantinum: & Theodoro religioso presbytero, & locum agente Theodori DEO amabilis archiepiscopi Rauennæ, Basilio Episcopo Gortynæ insulæ Cretæ, Theodoro episcopo Ephesi, Sisinnio episc. Heracleæ Thraciæ, Georgio episcopo Cyzici, Petro episcopo Nicomediæ, Photio episcopo Niceæ, Ioanne episcopo Chalcedonensi, Theodoro episcopo Meletinæ, Sisinnio episcopo Hierapoleos Phrygiæ, Macrobio episcopo Seleuciæ Isauriæ, Georgio episcopo Byziæ Thraciæ, *Gregorio episc. Mitylenæ, Sergio episcopo Selymbriæ, Andrea episcopo Methymnæ, Theognio episcopo Chij, Georgio episcopo *Camulianorum, Antonio episcopo Hypepæ, Genesio episcopo Anastasiopoleos, Platone episcopo Cinnæ, Ioanne episcopo Dascylij, Theodoro episcopo *Iustinianopoleos Gordi, Theodoro episcopo Verisæ, Stephano episcopo Heracleæ Ponti, Longino episcopo Tij, * Domitio Episcopo Prusiados, Salomone Episcopo *Clanei, Georgio episcopo Coensi, *Georgio episcopo *Cãtani, Ioanne episcopi Lappis, Eulalio episcopo Cynopoleos, Constantino Episcopo Dalisandi, Theodoro episcopo Olbis, Theophanio presbytero & abbate venerabilis monasterij in Sicilia positi, quod cognominatur Baias, Georgio presbytero & monacho monasterij Renati, positi in antiqua Roma, Conone & Stephano presbyteris & monachis monasterij, quod cognominatur domus Arsitia, positi similiter in antiqua Roma, Anastasio presbytero & mõacho oratoriorũ venerabilis patriarchij Constantinopoleos. Et residentibus glorioſiſſimis patricijs & consulibus, & omnibus venerabilibus & Deo amabilibus episcopis secundùm ordinem in eodem secretario Trulli, propositis in medio sanctis & immaculatis Christi Dei nostri Euangelijs, Constantinus amabilis diaconus huius sanctiſſimæ DEI Catholicæ & Apostolicæ magnæ ecclesiæ, & primicerius Deo amabilium notariorum Georgij sanctiſſimi archiepiscopi Constantinopoleos, dixit: Meminit à Deo instructũ imperium vestrũ, ac sancta & vniuersalis synodus, quòd hesterna die collata sunt cum libris venerabilis patriarchij diuersa testimonia ex codicillo, qui oblatus est à Macario & Stephano. Et interlocutio facta est, vt in subsequenti reliqua eiusdem codicilli relegerentur.

*Camelearum,

*Iustinopoli in Gordiu cœna

*Dometio
*Cleonæ
*Gregorio
*Candani

Assistunt autem præ velo Petrus episcopus Nicomediæ, Salomon episcopus *Clanei, Antonius episcopus Hypepæ, Theodorus episcopus Meletinæ, Georgius diaconus & chartophylax, Anastasius diaconus & defensor nauium, Stephanus diaconus & cancellarius, Dionysius diaconus & cancellarius, Georgius monachus Macarij, Anastasius presbyter & monachus, & Stephanus monachus discipulus Macarij, & si videtur à Deo instructo vestro imperio, & vestræ sanctæ synodo hos ingredi, suggerimus ad quod placuerit.

*Cleonæ

Constantinus pijssimus Imperator & sancta synodus dixerunt: Memorati viri ingrediantur. Et ingressi sunt. Constantinus pijssimus Imperator & sancta synodus dixerunt: Relegantur quæ dudùm gesta sunt. Et relecta sunt. Constantinus pijssimus Imperator dixit: Proferatur codicillus testimoniorum, qui oblatus est à Macario & Stephano, quatenùs reliqua relegantur, & conferantur ad codices venerabilis patriarchij. Et prolatus est. Quem accipiens Diogenes à secretis & imperialis secretarijs, relegit ità: Sancti Athanasij ex sermone de Trinitate & incarnatione. Et quandò dixit, Deus Deus meus, vt quid me dereliquisti, ex persona nostra dicit. Et ante pauca: Pater, si possibile est, transeat à me calix iste. Veruntamen non mea voluntas fiat, sed tua. Spiritus promptus, caro autem infirma. Duas voluntates hîc ostendit, & vnam quidem humanam, quæ est carnis, aliam autem diuinam. Quod enim humanum, propter infirmitatem carnis refugiebat passionem: diuina natura autem erat prompta. Sicut & Petrus audiens de passione, formidauit, & dixit: Propicius esto tibi Domine. Increpans autem eum Dominus, dixit: Vade retro me satana. Scandalum mihi es, quia non sapis quæ Dei sunt, sed quæ hominum. Ità & hîc intelligitur. Sunt autem & quę abscissa sunt ex eodem testimonio ab eisdem Macario & Stephano, ità: Factus quippe in similitudine hominum, refugiebat passionem vt homo: Deus verò existens, qui est secundùm diuinam essentiam impassibilis, promptè susciebat passionem & mortem.

Athana. Alex andrinus, Matt.27.f

Matth.26.d

Matth.16.d

Basilius Deo amabilis episcopus Gortynæ, dixit: Eccè, pijssime domine *adhuc, quòd vnam voluntatem, quę ab eis promissa fuerat, non ostenderunt, sed & duas voluntates ex præsenti, quod relectum est, sancti Athanasij testimonio luce clariùs ostenderunt. Stephanus monachus discipulus Macarij, dixit: Sanctus Gregorius theologus in libro secũdo de filio, manifestè ostendit vnam voluntatem in Domino nostro Iesu Christo, inquiens:

*ad hoc

Gregorius Nazianzẽo

Illius enim velle nec contrarium est Deo, deificatum totum.

Basilius Deo amabilis episcopus Gortynæ, dixit: Qualem voluntatem dicis quæ deificata est, diuinam, an humanam? Si enim Diuinam dixeris, quod diuinum est, deificatione non indiget: Si autem humanam, proculdubiò duas voluntates, & ex præsenti testimonio, etiàm nolens significas. * Domitius Deo amabilis Episcopus Prusiados, dixit: Postulo à Deo coronatam

*Dometius

Domini

Domini fortitudinẽ & ſanctam ſynodum, vt veniat in medium Georgius religioſus monachus, condiſcipulus huius Stephani, & interrogetur ſi benè dogmatizet Stephanus. Conſtantinus pijſſimus Imperator & ſancta ſynodus dixerunt:

Edicat Georgius religioſus, ſi rectè dogmatizat Stephanus monachus condiſcipulus eius. Georgius religioſus monachus dixit: Omninò, domine, extra intentionem ſanctorum patrum diſputat, aduerſarius patrum exiſtens. Item relectum eſt ex eodem

Cyrillus. codicillo alterum teſtimonium ſancti Cyrilli, de interpretatione Euangelij ſecundùm Matthæum ſermõe duodecimo, quod collatum eſt ſimiliter cum libro chartaceo bibliothecę huius venerabilis patriarchij,

Matth.26.d textu teſtimonij habente ſic: Ergò id, Non ſicut ego volo, ſed ſicut tu, transformationem & transfigurationem naturę humanę de exuperata formidine, in audaciam ſpiritalem benè nimis ſignificat. Sunt autem & ante hoc teſtimonium, quę callidè prędictus Macarius & Stephanus non defloraue-runt, hoc modo: Recuſat itaque ipſum calicem, crucifigentes ſe, DEI amatores non eſſe tanquàm per hoc accuſans: & ſubeſt quidem in eo pauor paſſionis propter humanitatem, compeſcitur autem continuò virtute inhabitantis verbi ac fortitudine. Conſidera nanq; quomodò oſtendit quidẽ quod humanum eſt, ipſa recuſatione: quod autem Deitatis eſt indeflexibile, effulſit ſtatim. Ait enim ad patrem qui in cælis eſt: Ve-

Matth.26.d runtamen non ſicut ego volo, ſed ſicut tu vis. Humanitas verò condecenter & hoc ait. Nam ſecundùm quod Deus eſt, non extra

*ipſa eſt voluntatem patris: magis autem *ipſe eſt

*Si vtique voluntas Dei & patris, * ſicut in ſapientia & ipſum velle eſt patris, ſapientia verò eſt filius. Quia igitur & voluntas patris nomina-

*explanat, tur vnigenitus, *exclamat, dicens laudabilis

Pſalm.29. cantor: Domine, in voluntate tua præſtitiſti decori meo virtutem. In Chriſto nanq; eſt omne donum cæleſtium bonorum à Deo & patre. Aliàs autem vna conſubſtantiali ſanctæ exiſtenti Trinitate, & vna Deitate in ea

*erit intelligenda, quomodò non *erat voluntas eadem patris & filij & ſpirituſſancti? Congruẽtiſſimè igitur ad humilitatis habitum, & vt homo, formidat tacitè mortem, quæ extra naturam, & ex maledicto intromiſſa eſt: reſpuẽs iterùm autẽ vt Deus, Non ſicut ego volo, ait, ſed ſicut tu. Caro itaque quæ quoquo modo in Chriſto ad ſummam poſt hoc fiduciam hominis transformabatur, natura docebatur quippe iam nec ipſam ſeueram mortem pertimeſcere, ſi præſertim vtiliter ad eam accederet propter deum. In hoc enim plurima eſt merces, quia ad id, quod ità odibile & naturæ infeſtum eſt, accedimus propter Deum, diſcente & incipiente noſtra natura in primo Chriſto viriliter agere, & prævalere contra ſic vehementes & noxios venientium incurſus. Sancta ſynodus dixit: Tu Stephane & tuus magiſter Macarius, non oſtendiſtis *in incarnationis diſpenſatione Domini noſtri Ieſu Chriſti veri Dei noſtri, per codicillum à vobis oblatum: ſed & duas voluntates, in teſtimonijs in eodem codicillo poſitis inuenimus apertè, clamante Athanaſio laudabili, quanuis detruncata & obcelata ſint, iuxta quod ſoliti eſtis, eadem teſtimonia, quæ peruersè interpretantes protuliſtis. Definiuimus igitur, poſtquàm apertè approbati eſtis ad ſubuerſionem diuinorum dogmatum feſtinare, & ſanctorum ac probabilium patrum doctrinas corrumpere, & hæreticorum magis ſenſum aſſumere, & quæque ab eis dogmatizata ſunt, ſectari ad contagium orthodoxæ plebis, ab omni vos ſacerdotali dignitate & miniſterio alienos exiſtere. Eos autem, qui iam pœnitentiam egérunt, & ſuperiùs nominatos tam epiſcopos quàm clericos, qui & nunc in medio aſſiſtunt, & rectè vnà nobiſcum confitentur, prævidimus quidem in proprijs locis reſidere. Libellos autem quos promiſerũt, propriæ eorum fidei cum iureiurando in ſubſequenti nobis offerent. Sancta ſynodus exclamauit: Multos annos Imperatori, Orthodoxo Imperatori multos annos, Hæreticum foràs mitte, Nouo Eutycheti malos annos, nouo Apollinari malos annos, Hæreticum foràs mitte. Et impulſus eſt Stephanus diſcipulus Macarij, & foràs miſſus eſt. Petrus Deo amabilis epiſcopus Nicomediæ, Theodorus Deo amabilis epiſcopus Meletinæ, Salomon Deo amabilis epiſcopus *Claneï, Antonius Deo amabilis epiſcopus Hypepæ, Georgius Deo amabilis diaconus & chartophylax, Anaſtaſius diaconus & notarius, Stephanus diaconus & cancellarius, Dionyſius diaconus & cancellarius, & Anaſtaſius presbyter & monachus, & Georgius monachus Macarij, dixerunt: Parati ſumus in ſubſequenti rectæ noſtræ fidei cum iureiurando libellos offerre. Sancta ſynodus dixit: Quod ab eis promiſſum eſt, fiat. Et quia ſufficiunt quæ hodierna die mota ſunt, in ſubſequenti qui dudùm oblatus eſt codicillus à parte Apoſtolicæ ſedis antiquæ Romæ, ad legendum & conferendum, cum libris hîc ſiti venerabilis patriarchij, proferatur. Illos itaque duos codicillos, qui tunc à Macario & Stephano dati atque relecti ſunt, ad conferendum venire nolumus, eò quòd teſtimonia, quę in eis poſita ſunt, nullatenùs ad præſentem dogmaticam cauſam *reſpiciunt.

*deeſt, vnicam

Depoſitio Macarij & Stephani.

*Cleonæ

*pertinent

ACTIO DECIMA.

IN nomine Domini Dei & Saluatoris noſtri Ieſu Chriſti, imperãtibus à Deo coronatis ac ſereniſſimis noſtris dominis ſlauijs, Conſtantiño quidem pijſſimo, & à Deo decreto magno principe, perpetuo Auguſto & Imperatore, anno vigeſimooctauo, & poſt conſulatum eius à Deo inſtructæ manſuetudinis, anno decimotertio, Heraclio verò atq; Tiberio à Deo conſeruandis eius fratribus, anno vigeſimoſecũdo, decimooctauo die Martij menſis, indictione nona. Præſidente eodem pijſſimo, & Chriſto dilecto magno Imperatore Conſtantino in ſecretario ſacri palatij, quod cognominatur Trullus, & ex iuſſione eius à Deo inſtructæ ſerenitatis, præſentibus & audientibus Niceta glorioſo exconſule patritio, & magiſtro imperialium officiorum, Theodoro glorioſo exconſule patritio, & comite imperialis obſequij, & ſubſtratego Thraciæ, Sergio glorioſo excõſule patritio, Paulo glorioſo exconſule patritio, Iuliano glorioſo exconſule patritio & militari logotheta, Conſtantino glorioſo exconſule patritio, & curatore imperialis domus Hormiſdæ, Anaſtaſio glorioſo exconſule patritio, & locũ agente comitis imperialis excubiti, Ioanne glorioſo exconſule patritio & quæſtore, Polyeucto glorioſo excõſule, Thoma glorioſo exconſule, Paulo glorioſo exconſule & diſpoſitore Orientalium prouinciarum, Petro glorioſo exconſule, Leontio glorioſo exconſule & domeſtico imperialis menſæ.

Conueniente autem ſancta ac vniuerſali ſynodo, quæ per imperialem ſanctionem congregata eſt in hac à Deo conſeruanda regia vrbe, id eſt, Theodoro & Georgio venenerabilibus presbyteris, & Ioanne venerabili diacono, locum præſentantibus ſanctiſſimi ac beatiſſimi papæ antiquæ Romæ Agathonis, & Georgio venerabili ac ſanctiſſimo archiepiſcopo magnæ Conſtantinopoleos nouæ Romæ, & Petro Deo amabili presbytero & monacho, & vicario ſedis magnæ ciuitatis Alexandriæ, & Georgio religioſo presbytero monacho, & apocriſario Theodori venerabilis loci ſeruatoris ſedis Hieroſolymorum, Ioanne epiſcopo ciuitatis Portuenſis, Abundantio epiſcopo ciuitatis Paternæ, Ioanne epiſcopo ciuitatis Rhegitanæ, locum agentibus centum vigintiquinque venerabilium ac Deo amabilium Epiſcoporum, quod circa antiquam Romam eſt, concilij, qui & per proprias ſubſcriptiones demonſtrantur in ſuggeſtione ab eis facta ad pijſſimum Imperatorem Conſtantinum: & Theodoro religioſo presbytero, & locum agente Deo amabilis archiepiſcopi Rauennæ Theodori, Baſilio epiſcopo Gortynæ inſulæ Cretæ, Theodoro epiſcopo Epheſi, Siſinnio epiſcopo Heracleæ Thraciæ, Georgio epiſcopo Cyzici, Petro epiſcopo Nicomediæ, Photio epiſcopo Niceæ, Ioanne epiſcopo Chalcedonæ, Siſinnio epiſcopo Hierapoleos Phrygiæ, Macrobio epiſcopo Seleuciæ Iſauriæ, Georgio epiſcopo Mitylenæ, Sergio epiſcopo Selymbriæ, Andrea epiſcopo Methymnæ, Theognio epiſcopo Chij, Georgio epiſcopo *Camuliano, Antonio epiſcopo Hypepæ, Geneſio epiſcopo Anaſtaſiopoleos, Platone epiſcopo Cinnæ, Ioanne epiſcopo Daſcylij, Theodoro epiſcopo *Iuſtinianopoleos Gordi, Theodoro epiſcopo Veriſæ, Stephano epiſcopo Heracleæ Ponti, Longino epiſcopo Tij, * Domitio epiſcopo Pruſiados, Salomone epiſcopo * Claneï, Ioanne epiſcopo Myndi, Georgio epiſcopo Coenſi, * Georgio epiſcopo * Cantani, Ioanne epiſcopo Lappis, Eulalio epiſcopo Cynopoleos, Conſtantino epiſcopo Daliandi, Theodoro epiſcopo Olbis, Theophane presbytero & abbate venerabilis monaſterij Siciliæ, quod cognominatur Baias, Georgio presbytero & monacho monaſterij Renati, poſiti in antiqua Roma, Conone & Stephano presbyteris & monachis monaſterij, quod cognominatur domus Arſitia, poſiti ſimiliter in antiqua Roma, Anaſtaſio presbytero & monacho oratoriorum venerabilis patriarchij Conſtantinopoleos. Reſidentibus itaque tam glorioſiſſimis patritijs & conſulibus, quamq; omnibus venerabilibus & DEO amabilibus ex ordine epiſcopis in eodem Trulli ſecretario, propoſitis in medio ſanctis & immaculatis Chriſti DEI noſtri Euangelijs, Conſtantinus DEO amabilis diaconus huius ſanctiſſimæ DEI Catholicę & Apoſtolicæ magnæ Eccleſiæ, & primicerius Deo amabilium notariorum ſanctiſſimi archiepiſcopi huius à Deo conſeruandę regiæ vrbis, dixit:

*Cameleno rum

*Iuſtinopolis Gordiu come

*Dometio

*Cleonæ

* Gregorio

*Candani

Meminit veſtra pietas, & hæc ſancta atq; vniuerſalis ſynodus, quòd in præcedenti conuentu * locutio facta eſt reliquorum teſtimoniorum, quæ ſunt in codicillo, qui prolatus eſt à Macario & Stephano, & eorum collatio facta eſt ad libros ſanctorum patrum, qui reconditi ſunt in venerabili patriarchio huius regiæ vrbis, horumq; virtutem cognoſcitis. Et quia interlocutio facta eſt à veſtra ſancta ſynodo, vt in altero ſecretario lectio fieret, & collatio teſtimoniorum cũ libris huius venerabilis patriarchij, quæ iam prolata ſunt à parte Apoſtolicæ ſedis antiquæ Romæ, & quoniam promiſerũt Petrus Deo amabilis epiſcopus Nicomedię, Theodorus amabilis epiſcopus Meletinæ, Salomon Deo amabilis epiſcopus *Claneï, *Cleonę Antonius Deo amabilis epiſcopus Hypeporum, necnon & Georgius Deo amabilis diacon⁹ & chartophylax, & Dionyſius Deo amabilis diaconus & cancellarius, Anaſtaſius quoq; religioſus diaconus & notarius defenſor nauium, & Stephanus diaconus & cancellarius, & Anaſtaſius religioſus presbyter & monachus, & Georgius religioſus monachus, rectæ fidei ſuæ cum iureiuran-

*lectio

do

do huic vestræ sanctæ & vniuersali synodo libellos offerre, & suggerimus ad quod placuerit. Constantinus pijssimus Imperator & sancta synodus dixerũt: Quæ dudùm gesta sunt, relegãtur. Et relecta sunt. Constantinus pijssimus Imperator & sancta synodus dixerunt: Auditores effecti testimoniorum, quæ prolata sunt à Macario & Stephano, agnouimus qualis amputatio ab eis facta est in huiusmodi testimonijs, quæ obumbraret atque confunderet omnem Domini nostri Iesu Christi, veri *Domini nostri humanationis dispensationem. In memoria quoquè habemus, quòd & Petrus Deo amabilis episcopus Nicomediæ, Theodorus Deo amabilis episcopus Meletinæ, & Salomon Deo amabilis * Clanei, & Antonius Deo amabilis episcopus Hypeporum, ad hæc & Georgius Deo amabilis diaconus & chartophylax, & Dionysius Deo amabilis diaconus & cancellarius, Anastasius Deo amabilis diaconus & notarius defensor nauium, Stephanus religiosus diaconus & cancellarius, atq; Anastasius & Georgius religiosi monachi promiserunt libellos rectæ suæ fidei cum iureiurando, in alio secretario huic sanctæ ac vniuersali synodo offerre. Sed consequens est, codicillum, qui oblatus est paternorum testimoniorum à parte Apostolicæ sedis antiquæ Romæ, qui & sub sigillis consistit, ad medium deduci ad relegendum, atque conferendum cum libris venerabilis patriarchij huius à Deo conseruandæ regiæ vrbis. Et prolatus est huiusmodi codicillus sigillatus. Et postquàm dissigillatus fuisset, accipiens Petrus DEO amabilis diaconus & notarius sanctissimi archiepiscopi Constantinopoleos ipsum authenticum librum, qui est de sceuophylacio, id est, de repositione sacrorum vasorum huius sanctæ magnæ ecclesiæ, membranaceum tectum ex argento. Et Salomon Deo amabilis diaconus & notarius eiusdem sanctissimi archiepiscopi Cõstantinopoleos, prędictum codicillum testimoniorum relegit, habẽtem superscriptionem in his verbis: Testimonia sanctorum ac probabilium patrum, ostendentia duas voluntates & duas operationes in nomino & Deo & saluatore nostro Iesu Christo, sancti Leonis papæ Romani, ex epistola secũda ad Leonem Imperatorem, cuius initium est, Promisisse me memini: Quicquid ergò in tẽpore accepit Christus, secũdùm hoſem accepit, cui quæ nõ habuit, conferrentur. Nã secundùm potentiam deitatis indifferenter omia quæ habet pater, etiàm filius habet: & quæ in forma serui à patre accepit, eadem in forma Dei etiàm ipse donauit. Secũdùm enim formam nei, ipse & pater vnum sunt: secundùm autem formam serui, non venit facere voluntatem suam, sed voluntatem eius qui misit eum. Secundùm formam Dei, sicut habet pater, vitam in semetipso, sic dedit & filio vitam habere in semetipso. Secundùm formam serui, Tristis est anima mea vsq; ad mortem. Quod testimonium collatum est cum superiùs dicto libro sceuophylacij, & constitit. Similiter relectum est ex eodem codice testimoniũ sancti Ambrosij episcopi Mediolanensis, ex libro secundo ad Gratianum Imperatorem, cuius initium est, Sed forsitan arbitror per præteritum librum: Suscepit ergò volũtatem meam, suscepit tristitiam meã, vt homo locutus est. Et ideò dixit, Non sicut ego volo, sed sicut tu. Mea est tristitia, quam meo suscepit affectu. * Et enim nullus moriturus gaudet. Mihi compatitur, & mihi contristatur, & mihi condolet. * Pro me igitur doluit in me, qui pro se nihil habuit quod doleret. Doles ergò Domine non tua vulnera, sed mea: non tuam mortem, sed nostram infirmitatem. Prophe ta dixit, quòd pro nobis doles, & nos reputauimus te Domine esse in doloribus, dum quandò ipse non dolebas, p te, sed pro me. Et quid mirum, si pro omnibus doluit, qui pro vno lachrymatus est? Quid mirũ, si moriturus tædeat, qui Lazarum resuscitaturus, illachrymat? Sed & ibi eum sororis pietas ad lachrymandum mouit, per quam eum angebat sensus humanus: & hîc *internus eius *affectus dispẽsationẽ operabatur, vt quemadmodùm mors eius omnium nostrũm abstulit mortem, & liuor eius nostra sanauit vulnera, ità & eius tristitia nostrum diluat mœrorem. Vt homo igitur dubitat, vt homo turbatur, non turbatur vt virtus: neque Deitas eius, sed anima turbatur: Et turbatur secundùm humanæ fragilitatis assumptionem, propterea quia animam suscepit passibilem. Nec enim Deus secundùm quod Deus est, aut turbari, aut mori *potuit. Vndè & ait: Deus Deus meus, vt quid me dereliquisti? Vt homo igitur loquitur, meos mœrores circunferens, quoniam in periculis existentes, à Deo nos derelinqui putamus: vt homo turbatur, vt homo illachrymat, vt homo crucifigitur. Sic enim dicit Apostolus, quia Christi carnem crucifixerunt. Et alibi Apostolus inquit Petrus, Christo passo carne. Caro itaque passa est. Nam Deitas libera extitit mortis & passionis, corpus secũdùm conditionem humanæ cessit naturæ. Quod testimonium similiter collatum est cum libro chartaceo vetustissimo, qui est de bibliotheca venerabilis patriarchij huius à Deo conseruandæ regiæ vrbis. Et constitit. Item relectum est ex eodem codice testimonium eiusdem sancti Ambrosij ex lib. 6. interpretationis euangelij secundùm Lucam, continens ità: Quòd autem dixit, Non mea voluntas, sed tua fiat: suam, ad hominem retulit: patris, ad diuinitatem. Voluntas enim homi-

Dei — *Cleonæ — Leo. papa — Ioan. 10.f — Ioan.6.d — Ioan.5.d — Matt.26.d — Ambrosius — *potuerat, Psal.21. — *Ergò p me dolet, & in me dolet, — Esa.53.a — Ioan.11.e — *affectus — *interior — Esa.53.b — 1.Cor.2.d — 1.Pet.4.a — Matt.26.d

hominis, temporalis: voluntas diuinitatis, æterna. Quod testimonium collatum est cum codice Latinis literis scripto, interpretante Constantino Deo amabili presbytero, & defensore huius sanctæ magnæ Ecclesiæ, & grammatico Latino. Et constitit. Item relectum est ex eodem codice testimonium sancti Ioannis episcopi Constantiuopoleos, ex sermone facto ad eos qui ad Missas non occurrerũt, cuius initium est, Iterùm Circensia, cõtinens ità: Horum mihi iterùm memores estote verborum, vtilis eorum erit memoria de oratione cõferentibus. Prædixit proditorem, prædixit omnium fugam, & sui mortẽ. Percutiam enim, ait, pastorem. Prędixit, qui eũ abnegaturus fuisset, & quandò, & quoties, accuratè omnia. Et post hæc omnia idoneã præscientiæ futurorũ dans probationem, veniens ad locum, orat: & illi quidem dicunt quia secũdùm Deitatem, nos verò dicimus quia secundùm dispensationem. Iudicate itaq;, & ab ipsa vnigeniti gloria nulli gratiam dantes sententiam profertote. Si enim & cum cõtribulibus iudicor nunc, sed supplico ac deprecor, vt absq; præmio iudicium fiat, neq; ad gratiam meam, neq; ad illorũ odium. Maximè quidẽ & ex hoc ipso manifestũ est, quòd nõ est diuinitatis ipsa oratio. Deus enim non orat. Dei enim est adorari, Dei est orationem susc ipere, nõ orationem offerre. Viso reuerà quia inuerecundi sunt, ex ipsius orationis sermonibus manifestum vobis facere pertentabo, quia totum dispensationis est, & ipsius carnalis infirmitatis. Quandò enim humile quid loquitur Christus, sic loquitur humile & vile, quatenùs immensitatis humilium dictorum, etiàm eis qui valdè contendũt, possit persuadere, quia nimis ab illa ineffabili atque inenarrabili essentia dissonent hæc verba. Veniamus igitur ad ipsa verba orationis: Pater, si possibile est, transeat à me calix iste. Veruntamen non sicut ego volo, sed sicut tu vis. Et post pauca: Interrogo hæreticũ, Deus formidat, & supersedet, & pigritat, & tristatur? Et si dixerit, etiàm, recede iam, & statuet illum deorsùm cum diabolo, magis autem & illo inferiorem. Neque enim ille audebit hoc dicere. Sin autem dixerit, quia nihil horum dignũ Deo, dic ergò, quia nec orat Deus. Absq; istis enim & aliud inauditũ erit, si hæc Dei fuerint verba. Neq; enim æstuationem tantummodò indicant ipsa verba, sed & duas voluntates, vnam quidem filij, aliam verò patris, cõtrarias in alterutrum. Quod enim dictum est, Nõ sicut ego volo, sed sicut tu, hoc insinuantis est. Hoc aũt nec illi aliquãdò permiserunt, sed nobis semper dicentibus, Ego & pater vnum sumus in maiestate, illi in voluntate hoc dictum esse inquiunt, dicentes patris & filij vnam esse volũtatem. Si igitur patris & filij vna est voluntas, quomodò hîc dicit, Veruntamen non sicut ego volo, sed sicut tu vis? Si enim in diuinitate, quod dictum est, sit hoc, cõtradictio erit, & multa inaudita ex hoc generantur. Si autem de carne habent rationẽ, quæ dicta sunt, & nullum ex hoc erit scandalum. Nec enim nolle mori carnem, reprehensio est, quoniam hoc natura est. Ipse autem quæ naturæ sunt, omnia absq; peccato ostendit, & cum multa abundantia, vt etiàm hæreticorum obturet ora. Quandò autem dixit, si potest fieri, transeat à me calix iste: &, Non sicut ego volo, sed sicut tu: nihil aliud ostendit, nisi quia carnem verè indutus est timentem mortem. Mortem enim timere, & dubitare, & anxiari, illius est. Nunc quidem eam destitutam reliquit, & nudatam * ex propria operatione, vt demonstrans eius infirmitatem, credibilem eius faciat & naturã. Nunc verò eam abscõdit, vt discas, quòd non erat *purus homo. Quemadmodùm enim si semper humana demonstrãsset, hoc vtiquè crederetur: ità si semper, quæ Deitatis sunt, effecisset, incredibilis vtiquè fuisset ipsius dispensationis ratio: propterea variat & intermiscet verba & causas, vt neq; Pauli Samosateni, neque Marcionis & Manichæi ægritudini & furori occasionem tribuat. Idcircò & prædicit quod futurum est, vt Deus, & supersedit iterùm vt homo. Quod testimonium similiter collatum est cum libro membranaceo, qui est de bibliotheca venerabilis patriarchij huius à Deo conseruandæ regiæ vrbis. Et constitit. Item relectum est ex eodem codice testimonium eiusdẽ S. Ioannis archiepiscopi Cõstantinopoleos de interpretatione euangelij secundùm Matthæum de textu, vbi ait: Et venit ad discipulos suos, & inuenit eos dormientes, cõtinens ait: Quemadmodùm qui corpore curantur, sponte sustinent, dum curantur, dolorem, non *quasi virtute, sed * necessariò propter salutem, quæ ab ea cõquiritur: eodem modo & saluator effugiendũ quidem, secundùm id quod est * τὸν θάν., tam recusabat mortem. Sustinuit autẽ eam magnanimiter, vt nobis hominib* multifariè per huiusmodi dispensationem prodesset. Nõ solùm enim * redemptionem offerens, liberos nos omni peccato fieri * præparauit, sed & * corporis quasdam primitias resurrectionis mortuorum ostentans, communem quoquè confirmauit resurrectionem. Forsitan autem etsi non recusãsset, æstimatus esset vtiquè, quòd temeraria audacia atque contemptu vltrò ad mortem venisset. Nunc autem orando id recusans, immoderatam ostendit perimentium eum malitiam. Transeat ergò calix, inquiens, subiunxit: Veruntamen non sicut ego volo, sed sicut tu: & suam quidem voluntatem

Matt.26.e — Mar.14.d — Luc.22.c — Matt.26.d — Ioan. 10. f — Mat.26.d — *queritur virtutem, *necessarium — *λύτρον — * παρασκεύασεν — *, corpus, vt

tem habere se efficaciter demonstrauit.
Præponit autem vbiquè suæ paternam voluntatem, & in omnibus adnectit illam, quæ patris est, ei cõcurrentem, concordéq; se ostendit illius voluntati. Quod testimonium similiter collatum est cum codice chartaceo, qui est de bibliotheca similiter venerabilis huius patriarchij. Et constitit.
Athanasij Item relectum est ex eodem codice testimonium sancti Athanasij Archiepiscopi Alexandriæ ex libro de Trinitate & incarnatione, cuius est initium, Qui callidè diuinas scripturas, continens ità: Et quandò dicit, Pater, si possibile est, transeat à me calix iste: veruntamen non mea voluntas fiat, sed tua: spiritus quidem promptus est, caro autẽ infirma: duas voluntates hìc ostendit, vnam quidem humanam, quæ est carnis, aliam autem diuinam. Nam humana propter infirmitatẽ carnis refugiebat passionem, diuina autem eius prompta. Sicut
Matt.26.d & Petrus audiens de passione, formidauit & dixit: Propicius tibi sis Domine, increpauit autem eum Dominus, dicens: Vade retrò me satana, scandalũ mihi es, quia nõ sapis ea quæ Dei sunt, sed quæ hominis. ità & hìc intelligitur. Factus quippe in similitudine hominũ, recusat passionem vt homo: Deus verò existens, & secũdùm essentiam diuinã impassibilis, promptè acceptã tulit passionem & mortẽ, eò quòd impossibile erat teneri illũ à morte. Quod testimonium similiter collatum est cum libro membranaceo crocato, qui est adæquè de bibliotheca huius venerabilis patriarchij.
Et constitit. Item relectum est ex eodem
Gregorij Nyssenus. codice testimonium S. Gregorij episcopi Nyssæ, ex libro ἀντιῤῥητικῶν oppositionum aduersùs Apollinarem, cuius est initium, Bonũ enim erit vtiquè exordiũ, continens ità: Apollinarij: Sed turbãtur (inquit) infidelium pturbatione. Gregorij: Aduersùs nos cõtumelijs vtitur, turbulentos & perfidos appellans eos, qui Euãgelicæ voci nõ citra examinationem attendunt, quæ ait: Si possibile est, transeat à me calix iste: veruntamen non mea, sed tua fiat voluntas. His autem adiungit proprium dictũ, continens ità: Apollinarij: Et nõ memorant, quia voluntas ista propria dicta est, nõ hominis terreni, sicut ipsi putant, sed Dei, qui de cælo descẽdit. Gregorij: Quisnam adinueniet tale aliquid dicere? Non dico horũ aliquẽ, qui in hæresi denotati sunt, sed nec ipsum impietatis atque falsitatis patrem arbitror adinuenire aliquid ad blasphemiam callidiùs, quàm quæ dicta sunt. Putas, nescit verborum scriptor, quæ loquitur Deus de cælo descẽdens? Propriam ipsius Deitatis voluntatem παραγγέρεται * exceptat, & non vult ad effectum venire, quod vult? Ergò diuisæ sunt patris & filij volũtates? Et quomodò ergò erit communis vtriusq; voluntas? quomodò vtiquè identitas naturę, differentia voluntatum insinuabitur? Omninò enim necessè est naturæ voluntatẽ concurrere, sicut alibi Dominus ait: Nõ potest Matt.7.c arbor bona fructus malos facere, neq; arbor mala fructus bonos facere, fructus vtiquè naturæ erit affectus, vt profectò benè bona sit, malè autem mala. Si itaq; differẽs est in patre & filio fructus volũtatis, differentem necessè est & alterutrorum naturã consiteri. Quid igitur impugnatur Arrius? Quid autem non fugiunt ad Eunomium, qui diuidens patris & filij naturam, simul diuidit cum natura voluntatem, & magis colligit alienationem substantiæ, submissum à prælato discerpens à diuinitate verbum? Iterùm autem, quod ab eo dictum est, repetamus: Apollinarij: Et nõ memorantur, quia voluntas ista, propria dicta est non hominis, qui ex terra est, sicut existimant ipsi: sed Dei, qui de cælo descendit,
Gregorij: Qualem volũtatem asserit verbi * scriptura, quòd non vult Dominus fieri, * scriptoribus dicens ad patrẽ, Non mea voluntas, sed tua fiat? Putásne intelligit, in qualem delapsus est sermo eius controuersiã appropinquat passio, & sicut necdùm futurus erat proditor superuenire cũ multitudine, tunc quoquè huiusmodi facta est oratio: Qui deprecatur, homo est, an Deus? Si Deum esse, qui deprecatur, existimat, parem ei cum hominibus inspicit impotẽtiam. Quomodò igitur Deus nullum habet inditum bonum, sed supernũ inuocat adiutorium? Dehinc quãdò reprehendebat diuinitas propriam voluntatem, bonum fuit, an malum quod volebat? Et si quidem bonum, quomodò non ad effectum perducitur, quod volebat? si autem malum, quæ est diuinitati ad malum familiaritas? Sed quod dixi, quis non intelligit quòd in contrarium circunuestit illum sermonem? Si quippe vnigeniti Dei est vox, quæ dicit, Non mea voluntas fiat, sed tua: ipse sermo circa seipsum per quandam semper cõtrarietatem voluitur, & nusquàm stabilitatem habet. Qui enim non vult propriam voluntatem fieri, hoc ipsum vult per omnia, vt non fiat quod vult. Quomodò ergò oratio ad effectum perducitur dicẽtis, quia hoc volo, vt quod volo, non fiat? in cõtrario per omnia quod desiderat conuertitur, & hæsitauit erga alterutrum, qui huiusmodi orationem exaudit. Quicquid enim fecerit ad eum exitum, quod oratum est, in voluntarium conuertetur, si faciat voluntatem orantis. Sed & oratio est, vt minimè fiat quod vult, non faciat quod vult: sed qui orat, vult fieri hoc ipsum quod nõ vult: ac per hoc per omnes modos quoquò conuertatur, quoquo modo accipiatur, inconstans erit eius intelligentia, ipsa sibi repugnans, & à seipsa deijcitur. Ad huiusmodi itaq; verbi hæsitationem

nem vnum fiat solatium, vera ipsa mysterij confessio: quia formidare quidem passionem, humanę fragilitatis est, sicut ait & Dominus, spiritum promptum esse dicens, carnem autem infirmam: suscipere verò eandem ex dispensatione passionem, diuinæ est voluntatis & virtutis. Quia igitur alia
Matt.26.d est humana voluntas, & alia diuina, loquitur quidem & quasi ex homine, quod infirmitati naturæ congruit, qui nostras passiones assumpsit: adiungit autem secũdam vocem sublimem, & DEO decibilem voluntatem, * quã firmari humanam pro hominum salute volens. Qui enim dixit, Non meam, humanam hoc sermone significauit: addens verò tuam, ostendit coniunctionem suæ Deitatis ad patrem, cuius nulla voluntatis est differentia propter cõmunitatem naturæ. Nam patris dicens voluntatem, etiàm filij demonstrauit. Hæc
1.Tim.2.b autem est, velle omnes homines saluos fieri, & ad cognitionem veritatis venire: quod non erat aliter fieri, quàm mortem subire, quæ vitam præpediebat. Humilem autem humanæ formidinis & sermonem, & passionem assumit Dominus, ostendens quòd non veraciter circa eum erat, quod nostrum est ex communicatione passionum, ipsam naturam credibilem faciens. Quod testimonium similiter collatum est cum libro chartaceo, qui erat ex bibliotheca huius venerabilis patriarchij. Et cõstitit. Item relectum est ex eodem codice
Gregor. Nyssenus. testimonium eiusdem S. Gregorij de hominis contẽplatione, capitulo quarto continens ità: Ipsa quidem anima, regium quid & sublime inditum ostendit: porrò à priuatorum paupertate seiuncta, in eo, quòd indominabilis & liberi existit arbitrij, proprijs voluntatibus se imperialiter dispensans. Item relectum est ex eodem codice testimonium eiusdem S. Gregorij ex his, quæ aduersùs Eunomium capitulo tricesimoquinto, cuius est initium, Non erat vt videtur, continens ità: Omninò necessè est, conueniens esse & proprium confiteri naturæ, ipsum quoquè arbitrium. Et si dissimile extiterit secundùm naturam, dissimiles erunt etiàm ipsæ voluntates, virtute eius in vtrisque idonea existente, * natura
* ne vltrà deficiat deficienti ad perficiendam propriam voluntatem. Quod testimonium similiter collatum est cum libro chartaceo, qui est de bibliotheca huius venerabilis patriarchij. Et constitit. Item relectum est ex eodem
Ioannes Chrysost. codice testimonium S. Ioannis Archiepiscopi Constantinopoleos ex sermone: Pater, si possibile est, transeat à me calix iste: cuius initium est, Profundam sectionem, cõtinens ità: Sed nõ sufficiunt hæc solummodò, sed & aduenies, vt nõ putaret phãtasticũ quod fiebat, non superficie tantùm rem credibilẽ facit, sed & tempore multo, & quod per omnia humana transiuit. Neq; enim simpliciter in homine pfecto venit, sed in vtero virginis, vt etiàm & in vulua baiularetur, & partũ sustineret, & lactis nutrimentum & incrementũ, prolixitatemq; temporis, & per diuersitatẽ omniũ ætatum credibile faceret quod fiebat. Sed neq; in huiusmodi probatione tãtùm persistit, sed & ipsam circũferens carnẽ, permittit eã naturę perpeti detrimenta, & esurire, & sitire, & dormire, & fatigari. Postremò etiàm ad crucem veniens, finit eam quæ carnis sunt, pati: ideò enim & guttæ sudorũ de ea cadebant, & angelus inueniebatur * eam sustentans, & tristatur, & hęsitat. Priùs enim ꝙ hęc diceret, ait: Anima mea turbata est, & tristis est vsq; ad mortẽ. Si enim his omnibus gestis os malignũ diaboli per Marcionẽ Ponticum, & Valentinũ, & Manichæũ Persam, & alias plures hæreses valuit, quantùm ad eos, verbũ dispensationis subuertere, & insonuit satanas * consonũ dicens, quia neq; incarnatus, neq; carne indutus est, sed putatiuè hoc erat, & phantasia & scena atq; simulatio, dum quandò passiones ipsæ * prę- * proclamarent, & mors & sepulcrum & esuries, si nihil horum factum est, quomodò non multò amplius hæc impietatis nequissima dogmata disseminarentur? Quamobrem sicut esuriuit, sicut fatigatus est, sicut dormiuit, sicut manducauit, sicut bibit, sic & mortẽ recusat, quod est humanũ ostendẽs & infirmitatem naturæ, quæ non sinè dolore patitur auelli de presenti vita. Si enim nullum horũ dixisset, dixissem vtiquè, quia si homo esset, oportebat eum pati quæ hominis sunt: quæ verò hæc, cùm ad crucem veniret, & formidaret, & tæderet, nec sinè dolore auelleretur à præsenti vita: (inest quippe naturæ amor præsentium) & ideò ostendere volens verum carnis velamen, dispensationemq; credibilem facere, cum multa probatione passiones ipsas nudas proposuit. Quod testimonium similiter collatum est cũ libro membranaceo, qui est de bibliotheca huius venerabilis patriarchij.
Et constitit. Item relectum est ex eodem codice testimonium eiusdem sancti Ioãnis Chrysostomi ex interpretatione Euangelij secundùm Matthæum lib. * 81. cuius est in- * 84.
itium, Tũc venit cum eis Iesus, continens ità: Et post pusillum accedens, orabat di- Mat.26.d
cens: Pater, si possibile est, transeat à me calix iste: veruntamen nõ sicut ego volo, sed sicut tu. Et venit ad eos, & inuenit eos dormientes. Et dixit Petro: Sic non potuistis vna hora vigilare mecum? Vigilate & orate, vt non intretis in tentationem. Spiritus quidem promptus est, caro autem infirma. Non simpliciter maximè Petrum aggreditur, dum quandò & cæteri dormirent: sed palpans, atque tangens eum, & ex hoc propter causam quam anteà dixi.

Dehinc, quia & cæteri hoc ipsum dixerũt. dicente enim Petro, inquit, quòd si etiàm oportuerit me mori tecum, non te negabo: Similiter autem, inquit, & omnes discipuli dixerunt. Cæterum omnes alloquitur, redarguens eorum infirmitatem. Qui enim mori cum eo delegerant, nec saltem cõtristato simul cum eo tunc euigilantes, contristari voluerunt, sed tenuit eos somnus. Orat verò, nè causa simulatio esse putaret: & sudores defluũt, propter eandẽ iterum causam, nè dicant hæretici, quòd anxietatem simulâsset. Propterea & sudores vt guttæ sanguinis defluxerunt, & angelus confortans eum visus est, multa millia quoque timoris indicia, nè quis diceret verba ficta fuisse. Ideò & orat. Dicendo nanque, si possibile est, transeat, ostendit humanum. Dicendo autem, Veruntamen non sicut ego volo, sed sicut tu, ostendit quid sit * elegãs, & philosophum imbuens, etiàm natura in aduersum trahente, sequi Deum. Quoniamquidem non sufficiebat insipientibus * faciem ostendere solam, etiàm verba adiungit. Iterùm quia verba non sufficiebant tantùm, sed & res, oportebat vt eas verbis coniungeret, vt credant etiàm, qui vehementer contendunt, quia & homo factus est, & mortuus est. Si enim & dum hæc sint, incredibile est hoc adhuc apud quosdam, multò magis si hęc minimè fuissent. Quod testimonium similiter collatum est cum libro chartaceo, qui est de bibliotheca venerabilis huius patriarchij. Et constitit. Item * relectum est ex eodem codice testimonium eiusdem ex interpretatione Euangelij secundùm Ioannem, libro secundo, sermone sexagesimosexto, cuius initium est, Dulcis est præsens vita, continens ità: Nunc anima mea turbata est. Et quid dicam? Pater, salua me ab hac hora. Quia hoc non est euitantis, vt ad mortem venirer, sed maxime inuitantis. Vt ẽm non dicant, quia ipse extra dolores * humanatus existens, facilè de morte philosophatur, omne mortis imperium potenter destruens, & nos extra periculum exhortatur, ostendit quia quamuis anxietur, attamen propter vtilitatem non recusat. Hæc verò dispensationis sunt, non Deitatis: ideò ait, Nunc anima mea turbata est. Nam si hoc non est, qualis cõsequentia est, quod dictum est, & dicere: Pater, salua me ab hac hora: & ità turbari, vt exui quoquè deposceret? Si verò inesset, etiàm diffugere, hæc naturæ humanæ sunt infirmitates siue impotentiæ. Sed non habeo, inquit, quod dicam, exui postulans. Propter hoc enim vẽni in hanc rem. Ac si diceret: Seu turbamur, siue commouemur, non fugiamus mortem. Nam & ego nunc turbatus, non dico, vt fugiam. Oportet enim sustinere quod superuenit. Non dico, libera me ex hac hora. Sed quid? Pater, glorifica nomen tuũ, dum quandò perturbatio hoc cogeret dicere. Econtrariò dico, Glorifica nomen tuum, hoc est, eleua iam super crucem. Iterùm humanum ostendit, & naturam nolentem mori, sed præsentem vitam amplectentem, ostendens quòd non extra humanas passiones erat. Quemadmodùm enim esurire, crimen non est, neq; dormire, ità nec præsentem vitam affectare. Item Christus corpus mundũ à peccatis habuit, non naturalibus necessitatibus liberum, alioquin nec corpus esset. Quod testimonium similiter collatum est cum libro mẽbranaceo, qui est de bibliotheca huius venerabilis patriarchij. Et constitit. Item relectum est ex eodem codice testimoniũ sancti Cyrilli archiepiscopi Alexandriæ de thesauris, capitulo vigesimoquarto, cuius initium est, Si à quolibet aliquorum, continens ità: Propriam mortem Saluator euacuauit. Quemadmodùm ergò nequaquàm mors destrueretur, eo non moriente, ità in singulis carnis passionibus. Nisi enim formidasset, non vtiquè natura à formidine libera fieret. Nisi tristaretur, non vtiquè vnquàm de tristitia liberaretur. Nisi perturbatus esset & pertimesceret, nunquàm extra hęc efficeretur: etiàm in singulis, quę humaniter facta sunt, eãdem aptans rationem, inuenies in Christo eadem carnis passiones motas fuisse, non vt obtineant sicut in nobis, sed vt agitatæ destruantur virtute carnem inhabitantis verbi, in melius refecta eadem natura. Quod testimonium similiter collatum est ad librum, qui est de bibliotheca venerabilis huius patriarchij, chartaceum. Et constitit. Item relectum est testimonium eiusdem ex eodẽ libro, continens ità: Homo factus est Dei verbum, non iterùm vt Deus ante humanationẽ omnia agat & loquatur, sed vt plerunquè etiàm propter vtilitatem, quæ in carnis est dispensatiõe, & sicut homo quædam loquitur, hãc habente eodem mysterio virtutem, quo modo absurdum non est scandalizare audientes, dum interdùm humaniùs loquatur. Loquitur enim vt homo, loquitur vt Deus, habens in vtrisque potestatem. Humaniter enim dicebat, Nũc anima mea turbata est: diuinè autem, Potestatem habeo ponendi eam, & iterùm potestatem habeo sumendi eam. Perturbari ergò, passio carnis est propriæ: potestatem autem habere ponendi, & iterùm sumendi animam, virtutis verbi est actus. Quemadmodùm enim dum quid loquitur diuinè, dum & homo cernatur, minimè scãdalizamus, sed confideramus habitans in carne verbum: ità cùm quid loquitur vt homo, non scãdalizemur, cõsiderantes quia propter nos factus est homo, & quæ humanitati congruunt, loquitur. Quod testimonium

Ioã.12.c d

Cyrillus.

Ioan. 12.d
Ioan. 10.c

nium similiter collatum est cum eodem libro. Et constitit. Item relectum est ex eodem codice testimonium eiusdem sancti Cyrilli ex dogmatibus aduersùs Iulianum libro tertio, ex sermone duodecimo, cuius initium, Attendat quidem qui ex aduersò est, continens ità: Quia igitur nisi quod inuoluntarium erat, fecisset & voluntarium, nequaquàm omninò pateretur, necessariò demonstrat inuoluntarium quidem, quod in patiendo fuit inglorium, vt fatus sum: attamen voluntarium, eò quòd omnibus extitit vtile, & non velle quidem calicis recusatio continet, & sponte autem pati in eo, quod dictum est ad patrem, Veruntamen non mea voluntas, sed tua fiat. Cõplacente ergò Deo & patre, & tanquàm cõsentiente prudentissimis dispensationibus, filius secundùm carnem mortem sustinere dicitur: quatenùs surgẽs à mortuis, destrueret mortẽ, & auerteret corruptionem, & iustificaret quæ sub cælo sunt. Et post pauca: Considera ergò, quomodò vt susciteret quod datum est ei, id est, nos, quod Dei erat inuolutarium, propter passionis contumelias voluntarium fecit. Sustinuit quippe crucem ignominia contempta, sicut egregius scribit Paulus. Quia verò passio extitit inuoluntaria quidem ei, quantùm ad infirmitatẽ humanorum sensuum pertinet: veruntamen quanquàm nimis fuisset inglorium, voluntarium fuit eò, quòd Deo esset acceptum. Acceptum nànque videtur oportere omne, quicquid est malum sustinere fideles suos pro multorũ salute. Considerauit * quisquam optimè & in Euangelicis narrationibus. Quod testimonium similiter collatum est cum libro membranaceo bibliothecæ huius venerabilis patriarchij. Et constitit. Item relectũ est ex eodem codice testimonium eiusdẽ ex interpretatione Euãgelij secũdùm Matthæum, ex tomo vndecimo, continens ità: Licèt enim quàm maximè, quod * accidit, nó in omnibus & per omnia voluntarium ei fuit, sed tamen propter omniũ salutem & vitam, voluntariam fecit crucis passionem. Nouerat quippe, nouerat quæ ex hoc futuræ essent emendationes, & quòd hominis naturam repararet, & sanguine proprio acquireret Deo patri. Si enim nõ fecisset voluntarium pati, dum nimis esset inuoluntarium, quæna occasio cõsiderabitur orandi eum & dicendi, Pater, si possibile est, trãseat à me calix iste? Eiusdẽ ex tomo 12. Et subest quidẽ in eo metus patiendi, propter id quod humanũ est: mitigatur verò cõfestim per inhabitantis verbi potentiã atq; fortitudinẽ. * Prospice ergò, quomodò subdemonstrat quidẽ in eo recusatio ipsa quod humanum est, diuinitatis aũt inflexibilitas statim refulsit. Ait enim ad patrem, qui in cælis est, Veruntamen non sicut ego volo, sed sicut tu. & hoc autem, vt homini congruit, fatus est. Nam iuxta quod Deus est, non extra voluntatem est patris: immò verò ipse est consilium Dei & patris, si vtiquè in sapientia, & velle est patris, sapientia verò est ipse filius. Quia verò & voluntas patris nominatur vnigenitus, explanat egregius cantator: Domine, in voluntate tua præstitisti decori meo virtutem. In Christo enim omne datum cælestium bonorũ est à Deo & patre: aliàs vna atq; consubstantiali existente Trinitate, & vna Deitate in ea intellecta, quomodò non erit eadem volũtas patris & filij & spiritussancti? Condecentissimè itaq; ad humilitatis habitum & sicut homo, sibi formidat tacitè eam, quæ extra naturam & ex maledicto subintrauit, mortem: respuens autem iterùm vt Deus, Non sicut ego volo, ait, sed sicut tu. Quæ duo testimonia pari modo collata sunt cum libro chartaceo bibliothecæ huius venerabilis patriarchij. Et cõstiterunt. Itẽ relectum est ex eodem codice testimonium eiusdẽ S. Cyrilli, ex interpretatione Euangelij secundùm Ioannẽ lib. 4. cuius initium, Quia descendi de cælo, continens ità: Maximè enim non absolutè, neq; in omni simpliciter arguméto, sed neq; in omni re omninò nõ amplecti proprias voluntates, filius affirmauit. Conseruare nanq;, quæ patris est, dicit circa rem definitã propter tuas, sicut mihi intelligi datur, sermonũ adinuentiones, prouidens nostræ cautelæ sicut Deus: sustinet autem inuoluntarium, & facit voluntarium propter nos, passionem autẽ dico proculdubiò crucis ità & genitori complacitam, sicut à nobis iam dictũ est. Licèt nanq; considerare appositam statim comprobationẽ, & adiacentem officiosè ipsam causam, ob quam (sicut ipse ait) à proprijs quidem recessit voluntatibus, implet autem eam, quæ patris est. Hæc est enim (inquit) voluntas patris, vt omne quod dedit mihi, non perdam ex eo, sed vt resuscitem illud in nouissimo die. Et quoniam quidem certè inuoluntaria simul & voluntaria vnigeniti passio, quæ in cruce cernitur, iam planè prædictum est. Repetamus autem iterùm per subtiliores perscrutationes, relegentibus pandentes veritatem.

Eiusdem ex eodẽ sermone: Nullo modo itaq; scandalizeris, ô homo, cùm audieris dicentem, Descendi de cælo, nõ vt faciam voluntatem meam, sed eius qui misit me. Quod enim à principio dicebam, hoc iterùm dicimus, circa rem definitam ac manifestam super hoc fecit Christus sermonẽ. Docens enim, quia pro omnibus obedire voluntarium quidem habet, eò quòd ità voluisset diuina natura, inuoluntarium autem propter crucis passionem, & quantùm ducit ad carnem recusantem mortem, hæc & huiusmodi fatus est, & plixior quidem

Matt.26.d

Hebr.12.a

Matt.26.d

Matt.26.d

Ioan.6.d

Ibidem.

nobis consumptus est sermo: quia verò & inuoluntariũ quodámodò videtur Saluatori Christo, iuxta quod erat homo, passio quæ in cruce est, ex ipsa nos cõsequens est rerum natura cõprobare. Dicimus autem, quòd Iudaicę obstinationis actus fuerat, vt Christus per oia crucifigeretur: & hoc sinè intermissione futurũ erat ab eis, vt immeditatã habentib* super his audaciam ex his, quæ iam fuerant operati tam in sanctos ꝓphetas, quamq; in hos qui illo tẽpore fuerant sancti. Quoniam igitur nõ erat aliter, quod in morte deciderat, denuò ad vitam resuscitare, nisi factus fuisset homo vnigenitus Dei verbũ, oportebat per omnia factum pati, inuoluntarium effici voluntarium. Quę duo testimonia similiter collata sunt cũ libro chartaceo bibliothecæ huius venerabilis patriarchij. Et constitit. Item relectum est ex eodem codice testimoniũ
Ioan. 12. a eiusdem S. Cyrilli, & ex eadem interpretatione lib. 8. cuius initium: Maria autẽ accipiens libram vnguenti, continens ità: Adspice iterum in his, quòd natura quidẽ humana in perturbationibus facilis & trãsmigrabilis est ad formidinem: diuina autẽ & ineffabilis potentia, in omnib* infracta atq; indirupta, & ad solam sibiq; decente fortitudinem respicit. Mortis nanq; subingressa memoria, turbare pertentat Iesum: diuinitatis aũt potentia, cõmotam statim subijcit ægrimoniam, & continuò ad incomparabilem transformat audaciam, quod formidine fuerat superatum. Arbitremur ẽm & in ipso Saluatore Christo cõmoueri quę humana sunt, propter duos ac necessarios modos. Oportebat enim, oportebat, & per hæc ipsa non putatiuè & excogitatiuè, magis autem naturaliter & veraciter hominẽ
*videre ex muliere factum, * videri omnia gestantem humana absq; solo peccato. Cæterùm timor atq; formido, ægrimoniq quidẽ sunt in nobis naturales, inter peccata autem refugiunt deputari, & super hæc rursùs vtiles. Submouebantur etiàm in Christo, quæ humana sunt, non vt mota prevalerent atq; accrescerent, quemadmodùm & apud nos: sed vt mota per virtutem verbi abscinderẽtur, ad meliorem quendam & diuiniorem
*transmutando naturam. statum * transmutanda natura. In primo Christo ità nempe inerat, & non aliter, vt etiàm ad nos ipsos sanationis modus trãsiret. Eiusdem ex eadem interpretatione libro decimo, cuius initium, Qui habet mandata mea, & custodit ea: Sicut consubstantialis est, ità & conuoluntarius proprio genitori. Vnius enim essentiæ vna profectò voluntas est, intentus in omnibus vnus, & nihil est quod dissonet. Eiusdem ex eadem interpretatiõe lib. duodecimo, cui* initiũ, Quia Deus secundùm naturam est filius: Complera omni impietate aduersus Christum ab iniquitate Iudæorum, & nullo decæterò relicto, prout appáret eorum super modum crudelitatem fuisse perfectam, patitur iterùm aliquid in nouissimis eadem caro proprium atque naturale. Suscepit enim sitim flagris multimodis arefactam. Dolores enim acres sunt ad extorquendũ, sitire quodam insito inenarrabili calore internum * examinante humorem, & igneis *exhaurientę quibusdã accessibus patientia viscera concremãtibus, indifficile quippe fuerat cuncta valenti Deo verbo, etiàm hoc à propria carne remouere: sed quemadmodùm ipsẽ permisit cætera pati, patitur & hoc. Per spontaneam igitur voluntatem quærebat bibere. Quæ tria testimonia pari modo collata sunt cum libro chartaceo bibliothecæ venerabilis huius patriarchij. Et cõstitit. Item relectum est ex eodem codice testimonium sancti Epiphanij archiepi- Epiphanij epiſcopus scopi Cypri ex Panarijs, sermone sexagesimonono contra Marcionitas, cuius est initium, Istos qui sunt circa Meletium, continens ità: Insilientes igitur verbi captores, statim tanquàm occasionem contra inimicum adepti, addentes aiunt: Cernis quia egebat auxilio angelorum, confortabat enim eum angelus, (in agonia nanq; ipse factus est) & nesciunt, quia nisi habeat Matt. 26. d hæc omnia, & illud, Non mea voluntas, sed tua: & nisi fluctuaretur, & nisi sudor ei factus fuerit ex corpore ꝓfluens, vtiquè putatio fuerat Christi carnalis aduentus, & rationabiliter à Manichęis & Marcionistis, quæ secundùm phantasiam est æstimatio, cassa cantatur, & nõ verissima. Hæc autem, omnia, præmuniens vitam nostram, dispẽsatiuè suscepit, quasi humanæ ægrimoniæ narrationes habens, & nõ simulatione, sed veritate, dixit, Non mea voluntas: vt ostendat carnis substantiam veram, & redarguat eos qui dicunt, mentem humanã eum non habere, itemq; redarguat eos, qui nõ dicũt carnem eum habuisse. Omnis enim diuinus sermo stans inter filios tenebrarum, redarguit tenebras, illuminat autem filios veritatis. Cerne verò quanta vtilia sunt in isto sermone. De incorporalibus non procedit fudor, dum verò hoc fieret, ostendit veracem carnem, & non æstimationem ex carne in Deitate coadunata. Citra animam & mentem non fit agonia: fluctuante autem eo, ostendit animam & corpus & mentem in vnum gerere, vndè agonia fiat. Itemque cùm dicit, Non mea voluntas, sed tua, ostendit verè mentem humanam, sed sinè peccato. Quod testimonium similiter collatum est cum libro chartaceo, qui est ex bibliotheca venerabilis huius patriarchij. Et constitit. Item relectum est ex eodem codice testimonium sancti Gregor. Nazianzenus Gregorij episcopi Nazianzeni ex secundo sermone de filio, cuius iuitium, Quoniam tibi quædam ex cogitationibus,

Ioan. 6. d bus, continens ità: Sed cùm descendisse dicatur de cælo filius, non vt faciat voluntatem suam, sed eius, qui misit eum. Si enim non ab eo qui descendit, hæc dicerentur, diceremus vtiquè tãquàm ab homine formari hunc sermonem, non ab eo qui in saluatore intelligitur. Illius enim velle nec contrarium est Deo, deificatum totum: sed eius qui secũdùm nos est, vtpotè, quòd humana voluntas non per omnia sequatur diuinam, sed resistat plerunquè atq; reluctetur. Etenim illud ità intelligamus: Pater, si
Matt. 26. d possibile est, transeat à me calix iste: veruntamen non sicut ego volo, sed tua prævaleat voluntas. Neque enim, si possibile erat, aut non, hoc eum ignorare oportebat, neque volũtati obicem mittere voluntatem. Quia ergò tanquàm ab eo, qui assumpsit, sermo est, (id quippe est quod descendit) locus obscurus. non rei susceptæ: sic occurramus, non tanquàm existente propria filij voluntate præter quæ illum patris, sed tanquàm non existente, is sermo est, vt tale sit quod colligitur, non vt faciam voluntatem meam, (neque enim mea à tua separata est) sed communem meam atque tuam: quorum sicut vna Deitas, ità & vna voluntas. Quod testimonium similiter collatũ est cum libro de membranis, qui est de bibliotheca venerabilis huius patriarchij. Et constitit.

Cyrillus. Item relectum est ex eodem codice testimoniũ sancti Cyrilli archiepiscopi Alexandriæ de Thesauris libro vigesimoquarto, cuius initium, Si à quodam de accedẽtibus, continens ait: Quandò igitur appá-
Matt. 26. d *intelligitur ret formidare mortẽ & dicere, Si fieri potest, transeat à me calix iste: *intellige quoniam formidâsset mortem, docebatur caro, quam indutus erat Deus verbum, vltrò id non perpeti. Dicebat enim ad patrem, Non sicut ego volo, sed sicut tu. Non enim timebat, secũdùm quod verbum est & neus, mortem ipse, sed ad finẽ perducere dispensationem properabat. Hæc enim erat voluntas patris. Haber enim & nolle mori idcircò, quòd caro mortẽ naturaliter euitet, docens profectò humanitatem, nè vltrà quæ sua sunt, sapiat, sed Dei volũtatem inquirat. Sicut homo dicit, Non sicut ego volo, sed sicut tu. Ideò quippe & addidisse videtur, Spiritus quidem promptus, caro autem infirma. Quod testimonium similiter collatũ est cum libro chartaceo de bibliotheca huius venerabilis patriarchij. Et constitit. Item relectum est ex eodem codice testimonium eiusdem S. Cyrilli ex interpretatione euangelij secundùm Ioannem libro quarto, cuius initium, Quia descendi de cælo, continens ità: Quoniãquidem etiàm aliquatenùs inuoluntaria extitit saluatoris Christi passio in cruce, volũtaria verò propter nos, & beneplacitũ Dei
*Accessurus & patris ex hoc intelligis. * Assensurus qppe super hanc, easdem disputationes faciebat ad Deum, videlicet tanquàm orationis Matt. 26. d habitum, dicens: Pater, si possibile est, trãseat à me calix iste: veruntamen non sicut ego volo, sed sicut tu. Quoniam ergò deus erat verbum, immortalis atque incorruptibilis & vita ipsa, secundùm naturam pertimescere mortem nesciebat, omnibus existimo esse manifestissimum: permittebat tamen, vtpotè qui in carne erat, sustinere carnem, quæ sisa sunt: vndè cùm iam in foribus esset, & pertimesceret mortem, vt veraciter appareat homo, ideò ait: Si possibile est, trauseat à me calix iste. Si possibile est, inquit ὦ πάτερ, tanquàm *pater, ó pater, *πατρ si possum, non sustinendo mortem, acqui- *patri rere vitam credentibus in eum, si moritura est mors, me non moriente secundùm carnem duntaxàt, Tranſeat, inquit, calix, veruntamen eò quòd aliter fieri non inest, nõ sicut ego volo, sed sicut tu. Cernis, quomodò deficiens quidẽ iterùm hominis natura & in ipso Christo, quantùm ad ipsam pertinet, inuenitur, restauratur autem per vnitum ei verbũ ad confidentiam Deo decibilem, & ad consilium iuuenile transducitur, quatenùs non, quod ei videtur, proprijs *implere volũtatibus, sed diuinã ma- *impleret gis intentionẽ sequi, & ad illud sedulò currere, ad quod nos profectò lex reuocat cõditoris, quid verò hæc asserẽtes agimus, ex eo quod sequitur, addisces. Spiritus quidẽ promptus, caro autem infirma. Neq; enim ignorabat Christus, ꝙ valdè posterius erat à Deo decibili dignitate, quod videbatur morte terreri, & eius sentire formidinem, ideoq; feruentissimam satisfactionem adiecit, infirmatam quidem fuisse carnem, secundùm quod eã decebat, & ei naturaliter inerat, dicens, promptum attamẽ esse spiritum, scientẽ nihil de his, quæ noceant, pati. Cernis qualiter Christi mors inuoluntaria erat propter carnem & passionis ignominiam, voluntaria attamẽ, donèc ad prosperũ finem vniuerso mũdo perduceretur, quod erat in beneplacito patris, id est, omniũ salus & vita. Quod testimoniũ similiter collatum est ad librũ chartaceum, qui est bibliothecæ venerabilis huius patriarchij. Et constitit. Item relectum est ex eodẽ co- Athanasij dice testimonium sancti Athanasij archiepiscopi Alexandriæ ex libro cõtra Apollinarium de incarnatione, cuius initiũ, Modus quidem impiè, continens ità: Quandò Adam deus ab origine formauit, nunquid insitum ei dedit peccatum? Quæ ergò iam vtilitas erat mandati? Quomodò autem il- Genes. 1. d lum cõdemnauit peccantem? aut quomo- 2. a dò etiàm Adam ante prævaricationem ne- Genes. 2. c sciebat bonum aut malum, quem formauit Deus ad incorruptionem, & imaginem Genes. 3. c suæ æternitatis? Fecit enim naturam sinè Genes. 1. d peccato, & voluntatem liberi arbitrij.

Universidad de Sevilla Biblioteca

Quod testimonium similiter collatum est ad librũ ex membranis croceis, qui est bibliothecæ huius venerabilis patriarchij. Et constitit. Item relectum est ex eodem codice testimonium sancti Augustini episcopi Hipponensis ex libro quinto contra Iulianum Pelagianistam, cõtinens ità: Motus animi quid est, nisi motus naturæ? Anima enim sine dubitatiõe natura est, & ideò voluntas motus naturæ est, quia motus est animæ. Quod testimonium similiter collatum est ad librum Latinis literis scriptum, interpretante Constantino DEO amabili presbytero, & defensore sanctissimæ huius magnæ ecclesiæ, & Latino grammatico. Et constitit. Item relectum est ex eodem codice testimonium de operationibus sancti Leonis papæ Romanæ vrbis ex epistola ad Flauianum archiepiscopum Constantinopoleos, cuius initium, Lectis dilectiõis tuæ literis, cõtinens ità: Sicut enim Deus non mutatur miseratione, ità homo non consumitur dignitate. Agit enim vtraque forma cum alterius communione, quod propriũ est, verbo scilicet operante quod verbi est, & carne exequente quod carnis est. Vnum horũ coruscat miraculis, aliud succumbit iniurijs. Et sicut verbum ab æqualitate paternæ gloriæ nõ *recedit, ità caro naturam nostri generis non *relinquit. vnus enim idemque verè dei filius, & verè hominis filius. Quod testimonium similiter collatum est ad librum membranaceum argento tectũ, qui est de sceuophylacio, id est, de repositione huius magnæ ecclesiæ. Et constitit. Item relectum est ex eodem codice testimonium eiusdem sancti Leonis ex secunda epist. ad Leonem pijssimum imperatorem, cuius initium, Promisisse me memini, continens ità: Licèt ergò in vno Domino Iesu Christo, vero Deo atque hominis filio, verbi & carnis vna persona sit, quę inseparabiliter atque indiuisè communes habeat actiones, intelligendæ tamen sunt ipsorum operum qualitates, & syncerę fidei contemplatione cernẽdum est, ad quæ prouehatur humilitas carnis, & ad quæ inclinetur altitudo Deitatis. Et paulopòst: Postremò sinè verbi potentia non se Dominus patri confiteretur æqualem, & sinè veritate carnis non idem diceret maiorem se esse patrem, dum catholica fides vtrunq; susciptat, vtrunq; defendat, quæ secundùm confessionem beati apostoli Petri, vnum Christum Dei viui filium, & hominem credit & verbum. Quamuis itaque ab illo initio, quo in vtero virginis verbum caro factum est, nihil vnquàm inter vtranque formam diuisionis extiterit, & per omnia incrementa corporea, vnius personæ fuerint totius temporis actiones, ea ipsa tamẽ, quæ inseparabiliter facta sunt, nulla commixtione confundimus: sed quid cuius formæ

Aug. epis. hipponen.

Leo pap. 1. epist. 10.

*recessit, *reliquit.

Idem epistola 97.

Matt. 16. c

fit, ex operum qualitate sentimus. Quod testimonium similiter collatum est cum libro membranaceo argẽto tecto, de sceuophylacio, id est, repositione sanctæ huius magnæ ecclesiæ. Et constitit. Item relectum est ex eodem codice testimoniũ sancti Iustini philosophi & martyris de expositione fidei, quam fecit super rectam confessionem, cuius initium, Idoneè aduersùs Iudæos & Paganos, ità continens: Sicut luminis, secundùm quod vnum lumen est, ipsam operationem non separabit quisquã à *palpabili corpore, ratione verò discernens, insinuat naturam, cuius est propria operatio: ità in vno filio Dei, omnem quidem operatiõem nequaq; quisquam separaturus est ab vno filio: cuius tamen naturæ est proprium quod agitur, ratione facit agnosci. Quod testimonium similiter collatum est cum libro chartaceo, qui est bibliothecæ sancti huius patriarchij. Et constitit. Item relectum est ex eodem codicillo testimonium S. Ioannis archiepiscopi Constantinopoleos ex sermone in Thomã apostolum, & contra Arrianos, cuius initiũ, Legi quidem & ecclesiæ obtemperans, cõtinens ità: Hæc audiens, purgaui animam à perfidia, & exui me ambiguam sententiam, assumpsi credulum sensum, accepi corpus gaudẽs, ac tremens expandi cum digitis & animæ oculum, & duas per hoc operatiões sensi. Quod testimonium similiter collatũ est cum libro membranaceo prolato à parte Apostolicæ sedis antiquæ Romæ. Et cõstitit. Item relectum est ex eodem codice testimonium S. Gregorij episcopi Nysse ex quinto Tomo contra eunomium, cuius initium, *Deuote itaque sancti Petri apostoli, continẽs ità: Inconfusa permanet tam carnis, quamque Deitatis proprietatũ cõtemplatio, donèc in seipsis alterutrum horum conspicitur, vtpotè verbum ante secula fuit, caro autem in nouissimis temporibus facta est: & nullus conuertẽs dicet aut istã ante secula fuisse, aut in nouissimis verbum factũ fuisse, caro, passibilis naturæ est: operatricis autem, verbum. & neque hæc opifex est existẽtium, neque diuinitas passibilem habet virtutem. In principio verbũ erat apud Deũ, in mortis experimento homo: & neq; ab ęterno quod humanum est, neq; mortale quod diuinũ, & cætera omnia secundùm hunc modum considerantur. Neque viuificat Lazarum humana natura, neq; lachrymatur iacẽtem impassibilis potestas: sed proprium quidem est hominis, lachrymari: vita verò, eius qui vita est. Non reficit millia paupertas humana, neq; currit ad ficulneam omnipotens virtus. Quis est qui fatigatur ex itinere? & quis est qui sinè labore vniuersum mundum verbo cõstituit? Quis est gloriæ splẽdor? & quis clauis affigitur? Quæ forma in passione alapis cæditur?

Iustinus philosop. & martyr.

*capabili

Ioã Chry.

Gregorius Nyssenus.

*De voce

Ioan. 1. a

Ioan. 11. f

*Quid est & omnibus

Marc. 8. b
Luc. 9. b
Ioan. 6. b
Matt. 21. d
Marc. 11. b
Ioan. 4. a
Hebr. 1. a
Ioan. 20. f

cæditur? & quæ ex æterno glorificatur? Manifesta enim sunt, vel si null* sermo interpretetur: quoniam quidẽ plagæ serui sunt, in quo dominus patitur: honores verò domini, circa quem seruus: quatenùs propter copulationem atq; concretionem cõmunia fierent vtraq; alterutri, tam Dño seruiles cicatrices in seipso susciptente, quamq; seruo honore Dominico glorificato.

Item relectum est ex eodem codice aliud eius testimonium ex eiusdem Tomo duodecimo, cuius initiũ, Sed videam* & quod sequitur, continens ità: Interim dignũ est scisitari, eos, qui nobis voces huiusmodi proferunt, quia quod assendit, & quod videtur, & quod per tactũ agnoscitur, & adhuc super his, quod hominibus per fraternitatem sociatur, vtrũq; diuinæ aut humanæ naturæ esse proprium arbitrantur. Siquidem palpabilem esse & visibilem, & cibo atque potu sustentari, & hominibus cognatum fieri ac fratrem, & quęq; circa corporalem naturam conspiciuntur, omnia hæc & in diuinitate cernunt. Dicant de vnigenito Deo & hæc, & quæ voluerint, testificẽtur ei, & ambulationis operationẽ, & localem abscessum, quod proprium est, eorum corpore circunscribuntur. Si verò hic quidem, qui per Mariã est, fratribus loquitur, vnigenitus autem fratres non habet: quomodò enim in fratribus, quod vnigenitum generis est, saluabitur? Et qui dixit, spiritus est Deus, idem ipse ait ad discipulos suos, quia palpate me: vt ostendat, quia palpabilis quidem est humana natura, incõtrectabilis autem diuinitas. Et qui dixit, Vado, localem abscessum significat: qui aũt omnia, & in quo (sicut ait Apostolus) creata sunt omnia, & in quo omnia consistunt, nihil in existẽtibus extra seipsum habet, in quo per quendam motum fiat abscessio. Neque enim est aliter operari ipsam motionẽ, nisi transiẽs, locum quidem in quo fuerat, derelinquat, ad alterum autem transmutauerit. Quod autem per omnia graditur, & in omnibus existit, & omnia continet, & à nullo existentium continetur, non habet quò discedat, eò quod à diuina plenitudine nihil est vacans. Quæ duo testimonia collata sunt cum libro ex membranis croceis, qui est de bibliotheca venerabilis huius patriarchij. Et constituerunt. Item relectum est ex eodem codice testimonium eiusdem ex epistola ad Eustathium de sancta Trinitate, cuius initiũ est *quidem, Et omnibus vobis, continens ità: Ostendant ergò ex quibus naturæ diuersitatem agnouerũt. Si enim possibile fuisset ipsam diuinam naturam ex seipsa videri, & tam quod familiariter est, habet, quamque quod alienũ per ea quæ videbantur, inuenire, nõ vtiquè per omnia verborum egeremus, argumentorúmve aliorum ad comprahẽdendũ quod inquirebatur. *Quia verò hęc quidem sublimior est, quàm quęrentium consideratio, *verum ex argumentis quibusdam de his, quæ nostram fugiunt scientiam, naturaliter collegimus, omnis inest necessitas per operationes nos introduci ad diuinæ naturæ indagationem. Ergo si viderimus differentes ab inuicèm operationes, quæ à patre, & filio, & spiritu sancto peraguntur, diuersas esse & operatrices naturas ex diuersitate operationum aduertimus. Neque enim possibile est, vt quæ secundùm naturæ rationem distant, cum inuicèm ad operationum speciem coniungere. Nequaquàm enim refrigerat ignis, neque calefacit crystallus, sed cum differentia naturarũ, ab inuicèm diffunguntur etiãm quæ ab eis sunt, operationes. Item relectum est ex eodem codice testimonium eiusdem ex eodem libro, continens ità: Diuina verò natura in omnibus adinuentis nominibus, secundùm id quod est, manet indesignabilis iuxta nostrum sermonẽ. Benefactorem quippe & iudicem, benignũ quoquè & iustum, & quæque sunt talia, dicentes, operationum esse differentias edocemur: operãtes autem naturas, per nihil aliud magis, quàm ex operationum consideratiõe recognoscere possumus. Cùm enim quis reddiderit rationem de vnoquoque eorum nominum, deq; eadem natura circa quam sunt ipsa nomina, non eandem de vtrisque reddet rationem: quorum verò ratio altera est, horum & naturæ diuersæ sunt. Quæ duo testimonia similiter collata sunt cum libro ex membranis croceis, qui est bibliothecæ venerabilis huius patriarchij. Et constituerunt. Item relectum est ex eodem codice testimonium Cyrilli Alexandriæ, ex sermone prosphonetico, id est, *acclamatorio ad Theodosium pijssimum imperatorem de orthodoxa fide, cuius initium, Gloria quidem quæ est apud homines, continens ità: Totum igitur quod ex eo est verbum, tori coadunatum *aimus humanitati quæ in nobis est. Neque enim quod in nobis est melius, id est, animam, nulla ratione dignatus est, soli condonans carni labores aduẽtus: agebatur verò benè per vtraque dispẽsationis sacramentum. Vsus est autẽ tanquàm instrumẽto propria quidem carne ad opera carnis & naturales infirmitates, & queq; ab initio longè fuit: anima verò sua ad humanas & inuituperabiles ægrimonias. Esuriisse enim dicitur, labores quoque sustinuisse ex longis itineribus, formidines, & pauores, & timores, & tristitiam, agoniam, atque mortem in cruce. Quod testimoniũ collatum est cum libro membranaceo sanctæ tertiæ Ephesinæ prioris synodi, qui est in bibliotheca huius venerabilis patriarchij, in quo continetur prædictus phos-

*quia & verò

Rom. 11. d

Cyrillus episcopus.

*alemus

phoneticus,id est,acclamatorius sermo.Et constitit. Item relectum est ex eodé codice testimonium eiusdem ex sermone trigesimo secundo Thesaurorum, continens ità:Neque enim vnam naturalem operationem dabimus Deo & creaturæ,vt neque id,quod creatum est, ad diuinam deducamus essentiam:neque iterùm id, quod est diuinæ naturæ præcipuum, ad locum qui *creatis congruit, deponamus. Quorum igitur operatio & virtus indifferenter vna est,his necesse & speciei vnitatem *seruari. Quod testimonium similiter collatum est cum libro chartaceo, qui est bibliothecæ huius venerabilis patriarchij.Et constitit.

Iustinian* Imperator

Item relectum est ex eodem codicillo testimonium Iustiniani pijssimi Imperatoris,ex libro contra Nestorianos & Acephalos,cuius initium,Argumentum scrupulosum diuinę nos vertibilis viæ, continés ità: Sed oportet & quæ subsequenter à sancto Leone dicta sunt,loqui,& quæ ab istis calumniantur. Dicente enim eo, quia agit vtraque forma cum alterius communione quod proprium habuit,verbo scilicet operante quod verbi est, & carne exequente quod carnis est,vnum horum coruscat miraculis,aliud succumbit iniurijs:statim assiliunt hæretici dicentes non oportere dicere diuersas operatiões Deitatis & humanitatis Christi,sed humanam esse operationem,& hoc iterùm secundùm Apollinarij blasphemantis insaniam. Omnes enim sancti patres,sicut passionem & impassibilitatem vnius eiusdemque credere nos docuerunt, ità & diuersas operationes vnius eiusdemque nomini nostri IESV Christi confiteri nos instruxerunt, præsertim sanctus Cyrillus,refutans vnam esse operationem Deitatis & humanitatis, scribit hæc in trigesimo secundo libro Thesaurorum: Neq; enim vnam naturalem operationem dabimus Deo ac creaturæ,vt neq; id quod creatum est,ad diuinam deducamus essentiam:neque iterùm id,quod est diuinæ naturæ præcipuum,ad locum qui creatis cõgruit,deponamus. Sed & sanctus Athanasius in lib. quarto cõtra Arrianos hæc scribit:Hæc necessariò præexaminauimus,vt si viderimus eum per instrumentum proprię carnis diuinum quid agentem siue loquẽtem,cognoscamus quia Deus existens hæc operatur. Et iterùm si viderimus eum humanè loqui vel pati,non ignoremus quòd carnem induens factus est homo. Et si hæc facit,vniuscuiusque igitur opus noscentes, & vtraque ex vno agi videntes, rectè *credimus,& nunquàm errabimus. Eccè & per ea,quę nunc sunt nobis à sanctis patribus appositа,apertè demonstratum est, diuersas operationes esse Deitatis & humanitatis vnius nomini nostri Iesu Christi, & hoc consonè omnibus patribus, qui anteà fuerunt,sanctum docuisse Leonem.Quod testimonium similiter collatum est cum libro membranaceo,qui est de bibliotheca huius venerabilis patriarchij. Et constitit.

Cyrillus.

Item relectum est ex eodem codicillo testimonium eiusdem sanctę memorię Iustiniani ex dogmatica epistola ad Zoilũ sanctissimum patriarcham Alexandriæ, cuius initium, Literas relegentes, continens ità: Vnus igitur est Christus, nõ perempta naturarum differentia propter ineffabilẽ vnitionem,verbum intelligendũ,& homo videndus: quia neque vnitio confusionem operata est,neque differentia substantiarũ quæ in eo sunt, sectionem vel diuisionem admittit.Videntes quippe Christi miracula,prędicamus eius Deitatem: adspicientes eius passionem,non negamus eius humanitatem:neque miracula absque carne, neque passiones sinè Deitate. Et est admirabile,quia ipse erat qui patiebatur, & nõ patiebatur.Patiebatur quidem,eò quòd caro eius propria patiebatur:& in ipso qui patiebatur,erat quod non patiebatur:quia cùm esset natura neus verbum,impassibilis erat: & ipse quidem incorporeus erat in corpore passibili,caro autẽ habebat in seipsa impassibile verbum, exterminans ipsius corporis infirmitates. Operatur enim vtraque forma cum alterius cõmunione hoc,quod proprium habuit,verbo quidem operante quod verbi est, & carne exequente quod carnis est.Hoc & sanctus Cyrillus in trigesimosecundo libro Thesaurorum docet, Epistolam ad prophanos explanans: Nec enim vnam naturalem operationem dabimus esse Dei & creaturę, vt neque id quod creatum est,ad diuinam deducamus essentiam,neque id quod est diuinæ naturę prę-cipuum,ad locum qui creatis congruit,deponamus.Idem ipse verus sanctus pater, & in his quę erant ad Theodosium, hęc eadẽ nos edocet,dicens: Totum quod ex DEO est verbum, toti coadunatum *aimus humanitati, quę in nobis est. Neque enim quod in nobis est melius, id est, animam, *nullius rationem *dignatus est, soli condonans carni aduentũs labores. agebatur verò benè per vtraque dispẽsationis sacramentum.Vsus est autem tanquàm instrumento propria quidem carne ad opera carnis & infirmitates naturales,& quęq; à vitio longè sunt,anima verò sua ad humanas & inuituperabiles egrimonias. Esurisse eũ dicitur,laboresq; sustinuisse ex longis itineribus,pauoresque & timores, ac tristitiam & agoniam, & mortem in cruce. Nullo quippe cogente, ex seipso posuit animam suam pro nobis, vt & mortuorum & viuorum dominetur,carnem scilicet suam pro omnium carne persoluens,verè donũ condignum:animam quoquè pro omnium anima,vicem redemptionis faciens, quãquàm

Cyrillus.

*aimus

*nulla ratione
*illius rationem
*dedignatus

& resurrexerit iterùm:vita naturaliter existẽs,vt Deus.Nec enim fas est dicere,à corruptione vnquàm posse teneri carnem quę verbo vnita est,captámve fuisse à portis inferni illam Diuinam animam,quia nec derelictus est in inferno,sicut ait & sacer Petrus.Nec dixisse asserimus naturam illam, quæ à morte penitùs nec comprædẽditur, nec consumitur,id est, neitatem vnigeniti, de infernalibus latebris eductam.Nõ enim erat hoc ipsum admiratione dignum, si remansisset in inferno verbum quod ex Deo est,quod Deitatis operatione atque natura admirabiliter & vltra fermenem implet omnia, dum quandò & omnibus appropinquet. Dehinc procedente sermone, hæc iterùm ait: humana quidem passione mori,operatione autem diuina reuiuiscere demonstrans, quæ per vtraque cognoscuntur,secundùm nos scilicet,simul & vltra nos, sicut DEVS. Cernis, quomodò hic venerabilis pater duarum naturarum operationes in vna subsistentia, siue vna persona Christi DEI nostri tradidit. Et post pauca:Deindè propter nos homo factus,visibilis,palpabilis factus est:&per diuinas atque humanas operationes existere demonstratus in neitate & humanitate, dedit nobis cognoscere,quia in quibus est agnitus,ex his & subsistit. Sic enim & sancti patres vtrasque voces confitẽdo, id est, quod in Deitate & humanitate,& quod ex Deitate & humanitate, per vtranq; earum inconfusam atque indiuisam dispensationem magni DEI saluatoris nostri IESV Christi,tradiderunt. Quæ duo testimonia collata sunt similiter ad librum membranaceum,qui est de bibliotheca venerabilis huius patriarchij. Et constiterunt.

Item relectum est ex eodem codice testimonium sancti Euphemij archiepiscopi Antiochiæ ex satisfactione,quam fecit pro Chalcedonensi concilio, & Tomo sancti Leonis capit.quinquagesimo sexto, cuius initium est,Quoniam non indiminutè cõseruabat caro,continens ità:Dicito nobis, ô tu ab omni aduersitate synceram eustodiens mentem tuam.Erat aliquandò tempus ab incarnatione, quandò incarnatus verbum Deus non habuit perfectam suam animatam carnem, aut quia pedester ibat super fluctus maris,non conseruabant pedes proprietatem humanę naturę,sed optimè in natura humana vltra naturam operabatur Christus Deus noster, & non peremptavel extincta humana propria sui carne,saltem ipsius operationis effigies suadeat tibi confiteri,quòd caro in propria natura permansit. Nam ambulare & pedibus super mare,nisi secundùm phantasiam fiebat,liquet quòd pedum est operatio ipsius nostræ naturæ,& vtiquè ipsa species operationis,exclamat in pristinis mẽsuris carnem fuisse seruatam,& huiusmodi gressum omnes corporalem ac sensibilem dicunt: ambulare autem super mare, hoc Deitatis erat per humanam carnem operantis. Si igitur nuda carne operationem diceremus fieri,rei gestæ caligaret intelligentia: quẽadmodùm si etiàm soli Deitati hunc * ambulantem deputaremus, incessum asserientes & ambulare profitentes, nunc autem incarnatum DEVM verbum operatum fuisse huiusmodi operationem confitentes, quædam quidem ad naturæ carnem consequenter *aimus facta fuisse, quædam verò propter Deitatis præcelsam naturam. Ergò & hic duæ sunt operationes. Neque enim, eò quòd habuit quod Deum deceat, annunciante verbo DEO subsistentialem vnitionem, hæc operatio, ob hoc præsumendum est dicere,quòd caro erat diminuta in suis proprietatibus,sed indiminuta & perfecta erat. Hoc idemque est dicere,peior ac deterior,vel quàm si penitùs non existens. Item relectum est ex eodem codicillo testimonium eiusdem ex capitulo sexagesimoquarto, continens ità: Defert ille grammaticus ex sermone incarnationis Dei verbi magnum Athanasium,ex scripturarum approbationibus dicentem ità:Quandò dicit, Pater,si possibile est,transeat à me calix iste: veruntamen non mea voluntas fiat,sed tua:spiritus quidem promptus est,caro autem infirma:duas voluntates hìc ostendit,hanc vnam quidem humanam,quæ est carnis, hanc autem diuinam. Humana ergò propter infirmitatem carnis recusabat passionem, diuina autem eius prompta. Respondę ergò nobis:Suscipis hoc dictum,& acquiescis tanquàm certè habens,& (vt ità dicam) ex ipsa voluntate procedens, an velut mendacem quendam & variam auersaris? sed nõ vtiq; fateberis mentitum fuisse magnum Athanasium:& quomodò duas voluntates hũc sanctum dicentem suscipiens, consequentia rursùs tibi ipse dicis, asserens eos qui duas naturas in vna subsistentia dicunt,diuidere Emmanuel? Manifestum quippe est,quia vbi duæ sunt voluntates, quarum hæc prompta & fortis,illa verò infirma, diuersæ quoquè naturæ existunt vnius. Vnã igitur eandemque naturam, promptam & fortem,infirmã quoquè dici & esse in vno eodemque tempore, nullus vtiquè dicere aut fingere audebit:cõtraria quippe vnam eandemque naturam habere atque possidere, impossibile est. Colligitur itaque, quòd vnus idemque, non secundùm eandem naturam, promptus & fortis est atque infirmus: sed secundùm alterum quidem, quod fortitudinis erat, apparebat: secundùm alteram verò, quod erat infirmitatis, pandebatur: ac per hoc vtiquè & ex his, quæ sanctus Cyrillus asseruit, manifestum

Pontiemij Epist. Antiochi.

* ambulatum

*aimus

locus obscurus

Athanasius

est,

fit, quòd duas naturas habeat Dominus Christus, in quibus & est, & cognoscitur. Quæ testimonia collata sunt similiter cum libro chartaceo, prolato à parte Apostolicæ sedis antiquæ Romæ. Et cõstitit. Et surgens Theophanes Deo amabilis presbyter & abbas monasterij Baiarum, dixit: Suggero pietati vestræ, & sanctæ atque vniuersali synodo, quòd Euphemius hic, cuius testimonia modò relecta sunt, patriarcha erat Antiochiæ, & *recusatur in sacris diptychis sanctæ, quæ hic est, magnæ ecclesiæ. Sancta synodus dixit: Veraciter scimus, sanctæ memoriæ Euphemium in sacris diptychis *recusari cum sanctis & probabilibus patribus. Item relectum est ex eodem codicillo testimonium sanctissimi Anastasij archiepiscopi Antiochiæ, ex satisfactione quam fecit pro Tomo sancti Leonis capitulo septimo, cuius initium, Si quis meminit quæ pauloantè nobis, continens ità: Si, per quæ nõsse eum Deum oportuerit, diuinè operabatur, ex quibus verò necessariũ erat hominẽ eum verè videri, humanè operabatur, altera profectò est diuinæ naturæ operatio, altera verò humanæ: & si est altera & altera, sicuti & est, quam ob causam quisquã accusatur de altera & altera, vtranque dicens formam? Necesse est quippe (sicut ait Cyrillus) reddere DEO quę Dei sunt, diuinitati & humanitati quæ ei debẽtur. Nõ autem eadem ipsa existunt vtraq;, quoniam opportunè non attribuitur, attamen vni deferũtur per omnia vtraq;, vnus verò erat & est, quia differenter operatur per differentes eius naturas. Quemadmodùm autem non idem est, quòd increpauit matrem dicentem, Vinum non habent, & quòd mutauit aquam in vinum: ità non idem est Deitati humanitas, neque è diuerso humanitati Deitas: neque quę ex eis procedũt, eadem ipsa sunt: idem autem ipse facit vtraque, qui deus simul & homo, non ad confusionem immiscens easdem substantias, neque itemque ab eisdem substantijs procedunt operationes. Alterutrũ enim impossibile est, & à secta pietatis extraneum. Quemadmodùm igitur nutriri & crescere nõ est deitatis, ità suscitare mortuos non est humanitatis. Veruntamẽ eiusdem vtraque sunt, Deitatem temperantes humanitati condecenter non per transfusionem, verùm per vnitionem incõfusam. Ergò duæ quidẽ operationes, quemadmodùm & substantiæ: vnus autem est qui operatur, deus simul & homo ipse. Quod testimonium similiter collatum est cum libro chartaceo, prolato à parte Apostolicæ sedis antiquæ Romæ. Basilius DEO amabilis Episcopus ciuitatis Gortynæ insulæ Cretę, dixit: Suscipit sancta & vniuersalis vestra synodus hunc sanctum Anastasium, qui fuit Archiepiscopus Antiochiæ, cuius testimonium in presenti relectum est, satisfacientis pro tomo sancti Leonis? Sancta synodus dixit: Suscipimus sanctum Anastasium, orthodoxè satisfacientem pro Tomo sancti & memorialis papę Leonis. Theodorus deo amabilis Episcopus Meletinen, dixit: Sanctum vocat tota Oriens hũc sanctę memorię Anastasium, qui fuit Archiepiscopus Antiochię: & qui nõ suscipit, Deus eum anathematizet. Et consonanter omnes dixerunt: Amen. Item relectum est ex eodem codicillo testimoniũ sanctissimi Ioannis episcopi Scythopoleos ex libro octauo cõtra Seueri blasphemias, cõtinens ità: Videamus ergò quid iterùm denotet sanctissimum papam Leonem. Ait enim: Operatur vtraq; forma cum alterius communione, quod proprium habuit, verbo operante quod verbi est, & carne exequente quod carnis est: quoniam superuacuum conscripsisti sacram hanc vocem, audisse te estimamus Iulianum Halicarnasseũ econtrà respondentem tibi, & taliter tuis detrahentem: Operabatur verbum incorruptionem: operata est caro, secundùm tuã blasphemiam, incorruptionem. Dicito ergò nobis, ô optime, vtrùm credideris Deũ verbum essentialiter vnitũ carni & animæ. Si vtiquè * vnitus est, Etiàm, inquit. Hunc autem qui super omnes est Deus, eximietate Deitatis comprehendisse cælum & terrã & mare, ętherа quoquè & aërem, angelos & archangelos, principatus & potestates, & (vt compendiosè ac complexiuè dicam) illarum existentiam continere, quę incorporeę sunt beatitudinis, millũ millium & deciès milliès denũm millium sanctarum ministrantium & inuisibilium substantiarum, prouidereque communiter vniuersis visibilibus omnibus & inuisibilibus, & singulatim vnicuique vtiquè (vt opinor) dabis, si quidẽ nõ penitùs * euetuisti. Huiusmodi itaque prouidentiam Dei, operationem non vocabis: & ad hoc quoquè non cõtradices: si quidem & nunc non vis palàm deitati repugnare, sic quoquè dabis dei etiàm incarnati continuam operationem. Verùm animam intellectualem, quę ei subsistentialiter vnita est, dicturus es vtiquè sentire, an insensibilem esse? Sed si quidem insensibilem, incidisti in Apollinaris patris tui blasphemiam, insensatam aientis vnitam DEO verbo humanitatem. Si autem dicis mentem siue sensum sentire, & non more inanimatorum aut irrationalium insensibilem esse, dabis per omnia (si vtiquè consequentes vel nũc volueris sequi sermones) ipsam intelligentiam operationem esse mẽtis, vtputà sciens quia vnita est Deitati, licèt eiusdem naturæ cum hominibus citra peccatum existit. Agnoscens autem quoniam superassẽdit omnem creaturam, visibilem & inuisibilem, & adoratur à superis

fort. *recẽsetur

*recenseri

Anastasius episc. Antioch.

Luc. 20. c

Ioan. 2. a

Ioan. epis. Scythopo lis.

Leo pa. 10.

* & vnitus

nis virtutibus anima, inseparabiliter vnita Deo omnium conditori. Memor est natiuitatis ex virgine Dei genitrice secundùm carnem, cõuersationum terrenarum, salutaris passionis, crucis, sepulcri, resurrectionis, in cælum assumptionis. Cognoscens omnem militiam cælorum circunfusam ei & deseruientem, vtpotè animæ dei. Huiusmodi autem intelligentiam operationum vtiquè dicturus es etiàm tu (vt opinor) & intelligentiam animę, quæ inseparabiliter vnita est Deitati. Cernis, quia vnius eiusdẽ Domini nostri Iesu Christi duas videmus operatiões Deitatis eius & humanitatis inseparabiliter & incommutabiliter. Quod testimonium similiter collatum est cum libro chartaceo, qui est de bibliotheca huius venerabilis patriarchij. Et cõstitit. Item relecta sunt ex eodem codicillo testimonia prophanorum hæreticorum, vnam voluntatem & vnam operationẽ dicentium in Domino nostro Iesu Christo: Inprimis Themistij hæretici ex secundo eius contradictorio antirrhetico contra tomum Theodosij, xlj. c. Sed non eiusdem duas sciẽtias, aut duas operationes asserimus. Vna quippe est iuxta veritatem incarnati verbi operatio, & vnius Christi vna sciẽtia, quãquàm quædam Deo decenter scit & operatur per propriam carnem, quædam verò humanè. Nec enim idcircò, quòd & sacer Athanasius duas voluntates ait Christum monstrare tempore passionis, iam & duas voluntates ei reputauimus, & has reluctantes inuicèm secundùm hos tuos syllogismos: sed *cognouimus piè vnam, sicut vnius voluntatem Emmanuel, quodam quidẽ humanè moueri, quodam verò Deo decẽter. Quod testimonium collatum est similiter cum libro chartaceo, qui est de bibliotheca huius venerabilis patriarchij. Et constitit.

Item relectum est ex eodem codicillo testimonium Anthimi hæretici, ex libro ad Iustinianũ pijssimum Imperatorem, cuius initium est, Dei meminisse in omni causa bonum est, continens ità: Nos quippe prædicantes vnam naturam dei verbi incarnatam, & adorandam cum propria eius carne vna adoratiõe, in hac vna natura Dei verbi incarnata, neque Deitatis eius ignorantia, neque animæ eius rationalis & intellectualis, qua animat, quod ex nobis assumptum est, consubstantiale nobis & compassibile corpus, quod secundùm substantiam vnitum est DEO verbo, acquiescimus dicere, nec enim fuit. Si enim vna est substantia, & vna natura Dei verbi incarnati, sicuti & est, proculdubiò & vna voluntas, & vna operatio, profectò & vna sapientia, & vna scientia vtriusque est. Item relectum est ex eodem codicillo testimonium eiusdem ex eodem libro, continens ità: Congruentia autem his etiàm idẽ sanctissimus pater edocuit & in quarto Tomo commẽtarij in euangelio secundùm sanctum Ioãnem: Ideò verò & dum mortuos suscitaret, non verbo tantùm, neque deo decentibus præceptis operatus esse saluator inuenitur, sed tanquàm cooperatricem quandam ad hoc maximè sanctam carnem suam sumere properabat, vt ostenderet viuificare eam posse, velut vnum factum ad eum. Etenim quandò archisynagogi virgunculam suscitabat, dicens: Puella, surge, tenuit manum eius, (sicut dictum est) viuificãs quidem vt Deus omnium opifice præcepto, viuificans rursùs per tactum manũs, vnam atque cognatam per vtraque ostendens operationem. Cùm igitur scimus propriam intellectũs Deo decibilis operationem esse, vnam autem & eandem vtriusq; Deo decibilem operationem esse sumus edocti, quomodò non confiteamur, vnam ex hoc eandemq; vniuersorum scientiam existere (sicut prediximus) vnius Christi, & secundùm eius Deitatem, & secundùm eius humanitatem? Quæ duo testimonia similiter collata sunt cum libro chartaceo, qui est de bibliotheca venerabilis patriarchij. Et constiterunt.

Item relectum est ex eodẽ codicillo testimonium Themistij hæresiarchæ, ex primo eius antirrhetico, id est, cõtradictorio, contra Tomum Theodosij capit. quinto, continens ità: Sancti quippe patres vnam absolutè dixerunt Christi esse operationẽ, & non secundùm istum hanc concludunt in Deo decibili tantummodò, alteram verò humanam insinuant, sed vt ab vno eodemque Christo omnia acta sunt, quæ secundùm dispensationem sunt Deo decibilia & humana, vnam semèl & absolutè, sicut visus sum dixisse, Christi asserunt operationem. Item relectum est ex eodem codicillo testimonium eiusdem ex antirrhetico, id est, cõtradictorio, capitulo trigesimo quarto, continens ità: Vna itaque scientia in Christo, quẽadmodùm & operatio: etenim vnus erat qui sciebat, sicut profectò & qui operabatur. Eiusdẽ ex secũdo antirrhetico, capitulo quadragesimo secundo: Nos autem in bono sensu perstantes cum Deo, & rectam professionem tenentes, nõ duas naturas esse credimus Emmanuel, vel si est ex duabus cõpositus, nec in duab' naturis διαιρετικὸν. *diuisionis enim *vtrunq;, sed vnam naturam Dei verbi incarnatam, vnam subsistentiam, & personam vnã. consequenter autem vnius personæ, vnam scimus & operationem. Similiter autem & vnam scientiam, sicut sæpiùs diximus. Quæ tria testimonia similiter collata sunt cum libro chartaceo, qui est de bibliotheca venerabilis huius patriarchij. Et constiterũt. Et relectum est ex eodem codicillo testimonium Seueri impij ex secunda epistola ad *Iconomum comitem, cuius initiũ est, *Etiàm

Themistius hæreticus.

*cognouimus

Anthimus hæreticus.

Matt. 9. c
Marci 5. d
Luc. 8. g

*diuisiões
*vtrinquè

Seuerus hæreticus.
*Icomenũ

Etiàm nobis ex deo inspirata scriptura,cõcinens ità:Si igitur transformauit verbum eam,quàm sibi secundùm subsistentiã vniuit humanitatẽ,non in propria natura mãsit hoc,quod erat, sed in sua gloria atque operatione,quæ carnis erant,propria facta sunt verbi, quomodò vtranque formam operari,q̃ sua sunt, dabim⁹? Anathematizãdi sunt hi,qui in duabus naturis diffiniunt vnum Christum,& vnamquanque naturarum operari quæ sua sunt, dicentes: Ea itaque quæ agebantur & operabãtur ab vno, multùm differunt. Quædam sunt Deo decibilia,quædam humana:velutì corporaliter vadere,super terram ire,iter agere,profectò humanum est:crura verò vexatis, & ambulare super terram penitùs non valentibus,sanum gressum donare, Deo decibile est. Sed vnus incarnatus verbum, hoc quoquè & illud operat⁹ est:& nequaquàm hoc quidem huius,hoc verò huius naturæ est:neque eó quòd diuersa sunt operamẽta,ideò duas operatrices naturas atq; formas naturales iustè diffiniemus. Quod testimonium similiter collatum est cũ libro mẽbranaceo, qui est in bibliotheca huius venerabilis patriarchij. Etconstitit.

Item relectum est ex eodem codicillo testimonium eiusdem ex epistola ad Paulũ hæreticum,cuius initium,Apostolum quidem Paulum, continens ità: Vnam igitur subsistentiam profitentes Emmanuel,consequens est,vnam naturam profiteri DEI verbi incarnatam,& ipsam operantem deo decibilia & humana,& non, secundùm Leonis tomum,operãtes duas naturas & formas supponere,communicantes ad alterutrum coniunctionem affectualem. Hoc enim sibi vult blasphemia illa, Opetatur enim vtraque forma cum alterius communione,quod proprium habuit. Quod testimonium collatum est cum libro membranaceo, prolato à parte Apostolicæ sedis antiquæ Romę.Et constitit. Item relectum ex eodem codicillo testimoniũ eiusdem ex synodicis literis ad Anthimum hæreticum,cuius initium, Quod ad tuam reuerentiam,continens ità: Diuinè diuina signa operatus est,& humanas & diuinas voces effatus est,& quædam Deo decenter,& quædam humanè operatus est. Et non est diuersitas operationum & vocum,miraculorum quoquè & passionũ,nè post inenarrabilem vnitionem in duarum naturarum incidamus diuisionẽ,& ipsis dispertiamus voces & passiones & operamenta,eundem sciẽtes & mirifica gerentem qui passus est, & diuinè & dispẽsatiuè atque humanè hæc enarrantẽ,vt in scriptis est explanatũ eis,in qbus Chri fides est &cõfessio. Quod testimoniũ collatũ est cũ libro mẽbranaceo,prolato à parte Apostolicę sedis antiquę romę. Et cõstitit. Itẽ relectũ ex eodẽ codicillo testimoniũ eiusdem ex synodicis literis ad Anthimum hæreticũ, cuius initium,Quòd ad tuam reuerentiam,continens ità: Diuinè diuina signa operatus est,& humanas & diuinas voces effatus est,& quædam DEO decenter,&quędam humanè operatus est. Et non est diuersitas operationum & vocum,miraculorum quoquè & passionum, nè post inenarrabilem vnitionem in duarum nrtuarum incidamus diuisionem, & ipsis dispertiamus voces & passiões & operamenta,eundem scientes & mirifica gerẽtem qui passus est,& diuinè & dispensatiuè atque humanè hæc enarrantem,vt in scriptis est explanatum eis, in quibus Christi fides est & confessio. Quod testimonium similiter collatum est cum libro chartaceo, prolato à parte Apostolicæ sedis antiquæ Romæ. Et constitit. Item relectum est ex eodem codicillo testimonium eiusdem ad Theodosium,continens ità:Istis proindè præfatis hominicolis reprobis institutoribus coaptandum est,& anathematizandum impiam synodum Chalcedonensem,& blasphemum Tomum Leonis Romanæ Ecclesiæ antistitis,quem eadem synodus titulum rectæ fidei appellauit,contra canones fideique definitiones exponens, & dum diuinam & indiuiduam & inconuertibilem incarnationem post vnitionem separat,dualitatem naturarum harum cum operatiõibus & proprietatibus (sicut idem tomus legentibus luculenter ostendit) latiùs interpretans, quidnã sit in duabus naturis dicere agnoscendum. Nos autem vnũ Dominum & Deum Iesum Christum post ineffabilem vnitionem susçipimus, ac collaudamus rectam confessionem vnitatis,& literas quas tranquillissimæ recordationis Zenon Imperator edidit. Quod testimonium similiter collatũ est cum libro chartaceo,prolato à parte Apostolicæ sedis antiquæ Romæ. Et cõstitit. Item relectum est ex eodem codicillo testimonium Theodosij hęresiarchę,ex libro ad Theodoram Augustam,cuius initium, Mihi quidem videbatur,continens ità: Vt iam & operatio vtriusque DEO decibilis vna sit, quia & vnius esse eiusdemque asserimus Deo decibilia miracula,& naturales omnes & inuituperabiles passiões,quas passus est spõtè pro nobis propria carne. Et post aliqua: Quia & vnam operationẽ c[illegible]emur Deo decibilem,sicut iam dictum est. Item relectum est ex eodem codicillo testimoniũ eiusdem ex eodem sermone, continẽs ità: Deo decibili quippe operatione eius vna existente, necesse est & indiuiduam hanc esse,& inseparabilem,&non vnam quidem & indigam,& ad meliora conscendere indigentem, secundùm humanitatem accipiendùm est secũdùmvos, alteram verò vt summè perfectam confiteri, & indiminutam

Theodosius hæreticus.

tam secundùm Deitatem, nè inanem, corruptam & impiam Nestorij pessimã sectam incurramus. Item relectum est ex eodem codicillo testimoniũ eiusdem, continens ità:Ergò & nos vnam eandemq̃ Deo decibilem sapientiã, & vnam scientiam dicentes Dei verbi,& rationalis atque intellectualis animæ,qua animata est sacrosancta eius caro, maximè quidem sanctorum patrum assequimur doctrinas, sicut manifestè demonstratum est. Manifestiora proindè etiàm inconfusæ & vnitionis quæ est secundùm subsistentiam, adprobationem efficimus,& dualitatis vndiquè suspicionẽ præamputamus.Si igitur non addamus eãdem ipsam,comitabũtur & nos consequẽter (sicut Seuerus prudentissimus ait) duæ scientiæ,& duæ operationes,& duæ sapientiæ in Christo. Hæc autem Theodoreti blasphemia est,& quæ ex ea est Iudaicę hæresis soboles,& nequaquàm nostra, q̃ vnũ eundem Christum prædicamus,& vnã eius à deo decibilem scientiam & operationem confitemur. Quæ tria testimonia collata sunt similiter cum libro chartaceo, qui est bibliothecæ venerabilis huius patriarchij. Et constiterunt. Item relectum est ex eodem codicillo testimoniũ Pauli ex epistola ad Iacobum,cuius initiũ, Omia mihi quæ vestræ sanctitatis sunt,continẽs ità:Et henoticam literam piæ recordationis Zenonis ad peremptionem Chalcedonensis concilij susçipimus,quod occasionem Eutychetis faciens, vesanam Nestorij hominis culturam studiosè ecclesijs introduxit, in duabus naturis Christum esse atque cognosci, ad spernẽdam fidem orthodoxam prædicans:& naturas quidem consequenter Nestorianæ desipientiæ in numero dualitatis conseruat, affectum adoptionis ac dignitatis simpliciter copulat, & ità deincèps per eandem malignitatem,vnum eundemque Christum filium & Dominũ vnigenitum inconfusè, indiuisè, inconuertibiliter atque inseparabiliter prædicat, & ad interpretationem manifestam propriæ intẽtionis Leonis amplexum est Tomum, titulum hunc orthodoxæ fidei vocans,qui manifestè diuidit Christum per dualitatem post vnionem naturarum,& istas formas & operationes,vocesque & indiminutas proprietates, blasphemosè condispertit.Quamobrem & tanquàm inueriſimilia dicere aggredientem,repellimus. Et post pauca:Hæc dicunt,non ignorantes,quia in ipsis rebus huiusmodi vocẽ synodus, quæ in illa ciuitate, atque vtinàm nũquàm congregaretur,posuit consequenter sibi affectûs copulam,vnam vocitans personam, & ex duabus vocibus tanquàm infestam repulit vocem,quę inconfusè & indiuisè vnũ nobis demonstrat Emmanuel,eundẽ consubstantialem esse patri & sancto spiritui secundùm Deitatem, & eundem consubstantialem nobis hominibus secũdùm humanitatem,eundem & mirificãtem, & passum,diuinè & humanè narrantem,& vnam eius operationem & scientiam,sicut vnius, instruentem.Christus enim virtus & DEI sapientia,in quo omnes sunt thesauri sapientiæ & scientiæ,quanquàm sic dispensatiuè dicat se consummationis diem ignorare.Quod testimonium similiter collatum est cum libro chartaceo, prolato à parte Apostolicæ sedis.Et constitit. Itemque relectum ex eodem codicillo testimonium Theodori hæretici ex dogmatica epistola ad Paulum hæreticum,cuius initium, Cùm quidem tempus,continens ità: Et ad hæc omnia anathemazamus synodum Chalcedonensem,& Tomũ Leonis, & omnes qui dixerunt vel dicunt in vno Christo duas naturas post ineffabilem vnionem, aut in duabus eũ naturis diffinientes, & nó prædicantes vnam eius esse personam,& vnam subsistentiam,& vnam naturam Dei verbi incarnatam,& vnam eius operationem secundùm deum verentium patrum nostrorum doctrinam.Insuper & henoticam literam pię recordationis Zenonis susçipio,ad anathematizandum prædictam Chalcedonẽ synodum,& Tomum Leonis. Quod testimonium similiter collatum est cum libro chartaceo,prolato à parte Apostolicæ sedis.Et constitit. Item relectum est ex eodem codicillo testimonium Pauli hæretici,ex epistola ad prædictum Theodorũ, cuius initium,Non nunc primùm,sed olim bonorum inuidus,continens ità: Quandò igitur incarnationis modum indagamus, duo quæ adinuicèm non sunt consubstantialia,cernit per omnia sensus noster, sub quo ingressus verò veræ vnitionis sensus, non iam quidem duo,sed vnum compositum decernit saluatorem Christum, eundem consubstantialem esse patri secũdùm Deitatem, eundemque consubstantialem hominibus nobis secundùm humanitatem, eundem mirificantem, & passum, deificè & humanè narrantem,& vnam eius operationẽ, sicut vnius. Et post pauca: Illum itaque Leonis tomum,quem titulum rectæ fidei vocant ad fidem, qui hac interpretatione de his quæ ei videbantur, eum dignatur accipere, qui improperiosissimè diuidit vnum Christum post vnitionẽ dualitate naturarum,& formas & voces,operationes quoquè & omnes proprietates pari numero condiuidit. Itaque nec illos viros accipimus,qui instabiles ei & valdè indoctas conquirunt satisfactiones, & tantùm his quæ in ea posita sunt,indigent, quãtùm hæc ipsa à principio perimunt. Quæ duo testimonia similiter collata sunt cum libro chartaceo,prolato à parte Apostolicæ sedis antiquæ Romæ.Et constiterunt. Theodo-

Theodorus hæreticus.

Nota hęreticorũ impudentiã.

Paulus hęreticus.

Vide Nicephor. lib. 16. cap. 12.

Paulus hęreticus.

rus & Georgius Deo amabiles presbyteri, & Ioannes Deo amabilis diaconus, locum agentes Agathonis sanctissimi ac beatissimi papæ antiquæ Romæ, dixerunt: Petimus pietatem vestram, & sanctum ac vniuersale concilium, vt relegatur & gestis inseratur & Apollinarij hæretici testimonium, ex libro de obscuris eius, ex codice huius venerabilis patriarchij, quod non est à nobis positum in relecto nunc codicillo, nó conueniens testimonijs hæreticorum quæ relecta sunt, & consonans ad sensum Macarij & Stephani.

Cõstantinus pijssimus Imperator & sanctum concilium dixerunt: Quod postulatum est ab eisdem DEO amabilibus viris, efficiatur.

Et prolatus est huiusmodi liber chartaceus, qui est ex bibliotheca venerabilis huius patriarchij, superscriptus de obscuris Apollinarij, cuius initium, Vita viuentium causam, Continet autem testimoniũ ità: Deus assumens instrumentum, & Deus est secundùm quod operatur, & homo secundùm quod instrumentum. Manens autem Deus, non mutatur instrumentum: & quod id mouet, vnam soler perficere operationem. Si autem vna operatio, & vna essentia. Vna ergò essentia facta est verbi & instrumenti.

Constantinus pijssimus Imperator & sanctum concilium dixerunt: Superiùs memoratus Petrus, & Theodorus, & Salomon, & Antonius DEO amabiles episcopi, Georgiꝰ quoquè & Dionysius, Anastasius & Stephanus Dei cultores diaconi, atq; Anastasius & Georgius religiosi monachi, libellos quos polliciti sunt propriæ fidei, iurantes offerant, & corporale coram positis sacrosanctis DEI euangelijs sacramentum persoluentes. Ijdem Deo ambiles episcopi, & religiosi clerici atq; monachi, obtulerunt vniformes libellos. Et relecti sunt, ità continentes in verbis:

Confessio fidei quorũdã episcoporũ, clericorũ, & monachorum.

SAnctæ & vniuersali synodo, quæ per iussionem pijssimi & à Deo decreti domini nostri & magni victoris Imperatoris, Constantini, nunc conuenit in hac à DEO conseruanda regia vrbe imperiali secretario, quod cognominatur Trullus, libellus satisfactiõis compositus & porrectus à me Petro indigno episcopo Nicomediæ metropoleos prouinciæ Bithyniæ: Quoniãquidem exquisiuit vestrum à Deo inspiratum & honorabile concilium, qualiter sentiã super recta & immaculata nostra Christianorum fide, & de incarnationis dispensatione magni Dei & saluatoris nostri Iesu Christi, qui vnus est de sancta & consubstantiali & viuifica Trinitate, huius rei gratia præsentem satisfactionem in scripto cõponens, offero sancto & vniuersali vestro Concilio, continentem sicut inferiùs habetur: Credo in vnum DEVM patrem omnipotentem, factorem cæli & terræ, visibilium omnium & inuisibilium. Et in vnũ Dominum Iesum Christum filium DEI vnigenitum, qui ex patre natus est ante omnia secula, lumen de lumine, Deum verum de Deo vero: natum, non factum: per quem omnia facta sunt. Et in spiritum sanctum, Dominum & viuificatorem, ex patre procedentem, cum patre & filio coadorandum & conglorificandum, Trinitatẽ consubstantialem, vnam Deitatem & essentiã, virtutemque & potestatem & dominationem, Deum vnum, quem cum singulariter contemplatur, sensu diuidente quæ indiuisa sunt, vnitatẽ in Trinitate, Trinitatem in vnitate adorãdam: vnitatem quidem secundùm essentiæ siue Deitatis rationem, Trinitatem verò secundùm subsistentias siue personas. Confiteor quoquè vnum eiusdem sanctæ & consubstantialis & viuificæ Trinitatis Dominum nostrum Iesum Christum filium Dei vnigenitum, qui ex patre natus ante omnia secula, eundem in vltimis diebus propter nos & propter nostram salutem descendisse de cælo, & incarnatum esse ex spiritu sancto & sancta gloriosa Domina nostra DEI genitrice semperque virgine Maria, quam θεοτόκον, id est, Dei genitricem propriè & veraciter confiteor, vtpotè quæ ipsum Dei filium & verbum in nouissimis temporibus secundùm carnem generans, consubstantialem Deo & patri secundùm Deitatem, & consubstãtialem nobis eundem secundùm humanitatem, per omnia similem nobis absq; peccato, passibilem carne, impassibilem deitate, perfectum in Deitate, & perfectum eundem in humanitate, Deum verum, & hominem verè ex anima rationali & corpore, ex duabus naturis Deitate & humanitate, & in duabus naturis perfectis. Et post ineffabilem & inseparabilem vnitionem incõfusè, inconuertibiliter, atque indiuisè cognoscendum, nusquàm naturarum proprietate perempta propter subsistentialẽ vnitionem, magis autem saluata proprietate vtriusque naturæ, & in vnam personam vnamque subsistentiam concurrente, non in duabus personis partitum aut diuisum, sed vnum eundemque filium vnigenitum, DEVM verbum, Dominum Iesum Christum confiteor. Nec enim quartæ personæ sancta Trinitas augmentum suscipit, etiàm incarnato vno ex ipsa Dei verbo: sed in virginali vtero inuiolabilis DEI genitricis semperque virginis Mariæ inhabitans incognoscibiliter, ex ea in propria subsistantia carnem sibi formauit animatam anima rationali & intellectuali. Quapropter & eiusdem duas natiuitates confiteor, tam quæ ante secula ex Deo & patre secundùm Deitatem, quamque illam, quæ ex eadem sancta

sancta virgine & Dei genitrice Maria secundùm carnem & recentem. Manẽs quippe quod erat, factus est insolubiliter quod non erat: & ità vnam eius subsistẽtiam cõpositam adnuncio, neutra conuersa vel cõfusa propter vnionem naturarum, neque rursùs sectionem admittẽte hac incognoscibili vnitione. Etenim vnitio, quæ secundùm compositionem atq; secundùm subsistentiam est, & confusionem & diuisionem excludit, & seruat quidem vtriusque naturæ proprietatem: vnã verò personam Dei verbi, etiàm cum carne demonstrat. Vndè & duas eiusdem Domini Iesu Christi naturales voluntates, & naturales operationes confiteor, secundùm vigorem testimoniorum sanctorum ac probabilium patrum, quæ posita sunt in suggestiõe missa ad pijssimum & à DEO confirmandum nostrum Dominum, & magnum victorem Imperatorem, ab Agathone sanctissimo ac beatissimo papa antiquæ Romæ: & simpliciter in omnibus cõsentio, & permaneo in cunctis capitulis, quæ continentur tam in prædicta suggestione eiusdem sanctissimi viri, quamque in altera suggestione Concilij quod circa eum est. Insuper confiteor, eundem Dominum nostrum Iesum Christum, verum Deum vnum, consubstantialem viuificæ Trinitati, crucifixum spontè pro nobis sub Pontio Pilato, passum, & sepultum, & resurrexisse tertia die secundùm scripturas, & in cælos ascendisse, sedere ad dexteram patris, & iterùm venturum cum gloria iudicare viuos & mortuos, cuius regni non est finis: spero resurrectionẽ mortuorum, & vitam futuri seculi, Amẽ. Suscipio autem & amplector sancta & vniuersalia quinque concilia, id est, quod in Nicea 318. sanctorum ac beatorum patrũ, & quod in hac à Deo conseruanda regia vrbe centum quinquaginta sanctorum, & Deo seruientium patrum, & quod in Epheso priùs ducentorum sanctorũ patrum, & quod in Chalcedona 630. sanctorũ patrum, & quod in temporibus Iustiniani piæ recordationis iterùm conuẽnit in hanc à Deo conseruandam regiam vrbem sanctum quintum concilium. In omnibus autem conseruo & amplector, quæ ab eisdem sanctis quinque cõcilijs definita atque statuta sunt, & quos susceperunt, suscipio: quosque damnauerunt atque anathematizârunt, abijcio & anathematizo. Cum his abijcio & anathematizo etiàm omnes, qui vnam voluntatem & vnam operationem prædicauerunt, aut prædicãt, vel prædicaturi sunt in incarnationis dispensatione vnius sanctæ Trinitatis Domini nostri Iesu Christi veri Dei nostri. Hanc igitur piẽ & rectẽ Christianorum fidei satisfactionem composui, scriptam per alium, mense Martio, indictione *octaua. Et subscriptio: Petrus indignus

*nona

episcopus Nicomediæ metropoleos prouinciæ Bithyniæ, consentiens & permanẽs in omnibus, quæ continentur in præsenti satisfactionis libello, & confessus (vt superiùs continetur) quemadmodùm duas naturas, ità & duas naturales voluntates, & duas naturales operationes, in incarnationis dispensatione vnius de sancta Trinitate Domini nostri Iesu Christi veri DEI: & anathematizans omnes, qui dicunt vnam voluntatem & vnam operationem in Deitate eius & humanitate, manu propria subscripsi, mense Martio, indictione *octaua. *nona

Georgius neo amabilis presbyter monachus, & apocrisarius Thendori venerabilis loci seruatoris sedis Hierosolymorum accedens, dixit: Quæso pietatem vestrã, sanctum quoquè & vniuersale Concilium, vt legantur synodica Sophronij venerabilis memoriæ archiepiscopi Hierosolymorum, quæ ab ipso quidem ad Sergium tũc temporis patriarcham existentem huius regiæ & à Deo conseruandę vrbis, missa sunt, nequaquàm autem ab eodem susceptа sunt Sergio: quæ præmanibꝰ mihi sunt, quó cognoscatur, vtrùm orthodoxa sunt, an non.

Cõstantinus pijssimus Imperator & sanctum Concilium dixit: In sequentibus horum prolatio atque lectio proueniat.

ACTIO XI.

IN nomine Domini & dominatoris Iesu Christi, Dei & Saluatoris nostri, imperantibus à Deo coronatis ac serenissimis dominis Hauijs: Constantino quidem pijssimo, & à DEO decreto magno principe, perpetuo Augusto & Imperatore, anno vigesimooctauo, & post cõsulatum eius à Deo instructæ mansuetudinis, anno decimotertio, Heraclio verò atq; Tiberio à Deo conseruãdis eius fratribus, anno vigesimosecundo, XX. die mensis Martij, indictione nona. Præsidente eodẽ pijssimo & Christo amabili magno Imperatore Cõstantino in secretario sacri palatij, quod cognominatur Trullus, & ex eius iussione à Deo instructæ serenitatis, præsentibus & audientibus Niceta gloriosissimo exconsule patricio, & magistro imperialium officiorũ, Theodoro gloriosissimo excõsule patricio & comite imperialis obsequij, & substratego exercitus Thraciæ, Sergio glorioso exconsule patricio, Paulo gloriosissimo exconsule patricio, Iuliano glorioso exconsule patricio & militari logotheta, Constantino glorioso exconsule patricio, & curatore imperialis domꝰ Hormisdæ, Anastasio glorioso exconsule patricio, & loci seruatore comitis imperialis excubiti, Ioãne glorioso exconsule patricio, & quæstore, Thoma glorioso excõsule patricio, Paulo glorioso exconsule patricio,

dispositore Orientalium prouinciarum, Petro glorioso exconsule, Leontio glorioso exconsule, & domestico imperialis mensæ.

Conuenientе autem & sancto ac vniuersali Cœtu, quod per imperialem sanctionem congregatum est in hac à DEO conseruanda regia vrbe, id est, Theodoro & Georgio venerabilibus presbyteris, & Ioanne venerabili diacono, locum repræsentantibus sanctissimi ac beatissimi papæ antiquæ Romæ Agathonis, & Georgio venerabili atque sanctissimo archiepiscopo huius magnisonæ Constantinopoleos nouæ Romæ, & Petro DEO amabili presbytero monacho, ac apocrisario locum seruante sedis Alexandriæ magnæ ciuitatis, & Georgio religioso presbytero & monacho, & apocrisario Theodori venerabilis seruatoris sedis Hierosolymorum, Ioanne Episcopo Portuensi, Abundantio episcopo ciuitatis Paternensis, Ioanne episcopo ciuitatis Rhegitanæ, locum repræsentantibus sancti Concilij centum viginti quinque venerabilium episcoporum senioris Romæ, qui etiam per proprias subscriptiones declarantur in suggestione ab eis facta ad pijssimum principem Constantinum, & Theodoro religioso presbytero, & locum gerente DEO amabilis archiepiscopi Rauennensis Theodori, Ioanne episcopo ciuitatis Thessalonicæ, Basilio Episcopo ciuitatis Gortynæ insulæ Cretæ, Philalithe episcopo Cæsareæ Cappadociæ, Theodoro episcopo Ephesi, Sisinnio Episcopo Heracleæ Thraciæ, Platone episcopo Ancyræ Galatiæ, Georgio episcopo Cyzici, Marino episcopo Sardeorum, Petro episcopo Nicomediæ, Photio Episcopo Niceæ, Ioanne Episcopo Chalcedonæ, Ioanne episcopo Sidis, Theodoro episcopo Meletinæ, Iustino Episcopo Tyanorum, Alypio Episcopo Sangrensi, Cypriano episcopo Claudiopolis, Polyeucto episcopo Myrorũ Lyciæ, Theodoro episcopo Staureopoleos Cariæ, Tiberio episcopo Laodiceæ Phrygiæ, Cosma episcopo Synnadorum, Stephano episcopo Antiochiæ Pisidiæ, Theopempto episcopo Iustinianopoleos, quæ & Mostene, Ioanne episcopo Pergis, Isidoro episcopo Rhodi, Sisinnio episcopo Hierapolis Phrygiæ, Theodoro episcopo Tarsensi, Macrobio episcopo Seleuciæ Isauriæ, Georgio episcopo Byziæ Thraciæ, Zacharia episcopo, Leontopoleos Isauriæ, Gregorio episcopo Mitylenensi, Georgio Episcopo Miseti, Sergio episcopo Selymbriæ, Andrea Episcopo Methymnæ, Theognio episcopo Chij, Epiphanio episcopo Euchaitorum, Petro episcopo Mesembriæ, Petro episcopo Sozopoleos Thraciæ, Ioanne Episcopo Nyssæ, Theodoro Episcopo imperialium Thermarum, Georgio episcopo * Camulianorum, Zoito episcopo Chrysopoleos Asiæ, Patricio episcopo Magnesiæ, Antonio Episcopo Hypeporum, Theodoro Episcopo Pergami, Genesio episcopo Anastasiopoleos, Platone episcopo Cinnæ, Stephano episcopo Vranopolis, Andrea episcopo Minicæ, Ioanne episcopo Melitopoleos, Ioanne episcopo Philadelphiæ, Theodoro episcopo Priene, Ioanne episcopo Dascyli, Theodoro Episcopo * Iustinianopoleos Gordi, Menna episcopo Carbaliæ Pamphyliæ, Callinico episcopo Coloniæ Armeniæ, Theodoro episcopo Veriæ, Tiberio episcopo * Amyzon, Sergio episcopo Sinopis, Georgio episcopo * Ionopoleos, Stephano episcopo Heracleę Ponti, Longino episcopo Tij, nometio episcopo Prusiados, Georgio episcopo Cratiæ, Platone episcopo Adrianopoleos, Salomone episcopo Clanei, Georgio episcopo Coensi, Ioanne episcopo * Eresiorum, Ioanne episcopo Myndi, Patricio episcopo Eleusorum, Petro episcopo Apyræ, Alexandro episcopo Nacoliæ, Dometio episcopo Prymnesiæ, Constantino episcopo Barathæ, Theodosio episcopo Sibliorum, Paulo Episcopo Sozopoleos Pisidiæ, Plusiano episcopo Silui, Theodoro episcopo Nazianzi, Demetrio episcopo * Tinni, Stephano episcopo Parij, Gregorio episcopo * Cantanensi, Ioanne episcopo Lappis, Eulalio episcopo Cynopoleos, Constantino episcopo Dalisandi Theodoro episcopo Olbis, Theophane presbytero & abbate venerabilis monasterij, quod cognominatur Baiarum, quod est in Sicilia, & Georgio presbytero & monacho monasterij Renati, positi apud antiquam Romam, Conone & Stephano presbyteris & monachis monasterij, quod cognominatur domus Arsitia, similiter siti apud antiquam Romam. Residentibus quoquè gloriosissimis patricijs & consulibus, & omnibus venerabilibus & DEO amabilibus episcopis secundùm ordinem in eodẽ secretario Trulli, propositis in medio sacrosanctis CHRISTI DEI nostri euangelijs, Constantinus DEO amabilis diaconus huius sanctissimæ DEI ecclesiæ, & primicerius DEO amabilium notariorum sanctissimi patriarchæ huius à DEO conseruandæ regiæ vrbis Georgij, dixit:

* Camelenorum,

* Iustinopolis Gordiu Come

* Eresiorũ

* Thyniæ

* Candanẽsi,

Discernere solens eos, qui recta sentiũt & prædicant dogmata, ab his qui non verè confitentur, quę super dispensatione sunt CHRISTI veri Dei nostri, qui vnus est de sanéta Trinitate, tam vestra serenitas, quamque sanctum & vniuersale vestrum Concilium, cognitionem habet, quòd de præterita actione Georgius religiosus presbyter monachus & apocrisarius Theodori sanctissimi loci Seruatoris sedis Hierosolymorũ, supplicans petijt vestram pietatem & sanctũ vestrum Concilium, vt synodica Sophronij venerabilis memoriæ quòdàm archiepiscopi Hierosolymorum ciuitatis, proferrentur ad medium, atque legerentur, vt eorum scientiam habeatis, & iudicetis si orthodoxa existunt, & suggerimus ad quod placuerit.

Constantinus pijssimus Imperator & sanctum Concilium dixerunt: Relegantur quæ dudùm gesta sunt. Et relecta sunt.

Constantinus pijssimus Imperator & sanctum Concilium dixerunt: Georgius presbyter religiosus, monachus & apocrisarius venerabilis loci seruatoris sedis Hierosolymorum, quorum meminit synodicorum Sophronij quondàm archiepiscopi Hierosolymorum, secundùm eius petitionem, prolationem faciat, eorumque lectio proueniat. Et prolatus est liber, habens synodica eiusdem venerabilis memoriæ Sophronij. Quem accipiens Agatho religiosus lector & notarius sanctissimi archiepiscopi huius à Deo conseruandæ regiæ vrbis, relegit, ità continens in verbis:

Epistola Sophronij patriarchę Hierosolymorũ

DOMINO in omnibus sanctissimo ac beatissimo fratri & cõsacerdoti Sergio, Archiepiscopo & patriarchæ Constantinopoleos, & Sophronius inutilis seruus sanctæ Christi DEI nostri ciuitatis. Papa beatissime, quàm mihi nunc amabilis est, & multò quàm pridèm amabilior, ex quo de incurioso silentio in causarum turbam decidi, & terrenis quibusdã fluctibus opprimor: Papa DEO honorabilis, quàm nunc suauis est mihi pusillitas, & non mediocriter quàm pridem suauior, ex quo de stercore & humo, ineffabili nimiaque penuria ad solium pontificale assendi, * multumque me cerno fluctibus implicari, & ad secula esse periculum. Non enim ità esse suauia conspiciuntur suauia ante insuauiorum experimentum atque notitiam, sicut post experimentum & incursum appárent tristitię. sic salus his qui post salutem ægrotant, optabilis: sic tranquillitas his qui post tranquillitatem fluctuantur, gratissima: sic diuitiæ his qui post diuitias egent, amabiles: & omnia quæ quis ità considerauit existere, & ipsa sunt quidem ac permanent naturali atque essentiali qualitate, qualia duntaxàt & ante experimentum contrariorum parebant: meliora tamen post horum efficiuntur scientiam ea, quę sustinentibus multò preciosiora sunt, necnon & * iucundiora, & desiderabiliora sunt. Et hoc nobiscum Iob laudabilis promulgat spendidissimè, vtrunq; experimentum accipiens ac desimens, meritoque iudex in his, quę à nobis dicuntur, progreditur, sententiam quoquè indecliuem & immunificam statuit. Quid ergò ait ille decretator indomitus, munitionem passionum adipiscens, & in æstuationem angentium veniens? Quisputas me constituet in mense dierum, quibus me DEVS tuebatur, quandò lucerna eius super caput meum splendebat, quandò lumine eius gradiebar in tenebris, quandò eram in itineribus lætus, quandò dominus inspiciebat tabernaculum meum, quandò eram opulentus nimis, & in comitatu meo pueri mei, quandò affluebant viæ meæ butyro, montes autem mei fluebant lacte, quandò progrediebar diluculo in ciuitate, & in plateis sedes mea ponebatur? Videntes me iuniores, abscondebantur: seniores verò assurgebant, maiores natù autem silebant: loquentes, digitum ori suo imponebant: audientes verò, beatificabant me. Ergò ego etiàm meritò, beatissime, cum Iob quinquiès victore clamabo: Memoria pristinorum bonorum, quæ mihi aderant, prosternatus: tranquilla hæc vita fuerat cum silentio, & nullam fluctuationem agnoscens * pauperies. Quisputas me constituet in mense dierum anteriorum, quibus me Deus absque tribulatione seruabat, quandò fulgebat lucerna super caput meum, pacificam vitam degens & influctuabilem, quandò lumine eius gradiebar in tenebris, cùm vindemiabam racemos silentij, dum serenitatis honestabar germinibus, dum imperturbationis delectabar palmitibus, dum securitatis floribus conætabar, dum intrepidationis flosculis conabar, dum in curia * gratus conuescebar, quandò terrestri fruebar paupertate, quandò sulcos impericulosi stercoris exarabam, quandò influctuosæ paupertatis mare * transibam, quandò humilis mensæ pulchritudinibus congaudebam, quandò aruàlis victûs mellifluo illo manna vescebar, alius quidem Israel & ipse cernendus, deliciasque epulabar cælestes atque pacificas, citra murmurationem, malum bonúmve propositum? Quoniam igitur hæc, & vltra hæc, sapientissime, in me ter afflictum necessitate magna video DEO amabilium clericorum, religiosorumque monachorum, & fidelium laicorum horum omnium ciuium huius sanctæ CHRISTI Dei nostri ciuitatis, * qui-qui violenta manu me compulerunt, & more tyrannico coegerunt, peracta sunt, quibus nescio iudicijs, neque percipio, quæso, synceriſſimos vos & exhortor, non solùm mundis orationibus ad Dominum me adiuuare vitaliter fluctuantem, pariterque periclitantem, & confortare me pusillanimitatibus nutabundum, sed & à DEO inspiratis institutis introducere ad * operandum inceptum.

Hoc quidem, vt patres & prolatores: hoc verò,

* & multũ cerno fluctuum conjungi, & fluctui implicari,

* commodiora,

* pauperie

* gratij

* trãsmeabam

* quiquo

* operandorum

Iob 29. a

verò, ſicut fratres & conſanguinei. Date ergo vos mihi paternè ſimul atq; fraternè, quæ poſtulo, iuſta quippe ſunt: & ego veſtram pedeductionem conſequar,& copulam ad vos habere merebor, qua fides conſentaneos nectit, & ſpes recta ſapientes vtiſicat, & charitas diuina ſentientes addẽſat,quorum funis triplex, & ex iſtis tribus diuinis conſtringitur virtutibus,neque ſolutionem agnoſcit,neq; diſruptionem admittit, neq; ſeparationem ſuſtinet,ſed eſt veraciter indiſruptus, in vnam congregans pietatem eos, qui copula eius diuina ditati ſunt. Quia verò quædam Apoſtolica atq; priſca traditio in ſanctis Dei per totum orbem Eccleſijs tenuit, vt qui ad pontificatũ ducuntur, qui pro eis pontificatus regus-, omnia ſynceriter cõſulant, qualiter ſapiãt, & qualiter fidem detineant, quam Paulus eis ſapientiſſimus nimis cautè contradidit, vt non curſus ſuos in vacuum peragant: (inanis nanque eis omnis curſus exiſteret, ſi in quolibet fides violaretur) ille quippe
2.Co.12.a facer, qui DEI voces audiuit, & cælum ipſum habuit magiſtrum, & paradiſi contemplator pro tempore factus eſt, & verborum, alijs hominibus ineffabilium, fuit
1.Cor.9.d auditor, nè torperet (ſicut ipſe ait) perterrebatur,ne fortè cùm alijs prædicet Chriſti ſalutiferam prædicationem, ipſe reprobus efficeretur. Vndè & in Hieroſolymis aſſcẽ-
Galat.2.a debat Chriſti cæleſtis diſcipulus,& diuinis qui præerant, ſubijciebatur diſcipulis, & Euangelicam quam prædicabat, doctrinã innotefcebat eis,qui alios putabantur precedere, & ipſius eos faciebat doctrinę participes,munimen ſibi deſpondens eis, qui poſt eum fuerant eius ſuſcepturi doctrinas, quibus formula cunctis probabilis factus eſt, qui eius ſequi vellent veſtigia.
Huic proindè & nos cõſuetudini ſeruientes, & legem optimã arbitrati, omne quod olim decenter effectum eſt, maximè Apoſtolico roboratum inſtructo, qualiter de fide teneatur,ſcribimus,& à deo inſtructis vobis ad probandum dirigimus, nè fortè
Prou.22.d terminos æternos tranſgredi, quos patres noſtri poſuerunt, æſtimemur, non diſcernere tantùm ſcientibus * βαθρον incertis prouida dogmata, ſed & redintegrare quę minùs ſunt, propter perfectam in Chriſto charitatem exactè potentibus atque valentibus. Illa igitur dicturus aduenio, quæ ab initio in ſancta & Catholica Eccleſia natus & nutritus perdidici,& à mollibus percepi vnguibus ſapere,& prædicantibus vobis à Deo inſpiratis,hauriui. Credo igitur
Profeſſio fidei Sophronij. beate (ſecundùm quod à principio credidi) in vnum Deum patrem omnipotẽtem, ſinè principio penitùs & ſempiternũ,omnium viſibilium atq; inuiſibilium factorem. Et in vnum Dominum IESVM Chriſtum filium Dei vnigenitum, qui ſempiternè & intemporaliter ex ipſo natus eſt DEO & patre. Et non aliud principium quàm patrem cognoſcẽtem, ſed nec aliundè quàm ex patre ipſam ſubſtantiam habet, lumen de lumine conſubſtantiale, Deum verum de DEO vero, conſempiternum. Et in vnum Spiritum ſanctum, qui ſempiternè à Deo patre procedit,lumen & neum ipſum agnoſcendum,verè patri & filio conſempiternum, conſubſtantialem, atque contribulem, eiuſdemque eſſentiæ atq; naturæ. Similiter & Deitatis Trinitatem conſubſtantialem,cohonorandamque, ac coaſſeſſorem, connaturalem, & cognatum, atque contribulem, in vnam conrecapitulandam Deitatem, atque in vnam copulandam cõmunem dominationem, abſque perſonali confuſione, & abſque ſubſtantiali diuiſione. Trinitatem itaque in vnitate credimus, & in vnitate Trinitatem glorificamus: Trinitatem quidem pro tribus ſubſiſtentijs, vnitatem autem propter ſingularitatẽ Deitatis. Seu igitur ſancta Trinitas numerabilis perſonalibus facta eſt ſubſiſtentijs, ſiuè * ſancta vnitas extra omnem numerum * per ſanctã
eſt, & hæc quidem indiuiſibilem habet diuiſionem,& inconfuſam gerit coniunctionem. * Cùm diuiditur nanq; numeralibus * condiuiſubſiſtentijs, & numeratur perſonalibus ditur
alternitatibus, identitate eſſentiæ atq; naturę coniungitur,& omnimodam partitionem non recipit. Vnitas enim ſingularis &* incomputabilis,omnem refugit ſecun- * incomputabilis
dùm eſſentiam numerum. Vnus enim Deus à nobis enixiùs creditur, quoniam & Deitas vna flagranter prædicatur, licèt in Trinitate perſonarum agnoſcitur: & vnus Dominus à nobis adnunciatur: quoniam & dominatio vna firmiter agnoſcitur,licèt in tribus ſubſiſtentijs demonſtretur: neq; ſecundùm quod vnus eſt Deus, & vna eſt Deitas,eſt diuiſibilis, & in tres deos partibilis,vel in tres Deitates producendus:neque ſecundùm quod vnus eſt Dominus, vnus nominus diſtans eſt, & in tres dominos expandẽdus eſt, ac in tres dominationes dilatandus eſt: (Arrianorũ hæc eſt impietas,quę in inæquales deos cõcidit Deũ, & in diſſimiles Deitates vnam partitur neitatem, & in alterigenas tres dominationes vnam diſtinguit Dominationem) neq; ſecundùm quod Trinitas vnus Deus eſt & agnoſcitur, & ſubſiſtẽtiæ tres pronunciantur,& tres obſecrantur perſonę,pater,& filius, & Spirituſſanctus, dicitur coarctatus ſiue compoſitus vel confuſus, & in vnã ſeipſum colligens ſubſiſtentiã,in vnamq; coercens non numerandã perſonam. (Sabellianorum iſta eſt prauitas,in vnã ſubſiſtentiam tres cõfundere ſubſiſtentias,& in vnã perſonã eaſdẽ tres cõſpergẽs perſonas) vbi enim eſt Trinitas, ô impijſſime, ſi in vnam perſonam ſecundùm vos Trinitas ipſa colligitur

ligitur,& in vnam concurrat confuſibilem ſubſtantiam? Vel vbi vnitas,ô furioſiſſime, ſi in tres eſſentias ipſa vnitas efferetur, & in tres naturas dilatabitur, & in tres Deitates multiplicabitur? Impium quippe eſt orthodoxis vtrunque, & à veritate prorsùs proiectum eſt, tam ſingularitas ſecundùm ſubſiſtentiam, quàm ternalitas in naturis. Illud enim ſtatim ad Iudaiſmum deducit, & à ſeſe dicentem ſimul abducit: hoc verò ad paganiſmum deuoluitur, & in ſeſe aſſerentem conuoluit. Et aut omninò paganus eſt, qui hoc furioſè cum Arrio perhibet: aut Iudæus eſt, qui illud * impietatis * impiè
cum Sabellio ſuſcipit. Et ideò benè à Deiloquis ſancitum eſt, vnitatem quidem nos ſapere vna & ſingulari Deitate, & identitate eſſentialis atque naturalis dominationis, Trinitatem autem tribus inconfuſis ſubſiſtentijs, & diuerſitatem numerandæ perſonalis alternitatis,quatenùs nec ipſum vnum Sabellianum remaneat, qui vnum vbiquè conſpiciens, omnẽ ſubſiſtentialem multitudinem abiecit:neque eadẽ tria præferat Arrius,ſi tria intelligantur per omnia, omnem vnitatis vocem repellentia Deitatis eſſentiæ atque naturæ. Quemadmodùm igitur vnum Deum didicimus ſapere, ità & vnam Deitatem cõfiteri percepimus: & ſicut ſubſiſtentias tres exorare didicimus,ità & tres glorificare perſonas inſtruimur, non alium vnum Deum præter tres cognoſcentes perſonas, neque tres cõſubſtantiales perſonas Trinitatis, quæ ſunt, pater & filius & Spirituſſanctus,alteras præter vnum Deum agnoſcimus: Et idcircò vnum hæc tria,in quibus eſt Deitas,prædicamus: & tria vnum, quorum eſt Deitas, annunciamus, ſiue (quod eſt accuratiùs ac manifeſtiùs dicere) quæ DEVS eſt atque agnoſcitur: hoc ipſum quippe & vnum eſt, & tria creditur, & tria prædicatur, & vnum veraciter adnunciatur: Et neque vnum, quod extra vnum eſt,tria recipit: neq; tria, ſecundùm quod tria ſunt, vnum admittũt: quod eſt mirabile, & omni certè plenum ſtupore eſt. Hoc ipſum nanque & numerabile eſt, & refugit numerum. Numerabile quidem tribus ſuis ſubſiſtentijs, refugit autem numerum ſingularitate Deitatis. Vnitas quippe eius eſſentiæ atque naturæ, numerari penitùs non admittit, vti non & differentiam Deitatis introducat,& ex hoc eſſentiæ,& naturæ, & deorum multitudinẽ vnum principium faciat. Omnis itaq; numerus contubernalem habet differentiam, & omnis differentia atque diſcretio numerum ſuperinducit,vt inſitum. Numeretur ergò beata Trinitas non eſſentijs, nec naturis, nec diuerſis Deitatibus, æternísve dominationibus. Abſit, ſicut inſaniunt Arriani, & ſicut nouæ tritheiæ, id eſt, ter
* latrant doctores Deitatis * latratores, eſſentias tres, & naturas tres, & tres dominationes, & tres ſimiliter vaniloquentes Deitates: ſed ſubſiſtentijs & proprietatibus intellectualibus perfectis, ſemotim ſubſiſtentibus, numero diuiſibilibus, & non diuidendis Deitate. Diuiditur itaque indiuisè ſancta Trinitas, & indiuisè rursùs coniungitur. In perſonis nanque diuiſionem habens, indiuiſa permanet & inſeparabilis per eſſentiam & naturam. Similiter & Deitas. Et idcircò nequaquàm tres deos dicimus, neque tres naturas in ſancta Trinitate glorificamus, neque tres eſſentias in ea prædicamus, neque tres confitemur Deitates, non cõſubſtantiales,non alterius ſubſtantiæ, nõ eiuſdem originis, neque alterius originis:neq; quę ſingulariter in ea prædicantur,in multitudinem deducere permittimus. Nec quẽquam eius vnitatem diuidere ſinimus, neque tres quoſdam deos eſſe cognoſcimus, aut tres quaſdam naturas, vel tres quaſdam eſſentias Deitatis nouimus, non vnigenas, aut alienigenas, non eiuſdem ſapientiæ,aut alterius ſapientiæ,ſed nec penitùs deos aut naturas, vel eſſentias aut Deitates agnouimus,vel cognoſcentes ſcimus. Sed & eum qui recipit vel ſapit aut nouit,anathematibus percellimus. Nos em̃ vnum principium vnius nouimus Deitatis, vnum imperium, vnam poteſtatem, vnam virtutem, vnam operationem, vnum conſilium,vnam voluntatem,vnam dominationem, vnum * modum,tam omnium quæ * motum
poſt eam ſunt, creatricem, quamq; prouidam & ſtabilitẽtem atque conſeruatricem, vnam dominationem, vnam ſempiternitatem, & quæque ſunt talia ſingularia & incompoſita, vnius eſſentiæ atque naturæ, in tribus eſt perſonalibus ſubſiſtentijs: neque ſubſiſtentias cõfundentes, & in vnam eas ſubſiſtentiam deducentes: neq; vnam eandemque eſſentiam partientes,& in tres eam eſſentias diſcerpentes,& vnam ex hoc diuidentes Deitatem: ſed eſt vnus Deus, vna Deitas in tribus ſubſiſtentijs fulgens, & tres ſubſiſtentiæ & perſonæ in Deitate vna cognoſcuntur. Propterea perfectus DEVS eſt pater, perfectus DEVS eſt Filius, perfectus DEVS eſt Spirituſſanctus, idcircò quòd vnam eandemque ſingula quæque perſona inſeparabilem, indiminutam, atque perfectam habet Deitatem. Et iuxta quod DEVS quidem eſt, * ipſum exiſtit vnumquodque, dum ſeorſùm conſideratur, ipſa intelligentia, quod non ſeparabile, ſeparante: vt pater tamen & filius & Spirituſſanctus, aliud & aliud & aliud non dicantur. Et idcircò hæc à Dei capacibus prædicamus, DEVS, & DEVS, & DEVS: ſed vnus eſt hæc tria DEVS. * idipſum

Non enim alius DEVS pater, nec alius DEVS filius, neque alius iterùm DEVS Spirituſſanctus: quia nec alia

natura

natura est pater, nec alia natura est filius, neq; alia iterùm natura est Spiritussanctus. Hoc enim etiàm multos atq; diuersos deos opinatur, multasq; & varias generat Deitates: sed Deus quidem est pater, Deus verò est filius, similiter Deus est & Spiritussanctus, eò quòd indiuisè & indiminutè eedem tres personę vna impleantur Deitate, & in vnaquaq; earum sunditùs tota sit. Nam Deitas diuisionem non sustinet, & in tribus ipsis personis plenificè atque perfectè, non partibiliter siue ex parte easdem implens personas, sed in vnaquaque existens plenissima, & vna permanens, licèt in tribus personis monstretur: & ad deorum multitudinem non excurrens, licèt in tribus sit subsistentijs, vt non corporalem quandam sustineat sectionem, quæ certè est impassibilis, & incorporea, & pati nesciens, quæ creaturæ sunt propria. Est igitur cum hoc quod Deus, pater ipse pater, & neque filius, neque Spiritussanctus: sed quod filius est secundùm substantiam, & quod naturaliter Spiritussanctus existit & est, cum hoc quod Deus est: filius, ipse filius, & neque pater, neque Spiritussanctus: sed quod pater secundùm naturam prædicatur, & quod secundùm subsstantiam Spiritussanctus conspicitur & est, cũ hoc quod Deus est: Spiritussanctus ipse Spiritussanctus, & neque pater esse cernitur, neque filius esse suspicitur: sed quod pater secundùm essentiam creditur, & quod filius secundùm naturam adnunciatur. Hoc quidem, propter naturam & identitatem substantiæ & cognationem essentię, illud verò propter alterificas horum trium proprietates, propterque dissimilitudinem proprietatum, quę inconfusè, vnamquanque figurant personam. Sicut ergò esse Deus vnaquæque inconuertibiliter possidet, ità & proprietatem, per quam ipsa persona figuratur, immutabilem & immobilem obtinet, quę eidem soli est insita, & ab ipsis alijs personis eam discernit, & consitam atque cohonorificandam, cõsubstantialem quoquè & consessiuam Trinitatem absq; conclusione conseruat. Trinitas igitur est, non solùm vna Deitatis perfectione perfecta, sed superperfecta, & vltra Deitatem gloria ac sempiternitate & imperio non dispertita neque alienata. Neque enim creatum quid aut seruile est in Trinitate, neq; subintroductitium, tanquàm quod priùs quidem non extiterit, postremò verò introgressum. Neque igitur defuit patri filius, neque filio Spiritussanctus, sed inconuertibilis & incommutabilis eadem Trinitas semper est. Et de sancta quidem ac consubstantiali, sempiternaque & principali, omniumq; opifice & regina Trinitate qualiter sentiam, atq; glorificem & venerer, (vt breuiter dicere suppetit) manifestè vobis aliquid vnumquodque digessi. Neq; enim amplius quid fari permittit harum synodicarum syllabarum compendium. Qualiter quoquè & de incarnatione vnius, & de eadem venerabili Trinitate Dei verbi & filij clementissimi atque admirabili, hoc est, de submissa exinanitione, ad nos quoquè terrenos diuina atq; deifica descẽsione, tenẽa atque sentiam, & tenere à sanctis patribus, qui secũdùm vos à Deo inspirati sunt, mihi est traditum, tanquàm coram ipsa veritate, quę conspicit vniuersa, synodicam hanc literam scribens, expono, & ad vestrum destino sapientissimũ auditum. Credo & de hac, sanctissime, quòd Deus verbum, vnigenitus patris filius, qui ante omnia secula & tempora impassibiliter de eodem natus est Deo & patre, miserationem induens, & humanitatis misericordiam circa humanũ nostrum lapsum, spontanea voluntate, & Dei gignentis cõsilio, & diuino cõplacito spiritu, non separatus à gremio generantis ad nos humiles descendit, sicut eiusdẽ voluntatis patri & spiritui, ità & essentię inexplicabilis, & naturæ circunscriptionẽ nullo modo sustinens, aut secũdùm nos localem trãsmeatum naturaliter sciens efficere diuinam operationem, & vterum intactum virginitatis ingressus, castitatem lustratam Mariæ sanctæ, præclaræq;, & quæ Dei sunt sapientis, & ab omni contagione liberatæ & corporis & animæ & intellectus, incarnatus, qui erat incarneus: & formam susceпit nostram, qui secundùm diuinam essentiam, quantùm ad habitum & speciem, inexformabilis: & corporatur secũdùm nos, incorporeus. Et homo iuxta veritatem efficitur, qui semper Deus cognoscitur: & materno ventre gestari mõstratur, qui sempiterni patris in sinu est: & intemporeus, principium recipit tẽporale, non per phantasiam factus hæc omnia, (vt Manichæis & Valentinis videtur insanis) sed re & veritate totum seipsum exinaniens paterna & propria voluntate, & totam nostram assumens massam, carnem inquam nobis cõsubstantialem, & animam rationalem, animabus nostris contribulem, & mentem menti nostrę cõparem. Hic itaq; homo est & cognoscitur, & homo secũdùm veritatem factus est ab ipso summo conceptu de sanctissima virgine. Homo enim * fieri voluit, vt simili consimilem mundificaret, & cognato cognatum saluificaret. Ideò virgo sancta accipitur, & anima corpusque sanctificatur, quę ità ministrauit in incarnatione creatoris, vt munda & casta atq; incontaminata. Incarnatur ergò verbum Deus, quod nostrum est, non præfactæ carni copulatus, præformatóve atque in sese præsubsistenti aliquandò corpori conlinitus, vel animæ præexistenti coniunctus: sed tunc his ad subsistendum venientibus, quandò eis

Nota de puritate cõceptionis beatæ Mariæ.

* χρημα τίζειν

ipsum verbum & DEVS, naturaliter copulatus est, cótemporalem habens vnitionem atque subsistentiam: & non ante veriſſimum ipsius verbi cõuentum, in seipsis vnquàm extiterunt, vel cuiuspiam secundùm nos alterius hominis penitùs extiterunt, sed cum verbi ipsius naturali cõuentu subsistentiam habitura concurrerunt, & nec quantùm in ictu oculi, hanc quàm illã priorem habentia, sicut Paulus Samosatenus perstrepit atq; Nestorius. Simul quippe caro, simul DEI verbi caro: simul caro animata rationalis, simul DEI verbi caro animata rationalis. In illo i aque, & non in semetipsa, habuit existentiam vnam. Cum conceptu quippe verbi, hæc ad subsistendum prolata sunt, & secundùm subsistentiam ei vnita sunt, quãdò ad subsistentiam prolata sunt: quæ certè vera est & inseparabilis, quæ neq; diuisionem perpetitur, neq; mutabilitatem, aut confusionem admittit ab ipso prolata, & in ipso consistentia, & cum ipso composita, nullumque prorsùs tempus ,ppriæ constitutionis tulerũt, quod inconfusam atque inseparabilem ad eum compositionem præcederet. Ex inuiolabili nanque & virginali sanguine sanctæ atque immaculatæ virginis Mariæ, verbum verè factum est incarnatum, & veraciter homo, & in vtero virgineo deportatus, & tempus expleuit legitimi puerperij, & per singula naturalia, & peccatum non trahentia, nobis hominibus similis factus, nostramque non dedignatus passibilem vilitatem, nascitur Deus humano corpore, similiterque & habitu animam rationalem & incorpoream habens, quod ipse in semetipso, & nequaquàm alter rationali animauit spiritu, & virginem generantem conseruauit, & θεοτόκον eam propriè & veraciter demonstrauit: vel si Nestorius vecors scinditur, & eius Deo rebellis exercitus lachrymatur, & lamentatur, & eiulat, & iterùm cum eo discerpitur. Deus itaque erat, qui ex sancta virgine DEI genitrice Maria est, & secundam hanc temporalem propter nos natiuitatem susceпit & post primam eius & sempiternã illam ex patre, naturalemq; ineffabilem natiuitatem, quanquàm incarnatus, nascebatur ob similitudinem nostrî carnalium. Totus DEVS collaudandus, totus idem ipse appárens homo perfectus: DEVS idem noscendus, perfectus homo idem ipse innotescendus: ex duabus quippe naturis vnitionem habuit, Deitate & humanitate: & in duabus perfectis noscebatur naturis, Deitate & humanitate. Neq; enim vnitioni mutatio quælibet vel confusio interceſſit, neque differentiæ dualitatiq; formarum siue subsistentiarum post vnitionem diuisio quædam aut sectio est intromissa, licèt hoc contristet quidem furentem Nestorium, illud verò tabefaciat Eutychem desipientem. Nam quæ secundùm subsistentiam adinuicem vniuntur, neque mutationem acceptant, neque diuisionem agnoscunt: neque scit, quæ confusionis sunt propria, neque sectionis discit indicia. Iuxta quod appáret Eutyches ignorans, atque Nestorius, & vnitionis secundum subsistentiam non addiscentes virtutem, iuxta quam & incarnatum est verbum, & caro animata & intellectualis, immutabiliter Deificata est: hic quidem in confusionis pelagus iactatur, hic verò in diuisionis voraginem deijcitur. Et id circò ille quidem refugit confiteri dualitatem naturarum, hic verò vnam Dei verbi naturam incarnatam se subtrahit prædicasse, licèt vnam eius compositam subsistentiam dicere metuat: * timorem refugę metuit, vbi timor nullus inhabitat. Nos verò sensu viuido vtriusque horum seruilem propellentes amentiam, & super petram pietatis stantes intrepidi, & secundùm subsistentiam verbi ad carnem, quæ ex nobis est, intellectualem & animatam, conuenientiam prædicamus, & vnum Christum & filium incarnatum verbum obsecramus, & vnam eius subsistentiam compositam dicimus, & in duabus eum adnũciamus naturis, & duas eiusdem DEI verbi natiuitates credimus, vnam quidem ex DEO patre, quam intemporalem & sempiternam scimus, secundam ex DEI genitrice matre, quam & modernam & temporalem cognoscimus, & vnam DEI verbi naturam in eo incarnatam glorificamus, & non sicut Apollinaris, Eutychesque & Dioscorus dicunt, sed sicut sapiens nobis tradidit Cyrillus, & quæ sunt naturarum, saluari dicimus, propria, & vnitarum differentiam non reijcimus, quæ vt in naturali quidem dicitur & est qualitate, in essentiali verò intelligitur & est quantitate: & neque Nestorianam sectionem metuimus, neq; Eutychianam mutationem veremur: quia neque ficut insulsus Nestorius, affectualem vnitionem dicimus: aut insontimam, quod est honoris æqualitatem, aut obuliam, quod est consilij cõcordiam, nec voluntatum mouentium identitate deliramus hanc conuentionem: neque sicut Eutyches à Deo propulsus, secundùm confusionem quandam aut mutabilitatem nei verbi & carnis intellectualiter animatæ, siue naturarum atq; substantiarum & formarum compositionem garrimus, ex quibus in Christo admirabilis facta est conuentio: vndè regiam viam & mediam gradientes, & confusionem & sectionem abominamur, solam autem ex animo veneramur inconfusam, simulque indiuisam Deitatis atque humanitatis vnitionem, quam

Eutyches & Nestorius quàm sibi mutuò aduersentur.

* timore refugę meotis,

Mariam, verè Dei genitricẽ esse.

solam

solam intelligendo cognoscit naturalis atque secundùm subsistentiam conuentio. Hanc quippe cum alterutrùm copulatam Deitas & humanitas habuerunt, vt neque conuersionem sustineant, neque diuisionem patiantur. Vnitatis nanq; ratio, quæ naturalis (inquam) est atq; secundùm subsistentiam, (neq; enim alteram vnitionẽ in Christo preter istam agnosco) non ignorat quidem differentiam, diuisionem autem prorsùs expellit. Quę verò ad vnitatẽ concurrerunt, inconuersa conseruat, partitionemq; vnitorum non admittit: & ideò ex Deitate & humanitate, & ex duabus naturis Christum nominantes, & Deum eundẽ & hominem, & *diphyan, quod est, bìs genitum, duplicemq; secundùm naturas edicamus. Similiter autem & in Deitate perfectum, & in humanitate eundẽ scimus perfectum: idcircò & in duabus eum docemus naturis, & patri consubstantialem, vt Deum, hunc ipsum asserimus, & consubstantialem matri & nobis hunc ipsum hominem asserimus, visibilem hunc ipsum & inuisibilem, creatum hunc ipsum similiter & increatum, corporeum hunc ipsum & incorporeum, cõtrectabilẽ hunc ipsum & incontrectabilem, circunscriptum eundem & incircunscriptum, terrenum eundẽ & cælestem, carneum hunc ipsum, animatũ rationabiliter & Deificatũ, recentem hunc ipsum & sempiternum, humilẽ hunc ipsum & sublimissimum, & quęq; duplicis inseparabiliter experiuntur naturæ: vel si quædã semper extitit, & sempiternam habens naturam: quædam verò propter nos in nouissimis temporibus inconuertibiliter factus est, vtpotè humanam assumens naturam. Si igit inconuertibilis erat & inseparabilis erat vnitio, sicut & inconuertibilis est & inseparabilis permanet, *duo immutabiliter differentia significantur, & inseparabiliter alteritate consulgent naturæ & substantię, quæ & formæ consistunt, ex quibus ineffabilis vnitio facta est, & in quib⁹ vnus idẽq; CHRISTVS conspicitur. Vnum nanq; quod ex ipsis effectum est, non iam dualiter diuisum, sed eorum ex quibus factum est, sinè sectione & transuersione demonstrat subsistentiam. Quæ enim extat persona composita, ex inconfuso constans temperamento, partitionẽ conuenientium nescit: sed esse vnum, & permanere vnum, indiuisum sortitur: & neque duo, iuxta quod vnum existit, efficitur: neque confundit, & in singularum redigit vnitatem, naturaléq; & essentialem identitatẽ ea, ex quibus naturaliter cõuenit: sed est vnum & duo, hoc ipsum agnoscibile: vnum quidem, secundùm subsistentiam atque personam: duo verò, secundùm ipsas naturas atque naturales earum proprietates, ex quibus esse vnum sortitur natura duplex, & vnum permanere seruabit. Vndè idem ipse vnus manens Christus, & filius, & vnigenitus, inseparatus in vtrisque naturis conspicitur, & quæ sunt vtriusque substantiæ, naturaliter operabatur, secundùm insitam vnicuique essentialem qualitatem siue naturalem proprietatem. Quòd si naturam haberet singularem & inconiunctam, sicut & subsistentiam atque personam, non ageret vtiquè vnus idemque filius & Christus profectò, quæ vtriusq; erant naturæ. Quandò enim deitas expers est corporis, quomodò naturaliter opera corporis operata est? vel quomodò corpus Deitate frustratũ, actiones operatũ est, quæ essentialiter Deitatis esse noscuntur? Veram Emmanuel, dum vnus est, & in eo ipse vtraque, id est, Deus & homo, quæ naturæ vtriusq; sunt *naturaliter gessit, secũdùm aliud quę gesta sunt operans: secundùm quod Deus quidẽ est, idem ipse quæ diuina sunt: secũdùm quod homo idem ipse est, quæ humana sunt: seipsum omnibus volens ostendere, quòd Deus idem ipse & homo sit: & ideò idem ipse, tam quæ diuina sunt agit, quàm quæ humana, similiter & dicit & loquitur. Non alius quidem miracula operatus est, alius autem perpetrauit humana, passionesque sustinuit, sicut & Nestorius vult: sed vnus quidem, idemque & Christus & filius, qui & diuina gessit & humana: secũdùm aliud verò, & aliud, sicut diuinitùs protestatus est Cyrillus, quia & in vtrisque habuit potestatem inconfusam, necnon & impartibilem. Secundùm quod Deus ergò sempiternus idem ipse existebat, patrabat miracula: secundùm quod homo verò idẽ ipse modernus agnoscebatur, faciebat humilia & humana. Sicut ergò in Christo vtraque natura indiminutè proprietatem suam custodit, ità & operatur vtraque forma cum alterius communione, quod proprium habuit, verbo operante quod verbi est, cum communione scilicet corporis: & carne exequente quod carnis est, communicante ei videlicet verbo in eadem operatione, dum quandò hæc in vna subsistentia cognoscantur, & in vna persona considerentur, & insulsissimam sectionem propellant. Neq; enim diuisẽ operabantur propria, vt & diuisionẽ earum suspicemur. Non exultet pro hoc Nestorius, seipsum seducens *erroneus, idcircò q vtraque forma in vno Christo & filio, cum alterius cõmunione quod operabatur quod proprium habuit. Neq; enim ab altera eius dissidens, quod ꝓprium habuit, operabatur. Neq; enim secundùm duos Christos aut filios, qui operantur, glorificamus: vnum quidem, secũdùm naturam filium & Christum, quæ mira sunt: secundum verò, secundùm gratiam filium & Christũ, quæ humiliora sunt: quanquàm duas formas, quæ communiter operantur, edo-

*diphya

*inseparabiliter

*veracitas

παράφορος

edocemus, vnamquanque secundùm suam naturalem proprietatem, sed vnum eundemque filium & Christum, qui & sublimia & humilia naturaliter operatur, secundùm vniuscuiusq; duarum eius naturarum naturalem & essentialẽ qualitatẽ, asserimus. Naturæ nanq; incommutabiles manẽtes & inconfusæ, & duæ manifestè cognoscendæ, & non confusibiliter copulatæ, his penitùs nõ erunt frustratæ, vel si in vna subsistentia monstrabantur, non vanè prosiliant Eutyfor. *nequã ches & Dioscorus, *nequaquàm non existentis impiæ confusionis prolatores: sed vnaquæq; natura cum alterius communione agebat quod proprium habuit, & diuisionem refugiens, & conuersionem ignorãs, & differentiam ad alteram conseruãs, communionemq; & compositionem, insolubilem atq; indisruptam persaluans. Hinc piè sentiẽtes, & super terminos rectæ fidei consistentes, sicut vnum eundemq; Christum & filium operari vtraq; dicimus, eò quòd Deus idem ipse erat & homo, nullamq; excogitamus confusionem, ità nec vtranque formam cum alterius cõmunione operari propria differentes, eò quòd duę formæ, in vno eodemq; Christo naturaliter propria operantes, existunt, nullam penitùs consideramus diuisionẽ, sicut hìc quidem Eutyches, illic verò nobis vult calumniari Nestorius, ediuersò adinuicèm consistentes, & aduersùm nos pios impium prælium partientes: quos pro nihilo reputantes, & vtriusque naturæ vtranq; nouimus operationem, essentialem dico, naturalem, & congruam, indiuisè de vnaquaque procedentem essentia & natura, iuxta insitam ei naturalem atq; essentialem qualitatem, & inseparabilem simulq; inconfusam alterutrius essentiæ *vnà secum cooperationem adducẽs. Hoc quippe & operationum, quæ in Christo sunt, differentiam facit, sicut & naturarum. Non itaque idipsum est Deitas & humanitas secundùm qualitatem vnicuique naturaliter inditam, licèt in vnam subsistentiam adinuicèm ineffabiliter concurrunt, & in vnam personam sunt inconfusè compositę, & vnũ eundemq; nobis Christum & filium effecerint, secundùm subsistentiam adinuicèm concurrentes atq; compositæ. Etenim Deus verbum est, & non caro, quanquàm carnem rationaliter animatam assumpsit, hancq; sibi vnitione naturali & secundùm subsistentiam aduniuit. Ipsa verò caro est animata rationaliter, & non verbum, licèt Dei verbi caro conspicitur. Et ideò neque eandem habent indifferenter operationem adinuicèm post vnitionem naturalem ac inconfusam, id est, veram & secundùm subsistentiam: neque vnam solam earum operationem dicimus, siue essentialem & naturalem, penitusque indifferentem, quatenùs essentiam vnam & vnam naturam eas co-

*συνεπαγομένην

*incarnatus Deus

*conspiciebat confusionis ortũ germen

& in seculum indiuisè conseruabit. Idcircò esuriens cibabatur, ideò sitiens potabatur, & vt homo bibebat: ideò pueriliter baiulabatur, vlnis virginalibus superuectus, & materno sinu repositus: ideò fatigatus sedebat, & somni indigens dormiebat: sed & dum cæderetur, dolebat, & verberatus patiebatur, & dolores sustinuit corporis, manus & pedes transfixus. Dabat itaq;, cùm volebat, humanæ naturæ tempus operari & pati quę sua sunt, nè forte phantasia quædam & visio inanis, *nominabilis eius iudicetur incarnatio. Neq; enim inuolùtariè hæc vel necessitate suscipiebat, vel si naturaliter ea & humanè admittebat, & humanis motionibus actitabat atq; operabatur. Absit hęc abominabilis suspicio. Deus nempe erat q hęc pati carnaliter acquiescebat, vti nos proprijs passionibus saluaret, & per hęc nobis immunitatem impartiret, quandò pati, agereq; & operari humanitùs idē ipse volebat, & considerantibus prodesse decernebat: propter quos & homo veraciter factꝰ, naturales motus atq; carnales moueri naturaliter ad operandum volebat, dum insidiatores insidias audacter delectabantur perficere. Corpus enim se passibile & mortale atq; corruptibile induit, & naturalibus nostris atq; irreprehensibilibus subijciens ęgrimonijs: & huic, quæ naturæ suæ decenter conueniebant, pati atq; patrare indulsit vsq; ad resurrectionem ex mortuis. Ibidèm quippe & passibile nostrum, & mortale, atq; corruptibile dissoluit, & horum nobis libertatem donauit. Quæq; igitur humilia atq; humana sunt, ità sponte simul & naturaliter, manens etiàm in his Deus, demonstrabat. Erat nanq; ipse sibi *ταμίας* ac reconditor passionum humanarum & actionum, & non solùm reconditor, sed & arbiter, quāquàm natura passibilis erat, qua naturaliter incarnatus erat. Et ideò erant humana eius vltra hominem, haud quidem, quòd natura humana non fuerat, sed quia sponte factus est homo: & homo sponte factus, hæc recipiebat: & non tyrannicè vel necessitate, vt nos plerunquè, & inuoluntariè, sed quandò & quantùm consulebat, & permitteret ipse, tam eos qui afflictiones ingerebat, quamque ipsas passiones, quæ secundùm naturas agebantur, adnuebat. Verùm diuina præclaraque & sublimia, & nimirùm nostram vilitatem superantia, quæ erāt miracula & prodigia, & admirandorum operum prolatio: quæ erant, inseminata conceptio, Ioannis intra vterum exultatio, partus ipse incorruptibilis, illibata virginitas, quæ ante partum & in partu & post partum est intemerabilis, pastorum cælestis instructio, magorum stelliuoca conuocatio, munificentia cum hac simul & adoratio, literarum indocilis scientia. Quomodò nanque hic (inquiunt) literas scit, dum non didicerit? partim redarguens amicorum ignorantiæ maleuolum desiderium, ex aquis vinalis refectio, infirmorum corroboratio, cæcorum adspectus, *emendatorum erectio, paralyticorū *constructio, claudorum rectè currendi motio, leproforum supermicans mundatio, esurientium repentina repletio, persequentium orbitas, ventorū mitigatio, maris tranquilla sedatio, super aquas corporalis incessio immundorum spirituum expulsio, elementorum subita conturbatio, vltronea sepulcrorum apertio, ex mortuis triduana resurrectio, corruptionis *mortuorum destructio, mortis indeficiens deiectio, custoditi signaculi lapidis & sepulcri coercibilis exitus, ianuarum clausarum indetrectabilis ingressus, in cælum à terra *nimirùm admirabilis & corporalis assensio, & omnia quæ his sunt similia, & sermonis naturam & vocis virtutem transcendentia, & omnem humanum intellectum superantia: quæ omnia vltra naturam & sermonem humanum effecta, diuinæ Dei verbi essentiæ atque naturæ profectò existebant indicia, etsi per carnem agebantur & corpus, & non sinè carne rationaliter animata gerebantur: non tamen propter hæc Deum verbum æstimemus carneum, nec absq; corpore adstruamus, idcircò quòd ea patrabat, quæ corpora superexcellunt. Etenim Verbum veraciter caro factum est, & incarnatū, absq; mendacio corporatum est: & vnus filius cognoscebatur, qui omnem ex se proferebat operationem, diuinam & humanam, exiguam & immanē, humilem atq; cælestem, carnalem & incorpoream, visibilem & inuisibilem, circunscriptam & incircunscriptam, conuenientem naturarum eius dualitati, & ex seipsa eam incessabiliter prædicantem, & flagranter adnunciantem. Vnus itaq; idemq; dum sit secundùm subsistentiam filius indiuisus, & duarum naturarum idem ipse noscatur, secundùm aliam quidē diuina signacula operabatur, secundùm aliam verò humilia recipiebat. Et propterea à Deo instructi adseuerant, qui pro Christo Deo præmijs coronati sunt, & loqui diuinitùs acceperunt, diuinas nobis intelligentias contexentes, sicut cùm audieris vnius filij cōtrarias voces, cōuenienter naturis ipsis, quæ dicuntur, partire: si quidem quid magnum & diuinum est, diuinæ naturæ exhibēs: si verò quid paruū est & humanum, humanæ reputans: sic eū & dissonantiam vocum effugies, vnaquaq; natura proprietates quæ ei sunt insitæ, recipiente, & ipsum filium vnū tam ante omnia secula, quàm modernum, secundùm sacras scripturas confiteberis. Sed & hoc in vno filio asserunt, omnem quidē operationē nullus ab vno filio sequestrauit. Cuius verò naturæ sit quod geritur, per propriam operationem insinuet. ergò nimis pulcherrimè ab eis est explanatum, vnum quidem confiteri

*non mirabilis

Ioan.2.b
*emendatorum
*constrictio
*non mortura
*nimirùm
Luc.1.e
Luc.2.a
Matt.2.a
Ioan.7.a

Emma-

Emmanuel. Emmanuel, (ità quippe deus verbū incarnatus nuncupatur) & eundem omnia patrare, & non aliū, & alium tam sublimia, quamq; exigua citra vllam distantiā, per quæ & eius naturarū inconfusa dualitas recognoscitur, & in subsistentias duas atque personas ipse prorsùs non dispertitur, sed est vnus idemq; filius, & Christus inseparabilis in duabus indiuisè agnoscendus naturis, & ipsius vnius filij cuncta esse certificamur, & omnes eius & voces & operationes credimus. licet quædam earum sint Deo decibiles, quædam verò ità rursùs humanæ, quædam verò mediū quendam ordinem obtinent, tanq̄ habentes in hoc ipso Deo dignum quid & humanum. Huius verò adserimus esse virtutē etiàm illā, quæ dicitur noua & Deiuirilis operatio, non vnam existentē, sed diuersi generis ac differentē, quam, ex Areopago à Paulo egregio diuinitùs captus, Deo vocatus, asseruit Dionysius, vtpotè Deo decibile in hoc ipso & humanum habentem, perq; alacrem atq; compositam *προσρήτου* dictionem, vniuscuiusque substantiæ atq; naturæ, vnamquanq; perfectè significantem operationem. Ante secula igitur esse Deum, verbū glorificantem, patriq; coæternum, temporalem sustinuisse adnūciamus natiuitatem, qua ex virgine, verè ac propriè Dei genitrice Maria incarnatus *nascebatur. Et idcircò duabus natiuitatibus nasci à pijs meritò creditur: & perfectus idem existens in Deitate, perfectus erat idem in humanitate, nequaq̄ per differentiam substātiarum diuisus, neq; per identitatem subsistentiæ atq; personæ, naturas ipsas deducens ad identitatem substantię: sed ex quibus secūdùm subsistentiā naturis est declaratus, in ipsis inseparabilis mansit, omnia sapienter & verè nostra gerēs opera, & passiōes naturales atq; irreprehensibiles, quæ procùl à macula atq; pollutiōe sunt, & in quibus cuiuspiam peccati vestigiū non reperitur. Peccatum nanq; nō fecit, nec quilibet dolus in ore eius prorsùs inuentus est: & connutritus vnà nobiscum humanè, vtpotè qui sciebatur homo perfectus, etiàm Deus idemq; indiminutè exrabat, miraculaque vt decuerat faciens. Perfectus quippe deus noscebatur, quanuis esset humanę carni intellectualiter animataę commixtus: ad spontaneam passioné ascendit, & vltrò Iudæis est ꝓditus: immò ipse seipsum illis, ob salutem hominum, spontè prodidit: & ligatur, & colaphis cædit, & inspuitur, & flagellatur, & illuditur, & chlamyde purpurea tanquàm rex omniū reinduitur, & arundo tanquàm sceptrum regiū regaliter ei contraditur, & Pdato iudicante damnatur, ad extremum patibulo configitur, & manibus atq; pedibus cruentatur, salutiferę cruci conclauatur, & cum latronibus lentatur, & acetum potat, & fel deguſtat, & *magnè vociferans, animam tradidit patri: & latus lancea perfo-

Emmanuel.
ἱalloquutionis
*noscebat
Esa.53.
1.Pet.2.d

ratus, sanguinem quoq; & aquā salutarem post mortem profudit: & emortuus, de cruce deponitur, & accuratur, & myrrha conditur, & sepultura triduana sepelitur: & triduanus resurgens, de sepulcro progredit: & vnà secum cunctos mortuos suscitat ex sepulcro, ex corruptione ad immortalitatem eos perducens per suam resurrectionem ex mortuis: & discipulis, resurgens à mortuis, manifestatur: & cibo ac potu rei fidem accommodat, & tactu manuum Apostolicarū carnis propriæ resurrectionem: & spiritum sanctum eis impertit, tanquàm cognatū sibi atq; connaturalem: & eleuatur in cælos, immò vti cælorum dominator ascendit, & dexteræ assidet genitoris, solium habēs paternum & regale & sublime. Vndè & iterùm veniet, iudicium viuorum & mortuorum factūrus, & singulis redditurus secūdùm opera, quæ vnusquisq; operatus est, siue frugi, quæ bona gessit, seu nequam & vituperabilia operatus est: quem vnà cum patre & spiritusancto omninò regnare credimus, regnum verò immortale, & sinē nequaquàm aut terminum susceperturum. Sed & de incarnationis dispensatione, hoc est, de admirabili Dei verbi incarnatione, qualiter dico ac sentio, breuiter demonstraui. Verùm de principio visibilis mundi, & constitutione quæ facta est, & consummatione quam non longè suscipiet, confiteor deo honorabilis, quòd omnia non tantùm visibilia, sed & inuisibilia vnus Deus condidit, pater & filius & spiritussanctꝰ, illa sempiterna natura, quæ nescit exordium, & ex nō existentibus protulit vt existerent, & non existentia repentè protulit, & horum multorum millium differentias prudenter produxit. Omnia enim per vnigenitum filium pater in spiritusancto fecit, quæ & sapienti prouidentia continet, vt Deus suis operibus prędsidens, principiumq; omnibus temporale constituens, sensibilia quidem sini temporali suppossuit, intellectualia verò & inuisibilia hæc meliori dignitate dignatus est: & nullatenùs quidem moriuntur neque corrumpunt, iuxta quod sensibilia defluunt atque pertranseunt, non tamen sunt immortalia per naturam, neque in essentiam incorruptibilem transeunt, sed gratiam eis largitus est, à corruptione ea & à morte coercentem. Sic hominū animæ permanent incorruptæ, sic angeli immortales perseuerant, non naturam reuerà (sicut asserunt) incorruptam, propriéve immortalem habentes essentiam, sed gratiam à Deo sortiti sunt, quę immortalitatem largitur, & incorruptionem eis prouidet. Sed non idcircò, quòd hominū animæ gratia Dei incorruptionem receperunt, quæ omnibus creaturis naturaliter insidet. ideò & ante corpora eas fuisse suspicabimur, vel ante huius visibilis mundi prolationē atq; compaginem in sempiterna quadam vita positas arbitra-

Ioan.20.
Luc.24.
Marc.16.
Act.1.
Matt.16.d
De rerum creatione.

Angeli & animæ non sunt ex se ipsis immortales.

bimur, vitámve habuisse cælesté asseremus, & incarnem seu incorpoream vitam viuentes perpetuam in cælo aliquandò non existenti, sicut Origenes erroneus cõstituit, & huius complices atq; cõsentanei Didymus & Euagrius, & reliqua earum fabularum excogitatrix *sodalitas: qui quidem hoc non solum errando pronunciant paganorũ concreti dogmatibus, & Christianorum nobilitatem sordidantes, sed & istorum corporũ quibus nũc sumus amicti, imprudẽter perimunt resurrectionem, multa callidè balbutientes impijssimis eorũ & fabulosis figmentis condigna: quibus *ad castigationem sufficit, quod à Paulo ad Corinthios dictũ est, Quòd si mortui nõ resurgũt, neq; Christus resurrexit, & reliqua, ità eorum cogitationibus vanescẽtibus illud adijcietur: Ergò vana est fides vestra, aut non est pars vobis nostræ adorandæ confessionis, & carnis istius resurrectio. Nam & carnis resurrectionẽ exquirimur confiteri, ad salutarem baptismũ accedentes, iuxta quod quidam sapientium contemplatus est: cunctum nanq; vnigeniti præclaræ insignisq; dispensationis præclarũ mysterium erat & negocium, vt imaginem saluet, & carnem immortalem efficiat. Non solùm autem in hoc desipientes falluntur, & à recto itinere deuagãtur, (est nanq; eorum táquàm in comparatione malorum intolerabilis impietas) sed & alia multa extra apostolicam atq; paternã nostram traditionem asseruerũt, paradisi plantationem proijcientes, in carne Adam formatũ fuisse nolentes, ex eo Euam formatã fuisse vituperantes, serpentis sonitũ refutantes, cælestium officiorum principatus quidẽ principaliter à Deo adeptas fuisse prohibentes, ex cõdemnatione verò pristina & trãsgressione eas confingentes. Sicut in vnitate autẽ mentium omnia rationabilia fuisse producta, impiè simul & fabulosè somniantes, supercælestium aquarum † creaturarum pessimãtes, finem esse volentes supplicij, & omnium quidem sensibilium omnimodam corruptionem subintroducentes. Omnium verò rationabilium, angelorum, hominum, dæmonum * restaurationem adstruentes, & iterùm in vanitate fabulosas horum differentias, profundãtes, cùm & nihil à nobis differre Christum (qué ipsi delirando perdocent, nõ quem nos piè prædicamus, gloria seu honore, siue regno siue dominationes) dæmoniosè scaturiunt, millia quædã proferentes de diabolico cordis eorum & impio thesauro, non vna fœculenta transuersione tantummodò, sed millibus proximos potantes, & animas hominum mortificantes * immiseri, pro quibus Christus mori dignatus est, & pro quorum redemptione suum diuinum sanguinẽ fudit, & munus præ omni dignitate diuinius suam animam posuit. Nos verò rectę immaculatæq; fidei ac pudicæ lacte potati, rationale & sinè dolo & bonum verbum degustantes, vniuersa eorum tenebrosa dogmata repellentes, & omnibus horum nefandorum vaniloquijs liberi, & paternis nostris superincedentes vestigijs, & præsentis seculi consummationem dicimus, & vitã illam, quæ post præsentem vitam * futurorum est, credimus permansurã, & immortale habemus suppliciũ, illam quidẽ indelinenter exhilarantem laudabilium operũ patratores, istam verò incessabiliter affligentẽ, necnon & cruciantẽ eos, qui hic affectatores malorũ effecti sunt, & pœnitentiã agere noluerunt, priusquàm hinc euaderẽt & exirent: vermis enim eorũ non morietur, (inquit Christus iudex & veritas) & ignis eorũ non extinguetur. Hæc sapere atq; credere, sapiẽtissimè ex apostolica & euãgelica, atq; prophetica & legitima, & ex paterna & doctrinali prædicatione percepimus, & manifesta vobis prudẽtissimis fecimus, nihilq; vobis occultauimus. Consequens cæterùm existit & cõpetens, ac pristinæ traditioni cõueniens, sacratissima concilia paternorũ nostrorũ atq; sacratissimorũ conuentuũ manifesta literis facere, quæ tanq̃ lustrantia nostras animas cõfouemus, & per secula habere nos exoram⁹, quatenùs cum eis & beatã vitam participemus, vti eorum filij nobiles ac successores. Quatuor itaq; in diuinis ecclesiæ dogmatibus magna, sacraq; & vniuersalia cõcilia suscepimus, euãgelicis illustrata fulgoribus, & splendificata euangelicorum configurationum speciminum quantitate. His principare dicimus Nicenum trecentorum decem & octo Deum gerentium patrum cõuentum, qui ex diuino nutu cõcitus, Arrianæ rabiei deiecit contagia. Post illũ verò tempore, nõ gloria siue gratia, secũdus cõgregatur conuentus, qui in regiã conuocatus est ciuitatẽ. Quinquaginta verò & cẽtum à Deo instituti patres extiterunt, qui & hoc implere concilium diuinitùs ducti sunt, quod trifulgorẽ Macedonij, Apollinarisq; & magni impietatem extinxit, & de tam magna atq; difficili inflammatione conuenticula piorũ eripuit. Tertiũ post hoc tẽpore solo concilium glorifico, quod in Epheso priùs ex diuina voluntate cõsedit, (Nam secundũ, quod Dioscori dicitur illius, reprobę intelligẽtię eutychetis cõprehenditur consonum) quod primum conciliũ ducentorũ quidẽ sanctorum patrũ plenitudo noscebatur, deiecit hominicolam Nestoriũ, & omnẽ eius Christo rebellem impietatẽ. Quartus quoq; post hæc tria tẽpore tantùm à Deo * instructus cõgregatur conuentus sexcentorũ simul & triginta laudabilium patrum, & illustratorũ fide, qui in Chalcedona quidẽ diuinum diuinitùs fecit conuentũ, & cõcertantẽ habuit Euphemiam martyrẽ, quæ & vsq; hactenùs super fidei eorum definitione propugnat, & pro opinatissimo eorũ maximoq; cõuentu

Marc. 9. f

Nota hic de concilijs quinq; vniuersalibus.

verbum

verbum plurimum & incessabile facit. Perimit verò prophanam dualitatem, Eutychen (inquam) & Dioscorum, & eorum obturat Deo rebellem malitiã, ex Apollinari vndantem, quem fontem defluentẽ, & replentem omnes impietatis riuulos eijcit, cum istorũ impijssima hęresi per orthodoxorum assertiones, & Nestorij Deo rebellis immundissimam hæresim. Nam & contra hanc, adhuc impudẽter respirantem, conuenerat. Vndè & eam interemit, & eã ab ecclesiasticis atrijs expulit. Super his autem magnis & vniuersalibus, venerãdis quoq; ac sacratissimis sanctorum beatorumque patrum honore coæquandis quatuor conuentibus, etiàm quintum sanctum, præter istos & post istos, aliud concilium vniuersaliter constitutum suscipio, quòd in regia vrbe etiàm id celebratum est, Iustiniano tunc sceptra Romani imperij dispensante, omnesq; eius præclaras diffinitiones, quod ad confirmationem quidem nominatissimi Chalcedonensis cõcilij congregatum est. Perimit autem & in interitum proijcit principaliter quidẽ Origenem insanum, & omnes eius pomposas somnolẽtias, & plena multæ impietatis commenta, Euagrij quoq; cum eo & Didymi dogmata, & omnia eorum pagana atq; prodigiosa, necnon & fabulosa deliramenta. Post quos & Mopsuestenum auellit Theodorum, magistrum Deo rebellis Nestorij, & vt immundũ zizanium cum suis blasphemis opusculis ab Apostolica Ecclesia proijcit. Scripta quoq; Theodoriti, quæ malè & impiè aduersùs Cyrillum propugnatorem pietatis effecta sunt, & quæq; tam contra duodecim eiusdẽ diuini Cyrilli capitula, quamq́; sanctum primum Ephesinum concilium, nostræq́; fidei rectitudinem accusauit, impio fauendo Nestorio, etiàm illa istius condemnationis obnoxia faciens, quæ pro Diodoro & Theodoro satisfaciens scripserat. Cum quibus & epistolam, quæ dicitur Ibæ, ad Marim Persam scriptam obtruncauit, id est, extirpauit, vtpotè non tantùm rectis infestam dogmatibus, sed & omni impietate refertam. Illa igitur sacra & magna, vniuersaliaque sancta quatuor amplector concilia, & vno sensu confoueo. Super his verò & hanc quintam honoro atq; honorifico & veneror, & cuncta eorũ laudanter recipio tam in dogmatibus & diuersis doctrinis, quamq́; hæreticorum anathematibus & definitionibus. Vndè & comprobo atq; suscipio, quos susceperunt & probauerunt. Et anathematizo atq; abijcio, quos anathemati submiserũt, & abiectos à sancta nostra catholica ecclesia censuerunt. Has beatas & sanctas quinq; synodos adsequens, vnã tantùm fidei definitionem agnosco, & mathema vnũ noui & symbolũ, quod sapientissima atq; beata trecentorũ decem & octo Deum gerentiũ patrum sancta nicena multitudo ex sancto effata est

spiritu, quod in Cõstantinopoli C.L. à Deo inspiratorũ patrum congregatio confirmauit, & in Epheso primum ducentorum diuinorum patrum corroborauit concilium, & in Chalcedona sexcentorum xxx. sacratissimorum patrum susscepit & stabiliuit cõuentio, & incommutabile indisruptumq́; & immobile flagranter asseruit conseruari, susscipimus: deindè * eiusdemq́; bonis amplectimur cuncta quoq; sacratissimi Cyrilli diuina & à Deo instructa cõscripta, vtpotè omi rectitudine plena, & omnem hereticorũ impietatem demolientia, præcipuè autem illas ad Nestorium Deo odibilem, & à Deo proiectum, duas synodicas epistolas, secundam quoq; & tertiam, in qua & duodecim conscripta sunt capitula, quæ omnẽ Nestorij malitiam, sanctorum Apostolorũ æquinumeris exussit carbonibus. Cum istis verò susscipio & synodicam epistolã, quę scripta est ad sanctissimos Oriẽtales episcopos, in qua & voces eorũ sacras appellauit, pacemq́; cũ eis firmauit. Cum quibus & ipsas Orientalium episcoporũ literas cõnumerabiles & indissolubiles dicim⁹, vtpotè ab ipso diuino Cyrillo susceptas, & ab ipso esse testificãtes vocibus nõ ambigẽdis orthodoxas. His similiter sapientissimi Cyrilli sacris inscriptis, tanquàm sacrã & cohonorandam susscipio, eiusdemq́; rectæ fidei propagatricẽ, & à deo condonatam, atq; à Deo inspiratam epistolam magni atq; præclari Leonis sanctissimi Romanæ Ecclesiæ, immò omnium quæ sub sole erunt, luminarij: quam diuino manifestè permotus spiritu cõtra Eutychen maledictum & Deo odibilẽ, desipientemq́; Nestorium, ad Flauianum laudabilẽ scripsit regiæ vrbis episcopum: quam & firmamẽtum rectæ fidei appello atq; definio, hos qui ità eam optimè definiẽrunt, sanctos patres assequens, vtpotè omnem quidem rectitudinem fidei nos instruentẽ, omnem verò prauitatem hæreticam perimentẽ, & ab à Deo custoditis atrijs nostræ sanctę catholicę Ecclesiæ effugantem: cum qua diuina syllaba & scriptura, & cunctas eius Epistolas & dogmata, tanquàm prolata ex ore Petri principis Apostolorũ, amplector & perosculor & veneror, & anima tota cõplector. Hęc, sicut prædixi, sacra & diuina V. beatissimorũ patrum concilia susscipiens, omniaq́; conscripta, præsertim Cyrilli sapiẽtissimi, quę contra Nestorij insaniã facta sunt, & epistolam Orientalium episcoporũ, quæ ad eundẽ diuinum Cyrillum scripta est, quã & ipse orthodoxam esse testatus est, & quęq; Leo sanctissimæ Romanæ Ecclesię sanctissimus dispensator scribit, & maximè quæ contra Eutychianam & Nestorianam prophanationẽ scripsit: hæc quidẽ vt Petri, illa verò vt Marci definitiones agnoscens: necnon & omnia omnium nostræ catholicæ Ecclesiæ probabilium instructorum à Deo instructa dida-

for. * eiusdẽ boni

gmata seu in verbis & scriptis, siue in epistolis quibuslibet comprehensum est. Et (vt concinnè dicam) cuncta susscipio & amplector, quæq; sancta catholica nostra Ecclesia susscipit: & cuncta eregionè refuto atq; anathematizo, & prophana esse reputo, quotquot & ipsa sapienter abominatur, & proprie pietati æstimat esse cõtraria, non solùm codicillos & verbula, & Deo repugnantia & priuata dogmata, sed & hæreticas & maledicas maledicarumq; sectarum doctrices personas. Et vt nihil desit ad vestram satisfactionem, ipsas quoquè personas exprimo, quas anathematizo, & condemnatas efficio, non lingua tantùm & ore, sed corde & spiritu, vtpotè quæ sanctæ catholicæ nostræ fidei in omnibus insidiantes ostensæ sunt. Anathema itaq; in perpetuum, & catathema à sancta & consubstantiali adoranda Trinitate patris & filij & spiritussancti sint, primùm quidem Simon magus, qui primus pessimis hæresibus pessimus principi auit: post quem Cleobius, Menander, Philetus, Hermogenes, Alexander ærarius, Dositheus, Corpheus, Saturninus, Masbotheus, Adrianus, Basilides, Isidorus eius filius, & furore superior, Ebion, Carpocrates, Epiphanes, Prodicus, Drinthusq; & Mirinthus, Valentinus, Florinus, Blasius, Arthemon, Secundus, Cassianus, Theodotus, Heraclion, Ptolemæus, Marcus, Ademis, Colorbasus Carustiensis, Theodotus Scytheus, Theodotus alter, *Euphrates transmarinus, Monoimus Arabs, Hermogenes, Tacianus Syrus, Seuerus, Asclepiodotus, * Bardisanus, Armoneus eius filius & errore consimilis, Hermophilus, Cerdon, Sacerdon, Marcion Ponticus, Apelles Apolinidis, Potitus, Prepon, Python, Seuerus, Theodotus trapezita, Montanus, Priscillaq; & Maximilla huius furiosæ discipulæ, Nepos, Heleesæus Origenes, alter Origenes, qui & Adamantius, Sabellius Libycus, Nouatus, Paulus Samosatenus, Epigenus, Cleomenes, Noitus Smyrnensis, Manes, cui impij furoris cognomen, Sabatius & Arrius, Meletius, Aetius, Eunomius, Asterius, Eudoxius, Donatus, Macedonius, qui sancto reluctatus est spiritui, & Pneumatomachi appellationem dignam accepit, Apollinaris Laodicensis, & eius filius Apollinarius, Magnus, Polemon, Pelagius, Cælestius, Iulianus, eiusdẽ furoris defensores, Theodorus Mopsuestenus & Nestorius anthropolatriæ fœdissimi prædicatores, Cyrus & Ioãnes Cilices, eiusdem impietatis impij productores frutices, Eutyches, Dioscorus Eutychetis defensor & aduocatus, Barsumas, Zoaras, Timotheus qui dicitur Aelurus, Petrus * Moggos, id est, Balbus, & Acacius, qui cænonitum, id est, nouitatem Zenonis machinati sunt, Lampedius author nec nominandæ Marcionistarum hæreseos, Didymus & Euagrius Origenianæ vanitatis primi secretales fœdissimi. Petrus Fullo, qui ad hymnum trisagij crucem ausus est coaptare. Petrus alter, Ibericum & barbaræ mentis contagiũ. Esaias huius Petri collega, qui aliam Acephalorum inter Acephalos hæresim propagauerunt. Cum quibus omnibus, & præ omnibus, & post omnes, & secũdùm omnes, & super omnes sit & Seuerus anathema, horum leuissimus discipulus, qui præ omnibus * Acephalista tam nouis quàm veteribus, demõstratus est crudelissimus tyrannus, & sanctæ Ecclesiæ catholicæ immanissimus inimicus, sanctissimæq; Antiochenæ ecclesiæ adulter iniquissimus, & corruptor execrabilis. Theodosius quoquè Alexandrinus, Anthemius Trapezuntenus, Iacobus Syrus, Iulianus Halicarnasseus, Felicissimus, Gaianus Alexandrinus, à quibus Gaianitarum siue Iulianistarum superinuenta est hæresis. Dorotheus eiusdẽ impiæ hæresis propugnator, Paulus Fuscus nõ solùm appellatione, sed secũdùm veritatem effectus. Ioannes crãmaticus, cognomento Philoponus, id est, studiosus, immò * Matæuponus, id est, irritus laborator, Conon quoq; & Eugenius: hi tres, tritheias (id est, triplicis Deitatis) ter maledicti propugnatores. Themistius, qui fuit ignorantiæ pater, & genitor atq; seminator nefandissimus, qui Christum verum neũ nostrum, diẽ iudicij nescisse delirabat, nescius quæ ipse, iam à Deo proiectus, assereret, & non recognoscens quæ ignorando loquebatur. Nisi enim ignorãsset verborum suorum virtutem, non vtiquè lœtiferam ignorantiam peperisset, & ignorantiæ fœditatem feruenter defenderet, ignorare Christum non secundùm id, quod deus erat sempiternus, sed secundùm quod veraciter homo factus: diem consummationis atq; iudicij ex insipientia mentis eructans, & purum eum efficiens hominem, & hac monstruositate se defamans Acephalum, & naturã vnam eiusdem Christi Saluatoris nostri compositam vaticinãs. Sit autẽ & cum eo Petrus Syrus anathema, & Sergius Armenius tritheiæ minores doctores, & nec sic adinuicèm consonantes, neq; eadem similiter cum alterutro glorificantes. Damianus horum quidem excellentior & aduersarius, nouus autem demõstratus est tẽporibus nostris Sabellius, cum quibus & eorum impietatis successores anathema sint & catathema. Athanasius quoq; Syrus, & Apozigarius Anastasi*, & qui eorum inconuenientem conuenientiam inconuenienter & indoctè susscipiunt, & irrationabiliter tanquàm iumenta ab eis seducũtur. Et cùm inuicèm quidem quasi amicabiliter cõminiscantur, inuicẽ verò inimicis anathematibus sauciant. Induãtur aũt cũ eis & amiciãtur anathema & catathema, & Beniamin Alexãdrinus, & Ioãnes & Sergius, Thomasq; & Seuerus Syri, qui adhuc viuunt vitam execrabilem,

Hæresiarcharum aliquot catalogus.

*Eufrateus

*Bardazanes

*Magogus

* Acephalis

*Matæoponus

ecrabilem, & crudeliter pietatem expugnãt. Participetur itaq; cum eis his anathematib* & *Mænas Alexandrinus, Gaianitarum ,pugnator atq; defensor hæreseos, & in apto expugnans veritatis prædicationem, & oẽs cum eis consortes atq; contribules, & impietate consentanei. Submittantur autem eis anathematibus & omnes hæreses, q̃ post Christum adoleuerunt, & Christi ecclesiam ausæ sunt expugnare, id est, Nicolaitarum, Euchitarum, Cainorum, Adamianorum, *Barbalitarum, Borbonianorum, Naasilitinorum, Estraloticorũ, Ossionitorũ, Sethianorum, Sophianorum, Ophitarum, *Antitacitorum, Petracicorum, Hydroparastitorum, Encretorum, Marcionistarum, Phrygarum, Pepudianorum, Artitoritorum, *Abrodricorum, Tessaradecatitarum, Nazaræorum, Melchisedeanorum, Antidicomarianitarum, *Spatirianorum, Cyrcianorum, Dulianorum, Anthropomorphitarũ, Heraclitarum, Messalianorum, Eutychetarum, Acephalorum, *Versunositarum, Esaianorum, *Agnoẽtarum, Iacobitarum, Tritheitarũ, & quæq; alia prauitas extiterit impia & à Deo proiecta hæresis vniuersa. Igit superiùs nominatos hæresum principes, & quæ post eos anathematizatæ sunt impijssimæ hæreses & schismata, anathematizo & catathematizo anima, corde & ore, mente quoq; & verbis atq; sermonibus. Et oñem alium hæresis authorem perituri, & oñem aliam prophanissimam hæresim, & omne aliud schisma à DEO deiectum, quotquot nostra sancta catholica Ecclesia anathematizat, Anathematizo autem & catathematizo etiàm omnes eorum consentaneos, qui easdem cum eis impietates æmulantes, & sinè pœnitudine in eis sunt mortui, & quiqui vsq; nunc in eisdem perseuerant, & expugnant catholicæ nostræ ecclesiæ prædicationem, & fidem nostram rectam & immaculatam deijciunt. Et anathematizo iterùm similiter omnia eorum Deo repugnantia scripta, quæ contra nostram sanctissimam catholicam Ecclesiam composuerunt, & aduersùs fidem nostram rectam atq; immaculatam conscripserunt. Anathematizo autem cum eisdem prophanis hæresibus & oñem aliam DEO odibilẽ & maledicam hæresim, quam sancta nostra catholica Ecclesia anathematizare atq; condemnare consueta est, eorumq; authores & genitores, & eorũ ,probosas atq; fœdissimas loquelulas atq; codicillos, sola honorans & tenens, sentiensq; & venerans sancta nostræ ecclesiæ catholicæ & Apostolicæ dogmata, quæ partim vobis & breuiter edidi, propter synodicarum literarum (vt dixi) compendium. Cum quibus hinc etiàm migrare deprecor, quandò hoc Deus præceperit. Vndè & vestram quæso paternam sanctitatem, has à mea humilitate susscipientem iure synodico literas, paternis oculis conspicere, & fraternis obtutibus cernere: & si quid per ignorantiam culpatum est, siue per obliuionem prætermissum est, aut per festinationem minùs aduersum est, aut per compẽdium minùs expressum est, & nullatenùs memoratum, aut per immobilitatem linguæ est tacitum, aut per linguæ grauitatem & vocis nimiam exilitatem, aut per sermonum agrestium infirmitatem, & nobis nolentibus siluit, adiectionibus & deiectionibus adimplere, ex paterna procedentibus plenitudine, & emendationibus corrigere, & robur amicissimũ tribuere, fraternis operatã studijs, paternisque irrigatam propositis: vt neq; quod in eis deest imperfectũ semper appareat: neq; quod infirmum est, & per ignorantiam fortassis plerunq; fefellit, inualidum ingiter maneat, & per totam vitã ægrotet. Quod cùm amicabiliter à vobis fuerit factum, me quidem locupletabit atq; saluificabit, vobis autem beatissimis testificabitur de compassionis charo affectu. Et hoc idem est dicere de filij atq; fraternitatis dilectione. Ità verò ex vobis ego ditatus, & quod defuit, redintegratus, & quod infirmũ est, medicatus, & quod claudicabat, correctus, paternis fraternisq; diuitijs coronatus, quales vobis gratias referam, vnà cum his gaudium æstimabor siue lætitiam vindemiasse, & delectamentum eximium recognoscar. Sed hoc quidem nouerit solus Deus. Nouerim autẽ etiàm ego ipse neo honorabiles, qui huiusmodi compassionem lucrifacio, & *valitudine & ,claro beneficio potior. Noueritis autem reor & vos, & adijcietis, si cordis mei feruorem circa pietatem videritis, & quòd plurimum animæ ad charitatem est, oculis animę *cerneritis. Super his igitur ampliùs vos verbis poscere desinens, (scio enim quòd hæc per omnia complebitis, & ante nostras humilimas supplicatiões fraternæ charitatis ardore concremati, affectuq; paterno flammati) illud quæso, & postulans nunquàm desinã, quatenùs orationibus apud Deum me flagrantissimè foueatis metuentem atque trementem, & onus sufferre mihi iuge impositum nequientẽ: & nõ hoc solummodò, sed vt hunc quoq; Christi gregem mecũ pascatis, qui mihi quidem ad regendum commissus est, Inualidus autem sum, nisi vestris ,sidijs adiuuer ad regendum hunc, atq; nutriendum diuinis quibusdam & ,futuris germinibus, ad conseruandum quoq; innoxiũ & illęsum: idcircò exoro & deprecor, vt nullam hic grex noxam sustineat per meam imperitiam & inertiam, & opportunè regere non sufficientem impotentiam, & tanquàm ego ipse eum læsissem, in die iudicij iudicer, & *furãtium latronum, atq; occidẽtium & ,furentium perdẽtium precios̃issimas oues Christi dei,

for. *Bardesanitarum
for. *Narcissinorum
for. Anthiacistarum
for. *Aporiorum
for. *Sphęronistarum
*Venustianorum
*Gnoitarũ

immortale tormentum suscipiam. *huius enim salutem & augmentum & pinguedine pascuis optimis excellentem scio, & aliquando à CHRISTO pastorum principe à me exigendam agnosco: sed si quid deo honorabiles potueritis, Deo ad suffragandum nobis condonante virtutem, concertate, nè & ego ipse & hæ preciosissimæ Christi oues propter meam imbecillitatem à bestijs capiamur. Aequalem autem vobis opulentam postulationem offero, vt instantem ad Deum obsecrationem atq; deprecationē fundatis pro Christo dilectis & tranquillissimis nostris Imperatoribus, qui diuinitùs imperij gubernacula meruerunt, quatenùs ipse misericordissimus atq; humanissimus Deus, qui etiàm virtutem habet & æquissimam voluntatem, vestris Deo acceptabilib' orationibus mitigatus, annorum quidem eis copiosam multitudinem condonet, victoriasque maximas aduersùs barbaros impendat & trophæa, & filios filiorum eorum coronet, & pace diuina circundet, & sceptra fortia concedat, atq; vigētia barbarorum omnium, maximeque Sarracenorū supercilia confringat, qui ex nostris peccatis ex insperato nunc super nos surrexerūt, omniaq; diripiunt crudeli feraliq; proposito, & impia prophanaque audacia. Vndè plùs quàm etiàm vos sanctissimos poscimus, instantissimas ad Christum petitiones effundere, vt has propicius à vobis suscipiens, citò dejciat eorum furore plenam iactantiam, & viles eos, sicut & anteà, sub scabellum à DEO conseruandis nostris Imperatoribus tribuat: vt & ipsi dierum lætitiam habeāt, qui in terris nostrum habent imperium, à bellicis perturbationibus quiescentes, & cuncta eorum cum eis lætetur respublica, & sceptris eorum firmissimis communiti, per eos pacifico statu iocūditatis *procreatores racemis vescantur. Iure proindè supplico vestræ fraternæ dilectioni, Leontium Deo amabilem diacōum sanctæ Christi DEI nostri resurrectionis, & nostri venerabilis secretarij cancellarium, primumq; notariorum, & religiosum fratrem nostrum Polyeuctum, qui huius nostræ synodicæ scripturæ ministri sunt, placido vultu conspicere, & condecenti condescensione suscipere. Hoc quippe nostrum nimiùm speciale constat indicium, quòd & adspicientes vos admirantur, quòd & in sublimitate maxima existitis, & maximam humilitatem estis induti. Sed & cunctis vestris præclaris proprietatibus spiritaliter atq; hilariter cōplectimini, & animæ spiritalia largimini stipendia, & ad nos celeriter remittite alacres atque gaudentes, quòd talem sunt meriti conspicere Byzantinorum antistitem, lætificantes quoq; etiàm nostram pusillitatem, dum splendidè nobis quæ vestra sunt, differunt à Deo condonatam animæ *vali-

*horum

Sarraceni grassantur

*procuratores

tudinem, & à Deo concessam corporis sanitatem, & desiderabilia scripta conferre, quæ rectam nobis fidem illustrent, & habitum animæ candificent, & pastoralem nobis disciplinam instituant, & constantissimos ad regendum hîc Christi gregem efficiant, vt discretionis ac scientiæ præsidio muniti, à caulis ouium diuina prouidentia nobis cōmissarum baculo pastoralis vigilantiæ furentes ac insidiantes lupos arceamus: populumque nobis commissum, periculi immunem creatori præsentemus, pro laboribus nostris ab æquissimo iudice mercedem munificè receptur: omnemque quæ cum sacratissimis vobis est, Deo amabilem & iucundam fraternitatem, plurimùm in Christo Deo ego humilis & pusillus, & hi qui mecum sunt omnes fratres, salutamus incolumes in Domino. Ora pro me sanctissime frater.

Constātinus pijssimus Imperator & sancta synodus dixerunt: Scientiam nunc relectorum synodicorum sumus edocti. Dicant autem Theodorus & Georgius DEO amabiles presbyteri, & Ioannes diaconus, locum repræsentantes Agathonis sanctissimi papæ Romani, si & iterùm nouiter aliquid prosequi cupiunt.

Theodorus & Georgius DEO amabiles presbyteri, & Ioannes Deo amabilis diaconus, vtrique locum repræsentantes sanctissimi Papæ Apostolicæ sedis antiq Romæ, dixerunt: Nouit tam vestra pietas, quamq; vestrum sanctum concilium, quòd per suggestiones quæ missæ sunt ad vestram pietatem ab Agathone sanctissimo papa nostro, omnis virtus orthodoxæ & apostolicę fidei insinuata est per plurima patrum testimonia, quæ in eis sunt posita, ex abundanti autem & alia testimonia superobtulimus in codicillo, quę & collata sunt cum libris sanctorum probabilium patrum. Et quāquàm alia plurima testimonia supersint nobis sanctorum probabilium patrum, attamen his contenti sumus pro rectæ fidei comprobatione. Adiecimus autem & testimonia prophanorum hæreticorum in eodem codicillo, contraria sanctis patribus continētia, id est, vnā voluntatē & vnā operatiōem in dispensatione vnius de sancta Trinitate Dñi nostri Iesu Christi, quæ & collata sunt cum libris eorundem hæreticorum: & omnibus manifesta facta est, quæ sit orthodoxorum patrū pijssima fides, & quæ hæreticorū malitiosa impietas. Quia autem cognitum est nobis, quòd quædam propria scripta reperta sunt apud Macarium & Stephanum eius discipulum, consonantia sectis prophanorum hæreticorum, quæ ab eis oblata sunt, & sunt in chartophylacio venerabilis patriarchij huius à Deo cōseruandæ regię vrbis, si constat à Deo instructo dño & sancto vniuersaliq; cōcilio, in mediū veniāt huiusmodi

di opuscula, quatenùs quę in eis virtus iaceat, cognoscatur. Constantinus pijssimus Imperator & sancta synodus dixerunt: Edscat Georgius Deo amabilis deicola diaconus, & chartophylax huius sanctissimæ magnæ ecclesiæ, si secundùm quæ dicta sunt à parte sanctissimi papæ Apostolicæ sedis antiq Romæ Agathonis, opuscula Macarij & Stephani eius discipuli sunt in eius sacro chartophylacio.

Georgius deicola Deo amabilis diaconus & chartophylax, dixit: Etiàm domine, iuxta quod docuerūt, qui à parte sunt Apostolicæ sedis antiquæ Romæ, sunt in mihi commisso chartophylacio opuscula Macarij & Stephani. Cōstantinus pijssim' Imperator & sancta synod' dixerūt: Hæc ad medium deducātur. Et paululùm subegredięs idē deicola Deo amabilis diaconus & chartophylax, & cōiungens in cōmisso chartophylacio, confestim reuersus protulit duos chartaceos codices, & chartaceum quaternionem.

Constantinus pijssimus Imperator & sancta synodus dixerunt: Discurrat Georgius Deo amabilis hos codices, quos protulit & quaternionem chartaceum, qui cum eis est, si sunt Macarij opuscula. Georgius Deo amabilis diaconus & chartophylax, dixit: Hi codices, dūe, & quaternio chartaceus, qui cum eis est, in domo imperiali q Philippici dicitur, inuenti sunt in vno metato iuris monasterij Christopoleos, vnà cum alijs diuersis codicibus, qui duo libri vnà cum quaterniōe chartaceo tam ex manūs Stephani mōachi proprietate, quamq; ex suprascriptione eorum cognoscuntur Macarij & Stephani.

Constantinus pijssimus Imperator & sancta synodus dixerunt: Horum lectio proueniat. Et accipiens Antiochus religiosus lector & notarius sanctissimi archiepiscopi à Deo conseruandæ huius regiæ vrbis chartaceum quaternionem, relegit habentem in superscriptione sic:

Exemplar libelli, quē porrexit pijssimo magno imperatori Constantino Macarius patriarcha Theopoleos siue Antiochię Orientalis diœceseos in palatio. Et dum relegeretur, pijssimus Imperator & sancta synodus dixerunt: Virtutem præsentis libelli in antè gestis agnouimus, & superflua est huiusmodi lectio, sed relegatur interim vnus ex duobus libris. Et accipiens idem religiosus Antiochus lector & notarius, relegit habentem in superscriptione:

Sermo acclamatus pijssimo & pacifico magno Imperatori Constantino, à Macario episcopo Theopolitano. Et relecta huiusmodi superscriptione, Theophanes Deo amabilis presbyter & abbas monasterij Baiarum, dixit: Pijssime domine, extra ordinē fecit Macarius hunc, qui dicitur atque relegitur quasi prosphoneticus sermo. A sacerdote quippe, si factus fuerit prosphoneticus sermo ad Imperatorem, vel historicus, coram senatu offertur atq; relegitur. Priùs autem quàm hoc faceret, & in Sardiniam & in Romam & in alia loca codices faciens, eundem prosphoneticum sermonem direxit prædictus Macarius, quod penitùs ad ritum sacerdotalem existit incongruum. Cōstantinus pijssimus Imperator dixit: Nos quidem prosphoneticum sermonem à Macario accepisse nescimus, chartulas autem quasdam obtulit nobis, quæ & sunt quas vsquè hactenùs nec relegimus, & has in futuro secretario proferemus, vt debeat vestra sancta synodus notitiam eorum accipere. Consequenter verò lectio eius, qui prosphoneticus dicit, fiat. Et relectus est huiusmodi prosphoneticus omni prauitate plenus, & hæreticis in omnibus consonans, apertè continens vnam voluntatem & vnam operationem in incarnationis dispensatione vnius de sancta Trinitate Domini nostri Iesu Christi veri Dei nostri. Constantinus pijssimus Imperator & sancta synodus dixerunt: Similiter & alter liber relegatur. Et accipiens idem religiosus lector & notarius huiusmodi librum, relegit habentem in superscriptione ità:

Sermo missus à Macario archiepiscopo Theopoleos, Lucæ presbytero & monacho in Africa, qui scripserat de noua hæresi Maximianorum. Et dum diù lectio eiusdē sermonis fieret, sancta synodus dixit: Relecto iam libello Macarij, qui oblatus est pijssimo & tranquillissimo nostro domino atq; magno victori Imperatori, similiter autem relecto & illo quasi prosphonetico sermone, qui sicut superscriptus est, ad à DEO conseruandam eius fortitudinem factus est, & hoc *expleto, insupèr autem ad relegēdum incepto etiàm præsente sermone ad Lucam quendam monachum Africæ, habētem ordinem oppositionum Aristotelis & syllogismos, & dissonāte omninò à sanctis quinq; vniuersalibus concilijs, & sanctis probabilibus patribus, qui nūquàm tale aliquid admiserunt, præuidimus interruptionem fieri lectixnis de huiusmodi sermone ad Lucam, eò quòd extranea atque aliena sunt ab ecclesiasticis dogmatibus, quæ in eo continentur, & sibi & veritati omninò contraria. Reliqua verò eiusdem libri relegantur. Et relectus est ex eodē libro liber tertius eiusdem Macarij de eadem re, cuius est initium, Aduersùs expugnatores quidem propter pietatem instantiæ. Et diù lectione proueniente, sancta synodus dixit: Superfluæ fabulositatis puluerem scriptorum Macarij & Stephani eius discipuli, præsertimque tertij eorum sermonis, qui & in præsenti relegitur, à nobismetipsis excutiētes, & iusto anathemati submittētes, interrūpi puidim' horum,

*exemplò

rum,animabus noxiam,lectionem.Ex huiusmodi autem scriptis ad parisimilem demonstrationem concordiæ ad dudùm ,plata à parte Apostolicæ sedis antiquæ Romæ hæreticorum testimonia, quæque sunt ex eisdem scriptis manifestè defloratæ blasphemiæ, & his gestis opportunum est inseri.Constantinus pijssimus imperator dixit:Secundùm quod præuidit sancta synodus,fiat.Et defloratasunt ex supradictis Macarij scriptis,ad conferendum cum testimonijs prophanorum & impiorum hæreticorum, diuersæ blasphemiæ, & insertæ sunt, continentes ità:

Macarij hæretici ex libello oblato pijssimo magno principi Constantino, cuius est initium, Pacis Dei quæ exuperat omnem sensum,capitulum est:Pietas vna & sola diuina voluntate, tanquàm non existente in eo & alia voluntate,siue resistente atq; contraria diuinæ eius & potenti voluntati.impossibile enim est,in vno eodemque Christo DEO nostro duas simul circa idipsum contrarias seu similes subsistere volûtates.

Themistij hæretici ex secúdo eius antirhetico,id est,contradictorio,contra tomú Theodosij capitulo quadragesimoprimo: Neque enim idcircò, quòd sacer Athanasi duas voluntates ait Christum ostendisse in tempore passionis, etiàm duas voluntates ei circumponimus, & has repugnantes adinuicèm secundùm istas tuas collectiones. Sed piè sciamus, tanquàm vnius vnam voluntatem Emmanuelis,alicubi quidem humanè moueri,alicubi verò Deo dignè.

Macarij hæretici ex sermone tertio, cuius initium est,Aduersùs impugnatores quidem ob pietatem instantiæ:Vnam enim psonã saluatoris Christi vnius de sancta Trinitate prædicamus:& sicut vnus est ipse,vnã ei volûtatem adstruimus, quemadmodùm & qui ante nos fuerant, explanârunt.

Eiusdem ex eodem sermone: Sic nos vnam voluntatem Christi, & hanc totam diuinam, secundùm doctores prædicamus.

8 *Apollinaris *Apollinarij hæretici:Et non memorant, quia voluntas ista propria dicta est,nõ hominis,qui ex terra est,vt ipsi putant,sed dei qui de cælo descendit.

Macarij hæretici de sermone qui dicitur acclamatorius ad pijssimum Imperatorem, cuius est initium,Mirum quid inuictissime domine:Eos qui contraria eis adstruxerũt, sanctos patres nostros condemnauerunt, & anathematizauerunt absolutè omes, qui vnam voluntatem Domini adstruxerunt, quorum vnus extitit Honorius Romanus, qui vnam voluntatem manifestissimè prædicauit.Adæquè autem & qui vnam operationem dixerunt, non receperunt, sanctis patribus cognitam vnam viuificam Christi operationem.

Anthimi hæretici ex sermone ad Iustinianum Imperatorem,cuius est initium, Dei meminisse in omni causa bonum est: Si ergò vna est subsistentia, & vna natura DEI verbi incarnata, sicut & est,proculdubiò & vna voluntas, & vna reuerà est operatio, vnaque sapientia. & vna scientia vtrisq; est.

Macarij hæretici ex sermone, qui ab eo missus est ad Lucam presbyterum & monachum Africæ, cuius est initium, Quale est his qui in mari periclitantur: Qualis verò natura etiàm in his,quæ omnimodò seiuncta sunt,(vt & iterùm vanitati vestræ cõdescendam)postquàm cum alia quadam operatur natura, vnam non perficit operationem.*Apollinarij hæretici de aporis, id est, de dissicilibus: Instrumẽtum & illud, quod hoc mouet,vnam naturaliter perficit operationem. Si ergò vna est operatio, vna est subsantia. Vna igitur subsantia facta est verbi & instrumenti. *Apollinaris

Macarij hæretici ex eodem sermone ad Lucam presbyterum & monachum: Quapropter & ad singula,quæ fiebant,vt quandam cooperatricem quodam modo, præsertim autem ad hoc sanctam carnem suam assumere nitebatur,vt ostenderet viuificare valentem,& sicut vnam iam factam cum eo, non secundùm naturam videlicet,sed secúdùm dispensationis vnitionem,& virtutem insolubilem vitæ, qua ineffabilis humanatio nobis effulsit. Etenim quãdò archisynagogi filiam suscitabat, dicens, Puella, surge:tenuit manum eius, viuificans quidem vt Deus omnium opifice præcepto, viuificans autem iterùm & per tactum sanctæ carnis suæ, vnam atq; cognatam per vtranque operationem ostendens. Cernis quomodò dicens operari vtranque naturam, præterq; cum alterius communione,vnam eius operationem promulgauit. Neque enim ex eo ꝙ secundùm alterum dixit, Viuificans vt Deus,viuificans autem & per tactum: iam secundùm istos nouos dogmatistas, duas viuificationes & duas operationes intelligere nos instituit. Marc. 5.d

Anthimi hæretici ex prosphonetico, id est, acclamatorio ad Iustinianum Imperatorem,cuius initium est, Dei meminisse in omni causa:Conuenientia autem his & idé sanctissimus pater edocuit, & in quarto tomo commentariorum euangelij secundùm Ioannem,ità dicens: Ideò & cùm mortuos suscitaret, non verbo tantùm, neque DEO dignis præceptis reperitur esse saluator: sed quandam cooperatricem & viuificam,præsertim autem ad hoc sanctam suam carnem assumere nitebatur,vt ostenderet viuificare valentem,& sicut vnum iam factam cũ eo. Etenim quandò archisynagogi filiam suscitabat,dicens: Puella, surge: tenuit manũ eius,sicut scriptum est, viuificans quidem mandato vt Deus omnium opifice, viuificans autem & iterùm per tactum manûs, Ibidem.

vnam

vnam & cognatam per vtranq; operatiõem ostendens. Dum igitur propriã intellectualis Deo dignæ operationis sciamus omniũ esse scientiam, vnam autem eandemq;,quo vtriusque Deo decibilem operationem esse sumus edocti,quomodò non cõfiteamur ex hoc vnam eandemq; omniũ esse scientiã (vt diximus)vnius Christi & secundùm deitatem eius,& secundùm eius humanitatem?

Constantinus pijssimus Imperator dixit: Sufficientia sunt etiàm, quæ hodierna die sunt gesta. Quia verò in Christo amabilis nostrę reipublicæ causis occupamur,iubemus Constantinum & Anastasium gloriosissimos patricios,Polyeuctum quoquè & Petrum glorioſos exconsules, ex persona nostræ pietatis cum sancto & vniuersali vestro concilio in reliquis conuentibus inueniri, postquàm præsentis causæ plurima & præcipua capitula coram nostra pietate iam peracta sunt.

ACTIO DVODECIMA.

IN nomine Domini & dominatoris nostri Iesu Christi, Dei & Saluatoris nostri, imperantibus à Deo coronatis serenissimis nostris dominis Flauijs,Cõstantino quidem pijssimo & à Deo decreto magno principe, perpetuo Augusto & Imperatore anno vigesimooctauo, & post cõsulatum eius à Deo instructæ manuetudinis anno decimotertio, Heraclio verò atq; Tiberio à Deo cõseruandis eius fratribus anno vigesimo secũdo, vicesimo die mẽsis martij,indictiõe nona:proposito venerãdo sessu pijssimi & Christo amabilis magni Imperatoris Constantini,in secretario sacri palatij quod cognominatur Trullus, & secũdùm iussionem eius à Deo instructę serenitatis, ex persona eius prẽsentibus & audientibus glorioſissimo Constantino exconsule patricio, & curatore imperialis domûs Hormisdæ, Anastasio exconsule patricio, & loci seruatore comitis Imperialis excubiti,Polyeucto glorioſo exconsule,Petro glorioſo exconsule.

Conueniente quoq; etiàm & sancto ac vniuersali concilio, quod per imperialem sanctionem congregatum est in hac à Deo conseruanda vrbe regia, id est, Theodoro ac Georgio venerabilibus presbyteris, & Ioanne venerabili diacono, locum repsentantibus sanctissimi ac beatissimi papæ antiquæ Romæ Agathonis,& Georgio venerabili atq; sanctissimo archiepiscopo magnisonæ Constantinopoleos nouæ Romæ, & Petro DEO amabili presbytero & loci seruatore sedis Alexandriæ magnę ciuitatis,& Georgio Deo amabili presbytero monacho, & apocrisario Theodori venerabilis loci seruatoris sedis Hierosolymorum, Ioanne episc. ciuitatis Portuen Abundantio Episcopo ciuitatis Paternæ,Ioãne Episc. ciuitatis Rhegitanæ, locum repræsentantibus sancti concilij centũ vigintiquinq; venerabilium episcoporum antiquæ Romæ, qui etiàm per subscriptiones suas declarant in suggestione ab eis facta ad Constantinum pijssimum principem, & Theodoro religioso presbytero,& loci seruatore Theodori Deo amabilis archiepiscopi Rauennæ, Ioanne episcopo Thessalonicensi,Basilio episc. ciuitatis Gortynæ insulę Cretę, Philalithe episcopo Cæsareæ Cappadociæ, Theodoro episcopo Ephesiorum, Sisinnio episcopo Heracleæ Thraciæ, Platone episc. Ancyræ Galatiæ, Georgio episcopo Cyziceñ,Marino episcopo Sardeorũ, Petro episcopo Nicomediæ,Photio episcopo Niceę, Ioãne episcopo Chalcedonæ, Ioanne episcopo Sidensi,Theodoro episcopo Meliteneñ, Iustino episcopo Tyanorum, Alypio episcopo Gangrensi, Cypriano episcopo Claudiopoleos, Polyeucto episcopo Myrorum Lyciæ, Theodoro episcopo Staureopoleos Cariæ,Tiberio episcopo Laodiceæ Phrygiæ,Cosma episcopo Synnadorũ, Stephano Episcopo Antiochiæ Pisidiæ, Ioanne episcopo Pergeñ, Theopempto Episcopo Iustinianopoleos, Isidoro Episcopo Rhodi, Sisinno episc. Hierapoleos Phrygiæ,Theodoro episcopo Tarsensi, Macrobio episcopo Seleucię Isauriæ, Georgio Episcopo Byziæ Thraciæ,Zacharia episcopo Leontopoleos Isauriæ, Gregorio episc. Mitylenen,Georgio episcopo Mileti, Sergio episcopo Selymbriæ, Andrea episcopo Methymneñ, Theognio episcopo Chieñ, Epiphanio Episcopo Euchaitorum, Petro episcopo Mesembriæ, Petro episcopo Zozopoleos Thraciæ,Ioanne episcopo Nyssæ, Theodoro Episcopo imperialium Thermarum, Georgio episcopo *Camuliano- *Camelerum, Zoito episcopo Chrysopoleos Asiæ, norum, Patricio episcopo Magnesiæ,Antonio episcopo Hypeporum, Theodoro Episcopo Pergameno, Genesio episcopo Anastasiopoleos,Platone episcopo Cimnæ,Stephano episcopo Vranopolis,Andrea episcopo Minicæ,Ioanne episcopo Miletopoleos,Ioanne episcopo Philadelphiæ, Theodoro episcopo Prienæ, Ioanne Episcopo Dascylij, Theodoro episc. *Iustinianopoleos Gor- *Iustinopodi,Menna episcopo Carbaliæ Pamphyliæ, lis Gordi Callinico Episcopo Colonæ Armeniæ, come Theodoro Episcopo Verisæ, Theodoro *Amyzon episcopo ,Amysii,Sergio Episcopo Sinopis, Georgio episcopo *Ionopolis, Stephano episcopo Heracleę Ponti, Longino episcopo Tij, Domitio Episcopo Prusiados, Georgio Episcopo Cratien, Platone episcopo Adrianopoleos, Salomone epi- *Cleonæ scopo .Clanei, Georgio Episcopo Coen, Ioanne episc.*Eresiorum,Ioanne episcopo *Erezorum Myndi, Patricio episc. Eleusorum, Petro episc.Apyrę,Alexãdro episc.Nacolię,*Dometio

metio episc. Prymnesiæ, Cõstantino episc. Barathræ, Theodosio episcopo Sibliorum, Paulo episc. Sozopoleos Pisidiæ, Plusiano episc. Silui, Theodoro episcopo Nazianzeno, Demetrio episcopo * Thyniæ, Stephano episc. Paros insulæ, Gregorio episc. * Cantani, Ioanne episcopo Lappis, Eulalio episc. Cynopoleos, Constantino episc. Dalisandi, Theodoro episc. Olbis, Theophane deo amabili presbytero & abbate monasterij Renati, positi in antiqua Roma: Cononeac Stephano presbyteris & monachis mõasterij quod cognominatur domus Arsitia, adæquè positi in antiqua Roma. Residentibus quoquè glorioſissimis patricijs & consulibus, ex latere venerandi sessûs pijssimi & Christi amatoris Imperatoris nostri Constantini, omnibusq; sanctissimis & deo amabilibus Episcopis similiter in eodem Trulli secretario ex ordine residentibus, ꝓpositis in medio sacrosanctis Christi DEI nostri euangelijs, Constantinus Deo amabilis diaconus hic sitæ sanctæ Dei catholicę atq; apostolicæ magnæ ecclesiæ, & primicerius Deo amabilium notariorum Georgij sanctissimi archiepiscopi Constantinopoleos, dixit: Omia indiminutè, & ob exactissimain comprehensionem orthodoxæ atq; immaculatæ nostræ Christianorũ fidei cõsiderans, hoc quidem vestra gloria, hoc & sanctum & vniuersale vestrum concilium nouit, quòd in pręterito conuentu, dum relegeretur quasi acclamatorius Macarij ad pijssimum & à Deo coronatum dominum nostrum & magnum Imperatorem factus, interloqui dignata est eius à Deo instructa serenitas, chartas quasdã ei fuisse porrectas à Macario, non autem eas vsq; hactenùs relegisse, sed & has subsequenter in sancto ꝓferre concilio, quatenùs earum scientiam pcipere debeatis. Præ velo igitur adstat Ioannes glorioſissimus patricius & quęstor, missus à pijssimo & sereniſſimo magno Imperatore, chartas quasdam deferens, & suggerimus ad quod videtur. Glorioſissimi iudices & sanctum concilium dixerunt: Interim eorum quæ dudùm gesta sunt, consequenter proueniat lectio. Et relecta sunt. Glorioſissimi iudices & sanctum concilium dixerunt: Ingrediatur Ioannes glorioſissimus patricius & quæstor. Et ingressus est. Glorioſissimi iudices & sanctum concilium dixerunt: Prosequatur Ioannes glorioſissimus patricius & quæstor, cuius rei gratia ad nos venit. Ioannes glorioſissimus patricius & quæstor dixit: Benigniſſimus & à Deo * cõseruandus Dominus noster & magnus victor Imperator, de chartis in translactione memoratis, quæ ei oblatæ sunt à Macario, coarctatus amore Dei coronatoris sui, & inquisitionem faciens, chartas quas mecum defero atq; codices, contradidit mihi, iubẽs per me hæc sancto vestro offerri concilio, quatenùs eorum debeatis discussiõem efficere. Et hoc per me dignat⁹ est insinuare vobis, ꝙ nequaq̃ eas vsq; hactenùs legit à Deo munita eius mansuetudo, sed nec superscriptionem earum, inuenisse autem eas intra hos codices, vnà cum huiusmodi chartis, & (sicut conspicitis) misit omnia sigillata.

* Tiuni
* Candani
* confirmãdus

Glorioſissimi iudices & sanctum concilium dixerunt: Chartæ, quæ prolatę sunt atque codices à Ioanne glorioſissimo patricio & quęstorę, suscipiantur. Et porrectæ sunt chartæ, habentes sigillum ex cera exprimens * monogamum Constantini domini. Similiter autem & præmemorati codices idem sigillum habentes. Glorioſissimi iudices & sanctum concilium dixerunt: Memoratus patricius & quęstor, debitũ iussis imperialibus exhibens, ad propria repetat. Superscriptę autem chartę lectioni submittãtur.

* monogrãmon

Et accipiens Antiochus religioſus lector & notarius sanctissimi patriarchę Constantinopoleos vnum ex codicibus, relegit habentem * subscriptionem ità:

Sermo acclamatus apud pijssimũ & pacificum magnum Imperatorem Constantinum à Macario episcopo Theopoleos: Et dum ad modicum lectio fieret, glorioſissimi iudices & sanctum concilium dixerunt: Qui quasi acclamatori⁹ dicitur liber, etiàm in transactis, præsente pijssimo & à Deo cõfirmato magno Imperatore, & in altero codice lectus est. Et superfluum exissit & hunc denuò legi. Chartula verò, quę cum eodem codicillo inuenta est, relegatur.

Et accipiens idem Antiochus religioſus lector & notarius, relegit continentem ità:

Ad notatio mense Septembrio, die 22, feria quinta, indictione septima. Zacharias episcopus Leontopoleos, & Georgius episc. * Adrasi Isauriæ, & Tiberius diaconus & notarius, dixerunt: Misit nos sanctissimus patriarcha noster ad sanctissimum patriarchã Constantinopoleos, deferentes ad relegendum in notis. Et accepit vnus nomine Tiberius diaconus & notarius. Et assendentibus nobis in patriarchium, egressus est chartophylax, & diximus ei: Quia nuncia de nobis. Et dixit: Quę causa est? Et diximus ei: Volumus ingredi salutare vestigia eius.

* for. Cretæ

Et dum lectio fieret, glorioſissimi iudices & sanctum concilium dixerunt: Quoniam & virtus, quæ in præsenti charta continetur, nihil ad ꝓsentem pertinet causam, prouidimus nec huius fieri lectionem. Reliqua verò relegantur.

Et accipiens religioſus Antiochus alterũ codicem, relegit habentem exemplar epistolę Sergij quondàm patriarchæ Constantinopoleos ad Cyrum episc. Phasidis, habentem in verbis ità:

Ap-

Apparuit quidé nobis statim & à primo experimento vehementia & sedulitas sensûs Deo amabilitatis vestræ, nunc autẽ multo ampliùs per hæc quæ scripsit, solertiam eius atq; diligentiam addidicimus. Insinuãs quippe relegisse diuinam iussionem fortissimi, & à Deo conseruandi nostri imperatoris ad Archadium reuerendum præsulẽ insulæ Cypri cõtra Paulum priorem maligni cœtûs Acephalorum, & inuenisse prædictã piam iussionem, prohibentem duas in Christo deo nostro dicere operationes: interrogauit nos per notionem suam, vtrùm oporteat duas prædicare operationes, an vnam dicere in domino operationem. Vndè nos simplici & compendioso sermone vtimur, & quæ nostræ sunt scientiæ, perhibemus. Asserimus igitur, quòd in sanctis quidẽ magnis & vniuersalibus concilijs, nulla de hoc motio facta est, nec inuenire est de huiusmodi quæstione diffinitionem quamlibet esse prolatam à quodam orthodoxorũ conciliorum. Nonnullos verò probabilium patrum scimus, & præcipuè sanctissimum Cyrillum Alexandriæ archiepiscopum, in quibusdam scriptis suis vnam viuificam operationem Christi veri Dei nostri dicentes. sed & Mennas sanctæ memoriæ quondàm archiepiscopus à Deo cõseruandæ huius regiæ vrbis, sermonem composuit acclamatũ ad Vigilium quõdàm sanctissimum papam antiquæ Romæ, in quo & ipse simili modo vnam volũtatem & vnam magni Dei & saluatoris nostri Iesu Christi operationem adstruxit. Et vt prudentissima vestra diligentia relegens vigorem, qui in eo continetur, agnoscat, necessariò præfatum sermonem transscribi fecimus, subnectentes testimonia diuersa ad stabiliendam propositam intentionem, & hunc vnà cum nostris literis ad eam destinare præcepimus. Quoniam igitur asseruit vestra reuerentia, Leonẽ sanctissimum papam Romanũ in eo, quod dicit, Operatur enim vtraq; forma cum alterius communiõe, duas operationes in Christo vero deo nostro tradere atq; prædicare, oportet scire, ꝙ multis ex impio schismate malitiosis viris aduersùm pietatis dogmata decertantibus, & aduersùm prædicti egregij patris epistolam latrantibus, quæ communiter, vt est, rectæ fidei fundamentũ existit, diuersi probabilium catholicę ecclesię doctores ad iustam & veram aduocatiõem prædictæ epistolæ assurrexerunt, & nullum horum scimus dixisse, quòd in præsenti libro duas operationes Leo sanctissimus asseruisset: sed vt non, omnes hos ad medium deducentes, literas extendamus, vnius eorum qui plurimam ob doctrinam veracium dogmatum ab omnibus laudem adeptus est, Eulogium dico venerabilis memorię quõdàm Alexandrinorum pastorem, librumq; integrum pro præfata scripsit epistola. testimonium ad præsentem pertinens textum, superiùs memorato sermoni subnecti post paterna testimonia fecimus. Neq; ergò eos, quos scimus piè pro superiùs dicta epistola propugnãsse, neque alium quenquam à deo inspirabilium ecclesiæ institutorum vsque hodiè duas operationes in Christo DEO nostro reperitur adstruxisse. Si quis verò de solertioribus ostendere valuerit, quęquam probabilium & à Deo inspirabilium patrũ nostrorum, quorum dogmata catholicę adstruunt ecclesiæ, duas operationes in Christo dicere tradidisse, opportunum est per omnia sequi. Omninò enim necesse est, nõ solùm secundùm sensum sequi sanctorum patrum dogmata, sed & eisdem vocibus vti cum illis, nihilque penitùs innouari. Quæ igitur nouimus propositi capituli gratia, hæc sunt. Suscipiens autem Deo amabilitas vestra & sequenter ea, quæ à nobis missa sunt, relegensque quæ sunt ædificationis quidem in huiusmodi sermonibus atque opusculis ipsis, scientiarum Deo & patrib⁹ asscribat, gratis autem pro nostra exoret humilitate, & horum rescripta velociter ad nos dirigat.

Leo papa primus in epist. 10.

Et post finem lectionis huius epistolæ, idem religioſus Antiochus relegit ex eodẽ codice sermonem quasi Mennæ quondàm patriarchæ Constantinopoleos ad Vigiliũ papam Romanum.

Hæretici falsarij.

Et dum hic relegeretur, glorioſissimi iudices & sanctum concilium dixerunt: Superflua etiàm præsens lectio sermonis existit, quia penitùs ficti⁹ & falsus est, eò quòd neq; in repositis gestis hic siti venerabilis patriarchij epistolarum Mennæ sanctæ memoriæ huius regiæ vrbis antistitis, sermo qui dicitur Mennæ ad Vigilium, inuenitur. Sed & in superiùs posita tertia actione, dum relegeretur primus liber gestorũ sancti quinti concilij, inuẽti sunt additi tres falsi quaterniones, hunc sermonem adstruentes, reliqua verò eiusdem codicis relegantur.

Item relegit idem religioſissimus Antiochus exemplaria septimæ & octauæ actionis sancti & vniuersalis quinti concilij trãsscripta, actis principalibus reiacentibus in venerabili patriarchio. Dum hæc igitur relegerentur, glorioſissimi iudices & sanctum concilium dixerunt: Iamdudùm & præsentes septima & octaua actiones, dum relegerentur sancti quinti concilij, declaratę sunt nobis: sed & in memoria habemus, ꝙ tunc prosecuti sunt ex parte Apostolicæ sedis antiquæ Romæ, falsatam fuisse prædictam septimam actionem, eò quòd * sint fallaces duo libelli, qui in ea continẽtur, quasi porrecti à Vigilio Iustiniano & Theodorę piæ memorię: & ergò superflua existit etiàm ꝓfatarum duarum actionum lectio.

* non sint veraces

Item quoq; porrectus est à suprascripto religioſissimo Antiocho alter codex, quem

& relegit, continens ità: Exemplar epistolæ Epist. Sergij ad Honorium

Sergij Constantinopolitani ad Honorium papam Romanum: Intantùm vobis sanctissimis in omnibus vnanimitate spiritûs constringimur, vt studeamus omnium consiliorum nostrorum & actionum vos sacratissimos habere p̃sidentes: & nisi plurimùm locorum distantia seiungeret, hoc vtiquè quotidiè gereremus, vestræ honorãdæ vnanimisq; fraternitatis munito, muratoque nobis etiàm sermo, atq; absq; labore litera, quod studemus, impartit, confestim ea pro quibus hoc scribimus, enarramus. Ante aliquod certum tempus, cùm aduersùs Persas à Deo confirmatus dominus noster & magnus victor Imperator promouebat exercitum, propter certamina à Deo sibi creditæ Christo amabilis reipub. & ad partes Armeniæ prouinciæ peruenissет, vn⁹ ex principibus impiæ partis Seueri execrabilis, nomine Paulus, in illis locis appárens, ad eius pietatem accessit, sermõem pro sua errabunda hæresi proferẽs, & hoc profectò duntaxàt satisfaciendo, in quibus pijssima eius ac regalis magnanimitas (cum cæteris enim donis Dei, etiàm diuinorum dogmatum locupletari scientia meruit) dum redargueret atque depompâret prauam eius impietatem, prophanis eius astutijs sanctæ nostræ ecclesiæ, vt verus eius propugnator, recta atq; immaculata ediuersò protulit dogmata, inter quæ & vnius operatiõis Christi veri Dei nostri mentionem effecit. Post aliquod verò tempus idem à Deo cõfirmatus Imperator in prouincia Lazorum aduenies, recordatus est disputationis, quam (sicut diximus) fecerat ad Paulum illum hæreticum, cum præsentia Cyri sanctissimi, tunc quidem eiusdem Christo amabilis Lazorum prouinciæ metropolitanam sedem tenẽtis, nunc autem magnam Alexandriam regentis, Prædictus igitur sanctissimus vir, his auditis, eius serenitati respondit nescire subtiliter, vtrùm vnam an duas operatiões Christi veri Dei nostri adstruere necessè sit. Ergò per iussionem eius pietatis, per literas proprias interrogauit nos p̃dictus sanctissimus vir, vtrùm vnam operationem an duas in saluatore nostro Christo necessè sit dicere: &, si quosdam noscamus sanctorum ac beatissimorum patrum, vnam dicẽtes operationem. Vndè nos, quæ nostræ erant scientiæ, per nostra rescripta ei significauimus, dirigentes etiàm sermonem acclamatorium Mennæ sanctissimi quondàm patriarchæ huius à Deo conseruandę regię vrbis, porrectum ab eo hîc præsenti Vigilio sanctæ memoriæ prædecessori sanctitatis vestræ, habentem & diuersa testimonia paterna de vna operatione & vna voluntate Saluatoris nostri Christi veri Dei nostri. Nihil tũ proprium penitùs in huiusmodi nostris rescriptis ꝓmulgauimus, sicut suppetit nõsse vos sacratissimos & vnanimes, relegentes eorũ quę missa sunt, exemplaria. Et silentium q̃dem ex illo tempore huiusmodi susceperit capitulum. Quia igitur ante paruum tempus, cooperante gratia Dei, qui oñes homines vult saluos fieri, & ad agnitionem veritatis venire, pio zelo fortissimi ac inuictissimi magni Imperatoris excitatus Cyrus sanctissimus Alexandrinę magnę ciuitatis patriarcha, & communis frater noster, & consacerdos Dei, amabiliter & modestè adhortatus est eos, qui in magna ciuitate Alexandrina, ꝙ Eutychetis & Dioscori, Seueri quoq; & Iuliani sunt Deo odibilium *languentes, ad catholicam ecclesiam accedere. Et post multas disputationes & labores, quos cum nimia prudentia & saluberrima dispensatione in hac causa impédit, hoc quod festinabat, per supernam gratiam ordinauit. Factaq́ue sunt inter vtrasq; partes dogmatica quædã capitula, in quibus omnes (qui antecà quidẽ in diuersas portiones diuisi fuerant, proauosq́; sibi Dioscorum atque Seuerum *hæreticos scribentes) coadunati sunt cum sanctissima ac sola catholica Ecclesia, & vnus grex Christi veri Dei nostri, omnis Christo amabilis Alexandrię populus factus est, & penè vniuersa cum eis Aegyptus, & Thebais, & Libya, & cęterę Aegyptiacæ dispositionis regiones, quas olim considerabant (vt diximus) in innumerabilem copiam hæresum multitudinem discissas, nũc autem beneplacito dei & studio prędicti sanctissimi Alexandrinorum antistitis vnũ labium facti sunt omnes, vna vox, & in vnitate spiritûs rectę Ecclesię dogmata confitentur. Ex his autem, quę dicta sunt atq; stabilita, vnũ existit capitulum de vna operatione Christi magni Dei & saluatoris nostri. His itaq; ꝓueniẽtibus, Sophronius venerabilis monachus, qui (vt ex nunc auditu didicimus) Hierosolymorum præsul est ordinatus (necdũ enim hactenùs eius ex more synodica susce-pimus) apud Alexandriam tunc tẽporis positus cum prędicto sanctissimo papa, quãdò (sicut diximus) admirabilẽ illam circa eos, qui dudùm hęretici fuerant, Dei beneplacito vnitatem componebat, atque cum eo de eisdem capitulis ptractabat, aduersatus est & contradixit ad vnius operationis capitulum, duas omninò operationes Christi dei nostri dignum inquiens censeri, prędicto autem sanctissimo papa præsertim testimonia ei quorundam sanctorum patrum proferente, dispersim in quibusdam opusculis suis vnam operationem asserentium, ad hęc quoq; & ex abundanti inquiente, ꝙ multotiès sancti patres nostri, vt lucrarẽtur plurimam animarũ salutẽ, dum talia emergerent capitula, Deo placitis dispensationibus ac placitis vsi fuisse videntur, nihil de subtilitate rectorum Ecclesiæ dogmatum exa-

1. Tim. 2. a

for. *hęresi languerent,

*erraticos

Nota fraudẽ hæretici.

Sophronius

exagitantes & dicentes, ꝙ oporteat vtiquè etiàm in præsenti, dum tantorum millium populorum salus præ manibus ponitur, nihil de hoc per contentionem altercari, idcircò quòd (sicut dictum est) etiàm à quibusdam sacris patribus vox huiusmodi dicta est, nihilque de hoc lædatur rectæ fidei ratio, memoratus Deo amabilis Sophronius talem dispensationem nullatenùs acceptò tulit. Quia igitur pro hoc cum literis eiusdẽ sanctissimi comministri ad nos coniunxit, de hoc quoq; etiàm apud nos sermonẽ mouendo insistens, vt de talibus adimeretur capitulis post factam vnitionẽ vox vnius opationis, durũ nos hoc arbitrati sumus. Quomodò enim non esset durum & valdè onerosum, quandò hoc, resoluere euertereque erat futurum quidem omnem illã concordiam atq; vnitatẽ, q̃ benè fuerat effecta, tam apud Alexandrinam magnam ciuitatem, quamq́; per vniuersas sub eo prouincias, q̃ nullo tempore vsq; nunc acquieuerant, nomen saltem simplex diuini atque laudabilis patris nostri Leonis, aut sanctæ & magnæ atque vniuersalis Chalcedonensis concilij mentionem facere, nunc verò præclara & magna voce in diuinis Missarũ arcanis hoc prædicantes? Multis igitur à nobis de hoc motis sermonibus ad prænominatum venerabilem Sophronium, postremò adhortati eum sumus, testimonia nobis proferre sanctorum ac probabilium patrum, illorum videlicet, quos omnes communiter doctores cõfitemur, & quorum dogmata legem sanctæ Dei cognoscunt Ecclesiæ, duas nominatim & ipsis verbis operationes in Christo dicendas tradentia, ille autem hoc facere penitùs non valuit. Nos verò considerãtes, incipientem ex hoc inter quosdam hîc contentionem exardescere, & scientes quòd semper ex huiusmodi decertationibus illę hæresum dissensiones effectæ sunt, necessarium iudicauimus, omne studium ponere ad sedandum atq; amputandum talem superfluum verborum conflictum, & ad sæpedictum sanctissimum Alexandriæ patriarcham scripsimus, vt postq̃ vnitatem cum his, qui pridèm reparabantur, Deo auxiliãte composuit, decæterò nullum permitteret vnam aut duas proferre operationes in Christo DEO nostro, magis autem (sicut sancta & vniuersalia tradiderunt concilia) vnum eundemq́; filium vnigenitum, nominum nostrum Iesum Christum, verum Deũ operatum confiteri, tam diuinam quamq́ue humanam, & omnem Deo decibilem & homine dignam operatiõem, ex vno eodemq́; incarnato Deo verbo indiuisè procedere, & ad vnum eundemq́; redigere, eò ꝙ vnius quidem operationis vox, quanq̃ à quibusdam sanctis dicta est patribus, tamen peregrina videretur & pturbare aures quorundam, suspicantium ad peremptionem hanc ꝓferri inconfusè atq; secundùm subsistentiam vnitarum in Christo Deo nostro duarum naturarũ, quod nõ est vnq̃, nec fuit. Similiter autẽ & duarũ opationũ dictio multos scandalizet, vtpotè à nullo sanctorũ & probabilium ecclesiæ institutorũ edita. Insuper & consequens ei est p̃dicare duas voluntates, contrarietates circa inuicèm habẽtes, tanq̃ Deo quidem verbo salutarem volenti adimpleri passionẽ, humanitate verò eius, obsistente eius voluntati & resistente, & perindè duo cõtraria volentes introduci, quod impium est. Impossibile quippe est, in vno eodemq́; subiacenti duas simul & ergà hoc ipsum contrarias subsistere volũtates. nam salutaris Deum gerentium patrum doctrina operępreciũ instruit, ꝙ nunq̃ intellectualiter animata dñi caro separatim, & ex appetitu ꝓprio contrario nutui vniti sibi secundùm subsistentiam Dei verbi naturalem motum suum effecit, sed qñ, & qualẽ, & quantam ipse Deus verbum volebat: & (vt *plenius dicatur) quemadmodùm corpus nostrum regitur & ornatur & disponit ab intellectuali & rationali anima nostra, ità & in p̃no Christo tota humana eius cõsperssio ab ipsius verbi deitate semp in oñibus mota, neimobilis erat, secundùm Nyssenum Gregorium, dicentem contra Eunomium ità: Secundùm quod deus erat filius, impassibilis vtiq; est & immortalis. Si qua autem passio de eo in euangelio dicitur, per humanitatem profectò, q̃ suscipiebat passionem, huiusmodi operatus est. Operatur quippe verè deitas per corpus, quod circa ipsum est, oñium salutem, vt sit carnis quidem passio, Dei autẽ operatio. Hanc igitur (vt dictum est) cõtentionẽ incipientẽ accẽdi videntes, necessariũ iudicauimus, attritas potiùs sanctorũ patrum voces, & synodicè definitas semp sequi, & neq; q̃ rarò à q̃busdam patribus dicta sunt, & nõ circa hęc intentionem habentibus, ꝙasi planam & inambiguam de eis doctrinã exponerẽt, ad regulam & legem per oñia dogmaticã reducere, quale est & quod de vna operatiõe ab eis dictum est: neq; iterùm, q̃ nullatenùs dicta sunt à probabilibus patribus, nunc verò à quibusdã patribus ꝓferuntur, duas inquã opatiões, tanq̃ dogma ecclesiasticũ ꝓferre. Et ad vltimum fierit ac placuit, quatenùs p̃dictus Sophroni⁹ venerabilis nullũ sermonem decæterò de vna siue duabus operationibus mouere debeat, sed ei sufficiat p̃fata cautaq; ac trita sanctorum patrũ recta traditio atq; doctrina. His itaq; contentus sæpè nominatus venerabilis vir, & hæc custodire certificans, petimur nos etiàm p epistolam de his ei p̃bere resp̃sum, quatenùs huiusmodi epistolã (vt ait) ostendat his, qui forsitan interrogare eum de p̃dicta q̃stione voluerint. Quod & alacriter egimus, & ille q̃dem in his hinc enauigauit. Nupèr autẽ pi-

Laudat hæreticus subdolè Leonẽ & Synodũ Chalcedonẽsi.

*planiùs

Gregorius Nyssenus.

illimus & à deo coronatus dominus noster apud Edessenam demorans ciuitatem, pios ad nos apices fecit, ꝓcipientes, vt paterna illa testimonia defloremus, quæ continentur in libro dogmatico (sicut dictum est) facto à sanctæ memoriæ Menna ad sanctissimum Vigilium de vna operatione & vna voluntate, & hæc à Deo instructæ eius serenitati dirigere deberemus: quod & ad effectum perduximus. Nos autem quæ dudùm mota sunt, memoria retinentes, & tumultum qui ex huiuscemodi motione cœpit, scientes, suggessimus eius pijssimæ serenitati per mediocrem nostram suggestionem, & scripta ad excellentissimum sacellarium imperialem consequenter huius capituli omnem subtilitatem, horumq; quæ à nobis per hoc scitata sunt, & quòd nō oporteat de huiusmodi inquisitione perscrutari, sed permanere in attrita patrum doctrina, quam omnes cōsonanter confitentur de huiusmodi quæstione, & confiteri vnigenitum filium Dei, qui veraciter Deus simul & homo est, eundem opari diuina & humana, & ex vno eodemq; incarnato Deo verbo, sicut quòd occurrētes iam sumus effati, inseparabiliter atque indiuisè omnem diuinam atque humanam operationem procedere. Hoc nanque nos Leo instituit, manifestè perhibens: Agit em vtraq; forma cum alterius cōmunione, quod proprium habet. In quibus rescriptum piæ iussionis ab eius mansuetissima suscepimus fortitudine, quæ à Deo conseruandam eius serenitatem condecent, continentem. His igit omnibus à principio ità ꝓueniētibus, rationabile simul & necessarium iudicauimus de his, q̃ partim memorata sunt, cognitione dare vestræ fraternæ atq; vnanimi beatitudini per exemplaria q̃ à nobis directa sunt, & adhortamur vos sacratissimi hæc oīa legere, & Deo placitam ac plenissimam charitatem, quæ in vobis est, nunc quoq; sequētes, si quid ampliùs minúsve inueneritis, hoc per datam vobis à DEO gratiam adimplere, atq; per sanctas syllabas vestras vnà cum vestra optabili sospitate, quæq; sup his vobis fuerint placita, significare.

Mentitur turpiter.

Leo epist. 10.

Item relectum est ex eodem codice rescriptum epistolæ Honorij papæ Romani ad eundem Sergium, continens ità:

Scripta fraternitatis vestræ suscepimus, p q̃ inuentiōes quasdā & nouas vocū quæstiones cognouimus introductas, p Sophroniū quendā tunc monachū, nūc verò ex auditu episcopū Hierosolymitanæ vrbis constitutum aduersùs fratrē nostrū Cyrum Alexādriæ antistitem, vnā operationē dñi nostri Iesu Christi conuersis ex hæresi ꝑdicantem. Qui deniq; ad vestrā fraternitatē Sophronius veniens, querelamq; huiusmodi deponens, multiformiter eruditus, petijt de his, q̃ à vobis fuerat instructus, paginalibus sibi syllabis referari: quarum literarum ad eundem Sophroniū directarū suscipientes exēplar, & intuentes satis ꝓuidè circūspecteq; fraternitatē vestrā scriptisse, laudamus nouitatē vocabuli auferentē, quod posset scādalū simplicibus generare. Nos enim in quo puenim⁹, oportet ambulare. Enimuerò duce Deo peruenimus vsq; ad mensurā rectæ fidei, quā apostoli veritatis scripturarū sanctarū funiculo extēderunt, cōfitentes nām Iesum Christū, mediatorē dei & hoīm, operatum diuina, media humanitate verbo dei naturaliter vnita, eundemq; operatū humana ineffabiliter atq; singulariter adsumpta carne discretè, inconfusè, atq; inconuertibiliter plena diuinitate: & qui coruscauit in carne plena diuinis miraculis, ipse est & carneus effectus plenè Deus & homo: passiōes & opprobria patitur vnus mediator Dei & hoīm in vtrisq; naturis, verbū caro factum, & habitauit in nobis, ipse filius hominis de cælo descēdens, vnus atq; idē (sicut scriptū est) crucifixus dñs maiestatis, dum constet diuinitatē nullas posse ꝑpeti humanas passiōes, & nō de cælo, sed de sancta est assumpta caro DEI genitrice. Nam per se veritas in euangelio ità inquit: Nullus ascendit in cælum, nisi qui de cælo descendit filius hominis, qui est in cælo; ꝓfectò nos instruēs, q̃ diuinitati vnita est caro passibilis ineffabiliter atq; singulariter, vt discretè atq; incōfusè, sic indiuisè videretur cōiungi, vt nimirùm stupenda mente mirabiliter manentibus vtrarunq; naturā differentijs cognoscat vniri. Cui Apostolus concinens, ad Corinthios ait: Sapientiā loquimur inter ꝑfectos, sapientiā verò nō huius seculi, neq; principum huius seculi, qui destruunt, sed loquimur Dei sapientiā in mysterio absconditā, quā ꝓdestinauit Deus ante secula in gloriā nostrā, quā nemo principū huius seculi cognouit. Si em̄ cognouissent, nunq̃ Dñm maiestatis crucifixissent. Dū ꝓfectò diuinitas nec crucifigi potuit, nec passiōes humanas experiri vel perpeti, sed ꝓpter ineffabilē cōiunctionem humanę diuinęq; naturę, idcircò & vbiq; Deus dicitur pati, & humanitas ex cælo cum diuinitate descēdisse. Vndè & vnam voluntatem fatemur nōi nostri IESV Christi, quia ꝓfectò à diuinitate assumpta est nostri natura, nō culpa, illa ꝓfectò, q̃ ante peccatum creata est, nō q̃ post ꝓuaricationem vitiata. Christus enim dñs, in similitudinem carnis peccati veniens, peccatum mundi abstulit, & de plenitudine eius oīes accepimus: & formā serui suscipiens, habitu inuentus est vt homo, quia sinè peccato cōceptus de spiritusancto, etiā absq; peccato est partus de sancta & immaculata virgine nei genitrice, nullū experiens contagiū vitiatæ naturæ. Carnis enim vocabulum, duobus modis sacris *eulogijs boni maliq; cognouimus nominari, sicut scriptū est: Nō p- manebit spiritus meus in hominibus istis, quia

Iohann. 1.b

Iohann. 3.b

1. Cor. 2. b

Philipp. 2.a

*eloquijs

Gen. 6.a

1. Cor. 5. d quia caro sunt. Et Apostolus: Caro & sanguis regnum Dei non possidebunt. Et rursùm: Mente seruio legi DEI, carne autem legi peccati. Et, Video aliam legem in membris meis, repugnantem legi mentis meæ, & captiuum me trahentem in legem peccati, quæ est in membris meis. Et alia multa huiusmodi in malo absolutè solent intelligi, vel vocari. In bono autem ità, Esaia propheta dicente: Veniet omnis caro in Hierusalem, & adorabit in conspectu meo. Et Iob, In carne mea videbo Deum. Et alibi: Videbit omnis caro salutare Dei. Et alia diuersa. Non est itaq; assumpta (sicut præfati sumus) à Saluatore vitiata natura, quæ repugnaret legi mentis eius, sed venit quærere & saluare quod perierat, id est, vitiatam humani generis naturā. Nam lex alia in mēbris, aut voluntas diuersa non fuit, vel contraria Saluatori, quia sup legē natus est humanæ conditionis. *Et siquidē scriptū est, Non vēni facere voluntatē meam, sed eius qui misit me, patris: Et, Non quod ego volo, sed quod tu vis pater: & alia huiusmodi, non sunt hæc diuersæ voluntatis, sed dispēsationis humanitatis assumptæ. Ista enim propter nos dicta sunt, quibus dedit exemplum, vt assequamur vestigia eius, pius magister discipulos imbuens, vt nō suam vnusquisq; nostrūm, sed potiùs Dñi in omnibus ꝑferat voluntatem. Via igitur regia incedētes, & dextrorsùm vel siniſtrorsùm venatorum laqueos circumpositos euitantes, ad lapidem pedem nostrum maximè offendam⁹, Idumæis, i. terrenis, atque hæreticis propria relinquētes, nec vestigio quidem pedis sensùs nostri terram, id est, prauam eorum doctrinam, omnimodò atterentes, ad id quò tendimus, hoc est, ad fines patrios peruenire possimus, ducum nostrorum semita gradientes, & si fortè quædam balbutientes (vt ità dicam) nisi sunt proferentes exponere, formātes se in specimen nutritorum, vt possent mentes imbuere auditorum, non oportet ad dogmata hæc ecclesiastica retorquere, quæ neque synodales apices super hoc examinantes, neque authoritates canonicæ *visę sunt explanāsse, vt vnam vel duas energias aliquis præsumat Christi Dei prædicare, quas neque euangelicæ vel apostolicę literæ, neque synodalis examinatio super his habita, visæ sunt termināsse, nisi fortasis (sicut præfati sumus) quidam aliqua balbutiendo docuerunt, condescendentes ad informandas mentes, atque intelligētias parūlorum, quæ ad ecclesiastica dogmata trahi non debent, quæ vnusquisq; in sensu suo abundans, videtur secūdùm propriam sententiam explicare. Nam quia Dñs IESVS Christus, filius ac verbum Dei, per quem facta sunt omnia, ipse sit vnus operator diuinitatis atq; humanitatis, plenæ sunt sacrę literæ luculentiùs demonstrantes. Vtrùm autem propter opera diuinitatis & humanitatis, geminæ operationes debent deriuatæ dici vel intelligi, ad nos ista pertinere nō debent, relinquentes ea grammaticis, qui solēt paruulis exquisita deriuando nomina vendicare. Nos enim non vnam operationē vel duas Dñm Iesum Christum, eiusq; sanctum spiritum, sacris literis percepimus, sed multiformiter cognouimus operatum. Scriptū est enim: Si quis spiritum Christi nō habet, hic eius non est. Et alibi: Nemo potest dicere, Dñs Iesus, nisi in spiritu sancto. Diuisiones verò gratiarum sunt, idem autem spiritus: & diuisiones ministratiōum sunt, idem autem Dñs: & diuisiones operatiōum sunt, idem verò Deus, qui operatur omnia in omnibus. Si enim diuisiones operationum sunt multæ, & has omnes Deus in membris omnibus pleni corporis operatur, quanto magis capiti nostro Christo Dño hæc possunt plenissimè coaptari? vt caput & corpus vnum sit perfectū, vt ꝓfectò occurrat (sicut scriptum est) in virum perfectum, in mensuram ętatis plenitudinis Christi. Si enim in alijs, id est, in membris suis, spiritus Christi multiformiter operatur, in quo viuunt, mouētur, & sunt: quāto magis per semetipsum mediatorem Dei & hoīm, plenè ac perfectè, multisq; modis & ineffabilibus cōfiteri nos communione vtriusq; naturæ cōdecet opatum? Et nos quidem secundùm sanctiones diuinorum eloquiorum oportet sapere vel sperare, illa videlicet refutātes, quę quidem nouæ voces noscuntur sanctis Dei ecclesijs scandala generare, nè aut duarum operationum vocabulo offensi, sectantes Nestorianos, nos vesana sapere arbitrentur: aut certè, si rursùs vnam operationē nōi nostri Iesu Christi fatendam esse censuerimus, stultam Eutychianistarū attonitis auribus dementiam fateri putemur, præcauentes, nè quorum inania arma combusta sunt, eorū cineres & rediuiuos ignes flammiuomarū denuò renouent quæstionū, simpliciter atq; veraciter confitentes dominum Iesum Christum vnum operatorem diuinę atq; humanæ naturæ, electiùs arbitrantes, vt vani naturarum ponderatores, ociosè negociātes, & turgidi aduersùs nos insonent vocibus ranarum philosophi, quàm vt simplices & humiles spiritu populi Christiani, possint remanere ieiuni. Nullus enim decipiat per philosophiam & inanem fallaciam discipulos piscatorum. Eorum enim doctrinā sequentes, omnia argumenta scopulosa disputationis callidæ atq; fluctiuaga intra eorum retia sunt collisa. Hæc nobiscum fraternitas vestra ꝑdicet, sicut & nos ea vobiscum vnanimiter ꝑdicamus, hortantes vos, vt vnius vel geminæ nouæ vocis inductum operationis vocabulū aufugientes, vnum nobiscū Dñm Iesum Chrm filiū Dei viui, Deum verissimū, in duab⁹ naturis operatū diuinitūs

Rom. 7. f

Esa. 66. g

Iob 19. d

Lucæ 3. a

Lucæ 19. b

*Et sicut Ioann. 6. d

Matth. 26. d

*nisæ

Rom. 8. b

1. Cor. 12. a

Ephe. 4. c

Act. 17. d

atq; humanitùs, fide orthodoxa & vnitate catholica præcetis. Et superscriptio: Deus te incolumem custodiat dilectiss. atq; sanctissime frater.

Gloriosissimi iudices & sancta synodus dixerunt: Oportet ad nos adferri regesta, ac dogmatica scripta quæ exposita sunt à Sergio quondàm patriarcha huius regiæ vrbis, siue ad Honorium, vel Cyrum, vel Sophronium, aut etiàm ad alias personas seu ab Honorio ad Sergiũ facta super p̃senti dogmatica quæstione, reiacẽti in sacro chartophylacio huius venerabilis patriarchij, vt cõferantur cum codicibus, qui pijssimo Domino nostro principi à Macario oblati sunt, & nunc relecti. Georgius igitur Deo amabilis diaconus & chartophylax huius sanctissimæ magnæ ecclesiæ, cum omni festinantia pergens in chartophylacium venerabilis patriarchij, eadem regesta, q̃ dicta sunt, deferat, & scripta referat. Georgius Deo amabilis diaconus & chartophylax, dixit: Sicut iussit vestra sancta synodus, confestim vado, & quanta inuenire potero, mecum deferam. Gloriosissimi iudices & sancta synod' dixerunt: Quę promissa sunt ab eodem Georgio Deo amabili diacono & chartophylace, ad effectum proueniant. Hi autem qui excipiunt, q̃ geruntur in hac gesta sancta nostra synodo, eant vnà cum Ioãne reuerendo episcopo ciuitatis Rhegitanæ, Georgio Deo amabili episcopo Cyzici, & Dometio episc. Prusiados ad Macariũ, & ostendant ei tam illos duos libros & chartaceum quaternionem, qui cum eis est, & scisciteutur ab eo, si verè hæc opuscula eiusdem existunt Macarij. Similiter autem ostendant ei & tres codices, & illam vnam chartam, q̃ nunc quoq; coram nobis relecta sunt, si hæc vtiq; sunt q̃ ipse obtulit nostro pijssimo dño, & magno imperatori: & responsum quod eis dederit, statim ad nos perducant. Et paululùm recedentes p̃fati reuerẽdiss. episcopi, vnà cum Paulo & Ioanne magnificis à secretis atque imperialibus secretarijs, & Agathone religioso lectore & notario sanctissimi patriarchæ Constantinopolitani, & venientes ad Macarium, atq; paulopòst reuertẽtes, dixerunt: Secundùm iussionem vestræ gloriæ, sanctæ vniuersalisq; synodi pergẽtes, asscẽdimus in venerabile patriarchium, & intrãtes vnam cellam, in qua est Macarius, (sicut iussistis) interrogauim⁹ eum, si recognoscit illos duos libros qui in nomine eius superscripti sunt, & vnum, qui cum eis est, chartaceum, & quaternionem, & si opuscula eius existunt. Qui Macarius accipiens ea, & reuoluens ac inspiciẽs, dixit: Etiàm Domine, pro certo mea opuscula sunt, & recognosco ea. Similiter autem & ostensi sunt ei tres codices, & vna charta, quæ hodierna die relecta est, & adspiciẽs ea, dixit: Etiàm domine, cognosco ea. Anno enim p̃terito obtuli ea domino, & verè recognosco ea. Georgi⁹ Deo amabilis diaconus & chartophylax, ingressus in medium sancti concilij, dixit: Iuxta quæ mihi iussa sunt à vestra gloria, & à sancto & vniuersali concilio, pergens in chartophylaciũ venerabilis patriarchij, codices siue regesta q̃ inuenire potui, defero ad quod vobis placuerit.

Gloriosissimi iudices & sancta synodus dixerunt: Offerat Georgius Deo amabilis diaconus & chartophylax, ad relegendum & conferendum cum codicibus à Macario porrectis pijssimo nostro principi, codices siue regesta quæ detulit. Et accipiens Antiochus religiosus lector, & notarius Georgij sanctissimi archiepiscopi Constantinopoleos, codicem siue regestum diuersarũ epistolarũ Sergij quondã patriarchæ Cõstantinopoleos, relegit epistolam eiusdem Sergij ad Cyrum quondàm episcopum Lazorum. Et collata est cum codice Macarij, qui prolatus est per Ioannem gloriosissimum quæstorem. Et constitit.

Item prolat⁹ est alius codex siue regestũ, relectum similiter per eundem religiosum Antiochum, habens epistolam Sergij quõdàm patriarchæ Constantinopoleos ad Honorium quondàm papam Romanum. Et collata est cum codice, qui à Macario datus est pijssimo principi. Et constitit. Similiter prolata est à Georgio Deo amabili diacono & chartophylace epistola authentica Latina Honorij, quondàm papæ Romani, ad Sergium quondàm patriarcham Constãtinopoleos, vnà cum eius interpretatiõe: & collata est eadem Latina epistola per Ioannẽ reuerendissimum episcopum ciuitatis Portuensis, qui vnus extitit de concilio antiquę Romæ. Et constitit. Gloriosissimi iudices dixerunt: Cognitionem accipiens sanctum vestrum & vniuersale conciliũ eorũ, q̃ nunc relecta atq; collata sunt tam de Sergio quõdàm patriarcha huius regiæ vrbis, q̃ de Honorio quondàm papa Romano, ad hæc & Sophronio quondàm patriarcha Hierosolymorum, quæ ei visa fuerint, persequatur.

Sancta synodus dixit: Secundùm interlocutionem gloriæ vestræ de his, q̃ nobis relecta sunt, tam de regestis scriptarum à Sergio epistolarum, q̃ & authentica epistola Honorij Latina, ad hæc etiàm & de synodicis Sophronij, quæ nobis iam relecta sunt, accuratiùs de eis pertractantes, futuro secretario vobis gloriosissimis, quæ opportuna sunt, dicimus. Gloriosissimi iudices dixerunt: Hoc quidem sancta synodus peragat. Pijssimus verò atque à DEO confirmandus dominus noster & magnus Imperator, Dei coronatoris sui clementiam in omnibus imitatus, & pœnitentiam expectãs Macarij, per nos indignos eius famulos vestrã scisciatur semper sanctam & vniuersalem synodum, si forsitan eo pœnitente, post

depositionem

depositionem à sancta vestra Synodo in eo perpetratam, in propria sede restituendus est. Sancta Synodus dixit: Inueteratũ Macarium in impietatis dogmatibus, & nõ solùm vniuersam Christo amabilem plebem, quæ hanc à Deo conseruandam regiam vrbem inhabitat, euersione turbulẽta potantem, testimoniaq̃; sanctorum & probabiliũ patrum falsantem, & quędã quidem abscindentem, quædam verò addentem, & secundùm quod ei videbatur, in deuia mittentẽ pijssimum & à DEO coronatum nostrum principem per oblatos ab eo codices, sed & à solis ortu vsq; occasum per literas suas, & per homines quos mittebat, vniuersos perturbantem, & à fide vera segregantem, & iustè atq; regulariter à põtificali habitu denudatum, nullatenùs diuina regula decæterò susc̃ipit in doctoris sede residere, nè ex hoc propriæ suæ hæreseos multò ampliùs recrudescere faciat intelligentiam, & fiant (iuxta quod scriptum est) nouissima illius * deteriora prioribus: & maximè cùm diuersis vicibus in præsentia pijssimi nostri domini & magni Imperatoris, & cuncti nostri concilij interrogatus sit, si sequitur, & vnà cum omnibus cõfitetur in Domino nostro Iesu Christo sicut duas naturas, ità & duas voluntates naturales, & duas operationes naturales: & eo nullatenùs acceptò ferente, sed & confirmante, *quæ dudùm ab eo impiè definita sunt, & ipsis sermonibus adstruente, qui si membratim incidar, & iacter in mare, ego neque duas voluntates, neque duas operationes dico in Domino nostro Iesu Christo, vno sanctæ Trinitatis, & ex hoc (vt dictum est) synodicè depositum & anathematizatum, nullo modo hunc Macarium decęterò (sicut superiùs dictum est) hoc sanctum concilium in sacerdotali susc̃ipit sede: sed & execramur, & extra terminos à Deo conseruandę huius regiæ vrbis hunc fieri, vnà cum ei similia sentientibus. Reuerendissimi episcopi ac venerabiles clerici, qui sub sede sunt Antiochiæ ciuitatis, accedẽtes ad gloriosissimos iudices, dixerunt: Petimus vestram gloriam, suggerere pijssimo & à Deo coronato nostro domino & magno Imperatori, alterum pro Macario, qui fuerat Archiepiscopus noster, ad pontificalem sedem Antiochiæ prouenire, vt non sit vidua huiusmodi sedes. Gloriosissimi iudices dixerunt: Secundùm ea, quæ considerata sunt à sancto & vniuersali vestro concilio, & iuxta petitionem reuerendissimorum episcoporum, religiosorumque clericorum, qui sub iure sunt sedis Antiochenæ ciuitatis ecclesiæ, vestra sancta Synodus in futuro secretario, quæ promissa sunt super Sergio, Honorio atque Sophronio, opere adimpleat.

Matth. 12. d
Luc. 11. d
*peiora

Actio decimatertia.

IN nomine Domini & dominatoris Iesu Christi, Dei & Saluatoris nostri, imperantibus à Deo coronatis ac serenissimis nostris dominis Hauijs, Constantino quidem pijssimo & à Deo coronato magno principe, perpetuo Augusto & Imperatore, anno vigesimooctauo, & post consulatum eius à DEO instructæ mansuetudinis anno decimotertio, Heraclio verò atque Tiberio à Deo conseruandis eius fratribus anno vigesimosecundo, die vicesimooctauo mensis Martij, indictione nona: præposito venerando sessu pijssimi & Christo amabilis nostri Imperatoris Constantini, in secretario sacri palatij quod cognominatur Trullus, & per iussionem eius à Deo instructæ serenitatis, ex persona eius, præsentibus & audientibus Constantino glorioſissimo exconsule patricio, & curatore imperialis domũs Hormisdæ, Anastasio glorioſissimo exconsule patricio, & loci seruatore comitis imperialis excubiti, Polyeucto glorioſissimo exconsule, Petro glorioſissimo exconsule. Conueniente quoq; & sancto ac vniuersali concilio, quod per imperiale decretum congregatum est in hac à Deo conseruanda regia vrbe, id est, Theodoro atque Georgio venerabilibus presbyteris, & Ioanne venerabili diacono, locum præsentantibus sanctissimi ac beatissimi papæ antiquæ Romæ Agathonis, & Georgio venerabili & sanctissimo archiepiscopo magnisonæ Constantinopoleos nouæ Romæ, & Petro Deo amabili presbytero monacho & locum seruante sedis Alexandriæ magnæ ciuitatis, & Georgio religioso presbytero monacho, & apocrisario Theodori sanctissimi loci seruatoris sedis Hierosolymorum, Ioanne episcopo Portuen̄, Abundantio episcopo ciuitatis Paternæ, Ioanne episcopo ciuitatis Rhegitanæ, locum repręsentantibus sancti ac vniuersalis concilij, quod circa Romam est 125. episcoporum, qui etiàm per suas subscriptiones declarantur in suggestione, quæ ab eis facta est ad Constantinum pijssimum principem, & Theodoro venerabili presbytero, & vicario Theodori reuerendissimi Archiepiscopi Rauennę, Ioanne episcopo Thessalonicensi, Basilio episcopo ciuitatis Gortynæ insulæ Cretæ, Philalite episcopo Cæsareæ Cappadociæ, Theodoro episcopo Ephesi, Sisinnio episcopo Heracleæ Thraciæ, Platone episcopo Ancyræ Galatiæ, Georgio episcopo Cyzicen̄, Marino episcopo Sardeorum, Petro episcopo Nicomediæ, Photio episcopo Niceæ, Ioanne episcopo Chalcedonensi, Ioanne episcopo Sidensi, Theodoro episcopo Meletinensi, Iustino episcopo Tyanorum, Alypio Episcopo Gangrorum, Cypriano Episcopo Claudiopoleos, Polyeucto Episcopo Myro-

rum Lyciæ, Theodoro episcopo Staurcopoleos Cariæ, Tiberio episcopo Laodicææ Phrygiæ, Cosma episcopo Synnadorũ, Stephano episcopo Antiochiæ Pisidiæ, Ioanne episcopo Pergis, Theopempto episcopo *Iustinianopoleos siue Mostenæ, Isidoro episcopo Rhodi, Silinnio episcopo Hierapoleos Phrygiæ, Theodoro episcopo Tarsensi, Macrobio episcopo Seleuciæ Isauriæ, Georgio episcopo Byziæ Thraciæ, Zacharia episcopo Leontopoleos Isauriæ, Gregorio episcopo Mitylenæ, Georgio episcopo Mileti, Sergio episcopo Selymbriæ, Andrea episcopo Methymnæ, Theognio episcopo Chien, Epiphanio episcopo Euchaitorum, Petro episcopo Mesembriæ, Petro episcopo Zozopoleos Thraciæ, Ioanne episcopo Nysseno, Theodoro episcopo imperialium Thermarũ, Georgio episcopo *Camelenorum, Camulianorũ, Zoito episcopo Chrysopoleos Asiæ, Patricio episcopo Magnesię, Antonio episcopo Hypeporum, Theodoro episcopo Pergami, Genesio episcopo Anastasiopoleos, Platone episcopo Cinnę, Stephano episcopo Vranopolis, Andrea Episcopo Minicæ, Ioanne episcopo Miletopoleos, Ioanne episcopo Philadelphiæ, Theodoro episcopo Prienæ, Ioãne episcopo Dascylien, Theodoro episcopo *Iustinianopoleos Gordi, *Iustinopolis Gordiu come Menna episcopo Carbaliæ Pamphylię, Callinico episcopo Coloniæ Armeniæ, Tiberio episcopo *Amyzon *Amysii, Sergio episco. Sinopen, Georgio episcopo *Ionopoleos, Stephano episcopo Heracleæ Ponti, Longino episcopo Tiensi, Dometio episcopo Cratię, Platone episc. Adrianeopoleos, Salomone episc. *Cleonæ *Ereserum *Eresiorum, Ioanne episcopo *Claneñ, Ioanne episcopo Myndi, Patricio episc. Eleusorum, Petro episcopo Apyræ, Alexandro episcopo Nacolio, Dometio epis. Prymnesseno, Cõstantino episcopo Baratthis, Theodosio episcopo Sibliorum, Paulo episcopo Sozopoleos Pisidiæ, Plusiano episcopo Siluensi, Theodoro episcopo Nazianzeno, Demetrio episcopo *Tinni, *Thyniq, Stephano episcopo Pario, Gregorio episc. *Candani, *Cantanensi, Ioanne episcopo Lappis, Eulalio episcopo Cynopoleos, Constantino episcopo Dalisandi, Theodoro episcopo Olbis, Theodoro Verisæ, Theophane religioso presbytero, & abbate monasterij quod appellatur Baias, in Sicilia constituti, Georgio presbytero, & monacho monasterij Renati, quod situm est in antiqua Roma, Conone & Stephano presbyteris & monachis monasterij, quod cognominatur domus Arsitia, quod similiter situm est in antiqua Roma. Residentibus quoquè glorioſissimis patricijs & consulibus, & omnibus sanctissimis & Deo amabilibus episcopis per ordinem in eodem secretario Trullo, propositis in medio sacrosanctis Christi Dei nostri euangelijs, Constantinus Deo amabilis diaconus huius sanctæ Dei Catholicæ & Apostolicæ magnæ Ecclesiæ, & primicerius Deo amabilium notariorum Georgij sanctissimi patriarchæ huius à Deo conseruandæ regiæ vrbis, dixit: Meminit sanctum & vniuersale vestrum concilium, quòd cùm præcedenti conuentu interlocutum sit à glorioſissimis iudicibus, quatenùs proprium promulgaret intentum super Georgio, Honorio & Sophronio quondàm patriarchis, & promisit quòd in altero hoc perageret, & quia posteaquàm, quæ considerata sunt, à vestro sancto concilio, vt prouenirent, atque confirmarentur super Macario, petierunt reuerendissimi episcopi, qui sedi subiacebant Antiochenæ ciuitatis, & religiosi clerici ad suggerendum pijssimo ac sereniſsimo nostro domino & magno principi, alterum promoueri in sede Antiochenæ ciuitatis, & suggerimus ad quod placuerit.

Glorioſissimi iudices & sanctum concilium dixerunt: Relegantur acta præterita. Et relecta sunt. Glorioſissimi iudices dixerunt: Prosequatur sanctum & vniuersale vestrum concilium, quæ in antelatis ab eo promissa sunt. Sanctum concilium dixit: Secundùm promissionem quæ à nobis ad vestram gloriam facta est, retractantes dogmaticas epistolas, quæ à Sergio quondàm patriarcha huius à Deo conseruandæ regiæ vrbis scriptæ sunt, tam ad Cyrum, qui tunc fuerat episcop* Phasidis, quàm ad Honorium quondàm papam antiquæ Romæ: similiter autem & epistolam ab illo, id est, Honorio rescriptam ad eundem Sergium, hasque inuenientes omninò alienas existere ab Apostolicis dogmatibus, & à definitionibus sanctorum conciliorum, & cunctorum probabilium patrum, sequi verò falsas doctrinas hæreticorum, eas omnimodò abijcimus, & tanquàm animæ noxias execramur. Quorum autem (id est, eorundem) impia execramur dogmata, horum & nomina à sancta Dei Ecclesia proijci iudicauimus, id est, Sergij quondàm præsulis huius à Deo conseruandæ regiæ vrbis, qui aggressus est de huiusmodi impio dogmate conscribere, Cyri Alexandriæ, Pyrrhi, Petri & Pauli, qui & ipsi præsulatu functi sunt in sede huius à Deo conseruandæ ciuitatis, & similia eis senserunt, ad hæc & Theodori quondàm episcopi Pharan, quarum omnium suprascriptarum personarum mentionem fecit Agatho sanctissimus ac ter beatissimus papa antiquæ Romæ in suggestione, quam fecit ad pijssimum & à Deo confirmatum dominum nostrum & magnũ Imperatorem, eosque abijcit, vtpotè contraria rectę fidei sentientes, quos anathemati submitti definimus. Cum his verò simul proijci à sancta Dei catholica Ecclesia, simulque anathematizari præuidimus & Honorium, qui fuerat papa antiquæ Romæ, eô quòd inue-

Hæreſeos damnantur hoc loco ſeptem põtifices: Sergius, Cyrus, Pyrrhus, Petrus, Paulus, Honorius, Theodorus.

inuenimus per scripta quæ ab eo facta sunt ad Sergium, quia in omnibus eius mentem secutus est, & impia dogmata confirmauit. Pertractauimus autem & synodica Sophronij venerabilis memoriæ, quondàm archiepiscopi sanctæ Dei Hierosolymorum ciuitatis, & hæc reperientes cum vera fide conuenientia, Apostolicisq; & sanctorum atq; probabilium patrum doctrinis paria, vtpotè, quæ sunt orthodoxa, recepimus, & vt salubria sanctæ Catholicæ & Apostolicæ Ecclesiæ suscepimus, & nomen eius inseri sanctis diptychis sanctarum ecclesiarum iustum esse iudicauimus.

Glorioſissimi iudices dixerunt: Satisfaciens interrogationi sanctum vestrũ & vniuersale concilium propter personas, quas ei apposuimus, id est, Sergij & Honorij quondàm patriarcharum, necnon & Sophronij venerabilis memoriæ, qui fuit archiepiscopus Hierosolymorum, assecutum est & de Pyrrho, Paulo & Petro, & his quondàm præsulibus huius à Deo conseruandæ ciuitatis, super his & Cyri, qui fuerat papa Alexandriæ, & Theodori quondàm episcopi ciuitatis Pharan, interloquatur ad Georgium deicolam diaconũ & chartophylacem huius sanctissimæ magnæ Dei ecclesiæ, quatenùs in mediũ proferat ad legendum, quæq; reiacent in venerabili patriarchio, siue synodica dogmatica opuscula vel epistolæ suprascriptarum personarum, vt & nos eorum percipiamus cognitionem. De petitione verò, quæ facta est à reuerendissimis episcopis & religioſissimis clericis subiacentibus sedi Antiochiæ ciuitatis, pro ordinando præsule in sede Antiochenæ ciuitatis, suggessimus à DEO instructis auribus fortissimi & à Deo muniti nostri Imperatoris. Et iussit eius serenitas, decretum secundùm solitam consequentiam fieri à reuerendissimis episcopis & clericis suprascriptæ sedis, & hoc offerri eius mansuetissimæ fortitudini. Sanctum concilium dixit: Inquirente vestra gloria, vt Georgius Deo amabilis diaconus & chartophylax huius sanctissimæ magnæ ecclesiæ, quatenùs ad medium deducat quascunque siue dogmaticas epistolas, seu & alia opuscula, quæ tam à Pyrrho, Petro, & Paulo, quondàm patriarchis huius à Deo conseruandæ regiæ vrbis, quàm quæ à Cyro quondàm papa Alexandriæ, & Theodoro quondàm episcopo Pharan, ad retractandum ea, hoc fieri superfluum iudicauimus, eô quòd & secta eorum omnibus manifesta est de vna voluntate & vna operatione. De hoc verò & Agatho sanctissimus antiquæ Romæ præsul per suggestionem suam eorum reuelauit contrariam intentionem, immò magis etiàm declarauit eos, qui similia senserunt cum Sergio, qui exorsus est nouitatem vocis cacodoxam & blasphemam introducere in catholica Ecclesiæ *doctrina. Vndè etiàm hos cum proprijs eorum scriptis præfatus sanctissimus papa proiecit. Glorioſissimi iudices dixerunt: Quanquàm in omnibus orthodoxa sit suggestio sanctissimi ac ter beatissimi Agathonis papæ, & veritati conueniens, attamen omninò necessarium existit, vt prænominatarum personarum scripta ad medium producantur secundùm anteriorem interlocutionem, quam fecimus, vt in ampliùs manifestetur secta earundem personarum. Sanctum concilium dixit: Postquàm ob accuratiùs cognoscendum de Pyrrho, Paulo, & Petro, atque Cyro, qui fuit papa Alexandriæ, & Theodoro quondàm episcopo Pharanitano, instistit vestra gloria, Georgius Deo amabilis diaconus & chartophylax huius sanctissimæ magnæ Dei ecclesiæ ad mediũ deducat, quæ à supradictis personis dogmaticè scripta sunt, quatenùs omnibus satisfiat, quòd & ipsi in omnibus Sergij errorem secuti sunt. Georgius Deo amabilis diaconus & chartophylax, dixit: Secundùm quæ dudùm in anteriori actione interlocutum est vestrum sanctum & vniuersale concilium, tunc egressus, perquisiui quæ iusseratis. Et primùm quidem inuẽni in chartophylacio venerabilis patriarchij super hæc quæ à me prolata sunt, etiàm epistolam Cyri episcopi, qui tunc Phasidis fuerat, missam ad Sergium quondàm patriarcham huius à Deo conseruandæ regiæ vrbis, ante quinquagintasex annos per quartamdecimam indictionem præteriti circuli, interrogantis per eandem epistolam prædictum Sergium de quæstione operationum. Similiter & alteram epistolam, directam ab ipso Cyro ad eundem Sergium, postquàm ab episcopatu Phasidis translatus est ad sedem Alexandriæ magnæ ciuitatis, insinuante vnitatem factam cum his, qui Theodosiani dicuntur, vnà cum exemplaribus satisfactionis de vnitate, quæ prouenit inter hos ipsos Theodosianos, & prædictum Cyrum, pariterq; & Theodori quondàm Episcopi Pharanitani libros diuersos, prolatos ex bibliotheca venerabilis patriarchij, inter quos & epistolã eiusdem Theodori ad Sergium episcopum Arsenoitam de vna operatione. Similiter & interpretationes diuersorum paternorum testimoniorum. Excussi verò ex eadem bibliotheca & alios sex libros, habentes scripta Pyrrhi, qui factus est post Sergiũ patriarcha* huius à Deo conseruandæ regiæ vrbis. Plurima horum manu eius scripta sunt de voluntate & operatione & quibusdam alijs. Similiter autem protuli ex chartophylacio memorati venerabilis patriarchij regestum diuersarum epistolarum Pauli, qui fuit post eundem Pyrrhum patriarcha huius regiæ vrbis, in quo iacet epistola scripta ab eodem Paulo ad sanctæ memoriæ Theodorum, qui

qui fuit papa Romanus, de vna voluntate, & tres prosphoneticos, id est, acclamatorios Tomos eiusdem Pauli ad sanctæ memoriæ quondàm Imperatorem nostrum, & patrem piissimi nostri domini & magni Imperatoris, de vna voluntate & operatione. Adhæc & Petri, qui factus est patriarcha post eundē Paulum huius regiæ vrbis. Similiter & regestum diuersarum epistolarū, in quo est epistola eiusdem dogmatica, scripta ad Vitalianum sanctæ memoriæ quondàm papā Romanum, & vtraque præ manibus habeo, ad quod vobis placuerit. Sanctum concilium dixit: Libros atq; regesta vel chartas, quas p̄ manibus habet Georgius Deo amabilis diaconus & chartophylax sanctæ huius magnæ ecclesiæ, hæc suscipientes hi qui à nōbis excipiunt, per ordinem relegant. Et accipiēs Antiochus religiosus lector & notarius, duas epistolas à Cyro scriptas ad Sergium, vnà cum prænominato satisfactionis exemplari, relegit, sic continenti in verbis:

Epistola Cyri ad Sergiū

Deo honorabili meo domino benigno, principi pastorum, patri patrum, vniuersali patriarchæ Sergio à Cyro humili vestro. Prompto me existente præsentem suggestionē porrigere Deo honorabili meo domino, diuersæ mihi subibant cogitationes, & in duabus sententijs animā partiebar. Putásne, inquam, docenti consentiam? Altiora te nè quæsieris, & potiora te nè scrutatus fueris, & claustra labijs imponens, silere studeam, aut auscultémne eum, qui dicit: Quærens quære, & apud me mane? Deindè in hoc meipsum sufficienter examinans, etiàm scribendi sumebam fiduciā, cùm ter beatitudinis vestræ à Deo inspiratā doctrinam in mente percipere *satisfactus, quòd vnum è duobus, siue etiàm vtrunq; ex hoc mihi cōquiretur. Aut enim (inquam) suscipiar, aut p omnia emendabor in his quæ suggeruntur, si non ità sese habent. Dum dignus fuissem effectus neo honorabilis pijssimis vestigijs, à Deo confirmati nostri domini, simulq; & Deo imitabilem eius condescensionem indeptus, fiduciam capiebam, diuinam iussionem eius serenitatis relegendi, quæ ad Archadium sanctissimū archiepiscopū Cypri contra Paulum primatē episcoporum minimè Deo decenter constructa est, cuius laudabilis ac Deo amabilis verè est omnis quidem intētus, piam immaculatā nostræ fidei rectitudinem allegans, duas autē operationes in Domino nostro Iesu Christo, vt post vnitionē dicatur prohibentē. eam inueniēs abnuebam, & proferre tentabā honoratissimam Leonis epistolā, duas operationes cū alterutrūm scilicet cōmunione, quēadmodùm docet sanctissimus meus dominus, manifestissimè proclamantē. Ex hoc ergò deincèps nobis exorto sermone, venerandam suggestionem à Deo inspirabilium vestrorum ad relegendum iubebar suscipere, quæ dicebatur ac putabatur præfatæ piæ iussionis esse rescriptum. mentionem enim faciebat illius Pauli, qui & Sauli. sed & iussiones exemplares, & intentum eorum, quæ in eo scripta fuerant, admittebat. Opportunè ergò nunc silentium gerere, & nequaquàm cōtradicere perstruebar: ad verò à Deo eruditam doctrinam confugere didici, venerabiles eius syllabas postulans promereri, liquidiùs declarantes, qualiter duas operationes post vnitionem dicere recusantes, in vna, id est, singulari operatione, in omnibus diuinis eloquijs possumus concludere, tam quod passibile, quàm quod impassibile est ipsius ineffabilis dispensationis Saluatoris nostri Iesu Christi, quatenùs à Deo illustrata eruditione Deo instructorum vestrorum illuminata imperitia nostra, forsitan vel in hoc imitabitur pinguissimam atque fertilem terram, seminatumq; verbi granum libenter suscipiens, ad fœcunditatem saluum perducat: Deo acceptas deniquè suî orationes solitè ministrare tam meæ paruitati, quamq; his qui mecum sunt, benignus meus dominus dignetur. Et subscriptio: Cyrus humilis exorās pro honoratissima vita Deo honorabilis mei domini, suggessi. Alia epistola eiusdem Cyri scripta ab Alexādria.

Proprio domino per omnia à Deo honorando, atque ter beatissimo benigno pastorum pastori, patri patrum, vniuersali patriarchæ Sergio, Cyrus humilis vester. Fœcunditatem & iterùm spiritalem fructificationem per Deo acceptabiles orationes beatitudinis Deo amabilis mei domini, quæ cōcurrit doctrinis pijssimorum à Deo conseruandorum & veraciter Christo amabilium dominorum nostrorum, & nunc promereor ter beatissimo meo domino primitias suggerere. Notum enim facio, quòd omnes qui dicuntur dogmatis Theodosianorum circa hanc Alexandrinorum Christo amabilem ciuitatem clerici, vnà cum his qui in dignitatibus & militibus clarent, insupèr & qui ex plebe sunt in millibus constituti, per tertiam Iunij mensis adunati sanctę nostræ catholicæ Dei ecclesiæ, intemerabilia nobiscum Dei mysteria perceperunt, ad hoc adducti præuiante profectò beneplacito omnipotentis Dei consilio, per collatam mihi doctrinam tam à pijssimis ac inuictissimis nostris dominis, quamq; à Deo inspirata domini mei sanctitate, vt per hoc stabilitetur secundùm quod scriptum est, in con- Psal. 117. frequentationibus dies festus vsq; ad cornu altaris. Si autē oportet veraciùs dicere, nō in confrequentationibus tantùm, neq; vsq; ad cornu altaris, sed & in omnē Alexandrinorum Christo amabilem ciuitatē, eiusq; confinia vsq; ad nubes ipsas, & vltra hęc cælestibus officijs in pacem sanctarū ecclesiarū, & in his qui ad eadem conuertuntur, lætantibus. Qualiter autem hæc adunatio assecuta est,

Eccl. 3. c

Leo papa Epistola 10.

est, subtiliter præsumens suggessi pijssimis auribus inuictissimorum ac serenissimorū nostrorum dominorum, per consamulum meum Ioannem Deo amabilem diaconum,

*quia fuit

*qui adfuit in omnibus quæ mota sunt: & certus sum quia & in hoc acceptat vltimum suum famulum sanctissimꝰ meus dominus. Quęso nanq; ter beatissimum meum dominum, quatenùs cognitionem omnium faciens, si quid mihi vitali motione forsitan defuit, aut per ignorantiam de competentibus frustratus sum, emendare exiguum suū famulum dignetur. opus enim hoc Deo honorabilium vestrorum est, qui omnibus diuinis scripturis decoramini, & desupèr perficimini. Subscriptio.

for. *Deū p

Cyrus humilis episcopus, orans *pro Deo honorabilis mei domini vita, suggessi.

EXEMPLAR SATISFACTIonis factæ inter Cyrum quondàm papam Alexandriæ & eos qui erant ex parte Thedosianorum.

Cyri alexādrini episcopi fidei satisfactio.

DOmino Christo vero DEO nostro omnibus præfulgenti, omnesq; ad saluberrimam & veram eius fidem dirigenti, & in vnam eandemq; sanctam suam ecclesiā conuocanti, presentem satisfactionem facimus pro vnitate sanctarū Dei ecclesiarum, mensis Maij die quarta, indictione sexta.

Satisfactio facta à Cyro misericordia Dei episcopo per diuinā sanctionem benignissimorum atq; triumphatorum dominorum nostrorum, locum exhibente Apostolicæ sedis huius Alexandrinæ episcopo amabilis ciuitatis.

CAPITVLVM I.

Si quis non confitetur patrem & filium & spiritum sanctum, Trinitatem consubstantialem, vnam Deitatem in tribus subsistentijs, anathema sit.

CAPITVLVM II.

Si quis non confitetur vnum sanctæ Trinitatis Deum verbum, qui ante secula sinè tempore natus est ex patre, & descendisse de cælis, & incarnatum esse ex spiritu sancto, & domina nostra sancta gloriosa Dei genitrice, semperq; virgine Maria, & humanatum, passum esse propria carne, & mortuum, & sepultum, & resurrexisse tertia die secūdùm scripturas, anathema sit.

CVPITVLVM III.

Si quis non confitetur, vnius eiusdemq; Domini nostri Iesu Christi, veri Dei nostri tam passiones, quamq; miracula, sed alterius & alterius, anathema sit.

CAPITVLVM IIII.

Si quis non confitetur, ex ipsa summa vnitione Deum verbum in vtero sanctæ nei genitricis semperque virginis Mariæ, constituisse sibi per vnitionem carnem ex ipsa sancta Dei genitrice nobis consubstantialem, animatam anima rationali & intellectuali, vnitione naturali atque secundùm subsistentiam, & sic processisse ex ea, vnum existentem, inconfusum atque indiuisum, anathema sit.

CAPITVLVM V.

Si quis non confitetur, sanctam Dominam nostram, semperq; virginem Mariam, propriè & secundùm veritatem θεοτοκον, id est, Dei genitricem, vtpotè quæ Deum verbum incarnatum concepit & genuit, anathema sit.

CAPITVLVM VI.

Si quis non confitetur, ex duabus naturis, id est, deitate & humanitate, vnum Christum, vnum filium, vnam dei verbi naturam incarnatam, secundùm sanctum Cyrillum inconfusè, inconuertibiliter, immutabiliter, siue vnam subsistentiam compositam, quod est ipse Dominus noster Iesus Christus, qui vnus est de sancta consubstantiali Trinitate, talis anathema sit.

CAPITVLVM VII.

Si quis vnum Dominum nostrum Iesum Christum in duabus considerari dicens naturis, non eundem vnum de Trinitate confiteatur, sempiternè quidem ex patre genitum Deum verbum, nouissimis autem seculi temporibus eundem incarnatum, atq; genitum ex sanctissima & intemerata domina nostra, Dei genitrice, semperque virgine Maria, sed alterum hunc nouit & alterum, & non vnum eundemq; secundùm sapientissimum Cyrillum, in deitate perfectum, & in humanitate eundem perfectum, ex hocq; solo in duabus contemplandum naturis, eundem passum, & non passum secundùm aliud & aliud, sicut idē sanctus Cyrillus ait: & patientem quidem humanitùs carne, secundùm quod homo est: permanentem verò impassibilē, vt deum, in passionibus propriæ carnis, eundemque vnum Christum & filium, operantem deo decibilia & humana vna Deiuirili operatione, secundùm sanctū Dionysium, sola contemplatione discernēs ea, ex quibus vnitio facta est. Hęc intellectu considerans, inconuertibilia & inconfusa post eorum naturalem & secundùm subsistentiam vnitionem manētia, in hisq; indiuisè atq; inseparabiliter vnum eundemque Christum & filium recognoscēs, iuxta quod duo adinuicem incōfusè cōuenientia, considerat intellectu causatiuam eorū contemplationem, & non phantasiam mendacium, atq; inanibus mentis figmentis, nullatenùs verò disiungit, quasi perempta iam illa, quæ in duo est, sectione propter ineffabilem & inconfusam & inexcogitabilem vnitionem, dicens secundùm sanctum Athanasium: Simul enim caro, simul Dei verbi caro: simul caro animata ratiōalis, simul Dei verbi caro animata rationalis: sed ad diuisionē per partes huiusmodi assumit vocē, anathema sit.

CAPI-

Universidad de Navarra Biblioteca

CAPITVLVM VIII.

Si quis non anathematizat Arrium, Eunomium, Macedonium, Apollinarem hæreticos, Neſtorium, Eutychen nec nominabilem, & Cyrum, & Ioannem, & Egeotas, & & omnes qui quocunque modo contradixerunt duodecim capitulis ſanctiſſimi Cyrilli, & pœnitentiam non egérunt, ſed in hoc errore ſunt mortui, & quiqui ſimilia eis ſapuerunt, aut ſapiunt, anathema ſit.

CAPITVLVM IX.

Si quis non anathematizat ſcripta Theodoriti, quæque ſunt contra rectam fidem & ſanctum Cyrillum, & epiſtolam quę dicitur Ibæ, & Theodorum Mopſueſtenum, & ſcripta eius, & ſi quis non ſuſcipit ſcripta ſancti Cyrilli, & maximè quæ ſunt contra Theodorum & Theodoritum, Andreamque & Neſtorium, & quiqui ſimilia eis, vniúsve eorum ſenſerunt, aut ſentiunt, anathema ſit.

Theodorus Pharanitanꝰ epiſcopus.

Item accipiens idem Antiochus religioſus lector & notarius codicem Theodori, qui fuit Epiſcopus Pharan, relegit librum eius ſcriptum ad Sergium quondàm epiſcopum Arſinoitam Aegyptiacæ diœceſeos, in quo continebatur ita:

Omne quicquid deſcribitur ſeu locutus, ſiue operatus Dominus, per mentem & ſenſum atque ſapientiam, quæ organa dicuntur διανοητικὰ, & dixit, & operatus eſt, & ſic eius tanquàm totius & vnici, vna operatio verbi, mentis, ſenſibilis & organici corporis cuncta * dicantur.

EIVSDEM ex eodem ſermone:

Quoniamquidem primordialiter propter quandam diuinam & ſapientiſſimam diſpenſationem, ſomnum & faſtidium, eſuriem & ſitim admiſit, quandò voluit, maximè verò etiàm in his motum horum & quietem, ad illam omnipotentiſſimam ac ſapientiſſimam verbi operationem applicamus, & ex hoc vnã vnius eiuſdemq; Chriſti operationem appellamus.

EIVSDEM ex eodem ſermone:

Aſſatim, vt opinor, nobis ſermo diſcutiendo monſtrauit, quia omnia quæcunque ſcripta ſunt de Domino Chriſto, ſiue Dei, ſeu animæ, ſiue corporis, ſeu vtriuſque, animæ (inquam) atque corporis, ſingulariter ſimul & inſeparabiliter agebãtur, incipientia quidem & (vt eſt dicere) affluentia ex verbis, ſapientia & benignitate atque virtute, mediante intellectuali anima & corpore procedentia. Et ideò vna eſt operatio totius, vtpotè vnius eiuſdemq; Saluatoris noſtri. Hæc omnia & ſunt, & dicta ſunt.

EIVSDEM ex eodem ſermone:

Habemus vtiquè ex his manifeſtum, quę Dei ſunt omnia, quæ de Chriſto audiuimus & credimus, ſiue diuinæ naturæ congruentia, ſiue humanæ: & ideò vna operatio iſta, tam Deitatis eius, quamq; humanitatis, piè nominata ſunt.

EIVSDEM ex eodem ſermone:

Vt ſit omnis humanatio à principio vſq; ad finem, & quæque eius ſunt parua & magna, vna veraciter ſublimiſſima & diuina operatio.

EIVSDEM ex ſermone, quem fecit in interpretatione paternorum teſtimoniorũ:

Diuina verò voluntas, quæ eſt ipſius Chriſti, ipſius enim voluntas vna eſt, & hæc *humana. *diuina.

EIVSDEM ex eodem ſermone:

Per hæc igitur abſque vlla ambiguitate inſtruimur, quòd omnia ſalutaris diſpenſationis, ſeu diuina, ſiue humana, de Saluatore noſtro Ieſu Chriſto deſcripta ſunt, principaliter quidem (vt eſt dicere) ex diuinitate facultatem originemque accipiebãt, mediante tamen intellectuali atq; rationali anima per corpus gerebantur, ſiue mirificam quandam virtutem dixeris, ſiue etiàm naturalem alteram hominis motionem, vt eſt cibi appetitus, ſomnus, faſtidium, & dolorum ſuſceptio, triſtitia, anxietas, quæ etiàm per inuſitationem nominum ex conſuetudine paſſiones appellantur, propriè verò naturales ſunt motiones per animatum ac ſenſuale animal: & ipſa verò quæ reuerà ſunt & dicuntur paſſiones, crux, mortificatio, plagæ, cicatrix, acclauationes, conſputiones, alapę, omnia hæc rectè vtiquè & iuſtè vocanda ſunt, vna eiuſdemq; Chriſti operatio.

EIVSDEM ex eodem ſermone:

Intelligenda ergò ſunt nobis omninò, quæque ſunt circa Saluatoris Chriſti humanationem, diuina & profectò ſalutaris operatio.

EIVSDEM ex eodem ſermone:

Ex his igitur omnibus & his ſimilibus, apertè & ſatis iuſtè vna Dei operatio, cuncta quæque ſunt *propriè humanationis, propria credenda atque dicenda ſunt.

EIVSDEM ex eodem ſermone:

Noſtra quidem anima nõ habet inſitum talis eſſe virtutis, vt & naturales corporis proprietates ab ea & à ſemet expellat: ſed neque dominari intantùm apparuit rationalis anima ipſius proprij corporis, vt * etiàm quæ circa hoc ſunt, huicque ſunt inſita, id eſt, molem, fluxumque & colorem contineat, atque circa hoc vnquàm conſtituat. Quæ omnia in diſpenſatione Chriſti Saluatoris noſtri, & conſcripta, & facta ſunt in illo diuino & viuifico corpore. Etenim abſq; mole, & (vt ità dicatur) incorporabiliter abſque * direptione de vulua proceſſit, & ſepulcro etiàm, vt &, tanquàm ſuper pauimentum, ſupra mare ambularet. *etſi *διαιρέσει

EIVSDEM ex eodem ſermone:

Opportunum quidem eſt, nos ità ſentire & dicere, omnia quæque in humanatione de Saluatore Chriſto eſſe ſcribuntur, vnam cognoſcere operationem: huius autem opificem & creatorem, ipſum Deum verbum: inſtrumentum verò, humanitatem. Quæq; igitur tanquàm Deo, & quæque humanitati congruentia de eo dicta ſunt, omnia ipſius Deitatis verbi eſt operatio.

Pyrrhus Conſtantinopol.

Item accipiens idem religioſus Antiochus librum, in ſuperſcriptione continentem, Pyrrhi humilis epiſcopi de voluntate & operatione, relegit tomum dogmaticum eiuſdem Pyrrhi, in quo continebatur:

Vnum autem (vt dictum eſt) tantùm reprehendit capitulum Sophronius Deo amabilis, tanquàm qui teſtimoniũ Dionyſij Deiloqui doctoris diſſimulâſſet per immutationẽ vnius vocis. Congrua quippe in hoc maximè dicens idem vir, & cautelam habentia, in quibus ait ille, Sed virificati Dei nouam quandam deiuirilem operationem nobis morigerans: (vnam enim in veritate noua continebat eadem charta) non malitiosè (quod abſit) ſecundùm meum ſermonem, ſed vtpotè quæ non æqualiter noua intelligi valuiſſet, à Cyro ſanctiſſimo huiuſmodi vox eſt appoſita, & per extremitatum quippe negationem, vnam diuinus doctor aſſerit, affirmatiuã faciens, & hanc ſingulariter exprimens, quid aliud quàm vnã confiteri operationẽ tanquàm vnius Chriſti, ſecundùm ſermonẽ apertè & planè contradidit? Item relectum eſt ex regeſto diuerſarum epiſtolarum, Exemplar epiſtolæ

Paulꝰ Cõſtantinop.

Pauli quondã præſulis huius à Deo cõſeruandæ regiæ vrbis, ſcriptæ ad Theodorum quondàm papam Romanũ, cuius initium:

Pſal. 132.

Eccè quàm bonum & quàm iocundum, habitare fratres in vnum. Habet autem poſt aliqua eadem epiſtola ità: Vnius autẽ eiuſdemque Dei verbi incarnati tam miracula prædicamus, quàm paſſiones agnoſcimus, quas carne pro nobis ſuſtinuit. Vndè & Deus dicitur paſſus, & filius hominis de cęlo deſcendiſſe, propter illam quæ ſuprà recenſita eſt, inſeparabilem & ſecũdùm ſubſiſtentiam duarum naturarum vnitionem. Propterea & vnam voluntatẽ Domini noſtri Ieſu Chriſti intelligimus, nè aduerſitatem vel differentiam voluntatum in vna eademq; perſona Domini noſtri Ieſu Chriſti adnectamus, aut eum ſibi reluctantẽ doceamus, aut duos volentes introducamus, nõ pro cõmixtione prorsùs vel confuſione duarũ naturarum, quæ in eo cõſiderantur, huiuſmodi vnius voluntatis vocẽ proferentes, & ob peremptionem alterius ſolã alterã eſſe pronunciantes, ſed per huiuſmodi vocem inſinuantes, quod eius rationaliter ac intellectualiter animata caro ex ipſã principali vnitione ineffabiliter quæq; diuina ſunt locupletata, eam ſibi vniente ſecundùm ſubſiſtentiam verbi, ipſam diuinã poſſidebat & non differentem voluntatẽ.

Petrus Cõſtantinop.

Item relecta eſt ex altero regeſto epiſtola Petri, & ipſius quondàm præſulis regiæ ciuitatis, ad Vitalianũ ſanctæ memoriæ, qui fuit papa Romanus, cuius eſt initium: Spiritalem nobis lætitiam peperit litera veſtræ vnanimis & ſanctæ fraternitatis. Dumque relegeretur eadem epiſtola, habens diuerſa patrum teſtimonia, hi qui locum gerebant Agathonis ſanctiſſimi papæ Romani, dixerũt: Innoteſcimus veſtræ gloriæ, quòd paterna teſtimonia quæ cõtinentur in præſenti, quæ nunc relegitur Petri epiſtola, circunciſa deflorata ſunt ab eodem Petro ex hoc, quòd oſtendere voluiſſet ſuam, ſuper vnam voluntatem & vnam operationẽ, intentionem. Glorioſiſſimi iudices dixerũt: Comperimus diligenter, iuxta quę à veſtra reuerẽtia dicta ſunt, quòd talia teſtimouia quæ continentur in præſenti epiſtola, detruncatè poſita ſunt. Et ſi placet veſtro ſancto ac vniuerſali cõcilio, in ampliùs huiuſmodi epiſtolę lectio non procedat. Sanctũ concilium dixit: Ad hæc quæ gloria veſtra nupèr locuta eſt, ſatis eſt præſentis epiſtolæ lectio. Eccè aũt ſecundùm quæ iam veſtra interlocuta eſt gloria, ſiue inqſiuit, in medium venientibꝰ tam dogmaticis epiſtolis quàm ſcriptis, quæ fecerũt Pyrrhus, Paulus & Petrus, quondàm patriarchę huius regiæ vrbis, necnon quæ à Theodoro, qui fuit Pharan epiſcopus, & Cyro, qui fuit papa Alexandriæ, & ante nos veſtramq; gloriam relectis, auditur apertè, vnam operationem & vnã voluntatẽ in incarnationis diſpenſatione nomini noſtri Ieſu Chriſti veri Dei noſtri, eos impiè prędicâſſe. Declarantibus igitur nobis, omnem ſatisfactionem veſtra gloria debet percipere, quòd benè atq; iuſtè eos iam abijcit Agathon ſanctiſſimus papa antiquę Romę, per ſuggeſtionem quã fecit ad piiſſimum ac triumphatorem magnum noſtrũ Imperatorem, & nos quoquè conſonanter cum eo, hos, vtpotè aduerſa rectæ fidei ſentientes, expelli de ſacris diptychis, & anathemate percelli cenſuimus, eorumq; ſcripta, vt impietate repleta, abominamur, & vt exterminio debeat ſubmitti, decernimus. Glorioſiſſimi iudices dixerunt: Si hi qui poſt Petrum epiſcopum fuerunt, huius à Deo conſeruandæ regiæ vrbis, id eſt, Thomas, Ioannes, & Conſtantinus, videntur ſeu epiſtolas, ſiue ſermones cõpoſuiſſe de nouitate vocum, quæ nupèr impiè in Catholicam Eccleſiam intromiſſa eſt, eorũ exẽplaria ſiue regeſta, vel authentica in medium ꝓferat Georgius Deo amabilis diaconus & chartophylax, quatenùs & eorũ cognitionẽ præcipiens ſanctũ veſtrum cõcilium, quæ æquitati conueniunt, decernat. Similiter & ſi videntur ſeu epiſcopi, ſiue clerici vel monachi, cæteríve q̃dam libellos exegiſſe ab his, qui epiſcopatũ geſſerunt huius à Deo conſeruandæ regiæ vrbis, de vna operatione & vna voluntate, etiàm hæc prędidimus, vt prędictus Georgius Deo amabilis diaconus & chartophy-

Nota fraudem hereticis vſitatam.

lax ad medium indiminutè deducat, vt & ipſi ſecundùm iudicium ſancti veſtri concilij, exterminio contradantur. Georgius Deo amabilis diaconus & chartophylax, dixit: Polyptychũ, domine, ſiue regeſtum, in quo continentur exemplaria ſynodicorum, quæ facta ſunt tam à Thoma, Ioanne & Conſtantino ſanctæ memoriæ quódàm patriarchis huius regiæ vrbis, hic mihi præſtò eſt, cum his & authentica ſynodica bullata, quæ facta ſunt à Thoma ſanctæ memoriæ quódàm patriarcha ad Vitalianum ſanctæ memoriæ quondàm papá romanũ, quæ etiàm volens ad eum dirigere, propter impiorum Saracenorum incurſum aſſiduè imminentem, vt nõſtis, & obſeſſionẽ, quæ facta eſt per biennium, quo geſſit epiſcopatum, non valuit dirigere, & hæc ergò ſtatim vobis iubentibus profero. Perſcrutatus ſum verò libellos, qui facti ſunt à diuerſis epiſcopis, ſeu monachis, ſiue clericis ac laicis de voluntate & operatione, diligẽter, & hos protuli, & ſunt in chartophylacio, ad id quod vobis placuerit. Glorioſiſſimi iudices & ſanctum Concilium dixerunt: Regeſta ſynodicorum, quæ aſſerit Georgius Deo amabilis diaconus & chartophylax præ manibus habere, ſcriptorum à Thoma, Ioanne, & Conſtantino, qui epiſcopatũ geſſerunt huius à Deo conſeruandæ regiæ vrbis, necnon & authentica ſynodica, quæ dixit ſcripſiſſe Thomam ad Vitalianum ſanctæ memoriæ quondàm papam antiquę Romę, ad medium proferat: & hęc ſuſcipientes qui à nobis excipiunt, ob auditum noſtrũm omnium relegant. Et accipiens Agatho religioſus lector, & notarius ſanctiſſimi patriarchæ Cõſtantinopoleos, ſynodicum authenticum ſanctæ memoriæ Thomæ bullatum, & coram omnibus bullam quæ in eo preſſa fuerat, auferens, relegit, habens in ſuperſcriptione ità: Per oĩa ſanctiſſimo ac beatiſſimo fratri & cõſacerdoti domino Vitaliano, Thomas indignus epiſcopus in Dño ſalutem. Cuius initium eſt, Qui cuncta ex nihilo quidem, vt exiſterent, protulit. Quod ſynodicum collatum eſt cum regeſto, quod protulit Georgius deo amabilis diaconus & chartophylax. Et conſtitit ab initio vſq; ad finẽ indiminutè.

Similiter relectum eſt ex eodem regeſto exemplar ſynodicorum Ioãnis ſanctæ memoriæ, qui fuit ſimiliter patriarcha huius regię vrbis, cõtinens in ſuperſcriptione ità: Per omnia ſanctiſſimo & conſacerdoti macario, Ioãnes indignus epiſcopus, quorum
Pſal. 105 a initium eſt, Quis loquetur potentias Dñi?

Item relecta ſunt ex eodem polyptycho atq; regeſto exemplaria ſynodicorũ Conſtantini venerabilis quondàm patriarchæ huius regiæ vrbis, continentia in ſuperſcriptione ità: Per omnia venerabili atq; ſanctiſſimo cõſacerdoti macario, Cõſtantinus indignus epiſcopus. Quorum initium eſt, Alij quidẽ fortaſsè maiore modeſtia ex cõprehenſione multorũ. His ergò ab initio vſq; ad finem indiminutè relectis, ſanctum cõcilium dixit: Auditum accipientes ſynodicarũ epiſtolarũ quę ſcriptę ſunt à Thoma, Ioãne, & Cõſtantino, quõdàm patriarchis huius regiæ vrbis, & nihil inuenientes cõtrarium de orthodoxa fide eos ſenſiſſe ſiue ſcripſiſſe, prędidimus, vt Georgius deo amabilis diaconus & chartophylax huius ſanctæ magnæ Dei Eccleſiæ, in conſpectu noſtro coram poſitis ſacroſanctis Chriſti eloquijs, ſatisfaciat nobis, q̃ omnibus modis perſcrutatus, nequaq̃ reperit libellos ſcriptos fuiſſe à quibuſdam, atque oblatos prædictis tribus patriarchis, Thomæ, Ioanni, & Cõſtantino, vnam voluntatẽ & vnam operationem adſtruentes in incarnationis diſpenſatione vnius de S. Trinitate Domini noſtri Ieſu Chriſti, veri Dei noſtri. Et tactis propoſitis ſacroſanctis Dei Euangelijs, Georgius DEO amabilis diaconus & chartophylax iurauit hoc modo: Per has ſanctas ſcripturas, & Deum qui per eas locutus eſt, omnia perſcrutatus, non inuẽni libellos fuiſſe factos à quibuſdam, & oblatos prędictis tribus ſanctiſſimis patriarchis Thomæ, Ioanni & Cõſtantino, de vna voluntate & vna operatione. Sanctum concilium dixit: Corporali ſacramento in noſtra audientia & glorioſiſſimorum iudicũ, qui nobiſcum ſunt, perſoluto à Georgio deo amabili diacono & chartophylace ſanctæ huius magnæ Dei eccleſię, perfectamq̃; nobis ſatisfactionem huiuſmodi corporali verbo perhibente, quòd nullatenùs ſanctę memoriæ Thomas, Ioannes, atq; Conſtantinus, à quibuſdã libellos extorſerunt v de operatione & voluntate: hos ſanctę memoriæ tres viros, id eſt, Thomam, Ioannem & Conſtantinum, præuidimus in identitate manere, atq; in ſacris diptychis ſanctarum Eccleſiarũ recitari, vtpotè qui in omnibus immaculati & irreprehẽſibiles inuenti ſunt circa rectam noſtram Chriſtianorum fidẽ. Libellos verò, quos aſſeruit Georgius deo amabilis diaconus & chartophylax ſe habere, factos à diuerſis perſonis ſub Sergio, Pyrrho, Paulo & Petro, ſtatim ad nos perducat, quatenùs horum competenter fiat examinatio. Et paululùm egreſſus Georgius Deo amabilis diaconus & chartophylax, & poſt modicum regrediens, chartasq̃; diuerſas differens, dixit: Secundùm quod placuit veſtro ſancto cõcilio, omnes libellos, profeſſoresq̃; & cętera chartas, quę factæ ſunt, ad prędentem dogmaticam notionem pertinentes, quæque inuentæ ſunt in chartophylacio venerabilis patriarchij, protuli, in quibus & alteram Latinam epiſtolam Honorij, qui fuit papa Romanus, præter illam epiſtolam eius, quæ iam prolata eſt,

Publicè ac iudicialiter iurãdi modus.

v. de for. vna

eſt, cum eius interpretatione. Item defero & librum membranaceum, habentem exemplaria diuerſarum dogmaticarũ epiſtolarum, in quo iacet epiſtola dogmatica Pyrrhi, quódàm archiepiſcopi huius à Deo conſeruandæ regiæ vrbis, quam ſcripſit ad Ioannem ſanctæ memoriæ quondàm papam Romanum: & omnia defero, ad quod vobis placuerit. Sanctum concilium dixit: Libellos & cæteras chartas, quas adſeruit Georgius DEO amabilis diaconus & chartophylax ſanctæ huius magnæ Eccleſiæ, ad præſentem dogmaticam notionem deducens, in medium præferat, quatenùs hæc pertractantes, ſi contraria rectæ fidei inuenerimus, congruenti exterminio ſubmitti præcipiamus. Epiſtolam verò Latinam, quam in præſenti dixit inueniſſe, ac præ manibus habere idem Deo amabilis diaconus & chartophylax Georgius, Honorij quondàm papæ Romani cum interpretatione ſua, pariterq̃; & librum, in quo continetur epiſtola Pyrrhi ad Ioannem quondàm papam Romanum, contradat ad legendum, vt horum ſcientiam accipiamus. Et prolata eſt huiuſmodi honorij Latina epiſtola cum interpretatione ſua, habens in ſuperſcriptione ità: Dilectiſſimo fratri Sergio Honorius, cuius initium fuit,
Honorij papæ epiſtola. Scripta dilectiſſimi filij noſtri * Syrici diaconi. Habet autem eadem epiſtola poſt pauca hæc: Necnon & Cyro fratri noſtro Alexandrinæ ciuitatis præſuli, quatenùs nouæ adinuẽtionis vnius vel duarum operationum vocabulo refutato, claro DEI Eccleſiarum præconio nebuloſarum concertationũ caligines effundi non debeant vel adſpergi, vt profectò vnius vel geminæ operationis vocabulum nouiter introductum, à prædicatione fidei eximatur. Nam qui hæc dicunt, quid aliud nisi iuxta vnius vel geminæ naturę CHRISTI Dei vocabulum, ità & operationem vnam vel geminam ſuſpicantur? Super quod clara ſunt diuina teſtimonia. Vnius autem operationis vel duarum eſſe vel fuiſſe mediatorem Dei & hominum Dominum Ieſum Chriſtum, ſentire & promere, ſatis ineptum eſt.

Habet aũt & circa finem eadem epiſtola ſic: Et hæc quidem, quãtùm ad inſtruendam notitiã ambigentium, ſanctiſſimæ fraternitati veſtræ per eam inſinuandum præuidimus. Cæterùm quantùm ad dogma Eccleſiaſticum pertinet, quæ tenere vel prædicare debemus propter ſimplicitatem hominum, & amputandas inextricabiles quæſtionum ambages, ſicut ſuperiùs diximus, nõ vnam vel duas operationes in mediatore DEI & hominum definire, ſed vtraſque naturas in vno Chriſto vnitate naturali copulatas, cum alterius communione operantes atque operatrices confiteri debemus: & Diuinam quidem, quæ DEI ſunt operantem: & humanam, quæ carnis ſunt exequentem, non diuisè neque confusè aut conuertibiliter DEI naturam in hominem, nec humanam in DEVM conuerſam edocentes, ſed naturarum differentias integras confitentes: vnus atque idem, humilis & ſublimis, æqualis patri, & minor patre, ipſe ante tempora, natus in tempore eſt: per quem facta ſunt ſecula, factus in ſeculo eſt: & qui legem dedit, factus ſub lege eſt, vt eos qui ſub lege erant, redimeret: ipſe crucifixus, ipſe chirographum, quod erat contra nos, euacuans in cruce, de poteſtatibus & principatibus triumphauit. Auferentes ergò (ſicut diximus) ſcandalum nouellæ adinuentionis, non nos oportet vnam vel duas operationes definientes prædicare, ſed pro vna (quam quidam dicunt) operatione, oportet nos vnum operatorem CHRISTVM Dominum in vtriſque naturis veridicè cõfiteri: & pro duabus operationibus, ablato geminæ operationis vocabulo, ipſas potiùs duas naturas, id eſt, diuinitatis & carnis aſſumptæ, in vna perſona vnigeniti DEI patris, inconfusè, indiuisè, atque inconuertibiliter nobiſcum prædicare propria operantes. Et hoc quidem beatiſſimæ fraternitati veſtræ inſinuandum præuidimus, quatenùs vnius confeſſionis propoſitum, vnanimitati veſtræ ſanctitatis monſtraremus, vt profectò in vno ſpiritu anhelantes, pari fidei documento inſpiremus. Scribentes etiàm communibus fratribus Cyro & Sophronio antiſtitibus, nè nouæ vocis, id eſt, vnius vel geminæ operationis vocabulo inſiſtere vel immorari videantur: ſed abraſa huiuſmodi nouæ vocis appellatione, vnum Chriſtum dominum nobiſcum in vtriſque naturis diuina vel humana prædicent operantem: quanquàm hos, quos ad nos prædictus frater & coëpiſcopus noſter Sophronius miſit, inſtruximus, nè duarum operationum vocabulum deinceps prædicare innitantur, quod inſtantiſſimè promiſerunt prædictum virum eſſe facturum, ſi etiàm Cyrus frater & coepiſcopus noſter ab vnius operationis vocabulo diſceſſerit. Similiter datus eſt etiàm liber, in quo continebatur epiſtola Pyrrhi quondàm præſulis huius regiæ vrbis, ad Pyrrhus. Ioannem ſanctæ memoriæ, qui fuit papa Romanus, cuius initium eſt, Dominus & DEVS noſter Chriſtus futurus in cælo aſſcendere. Habet autem eadem epiſtola poſt aliqua, hæc: Nam quis illorum videns ſic nos ex aduerſo poſitos, qui ſacerdotio fungimur, exprobrationibus ſubmitti ab eis, qui conſtituti ſunt à rege, non derideat ac deſpiciat noſtrum concilium: & opportunitatem nactus, impietatis propriæ inſtabilitatem noſtrã faciat, eõ quòd nondùm de duabus naturis deſtructum ſit

bellum, & alteram nobis ipsis turbulentiam introducimus? Similiter prolati & lecti sunt libelli, qui superiùs memorantur, & cæteræ chartæ. Sanctum concilium dixit: Cognitionem accipiens prolatorum nobis à Georgio DEO amabili diacono & chartophylace huius sanctæ magnæ Dei Ecclesiæ, libellorum atque chartarum siue aliorum opusculorum, cõperimus in vnam eandemque impietatem concurrere. Et præuidimus, hæc tanquàm prophana & animæ perniciosa, continuò ob perfectum exterminium igne concremari. Et combusta sunt. Gloriosissimi iudices & sanctum concilium dixerunt: Satis habet & quæ hodierna die peracta sunt.

ACTIO DECIMAQVARTA.

IN nomine domini & dominatoris nostri Iesu Christi, Dei & Saluatoris nostri, imperantibus à Deo coronatis ac serenissimis nostris dominis Hauijs, Cõstantino quidem pijssimo & à Deo decreto magno principe, perpetuo Augusto & Imperatore, anno vigesimooctauo, & post consulatum eius à Deo instructæ mãsuetudinis anno decimotertio, Heraclio verò atque Tiberio à DEO conseruandis eius fratribus anno vigesimosecundo, die secunda mensis Aprilis, indictione nona: præposito venerando sessu pijssimi & CHRISTO amabilis magni Imperatoris Constantini, in secretario sacri palatij quod cognominatur Trullus. Et per iussionem eius à DEO instructæ serenitatis eius, præsentibus & audientibus Constantino glorioßissimo excõsule patricio, & curatore imperialis domus Hormisdæ, Anastasio glorioso exconsule patricio, & loci seruatore comitis imperialis excubiti, Polyeucto glorioso exconsule, Petro glorioso exconsule.

Conueniente quoquè & sancto ac vniuersali concilio, quod per imperialem sanctionem congregatum est in hac à DEO conseruanda regia vrbe, id est, Theodoro & Georgio venerabilibus presbyteris, & Ioanne DEO amabili diacono, locum repræsentantibus Agathonis sanctissimi ac beatissimi archiepiscopi antiquæ Romæ, & Georgio venerabili atque sanctissimo Archiepiscopi huius magnisonæ Constantinopoleos nouæ Romæ, & Petro DEO amabili presbytero monacho, & vicario sedis Alexandrinæ magnæ ciuitatis, & *Theodoro venerabili atque sanctissimo archiepiscopo Theopoleos Antiochiæ, & Georgio religioso presbytero monacho, & apocrisario Theodori venerabilis vicarij sedis Hierosolymorum, Ioanne episcopo ciuitatis Portuensis, Abundantio episcopo ciuitatis Paternensis, Ioanne episcopo ciuitatis Rhegitanæ, locum repræsentantibus sancti concilij antiquæ Romæ centum vigintiquinque Deo amabilium episcoporum, qui etiàm per subscriptiones suas declarantur in suggestiõe, ab eis facta ad Cõstantinum pijssimum principem, & Theodoro religioso presbytero, & locum agẽte Theodori venerabilis archiepiscopi Rauẽnæ, Ioanne episcopo Thessalonicensi, Basilio episcopo ciuitatis Gortynæ insulę Cretæ, Philalithe episc. Cæsareæ Cappadociæ, Theodoro episcopo Ephesi, Theodoro episcopo ciuitatis Thremethuntorum, locum repræsentante Epiphanij DEO amabilis archiepiscopi Cypri, Sisinnio episcopo Heracleæ Thraciæ, Platone episcopo Ancyræ Galatię, Georgio episcopo Cyziceno, Marino episcopo Sardeorum, Petro episcopo Nicomediæ, Photio episcopo Niceæ, Ioanne episcopo Chalcedonensi, Ioãne episcopo Sidensi, Theodoro episcopo Meletinẽsi, Iustino episcopo Tyanorum, Alypio episcopo Sangrorũ, Cypriano episcopo Claudiupolis, Polyeucto episcopo Myrorũ Lyciæ, Theodoro episcopo Staureopoleos Cariæ, Tiberio episcopo Laodiceæ Phrygiæ, Cosma episcopo Synnadorũ, Stephano episcopo Antiochię Pisidię, Ioanne episcopo Pergensi, Theopempto episcopo Iustinianopoleos siue Mostenæ, Isidoro episcopo Rhodi, Sisinnio episcopo Hierapoleos Phrygię, Theodoro episcopo Tarsensi, Macrobio episcopo Seleucię Isauriç, Georgio episcopo Byziæ Thraciæ, Zacharia episcopo Leontopoleos Isauriæ, Georgio episcopo Mileti, Georgio episcopo Mitylenæ, Sergio episcopo Selymbriæ, Andrea episcopo Methymnæ, Theognio episcopo Chij, Epiphanio episcopo Euchaitorum, Petro episcopo Mesembriæ, Petro episcopo *Sozopoleos Thraciæ, Ioanne episcopo Nysseno, Theodoro episcopo imperialium Thermarum, Georgio episcopo *Camulianorum, Zoito episcopo Chrysopoleos Asiæ, Patricio episcopo Magnesiæ, Antonio episcopo Hypeporum, Theodoro episcopo Pergamensi, Stratonico episcopo Solorum, & Tychone episcopo Citij, vtrisque in *sinu existentibus Christo amabilis Cypriorum insulę, Genesio episcopo Anastasiupoleos, Platone episcopo Cinnæ, Stephano episcopo Vranopolis, Andrea episcopo Minicæ, Ioanne episcopo Melitopoleos, Theodoro episcopo Prienetino, Ioanne episcopo Dascylij, Theodoro episcopo *Iustinianopoleos Gordi, menna episcopo Carbaliç Pamphyliç, Callinico episcopo Coloniæ Armeniæ, Theodoro episcopo Verisæ, Tiberio episcopo *Amysii, Sergio episcopo Sinopino, Georgio episcopo *Iunopolis, Stephano episcopo Heracleę Ponti, Longino episcopo Tiensi, Dometio episcopo Prusiados, Geor-

*Theophane

*Camelenorum,

*synodo

*Iustinopolis Gordiu come

*Amyzon

Georgio episcopo Cratiæ, Platone episc. Adrianupoleos, Salomone epo *Clanei, Georgio episc. Coënsi, Ioanne epo *Eresiorũ, Ioãne epo Myndi, Patricio epo Eleusorum, Petro episcopo Apyræ, Alexandro episcopo Nacoliç, Ioãne episcopo Prymnesiæ, Cõstantino episcopo Baratthis, Theodosio episcopo Sibliorum, Paulo episcopo Sozopoleos Pisidiæ, Plusiano episcopo Syllueno, Theodoro episcopo Nazianzeno, Demetrio episcopo *Thyniæ, Stephano episcopo Paros, Georgio episcopo Theræ, Georgio episcopo *Cantani, Ioanne episcopo Lappis, Eulalio episcopo Cynopolis, Constantino epo Dalisandeno, Theodoro episcopo Olbis, Georgio presbytero & monacho monasterij Renati, quod situ est apud antiquam Romam. Residentibusq; gloriosissimis patricijs & cõsulibus, & omnib' venerabilibus & Deo amabilib' episcopis per ordinem in eodem secretario Trulli, propositis in medio sacrosanctis & immaculatis Christi Dei nostri Euangelijs, Constantinus Deo amabilis diaconus huius sanctę magnę Dei Ecclesiæ, & primicerius Deum colentium notariorũ Georgij sanctissimi patriarchæ huius à Deo cõseruandæ regiæ vrbis, dixit: Notionem habet tam vestra gloria, quamq; sanctum & vniuersale vestrum cõcilium, quòd per vigesimamoctauã diem trãsacti Martij mensis, prolati sunt à Georgio Deo amabili diacono & chartophylace huius sanctæ magnæ Dei ecclesiæ diuersi libelli, aliaq; opuscula dogmatica chartacea, & libri diuersi, quæ & sunt per interlocutionem vestri sancti & vniuersalis concilij in perditum tradita: memor quoquè est per omnia tam vestra gloria, quamq; sanctum & vniuersale vestrum concilium, quòd in antelatis prolati sunt ex venerabili patriarchio huius à Deo conseruandæ regiæ vrbis duo libri in membranis, sancti quondàm Cyrilli episcopi, quibus facta est interlocutio cęterorum conciliorum. Et quia in primordijs primi libri tres quaterniones inuenti sunt positi in superscriptione, adstruentes libellum, qui dicitur Mennæ ad Vigilium tunc temporis papam antiquæ Romæ, quem & accusauerunt, qui à parte sunt Agathonis sanctissimi papæ, & Apostolicæ sedis antiquæ Romæ, dicentes falsum eum esse, & qa post lectionem huiusmodi libri, dum legeretur etiàm secundus liber eiusdem sancti quinti concilij, inuenti sunt duo libelli, qui dicebantur Vigilij ad Iustinianum, quondàm diuinæ memoriæ Imperatorẽ, & Theodoram quæ fuit Augusta. In quibus libellis, qui Apostolicæ sedis sunt, opposuerũt, dicentes quòd hi libelli falsi existunt, & quòd popoſcerant eosdem libros opportunè retractari. Vndè suggerimus ad quod placuerit. Gloriosissimi iudices & sanctum concilium dixerunt: Interim opportunè fiat de antelatis lectio. Et relecta sunt. Gloriosissimi iudices & sanctum concilium dixerunt: Oportet duos membranaceos libros sancti quinti concilij, qui iam à Georgio DEO amabili diacono & chartophylace porrecti sunt, vt iterùm ab eo ad medium deducantur, vt inscrupulosiùs cognoscamus, si iuxta quę memorauerunt locum repræsentantes Agathonis sanctissimi papæ antiquæ Romæ, hæc infalsata sunt: similiter autem proferri volumen charta ceum authenticum septimæ actionis præfati sancti quinti concilij, quatenùs etiàm consideremus, & competenter retractemus, si immutilatum permansit. Et prolati sunt ijdem duo membranacei libri & volumen chartaceum ab eodẽ Georgio DEO amabili chartophylace.

*Cleonę

*Erezorũ

*Tinni

*Candani

Gloriosissimi iudices & sanctum concilium dixerunt: Edicat Georgius DEO amabilis diaconus & chartophylax sanctæ huius magnæ DEI Ecclesiæ, si libri duo, qui prolati sunt, & chartaceum volumen, ipsa sunt quæ dudùm protulerat. Georgius Deo amabilis diaconus & chartophylax, dixit: Pro certo, domini, hi sunt duo codices, qui continent acta sancti quinti vniuersalis concilij, & tomum authenticæ septimæ actionis eiusdem sancti quinti cõcilij, quemadmodùm & iamdudùm protulerunt. Subtiliùs autem in bibliotheca venerabilis patriarchij scrutatus, inuẽni & alium chartaceum librum eiusdem sancti quinti concilij, quem & defero, & si videtur sancto vestro concilio, iubeat hunc me proferre. Sanctum concilium dixit: Librum chartaceum, quem Georgius DEO amabilis diaconus & chartophylax huius venerabilis patriarchij præ manibus gerere prosecutus est sancti quinti concilij, proferat ad conferendum cum duobus membranaceis libris, iam ab eo prolatis. Et prolati sunt. Sanctũ concilium dixit: Trãseat in medium Georgius Deo amabilis diaconus & chartophylax, tactisq; præpositis sacrosanctis Christi Dei nostri Euãgelijs, satisfaciat nobis, si præsignati hi duo libri, & volumẽ, quomodò ea inuẽnit, & in bibliotheca venerabilis patriarchij percepit, ità etiàm nunc sunt. Tangens igitur præposita sacrosancta DEI eloquia idem DEO amabilis diaconus & chartophylax Georgius, dixit: Per istas sanctas virtutes, & Deũ qui locutus est per eas, cum veritate hi duo libri membranacei, libri sancti quinti concilij, & volumen septimæ actionis eiusdem sancti quinti cõcilij, iuxta quod iam & excussi sunt, & prolati, ità etiàm nunc manifestati sunt, sicut & pridèm eos in bibliotheca venerabilis patriarchij inuẽni atque suscepi: & neque additum est quicquam à me, neque subtractum per me, neque cum

Iuramenti solenniter faciendi modus.

conscientia mea à quoquam omnium. sed & liber chartaceus eiusdem sancti quinti concilij, qui in presentia mea inuentus est in eadem bibliotheca venerabilis patriarchij, ità est, sicut ibidem inuentus est, depositus. Et surgentes reuerendissimi episcopi eiusdem sancti concilij, assumentesq; in manibus tam predictos duos libros membranaceos, & volumen chartaceum, accurateque eadem loca inspicientes quę accusata sunt, eaque conferentes cum chartaceo libro quem in recenti protulerat Georgius Deo amabilis diaconus & chartophylax, necnon & cum alijs antiquis chartaceis libris eiusdem sancti quinti concilij, dixerunt: Hos duos libros in membranis, qui prolati sunt à Georgio DEO amabili diacono & chartophylace huius sanctę magnæ regiæ vrbis Ecclesiæ, & volumen chartaceum septimæ actionis sancti quinti concilij cõsiderantes, secundùm quod poposcerunt locum repræsentantes Agathonis sanctissimi papæ Apostolicæ sedis antiquæ Romæ, & hæc conferentes tam cum nunc plato modico chartaceo libro, quãq; cũ alijs libris antiquis chartaceis eiusdem sancti quinti concilij, & inuenientes eosdem duos membranaceos libros, & volumen chartaceum septimæ actionis sibimet quidem consonantes, adiectiones verò habentes tam librum, qui dicitur Mennæ ad Vigilium, & à Vigilio quasi duos libellos ad Iustinianum diuæ memoriæ quondàm Imperatorem, & Theodoram eius coniugem, in quibus libellis ei placuit, vt anathematizaret Theodorum Mopsuestenũ episcopum, & epistolam quæ dicitur Ibæ, & scripta Theodoriti dogmatica contra duodecim capitula sanctæ memoriæ Cyrilli Alexandriæ quondàm episcopi, quæ putauit his sermonibus definire: Anathematizamus autem & Theodorum quondàm episcopum Mopsuestenum, vtpotè qui alienus semper ab Ecclesijs extitit, & sanctissimis patribus aduersarius, qui non confitetur incarnatum esse DEI verbum, id est, CHRISTVM esse vnam subsistentiam, & vnam personam, & vnam operationem. Hæc cognouimus, quemadmodùm & affirmant, qui ab Apostolica sede antiquæ Romæ sunt, neque facta, neque scripta fuisse in tẽpore memorati sancti quinti concilij, sed adiectos quidem esse tres quaterniones in primo libro sancti quinti cõcilij, in quibus videtur libellus, qui dicitur Mennæ. Post hæc & in secundo libro circa septimam actionem mutatum quidem fuisse quintumdecimum quaternionem, adiectumque esse quadrifolium non superscriptum ante decimumsextum quaternionem, in quo feruntur duo libri Vigilij, qui dicuntur facti fuisse ad Iustinianum & Theodoram diuæ memoriæ, vtrisque alteram literam habentibus. Hos verò, qui falsauerunt præfatos duos libros & chartaceum volumen, ex illorum vocabulis malitiosè aduersùs recta dogmatica hæc interiecisse, eò quòd neque in nunc prolatis antiquis & iammutilatis libris, eiusdem sancti quinti concilij, neque in chartaceo libro, qui in recenti inuentus est apud bibliothecam venerabilis patriarchij, reiacent ijdem ipsi libelli, seu Mennæ ad Vigilium, siue à Vigilio ad Iustinianum & Theodoram diuæ memoriæ: sed hos fallaciter inuenientes insertos, vtpotè qui diabolica operatione per eos, qui hæc falsauerunt, sint complices, chartaceum quidem volumen, quod falsatum est, decernimus cassari in locis, in quibus adiectiones sunt factæ. Verùm libros etiàm eos obelis obduci in locis, in quibus depraua-ti sunt, & cassari eos. Eos autem qui falsauerunt, anathemati submitti. Et nominatim cum eis anathematizare libellum, qui dicitur Mennæ ad Vigilium, & duos libellos quasi à Vigilio ad Iustinianum & Theodoram diuæ memoriæ. Macrobius reuerendissimus episcopus Seleuciæ Isauriæ, dixit: Suggero vestræ gloriæ & huic sancto atque vniuersali concilio, quòd peruenit ad me liber sancti quinti Concilij, datus mihi à quodam Philippo magistro militum imperialis obsequij. Quem relegens, inueni eum falsatum esse in septima adiectione. Et interrogans eundem Philippum, quia alicubi dedisti hunc librum, dixit mihi, quia Stephano discipulo Macarij eum dedi. Literæ verò, in quibus falsitas libri facta est, propriæ manus Georgij monachi *cata Macarium certæ sunt. Quia cùm esset patriarcha meus ipse Macarius, ingrediebar in domum eius, & adspiciebam eundem Georgium monachum sæpiùs scribentem, & scio accuratè, quia propriæ eius manus sunt. Peto itaque tam vestram gloriam, quamque sanctum Concilium, vt ad medium veniat suprascriptus Georgius monachus, & de hoc interrogetur. Gloriosissimi iudices & sanctum concilium dixerunt: Georgius religiosus monachus, cuius mentio facta est, in medium veniat. Et ingressus est.

*secũdùm

Nota fraudem hæreticam.

Gloriosissimi iudices & sanctũ cõcilium dixerunt: In medio assistenti Georgio religioso monacho presens liber ostẽdatur, vt cognoscat, si literæ ppriæ eius manús sunt, quæ post additamentũ in sexto folio scriptæ sunt. Georgius religiosus monachus intuens in eundem librum, dixit: hic liber, qui nunc prolatus est à Macrobio sanctissimo metropolitano Seleuciæ, mihiq; ostensus est, Philippi magistri militum imperialis obsequij erat. Ipse autem Philippus vicinus erat de parte Stephani, qui cecidit *cata Macarium hæreticum. Quandò ergò

ergò facta est quæstio inter Theodorũ, qui fuerat patriarcha à Deo conseruãdæ huius regiæ vrbis, & præfatum Macarium de fide, tulerunt à *paribus libellorum, qui dicũtur Vigilij, de patriarchio, sicut dixerunt Macarius & Stephan*, & scripsimus in quaterniones, & oblati sunt ab eis pijssimo nostro principi. Præsumptione autẽ accepta, qui erant circa Stephanum & Macarium, vtpotè qui obtulerant principi eosdẽ quaterniones, vnicuique ad eos venienti monstrabant. Idem verò Philippus habuit hunc librum, & adduxit eum ad Stephanum hæreticum, vt eum consideraret, dicens quia veniens de Occidente, adduxi librũ quinti concilij, & vide si benè habet. Nam hic codex non habuit libellos, qui dicuntur Vigilij. Et dixit ei Stephanus hæreticus: Vt scias, quia minùs habet. Idem ergò Philippus rogauit eum, dicens: Si quid scis quia deest, imple. Et ipse Stephanus dixit mihi, vt scriberem eosdem libellos. Et scripsi de memoratis exemplaribus, & dedi eidẽ Stephano. Et in veritate hæc propriæ manús meæ sunt, & cognosco ea. Non solùm autẽ in hoc libro addiderunt istos, qui dicũtur libelli Vigilij, sed quanticunq; libri quinti concilij ad eos peruenerunt, non habentes libellos qui dicuntur Vigilij, addiderunt ijdem Macarius & Stephanus. Incidit autem eis & alius Latinus codex quinti concilij, quem dixerunt sex solidis se comparâsse ab vxore, quæ fuit quondàm Innocẽtij patricij. De capitulo autem eiusdem Latini libri certissimè scit Constantinus reuerentissimus presbyter huius sanctæ magnæ Dei ecclesiæ, & Latinus grammaticus.

*patribus

Gloriosissimi iudices & sancta synodus dixerunt: Edicat præsens Cõstantinus neo amabilis presbyter & grammaticus Latinus, si verũ dicat Georgius religiosus monachus de illo libro Latino, cuius mentionem fecit. Constantinus Deo amabilis presbyter & grammaticus Latinus, dixit: Scio domine, temporibus Pauli quondàm patriarchæ veniſſe *Photinum, qui fuit episcopus Carthaginensis, & cùm Missas acturus esset in sancta magna Dei ecclesia, quæsitũ est, quomodò sedere debuisset, vtrúm ne ante metropolitanos, qui hic morabantur, an post eos. Et requirente eodem Paulo quondàm patriarcha in bibliotheca patriarchij librum quinti concilij, vt cognosceret, quomodò sedere debuissent, contigit vt inueniretur & Latinus liber eiusdem concilij. Et exindè instructus idem Paulus, fecit eum ordinabiliter sedere. Protulit verò eundem librum Latinum de bibliotheca, & dixit mihi: Adspice illum, si secũdùm chartaceum authenticum volumen septimæ actionis sancti cõcilij completum est. Et inueni eundem Latinum librum in septima actione minùs hãbentem, ad illud

*Fortunatũ vel Fortunium,

volumen chartaceum. Et dixit mihi idem Paulus patriarcha: Quia *assume recum Sergium diaconum, qui dicitur *Antifidius, quia bonus scriptor est, & ostende ei, quomodò debeat literas Latinas scribere, & adde quæ minùs sunt. Sunt autem, quæ addidimus in eodem Latino libro in septima actione, libelli qui dicuntur Vigilij papæ Romani, quos & interpretatus sum Latinè ex ipso volumine, & (vt dictum est) scripsit ipse Sergius diaconus. Quæ verò scripta sunt ab eodem Sergio diacono, qui dicitur *Antifidius, *interposui in eodem Latino libro Theodorus librarius, qui habuit stationem ad S. Ioannem Phocan. Hæc, domini, in veritate scio facta fuisse. Gloriosissimi iudices & sanctũ concilium dixerunt: Præsens Sergius neo amabilis diaconus inauriens, quæ à Constantino DEO amabili presbytero & Latino grãmatico dicta sunt, quæ scit, cum omni veritate prosequatur. Sergius Deo amabilis diaconus sanctę magnæ Dei ecclesiæ, dixit: Ante hos multos annos cõuocauit me Paulus quondàm patriarcha Cõstantinopolitanus, & dixit mihi: Vide quæ interpretatur Domnus Constãtinus grammaticus Latinus ex volumine quinti concilij, & scribe in Latinis literis. Et hæc audiés ab eo, sicut seruus & subiect* obediui, & scripsi, & dedi ea Domno Constantino grammatico & presbytero.

*sumat cũ Sergius diaco.
*Antipsidius,
*Antipsidius,
*interposuit,

Sanctum cõcilium exclamauit: Anathema libro qui dicitur Mennæ ad Vigilium, & qui eum finxerũt siue scripserunt, Anathema libellis, qui dicuntur facti fuisse à Vigilio ad Iustinianũ & Theodoram diuæ memoriæ, qui & sunt demõstrati: Anathema simul, qui falsauerunt acta sancti & vniuersalis quinti concilij: Anathema, qui docuerunt & exposuerunt, docentibusq; vel posteà docturis vnam voluntatem & vnam operationem in incarnationis dispensatione Domini nostri Iesu Christi veri Dei nostri, vnius de sancta Trinitate: Sanctorum quatuor cõciliorum sempiterna memoria, Sancti quinti cõcilij sempiterna memoria, Multos annos Imperatori Cõstantino, magno Imperatori multos annos, Pacifico Imperatori multos annos, Cõseruatori rectæ fidei multos annos. Fili Dei, da illi vitam: Fili Dei, da victoriam illi. Theodorus neo amabilis episc. ciuitatis Thremethuntorũ insulæ Cypri, locum gerens Epiphanij sanctissimi archiepiscopi eiusdem insulæ Cypri, vnà cum Stratonico episcopo Solorum, & Thycone episcopo Citij, vtrisque ex synodo existentibus antefatæ Cypri CHRISTO amabilis insulæ, dixerunt: Suggerimus gloriæ vestræ ac vniuersali vestro concilio, quòd testimonia vniuersa sanctorum probabiliumque patrum deferimus, asserentia duas volũtates naturales, & duas naturales operationes in incarna-

tionis dispensatione Domini nostri IESV Christi, veri Dei nostri, quibus interiacet testimonium sancti Athanasij quódàm archiepiscopi Alexãdriæ, ex libro, qui superscribitur, de textu euangelij quod ait, Núc anima mea turbata est. Est verò apud nos in prouincia etiàm liber eiusdem sancti Athanasij, habens in integro eundem eius librum. Ingredientibus autem nobis huc nupèr ex iussione pijssimi Domini nostri & à DEO coronati magni Imperatoris, & inquirentibus libros patrum, quorum testimonia deferimus, vt * proferremus vestro sancto concilio, inuénimus codicem chartaceum vetustissimum, habentem diuersas allocutiones eiusdem sanctissimi Athanasij, quibus interiacet etiàm prædictus sermo, Nunc anima mea turbata est. Petimus igitur tam vestram gloriam, quamque sanctum & vniuersale concilium vestrum, si ei placuerit, vt huiusmodi codicem, qui & prę manibus nostris est, offeram', ad legendũ.

Ioan. 12. d

* eos proferamus,

Gloriossimi iudices & sanctum concilium dixerunt: Librum sancti Athanasij, quem asseruerũt præ manibus habere deo amabiles episcopi insulæ Cypri, accipientes, quiqui acta præsentis concilij suscipiũt ad inauriẽdum nos omnes sermonem, qui in eo continetur, in, Nunc anima mea turbata est, legant. Et accipiens huiusmodi codicem Agatho religiosus lector & notarius sanctissimi patriarchę Constantinopoleos, relegit sermonem, qui in eo cõtinetur, habẽtem in verbis ità: Athanasij archiepiscopi Alexandriæ, in, Nunc anima mea turbata est: Similitudinis Domini, ad nos vtilitas magna est, eò quòd & nos assimilamnr ad eũ. Nisi enim ille assumilatus fuisset hominibus, non poterant Deo homines assimilari. Sed ad Deum hominem factum adsimilantur homines. Oportuerat itaque eum, qui vt nobis similis fieret, descendit, in hoc maximè similem effici, in quo transmutari indigebamus. Transmutari autem egebamus secundùm passiones, vt hæc in impassibilitatem transferrẽtur. Nullus igitur diffidat de passionibus audiens, existimans verti Deitatem, sed superuenisse ei passionem ex carnali atque animæ motione coniectet, & superuenisse, & victã fuisse. Ideò nanque aduenit, vt vincatur: ideoque victa est, vt omnis natura humana per cognatiõem beneficium capiat. Ex hoc quippe incipientes transfiguramur omnes, ex passibilibus impassibiles, & ex mortuis viuentes effecti. Nullus igitur perturbetur ad infidelitatem, si dicit, dum Deus sit dominus pariterque & homo, Nunc anima mea turbata est. Hoc enim factum est, Deitate quidem acquiescente, carne autem insurgente. Possibile enim erat Deitati, prohibere perturbationem: sed noluit, vt similitudinem, quam ad nos habuit, non dissolueret. Tale ergò aliquid est intelligendum ex rebus, quæ circa nos sunt. Cùm temperatur mel cum aqua, nõ mel mutatum est, sed aqua superabundauit: similiter quãdò duntaxàt motio carnis est in DEO, talem quandam similitudinem assumamus, sicut aquam in melicrato, id est, in melle tẽporato superabundantem. Quandò iterùm quod diuinum est, demonstratur, & operatur virtutes, & ostẽdit potestatem, talem similitudinem assumamus, sicut dum mel aquam superat. Hoc enim possibile est deitati, aliquandò quidem carnem permittere, vt superabundet: aliquãdò verò eam superare ad perimẽdam passionem ipsam, & carnis infirmitatẽ. Indicium verò est, quòd quadraginta totis diebus abstinuit corporali cibo, & non esurijt ipsum corpus. Post hæc quippe (sicut scriptum est) esurijt. hîc carnis exuperantia, deindè esurijt post tantum tempus. Exuperauit quod carnis est, idcircò, vt & tentatio ingereretur, & tentator confunderetur, & homo qui à principio per cibum lapsus est, per abstinentiam cibi resurgeret. Tolerat autem & perturbationem carnis * sub ipsa morte aduenientę. Etenim quomodò obediens futurus esset, nostram pro nobis obediẽtiam complens, nisi & contrà aduersitatem haberet, & vinceret aduersitatem? Nobis siquidem ex carne infestatio sit, & si inobediẽtes fuerimus mãdato victi carne, hoc modo peccatum emergit. Ergò & in Domino aduersitatem quidẽ oportebat fieri à carne, obediẽtiam verò vincere. Quanuis enim deus est, veram in carne & secundùm carnẽ obedientiam complet, & * voluntatem carnis voluntas præualet Deitatis, sicut prædixit: Quia descendi de cælo, non vt faciam voluntatem meam, sed vt faciam voluntatem eius, qui misit me, patris, propriam voluntatem dicens ipsam carnem. Nam & caro propria eius erat: neque enim voluntas filij diuina, à voluntate Dei separata. Oportebat quippe moueri carnis volũtatem, subijci verò voluntati Deitatis: & ità hominũ inobedientiæ soluuntur per hanc admirabilem obedientiam, qua Christus obediuit pro nobis. Considera igitur, facta motione carnali, quid asserat: Et quid dicam? Salua me ex hac hora. Sed ideò vẽni in hãc horam. Pater, glorifica nomẽ tuum. Ipsum, Quid dicam, salua me ex hac hora, asseruit secundùm motionem carnis: ideò vẽni in hanc horam, diuinitate superuincente effatus est, penè nec apparére carnalem voluntatem permittente diuina. Ipsum igitur, Quid dicam, tanquàm abscindẽtis est sermo, vt apparéret quidem nobis, quia & caro vera, subiecta verò, & non valens circũducere sicut equus sessorem, nec quantum est, ipsam manum qua regit, inflectere. Deniquè, quid arbitratur passionem? nõ ignominiam,

Comparatio.

Matt. 4 a

* sibijpsi

Athanasij Alexãdrinus episc.

* volũtati

Ioan. 6. d.

Ioan. 12. d

miniam, non confusionem, sed gloriam suam & patris, & accelerat magis, quàm euitat, passionem. Pater, clarifica nomẽ tuum. Non erat (inquit) à me vlla recusatio, sed recusans obtemperat, & non recusans obtinet. Carnalis enim natura recusat mortẽ, & erat hęc in Christo, quoniam verbum caro veraciter factum est. Deitatis autem voluntas elegit mundi salutem, quam mors operata est. Dehinc adimpletum videtur id, Vt faciam volũtatem eius, qui misit me. Dicit Christus: Pater, glorifica nomen tuum. Et responsum est de cælo: Et clarificaui, & iterùm clarificabo. Vt sciamus, quia distantia nulla est, neque separatio patris & filij, magis autem vt lucremur coniunctionem nostram, quæ ad Deum in Christo facta est. Nullus quippe hominum est, qui nõ seipsum abstraxit à voluntate dei ex aliqua parte, vel re, vel tẽpore. In solo autẽ Christo inseparabilitas voluntatis seruata est. quem adsequentes, coniunctionem ad deum * lucrati sumus, vnitionemque salutarẽ ad similitudinem diuinæ vnitionis, sicut ipse perhibuit: Ego & pater vnũ sumus, ità & hi * in nobis vnum sint. Sanctum concilium dixit: Apertè etiàm nunc in sermone, qui relectus est, duas naturales voluntates in incarnationis dispensatiõe vnius de sancta Trinitate Domini nostri Iesu Christi, veri Dei, laudabilis Athanasius declarauit, Dometius reuerẽdissimus episcopus Prusiados, dixit: Suggero tam vestræ gloriæ, quamque sancto ac vniuersali Concilio, quòd Polychronius quidam presbyter & monachus, consentaneus existens Macarij & Stephani hæreticorum, & illorum impia stabilire cupiens dogmata, non mediocriter simplices decepit per suam impiam falsamque doctrinam. Si ergò placet tam vestræ glorię, quamq; sancto & vniuersali cõcilio, hunc ad nos aduenire, vt propriam fidem suam explanet? Gloriossimi iudices & sanctum concilium dixerunt: Sufficienter quidem habẽt, quæ hodierna die gesta sunt. Polychronius autem religiosus presbyter & monachus, in subsequenti ad nos perducatur, de propria fide sua interrogãdus.

* lucrabimur Ioan. 10. f
* nobiscũ

ACTIO XV.

IN nomine Domini & dominatoris Iesu Christi, dei atq; Saluatoris nostri, imperantibus à Deo coronatis ac serenissimis dominis nostris Flauijs, Constãtino quidem pijssimo, & à Deo decreto magno principe, perpetuo Augusto & Imperatore, anno vigesimooctauo, & post cõsulatum eius à Deo instructæ mansuetudinis, anno decimotertio, Heraclio verò atq; Tiberio à Deo conseruãdis eius fratribus, anno vigesimosecundo, vicesima sexta mensis Aprilis, indictione nona, præposito venerabili sessu Cõstantini pijssimi & Christo amabilis magni Imperatoris, in secretario sacri palatij, quod appellãt Trullus, & ex iussione à Deo instructæ eius serenitatis præsentibus & audientibus, Constantino gloriossimo exconsule patricio, & curatore domũs Hormisdæ, Anastasio glorioso exconsule patricio, & loci seruatore comitis imperialis excubiti, Polyeucto glorioso exconsule, & Petro glorioso exconsule. Conueniente quoquè & sancto ac vniuersali concilio, quod ex imperiali sanctione congregatum est in hac à DEO conseruanda regia vrbe, id est, Theodoro & Georgio venerabilibus presbyteris, & Ioanne venerabili diacono, locum repræsentantibus Agathonis sanctissimi ac beatissimi archiepiscopi antiquę Romę, & Georgio venerabili atque sanctissimo archiepiscopo huius magnæ Cõstantinopoleos nouæ Romæ, & Petro reuerendissimo presbytero monacho, & locum gerente sedis Alexandriæ magnæ ciuitatis, & * Theodoro venerabili atque sanctissimo archiepiscopo Theopoleos Antiochiæ, & Georgio religioso presbytero, & apocrisario Theodori venerabilis vicarij sedis Hierosolymorum, Ioanne Episcopo ciuitatis Portuensis, Abũdantio episcopo ciuitatis Paternæ, Ioanne Episcopo ciuitatis Rhegitanæ, locum gerentibus sancti Concilij antiquę Romæ C. XXV. venerabilium episcoporũ, qui & per suas subscriptiones declarantur in suggestione quam fecerunt ad Cõstantinum pijssimum principem, & Theodoro religioso presbytero, & vicario Theodori archiepiscopi reuerendissimi Rauennatis, Ioanne episcopo Thessalonicæ, Basilio episcopo ciuitatis Gortynæ insulæ Cretensiũ, Philalithe episcopo Cæsareæ Cappadociæ, Theodoro episco. Ephesi, Theodoro episcopo Thremethuntorum, locum agente Epiphanij venerabilis archiepiscopi Constantiæ Cypri, Sisinnio Episcopo Heracleæ Thraciensis, Platone episcopo Ancyrę Galatiæ, Georgio episco. Cyzici, Marino episcopo Sardeorum, Petro episcopo Nicomediæ, Photio episcopo Niceæ, Ioanne episcopo Chalcedonæ, Ioanne episcopo Sidẽsi, Theodoro episcopo Melitenæ, Iustino episcopo Tyanorum, Alypio episcopo Gãgrorum, Cypriano episcopo Claudiopoleos, Polyeucto episcopo Myrorum Lyciæ, Theodoro episcop. Staureopoleos Cariæ, Tiberio episcopo Laodiceæ Phrygiæ, Cosma episcopo Synnadorum, Stephano episcopo Antiochię Pisidię, Ioanne episcopo *Pergis, Theopempto episcopo * Iustinia- * Theophane

* Iustinianopoleos,

poleos, siue Mostenæ, Isidoro Epis. Rhodi, Sisinnio epis. Hierapolis Phrygię, Theodoro epis. Tarsensi, Macrobio episc. Seleuciæ Isauriæ, Georgio episcopo Byzię Thraciæ, Zacha-

Zacharia Episcopo Leontopoleos Isauriæ, Gregorio episc. Mitylenæ, Georgio episc. Mileti, Sergio episcop. Selymbriæ, Andrea episcopo Methymnæ, Theognio episcop. Chiensi, Epiphanio episco. Euchaitorum, Petro episc. Mesembriæ, Petro episc. Zozopoleos Thraciæ, Ioanne episcop. Nysseno, Theodoro episc. imperialium Thermarũ, Georgio episcop. *Camelianorum, Zoito episc. Chrysopoleos Asiæ, Patricio episco. Magnesiæ, Antonio epis. Hypeporũ, Theodoro episc. Pergami, Stratonico epis. Solorum, & *Thycone episco. Citij, vtrisque ex synodo existentibus Christo amabilis insulæ Cypriorum, Genesio epis. Anastasiopoleos, Platone episco. Cinnę, Stephano episc. Vranapoleos, Andrea episcop. Miniciæ, Ioanne epis. Meletopoleos, Ioanne episcopo Philadelpheno, Theodoro episcopo Prienetino, Ioãne episc. Dascylij, Theodoro episc. *Iustinianupoleos Gordi, Menna episc. Carbaliæ Pamphyliæ, Callinico epis. Colonæ Armenię, Theodoro Episcopo Verisæ, Tiberio episcopo *Amysij, Sergio episcopo *Sinopis, Georgio episcopo *Iunopoleos, Stephano episcopo Heracleensi Ponti, Longino epis. Tiensi, Dometio epis. Prusiados, Georgio epis. Cratię, Platóe epi. Adrianopoleos, Salomone episc. *Clanci, Ioanne episc. *Erezorum, Ioanne episco. Myndino, Patricio episco. Eleusorum, Petro episc. Apyrę, Alexandro episc. Nacolię, Dometio episco. Prymnesię, Constantino episcopo Baratthino, Theodoro episcopo, Sibliorum, Paulo episco. Sozopoleos Pisidiæ, Plusiano episco. Silueno, Platone episcopo Magidorum, Theodoro Episcopo Nzianzeno, Georgio episc. Coënsi, Demetrio episcopo *Thyniæ, Stephano episcop. Pari, Georgio epis. Candani, Ioanne epis. Lappis, Eulalio episcopo Cynopoleos, Cõstantino episcopo Dalisandeno, Theodoro episcopo Olbis, Georgio religioso presbytero & monacho monasterij Renati, quod situm est apud antiquam Romã: Cononе & Stephano presbyteris & monachis monasterij, quod cognominatur domus Arsitia, situm similiter apud antiquam Romam: Residentibus quoquè per ordinem glorioſissimis patricijs & consulibus, omnibusque venerabilibus & reuerendissimis episcopis in eodem secretario, propositis sacrosanctis & immaculatis dei euangelijs, Theodorus reuerentissimus diaconus huius sanctæ magnæ DEI ecclesiæ, & primicerius Deo amabilium notariorum Georgij sanctissimi archiepiscopi huius à DEO conseruandæ regiæ vrbis, dixit: Meminit per omnia tam vestra gloria, quamque presens & sanctum & vniuersale concilium, qp in præterito conuentu Dometius reuerendissimus Episcop' Prusiados, sancto vestro suggessit concilio, quòd Polychronius religiosus presbyter & monachus defendens dogmata impiorum Macarij & Stephani, quosdam de Christo amabili populo per vanam doctrinam suam cuerteret, & vt adduceretur ad vestrum sanctum concilium, quatenus deberet de propria fide sua perquirere: & quòd tunc tẽporis preuidit tam vestra gloria, quamque sanctum & vniuersale vestrum concilium, memoratum Polychronium in subsequenti ad nos aduenire. Eccè ergò in præsenti præ velo assistit idem religiosus Polychronius, & suggerimus ad quod placuerit. Glorioſissimi iudices & sanctum concilium dixerunt: Ingrediatur Polychronius religiosus presbyter & monachus. Et ingressus est. Glorioſissimi iudices & sanctum concilium dixerunt: Edícat Polychronius religiosus presbyter & monachus, quæ de fide eius sunt, quomodò confitetur incarnationis dispẽsationem Domini nostri Iesu Christi, veri Dei nostri, qui vnus est de sancta Trinitate. Polychronius religiosus monachus dixit: Ego expositiõem fidei meæ do in opere mortui, rogans pro eo filium Dei, vt suscitet eum: sin autem non resurrexerit, eccè concilium & Imperator, quæ eis placuerint, in me faciant. Sanctum concilium dixit: Qualem expositionem fidei vis supra mortuũ ponere, vt resurgat, agnoscere volumus.

Mira Polychronij temeritas.

Polychronius religiosus presbyter & monachus, dixit: Ego pono expositionem meam supra mortuum, & tunc eam relegetis. Sanctum cõcilium dixit: Eccè mortuus præparatus est. Expositiõem ergò fidei tuæ profer, quæ debeat superponi mortuo, vt suscitet eum, sicut dixisti. Et protulit idem religiosus Polychronius chartulam bullatam, bulla exprimẽte monogrammum Polychronij confessoris, quæ habebat superscriptionem: Constantino à deo coronato & sapientissimo magno principi Polychronius. Et dixit: In hoc est fides mea, & ità mihi ostẽdit Deus, vt ponam eam super mortuum: & si non surrexerit, *vt prædixi, quia & Imperator est & concilium, & quomodò iusserint, iudicent. Sanctum concilium dixit: Chartula quæ prolata est à Polychronio religioso monacho, disbulletur, atque relegatur. Et disbullata est huiusmodi chartula. Quam accipiens Antiochus religiosus lector & notarius sanctissimi patriarchæ Constantinopoleos, relegit prædictam chartulam, habentem his verbis ità: Constantino à DEO coronato ac manſuetissimo magno principi, ego Polychronius tanquàm præsens, * saluto & adoro: & quia vidi multitudinem virorum, & candidatorum, & in medio virum, cuius virtutem narrare non valeo, dicentem mihi: Quia nouam fidem componis, festina, & dic Imperatori Constantino:

*Eccè

for. *salutẽ & adorationem,

Non

Non facias nouam fidem, neq; acquiescas. Et veniẽte me ab Heraclea Chrysopolim, & stante me in solario, (hora erat quasi septima diei) vidi virum terribilem, candidatum valdè, & stetit coram me, dicens: Quia qui non confitetur vnam voluntatẽ & deiuirilem operationem, non est Christianus. Ego autem dixi: Hoc & Constantinus sapiẽtissimus Imperator præsiniuit, vnam voluntatem & Deiuirilem operationem. Ille autem dixit: Multùm benè & Deo placitè. Sanctum cõcilium dixit: Edícat Polychronius religiosus monachus, si literæ, quæ in presenti continentur chartula, proprię eius manus existunt, & si ipsa est chartula, quæ debeat super mortuum poni, & resuscitare eum. Polychronius religiosus monachus dixit: Ità est, Domini. Propriæ meæ manus existunt. Et ista est chartula, quæ debeat à me superponi mortuo, eumque resuscitare. Glorioſissimi iudices & sanctum concilium dixerũt: Præuidimus, vt chartula quæ relecta est, super mortuum poni ab eodem Polychronio iuxta propositionem, quæ ab eo facta est, extra hoc sacrum palatium, in loco publico, in presentia nostra & plebis, quęque inuenta fuerit, ad satisfactionem Christo amabilis populi, qualiter Deus veritatem demonstret. Et egredientibus tam glorioſissimis iudicibus & sancto cõcilio, & plurimo populo congregato, in atrio publici lauacri, quod dicitur Zeuxippus, appositus est ei in argenteo exequiali feretro mortuus, similiter coram glorioſissimis iudicibus, & his, qui erant ex sancto cõcilio, plurimoq; Christo amabili populo ibidèm inuento, superassistẽs idem Polychronius, posuit supra ipsum mortuum huiusmodi fidei suæ chartulam, perque plures horas perseuerans, & insusurrans ei, nihil horum quę ab eo stolidè ac blasphemè promissa fuerant, valens peragere, idem Polychronius dixit, nullatenùs se posse mortuũ suscitare. Populus itaque, qui ibidèm aderat, exclamauit, dicens: Nouo Simoni anathema, Polychronio seductori populi anathema. Et iterùm ingredientes & glorioſissimi iudices & sanctum ac vniuersale cõcilium in secretario sacri palatij, quod appellatur Trullus, presente eodem religioso presbytero & monacho, dixerunt: Edícat iterùm Polychronius monachus, si confitetur duas naturales voluntates & dũas naturales operationes in incarnationis dispensatione Domini nostri Iesu Christi, veri Dei nostri, qui vnus est de sancta Trinitate. Polychronius religiosus monachus dixit: Sicut cõtinet chartula quam obtuli, & posui supra mortuum, ità credo vnam voluntatem & Deiuirilem operationem, & alterũ quid non dico. Glorioſissimi iudices & sanctum concilium dixerunt: Chartam, quam obtulisti, quis scripsit? Polychronius dixit: Propria mea manus existit. Sanctum cõcilium dixit: Postquàm Polychronius monachus in proprio errore vsq; in senium perseuerauit, nunc autem etiàm à nobis commonitus, quomodò sentiat de humanatióe Domini nostri Iesu Christi veri Dei nostri, conatus est tentare spiritum sanctum, & blasphemam componẽs chartulam, obstinanter affatus est ponere eam super mortuum, & ad firmitatem blasphemiæ, quæ in ea fuerat scripta, vt nõ dicamus fidei, huiusmodi mortuum resurrecturũ, nos (iuxta quod dictũ est à sancto Paulo apostolo) anathemati iam hunc secundùm animam submisimus: sed ad satisfactionem Christo amabilium populorum, quorum plurimos prẽterẋis temporibus tam ipse, quàm eius cõsentanei deceperant, permisimus talẽ eius præsumptionem, dæmoniosamq; ac temerariam propositionem publicè fieri, & mortuum, quem quæsierat, in medium deduci in præsentia nostra & glorioſissimorum iudicum, & multitudinis Christo amabilis populi, ille proposuit, tale eius impium scriptum superponẽs, & plurimam horã, quantam ipse voluit, superassistens eidem mortuo, & supersusurrans intra semetipsum quæque putauit, donèc dixit, non se posse facere. Quomodò nanque esset possibile, blasphemantem in Deum, virtutes operarí? Vndè præuidimus, hunc, tanquàm seductorem populi & deceptorem, & manifestũ hæreticum, omni sacerdotali ordine & officio denudari. Et depositò eo, sanctũ concilium exclamauit: Polychronio hæretico & consentaneis eius anathema, Macario & Stephano similibus Polychronio anathema, Trinitas istos tres deposuit. Glorioſissimi iudices & sanctum conciliũ dixerunt: Sufficiunt, quæ hodierna die acta sunt.

Polychronio sua q temeritas ecl. rit.

ACTIO XVI.

IN nomine Domini & dominatoris Iesu Christi, Dei & Saluatoris nostri, imperantibus à Deo coronatis & trãquillissimis nostris dñis Flauijs, Constãtino quidem pijssimo, & à Deo decreto magno principe, perpetuo Augusto & Imperatore, anno vigesimooctauo, & post cõsulatum eius à Deo instructæ manſuetudinis, anno decimotertio, Heraclio verò atq; Tiberio à Deo conseruãdis eius fratribus, anno vigesimotertio, nona die mensis Augusti, indictione nona, præposito sacratissimo sessu Constantini pijssimi & Christo amabilis magni Imperatoris, in secretario sacri palatij, quod appellatur Trullus, & per iussionem eius à deo instructæ serenitatis, ex persona eius presentibus & audientibus Consſantino glorioso exconsule patricio, & curatore imperialis domus Hormisdæ, Anastasio glorioso exconsule patricio, & loci seruatore comitis imperialis excubiti,

Poly-

Universidad de Navarra Biblioteca

Polyeucto glorioso exconsule patricio, & Petro glorioso exconsule.

Conueniente quoquè etiàm sancto ac vniuersali concilio, quod ex imperiali sanctione congregatum est in hac à Deo conseruanda regia vrbe, id est, Theodoro & Georgio reuerentissimis presbyteris, & Ioanne reuerētissimo diacono, locum repræsentantibus Agathonis sanctissimi ac beatissimi archiepiscopi antiquæ Romæ, & Georgio venerabili atque sanctissimo archiepiscopo huius magnæ Constantinopoleos nouæ Romæ, & Petro reuerentissimo presbytero monacho, & vicario pontificalis sedis Alexandrinæ magnæ ciuitatis, & Theophane venerabili atque sanctissimo archiepiscopo Theopoleos Antiochiæ, & Georgio religioso presbytero, monacho & apocrisario Theodori venerabilis loci seruatoris sedis Hierosolymorum, Ioanne episcopo Thessalonicæ, Theodoro reuerentissimo presbytero, & loci seruatore Theodori reuerendissimi archiepiscopi Rauennatium, Ioanne episc. ciuitatis Portuensis, Basilio episc. ciuitatis Gortynæ insulæ Cretæ, Abundantio episc. ciuitatis Paternæ, & Ioanne episc. ciuitatis Rhegitanæ, locum repræsentantibus centum vigintiquinque venerabilium episcoporum sancti concilij antiquæ Romæ, qui etiàm per subscriptiones suas ibidèm demonstrantur in suggestione, quæ ab eis facta est ad Constantinū pijssimum principem, Philalithe episc. Cæsareæ Cappadociæ, Theodoro episc. Ephesi, Theodoro episc. ciuitatis Thremethuntis, locum representante Epiphanij venerabilis archiepiscopi Constantiæ insulæ Cypri, Sisinnio episc. Heracleæ Thraciæ, Platone episc. Ancyræ Galatiæ, Georgio episcopo Cyzici, Marino episco. Sardeorum, Petro episc. Nicomediæ, Photio episcopo Niceæ, Ioanne episc. Chalcedonæ, Ioanne episcop. Sidensi, Ioanne episcopo Amasiæ, Theodoro episc. Melitenæ, Iustino episc. Tyanorum, Alypio episcop. Gangrorum, Cypriano episcopo Claudiupolitano, Ioanne episcopo Pessinuntis, Polyeucto episcopo Myrorum Lyciæ, Theodoro episcopo Staureopolitano Cariæ, Tiberio episcopo Laodiceæ Phrygiæ, Cosma episc. Synnadorum, Cōstantino episcopo Baratthæ, locum exhibēte Pauli episc. Iconij, Stephano episc. Antiochiæ Pisidiæ, Ioanne episc. Pergensi, Theopempto episco. Iustinianopoleos siue Mostenæ, Isidoro episco. Rhodi, Sisinnio episc. Hierapolitano Phrygiæ, Theodoro episcopo Tarsensi, Stephano episc. Anazarbensi, Macrobio episc. Seleuciæ Isauriæ, Georgio episc. Mileti, Sergio episc. Selymbriæ, Andrea episcopo Methymnensi, Theognio episc. Chiensi, Alexandro episc. *Cotyaiorum, Epiphanio episc. Euchaitorum, Ioanne epis. Heracleopolis, Petro episc. Mesembriæ, Petro episc. Sozopolitano Thraciæ, Ioanne episc. Stoborum, Ioanne episc. Athenarum, Ioanne episcopo Argorum, Theodosio epis. Lacedæmonien, Ioāne episcopo Nysseno, Theodoro episc. imperialium Thermarum, Georgio episc. * Camulianorum, Theodoro episc. Sinen, siue Iustinianupolitano magnæ Armeniæ, Georgio episc. Daraniseū, siue Analiblorum, Zoito epis. Chrysopolitano Asiæ, Theodoro episc. Pergameno, Theodoro episc. Mastaurorum, Patricio episc. Magnesiæ, Antonio epis. Hypeporum, Ioanne episcopo * Amathūntorum, Sisinnio episc. Nysorum Asiæ, Stratonico epis. Soloen, & Thycone episc. Citien, vtrisque de synodo existentibus Christo dilectæ Cypriorum insulæ, Ioanne episc. Lappeno, Gregorio episcopo * Cantano, Regino episco. Panien, Martyrio episc. Iuliopolitano Galatiæ, Michaele epis. Asponeū, Platone epis. cinneū, Genesio epis. Anastasiopolitano, Stephano episc. Vranapolitano, Andrea epis. Miniceno, Georgio episc. Byziæ, Mercurio episc. *Pemanetio, Ioanne epis. Melitopolitano, Cyrico epis. Adrianeū, Ioanne episc. Philadelphiæ, Andrea epis. *Silandi, Ioanne episcopo Sidensi, Theodoro episc. Daldeneno, Ioāne episc. Dascylino, Theodoro episcopo Prienetino, Ioanne episcopo Adrianorum Rithyniæ, Georgio episc. Galli, Sisinnio epis. Basilinopolitano, Polychronio Theopolitano siue Pruseno, Anastasio epis. Theodotianorum siue Apolloniadis, Theodoro episc. Cæsareæ Bithyniæ, Theodoro episc. * Iustinianupoleos Gordi, Menna epis. Carbaliæ Pamphyliæ, Cosma episcopo Homonadorum, Niceta epis. Coracesiano, Theodoro epis. Veriſę Armenię, Callinico episc. Colonę Armenię, Tiberio episcopo Amysseno, Ioanne episc. Andrapolorum, Theodoro epis. Iborum. Sergio episc. *Sinopheno, Georgio episc. Arces, Ioanne episc. Faustinopolitano, Georgio episc. Iunopolitano, Phoca episc. Dadibrorum, Platone episc. Adrianopolitano, Georgio episcopo Cratię, Dometio epis. Prusiadis, Stephano episc. Heracleę Ponti, Longino epis. Tieno, Anastasio episc. Polemonieū, Ioanne episc. Comanorum, Theophylacto epis. Cerasuntorum, Salomone episc. * Clanei, Theodoro episc. Amorij, Zimarco episcopo *Sidyniorum, Georgio episc. Oenoandorum, Ioanne episc. * Erezorum, Ioanne episc. Myndi, Patricio episc. Eleusorū, Cyrico episc. Ancyrano Phrygię, Petro episc. Apyrę, Alexandro episc. Nacolię, Dometio epis. Prymnesię, Theodoro episco. Sibliorum, Paulo episco. Sozopolitano Pisidiæ, Marino episc. Philomelino, Constantino episcopo Thymbrianorum, Platone episcopo Magidorum, Plusiano episcopo Silueno, Theodoro episcopo Nazianzeno, Theodoro

* Camelenorum

* Amathuntorū,

*Candanensi,

*Pionensi

* Cellidiæ

* Iustinopolis Gordiu Come

* Amyzonensi

* Sinopeno

* Cleone

* Erefiorū

odoro episcopo Doriorum, Georgio episcopo Coēnsi, Georgio episcopo Thereū, Stephano episcopo Parij, Georgio episcopo Naxi, Demetrio Episcopo * Tinnieū, Eutychio episcopo Melensi, Ioāne episcopo Coryci, Ioanne episcopo Adanorum, Georgio episcopo Hauiadis, Eulalio Episcopo Cynopolitano, Constantino episcopo Daliſandi, Theodoro episcopo Olbis, Georgio religioso presbytero & monacho monasterij Renati, quod situ est apud antiquam Romā, Conone & Stephano presbyteris & monachis monasterij, quod cognominatur domus Arsitia, situm similiter apud antiquam Romam. Residentibus quoquè gloriosissimis patricijs & consulibus, omnibusque venerabilibus & DEO amabilibus episcopis iuxta ordinē in eodem secretario, propositis in medio sanctis atque immaculatis Christi DEI nostri euangelijs, Theodorus amabilis diaconus huius sanctissimæ magnæ Ecclesiæ, & primicerius Deo amabilium notariorum Georgij sanctissimi archiepiscopi huius à deo conseruandæ regiæ vrbis, dixit: Edocemus vestram gloriam, & sanctum ac vniuersale vestrum concilium, quòd Cōstantinus, qui se dicit esse presbyterum sanctæ Dei ecclesiæ, quæ est in Apamea secundæ Syriorum prouinciæ, præ velo assistit, rogans ingressum adipisci, quatenùs instruat vestrū sanctum concilium quædam, quæ ad præsentē dogmaticam pertinēt notionem, & suggerimus iuxta quod placuerit. Gloriosissimi iudices & sanctum concilium dixerūt: Intret memoratus Cōstantinus religiosus presbyter. Et ingressus est. Sancta synodus dixit: Constantinus religiosus qui adstat, sui cognitiōem edicat, & causam ob quam aduenit. Cōstantinus religiosus dixit: Cōstantinus dicor, presbyter sum sanctissimæ Dei Apameensis ecclesiæ secundæ Syriorū prouinciæ, ordinatus ab Abraamio episcopo Arethusio: vēni ad sanctum nutu diuino congregatum vestrum cōcilium, vt instruam vos, quia si auditus essem hoc anno, nō habuissemus perpeti hoc, quod passi sumus in prælio. Volui enim ingredi in synodo, & rogare vt pax fieret, quatenùs aliquod henodicum, id est, adunatorium fieret in medio, vt neque illi, neque illi contristarētur, hoc est, qui dicunt vnam volūtatem, & qui dicunt duas voluntates. Et profectus sum ad Theodorum patricium * strategum, & rogaui eum, quatenùs ipse pro me loqueretur ad synodum, & fieret charitas & pax, quia pacem & charitatem plùs omnibus diligit Deus. Et nunc, si iubētis, vt quod mihi Deus dedit de fide, conscribam Syriacè, & interpretetur Græcè. Sancta synodus dixit: Quemadmodùm proprietatis indicia insinuâsti nobis Græcè, similiter & quæ fidei tuæ sunt, dic tu. Constantinus presbyter dixit: Inducias, domini, accipiā sex dierum, & * scribo apud me fidem meā, & defero eam ad sanctum vestrum concilium.

*Thynieū

* strategum,

Psalm. 83.

* scribam

Glorioſissimi iudices & sancta synodus dixerunt: Iuxta propositiōem tuam aduenisti ad nos, vt debeas quæ fidei tuæ sunt dicere: necessarium ergò existit, vt confestim, quæ fidei tuę sunt, edicas nobis & modum henodici, id est, adunatorij, quod dixisti, fieri. Constantinus religiosus presbyter dixit: Ego duas naturas dico, sicut dictū est in Chalcedona, & duas proprietates, & de operationibus cōtentionem nō habeo, sicut proprietates eas dicitis, voluntatem verò vnam dico personæ DEI verbi ipsius subsistentiæ. Nam si voluēritis edisscere veritatem benè, quid sit hypostasis, id est, subsistentia, Græcè nescio: volūtatem verò dico esse personæ Dei verbi & post incarnationem: patris quippe, filij, & spiritussancti, vna est voluntas. Glorioſissimi iudices & sancta synodus dixerunt: Ipsa vna volūtas, quam dicis in dispensatione incarnationis Domini nostri Iesu Christi, diuinę eius naturæ est, an humanæ eius naturæ? Constantinus religiosus dixit: Diuinitatis dico esse voluntatem. Glorioſissimi iudices & sancta synodus dixerunt: Humana natura nomini nostri Iesu Christi habuit volūtatem, an non? Constantinus religiosus dixit: Naturalem etiàm habuit. Habuit nanque eam ab vtero vsque ad crucem, & proprietatem hanc dico, & proprietas est. Glorioſissimi iudices & sancta synodus dixerūt: Ante hoc effatus es, quòd vnam voluntatē habuit persona Dei verbi, & post hoc dixisti, quia naturalem habuit voluntatem humanitas eius: vndè secūdùm sermones tuos vnam habuit personalem voluntatem & vnam naturalem, & quomodò tu vnam voluntatem sentis in Christo? Constantinus religiosus dixit: Christus deseruit & exuit eam in carne & sanguine. Glorioſissimi iudices & sancta synodus dixerūt: Vbi itaque remansit ipsa caro & sanguis? Cōstantinus religiosus dixit: Exuit eam. Glorioſissimi iudices & sancta synodus dixerunt: Quis exuit * carne? Constantinus religiosus dixit: Christus. Glorioſissimi iudices & sancta synodus dixerunt: Et humanam voluntatem simul exuit cum carne? Cōstantinus religiosus dixit: Etiàm, domini, volūtatem illam. Glorioſissimi iudices & sanctum cōcilium dixerunt: Macarius, qui fuit patriarcha Antiochię, sic credebat vt dicis? Constantinus religiosus dixit: Etiàm, domini,

* carnem?

mini, ſicut ego dico vnam voluntatem, ità & Macarius dicebat. Sic nanque & ex eo audiui. Sancta ſynodus dixit: Ità ſentis, & ità perſeueras vſque ad finem in hac ſecta? Conſtantinus religioſus dixit: Etiàm, Domini, ſic ſentio, & ſic credo, & non eſt poſſibile aliter. Sancta ſynodus exclamauit: Hæc ſecta Manichæorum eſt: Hæc eſt fides Apollinarij, Anathema illi cum dogmatibus ſuis, Nouo Manichæo anathema, Nouo Apollinario anathema, Foràs mittatur Manicheus, omnibusque hereticis anathema. Et poſtquàm expulſus eſt idem Conſtantinus, Georgius archiepiſcopus huius à Deo conſeruandæ regiæ vrbis, dixit: Ego & quidam parui, qui ſub ſede mea ſunt venerabiles Epiſcopi, propter diſpenſatiõem rogam⁹, vt ſi poſſibile eſt, nominatim anathematizentur perſonæ in exclamationibus, id eſt, Sergius, Pyrrhus, Paulus & Petrus. Sancta ſynodus dixit: Eos qui ſemèl condemnabiles demonſtrati ſunt, & ſecũdùm ſententiam noſtram iamdudùm eiecti de ſacris diptychis, opportunum exiſtit, etiàm in exclamationibus hos nominatìm anathematizare. Georgius ſanctiſſimus archiepiſcopus huius regiæ ciuitatis, dixit: Quoniam multitudinis ſiue multorũ vbiq; concilium obtinet, neceſſarium eſt nominatim memoratas perſonas anathematizari. Et exclamauerunt vniuerſi: Multos annos Imperatori, Cõſtantino magno Imperatori multos annos, Orthodoxo Imperatori multos annos, Pacifico Imperatori multos annos, Conſtantino nouo Martiano multos annos, Cõſtantino nouo Theodoſio multos annos, Cõſtãtino nouo Iuſtiniano multos annos, Cõſeruatori rectæ fidei multos annos, Firmamentum eccleſiarum Domine cuſtodi, Conſeruatorẽ fidei domine conſerua, Agathoni papæ Romano multos annos, Georgio patriarchę Cõſtãtinopoleos multos annos, Theophanio patriarchæ Antiochiæ multos annos, Orthodoxo concilio multos annos, Orthodoxo ſenatui multos annos, Theodoro hæretico Pharanitano anathema, Sergio hęretico anathema, Cyro hęretico anathema, Honorio hæretico anathema, Pyrrho hæretico anathema, Paulo hæretico anathema, Petro hæretico anathema, Macario hæretico anathema, Stephão hęretico anathema, Polychronio hæretico anathema, Aſpergio Pergenſi anathema, omnibus hęreticis anathema: Omnibus qui ſuffragantur hæreticis, anathema: Augeatur fides Chriſtianorum, Orthodoxo & vniuerſali concilio multos annos. Glorioſiſſimi iudices dixerunt: Edícat ſanctum & vniuerſale veſtrum cõcilium, ſi quicquam de his, quæ ad ſcrupuloſiorem indagationem pertinent, relictum eſt ſuper præſente capitulo, & debeat ampliorem ſcrutationem & inquiſitionem circa id adhibere ſanctitas veſtra. Sancta ſynodus dixit: Sufficienter quidem habent, quæque vſq; nunc geſta ſunt ac decreta, & ad præſentẽ dõgmaticam inquiſitionem intendunt. In ſequẽti verò, inſpiratione ſancti & viuifici ſpiritũs, definitionem rectæ fidei conuenientẽ ſynodaliter ſtatuemus.

ACTIO DECIMASEPTIMA.

Definitio orthodoxæ fidei, facta in regia vrbe temporibus pijſſimi ac trãquilliſſimi Domini noſtri Conſtantini magni victoris Imperatoris.

IN nomine Domini & dominatoris Ieſu Chriſti, Dei & Saluatoris noſtri, Imperantibus à DEO coronatis ac ſereniſſimis noſtris dominis Flauijs, Conſtantino quidem pijſſimo & à DEO coronato magno principe, perpetuo Auguſto & Imperatore, anno vigeſimooctauo, & poſt conſulatum eius à Deo inſtructæ manſuetudinis anno decimotertio, Heraclio verò atque Tiberio à Deo cõſeruandis eius fratribus anno vigeſimotertio, die vndecimo menſis Septembris, indictiõe decima, præpoſito ſacratiſſimo ſeſſu à Cõſtantino pijſſimo & Chriſto dilecto magno Imperatore, in ſecretario diualis palatij, quod appellatur Trullus, & ſecundùm iuſſionem eius à Deo inſtructæ tranquillitatis, ex perſona eius præſentibus atque auſcultantibus cõſulibus, Georgio exconſule patricio, & curatore diualis imperialis domûs Hormiſdæ, Anaſtaſio glorioſo exconſule patricio, & loci ſeruatore comitis imperialis excubiti, Polyeucto glorioſo exconſule, & Petro glorioſo exconſule. Conueniente quoquè ſancto atque vniuerſali concilio, quod ſecundùm imperiale decretum congregatum eſt.

Mutilo exiſtente præ vetuſtate ac paginarum corruptione exemplari, deſunt hoc in loco epiſcoporum nomina, qui hunc decimæſeptimæ actioni interfuerũt, cum certis aliis adiungi ſolitis in præmiſſis.

Reſidentibus quoquè glorioſiſſimis patricijs & conſulibus, omnibusque venerabilibus & Deo amabilibus epiſcopis iuxta ordinem in eodem ſecretario, propoſitis in medio ſanctis atque immaculatis Chriſti Dei noſtri Euangelijs, Theodorus Deo amabilis diaconus huius ſanctiſſimæ DEI catholicæ & Apoſtolicæ magnæ Eccleſiæ, & primicerius Deo amabilium notariorũ Georgij ſanctiſſimi atque venerabilis archiepiſcopi huius à Deo conſeruandæ regiæ vrbis, dixit: Comperta habet ſanctum & venerabile veſtrum concilium, quæ dudùm geſta ſunt in vltima actione, quoniam interlocutum eſt ſufficere quidẽ hæc quæ acta ſunt. Pollicitum eſt verò per diuinam gratiam Chriſti veri Dei in deſuturam, definitionem rectæ fidei conuenientem promulgare. Ad memoriam ergò deducimus, quid videtur? Glorioſiſſimi iudices & ſanctum concilium dixerunt: Ordo lectionis de his, quæ dudùm acta ſunt, prouenit. Et relecta ſunt. Sanctũ concilium dixit: Definitio orthodoxæ fidei, quæ à nobis conſtituta eſt, relegatur. Et accipiens Agatho reuerentiſſimus lector & notarius Georgij venerabilis archiepiſcepi à neo cuſtodiendæ huius regiæ vrbis, relegit eandem definitionem, ità continentem: Sancta magna atq; vniuerſalis ſynodus, quæ per gratiam Dei & piam ſanctionem Conſtantini pijſſimi & fideliſſimi magni Imperatoris congregata eſt in hac à Deo conſeruandæ regia Conſtantinopoli noua Roma, in ſecretario diualis palatij, quod cognominatur Trullus, decreuit, quæ habentur in ſubditis: Vnigenitus Dei patris filius & verbũ, qui per omnia ſimilis nobis abſque peccato factus eſt, homo Chriſtus verus DEVS noſter, p euangelicas voces flagranter prędicauit: Ego ſum lux mundi. Qui ſequitur me, non ambulat in tenebris, ſed habebit lumen vitę. Et iterùm: Pacem meam do vobis, pacem meam relinquo vobis. Ac proindè diuinitùs edita pacis doctrina neo inſtruente, manſuetiſſimus noſter Imperator inſtitutus, propugnator quidem eſt rectæ fidei, expugnator verò prauę doctrinę, hoc ſanctum vniuerſale noſtrum congregans collegium, totius Eccleſiæ adunauit compaginem. Vndè hoc ſanctum noſtrum vniuerſale concilium impietatis errorem núc vſque, qui à quibuſdam temporibus factus eſt, procùl abijciens, ſanctorum autem ac probabilium patrũ inoffensè recto tramite iter conſecutum, ſanctasque & vniuerſales quinque ſynodos, piè in omnibus eis conſonuit: Trecentorum (inquimus) decem & octo ſanctorum patrum, qui in Niceam cõuenerunt aduersùs Arrium furioſum: & *ei qui à C.L. à Deo inſpiratis viris poſt hanc apud Conſtantinopolim aduersùs Macedonium impugnatorem ſpiritũs, & Apollinarem impiũ: ſimiliter & * ei, quæ in Epheſo priùs aduersùs Neſtorium Iudaicę intelligentię, congregata eſt ducentorum venerabilium virorum: atque *ei, quæ in Chalcedona ſexcentorum triginta Deo inſpiratorum patrũ aduersùm Eutychem & Dioſcorum Deo odibiles: ſuper has & vltimę harum quintę S. ſynodi, quæ hîc congregata eſt aduersùs Theodorum Mopſueſtenum, Origenem, Didymum & Euagrium, & ſcripta Theodoriti aduersùm duodecim capitula laudabilis Cyrilli, & epiſtolã quæ dicitur Ibæ, ad Marim Perſam ſcriptã, immutilatas quidem in omnibus pietatis renouans ſanctiones, prophanas verò impietatis expellens doctrinas. Et id, quod eſt à trecentis decem & octo patribus editum, & dehinc à C.L. neo inſtituente confirmatum eſt, quod etiàm cæteræ ſanctæ ſynodi ad extinguendam omnem peſtiferam hæreſim alacriter ſuſceperunt & confirmauerunt ſymbolum, & hoc noſtrum ſanctum & vniuerſale à Deo inſpiratum conſignauit concilium, ſymbolum Nicenum trecentorum decem & octo: Credimus in vnum Deum, patrem omnipotentem, viſibilium & inuiſibilium factorem, & in vnum Dominum Ieſum Chriſtum filium Dei, qui natus eſt ex patre, vnigenitum, hoc eſt, de eſſentia patris, Deum de Deo, lumen de lumine, Deum verum de DEO vero, natum, non factum, conſubſtantialem patri, per quem omnia facta ſunt quæ in cælo, & quæ in terra: propter nos homines & propter noſtram ſalutem deſcendentẽ de cælo, incarnatumque & humanatum, paſſum & reſurgentem tertia die, & aſſcẽdentem in cælum, & venturum iudicare viuos & mortuos, & in Spiritum ſanctum. Eos autem qui dicunt, quia erat aliquandò, quandò non erat, & antequàm naſceretur, non erat, & quia ex nihilo factus eſt, vel ex altera ſubſtantia vel eſſentia dicentes eſſe, aut vertibilem filium DEI, hos anathematizat catholica Eccleſia & apoſtolica. Et C.L. ſanctorum patrum Conſtantinopoli congregatorum.

Definitoria huius concilij ſententia.

Ioan. 8. d

Ioan. 14. d

for. * eius quæ à

for. * eius,

for. * eius,

Symbolũ Nicenũ.

Credimus in vnum Deum patrem omnipotentem, factorem cæli & terræ, viſibiliũ omnium & inuiſibilium. Et in vnum Dominum Ieſum Chriſtum, filium Dei vnigenitum, qui ex patre natus eſt ante omnia ſecula, lumen de lumine, Deum verũ de deo vero, natum, non factum, conſubſtantialem patri, per quem omnia facta ſunt, propter nos homines & propter noſtram ſalutem deſcendentem de cælis, & incarnatum de Spiritu ſancto & Maria virgine. Et humanatum, crucifixumq; pro nobis ſub Põtio Pilato, & paſſum, & ſepultum, & reſurgentem tertia die ſecundùm ſcripturas, & aſſcendentem in cælos, & ſedentem ad dexteram patris, & iterùm vẽturum cum gloria iudicare viuos & mortuos, cuius regni non erit finis. Et in Spiritum ſanctum Dominum & viuificatorem, ex patre procedẽtem, cum patre & filio coadorãdum & cõglorificandum, qui locutus eſt per prophetas. Et vnam ſanctam catholicam & apoſtolicam Eccleſiam. Confitemur vnum baptiſma in remiſſionem peccatorum, ſperamus reſurrectionem mortuorum, & vitam futuri ſeculi, amen. Sufficiebat quidem ad perfectam orthodoxæ fidei cognitionem atque confirmationem, pium atq; orthodoxum hoc diuinæ gratiæ ſymbolum. Sed quoniam non deſtitit ab exordio aduentor malitiæ, cooperatorem ſibi ſerpentem inueniens, & per eum venenoſam humanæ naturæ deferens mortem, & ità

Symbolũ Conſtant.

organa ad propriam suî voluntatem apta
Pontifices aliquot hæretici. efficiens, Theodorum dicimus, qui fuerat episcopus Pharan, Sergium, Pyrrhum, Paulum, Petrum, qui fuerunt huius regiæ vrbis antistites, insuper & Honoriũ, qui fuit papa antiquæ Romæ, & Cyrum, qui Alexandriæ tenuit episcopatum, Macarium quoque, qui nuper fuerat Antiochiæ præsul, & Stephanum eius discipulũ, non vacauit per eos plenitudini Ecclesiæ erroris scandala suscitare, vnius ve voluntatis, & vnius operationis in duabus naturis vnius de sancta Trinitate, Christi veri dei nostri, orthodoxæ plebi vnisonè disseminando hæresim consentaneã insanæ ac malitiosæ sectæ impiorum *Apollinarij, Seueri, atque Themistij: & perfectionem humanitatis vnius, eiusdemque Domini Iesu Christi Dei nostri, molita est per quandam dolosam adinuentionem perimere, per hoc inuoluntariam & inoperatricem carnem eius, quæ intellectualiter animata est, infamiter introducens. Excitauit igitur Christus Deus
*Apollinaris
Actu. 13. d Pſal. 88. noster fidelissimum Imperatorem nouum Dauid, virum secundùm cor suum inueniens, qui non dedit (iuxta quod scriptum
Pſal. 131. est) somnũ oculis suis, & palpebris suis dormitationem, donèc per hunc nostrum à Deo congregatum sacrumque conuentũ, ipsam rectæ fidei reperit perfectam prædicationem, (secundùm enim à domino editam vocem, vbi duo vel tres fuerint cõgregati in nomine meo, ibi sum in medio eorum) quę prȩsens sancta & vniuersalis synMatt. 18. c odus fideliter suscipiens, & * expassis manibus amplectens, tam suggestionem quæ
*expansis à sanctissimo ac beatissimo Agathone papa antiquæ Romæ facta est ad Constantinum pijssimum atque fidelissimum nostrũ Imperatorem, quæ nominatim abiecit eos, qui docuerunt vel prædicauerũt (sicut superiùs dictum est) vnam voluntatem & vnã operationem in incarnationis dispensatione Domini nostri Iesu Christi, veri dei nostri, adæquè amplexa est & alteram synodalem suggestionem, quæ missa est à sacro Concilio, quod est sub eodem sanctissimo papa centum vigintiquinque Deo amabilium episcoporum, ad eius à DEO instructam tranquillitatem, vtpotè consonãtem sancto Chalcedonensi Concilio, & Tomo sacerrimi ac beatissimi papæ eiusdem antiquæ Romæ Leonis, qui directus est ad sanctum Flauianum, quem & titulum rectę fidei huiusmodi synodus appellauit: ad hæc & synodicis epistolis, quæ scriptæ sunt à beato Cyrillo aduersùs impium Nestorium, & ad Orientales episcopos. Assequuti quoquè sancta quinque vniuersalia Concilia, & sanctos atque probabiles patres, consonanterque confiteri definientes dominum nostrum Iesum Christum, verum
*Deum *Dominum nostrum, vnũ de sancta & cõ-

substantiali & vitæ originem prębente Trinitate, perfectum in Deitate, & perfectum eundem in humanitate, Deum verè, & hominem verè eundem ex anima rationali & corpore, consubstantialem patri secũdùm Deitatem, & consubstantialem nobis secundùm humanitatem, per omnia similem nobis absque peccato, ante secula quidem ex patre genitum secundùm Deitatem, in vltimis diebus autem eundem propter nos & propter nostram salutem de Spiritusancto & Maria virgine, proprię & veraciter Dei genitrice secundùm humanitatem, vnum eundemque CHRISTVM filium DEI vnigenitum, in duabus naturis inconfusè, inconuertibiliter, inseparabiliter, indiuisè cognoscendum, nunquàm extincta harum naturarum differentia propter vnitionem, saluataque magis proprietate vtriusq; naturæ, & in vnam personam, & in vnam subsistentiam concurrentem, non in duas personas partitum vel diuisum, sed vnum eũdemque vnigenitum filium DEVM verbum Dominum IESVM Christum, iuxta quod olim Prophetæ de eo, & ipse nos dominus Iesus Christus erudiuit, & sanctorũ patrum nobis tradidit symbolum, & duas naturales voluntates in eo, & duas naturales operationes indiuisè, inconuertibiliter, inseparabiliter, inconfusè secundùm sanctorum patrum doctrinam adęquè prędicamus, & duas naturales voluntates non contrarias, (absit) iuxta quod impij asseruerunt hæretici, sed sequentem eius humanam voluntatem, & nõ resistentem vel reluctantem, sed potiùs & subiectam diuinæ eius atque omnipotenti voluntati. Oportebat enim carnis volũtatem moueri, subijci verò voluntati diuinæ, iuxta sapientissimum Athanasium. Sicut enim eius caro, Dei verbi dicitur & est, ità & naturalis carnis eius voluntas, propria DEI verbi dicitur & est, sicut ipse ait: Quia descẽdi de cęlo, non vt faciam voluntatem meam, sed eius qui misit me, patris, suam propriam dicens volũtatem, quæ erat carnis eius. Nam
Ioan. 6. d & caro propria eius facta est. Quemadmodùm enim sanctissima atque immaculata animata eius caro deificata est, non est perempta, sed in proprio sui statu & ratione permansit: ità & humana eius volũtas deificata, non est perempta, saluata est autem magis secundùm Deiloquum Gregorium dicentem: Nam illius velle, quod in saluatore intelligitur, non est contrarium Deo: deificatum est totum. Duas verò naturales operationes indiuisè, inconuertibiliter, inconfusè, inseparabiliter in eodem Domino nostro Iesu Christo, vero DEO nostro glorificamus, hoc est, diuinam operationem & humanam operationam, secundùm diuinum prædicatorem Leonẽ, apertissimè asserentes, Agit enim vtraque forLeo papa primus in epist. 10. ma

ma cum alterius communione, quod proprium est, verbo scilicet operãte quod verbi est, & carne exequente quod carnis est. Nec enim in quoquam vnã dabimus naturalem operationem Dei & creaturæ, vt neque quod creatum est, in diuinam educamus essentiam: neque quod eximium est diuinæ naturæ, ad competentem creaturis locum deijciamus. Vnius enim eiusdemq; tam miracula, quamque passiones cognoscimus, secundùm aliud & aliud eorum, ex quibus est naturis, & in quibus habet esse, sicut admirabilis inquit Cyrillus. Vndè igitur inconfusum atque indiuisum cõseruantes, breui voce cuncta proferimus vnum sanctæ Trinitatis, & post incarnationem Dominum nostrum Iesum Christum verum Deum nostrum esse credentes, asserimus duas eius esse naturas in vna eius radiantes subsistentia, in qua tam miracula, quamque passiones per omnem sui dispẽsationem conuersatus, non per phantasiam, sed veraciter hęc demonstrauit, ob naturalem differentiam in eadem vna subsistentia cognoscẽda, dum cum alterius cõmunione vtraque operetur: iuxta quam rationem, & duas naturales voluntates & operationes cõfitemur, ad salutem humani generis conuenienter in eo concurrentes. His igitur cum omni vndiquè cautela atque diligentia à nobis formatis, definimus aliam fidem nulli licere proferre aut conscribere, componeréve aut sapere, vel etiàm aliter docere. Qui verò præsumpserit fidem alteram componere, vel proferre, vel docere, vel tradere, aut symbolum volentibus conuerti ad agnitionem veritatis ex gentilitate, vel Iudaismo, aut ex qualibet hęresi, aut qui nouitatem vocis, vel sermonis adinuentionem ad subuersionem eorum, quæ nũc à nobis determinata sunt, introducere: hos, si quidem episcopi fuerint aut clerici, alienos esse episcopos quidem ab episcopatu, clericos verò à clero: sin autem monachi fuerint vel laici, etiàm anathematizari eos.

ET SVBSCRIPTIONES.

Theodorus humilis presbyter sanctæ Romanæ ecclesiæ, locũ gerens Agathonis ter beatissimi vniuersalis papæ vrbis Romę, subscripsi. Georgius humilis presbyter, sicut suprà. Ioannes humilis diaconus, sicut suprà. Georgius misericordia DEI episcopus Constantinopoleos nouæ Romæ, definiens subscripsi. Petrus misericordia Dei presbyter, & locum seruans Apostolicæ sedis Alexandrinę magnæ ciuitatis, subscripsi. Theophanes misericordia Dei episcopus Theopoleos, id est, Antiochiæ, definiens subscripsi. Georgius humilis presbyter, locum gerens Theodori Deo amabilis presbyteri, & locum seruatoris Apostolicæ sedis sanctæ Christi Dei nostri Hierosolymorum ciuitatis, subscripsi. Ioannes misericordia Dei episcopus Thessalonicensis ciuitatis, & Apostolicæ sedis Romæ legatus, definiens subscripsi. Theodorus misericordia DEI episcopus ciuitatis Thremethuntenæ insulæ Cypri, definiens subscripsi. Theodorus humilis presbyter sanctæ Rauennatis ecclesiæ, locum gerens Theodori beatissimi archiepiscopi, subscripsi. Ioannes indignus episcopus sanctæ Portuensis ecclesiæ, legatus totius Concilij sanctæ sedis Apostolicæ vrbis Romæ, definiens subscripsi. Stephanus misericordia Dei episcop. Corinthi, & legatus Apostolicæ sedis antiquæ Romæ, definiẽs subscripsi. Basilius misericordia dei episcopus & metropolita ciuitatis Gortynæ insulæ Cretę, & legatus totius concilij Apostolicę principalis sedis antiquæ Romæ, definiens subscripsi.

Abundantius humilis episcopus sanctæ Ecclesiæ ciuitatis * Tempsanæ, legatus to- *Paternæ, tius Concilij sanctæ sedis Apostolicæ vrbis Romæ, definiens subscripsi. Ioannes indignus episcopus sanctæ ecclesiæ Rhegitanæ, legatus totius concilij sanctæ sedis Apostolicæ vrbis Romę, definiens subscripsi. Philalithes indignus episcopus Cæsareæ magnæ ciuitatis primæ Cappadociæ prouinciæ, & primatum habens Ponticæ dispensationis, definiens subscripsi. Theodorus misericordia Dei episcopus Ephesiorum metropolis Asianæ prouinciæ, & primatum habens Asianę dispensationis, definiens subscripsi. Sisinnius misericordia DEI episcopus Heracleę metropolis prouincię Europęorum, definiens subscripsi. Platon misericordia dei episcopus Ancyræ metropolis primę Galatię prouincię, definiens subscripsi. Georgius misericordia DEI episcopus Cyzici metropoleos prouincię Hellesponti, definiens subscripsi. Marinus indignus episcopus Sardeorum, metropolis prouincię Lydię, definiẽs subscripsi. Petrus indignus episcopus Nicomedię metropolis Bithynię prouinciæ, definiens subscripsi. Photius misericordia Dei episcopus Niceę metropolis Bithynię prouincię, definiẽs subscripsi. Ioannes misericordia Dei episcopus Chalcedonensis metropoleos Bithynię prouincię, definiẽs subscripsi. Ioannes DEI misericordia episcopus * Sidensis, metropolis Pamphyliæ prouincię, definiẽs subscripsi. Ioannes misericordia DEI episcopus Amasię, metropolis * Helenoponti prouincię, definiens subscripsi. Theodorus misericordia DEI episcopus Melitenensis metropoleos primę Armenię prouincię, definiens subscripsi. Iustinus misericordia DEI episcopus Tyanensis, metropolis secundę Cappadocię

ciæ prouinciæ,definiẽs subscripsi. Alypius Dei misericordia episcopus Gangrensis metropolis Paphlagoniæ prouinciæ, definiens subscripsi. Cyprianus misericordia Dei episcopus Claudiopoleos Honoriadis prouinciæ,definiens subscripsi. Ioãnes misericordia Dei episcopus Pessinuntis, metropolis secundæ Galatiæ prouinciæ, definiens subscripsi. Polyeuctus misericordia Dei episcopus Myrorum, metropolis Lyciæ prouinciæ,definiens subsc. Theodorus misericordia dei episcopus Staurecopoleos, metropolis Carię prouinciæ,definiẽs subsc. Tiberius misericordia dei episcopus Laodiceę metropoleos Phrygię Pacatianę prouinciæ,definiens subsc. Cosmas misericordia Dei episc. Synnadorum,metrop.Phrygiæ Salutariæ prouinciæ,definiẽs subsc. Cõstantinus misericordia Dei epis.Barattheñ ciuit.Lycaoniæ prouincię,& locum gerens Pauli sanctiss.metropolis Iconię. definiens subsc.Stephanus misericor. dei epis. Antiochiæ,metropolis Pisidiæ prouinc. definiẽs subsc.Ioannes miseric. Dei epis. Pergæ, metropoleos Pamphylię prou.definiens subsc. Theopemptus misericordia dei epis. Iustinianopoleos siue Mostenorũ ,metropoleos secundæ Cappadociæ,definiẽs subsc. Ilidorus misericordia dei epis.Rhodi,metropolis Cycladũ insularum,definiẽs subsc.Sisinnꝰ misericordia dei epis,Hierapoleos,'metropo.Phrygiæ Pacatianæ,definiens subsc. Theodorus misericordia dei epis. Tarsensis,metropolis primę Cilicię prouincię,definiẽs subsc.Stephanꝰ misericordia Dei epis. Anazarbi,metropolis secundę Cilicię prouinciæ,definiens subsc. Macrobius miseric. Dei epis.Seleuciæ metropolis Isaurię,definiens subsc.Ioannes humilis epis.Athenien-sium ciuit.& legatus S.concilij Apostolicæ sedis antiquę Romæ,definiens subsc.Georgius misericordia Dei epis.Byziæ ciuitatis prouinciæ Thraciæ,definiens subsc.Theodorus misericordia Dei epis. Pompeiopoleos, metropolis Paphlagoniæ prouinciæ, definiens subsc.Zacharias misericordia dei epis.Leontopoleos Isauriæ prouincię,definiẽs subsc.Georgius misericordia Dei epis. Mitylenæ ciuit.Lesborum insulæ, definiẽs subsc.Georgius episc.indignus Miletiorum ciuitatis Cariæ prouinciæ,definiens subsc. Sergius misericordia Dei episcopꝰ Selymbriæ ciuitatis Europæorũ prouincię Thraciæ,definiẽs subscripsi.Andreas misericordia Dei episcopus Methymnæ Lesborum insulæ,definiens subscripsi.Theognius misericordia Dei episcopus ciuitatis Chiorũ Bithyniæ prouinciæ, definiens subscripsi, per manus Georgij diaconi & dispensatoris sanctæ ecclesię meę,pro infirmitate qua detineor.Alexander misericordia dei episcop.ciuitatis Coraiorum Isauriæ prouinciæ,definiẽs subscripsi,Epiphanius misericordia Dei episcopus Euchaitorum * Helenoponti prouinciæ,definiens subscripsi. Ioannes misericordia dei episcopus Heracleopoleos ciuitatis secundæ Armeniæ ,prouinciæ,definiens subscripsi. Petrus misericordia Dei nostri Iesu Christi episcop. Sozopoleos Thraciæ,definiens subscripsi.Ioannes misericordia Dei episcopus ciuitatis Stoborum,definiẽs subscripsi.Stratonicus misericordia Dei episcopus Solorum ciuitatis Cypri insulæ, definiens subscripsi.

*Tychon misericordia dei episcopus ciuitatis Citij insulæ Cypri, definiens subscripsi.Ioannes misericordia Dei epis. Argorũ ciuitatis,definiens subscripsi. Theodosius misericordia DEI episcopus Lacedæmoniorum ciuitatis,definiẽs subscripsi. Ioannes humilis episco. ciuitatis Lappis Cretæ insulæ,definiẽs subscripsi. *Gregorius misericordia dei episcopus Candani ciuitatis insulæ Cretæ,definiens subscripsi.Ioannes misericordia Dei episcopus Nyssenæ ciuitatis primæ Cappadociæ prouincię, definiens subscri. Theodorus misericordia Dei episcopus Thermenæ ciuitatis primæ Cappadociæ,definiẽs subscripsi.Georgius gratia Dei nostri episcopus ciuitatis * Camulianorum,definiens subscripsi Theodorus humilis episc. Iustinianopoleos Armeniæ, definiẽs subscripsi. Georgius misericordia Dei epis.regionis Daranitcos,hoc est,ciuitatis Analiborum,definiẽs subscripsi. Zoitus misericordia dei episcopus Chrysopoleos siue Diosporu (quod est, Iouis tumulus)Asianę prouincię,definiens subscripsi. Theodorus misericordia Dei epis.ciuitatis Pergami Asianæ regionis, definiens subsc. Theodorus misericordia DEI episcopus Mastaurorum ciuitatis Asianæ prouinciæ, definiens subscrip.Antonius misericordia Dei epis.Hypeporum ciuitatis Asianæ prouinciæ, definiẽs subsc.Patricius misericordia dei episc.Magnesiæ ciuitatis circa Mæandrum Asianæ prouinciæ,definiens subsc. Ioannes episcopus ciuitatis Amathuntorũ, definiẽs subscripsi. Sisinnius misericordia Dei episcopus ciuitatis Nysæ Asianæ prouinciæ, definiẽs subscripsi.Theodorus misericordia Dei episcopꝰ ciuitatis Adramytteorum, subscripsi. Reginus misericordia dei episcop. Panis ciuitatis prouincię Europæ, definiens subscripsi. Martyrius episcopus misericordia DEI ciuitatis Iuliopoleos primæ Galatiæ, definiẽs subscripsi. Michael misericordia Dei episcop. Asponitanæ ciuitatis primæ Galatiæ prouinciæ, definiens subscripsi. Platon misericordia Dei episcopus Cinnorum ciuitatis primæ Galatiæ prouinciæ,definiẽs subscripsi.Genesius humilis episcopꝰ Anastasiopolitanæ ciuitatis,definiẽs subsc. Andreas misericordia Dei episcopus ciuitatis Minicæ, definiens subsc.Stephanus misericordia Dei episcopus

* Thycon

* Georgius

* Camelenorum

scopus Vranopoleos ciuitatis primæ Galatiæ prouinciæ, definiens subscripsi. Cyricus misericordia Dei episcopꝰ Adrianensis Hellesponti prouinciæ, definiens subscripsi. Ioannes misericordia Dei episcopus ciuitatis Melitopoleos Hellesponti ,prouinciæ,definiens subscripsi.Mercurius misericordia Dei episcopus ciuitatis *Pœmaninæ Hellesponti prouinciæ, definiens subscripsi. Andreas episcopus ciuitatis *Selandi Lydiæ prouinciæ, definiens subscripsi. Ioannes misericordia DEI episcopus ciuitatis Philadelphiæ Lydiæ prouinciæ, definiens subscripsi. Ioannes misericordia DEI episcopus ciuitatis Septorum Lydiæ prouinciæ,definiens subscripsi. Theodotus misericordia DEI episcopus ciuitatis Daldes Lydiæ prouinciæ, definiens subscripsi. Ioannes misericordia Dei episcopus Dascylienſium ciuitatis Bithyniæ prouinciæ. definiens subscripsi. Sisinnius misericordia Dei episcopus Basilionopoleos Bithyniæ prouinciæ, definiens subscripsi. Georgius misericordia dei episcopus ciuitatis Cadenæ Bithyniæ prouinciæ, definiens subscripsi. Theodorus misericordia Dei episcopus Prienæ ciuitatis Bithyniæ prouinciæ,definiens subscripsi. Polychronius misericordia Dei episcopus Theopoleos Bithynię prouincię,definiens subscripsi per Theodosiũ archipresbyterum meũ propter senectutem meam. Theodorus misericordia Dei episcopus ciuitatis Cæsareę Bithyniæ prouinciæ, definiens subscripsi. Anastasius humilis episcopus Theodotianorũ ciuitatis siue Apolloniadis, definiens subscripsi. Theodorus misericordia DEI episcopꝰ* Iustiniapoleos Bithynię prouinciæ, definiens subscripsi. Mennas misericordia Dei episc. ciuitatis Carbaliæ Pamphyliæ prouinciæ,definiens subscripsi.Cosmas misericordia Dei episcopus ciuitatis Conanensium Pamphyliæ prouincię,definiens subscripsi. Niceta misericordia DEI eps ciuitatis Coraceſij, definiẽs subscripsi. Theodorus misericordia Dei eps ciuitatis Verisæ secundæ Armeniæ prouinciæ,definiens subsc.Callinicus misericordia DEI eps Colonæ ciuitatis magnæ Armeniorum prouincię,definiens subsc.Tiberius gratia Christi eps * Amysi ciuitatis Helenoponti prouinciæ, definiens subsc. Ioannes gratia Christi episc. Andrapenorum ciuitatis Helenoponti prouinciæ,definiens subscripsi. Sergius misericordia Dei episc.Sinopis ciuitatis, definiens subsc. Theodorus misericordia DEI episc. Iborensis*Heleponti prouinciæ,definiens subsc. Theodorus misericordia Dei episcopus Trapezuntinę ciuitatis,definiens subscripsi.Anastasius misericordia dei episcopus ciuitatis Polemonij,definiens subscripsi. Georgius misericordia Dei episcopus Archis ciuitatis primæ Armeniæ prouinciæ,definiens subscripsi. Ioannes indignus episcopus Faustinopolitanę ciuitatis secũdę Cappadociæ prouinciæ,definiens subscripsi. Georgius humilis episcopus ciuitatis Iunopolitanæ,definiẽs subscripsi. Phocasmisericordia Dei episcopus ciuitatis *Dædalorum,definiens subscripsi. Plato misericordia Dei episcopus Adrianopoleos ciuitatis Honoriados prouinciæ,definiens subscripsi. Georgius misericordia Dei episcopus ciuitatis Gratiæ,definiens subscripsi. Dometius misericordia Dei episcopus Prusiadẽsis ciuitatis, definiẽs subscripsi. Stephanus humilis episcopus Heracleæ Ponti, definiens subscripsi. Longinus misericordia Dei episcopus ciuitatis Tij, definiens subscripsi. Ioannes misericordia Dei episcopus ciuitatis Comanę,definiens subscripsi. Theophylactus misericordia Dei episcopus ciuitatis Cerasuntis, definiens subscripsi. Salomon misericordia DEI episcopus ciuitatis Clanei secundæ Galatiæ prouincię,definiens subscripsi. Theodorus misericordia Dei episc. ciuitatis Amurij, definiens subscripsi. Georgius misericordia Dei episcopus ciuitatis Oenandi Lyciæ prouinciæ, definiens subscripsi. * Zymarchus misericordia DEI episcopus ciuitatis * Sydimæ Lyciæ prouincię,definiens subscripsi.Ioannes humilis episcopus ciuitatis Eresiorum Cariæ ,prouinciæ,definiens subscripsi. Ioannes misericordia Dei episcopus ciuitatis Carię prouinciæ, definiens subscripsi. Patricius misericordia Dei episcopus Eleusenæ ciuitatis Phrygiæ Pacatianæ prouincię,definiens subscripsi. Cyricus misericordia Dei episcopus ciuitatis Ancyræ Phrygiæ Cappadociæ prouinciæ, definiens subscripsi. Petrus misericordia DEI episcopus ciuitatis Apyræ Phrygiæ Pacatianæ prouinciæ,definiens subscripsi. Alexãder indignus episc. ciuitatis Nacoliæ Phrygię Salutarię prouincię,definiens subsc.Paulus humilis epꝭ ciuitatis Sozopolitanæ Pisidiæ prouincię,definiens subsc. Cõstantinus humilis epꝭ Tymbrianæ ciuitatis Pisidiæ ,puinciæ,definiens subsc. Marinus humilis epꝭ ciuitatis Philomelij Pisidiæ prouinciæ, definiens subscr. Plato humilis episc. Magidorum ciuitatis Pamphyliæ prouincię, definiens subsc.Plusianus humilis epꝭ ciuitatis Silui Pãphyliæ prouinciæ,definiens subsc. Theodorus misericordia Dei epꝭ Nazianzi ciuitatis, definiens subscripsi. Theodorus misericordia Dei episc.ciuitatis * Doricensis,definiens subscripsi. Georgius misericordia Dei epꝭ insulę Coensium,definiens subscripsi.Georgius misericordia Dei epis.insulæ Chiorum, definiens subscripsi. Stephanus humilis episcopus insulæ Paros, definiẽs subscripsi. Sergius misericordia DEI episcopus ciuitatis insulæ Naxiæ, definiens sub-

* Celādię

* Amyzon

Incertum, Helenoponti,'an Hellespõti.

* Iabrnadorum,

* Sedymæ

* Doriorũ

subscripsi. Demetrius humilis episcopus ciuitatis insulæ * Thynię, definiens subsc. Georgius misericordia Dei episcopus ciuitatis insulæ Theræ, definiens subscripsi. Constantinus misericordia Dei episcopus Dalisandi Isauriæ prouincię, definiens subscripsi. Theodorus misericordia Dei episcopus ciuitatis Olbiorum Isauriæ prouinciæ, definiens subscripsi. Ioannes misericordia Dei episcopus Coryci ciuitatis primæ Ciliciæ prouincię, definiens subscripsi. Ioannes misericordia Dei episcopus ciuitatis Adanę primæ prouincię Ciliciæ, definiens subscripsi. Eulalius misericordia Dei episcopus Cynopoleos Isauriæ prouinciæ, definiens subscripsi. Georgius misericordia Dei episcopus ciuitatis Hauiadis secundæ Ciliciæ prouinciæ, definiens subscripsi. * Hirenachus humilis diaconus Amastridis sanctę Dei Ecclesiæ, & locum tenens * Comitis sanctissimi mei episcopi eiusdē Amastridis ciuitatis, subscripsi. Eutychius misericordia Dei episc. ciuitatis insulę Meli, definiens subscripsi. Cosmas indignus episc. ciuitatis Cottenorū, definiens subscripsi. Dometius misericordia Dei episcopus ciuitatis Prymnesiæ, definiens subsc. Leontius misericordia DEI episcopus Helenopolitanæ ciuitatis, definiens subscripsi. Theodosius misericordia Dei episc. ciuitatis Sibliorū Lycaonię prouinciæ, definiens subscripsi. Constantinus misericordia Dei episc. ciuitatis Lampsaci, definiens subscr. Ioannes misericordia Dei episcopus Adrianopoleos Bithyniæ prouinciæ, definiens subscripsi. Theodorus misericordia DEI episcopus Sebastenorum metropolis, definiens subsc. Syluanus misericordia DEI episcopus insulæ Lemniorū, definiens subscripsi. Isidorus misericordia Dei episcopus Abydorum ciuitatis, definiens subscripsi. Andreas misericordia Dei episcopus Neapolitanæ ciuitatis Cariæ prouinciæ, per theodorum metropolitanū meum subscripsi propter infirmitatem, qua detineor. Ioannes misericordia Dei episcopus insulę Carpathi, definiens subscripsi. Dauid misericordia Dei diaconus Bosphoritanæ sanctę Dei Ecclesię, & locum gerens Andreę sanctissimi episcopi mei, subscripsi. Theodorus indignus episcopus Phasidis Lazigi prouinciæ, definiens subscripsi. Citonatus indignus episcopus sanctæ Ecclesiæ Caralitanæ insulæ Sardiniæ, definiens subscripsi. Theodorus misericordia Dei episc. Aureliopoleos Libyæ prouinciæ, definiēs subsc. Sancta synodus exclamauit: Multos annos Imperatori, CHRISTO dilecto Imperatori multos annos, Orthodoxè omnes credimus, Illuminatorem pacis Domine conserua, Martiano nouo Cōstantino ęterna memoria, Nouo Iustiniano Constantino æterna memoria. Qui deposuit hæreticos, Domine conserua. Nestorio hæretico, Eutychi, atque Seuero anathema. Similia eis sapientibus anathema. Theodoro Pharanitano anathema. Sergio & Honorio anathema. Cyro & Petro anathema, Macario & Stephano anathema, Polychronio nouo Simoni, & omnibus hæreticis, anathema. His qui prædicauerunt, vel prædicant, & sperāt docere vnā voluntatem & vnam operationem in incarnationis dispensatione Christi veri DEI nostri, anathema.

* Tieni

* Comitij

ACTIO XVIII.

IN nomine Domini & Dominatoris Iesu Christi, Dei & Saluatoris nostri, imperantibus pijssimis & à Deo coronatis ac serenissimis dominis nostris Flauijs, Constantino quidem mansuetissimo, & à Deo decreto magno principe, perpetuo Augusto & Imperatore, anno vigesimooctauo, & post consulatum eius à Deo instructæ serenitatis anno tertiodecimo, Heraclio autem & Tiberio à Deo conseruandis eius fratribus anno vigesimotertio, sextadecima die mensis Septembris, indictione decima. Præsidente eodem pijssimo, & à Christo dilecto Constantino magno Imperatore in secretario diualis palatij, quod cognominatur Trullus. Et per iussionem à DEO instructæ tranquillitatis præsentibus & audientibus, Niceta glorioso exconsule patricio, & magistro imperialium officiorum, Theodoro glorioso exconsule patricio, & comite imperialis obsequij, & * substratego Thraciæ, Sergio exconsule patricio & militari logotheta, Cōstantino exconsule patricio & curatore regiæ domūs Hormisdæ, Anastasio exconsule patricio, & loci seruatore comitis imperialis excubiti, Ioanne glorioso exconsule patricio & quæstore, Polyeucto glorioso exconsule, Thoma glorioso exconsule, Paulo glorioso exconsule, & dispensatore Orientalium regionū, Petro glorioso exconsule, Leontio glorioso exconsule, & domestico imperialis mensæ. Conuenientę quoquè & sancto vniuersali Concilio, quod per imperialem sanctionem congregatum est in hac regia & à Deo custodienda ciuitate, id est, Theodoro & Georgio venerabilibus presbyteris, & Ioanne reuerendissimo diacono, Locum exhibentibus Agathonis sanctissimi & beatissimi papæ Apostolicæ sedis antiquæ Romæ, & Georgio venerabili sanctissimo archiepiscopo huius magnisonæ Cōstantinopolis nouæ Romæ, & Petro DEO amabili presbytero & monacho, & loci seruatore pontificalis magnę ciuitatis Alexandrinorū, & Theophane venerabili atque sanctissimo Archiepiscopo Theopoleos Antiochiæ, & Georgio

i. supprætore

Georgio DEO amabili presbytero & monacho, & responsali Theodori venerabilis loci seruatoris sedis Hierosolymorū, Ioanne episcopo Thessalonicensi, Theodoro episcopo * Trimethuntorum, locum exhibente Epiphanij DEO amabilis Archiepiscopi insulæ Cypri, Theodoro Deo amabili presbytero, & locum agente Theodori Deo amabilis archiepiscopi Rauennæ, Ioanne episcopo ciuitatis Portuensis, Stephano episcopo Corinthi, Basilio episcopo ciuitatis Gortynæ insulæ Cretæ, Abundantio episcopo ciuitatis Paternensis, & Ioanne episcopo ciuitatis Rhegitanæ, locum exhibentibus vnà cum Ioanne DEO amabili episcopo ciuitatis Portuensis venerabilis Concilij, quod circa antiquam Romanam est centum vigintiquinque reuerendissimorum episcoporum, qui & per proprias subscriptiones insinuantur in suggestione, quę ab eis facta est ad pijssimum Constantinum Imperatorem, Philalithe episcopo Cæsareæ Cappadociæ, Theodoro episcopo Ephesi, Sisinnio episcopo Heracleæ Thraciensis, Platone episcopo Ancyræ Galatiæ, Georgio episcopo Cyziceno, Marino episcopo Sardeorum prouinciæ Lydiorum, Petro episcopo Nicomediensi, Photio episcopo Niceno, Ioanne episcopo Chalcedonensi, Ioanne episcopo Sydæ, Ioanne episcopo Amasiæ, Theodoro episcopo Meliteno. Iustino episcopo Tyanensi, Alypio episcopo Gangrēsi, Cypriano episcopo Claudiopolitano prouinciæ Honoriadis, Ioāne episcopo Pessinuntorum, Polyeucto episcopo Myrorum Lyciæ, Theodoro episcopo Staureopolitano Cariæ, Tiberio episcopo Laodiceæ Phrygiæ, Cosma episcopo Synnadorum, Constantino episcopo * Barathis, locum exhibente Pauli episcopi Iconij, Stephano episcopo Antiochiæ Pisidiæ, Ioanne episcopo Pergeno, Theopempto episcopo Iustinianopolitano seu Mosteno, Isidoro episcopo Rhodio, Sisinnio episcopo Hierapolitano Phrygiæ, Theodoro episcopo Tarsensi, Stephano episcopo Anazarbensi, Macrobio episcopo Seleucię Isaurię, Georgio episcopo Byziæ Thraciæ, Theodoro episcopo Pompeiopolitano, Zacharia episcopo Leontopolitano Isauriæ, Gregorio episcopo Mitylenensi, Georgio episcopo Miletено, Sergio episcopo Selymbriæ, Andrea episcopo Methymnensi, Theognio episcopo Chiensi, Alexandro episcopo Coteianorum Isaurię regionis, Epiphanio episcopo Euchaitorum, Ioanne episcopo Heracleopolitano, Petro episcopo Mesembriæ, Petro episcopo Sozopoleos Thraciæ, Ioanne episcopo Stoborum, Ioanne episcopo Athenarum, Ioanne episcopo Argorum, Theodosio episcopo Lacedæmoniorum, Ioanne episcopo Lappis, Gregorio episcopo Candani, Stratonico Episcopo Solorum, & Thycone Episcopo Citij, vtrisque de synodo existentibus CHRISTO amabilis insulæ Cypriorum, Ioanne episcopo Nysseno, Theodoro episcopo Imperialium Thermarū, Georgio episcopo * Camulianorum, Zoito episcopo Chrysopolitano siue * Diosforu, quod est Iouis * sacrum, regionis Asianorum, Theodoro episcopo Pergami, Theodoro episcopo Mastaurorum, Theodoro episcopo Adramyteno, Patricio episcopo Magnesiæ, Antonio episcopo Hypeporū, Ioanne episcopo Amathuntorum, Sisinnio episcopo Nysorum, Rhegino episcopo Panensi, Martyrio episcopo Iulianopolitano Galatiæ, Michaele episc. Asponensi, Platone episcopo Cynnensi, Genesio episcopo Anastasiupolitano, Stephano episcopo Vranopolitano, Andrea episcopo Miniceno, Mercurio episcopo Pœmanino, Ioanne episcopo Miletopolitano, Constantino episcopo Lampsaceno, Cyrico episcopo Adrianensi, Ioanne episcopo Philadelphiæ, Andrea episcopo Celandino, Ioanne episcopo Septorum, Theodoro episcopo Daldeno, Ioanne episcopo Dascylino, Ioanne episcopo Adanorum, Sisinnio episcopo Basiliopolitano, Theodoro episcopo Prienetino, Leontio episcopo Helenopolitano, Georgio episcopo Gallorum, Theodoro episcopo Cæsareæ Bithyniæ, Polychronio episcopo Theopolitano siue Pruseno, Anastasio episcopo Theodosianorum siue Apolloniadis, Theodoro episcopo * Iustinianupolitano Gordi, Menna episcopo Carbaliæ Pamphyliæ, Cosma episcopo Conanensi, Niceta episcopo Coracesено, Theodoro episcopo Verisено, Callinico episcopo Colonæ Armeniæ, Theodoro episcopo * Amysseno, Ioanne episcopo Andrapenorum, Theodoro episcopo Iborum, Sergio episcopo Sinopeno, Georgio episcopo Archensi, Ioanne episcopo Faustinopolitano, * Hirenarcho religioso diacono, locum exhibente * Comitij episcopi Amastridis, Georgio episcopo Iunopolitano, Phoca episcopo * Iabrudorum, Platone episc. Adrianopolitano Honoriadis, Georgio episcopo Cratiæ, Dometio episcopo Prusiadis, Stephano episcopo Heracleæ Ponti, Longino episcopo Tieno, Anastasio episcopo Polemonensi, Ioanne episcopo Comanorum, Theophylacto episcopo Cerasunthorum, Theodoro episcopo Trapezuntorum, Salomone episcopo * Claneno, Theodoro episcopo Amurino, Zimarcho episcopo * Sedymorum, Georgio episcopo Oenandorum, Ioanne episcopo Eresiorum, Ioanne episcopo Myndi, Patricio episcopo Eleusorum, Cyrico episcopo Ancyrano, Petro episcopo Apyræ, Alexandro episco-

* Thre-
* Tre-

* Camele-norum
* Diosfor
* tumulus

* Iustino-polis Gordiu come

* Amysse-no

* Comitis

* Dædalo-rum,

* Cleone-no
* Sydimo-rum

episcopo Nacoliæ, Dometio episcopo Prymneseno, Theodosio episcopo Sibliorum, Paulo episcopo Sozopolitano Pisidiæ, Cosma episcopo Cotteno, Marino episc. Philomelij, Constantino episcopo Tymbrianensi, Platone episcopo Magidorum, Plunensi, Platone episcopo Magidorum, Plunensi, Platone episcopo Sillieno, Theodoro episc. * Doriorū Nazianzeno, Theodoro episc. * Doriorū, Georgio episcopo Coensi, Georgio episc. Chiorum, Stephano episcopo Pario, Georgio episc. Naxiæ, Demetrio episcopo * Tinnensi, Georgio episcopo Therensi, Eutychio episcopo Melos, Ioāne episc. Coryci, Ioanne episcopo Adrianorū, Georgio episcopo Flauiadis, Eulalio epō Cynopolitano, Cōstantino episc. Dalisandi, Theodoro episcopo Olbis, Georgio religioso presbytero & monacho monasterij Renati, quod situm est apud antiquam Romam, Conone & Stephano presbyteris & monachis monasterij, quod cognominatur domus Arsitia, similiter situm apud antiquam Romā, Leontioreligioso diacono & monacho monasterij, quod cognominat Cellæ nouæ, pariter situm apud antiquam Romā.

* Doricēsi

* Thynie

Residentibus itaque gloriosissimis patricijs & consulibus, & omnibus metropolitanis episcopis, propositis in medio sanctis & intemeratis CHRISTI Dei nostri Euangelijs, Theodorus Deo amabilis diaconus huius sanctissimæ Dei Catholicæ & Apostolicæ magnæ Ecclesię, & primicerius D E O amabilium notariorum Georgij venerabilis atque sanctissimi patriarchæ Constantinopolitani, dixit: Maximæ pietatis existit cognitio, tranquillissime Domine, principaliter, quæ ad culturam diuinitatis attinēt, præcipuam diligentiam adhibere: dehinc causas, quæ CHRISTO amabili Reipublicæ competunt, recta consideratione dirigere, quod profectò * benignè peragitis, mānuetissimè omnem quidem secularium causarum solicitudinē reponēs, pro diuinis verò curam & studium per Spiritussancti gratiam assumens. Et hic vester est acceptabilis ornatus, pietatem aduersùs diaboli accersire malitiam, & cōtra impietatis eius cohortem, sacrum aggregare collegium, hoc consultò agimus sanctum & magnum atque vniuersale collegium, quod (sicuti congruū fuerat) cum plurima & quāta debuit sedulitate ex multis diebus super immaculata nostra Christianorum fide, quod agendum fuerat gessit, propugnatricem adeptum vestram pietatem: dissensionem verò quæ quoquo modo exorta est aduersùs rectitudinem fidei, post tergum effecit, innixa quidem veritatis doctrinis, corroborata verò beatissimorum patrum irreprehensibilibus & veræ diuinis traditionibus, ex ipsis authorum scriptis in vnoquoque quæ prouenerunt, considerandum est. Definitionem autem nunc promulgauit sinè mendacio diuinarum scripturarum vigore pollentem, sanctorumque patrum doctrina superscriptam, ad confirmationem quidem rectorum veritatis dogmatum, gloriam verò pij vestri Imperij, & hanc præmanibus deferimus vestræ serenitatis proposito recensendam. Constantinus pijssimus Imperator dixit: Quæ memorata est definitio, relegatur. Et accipiens Agatho religiosus lector & notarius Georgij venerabilis atque sanctissimi Archiepiscopi huius à D E O conseruandæ regiæ vrbis, eandem definitionem relegit in his verbis: Sanctum & vniuersale magnum concilium, quod per gratiam D E I & piam sanctionē Cōstantini pijssimi ac fidelissimi magni Imperatoris, cōgregatum est in hac à D E O conseruanda regia * Constantini vrbe noua Roma, in * secreto diualis palatij, quod cognominatur Trullus, definiuit quæ subtèr annexa sunt. Et quia iam in superiore actione definitio fidei scripta est, in actione hac non eam scripsi, sed episcoporum subscriptiones & Imperatoris tantùm.

* Constantinopoli * secretario

Theodorus humilis presbyter sanctæ ecclesiæ Romanæ, & locū gerens Agathonis beatissimi & vniuersalis papæ vrbis Romæ, subsc. Georgius humilis presbyter sanctæ ecclesiæ Romanæ, & locum gerens Agathonis beatissimi & vniuersalis papæ vrbis Romæ, subscripsi. Ioannes humilis diaconus sanctæ ecclesiæ Romanæ, & locū gerens Agathonis beatissimi & vniuersalis papæ vrbis Romæ, subscripsi. Georgius miserante D E O episcopus Constantinopoleos nouæ Romæ, definiens subscripsi.

Petrus presbyter & locum seruans Apostolicæ sedis Alexandrinæ magnę ciuitatis, subscripsi. Theophanes misericordia Dei episcopus Theopoleos seu Antiochię, subscripsi. Georgius presbyter & locum gerens Theodori Deo amabilis presbyteri, & loci seruatoris apostolicæ sedis sanctę Christi Dei nostri ciuitatis Hierosolymorum, subscripsi. Ioānes misericordia Dei episcopus Thessalonicēsis, & vicarius apostolicæ sedis Romæ & legatus, subscripsi.

Theodorus misericordia Dei episcopus ciuitatis * Trimethuntorum insulæ Cypri, locum gerens Epiphanij sanctissimi archiepiscopi, definiēs subscripsi. Theodorus humilis presbyter, & locum gerens Theodori beatissimi archiepiscopi ciuitatis Rauennæ, subscripsi. Ioannes indignus episcopus sanctæ ecclesiæ Portuensis, & legatus totius concilij sanctæ atq; Apostolicæ Ecclesiæ sedis vrbis Romæ, subscripsi.

Stephanus misericordia Dei episcopus Corinthi, & legatus Apostolicę sedis vrbis Romæ, subscripsi. Basilius misericordia Dei episcopus Gortynæ metropolis Cretæ insulæ

insulæ, & legatus sancti cōcilij Apostolicę sedis antiquæ Romæ, definiens subscripsi.

Abundantius misericordia Dei episcopus Tempsanæ ciuitatis, & responsalis totius concilij sanctę & Apostolicę sedis Romæ, subscripsi. Ioannes indignus episcopus Rhegij, & responsalis totius concilij sanctę & Apostolicę sedis vrbis Romę, definiens subscripsi. Philalithes misericordia Dei episcopus Cæsareę metropolis primæ Cappadociæ regionis, & primæ Póticæ diœceseos, subscripsi. Theodorus misericordia Dei episcopus Ephesi metropolis primæ Asianæ diœceseos, definiens subscr.

Sisinnius misericordia Dei epṡ Heracleę metropolis europeiorū regionis, definiens subscripsi. Plato misericordia Dei episc. Ancyræ metropolis primæ Galatiæ regionis, definiens subscripsi. Georgius misericordia Dei episcopus Cyzici metropolis Hellesponti regionis, definiens subscripsi.

Marinus misericordia Dei episc. Sardis metropolis Lydiæ regionis, subscripsi.

Petrus indignus episcopus Nicomediæ metropolis prouincię Bithynię, subscripsi.

Photius misericordia Dei episcopus Niceæ metropolis Bithynię regionis, definiēs subscripsi. Ioānes misericordia Dei episcopus Chalcedonæ metropolis Bithyniæ regionis, subscripsi. Ioannes misericordia Dei episcopus Sidis metropolis Pamphylię regionis, definiens subscripsi. Ioannes misericordia Dei episcopus Amasię metropolis Helenoponti, definiens subscripsi.

Theodorus misericordia Dei epṡ Melitenæ metropolis primæ Armeniorū regionis, subscripsi. Iustinus misericordia Dei episcopus Tyanæ metropolis secūdę Cappadociæ regionis, subscripsi. Alypius misericordia Dei episcopus Gangræ metropolis Paphlagoniæ regionis, subscripsi.

Cyprianus misericordia Dei episcopus Claudiopolitanæ ciuitatis Honoriadis regionis, subscripsi. Ioannes misericordia Dei episcopus Pessinuntis metropolis secundæ Galatiæ regionis, subscripsi.

Polyeuctus misericordia Dei episcopus Myrorum metropolis Lyciæ regionis, subscripsi. Theodorus misericordia D E I episcopus Staureopoleos metropolis Cariæ regionis, subscripsi. Tiberius misericordia Dei episcopus Laodiceæ metropolis Phrygiæ Pacatianæ regionis, subscripsi.

Cosmas misericordia Dei episcop' Synnadorum metropoleos Phrygiæ Salutariæ regionis, subscripsi. Constantinus misericordia Dei episcopus Baratthæ ciuitatis Lycaoniæ regionis, & locum exhibens Pauli sanctissimi metropolitani mei Iconij metropolis, subscripsi. Stephanus misericordia Dei episcopus Antiochiæ metropolis Pisidiæ regionis, subscripsi.

Ioannes misericordia D E I episcopus Pergæ Pamphyliæ regionis, subscripsi.

Theopemptus misericordia Dei episcopus Iustinianopoleos seu Mostenæ, metropolis C H R I S T O amabilis secundæ Cappadociæ regionis, subscripsi.

Ilidorus misericordia D E I episcopus Rhodi metropolis Cycladum insularum, subscripsi. Sisinnius misericordia D E I episcopus Hierapolis metropolis Phrygiæ Pacatianæ regionis, subscripsi. Theodorus misericordia Dei episcopus Tarsi metropolis primæ Cilicię regionis, subscripsi.

Stephanus misericordia Dei episcopus Anazarbi metropolis secundæ Ciliciæ regionis, subscripsi. Macrōbius misericordia D E I episcopus Seleuciæ metropolis Isauriæ regionis, subscripsi. Ioannes misericordia D E I episcopus Athenarum, & legatus sancti concilij Apostolicæ sedis priscę Romæ, subscripsi. Ioannes misericordia Dei episcopus Stoborum ciuitatis, definiens subscripsi. Theodorus misericordia Dei episcopus ciuitatis Lacedęmoniorum, subscripsi. Gregorius misericordia Dei episcopus Candani Cretæ insulæ, definiens subscripsi. Georgius misericordia Dei episcopus Byziæ ciuitatis Thraciæ regionis, subscripsi.

Theodorus misericordia Dei episcopus Pōpeiopoleos Paphlagonię regionis, subscripsi. Zacharias misericordia Dei episcopus Leontopoleos Isauriæ regiōis, subscripsi. Gregorius misericordia Dei episcopus Mitylenæ ciuitatis Lesbos insulæ, subscripsi. Georgius misericordia Dei episcopus Mileti ciuitatis Cariæ regionis, subscripsi. Sergius misericordia DEI episcopus Selymbriæ ciuitatis Europæ regionis Thraciæ prouincię, subscripsi.

Andreas misericordia Dei episcopus ciuitatis Methymnæ Lesbos insulæ, subscripsi. Theognius misericordia D E I episcopus ciuitatis Chij Bithyniæ regionis, subscripsi. Alexander misericordia Dei episcopus Cotyaiorum Isauriæ regionis, subscripsi. Epiphanius misericordia Dei episcopus Euchaitorū ciuitatis Helenoponti regionis, subscripsi. Stratonicus misericordia DEI episcopus Solorum ciuitatis Cypri insulæ, subscripsi.

* Tychon misericordia Dei episcopus ciuitatis Citij Cypri insulæ, subscripsi. * Thycon

Ioannes misericordia D E I episcopus Nyssæ ciuitatis primæ Cappadociæ regionis, subscripsi. Theodorus misericordia D E I episcopus Thermis ciuitatis primæ Cappadociæ regionis, subscripsi.

Georgius misericordia D E I episcopus * Camulianæ ciuitatis primæ Cappadociæ regionis, subscripsi. Theodorus humilis episco. Iustinianopoleos ciuitatis territorij de Zinis, subscripsi. Georgius misericordia Dei epṡ territorij Daranysensis seu * Camelenæ

Analiblæ

Anastasiæ magnæ Armeniorum regionis, subscripsi. Ioannes misericordia DEI episcopus Lappi Cretæ insulæ, subscripsi.

Zoitus misericordia Dei episcopus Chrysopoleos siue * Diosforu (quod est, Iouis tumulus) Asianæ regionis, subscripsi.

Theodorus misericordia Dei episcopus Pergami ciuitatis Asianæ regionis, subscripsi. Theodorus misericordia Dei episcopus Mastaurorum ciuitatis Asianæ regionis, subscripsi. Theodorus misericordia DEI episcopus Adramytteorum ciuitatis Asianę regionis, subscripsi. Patricius misericordia Dei episcopus Magnesiæ circa Mæandrum ciuitatis Asianæ regionis, subscripsi. Antonius misericordia Dei episcopus Hypeporum ciuitatis Asianæ regionis, subscripsi. Ioannes misericordia Dei episcopus Amathuntorum Asianæ regionis, subscripsi. Sisinnius misericordia Dei episcopus Nysorum ciuitatis Asianæ regionis, subscripsi. Reginus misericordia Dei episcopus Panis Thraciæ prouinciæ, subscripsi. Ioannes misericordia Dei episcopus Heracleopolitanæ ciuitatis secundæ Armeniæ regionis, subscripsi.

Martyrius misericordia Dei episcopus Iuliopoleos ciuitatis primæ Galatię regionis, subscripsi. Michael misericordia Dei episcopus Asponitanæ ciuitatis primæ Galatiæ regionis, subscripsi. Platon humilis episcopus Cinnæ ciuitatis primæ Galatiæ regionis, subscripsi. Andreas misericordia Dei episcopus ciuitatis Minicæ primæ Galatiæ regionis, subscripsi. Genesius humilis episcopus Anastasiupolitanæ ciuitatis primæ Galatiæ regionis, subscripsi.

Stephanus misericordia Dei episcopus Vranopolitanæ ciuitatis primæ Galatię regionis, subscripsi. Ioannes misericordia DEI episcopus Miletopolitanæ ciuitatis Hellesponti regionis, subscripsi.

Mercurius misericordia Dei episcopus Pœmanetinus Hellesponti regionis, subscripsi. Dometius misericordia Dei episcopus ciuitatis Prymnesiæ, subscripsi.

Theodorus misericordia Dei episcopus Iborum, subscripsi. Cyricus misericordia DEI episcopus ciuitatis Adrianensis, subscripsi. Andreas misericordia DEI episcopus ciuitatis Celandinæ Lydiæ regionis, subscripsi. Ioannes humilis episcopus ciuitatis Philadelphiæ Lydię regionis, subscripsi. Theodorus misericordia Dei episcopus Daldis Lydię regionis, subscripsi. Ioãnes misericordia Dei episcopus ciuitatis Septenorum Lydiæ regionis, subscripsi. Ioannes misericordia DEI episcopus Daseylij Bithynię regionis, subscripsi. Theodotus misericordia DEI episcopus ciuitatis Prienæ, subscripsi.

Ioannes humilis episcopus Adrianopoleos Bithyniæ regionis, subscripsi.

Georgius misericordia DEI episcopus ciuitatis Cadorum, subscripsi. Theodorus misericordia DEI episcopus Cæsareæ ciuitatis Bithyniæ regionis, subscripsi.

Anastasius misericordia DEI episcopus Theodosianorum, subscripsi. Theodorus misericordia DEI episcopus ciuitatis Iustiniapoleos Gordi, subscripsi. Mennas misericordia Dei episcopus ciuitatis Carbaliæ Pamphylię, subscripsi. Cosmas misericordia Dei episcopus ciuitatis Conanensis Pamphylię regionis, subscripsi.

Nicetas misericordia Dei episcopus ciuitatis Coracesij, subscripsi. Theodorus misericordia DEI episcopus Verisæ, subscripsi. Callinicus misericordia Dei episcopus ciuitatis Colonę Armeniæ, subscripsi. Tiberius gratia Dei episcopus ciuitatis *Amyzon Helenoponti regionis, subscripsi. Ioannes misericordia Dei episcopus Andrapenæ ciuitatis, subscripsi. *Amysti

Sergius misericordia Dei episcopus ciuitatis Sinopis, subscripsi. Gregorius misericordia Dei episcop' ciuitatis Archis primæ Armeniæ regionis, subscripsi.

Ioannes misericordia Dei episcopus ciuitatis Faustinopoleos, subscripsi. Hirenarchus misericordia Dei diaconus sanctę Amastrinæ Ecclesiæ, locum exhibens *Comitis sanctissimi episcopi mei, subscripsi. *Comitij

Georgius misericordia Dei episcopus Iunopoleos subscripsi. Phocas misericordia Dei episcopus ciuitatis * Iabrudorum, subscripsi. Platon misericordia Dei episcopus Adrianopoleos Honoriadis, subscripsi. Georgius misericordia Dei episcopus ciuitatis Cratiæ, subscripsi. Dometius misericordia Dei episcopus * Prusiadis ciuitatis, subscripsi. Stephanus misericordia Dei episcopus Heracleæ Ponti, subscripsi. Longinus misericordia Dei episcopus ciuitatis Tij, subscripsi. Anastasius misericordia DEI episcopus Polemonij, subscripsi. Ioannes misericordia Dei episcop' ciuitatis Comanę, subscripsi. *Dædalorum,

Theophylactus misericordia Dei episcopus ciuitatis Cerasuntis, subscr. Salomon misericordia Dei episco. ciuitatis * Clanei, subscripsi. Theodorus misericordia Dei episc. ciuitatis Amurij, subsc. Zimarchus misericordia Dei episc. ciuitatis * Sidymorum, subsc. Georgius misericordia Dei epus ciuitatis Oenandorũ, subsc. Ioãnes misericordia Dei epus ciuitatis * Eresenorum, subsc. Ioannes misericordia DEI episc. ciuitatis Myndi, sub. Patricius misericordia Dei epus ciuitatis Eleusorũ, sub. *Cleonę *Eressorũ

Petrus misericordia Dei episc. ciuitatis Apyræ, subs. Aexander misericordia Dei epus ciuitatis Nacolię, subsc. Cyricus misericordia Dei epus ciuitatis Ancyrę Phrygię, subsc. Paulus misericordia Dei episcopus ciuitatis Sozopoleos Pisidię, subsc.

Mari-

Marinus humilis episc. ciuitatis Philomelij, subscripsi. Constantinus humilis episc. ciuit. Thymbrianorum, subs. Platon misericordia Dei episc. ciuit. Magidorum, subscr. Theodorus misericordia Dei episc. ciuitat. Nazianzi, subscr. Theodorus misericordia Dei episcopus ciuitatis * Doriorum, subscr. Plusianus episc. ciuit. Siluensis, subs. Demetrius humilis epis. ciuitat. insulæ * Thyniæ, subscr. Stephanus humilis episc. insulæ Parij, subsc. Eutychius humilis episc. insulæ Meli, subscripsi. Georgius humilis episco. insulæ Theræ, subscripsi. Ioannes misericordia Dei episcop. ciuit. Adanorum, subs. Georgius humilis episc. ciuitatis Hauiadis, subsc. Ioannes humilis episco. ciuitat. Coryci, subsc. Eulalius misericordia Dei epis. Cynopoleos Isauriæ, subsc. Constantinus misericordia Dei episcop. ciuitatis Dalisandi, subscrip. Theodorus misericordia Dei episc. cinitatis Olbiorum, subscr. Georgius misericordia Dei episcopus insulæ Coensium, subscripsi. Georgius misericordia Dei episcopus Chij, subscripsi. Georgius humilis episcopus insulæ Naxiæ, subscripsi. Constantinus humilis episcopus Lampsaci, subscripsi. Theodorus humilis episcopus Sibliorum Lycaoniæ regionis, subscripsi. *Doricen *Tinni

Cosmas indignus episcopus ciuitatis Cottenæ, subscripsi. Polychronius misericordia Dei episcopus Theopolitanæ ciuitatis Bithyniæ regionis, subscripsi, per Theodosium religiosum presbyterum sanctissimæ magnæ ecclesiæ meæ. Petrus gratia Christi Dei nostri episcopus ciuitatis Mesembriorum Hemi montis regionis, subscripsi. Petrus indignus episcopus Sozopoleos Hemi montis regionis, subscrip. Theodorus misericordia Dei episcop. ciuitatis Trapezuntiorum, subscripsi. Leontius misericordia Dei episco. Helenopolitanæ ciuitatis, subscripsi. Theodosius misericordia Dei episcopus Sebastiæ metropolis secundæ Armeniæ regionis, subscripsi. Syluanus misericordia Dei episcopus Lemnos insulæ, subs. Isidorus misericordia Dei episcopus Abydi ciuitatis, subscripsi. Andreas misericordia Dei episcopus ciuitatis Neapolitanæ Cariæ regionis, definiens subscripsi, per Theodorum metropolitanum meum, propter infirmitatem qua detineor. Ioannes misericordia Dei episcopus Carpathi insulæ, subscripsi. Dauid misericordia Dei diaconus sanctissimæ ecclesiæ, quæ est in Bosphoro, & locum exhibens Andreæ venerabilis episcopi mei, subscripsi. Citonatus misericordia Dei episcopus sanctæ ecclesiæ Caralitanæ insulæ Sardiniæ, subscripsi. Theodotus misericordia Dei episcopus Aureliopoleos, subscripsi.

¶ Et subscriptio pijssimi & Christo dilecti Constantini Imperatoris: Legimus, & consensimus.

Constantinus pijssimus Imperator dixit: Edicat sanctum & vniuersale concilium, si cum consensu omnium episcoporum promulgata est definitio, quæ ad præsens relecta est. Sanctum concilium exclamauit: Omnes ità credimus, Vna fides, Omnes idipsum sentimus, Omnes consentientes & amplectentes subscripsimus, Orthodoxè omnes credimus, Hæc est fides Apostolorum, hæc est fides Patrum, hæc est fides orthodoxorum, Multos annos Imperatori, Integritates duarum naturarum Christi Dei nostri tu declarâsti. Luminarium pacis Domine conserua, Martiano nouo Constantino æterna memoria, Nouo Iustiniano Constantino æterna memoria, Omnes hæreticos tu effugâsti, Deiectorem hæreticorum Domine conserua, Diuidentes & confundentes tu persequutus es. Absit inuidia à vestro imperio, Deus custodiat fortitudinem vestram, Deus regnum vestrum & imperium vestrum pacificet: Vestra vita, orthodoxorum vita est. Cælestis rex terrestrem conserua. Per te vniuersales Ecclesiæ pacificatæ sunt. Nestorio & Eutychi & Seuero anathema. Consentaneis eorum anathema, Theodoro Pharanitę anathema, Sergio & Honorio anathema, Pyrrho & Paulo anathema, Cyro & Petro anathema, Macario & Stephano anathema, Omnibus hæreticis anathema: Qui prædicauerunt & prædicant, & docent ac docturi sunt vnam voluntatem & vnam operationem in dispensatione Domini nostri Iesu Christi Dei nostri, anathema. Constantinus pijssimus Imperator dixit: Deum testem proferimus sancto & vniuersali vestro Concilio, quòd absque quolibet fauore & inuidia, principale desiderium & zelus extitit nobis, irreprehensibilem esse immaculatam nostram orthodoxam Christianorum fidem, & cum stabilitate nos eam conseruare in nomine Dei, secundùm doctrinam atque traditionem, quæ tradita est nobis tam per Euangelium, quamque per sanctos Apostolos, & per statuta sanctorum quinque vniuersalium conciliorum, sanctorumque probabilium patrum: & non mediocriter nos pro hoc desiderium coarctabat, ex quo (iubente Deo nostro) authoraliter accepimus solium imperij nostri. Cùm ergò Deo complacuit tempus concedere, inuitauimus fieri collectionem vestram, ad considerandum vobis sanctas Dei scripturas, omnemque vocis siue assertionis nouitatem, quæ adiecta est ad integeratam nostram Christianorum fidem in his vicinis temporibus, à quibusdam praua sentientibus expellendam, mundissimamque nobis hanc contradendam, (sicut prædictum est) quatenùs secundùm sancta & vniuersalia quinque concilia, & statuta sanctorum venerabilium patrum, ità eam & nos custodiamus vsque in mortem. Ibi ergò iu-

dicemur vobiscum apud terribile tribunal DEI, quandò futurus est iudicare viuos & mortuos, si forsitan aliquid vnquàm conscientiam habetis fuisse intermissum in definitione, quæ à vobis promulgata est, sed & si quisquam ex vobis forsitâ vult dicere, vtiquè examinato sermone, qui fuerit à quolibet ex vobis prolatus, ex omni parte per gratiam & inspirationem sancti spiritus summitatem compræhendamus sanctæ & immaculatæ fidei, quæ tradita est nobis à sanctis Apostolis & discipulis Domini & Saluatoris nostri IESV CHRISTI veri DEI nostri, & eis qui deincèps reperti sunt probabilibus patribus, & sanctis quinque vniuersalibus concilijs, quatenùs vno ore, vnoque corde omnes ecclesiæ DEI hymnum offerant in tempore regni nostri misericordissimo DEO nostro, rectè annunciantes verbum veritatis eius, & perfectiùs extinguatur omnis hæreticæ præsumptionis iactantia ab eius benignitate.

Sancta synodus exclamauit: Multos annos Imperatori, CHRISTO dilecto Imperatori multos annos, Pium & Christianum Imperatorem Domine conserua, Orthodoxam fidem tu confirmâsti. Definitio orthodoxa est. Contradicenti huic definitioni anathema: Qui contradixerit huic definitioni, diuisor est: Qui contradixerit huic definitioni, hæreticus est: Qui non susceperit hanc definitionem, Apollinarista est: Qui contradixerit huic definitioni, Nestorianus est: Qui non susceperit hanc definitionem, Eutychianista est: Nestorianis anathema, Eutychianis anathema, Apollinaristis anathema, Omnibus Christo rebellibus hæresibus anathema, Aeterna memoria Imperatori, Aeternum permaneat vestrum imperium,

Constantinus pijssimus Imperator dixit: Etsi proculdubiò vra venerabilitas atq; relligio delassata sit ex longinquoitinere, & diuturna hîc cõmoratione, veruntamẽ gratiam dignam cum vicissitudine illa supernì nutûs, etiàm ab imperio nostro percipiet, eô quòd multis errantibus circa orthodoxam fidem, extincta dissonantia, in vnam eandemque confessionem consonanter omnes conuenimus, sperantes veram atque celerem salutem à multorum munerum datore DEO, intercessionibus sanctæ & immaculatæ Dei genitricis & vestræ sanctitatis, suscipere. Sanctum Concilium dixit: Pijssime & tranquillissime domine, sermonem acclamatorium ad Deo amabilem vestrum potentatũ, iuxta morem composuimus: & si placuerit pietati vestræ, hûc perlegi iubete.

Constantinus pijssimus Imperator dixit: Acclamatorius sermo, qui compositus est à sancto vestro concilio, deferatur & relegatur. Qui delatus est, & in his sermonibus ità relectus est:

Sermo acclamatorius, qui prosphoneticus dicitur, à sancto & vniuersali concilio ad pijssimum & Christo dilectum Constantinum Imperatorem:

A dextera Dei qui cuncta creauit & continet, imperialis potestatis meritò diadema suscipiens Christo dilecte Imperator, humanitate ac mansuetudine, & circa fidem insita pietate atq; rectitudine, Dominum remunerare diligis, qui te regnare disposuit: tales quippe munerum vices scis eum habere complacitas, quibus sibi diligit famulari. Quæ verò est alia Deo liberalior à vobis donorum oblatio, quàm charitatis & fidei circa eum flagrans demõstratio, sanctarumque Dei ecclesiarum per vos pacificus status? Propter quod & maximè plurimos agones super his, quos habes, consummâsti, vt vnanimitatẽ acquireres dissidentium. Vos enim per Christum benignè regnatis, Christus verò per vos ecclesijs suis pacem delegit impartiri. Ipse & nunc vestram suscitauit serenitatem, & ad rectæ fidei zelum commouit, hanc vniuersalem ad temetipsum synodum conuocandi, vt nupèr quidem exortæ hæresis nouitatem destrueret, veritatis autem prædicationem firmaret, vt hoc proueniente, stabile & inconcussum sit Ecclesiæ ipsius collegium. Intolerabile enim existimâsti, prudentissime Imperator, in cæteris quidem nos adinuicèm consentire atq; concurrere, circa ipsum autem vitæ nostræ capitulum abinuicèm disrumpi atque discindi, vt hinc nos alter alterius membra existentes, & in vno Christi corpore constituamur, per eandem quæ ad ipsum & adinuicèm intelligentiæ atq; fidei est, consonantiam. Quid verò est & præsertim Imperatori decibilius, quàm præ omnibus pietate adornare subiectos, per quod & in cæteris feliciter respublica? Veruntamẽ vestris diualibus præceptis acquiescentes, tam antiquæ Romæ, & Apostolicæ summitatis pontificalis antistes, quàm nos humiles, Christi tamen sacerdotes atq; ministri, ille quidem pro se literarum paginam, eosq; qui eius personam describerent, sacerdotes constituit, nos autem omnes cum eis simul Deo amabile solium tuæ fortitudinis corporaliter circũstetimus. Si igitur omnes simpliciter & absq; calliditate à principio euangelicam prædicationem suscepissent, Apostolicisq; * institutionibus essent contenti, benè vtiquè & aptè sese causæ haberent: & neq; authoribus hærèsum, neq; fautoribus sacerdotũ, certaminũ labores exercerentur. Oportebat enim, illos quidẽ in silentio degentes, salutẽ acquirere: istos verò, ad reluctandũ nõ prouocari: & trãquillitati tẽpus, non tumultibus, cõpartire: sed silentiũ prudenter amplecti, & Deo colloqui, & subiectis formula virtutum existere. Sed quia aduersarius satanas requiescere minimè sinit, sed

* constitutionibus

sed tanquàm armigeros atq; telorũ portatores, aduersùs Christum proprios ministros exuscitat, errorum doctrinis velut occultis gladijs multorum mentes fraudulenter perimentes: huius rei gratia & Christus Deus noster, qui patris est sapientia & virtus, per quam vniuersa constituta sunt & continentur, suos aduersùs illos prœliatores apto tempore suscitauit, gladium spiritûs arripientes, ad abscindendum ac perimendum eos, qui manum extollant aduersùs populum eius copiosum, & qui Ecclesiæ caulas more luporum captas tenere, & interiores margaritas diuini eloquij rapere, atq; conculcare porcinis dogmatibus nitebantur, ad quos & gladius iubetur exaeui: Framea, inquit, exurge super lupos pastores, & eos, qui oues conturbant, interfice. Sicvtiquè & omnium synodorum hucusquè conuentus effecti sunt aduersùs id, quod tumultuabatur, & reluctabatur tam principibus, quamque priscis patribus semper armatis. Arrius diuisor atque partitor Trinitatis, insurgebat: & continuò Constantinus semper Augustus, & Syluester laudabilis, magnam atque insignem in Nicea synodum congregabant, per quam ipsa Trinitas tam fidei symbolum dictauit, quamque aduersùs Arrianam malitiam sententiam promulgauit, & iusta pœna errantem Ecclesiæ locis indignis, sed illi condignis, cruciauit. Macedonius spiritûs denegabat Deitatem, & dominantem conseruum prædicabat: sed maximus Imperator Theodosius, & Damasus fidei adamas, protinùs obstiterunt, quorum solidam mentem aggressiones atque conflictus alienarum sectarum nullatenùs fauciârunt. Gregorius & Nectarius in hac regia vrbe conuentum congregabant, & sacrilegam quidem linguam à sacerdotio abscindebant, quæ blasphemias execrabiles in spiritumsanctum iaculabatur, fidei verò symbolum denuò explanabant, & quòd Deus est spiritus confirmantes, per ea manifestiùs exposuerunt. Sic igitur eos, qui Trinitatis vnitatẽ soluebant, Trinitatis virtus destruxit. Multa verò valdè & multifaria, & super ipsa vnigeniti dispensatione facta est oppositio, sed generalis sermo exequi festinat. Dum Nestorius & iterùm Cælestinus & Cyrillus, ille quidem Christum diuidebat & partiebat, hi verò cum Domino conspirantes, vnà cum his sceptrorum domini diuisorem deijciebant, vt effusiùs ibidèm gestorum tabulæ per literariam vocem dum ipsi fileant, causas ipsas loquuntur. Deindè Eutychetis insania delirante alteram fabulam, ipsiusque Saluatoris humanitatem penitùs recusantem, & vmbrosam quandam eius & non veram similitudinem præstigiante, putásne necessarium erat, spiritales viros insurgere, qui diuinis verbis fallidicos compescerent? Et quomodò non indignaretur Deus qui blasphemabatur, & nõ defendebatur? Leonis igitur tuba tanquàm leonis rugitus viriliter vociferãs ex Roma, interim archimandritam bestiam perterruit, & à monachico grege proiecit, eiusque phantasiam atq; putationem reprobauit, & euanescere fecit iniustam turbulam. Martianus sacratissimus Imperator & Anatolius Constantinopolitanus antistes cum omni Chalcedonensi à Christo cõgregata collectione, sese amplexi sunt, atq; manu & lingua consentiebant, & pariter subscribebant, & consonam Eutychetis & Dioscori intelligentiã euacuârunt. Sicut & Vigilij post hęc Iustiniano pijssimo consonuit quintum concilium, & constitutum est, vt eorum opuscula, quæ latenter reperta sunt, repleta abominatione, anathematizarentur. His ità se habentibus, necessarium existebat, & vestram Christo amabilem mansuetudinem sacratissimum hunc & copiosum congregare conuentum, dum vtrinquè, benefacere putaretur: & causam quidem dissensionis ecclesiarum repellere, distantia verò ad vnitatem reducere. Nec enim sufferebas conspicere, DEO amabilis domine, vt nupèr contexta falsæ doctrinæ adinuentio, tunicam rectæ fidei vsquequaquè conscinderet: sed audẽter dicimus tanquàm per organa spiritûs per nos & vnà nobiscum, quod excisum erat, retexuisti, & ad soliditatem compaginâsti, integritatiq; restituisti. Proindè inspiratione sancti spiritûs conspirantes, & adinuicèm omnes consonantes atque consentientes, & Agathonis sanctissimi patris nostri & summi papæ dogmaticis literis ad vestram fortitudinẽ missis consentientes, necnõ & suggestioni sanctæ, quæ sub eo est, synodi CXXV. Patrum concordantes, vnum de sancta Trinitate Dominum nostrum Iesum Christum etiàm incarnatum, prædicamus in duabus perfectis naturis indiuisè, incõfusè laudandum. Vt enim verbum, * cõsubstantiale est & cõsempiternum Deo genitori: vt autem carnem sumens ex intemerata virgine, Deique genitrice Maria, homo perfectus est, consubstantialis nobis, factusq; sub tempore. Perfectum igitur in Deitate, & perfectum eundem in humanitate, secundùm priscas patrum traditiones & Chalcedonensem diuinam definitionẽ, prædicamus. Et quemadmodùm duas percipimus naturas, ità & duas naturales voluntates, & duas naturales operationes agnoscimus. Neutram enim earum, quæ Christi sunt, naturarum in eius dispensatione audemus absque voluntate vel absque operatione pronunciare: nè fortè earum perimentes proprietates, etiàm naturas quarũ sunt proprietates, pariter perimamus. Nec enim negamus naturalem eius humanitatis voluntatem, aut naturalem operationem: nè & quod pro salute nostra

Zach. 13. c

* consubstantialis est & cõsempiternus

dispensationis est capax, denegemus, & Deitatem passioni applicemus. Hoc nanq; conabantur, qui nupèr in eo vnius voluntatis & vnius operationis execrabilem no-
*Apollinaris uitatem introduxerunt, Arrij & * Apollinarij, Eutychetis atq; Seueri malignam sectã restaurantes. Si enim absque voluntate & absq; operatione humanam Dei naturam dicere cessaremus, vbi perfectum in humanitate saluatum est? Nihil enim aliud constituit humanæ substantiæ integritatem, nisi essentialis voluntas, per quam liberi arbitrij
for. *si sic aut * si so vigor in nobis designatur, * sic se habeat vt substantialis operatio. Quomodò enim dicimus eum in humanitate perfectum, si nihil humanũ passus est aut operatus? Quemadmodùm enim duarum naturarum concursus, vnam nobis inconfusam atq; indiuisam conseruauit substantiam: ità & vna substantia in duabus coruscans naturis, quæ vtriq; conueniunt, propriè demonstrabat. Duas igitur in eo naturales voluntates, & duas naturales operationes, cõmuniter atq; indiuisè, pcedentes, prædicamus: superfluas autem vocum nouitates, & harum adinuentores, procùl ab ecclesiasticis septis abijcimus, & anathemati meritò subijcimus: id est, Theodorum Pharanitanum, Sergium & Paulum, Pyrrhũ simul & Petrum, qui Constantinopoleos præsulatum tenuerunt, insuper & Cyrum, qui Alexãdrinorum sacerdotium gessit, & cum eis Honoriũ, qui fuit Romæ præsul, vtpotè qui eos in his secutus est, super his præcipua ratione anathematizamus, deponentes Macariũ, qui fuerat Antiochiensis episcopus, & Stephanum huius discipulum, & potiùs dicamus magistrum, qui prædecessorum suorum impietatẽ defendere conati sunt, & vt verbo dicatur, totum orbem terrarum concitauerunt: & oẽs quidem vbiq; pestiferis literis, fraudulentis verò institutionibus vnumquenq; multorũ in simplicitate vastauerunt. Similiter autem
& Polychronium, insantilis intelligentiæ delirum senem, qui mortuos suscitare pollicitus, dum non suscitaret, derisus est: & oẽs, qui constituerunt vel constituunt, constituerévе presumpserint vnam voluntatem & vnam operationem in dispensatione humanitatis CHRISTI. Et nè fortè quidam reprehendant seu sanctissimi papę diuinam æmulationem, siue præsentem angelicam, conuentum illius & ante nos, & nobiscum ille Apostolicas & paternas traditiones sumus secuti, & nihil dissonum aut discrepans ab eorum informatione adinuénimus: insupèr & contra insurgentes nobis restitimus, sed non anticipauimus: & neq; nos cõgressionem adsumpsimus, præincipientibus verò ediuersò sum* armati. Quis igitur adspe-
*mirabilia xit talia * miracula? Spirituale nunc proponebatur studium, & propugnator falsidicæ scientiæ iam antè exuebatur: ignorabat autem quòd nõ adipiscereturcoronam victoriæ, sed & exueretur coronam sacerdotij. Summus autem nobiscum cõcertabat apostolorum princeps: illius enim imitatorem, & sedis successorem habuimus fautorem, & diuini sacramenti mysterium illustrantẽ per literas. confessionem tibi à Deo inscriptam, illa Romana antiqua ciuitas obtulit, & dogmatum diem à vespertinis partibus extulit, charta & atramentum videbatur, & per Agathonẽ Petrus loquebatur, & cum omnipotenti conregnatore pius Imperator simul decernebas tu qui à Deo decoratus es. Et Simon quidem reiupinus volutatus corruebat, & stat ruinę eius statua. Fides verò resurgit, plebisq; concordia in proprium restituitur decus. Eleuatus est sol, & luna stetit in Abac.3.c
ordine suo, ait propheta. In lumine leuatus est sol, id est, mens vestra ad iustitiæ solem assendit purissimũ, puram respicere reconciliationem, quæ nobis ex hoc apportauit. Et luna stetit in ordine suo, id est, ecclesia & sponsa Christi suo decore amicta est, & pietatem tãquàm virginitatis stolam induitur: & orthodoxæ fidei pulchritudine pleniùs sarta, perpetua pace mundum illustrat. Audite hæc omnes, qui terrenum hoc tabernaculum vos exuistis, & qui posteà naicituri estis: præsentibus enim non auditus, sed visus est satisfactio: & soli sapienti & potenti Deo, gratiarum laudes enixiùs offeramus, Gloria in excelsis Deo, & in terra pax, de- Luc. 2.b
cantantes, dum Christo omnipotenti complacuit suscitare principem Deo dilectum, qui vnitatis ecclesiarum mediator effectus est. Sed, ô benignissime Domine & amator iustitiæ, ei qui tibi potentiam largitus est, hanc gratiam recompensa: & his quæ à nobis gesta sunt, signaculũ tribue. vestram inscribito imperialem ratihabitionem, & per edicta diualia atq; per pias cõstitutiones ex more eorũ omnium firmitatem, quatenùs nullus his quæ gesta sunt, aut contradicat, nouámve quæstionẽ machinetur. Scito eũ serenissime Imperator, quòd nihil horum, quæ in synodis vniuersalibus & à probabilibus patribus constituta sunt, falsauimus, verùm potiùs confirmauimus. Etenim oẽs vnanimiter atq; consonanter acclamamus: Domine, saluum fac regem nostrũ, qui post psal.19.
te corroborauit fidei fundamentũ: benedicito vitam eius, dirige gressus cogitationum eius. Conterat virtutẽ inimicorum suorum, & resistentes ei continuò corruant, quia fecit iudicium & iustitiã sempiternam, & pericitanti veritati manus porrexit, populumq; tuum saluauit, ad eadẽ sapere eos conciliãs. Gaude ciuitas noua Roma Constantinopolis, glorificata nomine principali. Eccè rex tuus fidelis sedet fortissimus, & accipiet armaturam æmulatricem eius virtutem, indutus est loricam iustitię & sanctitatis, circumposuit sibi galeam prudentiam, quæ est specula

cula virtutum, & scutum assumpsit inexpugnabile in Deum pietatem. His armatum eum adspiciant barbari, & speramus in Deũ eos obtemperare dominanti. Lætare ciuitas Sion, cacumen orbis terrarum atq; imperium. Constantinus te purpura præornauit, & per fidẽ coronauit, & Cõstantinus vtrisq; supercoronauit. Portæque inferi aduersùm tuum orthodoxum imperium non præualebunt. Gaude & fidutialiter age, Imperator speciosissime, Dominus Deus tuus in te potens, præcingens te virtute, saluabit te: adducet super te iocunditatem & exultationem, ampliabiturq; imperium tuum, & exaltabitur brachium tuum, & dominabitur cunctis aduersis, Deumq; non agnoscentibus, atq; *antestantibus: & lamẽtabitur quidem hostilitas, gaudebit autem obedientia: quia ego potens sum, dicit Dominus omnipotens.

obstantib

Edictũ Constantini Pogonati.

IN nomine Domini & dominatoris Iesu Christi Saluatoris nostri, Imperator pijssimus, pacificus, Flauius Constantinus fidelis in Iesu Christo Deo Imperator, Christo dilecto omni populo habitanti in occiduis partibus. Firmamentum ac fundamentum superno nutu creditæ nobis Christianissimę existit Reipublicæ fides in Deo inflexibilis & inconcussibilis, in qua Christus Deus noster tanquàm propriam domum suam construxit Ecclesiam, & sicut rex omnium, imperij nostri sedem constituit, principatúsq; nobis sceptra commisit. Sicut enim quãdam petram excellam & sublimem, & vt cæli terræq; in consortio constitutam mysticam confessionem, quæ in eũ cum patre & spiritu est, Saluator nobis ostendit, vt per eam tanquàm per mediam scalam ad cælestem conuersationem reducamur, diuiniorisq; regni potentia coronemur. Super hanc petram cogitationis nostræ gressus infiximus, super quam firmiter stare præcipimur, quamque cautiùs tenere subiectos præcipimus: nè quisquam, vt minùs attentus, exagitetur à maligno & instabili spiritu: expulsúsque atq; præcipitatus, in impietatis voraginem delabatur. Etenim
1.Pet.5. desiderabile est dæmoni, qui generi humano semper infestus est, separare hominem à
Gene.1. Deo qui factus est ad imaginem Dei, & multimodis deceptionibus fallere. Sed nihil est ei sic studiosum atque officiosum, quàm pietatem oppugnare, & ecclesiasticæ pacis statum perturbare. quod & nupèr elapsis temporibus demonstrauit, atq; aduersùs inuicem ecclesias prælia sumere persuasit per instrumenta, quæ ad hoc, vt vnà secũ confligerent, adinuenit, sub sacerdotali scilicet habitu & indumento dolosam intentionem obcelantia, Christi verò amatoribus populis lœtalem institutionem eructantia. Vnius quippe voluntatis & vnius operationis, in incarnatione saluatoris atq; in duabus eius naturis, diuina dicimus & humana, nouitatem sanxerunt: quatenùs & vnam ex hoc in Chro naturam ex improuiso excogitantes introducere, antiquæ illius & corruptibilis confusionis hæresim reconflarent, cum qua Apollinaris quidem disperijt, Themistius verò nefandus anathematizatus est, Eutyches & Dioscorus cũ sua pessima secta simul deiecti sunt: & oẽs hi, & quicunq; vestigia eorum secuti, eregionè veritatis ierunt, synodalibus simul & paternis condemnati sunt sententijs. Huiusmodi denique contagione ecclesias contaminauerunt etiàm hi, qui ante nostra tempora sacrilegi sacerdotes ecclesias peruersè gubernarant. Sunt autem hi: Theodorus, qui fuit Pharan episcopus: Sergius, qui fuit nostræ à
Deo conseruandæ regiæ vrbis antistes: ad Pontifices
hæc & Honorius, qui fuit antiquæ Romæ aliquot hę-
papa, huiusmodi hæreseos confirmator, qui retici.
etiàm sui extitit oppugnator: Cyrus quoq;, qui Alexandrinorum quidem præsulatum sortitus est, infringere autẽ orthodoxa dogmata studuit. Similiter & Pyrrhus & Paulus & Petrus, huius regiæ nostræ ciuitatis patriarchæ, sedis alterutrùm successores, qui peruersionis vitium vicisim transmiserunt. Quorum omnium cultores & opitulatores maleuolorum superinsurrexerunt Macarius, qui fuit Antiochenorum antistes, & Stephanus eius discipulus, & præuaricationis institutor Polychronius, qui multo tempore hæreticæ vetustati consenuit: qui intantùm quos secuti sunt, æmulari sunt*, impie- *impieta-
tatisq; furia suam animam cremauerunt, vt tes, quód
etiàm discerpere atque dissecare inuicem membra Christi Christo dilectos persuaderent, vt nec barbari tantùm, quantùm Christiani Christianos oppugnarent, sanctarum ecclesiarum ad inuicem perturbationem atque dissidium, emolumentum atq; lætitiam pro lucro reputantes. Verùm nos * eis *eos
qui ab origine piè atque vniuoco nomine ante nos regnauerunt, exæquari cupientes, zeloq; rectę & intemeratæ fidei conflagrantes, atq; sanctas Dei ecclesias in pacis ordine perseuerare, temporibus nostri imperij principale opus statuentes, porrò protelari huiusmodi læsionem miserrimum æstimauimus, vndè & hoc sacratissimum & vniuersale conuocantes sextum concilium, vtpotè parile præcedentium sanctorum quinque vniuersalium conciliorum, in medium deducere falsorum dogmatum, hoc est, nouitatũ propositiones decreuimus. Quod sanctum concilium singula quæq; perpendens atq; discernens, eos quidem, qui orthodoxæ fidei prędicationẽ concusserunt, & Christi gregem scandalizauerunt, à sacerdotali ouili eliminauit: definitionẽ verò à Deo institutam, & sanctas Dei ecclesias in vnitate congregantem, constituit, euangelicas quidem & Apostolicas consequentem sanctio-

nes, memoratis autē ſanctis & vniuerſalibus quinq; eo cūjs conſonantē. Idcircò & nos, quæ ab eis definita ſunt, corroborare atque firmare cupientes, præſens pium edictū edidimus, veræ circa diuinitatē fidei ſecundùm eccleſiaſtica ſtatuta adnuncians confeſſionem: Credimus in patrē & filiū & ſpiritum ſanctum, trinitatē in vnitate, & vnitatem in trinitate, vnam ſubſtantiam in tribus ſubſiſtentijs: vnitatem quidem, propter naturalē vnionem & dominationem: Trinitatem verò, propter ſubſiſtentiarum perfectionem, & diuitias ſuperexiſtentis bonitatis. Vnitas quippe verè eſt Trinitas, quia vnita eſt Deitati: & Trinitas verè eſt vnitas, diuiſa proprietatibus, & non diſpertita eternitate. Ipſa etenim ſibi conſempiterna eſt, & eſſentia æqualis honoris eſt: nec enim extitit ſeculū, quandò cum patre non erat & filius. Cuius vtiquè vocabitur pater, ſi non ſimul cum eo erat ſinè principio filius? Nec erat, quandò non erat cum vtriſq; ſpirituſſanctus. Vnus igitur hæc tria Deus, quæ inuicèm cum ſola ſingularitatis differentia, in communitate eſſentiæ inſeparabiliter diſcernente vnamquanq; perſonam, intelliguntur. Solus proindè pater, pater eſt: ſolus filius, filius: ſolus ſpiritusſanctus, ſpiritusſanctus. His etenim differentijs non conuertuntur adinuicèm, ſed in his quidem inſeparabiliter diuiduntur, communicant autem eſſentiæ vnitate: Trinitas ſimplex, & impertita, atq; incompoſita, ex tribus perfectis, ex ſeipſa perfecta & ſuperperfecta, vna natura atque Deitate, & vna voluntate vnaque operatione, glorificanda. Quorum igitur vna natura eſt, horum & voluntas & operatio vna eſt, ſicut nos docuit cultor Baſilius. Confitemur deindè vnum ſanctæ Trinitatis Dominū noſtrum Ieſum Chriſtum, vnigenitum filium
for. *Dūm Dei, * Deum noſtrum, qui eſt cum patre & ſancto ſpiritu ſinè principio conſubſtantialis, eundem ipſum in vltimis præſtitutisq; temporibus, propter humani generis ſalutem atque reformationem, deſcendiſſe de cælis, hoc eſt, per ſponteneam ſe exinaniſſe humilitatem, & in vulua illibatæ virginis
Locus obſcurus. Deiq́ue genitricis Mariæ habitâſſe, & animam & corpus per ſpiritum & ex ſancta & immaculata carne eius in propria ſubſiſtentia carnem ſumpſiſſe nobis conſubſtantialem, & hanc ſibi mediante anima rationali & intellectuali compaginâſſe atq; formâſſe: natum quoquè ex eadem virgine matre ſuper omnem intelligentiam, & ſuper omnem mentis conſiderationem: ſinè ſemine quippe, & ſuper naturam exiſtente conceptu, ineffabilis atque inenarrabilis eſt eius & natiuitas. Proceſſit itaque ſecundùm nos, qui ſuper nos eſt & Chriſtus & Dominus, omia ferens in ſeipſo naturaliter quæ noſtra ſunt, præter ſolum peccatum: totus homo factus, & totus permanens Deus: idem ipſe terrenus & cæleſtis, inuiſibilis & viſibilis, mortalis & immortalis. Duæ nanque naturæ concurrentes ad inſeparabilem vnitatem, vnum quidem Emmanuel nobis perfecerunt, ſaluantem in ſe indiminutè naturarum, ex quibus extitit, proprietates. Cùm enim ſimplex ſit verbum, ſecundùm diuinam, paternamq; & ſempiternam natiuitatē: duplex proceſſit, ſecundùm maternam, temporalē & corporalem natiuitatem. Vndè & duas Chriſti Dei noſtri natiuitates glorificamus, vnam eius venerantes ſubſiſtentiā, in duabus perfectis naturis exiſtentem. Vnus quippe ſanctæ Trinitatis permanſit, etiàm dum verbū caro fieret, perfectus in Deitate, & perfectus idem ipſe in humanitate, conſubſtantialis Deo patri ſecundùm Deitatem, & conſubſtantialis nobis idem ipſe ſecundùm humanitatem, paſſibilis quidem carne, impaſſibilis autem Deitate. Nec enim alteri miracula, & alteri paſſiones ſequeſtramus: ſed vni eidemque Domino noſtro IESV CHRISTO * vtrarunque indicia deputamus, ſecundùm aliud quidem miracula operari, ſecundùm aliud verò pati. Etenim ſecundùm diuinam eius naturam, ſignorum proferebat virtutem: & ſecundùm humanam formam, quæ naturæ congruebant, irrefutabiles paſſiones aſſumebat: quatenùs ipſe trāſfiguraret ipſum paſſibile noſtrum in impaſſibilitatem, ſecundùm Apoſtolum, dicentē: 1. Cor. 15.
Oportet enim corruptibile hoc induere incorruptionem, & mortale hoc induere immortalitatem. Neque enim dedignatus eſt amator hominum, humanis & irrefutabilibus paſſionibus condeſcendere, qui cùm deus eſſet immortalis, mediāte anima, morti corporaliter congreſſus eſt, animam autē dicimus in omnibus perfectam & ſolidam, cui in nihilo deerat humana perfectio. Humanæ autem perfectionis indicium, mens eſt: per quā & volumus, & cogitamus, & ab irrationabilibus animantibus ſecernimur. Nihil quippe eſt ſinè mente voluntarium: omne autem voluntarium intellectuale eſt. Vbi igitur mens eſt, ibi modis omnibus & voluntas. Si itaq; perfectus homo factus eſt ſaluator, in perfectione permanens Deitatis: neq; amens, neq; inuoluntarius extitit. Igitur hi, qui humanæ Domini animæ, quæ ſecundùm naturam eſt, extinguere volūtatem pertentant: amentem quidē eam, vt verè dementes aſſignāt. Ad impaſſibilem autē naturam, * eaſdem paſſiones ad mortē reducunt: nos autem adſtruunt non perfectè ſaluari, hæc qui prædicant, quia imperfectè verbum noſtram naturam aſſumpſit. Si igitur totus' toti humanæ naturæ non vnitus eſt, nec totus homo ſaluatus eſt. Quod em̄ non aſſumptum eſt, nec ſaluatum eſt. Quod verò vnitū eſt Deo, hoc & ſaluatur ſecundùm Deiloquū agnomento Gregoriū. Sed hi quidē cū proprijs ęſtimatióibus & phantaſijs

for. * vtrorunque

for. *eiuſdē paſſiões ac mortem redigunt,

taſijs circumerrēt: nos autem, qui veræ diſpenſationis myſterium non illudimus, non ſolùm intellectualem & voluntariam ſacroſanctam ſaluatoris animā eſſe credimus, ſed & omnibus eam verè naturalibus virtutib' perfectam, & ſimilibus nobis abſq; peccato voluntariè acquieuiſſe paſſionibus, dū verbum eam permitteret quærere & velle, quæ ſua ſunt. Sic & naturalem cibum ſecundùm rationem appetebat quoq;, & turbabatur, ac triſtabatur. Cùm enim Saluator ad crucis paſſionem propria voluntate veniret, cœpit triſtari & anxiari. Hæc enim animæ rationalis & voluntariæ proprietates exiſtunt, vt perſuadet nobis præclarus pater noſter Epiphanius, in ſermone aduersùs Arriomanitas, ità
Epiphanius *Arrionitas *Artatoritas
ꝓſecutus: A carne enim, inquit, diuinitati vnita, abſq; anima & mente non fiet agonia.
Matt 26.d Vndè & idem Dominus dicebat: Triſtis eſt anima mea vſque ad mortem. Deindè orat tranſire calicem. Vt enim homo, recuſabat mortem. Nam habebat & non velle mori,
Cyrillus ſicut aſſerit laudabilis Cyrillus, eò quòd recuſaret caro eius naturaliter mortem: ſicut autem Deus, idem ipſe promptè veniebat ad paſſionem. Et teſtis horum irrepræhenſibilis athleta atq; DEI cultor, pater noſter
Athanaſius Athanaſius: in ſermone quippe de Trinitate & incarnatiōe, ità ait: Et cùm dicit: Pater, ſi poſſibile eſt, tranſeat à me calix iſte: verūtamen non mea fiat voluntas, ſed tua: duas voluntates in his oſtēdit, vnam quidem humanam, quæ eſt carnis, alteram verò diuinā. Et humana quidem ꝓpter infirmitatē carnis recuſat paſſionem, diuina autem eius prompta. Vnus enim cùm ſit idem ipſe in vtraque natura, loquitur interdùm quidem congruentem humanitati, interdùm verò diuinitati congruentem exprimit vocem.
Cyrillus Habuit enim (iuxta quod ait opinatiſſimus Cyrillus) in vtriſque poteſtatem. Dum ergò dicit, Non mea voluntas fiat: non mea, hoc eſt, humanæ naturæ dixit, Et ego enim nunc, ſicut homo, loquor. Dum verò dicit, tua, illam quæ communis eſt (inquit) mihi verbo & tibi patri. Patris igitur & filij, ſecūdùm quod verbum eſt, vna eſt voluntas, ꝓpter vnitatem eſſentiæ, ſecundùm ſanctum
Greg. Nyſſenus. Nyſſenum Gregorium, in ſermone aduersùs Apollinarium ſic inquientem: Loquitur enim tanquàm ex homine, quod infirmitati naturæ competit, ille qui noſtras paſſiones proprias fecit. Adiungit deindè ſecundam vocem excelſam, & Deo dignam voluntatem ratam magis fieri, quàm hominis, pro hominum ſalute volens. Qui enim dixit, Non mea, humanam hoc ſermone ſignificauit: adiungens autem, Tua, oſtendit coniunctionem ſuæ ad patrem Deitatis, cuius nulla eſt voluntatis differentia propter communitatem naturæ. Si ergò ſequitur (ſecundùm quod patres inquiunt) naturam voluntas, duæ verò ſunt naturæ in Chriſto, duas per omnia illis & naturales voluntates dabimus. Idem ipſe enim (ſicut aſſeruimus) ſecundùm vtranq; formam volens, voluit quidē vt Deus, voluit verò & vt homo, ſecundùm naturarū diuerſitatē, etiā duarum voluntatum demōſtrans differentiam. Et neq; contrarias voluntates, aut adinuicèm oppoſitas, introducimus. Saluatoris enim humana voluntas, non erat cōtraria diuinæ eius voluntati, ſed ſequebatur in omībus aſſumētis & deificantis verbi volūtatē, q̄ deificata, eſt aſſumptę humānitatis humana voluntas. Ergò quod ait deiloquus Gregorius, Illius enim velle (qui ſecundùm ſaluatorem proculdubiò intelligitur homin.s) nec contrarium eſt Deo, deificatum totum. Et de voluntatibus quidem in breui talis eſt ratio. Affert verò (vt etiàm de operationibus rationem breuiter compræhendamus, ſimilibus vſi denuò probationibus) duas operatiōes in Chriſto Deo noſtro naturales demonſtrantes. Qui enim vnam ſolummodò in Chriſto operationem adnunciant, vel diuidunt naturas, aut permiſcent & confundunt. Neſtorius nanque hominicola, & quiqui illius dementia deprimūtur, duas dicentes naturas, ſimul diuidunt cum eis & perſonas, pari numero cum eis & ſubſiſtentias introducunt, vnam autem earum affectiuam decernunt operationem. Affectus nanque duarum per omnia, aut etiàm plurium rerum diſpertitarum, atq; ſeparatim ſubſiſtentiū eſt connexio. Qui ergò (vt dictum eſt) in duos Chriſtos vnum Chriſtū concidunt, vnam affectiuā (vt diximus) dogmatizant operatiōem. Apollinarius verò, Themiſtius, & Eutyches, & Seuerus, & quiqui partis eorum ſtultitia inſigniti ſunt, duas naturas quæ in Chriſto ſunt, confundēs atque conglutinantes, vnam quidem eius confuſam & phantaſticam naturam prædicant, vnamq; eius portentāt operationē, hæc quidem illi. Nos autē altrinſecùs poſitā voraginē, diuiſionisq; & cōfuſiōis declinātes piculum, & tanq̄ iter regale pergentes, duas Chriſti naturas, & harū pari numero naturales operationes confitemur, in vnam indiuiduam concurrentes ſubſiſtentiam, & quæ ſuæ ſunt *alterutra, in commune proprietatis conferentem. Nec enim perſona aliquid eſt, quàm ipſæ naturæ, ſed in verbi ſubſiſtentia totius humanitatis formata natura, quæ ſua ſunt, indiminutè operatur cum eo, cui vnita eſt ſubſtantialiter, verbo, abſque ſolo peccato, ſicut & verbum perfectè operatur quæ eius ſunt propria, cum humana natura quam aſſumpſit. Ità ergò piè nobis credentibus, ſeruabitur ſecundùm beatum Leōem: Operatur enim vtraq; natura cum alterius communione, quod proprium habuit, verbo operante

locus obſcurus.

quod verbi est, & carne exequente quæ carnis sunt. Quæ enim habuit sicut consubstantialis patri, hæc operabatur diuinitùs, per formam tamen humanã: quæ autem assumpsit ex nobis, vt consubstantialis nobis, hæc operabatur humanè, sed non vt purus homo, sed vt humanatus Deus. Ait nanque in thesauris sacratissim' Cyrillus: Est agnoscere in hoc ipso vtraq; in eo. Deus enim verus in carne, & caro vera in Deo. Ex quibus cũ oportuit cognoscere eum Dominum, hæc diuinitas operatur: & ex quibus necessariũ erat hominem verum eum videre, hæc facit & dicit, dispẽsans mysterio veritatem. Nam ambulare corporalibus pedibus, & cum labore iter facere, & per linguã loqui, humanæ naturæ opus extiterat: membra verò paralytici verbo saluare, & muti ad articulatè loquendum linguam aptare, & laborantib' atque oneratis multitudine peccatorum & ægritudinum remissionem concedere, opa sunt diuinæ virtutis: sed non alterum abiq; altero factum est. Et ad medium producẽdus est sanctissimus Leo, in epistola ad Leonem imperatorem hæc asserens: In tantam vnitatem ab ipso conceptu virginis deitate & humanitate conserta, vt nec sinè homine diuina, nec sinè Deo agerentur humana. En manifestè hic pater asseruit, quia in personæ vnitate communiter & nunc disiunctè neque confusè vtraque natura operata est, quod naturale eius erat & proprium, vt Deus esse credatur, & dispensationem credibilem faciat. Vnus ergò existens Dñs noster Iesus Christus, perfectus in Deitate, & perfectus idem ipse in humanitate, operatur vt Deus: operatur verò vt homo, dualitate naturarum etiàm duas naturales operationes explens. Quæ enim alterius generis, alteriusq; naturæ sunt, secundùm sapiẽtissimum Cyrillum, eandem operationem habere nullus sapiens dabit: sed sicut dissociatam habent naturarum siue æqualitatũ rationem, ità & differentem reddũt operationem, sicut & magnus Basilius collegit in libro aduersùs Eunomium, quoniam diuersarum naturarum non vna est operatio. Duas igitur naturales voluntates, & duas naturales operationes in dispensatione incarnationis vnius sanctæ Trinitatis Domini nostri Iesu Christi, veri dei nostri, rectè sentientes prædicamus, & ità omnibus amatoribus Christi sapere per præsens nostrũ edictum pium adnunciamus: susc ipimusque & amplectimur sanctas & vniuersales quinq; synodos, quę in Nicea CCCXVIII. patrum, qui aduersùs Arrianam confederũt insaniam: qui, cooperante trina & conglorificanda deitate, sacrum fidei symbolum terminauerunt: & quæ in hac à DEO cõseruanda regia ciuitate, in qua C. L. qui aduersùm Macedonianam rebellem spiritũs intelligẽtiam simul & linguam, & Magnum nomine Apollinaristam, congregati sunt patres: qui inspiratiõe sancti spiritus prædictum venerabile interpretati sunt symbolum, de spiritu sancto quòd Deus est, confirmantes per ea quæ manifestiùs referãrunt. Et quæ priùs in Epheso congregata est, cuius authores fuerũt Cælestinus & Cyrillus, qui Christo domino atq; inseparabili DEO nostro, diuisorem Nestorium cum sua prophana & maligna secta condemnãrunt. Cum eis quoquè amplector harum omnium signaculum, firmamentumque ac confirmationem, sanctum Chalcedonense concilium sexcentorum super triginta, & numero pariter & multitudine honorabilium patrũ: quorum pietatis flagello Dioscorus & Eutyches cruciati sunt, & cum impietatis vertice de sacerdotio abscissi sunt. Suscipimus quoquè & quæ in temporibus Iustiniani diuæ memoriæ, in prædicta à Deo conseruanda nostra felicissima ciuitate composita est synodus contra Dei impugnatores Origenem, Didymum & Euagrium, & obscœna Theodori Mopsuesteni & Iudaica scripta, & refutationem opusculorum Theodoriti aduersùm duodecim capitula famosissimi Cyrilli, cum abolitiõe epistolæ, quæ dicitur Ibæ, ad Marim Persam scriptæ. Hæc itaque vniuersalia, & à DEO consita concilia, sicut quandam hæreditatem cælestem in cordis conclaui reponentes tanquàm intellectuales margaritas, ab eis thesaurizamus dogmata: & quos anathematizârunt atque refutârunt, anathematizamus atque refutamus: quosq; susceperunt, suscipimus, patresque nostros scribimus. Anathematizamus autem omnem hæresim, quæ à Simone vsque nunc in Dei ecclesiam introducta est ad discindendam pacem atque vnanimitatem credentium. Super hęc omnia anathematizamus atq; refutamus & eos, qui superuacuorum & nouorum dogmatum hęreticos authores atque fautores secuti sunt. Dicimus autem Theodorum, qui fuit Pharanitanus episcopus: & Sergium, qui fuit huius à DEO conseruandæ nostræ regiæ vrbis antistes, huic consentaneum & moribus, atque impietate parilem: ad hæc & Honorium, qui fuit antiquæ Romæ papa, horum hæreseos in omnibus fautorem, concursorem, atque confirmatorem: & Cyrum, qui fuit Alexandrinorum episcopus, similiter Pyrrhum, Petrum & Paulum, huius regiæ nostræ ciuitatis præsules, & vnà cum eis Macarium, qui fuit Antiochenorum episcopus, & Stephanum eius discipulum, atq; Polychronium demẽtem, & omẽs qui sapuerunt & sapiunt, vel futuri sunt sapere vnam voluntatem & vnam operationem in dispensatione Saluatoris nostri Iesu Christi. His oĩbus ità à sancto hoc & vniuersali sexto concilio constitutis, & per subscriptionem nostræ fortitudinis confirmatis, sancimus, vt nullus quoquè omninò aliud quicquam de fide fatagat, vel noui dogmatis adinuentionem machinetur, aut penitùs de vna voluntate & vna operatione docendi indicium vel sermõem commoueat. Nos enim sanctos & probabiles patres nostros sequentes, naturarum voluntates adnunciamus: & sicut duas naturas in Christo credimus, ità & duas naturales volũtates, & duas operationes prædicamus. Hæc sunt veræ in Deum confessionis dogmata, hæc sunt euangelicarum atque apostolicarum vocũ prædicationes, hæc sunt sanctorum conciliorum & probabilium paternarum linguarum didagmata: hæc Petrus, qui & petra fidei & princeps apostolorum, intemerata seruauit. In hac fide & viuimus, & regnamus, & conregnãti nobis Deo, conregnare denuò speramus. Hanc comitem, hinc recedentes, habere deposcimus, & cum hac ante Christi tribunal assistere. Ad hanc confessionem omnes hortamur, & deseruire Deo nobiscũ inuitamus, ac super montem excelsum imperij stãtes, prædicamus, atq; ecclesiasticam pacem totius populi solennitatem adnunciamus. Nam illa quondàm Christo dilectorum dissensio, nunc in cõcordiam versa est. hæreticorum contrà sunt scandala, propriamq; dignitatem hæc fides adepta est, ipso Christo suis ecclesijs medẽte. Ipse est igitur pax nostra, qui soluit medium maceriæ parietem: & quæ per tempora dissidebant, in vnanimitatem conciliauit. Vnus nominus, vna fides, vnum baptisma, vna in Deum nũc est Ecclesiæ vnitas. Si quis igit Christi amator est, & metuit Dominum, optatamq; salutem desiderat, hanc fidem orthodoxã teneat. Nec enim erit per aliam fidem saluari. Si quis verò hominum personis gratiam exhibet, charitatis autem in Deum æmulatorẽ se non demonstrat, præsentemq; nostrã piã constitutionem, non recipit, si quidem episcopus est vel clericus, aut monachico circundatus est habitu, deportationis pœnam exoluet: Si verò in ordine dignitatum insertus est, supplicio proscriptionis mulctatur, eiq; cingulum adimitur. Si autem idioticæ sortis est, ex hac regia, omniq; penitùs ciuitate extorris addicitur: & super hæc oĩa, etiàm terribilis atq; inexpiabilis iudicij nõ effugiet cruciatum.

Cyrillus

Leo epist. 97.

*noxiorum

Cyrillus

Basilius epist.

*noxiorum

EXEMPLAR DIVINAE iussionis domini Constantini, directæ ad synodum Apostolicæ sedis antiquæ Romæ.

IN nomine Domini & dominatoris Iesu Christi, Dei atq; Saluatoris nostri, Imperator pijssimus Flauius Constantinus fidelis in Iesu Christo Imperator, oĩbus sanctissimis vniuersalis synodi

Apostolicæ sedis concilium repræsentantibus. Clarus & speciosus sacratissim' vester cœtus extitit, quem pro Ecclesia congregauit spiritussanct', & pietatis armauit sermonibus, in quibus debellati sunt insidiatores fidei, doctoribus sacerdotalis ordinis pontifici, verùm etiàm & vniuersali patri auxiliantibus, cum quo & pacificare didicistis, & cõpugnare eruditi estis. Tempus est em omni rei, sicut Salomoni videtur. Vndè bonum quidem est pacem habere ad omnes, q̃ concordiam erga pietatem habent: melius est autem pugnare, quandò actio pacis, cõsensum in malum operatur. Nam Dominus inquit: Non veni mittere pacem in terrã, sed gladium. Gladio enim bis acuto fidei verbum similatur, diuidẽs & discernẽs credulum & incredulum: & cognationem quidem vel consensum *quæ ad impietatẽ declinauerunt eas, separans, Deo autem accõmodans, seu connectens per pacem & dilectionem erga ipsum *positas. Nihil enim ,piùs ad ipsum pertingit dilectione, quæ per fidem est erga ipsum. Nam nec pater, nec mater, quæ cum filijs dolores comperit, nec fratres necessitate naturæ alligati, sed voluntatibus dissoluti, nec ex lege coniunctionis crassa & non impassibilis connexio, alterutri solutione affectionem dissoluens, nullũ ex his diuinæ naturæ participes efficit: sed sola circa Deum fides & dilectio, quorum complexione regenerati & reformati sum', & commendatiõe erga creatorem digni sumus. Ipse enim dicebat Saluator: Qui amat patrem aut matrem plùs q̃ me, non est me dignus: & qui amat filium aut filiam super me, non est me dignus. Et qui non accipit crucem suam, & sequitur me, non est me dignus. Qui ergò euangelicam semitam inuestigare proposuerunt, & Apostolicæ dignitatis pontificatum sortiti, oĩa contemnũt, & patiuntur ad extremam (si contigerit propter Dei amicitiam) condemnari mortem, & durissima quæq; pati & agere didicerunt, cùm fidem vident depopulari, per quam erga Deum amicitia acquisita est, cùm Ecclesiam hæreticis inuasiõibus oppugnatam speculantur, quãdò veritatem proiectã mendacio sentiunt: putásne quòd offendere postponentes, reconciliabuntur hostib'? & euangelicum obliti mandatum, noxios sinent impunitos? Nullatenùs, sed sumentes armaturam DEI, his qui aduersùs eos pugnare conati sunt, resistere certant. Hoc verò & vestrum sacerdotale collegium exhibuit, & pro pietate pugnauit, in quibus communi parti auxiliatum est: & hæreticorum quidem deuiat acies, sed memoria eorum quæ dicenda fuerint, corripitur, sermoque ampliùs egredi premitur. Lugubris enim tragœdia, sequentiũ est *explanatio. Hæresum enim inuentores, facti sunt pontifices: & pro pace contẽtio-

Eccles 3. a 8. a

Matth. 10. d

for. *eorũ, qui ad impietatẽ declinauerũt, separans, for. *positos.

Locus obscurus.

Ephe. 2. c

Ephe. 4. a

Matt. 10. d

*exhortatio.

tionem populo adnunciauerunt, pro frumento zizania, filiis ecclesiæ seminauerunt: vinum miscuerut aquæ, & proximo potum dederunt, euersionem turbidam: & tâquàm lupus agnos simulabant mendacium, & veritas vt mendacium refutabatur. Conturbabantur res totæ ecclesiasticę, cùm quod nocere queat, non erat qui discerneret. Et quoniam hæc quidem sic disponebantur, & pietatem impietas deposcebat, profecti sumus illuc, quo nos decebat dirigere gressum: & toti sapiéti, eorumq; cognitori deo, mentis nostræ extendimus oculum: & deincèps, eorum quæ interpretando dubium ingerunt, solutionem continuis orationib⁹ dari nobis postulauimus. propter quod gu tu eius illustrata Ecclesia, oculos, id est, sacerdotes, ad contemplandam veritatem cõcitari dinoscimus. Tantò enim ampliùs pro fide certamus, atq; pietati attendimus, & inprimis de Ecclesiastico statu procuramus, quantò & ciuilibus circundati solicitudinibus, bellicisq; consilijs retracti, summum sacerdotalem hunc cœtum non destitimus congregare, vt ecclesiarum distantia procùl expulsa, pacis coniunctio coaptetur. In pace nanque fidei, pariter compactam à Christo dilectam Romanam rempublicam nostram confidimus, & nunc congregatum venerabile vestrum concilium. Interfuistis nanque & vos cum vniuersali principe pastorum, simul cum ipso diuinitùs loquentes tam in spiritu, quamque litera. Suscepimus enim non tantùm ex beatitudine eius, verùm etiàm à sanctitudine vestra directas nobis literas, quæ prolatæ, lectæ sunt, & veritatis verum stylum declarauerunt, orthodoxamq; fidem depinxerunt. Totæ enim conuenienter, & non differenter, positæ sunt ad imitationem: & tam synodicis, quàm & paternis, doctrinis consentiunt. Neque enim negleximus, sed diligentiùs eas comparauimus: idcircò & omnes consonanter mente & lingua concredimus, & similiter confessi sumus: & tanquàm ipsius diuini Petri vocem, Agathonis relationem supermirati sumus. nemo em discrepauit, nisi vnus. Nanq; nemo ab omnibus perijt, nisi filius interitûs, pater contumaciæ: & hic vnà cum proprijs discipulis sponte assumptus est ab angelo sibi decibili, & suo execrabili choro.

Ioan. 17.

Quem cum propheta conlugere, opportunum est, eò quòd condolemus: Qualiter cecidisti ex cælo sacerdotij culminis, ô Lucifer, qui manè oriebaris? Luce certissimæ scientiæ fidelium animas lustrare ordinatus es, & in nubibus ponere arrogantiæ sedem vanis dogmatibus elatus es. Quomodò fuga lapsus es, vitato agmine tantorum sacerdotum? An superbiæ alis ad altam ruinam eleuatus, à mystica mensa temetipsum alienâsti, æmulator factus Iudaicæ discessionis? Quomodò non suscepisti collationem fratrum, imperialem & apostolicam celebrantium solennitatem? Quomodò recalcitrâsti, qui dilectus es diligentibus te, & ad patientiam te inuitantibus? Nunquid qui cadit, non resurgit? aut ità vertens, non conuertitur? Quarè auertis auersionem improbam, & tentus es in hæretico proposito tuo? Noluisti vtiquè conuerti ad pietatem: confusus es, in quibus malè docebas. O demẽtiam simul & obcæcationem. Idem enim esse vtrunque videtur. Harum nanque alia vestigia corporis, alia autem gressus animæ seducit. Desipiens malè docere non erubescebat, & benè docere erubescebat, hic quidem, qui Antiochensium factus est præsul Macarius, quem non oportet dicere *Macarium, & qui cum ipso de ordine Christi discesserunt, cuius vniuersalis conuentionis communi sententia de sacerdotali dignitate repulsi sunt, & probationi sanctissimi papæ traditi sunt.

Macarij hęresiarchæ & Luciferi collatio.

Pfal. 40.b

*i. beatum

Diffinitionem autem *adorandum venerabile sanctissimum cõcilium decreuit, tam sanctissimis concilijs, quàm & probabilibus patribus conuenientem & subsequentem: in qua & imperium nostrum subscripsit, & per pia dicta nostra comprobauit eam, per quam orationibus vestris cuncta Ecclesiæ plenitudo pacificatur. Sicubi sunt, qui scandalum contritæ conditionis fabricauerunt: sicubi sunt, qui simulatam reuerentiam ad argumentum falsæ doctrinæ mouebantur: Detracta sunt personarum velamina, conuictæ sunt decipientium falsitates, pellem lupus abiecit, & nudus lupus publicatur: & hoc manet, dum appáret, quod tegebatur, cùm non apparebat. Simulatio damnabatur, veritas fidutialiter agit: falsitas exterminabatur, & eius qui seminauit zizaniam, dogmata abscinduntur. Triticum, quod est CHRISTO dilectus populus, in vnum horreum mittitur, scilicet in Ecclesiam CHRISTI. Lux orthodoxæ fidei orta est, erroris tenebræ demerguntur. Tristitia transfiguratur, & luctus in lætitiam, & contristatio in gaudium, omnia ad meliora transgrediuntur. Propter quod & nos Ecclesijs DEI, quæ dudùm pacis gratiam acceperunt, congratulantes, Apostolica traditione alloquimur vos: Gaudete, gaudete, iterùm dico, gaudete. ternum enim gaudium Trinitas nobis concessit. Benè valete, sacratissimi auxiliatores pietatis, orantes pro nostro imperio. Et manus diuina: Legimus. Data decimo Calendas Ianuarias Constantinopoli, imperiali domo, pijssimo perpetuo Augusto Constantino Imperatore, anno vigesimo nono. Et post consulatum eiusdem anno decimotertio, indictione decima.

*adorandã

Philipp. 4.c

SCRI-

SCRIPTA LEONIS PAPAE II. ad Constantinum pijssimum Augustum.

REgi regum, in cuius potestate sunt regna mundi, pusilli cui magnas gratias agimus, qui ità in vobis terrenum contulit regnum, vt cælestia vos magis ambire concederet. Plus est enim, quòd in DEO defixa mente confiditis, quàm quòd de collato vobis diuinitùs honore regnatis. Illud enim vobis, hoc proficit omninò subiectis. Nam triumphalem paterni diadematis gloriam, nascendo superna miseratione obtinetis. pietas enim vestra, fructus misericordiæ est: potestas autem, custos est disciplinæ. Per illa igitur regia mens Deo iungitur, per istam verò cẽsura subditis adhibetur. Illius opes, inopes adiuuant: huius autem sagacitas, à vero tramite deuiantes emendat. Non enim minor regnantium cura est, praua corrigere, q̃ de aduersarijs triumphare: quia ei nimirum potestatem suam seruiendo subijciunt, cuius profectò munere & protectione imperare noscuntur. Vndè diuinitùs p̃ordinata vestra Christianissima pietas, & habitaculum dignissimum sanctiſpiritûs in sui cordis arcano præparans, quandò caput ecclesiæ Dominum Iesum Christum, veræ pietutis regulam amplectendo, concessi sibi ab eo regni demonstrat authorem, sanctum venerabile corpus eius, quæ est sancta mater Ecclesia, vt syncerus & principalis filius, largiendo atque fouendo inconcussa facit soliditate gaudere. Scriptum est igitur de vobis, clementissime principum, & de eadem sancta Ecclesia toto terrarum orbe diffusa: Erũt (inquit) reges nutritij tui. pariterq; scriptum est, Honor regis iudicium diligit: quia dum diuina rebus humanis præponitis, & orthodoxam fidem curis secularibus incomparabiliter antefertis, quid aliud, quàm iudicium rectum Dei cultui mancipatis, & sacrificium purissimum atq; holocaustum diuinæ suauitatis odore *flagrãs, in ara vestri pectoris eius inuisibili maiestati mactatis? Hæc depijssimi animi vestri p̃posito Christianissime Augustorum efficaciter dici (Dei gratia operante) confidimus, qua sola & error omnis euictus est, & rectitudo euangelicæ atq; apostolicæ fidei cum syncera charitatis copula apud cunctos ecclesiarũ Christi præsules obtinetur. Ibi enim Christianæ fidei veritas lucet, vbi gemina, Dei videlicet & proximi, charitas feruet. Proindè nisi hoc vtrunq; rex regũ, omnipotens Deus suis sacerdotibus condonare disponeret, nunquàm se regia generositas ad infirmos famulos inclinaret, & paululùm regali fastigio sepositio, vnum se de collegio sacerdotum pro zelo Dei adnumerari concupisceret. O quàm gloriosa & præcelsa, veraq; humilitas, quæ pro amore diuino se inclinare dignata est. Quid igitur restat Auguste, regie & sublimissime princeps, nisi vt Deus, qui incremẽtum dat, hęc in cor regium dignanter inspiret, augeat, & impleat in vobis lucem catholici dogmatis, qua fugentur hæreticæ nebulæ prauitatis? Deniq; legatos huius Apostolicæ sedis matris vestræ Romanæ ecclesiæ, pietatis vestræ famulos, id est, Theodorum & Georgium presbyteros, & Ioannem diaconũ filios nostros, atq; Constantinum subdiaconum regionarium sanctæ nostræ Ecclesiæ, vnà cum personis, quæ cum eis profectæ fuerant, quæ à prædecessore meo Apostolicæ memoriæ Agathone papa per octauam indictionem pro causa fidei (vestra pietate iubente) illuc directæ fuerant, per nupèr elapsam decimam indictionem mense Iulio, cum dialibus clementiæ vestræ apicibus & synodalibus gestis, cum magno iocunditatis gaudio in domino exultantes, suscepimus: & quasi de quodam mœroris fluctu optatæ tranquillitatis portum ingressi, receptis viribus, cum gratiarum actionibus exclamare cœpimus: Domine, saluum fac Christianissimum regem nostrum, & exaudi eum in die, in qua inuocauerit te, per cuius à Deo inspiratum studium, per totum orbem terrarum Apostolicæ Traditionis pietas flagrat, dum tetra caligo hæreticæ prauitatis euanuit. Meritò igitur cum propheta canẽdum est ac dicendum: Domine, in virtute tua *exaltabitur rex, & super salutare tuum exultabit vehementer: desiderium animæ eius tribuisti ei, & voluntate labiorum eius non fraudâsti eum. Rex enim qui sedet in solio, sicut sapiẽtissimus quidam ait, intuitu suo dissipat omne malum. Etenim dissipatum est, Domino cooperante, vestræ pietatis laboribus malum, quod diaboli neq; tia deceptione induxerat: & bonum Christianę fidei, quod Christus ad salutem hominum contulit, obtinet. Igitur gestorum synodalium seriem recensentes, curiosaque diligentia singula, quęque gesta sunt, flagitantes, eadem quæ Apostolicæ sedis legati narrauerant, scriptis consonantibus conuenire reperimus. Cognouimus enim, quòd sancta & vniuersalis & magna sexta synodus, quæ per Dei gratiam imperiali decreto in regia vrbe nupèr congregata est, eademque & vniuersum concilium alludens huic sanctæ sedi Apostolicæ, cuius ministerio fungimur, senserit atque decreuerit sub orthodoxæ fidei integritate, regulisq; Maiorum, atque concorditer nobiscum cõfessa est, vnum esse de sancta & inseparabili Trinitate Dominum nostrum IESVM Christum, ex duabus & in duabus naturis inconfusè, inseparabiliter, indiuisè consistentem, vt verè Deum perfectum, & hominem perfectum eundem ipsum, saluaque p̃prietate vniuscuiusque in eo conuenientiũ naturarum, eundẽ ipsum diuina operatũ vt

Esa. 49.f Psal. 98.

*fragrans

Pro. 20.b

*lętabitur

De-

Deum, & humana inseparabiliter operatũ vt hominem, vbiq; solo peccato: & duas idcirco naturales volũtates, duasq; naturales operationes cum habere veraciter prædicauit, & per quæ principaliter & naturarum eius veritas demõstratur, vsque ad cognoscendam profectò differentiam quarũ sunt naturarum, ex quibus & in quibus vnº idemq; Dominus noster Iesus Christus cõsistit, per quæ reuerà probauimus, hanc sanctam & laudabilem atque prædicabilem sextam synodum, per misericordiam Dei, q Christianæ fidei veritatem suis fidelibus reserat, apostolicam prædicationem inoffenso pede fuisse secutam, sanctorumq; & vniuersalium quinq; conciliorum definitionibus in omnibus consentientem, & horum regulas amplectentem, nihil super statuta orthodoxæ fidei augentem aut minuẽtem, sed regiam & euangelicam semitam rectissimè gradiẽtem, & in his atq; per eos sacrorum dogmatum lima, & probabiliũ catholicæ Christi Ecclesiæ patrum doctrina seruata est, & regulari lima ad omnium ædificationem prolata. Sed & hoc verè dignum, Deoq; gratissimum existit, quòd apostolicæ prædicationis veritas, quæ imperialẽ exornat potentiam, & principalem clementiã seruat, per augustissimæ pietatis edictum in toto orbe terrarum percrebuit, & sicut solis radius omnium hominum corda lustrauit, vt indè rursùs doctrinam pietatis spiritaliter perceperint, vndè iustæ dispensationis gubernacula benignè sibi p̃beri cognoscunt. Synodali igitur sententia, & imperialis edicti censura, tãquàm ancipiti spiritũs gladio, cum priscis hæresibus etiàm nouæ prauitatis error expunctus est: & qui authores falsitatis extiterũt, cum suæ blasphemiæ labe prostrati sunt, qui ore sacrilego tentauerunt asserere, vnam voluntatem & vnam operationem in duabus subsistẽtialiter vnitis naturis Domini nostri Iesu Christi, ex q bus, & in quibus indiuisibiliter & inconfusè constitit. Hanc igitur rectæ atq; apostolicæ traditionis normam prædecessor meus Agatho, apostolicæ memoriæ papa, cum sua synodo prædicauit: hanc scriptis percurrẽtibus in suæ suggestionis pagina vestræ pietati per suos legatos emisit, approbans & confirmans testimonijs sanctorum ac probabilium Ecclesiæ Doctorum, quam sancta nunc & magna synodus, Domini & vestro fauore celebrata, suscepit, & in omnibus nobiscum amplexa est, vtpotè beati Petri apostolorum principis synceram doctrinam in ea agnoscens, & immutilatæ pietatis in hac signa contrectans. Sancta igitur vniuersalis & magna sexta synodus, quam nutu Dei vestra clementia & sedulè conuocauit, & cui pro Dei ministerio præfuit, apostolicam in omnibus regulam, & probabilium patrum doctrinam secuta est: & quia definitionem rectæ fidei (vt dictum est) plenissimè prædicauit, quam & Apostolica sedes beati Petri Apostoli (cuius licèt impares ministerio fungimur) veneratèr suscipit, idcirco & nos, & per nostrum officium hæc veneranda sedes Apostolica concorditer ac vnanimiter his quæ definita sunt ab ea, consentit, & beati Petri authoritate confirmat, sicut supra solidatam petram, qui Christus est, ab ipso Domino adeptus firmitatẽ. Propterea sicut suscepimus atq; firmiter p̃dicamus sancta quinque vniuersalia concilia, Nicenum, Constantinopolitanum, Ephesinũ primũ, Chalcedonense, & Cõstantinopolitanum, quæ & omnis Christi Ecclesia approbat & sequitur: ità & quod nuper in regia vrbe pio vestræ serenitatis adnisu celebratum est sanctum sextum cõcilium, vt eorum pedissequi interpretes, pari veneratione atq; censura suscipimus, & hoc cum eis dignè connumerari, tanquàm vna & æquali Dei gratia congregatum, decernimus: & qui in eo fideliter conuenerunt Christi Ecclesiæ sacerdotes, inter sanctos Ecclesiæ patres atq; doctores asscribẽdos, æquè censemus. Nam & istis, sicut & illis, idem Dei spiritus salutẽ animarum operatus est: & huius immarcescibilis fructus imperiali pietati vestræ à domino reputabitur, cuius & per secula prædicando labore (mirabiliter DEI gratia cooperante) perfectum est. Anathematizamus prætereà proindè, atque execramur omnes hæreses, omnesque earum authores atque fautores, qui aduersùs apostolicam & orthodoxam fidem diabolicis decepti fallacijs, falsitatis errores in Ecclesiam conati sunt introducere, id est, Arrium, Sabellium, Macedonium, Apollinarem, Eunomium, Nestorium, Eutychem, Dioscorum, Timotheum, Seuerum, Themistium, Origenem, qui & Adamantius, Didymum & Euagriũ, similiter scripta Theodoriti aduersùs duodecim sancti Cyrilli capitula, cum epistola, quæ dicitur Ibæ, missa ad Marim Persam, & vnà cum eis Iacobum, Theodosium, Gaianum, Anthimum, Zoaram, Donatum, Nouatum, Priscillianum, Paulum, Photinum, Pelagium, Cælestium, Iulianum, Faustum, Maximinum, quos sancta catholica atque apostolica Ecclesia de catalogo fidelium patrum, vtpotè zizania de area dominicæ Ecclesiæ, gehennæ supplicio abdicanda, per ventilabrum diuinæ discretionis abiecit. Pariterq; anathematizamus noui erroris inuentores, id est, Theodorum Pharanitanũ episcopum, Cyrum Alexandrinum, Sergiũ, Pyrrhum, Paulum, Petrum, Constantinopolitanę ecclesię successores magis q̃ præsules, necnon & Honorium, qui hanc Apostolicam Ecclesiam non apostolicæ traditionis doctrina lustrauit, sed prophana proditiõe immaculatã fidem subuertere conatus est. Et omnes, qui in suo errore defuncti sunt, si-

Papa synodum vi. cõfirmat.

Matt. 16.

Hæresiarchæ aliquot diuersi.

hæresiarchę de vna voluntate & operatione Christi.

similiter anathematizamus, & abominamur imitatores eorum & complices, qui dudùm fuerunt, vel nunc vsq; sunt, id est, Macarium quõdam fallacissimum Antiochiæ ecclesiæ deceptorẽ, cum sui erroris discipulo, immò magistro Stephano: & cum eis Polychronium nouum (vt verè dictum est) Simonẽ, qui hæreticæ prauitatis delusus phãtasmate, mortuos suscitare pollicitus, dum vanã eius præsumptionem effectus nõ sequitur, fallax & in hoc omnibus comprobatus est: & qui similia eorum sapuerunt, vel sapiunt, qui vnam videlicet voluntatem & vnam operationem dicere præsumpserunt, vel p̃sumunt in duabus naturis Domini nostri Iesu Christi, quos & sancta vniuersalis suprà memorata sexta synodus abdicauit: & Macarium quidem de præsulari dignitate deiecit, discipulumq́ eius Stephanum, & Polychronium senem vanissimum, sacerdotij honore frustrauit, eorumq́ participes atq; socios, qui noluerunt intelligere vt benè agerent, & iniquitatem meditati sunt in cubilibus suis, qui suos, & præsertim Macarius, errores huc illucq́; disseminare conati sunt. Et dum sub ouili tegmine latens lupus apparéret, & p̃ pastore fur & latro cõpertus est, à vero pastore ouium Christi, vt pestifer ac deuastator abiectus est: idcirco dignè anathematis *stylo perculsi sunt, & æternis vinculis colligati, pœnitere nolendo, insolubiliter tenentur obstricti: nè rursùs in effrenatæ præsumptionis audaciam concitati, suæ pestiferæ doctrinæ contagio quenquam de simplicibus fœdarent, qui etiàm nunc vsque in sua obstinatione peruicaciter perseuerare maluerunt, quàm ad veritatis cognitionem, vt saluarentur, pœnitendo conuerti. obdurauit enim cor eorum diuturna malitia, & omnibus claruerunt conscientiæ magis quàm ignorantiæ *labe prostrati, vt sponte rebelles apostolicæ veritati, & suam magis quàm Dei gloriã inquirentes, cùm Deus moneat, ad pœnitẽtiæ correctionem delinquentes exhortans: Nolo mortem peccatoris, sed vt conuertat, & viuat. Nam q̃p diualia scripta vestra pietas nostram exiguitatem cõmonere dignata est, vt salutari doctrina & orthodoxæ fidei dogmatibus imbuerentur, quatenùs ad sanæ fidei scientiam peruenirent, vt ægrotis & naufragantibus circa fidem, sedulò eis manum spiritalis doctrinæ porreximus, vt ad portum veritatis pertingerent, & medicinalia monita ad cognoscendam sanæ scientiæ rectitudinem. indefinenter contulimus: & quod ad nostrum ministerium congruit, admonitionis remedia non obmittimus cupiẽtibus exhibere. Licèt autem scripturæ stylus, pro statu apostolicæ & euangelicæ fidei admiranda certamina vestræ clementiæ & vigilantiã singulare narrare non sufficit. non tamen ideò p̃termittenda sunt fortitudinis insignia, dum vbiq; orbis vniuersus eius canit p̃conia. O sancta mater ecclesia, exurge, depone pallium mœroris, & induere stolam iocunditatis tuæ. Eccè filius tuus constantissimus principum, defensor tuus, adiutor tuus, nè commouearis, accinctus est gladium verbum Dei, quo diuidit incredulos à fidelibus, induit se loricam fidei, & galeã spem salutis. En propugnator tuus (confide, nè metuas) nouus Dauid, nó ille rex vnius gentis Iudaicæ, sed hic tuus Christianæ plebis pijssimus princeps, Nazareni sanguine corporatus, deiecit Goliam magniloquum hostem tuũ, & cunctũ agmẽ eius huc illucque dispersit: percussit frontẽ eius iactu lapidis, vbi non inerat signaculũ pietatis: amputatum est caput eius, & in mẽbris eius nullus vigor relictus est. En vbiq; triumphus portatur in pilo. Congregamini pariter & venite ô religiosissimæ Christi ecclesiæ, cum sacerdotibus plebes toto orbe diffusæ, canite magna voce, & dicite: Vicit nouus Dauid constantissimus Augustorum non in millibus solùm, (nec enim generalem Euangelicæ prædicationis victoriam, numerorum vinculis quisquam poterit compræhendere) sed & ipsum principem, & hostem, & ducem, ac incentorem omniũ malorum & errorum diabolum, cum suis legionibus atq; fautoribus, per arma veræ atque orthodoxæ & apostolicæ traditiõis & confessionis extinxit. Exulta nunc secura sancta mater Ecclesia, de libertate tua sæpiùs impugnata, sed non derelicta. Suscitauit rex tuus inuictissimus Christianorum principem propugnatorem tuum, benefactorem tuum atque opulentissimum largitorem, cuius studio orthodoxa fides recollecto splendore toto orbe irradiat, fideles omnes gratiam referentes exultant, infideles mœror atq; deiectio comprimit & confundit, ecclesiæ Christi de cunctis oppressionibus liberatæ respirant, donis imperialibus confouentur, principali præsidio muniuntur, quibus & domesticis verbis augusta vestra benignitas Christũ imitando pollicetur: Eccè ego vobiscum sum vsq; ad cõsummationem seculi, vt Domini nostri Iesu Christi, cuius exemplis vtitur, æterna ei regni perenni gloria potiatur, & in orbem terrarum generaliter atque perenniter eius imperium dilatetur. Præsentis deniquè suggestionis exiguum portatorem Constantinum subdiaconum regionarium huius sanctæ Apostolicæ sedis, qui & nupèr cum legatis Apostolicæ memoriæ p̃decessoris mei interfuit sanctæ synodo inibi celebratæ, clementia consueta dignum exceptione censeat vestra regalis magnanimitas, eiusque suggestionibus aurem pietatis accommodet, vt authorem in ministro dignanter suscipiat. Et subscriptio: Pijssimũ domini imperium gratia superna custodiat, & ei omni-

Pſalm. 35.

*clade

Exech. 18.g

Matth. 28.d

um gentium colla substernat. Data Nonis Maij, indictione decima.

Imperator iste, tuit eis nominis II. sicuti papa iste, huius nominis quintus.

EXEMPAR DIVINAE IVSSIONIS *Iustiniani Augusti, directa ad Ioannem papam vrbis Romæ, in confirmationem sextæ synodi Constantinopolitanæ.*

IN nomine Domini Dei & Saluatoris nostri Iesu Christi, Imperator Cæsar Flauius Iustinianus, fidelis in Iesu Christo, pacificus, pius, perpetuus Augustus, *viro Ioanni vero sanctissimo ac beatissimo archiepiscopo antiquæ almę vrbis Romæ atq; vniuersali papæ. Magnum studium, magnã solicitudinem nos habentes pro stabilitate immaculatæ Christianorum fidei, delinc namq; clementissimum nostrum Deum adiutorem, & susceptorem nostræ serenitatis esse confidimus, aduersùs omnem inimicũ Christo dilectæ nostræ reipublicæ, dum cognitum est nobis, quia synodalia gesta, eorumque definitionem, quam & instituere noscitur sanctum sextum concilium, quod congregatum est in tempore sanctæ memoriæ nostri patris, in hanc à Deo conseruandam regiam vrbem, apud quosdam nostros iudices remiserunt. Neq; enim omìnò præuidimus alterum aliquem apud se detinere ea, sinè nostra pijssima serenitate, eò quòd *copiosa nos copiosos misericordia noster deus custodes cõstituit eiusdem immaculatæ Christianorum fidei: sed mox adduximus nostros patres sanctissimos ac beatissimos patriarchas cum vestræ beatitudinis apocrisario, & sacratissimũ senatũ, verũ etiàm deo amabiles metropolitas & episcopos, qui hic in regia vrbe commorãtur, & deincèps militantes incolas sancti palatij, necnon & ex collegijs popularibus & ab excubitoribus, insuper etiàm quosdam de Christo dilectis exercitibus, tam ab à Deo conseruando imperiali obsequio, quamq; ab Oriẽtali thraciano, similiter & ab Armeniano, etiàm ab exercitu Italiæ, deindè ex Cabarisianis & Septensianis, seu de Sardinia atq; de Africano exercitu, qui ad nostram pietatẽ ingressi sunt, & iussimus præfatas synodalium gestorum chartas in medium adduci, & coram supradictis omnibus lectionem eorum fieri: omnesque diligenter audientes signare ipsas fecimus: quorum auditorum vniuersitas in nostris manibus eas sibuit chartas, vt debeamus nos tenendo inuiolatas conseruare ipsas, vt non licentia fuerit in quolibet tempore his, qui timorem Dei nolunt habere, aliquid corrumpere aut submutare ab his, quæ inserta sunt in prænominatis synodalibus gestis, quas totas chartas bene definitas in temporibus sanctæ memorię nostri patris, ex probabilibus sanctis patribus, qui propriæ linguæ & manuum fidem apud dominum nostrum Iesum Christum, verumq; Deum existentem, confirmâsse dinoscitur, & confitentes eam docuisse, nos speramus clementissimum nostrum Deum: quia vsq; dum noster spiritus statutus est ex Deo esse, in nobis ipsas chartas illibatas & incommutabiles semper conseruabimus. Ad insinuandum itaque vestræ paternæ beatitudini huiusmodi capituli motiones, præuidimus & earum scientiam notam fecisse beatitudini vestræ. Et manu diuina. Diuinitas te seruet per multos annos, sanctissime ac beatissime pater. Data decimo tertio Calendas Martias, Constantinopoli imperiali domo, pijssimoque perpetuo Augusto Iustiniano imperatore, anno secundo: & post consulatum eius anno secundo, indictione decimaquinta.

¶ GLORIA IN EXCELSIS DEO, ET IN TERRA PAX HOMINIBVS BONAE VOLVNTATIS.

GLORIA INDIVIDVAE TRINITATI.

SCRIPTVS EST HIC CODEX temporibus D. Sergij sanctissimi ac beatissimi papæ I. & in patriarchio ecclesiæ Romanæ recõditus.

Candido Lectori F. Laurentius Surius.

¶ Hi nouem sequentes Canones falsò adscribuntur Sextæ Synodo: sed quia pij cumprimis esse videntur, noluimus curiosum Lectorẽ eorũ cognitione fraudare. itaq; suo illos loco reliquimus. Vale.

DECRETA CONCILII CONSTANTINOPOLITANI SEXTI.

Ex vetusto codice monasterij sancti Bauonis vrbis Gandauen Flandrię. Erat autem codex ille, ad instar decreti Gratiani, distinctus quinq; partialibus libris, quorum singuli tractabant singulas materias. Itaque capitula quæ subiungũtur, desumpta sunt ex eiusdem libro quarto, capite quinquagesimosexto.

TITVLVS DE CANONIBVS apostolorum & de synodis principalibus.

APostolorum canones, qui per Clemẽtem Romanum Pontificem, sicut quidam asserunt &c. sexta in Constantinopoli C. L. patrum contra Macariũ Antiochenũ episcopũ & socios eius, qui vnam voluntatem & operationem in Christo falsa suspicione adstruebant, tẽporibus Constantini principis, Agathonis papæ Romani, Georgij Constantinopolitani, qui, condemnata hæresi præfata, scripserũt nouem capitula inferiùs annexa.

dist. 16. Apostolorũ canones

Caput primum.

Si quis presbyter inuentus fuerit alicui clerico vel laico munera dare, aut dedisse, vt ecclesiã alterius presbyteri subripiat, sciat se pro hac rapina & sua cupiditate aut gradum amissurum, aut in carceris ærũna longo tempore, pœnitentiam agendo, detinendum.

Caput secundum.

Si paruulus ægrotans, ad quemlibet presbyterum baptismi gratia de cuiuslibet parochia allatus fuerit, ei baptismi sacramentum nullo modo denegetur. Si quis hoc munus petenti concedere detrectauerit, & ille paruulus absq; baptismi gratia mortuus fuerit, nouerit se ille, qui eum non baptizauit, pro eius anima rationẽ redditurũ.

Caput tertium.

Nullus sacerdos aut clericus siue laicus, præsumat calicem, aut patenam, aut quælibet vasa sacra & diuino cultui mancipata, ad alios vsus retorquere. Nam quicunque de calice sacrato, quo sanguis Christi accipitur, aliud bibit præter Christi sanguinem: & patenam ad aliud officium habet, q̃ ad altaris ministerium, deterrendus est exemplo Balthasar, qui dum vasa Domini in vsus communes assumpsit, vitam pariter cum regno amisit.

Dan. 5.

Caput quartum.

Si quis ex presbyteris voluerit nepotẽ suum aut aliquem consanguineum ad scholas mittere in ecclesijs sanctorũ, aut in cœnobijs, quæ nobis ad regendum cõmissa sunt, licentiam id faciendi concedimus.

Caput quintum.

Presbyteri per villas & vicos scholas habeant. Et si quislibet fidelium suos paruulos ad discendas literas eis cõmendare vult, eos non renuãt suscipere & docere, sed cum summa charitate eos doceant, attendentes illud quod scriptum est: Qui autem docti fuerint, fulgebunt quasi splendor firmamẽti: & qui ad iustitiam erudiunt multos, fulgebunt quasi stellę in perpetuas æternitates. Cùm ergò eos docent, nihil ab eis precij exigant, nec aliquid ab eis accipiant, excepto, quod eis parentes eorum charitatis studio sua voluntate obtulerint.

Dan. 12. b

De instructione bonorum operum. Cap. 6.

Ex Gandeñ rubeo lib. 2. numero 135. (dicitur esse ex concilio Vormatien.)

Cùm ergò omnium scripturarum sanctarum paginæ, instrumentis bonorum operũ refertæ sint, & sanctarum scripturarum campis possint inueniri arma, quibus vitia comprimantur, & virtutes nutriantur, libuit nobis, huic nostro capitulari inserere sentẽtiam cuiusdam patris de instrumentis bonorum operum, in qua, magna breuitate, quid agi, quidve vitari debeat, continetur: inprimis dominum Deum diligere ex toto corde, tota anima, tota virtute, deniq; proximũ tanq̃ seipsum: Deindè non occidere, nõ adulterari, non facere furtum, non concupiscere, non falsum testimonium dicere, honorare omnes homines: Et quod sibi aliquis fieri nõ vult, alij nè faciat. abnegare semetipsum sibi, vt sequatur Christum, Corpus castigare, delicias spernere, iustitiam amplecti, ieiuniũ amare, pauperes recreare, nudum vestire, infirmum visitare, mortuum sepelire, in tribulatione subuenire, dolentẽ consolari, à seculi actibus se facere alienum, nihil amori Christi præponere, iram non perficere, iracundiæ tempus non reseruare, dolum corde non tenere, pacem falsam non dare, charitatem non derelinquere: non iurare, nè fortè periures: veritatem ex corde & ore proferre, malum pro malo non reddere, iniuriam non facere, sed & sibi factam patienter ferre: inimicos propter Deum diligere, maledicentes se non remaledicere, sed magis benedicere, persecutionem propter iustitiam sustinere: Non esse superbum, non vinolentum, non multùm edacem, non somnolentum, non pigrum, non murmuriosum, non detractorem: Bonum aliquid in se cùm viderit, Deo applicet, non sibi. spem suam DEO committere, malum semper à se factum sciat, & sibi reputet. diem iudicij timere, gehennam expauescere, vitam æternã omni concupiscentia spiritali desiderare, mortem quotidiè ante oculos suspectã habere, actus vitæ omni hora custodire, in omni loco Deum se respicere pro certo scire: cogitationes malas, cordi suo aduenientes, mox ad petram Christum allidere, & seniori spirituali patefacere: os suum à malo vel prauo eloquio custodire. Multùm etiàm loqui non amare, verba vana non loqui: risum multum aut excelsum non amare, lectiones verò sanctas libenter audire, orationi frequenter incumbere, mala sua præterita & præsentia cum lachrymis & gemitu quotidiè Deo in oratione confiteri, de ipsis malis decæterò se emendare, desideria carnis non perficere, voluntatem propriam odire, præceptis sacerdotis & præceptoris Dei in omnibus obedire, etiàm si ipse aliter (quod absit) agat, memores illius Dominici præcepti: Quæ dicunt, facite: quæ autem faciunt, nolite facere. Non velle dici sanctum anteq̃ sit, sed priùs esse quod verius dicatur. Præcepta *verò nominica adimplere, castitatem amare, nullum odire, zelum per inuidiã nõ habere, contentionem non amare, elationẽ fugere, & seniores venerari, iuniores diligere in Christi amore, pro inimicis orare, cum discordãtibus ante solis occasum in pacem redire, & de Dei misericordia nunq̃ desperare. Eccè hæc sunt instrumenta artis spiritalis, quæ cùm fuerint à nobis die noctuque inceſſabiliter adimpleta, in hoc præsenti seculo tranquillam faciunt ducere vitam, & in diem iudicij reconsignata illa merces nobis à Domino recompensabiliter retribuetur, quam ipse promisit, dicens: Quod oculus non vidit, nec auris audiuit, nec in cor hominis ascendit, quæ præparauit Deus his qui diligunt illum.

Matt. 23. a

*Dei quotidiè &

1. Cor. 2. c

Hoſs verè Chſiani ac pij ſcopum ſeu meram hic delineatam videre licet.

Caput septimum.

Commonendi sunt fideles omnes à minimo vsque ad maximum, vt orationem do-

minicam & symbolum dicant: & dicendum est eis, quod his duabus sententijs omne fidei Christianæ fundamentum incumbit. Et nisi quis has duas sententias & memoriter tenuerit, & ex toto corde crediderit, & in oratione sæpissimè frequentauerit, catholicus esse non poterit. Constitutum nanque est à sanctis patribus, vt nullus chrismetur, neq; baptizetur, neq; à lauacro fontis alium suscipiat, neq; coram episcopo ad confirmandum quemlibet teneat, nisi symbolum & orationem Dominicam memoriter tenuerit, exceptis his, quos ad loquendum ætas minimè perduxit. dicendum est illis, vt singulis diebus, qui amplius nō potest, saltem duabus vicibus oret, manè scilicet & vesperè, dicens symbolum siue orationem Dñicam: siue, Qui plasmâsti me, miserere mei: vel etiàm, Deus, propicius esto mihi peccatori. & Deo gratias agat pro quotidianę vitæ commeatibus, & quia se ad imaginem suam creare dignatus sit, & à peccatoribus segregare. His actis, & solo Deo creatore suo adorato, inuocet sanctos, vt pro se intercedere apud maiestatem diuinam dignentur. Hæc faciāt, quibus basilicæ locus est in basilica: qui verò in itinere, aut pro qualibet occasione in syluis aut agris est, vbicunquè cum ipsa hora matutina vel vespertina inuenerit, sic faciat, sciens Deum vbiquè præsentem esse, dicente Psalmista: In omni loco dominationis eius benedic anima mea Domino. Et, Si ascendero in cælum, tu illic es, &c.

Luc. 18.

Psal. 102.

Psal. 138.

Caput octauum.

Dñicæ diei priuilegia.

Diei verò Dominici (quia in eo Deus lucem condidit, in eo manna in eremo pluit, in eo nasci dignatus sit, in eo stella Magis refulsit, in eo de quinque panibus & duobus piscibus quinque millia hominum pauit, in eo baptismum in Iordane à Ioanne suscepit, in eo ipse pius redemptor humani generis sponte pro salute nostra à mortuis resurrexit, in eo spiritum sanctum super discipulos infudit) tanta debet esse obseruantia, vt præter orationes & Missarum solennia, & ea quæ ad vescendum pertinent, nihil aliud fiat. Nam etsi necessitas fuerit nauigandi siue itinerādi, licentia datur, ità duntaxàt, vt huius occasione, Missæ & orationes non prætermittantur. Conueniendum est sabbato die cum luminaribus cuilibet Christiano ad ecclesiam, conueniendum est ad vigilias siue ad officium matutinum. Concurrendum etiàm est cum oblationibus ad Missarum solennia: & dum ad ecclesiam conuenitur, nulla causa dici debet vel audiri, nulla iurgia sunt habenda, sed tantummodò vacandum est orationi & celebrationi eleemosynarum, & in Dei laudibus cum amicis & proximis & peregrinis spiritualiter epulandum.

Caput nonum.

Admonendi sunt omnes, vt hospitalitatem diligant, & nulli hospitium prębere detrectent. Et si cui fortè hospitium præstiterint, nullam ab eo mercedem accipiant, nisi fortè illi qui recipiuntur, sponte sua aliquid dent. Dicendum quoquè est illis, qualiter multi per hospitalitatis officium ńeo placuerunt, dicente Apostolo: Per hanc enī placuerunt quidam Deo, angelis hospitio susceptis. Et iterùm: Hospitales sinè murmuratione. Et ipse Dominus ad iudicium veniens, dicturus est: Hospes eram, & collegistis me. Sciant quicunque hospitalitatem amant, Christum se in hospitibus recipere. Nam ille modus hospitalitatis non solùm inhumanus, sed etiàm crudelis est, quo nunquàm in domum hospes antè recipitur, nisi priùs dandi hospitij merces compensetur: & quod Dominus agere iussit pro perceptione regni cælestis, pro acquisitione terrenarum rerum agatur.

Heb. 13.a

1.Pet. 4.c

Matt. 25.d

DE CANONIBVS QVI SEXTAE SYNODI DICVNTVR, BREVIS AD LECTOREM ADMONITIO F. Laurentij Surij Carthusiani.

SVB Constantino Pogonato habita est Constantinopoli vj. Synodus 171. Patrum, qui Monothelitas hæreticos cōdemnârunt: porrò canones nullos ediderunt, quemadmodùm nec illi Patres, qui ad V. œcumenicā Synodum conuenerant. Posteà verò sub Iustiniano, filio Constantini Pogonati, qui ab amputato naso dictus est ῥινότμητος, rursùs Constantinopoli collecti sunt Episcopi 227. ijq; ad constitutionem ecclesiasticam Canones CII. ediderunt, vt id sarcirent, quod à Quintæ & Sextæ Synodi patribus erat prætermissum. Vndè fit, vt hæc Synodus nō propriè sexta numeretur, sed πενθέκτη, id est, Quinisexta: quāquàm scio esse viros doctissimos, qui hos Canones nolint tribui Synodo œcumenicæ, sed alicui fortassis minori, qui tamen publicam mereantur authoritatem, postquàm ab sede Apostolica in primo septimi Concilij canone approbati videntur, demptis tamen quibusdam, qui putantur supposititij, vel Græcorū temeritate deprauati. Verū hic summoperè cauēdum est, nè quicquam cuiusquam priuato iudicio temerè statuatur. Facilè autem periculum omne euitabimus, si Catholicæ Ecclesiæ vt in cæteris omnibus, ità & hac in re lubentibus animis sententiam amplectemur. Certè Adrianus Papa eius nominis 1. honorificè citat canonē LXXXII. in scripto illo, quo cōfutat opus Carolo Magno ab hæreticis nostræ ætatis falsissimè attributū, editū cōtra Nicenā ij. synodum: quod quidem Adriani scriptum in hac demùm Conciliorum editione prodit in lucem. Meminit porrò horum Canonū duobus locis etiàm Synodus septima, meminit & Nicolaus eius nominis primus pōtifex maximus in epistola ad Michaelem Imperatorem, meminit quoq; Synodus Florentina, ad quā etiàm Græci frequentes aduenerunt, meminerunt denique & alij pleriq;. Quo verò tempore sanciti sint, inter authores non satis conuenit: porrò id omnium diligentissimè & verissimè notâsse Theophanem Græcum authorem, vir doctiss. Franciscus Turrēsis affirmat. Is verò Theophanes, vt idem ait, Tharasij Cōstantinopolitani syncellus fuit, & à temporibus Diocletiani Imperatoris vsq; ad Michaelē Leonis filiū annales rectos & simplices fidelissimè perduxit. Deindè adfert idē Turrensis Theophanis eius verba abs se Latinè hunc in modū cōuersa: Illud oportet non ignorare, cassum & nugatorium esse, quod quidā dictitāt, eos qui sexti esse cōcilij canones apud ipsos falsò ferūtur, post quatuor annos editos fuisse. Vt enim in cæteris omnibus falsitatis coarguuntur, ità in hac re quoq; mentiuntur. Sic enim est vera temporum notatio. Habitum est vj. concilium maximū contra Monothelitas xij. anno Imperij Cōstantini, qui fuit Heraclij nepos, à mundo cōdito 6172. Imperauit autē posteà idē Cōstantinus alys quinq; annis. Eo verò defuncto vita, imperauit eius filius Iustinianus annis x. Quo eiecto, Leontius tenuit imperiū triennio: Leōtio successit Tiberius, qui Absimarus etiā est nominatus, fuitq; is in imperio annis septē. Deindè Iustinianus is, qui fuerat expulsus, in imperiū reductus est, imperauitque rursùs sex annis, vt iam secūdo anno huius posterioris imperij Iustiniani descriptos fuisse canones, vel ex ipso tertio canone euidens sit, in quo ità cautum est. Decernimus de concilij sententia, vt qui bis vxorē duxerint, & ante hunc diem, qui xv. mēsis Ianuarij numeratur iiij. Indictiōis anni 6199, in hac culpa fuerint, neq; eā maculā eluere voluerint, vt gradu moueantur, &c. Hactenùs Theophanes, qui viginti septem annos à concilio habito ad descriptos canones numerat. Sunt alij qui putent hos Canones promulgatos esse in illo altero sexto prophano Concilio, quod 1. anno imperij Philippici habitum est: sed cū id annis v. posterius sit eo Patrū cōuentu, in quo hi canōes cōditi sunt, vanitatis ista hæc opinio facilè cōuincitur. Verum vtcunq; sit, vt iam antè dixi, nō poterimus vlli affines esse vel periculo vel errori, quòd ad hosce canōes attinet, si eatenùs eos probauerimus, quatenùs Christi eos probat catholica ecclesia. Hæretici reyciunt omnia, quæ illorū impijs dogmatibus aduersantur: sed illorū iudiciū prsùs est contēnendū. Hubertus cardinalis doctiss. ante L. annos scribit quodā loco, vj. Synodū ad destruendam hæresim Monothelitarū, nō aūt ad tradendū Romanis nouas cōstitutiōes cōgregatā. Quod idcircò cōmemorare volui, quòd pauci quidā canones in his 102. matrem ecclesiarū omniū Romanā Ecclesiā, æquo acerbiùs perstringant: Sed propter eiusmodi paucos quosdam nævos non sunt ilicò reliqui canones omnes reyciendi. Verùm hæc hactenùs breuiter admonuisse satis sit.

Io Imperialis Palatij Constantinopoli conuenerunt, ad Iustinianum inprimis Pium Imperatorem allocutoria Oratio, interprete Gentiano Herueto, qui etiàm eos qui sequuntur, 102. Canones conuertit.

IN primis pio & CHRISTI amantissimo Imperatori Iustiniano, sancta & vniuersalis synodus, diuino piæ vestræ potentiæ nutu & decreto congregata in hacà Deo custodita & regia ciuitate. Cùm ineffabilis ac diuina redemptoris & seruatoris nostri IESV Christi gratia omnem terrarum orbem compræhenderit, & viuificum veritatis præconium sit omnium auribus disseminatum, populus quidem sedens in tenebris vidit magnã cognitionis lucem, & ab erroris vinculis liberatus est, cum regno cælorum antiqua seruitute permutata: qui autem à primi splendoris pulchritudine propter elationem extrusus est, primus draco, *spiritus, magnus Assyrius, à primis captiuis capitur, & fit incarnati verbi potentia ab omni fortitudine alienus, quemadmodùm scriptum est, quòd inimici rompheæ defecerunt in finem. Vbiquè enim diuini verbi cultus & adoratio lege sancitur, totus perfectus offertur, Deusque cui sacrificatur, & qui participatur ac communicatur ad corporum simul & animarum acquisitiõem, eos qui sunt eius participes, deificat. Quamobrem & dæmones fugantur, & sacer hominum qui congregatur cœtus, in ecclesijs mysticè sanctificeatur, & deliciarum paradisus omnibus apertus est, & tandèm fiunt noua omnia. Sed quoniam homicida diabolus, qui ex aduerso præpotentis Dei præcipitatus est, & parturijt & peperit laborem defectionis, non ferens videre nos à transgressionis lapsu excitatos, ad cælum euolare per primitias nostras, hoc est, Christum, qui se dedit pro nobis redemptionis precium, non desitit improbitatis tela torquere, & animi perturbationibus fideles fauciare, vt à data illis spiritus operatione, honoreque ac gratia separarentur. Nec verò qui certaminum nobis præmia proposuit, & est salutis nostræ dux ac princeps Deus, auxilij nos expertes dimisit, in vnaquaque generatione excitans, qui in huius vitæ studio, eius cultus ac religionis armis instructi, aduersùs eum in acie starent, & manus cum eo conererent, qui stricto spiritus gladio, quod est verbum Dei, & sic cum malo congressi, quã in nos exercebat tyrannidem, dissoluerunt, gregum duces effecti, & vias Domini populis sternentes ac præparantes, nè in iniquitatis præcipitia propter eius, quod est, melius, ignorantiam detrudantur ac prolabantur. Oportebat enim eum, qui vt esse-*

*ἀνοῦσ

Psal. 9.

mus, nobis largitus est, & tanta depressiõis humilitatisque magnitudine nostrum sibi genus vendicauit, & ad se euocauit, & reduxit, nobis quoquè semitam vt benè essemus, ostẽdere per ecclesiæ luminaria ac doctores, qui nostros secundùm Deum gressus illuminantes dirigũt, & ad euangelium incitant, quorum etiàm conuersatio in cælis est, vt ait diuinus Apostolus. Vndè etiàm nobis vitam nunc negligentiùs agentibus, & ratiocinationis considerationisque ocio indormientibus, cùm nobis incautis viæ insidiator inimicus se iniecerit, & virtutem paulatim suffuratus, nobis, eius loco vitium supposuerit, qui magnam hanc præsentis mundi nauem clauo assidens regit Christus Dominus noster, te sapientem nobis gubernatorem, pium Imperatorem verè præsidem excitauit, dispensantem sermones in iudicio, in seculum veritatem seruantem, facientem iudicium & iustitiam in medio terræ, & in via ab omni culpa ac reprehensione aliena procedentem. quem cùm sapientia concepisset, eique obstetricis officium præstitisset, pulchrè virtutibus eductum & ornatum, diuinoque spiritu repletum, orbis terrarum oculum effecit, qui mentis puritate & splẽdore subiectos apertè illuminans, cui suam Ecclesiam adhibuit, & legem eius noctù diuque meditari docuit, ad populorum qui sunt sub eius manibus, perfectionem & ædificatiõem, qui tuo in Deum desiderij ardore Phinees zelum superas, & pietatis ac prudentiæ robore cõfosso peccato, gregem quoq; à vitio & exitio subtrahere voluisti. Oportebat enim cũ qui post supernum momentum humani generis gubernaculum suscepisset, non solùm id quod ad se pertinet, considerare, & quomodò sua à se vita dirigatur, sed & omnes quibus imperat, ex maximis fluctibus seruare, & à multa prolapsionum errorumque confusione, vndiq; obruentibus improbitatis fluctibus, & humilitatis nostræ corpus perturbantibus eripere. Quoniam autẽ sanctæ & vniuersales duæ synodi, in hac imperante & Dei obseruatrice ciuitate congregatæ, vna quidem temporibus diuinæ recordationis Iustiniani, altera verò sub piæ memoriæ Imperatore Cõstantino, tuę manuetudinis patre, ad paternè declarandũ fidei mysteriũ sacros canões nequaq̃ cõscripserunt, sicut reliq̃ sanctæ quatuor vniuersales synodi, per quos populi quidem à deteriore & abiectiore viuendi ratione recedant, ad meliorem autem & altiorem vitam se traducant. Et ex hoc gens sancta, re-*

Philip. 3.

regale sacerdotium, pro quo Christus mortuus est, à multis propter immodestiam ac insolentiam perturbationibus animi distractum ac diuulsum, & à diuino stabulo propemodùm abruptũ & abscissum, & propter ignorantiam ac obliuionem à bonis & ex virtute factis prolapsum, & Dei filio, vt Apostolicè loquar, conculcato, sanguinem quoquè testamenti, in quo est sanctificatum, commune arbitratum, spiritũs gratiam cõtumelia affecit. Hanc, vrpotè peculiarem populum, reducere instãr Christi, qui errantem in montibus ouem quærit, & suo stabulo restituere, & mandata diuinaque præcepta, per quæ à mortuis operibus recedentes viuificamur, seruare persuadere valdè cupiens, omniq; salutis prouisione ac perpensione cogitata, Deoque quæsito, vt vult id quod dicit, Quærentes Dominum inuenient cognitionem cum iustitia: qui autem ipsum rectè quærunt, inuenient pacem: & sanctam hanc & diuinitùs electam vniuersalem Synodum congregari decreuisti, vt multorum simul congressione vnanimique consensione, id quod magno studio contenditur, à te rectè & ordine efficiatur. Sed & si quę Iudaicæ vel gẽtilis improbitatis reliquiæ maturo veritatis frumento immixtę sint, radicitùs tanquàm lolium euellatur, & pura pietatis seges ostendatur. Vbi enim sunt duo vel tres in nomine meo congregati, illic sum in medio illorum, inquit Dominus. Et rursùs per Hieremiam nobis exclamauit: Quærite me in toto corde vestro, & apparebo vobis. Propterea ergò tuæ pietatis iussu in hac Dei obseruatrice & imperante vrbe cõgressi, sacros canones scripsimus. Quamobrem tuam pietatem rogamus, eas quæ priùs in hac Dei obseruatrice ciuitate à congregatis sub bonæ memoriæ Imperatore nostro patribus editæ sunt, voces tibi adducentes, vt quemadmodùm Ecclesiæ scriptis Ecclesiam honorãsti, sic & eorum, quæ per viros pios & synceros decreta sunt, finem obsignes. Dominus autem imperium tuum stabiliat ac confirmet in pace ac iustitia, & generationum generationibus transmittat, & terrenæ quoquè potentiæ adijciat, vt etiàm cælesti regno fruaris.

1. Pet. 2.

Hebr. 10.

Matt. 18.

Matt. 18.

Hiere. 29.

Canon I.

*ORdo est optimus ei, qui omnem orationem & rem incipit, & à Deo incipere, & in DEVM desinere, vt dicit Theologus. Quocircà cùm & pietas à nobis clarè prædicetur, & Ecclesia, in qua CHRISTVS est fundamentum, assiduè augeatur ac promoueatur, vt ea supra cedros Libani extollatur: & nunc à sacris incipientes, statuimus fidem à verbi ministris, quique ipsum suis oculis viderunt, & à DEO electi sunt, Apostolis traditam, citra vllam innouationem immutabiliterque ac inuiolabiliter esse seruandam. Prætereà autem & trecentorum decem & octo sanctorum Patrum diuinitùs inspiratorum, qui Niceæ conuenerunt sub Constantino, qui fuit noster Imperator, aduersùs impium Arrium, & gentilem ab eo decretam Deitatis diuersitatem, vel deorum potiùs, vt aptiùs dicam, multitudinem, qui vnanimi fidei agnitione eandem omninò substantiam, quod consubstantialitatem appellant, in tribus diuinæ naturæ consistentibus personis, & reuelarunt, & declararunt, hanc sub ignorantiæ modio absconsam esse non sinentes, sed Patrem & Filium & Spiritumsanctum vna adoratione fideles adorare apertè docentes, & inæqualium diuinitatis graduum opinionem detrahentes ac diuellentes, & ab hæreticis ex arena constructa aduersùs rectam opinionem *pueriliа ludibria deijcientes & subuertentes. Similiter & eam, quæ sub Theodosio, qui fuit noster Imperator, à 150. sanctis patribus, qui in hac vrbe imperante conuenerunt, prædicata est, fidem confirmamus, de Spiritu sancto voces quæ eum Deum esse statuunt, amplectentes, & prophanum Macedonium vnà cum prioribus veritatis inimicis expellentes, vt qui eũ qui dominatur, seruũ esse decernere ausus sit, & insectilẽ vnitatem secare prædonis more voluerit, vt non esset perfectum fidei nostræ mysterium: vnà etiàm cum isto odioso ac detestabili, quique aduersùs veritatem fuit rabie percitus, etiàm Apollinarem eiusdem iniquitatis mystam vnà condemnantes: qui Dominum corpus mente seu intelligentia non præditum sumpsisse impiè eructauit, hinc quoquè imperfectam nobis fieri salutem ratiocinans. Iam verò & quæ in Ephesiorum ciuitate à ducentis diuinis Patribus sub Theodosio Archadij filio Imperatore nostro expositæ sunt, doctrinas tanquàm infractum pietatis robur obsignamus, vnũ Christum filium Dei & incarnatum prædicantes, & quæ ipsum sinè semine peperit, impollutam semper virginem, propriè & verè Deiparam decernentes, & ineptam Nestorij diuisionem, tanquàm à diuina forte semotam persequentes, hominem separatim & DEVM separatim vnum Christum decernentis, & impietatem Iudaicam renouantis. Quin etiàm eam, quæ in Chalcedonensium metropoli sub Martiano, qui fuit & ipse Imperator noster, à 630. descripta est Patribus, fidem orthodoxè confirmamus: quæ vnum Christum filium DEI, ex duabus naturis compositum, & in duabus eisdem naturis creditum, magna ac sublimi voce terrarum finibus tradidit, & stultè ac ineptè sentientem Eutychen, qui magnũ œconomiæ mysterium existimatione solùm perfectum esse putabat, tanquàm auertendũ aliquod por-*

*ἀθέμιτα

tentum tetramque pestem, ex sacris Ecclesiæ ambitibus exturbauit. Vnà autem cum eo etiàm Nestorium & Dioscorum, quorum ille quidem diuisionis, hic verò confusionis defensor erat & propugnator. ἀθεότητος Qui quidem ex *impietatis diametro ad vnum perditionis & impietatis barathrum deciderant. Sed & centum sexagintaquinq; diuinorum Patrum in hac ciuitate Imper. congregatorum sub Iustiniano piæ memoriæ, qui fuit Imperator noster, pias voces vt à spiritu editas cognoscimus, & posteros nostros docemus, qui Theodorũ Mopsuestiæ, Nestorij magistrum, & Origenẽ, & Didymum, & Euagrium, qui Græcas fabulas rursùs fictas retulerunt, & corporum quorundam & animarum circuitiones & immutationes seu trãsmigrationes deintegrò ruminauerunt, suis quibusdam mentis delirijs ac somnijs, & in mortuorum resurrectionem impiè ac contumeliosè insultârunt. Et quæ à Theodorito scripta sunt aduersùs rectam fidem & duodecim beati Cyrilli capita, & eam quæ dicitur Ibę epistolam, Synodicè anathematizârunt & execrati sunt.

Porrò sextæ quoquè Synodi, quæ in hac ciuitate Imperiali sub diuæ memoriæ Imperatore nostro Constantino pridèm congregata fuerat, fidem, quæ maiorem ex eo firmitatem accepit, quòd pius Imperator noster eius derisiones suo signaculo munijt ad futuram in omnia secula securitatem, non ampliùs mouendam nec agitandam, nos seruare profitemur, quæ duas naturales voluntates, duasque naturales operationes in incarnata Domini nostri Iesu Christi veri dei œconomia nos piè opinari debere apertè docuit, ijs qui apertum veritatis decretum adulterauerant, & vnam voluntatem ac operationem vnam in vno Domino nostro IESV Christo populos docuerant, pia sententia condemnatis, Theodoro (inquimus) Pharan, Cyro Alexandriæ, Honorio Romæ, Sergio, Pyrrho, Petro, Paulo, qui in hac religiosa Deique obseruatrice ciuitate præsederunt, Macario, qui fuit Antiochensium Episcopus, Stephano eius discipulo, & insipiente Polychronio, hac ratione intacto & illibato communi corpore Domini nostri Iesu Christi ab eis seruato. Atque, vt semèl dicam, omnium qui in DEI Ecclesia decora ornamenta que fuerunt, & luminaria in mundo, vitæ rationem obtinentia, firmam fidem valere, & vsque ad seculi consummationem incócussam ac illabefactatã permanere sancimus, eorumq; scripta ac decreta diuinitùs tradita: reijcientes omnes & anathematizantes, quos reiecerunt & anathematizârunt, vt veritatis inimicos, & qui aduersùs Deum inaniter fremuerunt, & iniustitiam in altum meditati sunt. Si quis autem ex omnibus prædicta pietatis decreta non tenet & amplectitur, sicque opinatur & prædicat, sed ijs contrà aduersari conatur, sit anathema, & secundùm priùs declaratorum sanctorũ & beatorum Patrum decretum, à Christiano quoquè catalogo vt alienus extrudatur & excidat. Nos enim his priùs definitis neque aliquid adijcere, neq; quicquã adimere omninò statuimus, vel vllo modo potuimus.

Can.2. Hoc quoquè huic sanctæ Synodo pulcherrimè & honestissimè placuit, vt ab hoc nunc tempore deincèps ad animarum medelam & perturbationum curationem firmi stabilesque maneant, qui à sanctis Patribus qui nos præcesserunt, susceptí ac confirmati sunt, atque adeò nobis etiàm traditi sunt sanctorum & glorioſorum Apostolorum nomine octogintaquinque Canones. Quoniam autem in his nobis canonibus præceptum est, vt eorundem sanctorũ Apostolorum per Clementem ordinationes susciperemus, quibus iam olim *ab ijs qui à fide aliena sentiunt, adulterina quædam & à pietate aliena introducta sunt, quæ diuinorum nobis decretorum elegantem ac decoram speciem obscurârunt, has constitutiones ad Christianissimi gregis ędificationem ac securitatem conducibiliter reiecimus, hæreticę falsitatis fœtus nequaq; immiscentes, & germanæ ac integræ Apostolorum doctrinæ inserentes. Obsignamus etiàm reliquos omnes canones, qui à sanctis & beatis nostris Patribus expositi sunt, id est, à trecentis decem & octo sanctis ac diuinis Patribus, qui Niceæ conuenerũt, ijsque qui Ancyræ, & ijs etiàm qui Neocæsareæ, similiter & qui Gangris, prætereà & ijs qui in Antiochia Syriæ, atque ijs etiàm in Laodicea Phrygiæ. Prætereà autem & centũ quinquaginta Patribus, qui in hac DEI cultrice & Imperiali ciuitate conuenerunt, & ducentis, qui in Ephesiorum metropoli priùs coacti sunt, & sexcentis triginta sanctis & beatis patribus, qui Chalcedone: similiter & ijs qui Sardicæ, & qui Carthagine, & qui rursùs in hac DEI cultrice & Imper. vrbe conuenerunt sub Nectario, qui imperanti huic ciuitati præsidebat, & Theophilo qui fuit Alexandriæ archiepiscopus. Quin etiàm canones Dionysij, qui fuit archiepiscopus magnæ Alexandrinorum ciuitatis: & Petri, qui fuit Alexandriæ archiepiscopus & martyr: Gregorij Neocæsareæ episcopi, qui θαυματουργὸς, id est, mirabilium operum effector dictus est: Athanasij Alexandrini archiepiscopi, Basilij archiepiscopi Cæsareæ Cappadociæ, Gregorij episcopi Nyssæ, Gregorij Theologi, Amphilochij Iconij, Timothei archiepiscopi Alexandrini, Cyrilli eiusdem Alexandriæ archiepiscopi, & Gennadij, qui fuit patriarcha huius Dei cultricis & imperantis ciuitatis. Prætereà

κέτερυδόξων Vide hinc Tomi primi paginã 37.

tereà verò & à Cypriano, qui Aphrorum regionis fuit Archiepiscopus & martyr, & Synodo, quæ sub ipso fuit, emissum canonem, qui in prædictorum præsulum locis & solùm, secundùm traditam eis consuetudinem seruatus est. Et nulli licere priùs declaratos canones adulterare, vel abolere, vel alios præter priùs hìc propositos canones admittere, à quibusdam falsa adiecta inscriptione compositos, qui veritatem cauponari conati sunt. Si quis autem, quòd prædictorum canonum aliquem innouare vel subuertere conetur, conuictus fuerit, reus erit secundùm eum canonem, vt ipse pronunciat canon, pœnam luens, & pes ipsum in eo in quo offendit, medelam suscipiens.

alicanõ nõ nisi de certis quibusdam hæreticis accipiendus est alioqui nõ recipitur.

Can.3. Quoniam pius Christique amator Imperator noster, hanc sanctam & vniuersalem Synodum allocutus est, vt qui in clerum relati sunt, & alijs diuina transmittunt, vt puros & à culpa ac reprehensione alienos ministros efficiant, & quod intelligentia percipitur, magni Dei, qui est & sacrificium & Pontifex, sacrificio dignos, & quæ ex nefarijs nuptijs ijs insuta sunt probra ac dedecora repurgẽt, & prætereà alij quidem sanctissimæ Romanorum Ecclesiæ *exactissimum canonem seruandum proponant: alij verò sub hoc Dei obseruatricis & imperantis vrbis throno, quod fuit humanitatis & misericordiæ, vtrisque paternè simul & religiosè mixtis, vt neque quod est mite ac mansuetum, dissolutum: neque quod est austerum, insolens relinquamus, & maximè cùm ex ignorantia lapsus in non exiguam hominem multitudinem peruadat, omnes simul decernimus, vt qui duobus quidem matrimonijs implicati fuêre, & vsque ad decimũquintum prætériti mensis Ianuarij præteritæ quartę indictionis, anni millesimi centesimi nonageliminoni, peccato seruiérunt, & non ab eo respiscere voluerunt; depositioni canonicæ subijcere: eos autem, qui tali quidem bigamiæ probro ac dedecori implicati fuêre, ante nostrum autem decretum id quod vtile est agnouerũt, & malum à se abscidérũt, & hanc adulterinã & alienã congressionem procùl abegerunt, vel eos etiã, quorum vxores in secundis nuptijs iam mortuæ sunt, vel ipsi etiàm ad conuersionem respexerunt, & continentiam didicerunt, & priorum suarum iniquitatum obliti sunt, siue sint presbyteri, siue diaconi, eos ab omni quidem sacerdotali ministerio siue exercitio iam cessare, præfinito aliquo tempore punitos, honorem autem in cathedra & statione participare, prima sede contentos, & cum fletu à Domino postulantes, vt eis condonetur peccatum ignorantiæ. Neque enim conuenit, vt is alteri benedicat, qui debet propria curare vulnera. Eos verò, qui vni quidem vxori copulati sunt, si vidua erat, quæ accepta est: similiter & eos, qui post ordinationem vni matrimonio se applicarunt, hoc est, presbyteros, diaconos & hypodiaconos, breui aliquo tempore à sacro ministerio prohibitos, & punitos, rursùs proprijs gradibus restitui, ad alium gradum nequaquàm promouendos, eis nefario videlicet dissoluto coniugio. Hæc autem in ijs qui deprehensi sunt vsq; ad 15. vt dictum est, mensis Ianuarij 4. indictionis, in priùs declaratis delictis, & solùm sacerdotalibus statuimus, abhinc definientes & renouantes canonem, qui dicit eum qui duobus matrimonijs post baptismum implicatus fuerit, vel concubinam habuerit, non posse esse Episcopum, vel presbyterum, vel diaconum, vel omninò ex sacerdotali catalogo. Similiter & qui viduam accepit vel dimissam, non posse esse episcopum, vel presbyterũ, vel diaconum, vel omninò ex sacerdotali catalogo.

Can.Apost. 17.&18.dist. 34. Si quis viduæ

Si quis episcopus, vel presbyter, vel diaconus, vel subdiaconus, vel lector, vel cantor, vel ostiarius, cum muliere Deo dicata coierit, deponatur, vt qui Christi sponsæ vitium attulerit. Sin autem laicus, segregetur. Can.4. Ex 25. cap. apost. & 27. q. 1. Si quis

Nullus eorum, qui in sacerdotali catalogo recensentur, extra eas quæ in canone inseruntur, à suspicione alienas personas degens, mulierem possideat vel ancillam, se nulli reprehensioni affinem ex hoc seruãs. Si quis autẽ quę à nobis definita sunt trãsiliérit, deponatur. Hoc ipsum autem etiàm eunuchi seruent, vt à vituperatione alieni sint, prouidentes. Qui autem transgrediuntur, si sint quidem clerici, deponantur: si verò laici, segregentur. Can.5.

Quoniam in Apostolicis canonibus dictum est, eorum qui non ducta vxore in clerum promouentur, solos lectores & cantores vxorem posse ducere: & nos hoc seruantes decernimus, vt deincèps nulli penitùs hypodiacono, vel diacono, vel presbytero post suĩ ordinationem contrahere liceat. Si autem fuerit hoc ausus facere, deponatur. Si quis autem eorum, qui in clerum recedunt, velit lege matrimonij mulieri coniungi, antequàm hypodiaconus, vel diaconus, vel presbyter ordinetur, hoc faciat. Can.6. Dist.32. Si quis eorũ

Quoniam in nonnullis ecclesijs diaconos officia ecclesiastica habere didicimꝰ, & ex hoc nonnullos eorum arrogantia & licentia fretos ante presbyteros sedere: statuimus vt diaconus, etiamsi in dignitate, id est, in quouis sit officio ecclesiastico, ante presbyterum nè sedeat, præterquàm si proprij patriarchæ vel metropolitani vicem gerens, adsit in alia ciuitate super aliquo capite. Tunc enim vt locum illius implens honorabitur. Si quis autem tyranni- Can.7. Dist.93. Præcipimꝰ.

tyrannica adductus audacia, tale quid efficere ausus fuerit, is ex proprio gradu deiectus, sit omnium vltimus eius ordinis, in cuius est catalogo in sua ecclesia, Domino nostro præcipiente, nè primis sedibus delectemur, secundùm eam, quæ in sancto Euangelista Luca, vt ex Domino nostro & Deo profecta, posita est, doctrinam: Ijs enim qui
Luc.14. vocati erant, dicebat hanc parabolã: Quandò ab aliquo ad nuptias inuitatus fueris, nè in primo loco accubueris, nè fortè quispiã te honoratior ab eo inuitatus fuerit, isque qui te & ipsum inuitauit, veniat & dicat, Da ei locum: & tunc incipies cum pudore vltimum locum tenere. Sed quandò inuitatus fueris, in vltimo loco accumbe, vt quandò venerit qui te inuitauit, dicat tibi: Amice, ascende altiùs: tunc erit tibi gloria coram ijs qui tecum accumbunt. Nam quisquis se extollit, humiliabitur. Hoc ipsum autem etiàm seruabitur in reliquis sacris ordinibus, quandoquidem secularibus seu mundanis dignitatibus spirituales præstantiores esse scimus.

Can.8. In omnibus ea, quæ à nostris sanctis Patribus decreta sunt, nos quoquè rata ac firma esse volentes, canonem quoquè renouamus, qui iubet vniuscuiusque prouinciæ episcoporum synodos fieri, vbi metropolitanus episcopus satiùs esse duxerit. Quoniam autem propter aliquas barbarorum incursiones, & quasdam alias incidentes causas, non possunt qui ecclesijs præsident Synodos bis in anno facere, visum est vt omninò semèl in anno propter ecclesiasticas quæstiones, vt consentaneum est, emergentes, fiat prædictorum episcoporum synodus à sancto Paschæ festo, & vsque ad Octobris mensis complementum, singulis annis iu loco, quem, vt prædictum est, metropolitanus episcopus aptiorem iudicauerit. Ij autem qui non conueniunt episcopi, cùm in suis metropolibus agant, & sani sint, & ab omni ineuitabili & necessario negocio liberi, fraternè corripiantur.

Can.9. Can.Apost. 54. & 44. dist.ca.Nulli Nulli licere clerico cauponariam habere tabernam. Si ei enim in cauponam ingredi non est permissum, multo magis & alijs in ea ministrare, & in ijs, quæ nè aggredi quidem licet. Si quid autem tale fecerit, vel cesset, vel deponatur.

Can.10. Nic.cõc.ca. 18.Apo.44. Episcopus, presbyter vel diaconus, qui vsuras, vel quæ dicuntur centesimas accipit, vel cesset, vel deponatur.

Can.11. 28.q.1.Nullus. Nemo eorum, qui in sacerdotali ordine enumerantur, vel laicus, Iudæorum azyma comedat, vel vllam cum eis familiaritatem ineat, vel in morbis accersat, vel ab eis medicinas accipiat, vel vnà cum eis in balneis lauetur. Si quis autem hoc facere aggressus fuerit, si sit quidem clericus, deponatur: si autem laicus, segregetur.

Porrò hoc quoquè ad nostram cogni- Can.12.
tionem peruenit, quòd in Aphrica & Libya & alijs locis quidam ex ijs, qui illic sunt, religiosissimi præsules cum proprijs vxoribus, etiàm postquàm ad eos processit ordinatio, vnà habitare non recusant, ex eo populis offendiculum & scandalum afferentes. Cùm itaque studium nostrũ in eo magnoperè laboret, vt omnia ad gregis in manus nostras traditi nobisque commissi vtilitatem fiant, nobis visum est, vt nihil eiusmodi deincèps vllo modo fiat. Hoc autem dicimus, non ad ea abolenda & euertenda, quæ Apostolicè anteà constituta sunt, sed populorum salutis & ad meliora progressionis curam gerentes, & nè status ecclesiasti- 1.Cor.10.
cus vllo probro afficiatur. Dicit enim di- & 11.
uinus Apostolus: Omnia ad DEI gloriam facite: sinè offendiculo estote & Iudæis, & Græcis, & Dei Ecclesiæ, quemadmodùm & ego omnibus in omnibus placeo, non quærens meam vtilitatem, sed multorum, vt seruentur. Imitatores mei estote, sicut & ego Christi. Si quis autem tale quid agere deprehensus fuerit, deponatur.

Quoniam Romanæ Ecclesiæ pro ca- Can.13.
none traditum esse cognouimus, vt diaconi Dist.31.
vel presbyteri, qui digni qui ordinentur exi- Quoniam
stimandi sunt, profiteantur se non amplius suis vxoribus cõiungendos, nos antiquum canonem Apostolicæ perfectionis ordinisque seruantes, hominum qui sunt in sacris, coniugia deincèps ex hoc temporis mométo firma & stabilia esse volumus, nequaquàm eorum cum vxoribus coniunctionem dissoluentes, vel eos mutua tempore conuenienti consuetudine priuantes. Quãobrem si quis dignus inuentus fuerit, qui hypodiaconus, vel diaconus, vel presbyter ordinetur, is ad talem gradum assumi nequaquàm prohibeatur, si cum legitima vxore cohabitet. Sed neque ordinationis tempore ab eo postuletur, vt profiteatur se à legitima eum vxore consuetudine abstenturum: nè ex eo à Deo constitutas & sua præsentia benedictas nuptias iniuria afficere cogamur, Euãgelica voce exclamante, Quæ Matt.19.
Deus coniunxit, homo non separet: & Apostolo docente, Honorabiles nuptias & to- Heb.13.
rum immaculatum. &, Alligatus es vxori? 1.Cor.7.
nè quære solutionem. Scimus autem, sicut & qui Carthagine conuenerunt, & ministrorum grauitatis honestatisq; curam gerentes dixerunt, vt subdiaconi, qui sacra mysteria contrectant, & diaconi, & presbyteri proprijs terminis à consortibus abstineant: vt & quod per Apostolos traditum est, & ab ipsa vsque antiquitate seruatum, nos quoquè similiter seruemus, tempus in omni re scientes, & maximè in ieiunio & oratione. Oportet enim eos, qui diuino altari assident, in sanctorum tractandorum tempo-

tempore esse omninò continentes, vt possint id quod à Deo simpliciter petunt, obtinere. Si quis ergò præter Apostolicos canones incitatus sit aliquem eorum, qui sunt in sacris, presbyterorum, inquimus, vel diaconorum, vel hypodiaconorum, coniunctione cum legitima vxore & consuetudine priuare, deponatur. Similiter & si quis presbyter vel diaconus suam vxorem pietatis prætextu eiecerit, segregetur: & si perseueret, deponatur.

Circa hunc Canonem 13. ad Lectorem admonitio.

CAnon 12. prohibuit Episcopos cum proprijs vxoribus post ordinationem habitare: hic autem canon de diaconis & sacerdotibus subdistinguit, veluti corrigens ijuod ea de re fit in Ecclesia Romana. Sed tu Lector intellige: Si iustè prohibentur in Oriente sacris initiati, cum proprijs vxoribus manere vicis suæ tempore, vbi sacerdotes & reliqui nõ præfinitis vicissim hebdomadibus, sed perpetuò sacrificant, vt fit in Occidente, nonne æqua erit ea constitutio? Vide Epistolam Innocentij tertiam ad Exuperium, Ambrosium quoquè in Epistolam priorem ad Timotheum, & multos alios sanctissimos Patres. Excipit autem ab hac constitutione sacerdotes, qui sunt in Barbaricis ecclesijs, canon 30. huius ipsius Synodi.

Can.14. Sanctorum diuinorumq; Patrum nostrorum canon in his quoquè valeat, vt presbyter ante triginta annos non ordinetur, etiamsi sit homo valdè dignus, sed reseruetur. Dominus enim Iesus Christus tricesimo anno baptizatus est & cœpit docere. Similiter nec diaconus ante 25. annos, nec diaconissa ante 40. annos ordinetur.

Can.15. Subdiaconus nè minor 20. annis ordinetur. Si quis autem eorum, qui sunt in statu sacerdotali, præter præfinita tempora ordinatus fuerit, deponatur.

Can.16. Act.6. Neocæs.cõcil.can.15. Quoniam Actuum liber septem diaconos ab Apostolis constitutos esse tradit, Neocæsareensis autem synodus sic in à se editis canonibus apertè disseruit, Quòd septem debent esse diaconi ex canone, etiamsi sit magna ciuitas, ex libro autem Actuum persuadeberis: nos cùm dicto Apostolico patrum mentem adaptâssemus, inuenimus eos esse locutos non de viris, qui ministrant mysterijs, sed de ministerio quod in vsu mẽsarum adhibebatur, cùm liber Actuum sic habeat: In diebus illis cùm discipulorum multitudo crescceret, fuit Græcorum murmur aduersùs Hebræos, quòd despiciebantur eorum viduæ in ministerio quotidiano. Duodecim ergò accersita discipulorum multitudine, dixerunt: Nõ placet, vt verbo Dei relicto, mensis seruiamus. Proui-

dete ergò fratres viros ex vobis, de quibus bonum sit testimonium, septem, spiritu sancto & sapientia plenos, quos in hoc vsu cõstituemus: nos autem in oratione & verbi ministerio fortiter perseueremus. Et placuit sermo coram omni multitudine, & elegerunt Stephanum virum plenum fide & spiritu sancto, Philippum & Procorum, & Nicanorem, & Timonem, & Parmenam, & Nicolaum proselytum Antiochenum, quos statuerunt coram Apostolis. Hæc interpretans Ecclesiæ doctor Iohannes Chrysostomus, sic prosequitur: Est operæprecium admirari, quomodò non est scissa multitudo in virorũ electione, quomodò non sunt ab ipsis reiecti ac reprobati Apostoli. Quamnam autem habebant hi authoritatem, & quam acceperunt ordinationem, scire est necessarium. Nunquid diaconorum? Atquì hoc non est in ecclesijs. Sed est presbyterorum dispensatio? Atquì nullus adhuc erat episcopus, sed soli Apostoli. Vndè nec diaconorum, nec presbyterorum nomen existimo apertum esse ac manifestum. Post hæc ergò nos quoq; prædicamus, vt prædicti septem diaconi non de ijs accipiantur, qui ministerijs seruiunt, vt est priùs exposita doctrina: sed eos esse, quibus fuit concredita ac tradita dispensatio eorum, quæ tunc collecta fuerant. Qui nobis in hoc quoq; forma fuêre humanitatis & studij in eos, qui indigent.

Quoniam diuersarum ecclesiarum cle- Can.17.
rici proprijs, in quibus ordinati sunt, relictis ecclesijs, ad alios episcopos se contulerunt, & sinè proprij episcopi sentẽtia in alienis ecclesijs constituti sunt, & ex eo ipsos reddi insolentes ac inobedientes euenit: statuimus, vt à mense Ianuario præteritę indictionis, nullus omninò clericus, in quocunq; sit gradu, potestatem habeat sinè proprij episcopi scripta dimissoria, in alienę ecclesiæ catalogum referri. Qui hoc enim à præsenti nunc tempore nõ seruat, sed quòd in se est, eum qui illi manus imposuit, dedecore afficit, deponatur & ipse, & qui eum præter rationem susceperit.

Eos qui barbaricæ incursionis præte- Can.18.
xtu, vel aliquo alio modo propter aliquam circunstantiam emigrárunt, clericos, postquàm modus ille ac circunstantia cessárit, vel barbaricę incursiones, propter quas recesserãt, rursùs in suas iubemus ecclesias reuerti, nec eas diù * absque vlla occasione re- * κάτοφα-
linquere. Si quis autem, non vt præsens vult σίκως.
canon, abfuerit, segregetur, donèc ad præsentem ecclesiam redeat. Hoc ipsum autem etiàm in eo fiat episcopo, qui illũ detinet.

Quòd oportet eos, qui præsunt eccle- Can.19.
sijs, in omnibus quidem diebus, sed præcipuè Dominicis, omnẽ clerum & populum docere pietatis & rectæ religionis eloquia,

ex

ex diuina scriptura colligentes intelligentias & iudicia veritatis, & non transgredientes iam positos terminos, vel diuinorum patrum traditionem. Sed & si ad scripturam pertinens controuersia aliqua excitata fuerit, nè eam aliter interpretentur, quàm quomodo Ecclesiæ luminaria & doctores suis scriptis exposuerunt: & maiorem ex ijs laudem assequantur, quàm si quæ à se dicuntur componãt, nè dum quandoquè ad id hæsitant, ab eo quod conuenit, excidant. Per prædictorum enim Patrum doctrinam, populi ad eorum quæ sunt bona & expetenda, & inutilia ac reijcienda, cognitionem venientes, vitam in melius componũt, nec ignorantiæ vitij conuincuntur, sed doctrinæ mentem adhibentes, seipsos ad id, nè mali quid eis accidat, excitant, & imminentium suppliciorum metu sibi salutem procurant.

Can.20. Nè liceat Episcopo in alia, quæ ad se non pertinet, ciuitate publicè docere. Si quis autem hoc facere depræhensus fuerit, ab episcopatu desistat, presbyteri autem munere fungatur.

Can.21. Qui canonicorum quidem criminum rei facti, & propterea perfectæ ac perpetuæ depositioni subiecti, in laicorum locum detrusi sunt, si quidem ad conuersionem sua sponte respicientes, peccatum deflent, propter quod à gratia exciderunt, & ab eo se penitùs alienos efficiunt, clerici habitu tondeantur. Sin autem non sua sponte hoc elegerint, comam sicut laici nutriant, vtpotè qui mundanam seu secularem conuersationem vitæ cælesti præposuerint.

Can.22. Eos qui pecunijs ordinantur, siue episcopos, siue qualescunque clericos, & non ex examinatione ac vitæ electione, deponi iubemus, sed & eos etiàm, qui ordinauerunt.

Can.23. 1.q.1.Nullus epūs, Vt nullus siue episcopus, siue presbyter, siue diaconus, immaculatam præbens communionẽ, ab eo qui communicat, eius participationis gratia obolos vel quanuis aliam speciem exigat. Non est enim venalis gratia, nec pro pecunijs spiritûs sanctificationem impartimur: sed ea ijs qui digni sunt, absque vlla est calliditate communicanda. Si quis autem eorum, qui sunt in cleri catalogo, ab eo cui immaculatam impertit communionem, vllam speciem exigere visus fuerit, deponatur vt Simoniaci erroris & maleficij æmulator.

Can.24. Nè cui liceat eorum, qui in sacerdotali ordine enumerantur, vel monachorum, in equorum curriculis subsistere, vel scenicos ludos sustinere. Sed & si quis clericus ad nuptias vocetur, quandò ad deceptionem comparata ludicra ingressa fuerint, surgat & discedat, Patrum nostrorũ sic iubente doctrina. Si quis autem eius rei conuictus fuerit, vel cesset, vel deponatur.

Cõc. Laod. ca.54.

Can.25. Cõc. Chal. cap.17. Prætereà renouamus etiàm canonem, qui dicit, agrestes, & quę sunt in regione parochias inconcussas & illabefactatas manere apud episcopos, qui eas possident, & maximè, si triginta annorum spatio eas sinè vi possidentes administrauerint. Si autem intra triginta annos fuit vel fuerit aliqua de ijs controuersia, licere ijs, qui se iniuria affectos dicunt, de eo actionem mouere apud Synodum prouinciæ.

Can.26. Dist.28. Presbyterũ. Presbyterum, qui per ignorantiam illicitis nuptijs est implicatus, esse quidem cathedræ participem, secundùm ea quæ sunt nobis à sacro canone decreta: à reliquis autem operationibus abstinere. Ei enim, qui est talis, satis est si venia detur. Vt is autem benedicat, qui debet propria curare vulnera, non est cõsentaneum. Benedictio enim, est sanctificationis impertitio. Qui autem id non habet propter delictum ex ignorantia, quomodò alteri impertiet? Nec ergò publicè, nec priuatim benedicat, nec Christi corpus alijs distribuat, nec aliquid aliud ministerium obeat, sed prima sede contentus, Domino defleat, vt illi ex ignorantia peccatum remittatur. Manifestum enim est, quòd nefarium coniugium dissoluetur, nec vir cum ea vllo modo consuetudinem habebit, per quam sacra operatione priuatus est.

Can.27. Nullus eorum, qui in cleri catalogum relati sunt, vestem sibi non conuenientem induat, neque in ciuitate degens, neque iter ingrediens: sed vtatur vestibus, quę ijs, qui in clerum relati sunt, attributæ fuêre. Si quis autem tale quid fecerit, vna septimana segregetur.

Can.28. De cõs. dis. 2. Didicim. Quoniam in diuersis ecclesijs intelleximus, vua ad altare allata, ex quadam quæ inualuit cõsuetudine, ministros postquàm hanc incruento oblationis sacrificio coniunxerint, vtraque simul populo distribuere: simul etiàm esse decernendum perspeximus, vt nullus sacerdos hoc ampliùs faciat: sed ad viuificationem & peccatorum remissionem solam oblationem populo impertiat: tanquàm primitias autem vuæ allationem existimantes, sacerdotes eam seorsùm benedicentes, petentibus impertire ad fructum datoris gratiarum actionem, per quos corpora nostra diuina dispositione augentur & aluntur. Si quis autem clericus præter hæc decreta fecerit, deponatur.

Can.29. Carthag.3. cap.29. Vide can.50 Syno.Laod. Carthaginensis Synodi canon dicit, vt sancta altaris non nisi à sobrijs hominibus peragãtur, excepto vno die in anno, in quo cœna Domini peragitur, tunc fortasse propter aliquas in ijs locis occasiones Ecclesiæ vtiles patribus hac dispensatione vsis. Cùm nihil ergò nos inducat, vt accuratam diligentiam relinquamus, statuimus Apostolicas

cas ac paternas traditiones sequentes, non oportere in Quadragesimæ postrema septimana quinta feria ieiunium soluere, & totam Quadragesimam iniuria afficere.

Can.30. Ad Ecclesiæ ædificationem omnia facere volentes, etiàm sacerdotes, qui sunt in barbaricis ecclesijs, dispensare constituimus. Quarè si Apostolicum canonem de vxore non eijcienda, pietatis ac religionis prætextu se transgredi debere existimant, & vltra ea quæ sunt constituta, facere: & ideò communi cum suis consortibus conuentione & consensu inito, à mutua consuetudine abstinent, statuimus eos non ampliùs cum illis vllo modo cohabitare debere, vt ex eo nobis perfectam sui promissi demonstrationem præbeant. Hoc autem illis non propter aliud, quàm propter eorum pusillanimitatem, externosque ac non satis firmos mores concessimus.

Can.31. De cõs. dist. 1. Clericos. Clericos, qui in oratorijs, quæ sunt intra domos, ministrant vel baptizant, hoc illius loci episcopi sententia facere debere decernimus. Quarè si quis clericus, hoc non sic seruauerit, deponatur.

Can.32. Quoniam ad nostram cognitionem peruenit, quòd in Armeniorum regione vinum tantùm in sacra mensa offerunt, aquam illi non miscentes, qui incruentum sacrificium peragunt, adducentes Ecclesiæ doctorem Iohannem Chrysostomum, hæc dicentem in interpretatione Euangelij secundùm Matthæum: Quamobrem non aquam bibit cùm surrexit, sed vinum, improbam aliam hæresim radicitùs extirpans. Quoniam enim nonnulli aqua in mysterijs vsi sunt, ostendens quòd & quandò mysteria tradidit, & quandò postquàm resurrexisset, absque mysterijs solam ac nudam mensam apposuit, vsus est, inquit, vino ex genimine vitis: vitis autem vinum, non aquam, generat: & ex eo aquæ in sacro sacrificio adiunctionem doctorem subuertere existimant: vt non ab hoc tempore in posterum ignorantia teneantur, patris sententiam orthodoxè aperimus. Cùm enim improba Hydroparastatarum, hoc est, eorum qui aquæ defensionem suscipiebant, antiqua esset hæresis, qui pro vino sola aqua in proprio sacrificio vsi sunt, refellens hic vir diuinus iniquam eiusmodi hæresis successionem, & ostendens quòd directè Apostolicæ traditioni aduersatur, id quod iam dictum est, confirmauit. Quoniam autem & suæ ecclesiæ, vbi est illi pastoralis administratio tradita, aquam vino miscendam tradidit, quandò incruentum peragi sacrificium oportet, ex precioso ac honorando nostri redemptoris latere ex sanguine & aqua contemperationem ostendens, quæ in totius mundi viuificationem effusa est, & peccatorum redemptionem, & in omni etiàm Ecclesia, vbi spiritalia lumina refulserunt, hic ordo diuinitùs traditus seruatur. Nam & Iacobus CHRISTI Domini nostri secundùm carnem frater, cui Hierosolymitanæ ecclesiæ thronus primùm est creditus: & Basilius Cæsareensium ecclesiæ Archiepiscopus, cuius gloria omnem terrarum orbem peruasit, mystico nobis in scriptis tradito sacrificio, ità tradendum in sacro ministerio ex aqua & vino sacrum calicem ediderunt. Et qui Carthagine conuenerunt sancti Patres, adeò expertè & præcisè mentionem fecêre, vt in sanctis nihil plus, quàm corpus & sanguis Domini offeratur, vt ipse Dominus tradidit, hoc est, panis & vinum aqua mixtum. Si quis ergò Episcopus vel presbyter non secundùm traditum ab Apostolis ordinem facit, & aquam vino miscens, sic immaculatum offert sacrificium, deponatur, vt imperfectè ac simpliciter mysterium enuncians, & quæ tradita sunt, innouans.

De cõs. dist. 1. Iacobus. Conc. Carthag.5. cap. 24.

Can.33. Quoniam cognouimus in Armeniorum regione eos solùm in cleri ordinem referri, qui sunt ex genere sacerdotali, ijs qui hoc facere aggrediuntur, mores Iudaicos sequentibus, nonnullos autem eorum, etiàm non tonsos, sacros cantores & diuini templi lectores constitui: decernimus, vt deincèps non liceat ijs, qui volunt aliquos ad clerum adducere, ad eius cui manus imponitur, genus respicere: sed examinantes an digni sint, expositis in sacris canonibus decretis, eos in cleri catalogum referre & ecclesiasticè promouere, siue sint ex Maioribus suis sacerdotibus, siue non. Sed etiàm, vt nulli ex omnibus liceat eorum, qui sunt in clericorum ordinem relati, populo in suggestu diuinas scripturas explicare, nisi is sacerdotali tonsura vsus fuerit, & benedictionem à suo pastore canonicè susceperit. Si quis autem presbyter hæc facere depræhensus fuerit, deponatur.

Can.34. Cõc. Chal. ca.18. Porrò autem cùm & hoc canon sacerdotalis apertè edicat, quòd coniurationis vel sodalitatis crimen etiàm ab externis legibus est vetitum: multò autem magis hoc fieri in Ecclesia prohibere oportet: nos quoquè obseruare studemus, vt si qui clerici aut monachi inuenti sint vel coniurantes, vel sodalitates ineuntes, vel aduersùs episcopos vel conclericos aliquid struentes, à proprio gradu excidant.

Can.35. Nulli omnium metropolitanorum liceat, mortuo Episcopo, qui eius throno subest, res eius, vel ipsius ecclesiæ auferre, vel sibi vendicare: sed sint sub custodia cleri ecclesiæ, cui defunctus præfuit, vsque ad alterius episcopi promotionem, præterquàm si in eadem ecclesia non relicti sint clerici. Tunc enim metropolitanus ea non diminuta seruabit, ordinando episcopo omnia reddens.

Can.36. Cõsule epistolas Leonis papæ 1. Renouantes quæ à sanctis 150. Patribus in hac Dei obseruatrice & regia vrbe conuenerunt, & sexcentorum triginta qui Chalcedone conuenêre, constituta sunt, decernimus vt thronus Constantinopolitanus æqualia priuilegia cum antiquæ Rõmæ throno obtineat, & in ecclesiasticis vt illa magnifiat, vt qui sit secundus post illum. Post quem magnæ Alexandrinorum ciuitatis numeratur thronus: deindè Antiochiæ, & post eum Hierosolymitanæ ciuitatis.

Can.37. Quoniam diuersis temporibus barbaricæ incursiones fuêre, & ex eo plurimæ ciuitates ab iniquis & exlegibus subiugatæ fuêre, vt ideò non possit eius ciuitatis præsul postquàm ordinatus fuerit, suum thronum apprehendere, & in eo in sacerdotali constitutione collocari, & sic pro ea quæ inualuit consuetudine ordinationes & omnia, quæ ad Episcopum pertinent, agere & tractare: nos honorem ac venerationem sacerdotio seruantes, & gentilem iniuriam nequaquàm ad Ecclesiasticorum iurium perniciem posse quicquam agere volentes, eis qui sic ordinati sunt, & propter prædictam causam in suis thronis non sunt constituti, vt absque vllo ex ea re præiudicio conseruentur, decreuimus, vt & diuersorum clericorum ordinationes canonicè faciant, & pontificatûs authoritate in proprio termino vtantur, & sit firma ac legitima, quæcunque sub eo procedit administratio. Non enim à tempore necessitatis exacta iuris obseruatione circunscripta, dispensationis terminus circunscribetur.

Can.38. Cõc. Chal. ca.12. Canonem qui à Patribus factus est, nos quoquè obseruamus, qui sic edicit: Si qua ciuitas ab Imperiali potestate innouata est, vel rursùs innouata fuerit, ciuiles ac publicos typos, Ecclesiasticarum quoquè rerum ordo consequatur.

Can.39. Cùm frater & comministe noster Iohannes insulæ Cypri præsul, vnà cum suo populo in Hellesponticam prouinciam & propter barbaricas incursiones, & vt à gentilium seruitute liberarentur, & Christianissimæ potentiæ sceptris purè subijcerentur, à prædicta insula emigrauerit, clementis Dei prouidentia, & pij Deique amantis Imperatoris nostri labore, constituimus, vt citra vllam innouationem seruentur, quæ à diuinis Patribus, qui Ephesi conuenerunt, Cõc. Ephes. ca.8. prædicti viri throno priuilegia concessa sunt, vt noua Iustinianopolis Constantinopolis ius habeat, & qui in ea constituitur, inprimis pius ac religiosissimus Episcopus, præsit omnibus Hellespontiorum prouinciæ Episcopis, & à suis Episcopis eligatur ex antiqua consuetudine. Mores enim, qui sunt in vnaquaque ecclesia, diuini etiàm nostri Patres seruandos censuerunt, Cyzicenorum ciuitatis Episcopo prædicti Iustiniani ciuitatis subiecto existente, ad imitationem reliquorum omnium episcoporum, qui subsunt prædicto DEI amantissimo præsuli Iohanni, à quo cùm vsus postulauerit, etiàm ipsius Cyzicenorum ciuitatis Episcopus ordinabitur.

Can.40. Quoniam DEO hærere per secessum ex vitæ strepitu ac perturbatione, valdè est salutare, oportet nos non sinè examinatione, eos qui vitam monasticam eligunt, non intempestiuè admittere, sed nobis à Patribus traditum decretum in eis quoquè seruare, vt vitæ secundùm Deum professionem vt iam firmam, & à scientia ac iudicio factam tunc admittamus, post rationis complementum. Qui ergò monachicum iugum est subiturus, nè sit minor quàm decem annos natus, eius quoquè rei examinatione in præsulis arbitrio sita, an augeri tempus conducibilius existimet ad introductionem & constitutiõem in vita monastica. Etsi enim etiàm magnus Basilius in sacris suis canonibus eam, quæ se sua sponte DEO offert, & virginitatem complectitur, si octauumdecimum annum compleuerit, in virginum ordinem referendam esse statuit: sed tamen de viduis & diaconissis exemplum secutus, in dictum tempus, analogia & proportione habita, eos qui vitam monasticam elegerunt, deduximus. In diuino enim Apostolo scriptum est, sexagiuta annorum viduam in ecclesia eligendam: sacri autem canones, quadraginta annorum diaconissam ordinandam esse statuerunt, cùm Dei Ecclesiam DEI gratia potentiorem ac robustiorem euasisse, & vlteriùs procedere vidissent, fideliumque ad diuinorum mandatorum obseruationem firmitatem ac stabilitatem. Quod quidem cùm nos quoquè optimè intellexissemus, perfectè statuimus, Dei gratiam ei, qui certamina secundùm Deum aggressurus est, veluti quoddam signaculum celeriter imprimentes, hinc eum ad non diù cunctandum & tergiuersandum inducentes, Vide Basilii Magni Interrogatione 15. in regulis fusioribus. 1. Tim. 5.

tes, vel potiùs etiàm ad boni electionem & constitutionem incitantes.

Can.41. Eos qui in vrbibus vel vicis, in clausuris volunt secedere, & sibijpsis separatim seu in solitudine mentem adhibere, priùs quidem in monasterium ingredi oportet, & anachoreticam, hoc est, ab alijs separatam ac semotam viuendi rationem exercere, & spatio triennij ei, qui mansioni præest, in DEI timore parére, & obedientiam in omnibus, vt æquum est, implere, & ità huius vitæ eligendæ institutum profitentes, & quòd eam ex toto corde sua sponte amplectuntur, ab eius loci præsule examinari: deindè sic alio anno extra clausuram fortiter se gerere, vt scopus eorum euadat manifestior. Tunc enim plenè ac perfectè significabunt, quòd non inanem gloriam captantes, sed propter ipsum re vera pulchrum ac honestum, hoc silentium persequuntur. Post tanti autem temporis complementum, si in eodem eligendæ vitæ instituto permaneant, includi ipsos, & eis non ampliùs licere, quâdò etiàm voluêrint, ex tali mansione egredi, præterquàm si propter communem vtilitatem, vel aliam necessitatem ad mortem vrgentem, ad id trahantur, & ità cum benedictione eius loci Episcopi. Qui autem sinè his iam dictis causis ex suis habitaculis exire aggrediuntur, primò quidem vel inuitos dicta clausura coërceri, deindè ieiunijs & alijs afflictionibus ipsos curare, scientes quemadmodùm scriptum est, Luc.9. quòd nemo qui manum aratro immisit, & retrò conuersus est, est aptus regno cælorum.

Can.42. Eos qui dicuntur Eremitæ, qui quidem nigris vestibus induti, & capite comati vrbes obeunt, & cum viris ac mulieribus versantur, & propriæ professioni faciunt iniuriam, statuimus si elegerint quidem tõsis comis reliquorum monachorum amictum suscipere, eos in monasterio constitui, & inter fratres referri. Quòd si hoc non elegerint, eos omninò ex vrbibus expelli, & solitudines, quæ eremi dicuntur, habitare, ex quibus sibi etiàm denominationes confinxêre.

Can.43. Licet omni Christiano vitam exercitatricem eligere, & rerum ad vitam pertinentium deposita tempestate, monasterium ingredi, atque instàr monachi tonderi, in quacunque prolapsione deprehensus fuerit. Seruator enim noster DEVS inquit: Ioan.6. Eum qui venit ad me, non ejiciam foràs. Tanquàm ergò monachali vitæ agendæ instituto in pœnitentia nobis vitam describente, ei qui ad illud germanè ac syncerè accedit, acquiescimus ac fauemus: nec vlli ei mores impedimentum afferent, quò minùs proprium scopum adimpleat.

Can.44. Monachus fornicationis conuictus, vel qui ad matrimonij communionem vitæque societatem vxorem duxit, fornicatorum pœnis secundùm canones subijcietur.

Can.45. Quoniam intelleximus in nonnullis mulierum monasterijs mulieres, quæ sacro illo amictu dignæ habentur, priùs fericis & omnis generis vestibus, præterea autem & mundis (κόσμοις) auro & gemmis variatis ab ijs, qui illas ducunt, exornari, & sic ad altare accedentes, exui tanto opum apparatu, & statim in illis fieri habitûs benedictionem, illasque nigro amictu indui, statuimus nè hoc deinceps fiat. Neque enim fas est, vt quæ iam propria voluntate omnem vitæ iucunditatem depositi, & eam quæ est secundùm Deum, vitæ agendæ rationem amplexa est, firmisque ac stabilibus rationibus eam confirmauit, & ità ad monasterium accessit, per eum, qui interit ac fluit, mundũ, & quorum iam oblita erat, memoriam reuocet, & ex eo anceps reddatur, & eius anima perturbetur instàr exundantium fluctuum, hucque & illuc versantium, vt nec reliquam nonnunquàm lachrymam emittens, cordis per corpus compunctionem ostendat, sed & si exigua aliqua, vt est consentaneum, lachryma exiliérit, non magis propter affectionem quam habent propter exercitatorium certamen, quàm propterea quòd mundum & mundana seu secularia relinquant, ea à videntibus profluxisse putetur. Mundus, pro ornamento muliebri.

Can.46. Quæ vitam exercitatoriam eligunt, & in monasterijs sunt constitutæ, nè omninò progrediantur. Si qua autem inexorabilis necessitas ad hoc trahit, cum benedictione & permissione eius, quæ præest, hoc agant, tunc que non solæ per se, sed cum aliquibus verulis, & quæ in monasterio primæ sint, cum mandato eius quæ præfecta est. Eis autem omninò extrà cubare non licet. Sed & viri, qui vitam monasticam persequuntur, vrgente necessitate & ipsi cum benedictione eius, cui regimen creditum est, procedãt. Quamobrem qui transgrediuntur id, quod est nunc à nobis decretum, siue sint viri, siue mulieres, conuenientibus pœnis subijciantur.

Can.47. Neque mulier in virorum monasterio, neque vir in mulierum dormiat. Extra offendiculum enim & scandalum fideles esse oportet, & ad id quod est decorum ac honestum, Deoque gratum, vitam suam componere. Si quis autem hoc fecerit, siue sit clericus, siue laicus, segregetur.

Can.48. Vxor eius, qui ad episcopalem dignitatem promotus est, communi sui viri consensu priùs separata, postquàm in Episcopum ordinatus est, ac consecratus, monasterium ingrediatur procul ab episcopi habitatione extructum, & episcopi prouidentia fruatur. Sin autem digna visa fuerit, etiàm ad diaconatûs dignitatem prouehetur.

Can.49. Hunc sacrum etiàm canonem renouantes decernimus, vt quæ Episcopali voluntate semel consecrata fuerint monasteria, semper monasteria maneant, & res quæ ad ipsa pertinent, monasterio seruentur, & ea non possint esse ampliùs secularia habitacula, nec ab vllo ex omnibus secularibus tradi hominibus. Sed etiâsi hoc hucusq; factum est, hoc nequaquàm seruandum decernimus: eos autem, qui in præsentia & deincèps hoc facere aggrediuntur, canonum quoquè pœnis subijci.

Can. 50. Nullum omnium, siue clericum, siue laicum, ab hoc deincèps tempore alea ludere. Si quis autem hoc deincèps facere ab hoc tempore aggressus fuerit, si sit quidem clericus, deponatur: si laicus, segregetur.

Can. 51. Omninò prohibet hæc sancta & vniuersalis Synodus eos, qui dicuntur mimos, & eorum spectacula, deindè venationum quoquè spectationes, easque quæ fiunt in scena, saltationes perfici. Si quis autem præsentem canonem contempserit, & se alicui eorum quæ sunt vetita, dederit, si sit quidem clericus, deponatur: si verò laicus, segregetur.

Can. 52. In omnibus sanctæ Quadragesimæ ieiunij diebus, præterquàm Sabbato, & Dominica, & sancto Annunciationis die, fiat sacrum præsanctificatorum ministerium.

Hunc canonem 52. non obseruat Ecclesia Occidentalis, nisi in sola Parasceue, quando in Missa non conficitur Eucharistia, sed sumitur pridiè eius diei cõsecrata. Habent Græci suos quosdam peculiares ritus, & plerosq; neutiquàm probandos. Multa de his scribit Humbertus Cardinalis doctissimus, qui ante annos quingentos floruit sub Leone eius nominis nono sanctissimo Pontifice.

Can. 53. Quoniam spiritalis necessitudo seu affinitas, corporum coniunctione maior est, in nonnullis autem locis cognouimus quosdã, qui ex sancto & salutari baptismate infantes suscipiunt, posteà quoquè cum matribus illorum viduis matrimonium contrahere, statuimus vt in posterum nihil fiat eiusmodi. Si qui autem * per præsentem canonem hoc facere deprehensi fuerint, ij quidem primò ab hoc illicito & iniusto matrimonio desistant, deindè & fornicatorum pœnis subijciantur. * for. a post

Cùm diuina scriptura nos apertè doceat, Non ingredieris ad omnem consanguineam carnis tuæ ad reuelãdam eius turpitudinem, diuinus Basilius nonnullas prohibitas nuptias in suis canonibus enumerauit, multis silentio præteritis, & his vtrisque nobis vtilitatem attulit. Turpium enim nominum multitudine euitata, nè verbis orationem pollueret, generalibus nominibus impuritates complexus est, per quas legibus vetitas nuptias nobis in summa ostendit. Quoniam autem propter eiusmodi silentium, & quòd non discerni posset illicitarum nuptiarum prohibitio, seipsam natura confudit: nobis visum est ea paulò apertiùs exponere, ab hoc deincèps tempore decernentes, vt qui cum fratris sui filia matrimonij societatem coierit, vel pater & filius, qui cum matre & sorore, vel cum duabus puellis sororibus pater & filius, vel cum duobus fratribus mater & filia, in septennij canonem incidant, ijs publicè separatis à nefario contubernio. Can.54. Leuit.18.

Quoniam intelleximus in Romanorum ciuitate, in sanctis Quadragesimæ ieiunijs, in eius Sabbatis ieiunare, præter ecclesiasticam traditam consequentiam: sanctæ Synodo visum est, vt in Romanorum quoquè Ecclesia inconcussè vires habeat canon qui dicit: Si quis clericus inuentus fuerit in sancto Dominico vel Sabbato ieiunans, præter vnum & solum, deponatur: sin autem laicus, segregetur. Can.55. Can.Apost. 65.

Hic quoq; canon 55. qui matrem ecclesiarum omnium Romanam ecclesiam repræhẽdit, non recipitur. Nam tametsi hic citatur canon Apostolicus 65. at tamen certum est, quemadmodùm Epiphanius quoq; dicit, posse sancto proposito omnibus diebus ieiunari. Est autem verisimile, Apostolicũ canonem pertinere ad Marcionistas, qui, vt idem Epiphanius testis est, eo die ieiunabant in inuidiam Dei Iudæorum, qui Sabbatho ab omni suo opere quieuisset.

Similiter accepimus & in Armeniorum regione, & in alijs locis, in Sabbatis & Dominicis sanctę quadragesimæ quosdam oua & caseum comedere. Visum est ergò & hoc, vt omnis DEI Ecclesia, quæ est in Can.56.

vniuerso terrarum orbe, vnum ordinem sequens, ieiunium perficiat, & abstineat sicut ab omni mactabili, sic ab ouis & caseo, quæ quidem sunt fructus & fœtus eorum à quibus abstinemus. Si autem hoc non seruauerint, si sint quidem clerici, deponantur: sin autem laici, segregentur.

Can.57. Quòd ad altare mel & lac offerre non oportet.

Can.58. Nemo eorum, qui sunt in ordine laicorum, diuina sibi mysteria impertiat, præsente Episcopo, vel presbytero, vel diacono. Qui autem tale quid ausus fuerit, vt præter ea quæ sunt constituta faciens, vna septimana segregetur, & ex eo doceatur nõ ampliùs sapere, quàm sapere oportet.

Can. 59. In æde oratoria, quæ est intra domum, baptismus nequaquàm peragatur: sed qui ab omnibus sordibus aliena illuminatione digni habendi sunt, ad catholicas ecclesias accedant, & hoc illic munere perfruantur. Si quis aucem quæ à nobis constituta sunt, non seruare conuictus fuerit, si sit quidem clericus, deponatur: si autem laicus, segregetur.

Can.60. 1.Cor.6. Cùm clamet Apostolus, quòd Domino adhæret, vnus est spiritus, clarum est, quòd qui etiàm cum contrario init familiaritatem ac consuetudinem, cum illo coniunctione vnum fit. Eos ergò, qui se dæmone correptos esse simulant, & morum improbitate eorum figuram & habitum simulatè præ se ferunt, visum est omni modo puniri, & eiusmodi afflictionibus laboribusque eos subijci oportere, quibus ij qui verè à dæmone correpti sunt, vt à dæmonis operatione liberentur, iure subijciuntur.

Can.61. Qui vatibus seipsos tradiderunt, vel ijs qui hecatontarchæ seu centuriones dicuntur, vel alijs eiusmodi, vt ab illis discant, si quid sibi reuelari velint, conuenienter ijs, quæ de ipsis à Patribus constituta sunt, sexennij canoni subijciuntur. Et ipsi autem eos quoquè subijci oportet, qui vrsas, vel eiusmodi animalia ad ludum & simpliciorum noxam circunferunt, & fortunam, ac fatum, & genealogiam, & quorundam eiusmodi verborum multitudinem ex fallaciæ impostura eque nugis proferunt: eosque qui περιλοδιῶνται, id est, nubium persecutores, & γυρευταὶ, hoc est, imprecatores, & φυλακτήριοι, id est, remediorum amuletorumque præbitores, & vates appellantur. Eos autem, qui in ijs perstiterint, & non ab eiusmodi pernicios is gentilibusque studijs auertuntur & aufugiunt, Ecclesia omninò exturbandos decernimus, sicut & sacri canones dicunt. Quæ enim est luci cum tenebris communicatio, vt ait Apostolus? vel quæ templo Dei cum idolis consensio, vel quæ fideli cum infideli pars est? Quę autem Christo est cum Belial concordia ac conuentio? 2.Cor.6.

Legi sexennij subijci, est, sexẽnio excõmunicari.

Calendas quæ dicuntur, & vota brumalia quæ vocantur, & qui in primo Martij mensis die fit, conuentum ex fidelium ciuitate omninò tolli volumus: sed & publicas mulierum saltationes multam noxam exitiumque afferentes: quin etiàm eas, quę nomine eorum, qui falsò apud Græcos dij nominati sunt, vel nomine virorum ac mulierum fiunt saltationes ac mysteria more antiquo & à vita Christianorum alieno, amandamus & expellimus, statuentes vt nullus vir deincèps muliebri veste induatur, vel mulier veste viro conueniente. Sed neque comicas, vel satyricas, vel tragicas personas induat, neque execrandi Bacchi nomen, vuam in torcularibus exprimentes, inuocent, neque vinum in dolijs effundentes, risum moueant, ignorantia vel vanitate ea, quæ à dæmonis impostura procedunt, exercentes. Eos ergò qui deincèps aliquid eorum, quæ scripta sunt, aggredientur, vbi ad horum cognitionem peruenerint, si sint quidem clerici, deponi iubemus: si verò laici, segregari. Can.62. Deut.22.

Quæ à veritatis hostibus falsò confictæ sunt martyrum historiæ, vt Dei martyres ignominia afficerent, & qui eas audituri essent, ad infidelitatẽ deducerẽt, in ecclesia non publicari iubemus, sed eas igni tradi. Qui eas autem admittunt, vel tanquàm veris ijs mentem adhibent, anathematizamus. Can.63.

Quòd non oportet laicum publicè disputare vel docere, docendi authoritatem ex eo sibi vendicantem, sed ordini à Domino tradito cedere, & aurem ijs, qui docendi gratiam acceperunt, aperire, & diuina ab eis doceri. In vna enim Ecclesia diuersa membra fecit DEVS, vt est vox Apostoli. Quam apertè interpretans Gregorius Theologus, eum qui in ijs est, ordinem commendat, dicens: Hunc ordinem reuereamur fratres, hunc seruemus. Hic quidem sit auris, ille verò lingua: hic autem manus, hic verò aliquid aliud: hic quidem doceat, ille verò discat. Et paulò pòst: Et discens in docilitate, & suppeditans in hilaritate, & opem ferens ac submini strans in alacritate. Nè simus omnes lingua, quod est promptius: nè omnes Apostoli, nè omnes prophetæ, nè omnes interpretemur. & post quædam: Cur te ouium pastorem facis? Can.64. 1.Cor.12. Ephe.4.5.

cis? cur caput efficeris, cùm sis pes? cur Imperator esse conaris, cùm relatus sis in numerum militum? Et alibi iubet sapientia, Prou.23. nè sis velox in sermonibus, nè cùm sis pauper, vnà cum diuite extendaris, nec quæras sapientibus esse sapientior. Si quis autem præsentem canonem labefactans deprehensus fuerit, quadraginta diebus segregetur.

Can. 65. Qui in nouilunijs à quibusdam ante suas officinas & domos accenduntur rogos, supra quos etiàm antiqua quadam consuetudine salire ineptè ac delirè solent, iubemus deincèps cessare. Quisquis ergò tale quid fecerit, si sit quidem clericus, deponatur: sin autem laicus, segregetur. In quarto 4.Reg.21. enim libro Regum scriptum est: Et ædificauit Manasses altare vniuersæ militiæ cæli in duobus atrijs domûs Dei, & filios suos traduxit per ignem, sordibusque & augurijs auspicijsque vsus est, & fecit ventriloquos seu phytones, & diuinatores multiplicauit, & ambulauit in eo vt faceret malum coram DOMINO, vt eum ad iram prouocaret.

Can. 66. A sancta CHRISTI DEI nostri resurrectionis die, vsque ad nouum Dominicum, tota septimana in Ecclesijs vacare fideles iugiter oportet psalmis, & hymnis, & spiritalibus canticis, in CHRISTO gaudentes, festumque celebrantes, & diuinarum scripturarum lectioni mentem adhibentes, & sanctis mysterijs iucundè & lautè fruentes. Sic enim cum Christo exaltabimur, & vnà resurgemus. Nequaquàm ergò prædictis diebus equorum cursus vel aliquod publicum fiat spectaculum.

Can. 67. Act. 15. Hunc canonẽ occidẽtis Ecclesia nõ recipit. Diuina nobis scriptura mandauit, à sanguine, & suffocato, & fornicatione abstinere. Eos ergò, qui propter lautum & delicatum ventrem, cuiuscunque animalis sanguinem arte aliqua esculentum condiunt ac instruunt, vt par est, incusamus ac punimus. Si quis ergò deincèps animalis sanguinem quouis modo comedere aggrediatur, si sit quidem clericus, deponatur: sin autem laicus, segregetur.

Can. 68. Nulli ex omnibus licere veteris & nõui Testamenti librum, nec sanctorum nostrorum præconum ac doctorum corrumpere vel conscindere, vel librorum cauponatoribus, vel ijs qui dicuntur vnguentarij, vel alicui alij ex omnibus ad eum delendum trãdere: nisi vtiquè vel à tineis, vel ab aqua, vel aliquo alio modo redditus fuerit inutilis. Qui autem tale quid facere deincèps deprehensus fuerit, anno vno segregetur. Similiter & qui libros erasit, si eos quidem ipse non ad suam vtilitatem retineat, nec alteri ad eius beneficium & vt ij permaneant vendat, sed eos corrumpere aggressus fuerit, segregetur.

Nulli omnium liceat, qui quidem sit in laicorum numero, intra sacrum altare ingredi, ab eo tamen nequaquàm prohibita potestate & authoritate Imper. quandò quidem voluerit creatori dona offerre ex antiquissima traditione. Can. 69.

Nè liceat mulieribus in diuini ministerij seu celebrationis tempore loqui, sed vt vox est Apostoli Pauli, sileant. Non enim 1.Cor.14. eis loqui permissum est, sed subijci, sicut Gen.3. dicit lex. Si quid autem volunt discere, domi proprios maritos interrogent. Can. 70.

Eos, qui docentur leges ciuiles, Græcis moribus vti non oportere, & neque in theatrum induci, neque eas quæ dicuntur cylistras peragere, vel præter vsum communem sibi vestes induere, nec quo tempore disciplinam aggrediuntur, vel ad finem eius perueniunt, vel (vt in summa dicam) in eius doctrinæ dimidio. Si quis autem deincèps hoc facere ausus fuerit, segregetur. Can. 71.

Non licere virum orthodoxum cum muliere hæretica coniungi, neque verò orthodoxam cum viro hæretico copulari. Sed & si quid eiusmodi ab vllo ex omnibus factum apparuerit, irritas nuptias existimare, & nefarium coniugium dissolui. Neque enim ea quæ non sunt miscenda, misceri, nec ouem cum lupo, nec peccatorum sortem cum CHRISTI parte coniungi oportet. Si quis autem ea, quæ à nobis decreta sunt, transgressus fuerit, segregetur: si autem aliqui qui adhuc sunt infideles, & in orthodoxorum gregem nondùm relati sunt, sunt inter se legitimo matrimonio coniuncti, deindè hic quidem eo quod est honestum electo, ad lucem veritatis accurrerit, ille verò erroris vinculo detentus fuerit, nolens diuinos radios fixis oculis intueri, fideli placeat cum infideli cohabitare, nè à se inuicèm separentur. Ex diuini enim Pauli sententia, sanctificatus est vir 1.Cor.7. infidelis in muliere, & sanctificata est mulier infidelis in viro. Can. 72.

Cùm crux nobis viuifica salutare ostenderit, nos omnem diligentiam adhibere oportet, vt ei per quam ab antiquo lapsu saluati sumus, eum quem par est, honorem habeamus. Quamobrem & mẽte, & sermone, & sensu adoratione ei tribuentes, Can. 73.

crucis

crucis figuras, quæ à nõnullis in solo ac pauimento fiunt, omninò deleri iubemus, nè incedentium conculcatione victoriæ nobis trophæum iniuria afficiatur. Eos itaq;, qui deincèps crucis signum in solo construũt, segregari decernimus.

Can. 74. Quòd non oportet in dominicis locis vel ecclesijs eas, quæ dicuntur, agapas, id est, charitates facere, & intùs in æde comedere, & accubitus sternere. Qui autem hoc ausi fuerint, vel cessent, vel segregentur.

Can. 75. Eos qui in ecclesijs ad psallendum accedunt, volumus nec inordinatis vociferationibus vti, & naturam ad clamorem vrgere, nec aliquid eorum, quæ ecclesiæ non conueniunt, & apta non sunt, adscisere, sed cum magna attentione & compunctione psalmodias Deo, qui est occultorum inspector, offerre. Pios enim & sanctos fore filios Israël sacrum docuit oracullum.

Can. 76. Quòd non oportet intra sanctos ambitus cauponatoriam officinam, vel quæ fiunt per aromata species proponere, vel alias venditiones facere, suam venerationem ecclesijs seruantes. Seruator enim noster & DEVS, per suam in carne vitæ agendæ rationem nos instituens, non facere domum patris sui domum negociationis iussit, qui etiàm numulariorum mensas (κέρματα) effudit, & eos qui sacrum commune faciunt, eiecit. Si quis ergò in prædicto delicto deprehensus fuerit, segregetur. Ioh.2. Matt. 21.

Can. 77. Quòd non oportet sacros initiatos, vel clericos, vel ascetas, id est, exercitatores seu monachos, lauari cum mulieribus, nec omnem Christianum laicum. Hæc est enim prima condemnatio apud gentes. Si quis autem hac in re deprehensus fuerit, si sit quidem clericus, deponatur: sin autem laicus, segregetur.

Can. 78. Quòd oportet eos qui illuminantur, fidem discere, & quinta septimanę feria episcopo & presbyteris renunciare.

Can. 79. Absque vllis secundinis ex virgine partum esse confitentes, vt qui sinè semine constitutus sit, idque toti gregi annuntiantes, eos qui propter ignorantiam aliquid faciunt quod non decet, correctioni subijcimus. Quarè quoniam aliqui post sanctæ CHRISTI DEI nostri natiuitatis diem, similam coquere ostenduntur, & eam sibi inuicèm impertiri, honoris scilicet prætextu secundinarum impollutæ virginis matris, statuimus vt deincèps nihil tale fiat à fidelibus. Neque enim hoc honor est virginis, quæ supra mentem & sermonem, quod comprehendi non potest, verbum peperit ex carne, ex communibus & ijs quæ in nobis fiunt, inenarrabilem eius partum definire, metiri ac describere. Si quis ergò deincèps hoc facere aggressus fuerit, si sit quidem clericus, deponatur: si verò laicus, segregetur.

Si quis episcopus, vel presbyter, vel diaconus, vel eorum qui in clero enumerantur, vel laicus nullam grauiorem habet necessitatem, vel negocium difficile, vt à sua ecclesia absit diutissimè: sed in ciuitate agens, tribus diebus dominicis in tribus septimanis vnà non conueniat, si sit quidem clericus, deponatur: si verò laicus, segregetur. Can. 80.

Quoniam in nonnullis locis didicimus in sanctissimo hymno additamenti loco dici post illud, Sanctus immortalis, hoc, Qui crucifixus es pro nobis, miserere nostri. Id autem ab antiquis sanctis patribus, vt à pietate alienum, ex hoc hymno eiectum cum scelerato hæretico, qui hanc vocem innouauit: nos quoquè confirmantes ea, quæ à sanctis nostris patribus priùs piè constituta sunt, anathematizamus eos, qui post præsens decretum eiusmodi vocem admittunt, vel aliquo alio modo sanctissimo hymno adiungunt. Et si est quidem sacerdotalis ordinis qui transgressus est, eum sacerdotali dignitate priuari iubemus: sin autem laicus vel monachus, segregari. Can. 81. Petrus Fullo is fuit, alias Cnapheus.

Inter nonnullas venerabilium imaginum picturas, agnus qui digito præcurforis monstratur, depingitur, qui ad gratiæ figuram assumptus est, verum nobis per legem CHRISTVM DEVM nostrum præmonstrans. Antiquas ergò figuras & vmbras, vt veritatis signa & characteres Ecclesiæ traditos, amplectentes, gratiam & veritatem præponamus, eam vt legis implementum suscipientes. Vt ergò quod perfectum est, vel colorum expressionibus omnium oculis subijciatur, eius qui tollit peccata mundi, CHRISTI DEI nostri instàr hominis characterem etiàm in imaginibus deincèps pro veteri agno statui (ἀναστηλοῦσθαι) iubemus, vt per ipsum verbi DEI humiliationem mente comprehendentes, ad memoriam quoquè eius in carne conuersationis, eiusque passionis & salutaris mortis deducamur, eiusq; quæ ex eo facta est mundo redemptionis. Can. 82.

Nemo mortuorũ corporib⁹ Eucharistiã com- Can. 83.

communicet. Scriptum est enim: Accipite & comedite. Mortuorum autē corpora nō possunt accipere, nec comedere. Matt. 26.

Canonicos patrum ritus sequentes, de infantibus quoquè decernimus, quotiès non inueniūtur firmi testes, qui eos absq; vlla dubitatione baptizatos esse dicant, nec ipsi propter ætatem de sibi tradito mysterio aptè respondere possint, debere absq; vlla offensione baptizari: nè fortè eiusmodi dubitatio eos eiusmodi purificationis sanctificatione priuet. Can. 84.

In duobus vel tribus testibus confirmari oṁe verbum, ex scriptura accepimus. Seruos ergò, qui à suis dominis manumittuntur, sub tribus eo testibus frui honore decernimus, qui præsentes libertati vires & firmitatem adferent, & vt ijs, quæ ipsis facta sunt, fides habeatur, efficient. Can. 85. Deut. 17.

Eos qui ad animarum lapsus meretrices cogunt & alunt, si sint quidem clerici, deponi: si verò laici, segregari. Can. 86.

Quæ maritum reliquit, est adultera, si venerit ad alium, vt vult sacer & diuinus Basilius, qui ex Hieremia propheta hoc optimè collegit: Quòd si alij viro vxor fuerit, ad maritum suum non conuertetur, sed polluta polluetur. & rursùs: Qui autem detinet adulteram, est & insipiens & impius. Si ità præter rationem à marito recessisse visa sit, ille quidem venia dignus est, hæc verò pœna. Illi autem venia dabitur, vt Ecclesiæ communicet. Sed is qui legitimè sibi datam vxorem relinquit, & aliam ducit, & Domini sententia est adulterij iudicio obnoxius. Can. 87. Hiere. 3. Pro. 18. Matt. 5.

A patribus enim nostris statutum est, vt qui sunt eiusmodi, annum defleant, biennio audiant, tertio anno substernantur, & septimo cum fidelibus consistant, & sic oblatione digni habeantur, si cum lachrymis pœnitentiam egerint. Can. 57. Ba. filij Magni.

Nemo intra ædem sacram quoduis iumentum introducat, nisi fortè viator quispiam, maxima vrgente necessitate, domunculæ vel diuersorij indigens, in id templum diuerterit. Nisi enim iumentum introductum fuerit, ipsum quidem nonnunquàm peribit, hic verò propter iumenti amissionem, & facultatis ad iter peragendum ex eo profectam inopiam, mortis periculo tradetur. Sabbatum enim propter hominem factum esse docemur: quamobrem & per omnia præferendam esse existimare hominis salutem & incolumitatem. Quocirca si quis deprehensus fuerit sinè necessitate iumentum in templum introducens, Can. 88. Mar. 2.

si sit quidem clericus, deponatur: si verò laicus, segregetur.

Diei salutiferæ passionis in ieiunio & oratione & cordis compunctione peragentes fideles, vsque ad mediam magni sabbati noctem ieiunare oportet, cùm diuini Euangelistæ Matthæus & Lucas, ille quidem per vespere sabbati, hic verò per id, summo manè, noctis nobis tarditatem describant. Can. 89.

Dominicis genu non flectere, à diuinis postris patribus, CHRISTI resurrectionem honorantibus, canonicè accepimus. Nè ergò huius obseruationis euidentiam ignoremus, fidelibus manifestum facimus, quòd post vespertinum sacerdotum ad altare sabbato ingressum, ex consuetudine quæ seruatur, nemo genu flectit, vsque ad sequentem vesperam in die dominico, in qua post ingressum in *vespertino seu completorio, genua rursùs flectentes, Domino preces sic offerimus. Seruatoris enim nostri resurrectionis veluti præcursorem noctem, quæ fuit ante sabbatum, accipientes, hymnos ab ea spiritaliter incipimus, festum ex tenebris in lucem finientes, vt in perfecto & integro die ac nocte nos resurrectionem celebremus. Can. 90. Con. Nicæ. cap. 20. *ἐν τῷ λυχνικῷ

Eas quæ dant abortionem ciētia medicamenta, & quæ fœtus necantia venena accipiunt, homicidæ pœnis subijcimus. Can. 91.

Eos qui nomine matrimonij mulieres rapiunt, vel qui opera opeque sua raptores adiuuant, statuit sancta synodus, si sint quidem clerici, proprio gradu excidere: si verò laici, anathemate percuti. Can. 92.

Vxor viri qui secessit & non appārēt, antequàm de eius morte certior facta sit, alteri cohabitans adulteratur. Similiter & militum vxores, quæ non apparentibus maritis nupserunt, in eandem rationem incidunt, quemadmodùm & quæ propter mariti peregrinationem reditum non expectant. Sed res hîc quidem aliquam veniam habeat, quòd sit maior eī mortis suspicio. Ea autem, quæ illi quæ ad tempus erat ab vxore relictus, nupsit per ignorantiam, deindè dimissa est, quòd prior ad ipsum redierit, est quidem fornicata, sed per ignorantiam. A matrimonio ergò non arcebitur. rectiùs autem, si sic manserit. Sin autem miles aliquanto pòst tempore redierit, cuius vxor propter longam illius absentiam alteri viro coniuncta est, is, si velit, propriā vxorem recipiat, ipsi venia propter ignorātiam data, eique qui illam in secūdis nuptijs domum duxit. Can. 93.

Eos

Eos qui gentilium sacramenta iurāt, canon pœnis subijcit: & nos ijs quoquè segregationem decernimus. Can. 94.

Eos qui rectæ de fide sententiæ accedunt, & parti eorum qui ex hæreticis seruantur, subiecta consequentia & consuetudine recipientes, Arrianos quidem & Macedonianos, & Nouatianos, qui se καθαροὺς, id est, puros appellant, & Tessares decatitas seu Tetraditas, & Apollinaristas recipimus dantes libellos, & omnem hæresim anathematizantes, quæ non sentit vt sentit sancta Dei vniuersalis & Apostolica Ecclesia, sancto primùm chrismate & frontem, & oculos, & nares, & os, & aures imprimentes, dicimus: Signaculum doni spiritussancti. De ijs autem, qui Pauliani sectam secuti sunt, deindè ad catholicam ecclesiam confugerunt, statutum est vt ij omninò rebaptizētur. Eunomianos quoquè, qui in vnam demersionem baptizant, & Montanistas, qui hîc dicuntur Phryges, & Sabellianos, qui filium idem esse cum patre existimant, & alia quædam grauia faciunt, & omnes alias hæreses, quoniam multi hîc sunt, & maximè qui ex Galatarum regione profecti sunt, omnes ex ijs qui ad rectam de fide sententiam volunt accedere, vt Græcos recipimus. & primo quidem die eos Christianos facimus, secundo autem catechumenos, deindè tertio adiuramus, simul etiàm ter in faciem & aures inspirantes, & sic initiamus, & diù in ecclesia versari & scripturas audire facimus, & tunc ipsos baptizamus. Quinetiam Manichæos, & Valentinos, & Marcionistas, & similes hæreticos. Nestorianos autem oportet libellos facere, & hæresim suam anathematizare, & Nestorium, & Eutychen, & Dioscorum, & Seuerum, & reliquos talium hæreseon principes, & qui eadem quæ illi sentiunt, & omnes prædictas hæreses: & sic esse sanctæ cōmunionis participes. Can. 95.

Qui CHRISTVM per baptismum induerunt, eius in carne vitæ agendæ rationem imitari professi sunt. Eos ergò, qui capillos ad videntium detrimentum, scitè excogitatis nexibus adornant & componunt, & infirmis animis escam ea ratione obijciunt, cōuenienti supplicio paternè curamus, ipsos instituentes & temperanter viuere docentes, vt relicta fraude & vanitate, quæ ex materia oritur, ad exitio carentem beatamque vitam mentem assiduè traducant, & in timore puram & sanctam conuersationem habeant, & DEO, quoàd eius fieri potest, appropinquent per vitæ puritatem, & internum magis quàm externum hominem virtutibus & bonis inculpatisque moribus exornent, vt nullas in se ferant reliquias peruersitatis vsque adeò repugnantis. Si quis autem præter hunc canonem versatus sit, excommunicetur. Can. 96.

Eos qui vel cum vxore cohabitāt, vel alioqui indiscriminatim sacra loca communia faciunt: & contemptim in ea afficiuntur, & sic in eis permanent, etiàm ex ijs, quæ sunt in venerabilibus templis, catechumenorum mansionibus extrudi iubemus. Si quis autem hæc non seruauerit, si sit quidem clericus, deponatur: si verò laicus, segregetur. Can. 97.

Qui alteri desponsam mulierem eo adhuc viuo, cui desponsa est, in nupriarum ducit societatē, adulterij crimini subijciat. Can. 98.

Porrò hoc quoq; in Armeniorum regione fieri didicimus, quòd quidam intùs in sacris altaribus carnium membra coquētes: frusta offerūt, sacerdotibus Iudaicè distribuentes. Quocircà ecclesiam immaculatam seruantes, statuimus nulli licere] sacerdoti separata carnium membra ab offerentibus accipere, sed ijs sint contenti, quæ offerenti visa fuerint, eiusmodi oblatione facta extra ecclesiam. Si quis autem hoc nō fecerit, segregetur. Can. 99.

Oculi tui recta adspiciant, & omni custodia serua cor tuum, iubet Sapiētia. Corporis enim sensus sua facilè in animam effundunt. Picturas ergò quæ oculos præstringunt, & mentem corrumpunt, & ad turpium voluptatum mouent incendia, nullo modo deincèps imprimi iubemus. Si quis autem hoc facere aggressus fuerit, deponat. Can. 100. Pro. 4.

Corpus Christi & templum, hominem ad imaginem Dei creatum, diuinus magna voce appellat Apostolus. Omnē ergò sensilem creaturam superans, is qui salutari passione cælestem dignitatem est assecutus, Christum bibens vel comedens, æternæ vitæ adaptatur, animā & corpus diuinæ gratiæ participatione sanctificās. Quarè si quis immaculati corporis in synaxis tempore esse particeps voluerit, etiàm anteq̄ eius fiat cōmunio, manus in crucis formam figurās sic accedat, & gratiæ cōmunionem accipiat. Eos enim qui ex auro, vel ex alia materia quædam loco manūs receptacula efficiūt ad diuini muneris susceptionem, & per ipsa immaculatam cōmuniōem recipiunt, minimè admittimus, vt qui inanimatā subiectamq; materiā Dei imagini præferant. Si quis autē deprehensus fuerit immaculatam cōmunionem ijs impertiens, qui eiusmodi receptacula afferunt, & ipse segregetur, & is q̄ affert. Can. 101. 1. Cor. 3.

Opor-

Can. 102. Oportet autem eos, qui ſoluendi & ligandi poteſtatem à Deo accepêre, peccati qualitatem conſiderare, & eius qui peccauit, ad eam conuerſationem promptum ſtudium, & ſic morbo conuenientem afferre medicinam: nè ſi in vtroque immoderatione vtatur, ab eius qui laborat, ſalute excidat. Non enim ſimplex eſt morbus peccati, ſed varius & multiformis, & multas incommodi propagines germinans: ex quibus maxim. multum diffunditur, & vlteriùs progreditur, donec viribus medentis reſiſtat. Quarè qui medicinæ ſcientiam in ſpiritu profitetur, oportet eum primùm eius qui peccauit, affectionem conſiderare, & ſiue vergit ad ſanitatem, ſiue cõtra, proprijs moribus prouocare, vt per ſe morbum adſpiciat, & quomodò eius quæ intercedit, vitę rationis conuerſionisque curam gerat. & ſi artifici non reluctatur, & vlcus animæ auget per impoſitorum medicamentorum adiectionem, ſic quoquè miſericordiam, prout dignus eſt, impertiri. Omnem enim rationem init Deus, isque cui paſtoralis traditus eſt principatus, vt errantem ouem reducat, & ei, quod eſt à ſerpente vulneratum, medeatur, & neque per deſperationis præcipitia impellat, nec ad vitæ diſſolutionem & contemptum frena relaxet: ſed vna quidem omninò ratione, ſiue per acriora & adſtringentia, ſiue per molliora & leniora medicamenta affectioni reſiſtat, & nè vlcus cicatricem obducat, obnitatur, fructus pœnitentiæ examinans, & ſapienter diſpenſans & gubernans hominem, qui ad ſuperiorem illuminationem vocatur. Nos enim vtraque ſcire oportet, & quæ ſunt ſummi iuris, & quæ ſunt conſuetudinis: in ijs autem, qui extrema non admittant, ſequi locum traditum, quemadmodùm ſanctus nos docet Baſilius.

Vide cap. 7. Concilij Vormatien.

☞

CANONVM SEXTAE SYNODI CONSTANTINOPOLITANAE,

ITEM'QVE TOMI CONCILIORVM SECVNDI, FINIS.

Ca

Vid
Co
Vo

Universidad de Deusto
Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca